Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre
Conducător de țară, conducător de oaste
Trăiască omul țării, eroul ei viteaz
Că-n grija lui se află poporul nostru, azi
El omului de mîine îi este temelia
Trăiască libertatea, trăiască România
Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul
Trăiască România, trăiască tricolorul!

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 31 martie, a avut loc Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Plenara a adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi :

1. Raportul privind situația economico-financiară pe ansamblul economiei naționale, rezultată pe bază de bilanț, în anul 1981.

2. Raportul privind realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990.

3. Raportul privind rezultatele recensămîntului animalelor domestice, de la 1 februarie 1983, și unele măsuri pentru realizarea programului de întărire a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, precum și asigurarea aprovizionării în bune condiții a populației.

4. Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1981.

5. Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1981 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului.

6. Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în 1981.

7. Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1981 și principalele orientări în politica externă în anul 1982.

La plenară au participat, ca invitați, prim-secretari ai comitetelor județene de partid, cadre de conducere din ministere, instituții centrale, organizații de masă și obștești, redactori șefi ai presei centrale care nu sînt membri ai C.C. al P.C.R.

În cadrul dezbaterilor au luat cuvîntul tovarășii : Pavel Aron, Ion Sîrbu, Alexandrina Găinușe, Vasile Sechel, Ferdinand Naghi, Constantin Crișan, Miu Dobrescu, Dan Șuruiescu, Ioan Avram, Lina Ciobanu, Ion Lăzărescu, Trandafir Cocârlă, Gheorghe Vlad, Ion Tesu, Paraschiv Benescu.

1. În cadrul plenarei a fost examinat și aprobat în unanimitate Raportul privind situația economico-financiară pe ansamblul economiei naționale, rezultată pe bază de bilanț, în anul 1981.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român a apreciat că în anul 1981 au fost obținute rezultate importante în dezvoltarea economică și social-culturală a țării, în creșterea potențialului productiv și tehnico-științific al economiei naționale, în lărgirea și modernizarea forțelor de producție, în ridicarea eficienței economice și perfecționarea conducerii economico-sociale, în sporirea avuției naționale și, ca urmare, s-a asigurat înfăptuirea Programului partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al tuturor cetățenilor.

Realizarea de către unitățile economice a unei creșteri cu 12,3 la sută a beneficiului net, a unui excedent de peste 8,5 miliarde lei la bugetul statului, precum și a unui excedent de peste 300 milioane dolari la balanța comercială a României constituie succese importante în măsură să asigure înfăptuirea în continuare a Programului partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Rezultatele înregistrate confirmă realismul și justețea politicii partidului, care aplică în mod creator adevărurile generale, legitățile socialismului, la condițiile istorice concrete ale României și la a cărei fundamentare un rol important îl are secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plenara a evidențiat că succesele obținute ilustrează elanul și abnegația cu care oamenii muncii de la orașe și sate — români, maghiari, germani și de alte naționalități —, întregul popor au acționat în strînsă unitate, sub conducerea partidului, a secretarului său general, pentru înfăptuirea sarcinilor actualului plan cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Dînd o înaltă apreciere succeselor deosebite obținute, Comitetul Central a apreciat că în anul 1981 se puteau obține rezultate și mai bune în toate domeniile de

(Continuare în pag. 2)

DIN SUMAR :

PATRIA ÎȘI OMAGIAZĂ PREȘEDINTELE (pag. 3–5) ● **Cinci reporteri într-o comună din Bărăgan** (pag. 8–9) ● **Principiul Stănășilă sau o nouă șansă în termodinamică** (pag. 10) ● **Prof. dr. Dumitru Burlui : „Nu sînt decît ce-am învățat să fiu"** (pag. 11) ● **Fănuș Neagu la 50 de ani** (pag. 13) ● **Dosarul manualelor școlare : limbile străine** (pag. 19) ● **GALA 500 A CENACLULUI „FLACĂRA"** (pag. 28–31).

flacăra

ANUL XXXI – Nr. 15 (1 599) – Vineri 2 aprilie 1982

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 1)

activitate, dacă o serie de unități și-ar fi îndeplinit mai bine sarcinile. In legătură cu aceasta, s-a subliniat faptul că nu în toate sectoarele s-a acționat, cu exigența și responsabilitatea necesare, pentru aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, pentru creșterea eficienței la toate locurile de muncă și îndeplinirea integrală a tuturor indicatorilor de plan.

Comitetul Central al P.C.R. a cerut guvernului, ministerelor, centralelor industriale și întreprinderilor să acționeze cu fermitate în vederea recuperării rămânerilor în urmă și înlăturării grabnice a tuturor neajunsurilor, prin organizarea superioară a muncii și a producției, folosirea integrală a capacităților de producție, a mașinilor și utilajelor din dotarea întreprinderilor. Plenara a stabilit ca obiectiv prioritar ridicarea nivelului calitativ al producției, creșterea eficienței economice, încadrarea tuturor unităților producătoare în normele de consum stabilite și reducerea continuă a consumului de energie și materii prime, perfecționarea și generalizarea tehnologiilor moderne, de mare randament și eficacitate, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor refolosibile, reducerea continuă a cheltuielilor de producție. În vederea satisfacerii cerințelor de forță de muncă în toate sectoarele de activitate, plenara a stabilit ca guvernul să ia măsuri urgente pentru folosirea rațională, cît mai judicioasă a forțelor de muncă prin redistribuirea lor în funcție de nevoile economiei naționale și reducerea în continuare a personalului neproductiv. O importanță deosebită s-a acordat sarcinilor ce revin ministerelor, centralelor și întreprinderilor pentru perfecționarea aplicării noului mecanism economico-financiar.

Comitetul Central al P.C.R. a cerut ministerelor, organelor centrale de sinteză, organelor și organizațiilor de partid să ia imediat toate măsurile necesare pentru a se asigura îndeplinirea integrală și în mod ritmic a tuturor sarcinilor de plan.

Plenara a aprobat măsurile adoptate de Comitetul Politic Executiv privind recuperarea integrală a nerealizărilor la export din anul trecut, la producția pentru care au existat contracte valorînd circa 1 miliard de dolari. Trebuie să se facă totul pentru îmbunătățirea comerțului exterior, îndeosebi pentru creșterea exportului, în vederea realizării obiectivului stabilit de conducerea partidului și statului privind echilibrarea balanței de plăți și lichidarea datoriei externe.

Plenara și-a exprimat încrederea că întreaga noastră clasă muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, vor acționa și în viitor cu abnegație și energii sporite pentru realizarea exemplară a planului de producție pe anul în curs și pe întregul cincinal, asigurînd astfel o bază tot mai temeinică pentru progresul neîntrerupt al economiei noastre naționale, pentru înflorirea continuă a patriei, pentru îmbunătățirea permanentă a calității vieții întregului popor.

2. Comitetul Central al P.C.R. a analizat și aprobat în unanimitate Raportul cu privire la realizarea programului energetic în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990.

Plenara a dat o înaltă apreciere contribuției hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și fundamentarea întregii politici energetice a țării și a planurilor de dezvoltare în acest domeniu, care pornesc de la necesitatea de a asigura creșterea puternică și buna gospodărire a tuturor resurselor energetice în vederea progresului multilateral al economiei naționale, a sporirii continue a avuției socialiste și creșterii, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Pornind de la cerințele economiei naționale și ținînd cont de implicațiile crizei energetice mondiale, Comitetul Central al partidului a aprobat măsuri menite să asigure înfăptuirea neabătută a programului energetic, astfel încît, în linii generale, pînă în anul 1990 România să-și asigure o independență în ceea ce privește energia și combustibilii. Plenara a indicat să se acționeze pentru extinderea și perfecționarea sistemului electroenergetic național, devansarea realizării de centrale electrice pe cărbuni, valorificarea potențialului hidraulic, introducerea în balanța energetică a noilor resurse de energie și diminuarea folosirii hidrocarburilor. Pînă la sfîrșitul acestui deceniu vor fi operate schimbări în structura puterilor instalate, extinzîndu-se construcția de centrale pe cărbune, de hidrocentrale, precum și utilizarea sporită a resurselor noi de energie. În domeniul energiei nucleare s-a hotărît accelerarea lucrărilor de construcție și amplificare a puterii instalate în centralele nucleare existente. Pe această bază se va asigura creșterea producției de energie electrică de la 74,1 miliarde kWh la 82,5 miliarde kWh în 1985 și la 110 miliarde kWh în 1990.

Plenara a adoptat, de asemenea, un ansamblu de măsuri vizînd creșterea contribuției cercetării științifice și tehnologice la realizarea programului energetic, precum și pentru perfecționarea conducerii sectorului energetic și reducerea continuă a consumului de energie.

Plenara și-a exprimat convingerea că organele și organizațiile de partid vor face totul pentru a asigura unirea și mobilizarea largă a inițiativei și eforturilor oamenilor muncii din toate ramurile economiei naționale care contribuie la dezvoltarea bazei energetice a țării — și în primul rînd a puternicului detașament al minerilor și energeticienilor —, asigurînd îndeplinirea exemplară a tuturor obiectivelor și prevederilor stabilite.

În legătură cu îndeplinirea programului energetic în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990, plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre.

3. Comitetul Central al P.C.R. a examinat și aprobat, în unanimitate, Raportul privind rezultatele recensămîntului animalelor domestice, de la 1 februarie 1932, și unele măsuri pentru realizarea programului de întărire a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, precum și asigurarea aprovizionării în bune condiții a populației.

Analizînd rezultatele recensămîntului, plenara a subliniat că în anul 1931 s-a înregistrat o creștere importantă a efectivelor de animale, cu excepția bovinelor, aceasta constituind o dovadă grăitoare a justeței politicii partidului de dezvoltare și modernizare a agriculturii, în concordanță cu directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. Sporirea efectivelor de animale și păsări a fost posibilă ca urmare a măsurilor și sprijinului acordate de partid și de stat în asigurarea condițiilor de creștere a animalelor și a cointeresării producătorilor agricoli.

Apreciind că în prezent agricultura noastră dispune de efectivele necesare realizării programelor privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, plenara a stabilit o serie de măsuri pentru realizarea în cele mai bune condiții a acestei sarcini economice importante, asigurîndu-se condițiile pentru realizarea unui consum corespunzător al întregii populații. Plenara a hotărît să se acorde în continuare cea mai mare atenție dezvoltării zootehniei, îmbunătățirii substanțiale a activității de creștere și reproducție a animalelor.

Plenara și-a exprimat convingerea că muncitorii din întreprinderile agricole de stat, țăranii cooperatori, specialiștii, producătorii individuali, toți lucrătorii din zootehnie vor acționa și pe viitor cu întreaga responsabilitate pentru înfăptuirea programelor privind sporirea efectivelor de animale la toate speciile, condiție esențială a creșterii veniturilor lor și, totodată, a satisfacerii cerințelor economiei naționale, a bunei aprovizionări a populației.

Plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre cu privire la unele măsuri pentru realizarea programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială a populației.

4. Comitetul Central al P.C.R. a analizat și aprobat, în unanimitate, Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la data de 31 decembrie 1981. La această dată, Partidul Comunist Român cuprindea în rîndurile sale 3 150 812 membri de partid, cu 106 476 mai mulți decît la finele anului 1980. Din totalul membrilor de partid, 75,03 la sută își desfășoară activitatea în sfera producției materiale, din care 55,14 la sută provin din rîndul clasei muncitoare. Faptul că 20,31 la sută din populația majoră a țării și 30,44 la sută din cea activă face parte din rîndurile partidului demonstrează forța organizatorică a partidului, aderiunea deplină a întregului popor la politica sa internă și externă, unitatea lui indisolubilă în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, personalitate proeminentă a vieții politice contemporane.

Plenara Comitetului Central a apreciat că, acționînd în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, al orientărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comitetele județene, municipale, orășenești și comunale, organele și organizațiile de partid din întreprinderi, instituții și unități agricole au desfășurat o susținută și intensă activitate politico-organizatorică, pentru întărirea continuă a rîndurilor partidului și creșterea rolului său de forță politică conducătoare a întregii societăți, pentru educația revoluționară a membrilor de partid, pentru ridicarea continuă a conștiinței socialiste a maselor.

Plenara C.C. al P.C.R. a indicat comitetelor județene, municipale, orășenești și comunale să acționeze în continuare pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității politice și organizatorice a tuturor organelor și organizațiilor de partid, pentru întărirea permanentă, în primul rînd calitativă, a rîndurilor partidului, asigurînd acordarea înaltului titlu de comunist acelor oameni ai muncii care prin întreaga lor activitate dovedesc că luptă cu hotărîre pentru aplicarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

5. Comitetul Central al P.C.R. a examinat și aprobat, în unanimitate, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1981 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului. S-a evidențiat că, pe baza hotărîrilor Congresului al XII-lea, a prevederilor Programului și Statutului partidului, în conformitate cu indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele de partid, organizațiile de masă, conducerile ministerelor și instituțiilor centrale au acționat consecvent în direcția perfecționării continue a muncii de selecționare, creștere și promovare a cadrelor care, în strînsă unitate cu masele largi de oameni ai muncii, militează cu fermitate pentru asigurarea progresului multilateral al României socialiste. A crescut ponderea muncitorilor în aparatul de partid și al organizațiilor de masă, compoziția, pe profesii și categorii sociale, a cadrelor de partid, de stat, ale organizațiilor de masă și din economie corespunzînd concepției partidului privind rolul ce revine clasei muncitoare în societatea noastră, în strînsă unitate și colaborare deplină cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii. A sporit, totodată, gradul de participare a femeilor la viața economico-socială și politică a țării, s-a manifestat o preocupare deosebită pentru promovarea în funcții de conducere a celor mai bune cadre din rîndul naționalităților conlocuitoare, corespunzător structurii pe naționalități a populației, au fost create condiții pentru îmbinarea armonioasă a experienței cadrelor mai vîrstnice cu entuziasmul și puterea de muncă ale celor tinere.

Organele de partid, ministerele, centralele și întreprinderile industriale au acordat în același timp o atenție sporită pregătirii muncitorilor și specialiștilor necesari pentru realizarea planului de producție în industrie, agricultură, construcții, transporturi și celelalte sectoare de activitate. În anul 1981 au intrat în producție peste 380 000 muncitori calificați, 16 022 maiștri și 37 000 absolvenți ai învățămîntului superior, din care peste 61 la sută al facultăților cu profil tehnic.

Comitetul Central a stabilit un program de măsuri care să asigure perfecționarea continuă a muncii organelor de partid, de stat, a organizațiilor de masă și obștești pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul politicii de cadre.

6. Plenara a analizat și aprobat în unanimitate Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului, organelor locale de partid și organelor de stat, organizațiilor de masă și obștești, în anul 1981.

Plenara Comitetului Central a subliniat că prin scrisori și audiențe s-a realizat și în anul 1981 un amplu dialog între conducerea partidului, organele de partid și de stat, organizațiile de masă și obștești și masele largi de oameni ai muncii, s-au întărit și mai mult legăturile partidului cu poporul, s-a întărit democrația muncitorească, socialistă din țara noastră.

Prin scrisori și audiențe, cei ce muncesc și-au exprimat aprobarea deplină la politica internă și externă a partidului și statului nostru, precum și înalta apreciere față de înfăptuirile remarcabile obținute de poporul român, sub conducerea P.C.R., a secretarului său general, în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Plenara a relevat însemnătatea deosebită a indicațiilor date de secretarul general al partidului, la plenara C.C. al P.C.R., din martie 1981, privind activitatea cu scrisorile și audiențele, care au avut un larg ecou în rîndul maselor de oameni ai muncii, sporind preocuparea cetățenilor pentru respectarea legalității, a normelor eticii și echității socialiste și au dus la creșterea răspunderii organelor și organizațiilor de partid pentru conducerea directă a acestei activități.

Plenara a stabilit măsuri care să asigure îmbunătățirea organizării, conținutului și eficienței muncii în domeniul scrisorilor și audiențelor, determinînd astfel creșterea rolului maselor de conducere a treburilor obștești, la rezolvarea problemelor concrete pe care le ridică viața, la dezvoltarea democrației socialiste, la întărirea unității dintre partid și popor.

7. Plenara a examinat Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1981 și principalele orientări în politica externă în anul 1982.

Aprobînd întru totul activitatea internațională a partidului și statului, Comitetul Central a subliniat că ea s-a desfășurat în conformitate cu obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., cu orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Plenara a dat o înaltă apreciere rolului hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și în înfăptuirea politicii externe a partidului și statului, contribuției sale deosebite la promovarea cauzei destinderii, securității, păcii și colaborării internaționale. La realizarea idealurilor de libertate, independență și progres ale tuturor popoarelor. În condițiile complexe ale situației internaționale actuale, strălucitele inițiative și acțiunile energice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezarmare și pace s-au bucurat de adeziunea și participarea entuziastă a întregii noastre națiuni, au avut un larg ecou internațional și au dat o puternică expresie solidarității cu forțele politice și opinia publică din Europa și din alte continente în lupta pentru dezarmare și, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru salvgardarea dreptului popoarelor la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

C.C. al P.C.R. a subliniat că, în realizarea obiectivelor politicii externe a partidului și statului nostru, o importanță deosebită au avut-o continuarea și intensificarea dialogului la nivelul cel mai înalt, materializat în întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat și de guvern, cu conducători de partide și mișcări de eliberare națională, cu alte personalități politice, reprezentanți ai vieții economice și cultural-științifice din diverse țări.

Plenara a relevat cu satisfacție că Partidul Comunist Român a dezvoltat și diversificat relațiile de colaborare și solidaritate cu partidele comuniste și muncitorești, partidele socialiste și social-democrate, cu alte partide și forțe politice de guvernămînt, organizații și mișcări de eliberare națională.

Comitetul Central a apreciat preocuparea constantă a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România de a pune pe prim plan întărirea prieteniei și colaborării cu toate statele socialiste, acordînd, în acest cadru, o atenție deosebită relațiilor cu țările socialiste vecine. Partidul și statul nostru au consolidat, de asemenea, relațiile de colaborare și solidaritate cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate. Totodată, în spiritul coexistenței pașnice, România și-a extins relațiile cu țările capitaliste dezvoltate.

C.C. al P.C.R. a subliniat că România socialistă a acționat în anul 1981 cu fermitate pentru întărirea securității și cooperării în Europa, pentru dezvoltarea colaborării dintre țările balcanice, pentru oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune și retragerea celor existente, pentru înlăturarea completă a armelor nucleare de pe continentul european și începerea de negocieri în acest scop, pentru trecerea la măsuri de dezarmare în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru soluționarea prin mijloace pașnice a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice mondiale.

Plenara a hotărît ca și în viitor activitatea internațională a partidului și statului să fie consacrată neabătut întăririi colaborării și solidarității cu forțele progresiste, democratice, antiimperialiste, cu toate popoarele, pentru a se imprima un curs nou în viața internațională spre destindere, securitate, independență națională, dezarmare și colaborare, pentru triumful păcii și socialismului.

Plenara a hotărît să se intensifice acțiunile și manifestările consacrate păcii și dezarmării ale poporului nostru, concomitent cu manifestările altor popoare, în slujba acestei cauze nobile această exprimînd hotărîrea României de a face totul pentru înfăptuirea năzuințelor celor mai arzătoare ale omenirii, pentru eliberarea tuturor națiunilor de pericolul unui război atomic nimicitor.

În legătură cu activitatea internațională a partidului și statului, plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre.

În încheierea lucrărilor plenarei, întîmpinat cu vii și puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român.

Iată momentul în care

cea mai acută conștiință revoluționară românească a zilelor noastre

primește investitura prezidențială și întreaga legitimitate națională!

NICOLAE CEAUȘESCU, PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Țara își omagiază președintele

un tricolor peste o inimă

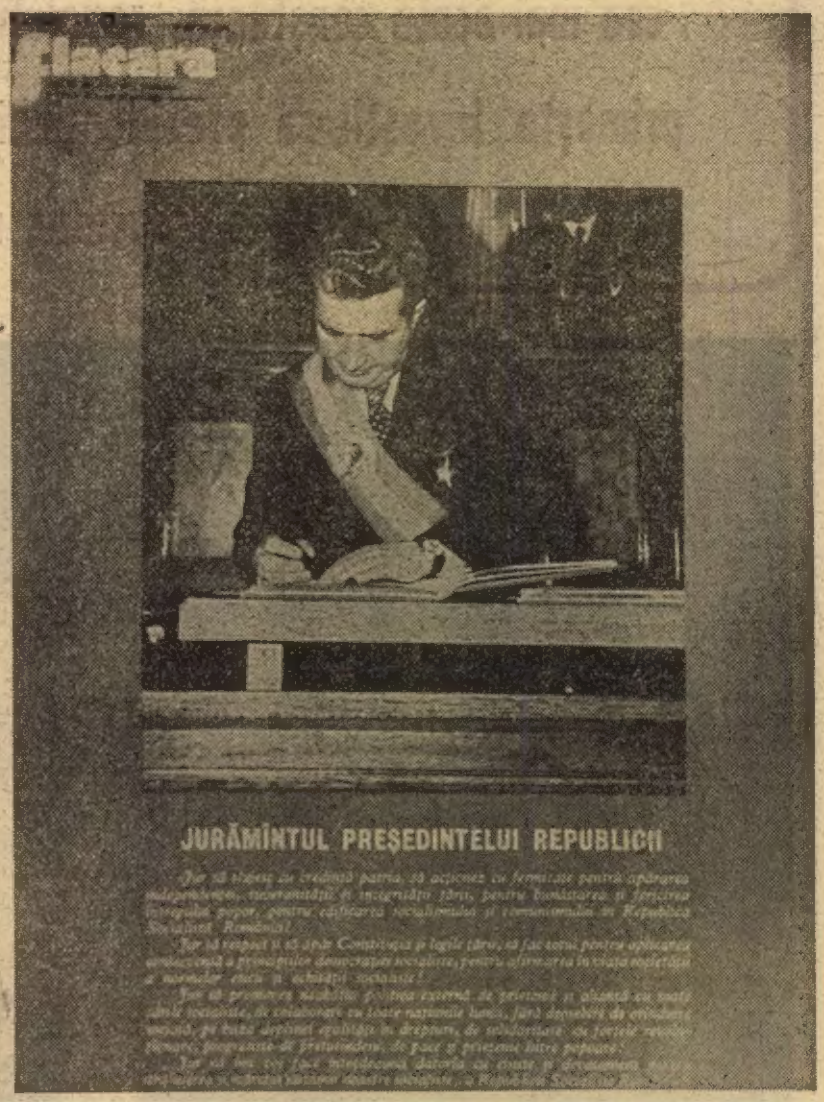

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

28 Martie

Sînt date care marchează destinul unei națiuni și care intră definitiv în conștiința publică. Pentru români, 24 Ianuarie, 9 Mai, 1 Decembrie, 23 August, 30 Decembrie — și am menționat, firește, doar cîteva, de mărimea întîi — constituie adevărate pietre de hotar în istoria țării lor. Între aceste zile de referință se înscrie și 28 martie 1974. La acea dată, cuprinsă în decada vestirilor de bucurii, Marea Adunare Națională, îndeplinind prin votul ei voința întregii națiuni, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă demnitate în stat, președinte al României socialiste. Acest eveniment avea loc la jumătatea răstimpului de 17 ani de cînd primul bărbat al României, comunistul de omenie Nicolae Ceaușescu, a fost ales în funcția de secretar general al partidului.

În împrejurările de acum opt ani, avînd în vedere stadiul de dezvoltare la care ajunsese România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, instituirea demnității prezidențiale devenise o necesitate obiectivă, dat fiind că funcția de președinte exprimă mai exact rolul pe care este chemat să-l joace cel ce se află la cîrma statului, în calitatea sa de exponent al națiunii, al intereselor ei de dezvoltare economico-socială, de afirmare liberă și independentă. Dar țara a beneficiat și de șansa deosebită de a avea în tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent om politic al epocii contemporane, personalitatea de excepție care să întrunească în cel mai înalt grad calitățile necesare exercitării funcției de președinte. În galeria marilor conducători care și-au pus amprenta geniului lor în făurirea destinului neamului românesc, și în care se află figuri de legendă precum Burebista, Mircea, Alexandru, Ștefan, Mihai, Cuza, Bălcescu, numele tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie cu demnitate și cinste.

Prin transpunerea în viață a concepției unitare și cuprinzătoare a președintelui țării, în cadrul căreia se disting principiul aplicării creatoare a socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră și ținînd cont de tradițiile care ne sînt proprii, precum și conceptul existenței tuturor condițiilor necesare construcției socialiste și comuniste în România, în scurta perioadă care a trecut de la 28 martie 1974 și pînă în prezent, au prins contur cele mai grandioase proiecte și s-au înregistrat cele mai mari și mai spectaculoase înfăptuiri ale poporului nostru. S-au dezvoltat puternic forțele de producție — în industrie, agricultură, în celelalte ramuri productive ale economiei naționale — s-au perfecționat relațiile de producție, s-a dezvoltat și adîncit democrația socialistă, au cunoscut o înflorire fără precedent știința, literatura, arta, a crescut constant calitatea vieții oamenilor, s-a ridicat nivelul lor de trai material și spiritual. În același timp, prin neobosita activitate internațională a președintelui ei, care s-a impus pe arena politică mondială ca o puternică și strălucită personalitate a timpului nostru, România a adus o contribuție esențială la reluarea destinderii, la apărarea păcii, la promovarea înțelegerii și colaborării între toate statele, la instituirea unei noi ordini economice, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Alegerea președintelui României în persoana tovarășului Nicolae Ceaușescu, eveniment ce s-a petrecut întîia oară la 28 martie 1974, s-a repetat, cu aceeași unanimitate și în aceeași atmosferă de entuziasm, în 1975 și în 1980. Iar astăzi, cînd întreaga țară aduce un fierbinte omagiu celui mai iubit fiu al său, președintele Nicolae Ceaușescu, pentru admirabila sa pildă de eroism, de dăruire și abnegație revoluționară, pentru munca sa neobosită și dragostea nemărginită față de România și față de poporul nostru, pentru slujirea devotată a operei de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul românesc, a cauzei păcii în întreaga lume, oamenii muncii își exprimă încă o dată hotărîrea de neclintit de a-și urma neabătut președintele, de a se dărui cu trup și suflet înfăptuirii sarcinilor stabilite de ultimul congres al partidului, a prevederilor actualului cincinal. Iar în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă funcție din stat, poporul român vede suprema chezășie a înfăptuirii tuturor idealurilor și aspirațiilor sale.

Prof. univ. dr. ILIE VĂDUVA
rectorul Academiei de Studii Economice

Din dacică iubire s-a născut

Din dacică iubire s-a născut
Purtînd în suflet doina și izvorul
Și-n legea strămoșească a crescut.
Așa ne e : român conducătorul !

Cumplite suferințl l-au încercat
Și ploaia care-ntunecă ogorul
Dar niciodată nu s-a închinat.
Așa ne e : viteaz conducătorul !

În fruntea țării fiul de străbuni
Ne poartă năzuințele și dorul
Că-i om din rîndul oamenilor buni.
Așa ne e : ales conducătorul !

O lume-i cîntă visurile azi
Căci lumii îi slujește viitorul
Catarg al țării codrilor de brazi.
Așa ne e : iubit conducătorul !

DORIN BĂLANOIU
muncitor, Ineu

Fierbinte patos revoluționar

Acum, cînd țara întreagă omagiază împlinirea a 8 ani de la alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România, îmi face o deosebită plăcere să trec în revistă nu numai momentele în care am avut prilejul de a mă afla față în față cu marele fiu al Patriei, făuritorul istoriei contemporane a României, cît și gîndurile și sentimentele ce m-au încercat în acele momente. Întîmplarea dacă pot numi astfel aprecierea ce s-a dat muncii mele de-o viață, a făcut ca prima mea întîlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu să aibă loc într-un moment de mare însemnătate pentru mine, momentul în care mi-a fost înmînat titlul de Erou al Muncii Socialiste. Emoțiile ce m-au încercat în acea clipă le-am mărturisit și le-am întors pe aproape toate fețele, dar nu cred să le fi putut desluși pînă la capăt. Mereu mă întorc, în timp, la acea zi de 6 mai 1971, cînd, înmînîndu-mi înalta distincție, mi-a strîns mîna și m-a învăluit cu o privire părintească. O privire pur și simplu părintească.

M-am mai aflat, apoi, în preajma dînsului, cu prilejul celor două vizite de lucru pe care le-a efectuat în județul Hunedoara și în eroica Vale a Jiului, la prietenii noștri minerii, cei ce ne trimit cărbunele cocsificabil, această adevărată pîine a furnalelor hunedorene. L-am reîntîlnit apoi în marile forumuri ale comuniștilor români, la lucrările Congreselor al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, cînd cuvîntările sale au definitivat marile obiective ale luptei pentru o Românie mai bogată și mai puternică. L-am reîntîlnit, firește, și cu prilejul celor două Congrese ale Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cînd, cu clarviziunea care-l caracterizează și cu care ne-a obișnuit, a precizat rolul de prim-plan pe care îl au muncitorii în actuala etapă de dezvoltare a României socialiste. L-am simțit, de fiecare dată, ca pe un adevărat OM și aș dori ca acest cuvînt să fie scris, în ceea ce-l privește pe dînsul, cu litere mari. Un adevărat OM a cărui viață, animată de un fierbinte patos revoluționar, a fost închinată, pe de-a-ntregul, țării noastre. Omagierea împlinirii celor 8 ani de la alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România o consider, totodată, o sărbătoare a noastră, a tuturor.

NICOLAE MĂRCULESCU
maistru furnalist,
Erou al Muncii Socialiste

Cîntec părintelui țării

Iubit bărbat frumos ca un poem
Azi țara-ți știe gîndul și tăria
În ochii tăi e veșnic un îndemn
Și-un zbor ce-naripează România

Sub fruntea ta cresc visele străbune
Și tot acolo pacea-și are casă
Iubit bărbat azi te cunoaște-o lume
Și gîndul tău e faptă luminoasă

Acum cînd anii îți brodează tîmpla
Noi toți avem un singur gînd
Și îți urăm să veșnicești atîta
Cît veșnicesc Carpații pe Pămînt.

CHIRIAC SAMOILA
muncitor, Bîrlad

Țara își omagiază președintele

Promotor clarvăzător, înțelept și îndrăzneț, al noului

Construcția socialistă, întemeiată axiomatic pe concepția materialist-dialectică și istorică, are o arhitectură și o dinamică esențialmente științifică. În consecință, rolul științei în această construcție este acela al unui factor determinant în simbioză cu tehnologia. De aceea, revoluția tehnico-științifică a epocii contemporane este motorul care integrează și stimulează știința și tehnologia în construcția socialistă.

Țara noastră, angrenată cu toate forțele potențialului său uman și material în această construcție, are deosebitul privilegiu de a se dezvolta sub conducerea fermă și inspirată a președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, învestit cu această demnitate prin voința unanimă a Marii Adunări Naționale acum 8 ani, încununînd cu o nouă și desăvîrșită răspundere pe secretarul general al partidului.

Privilegiul de care se bucură poporul nostru este de a fi condus de un promotor clarvăzător, înțelept și îndrăzneț, al noului în toate actele de conducere a politicii noastre interne și externe, sociale și economice, culturale și științifice.

Sub conducerea sa, știința și tehnologia au fost promovate la rangul pe care trebuie să-l aibă în revoluția tehnico-științifică pentru a fi rodnice, de bunăstare și progres. Începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, fiecare dintre congresele următoare au adus o afirmare din ce în ce mai categorică a rolului științei și tehnologiei în construcția socialistă multilateral dezvoltată pe care o înfăptuim cu perseverență, avînt și hotărîre.

Această afirmare este voința și opera tovarășului Nicolae Ceaușescu și este statuată cu valoare de concepție multilaterală și atotcuprinzătoare în Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și direcțiile principale de dezvoltare pînă în anul 2000. Acest Program-directivă precizează cu o rigoare și o logică științifică structura de sistem dinamic a activităților științifice și tehnologice, cu conexiuni directe și inverse care emoționează și stimulează pe cercetătorul științific, arătîndu-i calea spre realizări de prestigiu și de prețioasă utilitate pentru progresul economic și social al patriei, dar, în același timp, și pentru prestigiul științei și tehnologiei la nivelul cerințelor actuale ale revoluției tehnico-științifice.

Nou în știință este intrinsec legat de nou în învățămînt. Principiul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția este, de asemenea, izvorît din concepția președintelui țării și se ridică la rangul de axiomă a funcționalității sistemului știință-tehnologie, producție materială și spirituală.

Promotor al noului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este promotor al noului global, al construcției socialiste multilateral dezvoltate, în viziunea desăvîrșirii și înaintării țării spre comunism, operă de asemenea de concepție științifică, luminoasă, profundă.

Acad. NICOLAE TEODORESCU ■

Ceaușescu — România

Celui ales să fie
în fruntea țării noastre
noi i-am dăruit munții
cu piscuri înalte și-albastre

Celui ales să fie
nădejdea noastră pururi vie
noi toți i-am dăruit
un nume simplu : România

Celui ales să fie
curat și-nalt ca o văpaie
noi toți i-am dăruit
un nume : Ceaușescu Nicolae

DUMITRU ANGHEL ■

La izvoarele unui proces dinamic și ireversibil

Știința românească modernă datorează tovarășului Nicolae Ceaușescu, concepției sale teoretice, îndrumărilor și recomandărilor sale nemijlocite, marea și permanenta ei ascensiune, spiritul emulativ și structura sa complexă, precum și împletirea ei strînsă cu învățămîntul și producția. Sînt aproape 17 ani de cînd potrivit unui program riguros și realist, în vastul laborator al științei românești — prin aportul determinant al secretarului general al partidului — cuvintele de ordine sînt temeritatea, competența, inițiativa, disciplina, lupta ireconciliabilă împotriva rutinei, conservatorismului și automulțumirii. La izvoarele acestui proces dinamic și ireversibil se află, fără îndoială, eliberarea gîndirii omului de știință din strînsoarea dogmatismului, fructificarea întregului potențial creator al sutelor de mii de inventatori și inovatori, afirmarea cu precădere a noului, motorul și miezul dialectic al devenirii noastre.

Sînt mai bine de două decenii și jumătate de cînd cercetarea științifică fundamentală și aplicativă — conform Programului Partidului Comunist Român și prin indicațiile exprese ale secretarului său general — se situează în avangarda progresului multilateral. Potrivit acestei teze dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție solicită simultan încorporarea celor mai noi cuceriri tehnico-științifice, ele fiind considerate elemente hotărîtoare ale unei acțiuni eficiente, transformatoare, asupra naturii și societății. În lumina acestei concepții revoluționare, elaborate prin grija atentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și în plin proces al revoluției tehnico-științifice, principiul unității dintre teorie și practică determină, în cadrul unei înțelegeri profunde și originale, și statutul social al științei și învățămîntului, reconsiderate prin prisma interferenței lor organice cu producția materială, cu viața socială în general. În acest larg context se afirmă și activitatea de cercetare a universității noastre, activitate legată organic de nevoile învățămîntului și de cele ale producției. Iată cîteva exemple de ultimă oră : prin cercetări experimentale de laborator a fost elaborată fabricarea tuburilor termice de temperaturi joase și a fost proiectată o tehnologie simplificată pentru fabricarea tuburilor termice de temperaturi înalte ; a fost realizat de asemenea un sistem de poziționare a electrozilor la cuptoarele electrice cu arc din topitorii. Mai notăm realizarea unui convertizor static de medie frecvență pentru încălzirea prin inducție, proiectarea și executarea unui sistem pentru uscarea diferitelor produse prin folosirea gazelor arse de la centralele termice.

Sînt cîteva din realizările colectivului nostru de studenți și cadre didactice, înfăptuiri ce vin să întregească patrimoniul de valori științifice și culturale ale țării, această vastă operă de creație și creativitate în care recunoaștem în permanență pilduitorul exemplu al tovarășului Nicolae Ceaușescu, spiritul său novator și gîndirea sa supla, originală și îndrăzneață, energia sa revoluționară a cărei combustie este patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit și luminat față de cauza socialismului și comunismului în țara noastră.

Prof. dr. FLOREA DUDIȚA ■
rector al Universității din Brașov

Sîmbătă, 27 martie, martor ocular la străpungerea galeriei de aducțiune Tău-Șugag

Încerc să mă gîndesc în altă parte. Rînd pe rînd, glasurile minerilor mă anunță că am ajuns. Cobor și mă alătur șefului de brigadă Spălătiuc Mihai, minerilor Voican Ion, Ciorbă Grigore, Oprea Radu, Ion Nicolae, fraților Toma Clement și Nicolae și Andrei K. Gheorghe, Ghiorghi Petre, Drughi Gh., ing. Georgescu Stelian, șef lot aducțiune Șugag și altora. Trebuie să așteptăm cîteva minute pe cei ce au pornit din amonte și, pe măsură ce ele trec, se lasă o liniște apăsătoare întreruptă doar de zgomotul bețelor de chibrit, scăpărate pe catran, bețe ce nu mai contenesc să aprindă țigări, țigări care încearcă zadarnic să calmeze minunata neliniște din sufletele noastre. De departe se aud din ce în ce mai tari și mai multe voci, cineva ne asigură, „ei sînt". Toată lumea privește cu nerăbdare spre jumătatea de perete din rocă care mai acoperă cu înălțimea lui dezordonată o parte din galerie. Încet, încet galeria devine insuficient de lată pentru a putea cuprinde pe cei ce doresc să formeze primul rînd, și în acest fel se înaintează cu ploșenie. Vulturii adîncurilor se opresc la cîțiva pași cînd, de partea cealaltă, apar primele căști, primele siluete. Oamenii încearcă să se recunoască și din piepturile lor puternice se eliberează strigăte de urale și bucurie. Trec pragul musafirii din amonte ajutați de mîini întinse; sînt primiți cu îmbrățișări simple și calde. Șeful de brigadă Tac Ioan, minerii Rădoi Constantin, Buburuz Constantin, Cristescu Octavian, șeful de lot ing. Teselius Simion, dir. grup de șantiere Dorin Găbudean, primul secretar al județului Alba, Nicolae Hurbean, secretarul comitetului județean Alba al P.C.R., Octavian Fenești — directorul trustului de construcții hidrotehnice București, Sălăjan Gheorghe, șeful de lot Țilea Arcadie, șef lot Georgescu Stelian, Victor Drașovean — secretarul comitetului de partid al grupului de șantiere, președintele C.O.M. și alți mineri.

Generosul entuziasm oferă o altă surpriză bravilor mineri la ieșirea din galerie unde au fost așteptați de pionieri ai școlii generale Șugag, șoimi ai patriei, utecliști, care au oferit cîte o floare, o cravată, și multe, multe felicitări.

Străpungerea acestei galerii principale de aducțiune care are o lungime totală de 8 200 m, îmi spune Victor Drașovean, secretar de partid al grupului de șantiere face legătura între lacul Tău și hidrocentrala subterană Șugag, cu o putere instalată de 150 MW. Hidrocentrala subterană de la Șugag, a doua de pe valea Sebeșului, va fi racordată la sistemul energetic național ca și prima, cea de la Gîlceag care a produs deja 200 milioane kWh energie electrică. Iar într-o primă etapă vom dispune de o putere instalată de 346 MW.

Munca noastră, de zi cu zi materializată în obiectivele hidroenergetice ce prind contur și viață treptat, aici pe valea Sebeșului, vă rog să o considerați ca un răspuns al nostru, mineri și hidroenergeticieni, la importantele sarcini ce ne revin prin prevederile Congresului al XII-lea al partidului, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu de a aduce România socialistă, în perioada cea mai scurtă, în stadiul de țară independentă și din punct de vedere energetic. Hotărîrile adoptate de recenta ședință a Comitetului Politic Executiv referitoare la creșterea potențialului energetic al țării sînt pentru cei care realizează această bijuterie a hidrotehnicii românești un imbold permanent în activitatea noastră. Ne vom face datoria cît se poate mai bine".

MIRCEA HUDEK

Bucureștiul își asigură, în tot mai mare măsură, hrana

● Interviu cu tovarășul GHEORGHE ISTRATE, prim-secretar al Comitetului de partid al Sectorului agricol Ilfov.

— V-am găsit greu, tovarășe prim-secretar, lucru lesne de înțeles dacă ținem seama de faptul că sînteți în plină campanie agricolă. Dar avem astfel prilejul de a vă întreba, chiar din debutul acestui interviu, care este situația la zi a lucrărilor agricole din sectorul dumneavoastră ?

— Trebuie mai întîi să precizez că actuala campanie a fost bine pregătită de lucrările din toamnă, atunci cînd am reușit să arăm întreaga suprafață la timp, un accent deosebit punîndu-se pe calitatea arăturii, pe adîncimea ei. Încheind la timp mai multe dintre formațiunile noastre de tractoare au putut ajuta și cîteva unități din județele Ialomița și Călărași, dar vreau să menționez că n-am uitat nici loturile personale ale membrilor cooperatori din sectorul nostru, cu mici excepții și ele fiind arate în întregime. În ceea ce privește campania de primăvară, raportăm încheierea tuturor însămînțărilor din epoca I, concretizate în însămînțarea a 750 hectare de sfeclă de zahăr, 1 012 ha sfeclă furajeră, 2 800 ha lucernă, 1 200 ha borceag, 500 ha ovăz, 125 ha mazăre boabe și 3 500 ha legume — adică totalul suprafețelor prevăzute la fiecare cultură. În momentul de față toate unitățile au trecut la însămînțarea florii soarelui, urmînd ca tot în timp optim, mai exact doar în cîteva zile, să încheiem lucrarea pe toată suprafața planificată, adică pe 4 376 de hectare. Vreau să mai spun că noi am reușit să fertilizăm aproape toată suprafața însămînțată cu grîu cu îngrășăminte pe bază de azot, iar așa cum arată culturile în momentul de față, inclusiv densitatea lor, avem garanția obținerii unor recolte foarte bune în vară. Odată cu creșterea temperaturii solului vom declanșa însămînțarea porumbului, unitățile noastre fiind bine pregătite cu semințe, mașini și utilajele necesare. Sînt așadar asigurate toate condițiile pentru ca și această lucrare să se încheie pînă la 20 aprilie, așa cum dealtfel a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Tovarășe prim-secretar, acum doi ani revista noastră a inițiat o campanie pe care am intitulat-o „Centura agricolă a Capitalei". Spunem acest lucru nu pentru a ne lăuda cu un fapt pe care scrisul nostru, litera tipărită, îl atestă ci pentru că multe din problemele sesizate de noi și legate de autoaprovizionarea Capitalei și-au găsit o cale de rezolvare în cadrul legiferat în februarie anul trecut prin înaltul Decret prezidențial. Așadar, vă rugăm să ne spuneți cum s-au materializat, în cadrul organizatoric acum existent, eforturile pentru continua îmbunătățire a aprovizionării populației ?

— Referindu-mă mai întîi la cadrul organizatoric propriu-zis, ar fi bine de știut că pe raza Sectorului agricol Ilfov se găsesc 29 de comune și orașul Buftea, în care locuiesc 285 000 de oameni, sau, dacă vreți, 75 000 de familii. Tot aici funcționează un număr de 33 de cooperative agricole de producție, trei asociații zootehnice și una horticolă, patru I.A.S.-uri și șase S.M.A.-uri, toate grupate în șase Consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Avem, de asemenea, 25 de întreprinderi cu grad republican, care realizează o producție-marfă industrială de peste 5,5 miliarde lei anual. Obiectivele prioritare ale sectorului, stabilite de însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu, care acordă o mare atenție agriculturii ce se desfășoară împrejurul Bucureștiului, sînt legate de aprovizionarea într-o măsură tot mai mare a necesarului de legume și produse animaliere pentru cetățenii Capitalei. În fapt, ponderea noastră în aprovizionarea Bucureștiului e acum de 45 la sută din necesarul de legume, 36 la sută din cel de ouă, 18 la sută din cel de carne și 9 la sută din cel de lapte — însă ea urmează să crească în anii care vin. Chiar dacă n-am să amintesc de vechea organizare teritorială, tot trebuie să spun că noi am moștenit o situație deloc înfloritoare, multe terenuri degradate sau cu accentuat exces de umiditate, o bază materială zootehnică nemodernizată și o anumită stare de delăsare din partea unor factori de conducere locali. La unele unități C.A.P., vă rog să n-o luați în glumă, în locul indicatorului cantității de lapte pe cap de vacă furajată se ajunsese la „indicatorul" de 3 vaci pentru un litru de lapte ! Aș aminti aici că în planul nostru pentru anul în curs prevedem realizarea unei medii pe total sector de 2 540 litri pe cap de vacă furajată.

— Spuneți-ne ceva despre eforturile pe care le face organizația de partid pe care o conduceți, ca și dumneavoastră personal.

— Mi-e greu să mă pronunț în ceea ce mă privește. Important este că atît eu, cît și întreaga organizație de partid a sectorului am înțeles că agricultura este o activitate cu foc continuu și ne străduim să-i mobilizăm în același mod pe toți factorii din conducerea locală. Nu mai sîntem de mult de acord cu primarii care lăsau întreaga activitate din agricultură pe umerii celor de la C.A.P., așteptînd doar raportul anual. Acum, orientarea lor prioritară trebuie să fie spre agricultură, spre realizarea sarcinilor de plan și vă rog să mă credeți că nu întîmplător la noile alegeri din cele 60 de cadre din conducerea locală sau din C.A.P.-uri aproape jumătate au fost înlocuite... Am făcut și vom face în continuare eforturi însemnate pentru modernizarea bazei materiale din zootehnie, iar la instruirea pe care am organizat-o cu cadrele de conducere din sector, inclusiv cele din unitățile agricole, am prezentat un film documentar în care erau surprinse multiple aspecte vii din mai multe sectoare zootehnice ale noastre. Oamenii au văzut așadar cu ochii lor care e situația reală, lucru care i-a convins mai mult decît oricare referat. Știm că avem mari posibilități, știm că aproape jumătate din cooperativele agricole au încă datorii la stat și că trebuie să schimbăm multe lucruri. Dar avem și satisfacții, fiindcă am reușit să creștem, de pildă, de la 46 de litri de lapte, în ianuarie anul trecut, la 208 litri pe cap de vacă furajată, în aceeași lună a anului acesta. Am început să dăm și o nouă față satelor, convingînd că ordinea începe din șanțul rigolei și merge pînă în curțile tuturor cetățenilor.

— Foarte aproape de dumneavoastră, mai exact la 22 km de sediul de la Balotești, pulsează viața unui gigant de peste două milioane de locuitori. Ce alte legături se află între Capitală și „al șaptelea sector" al ei, cum i se mai spune Sectorului agricol Ilfov ?

— În primul rînd trebuie să menționăm permanenta îndrumare și permanentul sprijin al Comitetului municipal de partid ca și ajutorul celorlalte sectoare și multor întreprinderi ale Bucureștiului. Apoi, să nu uităm că un număr de peste 65 000 de cetățeni care domiciliază pe raza sectorului sînt navetiști spre unitățile industriale ale Capitalei. Vreau să amintesc aici că peste jumătate dintre ei am reușit să-i aducem să muncească și în cadrul cooperativelor agricole, primind în acord global colectiv un anume lot sau cultură. Acești oameni sînt astfel nu numai consumatori, ci și producători, oameni ai pămîntului și ai industriei totodată. Pe de altă parte aș dori să subliniez un fenomen interesant, anume că tot mai mulți cetățeni, ca și unități economice bucureștene avînd consumuri colective, solicită o bucată de pămînt pe raza sectorului nostru, pe care să o muncească iar roadele să le împartă cu unitatea agricolă. Astfel, noi am repartizat deja peste 250 de hectare de terenuri, multe dintre ele intravilane, care pînă acum nu erau cultivate în nici un fel. Pe ele vor crește cu prioritate legume și furaje, în vederea sporirii efectivelor de animale, păsări, iepuri de casă, porumbel și așa mai departe, în conformitate cu ultimele indicații la nivel central. E așadar de reținut că interesul tot mai mare care i se acordă muncii pămîntului, agriculturii în general, nu mai este numai al nostru, al organizațiilor și unităților de profil, ci și al cetățeanului de rînd, aș spune pînă și al bucureșteanului. Lucru care, să fim sinceri, nu se întîmpla acum cîțiva vreme...

DUMITRU GRAUR

Mor copacii Cișmigiului

Ici, colo, în Cîmpia Română au mai rămas crîmpeie din vestitul codru al Vlăsiei care se întindea de la Ploiești și pînă aproape de Giurgiu. Cînd poate cu sute de ani în urmă, ciobanii în trecere cu oile lor prin lăstărișurile de pe lîngă apa Dîmboviței și a Bucureștioarei, către bălțile Dunării, pentru ca să-și construiască loc de bodină, trebuiau să se așeze pe cazină mare făcîndu-și loc prin desișul pădurii cu topoarele sau cu altă ceva ce aveau la îndemînă.

De atunci pierind această pădure pentru ca să facă loc orașului în care văcuim, a rămas în mijlocul ei mîndreață de grădină despre care cronicile spun că a fost pădurea lui Dura negustorul și că reci și-pote năvălcau afară către apa Bucureștioarei care se scurgea în Dîmbovița pe lîngă stănișteа boieroaicei Ilinca Cantacuzino fiica lui Radu Șerban. Sus pe marginea unei ripe își construise casă arătoasă mai marele peste cișmele chiar pe ulița la capătul căreia domnița Ralu își făurise un teatru din dușamele că de atunci acestei frumoase grădini a Bucureștiului i s-a zis Cișmegiu.

Și cîte nu văzuseră copacii frumoasei noastre grădini : de la hîrtopul lui Zdrelea săpat sub un dîmb ce da către schitul lui Măgură, de unde noaptea pleca cu haiducii săi pe la casele boierilor pe care îi hăcuia și de viață și de bani, pînă mai aproape de zilele noastre cînd mulțime de muncitori își serbau primul arminden la iarbă verde și unde I.C. Frimu le vorbea cu atîta tîlc și cu atîta dorință de bine, ca mai tîrziu vioara lui Petrică Moțoi starostele lăutarilor despre care se spune că refuzînd să-i cînte unui baron vienez un ceardaș acesta i-a sfărîmat vioara pe care a aruncat-o în apa Cișmegiului. Și toată noaptea taraful lui Moțoi a răscolit lacul ca tocmai către ziuă unul din ei s-o găsească înțepenită în rădăcina unei sălcii bătrîne.

A plîns celebrul lăutar pe ruinele care-i se adusese din fundul lacului și a încercat cu firavele lui cunoștințe s-o dichisească bucățică cu bucățică dar nu a reușit mai nimic. A trebuit s-o trimită în îndepărtata Viană la un celebru lutier italian stabilit acolo încă de la sfîrșitul veacului trecut care a lipit-o așa de bine și-a vopsit-o așa de frumos că melodiile scoase din strunele ei aminteau de cele din Cremona.

Cu timpul, pădurea Cișmegiului cu copacii ei mîndri a început să se rărească aplecîndu-se către rădăcini și nimeni din cei puși s-o dichisească nu au stors o lacrimă în văgăunile care aminteau că acolo fusese un străjer din bătrînul codru al Vlăsiei.

Cu cîțiva ani în urmă, cel mai mare dintre ei care făcea umbră monumentului eroilor francezi și-a împletit crengile pe după o pală puternică de vînt și icnind din răsputeri a căzut în lungul aleii prinzînd sub tălăzuirea zvîcnetului său trei tineri studenți care și-au sfărîmat trupurile de încrengăturile în care fuseseră prinși, că multe luni de spital le-au trebuit pentru a-și orîndui fața și oasele zdrobite de atîtea lovituri, iar mai lîngă tulpină, stînd pe o bancă, un bătrînel cu fiica sa au pierit de parcă toată pădurea Vlăsiei căzuse peste ei.

Nici unuia mai șubred sau mai găvănit nu i-a venit careva în ajutor. A trebuit ca în octombrie anul trecut în fața restaurantului Monte Carlo unde se aduna mai în fiecare după-amiază breasla lăutarilor pentru a-și rostui treburile făcîndu-se schimb de instrumentiști sau de cîntece noi, sau vechi, să pîrîie din creasta norilor ceva asurzitor și să cadă peste capetele lor vîrful unui platan care a zdrobit țeasta unuia dintre ei care tocmai încerca un cîntec de demult : „Bucură-te mănăstire, că ce mîndră floare-ți vine".

Nu s-au încercuit coroanele cu zale de fier precum teiul lui Eminescu la Copou, nu s-au plantat pe lîngă tulpini pinteni de beton, ci au pus topoarele și beschiile în funcțiune dînd la pămînt ce era putred și nu era putred, rămînînd în picioare cîțiva pe care-i poți număra pe degete.

Lîngă ultimul șipot din care vara pe arșiță trecătorii își răcoresc sufletele, erau doi stejari bătrîni. De teama joagărelor și a topoarelor, pe o furtună puternică s-au îmbrățișat și au năbuit către oamenii care se odihneau pe scaune și priveau înspăimîntați la crengile care își căutau frunzele pe aleile umede de ploaie.

Nu le vine nimeni în ajutor. În locul lor se înfig în pămînt betișoare firave de platan și de jugastru cu gîndul că peste o sută, două de ani vor crește mari și vor înlocui pe cei a căror viață n-au fost capabili s-o îngrijească !

Mor copacii Cișmegiului !

Haideți să le venim în ajutor !

TUDOR ȘTEFĂNESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Cum selectăm, cum promovăm valorile (II)

„Mai toți întreabă de studenții mediocri, dar cine se interesează de cei foarte buni?"

— Este un fapt straniu în învățămîntul nostru superior — observă **academicianul Radu Voinea.** Mai toate analizele cerute de minister se referă la rezultatele slabe, adică la studenții mediocri, la promovabilitate. Politehnica este mereu întrebată de ce la cutare materie au căzut atîți și atîți studenți, de ce nu sînt mai mulți integraliști etc. Asemenea întrebări și preocupări sînt perfect normale și nu este absolut nimic de criticat. Dar iată, la studenții deosebit de valoroși prea puțin se gîndesc, ei apar mai mult incluși în statisticile de genul **„70% din promovați au avut medii între 7 și 10".** Noi însă nu-i urmărim și nu-i ajutăm suficient, fiindcă nu dispunem de timpul material și poate nici de un cadru mai adecvat lor. Desigur, în ultimii ani s-a făcut cîte ceva pentru ei, în special pe linia cercurilor științifice studențești s-au organizat sesiuni de comunicări științifice ; cei din anii IV și V sînt antrenați în rezolvarea unor probleme tehnice concrete alături de cadrele didactice. Și totuși, afirm în temeiul unei destul de îndelungate experiențe că nu facem nici pe departe ceea ce ar trebui pentru studenții buni și foarte buni, **valorile de mîine.** Ei ocupă, totuși, un loc aparte, căci vor duce mai departe făclia științei și tehnicii românești. Studenții nu sînt o masă amorfă, nu trebuie priviți doar prin prisma statisticii, ci a unei personalități în devenire.

Valorile se nasc din valori, iată un truism care merită, totuși, reamintit. Nu mă gîndesc numai la inginerie, ci și la medicină și în general la orice activitate umană. Și nu cunosc o îndatorire mai nobilă pentru un maestru decît ca să formeze pe maeștrii de mîine. Îmi spunea odată profesorul universitar Marcela Pițiș : **„Cînd ești stea, luminezi în orice condiții ; cînd ești felinar și vrei să luminezi trebuie să faci întuneric în jurul tău".** Din cauza unor reglementări prea rigide, riscăm însă ca maeștrii noștri — și ei nu sînt cu miile... — să nu-și poată da, sub acest aspect, măsura tuturor posibilităților. Îmi mărturisea profesorul universitar Ion Iarovici că ar fi putut forma un număr mult mai mare de chirurgi dacă n-ar fi fost limitat de o normare lipsită de elasticitate. Or, practic nu există mare chirurg care să nu-și datoreze poziția de azi unui maestru. De la el și nu numai din cărți învești meserie, tratatele îți spun totul despre boli, dar în viață nu întîlnești niciodată boli, ci bolnavi, fiecare un caz aparte. La fel și în inginerie și în alte profesiuni.

— Tovarășe profesor, ce se întîmplă cu elementele deosebit de valoroase după ce au părăsit băncile facultății, deci după **repartiție ?**

— Nimic ! În ce sens ? Mi se pare just și nestimulativ faptul că în primii trei ani după repartizarea în producție șeful de promoție și codașul să primească exact aceeași retribuție. Bineînțeles, nimeni nu cere imposibilul, statul are posibilități limitate și nu putem consuma mai mult decît producem. Problema pe care o ridic este alta : nu s-ar putea oare ca în cadrul aceluiași fond total de retribuție să se stabilească unele diferențieri, ținînd seama de valoarea inegală a absolvenților ? Am în vedere și aspectul de stimulare morală, de care este organic legată orice recompensă materială. Și apoi, cine se îndoiește că șeful de promoție va da în producție, de la bun început, un randament superior și va face o muncă mai de calitate decît codașul ? O asemenea diferențiere pe bază de **calitate** și de **valoare,** dovedite și verificate în ani lungi și grei de studiu, ar fi, repet, puternic stimulative, fără a greva cu nimic cheltuielile statului. Cu atît mai mult cu cît nu ar intra în discuție decît un număr restrîns de persoane.

În ce privește promovarea valorilor în sînul institutului de învățămînt superior și crearea unui climat favorabil creativității, Radu Voinea atinge o problemă pe care o consideră de maximă importanță : contactele cu universitarii din alte țări. Ni se relatează și o întîlnire cu iz anecdotic, dar reală. Un coleg de politehnică, profesor, cunoscut matematician, se confruntă cu o problemă dificilă, absconsă, abordată și de un confrate italian. Specialistul român îi citise, firește, lucrările, dar mai rămăseseră neclarități. Se mai întîmplă, chiar și între profesori... și unul din motive constă în faptul că în zilele noastre mulți matematicieni, fascinați de o rigoare rău înțeleasă, consideră superfluu și uneori chiar incorect să facă apel la desene și alte mijloace intuitive. Omul de știință român a avut însă posibilitatea să meargă în Italia. L-a întîlnit acolo și pe acel confrate, care, între patru ochi și, ca să spunem așa, neoficial, i-a schițat un desen care a clarificat totul.

Aceasta pare o simplă anecdotă, dar problema este mult mai complexă. Uneori, și mai ales în anii din urmă — arată Radu Voinea — premii Nobel și alte asemenea distincții s-au acordat nu numai deschizătorilor de drumuri nebătute, ci și celor care au pus cap la cap (simplificăm la extrem !) rezultatele disparate obținute de alți oameni de știință, pe care le-au integrat într-o viziune generalizatoare proprie, originală. Pentru a ajunge la asemenea rezultate, ei i-au întîlnit și au discutat problemele cu autorii teoriilor „parțiale". Așa a țîșnit ideea.

— Deși s-ar părea că deschid o ușă deschisă — spune academicianul Radu Voinea — merită totuși să mai stăruim. Vorbesc din experiență : cîteodată contactul viu, o conversație de o jumătate de oră să spunem, cu un specialist străin de valoare (firește, aceasta rămîne valabil în ambele sensuri : și ei au ce învăța de la noi !) te scutește de lectura a mii de pagini și poate de luni și ani de muncă inutilă. Conexiunea cu promovarea valorilor este evidentă.

— Ce propuneți concret ?

— Să se amplifice schimburile științifice între catedrele universitare. Accentuez pe cuvîntul **schimburi.** Ele nu implică, deci, nici un fel de cheltuieli în valută, fiecare își plătește doar transportul (noi, în lei), iar cealaltă parte asigură întreținerea. Speze minime, efecte științifice — deci în ultimă analiză economice — considerabile. Pledînd pentru intensificarea schimburilor științifice, a contactelor directe — în deplin consens cu linia partidului — precizez că trebuie abordat totul critic, constructiv, că trebuie să gîndim cu capetele noastre (cum sună și titlul unei rubrici științifice din „Flacăra"), preluat creator și dus mai departe doar ceea ce corespunde cerințelor dezvoltării noastre, imperativelor economiei naționale.

Nu este mai puțin adevărat că toți avem de învățat unul de la altul și că schimburile științifice internaționale — și în opinia interlocutorului nostru — constituie una din modalitățile majore de a promova valori, creația științifică și tehnică originală. Această sugestie, în forma concretă formulată de Radu Voinea, ca și celelalte propuneri făcute de interlocutorii noștri, pornesc de la una și aceeași premisă : **a promova valori nu înseamnă, în primul rînd, nici a recompensa material, nici a decora pe omul merituos, ci a-i crea acele condiții de formare și activitate care să-i permită în modul cel mai eficient să-și pună capacitățile în slujba obștii, a poporului care l-a dat naștere.** Este singurul tărîm pe care pot înflori adevăratele valori.

LIONEL NIȚESCU ■

Marți, 22 martie, 5 reporteri au înnoptat în Bărăgan. Miercuri, 23 martie, ei s-au trezit cu puțin înainte de ora 5 și au trăit alături de oamenii câmpiei române adevărul unei zile pe care au intitulat-o

STOP-CADRU LA CIOCĂNEȘTI

Dintre satele de pe liziera Dunării, Ciocănești nu este cel dintîi, dar nici cel din urmă. Grija lui de căpetenie rămîne rodnicia pămîntului, chiar dacă puterea de muncă i-a fost afectată de navetism, chiar dacă tot mai puțini dintre oamenii lui s-au trezit investiți cu datoria de a produce mult mai mult decît ieri sau alaltăieri. De asemenea, rodnicia pămîntului rămîne și marea lui speranță, restul întocmirilor avîndu-și însemnătatea lor, dar o însemnătate care nu devine și nu va deveni niciodată intîietate. Cînd ayezargea e înșirată pe nouă kilometri și ceva de șosea, cînd toate motivele ei de mîndrie sînt aliniate la stradă, la vedere adică, e ușor să le numeri. Însă primarul Tudorache Vîlsan cam are dreptate să creadă că un inventar în care nu se cuprinde și temelia a toate ar semăna cu scenografia unei piese care nu s-a scris încă. Nu a emis el comparația aceasta, am dedus-o noi din cuvintele sale. Și la Ciocănești, viața nu se poate înțelege numai după decor, ci în primul rînd prin substanță. Și asta ne-am și propus, cînd am descins în echipă, nu departe de Dunăre, nu departe de nădejdea semințelor culcate în brazdă, nu departe de primăvară, dimpotrivă, chiar pe pragul ei reavăn. Poate oamenii nu au înțeles prea exact ce țel urmărim și se cuvine să-l divulgăm, împreună cu aceste secvențe din viața lor. Desigur, am vrut să ne despovărăm de obiceiul de a tot judeca existența doar prin prisma unei rețorici sterile. Și poate am izbutit.

MIHAI PELIN ■

Cîțiva pași care trebuie făcuți neapărat înainte

O seară la nea Costea, cînd gazdelor li se face somn. N-ar vrea să se vadă, dar se vede.

Ion Constantin este unul din cei 6 535 de oameni care trăiesc în comuna Ciocănești. Are 56 de ani, e membru al O.D.U.S. și șef de echipă la Ferma de legume a C.A.P. Unirea, iar înainte de apariția buletinelor de populație îl chema Costea Mihai. Cum s-a transformat Costea Mihai în Ion Constantin nu poate să explice. Decît să n-ai nici un nume, mai bine să ai două. Oamenii îl spun nea Costea. Schimbarea numelui a coincis și cu transformări în viața lui. Pe vremea cînd îl mai chema Costea Mihai, era țăran sărac în satul Smîrdan. Avea două pogoane de pămînt din care trebuia să trăiască patru oameni : el, nevasta Ioana și cei doi copii, Petre și Sevastița. Ca să se poată ajunge, mai lucra cu ziua pe la alții.

De vreo 15 ani încoace, nea Costea este șef de echipă. Are în grijă aproape 100 de hectare și în subordine exact 30 de femei, toate sărite de prima tinerețe, printre care se numără și Ion C. Ioana, nevasta. Știind de vorbă și trăind alături de Ion Constantin cîteva ceasuri bune, te convingi încă o dată că marile probleme ale vieții sînt aceleași și la Ciocănești, drept pentru care o zi din viața lui Ion Constantin diferă nițel de cea a unui bucureștean, să zicem, dar nu prea mult.

Miercuri, 23 martie, a fost în viața lui nea Costea o zi obișnuită. Chiar și venirea noastră, a „tovarășilor de la ziar", nu pare a fi un eveniment scos din comun. A mai vorbit cu tovarăși care scriu în ziare. S-a sculat cu puțin înainte de ora 5. Cîte nu sînt de făcut în curtea omului ? Trebuie să dea de mîncare la scroafă. Anul ăsta i-a fătat 18 purcei, din care mai trăiesc doar doi. Asta a fost o lovitură grea și păgubitoare. Așa se întîmplă cînd nu poți sta acasă și să vezi de ei. Legumicultura și zootehnia leagă cei mai mult pe om. Zi de zi trebuie să fii prezent. Răsadul trebuie dezvelit și învelit în fiecare zi. Dacă îl lași învelit mai mult se lungește și cade la pămînt. Adică nu mai e bun de nimic. Apoi trebuie să dai de mîncare la păsări. Dacă mai rămîne timp, dai cu mătura, ascuți un arac de vie. E știut că treaba într-o gospodărie nu se termină niciodată. La ora 7 punct, Ion Constantin este la fermă. Pentru asta trebuie să plece de acasă cu bicicleta la ora 6 și jumătate. Astăzi, echipa condusă de nea Costea a descoperit tot răsadul de roșii timpurii și ardei. A ieșit soarele și ziua a fost bună. S-au mai udat răsadurile și s-au spălat geamurile de la răsadnițe. Anul acesta au semănat pe 24 ianuarie. Cam tîrziu, dar n-au avut gunoi suficient. Afară de asta, o oarecare lipsă la rogojini și folie se face resimțită. Geamurile nu sînt așa de bune pentru că oricît ai vrea nu poți să asiguri o etanșare bună. Pe la ora trei după-amiază întreaga echipă începe acoperirea răsadnițelor. Pînă la 5, răsadurile sînt ferite de frigul nopții ce va urma. Tot astăzi s-a adus gunoi de la zootehnie. Asta e bine. Dacă lucrezi în legumicultură, pleci dimineața de acasă și te întorci seara. Nu se poate altfel. Nici nu poți să crești mai mulți porci sau vite. Deși în comună creșterea animalelor este o tradiție, Ion Constantin crește doar un porc, doi pentru nevoile familiei. Cu 1 000 kilograme de porumb știuleți, nici n-ar putea crește mai mulți. Anul trecut, el a făcut 340 de norme iar nevasta 160. Au primit pentru ele 16 000 lei, 600 kilograme de grîu și porumbul de care vorbeam. La asta se adaugă și producția de pe lotul personal : porumb, pepeni, ceva legume trebuincioase gospodăriei și struguri. Vin se mai găsește puțin, cît să mai bea nea Costea cîte un pahar seara și să aibă cu ce își omeni oaspeții. Ciorba trebuie doar încălzită. La repezeală, pe masă sînt puse trei farfurii cu carne și ouă prăjite. Cartofii nu se prea fac pe aici. Se schimbă, plin pe plin, cu porumbul. Așa cer cei ce vin pe aici cu căruțele cu cartofi de prin alte părți. Și brînza tot pe porumb se dă. Pentru 3 kilograme de brînză, nu din cea mai grozavă, se cere o dublă de porumb. Porumbul este aici monedă forte. Mai alaltăieri, nea Costea a cumpărat de la cooperativă 10 kilograme de mălai. Dacă lucrezi în legumicultură și ești pe cîmp de dimineața pînă seara, nu apuci întotdeauna. În general, soții Ion au de toate. Nu se pot plînge de nimic. Vara, le vin nepoții în vacanță. Un ou proaspăt, un pui care aleargă prin curte, legume, pepeni. Se găsesc de toate.

Cîinele latră. Și nea Costea și nevasta lui au în sat cîte 5 frați. De data asta se pare că a lătrat fără motive temeinice. Dovadă, nimeni n-a deschis poarta casei. Televizorul e acoperit de un ștergar. Între 6 și 8 nu e program. Pe la 8, 8 și ceva, obosiți, de regulă se culcă. Dacă va munci la fel ca anul trecut, de exemplu, cît vor cîștiga anul acesta ? Deocamdată nu se știe pentru că de la începutul anului n-au primit nici un ban și nu pot să-și facă o socoteală. Ciocălăii de porumb ard în sobă. Pe aici lemnele sînt mai rare, iar cărbunii trebuie să-i aduci tocmai de la Călărași. Și cu materialele de construcție ar trebui să se mai facă un pas înainte. E greu să faci rost de o scîndură, de un bulumac. Admitem că vrei să-ți faci un coteț sau să repari șopronul. Nu găsești de unde să cumperi. Trebuie să-i fărîmi pe cei vechi și să faci unul mai mic. Pînă la urmă tot omul se descurcă, e drept, dar dacă lucrezi în legumicultură și ești tot timpul pe cîmp, e mai greu. Uite, și cu neamurile te vezi mai greu, pentru că pleci dimineața și te întorci cînd se lasă noaptea. Atunci, ca omul cuminte, faci treabă pe lîngă casă și te culci. Legumicultura e ca un serviciu permanent. Prezența obligatorie. Altfel, cînd vine vremea culesului, suferi o dezamăgire. Alte probleme ? Cadrele trebuie întinerite. Media de vîrstă a echipei este ridicată. Cîteva norme sînt prea mari. 4 metri cubi de gunoi, de cărat, amestecat cu pămînt și împrăștiat nu se poate realiza într-o zi de muncă de către o singură femeie. Una peste alta, pînă la urmă cîștigul e bun și ne ajunge. Gazdelor îi s-a făcut somn. N-ar vrea să se vadă, dar se vede.

OPREA GEORGESCU ■

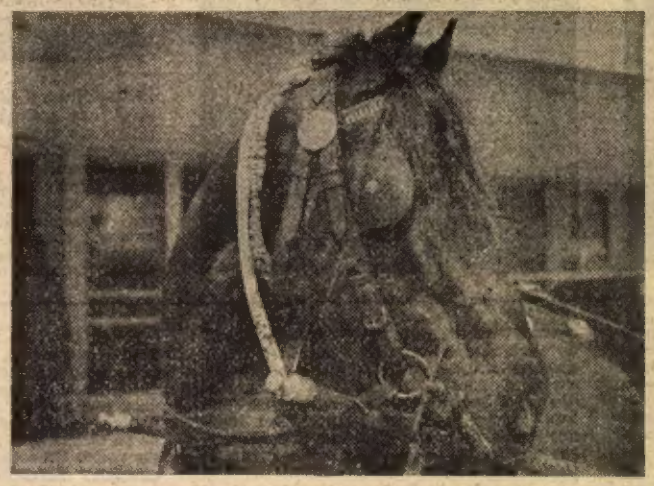

Țărani cu dublă subordonare?

Ce rezultă dintr-un extemporal dat copiilor din clasele V—IX ?

Luminița Vărban e o copilă cuminte, în felul în care se știa cuminția unei fete de la țară în vremea lui Creangă. E zveltuță, are mersul ușor și ochii albaștri, surizători și nițel galeși. SfiicIunea la ea este, de fapt, bună-cuviință, fiindcă la lecții Luminița e deșteaptă și vitează. O fetiță vrednică.

Ciocăneștii țin șoseaua zece sau unsprezece kilometri și copiii, ca să fie la școală la timp, trebuie să se trezească din noapte și să bată cu piciorul drumul pe care, la oraș, fetele și băieții de seama Luminiței, din clasa a VII-a și chiar mai mici, nu și-l închipuie decît cu tramvaiul ori autobuzul. Tatăl, Florea Vărban, are căruță cu cai și se îndeletnicește cu cărușia de lemne și cărbuni. Elena, mama, ține casa. Un frate, Mihai, de 20 de ani, stă în gazdă la Călărași, plătește 400 de lei pe o odaie, și e mecanic auto. O soră, Iuliana, termină curînd liceul la Slatina. O alta, Florica, e școlăriță într-a VIII-a. Vara trecută, Luminița și Florica au lucrat cîteva zile la sistemul de irigații și-au cîștigat, primii lor bani, 1 900, iar 2 000 de lei în

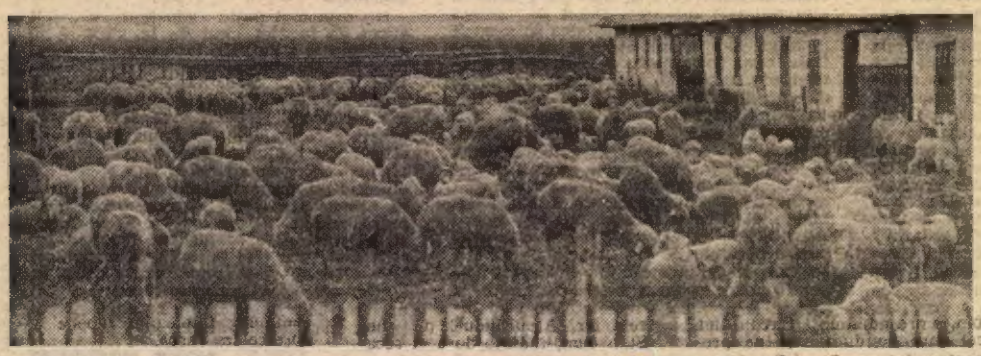

mîna unui prunc înseamnă o avere. De fapt, la Ciocănești aproape că nu-i copil care să nu la cîteva sute de lei pe vară la lucrul cîmpului, la irigat și la cules. Cu acești bani ei cumpără cărți, haine, bicicllete. „Au simțit gustul banului", spune Vasilichia Petcu, directoarea Școlii generale nr. 1. Și e rău ? Nu, nu e rău, numai că se petrece un fapt ciudat : copiii îndrăgesc de mici munca, le e plăcut să aibă un rost la treburile comunei, cînd e timpul culesului, la tomate, ori cînd lipsește forța de muncă „la sistem", adică la instalațiile de trimis apa în cîmp, copiii sînt adesea **baza** și încă nechemați. E o forță de muncă mobilizată de la sine. Au un interes ei acolo și cum dă soarele sînt în brazdă.

Dar părinții, ei ce zic ?

Părinților le place silința școlarilor la grădină și la cultura mare, dar de încurajat nu-i prea încurajează. Profesoara de matematici, Mihai Aurelia, a auzit la țărani, citeodată, această cugetare : „Copiii să se ducă la oraș, la școală și la meserie, de ce să se chinuie ca noi".

Orașul, Călărașii, e la 25 de km. Oltenița e la 45 de km. „Chinuitul" este mai mult o vorbă țărănească, din acelea cu mai multe înțelesuri și interese, întrucît la Ciocănești nu se trăiește deloc rău. Numai că avînd oamenii posibilitatea să la o slujbă la oraș, care să nu-i „chinuie", o iau și renunță ușor la țărănie. Tudorache Vîlsan, primarul, e obișnuit și el cu niște cugetări despre muncă și cîștig cam așa : „Eu mă duc la șantier ; am o lopată, o iau în primire și stau agățat de ea zece ceasuri. Și un 2 000 pe lună tot îmi pică".

Din cei 6 535 locuitori ai comunei, la amîndouă C.A.P.-urile lucrează abia 1 200. Majoritatea o alcătuiesc femeile și pensionarii, astfel că media de vîrstă a forței de muncă e în jur de 55 de ani. Comuna e mare, moșia ei e întinsă pe 17 000 ha, recoltele sînt bune chiar și în anii mai săraci, deoarece pămîntul e irigat în întregime ; la Ciocănești vezi cele mai frumoase case din județ, la Ciocănești găsești cel mai mare număr de porci : 4 450 la 2 400 de familii. În urmă cu zece ani, puteau fi numărate în grajduri și 2 500 de vaci. Astăzi, mai există la țărani doar 101 vaci.

Familia Luminiței Vărban e tipică pentru această parte a țării, iar Ciocănenții sînt și ei o așezare din sud tipică. La întreprinderile pe care le are — I.A.S., Avicola, Vinalcool, Sistemul de irigații etc. — ar putea să se cheme lesne oraș agricol. Primarul însă spune că e nevoie de țărani la muncile cîmpului și că nu-i are.

Mi s-a părut interesant de știut ce gîndesc copiii sătenilor din Ciocănești, dacă părinții lor au astfel de gînduri, de „responsabili de lopată". Firește, nu-mi este îngăduit să generalizez din numai cîteva păreri. În același timp, cred că la părerile dascălilor și ale primarului trebuie să luăm aminte.

Am dat, deci, un extemporal la elevii claselor V—IX. Și iată ce a rezultat : copiii mărturisesc că părinții nu le cer să muncească. „Tu să-ți vezi de școală", le zic ei. Totuși, fetele și băieții sînt foarte mîndri că la I.A.S. și la C.A.P. e trebuință de devotamentul și priceperea lor juvenilă. Călin Nicolae, Prodan Virginia, Dinu Mariana, Magearu Luminița, Gheorghe Obretin și mulți alții au lucrat acolo săptămîni și chiar luni, în vacanța de vară.

La extemporal au răspuns 55 de elevi. Părinții au următoarele îndeletniciri : la C.A.P. și I.A.S. muncesc 30 de femei și numai 8 bărbați. Majoritatea bărbaților sînt muncitori la oraș, mecanici, șoferi, tractoriști. Le-am cerut copiilor să scrie în extemporal ce ar vrea să-i facă pe ei părinții și ce ar dori ei să fie. În general, ce vor părinții, vor și copiii.

Cei 55 de elevi s-au născut în Ciocănești, în gospodării cu păsări și animale multe, din părinți care, indiferent cu ce se ocupă acum, tot un fel de țărani sînt. Fiindcă locuiesc în sat, fiindcă grijile lor sînt [illegible]

grijile comunei, în fine, pentru că este avantajos pentru ei să trăiască, un timp, „în dublă subordonare", cum spunea primarul.

Ei bine, iată ce zice extemporalul : din cei 55 de elevi, nici unul, dar absolut nici unul, nu gîndește să rămînă țăran. Profesiunile la care aspiră ei sînt: cofetari (3), laboranți în chimie (4), contabili (6), vînzători în comerț (3), învățători, profesori, medici, arhitecți (în total 7). Copiii ar mai vrea să fie muncitori în industria confecțiilor, lăcătuși, depanatori radio-TV, șoferi, milițieni, frizeri, tehnicieni veterinari, asistent medical, croitori. Din 55 de subiecți, doar 3 au indicat profesia mecanic agricol și numai unul intenția de a urma un liceu agricol.

Luminița Vărban vrea să fie învățătoare și i-o dorim.

Dacă dorințele copiilor sînt toate stimabile, nu putem să nu băgăm de seamă că localitatea Ciocănești va avea, peste ani și ani, cam tot vreo 17 000 de hectare de arat și cules, că bălțile de primprejur trebuie să dea pește, că locuințele din comună n-au cum să se strămute peste noapte la oraș și că, în general vorbind, satul va rămîne sat, indiferent de ce socoteli își fac țăranii cu pruncii lor. Și, atunci, care-i problema? Este momentul, e limpede, ca să discutăm mai serios chestiunea orientării profesionale în școlile sătești, să punem de acord nevoile cu dorințele, fiindcă media de vîrstă a forței de muncă rurale va continua să crească iar speranța ameliorării ei ne-o dau numai copiii satelor noastre, care cresc și ei.

TUDOR OCTAVIAN ■

În așteptarea gardului visat

Ce gîndește nea Ioniță despre Mozart și acest Salieri

Cu toate că s-a sculat, cum zice, cu fața la perină, Ion Ioniță își simte în această dimineață sufletul plin de voioșie, stare pe care o comunică de îndată nevestei rostind vesel salutul său obișnuit : „Bună, Nuța". Sare apoi sprinten din pat, își trage pantalonii de salopetă și goi pînă la brîu se repede val-vîrtej în bucătărie. „Mai încet, că trezești copiii", îl apostrofează moale femeia. „Lasă, c-au dormit destul". De fapt, numai Petrică, mezinul familiei, își continuă nețulburat somnul. Liliana, a reușit să nu mai fie atît de strîmtorat cu banii, deși s-a ocupat intens să nu-i lipsească nimic din gospodărie. „Nevasta e harnică și sănătoasă, copiii nu au făcut în viața lor vreo injecție în afară de vaccin". Se zgribulește și mai tare cînd își închipuie cum ar fi viața la bloc. Apoi își aduce aminte de junghiurile pe care le simte din cînd în cînd în dreptul inimii și de care nu știe nimeni în afară de el. „Ce s-o mai amărăsc și pe Nuța ?" Pornește pe șosea atît de adîncit în gînduri încît nici

Viorica și Daniel mai zăbovesc sub plapumă doar așteptînd ca tatăl lor să termine să se spele. Femeia îi toarnă cu grijă din ibric apa călduță, dar Ioniță ține cu tot dinadinsul să se joace și stropește în jur pufnind de plăcere. Are 35 de ani și se simte în putere, deși uneori îl înțeapă în dreptul inimii. „Ce-o fi ?" se înnegurează el deodată și își spune, în timp ce se șterge cu prosopul întins de Liliana, să meargă neapărat la doctor și, dacă s-ar putea, să se zbată niței să capete un bilet într-o stațiune. „Dar parcă ajung eu s-apuc vreodată", își spune el resemnat. Se îmbracă, își pune cizmele de cauciuc, își ia din cuier căciula cu clape. „Nu iei ceva în gură ?" îl întreabă din obișnuință Nuța, deși știe ce răspuns va auzi : „Numai nevastă-mea n-a aflat pînă acum că nu-mi place să mănînc dimineața !" Ioniță fese în curte. E frig și bate un vînt tăios. Se zgribulește în salopeta subțire. „E ultima zi a babelor pe stîlul vechi", gîndește el și se uită prin bătătură. Cățeluța Rita dă din coadă cînd îl vede, semn că peste noapte devotamentul ei n-a diminuat. Ioniță se uită cu interes la țipcile de la gardul nou pe care vrea să-l ridice și se bucură. „Poate după amiază ne vom odihni prin muncă", se lasă el furat de visuri. „Numai să mă-ntorc mai devreme". Alungă cu un gest leneș păsările care s-au strîns în jurul său și se îndreaptă spre poartă. Ieșind din curte, se mai întoarce să arunce o privire spre casă unde pe un perete e notată data înălțării ei : 1981. E mulțumit că numai într-un an de zile nu răspunde la salutul cuiva. De-abia după ce mai face cîțiva pași își dă seama și se întoarce răspunzîndu-i, dar celălalt dă din mînă a lehamite. „E-te-te, să vezi că ăsta îmi scornește vorbe că am ajuns fudul !" Își continuă drumul cu ochii în pătru ca nu cumva să mai pățească vreo rușine asemănătoare. La un moment dat părăsește șoseaua asfaltată și se avîntă pe un drum plin de noroi care îl ajunge aproape de genunchi. Dacă i-ar sta în obicei să înjure, și-ar vărsa năduful în această manieră. Așa, preferă să se înveselească gîndindu-se că se va întîlni în secția de tractoare a S.M.A.-ului Ciocănești cu colegii săi. Și chiar se și întîlnește cu aceștia la locul pomenit. Se îndreaptă spre tractorul cu nr. 168, un U-800, și îl controlează pedant uleiul și apa. Strînge și cîteva șuruburi cu o cheie specifică acestui gen de operație. Aruncă o privire și la motor. În timp ce fluieră o melodie sprințară își aduce aminte cum și-a adus tractorul de la Brașov exact în ziua de 30 septembrie 1979. Tractorul era nespus de arătos și colegii săi mimau cu multă greutate indiferența. Acum nu mai arată la fel de strălucitor însă întreținut cu grijă mai are de străbătut multe mii de kilometri. Ioniță își reînnoiește angajamentul de a acționa în acest sens. Pe la ora nouă îl apucă foamea. Se spală tacticos pe mîini și caută să ghicească cu o clipă mai devreme ce i-a pus Nuța în rucsac. „Să fie oare pîine, șuncă și gogoșari ?" De fapt, jocul cu ghicitul nu are nici un rost pentru că de ani de zile nu găsește în rucsac cînd cotrobăiește fix la ora nouă decît pîine, șuncă și gogoșari. Mănîncă tacticos, laolaltă cu colegii săi, așezat pe un butoi de tablă. După ce înghite ultima îmbucătură, decide să facă ecartamentul tractorului la 1,40. Îl suie pe rampă, pune niște capre, desface prezoanele de la roțile din spate, schimbă roțile între ele. Vasile Toader, Cornel Ioniță, Dumitru Gheorghe robotesc și ei minuind aparatul de sudură sau bormașina. Semănătorile sînt pregătite, tractoarele sînt și ele gata, doar vremea mai trebuie să se îndrepte. Timpul trece pe nesimțite. La sfîrșitul programului cineva propune să se meargă în grup la o bere. Unii sprijină propunerea, alții nu. Printre cei din urmă se numără și Ioniță care își aduce aminte de vinul lui de acasă și mai ales de gardul care trebuie ridicat. Ajunge rapid în gospodăria sa unde Liliana, în lipsa Nuței plecată la Călărași după cumpărături, veghează autoritară pentru ca să se păstreze totuși o rînduială. Ioniță mănîncă repede cîteva sărmăluțe și apoi se apucă de lucru. E tot frig. Dă de mîncare la porci, ultindu-se cu atenție de expert la scroafa care trebuie să nască, apoi dă coceni cu apă la oi. Face un foc în curte și trece prin flacără capetele a 15 proțapi care trebuie înfipți în pămînt pentru a susține viitorul gard. Vecinii săi Constantin Călin și Mihai Călin, fiind pensionari, îl asistă tăcuți din curțile lor, apoi își găsesc alte treburi.

S-a înnoptat. Ioniță intră în casa unde îl întîmpină o căldură binefăcătoare. Copiii se joacă, semn că și-au făcut lecțiile. Apare și Nuța încărcată cu cumpărături : rochițe, pantofiori și costumașe necesare în noul sezon. Pentru bărbatul ei n-a cumpărat nimic : știe că de mic acesta s-a obișnuit să-și aleagă singur ce-i trebuie. Se așază masa și se mănîncă în liniște, cu ochii la televizor. Ioniță gustă și un pahar de vin pe care îl ciocnește cu cel al Nuței în sănătatea celor care s-au dus să bea bere. Apoi, la televizor, începe un film despre Mozart și Salieri. Cu excepția mezinului care a adormit demult, toți îl urmăresc cu răsuflarea tăiată. „Ce ticăloșie", exclamă Ioniță la sfîrșitul filmului cînd Mozart moare otrăvit, și toată lumea simte că a exprimat o opinie unanimă. Uniți prin această convingere, toți se culcă într-o cameră — fetele au refuzat categoric să doarmă singure. Ioniță adoarme ultimul gîndindu-se că mîine va termina cu gardul. O aude pe Rita scheunînd și se cufundă și el în somn, nu înainte de a duce mîna la inimă, acolo unde a simțit încă o dată o înțepătură.

GEORGE ARION ■

Un bidon plin pe jumătate, un ceas care o ia înainte și un telefon urgent, cu indicativul „agricultură"

Griji mărunte și sentimente mari

Cînd a deschis ușa casei, la patru și jumătate, vîntul s-a repezit la el ca un cîine străin care-l dormise în prag. Stan Năstase s-a bucurat că nu are de mers decît vreo jumătate de kilometru. La 5 fără un sfert a ajuns și-a început să dea „deșteptarea". Ultima care s-a hotărît să nu mai privească lung ci să se și ridice pe picioare se numește, cum am văzut că scrie pe tăblița de deasupra ieslei, Matinca. Nea Stan le-a dat nume la toate, nu putea să le strige cu numere. După ce-a rînit și-a dat drumul la apă pe jgheab dintr-un robinet aflat la capătul grajdului, la 6 fără un sfert a început mulsul. Cred că s-a conformat tuturor regulilor sanitare. Își pusese un halat a cărui albeață, nefiind imaculată, dovedea că nu era folosit în premieră. Pe la 6 și jumătate am apucat fiecare bidonul de cîte o toartă și-am ieșit afară, unde se luminase bine de ziuă, să ducem laptele la răcitor. Într-un bidon dintr-ăsta, de aluminiu, ar încăpea vreo 25 de litri. Noi am predat 13. Însă e adevărat că nea Stan n-a mulș decît 7 vaci, nu 20, cîte are în grijă, și știe oricine că, înainte de a făta, o vacă nu se mai mulge. Se face o pauză de vreo două luni, zice nea Stan. Toate vacile din lotul lui sînt „gestante". Trei dintre ele, Florica, Roșica și Breaza, chiar au fost duse cu o zi în urmă într-alt grajd unde e amenajată „maternitatea". Fătările abia încep și or să țină pînă spre vară. După ce, preț de vreo două ore, a adus împreună cu cărușașul Ion Radu furajele și le-a împărțit, cîntărindu-le din ochi și așezînd în dreptul fiecăreia cîte 10 kilograme de „pale melasate", 10—12 de siloz și 2 tărițe, încă vreo jumătate de oră nea Stan s-a străduit să curețe „linia" grajdului. Pe urmă am făcut o vizită la maternitate, unde l-am reîntîlnit pe Nicolae Ștefan, președintele C.A.P.-ului, cel care de dimineață ne prezentase lui nea Stan. Cei doi au căzut de acord că Breaza dă semne că va făta prima. La întoarcere, nea Stan mi-a destăinuit că pentru îngrijirea fiecărei vaci gestante încasează 100 de lei. Dacă vițelul trăiește 20 de zile, mai încasează 250. Or, el, ziceam, așteaptă să fete toate cele 20 de vaci de care răspunde.

Se făcuse 11 fără un sfert cînd ne-am retras în camera din capătul grajdului, unde se adunaseră și ceilalți îngrijitori : Ion Moșteanu, Radu Dumitru, Constantin Toader și Stan Trifan. La 11 începea pauza de prînz. Prin fumul primei țigări pe care văzusem că o aprinde în ziua aceea, o „Națională", mi s-a părut că nea Stan devenise mai gînditor după ce-a aflat că vreau să-i încalc și teritoriul de-acasă, nu doar cel de la C.A.P. Nu prea e pregătit cu de-ale mîncării, mi-a zis. Pricina acestui fapt, mi-a explicat el mai tîrziu, în timp ce prăjea o omletă, este că nevastă-sa e plecată de mai multe zile la București, la control, la un medic Nicolescu și nu mai știe cum îi cheamă. Știe doar că lucrează la Polizu și că e doctor bun. A operat-o „de fiere". Operația a reușit și de aceea nea Stan îndrăznește să se și mire cum s-o fi adunat atîta fiere într-o femeie atît de domoală cum e Vasila, cu care s-a-nsurat cînd avea 24 de ani. El este din satul Potcoava, mai dinspre miazănoapte, din Bărăgan, însă fiind sărac și-a zis că o să trăiască mai bine pe linia Dunării și de aceea a coborît spre baltă. Ea avea, mare și lat, un pogon cu care s-au și înscris amîndoi prin 1960 în C.A.P.-ul înființat în 1953. Șapte ani de gîndire le-au fost de ajuns. Iar după ce s-au înscris, au hotărît să lucreze amîndoi în zootehnie. Așa au apucat să-și crească și copiii, trei stabiliți în București și unul în Călărași, toți cu meserii, cu familiile și cu casele lor. Ascultîndu-l pe nea Stan cum, înainte de a fi secată balta, toată vara ședea cu vițele în baltă iar după ce dădea bruma se retrăgea în pădurea Dudultu, mai la adăpost de vînturile iernii și la loc bogat în apă, am avut impresia că întîrziasem de la program. Ceasul lui deșteptător arăta ora 1. Dar nu întîrziasem. Ceasul o ia în fiecare zi înainte cam cu un sfert de oră și nea Stan nu s-a grăbit să-l repare pentru că, la urma urmei, el socotește că în viață oricum e mai bine să ai un ceas care s-o ia înainte decît unul care să tragă înapoi.

Cînd ne-am reîntors, nea Stan a luat-o de la capăt cu „deșteptarea", „rînitul" și „furajarea". Aducerea furajelor a fost însă de data asta o adevărată expediție, deși nu ne îndepărtasem decît ceva mai mult de-o sută de metri, pînă spre marginea unei livezi de caiși. Pămîntul se dezghețase, drumul se desfundase ca o arătură adîncă și caii lui Ion Radu dădeau să se poticnească în ham. Amîndoi se numesc Sura : așa a vrut Ion Radu, să le dea același nume. Din această pricină, cînd sînt strigați el ciulesc urechile în același timp și trag căruța fără să încerce să lase greutatea unul pe seama celuilalt. Fiecare crede că e vorba de el. La ora 4 nea Stan a mulș iarăși cele 7 vaci și am reușit să predăm la răcitor, lui Stan Ștefan, cam aceeași cantitate de lapte cît strînsesem și de dimineață. În lotul lui, laptele cel mai mult, zice nea Stan, e de pe la mijlocul lui iunie pînă pe la mijlocul lui septembrie. În lunile astea de vîrf a luat anul trecut și cîte 4 000 de lei pe lună, stringînd zilnic de la lotul lui între 150 și 175 litri de lapte. La ora 6, vacile au fost predate îngrijitorului de noapte, Vasile Androne. După aceea am trecut pe la „birouri", unde nea Stan l-a rugat pe președintele C.A.P.-ului să-l ajute să dea un telefon la București, unuia dintre băieții lui. N-a trebuit să așteptăm mult. A vorbit scurt și cuprinzător, numai că puțin prea apăsat, ca și cum el ar fi stat în bătătură și ar fi încercat să se înțeleagă cu cineva aflat de partea cealaltă a casei. Dar am aflat vești bune. Unul dintre băieți, n-am înțeles care, Ștefan sau Dumitru, i-a transmis că maică-sa se simte bine, că analizele sînt „reușite" și că ea se va întoarce acasă chiar a doua zi. Dacă poate, s-o aștepte „la rată". „Zi-i că o aștepți precis" a zis la rîndul lui președintele, înțelegînd repede despre ce era vorba.

D. CONSTANTINESCU ■

În lupta pentru trecerea unui prag al cunoașterii, considerat de netrecut, în fizica moleculară

Principiul Stănășilă poate declanșa o revoluție în termodinamică

Ne-au vizitat la redacție ing. dr. Cornel Stănășilă, șeful laboratorului de cercetare pentru energetica materialelor din Institutul de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții, împreună cu prof. univ. dr. Octavian Stănășilă, șeful unei catedre de matematică de la Institutul politehnic din București, pentru a ne anunța o descoperire deosebită. Ne-am făcut datoria : i-am ascultat.

Cum conținutul celor aflate arată că sîntem în fața unei comunicări de excepție, a unei descoperiri științifice cu uriașe aplicații și implicații posibile ; cum interlocutorii nu sînt niște amatori, ci veritabili cercetători științifici, oameni de știință ; pentru prestigiul științific și probitatea profesională ale doctorului în termodinamică și mașini termice Cornel Stănășilă la amintitul institut de cercetări și proiectări și ale doctorului în matematică Octavian Stănășilă la institutul politehnic ; pentru toate acestea trimitem la tipar cele de mai jos, cu precizarea că, în colaborarea celor doi la această descoperire, rolul preponderent l-a avut inginerul.

Fii de învățători din județul Olt, ei s-au deprins de mici să învețe bine orice lecție în școală și în viață. Inginerul termina facultatea în 1951 ca șef de promoție, iar matematicianul era profesor universitar la 37 de ani. Primul s-a născut la 22 aprilie 1928, al doilea la 19 mai 1939, în comuna Stoenești. Colaborarea frățească a celor doi doctori a dat rezultate bune și în anii trecuți. Zilele acestea am aflat însă că rezultatul cel mai recent la care au ajuns este unul senzațional, o descoperire cu efecte deocamdată greu de estimat. Datorită descoperirii lor – descoperire ce s-ar putea numi PRINCIPIUL STANĂȘILĂ – nutrim speranța că oamenii ar putea în curînd să folosească aceste surse la îndemînă. O rezervă uriașă de timp și de mijloace va rămîne la dispoziția omului pentru a se cultiva, pentru educarea, instruirea și întoarcerea lui mai liniștită spre frumusețea și esența vieții, pentru progres și dezvoltare.

Doi fii de învățători din România intră de azi în istoria marilor descoperiri științifice ale lumii. Reproducem discuția purtată la 28 martie 1982 cu doctorul Cornel Stănășilă, discuție pe care ne-a autorizat s-o publicăm în FLACĂRA :

— Din cele cîteva cuvinte de prezentare generală a problemei, am senzația că n-am înțeles esențialul, ori că pot să-l înțeleg greșit. Probabil să nimeni nu va putea să se sustragă impresiei pe care o produce comunicarea senzaționalei dumneavoastră descoperiri și probabil de aici vine și sentimentul că n-am auzit bine. S-o luăm pe îndelete, doctor Cornel Stănășilă. Ceea ce mi-ați spus deja pare atît de simplu încît devine de necrezut. Să începem cu o întrebare care este și ea simplă. Despre ce este vorba ?

— De completarea și perfecționarea celui de-al doilea principiu al termodinamicii.

— Considerînd chiar că toată lumea a învățat acest principiu, nu este tocmai sigur că nu l-a uitat nimeni, așa că...

— Iată una din formulări : „Este imposibil un perpetuum mobile de speța a doua".

— Adică ?

— Adică este imposibilă o mașină termică producătoare de lucru mecanic, dacă mașina nu este în legătură cu două surse de căldură : una caldă, alta rece.

— Nu credeți că poate părea forțat spus „sursă rece de căldură" ?

— Nu. Abia evităm confuzii. Fizicienii, tehnicienii interesați sînt familiarizați cu expresia și ea este, cred, necesară aici. Revin la al doilea principiu cu precizarea că în lucrul mecanic obținut se regăsește numai o parte din căldura luată de la sursa caldă ; restul este cedat sursei reci. Sînt multe alte formulări echivalente ale acestui principiu, privit din unghiuri diferite.

Se știe că transformarea unei forme de energie în alta se poate teoretic face fără restricții. Căldura întîmpină — singura dintre formele de energie — limitări în transformare, precizate tocmai de acest principiu al doilea. Și de asemenea se știe că energia termică este constituită din energia cinetică medie a moleculelor. Nimeni n-a găsit însă înaintea noastră posibilitatea de a valorifica energia moleculelor irosită în nesfîrșita lor mișcare dezordonată. Nimeni nu a obținut pînă acum dintr-un fluid la temperatura ambianței un jet fierbinte și altul atît de rece încît dacă s-ar amesteca din nou ar reface temperatura inițială. Teoretic apărea posibil. Dar nimeni nu reușise să realizeze condiția necesară, aceea de a separa moleculele cu energii cinetice mari de celelalte. Intrigat tocmai de neputința aceasta, celebrul fizician James Clerk Maxwell, a spus că numai un mic demon ar putea dirija printr-un joc inaccesibil omului moleculele unui gaz. De atunci, practic problema a fost clasată. Lumea a încorporat în limbaj expresia amuzantă „demonul lui Maxwell", iar imposibilitatea acelei separări a căpătat un fel de aură de mistic : era un lucru stabilit, n-aveai ce să mai discuți fără riscul de a stîrni zîmbete.

— Ați descoperit că, totuși, se poate ?

— Da.

— Deci principiul al doilea al termodinamicii e fals ?

— Nicidecum ! Era incomplet. Iată ! Dintr-un gaz fierbinte și altul rece amestecul ce se obține este doar cald. Principiul doi susține că, în schimb, de la amestecul cald nu ne mai stă în putință să revenim la situația inițială, fără consum de energie. Noi dezvoltăm, completăm acest principiu cu precizarea că se poate. Și arătăm condițiile în care acest lucru devine posibil.

— Cînd a fost formulat principiul al doilea, așa cum era cunoscut pînă acum ?

— De peste un secol.

— Începe deci în 1982 un alt secol al termodinamicii. De fapt o altă eră a ei. Cu ce o începeți ?

— Noutatea este uriașă, dar cuvintele noastre, vedeți, nu sînt mari. Am descoperit, așa cum am mai spus, existența unor condiții care permit separarea moleculelor cu energii cinetice mai mari, dintr-un fluid, de restul moleculelor.

— Un pact cu „demonul lui Maxwell" ?

— Nu. Dealtfel micul drăcușor fusese imaginat de ilustrul fizician englez doar pentru a se face mai repede înțeles cînd susținea neputința omului de a obține acea separare.

— Dumneavoastră credeți așadar, că omul poate s-o facă ?

— Stăm mult mai bine. De crezut eu unul o credeam încă din studenție, cînd nu îndrăzneam s-o spun.

— Azi ?

— Am demonstrat deja că se poate.

— Dar cum veți obține practic această separare ?

— Dintr-un debit de gaz introdus într-o instalație construită de noi anume, vor ieși două debite : unul mai cald, altul mai rece decît gazul intrat. Realizăm astfel ce s-a crezut mereu că nu e posibil : dintr-o sursă unică de căldură — două, la nivele diferite de temperatură, a căror valorificare energetică este cunoscută și aplicată în toate motoarele termice, conform cu forma clasică, adică de pînă acum, a principiului al doilea al termodinamicii.

— Aveți confirmarea matematică. Dar, confirmarea experimentală o aveți ?

— Beneficiem de o șansă rară. Experimentul necesar fusese deja făcut. A fost realizat încă din 1931 și este cunoscut de atunci ca „tubul Ranque". Autorul a lăsat însă lumii științifice o moștenire enigmatică, pentru că nu și-a putut explica fenomenul pe care l-a experimentat. Gazul introdus în tubul său se separa în două jeturi, exact așa cum părea totuși imposibil. Dar experimentul Ranque cerea un consum de energie care a redus sever interesul tehnic. Noi nu mai avem nevoie de un asemenea consum. Am zis moștenire enigmatică întrucît în literatura de specialitate, în 1979 încă, se consideră că „descrierea matematică a acestui efect întîmpină numeroase dificultăți", iar în 1981 pur și simplu că : „Fenomenul nu a fost explicat satisfăcător pînă în prezent". Mai este de menționat că, în 1946, Hilsch a publicat rezultatele unor experimentări de anvergură ale „tubului Ranque". Curbele lui Hilsch au rămas însă misterioase. Nici el și nici altcineva nu înțelegea de ce se întîmplă ceea ce se întîmplă.

— Dumneavoastră ați descoperit explicația ?

— Da, am făcut demonstrația. Avînd acum modelul matematic, totul devine simplu.

— Dar devine și ușor ?

— Da. Iar sub raportul materiilor prime, uluitor de ușor. Sursa de energie o va constitui ambianța.

— Chiar și aerul ?

— Aerul, apa, prin energia lor internă, în general tot ceea ce înmagazinează căldură, fie și la temperatura mediului ambiant.

— Adică un automobil va putea să meargă alimentat numai cu aer ?

— Spre deosebire de șofer, da ! Chiar dacă azi pare de necrezut.

— În cît timp credeți că se va putea utiliza la acest nivel descoperirea dumneavoastră ?

— Un deceniu ar fi practic de ajuns, chiar pentru aplicații industriale de masă. Primele mașini — cu sprijin real și organizare optimă — le-am putea avea într-un an.

— Este o prioritate absolută la nivel mondial ?

— N-avem nici o îndoială.

— Dar pentru că în trecut alte priorități românești au avut o soartă nefericită, ce credeți că trebuie făcut pentru a o apăra pe aceasta ?

— Primul pas era să devină publică. Ceea ce se întîmplă la data apariției acestui număr din FLACĂRA. Pașii următori i-am pregătit.

— De cînd datează, pentru dumneavoastră, noutatea ?

— Acum 16 ani am dat un referat la doctorantură cu titlul : „Principiul al doilea al termodinamicii ; aspecte ale accepțiunilor sale". Încă atunci și acolo puneam la îndoială infailibilitatea acestui principiu. Atunci credeam că, dacă m-ar ajuta un colectiv mic dar competent și pasionat, marea descoperire îmi stă la îndemînă. Dar au trecut anii — era în 1966 — și mult timp munca mea a rămas orientată în alte direcții. Pînă în iarna trecută cînd discuțiile, din ce în ce mai pasionate, cu fratele meu și înriurirea tonifiantă a încrederii și participării sale, ca partener operativ și eficient, m-au făcut să nu mă mai pot desprinde pur și simplu de această preocupare..

— Cum ați numi stadiul ei în momentul de față ?

— O considerăm, acum, ajunsă la prima etapă de finalizare.

— Mai există vreo precizare față de care n-ați vrea să încheiem ?

— Măcar una. Descoperirea noastră și principiul al doilea al termodinamicii — așa cum a fost cunoscut — se află în aceeași relație ca și mecanica relativistă cu mecanica newtoniană. În ambele cazuri nu se neagă achiziția științifică anterioară, ci se lărgește sfera cunoașterii în jurul ei pentru situații speciale.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

„Nu sînt decît ce-am învățat să fiu"

Dumitru Burlui : profesor doctor docent ; șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Caritas" ; șeful Catedrei de chirurgie a Facultății de pediatrie din I.M.F. ; autor a peste 400 de lucrări științifice și a numeroase manuale și cărți, între care „Vena ombilicală în chirurgia porto-hepato-biliară", Editura medicală, 1970, „Chirurgia chistului hidatic hepatic", Editura medicală, 1977, volum distins cu Premiul „Gheorghe Marinescu" al Academiei R.S.R., „The Surgery of portal hypertension", Editura medicală, 1980 ; președintele Societății de chirurgie din R.S.R. ; membru al Consiliului Sanitar Superior ; membru titular, corespondent sau de onoare al Academiei de științe medicale din R.S.R., al Societății internaționale de chirurgie (Basel), al Societății internaționale de hidatidologie (Alger), al Societății internaționale de chirurgie cardiovasculară (Lyon), al Societății internaționale de gastroenterologie (Roma), al Societății de chirurgie din Lyon etc.

Decorat cu ordine și medalii, Ordinul Muncii clasa a III-a, Meritul sanitar clasa a II-a, medic emerit.

A făcut școala la Galați, unde s-a și născut. Într-o zi, medicul Liceului „Vasile Alecsandri", Varnali îl cheamă, își aduce exact aminte, ba parcă-l și vede, l-a rugat să-l ajute la o vaccinare. Deși temator, s-a supus și, din clipa aceea, l-a devenit un fel de ajutor, poreclit de colegi „sanitarul". Descoperind devreme frumusețea medicinei, Dumitru Burlui s-a decis, în 1939, să-și încerce norocul la facultate, iar acesta i-a surîs. Azi, cînd onorurile care îl înconjură s-au înmulțit, e membru la atîtea societăți științifice române și străine cîte degete are la mîini, halatul alb primit în dar de la Varnali, cel dintîi pe care l-a îmbrăcat, rămîne una din cele mai patetice amintiri.

Povestește toate astea și, intrînd cineva, se oprește. Ascultă, va zice mai tîrziu, „în 3 ani înveți să vorbești și nu ți-e suficientă o viață să înveți să asculți", după care dă cîteva indicații. Acestea sînt limpezi și zvelnite, ca niște comenzi, dar vocea i se păstrează moale, ca de pastor. Mîinile, obișnuite să stăpînească bisturiul, poartă dintr-o parte în alta a biroului o pereche de ochelari. Îi folosește, înțeleg, la citit. Socotesc cît timp s-a scurs de cînd nu l-am mai văzut pe profesor. Poate 5 ani, poate 6, poate mai mulți. Și-a conservat vioiciunea, caldă, așezată, dar în distincție parcă a mai cîștigat. Sînt oameni care îmbătrînesc frumos și Dumitru Burlui e, fără îndoială, unul din ei. Își cere scuze și rela.

În anul 3 a fost extern, în 5 intern, de fiecare dată după trecerea unor examene drastice. E sigur că ucenicia, utilizează chiar acest termen, l-a prins bine, l-a călit. La fel de sigur e că sistemul ar trebui reconsiderat în ideea ca studenților să li se ofere șansa unei specializări cît mai timpurii. E, zice, ca și în artă, satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba. Afirmația pare cu atît mai valabilă în chirurgie cu cît, după calculele sale, izvorîte dintr-o experiență îndelungată, formarea unui chirurg de nădejde durează 7 ani. Asta în cadrul unei școli și după exemplul unui maestru. Și în această privință, a dascălilor, apreciază c-a avut noroc. A fost, mai întîi, preparatorul profesorului de chirurgie Alexandru Cosăcescu, de la care a deprins o grămadă de lucruri. Între ele, unul în aparență simplu, să citească. Mă mir și profesorul observă. Una e să citești, îl aud, și alta să sesizezi esențialul, treaba asta se învață și nu chiar cît ai bate din palme. Mai era Alexandru Cosăcescu un fanatic al contravizitei și, aduc relatarea la zi, aschia n-a sărit departe de trunchi. Profesorul Burlui însuși a fost și a rămas un adept încăpățînat al contravizitei, lege în clinica pe care o conduce. Nu intră în detalii, zice doar „altfel își petrece bolnavul noaptea după ce te-a văzut la contravizită", dar pricep că nu doar bolnavul are de cîștigat din acest al doilea consult al zilei. Mai sînt unii, pare să se amuze profesorul, care cred că chirurgia se limitează la cele 3 ceasuri de stat în sala de operații. E o eroare, chirurgia începe din clipa în care bolnavul intră în salon și se încheie odată cu ieșirea lui din spital, complet recuperat. Tot acest răstimp trebuie să însemne profesionalism, devotament și vigilență fără cusur. Fără aceste calități, un chirurg nu e ce-ar trebui, precizează. Dar talentul?, mă aventurez într-o întrebare. Răspunsul nu întîrzie. E indispensabil, zice. Îl poți numi oricum, aptitudine, îndemînare etc. dar fără el nu se poate. E ca la mașină, poți să ai carnet de conducere de 10 ani și, cu toate astea, să conduci prost. De aceea alegerea colaboratorilor ar trebui să fie într-o măsură mai mare la latitudinea șefilor de catedre. Ei știu cel mai bine cît poate fiecare din cei cu care lucrează și e în interesul lor să-i păstreze pe cei mai dotați.

De la Cosăcescu a trecut, tot ca preparator, la Grigore Popa, profesor de anatomie. Acesta i-a rînduit cunoștințele, le-a așezat pe o bază mai solidă și l-a ajutat, prin anatomie, să vadă mai adînc, să înțeleagă mai deplin rosturile chirurgiei. De la el a luat ideea, din care a făcut o deviză, că orice chirurg trebuie să parcurgă, obligatoriu un stagiu mai lung de anatomie, de preclinic. Încă în 1948, pe cînd era intern, Dumitru Burlui a înfățișat o lucrare Academiei, pentru ca un an mai tîrziu, să susțină o alta, despre mecano-structura diafragmului la om, în cadrul Congresului național de morfologie. Nu numai c-a susținut-o, dar a cules și cele dintîi elogii, căci lucrarea aceea era, la data respectivă, o noutate absolută. Altfel zis, profesorul a avut posibilitatea unei afirmări precoce. Ar proceda și dînsul, înțeleg, la fel cu mai tinerii săi confrați, unii din ei harnici și talentați, dar nu poate totdeauna, căci promovările sînt condiționate, cele pe linie de învățămînt, de normele didactice, de orele de curs. Poate, vorba profesorului, prea condiționate. Din cauza acestora s-a ajuns la situația, deloc plăcută, ca doctorii Maria Dumitru sau Titus Strutenschi, ambii recomandați de rezultate concrete, să fie asistenți la 30 de ani ?! Medic primar de la 33 de ani și profesor de la 45, Dumitru Burlui regretă o astfel de conjunctură. Își mai aprinde o țigară, fumează enorm, poate că și cînd dorm fumez, glumește, după care mai dă un exemplu, cel al doctorului Eugen Brătucu. Normal ar fi, după meritele sale, să ocupe post de conferențiar, dar schema e cea care e și omul mai are de așteptat. Cît ? Poate 5 ani. Poate 10, interval în care, nu-i așa, energia i se împuținează, iar entuziasmul i se mai stinge. Profesorul nu exclude, în toate aceste așteptări, riscul rutinei, al jumătăților de măsură. Rutina e, notez iarăși, o prăpastie pentru chirurg. Înveți un procedeu, ajungi să-l stăpînești și-o ții cu el, surd la ce se întîmplă în jur, toată viața. Am întîlnit, din păcate, și astfel de cazuri. Un asemenea chirurg n-are decît o mină. E ca și cum s-ar minti că poate trăi pînă la adînci bătrînețe numai din reflexe condiționate.

Sîntem din nou întrerupți. Mi se dă să înțeleg, cu fereală, că profesorul e așteptat în sală. Apoi sînt lăsat în afara discuției și am răgaz să observ în tihnă cabinetul. E cît o chilie și copleșit de cărți. Pe birou, adus probabil pentru reporter, masivul „Traité de technique chirurgicale" al renumitului profesor francez Leger, ediția a II-a, scoasă tot de Editura Masson. În această adevărată biblie a chirurgiei moderne, numele lui Dumitru Burlui e la maro preț, metodei sale de extraperitonizare a lobului drept al ficatului, noutate pe plan mondial, acordîndu-i-se mai multe pagini. Puțini specialiști străini sînt incluși în tratat, francezii au și ei, se știe, vanitatea lor, Dumitru Burlui e și, în materie de chirurgie, o astfel de recunoaștere e dintre cele mai onorante. Metoda aceasta, una din cele 25 aparținînd profesorului, are o istorie a ei, am s-o redau, succint. În 1957, se afla la Madrid, la un congres, avînd de prezentat o comunicare despre tratamentul ascitei. Întîmplător, i-a căzut în mînă o carte în care un chimist, parcă american, făcea unele referiri la tulburările apei și electroliților în organism. A parcurs, pe nerăsuflate, capitolul despre ciroza hepatică și s-a lămurit că apa se formează nu la nivelul intestinului subțire, teorie unanim acceptată atunci, ci la cel al ficatului. Cu acest șimbure, a trecut la imaginarea metodei amintite, adjudecată de toate marile tratate sub numele „metoda Burlui", creînd două lambouri peritoneale la nivelul mușchiului diafragmic și învelind ficatul în ele. Drept urmare, lichidul de ascită nu se mai varsă în abdomen, ci e repus, prin intermediul căilor limfatice, în circulația generală.

Rămînem din nou singuri, profesorul mai aprinde o țigară. A cita ? Nu știe, le-a pierdut șirul.

Între dascălii pe care i-a mai avut, ține să amintească 4 nume, toate de referință pentru școala românească de chirurgie. Nicolae Hortolomei, Ion Iacobovici, Traian Nasta și, cu deosebire, Ion Făgărășanu, alături de care a lucrat 12 ani. Într-o vreme, Ion Făgărășanu avea 2 șefi de lucrări, azi profesori de notorietate internațională, Dan Gavriliu și Dumitru Burlui, ambii dintr-o generație ilustră de purtători ai bisturiului, alături de Ion Juvara, Florian Mandache, Dan Setlacek ș.a. Cum era fiecare ?, întreb. Profesorul stă o clipă pe gînduri, apoi face din primii 3 un singur capitol : operau fără să scoată o vorbă, de la ei, chirurgi excepționali, meseria se fura. Pricep că Făgărășanu era altfel, mai generos, spun asta, profesorul acceptă dar simte nevoia unei precizări, ce parcă disculpă. Pe timpul lui Hortolomei, zice, chirurgia avea altă dimensiune, un om, dacă stăpînea meseria, putea rezolva situațiile de unul singur. Începînd cu Făgărășanu, datele s-au schimbat și chirurgia de azi nu mai poate fi concepută în afara echipei.

Cînd operează, Dumitru Burlui explică. Nu face conversație, căci consideră că excesul de cuvinte poate fi aseptic pentru bolnav. Lămurește însă fiecare gest nou, îl traduce. Elegant în cabinet sau pe stradă, profesorul e elegant și în sală, purtînd mereu același chip, un pic trist, un pic ironic. E pentru blîndețea actului operator, experiența demonstrîndu-i că brutalitatea provoacă, de regulă, o suferință colaterală. Fără să fie fricos, e prudent și acceptă că în orice intervenție, chiar și într-o banală apendicită, există un factor cît de mic de risc. Pentru orice crede că poți fi scuzat, pentru moartea unui om însă niciodată. A avut, în peste 4 decenii de meserie, și eșecuri, cine n-a avut ? A suferit de fiecare dată, dar eșecurile nu l-au înfrînt, ci l-au îndîrjit. A muncit și muncește pe rupte și viața sa n-a fost altceva decît o sumedenie de drumuri, mai drepte, mai întortocheate, avînd o singură destinație sala de operații. Numai o astfel de muncă, temeinică, lucidă, poate da explicație contribuțiilor de care și-a legat și-și leagă numele, cîteva din ele, chirurgia chistului hidatic, a hipertensiunii portale etc. însemnînd prioritățî de anvergură. I s-a mai întîmplat, recunoaște, să privească într-o singură direcție, să se lase ademenit de-o idee, dar n-a ridicat niciodată părerile sale la rang de axiome. I-a ascultat și pe ceilalți, colaboratori mai vîrstnici sau mai tineri, considerîndu-i egalii săi, dincolo de statele de funcțiuni. A făcut și face școală, cerînd mereu disciplină și punctualitate și nu și-a ieșit din fire decît atunci cînd i s-a părut că e în suferință respectul față de bolnav. Dacă n-a renunțat la vigilență, „un moment de scăpare îți poate încărca pentru o viață conștiința", n-a renunțat nici la modestie și i-a plăcut să fie socotit ceea ce și e, un chirurg adevărat. Care n-a uitat, la o oră la care numele său figurează în mariile fratate ale lumii, că a fost cîndva, la Galați, ajutorul doctorului Varnali.

Dumitru Burlui, părăsesc clinica gîndind așa, cm de profesie chirurg și chirurg de profesie om, adevărat „lup de mare" al sălii de operație. Profesorul însă refuză asemenea etichete și se mulțumește să zică „nu sînt decît ce-am învățat să fiu, medic, și om cumsecade". E însă, o spun cu mîna pe inimă, infinit mai mult decît atît.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

AUR

Doctorul în fizică Vasile Tatu, specialist în lasери la Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații, scrie pe o foaie de hîrtie, cu litere de-o șchioapă, inițialele Asociației inventatorilor și inovatorilor din România (asociație care deocamdată nu există) : A.I.I.R., apoi unește cei doi I cu o bară orizontală și exclamă : „AUR !", iată ce ar însemna înființarea asociației". În acest mod insolit și oarecum în concurență neloială cu colegii de la „Rebus", am aflat despre ideea generoasă a unui grup de inventatori doritori să ajute în impulsionarea acestei activități în țara noastră. Despre ce e vorba, mai precis ?

După cum a reieșit și din serialul nostru **„Cea mai valoroasă valută-forte : invențiile"**, pe drumul de la brevetare la aplicarea în producție se ridică, în numeroase cazuri, mai multe obstacole. Chiar de la preludiu, în sensul că procedura întocmirii dosarului de invenție supus Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, O.S.I.M., este, normal, destul de complexă, și dacă ea nu mai prezintă taine pentru veteranii brevetelor — dar numărul lor nu poate fi prea mare — nu este la fel de familiară multimii de inventatori care bat la poarta O.S.I.M. pentru prima oară. De aci, timp pierdut inutil pentru refaceri etc. precum și costisitoare drumuri și deplasări din provincie, în ciuda meritoriei activități de popularizare depusă de O.S.I.M. în ultimii ani.

În însuși procesul brevetării apare o altă piedică, mult mai importantă, asupra căreia au insistat, invocînd propria lor experiență, diverși specialiști citați în serialul sus-menționat. Deși legea obligă întreprinderea de stat beneficiară să acorde tot sprijinul material pentru implementarea brevetului, în practică lucrurile nu stau tocmai așa, deoarece nu arareori unitatea respectivă, absorbită de sarcinile curente de plan, care designr primează, nu poate crea condițiile materiale necesare experimentărilor. Și aceasta nu neapărat din lipsă de înțelegere față de inventator, ci dintr-un motiv mai adînc : **orice idee tehnică nouă comportă un element de risc** în transpunerea practică, altfel nici nu ar mai fi vorba de noutate, deci de explorarea necunoscutului, ci de simple îmbunătățiri tehnologice. Or, eufemistic vorbind, **nu toate conducerile de întreprindere sînt dispuse să-și asume acest risc.**

În fine, chiar în cazurile fericite cînd, după ce s-a obținut brevetul, și s-au efectuat experimentările, ideea și-a demonstrat în producție eficiența prin economiile postcalculate aduse, așa cum just cere legea, un procent inadmisibil de mare din invenții nu sînt recompensate — deși întrunesc absolut toate condițiile legale — din cauza delăsării, a nepăsării beneficiarului sau din încurcături și tărăgăneli birocratice. Pînă în ultima vreme, procentajul se ridica pînă la trei pătrimi !

Mai sus nu am amintit decît cîteva din obstacolele care pavează, în nu puține cazuri, lungul drum al invenției de la concepție la realizare. În acest mod, dincolo de interesele personale ale inventatorului, oricît de legitime ar fi, sînt lezate interese majore ale societății noastre care, ca oricărei societate modernă, **are nevoie de invenții, nu de dosare, pentru a progresa într-o lume tot mai competitivă.** Și cu aceasta revenim la Asociația inventatorilor și inovatorilor.

Ideea în sine nu este nouă nici la noi. Dealtfel, asemenea asociații ființează și în alte țări socialiste, confirmîndu-și utilitatea în practică. În România, mulți oameni de știință, cercetători și ingineri inventatori pun la inimă situația încă nesatisfăcătoare a invențiilor în țara noastră, locul prea modest deținut în arena mondială, după cum o atestă și statisticile oficiale publicate în serialul nostru. Ce rol ar reveni, în acest context, asociației a cărei înființare o sugerează mai mulți interlocutori? ● Ar îndruma și ajuta pe inventatori și inovatori (foarte mulți muncitori !) în îndeplinirea formalităților de brevetare. ● **I-ar sprijini, în atelierele proprii, ale asociației, în realizarea prototipurilor și apoi a modelelor experimentale,** care, în momentul de față, ridică numeroase dificultăți. ● Ar organiza schimburi de experiență, actualmente cam neglijate, din motive pe care le ignorăm. ● Ar acorda membrilor săi premii (o altă constatare a serialului, desprinsă din numeroase convorbiri cu inventatorii : stimularea morală în acest important sector lasă de dorit) și, în general, ar colabora cu întreprinderile titulare de brevete și cu alte organizații socialiste pentru găsirea de noi căi și mijloace în vederea impulsionării invenților și inovațiilor. ● Atragerea numeroșilor **pensionari (ingineri, cadre didactice, cercetători de valoare) doritori să ajute, într-un cadru organizat, prin mijlocirea asociației, pe inventatorii la proiectare și la construirea modelelor experimentale** (nu a prototipurilor, care reprezintă o activitate uzinală).

Întreaga activitate s-ar desfășura pe bază de **autogestiune,** fără nici un efort financiar din partea statului. Desigur, aci nu am făcut decît să schițăm cîteva idei generale, sugerate de interlocutori. Ele își vor găsi ulterior cuvenitele elaborări și precizări prin contribuția celor direct interesați, cu îndrumarea O.S.I.M. și a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

LIONEL NIȚESCU ■

Opinia unui olegator

Inițiative

O recentă emisiune radio, oferită cu generozitate idolei de amfitrion, astfel încît radioascultătorul să audă și cum gîndesc alții despre rostul acestei instituții cu o audiență încă inegalabilă, m-a pus în situația de a invita în studiourile din strada Nuferilor, printre alții, un medic veterinar din zona Dornelor și un inginer specializat în automobile, vicepreședinte, acum, al A.C.R.-ului, asociație care pune în mișcare la ora asta peste 400 000 de pătimași ai volanului sau de sclavi moderni ai acestuia.

Medicul veterinar e cunoscutul Flăcări, Radu Rey, de la Vatra Dornei, intrat în conștiința publică datorită revistei noastre ca autor al unor proiecte privind exploatarea inspirată a zonei de deal și de munte sub raport, evident, economic, dar și turistic și spiritual, pornind de la **milenara tradiție** — fiindcă aici se potrivește adjectivul, demonetizat, altfel, destul de adesea și chiar bagatelizat prin vulgarizare.

Ce propune acum doctorul Rey mi se pare de toată isprava : anume, integrarea zonei montane într-un circuit **agro-turistic** și **agro-microindustrial** și neastîmpăratul medic de țară vine și cu un **proiect de casă țărănească**, mai exact de fermier țăran care nu respinge nici încălzirea solară, nici bio-gazul, nici războiul de țesut electric, nici participarea, în timpul liber lăsat de rotirea anotimpurilor, la o cooperație micro-industrială pe bază de lucrătorie la domiciliu și croșetat exploatînd materia primă produsă chiar în gospodăria montană. Totul e seducător, și omul, și inițiativa, și simpla evidență a calculului economic, și șansa unui turism care se poate face tot anul și nu numai estival, și șansa turismului auto.

Ei bine, rapid, ing.nerul de la A.C.R. îmbătrînește, în emisiune, sugestiile lui REY, pe inginer îl cheamă Niculescu, și ne anunță că e gata să participe la proiect.

Ce ar mai trebui ? — veți întreba dumneavoastră. **Ca doctorul Rey să fie luat în serios de cine trebuie**, adică de cine are și decizia, și proiectele sale să fie, democratic, puse în discuție publică și, dacă se validează (și e ușor de validat), concepția lui (cred eu cel puțin), să intre în practica economică.

La un I.A.S., un director, inginer agronom, face tot felul de proiecte care mai de care mai atrăgătoare, pe unele le pune, de capul lui, în practică — sigur nu e prea disciplinat — dar ce se reține nu este inițiativa care se pare că e rentabilă, ci **indisciplina** și numai despre ea se discută.

Un primar se ambiționează să facă un iaz de pește într-un sat sărac, iazul ar fi, pentru toată lumea, rentabil, pămîntul dislocat e pe o coastă nenorocită, fără nici o valoare agricolă, dar contează ca atare într-un raport cam demagogic și toată lumea e de acord dar prejudecata față de vechea informare e mai tare și secu e ieșit, încă, de un aliment de bază și foa te [illegible] altul.

Ce vreau eu să spun? Că sîntem un popor plin de fantezie și de inițiativă, mereu gata să participe pasionat la efortul pentru mai bine, dar că nu o dată constatăm, cu umor altfel, că ne punem singuri piedici, construind un eșafodaj birocratic pe care, [illegible] tic, tot noi îl denunțăm, dar pe [illegible] ne prevalăm de restricțiile lui.

Una din tulburătoarele lipsuri ale originalității de gîndire imprimată de conducătorul partidului nostru întregii societăți este tocmai consecvența cu care se luptă împotriva anchilozării teoretice și practice iar dacă această originalitate este surprinzătoare pozitiv pentru toată lumea, aceasta se datorește, în primul rînd faptului că în spațiul discuției și dezbaterii au intrat, datorită șefului statului nostru, teze considerate pînă nu demult imuabile ale marxismului ca filosofie, chiar și ideea de imuabilitate în planul construcției socialiste fie că privea filosofia, fie că privea practica propriu-zisă.

Pledoaria mea e și azi, ca întotdeauna, **pentru și în favoarea tinereții în gîndire și acțiune, împotriva anchilozei propriilor noastre mecanisme și mai ales a propriilor noastre lozinci.**

Jurnalistic vorbind, Flacăra însăși e un exemplu de luptă împotriva tabuurilor chiar de noi create și mi se pare că uncle din cele mai ascuțite dezbateri au avut loc în aceste pagini tocmai datorită înțelegerii revoluționare a revoluționarismului gîndirii înaripate și mereu tinere a președintelui nostru.

Ce aș propune eu ? În cazul ultimei inițiative a doctorului Rey, actualul ministru al agriculturii, profesionist al cauzei pe care o slujește, să intre firesc în discuție și să-și spună opinia cu un inginer care știe bine și ce e **bine** și ce e **rău** ! În felul acesta și radioul își validează inițiativa, și Rey află dacă gîndește economic și noi toți înțelegem cît de viu este climatul dialogului la noi. "

DINU SARARU

Propuneri care merită atenție!

Am primit, zilele trecute, scrisoarea de mai jos. Deși, din cîte am înțeles, ea a fost înaintată și ministerului de resort, o publicăm în întregime, cu convingerea că propunerile pe care le susține reprezintă o soluție, fie și parțială, a unei probleme pe care cadre didactice și specialiști au ridicat-o adesea, chiar în paginile revistei noastre. Dealtfel, după cum veți vedea imediat, un articol din „Flacăra" a și determinat intervenția care urmează.

Prezenta scrisoare mi-a fost inspirată de articolul „Oameni de ispravă" de Dinu Săraru, Flacăra, nr. 3, 22 ian. 1982, p.9, în încheierea căruia face un paralelism între posibilitățile de afirmare ale unui tînăr în ramurile economice și în învățămînt, acuzînd existența unor „prejudecăți", „bariere" sau „anomalii" care ar împiedica promovarea valorii.

Ca membru al corpului didactic din învățămîntul superior, aș încerca să răspund articolului respectiv pornind de la actualele reglementări cu privire la promovarea cadrelor din învățămîntul superior și anume, promovarea se poate realiza atunci cînd apare un post vacant în statul de funcțiuni, care are o structură relativ stabilă, în concordanță cu numărul de studenți, programa disciplinelor de învățămînt etc. Astfel, este posibil ca la unele discipline posibilitățile de promovare să fie reduse deși ar exista persoane care ar îndeplini toate condițiile de promovare, minus existența postului vacant.

Consecințele acestui mod de promovare sînt ușor de bănuit : cadre cu vechime, doctorat, activitate de cercetare etc. „bat pasul pe loc" într-un post de asistent sau lector avînd colegi de liceu sau facultate ajunși conferențiari sau profesori datorită unor „conjuncturi favorabile".

Desigur, nu se pot înființa posturi acolo unde programul didactic nu permite, însă ar fi posibil să se realizeze o separare a noțiunii de funcție didactică și de titlu didactic. De ce n-ar fi posibil ca un asistent, cu vechime corespunzătoare, cu doctorat, activitate științifică, politică și social-obștească, să primească titlul de șef de lucrări, urmînd ca în cadrul statului de funcțiuni să ocupe funcția de asistent în cazul în care nu se poate realiza în structura catedrei funcția corespunzătoare titlului. De fapt astfel de dihotomii sînt aplicate și în alte domenii de activitate ; de ex. : în domeniul militar gradul (căpitan, maior etc.) și funcția (comandant de companie, batalion etc.), sînt noțiuni distincte. Consider că realizarea unei diviziuni între titlu și funcție ar aduce o serie de îmbunătățiri în activitatea din învățămîntul superior din țara noastră.

În primul rînd aș menționa posibilitatea realizării politicii de promovare a cadrelor independent de „piramida" funcțiilor constituită pe baza programelor didactice și a numărului de studenți.

În felul acesta se pot păstra, chiar stimula tradițiile „școlilor românești" în diferite domenii, care sufereau din această cauză. (Cine mai putea fi promovat profesor la Facultatea de matematică Iași, școală de veche tradiție și prestigiu, unde procentul de 11% este depășit ? — opinie personală, nu știu dacă exemplul e potrivit).

În al doilea rînd, acordarea unui titlu, chiar dacă nu este însoțit de funcția corespunzătoare, constituie un act de recunoaștere a activității unei persoane. Există cadre care lucrează cu pasiune și curiozitate științifică pentru care stimulentele materiale au importanță mult mai mică decît cele spirituale. De ce să fim complexați cînd, întîlnindu-ne cu foști colegi de liceu, azi directori de șantiere, să se mire că noi sîntem „tot asistenți" ? De ce la congrese internaționale să ne mirăm că oameni de vîrsta noastră sînt „profesori" ?!

În al treilea rînd se poate menționa că orice cadru didactic este conștient că funcțiile pot fi ocupate numai în concordanță cu planuri bine stabilite astfel încît neconcordanța între titlu și funcție nu capătă nuanță de descurajare ci, dimpotrivă, înțelegerea eforturilor conducerii ministerului de a păstra simultan două echilibre : unul, între merite și titlu și altul între funcție și stat de funcțiuni.

În contextul aceleași idei poate fi menționat faptul că există o serie de cadre tinere care nu pot beneficia de o perfecționare a pregătirii profesionale prin doctorat datorită numărului de locuri destul de redus. Oricine și-a dat doctoratul își amintește că în perioada respectivă rupea din ore de odihnă și concedii, făcea sacrificii materiale pentru documentare și piese, vizita biblioteci din diferite centre universitare, pentru a se prezenta cît se poate de bine cu referatele și cu teza. Cu toate acestea, deși încărcate de muncă, sînt perioade fericite în viața unui om pentru că în final ai satisfacția unor rezultate noi, poți să scrii o formulă pe care încă n-a scris-o nimeni sau poți să prezinți o metodă nouă de investigație etc. Tinerii doresc să facă așa ceva, iar doctoratul este cea mai stimulativă metodă. Mărirea numărului de locuri ar aduce numai avantaje învățămîntului superior.

În altă ordine de idei m-aș referi pe scurt la mult discutata disciplină de Biomatematică ce ar urma să se introducă în învățămîntul superior medical.

După cum a afirmat tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea de la deschiderea anului universitar, „învățămîntul trebuie să prezinte celor mai noi cuceriri ale științei", arătînd că „trebuie să acordăm o importanță tot mai mare disciplinelor fundamentale", menționînd printre acestea și Biomatematica. Introducerea unei noi discipline este o problemă complexă, fiind necesară o analiză a necesității, posibilității și modalității de introducere a sa. Cred că necesitatea și oportunitatea nu mai trebuie discutate, comentariile făcute pe această temă în numeroase reviste fiind concludente, Biomatematica avînd un statut bine definit la numeroase institute de învățămînt superior medical din lume. Referitor la posibilitatea și modalitatea de introducere a acestei discipline consider utilă o întrunire a cadrelor desemnate de institutele de medicină din țară pentru stabilirea unei programe unice și redactarea în comun a unui curs.

Este foarte posibil ca propunerile expuse să aibă și unele neajunsuri, care urmează să fie puse în balanță cu avantajele, subsemnatul fiind încredințat că forurile de decizie vor analiza cele expuse în conformitate cu necesitățile actuale de dezvoltare a învățămîntului.

Asistent dr. GH. I. MIHALAȘ
Institutul de medicină — Timișoara

„Sublata causa..."

Un farmacist din provincie, Ștefan Pop, propune prin intermediul revistei noastre o nouă metodă de tratament. Despre ea se știe cîte ceva, numai că experimentarea, inițial aprobată, a fost ulterior retrasă. Publicînd ideile farmacistului Pop, nu înseamnă, automat, că le și îmbrățișăm. Numai că, fideli depistării noului, sub orice formă ar apărea el, le supunem atenției specialiștilor, considerînd că numai un experiment științific, prob și deschis, poate lămuri asupra valabilității lor. În știință, cum am mai spus-o, ideile preconcepute nu-și au rostul.

— Tovarășe farmacist Ștefan Pop, susțineți că ați făcut o descoperire de mare importanță pentru sănătatea oamenilor. Despre ce-i vorba ?

— De fapt, e vorba, concomitent, de o descoperire și, legat de ea, de o metodă de tratament și de o invenție. Pe scurt, am ajuns la concluzia că oxiuroza se află la baza a numeroase maladii de care suferă oamenii în zilele noastre, am pus la punct o metodă de combatere a oxiurozei și am inventat un aparat special cu care să se efectueze tratamentul.

— Cum ați ajuns la descoperirea dv. ?

— Urmăream de mult, încă din facultate, legătura dintre paraziți și maladiile umane. În perioada cît am lucrat ca farmacist la Ighiu, județul Alba, am avut posibilitatea să fac observații directe asupra morbidității locuitorilor. M-am convins că tratamentele care se prescriau bolnavilor erau simptomatice, adică aveau la bază forma de manifestare cea mai evidentă a maladiei. De exemplu: avea cineva temperatură, i se prescriau antipiretice; avea gastrită, i se dădeau alcaline ș.a.m.d. Or, în spiritul adagiului latin „Sublata causa, tollitur effectus" — dacă se suprimă cauza, dispare și efectul —, un tratament eficace trebule să vizeze etiologia bolilor, să meargă la rădăcină, să descopere cauza maladiilor. Înlăturînd cauzele, dispar și maladiile, iar eficiența tratamentului este incomparabil mai mare decît în cazul combaterii unui simptom sau a unei maladii luate singure. Pentru că dacă persistă cauza, maladia va reapărea, în forma veche sau într-o altă formă.

Am mai constatat, în practica mea de farmacist în localitatea menționată, că de cele mai multe ori pacienții nu sufereau de o singură boală. Exista o maladie principală, dar pe lîngă ea se manifestau multe simptome sau sindromuri, mai puțin pronunțate decît cea de bază, dar însoțind-o mereu pe aceasta. Așa, de pildă, am observat că un bolnav care suferea de ulcer avea, în același timp, și reumatism, paradontoză, hemoroizi și diferite afecțiuni cardiace. Pornind de aici, am început să țin o evidență a manifestărilor patologice prezente la pacienți (am urmărit peste 200 de cazuri), cu scopul de a determina, prin studiu etiologic, cauza maladiilor respective. După o urmărire atentă, pe o perioadă îndelungată, însoțită de studierea literaturii de specialitate, am tras concluzia că cele mai multe dintre maladiile prezente la bolnavii a căror evidență o țineam aveau drept cauză primordială, drept punct de plecare oxiuroza. Deci, pentru a vindeca bolile de care sufereau acești oameni, calea cea mai bună era tocmai înlăturarea cauzei, adică eradicarea oxiurozei, și nu doar tratarea separată a fiecărei maladii.

Ajuns la această convingere, am trecut la experimentarea unui tratament al oxiurozei, menit ca prin eliminarea acestei enteroparazitoze să se ajungă la dispariția bolilor pe care le generează. Cum eu însumi sufeream de mai multe maladii, printre care reumatism, hiperaciditate, hipotensiune, anemie, cefalee, căderea părului, paradontoză, am trecut la aplicarea tratamentului asupra mea. Cu rezultate, pot spune, spectaculoase: nu numai că m-am vindecat, dar s-au manifestat și alte efecte pozitive, la care inițial nu mă gîndisem, întregul meu organism s-a redresat — o adevărată operație de reintinerire.

— Ce reprezintă oxiuroza pentru corpul omenesc ?

— Oxiurul este parazitul cel mai răspîndit în întreaga lume prin marea lui putere de a se înmulți și infesta organismul uman, de a se răspîndi în mediul înconjurător, în mediul nostru vital. Ajunși în corpul omului, oxiurii se răspîndesc peste tot. În afară de tubul digestiv îi putem întîlni și în organele colaterale : ficat, pancreas, plămîni, faringe, precum și în alte organe. Acești paraziți pe lîngă că frustrează organismul uman de o mare parte din substanțele nutritive ingurgitate, elimină, ca urmare a metabolismului lor, o întreagă gamă de toxine, dăunătoare sănătății omului. Preluate de sînge, toxinele sînt vehiculate în întregul organism; ele se combină, acolo unde condițiile de reactivitate sînt favorabile, cu substanțele constitutive ale celulelor organelor infestate. Ca urmare, aceste organe nu mai îndeplinesc în mod normal funcțiile lor fiziologice și se îmbolnăvesc. Factorul biochimic în patologia umană a fost subliniat și de M. Devar (în revista „Știință și tehnică" nr. 6/1981): „O aspirație permanentă a medicinii este să identifice activitățile biochimice anormale, asociate cu o patologie dată... Activitatea biologică este rezultatul reacțiilor biochimice, și sub fiecare situație patologică se ascunde un defect biochimic corespunzător".

— În ce constă tratamentul ?

— În eradicarea acestor paraziți din întregul tract digestiv uman. Aceasta se poate face prin introducerea în tubul digestiv, cu ajutorul aparatului special creat de mine, a unei soluții de clorură de natriu în concentrație de 10 la sută. În felul acesta, după trei proceduri făcute la un interval de o săptămînă una de alta, parazitul poate fi înlăturat din organism.

— Cum ați experimentat metoda dv. ?

— Tratamentul l-am aplicat asupra mea și a altor persoane. Și cu toate că aceasta s-a făcut cu mijloace mai simple, rezultatele au fost foarte bune. Între timp însă am proiectat aparatul menționat. Dar din acest moment încep greutățile. Cu toate că inițial mi se aprobase, de către Academia de științe medicale, construirea aparatului și experimentarea tratamentului în unitățile sanitare, ulterior s-au anulat ambele aprobări. La rîndul său O.S.I.M., care a urmat, probabil, linia adoptată de Academia medicală, mi-a respins cererile de brevet.

— Dar neîncrederea cu care ați fost întîmpinat nu se datorează oare cazuisticii sărace ?

— Este adevărat că nu am o cazuistică bogată. Aș dori însă, în legătură cu aceasta, să fac unele precizări. În primul rînd, cazurile de vindecare, așa puține cum sînt, au corespuns întru totul așteptărilor, sînt o ilustrare vie a eficienței metodei de tratament pe care o propun. În al doilea rînd, cînd am vrut să aplic tratamentul și altor persoane, am fost amenințat că voi fi deferit justiției pentru practicarea ilegală a medicinei. În felul acesta, mi s-au barat, practic, toate căile spre dovedirea mai largă a eficienței metodei propuse.

— Poate fiindcă nu sînteți specialist în materie ?

— Și constituie acest fapt un impediment în efectuarea descoperirii? Eu aș zice că, dimpotrivă, o favorizează. Referitor la acest aspect mi-aș permite să citez, tot din revista menționată anterior, o pertinentă luare de poziție: „O serie de personalități între care M.C. Luhan, W. Hersemberg și mulți alții au atras atenția asupra pericolelor pe care le comportă uniformizarea modului de a gîndi și înțelege lumea prin standardizarea instruirii. Studiile de specialitate dovedesc că un expert într-un domeniu este foarte puțin probabil să facă o descoperire revoluționară în respectivul domeniu, descoperitorii venind de obicei din afară, dintre acei care văd «cu alți ochi» și «dintr-un alt unghi» decît cel tradițional obiectul cercetării". Aș mai observa, totodată, că meseria de farmacist nu este chiar atît de îndepărtată de cea de medic și că un „neprofesionist" poate deveni, prin pasiune și studiu, specialist într-un domeniu sau altul.

— În concluzie, ce solicitați de la factorii responsabili de resort ?

— Nu pretind factorilor de resort să fie și ei, aprioric, stăpîniți de această convingere. Dar cred că sînt îndreptățit să cer studierea și experimentarea metodei propuse, fapt care presupune, firește, și construirea aparatului pe care l-am imaginat. Precizez că respingerea metodei mele s-a făcut fără să se fi încercat în nici un fel verificarea practică a invențiilor, ceea ce mi se pare inadmisibil. Sînt întru totul de acord cu opinia prof. dr. Ion Teodorescu Exarcu, șeful catedrei de Fiziopatologie de la Spitalul „Gheorghe Marinescu" din Capitală, exprimată în revista „Flacăra", nr. 16/1979 : „E descalificant profesional și etic să te pronunți împotriva unui medicament înainte de a-l încerca". La fel se poate spune și cu privire la tratamentul propus de mine. Sper că forurile în drept, și în primul rînd Academia de științe medicale, vor aproba și dispune experimentarea metodei și aparatului meu. Pe această cale, se vor putea alina multe suferințe omenești.

ION D. GOIA

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

FĂNUȘ NEAGU LA 50 DE ANI

În pag. 18 : autorul „Insomniilor de mătase" văzut de Nichita Stănescu, M. Ungheanu, Gh. Pituț, Mircea Micu

Mi se pare mie

La 50 de ani mă simt ca o pădure de salcîmi din Bărăgan — aia din malul viei noastre, aia dintre Gradiștea și Sutu sau aia de la Rugețu, închizînd în mijlocul ei cîmpuri de trifoi roșu. Am văzut, am trăit sau poate numai am visat în ea, dar cred că am văzut odată o pădure de salcîmi în floare închegată într-un fagure de timp neschimbat. Cînd oamenii s-apropiau de ea, pădurea deschidea ochii, pregătindu-se de luna lunie : cînd oamenii patrundeau în pădure, florile se deschideau cu otava aducerii aminte ; cei bogați de pragul casei părintești, de iarbă tulbure, de rîu, de icoane, de luna atîrnînd în două suspine într-un cer fraged găseau puterea să meargă mai departe ; cellalți adormeau, și unii mureau și pădurea-i schimba-n fluturi și-i risipea peste cupole de biserici, toamna-i culegea-n pui de vînt și-i punea la domnie în scorburi fără domn și rareori vreun gînd rătăcit îi hrănea cu tămîioasă uscată la streașină.

La 50 de ani am bătut peste jumătate de drum prin pădurea cea mai de taină a Bărăganului și, ca să-i ajung marginea cealaltă, trebuie să fiu în continuare tînăr și să scriu mai mult ca niciodată. De cînd eram mic și mă spălam pe mîini cu faptele verii am învățat că, dormind, omul visează izvoare. „Taci, striga mama, doarme bunica și visează izvoare". Poate de la aceste vorbe s-a instituit în adîncul conștiinței mele ideea că litera pusă pe hîrtie e gingașul scrum al arderii florale. Vorbesc de litera nefabricată și neasasină ; ea, din păcatul minții, poate fi, uneori, și miner de os leproș.

Sînt avar cu litera scrisă, fiindcă orgoliul meu dintotdeauna a fost și rămîne acela de a fi un bun scriitor de limbă română, dacă se poate chiar unul foarte bun. În linia marii tradiții Creangă, Sadoveanu, Istrati, Vinea-lescu îmi asum, pe deplin lucid, acest risc — bucuriile sau înfrîngerile rămînînd în seama timpului.

O țară își clădește puterea și contururile din piatră, pămînt, ape, foc și virtuți, cînd e mică, și nemăsurate îngîmfări cînd e mare. Clădită pe munți, cîmpii, Dunăre, Marea Neagră, pridvoare de lemn, icoane pe sticlă și un nesfîrșit convoi de jertfe, România și-a clădit și un relief aparte în configurația culturilor lumii, opunînd dezastrelor simbolurile răbdării : suferința, speranța, lupta, gîndul ascuns în frunză, ironia și rîsul — rîsul nu ca mască a supunerii sau a disprețului sau ca formă subalternă a ironiei, ci ca versiune supremă a vitalității, ca îngăduință, nelertare și arc de triumf.

50 de ani înseamnă o aventură a spiritului și mai puțin o dojugare din obișnuințele tinereții. Privind în urmă, anii mi se par rămași la o fîntînă unde se petrece ordalia otrăvii. Prezentă e clipa, totdeauna ca un promontoriu de pe care urmează să-și ia zborul o pasăre necunoscută. Însușirea mea cea mai de preț, la 50 de ani, e că mă simt încolțit de povești pe care trebuie să le scriu. Am adunat în mine de toate cîte-i sînt ursite unui om cu oarecare ascuțime a observației, împătimit de carte și de frumos : împliniri, neîmpăcări, succese, răni, spaimă, iluzii, cuvinte, o parte din legile secrete ale existenței, drumuri, iubire, suspin, dezgust — adică tot ceea ce dăruiește viața zi de zi. Și nu-mi pare rău decît că, tînăr fiind, n-am băgat de seamă sau n-am vrut să bag de seamă că timpul curge necruțător de repede și mi-am amînat uneori, de multe ori, lucrul. Aș fi putut, într-o slavă limbii române, să scriu de două ori mai mult. Nu-mi rămîne decît să mă consolez cu gîndul că oameni celebri în cultura lumii au spus că un prozator își dă adevărata măsură abia de la 50 de ani în sus. Nădăjduiesc să fiu sănătos ca să nu-i contrazic. Și nu doresc nimănui de pe pămînt să scape de ofensa de-a împlini 50 de ani, apoi 60, apoi 70, apoi 80, și chiar o sută.

La vîrsta mea, scriitorul e plin de-un farmec senin, lilial și subversiv.

FĂNUȘ NEAGU

Filosofia lumii românești (III)

TENDINȚE DOCTRINARE

S-a insistat cu precădere asupra faptului că orice teorie sau doctrină filosofică apare ca urmare directă a unor renovări în sfera ideilor care orientează societatea umană la un moment dat. Tendințele doctrinare, în perspectiva de mai sus, n-au șansa supraviețuirii definitive, căci primenirea acțiunii umane nu se poate face decît prin ideea pe care individul o are despre aceasta și despre rostul ei în grupul uman din care face parte. De aceea, tendințele doctrinare nu rezistă în timp, se demonetizează, dar este tot atît de adevărat că acestea își pun amprenta lor pe sistemul de gîndire propriu unui popor sau unei națiuni. În filosofia greacă, dezbaterile aveau loc în piețele publice, printr-o participare a tuturor. Au apărut însă sofiștii, zarafii ideilor, care, monopolizînd gîndul, au socotit că poate fi și vîndut. Doctrinele însă au rămas. Recunoașterea lor este întotdeauna mai tardivă. Exemplul cel mai elocvent ni-l oferă filosofia românească, multă vreme necomentată sau minimalizată, atunci cînd se încerca o exegeză asupra ei, așa cum o întîlnim în **Istoria gîndirii sociale și filozofice din România**, apărută în anul 1964. O lucrare cu multe adevăruri răsturnate, o lucrare în care, cu puține excepții constructive, fenomenul filosofic românesc este demolat din perspectiva sociologizantă, dîndu-se prioritate socialului și nu valorilor filosofice ; cuchetîndu-se ca în sistemul farmaceutic — gînditori de mare înălțime filosofică, ca Blaga sau C. Rădulescu-Motru, ca fiind „agnostici", „fideiști" și „mistici" cei „reacționari" cînd susțin valoarea eticului sau a „socialului" în filosofie ; scoțîndu-se cu prilejul ideologice de împrumut opere întregi din creația filosofică românească, pe motiv că autorii acestora n-au avut la bază concepția marxist-leninistă despre lume, într-o vreme cînd, de fapt, această concepție abia era înțeleasă de cîțiva. E instructiv, în acest sens, să se parcurgă paginile revistei „Democrația", apărută în 1944, în care un filosof, crescut în preajma unui P.P.Negulescu, se dovedește atît de stîngaci, ca să nu spunem stîngist, încît cerea, nici mai mult, nici mai puțin, zeflemisind, ca operele teoreticianului „spațiului mioritic" să fie traduse din românește... în românește.

Așadar, curios lucru, dar și ilariant, din cultura filosofică românească erau eliminate tocmai tendințele doctrinare, reprezentate de Titu Maiorescu, în estetică, N. Iorga, prin „Sămănătorul", în teoria culturii, D. Gusti și D. Drăghicescu, în sociologie, L. Blaga și C. Rădulescu Motru, în filosofie, P.P. Negulescu, în istoria filosofiei — gînditori ale căror opere, cu excepția lui D. Gusti, nu sînt încă publicate în tot ce au ele mai valoros. A apărut, în schimb, în trei ediții, un dicționar de filosofie tot mai inconsecvent în aprecieri de la o ediție la alta, un dicționar în care — cu excepția **Școlii sociologice de la București**, a lui D. Gusti — nu apare nici o tendință doctrinară în filosofia românească, nici un concept filosofic autohton care să fie tratat separat, nici o școală de gîndire filosofică ce ne-ar aparține, ca și cum am fi niște insulari ce se cufundă în oceanul de gîndire filosofică alogenă. Dar, în tot acest timp, cei ce-i anatemizau pe Blaga și pe Pârvan se grăbeau să ia interviuri lui Heidegger, ceea ce nu era rău, și, traducîndu-i pe György Lukács, să ni-i prezinte ca pe un „învățător" ale cărui idei ar acoperi, pînă în marginile ei, estetica românească. Iată consecințe cu bătaie lungă în spațiul filosofiei românești, care au afectat nefavorabil cunoașterea tendințelor sale doctrinare.

VASILE VEȚIȘANU

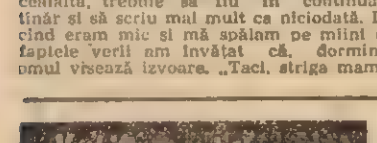

Sufixe buclucașe (I)

Problema sufixelor flexionare (morfologice) din conjugarea verbelor este mult mai complexă decît apare la prima vedere. Pentru a fi conturată, trebuie să scrutăm, mai de aproape, cele două sufixe care apar la conjugările I și a IV-a. În cadrul conjugării I, există verbe fără sufixul flexionar — ez, la formele de prezent (**cînt, aleg**), și cu sufixul — **ez** în structura temei de prezent (**accidentez — accidentezi — accidentează, uzez — uzezi — uzează — să uzeze**). Conjugarea a IV-a cuprinde o subclasă de verbe fără sufixul gramatical — **esc** (cu varianta — **ăsc**), de pildă : **adorm, fug, intervin, sui**, dar și cu sufix (**aerisesc — aerisești — aerisește —, să aerisească, ocărăsc — ocărăști — ocărăște — să ocărască**). Aici ar trebui amintită tendința limbii române de a forma prezentul verbelor cu — **ez** și — **esc**, pentru a pune ordine în flexiune, așa cum o demonstrează neologismele care pătrund în continuare (**alezez, alternează, omologhează, furniruiesc, suplinesc** etc.). Nu trebuie să uităm însă că există o mare fluctuație de care va trebui să ținem seama.

Vom mai nota, pentru a completa cele spuse mai sus, că nu avem în vedere verbe ca **a așeza, a boteza, a necheza, a cuteza** sau ca **a coliza, a leza, a utiliza** etc., unde avem de-a face fie cu existența în rădăcina verbului a lui -ez (care nu e sufix), fie cu sufixul verbal — **iza**, chiar la infinitiv (**a utiliza, a aviza, a avertiza**). De aceea, sînt corecte formele **așez — așază, avizez — avizează — avizăm, lezez — lezează** (acesta fiind o excepție), **concretizez — concretizează** etc.

În afară de acestea, există unele verbe cu două variante, cu și fără sufix, nediferențiate ca sens, din mai multe cauze : o formă veche sau regională incorectă (**eu lucru, el lucră, eu simțesc**), față de cele actuale, corecte (**lucrez — lucrează, simt — să simtă**); altele sînt hipercorecte (**contribuiește, importează**, în loc de **contribue, importă**) ; uneori, mai ales în secolul trecut, înregistrăm „inovații" (**repetează**), să **comandeze**) ; alteori, apar forme din necesități de versificație : „Care nu se **înfrunzează** de-a ta faimă...", „Lănci scînteie lungi în soare..." — Eminescu — **Scrisoarea III**, „Fă să-i **lumine** pe față" —Grigore Vieru — **Ruga** etc., față de formele literare: **se înfioară, scînteiază, să lumineze**. Nu vom intra în detaliile stilistice ale acestor forme „poetice" ; vom spune numai că acestea din urmă țin mai mult de poezie, de artă, ca „abatere de la normă". Și nu oricine e poet !

Mai rămîne să adăugăm încă o caracteristică a fluctuațiilor sufixelor **-ez** și **-esc**: existența unei diferențieri semantice între forme cu sau fără sufix. De pildă : **eu manifest** înseamnă „arăt, exprim un sentiment, o tendință" sau, și la reflexiv, cu sensurile „a (se) face cunoscut, a (se) vădi, a (se) exterioriza" ; dar **eu manifestez** ne duce la „eu fac (o) manifestație, particip la o manifestație, demonstrez" ; **eu ordon** = „dau ordin", — **eu ordonez** = „pun în ordine" ; el **contractează** o boală, o obligație, dar (**se**) **contractă** = se strînge, se zgîrcește, „își micșorează dimensiunile în urma unui proces fizic sau tehnologic" ; „lora - un lichid", dar „lucrez un film" (= „acord atenție eurva"; dar „acordez un instrument"), **reflectă** = „răsfrînge, oglindește", dar **reflectează** = „gîndește, cugetă meditează" ; **el concură** = „tinde spre același rezultat, duce la același scop", dar **el concurează** = „participă la un concurs, face concurență" ; acestea, ca și **marcă** și **marchează**, circulă „amestecate" în limbajul sportiv (**el marcă, el concură**, alături de formele corecte **el marchează, el concurează**). În schimb, formele derivate apar fără **ez** : **se demarcă, se remarcă** ; **mă îndoi** înseamnă „mă încovoi", dar **mă îndoiesc** = „am îndoială", iar la diateza activă : **eu îndoi** = „curbez, aplec, împăturesc", **eu îndoiesc** = „eu dublez". Din această categorie mai înregistrăm : **absolvi, asemăna, raporta, adopta, învirti, ura, îndrepta** etc., pentru care diferențierile semantice pot fi mai ușor sesizate. Ele sînt mai puternice decît perechi ca **insemn — însemnez, îndrept — îndreptez**.

În acest sens **îmi îndrept** gîndurile spre partea a doua a articolului viitor, cînd vom vedea greșelile limbii curente. Aceasta e concluzia care se **degajă** (= **degajează** ?) din această discuție. Cine se **îndreaptă** (**îndreptează** ?) spre ele (asupra lor), ca să le **îndrepte** (**îndreptieze** ?) ?

GH. POALELUNGI

FILM

Amintiri

Aceştea, ne spune regizorul Jiři Menzel, sînt amintirile mele (sau ale lui Bohumil Hrabal) dinainte de a mă naşte, cuprinse în perioada exactă de timp între momentul în care părul minunat al doamnei berărese era mîndria oraşului (oraşel ? oraş ! avea şi statuie în centru) — adică extazul cast erotic al frizerului care-i spăla şi-i purta pe braţe ca pe un paj ducînd trena reginei adorate — pînă la bicicleta pe care va încăleca doamna berăreasă şi încremenirea domnului doctor — preşedinte al Consiliului de administraţie al fabricii, şi reverenţa meseriaşului ce fetişizează în adoraţie coada calului, şi mutaţia civilizată a comitetului colegiului fabricii — de la adorarea caltaboşilor făcuţi de mîinile ei, ei bine, din acele momente care se încheagă într-unul singur, pînă la momentul de sacrilegiu al frumperii brutale a noului NOU, adică doamna berăreasă îşi tunde părul, renunţă la moda veche şi îmbracă fusta scurtă, ceea ce îi va atrage o aprigă bătaie la popou, administrată de bărbatul ei administrator (al fabricii) sub privirile docte şi aprobatoare ale consiliului de administraţie reunit în curtea fabricii să decidă înlocuirea calului pentru transportul berii cu un camion. Şi mai NOU, ceea ce va face să se închele jocul, filmul (dar nu şi amintirile), că în jocul lor de-a cadourile pe ghicite la „cald-rece", doamna berăreasă (ah, ce frumoasă !) recunoaşte că ascunde în burtică, la „cald" un viitor scriitor.

Între cele două momente se întîmplă să apară şi Pepinek (ai jura că e văr primar cu Svejk, dacă n-ar fi frate cu administratorul) doamna berăreasă dimineaţa, prinz şi seara (mereu frumoasă, candidă şi senzuală) se ocupă de prepararea porcului, se extaziază în faţa cadourilor, se urcă pe coşul fabricii:. dar ce vă povestesc eu aici ? dacă n-aţi văzut „Amintiri" (prin nu ştiu ce capriciu de programare se pare că nici nu va mai putea fi văzut în Bucureşti) rămînem aşa, cu gura puţin căscată, într-un oftat resemnat şi nostalgic, ca doctorul ce priveşte turnul înalt, coşul nemăsurat de înalt al fabricii de bere pe care s-a cocoţat doamna berăreasă, fluturînd alb (rochia ca un nor) şi galben (părul ca un vis) şi ca doctorul o să oftăm cu resemnarea celui ce intuieşte sublimul dar ştie că nu va avea niciodată curajul să ajungă acolo sus : „Trebuie să fie foarte frumos acolo...".

Atîta rîs cu lacrimă ne-a dat Jiři Menzel furîndu-i amintirile dinaintea naşterii lui Bohumil Hraval, că-i invidiem că s-a născut, şi parcă ar fi fost bine să mai amîne puţin — ca să mai ştim cîte ceva de la Pepinek, dar, ca şi acolo, să fim fericiţi măcar cei cîţiva (the happy few) care vom spune ca administratorul fabricii de bere : Ce pot să-mi doresc mai mult ? Eu sînt sănătos, nevastă-mea e schiloadă şi frate-meu munceşte că nu mai are chef de cîntat.

Şi rîdem, rîdem în hohote, din toată fiinţa, cu sufletul deschis şi inima plină, o plinătate sănătoasă, vitală şi extraordinară ce ne însoţeşte acasă printre cratiţe şi grijile noastre mărunte care dintr-o dată îşi pierd consistenţa şi persistenţa, se micşorează, se devitalizează, îşi pierd greutatea specifică, devin suportabile dacă nu chiar derizorii fiindcă marele artist care este Jiři Menzel mustrîndu-şi tandru personajele ni se adresează şi nouă, celor din sala de spectacol, domnilor, să fim exacţi, nu sînteţi urîţi, nu sînteţi decît copleşiţi, tracasaţi şi obosiţi, priviţi-vă povara pe care credeţi că n-o puteţi duce şi spuneţi dacă nu merită mai mult să rîdem, sîntem aşa cum sîntem fiindcă sîntem funciarmente frumoşi, chiar dacă uneori sîntem naivi, alteori groteşti, omenirea n-a răstignit pe nimeni ca omenire, în numele ei, în numele drepturilor sau a îndatoririlor ei...

NICOLAE CRISTACHE

Cînd ploua

Ploaia-mi cade pe case,
şi spală varuri sfioase
şi spală
copilăria totdeauna goală
pentru care nu sînt veşminte
ei numai fulgerate morminte
şi ou e protegiure
alta,
decît din cocheliile tale, iubire.

Ploaia-şi pune mari sită
între vertebre şi ploaie
peste saraeul,
capul
rumegător de verbe, nutreţuri
şi pleiţi cu voronefuri
ce le-or cîti, la lecţie
numai domnii studenţi, cîndva, la disecţie
şi domnişoarele studentine
cu care oasele mele s-au avut bine.

Mă plouă pe deşălate
numai ploile, de alţii purtate
către cer curgînd de dinu lut,
din sărut
şi-pleînd cu steaua acest pămînt
în care sînt,
care sînt.

Dacă sînt.

GHEORGHE TOMOZEI

Zamolxe

La început am fost
difuzele nemărginiri
în care se descompuneau
stelare galioane.

Întunecime
amorţind în tralectoria
săgeţii.
Luminile focului
ce concepeau ora ceţii.
Am fost fuga înfometată de zare
pustiul cu nisipuri mişcătoare
lutul cutremurat
de suflarea ascunsă a vieţii.

Înfăţişarea mea nu cunoştea măsura.
Mă revărsam cu lava
şi mă stingeam în mare.
Mă prefăceam continuu
deasupra şi-n adînc
depăşind structura formelor primare.
Cu seva vegetală am străbătut păduri
tot căutînd
un spaţiu deplin de libertate
şi-am izbucnit fulgerător
din apele-nstelate
stinerii de eremene
însingerindu-i buza.
spre a primi
suprema întruchipare sacră
într-un sanctuar zeesc
la Sarmisegetuza.

ANAIS NERSESIAN

Adevărul

Curge sînge din trupul unei cărţi
Cineva i-a rupt o frunză de gînd,
La pagina unde înţeleptul găsise
Adevărul dezbrăcat şi flămînd.

L-am adus în casă dar nordu-şi mulase
Prin pahare şi sticle statui de zăpezi,
Învelindu-l cu aburul inimii mele vedeam
Cum urcă din răsăle lui euglene-livezi.

Şi viaţa avea imense lacrimi-petale
Şi-o pîine de spini, chiar eu am gustat,
Eram mai înaltă ca fata-lumină
Adevărul îmi era pe vecie bărbat.

VIORICA NANIA

CARTE

Un mare reporter

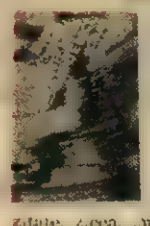

Era un om deschis, cum îi era şi scrisul. Nu înflorea pe nimeni, nu înflorea nici în viaţă. Cînd citea „Flacăra", nu-şi pierdea obiceiul de a-şi citi colegii, te trăgea de-o parte şi, mai întîi, se scărpina în cap, ca omul de la ţară. Îl şi trăgea din Făgăraş, dar îi rămăsese, neştearse de la vreun neam mai îndepărtat, plăcerea de a-şi scărpina, una, două, începutul de chelie. Te trăgea de-o parte şi, privindu-te cu gelozie, zicea, „măi taică, tu ai talent şi ai putea să scrii la fel de bine ca mine, dar uite că n-o faci. Chiar n-o faci, şi asta înseamnă că eu rămîn cel mai bun".

Eugen Seceleanu era, din echipa de reporteri de la „Flacăra", cel mai bun, ştia el ce ştia. Apărută recent, după ce autorul ei s-a dus, la numai 39 de ani, cartea „Evenimente mari, evenimente mari", scoasă prin rîvna Editurii Eminescu şi a directorului ei, criticarul Valeriu Răpeanu, demonstrează asta o dată în plus. Ea adună reportajele lui Eugen Seceleanu şi e, de la pagina 9 la 213, viaţa vie, o imagine exactă şi neîmpodobită a realităţii. O populează mai ales oameni obişnuiţi, eroi anonimi ai pîinii de fiecare zi, redaţi în simplitatea şi frumuseţea lor morală. În „Înger cu durerea şi învăţam la şcoală", Ana Pavel e informatoare la gară. Traian Constantinescu, unul din personajele romanului comprimat „Soldatul cînd nu trage cu puşca", e plutonier adjutant. Elena Stănescu nu e nici atît, ea mătură străzile în „Oameni de la cincizeci de mii". Şi, firească, în viaţa lui Dumitru Spiridon e cioban, ca şi fiul său pe care, fără a-l întreba, l-a determinat să păzească oile. Oameni, repet, simpli, priviţi cu înţelegere şi duioşie, cu tandreţe chiar, dar şi luaţi la rost atunci cînd, în „Are cuvîntul tovarăşul Mannix, se pregăteşte tovarăşul Eusebio", de pildă, reporterul simte că e cazul. Şi simte, pe parcursul volumului, de cîteva ori, necruţător cu lăcomia şi lichelismul. Stilul e pieziş, fără dulcegării şi cîteva fraze surprind o întreagă biografie : „Nicu Nicolae, un alt coşar, avînd 49 de ani şi fiind născut în Bucureşti, are 30 de ani de meserie şi în 1980 va avea desigur mai mulţi. Şi pe el l-a învăţat meseria tatăl său, în următoarea împrejurare. Se sculaseră de dimineaţă şi tatăl său l-a spus că, uite, Nae tată, trebuie să mergi cu mine că am o lucrare mai grea şi mai multe de făcut. L-a dus la un bloc pe strada Vulturi, l-a urcat pe acoperiş prin pod şi l-a spus că, uite băiete, începe şi pentru tine munca". („Pune mîna pe nasture, retrageţi-o şi apoi află viaţa hornarilor"). Maestru în creionarea, din două întorsături de frază, nu o dată fireşti, dar adesea şi stranii, a unei biografii, Eugen Seceleanu ştie să compună, la fel de exact şi de lapidar, şi medi „Cei mai mulţi dintre oameni par a se cunoaşte de cînd lumea, se salută, se opresc, schimbă aceleaşi cuvinte şi se despart. Se discută cel mai mult despre ceea ce oamenii nu au : despre sănătate. Despre faptul că o serie are doar 18 zile. Că în ultimul timp vremea a fost bună. Seara se fac plimbări pe malul Oltului şi din cînd în cînd este avocat numele poetului Grigore Alexandrescu". („18 zile de ameliorare pentru sănătatea dumneavoastră").

Cartea aceasta, cărela, din păcate, nu-i va mai urma o alta, e un eveniment editorial notabil în materie de reportaj şi, mai mult decît atît, în materie de literatură, în general. Ea ridică, mai spun asta o dată, faptul mărunt, cotidian, la rang de neobişnuit şi o face cu un inconfundabil meşteşug. E uşor, vă asigur, să scrii despre cosmonauţi sau despre inventatori. E infinit mai greu să te ocupi de şoferi de taxi sau de moaşe comunale. Eugen Seceleanu şi-a asumat o astfel de îndrăzneală, iar încercarea lui coincide cu o reuşită deplină. Legat de asta, să notez că succesul de azi, „Evenimentele" se vor vinde, e sigur, ca pîinea caldă, nu-i decît o reeditare a aceluia din 1973, cînd Seceleanu a debutat cu „Eternitate locală". Despre cartea aceea se vorbeşte, mi se pare, ca despre meteoritul tunguz. Mulţi o citează, puţini au citit-o, căci tirajul în care a apărut a fost mai degrabă unul confidenţial. Altfel zis, se impune retipărirea ei, ca un act de cultură şi, totodată, de justiţie la adresa unui mare reporter şi, în acelaşi timp a unui mare scriitor. Anii încep, iată, să-i confirme valoarea şi să-i fixeze locul.

OVIDIU IOANIŢOAIA

• CAP LIMPEDE

ŞAH LA PIRU

Lunga, instructiva şi mai ales semnificativa dezbatere pe care „Contemporanul", pe un spaţiu tipografic întins (numerele 46, 47, 50 din 1981 şi 3, 4, 5, 10, 12 din anul acesta), a consacrat-o temei „Istoria literaturii române şi problemele alcătuirii ei", a fost onorată şi de participarea profesorului Al. Piru, care, în nr. 10 din 5 martie, îşi explică scopul şi arhitectura cărţii „Istoria literaturii române de la început pînă azi" — treabă pe care ultrase s-o facă într-o prefaţă sau postfaţă la volumul apărut nu demult. La sfîrşitul intervenţiei profesorului ne întîmpină şi această spirituală săgeată trimisă criticilor cărţii : **«Aştept cu cel mai mare interes istorii ale literaturii române scrise de oameni mai competenţi şi mai talentaţi decît mine, ca Mircea Iorgulescu, Corneliu Vadim Tudor, Dan Zamfirescu, Artur Silvestri şi alţii. Vorba lui Eminescu: „Înaintea acestora tu ascunde-te..."»**

Abia rostită, lista criticilor profesorului trebuie completată cu încă două nume. Primul, **Al. I. Ştefănescu**, semnează chiar în numărul respectiv al „Contemporanului", alături de Al. Piru, articolul „Între istorie şi compendiu", din care desprindem cîteva afirmaţii caracteristice pentru ansamblul analizei : «Ceea ce izbeşte în primul rînd la recenta Istorie a lui Al. Piru este absenţa consideraţiilor generale, atît asupra viziunii metodologice cît şi în ce priveşte ansamblul obiectului studiat. Nici o introducere, nici o luare de poziţie faţă de predecesorii în materie, foarte reduse caracterizări generale social-istorice sau larg culturale asupra „epocilor" propuse „periodizării" încercate, „geografiei generale" a literaturii române aşa cum apare ea în carte. Cu alte cuvinte, a evitare a „explicării" evoluţiei de pînă acum a literaturii române. Cît de repede poate autorul trece la înşirarea principalelor publicaţii literare ale vremii, a portretelor de tip călinescian ale scriitorilor proeminenţi, înecîndu-se apoi într-o masă de simple „fişe de dicţionar" uşor impresioniste. Întreaga lucrare nu schiţează nici vreo sinteză a drumului parcurs, nici vreo perspectivă a evoluţiei viitoare... Înclinăm să credem că insuficienta armătură teoretică, generalizatoare, capabilă de îndrăzneţe ipoteze, a cărţii, se datoreşte atît metodei inadecvate (o îmbinare de factologism cu impresionism) cît şi înapetenţei congenitale a autorului la aerul rece mai rarefiat al altitudinilor cogitaţiei sentenţializatoare». Observaţiile pe care, în continuare, Al. I. Ştefănescu le face cu privire la perioada contemporană mi se par importante, şi un viitor istoric al etapei va trebui să ţină seama de ele.

Dispunînd de mai mult spaţiu, **Gh. Grigurcu** consacră aceleiaşi cărţi, sub titlul **Condiţia dificilă a unei istorii literare**, trei pagini şi o treime, compacte, în nr. 2 din revista **Steaua**. Este nu numai cea mai întinsă analiză din cîte a suscitat respectiva lucrare, dar şi cea mai amplu argumentată şi — nu în ultimul rînd — cea mai detaşată de motive personale, fie ele de ordinul simpatiei colegiale, fie de alt ordin. Cronica lui Gh. Grigurcu face parte din acele „texte însoţitoare" pe care cititorul şi le decupează şi le aşază între scoarţele cărţii la care se referă. Dăm în continuare cîteva mostre. Ele nu pot însă înlocui lectura integrală, la care-i invităm pe toţi cei ce au urmărit pagina consacrată cîndva de revista noastră cărţii profesorului Al. Piru : «Era de neînlăturat ciocnirea lui Al. Piru cu noile generaţii care a căpătat înfăţişări spasmodice, s-a rezolvat cu un surplus de cruzime din ambele părţi, din motive temperamentale, autorului în discuţie revenindu-i urmările unui caracter voluntar, prezumţios, nedispus să uite, bucuros mai curînd să umilească decît să recunoască. Drept consecinţă a acestui conflict care s-a desfăşurat de la începutul anilor '70 pînă azi, alternînd ambuscadele sîngeroase cu fazele de acalmie, s-a înregistrat o (exagerată totuşi) scădere a Profesorului la bursa valorilor» (p. 4). Gh. Grigurcu socoteşte ca principală calitate a lucrării capacitatea de a „miniaturiza" monumentul călinescian, dar, din păcate, «umbra plicticoasă a Profesorului se aşterne peste operele (destul de numeroase) pe care nu mai are răbdarea de a le „miniaturiza" cu graţie, ştergîndu-le orice urmă de străluciere. Suflarea dezabuzării sale stinge jumătăţile sensului» (p. 5). «În genere, constatăm în filele sale un aflux de nume mediocre ori de-a dreptul nule, constituindu-se într-o masă onerousă şi, prin urmare, ştirbind spaţiul destinat glosării autorilor viabili. Oare un compendiu trebuie să înglobeze neapărat şi un „climitir" al reputaţiilor publicistice defuncte al căror loc ni se pare mult mai nimerit în amploarea unui tablou cultural ?... Lăsăm la o parte pletora de greşeli privind date biografice, evenimente istorice, titluri de opere, nume de autori şi personaje etc., prea impovărătoare pentru un tom de dimensiuni în raport cu tema sa, restrînse, pentru faptul că majoritatea lor a fost deja semnalată. Nu fără a ne exprima însă mirarea în faţa acestui neaşteptat revers al acribiei neiertătoare a Profesorului, care, de la redactarea lucrării pînă la corecturi, avea teoretic toate condiţiile de a ne oferi pe alocuri (p. 6,

Epos și logos

Distins cercetător al culturii și civilizației clasice, Petru Creția (cunoscut publicului și ca unul din continuatorii muncii lui Perpessicius, de editare integrală a operei eminesciene) reunește în „Epos și logos" o serie de studii și articole apărute pe parcursul timpului în diverse periodice sau volume de traduceri din capodoperele antichității greco-latine.

Nefiind o carte de demonstrație explicită și sistematică, volumul ar fi putut fi abordabil din unghiul cristalizărilor și restructurărilor succesive pe care timpul le prilejuiește în genere oricărei activități de cercetare dintr-un anumit domeniu. Totuși, autorul a preferat criteriului temporal criteriul organizării tematice. Astfel, cartea este împărțită în șapte secțiuni inegale, abordînd în ordine probleme ale eposului și mitologiei grecești, comentarii filosofice pe marginea gîndirii lui Platon, Plotin și a stoicilor, un scurt excurs în literatura și gîndirea istorică a antichității latine, și cîteva eseuri despre Giambattista Basile, Emilio Cecchi și Virginia Woolf ; ultimele două secțiuni au o orientare mai accentuat teoretică, remarcîndu-se coerentul eseu „Despre exotism" și mai ales studiul despre contingență și analitica modalităților.

Obiect de dispute filologice și bază pentru cercetări arheologice (ne referim în primul rînd la poemele lui Homer), operele literare ale antichității au legat, în perioada contemporană, din sfera de atenție a cititorului de literatură, devenind o problemă de specialitate. Există, după cum se știe, teoretizări devenite celebre (poziția lui Eugen Lovinescu, umanist tot de formație clasică) în conformitate cu care schimbarea gustului estetic antrenează pierderea calităților artistice ale operelor trecutului.

Unul dintre meritele cărții de față este reformularea (implicită și nepolemică) a acestei probleme prin însuși modul ei de abordare ; rezistînd unei expuneri erudite — ceea ce pentru un specialist este greu ! — autorul își propune să dea o lectură adecvată poemelor homerice și romanului grec tratîndu-le ca pe fapte de literatură ; și rezultatul este cel anticipat. Analizînd, de pildă, funcția comparației epice în Iliada, Petru Creția pune în valoare deschiderea succesiunii de evenimente către o altă lume, univers secund, pe care acest procedeu îl creează ca într-o oglindă magică. Înțelegem astfel că impresia de banalitate (aparentă) ce o resimțim citind aceste comparații nu se datorează decît propriilor noastre experiențe literare ce au înregistrat deja diverse varietăți ale gîndirii poetice. Textul poemului prezintă, dacă vom fi conștienți de aceasta, o întoarcere către individualitatea lucrurilor și o dorință de a le surprinde concretețea și vitalitatea cu adevărat remarcabile. Înclinația specială a autorului constă însă în analiza modelelor umane ce se desprind din universul literaturii antice. Se întîlnesc aici și preocupările ce caracterizează o altă latură a personalității sale : cercetările în domeniul eticii. Dar paginile consacrate unor eroi precum Odiseu, Casandra, Elena se impun nu numai ca exemple de observație morală, ci și ca dovezi de profundă comunicare spirituală cu individualitatea acestor eroi. S-ar putea observa, ca fapt semnificativ în acest sens, eliminarea distanțelor cu care ne obișnuiește orice exegeză, între comentator și universul comentat. Eseistul realizează astfel o *transpunere* în însuși universul despre care vorbește, transgresînd teza că literatura este abordabilă ca ficțiune.

Față de analiza „eposului", „logosul" ocupă un loc mai restrîns și cititorul îl resimte mai mult ca o promisiune. Promisiune ce, ivindu-se în perspectiva analitică asupra unuia dintre dialogurile lui Platon, și revenind în „Despre exotism", se desăvîrșește în eseul de mare concentrare de idei „Contingența în cadrul unei analitici a modalităților". Ne rezumăm a spune aici că, izvorînd din aceeași gîndire a antichității, problema modalităților are, în filosofia contemporană, datorită creării diverselor sisteme logice, o mare actualitate. Ar fi interesant de confruntat în acest sens o parte a intuițiilor despre posibil și contingent (de pildă, problema posibilului necesar) cu diverse sisteme ce formalizează asemenea intuiții.

Se poate spune așadar că recenta carte a lui Petru Creția constituie o frumoasă plodoarie pentru valorile civilizației clasice.

EMIL IONESCU ■

Dorul de țară

Pur, oglindit în numele tău, țară,
Dezmierd grădini la prag de primăvară
Și le învăț prin păsări să respire —
Gest suveran de candidă iubire.

Mîna ridic spre florile de măr
Și pîn-la cer mă umplu de-adevăr,
De neodihna lutului sub care
Strămoșii dorm, călătorind spre soare.

Fruntea ridic spre floarea de cireș ;
Dorul de tine, țară, nu dă greș,
Ei mă e matcă vie, pururi trează,
Asemenea luminii în amiază.

Pecete e pe inimile noastre
Și pe aripa văcăr albastre
Și cînd mă-nclin spre numele tău, țară,
Devin pridvor cu stîlpi de primăvară.

FLOREA BURTAN ■

Inscripție

Trainice vorbe-ți trimit
Ioan al dorului ;
Înțelesurea ta
Cugetul tău
Au luminat iarba
Prevestitoare de-auguri !
„Întemeietorilor
Ascultători ai cuvîntului,
La omenească lucrare vă chem,
Voi tot așa
Să așezați pietrele
La temelia dreptlegămîntului,
Pe stîlpi luminoși
Să vă-nflorească pridvoarele
Și păstrați-vă neîntinată
Împăcarea pe care v-o dărui
Pînea curată-a pămîntului."

GHEORGHE LUPAȘCU ■

Scrisoare mamei

Mi-e dor de tine mamă și de casă
Mi-s umerii mai grei și limba arsă
Somnul e mic și visu-mpuținat
În reci vitrine ochii mei se zbat

Lentile grele mă ascund în pleoe
Aș suferi pînă la os de cinteo
Mi-aș arde stinga-n flacăra subțire
A grîului muncit de pîrguire

Și trupul tot mi l-aș topi cu drag
Într-o fereastră mică, într-un prag
De-ar fi să fie lumea așezată
Și-o piept doar puișca inimii să bată

Mai strigă-mă, mai cheamă-mă acasă,
Mi-s umerii bătrîni și limba arsă !

NICOLAE MIRCEA BENN ■

Dacă ai auzit

Dacă ai auzi, dacă ai auzit
Suspinul ciocîrliei cînd coboară
Trasă pe roata dorului
Cînd fulgerul e doar o lacrimă
Nemărturisită dar neîngăduită,
Dacă ai auzit, dacă ai auzit
Florile de măr apropiindu-se de paradis
De-a lungul cerului cînd aerul
Poartă în șoapte gura de aur
A celui care iubește pînă la rug,
Dacă ai auzit dacă ai auzit
Mersul de-azur al culegătoarei de rouă
Dimineața zgîndărită de hohotele ajunului
Enigmatic lîngă oceanul cuvîntului
Unde corăbii plutesc în derivă
Izbindu-se de trandafirii înmiit,
Dacă ai auzit, dacă ai auzit
Ploile intonînd
Good bye, my love, good bye
E semn că-n corabia mea
Cuvintele au înghețat
În mugîierea naufragiului.

PAVEL PEREȘ ■

PLASTICA

Pictorii tineri

Expozițiile primilor ani de după absolvirea institutelor de arte plastice impun, în chip deosebit, prin vigoare. Senzația de forță abia struniță, patetismele formulei în manifestările de debut trebuie puse, se înțelege, în cauza vîrstei și a temperamentului, dar și în seama vigorilor procesului de învățămînt însuși. Se petrece un soi de transfer de putere, un fel de acreditare care odată săvîrșită lasă în lume numai pe autentici.

Cu alte cuvinte, explicația anonimatului în care se complac mai apoi mulți din tinerii ce-au promis totul trebuie găsită, paradoxal, și în sistema de învățămînt, în excesele lui paternale. La încheierea studiilor, un pictor, spre exemplu, știe cam tot ce merită a fi știut în profesiunea lui, și tot ce produce acum e din știință și foarte adesea sub protecția de prestigiu a metodei creatoare a unui magistru. Așa stînd lucrurile, este relativ simplu să te arăți, la debut, sigur pe mijloace. Oricîte critici am încerca să-i facem învățămîntului nostru artistic, nimeni nu-i poate tăgădui proprietatea și temeinicia. Tinerii pornesc la drum cu o rezervă, care odată subțiindu-se îi lasă vulnerabili. Probabil că la atîta investiție de meșteșug s-ar cuveni o preparație mai atentă a înlăuntrului de artist, o lămurire a greului din singurătate, a primejdiilor dintr-un drum de creație lung.

Bogdan Bârleanu a absolvit Facultatea de desen a Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, apoi Facultatea de muzeologie la Institutul „Nicolae Grigorescu", în 1981. În expoziții județene și republicane tematice e prezent încă din 1976. Formația de muzeolog l-a făcut atent, odată mai mult, asupra imponderabilelor vieții operei de artă, l-a sensibilizat la ideea că o carieră de pictor este, de fapt, o construcție, că întîmplătorul se răzbună. La Iași, tînărul Bogdan Bârleanu a trăit problematica moldavă a unui colorism tihnit, de fineturi și reverii sufletești. În familie, sub ochiul sculptorului Eftimie Bârleanu, artist în cultul echilibrului, a deprins plăcerea reprezentării simbolice, fapt ce l-a îndreptat, fără eforturi intelectualiste, spre o pictură cu vigori monumentale, cu energii conceptuale bine stăpînite. Prima expoziție a tînărului Bogdan Bârleanu (n. 1954) este, din toate aceste privințe, atent cumpănită, cu pînze ce se susțin în serie și în sine, o selecție ce-i arată sigur posibilitățile și, fapt important, ce-i angajează pe o direcție. Puține sînt manifestările de început care să sune atît de franc unde țintește artistul, care-s țelurile muncii sale. „Proiectările în arhetipal — scrie în prefața catalogului Vasile Drăguț —, incursiunile în mitologia populară, meditațiile de după vis, contemplarea interogativă a evurilor — iată numai cîteva din temele prezente în lucrările tinerilor pictori ieșeni, pretutindeni fiind ușor de recunoscut un sentiment grav al deveniri". Trebuie să observăm că, de un timp bun încoace, „poetizarea în arhetipal" este, de fapt, o chestiune a unui mare număr de pictori din generațiile tinere și medii și că un Horia Bernea a făcut ceea ce se cheamă școală, deși dintre absolvenții ultimelor ei promoții puțini ar ști s-o spună, să numească, adică, mentorul. O expoziție, bunăoară, cu lucrări de Horia Bernea, Marin Gherasim, Mihai Olos, Sorin Dumitrescu, Constantin Pacea, Grula Floruț și Bogdan Bârleanu ar demonstra, pe o linie a substanței, cum fermentează o idee pe treptele unor vîrste, cum trebuie simțit un impuls unic sub rezultate plastice, totuși, neasemănătoare între ele.

După expozițiile de frumoasă ținută ale lui Constantin Pacea, Ioan Bolborea (sculptură), Viorica Benţe (pictură și obiecte), Marilene Preda Sanc și Florica Pacea (colaj textil), la „Atelierul 35" — ajuns, evident, la condiția lui cea bună — ori în alte galerii din Capitală, aceasta, a lui Bogdan Bârleanu, ne dă încă un motiv de speranță în arta tinerilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

• CAP LIMPEDE

Multe din observațiile lui Gh. Grigurcu cu privire la perioada contemporană sînt, după părerea noastră, la fel de importante ca și acelea ale lui Al. I. Ștefănescu, plus un gram de ironie acidă : «Un interes aparte suscită și prezența autorului însuși, confortabil instalată în loja centrală a disciplinei, cu bilet eliberat de propria sa mînă». Nu numai pe sine, dar și pe alții, asupra cărora se revarsă harul său, profesorul îi tratează la fel, ceea ce anulge criticului observația dură că «în schimb sînt înscrise elogii nedrămuite în contul unor autori socialmente consacrați, într-o caligrafie de curte. Ca atît mai inoportune sînt aceste adulatoare volute, cu cît, reamintim, ele ni se propun în condițiile unor expulzări brutale, pe un teren „eliberat" prin abuzul cel mai puțin scuzabil. Unei „lecții" de literatură nu i se adaugă și o „lecție" etică» (Gh. Grigurcu).

EUGEN BARBU SE DEZVĂLUIE...

Interviurilor acordate de **Adrian Păunescu** și **Sabin Bălașa** li se adaugă, în coloanele ultimului **Supliment literar-artistic al Scînteii tineretului**, un interviu ce ne oferă „confesiunile" — extrem de incitante — ale scriitorului **Eugen Barbu**. Faptul în sine confirmă ideea, suficient de acreditată la ora actuală, că **Suplimentul** este o gazdă bună pentru dialogurile pe care scriitorii și artiștii importanți ai timpului nostru țin să le poarte cu marele public și, inclusiv, cu cititorul avizat. Dincolo de calitatea întrebărilor, ele însele incitante, cum ar fi, de exemplu, cea privind o eventuală reluare a **„Istoriei poetice și antologice a poeziei"**, interviul în cauză consemnează numeroase alte puncte de vedere asupra fenomenului literar actual, puncte de vedere cu aparfin. ti-reticl „scriitorului" Eugen Barbu, această mare conștiință a scrisului românesc contemporan. Dar, totodată, ne introduce și în fabulosul atelier al scriitorului, care, prin mărturisirile făcute, ne amenință, în sensul frumos al cuvîntului, cu alte cîteva cărți de maximă importanță pentru profilul general al operei sale. Le așteptăm cu nerăbdare, așa cum, în coloanele **Suplimentului**, așteptăm alte asemenea interviuri. **(Victor Nițâ).**

CĂRȚILE DOBROGEI

Aniversărilor din ultimul timp ale unor biblioteci publice (Brăila, Galați, Craiova, Timișoara, Pitești, Focșani, Bîrlad, Drobeta Turnu-Severin etc.) prilejuite de împlinirea unor vîrste rotunde, li s-a adăugat, recent, încă una : cea a semicentenarului Bibliotecii județene Constanța. Actul ei de naștere s-a născut sub ministeriatul lui N. Iorga, care a cerut înființarea, la Constanța, a unei „biblioteci comunale (publice, la nivelul comunei urbane, n.n.) înzestrată cît mai puternic cu tot felul de publicațiuni". Deziderat împlinit, de fapt, abia azi, cînd, de la cele cîteva sute de cărți ale începuturilor, instituția constănțeană a ajuns să dețină un fond enciclopedic de peste 350 000 de volume. Alte cifre, la fel de elocvente : dacă în 1939 se înregistra aici o frecvență de 2 229 cititori și 2 233 de cărți citite, biblioteca din capitala Dobrogei putea raporta cu mîndrie, la sfîrșitul anului trecut, că a fost gazdă bună pentru 22 000 de cititori, care au citit o jumătate de milion de cărți. Tot în anii din urmă s-a împlinit și un alt deziderat stipulat încă din primul regulament al instituției : de a se alcătui aici, în primul rînd, o bibliotecă cu cărți dobrogene. **(Tudor Medelcea).**

CURIER LITERAR

Cred unii că ne plîngem de prea multe plicuri cu încercări poetice aflate mult sub nivelul unei oarecari mediocrități numai așa, ca să ne aflăm în treabă. Iată, de exemplu, cîteva mostre de astfel de versuri : **„pun piciorul plin de nădejde / în pulsația Ochiului / și spulber cu Mînă dreaptă / o lupță a Genelor / ce fluieră..."** Aceste mărturisiri poetice sînt semnate de **George Călin**, care ne-a trimis un volum de aproximativ 50 de pagini ! Tot un întreg volum de versuri ne trimite și **Tiberiana Preda.** Și iată ce fel de versuri : **„Drag chipul tău l-aș prinde în pictură / Aproape să te am de visul meu."** Nici **Daniel Amurg** nu se lasă mai prejos, deși chiar el singur ține să ne consoleze : **„deși plouă cu poeți / mai livrești sau mai barbari / nu ei vă aduc potopul / fiți pe pace, oameni mari"** și, în consecință, ne trimite un plic cu cîteva zeci de poezii, toate precum cea din care am citat. Dar iată și un fragment din încercările semnate de **Ada Mineda : „Azi nimic nu te poate bucura mai mult / Ca hexageneza florii / cînd ultimul iubit își ia tălpășița"**, versuri din care,mărturisim fără pic de jenă, nu înțelegem nimic. Celor de mai sus și următorilor, acel **deocamdată nu : State Maria, Roman Buzoianu, Năndrag Dorina, Leontina Bulea, Sălăvăstru Octavian, Șerban Gheorghiu, Stoian Adrian, Caramuleseu Dumitru, Ion Gagbiț, Codreanu Tatiana, Liana Nicea, Cozma Elena Nuța, Ion Ela, Anca Cernilu.** Poeme interesante ne-au mai trimis **Mihai Păcuraru, Sandu Lărgeanu, Iosif Caraiman** și **Ilarion Ștefănescu,** din partea cărora așteptăm alte poezii. **Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ ■

Dezbatere și angajare

„Contribuția consiliilor oamenilor muncii și a sindicatelor din instituțiile de teatru și concert la perfecționarea activității profesionale, la creșterea valorii educative și estetice a reprezentațiilor" — iată tema unui fructuos schimb de experiență, desfășurat la începutul acestei săptămîni în Capitală, la care au participat directorii și președinții de sindicate din respectivele unități artistice. Schimbul de experiență a avut loc sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Prezentă la această acțiune în calitate de vicepreședinte al C.C.E.S., prof. univ. Tamara Dobrin a ținut să sublinieze : „În condițiile amplificării continue a democrației noastre socialiste, ale democratizării culturii în toate structurile și esaloanele acesteia, consfătuirea noastră a reînvat din plin, atît prin referatele prezentate cît și prin discuțiile purtate, creșterea ponderii consiliilor oamenilor muncii în elaborarea și aplicarea deciziilor de conținut privind activitatea teatrelor dramatice și muzicale, a filarmonicilor și orchestrelor, precum și a altor formații artistice profesioniste de categorie asemănătoare".

O serie de amănunte asupra tematicii abordate și a desfășurării propriu-tise a acestui schimb de experiență ne-a dat prof. Dobrița Țigăran, președinta Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

„Acțiunea noastră — ne-a spus interlocutoarea — a fost precedată de o serie de vizite de îndrumare și control în instituțele de profil. Constatările și concluziile acestora au constituit baza principalului referat prezentat în schimbul de experiență. Au fost lunte în discuție, cu acest prilej, modalitățile menite să sporească rolul și contribuția consiliilor oamenilor muncii și ale comitetelor sindicatelor din instituțiile de spectacol și concert la alcătuirea unor repertorii cu profunde valențe educative, la utilizarea cît mai deplină a potențialului artistic al fiecărei unități, la promovarea tinerilor, la întărirea relațiilor cu publicul spectator, la colaborarea cu formațiile artistice amatoare în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Schimbul nostru de experiență s-a desfășurat în cadrul a trei secțiuni : teatre dramatice, instituții muzicale — operă, operetă, filarmonică, teatre muzicale, teatre de revistă etc. — și teatre de păpuși, prilejuind o aprofundată dezbatere a problemelor specifice fiecărei categorii de instituții".

Bucurîndu-se de o largă participare — au fost prezenți reputați oameni de teatru, muzicieni, alte categorii de lucrători din instituțiile de spectacol și concert — actualul schimb de experiență, înscrîndu-se în sfera democrației noastre socialiste, a realizat o binevenită analiză, care, sîntem siguri, se va oglindi pozitiv în perfecționarea structurilor vieții noastre artistice. **(H. Lerea)**

P.S. Legat de cele de mai sus, un regret. Se anunțase că participanții la consfătuire vor fi, după încheierea lucrărilor, oaspeții ai Ateneului, la un concert avîndu-i pe afiș pe Ion Voicu, Valentin Gheorghiu, Dan Iordăchescu, Valentin Teodorian, Ion Ratiu, Cleopatra Melidoneanu, Dorin Teodorescu, Aurelian Octav Popa. Acest concert-eveniment, reunind nume de orimă mărime ale muzicii noastre, a avut loc, dar în fața unei săli aproape goale, prin absența participanților la consfătuire, cărora li se rezervase majoritatea locurilor. Programul respectivel seri a participanților la consfătuire a fost schimbat în ultima clipă, drept pentru care locurile devenite disponibile n-au mai putut fi puse la dispoziția unui public dornic să petrecă o seară în compania unor maeștri ai muzicii noastre. Păcat !

Evidențiem cultural

Siciliana — 1500

O Sicilliană delirantă în care virtuozitatea și gagurile curg în cascadă și în care, aproape seară de seară, actorii fac variațiuni pe aceeași temă de Aurel Baranga ; o Sicilliană cu Dem Rădulescu în stare să scoată de sub centura de gravitație, pentru cîteva ore, cîteva sute de oameni și să-i provoace la un maraton sufocant de rîs. Secondat de Sanda Maria Dandu, actriță de comedie cu o expresivitate unică în teatrul românesc, cu o figură imobilă de Malek feminin, acompaniat de Cristina Deleanu, cu un studiu de personaj demn de o antologie a umorului, într-o sală arhiplină, aglomerată, în sediul bucureștean al Teatrului „Ion Vasilescu" din Giurgiu, Dem Rădulescu și ceilalți „sicilieni" au reprezentat piesa lui Baranga (joi 25 martie) pentru a 1 500-a oară ! Chiar dacă uneori se improvizează pînă dincolo de limitele credibilului, pionjînd în absurd și în grotesc, spectacolul acesta, extrem de controversat la premieră, nu poate fi scos încă de pe afiș, cu toate că interpreții au depășit de mult virsta personajelor, cu toate că deține recordul de vechime printre spectacolele bucureștene.

Sînt un om de teatru și trăiesc prin teatru

Actor de mare suplețe, inteligent, adaptabil la orice condiții de joc, cu prezență de spirit, cu aplomb profesional, cu o filmografie impresionantă, cultivat sub îndrumarea lui Radu Stanca și mai apoi a Luciei Sturdza Bulandra și a lui Liviu Ciulei, Ion Besoiu a fost numit recent, după o lungă perioadă de interimat, director al Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra".

— Ne propunem — ne-a declarat domnia-sa cu acest prilej — **să facem teatru bun, teatru realist, de interes pentru public, de atitudine, de amplitudine. Ne propunem să continuăm tradiția acestui teatru de a lucra spectacolele în laborator colectiv, în spirit democratic, cu participarea elevată a tuturor creatorilor care colaborează la sinteza unei reprezentații, nu sub dictatura personală a unui regizor sau altuia. Sîntem un teatru cu mari actori, dubiați de oameni de cultură, așa încît mulți constituie, prin ei înșiși, un spectacol al culturii în mișcare. Sînt actori care, la urma urmei, ne reprezintă pe noi, generațiile care trăim astăzi pe scenă, cu toate frămîntările noastre cotidiene, cu meditațiile noastre asupra lumii, cu problemele noastre de conștiință. Într-o perspectivă apropiată vom juca Antigona de Sofocle în regia lui Alexandru Tocilescu, Vîrtejaturiștii de Maxim Gorki în regia lui Alexa Visarion, Hamlet de Shakespeare în regia lui Richard Eygre de la Londra, cu Ion Caramitru în rolul principal, Casa evantai de Marin Sorescu în regia lui Ion Caramitru, Diogene cîinele de Dumitru Solomon în regia lui Alexandru Colpacci, Florian Pittiș își continuă seria spectacolelor de poezie și muzică de la sala Studio, cu ediții noi și de fierbinte interes pentru publicul tînăr. Deocamdată atît.**

La auzul veștii că ați fost numit director al Teatrului Bulandra, unii au comentat cu neîncredere, afirmînd că la conducerea acestui teatru de mare tradiție trebuia numită o — cum să zicem ? — foarte mare personalitate... Nu vă supărați că v-am spus-o ; n-am făcut decît să reproducem niște opinii, mai bine zis niște rumori...

— De ce să mă supăr? Sînt om de teatru, respir și trăiesc prin teatru. Nu-mi pot reproșa faptul că nu m-am născut Lucia Sturdza Bulandra sau Liviu Ciulei. Sînt un credincios slujitor al teatrului, chiar al acestui teatru cu sediul pe bulevardul Schitu Măgureanu, un slujitor credincios al teatrului ceățății. Nu conduc singur, conducem destinele teatrului nostru în grup, împreună cu cele mai limpezi minți dintre noi. Sînt, poate, în continuare, un interimar (în urma urmei, toată viața trăim într-un fel de interimat !), un actor care îndeplinește, deocamdată, o funcție și încearcă s-o acopere cu demnitate și credință ; un om care vă invită de seară la teatru cu dragoste și cu respect. Celor care nu cred în mine le cer să creadă în colegii mei. Vă asigur, ei sînt în stare să ducă pe umerii lor întreg teatrul lumii ! (A. D.).

...Mai întîi a fost zbuciumatul concert al lui Sigismund Todută, concert în care mișcările orchestrei de coarde au creat senzația mișcărilor orogenetice. Concert monumental din care au fost eliminate efectele sonore spectaculare, meditație cutremurătoare asupra destinului, opera profesorului și savantului Sigismund Todută constituie un moment important în istoria muzicii românești. Apoi s-a desfășurat, într-o mișcare amplă, romanticul, Simfonia în re minor opus 47 de Dmitri Șostakovici, confruntare între tenebre și sublim încheiată, evident, triumfător, patetic.

În prima parte, orchestra a sunat uneori crud, brutal, confruntîndu-se cu probleme complicate de partitură și de aprofundare. În partea a doua a concertului, în simfonia lui Șostakovici, a cîntat concentrat și fluent.

Cristian Mandeal a dirijat transfigurat, sever, controlînd strîns orchestra, folosind rarcori gesturile largi, coregrafice, reținut, discret, precis, expresiv, impunînd respect și încandescență. Publicul l-a aclamat pe merit. Evoluția sa impresionează prin profunzime și prin cultură. Prezența sa la pupitrul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii a fost o sărbătoare a muzicii.

Marin Sorescu

La Casandra

În cadrul Institutului de artă teatrală și cinematografică „Ion Luca Caragiale" s-a avut loc marți, 30 martie, o seară Marin Sorescu. Deschisă printr-un recital din poezia soresciană, susținută de actorii Ion Caramitru, Virgil Ogăsanu și de cîțiva studenți ai anului I, seara a avut ca punct de rezistență piesa „Iona", interpretată de cei mai tineri contemporani ai lui Marin Sorescu.

Un „Iona" condus cu măiestrie de poetul, prozatorul și eseistul Odalis Guillermo Perez, din Republica Dominicană, care urmează cursurile de regie ale institutului bucureștean, sub îndrumarea Cătălinei Buzoianu. În rolul lui Iona : regizorul. În rolul pescarului : Marian Rălea. Scenografia : Elena Sanchez (Spania), absolventă a Institutului de artă plastică „Nicolae Grigorescu". **(Elena Ghera)**

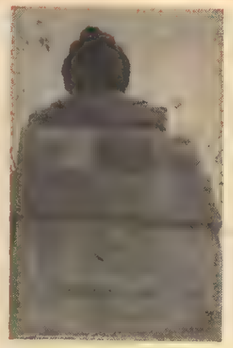

Un cititor al nostru din București — Paul Matei, strada Frédéric Joliot-Curie nr. 12 — ne ruga nu demult să atragem atenția asupra a două monumente de o inestimabilă valoare artistică „ce mor încet-încet, murind odată cu ele și ceva din sufletul nostru". În rîndurile trimise redacției era vorba de ruina în care au ajuns, degradîndu-se continuu prin neîngrijire, statuia Anei Davila (autori : sculptorii Karl și Carol Storck) și capela ale cărei picturi interioare le datorăm lui Gheorghe Tattarescu. Publicîndu-i scrisoarea însoțită de fotografie — în pagina 14 a revistei „Flacăra" nr. 48, din 26 noiembrie 1981 — noi socoteam că am și atras atenția Comisiei pentru ocrotirea și conservarea patrimoniului cultural național a municipiului București. Judecînd după cea ce a urmat, putem zice că ne-am înșelat. Judecînd, adică, după tăcere. Care și aceasta-i un răspuns.

Nedoritul statu-quo pare să se fi instalat pentru multă vreme. Mai grav este faptul că cele două opere sus-citate nu sînt singurele lovite de neodihna efectelor entropiei. O demonstrează bustul lui Dimitrie Onciul din fața Arhivelor Statului, pe al cărui soclu mai sînt vizibile și carecum lizibile doar următoarele semne : LU'... / NC... 856-1... RELUNO... Și cum situațiile se judecă de regulă prin comparație, credem că D. Onciul — 1856—1923, fost director al Arhivelor Statului, fost membru al Academiei Române — de-ar mai putea s-ar considera norocos. Pentru că zece pași mai încolo, pe același bustulul vecinului său de grădină, parapina inscripției etalează doar UL... P P HASDEU... 8—190... MIRATORII, ceea ce pentru fostul șef al lui „Aghiuță" ponte c-ar fi fost hazos... Să nu uităm însă că Bogdan Petriceicu Hasdeu (1838—1907) a fost printre puținii români cu spirit enciclopedic, întemeietor la noi al lingvisticii, filologiei și lexicografiei științifice... Dealtfel, bustul scriitorului, folcloristului, istoricului, academicianului și profesorului universitar B.P. Hasdeu nu-l aruncat în anonimat numai de capriciile pietrei ori de delicatețe unor repetenți perseverenți cu frunți late cît jamele șișurilor cu care au zgîrmat relieful literelor...

STATUILE NU RÎD NICIODATĂ

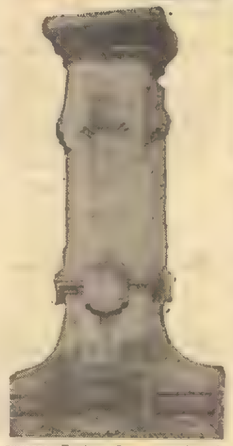

Dan Berindei și Sebastian Bonifaciu — autorii ultimului ghid turistic al Capitalei — îl ignoră și dumneaor, așa cum probabil că, din varii și străni motive, le ignoră și pe ale altora.

Dar iată niște imagini și mai și : în capătul de oraș dinspre Herăstrău, în proximitatea imediată a podului de peste gîtul lacului și foarte aproape de Aeroportul Băneasa, există chiar un soclu fără statuie ! Ce-i drept, dacă escaladezi un minigard și te apleci peste piatra așezată acolo pro memoria, poți citi cu emoția cuvenită, dar și cu destulă dificultate, numele și prenumele a nu mai puțin de 49 de foști bărbați adevărați, locuitori ai foștei comune Băneasa-Herăstrău, oameni care și-au uitat trupurile pe la Oituz, Mărășești...

Ne bucurăm că busturile, monumentele și statuile plasate în centrul cultural-istoric al Capitalei și pe principalele ei artere de circulație sînt bine îngrijite, cinstind așa cum se cuvine memoria și faptele acelora dintre ai noștri care au meritat să treacă în durata pietrei ori a bronzului. Dar este indecent ca văpaia unor insuficiții să pară numai pentru că formele concrete ale recunoștinței n-au avut șansa să fie plasate toate în centrul-centrului. Au existat și vor exista și oameni, și case, și obiceiuri, și mentalități și... de periferie.

Dar statul de periferie nu trebuie să mai fie.

MIRCEA BUNEA

UNORA LE PLACE JAZUL

Sub toate aspectele sale, cele patru zile ale recentului Festival de jaz de la Sibiu, ajuns la a 6-a ediție, au fost o reușită fără precedent, făcînd dificilă obiectivitatea selecției la o judecată de valoare. Un festival de proporțiile celui desfășurat la Sibiu presupune în primul rînd organizare. Și aici cred că trebuie lrosite primele elogii. Comitetul județean U.T.C., Casa municipală a tineretului, clubul său de jaz nu și-au precupețit nici un efort, nici fizic, nici de idei, pentru ca marea scenă pe care a evoluat jazul în acest an să fie cît mai strălucitoare, pentru ca jazul să se simtă la Sibiu cît mai în largul său, pentru ca oamenii de toate virstele și preocupările, sibieni ori veniți aici de prin colțurile țării să vadă, să audă, să înțeleagă această artă în cel mai curat aer al său.

Vom vorbi și despre curajul organizatorilor acestui festival de a reuni pe aceeași scenă debutul timid cu cele mai înalte cote ale profesionalismului. Astfel, niște copii teribili din Iași au avut șansa să apară în fața aceluiași public care l-a desfătat cu aplauze pe cei mai mari interpreți ai jazului. Tinerii entuziaști care au încercat cu afiliă „Jozul" concursului își vor aminti peste ani că au evoluat pe aceeași scenă pe care au cîntat Johnny Răducanu, Șile Dinicu, împreună cu big-band-ul RTV, Ion Baciu junior, grupul Alegro din U.R.S.S., Trio Günther Hampel din R. F. Germania, Duo Emil Viklicky-Franțișek Uhlir din Cehoslovacia, sau cvintetul Marković-Gutt din R. S. F. Iugoslavia.

Formațiile „Transfer" sau „Paralela 45" din Iași, „Dixieland"-Reșița sau „Tomis Studio"-Constanța, concurente în edițiile trecute, au cîntat minunat în acest an, în compania cu puteau înhiba multe formații cu pretenții.

Ceea ce mai trebuie subliniat ar fi și marea varietate stilistică de care festivalul a făcut risipă. De la jazul tradițional la „free", de la swing la jazz rock, evantaiul larg, altfel dificil de acoperit, dar foarte generos, a mulțumit pe cei care au umplut pînă la refuz Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu.

Cei ce veghează asupra evoluției și consolidării jazului nostru își acestia poartă nume de rezonanță : Mihai Berindei, Dumitru Capoianu, Pascal Bentoiu, Laurențiu Profeta, Cornel Țăranu, Florian Lungu, Nicolae Ionescu, Ion Tanoviceanu ș.a.) sînt preocupați să găsească și jazului vocal un contur precis, insuficient în aparițiile de mare calitate, acum, ale Vocal Jazz Quartetului din Sibiu. Și asta nu numai după evoluția de excepție a vocalistei de culoare Jeanne Lee, componentă a trioului Günther Hampel.

Au lipsit totuși, și nu se putea ascunde aceasta, sub aflșul bogat pe care-l apreciam înainte, marii ași ai jazului nostru. În formulele care ne-au încîntat de atîtea ori. I-am așteptat zadarnic pe Marius Popp, Dan Mîndrilă, Bebe Prisada, Eugen Gondi, Ilela Kamocsa, frații Popovici din Iași. Nu e rostul cronicii de față să prospecteze viitorul acestei arte, dar absențele semnalate trebuie judecate de b'neveitori și competenți arbitri, chiar prin implicarea forurilor culturale ale țării. Jazul de la Sibiu se prezintă astăzi la un nivel suficient de profesional pentru ca în îndrumarea și organizarea sa să lipsească „partituri" și „orchestrații" de același calibru.

Am avut anul acesta, pe scena festivalului, felurite formule : de la aparițiii școlastice pînă la big-band-ul RTV, de la duet spectaculos de pian la 4 mîini la cvintet de percuție, de la flaut la clarinet-bas, de la pian-fender la banjou, de la vibrafon la nostimul trompet pe care a evoluat cu atîta dezinvoltură Svietko Gutt din Iugoslavia.

Un singur regret : sala Casei de cultură a sindicatelor din Sibiu, oricît de mare ar părea, rămîne totuși prea mică pentru un spectacol-unicat cum este acest festival. Poate că pînă la urmă galele de jaz de la Costinești și Brașov vor astîmpăra setea celor ce au început să guste această muzică. Dar astîmpăra, pentru moment, pentru că, oricum, începînd de duminică seara, după gongul final, gîndurile noastre se îndreaptă spre ceea ce va trebui să fie ediția a 9-a a Festivalului de jaz de la Sibiu, mai reprezentativă, mai diversă stilistic și interpretativ.

DUMITRU MOROȘANU

Johnny Răducanu și Ion Baciu jr. ; Gabris Dedeian, București ; Mihai Farcaș („Post scriptum"), Timișoara ; Svietko Gutt, R.S.F. Iugoslavia ; Milihol Marković, R.S.F. ugoslavia ; Costel Minici („Transfer"), Iași; Franțisek Uhlir, R.S. Cehoslovacă; Viktor Droskin („Alegro"), U.R.S.S.

Fotografii de FRED NUSS

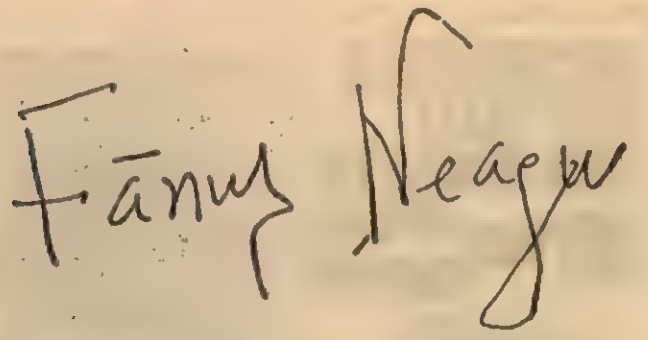

Un pariu fără pierzanți

Pentru Fănuș și pentru subsemnatul (fapt consemnat și în statisticile de specialitate), cea mai grea perioadă a anului o constituie perioada **traversării sărbătorilor de iarnă.**

Nu-mi imaginez cine a avut ideea năstrușnică să îngrămădească înainte și după anul nou alaiul de sfinți și mucenici, față de care, ambii, creștini cu mila lui dumnezeu, dovedim un respect și atașament nezdruncinat.

Hotărîți să scăpăm de această caznă impusă de mersul calendarului, într-o iarnă, pe vremea cînd stăteam la Mogoșoaia (Castelul sinucigașilor, cum l-a numit cu amară ironie Teodor Mazilu), am decis să curmăm brusc și cu demnitate șirul ostenitoarelor cinstiri și să ne vedem de scris. Era pe la mijlocul lui februarie, ne mai rămăseseră de sărbătorit doi mucenici nu prea importanți și Sfînta Filofteia ocrotitoarea copiilor din flori, cînd am consfințit prin hîrtii semnate și parafate, cu martori oculari, o abstinență totală și începerea travaliului scriitoricesc. Am compus două declarații cu conținut similar în care pariam pe suma de trei mii lei că primul care va fi surprins mirosind sau purtînd în mînă, geantă, buzunare, sacoșe **alcool,** va fi declarat pierzant și va achita suma mai sus pomenită. Termen de abstinență : „pînă la paști" ! Am schimbat instrumentele de ratificare în prezența martorilor înmărmuriți de uimire și admirație și-am părăsit mîndri sufrageria, îndreptîndu-ne fiecare spre camera lui.

Fănuș stătea la etaj, eu la parter, exact sub el. El scria dimineața, eu noaptea.

Două săptămîni ne întîlneam la masa de prînz și seara, la aceeași masă sobri și încrîncenați, consumînd cu nesfîrșită sete apă minerală și pepsi, privindu-ne cu dispreț la mesele unde se mai înfiripa cîte o chiuleală, prelungă a unui vin de trei-sferturi. Întorceam capul a lehamite și ne priveam cu admirație dar și cu suspiciune.

Lucrînd cu să zic așa, în schimburi diferite", supravegherea bilaterală era mai greu de realizat. Într-o zi, în timp ce eram ocupat cu pescuitul la cocă, dîrdîind pe oglinda lacului înghețat care trezea din mărunțaiele-i de cristal de mă luau fiorii, mi-a făcut o „percheziție" minuțioasă în cameră, vrînd să depistez nișcaiva **cărți delicte...**

Subsemnatul i-am întors percheziția în timp ce se afla la plimbare pe sub geamul meu, greu de chiciură, căutînd cu aceeași [illegible] de [illegible].

Ne-am făcut salutarea. I-am căutat în ghete [illegible] cervoiul de la toaletă într-o cutie [illegible] care scria **biscuiți spriițați,** dar, degeaba...

Era, de-acum, mijloc de martie, cu ninsori clilocatoare și tocmai sosise un transport proaspăt de vin roșu [illegible]. Domnișorul despre care toți colegii neangajați în vreun pariu povesteau lucruri uluitoare.

Cu fiecare dimineață deveneam tot mai tăcuturoși. Aproape că nici nu ne mai vorbeam. Ne priveam pe sub sprîncene injurîndu-ne în gînd. Fănuș a mers pînă acolo încît a apostrofat cîțiva creatori mai zeloși amănîndu-le că se află la o Casă de creație, nu la **birt !**

Fericita de la bufet zîmbea galeș și ne liniștea : „Lăsați că am adus destul. Ne ajunge pînă la paști... !" (Paștele cădea pe la coada lui aprilie, știam amîndoi data cu exactitate.)

Martie trecea greu... Fănuș mînca cu spatele la mine... După atîta pepsi miroseam amîndoi a tinctură de iod ca doi tehnicieni veterinari.

Și, într-o noapte, auzindu-l cum se plimbă agitat pe deasupra mea cu „insomnii de mătase", de teamă să nu coboare să mă întrebe cine a fost cu ideea pariului, mi-a scăpărat în minte gîndul salvator.

A doua zi, trezit la prima oră, i-am cerut femeii de la bufet, care mă asculta cu stupefacție simulată, să vopsească zecedouăsprezece ouă în ce culori s-o nimeri și, după ce va veni Fănuș, să le **așeze** fără vreo vorbă pe masă.

Fănuș a coborît ultimul-se la mine ca vînătorul la țepure în perioada prohibită. Eu priveam virtejul ninsorii de afară...

Și, deodată, în fața noastră, pe o tavă garnisită cu șervețele și cetină de brad au prins să strălucească, cîntînd, douăsprezece ouă colorate...

Fănuș m-a privit cu nesfîrșită naivitate, a bătut o mătanie și a zîmbit a uimire. Am oftat în consecință cu nesfîrșită ploșnițe...

A înhățat un ou. Am înhățat unul. Le-am ciocnit, rostind eu formula creștinească și el răspunzînd ca un sindicalist : **Just !**

Apoi a înălțat glasul de bas peste mese [illegible]

— Marioară, adu două sticle de vin !

— Și două apice, am psalmodiat eu...

Graficianul Florin Pucă care știe pe deasupra toate sărbătorile creștinești s-a oprit din plimbarea meditativă ce-o făcea în jurul mesei, s-a bolbat spre noi, și-a început să cînte „în tremolo" cu vocea lui răgușită de răsnopit :

„Hristos a înviat din morți..."

MIRCEA MICU

Un scriitor așteptat

Prejudecăți grele, cu explicații mult mai la îndemînă decît par în prima vedere, ne împiedică să recunoaștem mai de vreme pe marii scriitori ai literaturii române încă în viață fiind. Dar aceștia sînt oricum mai indiferent de omologarea lor oficială, dincolo de scările de valori conjuncturale, dincolo de voința unuia sau altuia. Ei există și nu trebuie decît să întoarcem capul de la o galerie veche și osificată de speranțe clasicizabile pentru a-i recunoaște pe ceilalți și a le oferi, și cu ochii noștri, ceea ce ei continuă să existe în cea mai bună întrupare artistică a ei. Pentru că, paradoxal, Fănuș Neagu n-a fost recunoscut la început pentru ceea ce era al lui, ca fapt de artă inextricabil : el a fost recunoscut mai întîi pentru aurora folclorică a povestirilor lui, pentru parfumul sadovenian, pentru neliniștea colorată a lui Panait Istrati, pentru firele care în urzeala proprie trimiteau nostalgic la strămoșii lui artistici. El era, mai întîi de toate, **garantie.** A apărut apoi pentru toți ochii în narațiunile lui un personaj care caută bulmac, fără a găsi, totul și nimic, un ins care nu vrea să fie înfrînt, dar care nici nu știe cum are s-o facă. El zăcea mai demult în straturile prozei lui, dar s-a profilat cu tărie după ce semnele confirmării a fost potolită. Este emblema literaturii lui Fănuș Neagu.

Între povestirile lui, nu multe dar dintre cele mai frumoase pe care o mînă de scriitor le-a lăsat literaturii române, se află una intitulată, simplu, **Acasă.** Este istoria unui lup tînăr care traversează o experiență decisivă — pentru că nu bătrîna care se duce să moară simptomatic în casa pe care i-au luat-o cei de la sfat, traversînd toți kilometrii în sens invers ai deportării ei, ni se pare a fi personajul de rezonanță al povestirii. Ci o acest lup „prea tînăr", cu mușcătură viitoare, în uniforma de soldat, tovarășul de drum, soțul, care se inițiază cu prilejul unei experiențe fundamentale. Un epilog peste timp al **Baltagului,** în care văduva se întoarce însoțită de brațul mai tare al unui tînăr să săvîrșească ultima datină. **Acasă,** capodoperă a limbii și literaturii române, este dovada alcasă de noi pentru a arăta că scriitorul n-a lăsat **așteptarea** care l-a premers. Prin ei, literatura română mergea înainte.

Orizontul tematic al acestei literaturi este cunoscut. Dar trebuie adăugat că Fănuș Neagu descoperă o geografie umană necunoscută, Bărăganul Brăilei, ca Ștefan Bănulescu pe cel al Bălții Ialomiței, și are puterea de a-l lumina mitic. El intră în literatură cu o țară proprie, cu o tematică proprie, cu un stil unic. S-a scris încă puțin despre toate acestea, care vor absoda, probabil, în viitor, cărți întregi. Romanele lui Fănuș Neagu au dilatat la proporțiile speciei, care nu

O jumătate de secol cu Fănuș Neagu

Trezorier al limbii române, din care investește teritorii în cărțile sale și băcan totodată, vînzător cu de-amănuntul de substantive zemoase, ferchezuite adverbe și cuvinte de danie, — mărăcinar de împletit coroane la vreo grabnică nevoință — spurcat cu aur la gură, cu suflet de arămăsar și minte de Cosînzeană. Fănuș Neagu e un Făt-Frumos din străchini sparte și rădăcina amplă cît un Bărăgan a unui lujer de crin.

De la Creangă încoace mai rar rug de cuvinte poate fi auzit cu ochiul ori cu nara, de cum e acela ridicat de Fănuș să prăjească pe el un copan și o tîrtiță de pasăre Phönix

Veuli de-a dreptul din mahalaua cu stele a Cîrjului Mare, și-a legat după frunte și o coadă de cometă ca să ne vestească ploi manoase, nunți și nașteri și alte necazuri ca de-alde astea.

Caică de se zguduie limba română și cîntă de mutesc privighetorile, de le zice ca și-n cîntecul Marici Tănase :

— Ce-ai cu mine, mă ?

— Iubește-mă, fă !"

Păi dacă despre asta e vorba, la cei 50 de ani ai săi, să-i cîntăm și noi urarea :

La mulți ani cu sănătate !

NICHITA STANESCU

dealtfel au de mult : dimensiunea clasicului în viață. Un element al acestei prejudecăți este, desigur și superstiția sacralității : un scriitor, pentru a fi mare, trebuie să aibă barbă și să fie academician. Din nefericire, condiția de academician nu aduce după sine și pe aceea de scriitor mare, și am avut prilejul, îl mai avem, să constatăm că nici vîrsta, nici acumulările de orice fel, nici Academia nu fac dintr-un autor un scriitor mare. Semnele acestuia sînt de căutat în altă parte.

Fănuș Neagu este astăzi un asemenea scriitor. El este astfel deși nu s-a născut între cele două războaie mondiale și n-a gravitat pe lîngă marile și autenticele personalități ale acestei perioade de referință ale literaturii române. El este așa, deci, fără polenul colectat voluntar sau nu din trecerea prin acea perioadă, fără fumul și fără amăgirea ei. Este — fără să fie academician și fără să aibă barbă. La cincizeci de ani, Fănuș Neagu înscamnă autorul unor povestiri antologice, a două romane de răsunet, al unor rubrici de literatură intitulate înșelător, în care risipa de fantezie lingvistică, de metafore și de lirism constituie de ani de zile spectacolul artistic care hrănește setea de frumos a amatorilor de sport inițiați astfel în literatură.

Există așteptări care nu se împlinesc. Fănuș Neagu a fost scriitorul așteptat, scriitorul dorit de iubitorii literaturii române din anii șaizeci, care și-a mîntuit cititorii. Era în scrisul lui ceva dens, autentic, fluid și iluzoriu cum aceștia fuseseră învățați să întîlnească, rar, în cele mai bune pagini ale literaturii române de pînă atunci. Fănuș Neagu apărea parcă tocmai pentru a spune că rețetele unei literaturi noi, presărate pe toate drumurile de partizanii ei, doctrinari sau condeieri, cu amăgirea lor că îngroapă o literatură veche pe care n-o cunoșteau, sînt ursite să rămînă sterpe. Proza lui Fănuș Neagu nu gîlgîia numai de vitalitatea întîmplărilor concentrate în ea, ci și de explozia unui spectacol artistic fără precedent. Era garanția că viitoarele literaturi române n-au secat și că ele vor avea neapărat nevoie de ei, hotarele, problematica și culoarea particularei lumi. Un univers cu forță de atracție inconfundabilă.

Recent, scriitorul a început a fi citit în cea ce are subtil și princiar. Un analist a știut răbdarea și cruzimea să treacă dincolo de cortina multicoloră și sedu[illegible]e a prozei lui și să descopere infrastructura adîncă a acestei literaturi. Ca în cazul lui Caragiale, înrudirile pe care le provoacă proza lui Fănuș Neagu sînt neașteptate și uimitoare : motive savante [illegible]e literaturii universale se regăsesc plenar și strălucitor-artistic în povestirile și romanele lui Fănuș Neagu. Începe cu această investigație destinul major al exegezei singularului prozator, prea aproape de noi, pentru unii, pentru a-l accepta în toată dimensiunea lui artistică și spirituală.

Fănuș Neagu nu poartă masca scriitorului mare. El este accesibil, popular și s-ar simți foarte trist dacă i s-ar răpi posibilitatea comunicării cu oamenii. El este și în această ipostază **girantul,** elementul pipăibil, garanția că arta există, că nu va pieri, că nu-și alege „palatul" pentru sărbătoarea ei, ci stradă, arena, ringul, stadionul, fraternizarea cu mulțimile.

M. UNGHEANU

Mic interviu adevărat

— Acum, cînd nu mai sînt decît zile și ore pînă vei rupe cu mîna ta dreaptă (cea dăruită cu mii și mii de metafore) anul care marchează jumătatea din secolul personal, nu găsesc întrebare mai simplă decît : unde ai debutat ?

— Adevărul e că toată lumea crede și nici eu nu știu de ce am lăsat să se creadă (poate din lene) că am debutat în 1956 în **Tînărul scriitor** și de fapt am debutat cu [illegible] februarie 1954 în **Viața,** condusă atunci de Mihai Dumitriu, cu povestirea **Murgu-mi zboară ca nebunu',** la insistențele impertinente ale lui Vintilă Ornaru care i-a spus redactorului șef că-i aduce un mare talent iar acela a crezut cu mare întîrziere spusele prietenului meu, dar le-a crezut pînă la urmă, pentru că plecînd Dumitriu în concediu, Ornaru a reușit să mă publice. Acum, peste timp, sînt mîndru că am debutat în revista lui George Coșbuc și Mihail Sadoveanu. Cu aceeași povestire mi-am cucerit soția de care nu m-am despărțit nici pînă azi și nici nu am de gînd.

— Care este cea mai fericită întîmplare din viața ta ?

— S-o luăm pe capitole : a) — cînd mi s-a născut Anita ; b) cînd am început să am bani să-mi cumpăr pantofi ; c) cînd am putut plăti prietenilor atîta vin cît puteau ei duce ; d) cînd m-am urcat prima oară în tren.

— Să continuăm cu trenul, cînd s-a întîmplat această fericire ?

— Prima oară m-am urcat în tren la 12 ani, din Rîmnicu-Sărat, ca să plec spre Cîmpulung-Muscel, pentru a da examen la Liceul militar din Iași ; și-am strigat : **bre, mamă, înecă !** La Ploiești ne-au bombardat americanii. Mama și alți viitori elevi militari s-au ascuns în tranșee, iar eu mă uitam cum cad parașute luminoase și bombe. După terminarea bombardamentului (n-am fost rănit — dovadă că vorbim acum) am început să strig : mamă, mamă și domn Lucian (tatăl unui coleg), unde ne ducem ? Iar mama m-a bătut după aceea fiindcă mă pierdusem zglîind ochii la război. La Cîmpulung-Muscel, mama m-a lăsat singur c-o pălărie a unchiului în cap și cu niște pantofi mai mari cu trei numere. Noaptea au avut loc trei raiduri americane asupra Cîmpulung-Muscel și Pitești ; toți concurenții și mamele lor au fugit în munți (mama se întorsese demult la seceriș în Bărăgan), iar în vremea aceea (a raidurilor) eu am dormit neîntors. M-am înapoiat admis primul dintre semibursieri. În gară la Rîmnicu-Sărat am fost surprins de-un nou bombardament. Doi soldați germani m-au băgat în tranșee și mi-au dat să mănînc ; nu știu dacă erau fasciști sau țiriți cu forța în război. Toamna, cînd am plecat în clasa I de liceu militar, am pornit cu lada de soldat a tatii pe care scria : **sergent Neagu D. Vasile** și cu o captură a lui din război — o servietă foarte largă, cam cum sînt cele cu care se merge în piață astăzi. Tata se întorsese cu următoarea captură : o manta împușcată în spate, două duzini de chibrituri, două sticle de benzină și un polonic. Urcîndu-mă pentru a doua oară în tren la Rîmnicu-Sărat, doi soldați sovietici mi-au luat geanta verde, mi-au descărcat chiftelele făcute de mama și-au băgat în geantă 4 cutii de conserve și cîteva sticle de vin și de țuică pe care le aveau din Rîmnic. La despărțirea de ei, în București, mi-au dat înapoi geanta cu conservele și o sticlă de țuică. Între două mari armate ale istoriei am învățat să mănînc conserve și să beau țuică. Nici unii, nici alții nu m-au luat prizonier, ci m-au tratat ca pe copilul care eram. Se pare că trebuie să rămînem permanent copii ca să cîștigăm toate războaiele și, definitiv, pacea.

— Care este cea mai cumplită întîmplare din viața ta ?

— Sînt mai multe și se leagă numai de moarte, iar despre moarte nu-mi place să vorbesc. Iubesc prea mult viața.

— Cine ești tu, Fănuș Neagu ?

— Greu de spus, imposibil să-mi explic mie. Mi-ar trebui (dar din păcate nu-l voi avea) cîteva sute de ani ca să-ți explic și să vă explic cine sînt cellalți, ca să înțeleg și să explic cine sînt eu. Se spune că omul post-istoric va putea îngrămădi în trupul său de la 150 la 600 de ani. Deci noi care trăim cît un fir de iarbă și ne clătinăm la primul pui de vînt și ne risipim în iogodna primului nor și ne jucăm cu vorbele nu trebuie să iubim decît jocul care începe și nu trebuie să aibă sfîrșit, precum nu are viața însăși.

— Am avut întotdeauna credința că tu nu vorbești chiar singur niciodată 'și că ești un fel de emisar al logosului, și naturii, ca ploaia, ca zăpada etc., e adevărat?

— Eu sînt un drum prin Bărăgan printre grîuri, pe lîngă fîntîni cu cumpănă, pe lîngă o casă cu geamlîc unde trăiesc multe fete, pe lîngă un han cu vin rece, pe lîngă o stînă cu cîini buni și oi grase, pe sub o sprinceană de nor, pe lîngă un coviltir unde s-ar putea să aștepte o idee, pe lîngă un suspin în care crește o salcie, pe lîngă o frunză din care crește un plop cînd Luna se varsă în Dunăre, iar pe Dunăre plutește o luntre cu lopețile căzute și în luntre dorul bea vin și se sărută cu dorul de a nu sfîrși drumul niciodată.

— Fănuș, mai fumezi ?

— Numai iarbă,
Numai drumuri,
Numai litere latine.

— Ce-ți dorești tu ție, la cincizeci de ani ?

— Să-nceapă odată primăvara.

— Ce-ți mai spun ai tăi de-acasă ?

— Azi dimineață, mama, înainte de a pleca la biserică, mi-a spus că de-acum înainte iarna nu mai are nici o putere. „Alde taica, la 25 martie, de blagovești[illegible] întorcea carul cu jugul spre poartă și zicea : ei, de-acum încolo e vremea să-țim la arat ; țineți minte cît veți trăi că la 25 martie toată lumea trebuie să întoarcă și să așeze carul cu jugul spre poartă, ca să înceapă treaba, care începe binele".

— Cum ai dori să se privească scriitorii, unul pe altul ?

— Cum privește floarea lumina : în ochi.

Interviul este de GHEORGHE PITUȚ

Dosarele manualelor şcolare

LIMBILE STRĂINE

În învăţământul românesc ultimii ani au adus o reaşezare a întregului conţinut al procesului instructiv-educativ pe baze noi, în scopul realizării unei cît mai strînse legături între şcoală şi cerinţele dezvoltării sociale. Organizarea învăţămîntului liceal pe **profile şi trepte** a antrenat în mod firesc obiective prioritare pentru fiecare etapă de învăţămînt în funcţie de aceşti doi indici. Orice discuţie legată de problemele învăţămîntului trebuie să pornească de la — şi să reafirme, ca pe un adevăr cu valoare de premisă — faptul că în centrul tuturor preocupărilor se află **formarea multilaterală a unor specialişti bine pregătiţi,** necesari economiei naţionale. Cerinţelor exprese ale industrializării le răspunde, firesc, şi creşterea numărului de licee cu profil tehnic, ca şi introducerea unor discipline cu caracter tehnic în toate tipurile de învăţămînt liceal.

Indiferent de locul pe care l-au ocupat în planurile de învăţămînt în aceşti ani, limbile moderne au fost şi sînt în continuare un obiect indispensabil pentru pregătirea unui specialist, un instrument de lucru extrem de necesar, în absenţa căruia ideea de **competitivitate** în producţie şi cercetare, ideea de racordare la nivelul mondial al ştiinţei şi tehnicii nu sînt de conceput. În actuala organizare a învăţămîntului — referindu-ne mai ales la cel liceal — limbile străine sînt chemate să depăşească domeniul circumscris obiectelor umaniste şi să mijlocească într-o anume măsură o comunicare între cunoştinţele cu caracter filologic şi cele din sectorul ştiinţific şi tehnic. Noua concepţie asupra însuşirii limbilor străine prevede extinderea ariei de cunoaştere a elevilor prin familiarizarea şi cu alte limbaje, cum ar fi cel politic sau tehnic. Această înnoire este binevenită şi reflectă, în ultimă instanţă, funcţionalitatea actualului sistem de învăţămînt, posibilitatea sa de adaptare „din mers" la cerinţele de ultimă oră. Ea decurge firesc din transformările economiei însăşi, dar nu poate deveni realitate fără înnoirea corespunzătoare a principalelor instrumente de lucru ale profesorului: **programa analitică şi manualul.**

Constituind o unitate strînsă, manualul şi programa reprezintă pilonii procesului de transmitere a cunoştinţelor de la profesor către elev şi totodată garanţia însuşirii ritmice, gradate şi complete a lor.

În predarea limbilor moderne, atît programa cît şi manualele au suferit dese şi radicale schimbări, încercînd să ţină pasul cu modificările — nu mai puţin frecvente — operate în planul de învăţămînt. Mare parte din ele se leagă de creşterea masivă a numărului de ore afectate studiului acestor limbi într-o perioadă ce ocupă, în mare, deceniul 1971—1980 şi în care s-au căutat — şi, parţial s-au găsit — formele cele mai adecvate de predare a limbilor străine cu începere de la clasa a II-a primară. Am mai comentat şi cu alt prilej realizările importante obţinute în acest „experiment", ca şi investiţiile enorme făcute, pe drept cuvînt, de M.E.I. pentru dotarea unităţilor şcolare cu aparatura şi materialul didactic necesare unui învăţămînt modern, eficient, intensiv. Dar, după 1980 numărul de ore afectate prin planul de învăţămînt limbilor străine a scăzut din nou, anul de începere a studierii lor s-a ridicat din nou la nivelul clasei a V-a sau a VI-a, ajungîndu-se ca astăzi aceste obiecte să totalizeze (conform programei analitice) **427 de ore repartizate pe parcursul a 8 ani de studiu.** Cifra este surprinzător de mică, mai ales că metodicile în vigoare prevăd numai pentru prima etapă din cele trei necesare învăţării unei limbi străine în jur de 400 de ore! În aceste condiţii, ne punem întrebarea legitimă dacă realizarea obiectivelor propuse de noua programă pentru liceu nu rămîne doar ipotetică...

După cum se ştie, manualele trebuie să ofere materialul de studiu în cadrul căruia să fie posibilă însuşirea tuturor problemelor de limbă prevăzute în programă. Încercînd să privim mai îndeaproape acest raport între manuale şi programă, am constatat cu surpriză că programa analitică elaborată în 1981 se aplică, cu foarte puţine excepţii, pe **manuale vechi**! Cum se procedează? Simplu: de obicei eliminînd unele texte, comprimînd studiul unor probleme de gramatică într-un număr mai mic de ore, într-un cuvînt, studiind manualele „pe sărite".

„Noua programă analitică pentru predarea limbii franceze în gimnaziu prevede renunţarea la o parte din textele cuprinse în manual, întrucît manualele au fost concepute în vederea predării în trei ore săptămînal, iar acum nu mai avem la dispoziţie decît 2. Din păcate însă s-au scos tocmai acele texte care stîrneau în mod deosebit interesul copiilor şi care constituau un bun prilej de folosire a unor materiale auxiliare bogate şi interesante: discuri, diapozitive etc. Mă refer în special la textele despre cultura şi civilizaţia franceză (vezi „Les chateaux de la Loire") sau la unele texte amuzante („La chienne de Pierre a disparu"). Nu s-a renunţat însă la o serie de texte greoaie (la clasa a V-a — „La vendange", „En feuilletant le livré d'histoire") sau chiar prost alcătuite (tot la clasa a V-a — „Dans la rue" — o lectură aproape de neînţeles pentru copii)". (Prof. **Simona Gaghi** — Şcoala generală nr. 90, sector agricol Ilfov) „Manualul unic de limba franceză pentru clasele a XI-a şi a XII-a de la liceele cu profil tehnic, deşi conceput iniţial pentru studierea într-un singur an — clasa a XI-a — nu poate fi parcurs în întregime nici în doi ani! Şi nu e de mirare cînd în 2 ani de studiu avem în total 49 de ore la obiectul Lb. franceză! ...Programa ne indică să alegem anumite texte din el, ocolindu-le în mod surprinzător pe cele cu deschidere către cultură şi civilizaţie franceză. A studia o limbă despărţind-o de poporul respectiv este o... invenţie nu tocmai binevenită". (Prof. **Cristian Crăciun** — Liceul industrial de petrol şi gaze Moreni)

„Scoaterea literaturii din manualele de limbi străine pentru treapta a II-a este o greşeală. Dacă nu cultivăm de pe acum dragostea copiilor pentru literatură, pentru cultură, mai tîrziu nimic nu va mai putea fi recuperat în acest sens. Ne plîngem că elevilor noştri nu le place să citească. Oare nu cumva **nu sînt învăţaţi** să le placă? La ora actuală cadrul necesar pentru ca tinerii să „prindă gustul" lecturii este simţitor împuţinat. Orele de limbi străine puteau, pînă nu de mult, să suplinească într-o anumită măsură absenţa — regretabilă dealtfel — a orelor de literatură universală, oferindu-le o poartă de intrare, prin mijlocirea unei culturi de referinţă, în tărîmul larg al culturii universale. De aceea, introducerea în manuale măcar a unor fragmente din autori francezi, englezi, ruşi etc. sau a unor texte cu conţinut de cultură, de artă este extrem de importantă". (Prof. **Veronica Forşăneanu** — Liceul de matematică-fizică I. L. Caragiale)

„Din unele manuale de franceză au dispărut o parte din lecturile suplimentare. Desigur, studierea acestora nu este obligatorie, dar prezenţa lor în orice manual este foarte necesară şi se justifică prin ocupării de a oferi material necesar unui învăţămînt diferenţiat, care să nu neglijeze nici pe elevii mai slabi, dar nici pe cei buni şi foarte buni. Or, acele lecturi — texte din autori francezi, eventual adaptate nivelului de cunoştinţe al copiilor la vîrsta respectivă — erau un excelent material suplimentar pentru cei dotaţi". (Prof. **Simona Gaghi**)

„Procedeul parcurgerii „pe sărite" a manualelor are însă consecinţe mult mai triste în dobîndirea cunoştinţelor de gramatică. Studiind programa analitică, se poate uşor constata că nu o dată s-a renunţat la text, păstrîndu-se însă lecţia de gramatică aferentă. Motivul este de aflat tot în micşorarea numărului de ore. Dacă în privinţa textelor selecţia este oarecum posibilă, nu la fel de uşor se poate renunţa la anumite cunoştinţe de gramatică. Ele au fost dispuse într-o anumită ordine în manual, astfel încît în înlănţuirea lor să se sprijine unele pe altele. Lecţiile de gramatică sînt aşadar imposibil de „sărit". Este complet antipedagogic să studiezi o chestiune de gramatică fără textul de sprijin, în primul rînd pentru că în felul acesta se pun în faţa elevului, simultan, două dificultăţi: una de lexic (cuvinte necunoscute, din moment ce textul nu se mai studiază) şi una de gramatică. În felul acesta se pierde timp inutil, iar cahiatea învăţării nu mai poate fi cea scontată". (Prof. **Felicia Mihai** — Liceul de matematică-fizică „Ion Neculce")

„Prezenţa unui compendiu de gramatică, sau măcar a unei tabele de verbe neregulate, la sfîrşitul fiecărui manual este extrem de necesară. Nu este suficient că verbele mai dificile sînt conjugate la sfîrşitul cărţii de clasa a VII-a. Elevii nu reuşesc să-şi fixeze numai în acest interval nişte cunoştinţe dintre cele mai dificile. Ar trebui să poată reveni şi în anii următori, pînă spre clasa a X-a, a XI-a, asupra lor, prin studiu individual, astfel încît profesorul să nu mai fie nevoit să piardă ore (şi aşa prea puţine!) reluînd aceste chestiuni". (Prof. **Cătălina Dimboiu** — Liceul de matematică-fizică nr. 5)

„Manualele pentru clasa a IX-a (anul V de studiu) ar trebui să aibă în vedere faptul că anul de început al învăţămîntului liceal este un „an de egalizare de cunoştinţe". Provenind din şcoli diferite, elevii au nivele de pregătire diferite, golurile şi achiziţiile anterioare nu sînt aceleaşi pentru toţi. De aceea, partea de gramatică din acest manual trebuie să fie cu precădere **o repetare a principalelor probleme de gramatică şi a elementelor de lexic** dobîndite în gimnaziu, în vederea creării unei baze unitare pentru însuşirea mai nuanţat al limbii, pentru exerciţii mai complexe, de gîndire şi subtilitate, care pot fi prezente, începînd cu clasa a X-a. Or, actualul manual de franceză pentru anul V de studiu nu îndeplineşte aceste condiţii". (Prof. **Felicia Mihai**)

„În manualele de gimnaziu, cel puţin la limba franceză, ne izbim adesea de un inconvenient major: neconcordanţa dintre nivelul de cunoştinţe al copiilor la gramatica limbii române şi temele de predat la gramatica limbii franceze. Chiar dacă o parte din elevi claselor a V-a din anul acesta sînt în anul IV de studiu la această limbă, totuşi învăţarea subjonctivului, atunci cînd ei nu ştiu bine nici modurile verbale în română, este un efort inutil, condamnat la eşec, adică la o însuşire mecanică". (Prof. **Simona Gaghi**) „Acelaşi subjonctiv a fost însă scos din programa nouă la clasa VIII-a (anul IV de studiu), dar rămîne în manualul de clasa a IX-a il considera studiat şi

Liliana Vasiliuiuc — Liceul de matematică-fizică — oraşul Gheorghe-Dej) „Motivaţia învăţării este poate prima condiţie a unui învăţămînt de calitate, înfăptuit cu participarea conştientă a elevului". (Prof. **Cristian Crăciun**) „Cerinţa aceasta de motivare interioară era acoperită şi de aşa-numitele **materiale auxiliare**: discuri, diapozitive, albume de imagini, filme didactice. Un învăţămînt modern nu se poate dispensa de ele, or, la ora actuală, în ceea ce priveşte limbile străine, se manifestă o adevărată penurie. Cum să facem învăţămînt diferenţiat fără dicţionare şcolare? Şi de ce trebuie ca dicţionarele să apară numai la Editura ştiinţifică şi enciclopedică? Nu ar fi mai normal ca Editura didactică şi pedagogică să preia editarea, în tiraje suficiente, a dicţionarelor de uz şcolar? Este regretabil, de asemenea, că s-a renunţat la lecţiile de limbi străine organizate în cadrul emisiunilor radioşcoală şi teleşcoală, care se bucurau de o largă audienţă, atît în rîndul elevilor cît şi al adulţilor. Ele constituau un sprijin real pentru profesori şi elevi, prilejul unor adînciri şi nuanţări, mai ales că realizarea lor se datora unor profesori de mare prestigiu". (Prof. **Aurora Botez**)

„Materialele didactice create în perioada cînd limbile străine aveau o altă pondere în planul de învăţămînt sînt aproape inutilizabile la ora actuală, pe de o parte din lipsă de timp, pe de altă parte pentru că sînt depăşite de numeroasele schimbări făcute în programă — şi deci şi în manuale. Un singur exemplu: discurile cu lecţii de limba engleză, material extrem de eficient pentru îmbunătăţirea pronunţiei la elevi, nu mai corespund cu manualele după care se predă la ora actuală. Au devenit deci de prisos". (Prof. **Cătălina Dimboiu**)

Rafturi întregi de anume de diapozitive şi de benzi magnetice se prăfuiesc în laboratoarele fonice ale liceelor şi şcolilor din toată ţara (lucrări care au costat fiecare în jur de 100 000 lei!). Numărul mic de ore nu mai permite folosirea lor, iată vreme nici lecţia din manual nu pot fi parcurse!

Materialele auxiliare ale manualului unui nou tip sînt de părere că susţin că profesorul (sau învăţătorul) trebuie să transmită elevilor cunoştinţe, cît **metode de a dobîndi** cunoştinţe, efort personal. Aşadar, un manual **formativ** în primul rînd şi abia apoi informativ. Dacă prin planurile de învăţămînt şi prin reaşezarea întregului sistem s-a asigurat stabilitate învăţămîntului românesc actual, este necesar să conferim aceeaşi stabilitate şi instrumentelor de lucru (programe, manuale, materiale didactice), oferindu-ne însă la sfîrşitile cele mai bune, cele mai eficiente şi care nu se nască dintr-un confruntarea de idei dintre cadrele didactice şi ceilalţi specialişti din domeniul învăţămîntului.

Tot ca un instrument de lucru au fost concepute şi acele **Culegeri de texte tehnice** pentru clasele XI şi XII (realizate deocamdată numai pentru profilul „mecanică") despre care se vorbeşte de o bună bucată de vreme, dar care abia în anul acesta sînt prezente în şcoli. Or, existenţa lor, gîndită iniţial ca o completare a cunoştinţelor elevilor, ca un sprijin în pregătirea lor de specialitate, este astăzi **anacronică**! Fiindcă, repetăm, la clasele a XI-a se fac 25 de ore de limbi străine **pe an**, iar la clasa a XII-a — 24 h... E drept că în programă figurează şi 4 ore anual pentru studierea textelor tehnice, dar, să stăm strîmb şi să judecăm drept: ce să facem cu cele 35 de texte tehnice din sumarul broşurii?" N-ar fi oare mai util să folosim aceste 4 ore pentru prezentarea unor **dicţionare tehnice şi de specialitate** pe care elevii să ştie să le folosească ori de cîte ori au nevoie? În predarea unei limbi străine la clasele de liceu, se disting patru compartimente fundamentale: gramatica, vocabularul, limbajul tehnic şi aspectele de cultură şi civilizaţie. Aceste direcţii ar trebui urmărite în toţi cei patru ani, dar nu în mod egal. Astfel, în clasa a IX-a prioritatea ar trebui să o aibă cunoştinţele de gramatică; elevii să ştie să se exprime oral şi în scris în mod curent în limba respectivă. Clasa a X-a ar trebui să aibă ca obiectiv cu precădere vocabularul, mai ales că elevii se pregătesc în acest an de treaptă şi nu trebuie supraîncărcaţi. Clasa a XI-a este anul cel mai propice pentru abordarea problemelor limbajului tehnic, urmînd ca în clasa a XII-a să se confrunte şi cu unele elemente de cultură şi civilizaţie, pentru care elevii sînt deja formaţi la vîrsta de 17–18 ani". (Prof. **Veronica Foşăneanu**)

După cîte ştim, o comisie de pe lîngă M.E.I. discută în prezent proiectele noilor manuale de limbi străine. Sîntem convinşi că lucrările pregătitoare vor fi atente şi competente, astfel încît să putem avea în curînd manuale atractive, funcţionale, moderne. Căci, parafrazînd o maximă celebră a lui Nicolae Iorga, nu elevul a fost creat pentru manual, ci **manualul pentru elev**! Este un adevăr de reţinut, alături de acela că specialiştii economiei de mîine **nu trebuie să aştepte traducători** pentru lucrările de documentare în limbi străine, nu trebuie **să piardă ore** ce ar putea fi fructificate poate în munca productivă sau de creaţie. Pentru aceasta însă trebuie să dăm astăzi ore elevilor noştri. **Ore de limbi străine!**

★

Dacă de astă dată nu am luat în discuţie decît manualele de limba franceză şi engleză este pentru că, în afară de problemele general valabile, de principiu, discutate aici, predarea limbii ruse, germane, italiene şi spaniole pune şi probleme specifice, pe care ne propunem să le abordăm cu altă ocazie.

TANIA RADU

Un muzeu in labirint

Reflecţii despre surîs

I

Leonardo, autoportret presupus. Ca un sfinx, aş zice, dacă ar surîde...

1. Mi-am adus aminte că Pavese, îndreptîndu-se spre hotelul unde avea să se sinucidă, a trecut pe la redacţia unui ziar şi acolo, fără să dea explicaţii şi fără să lase să se bănuiască nimic, a întrebat un prieten ce fotografii ale sale existau în arhivă. Vroia să ştie, probabil, ce imagine va însoţi anunţul morţii sale. „Asta merge bine" a spus el arătînd o fotografie unde faţa lui apărea mai tristă şi s-a îndepărtat surîzind.

Amănuntul, cînd l-am aflat, m-a lăsat perplex. Dacă vrei să mori, dacă renunţi, deci, la viaţă, se presupune că lumea nu te mai interesează. Nu te mai interesează nici părerea ei, nici reproşurile ei. De ce să ştii cum vei arăta în ziare după moarte ? Sau, dacă vrei să ştii, de ce să mori ? N-am reuşit să-mi răspund, cum n-am reuşit să înţeleg pînă la capăt (am mărturisit asta în *Scrisori imaginare*) fraza tulburătoare pe care a scris-o apoi Pavese, în camera de hotel, înainte de a înghiţi somniferele fatale : *Perdono tutti e a tutti chiedo perdono* („Îi iert pe toţi şi cer tuturor iertare"). Cînd ai ajuns acolo unde nu mai e nici o legătură între tine şi lumea pe care vrei s-o părăseşti, nu te mai interesează, bănuiesc, nici să fii iertat, nici să acorzi iertarea. A avea nevoie de iertare sau a avea nevoie să-i absolvi pe alţii de vină au e, oare, tocmai asta, o dovadă de legătură cu lumea ?

Raţionamentul meu are, recunosc, un defect. Vreau să fie logic, or, logica nu se împacă niciodată cu moartea. În plus, mă dezic, poate. N-am scris undeva că statuile greceşti au murit estetic prin surîs ? Şi cum se poate muri cu surîsul pe buze fără să-i ierţi pe toţi şi să ceri tuturor iertare ? A surîde înseamnă a ierta. A ierta înseamnă a şti să renunţi.

Se prea poate ca tocmai din acest motiv să nu înţeleg bine surîsul, în ciuda faptului că am vorbit de atîtea ori despre el : pentru că n-am ştiut niciodată nici să iert, nici să renunţ. Dar dacă vreau să fac o istorie a autoportretului nu mă pot scuti de obligaţia de a încerca să răspund la o întrebare numai aparent curioasă : de ce nici unul dintre aceşti pictori care s-au privit în oglindă nu surîde ?

2. Într-o zi, o carte mi-a căzut de pe masă şi s-a deschis la pagina unde se afla imaginea unui sfinx beat surîzind. Am închis-o şi am vrut s-o pun la loc. Dar, ironie ! Cartea a căzut din nou şi s-a deschis exact la aceeaşi pagină. Uitîndu-mă mai atent la imaginea sfinxului, m-am întrebat ce înţelegea Leopardi prin „curaţul de a ride" ; şi dacă s-ar putea vorbi despre curajul de a surîde.

Dar de unde să avem atîta curaj încît să-l folosim şi pentru a rămîne noi înşine şi pentru a surîde ? Şi pentru a privi adevărul în faţă şi pentru a ne păstra surîsul pe buze ?

Ajuns, era inevitabil, la Sfinxul care păzeşte în Valea Nilului, lîngă deşert, piramidele faraonilor. Cui surîde acest chip mutilată de nisipuri ? Morţii ? Famenilor care au avut încredere în munţii pustii de piatră pe care Sfinxul îi păzeşte acum inutil ? Nouă ?

Poate că toate aceste răspunsuri sînt posibile. Şi că fiecare explicaţie în care credem este ceea adevărată. Atunci ce este surîsul ? O tăcere în care putem murmura, fiecare, orice ?

Există două feluri de tăcere. O tăcere de dinaintea cuvintelor. Şi o alta de dincolo de cuvinte. Aşa am crezut totdeauna. Dar poate că uneori tăcerea e în acelaşi timp dinaintea cuvintelor şi de după cuvinte. În acest caz şi surîsul e în acelaşi timp uitare şi început.

De mii de ani, Sfinxul surîde lucrurilor pe care le-a uitat. Şi tot de atîtea mii de ani, el reîncepe totul, mereu, surîzînd. În fiecare dimineaţă, Sfinxul ia Timpul de la început. Şi în fiecare seară, el ajunge la sfîrşitul Timpului. În zori, surîsul său e, parcă, al unui copil. Seara, acelaşi surîs devine rictus metafizic. În ce mă priveşte, mărturisesc că nu cunosc un tratat de filosofie atît de elocvent ca surîsul mut care fluturã pe buzele slute ale Sfinxului. Şi nu cunosc, de asemenea, un remediu mai bun împotriva lucrurilor de care mă tem. Mi-am imaginat risetele cele mai vulgare sau cele mai sigure de sine răsunînd în tăcerea aceea de nisip din jurul Sfinxului. Doamne, cît de ridicol sună. Şi cît de neputincios. Încît orice hohot ar îngheţa după cîteva clipe. În vreme ce surîsul Sfinxului străbate mereu drumul de la începutul Istoriei la sfîrşitul ei, fără să-i pese nici de moarte, nici de vanităţi.

Asta înseamnă că surîsul este un semn de înţelepciune ?

Dacă eşti înţelept, rizi, zicea Marţial.

3. Numai că rîsul şi surîsul nu sînt acelaşi lucru.

Surîsul, scrie Alain, este perfecţiunea rîsului. De ce ? Simplu, răspunde el : pentru că în orice rîs există o nelinişte, în vreme ce în surîs totul se destinde.

Nu, asta nu-i adevărat. Adevărata nelinişte, cred eu, se cuibăreşte nu în rîs, ci în surîs. Rîsul e prea zgomotos. Prea turbulent. Sperie neliniştea şi o face să-şi ia zborul. În schimb, în surîs e tocmai locul cel mai potrivit nu numai pentru a se ascunde, ci şi pentru a domni. Surîsul n-o tulbură, n-o sperie. O ocroteşte chiar. Numai în surîsurile ironice neliniştea se simte stînjenită. Dar ea ştie că trăieşte mai mult. Într-o zi, surîsul nu va mai arăta decît ca o ironie uzată, iar neliniştea va rămîne nestingheritã în cuibul ei.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

G. Vâlsan şi Logica lui Titu Maiorescu

Am mai scris despre George Vâlsan (1885–1935), excepţionalul om şi prestigiosul profesor şi geograf, care a deschis un ansamblu de drumuri noi şi variate perspective neiscodite pînă la el în domeniul ştiinţei căreia i se dedicase şi pe care, sorţii orbi şi necruţători în ferocitatea lor, l-au smuls vieţii şi creaţiei la 50 de ani ; şi am scris, firește, cu nenumărate prilejuri şi despre Titu Maiorescu — luminoasa şi luminata seminţie transilvăneană — născut la Craiova în 1840 şi decedat la Bucureşti în 1917, cînd Capitala ţării se găsea cotropită de armatele duşmane. Niciodată însă despre amîndoi laolaltă — dascăl şi elev — despre legăturile care au existat între ei sau despre apropierile ce se pot naşte dintre învăţător şi învăţăcel, dintre magistru şi discipol. Meritul, incontestabil, revine integral lui Titu Maiorescu, care avea — poate ca nimeni altcineva în epoca sa — harul să descopere valorile, să se intereseze de evoluţia lor şi să le sprijine, ca pînă la urmă să ne dea tezaurul de spirit care va purta întotdeauna blazonul sirguinţelor şi al şcolii maioresciene. Şi iată cum, după mai bine de şase decenii, un document inedit vine să ratifice afirmaţia de mai sus, sa-l definească pe Titu Maiorescu în omogenitatea şi reacţiile lui organice şi să lămurească în acelaşi timp — negru pe alb — un episod privind una dintre lucrările lui din tinereţe. Este vorba, cum se va vedea, de manualul de Logica şi de o scrisoare pe care George Vâlsan o trimite de la Cluj la 4 februarie 1921 lui Mihail Antoniade, anexînd în copie olografă o altă primită de el din străinătate de la Titu Maiorescu în 1910. Şi arăt, deocamdată, că în 1910 Vâlsan, proaspăt licenţiat, numit profesor de liceu, avea 25 de ani şi — dacă ţinem seama că în noiembrie 1909 Titu Maiorescu, trecînd-şi pensionarea, părăseşte catedra de Logică şi Istoria filosofiei contemporane, încheindu-şi cariera din învăţămîntul universitar — e sigur că fusese dintre ultimii săi studenţi, îl remarcase, îl urmărise şi îl alesese.

Cu asta fac loc cuprinsului amîndor epistole — limpede formulat — pentru ca cititorul de azi să intre în temă, fără nevoia vreunei explicaţii din partea-mi.

„Stimate domnule Antoniade,

La 1 ianuarie 1910, printr-o scrisoare din Arco, al cărei original îl păstrez, fostul nostru profesor Titu Maiorescu mi-a încredinţat broşura proprietate manualul meu de Logică. Alătur copia acelei scrisori.

În cursul anului 1920 librăria Socec a scos o nouă ediţiune a Logicei. Nu ştiu dacă de la 1910 pînă la 1920 a mai scos vreo altă ediţiune. Nu ştiu nici dacă răposatul Maiorescu a luat alte dispoziţiuni cu privire la manualul său. Cred că 1910 încoace. Dacă se dovedeşte că librăria Socec nu a avut dreptul să dispue publicarea manualului fără autorizarea mea, doresc ca tot ce va rezulta băneşte din această dovedire şi din vînzarea ediţiilor neautorizate să fie depuse ca un început de fond pentru monumentul lui Titu Maiorescu.

În amintirea profesorului nostru comun, pe care l-am admirat împreună, te rog să ajuţi fapta mea şi să iei asupra D-tale lămurirea acestei chestiuni. Eu te autorizez să lucrezi aşa cum vei crede de cuviinţă. Al D-tale recunoscător, G. Vâlsan, Profesor la Universitatea din Cluj.

4 februarie 1921, Cluj.

Domnului Mihail Antoniade, profesor şi avocat, Bucureşti".

„Domnule Vâlsan,

Dacă eşti de părere că o nouă ediţie a manualului meu de Logică ar fi de folos pentru cei ce învaţă în şcoalele noastre secundare şi superioare, te rog şi-ţi dau dreptul să o faci cum vei crede mai bine : adaugă la textul meu, şterge din el, schimbă cuvintele după cum te va povăţuí gîndul de a potrivi lămurirea formelor abstracte ale cugetării cu feluritele şi variabilele trebuinţe intelectuale ale generaţiei D-tale. Încredinţîndu-ţi astfel în deplină proprietate manualul, care purta pînă acum numele meu de autor, îţi mulţumesc de mai nainte pentru tot ce vei face spre a întineri lucrarea vechiului D-tale profesor.

Titu Maiorescu

Arco, 1/14 ianuarie 1910

Domnului George Vâlsan, licenţiat în litere, profesor.

Plicul : R. (ecomandat) Arco nr. 398.

Domnului G. Vâlsan, profesor, Bucarest, strada Miron Costin, 4. Rumânien, Recom(andat)"

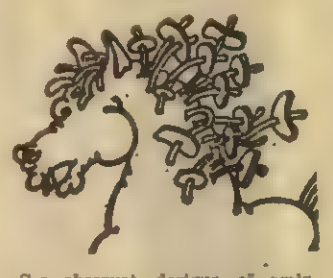

S-a observat, desigur, că amîndouă textele sînt în aşa fel redactate ca să poată fi eventual folosite în faţa unei instanţe de judecată şi că Titu Maiorescu îi trece încă din viaţă lui Vâlsan dreptul asupra beneficiilor ce vor rezulta din imprimarea viitoarelor ediţii ale Logicei.

Nu cunosc ce urmări va fi avut şi cum s-a soldat demersul lui Vâlsan pe lîngă Mihail Antoniade. Cunosc însă faptul că lucrările importante ale lui Titu Maiorescu, în majoritatea lor, au fost scoase la Socec, unde îi apare şi ediţia primă din manualul de Logică în 1876 — cuprinzînd doar „Logica elementară" — şi cărela, 11 ani mai tîrziu, mai precis în 1887, cînd îi iese a doua ediţie, i se adaugă şi „Metodologia". Ediţiile III, IV, V şi VI ce s-au mai tipărit, respectiv în anii 1890, 1894, 1898 şi 1913 — toate la Socec, în timpul cît trăia Titu Maiorescu — nu intră în discuţie, deşi cea din urmă din 1913, ulterioară scrisorii lui Titu Maiorescu, ar fi putut să constituie un pretext de litigiu juridic ; dar George Vâlsan se prevalează de dreptul lui, ca să zic aşa, de moştenitor, învestit de Titu Maiorescu, exclusiv pentru ediţia a VII-a, care are pe copertă ca an de apariţie 1920, cu toate că în realitate ea s-a pus în vînzare la sfîrşitul lui noiembrie 1919. Ar mai fi fost de cercetat ediţiile din 1913 şi 1920, dacă diferă întrucîtva de celelalte din secolul trecut, dar nu le-am avut la îndemînă. Şi mă simt obligat să o fac altădată, dintr-o curiozitate personală, şi să văd dacă George Vâlsan, la îmboldul lui Titu Maiorescu, a intervenit sau nu, **ca să-i întinerească lucrarea vechiului său profesor.**

Cea mai bună ediţie însă, din cîte le-am avut în mînă, din Logica lui Maiorescu este neîndoios aceea pe care ne-a dat-o în 1940 — cînd, se ştie, nici Maiorescu nici Vâlsan nu mai existau — riguroasul şi onestul ginditor **I. Brucăr,** scoasă sub auspiciile Academiei Române în seria „Studii şi cercetări", **cu îndreptările, adăugirile şi însemnările autografe ale autorului şi cu adnotări, note şi un studiu introductiv,** cum precizează pe copertă şi pe pagina de gardă alcătuitorul ei. Este, cu adevărat, un model exemplar de ediţie critică şi filologică, aşa cum se cuvine unei lucrări ştiinţifice temeinice. Şi eruditul şi valorosul profesor I. Brucăr mă retrimite, poate voia lui, cu prefaţa pe care o face Logicei, din nou la George Vâlsan.

Citez „Cu tot adaosul de note şi adnotări ea (logica) rămîne mai departe a fi întrebuinţată **la cea dintîi învăţare a Logicei,** cum spunea Maiorescu în prefaţa tuturor ediţiilor. Nici notele din josul paginilor Logicei nu-i schimbă acest caracter. Aceste note sînt transcrierea exactă a **însemnărilor** pe care însuşi Maiorescu le-a făcut pe un exemplar al Logicei sale (ediţia V). Acest exemplar a fost proprietatea răposatului G. Vâlsan şi am putut să-l consult fiindu-mi pus la dispoziţie de dl. G.T. Kirileanu prin mijlocirea d-lui I.A. Rădulescu-Pogoneanu (cel care a îngrijit tipărirea tot la editura Socec a celor trei volume cu **Însemnări zilnice** ale lui Titu Maiorescu — n.n.) care de la început a arătat un interes deosebit pentru publicarea acestei ediţii".

Cîteva întrebări se ridică : l-a dat Titu Maiorescu lui Vâlsan exemplarul ediţiei a cincea din 1898 cu întregirile, rectificările de erori grafice şi cu însemnările lui manuscrise, ca să le utilizeze pentru viitoarele ediţii ? Şi unde poate fi exemplarul ? Există la Academie ? Se găseşte la Piatra Neamţ în fondul de cărţi şi documente rămas de la G.T. Kirileanu ? Sau s-a pierdut în vîltorile istoriei ca atîtea altele ? Voi încerca unele investigări. Adaug aici numai că Vâlsan a fost prieten cu Moş Ghiţă Kirileanu, că putea foarte bine să-i ofere volumul, ştiindu-l pasionat în egală măsură de studiu ca şi de bibliofilie, şi mai precizez în încheiere, pentru cei ce n-au avut preocupări de istorie literară, că după apariţia Logicei, în 1877, în **Columna lui Traian** nr. 6-7 care ataca în genere pe „convorbiriştî" şi „convorbirismul", Hasdeu găzduieşte o recenzie semnată **Dr. G. Zotu** care denigrează şi Logica şi pe autorul ei, ceea ce a atras în „Convorbiri literare", numărul triplu din august-septembrie-octombrie 1877, o remarcabilă replică a lui Eminescu, foarte la obiect din punctul de vedere al unei dezbateri filosofice şi strălucită ca argumentare şi însuşiri polemice, care se reproduce şi în volumul de opere complete al lui Eminescu, — şi, în treacăt fie spus, foarte departe de a fi complete — întocmit de A.C. Cuza şi tipărit la Iaşi în 1914.

L. KĂLUSTIAN ■

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

În Nord (XVI)

Din mica mea cameră deschisă spre mare urmăresc la televizor un spectacol rar : muzică şi balet după Lieduri de R. Strauss.

O voce de alto, care curge în ascensiuni şi onduiri continue, făcînd prezent timpul însuşi. Prezenţă vie şi caldă, dar în acelaşi timp solemnă şi adîncă. Totul este împăcare şi înţelegere, iar patosul trăirii în mişcare ne stoarce lacrimi calde şi blînde, care sînt departe de lacrimile durerii. Şi eu, cel ce trăiesc aceasta, îmi plec capul şi şoptesc cu mulţumire că mă găsesc aici, în mica mea cameră de la marginea fiordului. Mă uit mai departe şi urmăresc mişcarea dansatorilor. Un grup care aşteaptă solemn într-o parte, aproape imobilizat într-o poziţie verticală. Coloane de oameni, statui vii. În atitudini hieratice. În centru, o fată şi un băiat, tineri şi frumoşi, plasticizează, într-o mişcare ondulatorie, miracolul sunetelor. Este frumos acest grup, dar trupurile nu reuşesc totuşi să se muleze şi să devină entităţi absolute, imateriale ca onduirile sunetului. Cei doi tineri nu reuşesc, prin mişcarea trupurilor lor, să învingă gravitaţia, să treacă dincolo de atracţia telurică. Sunetele plutesc dinafară, pe cînd trupurile ce încearcă să se detaşeze rămîn pe loc. Sufletul şi mintea mea însă curg plutind odată cu undele sonore.

Am trăit aceasta şi în Domul de la Lübeck, unde imensul spaţiu al catedralei era încărcat de gigantele volute sonore ale orgei. Nu era un cîntec, ci o tînguire umană care nădăjduia să ajungă undeva, unde fiinţa omenească ar găsi dezlegarea şi mîntuirea. Dar căutarea era încă plină de teamă şi de nesiguranţă. Căci nu ştia dacă o aşteaptă cunoaşterea absolută şi desfătarea edenică sau judecata din urmă, cu suferinţa fără de sfîrşit a gheenelor destinului omenesc. Spaţiul imens al catedralei, cu toată soliditatea sa materială, cu toată forţa gigantică a coloanelor, era pîndit de sufluł morţii. Undeva, sus, un grup de îngeri cu aripi albe desfăcute : dar dacă te apropii mai bine, te ţintuieşte groaza. Trupul cu aripi are un craniu cu dinţii rînjiţi, cu orbitele goale. Este statuia morţii implacabile, care-şi filfîie ameninţarea peste destinul omenilor : „Luaţi seama, eu sînt stăpînul vostru, al tuturor celor ce îngenuncheaţi aici psalmodiind laude Dumnezeului vostru ; toţi sînteţi ai mei. Eu vă stăpînesc în chip sigur ; Dumnezeul vostru, cu promisiunea lui incertă, este o iluzie. Eu sînt realitatea absolută şi capătul tuturor încercărilor voastre. Nu aveţi nici o ieşire. Şi, de aceea, sunetul grav al orgei este numai o consolare pentru a accepta intrarea în imperiul meu. Altă cale nu aveţi. Supuneţi-vă mie".

Eu însă, călătorul, nu trebuie să mă înspăimînt, ci să le-nţeleg pe toate ; şi cîntecul de înălţare al lui R. Strauss, şi ameninţarea morţii din marea catedrală a Lübeck-ului.

Thomas Mann, cel crescut aici, a încercat să le înţeleagă pe toate cîte chinuiesc şi fericesc pe om. Dar toate au trecut, şi puterea hanseatică a Lübeck-ului, şi el, Thomas Mann, care a reuşit însă, în tensiunea gîndului lui, să creeze şi să aducă oamenilor acea frumuseţe care ne cheamă în sus pe toţi. Izvorîtă din contradicţii, din lupta contrariilor, plămădită din bucurie, din dragoste şi ură. El a generat din încleştarea lor, deasupra „văii plîngerilor", frumuseţea, aşa cum a generat-o şi ziditorul catedralei, şi maestrul sunetelor de orgă. Tot aşa a făcut Richard Strauss cu înmiadierile sonore care cheamă trupul omului să devină el însuşi o mlădiere spaţială absolută, învingînd gravitaţia şi greul teluric al cărnii.

S-a împlinit cuvîntul lui Empedocle.

Dar eu, care vreau să le înţeleg pe toate, care întreb şi mă-ndoiesc despre toate, eu ce fac cu îndemnul lui Empedocle şi logosul lui Heraclit ? Unde sînt frumuseţea şi absolutul izvorîte din întrebările mele, din sufletul şi durerile mele ? Altfel de ce să am dreptul să-ntreb, să mă-ndoiesc, să cercetez mereu ?

(Va urma)

ŞTEFAN BERCEANU ■

La sfîrșitul anului 1917 și începutul anului 1918 corespondența lui Take Ionescu aruncă priviri din ce în ce mai largi asupra evenimentelor și personalităților externe.

O mare satisfacție i-a produs-o venirea la 16 noiembrie în fruntea guvernului francez a bătrînului Georges Clemenceau (1840—1929), „Tigrul", care încă din 1915 scrisese un articol extrem de elogios despre omul politic român, pe care, pentru atitudinea lui față de Germania lui Wilhelm al II-lea, l-a numit un „mare european".

Ascensiunea lui Clemenceau, căruia, cu această ocazie i-a schițat și un portret, i-a umplut inima de bucurie atît pentru situația României, pe care aștepta să o vadă sprijinită mai puternic de noul premier francez, cît și pentru propriul său viitor, Take Ionescu dobîndind acum convingerea că ar putea fi încă mulți ani folositor neamului său.

El se mai gîndea apoi că o schimbare de guvern ar putea avea loc și în România, evident, în favoarea sa, în Franța schimbîndu-se pînă atunci de la începutul războiului cinci premieri : René Viviani (8 aug. 1914—19 sept. 1915), Aristide Briand (19 sept. 1915—17 martie 1917), Al. Ribot (20 martie—7 sept. 1917), Paul Painlevé (12 sept.—15 nov. 1917), Clemenceau (16 nov. 1917).

Și-a contrariat însă discursul-program al președintelui Statelor Unite Wodroov Wilson, care fiind reales în fruntea supremei magistraturi americane, a rostit la începutul anului 1918 un discurs care, prin declarațiile sale cu privire la Austro-Ungaria, a provocat o adevărată confuzie și indignare printre exponenții popoarelor robite din centrul și sud-estul Europei.

Aceste declarații vor mobiliza însă fără întîrziere pe reprezentanții acestora, care vor declanșa o mare campanie de propagandă în Statele Unite, președintele fiind silit, sub presiunea opiniei publice, să-și modifice în cele din urmă punctul de vedere anunțat.

Sprijinul său pentru toate aceste popoare — italienii, cehii, românii, sîrbii, slovacii, polonezii — avea să fie la conferința de pace efectiv și eficient.

Corespondența din această perioadă a lui Take Ionescu ne dezvăluie totodată și intenția sa de a scrie, pe bază de documente și fapte autentice, cunoscute numai de el, **o istorie a României** dintre anii 1912—1917, nimeni necunoscînd această perioadă, în care au avut loc cele două războaie balcanice și a izbucnit primul război mondial, mai bine decît el. În această istorie Take Ionescu era hotărît să scrie **tot adevărul,** implicînd și pe regii Carol I și Ferdinand I.

Istoria proiectată pînă la urmă n-a fost totuși scrisă, iar corespondența și arhiva lui Take Ionescu aflate la Moscova s-au pierdut, așa încît istoriografia română a războiului a rămas lipsită de una din cele mai bogate surse ale sale.

VASILE NETEA ■

Un neașteptat elogiu

Iași 4/17 noiembrie 1917

...Ieri Georges Clemenceau a fost numit în fruntea cabinetului francez. „Tu știi că Clemenceau a scris despre mine în 1915 un articol intitulat **„Un mare european"**. Eu nu-l cunoșteam și nici nu-l văzusem și nu-l întîlnisem niciodată pînă atunci. Era din partea sa un neașteptat elogiu de a mă numi „mare european". Aceasta a supărat însă foarte mult pe invidioșii de la București. S-a crezut de bun gust de a face din cele două cuvinte un obiect de ironie cu privire la mine. Ziarele germane, precum și liberalii noștri nu vorbeau decît despre „marele european".

Numirea lui ca prim ministru a fost o bună soluție a crizei politice din Franța. Clemenceau este bine văzut în Anglia și America. El a voit întotdeauna să aducă pe japonezi (ca aliați) în Europa... El va face neapărat cîteva lucruri. Georges Clemenceau este un om violent. Are 76 de ani. Urmînd exemplul lui Clemenceau eu aș avea încă 17 ani de vigoare și forță politică, fiindcă la 76 de ani el a fost chemat acolo unde alții n-au reușit. Dar al nu-l simpatizează pe Poincaré [1]. Este posibil ca el să-l răstoarne, și atunci ar urma să fie ales Deschanel [2]. Eu cred că el va avea multe șanse. Clemenceau a trăit în tinerețea sa în America, el cunoaște ambele Americi, și este capabil prin energia sa de a entuziasma pe americani.

În tot cazul noi așteptăm de la el lucruri noi, în bine sau în rău, dar noi. Urmărind mersul războiului constatăm că acesta nu merge bine (pentru Antanta) decît în Palestina. În cîteva zile englezii vor fi la Ierusalim, și eu cred că înaintarea va continua înspre Damasc și Beyruth, ceea ce ar fi posibil pînă la sfîrșitul anului. Eu nu cred că turco-germanii ar putea opri această mișcare...

Cu Clemenceau eu voi fi încă **mai util** (în politica de la Iași)

Iași, simbătă, 4/17 noiembrie 1917

...Am avut astăzi o mulțime de vizite : miniștrii Serbiei și ai Rusiei, Brătianu și, natural, Titulescu (cu care se vedea zilnic)... Am văzut de asemeni pe colonelul englez Lazecok, un mare amic al lui I. Pangal (unul din aderenții lui Take Ionescu). Sînt minunate sentimentele acestor oameni. Afacerile Rusiei, ale Italiei, nimic nu-i face să se îndoiască un singur moment. Ei sînt siguri de victorie și nu șovăiesc nici o clipă. Natural, toată speranța sa este armata engleză, ale cărei efective pot fi încă sporite și în americanii care vin să-i ajute.

Iași, 29 decembrie 1917/10 ianuarie 1918

...Astăzi a fost nunta de argint a regelui (25 ani de la căsătorie). A fost la Palat un mare dineu și toasturi rostite de Brătianu și de rege. Am oferit Suveranilor (în numele guvernului) inele de argint și de bronz (dintr-un tun german). Și cinci sute de mii de lei pentru operele de binefacere ale reginei. Dineul a fost însă trist și aproape posomorît. Eu am fost așezat între d-na Greceanu (soția ministrului D. Greceanu) și I.G. Duca. Am ieșit obosit ca de la un spectacol la care nu m-am putut gîndi decît la contrastul dintre realitate și festivități...

Ah, sărbătorile din acest an (se referă la sărbătorile Crăciunului și Anului nou), Niciodată eu n-am avut niciodată noi n-am avut sărbători mai triste. Și iată că în această dimineață a venit și discursul program al lui Wilson[3], care este pentru noi cei mai descurajator de la intrarea noastră în război. Desigur aceasta se datorește multor lucruri, și totodată greșelilor noastre (lipsa de propagandă în America. Bătrînul meu amic, Gh. Costaforu [4] a venit astăzi să mă vadă. El știa că oarecînd n-am mai avut nici o dorință de a trăi. În conversația avută i-am spus însă că acum eu voiesc, că sînt stăpînit de frenezia și voința de a trăi. I-am explicat că doresc aceasta pentru două rațiuni : una de ordin personal despre care nu-i voi vorbi decît după pace, și alta din dorința de a scrie **o istorie adevărată a României cel puțin de la 1912 pînă acum. Eu singur aș putea scrie adevărul. Cellalți nu știu ceea ce știu eu, și nimeni în afară de mine n-ar consimți a spune totul.**

---

[1] Raymond Poincaré (1860—1934) era în acel moment președinte al Republicii Franceze, ales în 1913.

[2] Paul Deschanel (1855—1922), președintele Camerei care va fi ales președinte al Republicii în 1920, după expirarea septenatului lui Poincaré.

[3] Wodroov Wilson (1856—1924) președinte al Statelor Unite ales în 1912 și reales în 1916. În discursul menționat el nu abordase încă dezmembrarea Austro-Ungariei și problema libertății totale a popoarelor din imperiul habsburgic. Mai tîrziu, sub influența opiniei publice americane și a propagandei făcute în Statele Unite de italieni, români, cehi, sîrbi, polonezi, el își va schimba punctul de vedere și va deveni un apărător hotărît al acestora.

[4] C. Gh. Costaforu (1856—1937), avocat, ziarist, viitor președinte al Ligii drepturilor omului.

Revista română

Numărul 1/1982 al „Revistei Române", ce apare în limbile engleză, franceză, germană și rusă, este dedicat centenarului nașterii lui Nicolae Titulescu, marele jurist român de reputație mondială. În cuvîntul de deschidere a numărului, **Titulescu, contemporanul nostru,** tovarășul Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe al țării noastre, subliniază actualitatea ideilor și acțiunilor celui ce se autodenumea „soldat al păcii" și care a rămas în istoria diplomației ca un reprezentant al intereselor țărilor mici și mijlocii, un luptător curajos contra agresiunii și războiului, ca un militant contra fascismului și șovinismului, pentru apărarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a României, pentru securitate, înțelegere și colaborare între popoare, pentru înlocuirea în relațiile internaționale a „dreptului forței" prin „forța dreptului". Volumul este organizat în mai multe capitole. Primul, **Pledoarii pentru pace,** cuprinde trei conferințe de mare ținută rostite de Nicolae Titulescu în 1929, 1930 și 1937 : **Dinamica păcii, Progresul ideii de pace** și **Ordinea în gîndire.** Grupajul este prefațat cu studiul **Herald al păcii** semnat de George G. Potra.

O altă secțiune adună studii și comentarii semnate de Constantin I. Turcu, Nicolae Iordache, Petre Bărbulescu, Vasile Netea și Costin Murgescu asupra gîndirii și acțiunilor marelui diplomat. Al treilea capitol înfățișează multilateralitatea personalității lui Nicolae Titulescu văzută de reprezentanți de frunte ai vieții publice românești (Lucian Blaga, George Oprescu, Al. Duiliu Zamfirescu, Tudor Teodorescu-Branițe, Savel Rădulescu, L. Kalustian, Valter Roman, I. Igirosianu) și internaționale (Geneviève Tabouis, I. M. Maiski, Jacques de Launay, Raymond Cartier). Acest număr omagial al „Revistei Române", cu o copertă de o sobră eleganță, bogat ilustrat cu reproduceri de fotografii documentare, este completat cu o detaliată **Bio-bibliografie** titulesciană, fiind în întregime o reușită a redacției.

REGHINA VARVICI ■

Insomnie lîngă destinele țării

„Pentru a împiedica războiul ca fenomen social trebuie să începem prin a stăvili războiul ca instituție legală"

Începîndu-și activitatea pe plan internațional la Conferința de pace de la Paris, Nicolae Titulescu — ca toți cei care au urmărit din interior dificultatea negocierii tratatelor de pace și, ulterior, a abordării și rezolvării problemelor economico-financiare, naționale și de altă natură rezultate ca urmare a primei conflagrații mondiale — se va așeza necondiționat în rîndul acelora care au făcut din lupta contra războiului și acțiunea pentru apărarea și organizarea păcii, pe continentul european și în lume, sensul major al întregii sale activități politico-diplomatice.

Acțiunea urmărită de Nicolae Titulescu în această direcție s-a desfășurat pe un fundal internațional social-economic și politic deosebit de complex. Departe de a duce la anularea vechilor contradicții sau măcar la estomparea lor, epoca de după primul război mondial le-a prezervat pe toate acestea, fiind în același timp martora apariției altora noi, la fel de profunde și, poate, chiar mai complexe. Speranțele opiniei publice într-o evoluție pacifică s-au spulberat la puțin timp după încheierea tratatelor de pace conturînd sistemul de la Versailles. Apariția regimurilor fasciste și, ulterior, a unor regimuri profasciste a avut drept corolar manifestarea pe arena vieții internaționale a unor poziții și acțiuni revizioniste, revanșiste, agresive, care, pe parcursul anilor, departe de a mai constitui doar elemente izolate, vor primi expresia în orientări politice oficiale, vizînd schimbarea prin forță a geografiei politice existente.

Nemulțumindu-se doar să reliefeze virtuțile păcii și să prezinte implicațiile și consecințele dezastruoase ale războiului, Nicolae Titulescu s-a angajat — alături de alți ilustri contemporani ai săi — în lupta pentru scoaterea războiului în afara legii.

Trăind peste 20 de ani în centrul evenimentelor epocii sale, manifestînd o înaltă responsabilitate pentru tot ceea ce însemnau atunci destinele păcii, securității și colaborării, Nicolae Titulescu a înțeles profund că punerea războiului în afara legii, condamnarea agresiunii și agresorului, a tuturor actelor de recurgere la folosirea forței și la amenințarea cu folosirea forței, rezolvarea pe cale pașnică a tuturor diferendelor dintre state, asigurarea preeminenței dreptului și eliminarea din viața internațională a politicii de forță, pe de o parte, crearea unor organisme de securitate regională și continentală și elaborarea și adoptarea unor instrumente de natură să consolideze legalitatea internațională, să cristalizeze și să dea eficacitate procedurilor de reglementare pașnică a diferendelor dintre state, pe de altă parte, trebuiau să se constituie în obiective prioritare de acțiune pe plan mondial, de implinirea lor, coerentă, sistematică și consecventă, depinzînd în mod direct stabilitatea vieții internaționale.

Profund cunoscător al istoriei relațiilor internaționale, analist multilateral și rafinat al determinărilor obiective și subiective ale acestora, autentic dialectician, Nicolae Titulescu era convins că pentru eliberarea omenirii de războaie era necesar să se acționeze, înainte de toate, pentru eliminarea cauzelor acestora. Înzestrat cu un spirit realist de excepție, omul politic și diplomatul român a înțeles însă că eliminarea cauzelor războaielor reprezintă un proces complex de anulare a unei nocive moșteniri istorice, implicînd factori care țin de domeniile politic, economic, național, cultural, religios, ca și de acela al psihologiei publice și politice, ceea ce i-a făcut ca, din considerente practice, să așeze în prim-planul preocupărilor sale politico-diplomatice problema scoaterii războiului în afara legii. Capacitatea sa de pătrundere a realității și viziunea sa cuprinzătoare, realismul judecăților și experiența sa vastă l-au determinat pe Nicolae Titulescu să pledeze argumentat și logic pentru o acțiune concomitentă și convergentă în ambele direcții, pentru eliminarea cauzelor războaielor și pentru scoaterea acestora în afara legii.

GEORGE G. POTRA ■

„Se mai poate oare concepe acea diviziune fundamentală a dreptului internațional în cele două mari ramuri : dreptul păcii și dreptul războiului ? Nu trebuie oare revizuite metodele acestei discipline juridice, înlăturînd terminologia absurdă a dreptului războiului, adică a dreptului de exercitare a crimei prin admiterea unui singur drept : acela al păcii ?"

„Pentru a împiedica războiul ca fenomen social trebuie să începem prin a stăvili războiul ca instituție legală. Acestui prim scop trebuie să-i răspundă noile legi internaționale care organizează pacea."

„Dar se va spune : nu întocmind legi împotriva războiului, ci eliminînd cauzele războiului îl vom putea stăvili pe acesta din urmă. Desigur, cauzele războiului trebuie să fie studiate cu grijă, iar remediile potrivite căutate cu răbdare. Dar ar fi o greșeală crudată să ne închipuim cu privire la metoda ce trebuie urmată că remedierea cauzelor războiului trebuie să preceadă abolirea războiului, ca fapt ilicit în sine, oricare ar fi cauzele sau scopul lui. Crima n-a fost stîrpită în interiorul statelor prin studii de criminologie care tind să pună în lumină cauzele ei, ci prin legi care pedepsesc crima ca fapt în sine. Codul penal, în orice epocă, în orice societate, a precedat studiul crimei ca fenomen social. Fără îndoială, cele două aspecte merg mînă în mînă, dar întotdeauna primul a precedat pe cel de-al doilea."

„Dar se va obiecta : ce poate face în actuala stare de lucruri legea, fie ea cea mai strictă, împotriva reînvierii războiului ? În fond, problema se reduce la punerea în discuție a valorii legii internaționale.

Este sigur că nimeni nu-și închipuie că pacea perpetuă a fost instaurată pe pămînt prin ceea ce a fost realizat pînă acum. Ar fi să credem că sarcina pe care omenirea este chemată s-o îndeplinească a și fost dusă la bun sfîrșit în cîțiva ani prin cîteva semnături. Dar, pe de altă parte, se poate oare contesta faptul că legea internațională este factorul cel mai important în realizarea scopului urmărit ? Un răspuns hotărît, categorie la această întrebare se impune înainte de a trece la altă problemă. Dacă nu legii internaționale îi revine misiunea de a stabili pacea, ce altă metodă ar trebui folosită oare dacă nu forța urmărind un scop de dominare ?

Și dacă excludem pe aceasta din urmă ca inacceptabilă, care este prima lege internațională ce trebuie stabilită dacă nu aceea prin care dreptul la război ca fapt în sine este abolit ? Fără îndoială, legi de organizare pe tărîmurile cele mai diverse : economic, cultural, financiar, militar, politic. Fiecare dintre aceste legi își au condițiile proprii care determină realizarea ■ **Dar, de regulă generală, legile nu pot fi elaborate decît de către o colectivitate care crede în pace.**

Cum vor putea fi înfăptuite aceste legi dacă se subminează în mod sistematic încrederea în legea fundamentală ce condiționează pe toate celelalte către care năzuim ? Cum vor fi vreodată posibile acestea din urmă dacă tăgăduim orice eficacitate legilor internaționale în sine ?

„Sînt prinși într-un cerc vicios diabolic, din care nu se poate ieși decît printr-un act rațional sau printr-o catastrofă.

Care sînt învinuirile aduse legii internaționale ? Posibilitatea încălcării ei ? Dar care lege nu poate fi încălcată ? Și de cînd încălcarea legii o face să-și piardă caracterul de lege ?"

„Nu cunosc eroare mai periculoasă, influență mai nefastă decît exagerarea puterii magice a forței în funcționarea legilor cu caracter intern și transpunerea acestei exagerări în domeniul dreptului internațional pentru a justifica concluziile cele mai amăgitoare. Toate aceste teorii sînt expresia unei superficialități antropomorfice în cel mai înalt grad.

Nu, nici măcar înăuntrul statelor, legea nu-și trage puterea esențială și exclusivă din sancțiunea brutală pe care o dă forța ; ea își trage această putere din solidaritatea creată de necesitățile sociale, solidaritate care, de îndată ce devine conștientă, își găsește expresie în formele de drept. Cei interesați se supun la ceea ce se numește lege de îndată ce capătă convingerea că e în interesul lor s-o facă și că în cazul cînd n-ar face-o s-ar produce în mințile oamenilor o reacție ce le-ar pricinui mai mult rău decît supunerea la aceste legi. Tocmai această reacție ce variază de la caz la caz, după cei ce sînt interesați și care nu se confundă nici pe departe cu reacția forței, este sancțiunea.

Dreptul intern și cel internațional nu au, așadar, decît o singură sursă : conștiința juridică a popoarelor, care conferă caracter obligatoriu regulilor născute din solidaritatea lor."

„Legile internaționale nu au deci o esență diferită de aceea a legilor interne : sînt simple fapte sociale transformate în stări de conștiință. Iar puterea legii, oricare ar fi ea, oriunde am găsi-o, nu constă exclusiv din sancțiunea dată de forță".

„Desigur că statele trebuie să-și respecte angajamentele. Am convingerea că morala internațională va deveni și trebuie să devină o realitate.

Dar atunci cînd se recurge la război în condițiunile interzise de pactele internaționale, se mai poate oare concepe **reglementarea unei crime internaționale ?** (...).

Sînt simple întrebări pe care mi le pun și care mă fac să cred în necesitatea absolută a unei organizațiuni internaționale menite să asigure în orice împrejurări eficacitatea regulilor **de drept liber consimțite de state.**"

■ În blocul în care locuiesc, pe coloanele de alimentare cu apă a apartamentelor 44—88, datorită defecțiunilor la instalațiile sanitare, din unele apartamente, se produc scurgeri de apă, în special între etajele V—VII, degradîndu-se pereții de la băile și dormitoarele nivelelor inferioare. Am chemat meșteri, s-au făcut și reparații, care n-au ținut mai mult de trei zile, am sesizat, dar degeaba, imobilul continuă să se degradeze. (**Nicolau Petru**, str. 1 Decembrie 1918, bl. 59, sc. B, ap. 60, Târgoviște)

■ „Mă numesc **Fobirică N. Gheorghe**, din comuna Mălureni, Argeș, am 83 de ani și sînt operat de cataractă la un ochi (cu celălalt nu văd deloc). De doi ani am depus un dosar de pensionare la „Asociația economică intercooperatistă pentru activități industriale și prestări servicii" din comuna Suseni și tot de atîta timp sînt purtat pe drumuri sub diferite pretexte de cîteva funcționare".

■ **Alexandru Lucreția** din București ne trimite o lungă și bine argumentată scrisoare privind „efectul dăunător al tutunului" și, pe bună dreptate, propune ca măcar cofetăriile să nu mai vîndă țigări, așa cum „promit de foarte multă vreme resoonsabilii comerțului bucureștean".

■ **Vătuiu Sever** din Drobeta-Tr. Severin ses.zează că magazinul Motovelo din municipiu nu are aproape nici o piesă pentru motoretele Mobra.

■ De mai bine de jumătate de an, **Manase Gheorghe**, din București, str. Dumitru Petrescu nr. 85, bl. M-II D 9/1, ap. 241, sector 4, îl roagă pe cei de la D.T.M.B. să treacă pe numele său telefonul, pe care îl are în casă (în urma schimbului de locuință; în fostul apartament lăsase, de asemenea, telefon), dar i se răspunde invariabil cu arhicunoscuta formulă „din lipsă de posibilități tehnice, din lipsă de circuite..."

■ Întrebăm și noi împreună cu **Bondoc Maria** din Malovăț, Mehedinți, om al muncii la școală elementară din comună, cum este posibil ca aceasta să nu aibă carte de muncă, deși este încadrată de cîțiva ani.

■ **Popa Gheorghe** din str. Perfecționării nr. 4 A, ne aduce la cunoștință că într-una din zilele acestei luni, la băcănia din șos. Giulești 220, responsabilul nu vindea arpacaș fără Supco.

■ **Pop Gavril** din satul Căprioara, Cluj, și-a cumpărat anul trecut, în primăvară, o pereche de pantofi fabricați la Huși, care după două zile s-au dezlipit. De atunci și pînă azi între P.G. și fabrica respectivă s-a înjghebat o trainică prietenie atestată de o voluminoasă corespondență. P.G. are însă nevoie nu de scrisori, ci de pantofi.

■ Un colectiv de muncitori sanitari de la Spitalul județean Rm. Vîlcea ne informează că întîrzie regulat din cauza toanelor șoferilor de pe autobuzul nr. 3 Vădești — Bujoreni.

■ **Smîntînă Florica** din Girla Mare, Mehedinți, a expediat de trei ori un aparat de tricotat defect către cooperativa „Metalurgia" din Cluj-Napoca și de fiecare dată l s-a întors acasă tot defect. Poșta l-i primește, primește confirmări, cooperativa îl sună telefonic să trimită aparatul, acesta se plimbă etc. Femeia nu înțelege nimic din toată barababura asta. Poate știe mai multe cooperativa amintită.

■ De aproape trei ani, în centrul comunei Hida, Sălaj, se tot construiește un bloc cu 8 apartamente pentru specialiștii comunei. Bine gîndită din capul locului, lucrarea a astupat canalul de evacuare a apei din fața locuinței celui ce ne-a scris, **Barna Emil**. Locuința lui B. E. a făcut igrasie și există pericolul ca, în cazul unor noi inundații, să sufere grave avarii.

■ Harnicii pensionari din Fălticeni, mobilizați de articolul colegului nostru **Victor Niță** „Recuperarea a 60 000 000 lei pe an", au strîns 3 000 de tuburi spray. Oamenii ne scriu că cei obligați să le primească tuburile n-au nici o dispoziție în acest sens. Asta e, recuperarea e simplă, cu dispozițiile e mai greu!

■ **Spitalul municipal Satu Mare**: Vă comunicăm că bolnavul **Muntean Ioan** a obținut internare la Spitalul Clinic Fundeni.

■ „Sînt foarte mulțumită că m-ați ajutat să obțin protezele după care am umblat atît". (**Bacu Adriana**, București)

■ „Pe străduța noastră, unde există două cișmele, dintre care, vara, una seacă, au fost băgate în pămînt, încă din 1980, 3 țevi speciale pentru apă. Încă nu folosesc la nimic." (**Dumitrescu Anica**, str. Înfrățirea, nr. 8, Buzău)

■ **I.T.B.**: „Dînd dovadă de clemență, conducerea întreprinderii a dispus reintegrarea lui Coșaru Mihai în muncă, tot ca șofer, urmînd să-i urmărim mai îndeaproape activitatea".

■ Un grup de oameni ai muncii de la S.M.A. Moțăței (Dolj) întîmpină dificultăți în aprovizionarea cu alimente. Consiliul popular al comunei în care locuiesc, Poiana Mare, îi trimite la Consiliul popular Moțăței, de care aparțin cu serviciul, iar de aici sînt trimiși înapoi. Povestea durează, au început însămînțările și este momentul să li se rezolve problema pentru ca oamenii să-și vadă liniștiți de treburi.

■ Amintim Întreprinderii de construcții-montaj Dîmbovița că fostul său încadrat, **Bălan N. Gheorghe** din comuna Salcia, Prahova, continuă să aștepte adeverința pe care a solicitat-o în cîteva rînduri, și pentru care a trimis toate datele cerute de întreprindere.

■ Spicuim din răspunsul **U.J.C.A.P. Neamț**: „Se confirmă că președintele Lungu Gheorghe este un om care se ocupa de unele afaceri și abuzuri în cadrul cooperativei și mai puțin de activitatea unității. Adunarea generală a membrilor cooperatori a ales un alt cadru, corespunzător. Totodată, organul județean de partid a stabilit și schimbarea actualului primar care se face și el vinovat de lipsurile din C.A.P.".

■ **Bărbărasă Ilie** din București atrage atenția că monumentul istoric ridicat la Călugăreni, pe locul unde Mihai Viteazul l-a învins pe Sinan Pașa, arată și astăzi exact ca după cutremurul din 1977: gata-gata să cadă.

■ Un colet poștal, ne scrie pensionarul **Niță Nicolae** din București, str. Sfinții Apostoli nr. 10, a făcut de la Rm. Vîlcea pînă în Capitală exact 20 de zile (colet 314—3 793, chitanță 359). La poștă (oficiul nr. 1), în loc de scuze, omul a primit coletul ajuns ca vai de capul lui și i s-a reproșat că a întîrziat. Cine a întîrziat, pentru că N. N. a primit un singur aviz și acela după trei săptămîni?

■ **Dejeu Justina** a cumpărat o mașină de spălat mică de la magazinul „Palia" din Orăștie, mașină care s-a defectat după o săptămînă. Cooperativa Electrotehnica din Cluj-Napoca — unde locuiește și petenta, în str. Borhana nr. 23, ap. 29 — i-a spus că trebuie schimbată, dar pentru asta trebuie să facă din nou un drum pînă la Orăștie de unde a cumpărat-o. Cît o costă în condițiile acestea mașina de spălat pe D. J.?

■ În legătură cu solicitarea tov. Zavadovschi Ana de a fi sprijinită să primească transferul în județul Satu Mare, unde are casă, părinți, soț și un copil mic, **Ministerul Sănătății** răspunde: „Urmare a concursului susținut în 1981, tov. Zavadovschi Ana a fost confirmată medic secundar pediatrie la Dispensarul policlinic Rădăuți".

■ **Frizek Carol** din Petrila-Lonea, str. Liliacului 7, Hunedoara, sesizează că Autoservice din Paroșeni nu i-a schimbat încă bateria (Dacia 1300), deși au trecut două luni de cînd a lăsat-o pe cea defectă la unitatea respectivă.

■ **PECO Satu Mare**: „Butelia de aragaz (149355/1971) reținută de la consumatorul Dinu Costel de către Depozitul PECO Tr. Măgurele (pr. verbal 312/1981) a fost prezentată comisiei tehnice, de pe lîngă secția de îmbuteliere Oradea, care a constatat că este fisurată pe calota superioară și a stabilit că trebuie retrasă din circulație pentru casare. Casarea s-a făcut în conformitate cu instrucțiunile Ministerului Petrolului iar butelia a fost clasificată ca degradată din culpa consumatorului. În această situație nu se eliberează o butelie de schimb". **N.N.** Nu contestăm calificarea comisiei respective, dar sîntem convinși că omul nici n-a dat cu butelia de pămînt și nici n-a sparat lemne pe ea. Cum se face că fisura respectivă n-a fost observată la centrul de schimb sau la umplut sau cînd a fost instalată? Poate că fisura a apărut în timp și nu peste noapte deoarece, într-un fel, o butelie are soarta unei bancnote: umblă din mînă în mînă. Desigur e greu să deplasezi o comisie întreagă la Tr. Măgurele sau la cetățean acasă pentru a vedea exact cum a fost exploatată, oricum o fisură poate avea o sumedenie de cauze, dar este știut că o butelie se procură în anumite condiții, iar la „liber" ajunge să cazi o aversă. Vrem să spunem că o mai atentă verificare periodică a buteliilor ar face multora bine și i-ar scuti de surpriza avută de Dinu Costel din Teleorman.

■ **Vasile Sandu** din Bușteni, bd. Libertății 119, Prahova, a locuit în București, șos. Cățelu 64, bl. 34 A, sc. B, ap. 54 și din noiembrie 1981 tot face cereri către oficiul de care ținea, pentru transferul pensiei, dar n-a primit nici răspuns, nici bani. De patru luni!

■ Două asociații de locatari din București, **șos. Pantelimon 285-A (bl. 11 A)** sînt indignate de activitatea Expres-barului situat la parterul aceluiași bloc. Aici sînt serviți indivizi în stare de ebrietate, se încing bătăi, nunțile și petrecerile țin mult peste program, tulburînd liniștea locatarilor, iar în spatele blocului este o mizerie de maidan (fotografia). Mizerie, scriu aceș-

tia, este și în bucătăria restaurantului, de unde, pe lîngă mirosuri greu de suportat, mai răzbat și certuri, înjurături etc.

■ „În apartamentul în care locuiesc sîntem patru persoane, dar administratorul află că mai am un copil dintr-o căsătorie anterioară, care n-a locuit niciodată aici și vine foarte rar în vizită pentru că îl cresc părinții mei la Prăiești, Bacău, îl trage și pe el la cheltuielile de întreținere" (**Bodean Ecaterina**, București, Str. Fabrica de gheață nr. 12, bl. 98, et. 3, ap. 24, sector 2). Dacă lucrurile stau astfel, nu este în regulă.

■ **S.M.A. Cefa**, jud. Bihor: „Vă informăm că familia Albiciuc (Alexandru) încă mai locuiește în apartamentul din blocul stațiunii, deoarece la cererea lui A.A., i-am înțeles greutățile în procurarea combustibilului necesar încălzirii, urmînd să se mute în noul apartament pentru care am intervenit la C.F. Cefa în primele zile ale lunii aprilie". Mulțumim înțelegerii și oamenei de care a dat dovadă conducerea S.M.A. Cefa în rezolvarea problemei familiei Albiciuc.

■ „În plin centrul Capitalei, lîngă pasajul Sf. Gheorghe, o casă cu un etaj de pe vremea lui Brîncoveanu, cu uși de stejar sculptate cu emblema domnitorului, cu ornamente și picturi de mare valoare, este în stare de ruină, nici chiriași, nici ICRAL necontribuind în vreun fel la refacerea sa". (**C. Iordache**)

■ **Boițeanu Elena** din București, str. Izvorul Crișului nr. 11, bl. A7, sc. E, ap. 66, sector 4, ne scrie că în spatele blocului, pe Aleea Izvorul Crișului se află un loc viran pe care vrea să-l cultive cu legume, dar de la consiliul popular i s-a spus că aici se va amenaja ba un teren de sport, ba un loc de parcare, ba un teren de joacă pentru copii... Locul stă nefolosit de 8 ani.

■ „În ziua de 18 martie 1982, am intrat într-una din librăriile din Rm. Vîlcea pentru a cumpăra 2 discuri cu Maria Ciobanu și Irina Loghin, dar nu mi s-au vîndut discurile pînă n-am acceptat să cumpăr și 40 de vederi cu „Combinatul de industrializare a lemnului" văzut de sus". (**Sulcă Angelica**, Rm. Vîlcea). Cele 40 de ilustrate se află la redacție.

■ „Mă numesc **Ciulei Georgeta** și domiciliez în com. Florești, jud. Prahova. Sînt mama unei fetițe de 6 ani rezultată în urma căsătoriei mele cu Ilie Stelian, domiciliat în Moreni și de care sînt divorțată. La divorț fetița mi-a fost încredințată spre creștere și educare. Am solicitat instanței să-l oblige pe tatăl fetiței la plata alocației restante, deoarece din rea voință nu a intrat în posesia alocației pe care, de fapt, o dădea statul și nu o plătea el din retribuția sa. Situația în care sînt pusă este foarte dificilă, deoarece instanța mi-a cerut să fac dovada că am fost la serviciul personal al I.M.U.T. Moreni, unde „lucrează" fostul meu soț. Am scris lucrează în ghilimele pentru că, de fapt, este pontat fictiv, fiind component al lotului de fotbal și, deci nu-și poate permite să se prezinte la serviciu. Șeful serviciului personal a refuzat să-mi elibereze o adeverință din care să reiasă că tatăl copilului nu beneficiază de alocație, deși mi-am prezentat la serviciul personal și am întocmit dosarul. Tatăl feliței a refuzat să declare că este de acord să beneficieze de acest drept pe care statul îl dă fiecărui copil. Mai mult, tovarășul Căruntu de la serviciul personal m-a dat afară din biroul său, spunîndu-mi că n-o să-mi dea nici un fel de adeverință împotriva angajatului dumnealor. Vă rog să mă ajutați ca dreptatea să triumfe și fetița mea să intre în rînd cu toți copiii, bucurîndu-se de legile statului nostru, care-i ocrotește cu atîta dragoste. Este foarte trist ca un copil să sufere din cauza celor care i-au dat viață, dar vreau să-i aduc aminte lui Ilie Stelian că are obligații materiale față de copilul ce-i poartă numele. Vă rog să interveniți ca cei de la I.M.U.T. Moreni — serviciu personal — să fie corecți, iar tovarășul Căruntu să nu mai poftească pe nimeni afară din biroul dumnealui ca din propria casă. Vă mulțumesc".

■ Ion MANEA, este din Comarnic — Prahova. Considerat copilul munților Bucegi, el a ucenicit cam la toate cabanele din Piatou, cu o singură dorință: să devină cabanier. Astăzi cei care poposesc la baza schiului de la „Virful cu Dor", găsesc în persoana sa o gazdă primitoare, un bun gospodar, precum și un specialist culinar cu o înaltă calificare. (**Petre Grigore**, București).

■ **Consiliul popular sector 3**: Referitor la sesizarea cetățenilor din bloc C. 2, str. Istriei nr. 1, organele noastre tehnice și de control au constatat: canalul colector stradal este înfundat, iar apele reziduale și pluviale au refulat în subsolul blocului. ICRAL Vitan, în calitate de proprietar al imobilului, a fost somat să ia măsuri urgente. Prin organele noastre de specialitate vom urmări executarea lucrării.

■ „În municipiul nostru, magazinele care distribuie lapte și produse lactate se deschid la ora 7. La ora respectivă aproape toți cei care muncesc sînt la serviciu. Chiar nu se pot deschide aceste magazine la ora 6, ca să ne folosească și nouă?" **Nadu Octav**, Calea Victoriei 17, Turda, jud. Cluj).

■ „Specialiștii de la cooperativa „Metalocasnica" din Prelungirea Ghencea au venit de zece ori să-mi vadă frigiderul și au înlocuit de patru ori un agregat defect. Nici în ziua de azi frigiderul nu funcționează. Nu mai știu ce să cred, ce să fac. Ori meșterii nu se pricep, ori agregatele sînt de vină..." (**Condeescu Niculina**, București, str. Vlădulescu Cristea, nr. 6, bl. C 38, sc. 2, ap. 85)

■ Patru frați din Brașov au rămas orfani. Trei dintre ei sînt majori, al patrulea e minor. Vor să rămînă împreună, cel mic avînd și o pensie de urmaș. De la consiliul popular li s-a spus că unul dintre ei trebuie să fie tutore. „Noi ne-am sfătuit toți patru și ei au fost de acord ca eu, **Plotogea Gheorghe**, să fiu tutore. Ne-am dus înapoi la consiliul popular, dar aici, altă piedică, ni s-a spus că nu sîntem însurați nici unul. Le-am explicat că sîntem niște oameni gospodari și avem de toate. Au venit la fața locului tovarăși de la școala unde învață fratele mai mic, Mihai, care are 11 ani, și de la tutelă și s-a constatat că așa stau lucrurile. Ni s-au făcut promisiuni, dar nu s-a schimbat nimic. După o vreme ni s-a propus să admitem ca Mihai să fie dat la o școală de reeducare (!?), dar noi, frații lui mai mari, nu dorim să facem așa ceva cu fratele nostru. Vă rugăm din tot sufletul să ne ajutați și să intervenți ca fratele mai mic, Mihai, să primească mai departe pensia de urmaș și să rămînem împreună". Adresa lor: str. Paringului nr. 12, Brașov.

■ În urma publicării în revista noastră, nr. 4—1982, a scrisorii trimise de Grigore Emanoil din București, bd. Gheorghe Gheorghiu Dej, nr. 24, cetățeanul **Sfințescu Vladimir** ne scrie următoarele: „În acea notă, Grigore Emanoil afirmă că am pile și ICRAL Cotroceni nu mă poate evacua, deși cîștigase procesul. Pilele pe care G.E. susține că le am „se confirmă" prin procesul pierdut și prin evacuarea mea în timp ce eram la serviciu".

■ „Turnagiu N. Mihalache din com. Cervenia, Teleorman, ne roagă să facem un apel la cei care-l pot ajuta în legătură cu dispariția copilului său, Turnagiu M. Nichi, în vîrstă de 15 ani, elev la Liceul industrial de chimie din Tr. Măgurele. Este înalt, brunet și a dispărut din căminul liceului în ziua de 24 februarie. Dacă a plecat singur, părinții îl roagă să se întoarcă acasă pentru că nu va fi pedepsit.

■ **Pintea Ilie** din București, șos. Alexandriei nr. 72, bl. L 10, ap. 44, sector 5, ne roagă să intervenim de urgență pentru efectuarea unor reparații în apartamentul în care locuește. Mai exact, în dormitor i s-a degradat plafonul din cauza proastei izolații de la sifonul de scurgere a apelor pluviale de pe terasă, de asemenea, nici plafonul băii nu o duce mai bine, iar într-o altă cameră, apa de pe terasă se strecoară pe lîngă plafonieră. Proprietarul apartamentului: ICRAL—Cotroceni.

■ **Consiliul popular sector 6**: Urmare scrisorii adresate de tov. Frăsineanu Dumitru din București, bd. Păcii 148—152, bl. 35, vă comunicăm că s-a deplasat un specialist la fața locului care a remediat defecțiunea.

■ **Direcția comercială județeană Bistrița-Năsăud**: Aspectele sesizate de tov. Purcea Toma au fost rezolvate, personalul muncitor navetist, indiferent de domiciliu, urmînd a se aproviziona în localitățile în care își desfășoară activitatea.

■ Vă rog să publicați mulțumiri colectivului de medici de la Spitalul Grivița din București, secția chirurgie, condusă de prof. dr. Anghel Ion și compusă din medicii Niculescu Ion, Tociescu Mihai și Radu Nicolae (medic șef la reanimare), care prin intervenția promptă m-au salvat de la o moarte sigură (diagnosticul: pancreatită cronică hemoragică, colecistită acută"), (**Gaidaiu Gertrude**, București).

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

Poșta redacției

■ **Ștefan Stănescu** — București s.a.: Cheltuielile pentru funcționarea și repararea ascensoarelor se repartizează proporțional cu numărul de persoane și suprafața locativă; nu contribuie la plata cheltuielilor aferente energiei electrice consumate pentru funcționarea lifturilor cei care ocupă locuințe la subsol, demisol, parter, mezanin și etajul I din clădirile fără etaje, deci în situația în care clădirea respectivă are părți și instalații comune situate la etajele superioare (băi, spălătorii etc.) ■ **Nae Tudora** — Rarița (Constanța): Dacă nu ați fost membră C.A.P. nu aveți dreptul ■ **Daniela Luminița Stanciu** — București: Întrebați conducerea catedrei ■ **Gabriela Rădulescu** — București — și mulți alții: C.A.P. Stoicănești (Olt) livrează micelii în pungi de 1 kg la prețul de 25 lei, soiul champignon, iar I.C.L.F.-Vidra (ferma Mogoșoaia strada Odăii nr. 6, lîngă Piața Scînteii), în cutii (145 lei cutia) ■ **Maximilian Tănăsescu** — Breznița de Motru (Mehedinți): Alocația de stat pentru copii se atribuie începînd cu luna următoare celei în care s-a născut copilul; reducerea programului normal de lucru cu două ore zilnic se acordă pînă la vîrsta de 9 luni a copilului ■ **Ion Sora** — Ciorogîrla (Giurgiu): Numai pe plan local ■ **Mihaela Macovei** — Pașcani: Nu ne-ați convins că nu ați știut. Contestație în termen ați făcut? ■ **Avram Gavrilă** — Calvini (Buzău): Sînteți pensionat de i validitate gradul II, pentru că aveți capacitatea de muncă în cea mai mare parte pierdută. Deci, nu puteți să lucrați și să primiți, în același timp, și retribuție și pensie de invaliditate ■ **Vasiliva Ionescu** — Sudiți (Ialomița): Nu reiese clar dacă sînteți plătită cu ora sau nu. Reveniți! ■ **Marian Teflea** — Galați: Fac parte din familie și pot fi prevăzuți în contractul de închiriere soții, copiii și părinții soților întreținuți de aceștia ■ **Ștefan Zagu** — Basarabi (Constanța): Nu avem dreptul să dăm asemenea asigurări ■ **Gherghina Neaga** — Alexandria: Scrieți-ne care vă este necazul.

MARGA NEDELEA

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Un drum care nu e presărat cu flori

Rodica Nicolae, Maria Pandelică, Nicoleta Radu și Olga Cișmașu, Marinela Oprică, Marcela Călin și Stela Sfetcu, Maricica Pirfială și Maria Ștefan... Sau Georgeta Pavel... În sfîrșit, Maria Clăbescu... Numai Maria Clăbescu vine mai de departe, de la zece kilometri, din Dorobanțu, dar toate celelalte, educatoare, îngrijitoare de zi și supraveghetoare de noapte, sau simple bucătărese, sînt de aici, din Ciocănești de Călărași, și numai ieri sau alaltăieri au schimbat sapa și munca din grădiguri pe o îndeletnicire rară, despre care am fi tentați să spunem că se practică în subsolul lumii noastre, dacă nu ar fi chiar o față a puterii ei de a-și vindeca, într-un fel sau în altul, cît de cît dacă nu pe de-a-ntregul, rănile din adînc. Dar o față ascunsă din motive lesne de înțeles... Și de ce ni se vădește ea tocmai la Ciocănești?

Pînă una alta, mai important este altceva. Astăzi, la Ciocănești, se hotărăște soarta lui Alex. Marți, 23 martie, în zori, Marin A. dintr-un port de pe Dunăre s-a ivit în poarta orfelinatului însoțit de Minel și Mioara T., o familie lovită de nesansa de a nu avea copii. Mioara T. este verișoara soției lui Marin A; Aurora și Marin A. au înfiat nu demult un copil de la orfelinatul din Ciocănești; și nu este nimic mai firesc decît gestul unui om care a traversat o experiență de a-l ajuta pe alt om s-o traverseze și el. Acesta fiind adevărul: o înfiere nu este un drum presărat cu flori. Ca să-l înfieze pe Mircea, Marin A. a descins întîi și întîi în M., lîngă Urziceni, pentru a obține consimțămîntul mamei. Însă acesteia i se pierduse demult urma. Un neam al lui Marin A., colonel în miliție, a bătut fierul și a grăbit cercetările, ducîndu-le pînă la capăt. Trist, dar real: Marin A. a găsit-o pe Ana O. în penitenciarul din G. și, la început, Ana O. a negat că ar fi mama lui Mircea. Mai avea doi copii cu un soț care o aștepta din detenție și, divulgînd o aventură mai veche, risca să nu mai aibă unde reveni. La urma urmelor a cedat și a consimțit înfierea. Acum, cu Alex pe genunchi, Minel T. suride încurcat, copleșit de propria sa opțiune. Și pentru Alex se va da o lupță...

Am scris pe hîrtie cuvîntul *orfelinat*, dar cuvîntul stă alături de adevărul Casei de copii preșcolari din Ciocănești. Nu vom găsi aici nici un copil orfan, cel puțin în această zi de 23 martie. Dimpotrivă, sînt copii abandonați, pur și simplu. Și au *dosar* de la numai doi sau trei ani, un dosar cu două priveliști. Iată, dacă despre Alex este vorba, fața curată a dosarului său: „...sănătos, vioi, stare generală bună, tegumente și mucoase curate, normal colorate...“ Însă, iată și fața lui palidă: mama lui Alex, Emilia C., crescuse și ea în orfelinat, în T., pînă cînd s-a îndurat și a luat-o pe lîngă ea o femeie din D.; puțin după majorat, Emilia C. sosește în B., la o colegă de orfelinat, cu gîndul să-și găsească o slujbă; se mărită la repezeală și tot la repezeală rămîne pe drumuri, părăsită de soț, cînd era însărcinată în trei luni; îl abandonează pe Alex în leagănul din B. și, curînd, dispare. Și Minel T., firește, legănîndu-l acum pe genunchi, suride cît se poate de încurcat. Lui îi revine misiunea de a o regăsi pe Emilia C., pentru consimțămîntul...

Prima femeie întîlnită e mama lor, primul bărbat care le trece pragul e tatăl lor. Înainte de a-i înfia tu, te înfiază ei, cu o sete de tandrețe puțin obișnuită. Mama Rodica, mama Nicoleta sau mama directoare, Maria Clăbescu, oricît s-ar strădui, nu le pot oferi decît un surogat de dragoste părintească. Decît nimic, e bun și acesta. Mulți dintre noi au crescut în timpul războiului cu feluri și feluri de surogate și, slavă cerului, am ieșit destul de zdraveni, atît de zdraveni încît se mai găsesc indivizi dispuși să ne momească la un nou război. Și în clipa cînd pe fotoreporter îl treceau lacrimile, reporterul se rătăcise în „garderoba“ din grija Polixeniei Enache. Pe rafturi curate stau stivuite sute și sute de schimburi la fel de curate. Nu demult, educatoarele le-au cusut copiilor îi, cămăși, fuste și itari, după croiul Ciocăneștilor, cum se poartă prin partea locului, și Polixenia Enache le așază atentă pe o poliță deosebită, pentru serbări. Pe neașteptate, i se ivește în mînă o fustă ciudată, din fîșii de papură înșirate pe o legătură de mijloc: un costum „național“ numai bun pentru așezările de pe malurile Zairului sau Nigerului. Nu, e limpede, cine o întocmise nu prevedea un bal mascat. La Ciocănești, au descins în urmă cu o vreme și trei copii mulatri, printre care și o fetiță căreia i-au spus toți, chiar din clipa cînd i-a fermecat, Peggy. Dar Peggy n-a avut un dosar prea încărcat. În schimb, alt copil, asemănător cu ea la culoare, și-a început al doilea an de viață prin a fi abandonat într-un parc din apropierea restaurantului bucureștean *Bucegi*. L-a găsit un subofițer de miliție, Sebastian Vaida, și timp de un an și ceva, pînă cînd a fost înfiată, fetița a purtat numele milițianului: Sebastiana Vaida. Nu a mai fost nevoie de consimțămîntul mamei. Aceasta, prin însești împrejurările abandonării copilului, decăzuse din drepturile ei părintești. Și ziua mamei Maria Clăbescu nu s-a încheiat încă: iată, bate la ușa orfelinatului din Ciocănești inginerul Cprea P. Mai are o fetiță de 14 ani, însă, părîndu-i-se casa nu încă totul plină, hotărîse în urmă cu mai multe săptămîni să mai înfieze o fată. De atunci, a răscolit țara în căutarea mamei și a găsit-o, în sfîrșit, în comuna natală de lîngă Iași, unde ajunse după ce a împrăștiat prin lume nu mai puțin decît șase copii. Și în afară de acest surogat de dragoste părintească ce le mai oferă tuturor acestor copii Ciocăneștii? Numai plînea. Restul ne vine de la Călărași... Adică numai atît poate dărui un mare sat românesc lumii din care face parte: pîine și dragoste.

Cu Alex în brațe, Minel T. s-a ivit în grădina răscolită de sevele primăverii. A. Mihailopol își armează aparatul de fotografiat. Emoție. În viitorul lui certificat de naștere, din tot *dosarul* de acum nu se va mai păstra decît prenumele, Alex, și locul nașterii, B. Mîine, poimîine, cînd Alex T. va crește mare și-i va cere lui Minel T. bani de țigări, poate va întreba, într-o doară: cum ați ajuns, tu și mama, în B.? Și Minel T. e dator să-și pregătească de astăzi mîncluna. Iar despre Ciocănești, în familia lor, nu se va mai vorbi niciodată. Destinul îngrat al celor ce nu pot oferi oamenilor decît pîine și dragoste...

MIHAI PELIN ■

„Risete în paradis“ sau „Întoarce-te mătușico!“

Un film, care, cu ani în urmă, a amuzat multă lume se chema „Risete în paradis“. Era vorba acolo despre un bătrîn, bogat și șugubăț, care, simțind cum și cît îi este de așteptată moartea, de către numeroasele sale rubedenii, le-a lăsat un testament bucluca, adică cu anumite condiții de îndeplinit, mai înainte de încasarea părții de moștenire destinată fiecăruia.

Scrisoarea soților Rădulescu (Tiberiu și Felicia-Maria), primită recent la redacție, mi-a reamintit de filmul „Risete în paradis“ pentru că ei înfățișau o situație oarecum similară, bineînțeles, cu alte date specifice: mătușa celor doi soți, după ce îi ajută cu bani să-și construiască o casă în București, nemulțumită de tratamentul ce i se aplică după instalarea familiei în apartamentul din Șos. Pantelimon, se retrage într-o casă de bătrîni și-și revendică prin justiție sumele împrumutate. Sume pe care le și obține atît în prima instanță cît și în cea de recurs, dar pe care soții Rădulescu nu le pot plăti decît dacă renunță la locuință. Mătușica, bine îndrumată de avocata sa, solicită scoaterea la licitație a apartamentului în cauză, care este cumpărat de cineva, nu importă cine. Importă însă că familia Rădulescu (Tiberiu și Felicia-Maria), împreună cu mama acesteia din urmă, vor trebui să părăsească apartamentul și să găsească o altă soluție. Și asta destul de urgent.

Tot ceea ce am relatat, foarte pe scurt, s-a petrecut între anii 1975 și 1979 luna iulie, de la această din urmă dată mătușica devenind pensionara unui azil de bătrîni. Acțiunile în justiție s-au desfășurat între noiembrie 1979 și iunie 1980 și s-au sfîrșit toate în avantajul reclamantei. În avantajul său și în curatul spirit al legilor. Din acest punct de vedere cei „păgubiți“, soții Rădulescu, nu mai pot schimba nimic. Nici ei, nici alții.

De ce, totuși, scriem acest articol?

În primul rînd și în primul rînd, pentru că, iată, în fine!, și o situație mai altfel decît cele (atît de triste!) care uneori ne ajung pe mesele de lucru ni din care aflăm că părinți, bunici, mătuși și unchiași sînt aruncați în stradă de fii, nepoți, copii adoptați... înarmați cu „drepturi“ și prevederi „legale“, cu putere, altfel spus, puterea vîrstei și indiferenței, a lipsei de recunoștință, cea a comodității personale în dauna comodității celor care i-au crescut...

În al doilea rînd, pentru că soții Rădulescu, a căror afectare o înțelegem (cea materială, firește) recurg la mijloace jalnice (ca să nu le zic altcum), care ne conving că mătușa lor a avut toate motivele să prefere unei case și unei familii, care-i aparțineau, traiul mai puțin comod și, oricum, străin, dintr-un cămin de bătrîni. Acum, cînd justiția și-a spus cuvîntul, să te referi la sursa veniturilor celei de la care ai împrumutat 45 de mii (sumă recunoscută de soții Rădulescu) și alți 38 de mii (nerecunoscuți de aceiași, dar stabiliți de instanțe), fără să-ți pui problema proveniență lor, atunci cînd i-ai folosit, ci doar cînd trebuie să-i restitui, ni se pare degradant pentru cei care uzează de asemenea metode. Să acuzi o părăsire intempestivă și nemotivată a domiciliului de către această mătușă, pe bani căreia ți-ai cumpărat apartamentul, cînd știi foarte bine că ea nu și-a putut recupera lucrurile personale decît prin Ordonanță prezidențială înseamnă o ciudățenie interpretare a realității, cum la fel de șubred ne apare atacul la persoana celei care a asistat-o în justiție pe reclamantă, considerată de soții Rădulescu (și nu numai de ei) drept inspiratoarea tuturor relelor, dintre care cel mai cumplit este refuzul mătușii de a feveni în casa nepoților săi! Avocata Mihaela Nistor a procedat bine după părerea noastră uzînd de toate posibilitățile oferite de legi ca și de capacitatea sa profesională pentru triumful cauzei celei care o angajase. Trebuie spus, în acest sens, că în timpul celor două procese s-a ivit și o problemă teoretică de drept, pe care avocata Mihaela Nistor a susținut-o mai bine decît colegii săi, care reprezentau interesele familiei Rădulescu, împunînd-o și instanței. Urîtă ni s-a părut și încercarea familiei de a „recupera“ sumele reprezentate de ceea ce se numește „întreținerea“ mătușii, calculi ce egala, pentru o perioadă de timp, petrecută la Videle, întrega pensie de urmaș a bătrînei, și o depășea, cu o treime, în intervalul bucureștean al convietuirii sub același acoperiș, din Șos. Pantelimon, sume neincluse în chitanța de angajament ir cheiată de părți și nesolicitate niciodată.

pînă acum, dar care, adunate, ar fi scăzut aproape complet datoria familiei față de binefăcătoarea lor (rămînea un rest de circa 7 000 de lei). O situație delicată are mama Feliciei-Maria: ea trebuie să-și afirme opțiunea între fiică și soră. De aceea n-am întrebat-o nimic...

Cînd am vizitat-o pe „reclamantă“, la Căminul de bătrîni, am avut o deosebită satisfacție întîlnind o femeie perfect lucidă (73 de ani), care m-a supus unui adevărat interogatoriu (la care avea dreptul!), dar mai ales un om demn, în ciuda tuturor celor întîmplate, concluzia sa fiind aceea că „nimeni nu are dreptul să se amestece în chestiunile de familie“, drept pentru care nu mi-a dat nici un fel de relații (amănunt care mă determină să nu-i scriu numele).

Înainte de a încheia, mai trebuie punctat ceva: vizita făcută la Căminul de bătrîni a fost anunțată „urgent“ familiei Rădulescu, în aceeași seară, care m-a și întrebat dacă m-am dus acolo, iar directorul așezămîntului, tovarășul Căprioară, m-a înștiințat, riguros și oficial, că n-aveam acest drept decît dacă îl obțineam de la dînsul. N-a putut să-mi răspundă însă dacă aceleași regulamente, severe, prevăd ca familiile celor internați să fie anunțate de vizitele primite de aceștia. Mai ales cînd raporturile lor sînt ca cele înfățișate...

EMANUEL VALERIU ■

Prin fereastra de la etajul VII

...Prin fereastra largă pe care își ațintește cu orele privirea încearcă să străbată materia altei ferestre de la blocul de vizavi, acolo unde trăiește tatăl său, cu soție și copii, încercînd să-și imagineze cum se desfășoară zilele lor, viața lor, dacă sînt fericiți sau nu, dacă se iubesc sau nu, dacă își fac daruri și bucurii... Încercînd să-și imagineze cum ar fi fost, dacă acel bărbat ar fi trăit dincoace, lîngă el și mama sa! „Așa, sînt un bastard la urma urmei, de care toți ar vrea să scape, și infirm pe deasupra“, ne mărturisește cînd stăm de vorbă singuri, în camera de alături, cu o maturitate surprinzătoare și cu tristețile lumii întregi îngrămădite în cuvintele și vocea-i de copil. Dan Mugurel înțelege multe, foarte multe lucruri din jurul său, dar încă nu poate să discearnă adevărul-adevărat, cine îl iubește și cine îi vrea binele, într-u totul, nu poate, crescut în ipocrizie și ură, să judece lucid — și în primul rînd, pentru că este un copil — unde este răul cel mai rău din furtuna ce se rotește în preajma-i, deformîndu-i sufletul, accentuîndu-i complexele și boala.

Scrisoarea ne-a adresat-o bunica — **Maria Riglea** din București — care ne cere ajutorul, **„intervenind pe lîngă forurile în drept, în vederea încredințării spre creștere și educare a minorului Hanganu Dan Mugurel cu forme legale. Copilul este nepotul meu — născut la 2 aprilie 1968 — în afara căsătoriei de către fiica mea Hanganu Tatiana. L-am întreținut de la naștere în timp ce pe mama lui o întrețineam la facultate, cursuri de zi. După repartizarea în producție, mama lui, nemaiavînd nevoie de întreținerea nimănui, a uitat că a primit post în București tocmai în scopul de a-și îngriji copilul — un mare handicapat fizic, dar cu un intelect foarte bun — așa că, în iulie 1976 l-a abandonat, aviînd de pe urma lui post în București, pensie de la tatăl copilului și alocație de stat, folosindu-le strict în scopul personal. Toate străduințile mele de a-l aduce lîngă copil au fost zadarnice“.**

Deși ne repugnă cuvintele de la părinți — Ilioaeanu și de mama lui Dan Mugurel — o femeie modestă, cu chipul tristeții întipărît adînc pe figură — a doua zi, sunăm la apartamentul de la etajul VII al blocului de pe Calea Griviței. Ne primește o femeie încă tînără, aflăm că are 57 de ani. Curățenie, confort, mobile frumoase, covoare noi, de lînă. Începe confruntarea. Încep mărturisirile, viață de roman (și adesea de coșmar). „La 28 de ani am rămas văduvă și numai eu știu cum am crescut doi copii...“ Nu văduvă, divorț. Apoi concubinaj. Doi copii crescuți la cămine și internate săptămînale. O mamă de duminică, aspră și excesiv de autoritară, ce n-a putut cultiva o dragoste filială și nici apropierea de „tată“ — concubin. Tatiana nu intră în primul an la facultate, intră, în schimb, cum era firesc, în muncă. E o adolescentă tristă, sensibilă, tînjind după dragoste. Se îndrăgostește de un tînăr din cartier. Ambițioasă și severă, mama n-o lasă să se căsătorească cu el. Nici el nu prea vrea, nu era cel mai desăvîrșit caracter, așa poate n-o iubea destul. Dezastru, se naște Dan Mugurel. Proces de paternitate. Dan Mugurel vine pe lume damnat: encefalopatie și parapareză spastică. Paralizia unei mîini și a unui picior, cu mișcări dezordonate. Viața se prăbușește, e o lungă durere pentru tînăra mamă. Medici, intervenții chirurgicale, sanatorii... Oriunde mai află de un medic, Tatiana Hanganu încearcă. Dar, pe măsură ce copilul crește se lasă tot mai greu dus la medici, internat în spitale. (Îi propunem și noi sanatoriul din Dezna, jud. Arad, unde extraordinarul medic Corneliu Bîrsan obține rezultate fantastice în tratamentul copiilor handicapați neuro-motor. Dan Mugurel reacționează violent în refuzul său. „Aaaa. Ea v-a învățat, de-aia v-a adus aici, lasă că știu eu, vrea să mă interneze să scape de mine“). În tactica de a-l înversuna împotriva mamei sale, Maria Riglea i-a inoculat persuasiv ideea că mama nu vrea altceva decît să-l internezе pe viață într-un cămin sau într-un sanatoriu, ca să scape de el, pentru că îi stă în cale. Nu ne-a fost dat să auzim vreodată acuze atît de grave aduse de o mamă fiicei sale. Ne spune lucruri înspăimîntătoare despre Tatiana, despre moralitatea acesteia, și asta n-ar fi nimic, dacă n-ar fi cultivat această imagine abjectă despre ea în conștiința lui Dan Mugurel. (Maria Riglea nu e o femeie simplă, fără școală, e asistentă medicală). Cînd îi spunem că nu e legal să i se încredințeze copilul, se declanșează: „Să-l ia, să se ducă cu el!“ „Uite, Mugurel, poți să pleci, dar înapoi să nu mai vii...“. O scenă zguduitoare se derulează în fața noastră. Copilul, învățat dinainte ce să ne spună, de teamă, ne-a spus lucruri înimaginabile despre mama lui, dar cînd aceasta se apropie și-l mîngîie, în ochii bălatului s-au coborît stelele, i se înmoaie întreg trupul, căutînd ca un mic animal mîna ce-l alintă.

Ce vrea, în fond, Maria Riglea? Micile și meschinele ei foloase. E singură într-un apartament de 3 camere, proprietatea statului. Îi e teamă că îl pierde, conform noilor reglementări. Dacă l-ar avea încredințat oficial pe Mugurel, ar fi la adăpost. Apoi, plecînd Mugurel, pleacă 1 150 lei pe lună, rămîne doar o pensie! Și apoi, dispare obiectul urii. Atunci în joc tot arsenalul împotriva Tatianei, Maria Riglea face mutări greșite, se demască mereu și mereu. Iată, ne pune la dispoziție Declarația scrisă a fiicei sale, pe care a obligat-o s-o dea, față de 3 martori, care au și semnat, cînd a părăsit apartamentul. (Nu-și mai dă seama că e un bumerang!) „Subsemnata Ilioaeanu Tatiana, domiciliată în București, Cl. Griviței... declar că plec din acest apartament împreună cu fiul meu, Hanganu Dan Mugurel de bună voie dat fiindcă nu mai pot suporta condițiile de viață prin certurile repetate ce au loc în casă. În permanență sînt discuții și bătăi...“ Atunci era 24 ianuarie 1980! De atunci, Mugurel s-a întors singur. — e la urma urmei un copil bolnav, și la urma urmei îi e greu unui copil să îndure inconfortul, după ce a cunoscut un alt mod de viață. Apoi iar a plecat, iar s-a întors... De atunci, Maria Riglea face reclamații... De atunci, Mugurel a căpătat gustul umblatului prin lume. Cînd e prost tratat de bunica e la zarna prin București, cînd i se pare că e dezamăgit de mama, pleacă și de la ea spre Gara de Nord, luînd primul tren, spre destinații necunoscute...

CICI IORDACHE ■

Urmărire în noapte

Exact ca-n filme. Un autotren de 20 de tone refuză să oprească la semnal și apoi este urmărit pe teritoriul Capitalei circa 20 de km. După ce parcurge Giuleștiul, bulevardul 1 Mai, colosul intră pe Ștefan cel Mare, apoi pe Mihai Bravu, se înfoarce la sensul giratoriu din piața Muncii și se îndreaptă spre piața Victoriei de unde pătrunde pe bulevardul N. Titulescu. Cînd autoturismul alb-albastru rulează paralel cu mastodontul, șoferul acestuia virează însă la stînga și împiedică să fie depășit. Ulterior avea să declare : „Cum sesizam că vrea să-mi treacă în față, procedam exact ca la fotbal cînd portarul micșorează unghiul atacanților pe care să-i dea gol. Am încercat să-i păcălesc virînd brusc la dreapta. Pasiența nu mi-a reușit, viteza în viraj a fost prea mare..." Pilotul mașinii urmăritoare a reușit, după ce l-au trecut toate transpirațiile, să depășească colosul. „L-am văzut reducînd viteza și semnalizînd dreapta". Gata, oprește, se dă bătut, nu mai are ce face, mi-am zis. Cînd mă uit în oglinda retrovizoare, nu-l mai văd. Culmea ! Iar m-a tîrșat, a virat la dreapta. Întorc iute mașina și intru pe strada pe care a luat-o autotrenul. N-a fost nevoie să fac decît 50 de metri. L-am găsit înfipt într-un imobil. Curios, nu se vede decît puntea din spate a mașinii. Cabina a intrat cu nădejde într-o verandă. Pe jos numai cioburi de sticlă, borcane cu murături făcute praf, un dulap răsturnat, haine mototolite, niște rufe puse la uscat băgate sub roți, oameni care țipă, copii plîngînd etc, etc. Bărbați în pijama și femei în cămăși de noapte tremurînd de frig, vecini speriați care au deschis ferestrele, într-un cuvînt, panică, agitație ! O bătrînică cu o broboadă albă pe cap se lamentează. „Ca să vezi, soro, scăpărăm de un cutremur și acuma altul, mai mare !" Încet, încet, oamenii se lămuresc că n-a fost cutremur, abia cînd văd mașina și pe cel șofer a vrut să facă locatarilor o vizită nocturnă, cu tot cu mașină, căci fiu-i nici mai mult, nici mai puțin de 1,30 noaptea. „Mă așteptam să văd coborînd de la volan un om vinjos duhnind a băutură, ori vreun client de-al nostru, pe care îl apucă uite așa deodată pofta să se plimbe pe lună plină, cu autocamioanele lăsate pe străzi la întîmplare de șoferii neglijenți, cînd colo, cine crezi că coboară din cabina puternic șifonată ? Un puști de 13—14 ani. Rămîn perplex. „Cum ai ajuns mă la volanul colosului ăsta ?" Bălatul lasă capul în jos, precum un copil care s-a încercat la un exercițiu, cînd a fost scos la tablă". „M-a învățat să conduc Mihnea, prietenul meu. Are 22 de ani, cară pămînt la groapa Giulești. Primele exerciții le-am făcut pe un „Kamaz" de 8 tone. Mihnea mă lasă să conduc și singur". Ca la aviație, după ce a învățat să piloteze la „dublu" (adică pilotul cu elevul) acesta a trecut pe „simplu". Dar cum ai reușit să intri în mașină ? „Știi... am tată de ai doilea. Pînă acum cîteva luni am stat la tatăl meu bun, dar el s-a recăsătorit și m-a trimis din nou la mama. Tatăl ăsta care îl am acum e șofer. Se poartă bine cu mine, nu pot să mă plîng. Am așteptat pînă s-a culcat. Cînd l-am auzit sforăind, am luat cheile de pe masă și m-am urcat în cabină. Motorul nu pornea. Am mulat niște cîrce în motorină, le-am aprins, am demontat tubul de la filtrul de aer și am apropiat flacăra sore „admisie". Motorul pînă la urmă a pornit. Eram curios să știu dacă pot conduce o mașină atît de mare și m-am bucurat cînd am văzut că mă descurc. Am luat de acasă niște perne, să pot ajunge la volan". „Nu are note mari, dar e un copil inteligent, care poate mult de tot. Lipsește des de la școală, se ține de tot felul de ș o t i i. Păcat că acasă nu se ocupă nimeni de el", ne relatează diriginția. „La noi la I.T.S.A.I.A. (întreprindere de transporturi auto aparținînd Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare) nu prea avem deocamdată condiții, șoferii parchează mașinile pe acasă. Sincer să spun mai închidem și noi ochii", ne zice șeful autobazei.

O înlănțuire de factori, de împrejurări, de aspecte cu caracter social care au determinat acest „fapt divers", un accident care a dărîmat o verandă, a avariat puternic o mașină, a răsturnat niște varză murată, și a mototolit niște haine, dar care putea trimite în mormînt sau la spitalul de urgență nu știu cîți oameni".

VICTOR BEDA

Incredibil și totuși...

Încă n-am parcurs cea de-a treia filă a dosarului penal nr. 011/8/1981 întocmit la miliția municipiului Baia Mare și o senzație copleșitoare îmi taie respirația. În timp ce timplele îmi zvîcnesc de repulsie, mă întreb cum este posibil ca dezumanizarea unui individ — avînd totuși responsabilitate juridică — poate lua forme atît de bestiale...

„...După ce au consumat un litru de votcă și cinci de vin, începînd pe bănci unui părculeț și apoi continuînd în cofetăria „Piticul" (?!), devenind în stare de ebrietate accentuată, *Adalbert Mureșan* le-a spus celorlalți că minora E.Z. (15 ani), care mînca o prăjitură la masa alăturată, ar trebui ademenită la locuința lui Iosif Gheorghe..." (prezent și el în grupul de beivani. n.n.).

Deși de la sine înțeles, scopul mîrșav al ademenirii minorei este exprimat și în clar, cu voce tare, de către inițiatorul ticăloșiei ce avea să urmeze. Într-adevăr, erau toți cinci — A. Mureșan, I. Gheorghe Iosif Mircea, Nicolae Codeș și Valer Marchiș — sub influența alcoolului, stare ce alterează discernămîntul, întunecă mințile — cum se spune —, dar să nu fie nici unul măcar în măsură să aprecieze monstruozitatea intenției partenerului lor — mai ales că I.M. și N.C. au și ei cîte doi copii minori — pare de-a dreptul incredibil. Cum tot de necrezut ni se pare faptul că unor asemenea indivizi turmentați li s-a permis accesul și chiar consumul de băuturi alcoolice — aduse din afară — într-un local destinat cu precădere copiilor și minorilor.

Subliniem astfel de amănunte, în aparență banale pentru mulți dintre martorii oculari, pentru a ne da seama ce tribut enorm plătim uneori neonăsării, indiferenței față de ceea ce se petrece în preajma noastră...

Așadar, dintre cei cinci nu s-a găsit nici unul cît de cît mai lucid, din rîndul celorlalți consumatori nu și-a îndreptat nimeni atenția spre grupul turbulenților, nici spre scena, pe cît de grotescă, pe atît de periculoasă, în care A. Mureșan trece de la încercarea de ademenire, în forțarea minorei de a-l urma, folosind ca pretext reținerea buletinului de identitate al acesteia, pe care îl obținuse printr-un vicleșug.

Urmat îndeaproape de ceilalți, Mureșan își conduce sub amenințări „prada" naivă spre locuința lui I. Gheorghe.

Ar fi existat aici o ultimă șansă de stopat ireparabilul pentru că Iosif Gheorghe avea doi subchiriași, pe soții Olimpia și Gheorghe Ciogaș, care se aflau acasă cînd au sosit cei cinci în stare vădită de ebrietate și cu minora E.Z. transfigurată de spaimă.

„N-am intervenit de frică" — aveau să declare soții Ciogaș la proces, deși este greu de justificat o asemenea atitudine, căreia nu i se poate spune decît lașitate. „Am auzit-o pe minoră țipînd și strigînd uneori „tanti, tanti, ajutor !" O dată chiar a reușit să scape din camera în care se aflau Mureșan, Mircea și Codeș, toți trei dezbrăcați complet, și să-l roage pe Valer Marchiș s-o salveze, dar acesta a fost lovit de Mircea peste gură, apoi de Codeș, iar fata a fost dusă înapoi și de cîte ori încerca să țipe era lovită sau i se astupa gura ca să nu fie auzită — au mai declarat martorii amintiți...

Oricine se poate întreba cu stupoare : cum este posibil să asiști doar compătimitor, fără să acționezi într-o astfel de situație ?!

De necrezut cum poate fi îngăduită monstruozitatea, dar acesta este tristul adevăr. Ore în șir a durat calvarul unei fetițe de 15 ani, înfrîntă și batjocorită în ultimă instanță de niște bestii cu chip de om, traumatizată fizic și moral pentru tot restul vieții.

Autorul principal al acestei incalificabile fapte a fost condamnat recent la 12 ani, iar complicii săi la cîte 4 ani și, respectiv, 3 ani închisoare, pedepse la pronunțarea cărora pe bună dreptate asistența numeroasă a exclamat cu indignare : „Păcat că legea nu prevede pedepse mai aspre pentru asemenea monstruozități !"

MIHAI GROZAVU

Cușca Suflerului

Vagonul de turneu

Vagonul de turneu a fost inventat, în lume, de impresarul român Lică Teodorescu. Marele. Cel dinaintea mea.

Începînd ca actor la grămadă, în trupa lui Theodor Pooescu, italienissimul ; continuînd să bată provincia în combinații efemere cu descurcărețul Niculescu-Buzău și mutra leită a regelui Karagheorghevici al Serbiei, Victor Antonescu ; și-a dat seama că-i era mai la îndemînă să renunțe la ce n-avea el, înhămîndu-se la celebritatea altora. Așa a făcut repede pierdută lipsa de vocații și, transformîndu-se în impresar, s-a „născut" de actori mari. Dar îl trebuia grad, muncă, inventivitate... Muncă pe rupte ; grad mai puțin. Și-a adus aminte că nu era bine deloc, chiar crîncen, noaptea după reprezentație agățat la clasă cu boccelușa pe genunchi, mototind în nas și cu hămăituri de cîine pe coridor, pînă la Slobozia din itinerar... Acolo, tîrg amărît, nu tu hotel, să-ți tragi sufletul, să revii la viață pînă la spectacolul de seară. (Nu se jucau matinee.) Se aciua trupa pe unde putea, pe la vreo gazdă, cîte peste grămadă. Profitînd de înghesuială, le lua gazda și oftatul, trăgînd pielițe cu urme de machiaj de pe ei. Deh ! actiori... Cît de cît, se mai ratrapau, la scenă, cu ceva aplauze. Dar la lăsarea cortinei, aceeași nobilă soartă : fuga la gară să poată „face frumos" mîine la Rîmnicu-Sărat. Și mai crunt — trenul schimbat de cîteva ori pînă la destinație. La Feteșți, Făurei, Buzău. Așteptări prin gări... Scrutează noaptea vînătă să iveacă ochiul locomotivei, încotoșmănați în catrafuse. Dă pe ei șpic de zăpadă. Înfrigurați, palizi spectatori, așteaptă vagonul de clasă, ocupat la refuz pe liniile secundare, să-i ia și să-i poarte spre iluzia fericirii... Pe peron la Făurei bate vîntul în ei ca la Verdun! Mai tîrziu, la Verești — schimbare pentru Dorohoi-Botoșani — începe să-și facă de cap iarna-n căpistere... Din aste drumuri pribege, în care a tras cît a tras și s-a șulmănit printre macazuri, tată-l pe fostul actor, inventiv. Născocește vagonul de turneu, care nu există în nici o altă țară ; pretutindeni turneiștii ajungînd de la oraș la oraș cu autobuzul sau vagonul de clasă, chilipirul nopților trămpăcîndu-i din hotel în hotel.

Lică Teodorescu chibzuise bine : necesitate, comoditate, soluționare a mizeriei și jalei. Căci, odată puse în circulație vagoane amenajate cu paturi, apă și căldură, pentru trupele teatrale, soarta nemernică a actorilor noștri se schimbă, beneficiînd de o agreabilă călătorie, în propriul interior, pe roate. De la instalarea din Halta Grivița — cu plăpumi, cratițe, lighene, serviciu de cafea și aferentele manii fiecăruia să-i rămînă caracterul — și pînă la înapoiere, voiajorii plecați după aplauze sînt ca și acasă, mai puțin tamponările din gări. Cîtă diferență între ce a fost și ce este! Noaptea, după reprezentația de la Fălticeni, în mersul trenului chiuie crivățul pe la Liteni... Și tu, actor, în caldul cușetei, în pijama la vagon, citești pe Ronsard, sau bați birlicul, sau visezi ce pereche de coarne cît un cuier ți-o pune iubita pe care ai lăsat-o la București... Tot așa-i, viața se duce... Prelungești veghea nopților în lumina vagonului — cît nu se descarcă acumulatorii — căci poți trîndăvi în pat pînă la amiaz. Numai Maria Tănase n-are somn, face ochi odată cu aurora. Și se chitește să spele coridorul, toaletele. Prin portiera întredeschisă, aforăitul însoțitorului concurează țăcănitul metalic întins la drum... Director, nu glumă, Iancovescu ! Nu-și rezervă ca alți „jupîni" cea mai bună cușetă. Trupa să fie mulțumită. În turneu cu „Afacerea Kubinsky" de Fodor Laszlo, dorm cu el pe osii, în cușeta însoțitorului, sub maldărele de cărțiți lighene, oale. La manevrele din stații, ne mai pălește, din cînd în cînd, cîte-o țigaie, sunîndu-ne în scăfîrlie deșteptarea... În anumite localități se trage vagonul la sală. La Zărnești, Pașcani, la „Tranulis" la Constanța. Din vagon pe scenă... Se poate mai comod ? Cu asemenea vagoane, confortabile, alese de el pe sprînceană — avea intuiție — a purtat falnicul novator arta marilor artiști la provincie. Așa a dus biruințele napoleoniene ale Venturei ; clasicul sacerdotiu al lui Nottara ; strălucirea autohtonă a în veci neuitatului „candelambru", Iancu Brezeanu. Și cît au fost să fie aceste expediții glorioase, Lică Teodorescu nu s-a descălțat și nu s-a dezbrăcat, să nu piardă „legătura" și să sosească la timp.

GABY MICHAILESCU

„Țară de glorii, țară de dor"

Botoșani, matcă veche de aleasă spiritualitate românească, se dorește astăzi, prin aspirațiile oamenilor de aici și efortul depus spre materializarea lor, un semn neîndoios al efervescentei împliniri a noului în cultura noastră. Din cercănul acestui permanent nesomn, în șirul unor susținute eforturi, s-a desprins zilele trecute, proaspătă ca o dimineață a acestui anotimp, remarcabila manifestare pe care a constituit-o Festivalul-concurs interjudețean de muzică tînără și poezie purtînd titulatura, cum altfel aici decît de rezonanță eminesciană, „Țară de glorii, țară de dor". Deschis unei largi participări, festivalul botoșănean desfășurat sub auspiciile marelui Festival național „Cîntarea României", aflat la această a doua ediție a sa în organizarea Comitetului Municipal de Cultură și Educație Socialistă, Comitetului municipal al U.T.C. și Casei de cultură a municipiului, a întrunit în concurs peste 50 de tineri creatori și interpreți, individuali sau în grupuri, din 17 județe ale țării.

Timp de trei zile, scena Casei de cultură a tineretului din localitate — și menționăm astfel aportul unui alt colaborator la succesul acestei manifestări — a fost gazda unui adevărat schimb de experiență. Și ne place să numim astfel această sărbătoare a spiritului tînăr, dintr-un nord de țară dar nu mai puțin dintr-un miez de suflet, dat fiind că reali cîștigători în urma confruntării artistice nu pot fi considerați doar aceia care au urcat treptele rampei ci și, poate chiar mai mult, la fel de tinerii lor spectatori. Aici, poate mai mult ca oriunde, se simțea cu adevărat nevoia unei asemenea manifestări pe care am dori-o întinsă pe distanța a cît mai multe ediții. Festivalul-concurs din acest an a demonstrat o extraordinară deschidere spre arta tînără, totodată dorință și promisiune, lucru important pentru ca edițiile viitoare să găsească la Botoșani condițiile cele mai favorabile întemeierii unui adevărat centru de nord al poeziei și muzicii tinere. Sigur, au fost consemnate pe alocuri unele scăderi sau chiar omisiuni, inevitabile poate, din care însă inimoșii organizatori au putut trage concluzii care stau deja la baza viitoarelor succese. S-a simțit uneori nevoia unei preselecții mai clare după criterii valorice dar și de specific artistic în relație strictă cu delimitările genului promovat în concurs. Neglijarea acestui aspect duce la alăturarea arbitrară, pur conjuncturală a valorii cu nonvaloarea, nu rareori avînd urmări nedorite. Competiția, credem noi, trebuie să fie una a valorilor indiferent dacă sînt în formare sau au atins deja pragul maturității. De fapt, valoarea nici n-ar putea fi formată altfel decît prin confruntări pe măsură. Toate acestea, precum și nevoia organizării unor schimburi directe de opinii între participanți (concurenți, invitați, organizatori, spectatori) vor fi, credem, satisfăcute în timp pe măsură ce festivalul botoșănean se va maturiza, își va dezvolta personalitatea, își va cîștiga un prestigiu.

Meritã, credem, să spunem cîteva cuvinte în plus despre laureații acestui festival. În primul rînd, spre deosebire de alte concursuri de același gen, cuvîntul cel mai greu l-au avut de spus aici grupurile, într-o revenire impresionantă. Ele au dovedit o bună omogenitate și posibilități de expresie adecvate stilului și modalității abordate. S-au distins grupurile **„Chindia"** din Tîrgoviște, **„Nova Avis"** din Rîmnicu Sărat, frații **Angelescu** din Suceava. Apoi, întrecerea interpreților individuali a dat cîștig de drept într-o confruntare pe alocuri inegală, disproporționată poate, acelora care au demonstrat, pe lîngă stăpînirea unei bune tehnici instrumentale și vocale, temperament și personalitate artistică, cunoașterea fenomenului folk. Și dacă în general grupurile s-au prezentat peste individualitățile concursului, la nivelul laureaților, cei doi tulceni, membri ai grupului „Accent", premiat și el cu alte prilejuri. **Paul Prisada** și **Nicolae Sava**, au fost virfurile acestui festival. Așteptăm ca toate aceste remarcabile promisiuni să fie învăluite cît mai curînd de aureola certitudinii.

CONSTANTIN DRAGOMIR

O veste îmbucurătoare pentru cititorii revistei

în curînd un serial:

„Istoria trupei Beatles"

Mondo umano?

Confirmări sau infirmări

Scriu aceste rînduri cu cîteva zile înaintea unui eveniment care de pe acum reține pe larg atenția unor ziare, reviste și agenții de presă. După tradiție, luni seară, 29 martie, la Los Angeles se vor decerna acele faimoase premii Oscar, îndelung visate de mari actrițe și actori, regizori și scenariști, compozitori și realizatori. Cu toții știu că strălucirea statuetei nu înseamnă doar procente consistente în plus la sensibilul box-office (și implicit la contracte) ci, adesea, și un loc firesc în istoria lumii de celuloid. Este limpede, cu tot avîntul televiziunii, cu toată continua ei perfecționare, era filmelor n-a apus ; ba, dimpotrivă, micul ecran (alb-negru sau color) a dezvoltat-o și mai mult. De aici și interesul atît de mare pentru momentul atribuirii și al primirii unui Oscar; de aici și cultul vedetei statornice sau al celei apărute peste noapte dar care va confirma. Și tot de aici comentariile înfierbîntate ce preced acele clipe unice — căci e o clipă unică să vezi cum reflectă razele reflectoarelor sau ale bliț-urilor delicata statuetă sau cum o string răscoliți laureatele și laureații.

Istoria lumii de celuloid își are eroii săi singulari dar aceștia n-ar exista niciodată și n-ar putea primi încoronarea artistică fără respirația tăiată sau privirea admirativă a spectatorilor. Firesc deci ca filme de excepție să trezească un interes cu totul special asupra lor și a protagoniștilor lor dar e la fel de normal ca spectatorul să-și vadă pronosticul confirmat. Sau, din păcate, infirmat pentru că așa e viața.

Așadar, care din aceste filme a primit consacrarea ? „Reds" sau „On golden pond" ? Sau a existat un altul asupra căruia s-au oprit reprezentanții prestigioasei Academii a artelor și științelor cinematografice ? Dacă ar fi să mă iau după agenția France Presse cele două aveau șanse aproximativ egale cînd au fost anunțate în februarie a.c, dar timpul trecînd părea că primul, opera actorului-realizator-scenarist Warren Beatty ar putea devansa „On golden pond". Acum, cînd cititorul parcurge aceste rînduri, cunoaște desigur opțiunile de luni seara că și primele declarații. În ce mă privește nu pot decît să mai precizez că ambele filme citate sînt considerate „reprezentative pentru tendințele încununate de succes în ultimii ani". Ce le-ar putea (sau le-ar fi putut) totuși detrona ? „Atlantic City" (care însă n-a beneficiat de un adecvat buget publicitar) „Chariots of fire" (fiind în limba engleză n-a putut participa la competiția filmelor străine iar la cea națională, Academia poate avea alte gusturi) și, în fine, „Raiders of the lost arch" (prea „tînăr" în concepție). În ce le privește pe actrițe, confirmările sau — vai ! — infirmările au privit pe Diane Keaton (pentru „Reds"), Meryl Streep (pentru „The french lieutenant's woman") și „una din marile doamne ale cinematografului american" — Katharine Hepburn (pentru „On golden pond").

Așadar, favoritele Academiei au răsplătit noul val ori au acordat pentru a patra oară (lucru inedit pînă azi) cu Oscar „doamnei" Katharine ? Se pare (!) că mai contau și Marsha Mason și Susan Sarandon... Se pare ! Însă, scrîind rîndurile **înainte**, eu mă gîndesc dacă actrița ce a urcat emoționată luni seara scena de la „Dorothy Chandler Pavilion" pentru a primi învidiata recompensă (confirmînd sau infirmînd așteptările spectatorilor și specialiștilor) a confirmat sau infirmat părerea cunoscutei case de modă Nina Ricci după care această primăvară „evocă" din plin anii '40.

Brrr!! Să fie vorba doar de modă, pentru că infirmările sau confirmările Oscarurilor...

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

Din „N.B.I."

Lumea în care trăim

Decalajele și dezarmarea

Problema înarmărilor preocupă întreaga opinie publică mondială. Am putea spune că ea se află înscrisă cu majuscule pe agenda internațională. Efectele acestui flagel al zilelor noastre trebuie evaluate, cu simțul răspunderii, la adevărata lor gravitate. Numai în 1981 cheltuielile militare — peste 550 miliarde dolari — au depășit valoarea totală a întregii producții din circa 100 de țări în curs de dezvoltare în care trăiesc aproape două treimi din popoarele planetei. Comparația este impresionantă. Ea dezvăluie o situație intolerabilă, o situație care pune, încă o dată, în atenția opiniei publice amploarea uriașelor valori materiale care se irosesc anual prin aberanta competiție a înarmărilor. Este o situație căreia popoarele lumii cer tot mai insistent să i se pună capăt cît mai grabnic. Valul manifestațiilor pentru dezarmare din Europa occidentală este simptomatic: exprimă o atitudine a opiniei publice care nu este conjuncturală. Popoarele înțeleg profund primejdiile generate de apariția noilor arme de distrugere în masă, de înmulțirea fără precedent a arsenalelor și, ca atare, acționează pentru a împiedica realizarea unor proiecte ce le periclitează liniștea, viitorul.

Dar ar fi greșit să se creadă că înarmările afectează doar continentul nostru, că preocupările pentru dezarmare se limitează în spațiul european. Înarmările afectează într-o măsură crescîndă toate statele, inclusiv pe cele din „lumea a treia", deoarece marile cheltuieli militare nu fac decît să adîncească subdezvoltarea, să amplifice decalajele economice, să împiedice realizarea aspirațiilor legitime de progres și civilizație ale popoarelor. Se cuvine să amintim că povara celor 550 de miliarde de dolari cheltuită anual pentru înarmare pe plan mondial, afectează în **mod direct** țările în curs de dezvoltare care sînt atrase într-o măsură crescîndă în competiția achiziționării de armamente. În 1960 aceste țări cheltuiau 16 la sută din totalul sumelor irosite pentru înarmare, în timp ce cu 10 ani în urmă ponderea lor era de mai puțin de 10 la sută. S-a calculat că în numai două decenii valoarea importurilor de arme efectuate de aceste țări a crescut cu 1 500%, pe primul loc aflîndu-se țările din Orientul Mijlociu urmate de cele africane. Dealtfel, 70 la sută din comerțul mondial cu arme convenționale este destinat țărilor „lumii a treia". Și, din păcate, există tentația ca aceste țări să cumpere armament din ce în ce mai perfecționat, să dezvolte tehnologii sofisticate, inclusiv cea nucleară. Ceea ce, evident, înseamnă sume din ce în ce mai mari alocate la capitolul militar și, deci, sustrase nevoilor dezvoltării economice.

Practic, resursele limitate ale „lumii a treia" sînt într-o măsură din ce în ce mai mare împinse către înarmări, fapt cu ample consecințe negative în efortul acestor țări de depășire a subdezvoltării. O situație prezentată de O.N.U. demonstrează că din cele 91 de state implicate în confruntări armate în perioada de după cel de-al doilea război mondial, 82 au fost țări în curs de dezvoltare.

Dar nu este vorba numai de cheltuielile militare directe ale „lumii a treia". Achizițiile de armament se fac, deseori, pe credit, ceea ce are drept consecință plata unor dobînzi considerabile. Sume din ce în ce mai mari se adaugă, astfel, datoriei externe a acestor state, datorie care în 1981 a atins fabuloasa sumă de 480 miliarde dolari și care frînează posibilitățile unor progrese rapide și constante în direcția dezvoltării. În acest fel, decalajele economice se accentuează, săracii lumii de azi sărăcind și mai mult.

Înarmările au, așadar, multiple consecințe nefaste asupra țărilor rămase în urmă : consecințe **economice** (deoarece le împiedică în realizarea unor progrese mai rapide), **militare** (deoarece le angrenează în conflicte, uneori, extrem de sîngeroase și costisitoare), **politice** (deoarece confruntările generează instabilitate și tensiune).

Dacă numai o mică parte din sumele pe care statele industrializate le cheltuiesc pentru înarmare ar fi destinate dezvoltării economice a țărilor „lumii a treia", combaterii sărăciei, fără îndoială înfățișarea planetei din punct de vedere economic ar fi cu totul alta. Un singur avion de luptă ultramodern echivalează cu valoarea unui milion de tone de porumb sau a 100 de spitale, un submarin costă exact la fel cît 450 000 de apartamente, banii pentru construcția unui distrugător egalizează suma necesară pentru electrificarea unor orașe și sate în care pot să trăiască 9 milioane de oameni. Și așa se întîmplă pe o planetă în care peste 600 000 000 de oameni suferă de subnutriție cronică, în care peste un miliard de ființe umane sînt lipsite de locuință care să le asigure un minimum de protecție față de capriciile naturii, iar 25 la sută din copiii Terrei nu trec pragul unei școli. Este inadmisibil ca giganticele resurse ale globului să fie utilizate în scopuri distructive ignorîndu-se starea gravă în care trăiește cea mai mare parte a populației globului.

Viitorul omenirii nu poate fi clădit nici pe arme, nici pe decalaje. Ideea unei noi ordini internaționale, idee exprimată puternic de exponenții țărilor în curs de dezvoltare, înseamnă nu numai așezarea pe baze noi, echitabile, a relațiilor dintre state ci și un nou climat politic care să favorizeze stoparea aberantei curse a înarmărilor. O nouă ordine economică este incompatibilă cu înarmările și cu atragerea țărilor în curs de dezvoltare în această competiție ruinătoare.

Preocupată de aceste fenomene ale realității mondiale, acționînd cu perseverență pentru a asigura schimbări înnoitoare care să promoveze dezvoltarea tuturor țărilor, România a acționat cu un înalt spirit de responsabilitate în cadrul forurilor internaționale, formulînd propuneri de o largă audiență mondială. În amplul program de dezarmare pe care l-a prezentat, România a subliniat ideea reducerii cel puțin cu 10 la sută a cheltuielilor militare urmînd ca jumătate din sumele economisite să fie utilizate pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Transferul în scopuri pașnice a acestor sume ar face ca marile probleme ale țărilor în curs de dezvoltare — sărăcia, foametea, bolile, analfabetismul și multe altele — să poată fi soluționate mai grabnic și eficient, ar îngădui o îmbunătățire a întregului climat mondial, ar elimina o sursă de grave tensiuni și incertitudini.

În viziunea României, obiectivul noii ordini economice internaționale este indisociabil de înfăptuirea dezarmării. Progresul țărilor confruntate cu dificila problemă a subdezvoltării nu este de conceput în condițiile înarmărilor febrile. Practic, competiția înarmărilor nu face decît să sărăcească și mai mult pe cei săraci, și să-i îmbogățească într-o măsură și mai mare pe cei bogați. Iată de ce, așa cum apreciază partidul și statul nostru, dezarmarea și dezvoltarea se află într-o unitate organică, indivizibilă.

AL. PINTEA

În tranzit, la Johannesburg

Apropiere grea, apăsătoare de Johannesburg. Uriașa navă aeriană, un Jumbo-Jet al Companiei Lufthansa, își croiește cu greu drum spre Africa de Sud, punct obligatoriu al călătoriei mele avînd ca țintă capitala tinerei Republici Zimbabwe, Salisbury. O voce artificială, enervant de egală ne asigură din cînd în cînd că nu călătorim la întîmplare, că, iată, am survolat deja Tanzania, ne aflăm acum deasupra Zambiei și că lunga odisee a celor circa o sută de suflete de la bordul acestei imense corăbii aeriene se va încheia în timp optim.

Sîntem probabil deasupra teritoriului Republicii Sud-Africane, țară care și-a creat o tristă faimă prin politica rasistă pe care o promovează.

Prima întîlnire cu apartheidul s-a produs chiar la Viena, înaintea îmbarcării spre Africa, cînd un tînăr matâhâlos scotea flăcări din priviri cum vedea un chip de culoare închisă. La un moment dat a intrat în litigiu cu o funcționară a aeroportului în legătură cu un pachet cam ciudat. Era vorba, nici mai mult, nici mai puțin, de o măciucă pe care și-o luase ca... amintire din Europa. L-am reperat într-un tîrziu în avion și m-am liniștit numai cînd l-am văzut că doarme...

A doua întîlnire cu apartheidul s-a produs chiar în avion, cu puțin înaintea aterizării, cînd a trebuit să completez formularele poliției sud-africane : de unde vin, ce meserie am etc., etc., dar și : ce caut în South-Africa, cît timp voi sta, cu cine voi intra în contact, unde voi fi găzduit, întrebări pe care le tratez prin cîte o liniuță, dar care nu pot să nu te pună pe gînduri.

Cîteva minute pînă la aterizare, zgomot obișnuit ce însoțește punerea centurilor de siguranță. Vameșul care mă ia în primire e surprins de grabă pe care o manifest în a-mi continua călătoria. O țin una și bună că vreau să plec cît mai repede din Johannesburg și asta probabil îl enervează.

Un bătrîn negru păzește niște bagaje, fredonînd o melodie tristă. N-o face pentru bani. E o melodie fără cuvinte, care-ți sugerează în egală măsură melancolie și revoltă, nostalgie și ură. Înghițind-o, bătrînul negru își exprimă, poate, dorul de cei apropiați rămași în cine știe ce loc, în care, el, bătrînul nibil de vreme, nu se va mai întoarce niciodată.

...Îmi aduc aminte de cele citite într-o prestigioasă publicație internațională. În Africa de Sud, tehnica — de unde o fi venind ea ? — joacă un rol important, aproape esențial, în menținerea apartheidului. Amprentele digitale pot fi transmise în numai cîteva secunde în orice colț al țării. Electronica și ordinatoarele sînt azi în mod curent folosite pentru menținerea segregației în școală și organizarea sistemului de transport albi-negri, pentru dirijarea sistemului de impozite inegale și aranjarea listelor electorale în favoarea albilor, pentru plata tehnocraților și administratorilor albi care conduc guvernul. Poliția sud-africană poate să utilizeze această tehnologie pentru supravegherea deplasărilor adversarilor politici ai regimului. Tehnica importată din țările care susțin guvernul rasist de la Pretoria poate asigura comunicații tactice și la lungă distanță pentru agresiunea din Namibia, teritoriu ilegal ocupat, și incursiunile în Angola și Mozambic, în celelalte țări vecine...

Survolez din nou, de data aceasta pe cer senin, Johannesburgul. Străzi rectilinii, vile cochete înconjurate de piscine și terenuri de tenis. Cu siguranță, ceea ce văd eu nu este Soweto, orașul-satelit al Johannesburgului, în care trăiesc, în condiții grele, africanii ce lucrează în minele de aur din această zonă. Dar viitorul acestei țări de acolo, din Soweto, se va naște. De acolo și din celelalte zone locuite de populația majoritară, care luptă împotriva apartheidului, pentru o viață liberă și demnă.

DUMITRU AVRAM

Paradoxul prăpastiei...

Există o ambiție, nu întotdeauna deșartă, de a se defini condiția umană cu instrumentul paradoxului. Se ajunge pe acest drum, minat de sofistică, la etichete memorabile deși inconsistente.

Aplicată la domeniul înarmărilor, metoda ar putea modela — ca o posibilă definire a omului — o abordare sceptică : „omul este un animal care se înarmează".

Lăsînd la o parte caracterul dizolvant al unei asemenea catalogări prin departajare rămîne valabilă observația că înarmarea — prin dimensiunile, implicațiile și efectele ei pe termen lung — a devenit un proces care a scăpat din zona unei „anumite" activități, s-a dilatat, a capturat sectoare noi, s-a integrat în viața economică, politică și socială a planetei devenind o catastrofă care marchează permanent și profund viața omului.

Toată lumea știe că, din punct de vedere militar, există decalaje, disproporții între cei mari și restul... plutonului. Un exemplu : dacă ne-am referi numai la indicatorul „cantitatea de forțe", se conturează 6 grupe mari de tipuri de state. În cadrul unui amplu eșantion de circa 160 de state, cele 6 grupe se prezintă astfel : grupa I—4 state (2,5% din total) care dispun de armate foarte mari (de milioane) ; grupa a II-a — 14 state (8,8% din total) care au armate mari (300 000—1 000 000) ; grupa a III-a — 22 de state (13,8%) cu armate mijlocii (100 000—300 000) ; grupa a IV-a — 56 de state (32,2%) cu armate mici (10 000—100 000) ; grupa a V-a — 29 de state (18,3%) cu forțe armate foarte reduse (sub 10 000) ; grupa a VI-a — 34 de state (21,4%) fără forțe armate. O asemenea ierarhie foarte strictă scoate în evidență dimensiunea unei prăpastii, care concentrează la nivelul superior un imens pachet de acțiuni militare și la cel inferior o participare precară. Nu este vorba de a admonesta caracterul fragil al unei participări la această faraonică escaladă, ci de a contura, în termenii ei reali, o prăpastie care îmbracă într-o umbră densă o mare parte a omenirii. Din unghiul indicatorului „forțe armate", peste 88% dintre state sînt într-o poziție de inferioritate față de un mic grup care reprezintă aproape 12% dintre țări. O analiză de detaliu ne arată că primele 10 țări din lume în ceea ce privește forțele armate înglobează 14 milioane de oameni, 61% din totalul forțelor armate mondiale. Următoarele 5 mai adaugă 9% din total, ceea ce face ca 15 țări să dețină 70% din forțele armate mondiale.

Lupta pentru supremație se duce la toate „etajele", estompîndu-se decalajele, devenind, chiar dacă în termeni relativi, un obiectiv urmărit acerb. Nu se poate eluda însă că la etajul inferior înarmîndu-se plătește masiv și cu precipitare țările în curs de dezvoltare sau sărace fiind angrenate în achiziții unele note de plată iraționale și sîngeroase. Să apelăm din nou la cifre : din 1960 pînă în 1978 cheltuielile militare au crescut în țările dezvoltate cu 47,6%, iar în țările în curs de dezvoltare cu 314,2% ; în același interval, produsul național brut pe locuitor a sporit cu 86% în țările dezvoltate și cu 87% în țările în curs de dezvoltare. Așa se explică faptul că, în timp ce ponderea țărilor în curs de dezvoltare în produsul brut mondial a crescut de la 18% în 1960 la 22,2% în 1978 partea ce le revine în cheltuielile militare mondiale s-a ridicat, între același ani, vertiginos : de la 9,8 la 23,2%.

Așadar, printre multele prăpastii care desfigurează fața lumii, cea din domeniul militar transfochează atenția competitorilor în dauna directă și excesivă a celorlalte care marchează drastic și de mult condiția umană.

„Omul este un animal care se înarmează". Dar omul este și singura vietate care are ambiția de a-și depăși condiția. O condiție care nu are, în esență, nimic comun cu galopul unei escalade, înapoi, spre animalitate.

RADU BUDEANU

TOTUȘI, VIAȚA

Povestea e lungă și va constitui, în curînd, conținutul unei cărți a celui ce semnează aceste rînduri. Povestea e lungă, dramatică siciitoare, dar sperăm să fie una dintre cele mai frumoase povești din istoria sănătății oamenilor. Povestea e lungă și, deocamdată, tristă, pentru că nu s-a produs așteptatul happy-end, iar viața trece, inexorabil, incurabil, invariabil. Povestea e, totuși, în tristețea ei, și frumoasă pentru că ne dă posibilitatea nouă, ca oameni ai spiritului, să ne legăm numele de o șansă a prelungirii vieții pe pămînt. Și ne dă voie nouă, ca oameni, să nădăjduim că prin eforturi conjugate, prin onestitate și curaj, ceea ce acum e doar o făgăduință cu cîteva sute, dacă nu cîteva mii de împliniri, va fi mîine o realitate a medicinei românești. Povestea se numește **Tratamentul doctorului Mihai Leontopol.** Tonul cuvintelor de față nu e nici inflamat, nici revoltat. Am trecut și de inflamare și de revoltă. Sîntem în domeniul aproape matematic al desfășurării de la sine a evenimentelor. Unu și cu unu fac doi, trei ori trei fac nouă (vorba glumei, bineînțeles, pînă la scumpire). Oricum, unu plus unu nu fac minus doi, iar trei ori trei nu fac minus zece. Putem accepta în socoteala aceasta că unu plus unu pot să facă 0,5. Putem accepta și că trei ori trei fac doi, dar nici o matematică din lume, afară de matematica din Atlantida, dacă va fi existat și pe care n-o cunoaștem, nu poate determina alte rezultate decît pozitive prin adunarea unor cifre pozitive, decît pozitive prin înmulțirea unor cifre pozitive. Dar povestea e frumoasă, povestea e viață.

Cîndva, acum 16—17 ani, printr-o fericită observație, chimistul Nicolae Andronescu îa cunoștință de efectele pozitive ale unei substanțe chimice asupra unui bolnav de cancer. Într-o colaborare strînsă cu acest chimist, și plecînd de la observația lui, pe care, după cum mărturisea și recent, o consideră și acum genială, doctorul Mihai Leontopol trece la brevetarea și tratarea unor bolnavi de cancer cu această substanță și cu altele, numeroase, toate devenind ceea ce realitatea avea să consacre sub numele de **Tratamentul Leontopol.** Dintre bolnavii îngrijiți atunci unii trăiesc și astăzi. Desigur că, în 16 ani, mor și oameni sănătoși, darmite bolnavi de cancer, așa că nimeni nu i-a putut pretinde și nu i-ar putea pretinde doctorului Leontopol să arate cîți dintre cei ce nu mai există au mai trăit, totuși, o perioadă datorită tratamentului său. În orice caz, unul dintre ei trăiește de 16 ani și este bine, sănătos, ceea ce vă dorim și dumneavoastră.

În 1972, o comisie prezidată de prof. dr Ion Bîrzu, și din care făcea parte prof. Ion Moraru, a dat aviz negativ tratamentului Leontopol. A dat aviz negativ și a interzis administrarea medicamentului pe oameni. L-am întrebat pe dr. Leontopol cîți bolnavi trăiesc de atunci încoace datorită tratamentului său. 1 500!! Întrebarea noastră simplă și logică este : ce s-ar fi întîmplat cu cei 1 500 de bolnavi, care trăiesc datorită tratamentului Leontopol, dacă Leontopol s-ar fi supus verdictului comisiei și ar fi încetat să le acorde acea unică șansă? În contul cui ar fi murit ei, oameni aceia care pot fi părinții noștri, bunicii noștri, bunicii voștri, copiii noștri? Are cineva dintre membrii comisiei de atunci vreo remuscare ? Dacă da, ar fi uman s-o spună măcar acum.

Haideți să vorbim pe șleau. Iată, dumneavoastră, Maria Raicu, din Ploiești, bolnavă de reticulosarcom de bazin, dv. Iulia Nițu din București, bolnavă de cancer pulmonar, dv. Victor Chiriac din București, bolnav de cancer de trahee, dv. Ana Schaipner din Făgăraș, bolnavă de cancer de creier, dv. Ion Naghi, din București, bolnav de cancer de pancreas, dv. Constantin Trifu, din Buzău, bolnav de histiocitoză X, **EXISTAȚI.** Orice om, care e curios să vă cunoască, vă poate cunoaște. Sînteți pămînt, cum sîntem fiecare pămînt, și vă veți întoarce în pămînt, așa cum fiecare dintre noi se va întoarce în pămînt. Dar deocamdată sînteți pămînt însuflețit. Groaznica maladie a veacului nu v-a răpus. Nici pe dv., nici pe ceilți, cam 1 500, după estimările doctorului Leontopol. Dar ceea ce era mai inacceptabil decît condamnarea nedreaptă la moarte pe care v-o oferise, v-o dictase organismul, era cinismul cu care comisia refuzase orice drept doctorului Leontopol, în privința tratării cancerului și, în fond, vă mai condamna și pe dv. încă o dată la moarte. Comisia era formată, vai, din medici a căror vocație, a căror menire a căror profesiune este viața. Dacă Leontopol n-ar fi crezut în adevărurile sale, nu și-ar fi riscat libertatea și titlul de doctor, ei bine, prin verdictul comisiei și prin adresa oficială a Ministerului Sănătății, din acea vreme, pădurea omenească ar fi fost mai bogată cu 1 500 de cruci.

Dar Leontopol a continuat lupta. Ani de zile el nu și-a dorit nici un fel de rubricitate, pentru că și așa, din om în om, numele lui ajunsese să fie foarte circulat. casa lui să fie invadată pur și simplu, acolo, în strada Precupeții Vechi nr 14, de disperații condiției umane, bolnavii de cancer.

Mă mîndresc că am fost cel ce a sesizat conducerea partidului, pe președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asupra unor rezultate deosebite obținute de unii medici români în boli cel puțin dificile, dacă nu, unele dintre ele, chiar incurabile. Cu marea sa omenie și încredere în capacitățile creatoare ale poporului său, secretarul general al partidului a ordonat constituirea unei comisii de partid care să verifice acele afirmații. Avem sau n-avem acele valori ? ! Mulțumită marii deschideri spre nou și progres a președintelui, Comisia Controlului Muncitoresc a verificat minuțios și obiectiv realizările cîtorva inventatori în medicină, respinși fără temei de către oficialii sănătății. Printre cei verificați a fost și dr. Leontopol. Verificarea a ajuns la concluzii clare și reconfortante : avem printre aspiranții la nou cîteva certitudini. Rămînea ca noua conducere a Ministerului Sănătății să pună în aplicare punct cu punct planul de măsuri al Guvernului, întocmit din indicația conducerii partidului și statului pe baza concluziilor la care ajunsese Comisia de înaltă exigență a Controlului Muncitoresc. În 1979, Ministerul Sănătății formează o comisie de înalți specialiști, repet, nu din inițiativa sa, ci dintr-o hotărîre de Guvern, ca să vadă, din punct de vedere strict științific, dacă e adevărat și cît e de adevărat ceea ce susține și probează dr. M. Leontopol. Comisia este formată din prof. dr. **Ștefan Berceanu,** președintele comisiei, din profesorii doctori **Anastasatu, Butnaru, Dănilă Cincă, Cajal, Hociotă, Purice,** dr. **Mogoș,** medic primar la Institutul oncologic București, din prof. **Baloescu,** farmacolog, și din profesorul **Stroescu,** farmacolog, precum și din prof dr. Ion Moraru, care, curios, cinic lucru, a acceptat, dacă nu chiar s-a impus din nou într-o comisie menită să verifice adevărul Leontopol, după ce făcuse parte din comisia anterioară, ce respinsese acest tratament. Asta încă n-am mai întîlnit-o în nici o justiție din lume, ca un judecător să facă parte, în două etape diferite, din două comisii care judecă activitatea aceluiași om. E de bun-simț și de largă circulație să te retragi dintr-o treabă asupra căreia te-ai pronunțat o dată. Că doar n-oi fi rudă cu cancerul, ci ești rudă cu oamenii, n-oi avea interese să nu se fi descoperit unul din leacurile cancerului, ci trebuie să ai interesul ca acest leac să existe, pentru că boala pe nimeni nu cruță. În fine, prof. dr. Ion Moraru a constituit de-a lungul activității comisiei elementul permanent de negare, de obstrucționare, de sicanare și de tîmorare, chiar, a unora dintre membrii comisiei. Fac precizarea că, fost secretar general al Ministerului Sănătății, Ion Moraru este acum vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale.

Unii dintre membrii comisiei, inclusiv președintele ei, prof. dr. Ștefan Berceanu, sînt sfătuiți, și chiar în termeni destul de drastici, de unii membri ai conducerii Ministerului Sănătății, să termine mai repede discuțiile despre acest șarlatan, acest escroc (evident e vorba de Leontopol) și să pună repede concluziile spre a se încheia acest caz de care presa face tapaj.

Dar, spre cinstea ei, comisia de înalți specialiști a Ministerului Sănătății privește lucrurile cu toată seriozitatea, cu toată obiectivitatea și nu se lasă intimidată de nici un fel de presiuni.

Sîntem în 1982. În ziua de 4 aprilie 1981, deci acum un an, comisia și-a încetat activitatea. Concluziile ei, după cum reies ele din procesele-verbale întocmite, sînt pozitive. Tratamentul Leontopol este o realitate. **Numeroase cazuri vechi prezentate comisiei, precum și numeroase cazuri noi date de comisie spre rezolvare doctorului Leontopol, confirmă existența unui tratament original românesc al cancerului, tratamentul doctorului Leontopol.** În boli asupra cărora puterea noastră este absolut nulă, un doctor român are rezultate excepționale. Am așteptat a doua zi, a treia zi după încheierea lucrărilor comisiei, prima săptămînă, a doua lună, am scris, am întrebat și, iată, se împlinește anul de cînd, după doi ani de cercetare a cazuisticii, a realităților și a fișelor, a tuturor probelor solicitate doctorului Leontopol, comisia și-a încheiat activitatea. Și totuși, după un an de zile, așa cum mai sesizam, problema a intrat în unghi mort. A început să se vehiculeze ideea că tot cazul trebuie reluat și dat spre rezolvare Academiei de Științe Medicale. N-avem nimic împotriva înaltei competențe profesionale a celui mai mare neurochirurg român de pînă azi și unuia dintre cei mai mari neurochirurgi ai lumii, academicianul Constantin Arseni, actualul președinte al Academiei de Științe Medicale, dar cazul Leontopol, precum și celelalte cazuri, au fost cercetate de comisii ale Ministerului Sănătății, instituite legal, conform normelor în vigoare și ierarhiei existente, pe principii obiective și științifice. Ele nu pot intra din nou în faza de început. Așa cum un rector al unei universități, nemulțumit de felul în care și-au desfășurat activitatea predecesorii săi, nu poate retrage calitatea de absolvent și diploma de absolvent absolvenților facultăților din subordinea sa, actualul președinte al Academiei de Științe Medicale, nu poate avea competențe retroactive. Ar fi ilegal și abuziv. Și credem că dr. Constantin Arseni, care și-a exprimat dorința de a vedea realitățile Leontopol, a făcut aceasta nu spre a relua de la zero niște cazuri deja clare, ci spre a se lămuri domnia-sa, ca om de știință și ca medic, spre a colabora efectiv cu doctorul Leontopol, spre a-l îndruma și pe acesta și pe alți cercetători, ca om cu experiență ce este, asupra căilor de urmat **de acum încolo.** Dealtfel, doctorul Leontopol îmi mărturisea că, la o recentă întîlnire cu acad. C. Arseni, a rămas profund impresionat de omenia și rigoarea, de dorința de bine și de dorința de adevăr a strălucitului nostru neurochirurg. Dar aceasta e cu totul altă problemă. La ora de față nimeni nu poate invalida munca de doi ani a unei comisii, de mari specialiști, de vîrfuri ale medicinei, grefată pe munca de 17 ani a unui medic, toate gîndite și răzgîndite cu deosebire în acest an, care a trecut de la 4 aprilie 1981, dată încheierii lucrărilor comisiei. Fiindcă dacă acest fapt s-ar petrece, n-am avea decît să reluăm discuția despre eventuala omologare a penicilinei, a aspirinei sau a tincturii de valeriană. Evident, cercetările științifice cu privire la tratamentul Leontopol nu numai că pot, dar trebuie să continue, dar **Ministerul Sănătății are obligația de a comunica public concluziile sale și ale comisiei cu privire la tratamentul Leontopol.** Și asta nu numai pentru că e în joc viața unui om care s-a luptat cu atîtea obstacole, ci și pentru că de comunicatul firesc de presă al Ministerului Sănătății atîrnă în fond mii și mii de vieți. Sănătatea nu e chestiunea secretă a vreunei direcții de boli tropicale din minister, ci strategia supraviețuirii unui popor întreg.

— Sînt obosit, v-am mai spus asta, îmi mărturisea doctorul Leontopol. Nu înțeleg, cum se poate să fiu aminat la nesfîrșit, după ce am fost judecat în toate felurile, după ce am fost făcut șarlatan, escroc și bandit, după ce am fost demascat și percheziționat. Nu-nțeleg, ce se așteaptă de la mine ? Mi-au cerut cazuri, le-am adus cazuri. Pe unele le-au respins pe motive formale. Pe altele le-au acceptat pentru că n-au mai avut ce zice. Erau chiar cazuri ale unor membri ai comisiei. Le-am adus oameni din țară. Și puteți să vă închipuiți cu toții, zicea dr. Leontopol, că le-am adus oameni sănătoși, și oamenii sănătoși nu prea se mai înghesuie să se mai arate nici unei comisii. Le-am adus oameni cu acte în regulă. Unii dintre ei s-au recunoscut cu medicii care nu mai avuseseră ce să le mai facă. Mi-au dat cazuri, altele, le-am îngrijit. Unele din cazurile pe care le-am primit, cele mai multe, aș putea spune, erau oameni muribunzi. Asupra cîtorva tratamentul a avut eficacitate. Muribunzii trăiesc. Am prezentat oameni care și-au reluat sluiba, care s-au însurat, după ce fuseseră pe patul de moarte. Și nu-nțeleg, nu pot să-nțeleg, cum în această țară a noastră, condusă de acest om mare, minunat, care e tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre care pe unde am umblat și eu, prin America, prin R.F.G., prin Țările de Jos, prin Țările Arabe, prin Israel, toată lumea știe că e omul păcii, omul vieții, omul care își sacrifică realmente viața sa pe altarul luptei pentru viața oamenilor, în țara aceasta în care țin minte că în 1977 un popor întreg umbla din ruină în ruină, sub comanda directă a tovarășului Ceaușescu să vadă dacă nu cumva mai e vreun om viu și să-l salveze, nu-nțeleg, cum nu interesează pe unii colegi ai mei, doctori, care și ei salvează vieți, nu-i interesează că eu, Mihai Leontopol, plecînd de la acea observație a lui Nicolae Andronescu, coautor oficial pe brevet cu mine, un om care s-a dedicat în linia meseriei lui acestei probleme, un om cu care colaborez și astăzi, pot face atîta bine și anii trec și n-o mai scot la capăt. Sînt pur și simplu disperat. Am adus zeci de cazuri comisiei. Pe unele nici n-au mai vrut să le vadă pentru că aveau unii membri ai comisiei treabă. Ce se așteaptă de la mine ? Eu asta pot să fac. Mărturisesc, uite, aici, nu mi-a fost frică niciodată de comisie, pentru că știam că e condusă de un om nemaipomenit, prof. Berceanu, și că membrii comisiei sînt mari medici : Cajal, Anastasatu, Butnaru, Cincă, Purice... La o ultimă ședință doctorul Mogoș spunea — și s-a consemnat în stenogramă — Leontopol are și rezultate bune, are și rezultate rele. De acord, i-a zis prof. Berceanu, dar cine are numai rezultate bune ? ! Cum să nu-i fiu recunoscător acestui extraordinar om și medic care e prof. Hociotă, care de 7 ani mă ține lîngă el, în ciuda presiunilor care s-au făcut asupra dumnealui ? Mă ține alături să facem bine oamenilor, să lucrăm... Simt că nu mai pot, vă rog să mă înțelegeți, nu mai pot...

Singura instituție care a sprijinit de la început cauza mea, ca și alte cauze similare, nici nu pot să găsesc cuvinte să-mi exprim recunoștința pentru asta, a fost C.N.S.T., organism de partid și de stat, În fruntea căruia s-au aflat și se află tovarășa Elena Ceaușescu, prof. Ion Ursu. oameni ai progresului și ai noului, care cu toate împotrivirile așa-zișilor specialiști, cu toate piedicile puse de Ministerul Sănătății din vremea aceea, au dispus, prin prof. Ion Minzatu, acest om ales și revoluționar adevărat, finanțarea contractului 2S din 1974, grație căruia s-au făcut primele testări pe animale, finalizate în lucrarea „Cercetări de farmacodinamie și farmacocinetică asupra produsului antitumoral — L1" din 1977. Această lucrare a fost înaintată imediat Ministerului Sănătății. Fostul ministru Nicolae Nicolaescu n-a luat această lucrare în considerare și a dispus repetarea la Institutul oncologic București a probelor pe animale, care dealtfel fuseseră efectuate. Rezultatul a fost același, adică pozitiv. Numai că s-a mai pierdut un an și jumătate ! Ce să mai fac ? ! Comisii, dosare, cazuri... ? Tot ceea ce mi s-a cerut am făcut. Acum mi se cere să dau medicamentul la cîteva clinici din țară. Asta n-am s-o fac. Întîi de toate pentru că nu este moral s-o fac și n-are nimeni dreptul să mă oblige să compromit această idee. Ca să vă arăt cum se poate lucra, vă voi spune că am mai acceptat o dată să se facă probe **pe animale** în România și că ele au fost falsificate. Vă aduc dovada. Va să zică medicamentul meu a fost testat pe animale în România și mi s-a spus că n-a ieșit nimic. În schimb, animalele din Argentina, după cum reiese din scrisoarea pe care vă rog s-o citiți, au reacționat.

— Dragă doctore Leontopol, animalele se comportă diferit de la o țară la alta.

— Nu se comportă animalele diferit, se comportă unii doctori diferit. Aici, nu e ideea mea, e ideea prof. Hociotă, au fost falsificate unele probe pentru a se strecura dubii asupra eficacității tratamentului.

— Bine, atunci ne permitem să citățm din Scrisoarea doctorului argentinian Felix A. Pedrero din Mar del Plata.

„Vă informez asupra lucrărilor efectuate pe animale. Cățelele adulte prezintă tumori în mamelele canceroase, din care cauză mor. Executăm biopsia acestor tumori, le administrăm medicamentul dv. și apoi facem un control. În **toate** aceste cazuri rezultatele au fost excelente. În majoritatea situațiilor, tumorile dispar. Este remarcabilă restringerea tumorilor, ca și dispariția lor. Lucrăm cu un grup de veterinari, care ne procură animalele, și sub controlul Crucii Roșii Argentiniene. Zilnic, administrăm între 9 și 10 mg pe kilocorp".

— Vreau fapte, vreau să nu mai umblu eu cu cățiula în mînă ca să fac bine oamenilor. Am fost înțelegător, am fost liniștit, dar nu vreau să mor de inimă în lupta cu niște oameni care dintr-o ambiție pe care n-o înțeleg și dintr-o răutate care nu poate fi caracteristică medicului, nu lasă nici măcar comisia să-și spună verdictul, să spună da sau ba, să știu dacă pot să-mi continui munca în țara mea sau mă las. Nutresc toată recunoștința conducerii partidului și statului, tovarășului Ceaușescu, pentru că s-a aplecat asupra cauzei noastre. Aș putea spune că dacă nu era dumneaiui mă distrugeau de mult unii. Mulțumesc aici comisiei care a avut răbdare cu mine și mulțumesc bolnavilor mei însănătoșiți, care au acceptat să vină în repetate rînduri în fața comisiei ca să se convingă toți membrii comisiei, pînă și prof. Moraru, care a semnat procesul-verbal, doar că a mai cerut continuarea experimentării, să se convingă de adevărurile mele. Nu cer nici bani nici onoruri, deși aș fi fericit dacă pentru ceea ce fac aș fi băgat în seamă Cer un colectiv cu care să lucrez, să aprofundez, stația pilot și comunicatul de presă cu privire la adevărurile mele. Cauza aceasta nu merită atîta, după 17 ani de muncă, după doi ani de cercetări ale comisiei, după un an de așteptare a rezultatului, după atîtea cîte mi s-au întîmplat ?

...Și pentru că situația aceasta nu poate continua așa, pentru că e nedrept și imoral ca adevărurile unui om să nu fie scoase la lumină spre folosul general, noi am inițiat un șir de dialoguri cu membri ai comisiei de înalți specialiști care au verificat tratamentul Leontopol. În vremea aceasta, din Italia, lui Leontopol îi sosea, în ziua de 29 ianuarie 1982, oferta firmei Janni de a vinde licența, în care respectiva firmă urma să investească totul pentru a scoate produsul în Italia și Elveția. În ceea ce ne privește, credem că produsul trebuie să fie al nostru, dar pentru asta trebuie să recunoaștem că Leontopol al nostru există. Să facem ceea ce cu înaltă probitate morală și profesională, spre lauda lor, au făcut acești mari medici, care ne-au declarat următoarele, pentru un proces-verbal ce care, dacă nu s-a învrednicit să-i facă public Ministerul Sănătății, îl facem noi.

Rezultate palpabile

Apreciez că Leontopol are unele rezultate palpabile, mai ales în tratamentul unor cancere de cap de pancreas. Am văzut prezentate comisiei cîteva cazuri, cîe m-au convins și mi-au întărit stima pentru cercetările doctorului Leontopol. Explicația e simplă. Oamenii aceia, cu cancere diagnosticate, ar fi trebuit să moară, căci medicina n-a izbutit încă, în ciuda tuturor eforturilor depuse, să găsească remediul bolii respective. Să întîrzie verdictul da, dar nu să-l anuleze. Ei bine, bolnavii lui Leontopol trăiau și unii din ei păreau să nu fi avut cancer niciodată. Să nu se înțeleagă însă că Mihai Leontopol ar fi rezolvat problema. Părerea mea e că mai trebuie cercetat, ceea ce nu-i totuna cu a fi aminat. Cauza e prea importantă ca să nu ne grăbim.

Prof. dr. doc. Constantin ANASTASATU
„Flacăra" nr. 9/1982

Treburile merg bine

— Dacă nu greșesc, eu am fost primul care am vorbit favorabil despre Leontopol. Desigur, nu mi-am schimbat opinia. Treburile merg bine, se trece la un experiment mai extins, mai multe nu pot spune. E, dealtfel, și datoria ministerului. Să lăsăm lucrurile să se desfășoare. După cum decurg cercetările am convingerea că vom ajunge la rezultate clare.

— Așa e, încă în 1980 dumneavoastră afirmați chiar în „Flacăra", în numărul din 30 octombrie, că „spre exemplu, la Leontopol, din 30 de bolnavi, 18 sînt cu efecte deosebite. Eu nu pot trece peste asta. Am informat ministerul. Este un

lucru deosebit ! Unii sînt porniți dinainte, precum într-o piesă de Brecht cînd Galileu vrea să-i arate inchizitorului cum se vede soarele cu luneta, iar inchizitorul spune : „Eu nu vreau să văd, că știu dinainte". Cum poți ști dinainte ? ! Omul ăsta arată metastaze de cancer vindecate — mai multe cazuri, remisiuni complete etc., etc. E bine că ați rămas pe poziție. E cazul însă să precizăm că, față de toate aceste constatări ferme, confirmate și de alte autorități medicale ca profesorii Dorin Hociotă, Simion Puriee, Dănilă Cîncă și alții, nu aminarea este metoda de aflare a adevărului, ci recunoașterea oficială a metodei și, implicit, asigurarea condițiilor necesare imediatei ei aplicări, în beneficiul oamenilor, al științei. Orice tergiversare devine cu atît mai riscantă cu cît, din cîte cunoaștem, și medici din alte țări sînt pe punctul de a realiza ceea ce în țara promotorului acestei metode se întîrzie fără justificări consistente.

Prof. dr. doc. Ștefan BERCEANU
„Flacăra" nr. 7/1982

Neașteptat de bine

„Fac parte, alături de alți colegi, din comisia dr. Leontopol și vă spun că sînt încă probleme în discuție. O serie de cazuri mergeau neașteptat de bine, chiar surpriză dacă vreți. Unele aveau examene ale specialiștilor anatomopatologi, altele nu aveau sau erau suspectate ca neființd cancere. Două sau trei sînt fără dubii. Unul îl am notat, o femeie, E. Z., cu un cancer de sinus pliliform (zona gîtului) văzut de dr. Dumitriu de la profesorul Dorin Hociotă. Au fost făcute biopsii și era cancer. După tratamentul cu produsul Leontopol a cedat treptat. S-a repetat biopsia și era tot cancer, dar mult ameliorat și situația femeii era mult mai bună, aproape normală. Deci nu boala în sine a dispărut, ci tumoarea s-a redus ca volum și bolnava avea o viață normală. Întrerupînd tratamentul, după o vreme a reapărut formația, era tot cancer, s-a echilibrat iar cu ajutorul tratamentului. În acest caz nu s-a vindecat boala, ci a putut fi tolerată de organism, menținut într-un echilibru care-i permite acesteia să-și ducă viața, ceea ce este foarte mult în caz că se va repeta și în alte cazuri. Colegii mai sceptici zic așa: „Da, dar se cunosc în cancere cazuri cînd cancerul a evoluat sore bine fără tratamente speciale, de la sine". Nu era cazul de care vorbesc. Ei zic să continuăm experimentul și să vedem dacă se verifică pe mai multe cazuri, vor o verificare de cinci ani, examene anatomopatologice clare și confirmate de mai mulți specialiști. Proba certă o dă timpul.

Am văzut, tot la dr. Leontopol, și cazuri care nu erau cancere și aveau evoluții surprinzător de bune. O tumoră osoasă cu evoluție rea și generalizare a unui tehnician veterinar tratat cu radioterapie și chimioterapie fără nici un rezultat, după doi ani de tratament cu produsul Leontopol arăta foarte bine, tumorile retrocedaseră sub toate aspectele. În medicină cînd obții asemenea rezultate la un bolnav grav merită să continui experimentul. Aceasta e și gîndul comisiei. Eu am pentru dr. Leontopol toată stima și-l consider cinstit, foarte serios profesional, dar, la rîndul meu, totuși nu mă grăbesc".

Prof. dr. Corneliu BUTNARU
„Flacăra" nr. 47/1980

De evoluția unor bolnavi socotiți iremediabil pierduți sînt foarte mulțumit

Să luăm, de pildă, situația doctorului Mihai Leontopol, i-am trimis și eu o serie de bolnavi, unii în stare foarte gravă. De modul cum evoluează ei, socotiți iremediabil pierduți din cauza cancerului, sînt foarte mulțumit, s-ar spune deschis. În plus, se

Prof. dr. doc. Nicolae CAJAL
„Flacăra" nr. 10/1982

Unii bolnavi au fost convingători în ceea ce privește eficacitatea medicamentului

În ceea ce-l privește pe Leontopol, unii din bolnavii prezentați comisiei au fost, după opinia mea, convingători, în ceea ce privește eficacitatea medicamentului. Medicamentului lui trebuie să i se acorde, în continuare, credit, iar doctorul Leontopol se cade să colaboreze mai strîns cu specialiștii.

Prof. dr. Dănilă CINCĂ
„Flacăra" nr. 6/1982

Leontopol, o eră nouă în tratamentul antivirotic

— Medicamentul „L" nu-i nociv, asta s-a demonstrat, asupra acestui aspect toată lumea e de acord. Discuția care se tot poartă, întîrziind un comunicat oficial, e în jurul eficacității lui. Comisia a examinat 67 din cele 300 de dosare ale autorului, dar se impune, cred, o precizare. Bolnavii prezentați comisiei, majoritatea cu cancere în faze finale, pensionați din cauza maladiei, solicitînd medicamentul „L", după ce vor fi epuizat terapia așa-zisă clasică, n-au fost diagnosticați de Leontopol. Ei au ajuns la el cu diagnostice puse de medicii din rețea sau de oncologi. A nega corectitudinea acestor diagnostice echivalează cu a nega, în bloc, capacitatea oncologilor, sau anatomopatologilor care s-au pronunțat pentru cancer ? E greu de crezut asta, dar mergem mai departe cu raționamentul. Se acceptă, și aici, în materie de diagnostic, un procent de greșeală 1 la 10 000 după statistici. Ce-ar însemna asta ? Că întocmind 300 de dosare, Mihai Leontopol a tratat 3 milioane de bolnavi și a dat, de fiecare dată în 300 de cazuri, peste erorile de diagnostic ? Și mai greu de crezut, nu-i așa ?

— Dumneavoastră, tovarășe profesor, într-o carieră de 25—30 de ani, cîte cazuri de vindecări spontane sau erori de diagnostic ați întîlnit ?

— În 34 de ani, am întîlnit două cazuri. Sigur, nu știm cum acționează medicamentul lui Leontopol. Dar la fel de ignoranți sîntem și în materie de cancer, n-am depistat cărui factor i se datorează boala. Poate că e de natură virotică, sînt tot mai mulți cei care susțin o astfel de variantă. Numai că, sînt dator să caut explicații, nimeni n-a văzut încă virusul turbării, tot la corpusculii lui Babeș am rămas, dar turbarea se tratează foarte bine. În vreme ce citostaticele, care nu oferă decît o ușoară prelungire a vieții, sînt dăunătoare organismului, medicamentul „L" nu e și, totodată, nici nu exclude celelalte terapii.

— Comisia, din cîte cunoaștem, n-a zis nici da, nici nu, ea nu face altceva decît, lertată fie-ne urmarea, să bată apa-n piuă.

— Dacă ar fi fost escrocherie, cum țipă unii, comisia ar fi zis nu din capul locului, iar cazul Leontopol ar fi fost definitiv clasat. Comisia însă nu se pronunță în nici un fel, ea solicită continuarea cercetărilor. De acord, dar în ce ritm și în ce condiții ?

— Stimate tovarășe profesor, vă mulțumim.

— Nu-mi mulțumiți, încă n-am terminat. Poate că medicamentul în discuție are o acțiune virotică cu aplicație mai largă decît în sfera neoplaziilor. Leontopol a tratat, absolut întîmplător, și cîteva îmbolnăviri de pemfigus, o maladie despre care se știe că e de natură virotică și că aduce sfîrșitul după maximum 3 ani de la declanșare. Bolnavii cărora li s-a administrat medicamentul „L" trăiesc, unii de 5 ani, și nu mai prezintă erupții. Asta e ceva, nu ? Dacă penicilina a deschis era tratamentului antimicrobian, n-ar fi exclus ca leacul doctorului Leontopol, e o ipoteză, să deschidă era tratamentului antivirotic. Pentru noi, ca români, ar fi o mare mîndrie.

Prof. dr. Dorin HOCIOTĂ
„Flacăra" nr. 11/1982

Miracolul s-a produs

— Despre tratamentul Leontopol am auzit mai întîi prin intermediul revistei „Flacăra". Metoda și conceptul terapeutic mi-au atras evident atenția prin noutatea lor absolută. Ocazia unei colaborări s-a ivit în urmă cu un an și jumătate cînd s-a prezentat la clinica noastră un tînăr inginer cu o afecțiune deosebit de gravă : seminom (tumoră la testicule) cu metastază hepatică și pulmonară. L-am tratat prin mijloacele clasice cunoscute, dar cum boala avansa, am hotărît să-l trimitem la Paris la clinica doctorului Mathe. Acolo bolnavul a fost supus unui tratament dur cu citostatice. Dar cum maladia continua să se agraveze, profesorul Mathe l-a trimis în țară, dar nu înainte de a-mi telefona, sfătuindu-mă să trimit la aeroport o ambulanță, deoarece, spunea colegul de la Paris, bolnavul nu mai are decît foarte puțin timp de trăit. Atunci am hotărît să asociem pacientului tratamentul lui Leontopol. Și miracolul s-a produs ! Bolnavul a început să-și revină, metastaza din pulmon a dispărut, ficatul s-a normalizat și după cîteva luni pacientul a redevenit un om normal, sănătos.

— Consider că metoda doctorului Leontopol este o cale cu totul nouă în terapia cancerului, că merită toată atenția specialiștilor și că mai ales, ea implică o cercetare pluridisciplinară, motive pentru care apreciez că doctorul Leontopol trebuie să beneficieze de toate tu-

noi la vut Ion în ac-sie, sta scu mi-

verzii prin care se constata neoactivitatea tratamentului Leontopol. Dacă domniile lor vor dori, revista Flacăra le stă la dispoziție spre a se exprima. Dar pentru ca

povestea să fie cu adevărat frumoasă, să fie cu adevărat fericită, credem că nu e moment mai potrivit decît acum, la un an de la încheierea lucrărilor comisiei, ca Ministerul Sănătății, prin autoritatea noblului și marelui medic care îl conduce, doctorul Eugen Proca, să dea publicității comunicatul cuvenit. După aceasta, orice extindere a tratamentului, orice aprofundare a lui, orice colaborare cu Leontopol, sînt posibile. Posibile și necesare.

Iubiți și stimați oameni ai sănătății, dumneavoastră știți mai bine decît noi toți cît de greu apărați existența fiecărui om, cîte căi greșite există și cît de unică și uneori insesizabilă e calea cea bună pe care omul o poate apuca spre a supraviețui. Povestea noastră nu e nici una de revoltă, nici una de indignare. E o poveste senină, o poveste de dragoste, dacă vreți. O poveste de dragoste de oameni. O poveste pe care vă făgăduiesc că am s-o scriu într-o carte. Atunci, desigur, o să vă mirați dv. înșivă de multele necazuri pe care le-a avut un om care mai făcea oamenii să spere și uneori să mai supraviețuiască. Între cei pe care i-a făcut să moară mai tîrziu a fost, cîndva, acum mai puțin de un deceniu, și bunica mea. Îi puseseră luminările, o pregătiseră de moarte. Și tratamentul lui Mihai Leontopol i-a prelungit viața cu un an și ceva. Ei și ? poate să se întrebe cineva. Dar eu n-aș zice, ei și ? Eu aș dori-o pe bunica mea vie măcar două săptămîni. Să vină cu broboada de lînă pe cap, s-o aștept în gară, s-o ajut să coboare scările înalte ale vagonului, s-o iau pe după umeri, să-i zic „sărut-mîna, maică !" și s-o duc să vadă că într-adevăr copiii mei au crescut și le e atît de dor de dînsa încît n-o vor putea vedea niciodată. Nu merită ? Nu meritām ? Și, după două săptămîni să plece, lăsîndu-mi în geam gutuia care mi-a luminat copilăria, în toate iernile în care toate poveștile, așa avea grijă tatamare al meu, se încheiau frumos, cu victoria binelui asupra răului și nu murea nimeni, absolut nimeni, chiar și zmeii cei răi erau nemuritori, deși Făt-Frumos le tăia capul în fiecare noapte, ei erau nemuritori pentru a apărea în noaptea următoare. Dumneavoastră, dragii mei, care desigur știți ce-i boala, și care, desigur, știți ce-i moartea, să nu mă judecați greșit că-mi sînt ochii plini de lacrimi în clipa cînd scriu. Ce să fac ? Nu pot fi obiectiv în lupta dintre viață și moarte. Încă sînt tînăr, încă sînt pripit, încă sînt subiectiv : țin cu viața.

P.S. Am primit la Constanța, într-o seară a acestei luni, un plic de la o femeie care mă aștepta în ploaie. Ea plîngea și mă ruga să citesc scrisoarea ei. Citiți-o vă rog și dumneavoastră.

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Doctore, cum de-am avut eu șansa să fiu română și să-mi redai viața?"

Vă scriu mînată de entuziasm și recunoștință față de tov. dr. Leontopol Mihai și față de Dv. care mi-ați dat șansa pe care nu o aveam, de a trăi.

Sînt în vîrstă de numai 31 de ani, dar printr-un capriciu al soartei am fost condamnată să mor în lunile august-septembrie ale anului 1981 fără drept de speranță. Și totuși...

Mă numesc Țuțuianu Adriana, sînt din Constanța, iar de 9 ani, mi-am urmat soțul în tinără, sănătoasă, fericită nu-mi umbrea existența. apare un chist la sinul operație reușită dar nu se tru a fi ferită de rec 4 ani mă simt minunat. acest incident, bineînțele cei din jur dar... în dec cep să mă simt rău, sărb le petrec aproape imobili, durerilor la coloana vertebrală.

Starea se ameliorează în ianuarie-februarie 1981 dar îmi apare o tuse pe care o pun pe seama unei bronșite, dar mai degrabă pe seama unei alergii. Boala avansează rapid, în numai 3 luni. Starea generală se alterează, tușesc des, respir rău și am dureri la oase. Totuși cu optimismul ce mă caracterizează, o clipă nu cred în nimic grav și îmi continui serviciul, viața normală. Sînt asistentă medicală; continui să asist în sala de operații la intervenții chirurgicale pe tumori maligne, să îngrijesc pacienți bolnavi de această boală groaznică și incurabilă. Știam cancerul, dar nu mă preocupam de propria-mi viață. Slăbeam vizibil, mă simțeam rău. Din momentul în care am simțit că mă sufoc, m-am prezentat pentru a-mi face examenele medicale necesare. Dintr-o dată doctorii s-au alertat, m-au trimis la Milano, Florența, am fost din nou trimisă la Siena, unde locuiesc, dar eram un caz disperat. Eu continuam să nu știu nimic, să nu-mi închipui nimic. Realitatea însă era cumplită. Cancerul primar la sîn îmi dăduse metastaze la coloana vertebrală, la oasele mari ale bazinului, plus la cei doi plămîni.

Sînt internată la Spitalul din Siena în luna iunie după multe peregrinări, unde încep să mi se facă aplicații cu cobalt la oase și în același timp o terapie cu citostatice (Eudoxan, Methotuxate, F Uracile), terapie pe care abia o s În plus, doze apreciabile de cortiz În țară familia mea primește la tența medicilor care mă îngrijesc foane disperate, spunîndu-i-se ad și anume că s-a declanșat cancerul regresiune nimicitoare, că se fac posibilul să fiu pusă pe picioare o săptămînă, ca să ajung acasă, a muri printre ai mei.

Pe data de 29 iulie 1981 ajung într-adevăr pe picioare, înarmată cu tile și siropuri, pentru a mă putea să respir.

Sora mea citise în revista „Flacă despre un anume doctor Leontopol hai, crezînd fără rezerve în tratamen lui. În noaptea de 30 iulie 1981 pleacă București și la ora 5 dimineața se zintă la poarta acestui om, neștiind va fi primită sau nu. N-a fost nevoie nici un fel de insistențe.

A fost ascultată cu răbdare, s-au pr toate radiografiile, s-a mirat mult a auzit că mi s-a făcut cortizon și i dat surorii mele cașetele cu praful c se poate numi speranță, viață. M-am prezentat și medicilor din Constanța deoarece aveam nevoie de analgezice, durerile fiind din ce în ce mai mari și continuu. Pe 25 august 1981 împlineam 31 de ani, dar nici un doctor nu credea că voi reuși să-i sărbătoresc. Din 7 august începusem că iau cașetele doctorului Leontopol Mihai, dar după o săptămînă de ezitări (eu nu auzisem de el în Italia și nici în Constanța nu se discuta). Nopțile nu mai dorm de dureri și sufocări, familia disperată pregătește tradiționala luminare. Aniversările mi-le petrec în pat, eu speriată, ai mei cu lacrimi în ochi și zîmbete încurajatoare. Cîntam „Mulți ani trăiască" fără să înțeleg bocetele de jale din sufletele lor. Ies încet pe balcon și plîng de disperare. Nu mai cred în nimeni, în viață, în doctori, în ai mei. Și vine începutul lui septembrie 1981. Din Italia primesc telefoane curioase, neîncrezătoare, intrigate. Ce mai fac ? Cum de mai sînt în viață ? Dar tușea după o singură lună de la începu- entului, nici acum nu-mi vine cepe să mă lase, am numai ase, dar, oameni buni, respir, plă ? mănînc, ce se întîmplă ?, oste telefoane din Italia, ce se Se face sfîrșit de septembrie și cet les pe stradă, am luat (un) eutate. Oasele continuă să mă sînt din ce în ce mai sigură pe nele. rezist, trebuie să-l cunosc pe ință, medicul, ponegritul, unicul Mihai Leontopol.

Plecăm într-o dimineață cu trenul de 6,45 din Constanța, eu și sora mea, și în sfîrșit după 3 ore și jumătate ajungem la București. Merg pînă la Spitalul de fonoaudiologie și aștept să-mi vină rîndul. Sînt primită prietenește, mă simt în mijlocul unui cerc de prieteni, al unor oameni de știință, nu-mi vine să cred că nimeni nu se uită la mine plin de importanță de pe altarul său intangibil de mîntuitor așa cum mi s-a mai întîmplat. Mi se fac radiografii sînt apoi studiată de dr. Mihai Leontopol, mi se spune că metastazele vor dispărea încetul cu încetul, mi se dezvăluie adevărul pe care mînut cu mînut l-am negat pe un ton aproape vesel (fac șoc, îmi vîjîie urechile) și mi se asigură că peste puțin timp mă voi duce acolo unde-mi este rostul și căminul. Ies pe stradă năucă.

Acum înțeleg încetul cu încetul că am înviat din morți.

Doctore Leontopol, cum de am avut eu șansa să fiu română și să-mi redai viața ? Cum de am avut eu șansa ca sora mea să citească săptămînal revista „Flacăra" pentru a afla de Dv. ? Cum de am eu norocul ca din mîlie de oameni care mor zilnic de cancer, eu să supraviețuiesc pentru că m-am tratat cu cașetele făcute de Dv. ? De ce sînteți

racții, învins de viață s-ar putea să renunțe la tot ? Nu, sînt convinsă că în țara mea unde m-am născut de două ori, nedreptatea nu-l poate urmări pe acest om de excepție.

Vă mulțumesc din inimă, tovarășe redactor șef Adrian Păunescu, că îmi dați posibilitatea să fac cunoscut opiniei publice cazul meu care nu este singurul. Mulțumesc tovarășului Dr. Mihai Leontopol pentru că mi-a dăruit viața și încrederea în medicina care și de astă dată este învingătoare.

Adriana ȚUȚUIANU

Vă mulțumim, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru acest nou temei pe care l-ați dat vieții sufletului tînăr și activității noastre:

„...Nu trebuie să uităm nici un moment că tineretul are nevoie și de distracție, și de sport, și de activitate culturală, și de educație patriotică socialistă".

NICOLAE CEAUȘESCU

Iubite Cenaclu Flacăra,

În momentul cînd am părăsit Sala sporturilor din Constanța doream și mă simțeam în stare să scriu cea mai frumoasă cronică a vreunei întîmplări de muzică și poezie de pînă acum. Nu cred că voi mai reuși și asta nu pentru că s-ar fi stins în mine puterile cele impresii cu care am plecat, ci pentru că momentele acelea, cînd te afli în sală și participi cu toată dragostea ta de frumos și bine, sînt unice, nerepetabile. De la spectacolele de la Iași, unde, elev fiind, am avut bucuria primelor întîlniri cu cenaclul, nu țin minte să mai fi simțit ceva asemănător. E drept că atunci încă de la început am fost în picioare și am bătut atîta din palme încît mă frigeau cînd am ieșit. Acum, la Constanța, am crezut pentru o vreme că am îmbătrînit. Dar nu, așa să fi fost și minunea tot se producea.

Muzica a declanșat în mine și în toți cei ce mă înconjurau mecanisme tainice care au făcut să erupă toată bucuria noastră de a trăi, fericirea că în acele momente eram acolo împletindu-ne clipele vieții cu muzica și poezia ce cu generozitate ni le-ați oferit, imensă ne-a fost bucuria și mulțumirea că am avut libertatea de a ne urma pornirile sufletului cîntînd și dansînd, poate nu atît cît ar fi trebuit cu adevărat și asta din cauza unor tabieri care ne sminteau că la un spectacol se impune o anumită conduită. S-a înțeles pînă la urmă că nu sîntem la o manifestare rigidă a gulerelor scrobite și fiecare și-a adus aportul prin sine la făurirea întregului ce l-a constituit sala și scena.

Cît de buni putem deveni într-o seară s-a văzut imediat. Deși pot fi acuzat de lipsă de modestie, trebuie să spun că a fost un public minunat. Aflat în Sala sporturilor a trebuit să dea dovadă și de sportivitate și a făcut-o, mă gîndesc (doar un exemplu) la florile însoțite de aplauze oferite grupului „Ecou" de bătrînul de la „Energetic" încercînd să mai salveze cît de cît onoarea pătată a liceului. Acea scrisoare le-a pecetluit pentru lungă vreme locul în ierarhia liceelor constănțene. Pedeapsa și-au primit-o. Iertați-i măcar dumneavoastră! Sînt alții care greșesc mai mult și de pe urma cărora suferim cu toții fără a fi măcar puși în judecată.

Nu se poate spune că cenaclul n-a pierdut nimic prin absența celor care ne-au deschis ochii și urechile pentru muzica tînără (firește, doar o parte dintre ei), dar asta nu înseamnă că fără acestia la cenaclu se școloapătă. O bună dovadă în acest sens o constituie Ștefan Hrușcă care ne-a incitat pe toți prin glasul său limpede, prin muzica lui curată și deschisă. Prezența sa pe scena cenaclului e o mare victorie pentru muzica tînără și o imensă încîntare pentru noi. O manieră cu totul nouă, deosebită, aduce în muzică grupul „Ecou" care a impresionat plăcut publicul din Constanța. Emoționant pînă la lacrimi a fost neîntrecutul George Nicolescu pe care l-am ascultat și văzut aici pentru întîia oară. Îi mulțumesc pentru că mi-a reamintit de idolii începuturilor într-ale muzicii noastre și pentru „Lumina ochilor" pe care, dacă ne-am obișnuit s-o avem, nu știm să-i prețuim adevărata valoare, nu știm să alungăm din fața ei tot ce-i abject și grotesc, nu știm să-i acordăm o șansă a purificării. Mihail Stan, singur membru al cenaclului de-ar fi, tot aș veni să-l văd și să-l ascult cu toată plăcerea. Și-n seara de la Constanța a dat dovada marelui său talent prin care și-a cîștigat dragostea noastră, a inegalabilei sale forțe de a ne capta atenția cu răsuflarea tăiată sau de a declanșa debordante cascade de rîs. Mircea Vintilă ne-a mai reamintit „Ce sont les neiges d'antant", ne-a mai potolit efervescența, prin izul de nostalgie adus de „Pămîntul deocamdată". Victor Socaciu a făcut însă din nou să se ridice tensiunile trăirilor interioare. Sfîrșitul ni s-a părut că a sosit prea repede. Timpul însă se înscrie în rîndul crizelor mondiale și cu atît mai mult avea să alerge mai iute în frumoasa seară — pînă la urmă cam improviziorie spus seară — de la Constanța. Nu i-am uitat desigur nici pe Nicu Alifantis, Vasile Șeicaru, Arpad Domokos, Ducu Bertzi, frații Chiriac, Mihaela Popescu, Gil Ioniță, Marian Corjos, grupul Mesaj sau Continental față de care nu mai găsesc superlative fără riscul pleonasmului.

Și în sfîrșit, dar nu în cele din urmă, vă mulțumim, stimate Adrian Păunescu pentru remarcabilul devotament față de vîrsta noastră, față de idealurile noastre, față de dragostea noastră pentru frumos, adevăr și bine. Acest Cenaclu Flacăra al Tineretului Revoluționar din Romînia reprezintă pentru noi o parte din aerul pe care-l respirăm, o modalitate de potolire a dorinței de cultură, o participare la bucuriile vieții. Mi-am permis să vorbesc despre noi și nu despre mine pentru că n-am întîlnit pînă acum vreunul care să nu fie de acord cu mine în această privință.

Mare ar fi bucuria mea și nu numai a mea, fiți siguri, dacă peste șase săptămîni vă vom putea primi din nou în mijlocul nostru. Vă așteptăm acum cînd încă locurile noastre nu s-au împestrițat cu tot soiul de indivizi, cînd putem fi noi cei buni, cei inimoși, cei tineri indiferent de vîrstă.

MAFTEI LUCIAN
muncitor în Șantierul naval Mangalia

MIHAELA POPESCU: Vocea sa se revarsă din Țara de Sus a Moldovei ca o furtună cu învolburări și vîrtejuri de viscol tîrîndu-se uneori prin pămînt, printre rădăcinile ierbii și oasele morților, alteori scăpînd clocirlii spre înălțimi atît de incredibile încît ai impresia că sunetul părăsește la un moment dat realul și se desăvîrșește în libertatea desăvîrșită a imaginației. Interpretînd o la Enescu cu două cîntece în premieră, „Cruce albă de meșteacăn" și „Mamă de soldat ucis", am avut sentimentul că vocea ei, ca și a lui George Nicolescu, face parte din zăcămintele cele mai prețioase de materii prime ale cîntecului românesc la ora de față și e o datorie patriotică să se vegheze asupra lor pînă la cea mai înaltă împlinire.

MARIAN CORJOS: Cunoscut traducător al „Poveștii lui Ioan Oțîncă" și al altor basme în mai multe limbi de răspîndire. Umorul său de cea mai bună calitate transformă sălile sporturilor în uriașe bulboane comunale în care toate produsele pe care le servește sînt de rîsul lumii. În timpul liber dintre două ouăle își înfășoară perdeaua melancoliei în jurul cuiva și așa ei încît seamănă tot cu un arab care cîntă dulcege cîntece de dragoste popoarelor.

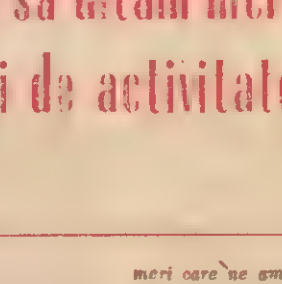

FRAȚII CHIRIAC: Rudenii de limbă română și de Moldova cu frățele nostru mai mare Nicu ne Lubiș. Unul dintre ei are vîrsta la care Lubiș a scris „Moartea că „proorel". Cîntecul lor pur pașe chiar sufletul căprioarei ucise. Prin cîntecul scris de profesorul lor și cîntat de ei, mii de oameni s au înfrupțat plîngînd din inimă și „cruncb... lui Nicolae Labiș ca într-o compilație trac că a condiției umane. Cîntecul „Toma, toma, frate" nu putea fi cîntat decît de doi frați, fie ei chiar din Moldova și fie ei chiar frații Chiriac.

DUCU BERTZI: Dresor abil al lupilor pe care subsemnatul i-a adus din nord și pe care a reușit să-i domesticească ajutat de formația „Continental". Se pare c-a fost de față cînd s-o-mpărțit norocul și că lui i-a revenit o bună parte din norocul nostru al tuturor că putem face din cîntecele populare documente care atestă identitatea noastră milenară într-o lume tot mai străină de ea însăși. De asemenea, cîntecul popular este o școală prin care ar trebui să treacă toți cîntăreții de muzică tînără dar, ca orice școală, trebuie părăsită în timpul potrivit. Fiind un om serios, Ducu Bertzi știe că succesul de care se bucură peste tot este în mare măsură al minunatelor cîntece mărunțești și se pregătește să-și creeze un repertoriu original.

GRUPUL SATIRIC „MESAJ": Un aparat complex format din patru, uneori cinci motoare cu funcționare perfectă și care sintetizează într-un cod unic locurile poluate ale folclorului sau ale limbilor internaționale, secvențe de brigadă artistică, muzică ușoară, folk, operă, operetă, romanță, film mut, film sonor, circ, cascadorie (de înaltă ținută), teatru popular, dans popular și modern, muzică disco, pantomimă, cor etc. Tot ce e semn inteligibil în comunicarea umană beneficiază în interpretarea lor de cea mai densă semnificație. În jocul lor se îmbină subtilitatea gestului unui deget mic cu grotescul întregului corp abandonat ca un obiect inutil, automatismele cu improvizația cea mai rafinată și surprinzătoare, pamfletul politic dens și categoric cu ironia sensibilă, caldă omenească.

GIL IONIȚĂ: Autor al manifestului antiatomic: „Lăsați-mă să merg pe bicicleta mea!" Spirit lucid și ambițios, cu un profil amintind de unele figuri de pe frizele persane, ține cu consecvență măsura între ironia caldă și inteligența talentată și precisă ca o lege din codul penal. De la mosii și strămoșii noștri ei a învățat să nu rămînă doar un precursor al muzicii tinere, ci și un activ combatant al regenerării ei perpetue.

MIHAIL STAN: Un actor mereu între două trenuri, autobuze, autostopuri, ocazii, un actor neobosit și un neobosit călător. În culisele scenelor și în cabine repetă cu ochii închiși versuri din cartea lui Ion Gheorghe „Elegii politice" pe care o poartă cu ei peste tot deși cred că o știe deja pe de rost. Are o voce de colos megalitic. Dacă Stînxul Bucegilor, cel cu nasul turtit de geamul invizibil al timpului, ar accepta să spună vreodată ceva, mi-l închipui vorbind cu vocea lui Mihail Stan și imediat, după primele cuvinte, toți morții pămîntului românesc s-ar vedea în pămînt cum țin prezentul patriei pe umerii lor. Între cuvintele lui tăcerea scrîșnește cu forța unor diamante învinse. Cînd tace, vorbește înăuntrul său concentrîndu-se atît de mult încît dispare din aer și nu rămîne între noi decît lumina sufletului său pur și tînăr.

VASILE ȘEICARU: Bine înfipt în scenă, cînd chitara în mînă cu siguranță cu care un soldat ține arma cînd face [illegible] monumentului eroilor, aducîndu-și pieptul în față pînă aproape de mustață și închizînd ochii săi mici de culoare bătrînă a rockului cîntă cu siguranță și tandrețe imprimînd tuturor cîntecelor sale o notă exterioară care face ca ele o prezență distinctă în cenaclu. Cînd o pusă a Beatlesilor cu alte versuri scrise în românește de Adrian Păunescu, a învățat ceva de la acestia, astfel încît marele său cîntec „Actorul" (rivalizînd în popularitate cu „Charlie Chaplin") pare să fie cel mai reprezentativ cîntec al său de pînă acum și mi-e teamă chiar ca destinul său să nu se confunde la un moment dat cu destinul actorului din poezia lui Adrian Păunescu [illegible] Vasile Șeicaru își cunoaște șansele și noi ne bucurăm că știe ceva mai mult decît noi.

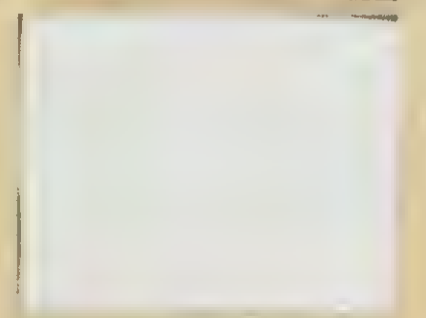

VICTOR SOCACIU: În vocea acestui cîntăreț mereu încruntat și totuși blajin ca un vîrf de munte păscut de turme liniștitoare am simțit întotdeauna un cumplit viscol dinspre stepe fisurînd pietrele Bucegilor și ale Tîmpei natale. În toate cîntecele sale, chiar și în cele lirice sau sarcastice, se simte imediat o sfîșiere tragică, un cutremur adînc de bărbat care plînge cîntînd cu tristețea cu care s-ar despărți de soție și copii și ar pleca peste cîteva clipe într-un ultim război dar și cu acea bucurie și liniște a omului care știe că arta poate destăinui orice tragedie înlocuind-o cu o frumusețe pașnică și nesfîrșită. Victor Socaciu a adus în cenaclu seriozitatea compoziției și a studiului, unitatea organică a unui stil matur, deplina moralitate a omului căruia cultura îi dă deplină siguranță de sine. Generos și pur, popularitatea nu i-a afectat cu nimic simplitatea omului bun și de treabă de la început. Victor Socaciu: un cîntec viu și adevărat ca o rană deschisă!

Așa cum am promis publicăm alături o fotografie din timpul întîmplării de muzică și poezie de la Galați, spectacol la care am înregistrat un nou record: cea mai mare densitate pe metru pătrat în ceea ce privește numărul de spectatori.

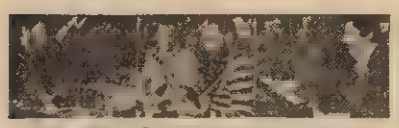

FORMAȚIA „CONTINENTAL": Fără îndoială cei patru rockmeni sînt, pe parcursul tuturor spectacolelor, cei mai solicitați dintre toți cîntăreții cenaclului și mi se pare un gest de restaurare morală cît se poate de firesc să reamintesc acest lucru tocmai pentru că uneori faptele cele mai evidente devin, la un moment dat, atît de familiare încît par să facă parte din firescul intrinsec al naturii și nici nu le mai luăm în seamă. Ne-am obișnuit atît de mult cu bătăile propriei noastre inimi încît nu ne mai gîndim nici o clipă că inima este totuși cea care ne ține în picioare. Abia cînd ea n-ar mai bate, abia cînd inima tobei lui Beisanu n-ar mai bate, cînd pălmiții sintetizatorului lui Enache n-ar mai respira, abia cînd nervii chitarelor lui Zărnescu și Mazilu s-ar dezacorda, am simți ce gol de sunet au umplut cu prezența lor în scenă acești oameni generoși și plini de solicitudine față de cîntecele tuturor celorlalți pe care le-au împachetat (ca să zic așa) într-un design atît de strălucitor încît le fac competitive cu siguranță chiar pe plan mondial. Probitatea profesională și morală a membrilor formației „Continental" este atît de evidentă încît a ridicat ștacheta de profesionalitate a majorității interpreților tineri din cenaclu sperînd ca ei înșiși să fi învățat de la aceștia că drumurile muzicii tinere au un sens unic: de la național la universal.

GEORGE NICOLESCU: Destinul său transformă tragedia în cîntec. Îl roagă uneori oamenii să cînte în spectacol înainte de a pleca în schimbul trei iar el cîntă imediat trecînd de la un cîntec la altul, de la o doină bănățeană la un cîntec de Beatles, de la o romanță pe versuri de Octavian Goga la un cîntec în limba franceză cu ușurința cu care un vehicul imaginar care ar circula doar cu combustibil spiritual ar trece de pe o bandă cosmică de circulație pe alta. Nevăzînd, îl obligă pe oameni să-l vadă atît de intens încît uriașele săli întesate de oameni par adesea niște ochi uriași a căror pupilă este cîntecul său cu care spiritul treaz al vremii prezente scrutează eternitatea. În timp ce cînta într-un oraș de pe Dunăre, un marinar care s-a întors dintr-o cursă lungă de cinci luni și-a regăsit soția în marea sală a sporturilor și în loc să se ducă acasă după mult așteptata revedere au început să danseze îmbrățișați în cuprinderea marelui cîntec numit George Nicolescu. Cînd vom fi morți și vom fi orbi de-a binele asemenea lui n-ar trebui să ne dorim altceva decît să ne călăuzească în întunericul veșnic lumina cîntecului său.

ARPAD DOMOKOS: Talentat și inimos. Niște mustăți deasupra cărora plutește în aerul întesat de ritmuri mirarea ochilor săi de adolescent maturizat frumos de muzică. O mașină de dansat cu cheia răsucită la maximum care, în clipa cînd își dă drumul, deși nu funcționează la curent, ci la tensiunea încărcată de tinerete a nervilor săi, reușește să electrizeze în cîteva clipe sala. E programat să cînte de obicei la începutul spectacolelor să facă economie de curent electric în orașele prin care trece cenaclul.

ADRIAN IVANIȚCHI: Cîntecele lui au ceva din setea de apă a albilor secate temporar, ceva din setea incurabilă a mărilor de nisip de pe Lună. Vocea îi pare jupuită de coajă ca ramurile copacilor fără frunze peste care a trecut un mare incendiu. Primăvara va birui totuși arsura inteligenței așezînd păsări cîntătoare în locul imaginarelor frunze. Cuvintele vor înflori direct pe măduva sunetului într-o stranie, invincibilă sărbătoare.

MIRCEA VINTILĂ: Nici cea mai implacabilă fatalitate n-ar fi putut nimeri o întîmplare mai fericită și semnificativă decît coincidența că Mircea Vintilă a împlinit 33 de ani în timpul desfășurării Galei 500 a Cenaclului Flacăra. Ultimii zece ani din viața lui Mircea Vintilă nu mai trebuie numărați în anotimpuri și zile ci în cîntece și în sute de mii de oameni cuceriți de cîntecele sale. La ora aceasta a destinului său, Mircea Vintilă e atît de îmbibat de muzică încît dacă o iubire fulgerătoare i-ar suci gîtul și sufletul din ființa sa ar curge atîta cîntec încît cel mai popular cîntăreț de muzică tinără din România ar deveni în scurt timp un munte blînd purtat în întregime către mare de izvoarele sale.

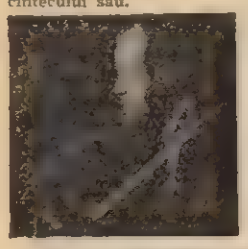

NICU ALIFANTIS: Statură mică și îndesată de halterofil, cu o față decoloratră de orice expresie ca a unui faun sculptat de un artist decadent, Nicu Alifantis aduce, în schimb, atîta căldură în timbrul cîntecelor sale încît a făcut din cumpătul și înfriguratul Bacovia un murmur pe buzele tuturor. Spirit ludic de mari disponibilități experimentale, cu o amploare personală în voce, el este autorul cîntecului „Trăiască România" care a devenit de-a lungul anilor șlagăr național și tocmai pentru că este simțit ca fiind dintru început un cîntec al tuturor, se cîntă pretutindeni și de către toți în atît de mare măsură încît cîntecul acesta nici un figurează în topul celor mai populare cîntece ale Cenaclului Flacăra la a 500-a manifestare a sa. Este un fenomen paradoxal dar trebuie să-i mulțumim lui Nicu Alifantis că ne-a arătat primul care vă fi destinul celor mai bune cîntece ale noastre: se vor întoarce în oceanul anonim de cîntece ale neamului, la zestrea durabilă a spiritualității naționale din care fac parte „Ardealul", „Nu uita că ești român" și toate capodoperele folclorului nostru. Și în clipa aceasta cînd scriu despre Nicu Alifantis mă bucur pentru îndepărtatele vremuri viitoare al căror folclor vor fi poate cîntecele și destinele noastre!

Un poet în dialog cu oamenii

În timpul spectacolelor, oriunde s-ar desfășura acestea, în orice localitate, Adrian Păunescu stă de obicei la o masă în dreapta scenei, astfel că într-adevăr Cenaclul Flacăra pare aripa sa stîngă. Cealaltă aripă a sa din dreapta rămîne invizibilă pentru cei prezenți, fiind aripa cu care poetul bate în eternitate. Cu o aripă în prezent și cu una în veșnicie, marele poet contemporan Adrian Păunescu a luat pe spatele său o întreagă generație de tineri ca pasărea fantastică din basm care îl scoate pe Făt Frumos în lumina firească a tărîmului normal. „Ne mundrim că „stăzi Cenaclul Flacăra e al oamenilor — a spus Adrian Păunescu publicului din Focșani —, încearcă să fie ca oamenii și să facă tot ce fac oamenii. Lăudîndu-vă cu noi, vă propunem să vă întîlniți cu dv. înșivă. Dacă nu sînteți atît de exploziv ca alții, sînteți în schimb profunzi. De aceea vă vom aduce în fața dv. cîntecele noastre cele mai profunde. Sîntem după o întîmplare memorabilă din Galați unde am văzut pentru prima dată în existența cenaclului atîta celulă vie pe centimetru pătrat, după o întîmplare la Ploiești unde, fiind de față și 60 de ziariști din Europa, a cîntat — aș zice eu — România tînără și a dansat Europa. În Vrancea sîntem însă într-un loc primordial al spiritului nostru național și dacă județului dv. nu i-ar zice Vrancea, s-ar putea numi cu siguranță județul Miorița. Cenaclul Flacăra e o casă care se dărîmă în fiecare noapte și noi în fiecare zi o refacem la loc. Vom încerca aici, în fața dv. și cu ajutorul dv. construcția pe care o meritați". (Din această clipă dialogul cel mai democratic cu putință între poet și oameni începe într-un ritm de întrebări și răspunsuri de o mie de ori mai viu decît îmi închipui că se întîmpla la adunările din ogoarele antice pentru că omul contemporan e mult mai bine informat decît cel antic și cu atît mai indiscret, mai curios, mai îndrăzneț și mai neliniștit. Păunescu răspunde tuturor bilete,or și vocilor din sală, între cîntece și versuri, cu sclipirea de spirit și spontaneitatea fîntînilor arteziene din marile piețe publice.) „V-am văzut mereu în aceeași uniformă — sună de exemplu un bilet care i se adresează. Țineți doliu sau de ce vă îmbrăcați mereu în negru? A-ți participat cumva la serialul „Om bogat, om sărac" ?" „O să țin seama de observația dv. plină de spirit, însă văd că dv. țineți doliu la gramatică cînd scrieți a ființoară ți. Așa că mai bine încheiați-vă nasturele dintre a și ți la uniforma dv... Volumul „Iubiți-vă pe tunuri" nu s-a retras din librării (cum susține un alt bilet). S-o fi cumpărat. Asemenea zvonuri le lansează Europa liberă: că aș fi poetul curții, că aș fi interzis etc. Da, sînt poetul curții dacă România e o curte, o curte tradițională cu nuci, cu țărani, cu copii, cu fîntîni și miei. Dacă e așa, pot fi eventual și măturătorul curții. Mulțumesc pentru ideea de a sărbători în cenaclu ziua de naștere a poetei Ana Blandiana (Adrian Păunescu recită imediat o poezie din Ana Blandiana așa cum la Ploiești a recitat din Nichita Stănescu și din Constanța Buzea, așa cum în diverse orase recită versuri la cerere din diverși poeți contemporani. Are o memorie fenomenală și cred că-și cunoaște pe de rost toți colegii din strălucita generație postlabișiană) Mulțumesc încă o dată pentru că sărbătoarea oricărei valori din România trebuie să fie o sărbătoare a noastră a tuturor". (Un bilet, solicită să se stingă lumina pentru a se face economie și să se danseze) că altfel nu dau voie oamenii de ordine. „Cei ce vor să danseze s-o facă în liniște. Cu marea sa înțelegere față de tineri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus clar că aveți nu numai dreptul de-a fi tineri ci și obligația de-a fi tineri și tot astfel, noi toți care facem cultură avem obligația să ținem seama de tinerețea dv. Dansați în liniște într-o libertate riguroasă. Nimeni n-are dreptul să vă întrerupă. Numai să știți să dansați! Nu stingeți, vă rog, lumina, pentru că nu trebuie să facem economie cu lumina care aduce lumină. Cînd avem să ne spunem ceva important, putem s-o facem și pe lumină și pe întuneric în egală măsură pentru că sîntem aici împreună și ceea ce realizăm facem într-o solidaritate și colaborare deplină. Acum cînd ritmul cîntecului e mai lent, leagănați-vă! Hai, leagănați-vă! Bucurați-vă că trăiți excepționala însemnătate a stării normale, pacea și liniștea. Știu că la Focșani prea v-a legănat pămîntul uneori cu cutremurele, dar acum vă rog să vă leagănați de bunăvoie". Tinerii din rîndurile de sus au început să coboare în sală și să danseze. Un om de ordine i-a oprit. Adrian Păunescu „Ce s-a întîmplat?". „Distrug podeaua sălii dansînd!". „Tovarășe Crihană, e vreo interdicție în sensul acesta?" „Dacă podeaua e acoperită, se poate dansa". „Băieți, e acoperită podeaua?". „Daaaa...". „Atunci oamenii de ordine să facă ordine afară și să ne lase pe noi în pace. Aici, în noi stă, în responsabilitatea noastră, a tuturor să facem ordine. Dansați!" Sala izbucnește într-o frenezie de aplauze. Mii de tineri dansează, jos, sus, la mijloc, pe laterale. Cînd sînt mai înflăcărați, izbucnesc în cîntec „Trăiască România" ca după o mare victorie și bucurie personală. Trăiască Libertatea, Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul. Apoi, tinerii dansează iarăși. În timpul cîntecului, cei rămași pe scaune se ridică în picioare cu o asemenea forță de parcă o pasăre imensă s-ar pregăti să zboare și poate că în timp ce se cîntă, sala s-a desprins demult de pămînt și toți laolaltă plutim în spațiu, în cosmosul iubirii de țară, înălțați de forța incredibilă a cîntecului și poeziei. Un nou bilet din sală face o sesizare. Adrian Păunescu îi răspunde imediat: „Mă emoționează biletul acesta pentru că îmi confirmă ideea că e revoluționar nu numai acela care luptă doar atunci cînd n-are ce lupță și cînd el are dar dorește să aibă și toți ceilalți. Dănuț Lucaciu ne scrie că mai este afară un grup de tineri fără bilete. Îi rog pe organizatori să facă tot ca unde-a intrat mia să intre și suta! Îi mulțumesc lui Dănuț Lucaciu pentru că fiind înăuntru s-a gîndit și la cei rămași afară. Cu asemenea oameni se poate face cultură" George Nicolescu mulțumește și el grupului de 12 fete de la Liceul „Al. I. Cuza", îndrumate de profesorul Nicolae Crăciun, care i-au cîntat cîntecul „Ordinea de zi" și socotește această apariție primăvăratică o victorie personală. Dealtfel, elevii de la Liceul „Al. I. Cuza" aflați în colțul drept al sălii au funcționat ca un patrat magic cîntînd și dansînd ore în șir cu cenaclul, dovedind astfel că nu trec degeaba prin școală și că profesorii lor și-au făcut pe deplin datoria. Un bilet solicită cîntecul popular „Foaie verde spic de pîine": „Cei care n-au lăsat-o pe Ileana Sărăroiu să cînte cîntecul acesta cînd trăia, n-au oare nici o remușcare acum? Vreau să întreb cu voce tare dacă neajunsul că Ileana Sărăroiu nu și-a cîntat niciodată acest cîntec la radio îl poate îndreptа faptul că toți cei care i-au interzis cîntecul regretă acum „Vai ce păcat c-a murit" ...Zid de piatră trebuie să albă în cap cel care nu i-au aprobat cîntecul ca nu cumva să afle oamenii că sînt muritori. De parcă oamenii n-ar ști și singuri că într-o zi tot trebuie să moară. Cînd eram elev la Craiova și am văzut piesa „Hamlet", după ce-am fost la atîtea piese românești și sovietice, unde totul era bine, mersi și producția sporea din două în două cuvinte, eu care mersesem de atîtea ori cu bunica în cimitir și am văzut oamenii satului meu îmbătrînind, după ce-am ieșit de la „Hamlet" m-am bucurat că trăiesc. Numai eternitatea dobitocilor e pesimistă. Arta e optimistă prin ea însăși. Arta, fie comică sau tragică, prin faptul că e valoare, întinerește omul! Cîntecul Ilenei Sărăroiu e profund uman și profund revoluționar pentru că ne arată că oricîte averi ai strînge, oricîte case de piatră ți-ai face, dacă ai moartea în tine, le vei părăsi". (Imediat sosește un bilet extraordinar semnat Curcă Elena: „Vă mulțumesc că în seara aceasta mi-ați dăruit bunul pe care-l pierdusem în urmă cu doi ani — PUTEREA DE A PLÎNGE. Încă o dată, mulțumesc!" Vă mulțumim și noi cu lacrimi în ochi!). (Și încă un bilet senzațional). „Iată ce poate gîndi un tînăr din Focșani numit Valentin Duma la ora 24 și 36 de minute, după 6 ore și jumătate de spectacol: „Vă mulțumim pentru tot și vă rugăm să nu încheiați cu un șlagăr străin seara aceasta!". Desigur, niciodată n-o să încheiem așa și ne bucurăm că ideea pornește și de la dv. — i se răspunde. Pentru acest semn de înaltă conștiință civică nu numai că nu vom încheia întîlnirea noastră cu un șlagăr străin dar vom continua cu cîntecele „Așa-i românul" și „Săracă inima mea". În fiecare noapte a vieții mele îmi propun să mă culc mai devreme și — nice A.P. — de peste zece ani mă culc numai dimineața. Îmi dedic viața și insomnia mea aproape patologică unor clipe de înaltă conștiință și frumusețe ca și acestea de aici de la Focșani, dedic dv. insomnia mea — acest exercițiu de nemoarte, această spaimă de a părăsi lumea închizînd ochii" (O voce răspunde din sală: „De asta sîntem de două mii de ani aici pentru că n-am închis ochii!") „Sîntem de mai demult aici, nu numai de două mii de ani, dar nu ne-am scos adeverințe și justificări pentru că nu ne-am simțit culpabili. Sîntem acum aici pentru că am fost dintotdeauna! Mulțumesc pentru răspunsul dv. Așa trebuie să fie o sală de cîteva mii de oameni care se simt ei înșiși, vorbesc și aplaudă pentru că sînt liberi într-o țară liberă". (Toată sala cîntă „Așa-i românul" într-o solidaritate care ne aduce aminte că Vrancea e ținutul binecuvîntat pe unde a trecut Ștefan cel Mare și mai tîrziu avea să se pecetluiască Unirea. Aici cîntecul acesta cîntat cu puterea cîtorva mii de voci și-a dezvăluit sacralitatea impresionantă a unui cîntec național) „Nu de cîntece patriotice s-a săturat lumea și tineretul patriei ci de poezii proaste. E inadmisibil să vorbești din vîrful buzelor despre patrie. Glorie veșnică acelor ce-au scris și-au păstrat asemenea cîntece nemuritoare!" (La ora 1 noaptea Arpad Domokos primește flori pentru „Oltenii lui Tudor". Zăresc și cîțiva copii dormind în brațele mamelor dar mulți dintre ei sînt treji și ascultă. Viitorul le aparține. Și noi facem deja parte dintr-un invincibil viitor!)

Publicul din Focșani este asemenea noii arhitecturi a orașului: profund, civilizat, cu o înaltă conștiință a valorii. În fața acestor oameni, Adrian Păunescu a făcut din Cenaclul Flacăra o echipă complexă, specializată în toate operațiile care fac posibilă transformarea clipei în eternitate. Adrian Păunescu, acest nou Deceneu al comunicării cu mulțimile, acest Sadoveanu al codrilor de oameni își scrie cu sînge numele pe răpezile sfîrșitului de mileniu. Din sacrificiul său continuu va naște o nouă speranță în om și în puterile bune ale spiritului nostru de mîine.

Pagini realizate de ION ZUBAȘCU

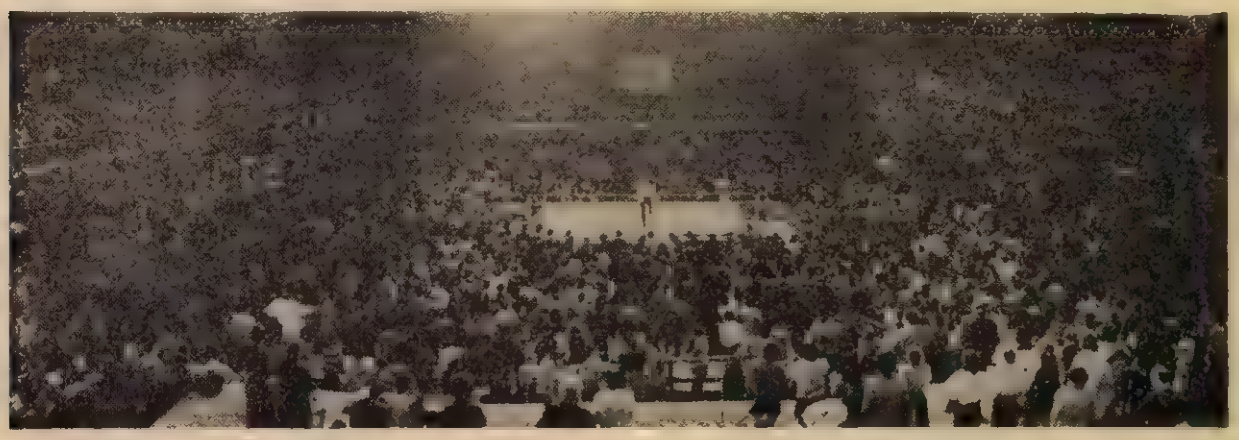

„Polivalența" : : rețeană, un ring, totuși, neîncăpător pentru o impresionantă seară dansantă.

Lumina sunetului

Cea mai emoționantă dintre toate manifestările Cenaclului Flacăra a avut loc la Școala specială de nevăzători din Buzău, în ziua de 26 martie 1982. Această școală este locul de muncă al celui mai bun dintre noi — cum spunea poetul Adrian Păunescu — și anume al profesorului de limbă franceză și membru al Cenaclului Flacăra, George Nicolescu. Un principiu de bază în activitatea cenaclului nostru este acela de a se întîlni cu oamenii care au nevoie de noi, de arta pe care o promovăm, indiferent dacă locul întîlnirii este o sală de sporturi sau o sală de clasă a unei școli generale. Și dacă întotdeauna aceste întîlniri fără ampioare s-au deosebit de celelalte prin intensitate și profunzime, prin intimitate și tandrețe, aceasta le-a întrecut pe toate. Cîntecele și poeziile noastre trebuiau să arate lumea așa cum este ea. Cu fiecare cîntec aveam senzația, cum spunea poetul Adrian Păunescu, că noi construim o imagine a lumii în tablouri sonore. Dar cea mai mare bucurie a noastră a fost atunci cînd am constatat că micii noștri spectatori ne știau cîntecele cuvînt cu cuvînt. De altfel, la intrarea în școală am fost întîmpinați cu un frumos colind pe care îl cîntăm mereu ca un semn de bun găsit, dar care aici, cîntat de elevi, a însemnat un bun venit : „Ați venit aici la noi / Cum e datina la voi / Sîntem gazde nu dormim / Vremea e să vă primim..."

Ajuns în fața microfoanelor poetul și cîntărețul Ion Zubașcu a spus : „Niciodată de la debutul meu nu am trăit o emoție atît de vie ca în aceste clipe cînd mă aflu în fața dv. Sînt profesor ca și George Nicolescu și am acasă, în Maramureș, 4 copii. Aș vrea să cînt în fața dv cu simplitatea și bucuria cu care cîntă elevilor și copiilor mei". Și într-adevăr a fost, cum spunea tot el, cel mai uman succes pe care l-au avut vreodată cîntecele lui.

Întîlnirea cu elevii lui George Nicolescu s-a desfășurat de fapt în întregime sub semnul emoției. Emoționant pînă în lacrimi a fost momentul în care conducătorul cenaclului nostru, poetul Adrian Păunescu, a recitat o poezie scrisă în timpul spectacolului, poezie dedicată copiilor pe care îi vedem iubindu-ne, iar ei nu ne văd dar ne iubesc.

A venit lumina albă pe pereți,
A venit lumina, dragii mei copii,
A venit lumina, nu ar mai veni,
A venit lumina și voi n-o vedeți.

Nu aveți prea multe în fond de văzut
Lumea e tot strîmbă, ce să vă mai spun,
Greu își duce viața-n viață omul bun
Surîsele dreptății, multe, au tăcut.

Dar promitem astăzi că-ntr-o zi, cîndva,
Dînd ce se cuvine luptei pentru om :
Banii oamenirii, genii și atom,
O să facem totul s-aveți ce vedea.
Vor veni sub stele porumbei, nu orbi
Și o lume bună, așteptatul rai
Va veni lumina și pentru cei orbi,
Va-nflori ferice alfabetul Braille.

Ca omagiu pe care îl aducem celor cărora le-au simțit doar prin auz le răspundem prin aceleași semne care suplinesc lumina

VICTOR SOCACIU ■

Noi venim de pretutindeni

Cenaclul Flacăra a poposit în ziua de 26.03 la Buzău, oraș aflat la răscrucile vînturi. În splendida sală ne gîndeam că de fapt sîntem cu toții niște călători aflați într-un han, în jurul unui foc, fiecare venit din călătoria sa cu cîte o poveste, și fiecare poveste vorbind despre o călătorie, fiindcă niște călători, nu pot povesti decît călătoriile lor.

Adrian Ivanițchi ne spune că vine din țara lui Foaie Verde și din neamul lui Făt-Frumos și-l credem pe cuvînt. Mihail Stan, sosit din mările nordului, unde visase prin Ion Gheorghe, roua boabelor de grîu, ne irită nările aducînd miros de pămînt curat, trezit după o lungă iarnă cu invitația lui la vînătoare, vînătoare care se întîmplă în fiecare zi și se va mai întîmpla atît timp cît vom continua să căutăm fiara de nerăpus care ucide în noi zilnic cîte puțin. Blondul Ștefan Iftușcă conform datinelor din leud ne întîmpină cu colindele venite din obîrșiile strămoșești, dar deschis la cuceririle moderne acceptă (și îi vine bine) rockul, mai puțin cunoscut pînă acum dacilor liberi.

Sa vină Ecoul de peste munți, spune poetul Adrian Păunescu, și două fete se apropie timid de foc ; cel mai greu este să-ți cer drepturile de-a călători la 20 de ani și dacă reușești odată, tot mai des te prinde miezul nopții cîntînd la cererea publicului. Atras de sunetele tulnicului poposește și ultimul dac liber, înverșunat călător prin istorie, povestitor al lumii de mîine, Ion Zubașcu. Tot la semnul de unire în jurul lui Arnold Dumokoș se adună moldoveanul Gil Ionida, maramureșeanul Hrușcă „Pacea ca sentință" aducînd într-o frățească legătură oameni din orice colț de țară, din orice colț de lume.

„Cîntarea României", această minunată idee a președintelui țării Nicolae Ceaușescu, a adus la lumină talente ce nu erau nouă necunoscute, între ele doi dintre cei șapte frați Chiriac din Ghermănești Dîmbovița, județul Vaslui, cîntînd „Pentru forma, fratre", chemare ce vine de foarte departe, de unde vine și cîntecul călătorit tonic 40 de ani, pentru a fi acum printre noi și după cum ne-a încredințat publicul, cei puțin aici la răscrucile vînturilor cîntecul va rămîne tot timpul gata de a se rosti încotro-i nevoie „Nu uita că ești român".

Vine și Gil Ioniță pe bicicletă,- puțin obosit, regretînd piinea neagră ce-i oferă energia necesară de-a străbate lumea, purtînd pancarta păcii mondiale. În acordul lui, grupul Continental ne poartă cu gîndul și cu sufletul slăgărelor în lume și dacă vreți pași, în mîinile căruia vor fi destinele noastre, dansează în jurul nostru, însemnă că punțile s-au deschis spre orizont, mult mai departe decît putem vedea cu ochiul, către întreaga planetă și e bine să fie așa fiindcă noi sîntem români, dar țara noastră se află pe planeta Pămînt și trebuie să deschidem porți pentru ca lumea să cunoască și ca cultura română, și ce este bun în cultura altora să fie cunoscut la noi. Numai prin cooperare cu valorile altor popoare, cultura noastră poate oferi valori care să fie comparabile pe orice plan internațional.

Poposește între noi și „ultimul om pădureț după un îndelungat și neobosit „trap din județ în județ" și ne spune o poveste despre Eșenin ce ne stringe și mai mult în jurul Focului „Focul vînăt prigonit de cînt / Zările au uitat să mai doară / De iubire întîia oară cînt / La scandal renunț întîia oară". Descalecă, de pe neînșeuatul său, Mircea Vintilă care a străbătut întortocheatul drum de la Hanul lui Manuc pînă în strada Popa Nan și ne spune emoționant povestea lui Badea Ioan așa cum n-a spus-o niciodată. Victor Socaciu rămîne la ideea că mult mai romantic e să iubești, să trăiești într-o mansardă, decît să stai pe o scară rezistabilă, și e mult mai bine să stai la răscruci de drumuri precum George Nicolescu în sufletul căruia s-au adunat cîntecele pămîntului și ni le oferă așa cum vede el lumea.

Cu un postalion întîrziat sosește Nicu Alifantis călător încă de cînd strămoșii lui au plecat pe Marea Egee în căutarea lînei de aur dar, în acest „han departe, doarme și hangiul, străzile-s deșarte" și ca oricare călător va rămîne pe drumul său singur, singur; cum spune Bacovia.

Focul de-abia mai pîlpîie, credeam că se va stinge, încetînd să lumineze fețele călătorilor obosiți, dar căldura din sufletele celor prezenți alimentează jarul care nu se va stinge niciodată la Buzău, căci altfel nu se poate explica bilețul primit la ora 2,45' în care se cere „să cîntăm un cîntec pentru scumpa noastră patrie"...

AL. BERTZI ■

A treia oară la Buzău

Seara la ora 21,30. Cenaclul Flacăra se reîntîlnea pentru a treia oară în aceeași zi cu publicul buzoian. Din nou, o sală arhiplină, din nou, același entuziasm. Și ca întotdeauna, afară, căutînd o soluție salvatoare, sute și sute de solicitanți de bilete.

Mi-a trecut prin gînd că băieții noștri ar putea fi obosiți. Mă înșelam însă. Aveam să mă conving după mai puțin de o jumătate de oră, că odată cu intrarea lor pe scenă, uitaseră de oboseala drumului de la Focșani la Buzău, uitaseră de cele peste șapte ore de spectacol de pînă atunci, uitaseră că au mîncat în grabă ; iar somnul le-a fost un... vis în ultimele zile. Ba chiar unul dintre colegii prezenți în acea seară — Valentin Gerea — cu un ton de mucalit, a rezumat totul în două vorbe : „chestii minore !"

Cu cîtva timp în urmă, cineva afirma că în general, cronicile de cenaclu abundă în superlative și asta nu e bine, pentru că exagerările nu au adus niciodată nimic bun. Ei bine, acel om, departe de a fi rău intenționat, un intelectual de prim rang cărula așa cum nu-i lipsește capacitatea de înțelegere, nu-și află tihna în căutarea adevărului, cunoștea Cenaclul Flacăra numai din secvențele sterpe, trunchiate, pe care televiziunea le-a oferit pînă acum cu o „generozitate" de care nu-i dorim să aibă parte la rîndu-i. Și dacă unii au reușit să creeze această impresie, veniți dumneavoastră, cei care citiți aceste rînduri, la un singur cenaclu măcar și veți afla adevărul ! De pildă acea seară de neuitat, nu numai pentru buzoieni, nu mă sfiesc să spun că a fost magnifică. Orașul, în care printr-o foricită întîmplare George Nicolescu și unde l-am găsit acum cîteva luni, s-a transformat atunci el însuși într-un superb cîntec. Însemnă, cred, ceva, să nu distingi în sală glasurile lui Mircea, Ducu, Victor, Zubi sau Visile (așa cum ne-am obișnuit să-i numim pe Vintilă, Bertzi, Socaciu, Zubașcu și Socaciu) care uneori și-au rostit mai puțin cîntecele decît a făcut-o publicul.

M-am întrebat uneori, chiar, dacă nu cumva acest firesc care există în cenaclu și în sălile unde el este prezent și se derulează, se confundă cu firescul trăirilor noastre cotidiene, cu firescul aspirațiilor noastre de bine și de pace. Și am constatat cu bucurie că așa este. Secretul cenaclului, acel secret la îndemîna oricui, de fapt, capacitatea și forța de a aduce în fața celor mulți problemele aflate la ordinea zilei și dorința de a le găsi rezolvarea prin idei rostite în cîntece nouăzicate de bineratice comisii fals competente, constă în abordarea directă a problemelor ce confruntă în prezent omenirea, în tratarea lor cu luciditate.

CONSTANTIN BALACCIU ■

„Parte din viața și munca tineretului"

Și iată că, simbătă 27 martie 1982, am ajuns, vorba acestui maestru de ceremonii care este Ion Breazu, directorul Palatului Sporturilor și Culturii, „s-o vedem și pe asta". Să vedem, adică, „Polivalența" adăugîndu-și o nouă și surprinzătoare valență : aceea de a fi cum nu mai fusese niciodată pînă în seara aceasta, un ring, totuși neîncăpător, pentru o impresionantă seară dansantă !

Într-adevăr, au fost momente — nu putine cîte vreme amatorul de statistici le-ar putea estima la mai mult de jumătate din cele 8 ore de spectacol — în care imensa majoritate a celor peste șapte mii de participanți la această manifestare a Cenaclului Flacăra a ținut să-și rostească sentimentul participării, dragostea de artă, dragostea de viață, ca și dragostea dragoste, bucuria de a fi tineri și de-a trăi în deplină libertate a zilei de azi, nu doar prin aplauze și prin alăturarea vocilor la cele care se revărsau de pe scenă, ci și prin acel mijloc de exprimare atît de specific tinereții și care se cheamă dans. Dans modern, firește, că, la urma urmei, și sîrba e un astfel de dans, iar ca termenul de „imensă majoritate" să nu se preteze la interpretări fac precizarea că prin asta am vrut să spun toată sala, fiindcă, la drept vorbind, nici cei care ar fi putut invoca nu știm ce reumatisme sau cei care — ah, prejudecățile ! — ar fi ținut să rămînă „foarte serioși" — n-au putut sta locului nemișcați, în clipele acelea de incandescență artistică și entuziasm debordant cînd sala însăși părea o navă ritmînd pe talazurile muzicii tinere.

N-am să stărui în a descrie cu amuzicalul meu condei un tablou pe care nici fotoreporterii noștri, atît de talentați și ajutați de tehnică nemțească, nu l-au putut cuprinde decît în detalii prea puțin semnificative și pe care, în fond, nu-l va simți și trăi în toată frumusețea sa artistică și umană decît cel ce a fost ocolo, el însuși părtaș, spectator și realizator, la această întîmplare ca toate ale Cenaclului Flacăra, care unește, emblematic, arta, tinerețea și spiritul revoluționar.

V-ar fi putut desigur emoționa cu această tulburătoare imagine a tinereții televiziunea noastră ; nu știu însă în ce măsură va reuși acest lucru întrucît deși a fost prezentă la această manifestare, a fost parcă și pentru a ne convinge încăodată că, de atîtea ori, bunele intenții se duc de rîpă din cauză că răspunderea publică e privită uneori ca un hatîr personal, iar sarcina de serviciu drept ceva care nu se poate face decît în silă. Explicit : cînd cenaclul era mai frumos, cînd vibrația politică și estetică și participarea sălii ajunseseră, să zicem, în punctul culminant, echipa tehnică de televiziune și-a strîns uneltele și a părăsit sala. „Tehnica" își terminase programul.

Să revenim însă. Reapariția, atît de așteptată și insistent solicitată prin zeci și zeci de scrisori, a Cenaclului Flacăra în fața tinerilor bucureșteni a adus, așa cum spuneam, nu doar încărcătura de experiență a celor cinci sute de manifestări ale sale, ci și pagini inedite — ca interpreți, ca repertoriu, ca diversitate a mijloacelor de expresie — mărcînd evoluția, în consens cu mișcarea gustului tînăr și a comandamentelor educative, a activității acestei instituții cultural-educative sui-generis. S-au produs pe scena Sălii polivalente mai vechii și mai proaspeții membri ai cenaclului, cărora, prin curgerea firească a vieții, le-a revenit plăcuta dar și dificila responsabilitate de a exprima Cenaclul Flacăra, în acest moment jubiliar pe care l-am numit „Gala 500". Au cîntat, au recitat, au dansat, și cînd a fost cazul, au mimat : Nicu Alifantis, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Mihail Stan, Vasile Șeicaru, Mircea Vintilă, Ion Zubașcu, George Nicolescu, Rozina Cambos și Mihaela Popescu, Ducu Bertzi, Gil Dobrică și Gil Ioniță, Ștefan Hrușcă, Arpad Domokos, frații Chiriac, Marian Corjos, grupurile „Ecoul" din Reghin și „Mesaj" din Craiova și formația „Continental" condusă de Nicu Enache. Fiecare în parte, scena în ansamblu sau împreună cu toată sala, clipă de clipă sub bagheta sensibilă și inspirată, surprinzătoare pînă la capriciu și pasionată pînă la jertfirea de sine, bagheță prin ea însăși un adevărat spectacol, a conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

Sub semnul celor trei idei emblemă „Lumină, Luptă, Libertate", manifestarea a prilejuit, și de astă dată, rememorarea unor piese de rezistență din repertoriul de adîncă vibrație patriotică, revoluționară, omenească, precum și producții artistice mai recente, premiere pentru spectatorii bucureșteni, deși de la ultima lor întîlnire cu Cenaclul Flacăra n-au trecut decît 4 luni.

Menționînd răstimpul scurs între cele două manifestări ale cenaclului — cea din noiembrie și cea din martie — petrecute în aceeași prestigioasa sală a Capitalei noastre, se cuvine să relevăm faptul că aceste două întîmplări s-au deosebit foarte mult. E, aceasta, un fapt definitoriu pentru Cenaclul Flacăra ; nici un spectacol nu e copia altuia precedent, fiecare are scenariul, regia și interpretarea sa proprie și asta se datorează indiscutabil celui care dirijează întreaga operațiune — și pentru asta, se apelează, justificat, la termenul, îndrăgit de spectatorul care are astfel pregnant sentimentul că scena îl cuprinde și pe el — de întîmplare de muzică și poezie.

Desfășurată în scurtă vreme după gloriosa sărbătoare a U.T.C. și chiar în sala în care, cu acel prilej secretarul general al partidului, președintele țării a acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste tineretului patriei, reliefînd minunatele sale tradiții de luptă revoluționară, de înflăcărat patriotism și abnegație în slujirea poporului român, noua întîlnire a Cenaclului Flacăra organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și beneficiind, și de astă dată, de sprijinul generos al organizației de partid a Capitalei, s-a constituit într-un răspuns prompt, concret la îndemnurile și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind munca educativă cu tineretul. La acele îndemnuri izvorîte din adînca sa înțelegere a problemelor tineretului, pe care numai revoluționarul permanent tînăr o poate avea, și pe care poetul Adrian Păunescu le-a evocat în desfășurarea acestei manifestări aducînd, astfel, împreună cu mîile de tineri spectatori, un profund omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, la aniversarea a 8 ani de la investirea în funcția supremă de președinte al României.

„Trebuie să înțelegem, spunea conducătorul partidului și statului, *că și distracția, și sportul, și dansul fac parte din viața și munca tineretului, a societății noastre*".

Manifestare de adîncă vibrație patriotică și revoluționară, de elevare spirituală și umană, întîmplarea de simbătă a Cenaclului Flacăra, a adăugat valențelor sale educative un nou și firesc atribut din arsenalul spiritului tînăr : dansul. Dansul care face și trebuie să facă parte din viața și munca tineretului, a început deci să facă și a promis conducătorul cenaclului, va face cu siguranță tot mai mult parte și din viața Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

NICOLAE ARSENIE ■

Record de durată

Nici nu s-a stins bine ecoul aplauzelor cu care Cenaclul Flacăra a fost însoțit în finalul spectacolului de la Ploiești, spectacol ce a deschis Gala 500 și iată că promisiunea de a reveni cît mai repede cu putință s-a împlinit. Sîntem din nou alături de acești mereu dornici iubitori de frumos, de artă adevărată, pentru că cenaclul nostru este firescul cu care ne exprimăm dragostea față de publicul așa de cald, încît de multe ori și chitarele se dezacordează, dragostea de artă, dragostea de țară.

Surpriză în clipa intrării în scenă a membrilor cenaclului. Din cauza tensiunii ridicate de pe rețea s-au ars două rînduri de stații.

Cum întîmplarea noastră începe întotdeauna la ora fixată, grupul satiric „Mesaj" din Oltenia realizează pentru început momentul de mare umor „De-a lungul timpului".

Este rîndul lui Ducu Bertzi cu cîntecul „Omul pădurii" și sala reia împreună cu noi versurile : „Doru prinde a mă-ntreba / Ce fac cu electrica / Mai dorule, mai nebune / Vezi că-i mare tensiune".

Magdalena Manole, o tînără elevă de 14 ani din Ploiești, debutează strălucit, Ion Zubașcu, remarcabil poet al generației sale, un obișnuit al cîntatului fără microfon, strigă spre sală „Lumea de mîine". În timp ce poetul Adrian Păunescu face o prezentare a posibilei ființe care întîlnită pe ici și colo capătă simbolic denumirea de „Miel", denumire ce dispare odată cu maturizarea ființei sus-numite, trezind nostalgii și amintiri cu tîlc, Constantin Popescu, șeful stației sol-cheia, electricienii Silvestru Minea și Baru Gheorghe, inginerul Răchițeanu de la IREB și Chiță Viorel și Semion Cristian de la Comitetul județean U.T.C. au străbătut aproape 70 km pentru a aduce patru stații, atît de necesare pentru desfășurarea în bune condițiuni a întîmplării noastre. Le mulțumim din tot sufletul. Citind un pasaj din cartea „De la Bîrca la Viena și înapoi" poetul Adrian Păunescu deschide spectacolul în spectacol dedicat formației Beatles. Momentul este realizat de : Nicu Alifantis, Vasile Seicaru, Rosina Cambos, George Nicolescu, Adrian Ivanițchi, Ducu Bertzi și grupul Continental. Se cîntă, se dansează cu Arpad Domokos, acest tînăr maghiar primit cu dragoste excepțională în fiecare sală din țară. De fapt reacția sălii a fost totdeauna reacția firească, frățească, în funcție de valoare, în funcție de talent.

Sala ascultă în deplină liniște un cîntec popular oltenesc și apoi se ridică în picioare și aplaudă trei cîntece în limba ebraică, interpretate magistral de Rosina Cambos, marea actriță a Teatrului Giulești.

O surpriză pentru noi înșine a fost prezența în nouă formulă a cenaclului a unei interprete deosebite, Anda Călugăreanu. Aplauze pentru Anda Călugăreanu și pentru revenirea ei în mijlocul nostru, totuși o „Fișă personală", iar apariția lui Gil Ioniță în scenă cu o bicicletă nu mai este demult o surpriză. Recitalul lui Vasile Șeicaru cuprinde cîntece scrise împreună cu poetul Adrian Păunescu într-o mică vacanță la Cheia, într-un decor minunat. Întreaga sală soptește emoționant, într-o tandrețe colectivă, „Imposibila nuntă".

Cu sufletul purificat de această atmosferă s-a cîntat mai bine ca oricînd „Trăiască România". A devenit șlagăr cîntecul „Iubirea fără acte", cu care Victor Socaciu și-a început recitalul „Voi n-aveți nici un act / Iar fără de contract / Iubirea voastră nu-i valabilă". Cel mai bun, mai profund și mai iubit dintre noi, cîștigătorul marelui premiu al Cenaclului Flacăra, George Nicolescu, artist complex, artist complet este sărbătorit și ovaționat de întreaga sală.

Cea mai lungă și, poate, cea mai impresionantă manifestare a Cenaclului Flacăra a durat 9 ore și 40 de minute. Și nici un minut n-a fost altfel decît frumos, curat și înalt.

În Top — tinerii din Ploiești.

MIRCEA VINTILĂ

Nu am spus încă totul

Toată măreția unui spectacol pare să-și mute tezaurul de cuvinte și idei de poezie și lumină, în spațiile strîmte și precise ale unui autobuz. Spectatorii devin primii trecători ai dimineții, acei cîțiva miraculoși alchimiști care au făcut din scenă și sală un singur trup capabil să ardă prin poezie și cîntec mai nu totuși incredibila energie de a transforma cuvenita masă într-o ședință obișnuită de lucru a cenaclului, în care poezia și muzica devin obiectul esențial al întîlnirii.

Deosebitele gazde care au fost organizatorii și activiștii Comitetului județean Prahova al U.T.C. în ciuda tuturor problemelor de ordin tehnic pe care le-au rezolvat pe parcursul spectacolului, s-au îngrijit ca membrii CENACLULUI FLACĂRA să fie așteptați cu masa caldă, de parcă la Ploiești am fi fost așteptați fiecare dintre noi de propria familie.

Întîlnirea a devenit astfel prilejul unui schimb de impresii în care aprecierile și felicitările gazdelor s-au împletit și cu bucuria de a avea printre noi pe activiștii ai Comitetului județean Prahova al P.C.R., care au vizionat spectacolul și cunoșteau bine activitatea cenaclului.

Schimbul de impresii, purtat cu tovarășul Ion Traian Ștefănescu, secretar cu problemele de propagandă al Comitetului județean Prahova al P.C.R., a prilejuit o trecere în revistă a momentelor de vîrf din activitatea cenaclului, mulți dintre cei prezenți avînd bucuria reîntîlnirii cu un vechi prieten, cu un comunist care atunci cînd a avut ca sarcină problemele tineretului, a sprijinit și a stimulat actul de cultură autentică al Cenaclului Flacăra.

Chitara trece pe rînd de la Socaciu la Alifantis și Șeicaru ; frații Chiriac se ajută numai de cobză în susținerea unui impresionant și vechi cîntec popular românesc care revendică necesitatea păcii și a înțelegerii între oameni ; grupul satiric „Mesaj" își improvizează o scenă din micul spațiu liber rămas între mese ; Hrușcă cîntă un cîntec nou pe care nu a apucat încă să-l lanseze la public ; toți cei prezenți cîntă împreună cu protagoniștii compozițiilor ; Alifantis încearcă să-i comunice lui Adrian Păunescu o judecată de valoare care privește pe Hrușcă ; Adrian Păunescu îl obligă însă să-și facă publică părerea și Alifantis mărturisește că este impresionat de evoluția artistică a lui Hrușcă, pe care-l consideră un cîștig deosebit pentru cenaclu și muzica tînără.

Ne-am strîns prietenește mîinile cu gazdele și noi între noi, pentru că abia acum turneul început în urmă cu opt zile lua sfîrșit.

La ora cînd oamenii din Ploiești se pregăteau să înceapă o nouă zi de muncă, lunga noapte de poezie și muzică se termina printr-o despărțire care nu avea nimic neobișnuit în ea decît frumoasa expresie a nemulțumirii că nu am spus încă totul !

MIHAIL STAN

Mulțumiri și recunoștință

La capătul acestui turneu al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, adresăm cuvintele noastre de recunoștință și mulțumire tuturor gazdelor noastre, care au asigurat cele mai bune condiții de desfășurare întîmplărilor de muzică și poezie din cadrul Galei Flacăra 500.

Aducem prinosul nostru de dragoste și recunoștință tovarășilor Ion Stoian, Ion Petre, Ion Catrinescu, Paraschiv Benescu, Gheorghe Stoica, Vasile Carolică și Ion Circei, primi-secretari ai Comitetelor județene ale P.C.R. Constanța, Tulcea, Brăila, Galați, Vrancea, Buzău și Prahova, activiștilor organizațiilor U.T.C. din aceste județe, tuturor celor ce au pus umărul spre înflorirea spiritului.

O frîntură dinamică și dintr-un Ploiești extraordinar

● Ultimul turneu al Cenaclului Flacăra, inclus în Gala 500, a început la Constanța unde au avut loc ședințele cu numerele 505, 506, și a continuat cu Tulcea (507), Bacul Smirdan (508), Brăila (509), Galați (510), Focșani (511), Buzău (512, 513, 514), București (515) și Ploiești (516 și 517).

● În acest turneu membrii Cenaclului Flacăra au lansat 6 noi cîntece. Nicu Alifantis a prezentat la Focșani, în primă audiție, cîntecul „Dacă în ai dispărea" (pe versuri de Adrian Păunescu), Ducu Bertzi, la Constanța, „Nota de plată" (versuri Adrian Păunescu), Frații Chiriac, la Tulcea, „Cine vrea război pe lume" și la Brăila „Cîntec pentru fratele meu", (amîndouă pe versuri populare), Grupul „Ecoul", la Tulcea, „Fără dimineți" (pe versuri de Sorina Feier și Magdalena Finna), Mihaela Popescu, la Brăila, „Mamă de soldat ucis" (pe versuri de Adrian Păunescu).

● Au debutat în cenaclu : Sirma Enache din Constanța, Chiraș Carancola din Tulcea, Grupul folk al școlii speciale de nevăzători și Neiu Sărmășan din Buzău și Magdalena Manole din Ploiești.

● Au revenit în cenaclu Anda Călugăreanu la Ploiești și Dinu Ștefan la Constanța (component al fostului grup folk „Opinia" din Iași).

● Spectacolele Cenaclului Flacăra din acest turneu au fost urmărite de peste 35.000 de spectatori.

Gala Flacăra 500 continuă!

După o scurtă întrerupere GALA 500 continuă după următorul program : CĂLĂRAȘI — 3 aprilie, SLOBOZIA — 4 aprilie, TECUCI — 6 aprilie, BÎRLAD — 7 aprilie, VASLUI — 8 aprilie, IAȘI — 9 aprilie, BOTOȘANI — 10 aprilie, PUTNA (orele 12) și SUCEAVA (orele 18) — 11 aprilie, FĂLTICENI — 12 aprilie, PAȘCANI — 13 aprilie, ROMAN — 14 aprilie, PIATRA-NEAMȚ — 15 aprilie, BACĂU — 16 aprilie.

În afara celor anunțate, toate spectacolele vor începe la orele 18.00. Manifestările de la PUTNA și SUCEAVA vor fi dăruite zilei de 12 aprilie, cînd se vor împlini 525 DE ANI de la ridicarea lui ȘTEFAN CEL MARE pe tronul MOLDOVEI.

Stimate tovarășe Adrian Păunescu,

Printre sutele de bilețele ce vi le-au trimis și continuă să vi le trimită tinerii din sală, primiți, vă rog, și rîndurile unui spectator cu părul de mult albit, rîndurile unui fost deținut în lagărele de concentrare naziste, care dorește să mulțumească, pe această cale, Cenaclului revoluționar „Flacăra", miilor de tineri prezenți la acest nemaipomenit spectacol pentru că, alături de ei și împreună cu ei, plînge, rîde, se bucură cu sufletul curat și împăcat, ca la 18 ani.

...La vîrsta majorității celor din sală, adică la 18 ani, eu — pentru incredibila vină că m-am născut evreu — intram pe poarta celui mai sinistru lagăr de exterminare din cîte a născocit mintea turbată a fascismului — Birkenau-Auschwitz. Șase milioane din cei care au avut aceeași vină n-au mai ieșit decît de sîrmele ghimpate. Am părăsit lagărul — împreună cu cei mai puțini, puțini, dureros de puțini, supraviețuitori — îmbătrîniți. Dintr-un lagăr nazist — indiferent la ce vîrstă intrai, indiferent cît stăteai — nu puteai ieși decît îmbătrînit. Și totuși, după aproape 40 de ani de atunci, cenaclul pe care-l conduceți, minunatul tineret din sală îmi face în seară, mai precis în noaptea aceasta de primăvară să mă simt din nou tînăr.

Atunci... acolo, cînd am aflat, cînd a trebuit să admit cumplita realitate că mama și frații mei au fost gazați și arși, iar tatăl ucis, n-am putut să-i plîng ; ochii îmi erau uscați, fumul crematoriilor îmi secase lacrimile. În noaptea aceasta, din clipa în care, în întunericul și peste tăcerea sălii, frații Chiriac — ce copii extraordinari ! — au făcut să răsune copleșitor de emoționant cîntecul „Moartea căprioarei", fulburătorul poem al lui Nicolae Labiș, lacrimile au început să mi se prelingă nestingherite pe obraji. Și am plîns, cum n-am mai plîns de mult, și la „Rugă pentru părinți", sfîșietoarele versuri ale lui Adrian Păunescu, fiind impresionant cîntate de Ștefan Hrușcă, a fost un plîns care nu m-a durut, ci m-a liniștit, mi-a ușurat povara amintirilor.

Rosina Cambos : Salom Alehem ! Pace tuturor !

Atunci... acolo, lucrul cel mai teribil n-a fost foamea, nici setea, nici bătaia, ci constatarea înspăimîntătoare că am uitat să rîd. Toți Hăftling-ii au uitat să rîdă. După eliberare, cînd am început să mă adaptez din nou la viață, să-mi încep cea de-a doua mea viață, lucrul cel mai greu a fost să învăț să rîd, să pot rîde din nou. La acest superb spectacol, cuprins de exuberanța sălii, rîd, și eu în voie — ca la 18 ani — la fiecare gest, la fiecare mișcare, la fiecare cuvînt al talentaților tineri ce alcătuiesc grupul „Mesaj".

În ameițitoarea clipă a eliberării, cînd am ieșit tropăind peste poarta dărîmată a lagărului, oricît de imensă a fost beția bucuriei, ea nu putea să mă facă să scap de acea strîngere de inimă care nu mă lăsa să uit că păsesc într-o lume pe care o știam ostilă mie, într-o lume în care, ani la rînd, nazismul și, în ton cu el, horthysmul, legionarismul și alte diverse specii de fascism au ridicat munți de ură și dispreț la adresa tuturor evreilor condamnați în totalitate la moarte, pînă la unul, pe întreg cuprinsul Europei.

Și atunci cum să nu mă bucur din adîncul inimii, în noaptea aceasta, cînd sînt martor ocular la aplauzele frenetice cu care sînt primite „Hava Naghila" și „Salom alehem", cîntate extraordinar de Rosina Cambos. Eu cred că dacă cei 170 000 de evrei din nordul Ardealului, deportați de horthyști la Birkenau-Auschwitz, și-ar fi putut imagina, ar fi avut tăria să creadă că peste ani, în Capitala Țării Românești, în sala ei cea mai încăpătoare, o artistă a unui teatru de stat va interpreta cîntece în limba ebraică și 7 000 de tineri — români, maghiari și germani — vor fredona împreună cu ea, vor ovaționa și aplauda dezlănțuit, atunci le-ar fi fost mai ușor să reziste și chiar să moară.

Iată motivele pentru care am dorit să dau glas sentimentelor mele de recunoștință față de Cenaclul revoluționar „Flacăra", față de minunatul tineret al Bucureștiului, care mi-au dăruit o neuitată noapte în care am plîns, am rîs, m-am bucurat... ca la 18 ani.

Un fost Häftling
OLIVER LUSTIG

Cu gîndul la mondiale

Terminate cu aproximativ o lună înaintea campionatelor mondiale de box, întrecerile pugilistice din cadrul Concursului internațional „Centura de aur" nu numai că nu au elucidat valoarea pugiliștilor noștri, dar au ridicat încă numeroase semne de întrebare. Iată de ce : confruntarea cu unele echipe de nestabilit nu a fost posibilă din simplul motiv că boxerii deplasați la București, în majoritatea lor, sînt necunoscuți, deci nu am putut estima la justele lor posibilități pugiliști din Cuba și din U.R.S.S., ca să dăm doar două exemple. Marile vedete nu fost lăsate acasă, pentru a fi ferite de accidente. Unii dintre boxerii noștri reputați au fost stopați, fie că nu au fost în bună condiție fizică, fie că nu fost accidentați. Rezultatul final al competiției ne este favorabil, 8 centuri de aur au rămas la București, ceea ce ar însemna, dacă ținem cont de rezultatele drumul spre München este presărat cu trandafiri. Sigur că nu trebuie să falsificăm, să denaturăm măsura. Gîndurile noastre se îndreaptă spre ochiul [illegible] și drept al secretarului federal de box Dumitru Ciobotaru, omul care [illegible] ce azi a urcat greu, dar sigur, [illegible] categoriilor și ale gloriilor sportive [illegible] ce înseamnă o competiție mondială.

Trebuie să spunem că întrecerile de la București [illegible] și-au demonstrat că, la ora actuală, boxul românesc își continuă vechea tradiție, vechea faimă. Aici cuvine un amendament, și anume [illegible] pe plan mondial, boxul amator [illegible] cunoaște gloria de altădată. [illegible] rînd sporturi mai sportive în detrimentul nobilei arte care, din păcate, a [illegible] confruntarea directă din ring [illegible] fotbalul cu intermezzourile au evoluat și măsurile de protecție sînt mai drastice. [illegible] pumn, deși boxul [illegible] rămîne o artă eshibiț, [illegible] și nu [illegible] ea am suferit [illegible] Gheorghe [illegible] exemplul dintre cei [illegible] [illegible] să „boxeri [illegible] rînd [illegible] turilor țări. Stilul său ne reamintește de o vedetă care, cîndva, a adus mari satisfacții ringului românesc, [illegible] Iată de ce nu am înțeles de ce în finală a fost decis [illegible] trei arbitri români, în timp ce arbitrul italian și cel vest-[illegible] l-au văzut învingător ? ! Trebuie să recunoaștem pentru a arăta că la masa juderilor se aflau Victor Schiopu, boxer pe care cu ani în urmă l-am admirat pentru stil, tonic și seriozitate în ring (cînd el a uitat cu ce gust amar cobora treptele ringului cînd i se fura victoria ? Este cazul să-i reamintim disputele sale cu Popa ? Ce ușor uită unii trecutul...) și Constantin Ki[illegible], arbitrul român cel mai prezent, dacă memoria nu ne înșală, la cele mai mari întîlniri pugilistice de-a lungul a peste 20 de ani. Cum de nu au văzut situația reală de pe ring ? Oricum, ei credem că nu, adevăratul cîștigător la categoria 54 de kilograme este George Ogoroșor.

Am mai putut constata că pugiliștii din Japonia, R.P. Mongolă și R.P.D. Coreeană, în ciuda faptului că, în comparație cu cei ai[illegible] boxeri, au avut mult mai puține meciuri, în ring se comportau de la egal la egal, din care motiv te întrebi : un boxer, pentru a deveni mare, are nevoie de multe meciuri, sau de serioase antrenamente la sală ? Să dăm un singur exemplu : coreeanul Sin Gen Il are 22 de ani și în palmares 35 de meciuri, dar a cîștigat centura de campion, în timp ce adversarul său din finală, sovieticul Anatoli Mikulin, are 22 de ani și 120 de meciuri. Sub această prismă trebuie revăzut modul de îndrumare a pugiliștilor noștri care par sau chiar sînt cam uzați. Datorită faptului că un boxer, odată ajuns în vîrful piramidei, este prea mult solicitat, prea mult scos în lume, din dorința unor rezultate imediate. El obosește iar diferența dintre cel din vîrf și următorul este atît de mare, încît, de multe ori, la o categorie, nu găsim două valori apropiate în același timp. Iată un exemplu : Ionel Panaite are 31 de ani și a susținut 134 de meciuri și tot în categoria 54 de kilograme. Această situație trebuie serios analizată de cei competenți, care au menirea să îndrepte cu luciditate pașii discipolilor lor, în limitele celei mai sănătoase educații, dat fiind că boxul, cum este binecunoscut, pe lîngă mari satisfacții, îți poate prilejui și necazuri, dacă cel din colț, în loc să te temperez[illegible] încită, în loc să arunce prosopul în [illegible] mai [illegible] din [illegible] în speranța loviturii de[illegible] Sau mai [illegible] mai puține lovituri decît [illegible] și [illegible] scrima pugilistică pură.

Am mai putut constata cu bucurie că, în ciuda lipsei grelilor pe mai toate ringurile lumii, la noi în țară sînt cîțiva pugiliști. Buni sau mai puțini, buni, ei există și, îmbucurător este că luptă cu curaj, spulberînd vechea teorie că la categoriile superioare mișcarea în ring este sănătoasă. Cui îi este frică de lup, să nu intre în pădure. La categoriile superioare, poate mai mult ca la celelalte, talia are un cuvînt greu de spus. Din acest motiv, prezența lui Mihai Pascal, un boxer deosebit de curajos, va fi tot timpul sub semnul întrebării. Noi am mai avut o situație similară cu Alec Năstac, dar era vorba de o altă categorie, și, mai ales, de o altă clasă de boxer.

Cu luminile și umbrele ei „Centura" a trecut. Campionatele mondiale bat la ușă și e de datoria tuturor factorilor implicați, sportivi, antrenori, federația etc., să accelereze ritmul pregătirilor pentru ca boxul românesc să facă, încă o dată, dovada marilor sale resurse. Păstrînd măsura, să ne păstrăm optimismul.

DAN BÎRLĂDEANU

Scurt, foarte scurt

Deja calificată pentru [illegible] Margareta Mureșan a [illegible] la [illegible] Belgrad, obținînd a doua [illegible] maestră. Românca a fost singura [illegible] a învins-o pe cîștigătoarea [illegible] sovietica Ahmilovskaia ● De la Hunedoara, Ion Ghițulescu ne-a pus în gînd pe calea undelor, informîndu-ne că Mircea Lucescu n-a intrat în joc „ca să nu mai dea prilej vorbelor". Am reținut doar[illegible], mulțumim frumos. ● Florin Gheorghiu a început bine (victorie la Lauda[illegible] calificarea pentru interzonal, dar a pierdut întrerupta cu Pinter. Să mai vedem ● Aflăm, cu mirare, că Universității Craiova i s-a reținut la vamă, la întoarcerea de la München, 1—1 cu Bayern, un rînd de ochi[illegible] patment primit cadou de la firma Adidas. Are și vama schipă ?! ● Prestigiosul ziar „L'Equipe" face referiri laudative la adresa Marioarei Pulcă și a Fiței Lovin, ambele laureate cu aur și, respectiv, argint la recentele mondiale de cros. Se subliniază că isprava de la Roma „marchează reapariția în prim-planul [illegible] atletice a semifondului feminin românesc" ● Hocheiștii noștri au [illegible] la Klagenfurt, ca prin urechile acului de retrogradarea în grupa C, salvîndu-se la golaveraj. Unii par să privească o astfel de comportare că pe un mare succes. Am început să ne mulțumim cu puțin ? ● Interesant și temeinic documentatul [illegible] lui Horia Alexandrescu din „Scînteia tineretului" privind statutul antrenorilor. Dacă am înțeles bine, și credem că da, antrenorilor li se cere tot mai multă activitate practică și tot mai multe documente de planificare ?! Să aibă cineva interes ca antrenorii să se transforme în contabili ?! Statutul lor trebuie revăzut, căci sportul românesc, am mai spus-o, are nevoie mai ales de calitate ● După numai 10 zile, dr. Vasile Princulescu a renunțat la postul de președinte al Chimiei Rîmnicu Vîlcea. Să fi anticipat el oare înfrîngerea de duminică ?! ● Ex-stelistul Lucian (fost la Piatra Neamț) se antrenează la F.C. Bihor, dar transferul lui rămîne încă sub semnul întrebării ● La turneul de la Halle, boxerul Radu Daniel a obținut același performanță cu multiplul campion cubanez Stevenson. Ambii au fost descalificați pentru lovituri neregulamentare. ● Un cititor Aurel Bălan, ne întreabă dacă știm de ce echipa de volei Armătura Zalău a primit un punct în clasament dacă nu s-a prezentat la meciul cu I.J.G.C.L. Brașov. Noi nu știm, poate știe federația ● Schiorii români s-au comportat lamentabil la Baleamiadă, dar cheltuiala asta, care durează cam de mulți ani, nu pare să mai surprindă pe nimeni. Nici măcar pe cei plătiți pentru un scop diametral opus, ca schiorii noștri să nu fie mereu ultimii ?! ● Echipa Spartac din Oșorare are ca antrenor un nume de renume, Ion Pîrcălab ● Marelnd duminică de două ori, în poarta mureșenilor, Dumitrache a urcat pe locul 3 în clasamentul golgeterilor absoluți ai diviziei A, după Dudu Georgescu și Oblemenco ● Urmînd să oficieze în Spania, arbitrul Nicolae Raines va fi prezent pentru a treia oară consecutiv la un campionat mondial. Puțini arbitri se mîndresc cu o astfel de lepravă ● Aflăm că la „Poli" Timișoara s-a declanșat „războiul porumbeilor" ?! Subit atras de ornitologie, jucătorul Dumitru a cumpărat cîțiva porumbei voiajori, de la antrenorul Manolache. Numai că, fiind chiar voiajori, porumbeii s-au întors la vechiul stăpîn, de unde fîrțește certuri și discuții ● La Salorno, cuplul Segărceanu — Dîrzu a cîștigat un important turneu al circuitului italian, 6—3, 6—2, în finala cu Zugarelli — Rinaldini ● Optimile de finală, ale Cupei României, disputate miercuri, au fost parcă mai liniștite decît în alți ani. Numai 3 divizionare B au pătruns în sferturi (Rapid, Gloria Bistrița și Baia Mare), cîte o reprezentantă din fiecare serie. Un singur rezultat cu adevărat neașteptat, eliminarea Stelei.

Abonamentele la revista „Flacăra"

ÎNCEPÎND CHIAR DE ASTĂZI PUTEȚI FACE ABONAMENTE LA REVISTELE FLACĂRA ȘI REBUS FĂRĂ NICI UN FEL DE RESTRICȚIE !

PERSOANE AUTORIZATE DIN M.T.Tc. NE-AU ÎNFORMAT CĂ OFICIILE POȘTALE DIN ÎNTREAGA ȚARĂ VOR PRIMI DISPOZIȚII PENTRU A NU MAI REFUZA NICI UN SOLICITANT CARE DOREȘTE SĂ SE ABONEZE LA ACESTE PUBLICAȚII.

AȘADAR, CEEA CE MULȚI DINTRE DUMNEAVOASTRĂ V-AȚI DORIT ÎNTOTDEAUNA FĂRĂ SUCCES, ASTĂZI SE POATE REALIZA : ABONAȚI-VĂ LA FLACĂRA ȘI REBUS !

OMUL CARE JOACĂ

Autofinanțarea

Trebuie să ne credeți ! Nu ne-am inculpat noi o parte infimă din conducătorii de echipe și o mare parte din arbitri încît am ajuns să ne fie într-adevăr dor de recitalurile cu adevărat maiestre ale lui nea Costică Petrea și ale lui nea Aurică Bentu ? Ce vreți mai puțin pentru început ? Ne-am suprimat, în fond, o parte din acționarii asupra regulilor din viața noastră și din joc ce au fost deveniți slabi în fața emoției ce îl inspiră cu siguranță de existență mult prea captivante pentru a nu cădea în păcate. Nu știm însă să vă spunem cîți sînt cu adevărat vinovați și, desigur, cîți vor mai rămîne, destul de mult din ce-au făcut cu toții, din ce vor mai fi capabili să făptuiască pe lîngă [illegible] rămași, ce le reprogramează [illegible] și, ceea ce este mult mai dureros, [illegible] a putut ca să-i îndemne spre tumbele de înșelăciune cu care ne-au călcat jurămîntul olimpian al corectitudinii disputelor sportive în fața supremului judecător — marele public. De aceea, cît mai e timp, luați și voi, plăcute aurate, ca ordin de zi ce vă vroa numai bineînțeles, reușitul indemn auzit acum cîteva luni ce exploda parcă din paginile lui Bacalbașa : „Opriți-vă, gata, ajunge !"... urmat de firească nedumerire a fi[illegible] personaj. „Unde vreți să ne oprim ? Pînă cînd ulukorul „nomina odiosa" va prami răspunsul pe care-l așteptăm, nu să mă opresc la un imperativ de care fotbalul nostru are mare nevoie pentru a deveni din toate punctele de vedere cel puțin pe [illegible] [illegible] [illegible]

14

Anul XXXI (I 100)
Vineri, 9 aprilie 1982

„Buzăul are încă rezerve serioase pe care le va pune cît mai repede în valoare"

— Permiteți-ne să începem, stimate tovarășe prim-secretar, prin a reaminti că Organizației de partid a județului Buzău i s-a conferit, recent, Diploma de onoare pentru ocuparea locului IV pe țară în întrecerea privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în 1981. Chiar dacă locul IV nu e locul I, nu e, desigur, nici măcar locul III, ei pare să însemne că județul se află angajat, mai mult ca oricînd, pe un drum ascendent.

— Firește, distincția primită ne-a bucurat. Cu atît mai mult cu cît Buzăul n-are, în materie de agricultură, o tradiție deosebită, el deținînd, e adevărat, o întinsă zonă de șes, dar avînd și o parte însemnată din suprafață ocupată de dealuri și munți. Așa stînd lucrurile, repet, Diploma de onoare ne-a bucurat, ea constituind un puternic imbold în activitatea de zi cu zi a oamenilor muncii din județ, recunoscuți pentru hărnicia și ambiția lor, dar ne-a și îndîrjit. De ce ? Pentru că, o spun cu toată sinceritatea, rezultatele din 1981 n-au avut darul să ne mulțumească. Am făcut progrese mari la toate capitolele, dar județul are încă rezerve serioase, pe care și-a propus să le pună pe rînd în valoare. Buzăul poate mai mult și cînd afirm că va da, chiar în 1982, mai mult, nu exprim atît un punct de vedere personal, cît mă fac ecoul hotăririi ferme a buzoienilor ca județul lor să se încadreze și mai temeinic în înaltele exigențe ale etapei actuale.

Interviu cu tovarășul VASILE CAROLICĂ, prim-secretar al Comitetului județean Buzău al P.C.R., președinte al Consiliului popular al județului Buzău.

— V-am invita să faceți referiri mai ample la anul 1981. Care au fost izbînzile lui, care au fost poticnelile lui ?

— N-a fost un an prea bun, în ciuda multor acumulări. Cu toate că am depășit indicatorii de plan la producția netă și la productivitatea muncii, deși volumul la export a crescut, față de 1980, cu 5 la sută, iar capacitățile industriale și agrozootehnice date în folosință au fost numeroase, 45 la număr, rezultatele n-au strălucit. În orice caz, ele n-au reușit să reflecte decît parțial forța economică a județului, mult superioară. În pofida acestei nemulțumiri, care e a noastră, a tuturor comuniștilor și oamenilor muncii din județ, s-au făcut, și în 1981, importanți pași înainte, Buzăul înscrîndu-se în ritmul accelerat de dezvoltare a țării. Materializînd un volum consistent de investiții, harta industrială a județului s-a îmbogățit cu noi obiective, o fabrică de tricotaje de tip bumbac la Nehoiu, una de mobilă stil tot acolo, o turnătorie de fontă la Rîmnicu Sărat, o fabrică de mobilă în aceeași localitate etc., etc., saltul de la Buzăul de altădată la cel de azi fiind, și din punct de vedere industrial, de domeniul miracolului, orice comparație avînd puterea de a proba justețea politicii partidului și statului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării. În aceste condiții, îmi permit să apreciez că județul dispune pe lîngă un puternic detașament muncitoresc, omogen și devotat, de tot ce e necesar pentru a realiza obiectivele pe 1982 și prevederile întregului cincinal. Însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, insistă asupra ideii că nu avem de făcut de nou, de munca noastră, ca România socialistă să-și continue mersul avîntat, să se dezvolte mereu și, la sfîrșitul cincinalului, să păsească într-un nou stadiu, de țară mediu dezvoltată. Buzoienii știu asta și sînt decișî să-și aducă, într-o măsură și mai mare, contribuția la zestrea de valori materiale și spirituale a patriei.

— Credem că veți fi de acord că o astfel de discuție nu poate trece în revistă întreaga industrie a județului, de aceea v-am ruga să punctați realizările cele mai importante. Mai concret, stimate tovarășe prim-secretar, ce ramuri buzoiene în peisajul actual al industriei românești ?

— Se fabrică, în județ, cîteva produse unicat, prețuite deopotrivă în țară și peste hotare. Parbrizele pentru „Dacia" și, în curînd, pentru „Oltcit" sînt, ca să zic așa, monopolul industriei buzoiene. Singurele ferodouri care se realizează în țară se fac la Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare din Rîmnicu Sărat. Județul furnizează 80 la sută din producția națională de electrozi de sudură, iar Întreprinderea de aparate de cale din

(Continuare în pagina 4)

OVIDIU IOANIȚOAIA

Noua politică energetică

Constatînd că era energiei ieftine este revolută, dacă nu definitiv, pentru o lungă perioadă de timp, omenirea a aflat totodată că pentru ceea ce produce, consumă o mare cantitate de energie. Mult prea mare. Și, ca urmare, odată cu ample campanii pentru identificarea de noi surse energetice, mai puțin sau deloc utilizate pînă atunci, destășoară acțiuni la fel de energice pentru un consum energetic mai mic și mai eficient. Criteriul minimizării consumurilor energetice dobîndește calitatea de reper fundamental în dimensionarea și evaluarea oricărei activități. Și și obțin o seamă de rezultate, unele destul de încurajatoare. Astfel, potrivit datelor prezentate de dr. Emil Costin într-un număr al Revistei economice, în numai trei ani, 1974—1977, consumul de energie electrică pentru 1 000 dolari venit național se reduce cu 8 la sută în Franța, cu 10 la sută în Marea Britanie, cu 20 la sută în R.F. Germania. La noi, în același interval de timp, reducerea e ceva mai mare — de 25 la sută. Să nu uităm însă că noi realizăm o unitate de venit național cu un consum mult mai mare de energie decît țările amintite.

Se spune adesea că, azi, cea mai importantă sursă de energie este economisirea, reducerea consumurilor, gospodărirea rațională

(Continuare în pagina 2)

VASILE BARAC

APRILIE 1457—APRILIE 1982

525 de ani de la înălțarea în Tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare

Jurămînt la Putna

Ridică-te, Ștefane, și vezi-ți liii,
Că vremea în lume e grea,
Credință veșnică patriei noastre
Jurăm Măria — Ta.

Luați-vă-n brațe copiii,
Ca pe strategice arme,
Haideți cu toții la Putna
Unde Măria-Sa doarme.

Doamne a toată Moldova,
Nu te-am făcut de rușine,
Sufletul nostru te cheamă,
Are nevoie de tine !

Înconjurîndu-ți mormîntul,
Ștefane, Ștefan cel Mare,
Reînviază o clipă,
Că ți-am adus închinare.

Tot ce-ai visat o să fie
Precum lăsatu-ne-ai slova
Casă a dacilor liberi
Este și fi-va Moldova.

Iată-ne aici toți plăieșii,
Iar un poet mai înginã
Tragic din clopotul Putnei
Tainica doină română.

Cu înnoită putere
Neamul întreg să tresară,
De la mormîntul lui Ștefan
Să ne luptăm pentru țară.

Doamne, jurăm lîngă cripta
Care în piatră te leagă,
Că vom păstra peste veacuri
Patria noastră întreagă.

Luați-vă-n brațe copiii,
Dați-le sfînta poveste
Cum că mormîntul lui Ștefan
Leagăn al neamului este.

ADRIAN PĂUNESCU

„Și cînd totul va fi gata, s-o muțe la ea și lata"
TUDOR ARGHEZI

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Lucrările Marii Adunări Naționale

Importante legi în contextul noii revoluții agrare

Lucrările în plen ale sesiunii a cincea a celei de-a opta legislaturi a Marii Adunări Naționale, desfășurate la 1 aprilie 1982, au coincis în mod fericit cu împlinirea a opt ani de cînd forul suprem al țării, consacrînd prin votul său unanim voința națiunii, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă funcție de stat, aceea de președinte al Republicii Socialiste România. Importantele proiecte de legi care s-au dezbătut și aprobat la această ultimă sesiune poartă ele însele pecetea puternicii personalități a președintelui nostru, a clarviziunii și dinamismului său.

Printre proiectele adoptate, două reține în mod deosebit atenția, pe linia preocupărilor intense ale conducerii de partid și de stat pentru dezvoltarea continuă a agriculturii, pentru ridicarea potențialului productiv al pămîntului și pentru o mai înaltă eficiență a acestei ramuri de bază a economiei naționale.

Legea privind retribuirea muncii în unitățile agricole socialiste reglementează într-un spirit nou principiile generale ale sistemului de retribuire în cooperativele agricole și asociațiile economice intercooperatiste, asigurînd cointeresarea materială a cooperatorilor și a celorlalți lucrători. Totodată, sînt incluse prevederi tinzînd, și în acest domeniu, la aplicarea mai fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar.

Ținînd seama de faptul că izvorul principal al bogăției îl constituie munca, noul act normativ prevede creșterea gradului de ocupație a timpului de lucru al cooperatorilor și al celorlalți lucrători pînă la 300 zile pe an. În ce privește formele și condițiile de retribuire, legea accentuează necesitatea generalizării în toate sectoarele a acordului global, ca mijloc important de întărire a spiritului muncii colective, a răspunderii echipelor, fermelor și brigăzilor, în realizarea producțiilor și beneficiilor planificate și sporirea productivității muncii.

Urmărind cointeresarea și stabilitatea muncitorilor cu o bună calificare în zootehnie, noua lege asigură un nivel sporit de retribuție lucrătorilor din acest important sector. În același scop, pe lîngă lotul de teren în folosință personală și celelalte drepturi ce se acordă cooperatorilor, aceștia vor primi o pensie mărită, reprezentînd 80 la sută din nivelul pensiilor de care beneficiază muncitorii din unitățile agricole de stat.

Legea conține și alte reglementări de natură să contribuie la ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități din cooperativele agricole de producție și asociațiile economice intercooperatiste, să sporească aportul acestora la dezvoltarea generală a țării.

După cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor, ca o expresie a caracterului profund democratic al orînduirii noastre socialiste, proiectul legii a fost supus, în perioada aplicării experimentale, dezbaterii publice în adunările generale ale unităților agricole cooperatiste. Ca urmare, s-au primit o serie de propuneri din care o parte, apreciate utile, au fost incluse în proiectul care, de la 1 aprilie, a devenit lege.

În aceeași sesiune a fost adoptat proiectul de lege privind organizarea producerii și folosirii raționale a resurselor de nutrețuri. Această lege a izvorît din necesitatea îndeplinirii programului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare, de creștere substanțială a producției zootehnice în acest cincinal prin realizarea efectivelor de animale la toate speciile, asigurarea producției de furaje necesare, utilizarea acestora în condiții de maximă eficiență economică și, pe această bază, satisfacerea în mai bune condiții a aprovizionării populației cu produse animale și a altor nevoi ale economiei naționale.

Pentru folosirea cu randament ridicat a tuturor suprafețelor destinate producerii furajelor, potrivit noii legi unitățile agricole au obligația să stabilească structuri corespunzătoare de culturi de înaltă productivitate și cu un conținut ridicat de substanțe nutritive. O atenție deosebită se acordă valorificării superioare a pajiștilor naturale și cultivate, în care scop deținătorii sînt obligați să asigure executarea întregului complex de lucrări necesare.

Subliniind importanța cultivării cu randament a tuturor terenurilor pe care se pot produce furaje, legea prevede dreptul cooperatorilor care contractează animale și produse animale la fondul de stat de a beneficia cu prioritate (potrivit hotăririi adunării generale a C.A.P.) de suprafețe de teren pentru producerea furajelor în cultura a doua și de atribuirea de fînețe pentru executarea lucrărilor cu plata în natură.

În perioada aplicării experimentale — s-a arătat la sesiunea M.A.N. — oamenii muncii din agricultură, exprimîndu-și sprijinul și pentru aceste reglementări, au făcut și unele propuneri de îmbunătățire, de care s-a ținut seamă.

Noile reglementări, care au devenit legi prin votul unanim al Marii Adunări Naționale, se înscriu în contextul ansamblului de măsuri luate în ultima vreme privind perfecționarea activității în agricultură și realizarea unuia din obiectivele majore stabilite de Congresul al XII-lea al partidului : o nouă revoluție agrară în patria noastră.

L. NICULESCU ■

La temelia bunăstării — munca și ordinea

Ținută în zilele cînd întregul nostru popor sărbătorea și omagia cu cel mai profund respect și cu dragoste nemărginită împlinirea a opt ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost investit în înalta funcție de președinte al României socialiste, plenara de săptămîna trecută a C.C. al P.C.R. a dezbătut probleme de maximă importanță pentru înfăptuirea hotăririlor Congresului al XII-lea al partidului, a prevederilor planului pe 1982 și, de asemenea, pentru creșterea și întărirea continuă a rîndurilor partidului, pentru aplicarea neabătută a politicii de cadre, pentru soluționarea în spiritul democrației socialiste a sesizărilor oamenilor muncii, pentru creșterea continuă a contribuției țării noastre la apărarea păcii și la dezvoltarea colaborării internaționale. În mod corespunzător, plenara a adoptat hotăriri și alte documente cu privire la realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990, cu privire la unele măsuri pentru realizarea programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială a populației, la activitatea internațională a partidului și statului nostru, la efectivul, compoziția și structura organizatorică ale partidului, la activitatea desfășurată în 1981 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului, cu privire la rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii.

Prin vasta problematică abordată, prin concluziile la care s-a ajuns și prin hotăririle luate, prin întreaga lor desfășurare, lucrările plenarei au evidențiat încă o dată rolul esențial, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în înaintarea României pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, grija sa deosebită pentru perfecționarea activității economico-sociale și aplicarea noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și autogestiunii muncitorești, pentru asigurarea mersului ascendent al economiei noastre naționale și creșterea bunăstării poporului, pentru sporirea contribuției țării noastre la rezolvarea problemelor complexe ale contemporaneității, la asigurarea păcii și colaborării în lume. Plenara a relevat, de asemenea, capacitatea deosebită a secretarului general al partidului de a investiga adînc realitatea pentru a formula soluțiile cele mai potrivite, capabile să asigure evoluția vieții economico-sociale pe baze științifice, în deplin acord cu realitatea, forța de pătrundere și de sinteză a cerințelor legilor obiective ale construcției socialiste în condițiile specifice ale țării noastre în actuala ei etapă de dezvoltare. S-a subliniat că vigoarea și dinamismul economiei noastre socialiste atestă justețea politicii Partidului Comunist Român, al cărei promotor consecvent este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Atenția de căpetenie se acordă în cuvîntare analizei celor mai importante și mai actuale probleme ale planului pe 1982, cel de-al doilea an al cincinalului : folosirea la maximum a tuturor capacităților de producție în toate domeniile de activitate ; măsuri hotărîte în vederea reducerii consumurilor materiale, a consumurilor energetice ; recuperarea și refolosirea materialelor din toate sectoarele, inclusiv recuperarea energiei și refolosirea surselor de energie ; ridicarea calității și nivelului tehnic al producției, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și competitivitate ; creșterea rentabilității și eficienței economice ; folosirea cointeresării materiale ca stimulent pentru realizarea planului ; măsuri ferme pentru creșterea efectivelor de animale, pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole de primăvară, a însămînțărilor. În vederea asigurării unei baze trainice pentru o recoltă bună. Tocmai în scopul înfăptuirii exemplare a acestor sarcini, secretarul general al partidului a adresat clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor celor ce muncesc îndemnul de a-și mobiliza toate forțele, toate capacitățile creatoare, de a utiliza din plin marile rezerve existente.

Pentru realizarea acestor obiective, subliniază cuvîntarea, sînt necesare creșterea responsabilității față de angajamentele luate, concordanța dintre vorbă și faptă, promovarea unui stil de muncă eficient al cadrelor de conducere, prin contactul direct, nemijlocit cu terenul, cu făuritorii bunurilor materiale. Legat de problema cadrelor, cuvîntarea scoate în evidență necesitatea dezvoltării în continuare, și mai puternică, a spiritului revoluționar, a combativității partinice, necesitatea respingerii cu intransigență a oricărei abateri a oricărei încălcări a normelor eticii și echității socialiste.

Făcînd o analiză profundă și competentă a celor mai importante probleme care stau în fața poporului român în momentul de față, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. trasează cu limpezime căile ce trebuie urmate și modalitățile concrete de acțiune pentru a se asigura trecerea la o nouă calitate a muncii și vieții, pentru a asigura o mai strînsă unire a eforturilor în vederea înfăptuirii obiectivului fundamental al politicii partidului — progresul economico-social al patriei și creșterea bunăstării întregului popor.

L. CODRU ■

Noua politică energetică

(Urmare din pagina 1)

a energiei și combustibilului de care dispunem. Afirmația nu are doar o valoare propagandistică, pentru că producția de energie nu va putea crește în deceniile următoare decît în măsura identificării de noi surse și aplicării tehnologiilor necesare pentru valorificarea lor economică. Sursa principală și condiția hotărîtoare a dezvoltării în continuare în ritm susținut a economiei naționale rămîne — așa cum se arată în programul național de producere a energiei electrice și dezvoltarea bazei energetice — asigurarea unei creșteri substanțiale a eficienței economice în utilizarea combustibililor și energiei electrice. Cît de importantă este această sursă pentru economia noastră națională rezultă fie și numai din datele pe care le prezentăm în continuare. Potrivit planului de dezvoltare a bazei energetice a țării, pînă în anul 1990, producția de energie electrică urmează să fie la sfîrșitul acestui deceniu de 110 miliarde kWh, cu aproape 50 la sută mai mare decît în anul 1982. Un indice mediu de consum energetic la 1 000 lei producție industrială neschimbat, ar limita creșterea producției industriale a României pînă în anul 1990 la un spor de numai 50 la sută. Știind însă că la noi acest indice este foarte ridicat — de două și chiar de trei ori mai mare decît în țările dezvoltate industrial — micșorarea lui la nivelul celor realizate în aceste țări ar permite ca la o producție de energie electrică nu mai mare decît cea care se va obține în acest an, deci fără nici o capacitate în plus, să se obțină o producție industrială de două, trei ori mai mare. Iată motivul pentru care unul din obiectivele fundamentale ale dezvoltării viitoare a României este atingerea și depășirea, în cel mai scurt timp, a celor mai bune realizări obținute pe plan mondial în ce privește consumul energetic pe unitatea de venit național. Iată de ce strategia energetică pe termen lung concepută de partid se axează pe creșterea eficacității folosirii energiei în toate domeniile activității economico-sociale, cu precădere în activitatea industrială, principalul domeniu de consum energetic al economiei noastre.

O treabă nu foarte simplă și deloc ușoară. O chestiune care nu se realizează de pe o zi pe alta. Pentru că nu este deloc simplu să asiguri într-un timp scurt adaptarea la tendințele actuale ale economiei mondiale a unei industrii concepută în condițiile unei energii ieftine și abundente, cînd altele erau criteriile ce confirmau eficiență și modernitate uneia sau alteia dintre subramurile economiei naționale. Adaptarea la aceste tendințe cere acum, înainte de toate dezvoltarea mai rapidă a ramurilor de prelucrare superioară, furnizoare de produse de înaltă tehnicitate, cu consum mic de materii prime și energie, paralel cu limitarea la strictul necesar a producției ramurilor mari consumatoare de materii prime și energie. O asemenea restructurare trebuie să urmărească evitarea risipei de mijloace de producție pe care o implică de regulă o astfel de operațiune, îmbinarea criteriilor eficienței imediate cu cele de perspectivă, asigurarea bazei materiale și financiare necesare dezvoltării ramurilor eficiente din punct de vedere energetic. La aceste schimbări în opțiunile dezvoltării trebuie adăugate, așa cum rezultă din Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, preocupările pentru modernizarea tehnologiilor și raționalizarea fluxurilor de producție, eliminarea tehnologiilor învechite, restrîngerea utilizării de materii prime și materiale energointensive, creșterea continuă a randamentelor de transformare a energiei de la forma primară la cea de utilizare pentru a obține un efect economic sporit, recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și de combustibil rezultate din procesele tehnologice.

Trecînd în revistă aceste orientări de excepțională însemnătate pentru dezvoltarea viitoare a României, am reamintit de fapt una din principalele caracteristici ale planului pe anul în curs, care asigură realizarea în anul 1982 a unui spor de venit național de 5,5 la sută, cu un consum de energie electrică cu cel mult 3 la sută mai mare decît în anul precedent.

Economisirea energiei, această bătălie ce nu poate fi în nici un fel ocolită, are pentru economia noastră națională o dublă însemnătate. Pe de o parte, pînă la identificarea altor rezerve, neclasate, rămîne principala sursă de energie, fără de care progresul neîntrerupt al economiei este de neconceput în actualele condiții economice internaționale. Pe de altă parte, acțiunea de economisire a energiei imprimă dezvoltării o orientare netă spre luturile interioare ale producției materiale, conferind economiei românești eficiență și competitivitate.

Pentru un climat de încredere și colaborare în Balcani și în întreaga lume

La sosire pe aeroportul Otopeni.

In timpul vizitei la Întreprinderea de calculatoare din București.

Vizita în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a șefului de stat al Republicii Turcia, generalul Kenan Evren, reprezintă o expresie a dorinței celor două state de a extinde continuu prietenia și colaborarea dintre ele și de a contribui la instaurarea unui climat de încredere, colaborare și bună vecinătate în această parte a Europei și în întreaga lume. Noul dialog româno-turc oglindește pregnant cursul ascendent al relațiilor dintre cele două state.

În ultimii ani au avut loc rodnice contacte la nivelul cel mai înalt între România și Turcia. Recenta sesiune a Comisiei mixte guvernamentale româno-turce de cooperare economică a reliefat rezultatele încurajatoare obținute pe linia colaborării industriale și tehnice, în cadrul acțiunilor de cooperare în domeniile prospectării și valorificării resurselor minerale, electrificării și termoficării, prelucrării produselor petroliere și chimice, metalurgiei, transporturilor, agriculturii, economiei forestiere și turismului.

Convorbirile oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și generalul Kenan Evren, începute la 5 aprilie cu relevat, în contextul favorabil mai sus arătat, extinderea raporturilor comerciale, creșterea însemnată a schimburilor comerciale dintre România și Turcia. S-a apreciat că rezultatele obținute constituie premise bune pentru intensificarea și diversificarea în viitor a colaborării bilaterale, îndeosebi în sfera producției materiale, în conformitate cu potențialul economiilor naționale ale celor două țări. A fost manifestată de ambele părți hotărîrea de a valorifica cu eficiență largile posibilități existente pentru amplificarea și adîncirea conlucrării economice, industriale și tehnice. S-a căzut de acord să fie sporite eforturile pentru extinderea în continuare a schimburilor comerciale, pentru identificarea unor noi forme de colaborare, pentru promovarea mai intensă a conlucrării în importante domenii — industriile petrolieră și minieră, energia electrică, siderurgia, agricultura, transportul naval și rutier — pentru inițierea unor noi acțiuni de cooperare, reciproc avantajoase. A fost relevată, de asemenea, dorința de a se multiplica contactele în alte sectoare de activitate : cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, pregătirea cadrelor tehnice, cultura și arta, turismul.

Vizita generalului Kenan Evren în țara noastră — încă în curs de desfășurare în momentul cînd aceste rînduri merg la tipar — a prilejuit conducătorilor celor două state un larg tur de orizont al problemelor internaționale, un aprofundat schimb de păreri asupra situației din Balcani, căreia atît România cît și Turcia îi acordă o atenție deosebită. Trebuie subliniat că azi există în această frămîntată zonă a Europei condiții noi, care, după cum aprecia președintele Nicolae Ceaușescu la 2 aprilie, în interviul acordat trimisului special al cotidianului turc „Güneș", „creează premise pentru a se ajunge la soluționarea tuturor problemelor dintre țările acestei regiuni pe calea tratativelor și, totodată, pentru o extindere a colaborării și transformarea Balcanilor într-o zonă fără armament nuclear, într-o zonă a colaborării pașnice".

Aceste generoase idei au fost subliniate și amplificate cu prilejul dineului oficial oferit de președintele Nicolae Ceaușescu în onoarea generalului Kenan Evren la 5 aprilie. **„Fiind situate în aceeași regiune geografică, a Balcanilor** — a arătat președintele Republicii Socialiste România în toastul rostit cu acest prilej — **România și Turcia au multe interese comune. Ele sînt interesate să conlucreze activ pentru ca, în zona în care trăiesc, în Europa și în lume, să fie instaurat un climat de încredere și colaborare care să le permită lor și tuturor popoarelor să-și consacre plenar eforturile în direcția propășirii economice și sociale, în condiții de liniște și pace".**

„Acordăm o mare importanță raporturilor noastre cu România — a arătat înaltul oaspete turc în toastul său. **Vizitele reciproce inițiate și menținute cu multă regularitate în cursul anilor din urmă constituie o contribuție pozitivă la lărgirea legăturilor dintre țările noastre... Turcia dorește ca regiunea Balcanilor, din care face parte, să fie transformată într-o regiune a păcii și colaborării. Nutrim speranța ca regiunea Balcanilor, cu sisteme social-economice diferite, să devină în viitor un exemplu de colaborare armonioasă între țările din regiune. Lărgirea colaborării bilaterale și multilaterale între țările din regiune va servi intereselor țărilor balcanice."**

În actualele împrejurări internaționale, cînd se impune mai mult ca oricînd ca popoarele să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strîns în vederea opririi agravării încordării internaționale, pentru reluarea și dezvoltarea politicii de destindere și pace, de colaborare și respect al independenței naționale, vizita de stat în țara noastră a șefului statului turc se înscrie ca un nou moment important în dezvoltarea bunelor relații dintre România și Turcia, ca o contribuție însemnată la cauza păcii și securității pe bătrînul continent european și în întreaga lume.

LIONEL NIȚESCU ■

Convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și generalul Kenan Evren, șef de stat al Republicii Turcia, s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate și prietenie, de înțelegere și stimă reciprocă.

București — Rm. Vilcea

Cale scurtă, drum de fier!

Ing. Mircea Popa, șef de lot: „Trenul va trece pe aici în cîteva secunde. Pe fereastră călătorii văd un pom, niște vaci, admiră pădurea. Puțini se vor gîndi la cîtă muncă a existat aici, pentru ca trenul să fluiere, alergînd cu o sută pe oră pe șinele de fier!"

Lucrul mai sus evocat nu se va petrece însă decît spre sfîrșitul anului 1985, cînd noua cale ferată, acum existentă doar în faza de șantier, va fi inaugurată. Ea va lega Rîmnicu Vîlcea de Curtea de Argeș, și mai departe, pe linii de acum existente, către Pitești și Capitală. Proiectul nu e nou, el a fost discutat și rediscutat începînd încă dinaintea ultimei conflagrații mondiale, localnicii se obișnuiseră aproape cu miile de măsurători și remăsurători care s-au perindat la fața locului, dar constructorii nu s-au încumetat la acea vreme pentru o asemenea lucrare despre care, cum vom vedea, adjectivele nu vor fi deloc prea puține. Drumul efectiv al călătorului pe această minunată cale ferată va fi cam de două ori mai scurt din București spre Rm. Vîlcea decît prin actuala legătură, Costești—Piatra Olt. După calculele noastre, drumul va dura circa două ore și jumătate! Azi, pe calea ferată, se fac mai bine de cinci! Circa 300 de kilometri vor scurta pe această relație legăturile Capitalei cu Transilvania. Dar există aici, totodată, o densitate a lucrărilor de artă aproape neîntîlnită în oricare sector de cale ferată în țară, 33 de kilometri cu o permanentă succesiune de poduri, podețe, tunele și viaducte, o linie aproape „aeriană dacă vreți, străbătînd dealuri, coline, ape, văi, măguri, lavine, prăpăstii și ripe, un teren extrem de frămîntat, în continuă mișcare. Precum în legenda Meșterului Manole, șanțul săpat astăzi de multe ori a doua zi dispare, alunecă, fuge, de unde necesitatea consolidărilor, mereu consolidări, ce fac ca prețul lucrării să se ridice la nu mai puțin de 980 de milioane, ca să fim exacți, să nu pronunțăm miliardul. Oamenii însă nu se sperie, mulți dintre ei lucrează în calea ferată de la Porțile de Fier, de la Suceava — Pălținoasa, ba chiar și de la Simeria — Hunedoara, Piatra Neamț — Bicaz, pînă la legendara Salva-Vișeu. Unul dintre aceștia e maistrul Vasile Oprolu, 61 de ani acum, brigadier în 1948—1950, care însă nu prea mai ține socoteala podurilor pe care le-a făcut în 33 de ani de meserie. E din Albești, lîngă Curtea de Argeș, acum a venit aproape acasă și de aici va ieși la pensie, are o fată absolventă de comerț exterior și un băiat subinginer, pe care l-a luat cu el pe șantier și acum lucrează împreună. Nevasta e deja pensionată, a fost soră medicală și l-a însoțit peste tot în țară, pe unde a lucrat, la Bicaz, la Vinți, la Simeria, la Paltinoasa, la Orșova, la pensie, zice, abia așteaptă să meargă amîndoi să vadă mai bine locurile pe unde a lucrat, și Salva și Vișeul, și Bicazul, toate. Da, se mîndrește, unui pod peste riul Bicaz i-a rămas numele „Podul Oprolu", erau vremuri cînd pămîntul se cără cu cărucioare și cu roabele, lucrările se făceau cu vagonetii de mină, se mînca pe cartelă și se cînta cu patos revoluționar, acum tare-i e frică de comoditate, că oamenii s-au învățat să vorbească mult și să facă prea puțin, deși condițiile, sigur, sînt incomparabile. Cînd a venit într-un control de la minister un om cu funcție mare, adjunct chiar, nea Vasile nu l-a ocolit cu vorbele, că-l cunoștea de multă vreme și l-a știut întotdeauna om dintr-o bucată, l-a explicat și l-a cerut, fără îndoială nu pentru el, ci pentru șantier, fiindcă-l doare chiar dacă mîine va ieși la pensie. Un om cu o bogată biografie de aur.

Ing. Ion Rădulescu, șeful șantierului 24 Construcții căi ferate Pitești: „În 15 ani de meserie n-am întîlnit o lucrare atît de grea. Avem de excavat milioane de metri cubi de pămînt, de făcut 75 de podețe și 4 poduri mari, peste Argeș, peste Olt, iar un podeț de cale ferată nu înseamnă în nici un caz ceea ce poate vă închipuiți prin denumirea de „podeț", ci o lucrare bunicică, de luni de zile".

Construcția unei căi ferate, care străbate în mare parte spații virgine, desțelenind teritorii și producînd uimire, aduce cam de la Stephenson încoace pe lîngă fum și uruit de roți și multă schimbare atît peisajului, cît și vieții oamenilor. Pe Valea Tutanei linia va trebui să treacă și prin foste grădini, pe lîngă curți sau hambare, privită exclusiv din acest unghi, al săteanului, ea produce unele probleme, grădina lui nea Zică, spre exemplu, e de acum proverbială, ea a devenit între timp un important punct de lucru în jurul căruia excavatoare și mașini speciale se forțează zi și noapte să facă dintr-un deal și o vale o coină teșită ridicată doar la opt metri deasupra riului, lucru oarecum simplu teoretic, fiindcă se taie vîrful dealului și cu pămîntul astfel rezultat se umple valea. Nea Zică parcă, parcă ar mai fi lăsat vreo săptămînă porumbul la copt, însă șantierul, constructorii în fapt, i l-au cules ei frumușel și l-au așezat morman fără să-i ceară desigur nici o răsplată, în afara faptului că s-au putut apuca de o lucrare ce nu mai putea fi amînată. Un altul, nea Fironi pe nume, va fi probabil obligat să-și mute grajdul, măcar un metru, doi, dar șeful șantierului i-a promis oameni și un utilaj să-l ajute, că să nu lase omul să se chinuie singur. Calea ferată va aduce însă, ca întotdeauna, mai multă civilizație, drumuri mai ușoare și mai rapide, accesul direct spre inima țării și așa mai departe. Se ridică în acest scop patru stații noi de cale ferată, Vilcele (locul unde noua linie va face joncțiunea cu calea ferată Curtea de Argeș — Pitești, o fostă haltă), Tutana, Schitu Matei și Rm. Vilcea, oraș care va avea deci o gară nouă, mai mare și mai modernă. Șantierul a debutat în 1979 și abia cîțiva kilometri sînt efectiv acoperiți cu linie ferată. Aici, vorba inginerului Rădulescu, viteza de înaintare e ca pe șosea, unde o căruță poate ține la pas o întreagă coloană de mașini, iar viteza de înaintare a unei căi ferate e dată de cea a lucrărilor cele mai grele, a lucrărilor de artă. Cîteva dintre acestea sînt cu adevărat monumentale.

Ing. Nicolae Procop, șeful șantierului 83 tunele, Brașov: „Calea ferată nu a avut pînă acum la noi niciodată un asemenea viaduct, precum cel peste riul Topolog. Aici aplicăm pentru prima oară tehnologia de lansare a grinzilor de beton cu ajutorul unui utilaj proiectat de către institutul de specialitate al ministerului".

Venind dinspre gara Vilcele, trenul va intra mai întîi în tunelul Ploștina (1910 metri), va ieși intrînd direct pe viaductul Topolog (peste 1 300 metri lungime, 39 de pile avînd înălțimea între 20 și 50 de metri), apoi va intra iarăși într-un tunel, Gibei pe nume (2 230 metri, cel mai lung din țară construit în ultimele patru decenii!), ieșind din tunel va merge doar alți 6 km pe terasament ferm, după care va trece pe alte trei viaducte, aproape înlănțuite, Simnic, Linia și Simnicel. Tot sectorul însumează mai bine de 6 600 de metri de cale ferată adăpostită de tunele și cățărată pe viaducte, lucrare aflată acum în sarcina celor aproape 700 de oameni ai șantierului condus de Nicolae Procop. În tunelele Gibei și Ploștina se lucrează cu scutul mecanizat pentru săpat tunele, utilaj de producție românească avînd gabarit de vapor și randament extraordinar. Primul dintre aceste „scuturi" a fost experimentat la Bănița, pe linia Petroșani-Simeria, acum ambele existente în țară, făcînd parte din generația a III-a, lucrează aici, în Gibei scutul a intrat în iulie 1981 și pînă acum a săpat primii 220 de metri din cei 2 230, face singur munca a vreo 400 de oameni, dar nu știe să meargă decît înainte, nu poate fi demontat decît afară, deci de partea cealaltă a tunelului, lucru care se va întîmpla abia peste cîțiva ani. Cînd se sapă din două direcții, știți povestea, dacă echipele nu se întîlnesc pot-au ieși în schimb două tunele l, cu scutul lucrul acesta e imposibil, nu numai pentru că scutul sapă singur tunelul, de la un capăt la altul, ci și pentru că direcția de înaintare va fi în curînd dirijată cu ajutorul unui fascicul de raze laser, pe care topograful Ion Lolea se străduie să-l introducă în momentul de față. Cei mai vechi în construcția de căi ferate, așa cum e și maistrul Ion Badea, adevărat căpitan pe „vaporul" de 400 de tone ce mușcă din munte, își aduc aminte că la ora schimbului în tunel intrau uneori cîte o mie de oameni, astăzi dacă sînt 30 pe schimb, 13 așa-ziși „mineri", 3 mecanici ai locomotivei de mină, 4 mecanici pentru scut și încă vreo cîțiva, uriașul scut sapă aproape 4 metri pe zi de tunel la un diametru de 9 metri, adică la gabaritul electrificat, cum spun specialiștii. Unul dintre ei e minerul șef de schimb Constantin Ursu, ceilalți sînt „mineri" (atît de greu e de renunțat la ghilimele în noile condiții de lucru !) Ilie Sandu, Marcel Asaftei, Dumitru Coltea sau Vasile Filip.

Eugen Mihalache, șef de brigadă mineri: „Lozinca noastră, așa cum ne-o cere mereu șeful șantierului, e să înaintăm cel puțin 4 metri pe zi. Uneori însă nu facem decît 2, fiindcă roca prin care străpungem e foarte moale, se rupe și ne face necazuri, o dată a îngropat pur și simplu scutul. A trebuit să-l curățăm pînă și cu peria !"

Altfel, chiar așa cum spunea inginerul Mircea Popa, într-o bună zi trenul va trece pe aici fluierînd, zburînd cîteva secunde. Pînă atunci mai e însă muncă multă, și asta e bine să se știe !

DUMITRU GRAUR

„Buzăul are încă rezerve serioase pe care le va pune cît mai repede în valoare"

(Urmare din pag. 1)

Buzău e, și el, unicat. Toate aceste exemple, alese de pe o listă mai lungă, dovedesc convingător, că Buzăul poartă o însuflețită bătălie pentru nou, realizînd o gamă variată de produse valoroase, competitive pe plan mondial. O parte din aceste produse merg la export, ca și cele datorate altor unități industriale de elită. Întreprinderea de utilaj tehnologic, de contactoare, de mase plastice, de sîrmă și așa mai departe. Legat de asta, aș nota însă că simțim nevoia unui ajutor mai substanțial din partea ministerelor, a centralelor, a întreprinderilor de comerț exterior în vederea asigurării exportului. La ora de față, planul la export e contractat la jumătate, mai exact în procent de 53 la sută. Nu că n-ar exista produse, acestea sînt și, încă mai mult, de bună calitate, dar nu s-a întreprins încă totul pentru ca ele să fie promovate pe piața externă. Inteligență avem, e o constatare mai veche nu știm însă totdeauna s-o vîndem cum ar trebui.

— Cum a început anul 1982 în județ ?

— Mai bine ca oricînd, iar motivul e simplu. Am învățat deopotrivă din lipsurile și realizările lui 1981, mai ales din lipsuri. Le-am analizat temeinic, realist și, constatînd că ne-au rămas multe rezerve neexploatate, am hotărît să facem din 1982 un an record. Cînd zic că 1982 a început bine, am în vedere cîțiva parametri. o depășire cu 75 de milioane la producția-marfă, una de 10 milioane la investiții, un procent de 7 la sută peste plan la realizarea mărfurilor pentru export și așa mai departe. Planul pe anul în curs e mobilizator, el prevede, de pildă, o producție netă de 6,2 miliarde lei și o creștere a exportului cu 39 la sută față de 1980, dar stă în puterea noastră să-l îndeplinim și chiar să-l depășim, în așa fel încît, la sfîrșitul lui 1982, județul Buzău să ocupe un loc fruntaș pe țară. Avem, cum aminteam, toate condițiile în acest sens, depinde numai de noi, de munca noastră, mai exigentă, mai responsabilă, ca realizările să fie mai mari și, urmare logică, viața oamenilor mai plină de satisfacții. Gîndind așa, am acționat în consecință și campania agricolă de primăvară se află într-o fază avansată. Am încheiat lucrările la mazăre, ovăz, cartofi timpurii, lucernă, sfeclă de zahăr și floarea soarelui. Cît privește porumbul, pînă la 15 aprilie ne-am propus să încheiem însămînțatul. Aș cita cîteva cooperative fruntașe, cele din Smeeni, Padina, Pogoanele, Brădeanu și Gherășeni, dar nu toate s-au încadrat în acest ritm. Mai sînt și întîrzieri, mai sînt și comodități, împotriva lor luptăm din răsputeri. Dacă n-am avut, anul trecut, probleme cu viticultura, producția la struguri a fost excelentă, peste 11 000 de kilograme la hectar, n-am stat la fel de bine la cultura, mare și n-am izbutit să ne onorăm obligațiile față de fondul de stat nici la grîu, nici la porumb. Față de angajamente, diferențele au fost, e drept, mici, 3 la sută la grîu și 5 la sută la porumb, dar au fost și, deși am depășit la orz, la struguri etc., nu ne-am putut, pe ansamblu, declara satisfăcuți. De aceea, anul acesta ne-am luat, din timp, toate măsurile și rezultatele sînt încurajatoare, existînd premisele unor recolte mai mari ca oricînd.

— Stimate tovarășe prim-secretar Vasile Carolică, ne-ar interesa care e situația în zootehnie. Județul Buzău e, din acest punct de vedere, renumit.

— În 1982, vom pune în funcțiune 3 ferme de vaci cu lapte, la Lanurile, Glodeanu Siliștea și Lunca, un complex de creșterea porcilor, tot la Glodeanu Siliștea, precum și, la Topliceni, unul destinat creșterii mieilor. Urmărim o sporire, pe ansamblu, a efectivelor de animale și precizez că, urmînd prețioasele indicații date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-am îngrijit ca baza furajeră a județului să crească. Ea a ajuns la 25 000 de hectare, nu sînt suficiente, dar acțiunea e în curs. S-au însămînțat 1 300 de hectare cu pajiști situate în apropierea fermelor, iar o serie de unități au primit, prin contract, 33 000 de hectare de păduri pășunabile. Pînă acum, contractele se încheiau pe 1—2 ani, le-am prelungit pînă la 5, experiența demonstrînd că, în cazul unor contracte de mai lungă durată, pajiștile sînt mai rațional și mai eficient exploatate. Județul are o întinsă zonă muntoasă, am hotărît s-o folosim mai judicios. Vom urca animalele mai devreme și, pentru a nu le mai deplasa de îci colo, sîntem pe punctul de a amenaja 46 de adăposturi și 70 de fîntîni. Am acordat și acordăm o atenție deosebită cailor, lucru cu atît mai explicabil cu cît pe teritoriul județului sînt amplasate două herghelii renumite, cea de cai de curse de la Cislău și cea de cai de tracțiune

Opinia unui alegător

Între principialitate și corupție

Mă duc cinstit și chiar cu o exagerată grijă „să nu se zică", „să nu se spună", etc, etc, etc, să cumpăr și eu, ca tot omul, un obiect fără de care civilizația actuală **și în România** nu se mai poate înțelege în termenii ei cei mai proprii, vreau să spun că obiectul e acum la îndemîna oricui. În ultimă instanță. Însă eu, precaut, îmi iau toate aprobările, intru pe ușa din față, în văzul lumii, n-am, să se știe, nimic de ascuns, în sfîrșit îmi prezint hîrtiile, sînt băgat în seamă, nimic de zis, aștept cu tot respectul să se desfășoare regula vînzării, plătesc ce e de plătit, și, fireste, mă bucur ca un copil cînd văd obiectul trecut pe numele meu ca și cînd mi l-ar fi dat cadou (dar despre bucuria asta umilitoare în tableta de vinerea viitoare). Ei bine, în timp ce eu cu banii mei munciți și cu toate zapisele în regulă obțin ceea ce era de obținut, sub nasul meu, ca să zic așa, vine un tovarăș, nu cine știe cine, nu, doamne ferește, dar cu tupeu, mă salută și pe mine ca din mers, să se vadă că mă știe și că și cu mine stă bine, sîntem ca și prieteni, intră cu un reprezentant al firmei în biroul conducerii — „două minute, mai confidențiale, să nu audă toată lumea și mai ales — zice el rizînd complice și făcîndu-mi cu ochiul — tovarășul care e de unde e și mai e și membru". intră, zic, cu persoana în chestie în biroul gol al conducerii și cu o servietă burdușită, iese repede cu ea dezumflată, îmi face iar cu ochiul și pînă să mă dumiresc eu hîrtiile lui sînt gata înaintea mea, chitanța lui înaintea mea gata, eu rămîn la rînd, principal, el ia același obiect ca mine, fără nici o petiție, fără nici o aprobare, fără nici o audiență prealabilă, fără nici o anticameră, e vesel, e bine dispus, iar eu în fața nevestei și a unui prieten rămîn destul de nedumerit și, oricum, fără prea mare autoritate căci toată principialitatea se dovedește, în fața lui, mai nimica.

— Dar văd că te descurci — zic eu, ca să mai dreg lucrurile la mine în familie, și de ce să nu recunosc și hîtel ironic, arătînd obiectul „tovarășului", la fel ca al meu, ba chiar mai lustruit, așteptînd să-mi vină și mie rîndul să intru în posesia celui pentru care principial luasem toate aprobările de rigoare.

— Dragă, zice el, și mai ales ca să priceapă bine nevasta-mea, stupefiată, — azi dacă n-ai bani ești ca pasărea fără aripi, nu poți să zbori — și trebuie să recunosc că metafora îmi place, e inspirată, însă evident odioasă.

— Înțeleg, am observat șervieta, pe măsură ce trece timpul se ușurează văzînd cu ochii!

— Ce să fac? Bag mîna în ea, se luminează fața tovarășului și începe dialogul, acceptă să ajungem la o înțelegere.

— Și ce dai? — întreb eu iar și îmi dau seama că pentru el întrebarea e direct imbecilă, sînt clar de pe altă lume, și el se uită la mine cu milă și mă lasă să înțeleg, cu o grimasă extraordinar de expresivă că dacă am să mor de ceva, de principialitate am să mor, sau cu principialitatea în brațe am să mor, pe cînd el, care cunoaște viața, și a ajuns chiar filosof al vieții, de unde și înțelepciunea cu pasărea care fără aripi nu poate zbura, ceea ce, pe pămînt, e sinonim cu bietul om fără bani de bacșiș și de șperț. Și ce dai? — întreb eu iar.

— Dragă, rîde el cu un dinte de aur în dreapta maxilarului — și aici e un protocol. Te orientezi, de la pachetul de țigări, la plic, pe urmă la o fiolă, două, mai deosebite, se găsește, adaugă el iar filosof, „se găsește și se primește". Ți-a făcut actele?

— Nu, zic eu, urmează să-mi bată factura la mașină.

— Te ajut, zice el generos, te ajut, fiindcă mi-a mai rămas ceva și bagă mîna în servietă, scoate un pachet cu țigări și mașina de scris începe să țăcăne drăcește...

— Dar nu-mi închipui că ai dat bani pe toate cadourile astea, pentru că atunci ajungi la același preț ca mine, care numai pe bonuri și aprobări aro intrat aici.

— Fii, domnule, serios. Păi n-am și eu o leafă ca toată lumea? N-am familie? Dacă trag ceva din leafă m-am curățat! Atunci ce-am făcut? Vrea să înțeleg că, ...ce dracu, mai sînt și alții care știu povestea cu pasărea fără aripi și, în cazul lor devine el beneficiar al filosofiei. Cum o să dea bacșișul din leafă?!!

— Dragă, atrage el atenția, trebuie să trăim că viața e grea, s-a complicat.

Și fireste, îmi i se fac actele înainte, ba mai beneficiază și de o aprobare a mea, legală, spunînd că e prieten cu mine. „Sîntem împreună! — strigă el tare la ghiseu, și aprobarea trece și pe numele lui în timp ce servieta i se dezumflia aproape de tot.

Îmi iau obiectul umilit, plec umilit, ies pe poarta cu pricina și nevasta, fiștă și ea, nu se poate opri să nu mă bețească așa, ca pentru ea.

— Și cît te-ai dat tu de ceasul morții ca să te aperi, cu principialitatea ta... sfîntă! Pe la cîte uși n-ai făcut frumos, cîtă lume n-ai salutat, lăsînd-o să înțeleagă cît de datori îi sîntem, **pe banii tăi, și pe munca ta.**

Vreau să vă spun că toată povestea e absolut reală. Că nu e o poveste întîmplătoare. Că ea exprimă o situație obiectivă și de la acest cuvînt începe și drama. Dacă e obiectivă, atunci e cazul să o privim ca pe un fapt social. Corupția nu e o ipostază singulară, denunțată prea zgomotos de un gazetar care crede că se poate trăi numai cu idei.

E, să recunoaștem, cel puțin adesea, o stare de fapt. Ca și minciuna. Ca și automatismul adeziunii unor confrați care nu vor să răspundă de nimic și sînt, automat, de acord, ca după ce ies din biroul unde au fost de acord, să spună chiar revoltați că „așa ceva". adică exact ce acceptaseră în birou cu o clipă mai înainte, nu se poate".

Și mereu lasă impresia că, săracii, sînt victima devotamentului, adică alții sînt ei de devotați-cauzei încît sînt gata să și mintă sau să dea din cap orbește.

Stau de vorbă cu un ajutor de primar care îmi spune cît e **planul de ouă** al satului unde gospodărește el. Și îl faci?, — întreb eu. Nu, zice el, imposibil, dacă ajung pînă la crăciun la o treime din el."

— Și? — întreb eu uluit.

— Și ce? — mă întreabă și el. Nu pot să fac ouă. N-am darul ăsta! Ca gumă e bună, îmi zic, dar eu, orășean, contez pe ce m-a asigurat el?

— Domnule, tovarășe, îl întreb din nou, dacă ai acceptat planul înseamnă că se contează pe el.

— Se poate, zice el rizînd, însă eu vă spun adevărul.

— Bine, fratele meu de partid, încep eu să-mi pierd răbdarea, de ce n-ai spus adevărul ăsta de la început?!

Nu-mi mai răspunde.

Toate acestea sînt chestiuni de morală socială și e timpul să le privim foarte serios și în ipostaza lor gravă. Și inducerea în eroare, și acceptarea lipsită de răspundere, și ridicarea din umeri cînd falsul iese la iveală sînt forme ale corupției morale. Principialitatea presupune adevărul curat și asumarea răspunderii lui și asumarea răspunderii ca lucrurile să meargă mai bine, pornindu-se de la temeiul realității curate, aceea pe care o trăim cu toții.

E timpul, cum se spune în documentele de partid, ca morala comunistă să se delimiteze categoric și fără menajamente de tot ce atentează la demnța noastră de a munci și de a trăi în chip comunist, asumîndu-ne întreaga răspundere a realității care e opera noastră, așa cum este, și ea nu poate fi nici mai bună, nici mai rea, decît sîntem noi înșine, așa cum partidul nostru comunist e atît de inspirat și de cutezător cît sîntem și cum sîntem noi care îl alcătuim.

DINU SĂRARU

„E mai ușor să economisești un kilowat decît să-l produci!"

— ce spun bilanțurile prin diagnostic despre optimul energiei —

Cînd o suferință oarecare ne obligă să batem la ușa medicului, el ne cere mai întîi un set de analize pentru a diagnostica boala și a prescrie tratamentul. De la această practică logică a oamenilor în halate albe au pornit și specialiștii români în „terapia" crizei de energie, care este și ea un fel de maladie a planetei. Se știe că unul din remediile crizei este economisirea energiei, pentru că, spune o zicală, „este mai ușor să economisești un kW decît să-l produci!" Acest set de analize în „medicina" energetică este bilanțul pe întreprinderea respectivă conform unei aritmetici simple: **energie introdusă=energie consumată util+pierderi.** Ca pierderile să fie cît mai mici, trebuie întîi să le localizezi în „organismul" întreprinderii, pentru ca apoi să le poți diminua, or așa nu se poate face decît pornind de la bilanțul de energie.

Dar să vedem cine sînt acești specialiști în energie și ce fac? Ei sînt grupați în laboratorul de energetică industrială din cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și mașini de ridicat din București, și cînd pe inginerii Marius Elefterescu — secretarul științific al institutului, Ștefan Kovacs — șeful laboratorului; Antoaneta Soci, Paul Goldenberg și Alexandru Pap, am numit doar pe cîțiva din echipă. Prin munca lor, prin rezultatele obținute în economia de energie, au convins pe toată lumea de utilitatea întocmirii acestor bilanțuri energetice, această acțiune devenind pe parcurs sarcină obligatorie pentru fiecare întreprindere, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 620 din 1973. Acest **comando energetic** se deplasează în uzinele Ministerului Construcțiilor de Mașini, analizează riguros și pe baze științifice fiecare utilaj sau agregat, îi face bilanțul consumului de energie, apoi prin însumare rezultă bilanțul secțiilor, atelierelor, al întregii întreprinderi. Din cifrele aparent seci, apar clar locurile unde se pierde inutil energia, agregatele cu randamente slabe, resursele secundare și rezervele nefolosite.

„Calculele noastre pe partea termică și electrică, — ne spune doctor inginer Marius Eleftereșcu —, ne-au tras de mînecă să vedem că gazele ies prea fierbinți pe coșurile cuptoarelor, că rețeaua de aer comprimat este o continuă sursă de pierdere a energiei, că unele transformatoare electrice sînt subîncărcate și că noaptea unele din ele ar putea fi scoase din funcțiune, că la cuptoarele electrice pentru oțel s-ar putea preîncălzi șarjele, reducîndu-se consumul electric cu 30—40 la sută. Alteori, pentru ca fișele utilajelor să arate bine ca număr de operații efectuate, cuptoare gigant sau strunguri carusel sînt puse să prelucreze piese prea mici pentru forțele lor, randamentul energetic fiind nepermis de mic. Ar fi fost bine, în aceste cazuri, să nu funcționeze toate cuptoarele, ci doar o parte dintre ele, încărcate la capacitatea prefectată, înlăturîndu-se pornirile și opririle repetate care consumă mult gaz metan. Îmi vine acum în minte o situație în care analizînd la masă cu colegii din uzină cifrele bilanțului, am descoperit o mică anomalie de funcționare, ne-am ridicat și ne-am dus glonț la tabloul electric decuplînd un consumator, fără ca procesul de fabricație să aibă de suferit. Exemple s-ar putea da multe, dar mai important este că multe uzine, urmînd împreună cu noi traseul: **bilanț — măsuri operative tehnice și organizatorice**, au înregistrat substanțiale economii de energie. Citînd întreprinderile Vulcan, I.U.C. Griviția Roșie, I.U.C. Ploiești, Întreprinderea de rulmenți Brașov, Întreprinderea mecanică fină București, am menționat doar o parte din această listă de unități cu realizări în acest important domeniu."

Drumul echipei de bilanțatori nu a fost lin, fără asperități. Unii nu vedeau cu ochi buni ventrea din afară a unor specialiști, crezînd că ei vor face pe superconsilierii și că vor arăta superior cu degetul: faceți așa, schimbați acolo! Dar cînd s-au convins că cercetătorii și-au îmbrăcat halatele și au pus serios umărul la treabă, murdărindu-se pe mîini ca și oamenii ce lucrează efectiv cu utilajele, și-au schimbat optica și colaborarea a mers ca pe roate. Dealtfel, multe uzine reînnoiesc anual contractele cu ICSITEEMR-ul pentru întocmirea bilanțurilor, și din efortul conjugat al specialiștilor din cercetare și producție rezultă deseori succesul acestei acțiuni. Bineînțeles, cu aceasta greutățile nu s-au încheiat. Dotarea cu aparatură a echipei de cercetători este insuficientă, ba chiar nici uzinele nu au destule aparate de măsură care să contorizeze energia. În plus, în întreprinderi, tehnologii secțiilor de producție trebuie să-și facă și bilanțul propriilor concepții, pentru că principiul: „dă-mi combustibil și electricitate că eu produc marfă" este foarte nociv. Buna gospodărire a energiei este problema fiecărui om și nu doar sarcina responsabilului energetic! Totodată, unele întreprinderi privesc formal întocmirea bilanțurilor, încropesc niște cifre și acțiuni pe hîrtie doar pentru a bifa ca realizată o sarcină, și apoi acest dosar se umple de praf într-un sertar. Inspectoratele energetice județene și colegiile forurilor de control nu trebuie să lase să se impotmolească în meandre de birocratism aceste acțiuni de mare importanță.

Dealtfel, cînd cercetătorii de la ICSITEEMR au prezentat tovarășului Nicolae Ceaușescu bilanțul întocmit de ei pentru București, secretarul general al partidului, întuind rezervele existente și efectele unei mai bune gospodăriri a energiei, a trasat sarcina ca în 1981 întreprinderile municipiului, cu toată creșterea de producție, să folosească aceeași cantitate de combustibili și electricitate, sarcină care s-a realizat. Cum din aceste cifre rezultă că ponderea mare în consumul energetic al Bucureștiului revine industriei (48% pe total și 65% la energie electrică), în acest sector trebuie acționat cu precădere.

FLORIN CONDURĂȚEANU

---

de la Rușețu. N-am să explic ce avantaje economice implică folosirea cailor, chestiunea e cunoscută, am să menționez însă că există, în Buzău, 16 000 de cai și, drept urmare, un număr crescut de atelaje. S-ar părea, nu-i așa, că problema e minoră, dar nu e. Deținem, la nivelul județului, 8 000 de atelaje, din care 5 000 în cooperativele agricole de producție, față de anii anteriori creșterea e ușor de depistat, dar mai avem, și în acest sector, multe de făcut. Situația numărului de atelaje e analizată trimestrial în Secretariatul Comitetului județean de partid, cu maximum de responsabilitate. Cînd e vorba de binele țării, de binele oamenilor, nu există probleme mari și probleme mici, ci numai probleme care trebuie soluționate. Revenind, aș menționa că ne-am preocupat pentru a produce în județ potcoave și caiele, la „Metalurgica" Pogoanele și, respectiv, la Întreprinderea de sîrmă din Buzău.

— **„Flacăra" a lăudat, într-un număr recent, inițiativa Buzăului de a prelua fabricația de caiele, de a nu lăsa producția respectivă, în exclusivitate, pe seama Medgidiei. E însă de datoria întreprinderii de sîrmă să fabrice caiele cît mai ieftine, prețul acestora fiind, desigur, unic pe ansamblul economiei. Acestea fiind zise, să mergem mai departe. Ce s-a întreprins, ce se întreprinde la Buzău în ideea aprovizionării?**

— Obiectivul numărul 1 rămîne, pe linia autoaprovizionării, realizarea și depășirea sarcinilor de plan în agricultură. Și la Buzău, un anume țăran ajunsese să se bolerească, fiindu-i mai la îndemînă să consume decît să producă. O astfel de optică trebuie schimbată din rădăcini, dar cu tact și înțelegere pentru oameni. Locul țăranului e chiar la țară și, grație noilor orientări, a așezării pe baze stimulative a retribuirii muncii în C.A.P., agricultura județului a cîștigat, în cîteva săptămîni, 4 000 de brațe. La C.A.P. Podgoria, de pildă, lucrau în mod curent 500 de cooperatori. Numărul lor s-a dublat. La Padina, la Berca, la Pîrscov, peste tot, se semnalează o sporire substanțială a forței de muncă, ceea ce ne determină să anticipăm că și producțiile vor crește. La orașe, am căutat și căutăm să dezvoltăm sistemul gospodăriilor-anexe și al grădinilor de zarzavat. N-a fost, la început, ușor, unii au mai strîmbat din nas, dar sămînța a început, și la propriu și la figurat, să încolțească. În prezent, nu există întreprindere din județ care să nu fi amenajat măcar o seră de legume și zarzavaturi. În Buzău, 67 de hectare au devenit, prin muncă voluntară, grădini și se vor obține, în curînd, legume de pe locuri pe care, în urmă cu cîteva luni, se depozitau gunoaiele. Numărul gospodăriilor-anexă în profil zootehnic a ajuns la 149 și e în creștere. Ele dețin porci, păsări, oi, iepuri de casă, vor avea, într-un viitor apropiat, și vaci de lapte, iar sistemul se va extinde și la S.M.A. și la I.A.S. Nu va trece mult timp și întreprinderile vor amenaja chioșcuri prin care vor desface produse proprii, o parte din acestea urmînd să ia drumul cantinelor muncitorești. Nimeni nu va mai apela la fondul de stat, despre care se mai crede, greșit, că e un sac fără fund.

— **O ultimă întrebare, stimate tovarășe prim-secretar. Buzăul însuși, toate celelalte localități ale județului, fie ele urbane, fie ele rurale, arată ca vaste șantiere. E limpede că peste tot se construiește, cît, în ce ritm?**

— În 1981, n-am rămas datori față de plan cu nici un apartament. Am pus la dispoziția oamenilor peste 3 000 de noi locuințe, marea majoritate în blocuri, la oraș și la sat deopotrivă. La intrarea în Buzău dinspre București, a început să prindă contur un nou cartier, modern, aerisit, al cărui prim tronson e ca și gata. La fel se prezintă situația și la Rîmnicu Sărat, oraș pe care, dacă nu l-ai mai văzut de 3 ani, riști să nu-l mai cunoști. Înălțăm blocuri, s-au dat în folosință pe primul trimestru 500 de apartamente, conform graficului de predare, dar nu neglijăm nici edificiile social-culturale, a căror lipsă se resimtea la un moment dat. Sînt în construcție noi case de cultură, la Berca și Nehoiu, noi moteluri, la Monteoru și Nehoiu, iar Sala sporturilor din Buzău urmează să primească, în cîteva săptămîni, 2 500 de spectatori. Spitalul din Rîmnicu Sărat e prevăzut a fi inaugurat anul acesta, iar lucrările celui de la Nehoiu se află într-o fază avansată. Activiștii de partid acționează în strînsă colaborare cu cetățenii, ei se află, permanent, în mijlocul oamenilor, în întreprinderi sau în unități agricole. La rîndul lor, devotați, întreprinzători, buzoienii răspund cu promptitudine și responsabilitate tuturor chemărilor și, duminică, 75 000 de locuitori ai județului, îndeobște tineri, au participat la înfrumusețarea și gospodărirea localităților. Îndrăznesc să afirm că locul IV pe țară n-a avut darul să ne mulțumească și, spunînd asta, aveam în vedere tocmai rivna, ambiția și dorința de mai bine a locuitorilor județului. Aceștia sînt conștienți că, înainte de a aștepta de la alții, ei înșiși își hotărăsc destinul și sînt decși ca, prin muncă și sudoare, să arate că pot mai mult decît pînă acum.

În Cîmpia Română, navigînd spre țărmurile pîinii

Cît poate cîștiga un „braț activ de muncă" de pe urma unui grîu care a plecat frumos...

Pe tovarășul Chiru Zeca, președintele Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție — Ialomița, l-am găsit abia seara. L-am căutat, sigur, mai întîi la biroul său din Slobozia, unde ni s-a răspuns simplu : „Nu e momentan, reveniți cam peste o săptămînă !" Bun, veți zice, atunci cum de l-ați găsit ? Simplu, ne-am interesat care este zona agricolă a județului de care răspunde, apoi am făcut calea întoarsă spre Urziceni. Tovarășul Zeca, deci, cît este el de președinte al U.J.C.A.P. Ialomița, cu biroul și secretară la Slobozia, răspunde în aceste arzătoare zile ale campaniei de primăvară de Consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist Gîrbovi, aflat la cîțiva kilometri de Urziceni, pe drumul spre Pogoanele... În sinea noastră ne-am mirat mai mult decît am arătat, nu-i așa, nu e frumos ca un reporter să nu fie la curent cu toate cele ?, și ne-am dat repede seama că nu numai dînsul, tovarășul Zeca adică, se află la această oră „în teren", ci mai tot aparatul de conducere al Uniunii județene, ca și o mulțime de alți factori de decizie la nivelul județean. „A răspunde" înseamnă în fapt, așa cum aveam să constatăm, a participa la fața locului, zi-lumină, la tot ce se leagă de munca rodnicului pămînt ialomițean în aceste momente. Om matur, obișnuit cu funcțiile de răspundere, dar și cu sarcinile concrete, tovarășul Zeca privește și această poștură, în care l-am aflat, cu aceeași responsabilitate, cu seriozitate. Și-a adus de acasă pînă și „puiul" de pernă fără care, cel puțin așa are impresia, n-ar putea dormi liniștit, deși dacă ar fi să ne luăm după oboseala unei astfel de zile, uneori nici patul n-ar fi cu totul indispensabil. Acum e totuși mult mai liniștit, așa pentru că toate urgențele din epoca I de semănat s-au încheiat, mîine, poimîine, cînd va mai crește temperatura în sol, începe și semănatul porumbului, începe pentru a se încheia cel tîrziu în seara zilei de 15 aprilie, așa cum dealtfel e prevăzut. Ogoarele sînt toate discuite atent, au lucrat tractoriștii mai cu seamă în schimburi de noapte, lucru care dovedește cît se poate de concret felul în care a crescut gradul lor de cointeresare, odată cu trecerea lor în unitățile agricole, ale căror recolte îi interesează așadar mult mai direct. Acum, aveam să aflăm, utilajul conducător este semănătoarea, ea este uzina principală căreia i se subordonează toate celelalte utilaje. Pentru păstrarea vitezei de însămînțare, la Gîrbovi s-a asigurat din timp un permanent front de lucru, devansat cu o zi și jumătate față de grafic. Eroul Muncii Socialiste Dobra V. Marcel, președintele C.A.P.-ului, decorat cu același înalt titlu de la Gîrbovi, ne pune în față o listă de culturi deja însămînțate, 500 de hectare de sfeclă de zahăr, 246 lucernă, 60 ierburi perene, 30 borceag, 46 sfeclă furajeră, 50 porumb pentru pastă (hrană îmbelșugată pentru animale), 450 floarea soarelui, 12 legume, la care se vor adăuga curînd cele aproape 1 700 de hectare însămînțate cu porumb, ca și cele cu fasole și soia, ceea ce de acum se cheamă urgența a II-a. Mai aflăm că se poate lucra încă de acum pentru recolta anului 1983, dacă luăm în considerare transportul îngrășămintelor ce se depozitează în capul cîmpului însămînțat cu sfeclă. Doi dintre șefii fermelor vegetale, Ion Petcu și Ștefan Dumitru, sînt totodată fruntași dar și fii ai satului, pe cel de-al treilea, e vorba însă de o femeie, Aurora Petcu, n-o putem numi fiică a satului decît prin adopțiune, dar o putem numi la fel de fruntașă.

„Aș vrea să subliniați, ne spunea președintele Dobra, că la noi cooperatorii au luat cu multă satisfacție cunoștință de îmbunătățirile aduse proiectului Legii privind retribuția muncii în agricultură, votată în recenta ședință a M.A.N. Astfel, față de anul trecut, un număr de 640 de oameni s-au înscris la muncă în cadrul C.A.P.-ului, aflînd că acum există posibilitatea acordării unei retribuții suplimentare, în natură, legată de depășirea recoltelor planificate". Concret, în condițiile date la Gîrbovi, unde un cooperator (sau un „braț activ de muncă", așa cum zic specialiștii) are de lucrat un hectar de porumb, ei poate lua în condițiile obișnuite, cele de îndeplinire a planului (6 000 kg boabe), circa 500 kg de porumb care se va numi „partea lui". Dacă însă planul e depășit, și el poate fi depășit, retribuția suplimentară se ridică la 45—65 la sută din cantitatea depășită. Așadar, dacă în loc de șase mii face șapte mii de kilograme la hectar, în hambarul propriu îi intră „brațului de muncă" între 450 și 550 kg porumb. Dacă depășirea planului este de două tone („și cam astea sînt condițiile la Gîrbovi!", susține Marcel Dobra), primește între 900 și 1 100 kg, plus drepturile obișnuite ! Tot între 45 și 55 la sută din depășirea planului de producție se împarte, cu aprobarea adunării generale, între cooperatori în cazul culturilor de grîu, fasole și cartofi, în vreme ce la orz procentul e chiar de 60 la sută. Unde-s doi membri cooperatori din aceeași familie, desigur că hambarul devine de două ori mai plin. „Sînt măsuri care au adus multă satisfacție, subliniază și tovarășul Zeca, fiindcă ele asigură oamenilor exact ceea ce lor le trebuie, roadele cîmpului pe care îl muncesc. Și, puteți fi sigur, acum îl vor munci mult mai bine !".

Dincolo de toate acestea, nu ne mai rămîne decît să admirăm pe cîmp viitoarele lanuri de grîu, cultură despre care sîntem oficial informați că „a plecat frumos" ! Într-adevăr, așa e.

DUMITRU GRAUR

Plouă, se mai oprește, reîncepe, dar oamenii nu obosesc de grija pămîntului

Luni dimineața, deși plouă în draci, Traian Radu din comuna Voluntari, în vîrstă de 55 ani, a plecat în Ștefănești să rezolve niște probleme cu sticla pentru răsaduri. În gospodărie a rămas pînă una alta nora-sa, Ioana Radu, țesătoare la „Tînăra Gardă" din Capitală și agricultoare de profesie, pricepută chiar, împreună cu soțul ei, Constantin, subofițer — atunci cînd au liber.

De Traian Radu știe întreaga comună, după cum îmi afirmă Ioana, „mai to'á voluntarii cumpără de la el răsaduri !", dar nu numai cei din Voluntari cumpără de la bătrîn, acesta vinde și în Obor. Muncește mult, foarte mult, pregătirea răsadurilor, atunci cînd o faci cinstit, științific, cere muncă multă, răbdare și migală. Traian Radu aleargă dintr-o parte în alta, „nu are astîmpăr, a nenorocit mașina, o DACIE-1300 tot cărînd cu ea scînduri, bălegar, sticlă !" — îmi explică nora rizînd.

Între timp ploaia a mai stat, va începe însă din nou, se simte. Jerca Gheorghe, primarul comunei — împreună cu care vizitez străzi și gospodării — îmi explică, între două drumuri : „Noi avem doar gospodării individuale, terenurile sînt mici și risipite. Majoritatea, ca în orice comună apropiată de marile orașe, sînt navetiști, după ce vin de la slujbă se apucă de lucru în ogradă. Există însă un plan care trebuie realizat și chiar și așa, pe scară mică — comparativ cu marile unități agricole învecinate — și noi tot în plină campanie de primăvară sîntem !"

Planul comunei Voluntari, despre care mi s-a vorbit, prevedea printre altele, contractarea la fondul de stat a 100 tone legume. Prin activitatea conducerii comunei, a direcției școlii, deputaților etc., s-a reușit să se contracteze pînă în prezent 150 tone (în majoritate cu I.L.F. Berceni). Asta numai la fondul de stat, pe întreaga comună urmează a se produce — și numai la legume — 1 170 tone. Mi se arată, chiar în spatele primăriei, un teren proaspăt lucrat : este un fost teren viran, acum amenajat, pe care lucrătorilor consiliului li s-au repartizat loturi personale. Primarul, de pildă, a contractat 150 kg. legume ; Ion Iliescu, secretarul biroului executiv, 100 ; vicepreședintele Socrate Olteanu, la fel, 100 kilograme (ieri, adică duminică, au lucrat aici împreună cu familiile : s-au pus ceapă, spanac, usturoi).

Pînă la ora actuală — mai exact pînă luni — gospodarii din Voluntari au însămînțat, la „legume de cîmp" (adică în aer liber, deoarece în Voluntari mai există și solarii și sere, aproape că nu există o gospodărie care să nu-și fi amenajat și cîte un solar), 40 tone de ceapă, usturoi, varză timpurie, morcovi, ridichi de lună,

verdețuri. Au rămas 10 tone tomate, pentru acestea încă este prea frig, vor fi și astea „pe rod" de cum va permite vremea, „nimeni nu așteaptă să tragi de el, să-l împingi la treabă !" — îmi spune Gheorghe Jerca.

...De o parte și de alta a „bulevardului Tudor Vladimirescu" (da, există un astfel de bulevard în comună, larg, tăiat drept, frumos ca la oraș), profitînd de întreruperea ploii, oamenii au ieșit să lucreze la parcelele amenajate între garduri și carosabil. E un bun și prețuit deputat aici, Marica Pantelie, e prezent peste tot. Fiecare palmă de pămînt din Voluntari este folosită astăzi din plin, s-au preluat în circuitul agricol o mulțime de foste terenuri virane, cum e și cel de care am mai spus, din spatele primăriei, urmează a se dezafecta și o baltă existentă pe teritoriul comunei, curînd. În comună este poate greu să-ți faci o imagine globală a felului în care decurg lucrările actualei campanii, dar o realizezi din aceste imagini numai în aparență disparate, adică aceste imagini ale curților, străzilor în lucru, serelor și solariilor ce sclipesc, ude, prin ogrăzi.

Acum cîteva zile — îmi povestește director al școlii, Constantin Bichir — au fost aici cei de la televiziune, să-i filmeze pe copii. Mai exact să filmeze ceea ce au realizat ei aici : un solar de 150 mp, din sticlă pe rame de țevi metalice, totul din materiale recuperate, un solar tip seră în care s-au plantat 500 fire varză timpurie și unde urmează a se intercala tomate apoi. Mai au făcut două răsadnițe cu vinete, varză de vară, ardei capia, gogoșari — circa 3 000 de fire. Mai au un lot în cîmp, pe care se cultivă cartofi, varză, roșii și, mai ales, rădăcinoase pentru... iepuri. Crescătoria de iepuri a școlii — de asemenea realizată din materiale recuperabile, posedă la ora actuală 22 femele de reproducție gestante, **lotul matcă**. În anul acesta copiii și-au propus să dea circa 100 bucăți rozătoare, crescîndu-și totodată fondul de reproducție. Acum sînt în vacanță, dar vin cu schimbul, îngrijirea prețioaselor animale necesitînd o atenție permanentă și, într-adevăr, totul aclipește de curățenie și ordine. Iată, așadar, cum și școala s-a încadrat — și cu succes — în efortul întregii comune de a da rezultate peste cele planificate (iepuri cresc și gospodarii din Voluntari, crescătoria școlii am dat-o doar ca exemplu — ne referim mai ales și acum la însămînțări, aceasta fiind preocuparea de bază deocamdată, altfel am putea vorbi și de contractările de animale către stat, dar asta e o altă poveste).

...Plouă din nou, se mai oprește, reîncepe, se oprește iar. Tîrziu în după amiază oamenii se înmulțesc la lucrul pămîntului. Este o „campanie" mai altfel decît cea pe care o poți urmări pe marile terenuri agricole ale unor organizații cooperatiste sau de stat. Totuși, și aici, efortul este vizibil, și să nu uităm că munca acestor oameni — dincolo de venitul firesc pe care îl va aduce celor care o practică — contribuie, simțitor, la aprovizionarea cu legume (și fructe mai tîrziu) a Capitalei.

HORIA PATRAȘCU

Ora încolțirii prin orologiile primăverii

La Butimanu, într-o singură dimineață am trecut prin aproape toate anotimpurile. A urlat vîntul, a nins ușor, s-au prăbușit în cîteva rînduri ploi bezmetice, s-a înnorat cu întuneric, a izbucnit soarele cînd nu ne mai așteptam, cerul a redevenit brusc senin și pretutindeni cîmpia semăna acum, în lumina crudă și verde a grîului, cu un ocean.

Iată, cineva deschide o poartă care ni se pare grea, de templu gotic, cu lăcăt mare. Poarta scrîșnește din încuietori, scîrțîie lung, prelung, cu ecouri, lumina se prăvălește în hambar ca prin vitralii și inginerul șef Victor Mănăilă, un bărbat cu ochi cenușii, bronzat, cu fața spartă în țăndări de vînt, ne invită înăuntru.

Ieri, duminică, a plouat spre seară, a plouat adînc și apa încă nu s-a scurs în pămînt, băltește. De aceea, cîmpul e plin de noroi, e moale, tractoarele nu-l mai pot străbate, lumina se odihnește parcă după intensitatea de ieri, cînd „am lucrat pînă tîrziu sub căderile de apă". Semințele așteaptă o zi, o dimineață, o după-amiază în care podzolul să fie zvîntat și semănătoarele să poată naviga din nou prin cîmpul negru de podzol. S-a semănat pînă acum sfeclă-de-zahăr și sfeclă furajeră, s-a semănat floarea-soarelui și oamenii, acum, își pun roșii, ardei, usturoi, ceapă prin grădini, pe loturile personale, printre nori și ploi repezi, își leagă gardurile cu nuiele, sapă șanțurile, văruiesc, deschid larg ferestrele să scrisească încăperile de peste iarnă. Undeva, într-un sat vecin, vîntul, venit cu peste 100 de kilometri la oră, a smuls cîteva acoperișuri de case, de grajduri, a rupt garduri, a frînt pomi în pădure și pe margine de drum, a sfărîmat stîlpi de telegraf și a făcut să piuitească prin aer cîteva solarii dedesubtul cărora urmau să se coacă, în culturi forțate, roșii de piață.

În mod normal, continuă inginerul Victor Mănăilă, „ar fi trebuit să terminăm însămînțatul floriii-soarelui și al sfeclei-de-zahăr, dar pămîntul nostru reține apa în straturi, degradat de prea multe „experimente" și îngrășăminte aplicate greșit, de prea multe lucrări de ameliorare făcute alandala. Am arat în plină iarnă pe zăpadă, pe ger, am arat în vreme de ploi, nu l-am cruțat ca să se odihnească, să se refacă și acum încercăm să-l lăsăm să respire puțin, să se regenereze ; altfel, recoltele sînt compromise și pămîntul ăsta care ne hrănește pe toți se macină, se face praf și pulbere".

În ochii inginerului Victor Mănăilă s-a adunat tristețe și durere și înțelegere și încredere în vreme bună și căldură de om gospodar care-și iubește pămîntul și speranță în recolta care vine.

Închidem semințariul. Afară bate din nou vîntul. Mirabilele semințe își așteaptă încă germinarea în întunericul de templu al hambarului.

Între Bujoreanca și Cătunu dăm în cîmp de un fel de aerodrom pentru dirijabile. Pretutindeni, cît vezi cu ochii, de-a lungul a 33 hectare de pămînt, dăm peste solariile cooperativei „8 Mai", acoperite cu folii de polietilenă, semănînd, așa, rotunde și prelungi, cu fuselajele unor zepeline. 33 hectare dedesubtul cărora, ca în incubatoare luminate și calde, nefiresc de calde față de temperatura aerului de afară, femei și bărbați adunați din „șapte sate", seamănă roșii, varză și castraveți.

„Legumicultura e treabă migăloasă, de dantelăreasă", spune inginerul șef al fermei, Gheorghe Chivu, fumînd o țigară adusă de un prieten și bînd, împreună cu noi, o cafea fierbinte. Telefonul sună în încăperea rece și umedă ca în biroul împiegatului de mișcare din Gara de Nord. Inginerul răspunde scurt, expeditiv. Da, e o meserie migăloasă, pentru că aici nu merge ca în cîmp, cu grînele semănate din belșug de tractoare și îngrijite din cînd în cînd. „Aici, fiecare plantă e semănată cu mîinile și îngrijită anume, cu pricepere și sacrificiu. Cînd crești legume în culturi forțate nu mai ai timp nici să mănînci, nici să dormi, auzi și în somn cum încolțește planta din sămînță, cum foșnesc frunzele proaspete, cum urcă sevele prin rădăcini, cum devine totul clorofilă, cum se umplu legumele de vitamine. Mulți din oamenii noștri de pe-acilea au obiceiul de lucrează pe la Tîrgoviște, Brazi și Ploiești și nu se mai ocupă de grădinărit așa cum au învățat de la moșii lor, decît pe loturile personale, eventual (unii au solarii chiar pe loturile personale). De aceea lucrăm uneori cu mînă de lucru întîmplătoare și necalificată, cu oameni care nu au încă dezvoltată o conștiință și un respect pentru pămînt și pentru plante. Trebuie să fim, noi, cei cîțiva care ne pricepem, tot timpul printre oameni și să-i îndrumăm în operațiile (aproape patruzeci la număr) de pregătire a răsadurilor care sînt, destul de complicate, la operațiile de așezare în strat, de îngrijit, de udat, de copilit...

Intrăm înăuntrul unui „dirijabil" de la Cătunu-Bujoreanca și ne aflăm la temperaturi ecuatoriale. Auzim cum bate vîntul în foliile de plastic și cum se scutură ploaia deasupra, mai apoi cum se luminează la ivirea bruscă a soarelui și ne simțim ca sub o lentilă uriașă prin care razele cad spectral. E cald, aproape ireal de cald în preajma plantelor care transpiră în efortul fantastic de a da clorofilei sens, îngrijite ca niște broderii vegetale, de mîinile pline de pămînt ale oamenilor.

Deocamdată, spune inginerul Gheorghe Chivu consultîndu-și ceasul, e ora încolțirii altor culturi, în cîmp, abia semănate, abia ascunse în pămînt. Și ne dăm seama că plantele, aici, la Bujoreanca sau la Cătunu, cresc după ceas, încolțesc la o oră exactă, ca într-o pictură mai veche a lui Constantin Piliuță, expusă cîndva în sala Dalles și care reprezenta pur și simplu cîteva fire de iarbă sau de grîu sub un orologiu fantastic, cu arătătoarele în poziție de solstițiu.

ADRIAN DOHOTARU

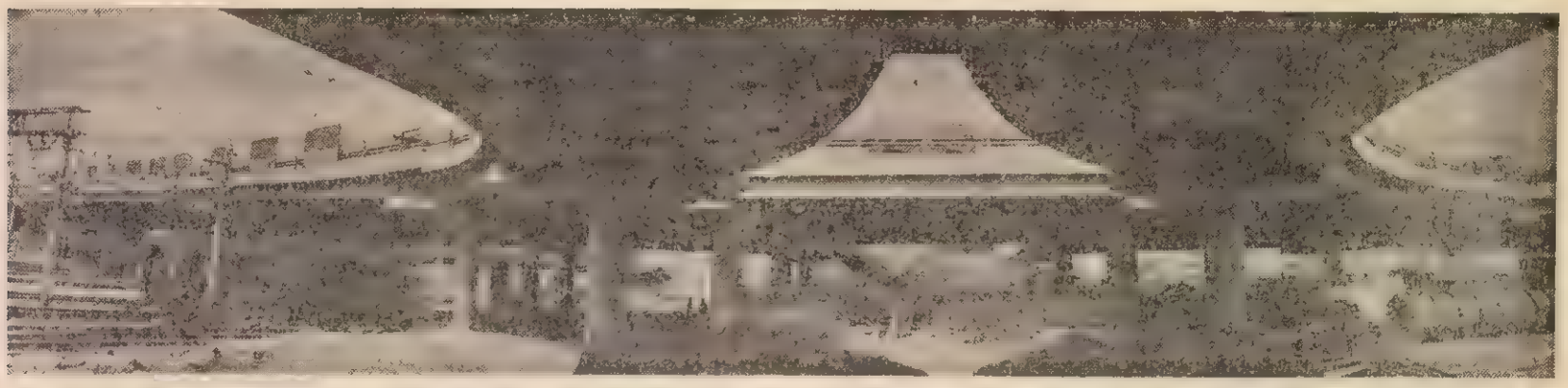

Ne bucură și ne incintă această nouă și modernă realizare arhitecturală care sporește frumusețea Bucureștiului

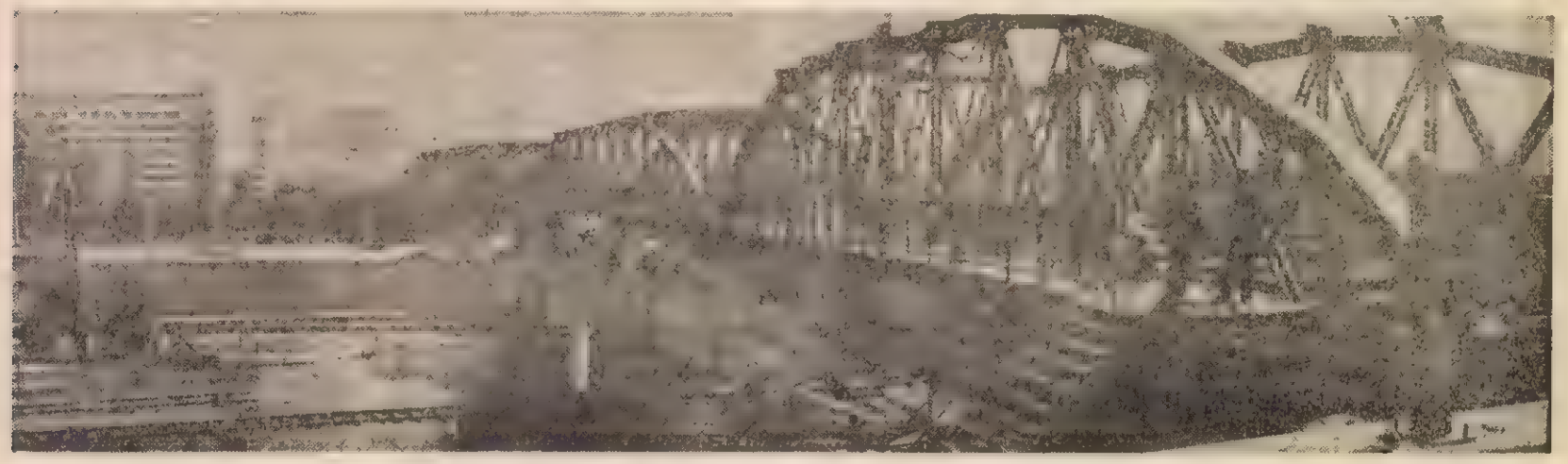

Dar, în același timp, cu firească nostalgie și îndreptățită grijă pentru istoria Capitalei noastre, ne întrebăm:

Ce se întîmplă cu vechiul Pod Grant?

Un pod de contemplat

Aflu cu mirare că vechiul Pod Grant, demontat acum și înlocuit de o civilizată și utilă construcție arhitectonică, deci aflu cu mirare că această relevă a tehnicii romantice urmează să fie topită și transformată în cîteva zeci de kg de fier.

Recuperarea de metal pentru industrie este nesemnificativă, iar pierderea unei părți ce amintește de Bucureștiul de odinioară ar fi o sărăcire a farmecului acestui oraș.

Locul fostului pod se află mai degrabă undeva la Muzeul Tehnicii sau pur și simplu mutat decorativ pe malurile Dîmboviței.

Un pic de vechitură romantică face întotdeauna șarmul unui oraș modern.

Dacă maghernițele cu îndreptățire au fost dărîmate fără drept la amintire decît acela al fotografiei, arcadele de fier ale Podului Grant, prilej de romanțe și de un bogat folclor, trebuie conservate cu grijă și cu dragoste.

Fotografiile de epocă ale bunicilor dau frumusețe și romantism celor mai moderne apartamente.

Vechiul Pod Grant nu mai trebuie trecut, ci contemplat.

NICHITA STĂNESCU

„I s-ar putea găsi un loc într-o zonă cu activități specifice"

În mod inevitabil, o astfel de problemă „de viață și de moarte", ne-a îndreptat pașii către unul dintre specialiștii reputați ai Catedrei de sistematizare din cadrul Institutului de arhitectură „Ion Mincu" din Capitală. Este vorba de arhitectul **Traian Miron Stănescu**, care cu multă amabilitate a ținut să ne prezinte referitor la tema discuției noastre un scurt „memoriu tehnic justificativ" pe care îl reproducem în cele de mai jos.

„**Podul Grant** a constituit pentru Bucureștiul antebelic o rezolvare deosebită pentru **satisfacerea unei circulații corespunzătoare etapei de început** de trafic și relații în zone alăturate.

Ca **rezolvare**, ca **structură**, ca **anvergură** se situa în același climat de satisfacere a unei **funcționalități de etape** și **au conceput pentru a dura peste ani.**

Intrat în **tectonica locală** ca **element de reper** — avînd în vedere și unicitatea, dacă o putem astfel numi — Podul Grant s-a constituit un foarte iubit partener al celor ale căror interese se disputeau în vechiul „cartier Grant" și ale căror legături cu Gara și partea de nord-est a orașului puteau fi astfel și prin el asigurate.

Odată cu **noua configurație** a ansamblului Giulești—Cringași, cu noua calitate conferită acestui mare ansamblu de locuințe, zonă cu **activitate economică deosebit** de importantă și concomitent cu cerințele impuse de un **trafic de o altă anvergură și calitate** la care **complexul feroviar se constituie ca principală unitate de măsură**, hotărirea edificării unui **nou sistem rutier** care să poată satisfacă întregul complex de relații ale traficului se impunea... și iată-ne astăzi vizavi de beneficiari ai unui **pasaj denivelat** care, pe lîngă satisfacerea celor menționate, constituie **o nouă imagine** a orașului, **contribuie** și este mărturia unei **civilizații edilitare de calitate** !

Dar... ne punem întrebarea oare ce și cum am putea **păstra** și **chiar pune în valoare** unele mărturii ale trecutului urbei noastre, printre care apreciez că și vechiul „Pod Grant" ar putea fi considerat ? De aceea gîndesc că locul lui ar trebui să fie tot într-o zonă legată de **activități specifice**, folosit — mă gîndesc — în special **de cei ce lucrează nemijlocit în sistemul C.F.** Poate că un bun prilej de a îmbunătăți și a conferi fluențe mai mari **de pietoni în locul pasajelor pietonale existente la Basarab** sau la așa-numitul „**Tremurici**".

Este greu de a face propuneri potrivite, acum odată cu cele cîteva gînduri pe care le am despre această zonă și acest pod, dar consider că vom putea ca noi, cei care cunoaștem și iubim acest oraș, să facem **propuneri pertinente și valabile** care studiate apoi în amănunt să poată să fie luată hotărirea cea mai potrivită.

Personal, gîndesc că și **acest pod — făcînd parte din istoria orașului nostru** — să-l păstrăm cu grijă, cu dragoste și totodată ca pe încă unul din **reperele dezvoltării Capitalei.**

Topirea Podului Grant ar echivala în accepția mea cu aruncarea în Dunăre a podului lui Saligny !"

„Nu pot să cred că celebrul nostru Pod Grant va fi dat la retopit, cum nu pot crede că vreodată parizienii și-ar retopi turnul Eiffel !"

Emblemă a unor vechi cartiere (Grant, Griviția, Giulești, Cringași), vechiul Pod Grant este amplasat (încă !) în raza administrativ-teritorială a sectorului 1. Arhitectul șef al acestui sector, **Mihai Mițiu**, în temă cu datele tehnice ale problemei dar și cu cele sentimentale legate de soarta crudă ce i s-a hărăzit simbolicului pod, ține să sublinieze că problema este într-adevăr complexă. Este complexă, dacă vreți, gîndindu-ne numai la faptul că cele trei tronsoane ale podului însumează o lungime de 126 metri și că grinzile metalice ale structurii sînt **sudate** și nu nituite, lucru ce îngreunează manopera de dezafectare (se taie cu aparatul de sudură bucată cu bucată, lucru reclamat cu acuitate de către C.C.C.F., constructorul demolator).

Este complexă, dacă vreți și pentru faptul că se ridică problema unui eventual nou proprietar, care și el, la rîndul său, ar avea de rezolvat probleme de ordin financiar costisitoare legate de reamplasare, transport și remontaj (resudare).

Este complexă, dacă vreți, și pentru faptul că ar fi destul de greu să-i alegi destinația nouă (dacă nu întreg, măcar un singur tronson din cele trei cîte are podul) cînd te gîndești că ar putea fi un pietonal peste Dîmbovița sau peste acumularea Străulești, **machetă** la scara 1:1 în „Muzeul tehnic al transporturilor" (pendinte de C.F.R.) sau **exemplar de studiu pentru studenții Facultății de drumuri, poduri și căi ferate.**

Este complexă, dacă vreți, și pentru că tot vorbind de restructurare urbană uităm mai întotdeauna să păstrăm simbolurile.

„Nu pot să cred că celebrul nostru Pod Grant va fi dat la retopit așa cum nu pot crede că vreodată parizienii și-ar retopi turnul lor Eiffel !" — iată vorbele unui sentimental arhitect șef de sector care caută în continuare soluții la o problemă complexă.

MIHAI PINZARU

Să nu dăm o sentință pripită!

Un vechi și cunoscut cîntec păstrează nostalgia acelui pod peste care pașii multor generații au trecut, așteptîndu-și ecoul. Arc peste timp, măreț, sobru, învingător, ascunzînd în rigiditatea lui secrete și amintiri, Podul Grant, căci despre el vrem să vorbim și să sperăm că-l vom mai putea privi cînd amintirea vechiului București ne va invada sufletul, se află acum **la sfîrșitul „carierei" sale.** Dar el rămîne o punte de legătură între generații, un **simbol al eternității**, el rămîne mereu în așteptarea noastră.

Astăzi, datorită noii sistematizări, pe cît de frumoasă pe atît de necesară, podul este pe cale de dispariție. Uitarea începe să-l obosească. Hai să nu-l lăsăm să piară. Sentimental vorbind, după cum ne sugerează și unii cetățeni, Podul Grant înseamnă și trecut, și viitor. El trebuie păstrat și apărat de ravagiile ruginii. Sigur, în acest gigant zac tone de fier dar tot aici zac tone de amintiri și simboluri. Ar fi mare păcat ca generațiile viitoare să cunoască podul numai din poze și povești cu „a fost odată..."

Un pod își cere dreptul la bătrînețe. Să-i amînăm trecerea în tăcere definitivă (pentru că și podul vorbește dacă știi să-l asculți), dîndu-i atenția meritată. Să-i ajutăm să-și poarte neuitatele iubiri așa cum știm să păstrăm ceea ce ne este drag.

Eu, copil de țăran din sudul Olteniei, care am trecut de nici zece ori peste Podul Grant, îmi doream în copilărie să ajung în Capitală, să traversez Podul Grant și să merg la Grădina zoologică. Era un vis pe care am avut norocul să-l trăiesc. Dar mîine, copiii de azi ai satului meu vor mai putea admira legăturile de metal pe care mîini îndemînatice le-au suprapus ? Dați-i Podului Grant dreptul la existență chiar dacă rezistența lui a cam slăbit !

IOANA PROCA

Cine n-avea poduri vechi, și le-a cumpărat!

Știm, la un moment dat a devenit neîncăpător. Scurt și strîmb. Știm, așa nu se mai putea, trebuia făcut ceva. Podul Grant trebuia înlocuit. Și s-a petrecut o lucrare magnifică, supertehnică. Noul Pod Grant e o minune. Noul Pod Grant e o frumusețe, el este plin de betonul său armat, de eficiența lui. Și noi, bucureștenii, la fel. Dar ce facem cu celălalt pod ? Vechiul simbol al Bucureștilor. Podul acela mic, puntea, podițca pe care azi Marele-Pod-de-Beton-Armat o privește cu dispreț în șederea sa jalnică din partea de nord. Aplaudăm podul nou și-l ignorăm pe cel vechi. Ba, mai mult, îl topim, îl facem să dispară pentru totdeauna.

Știm, și vechea Anglie a făcut același lucru cu cîteva poduri. Și au venit americanii și le-au cumpărat cu banii lor verzi-deni tăiați în două de două linii perfect verticale. Și le-au dus pe ele, pe poduri, în țînăra Americă.

Știm, ni s-a spus, vechiul Pod Grant, cu scheletul lui ruginit, va fi topit. Ca și cum ne-am condamna la moarte părinții noștri bătrîni și inutili care uneori ne chiar deranjează cu vechile lor boli. Și cîtă cenușă și dit putregai ne poate lăsa trupul unui părinte ? Un pumn. Și la ce ne folosește ? Părintele rămîne doar un simbol — al venirii noastre în viața aceasta. Tona de oțel, desigur folositoare, pe care bătrînul pod ne-o dă, nu poate totuși înlocui vechiul simbol al unui străvechi oraș. Să ne păstrăm deci, fără a comite un mare sacrificiu, bătrînul simbol strîmb și ruginit, fără a face din el un banal morman de fier — Podul, Vechiul Pod Grant ! Să-l tratăm ca pe un părinte bătrîn, să-l respectăm, să-l așezăm undeva unde nepoții lui, nepoții noștri să-l poată admira măcar ca o urmă a trecerii multor generații pe pavajul său uzat.

Stimați edili ai Bucureștiului, vă implorăm, lăsați-ne vechiul Pod Grant. Găsiți-i și lui un loc în marea metropolă, așa, ceva ca o garsonieră confort-doi în care părinții și bunicii noștri și-au petrecut zilele. Vă implorăm frumos !

Inginer constructor GEORGE STANCA

La închiderea ediției

Miercuri la prînz cînd a trebuit să fac fotografii, poate ultimele, bătrînului Pod Grant ființa muncitori își creiau loc, cu tot felul de aparate, prin trupul și sufletul drumului de fier.

Cînd eram copil îl fredonam cîntecele care i-au fost dedicate. Adolescent, îl admiram dantelăria de metal. Mai tîrziu, în facultate, am învățat că acea dantelărie este o mare reușită a tehnicii românești. Era, ne spuneau specialiștii, chiar el, podul, un fel de profesor care știa să descifreze și să rezolve multe din tainele grinzilor cu zăbrele. Pînă nu demult era că un profesor la pensie de la care aveai ce învăța. Bătrînul Pod Grant era o legendă. Dar astăzi, miercuri, 7 aprilie, cînd am văzut cum este distrusă o legendă mi-au dat lacrimile. Era o mare despărțire. Parcă și podul cel nou plîngea.

Inginer SORIN POSTOLACHE

La Brăila, între nave impunătoare și șlepuri umile

O mină de fier într-o mănușă de catifea

Cineva, înțelegînd că am vrea să știm dacă mai există sau nu pe harta țării o Brăilă pitorească, cu lupi de mare ieșiți la pensie și gata să-ți debiteze povești fabuloase, ne-a îndemnat să descindem la Corotișca pe ulița Carantinei. Fără doar și poate, și-a bătut joc de noi, Corotișca fiind o bombă ordinară, plină ochi cu bișnițari oacheși, de duzină, fără nici o relație cu portul și depărtarea. Și am revenit pe cheiuri, unde nu mai stă toată viața Brăilei, cum se întîmplă pînă mai ieri sau alaltăieri. Stă doar o parte din viața aceasta, nebetegită, ci adăugată, firesc, și cu alte feluri de a trăi.

Dintr-un anume punct de vedere, socotelile Brăilei sînt aceleași : aici, la 173 km de mare, sfîrșește Dunărea maritimă. De la vărsarea Siretului, km 155, pînă la Vadul Oii, km 237, tot ce mișcă pe fluvia și pe brațele Măcin și Vîlciu se supune căpitănici cu cea mai întinsă zonă de jurisdicție de pe Dunărea interioară. Din punctul de vedere al traficului, în schimb, lucrurile au evoluat în timp : astăzi, se perindă prin portul Brăila nu mai puțin decît 10 000 nave anual, dintre care în jur de 550 sînt cargouri maritime. Și uneori nu este deosebit de simplu să împaci o realitate nouă cu una veche. E nevoie uneori la Brăila de o mină de fier învelită într-o mănușă de catifea.

Ciudat, cînd am strîns mîna lui Nicolae Țuțuianu, căpitan al portului Brăila de o duzină de ani, nu i-am simțit tăria autorității. Poate de unde nu-i cunoșteam prea exact domeniul de cuprindere. Sau poate mîna devine de fier abia cînd se îmbracă în mănușa aceea simbolică de catifea. De ce ? Pentru a reteza din pornire orice gust pentru tîrgoială. Un remorcher de 150 CP intenționa să navigheze în amonte fără șef de echipaj. Scurt, nu se poate. Cargoul Agiamarina, sub pavilion cipriot, nu și-a presat și echilibrat lanțurile înainte de desprinderea de dana de încărcare. Nu va ieși din port pînă cînd nu va pluti pe chilă dreaptă. Iusuf Captan, sub pavilion turcesc, a părăsit Brăila apt să navigheze, însă, pe drum, efectuînd o manevră riscantă, s-a scufundat. Din fericire, nu s-au înregistrat victime omenești. Experții căpităniei au convingerea că echipajul, pentru a mări bordul liber, a debalastat, destabilizînd nava.

Greșelile se plătesc, dar căpitănia Brăilei nu răspunde pentru greșelile altora. În consecință, nici o unitate navală nu pleacă din port fără mijloace de salvare, de vitalitate, de stingere a incendiilor, stabilite de Registrul Naval Român în funcție de tonajul și destinația vaselor. Cît de bine gîndite sînt aceste legi marinărești ne-o mărturisește și reîntoarcerea recentă a cargoului Săhăteni în apele teritoriale ale țării. Echipajul, spre cinstea lui, și-a salvat nava căzută pradă flăcărilor doar cu mijloacele de la bord și a izbutit să revină acasă cu propulsie proprie. A fost o izbîndă care se poate trece, în parte, și în contul căpitanilor ce-și respectă menirea.

Dintre cei 16 oameni care asigură poliția în port, s-a întîmplat să ne însoțească spre punctele lui fierbinți căpitanul de rangul II Sevim Rustem. Așa am cunoscut echipajul harnic al micului șlep 11076. Așa am fost martorii plecării în cursă a marelui cargou Ploiești. Iar în drumul străbătut de salupa condusă de Gheorghe Nadoleanu, alte nave : Alexandroupolis, sub pavilion liberian, Scrifos, sub pavilion cipriot, Odiseus și Fortuna, sub pavilion grecesc, Themar, sub pavilion panamez, Victoria, Vaslui și Sascut, sub pavilion românesc. Apoi, o convorbire cu Ioan Oprițenescu și Constantin Ionescu, mai marii grupului de exploatare flotă și porturi din Brăila, a fost în măsură să ne încredințeze că vechiul port dunărean, în anii din urmă, s-a înhămat mai aprig decît oricînd la afirmarea României în lume. Și am mai înțeles că aici, pe cheiurile Brăilei nu mai este loc pentru minciună și șonglerie statistică. Abia aici se simte cu adevărat pulsul industriei, vigoarea ei, promptitudinea ei. Cînd marfa așteaptă nava, marinarii, desigur, nu au nimic de spus. Cînd nava așteaptă marfa lucrurile se schimbă. Cu alte cuvinte, conchide unul dintre interlocutorii noștri, în port nu mai ai nevoie să citești ziarul. Și este o maximă care merită a fi reținută.

În ce ne privește, am rezistat eroic tentației de a inunda aceste pagini de reportaj cu cifre și am stăruit o zi încheiată lîngă talpa marinăriei, lîngă sufletul ei, împiedicîndu-l. Atît pentru noi, cît și pentru alții. Și între nave mari, impunătoare, și șlepuri mici și umile, nu întîmplător am întîlnit numai oameni destoinici.

MIHAI PELIN

31 în căutarea primăverii

Ploiești urma să ridice ancora spre seară, la ora 6. Pînă atunci mai erau 6 ore. Dar cine crede că, înainte de plecare, pe puntea unui vas și pe scările care leagă compartimentele lui oamenii se vînzolesc de colo-colo spre împlinirea grabnică și de ultimă oră a cine știe căror îndatoriri, fără îndoială că se înșală. Un vas nu se pregătește, pentru o cursă lungă, în cîteva ore. Pe **Ploiești** se aflau îmbarcați 31 de oameni și comandantul Radu Dincă avea dreptate, desigur, să spună că nu exista nici un motiv ca ei să se vînture unii pe lîngă alții pentru a părea că sînt mai mulți decît erau. Pe apă, anumite deprinderi ale uscatului se dovedesc a nu fi folositoare. De aceea pe puntea navei era liniște, mai degrabă, ca și cum închizînd ochii ai fi putut crede că ea a plecat demult și s-a lăsat înconjurată de ape fără nici o primejdie.

În ultimul voiaj, nava a plecat pe 10 decembrie. A dus mărfuri în Maroc, la Londra și la Anvers. De acolo a fost angajată în cont străin, a transportat mărfuri generale pentru un neamț pînă în Turcia. S-a întors apoi la Durres, în Albania, și-a încărcat aproape 4 000 tone de cărbune cu care a ajuns în țară pe 5 martie. Căpitanul Radu Dincă zice că a fost un voiaj greu. În cele trei luni de călătorie echipajul a avut parte numai de vreo 10 zile tihnite. Iar orele cele mai pline de neliniște au fost, numărate minut cu minut, 12. În acele ore o defecțiune a obligat nava să meargă cu turația cea mai redusă a motorului principal în timp ce furtuna o izbea cu „ciocanele de apă", cu 6 000 kilograme-forță pe metrul pătrat. **Ploiești** a izbutit să se desprindă din încleștare și s-a retras în portul Alger, unde timp de 6 zile mecanicii Alexandru Soacăte, Negip Basri, Traian Balea și colegii lor au avut de lucru cît și-ar fi făcut poate de lucru niște mecanici de uscat vreme de-o lună. Și înainte ca nava să plece din nou pe drumurile ei de apă de-a lungul cărora alte furtuni s-au tot abătut asupră-i și-au lovit-o așa cum bate un fierar surd fierul pe nicovală, echipajul și-a găsit un răstimp scurt de liniște la Casablanca, unde a petrecut revelionul. Atunci s-a primit și-o telegramă, din partea soției unui marinar : „Dragul meu, valuri mari să te-aducă acasă". Primul a rîs ofițerul radiotelegrafist Gheorghe Enache, care recepționase mesajul, apoi au rîs cu toții, dar au rîs cam pe jumătate. În felul acesta era de așteptat să vorbească poate numai soția unui contabil șef. Dar nava a fost adusă acasă într-adevăr de valuri mari.

Ploiești e o navă bună, în care echipajul are încredere. A fost construită chiar la Brăila, în urmă cu șase ani, și chiar sub ochii căpitanului-secund Mihai Mănucu. Pe atunci el lucra pe **Deva**, un vas care tocmai intrase în revizie la șantierul naval. Mihai Mănucu are 33 de ani și s-a îmbarcat pe **Ploiești** din august anul trecut. Din 1971, de cînd a devenit ofițer de marină, a lucrat pe **Predeal, Deva**, de care am amintit, **Tîrgu Jiu, Vulcan, Făgăraș** și **Alba**. O navă numită **Băilești** încă nu există, din cîte știe el, dar fără îndoială că dacă ar exista nu i-ar fi indiferent numele, pentru bunul motiv că el chiar la Băilești s-a născut și acolo se află casa părinților săi, ridicată din truda lor de țărani, din încovoierea lor asupra pămîntului iar nu din călătorii peste ape. Un an de zile, spune Mihai Mănucu, tatăl lui a fost supărat pe el că a reușit la admitere la marină, neînțelegînd cum se nimerise să sară așchia atît de departe de trunchi. Însă, cum tot n-avea încotro, a înțeles și-a încuviințat, gîndind că într-o cuprindere mai largă a lucrurilor pînă la urmă chiar și apa gîrlei Balasanului, care trece prin Băilești, tot ajunge să iasă o dată și o dată la mare.

Cît să afle toate acestea și să coboare în sala mașinilor ori să urc în camera de comandă, aproape că a venit timpul să-mi aduc aminte că un musafir mai vine dar mai și pleacă. Rămăseseră doar 4 ore și jumătate pînă ce **Ploiești** avea să-și înceapă marșul de 60 de zile. Soarele se mutase între timp de pe malul drept al Dunării, de deasupra zăvoaielor de sălcii, pe malul sting, deasupra Brăilei.

Pe la 7 seara **Ploiești** nu se mai afla acolo, pornise la drum încărcată cu cîteva mii de tone de laminate și cu cîteva sute de fotografii de familie pe care marinarii le țin cu aceeași grijă cu care păstrează instrumentele de bord între pereți capitonați cu catifea vișinie. Pînă la mare, ne spusese șeful timonier Gheorghe Nicolae, sînt 90 de mile, 10 ore de mers. Pe Dunăre se merge mai încet. Abia dincolo de Sulina **Ploiești** urma să-și pornească motoarele în plin și să se aștearnă la drum. În aerul sărat al mării, zgîrietura pe care i-o lăsase pe obraz lui Mihai Mănucu fetița lui de un an și jumătate, Ioana Maria Mihaela, avea probabil să se vindece mai repede decît dacă el ar fi rămas acasă, oricum mai repede decît va trece, probabil, necazul că înainte ca nava să plece el nu izbutise să facă rost de 50 de kilograme de vopsea albă. Prietenul său, Nicolae Ivanoschi, ofițer de cart și gardă, în calitate de organizator al grupei sindicale de pe navă ne spusese la rîndu-i că în ședințe echipajul e nevoit să vorbească mai întotdeauna despre lipsa pieselor de schimb și-a materialelor de întreținere. Cu toate că, fără îndoială dacă Mihai Mănucu nu reușise cu două zile înainte de plecare, cînd se repezise pînă la Galați, să facă rost de vopseaua cu pricina, cu atît mai puțin e de crezut că el sau altcineva din echipaj va putea rezolva problema într-o ședință ținută, să zicem, în dreptul Capului Bon sau în timp ce **Ploiești** va înainta în slalom printre insulele Chefaloniei. Poate, am zice, este nevoie să se țină și o ședință pe uscat, astfel încît altădată echipajul să nu se mai afle în situația de a considera o mare izbîndă faptul că a putut procura, de exemplu, un bidon cu vaselină pentru a unge sîrmele și cablurile care susțin biga. Se-nțelege însă că la ședința aceea trebuie să se afle oameni care știu ce este și ce vrea să însemne cuvîntul „bigă".

Drumul celor 31 de pe **Ploiești** înaintează tot către miazăzi, prima escală fiind La Valetta în Malta. Îndreptîndu-se către ținuturi cu soare tot mai mult, s-ar putea zice că ei au pornit în căutarea primăverii. Cînd se vor întoarce acasă, primăvara va fi prins și pe-aici puteri și se va pregăti să-i primească la țărm.

D. CONSTANTINESCU

A iubit Dunărea și n-a uitat să stimeze radarul

Oriunde și-ar întoarce privirea în urmă, Dumitru Anghelato vede tot Dunărea, și-o vede de-aproape. La Galați, unde s-a născut, Dunărea l-a învățat mai întîi să înoate. Înotînd a văzut însă că n-or să-l țină mîinile și picioarele pentru a ajunge singur la capătul, care se tot îndepărta, al lumii de apă, și-atunci s-a hotărît să se îmbarce pe orice fel de vas care ar avea calitatea minimă de a se menține la suprafață. Cînd a ajuns la această hotărîre avea 16 ani, o vîrstă la care și-a putut îngădui să-i dea de înțeles tatălui său că el a fugit de-acasă. Și ca să nu fie întors, a coborît la Brăila, făcîndu-și de lucru întîi pe un șlep numit **Ester** și crezîndu-se marinar cu încopere din ziua de 5 aprilie 1932. Și-a tot dus cu șlepurile în sus pe Dunăre, cereale, pînă a împlinit 18 ani și s-a nimerit să poată duce, tot cereale, mult mai departe, în emisfera cealaltă, ajungînd cu nava **Carpați** a Serviciului Maritim Român tocmai la Rosario, în Argentina. Asta se întîmpla în 1934, lumea dansa tango, acesta era dansul la modă însă Dumitru Anghelato mărturisește că n-a îndrăznit să joace chiar acolo de unde tangoul pornise să cucerească lumea și să facă să înflorească industria gramofoanelor. Purta niște bocanci mari, cu talpă dublă, care i-ar fi îngreunat mișcările. În schimb încălțările acelea îi erau necesare acasă, unde în fața lui taică-său, Gheorghe, cazangiu la Galați în șantierul naval, avea nevoie să se arate că stă bine pe picioarele lui. Cînd s-a întors a descoperit însă că tatăl lui l-ar fi primit chiar dacă ar fi fost încălțat cu cipici, îl iertase demult, poate se arăta astfel fiind îmbunat, cine știe, și de faptul că fiica lui, Despina, soca lui Dumitru Anghelato, fusese aleasă Miss Brăila în același an cînd băiatul călătorise pînă pe partea cealaltă a pămîntului și se dovedise că va fi un om de ispravă. Fiindcă altfel, bineînțeles, nimeni nu și-ar fi pierdut vremea să spună despre el că este un marinar bun sau cum ar fi zis și bunicul lui, Francisco, venit din insula Argostoli și împămîntenit ca meșter fierar, „ena naftis calos". Însă abia după ce-a făcut și armata, în Divizia de Dunăre, la monitoare, pe **Bucovina, Catargiu** și **Lahovary**, fiind lăsat la vatră cu gradul sergent-timonier, abia atunci Dumitru Anghelato a știut că ajunsese un marinar adevărat, unul de la care mai aveau și alții cîte ceva de învățat, nu numai el de la alții. Zice că Gheorghe Vancă, sau Ion Cristea, sau Panait Popescu, toți ajunși căpitani între timp, au fost într-o vreme elevii lui și e mulțumit că ei nu l-au uitat, nici el și nici alții cu care a lucrat pe aproape toată flota „Navrom"-ului Brăila, întocmai așa cum stă scris în lista pe care mi-a arătat-o și unde am numărat, de n-oi fi greșit cumva, numele a 127 de vase. Și parcă ieri, zice, avea 16 ani și făcea primii pași în mașinărie pe șlepurile **Ester** și **Mariol**, ale unui anumit Varnalis, care-i plătea 800 de lei pe lună și cîte o ciorbă de burtă pe zi la cîrciuma lui Dumitru Crețu, aflată la doi pași de intrarea în port. Bani a ajuns să aibă, cu timpul, mai mulți, dar dacă ar fi vrut să-i aibă mai din vreme s-ar fi îmbarcat pe vasele străine unde marinarii români erau plătiți de trei ori mai mult, pe **Noemijul'a, Mirupanu** sau **Verbormilia**, care veneau cu ce veneau și plecau pline cu cereale de la Brăila, ori și-ar fi plecat urechea la încredințările unui misit care în cafeneaua marinarilor români de la Anvers îl îndemna să intre ca miner și-i garanta ca plată ispititoarea sumă de 100 de franci belgieni pe zi. Era tînăr, avea 18 ani, chiar atunci se întorsese din Argentina și-ar fi putut să încerce, de bună seamă, o muncă nouă, dacă mai puternică decît dorința de bani n-ar fi fost dorința de a se întoarce acasă, și de-a ajunge să se spună despre el că este „un marinar bun". Și-acasă, printre multe lucruri despre care ar mai putea spune că i s-au întîmplat, își amintește că o vreme a continuat să creadă cu înverșunare că marinarii sînt sortiți să nu poată naviga prin ceață, pînă în ziua cînd a fost descoperit radarul. Ziua aceea parcă s-a petrecut, și ea, tot ieri, ca și tot ceea ce s-a gîndit și s-a întreprins, pe măsură ce el se apropia de anii de pensie, pentru modernizarea portului și a flotei și pentru ușurarea muncii marinarilor. Din 1974, cînd s-a pensionat cu 2 336 de lei, vede cum se adună parcă mai repede anii, nu mai e mult pînă să împlinească 70, îi vede sum se adună și umbra lor cade în urmă așa cum se lungește umbra peste Dunăre, în serile zilelor cu soare, în dreptul morii Violaio și-n dreptul macaralelor uriașe de 10 și 15 tone. Și-atunci, cînd își reamintește că asupra lor el nu are altă putere decît să-i numere, își pune pe cap basca albastră, căptușită de el cu burete ca să nu-l tragă curentul, și parcă fără nici o grijă, poate chiar fără nici o grijă, fiindcă este încă sănătos, pleacă împreună cu nepotu-său, băiatul băiatului lui, Florian, să-i dea o 'prăjitură la cofetăria „Corso". Firește, fiind liber să pună întrebări, nepotul pune întrebări iar bunicul atît așteaptă. La urma urmei, Dumitru Anghelato a iubit Dunărea tot atît de mult pe cît a știut să stimeze invenția radarului. Și acestea pot să fie un punct de plecare după cum pot să fie și un punct de sosire al unor cuvinte care vor să însemne doar atît, că el este unul dintre cei mai vestiți marinari ai Brăilei.

DUMITRU ELIADE

Șlepul 11076, șlepul unei imense răbdări

Cu o șapcă nemțească lăsată pe o ureche, cu restul hainelor ajunse nu prea departe de țărănie, cîrmaciul Nicolae Tutunaru nu primește într-o încăpere care nu s-ar deosebi prin nimic de încăperile obișnuite din satul Balta Verde, rămase în urmă, în amonte adică, în Mehedinții baștinei lui. Aceleași prețuri pe jos, aceleași scoarțe șiroindu-și culorile din tavan spre podele, aceleași rame fistichii, gros boite, cumpărate prin tîrguri de săptămînă, pentru fotografiile alor lui și ale neamurilor, aceleași șervete, brodate cu vorbe alese de alții : **Mulți ani îi dorese, celui ce-l iubește ; sau Cînd femeia nu-i acasă, șoarecii joacă pe masă. Totul**

(Continuare în pagina 21)

P. MIHAI

VINERI, 9 APRILIE 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Malvina Urșianu:

„Nimeni nu ne cere să ne sacrificăm arta, devenind pedagogi..."

— Cum ați ajuns, Malvina Urșianu, la vocația de cineast ? Dar în formula filmului de autor ? Și ce înseamnă, în cazul dv., această formulă ?

— Nu am avut niciodată vocația punerii în scenă. Probabil că nu am structură artistică de regizor. Lectura unui text de calitate îmi dă bucurii de cititor și nu mă persecută deloc gîndul „cum ar fi să-l fac film !" Literatura bună, capodopera în primul rînd, trebuie lăsate în pace, cruțate.

— Dar avem regizori care nu le-au cruțat ! Și care n-au făcut din ele filme proaste.

— Da, avem cîțiva regizori care au demonstrat că știu să transpună cu talent un roman clasic. Dar cred că e mai bine ca această capacitate creatoare să fie îndrumată spre o creație cinematografică originală. Nu pentru că o eventuală comparație ar fi în defavoarea filmului, dar pentru că această comparație nu trebuie să existe. Două domenii artistice,cu mijloace de expresie atît de diferite, nu trebuie comparate între ele. Vă mărturisesc că tremur pentru soarta cîtorva splendide romane și nuvele din literatura noastră clasică și modernă. Sper ca nimeni din cinematografie să nu-și aducă aminte de ele, astfel încît bucuria lecturii să ne rămînă întreagă.

— E interesant ce spuneți, am constatat... Deși cred că unii dintre colegii dv. n-o să vă împărtășească prea încîntați opiniile. Dar să revenim. Vă întrebasem cum ați ajuns la „filmul de autor" și ce înseamnă, în cazul dv., această formulă. Doar faptul că vă scrieți singură scenariile pe care le regizați ?

— Eu nu îmi scriu scenariile, ci concep pur și simplu filmul. În general, nu mă pasionează epicul, anecdotica, story-ul, sau cum vreți să le spuneți. **Filmul** îl trăiesc, în epoca lui embrionară, ca pe o stare de spirit, ca pe un fel de climat sufletesc din care iau naștere, și cu încetul capătă chip, personajele mele. Mă simt, în tot timpul elaborării, ca dealtfel și în timpul turnării filmului, atît de legată de personajele mele încît trăiesc — aș zice — un veritabil mister al maternității. Îmi iubesc cu pasiune personajele, caractere bune sau rele, și mi-e greu să las pe altcineva să se ocupe de ele.

— Așadar, vocația de cineast ?...

— Vocația de cineast nu este altceva decît implozia vocației de cinefil. Ați observat oare că cineaștii nu rămîn aproape niciodată cinefili ? Dacă vă bazați pe mărturisirea mea, v-aș spune că, în ce mă privește, talentului meu literar din adolescență i-am interzis dezvoltarea firească, răstignindu-l dintru început pe spalierul rigorilor cinematografice. Astfel că, acum, nici nu mai pot scrie altfel decît în imagini de sinteză artistică.

— Care din elementele sintezei artistice e decisiv în cazul dv. ? Scenariul, imaginea, regia, stilul povestirii ?...

— Decisiv nu poate fi nici unul dintre elementele sintezei artistice. Decisivă nu poate fi decît concepția de sinteză artistică. Credeți oare că în sinteza apei e mai important oxigenul decît hidrogenul ? Important e că elementele sintezei artistice să-și piardă aproape identitatea, transformîndu-se într-un produs artistic nou. Iar ca analist al acestui fenomen, ca să poți disocia elementele și ca să poți stabili interdependența lor, îți trebuie o știință tot atît de mare ca aceea a realizatorului.

— Sarcină care — înțelegem — ar trebui să revină criticului. Apropo de asta, nu v-au derutat, în cursul anilor, diagnosticele critice privind modalitatea dv. stilistică ?

— De ce să mă deruteze ?

— Cineva, de pildă, a găsit că stilul dv. excesiv de elaborat pe toate componentele sintezei artistice e un defect. Altcineva consideră această însușire o calitate. Cum ați răspunde acestor aprecieri divergente ?

— Eu nu mi-am ales și nu-mi aleg modalitatea stilistică a filmelor mele. Stilul este un dat, peste voința artistului. El te ia în stăpînire ca un **fatum**. Este rezultatul atîtor factori nativi și de cultură, care acționează după un metabolism imprevizibil, pînă se constituie într-un adevărat **limbaj** matern. Vorbind numai despre **scriitura** filmelor mele, adică despre modul cum concep cadrul, cum **decupez**, cum **articulez** fraza, pot spune că acest mod este replica cinematografică a modalității mele scenaristice.

— Unii critici zic că în filmele dv. toți actorii joacă „în aceeași cheie", cu sacrificiul unor date din personalitatea proprie.

— Cum ar putea fi altfel? Stilul interpretării actorilor trebuie să se integreze stilului sintezei artistice, și, în primul rînd, scriiturii cinematografice, modului de a decupa cadrul. Între interpretare și așezarea în cadru a personajului dependența este totală. Cel mai subtil sau mai puternic moment de interpretare poate trece total neobservat dacă personajul nu se găsește, în acel moment, în cadrul apt să-i pună cel mai bine în valoare. Interpretarea actorului este numai o parte — o parte importantă, dar o parte — din creația de sinteză care compune rolul în film. Un regizor pune pecetea stilului său pe toate componentele sintezei artistice — imagine, sunet, decor, costum, interpretare — pentru că acestea toate sînt menite să se întîlnească într-o idee. Iar fără un regizor care să pună toate acestea într-o anumită cheie, dîndu-le o direcție convergentă, unitatea de stil sau convergența artistică nu s-ar produce. S-ar întîmpla ca în glumă cu construcția unei șosele : dacă cele două capete de la care s-a pornit lucrarea se întîlnesc, iese o șosea ; dacă nu, o autostradă.

— Acest drum drept, geometric, între intenție și realizare, între idee și efect, pare să fie secretul unei formule ce, iată, este pusă în discuție...

— Consimt că modalitatea mea stilistică e diferită de a multora dintre colegii mei. Dar ce e rău în asta ? Dacă vorbim de stiluri și de modalități stilistice, nu văd cum ar dăuna filmului românesc o oarecare varietate în acest sens. M-aș îngrijora mai curînd pentru **realismul** filmelor noastre.

— La ce fel de realism vă referiți ?

— Sînt destule filme de un realism primar, naiv, asemănătoare picturii de gang cu struguri „de să-i mănînci, nu alta". Să nu mă înțelegeți greșit. În film, orice stil, orice modalitate este valabilă, cu condiția să realizezi unitatea sintezei artistice. Dacă ne-am dezbăra de complexul de provincialism, am vedea că ceea ce reprojăm unor filme românești aplaudăm, snob, la filme străine. Ca să revin la ceea ce discutam : eu îmi pot ameliora sau deteriora stilul, nu-l pot însă abandona, pentru că altul nu am. Odată cu viața, mi-au fost dați, probabil, și germenii acestui stil.

— Stil care, s-a zis, conduce la o viziune particulară asupra frumosului, la un anume ideal de frumos. În filmele dv. se observă, de pildă, o preocupare constantă pentru elaborarea ambianței în care evoluează personajele. O ambianță însemnînd nu numai decoruri, dar și peisaj, care-s alese — s-a spus — à la Malvina Urșianu. Unii critici s-au întrebat de unde scoateți astfel de ambiante, pe care ei nu le văd. Sînt aceiași critici care vă impută că în viața de toate zilele oamenii nu se îmbracă și nu vorbesc ca în filmele dv.

— Dacă acceptați un stil artistic, trebuie să acceptați și tot ceea ce decurge din el ca mod de a privi lumea. Oamenii lui Sadoveanu nu vorbesc ca aceia ai lui Rebreanu, dar niciodată nu s-a pus problema care dintre aceste personaje sînt viabile și care nu. Un artist vede în realitate elementele care-i susțin viziunea, aceasta însemnînd că realitatea oferă suport pentru oricare viziune. Și eu, la rîndu-mi, aș putea să mă întreb de ce unele elemente — și încă unele fundamentale — din realitatea noastră, înțeleasă ca civilizație a acestei clipe, sînt sumar prezentate și chiar absente din filmele noastre.

— De pildă ?

— Între filmele documentare, realizate de către Studioul „Al. Sahia", și cele de ficțiune, realizate de către casele de filme, există o discrepanță, ținînd de felul în care cele două cinematografii prezintă imaginea țării și a societății noastre. Filmul documentar ne prezintă orașe noi, foarte moderne, cu blocuri de locuit care presupun tot confortul, cetăți industriale de dimensiuni impresionante ; noi înșine, cineaști sau spectatori, parcurgem autostrăzi și șosele asfaltate, trecem prin sute de așezări rurale cu case care vorbesc despre un anume grad de civilizație, școlile și casele de cultură pe care le vedem sînt cît se poate de moderne. De unde atunci imaginea cenușie, meschină, dacă nu de-a dreptul sordidă, din foarte multe filme artistice despre actualitate, uneori chiar în contradicție cu datele dramaturgiei ? Există un veritabil curent care înfierează frumosul, monumentalul, normalul chiar, etichetîndu-le drept formalisme, estetisme, și asimilîndu-le cumva stilului **telefoanelor albe** din cinematografia burgheză. Se uită însă că sordidul cu orice preț însemnează și el un anumit pitoresc și că nu reprezintă altceva, atunci cînd e folosit arbitrar, decît reversul aceleiași medalii a formalismului. Deci, tot formă de dragul formei. Un element al filmului, cum ar fi acesta, se judecă și se creează nu în sine, ci în funcție de ideea pe care trebuie s-o servească. Nu există nimic pe lume ce trebuie înfierat în principiu, la un film. Orice, chiar și **frumosul**, chiar și telefoanele albe, pot avea un rol în construcția care se cheamă film. Se are

(Continuare în paginile 10—11)

ILIE PURCARU

Vorbiți și scrieți românește

Sufixe buclucașe (II)

Așa cum am putut observa în analizele din articolul precedent, sufixele morfologice **-ez** și **-esc** sînt, uneori, purtătoare de sens.

Trebuie să remarcăm că, prin însuși sistemul limbii — în special cel verbal — unele forme verbale nu sînt definitive (definitivate). Dimpotrivă, ele oscilează, sînt inconsecvente. Formele cu sufix sînt luate doar ca „simpli figuranți", aparținînd arbitrar, scăpînd unor constrîngeri formale cerute de normele gramaticale.

Firește, nu avem în vedere maliția populară care ne dă, uneori, ciudate forme cu valoare de imperativ. Cine n-a auzit, pe stadion, tonul poruncitor al cîte unui spectator „microbist", către un jucător : **insistează, mă (bă) !** E o formă verbală care mărește expresivitatea, mai ales prin modul cum e pronunțată — uneori, și cu o atitudine ironică — în aceste circumstanțe. În celelalte situații, verbul are forma corectă **insistă, insistă...** Tot aici e cazul să menționăm exoresiile cu valoare de imperativ : **Ghici ghicitoarea mea !, Luci, soare luci !**, asupra cărora nu e cazul să insistăm acum.

Dar, aceasta nu înseamnă că nu există abateri sau greșeli (și încă foarte multe). De pildă, e corectă forma **(eu) semnez**, dar derivatul cu prefix oscilează : **însemn** și **însemnez**, forme provocate de sensurile multiple **(eu însemn** = „aplic, pun un semn caracteristic de recunoaștere", dar **însemnează** ne duce la „a avea o anumită importanță, o anumită valoare"). De exemplu : „Ceea ce nu **însemnează** că avem de-a face cu personaje lineare **(liniare**, variantă tolerată)". Ce **înseamnă (însemnează)** asta ? Oricum, unificarea ar trebui să consacre **însemn, însemnează.** Nici pentru verbul a **degaja** nu putem stabili o singură formă ; alături de **(eu) degajez**, în limbajul sportiv circulă forma **(portarul) degajă mingea** (Îndreptarul academic admite ambele forme). De altă parte, sufixul **-ez** apare greșit în unele verbe (de exemplu, **întîrziez, se încălzează**), ca și **-esc (mucegăiește, încercuie**, în loc de cum e corect : **mucegăiește, încercuiește).** Sîntem însă departe de a putea epuiza exemplele de acest tip.

Implicația în scris o au însă forme care par agresive, mai ales în limbajul colocvial (în limba vorbită) sau regional. Mă întreb de ce unii scriitori și critici preferă forme greșite (deci, nemotivate din punct de vedere stilistic) ca : tu **jumuli**, el **învirte**, el **inventă** (la prezent), în locul celor corecte, cu sufixe **:jumulești, învirtește, inventează ?**

Așadar, sînt corecte formele : **dărnuiesc, se năruie, întîrzii, se înghesuie, înțădușie, se lăfăiește, se dilată, biruie, bîjbîie, cheltuiește, dezlănțuie, dezvăluie, dibuie, gîtuie, jupoi, minuiesc, mlădiez, restitui, eu stărui, el stăruie, substituie, chinuiesc, biciuiesc, eliufulesc, drămuiesc, fulguiește, pălmuiesc, prăfuiește, se prăvălește, păcălesc** etc. E ușor de observat că unele sînt cu sufixele **-ez** și **-esc**, altele fără.

GH. POALELUNGI

Cugetul de azi / Ieri

Gîndire și tradiție la Heidegger (III)

Alături de **Sein und Zeit**, apărut în 1927, cele mai cunoscute studii ale filosofului german sînt cele asupra poeziei. Uneori, și în mod eronat, se vorbește despre Heidegger ca despre filosoful existențialist și filosoful poet. E prea puțin. Am menționat într-un articol anterior unitatea intrinsecă a operei sale filosofice și am relevat unele aspecte ale celei de-a doua perioade de creație, numită **Kehre**, perioada în care Heidegger **nu** părăsește tematica din **Sein und Zeit**, ci o păstrează, tratînd-o din altă perspectivă. Discursul nu se mai poartă asupra lui **Dasein** (ființa umană), asupra banalității sau autenticității sale, ci asupra ființei însăși. Or, termenul **Kehre** exprimă tocmai această mutație : începînd cu **Vom Wesen der Wahrheit** (1930) și **Einführung in die Metaphysik** (1935). De aici, se definește proiectul unei noi metodologii realizate prin reapropierea tradiției filosofice și, în primul rînd, cea a pre-socraticilor. Or, a-i înțelege pe vechii greci, înseamnă pentru Heidegger a „gîndi grecește" și, deci, a crea un alt limbaj filosofic, un alt raport față de limbaj, pînă într-atît încît subiectul discursului însuși devine limba. Dar să nu ne lăsăm înșelați. Chiar și atunci cînd Heidegger analizează poemele lui Hölderlin, el vizează apropierea de limba elină, de semnificațiile ultime ale termenilor filosofici. Și cercul se închide — limbajul, în esență, rămîne supus problematicii **ontologice.**

Această ghidează întreg parcursul perioadei **Kehre**, termen care în limba germană înseamnă întoarcere, cotitură, dar și direcție, drum. Iar a ieși din Kehre (aus der Kehre kommen) înseamnă a greși drumul. Pe drumul gîndirii noastre nu putem merge, crede Heidegger, decît întrebînd mereu, supunînd demersul nostru unei contiue interogări. Este condiția pe care el și-o impune, și aceasta în ciuda faptului că „într-o epocă în care nu este real decît ceea ce merge repede, a întreba apare drept ceva străin realității, drept ceva „ce nu merită"».

Deci o întoarcere către problematica ontologică. O întoarcere de la ce ? De la cea axiologică și antropologică.

După cum anunță **Vom Wesen der Wahrheit**, filosofia trebuie să valorifice tradiția. Interpretarea textelor lui Parmenide fundamentează noua perspectivă a lui Heidegger : Referindu-se la fragmentul 8 (Diels-Kranz) : **„este același lucru a gîndi (noein) și în vederea a ce este gîndirea"** Heidegger scrie : „Prima observație pe care trebuie să o facem este că această frază nu spune nimic despre **om**, cu atît mai mult despre omul ca subiect; nu este vorba de un subiect care să facă din tot ceea ce este obiectiv ceva pur subiectiv... Esența și modalitatea ființei umane nu pot fi deci determinate decît pornind de la esența ființei". Tocmai spre deosebire de perioada existențialistă, problema ființei **(Seinsfrage)** nu mai este tratată pornind de la comprehensiunea ei de către **Dasein** (ființa umană), ci se produce o **desubiectivizare** ; acum ființa umană este gîndită pornind de la ființă.

OLTEA JOJA

AL CINCIZECILEA POEM HERACLITEAN

Din ce sunt făcute cuvintele ?

— Tînărul : Heraclit, din ce sunt
făcute cuvintele ?
— Heraclit : scurt, putem spune,
din Devenirea rostirii.
— Tînărul : nu pricep termenii :
Devenire, rostire.
— Heraclit : atent, ascultă-mi
faptele mergînd pe cap :
Florile sunt făcute din fructele
coapte,
Făina, din pîinea coaptă-n cuptor
ca să astîmpere foamea
plugarului harnic.
Somnul, din lumina zilei care
cheamă la muncă,
Templele, din ideea de veșnicie ce
luminează și șapte și ghid ;
Lumina soarelui vine din lumina
pură a floarei-soarelui.
Cuvintele sunt făcute din ger
Poemelor !

ION STROIE

CARTE

Ion Lăncrănjan — „Cuvînt despre Transilvania"

Un admirabil document sufletesc este acela produs de Ion Lăncrănjan în recentul „Cuvînt despre Transilvania" (Ed. Sport-Turism, 1982). Scriitorul, cunoscut prin romanele lui impresionante și printr-o proză ofensivă, analitică și justițiară, de felul romanului-document, ne dă acum o mică monografie a unui simțămînt adînc și imperisabil, dedus din propria biografie spirituală. „Cuvînt despre Transilvania" nu conține reportaje și nici o futilă publicistică festivă, este în totul un jurnal discontinuu, plin de scurte meditații, de cugetări, de mai lungi, ici și colo, însemnări, ca într-un carnet de scriitor al cărui destin irepresibil este morala. Ion Lăncrănjan și-a împărțit materia în pătru capitole mari : „Rapsodie transilvană", „Meleaguri natale", „Patriotismul — o necesitate vitală", și, în fine, „Cuvînt despre Transilvania". Mai mult sentimentale și, nu o dată, scrise admirabil aceste fulguratii se sublimează, în capitolul final, într-o istorie în racursiu a Transilvaniei, întreprinsă, desigur, ca de un literat, nu fără o crescută proporție polemică, obligatorie atunci cînd obiectul (niște aberante păreri contemporane, cu originea apropiată în spațiu) o cerea. „Cuvînt despre Transilvania" este, de aceea, un impresionant document moral; totuși, ari scriitorul ne-a dat cîteva din paginile lui cele mai valoroase și este indiscutabil că prin aceasta avem a face cu o materie hotărît literară cu o repede recognoscibilă voce, cu unul dintre cei mai înzestrați prozatori ai momentului, spectaculos în adorație, în negație, cu o vînă tare de polemist care se urnește greu, ca un fenomen natural.

Cele mai de seamă pagini din „Cuvînt despre Transilvania", hotărît memorabile, sînt însă acelea imnice, de felul adorației solemne și extatice, imprevizibile totuși la un prozator cu period greu, plin de idei, cu propoziția „crîncenă". Mai nimic din acestea aci, ba, dimpotrivă, Ion Lăncrănjan pare a fi absorbit cu deplin folos regimul frazei sadoveniene, cu, însă, mai multă figurație. Ritmul solemn, căzînd în mari draperii somptuoase, înfățișarea de grai vechi, întors arborescent, dau astfel de versete, pure, de felul acelora din russoiana „Cîntarea României" : „Pămînt iubit, glia mea dragă ! De cîte ori nu te-am călcat și eu, de cîte ori n-am simțit sub talpa-mi crăpată prospețimea de fată ! De cîte ori nu mi-au alintat nările mireasmele tale ! Te năpădesc florile și ierburile primăvara, si-osa ți-s de grele brațele, vara, sub legănarea holdelor; toamna te mîngîie vînturi cu fosnete de bronz iar în dricul iernii te sfîșiuiesc viforniște cu pleșne de zăpadă !" Imaginația este mereu grandioasă, prozatorul știută, cu o adevărată înzestrare lirică, plugurile, ciocîrlia, cocorii, „ciuvica", vidra, căprioara, într-o adevărată figurație biblică, cu însă mai multă senzorialitate, ca de romantic: „Dîra luminoasă lăsată de vidră pe apă, nechezatul depărtat al unui cal, mugetul unui viței cu părul moale și gălbior, ca spuma laptelui proaspat.. Picurul abia simțit de tresărire ale holdei ce se coace, șoptirea codrului și trăgănatea dunei strămoșești.. Vînturile ferme și dezghețurile primăverii.. Mirosul pămîntului, cîntecul drag al locurilor natale și cărarea ce duce spre casa de sub deal... Toate te chemă, toate te așteaptă !"

Ca într-o pictură de icoană pe sticlă prozatorul a văzut canonic și folcloric, ca într-o „Biblie" interpretată țărănește, lumea cu toate ale ei, cu dihăniile rele și bune, cu meteorologia alegorică, în fine cu viața rurală, după un calendar călăuzit de căi astrale. „Vîntul" e la el un necaz, „viforniță" — o nenorocire, lupii întruchipează maleficul, corbii sînt satanici, „țîpii" stau ca niște păduri ucigătoare de oameni. Extazul s-a prefăcut subit în apocaliptic și „Vin flăcări pe rîuri", de exemplu, este o admirabilă schiță, din categoria terificului, unde Ion Lăncrănjan și-a exercitat în chip superlativ talentul lui energic. Dealtfel, nimic surprinzător, căci prozatorul este viguros și în admirație, și în contestare.

ARTUR SILVESTRI

Acces la esență

Alegînd drept titlu al cărții sale ceea ce gazetăria refuză profesionistului ei, adică tocmai **accesul la esență**, Mirel Brateș, ziarist la Timișoara, se eschivează subtil de la canoanele profesiei sale cotidiene și ne propune o culegere de schițe cu personaje reale în loc de reportaje cu personaje fictive. O opțiune — fie ea și ingenioasă — nu face însă literatură în absența unei alte calități pe care Mirel Brateș o are prin vocație : voluptatea detaliului, a concretului semnificativ și refuzul moralei la care-l somează, fără surdină, gazetaria pe slujitorul ei. Fidelitatea față de această calitate bivalentă — fuga de gazetărisme rămînînd însă în perimetrul gazetăricii, care este decupajul din real — are rezultate generoase în schița literară. Așa se întîmplă și cu paginile pe care cu o astfel de fericită inspirație Editura Facla i le-a publicat lui Mirel Brateș în colecția „proză scurtă contemporană". Din cele patruzeci de piese se desprinde un stil direct, cu decupaje și schimbări rapide de tablouri, cu definiri exacte de oameni și situații, uneori în limbajul nervos și, aparent, dezordonat al scenariului cinematografic **(Portret cu tehnică de virf)**, alteori condeiul e lăsat să alunece ca acul unui seismograf rebel desenînd, în final, topografia sufletească a unei conștiințe tulburătoare, ca a bătrînului ilegalist din schița **Incursiune**, sau drama eroului din **Ursul, cînd îi merge bine, se dă pe gheață și-și rupe un picior**, care e povestea concentrată a unei experiențe nefericite la care se ajunge încurcînd planurile existențiale. Exemplele pot continua și enumerarea lor ar înșira și tot atîtea mijloace pe care le stăpînește autorul acestei **insolite performanțe**. Nimic imaginat, născocit insolite performanțe. Nicombinat ; doar senzații, emoții și gînduri, cele mai directe, pînă la identificarea cu acelea ale unui **(Varlan Arachelian)**

Librăriile și psihologie

Există, neîndoielnic, un mod specific de a te apropia de carte, un mod specific de a alege și citi cărți. Imperturbabil, călătorul cu trenul sau cu tramvaiul poate citi un roman de aventuri sau de dragoste fără să acorde atenție zgomotului din jur. Încercați însă a vă imagina în aceleași condiții un om care citește o lucrare de specialitate, un studiu sau un tratat de filosofie. Imposibil ! Lucrarea de specialitate cere liniștea austeră a marilor biblioteci sau reculegerea de scară în fața propriei mese de lucru.

Închipuiți-vă acum ce s-ar întîmpla cu un cititor oarecare, cînd ar ajunge la o bibliotecă cu fișierele încurcate sau aruncate în altă clădire decît cea destinată cărților. Din fericire, asemenea lucruri nu se prea întîmplă. În schimb, se întîmplă destul de des să intri într-o librărie impunătoare, cu spații largi de expunere, și să nu găsești cartea dorită expusă la vedere, lovindu-te doar de o liotă de obiecte de artizanat și articole de papetărie. Întrebi, dacă mai întrebi. Pentru că, de obicei, cumpărătorul de cărți are cu totul altă psihologie decît cumpărătorul de stofă sau de cămăși. Dacă nu dă cu ochii de ceea ce caută, iese din librărie. Dar asta este o altă poveste, de întîlnit chiar în centrul Bucureștilor, unde, pe o rază de cîteva sute de metri, funcționează cîteva librării și un anticariat.

Pe Calea Victoriei, urcînd, cum i s-a indicat, la etaj, un cititor insistent nu întîlnește cărți, ci, mereu, doar artizanat, papetărie. Și încă un anticariat. Dorința de a renunța îl încearcă înainte de a da primul colț. În sfîrșit, descoperă cartea abia la extremitatea etajului acestei impresionante „Case a cărții". Și este firesc să se întrebe : de ce „Casa cărții", de vreme ce nu întîlnește acolo mai multe cărți decît într-o librărie de rînd ? Că să vorbim deschis, alte librării au fost mult mai eficient concepute. Nu întîmplător, „Casa cărții", la care ne referim, este tot mai greu frecventată...

Din acest punct de vedere, o librărie micuță cum este „Alfa" (aflată vizavi de Teatrul Bulandra), prin competența investită în expunerea cărților, ar putea oferi responsabililor „Casei cărții" un exemplu revelator. Și nu numai „Alfa", dar și multe alte librării micuțe și „necentrale", însă cu mare eficiență economică. **(Ion Cetină).**

FILM

Bărbații

Femeia pe care pînă atunci o tratase ca pe o soție i-a părăsit. Siguranța cu care ea riscase gestiunea raionului de bijuterii al magazinului mare din Nichel n-o ajutase să înfrunte și realitatea a trei copii ne ai săi.

Bărbatul suferă despărțirea într-un gest teatral în fața ferestrei. În general, bărbații nu suportă ideea de a renunța fără suferință la nici unul din drepturile lor și tristețea pare a fi un drept precumpănitor masculin.

Copiii se joacă, băieții. Fata, sora mai mare, se contemplă în oglindă. Fata lui din prima dragoste. Băieților nu le este tată. O adevărată epidemie în cinematografie această soră mai mare care nu vrea să renunțe cu nici un chip la frățiorii ei din tați diferiți. De data aceasta, tatăl se lasă „prins" și cară după el în îndepărtatul nord minier doi băieți, o fată, fiica lui din prima dragoste, și un cîine pe care îi instalează nu tocmai comod în locuința celei de-a doua iubiri, gestionara fugară. El suferă la fereastră. Băieții se joacă. Fata probează paltonul nou în fața oglinzii. Picioarele subțiri de adolescentă într-o adolescență chinuită nu se văd în oglindă. Oglinda îi răsfrînge doar chipul, ochii triști de cățel de pripas strălucinați de bucuria lăuntrică a copilărei regăsite. Un copil-femeie. Femeia conservă trăsăturile mamei de curînd decedată. Prima lui iubire. Copilul este chiar el și bărbatul tresare. Picioarele lui. La fel de subțiri, la fel de caraghioase ca-n fotografia zdrențuită de pe măsuța bătrînei lui mame. Paltonul are talia largă, cum se purta și pe vremea lui, același parcă din seara întîlnirii întîlniri cu ea, mama acestei fetițe care reîncarnează deopotrivă copila îndrăgostită de altădată și propria lui copilărie. Închide ochii și amintirea reînvie mirosul de frunze fumegînde și glasurile prietenilor din uliță întrebîndu-se unde au dispărut ei, el și ea, copiii îndrăgostiți. Mai simte și acum în palme pielea aspră a genunchilor ei băiețoși. Adulmecă parfumul de soc al odăii încălzite cu lemne ude. Tatăl, aspru și încruntat ca și el acum la fereastră. Ce s-a întîmplat între timp ? Cînd se produsese această lentă desrădăcinare ? Unde este lumea aceea pe care o credeuse veșnică și cum de se reînfiripă ea acum, în el în personajul tatălui, cu ea sub înfățișarea acestei fetițe care seamănă atît de mult cu copilele lui ? De-ar mai ninge măcar o dată peste glasurile copilăriei !

Refuză proiecția peste timp a minerului ursuz răstignit într-un univers din care au dispărut reperele dragi și pe care le crezuse imposibile — părinteasă, dojana blîndă a mamei, sieși — cînd veniru lîngă ai săi odată mirosind a sare de mare, nămeții prietenoși, vara, cîmpul și bărbatul se fugăză din nou în imaginea fetei din fața oglinzii. Picioarele subțiri nodaroase, genunchii cu pielea băiețoasă, ochii triști, veșnicia regăsită, ce [illegible] din ea, se reîntrupează lîngă el, cu [illegible] și [illegible] rător. Ce-i rămîne lui decît s-o ocrotească ? Cînd brusc răsturnare, ce miraculoasă decantare ! Asta a fost tot ? S-a zbătut atîta, a năzuit mereu înainte ca astăzi, cînd i se părea că nici nu se poate mai sus, să-și dea seama că viața este o continuă reîntoarcere ca și acest zîmbet din oglindă, [illegible] fiicei lui, al lui, dar și al unei necunoscute — mai născut o femeie, a mai dispărut un copil moare o adolescență, apare o iubire, mereu, mereu... Timpită, extravagantă și minunată este această viață pare să sune această secvență tulburătoare dintr-un film romantios și schematic.

NICOLAE CRISTACHE

„Nimeni nu ne cere să ne sacrificăm arta, devenind pedagogi..."

(Urmare din pag. 9)

cumva impresia că sordidul potențează dramatic filmul, atunci cînd acesta nu prea are substanță dramatică.

— Și nu-i așa ?

— Ce eroare ! Lumea, și nu numai cea din filme, e plină de drame mari, petrecute în decoruri fastuoase.

— Să înțelegem că evitarea imaginilor „frumoase" ale civilizației noastre afectează calitatea artistică a filmelor ?

— A evita, în filmele noastre, imaginea noii civilizații industriale înseamnează a lipsi dramaturgia acestor filme nu de un decor, ci de un conținut. Această civilizație industrială, care reprezintă și binele, și răul lumii contemporane, poate fi și rădăcină, și fundal dramaturgic, mai curînd decît imaginile acelea periferice, neconcludente, care de cele mai multe ori nu explică nimic. Iar atunci cînd dramaturgia necesită kitsch-ul sau sordidul, acestea trebuiesc privite și puse în lumină ca atare, și nu acceptate că o stare normală. Inhibiția pe care această concepție antiestetică a inculcat-o realizatorilor noștri este dăunătoare dramaturgic și nedreaptă față de un popor pe care filmul românesc îl prezintă prea adeseori necivilizat și necivilizabil. Or, în epoca noastră, un întreg popor muncitor a trecut și mai trece încă de la un tip de civilizație etnografică la alt tip de civilizație, cea urbană. E un moment aproape crucial în devenirea unui popor. Urmările pot fi, pe plan material și spiritual, imense. A ajuta acest popor să găsească drumul cel bun către acest nou tip de existență, fără să se rătăcească, pentru cîteva generații, pe căile umilitoare ale prostului gust, înseamnează să-ți asumi această istorie, să te implici în ea, să te simți solidar cu realizările și să te simți responsabil de minusurile ei. Indiferența cinică sau zîmbetul superior față de aceste probleme sînt la fel de vinovate ca și o dezertare de pe front. Nimeni nu ne cere să ne sacrificăm arta, devenind cumva pedagogi. E necesar numai să facem artă veritabilă. Restul vine de la sine.

— Revenind la întrebarea noastră cu privire la ambianță : vi s-ar putea totuși imputa — vi s-a și imputat ? — că nu vă place cotidianul, vă place mai curînd a reconstituire ideală.

— Eu nu reconstitui ceea ce există. Interpretez doar, în funcție de idee și de personaj. Iar acest lucru este absolut normal ,nu ? O imagine cinematografică, peisaj sau decor, este nu o realitate obiectivă, ci o stare de spirit. S-au pronuntat unele critici cu privire la imaginea gării de nord din „Trecătoarele iubiri", cu și cum aș fi construit gara pe platou, într-o sfidare totală a realității. Dar eu nu am făcut altceva decît ceea ce era de datoria mea să fac : s-o filmez din unghiul eroului care se îmbarca nu „în direcția Slobozia — Cernavodă — Constanța", ci spre un țărm de mare care era Cythera tinereții sale. Nu fac reportaj și nici film epic. În filmele mele, fiecare cadru trebuie să traducă un sentiment. Iar cine se așază, pentru analiza unui film, în exact unghiul opus celui propus de realizator, nu face altceva decît o critică în răspăr, nu una de substanță.

— Reproșuri asemănătoare celor făcute „Trecătoarelor iubiri" s-au auzit, ni amintește, și în legătură cu filmul dv. „Gioconda fără surîs".

— Da, în legătură cu locuința eroinei, cu interiorul acesteia. Vă reamintesc că eroina acestui film e inginer-șef al unui vast complex petrochimic, persoană cu un serios statut social, ajunsă la o vîrstă a împlinirilor. Din ce se compunea acel decor ? Două camere, mobilate, cu patru fotolii tip „Nora" (700 lei bucata), din cele ce se găsesc sau se găseau pe atunci la toate magazinele de mobilă (noi, la ACIN, avem în sala de așteptare vreo 30 de asemenea fotolii), un birou și un raft de cărți, provenite tot din comerțul de stat, și un divan acoperit cu ceva cu totul neutru. Un decor sobru, auster chiar, dar lipsit de orice vulgaritate, ca și eroina. Ce a putut deranja la un asemenea decor? Doar lipsa de vulgaritate și curățenia ! Se poate dar nici una dintre trăsăturile de caracter ale eroinei nu răspundeau unor asemenea caracteristici. Dacă voi fi pusă vreodată în situația de a trebui să realizez un decor vulgar, fiți sigur că voi ști să fac și asta. Am ceea să observ și știu să caracterizez și în gama asta. Dar în puțina mea filmografie nu am avut încă prilejul s-o fac. Ca să închei acest capitol, cred că unii critici păcătuiesc analizînd nu atît filme, cît pe autorii lor. În cinematografie, ca și în literatură, „autorul își împiedecă opera". Analiza unei opere nu poate fi perfect obiectivă decît atunci cînd se ignoră totul despre autorul ei.

— Dar cîte n-am mai auzit și atunci !... Nu credeți ?

— În ce mă privește, voi continua să lucrez după ideile mele în legătură cu funcția scenografiei în film. Știm cu toții că atunci cînd un personaj e bine realizat, el nu se realizează ca prin miracol, sau prin simpla prezență a unui actor, oricît de mare ar fi acesta. Un rol reușit înseamnează dramaturgie, plus interpretare, plus imagine (care înseamnează, la rîndul ei, mai multe componente), plus decor, plus costum, plus machiaj, plus montaj, toate, dar absolut toate, în strictă concordanță cu datele personajului. Unul singur din aceste elemente în defect — și personajul șchiopătează într-un fîlm, contururile de caracter nu se mai desenează pregnant. Citeodată costumul îi contrazice caracterul, alteori decorul, de multe ori toate laolaltă. În acest caz, un simplu spectator poate deduce, cum se și întîmplă, că actorul a jucat prost.

— Lucrurile sînt clare în ceea ce privește filmul de actualitate. Dar în ceea ce privește filmul istoric ? De unde ați scos — pentru filmul dv. „Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu" — acea imagine inedită, surprinzătoare pentru mulți, a civilizației românești a secolului al XVI-lea, cînd e știut că nici epoca, nici literatura despre personaj nu v-au pus la dispoziție decît puține documente ? Pe ce bază ați recon-

TEATRU

„Act venețian" pe scena Naționalului bucureștean

Teatrul lui Camil Petrescu a fost și mai este, poate, terenul unor dispute pasionate, în care sentințe nemiloase vin să înfrunte aprecieri și reconsiderări apologetice. Dar mai mult decît altădată gustul marelui public se instituie suveran și rezolutoriu. Pentru cititorul și spectatorul de azi, Camil Petrescu continuă să rămînă un mare romancier și un neîntrecut critic și eseist, dar, la fel ca în urmă cu 50 de ani, și autorul unor piese de teatru investite cu o substanță intelectuală prețioasă, dar, din păcate, lipsită uneori de seducție. Scurgerea timpului și constiința lucidă a veacului nostru conced în această privință o judecată nepărtinitoare. Este ceea ce vine să demonstreze și ultima premieră a Naționalului bucureștean, chiar dacă prin datele unei versiuni regizorale inspirate (Mihai Berechet) se încearcă o exploatare maximă a resurselor ideatice și dramaturgice ale „Actului venețian".

Piesa reia, în ambianța socială și politică a unei Veneții medievale, crepusculare, o temă predilectă a autorului, infidelitatea conjugală. În care culpabilitatea femeii apare ca o fatalitate ereditară, ca o condiție inexorabilă a sexului. În rolul lui Pietro Gralla, bărbatul loial „de profundă și aspră bunătate", regia s-a oprit la persoana lui Florin Piersic, actor de compoziție, înzestrat cu un pronunțat spirit de observație, foarte dotat în a reține și reproduce trăsăturile eroului contemporan, dar mai puțin potrivit, cel puțin de data asta, în pielea unui personaj a cărui construcție reclamă într-o mai mare măsură instrumentele fanteziei și introspecției. Bănuim și o insuficientă gestație a rolului, din moment ce se insinuează ecouri din șirul unor personaje de film, interpretate deatîtel excelent de Florin Piersic în ultimii ani, eroi de baladă, haiduci și mesageri ai revoltei populare, caractere subsumate unor concepte morale univoce, dar acestia nu sînt Pietro Gralla, ale cărui ambiguități sufletești au fost netezite și rezolvate în grabă.

Mai aproape de ceea ce a gîndit și a scris Camil Petrescu ni s-a părut Cezara Dafinescu în rolul Alicei, soția adulterină cu suflet de artistă, ființă complexă și complexată, condamnată social prin prejudecățile veacului, infidelă din porniri instinctuale, dar demnă totuși în fața morții imanente. Sînt pete de culoare, de umbră și lumină pe care le deslusim într-un caracter difuz prin forța de sugestie și jocul nuanțat al interpretei.

Marcello Mariani (Cellino), amantul de profesie și traficantul de favoruri, tînărul năpădit de păcatele unei societăți muribunde ce se descompune în zorii Renașterii, însul vicios dar capabil totuși de a-și revizui conștiința și de a îmbrățișa în final sentimentele înalte ale camaraderiei, a găsit în persoana lui Mihai Niculescu un interpret ideal. Cellino a fost cel pe care ni l-am imaginat citind textul piesei, însul cu suflet gelatinos, bărbatul-copil născut în alcovurile femeilor nuspuse, vinovat prin viața celor care i-au împrumutat modele de viață.

O interpretare corectă ne-a oferit Andrei Ionescu în Nicola, servul devotat, personaj tip a cărui obîrșie poate fi urmărită pînă în teatrul antic. El alcătuiește împreună cu Fania, servitoare-prietenă, un element de mare uzanță într-un teatru care, vreme îndelungată, a făcut din convenționale legi de durată, dar care constituio prezențe paradoxale în opera unui scriitor de mare cultură, atît de aspru, de lucid și de adevărat atunci cînd scrie despre cei care scriu teatru.

Spectacolul a avut loc în sala Atelier, în atmosfera de plăcută și jeunată intimitate pe care o încerci în imediata vecinătate a actorului și unde, prin forța împrejurărilor, decorul este întotdeauna redus la cîteva practicabile și elemente simbolice. Și de data aceasta, decorul somptuos imaginat de autor (au fost prevăzute, între altele, frontoane și îmbriuri sculptate, pardoseală de marmură, mobilier de inspirație orientală, jilțuri din școala lui Palladio etc) a fost simplificat la maximum : cîteva fotolii, o oglindă și o platformă acoperită de plus, dar care s-au dovedit excelente elemente de sugestie și capabile de a incita sentimentele disponitionale.

LIVIU MAIOR

De prin reviste

Tracomanie și tracofobie. „Luceafărul" a început tipărirea unui studiu intitulat „Folclor cultural sau despre tracomanie și tracofobie" semnat de Adrian Riza. Un studiu care se adîncește extrem de interesant, prin încercarea (vădită încă din primul episod, publicat în numărul din 3 aprilie al revistei) de a depăși prejudecățile curente asupra tracomaniei, ocupîndu-se și de versantul problemei, care este tracofobia. În investigarea temei, A. Riza pleacă de la cercetarea sensului cuvîntului „dor" și a interpretării lui de către diverși autori. De aici, el vrea să ajungă la descoperirea unor lucruri comune, a unor judecăți gata moștenite privitoare la noțiuni fundamentale ale istoriei culturii noastre. A. R. ne propune o discuție de metodologie, dar și o discuție aplicată asupra tracologiei, tracomaniei, tracofobiei, asupra „pornirilor anti-tracomane" ale lui Ion Barbu și a substratului lor etc. Studiul, cu un evident caracter polemic (o analizată, între altele, cartea lui Z. Ornea „Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea"), tinde, după cîte ne dăm seama, să parcurgă toate aspectele mari ale problemei. Așteptăm cu interes continuarea.

Confesiunile lui Mihai Bandac. În ultimul Supliment literar-artistic al „Scînteii tineretului", pictorul Mihai Bandac acordă un interviu îndrăzneț ca idee și ca vibrație artistică. Interlocutorul Mariane Brăescu subliniază, pentru început, importanța relației dintre artistii plastici și literați, oprindu-se asupra Cenaclului „Nicolae Labiș", condus de Eugen Barbu, cenaclu care, în viața generației de scriitori și artiști a lui M. B., a însemnat, ni se spune, un eveniment dintre cele mai importante. Interviul se ocupă și de alte chestiuni care frămîntă viața artistică. De pildă, M. B. respinge teoria „taberelor", ca pe o teză contrazisă flagrant de realități. Cu o pudoare pe care nu i-o știam, intervievatul uită însă să ne spună cine lansează și susține această teză.

M. B. dovedește un pronunțat spirit critic atunci cînd se ocupă de structurile organizatorice care prezidează și controlează lumea artiștilor plastici. El face observația că, în timp ce pretutindeni în țara noastră structurile organizatorice s-au înnoit în chip democratic, structurile de care depinde viața artiștilor plastici sînt înghețate de 30 de ani, sub aparența unei false democrații.

Ceea ce combate, cu argumente irefutabile. Mihai Bandac este și parodia electorală din viața U.A.P., la care participă, vrînd-nevrînd, ca alegători, artiștii, atunci cînd sînt chemați s-o facă ; parodie care, zice M. B., îi scoate pe aceștia din atelierul de lucru, transformîndu-i în altceva decît ceea ce sînt sau ar trebui să fie : artiști preocupați de profesia lor. Electoralismul este denunțat ca o boală a mediilor artistice, boală întreținută de persistența unor structuri care, afirmă M. B. se cer adoptate noilor necesități ale vieții artistice și noilor comandamente artistice și politice ale momentului. Transcriem — ca semnificativ pentru demonstrația lui M. B. — titlul interviului : „Nu trebuie în brazda noastră o structură cu adevărat democratică, în care să nu mai poată exista artiști șefi, artiști șefi adjuncți, ajutori de artiști șefi adjuncți".

(I. Purcaru)

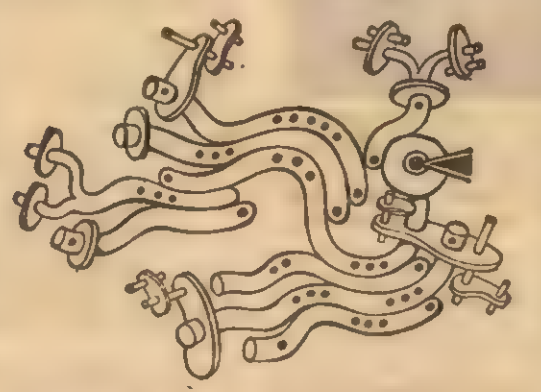

CAP LIMPEDE

PLASTICA

Expresia corpului uman

Expoziția de grafică, fotografie, sculptură, pictură și obiecte patronată de Cenaclul Tineretului al Uniunii Artiștilor Plastici și de Institutul „Nicolae Grigorescu" la Sala Kalinderu se cheamă **„Expresia corpului uman"**. O manifestare ca aceasta, cu artiști din cele mai tinere generații și, ce-i mai important, cu o temă atît de sezizantă trebuie, în principiu, încurajată. Dacă încurajarea — care-i, de fapt, un act de supralicitare și o investiție de speranță — se legitimează în cronica lucrului de artă, e oportun, uneori, să și descurajezi, să numești, adică, slăbiciunile unei selecții ori ale unei opere, să cauți a dovedi vidul unei întreprinderi artistice, să faci proba inadecvării mijloacelor la țel.

Că la Kalinderu e vorba de o acțiune, care — în eluda rigorilor temei — n-are și susținerea potrivită, nu-i greu de demonstrat. Dacă afișul nu ne-ar lămuri că didactica ansamblului e spre ilustrarea „expresiei (a expresivităților) trupului uman", ar fi foarte dificil să-i aflăm un nume. Sigur, nu-i tocmai lesne să faci o expoziție atît de ambițioasă. O întîmpinare teoretică, o clarificare a motivelor și a nădejdilor ei estetice ar fi fost absolut necesare. Un proverb spune că o problemă bine pusă e pe jumătate rezolvată. În mulțimea pieselor prezentate la Kalinderu sub semnătura unor debutanți dar și sub aceea a unor sculptori, îndeosebi, de tot interesul nu întrezărim și o cauză. Sau dacă există, e una mărginașă, în subordinea mării cauze a „expresiei trupului uman". Adevărul este că la Kalinderu se întîmplă deodată trei sau patru expoziții de conținut divergent. Prima cuprinde sculptură și e de calitate. Cu lucrările unor Leonard Răchită, Corneliu Tache, Ioan Bolborea, Elöd Kocsis, Nicolae Flessig, Ion Iancuț, Dinu Rădulescu, Narcis Teodoreanu, Gheorghe Adam, Nicolae Golici și Florentin Tănăsescu sîntem în teritoriul ideii. Pentru un sculptor, trupul uman e încă măsura tuturor lucrurilor. Piatra, bronzul, lemnul și ipsosul obligă gîndirea artistului la o anume monumentalitate. Or, monumentalul este un ideal prin excelență uman. Pare, nu-i așa ?, destul de straniu să vorbești de statuarea unui ideal de vigoare, să elogiezi umorile vitale ale unui tors de bărbat și echilibrul unor soluții constructive cînd destule planșe primprejur se istovesc în bănalitate și snobism, cînd una din sedințele cu proiecții ce trebuie să complementeze tema se cheamă „Corpul uman între sacral și nedemnitate". Ce ar putea să însemne oare „nedemnitatea" corpului uman ? Naturalul este întotdeauna demn. Sînt nedemne unele acțiuni și gînduri ale omului, dar fibra umană în alcătuirea ei e numai necesitate și adevăr. Cusurul principal al multora din lucrările expoziției de la Kalinderu este acela că se smeresc la nonsensul cultivat de o seamă de plasticieni europeni și americani de toată mîna. Ce poate să fie propriu într-o manifestare de tip „body art", la Galerie Krinzinger din Innsbruck bunăoară, cu vedete ale direcției, precum Urs Lüthi sau Arnulf Rainer, este impropriu, dacă nu cumva comic, la Kalinderu, în regia și interpretarea lui Radu Procopovici. Nu acțiunea, în sine, e criticabilă, fiindcă — la urma urmei — îi e îngăduit oricui să se uimească de expresivitatea trupului propriu, ci puținătatea motivației, precaritatea spectacolului și a explicației sale scrise. Un profesionist al mișcării, cum este balerina Ruiucu Ianegic, va ști să fie mai convingător chiar și atunci cînd programul lui nu va voi altceva decît să arate un chip al expresivității, în scenă, a trupului uman.

De fapt, nu atît valoarea sau lipsa de valoare a lucrărilor din această expoziție trebuie discutată, cît rostul lor în întreg. Excesele viscerale din planșele și picturile semnate de Dodi Teodorescu Romanați, Dan Stanciu, Ion Isăilă, Tudor Lucian Georgescu, Andreea Popa ori Peter Csehi pot fi atribuite, fără nici un păcat, neliniștii anilor de formație, numai că este o exagerare să alcătuiești, cu ele, o expoziție în seama „Expresiei corpului uman". Obiectele Emiliei Drăgan Chirilă, sculpturile lui Gheorghe Covaci și Marin Zidaru găsesc întotdeauna spațiu într-o expoziție de sculptură mică — în cele găzduite anual, de pildă — la Casa de cultură „Friedrich Schiller", dar aici, la Kalinderu, ele nu dovedesc nimic.

Cenaclul Tineretului al U.A.P face eroarea de a propune parte ca întreg și eroarea, evident, costă.

TUDOR OCTAVIAN

stitul portretele personajelor și lumea lor ?

— Am făcut și studii de arheologie și am dobîndit, grație lor, capacitatea de a deduce un întreg dintr-un fragment. Nu era greu de dedus civilizația moldovenească a secolului al XVI-lea. Greu a fost de realizat. Dar așa cum apare ea în filmul „Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu", această civilizație poate fi socotită doar o ipostază cinematografică, civilizația moldovenească din epocă fiind mult mai bogată și mai complexă decît poate cinematografia noastră, cu mijloacele ei actuale, să o oglindească. Am încercat să concep un stil cinematografic sculptural, epurat de pitoresc, bogat în sugestii și lipsit de zăngănite decorativiste. Culorile costumelor — ați observat ? — se maturizează pe nesimțite, odată cu personajele· linia acestor costume nu se schimbă, se schimbă doar culoarea lor. Am vrut ca privirea spectatorului să nu se rătăcească pe detalii scenografice inutile — obiectele sînt cele strict necesare acțiunii — astfel ca atenția toată să se concentreze asupra eroilor și fiecare gest, fiecare replică să cîntărească, în consecință, foarte greu. Nu altfel procedez la filmul de actualitate. Detest orice lucru de prisos în preajma eroului.

— Decorurile dv. sînt, într-adevăr, extrem de epurate...

— Adică sculpturale. Îmi place să construiesc mai mult din lumină, să creez din ea un fel de alveolă în care să cuprind personajul. Am avut și norocul unui strălucit operator ca Al. Întorsureanu. S-au făcut deseori remarci eronate (o clipă, mi s-a părut că și întrebarea dv. le conține, dar cele ce-ați spus acum despre decoruri m-au liniștit.) asupra faptului din filmul „Lăpușneanu". Cum de nu a observat nimeni tocmai austeritatea acestui film ? Singurul element somptuos era lumina, care avea menirea să creeze un alt decor în decorul arhitectonic. În „Lăpușneanu", ca și în alte filme pe care le-am lucrat cu Întorsureanu, iar mai înainte cu N. Girardi, lumina era mai mult decît o realitate obiectivă, era uneori o stare de spirit, alteori o aură a personajului. Lumina poate fi chiar dramaturgie pură, de vreme ce la ultimul meu film, „Liniștea din adîncuri", a existat o foarte importantă secvență de exterior pe care n-am putut-o realiza, fiindcă niciodată lumina nu a fost cea strict obligatorie. Sînt dramele filmărilor în exterior, unde bietul artist stă sub puterea vremii. De aceea îmi plac filmările pe platou, unde se poate obține acel univers de lumină pe care îl port în imaginația mea, dureros de precis, încă din clipa în care gîndesc filmul. Climatul acela de care vorbeam ceva mai înainte însemnează, în primul rînd, o anumită lumină. Unde e producătorul care mi-ar îngădui să aștept, în locul potrivit, clipa de lumină potrivită ? Așa că e mai bine să-mi construiesc eu și locul, și clipa.

— Să înțelegem că producția de filme nu favorizează întotdeauna o bună întîlnire între clipă și loc ?

— Da, fiindcă filmul, fiind un produs industrial, are toate servitutile producției industriale, începînd cu dificultățile organizatorice și de materie primă și pînă la procesele tehnologice deosebit de complicate.

— Ultimul dv. film, „Liniștea din adîncuri", a stîrnit opinii controversate. Ce spuneți de criticile care vi s-au adus ?

— Orice operă destinată publicului implică, pentru realizator, riscul de a fi interpretat și comentat în fel și chip. Este riscul profesiei. După cum și cel care analizează, sau numai comentează, un act artistic, își asumă riscul lor. O operă se așază în timp și în spațiu. Ce se va confirma, ce se va infirma ?.... Vorba românului : Om trăi și om vedea. Lipsa de înțelegere față de un stil, față de o modalitate de a face film, se mai poate cumva accepta, deși, la urma urmei, numai artistul are dreptul de a fi subiectiv. Ceea ce nu se poate însă înțelege, nici scuza, este lipsa de informare privind lucruri, sau chiar domenii întregi, asupra cărora cineva se pronunță, dînd sentințe. Cum să înțelegi faptul că un critic socotește obiceiul milenar al omului de la țară — și nu numai al lui — de a face fîntînă pentru mort, drept o „raritate etnologică locală" ! Sau ignorarea faptului că, într-un regim capitalist, cel ce deține marele capital reprezintă un stat în stat, o putere guvernînd peste guverne și legi ! Și multe, multe altele. Nu i-am văzut însă niciodată pe astfel de critici reproșînd, de pildă, unor filme istorice prezența masivă de obiecte sau de elemente arhitectonice mai tinere cu 400 de ani decît epoca filmului în cauză. „Nu ne pricepem", mi-a declarat un critic. Păi de ce să nu se priceapă ? Realizarea, ca și analiza unui film, cer, pe lîngă o cultură „de specialiate", și o cultură generală, care să te introducă fără dificultate în misterele sintezei artistice. Crisparea unui realizator, ca și crisparea unui critic, în fața unor realități care nu sînt perfect identice cu cele pe care le frecventează toată ziua, este una dintre cauzele unui veritabil dogmatism în critica de film. Un critic trebuie să vină în întîmpinarea unui film, nu să-l aștepte, cum se întîmplă de prea multe ori, la colțură. Trebuie să facă efortul generos de a-l înțelege, dezbrăcat de orice orgoliu sau idee preconcepută. Trebuie să aibă și capacitatea de a despărți, într-un film, limitele realizatorului de limitele unei cinematografii. Cinematografia noastră traversează un moment economic dificil, și, într-un asemenea moment, capitalul cel mai de preț pe care îl putem avea ar fi climatul. Un climat bazat nu pe toleranța criticii, dar nici pe ignorarea totală a dificultăților noastre de producție. În film, exprimarea unei metafore sau a unei idei însemnează bani, tehnică, disciplină, cadre medii foarte calificate. Și aceasta permanent, pe toată durata realizării filmului, și nu numai din cînd în cînd, depinzînd de hazard sau de hatîrul cuiva. Am, de multă vreme, senzația că, în mare, critica noastră nu e pregătită să primească filmul românesc. Ea îl așteaptă parcă undeva, într-un loc anume, la poarta cetății, iar el, filmul românesc, vine ne altundeva, pe alt drum, peste dealuri, dacă n-o fi intrat cumva demult în cetate.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

ȘI ASTFEL SE RESTAUREAZĂ MĂRILE NOASTRE MONUMENTE

Incredibilăm tiparului ştirile de ultimă oră privind noua ediţie a Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent, de G. Călinescu : tirajul total va fi compus din două serii a cîte 30 000 exemplare ; preţul unui exemplar — 300 lei ; se apreciază că primele 5 000 de exemplare vor fi puse în vînzare începînd cu mijlocul săptămînii viitoare ; în fine, criticul şi istoricul literar Aurel Martin, directorul Editurii Minerva, ne-a declarat că editura are în vedere şi publicarea Istoriei în limbile franceză şi germană. Dar, deocamdată, vă prezentăm coperta primei ediţii, apărute în 1941, două din numeroasele pagini asupra cărora G. Călinescu însuşi a revenit, în ideea unei noi ediţii, şi, în ultima imagine, supracoperta actualei ediţii, acest veritabil monument al literaturii române. (Victor Nijă, fotografii de Gh. Cucu)

La mulţi ani !

Nu, fotografia de faţă nu surprinde momentul în care Fănuş Neagu şi soţia sa, Steria, ar fi ieşit de la oficiul stării civile (acest eveniment a avut loc la timpul potrivit), ci chipa în care, colegii de breaslă, scriitorii, l-au sărbătorit pe Fănuş Neagu la împlinirea a 50 de ani de viaţă

Fotografie SORIN POSTOLACHE

Un sculptor român în Muzeul Hermann Oberth

O fotografie şi un articol, publicate recent într-o gazetă din R.F. Germania, elogiază lucrul sculptorului Justin Năstase. Întîmplarea nu-i neobişnuită, fiindcă artişti români, care să se fi bucurat de bunele oficii ale presei şi ale criticii de artă de pe alurea se cunosc şi se vor mai cunoaşte. Oarecum neobişnuite sînt însă circumstanţele în care Justin Năstase şi-a profesat, o vreme, arta pe alte meleaguri.

Românul a plecat în călătorie ca invitat, la muzeul din Feucht dedicat vieţii şi

operei lui Hermann Oberth, „unul dintre marii oameni de ştiinţă ai secolului nostru şi unul din primii pionieri ai zborului cosmic, urmaş sirăluciţ pe această temă — cum remarcă acad. Elie Carafoli — al lui Conrad Haas şi Johann Valahul, strămoşii săi compatrioţi din Sibiu".

De fapt, invitaţia i-a fost adresată de Hermann Oberth însuşi, doritor să aibă în muzeul ce i s-a consacrat un bust. Iar la sfîrşitul, cînd va veni sorocul, o piatră de mormînt, ambele tăiate în piatră de mîna unui artist „din patrie", din Transilvania copilăriei şi tinereţii sale savante. din locurile pe care nu le uită pentru că nici un om onest, indiferent cît de vestit ajunge şi în ce ţară cîştigă celebritatea, nu-şi uită ţarina şi vatra.

„Chiar despre ţarină şi despre vatră e vorba — spune Justin Năstase — întrucît venerabilul profesor de 87 de ani nu pierdea nici un prilej, în lungile convorbiri pe care le-am purtat, de-a se interesa cum e vremea „pe acasă" şi dacă sătenii din preajma Sighişoarei - natale şi-au pregătit cămările pentru iarnă. M-a uimit, la început, şi m-a emoţionat la profesor nostalgia plaiului românesc. Desăvîrşit, în locuinţa sa aflii la tot pasul semnele acestei nostalgii. El obişnuieşte să spună în toate discuţiile că „patria rămîne patrie". Într-una din camerele de zi se găseşte o tapiserie, avînd pe ea inscrisul „Transilvanie, dulce patrie". În dormitor păstrează, de asemenea, o tapiserie cu o imagine a burgului Sighişoarei, iar la intrarea în casă străjuieşte un vitraliu cu cele „7 cetăţi din Transilvania natală". Adesea, Hermann Oberth mi s-a adresat în românește, evocînd de-a dreptul miscat momentele din iunie, 1972, cînd rectorul Universităţii din Cluj-Napoca, a acelei universităţi de unde Hermann Oberth a primit diploma de absolvent la vremea studiilor sale, i-a înmînat titlul de Doctor honoris causa în ştiinţe fizice.

Hermann Oberth îşi exprimă recunoştinţa pentru' preşedintele României, Nicolae Ceausescu, în numele căruia, la Salzburg, în anul 1974, în cadrul Congresului international de astronautică ce-i era închinat, i-a fost înmînat ordinul „Meritul ştiinţific" clasa I.

Dezvoltarea bustului s-a petrecut cu tot fastul cuvenit unui fapt de artă notabil, în prezenţa a citorva sute de oameni, cu numele Românieî rostit în nenumărate rînduri. Alci s-a făcut, odată cu remarca meritelor sculpturii, a fidelităţii de spirit izbutite, sublinierea că o · variantă urmează a fi expusă la Muzeul tehnic din Bucureşti.

Am fost foarte fericit — spune Justin Năstase — să constat ce nume mare are ştiinţa românească în lume şi ce adînc există în sufletul lui Hermann Oberth, omul de ştiinţă de statură mondială, simţămîntul patriei".

TUDOR OCTAVIAN

Contemporanii mei

„Stea fixă"

(Gh. Pituţ)

Ochii săi au profunzimea şi melancholia catifelată a zimbrilor rătăciţi prin păduri bîntuite de mister.

Robust şi aparent moale în mişcări, calm ca un lac neatins de vînt, are fibrele vu, nervii răi sînt încodaţi ca nişte strune şi receptivi la tot ce se întîmplă în jur.

E suspicios ca un perceptor financiar... A fost pădurar-şef şi, din această zonă a vieţii sale, mai aventuroasă decît s-ar crede, posedă amintiri fabuloase.

Poezia lui e o nucă rotunjită în prospeţimea cojii secunzînd miezul cu miros dulce-amar de toamnă credincioasă coacerii depline.

Îmi place să-l ncedjesc uneori, iritîndu-l inutil, şi el (actor de rasă!) îmi răspunde făcîndu-mi jocul.

E ţăran sfînt şi neaîterat. Visul lui e să aibă cîteva sute de oi şi o casă zvîrlită pe clinul unui deal ca o Nadejde păzită de brazi, cîini credincioşi, ceaţă şi schipere eternă a Stelelor fixe !

Am dormit de cîteva ori în aceeaşi cameră de hotel şi i-am urmărit „comportamentul matinal".

Pe la cinci, în zorii-zorilor, se ridică în şezut cu minute sprijinite de saltea privind, năuc, undeva dincolo de sîduri, aşa cum priveşte faranul roman tina, cercetînd-o prin geamuri, ascultînd aerul, tremurul frunzelor şi distilînd mirosul pămîntului.

Mănîncă domol, meticulos rar şi metodic. Taie cu nelipsita-i briscă bucăţele, în dumicate mici, savurîndu-le cu sfinţenie.

Cînd scrie, o ţuică adîncă i se naşte între sprîncene ca o cicatrice.

Perseverent ca un tren mişcînd într-o singură direcţie, sufletul său e curat precum un fierpar de păsti.

Ocrotitor ca un vultur neagresiv, îşi păzeşte tribul (trei copii superbi, nevasta şi soacră) cu aripile larg deschise dar gata de atac. Are şi o maşină pe care nu ştie cui să o vîndă : lui Fănuş Neagu sau lui Ion Băieşu ?

Cînd rîde, curg rîuri de lapte, şi fata sa de copii inocenţi şi veşnic miratâ străluceşte ca luna cercetată de ochi îndrăgostiţi/or.

Prieten cald şi adevărat, mă primeşte uneori la pieptul lui de gorun singuratic, revitalizîndu-mă.

N-a scris mult. Dar Poezia sa e perla hrănită de carnea scoicii suspinînd în adîncuri albastre şi eliberînd-o benevol spre ÎNAFARA...

Pînă la urmă, ne vom înnădi sărăcia, şi tot vom cumpăra alte pisate de el. Cîte ? Nu se ştie !

Sînt curios, cînd le va mulge şi, mai ales, cine le va bea laptele...

MIRCEA MICU

Apel către un infractor :

Taragotul pe care l-ai furat e, într-adevăr, aur curat.

Dar numai în mîna lui Dumitru Fărcaş !

Cine este şi cu ce gînduri a pornit la drum noul director al Operei române din Cluj Napoca

Noul director al Operei române din Cluj-Napoca, instituţie de mare prestigiu internaţional, se numeşte Ionel Pantea. Om de teatru, actor desăvîrşit, voce atent cultivată şi şlefuită de bas, cîntăreţ de operă şi de lieduri, prezenţă distinsă în orice distribuţie şi în orice concert, profesor de canto la Conservatorul „Gheorghe Dima" şi director de scenă cu o viziune modernă asupra spectacolului de operă, Ionel Pantea face parte din tînăra generaţie de artişti ai Clujului care s-a impus după anii 60. Cîştigător al laurilor citorva festivaluri internaţionale de canto şi interpret strălucit pe scenele ţării, precum şi la radio şi televiziune, posesorul unei vaste culturi muzicale şi al întregii tehnici de organizare a unei instituţii de spectacole, Ionel Pantea are prestanţa şi competenţa profesională să conducă un ansamblu atît de complex ca acela al operei şi să impună un program temeinic şi ambiţios.

— Instituţia noastră de spectacole, care deţine la ora actuală cel mai numeros ansamblu, trebuie să devină într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat, un etalon de calitate şi respect pentru arta profesionistă de înalt nivel şi de competitivitate în plan mondial, aşa cum a fost zeci de ani. Gîndul nostru este ambiţios dar nu imposibil. Am pornit la realizarea acestui deziderat reconsiderînd toate valorile artistice ale ansamblului, încercînd mijloacele cele mai adecvate pentru creşterea sportului calitativ al fiecăruia în parte, pentru elaborarea unor spectacole de înaltă ţinută artistică, receptate pozitiv în plan estetic de către spectatori. Din păcate o mare parte a ansamblului este trecută de vîrsta realizărilor profesionale de ţinută şi de aceea aportul lor la reuşita unor reprezentaţii elevate este limitat. În această situaţie se află corul, restrîns ca număr şi îmbătrînit, precum şi ansamblul de balet a cărui vîrstă medie este de 35 de ani ! Ansamblul trebuie întinerit, spectacolele să redevină interesante, incitante, pentru ca publicul să ne onoreze cu prezenţa sa mai tonică, mai receptivă. Pînă cînd vom reuşi să facem aceste compartimente chele, ne străduim să ocupăm cele cîteva locuri libere dar absolut necesare din schemă, cu elemente valoroase şi într-un timp cît mai acurt. Urmează ca pînă la sfîrşitul stagiunii să revedem toate spectacolele şi toate distribuţiile pentru a face remedierile ce se impun şi, chiar, pentru a renunţa la unele servicii sub estetic şi sub nivelul exigenţelor, prin înlocuirea şi eliminarea de pe afiş a unor spectacole degradate. Pentru a readuce la spectacole acel public care s-a îndepărtat de noi un timp, vom improspăta distribuţiile, vom pune în scenă titluri noi de opere de interes, vom tine uşile larg deschise colaboratorilor de prestigiu. În acest sens, de curînd, opera **Nunta lui Figaro** de Mozart a fost reintinerită prin distribuţie, peste cîteva zile reluăm baletul de mare succes **Don Quijote** de Mircus, vom reface în luna mai opera **Boema** de Puccini cu o echipă de tineri soliţi de valoare, vom reconsidera spectacolul cu **Liliacul** de Strauss, vom oferi publicului o nouă premieră care se numeşte **Spărgătorul de nuci** de Ceaikovski şi vom monta opera **Falstaff** de Verdi.

ARON DOMIDE

Adrian Păunescu

El e bărbatul care
nu şi-a făcut din sine
biserică la care
nu se mai roagă nimeni.
Dintre poeţi, el este deci Poetul,
v-a spun deschis eu care
intîiul am şi fost,
egreta mea şi-a regăsit egretul.
„La răsăritu-i falnic
se-nclină-al meu apus"
Am zis-o şi am spus.
Cînd se-ncreţeşte cerul de nouri-trecători
e fulgerul o icră depusă peste vers
de peştele cel mare numit şi Univers,
pe care Adriane îl ţii numai în toi,
căci tu eşti toiul inimilor noastre,
albastre, nealbastre, singerii,
iubitule de neiubit, cînd vii
la noi nu cu pahare ci cu glastre,
în care, de avem vreun trandafir,
cu ghimpi cu tot îl punem nu pe cruce,
cucule, o drag de cuce,
Ce-ţi pui oul în neştiri.
De eşti urît la chip
aşa e frumuseţea,
dacă eşti greu la trup
aşa e frumuseţea,
S-o spună cei ce l-au văzut pe Sadoveanu
chiar cu ochii
de nu eşti tu feciorul babei Dochii
Cu tine noi împăunăm un vultur
al verbului român
cînd substantivul nu-l mai scutur
şi şi poet al ţării mele mai rămîn.
Mă-ntorc şi zic : de-o fi vreunul decît mine
sub acest negru univers suris,
la răsăritu-i falnic
se-nclină-al meu apus.
Risipă facem astăzi de sori care răsar,
de sori care apun,
pe versul tău ce-a devenit cleştar
cîte de ceruri se depun ?
Tu, Adriane, ne-ai despovărat
cerindu-ne povara de nevastă
în castitatea ta iconoclastă
şi-al verbului ce-l eşti un împărat.
Au vrut toţi proştii co să te beleaască
dar nu erau înveşmîntaţi ca tine
în tandra noastră omenime
mai jos de cer deci subcerească.
Au zis de tine că baţi cîmpii,
ai herghelii de cai şi ştii ce baţi,
tu ştii că împăratul n-are capul retezat
ci numai roţi — în inime de fraţi —
Tu eşti măreţ, tu eşti penibil
pentru emasculaţi
pentru aceia care nu-nţeleg şi n-or să înţeleagă
că doar lumina stelele le leagă
şi bezna numai le dezleagă.
„La răsăritu-i falnic
se-nclină-al meu apus"
Păzeşte-mi şi rupe-mi orizontul
cum unu numai de un unu se va frînge
fără vărsare de singe
ci numai şi numai şi numai
c-un unghi.

NICHITA STANESCU

Citită la Cluj în toamna anului 1980 în aula Universităţii.

După orele 12 din noaptea lui 22 spre 23 martie, în faţa hotelului „Capitol" din Braşov, lui Dumitru Fărcaş i s-a furat din maşină — în afara unor alte lucruri, dar valoarea lor păleşte motivat — taragotul său, unul sau mulţi hoţi de ultimă speţă au lipsit pe acest mare, bun şi inegalabil artist de instrumentul cu care a început să se construiască şi să construiască, în sufletele noastre, casa doruhui şi a cîntecului popular, de peste două decenii.

Desigur că Mitru Fărcaş mai are şi alte taragoate, dar acesta l-a însoţit, zi şi noapte, de 21 de ani, în drumurile sale pe care le-a făcut ca ambasador al folclorului românesc şi doctor în doină trupsivană, timp în care a călătorit, a dat parte cu parte din sufletul său, din sănătate, ştiută fiind printre instrumentiştii suflători vorba că aceştia n-o să poată săruta niciodată cum şi-ar dori o femeie, fiindcă au buzele crăpate, adesea însingerate, lucru pe care spectatorul nu trebuie să-l vadă şi nici nu-l va vedea. Există o discreţie nobilă şi în această meserie, ridicată la puterea a doua, atunci cînd este vorba de Dumitru Fărcaş.

De ce sînt astfel patetic ? Fiindcă el a colindat lumea şi a cîntat colinzi, a cîntat doine şi a adus acest instrument la stacea de a avea grai, de a şopti cuvinte, picurate din bolta sa de lemn, iar unul sau mai mulţi care nu cred că l-au auzit cîntînd şi plîngînd printr-o prelungire de suflet, care-i este acest instrument, i-au devalizat maşina, l-au furat o parte din suflet, cu care a călătorit în peste 30 de ţări ale lumii, a susţinut mai mult de 1 200 de spectacole... şi să facem operaţii de aritmetică, simplă, de înmulţire şi împărţire, să ne fie respectul mai mare pentru OM şi truda sa, suferinţa mai adîncă. Să socotim numai 30 de minute de fiecare spectacol (fără să adăugăm orele de repetiţii, ceasurile din zi ori noapte, cînd a cîntat pentru prieteni, şi prieteni lui sînt în număr de multe milioane) ca să ajungem la concluzia simplă că Dumitru Fărcaş a cîntat adunate cap la cap, într-o neîntrerupere de excepţie — vreo 25 de zile, la care să adăugăm altele — tot de ordinul miilor în ţară, şi avem aproape 100 de zile şi nopţi cu taragotul în mînă şi sufletul la buze.

Prin acest gest abject sîntem lipsiţi de o bucurie pe care o considerăm ca făcînd parte în chip necesar din ştiinţa noastră şi vrem din toată inima ca Mitru Fărcaş să-şi recapete prima sa dragoste, care în cazul lui nu numai că nu se uită, dar la care nici nu se renunţă, fiindcă este însăşi definiţia lui completă, de om şi artist.

În altă parte, asigurările l-ar fi recompensat pentru pierdere, dar el nu s-a gîndit să facă aşa ceva la el în ţară, pe noi nu ne caracterizează ladroneria oarbă şi orbeţii ladroni, fără doar şi poate dacă cel care l-au spart maşina habar nu au cine este, ce este şi cum cîntă.

Poate cei în cauză — mare minune dacă sînt dedaţi cititului — vor avea, o singură dată în viaţă curajul, bărbăţia şi noblesa, să-i restituie instrumentul, să-l trimită pe adresa revistei „Flacăra" pe numele poetului Adrian Păunescu, care va şti cum să-l restituie şi anunţe restituit — chiar şi aşa pătat cum e — ori pe adresa Studioului de RTV Cluj, str. Donath, nr. 160, cod 3400 Cluj-Napoca pe numele celui care a scris aceste rînduri de scrisoare amară.

CORNEL UDREA

JOI SEARA LA ATENEUL ROMÂN

Sub cupola Ateneului Român trăiesţi cu sentimentul că muzica şi-a durat un templu, că arhitectura s-a născut mai întîi în lumea sunetelor şi numai după aceea a coborît pe pămînt.

Violoncelistul Andrei Csaba se pregăteşte să atace acordurile Concertului pentru violoncel şi orchestră numărul I, opus 107, de Dmitri Şostakovici.

Varujan Cosighian, acelaşi maestru experimentat de concert, aceeaşi primă vioară a filarmonicii, muzician desăvîrşit, pe umerii căruia a căzut de neumărate ori răspunderea pentru „curatul sunet al perfecţiunii" (sus).
Mircea Cristescu dirijînd elegant şi precis Simfonia a doua în re major de Brahms, plină de patos romantic, o muzică în curgere limpede, în revărsare torenţială, amplă, care învăluie şi iluminează şi care se încheie patetic şi exaltat în Allegro con spirito.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

225 DE REPREZENTAŢII

„Fata din Andros" este, aşa cum s-a mai spus, un spectacol în spectacol, o aventură teatrală şocantă, dar nu lipsită de farmec, colectivul regizorului Grigore Gonţa încercînd modernizarea şi esenţializarea comediei lui Terenţiu prin mijloace neaşteptate, între care, la loc de cinste, pantomima şi acrobaţia.

Spectacolul a fost prezentat anul trecut la Festivalul de teatru de la Edimburg unde s-a bucurat de un mare succes. Iată cîteva extrase din presa britanică :

A nu vedea „Fata din Andros", scrie Frances Owen în „Festival Times" înseamnă „să pierzi o reprezentaţie care aut în ceea ce priveşte piesa cît şi spectacolul este pe tot parcursul ei surprinzătoare. Şi plină de haz şi nesupusă barierelor de limbaj şi deosebirilor de cultură". „Interpretarea dată unui text antic, al autorului latin Terenţiu, nu este nici seacă şi nici rigidă, şi (românii — n.r.) sînt singura trupă care depăşeşte într-adevăr bariera limbii". („Evening News"). „Spectacolul lui Grigore Gonţa este remarcabil prin faptul că plin de grafică şi prin energia lui atît în ceea ce (Allen Wright în „The Scotsman"). În „The Guardian", următorul titlu : „Miezul Bilhugton despre cel mai bun spectacol al festivalului : Am murit de rîs". „Fata din Andros vine de pe scena Atelier (secţia experimentală a Teatrului Naţional din România) şi se situează drept cel mai plin de viaţă şi mai tinerase punct de pe programul oficial al fe (Irving Wardle în „Times"). (L. Timbus).

„Ifigenia" în Valea Jiului

Regizorul Aureliu Manea din Cluj-Napoca a pus în scenă **Ifigenia în Taurida** de Johann Wolfgang Goet e pe scena Teatrului de stat din Valea Jiului :

„Spectacolul nostru este experimental. Elementele codului teatral alcătuiesc un ceremonial prin care noi aruncăm o privire îndărăt spre secolul lui Goethe dar avînd în spatele nostru axa morală a secolului ce urmează după noi. Se creează o punte deasupra unei prăpastii. Ifigenia ne conduce şi ne învaţă tainica iubire de ţară şi de semeni".

DEZBATEREA NOASTRĂ

Artă și eficiență în lumea teatrului

In mod normal, un teatru care joacă întotdeauna „cu casa închisă" ar trebui să fie rentabil. Rentabil în plan economic și mai ales rentabil în timp, prin transfigurare, în plan afectiv, în plan cultural și artistic, în plan moral, educațional. Un teatru care este oglinda vieții, care reprezintă viața adevărată din epicentrul conflictelor ei, nu o viață falsă, confecționată, are toate șansele să fie rentabil în măsura în care actul artistic al spectacolului și ideile emise de pe scenă înnobilează omul, îl fac să gîndească mai profund asupra lui însuși, îl determină să mediteze mai sensibil asupra existenței, asupra lumii în care trăiește, și îl fac să acționeze în sensul progresului.

Orice spectacol este un unicat. El trăiește la nivelul de condiție al efemerului. Nu poate fi repetat în aceleași dimensiuni și cu aceeași amplitudine în alt moment al vieții noastre. Orice spectacol reprezintă un consum biologic (în primul rînd) extraordinar. Un actor se consumă în timpul unei reprezentații precum muncitorii siderurgiști în timpul unui schimb la care se adaugă starea de emoție, de stress, alchimiile petrecute în sînge, nivelul ridicat al hipertensiunii arteriale, nivelul concentrării cerebrale, cantitatea de bioxid de carbon inhalată în sala de spectacol etc. Un teatru consumă în timpul de respirație al unui spectacol o mare cantitate de energie electrică, de apă, de recuzită, lemn pentru decoruri, stofe pentru costume, o imensă investiție de inteligență, de imaginație, ca să nu mai vorbim de faptul că o instituție de spectacole trebuie îngrijită, trebuie întreținută ca un monument de artă. Toate acestea reprezintă, în fapt, fața nevăzută a unui spectacol, fața care implică buget de timp și chiar buget în sens... financiar. Un spectacol costă bani!

Teatru se poate face, desigur, și cu mijloace restrînse, cu bani mai puțini, cum se spune. Se mai poate renunța la un decor exagerat care poate fi eventual sugerat, se mai poate renunța la o costumație costisitoare apelînd la convenție, la puterea de reprezentare a spectatorilor, dar nu se poate teatru fără lumini, fără reflectoare, nu se poate teatru fără sonorizare, nu se poate teatru fără actori, fără regizori și, evident, fără ardere interioară, fără dăruire, fără talent. Nimeni nu-i cere teatrului să renunțe la ceea ce a cîștigat prin instituțiile sale de spectacole: i se cere doar să devină mai eficient atît în plan spiritual (ceea ce se și întîmplă), cît și în plan economic și financiar. Ceea ce se poate întîmpla.

Unde și cum poate deveni un teatru mai eficient, ținînd cont de faptul că actul artistic al spectacolului este, după cum am văzut, un mare consumator de bani, de energie, de recuzită, de fantezie și chiar al unor destine excepționale de artist? Totul depinde de măsura în care teatrul respectiv are ecou și interesează publicul cetății în care își desfășoară activitatea. Dacă politica de repertoriu nu e racordată categoric la nivelul de cultură, de receptivitate a spectatorilor săi posibil, teatrul respectiv devine falimentar. Evident, publicul nu trebuie privit cu neîncredere, cu indulgență și superioritate. Nimeni nu ne dă acest drept, chiar dacă sîntem inițiați în tainele artei spectacolului și, în acest fel, sîntem într-un fel specialiști cu înaltă pregătire. Publicul simte atitudinea teatrului față de el și face „fenomen de respingere" atunci cînd e subestimat, cînd i se servesc surogate, false adevăruri sau nuneri în scenă ermetice, echilibristice. Publicul poate rămîne indiferent, poate rămîne pasiv, poate părăsi sala în timpul spectacolului și poate fi pierdut pentru arta spectacolului vreme îndelungată dacă e trădat, dacă e mințit, dacă e tratat cu suficiență. În acest mod, teatrul nu poate deveni niciodată rentabil!

Un teatru adevărat trăiește și își poate acoperi mare parte din buget dacă e viu, dacă e în permanență în contact cu viața imediată, dacă e la curent cu tot ceea ce se întîmplă în arta spectacolului, dacă e deschis ideilor noi și dacă înregistrează ultrasensibil mutațiile produse în planul existenței lăuntrice, în planul frămîntărilor și preocupărilor omenești. Un teatru rupt de realitate e gol, e pustiu, e trist. Într-o societate atît de vie ca a noastră, atît de dinamică, un teatru care nu spune nimic e un nonsens. E necesar un spirit mereu tînăr, revoluționar în teatru, ca și în artă, în general. Un spirit treaz, de veghe, mobil, neliniștit, plin de imaginație, care să inventeze mereu noi modalități de comunicare cu publicul, care să mențină incandescent interesul pentru teatru, să ofere spectacole incitante, spectacole care să bucure, să lumineze, să vindece, să doară, să usture, să zmulgă din inerție, să-l facă pe om mai frumos pentru ziua de mîine. Acesta este spiritul care trebuie să domnească în teatru, nu spiritul mic-burghez, obtuz, timorat, conservator, plictisit, placid. Altfel, teatrul devine într-adevăr nerentabil atît în plan spiritual cît și în plan economic și financiar.

Teatrul trebuie să rămînă o instituție deschisă, așa cum opera de artă trebuie să fie o operă deschisă.

Pornind de la exigențele inmuse de eficiența activității instituțiilor de artă, ne-am gîndit să inițiem o dezbatere privind rentabilitatea și eficiența teatrului. Dezbatere care rămîne, la rîndul ei, deschisă tuturor celor care vor să o onoreze în coloanele revistei noastre.

Anchetă realizată de ADRIAN DOHOTARU

PAMFIL MATEI, directorul Teatrului de Stat din Sibiu:

„Eficiență înseamnă rentabilizarea fiecărui spectacol"

În cultură, eficiența muncii este strîns legată de categoria de valoare, înțeleasă ca valoare politico-ideologică, valoare cultural-educativă și valoare estetică a actului de cultură. Ceea ce trebuie să ne preocupe îndeosebi este **durabilitatea actului artistic și, prin aceasta, să ajungem la eficiență economică.** De aceea, sîntem preocupați de asigurarea unei eficiențe cultural-educative și financiare reale, pornind de la ideea că nu este atît de important **cîte spectacole** dăm într-o anumită perioadă, ci care este **valoarea** lor. Acest deziderat este realizabil printr-o serie de măsuri concrete, pe care noi am început deja să le aplicăm în activitatea noastră curentă. Una dintre ele este creșterea frecvenței spectacolelor cu fiecare premieră, adică prelungirea vieții spectacolelor. Dacă în 1978 media de reprezentare a unui spectacol era de 17, acum am depășit deja 40! O altă cale de rentabilizare a muncii noastre este atragerea unui număr cît mai mare de spectatori pe bază de abonamente, contracte, organizarea de spectacole în colaborare cu amatori sau cu alte instituții de artă și cultură. Dorim, de asemenea, să mărim numărul de spectacole organizate la sediu, matinee și serale, cît și numărul de spectacole în cadrul stagiunilor permanente pe care le avem la Copșa Mică, Mediaș, Cisnădie, Agnita, Sighișoara, Sebeș, Alba Iulia, Deva, Realizăm în teatru și spectacole cu **distribuții paralele**, ceea ce ne permite să dăm reprezentații concomitente, cu același text, în săli diferite.

Sigur că rentabilizare nu înseamnă creșterea la infinit a numărului de spectacole, ci, mai degrabă, o creștere a veniturilor per spectacol, deci **rentabilizarea fiecărui spectacol.** Un teatru rentabil nu poate exista fără o reducere substanțială a costurilor de montare și a unor cheltuieli de producție, prin adoptarea de soluții scenografice cît mai economicoase — rămînînd, firește, în limitele valorii estetice — prin folosirea materialelor, costumelor, recuzitei existente deja.

FLORIAN PITTIȘ, actor, președintele comitetului sindical al Teatrului Bulandra:

„Cînd pe ușa teatrului scrie „nu mai avem bilete" înseamnă că acel teatru e rentabil"

Totul depinde de comunicare. De măsura în care găsim un limbaj comun cu spectatorii. Devenim rentabili numai în măsura în care îi respectăm pe spectatorii noștri de fiecare seară, în măsura în care ne facem purtătorii lor de cuvînt, în măsura în care îi reprezentăm pe ei în fața vieții și a timpului. Cînd pe ușa unui teatru scrie „nu mai avem bilete", înseamnă că teatrul respectiv știe cum trăiesc oamenii urbei în care își desfășoară activitatea, că fac parte din oamenii cetății. Degeaba construiești un spectacol care nu are aderența la public sau care e scris pentru un alt public, un public aflat la mare distanță de teatrul în care se joacă reprezentația. Degeaba construiești un spectacol la care nu au acces decît cîțiva inițiați dintr-un oraș, și îl programezi în sala mare a teatrului. Evident că un asemenea spectacol lucrează în pierdere. Degeaba construiești un spectacol numai pentru ca să vină cronicarii din București să se mire de performanță, numai ca să fii invitat la un festival național din moment ce pe oamenii din oraș nu-i interesează acest spectacol. Sînt reprezentații care trebuie gîndite pentru săli de o anumită capacitate și pentru un anumit public pregătit să receteze undele emise de interpreți. Nu pledez aici pentru un teatru destinat elitelor, dar nici nu pledez pentru un teatru destinat oamenilor inculți. Teatrul trebuie să fie o școală de cultură și o școală a vieții. La noi oamenii au o astfel de pregătire culturală încît nu se poate spune că ne putem adresa, undeva, unor spectatori incapabili să absoarbă mesajul nostru. Dar trebuie să știm cînd și cum să programăm un anumit spectacol să cunoaștem pulsul vieții, să ne reprogramăm permanent în funcție de evoluția societății și a cronicii evenimentelor internaționale. Teatrul trebuie să fie ca o sculptură cinetică, în continuă mișcare și schimbare, să pară publicului mereu altul, mereu nou. În felul acesta teatrul e și eficient și rentabil și profitabil și cronică a vieții pe care o trăim. Spectacol de teatru se poate face oriunde se poate improviza în cele mai neașteptate condiții, dar asta nu înseamnă că, avînd în vedere scopurile sale educative atît de nobile, atît de importante, poate fi făcut într-adevăr oriunde și de către oricine. Comunicarea se poate rupe dacă nu e țesută cu grijă, dacă nu ne învățăm unii altora limbajul, dacă nu avem încredere unii într-alții.

DINU SĂRARU, directorul Teatrului Mic din București:

„Sînt pentru rentabilitatea reală a faptului de cultură"

Primordiala rentabilizare este de ordin spiritual. Cînd celebrul Old Vic a fost închis la Londra, nu știu dacă subvenția economisită a ajutat guvernul britanic să salveze proiectul Concorde și cea mai frumoasă pasăre a aviației civile rămîne să se retragă învinsă în inimaginabilele ei hangare. Nu-mi pot imagina cît a produs Shakespeare pentru salvarea de la recesiune a economiei britanice de azi, dar știu că fără marele Will lumea — și nu numai britanică — ar fi mai săracă. Să nu fetișizăm astfel ideea rentabilității în cultură, nici să o reducem la imediatele avantaje financiare. Un lucrător socialist este mai productiv dacă e învățat la școala lui Caragiale — sau și la școala lui Caragiale — fiindcă nici un învățămînt seral nu poate egala lecția din **O scrisoare pierdută**, dacă și japonezii au ajuns să se recunoască în satira farsei electorale sugerată de numărătoarea steagurilor lui Pristanda.

Aici e locul să ne gîndim dacă nu cumva ajungem și noi să numărăm, ca Pristanda, steagurile beneficiilor culturale, punînd de două ori la socoteală pe cele de la primărie. Asta nu înseamnă deloc că nu e cazul să privim cu mai multă luciditate chivernisirea bugetului cultural, atîta cît e, pentru că, dacă e să numărăm cinstit, vom observa că **economia cea mai rentabilă ar rezulta din așezarea în cultură a oamenilor potriviți la locul potrivit**, astfel încît fiecare leu să devină — cultural vorbind — leu valută. Unde nu facem noi economie e la generozitatea, ca să o numesc așa, cu care citeodată punem „la cultură" pe cine cu gîndul nu gîndești, ca și cînd cultura nu ar fi o chestiune de specialitate. De aici ar trebui de fapt să începată autentica economie și chiverniseala financiară autentică în cultură: de la politica, virgulă, a cadrelor. Cine să mă convingă pe mine că în toată România nu a fost găsit, vreme de cinci ani, un director la Teatrul Bulandra, perpetuîndu-se improvizații devenite proverbiale, timp ce un mare teatru apunea, spre stupoarea generală? Cine să mă convingă pe mine că în cinematografie nu se poate realiza, totuși, un dialog competent, astfel încît nici Festivalul de la Varna să nu ne lase indiferenți? Cine să mă convingă pe mine că nu e mai important și financiar, și sub raportul prestigiului, un spectacol de teatru capabil să concureze, la Paris, Comedia Franceză măcar, decît un premiu la Agrigento pentru dansatorii de la Horezu? (Dau acest exemplu ca să nu se supere alte județe).

Rentabilitatea în cultură începe nu numai de la economia de mijloace materiale și financiare, ci mai ales de la inspirata lor exploatare, ca să se ajungă, real, la economii.

O experiență teatrală bogată pe care nimeni nu o poate infirma, mă învață însă și că ani la rînd am considerat bugetul cultural un sac fără fund și că, lipsiți de obligația de a da socoteală, am ajuns să credem că în socialism cultura ține de Crucea Roșie și, fie că avem succes, fie că nu, statul plătește la nesfîrșit. Sigur, „scenografia săracă", canabilă în Occident să exprime o nouă estetică teatrală, nu e un ideal, dar nici să nu ignorăm meritele ei în domeniul așezării artistului cu picioarele pe pămînt. Dar, în acest domeniu, dialogul rămîne deschis, el trebuie încurajat și, mai ales, trebuie acceptat și respectat cuvîntul specialiștilor autentici, fiindcă (am mai spus-o) nu ne putem valida în fața viitorimii numai cu statisticile contabile, ci se mai cer și opere, singurele care fac istoria culturii. Încă n-am văzut o istorie a registrelor contabile care să țină loc de istorie a literaturii sau de istorie a teatrului. Sînt însă și eu, în cultură, un om zgîrcit, în cel mai curat sens al cuvîntului, pentru că m-am convins de mult că, în socialism, domeniul culturii s-a bucurat dintotdeauna de o generozitate confundată adesea cu risipa. Ce pretind eu aici e să nu lăsăm sticla de bere să concureze prin dumping prețul biletului la teatru, iar în prețul biletului la teatru să numărăm de fiecare dată anii de rezistență culturală autentică și notabilă, cu care să ne validăm în fața viitorimii.

ALEXANDRU DINCĂ, directorul Teatrului Național din Craiova:

„În teatru, rentabilitatea trebuie să se constituie ca un concept ideologic"

Din punct de vedere economic, autofinanțarea presupune ca orice activitate să-și asigure mijloacele materiale necesare funcționării în cele mai optime condiții. Rentabilizarea unei activități impune și realizarea unui beneficiu.

Înțelegînd comandamentele economice naționale, noi, oamenii de teatru, încercăm o seamă de măsuri pentru a diminua subvențiile acordate de stat instituțiilor noastre, pentru a reduce efortul financiar al statului în vederea întreținerii acestor focuri iradiante de cultură. Avem, desigur, resurse, avem, desigur, posibilități să dăm dimensiuni sporite activității noastre în planul programului ideologic și estetic și în planul calității reprezentațiilor, pentru a face ca veniturile proprii să sporească și, concomitent, să se reducă, pe cît posibil, cheltuielile. Sporirea veniturilor e posibilă pe două căi: prin accelerarea frecvenței numărului de spectacole și prin creșterea numărului de spectatori. Supraaglomerarea orarului de reprezentații nu ne aduce decît beneficii neînsemnate, deoarece cheltuielile pe care teatrul le face pentru desfășurarea unei reprezentații se ridică aproximativ la 80 la sută din încasări. Cheltuielile de regie ale teatrului, în care intră consumul de energie, consumul de apă, cheltuielile legate de salubritate, la care se adaugă impozitul pe spectacol, drepturile de autor, drepturile de traducător (dacă e cazul), drepturile de compozitor, drepturile colaboratorilor, recuzita consumabilă, fac, deocamdată, ca, dintr-o reprezentație, teatrului să-i revină aproximativ 20 la sută din încasări. Creșterea numărului de spectatori poate determina într-adevăr ridicarea veniturilor pe spectacol. Numai că această soluție, a creșterii numărului de spectatori, are și ea o limită. La Craiova, procentul de utilizare a sălii de spectacol este de 75—80 la sută. Prin eforturi de program și de calitate vom încerca să ridicăm acest procent. Dar nici în aceste condiții nu se poate ajunge la creșteri substanțiale de venituri, ci doar la creșteri nesemnificative. Totuși, ele pot diminua într-o oarecare măsură subvenția acordată de stat. Cu toate acestea, organele de decizie economice și financiare au operat deja reduceri ale subvenției fără o analiză concretă a posibilităților reale ale instituțiilor în planul realizării veniturilor proprii, nesocotindu-se volumul cheltuielilor dimensionat în funcție de programul repertorial și anume: cheltuieli de montare, cheltuieli de producție, de pregătire și de reprezentație, precum și cheltuieli administrativ-gospodărești. Cred că e cazul ca să întreprindem o analiză diferențiată pentru fiecare instituție de spectacole în parte, în funcție de programul ei, de nevoile pe care le reclamă, între altele, chiar întreținerea clădirilor. Pentru că, de pildă, Teatrul Național din Craiova e adăpostit de o clădire care reprezintă un monument arhitectonic, cu spații vaste, și cred că nu e în interesul nimănui să se degradeze un astfel de monument. Crearea administrațiilor comune și, mai ales, a atelierelor comune nu s-a dovedit pînă acum eficientă, deși la noi, la Craiova, funcționează de doi ani. Pentru că ideea creării unor ateliere care să lucreze pentru instituțiile de spectacol din Craiova și să desfășoare, în același timp, activități pentru terți sau pentru particulari, e de fapt imposibilă. Atelierele, aflate în condiții improprii pentru o activitate atît de diversificată și specializată (de artă) nu permit și alte colaborări, pentru a cîștiga o parte din fonduri prin comenzi externe.

O „soluție" a „rentabilizării sigure" a teatrelor — „soluție" pe care unii nu se sfiesc s-o propună! — ar fi „șușanelele", adică acele spectacole cu „rețetă sigură", mizînd pe apetența unui anume public față de spectacolul „amuzant" sau „interesant" la modul facil. Dar ce facem, în aceste condiții, cu programul estetic, cu programul educativ al teatrului? (Mai cu seamă cînd acest teatru se mai cheamă și „Național"!)

Aș sugera ca problema rentabilizării scenelor noastre să se pună pe un plan mai larg, vizînd domeniul, adică ansamblul instituțiilor teatrale, și nu fiecare instituție în parte. Un teatru cu profil de comedie sau de revistă poate avea, în majoritatea cazurilor mai multe șanse de a fi rentabil decît un teatru obligat, prin profil, să monteze și piese cu „rețetă sigură", dar și piese necesare îndeplinirii unui program sau unui deziderat educativ.

În 1956 cei mai mulți tineri din Anglia erau entuziasmați de noul gen de muzică american denumit rock-and-roll. Filmul „Blackboard Jungle", al cărui generic sonor era cîntecul „Rock around the clock" cu Bill Halep făcea ca puține scaune din sălile de cinematograf să rămînă întregi ; auzind muzică rock-and-roll, tinerii uitau de tot și începeau să danseze. Elvis Presley a însemnat amplificarea acestui entuziasm, în special cu cîntecul „Heartbreak Hotel". „Nimic nu mă impresionase pînă cînd am auzit «Heartbreak Hotel»", spunea John Lennon.

În Liverpool, oraș-port, se dansa după cele mai recente discuri, aduse de marinari de peste ocean, sau, pentru o perioadă, după imitații ale cîntecelor la modă, muzica „skiffle".

Pentru a cînta muzică „skiffle" era nevoie de o chitară (simplă și ieftină era de ajuns), de instrumente improvizate (o coadă de mătură cu o coardă putea fi bas, o scîndură putea fi tobă) și o voce, fie și lipsită de calități muzicale. Nu era nevoie de talent pentru „skiffle" ; oricine putea să încerce. Lonnie Donegan chiar ajunsese în top cu un cîntec în acest stil.

John Lennon și-a întemeiat un astfel de grup în 1956, pe cînd era elev la „Quarrybank Grammar School". Avea o chitară ieftină și, ca mulți alți tineri, cînta pe unde avea ocazia cu grupul său „The Quarrymen".

John se născuse în 1940, la 9 octombrie, în Liverpool. Tatăl său, Fred Lennon, i-a pus numele de mijloc Winston, ca semn de apreciere a atitudinii luate de primul ministru de atunci al Marii Britanii, Winston Churchill, împotriva nazismului ; apoi, curînd, dispăru cu meseria lui de marinar pe un vas. A reapărut după mai bine de 20 de ani, cînd John ajunsese cunoscut în toată lumea, dar acesta, în felul său caracteristic, i-a trîntit ușa în nas, explicînd gestul : „Nu-i datorez nimic. Singur am ajuns aici".

Mama lui John, Julia, s-a dovedit incapabilă să-l crească și i-a lăsat în grija sorei ei, Mimi Smith. Soțul ei, George, era proprietarul unei lăptării. Mimi era o femeie practică și, străduindu-se să-l crească pe John „cum trebuie", disprețuia încercările lui artistice. John protesta : „Îmi arunci poeziile, ai să regreți cînd o să ajung celebru". Totuși, ea i-a cumpărat o chitară, avînd grijă să-i aducă aminte din cînd în cînd că „n-am nimic cu chitara, dar n-ai să poți niciodată să-ți cîștigi existența cu ea". Lui John, însă, chitara era singurul lucru care-i aducea plăcere ; îi mai plăcea să scrie poezii și să deseneze. În rest nu-i plăcea nimic, mai ales școala.

La 15 iunie 1957 John cînta cu grupul său cu prilejul unei sărbători cînd i-a fost prezentat Paul McCartney, un alt chitarist amator, cu un an și jumătate mai mic decît el (s-a născut la 18 iunie 1942). Paul a cîntat atunci cu „The Quarrymen" și lui John i-a plăcut vocea lui, precum și versiunea lui proprie a unui cîntec la modă. L-a mai impresionat faptul că Paul știa pe dinafară cuvintele cîntecelor, pe cînd el nu reușea să le învețe și trebuia să le improvizeze.

Cei doi băieți s-au împrietenit și Paul a devenit unul din „The Quarrymen". În interviul lui Jan Wenner, din 1971, John spunea : „La început Paul și cu mine voiam să fim Goffin și King ai Angliei. E vechea poveste, fiindcă Goffin și King erau la modă atunci și noi am hotărît, ei bine, sîntem mai buni ca ei, așa că am hotărît să fim așa. Dar întotdeauna am vrut să fim mai mari decît Elvis, fiindcă el era primul".

În 1958 Paul îi prezintă lui John un prieten de-al lui, George Harrison, care, la fel ca el, cînta la chitară și din voce. George era mai mic decît amîndoi (se născuse la 25 februarie 1943) ; prezența lui l-a iritat la început pe John : „ce se tot ține puștiul ăsta după noi?". Dar George Harrison era unul din membrii grupului în august 1959 cînd au început să cînte la clubul „Casbah", aflat în subsolul unei clădiri cu magazine.

Alt membru al grupului era Stuart Sutcliffe, coleg și prieten cu John ; amîndoi studiau atunci la „Colegiul de artă". Stuart cîștigase un premiu pentru o lucrare caracteristică, își cumpărase o chitară bas și se alăturase grupului lui John. La baterie era Pete Best, fiul proprietarei clubului. „The Quarrymen" aveau noroc cu el. Existau puțini baterişti pe atunci fiindcă instrumentul costa foarte mult. Uneori cîntau și fără baterist ; Paul spunea proprietarilor de cluburi „n-avem nevoie de baterist, ritmul se află în chitare". Cum mulți foloseau scînduri sau baterii improvizate, era crezut.

Tinerii „Quarrymen" au încercat apoi cîteva nume pentru grupul lor : „Johnny and the Moondogs", „Moonshiners", „Silver Beetles". În cele din urmă au rămas la „The Beatles".

Întrebați, mai tîrziu, de unde vine numele grupului, spuneau : „Ne-a apărut odată un om, ieșind dintr-o clătită flambantă, și ne-a zis «de-acum o să vă numiți Beetles cu un a»". O mică parte din succesul lor publicitar era determinată de hazul și spiritualitatea lor în răspunsuri, cu ocazia interviurilor. În realitate, Stuart Sutcliffe sugeră numele „Beetles" (beetle = gîndac, goangă, dar și clocan), amintind de Buddy Holly și de grupul său „Crickets" (cricket = greier) și în același timp sugerînd puțin zgomot cum se potrivea timpului și personalității lor. John, cu mult talent la calambururi, înlocui un e cu a, pronunția rămînînd la fel, dar numele mai cîștigă puțină originalitate : avea un a în loc de e.

În 1960, sub numele Beatles, John Lennon, Paul McCartney, George Harrison, Stuart Sutcliffe și Pete Best au început să cînte la clubul „Indra" din Hamburg. Nu era primul grup venit în R.F.G. să cînte în circiumile din porturi.

Paul : „În Hamburg pur și simplu munceam 8 ore pe zi, era o zi plină ca într-o fabrică. Cînd începeam nu era public, așa că trebuia să ne zbatem să atragem lumea. Noi cîntam pe scenă, iar la mese nu era nimeni. Trebuia să facem în așa fel ca cei care apăreau pe la ușă să intre și să comande bere. În cele din urmă clubul era plin și ne-am dat seama că va ieși ceva din noi".

La sfîrșitul anului s-au întors la Liverpool și au reluat micile lor concerte în diferite cluburi. La unul din ele — „Cavern" — au început să cînte din martie, 1961. Aici au început să aibă admiratori care aveau ocazia să asculte, pe lîngă reluări de rock-and-roll, și compoziții originale ale lui John și Paul. Faima lor locală a crescut spre sfîrșitul anului cînd s-au întors din nou în Liverpool după ce au petrecut vara cîntînd la Hamburg. De data aceasta reușiseră să imprime la casa de discuri germană „Polydor". E drept, Tony Sheridan era cîntărețul vocal și ei erau doar grupul de acompaniament ; totuși vocile lor se auzeau ici-colo și numele Beatles apărea prima dată pe un disc. Lucrul acesta se află în Liverpool. Tinerii începură să întrebe de cîntecul „My Bonnie" cu Beatles, în magazinele de discuri. Un astfel de magazin avea Brian Epstein. De fapt, era magazinul părinților, dar Brian, actor ratat la 26 de ani, și-a pus toată energia în el și se mîndrea că poate onora orice cerere de disc. Nu auzise de „My Bonnie" sau de „The Beatles", însă află ușor că grupul care înregistrase un disc în R.F.G. putea fi văzut în fiecare zi la „Cavern".

Brian se duse la „Cavern" de mai multe ori. Era o apariție ciudată între acei tineri, fiindcă purta costum închis la culoare, cravată, geantă diplomat și, spre admirația tuturor, afară își lăsa un Ford Zodiac. Membrii grupului Beatles erau onorați să aibă un asemenea admirator.

Simțind că Beatles putea avea succes dincolo de „Cavern" sau Liverpool, Brian hotărî să devină impresarul lor. Înainte de sfîrșitul anului își lăsă la o parte nehotărîrea și timiditatea — roșea de cîte ori cineva se uita fix la el — și le spuse că se oferea să le devină impresar. John a fost de acord. Paul l-a întrebat dacă lucrul acesta va avea vreo influență asupra muzicii pe care o cîntau, iar Brian l-a asigurat că nu. Beatles, îl acceptară ca impresar, apoi mătușa Mimi, care rămăsese impresionată de „lumea bună" din care venea Brian și de bunele lui maniere.

Vestea că proprietarul unui magazin de discuri se ocupa de un grup pop ajunse curînd la urechea unui director de la casa de discuri Decca. Acesta trimise un tînăr redactor la Liverpool, să-i vadă pe Beatles cîntînd la „Cavern". Și, auzindu-i, redactorul n-a ezitat și i-a invitat pentru o audiție la Decca, în Londra. Fixă ziua de 1 ianuarie 1962.

(va urma)

G. BUNESCU

Ioana Proca

Cutii de creta

Pădurile iluzii planetare
ecoul capetelor țînțuitoare
rostogolire unde rătăcește
îndrăgostiții

Cumpărăm mere, sumane, femei,
sentimente preambulate și
cutii de cretă
imitînd tîrgul
ca un balans brațele curioșilor
invită la sălbăticie.

Trafic de priviri între soare și iarba
umită de intensitatea dezolării
în timp ce pintecul femeii
răsturnat ca un boinar
cu buzunarele goale
însenînează rănile.

Așteptăm ultimele căruțe
cu var și nisip
noi, cumpărătorii ce-ne-ntunecăm
la urechea podului.

[illegible]icie de rouă

Arborii învață pluralul
din goliciunea grădinilor
împingînd sîcriul
spre înflorire.

Ia-ți flanela roșie,
cade zăpada,
mîneca scurtează distanța
dintre noi.

Definiții

Poemele mele,
femei intrate în ospiciul fatalității
umbrite de somnolența anestezicelor
trăiesc în convalescență
pînă la reducerea concediilor
și deblocarea bolilor apărute în societatea
de larg consum în subnutriție
și inofensivele incubatoare.

Poemele mele,
Ticsite cu viermișori conservatoriști
ca și scuipatul oficosului aruncat
peste gardul ce-l separă
de restul curioșilor
pe lasă adulmecate de iepurii spînzurați
de-un moroov și înscriși în necrologiile
cloplite în marmură de Rușchița.

În poemele mele,
surde și oarbe la țipătul halerinei
impudică și fără simțul realului,
respiră femeia ce poftește
un măr ionatan.

Teleoftat

La noapte nălucile cu șaluri și fringhii
intimidează fragilitatea felinarelor
pe cînd citirea termometrelor
e singura măsură pe care nimeni
n-o poate scurta.

Ceasul zgîrie fiețiunea dintre iubire
și melodramă
înșelînd apusul rațiunii
unde încă se picotește
ca la un priveghi neaprobat
la ordinea zilei

Neastîmpărul din înmugurirea liliacului
e împărăția în care dumnezeu
și-a înfipt gheara de-atîta plictiseală
făcîndu-ne să ne reîntoarcem la
auditoriul ce sfîșiase asfințitul
cu un teleoftat.

Să nu îți vinzi

Așa cum, niciodată, strîngîndu-ți-l la piept,
copilul nu-și vei vinde pe-un altul mai deștept,
să nu îți vinzi nici țara speranței pe valută,
chiar dacă te mai doare, vreo rană nestiută !

Așa cum, niciodată, n-ai mamă ca s-o schimbi,
chiar dacă nu-i o lady și nu știe trei limbi,
să nu îți schimbi nici țara tarabelor străine,
oricît ar fi, pe-aicea, un loc și de mai bine !

Așa cum, niciodată, n-ai tată de schimbat,
deși, albit de dureri, înțurzie-nfr-un sat,
să nu îți schimbi nici țara pe-o dulce sărbătoare,
chiar dacă adevărul, pe-acasă ne mai doare !

Așa cum, niciodată, nu îți vei vinde frații
— cîți abeli și cîți caini aflăm prin alte nații —
să nu îți vinzi nici țara pe-afișe de reclamă,
chiar dacă și pe-aicea, statul se mai destramă !

Așa cum, niciodată, iubitei n-ai să-i vinzi
nici chipul stins, nici dorul, uitătelor oglinzi,
să nu îți vinzi nici țara, oricît de mare-i prețul,
nu sînt pe lume cecuri s-achite Voronețul !

POMPILIU CRISTEA

Închinare la Putna

Măria Ta
stă Țara veșnic în aurul iubirii Tale
dar ne mai doare o durere
porunca legii din adînc
la Putna pasul Tău măsoară păzind
a vremii aspră vale prin care
Țara-și trece anii cu semnul vieții
la obîrșie
dar ne mai doare o durere
Privirea Ta tot săgetează
prin inimile noastre zarea
hotarelor zidite-n dor
la Putna
clopote înalte mărturisesc și priveghează
și noi ne-mpărtășim
din slava și din rostul neodihnei lor
Venim din patru zări de Țară
acestor veșnice altare
să zăbovim o clipă-n gîndul în care Tu
Te-ai înălțat
și raza Ta ne înveșmîntă
adînc și sfînt luminătoare
dar ne mai doare o durere
și-n suflet clopotele bat

GEORGE L. NIMIGEANU

Dilemă

Computerele lumii-au amuțit
cuprinse de o stranie sfîrșeală,
căci de la minus la plus infinit
au alergat și-acum stau ca-ntr-o boală
a minții lor mecanice, dirceie,
fără meandre adînci și complicații.
Stau inutile firmele selecte,
fără vreun rezultat în timp și spații
Celule electronice zac bete,
încinse de travaliu necurmat
și n-au aflat formulele secrete
pe care, să le știu, le-am programat.
Computerele lumii au murit
nedezlegînd o stranie problemă :
„Mă mai iubești sau nici nu m-ai iubit ?"
Bolnav rămîn de stranie dilemă...

NICOLAE PETRE VRĂNCEANU

Scrisoare de pe front

Iubita mea,
în loc de „te iubesc"
primește glonțul
Ce gîndul meu spre tine
l-a oprit.

DAN DEVOVIA

CURIER LITERAR

Constatăm că sînt foarte numeroși oamenii care, animați de tot felul de motive, scriu poezii, poezii, poezii. Preocuparea în sine este, fără doar și poate, folositoare, dacă ne gîndim, de exemplu, la faptul că înfrumusețează, în ultimă instanță, simțirea celui ce se-ncumetă să-și așternă gîndurile în atît de dificila și complicata haină a versului. Se-ntîmplă, bănuim, acest lucru, chiar dacă mărturisirea se materializează prin versuri ca : **„Tu ai fost o durere / Care m-a ferit de iarnă / Îmblînzind a nopții vrere / Cînd fieri pornea să cearnă"**, cum ne scrie **Dinu Ella-Sanu**, ca să mai dăm un exemplu : **„Liniștea de codru vine. / O privesc cu gînd de pace. / Trece dincolo de mine. / Se oprește și-apoi tace. // Mult voii să-mi lasă-n cale / Să cunosc palatul ei..."**, cum ne scrie **George Trofil Căpriță**. Dar în clipa în care apare și pretenția de a publica astfel de versuri, singurul nostru răspuns nu poate fi altul decît acel neplăcut **deocamdată nu.** Versuri intrucîtva asemănătoare ne-au mai trimis **Gheorghe Paul, Gheorghe Camelia, Popescu Mircea, Săndulescu Emil, Ion Marian Parisești, Luca Luminița, Stan Aneliuța, Scarlat Ilie, Alex. C. Cristescu, Toma Camelia, Mihai Bordeianu, Drăgoi Mariuela, Robobac Ionela, Elisabeta Iovan, Ilieș Eugenia, Lauriana Dor, Spinu Doru, Vasile Constantin, Cojocaru Florea, Laurențiu Spătaru, Zamfir Anda, Daniel Brutaru, Carmen Săpunaru, Maria Negru, Valerica Giorgi.** Altora, mai dedați cu versificarea, învățați să ocolească stîngăciile, li se pare că starea de ambiguitate și așa-zis modernism sînt suficiente pentru a forța ușa publicării. Astfel, **Ștefan Berindei** compune : **„Edenică făptură e rază ce vibrează / Pe aripa goliașe (sic !) în noaptea de liman / El, licuriciul, stoarce din trupul său nisan / Sub degetul ce-și face un semn pe haina deasă"**. În acest caz, situația este ceva mai gravă, în sensul că, de la un oarecare hobby, menținut în limitele normalului, s-a ajuns la o periculoasă beție de cuvinte care, în final, ar putea să zdruncine starea psihică a pretendentului nostru. Dar, ca să nu ne limităm numai la aceste modele negative, iată și cîteva versuri ce ne-au atras atenția : **„Unde se duc clepsidrele cînd mor ? / În care lumi ? Spre ce hotare? / Doar amintirile rămîn în urmă lor / Sfîrșitul lor fiind un strigăt de îndurare"**. Din păcate, fără o știință a meseriei de-a scrie versuri, poemul își pierde din savoare. Așadar, **Mircea Sorolescu**, poate că data viitoare vom spune „da". **Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

flacăra
PENTRU UNITATE CULTURALĂ ȘI SOCIALISTĂ

Un muzeu in labirint

Reflecţii despre surîs

II.

4. Poate că nici un pictor nu suride în autoportrete pentru că nici un artist adevărat n-a fost un înţelept. Şi poate că, în principiu, arta însăşi nu poate fi înţeleaptă.

La urma urmei, ce este înţelepciunea ? „Nici să iubeşti, nici să urăşti : iată jumătatea oricărei înţelepciuni. Nici să nu spui nimic, nici să nu crezi nimic : aşa ceaţă-i jumătate", era de părere Schopenhauer. Şi dacă aceasta e înţelepciunea, e limpede că un artist adevărat n-are acces la ea. Mai mult : lui îi lipsesc chiar toate condiţiile pentru a fi înţelept, începînd cu prima. Or, cînd iubeşti, nu eşti înclinat să surizi. Faci asta cînd îţi aminteşti că ai iubit, cînd visezi că vei iubi sau cînd vrei să uiţi şi una şi alta.

Marc Aureliu zicea că înţelept este cel care trăieşte în fiecare zi ca şi cum ar fi ultima. Dar cum să ţi-l închipui pe Leonardo pictînd *Gioconda* cu gîndul că pînă seara trebuia să termine tabloul, deoarece ziua aceea putea fi ultima ? Şi oare nu s-a născut arta tocmai din neputinţa noastră de a ne consola, din incapacitatea de a ne opri la ceea ce ni se oferă sau ni se ia ?

Poate că artistul rămîne artist doar cîtă vreme are tăria să nu fie un înţelept. Leonardo nu-i contrazicea pe cei în serviciul cărora se afla şi îi uimea pe oaspeţii ducelui de Milano prin ingeniozitatea cu care îi regiza serbările, dar din fericire uneori a lăsat toate la o parte şi a fugit în refectoriul mînăstirii Santa Maria delle Grazie unde picta *Cina cea de taină*. Mîntuirea artiştilor care au avut vocaţie de înţelepţi a fost, se pare, ratarea înţelepciunii lor. Căci din înţelepciune arta n-a cîştigat, cel mai adesea, decît abandonuri şi jumătăţi de măsură, în vreme ce nebunia de a rîvni imposibilul a împins-o înainte.

5. Sigur, după ce priveşti multă vreme statuile greceşti începi să pricepi de ce surid zeii. Cînd surizi, toate se aşează parcă la locul lor. Nimic nu te mai atinge. Te împaci, brusc, şi cu tine şi cu lumea. Totul e să reuşeşti. Dar în cazul unui artist lucrurile se complică. El nu vrea atît să-şi vindece rănile, cît să le înţeleagă.

Şi ce sînt zeii, de fapt ? Răspunsul lui Goethe nu mă satisface. „Cu cît te simţi mai mult om, cu atît eşti mai asemănător cu zeii", spunea el. Şi sînt înclinat să cred că adevărul e tocmai pe dos. „Vrei să ştii ce sînt zeii ? mi-am zis într-o zi, la o clepsidră şi priveşte-o atent. Urmăreşte firul de nisip care curge. El e clipa. Te poţi recunoaşte şi te poţi oglindi în el. Nisipul care a căzut e plin de amintiri, de regrete. În schimb, cel care aşteaptă să cadă îţi înceţoşează privirea cu speranţe. Şi sparge apoi această clepsidră. Nisipul care se revarsă din clepsidra spartă nu mai are nici trecut, nici prezent, nici viitor. El a încetat să mai fie timp. E zeu."

Şi era normal, cred eu, ca omul să spargă uneori clepsidra, să se viseze într-o lume în care să existe nu numai moarte, ci şi eternitate, nu numai limite, ci şi nemărginire. El avea nevoie să facă grăuntele de nisip să surîdă după ce l-a urmărit cum cade. Apoi, tot el a descoperit, ca grecii, că i-a imaginat pe zei pentru a pune pe buzele lor cuvintele sale. Şi că, vrînd să fie asemănător cu zeii, a aflat doar ceea ce îl despărţea de ei.

Atunci, surisul a devenit melancolic.

6. Nu e greu să ne-o imaginăm pe *Gioconda* printre stîncile din care a fost cioplit şi Sfinxul de la piramide. Şi to uşi, de unde atîta linişte pe chipul ei, trăind într-o lume care ştie atît de uşor să rîdă şi atît de puţin să surîdă ?

Da, atît de puţin. Căci nu e vorba aici de surisul fotogenic, care ţine de o cută facială, nu de o cută a sufletului. Redus la fiziologie, surisul nu mai înseamnă nimic. Sau înseamnă, dar înseamnă exact contrariul surisului adevărat. Acesta n-are nevoie de martori. Nu vrea să atragă atenţia, să cîştige bunăvoinţa şi să placă, aşa cum vrea surisul pur epidermic. În realitate, nici nu ştim dacă *Gioconda* sau Sfinxul văd ceva. Sau dacă vor ceva. Au renunţat, probabil, la orice dorinţă, obţinîndu-şi tocmai astfel libertatea de a dori orice. Un paradox ? Dar nu trăim într-o lume de paradoxuri ?

7. Iată încă unul. M-am întrebat dacă nu cumva Timpul, nu un sculptor, a creat misterul Sfinxului, aşezîndu-i pe buze un suris metafizic pe care Sfinxul nu l-a avut, poate, iniţial. Şi *nu cumva Venus din Milo* este mai seducătoare fără braţe decît va fi fost la început ? Poate că braţele mutilate accentuează şi mai mult frumuseţea ei. Poate că abia braţele mutilate au făcut această frumuseţe să strige. Căci surisul *Venerei din Milo* triumfă într-un fel şi asupra braţelor mutilate.

Ce vreau să spun ? Că *Gioconda* suride undeva între triumf şi eşec.

Şi că surisul însuşi e şi triumf şi eşec. În clipa în care îşi anunţă victoria, îşi recunoaşte şi înfrîngerea. Buzele vor să murmure parcă. Apoi renunţă. Zîmbesc. Undeva între vorbă şi tăcere înfloreşte ceva care e şi început şi sfîrşit.

Dar dacă e adevărat că abia cînd ne înţelegem pe deplin limitele atingem nemărginirea, acesta e, probabil, momentul în care suride *Gioconda*.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O polemică din alte vremi...

...sau bucuriile şi dezamăgirile cercetătorului, reprezentă mai fidel tipul intelectual şi cuprinzător al celor ce vor urma.

Parcurgeam cu interes şi cu riozitate, documente şi scrisori rămase de la Mihail Antoniade, asupra căruia subiect mă aplecasem ca să-i scot la lumină aducerea aminte şi meritele, năpădite de bălăriile uitării. Şi dau peste acest text dactilografiat, iscălit cu cerneală, de mîna profesorului C. Rădulescu-Motru şi îl redau integral, respectîndu-i sublimerile :

Noua Revistă Română
Bucureşti
Bulevardul Ferdinand 35

25 ianuarie 1910

Stimate Domn,

În nr. 12 din NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ, **colaboratorul nostru domnul Eugen Porn, a scris un articol de critică literară intitulat** UN POET : P. CERNA. **Mai mulţi tineri literaţi, membri ai de curînd înteme-iatei Societăţi a Scriitorilor Români, au găsit că acest articol este „ANTIROMÂNESC, că prin el se „INSULTĂ TOATĂ MIŞCAREA LITERATURII NAŢIONALE DE ASTĂZI" şi au înaintat o petiţie Corpurilor Legiuitoare, în care cer Domnilor membri ai Parlamentului să respingă pentru aceste motive cererea de împămîntenire a d-lui Porn, care trebuie să vină zilele acestea la ordinea zilei.**

Dorind să cunosc părerea Dv. asupra acestui caz, am onoarea a vă ruga să binevoiţi a-mi răspunde la următoarele întrebări :

1) Merită articolul colaboratorului nostru calificativele date de acei domni membri ai Societăţii Scriitorilor Români ?

2) Ce credeţi despre mijlocul la care au recurs aceiaşi domni literaţi, cerînd sancţionarea Parlamentului într-o chestiune de critică literară ?

Primiţi vă rog Stimate Domn, asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

D rector, C. Rădulescu Motru

De la început, că nu cunoaşte în modul acesta şi n'o polemica stirnită, cu toate că alteori şi pentru alte trebuinţi, am cercetat colecţia diverşilor ani din **Noua Revistă Română**, fondată şi condusă de C. Radulescu-Motru, care avusese două perioade de apariţie, cea iniţială, bilunară, de la 1 ianuarie 1900 pînă la 15 ianuarie 1902, cînd îşi încetează existenţa şi care va fi reluată la 12 octombrie 1903, ca săptămînal, şi va continua pînă la 24 iulie 1916. În locul ei, după primul război mondial, mai exact de la 22 iunie 1919 la 1 iulie 1928, Rădulescu-Motru va scoate **Ideia Europeană.**

Se vede, însă, că nici un interes şi nici o verificare nu-mi erau legate pînă acum, în mod expres, de anul 1910 al Revistei şi am luat drumul Academiei să văd daca Mihail Antoniade dă un răspuns şi ce răspuns anume, chestionarului şi solicitării fostului său profesor, căruia îi fusese şi asistent.

Nu l-am găsit consemnat în **Noua Revistă Romana** — şi faptul pare plauzibil şi normal, fiindcă Panait Cerna, Eugen Porn şi fraţii Const. şi Mihail Antoniade erau foarte buni şi notorii prieteni de fiece zi, pe care îi ştia ca atare toată lumea literară de la noi — şi aşa, căutîndu-l pe Mihail Antoniade, am căzut peste polemica purtată, cu mai bine de şapte decenii în urmă, întinsă pe mai multe numere succesive, de care eram cu desăvîrşire străin şi care arată deopotrivă oameni şi mentalităţi, cu luminile şi întunecimile lor, orbiţi de patimă şi de ură uni, senini şi ancoraţi în judecăţi în lucidităte şi în obiectivitate alţii. Dar cîteva destuşiri, înainte de a intra propriu-zis în temă, se impun cu precădere. Eugen Porn, ştiţi-l enistul, ajuns mai apoi profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale şi Industriale, evreu de obîrşie, era cronicarul literar şi teatral de la **Noua Revistă Română,** iar în epocă, pentru evrei, indiferent daca erau născuti aici sau nu, „împămîntenirea", „naturalizarea" ori cetăţenia cum se spune astăzi, se dobîndea de la caz la caz, individual, printr-o lege obligatoriu să fie votată de Parlament, alcătuit atunci din Cameră şi Senat.

În 1910, Editura „Minerva" îi tipăreşte lui Panait Cerna volumul **Poezii** — singurul, dealtfel, pe care ni l-a lăsat — cu care a intrat, ca poet, în istoria noastră literară pentru totdeauna, indiferent cîte ediţii s-au tras din el, comentate, critice şi adăugite, după prematura lui moarte. Şi Eugen Porn, în **Noua Revistă Română,** îi consacră un amplu studiu analitic, temeinic argumentat, care începe cu o filipică [illegible] care se practica. Cred că „Eugen Porn" ca într-o vreme cînd simţul pentru adevărata poezie e tocit şi pervertit de o poezie măruntă, de toate zilele, fabricată la porunceala directorilor de ziare şi de alte întreprinderi literare, — era firesc, ca într-o astfel de vreme un poet atît de adînc ca simţire, atît de înalt ca cugetare, atît de adevărat poet ca Cerna, să fie primit cu răceală şi să apară neînţeles celor mai mulţi." Ceva mai departe, Eugen Porn adaugă : „Consideraţii străine de artă, prietenii personale ori interesele micei „bisericuţe" precumpănesc în aprecierile criticilor. De aceea, nu mă mirà ca un poet ca Cerna, care a rămas izolat de toată această agitaţie exterioară, care nu şi-a făţămiţat talentul pentru vreo protecţie „binevoitoare" a vreuneia din aceste grupări, furnizînd la comandă cîte coloane de versuri se cereau — este rău privit de o sumă din „pontifii" criticii noastre." Şi Eugen Porn îşi încheie cronica aşa : „Acesta e poetul pe care cei mai mulţi îl primesc cu răceală şi indiferenţă ori „nu-l înţeleg", pe care, însă, o cută intelectuală îl găsită şi îl admiră ca pe cel mai puternic, ca pe cel mai poet dintre poeţii generaţiei de astăzi".

Am reprodus din critica lui Eugen Porn părţile cele mai acide. Şi întreb : ce este „antiromânesc" în cuprinsul ei şi de ce acuza că „insultă toată mişcarea literaturii naţionaic de astăzi", cînd el n-a făcut decît să denunţe o stare de spirit precară şi să semnaleze practici şi moravuri reprobabile ? Atît. Dar a fost destul ca să declanşeze focul şi să fie atacaţi şi Eugen Porn şi Rădulescu-Motru şi **Noua Revistă Română** şi, de aici înverşunita polemică, de care mă voi ocupa în „Flacăra" viitoare.

L. KALUSTIAN

Jubileul din [illegible]

1907

S-au împlinit şaptezeci şi cinci de ani, o viaţă de om, de cînd mii de văduve şi orfani, prin lacrimile lor împreunate cu sîngele bărbaţilor şi părinţilor lor, au înălţat pînă la ceruri vălvătaia suferinţei acestui neam de atîtea ori călcat în picioare dar niciodată înfrînt, niciodată deznădăjduind, ridicîndu-şi mereu mai dreaptă şi neprihănită înfăţişarea după statura Logosului întrupat în istorie.

O societate care recurge la masacre în masă pentru a supravieţui în loc să împlinească nevoile vitale ale oamenilor după pravila dreptăţii este sortită pieirii. În 1907 s-a văzut limpede că e stîmbă rînduiala asupra acestui neam, că poporul cel mult este înşelat şi nedreptăţit, că roada cea dulce a pămîntului nu ajunge pe masa celui ce îl munceşte, ci pe masa cîtorva stăini de neam pentru care păstrarea averilor adunate din suferinţele şi munca altora era mai presus de viaţă. Căci pentru care îşi îngăduiau şi crima. Există un drept natural al omului mai presus de dreptul civil care poate să alunece în defavoarea omului la un moment dat, adică omul este mai important decît o lege care se arată a nu-l mai sluji pe om şi care trebuie abandonată pentru a-i salva pe om, nu a o întoarce împotriva omului.

Există acel drept natural al oamenilor, al ţăranilor, adică să nu legi gura boului care treieră, cum spune textul vechi de două mii'enii, că cel care stoarce mustul se cuvine să se împărtăşească dintîi din grăsimea vitei şi hrida pămîntului şi pentru acest drept natural al omului, al ţăranului s-a ridicat tînărul avocat Marx în vestitul proces al ţăranilor germani care în cap de iarnă n-aveau voie după dreptul civil să stringă lemnele uscate din pădurile grofilor, există un drept natural al omului care îi îngăduie să ia acele lemne care în loc să putrezească pot încălzi leagănele pruncilor din casele ţăranilor şi ori de cîte ori acest drept natural al fiinţei umane este calcat în picioare, omul este în drept să-şi ridice faţa din pulb e sore flacăra înlăcrimată a Lu fiului de ziuă. Ca şi răscoala lui Horia şi a lui Tudor, cea din 1907 nu este răzmeriţă, ci o îndreptare a lucrurilor. Cînd evlavia şi cinstea unui om, cînd munca lui nu mai are nici un preţ, cînd rînduiala tradiţiei vieţuirii sale sînt nesocotite, cerurile se răzbună prin fiii pămîntului.

Să ne aducem aminte de jertfa părinţilor noştri de la o mie nouă sute şapte, să-i cinstim prin dreptatea noastră înfăptuită zi cu zi întru propăşirea omului, această podoabă a universului faţă de care avem datoria de a-l ajuta să se desăvîrşească prin pilda vieţuirii noastre.

IOAN ALEXANDRU

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

În Nord (XVII)

Călătoria din Kiel-ul nordic spre inima germană, prin Hanovra şi mai departe, este o alergare lină şi sigură a trenului printre pădurile de brazi şi mesteceni. Viteza face să nu mai simţi frecarea şi scrîşnetul metalic al roţilor. Este o alunecare lină şi continuă, parcă ar fi alunecarea bărcilor cu pînze albe pe apele fiordului, în după-mesele cu mare fără valuri.

Şi sufletul s-a potolit, curge şi el lin şi alb, fără nici un obstacol şi fără nici o oprire. Sînt în matca lor sigură toate cele trecute, care s-au aşezat bine, fiecare la locul lor, tot ca o mare fără valuri. Cît e înainte şi cît este înapoi în alunecarea calmă a sufletului nu mai e o întrebare. Timpul scurgerii vieţii noastre poate deveni acelaşi, egal şi unic, ca o singură trăire. Cele ce vor veni îşi vor găsi loc sigur, se vor aşterne şi ele şi se vor modela ca toate care au fost şi care trăiesc undeva, în apele adînci, pe care nu le mai tulbură nimic din afară. A dispărut teama de ce va mai fi, căci s-a aşternut total şi blînd liniştea peste cele ce-au fost. Se adună aici şi cele de foarte curînd, limpezi şi calde, şi cele grele în severitatea lor, ca în după-masa aceea cu vînt aspru de la marea nesfîrşită cu nisipuri mişcătoare ce-nconjură oraşul Laböe, care înseamnă locul cel mai nordic al coastei germane. Acolo se termină pămîntul cîmpiei germane şi începe marea. Cele văzute acolo să le filtrez prin calmul sufletului de-acum şi cel din ultima zi de azi-dimineaţă, cînd ceaţa despărţea soarele de apă. Se filtrau razele prin perdeaua diafană şi făceau să strălucească într-o mişcare de argint valurile abia simţite. Şi eu să reuşesc aceasta şi să devin aşa cu toate cele din mine, să fiu argint curat fluminat de razele propriului meu spirit cu fîşiile lui sigure. Să nu străbată zgura neagră a oraşelor şi nici întrebările mele grele despre rostul şi semnificaţia vieţii oamenilor atît de greu de descifrat. Căci pîndeşte tentaţia absurdului mişcării lor inconştiente, sfîrtecată de contradicţiile ce-l macină mereu.

. . . . . .

Dar tentaţia întrebărilor să se oprească, căci s-au oprit şi gîndurile. Este numai alergarea egală peste cîmpia neîedă, acum, în deschiderile spre sud, din cînd în cînd cu perdele de copaci, din luncile de-a lungul apelor. Sînt trei numai ochii şi cuprind totul. A dispărut chiar şi chinuitoarea nevoie de a cuprinde şi de a păstra toate cele văzute. Se-aşază simplu cele înscrise pe retină.

Oh, de-aş putea ca toate cele văzute să le pot reproiecta din mine în forma lor cea mai simplă şi cea mai curată, ca şi cum nu aş fi o fiinţă omenească subiectivă care să le priceapă şi să le claseze în judecata şi imperfecţiunea sa ! Ele să trăiască în frumuseţea lor absolută, necontrolată de eul meu. Căci cît putem reda noi din frumuseţea lumii, noi, care ne chinuim de urîţenia şi răul lumii ?

(Va urma)

ŞTEFAN BERCEANU

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ
8 PAGINI, VINERI, 9 APRILIE 1982

„Eu sînt sigur că totul va merge bine"

Deși atît de asiduă pînă la începutul anului 1918, de la 5 ianuarie corespondența lui Take Ionescu se întrerupe pe neașteptate, urmînd să fie reluată abia la 25 iulie, de la această dată înainte ca avînd să fie expediată de la Paris.

În ianuarie 1918 Iașul a fost puternic frămîntat de situația politică și militară a țării, guvernul, în urma încheierii armistițiului ruso-german, fiind silit să se gîndească și el la un armistițiu și apoi, evident, la o pace separată, Take Ionescu s-a opus împreună cu aderenții săi din cabinet, s-au opus însă cu toată îndîrjirea acestei soluții, cerînd ca lupta să continue pînă la ultima zvîcnire de viață a României.

Miniștrii takiști au demisionat astfel cu toții din guvern. Aceasta a atras demisia întregului cabinet, la 29 ianuarie constituindu-se un guvern prezidat de generalul Averescu cu misiunea de a continua politica armistițiului și de a sonda inamicul asupra condițiilor de pace. Îndată ce au început aceste discuții, Take Ionescu s-a hotărît să părăsească țara pentru a continua lupta la Paris pe baricadele diplomației și propagandei. Ceea ce îl preocupa în acest moment era teama de a nu cădea prizonier în mîinile germanilor. Primul său plan a fost de a ajunge la Paris, prin Japonia și Statele Unite. În cel din urmă, generalul Averescu refuzînd să semneze pacea propusă de germani și aliații lor, s-a format la 5 martie 1918 un guvern prezidat de Alexandru Marghiloman, care rămăsese la București în timpul ocupației germane. Cerîndu-se de către germani expulzarea din țară a lui Take Ionescu și a principalilor săi colaboratori, s-a ajuns la aranjamentul ca takiștilor să le fie permisă plecarea printr-un tren ce urma să treacă prin teritoriul ocupat al României, prin Austro-Ungaria, și apoi prin Elveția pentru a ajunge la Paris. Trenul respectiv s-a numit „trenul Take Ionescu". Odată cu Take Ionescu a plecat și Nicolae Titulescu, doctorul Ion Cantacuzino și numeroși alți antantiști. Cu același tren au părăsit țara și ministrul Italiei, baronul Fasciotti, precum și al Serbiei, D. Marinkovici.

La Ploiești, organizată de autoritățile de ocupație, i s-a făcut lui Take Ionescu o monstruoasă și vulgară manifestație de ostilitate.

La 22 iulie 1918 el, împreună cu fidelii săi, avea să sosească la Paris. Aici urma să înceapă cea mai grea etapă din activitatea sa politică, scopul urmărit fiind de a convinge guvernul francez și celelalte guverne aliate despre situația grea în care s-a găsit România cînd a fost silită să încheie pacea separată — pace care nu era însă dorită și recunoscută de poporul român, și care nu avea să fie ratificată de regele Ferdinand. Aceasta a fost una din cele mai nobile acțiuni din viața lui.

La Paris se găseau atunci numeroși parlamentari, profesori și ziariști români care înființaseră în capitala Franței și un ziar, La Roumanie, prin care se protesta vehement împotriva păcii lui Marghiloman. Take Ionescu, cunoscut și apreciat mai dinainte la Paris, a intrat fără întîrziere în contact cu președintele cabinetului francez, Georges Clemenceau, care avea să joace un rol hotărîtor la conferința păcii, cu ministrul de externe Et. Pichon, și apoi cu bărbații de stat ai Angliei, motiv pentru care, însoțit de Nicolae Titulescu, s-a deplasat la Londra. În această luptă el a căutat să atragă marile ziare franceze și engleze, Le Temp, Times, cărora le-a acordat mai multe interviuri, și altele, și a intrat totodată în relații cu numeroși oameni politici și diplomați.

VASILE NETEA ■

Insomnie lîngă destinele țării

„A sancționa nu numai războiul, dar chiar și pregătirea lui, ar face cu neputință orice război de agresiune"

Este meritul lui Nicolae Titulescu că — într-o epocă în care, în ciuda pașilor importanți și concreți făcuți pe linia anulării războiului ca instrument legal de rezolvare a diferendelor internaționale, folosirea forței era încă acceptată într-o serie de cazuri și sancționată ca atare prin autoritatea legii și practicii internaționale — a pledat cu toată autoritatea gîndirii și experienței sale pentru degrevarea mentalității juridice și politice a vremii sale de o asemenea concepție care i se părea a fi o adevărată infirmitate. Se impune a sublinia în mod deosebit faptul că insistînd pentru scoaterea războiului în afara legii, el a relevat exigența ca însăși pregătirea războiului să fie considerată ca un act ilicit și condamnabil. Afirmînd că nici un considerent nu poate susține și justifica apelul la forță în relațiile internaționale, Nicolae Titulescu are meritul de a fi introdus și promovat în dreptul internațional orientări cu adevărat inovatoare.

Apreciind că un rol însemnat în preocupările și eforturile pentru eliminarea războiului din viața internațională îl putea juca definirea agresiunii și agresorului, înțelegînd semnificația și implicațiile principiale și practice ale adoptării unor instrumente juridice internaționale în materie, Nicolae Titulescu a primit cu deosebit interes propunerea Uniunii Sovietice de definire a agresiunii și agresorului, a susținut concretizarea acestela într-un document internațional angajant, considerat ca un pas concret spre asigurarea securității colective, cu atît mai necesar și salutar în condițiile creșterii pericolului fascist și revizionist. Realismul politic i-a făcut să depășească orice reticență de ordin ideologic și să vină în întîmpinarea unor asemenea propuneri de deplină receptivitate. Evocînd acest moment, Nicolae Titulescu avea să scrie cîțiva ani mai tîrziu : „Sîntem la Geneva, într-una din acele dimineți cenușii, care caracterizează așa-zisa primăvară a acestui oraș. Deodată, Litvinov se ridică și propune o definire a agresorului, care orice s-ar spune, este cea mai bună dintre cele care au fost date pînă în prezent. Nu sînt jucător de tenis, dar am simțit că o mînge atinge racheta mea de om politic. Am aruncat-o imediat înapoi, spunînd spre uimirea generală, căci Litvinov și cu mine eram pînă atunci adversari ireductibili ; România acceptă definirea agresiunii așa cum o propune domnul Litvinov." Contribuția adusă de Nicolae Titulescu la această operă avea să fie recunoscută în primul rînd de omologul său sovietic, Maxim Maximovici Litvinov, nu numai la vremea respectivă, ci și mai tîrziu, ca și de o serie întreagă de juriști de marcă. O expresie a aceleiași înalte aprecieri este și faptul că tratatele de drept internațional și dicționarele politico-diplomatice înscriu adesea convențiile de la Londra, din 3—5 iulie 1933, pentru definirea agresiunii și agresorului, sub formulele „convențiile Litvinov-Titulescu" sau „convențiile Titulescu-Litvinov".

Nicolae Titulescu a pledat convingător pentru ideea de arbitraj și conciliațiune în viața internațională, afirmîndu-și convingerea că nu există diferend, latent sau declarat, indiferent de natură sau părțile implicate, care să nu-și poată găsi rezolvarea pe baza legii internaționale, prin procedurile de arbitraj și conciliere. Adept al unor asemenea puncte de vedere, Nicolae Titulescu s-a pronunțat, în cadrul diferitelor organisme ale vieții internaționale, pentru completarea și perfecționarea procedurilor existente, în scopul asigurării unei acțiuni mai prompte și, deci, mai eficiente.

GEORGE G. POTRA ■

Iași, simbătă, 23 (dec.), 5 ianuarie 1918

...Să revenim la tine, la Paris. Tu vei avea destul timp pentru ați aranja lucrurile pînă la sosirea mea. Aceasta va fi în curînd. S-ar putea întîmpla ca eu să viu, în mod forțat, prin Statele Unite. În acest caz călătoria va dura puțin mai mult. Eu nu o doresc deloc, fiindcă un asemenea drum ar fi mai lung și mai costisitor. Aici totul e pe sfîrșite. Eu nu vreau să fiu prizonier al germanilor și trebuie să evit cu orice preț o asemenea nenorocire...

Paris, joi, 25 iulie 1918

...Am început a lucra la orele opt. Am terminat scrisoarea către ziarul **Le Temp** (mare cotidian francez, nr.) pe care ți-l trimit împreună cu alte jurnale. Am dat două interviuri ziarului **Times** (principalul cotidian englez, n.r.), altele la doi ziariști americani și la alți doi ziariști japonezi, și totodată, unul pentru agenția Havas. Ele nu se aseamănă prea mult.

Am văzut români, mulți români. În fond sînt cu toții oameni cumsecade. Am văzut și pe Drăghicescu[1]), pe care l-am dojenit aspru. Este un fapt. După aceasta totul va merge bine timp de cîteva zile. Am dejunat astăzi la familia Bénac cu Jules Cambon, fost ambasador al Franței la Berlin. Noi avem atît de multe amintiri comune. Amîndoi l-am cunoscut bine pe Kiderlen[2]).

M-am reîntors acasă la orele patru (16) și am avut apoi unii vizitatori și din nou cîțiva români. Am scris zece scrisori pentru a cere întrevederi. Am cinat într-un cerc invitat de Alexis Catargi[3]) și soția sa. Au fost acolo și dr. Madge[4]) și Jean Pangal. După cină am primit pe un deputat englez și pe Crețeanu[5])... Eu voi mai vedea printre alții pe Pichon[6]). Presa este mulțumită de mine. O cred fără rezerve... L'Illustration (revista) a trimis să mă fotografieze. Mi s-au luat patru poze.

Simbătă, 27 iulie, 1918

...Astăzi am fost de am văzut pe Pichon și pe Clemenceau, de la care m-am întors acum. Eu sînt sigur că totul va merge bine, deși cu Clemenceau va fi mult de lucru. Eu o voi face cu tactul cuvenit. Joi dimineața voi pleca în Englitera. N-am putut merge mai înainte.

Pichon a fost mai mult decît cordial. Clemenceau, excelent pentru mine personal. Îți voi spune la întîlnire și altele. Am fost foarte de dimineață la Clemenceau, și astfel am putut profita de zece minute pe care le-am avut libere și m-am dus să văd Piața Pantheonului înaintea școlii mele de drept. Cîte amintiri nu mă leagă de ea.

Să știi că soțul tău este cel puțin aici apreciat la adevărata lui valoare. Personal mi se arată o cordialitate și un respect pe care nu mi le-a arătat nimeni la noi unde am fie admiratori, fie detractori, dar nu și judecători obiectivi...

Le Hâvre, 1 august 1918, joi.

...Ți-am scris în această dimineață o scrisoare de la Paris. Ți-am scris și de aici și îți voi mai scrie încă... Voiajul a fost foarte plăcut. Țara de pe malurile Senei este foarte frumoasă. A trecut mult timp de cînd eu n-am mai văzut cîmpii verzi, păduri, așezări unde civilizația umană a lucrat timp de secole. Ah, cum aceste frumoase peisaje m-au înveselit în această dimineață de mizeriile pe care mi le fac liberalii. Călătoria mi-a readus bucurii mari, frumuseți eterne și totodată adevăruri eterne. În voiaj am întîlnit un francez, un profesor care s-a bucurat mult aflînd că are de a face cu mine. Am sosit aici după o oră de la plecarea din Paris, am dejunat, am privit marea și apoi în camera de la hotel am corectat notele discursului pe care le-am trimis la Paris. Acesta nu mai este discursul meu, dar este un lucru apropiat. El va apărea în **La Roumanie**[7]) și tu îl vei citi cu plăcere.

Acum este ora șase (18) și eu îți scriu ție. La masa mea, la ceai, se află și Titulescu cu Madge care vorbesc. Eu nu-i aud. Vom pleca la opt (20) după ce vom fi cinat, și mîine vom fi la Londra. Dacă totul va merge bine noi vom sosi acolo către ora 11 dimineața și eu îți voi telegrafia îndată... Voi descinde la Hotelul Hyde Park...

---

[1]) Dimitrie Drăghicescu (1875—1945), profesor la Universitatea din București, emigrat la Paris. A publicat acolo numeroase scrieri cu privire la revendicările și politica României : **Intervenția României în războiul mondial (1918), Transilvania (1918), Problemele naționale ale Austro-Ungariei.** Aderent al lui Ion I.C. Brătianu și adversar al lui Take Ionescu.

[2]) Kiderlen Waecter, fost ministru al Germaniei la București, fost ministru de externe al imperiului german, decedat în 1914.

[3]) Consilier de legație ; a publicat în presa engleză o serie de articole intitulate **„Dreptate pentru România"** ; compozitor. Întreținea la Paris un cerc de muzică.

[4]) Fost medic al reginei Maria.

[5]) Diplomat român.

[6]) Et. Pichon, ministru de externe al Franței în cabinetul Clemenceau.

[7]) Ziarul românilor de la Paris, organ al emigrației, editat de Pavel Brătășanu și de Emil Fagure.

„Dar se va spune : nu există soluție judiciară obligatorie pentru toate problemele juridice, avînd în vedere domeniul labil al rezervelor, și nu există instanță recunoscută pentru a rezolva definitiv conflictele de natură politică.

Cît despre prima obiecție, sînt gata să recunosc că domeniul în care acționează rezervele ar putea să reducă pentru moment sfera de acțiune a arbitrajului internațional referitor la problemele juridice. Spun pentru moment, căci evoluția stă mărturie că ideea de arbitraj capătă în relațiile internaționale o tot mai mare importanță. Și, dealtfel, chiar criticii autorizați care ridică această obiecție acceptă ideea că se va putea ajunge, în urma unor noi eforturi, la soluționarea pașnică, prin arbitraj, a tuturor problemelor juridice și la executarea aproape certă a sentințelor pronunțate.

Dar nu pot să admit că nu există o instanță recunoscută pentru judecarea conflictelor de natură politică. Afirm, dimpotrivă, că nu există conflict posibil, că nu există conflict pe care ni l-am putea închipui, nici actual, nici viitor, că nu există nici măcar un singur conflict latent sau declarat care să nu-și găsească judecătorul în virtutea unei legi internaționale, acceptată și pusă în practică de către imensa majoritate a statelor ; acest judecător este Societatea Națiunilor.

Dar tocmai felul cum este organizată aceasta constituie ținta criticilor : Societatea Națiunilor este incapabilă să soluționeze și deci cu atît mai puțin să prevină conflictele ; ea este în orice caz paralizată de proasta calitate a dreptului pe care este chemată să-l aplice.

Dar unde am ajunge oare dacă am pune fiecare în locul judecătorului acceptat de comunitatea internațională pe cel preferat de noi, iar în locul dreptului care guvernează comunitatea internațională dreptul preferat de noi ?"

„Tratatul ce am semnat astăzi are o importanță considerabilă.

La un moment dînd pe urma atîtor evenimente situația internațională este mai curînd confuză, într-o vastă regiune a lumii, și anume tocmai în aceea în care se credea că pacea este mai fragilă, s-a stabilit în chipul cel mai armonios obligația absolută și perpetuă de neagresiune.

Dar tratatul pe care l-am semnat este mai mult decît un simplu pact de neagresiune.

Așa cum am susținut întotdeauna, agresiunea este interzisă chiar de Pactul Briand-Kellogg și ceea ce importă nu este atît de a repeta o obligațiune deja luată, dar de a preciza în chip cît mai concret posibil în ce consistă această obligațiune.

Sînt mulți ani de cînd în lucrările noastre de la Geneva ne-am străduit să găsim o definiție acceptabilă a agresiunii și trebuie să mărturisesc că rezultatele nu au corespuns întotdeauna sforțărilor noastre. (...)

Delegației sovietice îi revine onoarea de a fi precizat pentru prima dată în viața internațională cu curaj, franchețe și claritate definiția agresiunii.

Eu nu revendic pentru țara mea (...) decît meritul de a fi înțeles (...) din primul ceas în care definiția dumneavoastră a devenit publică, toată importanța ei pentru menținerea păcii generale și de a o fi susținut din toate puterile noastre în dezbaterile de la Geneva.

Cu cît această definițiune va fi acceptată de un mai mare număr de state, cu atît se va fi lucrat mai mult pentru consolidarea păcii generale.

De aceea iau act cu satisfacție de declarația dumneavoastră că guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste este gata să încheie cu celelalte națiuni convenții similare aceleia pe care am semnat-o în calitatea noastră de vecini.

Fac cele mai sincere urări pentru ca această invitație la pacea generală să fie încoronată de cel mai mare succes.

Dați-mi voie să adaug că tratatul ce am semnat astăzi are o semnificație specială pentru țara mea.

El constituie o primă și importantă etapă pe calea care duce la normalizarea raporturilor noastre.

România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste sînt vecine și istoria nu a înregistrat un război între națiunile noastre.

Aceasta înseamnă că ele sînt sortite să fie prietene.

Nu am nici o îndoială că, în munca ei neobosită pentru menținerea păcii generale, România va face tot ce depinde de ea și am toate rațiunile să cred că guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste va face la fel pentru ca cele două națiuni să realizeze pentru cel mai mare bine al lumii poruncile geografiei și istoriei."

„Am socotit întotdeauna o datorie de a aduce un omagiu guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste pentru importanta contribuție la pace pe care o constituie participarea ei la această mare operă.

A defini cu precizie agresiunea ca fapt pur și simplu independent de orice considerație teoretică, a preciza cu grijă noțiunea teritoriului asupra căruia agresiunea nu s-ar putea exercita, a se angaja cu fermitate de a nu face operă de agresor, oricare ar fi rațiunile de ordin internațional sau intern care ar putea-o justifica, înseamnă a substitui vagilor aspirațiuni de ideal care au stăpînit pînă astăzi eforturile națiunilor și ale conducătorilor lor o bază practică și solidă, care constituie punctul de plecare al unei întregi vieți noi.

N-am nici o falsă modestie a vă spune că m-am consacrat acestei opere din toate puterile mele și într-un elan de desăvîrșită sinceritate (...).

Definiția agresiunii n-ar avea însă importanța pe care i-o atribuim, dacă, odată pusă pe picioare, ea n-ar fi acționat cu o idee forță și dacă ea nu ne-ar fi dus la o a doua etapă a muncii noastre : după ce am circumscris răul, să găsim mijlocul de a-l împiedica."

■ **Ciortea Ioan, 77 de ani, str. Axente Sever nr. 18, Teiuș :** Intervenți să se ambaleze crema de ghete în diverse cutii. Acum există numai cutii mari, care favorizează uscarea. De asemenea, în județul Alba nu se găsesc capsule pentru autosifoane.

■ **C.A.P. Cirjoaia, comuna Cotnari, Iași :** Cheltuielile de școlarizare ale petiționarei Târgovățu M. Maria vor fi achitate Liceului agroindustrial Iași imediat după deschiderea finanțării pe acest an.

■ **I.T.A. Hunedoara — Deva, pare autobuze :** Tov. Manase Izidor din Daia Română a avut dreptate. Acum, circulația pe traseul Brad — Ciungani se desfășoară normal, cursele de călători efectuîndu-se după grafice.

■ **Dominte Grigore, Bd. Păcii nr. 11, bloc P 8, scara 6, apartament 227, sector 6, București:** De 36 de luni bat asfaltul către Cooperativa RADIOPROGRES, unitatea 50, din Bd. Păcii. De peste trei ani aparatul meu „Victoria" așteaptă să fie reparat, iar eu îl aștept acasă.

■ **Procuratura municipiului București, pentru Asociația locatarilor din str. Lucrețiu Pătrășcanu 9, sector 3 :** „Menționăm că soluția comunicată, inițial verbal, președintelui asociației — anume o soluție de neurmărire — s-a datorat unei erori. În această perioadă fusese soluționat un alt dosar privind o altă asociație de locatari, dintr-un bloc având aceeași inițială Y 2, ca și cel din str Lucrețiu Pătrășcanu 9".

■ **Vlad Ștefan, str. Munteniei nr. 2, Alba-Iulia :** Am împlinit 60 de ani, am lucrat 40 de ani, dar nu pot să mă pensionez fiindcă nu am acte doveditoare pentru toată perioada. Îmi lipsește intervalul 1948—49—50, lucrat la șantierul Vințu de Jos, în calitate de șofer. Cine mă poate ajuta ?

■ **Subsemnatul Teodor Ion din Pîrscov, județul Buzău,** vă aduc la cunoștință că după ce ați publicat apelul meu în revista Flacăra nr. 9/5.03.'82, către **Cartea prin poștă,** numita librărie nu s-a deranjat cu nimic, „Gimnastica medicală în terapia cardiovasculară" mi-au trimis-o însă doi oameni de suflet, ing. Ivan Emil din București și un altul, fără să spună cine și de unde e. Le mulțumesc.

■ **Ardelean Pavel, Aleea Lilacului,** bloc 4, scara B, Caransebeș. De la 1 octombrie 1981 plătim apă caldă dar I.G.O. nu ne-a dat-o nici o zi.

■ **Mihai C. Trușculescu,** muncitor la C.P.L., **Drobeta Turnu-Severin :** Podul abia construit în punctul Igiroasa, peste apa Husniței, s-a rupt pe trei sferturi. Am sesizat **Direcția drumurilor din Mehedinți,** dar au s-a întreprins nimic.

■ **Comitetul Uniunii Sindicatelor** din comerț și cooperație, pentru **Tasici Alexandru** din Târgu Jiu : Măsura luată de conducerea cooperativei Constructorul este abuzivă și nelegală. Veți fi reîncadrat imediat ca maistru.

■ **Darie Costică, str. Albinei 1, Târgu Bujor, județul Galați :** Impulsionați trimiterea micelitilor de ciuperci de la B.A.I.A. Ilfov către cei ce le-au plătit, între care mă aflu și eu.

■ **Combinatul de utilaj greu — Iași :** Tovarășul Sasan Constantin care v-a scris a primit un apartament cu două camere în cartierul Tătărași.

■ **Locatarii căminului Întreprinderii Clujana :** Nu ne funcționează de mult timp instalațiile sanitare și electrice, portar nu există, administratorul nu-i de găsit, lenjeria nu ni se schimbă cu lunile, la conducere se știe că nu avem probleme și că organizăm dese activități sportive în ciubul căminului. Unde-i ciubul ?

■ **Diaconu Ilina, 63 ani, str. Prejbei nr. 6, Sibiu :** Pe 9.01.1982 am plecat cu trenul personal de Piatra Olt până la gara Strejești. Toate vagoanele au fost înghețate, iar eu am ajuns bocnă. M-am îmbolnăvit și abia am mai ajuns la Grădinari, la cumnată-mea. Ea l-a chemat pe dr. Trandafir Ana și Duțulescu Constantin, de la dispensar. M-au făcut bine repede. M-ag întoarce la Sibiu, cum or fi vagoanele ? **N.R. E primăvară iar.**

■ **Comitetul sectorului 5 al P.C.R.** pentru **Minea Șerban,** str. Drumea Rădulescu nr. 34, sectorul 4 : Până la data de 31 martie se vor construi trei piezometre suplimentare în zona Drumea Rădulescu — Mărășești, iar întreprinderea **Metrou** va exploata în continuare puțurile de oraș.

■ **Manea Marin, Bd. Constantin Brâncoveanu nr. 81, bloc 27, scara A, apartamentul 1, sector 4, București :** Am fost la cofetăria „Continental". Am comandat patru înghețate. La plată mi s-au pretins 40,50 lei pentru o porție, deși înghețatei Tutti-Frutti îi lipseau și lichiorul și ananasul, aflătoare doar în rețetar. Cînd am plecat șeful de unitate ne-a umilit spunîndu-ne, mie și soției, „Mai cereți bani lui tăticul cînd veniți la Continental".

Am primit la redacție scrisoarea unei femei din Constanța, **Elisabeta Maxim,** văduvă cu doi copii, care începînd din septembrie 1979 încearcă pe toate căile să-i fie reparat tavanul în cele două camere ale apartamentului situat la ultimul etaj al blocului E5 din str. Aleea Lupeni nr. 2.

Nenumăratelor sesizări adresate I.C.R.A.L.-ului și rămase fără rezolvare le-au urmat altele. În apartament, cu fiecare ploaie și ninsoare, apa se infiltrează sub planșeu de-a lungul firului electric. Umezeala se simte în încăpere iar igrasia pe tavan a lăsat urme serioase. De multe ori, apa se prelinge din tavan încît improvizarea unui hamac din plastic a fost singura soluție pentru a nu le ploua în cap.

În tot acest timp, din 1979 și pînă în prezent, odată cu apa din planșeu au curs și adresele; citind teancul de răspunsuri primite în urma sesizărilor făcute de Elisabeta Maxim se-au surprins nu numai numărul adreselor și inutilitatea lor, atîta timp cît îi plouă omului în casă, ci mai ales lipsa de răspundere și neseriozitatea răspunsurilor, tonul și formularea lor. Cu o bunăvoință, aș zice chiar cu o candoare cel puțin ideplasată I.C.R.A.L.-ul Constanța trimite Elisabetei Maxim și scrisoarea sa către ziarul „Dobrogea Nouă" prin care anunță succint că va fi recomandat cazul la fondul de urgențe trim. II, pentru ca, apoi, în paragraful următor, mult mai detaliat să citim: „Pentru colaborarea și sprijinul pe mi-l acordați vă rugăm să primiți mulțumirile noastre, totodată restituindu-vă scrisoarea petiționarului cu mențiunea că cele specificate au fost comunicate și locatarului". **(Elena Ghera)**

■ **Bocicariu Eftimie, str. Trandafirilor 54, bloc 67, scara B, Băile Herculane :** A rugi-rit lăcătul la librăria din zona „blocuri". N-a mai fost deschisă din decembrie '81, dar lumina arde acolo permanent.

■ **Sectorul agricol Ilfov, pentru Dumitru Nicolae** din comuna Petrăchioaia : Cele sesizate sînt juste. Actele sînt la noi, la Cooperativa de consum din Brănești. La cerere se pot elibera. Pentru drepturile de pensionare adresați-vă oficiului de pensii al sectorului agricol Ilfov.

■ **Mozolea Tudor, str. Vasile Lupu 23, bloc B 1, scara B, apartament 13, Iași :** Acum zece ani am plantat împreună cu alții, în spatele blocului nostru tei, garduri vii, salcîmi, o adevărată grădină. Acum, unii umblă ca s-o defrișeze, vor s-o transforme în spațiu de parcare. Ajutați-ne să rămînem cu acest minunat colț de natură.

■ **E R O M V A R E D, pentru Popescu Vespasian Aurel,** Calea Griviței 236, bloc H, scara A, sectorul 1 : Vi s-au repartizat trei camere în str. Dreptății 5, bloc M 22 A, scara A, apartament 17, sector 6.

■ **Bilciurescu Ion și un grup de nefumători de la I. I. PROD-EXPORT :** Sănătatea ne este primejduită, forța noastră de muncă scade, din cauza fumului de la țigările colegilor noștri de birou, care nu se duc pe coridor ca să nu li se spună că trag chiulul. Rugăm să se interzică fumatul acolo unde se lucrează ! Apoi mă întreb : de ce nu se restrînge cultivarea tutunului, fabricarea și comercializarea lui, de ce nu se interzice vînzarea lui la tineri și chiar la copii ?

■ **Asociația locatarilor-garsoniere I.T.B.,** str. Anghel Moldovan nr. 39, 40, 41, sectorul 4, București : Blocul are 114 garsoniere locuite exclusiv de muncitori la I.T.B. Avem 80 de copii, între 1—5 ani. Blocul e dat în folosință din martie 1981, chiria o plătim din februarie 1981, dar rețeaua nu-i semnată nici azi. La gaze n-am fost racordați, gătim pe reșouri, instalația electrică nu rezistă și se defectează de 5—6 ori pe seară, canalizarea este un permanent pericol de infecție, apa și căldura-s ca și inexistente, primul telefon este la 3 km...

■ **Georgescu Gheorghe,** str. Pahova 227, **Brăila :** Ați scris despre „Medicament împotriva stărilor de surmenaj". La farmaciile din Brăila nu s-a auzit de el. **N.R. Nu din vina noastră, desigur.**

■ **C.P.M.B. — Direcția generală comercială,** pentru **Constantin Constantinescu,** str. Vizantea 33, sector 1 : Cele semnalate se confirmă în 1981, furnizorii de cărbuni au livrat în mod repetat marfă necorespunzătoare. Am intervenit la furnizori și la forurile lor tutelare.

■ **Ministerul Finanțelor,** Serviciul impozite și taxe, pentru **Popescu Gabriel,** str. Barbu Mumuleanu 11, sector 2, București : Problema sesizată a fost rezolvată în sensul de a scădea taxa de timbru în sumă de 38 lei.

■ **Atudorei Rada,** str. Chitila Triaj nr. 7, sector 6, București : Am o fetiță de 4 ani și șase luni. De 4 ani și șase luni tatăl ei nu mi-a plătit pensia de întreținere pe care tribunalul a fixat-o la 100 de lei lunar. Cum îi dau în judecată (dosarele 1 253.1980, 576 362/1981) se internează în spital și astfel scapă de urmărirea penală. Ce să mai fac ? Tatăl evazionist este Postolache Maricel, str. Mistrețului 32, sector 6, prelungirea Ghencea.

■ **Ungureanu Constantin, comuna Breaza, județul Suceava :** de 1 an de zile caut caiele, n-am găsit în nici un magazin din județul nostru. Am foarte mare urgență, unde să mai caut ? Încercați la Buzău ori la Medgidia, acolo se fabrică.

■ **Consiliul popular al municipiului Tîrgu Jiu, pentru Rașoveanu Olimpia din același oraș :** S-a luat legătura cu I.C.S. Rovinari și ni s-a comunicat că au posibilități ca să asigure familiei respective un apartament cu 3 sau 4 camere în orașul Rovinari.

■ **Eftoiu Dragoș Mircea, Șantierul VI Mihoești, Cîmpeni, județul Alba :** Am fost dotați cu mașină de găurit 6GCO-40, seria 9691, produsă la F.M.U. Reșița. Mașina ni s-a livrat fără nici un fel de accesorii despre care cartea tehnică susține că se livrează numai la comanda specială a beneficiarului". Am fost personal cu această comandă la fabrică. Mi s-a spus că accesorii nu se livrează decît pentru export. Fără accesorii mașina nu poate fi folosită. În actuala situație înseamnă că beneficiarii externi lucrează, iar cei interni umblă după accesorii.

■ **Consiliul popular al sectorului 4, pentru Dobre Dumitru,** om al muncii la I.M.G.B. : Situația locativă vi s-a rezolvat. Aveți apartamentul cu trei camere nr. 54, în blocul 109 de pe Olteniței.

■ **C.P.M.B. — D.G.D.A.L. — Întreprinderea pentru construirea și vînzarea locuințelor :** Întreprinderea de specialitate a reparat ascensorul blocului 430, din str. Măgura Vulturilor 69, sectorul 2, București.

■ **Lațcu Petre, str. Sportului,** bloc 2/A, scara 5, apartament 10, **Reșița :** În 1980, în condica de sugestii a hotelului PARC din stațiunea Buziaș cerearn ca acest minunat hotel de categoria I să aibă și un mijloc de locomoție adecvat, bolnavii să nu mai fie nevoiți să-și care bagajele în mîini, cale de 2 kilometri. În 1981 situația era neschimbată. Cum va fi în 1982 ?

■ **M. Alecsandru,** bloc 9, apartament 5, etaj II, **Cîmpina,** județul Prahova : Pe 12 martie „Naționalul" bucureștean a prezentat la noi „Gimnastica sentimentală" a lui V. Voiculescu. Spectatorii au dat năvală crezînd că actorii anunțați pe afișe vor putea fi văzuți și pe scenă. N-a fost așa. De ce se crede în continuare că în provincie merge povestea aceea cu gardul și cu leopardul ?

■ **Oale Ion, 84 de ani, sat Nenguleștl, comuna Bărbulești, județul Vîlcea :** Cu prilejul executării liniei de 110 KV Căzănești — Horezu de către I.R.E. Ploiești au fost scoși din pămînt — și îngropați fără să mi se dea posibilitatea să recuperez ceva din materialul lemnos — următorii pomi roditori : 6 (șase) nuci cu grosimi de 45, 50, 27, 40, 39, 30 centimetri ; 2 (doi) meri ionathani, 6 (șase) pruni. Dacă stîlpul liniei era mutat cu 5 (cinci) metri alături se puteau salva toți pomii. Nu-i păcat ? Am cerut despăgubiri. Mi s-a promis că-mi vor fi acordate pînă la 30 septembrie 1981. N-am văzut pînă azi, 13 martie '82, nici un ban.

■ **Cu intervenții ? M. Achim,** str. Săgeții nr. 9, sector 2 : „În urma intervenției dv. la **I.C.R.A.L. Colentina** pentru a se respecta devizul la vopsitul băii și al lemnăriei, I.C.R.A.L. și-a făcut datoria. Vă aduc mulțumirile mele pentru sprijinul acordat".

■ **Fără intervenții ! Marinescu Neur, președintele asociației blocului 82, Aleea Sinaia 4, sector 2,** București : „De 6 ani Grupul 2 de șantiere din cadrul C.C.M.B., I.G.D.A.L., I.C.R.A.L. Colentina și Centrala de construcții-montaj promit că vor executa lucrările restante la blocul nostru. Vă rugăm din suflet pe dv., ajutați-ne să...". **Să fie-n-tr-un ceas bun !**

■ **Lt. col. (r) Mușat Dumitru, Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 35, bloc L 20, scara A, apartament 10, Constanța :** Anul trecut eram abonat la șase publicații. În 1982 nu mi s-au reînnoit abonamentele la FLACĂRA, SPORTUL și PENTRU PATRIE. Torarășul Tătaru, șeful difuzării presei din municipiul Constanța, mi-a spus că astea sînt dispozițiile. Oare ?

■ **Cati Gheorghe, str. Prutului nr. 17, Arad — Micălaca :** Pe 25 mai 1981 am cumpărat o mobilă „Zefir", dar în loc de bucuria rumai necazuri mi-a adus. Dulapul nu se poate monta. De la depozit m-au trimis la biroul de garanții, iar de acolo la Fabrica de mobilă din Lugoj, unde am vorbit cu tov. Nistor, șeful contiolului. Mi-au spus că au trimis ce trebuie la depozit, cu avizul 1 114/30 decembrie, dar depozitul spune că n-a primit nimic. Sînt plimbat de colo-colo. De ce ?

■ **Niță Constantin, str. Magnoliei 125, sector 2, București :** În mai 1980 I.C.R.A.L. Colentina ne-a spart trotuarele plătite de noi ca să-și execute o lucrare. Și-a făcut treaba dar a uitat să îndrepte și ce-a stricat. Am intervenit peste tot, am scris, am fost în audiențe, degeaba. Unele foruri au fost dezinformate că lucrarea ar fi gata, că s-au consumat pentru asta atîtea mașini de beton, dar realitatea-i că străzile cartierului nostru arată jalnic, din cauza I.C.R.A.L. Colentina.

■ Spre a putea fi salvat, copilul Daniel Georgescu, în vîrstă de 14 ani, aflat în stare septicemică la Spitalul clinic Colentina, are nevoie de urgență de 2,5 grame de Gamavenin. Cine poate să-l ajute să supraviețuiască să se adreseze neîntîrziat direct spitalului bucureștean sau familiei Luca din București, Șos. Sălaj nr. 259, bl. 4 Bacău, et. 8, ap. 51, telefon 80 54 19

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Scrisoare comentată

Povești de liniștit... gestionarii

S-a deplasat un tovarăș împuternicit. Al forului tutelar. Ca „urmare scrisorii adresate dv. și înregistrate sub nr. 793/26.I.1982 de către Georgescu Ana din Pitești". Forul tutelar este Uniunea centrală a cooperativelor de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor — CENTROCOOP. Împuternicitul Marin Pencea, „În urma cercetării celor sesizate", a depus la conducerea Uniunii un referat. Nu știm dacă acesteia i s-a părut complet și corect, iar problema încheiată (și rezolvată), nouă însă NU !

Nici nu putea să fie, întrucît nereguli atît de grave și de... numeroase (cîte au fost sesizate în scrisoare și mai cîte au fost numite cu acceleratorul în chiar sus-numitul referat de către sus-numitul împuternicit) nu se pot cerceta și rezolva într-o zi, în ziua de 18 februarie, cînd „m-am deplasat în județul respectiv". Oricît ar fi fost de competent !

„Tovarășa Georgescu Ana, gestionară la un chioșc de mărfuri industriale, a fost înlocuită din funcție prin Decizia..., ca urmare a indicației primite de la procuratură (n.n. — altfel nu ? !), deoarece respectiva a prezentat de mai multe ori lipsuri în gestiune și are antecedente penale..."

Dar cine a încadrat-o de atîtea ori (cel puțin de 3 ori în posturi mereu mai bune, numai în cadrul Cooperativei oraș Pitești), încălcînd legea ? !

„În ce privește celelalte persoane care au fost reclamate că ocupă funcții gestionare și au antecedente penale situația se prezintă astfel".

Urmează o listă, nu prea scurtă, cu persoane a căror situație se confirmă și persoane a căror situație nu se confirmă. N-o reproducem, rostul comentariului de față fiind altul, vizînd principii. În același mod (superficial) trec cu vederea și referatul, și răspunsul CENTROCOOP (semnat de un vicepreședinte), momentul în care au fost descoperiți gestionarii cu antecedente. De cîtă vreme sînt bine acoperiți și de către cine ? Să nu uităm că uniunea județeană are propriul său corp de inspectori financiari, iar CENTROCOOP, de asemenea, are C.F.I., corp de inspectori, ca și corpul de control al președintelui.

Drăghici Elian, Dumitrescu Mihail, Anghel Maria, Ion Chelu, Pavel Tudor, Constantin Fratea... sub firma cooperativei își aranjează afacerile personale, fură ca în codru, păgubesc avutul obștesc, înșală cetățenii, iar împuternicitul face doar... constatări și ușoare recomandări.

Nimic despre obligațiile conducerii Uniunii județene, nimic despre felul cum își face datoria președintele respectivei cooperative, despre eradicarea climatului periculos de infracțiune ce domnește în unitatea pitești eană. Aici nu este necesar să se petreacă nici o schimbare ?

CICI IORDACHE

Poșta redacției

Dobre Istrate — Moara Vlăsiei: Alocația de stat pentru copii se acordă numai oamenilor muncii cu contract de muncă pe durată nedeterminată ■ **Carmen Ionescu — Tg. Jiu :** Numai dacă este de acord conducerea întreprinderii. ■ **Nicolae Orășeanu — Galați :** Nu am primit copiile după hotărîrile judecătorești ■ **Iosif Günter — Sighișoara:** Încadrarea în grupa I sau II de muncă în vederea pensionării este reglementată de către Ministerul Muncii, Consiliul Sanitar Superior și Consiliul Central al U.G.S.R., nu de către întreprindere ■ **Mircea Alexandru Groza — București:** Se poate, dar numai cu procură ■ **Ion Birzan — Piatra Neamț:** Încadrarea s-a făcut conform legii, ați avut întreruptă activitatea mai mult de 90 de zile ■ **Grup pensionari C.A.P. — Storbănească (Teleorman):** Pensiile și celelalte drepturi de asigurări sociale se plătesc integral cooperatorilor din unitățile C.A.P. care depun în totalitate contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale. La celelalte unități drepturile se plătesc proporțional cu contribuția depusă, dar nu mai puțin de 80% din sumele cuvenite lunar cooperatorilor ■ **Caragea Popescu — Predeal:** La notariatul local ■ **Ion Alexandru — Izvoru (Argeș):** TV își alcătuiește programele, deci adresați-vă acolo ■ **Ștefan Voinescu — București:** Pentru a primi răspunsuri corecte, reveniți cu amănunte ■ **Ilenuța Soceanu — București:** 1) Vă trebuia certificat medical; 2) În ce localitate se află imobilul? ■ **Ștefania Petrescu — Domnești (Argeș):** Urmăriți „Viața studențească" ■ **Maria Onica — București:** Răspunsul a fost corect, trebuie să mai muncîți încă un an ■ **Constantin Crăiniceanu — Turburea (Gorj):** Avem un amplu răspuns al forului în drept, spațiul nu ne permite să-l publicăm, cînd aveți timp treceți pe la redacție ■ **Gavrilă Țipeea — Motru (Gorj):** Vă așteptăm la redacție, secția scrisori, probleme cetățenești.

MARGA NEDELEA

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Dreptul la replică

Vă rugăm, judecați-ne!

Drept răspuns la articolul „Ei Capulet, ei, Montague, vedeți... ?!" apărut în numărul 4 din 29 ianuarie 1982 al revistei noastre, familia Vlăduț și Maria Bocșaru din Rm. Vîlcea ne-a trimis o scrisoare, susținînd că cele relatate de redactorul nostru sînt **neadevăruri și calomnii**, apoi ne-a acționat în judecată. Înfățișăm opiniei publice, spre a medita și trage concluziile de rigoare, replica celor vizați precum și ultimele două scrisori, din cele cinci, primite de la tînărul Corneliu-Dan Bocșaru.

Tovarășe redactor șef,

Subsemnații Bocșaru Vlăduț și Bocșaru Maria din Rm. Vîlcea, str. Col. Bădescu nr. 12, am luat cunoștință de articolul publicat în rubrica „Flacăra la dispoziția dvs." și intitulat „Ei, Capulet, ei, Montague, vedeți... ?! din revista Flacăra nr. 4 din 29 ianuarie 1982, și declarăm următoarele :

Articolul sus-menționat cuprinde relatări neadevărate și proferează calomnii la adresa noastră de natură a ne vătăma interesele legitime, a ne știrbi demnitatea și prestigiu social și profesional (...)

1. Nu este adevărată relatarea potrivit căreia familia Bocșaru din Rm. Vîlcea se împotrivește la căsătoria fiului cu tînăra din Constanța, pentru că noi am fi intelectuali, iar părinții tinerei muncitori.

Niciodată și nicăieri nu s-a pus o asemenea chestiune și nu a trecut prin gîndul nostru. Opunerea noastră a fost motivată de comportamentul necorespunzător al tinerei Silvia Pădurariu, care a manifestat neseriozitate, o situație școlară din cele mai proaste, fiind declarată repetentă în anul școlar 1979/1980, corijentă în anul școlar 1980/1981, iar în sesiunea de iarnă a anului 1981/1982, s-a prezentat la 3 examene fiind declarată respinsă, iar la cel de al patrulea nu s-a prezentat (...)

Încă din luna iunie 1980 am atras atenția lui Silvia Pădurariu în prezența mamei sale și a rudelor că nu are nimeni cu ei de a se căsători dacă doresc, da, în primul rînd trebuie să-și termine facultatea. Cu acest punct de vedere a fost de acord atît mama, cît, și rudele lui Silvia Pădurariu. Le-am atras atenția la amîndoi că ei își termină facultatea în anul 1982, iar Silvia Pădurariu va trebui să rămînă în continuare, la București, cel puțin 3 ani de zile; or, în aceste condiții, am considerat normal să-și termine mai întîi studiile.

2. Este inexactă relatarea din articol, potrivit căreia, noi, i-am sechestrat fiului nostru certificatul de naștere spre a nu putea legaliza căsătoria și că noi am fi exercitat trafic de influență la Consiliul popular al municipiului Rm. Vîlcea, pentru a nu i se elibera fiului nostru un duplicat.

Fiul nostru nu ne-a cerut niciodată certificatul de naștere spre a se putea căsători (...)

Am fost informați că a cerut duplicat de pe certificatul de naștere la Consiliul popular municipal din Rm. Vîlcea, care i-a fost eliberat. De ce nu l-a folosit nu putem ști.

3. Nu este reală consemnarea din articol cum că cele două familii nu s-au văzut niciodată, că noi nu acceptăm să cunoaștem copilul, ca și pe mama acestuia și că noi am fi afirmat că băiatul nostru poate veni acasă oricînd, dar singur.

Contrariul celor consemnate, cunoaștem pe mama Silviei. Tatăl său este decedat de multă vreme. Am fost la domiciliul mamei sale din Constanța de mai multe ori, am discutat principial, ne-am înțeles și am fost cu o identitate perfectă de vederi cu privire la necesitatea ca copiii să învețe, să-și termine facultatea și că este normal să se căsătorească după aceea, s-au în ultimul an de studii al Silviei. Atît noi cît și mama Silviei am apreciat ca inoportună căsătoria mai înainte (...)

Rm. Vîlcea, 12 februarie 1982. Bocșaru Vlăduț, Bocșaru Maria, str. Col. Bădescu 12." Semnături indescifrabile. (Sublinierile precum și gramatica în care este redactată scrisoarea din care am redat esențialul, ea fiind foarte lungă, aparțin petenților — n.r.).

„Către redacția revistei «Flacăra» — tovarășei redactor Cici Iordache. București, 20. II. 1982.

Subsemnatul Bocșaru V. Corneliu-Dan, născut în anul 1958, luna februarie, ziua 15, în municipiul Rm. Vîlcea, cu domiciliul (stabil) în str. Col. Bădescu nr. 12, Rîmnicu Vîlcea, actualmente student la Facultatea de planificare și cibernetică economică din cadrul Academiei de Studii Economice București, anul IV curs-zi, vă aduc la cunoștință cele ce urmează ;

În ideea obținerii certificatului de naștere pentru căsătorie — paralel cu apropierea față de părinți — am fost împreună cu Silvia Pădurariu (cea care doresc și trebuie să-mi fie soție, mama copilului meu) la mine, la Rm. Vîlcea, în două rînduri. Odată, cu ocazia Revelionului (după depunerea plîngerii la dumneavoastră, la 10 decembrie 1981, dar înainte de publicarea articolului). Cum am fost primiți n-aș putea spune pentru că, de fapt, văzîndu-ne pe amîndoi, au plecat ei și au rămas noi (acasă). Cît despre situația noastră în general și despre certificatul meu în particular... liniște deplină !... (Au venit abia pe 3 ianuarie, tocmai în momentul cînd noi plecam la București).

Vă rog mult, insistent, **vă rog să mă ajutați să ies din impas.**

În adevăr, după publicarea articolului, lumea ne privește cu simpatie, dar toți întreabă, parcă mașinal : „Ei, ce-ați făcut, așa-i că vi l-au dat (actul) ?" Vrem, trebuie, este dreptul nostru să ne căsătorim în afara prejudecăților oricui ; să nu mai fim priviți drept concubini, să nu ne mai amenințe gazda că nu ne mai **tolerează** așa, să putem primi dreptul copilului (alocația), să nu mai fim tot mereu tracasați (cum de peste doi ani tot sîntem) doar-doar ne-om despărți, să ne putem — peste ani — privi copilul drept în ochi, să fim demni de noi, de el, să avem și noi un dumnezeu al nostru... !

Vă solicităm, vă rugăm mult să ne ajutați, intervenind pe lîngă Consiliul popular să ne elibereze, în sfîrșit, acel act !"

Publicăm totodată adresa Consiliului popular al municipiului Rm. Vîlcea, Sectorul administrației locale de stat nr. 1865 din 15 aprilie 1981.

„Către CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI I, Starea civilă — municipiul București.

La adresa dv. nr. 30547/1981, prin care solicitați eliberarea unui certificat de naștere privind pe Bocșaru Corneliu-Dan, vă comunicăm următoarele : Pînă la data actuală i s-au eliberat două certificate din care ultimul la data de 29 iulie 1980. Părinții numitului Bocșaru Corneliu-Dan au făcut cunoscut că ambele certificate de naștere se găsesc la respectivii, la domiciliu. P. ȘEF SECTOR, ss/indescifrabil. L.S. ; REF. ST. CIVILĂ, ss/indescifrabilă".

Copie conformă cu originalul, cu ștampila Consiliului popular al sectorului I.

NOTA REDACȚIEI :

Cititorii au în față ADEVĂRUL. Să-l aprecieze și să tragă concluziile, dar și învățămintele cuvenite. Pot să aprecieze cine proferează calomnii și la adresa cui. În consens, facem precizările că potrivit legislației noastre în vigoare anul întîi de studii universitare nu poate fi repetat, dacă studentul n-a promovat datorită situației la învățătură. Silvia Pădurariu l-a repetat, avînd certificat medical (recidiva unui accident de circulație) ; apoi, repudiată de părinții soțului, purtînd o sarcină și, mai tîrziu, avînd de îngrijit sugarul, probabil că n-a putut obține la examenele de an note foarte mari. Dacă **„se complace prin a lipsi de la facultate pentru a se distra prin stațiuni, a locui pe la diverși cunoscuți prin București"** știe cel mai bine fiul familiei Bocșaru, soțul ei, care se arată nu numai surprins, ci mîhnit și chiar îngrijorat de asemenea afirmații. Cititorii pot să judece în ce măsură este sau nu **„inoportună"** dorința tînărului Corneliu-Dan Bocșaru de a clădi o familie adevărată, cu toate drepturile legale, micuțului Mihai-Alexandru Bocșaru, care, totuși, s-a născut, trăiește, există, chiar dacă bunicii, pe parcursul îndelungii scrisori, au amintit o singură dată, în treacăt, de prezența sa în viața fiului lor. Să crească demn, să trăiască o viață curată, deschis, nu pe furate, ci în spiritul valorilor noastre morale. Prejudecățile și arivismul să nu-i deformeze caracterul, să nu se perpetueze (fie și la nivelul izolat al unei familii) din generație în generație.

CICI IORDACHE ■

Post scriptum

După ce am redactat pagina de față, primim la redacție încă o scrisoare de la Bocșaru V. Corneliu-Dan, cu următorul conținut :

„Stimată tovarășă redactor Cici Iordache,

...Vă mulțumim foarte mult pentru sprijinul ce ni l-ați acordat, făcînd public cazul nostru în pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" (Revista „Flacăra" din 29 ianuarie 1982, rubrica „Scrisoare comentată").

Grație dumneavoastră, problema noastră a fost rezolvată ; vineri, 19.03.1982 a avut loc oficierea căsătoriei noastre civile. Încă odată multe, multe mulțumiri și — cu sinceritate — **cele mai bune urări !!!**

Cu deosebită stimă, ai dumneavoastră Silvia și Cornel-Dan Bocșaru."

(De asemenea, le-am respectat sublinierile și ortografia).

Mihai Vicol trebuie ajutat

O editură bucureșteană i-a publicat deja primul volum de versuri, iar o alta e pe cale de a-i scoate de sub teascuri și-al doilea volum ; mai multe publicații centrale și locale, ziare și reviste prestigioase, i-au primit cu legitim interes stihurile inspirate și i le-au tipărit. Cenaclurile literare locale se bucură că-l au în rîndurile lor...

Dar nu, nu aflt despre devenirea poetului scriem acum, cît mai ales despre modul cum își asigură existența.

Biografia lui e simplă și scurtă.

După ce și-a terminat cu bine liceul, s-a înscris la un curs de calificare la locul de muncă. Intenționa sincer, era ferm hotărît să devină strungar cu înaltă calificare, dar un accident stupid îi spulberă visurile și este pensionat medical cînd nici nu împlinise douăzeci de ani.

Au trecut așa opt ani groaznici de invaliditate și tîrziu, printr-un extraordinar efort de voință, a devenit iar apt de muncă, însă cu potențialul fizic mult diminuat, datorită anchilozării parțiale a mîinii stîngi. Treptat își redobîndește definitiv încrederea în sine și în oameni, renaște în el dorința de viață.

Ei, de-acum să vedem ce-i de făcut ? se întreabă el ambițios și deloc descurajat de primul impas grav prin care trecuse. Cum pot să mă scriu, dar mai ales cum pot să muncesc, să-mi asigur onest existența mea și a familiei ? ! Că, între timp, omul s-a căsătorit și a devenit și tată a doi copii care trebuiau hrăniți, îmbrăcați și crescuți cum se cuvine. Soția, ocupată și ea o vreme cu învățătura, apoi cu treburile casnice, nu și-a putut găsi momentan un loc stabil de muncă. Neputînd să-și reia meseria la strung și nereușind la facultate, tînărul cap de familie a început să citească tot mai multă literatură, a învățat singur cîteva limbi străine. A scris multe, foarte multe versuri.

N-avea însă o calificare, o profesie de bază, atestată. Și a devenit anticar. A acceptat și a luat în primire gestiunea anticariatului din Birlad, singura unitate de acest fel din municipiu însă mică, încă de la început, datorită lipsei unor condiții elementare de lucru (iarna, de pildă, era nevoit să lucreze pe un ger de minus 15 grade !), dar mai ales clientelei care devenise din zi în zi mai puțină, produselor de papetărie greu vandabile pe care era obligat să le desfacă, trebuile n-au mers deloc bine. Cu toate încercările de a merge prin instituții și pe la casele oamenilor, s-a poticnit și n-a reușit să-și realizeze planul ; anticariatul n-a devenit rentabil, motiv principal pentru care conducerea C.L. Vaslui i-a desfăcut contractul de muncă.

...Pe Mihai Vicol l-am găsit acasă, la Bîrlad. În micul apartament pe care-l ocupă cu familia sa în str. Sterian Dumbravă nr. 4, tînărul pirpiriu, cu alură încă adolescentină, ne-a depănat pe îndelete, cu mîhnire, povestea unei vieți care ne-a răscolit. Un calvar, calvarul omului devenit de prisos. Abia într-un tîrziu, l-am auzit spunînd printre suspine :

— Sînt un om fără pîine. Am, iată, doi copii, unul de patru și altul de doi ani și șase luni, și o soție fără serviciu. Am fost anticarul municipiului. Am fost popularizat la ziar pentru activitatea mea profesională, am fost citat la ședințe de C.O.M.... Am fost... Acum nu mai sînt decît o gură care mestecă restul milei mamei lui pensionare !...

— N-ai mers să cauți un alt loc de muncă ?

— Da' unde n-am mers ?! Am solicitat un post de om de serviciu la Casa de cultură, rupător de bilete la un cinematograf, am cerut să mă recalific într-un loc de muncă, oricare ar fi. Umerii au fost ridicați la înălțimea ochilor mei și cu un gest de indiferență mi s-a spus doar atît : n-avem ! „Prietenii" de la C.L. aprind fitile pretutindeni unde merg. Și mersul meu drept le este urît pentru că ei nu văd decît groapa slăbiciunii lor. Ei au însă alocații, drept la concediu, la vechime ; eu nu am nimic altceva decît bobîrnacele destinului...

— Dacă nu mă înșel, și s-a oferit un post la muzeul local.

— Vorbe. Doar vorbe goale ! Directorul n-a fost de acord. Dumnealui mi-a spus franc în față că n-are nevoie de mine, ci vrea un muncitor necalificat, bun să care moloz și cărămizi, să frece parchetul...

— Ți s-a oferit parcă ceva și la Întreprinderea „Vigonia".

— Teoretic, da. În fapt nici aici n-am fost primit, pentru că mi s-a desfăcut contractul de muncă cu articolul 130 din Codul muncii.

— Concret, știi ce înseamnă asta ?

— Necorespunzător din toate punctele de vedere. Adică : nu mi-am îndeplinit planul, m-am certat cu o clientă, fapt pentru care am și fost amendat de comisia de judecată cu 1 200 lei, am ieșit lipsă cîteva sute de lei la ultimul inventar... Ce mai, sînt vinovat și trebuie să sufăr !

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. : ...Încerc să discut și să lămuresc definitiv cazul la județ, întrucît argumentele furnizate de directorul C.L. nu mi s-au părut nici suficient de plauzibile și nici suficient de convingătoare. În lipsa vicepreședintei cu problemele de cultură, care nu m-a putut primi pentru că se grăbea în dimineața aceea să ajungă la o ședință, am profitat de bunăvoința șefului secției propagandă a comitetului județean de partid de la care am aflat cu încîntare, dar și cu oarecare surprindere, că Mihai Vicol se bucură de o bună apreciere, că însuși primul secretar al comitetului județean de partid a dispus să i se găsească neîntîrziat un loc corespunzător de muncă.

S-a întîmplat la Filipeștii de Pădure

Băiatul s-a prăpădit cu zile — scrie mama. Dacă doctorița din comună și-ar fi făcut datoria de medic, dacă l-ar fi ținut permanent sub control, dacă nu ar fi întîrziat prea mult cu trimiterea lui la spital, dacă... Oricum, copilul ar fi avut o șansă în plus să trăiască. Mai avea puțin și împlinea 14 ani. Învăța bine, se comporta normal. Cu doi ani în urmă fusese operat de apendicită. Cițiva medici i-au spus că, de fapt, de la ea i s-a tras moartea. Cine mai știe ? ! Specialiștii spun că nu. Dar ea ce să mai creadă cînd și despre doctorița Bîntu — care continuă să facă naveta zilnic în comuna lor, Filipeștii de Pădure, Colegiul de disciplină al medicilor din Prahova a stabilit, cu ocazia anchetei, că nu poate fi acuzată de greșeală de diagnostic, de lipsă de solicitudine sau superficialitate în acordarea asistenței medicale, scoțînd-o basma curată. Mai mult chiar, a fost evidențiată „pentru luarea tuturor măsurilor posibile responsabilității medicale, a urgenței chirurgicale, procurînd singură un mijloc de transport din comună, însoțind bolnavul pînă la spitalul Băicoi, unde familia copilului indicase preferință pentru internare, identificîndu-se astfel cu întreaga suferință și responsabilitatea unui asemenea caz" (din „Referatul Colegiului de disciplină al personalului sanitar, județul Prahova, către Direcția sanitară).

Mama, State Stelliana, din Filipeștii de Pădure, știe cum au stat, de fapt, lucrurile. Știu și vecinii. Durerea nu și-o strigă ca pe un avertisment, pentru a nu se mai întîmpla așa ceva nici la Filipeștii de Pădure nici în altă parte, lipsa de solicitudine însemnînd, în asemenea situații dramatice, neacordarea acelei șanse vieții. Cere lumină în acest caz, cu toate că de la moartea lui Jenel a trecut mai bine de un an de zile.

Pe 8 decembrie 1980, într-o zi de luni, băiatul s-a trezit în zori, cu dureri foarte mari de stomac. „Eu, ca mamă neștiutoare, mai întîi i-am descîntat, apoi i-am făcut un ceai de sunătoare, apoi la 7,00 am sunat spitalul Băicoi. Mi s-a explicat prin telefon că trebuie trimitere de la circumscripția sanitară comunală". La 8,00 sună la dispensar ; la 8,30 o găsește pe dr. Bîntu. O roagă insistent să vină să vadă băiatul. Nu poate — i-a răspuns — are prea mulți pacienți — lucru adevărat, la acea dată era singurul medic din teritoriu. Abia pe la 11,00 după numeroase insistențe, sosește. Îl consultă și îi pune diagnosticul (fără a o anunța și pe mamă de el) : a) infecție acută de căi respiratorii superioare și b) abdomen dureros cu suspiciunea unui debut de hepatită epidemică. Îi face copilului o rețetă (care rețetă nu o dă gratuit, cum ar fi fost normal !) și pleacă. A doua zi, avînd program în alt sat al comunei, nu mai trece pe la pacient. Vine doar sora care-i face injecțiile. Ziua a 3-a, în zori, reîncep durerile insuportabile. Băiatul se umflă vizibil. Apelurile numeroase la dispensar rămîn fără ecou. Abia în jurul orei 12,00 sosește doctorița Maria Bîntu care, dîndu-și seama de gravitatea situației — de această dată recunoscînd fără dubii o peritonită acută ce necesita intervenție chirurgicală, hotărăște spitalizarea. Nu ea face rost de mașină — cum scrie în declarație și cum preia situația Colegiul de disciplină — ci mama ! Șoferul însuși mărturisește că nu avea cum să solicite mașina dr. Bîntu, din moment ce nu îl cunoștea. Era doar un vecin al familiei State, sărutor la nevoie. O pornesc cu mașina spre spitalul Băicoi, cu toate că doctorița știa că la acest spital nu exista anestezist, că oprirea acolo însemna o întîrziere zadarnică. Mai mult, odată ajunsă în gară, oprește mașina, coboară ca să prindă trenul de navetă, doar la 5 minute distanță de gară se afla spitalul. Deci, nu a însoțit bolnavul, ci s-a folosit doar de ocazia ivită pentru a prinde trenul !

Nu putem afirma că moartea băiatului s-ar fi datorat doctoriței Bîntu, dar că a răpit o șansă acestui copil este neîndoielnic. Dacă l-a suspectat la prima vizită de hepatită, mai ales că în acel moment existau cazuri de acest fel chiar în clasa lui Jenel, **avea** obligația, **dacă nu** i-a făcut spitalizarea imediată, să-l țină sub supraveghere zilnică. Iar în ziua a 3-a cu toate insistențele pe fir, și-a făcut apariția abia în jurul prînzului. Colegiul de disciplină este ceva mai „drastic" analizînd acest aspect, **„atenționînd-o asupra responsabilității oricărui caz în** care inițial nu se poate stabili diagnosticul precis și asupra obligației de a urmări personal asemenea cazuri și a nu se rezuma la informațiile date de familie sau de cadrele în subordine".

A fost operat de două ori în cursul unei săptămîni de ocluzie intestinală. Poate dacă ar fi ajuns mai devreme, poate, zicem (și nici un specialist nu ne-a contrazis) Jenel ar fi fost salvat. Nu sîntem în măsură să infirmăm referatele specialiștilor că doctorița Bîntu nu are nici o culpă medicală în acest caz. Una morală are însă cu siguranță.

Nu am găsit-o la dispensar în ziua vizitei noastre. Lăsase fetelor o hîrtiuță cu 6 nume de copii de 0-1 an pe care urma să-i viziteze în satul minier (cu toate că, în acea zi avea program de dispensar, nu de vizită în acel sat). Numai că nu trecuse, nici pe acolo. Cinci din cele șase adrese le-am urmărit. Nu trecuse. La o familie aflăm că nu fusese niciodată — cu toate că băiețelul făcuse o lună și jumătate. Cînd am întîlnit-o — la mai bine de două săptămîni de la ancheta noastră — a încercat să ne convingă că fusese, dar la un singur copil. E ușor de ghicit la care din ei. La al șaselea, la care noi nu ajunseserăm. Ar fi trecut deci prin 3 sate ca o nălucă. Și tot o nălucă, probabil, o semnase în acea zi în condica de prezență. Care condică este ținută la consiliul popular comunal din cauza „unei crase indiscipline care domnește la dispensar", în fruntea listei primarul comunei, Ion Duțu, trecînd-o pe doctorița Bîntu.

Iată deci încă un exemplu la zi care obligă luarea unor măsuri drastice. Mai ales că la Filipeștii de Pădure, comună de mineri cu 11 000 de suflete — 15 000 cu navetiști cu tot, dispensarul existent se află într-o stare atît de jalnică, pe teritoriul comunei nu este nici un medic care să nu facă naveta, încît, numai starea de fapt obligă la măsuri urgente.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Maricica Puică:

„Am crezut mereu în munca mea, acum cred și în forțele mele!"

— Maricica Puică, îți propun să începem dialogul cu o scurtă recapitulare. De la 6 martie la 4 aprilie, în 5 săptămîni, ai adunat în dreptul palmaresului dumitale o medalie de argint la campionatele europene de sală de la Milano în proba de 3 000 m, un titlu de campioană individuală la Crosul Balcanic de la Atena, completat cu cel al echipei, titlul de campioană mondială la cros, obținut la Roma și, în sfîrșit, pe cel național, cîștigat duminică la Galați în fața vicecampioanei mondiale Fița Lovin. Te-am ruga să ne spui cîte ceva despre fiecare dintre succesele acestui mini-sezon, ordinea cronologică nefiind obligatorie. Te ascultăm.

— Titlul de campioană mondială mi-a adus, firesc, cea mai mare bucurie, din sezon și din întreaga carieră, pentru că este o senzație cu totul specială să te simți cel mai bun din lume. „Argintul" de la campionatele europene a venit la primul meu concurs — după mai bine de un deceniu și jumătate de atletism — pe teren acoperit. M-a întrecut italianca Possamai, care a cîștigat, nu exagerez, mai puțin cu picioarele și mai mult cu coatele. Era însă la ea acasă, ne-am dat seama că nu avem nici o șansă dacă facem contestație. Au făcut-o pentru noi alții, dar fără rezultat. Victoriile de la Atena și Galați par, să spunem, normale, dar, dacă mă gîndesc bine, acolo am avut cele mai grele curse, în special — nu zîmbiți — la Galați, pe terenul propriu, cum se zice, al Fiței Lovin. La Roma a fost, parcă, cel mai ușor, și nu sînt o viteză după război. După ce am depășit-o pe norvegianca Grete Waitz (4 victorii consecutive la Crosul Mondial) și i-am luat 50–60 m, mă simțeam atît de bine, mi se părea atît de ușor, încît îmi spuneam că nu mă mai poate ajunge nici cu mașina ! M-am răzbunat la Roma pentru Milano, dar încă îmi pare rău că am ratat un „patru din patru", adică un mic „mare șlem" al sezonului de iarnă pe care nu-l visam la începutul anului, chiar dacă îmi propuseseam să urc pe podium la fiecare din startu rile amintite.

— Oricum, această recoltă de seră, să-l spunem așa gîndindu-ne că recolta mare se strînge tot după sezonul de pistă, acest debut de sezon este peste tot ce a obținut o semifondistă română într-o perioadă de timp similară, deși în ultimii 10–15 ani nu ne-au lipsit nici vedetele

Cititorilor ziarului „Flacăra" le urăm împlinirea tuturor dorințelor de noi succese

Maricica Puică

și nici performanțele. Titlul mondial și celelalte vin după un sezon 1981 pe care specialiștii l-au socotit drept cel mai bun din întreaga dumitale carieră. Nu ne vom întoarce la performanțele anului trecut, dar ne amintim că unii confrați le comparau cu... Sebastian Coe, ceea ce ni se pare, nu te supăra, o exagerare, în timp ce alții nu te alegeau pe lista primelor 10 sportive românce ale anului. Cum îți explici ?

— M-a necăjit mult acel clasament. Am avut, realmente , cel mai bun an, dar Universiada a cîntărit, se pare, mai mult. Prea mult, zic eu, fără să comentez nici clasamentul amintit și nici performanțele altora.

— Unde ți-ai fi înscris numele pe un buletin de vot ?

— Cred că meritam un loc între primele 10.

— Care anume ?

— Știu eu ? Să spunem opt.

— Îți dorim să fii prima anul acesta. Un titlu mondial nu mai poate fi omis...

— Nu glumiți, chiar mi-am pus în cap să fiu prima. Am răzbit greu în atletismul de vîrf, fiecare palmă de teren cîștigată, fiecare zecime au fost plătite cu mii de kilometri de alergare. Am muncit mai mult decît alții pentru a ajunge sus. Cînd nu mi se recunosc performanțele mi se pare că cineva își bate joc de munca mea.

— Știm că ai muncit mult. Ai ajuns sus. Ești o vedetă. Omul de pluton de ieri este astăzi campion mondial. În atletism nu prea se întîmplă, destinul „se vede" din primii ani, așa-i ?

— Poate, dar nu cred. Dacă vrei cu tot dinadinsul, reușești. Mai ales la semifond și fond, unde talentul se cheamă în prumul rînd muncă. Eu am vrut și am tras de mine pînă în limita puterilor, iar în iarna care a trecut mai mult decît oricînd. Și cînd mă gîndesc că era cît pe-aci să nu am acum nici o medalie, nici de la Milano, nici de la Roma...

— Cum adică ?

— În cantonament la Băile Felix (3 antrenamente pe zi, zeci de kilometri dimineața, la prînz și seara, uneori la minus 10–15 grade), pe la sfîrșitul lui ianuarie, am alunecat pe terenul înghețat. Am simțit dureri mari la gamba piciorului sting, dar s-a crezut că e o contractură. Mi s-au recomandat împachetări cu parafină și unguenți. Am continuat să alerg, dar durerile nu treceau, ba dimpotrivă. N-am mai putut, am venit la București, la Centrul de medicină mi s-a diagnosticat o ruptură fibrilară la mușchii gemeni. Am făcut pauză totală 10–12 zile, abia la 21 februarie am reluat antrenamentele, progresiv. N-am mai putut alerga în sală o cursă întreagă „europenelor" și, dincolo de coatele italiencei, cred că, în primul rînd, din această cauză am pierdut titlul. N-am știut, în toate concursurile amintite, dacă piciorul va rezista. Și acum mă mai doare și acum gamba stîngă este mai voluminoasă, alerg mereu cu bandaj.

— Prologul sezonului a depășit așteptările. Ce va urma ? Am vrea să-ți știm proiectele pentru lunile de vară.

— O medalie, poate un titlu, la Atena, în septembrie, la campionatele continentului și — dacă se va putea — un record mondial la 3 000 m (n.n. 8:27,2). Am mai multă încredere în mine acum. Am crezut mereu în munca mea, știam că răsplata va veni, acum cred, iertați-mă dacă par lipsită de modestie, și în forțele mele.

— Și noi credem și îți dorim succes !

VLADIMIR MORARU ■

OMUL CARE JOACĂ

Noul „Bonattrape"

La începutul fiecărui an — după ce 'a sfîrșitul celui precedent anunță pe baza voturilor adunate de la corespondenții săi pe cei mai buni jucători ai continentului —, prestigioasa revistă „France Football" publică și ierarhia reprezentativelor europene, sud-americane și africane, după un criteriu obiectiv și anume, rezultatele obținute în jocurile interțări din anul care a trecut. Dacă în prima anchetă se poate accepta existența unei doze de subiectivism, în cea de-a doua răcoarea inatacabilă a cifrelor care scriu palmaresele anulează orice dubiu. În numărul din 5 ianuarie, „France Football" aruncă pe masa circulară de discuții libere ale fotbalului și un tablou extrem de sugestiv al locurilor ocupate în respectiva anchetă în ultimii 20 de ani de fiecare țară europeană. Este și el mai mult decît captivant, n-avem cum să-l contestăm și fără să vreau simt din nou multe din realitățile rostite curajos în paginile de unicat ale uneia din cele mai bune cărți rechizitoriu a fotbalului nostru scrisă de Ioan Chirilă. O știți, nu poate fi ignorată, este... „Cu cărțile pe față...".

Așadar, ne aflăm după recapitularea tuturor locurilor pe poziția generală 19, avînd 11 ani în care liniuța trasă în dreptul nostru sugerează că nu am venit în primii 15 !

Dar să revenim la zilele noastre. Scorurile anului trecut ne-au așezat pentru prima dată mult mai jos decît ne-am fi putut închipui, și anume pe locul 26, în urma noastră nemaifiind decît Norvegia, Finlanda și Malta iar Albania, Ciprul, Luxemburgul și Turcia împart în continuare echitabil locul 30... Trist dar adevărat.

Perspectivele rezultatelor pe care le vom obține așa după cum se conturează programul jocurilor tricolorilor anunțate deocamdată, mă face să cred că s-ar putea să avem unul din cei mai sumbri ani pe care îi poate cunoaște fotbalul nostru. Iată cîteva argumente nedorite dar inevitabile care mă fac să am asemenea presimțiri. Una din primele constatări pe care le-a făcut la instalare actualul vicepreședinte al F.R.F., director tehnic al echipelor naționale, antrenor al divizionarei Corvinul Hunedoara, jucător de final de meci al aceleiași echipe și săritor de două ori în horele organizate fără sens unei selecționate pe melcagurile Americii Latine fotbalistice diletante — în care a confiscat tricourile propriilor jucători schimbate după jocul cu Honduras, pentru că „11"-așul de pe piept poate însemna și Hunedoara, și e nevoie... —, a fost că nu știm să ne descurcăm în jocurile disputate acasă. În consecință, a perfectat numai în primele șase luni, atunci cînd este firesc să pregătească și să verifice echipa și ideile cu care o va trimite în luptele oficiale, nici mai mult nici mai puțin decît 6–7 meciuri în deplasare !?...

Trebuie să îl și înțelegem cît de cît. După ce vom înghesui și înșăminta Ciprul la Hunedoara (altfel nu văd rațiunea unei programări tocmai pe acele meleaguri, cu care n-am absolut nimic, le admir, dar mi se par cam naive...), și vom bate probabil Suedia la Deva, să spunem, ceea ce vom aduna din celelalte show-uri-hobby, nu prea mai are unde să ne dărîme. După noi nu va mai fi nici potopul ca să mai spele cîte ceva...

Cel care încearcă să ne convingă că Hunedoara a fost pentru el un Brienne și un Toulon, ne mai asigură într-un interviu bine făcut că toate încercările și zbuciumul conceptional la care se supune sînt menite să ne demonstreze că „sistemul 4–4–2, cu Balaci un fel de Breitner, ni se potrivește ca o mănușă". În primul rînd, să-l readucem aminte noului director tehnic că fotbalul, oricît am vrea noi să furăm ochii copilăroșilor noștri jucători antrenîndu-ne astăzi ca Manchester City și poimîine ca United, a cunoscut deocamdată doar două sisteme : W.M.-ul lui Chapman la Arsenalul anilor '30 și cel cu 4 fundași. Deci, „4–4–2"-ul sistematizat de noul tehnician al fotbalului nostru este, de fapt, o simplă variantă a sistemului definitoriu cu 4 fundași. Confuzia nu este gravă, este de iertat, e doar naivă necunoașterea sau, și mai ușor, neatenția. Dar ca să-l vezi pe Balaci făcînd ceva din dispeceratul altruist al lui Breitner este mult prea grav, este afront la meserie. Sigur, și gafele sînt omenești, iar noi, colegii săi de generație, trebuie să fim primii care să iertăm posibilele neprevăzuturi în care ne poate purta și chiar compromite aventura pe care a început-o. Este greu și pentru el. Trebuie să pavoazeze elementele pe care susține că le-a promovat, să-și savureze lovitura parcă de „19 brumar" prin care cea mai mediocră federație de fotbal pe care a creat-o i-a cimentat puterea, să se împartă între funcții și drumuri mai ales acum, cînd mintea care l-a condus este cam departe, iar ochii propriei imaginații nu-l pot ajuta să simtă că ceea ce au făcut cîțiva tehnicieni inteligenți în deceniul trecut și ceea ce fac Ivić la Anderlecht și Lattek la Barcelona acum vor duce definitiv în acest „Mundial" la confirmarea supremației definitive a dinamicii de joc în detrimentul schematismului ordinii cifrice a sistemului și a variantelor sale.

CORNEL DINU ■

România – R. F. G.: 60-18

Echipa de rugby a României, sub conducerea antrenorilor V. Irimescu și Th. Rădulescu, a întîlnit duminică 4 aprilie a.c. pe stadionul Giulești, în cadrul „Cupei F.I.R.A.", echipa R.F. Germania, învingînd-o cu un scor substanțial, așa cum, dealtfel, o făcuse și Franța (53–18), folosind însă formația sa secundă, dar și Italia, cu un categoric 23–0. După această suită lamentabilă a vest-germanilor, pare surprinzător rezultatul lor antecedent : R.F. Germania — U.R.S.S. : 10–7 !

Jocul de la București, supus arbitrajului concesiv și de largă înțelegere pentru învinși prestat de francezul Guy Maurette, ar fi putut marca un scor și mai categoric, dar românii au dovedit și de astă dată o „pornire" lentă — pentru a cita oară în competițiile de vîrf ! ? — permițînd jocul în propriul teren și greșind ades, ceea ce a determinat ca patru din cele șase lovituri de pedeapsă transformate de fundașul Brand să fie acumulate numai în prima repriză! Aceasta este o eroare persuasivă a jucătorilor noștri, care nu se lasă angrenați **total** în joc **din primul moment.** Teribilele noastre „finaluri de joc" au venit de multe ori prea tîrziu și nu se vede încă nici un remediu !

Satisfăcător e faptul că punctele înscrise nu au avut ponderea în loviturile de pedeapsă executate (2), ci în eseurile marcate (10) și transformările lor (7), folosindu-se activ ambele compartimente. Treisferturile au înscris prin Aldea, Lungu și Paraschiv, cîte două eseuri, și prin înaintașii Rădulescu, Enciu, Bucan și Caragea — cîte un eseu. Uvertura Podărescu are o bună lovitură de picior și s-a dovedit util, totuși preferințele noastre la deschidere sînt pentru începutul Dumitru Alexandru, mult mai orientat în jocul de ansamblu.

Deși, după cum s-a văzut, antrenorii noștri încearcă o nouă formulă, întinerită, a naționalei, socotim că pripita eliberarea din lot a unor jucători valoroși, de talia unor Murariu, Munteanu, Marin Ionescu și Fuicu (toți de la Steaua), precum și talentatului sprinter constănțean Vărzaru. Centrii folosiți în acest meci, Lungu și Beches, au reale calități fizice și mobilitate eficientă, dar comit faze stereotipe, telegrafiate adversarilor și sînt interceptabile, ceea ce constituie un permanent pericol, agravat de execuții tehnice deficitare și de o deschidere zăbovită a lui Podărescu.

Intercalarea fundașului Florea și pasa cu devansarea unui culoar este făcută automat și fără elementul surprizei, ba încă neglijîndu-se acoperirea acestui atac supranumeric, lăsînd spațiu contra atacului.

În privința grămezii, ea a activat destul de bine în atac, cu excepția unor moluri inutile care-l regrupau pe adversar, dar cu un repliaj lent, critică, dealtfel, adusă întregii echipe. Din linia a treia de grămadă, s-a evidențiat iarăși Enciu Stoica și ne-a plăcut participarea lui Marin Gurămare, înlocuitorul lui Borș. La AL Rădulescu am observat însă același propriu menajament în joc la margine sau la grămada ordonată, participînd parțial și așteptîndu-și „faza lui" de afirmare, ceea ce prejudiciază echipei. Mi-am permis a face, chiar după un joc cîștigat în asemenea manieră, unele observații critice redutabilului nostru „cincisprezece", pentru că duminica viitoare, la Rovigo, avem o importantă confruntare cu Italia, în cadrul aceleiași competiții europene și bine ar fi să dovedim o „prezență" nu numai fizică ci și victorioasă.

TUDOR GEORGE ■

Cronica șoselei

Un gest de profundă omenie!

„Bariera era închisă de vreo 10 minute. Fac drumul ăsta de ani de zile și știu că în jurul acestei ore trece acceleratul de Drugășani. Îmi venea în minte că de fapt cu acest tren trebuie să sosească de la Sibiu și nepotul meu Doru. Ca să vezi, ultimul ! La bariera de la Găneasa se string de obicei multe mașini, așa că nu era nimic deosebit faptul că din sens opus, dinspre Craiova, se apropia o autodubiță. Neobișnuit era altceva : mașina venea cu viteză mare și dădea continuu semnale sonore, iar farurile îi erau aprinse". Mai avea doar 100 de metri pînă la barieră și viteza dubei, în loc să scadă, creștea. Au rămas fără frîne, mi-am zis. Cobor repede din mașină să văd ce se întîmplă. La ultima curbă, înainte de trecerea peste drumul de fier, viteza mare a autovehiculului îl împiedică pe șofer să se înscrie în viraj. O ia de-a dreptul peste șanțul șoselei, pe care îl sare întocmai ca un schior, țîșnit de pe o trambulină, trece ca o nălucă printr-o vie, apoi din nou peste niște șanțuri, după care parcurge o vale, nu prea mare, dar destul de înclinată ca să sporească și mai mult viteza mașinii.

Omul, coborît din mașină, și el șofer profesionist, la o unitate de transport din Baia, reușește să observe sfîrșitul aventurii. „Am crezut că dubița se va înfige în taluzul căii ferate și se va răsturna.

Aidoma unui avion care capotează la o aterizare forțată, dar nu s-a întîmplat așa. La capătul pantei, a dat peste o ridicătură de pămînt ce a avut rolul să propulseze autovehiculul exact pe terasamentul căii ferate..." Ascultîndu-l pe Gheorghe, nu puteam să nu remarc precizia și acuratețea limbajului, fără divagații și detalii de prisos, așa cum povestesc în cele mai multe cazuri martorii oculari ai unor fapte. Și șoferul își continuă relatarea, parcă de necrezut... „Curios, nimeni nu părăsește autovehiculul. Nu cumva s-ar fi deschis ușile și ocupanții au fost semănați pe traseul parcurs. Oricum nu-i timp de întrebări și de formulat ipoteze. Pericolul ca duba să fie lovită de tren și spulberată e iminent. Gheorghe își încapădă haina, o întoarce lîngă pe dos, gîndindu-se că albul căptușelii e mai ușor de observat și o ia la fugă pe terasament, în direcția din care venea trenul". Nu-i ușor să fugi printre traverse, pe piatră spartă. N-ai același spor ca atunci cînd fugi pe iarbă. M-am împiedicat de vreo două ori, am căzut, mi-am zdrelit genunchii, fugeam mereu pentru a reuși să opresc trenul, la distanță cît mai mare de obstacolul ivit, atît de neașteptat, pe calea ferată. A apărut și trenul. Era și timpul ! Semnalele care le făceam nu păreau a fi înțelese de mecanic. Nu-i simplu să oprești un tren care aleargă cu 100 km pe oră. Nu mai e nimic de făcut, mi-am zis. Părăsesc terasamentul și cobor spre un ogor semănat cu grîu din apropiere, privind cu groază la ce se va întîmpla. Șerpuitul puternic de frîne întîi mă surprinde, apoi începe să-mi dea speranțe. Pînă la autodubă mai sînt circa 300 de metri, 200, 100, trenul încă rulează destul de repede. Apoi, parcă după un teribil efort, reușește să oprească la cîțiva metri de dubiță. Mecanicul coboară de la postul său. Între timp, abia trăgîndu-mi sufletul, ajung și eu la locul cu pricina. Culmea, mașina e plină de oameni care continuă cu disperare să tragă de ușile blocate, probabil din cauza trecerii peste hîrtoape — pentru a se elibera din capcana în care se află. Cu ajutorul unei bare de fier, care ne-o dă un ceferist reușim să-i scoatem din mașină pe șofer și pe cei 12 pasageri ai săi. Nu le vine să-și creadă ochilor că sînt în viață. Îi îmbrățișează cu toții pe salvatorul lor și pe mecanic. Pling, rid, vorbesc toți odată. Unul mai hîtru, care își revine printre primii, după teribila încercare spune „V-am zis că fiind 13 la număr, o să avem ghinion, uite așa s-a întîmplat".

Mecanicul se apropie de Gheorghe, se vede că a început să-și revină și el după cele petrecute. „Tovarășe, nu știu cum te cheamă, ce meserie ai, dar află că ești un adevărat erou", Gheorghe C. se îmbujorează ușor la față, vădit stînjenit. „Exagerați, tovarășe mecanic, n-am făcut nimic deosebit. Oricine proceda la fel. Poate că fiind și eu șofer, mi-am dat mai ușor seama de pericol".

Un accident grav cu tot cortegiul lui de urmări a fost evitat. Viața a 13 oameni a fost salvată datorită unui om simplu, mic de statură, dar cu suflet mare, care, printr-un gest de profundă omenie a prevenit o catastrofă.

VICTOR BEDA ■

De la cine cumpărați roată de rezervă?

Orice om de bună-credință, atunci cînd i se oferă spre vînzare așa-zise obiecte de ocazie, adică sub prețul real, înainte de a se lăsa tentat de avantaj își pune în mod firesc întrebarea : „Oare ce-l determină pe individ să-mi vîndă mai ieftin ?"

Există, evident, și situații de excepție unde suspiciunile de incorectitudine nu sînt justificate, acestea fiind apreciate de la caz la caz cu discernămînt și responsabilitate civică.

Iată, însă, că Miliția județului Sibiu se află încă o dată în fața unui caz care merită din plin atenția și oprobriul opiniei publice (în anii trecuți au mai fost descoperite și cercetate fapte similare).

Alarmată de intensificarea furturilor de roți de rezervă de la autoturisme proprietate personală, conducerea miliției județene a inițiat măsuri corespunzătoare care au implicat eforturi suplimentare din partea cadrelor pentru executarea de verificări, patrulări și pînde pe timp de noapte în vederea depistării hoților de roți de rezervă, numărul reclamațiilor pentru astfel de furturi ajungînd în perioada decembrie 1981—martie 1982, la circa 40 numai în municipiul Sibiu.

Măsurile întreprinse au avut efectul scontat — autorii furturilor de roți de rezervă fiind prinși în flagrant, iar prin adîncirea cercetărilor stabilindu-se întreaga lor activitate infracțională ; 41 de fapte penale.

Redăm în aceste rînduri cîteva din datele lor biografice, mai ales pentru a oferi posibilitatea celor care i-au cunoscut să-și reconsidere părerea și atitudinea față de ei, desprinzînd, eventual, învățămintele utile pentru situații similare. Ei sînt Augustin Cozma, 47 ani, domiciliat în Sibiu, cartier Hipodrom, bloc 47, ap. 42 de profesie șofer, cunoscut cu antecedente penale. Apropo de năravul din fire... ; Constantin Radu, 38 de ani, din comuna Poiana, tot șofer, fără antecedente penale ; Viorel-Mihai Cozma, 21 ani, din comuna Perișani, județul Vîlcea, de profesie ospătar, dar neîncadrat în cîmpul muncii ; Ion Trasca, 22 ani, domiciliat în comuna Tomșani, județul Vîlcea, forjor la I.P.A. Sibiu, fără antecedente penale și Alexandru Groza, 30 de ani, din Cluj-Napoca, bobinator la Cooperativa „Ardeleana".

Să revenim însă la ceea ce enunțam în primele rînduri ale acestei relatări : oare dacă unul dintre cetățenii cărora li s-au oferit asemenea obiecte ar fi dat dovada de o elementară îndatorire civică anunțînd miliția că Radu sau Cozma sau Trasca vînd roți de rezervă în condiții dubioase, nu s-ar fi stopat o asemenea activitate infracțională mai devreme ? Nu și-au pus însă astfel de probleme de conștiință civică nici Nicolae Dobrotoiu, maistru la „Independența" Sibiu, nici Mihai Bot, maistru la Întreprinderea „Drapelul roșu" tot din Sibiu, nici Emil Mureșan, ospătar la restaurantul „Continental" din Cluj-Napoca și nici alți chilipirgii față de care, în numele păgubașilor al celor care nu-și precupețesc eforturile pentru descoperirea autorilor faptelor antisociale, în spiritul corectitudinii ce se cultivă în societatea noastră, opinia

MIHAI GROZAVU

NICOLAE IONIȚĂ

Umor american

În California examenele pentru permisul de conducere sînt cele mai ușoare. E suficient să știi să dai înapoi printre două pietre așezate în spatele mașinii.

Un șofer amator din Connecticut accidentat își revine la spital și întreabă :
— Sînt oare în cer ?
— Calmează-te scumpule, îi spuse soția sa. Vezi bine că numai eu am ajuns acolo.

Fiecare om privește politica pe baza celor acumulate în decursul anilor. Se uită în buzunar, apoi votează.

În timpul unei excursii, doi locuitori ai statului Rhode Island trec pe lîngă un cimp. „Grîu frumos", spuse unul după o tăcere de două zile. - Tovarășul său de drum continuă să tacă pînă seara cînd se oprește pentru popas. Înainte de a adormi, el mormăie : „N-a fost grîu, a fost ovăz".

Trezindu-se a doua zi de dimineață, vede că tovarășul său a plecat, lăsînd o notiță fixată de un copac : „Plec. Prea multe discuții".

Traduse de :
ILIE VALENTIN

OCTAVIAN ANDRONIC-ANDO

Colaj de SORIN POSTOLACHE

Fotografie de : Nagy Zoltan

MIHAI PINZARU-PIM

Cușca Sufleurului

O frunză de stejar

Greu să rostuiești aducerile aminte cînd timpul pe care ai încălecat se pierde cu toate faetoanele în ceață... Încerci, reușești sau nu, și de-ți dă mîna pui streașină sufletului, bătrîn și el, să se mai îmbărbăteze în pulberea trecutului. Navigînd pe atîtea întemperii era firesc să lunece pe copcă ; mai ales că oamenii nu ți-au strunit dorul bucuriilor, ce sălășuia în tine, cu care te născuseși. Lumina de smarald, pe care ai încrustat noian de reverii în primăverile ce s-au dus, ca și cum n-ar fi fost — paloare muribundă — urme de colb, în care, ca un copil, te joci cu degetul... Plaivasul te ascultă și nu prea, mai îveste cîte un nu-mă-uita de iubire, însă ca cel ce-a fost nici gînd. Timp și spațiu s-au călătorit cu tine spre mormînt, și-n neghioba ta nu ți-ai dat seama. Un nechezat de Ducipal îți întărîtă cravașa... Te-ai trezit acum, cînd îți dă viața în amurg, să refaci cavalcada care a fost și, hotărît, nu mai este. O faci cînd nu mai ai mult să-ți pierzi potcoavele. Păienjenișul gîndurilor încurcă vrute și nevrute, și exactitatea te mustră, așa cum nu s-a întîmplat pe parcurs cînd striveai în picioare o biată floare. Ar fi trebuit ca neglejirea să constituie o mustrare a întregii vieți. Nepăsător, ai păstrat ca un talisman rodul harnicelor albine pe tîrlă, la fel petei, exact o frunză de stejar, cu care era însemnat Puiu Iancovescu pe spate, în dreapta. Citind în ea, o renumită prezicătoare, la Paris, îi anticipase fulminanta carieră. (Tînăr, îi dusese Ventura, care credea orbește în preotesele cărbunilor aprinși.) Celebra tragediană adora marea și cu toate că-i dădea mina să-și facă vacanța la Biarritz ori Deauville, prefera Eforia. Afirma că nu există mare ca a noastră — din cauza felului cum bate soarele — și grăla pescărușilor dobrogeni cît îi îngăduia activitatea Casei lui Moliere. Dacă se poate să-ți treacă de o asemenea cuprinzătoare făptură, hai să zicem că lui Puiu îi trecuse de ea. Își durase palatul marin — o singură odaie ce înainta în plaje și o spălau valurile, la Balcic. Un fel de Robinson Crusoe, întărîtat de țicneala soarelui torid, de creta dealurilor, de răgetele măgarușilor și de o slăvită inimă ce plutea pe azurul valurilor ca o geamandură... Nu contează ce an era, dar mi-aduc aminte că, în timp ce-l însoțeam pretutindeni, umbră credincioasă, activam la trei ziare. La unul, corector ; la altul, reporter ; la al treilea, secretar de redacție de noapte. Chemindu-mă la cafenea, mi-a dictat :

— Dai dracului totul ! Mergi cu mine la Balcic, să-mi scrii memoriile. Probabil cunoști, Christos a avut evangheliștii... Așa și eu. Gîndesc că te-am ales bine ; să-mi meriți încrederea.

N-am clipit, întrind pe dată în fericita ocazie, ca viermele în fruct.

A continuat, cu dulcea lui retorică, fulgerătoare .

— O să fie o carte nemaipomenită ! Ne umplem... I-am găsit și titlul : „30 de ani de nebunie" sau oameni văzuți cu binoclul de-a-ndoaselea. Fă-ți valiza, poimîine dimineața o ștergem.

N-am mai dat pe la gazete, cum face totdeauna tinerețea, neghiobă. Nu mi-a fost greu să fac imediat contractul cu o proaspătă editură, care urma să se pună pe picioare cu aceste memorii, scontat năucitoare de duh. Și înfundîndu-mi valiza cu caiete și creioane, m-am rupt de București. Am făcut-o cum caută orbul lumina.

Ajunși la destinație, a trecut o zi-două — mi-am zis de acumatizare. Marea era superbă, turchestanii un deliciu, guviz și mai și. Pe negîndite, pînă una alta, Puiu a luat în primire cafeneaua lui Mamut. Cu toți cei de față, Miracovici, Lucică Grigorescu, Constantinescu-Iapă... Și aroma cafelelor, gîngîrlii, cu tot Orientul în unda lor. Strășnică întinsă șuetă, pe tiparul celei bucureștene, de la Capșa, Corso. Zăpăcea soarele uitarea, perora duhul iancovescian, și nenorocitul de mine așteptam să începem. Cînd, exasperat, după o săptămînă, am cutezat să-i sugerez că abordasem marea cu un anumit scop, m-a pus la punct cum făcea, la teatru, cu finalele de act.

— De unde te-a apucat pretenția asta ?...

Surprins peste măsură, întîrziind răspunsul, pur și simplu mi-a trîntit cortina în cap :

— Nu cumva ți-o fi încolțit ideea să-mi strici odihna ?... Marea înseamnă lene, pentru dulcea de ea am venit. Nu, oh !... nici pomeneală să mă înnebunești tu cu întrebări, ca să ți le notezi pe hîrtie. Sper că ai înțeles, odată pentru totdeauna !

În continuare, timpul nu se tîra, galopa, cu baterille lui de cîmpi... La cafenea, pe malul mării, la bîrt, în plîmbările cu prietenii. Nopțile, cu ușa de perete, tot el vorbea, eu ascultam... Ne reîmprospăta briza cu miros de scoici, de alge ; și ne scîntela în priviri infinitul mării argintat de lună, drum al năstrușniciei lui și al argonauților plecați să cucerească lîna de aur...

— Dacă ai lăsat tot și ești aici cu mine, fură ce poți... mi-a șoptit într-o' alare noapte.

Toamna, ne-am înapoiat la București ; el cu o tipsie ornamentată măiestrit, eu cu caietele fără să fi scris un rînd, cum le cumpărasem de la papetărie.

GABY MICHAILESCU

Invitație la hipodrom

A patra reuniune hipică, desfășurată pe hipodromul din Ploiești, duminică 4 aprilie 1982, a marcat o evoluție bună a cursei, evoluție datorată în mare parte și condițiilor meteorologice. Este adevărat că strălucirea soarelui și pista foarte bună au fost de bun augur celor 18 cai ce și-au îmbunătățit timpul în această reuniune. Iată că a sosit în sfîrșit primăvara și pe hipodromul din Ploiești, păcat că ploieștenii nu profită de faptul că orașul în care muncesc și în care se pot deconecta, deține unicul hipodrom din țară, pentru care locuitorii multor orașe îi invidiază. Majoritatea numerosului public de pe hipodrom o formează totuși bucureștenii, ei rămînînd fideli calului. Reuniunea de duminică, comparabilă cu vechile reuniuni hipice bucureștene, a constat dintr-un număr mare de alergări — 10, un număr mare de cai — 105 cai foarte valoroși, într-o excelentă prezentare estetică. Curse în dispute puternice, curse de totală emoție, caii se pare că și-au intrat în formă, evoluînd chiar peste așteptările publicului și arbitrilor. Se dezvăluie secretul unui antrenament foarte serios. Reuniunea a beneficiat și de întrarea în curse a unor vedete ale turfului : Rodion, derbystul de anul trecut, Hemeius, unul dintre favoriții derbyului din anul acesta, Palicar, Hogar, Trusaj — toți scoțînd timpuri bune. Alergarea cea mai frumoasă a zilei, alergarea a șasea, a fost cîștigată de Faleza II, cu recordul de 1'28",7, de asemenea o pretendentă la derby. În cursa cailor de trei ani, cursa a patra, 10 din 11 cai și-au îmbunătățit substanțial recordul între 2" și 5". Iată o generație cu mari promisiuni. Dar, păcat, nu mai sînt suficienți iubitori ai calului, promisiunea unor mari recorduri așteaptă priviri și aplauze.

ELENA ȘTEFANESCU

La Brăila, între nave impunătoare și șlepuri umile

(Urmare din pag. 8)

este aproape la fel ca acasă. Iar dincolo de peretele dinspre soare-răsare, sub acoperișul marinarului Dumitru Vasiluță, același decor. Deși femeia nu este acasă, nici aici șoarecii nu joacă pe masă. Numai atunci cînd ciocănești cu degetul îndoit în perete înțelegi că tot ce se află jur-împrejurul tău sună a tablă, a gol. Iar dacă apucă răgazul să se îmbarce pe șlep și nevestele, și Maria lui Nicolae Tutunaru, și Maria lui Dumitru Vasiluță, cade pînă și gîndul acesta ciudat, de a ciocăni cu degetul îndoit în perete. Nu-ți mai vine, nu te mai sicîie. O femeie, și aici, umple și împlinește lumea.

Și ar mai fi o deosebire : grădinile nu stau aici nici în dreapta, nici în stînga, nici în spatele casei, ci de-a dreptul pe acoperișul ei fără ape, dat cu smoală, cu răzoarele încinse în brîurile de cauciuc ale unor anvelope de tractor reformate. Dar se sapă și se plivesc întocmai ca oricare altă grădină și fala le-o fac zarzavaturile știute : roșiile, castraveții, ardeii, mărarul și pătrunjelul. Nu au a se teme niciodată de secetă, apă fiind destulă în preajmă. Și spre toamnă așază amîndoi murături în borcane și putini, călătorind cu grădina și murăturile după ei, spre Belgrad, Budapesta și Viena, pînă la Regensburg. Altfel ar fi mult mai greu, altfel nu s-ar ajunge. În sfîrșit, poate că și hambarele lor sînt ceva mai încăpătoare decît ale altora : încarcă pînă la 110 vagoane rase. Cereale, cărbuni, lemne, ce se nimerește, cumpănindu-le și chitindu-le greutatea după scările gradate de pescaj, șase la număr, pictate pe un bord și pe altul. Și apoi, dacă au ape mari, viața nu e chiar ticăloasă, e doar monotonă. Oglinda ei fiind jurnalul de bord, din care ciupim însemnări de un laconism fără margini : așteptat descărcarea, început descărcarea, terminat descărcarea, așteptat încărcarea, așteptat remorcher, așteptat mult la Comarno, așteptat și mai mult la Regensburg. Sau în marș : aval ziua și noaptea ; și asta tot răbdare, înseamnă, de fapt, însă o răbdare trează. Încît, răsfoind cu atenție filele acestui jurnal, înțelegi repede că viața unui șlep curge printre picăturile unui ocean de răbdare. Este o viață din care așteptarea, nesățioasă, rupe hălci mari și uscate, fîșiind stins, ca hîrtia răscoaptă.

Șlepul 11076, șlepul unei imense răbdări, a fost lansat la apă în '73, la șantierul Dinamica din Drobeta-Turnu Severin, și jurnalul lui de bord, bineînțeles, nu-l va răsfoi nimeni înainte de un nefericit accident. Dar cîrmaciul Nicolae Tutunaru bate în tablă : a-a avut parte. El s-a lansat la apă în '64 ; marinarul lui, Dumitru Vasiluță, s-a îmbarcat, abia în urmă cu opt ani. Curajul, în satele de vaporeni înșirate pe Dunăre, între care Balta Verde nu este nici primul și nici ultimul, are culoarea stinsă a răbdării. Între Regensburg și Ismail, de o parte și de alta a fluviului, se încing patimi, se liniștesc, se schimbă guverne, se sparg bănci, se rup sau se relau tratative, se pun bombe, se pun și cătușe, cade șilingul, urcă marca în timp ce ei, Nicolae Tutunaru și Dumitru Vasiluță, poartă grija grădinii din creștetul lor și pritocesc murăturile, păzind ca pe ochii din cap o încărcătură de nerăscumpărat nici prin truda lor de un veac. Cînd Viena se îmbracă în fracurile sclipitoare ale unei alambicate diplomații, ei orbecăie trăgînd un furtun prin bezna de sub Reichsbrucke, să-și facă plinul de apă. Cînd la Budapesta, la Mathias Pinze se lasă în arcuș orchestrele de țigani, ei răsucesc timona spre dreapta, să nu năpustească 110 vagoane în piciorul subțire al podului Margareta. Și cînd ziarele Regensburgului strigă un atentat, ei umblă din băcănie în băcănie după o piine de rînd. Și nici asta n-o fac dacă au nevestele lîngă ei : dau dracului totul și răscolesc în cambuză, unde oricum au păstrat și un sac cu făină. Și femeile sînt, îndeobște, cu ei, au acest privilegiu, să nu se prea sinchisească de o lume care-și caută pricină cu tot dinadinsul.

Și este lesne de înțeles că nu toate întîmplările vieții de șlepar se trec în jurnalul de bord al șlepului 11076. Nici măcar întîmplarea că Nicolae Tutunaru și Dumitru Vasiluță, odată, au izbutit să pună ajungă acasă, la Balta Verde, preț de opt luni încheiate, iar la anul, după zece ani de serviciu, șlepul 11076 va fi urcat pe cală, pentru revizie. El se vor urca pe alt șlep

Lumea în care trăim

Un film și un studiu...

Filmele de groază nu mă mai... îngrozesc. Au, în general, schema lor fixă, un amestec de intrigă incilcită, în care momentele de spaimă și coșmar se succed sistematic, în care nu lipsesc nici decorurile sinistre și nici prim-planurile macabre, și, firește, ele sînt pigmentate și cu puțin amor și cu impușcături din belșug, care întreține „suspansul", urmînd ca finalul să aducă biruința asupra spiritului rău. Am văzut multe asemenea filme. Îmi amintesc o zi petrecută la New York în fața televizorului în care scenele de groază păreau să invadeze micul ecran, și cînd, în acțiunea lor, defilau tot felul de personaje unul mai cutremurător decît celălalt.

Filmul de groază nu este o noutate. Generații întregi de cineaști au creat pelicule de această factură, unele chiar interesante. Iar generații întregi de spectatori le-au urmărit cu răsuflarea întretăiată, cu emoții și spaimă. Bineînțeles, destui producători și-au umplut buzunarele cu bani, aruncînd pe piață filme submediocre însoțite însă de o teribilă publicitate.

N-am intenția să fac o incursiune în istoria cinematografului și nici să evoc soarta acestui gen de filme care își are publicul său. Mi-am amintit însă de filmele de groază pe care le-am văzut la New York atunci cînd am citit despre o proaspătă producție prezentată în două nopți la rînd la televiziunea americană. Un ziarist spaniol arăta că „între reclama pentru sucuri, creme cosmetice și ultimele tipuri de automobile" telespectatorii au urmărit destășurarea și deznodămîntul final al... celui de al treilea război mondial.

S-a vorbit și se vorbește mult despre posibilitatea unui asemenea război, despre pericolele pe care un asemenea război nuclear le-ar reprezenta pentru întreaga planetă. Riscurile ni le imaginăm. Fiecare potrivit fanteziei și cunoștințelor pe care le posedă. Dar producătorii filmului de la rețeaua televiziunii americane „N.B.C." au transformat această idee morbidă într-un coșmar. Cele patru ore de film au reținut atenția nu numai prin calitatea interpreților sau prin scenariu, ci prin faptul că au prezentat opiniei publice riscurile și grozăviile de neimaginat ale distrugerii nucleare a omenirii.

De obicei, filmele evocă războaie trecute, consumate cu secole în urmă sau în timpuri mai apropiate. Filmul în cauză nu aduce pe ecran, nu evocă nici măcar al doilea război mondial. Obiectivul său este altul. A prospecta viitorul imediat, a atrage atenția asupra ceea ce se poate întîmpla dacă un război ar izbucni astăzi sau mîine. Nu ne interesează amănuntele filmului, cine s-a comportat corect și cine nu, cine a apăsat pe butonul distrugerii și care a fost reacția adversarului său. Amănuntele acestea plătesc tribut unei realități imediate. Nu aceasta este problema. Esențial este faptul că situația înfățișată este pe deplin credibilă, că „mesajul final este la fel de dezolant ca o bombă atomică care funcționează perfect" (corespondentul Agenției spaniole, E.F.E.).

Rămîne, firește, reacția oamenilor. Filmul poate să șocheze deoarece atrage atenția asupra riscului unei posibile distrugeri catastrofice. Oamenii pot să privească ca într-o oglindă a viitorului, ceea ce se poate întîmpla dacă rațiunea ar fi eclipsată. În același timp, există un risc pe care îl semnala același ziarist spaniol: acela ca oamenii, telespectatorii, să se „obișnuiască" cu ideea războiului atomic. Adică riscul de a se „obișnui" la fel cum s-au obișnuit și cu serialele în care abundă criminalii și detectivii. O „obișnuință" periculoasă, pe care însă conștiința nu are dreptul să o îngăduie. Ar fi jalnic dacă perspectiva aceasta, a distrugerii planetei, i-ar lăsa pe semenii noștri insensibili. Pentru că nu este vorba doar de un scenariu cinematografic ci de o posibilă realitate cu același deznodămînt.

Știrea despre serialul de patru ore de la televiziunea americană se asociază unei alte informații, tot din Statele Unite, în care întîlnim tot ideea războiului nuclear mondial. De astă dată nu mai este vorba despre un film. Nu mai avem de-a face cu scenariști, cu regizori, cu actori și producători. De această dată atenția ne-a fost reținută de un studiu științific elaborat de o corporație și finanțat din banii contribuabililor americani.

Continuînd parcă ideea din filmul de groază de la televiziune, autorii studiului au cercetat posibilitatea supraviețuirii după un atac nuclear. Ce se va întîmpla cu radiațiile nucleare? Studiul realizat de „Union Carbide Corporation", pretinde că persoanele în vîrstă ar trebui să fie primele obligate să părăsească adăposturile, după un atac nuclear, pentru a absorbi radiațiile. Bătrînii ar urma să consume alimentele cele mai contaminate, să înlăture cadavrele și dărîmăturile, să procure hrană și apă pentru ceilalți care ar continua să rămînă în adăposturi. Bătrînii ar trebui să fie cobaii dramei atomice. Soarta lor nu mai interesează pe nimeni. Dacă ar supraviețui — șansa lor. Dacă nu — lacrimile sînt de prisos. Un specialist japonez de la Comisia națională Hirosima-Nagasaki spunea că dacă acest plan ar fi pus în aplicare „persoanele în vîrstă s-ar transforma în adevărați sclavi nucleari".

Tristă soartă rezervată unei generații față de care avem mereu datoria recunoștinței.

Un film și un studiu.

Tragedia războiului nuclear înfățișată în imagini și cuvinte. Dar și imaginile și cuvintele sugerează, deopotrivă, tabloul războiului atomic în toată grozăvia sa. Supraviețuirea nu trebuie căutată însă în utilizarea bătrînilor, în folosirea lor drept cobai.

Supraviețuirea omenirii trece prin înlăturarea definitivă a pericolului de război. Este singura cale acceptabilă. Și pentru bătrîni, și pentru tineri. Pentru întreaga omenire.

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Retro „Orient-Express"

Din Atena, luni 29 martie a.c. o agenție internațională de presă transmite o depeșă de 12 rînduri anunțînd că „Orient-Expressul, celebrul tren al „anilor nebuni" a sosit luni dimineața la Atena venind de la Londra cu circa 450 pasageri, între care numeroși ziariști. Trenul, compus din vagoane autentice, renovate, va face de acum, regulat, legătura între Londra și Atena pentru nostalgicii bogătași ai marii perioade a trenurilor de lux. Noul Orient-Express a plecat spre Londra luni, la prînz, fără pasagerii săi care au revenit la Londra cu avionul". Din motive pe care le voi explica la sfîrșit mă opresc cu citarea știrii înaintea ultimelor ei rînduri.

Acum să facem loc poveștii primei călătorii a adevăratului „Orient-Express". Pentru aceasta, cu circumspecțiile de rigoare, recurg la Jean des Cars care a semnat o carte — „Sleeping Story" în editura pariziană „Julliard". „Jol, 4 octombrie 1883. De-a lungul unui peron al gării Strasbourg — numită mai tîrziu Gare de l'Est — el este acolo. În spatele locomotivei și tenderului două vagoane de dormit, un vagon restaurant și două pentru bagaje (!?) compun primul tren Express al Orientului. Primul dintre marile expresuri. Primul tren de lux. Primul palat pe șine. Este ora 7,30 seara. Ușile se închid. Călătorii, doar bărbați (!?) descoperă universul pe care-l vor împărți timp de — în principiu — 80 de ore, perioada care va lega Parisul de Constantinopol". Mai departe, ni se spune cum călătorii au fost serviți în vagonul restaurant considerat mai curînd „un vis" iar trimișii speciali ai ziarelor „Times" și „Le Figaro" erau foarte lirici în a descrie atmosfera. Ni se oferă chiar lista unui menu-tip. Cît privește somnul, el nu este deloc deranjat de zgomotul roților de tren devenit „o melopee vagă și monotonă la urechea celui culcat servindu-i de cîntec de leagăn. Ziua, peisajul stațiilor străbătute defilează în fața privirilor avide ale unor călători plecați în croazieră. Din cînd în cînd pana lui Jean des Cars comite și inexactități fie pentru că citează opinii fanteziste ale unui călător cu mintea zburdalnică fie pentru că nu verifică un nume propriu. Pentru el, trăsnetul primului Orient Express se încheie „la Giurgevo — azi Gurigo (!?) — mic port românesc".

Dar, în final, primii 3 186 kilometri ai Orient-Expressului se dovedesc a fi de vis; pentru că în viitoarele călătorii aveau să intervină atîtea evenimente firești sau nu. Oricum, nici un alt tren „n-a fost mai încărcat de poezie, atît de bogat în aventuri, atît de impregnant de atmosfera încîntătoare a expressurilor care merg foarte departe". Dar, cînd, marți, 20 mai 1977, la ora 20.07 s-a dat liber ultimului „Orient-Express" Paris — Istrnbul, imediat presa anunța plecarea trenului în căutarea amintirilor sale.

E adevărat, poate interveni nepreväzutul ca în cursul cursei din 29 martie cînd, „pe ultima parte a traseului, între Salonic și Atena, o falsă alertă cu o bombă a obligat convoiul să oprească două ore". Sînt ultimele rînduri ale știrii d inceput dar într-o vreme în care dispar tot mai multe lucruri de tradiție eu salut acest Orient-retro!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lacoma mușcătură a războiului

Într-adevăr, variola a dispărut.

A fost nevoie de cîteva decenii de luptă istovitoare și anonimă și de un munte de petiții adresate unor organisme internaționale pentru ca meterezele sănătății să se poată consolida pe un front de cîteva milioane de kilometri pătrați.

Boală teribilă și, în măsura în care se poate spune așa ceva (și se poate !), anacronică, variola a dispărut contra 83 de milioane de dolari. Atît a costat programul decenal al O.M.S. de eradicare a acestui flagel. Un bombardier strategic din seria ultimelor generații este mai scump. Deci variola s-a dovedit mai ieftină decît un bombardier. Și, totuși, a fost necesar un deceniu întreg de dramatică și intensă concentrare pentru ca în pușculița „batalioanelor albe" să se adune această sumă modică...

Malaria, teribilă și ea, anacronică și ea, rămîne mai scumpă decît variola. Costul dispariției ei este mai impozant. În orice caz se cunoaște : 450 de milioane dolari. Este un preț la îndemîna celor care minuiesc bugetele de înarmare : echivalentul a mai puțin de 12 ore de edificare a unei escalade despre care auzim, pe drept cuvînt, des.

Malaria care zdrobește sute de mii de destine omenești ca o bombă nimicitoare a mizericei, malaria care se obstinează să existe în pofida formidabilelor resurse ale omenirii continuă să-și proiecteze schijele pe spații întinse ale globului, pentru că banii care ar trebui să-i fie virați, în contul decisei sale aruncări peste bord, întîrzie să fie adunați și aceasta pentru că banda rulantă a bugetelor militare funcționează năvalnic și pedant într-o singură direcție : finisarea gropii comune a Terrei.

Masați în bunkere și minați cu un bici care nu se vede, dar mai usturător decît toate bicele istoriei, savanți și ingineri, muncitori de înaltă calificare și experți în cele mai diverse domenii asudă din greu pentru ca războiul viitorului să atingă perfecțiunea în dauna imperfecțiunilor de tot felul ale păcii prezente, precare și mizere.

Am în față o instructivă broșură editată de O.N.U. și intitulată, vai, cît de sugestiv, „Cursa înarmărilor sau cursa vieții". Citez un pasaj : „Aproximativ 60 milioane de oameni prelutindeni în lume continuă să fie angajați în activități cu caracter militar. Peste 25% din potențialul științific al lumii este implicat în activități cu caracter militar. Orientate în scopuri constructive, cercetările acestor oameni de știință ar putea contribui la soluționarea multor probleme ale omenirii — presantele probleme privind mediul înconjurător și energia care confruntă țările industrializate ; elaborarea unor metode de obținere a hranei și a unei categorii largi de substanțe minerale din mediul acvatic ; elaborarea unor metode de evaluare a factorilor de mediu dăunători sănătății ; cercetări meteorologice. Ar putea de asemenea pune la punct metode de purificare a aerului, de creștere a producțiilor agricole, de extindere a sistemelor de transport și comunicații ; ar putea, de asemenea, contribui la îmbunătățirea stării de sănătate și igienă, valorificarea surselor de energie existente în lumea a treia. Acestea sînt doar cîteva din apăsătoarele probleme care confruntă omenirea în momentul de față. Lăsate în așteptarea soluțiilor corespunzătoare, toate aceste probleme sînt surse potențiale de conflict".

Expectativa se dovedește (a cîta oară ?) premiza unor pași înapoi, a unor pași urîași pe terenul alunecos al unei păci care impune un șantier ferm de redresare a lumii, de curățare și plivire a ei într-un moment cînd bureieni năvalnice și sufocante izbucnesc din toate ungherele.

Bomba malariei depozitată pe meridianele subdezvoltării așteaptă să fie dezamorsată. Stergerea cu buretele a acestui coșmar trimis contemporaneității ca un blestemat și insidios cadou de preistorie presupune o jumătate de zi de pace în fapte și nu de pace în vorbe cum se întîmplă zilnic de la încheierea celui de al doilea război mondial cînd omenirea a avut naivitatea exuberantă să creadă că a izbucnit pacea.

În bunkere războiul a continuat, s-a dezvoltat, a ajuns să cotropească liniștea omenirii, să-i jefuiască resursele și să-i conserve bolile seculare sau de ultimă oră....

Războiul ascuns mușcă lacom din draperia fragilă a păcii. Variola a murit, malaria încă trăiește !

RADU BUDEANU ■

El Prado

La Palatul Congreselor se consumă, una după alta, întîlniri pentru finalizarea lucrărilor reuniunii general-europene. Termenul convenit este în curs de epuizare dar sînt puține indicii că pe măsură ce timpul trece ei ar putea aduce și consemnarea răspunsurilor așteptate în dreptul atîtor rubrici rămase susoendate în dosarul conferinței de la Madrid.

M-am aflat nu de mult în capitala Spaniei, în calitate de coresoondent de presă la reuniunea pentru securitate și cooperare.

La cîtiva kilometri distantă de locul reuniunii, pe aceeași impunătoare arteră madrilenă se află Muzeul Prado.

Aș încerca să evoc două din momentele care se întîlnesc pe traseul cunoașterii acestui muzeu bine știut în toată lumea. La parter, acolo unde au fost așezate operele lui Goya, poate fi văzut ciclul de desene reunit sub titlul „Dezastrele războiului". Nu mai puțin de 4 vitrine a 15 lucrări, conturînd din diferite unghiuri desfășurarea conflictelor între oameni, cortegiul de nenorociri pe care le antrenează, chipul suferinței compus din fragmentele reduse la formatul pînzei. Sînt, după cum ne putem da seama, ororile aceluiași război dus cu sabia și toporul, cînd atacatorul își prinde adversarul de grumaz, îl tăvălește fără-ncetare, cu gîndul și speranța că celălalt va sfîrși prin a se recunoaște învins. Șaizeci de tablouri puse unul alături de celălalt, încropind un cutremurător îndemn la abandonarea oricărei situații de terfelire a demnității umane, de rănire fizică și sufletească, de încleștare, de ură și dispreț. Războaiele ce-i provocau coșmarurl marelui pictor au intrat de multă vreme în albumele cu amintiri, balauri cu șapte capete ne privesc cu ostentație astăzi prin vizoarele submarinelor nucleare, a bombardierelor și rachetelor de tot felul. Punerea lor în mișcare ar însemna dezastre pe care mintea refuză să le evalueze.

Un alt artist de geniu, Pieter Breughel cel Bătrîn, expune la Prado, la primul etaj, un tablou numit fără echivoc „Triumful morții". Datează de 400 de ani. În chenarul incendiat de culori, moartea vine din toate părțile — din aer, de pe pămînt, din apă. Mormane de trupuri fără viață, hîrtoape personaje în simbria neființei string cu osîrdie rezultatele unui carnagiu neidentificat în timp și spațiu. Moarten nu alege, vrea să spună pictorul, așezînd în poziție egală pe împărat, cardinal, pe călătorul anonim, bărbați și femei, copii și virstnici.

Mă gîndeam și mă gîndesc la lungul și anevoiosul drum pe care îl cunoaște adoptarea unui document final al reuniunii general-europene ce se desfășoară la Madrid.

Mă gîndeam și mă gîndesc la cît de timpuriu a înțeles omenirea să se sperie de moarte și de războiul aducător de moarte.

Și cît de greu cîștigă teren adevăruri elementare care privesc viața noastră, ființa umană și neființa ei.

NEAGU UDROIU ■

ABONAMENTE LA REVISTA „FLACĂRA"

ÎNCEPÎND DE ASTĂZI PUTEȚI FACE ABONAMENTE LA REVISTELE FLACĂRA ȘI REBUS FĂRĂ NICI UN FEL DE RESTRICȚIE !

PERSOANE AUTORIZATE DIN M.T.Tc. NE-AU INFORMAT CĂ OFICIILE POȘTALE DIN ÎNTREAGA ȚARĂ VOR PRIMI DISPOZIȚII PENTRU A NU REFUZA NICI UN SOLICITANT CARE DOREȘTE SĂ SE ABONEZE LA ACESTE PUBLICAȚII.

ASĂDAR, CEEA CE MULȚI DINTRE DUMNEAVOASTRĂ V-AȚI DORIT ÎNTOTDEAUNA FĂRĂ SUCCES, ASTĂZI SE POATE REALIZA : ABONAȚI-VĂ LA FLACĂRA ȘI REBUS !

După „Eulenspiegel" R D.G.

L-au cunoscut pe Ştefan Odobleja

Poetul Valeriu Armeanu: Povestea unui interviu

Era într-o toamnă, cam prin 1972, cînd l-am cunoscut pe Ştefan Odobleja ; mic de statură, ochi vioi, pătrunzători, mai mult tăcut decît vorbăreţ, îmbrăcat modest, chiar foarte modest. Avea un pardesiu gri, ponosit, în picioare nişte tenişi decoloraţi, care, probabil, fuseseră albaştri cînd îi cumpărase din magazin. Nu mai ştiu dacă afară era o seară frumoasă de toamnă ori o seară cu burniţă, cu ploaie şi frig. La urma urmei ce importanţă ar avea acest amănunt ? Ştiu doar că ne aflam împreună la şedinţa cenaclului literar „Danubius" din localitate, unde distinsul om de ştiinţă fusese invitat să vorbească despre cartea sa, „Psihologia consonantistă". Era tare încurcat în seara aceea de faptul că trebuia să ne spună într-o oră ceea ce gîndise într-o viaţă. Ce făcea, nu intra în obişnuinţa casei, cum se spune. După ce s-a terminat şedinţa, cineva ne-a apropiat, ne-am strîns mîinile. Spre ruşinea mea, nu auzisem pînă atunci de cărţile sale. Din acea seară ne-am întîlnit mereu : prin piaţă, la teatru, la şedinţele cenaclului, ori pe stradă.

Cîteva luni după aceea ne-am revăzut la şedinţa cenaclului, era jovial, dispus şi chiar ne-a citit nişte versuri — cîteva ironii subtile la adresa vestimentaţiei feminine. La un moment dat, discuţiile au căpătat o cu totul altă cale, trezindu-mi curiozitatea. Ne mărturisea cum că întîlnise în „Cibernetica" lui N. Wiener foarte multe idei, preluate în spirit şi mai puţin în literă, din „Psihologia consonantistă". Înainte de a ne risipi fiecare pe la casele noastre, i-am spus că intenţionez să facem un interviu, dacă, bineînţeles, este dispus să mi-l acorde. M-a refuzat. După cîteva zile l-am întîlnit din nou, din nou l-am abordat, i-am spus că se vorbeşte prin oraş că nu ar fi adevărat ce susţine în legătură cu plagiatul... Domnule Armeanu, mi-a tăiat-o scurt, de ce nu vrei să mă laşi în pace ? Cui crezi că ar mai folosi acest adevăr şi mai ales cui ar mai conveni ? Chiar la noi în ţară sînt foarte mulţi adepţi ai lui N. Wiener. Mi i-aş face duşmani pe toţi. La ce bun ? Eu m-am împăcat cu soarta şi cu lumea. Ce să fac dacă aşa mi-a fost dat ? Eu am studiat principiile cibernetică într-o cameră, finanţat de greutăţi şi de griji, Wiener a studiat în laboratoare, finanţat de Rockefeller şi împrejmuit de tot felul de colaboratori pe care i-a plătit bine. Sigur că dreptatea va fi de partea celui mai tare. Te rog foarte mult, lasă-mă să rămîn un anonim. Mi-ar face o mare plăcere. Nu-mi pune lumea în cap, acum cînd nu mai am cine ştie cît de trăit. Am suferit foarte mult. Nu mai vreau.

Să fi trecut două săptămîni, poate trei, de cînd nu ne mai văzusem.

L-am întîlnit întîmplător şi în cursul unei scurte promenade mi-a spus : Crezi că mi-a fost uşor cînd am văzut că truda mea de-o viaţă este pusă la stîlpul infamiei şi scuipată de tot felul de nătărăi care nu ştiau bine nici tabla înmulţirii ? De felul meu, am fost un copil necăjit, părinţii mei erau oameni săraci, n-am avut bonă şi nu m-am născut în casă cu pian şi bibliotecă. Ne-am despărţit la un colţ de stradă, eu cu un gust amar în gură, doctorul cu promisiunea că mîine la ora zece ne vedem în faţa Casei de cultură pentru a realiza interviul.

Interviul a mers destul de greu din cauza firii sale dificile şi mai ales a faptului că nu reuşise să îşi pună ordine în hîrtiile cu care venise. Din cîte îmi amintesc, plictisit şi hărţuit de întrebări, mi-a propus chiar să renunţăm la acest interviu care „presimte că îi va aduce numai necazuri". Pînă la urmă a cedat rugăminţilor mele de a continua. După ce pusesem pe două coloane citatele din „Cibernetică" şi „Psihologia consonantistă", abia atunci am avut revelaţia deplină a unui mare savant. Odată scris şi bătut la maşină, am convenit cu redactorul şef al revistei „Tribuna", scriitorul D.R. Popescu, să-i trimit respectivei publicaţii pentru a fi găzduit într-unul din numerele sale. S-a publicat abia după cîteva luni. Aşa se face că am aşteptat pînă în vară, cînd într-o zi de vineri, ducîndu-mă la chioşcul de ziare din colţ, nu mică mi-a fost bucuria, răsfoind revista clujeană, care din ăcea zi avea să pună în circulaţie numele unui mare om de ştiinţă pe care l-a dat universalităţii un sat mic din Oltenia, Ştefan Odobleja. Am cumpărat mai multe exemplare pe care i le-am dus acasă într-un suflet. Nu-i mai trecusem niciodată pragul casei, de fapt nici n-o văzusem, decît de vreo două-trei ori, în treacăt ; o casă mică, ţărănească, năpădită de bălării. Am bătut la uşă. De undeva mi-a răspuns o voce, ca dintr-o cavernă. I-am spus cine sînt şi a deschis. I-am întins două exemplare şi am strigat, victorie. Nu-i venea să creadă. Se bucura ca un copil care primise un dar pe care şi-l dorea de mult. Cu o anume sovăială, pe care abia peste cîteva clipe aveam s-o înţeleg, mi-a făcut semn să intru în casă. În prima încăpere cîteva lăzi vechi, sparte, pe jos pămînt, un ghidon de bicicletă, ruginit, hîrtii îngălbenite de vreme, cîrpe, cărţi, şoşoni, tenişi rupţi, o roată, nişte pantofi purtaţi, o haină ruptă, trîntită peste un sac cu rumeguş şi multe alte lucruri aruncate de-a valma. În cea de-a doua cameră în care locuia şi în care scria, lucrurile nu stăteau deloc pe roze : un pat, un fel de-a spune pat pentru că în realitate era o improvizaţie din patru ţăruşi înfipţi direct în pămînt (pe jos acelaşi pămînt galben, ca şi în camera de alături) pe care înşirase cum se pricepuse nişte scînduri, o saltea de paie, o pătură cazonă, o pernă. Spre perete dinspre sud al camerei avea un taburet, o spirtieră, o lampă cu petrol, hîrtii, multe hîrtii. Am observat că nu avea în casă nici un bec la care să-şi scrie gîndurile. Mi-a spus că de mai mulţi ani încearcă să tragă două fire dar la cererile sale insistente nu a primit nici un răspuns. E destul de neplăcut, îmi spune cu părere de rău, uneori simt nevoia unei mîncări calde. Nu o am. Din cînd în cînd îmi mai permit „luxul" de a servi prînzul pe la cîte un bufet expres. De foarte mulţi ani trăiesc la periferia evenimentelor, duc viaţă de pustnic.

Dar redescoperirea lui Ştefan Odobleja abia începuse şi aici e locul să amintesc că cel care au semnalat în repetate rînduri destinul tragic al savantului severinean, relevînd în cadrul unei veritabile campanii de presă marea importanţă a **Psihologiei consonantiste**, au fost în mod constant redactorii revistei „Flacăra". Prin mijlocirea acestora, începînd cu primăvara lui 1974, doctorul Ştefan Odobleja a ajuns să cucerească interesul specialiştilor din România, care au început să studieze şi să revendice prioritatea ei absolută în domeniul ciberneticii.

O zi cu semnificaţie aparte a fost şi aceea din vara anului 1975, cînd l-am întîlnit întîmplător pe stradă. Era îngîndurat şi chiar supărat în acea zi. Mi-a spus că vine de la redacţia ziarului local „Viitorul", unde dusese un articol în care critica manualul de psihologie care se preda în licee. Părea dezamăgit. Printre altele mi-a spus că „specialistul" redacţiei în probleme de psihologie şi pedagogie, care în acea perioadă era student la f.f., în anul III, i-a spus că nu e posibil ca manualul respectiv să aibă erori, întrucît este elaborat de oameni deştepţi. În faţa unui asemenea argument, Şt. Odobleja nu a mai avut nimic de spus. În anul următor, Editura „Scrisul românesc" de la Craiova, l-a prins în planul de lucru cu o carte care se vrea o sinteză a gîndirii sale. Din motive al căror mister nu l-am dezlegat niciodată, apariţia acestei lucrări a fost aminată pînă în anul 1978. Trei ani. Neîngăduit de mult. Exasperat de faptul că este dus cu vorba, savantul m-a întrebat într-o zi dacă nu cumva editura face glume pe seama lui. Nu am ştiut ce să-i răsound, însă acum cînd conturile s-au încheiat, vin şi spun cu mîna pe inimă că Şt. Odobleja merita mai multă osteneală din partea acestei instituţii. Este dureros să afli că nici măcar pe patul de moarte nu i s-a pus în palmă cartea-semnal.

1978, vara e pe sfîrşite. Cîte-o pală de vînt aduce dinspre Dunăre miros de iarbă trecută. Mă întîlnesc cu ing. Şt. Odobleja jr. care îmi spune că bătrînul a fost ţintuit la pat de o boală gravă, că a întrebat de mine şi că ar vrea să mă vadă. A doua zi m-am înfiinţat la poarta casei, am bătut în uşă dar nu mi-a răsuns nimeni. Fusesem avertizat că nu se poate scula din pat; aşa că am intrat în linişte, am crăpat şi uşa de la camera în care un om mic, uscat de boală şi suferinţă, zăcea întins pe acelaşi pat improvizat şi insalubru. Era galben ca o lămîie. Dormea. Am închis uşa cu grijă, să nu-l trezesc şi am plecat. Peste vreo patru sau cinci zile a sosit Em. Valeriu de la revista „Flacăra", care m-a rugat să-l însoţesc pînă la casa marelui om de ştiinţă, fiindcă ar vrea să stea de vorbă cu el. Auzise că e bolnav. A mai binevoit să ne însoţească şi ziaristul Ion Şerban Drincea de la ziarul local. Datorită faptului că Şt. Odobleja nu mai primea pe nimeni în ultima vreme, din motive lesne de înţeles, i-am lăsat în curte pe oaspeţi şi am intrat în casă pentru a-i cere permisiunea să-i primească pentru cei mult o jumătate de oră. Cînd m-a văzut a tresărît. Ce bine că te văd, domnule. Am vrut să-ţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. După cum vezi, mai am foarte puţin de trăit, probabil două sau trei săptămîni. Am cancer la ficat. Mi s-a distrus celula hepatică. Firească, mi-am dat seama că totul e pierdut. Ce vorbe de încurajare poţi să-i mai spui unui om care îşi calculează pînă şi moartea ? În sfîrşit, îi fac să înţeleagă că afară aşteaptă Em. Valeriu de la revista „Flacăra" şi o cunoştinţă comună. Îmi spune că nu îi poate primi, că ziariştii se lungesc la vorbă şi se simte epuizat. Îi dau asigurări că nu va dura mai mult de o jumătate de oră.

Întrevederea nu a durat mult şi nici musafirii nu l-au obosit cu întrebări, dîndu-şi seama că nu e bine să îl sîcîie. S-au mulţumit mai mult să noteze în fugă ceea ce interlocutorul spunea. Începuse, la un moment dat, să ne povestească anumite întîmplări din război, destul de interesante prin dramatismul lor. Ne-a destăinuit o întîmplare cînd a fost la un pas de a fi împuşcat, scăpînd cu goană printr-o porumbişte. Am fugit deseul prin zăpadă, ne spunea, cam vreo cinci-şase km. Nu ştiu cum am putut să fac atîta efort. Am crezut că voi muri, dar n-am avut nimic.

Am părăsit camera, deşi doctorul ar mai fi vrut, probabil, să ne povestească încă multe peripeţii din viaţă. În drum spre hotel am hotărît să povestim totul tovarăşului prim-secretar, Iulian Ploştinaru. Ceea ce am şi făcut în aceeaşi zi.

A doua zi dau piept în piept cu profesorul Fl. Vlădica. E supărat foc pe mine, dar mai ales pe Em. Valeriu, căruia îi atribuie cuvinte pe care hîrtia n-ar putea să le suporte, oricît de aspră ar fi ea. Ni se impută că i-am scurtat viaţa lui Şt. Odobleja cu două săptămîni. Încerc să-i explic cum au stat lucrurile, dar el nimic, tună şi fulgeră despre impertinenţa lui Em. Valeriu de a teroriza ceasuri întregi un muribund. Pleacă de lîngă mine cu un cortegiu întreg de ameninţări. Nu ştiu ce să mai zic. Dealtfel n-am înţeles niciodată optica acestui Fl. Vlădica. N-am înţeles de ce ajunsese pînă acolo încît să pună monopol pe publicitatea Şt. Odobleja. Cu aproape un an înaintea morţii, vrînd să mai scriu cîte ceva despre ideile acestui om de ştiinţă, savantul mi-a spus că i-a interzis tov. Fl. Vlădica să mai dea vreo relaţie, întrucît în presă se face prea mult scandal. „Dumnealui a promis că o să-mi rezolve situaţia pe cale oficială, fiindcă presa nu a făcut decît să supere nişte oameni care ar fi putut să mă ajute". Mă întreb, ce interes a avut Fl. Vlădica să speculeze naivitatea şi buna credinţă a acestui om, al cărui nume, să fim serioşi, tot presa română l-a scos din praf şi mucegai şi nu referatele şi promisiunile lui Fl. Vlădica. Ce-ar fi să recunoaştem deschis că fără dăruirea, împinsă uneori pînă la patimă, a poetului Adrian Păunescu, astăzi numele lui St. Odobleja ar fi fost în continuare necunoscut publicului. Pesemne ar mai fi trecut cîteva generaţii pînă cînd opera sa ar fi fost pusă în drepturi, aşa cum se cuvine. Şi nimic nu mă nedreptăţeşte să cred că ar fi fost tot atît de posibil ca numele său să rămînă un strigăt, un mare strigăt în pustiu.

Şt. Odobleja s-a stins din viaţă în toamna anului 1978. A plouat mult în ziua aceea, dar de ploi şi de moartea acestui admirabil om, nu vreau să-mi mai amintesc.

★

P.S. Am citit de curînd că într-un oraş din apusul Europei pare-mi-se Lugano, se va înfiinţa o academie care va purta numele lui Ştefan Odobleja. Lecţia merită toată atenţia din partea noastră, dacă ne gîndim că în oraşul în care a trăit o viaţă, nici măcar o stradă nu-i poartă numele.

Dealtfel nu e singurul păcat pe care îl purtăm în privinţa lui Odobleja. Să nu uităm, există indivizi care au intrat în Academie, însăilînd povesti despre cibernetică, în vreme ce fondatorul ei nu a călcat nici măcar pragul acestei instituţii.

Publicistul Ion Stroe-Oancea: Crîmpeie de viaţă

Strămoşii lui au coborît din genunchiul carpatic în Ţara Mehedinţilor.

Se naşte în casa tatălui său Ştefan, ţăran mijlocaş. La şapte ani avea să treacă pragul casei părinteşti cu primele buchi sorbite la şcoala primară din satul Valea Izvorului.

Liceul lui Costescu avea să-i boteze în apele vii ale învăţăturii. Absolvă la cursuri de zi clasele gimnaziale.

Lipsit de sprijin material este nevoit să rămînă la vatra păscind, cu cartea-n mînă, vitele lui tătîne-său, pe culmea dealului Balotei şi pe rîrîşul pădurii Bistriţa. Se înscrie şi apoi termină cursul superior liceal. În cartea sa „Psihologia consonantistă şi cibernetică" avea să scrie : „Începînd din cls. a 2-a (VI) de gimnaziu am putut citi cărţi în limba franceză, ceea ce a contribuit mult la lărgirea orizontului meu de cunoaştere. Metoda prin care am învăţat franceză m-a condus spre metodologie şi cibernetică... Am avut ca profesor pe V. Chiriac. El ne-a pus să aruncăm manualele şi să ne cumpărăm în schimb dicţionare şi cărţi franceze pe care să le traducem singuri. Această metodă de meditare mi-a folosit mult şi am practicat-o cu entuziasm, reuşind, în scurt timp, să-mi însuşesc cuvinte. În clasă, profesorul organiza o întrecere în viteză şi calitate : el scria pe tablă cîteva fraze, pe care elevii le traduceau. Am participat cu mult elan la această întrecere. Cumulasem, de timpuriu, **multe noţiuni de logică şi psihologie...**"

De la şedinţele săptămînale ale cenaclului drobetan „Vlahuţă", plecam în doi ca-ntr-o altă dezbatere în prelungire pînă la casa din Decebal 72.

Ne aminteam de întîlnirea dintre noi de prin anii 1949—1950.

Eram atunci doi naufragiaţi ai soartei : el în casa părintească din Valea Hoţului, eu cel din cerdacul viei Gerveropolului de pe dealul Balotei.

După 1964 îl surprind la biblioteca „I. G. Bibicescu" citind sau scotocind la un teanc de cărţi ştiinţifice, dar nu mi se destăinuie nici atunci ca şi altădată că avea lîngă cartea sa de căpătîi „Cibernetica generalizată", „Fonoscopia" şi alte importante broşuri tipărite pe cont propriu, publicaţii cu caracter ştiinţific-profesional. Abia prin 1968 cînd îl revăd tot la biblioteca judeţeană cu două volume în franceză să le predea directorului V. Pîrvănescu îmi deapănă odiseea ciberneticii sale.

Încă din 1929 „metoda de transonanţă cu aplicare în toată semiologia" etala principiul de bază al ciberneticii în medicină. Explica legile transonanţei şi le enumera.

În preajma războiului şi-n plină conflagraţie (1938—1939) apare cartea „Psihologia consonantistă" şi este trimisă în ţările europene şi ale Americii — primul set din cele două volume. Restul rămase în depozitul tipografiei lugojene de sub auspiciile editurii pariziene Librairie Maloine, pînă la achitarea sumei tiparului.

E de reamintit faptul că în vara anului 1938, fiul tipografului Schilinger din Lugoj, venit de la Londra, să-şi petrecă vacanţa lîngă părinţii săi, fiind economist, i-a plăcut cartea (primul volum), recomandînd-o călduros cercurilor intelectuale londoneze. Iar medicul Joseph Neumann, de la Paris, originar din Lugoj, cu care dr. Ştefan Odobleja se consfătuise, în vara anului 1937, după congresul internaţional de medicină militară, ţinut la Bucureşti, asupra titlului cărţii Psihologia consonantistă, aflată în manuscris, acesta i-a sugerat un altul... La congresul militar, unde Odobleja prezentase „Fonoscopia", obţinînd premiul „Dr. general Papiu Alexandru" pe 1935, i s-a promis transferarea de la Lugoj la Spitalul militar Bucureşti.

Coşmarul războiului, căderea Austriei, prigoana evreilor, instituţii prăbuşite o-menire învălmăşită. Doctorul Odobleja prins hainei militare va trebui să se pregătească de front. În cinci ani fusese purtat prin garnisoane : Soroca, Bălţi, Rădăuţi, apoi Dej, Cluj, Tg. Mureş. Între timp apar recenzii atît în revistele româneşti de specialitate cît şi în America, asupra Psihologiei consonantiste, recte cibernetica generalizată. Ele, gîndurile, ideile şi experimentele din această carte, mocneau în laboratoarele din Harvard. Ca odată, pustiul războiului să înceteze, ele renasc sub denumirea de Cibernetică, elaborate (sic) de către un grup de specialişti în frunte cu matematicianul Norbert Wiener, în anul 1948.

Tîrziu, cînd valul ciberneticii bate dincoace de Atlantic (1968) şi-şi vede Odobleja ideile în cartea lui Wiener, autorul Psihologiei consonantiste, însingurăticul ieşe din chilia sa din Decebal 72, rupe crusta tăcerii. La cîteva scrisori adresate unor personalităţi ştiinţifice româneşti nu are nici un răspuns. Doar în presă şi-au găsit ecoul plîngerile sale. Ba s-a găsit un Nicolae Mărgineanu, fost student al lui Wiener la Harvard să-l complezeze şi mai mult. Alţii să-l deruteze.

Se uitase şi de Psihologia consonantistă, recenzată încă din 1936 (la primul volum) de reviste româneşti — între care şi „Însemnări ieşene" IV/1938, vol. X nr. 5, p. 402—403 ; şi străine printre care „Psychological Abstracts" (S.U.A.) nr. din ianuarie 1941 p. 59—60, sub semnătura lui S.M. Strong, cu precizarea că recenzentul deşi nu citise lucrarea lui Odobleja în original, a scris articolul după alte semnalizări recenzuale.

Reflex al zbaterilor lui Odobleja pînă la Congresul internaţional de cibernetică şi sisteme ţinut la Bucureşti în 1975 apare şi conţinutul unei scrisori din partea surorii dr. Joseph Neumann, anume Marika, profesoară la Timişoara : „Vă comunic adresa fratelui meu dr. J.N., 43, rue Gazan 75 014, Paris. Fratele meu s-ar bucura, dacă dvs. i-aţi scrie. Vara trecută ne-a povestit de dvs. şi mi-a spus că psihologia dvs. a deschis drumul spre aplicarea metodelor moderne de cibernetică în acest domeniu şi că este prima lucrare în acest sens. Data, 3 martie 1975 ss M. Neumann".

De asemenea, povedăm o altă scrisoare din partea dr. Ion Negru din Bucureşti : „Mult stimate dr. Odobleja, neamţul din Lugoj, pe numele său complet dr. Iosif Willer, a fost un intelectual muzician pasionat, bine cunoscut şi cu Enescu (e vorba de George Enescu), cu întinse relaţii în lumea germană. El semnează cu titlul de doctor articolele sale de critică şi cronică muzicală, dar nu am putut afla dacă a fost medic sau avocat (în Transilvania şi avocaţii aveau obiceiul să se împodobească astfel : pe timpul ungurilor se spunea că din zece intelectuali aflaţi la o masă, cinci erau doctori). Dacă Willer a fost medic este imposibil să nu fi luat cunoştinţă de cartea dvs. apărută la Lugoj. Dar chiar dacă nu ar fi fost doctor (medici Lugojul cu tipografiile sale (mi se pare că funcţionau două atunci cînd a apărut cartea dvs.) a fost un centru de tradiţie culturală germană, cu ecou permanent şi sigur şi în bibliotecile Vienei.

După conferinţa pe care aţi ţinut-o la noi la Istoria Medicinii eu sînt convins că lucrarea dvs. a ajuns în mîinile cibernetîcienilor apăruţi ulterior. Dar din păcate pentru cultura noastră românească (ca şi la Paulescu, cu insulina şi ca Aurel Babeş (retinem Victor B. n. N.) cu citodiagnosticul cancerului colului uterin) dvs. nu aţi avut norocul să beneficiaţi de reţeaua de relaţii şi mai ales de propaganda de stil american, foarte întinsă şi foarte bine minuţită de străini. Cu distinsă preţuire (ss) I. Negru".

Cu ocazia octogenatului naşterii savantului român despre care prof. dr. doc. V. Săhleanu scria în „Flacăra" că la „vîrsta optimă a creaţiei Şt. Odobleja îşi tipărea ampla lucrare enciclopedică Psychologie consonantiste la 36 ani, punînd în felul acesta — dună cum se ştie — bazele ciberneticii" atît la Lugoj cît şi la Drobeta-Turnu Severin s-au deschis o serie de conferinţe. Iar simpozionul se va ţine în ambele oraşe în septembrie anul acesta.

Gala Flacăra 500 continuă

În noua cetate a oțelului

Continuînd seria de manifestări incluse în Gala 500 Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C., condus de poetul Adrian Păunescu, a fost oaspetele iubitorilor de muzică și poezie din noua și marea cetate a oțelului românesc, municipiul Călărași.

Noul turneu din Gala 500 a început de fapt în momentul cînd în autocarul aflat în fața Redacției Flacăra au sosit următorii membri ai cenaclului : Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, George Nicolescu împreună cu soția sa Geta Nicolescu, Ducu Bertzi, Mircea Vintilă, Gil Ioniță, Arpad Domokos, Victor Socaciu, Gil Dobrică, Marian Corjos, grupul „Ecoul" (Sorina Feier și Magdalena Finna), „Mesaj" (Lucian Popescu, Dan Covelanu, Șerban Chiasan și Ștefan Richard), „Continentul" (Nicolae Enache, Alexandru Zărnescu, Teodor Mazilu și Romeo Beianu). Ajunși cu întîrziere la sala sporturilor membrii cenaclului, ca întotdeauna, și-au cărat și montat în grabă aparatura de sunet, reușind ca în mai puțin de 25 minute să asigure începerea spectacolului exact la ora anunțată, adică 18,00.

Pentru că în ultimele cronici ale manifestărilor noastre s-a scris pe larg despre repertoriul membrilor cenaclului nu voi face și acum o trecere în revistă a continutului fiecărei apariții în scenă. N-au lipsit, desigur, cîntecele și poemele care, lansate de tinerii creatori — membri ai cenaclului — și devenite bunuri de larg consum în circuitul de valori al muzicii, tîrîie spre o „Fonotecă de aur" a Cenaclului Flacăra. Chiar în această seară grupul feminin „Ecoul" a lansat două excepționale piese a căror carieră — după cum apreciau unii membrii mai vechi ai cenaclului — vor îmbogăți lista de aur a cîntecului tînăr. Să consemnăm deci azi, 3 aprilie 1982, lansarea cîntecelor „Din copilărie" și „Cireșul" (amîndouă pe versuri de Adrian Păunescu și muzica scrisă de Sorina Feier și Magdalena Finna) și vă propunem să urmărim împreună, în timp, drumul lor în lunga listă a topului muzicii tinere.

Un moment deosebit al spectacolului — prin readucerea în memoria celor prezenți a cîtorva fapte de spirit l-a constituit omagierea spontană în cadrul Cenaclului Flacăra a tovarășului Alexandru Ionescu, actualmente secretar al Comitetului județean Călărași al P.C.R. care, în perioada cînd a fost director general al Radioteleviziunii române, a arătat o reală înțelegere față de arta tînără, promovată consecvent în emisiunile Radioteleviziunii. De altfel atît de urmărita emisiune Radio Cenaclu a muzicii tinere s-a născut atunci. De asemenea acestei permeabilități la spirit i se datorează readucerea în patrimoniul cîntecelor de masă a unor cîntece pe nedrept lăsate uitării, dar păstrate cu sfințenie de unele coruri sătești cum ar fi cele de la Bocșig, Buteni (jud. Arad) și Finteușul Mare (județul Maramureș).

Cu un tren de seară — frecvenții noștri cititori au și înțeles deja — a sosit actorul Mihail Stan, reîntregind lista membrilor cenaclului, dar și un spectacol care nu poate fi inclus decît între cele foarte bune. La ora 22,45 a debutat în cenaclu învățătoarea Polixenia Ionescu care cu o voce curată și plăcută a interpretat „Valsul rozelor" și „La Suceava în cetate", cîntece din repertoriul lui Tudor Gheorghe.

Mulțumim și pe această cale pentru șansa pe care ne-au oferit-o de a ne întîlni cu prietenii muzicii și poeziei din aceste locuri, gazdelor noastre Comitetului județean Călărași al P.C.R., primului secretar, tovarășul Vasile Martin. Un cuvînt bun pentru tinerii reprezentanți ai organizației de tineret de aici care deși au avut puțin timp au reușit să organizeze și să creeze un cadru ferice, acestei manifestări. Din dragostea față de oamenii acestor locuri și din respectul față de munca și eforturile lor pentru a face din municipiul Călărași unul din orașele de referință ale industriei românești, spectacolul a început cu cîntecul „Colindul Dunării", cîntat de Vasile Șeicaru (versuri Paul Tutungiu) și s-a încheiat pe acordurile cîntecului „Oțelul" cîntat de toți membrii Cenaclului Flacăra :

Ca să vă fie mîine bine vouă
Ni-i nouă uneori mai greu acum
Ca țara să mireasă-a casă nouă
Noi astăzi mai răbdăm miros de fum

VICTOR SOCACIU ■

„Bun venit, aprilie!"

Să-mi fie iertată îndrăzneala de a fi copiat, pentru un subtitlu al cronicii de cenaclu, titulatura unui cîntec pe care l-am ascultat la radio marți dimineața, în deschiderea emisiunii „Curierul melodiilor". Dar cîntecul m-a frapat din primele clipe ale derulării sale, știut prin nevinovăția aceluia care l-a „gîndit" și l-a așternut pe portativ, cît mai ales prin incredibila naivitate a unui text (dacă-l putem numi și așa) căruia „avizații" în materie l-au acordat girul pentru a fi difuzat spre bucuria mai multor milioane de ascultători suficient de răbdători. Și chiar dacă măiestria prezentatoarei a suplinit, parțial, „rodul colaborațiunii" dintre compozitor și textier, nu m-am putut stăvili gîndul că prea lesne se dă cale liberă unui tren ce transporta balast pe o linie de cale ferată principală, în timp ce trenurile de marfă sînt așteptate pretutindeni în gări, nevoite fiind să treacă baraje ce uneori se ridică anevoie.

Să revenim însă, să spunem bun venit aprilie, cenaclul nostru a pornit din nou în primele zile ale acestei luni, pe drumuri limpezite de ploi și luminate de soare, a venit, sau a revenit printre prieteni, a străbătut distanțe mari, ce au culminat în aceste zile cu lungul drum pînă la... Slobozia ! Și dacă slobozii oameni din acest oraș atît de primitor s-au dovedit a fi receptivi la fiecare cîntec, în fiecare clipă, de ce să nu promitem că îi vom vizita din nou, cu aceleași gînduri bune pe care la rîndul lor le-au exprimat în cuvinte puține așternute pe file rupte din agende, pe colțuri de ziar și chiar pe bilețele de intrare. Iată, de pildă, conținutul unui asemenea bilețel adresat conducătorului cenaclului, poetului Adrian Păunescu : „Azi, 4 aprilie, se împlinesc 38 de ani de la primul bombardament îndreptat asupra Țării Românești. Exact după 38 de ani, Cenaclul Flacăra aduce cel mai autentic omagiu păcii. V. Mihai"

Dar bilețelele au fost multe, iar cîntecele la fel. Ceea ce ar fi de consemnat în mod special, ar fi însă faptul că în cenaclu și-au aflat locul cuvenit atît creații aparținînd muzicii tinere, cît și romanțe, cîntece populare, colinde, cîntece prezentate în limba maghiară, în ebraică. De pildă, după momentele de profundă emoție pe care actrița de rară sensibilitate Rosina Cambos a reușit să le creeze în spectacolul din 4 aprilie, a mai sosit un bilet : „Ascultîndu-o pe Cambos cu „Șalom Alchem" (N.N. „Pace tuturor") faceți public faptul că inima mea este alături de toți evreii care au avut de suferit în război în special alături de Oliver Lustig fostul Häftling de la Birkenau. Ne bucurăm că avem libertatea să luptăm ca lumina să învingă întunericul. Gheorghe Constantinescu".

Oare ce-și poate dori mai mult o inimă după al cărei ritm își reglează pulsul alte cîteva sute ? Și nu o putem să spunem, în final, cu o dezarmantă simplitate „bun venit, aprilie" ?

CONSTANTIN BALACCIU ■

George Necula și Dorin Ivan sau ce urme mai lasă cenaclul

Cei doi sînt George Necula și Dorin Ivan, bine cunoscuți fotoreporteri din Buzău. După recentul spectacol al Cenaclului Flacăra în acest municipiu, din partea ultimului am primit scrisoarea de mai jos :

Vă trimit aceste fotografii din seara petrecută la Buzău, împreună cu cîteva precizări :

1. George Necula este „fotoreporterul" avînd din partea gazetei „Viața Buzăului" delegații permanente și paginile ziarului deschise.
2. O.N. vrea de fapt funcția-scaunul de fotoreporter.
3. Prin diferite mijloace caută să mă discrediteze și în mare parte a reușit.
4. La primul spectacol, cînd el vă fotografia, eu eram la Conferința municipală de partid, neputînd fi prezent.

Tot ce vă pot zice este că frazele apuse de dumneavoastră cu privire la „fotoreporterul" George Necula (de altfel bun artist fotograf) mi-a produs mari neplăceri în momentul în care mă pregăteam pentru examenul de la ziaristică.

Vă mulțumesc și vă felicit pentru succesul avut în Buzău !
Cu stimă, Dorin Ivan, fotoreporter la gazeta „Viața Buzăului"

Publicînd două din fotografiile trimise, așteptăm cu interes replica partenerului de întrecere

Gala Flacăra 500 continuă !

După o scurtă întrerupere GALA 500 continuă după următorul program : IAȘI – 9 aprilie, BOTOȘANI – 10 aprilie, PUTNA (orele 12) și SUCEAVA (orele 18) – 11 aprilie, FĂLTICENI – 12 aprilie, PAȘCANI – 13 aprilie, ROMAN – 14 aprilie, PIATRA-NEAMȚ – 15 aprilie, BACĂU – 16 aprilie.

În afara celor anunțate, toate spectacolele vor începe la orele 18,00. Manifestările de la PUTNA și SUCEAVA vor fi dăruite zilei de 12 aprilie cînd se vor împlini 525 DE ANI de la ridicarea lui ȘTEFAN CEL MARE pe tronul MOLDOVEI.

Galați 500. Bis!

Dunărea încărcată de gînduri și flori furate la spartul nopții aduce lin, pe valurile născute din mîngîierea lunii, noutăți ale cuvîntului și inimi iubite și fericite, nu totdeauna, în vălmășie cu tinerețea și frumusețea cu miros moldav.

Pornind încărcați de vreme, cei 38 de mușchetari ai ordinului dăruirii totale față de cultură și actul artistic mărșăluiesc prin colbul timpului, către locul de închinăciune al celui mai măreț dintre Mușatini, Domnul a toată Moldova, Ștefan cel Mare.

A cîta oară la Galați ?

De cîte ori le este oamenilor foame de înalt, de cîte ori tinerii sînt tineri și viața va fi învățată în lumina ei firească. „Pentru cei din față și din înăuntrul dumneavoastră, priviți în jur, oameni, și veți descoperi în albastrul infinit al tinereții un cîntec, o glumă, o baladă, o snoavă... un om. Un om bun care nu și-a umplut inima decît cu voi, un om care nu va gusta niciînd amarul suc al bătrîneții, un om care nu va uita niciodată „micuța" Sală a sporturilor și culturii încărcată cu caste voastre suflete. Bun venit în castelul nostru !"

Este minunat ! Este formidabil cum sînt tinerii noștri, cum sînt acei elevi ai liceelor „Al. I. Cuza" și Filologie-Istorie, cocsarii, oțelarii, furnaliștii Combinatului siderurgic și toți oamenii Galațiului care au așternut cu simțirea lor cuvintele de slavă, pentru ei înșiși și a ceea ce se făurește în noi.

Ritmul inimii se conjugă fericit la toate timpurile cu genurile diverse ale muzicii și poeziei, care înfloresc frumos mirositor în culori cum numai primăvara știe să le brodească.

Fișa personală a Cenaclului Flacăra din această seară, 8 aprilie 1982 cînd ziua cocoțată pe vîrfurile copacilor, năucă încă, se lasă greu alungată, este simplă, omenească, deschisă la citire oricui.

Sala sporturilor din Galați este acum o grădină în care roadele crescute sînt între 3 și 60 de ani, vîrstă la care nimeni — și nu este o întîmplare — nu este pensionarea pentru limită de vîrstă. Ba mai mult, ciorchini de participanți se țin de ce apucă, unii chiar de parașute, care la un moment dat devin amenințătoare : „Stimate tovarășe Păunescu, sîntem un grup de parașutiști care la fiecare întîmplare din Galați am fost nevoiți să ne batem pentru locurile pe care stăteam. Și n-au fost de fiecare dată fantastic de comode. Cel mai lejer am stat pe scări ! (Scaune nici măcar nu îndrăznim să visăm) Despre bilete nu mai vorbim, pentru că am alergat cu 6–8 zile înainte. Tinem să vă aducem la cunoștință că dacă... următoarea întîmplare nu va avea loc pe stadion ne vedem siliți ca pe viitor să ne înghesuim mai departe în Sala sporturilor".

Întîmplările de muzică și poezie au o primăvară perpetuă și sînt înconjurate de însăși iubirea tinerilor, de dorința lor de a exista în Lumină, Luptă, Libertate.

Dunărea poartă ceața istoriei, învăluind mituri bătrîne de adevăr ale întregii Moldove, cu șuvoi de lacrimă baladă, fir bălan țesut la eternitatea locului de veci al lui Ștefan cel Sfînt, la Putna. „Doamne a toată Moldova, / Nu te-am făcut de rușine, / Sufletul nostru te cheamă, / Are nevoie de tine. / Iată-ne aici toți plăieșii / Iar un poet mai înginâ / Tragic din clopotul Putnei / Tainica doină română."

La Galați, grupul „Ecoul" a prezentat în primă audiție cîntecele : **Iubește-mi mîinile**, versuri Elena Farago și **Cîntăm pentru voi**, versuri Adrian Păunescu, primite în furtună de aplauze.

Ora 2,21 ziua de 7 aprilie a anului 1982 Se sting triste luminile Sălii sporturilor din Galați. Spectacolul s-a terminat.

GIL IONIȚĂ ■

(Ați citit cronicile 518, 519, 520)

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. interioare: Secția social-politică și științifico-economică **Nicolae Grigore-Mărășanu,** Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Gola, Adrian Dohotaru) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt **(Ilie Purcaru,** Victor Niță, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești **(Răzvan Bărbulescu,** Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto **(Ovidiu Ioanițoaia,** Dan Bîlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaccu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) – 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE** – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE** – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** – 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză — un eveniment de o deosebită importanță în cronica relațiilor de prietenie dintre popoarele român și chinez

- Pavană pentru un rulment defunct (pag. 5)
- STOP-CADRU LA FILIPEȘTII DE PĂDURE (pag. 6–7)
- DOUĂ PUBLICAȚII LA ÎNTÎLNIREA CU SFERTUL DE VEAC (pag. 12–13)
- Certificatul de suflet (pag. 19)

„Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie? Nu ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții și se simte străin în lume? Fără nici o îndoială că așa ar fi..."

NICOLAE CEAUȘESCU

În căutarea străbunilor și a izvoarelor de înțelepciune și vitejie ale neamului, urmînd nobilele îndemnuri ale conducătorului statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a fost prezent, duminică, 11 aprilie 1982, împreună cu mii de cetățeni, la Putna, la mormîntul marelui Ștefan, de la a cărui urcare în scaun se împlineau 525 de ani

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Fii liniștit, Măria-Ta!

Mii și mii de oameni adunați duminică, la orele prînzului, la Putna, aveau o lumină pe fețe. Aveau cea mai curată lumină pe care o pot purta și iradia oamenii, lumina iubirii de țară, lumina credinței în nemurirea patriei și în necontenirea actelor de ctitorie ale celor viteji și buni. Cenaclul Flacăra a venit la Putna pentru că au venit la Putna, întîi de toate, la ceasul sorocit, oasemintele lui Ștefan. Și pentru că au venit la Putna, în veacul trecut, marii noștri înaintași, Eminescu, Ciprian Porumbescu, Slavici, A.D. Xenopol, Mihail Kogălniceanu, G. Dem. Teodorescu, Gr. Tocilescu. Și a venit la Putna dintr-o datorie. Mărturisesc deschis că, luat cu vîrtejul treburilor zilnice, aș fi uitat, poate, de acest moment, dacă un activist de partid, Alexandru Crihană din Vrancea, nu mi-ar fi amintit acum vreo lună și jumătate că pe 12 aprilie se împlinesc 525 de ani de la bătălia de la Doljești și de la înscăunarea lui Ștefan cel Mare, ca domn a toată Moldova. Firește, Ștefan nu a fost întîi cel Mare și apoi domn. Ci întîi domn, ostean și patriot și apoi a fost numit de cei ce l-au înțeles Ștefan cel Mare. Acest neasemuit bărbat din istoria neamului odihnește la Putna. Noi, cei de azi, fie că sîntem muncitori, fie că sîntem țărani, fie că sîntem cărturari, trebuie să trecem din cînd în cînd pe la mormîntul lui. De acolo ne va veni mereu acea putere în stare să ne îmbărbăteze și în stare să ne facă să visăm la mereu mai binele patriei. Să visăm activ, să visăm tranzitiv.

O oră, de la 12 la 1, în mănăstirea Putna, la mormîntul celui mai mare voievod al moldovenilor, în mormîntul unuia dintre incomparabilii ctitori de patrie, Cenaclul Flacăra a depus jurămînt față de Moldova lui Ștefan, față de fapta lui Ștefan, față de jertfa lui Ștefan, față de visul lui Ștefan, față de România de azi a lui Nicolae Ceaușescu, față de fapta lui Nicolae Ceaușescu, față de jertfa de fiecare zi a cîrmaciului nostru, față de visul de fiecare clipă al celui ce ne conduce. Am cîntat „Trăiască libertatea, trăiască România, / Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul, / Trăiască România, trăiască Tricolorul!". Și totul cu șoapta bărbătească pe care ne-o impunea atît situația noastră de oameni aflați la ei acasă, cît și situația noastră de oameni aflați într-un lăcaș sfînt. Am văzut atunci oameni plîngînd. Țăranul moldovean multiplicat în zeci de fețe acolo, în neîncăpătoarea mănăstire a Putnei, dar și oameni veniți de pretutindeni din țară, gazdele noastre pline de o sfielnică măreție, totul se lumina dinăuntru de acea lumină care se afla și pe fețele celor de afară — lumina dragostei față de țară. Poate vă voi mai povesti cum a fost acolo, așa, mai în detaliu, pentru că acum sînt încă răpus de emoție și cutremurat de gîndul că un noroc al destinului mi-a dat în biografie acești ochi, să văd mormîntul lui Ștefan la 525 de ani de la înscăunarea sa și să fiu alături de minunații mei prieteni de fiecare zi și de fiecare cenaclu, obosiți îngrozitor cum sîntem, și alături de marii mei contemporani, poeții Ioan Alexandru și Ion Horea, lîngă mormîntul lui Ștefan la 525 de ani de la victoria sa decisivă și simbolică în ce privește viitoarea unitate națională.

Astfel s-a desfășurat a 525-a manifestare de poezie și muzică a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

Fii liniștit, Măria-Ta! Mii și mii de oameni erau afară de dragul țării lor și de dragul acelora ce au știut și știu s-o conducă să treacă de zbucium și să ajungă la fericire. Dacă nu cumva fericirea e chiar zbuciumul. Fii liniștit, Măria-Ta! Afară unde am cîntat apoi, fagii se legănau și brazii se văitau. Și-a fost și furtună, și-a fost și soare, au fost de toate cîte le-ai avut Măria-Ta în viață. Apoi un cer senin a izvorît peste întreaga Bucovină și peste întreaga Moldovă, din Voronețul care te invocă mereu. Fii liniștit, Măria-Ta, care te-ai zidit la hotare cu pieptul și care ne-ai lăsat testament să nu ne dăm țara nimănui, niciodată. Fii liniștit, Măria-Ta! România există!

ADRIAN PĂUNESCU

Un nou moment important în întărirea prieteniei şi colaborării româno-chineze

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU,

Plecarea de pe Aeroportul internaţional Otopeni

Desfăşurată într-o atmosferă cordială, de deplină înţelegere, stimă şi respect reciproc, care caracterizează în mod tradiţional bunele raporturi dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre ţările şi popoarele noastre, recenta vizită oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Populară Chineză — efectuată la invitaţia Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez şi a Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze — reprezintă un nou moment important în întărirea prieteniei şi conlucrării româno-chineze.

Întregul program al vizitei, în cadrul căreia locul central l-au deţinut convorbirile oficiale dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Hu Yaobang, preşedintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, au evidenţiat dorinţa comună de a conferi noi dimensiuni relaţiilor multilaterale româno-chineze, de a găsi noi căi şi posibilităţi pentru amplificarea colaborării şi conlucrării dintre ţările, partidele şi popoarele noastre.

Pe această linie, în cadrul dialogului la nivel înalt cele două părţi şi-au exprimat hotărîrea de a extinde şi adînci şi mai mult relaţiile bilaterale, pe baza principiilor stimei şi respectului reciproc, independenţei şi suveranităţii, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc şi întrajutorării tovarăşeşti. S-a subliniat că există largi posibilităţi ca prin eforturi comune, să fie amplificate şi diversificate colaborarea şi cooperarea economică, tehnico-ştiinţifică, culturală şi în alte domenii de interes reciproc. În context, a fost evidenţiată necesitatea de a se acţiona în continuare pentru ca şi relaţiile economice să se ridice la nivelul bunelor relaţii politice care se dezvoltă între cele două ţări. Au fost, de asemenea, puse în evidenţă noi posibilităţi de a intensifica contactele politice şi schimbul de experienţă pe linie de partid şi de stat.

Fiind abordate o serie de probleme ale situaţiei internaţionale actuale, s-a subliniat că în prezent, mai mult ca oricînd, popoarele trebuie să-şi unească eforturile şi să treacă la acţiuni hotărîte în vederea opririi cursului periculos al evenimentelor spre confruntare şi război, pentru a se pune capăt agravării situaţiei internaţionale şi a se trece la reluarea şi dezvoltarea politicii de destindere şi pace, de colaborare şi respect al independenţei naţionale. Relevîndu-se că imperativul cel mai arzător al zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, şi în primul rînd de dezarmare nucleară, a fost evidenţiată necesitatea ca soluţionarea tuturor problemelor să se facă exclusiv pe cale paşnică, prin tratative. S-a subliniat, de asemenea, importanţa luptei pentru lichidarea subdezvoltării, a marilor decalaje dintre ţările bogate şi ţările sărace, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale. În acest context a fost exprimată dorinţa celor două părţi de a dezvolta şi mai puternic în viitor buna colaborare dintre România şi China pe planul vieţii internaţionale, de a acţiona tot mai strîns împreună, în sprijinul afirmării politicii de

ÎMPREUNĂ CU TOVARĂŞA ELENA CEAUŞESCU, ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

pace, de destindere şi colaborare internaţională.

Vizita a prilejuit şi exprimarea unor elogioase aprecieri la adresa realizărilor ţării noastre în construcţia socialistă, a eminentei personalităţi a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Astfel, în toastul rostit la dineul oficial, tovarăşul Hu Yaobang a spus : „Tovarăşul Nicolae Ceausescu este un prieten vechi, care se bucură de stima profundă a poporului chinez... Sub conducerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a Partidului Comunist Român, poporul român înaintează cu fermitate pe calea socialismului. Aţi înregistrat o grandioasă dezvoltare în toate domeniile construcţiei socialiste. Apăraţi cu fermitate suveranitatea de stat şi demnitatea naţională. În activitatea internaţională sînteţi împotriva dreptului forţei, apăraţi pacea lumii şi cauza progresului omenirii. Această poziţie principială fermă şi spiritul eroic neînfricat ale partidului şi poporului român se bucură de aprecieri elogioase din partea ţărilor şi popoarelor iubitoare de pace din lume". Arătînd că în dezvoltarea bunelor relaţii de prietenie şi colaborare dintre România şi China un rol remarcabil l-a avut dialogul tradiţional româno-chinez la nivel înalt, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi-a exprimat satisfacţia de a se întîlni şi a purta convorbiri cu tovarăşul Hu Yaobang, în vederea găsirii unor noi căi şi modalităţi menite să asigure extinderea în continuare a colaborării dintre partidele, ţările şi popoarele noastre.

Dorinţa comună de a dezvolta şi mai mult relaţiile româno-chineze a fost cu pregnanţă reliefată de cei doi conducători. „Noi apreciem — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că există toate condiţiile ca prin eforturi comune, raporturile româno-chineze — întemeiate trainic pe principiile socialismului, pe deplină egalitate, stimă şi respect reciproc — să cunoască, în continuare, o puternică înflorire, pe măsura posibilităţilor sporite pe care le creează dezvoltarea economico-socială a ţărilor noastre. În cadrul acestor raporturi, acordăm o deosebită importanţă dezvoltării şi diversificării colaborării economice, promovării unei largi cooperări în producţie, în realizarea de obiective industriale, în valorificarea unor resurse naturale şi în alte domenii de interes comun". La rîndul său, tovarăşul Hu Yaobang a spus : „Este necesar să folosim actualele întîlniri pentru a studia şi explora împreună, în spiritul sprijinului şi înţelegerii reciproce, noi căi de colaborare şi pentru a stabili ţeluri temeinice pentru colaborarea noastră. Dezvoltarea continuă a colaborării noastre în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii va stimula puternic bunăstarea şi prosperitatea celor două ţări".

Înscrînd o nouă pagină luminoasă în cronica relaţiilor româno-chineze, noua vizită oficială a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Populară Chineză este menită să contribuie la întărirea şi dezvoltarea tot mai intensă a legăturilor de strînsă prietenie, de colaborare multilaterală şi solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză, dintre popoarele român şi chinez spre binele reciproc, al cauzei păcii, socialismului şi progresului în lume.

ION CODRU ■

„Noi apreciem că există toate condiţiile ca, prin eforturi comune, raporturile româno-chineze — întemeiate trainic pe principiile socialismului, pe deplină egalitate, stimă şi respect reciproc — să cunoască, în continuare, o puternică înflorire, pe măsura posibilităţilor sporite pe care le creează dezvoltarea economico-socială a ţărilor noastre"

NICOLAE CEAUŞESCU

La Tîrlele Filiu, telefonul sună în gol

Satul Tîrlele Filiu a început din inima primului om întîlnit pe uliţele sale care ne-a spus bună ziua. Altfel, trebuie ştiut că satul acesta se află prins cu toate rădăcinile sale în Bărăgan, în judeţul Brăila, şi că aparţine de comuna Ianca. Ianca este o comună mare şi de la o vreme luptă cu ambiţia ei de a deveni oraş. Un oraş agroindustrial, cum se zice.

Oricum, printre motivele care ne-au îndemnat să mergem de acolo mai departe n-au stat atît de mult în cumpănă cele care ţineau să ne îndepărteze de Ianca pe cît au stat cele care ţineau să ne apropie de Tîrlele Filiu. Am trecut, aşadar, printre blocurile ridicate în centrul viitorului oraş, pe sub nişte balcoane de sticlă avînd culoarea infernală a indigoului, şi-am mers către Tîrlele Filiu ca înspre un pridvor din ai cărui cuprins lumina Bărăganului socoteam că ni se va arăta cum era ea de fapt, adică aurie şi caldă şi limpezită de iarba nouă a primăverii. Drept ar fi să mai recunoaştem că, pe cînd ne îndepărtăm tot mai mult de ele, către Tîrlele Filiu, nu ne-a fost teamă nici măcar o clipă că se va întîmpla ca la Tîrlele Filiu oamenii să ne vorbească aşezînd între ei şi noi un teanc de hîrtii. Dincolo de cifrele care se schimbă şi ele acum, în primăvară, de la o zi la alta, şi pe care lesne le-am fi putut stringe pe ata înnodată a cîtorva cuvinte, părea mai important să putem spune că satul pe care-l căutam a început nu de la tabla indicatoare pe care scria Tîrlele Filiu ci chiar din inima primului om care, pe uliţele acelui sat, ne-a spus bună ziua.

Munca îşi are statuile ei, în om, nu alături

Sînt aşezări de oameni spre care începi să călătoreşti chiar din clipa cînd le-ai întrezărit numele înscris pe o hartă şi spre Tîrlele Filiu am călătorit vreme de cîţiva ani buni, dar am ajuns acolo abia la amiaza zilei de 30 martie 1982. Şi aşezarea de oameni numită Tîrlele Filiu, destul de neobişnuit ca să te pună pe gînduri, s-a arătat a fi ceea ce îmi şi închipuisem că este : un cadrilater de un kilometru pe un kilometru, tivit cu o liziera prăfuită de salcîmi şi aşeziat dinspre toate punctele cardinale de imensitate, de singurătate, iar uneori numai de potrivnicie de-a dreptul. Oare ce s-a întîmplat în lume la 30 martie 1982? Probabil ateriza într-un deşert naveta spaţială Columbia. În aceeaşi zi, la Tîrlele Filiu, gospodarul Ştefan Căpăţînă călca apăsat uliţele paralele şi drepte ca luminarea ale satului, după un buldozer încăpăţînat să netezească valurile de noroi înghe ţate din toamnă în creste şi goluri sub care căruţa dă să se rupă sub tine. După vacarmul buldozerului, după pasul apăsat al lui Ştefan Căpăţînă, uliţa începea să semene cu o arătură şi dincolo, unde privirea aluneca în cîmpiile fără margini, arătura părelnică se mistuia în arătura adevărată, ca un piriu într-un fluviu şi apoi într-o mare, grasă ca un unt, ademenitoare ca o promisiune.

Satul s-a întemeiat prin 1924, ţăranul lui bătîndu-se după o căpătuire cu pămînt a celor mai săraci dintre ţăranii Munteniei, răriţi fără milă în războiul din '16. Şi a fost o iluzie că rămînînd mai puţini li se va face o parte mai mare. Dar s-au mulţumit şi cu ce au primit. Cei mai mulţi s-au tras aici de pe meleagurile Buzăului şi cam toţi cei săriţi peste şaizeci de ani sînt născuţi prin comunele de sub munte. Însă fiii şi nepoţii celor dintîi aici au văzut lumina zilei, la Tîrlele Filiu, şi, desigur, aici vor rămîne, în ciuda ademeniriior timpului. Unde a fost cîndva o tîrlă de oi poate dura şi o aşezare de oameni, doar omul şi oaia au stat mereu laolaltă, chiar dacă apa sărată din fîntîni le înteţeşte setea, nu le-o stinge, chiar dacă strănepoţii de astăzi ai celor dintîi, tot mai des, au început să-şi caute rosturile în îndeletniciri cu totul străine înaintaşilor lor. Dragomir, Moise, Popa, Anghel, Drăgulin, Oprea şi Crestez, un Crestez a avut şi tîrla din începuturi, sînt nume purtate de cei mai mulţi dintre săteni şi, atunci, se poate spune că sînt nume care conteză în chiverniseala de zi cu zi. Şi chiverniseala vieţii de astăzi, mai mult decît în jurul turmelor de altă dată, se adună, se împarte şi se desparte pe cap de om în jurul pămîntului de acum, smuls prin ani din păduri, lăstăriş

şi pîrloagă : 1 400 ha teren arabil, cît are în grija ei ferma cooperativei agricole din Perişoru, comuna Ianca din care satul e parte. Ferma aceasta fiind, la Tîrlele Filiu, tot ceea ce înseamnă autoritate şi instituţie, speranţă şi certitudine certă. Pentru că în lumea ţăranilor, din păcate, mai există şi certitudini incerte.

Faţă în faţă cu unul ca Ştefan Căpăţînă, care nu e doar un gospodar de rînd, ci şi vicepreşedinte al cooperativei numite mai sus, dar ale cărui griji sînt sporite doar de îngrijorările fermei de la Tîrlele Filiu, la urile încep să se limpezească întrucîtva. Şi el, şi brigadierul Ion Mîrcea, au fost siliţi de împrejurări să ştie cel puţin tot atîtea cîte ştie un inginer agronom şi poate şi ceva pe deasupra. Nu prea mult pe deasupra, ci, poate numai că un om nu e un fier sau o vită, atît. Nu demult, au avut şi ei un inginer agronom adevărat, cu patalamale, pe Ion Peterfi, om inimos şi de treabă dealtfel, dar... a fost avansat. Şi atunci, vrînd nevrînd, au avansat şi ei pe funcţie de agronom, nu cu leafa, bineînţeles, ci cu treaba, cu neodihna, cu zbaterea din zori pînă noaptea tîrziu. Şi acum nu s-ar prea da pe alţii. Chiar neflind lesnicios din cale afară să iei din plin cîmp, sprijinindu-te doar în cizmele minjite cu glod, hotăriri pentru care, aiurea, se convoacă şedinţe interminabile şi se bat frunte în frunte, ceasuri în şir, capete luminate şi mari, abia încăpînd în căciulă. Încît, nu întîmplător, în sediul curat al fermei din Tîrlele Filiu am aflat o pustietate desăvîrşită. Doar o hartă pe pereţi, ca să ştim unde am ajuns, în sfîrşit, şi o hîrtie pe un colţ de masă, ca să înţelegem că puterea hîrtiilor încă nu e adormită cu totul. Şi abia săturîndu-ne noi de pustietatea aceea, s-a îndurat să treacă pe uliţă o femeie între două vîrste, cu mîinile albite pînă la coate de var, cu părul adunat într-o basma în a cărei ţesătură soarele îmblînzise culorile, şi să ne întrebe mirată : păi aici îi căutaţi ? cine ce să caute aici ? !...

Un Petre Tică, un Ion L. Bubarcă şi un Constantin Dinu îşi vedeau de treburile lor de toată ziua, prin grajduri, unde, din 650 vite mari, se pot alege 300 vaci cu lapte. În schimb, Mărgean Dobre, Nită Popa, Petre Codin şi Stanca Drăgulin stăruiau în truda din cîmp, departe, spre Corbu, la însămînţatul cartofilor. Tot acolo îşi aflaserâ un rost Rusanda Stan, Ilinca Tănăsescu, Maria Vasile, Stănuţa Ioniţă sau Elena Ungureanu, femei pe care numai stăruinţa lui Ştefan Căpăţînă şi a lui Ion Mîrcea le-a readus la pămînt şi la muncile lui. Acesta fiind adevărul: un bărbat ca Ştefan Căpăţînă s-ar putea să nu înţeleagă întru totul folosul unor situaţii ce i se cer, telefonic, de cîndva ori pe zi, însă ştie prea bine ce înseamnă să baţi din poartă în poartă, să stai de vorbă cu fiecare om în parte, nu mai mult decît atît cît trebuie, să-i iei pe limba lui, cu răbdare, sfîrşind prin a-i face frate cu tine într-o osteneală de dus neapărat la un capăt. Unde 400 de familii abia adună 1 300 de suflete, unde un inginer care nu există nici nu îşi poate asuma vreo vină, o altă cale nu se poate închipui. Cu atît mai mult cu cît cartoful, pentru cei de la Tîrlele Filiu, înseamnă mai nimic : abia 100 ha. Şi iată, nu demult au început să mugte din tarlalele destinate porumbului, sfeclei, florii soarelui. Şi e firesc şi omenesc să-i mai lăsăm să aştepte pe cei ce tot cer situaţii, şi dimineaţa, şi la prînz, şi seara, pentru că nu de la ei aşteptăm de mîncare. Dacă am izbutit noi, pînă astăzi, să punem pe picioare patru echipe bune, fiecare din cîte treizeci de oameni, telefonul mai poate să sune şi-n gol...

Într-adevăr, la sediul fermei din Tîrlele Filiu telefonul sună în gol, dar oamenii se aflau acolo unde se cuvenea să se afle. Copiii lor, între timp, traversau cîmpul domol, încărcaţi de feluri şi feluri de vase, purtînd în circa lor fragedă o apă adusă de foarte departe, de unde sărătura încă n-a ajuns în fîntîni. Şi sătenii trag nedejde că, mai devreme sau mai tîrziu, se va gîndi cineva şi la neajunsul acesta al lor, mare şi împovărător pentru viaţă. Trag nădejde că într-o zi şi într-o zi va ajunge la ei şi asfaltul, purtîndu-i pe spinarea lui răbdătoare şi pe cei care-i caută acum telefonic. Şi, probabil, într-o zi şi într-o zi, nădejdile lor se vor împlini, deşi nu e prea lesne de înţeles de ce nu s-au împlinit pînă astăzi. Cu totul şi cu totul de neînţeles, însă, e altceva. La Ianca, atunci cînd am mărturisit că vrem cu orice preţ să ajungem acolo, la Tîrlele Filiu, am întîlnit „priviri pline de scepticism şi am auzit vorbe rostite pe jumătate, dezlinate de îndoială. Era ca şi cum, o dată ajunşi într-o curte de gospodari, am fi încercat cu tot dinadinsul, fă-n chip şi cuviinţă, să cotrobăim şi prin locuri ascunse, mai prăfuite, din delăsare sau din nevrednicie. De ce ? Doar la Tîrlele Filiu munca îşi are statuile ei, nu în afara omului, ci în oameni. Este adevărat, mai e sau poimîine Ianca va deveni un oraş cochet, un hotel-restaurant mai frumos ca la Ianca întîlneşti în puţine comune din ţară. Dar ce folos, totuşi, să stai la o masă în jeţuri de pluş, sub candelabre de la fondul plastic, cu urechile pline de muzică disco şi să je uiţi ca un chior într-o farfurie lucioasă cît poate luci porţelanul ?

MIHAI PELIN

Acolo de unde primăvara se întinde ca un cerc de lumină

De la o vreme, primele semne ale unui anotimp nou se arată în satul Tîrlele Filiu dinspre ulmul crescut la cîţiva metri de casa Stelei Diaconu. E de mirare cum a putut să se înalţe ulmul acesta atît de falnic şi împotriva tuturor vînturilor care i-au stat împotrivă de cînd a fost plantat de soţul ei, Haralambie, aici în Bărăganul Brăilei. Rădăcinile s-au întins de-a lungul grădinii care leagă casa Stelei Diaconu de a fiicei ei, Aritina, şi au răzbătut chiar dincolo de uliţa numită a Paltinenilor, pînă lîngă zidul casei unui vecin, Mihai Georgescu. Acesta din urmă, ca şi generaţia ei, Ştefan Căpăţînă, trebuie să se obosească să taie în fiecare an lăstarii care izbucnesc din vinele groase ale rădăcinilor. De aceea la Tîrlele Filiu ajunge să ridici ochi spre ulmul uriaş ca să vezi că dintr-acolo se anunţă toamna ori că se pregăteşte să vină primăvara. Pentru Stela Diaconu zilele acestea ar părea că sînt şi de primăvară şi de toamnă, zice ea, toamnă fiind pentru că ea merge pe 70 de ani, iar primăvară- pentru că zilele s-au mărit şi-a început lumea să lasă la muncă. Şi cum ginerele ei, care este vicepreşedinte la C.A.P., nu-şi poate face timp decît prea puţin pentru treburile de pe-acasă iar fiica ei pleacă la rîndu-i de dimineaţă şi se întoarce seara, grijile multe şi mărunte ale celor două gospodării apasă mai mult pe umerii Stelei Diaconu. Aritina e bucătăreasă la C.A.P., găteşte în bucătăria grădiniţei şi tot ea duce mîncarea la cîmp, cu căruţa, pentru 30 de oameni. Se întoarce acasă cînd se termină şi munca, odată cu ziua. Ginerele vine şi mai tîrziu, cînd al casei s-au liniştit şi trag către somn, doar Stela Diaconu mai lucrează cîte ceva, seara, pînă o cuprinde şi pe ea oboseala. Face nişte fulare şi de pe urma fiecăruia se alege cu 9 lei pe care-i aşează cu grijă peste cei 173, pensia ei de la C.A.P. S-a angajat printr-un contract cu cooperaţia să le ţească şi i s-au adus şi materialele trebuitoare, gheme cu fire de diferite feluri şi culori. Ginerele trece în fiecare seară să-i spună noapte bună şi cît timp mai stau ei de vorbă în timp ce televizorul vorbeşte şi el despre campania de primăvară nu uită s-o întrebe dacă şi-a făcut „norma". Acesta e doar un fel al lui de a vorbi, fiindcă altfel oricine poate să vadă că grădina e netedă şi curată şi fără nici un fir de buruiană rămasă de anul trecut. Liniile drepte ale răzoarelor şi cărările înguste dintre ele, printre dreptunghiuri de pămînt ce-şi au fiecare rostul lui, ca să încapă acolo eam toate legumele care trebuie familiei, s-ar zice că arată ca un desen din cartea de geometrie a lui Ion, nepotul Stelei Diaconu. Ştie ea bine ce şi cum trebuie muncit primăvara, chiar dacă s-a născut înainte de a fi fost inventat televizorul ori de a fi apărut pe lume ginerele. La urma urmei, pămîntul a fost un bolovan greu, mare şi negru la care ea a fost înhămată încă de cînd era tînără de tot. Tatăl ei, Dumitru Dumitraşcu, fusese împroprietărit după primul război mondial cu 5 hectare de pămînt, 7 pogoane pentru arătură şi 3 de islaz pentru vite, şi coborînd din comuna Drajna de Sus, din judeţul Prahova, a ridicat la Tîrlele Filiu o altă casă, cu două camere, peste care a lăsat-o stăpînă pe fiică-sa, Stela, cel mai vîrstnic şi de nădejde dintre copii lui. El mai pornea cu căruţa cu cai către această a doua casă numai cînd era zorul cel mare al muncii, la arat, la semănat, în vremea culesului. Nu s-a îndurat să-şi strice rostul casei celei vechi, de sub munte, unde trăieşte şi astăzi, vegheat de un alt copil al lui, Stelică. De acolo pleacă o dată pe vară la Tîrlele Filiu, îndemnat la cei 94 de ani ai săi de o copilăreaşcă dorinţă de a se afla la şes în vremea cînd se coc pepenii, şi, dincolo de aceasta, de curiozitatea de a vedea cam prin cel fel de oameni s-a mai îmbogăţit lumea prin nepoţii, strănepoţii şi stră-strănepoţii lui. Fiică-sa, Stela, măritată cu Harlambie Diaconu, care la rîndu-i coborîse din judeţul Buzău, de la Nehoiu, fiind şi el împroprietărit cu 5 hectare, a avut un singur copil, pe Aritina. Cînd aceasta se apropia şi ea de vremea măritişului s-a nimerit ca la Tîrlele Filiu să fie repartizat ca tehnician agronom Ştefan Căpăţînă. Acesta şedea în gazdă la un vecin, Mîntărău. Şi astfel, văzîndu-se pe deasupra gardului au hotărît să meargă împreună la balurile ce se ţineau în saloanul prăvăliei lui Mielu Tăbîrc şi-au sfîrşit prin a se căsători. Ei au avut patru copii. Ion, elev în clasa a 6-a, este cel mai mic. Alţi trei, Gheorghe, Viţa şi Aneta, s au căsătorit la rîndul lor, lucrează toţi la Brăila şi de la aceşti nepoţi Stela Diaconu a avut parte pînă acum de 9 strănepoţi. Aşa că tatăl ei, Dumitru Dumitraşcu, cînd îşi face apariţia la Tîrlele Filiu se arată tulburat şi bucuros să afle cam pînă unde s-au mai întins lăstarii neamului lui. Cît despre Haralambie Diaconu, care a murit în 1964, se vorbeşte mai rar sub frunzişul ulmului plantat de el. Treierînd pe arie, în văzul întregului sat, tot griul culeş de el de pe cîmp, într-o vară s-a întîmplat să nu mai aibă de unde scoate încă 700 de kilograme pentru a da cota întregă şi din această pricină a fost ţinut un timp la Vădeni, lîngă Brăila. În urma unui memoriu adresat Comitetului Central al partidului, Stela Diaconu a fost primită în audienţă. I s-a vorbit frumos, zice, şi a fost ascultată pînă la capăt. Cînd s-a întors acasă, Haralambie a aflat că fusese trecut în rîndul ţăranilor mijlocaşi. De bucurie, în ziua aceea a întoarcerii lui, Stela Diaconu a tăiat şi cele două raţe pe care reuşise să le mai ţină pe lîngă casă. După aceea s-au trecut de la întovărăşire, un ie erau înscrişi, la C.A.P. Însă firul vieţii lui, cum ziceam, n-a fost prea lung şi la bolovanul greu, mare şi negru al pămîntului, pînă la urmă Stela Diaconu tot singură a rămas înhămată. Chiar dacă a muncit alături de alţii. Doar nimeni nu poate face munca altuia, fiecare îşi duce greul muncii lui. Şi de la o vreme, cum mai ziceam, pe măsură ce ulmul de lîngă colţul casei a tot crescut şi dinspre el au început să se anunţe la Tîrlele Filiu toamnele şi primăverile, oricum s-ar învîrti după treburile zilnice ale celor două case ea nu se mai abate prea mult din cercul desenat pe sub pămînt de rădăcinile uriaşului ulm. Fiind de făcut şi-acolo, în cercul acela, o muncă pe care cineva trebuie s-o facă.

DUMITRU ELIADE

Cum selectăm, cum promovăm valorile? (III)

„În loc de mulți chemați, puțini aleși – puțini chemați, puțini aleși"

Ca dascăl și cercetător care și-a petrecut cinci decenii de viață în universitate, este normal ca interlocutorul nostru, academicianul **Caius Iacob**, să privească selecția și promovarea valorilor prin prisma omului de la catedră. Răspunzînd anchetei noastre, ei reia, comentează și amplifică, în lumina îndelungei sale experiențe academice, și o serie de idei care au mai făcut obiectul unor articole din „Flacăra" pe o temă similară :

— Selectarea și promovarea valorilor în universitate înseamnă, în primul rînd, crearea condițiilor ca profesorul să-și îndeplinească înalta sa menire. Dar iată, într-un anume sens se poate spune că în prezent tindem să „facem" învățămînt superior fără profesori. Desigur, nu afirm că ei nu ar exista în facultățile noastre, ci că proporția, greutatea lor specifică este mult prea mică. Totul se petrece ca și cum într-un liceu ar preda nu profesori, așa cum e normal, ci pedagogi sau suplinitori. Mi se pare straniu (faptul s-a petrecut nu demult chiar la facultatea noastră) ca la un concurs pentru titlul de profesor să se prezinte... doi doctori docenți, adevărate personalități în domeniul lor, fiecare cu peste o sută de lucrări tipărite, plus tratate și monografii de la trei în sus ! Și totuși nu erau decît conferențiari. De **15 ani**.

— Poate a fost o întîmplare, un accident administrativ ?

— Din păcate nu. Cunosc multe alte asemenea situații, nu tocmai normale într-o viață universitară care trebuie să servească drept exemplu și altora în promovarea adevăratelor valori. Eu consider că binecunoscutul corp geometric numit piramidă nu-și are rostul în facultate, care nu este o întreprindere economică oarecare, nu poate fi normată exact la fel — să spunem — cu o fabrică de nasturi, ci reprezintă o „întreprindere" unicat. Înțeleg prea bine că din rațiuni economice nu pot fi numiți, deci retribuiți ca profesori, decît un procent relativ limitat de cadre didactice, în funcție de numărul studenților, mărimea catedrelor etc., dar nu la retribuție mă refeream mai înainte, ci la titlul universitar cuvenit în funcție de valoarea reală și nu de schemă. La urma urmei, acești oameni sînt egalii noștri, ai profesorilor mai vîrstnici, nu ne sînt cu nimic inferiori. Așadar, să aibă **titlul** de profesor toți cei care îl merită ! Chiar dacă, din considerentele arătate, ei vor continua să ocupe, un răstimp mai scurt sau mai lung, **funcția** de conferențiar. Soluția a mai fost propusă în „Flacăra" și eu o susțin cu tărie. Nu este vorba de un amănunt lipsit de importanță, un simplu petic de hîrtie, o formă administrativă ! În munca noastră, și nu numai a noastră, joacă un rol enorm **factorul moral**, recunoașterea de către societate a valorii — deci a utilității sociale — a unui om. Această recunoaștere joacă adesea rolul decisiv în descătușarea creativității, în munca epuizantă a cercetătorului, a acestui explorator al Necunoscutului. Or, a ținut ani întregi, chiar decenii, într-o poziție inferioară oameni înzestrați și talentați mi se pare injust. Cunosc, de pildă, **valoroși asistenți universitari care au depășit vîrsta de 40 de ani...** Soluția sugerată e simplă, nu comportă nici o povară financiară pentru stat și nu văd nici un motiv pentru a se mai tărăgăna rezolvarea.

Evident, selectarea valorilor se realizează pentru prima oară mai riguros chiar de pe băncile facultății. Să mergem deci pe filieră : facultate, repartizarea în producție, perfecționare. Acum cîțiva ani — aminteste interlocutorul nostru — s-a luat o măsură excelentă, creîndu-se în cadrul Facultății de matematică și la alte facultăți secții de cinci ani pentru studenții cei mai dotați. Ei (firește nu numai ei) reprezentau schimbul de mîine al mecanicienilor, valorile menite să ducă mai departe făclia.

— Dar felul cum s-a făcut pînă acum repartizarea în producție este de neînțeles — arată Caius Iacob. Absolvenții anului V din secția matematică-mecanică deci cei cu pregătirea cea mai serioasă, cei mai valoroși, au fost repartizați cu precădere în școlile generale, în timp ce absolvenții cu patru ani de studiu au putut alege licee și alte locuri de muncă. Bineînțeles, nu a fost o regulă generală, însă o situație prea des întîlnită. Motiv pentru care am observat în rîndul studenților o tendință de a opta spre secția de patru ani, în speranța unor repartizări mai „bune". Subliniez că nu găsesc nimic anormal, nimic de criticat în faptul că absolvenții noștri sînt îndreptați spre învățămîntul general și mediu. Acolo este nevoie de ei ! De asemenea, socot că o școală generală este la fel de „onorabilă" ca un liceu sau ca un institut de cercetări. Observațiile mele nu stabilesc deci ierarhii absurde, ci vizează cu totul altceva : **omul potrivit la locul potrivit.** Răspund deci la întrebarea dv. : cum promovăm valori **după** ce le-am selectat.

Dar să urcăm mai departe filiera. După stagiul în producție, necesar și util, elementele cele mai înzestrate pentru învățămîntul superior și cercetare doresc să meargă pe acest drum. Fie că vor lucra într-un institut de cercetări științifice, fie că vor opta pentru cariera universitară, prima consacrare a valorii lor, la acest nivel superior, o reprezintă doctoratul. O treaptă indispensabilă.

— Consider că practica ultimilor ani, iar practica este supremul arbitru — subliniază profesorul Caius Iacob — nu validează tendința de limitare excesivă a locurilor la admiterea la doctorantură. **În loc de mulți chemați, puțini aleși, avem puțini chemați, puțini aleși.** Viitorii doctoranzi se prezintă, cum e normal, la concursul de admitere, însă nu o dată (vorbesc tot din experiență) există un singur loc la 6, 9 și chiar 12 candidați. Nu pretind că, în acest ultim caz bunăoară, toți cei 11 respinși, prin forța lucrurilor, ar fi meritat să devină și ei doctoranzi, dar, bazîndu-mă pe o foarte lungă experiență universitară, susțin că un procent important din cei respinși azi doar din lipsă de locuri nu o merită. Este, în primul rînd, o pierdere de valori pentru țară. Să vă dau un caz. S-a prezentat în fața comisiei un candidat mai stîngaci, care se exprima greoi. Dar a venit la noi cu dosarele sale de lucru în problema care-l preocupa. Distingeai la el adevărata pasiune a cercetătorului de mîine, un fir director, imaginația creatoare. Însă la colocviu nu a răspuns prea strălucit. Și atunci, ce e de făcut ? Admiți pe un altul mai bine pregătit pentru examen, dar poate lipsit de focul sacru? Sînt situații dificile, care nu vor putea fi rezolvate atît timp cît va dăinui limitarea excesivă de care vorbeam. De reținut că pentru mulți imposibilitatea de a fi admiși la doctorantură se poate dovedi grea de consecințe, îndepărtîndu-i pentru totdeauna de la cariera științifică la care îi îndreptățea valoarea lor.

Și în acest domeniu interlocutorul sugerează o soluție simplă. Prin ei înșiși titlul de doctor nu implică pentru stat nici un fel de obligație, nici o sarcină financiară, titlul fiind important doar prin prisma selectării, confirmării și promovării ulterioare a valorilor. Un număr sporit de doctoranzi (ceea ce nu echivalează automat cu un număr corespunzător crescut de doctori) nu ar implica nici un fel de cheltuieli sau ele ar fi atît de infime încît nici nu merită a fi luate în considerație, punînd în balanță avantajul de esență pentru societate, care are nevoie de cît mai multe valori științifice. Dealtfel, nimic nu împiedică să se recurgă, în cazul doctoranzilor, și la anumite taxe plătite de candidat, la fel cum se procedează în cazul unor consultanțe. Problema însă este alta.

— Conducătorii de doctorat, în sistemul actual, sînt mult prea puțini — este de părere academicianul Caius Iacob. Personal, nu văd de ce practic orice profesor universitar sau conferențiar nu ar putea pregăti doctoranzi. Dispunem, oricum, de numeroase cadre utilizabile în acest scop, și acesta este principalul. Înmulțirea, în limite desigur rezonabile, a locurilor la doctorantură nu ar însemna și acordarea fără discernămînt a titlului de doctor. Dimpotrivă, în prezent — poate în mod paradoxal — cînd sînt limitate locurile, se consideră că ceva nu este în regulă dacă din cinci candidați înscriși la doctorat nu devin doctori toți cinci. Acum, așadar, sînt puțini chemați, puțini aleși. Nu împotriva exigenței sporite pledez, ci pentru **mulți chemați, puțini aleși,** ceea ce, desigur, nu înseamnă că, în raport cu valorile reale „în concurs", nu ar crește întrucîtva și numărul de doctori, fapt de pe urma căruia țara nu ar avea decît de cîștigat. Să nu mai fim însă în situația de a refuza la doctorat, din lipsă de locuri, mecanicieni cu 15 ani activitate în institute de cercetare prestigioase, cu rezultate științifice proprii remarcabile și cu valoroase lucrări tipărite.

LIONEL NIȚESCU ■

Pavană pentru un rulment defunct

Avertisment. **Casare înseamnă operațiunea legală de readucere la starea de materii prime a unor instalații, mașini sau piese disparate care și-au făcut datoria și au ieșit din uz. Există însă inși dispuși să acorde o extensie nepermisă legalității. Sub acoperirea a cîtorva semnături, deci printr-un artificiu funciar birocrat, ei determină distrugerea unor valori care nici măcar nu s-au bucurat de privilegiul de a fi folosite. Aceasta este esența intervenției noastre.**

Pe Calea Dudești nr. 135, Petre Nicolenco gestionează o dugheană cu firmă promițătoare : **Piese auto-moto pentru toate tipurile de mașini.** Din goana automobilului, deși firma e prăpădită ca vai de ea, unii mai izbutesc s-o citească, trag pe dreapta, trec pragul și uneori nu regretă. S-au adunat aici, în timp, o mulțime felurită de piese, îndeobște pentru mașini care nu se mai importă dar mai circulă, provenind din unitățile cooperativei **Automecanica.** „Uniunea nu a vrut să aprobe casarea lor..." — precizează Petre Nicolenco, fiind vorba, desigur, despre Uniunea cooperativelor meșteșugărești. În consecință, s-a recurs la soluția plasării lor prin această dugheană, cu o suprafață de numai cîțiva metri pătrați. În doi ani s-au vîndut astfel piese în valoare de o jumătate milion lei. Uneori, într-o singură lună, Petre Nicolenco a demobilizat din capitolul „piese fără mișcare" al cooperativei **Automecanica** valori trecînd de 50 000 lei. Cu puțină răbdare, crede el, orice piesă își află cumpărătorul ei. Personal, ar fi plasat mult mai multe dacă cei ce au această cădere și-ar fi luat inima în dinți și ar fi scăzut corespunzător prețurile pieselor cu defecte. Dar fără exemple degeaba vorbim. De pildă, carcasa unui electromotor de Fiat 1 300, după o manipulare neatentă, are o ureche ruptă. Cum este lesne de înțeles, nimeni nu-l va plăti ca nou decît la o mare ananghie. În același timp, prea puțini cumpără un electromotor numai pentru carcasă. Cu alte cuvinte, dacă i s-ar reașeza prețul în mod rezonabil, electromotorul s-ar vinde pe loc. În aceeași situație lîncezește pe raft o placă de presiune pentru Volgă. Are o hibă care nu i-ar stînjeni prin nimic exploatarea, dar o hibă totuși. Și iar nu e nimeni dispus s-o plătească așa cum ar plăti una nouă. De asemenea, o simplă rectificare a prețului ar ajuta-o rapid să dispară din raft. Dar gestul acesta, bineînțeles, Petre Nicolenco nu-l mai poate săvîrși. De aici înainte încep să se întrucească fel de fel de comisii, se întocmesc fel de fel de hîrtii, se trimit la semnat pe un circuit de o inciclceală literalmente fabuloasă, poposesc îndelung prin sertare, chestiunea în ansamblu durează, trencază și nu încape îndoială că n-are nici o șansă să se încheie de vreme ce nici nu începe. Chiar și simpla ei declanșare presupune o minimă asumare de răspundere și, de regulă, în mediile manipulanților de hîrtii, răspunderea nu se asumă, ci se împarte. Și la acest nivel al lucrurilor, actul de împărțire frățească al unei răspunderi se numește casare. Cuvîntul, dealtfel, ne-a făcut să ciulim urechile chiar din clipa în care am dat piept în piept cu gestionarul idealist și cumsecade Petre Nicolenco. Și am cercetat cu multă curiozitate ce stă sub el, sub cuvîntul casare.

Sub apăsarea acestei curiozități, ciudat de asemănătoare cu o presimțire sumbră, am descins la unitatea **Ciclop** de pe strada Bujoreni, una dintre vedetele genului, în București cel puțin. Șeful acestui așezămînt spitalicesc al automobilelor de toate tipurile și de toate vîrstele, inginer Doru Gîndu, ne-a permis să ne aruncăm privirile într-o listă de piese propuse pentru casare chiar în cadrul întreprinderii din subordinea sa. Șapte coli duble, dactilografiate la o mașină cu carul mare cuprindeau circa 420 repere, unele raportate în cantități de ordinul sutelor de exemplare. Printre altele, candidau la distrugere 331 bucșe silanș arcuri a 74 lei bucata, 3 vitezometre a 150 lei bucata, cuzineți palier, elemenți filtru ulei, garnituri capac tacheți, segmenți piston, aparate de vulcanizat electric, becuri fază dublă și multe altele. Temeiul propunerii de casare : depășite ca timp, uzură morală sau, cel mai frecvent, fără mișcare, adică fără cumpărători. Hîrtiile erau aprobate de comisia centrală de casare a I.T.B., formată din șase persoane, sub care semnau și doi împuterniciți ai **Ciclopului.** Evident, împărțită la opt, responsabilitatea irosirii a 300 000 lei — cam atît ni s-a spus că ar fi valorat piesele amintite și nutrim o îndoială asupra adevărului cifrei — nu mai are gustul amar al păcatului. Ne-a revenit în memorie, însă, răbdarea invocată de Petre Nicolenco și credința lui fermă că fiecare piesă auto, mai devreme sau mai tîrziu, își găsește clientul ei. Și am împins discuția pe acest versant al afacerii. Răspunsul ni l-a oferit inginerul Doru Gîndu, împreună cu magazinerul Florian Gherman. O casare, îndeobște, afectează interesele celor de la **Ciclop.** Valoarea casărilor, în sistemul lor de autogestiune, se trece la capitolul cheltuieli. În acest fel, anemiază indicatorii de rentabilitate și, uneori, se pierde chiar simbăta liberă cuvenită lunar. Dar ei sînt culanți și, în schimbul a 300 000 lei, renunță fără să clipească și la o simbătă liberă. Ce-i determină la această culanță ? O birocrație sicîitoare precum o tuse seacă. Stocul de piese din magazie trebuie să ruleze în permanență. Altfel, îngrămădindu-se acolo piese „fără mișcare" sau „uzate moral", în virtutea unor normative nu într-totul limpezi, veniturile lucrătorilor ajung sub semnul întrebării. Chiar ansamblul instituției în care unitatea din strada Bujoreni este parte integrantă începe să dea semne de nerăbdare. În ședințele de bilanț, cei din Bujoreni erau periodic somați : „de ce nu casați odată piesele fără mișcare ?" Încît, întîi au afișat în propriul lor sediu o listă cu 500—600 repere disponibile. Apoi au publicat anunțuri în speță prin **România liberă** și **Revista economică.** Astfel au izbutit să vîndă cîte ceva, valoric de 6 000—7 000 lei pe lună, din nolanul pieselor considerate „fără mișcare", dar nu destul pentru a-și degreva magazia. Și aici se întîmpină piedici uneori insuportabile cînd trebuie modificat prețul unui produs cu defecte sau greu vandabil. În sfîrșit, au înaintat oferte și Bazei de aprovizionare tehnico-materială a Bucureștilor, cooperativei **Automecanica,** I.D.M.S.-ului, dar peste tot au fost întîmpinați cu refuz. Iar ca să poată plasa o sumă de piese prin intermediul magazinului specializat **Fiat** au trebuit să uzeze de argumentul îndeobște numit, dar în mod delicat, șpagă. Și e chiar de rîsul lumii să lucrezi la **Ciclop** și să bagi șpagă... (Numai mîta se dă, șpaga se bagă... n.a.) Trecînd peste acest simulacru de glumă, debitat cu o evidentă crispare dealtfel, interlocutorii noștri au căzut de acord că singura soluție chibzuită de evitare a distrugerilor irresponsabile ar fi înființarea unui magazin general de piese auto pentru mașini care nu se mai fabrică sau nu se mai importă, dar încă utilizabile. Neexistînd acest magazin, soarta valorilor care i-ar putea aproviziona rafturile este pecetluită. Ca să încheiem și acest capitol, mai spunem că restul pieselor în discuție cuprinse în marea listă consultată de noi s-a trecut la casare. Dar nu cine știe ce... — ne asigură inginerul Doru Gîndu. Însă, într-un fel se văd lucrurile pe fereastra mai marelui unui **Ciclop** și în alt fel se văd de pe Șoseaua de centură a Bucureștilor.

Aria celei de-a treia mișcări, din nefericire, se cîntă la baros, după Popești-Leordeni la dreapta, într-o incintă îngrădită a I.R.V.M.R. București, sau așa ceva. Aici se dezmembrează piesele casate și aici se sortează metalul lor pe sorturi. Legi draconice veghează să fie totul spart și distrus, să nu se sustragă ceva ce trebuie cu orice preț nimicit. Însă, prin grija aceasta să nu se îmbogățească vreunul cumva, furînd un fier sau un cablu, ne autosăracim laolaltă, pe cale legală și văzînd cu ochii. Dacă s-ar investi același efort deznădăjduit în păstrarea și dirijarea unui procent însemnat din piesele și agregatele asasinate aici spre locurile unde ele ar mai putea folosi încă, s-ar fi risipit numeroase dintre necazurile zilei de astăzi a țării. Dar efortul acesta ne este străin și, în loc, procedăm la experimente filologice : nu mai zicem deșeuri, zicem materiale refolosibile. Ar fi preferabil să deschidem ochii mai bine și să vedem că, într-adevăr, este vorba frecvent de materiale refolosibile, dar fără a mai fi distruse. Șeful depozitului neferoase, Constantin Tudose, ne mărturisește că uneori îi vine pur și simplu să plîngă atunci cînd înțelege ce lucruri de preț ajung să fie tocate aici mărunt cu baroasele. Numai în urmă cu cîteva zile basculantele I.T.B.-ului au debalastat aici, provenind din **Ciclopuri,** borduri, kilometraje, sute de relee, discuri de ambreiaj, mii de amortizoare, axe cu came, rulmenți din import, electromotoare, blocuri motor pentru Lada 1 200, toate noi-nouțe, cu vaselină pe ele, și unele nici măcar desfăcute din ambalaje. În însoțire cu el am dat o raită prin depozit, călcînd peste sute de metri de trunchiuri telefonice groase cît mîna și cabluri subterane de înaltă tensiune. Sute de rulmenți, de cei puțin 10 kg fiecare, produși la fabrica din Bîrlad, erau de asemenea nici măcar desfăcuți din cutiile lor de carton. Rulmenți WJ 120×240 M. Mii de rulmenți importați erau aruncați aici în cutii mai cochete. Rulmenți SKF, Made in Great Britain. Ca să nu plecăm de acolo cu mîinile goale, adică fără nici o dovadă, am luat vreo patru bucăți la redacție, și din cei fabricați la Bîrlad, și din cei importați din Anglia, cu încuviințarea lui Constantin Tudose, și sperăm că nu în capul lui se vor sparge consecințele acestui articol. La urma urmelor am văzut și rulmenți mai grei de o tonă, conservați și ei grijuliu în vaselină, dar acum loviți cu baroasele, în neștire. Era greu de crezut că mașina lui A. Mihailopol ar fi rezistat sub greutatea lor, și doar i-am fotografiat. Și nu ne venea să ne credem ochilor. Deci casările **Ciclopului** se dovedeau a fi flori la ureche. Ca să uzinezi un rulment de o tonă îți trebuie în primul rînd mașina capabilă să-i uzineze și o asemenea mașină ajunge și la 80 milioane lei valută. Cu mîlă în ei, lucrătorii din incintă au trasat cîteva asemenea piese, prea noi și prea frumos ambalate pentru a fi nimicite, într-o magazie devenită demult neîncăpătoare. Și după ce a văzut ce a văzut pe Șoseaua de centură a Bucureștilor, dacă ar fi un tip bigot, reporterul ar avea dreptul să creadă că ne-a luat Dumnezeu mințile. Cînd nu izbutim să avem destule caiele nici măcar pentru bruma de cai care ne-a mai rămas, fel de fel de înși cu puterea de judecată atrofiată își permit să distrugă valori de milioane de lei, uneori de milioane de dolari, fără să aibă măcar curiozitatea să le despacheteze din ambalajul în care ne-au parvenit peste granița țării. Și am putea încheia acest trist semnal de alarmă cu cîteva fraze reverențios moralizatoare, cum se obișnuiește în asemenea circumstanțe, ca să nu se supere nimeni, iar cei ce semnează astăzi aprobări de casare să semneze și mîine, din aceleași fotolii. Însă preferăm adevărul curat : decît să lovim cu ciocanul în rulmenți noi-nouți, mai bine ne-am izbi fără milă în degete, cu un ciocan mult mai mic, dar mai sprinten. Poate numai atunci ne vom dezmetici și vom înțelege că în lumea de astăzi craca rezervată fraierilor făcuți grămadă e tot mai scurtă. Aceasta fiind singurul ton potrivit cu sentimentele încercate în ziua de simbătă, 10 aprilie a.c., de cei ce semnează...

MIHAI PELIN ■

Stop-cadru la Filipeștii de Pădure

„Maria a fost și ea o inițiativă bună"

El zice că, de cînd se știe, lui i-a plăcut inițiativa. I-a plăcut, adică, să aibă de unde alege și să aleagă un drum iar apoi să nu poată face răspunzător pe altcineva dacă drumul acela s-o fi nimerit, cumva, mai puțin bun decît altele. Și dacă, de cînd se știe, lui i-a plăcut să aibă de partea lui inițiativa, el se știe de 77 de ani și jumătate. Atît împlinește chiar acum, în aceste zile ale primăverii unui an nou. Firește, om de inițiativă nu putea să fie înainte ci abia după ce apucase să se nască în familia tatălui său, plugar, și alături de alți 7 frați. Dar dacă ar fi putut alege pînă și familia în care să se nască, zice că tot familia tatălui său ar fi ales-o. Nu pentru că în casa copilăriei lui paturile ar fi avut saltele pline de puf, ci pentru că a putut să învețe, în sărăcia în care a crescut, că mîinile îi sînt date omului și pentru altceva decît ca el să aibă cu ce duce mîncarea la gură. Școala nu i-a răpit prea mult din viață, numai cinci clase, numai cinci ani. Pînă la 17 ani a muncit apoi cu părinții, pe pămîntul lor, prea puțin, și pe pămîntul altora din Filipești, mult mai întins. Cam pe la vîrsta aceea trebuie să fi deprins obiceiul de a-și pune și mintea la lucru, să gîndească în așa fel încît parcă el ar fi fost mai vîrstnic cu cîțiva ani. E important, zice, să te străduiești ca la 17 ani să gîndești ca și cum ai fi făcut armata. Industria petrolului era aproape, îi vedea flăcările în fiecare seară, Morenii se aflau la aceeași distanță la care se află și astăzi față de Filipești, și-atunci s-a hotărît să intre muncitor la sonde. La sondărie, cum zice el. Dar era greu să intri acolo, trebuia să cunoști pe cineva care să te recomande și în plus trebuia să ai și meseria gata învățată, altfel îți se dădea de lucru doar ca muncitor necalificat. Iar muncitor necalificat el nu vrea să fie. De aceea o vreme a stat să învețe mai întîi meseria, pe cont propriu, ținîndu-se prin preajma unui cunoscut al lui, Petre Popescu, care l-a și ajutat în cele din urmă să se angajeze la Moreni, la „Concordia". A lucrat acolo în 1922, doar din primăvară pînă în toamnă. Apoi s-a făcut chirigiu, între timp strînsese bani cît să-și cumpere o căruță și doi cai. Făcea transporturi tot pentru petrol, ducea burlane de la Băicoi la Virfuri. Astfel a prins putere ca să se încumete să înghebe o cărămidărie modestă însă folositoare pentru toată lumea, adică nu doar pentru el ci pentru mulți din Filipești și din satul aparținător Dițești, care vroiau să-și înalțe case. Tot eam pe-atunci, a ascultat și de îndemnul gîndului lui să-și facă o ghețărie. Tăia gheața din eleșteul obștei și vara o ducea negustorilor de la Moreni. În 1933 s-a însurat. Nici Maria, zice el, n-a fost o inițiativă rea și zice astfel gîndindu-se la cei 4 copii pe care i-au crescut împreună și la cei 7 nepoți care le înconjoară acum bătrînețile. Dintr-o pepinieră pe care a înființat-o după aceea, ducîndu-se la Brănești și aducînd aproape 40 000 de puieți pe care i-a plantat și i-a altoit, n-a putut să vîndă pentru folosul lui și pentru munca lui decît o parte, altă parte a dăruit-o satului, o mulțime de cireși, vișini, caiși, pruni și meri. A plantat tot satul Dițești, pînă în cătunul Seaca, pe gratis. Adică nu pe toți i-a pus cu mîna lui, dar i-a dăruit oamenilor să și-i planteze între garduri și marginea drumului. Și drumul ajunsese să semene, într-o vreme, cu o alee dintr-o livadă. Cu aceasta ne cam apropiem de timpul cînd el a fost, vreo cîțiva ani, primar, și dovadă că a fost un primar care a ținut cu satul lui ar fi faptul că ne-a condus pînă la el chiar secretarul de astăzi al primăriei, Ion Apostol.

În seara zilei de 23 August 1944, a auzit comunicatele transmise la radio pe cînd se afla la masă cu familia. Trece cu îngăduință peste felul cum a dezarmat, fără dificultăți, un neamț care venea pe bicicletă, fluierînd încetișor, dinspre Dițești către Filipești. Era un curier. Alții 200, adăpostiți la Seaca, lucrau într-un atelier, erau soldați dintr-acela care nu vor să tragă cu pușca, adventiști sau ceva în genul ăsta. Au șters-o din loc aproape pe nebăgate de seamă dar și-or fi zis să facă și ei, în drum, o faptă de vitejie și au tăiat comunei legătura telefonică. Atunci, zice, a tăiat și el telefonul de la Calea ferată, ca să nu se mai poată învîrti nemții pe-acolo, fără teamă, cu nici un tren blindat. A tăiat cam 100 de metri de cablu și l-a dus departe, depozitîndu-l la școală, păstrîndu-l pentru următoarele zile cînd avea să fie de folos armatei române. Întreruperea acelei legături de comunicație a avut urmări catastrofale pentru detașamentul celor 900 de nemți de la Singeriș, de lîngă Moreni, al căror destin a fost limpezit curînd de cele 2 companii de vînători de munte trimise de șeful garnizoanei române din Filipești-Tîrg. Cu o pușcă de vînătoare pe-un umăr și cu un Browing automat la șold, se simțea netemător și, știindu-se în țara lui, mai știa că inițiativa chiar lui trebuia să-i aparțină, nu altora.

Pe urmă, cînd trecuse binișor de jumătatea vîrstei pe care o are acum, nu s-a mai putut numi Nae Niculescu ci Nicolae P. Nicolae: Primul nume fusese tot o inițiativă proprie, așa-i plăcuse lui să se cheme, însă recunoaște că atunci cînd s-au făcut noile buletine de populație și s-au cercetat toate actele de la primărie s-a dovedit că numele adevărat este cel de-al doilea. După aceea nu s-a dat în lături să arate că Nicolae P. Nicolae este tot atît de vrednic ca și Nae Niculescu. În 1950 a intrat ca ajutor de miner la Filipești și-n scurt timp a ajuns miner și apoi brigadier. N-a încetat, cum s-ar spune, să fie om de inițiativă, de vreme ce a fost declarat fruntaș în producție de 11 ori. Iar după ce s-a pensionat de la mină, a trecut să tragă la alte vîsle, la C.A.P.-ul din Filipești. Numai că la început, zice, au fost puși să conducă niște oameni cam nevoinici, de pildă cooperativa înființată pe mîna unuia pe care-l conducea și pe el nevasta. Și asta nu putea să ducă departe, cum nici n-a dus. O socoteală simplă ar zice și astăzi că era mai bine să se fi păstrat cele 4 pogoane de nuci, plantați de el, decît să fie tăiați iar în locul lor să fie pus porumb. Crește și porumbul, nu-i vorbă, dar aici nucii se simt parcă și mai în largul lor iar cei 200 de pomi ar fi putut să aducă, în fiecare an, vreo 2 milioane de lei. Cu banii ăștia, luați numai de pe 4 pogoane și numai într-un an, s-ar fi putut plăti repede datoria de 3 milioane pe care o are și astăzi C.A.P.-ul. Pe urmă, zice, o fi fost o inițiativă bună și aceea de pînă anul trecut, cînd cooperativa vindea gunoi de grajd în loc să-l pună pe pămînturile ei, însă ei inițiativa asta n-a priceput-o. Tot așa cum n-a priceput nici de ce pe anumite locuri de la Filipești se continuă să se lucreze după sistemul tarlalelor întinse, cînd e foarte simplu de văzut că pe-acolo bălțește apa și deci terenurile trebuie parcelate, trebuie săpate șanțuri pentru ca apa să se scurgă. Acum, de cînd C.A.P.-ul are o conducere nouă, se întrevede perspectiva ca oamenii să țină seama de astfel de lucruri simple de văzut. Despre un asemenea loc, întins pe 107 hectare, iată ce ne spusese la rîndu-i economistul Petre Alexe, președinte de cîteva luni al C.A.P.-ului: „Am avut acolo numai pierderi. Va trebui să ne întoarcem la parcelarea terenului, așa cum făceau bătrînii. Arînd acolo de la un capăt la altul, am făcut o farfurie mare care ține apa în ea". Acesta e un fel de drept de a gîndi și Nicolae P. Nicolae se bucură că apar oameni tineri și cu inițiativă. Acum el stă mai mult pe-acasă și migălește metru cu metru pămîntul grădinii și-al lotului în folosință. Lotul îi are dincolo de pîrîul Roșioara, care trece chiar prin spatele curții. De-acolo el scoate în fiecare an două recolte, care-i ajung să hrănească păsările și vitele pe care le ține în gospodărie. De la o vreme ține și 3 iepuri de casă, cu care nepoții veniți în vacanță de la Ploiești și de la București s-au împrietenit la cataramă. Dacă iese la poartă și se uită în lungu șoselei, acum, cînd dau pomii în floare, îi bucură să-și aducă aminte că o parte din pomii aceia sînt darul lui. Poate să fie și aceasta o pricină, zice, pot să mai fie și altele, însă e lucru mare să descoperi într-o bună zi că toată lumea te salută, că nimeni nu trece prin dreptul casei întorcîndu-și privirile în partea cealaltă. La 77 de ani și jumătate, descoperirea asta te face să vrei să mai trăiești o viață. Și întorcîndu-se apoi către casa prin preajma căreia se zbenguie nepoții, Nicolae P. Nicolae își aduce aminte ca de ceva uitat pînă atunci și zice iarăși: Maria a fost și ea o inițiativă bună...

D. CONSTANTINESCU

Cei buni rămîn, cei slabi pleacă

Istoria Întreprinderii de utilaj minier din Filipeștii de Pădure este asemănătoare cu a multora din țară. În urmă cu 22 de ani, era un modest atelier de reparat piese de schimb. După 1960, din necesitatea de a înzestra utilajele românești, de a crea și asimila altele noi, prin dezvoltări succesive, a ajuns să furnizeze utilaje minelor de lignit din subteran din bazinele Olteniei, Munteniei și zona Bihorului. De la stîlpii de fricțiune și presele hidraulice pentru confecționarea armăturilor de mină s-a trecut la utilaje complexe. Susținerile mecanizate de tăiere în abataj au ajuns la generația a treia, CMA 4 are față de străbunicul său CMA1 portanța și productivitatea duble și extrage cărbunele din straturi groase de 3,5 metri. Combinele de înaintare, așa-zisele C I, au ajuns și ele tot la generația a treia. Tot aici se produc stații de pompe și agregate hidraulice de înaltă presiune, folosite la toate minele de lignit din țară. I.U.M. Filipeștii de Pădure a devenit producătorul de cilindrii pentru susținerile mecanizate miniere din toată țara. Pentru anul 1982, întreprinderea are sarcini mari. De cărbune în cantități mari este și va fi nevoie.

Și problemele cu care se confruntă I.U.M. Filipeștii de Pădure sînt asemănătoare cu ale celorlalte întreprinderi. Și ea depinde de onorarea unor contracte în termenele prevăzute de către furnizorii din țară și ea așteaptă uneori prea mult aplicarea unor rezultate ale cercetării, apariția unor produse și subansambluri promise. Inginerul Gheorghe Dragomir, directorul întreprinderii, ne semnalează cîteva din ele. Țeava trasă la rece, cu caracteristici de rezistență mari pentru grosimi de pereți reduse, este promisă de doi ani. De atunci ea este vedeta expozițiilor cu realizări tehnice, însă întîrzie să intre în producția de serie. Pentru cilindrii hidraulici se folosește în continuare țeavă trasă la cald, cu consum aproape dublu de material. Rebuturile sînt de ordinul a 20—30 la sută și ele apar în momentul probelor hidraulice, adică atunci cînd manopera a fost consumată. Deși metalurgia cunoaște dimensiunile de care are nevoie industria minieră, trecerea la producția de serie întîrzie. Pentru producerea și menținerea în exploatare a cilindrilor hidraulici sînt necesare garnituri, oringuri și manșete de etanșare pentru pistoane, care se produc dintr-un cauciuc special. Deși la Institutul de cercetări pentru mase plastice Jilava cercetările sînt finalizate, nu numai garniturile întîrzie să apară, ci și cauciucul din care sînt făcute. I.U.M. Filipeștii de Pădure s-a oferit să realizeze cu forțe proprii garniturile necesare, însă are nevoie de cauciucul

VINERI, 16 APRILIE 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

VASILE NETEA:

„Transilvania e inima Daciei, iar moștenirea Transilvaniei o port în inima mea"

— Ați fost sărbătorit recent — inclusiv în paginile revistei noastre — la împlinirea vîrstei de 70 de ani. Colaboratorul nostru și admiratorul dv., cercetătorul și publicistul V. Vetișanu, scria cu acest prilej că «V. Netea a intrat în istorie cu o moștenire». Cu alt termen, această moștenire ar putea fi numită „ardelenism". De acord ?

— De acord.

— Ce este deci ardelenismul ?

— Este conștiința moștenirii la care v-ați referit. Ați putea observa că termenul e local, definind doar o provincie din trupul Daciei, și nu Dacia în întregime. Dar Transilvania e inima Daciei, iar moștenirea Transilvaniei o port de-a dreptul în inima mea. Prin această moștenire, prietenul nostru comun Vasile Vetișanu înțelegea — și alături de el înțeleg și eu — solidaritatea și descinderea directă din istoria Ardealului a activității mele. O solidaritate de gîndire cu exponenții Școlii ardelene : Micu, Șincai, Maior, cu revoluționarii de la 1848 : Bărnuțiu, Avram Iancu, Barițiu, Cipariu, Andrei Mureșanu, cu generația memorandistă condusă de Ion Rațiu, Vasile Lucaciu, Gh. Pop de Băsești, apoi cu marii luptători pentru Unirea din 1918, printre care îi găsim din nou pe Lucaciu, împreună cu Goga, cu Iuliu Maniu, cu Vasile Goldiș, cu Ștefan Cicio-Pop și alții alții. M-am străduit să rămîn, în tot ceea ce am întreprins, credincios doctrinei lor istorice, tonurilor luptei și sacrificiilor lor patriotice, al căror punct culminant a fost actul Unirii din 1918.

— Acestui act și semnificațiilor lui i-ați dedicat cea mai însemnată parte a operei dv. S-ar zice că pentru Vasile Netea istoria românilor începe și se sfîrșește la Alba Iulia.

— Cred și astăzi, cum am crezut întotdeauna, că actul cel mai măreț al istoriei românești a fost adunarea de la 1 decembrie 1918, care a materializat, la Alba Iulia, strigătul din veac al pașoptiștilor : „Noi vrem să ne unim cu țara !" De aceea, așa cum ați remarcat, cea mai însemnată parte a activității mele de istoric — reprezentată prin cărțile „Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat", „Lupta românilor din Transilvania pentru libertate națională", „O zi din istoria Transilvaniei — 1 decembrie 1918", „Spre unitatea statală a poporului român" — a fost consacrată evocării și studierii acestui moment cardinal din istoria pămîntului nostru. Acesta este „ardelenismul" meu — pe care nu puțini mi l-au imputat — și lui îi voi rămîne fidel, indiferent de împrejurări, pînă la sfîrșit.

— Dați-ne, vă rugăm, ca ardelean și ca istoric al acestor locuri, o definiție a Ardealului.

— Mai întîi, aș vrea să lămurim chestiunea numelui. Dv. vorbiți de Ardeal, și eu de Transilvania.

— Credeți că greșim ?

— Cred că aveți dreptate. Transilvania e o denumire științifică, exprimînd un anumit conținut teritorial, înglobînd întinderile românești de la Carpați pînă la frontiera noastră de apus. Pe cînd Ardealul e o denumire populară, cu rădăcini înfipte în veacuri, cuprinzînd o adevărată mistică spirituală. Țăranii noștri nu zic Transilvania, ei zic Ardeal, Ardealul fiind pentru ei, ca și pentru noi toți, ceva sfînt, ca trecut dincolo de geografie și de istorie. Ardealul e însuși pămîntul, cu toate văile și cîmpiile, cu toți munții lui, pe această bază materială construindu-se și una spirituală, etică, în care intră toate fibrele simțirii românești din aceste locuri. Dintr-o asemenea substanță spirituală s-au născut „Școala ardeleană", istoria românească ardeleană, literatura, pictura și mai presus de toate poezia populară, arta populară, porțile sculptate din Maramureș, icoanele pe sticlă de la Nicula și Făgăraș, portul țărănesc din părțile Sibiului, din Țara Oașului sau din Țara Bîrsei, folclorul din Hațeg sau din Mureș... Cît privește „ardelenismul", trebuie să știți că îl reprezintă o strînsă și paternică legătură cu sufletul și cu pămîntul românești de pretutindeni.

— Cum a funcționat istoricește această legătură ?

Regretatul istoric Constantin C. Giurescu spunea foarte bine cîndva : „Transilvania e un pămînt-pivot". Și tot el : „Întocmai cum din cuprinsul ei iau naștere multe rîuri care străbat spațiul carpato-dunăreano, tot așa, necontenit de-a lungul secolelor, din ea se revarsă preaplinul populației românești, trecînd munții spre miazăzi, spre răsărit și spre miazănoapte".

— S-a remarcat, apropo de prea-plinul ardelenesc, perseverența ardeleanului, tenacitatea lui, îndărătnicia în a menține — și nu numai în el acasă, ci peste tot pe unde „se revarsă" — o poziție încercită...

— Perseverența de care vorbiți a dat țărie ardeleanului. Aș observa însă, cu voia dv., că nu e bine să împărțim calitățile românilor pe provincii. Toate actele mari ale istoriei românilor au fost acte la care a participat întreaga suflare națională. În înfăptuirea actului de la Alba Iulia, de pildă, ca să ne întoarcem la această filă de aur din cronica neamului, același loc, alături de exponenții ai Ardealului, pe care i-am numit adineaori, l-au ocupat un Ion I. C. Brătianu, un Take Ionescu, un Nicolae Iorga, un Barbu Delavrancea, un Nicolae Filipescu, un Nicolae Titulescu... Dacă ar fi să vorbim doar despre rolul Brătienilor în edificarea Unirii și în chestiunea Ardealului, cîte n-ar fi de spus !

— Vă ascultăm.

— Este cunoscut marele rol pe care l-a jucat Ionel I. C. Brătianu, primul ministru al României în anii întîiului război mondial, război la sfîrșitul căruia Transilvania și-a cîștigat independența totală și, prin hotărîrile de la Alba Iulia, s-a unit cu țara. Aceasta, pe plan politic.

Dar mai există și un plan științific, istoric, în care un membru al familiei Brătianu, înmărășind cu putere problemul Transilvaniei, ca și alte probleme de primă însemnătate ale existenței noastre naționale, și-a înscris cu majuscule numele. Este vorba de fiul lui Ionel I.C. Brătianu, Gheorghe I. Brătianu, care a fost, precum știți, unul din cei mai de seamă istorici români în perioada dintre cele două războaie, ilustrîndu-se prin cercetări de răsunet asupra originii poporului nostru, a unității noastre de limbă și de cultură, a luptelor noastre pentru înfăptuirea unității naționale. Într-un articol pe care l-am scris în acea vreme am evidențiat pe larg campania dusă de Gheorghe I. Brătianu, pe atunci profesor la Universitatea din Iași și membru al Academiei Române, împotriva revizioniștilor și a pseudoistoricilor maghiari care negau — unii din ei neagă și azi — originea și locul de formare a poporului nostru, susținînd că noi ne-am fi constituit în sudul Balcanilor, de unde am fi venit în România abia în secolul al XII-lea. Prin cartea sa „O enigmă și un miracol istorie : poporul român", publicată în 1937, ca și prin lucrările „Problema continuității daco-romane" și „Originile și formarea poporului român", Gheorghe I. Brătianu a demascat cu irefutabile argumente pozițiile politice ale unor istorici maghiari ca L. Tamasz, Z. Toth, L. Makkay și alții, care ne contestau nouă, românilor, dreptul la teritoriul în care trăim. O parte din scrierile lui Gheorghe I. Brătianu au fost republicate recent, prin grija lui Valeriu Râpeanu. Aceste scrieri probează în mod concludent severa poziție a istoricului român în legătură cu dreptatea cauzei noastre.

— După acest elogiu al istoricului neardelean care a fost Gheorghe I. Brătianu, să facem totuși dreptate Transilvaniei și să spunem că istoricul ardelean — poate mai mulți decît alții — nu e numai un savant de cabinet, ci un om de agoră, un luptător. Și aceasta pînă la ultima generație, din care faceți parte. E cunoscută, astfel, lupta dv. — ca tînăr istoric, dar și ca gazetar, ca redactor, ca vicepreședinte al Căminului refugiaților transilvani din București — împotriva Dictatului de la Viena. Se pare că amintirea acelor vremuri ale „pătimirii noastre" vă obsedează și astăzi...

— Cum ar putea fi altfel ? Odiosul dictat a căzut asupra capetelor noastre, ale ardelenilor, ca un trăsnet. Eu, în momentul acela, eram concentrat în zona din Vest, din apropierea Țării Oașului. Zile întregi, cît a ținut retragerea, am văzut, la tot pasul, numai oameni în lacrimi, mii de țărani care plîngeau cu hohote, mulți dintre ei alăturîndu-ni-se, urmîndu-ne în tragicul nostru exod. Trecînd pe lîngă Baia Mare, prin locurile în care se află mormîntul lui Vasile Lucaciu, parcă-l auzeam pe Leul din Sisești strigînd : de ce plecați, de ce plecați ? Nu i-am putut răspunde decît peste marginile gîndului înfiorat : plecăm pentru a ne întoarce, părinte Lucaciu !

— Care se știe totul, s-a spus totul despre Dictatul de la Viena și despre suferințele Ardealului cotropit ? Nu credeți c-ar fi necesară o istorie specială a dominației horthyste în Transilvania ?

— Aveți dreptate, dictatul n-a fost încă studiat în toate dimensiunile lui. Încă n-avem o istorie asupra celor săvîrșite în Ardealul perioadei horthyste. Istoricii noștri ar trebui să-și îndrepte mai mult privirile asupra acestei probleme. În ce mă privește, voi fi totdeauna alături de cei care o vor îmbrățișa. Lucrul este cu atît mai necesar cu cît, și azi încă, se aud voci, atît în Europa cît și dincolo de Ocean, care se străduiesc să înfățișeze dominația horthystă din Ardeal în cu

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU ■

Cugetul de azi

Gîndire și tradiție la Heidegger (IV)

Apelul lui Heidegger la Parmenide nu este deloc întîmplător, deoarece, după cum subliniia Ath. Joja, „cele două poziții, deși hotărît diferite, se apropie totuși și comunică în aceeași exaltare a ființei. Este ceea ce explică entuziasmul renumitului filosof german pentru marele Eleat".

Heidegger considera drept o necesitate de-a regîndi textele lui Parmenide chiar dinăuntrul lor, fără a ține seama de determinările ulterioare. În orice caz, el ignoră sau vrea să ignore faptul că Parmenide «a impus obiectului normele gîndirii abstracte și a făcut subiectivism „sans le savoir"». Filosoful grec se iluzionă considerînd că propria sa concepție a realului era comandată de natura lucrurilor. Și astfel, Heidegger operează **desubiectivizarea**, în mod paradoxal, prin analiza fragmentelor parmenidiene.

Heidegger nu tratează textele pre-socratice din perspectiva logicii, ci proiectează o întoarcere către fundamentele ontologice ale acesteia, ceea ce „nu semnifică suprimarea gîndirii și regnul unor simple sentimente, ci o gîndire mai originară, mai riguroasă, în obediența ființei". Acesta este sensul căutărilor sale atunci cînd tratează raportul gîndire-ființă în **Einführung in die Metaphysik**, și în **Was heisst Denken**, cît și sensul autentic al numeroaselor studii asupra limbajului și poeziei.

Dar ce înseamnă pentru filosoful german o gîndire în obediența ființei ?

Ființa este un concept atît **logic** cît și **ontologic**.

Logic, la Aristotel, pluralitatea tipurilor de atribuție ne conduce la distincția **categoriilor ființei**.

Or, începînd de la Aristotel, doctrina ființei și determinările ființului ca atare — arată Heidegger — devine doctrina care studiază categoriile și ordinea lor. Și el deduce că scopul oricărei ontologii va fi o teorie a categoriilor, ceea ce nu ar fi suficient. De aceea, trebuie să ne întoarcem la textele pre-socratice și să încercăm să gîndim originar, de fapt să regîndim **fundamentele ontologice** ale gîndirii.

Totuși, sensul acestor căutări este dat tocmai de opera Stagiritului. Pierre Aubenque relevă că pentru Aristotel „Ființa este întotdeauna dincolo de aceste semnificații (categoriile), și dacă ele se dispersează, nu se epuizează în ele și dacă fiecare categorie este imediat ființă, toate categoriile reunite nu vor fi niciodată ființă în întregime. Trebuie deci să păstrăm cuvîntul **ființă** pentru a desemna acest dincolo de categorii fără de care ele nu ar fi și care nu se lăsa redus la ele".

Intenția lui Heidegger este de a trece dincolo de determinările logicii în abordarea ființei și prin aceasta ei implică întreaga problematică a **adevărului logic și ontologic**. Comentînd textele aristotelice, P. Aubenque relevă că «nu este greșit de a vedea împreună cu Heidegger, în adevărul „logic" un reflex pal al adevărului ontologic sau mai degrabă o „uitare" a înrădăcinării primului în cel din urmă».

Este perspectiva ce comanda poziția din **Kehre** — redescoperirea ființei și aceasta nu prin determinările ei în raport cu atribuțiile (categoriile), ci printr-o altă înțelegere a **adevărului**. Heidegger apelează la etimologia termenului grec pentru adevăr-**alethcia** (**a** : privativ ; **lethe** : uitarea) și îl interpretează în sensul ecloziunii ființei, al mișcării ei de relevare-disimulare. Deci adevărul nu ca justețe a propoziției, ci ca **alethcia**, ca mișcarea în care și prin care se relevă ființa. Mișcare pe care Heidegger o va numi **pliu, diferență, duplicitate** dintre ființă și fiind. Aici, în această duplicitate rezidă posibilitatea relevării ființei și aceasta nu prin analiza propoziției, ci a semnificației termenilor.

Kehre presupune deci valorificarea resurselor limbajului, recursul la etimologia termenilor pre-socratici, dar acest demers, subliniem, rămîne supus unei problematici bine precizate — celei ontologice. Analiza conceptelor nu este un joc filologic gratuit, ci ea duce la relevarea a ceea ce zace ca ne-gîndit în limbă. Ceea ce spune limba (die Sage) nu este expresia lingvistică adăugată post hoc, ci, în sine, semnifică. Analiza poartă asupra unor termeni-cheie (alethcia, physis, moira, ousia) și are loc cu intenția de a desimenta sensul originar al ființei. Metoda numită de filosof însuși „exegetică heideggeriană" este interpretarea care pune în mod radical sub semnul întrebării perspectiva obișnuită, renunțînd la ceea ce este curent și revenind la o interpretare interogantă".

OLTEA JOJA ■

Vorbiți și scrieți românește

Variate... variante !

Cîteva exemple foarte proaspete ne arată că, într-o arie mai strîmtă (nu strîmtă ?), se plasează și prefixul **în-/în-**. Spațiul nu ne îngăduie să dăm multe citate din „demersurile" critice care ne stau la îndemînă. Un critic clujean scrie : „...versurile izolate, **inserate** (subl. ns.) de Vinea...", altul, bucureștean : „Tonul **insinuant** al..." (subl. ns.) etc. În primul caz, autorul confundă verbul a **insera** cu sensul „a introduce, a adăuga ceva într-un text, a introduce un anunț într-un ziar" etc. cu paronimul (cuvînt care se aseamănă ca sunete, dar diferă ca sens de alt cuvînt) a **însera**, adică „a se face seară, a amurgi, a rămîne undeva pînă seara, a-l surprinde pe cineva seara, undeva". În al doilea caz, prefixul neologic **în-** a fost înlocuit cu cel moștenit din latină, cu forma **în-**.

Limba română a moștenit din latină prefixul **în-** și prepoziția **în**, aceasta din urmă existentă în compuse ca : **înmina, înseăuna, începa** etc. Prefixul latinesc **in-** a dat naștere unor variante fonetice ca **în-** sau **îm-** (de ex : **înmiresma, însemna, împărți, îmbătrîni**). În neologisme, apare și cu forma **i-** (ca în **ireal, iradia** etc.). Nu vom intra în detaliile acestor forme, vom spune numai că, din punct de vedere semantic, poate avea valoare negativă, marcînd opoziția (**inamic, imposibil**), valoare privativă (**absența a ceva, ca în indisciplină, impolitețe, insomnie**), fie, uneori, ideea de „depășire" a unei sfere, în exemple ca : **inestimabil, incalificabil, ireductibil** etc.

În alte privințe însă, prefixul generează variante care se abat de la normele limbii. De pildă sînt corecte formele cu **în-** : **încasa** nu **încasa, înhuma** nu **înbuma**, după cum sînt corecte cu **în** : **însufla, încarna, infiltra** și nu **însufla, încarna, infiltra**.

Unii lingviști au afirmat că există, în limba română, tendința de a înlocui pe **în-** cu **în-**, în neologisme ca **încasa, întreprindere**, pentru **încasa, întreprindere**. La acestea s-ar mai putea adăuga **însemn** pentru **însemn** (deci, corect: **însemnele au fost înminate**), **încastra** pentru **încastra** — așa cum e corect — cu sensul „a înțepeni, a lega fix două corpuri". Încă mai interesantă, sau cel puțin mai semnificativă ni se pare înregistrarea pe care o face **Îndreptarul ortografic...** pentru verbul **încarna** pe care îl diferențiază de **încărna**, fără însă a-i da sensul. Din păcate, nu se mai face distincția între **a încorpora** și **a încorpora**, varianta ultimă însemnînd, ca și în franceză, de unde l-am împrumutat, „a cuprinde, a îngloba în sine, a accepta" (probabil, așa se explică de ce auzim la radio, mai ales, dimineața : „încorporarea semințelor sub brazdă").

(Va urma)

GH. POALELUNGI ■

CARTE

Întîlniri admirabile

Uneori este pur și simplu de necrezut cît de modern și de proaspăt poate fi un om care vine, prin timp, de departe. Un astfel de om este și Anton Dumitriu, logician reputat, autor, printre altele, al unei lucrări de referință cu privire la **Paradoxele logice** și al unei monumentale **Istorii a logicii**, cu valoarea probată și prin reeditare. Cea mai recentă scriere a sa, **Cartea întîlnirilor admirabile** (Eminescu, 1981), închide, între coperțile ei, seducătoare aventuri interioare. Și aventurile interioare, bineînțeles, sînt aventurile gîndului, aplicat de data aceasta nu pe materia aridă a unei științe cu audiență restrînsă, ci pe substanța filosofică larg accesibilă a unor opere și mitologii fundamentale, constitutive în planul edificării unor culturi.

Comparația la care recurgem poate nu este deosebit de expresivă, poate este chiar naivă, însă, citind paginile mai noi ale lui Anton Dumitriu, cumpănindu-le cu lucrările lui anterioare, am trăit sentimentul cert că întîlnim un ceasornicar, deplin stăpîn pe meșteșugul său, pe mecanica și resorturile lui secrete, căruia acest meșteșug totuși nu-i mai ajunge. Și, dintr-o dată, șlefuite și perfectate în ani lungi de trudă și solitudine, uneltele investigației, condamnate pînă astăzi la o strictă specializare, se dovedesc a fi apte să medieze și un mesaj util tuturor. Și este tocmai ce mediază eseurile despre opera lui Homer și Socrate, Cervantes, Descartes și Goethe, sau eseul despre mitul lui Orfeu. Adăugate cu eseul final, **Terra Mirabilis sau întîlnirea cu pămîntul natal**, care ne recordează destinul și istoria la marile întrebări și răspunsuri ale unei civilizații indivizibile prin nedreaptă discriminare.

„Unde este bariera care desparte trecutul de viitor?" — se întreabă Anton Dumitriu. Și răspunde: „A crede că tot ce s-a creat în timpul nostru se datorește exclusiv faptului că am ieșit din «întunericul» trecutului, că am abandonat o mentalitate «primitivă», care ne-a ținut înlănțuiți în tradițiile noastre, ar fi o prejudecată tot atît de mare ca și aceea de a renunța la progres". Argumentele acestui punct de vedere le aflăm nu numai în istoria culturii și civilizației noastre, ci, deopotrivă, în toate spațiile etnice asupra cărora ne rotim privirile.

De asemenea, puțini oameni care vin, prin timp, de departe au o conștiință atît de acută referitor la datoria națiunilor față de propriul lor viitor, față de măreția lor de mîine. Viitorul este ceva care înlănțuiește — iată o tautologie intrucîtva deosebită de alte tautologii. Chiar este recomandabil s-o și rostim cînd și cînd, fără multă sfială, într-o lume animată frecvent de credința că s-a așezat ca un zid nestrăpuns între mîine și ieri. Împotriva acestei prejudecăți, Anton Dumitriu fortifică argumentul unei specificități inconfundabile și inspuimabile: „O asemenea viziune românească, ale cărei rădăcini, ca acelea ale unui arbore imens, se întind în pămîntul și sufletul spațiului nostru, dincolo de orice barieră istorică, poate da o sevă cu totul nouă și surprinzătoare epocii noastre". Și încheie în obediența unui optimism fundiar: „Nu există nici o îndoială că acest pămînt minunat — această Terra Mirabilis — este o sursă de energii care se pot explicita într-o istorie neașteptată".

Eseurile lui Anton Dumitriu nu sînt singulare în bibliografia tîrzie a generației sale, ci, în mod fericit, o adaugă. Și în paginile lor, asistăm la crepusculul fastuos al unei pleiade de înțelepți pentru care a fi patriot a însemnat și înseamnă încă, înainte de toate, a investi tenacitate și destoinicie în știința sub flamura căreia ți-ai înscris numele cînd aceasta era și este de folos țării. O dată împlinită datoria aceasta, cu vremea, sosește și ora mărturisirii netede a unor sentimente sedimentate în timp, dăruite cititorilor ca o rouă aleasă. O dată în plus, după Octav Onicescu, după alți străluciți oameni de știință români. Anton Dumitriu ne vestește să fim cu atenția trează. Ora a venit.

MIHAI PELIN ■

Reexaminări lirice

În clipa în care unii poeți reușesc să-și adune numele pe coperțile cîtorva cărți de versuri, se cuvine, credem noi, ca întreaga lor poetică să incite la opinii din cele mai diverse, pe măsura universului liric conținut în înseși respectivele volume. Numai că, din motive mai mult sau mai puțin obiective, strădania de-o viață a acestor poeți rămîne, fără nici o justificare, mult prea la marginea preocupărilor criticilor noștri.

Două astfel de cărți și, implicit, doi astfel de poeți ar fi, după părerea noastră, Apropierea planurilor, **de** Dim. Rachici, **și** Alb și negru, **de** Anais Nersesian.

■ APROPIEREA PLANURILOR. **Aflat la a opta carte de versuri (fără a mai pune la socoteală alte trei volume, două de versuri pentru copii, acestora adăugîndu-li-se o amplă traducere de poezii patriotice ale poeților maghiari din România),** Dim. Rachici **se arată a fi, la prima vedere, o natură poetică prolifică, numai că între cartea de debut,** Între mare și cer, **apărută în 1964, în colecția Luceafărul (despre această colecție am putea spune că, iată, a devenit o colecție sentimentală a istoriei literaturii române) și cea mai recentă carte a sa,** Apropierea planurilor **(Editura Eminescu, 1982), a trecut un număr bun de ani, drept pentru care prolificitatea lui Dim. Rachici poate fi pusă, firește, sub semnul întrebării. Dar, dincolo de acest aspect, aparent lipsit de importanță, ceea ce ne-a îndemnat la scrierea rîndurilor de față este nu numai calitatea însăși a versurilor din** Apropierea planurilor, **cît dorința de a semnala un anume fel de-a fi al discursului poetic propus de Dim. Rachici în recentul său volum: o pendulare între expresia poetică aparținînd generației sale, cea cuprinsă în colecția Luceafărul (expresie care, cu timpul, a evoluat, nu numai în cazul lui Dim. Rachici, luînd în stăpînire, cu aplomb și fervoare, teritoriul vast și tragic al poeziei dintotdeauna), și alte expresii ce-au apărut în acest răstimp în peisajul general al poeziului românesc. Era și firesc să se întîmple acest permanent acordaj, cel puțin metaforic și, implicit, structural, dar** Apropierea planurilor **ne mai convinge și că Dim. Rachici și-a studiat cu multă atenție continua sa devenire, militînd în ultimă instanță pentru o poezie în care limpezimea spuselor sale și misterul conținut de întregul poemelor fac, surprinzător, casă bună.**

■ ALB ȘI NEGRU. **O altă carte de poezii, asupra căreia ne simțim îndemnați a ne opri, fie chiar și pentru cîteva clipe, este** Alb și negru, **de** Anais Nersesian, **poetă a cărei panoplie cuprinde alte patru volume scoase în ultimii nouă ani. Ceea ce surprinde în acest volum este detașarea poetei de-o anume școală metaforică intens vehiculată de atelierele poetice ale ultimului deceniu, fără a se îndepărta, însă, de o dezbatere predilectă a poeziei tinere, cea privind capacitatea cuvîntului de a exprima starea de poezie, dorința de confesiune :** „Ne iroseam / îngenunchind statui / de care nimeni nu se îndura / / Un rod al morții / ascundeam în stea / și-n fumegarea apelor de ceață / pe prund de vis / lumina se răcea / / În amiezi violene / umbra se dezleagă / cuvintele se vindecă / de sens / și în imperiul amintirii / dens / tăcerea doar mai stăruie / întreagă". **(La ospățul întunericului). Mai puțin tentată de metafore frenetice și, cu orice preț, originale, preferînd o „zicere" limpede, fără dubii, dar plină de emoția și taina mărturisirii, se arată poeta și în** Pe scheletul de porfir: „Un oracol minios / mi-a spus ceva necunoscut / despre foamete și moarte, / despre nașterea și foc, / despre-o neaflată parte / / Darurile ce le-am pus / pe altarul transparent / nu l-au îmblînzit / se pare / / Pîn-la mine au ajuns / doar cuvintele neclare". **Pentru ca în finalul aceluiași poem, conform unei scheme tactice aproximativ cunoscute, aceea a demitizării, să aflăm că :** „Trupul lui lipsit de sînge / sprijină întreaga lume / / Fluturări de aripi arse / zeului îi dau ocol / / Aplecată peste-Omphalos / cad bolborosind / în gol". **Se remarcă, în acest ultim exemplu, că poeta dispune de suficiente mijloace pentru a surprinde și printr-un foarte exact joc al metaforelor, fără a-și abandona, însă, într-o amețitoare gratuitate a lor, acel ceva pe care îl are de spus. Dar, iată, pentru a sublinia și mai mult afirmația că** Anais Nersesian **face și nu face parte din pleiada poeților ce apelează la sumedenia de imagini și sugestii pe care le poate oferi un cuvînt cum ar fi fluture, un poem intitulat** Fluturi se zbat. **Vom transcrie integral acest poem, dar nu înainte de a puncta grația și profunzimea unei mărturisiri scrise cu o îmbucurătoare siguranță:** „În harfele de iarbă / se-ntunecă încet. / Fluturi se zbat / în șoptele pleoapelor / și zeii se întorc din pribegie / cu-mbătrînitul trup acoperit / în haine de argint / și poezie / / A fost cîndva / între noi și ei / o sacră înfruntare ? / / Sub palme îmi suspină / lutul cald. / / Sub coaja frunții / a rămas surpată / zarea bătăliei de smarald".

În loc de concluzie, credem că și poetica de pînă acum a Anaisei Nersesian, **precum și cea a lui** Dim. Rachici, **pot face obiectul unor investigații critice de anvergură, mai ales că discursul lor poetic începe să aibă, fiecare în parte, un timbru specific.**

VICTOR NIȚĂ ■

CARTE

Întoarcerea metodei

Cu **Întoarcerea autorului, E**seuri despre relația creator-operă (Editura **Cartea Românească**, 1982) **Eugen Simion** pătrunde în spațiul teoretizărilor, cu toate precauțiile exprimate în preambulul cărții : **„Nu-i o carte de pură teorie literară, avertizez, nu-i nici o carte de critică literară pură. M-am fixat în chip deliberat la jumătatea drumului dintre ele, încercînd să trag cu ochiul spre două domenii ale spiritului care și-au întors de multă vreme spatele".** În scurta biografie a titlului, pe care autorul o face în prefață, aflăm că în proiect **Întoarcerea autorului** urma să fie un eseu despre autonomia operei literare, mai exact spus, despre relativa autonomie a operei literare. Așadar, deși criticul respinge la un moment dat eticheta, un fel de „biografie" a relației autor-operă. În actualul sumar al cărții, acest proiect intră însă în economia primului capitol **(Contre Sainte-Proust)** iar relația amintită este atacată în secțiunile următoare, prin schimbarea unghiului de vedere **(Structura unei existențe. Strategia criticilor și Dialoguri).** De la discuția de ordin teoretic, în maniera „critică a criticii", care inventariază în primul capitol statutul relației autor-operă, biografie-literatură, în cadrul principalelor metode critice de la Sainte-Beuve încoace, **E. Simion** trece, în capitolele următoare, la o teoretizare implicită, lăsată mai mult în seama lectorului, cedînd voluptăților analitice în eseuri privind literatura biografică și autobiografică, totul în acolada ideii exprimate pe coperta volumului.

Contre Sainte-Proust este, fără îndoială, centrul de greutate al cărții. Strămutînd feluritele poziții ale criticii secolului XX din punctul de vedere al relației creator-operă între cele două extreme reprezentate de Sainte-Beuve și Proust (cel dintîi postulînd critica biografică, iar celălalt divorțul definitiv dintre **eul superficial** și **eul profund) E.** Simion trasează apropae epic istoria sinuoasă și polemică a izgonirii și întoarcerii autorului în operă. Calea deschisă de Proust cu disocierea între eul profund și eul superficial este străbătută de critică — și de E. Simion pe urmele acesteia — în toate sensurile. De la rimbaldianul „Je **est** un autre", care **marchează o** separare fără drept de apel între autor și operă, și pînă la „Je **suis** un autre" a lui Eugène Ionesco, este drumul de la **impersonal** la **personal,** dintre izgonirea și întoarcerea autorului în preajma operei. Periplul criticului încîntă prin eleganța și libertatea de mișcare. Aducerea în discuție a sistemelor critice ale lui Sainte-Beuve, Proust, Rimbaud, Mallarmé, Valéry, Blanchot, Freud, Sartre, Barthes, Eliott, Wellek, Starobinski, Genette, Poe, Poulet, Ionesco ș.a., **se face fără efort prin formulări și reformulări,** continuări și identificări, prin subtile și neașteptate puneri în ecuație a unor spirite încă neintrate în dialog. Un farmec aparte rezidă în stilul acestui excurs, un fel de **auto-maieutică,** prin care interogațiile cu valoare de premise într-un șir de silogisme marchează periodic etapele drumului parcurs. Critica metodelor critice din **Contre Sainte-Proust,** fie și făcută din unghiul unei singure chestiuni — raportul creator-operă, este în ultimă instanță o teoretizare implicită asupra **metodei.** Supunîndu-l pe E. Simion unei radiografii atente, în căutarea „temei unice a operei" critice și a „obsesiei unice a analistului", vom vedea că lectura voluptuoasă și selectiv-identificatoare a sistemelor critice mascează o unică obsesie a **metodei,** detectabilă și în celelalte secțiuni ale cărții.

Eugen Simion este înainte de orice unul din acei critici care se apropie de opera literară cu iubire, pentru care actul critic nu este unul de luare în stăpînire, ci de conjurare delicată, dar insistentă. Vocația eseului nu exclude, în cazul său, vocația sistemului. Dar, tot în cazul său, reconstituirea sistemului rămîne, cel puțin deocamdată, în sarcina celui de al treilea element al triadei autor — operă — lector.

TANIA RADU ■

o CĂP LIMPEDE

EPOCA LUI ȘTEFAN CEL MARE

Numărul 181, ce marchează începutul celui de al 16-lea an de apariție a revistei de cultură istorică **Magazin istoric,** dedică un grupaj închegat **Epocii lui Ștefan cel Mare,** adică perioadei cuprinse între 1457 și 1546, asupra căreia, cum stăbilea acum o sută de ani **A. D. Xenopol,** s-a răsfrînt decisiv personalitatea voievodului român. **Dr. Leon Șimanschi** încearcă să răspundă, pornind de la entuziastele aprecieri ale lui Xenopol, unor tulburătoare întrebări. Aspectele ce sînt analizate — creșterea numerică a populației, înflorirea economică, contradicțiile sociale relativ puțin ascuțite, dezvoltarea armatei nu prin mobilizare, ci reintroducînd instituția „vitejiei", contribuția oștii la păstrarea independenței, programul politic ștefanian de concentrare în jurul tronului a tuturor forțelor interne și de unire a intereselor celor trei țări românești, politica diplomatică de colaborare generală în lupta antiotomană, integrarea istoriei țării și istoriografiei în viața spirituală a societății moldovene, dezvoltarea producției artistice — duc la concluzia că epoca ștefaniană a fost una de avînt creator al poporului care a avut în frunte geniul covîrșitor al lui Ștefan, personalitate de proporții europene.

Ștefan S. Gorovei face interesante considerații asupra personalității lui Ștefan cel Mare ca **apărător al continuității statale românești,** asupra strădaniei permanente a celui ce era numit de cronicile otomane „om înțelept", „vestit printre regii ghiauri" de a asigura poporului libertatea de viață, de muncă și de creație, asupra meritului domnitorului de a fixa statutul internațional al Moldovei.

În **sfîrșit, dr. Antonie Plămădeală** dedică pagini pline de căldură gloriei nemuritoare a Putnei și ctitorului ei, locului unde se reliefează stilul moldovenesc în arhitectură, Putnei ca loc de apărare, ca necropolă domnească, ca lăcaș de cultură unde s-au copiat și decorat cărți, unde au trăit creatori și cunoscători în domeniul muzicii, al astronomiei, dreptului, medicinei, unde au fost mîngîlite minunate broderii și obiecte de metal, unde s-au scris letopisețe și unde este înmormîntat Ștefan cel Mare, al cărui nume a intrat în legende, în colinde, îi poartă sate, văi, munți, poduri, iazuri, cișmele, mori, ruine, mănăstiri. O frază citățm doar : „Mahomed n-a putut cuceri Moldova. Nici el, nici urmașii lui. După Chilia, Mahomed II n-a avut motive să zidească acasă la el vreo moschee !" **(Reghina Vârvici)**

MIHĂILENII DE ALTĂDATĂ

Nordul Moldovei rămîne un tărîm din trecutul căruia avem multe de deslușit sau de recuperat din uitare. Adevărurile, acolo, s-au estompat nu prin ceața septentrionului, ci prin vitregia vremurilor trăite și Nicolae Zahacinschi, tipărind pe cheltuială proprie, în editura „Litera", o monografie a tîrgului Mihăileni, a izbutit mult mai mult decît să fie doar mesagerul unei firești nostalgii pentru locurile natale. Cartea sa, **Mihăilenii de altădată,** recent apărută, închide între coperțile ei destinul unei așezări sortită cîndva excepției, ridicată cîndva, dintr-o dată, pe creasta unuia dintre valurile mai înalte ale istoriei, regăsindu-și apoi liniștea în limanurile mai calme ale unei patrii și ale unui popor. Între atîtea sate devenite orașe, Mihăileni a fost un oraș care a avut curajul să redevină așezare rurală. Morala este implicită : ca și oamenii, și tîrgurile sînt datoare viitorimii cu întîmplări care să le perpetueze memoria. Și în evocarea acestor isprăvi Nicolae Zahacinschi investește un suflet cu rădăcini implantate în egală măsură într-un incontestabil har de povestitor și într-o tonică luciditate. Frazele își transportă luforma'ia spre cititor cu precizie și grație. Parada unei solide culturi istorice e orchestrată de o natură intelectuală ostilă aridității. Sub rigoare regăsim întotdeauna un simbure de reverie. Monotonia șirurilor de date se risipește sub culoarea cuvintelor. Încît, pînă la sfîrșit, înțelegem că avem înainte modelul unei monografii sătești. Care nu și-a propus să epuizeze arhivele, devenind ea însăși, în acest fel, un document de arhivă. Dimpotrivă, cartea alege din toate cîte se oferă numai întîmplările capabile să valorifice un principiu de existență și continuitate. Cînd a publicat **Dicționarul jocurilor populare românești** de G.T. Niculescu-Varone și Elena Costache Găinariu-Varone, nu ne-am sfiit să afirmăm că editura „Litera" a împlinit un veritabil act de cultură. Acum, prin **Mihăilenii de altădată** de Nicolae Zahacinschi, prin deschiderea spre orizonturile monografiilor sătești, în mod meritoriu, instituția se achită de o datorie patriotică. Faptul este cu atît mai notabil cu cît, în ultima vreme, nu se mai știe prea bine cui îi revine datoria aceasta. **(Mihai Pelin)**

ROMANUL DE SENZAȚIE

Din categoria romanului cosmopolit de senzație este și recentul „La Săcele... liniște". Autori ? Neagu Cosma și Mihai Stan, un tandem aflat la a doua apariție editorială (intîia, „Să ne amintim de Cain", explorase un mediu apropiat de acesta, cu mai multă substanță contemporană). Dintre cei doi autori, mai cunoscut este Neagu Cosma, unul dintre artizanii unui ciclu mai vechi, palpitant, de „Fapte din umbră" (trei volume, despre istoria soionajului românesc) și al unui roman, tot un „polițist", „Capcana din panou", scris fără colaboratori. Așadar, un profesionist al genului, alimentat probabil și de cunoașterea unor cazuri, de inițierea în sistem, în metodă, în misterioasa cazuistică polițienească. „La Săcele... liniște" e un roman probind tocmai aceste însușiri. În România anilor '50, un potop de spioni, antrenați în școli sofisticate străine, năpădește, venind din aer și pe uscat,

FILM

Orgolii

Academicianul Ion Cristian este o somitate în lumea medicală. Curtat de televiziune, somat de edituri, Profesorul ar putea acoperi orice însuinare privind activitatea sa cu un titlu academic, cu o diplomă, cu o lucrare de prestigiu, cu o dovadă a contribuției sale la progresul științei. Un monolit de bazalt înfruntînd intemperiile pe cel mai trainic soclu social : probitatea morală și profesională. Ca orice rocă masivă, și viața profesorului încorporează în ea nu numai substanța pură, ci și furtuni, seisme, răsturnări, transformări. O viață adevărată, totală. Tinerețea prestigiosului savant de astăzi a fost marcată de două evenimente tragice : pierderea fulgerătoare a soției, răpusă de cancer, și o samavolnicie care l-a claustrat o vreme la muncă silnică. Forjată la cea mai înaltă temperatură a suferinței, viața academicianului repus în toate drepturile continuă la înălțimea și în sferele unei importante cercetări în domeniul cancerului. Infailibilitatea științifică nu-i asigură automat și imunitatea socială. Cum se întîmplă adesea în viață, tocmai infailibilitatea profesională îl face vulnerabil în viața publică. Există în primul rînd opoziția naturală la autoritatea cu sau fără voie copleșitoare. Contestația mediocrității constrînsă la o rigoare stingheritoare. Negația tinărului aspirant la gloria de pe umerii altuia. Înainte de a fi adulate, geniile sînt micșorate, defăimate, suspectate. Există de asemenea birocrația, incompetența, rutina, rigiditatea, carierismul, indiferentismul, opacitatea, dictatul. Toate, din pricini diferite, creează front comun împotriva creației, a noului neliniștitor, incomod, revoluționar. Există refulatul, nemulțumitul, circotașul care privește pe gaura cheii, ciupește din realitatea delicată și complexă și compun memorii intransigente, fals principiale. Viața în vîrf e subminată mereu și implacabil din toate părțile.

Acestea ar fi unele din adevărurile vieții și ale romanului cu același titlu de Augustin Buzura. Ele singure însă nu fac un film.

Și primăvara este o realitate. Și sosirea ei este un adevăr. Dar alteeva e cînd vine cineva și strigă : „Tovarăși ! A venit primăvara !" Și cu totul alteeva este cînd acest fapt, uneori tulburător, alteori firesc, este adus la cunoștința spectatorului cu ajutorul caracteristicilor, semnif.cațiilor și consecințelor primăverii. Regizorul Manole Marcus a ales prima variantă. El îl așază pe academicianul Ion Cristian în fața camerelor de luat vederi ale televiziunii și-l pune să vorbească. Îngîndurat și grav, academicianul, amintind de intervențiile liderilor mișcărilor contestatare studențești din Franța, enunță gînduri și meditații, banale pentru o somitate academică, dar tocmai de aceea șocante : nu cancerul este inamicul numărul unu al omenirii, ci moartea morală, opacitatea etc., etc. Cum televiziunea noastră nu prea obișnuiește să-și expună intervievații în asemenea situații neliniștitoare, spectatorul așteaptă să afle cauza acestei drastice, aproape tragice meditații, dar, în continuare, i se prezintă un talmeș-balmeș, o atmosferă derizorie și promiscuă care există „în natură", dar care nu poate compromite o cercetare și o personalitate, altundeva e bubă, dar buba nu apare și actorii continuă să enunțe adevăruri după adevăruri, idei după idei, explicații după explicații, justificări după justificări, nesusținute deloc sau aproape deloc de realitatea dramaturgică. Se enunță dragostea, ura, deznădejdea, demnitatea, dar cei care apar pe ecran nu iubesc, nu urăsc, nu deznădăjuiesc, iar protestul se mimează mai mult, ca în cazul fiului care, fără nici o motivație psihologică, își suspectează tatăl-idol de o faptă nedemnă, se revoltă, se duce adică la iubita lui colegă, care are o garsonieră și îi oferă, drept consolare, o sticlă de whisky. Cam în acest fel naiv și grăbit se rezolvă și celelalte conflicte. Se enunță pînă și erotismul. Frumoasa doctoriță care-l iubește pe academician, ca să se culce cu iubitul enunță o întreagă frază în care explică ce rost ar avea fermoarul de la fusta sa ș.a.m.d., teatral, confuz și schematic, încît în loc de filmul **Orgolii** avem romanul **Orgolii**, prescurtat și destul de superficial ilustrat.

NICOLAE CRISTACHE ■

Prin expoziții

■ **BĂTRÎNI TINERI.** La Galeriile de artă ale Municipiului expune pictură Dem Iordache, unul din meșteri foarte apreciați în perioada interbelică, un realist cu o cultură foarte nuanțată a mijloacelor și care s-a bucurat de aprecieri deloc convenționale. Au scris despre Dem Iordache, cu adevăr și simpatie reală, și George Oprescu, K. Zambaccian și alți critici cu autoritate în domeniu. Lucrările sale, în tradiția re-prezentării realului cu afecțiune, într-o manieră sesizantă, cu tușe clare și pline de vigoare, în cultul armoniei lucrurilor, cu o anume exultanță a stării de bine, ce l-a interesat pe colecționari, au stat îndeobște în primul plan al marilor manifestări ale obștei pictorilor, chiar și atunci cînd simezele erau deținute de un Petrescu, de un Steriade, de un Ghiață. Expoziția de la Galeriile Municipiului sînt proba unei bătrînețî robuste, capabile să dea pînze de o frapantă calitate, cu o privire asupra peisajului extrem de sigură, de cordială, privirea unui om ce iubește natura pentru că se simte al naturii. Despre Dem Iordache, ca și despre alți cîțiva meșteri ai generației sale, se scrie arareori și cu subtilă condescendență, ca și cum ne este îngăduit să considerăm cu bunăvoință existența artiștilor ce n-au revoluționat arta. Dem Iordache, o drept, nu a săvîrșit niei una din bravurile ce asigură unui artist un loc în istoria mișcării ideilor estetice, dar a construit o operă față de care nu trebuie să fim nici generoși, nici rezervați, ci doar corecți, opera aceasta fiind, prin ampioare și meșteșug, prin echilibrul simțirii și prestanța idealului, remarcabilă. (O. TUDOR)

■ **RISETE STUDENȚEȘTI.** Studenții caricaturiști din întreaga țară și-au dat întîlnire, în zilele de 1 și 2 aprilie a.c., la Timișoara, la cea de-a doua ediție a „Salonului studențesc de caricatură și desen satiric".

Într-o formulă grafică nu tocmai fericită (păcat, salonul merita mai mult !), catalogul expoziției ne face cunoștință cu peste 40 de studenți, caricaturiști, debutanți sau nume cunoscute, reprezentanți ai unor „școli" de caricatură mai vechi (Timișoara, București, Galați, Tg. Mureș, Cluj-Napoca, Iași) sau mai noi (Suceava, Craiova, Baia Mare, Ploiești, Constanța). Laureații celei de-a II-a ediții a Salonului studențesc de caricatură sînt, în ordine : Premiul întîi Dan Răducanu (București), premiul doi (ex aequo) Horia Santău (Timișoara) și Nicolae Mirodane (București), premiul trei Ticu Ciubotaru (Galați), menționea întîi George Ostrofi (Suceava), menționea a doua Victor Cilincă (Galați), menționea a treia Ovidiu Pascu (Timișoara). Premiul revistelor „Viața studențească" și „Amfiteatru" a fost acordat Mirelei Crina Ciocoi (Iași), premiul cenaclului „Ridendo", al Casei de cultură a sindicatelor municipiului, Marianei Șerban (Cluj-Napoca), iar premiul de popularitate, acordat de către studențimea timișoreană, a fost adjudecat de către Horia Crișan (Timișoara). (MIHAI PÎNZARU-PIM)

A fost găsit taragotul lui Dumitru Fărcaș

Publicam în numărul trecut al revistei noastre, sub titlul „Apel către un infractor : Taragotul pe care l-ai furat e, într-adevăr, sur curat, dar numai în mîna lui Dumitru Fărcaș", o insolită întîmplare al cărei nefericit și plin de amărăciune erou a fost celebrul taragotist Dumitru Fărcaș, căruia, în noaptea de 22 spre 23 martie, i se fura la Brașov, dintr-o mașină, taragotul cu care, de-a lungul a peste 20 de ani, a încîntat inimile și simțirea tuturor marilor iubitori ai muzicii populare.

Ei bine, tristețea și amărăciunea celebrului taragotist au luat sfîrșit vineri, 9 aprilie, cînd, în urma investigațiilor efectuate de patru ofițeri de miliție din Brașov, Dumitru Fărcaș a reintrat în posesia taragotului său. Amănuntele privind această operațiune sînt următoarele : constatînd furtul taragotului, Dumitru Fărcaș, în drum spre Cluj-Napoca, s-a oprit la Sibiu, unde, în data de 23 martie, a depus reclamația de rigoare. Organele de miliție din Brașov au preluat cazul și în seara zilei de 29 martie faptașii au fost arestați. Din cercetări a rezultat că taragotul a fost furat de numiții Andronic Mircea și Ripă Didel, ambii din Botoșani, răufăcători care, împreună cu alți doi indivizi certați cu legea, erau autorii unor furturi operate în Poiana Brașov și Predeal. Dar, pînă-n momentul arestării lor, cei doi vînduseră taragotul, la un preț de nimic, numitului Bibescu Mielu, din București, un cîntăreț de local. Precizînd că, în clipa de față, Dumitru Fărcaș se află într-un turneu peste hotare, turneu în care va cînta, desigur, chiar cu taragotul recuperat și aflat în bună stare, să transcriem numele celor patru ofițeri de miliție din Brașov : căpitan Sabin Rizecu, locotenent-major Ioan Breze, locotenent Dumitru Deheleanu și locotenent Emilian Cristian. Acestora, în semn de mulțumire, Dumitru Fărcaș, le-a promis cu autograf primul disc ce urmează să apară la Electrecord. Va fi un disc al taragotului recuperat. (Victor Nițâ).

TEATRU

Examen dificil la Piatra Neamț

Spectacolul cu piesa „Mușteie" de Jean Paul Sartre, pus în scenă de Laurențiu Ulici, pare să fie — cel puțin pînă în momentul de față — evenimentul nr. 1 al actualei stagiuni a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț. Interesul în jurul acestei montări este triplu. Întîi, avem de a face cu o premieră pe țară (a existat, mai de mult, o încercare a unui teatru bucureștean, nedusă la bun sfîrșit, adică în fața marelui public) a piesei care inaugura, în 1943, dramaturgia sartriană, dramaturgie redescoperită se pare cu folos de teatrele noastre în ultima vreme. Apoi stîrnește curiozitate legitimă debutul în postură de director de scenă al unui expert în materie de... debuturi literare, Laurențiu Ulici, critic literar cu ambiție candidă într-o arie delicată, în care mulți profesioniști în ale rampei au cunoscut înfringeri și căderi usturătoare. Nu este nici pe departe cazul realizării de față, care oferă suficiente pretexte capabile să incite comentarii favorabile, în pofida unor stîngăcii de amănunt. În sfîrșit, o a treia pricină se referă la trupa atît de ades alintată cu elogii a Teatrului Tineretului, pusă acum la încercare pe un registru diferit decît cel cu care ne-a obișnuit : este deci de văzut dacă, după un destul de îndelungat stagiu în imperiul comediei, de la specia badinier-bulevardieră, la aceea ricanant-grotescă, actorii săi sînt în stare să se adapteze unui regim nou (și exigent), declamativ și de trăire.

În ansamblul ei, imaginea spectacolului poartă amprenta de rigoare și de formație a unui ochi care distinge altfel stilistica teatrului decît cei ce fac studii speciale pentru așa ceva. Simbolurile sînt plantate la vedere, nicidecum în maniera barocă a învăluirii sau criptizării lor, atît de frecventată de regizorii noștri. De aceea nu-i e greu spectatorului să facă pe loc decodările necesare și să gîndească odată cu interpreții sensul existențial al dramei. Spațiul scenei e organizat pe cîteva nivele distincte, respectînd o coerență de adîncime. În centru se află îngrăditura, în care lumea larvară a Argosului își trăiește cosmarurile conformiste, de o sinceritate trivială ; piasele acestui țarc al teroarei ritualizante vor fi apoi demontate, spre a recompune un teren de tenis, dominat de scaunul liberului-arbitru și unde Oreste își va lua destinul pe cont propriu, trecînd „de cealaltă parte a disperării". Jur-împrejur se întind „celule" de ocultație rezervate „mușteior", a căror agitație continuă vrea să sugereze suprastructura de zgomote întotdeauna interpusă între afirmarea unui ideal și perceperea lui. Un alt etaj — din păcate rămas mediocru rezolvat de scenografia arh. Vladimir Popov — se poartă în lumea eterată a zeilor, unde Jupiter se va retrage ofensat după procesul de neîncredere întentat superb de liberul Oreste. Un Budha, așezat simetric cu tronul jupiterial, vrea să puncteze istoricitatea semanticii de dogmă. O atare transparență și franchețe în manevrarea „semnelor" poate fi o sabie cu două tăișuri, aflîndu-se mereu pîndită de pericolul alegorizării dirijate.

Din rîndul interpreților, care fac eforturi vizibile spre a face față densei partituri, fără să o acopere omogen, l-am reținut pe : Cornelia Bloos (Electra), Paul Chiribută (Oreste) și Eugen Apostol (Egist), iar din figurație pe C. Ghenescu, Avram Bîrău, Romeo Tudor, Mirela Busuioc, Cristian Motriuc. Condensatule moderne ale muzicii lui Dinu Petrescu completează spetacolul, subliniindu-i altitudinile.

CRISTIAN LIVESCU ■

• CAP LIMPEDE

întreg „teritoriul național". O echipă specializată în anihilarea lor îl capturează unul cîte unul, cu concursul unui fost nazist, „umanizat", care lucrează în străinătate ca instructor chiar la secreta școală de spioni. Acesta e firul încordat al romanului, pasionant prin alertețe ; în plus, autorii au adus încă un element prețios, de ordin psihologic, prin figura complexă și interogativă a lui Willy Rotbacker, agent dublu, care configurează tema conversiunii morale a fostului hitlerist, „dus de istorie". Interesul acestui roman, care înglobează, cu o perspectivă inedită, așa-zisul „obsedant deceniu", constă așadar și în elementele sociologice, politice și istorice, poate chiar mai mult decît în obișnuitele stereotipii ale romanului polițist. (Cătălina Moga)

COMPETITIVITATE EDITORIALĂ

Diversitatea editurilor din țara noastră își are rațiunea nu numai în asigurarea unor profiluri specifice, ci și în crearea unei emulații în cîmpul de forțe ale culturii. Întrecere care are drept nobilă finalitate cîștigarea cititorului prin cărți mereu mai substanțiale și mai frumoase. În această perspectivă, prin profilul specific, Editura „Sport Turism" părea oarecum handicapată, iar activitatea ei, într-o perioadă mai veche, părea să confirme acest handicap. Apăreau, desigur, ghiduri turistice foarte interesante și solicitate, apăreau lucrări metodologice deosebit de utile privind practicarea diferitelor discipline sportive. Dar rar, o carte de strălucire, o carte emblematică pentru frontispiciul unei edituri. În ultimii 2—3 ani însă, cu avansuri surprinzătoare de la an la an, Editura „Sport-Turism" s-a înscris în circuitul valorilor esențiale. În nici șase luni, de pildă, de la sfîrșitul anului trecut, pînă în prezent, acest harnic și ambițios colectiv editorial ne-a oferit „Zona etnografică Buzău" de Olga Horșia, „Filatelia și Jocurile Olimpice" de Vrabie Anghel, două monografii de mare substanță, „Creatori populari contemporani din România" de Ion Vlăduțiu și „Prezențe culturale românești" de Virgil Cîndea și Constantin Simionescu, la care se adaugă două mari succese de librărie : este vorba (în ordinea apariției) de volumele „De la Bârca la Viena și înapoi" de Adrian Păunescu și „Cuvînt despre Transilvania" de Ion Lăncrănjan. Un veritabil act de cultură este și apariția — sub egida aceleiași edituri — a lucrării „Civilizația turcă" de Elerem Ali Mehmet.

Editura „Sport-Turism" s-a impus printr-o serie de succese și în sfera calității tehnico-grafice a volumelor tipărite. Cîteva dintre cele mai frumoase cărți ale anului poartă girul acestei edituri — ca excelentul album „Maramureș" al artistului fotograf Sandu Mendrea sau „Jurnalul pictural de călători" al pictorului C. Calafeteanu (Haralambie Lerea)

UN INTERVIU ESENȚIAL...

...publică Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului din 11 aprilie a.c., sub genericul — binecunoscut de acum cititorilor — Confesiuni esențiale. Sub rafala unor întrebări la obiect, Ion Lăncrănjan developează o imagine clară pînă la detaliu a măsurii în care o structură birocratică, părtinitoare numai pentru cei ce țin cu dinții de ea, poate umbri climatul relațiilor literare. „Uniunea scriitorilor — precizează prozatorul — a fost înființată, se știe, într-o anumită epocă, avînd drept sarcină «sprijinirea și promovarea literaturii noi», sarcină îndreptățită, care s-a confundat însă, de la început, cu sprijinirea unor persoane, nu a literaturii..." Dincolo de acest păcat originar, restul, dacă nu s-ar ilustra prin exemple revelatoare, s-ar putea pur și simplu deduce logic. Meritul lui Ion Lăncrănjan consistă în a demonta șurub cu șurub un mecanism, trădîndu-i principiile funcționării. Subliniind, în continuare, că breasla scriitoricească nu e „formată doar din veleitari, cum sînt înclinați unii să creadă", scriitorul atrage atenția, pe bună dreptate, asupra necesității consolidării unui climat literar întemeiat pe respectul și pe libera competiție a valorilor. Transcriem — din niște confesiuni de o tulburătoare sinceritate — și aceste destăinuiri în legătură cu „Cuvînt despre Transilvania", ultima carte a lui L.L. : «Cartea e un imn pe care prozatorul care am fost și sînt — cu voia sau fără voia tuturor detractorilor mei, în rîndurile cărora se zvîrcolesc tot felul de pulberi — îi înalță meleagurilor sale natale, fără a cere voie, e adevărat, de la „Europa liberă", fără a se consulta cu „mărunțitorii de idei și de gînduri" de aicea, de aproape»... (M. Predescu)

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LIBERATURĂ

Jubileele spiritului

Două publicații la întîlnirea cu sfertul de veac

DIRECTOR FONDATOR IOAN SLAVICI (1884) Anul XXVI 16 februarie 1982
SĂPTĂMÎNAL DE CULTURĂ, editat de CONSILIUL CULTURII ȘI EDUCAȚIEI SOCIALISTE 8 pagini 1 leu

Făcînd recent drumul de la București la Cluj-Napoca, ne-am amintit fără voie că tot la o vreme precum cea de acum, de voluptuoasă capitulare a iernii, trecea și Slavici Carpații — în aprilie 1894 — ca să întemeieze la Sibiu primul ziar al românilor din Transilvania : **Tribuna**. Odată cu **Tribuna**, se întemeia o tradiție a presei militante ardelene, slujind ideea generoasă a unității culturale a tuturor românilor, urmărind focalizarea celor mai puternice talente și idealuri ale locului în jurul unei inimi tipărite acolo pentru întreaga țară. În această tradiție s-a născut, a crescut și a împlinit de curînd 25 de ani **Tribuna** clujeană, republică ambițioasă și competitivă a gazetei lui Slavici. Evenimentul a prilejuit o serie de ample manifestări la Cluj-Napoca, în centrul cărora a stat Adunarea festivă din 10 aprilie a.c., în cadrul căreia, într-o atmosferă de fierbinte entuziasm, s-au dat citire Mesajului adresat revistei de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a fost înmînat Ordinul „Meritul cultural" clasa I, conferit „Tribunei" prin Decret prezidențial.

În acestă împrejurări am pornit să vedem la față locului cum arată o zi (fie și aniversară) din viața **Tribunei**. Ziua începe aici așezat, ardelenește. Redactorii sosesc pe rînd, fără grabă. Nimic din agitația electrizantă a redacțiilor bucureștene. E marți, deci e liniște, nimărui nu-i tipărește, se adună materialele pentru numărul următor. Pentru un redactor al Flăcării, obișnuit cu aspra dar palpitanta trepidație a unei redacții mereu sub presiune, mersul calm al celor de la **Tribuna**, mapele pline cu colaborări, răspunsurile calme date la telefon, alte elemente de-a dreptul fascinatorii. (Nu este întotdeauna așa, aflăm că și aici starea de urgență este un lucru frecvent.)

Conlocutorii noștri aparțin tuturor generațiilor de „tribuniști", lucrînd în domenii culturale variate, poezie, proză, teatru, istorie literară, arte plastice. Victor Felea, redactor șef-adjunct, Augustin Buzura, secretar responsabil de redacție, Ion Cocora, Ion Oarcăș, Mircea Vaida, Negoiță Irimie, Constantin Zărnescu, Tudor Dumitru Savu. Gravitățm în discuție în jurul cîtorva întrebări : 1) Cunoastem virsta **Tribunei**. Care sînt însă **virstele** ei ? 2) Ce înseamnă la **Tribuna** „după 1970" ? 3) Cine a urcat în acești 25 de ani și cine urcă în general la...tribuna **Tribunei** ? 4) Este **Tribuna** la ora actuală un punct fierbinte pe harta culturală a Transilvaniei și a țării ?

În discuția avută cu Victor Felea, cădem de acord că virsta **Tribunei** se împarte deja în funcție de un „înainte de" și un „după" : 1970 (din decembrie 1989, redactor șef este Dumitru Radu Popescu). Dacă prima etapă era una eminamente polemică și ardeleană, după 1970 colaborările își lărgesc enorm aria de provenientă, paginile revistei se deschid tot mai mult scriitorilor din toate zonele țării. Redactia se înnoiește cu un grup de tineri scriitori (în majoritate prozatori) care, gravitînd în jurul prozatorilor deja prezenti în redacție (D.R. Popescu, A. Buzura) încep să formeze o „școală" de proză ; Vasile Sălăjan, Dan Rebreanu, Radu Mareș, Marcel Constantin Runcanu și, mai recent, Tudor Dumitru Savu (de la care am aflat aceste amănunte) și Tudor Vlad. Două direcții iau o amploare evidentă după 1970 : sectorul „artei" (mai ales teatru și plastică) și traducerile. Colaborarea - veche și neîntreruptă dintre revistă și celelalte medii culturale ale Clujului (Universitatea, revista Echinox etc.) a statornicit în prezima **Tribunei** o echipă de excelenți traducători : Dumitru Radulian, Tudor Ionescu, Mihai Zaharia, Dana Prelipceanu, ș.a. O atenție cu totul specială este acordată debuturilor. Vorbim despre „Poșta redacției" și despre relațiile de colaborare dintre **Tribuna** și Editura „Dacia", despre seria de prozatori lansați în ultimii ani la această editură. Tudor Dumitru Savu este el însuși debutant aici, cu o carte foarte bine primită de critică. Întotdeauna a fost proza în centrul preocupărilor redacției ?

O discuție interesantă avem în acest sens cu Ion Oarcăș, care își aduce aminte cu fervoare de anii de început, cînd un binecunoscut grup de cinci critici susțineau adevărate campanii literare, afirmînd și în acest fel spiritul revistei, nonconformist, constructiv și receptiv cultural. Nu se poate spune că proza a fost centrul preocupărilor. În egală măsură **Tribuna** și-a deschis paginile unor importante dezbateri pe coordonate ale istoriei României sau de știință românească. Prin 1972 la ordinea zilei era, de pildă, o dezbatere pe tema „Argument pentru o istorie a literaturii române contemporane". Au fost organizate dezbateri ample asupra unor cărți, au o dată controversate ; una din rubricile de rezistență ale revistei a fost „Cronica ideilor", deschisă în special preocupărilor de filosofie.

Preocuparea susținută pentru teatru a revistei i se datorează în bună măsură lui Ion Cocora. Este semnificativ faptul că anul aniversar 1982 a cuprins între primele manifestări și un **Festival itinerant de teatru**, care a făcut săli pline în orașele Ardealului. Aflăm despre participarea **Tribunei** la cele mai importante manifestări naționale din domeniul dramaturgiei, despre colocvilie, fragmentele de piese, traducerile de teatru publicate în revistă, despre multele dificultăți organizatorice ale unui festival de dramaturgie (unele inerente, altele mai puțin), despre rolul extrem de important al criticii dramatice în impunerea și susținerea unor dramaturgi contestați totuși pentru valoarea lor. A apărut recent un număr dedicat teatrului, după ce nu demult au fost inserate în revistă parte din comunicările de la simpozionul internațional al criticii de teatru de la Tel Aviv. Discutăm despre receptivitatea **Tribunei** față de celelalte zone culturale ale țării. Încă de la primul număr, în februarie 1957, se specifica în articolul program că **Tribuna** se va feri să rămînă o revistă exclusiv provincială. Au publicat aici oameni din toată țara, fără nici un fel de discriminare geografică sau „afectivă", ba chiar au fost și numere integral realizate de scriitori din alte orașe (un exemplu relativ recent cu Iașul).

Cu Negoiță Irimie stăm de vorbă avînd în față un pliant cu reproduceri din creația plastică a 60 de artiști, însoțite de prezentări scrise la obiect, mai sobru sau mai entuziast. „Galeriile **Tribunei**" — al căror inițiator și organizator este Negoiță Irimie — constituie și ele o dovadă că revista clujeană tinde să intre în conștiința tinerei generații nu doar ca o „Tribună" literară, ci și ca o „casă" a artelor. Depășind deja 100 de expoziții, „Galeriile" semnalează desiul de sigur „punctele cromatice fierbinți de la harta plastică a țării", ne spune Negoiță Irimie. Revista aniversată patronează prin redactorii ei și activitatea principalelor cenacluri literare din județele învecinate (Bistrița-Năsăud, Sălaj), precum și Cenaclul Asociației scriitorilor din Cluj-Napoca, de care se ocupă în special Constantin Zărnescu, Mircea Vaida, Marcel Constantin Runcanu, Tudor Dumitru Savu.

Și pentru că aniversarea **Tribunei** este și aniversarea cenaclului, aflat și el la finele primului pătrar de veac, în această primăvară se pregătește apariția unei **antologii** de poezie a tuturor creatorilor săi, s-au afirmat aici de-a lungul anilor. În acest spirit **Tribuna** — al cărei redactor șef este de acum Vasile Sălăjan — va milita „cu principialitate, fermitate și exigență", după cum se spune în același Mesaj, „pentru spiritul nou și înnoirea creativă cu adevărat valoroase, a acelor opere literare, artistice care, prin conținutul lor de idei, prin mesajul pe care îl propagă, slujesc cu adevărat cauza transformării socialiste a societății noastre".

Venind la Cluj-Napoca să întîlnim revista **Tribuna** la aniversarea ei, am întîlnit ceva mai mult decît un **spațiu tipografic** — cel care vine de 25 de ani spre noi săptămînă de săptămînă. Am întîlnit un veritabil **spațiu cultural**, căutat de clujeni, ajutat și respectat de clujeni și dăruit țării întregi.

Neue Banater Zeitung

— Stimate Nikolaus Berwanger, sînteți redactor-șef al unui cotidian de limbă germană care s-implinit — iată — 35 de ani de existență. Vorbiți-ne, vă rugăm, despre acest jubileu.

— Este, firește, un moment foarte important pentru „Neue Banater Zeitung" moment ce stă sub semnul unei profunde satisfacții, aceea de a fi primit, odată cu Mesajul adresat de secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Ordinul Muncii clasa I" „pentru contribuția adusă la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, la adîncirea unității frățești a tuturor oamenilor muncii din Republica Socialistă România, fără deosebire de naționalitate". Sărbătoarea ziarului nostru se leagă astfel strins de indemnul cuprins în Mesajul secretarului general ; ne simțim angajați pe viitor într-o activitate și mai susținută, prin care să slujim cu consecvență înaltele idealuri ei aspirații de progres, să militățm pe toate căile ce ne stau la îndemînă, ca oameni de presă, pentru înfăptuirea politicii partidului nostru.

— Cărui public i se adresează „Neue Banater Zeitung" ?

—...Neue Banater Zeitung" a fost creat pentru a se adresa populației germane din județele Timiș, Arad și Caraș-Severin. Ziarul nostru și-a propus de la bun început să găsească modalitățile cele mai eficiente de abordare a problemelor multiple de care se preocupă presa noastră. Numai astfel credem că se explică audiența crescîndă la cititori : tirajul ziarului a sporit de la 3 500 de exemplare, în 1979, la peste 20 000 în momentul de față. Ne străduim necontenit să fim cît mai aproape de oameni. De aceea redactăm pagini speciale pentru unele localități cu importantă economică și socială majoră ca Lugoj, Jimbolia, Sînnicolaul Mare. Ele apar alternativ cu suplimentul săptămînal pentru județul Arad („Arader Kurier") și pagina specială pentru județul Caraș-Severin.

— După cîte știm, dați o mînă de ajutor chiar și micilor gazetari de limbă germană din Timișoara.

— Da, tipărim, tot ca un supliment, dar lunar, revista liceului german, intitulată „Die Lenauschule". Și tot pentru cititorii noștri întreprindem — dacă vreți — o adevărată „activitate editorială" ; am scos pînă în prezent cinci almanahuri populare și zece calendare de perete ilustrate, care, avînd o puternică încărcătură afectivă, contribuie și ele la educarea în spirit patriotic a concetățenilor noștri germani.

— „Neue Banater Zeitung" se bucură de faima unuia dintre cele mai „la zi" cotidiane. Cum reușiți ?

— Putem spune că apropae nu a existat manifestare importantă în județele Banatului, mai cu seamă dintre cele referitoare direct la populația germană, la care redactorii noștri să nu fi participat fie ca oaspeți, fie ca organizatori. De bună calitate a fost și activitatea reportericească din cadrul redacției noastre. Am prezentat în reportajele noastre lucrători veterani ai întreprinderilor industriale, tineri care au reușit să se afirme într-un domeniu sau altul, o serie de personalități de naționalitate germană care, alături de colegii lor români și de alte naționalități, constituie exemple de împlinire profesională și umană. Este dealtfel un principiu al muncii noastre acela de a fi cît mai mult în mijlocul oamenilor, de a întregi activitatea gazetărească prin munca politică directă, de la om la om.

— Ce loc acordați în „Neue Banater Zeitung" creației literar-artistice ?

— Destul de mare. Cred că am temeluri să susțin că „Neue Banater Zeitung" a avut un rol hotărîtor în demararea îndeosebi a activității literare. Majoritatea tinerilor scriitori germani din Banat care s-au afirmat în ultimii ani au debutat în paginile speciale pentru elevi și studenți. Nu mai vorbim de faptul că șapte din colegii mei de redacție au publicat deja cărți proprii sau traduceri, iar alți doi sînt membri ai Uniunii scriitorilor. Aici, la noi, literatura este văzută ca o cale de stringere a frăției dintre bănățeni de diferite naționalități.

— Pentru că de mai mulți ani viața dumneavoastră se confundă aproape cu viața ziarului pe care-l conduceți, spuneți-ne care este punctul de incidență dintre vocația de gazetar și cea de poet ?

— Am „pierdut" enorm de multă vreme cu gazetăria... „Pierdut" e un fel de a spune, pentru că jurnalistica, alături de literatură, artă și istorie, face parte dintre pasiunile vieții mele. Poeziile mele — „confesiuni cotidiene", cum le numesc într-un volum — sînt pentru mine o supapă. Scriu în condiții pe care cu greu le-ar înțelege un cetățean obișnuit. Să mă explic : cînd am o idee, scriu oriunde m-aș afla în acel moment. În ședință, în tramvai, în mașină, pe teren, într-o discuție cu tractoriști sau în orice alt loc sau moment ce poate genera o stare deosebită. Oriunde mă pot naște idei, dacă te aștii printre oameni ; și din aceste idei se nasc ulterior poeziile mele. Cunosc foarte bine viața, cu toate trepidațiile ei ; îmi place, pe undeva, să trăiesc într-o anumită stare de tensiune. Nu suport liniștea. Sînt un poet al acestor vremuri, care ascultă la izvorul timpului și socot că poezia este acea sinteză de care avem cu toții nevoie și care ne obligă să ți mediităm, nu numai să trăim.

— Ce trebuie să afirme și ce trebuie să nege poezia, Nikolaus Berwanger ?

— Viața mea a fost de așa natură încît am învățat de foarte timpuriu să-mi croiesc singur un drum. La 16 ani, cînd m-am atașat mișcării muncitorești, voiam să transform lumea. Mă consider și astăzi un revoluționar, cum spun într-o poezie, dar un revoluționar care nu a renunțat să rădice pumnul (fireste, e o metaforă), fiindcă revoluția noastră nu s-a terminat și nu se va termina încă mult timp. De aici, poate, și nota aceea de duritate sau de brutalitate a poeziei mele, cum a remarcat cineva. Posibil. Dacă sinceritatea este egală cu brutalitatea, atunci poezia mea este brutală. Cred mai degrabă că este vorba de altceva. Poemele mele au o anumă simplitate a expresiei. Sînt un poet care încearcă să înțeleagă și să redea cotidianul, care caută să fie sincer, nesofisticat, care își rezervă dreptul de a pune întrebări, pentru că nu avem — și nici nu ar fi posibil să avem — răspunsuri la toate întrebările pe care ni le punem în calitate de cetățeni sau ca oameni ai acestui.

— Ce înseamnă prezent și astăzi pentru un poet român de limbă germană ?

— Nu vreau să fiu înțeles greșit, sînt poet german. Însă, în momentul în care vă vorbesc ca scriitor, ca scriitor angajat, nu mă simt legat de nici o „problemă națională" sau, mai precis, mă simt legat de toate problemele țării noastre. Poetul Berwanger scrie din întîmplare în limba germană. Ar putea scrie și în limba maghiară, sau română, ori sîrbă. Tot un poet al timpului și al locului acesta aș rămîne !

— Dar ca ziarist ?

— Lucrurile rămîn neschimbate.

...La întrebarea următoare. (Stimate Nikolaus Berwanger, vă conduceți în viață după o deviză ?), redactorul-șef de la „Neue Banater Zeitung" mi-a răspuns doar cu un gest prin care-mi semnala un mic afiș pe unul din pereții biroului. Și pe el scria : „ATENȚIE ! ÎNALTĂ TENSIUNE".

TANIA RADU ■

Caragiale la el acasă

Cunoscuți exegeți ai operei caragialiene și ai fenomenului teatral în genere, cadre didactice, scriitori, actori, regizori (D. R. Popescu, Mihnea Gheorghiu, Șerban Cioculescu, Radu Beligan, Mihai Ungheanu, Valentin Silvestru, Nicolae Cătănoiu, Ileana Berlogea, Jean Georgescu, Virgil Brădățeanu, Maria Vodă Căpușan ș.a.) precum și un numeros public au omagiat în cadrul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale", printr-o Sesiune științifică omagială, împlinirea a 130 de ani de la nașterea marelui dramaturg și om de teatru, „patronul" instituției. Pe parcursul a 3 zile (5—7 aprilie a.c.), peste 45 de vorbitori au adus noi puncte de vedere în interpretarea operei lui Caragiale. Atmosferă de înaltă profesionalitate și emulație, autentic și fertil dialog al spiritului și al ariilor, colocviul rămîne, înainte de orice, o dovadă de iubire și cinstire a părintelui dramaturgiei românești.

Spațiul și ambianța de spectacol

Sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, o seamă de instituții culturale și asociații ale artiștilor din toată țara colaborează la realizarea unei ample manifestări artistice : **Colocviul creatorilor și realizatorilor spațiului și ambianței de spectacol** (5—14 aprilie 1982). Alături de dialogul autorizat și competent ce a caracterizat sesiunea de comunicări în domeniul scenografiei, o pleiadă de alte manifestări — spectacole de teatru cu mari succese ale stagiunii în curs (**Cabala bigoților, Maestrul și Margareta, Diavolul și bunul Dumnezeu**), vizionări de repetiții urmate de discuții, vernisarea unor expoziții (**Trienala de scenografie, Expoziția de afișe de spectacol** ș.a.) — fac din întîlnirea specialiștilor în scenografie un moment de referință în viața culturală a acestei primăveri. Iubitori teatrului au (sperăm să aibă !) în recentul Colocviu al specialiștilor scenografi o garanție pentru calitatea spectacolelor viitoare.

Un spectacol în întîrziere :

Tărchilă, Mărăscu, Sabin Bălașa

Dramaturgul **Dan Tărchilă** se află în preajma unei premiere importante. La Teatrul Giulești se lucrează, de cîteva luni, la spectacolul „Zidarul", după o piesă la care autorul mărturisește că a meditat și scris vreme de zece ani.

— Piesa începe de fapt, ne declară Dan Tărchilă, în momentul în care se încheie legenda meșterului Manole. Ambiția mea a fost, într-un fel, de a demitiza legenda, de a aborda problema creației și a destinului creatorului. De aceea, pe lîngă meșterul Manole, în piesa mea mai există un personaj esențial, un personaj care se confruntă cu opera de artă și cu artistul ei ; e vorba de voievodul Neagoe care reprezintă puterea ce comandă opera de artă și care beneficiază de ea în eternitate. Neagoe nu e doar un despot luminat ci și un om frămîntat, care nu se mulțumește cu opera de artă ; el vrea să cunoască resorturile intime ale procesului de creație. Desigur, nu va afla pînă la urmă tainele care dezleagă o operă de artă, pentru că, în fond, nici Manole nu reușește să se înțeleagă pe sine în acest sublim efort. În ce privește jertfa femeii iubite pentru ca opera să dăinuiască prin vreme, să devină eternă, am operat o modificare de structură în mit, pentru că personal, meditînd asupra legendei, cred că obiceiul vine în contradicție cu concepția românească despre jertfă, care pretinde a nu sacrifica pe altul pentru scopul tău. Pretinde, eventual, sacrificiul de sine.

— Ce se întîmplă cu spectacolul ? Am fost informați că premiera trebuia să aibă loc încă din toamna trecută. Sîntem în aprilie...

— E greu de spus. Repetițiile se prelungesc datorită faptului că unul dintre interpreții principali, actor de excepție, Corneliu Dumitraș, a fost imprumutat pentru o lungă perioadă de timp studiourilor de cinematografie în vederea unor filmări

— Sînteți mulțumit totuși de colaborarea cu Teatrul Giulești ?

— Regizorul Tudor Mărăscu a construit un spectacol tulburător, un spectacol profund, care interpretează în adîncime relațiile dintre personaje, creînd o stare de tensiune și de interes continuu pentru desfășurarea conflictului. Spectacolul e conceput arhitectonic, monumental, cu o investiție impresionantă de fantezie, de inteligență și de bun gust. La care se adaugă decorurile și costumele pictate de Sabin Bălașa, decoruri și costume care sînt prin ele însele operă de artă. (A. D.)

Retrospectiva filmelor studențești

Publicul bucureștean a putut viziona, în perioada 22 martie—11 aprilie a.c., la Cinemateca Română, o admirabilă selecție din cele mai izbutite filme artistice de scurt metraj realizate de studenții din ultimii 30 de ani ai I.A.T.C.-ului. Retrospectiva filmelor studențești I.A.T.C. (1932—1962), realizată în colaborare cu Arhiva Națională de filme, reprezintă un eveniment de rezonanță în viața cinematografică, dincolo de valoarea ei didactică. Prospețimea ideilor, noutatea formulelor regizorale, rafinamentele de imagine constituie note caracteristice a celor mai multe pelicule. Ucenicii celei de-a șaptea arte își predau, în timp, în această retrospectivă, ștafeta originalității, punînd cei 30 de ani de... studenție ai filmului I.A.T.C. în acolada spiritului creator.

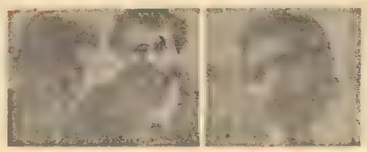

„A fost odată un moș și-o babă". Regia : Doina Maximilian ; „Inainte de ...". Regia : Șerban Marinescu.

Contemporani cu mine

Antrenorul de îngeri

Pe la patruzeci de ani, toată averea sa personală era încăpută în trei saci de hîrtie doldora de manuscrise. Pentru „răsfățul privirii" ducea cu sine o colecție de monezi dacice mereu înjumătățită, mereu îmbogățită, gata s-o dăruiască prumului poet dispus să-i vegheze **singurătatea nesomnului** cînd poezia izvora spontan din mintea și trupul său ca o transpirație celestă.

Atunci, l-am mutat la Mogoșoaia, alături de camera mea, și multe nopți, „un veac de nopți", i-am ascultat improvizațiile nocturne cu uimire și devotament absolut dezinteresat. N-a scos nimic, niciodată, despre mine !

Într-o străfulgerare de zori, cînd aburul lacului tremura destrămîndu-se, și luna, neapusă, veghea în stinga Palatului Domnesc precum capul lui Brâncoveanu, mi-a bătut la ușă discret și mi-a spus cu voce plenă de emoție că adineaori, țesît să se plimbe pe sub somnul păunilor înstelați, se întîlnise pe aleile parcului secular cu „conul Mișu".

Cu Eminescu adică !...

L-am urmat în cameră și-am ascultat un poem cutremurător, pe care nu mai știu dacă l-a scris sau dacă l-a publicat vreodată...

S-a mutat curînd de la Mogoșoaia într-o casă, în sfîrșit a lui, care, după o vreme, devenise un fel de Mecca.

Sute de poeți îmberbi și politicoși, alți nepoliticoși și bărboși, poetese cu sonete ascunse în genți de studente chiulind de la cursuri, pictori venind să-i dăruiască tablouri și să primească zapisuri de talent, cenacliști din provincie sfioși și tăcuți, numismați impătimiți, doctori care scriau rețete în versuri, năvăleau în locuința sa din piața Amzei la orice oră din zi sau noapte.

Îl asculta răbdător, le dădea „certificate de naștere", le arunca un pumn de vorbe prețioase că odinioară Macedonski, apoi dicta pînă în zori stirait de „daimonul personal" unei așa-zise secretare, apre uimirea și **năuceala** asistenței, zeci de poeme.

A doua zi totul se relua de la capăt, acest „antrenor de îngeri" a învățat pe mulți **copii ai poeziei** taina cuvîntului sublimat în metafore, ajutîndu-i prin transfuzie benevolă să se pună pe picioare sprijiniți de certitudinea, uneori amăgitoare, a primelor cărți blindate, pe ultima copertă, de girul prestigios al celui care semnează : **Nichita Stănescu.**

Mulți au cantonat; un timp, în plasa teribilă a fascinației sale.

De bronz fiind, se aureau printr-o misterioasă catalză, devenind auriferi. Sau, mai bine zis, poleiți cu aur...

Multă vreme n-am putut avea o clipă de singurătate în doi. I-am reprosat în termeni amicali risipa zilelor și nopților sale. N-a protestat, dar nici n-a renunțat.

Mi-a spus doar, privindu-mă cu ochii lui albaștri și bilbiindu-se voluntar :

— Bă-bă-trîne, ce să fac, eu sînt **un antrenor de îngeri !**

Am tresărit șocat. Alăturarea cuvintelor mi s-a părut sublimă.

Cunoscîndu-mă, mi-a zis spontan ? Se cedează ! Apoi, s-a ridicat căutînd într-un dulăpior de hîrtii, a scos poezia cu același titlu și, fără să mi-o citească, a rupt-o în bucăți mici.

Nichita și-a scris cărțile cu dîra singelui său, literă cu literă, rînd cu rînd. Nopțile și le-a spulberat lăsîndu-și monada să călătorească stingheră în armonia astrală.

Mă gîndesc, uneori, că el nu este altceva decît Gordian al doilea, cel purtat pe brațe de oțeni, prin văzduh lunecînd, din palmă în palmă, dus spre înscăunare. Imperator ales de mulțime spre tronul de aur al Poeziei române...

MIRCEA MICU ■

CHIPUL LUI ȘTEFAN CEL MARE

Pentru mulți dintre noi, Ștefan cel Mare are chipul și glasul maestrului George Calboreanu. Acel Apus de soare al său — fie-ne îngăduit să-l numim astfel — se însinuează tenace în locul oricărei alte imagini a voievodului de la Putna, fie ea cît de veridică și de conformă cu adevărul istoric. Pentru noi, Ștefan are un chip. Cum arată el însă în ochii copiilor noștri, cărora nu le putem oferi altceva decît... fotografii de arhivă ? Oamenii de teatru, dați tinerilor spectatori (și, desigur, nu numai lor) un nou Apus de soare și vă ierăm că la aniversarea a 525 de ani de la urcarea marelui voievod pe tronul Moldovei, pe scenele țării n-a urcat... nici un Ștefan !

Întoarcerea

În partea aceasta de lume, în care cîmpia nu are maluri și se pierde dintr-o zare în alta, oamenii nu vorbesc de răsăritul și apusul soarelui. Pentru ei astrul intră și iese din pămînt cum se pune sub brazdă sămînța și se naște grîul — pîine.

În lunile dute în această inimă de țară, oștenii cu săbii și sulițe și mai tîrziu cu [illegible] nu aveau unde să se ascundă. C[illegible] ucigașa rămînea să îngroașe [illegible] intîul aici e ca untul, dom[illegible]

Ion [illegible] ar fi avut acum mai bine de [illegible] dar a trebuit să plece lăsînd însă nepoți de nepoți, toți alde Chivu. C[illegible] ies la arat toți din neamul lor își brăzdarul plugului în pămînt pînă nu se mai vede cu gînd să dea de cei care le-a lăsat un nume. Au găsit multe oase de om, dar ei caută și astăzi pe ale moșului care lua taurul de coarne și după ce-i sucea gîtul se băga sub el și-l ridica în spinare ca pe un sac.

Despre Chivu cel Mare, în partea aceasta a cîmpiei, unde soarele iese și se îneacă în pămînt, nu e nici un cîntec. Doar o poveste. Povestea însă a început să se scurteze de cînd strănepoții lui s-au risipit prin lumea orașelor · unde unii fac dîrdă de țăranii care nu mai țin sapa în mînă și au schimbat coarnele plugului cu ale roabei pe șantierele ce încep repede și se termină greu.

În iarna aceasta, cu geruri multe și fulgueli putine, de parcă cerul și-ar fi terminat giștele, am rămas de la înserare și pînă la al doilea cîntat al cocoșilor, cîntec firav, nu ca altădată, cu moș Rotiță care a apucat toate vremile. Are mîine-poimîine optzeci de ani și n-a fost la doctor niciodată. Se trezează cu munca. Lucrează și acum la grădină. Mîinile îi sînt mari și oseoase, iar fața brăzdată de plugurile timpului ce au trecut peste ei ca ape, odată mai multă, altădată mai puțin sau deloc.

Vorbește despre sat și despre cooperativa agricolă ca despre familia lui. Părpălește fiecare gînd la pălălaia sufletului care-i veșnică încă, iar vorbele îi sînt cînd reci, aburinde, cînd de gheață. Știe tot și-i pare rău că s-a născut prea devreme.

— Viața e formată dintr-un milion de roți. Mai mari și mai mici. Ca să meargă, trebuie unse. La noi în sat, că eu de ce știu vorbesc, s-a pus mare preț, și așa trebuia, pe roata cea mare, adică pe C.A.P. Nu s-a gîndit tot așa de bine la rotița mică, adică la familia fiecăruia, acolo unde se înlocuiesc sufletele și brațele. Viața e ca soarele, vine și pleacă. Rotița asta n-a greu fost unsă și a cam ruginit, se învîrte greu, se opintește, și a început să scîrțîie. Ea e satul care nu prea mai are tinerețe. Acum douăzeci și cinci de ani, cînd ne-am unit puterile și pămîntul, eram o mie de brațe unul mai tare ca altul. Acum dacă au rămas jumătate, dar cu douăzeci și cinci de ani mai bătrîne. O să spui că în 25 de ani s-au schimbat multe, și unele chiar de la rădăcină. Că numărul tractoarelor s-a triplat, iar combinele de astăzi fac minuni. Spicul de grîu nu mai e luat la mînă de opt ori pînă ajunge bob să-l duci la moară. Așa e. Dar acum douăzeci și cinci de ani pe tractoare lucrau cei mai de ispravă flăcăi, mulți acum sînt șoferi, maiștri și chiar ingineri. Cei mai bănoși elevi din sat, pe vremea aceea, plecau la școlile [illegible] și se făleau și ei și părinții lor [illegible] se întorceau în sat. Acum ce nu [illegible]ește prin alte școli de la oraș nu [illegible] în sat și în șase luni se plimbă cu [illegible] pe ulită speriind găștele. Învață șase luni, nu trei ani ca înainte, cu toate că tractoarele de azi sînt mult mai complicate și au mulțime de roți de care trebuie nu numai știute, ci și visate. Eu nu știu cine este cu școlile, dar dacă pentru a vinde stamba sau bomboane la cooperativă, învață trei ani, iar pentru un tractor care costă sute de mii de lei, doar șase luni, zic că nu e bine. La vaci și la porci, ca să nu mai spun la oi, că clobănitul e treabă grea și cere pricepere, muncesc unii care acasă la ei n-au avut nici grajd. Ce grajd, nici măcar capră. Avem în schimb doctori la fiecare fermă. Doctor ce vine în sat cu rata după 2—3 ani pleacă cu mașină mică. O știi el, nu zic nu, mai multe decît țăranul, dar nu-i doare sufletul cînd moare un viței sau un miel. La noi acasă era mai multă jale cînd murea un cal decît cînd se stingea un coofl. Și fiindcă veni vorba de copii, mulți din nepoții mei nu știu ce-i ala țesală, iar la școală învață cîte în lună și în stele, de oarcă toți trebuie să zboare în cosmos. Să țină sapa sau secera în mînă nici pomeneală. Eu nu zic să nu învețe meseriî, să facă mașini și televizoare, tot felul de minuni, pe care nici nu le visam înainte și pe care dădeam vagoane cu grîne... Să nu uităm însă pămîntul. El e mama vieții. El e plînea. Și plînea poate fi și ruptă nu numai tăiată, dacă nu ai cuțit. O să zici că țăranul tot țăran a rămas, că lui a trebuit să i se bage binele cu forța în casă. Puterea de azi l-a făcut copiii maiștri, iar nepoții au ajuns ingineri și doctori, iar lui îi vine apa pe țeavă și nu mai învîrte roata la fîntînă. E îmbrăcat ca bolerii și ce are cel de la oraș, nici lui nu-i lipsește din casă. Și fiindcă veni vorba de casă, să știți că și de la case se trag multe. E, obligatoriu, să o faci și cu etaj. Cum s-ar spune, urcă neica porcul pe balcon și pune vaca pe sîrmă. Sigur, trebuie făcută economie de pămînt, vatra satului nu trebuie să se întindă ca o placintă. Dar, de multe ori, ce se risipește în cîmp, unde drumurile sînt mai late decît șoselele cele mari, și-s o mie de poteci, nu se vede. La noi, în ultimii ani, s-au făcut doar vreo trei-patru case cu toate că nunți au fost cu duiumul. Dar după ce se iau, toți pleacă spre oraș, pe lîngă vreun frate sau alt neam. Acasă au rămas bătrînii. Seara mai stau și-i ascult la bufet pe cei ce fac naveta. Aflu ce fac ei accio, unde pleacă în fiecare zi. Unii din ei cară cu roaba sau targa pămînt, sapă șanțuri, dau cărămizi la mîna vreunui meșter căruia îi duc cu rîndul, simbăta, bidonul cu molan și pulpa cînd taie porcul. Astă-toamnă, cînd plesnea cîmpul de rod, plecau din sat în fiecare dimineață 4 autobuze pline ochi cu oameni în putere, iar noi la grădină ne chinuiam cu femeile, cu copiii. Acums, iarna, știi ce fac ? Cum ajung doi din ei, că fac cu rîndul, se duc să cumpere țuică, pîine și salam. Ceilalți aprind într-un cazan focul și se aburesc pe lîngă el, certîndu-se pentru fotbaluri și alte trăsnăi văzute la televizor. Spre prînz vine vreunul de la birouri, gras și frumos, dar ei pleacă la cantină. Aștia nu sînt nici țărani, dar nici muncitori nu pot fi numiți. Cîți din ei s-au dus să muncească, să construiască, să facă ceva ? Puțini. Au plecat să cîștige bani mulți, să la alocații pentru copii și să facă vechime pentru pensie.

— Și ce propui ?

— Multe. Și chiar a început să se simtă că bate un alt vînt. Norocul satului a venit tocmai de la omul care are toate grijile țării, cel care ne apără libertatea și pacea. Dacă avem ceva din belșug, apoi de libertate și pace nu se poate plînge nimeni. Nu mai sîntem de mult cei de care mulți nu auziseră. A trebuit ca el să-i aducă cu picioarele pe pămînt pe cei care ziceau că răspundi de agricultură. Dar uitîndu-se prea mult în ogrăzile altora, au uitat de făceau părinții lor. Le-a zis de la obraz, adică i-a întors cu fața spre țăranul care are datoria pîinii. Le-a spus lor, inginerilor pentru pămînt și doctorilor pentru animale, că porcul și vaca, oaia și calul, n-au trăit înainte doar cu concentrate. Că țăranul trebuia să cîștige după cît muncește și dacă vrem să avem o țară bogată, apoi acest lucru nu poate fi despărțit de starea celui care asudă în cîmp, pe arșiță și ploaie, pe vînt și lapoviță. A dat și lege pentru pensii, să le facă și îngrijitorilor din C.A.P. ca celor care lucrează la stat. A luat totul la mînă, la bani mărunți. Știe tot. Și ce este și ce trebuie făcut. Dar au oricum. Gospodărește. De ce s-or fi ocupat cei care trebuiau să rezolve astfel de treburi, nu știu, dar banii cred că i-au luat lună de lună. Cu construcțiile, de exemplu. Au făcut unii niște grajduri de parcă-s palate, iar iarna nu mai ajunge aburul vacilor să-i încălzească și s-au îmbolnăvit bietele animale de piămîni, iar viței, și mai ales mieii, mor pe capete. Sînt numai din beton și fier, ca cetățile, parcă-s cazemate. De zidul din palantă nu-și mai aduce nimeni aminte. Mai este și vina dumneavoastră, a celor care scrieți sau vorbiți pe la radio și televiziune, că prea mai ieri, cum găseați un flăcău, pe o macara, îi și luați la întrebări. Dar întrebări care vă conveneau dumneavoastră și șefilor nișor românește. Amîndoi au fost acolo, dar pe jos, cu ranița în spate, și din cei plecați s-au întors puțini. Acum parcă în fiecare zi e sărbătoare. Seara e plin bufetul. N-au ce face în bătătură.

— Politică în toată regula, nea Rotiță...

— Și ce e rău în asta ? Uite, mai e una cu care nu mă împac. Bărbatul unei nepoate e activist de partid. Cînd era repartizat la noi în sat dormea la mine. Seara mai stăteam de vorbă. Băiat deștept. A fost muncitor, muncitor, da' nu a uitat de unde a plecat. Om cu respectul în el. Cînd venea la noi, acum a fost dus în alt județ, și îmi spunea pentru ce e plătit și ce face îi venea să plîngă. Și nu era din cei creștuți fără a ști ce-i greutatea, necazul. Îmi zicea : unchișorule, eu de la partid am sarcină să mă ocup de modul cum își fac comuniștii datoria, cum înțeleg ei să aplice în practică politica noastră, dacă hotărîrile și legile sînt respectate de toți, iar omului i se dau toate drepturile ce le merită. Din primăvară pînă toamna el stătea mai mult pe cîmp. La semănat era printre cei de la tractoare, la prașilă și recoltat printre țărani. Mai mult se frămînta el decît președintele pe care îl numiseră unii de la raion, că era cumătru cu unu care nu se dădea jos din GAZ nici mort, de parcă îl ouase mă-sa în el. La bufet îi aducea șoferul halbele cu guler gros tot la mașină, de-l înjurau țăranii în gînd și printre dinți, apăsat, dar cu frică. Acum nu-și mai aduce aminte nici dracu de el. Președinte am pus un băiat de-al nostru, vrednic și drept, dar îl omoară hîrtiile. Nepotul ăsta al meu, că eu așa îl consider, trebuia să stea și după cei din fruntea cooperativei, să le zică ce au de făcut. Unii cred că dacă sînt aleși, gata : pun-te masă, scoal-te masă și toți pe lîngă tine cu căciula în mînă. El avea mai multă grijă de strînsul recoltei decît inginerul-șef care își păzea nevasta să nu plece cu altul. Țăranul e al dracu. Asta o spun eu care țăran am să mor. El își face socoteala. Ce, eu să dau în brînci, iar inginerul și veterinarul doar în șaretă ? Trăgeau pe dreapta, roata mare scîrțîia și buruienile năpădeau porumbul și floarea, sfecla și fasolea, iar animalele rămîneau fără să fie adăpate și cu ieslea goală. La recoltat, seara, țăranii plecau cu tăiștile pline cu boabe acasă, că de, nu luau de la ei, ci de la C.A.P. Poliicul meu însă, că așa îi ziceam eu, trebuia să facă munca și la cei cu funcții. El se punea rău cu oamenii cînd le lua tăiștile și damigenile, că acum cu ele cărau din cîmp. Tot el îi chema la primărie pe cei care-și țineau nevestele acasă să măture ogrăzile cu capotele lungi. Îi înjurau toți, cu toate că față de mine n-o făceau, că nu se dase cu ei și nu-i aveau de nas, și-i ținea tot într-o horă. Le-a dovedit că cinstea și dreptatea, datoria și munca nu pot fi puse într-o parte, iar partidul în alta. Acum toți îl prețuiesc. Cînd au vreun necaz făcut pe nedrept se duc la el și-i descurcă. Acum te întreb eu de ce activistul trebuie să facă treaba inginerilor, a doctorilor și brigadierilor. Sînt unii dintre ei care dacă le dai un pahar de vin amestecat știu de la ce case și butoale a fost adunat. Socialismul e foarte bun, dar ar trebui să-și împartă omenia doar la cei care-o merită. El e o roată mare, uriașă, cu milioane de rotițe și toate trebuie puse în mișcare. Cînd una scîrțîie, o ungi. De se opintește o reglezi, dar dacă vezi că nu vrea să se învîrtă odată cu celelalte o înlocuiești. Roata aceasta e istoria noastră și ea nu cunoaște întoarcere.

— Ca în carte, nea Rotiță.

— Ba ca în viață.

— Un lucru te mai rog, care e numele dumitale în acte ?

— Chivu, dar neamul nostru e mare și dacă nu spui și Rotiță, bați satul de la un capăt la altul, pînă dai de mine.

MIHAI VIȘOIU

„Transilvania e inima Daciei..."

(urmare din pag. 9)

totu' alte culori decît cele reale. Și care, născocind fel de fel de neadevăruri, strecoară printre ele și referiri la ceasul de față, negînd cele mai elementare evidențe ale vieții de azi a naționalității maghiare din Transilvania.

— Dv., Vasile Netea, ați scris despre o seamă de figuri ilustre ale Ardealului. Cartea dv., „De la Petru Maior la Octavian Goga", apărută acum aproape patru decenii și premiată de Academia Română, ca și monografiile despre Barițiu, Ion Lupaș, Șt. O. Iosif, Ion Pop-Reteganul, Iosif Vulcan ș.a., constituie pagini de referință în dosarele acestor mari personalități ale istoriei și culturii noastre. Dar, spuneți-ne, nu aveți cumva sentimentul — noi îl avem — că unele din figurile reprezentative, ca și unele din momentele sau aspectele istoriei ardelene, sînt încă insuficient cunoscute, insuficient asimilate de cultura și de istoria noastră ? Care să fie cauza ? Timpul scurt — prea scurt pentru această asimilare — care s-a scurs de la Unirea din 1918 ? Să fi avut vreun rol și Titu Maiorescu, cu binecunoscutele sale rezerve la adresa latinomaniei și a limbii vorbite în Transilvania ?

— Insatisfacția pe acest plan o trăiesc de mult. În 1940, îndată după cedarea Transilvaniei, am și scris, dictată fiind tocmai de această insatisfacție, o broșură, pe care am publicat-o la Sibiu, sub titlul : „Este istoria Transilvaniei un studiu inutil ?" Făceam în această lucrare (prefațată printr-o scrisoare a istoricului ardelean Ion Lupaș) o analiză a manualelor noastre școlare, arătînd cît de superficial sînt tratate în ele anumite momente ale istoriei Transilvaniei și, mai ales, anumite aspecte ale civilizației și culturii ei, care s-au cristalizat nu o dată în opere de răsunet în ciuda împrejurărilor vitrege ce le-au stat în cale. Aceste opere, care înseamnă economie românească, învățămînt românesc, presă românească, arhitectură românească, creație folclorică sau creație cultă, trebuie, și azi încă, intens cercetate, mai întens decît s-a făcut pînă acum. O atenție deosebită trebuie acordată luptei ardelenilor pentru limbă, limba fiind elementul fundamental al originalității popoarelor. Vreme îndelungată, limba română a fost aproape năpăstuită în Ardeal, la un moment dat fiind vorba, vă amintiți, de scoaterea ei chiar și din biserici și din școlile poporului. Fiind subordonată limbilor oficiale, limba română din Transilvania primise, pe nevrute, o seamă de expresii și de forme care, la un moment dat, amenințau să-i înăbușe lumina și energia. Acesta a fost motivul pentru care Titu Maiorescu s-a ridicat, în 1867, împotriva limbii întrebuințate în jurnalele românești din imperiul austriac. O intervenție care a produs, printre ardeleni, o anumită nemulțumire : dar indicațiile lui Maiorescu, susținute și de Academia Română, au învins, determinînd formarea unei limbi literare și a unei ortografii comune pentru toți românii. În întrebarea pe care mi-ați pus-o v-ați referit și la anumite figuri istorice ale ardelenilor, care n-au fost studiate încă în toată adîncimea lor. Nu pot decît să vă confirm. Sînt, într-adevăr, atîtea lucruri care nu s-au spus, și care trebuie spuse, despre, să zicem, Simion Bărnuțiu, ideologul revoluției de la 1848, ca și despre Iancu, marele ei conducător militar, ca și despre Vasile Lucaciu, una din cele mai strălucite figuri ale istoriei românilor, ca și despre înflăcăratul poet al „pătimirii noastre", Octavian Goga !

— **Vorbiți-ne despre Vasile Lucaciu, pe care l-am comemorat recent. Ce-ar trebui făcut, pentru a-l înțelege mai bine ?**

— Pe Vasile Lucaciu nu-l poți înțelege dacă nu-i vezi căsuța natală, acoperită cu paie, din comuna Apa, județul Satu Mare, aflată pe malul Someșului ; și dacă nu vezi bisericuța de la Sisești, închinată „Unirii tuturor românilor". „Doina" lui Lucaciu, ca și „Doina" lui Eminescu, trebuie cunoscută de toți românii, generație după generație. Pentru mine, Lucaciu e un perpetuu și tulburător simbol. Ori de cîte ori pașii mă îndreaptă spre Nordul Ardealului, fac în așa fel ca ei să-mi alunece spre mormîntul lui Lucaciu de la Sisești, unde se mai află încă biblioteca și arhiva lui de luptător român, pentru ca apoi să alerg spre Satu Mare, ca să-i văd impunătoarea statuie creată de Corneliu Medrea.

— **La ce lucrați în prezent, ce proiecte aveți ?**

— Nu știu dacă poate fi vorba, în ce mă privește, de proiecte noi... Dar știu că lucrez de mai mulți ani la o seamă de proiecte vechi, pe care sper să le pot duce la capăt. Unul din cele la care țin foarte mult este o istorie a elocinței, a artei cuvîntului la români, între secolul al XV-lea și 1918. Își vor găsi locul, alcl, Varlaam, Dosoftei, apoi Kogălniceanu, Simion Bărnuțiu, iar mai tîrziu Delavrancea, Take Ionescu, N. Iorga, N. Titulescu, O. Goga, V. Goldiș, I. Petrovici... De pe urma tuturor acestora au rămas creații antologice, adevărate podoabe ale oratoriei românești. Consider că elocința reprezintă expresia cea mai înaltă a unei limbi, atît în ceea ce privește ginduirea cît și muzica ei. Gîndiți-vă la creațiile de această natură, și la importanța lor pentru dezvoltarea limbii, ale lui Demostene, ale lui Cicero, ale lui Gambetta, iar la noi ale lui Barbu Delavrancea, N. Iorga, Octavian Goga. Între timp, public în „Vatra" o sumă de amintiri, pe care redactorul șef al revistei, scriitorul Romulus Guga, le-a intitulat „Memorii". Și care s-ar putea să apară, într-o bună zi, într-un volum.

— **În încheiere, o întrebare care, cu siguranță, vi s-a mai pus : ce relație vedeți între știința istorică și politică ?**

— Știința istorică, ca știință, trebuie să fie obiectivă, deci nepărtinitoare, slujind numai și numai adevărul. Politica trebuie să se întemeieze pe ea. În ceea ce ne privește pe noi, românii, știința istorică ne-a slujit și ne slujește, fiindcă spune adevărul despre acest pămînt. Eu slujesc adevărul științei istorice și politica poporului român.

La 1 ianuarie 1962 John Lennon, Paul McCartney, George Harison și Pete Best au venit la Londra, pentru vizionare la casa de discuri Decca. Brian Epstein era cu ei ; își luase în serios rolul de impresar. El a considerat că maniera lor de a interpreta unele cîntece la modă era mai convingătoare decît compozițiile originale ale lui John și Paul. În cele din urmă a ales pentru audiție 15 cîntece din repertoriul lor, din care 3 erau compoziții Lennon-McCartney.

Din punctul lor de vedere, audiția a fost dezastruoasă. John cînta și parcă se gîndea la altceva; degetele lui George păreau amorțite. Însă redactorul casei i-a asigurat că au cîntat bine. Totuși, cînd acesta discută cu șefii lui, se hotărî să se înregistreze un disc cu un grup care dăduse o audiție în aceeași zi. Acest grup se numea „The Tremeloes", cîntau la fel de bine ca Beatles, dar erau din Londra și deci mai aproape de Decca. S-a considerat mai tîrziu că această decizie a fost una din cele mai mari greșeli făcute vreodată de o casă de discuri.

Beatles fuseseră respinși, dar Brian nu s-a lăsat descurajat. Împreună cu fratele său, Clive, înființă compania „NEMS Enterprises". Tatăl lor le-a dat permisiunea să folosească mai multe încăperi goale ce aparțineau companiei lui.

Brian a încheiat și contractul cu Beatles, care nu avea valabilitate legală. Paul și George nu erau încă majori și ar fi trebuit ca și părinții lor să semneze alături de ei. În plus, emoționat de însemnătatea momentului, Brian însuși a uitat să semneze contractul.

Oprindu-și 25 la sută din veniturile grupului Beatles, prin contract, Brian trecu la acțiune. Ceru — în scris — celor patru băieți să nu mai cînte după plac, ci după un program ; să nu strige la dușmanii sau prietenii din auditoriu; să nu mănînce, să mestece chewing-gum sau să bea bere pe scenă; să nu se mai hîrjonească sau să-și dea ghionturi între cîntece și să nu mai rigiie în microfoane. De asemenea, le-a cumpărat costume și le-a cerut să nu mai fumeze țigări ieftine.

Prima persoană care le-a sugerat să aibă mai multă grijă de felul lor de a se îmbrăca și de a se comporta a fost Astrid Kishener, în Hamburg, fata de care se îndrăgostise Stuart Sutcliffe și lîngă care a rămas. Ea le-a dat ideea de a-și purta părul în stil franțuzesc pe care toți cu excepția lui Pete Best, au acceptat-o cu plăcere.

Vrînd-nevrînd, acum trebuiau să accepte și ideile lui Brian.

În aceeași lună, ziarul local „Mersey Beat" — înființat la 6 iulie 1961, i-a proclamat ca cel mai popular grup din Liverpool. Și, cum altceva mai bun nu era de făcut în orașul lor, Beatles au plecat din nou la Hamburg, să cînte la „Star Club". Brian a insistat să călătorească cu avionul, gîndindu-se la ce efect va produce această știre în „Mersey Beat".

Cu o seară înainte ca Beatles să ajungă la Hamburg, Stuart Sutcliffe a murit din cauza unei hemoragii cerebrale, în brațele logodnicei sale. A fost o lovitură pentru cei 4 tineri, în special pentru John care era mai apropiat de Stuart. Stuart îi ajutase să vadă mai mult decît o joacă în muzică, în cuvinte sau în desene. John trecuse prin clipe mai triste cînd, au 4 ani în urmă, mama sa a fost accidentată mortal de o mașină, în timp ce se îndrepta spre casa surei ei. Începuse să-l viziteze des pe John și între ei se stabilise o prietenie care era pe măsura sensibilității lui John.

Cu vestea morții lui Stuart au trebuit să înceapă să cînte la „Star Club". În Anglia, Brian încerca noi posibilități de a-i lansa pe Beatles. A aflat că producătorii pot fi mai ușor convinși cu un disc demonstrativ, copiat de pe bandă pentru o sumă infimă. Cel care i-a transpus banda pe disc, apreciind felul cum cînta Beatles, l-a trimis la un funcționar al firmei EMI, o altă casă de discuri. Funcționarul l-a trimis mai departe, la redactorul muzical al unei sucursale a firmei EMI. Brian se duse la „Parlophone" și stătu de vorbă cu George Martin.

Spre deosebire de alți redactori, pe el îl interesa mai mult calitatea muzicii decît profitul financiar și a întrevăzut că cei patru băieți aveau ceva demn de luat în seamă.

La 6 iunie 1962 George Martin i-a văzut și i-a ascultat pe Beatles la studiourile EMI din strada „Abbey Road". I-a pus să cînte, cîntec după cîntec, testînd pe fiecare în parte. I-au plăcut Paul, a cărui voce era melodioasă, și John, a cărui personalitate avea mai multă forță. Vocea lui George nu avea aceeași calitate Pete Best nu i-a plăcut prea mult. George Martin i-a spus lui Brian după audiție că, dacă aveau să înregistreze un disc, va folosi un baterist al studioului, lucru care nu ar fi contat pentru nimeni fiindcă pe coperta discului apărea numele lui Pete Best.

Odată cu această vizionare, lucrurile urmau să se schimbe complet pentru Brian Epstein și Beatles. Pînă în septembrie, cînd s-au întors la Londra să înregistreze primul lor disc, Brian reuși să încheie un contract pe un an de zile cu „Parlophone". Întrevăzînd vremuri mai bune, John Lennon se căsători cu Cynthia Powell, pe care o cunoscuse la „Colegiul de artă". Pete Best primi de la Brian vestea că „băieții" nu-l mai vor în grup. Pete a protestat; a urmat o ceartă între ei, ajutat de prieteni, și ceilalți 3 Beatles, sprijiniți de admiratorii lor, dar lucrurile au rămas neschimbate. Doar George Harrison se alese cu un ochi vînăt.

Ringo Star luă locul lui Pete Best. Numele său adevărat era Richard Starkey și era tot din Liverpool, unde se născuse la 7 iulie 1940, în familia unui zugrav. Își făcuse pseudonimul prescurtînd numele de familie și adăugînd un „r", probabil din modestie (star = stea), iar prenumele îl hotărîse datorită inelelor pe care le purta pe degete (ring-inel) și, de asemeni, de la un personaj favorit lui, din filmul „Diligența". Era baterist în grupul „Rory Storme and the Hurricanes" care, la fel ca Beatles și alte grupuri, cîntaseră și în Hamburg. Acolo i-a cunoscut Ringo pe Beatles și s-a împrietenit cu ei. Lui John, Paul și George i-au plăcut acest băiat cu un nas ieșit din comun și urechi clăpăuge. După ce au hotărît înlocuirea lui Pete Best, au reușit să-i ademenească pe Ringo în grupul lor.

În septembrie, George Martin se aștepta să-l găsească pe Pete Best la baterie și bateristul studioului era deja acolo.

S-a hotărît ca pentru primul disc single să se aleagă 2 cîntece compuse de Lennon și McCartney, George Martin a ales „Love me do" și, pentru a pune în evidență vocea lui Paul, „P.S. I love you".

Intrînd în studio, Ringo și-a văzut locul ocupat de altcineva; apoi s-a pomenit cu o tamburină în mînă și cu explicații cum s-o folosească. Amabil, George Martin i-a explicat că vor înregistra 2 variante, una cu el și una cu bateristul lor, și o vor folosi pentru disc pe cea mai bună.

S-au făcut 17 variante la „Love me do" și la 4 octombrie 1962 primul lor single a fost scos la vînzare. Topurile erau dominate de nume consacrate și EMI, spre nemulțumirea lui George Martin, făcuse puține eforturi pentru publicitate. Brian Epstein comandă pentru magazinul său 10 000 de exemplare. Atîta vînzare i-ar fi adus pe Beatles pe locul 1 în top. Însă, deși prietenii și susținătorii grupului și-au dat toată silința să cumpere discul, Brian a rămas cu cutii întregi nedespachetate.

În Liverpool, „Love me do/P.S. I Love you" a ajuns imediat pe locul 1 în topul din „Mersei Beat"; dar în publicațiile importante de-abia a ajuns pe locul 49 („Record Mirror", Top 100) și mai tîrziu pe locurile 27 și 17 („New Musical Expres").

Paul : „Cînd am început cu Beatles, John și cu mine ne-am apucat de treabă și am compus vreo 50 de cîntece, din care doar „Love me do", cred, e singurul care a fost publicat. Cîntecele acelea nu erau bune fiindcă noi încercam să găsim noul stil, următorul stil. În clipa în care n-am mai căutat să găsim noul stil, ziarele au început să scrie că sîntem noi; și afișasem că descoperisem noul stil fără măcar să-l mai căutăm".

În noiembrie s-au dus din nou la Londra ca să înregistreze al doilea single. George Martin le găsise un cîntec, de un autor necunoscut, de succesul căruia era sigur. Cîntecul era propus de fapt de Dick James, cel care va fi ales să publice viitoarele cîntece compuse de Lennon-McCartney, și se intitula „How do you do it ?". Cei 4 Beatles au ascultat cîntecul și, fără ocolișuri, au spus că nu le place; preferau să înregistreze alt cîntec de-al lor. George Martin le-a replicat : „Cînd veți compune ceva tot atît de bun ca ăsta, îl vom înregistra. Deocamdată îl înregistrăm pe ăsta."

Au cîntat cîntecul propus de George Martin. John, ca solist vocal principal, s-a străduit să arate în interpretare că nu-i plăcea cîntecul deloc. George Martin n-o putea scoate la capăt cu ei. A acceptat în cele din urmă să asculte noua lor versiune a cîntecului „Please, please me", pe care între timp îl îmbunătățiseră. A avut o singură obiecție, după aceea : cîntecul dura cu puțin mai mult de un minut. I-a cerut lui John să facă o introducere cu muzicuță, apoi să adauge în final prima strofă. După ce au cîntat încă o dată, George Martin le spuse prin interfon : „Domnilor, tocmai ați înregistrat primul vostru cîntec care va ajunge pe locul întîi".

Dick James a ascultat „Please, please me" și a recunoscut că era mai bun decît „How do you do it ?". Stimulat de ideea că poate deveni impresarul publicitar al grupului, și editorul cîntecelor lor, telefonă unui prieten care era producătorul show-ului de televiziune „Thank your lucky stars" și — la telefon — îi puse cîntecul. Producătorul acceptă imediat să-i prezinte pe Beatles în emisiunea sa, care era urmărită în special de cumpărătorii de discuri.

(Va urma)

G. BUNESCU

Cei care pierd

Din orașul amiezii —
Navă cu motoarele încremenite
Alb,
Prin fereastră
Acest furtun de soare.
Nu se mai aud anotimpurile
Înfrigurîndu-se în margini.
Parcă nici seară nu va fi.

Și bărbatul aude
Cum pînă departe
Spița, aburul
Se limpezesc ;
Sînt sunetele apei
Atît de rînduite :
Ascultă cum se afundă în mare
Femeia în care rostiri prime
Odată demult
S-au prăvălit.

DAN CIACHIR

Pămînt fără somn, Voroneț

Fii cu noi, armonie-n priviri,
fii cu noi, duh de pace a zorilor,
lucrarea ta binecuvîntă
Deși suferinde par depărtările
s-atingi din umbră tăcutele umbre
neclintitele glorii — cînd ochiul
caută blînd înainte cu zile și ani
ar fi îndeajuns ca în pămîntul tău
să încolțească prezentul —
un alt trup
un alt vis
și-o altă pace —
pacea meșită să dăinuie blînd
potir însetat depărtărilor

ION BORODA

Acuarelă vineri

Tata a venit cu iepuri arginiați
și aerul de cremene al înserării,
în zori a plecat
gîndul mamei și al nostru era cu el,
l-am văzut mereu ne-întrecutul vînător,
lîngă nimfi încrustați în năsălnici
slujind tainele vieții
și ale dăinuirii —
țintuiți pe coame de rugi
noi zăgăzuim fîntînile copilăriei
pînă vestejesc pe ramuri
cobitori de magneziu rece
și parcă-n drum de ne-ntors
ne sînt trupurile
de iepuri ruginiți
foșnitoare de vineri
spre ce va fi în corole
luminate de prezentul lucrurilor trecute
respirînd pleoape, de stinjenei
și marmoră proaspătă.

SANDU STELIAN

Pe cînd înveți cu-adevărat...

Halucinez migrînd și port sub coastă
un zeu care-a murit,
tu-mi bați în singe
ca într-o poartă nouă ce se-nchide
Și e dezordine în cer și-i vremea
să te întorci acasă și să mori.
Pe cînd înveți cu-adevărat s-o faci,
constați c-ai mai murit
de-atîtea ori.

NASTASIA MANIU

Dor de Bucovina

Mai ninge-n Bucovina, mai ninge cu speranță
Zăpada-i încă albă drumeții obosiți
Venit-au la-ntîlnire la poalele cetății
Să depene zăpezii și jocuri și dorinți.

Mai picură lumina și mai dansează fulgii
Mai las-o sărutare de cer picat pe cer.
Mai ninge-n Bucovina, mai ninge cu speranță
Foșnește a colindă cu prinți și ierui-ier.

Mai picură albastru din cer pe Voroneț,
Mai e trezită zarea de zgomote de fulg
Se-aude răsuflarea a celor drepți și sfinți
Brodind pe fir de clopot ecoul lor prelung.

Mi-e dor să prind luceferi cînd pică pe zăpezi,
Mi-e dor de Bucovina ca de-o a doua mamă.
Zăpada-i încă albă și ninge-n Bucovina
Și joacă lîn luceferi mai ninge fără vamă.

Și se-mpletește-n clopot de Putna, Voroneț,
Mai ninge-n Bucovina zăpada ne-ntinată
Pe-acest altar de țară, altar de univers,
Mai am o rugă mamă „mai naște-mă o dată".

SORIN POSTOLACHE

Statuia luminii

Iederă de soare
Sărută lacrima ierbii
În dimineți de suflet
Cu năluciri albe,
Peste care se limpezește
Apa cerului,
Prelinsă din stele.

Doar diligența stîlcl
Mai zăbovește încă
La hanul nimsorii.

DUMITRU URDEA

Astazi și mîine

Vino și culcă-te-n lacrima mea,
bunule, blîndule !
Urcă din iarbă,
lasă pe gura fîntînii,
cerul rănit,
trezește cai cu coame
de ploaie
și ureche și-aleargă
grăbit !
Ascultă,
grîul se-naltă,
pruncii scîncesc,
apele-și schimbă povara,
astăzi și mîine
doar...

DONA TUBOR

flacăra

Grădinaru Lidia : aflînd că sînteți ingineră, ne-am întrebat ce anume vă îndeamnă să scrieți astfel de versuri din care lipsește orice urmă de poezie : „Cîndva credeam că sînt ca alții om / Vorbeam, rîdeam și toate-mi erau clare / Dureri n-aveam și nici vreun alt simptom / Ce să indice-o boală oarecare". Transcriind aceste pseudoversuri, ne gîndim că toți cei ce ne trimit sute și sute de poezii ar putea avea un îndreptar negativ. Dar, spre surpriza noastră, majoritatea plicurilor conțin numai și numai astfel de încercări. Iată, spre exemplificare, un alt model negativ : „Eram o frunză, nu de mult / Într-un copac bogat, un tei / simțeam parfumul fin, plăcut / vedeam și brazi, rîdeam de ei". (Din încercările trimise de Cristina Toșu.). Descoperim în numeroase alte plicuri zeci și zeci de poezii care „descriu natura, anotimpul care a venit, adică primăvara", cum ne înștiințează un „autor de poezii originale", iar în alte plicuri ni se vorbește despre „iarna care a trecut", așa cum ne scrie Elvira Șerbu în Vis de iarnă : „Cerul își aruncă straița / peste umerii înghețați / ai zării / Văzduhul macină făină albă / spălînd drumurile / pe față". Ei bine, pastelul, ca specie a genului liric, se practică tot mai rar în poezia contemporană, iar atunci cînd se practică poetul apelează la cu totul și cu totul alt fel de metafore și la o structură poetică mult evoluată față de modalitățile folosite de Elvira Șerbu. Între plicuri întîlnim însă și poeme, care, ca în cazul lui George Papp, vădesc o suficientă cunoaștere a problemei, dar, din păcate, prea ne surprinde cu o anume năstrușnicie a metaforelor, năstrușnicie care, pînă la urmă, nu-și depășește condiția, adică rămîne pur și simplu o năstrușnicie : „Călăul își luă mănușile-arginții și / șoupă / pe oul prea alb și mult prea sferic". Grav, foarte grav, nu este doar faptul că primim din cînd în cînd astfel de încercări, aflate mult prea departe de ceea ce se numește poezie, ci faptul că primim în ultima vreme **numai astfel de poezii**, drept pentru care lista celor cărora trebuie să le adresăm un **categoric nu** este foarte mare. Sperînd că exemplele negative transcrise în acest Curier, precum și precedentele comentarii, îi vor îndemna pe unii să amîne și chiar să renunțe în a ne asalta cu total nejustificatele lor dorințe de a-și vedea numele sub o poezie apărută în Flacăra, să adresăm acel **categoric nu** următorilor : Mihai Epure, Mirel-Valentin Ioniță, Serinela Armeanu, Gh. I. B. Negoescu, Ionescu Mihai, Elena Conora, Ion Sultana, Corocea Ion, Toldi Ana, Traian Dragosin, Felicia Crețea, Tudor Cătălin, N. Vavila.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază !

VICTOR NIȚĂ

Un muzeu în labirint

Sisif trăiește

I.

Cézanne. Autoportret

Deasupra tuturor oglinzilor în care pictorii s-au privit pentru a-și face autoportretul, stăruie îndemnul lui Socrate : „Cunoaște-te pe tine însuți!" Dar Socrate, care ne îndeamnă să privim în noi înșine, este în același timp exemplul, prin excelență, de nesolitar, de gînditor care are nevoie să-și discute permanent ideile. El este „înțeleptul în cetate" și se supune cetății chiar cînd cetatea se decide să-l omoare ; liniștea cu care și-a băut otrava ar fi o dovadă ni se spune. Și iată că întrebările se tulbură din nou.

Vreau să fac aici mai mult decît o istorie a autoportretului în pictură. Vreau să fac o istorie a singurătății, mai precis a singurătăților, în artă. Tocmai de aceea n-aș vrea să evit întrebarea pe care mi-o provoacă liniștea lui Socrate. Oare întotdeauna cetatea a avut dreptate, chiar cînd a comis nedreptăți, și întotdeauna cei singuri au fost vinovați, chiar cînd au fost nedreptățiți ? În definitiv și Sparta a fost o cetate. Cei care au ascultat de regulile ei draconice au fost în aceeași măsură virtuoși? Dacă ar fi fost condamnat la moarte în Sparta, Socrate ar fi trebuit să moară nu în numele filosofiei sale, ci împotriva ei. Cum și-ar fi justificat atunci supunerea la destin? Apoi, aceeași cetate a Atenei care l-a silit pe Socrate să bea otravă, l-a proscris pe Fidias și l-a silit pe Aristotel să fugă ca să scape cu viață. Tot ea l-a determinat și pe Anaxagora să se exileze, condamnîndu-l la moarte pentru necredință în zei. Oare toate acestea țin de o dreptate indiscutabilă? Și toți cei care n-au înfruntat otrava s-au dovedit neînțelepți? De fapt, cînd a avut dreptate Atena? Și cînd i-a cinstit pe filosofi și cînd i-a ucis? Și cînd o creat gloria unor artiști ca Fidias și cînd i-a izgonit?

Fără să răspundem n-am putea judeca bine nici singurătatea unui artist, mai ales că problema lui Socrate, în termeni mai mult sau mai puțin asemănători, a fost pusă uneori și artiștilor. În cetatea Amsterdamului, Rembrandt a devenit la un moment dat, cum se știe, un fel de eretic ca și Socrate. Căci negustorii din Amsterdam nu credeau în nimic atît de mult ca în poziția socială și în sănătatea financiară. Falit însemna pentru ei un început de moarte. În consecință, l-au considerat pe Rembrandt, din ziua falimentului său, un fel de mort viu. Nimeni sau aproape nimeni nu-l mai căuta în afară de creditori, iar numele său cobora în uitare în timp ce opera sa cîștiga în curaj și în profunzime. Socrate pe patul morții a fost mai puțin singur decît Rembrandt la bătrînețe. În jurul lui Socrate au rămas plînși în ultima clipă discipolii săi. Lîngă Rembrandt bătrîn n-au rămas decît soția sa și fiul său; iar prin moartea lor, el și-a pierdut ultimul sprijin... Și în acest caz a fost un proces. Și în acest caz judecătorii s-au pronunțat. Singura deosebire e că lui Rembrandt nu i s-a dat otravă. I s-au scos doar lucrurile la licitație. Și trebuia oare ca Rembrandt să consimtă că negustorii Amsterdamului aveuseră dreptate pentru a fi un înțelept? Sau, altfel spus, „singur" înseamnă și „vinovat"?

Cézanne n-a fost tîrît în fața nici unui tribunal. În plus, singurătatea din ultima parte a vieții lui se explică, probabil, într-un fel prin caracterul său dificil și contradictoriu. El și-a impus singur golul din jurul său. Și l-a creat. Era, ni se spune, ros de complexe, încăpățînat și susceptibil, violent și timid totodată. Suporta greu să fie contrazis. Și la fel de greu suporta să fie privit în timp ce lucra. Avea chiar oroare să fie atins. Nu se simțea bine niciunde, nimic nu-l satisfăcea. Rînd pe rînd s-a îndepărtat și de prieteni și de maeștri și, în cele din urmă, a rupt și lunga prietenie cu Zola. O vreme a pendulat între Paris și Aix en Provence. Era văzut într-o cafenea din Paris, după care dispărea. Apoi s-a retras la Aix și numai rareori a mai fost zărit la Paris. Și-a creat o legendă de lup singuratec, izolat într-o sihăstrie pe care n-a încălcat decît cei apropiați și tineri admiratori. Și pe măsură ce treceau anii, în această singurătate umbroasă și jignită nu mai rămînea decît Arta.

Astfel, Cézanne ne oferă, poate, prilejul cel mai nimerit pentru a vorbi despre singurătate fără să mai căutăm vinovați și motive. Și care e, la urma urmei, raportul acestei singurătăți „curate" cu cetatea ?

Cetate nu înseamnă, însă, cafeneaua Guerbois unde Cézanne și alți pictori obișnuiau să se adune. Nici prietenia cu Zola. De aceea cît vreme Cézanne se află în fața șevaletului ori se gîndește la tablourile sale, singurătatea lui este, probabil, doar aparentă. Sau este numai a omului, nu și a artistului, deoarece un artist care se izolează să creeze nu e singur, chiar cînd nu e nimeni lîngă el. El se retrage în singurătate nu pentru a tăcea, ci pentru a vorbi, nu pentru a fugi de „ceilalți", ci pentru a avea ce să le ofere, semănînd în această privință cu filosofii lui Rembrandt, totdeauna singuri și totdeauna plini de umanitate. În sihăstria sa unde munceo ca un salahor, pictorul muntelui Sainte-Victoire ni-l amintește în același timp pe Heraclit și pe Sisif. Alți mari solitari. Heraclit s-a retras pe un munte ca să-și scrie opera, după care a coborît și a depus manuscrisul în templul zeiței Artemis. Cézanne s-a retras în refugiul său de la Aix, ca să cucerească de-acolo Luvrul. A întors spatele Parisului ? Nu, de fapt nu, chiar dacă însuși Cézanne a crezut-o. Oare Gauguin n-a crezut același lucru ? În realitate, nu Tahiti a fost ținta lui Gauguin. El s-a îmbarcat la Marsilia cu direcția Luvru. Numai că drumul său trebuia să facă un lung ocol pentru a ajunge acolo. În artă nu totdeauna linia dreaptă e cea mai scurtă. Și mulți au trebuit să achite cu prețul dur al singurătății ambiția de a nu renunța la ținta lor. Ca Sisif.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O polemică din alte vremi (II)

Așadar, Eugen Porn își publică lungul eseu asupra volumului de versuri al lui Panait Cerna în „Noua Revistă Română" nr. 12 din 10 ianuarie 1910. Și replica, vădit tinctură antisemit, vine aproape simultan din partea a două publicații literare cu apariția hebdomadară : **Cumpăna** și **Falanga**, ambele proaspăt ieșite și care, de altminteri, se războiau între ele. Au găsit însă un punct de vedere comun : „cazul Porn" ; și au luat o atitudine identică absolut întîmplător, deși ar putea să fie ușor interpretată ca rezultînd dintr-o prealabilă înțelegere. Reproduc spre edificare din „Cumpăna" cu data de 15 ianuarie 1910 din nota intitulată **Pentru d. Motru** : „Astăzi cînd mișcarea literară este mai în toi ca niciodată, cînd grupările diverse, revistele și operele cele multe sînt probe palpabile pentru oricine, de viață și de talent, nu este demn ca prin o revistă, în fruntea căreia nu stă un cap hodorogit ca al lui Mihalache (Mihail Dragomirescu n.n.) ci un om de bun simț ca d-ta să se strecoare insulte idioate la adresa străduințelor acestor scriitori. Directorul unei reviste fără un control general asupra materiilor sale și orient de tendință liberală ar fi o revistă nu tradiționalistă, ci dusă în ea elucubrațiile [illegible] artivist, care [illegible] la viața noastră sufletească și începător ignorant în cele literare nu are pentru începuturile sale altă îndreptățire decît impertinența caracteristică rasei sale".

Și transcrie cîteva șiruri și din „[illegible] 2, de duminică 17 [illegible] cu titlul **Pentru d. Rădulescu-Motru** : „Rugăm pe d. Rădulescu-Motru, directorul Nouei Reviste Române să binevoiască a ne lămuri cine își ia răspunderea pentru necuviințele strecurate la adresa scriitorilor români în articolul referitor la poetul Cerna și iscălit de un oarecare Eugen Porn... Ce, om profesor-ului universitar și directorul unei reviste **românești** (subînțelegerea e în textul din „Falanga" n.n.) un răspuns jolal cu atît mai mult cu cît ne adresăm unui co'eg al nostru din «Societatea scriitorilor români»".

Riposta lui C. Rădulescu-Motru se publică în „Noua Revistă Română", nr. 14, de duminică 21 ianuarie 1910, și spicuiesc din cuprinsul ei : „Înțeleg însă : d. Porn este evreu. Dacă este cineva evreu este «un oarecare» : fie el cît de cult n-are drept să aibă o părere.

În chestiunile de artă și literatură, celticii autohtoni, sau pretinși autohtoni, și-au rezervat monopolul. Cînd un străin își permite să spună sau chiar adeseori numai să repete, aceea ce au afirmat mulți alții înaintea lui, atunci indignarea unor literați de la noi nu mai are margini. Auzi, să ne critice un evreu! Dar atunci ce mai însemnăm noi, românii, în această țară? Ne-am compromis.

...Pentru mine, străinul, de orișice naționalitate ar fi el, este înainte de toate un om, pe care trebuie să-l respect ; fiindcă respectul persoanei este prima datorie pe care mi-o impune cultura timpului meu. Calitatea de român, oricît de scumpă mi-ar fi ea, nu-mi întunecă deloc conștiința acestei datorii. Prin naționalism eu înțeleg un mijloc de înfrățire a iubirii dintre oameni și nicidecum un mijloc de vrajbă și de ură.

...La Noua Revistă Română nu sînt slugi și stăpîni, irresponsabili și responsabili, ci sînt colaboratori și director. Crede redactorul de la **Falanga** că d. Porn n-are dreptul să discute și să arate cum este adevărul ? Și dacă discuția sa va contribui la găsirea adevărului, să fie sigur că tot ce va scrie dînsul va avea un ecou și în coloanele Noii Reviste Române. Dar cu țipătul de ho, jidane ! Taci, jidane ! nu înlocuiește nimeni adevărul. Dacă adevărul s-ar înlocui numai cu atît, atunci ce lucru ușor ar fi cultura unui popor. Și ce lucru ușor ar fi mai alos literatura !"

Precizez în treacăt că dezbaterea dintre **Cumpăna** și **Falanga** pe de o parte și **Noua Revistă Română** pe de alta s-a întins de la număr la număr, mai multe săptămîni în șuită cu ecouri și în sedințele parlamentului ca și în alte periodice ale timpului. Dar cine scotea **Cumpăna** și a cui era **Falanga** ? Cititorul tînăr de azi are dreptul să știe și cu gîndul la el dau cuvenitele lămuriri bibliografice. **Cumpăna** se ivește cu cel dintîi număr la 27 noiembrie 1909 ca revistă săptămînală — cum e specificat pe coperta desenată de Jean Al. Steriade — scrisă de M. Sadoveanu, D. Anghel, Șt. O Iosif și Ilarie Chendi. Cu numărul 18 din 15 aprilie 1910 — care va fi și ultimul ca apariție — se transformă în revistă lunară, iar M. Sadoveanu, D. Anghel, Șt. O. Iosif și Ilarie Chendi sînt menționați ca fondatori. În acest din urmă număr, cu care **Cumpăna** își încheie existența, se reproduce din volumul lui Eugen Lovinescu **„Critice II"**, care se afla sub tipar, studiul acestuia asupra lui Panait Cerna căruia îi recunoaște calitatea că **e un poet talentat fără să fie însă un „mare" poet.** Dar revista propriu-zisă era a lui Ilarie Chendi și nu m-a surprins cîtuși de puțin tenta antisemită pe care a dat-o publicației discutînd problema Porn. Ceea ce m-a uluit în adevăr a fost articolul cu care se deschide numărul 12 din **Cumpăna** cu data de 12 februarie 1910, avînd titlul „Un caz ciudat" și semnat de Mihail Sadoveanu. N-am bănuit niciodată o asemenea ipostază la Conu' Mihai, pe care l-am cunoscut foarte bine. Și cred că a fost unica. Și mai cred că i-a revenit în amintire, întreagă, atunci cînd legionarii și cuziștii, peste ani, îi ardeau cărțile și ziarele „Dimineața" și „Adevărul" a căror direcție și-o asumase, împiedicîndu-l astfel să i se audă cuvîntul de omenie și de luptă împotriva cohortelor de obscurantiști în versie și albastrele lor cămăși.

Din cei patru care făceau cu scrisul lor **Cumpăna** se mai implică și Dimitrie Anghel prin răspunsul pe care îl dă la o scrisoare ce i-o adresase Gherea — mai estompat desigur — dar pe aceeași linie trasată de Ilarie Chendi. Numai Șt. O. Iosif observă o rezervă și nu participă cu nici o contribuție la această polemică.

Dar să ascultăm cîteva pasaje din Mihail Sadoveanu, cel de la **Cumpăna** din 1910 : „Domnul Porn a cerut Corpurilor legiuitoare cetățenia. Voia să devină român. În aceeași vreme scria în Revista d-lui Motru un articol în care arăta un nobil dispreț pentru o categorie de Români : scriitorii...

Scriitorii s-au supărat... Ceea ce e ciudat e însă faptul că oamenii serioși, cum sînt senatorii, deputații și miniștrii au ținut seama de această mică supărare și au închis d-lui Porn porțile cetățeniei. Mai mult, d. Porn a fost nevoit să părăsească și universitatea. Se zice chiar că dl. Porn s-a hotărît să se ducă în Italia ; vrea să ne devie frate pe-altă cale.

Acuma d. Rădulescu-Motru a devenit o văduvă interesantă. A vărsat cîteva lacrimi în taină, apoi o indignare l-a cuprins. Asemenea pierderi greu se uită ; asemenea răni greu se tămăduiesc. Domnul Rădulescu-Motru a întreprins o anchetă în revista sa : «Evreii și literatura românească». În revista română d. Motru a mai făcut o dată o anchetă în chestia evreiască : atunci avea de secretar altă interesantă persoană pe cale de asimilare : d. Sanielevici."

Și cu asta trec la **Falanga** din care au apărut — exact ca și din **Cumpăna** — 18 numere, între 10 ianuarie și 9 mai 1910, fiind proprietatea lui Mihail Dragomirescu, pe care o va relua la 1 noiembrie 1926 în a doua serie. Toată campania aici împotriva lui Eugen Porn și a lui C. Rădulescu-Motru, o duce sub semnătură Mihail Dragomirescu. Nici unul dintre scriitorii care figurau sub frontispiciul publicației, alcătuind comitetul de conducere, adică Cincinat Pavelescu, Eugen Lovinescu, Ion Minulescu, Corneliu Moldovanu, Zaharia Bîrsan și Emil Gârleanu n-au intervenit în nici o formă în această dispută.

Falanga își dezvăluie și ea pe Mihail Dragomirescu într-o surprinzătoare cruzime de antisemitism, în ciuda faptului că îl păstram în memorie bătîndu-se pentru „Manase" și pentru Ranetti Roman, publicîndu-l la periodicele lui pe Barbu Nemțeanu cît a trăit și prezentîndu-l în volumul de versuri antologic scos, postum la „Casa Școalelor" în 1926, descoperindu-l și încurajîndu-l, pe criticul Ion Trivale, cu numele real Iosif Netzler, care, mobilizat ca sublocotenent, moare pe front la Zimnicea la 12 noiembrie 1916 și, în sfîrșit, ca prefațator al studiului „Ce este amorul ?" al doctorului George D. Fischer.

Astea îmi sînt, urmărind polemica din 1910, trecătoarele deziluzii pe care le-am înregistrat. Dar am avut și satisfacții.

I. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Corul copiilor din satul Palanca

Am fost o zi în satul Palanca, ținut brâncovenesc în pragul Potlogilor lui Constantin Brâncoveanu, sat cuprins între altele două aproplate, Stroiești și Floroști, care alcătuiesc astăzi o comunitate.

Am plecat în zori, invitat de muzicologul Ion Dumitru Crovenicearu de la Radio, împreună cu compozitorul Alexandru Pascanu, pentru a asculta corul copiilor din satul Palanca interpretînd muzică veche românească după Cartea satului a lui George Breazu, în care se păstrează comori de artă din vremi de demult.

Voi spune că am fost înmărmuriți de frumusețe în fața candorii acestor copii de școală care și-au însușit exemplar această moștenire cîntată de străbunii noștri, de balade și colinzi care răscolesc sufletul prin puterea lor de liniștire, prin acea desăvîrșită seninătate care transpare în Miorița și frescele Moldovei. Un Madrigal al copiilor este aceasta, condus cu răbdare și jertfă de sine de către învățătoarea Mateï Viorica, dăruită cîntecului cu toată ființa. Ceea ce am auzit aici cîntat de copii din vechea comoară a artei românești — care trebuie mereu reactualizată și însușită care, neasimilată, provoacă riscul de a fi însușită de alții care n-au jertfit la nașterea ei — poate deveni un model pentru alte școli din țară.

Aș propune reluarea pe un disc Electrecord a acestei realizări a corului din satul Palanca și grabnica filmare a acestor copii, pe care trebuie să-i vadă cel puțin toate școlile din țară.

Voi aminti că părinții copiilor sînt aproape toți constructori zidari de mai multe generații. Vreo șapte sute dintre ei lucrează în diferite țări, pe șantiere deschise de țara noastră, iar cei o mie șase sute de copii ai acestei comune și-au adunat banii necesari și sînt în pragul de a-și ridica o școală nouă, cea veche devenită neîncăpătoare, cum ne-a spus înimosul primar al locului, Dumitriu. Profesorul de română de aici îl joacă pe Caragiale cu copiii școlii, care știu să rostească poezie românească de cea mai bună calitate.

În acest sat vom reveni, sînt sigur, curînd, la inaugurarea școlii copiilor vrednicilor lor părinți și profesori.

IOAN ALEXANDRU

Inscriindu-se în majorele obiective, promovate de Eminescu lansează cea de-a IV-a ediție a Concursului cu talent o arie vastă de probleme — atît din trecutul din prezentul socialist, din efortul oamenilor muncii. Se sau schiță, roman, reportaj. Pot participa la concurs cu profil beletristic, ca și cei care au publicat lucrări pe teme din alte domenii (științe, lucrări didactice, tari adresa Editurii Mihai Eminescu din București, Piața cursul de debut literar ediția a IV-a" și cu specificarea

Manuscrisele vor fi dactilografiate la 1 1/2 rînduri numerotate. Manuscrisele vor fi trimise într-un plic pe un alt plic închis ce conține numele autorului, adr activează. Nu se primesc copii și manuscrise pe foiță.

Lucrările pentru concurs vor fi trimise pînă cel diere). Manuscrisele premiate vor fi publicate conform vor fi publicate în presă. Manuscrisele nepremiate nu pot obține la telefon 17 60 10, 17 60 20 interior 21 31.

Concursul republican „Cîntarea României", Editura de debut în volum, așteptînd lucrări care să abordeze eroic al poporului român și al înaintașilor săi, cît și prezentul și viitorul patriei noastre socialiste. Ei pot prezenta lucrări la unul din genurile : poezie, nuvelă, eseu, critică literară, memorialistică etc.). Manuscrisele se expediază prin poștă, pe Scînteii nr. 1, sectorul 1, cu mențiunea „Pentru con genului literar din care fac parte.

de mașină, cu o panglică neagră, colaționate atent și închis purtînd un motto. Același motto va fi reprodus esa precum și recomandarea cenaclului literar în care

1961 (data oficiului P.T.T.R. de expe- firzia la 1 oct. reglementărilor legale în vigoare. Rezultatele concursului se înapoiază. Alte informații cu privire la concurs se

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

8 PAGINI,.
VINERI,
16 APRILIE

cu caracteristici speciale. Între timp, reclamațiile din subteran continuă să sosească în număr mare și utilaje de mare productivitate sînt imobilizate de lipsa unor garnituri care nu pot fi schimbate la timp. Furtunul de înaltă presiune este cauza altor neajunsuri. Atît la Jilava, cît și la Pitești s-a reușit, după încercarea a două loturi de probă, să se realizeze un furtun cu caracteristici apropiate de normele internaționale, însă la omologare n-au fost prezenți nici furnizorii, nici beneficiarii și din aceste motive nu s-a putut lua o hotărîre. Absențele nemotivate nu s-au motivat nici pînă astăzi. Combinatul din Jilava trebuia să facă o nouă convocare. N-a făcut-o și, deși are contract cu U.M. Filipeștii de Pădure, de la începutul anului n-a livrat nici un metru de furtun. Se pare, ne spune directorul întreprinderii, că între timp la Buzău s-a asimilat sîrma necesară inserțiilor, o sîrmă cu calități superioare celei de import. Este nefiresc ca un complex care costă 12—13 milioane și care poate fi introdus în galerie într-o lună și jumătate, capabil să extragă într-un schimb între 200 și 600 tone de lignit, să fie imobilizat de lipsa unui furtun de presiune.

Oamenii care lucrează la Filipeștii de Pădure sînt inteligenți, harnici și pasionați. În sprijinul acestei afirmații numim cîteva din realizările specialiștilor din întreprindere. Distribuitorul hidraulic și-a redus greutatea cu 15 kilograme. Anual se produc aici 5 000 bucăți. S-au asimilat Getisa, aparat pentru declanșarea automată a tensiunii a instalațiilor în cazul punerii la pămînt, DOTA 1M, întrerupător al transportului în caz de avarie, fișa prizei a combinei de înaintare, far minier antigrizutos la care s-a folosit un far de Dacia, stația de pompare a fost redusă ca volum la jumătate. Asimilări de utilaje, creșterea calității și a productivității, reducerea importului au căpătat la Filipeștii de Pădure aspecte din cele mai concrete.

Deși comuna Filipeștii de Pădure nu oferă celor care lucrează aici condiții comparabile cu cele de care dispun marile orașe, deși mai sînt multe de făcut, celor care trăiesc și muncesc aici, celor care vor veni în viitor li se creează condiții bune de viață pentru ei și copiii lor. Cei 2 200 de oameni ai muncii din U.M. n-au gînduri de plecare. Numărul navetiștilor este mic. Oamenii își făuresc aici rostul. Nu chiar toți. Inginerii, de care este atîta nevoie într-o întreprindere în plină dezvoltare, nu se sfiesc să-și caute locuri mai călduțe. În ultimele 3 luni, 20 de ingineri au plecat să lucreze în altă parte. Rămîn să lucreze aici cei mai buni. Asta este părerea conducerii întreprinderii, rămîn oamenii de bază. În 1976 au fost repartizați la Filipeștii de Pădure 20 de ingineri, proaspăt absolvenți ai Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini Brașov. Din ei mai lucrează aici doar patru : Florin Cojocariu, Daniel Botoagă, Constantin Ciocoiu și Ion Pință. Ion Pință este șeful producției. Nu crede că în alte condiții s-ar fi realizat profesional, ar fi avut atîtea satisfacții în meseria pentru care s-a pregătit ca aici, unde problemele sînt numeroase și interesante, unde nu te întreabă nimeni ce experiență ai cînd ți se dă o sarcină de rezolvat. Deși este doar de 6 ani în întreprindere, inginerul Ion Pință este considerat un cadru de bază, un specialist pe care se poate conta. Face parte din generația a doua. Cea mai recentă generație de specialiști în utilajele miniere se formează acum la școala profesională și la liceul industrial de specialitate.

De la un modest atelier de reparații, la o întreprindere de utilaj minier, complexă și complexă, cu specialiști și muncitori de înaltă calificare, este drumul parcurs în 20 de ani nu numai de oamenii de aici, ci într-o mare măsură de toată industria noastră.

OPREA GEORGESCU ■

Un primar cu secera în geantă

În urmă cu șapte ani, mergeam la Filipeștii de Pădure și scriam un reportaj, în care explicam că „se întîmplă ceva acolo", dar că, citindu-l pe Ostap Bender, orice s-ar întîmpla, Filipeștii nu-s și n-or să fie niciodată Rio de Janeiro.

Voiam să spun prin aceasta că multe lucruri indicau un proces rapid de orășenizare, dar unul special, fiindcă, la drept vorbind, e păcat să strici un lucru în rostul lui, numai că faci altul. Mineritul anunța o dezvoltare semnificativă, în comună prospera, de asemenea, și Întreprinderea de utilaj minier, țăranii locului și de prin împrejurimi își lăsau țărănia ca să fie muncitori la stat, iar jumătatea de așezare, aceea fără industrie, deși părea să-și vadă de treabă, arăta nițel cam nedeslușită. Adică, ea ce să fie : sat sau oraș ? Primarul, Ion Duțu, tocmai fusese numit în funcție, după ce ani și ani nu știuse decît mina și biroul comitetului de partid al minei. El, cu toate că primise primăria pentru doar trei luni, „pînă se va găsi careva de meserie", făcea profeții pline de entuziasm, pe de o parte pentru că așa se cuvenea, funcție de indicii de plan, pe de altă parte pentru că oamenii se bucurau de ce li se întîmpla lor acolo, în satele de oieri și agricultori, de gospodari ca atîția alții dintr-o zonă cu dealuri sărace, de lut gălbui și alunecos.

Cam tot ce zicea primarul că are să se petreacă la Filipeștii de Pădure, tată, s-a petrecut, numai că pe cînd industria a prosperat, cu tot ce poate să aducă ea — blocuri de locuit, utilități, creșă și grădiniță, un mare aflux de lume — agricultura a pățit ceva cu totul nemeritat. Delicat ar fi să spunem că a fost neglijată. De fapt, a fost tolerată, și astăzi, în plin efort de edificare industrială, muncitorii, minerii și țăranii get-beget ai Filipeștilor învață ori, mai bine zis, reînvață ceea ce n-ar fi trebuit să uite niciodată : să lucreze pămîntul, mult, puțin, bun sau rău, cum și cît este el. Fiindcă, de fapt, pămîntul nu-i niciodată atît de puțin și de slab cît pare să fie.

Alcătuindu-se monografia comunei, se descoperă ce belșug de boi, cai, vaci, oi, capre și grîne aveau, pe la 1900, Filipeștii de odinioară, la abia 1 300 de locuitori, cîți erau pe atunci.

Acum, cu navetiștii din satele vecine, numărăm zilnic la Filipeștii de Pădure cam 14 000 de suflete. La C.A.P., producători de carne, grîne și legume, nu-s decît 830. Retribuție — de la mină, de la Întreprinderea de utilaj minier, din alte meserii de navetist — au cîteva mii de cetățeni. Alte mii au pensie. De cumpărat, pot să cumpere toți, dar de produs mîncare, cine o produce ? Suprafața agricolă totală e de 3 178 ha, din care arabilă abia 1 716. Porumb s-a scos 3 097 kg boabe la ha, grîu 2 200 kg. Se cultivă în pe 220 de ha, în mare pierdere însă, întrucît cultura inului e pretențioasă, cere îngrășăminte, sol bun, specialiștii județului la cimp, nu la scris hîrtiile despre cimp. La o populație stabilă de 10 775 de locuitori, curțile au doar 1 091 porci, 1 628 oi și capre. 330 bovine. Centrul comunei e tixit cu blocuri pe patru etaje, de cîteva zile s-a tăiat panglica la inaugurarea grădiniței cu program prelungit (dar s-a tăiat într-o parte, să nu se prăpădească, „să fie mai cu economie", cum spunea directoarea), străzile comunei sînt bătute de sute de mașini și tractoare de toate mărimile și puterile, e un praf gros pe acoperișul caselor, încît chiar și lucrurile terminate par abia începute, dar Filipeștii de Pădure nu arată deloc a oraș, cum se estima și, dacă privești atent în jurul tău, bagi de seamă că, de fapt, nici nu mai vrea.

Ce observi, deci, privind atent în jur ? Ceea ce puteai pricepe și în urmă cu șapte ani, astfel că titlul reportajului e descris la fel : „Se întîmplă ceva la Filipeștii de Pădure". Minerii de la bloc cer lot personal, ca să fie și puțin țărani, se sapă șanțurile pentru sfeclă și cartofi, multe, foarte multe curți au solarii pentru legume, pe dealurile ripoase, unde părea să nu prindă decît prunii, vezi — pentru prima oară pe aici — loturi săpate și puse cu porumb. În cîteva curți am văzut scos pietrișul unor alei prea generoase, pentru a se săpa în locul lor grădină, administrația primăriei și, în general, funcționarii comunei lucrează cîmpul C.A.P.-ului în acord global, școala crește iepuri și contractează cu „Plafar"-ul cantități mari de plante medicinale — pe care, în treacăt fie spus, „Plafar"-ul le refuză ca fiind prea mari —, e pentru prima oară cînd comuna a terminat toamna toate arăturile de toamnă și nu le mai lungește pînă în mai, e pentru prima oară cînd comuna a socotit tot pămîntul uitat de toți, pe care s-a pus sfeclă și furaje, astfel încît anul acesta să fie și el primul cînd să nu mai slăbească vitele de nutreț prost.

Într-un film japonez — Femeia nisipurilor — un om de știință sosește într-un loc unde viața e mai mult decît complicată și, de unde, în primele zile, era hotărît să părăsească locul cu primul prilej, cu timpul îi înțelege legile și eroismul și decide să rămînă acolo toată viața, alături de oamenii aceia, în truda lor, în speranța lor. Primarul Ion Duțu, născut din țărani vîlceni, a pierdut, numit primar, bani buni la retribuție și după ce credea că treaba la primărie n-o să dureze, uite că e de opt ani aici, pătruns de toate grijile comunei, alergînd ca un ogar dintr-un capăt în altul al așezării, lung, uscat și negricios cum e, ocupîndu-se de reparatul paturilor la noua grădiniță, de conducta de apă a fabricii de pîine, de problemele autogospodăririi într-un chip ce trebuie cunoscut : crescînd el capre, ca să dea exemplu sătenilor, contractînd anual cîte 3 porci cu statul, hrănind zeci de iepuri de casă cu sacul de iarbă cărat pe bicicletă, ieșind primul la prașilă, împreună cu funcționarii primăriei, și acestea cu o dreaptă filosofie a pildei ce trebuie s-o dea tot omul din frunte.

Un primar care poartă cu el, în geantă, lîngă dosarul cu adrese către Direcția agricolă județeană, prin care cere specialiști ca să aprecieze realist calitatea pămîntului și necesarul de lucrări pentru valorificarea superioară a pășunilor și fînețelor, și secera cu care seara, la întors acasă, taie iarbă de pe șanț pentru capre, păsări și iepuri.

TUDOR OCTAVIAN ■

Au fost țărani toți, dar s-a ivit petrolul, s-a ivit cărbunele...

Va trebui să se obișnuiască, desigur, cu liniștea. Acasă mai cîrîia o găină în curte, se mai înjurau doi vecini peste gard, se mai întîmpla cîte ceva înainte de a se crăpa cum trebuie de ziuă. Aici doar bufnește înfundat cîte o ușă, nu se știe la ce etaj, iar cînd se aud pași pe scări parcă-ți calcă pe creștet. Maria s-a sculat mai devreme și umblă tiptil prin bucătărie, cu grija să nu zornăie cratițele. Au rămas între ei acum, de cînd el, Constantin Pițurea, a plecat de la tatăl-său, cu femeia, cu copilul și cu cîteva lucruri, care urmează a fi adăugate, ca să poată închipui o gospodărie, firește. Cine mai știe cît va umbla tiptil și Maria asta, poate așa se întîmplă cu toate femeile rupte de la casele lor părintești. Umblă mai tiptil decît altele. Lui Constantin Pițurea, ca să rămînem călare pe gînd, nici nu-i trecea prin cap că se va însura tocmai în Clondiru Buzăului. Dar n-a avut ce face și l-a ascultat pe un coleg de armată. Hai pe la mine, i-a zis, să vezi și tu cum stau cu ai mei. Hai, a încuviințat el. Și dacă ajungi prin părțile Buzăului, ajungi să bei un vin, nu ? Și dacă bei un vin, dintr-o dată, toate femeile încep să-ți pară mai frumoase decît sînt, nu ? Așa s-a întîmplat s-o aducă pe Maria la Filipeștii de Pădure. Femeia arătîndu-se chipeșă și dîncolo de vinul băut de Constantin Pițurea cu fratele ei.

Nu, nu s-a certat cu taică-său, Doamne ferește, dar a vrut să fie și el la casa lui. Dacă această casă s-a potrivit să fie un bloc, s-a potrivit și gata. Nu demult, primarul Ion Duțu le-a promis și lor cîte un petic de grădină, pentru zarzavaturile de toată ziua, și atunci poate va fi altfel. Adevărul fiind că de la o vreme încolo toți minerii Filipeștilor de Pădure încep să tînjească după rosturile pămîntului și, uneori, chiar se întorc la ele. Cum s-a întîmplat și cu bunicu-său, Tudor Ștefan, fost maistru sondor și reîntors la pămînt. Cum s-a întîmplat și cu taică-său, Ion Pițurea : după ce a hălăduit vreo 26 de ani prin galeriile săpate sub dealurile Filipeștilor de Pădure, iată, a ajuns vicepreședintele ceapeului. Cum s-a întîmplat și cu părinții minerilor Alexandru Dulă, Dan Bălgoi sau Ion Clobanu, zis Baros, se înțelege de ce. Doar au fost țărani toți. Dar s-a ivit petrolul, s-a ivit cărbunele și lumea, destul de repede, a început să dea vrabia din mînă pe cioara de pe gard. El, Constantin Pițurea, a mers și mai departe. A dat și vrabia, și cioara. Pînă în vara trecută lucrase la Întreprinderea de utilaj minier. Cînd taică-său a ieșit la pensie, i-a luat locul. De ce ? Aici fiind mult mai greu decît dincolo, unde sta ca boierul pe lîngă niște pupitre de comandă. Cum de ce ? ! Pentru că se cîștigă mai bine... Mult mai bine...

La 7 fără 10, despărțindu-se de Maria, care o cirmise spre ateliere, să-și vadă de bobinajele ei, a fost pe rampa de triaj, căutînd un loc în trenulețul tiesit de mineri, cu masca de gaze pe un șold și cu acumulatorii lanternei pe alt șold. Era cald, în fiecare dimineață e mai cald decît în dimineața de ieri și părul, sub cască, se năclălește ușor de sudoare. S-a regăsit cu echipa abia la magazia de scule. Pentru astăzi nu-i trebuia mai mult decît un burghiu și un picon. Și la frontul 2 527, paralel cu colectorul frontalului 41, sud Palanga, a ajuns repede. Împreună cu Gheorghe Ciomîrdea s-a apucat să evacueze cele cîteva vagoane de cărbune rămase din schimbul trecut. Între timp, brigadierul Ion Pop și minerul Gheorghe Moise au început să foreze găurile pentru pușcare. Au terminat cam în același timp. Apoi s-a apropiat de el artificierul, unul nou, care n-a mai lucrat cu brigada lor, și, nu înainte de a-l privi lung, l-au lăsat să se apuce de meseria lui. Pe el nepreadurindu-i capul că nu sînt artificieri. Ei s-au retras mai de-o parte și au început să scoată din trăisti ce-și adusese de acasă : salam, slănină, niște ceapă. Fără să se grăbească, știind doar că la Filipeștii de Pădure se va mai scoate cărbune și dincolo de anul rotund 2000.

Constantin Pițurea și-a amintit că brigada lor trecuse peste plan, în primul trimestru, cu 18,5 la sută. Și nu e prea simplu să stai înaintea unui maldăr unsuros de cărbune și să știi ce înseamnă sută la sută și ce înseamnă 18,5 la sută din el. Și au încărcat laolaltă, pînă le-a venit și lor rîndul să iasă din schimb. Lăsîndu-le ceva și celor din schimbul de după-amiază. Nu prea mult, dar destul să priceapă și ei că viața nu e ușoară din cale afară.

Dar nu este mai puțin adevărat că viața, uneori, se complică abia la lumina zilei. Din vorbă în vorbă, cu un ins pe care nu-l cunoștea prea bine, Constantin Pițurea s-a trezit la amiază între căpeteniile minei. Ce e drept, și directorul Tudor Vasile, și secretarul de partid Mihai Comănoiu ieșiseră tot cam atunci din mină, însă, din toți, el era cel mai bolt cu praf de cărbune. Neînțelegînd prea bine ce se petrece, a uitat și lanterna aprinsă. Luîndu-i seama, a stins-o. Apoi a apărut și unul de la televiziune, a așezat un magnetofon pe o masă și i-a dat drumul, ca să audă toți ce zic despre ei cei de la Doicești, pentru că termocentrala lor le înghite cărbuncle. Unul a zis ceva. Cel de la televiziune a zis altceva, că nu va dura mult, vor filma și ei niște vagoneți care se plimbă de colo-colo și gata. Dar nu era totul în regulă cu vorbele acelea ieșind din magnetofon și Tudor Vasile, sicîit, a început să umble la telefon. Cum adică, iar aruncă vina pe noi ? Și a cerut la telefon niște cifre imposibil de ținut toate în cap. Așa a aflat Constantin Pițurea că el și tovarășii săi, în ianuarie, februarie și martie, au scos cu 7 550 tone mai mult cărbune decît se hotărîse la început undeva. Și atunci cei de la Doicești ce vor ? Dar între timp, Constantin Pițurea înghețase. Ai lui erau acasă demult, schimbul doi intrase în subteran, triajul și gurile minelor erau pustii. Iar ăștia, dacă vor să filmeze vagonete plimbindu-se, precis îi înhață, așa cum e el acum, încă nedezbrăcat de jeg. E limpede că nu vor filma numai vagonete, zdruncinîndu-se printr-o mare singurătate. Și la îndemînă numai el le-a rămas. Și dă să se ridice, speriat. Însuși care-l ținea de vorbă încă din zori îi face cu ochiul și se ridică și el. O fi înțeles ? Magnetofonul turula mai departe, fel de fel de prostii... E ușor să dai vina pe altul, așa, de departe, fără să-l privești în ochii lăcrimînd încă de praful cărbunelui...

MIHAI PELIN ■

Distracție pe schimburi

La Filipești sînt vreo 3 mii de tineri. Majoritatea se află în producție, dar și ceilalți se află tot la datorie, fiind elevi. Care la Grupul școlar minier, care la Liceul industrial. Despre ei, ca generație, secretarul Comitetului comunal U.T.C., Ion Dascălu, păstrează o părere fermă și plăcută. Deși mulți fac naveta, zice, sînt la locul lor și conștienți, iar la capitolul muncă patriotică avem, pe această bază, rezultate frumoase. Așa și sînt tinerii din Filipești, i-am văzut, harnici și ambițioși, comuna se poate ajuta cu ei, și chiar se ajută, la orice oră, la bine și la greu deopotrivă. Au însă ei un necaz al lor și acest necaz se numește, ca să nu mai lungim vorba, timpul liber.

Pînă mai deunăzi, pe lîngă frecventarea Clubului „Minerul", vestit în județ și chiar mai departe prin diplomele dobîndite, tinerii din Filipești, unii sosiți aici la școlarizare tocmai din Moldova, aveau o îndeletnicire preferată, plimbarea. Ion Dascălu nu pare să exagereze povestind cam cum decurgea viața în centrul comunei, a cărei stradă principală nu se cheamă altfel decît chiar așa, Principală. Tinerii, băieți și fete, ieșeau din uzină sau din mină și, în haine curate, se plimbau. Se plimbau, înțelegem, pînă se însurau, după care își cumpărau mobilă și, curînd, flori pentru maternitate. Acum însă, comuna fiind un vast șantier, în mijlocul ei e un praf să-i tai cu cuțitul și dorința de plimbare a tinerilor a scăzut. Așa stînd lucrurile, concret, rămîn între atracții cluburile, cel amintit mai sus în primul rînd, avînd tot felul de cercuri (pian, foto, depanare radio-T.V., balet etc.) și o instructoare, Felicia Croitoru, energică și neobosită. Celelalte cluburi, unul la Dițești, altul la Sat Miner, sînt mai mult pe hîrtie, cel dintîi fiind, după cuvintele lui Ion Dascălu, fără vad din cauza poziției, găsindu-se în vecinătatea cimitirului. Ai dollea are, și el, o activitate derizorie și se mai dau aici, din an în paște, dansuri, numai că sala e încăpătoare cît o sufragerie și majoritatea amatorilor de Beatles și Ottawan rămîn pe dinafară. Sigur, ne informează secretarul Comitetului comunal U.T.C., acțiuni mai sînt și, iată, avem în plan o excursie la Porțile de Fier II, unde muncesc 16 tineri din Filipești. Am fi făcut-o, dar s-a întîmplat ca Dumitru Tartacan, care e șef de echipă acolo, să vină tocmai acum acasă în scop de însurătoare, așa că ne-am gîndit să amînăm plecarea pînă după nuntă.

Mai intră în calculul timpului liber și filmele. Ele rulează de 4 ori pe săptămînă la Filipești și o dată la Dițești. Azi, în satul de reședință e „Spectacolul spectacolelor", iar pentru programul viitor e anunțat „Serpico". filme a căror premieră s-a întîmplat demult, în urmă cu 2—3 ani. Baiul e, ni se plîng electricienii Viorel Apostol și Gheorghe Hangiu, nu atît că filmele răzbat tîrziu la Filipești, cît că ele ajung, de regulă, într-o stare deplorabilă. Intri la cinema, zicea laborantul Constantin Liviu, și în loc să te deconectezi, îți ieși din sărite ? ! Fie că pelicula se rupe din minut în minut, fie că, la producțiile românești, mai ales, sonorul aduce cu o gîjîială prelungită, de trebuie să ghicești ce se petrece pe ecran ?!

Din cauza lipsei de spații adecvate, discoteca funcționează într-un fel de pivniță, iar dansurile au loc, uneori, în holul cantinei, adică pe o suprafață nu mai mare decît cea a unui autobuz ?! Cererea fiind mare, intră cine apucă, cine nu, se enervează și, neavînd altă soluție, se oprește la restaurant. Aici, în chiar centrul comunei, spirtoasele sînt la mare preț și, chiar dacă ținut, responsabilul Stelian Posel, bărbat care pare mai degrabă dispus să se despartă de nevastă decît de un costum impecabil, cu cravată la culoare, recunoaște că, ieri, a vîndut de 97 de lei mîncare și de 9 800 băutură ? ! Discutăm despre toate astea cu primarul Ion Duțu și acceptă că da, asta e situația. La noi, oftează, și distracția e pe schimburi și mă judecă, înaintea altora, proprii copii, între care Nelio numără 21 de ani, iar Marius 18, dar n-am, deocamdată, altă soluție decît un pic de film, un pic de dans și un pic de fotbal. Apropo, comuna are o echipă de fotbal în C. Minerul. Cei mai de seamă jucători ai ei înțelegem că e antrenorul, pe care-l cheamă Dima și a cărui carte de vizită pare să se lege indestructibil de faptul că, e cum îi recomandă careva, frate cu antrenorul de la Poiana Cimpina. O fi așa, n-o fi așa, greu de precizat, cert e că frații Dima sînt foarte prețuiți pe plan județean. La meciurile formației Minerul, toată suflarea e, firește, pe stadion, numai că aceste meciuri au loc, nu-i așa, o dată la două săptămîni.

Cam așa se distrează, dacă termenul cu pricina o fi cel mai corect, tinerii din Filipești. S-au făcut și se fac multe pentru ei, la cantină se mănîncă pe cinste, căminul de nefamiliști e curat și întreținut cu grijă etc., dar pentru sufletul lor nu s-a întreprins destul. O casă de cultură, cît de mică, se impune la Filipești, locuitorii comunei sînt gata oricînd să dea o mînă de ajutor la ridicarea ei, a și fost prevăzută o astfel de construcție, simplă, nesimandicoasă, dar s-a renunțat la ea. Pînă atunci, citindu-l pe primar, un pic de film, un pic de dans și un pic de fotbal, cam puțin pentru 3 mii de tineri care, înainte de a fi una sau alta, sînt chiar asta, adică tineri.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Ce este și ce ar trebui să fie apiterapia?

Apiterapia este o știință redescoperită. Veche de mii de ani, ea a cucerit atenția și interesul specialistului abia în ultimele două decenii. De aici și situația ei paradoxală : îmbrățișată de unii cu pasiune și recomandată drept un veritabil panaceu, terapia cu produse apicole este, în aceeași măsură, ignorată sau denigrată de reprezentanții medicinei tradiționale.

Apiterapia românească oferă și ea nu puține aspecte contradictorii. Vom am'nti în primul rînd că cercetările din țara noastră se recomandă prin descoperiri prioritare pe plan mondial, dar în același timp ele sînt mai cunoscute în străinătate decît în cercurile de specialitate ale țării. Medicamentele pe bază de polen, propolis, păstură, lăptișor de matcă, triturat larvar și venin de albine au devenit extrem de solicitate în urma recomandărilor medicale, dar lipsesc de regulă din farmacii și magazinele „Apicola". Paradoxal apare și faptul că majoritatea comunicărilor științifice de apiterapie apar în revistele din străinătate, deoarece în România nu există nici o publicație de profil, iar revistele medicale manifestă o ostilitate față în legătură cu cercetările de apiterapie. Mai notăm, în sfîrșit, că terapia cu produse apicole dispune de un singur așezămînt medical cu toate că asemenea tratamente nu reclamă decît investiții extrem de modeste și foarte puține cadre medicale.

Apiterapia continuă să fie, în aceste condiții, opera unui grup restrins de medici pasionați și entuziaști. Este momentul ca ea să se bucure de un statut bine definit și să devină o ramură distinctă a medicinei naționale. Este ceea ce se demonstrează, pe baza unei bogate argumentații, în interviurile alăturate.

Prof. dr. doc. ALEXANDRU CIPLEA, Institutul de fiziologie normală și patologică :

— Cu ani în urmă, experiența tragică a Conterganului (Thalidomida), medicament care a provocat nașterea unor monștri focomelici (fără mîini și picioare), a constituit semnalul de alarmă în legătură cu utilizarea medicamentelor sintetice. Cazul nu e singular. Numeroase alte exemple negative l-au îndemnat pe cercetătorul actual să-și îndrepte privirile spre farmacia naturii și spre experiența milenară dobîndită prin folosirea ierburilor de leac și a produselor apicole. Înocuitatea și efectul lor terapeutic au fost probate în cadrul medicinei empirice, iar cercetarea actuală le-a reconfirmat valoarea prin cuantificare științifică. De notat în această ordine de idei că cercetarea românească s-a afirmat pe plan mondial prin foarte numeroase invenții și descoperiri prioritare, situație care a favorizat apariția unor produse cu un larg spectru terapeutic. Mă refer, evident, la medicamentele preparate pe bază de lăptișor de matcă, polen, propolis, păstură, triturat larvar, extrem de bogate în enzime, oligoelemente și aminoacizi și de aceea cu o dovedită eficacitate în tratarea anemiei și convalescenței postoperatorii. Personal, le-am folosit cu succes mai ales în terapia hepatopatiilor cronice și în ciroza hepatică. Și aici e locul să spun că foarte multe firme străine recomandă pentru tratamente hepatotrope preparate care conțin aceleași principii active ca și cele apicole. Dar spre deosebire de acestea, produsele de sinteză se degradează odată cu trecerea timpului, în vreme ce preparatele apicole rămîn în stare proaspătă.

NICOLAE V. ILIEȘIU, apicultor :

— Cu numai cîteva decenii în urmă, sau chiar mai curînd, nimeni nu și-ar fi închipuit că în afară de tradiționalele și cunoscutele produse ale stupului, mierea și ceara, albinele pot furniza și alte substanțe valoroase ce constituie astăzi materie primă pentru realizarea unor medicamente cu un larg spectru de acțiune. Plecînd de la fapte de observație, apicultori pasionați și experimentați, iar în ultima vreme mai ales chimiști, medici și biologi au descoperit în noile substanțe și produse apicole caracteristice și proprietății biologice active de excepție. Aceste observații au fost fundamentate prin mijlocirea unor experimente de laborator și prin testări clinice. Dar cercetările nu și-au spus ultimul cuvînt.

— Printre medicamentele și produsele energovitalizante de ultimă oră — ne permitem să amintim ciitorilor noștri — se numără și cele al căror inventator și descoperitor sînteți : **Apilarnil** și **Apilarnilprop** realizate împreună cu farmacista Magdalena Cravcenco sub formă de drageuri pe bază de triturat larvar liofilizat și propolis pulvis. Medicamentul are proprietăți antibacteriene, antimicotice, trifice și biostimulente. Mai amintim apoi produsul **Apivitas forte**, aliment biostimulator și hepatoprotector (realizat în colaborare cu dr. Victor Daghie și chimista Nadia Nicolau) precum și produsele cosmetice **Acantha**, obținute împreună cu specialiștii de la „Miraj". Am scris de mai multe ori despre aceste produse, publicul le așteaptă deoarece a trecut suficient timp de la omologarea lor, dar deocamdată nu le-a văzut nimeni în farmacii și magazine specializate, cu excepția **Apivitasului forte** care se mai găsește din cînd în cînd în magazinele „Plafar" din Capitală.

— Pot să vă informez că întreaga cantitate de substanță activă sub formă de apilarnil liofilizat a fost livrată Combinatului apicol pentru prepararea produsului **Apivitas**, extrem de solicitat de cumpărători, și Întreprinderii „Miraj". O altă cantitate din care urmează să se fabrice 30 milioane drageuri de **Apilarnil** și **Apilarnilprop** a fost livrată Întreprinderii de medicamente București. Aceste două preparate sînt planificate pentru trimestrul II din acest an și se vor comercializa prin farmacii, spitale și centre apiterapice. Trebuie să mai arăt că Ferma apicolă din Scorniceștl, titulara brevetului de invenție, va asigura și în acest an, din producție proprie și achiziții, prelucrarea cantității necesare de apilarnil pulvis.

— De curînd Apilarnilul a fost prezentat la o prestigioasă confruntare internațională. Cum a fost el primit și apreciat?

— Cu ocazia Salonului internațional de invenții și tehnici noi care a avut loc la Geneva la sfîrșitul anului trecut, Institutul Român de Consulting „Romconsult" a prezentat între altele și invenția Apilarnil. Produsul a stîrnit un deosebit interes și, în consecință, Întreprinderea „Romconsult" a organizat o acțiune pentru valorificarea medicamentului la export sub formă de licență export de documentație și know-how, export de substanță activă și asistență tehnică. De asemenea s-au primit mai multe solicitări din străinătate (Elveția, Liban, Arabia Saudită, Italia) pentru contractarea unor produse fabricate pe bază de Apilarnil. S-au creat astfel toate condițiile pentru ca anul acesta să se valorifice la export produse pe bază de Apilarnil în valoare de circa 500 000—700 000 dolari S.U.A.

— Ce alte preparate de bază de Apilarnil sînt în curs de fabricare ?

— Voi aminti în primul rînd „Nicotinostopul", comprimate împotriva tabagismului (autori : dr. far. Ovidiu Bojor"; și Nicolae Iliești) și „Hepatoapimelul" medicament cu acțiune hepatobiliară și hepatoprotectoare. Mai sînt apoi în curs de experimentare clinică patru produse de uz oftalmologic, precum și un biostimulator și dietoterapeutic pe bază de apiextrase și fitoextrase. Important mi se pare apoi faptul că la sectorul avicol al C.A.P. Scorniceștl se preconizează efectuarea unui experiment de furajare a puilor de 0—30 zile cu premixuri din triturat larvar. Experimentul va fi extins și la Centrul republican de selecție și reproducție animală.

Dr. NICOLAE DRĂGULESCU, Institutul de fiziologie normală și patologică :

— Mă număr, cred, printre pionierii apiterapiei românești. Am avut astfel ocazia de a experimenta toate produsele și preparatele apicole realizate în țară și rezultatele obținute mă îndreptățesc să afirm că ele pot concura cu succes medicamentele de import și în special drogurile de sinteză. Am folosit cu mult succes lăptișorul de matcă în tratamentul convalescențelor după hepatita virală, iar polenul s-a dovedit activ în hepatopatiile cronice și chiar în cirozele nedecompensate. În ultimul timp am utilizat cu rezultate foarte bune Apilarnilul în tratamentul hepatitei epidemice. El s-a dovedit cu nimic mai prejos decît căutatele medicamente de import „Endomal", „Essențiale", „Legalon" etc., dar în schimb mult mai ieftin. Ameliorările au fost constatate prin efecte clinice și de laborator și chiar prin biopsii. Cu lăptișor de matcă în miere și cu propolis am vindecat gastrite și ulcere. Am avut și cazuri în care examenul clinic și radiologic a evidențiat dispariția nișei în boala ulceroasă. Mai amintesc apoi că polenul asociat cu propolis a avut efecte salutare în ameliorarea colopatiilor, propolisul s-a dovedit de asemenea extrem de eficace în afecțiunile respiratorii, iar produsele românești Polenolicitin și Melcalcin și-au demonstrat eficiența în tratamentul astheniei și, respectiv, al spasmofiliei.

Notabile se dovedesc de asemenea rezultatele obținute în tratamentul cu venin de albine al arteritei obliterante, astmului bronșic și afecțiunilor reumatismale. Din păcate doctorul Alexandru Partheniu, despre care „Flacăra" a scris în mai multe rînduri, este singurul care face în țara noastră asemenea tratamente. Metoda ar putea fi extinsă spre folosul miilor de suferinzi, dar, iată, nici un medic nu se încumetă să preia acest tratament cu toate că doctorul Partheniu este oricînd gata să ofere asistență de specialitate.

— Am avut de curînd prilejul, tovarășe doctor, să răsfoiesc o cunoscută revistă de apiterapie din Franța, și nu mică mi-a fost surpriza cînd am constatat că aproape jumătate din comunicările incluse în cuprinsul ei purtau semnătura unor cercetători din România.

— Lipsa unei publicații de specialitate în România ne obligă să procedăm în acest fel. Este singura cale prin care putem încredința tiparului rezultatul unor cercetări. Și asta în ciuda faptului că, pe plan mondial, apiterapia românească este foarte cunoscută și apreciată. La congresele internaționale de apiterapie participarea specialiștilor noștri este impresionantă. Tocmai de aceea este regretabil că se face atît de puțin pentru promovarea acestei specialități, că lipsa unei publicații de profil împiedică schimbul de idei și că în singurul așezămînt medical unde se face apiterapie — Centrul de apiterapie din str. C.A. Rosetti — nu există nici laborator de analize, nici serviciu de explorări funcționale. Ar fi de dorit ca descoperirile noastre și bunele rezultate terapeutice să fie comunicate cel puțin prin mijlocirea unor scrisori metodologice întocmite de Ministerul Sănătății sau de alte foruri medicale.

Lector univ. dr. MIRCEA POPESCU, Spitalul clinic al Municipiului București :

— În calitate de oftalmolog, folosesc de mai mulți ani produsele apicole în tratamentul unor foarte răspîndite afecțiuni oculare, în special în blefarite și conjunctivite. Am obținut vindecări în proporție de 80%. Am utilizat în acest scop colire din miere, lăptișor de matcă și propolis, substanțe cu acțiune bacteriostatică antibiotică care au dovedit că restabilesc funcția conjunctivei și hemodinamica de la nivelul pleoapelor. Experiența mă îndreptățește să afirm că preparatele apicole administrate în colire sau pe cale bucală pot influența și evoluția cataractei și glaucomului. Din păcate însă asemenea tratamente sînt încă insuficient cunoscute, iar oftalmologia apelează în continuare la medicația clasică.

Dr. TRAIAN GĂDOIU, Centrul de apiterapie :

— În stomatologie, produsele pe bază de propolis în special pot avea un rol de esență în rezolvarea unor afecțiuni ale cavității bucale. Mă refer la stomatite, gingivite, glosite, la anumite forme de paradontoză. Experiența mă obligă să notez rezultate salutare și în tratamentul hiperesteziilor dentinare (afecțiuni dureroase ca urmare a retracțiilor gingivale). În toate acestea propolisul s-a dovedit mult mai eficace decît antibioticele care continuă să fie folosite în mod preferențial. Adevărul este că apiterapia este încă insuficient cunoscută, iar asta în ciuda rezultatelor bune demonstrate și a faptului că cercetătorii români au izbutit să descopere în acest domeniu excepționale virtuți terapeutice și au ajuns să experimenteze, totodată, numeroase medicamente fabricate pe bază de propolis, polen, lăptișor de matcă etc. Numeroși confrați privesc cu suspiciune tratamentele și cercetările noastre, considerîndu-le opera unor diletanți. Sau ceea ce este nedrept și neadevărat. În această situație sîntem nevoiți să lucrăm într-o clădire care nu are în dotarea sa laborator de analize și serviciu de explorări funcționale. Ni s-a spus că nu se pot găsi formele legale pentru a ni se livra aparatura necesară, deoarece nu sîntem instituție de stat, ci... asociație. E adevărat, centrul de apiterapie este opera unui grup de medici și cercetători pasionați, ei fac aici tratamente în mod voluntar, dar asta nu înseamnă că aici s-au pus bazele unei întreprinderi patronale sau cooperatiste.

Ing. TRAIAN MALAI, directorul Institutului pentru cercetare și producție apicolă al Asociației crescătorilor de albine din România :

— Ca mărime și profil tematic, institutul nostru este printre cele mai mari din lume. În Europa nu există unul similar. O declară toți specialiștii străini care ne-au vizitat. În cadrul lui, sectorul de apiterapie cuprinde patru grupe distincte : una care se ocupă cu tehnologia și condiționarea produselor apicole, alta care stabilește compoziția chimică a substanțelor, o grupă de farmacologie care elaborează formule galenice și un sector de microproducție. Stația pilot o constituie Centrul de apiterapie din strada C. A. Rosetti. Pentru testarea produselor lucrăm cu 27 de clinici universitare. Această atenție expresă acordată apiterapiei ne-a permis să elaborăm rețete pentru 48 de preparate apiterapice. Ele au fost experimentate cu succes în ginecologie, urologie, dermatologie, oftalmologie, stomatologie, ORL și în diverse afecțiuni ale sistemului nervos. Despre efectele lor v-au vorbit, desigur medicii specialiști. Datoria noastră este însă de a răspunde marelui public de ce aceste produse atît de solicitate nu se găsesc în farmacii și magazine „Apicola". Răspunsul este scurt: nu sînt deoarece ne-a lipsit materia primă. Anul trecut a fost un an extrem de prost pentru apicultură, care însă chiar în ani buni este nevoită să lupte din răsputeri cu dușmanul ei numărul 1 : chimizarea solului. Vreau să amintesc cu această ocazie că ierbicidele și pesticidele care au distrus pînă acum entomofauna folositoare, amenință din ce în ce mai mult și existența albinei. Iar odată cu dispariția albinei, vor dispărea definitiv peste 100 de specii vegetale din flora spontană, sau ceea ce înseamnă un adevărat dezastru în cadrul echilibrului ecologic.

Situația de fapt obligă cercetarea de a obține cît mai mult din multul sau puținul care există, deci de a folosi în primul rînd produsele stupului pentru sănătate. În această privință ne-am bucurat, e adevărat, de concursul Ministerului Sănătății și al Academiei de Științe Medicale, dar sînt încă multe lucruri de făcut. Apiterapia nu se poate dezvolta cu un singur așezămînt medical de profil, iar acesta lipsit de servicii pentru radiologie, explorări funcționale și analize de laborator. Ministerul Turismului ne-a propus să includem Centrul de apiterapie în turismul medical. Ar fi o acțiune extrem de rentabilă, dar cum să aducem turiști din străinătate cînd centrul nostru nu are o bază de tratament adecvată ?

Apiterapia a adus suficiente dovezi în legătură cu eficiența ei curativă astfel ca, în sfîrșit, să se bucure de un statut bine definit și, deopotrivă, de atenția și sprijinul forurilor medicale.

LIVIU TIMBUS ■

Viitorul psihiatriei*)

Ne-a parvenit, cu o oarecare întîrziere, volumul „Viitorul psihiatriei", tipărit la Iași cu ocazia sărbătoririi a 75 de ani de la întemeierea Spitalului clinic „Socola". Beneficiind de redacția reputatului profesor Petre Brînzei, cartea tratează probleme la zi ale adaptării, integrării și recuperării în psihiatrie, adunînd o sumedenie de comunicări prezentate în cadrul celei de a VI-a sesiuni științifice, festive, din mai amplul ciclu intitulat „Sănătate mintală și psihiatrie socială". În mod firesc, un prim capitol e dedicat trecutului „Socolei", la origine „asil de alienați" deschis, sub conducerea doctorului Alexandru Brătescu, la 12 octombrie 1905 pe colinele Iașului. Fără a recurge la o evocare abundentă, se cade să notăm că, din capul locului, „Socola" s-a situat printre clinicile de frunte ale Europei, medicii de aici reușind să înlocuiască sistemul străvechi de îngrijire a alienaților, implicînd o dureroasă și păgubitoare izolare, cu unul modern în epocă, în conformitate cu care bolnavii psihici trebuiau să se bucure, și ei, de o asistență medicală calificată, capabilă să contribuie, după posibilitățile timpului, la recuperarea și reintegrarea lor în viața socială.

Mai tîrziu, cînd direcția spitalului a fost încredințată profesorului Constantin Parhon, „Socola" a devenit o robustă școală clinică, științifică și deontologică, o adevărată pepinieră de cadre de înaltă calificare, cu merite și contribuții deopotrivă pe plan național cît și internațional. Profesorul Parhon a izbutit să dezvolte legăturile psihiatriei cu restul medicinei și, îndeosebi, cu neurologia și endocrinologia, punînd bazele unor laboratoare moderne, cel de fiziologie clinică, de pildă, fiind primul din țară. Cînd, după 20 de ani, Constantin Parhon a lăsat „Socola" transferîndu-se la București, el a lăsat o instituție consolidată și o misiune pe care, în anii care au urmat, elevii săi, Ballif, Briese, Caraman ș.a., au dus-o cu aceeași nestinsă pasiune la îndeplinire. Prezentul e, și la „Socola", la înălțimea tradiției, bătrînul „asil" de altădată însemnînd, azi, un puternic centru de asistență și cercetare medico-socială, distins pentru meritele sale, cu prilejul amintitei aniversări, cu Ordinul „Meritul Sanitar" clasa I.

„Viitorul psihiatriei", ca să terminăm cu ce-am început, analizează de fapt toate cele 3 timpuri ale disciplinei, dînd un semn durabil despre munca și pasiunea unui așezămînt medical de elită.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

*) „Viitorul psihiatriei" — Spitalul clinic „Socola" — Iași, octombrie 1980

ABONAMENTE LA REVISTA „FLACĂRA"

ÎN CONTINUARE SE POT FACE ABONAMENTE LA REVISTELE FLACĂRA ȘI REBUS FĂRĂ NICI UN FEL DE RESTRICȚIE !

PERSOANE AUTORIZATE DIN M.T.Tc. NE-AU INFORMAT CĂ OFICIILE POȘTALE DIN ÎNTREAGA ȚARĂ VOR PRIMI DISPOZIȚII PENTRU A NU REFUZA NICI UN SOLICITANT CARE DOREȘTE SĂ SE ABONEZE LA ACESTE PUBLICAȚII.

AȘADAR, CEEA CE MULȚI DINTRE DUMNEAVOASTRĂ V-AȚI DORIT ÎNTOTDEAUNA FĂRĂ SUCCES, ASTĂZI SE POATE REALIZA : ABONAȚI-VĂ LA FLACĂRA ȘI REBUS !

Mondo umano

Despre anumite sentinele

Mă bucur, ca oricine, aflînd sau citind lucruri interesante despre viața lumii noastre. De fapt, cînd în urmă cu exact cinci ani, am inaugurat rubrica de față, datorită unui gir de mare conștiință și inconfundabilă generozitate, n-am conceput-o altfel decît o variantă — după puteri și evenimente ! — a unui manifest pentru sănătatea pămîntului. Vreau să spun că dacă scriu despre o mare victimă a terorismului sau numeroasele răpiri, flagelul foametei și secetei sau disperarea toxicomanilor, despre neo-zmeii „nopți lungi și negre" sau marii scriitori (v. Shakespeare, M. Twain) interziși în multe școli din cauza unor personaje de culoare, ca și despre atîtea altele de acest fel, nu înseamnă că egalez lumea numai cu aceste fapte. Sînt, evident, semnale de alarmă mai mici sau mai mari, dar serioase.

Și, ca să propun o imagine, alta decît cea pusă mereu sub semnul întrebării rubricii, mă gîndeam să trec în revistă și spectaculoasele evenimente bune ale acestui interval de timp. Sedus încă de noul zbor (deși cu cîteva peripeții ce-i dau și mai multă personalitate) al navetei spațiale „Columbia" și îndemnat chiar de Ziua mondială a aviației și astronauticii, voiam să zăbovesc în cuvinte alese asupra acestui eveniment. O performanță spațială într-o lume ce-și caută interlocutori printre astri este, desigur, de evidențiat. Numai atîta vreme cît nu-i cunoastem și fața nevăzută. Despre naveta spațială știm azi că lansările și zborurile sale (experimentale) arată că este posibil să se construiască un vehicul spațial reutilizabil. Iată însă că, sub semnificativul titlu „A imagina inimaginabilul" un comentator militar al unui cotidian american se întreabă dacă nu cumva se va construi de către Ministerul american al Apărării o flotă de navete pur militare sau acesta le va „închiria". Tot el, continuîndu-și argumentele, amintește de posibilitatea unor stații orbitale dotate cu lasere de luptă ceea ce implică noi perfecționări navetei actuale. Specialistul citat susține că așa ceva presupune crearea unor noi ramuri ale serviciilor secrete pentru războiul spațial și chiar un Comandament spațial care, după ziaristul american, necesită propria lui politică fundamentală privind scopul și rolul său. Urmează noul pas : în etapa viitoare, armele cu laser „ar fi, de asemenea, puternice arme de apărare tactice".

Gînditorii țin pasul cu timpul sau chiar îl devansează dar eu, poate lucid, poate romantic, mă întreb aici de ce este nevoie ca pînă și spațiul să fie mereu amenințat ; de ce este necesar ca laserele, ca arme tactice, să poată fi „sentinele spațiale" care să păzească bunuri din spațiu. Iată un nou termen — sentinele spațiale — și o nouă dilemă — bunuri din spațiu. Acestea din urmă ce înseamnă : o navetă în călătorie de agrement, dacă va exista așa ceva ; un satelit meteorologic sau unul militar ? Apoi, pentru ca lista noutăților să nu se închele, ni se vorbește de „războiul spațial, ceva complet inimaginabil dar tehnic posibil..." Iar eu îmi amintesc de distanța lungă dintre gîndurile produse de prezența unei ginganii intruse la bordul ultimei navete spațiale și de adevărata posibilă întîlnită a unei sentinele spațiale. Și astfel, mă întorc pe Pămînt care, cum spunea Saint-Exupéry „ne învață mai mult despre noi înșine decît oricare altă carte — fiindcă ne rezistă".

DUMITRU CONSTANTIN

După Paris Match — Franța

Lumea în care trăim

„Raza morții", „Camionul apocalipsului" și altele...

Omenirea privește ipoteza războiului nuclear ca un coșmar. Ca una din acele amenințări care ar putea să arunce planeta întreagă în abisul distrugerilor ireparabile. Ca o tragedie fără precedent. Un coșmar care trebuie evitat.

Există, însă, nu numai oameni care se gîndesc cu groază la ceea ce ar însemna apăsarea pe butoanele conflagrației nucleare, ci și specialiști în pregătirea acestei conflagrații, experți ai apocalipsului. Îi găsim, pe unii, în birourile unor ministere de război, iar pe alții în ceea ce ne-am obișnuit să denumim „laboratoarele morții". Împreună pun la punct războiul cu arma atomică în diferitele lui variante, reeditarea Hiroshimei la proporții nebănuibile.

Desigur, ei nu vor mărturisi niciodată adevăratele lor intenții. Pregătesc arme ucigătoare, cum n-a mai cunoscut umanitatea, dar fac cu insistență declarații de bune intenții. Planurile lor au ajuns departe și s-ar părea că nu numai Pămîntul, ci și Luna a intrat în calculul lor diabolic. Luna, blîndul astru al visărilor noastre, riscă să devină și ea o rampă de lansare, un fel de bază militară. „The Daily Telegraph" semnala un „plan secret" elaborat la Pentagon de construire a unei stații de luptă, cu echipaj uman, care să fie instalată — unde credeți ? — ...sub scoarța Lunii.

Nu, nu este un proiect științifico-fantastic, o idee extrasă dintr-un roman în care imaginația autorului zburdă necontenit, ci un proiect incredințat viitorului apropiat. Ziarul britanic ne asigură că această stație — „Raza morții" — ar putea fi construită chiar pînă la sfîrșitul acestui deceniu. Ea ar urma să folosească raze laser de o forță și precizie „la care nu s-a ajuns încă". Victimele ar urma să fie sateliții și rachetele intercontinentale ale adversarului.

Specialiștii în armament spațial din Huntsville (Alabama) și de la Comandamentul Strategic Aerian (S.A.C.) din Omaha (Nebraska) pretind că, chiar dacă baza de pe Lună ar fi descoperită, acolo, printre craterele și prăpăstiile existente, ea nu ar putea fi distrusă decît cu ajutorul unei rachete nucleare, care ar fi însă vulnerabilă în fața laserului.

Culmea este că gazeta londoneză încearcă să-și convingă cititorii că „o armă cu raze laser amplasată pe Lună ar fi un element formidabil de propagandă pentru pace". Ca și cînd tragedia de la Hiroshima ar fi reprezentat o contribuție la fericirea umană, iar eventuala pulberizare a unui întreg continent de pe planeta noastră ar mări siguranța și fericirea popoarelor.

Nu este cazul să mai insistăm. Planeta se poate lipsi oricînd bucuroasă de o asemenea propagandă pentru pace, propagandă care riscă să o transforme într-un teatru de război devastator.

Dar „razele morții" de pe Lună nu sînt singurul proiect vehiculat în prezent. S-ar părea că există și altele multe, numeroase, pentru că înșiși experții Casei Albe se dovedesc îngrijorați de implicațiile unei operațiuni nucleare. Grav este că strategii de dincolo de Ocean, după cum constata corespondentul Agenției France Presse la Washington, Didier Fauqueux, „nu mai exclud posibilitatea unui conflict nuclear". Așa încît, numeroși specialiști se pare că nu mai sînt în mod deosebit preocupați de efectele distructive ale exploziei nucleare, ci de... praful nuclear provocat de explozia focoaselor nucleare.

„Agenția nucleară pentru apărare" (D.N.A.) — dezvăluie ziaristul de la A.F.P. — efectuează în contul Pentagonului o analiză pe această temă — efectul unui nor de praf nuclear asupra armamentului american și în special asupra avioanelor. Căci în momentul giganticei erupții a vulcanului St. Helens din mai 1980, s-a constatat că reactoarele mai multor avioane care se găseau în zonă s-au defectat. Experiența s-a repetat și la a doua erupție a vulcanului, cînd un nor de praf a defectat două din cele patru motoare ale unui „Lockheed L-100". Or, în caz de război atomic, planurile Casei Albe prevăd ca președintele să conducă operațiunile de la bordul unuia din cele patru aparate „Boeing 747" transformate în posturi aeriene de comandă. Aparatele acestea sînt gata oricînd să decoleze de la o bază din apropierea Washingtonului.

Întîmplarea cu norii de praf vulcanic a corectat însă acest proiect. Pulberea nucleară ar putea să scoată din funcțiune faimoasele posturi aeriene de comandă. S-a ajuns, astfel, la ideea de a înlocui avionul cu un... camion. Un camion care, desigur, nu ar fi din cele banale care aleargă cu mîile pe șoselele americane, ci unul pregătit în mod special — „Camionul apocalipsului". Proiectul, și el ultrasecret, ceea ce nu a împiedicat însă să se vorbească și să se scrie despre el. Vehiculul, prevăzut a fi realizat pe baza celor mai noi cuceriri ale tehnicii și științei militare, rezistent la orice efecte ale exploziei nucleare, ar urma să fie utilizabil încă în 1984.

Camioane, avioane, raze, toate sub semnul apocalipsului, proiectate pentru o catastrofă pe care omenirea nu dorește să o trăiască. Proiectele acestea demonstrează, chiar prin conținutul lor, dimensiunea reală a riscurilor la care este supusă omenirea. Riscul morții nucleare. Ceea ce explică, de altfel, refuzul opiniei publice mondiale de a accepta o asemenea perspectivă sumbră.

Să lăsăm Luna să surîdă îndrăgostiților.

Să lăsăm Pămîntul să rodească spre binele tuturor locuitorilor săi.

Să lăsăm umanitatea să trăiască eliberată de coșmarul nuclear.

AL. PINTEA

Jaful la prezentul continuu...

Într-o continuă și rapidă adîncire, decalajele economice contemporane aruncă o umbră tot mai insidioasă asupra condiției umane. Mizeria capturează mase imense de oameni, le menține într-o drastică preistorie și această degringoladă materială, spirituală, morală nu este altceva decît rezultatul direct a două jafuri : unul care ține de istorie — jaful colonialist, celălalt ține de stricta actualitate : jaful neocolonialist.

Din combinația acestor două mecanisme de spoliere s-a născut sărăcia crasă și ultramodernă a sute de milioane de oameni care înfometați, însetați, bolnavi, analfabeți și cu demnitatea călcată asiduu în picioare sînt comprimați într-o geografie a disperării în timp ce pe alte meridiane opulența bătăioasă, trufașă și irresponsabilă compune un galop al consumului fără precedent în istorie.

Neocolonialismul industrial, bancar, comercial, alimentar, cultural, sanitar desparte lumea în două, despică, sec și fără scrupule, condiția umană, polarizează șansa și neșansa la viață, îngrămădește la un pol paradisul agresiv și la celălalt infernul devitalizării.

Unul dintre faimoasele (în ultima vreme) mijloace de a ține în mînă festinul permanent al unei minorități pe seama înfometării majorității covîrșitoare îl constituie nu băncile obișnuite, nu băncile de date, ci băncile care acumulează în seifuri monumentale... semințele, structurile solurilor superioare. Alături de acumulările goloșotice de bani și inteligență, de aur galben și aur „cenușiu", se aliniază, bătăios și rece, munții de aur alimentar în forma sintetică a recoltelor viitorului.

Pentru companiile transnaționale semințele constituie o activitate ultrarentabilă, acest domeniu cunoscînd expansiunea cea mai rapidă din întregul lanț agroalimentar. Astfel, două treimi din stocul mondial de plasmă germinativă bănuiește se află în posesia unei singure societăți, United Brand, fosta societate de tristă faimă United Fruit, care mai are interese de mari dimensiuni și în ce privește materialul fitogenetic din domeniul producției de cacao. O altă multinațională stăpînește fondul genetic al multor tipuri de legume și posedă una din cele mai mari bănci cunoscute de gene de roșii. Transnaționalele din domeniile petrolului, chimiei și industriei farmaceutice au răscumpărat de-a valma, aproape peste tot, întreprinderile producătoare de semințe. În genetica plantelor se întîlnesc nume cunoscute de monopoluri supranaționale : Ciba-Geigy, Monsanto, Sandoz, Union Carbide, Occidental Petroleum, Sheil etc. Ele dețin toate pîrghiile în ce privește producerea și comercializarea resurselor genetice vegetale. „Coaliția Internațională de Acțiune pentru Dezvoltare", o organizație negurvernamentală care și-a propus să avertizeze asupra pericolului acaparării fondului genetic al plantelor de cultură de către marile monopoluri, consideră că s-a ajuns la o situație paradoxală și, totodată, profund imorală. Cele mai multe țări din „lumea a treia" — subliniază respectiva organizație — depind încă de pe acum de Statele Unite pentru a-și procura semințele din propriul lor grîu indigen, selecționate însă de laboratoarele americane. Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător constată cu tristețe că producătorii de semințe dețin un monopol atît de important încît cer indemnizații speciale pentru folosirea unui anumit tip de semințe ce își au originea în țările care acum... cumpără.

Alți specialiști trag semnalul de alarmă cu privire la viitor. Ei precizează că dacă nu se va frîna actuala tendință pînă în anul 2000 cîteva mari societăți transnaționale vor controla ansamblul resurselor genetice, vor asigura valorificarea și exploatarea comercială a unui mic număr de varietăți ameliorate. Această perspectivă este desigur neliniștitoare. Concentrarea în mîinile unui grup de firme și de bănci a sectorului resurselor fitogenetice vegetale înseamnă un control inadmisibil asupra strategiei alimentației mondiale. Iată de ce țările în curs de dezvoltare au avansat ideea creării unui sistem de bănci genetice avînd un caracter internațional la care să aibă acces toate statele fără nici un fel de discriminări, bănci care să furnizeze în condiții avantajoase, în special „lumii a treia", varietăți de plante productive și totodată rezistente. În același timp, un asemenea sistem ar avea obligația să ia măsuri de conservare în colaborare cu țările interesate a tuturor speciilor de plante, mai ales a bogatului fond botanic din regiunile tropicale. Înlăturarea monopolului transnaționalelor ar crea condiții pentru instituirea noii ordini economice internaționale în domeniul alimentației.

Acesta este doar un sector al mecanismului general al noii ordini, un sector însă indispensabil, vital, de a cărui existență depinde soarta de mîine a foamei de azi...

RADU BUDEANU

Popas la Istanbul

Sigur, Istanbulul de azi nu mai este cel de pe vremea lui Pierre Loti. Mă îndoiesc că Panait Istrati ar mai recunoaște orașul în care descinsese de atîtea ori în tinerețea sa aventuroasă. S-a construit enorm, impresia este de stup gigantic care interzice orice perspectivă, circulația automobilistică la forme paroxistice, labirintul străduțelor în pantă pune probleme din cele mai dificile șoferilor, ambuteiajele sînt frecvente, paralizînd și perturbînd grav traficul.

Trebuie să cobori spre port, spre Cornul de Aur și Bosfor, pentru a descoperi perspectiva orașului și a-l înțelege oarecum. Cafenelele se țin lanț, se stă la taifas în cel mai pur stil oriental ore și ore, pescarii descarcă la cheiuri bogățiile Mării Marmara și ale Bosforului, lufari, scrumbii, chefali, caracatițe, calcani ; alături, munți de fructe și legume, de forme, parfumuri și gusturi ce desfid orice concurență, solul sărat și clima priindu-le de minune. Sute de vapoare fac naveta, aducînd de pe țărmul asiatic al Stanbulului o mulțime pestriță, agitată și colorată. Descoperi turbanul, șalvarii, fizionomia tradițională otomană, negustori ambulanți se amestecă peste tot, se vociferează, se țipă, în bazar, cunoscuta frenezie și înghesuială în fața bijuteriilor din aur și argint, a covoarelor orientale, a obiectelor de artă din arămă bătută ori din piele. Și din nou, surprinzătoarea liniște din jurul vreunei moschei unde bărbați execută cu gravitate abluțiunile prescrise de Coran, siluetele singuratice și meditative ce privesc întinderea de azur a mării.

Aici, în Karaköy și Galata poți surprinde ceva din sufletul popular al Stanbulului. Cel aristocrat, distant, discret și oarecum melancolic, îți este sugerat de contemplarea palatelor și vilelor ce se înșiră de-a lungul Bosforului.

De cîteva decenii, Turcia cunoaște o adevărată explozie demografică. Acest fenomen, combinat cu cel al migrării populației rurale spre marile orașe, a provocat congestionarea și hipertrofierea acestora. Istanbulul ar număra azi circa 4 milioane locuitori, Ankara, 3 milioane. Urbaniștii, mai ales în metropola de pe malurile Bosforului, se lovesc de probleme aproape insolubile. S-a construit enorm, dar mai ales la periferie, s-au deschis magistrale care însă sînt departe de a rezolva o circulație automobilistică excesivă și haotică. Să nu uităm că orașul s-a înălțat pe colinele domoale ce domină Bosforul și Cornul de Aur, în perimetrul central, concentrația clădirilor este extraordinară, blocul modern, ușor, suplu, cu mari terase orientate spre mare, nu prea înalt (cutremurele de pămînt în zonă sînt frecvente), se poate învecina cu moscheea, clădirea stil „belle époque" sau cu zidul înnegrit de vreme al unei construcții seculare. Străzile sînt aici în general strîmte, sinuoase, toate curg spre mare, Istanbulul mi se pare o termitieră, un șvaițer în care s-a forat neîncetat de vreo mie șase sute de ani. De-aceea, sistematizarea și modernizarea centrului său ridică probleme deosebit de complexe, de delicate, în care arbitrariul, voluntarismul, dată fiind bogăția de vestigii istorice, se exclud dintr-un început.

Dintotdeauna, orașul s-a confruntat cu probleme complexe. Lipsa de apă potabilă, bunăoară, se face simțită încă din primele sale secole de existență. S-au construit apeducte grandioase, în vremurile noastre lucrările de sistematizare și urbanizare au făcut progrese importante, dar apa este, în continuare, insuficientă.

În micile restaurante sau cafenele o cumperi sau pentru a-ți potoli setea, procedezi ca omul de pe stradă, mestecînd la tarabe castraveți cruzi, proaspeți și bînd limonade, ceaiuri, sucuri de fructe care, din fericire, abundă.

Pentru Arnold Toyenbee, podul Galata și cartierul învecinat, în orele de maximă aglomerare, sînt o prefigurare a posibilului megalopolis de mîine, orașul gigantic, tentacular ce-și varsă milioanele de indivizi anonimi pentru a-l resorbi din nou spre ceasurile serii.

MIHAI HETCO

■ **Nicu Sbuchea** din Hațeg ne informează că un colectiv de lucrători, în frunte cu lăcătușul mecanic Aurel Nopcea, din secția de mobilă Hațeg a Întreprinderii de prelucrare a lemnului Deva, a conceput și realizat, prin autodotare, un strung special, semiautomat, de mare eficiență, cu ajutorul căruia se înlocuiește efortul fizic, iar productivitatea muncii crește de cîteva ori.

■ **Ana Butoianu, București, str. Emil Bodnăraș nr. 27 :** Din farmacii lipsește de mai multă vreme și nu se găsește de vînzare, decît rareori și foarte greu, produsul denumit Sulfactin, absolut necesar în tratamentul celor care suferă de Zona Zoster și de alte viroze. Pe pielea mea am constatat efectul spectaculos al acestui medicament care alină durerile îngrozitoare, adesea aproape insuportabile pentru cei ce nu-l posedă și nu-l pot procura.

■ La spitalul nostru se află fetița Lidia în vîrstă de 3 ani, abandonată de părinții ei necunoscuți încă de cînd avea două luni. O familie onorabilă din Focșani dorește neapărat s-o înfieze, însă nu poate face acest lucru deoarece fetița n-are certificat de naștere și nu i s-a stabilit încă paternitatea de către cei în drept a face aceasta. Singurul indiciu cert este numele mamei ei : Șerbănică, născută Silica Irimia, în com. Gugești, jud. Vrancea, cu domiciliul actual necunoscut. (Dr. **Dănuț Ceamburu**, Spitalul unificat comunal Dumbrăveni-Vrancea)

■ Primim de la **IJRVMR Dîmbovița :** Obiectul principal al scrisorii cetățeanului Nițu I. Nicolae din comuna Cringuri, județul Dîmbovița, nu era înșelăciunea, ci cîteva lămuriri de valorificare mai completă a nutrilor ; în ce privește presupusa înșelăciune nu s-a constatat nimic deoarece cel care sesizează n-a fost personal pentru predarea puilor.

■ Am plătit, în ziua de 27.I. 1982, două tone de cărbuni la **Depozitul de combustibil nr. 611 din București** și, pe data de 4.III.1982, mașina cu nr. 229908 a venit și mi-a descărcat în fața casei aproape o tonă de pietre. Am reclamat cazul chiar a doua zi, a venit aceeași mașină și, recîntărînd cărbunii în fața șefei de depozit, a recunoscut că mi se dăduse cu 130 kg cărbune mai puțin. Am acceptat și așa, ce era să fac ?, însă diferența aceasta de cărbune nu mi-a mai fost adusă nici astăzi. Ba, în plus, mi s-a pretins să plătesc din nou transportul. Ce vină am eu că dumnealor, cei cu mașina și cei de la depozit, n-au procedat corect ? **(Ștefania Riza, București, str. Dantelei nr. 42, sector 5)**

■ **Spicuim din răspunsul Inspectoratului comercial de stat al județului Timiș :** Pentru faptele comise, distribuitorul de butelii aragaz Pintea Vasile, de la I.L.P.P. „Peco" Timișoara, a fost sancționat contravențional cu o amendă de 1 600 lei. Întrucît a primit bani de la cetățeni pentru serviciul prestat, începînd cu data de 20 martie 1982, a fost înlocuit de către conducerea întreprinderii.

■ **Scriindu-ne în numele unui grup de muncitoare, Veronica Vasile din comuna Voinească, jud. Vîlcea,** ne sesizează că la farmacia din localitate o serie de produse, precum vată, serul fiziologic, biseptolul sînt vîndute de farmacista-gestionar în mod preferențial sau, pur și simplu, refuză să le vîndă, pretextînd că... le procură cu foarte mare greutate. Nu rareori, farmacista nu-și respectă programul de lucru.

■ Cetățeanul **Ioan Rad din Cluj-Napoca** ne scrie în numele colocatarilor săi din blocul 2 E, str. Bartok Bela nr. 5 : Sîntem 60 de familii care am fi dorit să amenajăm ca grădină de legume terenul nefolosit din preajma blocului nostru însă, adresîndu-ne G.I.C.C.L. pentru aprobare, aceasta ne-a răspuns negativ, pe motiv că terenul ar fi fost închiriat anterior altor persoane. Cu regret trebuie să spunem că am fost induși în eroare, întrucît noi am solicitat închirierea pe 12.08.1981 iar alte persoane, care locuiesc în alt cartier al orașului, l-au închiriat pe ziua de 2.X.1981, ceea ce credem că nu-i corect și așteptăm măsuri în consecință.

■ **Consiliul popular al sectorului 1 București :** În urma analizei deficiențelor semnalate de un grup de locatari ai blocului 6 C din str. Jiului, referitoare la zgomotele pe care le produce la fabrica de pîine din preajmă descărcarea făinii din autocisterne, s-a stabilit ca conducerea întreprinderii vizate ca descărcarea să fie supravegheată în schimburile II și III de ofițerul de serviciu.

■ **Corina Varvar, statistician medical la Spitalul clinic Colentina,** ne sesizează că traversarea de către pietoni a Șoselei Ștefan cel Mare, pe porțiunea cuprinsă între intersecțiile cu str. Lizeanu și str. Tunari, se face extrem de anevoios datorită lipsei semafoarelor și altor indicatoare. Lărgind și modernizînd această principală arteră de circulație a Capitalei, constructorii au desființat și refugiile pietonale.

■ Mă numesc **Mirzoi Ion,** am vîrsta de 36 de ani și domiciliez în comuna **Berislăvești, județul Vîlcea.** Datorită unei boli necruțătoare de care sufăr de foarte mult timp, am rămas infirm de gradul I pentru tot restul vieții. Trăiesc în singurătate, lipsit de prieteni, de posibilitatea de a cunoaște lumea. Ar fi o mare bucurie pentru mine un cuvînt sincer de încurajare din partea unor oameni de oameni, care știu ce înseamnă suferința și singurătatea.

■ La Botoșani, în organizarea comitetului județean de cultură și educație socialistă și a comitetului județean U.T.C., se desfășoară un amplu concurs de recitare a poeziei eminesciene și de creație literară, intitulat „Porni Luceafărul", la care sînt invitați să participe tineri amatori din toată țara. Integrat manifestărilor anuale dedicate omagierii celui mai mare poet român, el se va încheia în zilele de 15 și 16 iunie 1982, cu prilejul „Zilelor Eminescu". **(Gh. Janca, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă Botoșani)**

■ **Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții :** În legătură cu calitatea lucrărilor de construcții din județul Olt, vă informăm că la verificările efectuate în 1978 și 1980 s-au constatat importante deficiențe de execuție la unele blocuri de locuințe ; ca urmare, inspecția a dispus măsuri de remediere a elementelor de construcții cu defecte și de sancționare și tragere la răspundere a celor vinovați.

■ **Consiliul popular al municipiului București, Direcția domeniului public :** Ca răspuns la sesizarea tov. Mihai Constantinescu, prin care solicită repararea trotuarului din str. Valea Lungă, deteriorat și impracticabil pentru circulația pietonilor, vă informăm că, datorită slabei tensiuni a curentului electric, se vor executa de către Grupul de șantiere Electromontaj București operațiuni de injectarea tensiunii din stația Militari în posturile din zonă prin mansonări ce se fac și pe trotuarul menționat, în baza unui program aprobat de I.D.E.B. Repararea și lărgirea trotuarului se vor executa pînă la 25.04.1982.

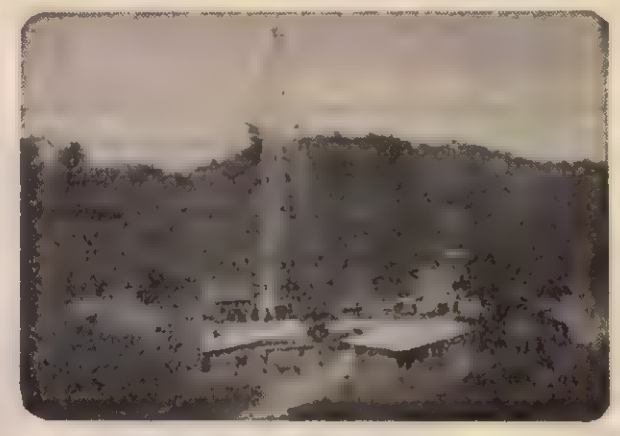

■ **Compatriotul nostru, tehnicianul Costache G. Liviu,** ne trimite tocmai din R.P. Bangladesh această sugestivă ilustrată însoțită de următoarele rînduri : „Trimit alăturat fotografia de ansamblu a sondei F-400 fabricată la noi. După o adevărată performanță tehnică, am finalizat montarea ei în noua locație — districtul Sitacund, Republica Populară Bangladesh." Bănuim că este cea mai îndepărtată sondă românească ce funcționează pe continentul asiatic. Îi urăm succes !

■ Pînă în anul 1975 — ne scrie **Ionel Cenușer din Sibiu,** str. Nouă nr. 20 — toate mașinile de mare tonaj care veneau la I.C.R.T.I. nu intrau în str. Brutarilor pentru descărcare, deoarece nu puteau fi pilotate într-un loc așa de strimt și provocau stricăciuni mari caselor din stradă, îndeosebi celor de pe colțurile intersecției cu str. Nouă. Începînd cu anul 1976, conducerea întreprinderii îi obligă pe șoferi să intre pe str. Brutarilor cu mașinile lor de mare capacitate, ceea ce ne provoacă serioase nemulțumiri prin pericolul permanent ce-l reprezintă.

■ În ziua de 13 ianuarie 1982, la orele 14, avînd mașinile la cap de linie și stînd prea mult acolo fără taxatoare, am vorbit la stația de emisie-recepție și am zis : Iar sînt planificate taxatoare de la Petroșani și astea întotdeauna ajung tîrziu și nervoase. Atît le este de greu să vină de parcă ar veni la spînzurătoare, fir-ar a dracului de treabă ! Pentru că am spus aceste cuvinte prin stație am fost sancționată cu reducerea retribuției pe două luni. Oare e dreaptă această sancțiune ? **(Fonacă Lucica, dispecer I.T.C., Lupeni)**

■ Cu cîtva timp în urmă — ne scrie **Ion Fiori din Uricani,** str. Muncii, bl. 19, sc. 2, ap. 5, jud. Hunedoara — s-a prezentat în orașul nostru un oarecare ing. Marius Varga de la Întreprinderea de tablouri București, tel. 60 25 06, CP 1669, pretinzînd că execută tablouri după fotografii. Avea la el și un model foarte reușit. Ne-a luat pe loc, mie și soției, un aconto de 150 lei, cum făcuse și cu mulți alți amatori naivi, ne-a eliberat o chitanță, parafată în regulă cu numele lui și al întreprinderii, și ne-a spus că va reveni personal să ne aducă tabloul. După aproape două luni, mi-a trimis prin poștă un aviz pe care scria „Ridicați tabloul f. reușit". Fericit, am achitat și restul de 150 de lei, dar cînd am desfăcut acasă tabloul, am rămas năuci : nu ne-am recunoscut pur și simplu. I-am scris, dar n-am primit nici azi răspuns. N.r. : ...Afacerea miroase a escrocherie. Mai întîi că o astfel de întreprindere nici nu există. Apoi, inginerul o fi fost el chiar inginer ? !...

■ **Din Arad ne scrie Virages Rozalia,** Calea Aurel Vlaicu, bl. X 27, ap. 19 : În blocul nostru, ca și la alte blocuri din cartier, apa caldă și rece n-are presiunea necesară să urce la etajele III și IV și din cauza aceasta n-avem apă. Am sesizat în nenumărate rînduri forurile noastre locale, am fost în audiență. Ni s-a promis remedierea situației, dar pînă în prezent a rămas neschimbată.

■ **Direcția generală comercială a municipiului București** ne încunoștințează că aspectele semnalate de Ioancea Păun din București sînt reale și, ca urmare, a luat măsura de încetare a activității unității de alimentație publică de pe str. 7 Noiembrie, pendinte de T.A.P.L. Bistrița.

■ Tovarășul **Vasile Nicolescu,** directorul Direcției literaturii și publicațiilor din cadrul Consiliului culturii și educației socialiste, ne răspunde, în legătură cu scrisorile tinerilor Leț Aurel și Marin Mihai, că tirajul în care a apărut cartea „De la Bîrca la Viena și înapoi" de Adrian Păunescu s-a epuizat și nu mai există posibilitatea satisfacerii cererii dumneavoastră.

■ **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Ialomița :** Urmare scrisorii Elenei Răduță din comuna Grindu, vă comunicăm că, de comun acord cu organele locale de partid și de stat, s-a stabilit ca petenta să fie încadrată și să lucreze în sectorul legumicol al C.A.P. Grindu.

■ Tovarășul **Traian Tudose din Galați,** str. Mazepa, bl. 6, ap. 21, ne informează că drumul județean care trece prin comuna Călărași, în sudul județului Botoșani, este impracticabil pe porțiunea cuprinsă între respectiva localitate și intersecția cu drumul național ce duce spre Iași, datorită proastei sale întrețineri, fapt ce face aproape imposibil accesul autovehiculelor și chiar al pietonilor.

■ **Ministerul Minelor, Direcția de organizare, control, personal, învățămînt :** Vă facem cunoscut că, avînd în vedere motivele familiale ale tov. Moroșanu Costică, absolvent al Facultății de matematică, secția informatică, promoția 1981, conducerea ministerului a aprobat încadrarea sa la Oficiul de calcul al Combinatului minier Suceava, pentru a-și efectua stagiul în producție prevăzut de legislația în vigoare.

■ M-am prezentat la un magazin de specialitate cu cîteva becuri arse. Lucrătorul m-a privit mirat și mi-a replicat : Crezi dumneata că noi sîntem coșul de gunoi al cuiva ? Consternat, am plecat cu becurile arse și le-am aruncat. Așa procedez de la o vreme și cu ziarele și revistele citite. Îmi veți reproșa că nu procedez bine, că există niște centre de colectare a unor astfel de materiale, că există indicații în acest sens. De acord însă, sincer să fiu, nu-mi convine să merg cu cîteva kilograme de asemenea materiale la centrele din Piatra Neamț, de pildă, care mai totdeauna sînt închise, iar dacă am totuși norocul să găsesc vreunul deschis, dialogul ironic al colectorului îmi taie orice poftă de a mai repeta încercarea. **(Cezar Popescu, electronist,** Unitatea cu autogestiune radio-tv. Săvinești-Neamț)

■ **Ministerul Industriei Ușoare, Centrala industriei lînii :** Referitor la scrisoarea lui Dincă Marian Dan vă comunicăm că I.F.L.P. Miercurea Ciuc i-a aprobat transferul în interesul serviciului, începînd cu 1 martie 1982, la Institutul Național de Motoare Termice București.

■ **Întreprinderea de distribuție a energiei electrice București :** În urma verificării cazului sesizat de Năstase Constantin, s-a constatat justețea celor reclamate de abonat și s-a procedat la restituirea costului celor 617 kWh încasați în plus. Încadrata noastră Petre Leonora, care nu și-a exercitat atribuțiunile de serviciu în mod corespunzător, a fost sancționată cu diminuarea cu 10 la sută a retribuției pe luna martie 1982, conform prevederilor legale.

■ **Procuratura Municipiului București** ne anunță că în urma apariției în revistă a articolului „Strada Laboratorului, unitatea 14...", s-a stabilit că, într-adevăr, Ivan Dumitru, șeful unității alimentare de pe strada Laboratorului 14, a încălcat diferite norme legale, săvîrșind mai multe infracțiuni. În prezent el este cercetat pentru fals, uz de fals, crearea de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase ș.a.

■ „Intervenția dv. a fost salutară! S-a reparat o nedreptate. Organele D.G.D.A.L., verificînd sesizarea trimisă de mine revistei „Flacăra", au dispus ca I.C.R.A.L. Vitan să-mi restituie suma de 732 lei încasată nelegal". **(Ovidiu Săndulescu, București)**

■ „Ce facem cu ambalajele de la produsele din import? În majoritatea cazurilor nu se ține nici o evidență a lor, după ce se vinde marfa fiind aruncate, ca fără valoare. Portocalele, de exemplu, vin în lădițe din lemn. Să nu se găsească o cale de refolosire a lor pentru produsele indigene?" **(Dragalina Gheorghe, Reșița)**

■ **Consiliul popular al sectorului 6 al Capitalei** răspunde incomplet sesizării cetățenilor ce locuiesc în imobilele rămase nedemolate de pe strada Zboina Neagră. Se menționează că imobilele în cauză sînt și ele prinse pentru demolare, însă nu sînt prevăzute în prima urgență — plan fizic 1982—1983. Oamenii nu erau străini de această informație. Durerea lor este legată, în special, de starea jalnică a străzii — parte din ea intrată în startul noilor construcții — de lipsa de igienă la care a ajuns, periclitîndu-le sănătatea. Întrebăm, la rîndul nostru, ce măsuri se vor lua sub aspectul reintrării în normal a restului de stradă, pînă la intrarea ei în „prima" urgență? E vorba de următorii doi ani, deci.

■ **Consiliul popular municipal Galați** ne comunică, privitor la sesizarea făcută de Patrichi Mihai revistei, că responsabila magazinului alimentar nr. 114 Ceacu Anghelina, pentru abaterile săvîrșite, a fost scoasă din funcție începînd cu 15 martie a.c.

■ „De foarte mult timp locatarii străzii Crivățului suportă neajunsurile trecerii prin zonă a constructorilor, care au adus în stare gravă de impracticabilitate strada respectivă. Pentru edificare, rugăm edilii Consiliului popular al sectorului 3 să încerce să parcurgă, pe jos sau cu mașina, această stradă frumoasă altădată". **(Alexandrescu Gheorghe, București)**

■ **Consiliul popular al județului Harghita** ne anunță despre soluționarea favorabilă a plîngerii lui Rotariu Csilla. Contestația sa, privitoare la nelegalitatea și netemeinicia hotărîrii comisiei de judecată prin care i se imputa suma de 150 lei, c/v lampă cu braț, lipsă la inventar, s-a dovedit întemeiată, cercetările reliefînd că obiectul în cauză nu se afla în inventarul său. S-au luat măsuri de intrare în legalitate.

■ **Consiliul popular municipal Galați :** „Cererea tovarășului Savin Seba a fost rezolvată favorabil prin atribuirea apartamentului 137 din blocul L1, microraion 19 pe data de 27 03 1982".

■ „Mă numesc **Iorga Nicolae** și locuiesc în **Tîrgoviște** strada Belșugului, bloc 36 C, apartament 8, Micro-XI și vă scriu în numele locatarilor de pe această scară. De peste o jumătate de an nu avem lumină pe scară deoarece este scos un fir din contoar. Cei de la asociația de locatari spun că nu se pot băga, fiind vorba de un contoar care aparține de I.D.E.B. ; aceștia din urmă spun că respectivul contoar aparține asociației. Noi sîntem plimbați de colo-colo, apelînd pe cont propriu la lanterne, cînd ne întoarcem de la schimbul II".

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

M. Constantinescu — București : Transferarea personalului didactic de la o unitate de învățămînt la alta se face numai prin concurs pe posturi publicate vacante și în perioada stabilită de M.E.I. ■ **Floarea Bălăceanu** — Constanța : Nu se poate ■ **Dorin Andrieș** — Arad : În termen de 30 de zile de la comunicare sau de la data cînd ați luat cunoștință de măsura luată, vă puteți adresa organelor de jurisdicție a muncii ■ **Cecilia Vlădescu** — Gugoleni (Vîlcea) : Nu se mai poate, s-a depășit termenul de un an ■ **Constantin Poiaru** — București : Nu aveți ■ **Rudolf Sibinschi** — Pitești : Dacă altfel nu se poate, acționați-le în judecată ■ **Dumitru Gîlcă** — Slatina : Îndrăzniți ■ **Florian Grigorescu** — Craiova : Am primit un plic gol și bine închis, așteptăm și scrisoarea ■ **Săndica Pătrana** — Roșiori de Vede : Prin hotărîrea judecătorească ■ **Nicolae Moraru** — Galați : La O.S.I.M., cu documentația respectivă ■ **Iboyla Kohoviez** — Timișoara : Numai conducerea colectivă a întreprinderii vă poate sprijini ■ **Floare Retezan** — Timișoara : În carnetul de muncă se pot efectua eventuale rectificări de către unitatea unde sînteți încadrată numai pe bază de acte oficiale care atestă alte situații decît cele înscrise în carnet ■ **Mersina Modiga** — Birlad : La împlinirea vîrstei de 55 de ani, dacă aveți 25 de ani de muncă, puteți cere pensionarea. Altceva, nu ■ **Dezideriu Laszlo** — Cluj-Napoca : Adresați-vă ziarului care a publicat știrea ■ **Fănica Gabor** — Fălticeni : Nu, numai la împlinirea vîrstei de 57 de ani, pentru că nu îndepliniți condiția vechimii în muncă ■ **Viorica Procopovici, Emanoil Secu** — București : La rubrica „Mica publicitate" a ziarelor care au astfel de rubrici.

MARGA NEDELEA

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Certificatul de suflet

DE-AFARĂ

1. Bebe Gh. Macsim are 11 ani. La vîrsta de 5 ani a asistat neputincios la moartea (sinuciderea) tatălui. Fratele său Gabi — celălalt martor ocular — avea atunci numai 2 ani. Pe Gabi îl cheamă tot Macsim. Următorii doi frați, o fetiță de doi ani și jumătate și un băiețel de șase luni, se numesc, după numele noului tată, Negrescu.

Toți șase s-au mutat de curînd într-o locuință nouă. Un apartament de două camere. Într-o încăpere, cea mare, se află un dulap cu două uși și un scaun. În cealaltă dorm toți. Bucătăria dispune de o masă și un reșou.

Bebe Gh. Macsim este (a devenit) un copil-problemă. Fetița de doi ani și jumătate este și ea tot un copil-problemă : vede cu un singur ochi. Problemele, cum este lesne de dedus, sînt ale părinților, soții Negrescu. Catinca Negrescu — acum casnică — și Petre Negrescu — fierar betonist categoria a II-a.

2. Într-una din diminețile lunii noiembrie 1981, la Școala generală 113 din București s-au prezentat Bebe Gh. Macsim și Catinca Negrescu mama. Mama ar fi spus : „Trebuie bătut, să știți. Altfel n-o să-l puteți stăpîni și fiți atentă, vă poate lovi și pe dumneavoastră". Bebe Gh. Macsim, relatează învățătoarea, asculta discuția ca și cum n-ar fi fost vorba despre el și, cuminte, o ținea pe mamă de mînă. Băiatul n-avea palton, venea uneori la școală cu picioarele goale în cizmele de cauciuc.

A urmat vacanța și apoi trimestrul al doilea. După prima absență, Bebe Gh. Macsim a dat următoarea explicație : Sora lui de doi ani și jumătate a căzut cu spatele pe reșoul încins și el a rămas acasă cu fratele de șase luni. Intrigată de acest accident bizar, învățătoarea întreprinde o investigație în urma căreia află că părinții lui Bebe beau seară de seară și ziua, mama închide copiii în casă în timp ce ea pleacă cine știe unde. Din locuința soților Negrescu se aud frecvent țipete, copiii sînt bătuți la ore incredibile, chinuiți, victimă fiind în primul rînd Bebe Gh. Macsim, băiatul cel mare, un copil singuratic, încăpățînat și agresiv. Copilul are pe corp urme de arsuri cu țigara, urme de bici. Informațiile culese în vecini sînt confirmate de Institutul medico-legal și certificate într-un act oficial. Forțe reunite ale miliției sectorului, Comisiei de ocrotire a minorului, comitetului de părinți și școlii lărgesc investigația. Soluția este consemnată în actul de înscriere a lui Bebe Gh. Macsim la Casa copilului nr. 7. Catinca Negrescu, mama, încalcă însă consimțămîntul dat inițial și prin Spitalul nr. 9 reușește să-l trimită pe Bebe Gh. Macsim la Lugoj, acolo unde mulți din cei internați nu sînt recuperabili.

TATĂL VITREG

1. *Dintr-o scrisoare :* „După un timp, a început să apară în clasă soțul mamei, Negrescu Petre, care se interesa de Bebe. Aparițiile lui se petreceau înaintea primei ore de curs, 7,30, cînd intra pe ușă clătinîndu-se, cu hainele murdare și mototolite, nebărbierit. Mirosul proaspăt de ceapă nu putea ascunde faptul că de curînd consumase alcool. La început, m-am prefăcut a nu observa starea lui și îi recomandam cum să aibă grijă de copil, dar el declanșa un val de injurii la adresa acestuia și mă îndemna și pe mine să-l bat, că și el face la fel, și era dispus să-mi arate și urmele ce i le lasă".

2. *Un vecin :* „Un om de nimic, pe cuvîntul meu. Seară de seară vine beat. Ce să-i spui : Măi, frate, au mai bea ? Problema e că-i un pericol pentru tot blocul. Inundă baia, bucătăria, la el nimic nu merge, toate curg... N-are un prieten. Și nu poți discuta nimic cu el. Tu zici, tu auzi. Păi, măi frate, dacă ești om întreg, ieși și tu la muncă patriotică, fii ca toți oamenii, drege ici-colea, el se închide în casă și ce-o face acolo numai el știe. Noi n-auzim decît țipete, bufnituri...

— E violent ?

— Da de unde. Îl suflă vîntul. Îl plîng de milă... Odată, să fi fost 11 noaptea, după ce l-am somat mereu să iasă și el la muncă în fața blocului, ce făcea ? Făcuse rost de o lopată și dădea pămîntul din fața ușii de la intrare. Am rîs și eu și nevastă-mea fiindcă afară ploua cu găleata. Un om sucit...".

3. *Inginer, trustul 3 :* „Pur și simplu nu-l înțeleg. L-am chemat de mai multe ori la mine să-i indic drumul drept. Așa și așa. Nimic. Omule, vino la lucru, șeful de echipa nu vrea să te mai țină, vino la program măcar, asta face impresie. e disciplină... Două zile venea normal, apoi iar întîrzia. Ba că a fost după lapte la copii, el mereu cumpără lapte la copii, ba că un copil e bolnav, ba că după altul a venit miliția, ba că are greutăți cu cel mic... Toți avem greutăți, omule, dar uite colegii dumitale nu întîrzie... Două zile și iarăși începea, ba că fetița a căzut cu spatele pe reșou, ba că a rămas cu cel mic fiindcă nevastă-sa umblă pe la doctori cu cel mare...

— Bea ?

— Nu l-am văzut beat niciodată. Vine tîrziu, dar nu e niciodata beat. Și nici nu e unul dintr-ăia care cînd vin caută un colț unde să se culce : ce-i dau, face. Se pune pe lucru și face. Dar fiindcă întîrzie nu poate cîștiga probabil mai mult de o mie de lei lunar. Am impresia că ascunde ceva în el, un chin ceva. Ca să-și bată joc de el, cîțiva lucrători i-au aruncat pantofii în foc și venea apoi în fiecare zi, vara, în cizme. Ce faci, omule, unde ți-a pantofii ? Cînd a fost însă să i se dea casă două luni a tot umblat pe la centrală... E... un tip cludat. Are ceva... Și chiar dacă bea, bea tot așa, fără rost".

4. *Un alt vecin :* „Cînd mă trezesc eu la șase, el vine cu sacoșele cu sticle de lapte. Am impresia că face o problemă din laptele ăsa. Pentru noi care avem program de șantier ,asta e viața noastră. Ne mai sculam și la patru ca să facem aprovizionarea. Uneori reușim în timp, alteori, nu. Cu el e ceva, dar pareă poți ști ce... Noi, mulți care sa avem patru copii cu probleme, nu prea sîntem...".

5. *Soția :* „La trei zile după ce l-am cunoscut, m-a condus acasa. Bebe era la geam și bunicul lui, tatăl meu, ca să zică și el ceva, i-a spus, uite-l pe tăticul tău nou ! și Bebe a început să strige ..Ești tăticul meu nou ?" Vă dați seama ce rușine mi-era : ne cunoscusem doar de trei zile ! L-am invitat în casă, ba nu, el a zis că vrea să-mi cunoască băieții și Bebe nu i-a mai dat drumul. I-am cuicat impreună și Bebe se trezea mereu și-l strîngea la piept. Știu eu, zicea, aștepți s-adorm și să pleci... M-a luat cu doi copii, om la 27 de ani. Fetița, primul nostru copil împreună, s-a născut însă cu o infirmitate, vede cu un singur ochi. Pe unde n-a alergat cu ea, la cîți doctori n-a fost ? Eu cu Bebe, el cu fetița. Apoi a venit și băiatul cel mic, am fost nevoită să renunț la serviciu...".

MAMA

...Încît tovarășa procuror a intervenit și a spus, nu, acest om (fostul meu soț adică) trebuie judecat și condamnat după faptele sale. A abandonat această femeie (pe mine adică) și pe copii și i-a lăsat fără nici un mijloc de existență, muritori de foame, poate nu știți cîte datorii are (și aveam într-adevăr, nu mai pridideam...) cum o să le plătească, priviți-o cum arată, femeie tînără, uitați-vă ce vlăguită e... bătută, hărțuită, a distrus-o sufletește, a adus-o în pragul disperării, pedeapsa să fie pe măsura faptei, dar el, seara, a venit la noi, Bebe îl iubea nebunește și el știa sau, știu eu ? — așa era firea lui, acum te lua la bătaie și pe urmă nu știa ce să-ți mai facă să te impace și Bebe, cum spuneam, era nebun după el, i-a sărit de gît și tata văzîndu-l cum plîng unul în brațele altuia s-a înduplecat și mi-a zis, fato, ți l-ai ales, spală-te pe cap cu el, e tatăl copiilor, du-te după el, retrage-ți plîngerea și îndură-ți ce ți-e scris, fato, cum știi, și am plecat după el în Moldova și el iar ne-a părăsit, munceam cu ziua, munceam cu noaptea, spălam, frecam, unde mă primea, datoriile creșteau și eu nu mai puteam de oboseală, frîntă eram, nu-mi mai simțeam mijlocul și în ziua cînd l-am auzit pe Bebe strigînd : A murit ! A murit ! mi s-au înmuiat picioarele, mușcam pămîntul în patru labe fiindcă eu la Gabi mă gîndeam și cine mi-o fi dat forță să mă reped pînă la Bebe care tocmai se pregătea să sară în groapa în care căzuse taică-său, l-am prins de cordonul șorțulețului, iar el urla și urla... Zile întregi n-a pus nimic în gură. Dacă tata nu mănîncă, făcea, nu mănînc nici eu. Bine, mamă, dar tata e mort, e acoperit cu pămînt, cum vrei să lasă de-acolo ?... A început să bată copiii pe stradă și cînd îl întreba vreunul de taică-său, cum se obișnuiește, o zbughea și plîngea și se tăvălea pe jos și cu copiii nu s-a mai jucat, eu plecam dimineața și mă întorceam noaptea, i-am dat pe amîndoi la ciresa săptămînală, dar după o săptămînă educatoarea mi-a zis că pe Bebe nu-l mai pot ține, plînge toată ziua și din cauza plînsului face febră, copilul trebuie dus la doctori și l-am dus, a luat și medicamente, dar de schimbat nu se schimba pînă mi-a spus cineva să mă duc la un doctor particular, ăștia sînt mai sinceri, adică îți spun în față ce are copilul, doar îi plătești pentru asta și l-am dus undeva pe la Obor, un medic bătrîn, adică în vîrstă, nu era chiar foarte bătrîn, mi-a spus că el, și nu numai el, nimeni n-are doctorii contra dorului de tată, ce era să fac ? Îl închideam în casă, dar el fugea pe fereastră, fac ce vreau eu, striga. Bine, mamă, dar nu te gîndești puțin și la mine și la fratele tău, noroc cu bărbatul ăsta de-al doilea, dar Bebe parcă era proscris și în clasa întîi fiindcă nu băgase la timp cărbuni în sobă, învățătoarea l-a pedepsit și el s-a opus, că de ce numai el să bage cărbuni în sobă, ceilalți copii nu se încălzesc, obraznic adică și profesoara l-a luat de urechi și atunci Bebe al meu a lovit-o cu piciorul în fluierul piciorului, tare pesemne, pentru că directoarea cînd a văzut ditamai vînătaia l-a chemat și l-a pus cu capul în jos și-i bătea la fund și peste spate cu o riglă de i-a lăsat copilului numai dire albastre, iar Bebe al meu iar a lovit încît a fost chemată miliția și el s-a ascuns în curtea fostei lui grădinițe, la școala de corecție cu el l strigau. Ba la școala de corecție să vă dați copiii voștri, nu băiatul meu, pe care numai eu știu cum l-am crescut și ce-a pătimit, eu o să vă reclam și le-aș fi reclamat dacă cineva nu m-ar fi sfătuit să-l duc din nou pe Bebe la un psihiatru, sigur că e nebun, făceau directoarea și învățătoarea, e nebun de-a binelea și doctorul după ce-a ascultat ce i-am povestit eu mi-a spus la fel că băiatul trebuie să fie bolnav și să-l internez, eram însărcinată, aveam să nasc un copil fără un ochi, căutam casă, bărbatu-meu avea necazuri la slujbă tot însoțindu-mă peste tot, Bebe, mamă, tu ești nebun, nu vezi ce spune lumea, de ce nu vrei tu să te îndrepți ? vrei să ne nenorocești pe toți, mamă, spune tu, Bebe, de ce nu-ți vezi tu de ale tale, dar el parcă era absent și așa am ajuns de l-am internat prima oară la Lugoj, sfătuită și de sora mea, și acum a doua oară, era să mi-l dea la o casă a copilului ; spuneam de prima oară. Un an a stat la Lugoj și apoi l-am dat la o altă școală în București, dar Bebe era „nebunul" și orice se întîmpla Bebe era de vină și la școala asta la fel am ajuns să aud, luați-l și luați-l ! Luați-l de aici și luați-l de aici ! Numai asta auzeam...

La ultima școală unde l-am dus n-auzeam decît vorbe bune încît taică-său ăsta nou înainte de a merge la serviciu dădea și pe la școală, numai că el nu se pricepea să povestească nimic din cîte îi spunea tovarășa, copii, zice, lasă-i că merge, adică mai zicea ceva învățătoarea dar nu e bine să bagi la cap, pînă-ntr-o zi cînd a venit și a zis că el la școală nu mai merge, că iar s-a stricat treaba...

2. *Dintr-o altă scrisoare :* „Îi dădusem o primă doză de medicamente, următoarea urmînd s-o ia la orele 23. I-am pus-o copilului în penar și i-am spus s-o ia la ora potrivită. A doua zi am fost în școală pentru a continua tratamentul cu antibiotice. Copilul era prezent și mi-a spus că mama l-a prins cînd vroia să înghită pastilele și le-a aruncat strigînd că ea vrea să-l vadă mort, iar „aia" îi strică socotelile. Dealtfel, explicația conform căreia arsurile de pe față se datorează uleiului de la cartofii prăjiți nu este adevărată, copilul mărturisindu-mi că mama lui l-a atras într-o cursă punîndu-l să dea foc într-un bidon unde în prealabil ea turnase benzină...".

BEBE GH. MACSIM

— De ce spui tu *de-aicișea* ?

— Fiindcă eu sînt din Moldova, de la țară, și n-am avut timp să învăț corect...

— Tăticul tău bun era din Moldova. Îl mai ții minte ?

— Tăticu' bun era rău, o bătea pe mama și n-aducea bani în casă.

— Dar tu l-ai iubit ?

— Nu l-am iubit pentru că o bătea pe mămica...

— Și mămica te bate pe tine și totuși o iubești, nu ?

— Mămica nu mă bate...

— Arsurile astea de unde le ai ?

— Tăticu cel nou fuma și eu am vrut să trec pe lîngă el și atunci m-am atins de țigara lui...

— N-ar fi lăsat urme.

— Eu așa mă ard mereu.

— Și pe față ?

— Și pe față.

— Eu știu că ești destul de îndemînatec.

— La trîntă...

— Pe cine trîntești tu ?

— Pe toți. Dacă unul e rău cu mine, îl pocnesc. Citeodată îmi vine să-l omor, dar nu-l omor fiindcă mă la la miliție.

— Tu n-ai nici un prieten ?

— Nu !

— Și cu cine te joci ?

— ?

— Cu cine te joci tu ?

— Nu mă joc.

— După școală ce faci ?

— Am grijă de cei mici.

— Tot bătîndu-i ?

— Cînd sînt răi, îi bat.

— Și sînt ?

— Gabi. Lumea mă urăște fiindcă el e rău și eu îl apăr...

— Deci îți la el ?

— Nu. Doar îl apăr și pe urmă îl bat.

— Măi, băiatule, e să credem despre tine că ești un bătăuș.

— Sînt.

— De aceea nu te-au iubit învățătorii tăi ?

— Pe o învățătoare am bătut-o.

— Și-acum îți pare rău, nu-i așa ?

— Nu.

— Tu ești un cavaler, cum să dai într-o femeie ?

— Am dat în tovarășa învățătoare fiindcă m-a bătut de față cu copiii care m-au pîrît că n-am băgat cărbuni în foc, dar numai eu băgam cărbuni în foc și nu mă ajuta nimeni și o dată ei mi-au lipit cizmele cu pernadez una de alta...

— S-au jucat.

— Eu nu mă joc cu el.

— Am auzit că taticul tău nou te bate.

— Nu mă bate.

— Și urmele de pe corpul tău ?

— ?

— Și urmele de pe corpul tău ?

— Uneori mă bate mama, cînd sînt rău.

— Tu ești rău ?

— Sînt foarte rău. Colegul meu de bancă, mai demult, era bătut și tovarășa învățătoare a zic că l-am bătut eu, dar nu-l bătusem eu. Abia după aceea l-am bătut...

— Îți dai tu seama, Bebe ? Daca scriu la ziar tot ce-mi spui, n-o să te mai primească la Casa copilului, tocmai acum cînd toți sînt de acord. E cea mai bună casă din țară. Ai noroc, bătrîne, de tine s-au ocupat toate institutiile legale și competente și toate au fost de aceeași părere : casa copilului...

— Nu mă duc la casa copilului.

— De ce ?

— Nu-mi dă voie mama.

— Fii fără grijă. Se aranjează...

— Nu-mi dă voie. Mama vrea să stau acasă.

— Și totuși ea te-a adus aici... Bebe, lasă scornelile astea cu care ai umplut tîrgul, băiatule, și hai să punem noi amîndoi țara la cale, cum e mai bine pentru tine, ce putem face. Sîntem singuri. Am un băiat de vîrsta ta și știu că putem discuta serios, cînd vrem. Ia spune, ce s-a întîmplat ? Ce necazuri ai ?

— ?

— Începutul e bun, dragul meu. Mergem mai departe. Crezi că n-o să te acomodezi printre ceilalți copii ? Acolo ai tot ce-ți dorești. Mama vine simbăta și te ia acasă...

— ?

— Nu crezi ?

— ?

— Bebe, la uită-te la mine. Nu crezi ?

— ?

— Doamne, cum te-ai schimbat la față. Bebe, ești un om matur. Extraordinar cum te-ai putut transforma într-o clipă ! Acum cred că putem discuta în sfîrșit ca doi oameni mari. Ce-i cu tine, băiatule ?

— ?

— Dragul meu, s-a întîmplat ceva ?

— ?

— Bebe, trebuie să aflu ce-i cu tine. Spune ! S-a întîmplat ceva rău ?

— ?

— Ai încredere în mine ?

— ?

— Vrei să plec ?

— ?

— Nu poți vorbi acum. Nu e nimic grav. Ne întîlnim mai tîrziu. Sau deloc. Cum vrei. Cum vrei tu, Bebe ?

— ?

— Dragul meu, ce se întîmplă cu tine ? Plîngi ? Ia uită-te la el ! Ți-aș da o oglindă, Bebe, să afli cît ești de frumos și de pur, tu, bătăușul, tu, răul, de cînd sînt n-am văzut un copil plîngînd atît de liniștit, atît de curat... Hai, spune, ce-i cu tine ?

— ?

— Măi, băiatule ! Ce greutate suportă inima asta mică a ta ? Cum poți plînge atît de liniștit, cum de faci ce faci, cînd poți plînge astfel ?

— ?

— Măi, tu înnebunești omul ! Uite cum facem : rămînem așa, tu plîngînd și eu fierbînd, și după ce te liniștești mergem la masă. Pe urmă dacă mai ai chef, numai dacă mai ai chef, te aștept la tovarășul director în birou.

. . . . . .

— Ți-a trecut ?... Cum a fost masa ?

— ?

— La ce te uiți ? La iepurașul ăla ?

— E ursulet.

— Ai jucării acasă ?

— Nu.

— Te-ai juca cu ursulețul ?

— Cu toate.

— Ia-le !

— Pot să iau și mașinuțele ?

— Pe toate... Toate... Așa. Te joci și-mi ajui ce-a fost cu tine.

— Mi-a fost dor de mama !

— ?!?

— Ce-o să spună tovarășul director ?

— De jucării ? E cel mai de treabă director și unul dintre cei mai minunați doctori din cîți știu eu.

— Copiii ziceau c-o să mă luați la film și să-i luăm și pe ei.

— Spuneai că nu-ți plac copiii ?

— Cei care sînt răi.

— Și oamenii mari ?

— Odată mă jucam lîngă o mașină. A venit unul și m-a luat la bătaie fiindcă i-am zgîriat mașina. Mașina era zgîriată dar nu i-o zgîriasem eu.

— Știam că ai vecini buni ?

— Ei cred că fur și se feresc de mine...

— Tu te poți juca oricît așa ? Nu te plictisești ?

— Dacă trebuie le pun la loc...

— Nu despre asta e vorba. S-ar putea să atipesc, n-am prea dormit în tren...

— Nene ! Plec...

— Gata ?

— S-au trezit copiii și vreau s-o rog ceva pe tovarășa educatoare.

— Ce anume ?

— Aș vrea să stau întins în pat și să citesc o carte...

Atipisem, totuși... Și el... Iată un drept la care nu m-am gîndit niciodată ca la un drept : să stai întins în pat și să citești o carte. Iartă-mă, dragul meu. Frumos ar fi fost să mergem amîndoi la film, așa cum m-ai rugat, tu și colegii tăi inadaptabili, un film educativ cu copii în suferință și un reporter care vine să-i salveze și-i ia cu el la film — între ei legîndu-se o prietenie care va dura și le va influența viața lor ulterioară... Dar eu n-am dormit aproape deloc două nopți și diseară din nou pe tren și nici nu știu dacă voi găsi loc pe scaun. Sîntem, vezi bine, foarte ocupați. Foarte ocupați, bătrîne, și foarte obosiți.

NICOLAE CRISTACHE

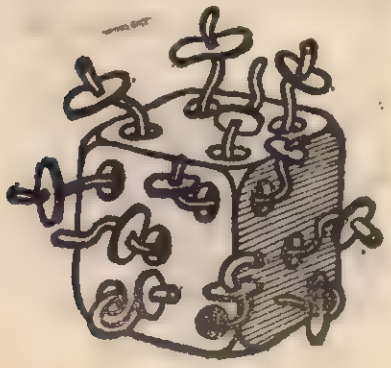

Premiul „Oscar Mondiale del Turismo" la București!

Comolexul hotelier „Athenée Palace" din București l s-a decernat, la 29 martie, Prèmiul „Oscar Mondiale del Turismo", conferit de Centrul italian pentru cooperare economică (C.I.P.E.M.) pentru „impulsul dat dezvoltării turismului național și internațional". Festivitatea s-a desfășurat la Roma, în saloanele hotelului „Parco dei Principi", iar decizia juriului de experți a avut în vedere, din cîte am înțeles, o îndelungată activitate promoțională susținută nu doar în capitala Italiei, ci și la Napoli, Bologna, Terni și Caserta, ba încă mai departe, la Londra, Viena, München, Paris, Tel Aviv etc. Inființat în 1914, „Athenée Palace" a devenit — „Oscar Mondiale" e încă o dovadă — o firmă cunoscută și apreciată în lume, contribuind la deplina afirmare peste hotare a ospitalității gastronomiei și folclorului românesc, făcînd astfel o bună propagandă țării.

Cu riscul unei paranteze, să notăm că, și la București, „casa" din strada Episcopiei 1—3 și-a oferit înaltele servicii unor personalități de seamă din diverse domenii. Leopold Sedar Senghor și Ives Montand, Kurt Waldheim și Couve de Mourville, Constantin Karamanlis și Peter Gilmore, Andrei Lukanov și Robert McNamara, Husni Mubarak și Jean Paul Belmondo, Christian Barnard și Mario Soares, George Emil Palade și David Rockefeller, Gaston Thorn și Bjorn Borg ș.a. au locuit sau au luat masa în „Athenée Palace" și au adus, în cartea de onoare, elogii dintre cele mai alese modului ospitalier, atent, în care au fost tratați.

Recenta distincție a fost înmînată directorului Complexului, Iulian Vintilă, promotor energic al tradiției românești, membru al Asociației profesioniste „Prietenii vinului" din Austria, al Signorei delle terre di Roma e del Lazio, al lui National Geographic Society din Statele Unite. L-am întîlnit, mai deunăzi, găsindu-l, firește, bucuros de trofeul primit. Îl consider cu modestie, adresat unui colectiv mai larg, alcătuit, între alții, din maeștrii în arta culinară Constantin Tutilă, Viorel Paraschiv, Florea Dușcă și Ioan Constantin, ca și din șefii de orchestră Titi Niculescu, Tudor Pană, Armand Sachelarie și Horia Roocea, care n-a făcut altceva, după vorbele sale, decît să păstreze tradiția, refuzînd orice împrumut. Spre deosebire de alții, ne-a mărturisit, noi am continuat să privim masa ca pe un eveniment important din viața omului, iar bucătăria și folclorul românesc și-au cîștigat, în scurt timp, adepți pretutindeni. Acțiunile promoționale au întărit prestigiul țării și, totodată, s-au dovedit eficiente din punct de vedere economic. Nu vom renunța la ele, iar deschiderea în străinătate a cîtorva restaurante cu specific românesc, aflată în perspectivă, va da, socotim, un nou impuls arestei activități.

Felicitînd colectivul de la „Athenée Palace" pentru premiul dobîndit, cu atît mai prețios cu cît recunoaște o contribuție de excepție în condițiile unei serioase concurențe internaționale, nu ne rămîne decît să-i urăm spor la muncă și, firește, cît mai multe trofee.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Muncă și răsplată

Însemn astăzi aici numele unui om modest al unui om al datoriei de muncă fără preget și de conștiință profesională rară, — numele lui **Iulian Vintilă**, directorul ansamblului comercial „Athénée Palace" (hotel, restaurant, braserie, cofetărie, bar de zi și de noapte) și care devenind complex, înglobează și responsabilitățile de exemplară funcționare a hotelului „Bulevard" și a restaurantului „Pescăruș". Nu e un lucru simplu — vă asigur —, și nici ușor de realizat.

Îl știu pe Iulian Vintilă din adolescența lui, urcînd toate treptele aceștei îndeletniciri cu sîrguință și talent, cu un desăvîrșit tact și cu neobosită îndîrjire, în hățișurile și în obstacolele fiecărei zile — egal cu sine însuși în vremi de abundență, ca și în acelea confruntate de sporadice crize — cunoscîndu-și meseria în toată anatomia și majora ei utilitate și străduindu-se s-o păstreze la altitudinea pe care i-o porunceau tradiția și vadul, ca să ilustreze strălucit adagiul **„om potrivit la loc potrivit"**. Vreau de asemeni, să mai notez că în afară de dragostea fanatică pe care o are pentru profesiunea sa — fără de care nu se poate împlini nimic temeinic în nici un domeniu — Iulian Vintilă cu experiența cumulată sau cu darul înnăscut cu care va fi fost hărăzit, descoperă vocația și însușirile, alcătuindu-și un colectiv — de la cei mai mărunți pînă la cei mai însemnați — care-l ajută cu abnegație în toate năzuințele și gîndurile lui. Și iată cum, punînd inimă și pasiune, cuget curat și onestitate în munca ta, vine și răsplata.

Zilele trecute Iulian Vintilă s-a întors de la Roma, unde în cadrul unei reuniuni sărbătorești i s-au decernat Complexului „Athénée Palace" însemnele **Premiului Oscar**, pentru impulsurile date și contribuțiile aduse dezvoltării turismului național și internațional. E o cinstire cu totul deosebită și, mărturisesc, și-o mîndrie, pe care am ținut să le consemnez și adaug pentru cei ce nu sînt în măsură să știe, că **Oscarul** nu se acordă oricum și oricui, pe protecții, pe complezențe sau pe abile jocuri și interese de culise, ci exclusiv pe merite unanim recunoscute, încununînd întotdeauna o realitate palpabilă, o trudă constantă și, în final, o reușită a tuturor strădaniilor tale.

Iulian Vintilă avea dreptul la această satisfacție morală. Și îi fac urarea încheind puținele mele cuvinte, să se perpetueze cît mai mult acolo unde-și desfășoară lucrul său iar cînd va veni inevitabila scadență a retragerii de vîrstă, care — vai ! — nu cruță și nu iartă pe nimeni, să-și aleagă urmașul cu intuiția care l-a călăuzit toată viața și să treacă prestigiosul fanion de la „Athénée Palace" în mîinile celui mai bun și mai dotat dintre învățăcei — fiindcă Iulian Vintilă e o școală și o pildă ratificate azi pe plan mondial — ca să avem certitudinea că va continua rîvnele învățătorului, cu aceeași capacitate de dăruire și de probitate, în același spirit și stil și cu aceleași înfăptuiri.

L. KALUSTIAN ■

Ghici, cine era cărăușul spărgătorilor?

De la Miliția municipiului Craiova ne-a parvenit o știre, ce păstrează nealterată și transmite mai departe senzația de uimire și indignare simțită de cei care au descoperit și cercetat un caz ieșit din comun. Ceea ce doreau să afle ofițerii care au prins și cercetat grupul de spărgători compus din **Ion Botea** — recidivist —, **Nicolae Stancu** și **Alexandru Dina** — autori ai unui număr de 14 spargeri de magazine de pe raza județelor Dolj și Mehedinți, depășea așteptările. Se puneau, în mod logic și în interesul cercetărilor, întrebările: cu ce s-au deplasat infractorii în localitățile în care au comis spargerile, uneori în județul limitrof și unde se află o parte din bunurile furate și negăsite la autorii spargerilor? Răspunsul a părut, inițial, fie derutant, fie calomnios: „Ne-a transportat, cu autoturismul personal, **Corneliu Potîrcă, maistrul de la Trustul de construcții Dolj, Șantierul 6 Craiova. O parte din bunurile furate se află la el**" — au afirmat infractorii. Cui să-i vină a crede că un om cu o asemenea poziție socială, învestit cu răspundere, privit cu respect de atîția constructori și beneficiari ai activității ce se desfășoară pe șantier — s-ar putea pronta la o astfel de josnicie? Ofițerii de miliție care se ocupau de „caz" au încercat să explice învinuiților că nu-și usurează situația aruncînd vorbe grele asupra altei persoane, ba, dimpotrivă. „Verificați și vă veți convinge", au susținut aceștia. Și, spre stupoarea celor care au verificat, la domiciliul maistrului Potîrcă s-au găsit nu numai bunuri provenite din furturi — între care îmbrăcăminte, încălțăminte, trei butoi de aragaz etc. — primite de la cei trei spărgători pentru cărăușie — dus-întors — la locul faptei și domiciliul acestora, ci și materiale de construcție în valoare de peste 12 000 lei sustrase de acesta de la locul de muncă. Cercetările aveau să stabilească faptul că cei trei spărgători — în cîteva cazuri Botea acționînd singur, în cele mai multe în grup și nu de puține ori fiind transportați cu autoturismul de Corneliu Potîrcă — au săvîrșit 14 furturi din magazine, producînd un prejudiciu avutului obștesc în valoare de cca. 140 000 lei, prejudiciu recuperat în întregime atît prin descoperirea unora dintre bunurile respective cît și prin aplicarea sechestrului asigurator.

MIHAI GROZAVU ■

Cușca Șuflerului

Cuibul copilăriei mele

Glorios teatru Național craiovean ! Am făcut ochi în umbra lui. Copil descreierat, încărcat de toane și deopotrivă înfricoșat de severitatea gravului părinte, rebegeam pe la porțile lui cînd iarna nu-și încăpea în șapte cojoace... Ningea pe mine ca în Islanda. Bătea vîntul, venit de la Pol, neîndupleçat și hain. În atitudinea mea nici o mărturie de cuminție. Mă căram deacasă luîndu-mi complice întunericul. Nu da ziua în biruință școlară și eu mă recompensam, să-l revăd pe Hamlet, cu care începusem, de care-mi simțeam legată soarta. Admonestările, chelfănelile, ca să nu zic bătăile sadea, au mers mînă-n mînă cu aforismele îndoliatului prinț, din care nu înțelegeam mare lucru. Decît că voia să se răzbune... Aș zice că această piesă unică și acest actor nemaipomenit, Al. Demetrescu-Dan, pentru care n-am măiestrite cuvinte să-i slăvesc, aveau să-mi determine destinul. De puști, legătura cu viitorul. Corifeul, înfășurat în umbra de fum a cîtorvalui, Theodorini, continua pe Anestin, care se dusese ca și Millo — „ca un cîntec bătrînesc" — în maiul înflorit al lui 1919... Pe-atunci, era o mîndrie pentru orice actor român să apuce să înceapă în acest templu. Toți cei mari trecuseră pe-aici. Sufletul oltenesc le deschisese aripile. Spre soare răsare... Era o nobilă tradiție, de superbă catedrală, în care se oficia cu gîndul la eroismul începuturilor...

Clădirea teatrului, proporționată și armonioasă, era situată lîngă Prefectură, între Banca Comerțului și cinematograful Lux, unde făcea ravagii, în „Casa misterelor", cel mai mare artist de cinema al timpului, Ivan Mosjukin. (Unul din roluri era deținut de Charles Vanel, actualul nonagenar al cinematografiei franceze.) Centrul fațadei — intrarea principală — îl străjuiau două colonade, care încadrau un balcon și în înaltul lui susțineau emblema : TEATRU NAȚIONAL. Suspendat de balcon, deasupra trotuarului, un masiv lampadar. Se aprindea odată cu stelele și, la sfîrșitul reprezentației, lumina-i difuză ștergea paloarea pe fețele spectatorilor, ca ieșiți de la masă. Iarna, îl clătina crivățul — erau serile cînd rămîneam afară și nu reușeam să mă strecor la galerie —, îl orbeau fulgii, căzuți în devălmășie...

Sala era mică, intimă — budoar de curtezană. Avea benoare, loji. Suna ca o vioară și-n caldul intimității ei poveștile visate **acolo sus** de copilăria mea căpătau un inexplicabil relief înfricoșător, care, odată spectacolul sfîrșit, se transformau în fericire. Scena era destul de corespunzătoare și montările pe care mi le amintesc nu mi le-au șters din minte nici chiar cele ale teatrelor străinătății, prin care mi-a fost dat să trec. Un teatru după toate regulile. Cortină splendidă, degajamente la scenă, magazie de decoruri ce dădea spre grădina palatului de case Dinu Mihail, actualul muzeu de artă. Intrarea la galerie se făcea ca și la vechiul glorios Național, care a fost șterșit de bombele naziste, printr-o parte și din locurile pitacului mărunt nu puteai cobori în parter. Rămîneai suspendat între cer și pămînt, iluzie-realitate, splendorile poeziei dramatice cotrobăind în tine ca primii ghiocei pămîntul reavăn, să scape la lumină... Mai știi, poate, steaua polară îți lumina destinul...

Lateral, în dreapta, făcea un tot cu edificiul grădinița prin care se ajungea la scenă. Cîțiva plopi înalți își tremurau în vînt frunzișul — știau pe de rost atîtea replici celebre... Pe bănci, sub măreția sunătoare a acestor logofeți din codrii Moldovei, își pufăiau țigara și viața corifeii, în taclale interminabile, dispute bătăioase, înainte de repetiții. Mă uitam din stradă... Lipit de grilaj și mut de emoție, i-am descoperit „în civil". Vrăjit, ametit, fără să știu să le pipăi mesianismul. Și pe Mihalache Ionescu, cuprinzător **Harpagon** ; și pe Coco Demetrescu, savuros **Dandin** ; și pe tulburătorul Olăreanu în **Ion Nebunul** ; și pe Al. Demetrescu-Dan, gigant, magnific în **Hamlet**...

Creșteam cu arta lor, și din clasă în clasă, țiriș-grăpiș...

O după-amiază de august din acel îndepărtat trecut. Un cer limpede, fără nici o scamă de nor. Craiova răstignită pe lumină și huzur. De cîteva zile, profesorul meu de geografie, scriitorul Ion Dongorozi, își dăduse demisia de la conducerea teatrului, unde împlinise o splendidă slagiune. Nu-l vedeam pe cel venit, Ștefan Botoiu, să-și continuie competența. În drum spre centru, cu ochii plini de lumină, îmi număram lipsa de bani, să-mi pot procura de la librăria Zanft o carte a lui Maxim Gorki, care tocmai apăruse. Cînd, pe la Corpul de Armată, alarma strigătelor mă trezește din reverie : „Arde teatrul !... Arde teatrul !..."

Am luat-o la fugă într-acolo. Lumea, masată, privea neputincioasă cum focul mistuie clădirea. Un amărît de incipient voind să frigă un biet ciortan, într-o cabină de scînduri dosită în podul scenei, răsturnase primusul peste un balot de hîrtie. Vîlvătăile prindeau aripi și, pînă la sosirea pompierilor, rudimentar organizați, protestul logofeților Moldovei, plopii, se dovedea în vînt... Cleștarul cerului absorbea, senin, limbile flăcărilor ce purtau tremurat în înalt scrumul trecutului legendar, de care eram atîta de robit. Atunci, descreierat, aventurier din născare — eram în ultima clasă a liceului — profitînd de scara pompierilor proptită în fațadă, am năvălit pe ea și, prin focul care-și creștea intensitatea beneficiind de vechimea așezămîntului, am aruncat în stradă, din balcon, tot ce mai putea fi salvat. Întreaga bibliotecă (piese, manuscrise, texte), tablouri, vestigii împregnate de trecut și de colbul uitării... Pîrîiau grinzile destrămîndu-se peste mine ; mă înecа fumul ; îmi pîrjolea focul mîinile și fața ; mă împroșcau jeturile pompierilor, ce se chinuiau să mai facă ceva ; în timp ce eu, ud pînă la piele, căutam să-mi dau slabul oboi pentru tot ce însemnase pierdutul cuib al copilăriei mele.

Cînd s-a potolit pîrjolul și m-am împleticit în drumul meu, nu mai rămăsese din templul Theodorinilor decît niște jalnice ziduri calcinate, peste care înserarea calmă așteptă să apară Steaua-ciobanului, să bată gongul și să se înalțe cortina...

GABY MICHAILESCU ■

Cronica șoselei

O întîmplare pe drumul de centură

Nu știu cum se făcea, că pe măsură ce Paulică învăța tot mai rău și colecția lui de note sub 5 se mărea văzînd cu ochii, absențele de la cursuri se înmulțeau, iar în palmaresul de năzdrăvănii se înscriau noi episoade, de natură să îngrijoreze serios conducerea liceului, părinții săi și în special tatăl, erau tot mai puțin preocupați de situația școlară și de comportamentul fiului. Nu e din păcate nici primul, nici ultimul caz, cînd unii părinți adoptă astfel de atitudini. Paradoxal, în cazul ce-l înfățișez cititorilor, e altceva : onorabilitatea și seriozitatea părinților, acestor doi oameni cu părul alb, și o considerabilă experiență de viață.

„Cu cuțitul la os", conducerea școlii dă alarma părinților : „Vă rugăm insistent, veniți la școală să discutăm situația fiului dv. și să stabilim ce-i de făcut". Apelurile repetate rămîn însă fără răspuns. Tatăl, în schimb, se face că nu vede cînd băiatul șterpelește cheile mașinii și face turul marelui oraș (conducînd fără permis) în timpul orelor de curs, bă mai mult, luînd pe postul de pasageri admiratori și alți elevi care trag și ei chiulul, cot la cot cu Paulică. Cînd se văd, seara, tînărul pilot clandestin, se laudă cu succesele obținute în timpul zilei. „Să vezi, babacule, ce viraje fac. Exact precum cascadorii. Cu depășirile n-am treabă. Deunăzi i-am depășit pe unul cu lămîia pe geam. Am trecut pe lîngă ei la cîțiva centimetri. S-a speriat și a intrat apoi pe acostament să-și revină. Cred că-l apucase inima". Fiindcă feciorul învață la un liceu cu profil auto, s-ar lăsa să se înțeleagă că elevul făcea acrobație pe mașinile grele ale școlii. Tatăl zîmbește însă satisfăcut pe sub mustață, el știe care e mașina maltratată, dar nu zice nimic. Doar prietenilor le povestește cînd se întîlnesc la o bere. „Mă, frații, am colindat pe «Tîruri» toate drumurile Europei, ba și pe ale Asiei și Africii; am la volan cîteva bune milioane de kilometri, cu mașina mică mă joc, știți foarte bine, dar pe fiu-meu, mă, nu-l întrec deși n-are încă permis. Vreau să fac din el un as al volanului, chiar dacă mai neglijează ei cu școala !" „Fii atent, Costică, că minjii ăștia au toți impresia că-s cei mai grozavi șoferi și oricînd pot să facă vreo prostie". „Cu al meu e altceva, Florințe, ăsta are șoferia în sînge, e plin de talent și foarte sigur pe volan". Colegul tace și dă din umeri gîndind : „Dacă mai spun ceva are impresia că-s invidios că băiatul meu nu face încă pregătire pentru «B»". După două săptămîni de la această discuție, tatăl îmbătrînit cu 10 ani, în haine cernite, își primește prietenii, care, cu cuvinte simple, pornite din suflet, încearcă să-l mîngîie și să-l încurajeze după pierderea suferită. Neadresîndu-se cuiva anume, privind spre geam, în gol, repetă aceleași cuvinte cu o voce care abia se aude : „Eu l-am omorît pe Paulică, eu și nimeni altul". Băiatul a încercat să repete figura cu încopătorul. Subtilizase dublura cheilor, căci pe cele originale le luase în ziua aceea taică-său, s-a urcat în Dacia și a pornit-o spre școală. În fața liceului îl așteptau cei trei colegi, cărora le promisese o cursă pe șoseaua de centură. Doi dintre băieți nu cunoșteau performanțele lui Paulică. Erau curioși să-l vadă ce poate. Paul se descurcă bine prin aglomerație, respectă stopurile, trecerile de pietoni. „Trebuie mă, să circul în oraș, ca pe ouă. Dacă dau ocazia să fiu oprit și întrebat de acte, m-am ras. Fiți și voi cît mai serioși, încetați cu bancurile și cu hlizeala". Băieții ajung în sfîrșit pe șoseaua de centură. „Aici pot să mă desfășor în voie" — zicea Paul. „Din spatele nostru a țîșnit unul cu o Dacie galbenă. Cred că mergea cu peste sută. Ce, mașina mea nu știe ce-i 130 pe oră ? Paul a demarat puternic după mașina galbenă. Era greu să-l ajungă. Totuși s-a apropiat mult de ea. Cînd mai avea circa 100 de metri pînă la mașină, i-a apărut în față o denivelare. Paul a încercat s-o ocolească. Apoi nu știu ce s-a mai întîmplat. M-am trezit pe iarbă. Eram toți trei doar zgîriați. Mare noroc am avut. Am fugit repede spre mașina răsturnată lîngă linia ferată. L-am scos pe Paulică de la volan. Era însă mort". Este relatarea lui Mircea, băiatul care ocupa locul din dreapta șoferului și care a văzut cel mai bine filmul accidentului.

Completăm noi secvența care n-a putut-o sesiza Mircea. Pilotului nu i-a reușit încercarea de a ocoli groapa. A pierdut controlul mașinii, ajungînd cu ea pe cîmp, trecînd apoi peste hîrtoape, mușuroaie, șanțuri, i-a proiectat pe pasageri din mașină, iar apoi nimerind în niște traverse, autoturismul a făcut un fel de triplu salt, ajungînd cu roțile în sus. Urmarea o cunoașteți.

VICTOR BEDA ■

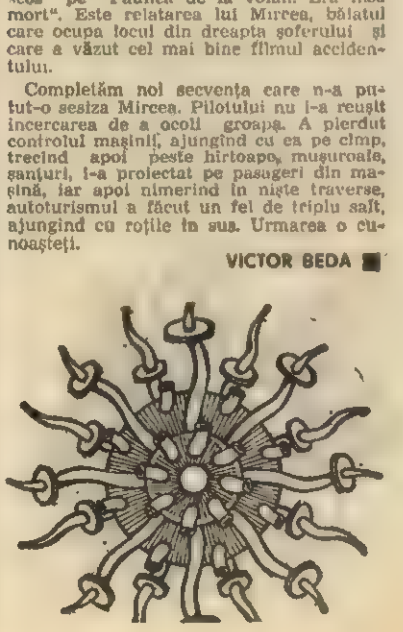

CINCI PENTRU CAMPIONAT

Ne-am propus, pentru azi, să ne ocupăm de fruntea clasamentului, mai exact de cele 5 echipe antrenate în lupta pentru obținerea titlului și, în această idee, vom da imediat cuvîntul antrenorilor lor. Pînă atunci să reamintim situația în „clasamentul adevărului", calculat pe baza diferenței dintre punctele pierdute acasă și cele cîștigate în deplasare, cel mai în măsură să exprime, cu fidelitate, posibilitățile uneia sau alteia dintre candidate de a cuceri titlul.

După 25 de etape, „clasamentul adevărului" arată astfel, în paranteză fiind trecut locul ocupat în clasamentul general, iar pe coloana din dreapta situația golaverajului :

1. Dinamo	(1)	+10	+23
2. Corvinul	(3)	+ 8	+25
3. Universitatea	(2)	+ 7	+34
4. F.C. Olt	(4)	+ 6	+12
5. Steaua	(5)	+ 5	+ 8

Înainte de a da cuvîntul tehnicienilor, să notăm că, exceptînd „schimbul de locuri" dintre Corvinul și Universitatea, „clasamentul adevărului" e, în partea lui superioară, asemănător cu ierarhia la zi.

VALENTIN STĂNESCU

„Dacă trecem de meciul cu Steaua"

— Tovarășe Stănescu, să nu mai lungim vorba, cine va ieși campioană ?

— N-am decît un răspuns. Dinamo ! Sigur, ne așteaptă partide grele, dar ele trebuie, nu-i așa, cîștigate. Dacă trecem de meciul cu Steaua, adică dacă nu pierdem, cred că nu ne mai ajunge nimeni.

— Dacă nu pierdeți ? !

— Da, în condițiile în care, cel puțin teoretic, programul ne avantajează, și un meci nul ne-ar fi suficient.

— Să înțelegem că vă temeți de Steaua ?

— E, ca să nu vă jignesc, un fel de a întreba ?! Nu ne temem, dar ținem cont de faptul că, în retur, Steaua a scos cîteva rezultate extraordinare. Și ea, și Corvinul. Nu știu chiar bine ce-au jucat, nici ce-au dres, dar rezultatele sînt și ele pledează pentru un puternic reviriment.

— Dar F.C. Olt ?

— La fel. Cu noi, nu că ne-a bătut cu 3—0, nu că băieții mei au evoluat sub orice critică, dar au jucat bine. Oltul e o echipă care știe exact ce vrea. Halagian e, zău așa, omul dracului.

— A reintrat Dudu Georgescu, dar alți cîțiva dinamoviști sînt încă în curs de refacere. Cînd veți putea conta pe ei ?

— Atît Dragnea cît și Vlad și Moldovan sînt pe punctul de a relua antrenamentele. În mod normal, vor juca după întreruperea de campionat din luna mai.

— Alteeva, tovarășe Stănescu ?

— Sănătate. Vreau să tau campionatul și, liniștit, să ies la pensie. Deși, ca să fiu sincer, încă nu m-am decis sută la sută.

MIRCEA LUCESCU

„Credem în șansa noastră"

— Tovarășe Lucescu...

— Bănuiesc ce întrebare urmează, cine va cîștiga campionatul, nu ?

— Exact. Cine ?

— Nu știu. S-ar părea că Dinamo are culoarul cel mai favorabil, dar nici asta nu spune tot. Iată, Steaua vine puternic din urmă, iar Oltul rămîne, și ea, o echipă redutabilă. Să mai vedem.

— Nimic despre Corvinul ?

— El, dacă nu pierdeam la Jiul și nu ne egala Bacaul, de fiecare dată în ultimul minut, vorbeam altfel ? ! Oricum, credem în șansa noastră și, ca să zic așa, ne-o jucăm pînă la capăt. Dacă ieșim cu fața curată sîmbătă, mergem la F.C. Olt, parcă încep să sper că se poate mai mult decît un loc pe podium.

— Adică ?

— Corvinul e o echipă tînără, dotată și ambițioasă. Ea mai are, firește, de învățat, dar socotesc că una peste alta își justifică un eventual loc în cupele europene. Acesta e obiectivul nostru și considerăm că ne stă în putință să-l îndeplinim. De va fi mai mult, cu atît mai bine.

ION OBLEMENCO

„N-am renunțat la titlu"

— Nu prea aveți chef de vorbă, da ?

— E de mirare ? Meciul cu Steaua m-a îmbătrînit cu 10 ani. Băieții traversează o perioadă mai grea, dar n-am renunțat la titlu. Se simte, la Craiova, o oarecare uzură psihică, firească aș zice, socotind că de 3 ani, fiecare partidă e mai importantă ca aceea care a trecut. Au mai cedat și nervii, concentrarea în joc a scăzut, dar sper ca pînă la urmă valoarea să-și spună cuvîntul. Echipa, sînt sigur, își va reveni.

— Să nu fie prea tîrziu.

— Și asta e posibil. Mai rău e că aceia care, altădată, aplaudau de li se înroșeau palmele, acum caută noduri în papură ?! Toți dau sfaturi, dar de ajutat, concret, nu prea ajută nimeni.

— Care e atmosfera în echipă ?

— Bună, nimic de zis. Numai că unii, Ștefănescu întîi și întîi, joacă mult sub așteptări. Cămătaru mai mult a stat, iar Crișan...

— Ce-i cu el ?

— N-a mai venit la pregătiri și, din cîte am înțeles, vrea să plece. Am încercat cu el în fel și chip, nimic ! I-am dat un termen de 4 zile și tot nu s-a prezentat. Atunci am hotărît să-l suspendăm pe 2 ani. N-a procedat corect, dar eu, o spun deschis, îl regret. Am fost mulțumit de el, și ca jucător, și ca om.

— Balaci ?

— Vrea multe în teren și face puține. A mai obosit și el.

— Pe cine vedeți campion ?

— Noi, repet, n-am renunțat, deși ne așteaptă deplasări extrem de dificile, vom juca și la Scornicești, și la București cu Dinamo, și la Hunedoara. Dinamo rămîne principala candidată, iar Corvinul e pe aproape. Dacă bate sîmbătă, Steaua poate emite, și ea, pretenții. Oricum, va fi un final foarte încins.

FLORIN HALAGIAN

„Parcă tot Dinamo e mai aproape"

— Dinamo deci, tovarășe Halagian ?

— Da, parcă tot Dinamo e mai aproape de titlu. Asta pentru că o are pe Craiova acasă și pentru că, în general, o avantajează programul. Nu-s de ignorat însă nici șansele Craiovei. Campioana se află, evident, în criză, dar poate renaște oricînd. Steaua mi se pare că s-a trezit cam tîrziu.

— Dar Corvinul ?

— Îi mai trebuie timp.

— Dar F.C. Olt ?

— Ne-am propus un loc în primele 4 și vom lupta din răsputeri pentru el. Pentru noi, etapele care urmează sînt decisive, îi avem ca oaspeți și pe hunedoreni, și pe craioveni. Dacă luăm maximum de puncte, vom rămîne, cred, în primii 4, ceea ce ne-ar putea aduce un loc în Cupa U.E.F.A.

— Ce ziceți de ascensiunea Stelei ?

— În numele fotbalului românesc, mă bucură revenirea ei. Dar nu pot uita că, de fapt, Oltul i-a pus pe steliști pe picioare, pierzînd meciul direct în minutul 90. Fără punctul acela poate că Steaua s-ar fi dezumflat și ar fi jucat altfel la Craiova. Numai că, vedeți, fotbalul are și el polițele lui, la rîndul ei, Steaua a ratat victoria, la Craiova, tot în ultimul minut ? !

— Din echipa pe care o alineiați în ultimele etape lipsește, dacă nu greșim, Iovănescu. E accidentat ?

— Mai rău, am renunțat la el. Nu era, ca să nu zic altfel, om de echipă.

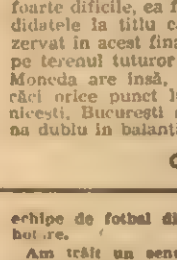

CONSTANTIN CERNĂIANU

„E greu dar nu e imposibil"

— Cum explicați această teribilă ascensiune a Stelei ?

— Am muncit, în iarnă, zdravăn, iar jucătorii au fost foarte receptivi. Deși tineri, Mureșan, Ralea, Minea, Balint, Mateiu, ceilalți, n-au decît 20—21 de ani, s-au încadrat perfect și n-am făcut altceva decît, echilibrînd echipa pe posturi, să le insuflu încredere în posibilitățile lor. Cei mai mulțumit sînt de Mureșan, cel mai dezamăgit de Adrian Ionescu, cam leneș și cam superficial. Atmosfera, excelentă din toate punctele de vedere, a contribuit, și ea, la renașterea Stelei, iar programul de lucru pe care l-am impus, de dimineață pînă seara la teren, dă, iată, cele dinții roade. Dintr-o echipă care se mulțumea să facă marcaj, propunîndu-și să nu piardă, Steaua a ieșit la atac și, oriunde joacă, marchează goluri, are curaj.

— Va gîndiți cumva și la titlu ?

— După Craiova, da. E, firește, greu, dar nu imposibil. Dacă batem Dinamo, intrăm în calcule.

— Pînă sîmbătă n-ați îndrăznit să vă gîndiți la campionat ?

— Pe ce temei ?! Cînd am venit în Ghencea, eu și Ion Alexandrescu, Steaua n-avea decît 13 puncte, iar Craiova și Dinamo cîte 25 ?!

— Să nu uităm, ce-i cu Iordănescu ?

— Acuză o întindere și reintrarea lui e, în continuare, problematică. Îl înțeleg pe deplin, la vîrsta lui te mai ferești, te mai menajezi.

— Alte probleme ?

— Parcă prea mulți jucători de la Steaua au fost convocați la loturi ? Sînt, cu toții, 9, din care unii, dacă am înțeles bine, ar urma să plece în America de Sud. Vom avea, probabil, unele dificultăți, dar situația e care e și mergem mai departe.

Astea ar fi, stimați cititori, opiniile antrenorilor celor 5 grupări angajate în cursa pentru cîștigarea campionatului. Nu vom face, pe marginea scurtelor declarații de mai sus, cine știe ce comentarii, lăsîndu-vă dumneavoastră această atît de plăcută sarcină. Vom sublinia însă că, fățiș sau voalat, majoritatea sufragiilor se îndreaptă spre Dinamo, cu o singură condiție, ca echipa lui Dinu să învingă sîmbătă pe Steaua. În cazul unei victorii dinamoviste, Steaua ar ieși, practic, din luptă, iar Dinamo ar lua o serioasă opțiune. Oarecum similară e și situația de la Scornicești, unde se vor confrunta, tot în etapa următoare, F.C. Olt și Corvinul, partida avînd o importanță deosebită. Dacă programul pare să fie favorabil actualului lider, în schimb, pe Craiova o așteaptă cîteva deplasări foarte dificile, ea fiind singura dintre candidatele la titlu căreia „țintarul" i-a rezervat în acest final de campionat meciuri pe terenul tuturor adversarelor directe ? ! Moneda are însă, desigur, și o altă față, căci orice punct luat de Balaci la Scornicești, București sau Hunedoara ar atîrna dublu în balanță.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OMUL CARE JOACĂ

Griechenlandul fotbalului

Actualmente, tăcerea de aur a „F.R.F." (îi pun ghilimele și pentru a o enunța ca existență) este cel puțin descurcărească. Aud din ce în ce mai des că singurul personaj veritabil al ei, de la care poți afla ceva, este șeful hîrtiilor și al singurei mașini de scris, venerabilul „nea Spiru" care, spre cinstea lui, deși se confruntă de multe ori cu „Salariul groazei", are tăria și perspicacitatea de a polei toate întrebările care i se pun cu liniști filozofale în a se pronunța asupra oricăror dileme.

Nu putem decît să-i acordăm — deocamdată — un din inimă *Bravo* descurcăreștului mediator în atîtea obligații neonorate la timp ale vechilor și noilor fotolii pe care le simte cu marele său fier și, iată, este nevoie tot de simțul său elen ca să ne scoată ciutura goală din fîntînă.

Totuși, să nu credeți că „federația lui nea Spiru" trăiește și se hrănește cu vise. Are și ea un regulament. Și l-a făcut în timp, s-a muncit pentru a-l realiza acceptabil prin întîmplările cu care s-a confruntat și, fie între noi, cîte „neprevăzuturi" n-a avut, încărcîndu-i cu o imensă povară posibilul cuget cu care a creat niște cutume, destul de legale, neoperabile, dar care merg tocmai pentru că putînd fi călcate mulțumesc pe oricine are nevoie. Ați mai auzit cumva în ultimul timp de vreo hotărîre (ce termen !, e prea desuet ca să-i mai simțim sensul), mai grea luată cînd trebuie și care să semene a justețe, a împăcare și recompensare a adevărului și care, ceea ce este infinit mai greu, să mulțumească toate căile de acces ce distrug prin influența lor renumele de ginditor adevărat al stărilor în care sălășluiesc sportul și fotbalul românesc ? Dacă aș fi de la spațiul locativ, i-aș muta precis. E adevărat, ne poi muta și el... Dar să privim și la strada respectivă. Este îngustă, se trece și se parchează greu pe ea, trebuie să-l criticăm cu inofensiva noastră armă și pe „cinstitul Bucur", în schimb, dacă ai prins un loc, greu to mai mută cineva. Cîtă vigilență... Marele atuu al existenței în acest „turn de fildeș" este, desigur, izolarea prin tăcere. Tac toți, enigmatic, parcă despre altceva... Atacatul este „nea Spiru". Săracul, și-a dorit poate o insulă, o sinte albă, cu undițele întinse și cu un mic vaporaș ce o atinge numai din cînd în cînd (și ce bine e) de lume. El, unul din ultimii căutători ai „liniî de aur", nu poate explica de ce nu s-a făcut încă lumină adevărată în atîtea întîmplări litigioase care au afidat ordinele în vigoare. E singur și nu poate răspunde atîtor întrebări care cereau mai demult ca cei care au promovat și au existat prin fraudă să fie excluși conform normelor în vigoare ale fotbalului. Erau persoane, acțiuni, chiar instituții.

Ne dăm oare seama cît de penibili sîntem aminînd decizia din cupă Minerul Certej — „U" Craiova, spre calendele grecești ?... Și cît de plină este arhiva fotbalului de nerezolvări. Dar lumea, o infimă parte din ea, regenerează mai bine și fără Gerovital în fotbal. La ultima conferință de presă a „F.R.F." (persist în a o intitula serios pe respectiva așezare), cîțiva ziariști și-au exprimat atașamentul firesc față de cauza echipei naționale. Este normal. Mă simt dator să le reamintesc — poate că au uitat — acestor buni oficiatori că au fost cam aceiași care după „Mexic '70" l-au descoperit cu „punguța cu doi bani și ceva vizon nedecontabil" pe actualul responsabil — pensionat — al problemelor externe ale existenței „instituției F.R.F.".

Mă-ntreb, întrebîndu-vă : Sîntem liberi spre vină, sau vina-i lertător de liberă ?

CORNEL DINU ■

Primim la redacție :

Pasionați în muncă ca și în „sport, urmărim cu interes comentariile presei în legătură cu comportarea componenților echipei noastre, cît și ai naționalei. Ne interesează cum și în ce fel sînt apreciate tactica de joc a unei echipe sau a alteia, comportarea unor jucători sau alte diverse aspecte legate de fotbal.

Răsfoind presa, sîntem însă din ce în ce mai nedumeriți. Într-un ziar, citim despre meciul dintre echipele Progresul-Vulcan și Corvinul Hunedoara, care a avut loc la 3 aprilie a.c., că „a învins valoarea". Pentru ca, în alte ziare, aceleași formații să i se spună că „a început să-și subțieze papăinoagele și din această pricină să calce strîmb".

Ca oameni ai muncii ce trudim la incandescența cuptoarelor de pe platforma Combinatului hunedorean, ne-am obișnuit să spunem lucrurilor pe nume. De aceea, am înțeles să criticăm deschis orice neregulă, dar, totodată, să primim reproșuri dacă am greșit sau dacă, din cauza noastră, au avut de suferit alte persoane sau colective. Educați și formați în acest spirit, am acceptat orice critică și la adresa echipei de fotbal. Am analizat de fiecare dată cu răspundere aspectele sesizate, stabilind măsuri organizatorice corespunzătoare, iar cînd a fost necesar, am aplicat sancțiuni disciplinare dintre cele mai aspre.

Cît de eficiente au fost aceste măsuri, la care trebuie adăugat alît simțul pedagogic cît și competența profesională a antrenorului-jucător Mircea Lucescu, se poate constata și din rezultatele de pînă acum ale echipei.

Locul 3 în clasamentul diviziei A nu poate fi pus pe seama hazardului sau a întîmplării nici de către cei mai inveterați adversari ai acestei echipe. Ocupat de acești „băieți", Rodinic (fără valoare), fie vorba între noi, niște echipe l-ar dori chiar chiar și așa, Dabinceac, nu știm ce vrea să însemneze Marcel Popescu, autorul articolului „Zornăit degeaba", articol ce face parte din seria inaugurată de trei numere în urmă de revista culturală a Capitalei „Săptămîna", sub semnătura lui Dan Claudiu Tănăsescu, Andone (un fundaș de duzină ajuns tam-nesam la națională) ?! Oare, Marcel Popescu știe vreun jucător care și-a început activitatea în națională, avînd la activ deja cîteva jocuri în națională ? Noi am crezut că și cei mai celebri jucători, chiar de talia lui Pele, au avut cîndva primul lor joc în națională. Klein (din ce în ce mai stins), cum adică ? Gabor, (răsfățatul care a învățat ceva : să înjure ca la uşa cortului și cu restul formației etc., etc.), cu acești „băieți" am ajuns să ne măsurăm puterile în confruntările cu cele mai bune echipe de fotbal din țară și chiar de peste hotare.

Am trăit un sentiment de mare satisfacție atunci cînd am aflat că din cei trei jucători hunedoreni ai lotului național de juniori, care ne-au reprezentat cu cinste în campionatul mondial din Australia, Gabor a fost apreciat de „mai marii fotbalului mondial" ca cel mai bun, pentru ca acum să descopere Marcel Popescu, că „nu face doi bani" ? ! Nu sîntem adepții unor laude ieftine, exagerate și fără de sfîrșit, mai ales cînd este vorba de jucători tineri. Dar în nici un caz, nu subscriem sistemului de ironizare și batjocorire, de promovare a unor metode de descurajare sistematică a unor jucători și chiar echipe de fotbal.

Sîntem de-a dreptul uimiți citind despre Mircea Lucescu, în același serial, că nu este bun de antrenor al naționalei, că, de fapt, „cu el riscăm să vîndem bilete de papagal prin pustiul stadioanelor țiuu-n amiaza mare". Nedumerirea noastră, probabil și a altor cititori pasionați ai fotbalului, este și mai mare dacă ne gîndim că, cu puțin timp în urmă, tot din presă am aflat că Mircea Lucescu este nu numai un excelent jucător, ci și un antrenor care a introdus un nou suflu în echipa din depresiunea munților Ruscăi și, de ce n-am spune, chiar în fotbalul românesc, pentru ca acum să reprezinte un adevărat pericol. Dar, lăsînd la o parte aceste lucruri, cine se poate încumeta să afirme, numai după cîteva săptămîni, că Mircea Lucescu sau oricare alt tehnician, nu este bun a fi antrenor al naționalei de fotbal, cînd, în alte cazuri, nici măcar după 5—10 ani nu s-a ajuns exact ce poate unul sau altul dintre antrenori ? !

Se poate pune în mod legitim întrebarea: ce cîștigă fotbalul nostru dacă acești jucători sau antrenori sînt făcuți cu ou și cu oțet ? ! Ce se urmărește, de fapt, prin defăimarea intenționată a lor ? Iată cîteva întrebări la care căutăm răspuns. Poate redacția sau alți specialiști vor reuși să ne explice problemele pe care de atîta vreme încercăm să le înțelegem.

În interesul sportului, al fotbalului, să rămînem cît mai obiectivi și mai cumpătați în aprecieri și în acordarea unor epitete sau invective, care nu fac altceva decît să învenineze atmosfera și așa destul de încărcată în lumea fotbalului nostru.

Semnează : Ciorgaru Mihai — șef echipă Iam. Bluming, Mărcuș Gligor — tehnician principal OCPM, Bărbuș Gheorghe — specialist oțelar OSM II, Rusu Cornel — șef echipă la oțelăria OSM II, vicepreședinte al COM—CSM, Marcu Nicolae — maistru furnalist, Erou al Muncii Socialiste, Mar Romulus — furnalist secția II-a furnale, Stîrcescu Traian — tehnician principal Grupa Specială, Mihăilescu Mircea — economist principal I, Sturza Samoilă — inginer oțelar.

GALA FLACĂRA 500 ÎN MOLDOVA

„Găzduitori și făcători de genii, să ne chemați aici și vom veni"

Afară, printre mîile și mîile de urmași ai lui Ștefan

A 526-a manifestare de poezie și muzică a Cenaclului Flacăra a avut loc afară, unde la un moment dat a nins, dar prea erau luminoși toți cei ce veniseră ca să nu se facă pînă la urmă senin. Bătrîni cu crengi înflorite și parcă rămași așa, încremeniți, încă de pe vremea voievodului, și tineri din armonioasa Bucovină și oameni din foarte multe locuri din țară au umplut împrejurimile pentru celelalte două ore și jumătate de Cenaclu Flacăra și sărbătoresc și firesc.

Un spectacol pentru toate vîrstele

Cum în ultima vreme sălile de sport au devenit neîncăpătoare pentru publicul dornic să fie prezent la întîmplările de poezie și muzică ale cenaclului, e potrivit să spunem că aici, la Bîrlad, la casa de cultură a orașului, au umplut pînă la refuz toate spațiile sălii numai cei norocoși în procurarea biletelor.

Spectacolul debutează direct cu **„Jurămînt la Putna"**, o emoționantă și frumoasă compoziție a lui Gil Ioniță, pe versurile poetului Adrian Păunescu. E vorba de un succes de ultimă oră al cenaclului, versurile și compoziția respectivă fiind realizate la începutul actualului turneu, pe drumul dintre București și Călărași.

Deși n-am fost de multă vreme la Bîrlad, prin reacțiile calde și prin participare, publicul de aici ne-a surprins, dovedindu-se un public **obișnuit** al cenaclului. Și asta pentru că emisiunile de muzică tînără, realizate la radio de Adrian Păunescu, au făcut cunoscută o mare parte a actualului repertoriu muzical din cenaclu unui auditoriu care, pe zi ce trece, își amplifică interesul față de muzică, indiferent de vîrstă.

În programul oferit publicului nu există nici o diferență între sălile mari și cele mici ; de multe ori, în orașele mici prin care trecem se nasc spectacole inedite și pline de noutăți, bogăția programului depinzînd în multe cazuri de calitatea receptivității publicului și de temperatura la care el reușește să existe ca un catalizator al reacțiilor spontane și profunde, astfel că durata spectacolului este determinată în esență de spectatori și nu de o hotărîre inițială.

Ioan Alexandru recitind Testamentul lui Ștefan cel Mare

O surpriză oferită atît celor din sală cît și membrilor cenaclului a fost și apariția la microfon a excepționalului chitarist pop care este Alexandru Zărnescu în calitate de compozitor și cîntăreț folk, avînd suportul de inspirație și emotivitate în versurile poeziei **„Dor de Eminescu"** de Adrian Păunescu. Compoziția lui Zărnescu, realizată în după-amiaza zilei în care am plecat din Galați, pe drumul dintre comuna Independența și Bîrlad, s-a dovedit a fi un cîntec adevărat, de mare succes, în premieră absolută la Bîrlad. Pe același drum a început pregătirea unei alte noutăți care a fost desăvîrșită și lansată în timpul spectacolului din Bîrlad aducînd amatorilor satisfacția unei munci artistice ce și-a primit de la public botezul de mare succes. Este vorba de versurile lui Adrian Păunescu **intitulate „Zeița zizaniei"**, versuri pe **care actrița Rosina Cambos le-a tradus într-o inspirată compoziție**, fiind susținută în emoționanta ei evoluție vocală de **aranjamentul și acompaniamentul muzical al formației „Continental"**.

Mircea Vintilă, avînd, prin mama sa, legături vechi cu orașul Bîrlad, a susținut aici un recital de excepție, amintindu-și compozițiii mai rar cîntate, dar care, odată aduse în fața spectatorilor, i-au asigurat obișnuitul succes.

Pe scena cenaclului au evoluat și două tinere din Bîrlad, surorile Narcis și Daniela Perca.

Cînd ultimii spectatori ajunși la casele lor își vor fi stins lumina, cu gîndul poate și la spectacolul nostru, în cîteva camere ale hotelului din Bîrlad au rămas cîteva geamuri luminate pînă spre dimineață, în spatele cărora vibrația în surdină a corzilor de chitară va plămădi aluatul unui cîntec nou ce va deveni o pîine proaspătă și caldă pentru spectatorii din orașele viitoare ale turneului nostru. Se pare că nici o oboseală nu e prea mare atunci cînd, prin ea, poți oferi un bun care va deveni al tuturor.

MIHAIL STAN ■

„Simt că renasc"

Pentru a doua oară în existența sa, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C., condus de poetul Adrian Păunescu, s-a oprit la Vaslui, capitala unui județ din care s-au ridicat personalități de seamă ale vieții sociale, politice și culturale din România, spătarul Nicolae Milescu, Dimitrie Cantemir, Alexandru Ioan Cuza, Alexandru Vlahuță, Vasile Pârvan, Victor Ion Popa. Constantin Tănase, Gheorghe Gheorghiu-Dej sînt doar cîteva nume.

La Vaslui, ca în întreaga Moldovă de azi, pregătită să-și sărbătorească Marele ei Voievod, membrii Cenaclului Flacăra au adus prinosul lor de suflet și credință lui Ștefan cel Mare intonînd **„Jurămînt la Putna"** compus de Gil Ioniță pe versuri de Adrian Păunescu, cîntec devenit generic al acestui turneu în Moldova. Spectacolul urmărit într-o sală arhiplină de circa 3 000 de oameni de toate vîrstele s-a ridicat începînd cu a doua parte la ceea ce ne place să numim întîmplare de muzică și poezie.

Mereu deschisa scenă a cenaclului a fost și în seara de la Vaslui martora a două debuturi : primul este cel al poetului *Ion Enache*, maistru în comuna Ivănești-Vaslui, care prezentîndu-se cu mai multe versuri la Adrian Păunescu, a fost trimis în scenă să recite un excepțional poem intitulat **„Invocație"** pe care cu bucurie îl alăturăm cronicii noastre :

La zvonul de bucium îndoit după dealuri
Rugile în drum spre Alah se lovesc
Ca niște păsări de pradă închise
De geamul cerului aburit de săgeți
Copacul mai mare decît mine cu 500 de ani
E un oștean din vremea lui Ștefan cel Mare
Și pe care frunza ce pică la rădăcina lui
Pentru urmașii urmașilor e o palmă de lut
Pe care pana Măriei Sale depărtîndu-se de noi
A săpat cuvinte drepte în formă de scut.

Măria Ta odihnești aici cu albastrul
Voronețului tras peste pleoapă
Lăcașul acesta de cuvintele mele a fost primenit
Pentru toate ranele tale nevindecate
De pretutindeni se aude răzeșul venind...
În dușmani semănînd și săgeți și seminție
Iartă și crede Măria Ta că am scris
Între libertate și pîine împărțit aceste cuvinte

Cu un colț răcorit în pămînt și cu altul fierbinte de sînge
Țăranii își schimbă uneltele în arme
Cojoacele lor întoarse pe doi
Deveniseră cămașă de zale
Fierul plugului adăugit unui vîrf de prăjină
Se preschimbă în lance și în formă de maluri încălțat în opinci
Ei iarăși veneau să-și astupe dușmanii

Aprilie și Mai din potirele florilor
Și-au băut utopiile
Cu aripi de seceri prin nădejdile coapte
Au zburat ciocîrliile, ne-a mai rămas un august de mere mușcate
Și e timpul să-ntreb greierii cerului
Ce amintiri vor zăbovi cu noi pînă la capăt
Ce arbori de tisă își amintesc de Carpați
Voievozii cu nume de trecători.
Cu siguranță ne vom întîlni ca pe o altă planetă
Tu pentru iubita ta vei ochi cu săgeata ta un cerb
Eu voi străbate coada unei comete cu o navă
Pentru iubita mea din alt ev.
Și lipindu-mi urechile de vuietul pămîntului
Eu voi sîngera amintindu-mi
Iar tu vei voi să privești încă o dată
Moldova, printre coamele plugului

Plimbările mele sînt ventilatorul orașului
Dragostea mea e un deșert străbătut de cocoașa mașinilor
Palmele mele bătătorite de entuziasm
Aplaudă cărămizile niște roți pătrate
Care fac să meargă pe verticala unui zid
Și să nu se năruie, cînd pe tencuiala lui
îmi voi publica versurile
Eu proprietarul lumii, Ion Enache
pe str. Ștefan cel Mare pierdut
Ca un nasture.

Al doilea debut este cel al tînărului turdean de nici 18 ani *Liviu Pojală*, după care cenaclul trimisese de mult vorbă în județul Cluj, laureat al Festivalului „Baladele Dunării" de la Galați cu premiul special al juriului și premiul revistei Flacăra. Temperament rockman, bine înfipt în scenă, Liviu Pojală s-a impus chiar de la prima sa apariție pe scena cenaclului prin stilul său percutant. El are o alură de posibilă vedetă ! La Vaslui a prins caravana cenaclului și *Mihaela Popescu* care a cîntat tulburător **„N-ați văzut, n-ați auzit"** pe versurile minunate ale poetului sucevean Nicolae Damian, piesă în care Mihaela își pune pe deplin în valoare marea sa voce dar și deosebitele ei calități componistice.

Această cronică nu se poate încheia înainte de a adresa mulțumirile și recunoștința noastră gazdelor care au asigurat un cadru optim de desfășurare a manifestărilor Cenaclului Flacăra în județul Vaslui.

VICTOR SOCACIU ■

Iașul, capitală a muzicii și poeziei

Iașul, în ziua de 9 aprilie, a primit Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ca pe o sărbătoare. Cererile au fost de zeci de mii. În sală 6—7 mii. Sala sporturilor s-a dovedit a fi neîncăpătoare. Nu puteam concepe noi drumul la Putna, de unde Ștefan cel Mare veghează întregul său neam, fără a trece și prin Iași. Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, spunea chiar la începutul spectacolului, în adevărate poeme în proză : **„La Iași ne-a adus dorul de istorie și dorul de Eminescu"**. Fiindcă, acum, la sărbătoarea a 525 de ani de la urcarea pe scaun a omului care nu s-a lăsat înfrînt, marele domnitor al Moldovei, cel sfînt, și drept, și drag, a spus în continuare conducătorul cenaclului, nu-l putem uita pe domnitorul limbii române, pe marele Eminescu. Noi, generația noastră, gîndim în limba lui Eminescu. El a fost acela care a purificat limba românească, i-a dat înțelesuri și seninătate. Și sintetizînd toate aceste lucruri, aici, la Iași, un moment emoționant a fost lansarea cîntecului : **„Dor de Eminescu"**, interpretat magistral de Alexandru Zărnescu.

Și cînd s-a cîntat **„Jurămînt la Putna"** (Gil Ioniță) parcă ni se șopteau testamente, de peste veacuri, de către fiecare ostaș al domnitorului. Testamente de pe temeiul faptelor de astăzi. S-au adresat, de la Iași, cîntece pentru oamenii României de astăzi, pentru ctitorul ei, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și, spunea cineva : „Parcă trăiesc un vis blînd. Trăiesc clipele trecutului într-un prezent bine armat". Fără exagerare, fără să folosim cuvinte mari, la Iași, în sala sporturilor, de multe ori cînd se cînta parcă vibrau toate clopotele Moldovei și ale Bucovinei, ale întregii țări. Au susținut recitaluri toți membrii cenaclului. S-a cîntat și s-a dansat. O altă surpriză pentru spectatori a fost reîntîlnirea inginerului Dinu Ștefan venit cu un tren de noapte din Dobrogea (unde lucrează) cu fostul său coleg din formația **Opinia**, ieșeanul Valentin Nenici. Cei doi au prezentat cîntecul **„Ori eu, ori tu, ori el, ori noi..."**, care, în urmă cu cîțiva ani, devenise șlagăr al muzicii tinere. Și întîlnirile de acest gen, pe care le declanșează cenaclul, sînt emoționante pînă la lacrimi.

Cenaclul Flacăra este fără discuție un mare laborator de creație, fără prejudecăți, în care nu domină interesele mărunte. Este și o mare platformă de afirmare a talentelor — lucru recunoscut, în timp, și de cei care multă vreme s-au îndoit de acest fapt. Este (am greși dacă am spune ?) o tribună a democrației artistice și culturale, fără șabloane și stasuri. Cine are talent și dorește să se afirme este binevenit. Așa s-a întîmplat și la Iași. S-au primit din sală cîteva bilete, semnate de studenți, în care se cerea să apară pe scenă alături de membrii cenaclului și doi tineri umoriști, Dan Bacinschi și Anton Grecu. Și ce părea, pentru majoritatea aproape imposibil, Cenaclul Flacăra a rezolvat în cîteva clipe. Cei doi au debutat în fața unei săli imense, în fața a mii de spectatori. Momentele prezentate au fost pline de umor, de nerv, ancorate în realitate. Sîntem convinși că la Iași, în ziua de 9 aprilie, au fost lansați doi viitori mari născători de umor de bună calitate, din păcate încă mult absent în paginile unor ziare și reviste și din spectacole. Mai mult decît atît : pentru convingerea tuturor, textele excepționalului Anton Grecu au fost trimise să apară într-unul din numerele viitoare ale revistei „Flacăra".

După peste 7 ore de spectacol, în care Iașul a fost o capitală a muzicii și poeziei, s-a mai demonstrat încă un lucru : în ciuda faptului că aici Cenaclul Flacăra n-a mai fost de cîțiva ani, uitarea nu a apărut.

Una din cele mai frumoase nopți ale cenaclului s-a petrecut la Iași, unde acum 3 ani și jumătate conducătorul cenaclului făgăduise că nu vom mai veni trei ani, ca pedeapsă — la adresa sălii dar și a cenaclului — pentru că, atunci, cîțiva spectatori nu au respectat liniștea și demnitatea celorlalți.

Dar după acești ani, la expirarea suspendării, Cenaclul Flacăra a făcut cerere de **înfiere** către incomparabilul Iași. Cererea a fost aprobată frenetic ca și la Craiova, Brăila, Galați, Ploiești, Constanța, Timișoara, Cenaclul Flacăra va reveni la Iași ca la noi acasă. Da, exact, ca la noi acasă.

SORIN POSTOLACHE ■

Ion Horea la Putna

De „dor de absolut" !

În drumul spre Putna, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", condus de poetul Adrian Păunescu, a mai poposit într-o oază de lumină, regăsind după trei ani poarta inimilor mereu deschisă spre cultură, la Botoșani, vatra din care s-au ridicat spre cerul culturii românești : Eminescu al Poeziei, Enescu al Muzicii, Iorga al Istoriei și Luchian al Culorilor.

Fiind un popas al Cenaclului Flacăra pe drumul Putnei — locul sacru unde a apus „Soarele Moldovei", Ștefan cel Mare, Lumina lui însă vie răminînd în amintirea urmașilor săi — întîmplarea de poezie și muzică a început cu compoziția **„Jurămînt la Putna"**.

La Botoșani, locul unde rîul și ramul murmură „Eminescu", avem datoria de-a mai pune o floare pe pragul peste care poezia românească a pășit hotărîtor în literatura universală ! Floarea noastră este o floare de **„Dor de Eminescu"**, crescută în grădina sufletului întregului nostru popor, printr-o emoționantă interpretare a lui Al. Zărnescu, omul care poate renunța atît de ușor la chitara electrică, pentru a-și lăsa glasul să vibreze odată cu corzile chitarei reci.

Întîmplarea de poezie și muzică a Cenaclului Flacăra a continuat, reușind să aducă prin modul de exprimare al interpreților : Liviu Pojală, Domokos Arpad, Ionel și Gelu Chiriac, Marian Corjos, Alex. Bertzi, grupul folk „Ecoul", Vasile Mircă, grupul satiric „Mesaj", ceva din flacăra sufletelor lor pe chipurile la început ușor crispate ale spectatorilor.

Ca peste tot în țară, cu deosebit interes au fost așteptați și urmăriți cei mai buni dintre noi, cei care, prin talentul lor, prin munca lor și prin dăruirea lor totală în tot ce fac, reușesc de fiecare dată să ne emoționeze : Mircea Vintilă, Ștefan Hrușcă, Vasile Șeicaru, Victor Socaciu și George Nicolescu.

Actrița Rosina Cambos și cîntărețul Gil Dobrică, cu formația „Continental", alcătuită din Nicolae Enache, Teodor Mazilu, Al. Zărnescu și Romeo Beianu, au susținut recitaluri primite fierbinte de public.

Iată-l pe Gil Dobrică ocupînd locul toboșarului împreună cu Domokoș Arpad la chitară bas și Victor Socaciu la chitară solo la piesa **„Colour of the country"** !

Iat-o pe Rosina Cambos cîntînd în premieră în limba română piesa din repertoriul formației „Simpathy" ! Recitalul ei a cuprins cîntece de muzică populară și ușoară în limba română și în limba ebraică.

Tensiunea înaltă a întîmplării de poezie și muzică a fost susținută pe parcursul celor șase ore de spectacol, de participarea mereu plină de energie, mereu sclipitoare a poetului Adrian Păunescu. Noi toți îi sîntem recunoscători pen-

tru șansa pe care o dă tinerilor și celor ce întineresc participînd la ședințele cenaclului, de-a concura direct la actul de creație, pentru șansa de-a participa direct la artă, cultură ca viață.

„... cînd adolescenta își uită hainele pe malul rîului în care curg anii candorii, atunci în de-a viltoare ce n-o poate ostoi nimeni, se naște tinerețea, această virstă care și-n astă seară trăiește clipe măreț prin prezența dumneavoastră în mijlocul nostru, o tinerețe pe care o recunoști prin explozia cîntecului și versului..." ne scriu Didina Voitovici și Lăcrimioara Bălici, două admiratoare ale Cenaclului Flacăra, într-un bilețel adresat membrilor cenaclului.

Sîntem fericiți că am deschis și în Botoșani o fereastră spre primăvară.

„Ați venit împreună cu ea. Sînteți toți întruchiparea ei. A primăverii. A reveniri la viață. Vă mulțumim din suflet !", ne scriu un grup de tineri din sală.

Mulțumim și noi gazdelor noastre pentru ospitalitatea lor, mulțumim județenei de partid și municipiului de partid, mulțumim reprezentanților organizației de tineret, mulțumim Botoșani !

SORINA FEIER ■

La Putna

Un sentiment de recunoștință și o vorbă de laudă Cenaclului Flacăra și comornicului său Adrian Păunescu, pentru felul cum au știut să închine gîndurile lor Domnului Ștefan cel Mare, la aniversarea ridicării 'ui pe tronul Moldovei, la mormîntul din biserica Mînăstirii Putna.

Deprins cu ideea spectacolelor, spun că a fost, poate, după cunoștințele mele, unicul spectacol al acestor împătimiți ai muzicii și poeziei, de un ceas, numai de un ceas, și numai în surdină, în absoluta disciplină liberă a spiritului, a fost singurul lor spectacol neaplaudat, ascultat numai de cei ciți au încăput în pronaosul bisericii, a fost singura lor manifestare fără mille de spectatori și fără nesfîrșitele ceasuri ale dialogului și ale ritmurilor din lungul itinerariu cunoscut și așteptat, al sinceității, tinereții și entuziasmului.

Eram acolo în inima țării și nu la margine ei, omagiind, peste jumătatea de mileniu, viața și luptele marelui Domn, viața și luptele neamului nostru pentru independență și unitate națională, pînă în ceasurile acestei primăveri și ale acestei Duminici din bătaia de clopote și din limpezimile cerești întoarse peste pădurile Bucovinei.

ION HOREA ■

La Suceava, în Cetatea de Scaun

După amiază sărbătorească în Țara Fagilor, cu soare cernut prin sita alb-albastră a cerului, cu alternante de negru și verde crud pe velnița pămîntului, cu dor de ramuri în floare, cu oameni îmbrăcați în straie de sărbătoare, cu miei blînzi păscînd virful fraged al ierbii răsărite pe șanțurile șoselei, șosea pe luciul de asfalt pe care lunecă dinspre Putna către Suceava, în șir nesfîrșit, ca pe o „Valea soarelui" bucovineană, într-o cursă contracronometru, gîngăii de tablă purtînd numere cu soț și participanți la fala de la Putna. Se grăbesc să prindă, mulți dintre ei, un loc în frumoasa sală a Casei de cultură a sindicatelor din Suceava, la spectacolul omagial închinat de către Cenaclul Flacăra aniversării a 525 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a marelui domn Ștefan. Cum s-ar spune, este o pauză, scurtă, între două spectacole...

„Gheața" (sau doar pojghița) o sparge George Nicolescu, pentru că de ce să nu o spunem, a existat o oarecare răceală la debutul spectacolului, răceală prin care publicul sucevean, prospectează de fapt spectacolul. Intuind această stare, poetul Adrian Păunescu declanșează un dialog viu cu sala ; încep, în consecință să curgă, din mînă în mînă, către scenă, tradiționalele bilețele.

Evoluează emoționant, în fața microfoanelor, frații Chiriac care fac să plutească în aer spiritul mereu viu al lui Labiș, apoi Domokoș Arpad care demonstrează și în limba română și în limba sa maternă, limba maghiară, că este menestrel și fiu al acestei patrii demne și iubitoare de libertate. Gil Ioniță și Vasile Șeicaru fac să vibreze inimile celor prezenți, interpretînd piese de evocare istorică („Jurmînt la Putna", „Ceahlăul")

Timpul se scurge pe nesimțite, atmosfera se încălzește, participarea sălii fiind mai pregnantă.

Alexandru Zărnescu interpretează „Dor de Eminescu" făcînd ca lirismul să domine ființa noastră, vocile de excepție ale grupului feminin „Ecoul" întrețin această stare și vin să o completeze timbrele calde și minunate ale lui Ștefan Hrușcă și ale Mihaelei Popescu. Virtuțile melosului popular din cîntecele acestora sînt subliniate de ropotele aplauzelor celor din sală care participă direct, alături și de Ducu Bertzi la interpretarea unor cunoscute piese folclorice maramureșene.

Liviu Pojală la începuturile sale și mai ales îndrăgitul Gil Dobrică electrizează sala, acompaniat frenetic de grupul „Continental". Intr-un recital de muzică „rock". Se dansează în sală, pe scenă, în culise, dansează poeți, folkiști, studenți, elevi, muncitori, cooperatori, funcționari, copiii, părinții, nepoții și bunicii...

Momente de maximă tensiune emoțională la impactul cu lirica a doi reprezentanți de marcă ai poeziei românești contemporane : poeții Ioan Alexandru („Testamentul lui Ștefan cel Mare") și Ion Horea („Parcă vin femeile", „Încă nu știm", „Într-un amurg", „Mi-e dor de țara transilvană"), poeți care au ținut să omagieze prin prezența lor figura legendarului domn Ștefan și nevoia de istorie a omului de azi. Dragostea și setea de poezie sînt dacă mai era nevoie de a se demonstra acest lucru, la Suceava, componente ale dragostei de țară.

Dialogul poetului Adrian Păunescu cu sala este o stare firească în desfășurarea întîmplării literar-artistice. Conducătorul cenaclului propune spectatorilor să scrie chiar și cronica spectacolului, prin intervențiile lor, lucru ce este primit cu o cascadă de aplauze !

Sînt omagiați, la cererea publicului Beatles, cei „patru lorzi ai revoltei" prin piesele „Beatles" (Vasile Seicaru), „Michelle" (George Nicolescu) și „O șansă păcii". Cîntă tot cenaclul, împreună cu Vasile Seicaru și sala în totalitatea ei, care au ținut să glorifice pacea, acest deziderat al contemporaneității, deziderat subliniat permanent cu atîta pregnanță prin glasul suprem al conducătorului statului și partidului nostru, președintele Nicolae Ceaușescu, conștiință activă de referință în concertul mondial al partizanilor păcii. A fost momentul de culme emoțională al serii, a fost momentul în care, metaforic vorbind, gheața de la început s-a transformat în flacără. A fost momentul în care poetul Adrian Păunescu îi gratula pe suceveni cu vorbele :

„Acum sînteți și buni și civilizați și inspirați"...

Victor Socaciu în microrecitalul său ratează de puțin piesa „Suflarea ta" (versuri Constanța Buzea) în schimb impune „Iubire fără acte" (versuri Adrian Păunescu), o pledoarie împotriva ipocriziei. Poetul Adrian Păunescu recită din Constanța Buzea și Mihai Beniuc...

Membrii cenaclului (între care se disting Ioana și Andrei Păunescu, îmbrăcați în frumoase tricouri cu însemnul „Cenaclul Flacăra" — tricouri special executate „pentru gala 500 de la Suceava" la întreprinderea de confecții „Zimbrul" din localitate, întreprindere de renume internațional, mîndrie a Sucevei contemporane) interpretează, împreună cu sala, piesele de puternică vibrație patriotică „Așa-i românul" și „Nu uita că ești român" !

La orele 0,35 (deci pe data de 12 aprilie) debutează în cenaclu, absolut remarcabil (A.P.), frații sucevenî Doina și Cornel Angelescu cu piesa „Lume de vis", după care grupul „Continental" interpretează piesa aflată pe locul I în topul revistei „Săptămîna", „După amiază fierbinte" (muzica Gh. Enache, versuri Marcel Mihalaș).

Mircea Vintilă încheie, printr-un microrecital (după ce pe parcursul său a avut o mică dispută pe tema „mimarea tehnicii" cu sunetistul Țană, care, cu ochii pe jumătate închiși de oboseală perora pe tema „tehnica nimănui") călduros aplaudat de sală, un spectacol care a durat exact șapte ore, din care se scade o mică pauză de cincisprezece minute.

Citindu-i pe poetul Ion Horea, la Suceava, „a fost o seară faină" !

MIHAI PINZARU ■

Extraordinarul Fălticeni

Vechi tîrguri de provincie, locuri unde nu se întîmplă nimic, v-am văzut transformate, pulsînd și arzînd la flacăra cea mai înaltă a spiritului, prin oamenii voștri aparent liniștiți, dar pregătiți să devină mare agitată de puterea binelui, frumosului, a artei adevărate. Luni, 12 aprilie 1982, sîntem la Fălticeni. Pentru prima oară în istoria cenaclului are loc întîlnirea dintre cenaclu și locuitorii bătrînului tîrg. Emoțiile sînt puternice de ambele părți, așa cum se întîmplă totdeauna la prima întîlnire. Cele trei bătăi de gong care pregătesc intrarea membrilor cenaclului pe scenă au avut loc, și pe melodia **Om bun** ei apar unul cîte unul, reluînd cu vorbe acest emoționant cîntec. Poetul **Adrian Păunescu** face prezentarea membrilor cenaclului, o prezentare destinsă, ce cuprinde parcă o trăsătură a celui prezentat. Aflăm că „**sprinceana ușor coborîtă a Brașovului**" este Victor Socaciu, că „**prințul de Cotroceni**" se numește Mircea Vintilă, că „**vinul negru de Dăbuleni**" nu e altul decît Gil Dobrică, iar „**ultimul mesteacăn al Maramureșului**" este Ștefan Hrușcă. Adrian Păunescu propune încercarea de reconstituire a atmosferei înălțătoare de la Putna unde membrii cenaclului, împreună cu mîlle de oameni, îi sărbătoreau pe cel care la 12 aprilie 1457 devenea domn a toată Moldova — Ștefan cel Mare. Acolo, momentele de emoție au fost așa de puternice încît mai tîrziu ne-am dat seama că ele parcă au fost sporite de însăși natura, care participa, care ne influența, căci ea s-a zbuciumat cu ploaie, cu vînt, cu soare și ninsoare, aidoma sufletului zbuciumat al celui ce se odihnește în mormîntul pe care și-l pregătise. Cînd ultimele cuvinte au fost rostite și lumea a început să se împrăștie în pîlcuri, încet-încet, ca un semn de mulțumire și de pace a sufletului, natura se liniștise, o liniște incremenită ca de la început de lume sau de amiază fierbinte de vară. Deci această atmosferă trebuia reconstituită. **Gil Ioniță** cîntă, împreună cu toți membrii cenaclului, **Jurămînt la Putna.** Privesc sala. Ochi strălucitori de emoție, buze care se deschid și murmură ușor. Un alt cîntec al lui Gil Ioniță este **Lăsați-mă să merg pe bicicletă.** Acum sala cîntă. Mă întreb dacă se va realiza și în sala aceasta acea legătură nemaipomenită între sală și public. Aș fi greșit doar momentul spunînd că reacția sălii va avea loc nu cu cinci minute mai tîrziu, ci cu un cîntec mai tîrziu. **Mihail Stan** recită **Tot mai des visez pămîntul de Ion Gheorghe,** poet exemplar, cum spune Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, poetul care a pătimit în viața lui așa de mult, încît se apropie de 50 de ani tot cu o patimă, recenta calomnie a Europei libere la adresa lui. Cuvintele lui Ion Gheorghe sînt ca niște săpături în piatră. Acesta este unul dintre marii noștri poeți, unul dintre marii noștri poeți de caracter, poetul care descria acum 14 ani o stare a viitorului. Acel viitor a venit. Recitiți **Scrisorile esențiale** ale lui Ion Gheorghe ! „**Avem nevoie de țărani,** spune în continuare Adrian Păunescu, **fiindcă n-o să ne mîncăm strungurile**". Debutează în cenaclu **Doina Șuțu,** elevă din Suceava. Citiva dintre

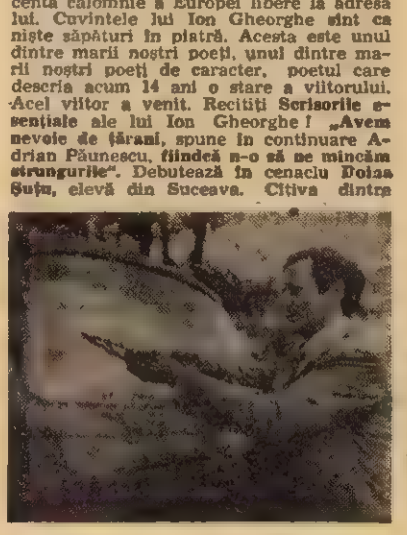

Ion Marinescu și Gheorghe Cocorea — conducătorii (auto) ai cenaclului

membrii cenaclului sînt solicitați să-și spună părerea în legătură cu piesele interpretate. Este apreciată melodia, mai puțin calitatea vocii. **Gil Dobrică** spune : „**Merge, merge...** (Rîde). **Față de alți soliști care umplu programele la Radio și Televiziune...**". Adrian Păunescu concluzionează : „**Doina Șuțu are ceva peste medie**". Ne emoționează în seara aceasta **Alexandru Zărnescu,** cu cîntecul său **Dor de Eminescu,** cîntec al cărui refren este un „u" lung, tînguitor, vocală ce încheie numele lui Eminescu. Evoluează formația **Continental,** cea care a ocupat săptămîna trecută locul întîi în Topul revistei **Săptămîna.** Membrii formației interpretează compoziția **Amiază fierbinte** a lui **Nicu Enache,** pe versurile lui **Marcel Mihalaș,** apoi urmează doar recitalul organistului Nicu Enache : Bach, Enescu, adică profunzime și gravitate, apoi eliberare, liniște și revitalizare. Să nu uităm tulnicele. În final, — **Oda Bucuriei** — omagiu dublu adus omului și bucuriei de a trăi, de a exista.

Istoria cenaclului a fost și este zbuciumată tare. Oameni care s-au perindat prin cenaclu, oameni care dăinuie, oameni care vin. Diptre noile apariții se distinge vocea pură a învățătorului din Ieud, **Ștefan Hrușcă. Raza cerului senin,** pe versurile poetului **Horia Bădescu,** este „**cîntecul în care vocea lui Hrușcă atinge înălțimile unei biserici de lemn din Maramureș**" (Adrian Păunescu)

Spectacolul se apropie de sfîrșit. Adrian Păunescu anunță evoluția celor patru așî : **George Nicolescu, Victor Socaciu, Mircea Vintilă** și **Vasile Șeicaru.** Victor Socaciu cîntă **Charlie Chaplin.** Sala cîntă și ea. Sunetistul **Doru Țană** pune surdină chitarei și vocii lui Victor Socaciu. Spectacolul este de fapt cel din sală, căci sala a devenit o scenă mare, cu sute de cîntăreți. În momentul în care Victor Socaciu cîntă **Nu uita că ești român,** vechi cîntec de **Gherase Dendrino,** sala, ca un resort de inimi, țîșnește în picioare, omagiind țara, eternitatea noastră, așa cum, stînd tot în picioare și cîntînd **Trăiască România,** oamenii cinstesc prezentul, cinstesc pe cititorul României moderne, cîrmaciul destinului național, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.** Totul e firesc, ca într-o familie mare. Nu e nimic festivist, nu e nimic formal. Cîntecul vine parcă dinspre sală spre scenă. El nu încheie spectacolul, ci este un vîrf așezat acolo unde i se simțea nevoia. În timpul recitalului lui Mircea Vintilă, cel mai popular cîntăreț de muzică folk, Adrian Păunescu, emoționat de atmosfera din sală, de oamenii din Fălticeni, le scrie și le dedică versuri. Poezia se numește **Tandru oraș moldav** și se încheie astfel : „**Iubiții mei din cea dintîie zi, / Ce nobil sună-n țară Fălticenii, / Găzduitori și făcători de genii, / Să ne chemați aici și voni veni**". Aplauzele sînt multe și calde. Membrii cenaclului se ridică în picioare și cîntă pentru cei aflați în sală **La mulți ani.** În atmosfera aceasta de mare emoție, Vasile Șeicaru, **Ducu Bertzi** și restul cenaclului cîntă **Give peace a chance.** Dați o șansă păcii, o șansă păcii și gloriei ei — se aude din toată sala. Tineri cu voci pure încep deodată să scandeze pe aplauze : Pace ! Pace ! Nicu Enache se duce la orgă și îi acompaniază cîntînd **Oda Bucuriei.** Mărturisesc că emoția atinge inimaginabilul atunci cînd Adrian Păunescu recită, cu lacrimi în suflet și în ochi, **Manifest pentru sănătatea pămîntului.** Ropotele aplauzelor susțin intrarea în scenă a lui George Nicolescu, care cîntă **Lumina ochilor.** Succesul este imens. Adrian Păunescu vorbește despre menirea artistului adevărat, despre condiția lui, arătînd că „artiștii sînt ca fîntînile care dacă nu sînt slelte seacă. La fel și artistul, dacă nu se dăruie oamenilor mereu, nu mai are ce dărui". Vasile Șeicaru continuă recitalul. Biletele din sală sînt multe. Spicuim cîteva ginduri bune pentru cenaclu. „**Vă mulțumesc, prieteni, cei de pe bănci, cei din picioare, cei așezați pe jos, din astă seară, sigur, gîndi-vom mai frumos, gîndi-vam tandru și suav țara și luxul cel mai grav. Vă mulțumim pentru această seară deosebită de tiparele de ceară și vă urăm, dacă se poate, la mulți ani cu sănătate**". Sau : „**Cred că cea mai mare fericire este să redai bucuria oamenilor. Semnează și dumneavoastră supuși pînă dimineața și încă mult înainte**". Acestea sînt spicuiri fugare dintr-o întîmplare minunată ce a durat șase ore fix, animînd tîrgul liniștit al Fălticenilor.

ELENA GRECESCU ■

Muzică pentru eternitate și încă o zi

Iată-mă pentru prima oară în ipostaza de cronicar al spectacolului, în această seară de 13 aprilie 1982.

Întotdeauna am avut un oarecare resentiment față de data de 13, dar aici, la Pașcani, ea s-a dovedit a fi o zi de bun augur. Și de la spaima pe care o manifestam, încă de pe cînd eram la școală, în fața colii albe de hîrtie, trec la compoziția literară, dăruindu-mi cu bucurie gîndurile acestui condei, care-mi soarbe gîndurile, cu tot atîta ușurință ca și cînd o frunză ar sorbi cu verdele ei toată căldura și lumina tuturor sorilor, prin ei ideile mele iau conturi de maree albăstrind poenile, frumos ordonat de mîna mea, pe hîrtie, o poezie specifică a liniștii și a stabilității, a plutit ca un val transparent asupra sălii, în care s-a petrecut ultima întîmplare a cenaclului. Ceea ce asigură succesul actului nostru artistic este tocmai forța spiritului, deschiderii către public, lipsa oricărui fel de dogmă, de formulă de spectacol preconceput.

Au fost reluate în reprezentația de la Pașcani, unele piese, care mie cel puțin, îmi erau aproape necunoscute (Gil Ioniță a cîntat „**Latinitatea strigă din tranșee**" pe o poezie de Octavian Goga, iar Mihail Stan a recitat „**Documentul**" de Constant Tonegaru — ambele remarcabile creații, după părerea mea).

Am constituit scena unui debut meritoriu (Doina Atomei, profesoară de muzică, aici, în Pașcani, care a cîntat „**Ciobănița**", cîntec ale cărui texti și muzică îi aparțin).

Am fost pentru o zi oaspeți dragi ai unui oraș cu un primar excepțional și primitor, Mihai Bodoască, om care a organizat atît de reușit, sederea noastră aici, venind cu amabilitate și înțelegere în întîmpinarea celor mai elementare cerințe ale membrilor cenaclului. Am simțit interesul real al publicului pentru sacerdoțiul nostru, aș zice, artistic, prin chiar gîndurile pe care spectatorii și le-au așternut pe hîrtiile transmise din mînă în mînă pînă la scenă : A. Dumitriu „Dacă fetele de la „Ecoul" au deja 10 cîntece în repertoriul lor, de ce să nu editeze Electrecordul discul unor debutante de valoare ?... avem dreptul să le putem asculta în clipe de revoltă și melancolie" sau un alt bilet semnat „Mirela și prietenii ei" : „**Ne-ați dăruit în această seară muzică pentru eternitate și încă o zi...**"

Și aș mai adăuga eu : ...nu numai atît, ci și nevoia de a avea un pic de liniște la finalul veacului acesta olin de zbucium, iar pe lîngă liniște să ne invadeze, de-a dreptul, dragostea, întocmai ca florile explodînd pe ramuri fragile de mere și de cireși, într-o primăvară capricioasă și îndărătnică participantă și ea la această „Conspirație în doi" a iubirii, care nu trebuie să fie.

„Un cireș, cireș sublim
Care așteaptă să-i fim hoți :
Să-i jefuim,
Noi, voi, ei, toți, toți !"

ROSINA CAMBOS ■

(Ați citit cronicile nr. 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528)

Lumina personalității lui Ștefan cel Mare

Pentru că aniversăm cei 525 de ani de la urcarea lui Ștefan cel Mare în scaunul domniei, îngăduiți-mi să încep cu o vorbă a cronicarului Gr. Ureche, care zice așa : „Acest domn, Ștefan vodă, după doi ani a domniei lui Pătru Vodă Aron, rădicatu-s-au de la Tara Muntenească cu multă mulțime de oaste muntenească și din țară adunați și au intrat în țară. Și silind spre scaunul Sucevii, i-au ieșit înainte Pătru Vodă Aron pe Siretiu, la Poljești, la tină, și s-au lovit în ziua de joi mari, aprilie 12, și înfrînse Ștefan vodă pe Aron. Ci Aron vodă nu se lăsă cu atîta, ci de iznoavă s-au bulucitu și al doilea rîndu să lovi la Orlic și iară birui Ștefan vodă".

Tînărul voievod venea cu ajutor de la vărul lui, de la Vlad Țepeș. Răzbuna moartea părintelui său Bogdan vodă. Își revendica moștenirea, o cucerea și se pregătea s-o stăpînească, dar nu înainte de a întreba țara. Ne-o adeverește însuși cronicarul : „...Ștefan vodă strînsu-au boierii țării și mari și mici și altă curte mărunte... la locul ce se chiamă Direptatea și i-au întrebatu pe toți : iaste-le cu voie tuturor să le fie Domnu ? Ei cu toții au strigat într-un glas : „În mulți ani de la Dumnezeu să domnești".

În acel aprilie 1457 își inaugurează deci o cîrmuire cel care, aproape jumătate de veac, avea să păstorească țara românească a Moldovei, cu mare pricepere, cu multă vrednicie și pasiune pentru libertate, dreptate și omenie. L-a ajutat țara, poporul ; l-au ajutat alesele lui calități de conducător, de diplomat, de oștaș, de iubitor și sprijinitor al culturii. Multele bătălii pe care silit a fost să le poarte, cu vecini pe care și-i dorea prieteni, cu turbulenta hoardă a tătarilor crimleni sau cu marea împărăție a sultanului i-au consacrat faima de apărător al moșiei străbune și de iscusit strateg, în ansamblul politicii de apărare a Europei. I-a spulberat pe tătari la Lipnic, L-a cuminții pe Matei Corvin la Baia. L-a prăbușit pe Soliman pașa cu cei 120 000 ai lui în smîrcurile Birladului de lîngă Vaslui. L-a întîmpinat pe Mahomed II Cuceritorul la Războieni și la Suceava, ca să-l silească a se întoarna în Istanbul fără izbîndă, i-a mai bătut o dată pe otomani la Cătlăbuga. A înaintat de două ori pînă la București, așezînd acolo domni prieteni, în locul celor pres plecați în fața sultanului. A stăpînit Ciceiul și Cetatea de Baltă în Transilvania. A domolit trufia și ambițiile umflate ale lui Ion Albert, acolo, în Codrii Cosminului. Așa după cum și-a făcut din toți boierii țării, oricît de dornici de mărire, niște slujitori credincioși. A vrut să-i fie țara slobodă, bogată și împodobită cu oameni frumoși și lăcașuri măreț.

A vrut să aibă prieteni cu care să se alieze întru stăvilirea expansiunii otomane. A strigat după ajutor, dar glasul i-a răsunat în pustiul inimilor și al minților celor care conduceau atunci statele europene, așa că a rămas singur, de izbeliște, el și țara lui, în fața primejdiilor, tot mai mari și mai ucigașe. Recunoașteri și laude i-au venit multe, multe. Nu se putea să nu-i vină. „Analele venețiene" descriau lupta de la Vaslui cu nestăpînită bucurie : „Au fost înfrînți și puși pe fugă, și, în toată ziua aceea, și noaptea pînă la miezul celorlalte zile, n-au încetat să ucidă pe turci, așa că mai toți au pierit și puțini au scăpat". Iar cronicarul otoman Scadeddin însemna despre aceeași bătălie, cu mare jale : „A fost un teribil măcel și puțin a lipsit ca să nu fie cu toții tăiați în bucăți, și numai cu mare greutate Soliman Pașa și-a scăpat viața prin fugă". Între rudele sultanului Mahomed II Cuceritorul se spunea, cu mîhnire și furie : „Niciodată armatele otomane n-au suferit un dezastru atît de mare". Într-o scrisoare trimisă din Turda, în 24 ianuarie 1475, la două săptămîni după bătălia de la Vaslui, se spunea : „Toată Transilvania e în sărbătoare pentru această victorie". Și cum faima ajungea pînă la Roma, papa Sixt IV simțea nevoia să-i elogieze pe românul Ștefan vodă cum nu mai elogiase pe nici un contemporan : „Faptele tale săvîrșite pînă acum cu înțelepciune și vitejie contra necredincioșilor turci, dușmani comuni, au adus atîta celebritate numelui tău, încît este rostit de toți și ești în unanimitate lăudat". Iar cronicarul polon Miechovschi se pleca în fața faimei lui Ștefan vodă, grăind : „Tu ești drept, prevăzător, istet, biruitor împotriva dușmanilor. Nu în zadar ești socotit printre eroii timpului nostru".

Dar toate ctitoriile lui : de la Voronet la Putna, de la Piatra-Neamț la Iași, de la Popăuți la Tazlău și Borzești, ce sînt altceva decît trepte întru slava unui cîrmuitor genial, ocrotitor de cultură și artă ? Toate îi încununează domnia celor 47 de ani, domnie dîrză și înțeleaptă, intrată în legendă, tocmai pentru că era, este și va fi cunoscută, admirată și iubită de toți. Poporul îl crede a fi fost viteazul viteților și înțeleptul înțeleptilor. Și nu se înșală. Istoricii îi închină opera de știință, poeții îi cîntă în cadențe de slavă și dragoste. N. Iorga îl portretizează cu încîntare, ca pe un binefăcător al poporului român și al omenirii : „Domn adevărat, viteaz, cuminte și iubitor de țară și de neam din clipa întîia pînă în cea din urmă". Într-însul găsise poporul românesc cea mai deplină și cea mai curată icoană a sufletului său : „cinstit și harnic, răbdător fără să uite și viteaz fără cruzime, strașnic în mînie și senin în tertare, răspicat și cu măsură în grai, gospodar și iubitor al lucrurilor frumoase, fără nici o trufie în faptele sale".

Lumina personalității lui Ștefan cel Mare sporește cu fiecare veac, păstrîndu-l, în perindarea lor, sus pe soclul cel mai înalt, mai de cinste și mai strălucitor al istoriei române.

DUMITRU ALMAȘ

Insomnie lîngă destinele țării

„Spiritul politic cel mai ascuțit constă în a armoniza contradicțiile de moment cu cerințele stăpînului care se numește legea"

Scoaterea relațiilor internaționale de sub domnia dreptului forței și așezarea lor sub domnia forței dreptului a constituit pentru Nicolae Titulescu un fir roșu al întregii sale gîndiri și acțiuni politico-diplomatice.

Exprimîndu-și credința într-o evoluție care să impună ca în relațiile umane forța brutală să-și piardă din ce în ce mai mult din pondere pentru a se ajunge la eliminarea sa completă, afirmîndu-și încrederea în capacitatea omenirii de a înțelege acest imperativ superior, ca expresie a însăși maturității sale, Nicolae Titulescu avea să releve în numeroase rînduri necesitatea ca spiritul politic să nu se mai opună spiritului juridic necesitatea de a armoniza întotdeauna acțiunea politică cu exigențele legii internaționale, convins fiind că numai așa evoluțiile politice internaționale vor fi definitiv scoase de sub imperiul actelor arbitrare, că numai așa se vor putea evita stările de tensiune și conflict, manifestările de neîncredere și teamă și că raporturile dintre state se vor bucura de încredere, stabilitate și certitudine.

Apreciind că legea internațională este expresia unui anumit stadiu de organizare și desfășurare a raporturilor dintre state, Nicolae Titulescu a conceput dreptul internațional ca o categorie socio-istorică în continuă evoluție. Nicolae Titulescu a luat ferm și consecvent atitudine împotriva acelor doctrinari și oameni de acțiune care, invocînd minusurile legii internaționale, le reliefau pentru a motiva și susține, în mod absurd, necesitatea renunțării la aceasta ; omul politic și diplomatul român atrăgea serios atenția că, pe această cale, comunitatea internațională risca să intre în haos, înlăturînd elementele justiției obiective prin elemente ale justiției subiective, înlocuind, de fapt, legea internațională cu manifestări voluntariste, cu atitudini ale bunului plac. În concepția lui Nicolae Titulescu, trecerea de la un stadiu de drept la un alt stadiu de drept nu s-ar fi putut face în nici un fel pe un teren gol, parcurgerea drumului de la stadii inferioare la stadii superioare impunînd aprioric recunoașterea principiilor și normelor de drept existente. „Totul sau nimic — spunea Nicolae Titulescu — poate reprezenta o deviză în dragoste, dar nu în politică". În numeroase rînduri, abordînd problemele principiilor și normelor relațiilor între state, Nicolae Titulescu a atras atenția că omenirea se află în fața alternativei : observarea legii internaționale (cu eforturile implicite de perfecționare a ei), ca un act profund rațional, sau repudierea și încălcarea ei, ca un act categoric irațional, acceptînd riscurile unei catastrofe. Văzînd în observarea principiilor și normelor dreptului internațional o condiție a întăririi securității și păcii și a dezvoltării conlucrării între state, Nicolae Titulescu a apreciat că pacea reprezintă, la rîndul ei, starea ideală pentru îmbogățirea și perfecționarea dreptului internațional, pentru lărgirea ariei sale de aplicabilitate la noi și noi domenii, pentru consolidarea stabilității internaționale, pentru crearea cadrului juridico-politic necesar amplificării și diversificării conlucrării bi și multilaterale. Susținător al rosturilor și funcțiilor Societății Națiunilor, Nicolae Titulescu a subliniat adesea responsabilitățile ei pe linia codificării principiilor și normelor de drept internațional, a adoptării unor instrumente juridice cu forță angajantă (tratate, pacte, convenții etc.), ca și în sensul unei acțiuni consecvente și ferme pentru apărarea și aplicarea lor generală și riguroasă.

Sînt numai cîteva temeiuri — de gînd și acțiune — care ne îndreptățesc să-l considerăm pe Nicolae Titulescu un inspirat creator și un autentic apărător de drept internațional contemporan.

GEORGE G. POTRA

„Sarcina noastră este de a exprima în formule clare nevoile pe care le ridică viața socială în fiecare clipă. Rolul legiuitorului este de a confirma sub formă de legi ceea ce noi juriștii am constatat că reprezintă de multă vreme, pentru colectivitate, regula care călăuzește, regula care trebuie urmată, pentru că așa cer, deopotrivă, justiția și interesul.

Dar ce putem face noi, juriștii, împotriva faptului că oamenii politici, după ce legea a intrat în vigoare, o dau deoparte la un moment dat ?

Pentru noi, juriștii, dreptul nu se compară cu o ființă vie. El n-ar putea fi doborît de loviturile ce i se dau. Mai mult încă, dreptul iese și mai strălucitor ca urmare a încălcărilor care au încercat să-l distrugă.

Pentru noi, juriștii, dreptul este nepieritor, pînă ce abrogarea în formă legală îi proclamă moartea. Noi, juriștii, gîndim că (...) trebuie înainte de orice să se aplice cu strictețe legea existentă, trebuie să se treacă de la un stadiu de drept la un alt stadiu de drept, nu trebuie ca dezordinea să se strecoare între două stadii de drept, căci altfel haosul (...) devine un Labirint din care nici un fir al Ariadnei n-ar putea să ne indice ieșirea.

În sfîrșit, pentru noi juriștii, nu este nici un motiv să se schimbe Biblia pentru că oamenii fac păcate (...).

Înainte de război, lumea era împărțită în zone supuse regimului suveranității naționale inflexibile. Aceste suveranități reglementau ele însele, în virtutea propriei lor rațiuni de a fi, greutățile care se iveau. Iar dacă, în timpul acestei reglementări, două suveranități se ciocneau, dreptul la război era măsura supremă pentru a rezolva conflictul. Cum dreptul nu avea întotdeauna forța ca sprijin, în ultimă analiză conflictele între națiuni erau lichidate prin forța materială.

Milioane de oameni au trebuit să moară pentru ca acest sistem să facă loc domniei legii (...).

Apoi s-au produs repudieri unilaterale ale legilor existente, contrare legii internaționale și uzanțelor sale, fără ca să se aplice sancțiuni. (...)

După mine, vinovate sînt națiunile pe care Carta internațională le obligă să intre în acțiune, care nu au făcut acest lucru și care, prin pasivitatea lor, au creat sentimentul de impunitate, răpind legii internaționale puterea sa efectivă. Și, fapt penibil, fapt grav de înregistrat în timp ce numărul statelor care au violat Pactul prin acțiunea lor este foarte redus, numărul statelor care prin inacțiunea lor nu s-au opus violării Pactului se confundă cu lumea. Mă voi ocupa numai de acestea din urmă, căci ele singure mă interesează, dat fiind că limbajul pe care îl țin ele este un limbaj de drept, cesa ce face conduita lor și mai inexplicabilă.

Am fost întotdeauna sincer.

Nici în acest moment solemn nu-mi voi părăsi obișnuita mea sinceritate de gîndire și de acțiune în fața unor motive protocolare care, pentru că ascund adevărul, nu-și găsesc rațiunea de a fi".

„Dispunem în starea actuală a lumii de elementele care ne îngăduie să nădăjduim într-o mișcare ritmică a relațiilor umane către un stadiu în care forța brutală să-și piardă din ce în ce mai mult din preponderență în reglementarea conflictelor dintre națiuni ?

Cred cu adevărat acest lucru, dar cu condiția să ne pătrundem de întreaga semnificație, aș zice chiar de valoarea simbolică, a realizărilor obținute, și de a ne supune marilor obligații pe care ele ni le impun.

Ne complacem cam prea mult de la sfîrșitul marelui război în psihologia ziditorilor de lumi noi ! Avem prea mult tendința să socotim creațiile pacifice din ultimii zece ani ca pe niște lucruri ce constituie prin ele însele un început și un sfîrșit. Din pricina acestei concepții fragmentare, ne găsim prea adesea dezarmați în fața valului crescînd de scepticism distrugător, crezînd că nu-i putem opune decît fragilitatea unor înfăptuiri înghebate în grabă și oarecum artificiale.

Orice s-ar spune, nici Pactul Societății Națiunilor, nici Pactul Kellogg, nici orice alt pact asemănător nu constituie începutul unei lumi noi sau sfîrșitul definitiv al unei lumi vechi. Ele sînt rezultatul unei lungi evoluții și deci punctul de plecare al unei noi evoluții. Ele reprezintă organizarea juridică, pe planul politic, a unei comunități internaționale deja existente pe plan cultural, economic și social".

„Numai în ziua cînd politica se va confunda cu dreptul, cînd nu se va mai opune spiritul politic spiritului juridic, numai în ziua cînd se va înțelege că adevăratul spirit juridic se confundă cu spiritul politic cel mai ascuțit, pentru că el constă în a armoniza contradicțiile de moment cu cerințele stăpînului care se numește legea, pentru că el știe că dacă acesta nu mai merită să fie stăpîn trebuie înlocuit cu un stăpîn nou, adaptat exigențelor noi, care se numesc tot lege, dar o lege nouă, numai în ziua în care dreptul va străluci ca un răsărit de soare în sufletul tuturor oamenilor, ca o directivă care călăuzește, ca un imperativ categoric care se impune, ca o autosupunere care se confundă cu libertatea organizată, numai atunci omenirea va fi salvată, pentru că în pacea creată de ordinea juridică omul își va putea împlini destinul său, potrivit comandamentului idealului creator".

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nită, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaccru, Dumitru Graur, Oprea George scu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) – 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef – 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Luminosul drum al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză și Republica Populară Democrată Coreeană sub zodia nestinsei prietenii, a libertății, socialismului și păcii

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, la începutul unui dialog care a angajat și mai profund în opera comună de întărire a prieteniei dintre cele două popoare ale noastre

Kilometrul 495, o amintire frumoasă și promisiunile orașului-șantier

Astăzi cota Dunării este de 17,5 metri față de nivelul mării, cel puțin aici, la kilometrul 495 unde primăvara a venit mai devreme decît în orașul aflat cu 6 kilometri mai jos, pe firul apei, iar pentru cei 50 de oameni din echipa inginerului Gheorghe Mihăescu ca a fost mai ușoară și mai lipsită de griji decît cea din anul trecut sau de acum doi ani, cînd lucrările la chesonul de alimentare cu apă industrială a Combinatului chimic abia începeau. Între timp, un uriaș cilindru de beton a fost așezat pieziș în coasta fluviului și împins pînă la 30 de metri sub apă. E drept că nu a trecut încă vremea ca oamenii să nu se mai teamă de nici o inundație însă ei își fac socoteala că ar cam fi de ajuns cele două cu care au luptat anii trecuți iar după ce inginerul Gheorghe Mihăescu bate cu un deget bandajat cu tifon în lemnul cretonului pe care-l ține în buzunarul de la piept al pufoaicei își amintește că dulgherul Marin Strănuțu, unul dintre oamenii de nădejde ai echipei, strănutase o dată zgomotos la prima oră a zilei și asta ar putea să fie semn, nu un avertisment că mîine-poimîine va lipsi de la lucru, bolnav de gripă, ci dor un semn de noroc. Astăzi, cînd se știe că ar mai fi de lucru doar cîteva luni pînă să fie

(Continuare în pag. 8)

D. CONSTANTINESCU

Un turn pentru eternitate

(Reportaj în pag 16-17)

Tîrgul Bucureștilor, 1982

Între obișnuințele bucureșteanului ar urma să punem la socoteală și pe aceea că, odată cu venirea primăverii, el așteaptă cu nerăbdare să se deschidă „Tîrgul Bucureștilor". Astfel stînd lucrurile, nu-i greu de înțeles că ediția din acest an a tîrgului trebuie privită din perspectiva, mai cuprinzătoare, care ne ajută să spunem că inițiativa municipalității, a Direcției comerciale a Capitalei, își dovedește, iată, viabilitatea iar tradiția acestui tîrg se arată a fi destul de bine consolidată încît să nu mai fie nevoie ca prea mulți bucureșteni să pună întrebări cu privire la locul și durata lui. În ce ne privește ne vom face, bineînțeles, datoria și vom spune că și de acest dată tîrgul este găzduit de Complexul expozițional din Piața Scînteii, porțile lui, zi-

(Continuare în pag. 10)

E. DUMITRU

Prezența umanistului

După plecarea lui Călinescu și Vianu dintre noi, tot mai rari sînt învățații români umaniști care au o cultură universală sigură pentru a putea vorbi convingător despre spiritualitatea românească în context universal fără cazne și aproximații, cu acel firesc, singurul convingător, cu care vorbea un Curtius sau mai recent Hugo Friederich despre literatura europeană prin literaturile naționale.

Cînd îl ascultam la Freiburg pe marele romanist Hugo Friederich, cu un deceniu bun în urmă, vorbind cu fervoarea sa unică, abia putîndu-i urmări incursiunile în tot ce era cultură europeană, de atîtea ori mă gîndeam la marii profesori români în spiritul cărora s-a născut arta și literatura clasică română pe care nu i-am mai auzit decît în cărți sau pe cîte un disc învechit. Ascultînd-o însă vorbind de la catedră pe Zoe Dumitrescu-Bușulenga, cîntîndu-i cărțile care și ele se fac auzite, poți fi sigur că tradiția, că vocația spiritelor de suflu universal din acest spațiu românesc nu s-a stins.

Recenta carte **Itinerarii prin cultură**, apărută la Editura Eminescu, poate fi socotită o sinteză a celor mai profunde gînduri asupra culturii și spiritualității românești în context universal înfiripate, devenite certitudini prin decenii de lec-

(Continuare în pag. 11)

IOAN ALEXANDRU

„Folosesc acest prilej pentru a vă exprima dumneavoastră, stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, prieten şi tovarăş apropiat şi drag al meu, expresia recunoştinţei mele profunde pentru sprijinul şi solidaritatea sinceră ce le-aţi acordat cauzei revoluţiei noastre. Dumneavoastră, stimate tovarăşe preşedinte, eminent conducător al poporului român, militant de seamă al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, desfăşuraţi o amplă activitate internaţională ca militant al păcii lumii. Dumneavoastră aţi înscris fapte strălucite în deschiderea unui drum larg prieteniei dintre Coreea şi România".

KIM IR SEN

Poporul prieten coreean spune:

„Bun venit soliei de prietenie a poporului român!"

În cronica relaţiilor de prietenie şi colaborare româno-coreene, vizita oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în [illegible] Populară Democrată Coreeană la invitaţia tovarăşului Kim Ir Sen, secretar general al CC al Partidului Muncii din Coreea, preşedintele Republicii Populare Democrate Coreene — se înscrie ca un moment de mare însemnătate.

Căldura deosebită şi bucuria cu care a fost pretutindeni întâmpinat conducătorul partidului şi statului nostru, sentimentele de prietenie, de aleasă stimă şi preţuire exprimate la adresa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, convorbirile oficiale, înţelegerile la care s-a ajuns, întreaga desfăşurare a vizitei au demonstrat că noul dialog la nivel înalt româno-coreean s-a desfăşurat sub semnul voinţei comune a celor două partide, ţări şi popoare de a intensifica tradiţionalele legături de caldă prietenie şi strânsă cooperare româno-coreene, în interesul reciproc, al cauzei socialismului şi păcii în lume.

În acest sens, o importanţă excepţională au avut-o convorbirile oficiale dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Kim Ir Sen, în cadrul cărora a fost abordat un cerc larg de probleme privind colaborarea româno-coreeană. O atenţie deosebită a fost acordată colaborării economice dintre cele două ţări, relevându-se necesitatea ridicării raporturilor economice la nivelul înalt pe care l-au atins relaţiile politice dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Muncii din Coreea. Totodată, s-a subliniat că economiile celor două ţări, aflate în plină dezvoltare, oferă posibilităţi largi pentru sporirea substanţială a schimburilor economice şi intensificarea colaborării şi cooperării în producţie, în condiţii reciproc avantajoase. Ca urmare a convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen, evidenţiind caracterul de lucru al

- **Pe întreaga durată a vizitei, începînd cu sosirea pe aeroportul din Phenian, înalţii oaspeţi români au fost întîmpinaţi cu deosebită stimă, căldură şi entuziasm**
- **În semn de omagiu adus poporului român, conducătorului stimat al partidului şi statului nostru, la spectacolul muzical-coregrafic dat în cinstea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, a fost interpretat în limba română cunoscutul cîntec „Partidul, Ceauşescu, România"**
- **Entuziastă primire, cu flori, aclamaţii şi urări de bun venit la Uzinele de maşini şi utilaj greu Dean**

MOMENTE EMOŢIONANTE, DE PUTERNICĂ REAFIRMARE A PRIETENIEI ŞI PREŢUIRII RECIPROCE

● **Pentru contribuţia deosebită adusă la dezvoltarea prieteniei şi colaborării româno-coreene, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii şi colaborării internaţionale, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, tovarăşului Kim Ir Sen i-a fost conferit ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eşarfă.**

● **Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu la o întîlnire cu tovarăşul Kim Ir Sen şi tovarăşa Kim Săng E.**

● **Tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, preşedintele Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, a primit, la Phenian, o delegaţie de oameni de ştiinţă şi cultură din R.P.D. Coreeană. Participanţii la întîlnire au exprimat tovarăşei Elena Ceauşescu omagiul şi profunda lor admiraţie pentru contribuţia pe care o aduce, prin activitatea politică, prin cercetările ştiinţifice proprii, la dezvoltarea ştiinţei, culturii şi artei, a întregii vieţi spirituale româneşti.**

acestor convorbiri, între membri ai delegaţiei române, care l-au însoţit pe secretarul general al partidului, şi membri ai conducerii de partid şi de stat a R.P.D. Coreene au avut loc întîlniri în cadrul cărora au fost examinate măsurile concrete pentru dezvoltarea şi adîncirea colaborării în producţie, pentru creşterea volumului schimburilor comerciale.

Convorbirile la nivel înalt româno-coreene au prilejuit, de asemenea, un cuprinzător schimb de păreri cu privire la situaţia internaţională actuală. În acest cadru, s-a subliniat că problema fundamentală a zilelor noastre este aceea a războiului şi păcii ; în consecinţă, în faţa tuturor popoarelor, a forţelor înaintate de pretutindeni stă imperativul unirii eforturilor pentru oprirea agravării încordării internaţionale, a cursului spre confruntare şi război, pentru reluarea şi continuarea politicii de destindere şi pace, de colaborare şi independenţă. S-a relevat că la baza relaţiilor dintre state trebuie să stea principiile deplinei egalităţi în drepturi, independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa, respectării dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber şi independent, potrivit voinţei şi aspiraţiilor proprii. În acelaşi context, s-a remarcat necesitatea de a se acţiona cu mai multă hotărîre în vederea lichidării subdezvoltării, a marilor decalaje dintre ţările bogate şi cele sărace, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor popoarelor, şi în primul rînd al celor rămase în urmă, să asigure accesul lor neîngrădit la cuceririle ştiinţei şi tehnicii, stabilitatea economică mondială. Desfăşurate sub semnul înţelegerii şi respectului reciproc, al prieteniei şi solidarităţii ce caracterizează relaţiile dintre partidele, ţările şi

(Continuare în pag 4)

Dialog prietenesc, rezultate fructuoase

Solemnitatea semnării documentelor oficiale româno-coreene

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Kim Ir Sen

După semnarea documentelor, cei doi conducători de partid şi de stat îşi string călduros mîinile

(Urmare din pag. 3)

poporele noastre, convorbirile în probleme internaţionale dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Kim Ir Sen au evidenţiat identitatea de păreri sau puncte de vedere apropiate, hotărîrea celor două partide şi ţări de a intensifica conlucrarea în viaţa internaţională, în folosul cauzei independenţei, socialismului şi păcii colaborării şi înţelegerii între naţiuni.

Un moment emoţionant şi bogat în semnificaţii l-a constituit decorarea tovarăşului Kim Ir Sen. În cadrul solemnităţii care a avut loc la Palatul Kimsusan, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a înmînat tovarăşului Kim Ir Sen ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eşarfă, conferit prin Decret Prezidenţial pentru contribuţia deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Democrată Coreeană, la întărirea prieteniei dintre poporul român şi poporul coreean, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii şi colaborării internaţionale, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani.

Vizita în R.P.D. Coreeană a conducătorului partidului şi statului nostru a prilejuit elogioase aprecieri la adresa realizărilor româneşti, a calităţilor şi activităţii excepţionale a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. În toastul la recepţia oficială tovarăşul Kim Ir Sen a spus: **„Strîns unit în jurul Partidului Comunist Român în frunte cu dumneavoastră, poporul frate român, apărînd cu fermitate suveranitatea, a obţinut deja mari realizări în lupta pentru edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate... Astăzi, partidul şi guvernul român în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu depun eforturi active pentru pacea şi securitatea în Europa, destinderea internaţională, soluţionarea pe cale paşnică a problemelor litigioase, pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară. Noi dăm o înaltă apreciere acestor eforturi şi sprijinim minunatele iniţiative de pace pe care le-aţi formulat dumneavoastră ca militant al păcii".** Iar în cuvîntarea rostită la ceremonia primirii înaltei distincţii româneşti, secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea a declarat: **„Dumneavoastră, stimate tovarăşe preşedinte, eminent conducător al poporului român, militant de seamă al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, desfăşuraţi o amplă activitate internaţională ca militant al păcii lumii. Dumneavoastră aţi înscris fapte strălucite în deschiderea unui drum larg prieteniei dintre Coreea şi România".**

Au fost exprimate, de asemenea, călduroase mulţumiri pentru sprijinul acordat de România revoluţiei coreene, cauzei unificării Coreei. „Exprimăm — a spus tovarăşul Kim Ir Sen — profunda noastră recunoştinţă pentru sprijinul şi încu-

Bine-aţi venit acasă, iubiţi conducători!

rajarea activă pe care le acordă partidul, guvernul, poporul român şi personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, luptei drepte a poporului nostru de a realiza unificarea independentă şi paşnică a ţării".

Noua vizită oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în R.P.D. Coreeană s-a bucurat de o deosebită apreciere din partea celor doi conducători de partid şi de stat. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi-a exprimat dorinţa ca vizita să se înscrie ca un nou moment important în cronica tradiţionalelor raporturi de prietenie şi solidaritate dintre partidele şi poporale noastre. „Sînt încredinţat — a spus conducătorul partidului şi statului nostru — că tradiţionalele relaţii româno-coreene — întemeiate pe deplina egalitate în drepturi, stimă şi respect reciproc — vor cunoaşte o dezvoltare continuă pe multiple planuri, afirmîndu-se ca un exemplu de raporturi între popoare libere şi independente care conlucrează şi se întrajutorează frăţeşte în edificarea noii orînduiri, în lupta pentru colaborare şi pace în lume", iar tovarăşul Kim Ir Sen a declarat: „Prietenia şi coeziunea frăţească dintre poporul coreean şi poporul român reprezintă o contribuţie activă la întărirea forţei generale a ţărilor socialiste, la salvgardarea păcii şi securităţii mondiale... Actuala dumneavoastră vizită în ţara noastră marchează încă un eveniment important în istoria prieteniei dintre poporeie coreean şi român".

Prin rezultatele ei fructuoase, prin înţelegerile convenite, prin întreaga ei desfăşurare, vizita oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu în Republica Populară Democrată Coreeană reprezintă un eveniment de mare însemnătate şi cu profunde semnificaţii în dezvoltarea pe mai departe a relaţiilor de prietenie şi solidaritate militantă dintre cele două partide şi state, în avantajul ambelor ţări şi popoare, al progresului şi prosperităţii lor continue, al cauzei generale a socialismului şi păcii, înţelegerii şi conlucrării rodnice dintre naţiuni

ION D. GOIA

PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU

a primit pe consilierul preşedintelui R. A. Egipt

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit în după-amiaza zilei de sîmbătă pe Hamdouh Salem, consilier al preşedintelui Republicii Arabe Egipt, fost prim-ministru.

A participat tovarăşul Ştefan Andrei, ministrul afacerilor externe.

Cu acest prilej preşedintelui Nicolae Ceauşescu i-a fost transmis un mesaj din partea preşedintelui Republicii Arabe Egipt, Husni Mubarak, împreună cu cele mai călduroase urări şi sentimente, iar poporului român urări de progres şi prosperitate.

Mulţumind, preşedintele Nicolae Ceauşescu a rugat să se transmită preşedintelui Republicii Arabe Egipt cele mai bune urări, iar poporului egiptean urări de pace şi bunăstare.

În cadrul întrevederii, reprezentantul preşedintelui Republicii Arabe Egipt a subliniat înalta apreciere pe care preşedintele Husni Mubarak, guvernul şi întregul popor egiptean o acordă contribuţiei preşedintelui Nicolae Ceauşescu la dezvoltarea relaţiilor româno-egiptene, la promovarea cauzei păcii şi înţelegerii între popoare, în mod deosebit pentru activitatea sa îndreptată în direcţia instaurării unei păci globale, juste şi durabile în Orientul Mijlociu

Au fost subliniate cu satisfacţie bunele raporturi statornicite între cele două popoare şi ţări, dorinţa comună de a adînci prietenia şi colaborarea reciproc avantajoasă.

În cadrul întrevederii, a fost subliniată necesitatea de a se acţiona pentru crearea unui climat de pace în Orientul Mijlociu şi de a se face totul pentru a se asigura retragerea Israelului din Sinai pînă la 26 aprilie a.c., pentru întărirea suveranităţii depline a Egiptului asupra Sinaiului.

S-a relevat imperativul de a se acţiona pentru realizarea unei păci globale, juste şi durabile în Orientul Mijlociu, pentru o soluţionare politică, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, la rezolvarea problemei palestiniene, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent.

A fost reliefată hotărîrea României de a acţiona în continuare în această direcţie, cu convingerea că rezolvarea problemelor ce confruntă Orientul Mijlociu, ar avea o importanţă deosebită nu numai pentru această zonă, ci şi pentru climatul politic internaţional.

PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU

s-a întîlnit cu Mohamed Khouna Ould Haidalla, preşedintele Comitetului Militar de Salvare Naţională şi şef al statului Republicii Islamice Mauritania

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a întîlnit, sîmbătă seara, la Phenian, cu Mohamed Khouna Ould Haidalla, preşedintele Comitetului Militar de Salvare Naţională şi şef al statului Republicii Islamice Mauritania.

A luat parte tovarăşul Ştefan Andrei, ministrul afacerilor externe.

A fost de faţă comandantul Ahmed Ould Minnih, membru al Comitetului Militar de Salvare Naţională, ministrul afacerilor externe şi cooperării.

În cadrul întîlnirii, a fost apreciată pozitiv evoluţia relaţiilor de prietenie şi cooperare dintre România şi Mauritania în diferite domenii de interes comun, stabilindu-se dorinţa celor două ţări de a acţiona pentru amplificarea acestor raporturi pe multiple planuri.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a arătat că aşteaptă cu interes vizita preşedintelui Republicii Islamice Mauritania în România şi şi-a exprimat convingerea că dialogul la nivel înalt ce va avea loc cu acest prilej, va reprezenta un moment de o importanţă deosebită pentru lărgirea prieteniei şi colaborării dintre cele două ţări şi popoare.

Totodată, în cadrul întrevederii au fost abordate unele aspecte ale situaţiei internaţionale actuale, evidenţiindu-se necesitatea intensificării eforturilor pentru promovarea unei politici de pace, destindere şi colaborare, pentru încetarea cursei înarmărilor şi trecerea la măsuri concrete de dezarmare, pentru lichidarea subdezvoltării şi instaurarea unei noi ordini economice internaţionale. În acest cadru s-a evidenţiat importanţa unităţii şi solidarităţii ţărilor în curs de dezvoltare, ţărilor nealiniate, ţărilor mici şi mijlocii în lupta pentru o colaborare bazată pe egalitate, pe respectarea independenţei naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, pentru pace, destindere şi securitate internaţională.

Întîlnirea s-a desfăşurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

„Aș vrea să vă informez că Partidul Comunist Român, guvernul și poporul român, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au obținut realizări măreț în construcția socialistă și au adus o contribuție remarcabilă la apărarea păcii în lume, la cauza progresului omenirii. Partidul Comunist Român, poporul român au adus, de asemenea, contribuții remarcabile la dezvoltarea necontenită a prieteniei dintre cele două partide și țări ale noastre. De aceea, avem deplin temei să spunem că tovarășul Nicolae Ceaușescu este un prieten de mare preț și cel mai bun camarad de arme al poporului chinez".

HU YAOBANG

Largi perspective colaborării româno-chineze

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la marele miting al prieteniei româno-chineze de la Shenyang

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Zhao Ziyang

Moment al întîlnirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Deng Xiaoping

Eveniment politic de amplă semnificație, care deschide [illegible] perspective extinderii colaborării [illegible], vizita tovarășului [illegible], secretar general al Partidului [illegible], președintele Republicii [illegible], împreună cu tovarășa [illegible], în Republica Populară [illegible] desfășurat în continuare [illegible], încrederii și înțelegerii reciproce care caracterizează raporturile dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Convorbirile purtate de secretarul general al partidului nostru cu tovarășul Hu Yaobang, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez au fost urmate de convorbiri cu tovarășul Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, cu tovarășul Deng Xiaoping, vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, cu alți conducători de partid și de stat din R.P. Chineză. Totodată, căldura cu care au fost întîmpinați înalții oaspeți români în provincia Liaoning, în capitala acesteia, orașul Shenyang, întîlnirea cu oamenii muncii din acest puternic centru industrial, mitingul prieteniei româno-chineze desfășurat cu acest prilej, omagiul pe care oamenii de știință chinezi l-au adus tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, proeminent reprezentant al gîndirii și creației științifice românești, savant de renume mondial, au constituit tot atîtea dovezi ale voinței comune de a asigura extinderea și înflorirea puternică a colaborării româno-chineze.

Înțelegerile la care s-a ajuns au fost concretizate în documentele semnate, și în primul rînd în Acordul-program privind direcțiile de bază ale dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice pe termen lung între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, acord caracterizat de ambele părți ca avînd o importanță istorică pentru întărirea prieteniei și promovarea colaborării româno-chineze. Acordurile au avut la bază aprecierea că potențialul economic, științific și tehnic al celor două țări, experiența acumulată în ultimii ani au creat noi posibilități pentru extinderea cooperării în producție și cercetare în domenii importante pentru dezvoltarea economiilor naționale, cum sînt punerea în valoare a resurselor energetice și de materii prime, producția de instalații complexe, utilaje și mașini pentru industria chimică, metalurgică, energetică, de materiale de construcții, transporturi, agricultură și industria alimentară, producția de mașini și aparatură electrotehnică și electronică etc.

Recenta vizită în China a conducătorului partidului și statului nostru a demonstrat încă o dată rolul deosebit de important pe care îl au, pentru dezvoltarea colaborării româno-chineze, contactele nemijlocite la nivel înalt. De-a lungul anilor, convorbirile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu cu președintele Mao Zedong, cu premierul Zhou Enlai, cu alți conducători ai partidului și statului chinez au jucat un rol de seamă în adînci-

La întîlnirea cu reprezentanți ai presei chineze și corespondenți acreditați la Beijing.

...roa prietenie și colaborare dintre România și China, ...vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurate în spiritul ...tradiții, contribuie la dimensionarea ...relațiilor româno-chineze, bazate în ...pe principii ...respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

Înscrînd o pagină istorică în cronica tradiționalelor relații de prietenie româno-chineze, noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză a pus o bază trainică pentru dezvoltarea în continuare a acestor relații, pentru lărgirea și diversificarea colaborării fructuoase dintre țările, partidele și popoarele noastre.

ION CODRU

Primirea de către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a delegației oamenilor de știință și cultură

La încheierea vizitei înalților oaspeți români în R.P. Chineză, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hu Yaobang își string cu căldură mîinile

Noi apreciem că există toate condițiile ca, prin eforturi comune, raporturile româno-chineze — întemeiate trainic pe principiile socialismului, pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc — să cunoască, în continuare, o puternică înflorire, pe măsura posibilităților sporite pe care le creează dezvoltarea economico-socială a țărilor noastre. În cadrul acestor raporturi acordăm o deosebită importanță dezvoltării și diversificării colaborării economice, promovării unei largi cooperări în producție, în realizarea de obiective industriale, în valorificarea unor resurse naturale și în alte domenii de interes comun.

NICOLAE CEAUȘESCU

Încă din prima zi a constituirii Chinei noi, între partidele și țările noastre s-au întemeiat relații de prietenie și solidaritate revoluționară. În cei 17 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu este secretar general al Partidului Comunist Român această nobilă prietenie s-a dezvoltat necontenit.

Dezvoltarea continuă a colaborării noastre în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii va stimula puternic bunăstarea și prosperitatea celor două țări.

HU YAOBANG

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat în 14 septembrie 1979, la Timișoara, executarea unui robot industrial românesc. În aprilie 1982 acest robot lucrează

Vă amintiți ? Această imagine datează din 14 septembrie 1979, cînd, în vizită de lucru în județul Timiș, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomanda specialiștilor de la întreprinderea „Electromotor" să treacă „la executarea unor roboți mai supli, de o mai mare finețe, cu consumuri mai mici de metal și alte materiale, iar aceștia să fie astfel amplasați în unitate, încît să servească un număr sporit de mașini".

Astăzi, indicația secretarului general al partidului este îndeplinită : PRIMUL ROBOT INDUSTRIAL ROMÂNESC LUCREAZĂ LA STRUNG !

În închipuirea multora dintre noi, robotul ar avea chipul și asemănarea omului-creator, incluziv capacitatea acestuia de a gîndi, de a se bucura, de a se întrista, de a iubi sau de a urî ; nu-i chiar așa, am văzut cu ochii mei, pentru că robotul (altceva e și cel de bucătărie, care bate frișcă sau stoarce sucuri...) seamănă cu o mașină complicată, comandată de calculator, conform unui program „dictat", și care mașină muncește la mai multe... mașini (ele însele semiautomate), are un braț și un trup flexibil, dă decizii, trudește 24 de ore din 24, nu fumează, nu stă la taifas, nu se preumblă aiurea și nici nu se ceartă cu cei din jur. Da, robotul muncește !

Cel dintîi robot industrial numit REMT-1 funcționează, de două luni, la Timișoara, „părinții" lui fiind dascăli universitari de la Institutul politehnic „Traian Vuia", alături de specialiști și muncitori de la întreprinderea „Electromotor", iar locul său de muncă, unde, simbolic, i se poate stringe mîna, este secția motoare electrice mari, linia de rotoare, mai concret : atelierul de prelucrat arbori. De ce aici ? „Pentru că — explică economistul Marin Tănase, directorul întreprinderii — această celulă de fabricație se pretează la robotizarea procesului de producție, în timp ce și consumul de muncă fizică la freze și strunguri este între cei mai ridicați".

Să lămurim și noi, reporterul, cu bunăvoința savanților care l-au făurit, de la stadiul de idee pînă la acela de existență concretă : prof. dr. ing. Francisc Kovacs, decanul Facultății de mecanică, prof. dr. ing. Tiberiu Mureșan, decanul Facultății de electrotehnică, prof. dr. ing. Nicolae Gheorghiu, prof. dr. ing. Iosif Grușanu, conf. dr ing. Crișan Strugaru, șef de lucrări, ing. Mircea Selariu, asist. univ. ing. Radu Stoenescu, de la diverse discipline și catedre ale celor două facultăți, și, împreună cu ei, ingineri aflați în producție, Vasile Tanvuia și Viorel Mihoc.

A cui a fost ideea ? — s-ar interesa, pentru istoria roboticii noastre, nu numai urmașii, cît și contemporanii, obișnuiți să omagieze marile izbînzi ale științei românești. Dacă robotul, cu întreaga sa „biografie" înseamnă o certă materializare a triadei învățămînt — cercetare — producție, imboldul decisiv al realizării sale l-a dat secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1979, în timpul vizitei de lucru prilejuită de deschiderea anului universitar în mîndra cetate a Banatului. Din cuvîntarea rostită în Piața Operei, desprindem acest text-argument : **„Avem nevoie de roboți moderni, de o automatizare suplă, de roboți inteligenți, care să poată, într-adevăr, ridica la un nivel mai înalt productivitatea și asigura produse de înaltă tehnicitate".** „Sesizînd posibilitățile de lucru în acest domeniu la Timișoara, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a indicat — ne spune profesorul Kovacs, care a căpătat misiunea de a fi liderul colectivului de proiectare și execuție, zi de zi pe traseul școală-fabrică — să unim forțele existente, puterea noastră de creație, de muncă, de inventivitate, să creăm roboți necesari economiei naționale. Un loc ideal în acest sens se dovedea întreprinderea „Electromotor" care, pe de o parte, mai folosise manipulatoare, iar, pe de altă parte, socotea, ca și noi, această temă ca absolut prioritară".

Și pasionantă, adăugăm, stare care a fost dimensiunea numărului unu a colectivului multidisciplinar înscris la crearea robotului ; zicem **multidisciplinar**, pentru că, propriu-zis, nu a existat catedră și disciplină din cadrul facultăților de mecanică și electrotehnică fără o participare directă în acest program, iar ceea ce confirmă interesul real față de soarta robotului este aspectul că dascălii nu și-au văzut conturile încheiate — conform contractului, dealtfel odată cu predarea desenelor tehnice, la modul „descurcă-vă singuri, că noi avem alte treburi", ci au rămas pe baricade pînă la „start" și încă, adică și acum. Nu întîmplător, consiliul oamenilor muncii de la „Electromotor" l-a integrat în colectiv și vestimentar, dînd fiecărui cadru didactic halat, ecuson și chiar birou de lucru.

Nu în ultimul rînd, despre robot, despre acest „ins în salopetă de oțel", cum l-a numit profesorul Gheorghiu. Celula în care funcționează cuprinde : două strunguri, două mașini de frezat — toate patru semiautomatizate — și două dispozitive, unul de acumulare a semifabricatelor și un altul pentru evacuarea pieselor finite (arborii). Pentru început, un regior — în timpul documentării noastre, Andrei Mayer — supraveghează întreg procesul de producție, iar un inginer conduce un registru de bord și acordă asistența de specialitate la orice dereglare. Doi în loc de cinci ! Iar cei cinci munceau, nu glumă, ridicînd de 120 de ori arborii, grei de 50—60 kg ! În curînd va fi nevoie de un singur tehnician pentru o manipulare simplă : reglarea și oprirea ! În creierul robotului se află concepute, pentru cele 14 tipodimensiuni de arbori, 52 de programe, spectaculos părîndu-ni-se, bunăoară, capacitatea sa de a evita contactul cu o mașină defectă (se întîmplă...), astfel încît „filmul muncii" nu se rupe de tot.

Simplificînd, îndeletnicirile robotului sînt următoarele : apucă (are mînă !) semifabricatul din dispozitivul de acumulare, ridică bucata de metal, se retrage, caută (așa cum i s-a înscris în memorie) poziția strungului, se apropie de această mașină, îi dă semnalul de deschidere a portierei de protecție, agață semifabricatul în gura cuțitelor, comandă declanșarea strunjirii, se retrage, se învîrte spre una dintre freze, prinde arborele viitorului motor electric, îl transportă la dispozitivul de evacuare, trece din nou la „magazie", îi dă de lucru celuilalt strung și așa mai departe, harnic și tăcut.

Care-i este viitorul ?

Aflăm : întîi, se va robotiza întreaga fabricație de arbori și rotoare de la secția de motoare mari a „Electromotor"-ului, creîndu-se o linie automată, compusă din trei celule (deci încă două), pe care se vor implanta roboții... REMT-2, cu performanțe superioare în ce privește sarcina realizată, de la 63 kg forță, la 100 kg forță ; vor crește vitezele de deplasare și gradele de mobilitate ale „prietenului" nostru.

La această mașină de frezat lipsește... frezorul. Locul lui a fost luat de mîna robotului

Conform unui program pe 4 ani, cele două facultăți, împreună cu întreprinderea „Electromotor", se angajează să proiecteze și să realizeze roboți pe scară industrială, garantînd, sub formă de service, funcționarea lor pe timp de un an. Pentru aceasta, practic este și organizată o secție de producție chiar la „Electromotor", într-o fostă fabrică de lanțuri. De-acum în 12 luni vor fi realizați 10 roboți — sarcină care place tuturor ; zic **place deoarece creatorii lui REMT-1 mi-au vorbit despre robot, ca și altora, negreșit, ca despre „cel mai frumos, cel mai deștept, cel mai cuminte, cel mai..." Nu în sensul de laudă, ci de dragul lor drag, iubindu-l ca pe o ființă zămislită și de inteligența și de sensibilitatea lor, de unde se trage concluzia că fascinația științei se poate trăi și în grup de către savanți, nu doar de unul singur, precum Arhimede, al cărui strigăt, Evrika !, a fost auzit, cred, postum.**

Pe scurt, acestea ar fi datele unui adevărat triumf al științei și tehnicii românești, care, astfel, se așază temeinic și argumentat în banca din față a roboticii mondiale !

TEODOR BULZA ■

(Urmare din pagina 1)

montate cele 4 pompe care vor trage din Dunăre 3 200 metri cubi de apă într-o oră, o parte din cei 50 de constructori au mai adăugat chesonului cîteva inele de beton și au mai înălțat cofrajele circulare, meșteri între toți fiind, lîngă Marin Strănuțu, Ioan Fota, Aurel Berbec și Florea Mihalcea, iar alții, Andrei Demici, Anton Mihăieș, Dumitru Niță și Valentin Butnar au lucrat la demontarea batardoului care i-a apărat vreme îndelungată de primejdiile fluviului. I-a apărat cu credință, chiar și atunci cînd apele veneau cu un debit de 15 000 metri cubi pe secundă iar ei, ca și cum ar fi trebuit să uite că se aflau sub nivelul Dunării și că lucrau în vecinătatea trufașă și apăsătoare a apei ca-n umbra zidului unei stînci, își spuneau că important era mai cu seamă ca inima să nu le fie clătinată de viitoarea nici unei emoții. Un timp s-a muncit sub presiuni mari, într-un mediu de aer comprimat pînă la 1,5 atmosfere, cînd bătaia inimii apasă în tîmple și se zbuciumă ca un ecou captiv încît nici nu ar mai fi un alt pericol în afară de faptul că inima poate să stea deodată, poate să se oprească. De aceea, dintre cei mai buni meșteri au fost aleși cei mai sănătoși. Iar acum, înspre capătul unei munci al cărui sens a fost, la propriu, ieșirea la suprafață, acum cînd platforma de lucru se află chiar la nivelul apelor și cînd bună parte din celălalt capăt, de început al acestei munci, a fost lăsat să fie cuprins de Dunăre iar fluviul s-a și pornit, în felul lui, să facă recepția lucrării, cei 50 de oameni din subordinea inginerului Gheorghe Mihăescu au început să-și aducă aminte că tot ce-au construit ei aici, în marginea pădurii de sălcii a Ostrovului, are un preț nu mai mare de 50 de milioane și că Grupul de șantiere Giurgiu trebuie să întreprindă în acest an lucrări în valoare de aproape 659 milioane de lei. Acestea, ne spune la rîndul lui Neculai Iancu, secretarul comitetului de partid al Grupului de șantiere, reprezintă un pas hotărîtor pentru îndeplinirea planului de investiții aici, la Giurgiu, în acest județ nou, căruia i-au fost încredințate pe întregul cincinal fonduri de 12 miliarde de lei. „Răspunderea noastră, adaugă Neculai Iancu, este de a materializa aproape un sfert din aceste uriașe fonduri de investiții. Valoarea lucrărilor pe care le executăm aici, în acest cincinal, este de 2,9 miliarde lei. Cît privește felul cum s-a muncit aici anul trecut, în acest Grup de șantiere aparținător de Trustul de construcții industriale și agrozootehnice București, cea mai bună dovadă ar fi chiar faptul că, de curînd, trustul a fost evidențiat cu Ordinul Muncii clasa I. Lucrăm aici, de fapt, de vreo 10 ani, noi am ridicat întreprinderea textilă Dunăreana, fabrica de zahăr, o fabrică de conserve de legume, precum și unele capacități de producție la Combinatul chimic și la întreprinderea de construcții de mașini și utilaje grele. Și ne aducem aminte cu plăcere că în 1980, cu ocazia unei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a felicitat pentru calitatea lucrărilor executate și pentru faptul că ne-am străduit să aplicăm tehnologii noi, ca să micșorăm consumurile și să sporim gradul de valorificare a materialelor, a energiei și combustibililor. În cursul anului trecut am economisit 300 tone de ciment, 1000 metri cubi de agregate, 80 tone de metal, 30 tone de oțel beton, 60 metri cubi de material lemnos, în condițiile în care ne-am îndeplinit planul la toți indicatorii, fiindcă altfel desigur că nu mai ajungeam să luăm Ordinul Muncii. Cred că în acest an munca noastră urmează același curs bun statornicit pînă acum, dovadă că, de exemplu, pe primul trimestru am scăzut cheltuielile la mia de lei producție de la 968 la 978 lei, realizînd și chiar depășind în acest fel planul de beneficii. Iar acum, în aceste zile, ne străduim să ieșim în întîmpinarea zilei de 1 Mai și s-o cinstim ca pe o luminată zi a muncii, îndeplinindu-ne datoria și așezînd la temelia datoriei noastre răspunderea și grija pentru felul cum cheltuim fiecare leu din marile fonduri de investiții destinate progresului și dezvoltării acestui oraș".

Acum, în această primăvară, cei 1 500 de muncitori ai Grupului de șantiere Giurgiu lucrează pe platforma 2 a Combinatului chimic, unde se vor da în funcțiune 4 noi unități de producție, la alte 2 unități noi de la Întreprinderea de construcții de mașini și utilaje grele, la modernizarea și extinderea fabricilor de zahăr și de pîine ale orașului, precum și la noua întreprindere poligrafică. Parte din acestea, ca și căminele de nefamiliști cu 1 600 de locuri sau cele 518 apartamente ce se construiesc alături de gara orașului, au fost introduse în plan, ni se spune, la cererea expresă a Comitetului municipal de partid.

La Giurgiu se construiește și încă se va mai construi mult. Acesta este și motivul pentru care, la kilometrul 495, cei 50 de oameni din echipa inginerului Gheorghe Mihăescu se grăbesc să lase aici, cum zic ei, o amintire frumoasă și durabilă, ca să poată coborî apoi către promisiunile unui oraș-șantier iar ei să poată spune, mîine-poimîine, că munca lor asta a fost : giurgiuvenii să aibă unde munci, să locuiască în case confortabile, să aibă de unde să-și cumpere, îndestulătoare, pîinea zilnică și să mai poată cumpăra un ziar tipărit chiar aici, la Giurgiu.

Cronica investițiilor

Kilometrul 495, o amintire frumoasă și promisiunile orașului-șantier

Vitele, spun țăranii, nu se cresc singure!

Săltatul zootehniei la Valea Argovei

La cinci e încă noapte, Valea Argovei — cum spun toți poeții, care n-au ajuns niciodată într-un grajd mare așa, pe la ivirea zorilor — doarme învăluită în vise cuminți de la țară, dar la grajduri vitele mugesc după hrană și mai multe femei, înfofolite în fuste și rochii groase, fiindcă e frig, rinesc bălegarul în grabă, cară cu brațele lucerna la berbeci și la vaci, desfac la repezeală, cu mîinile lor bătătorite și zgîriate, sirma baloturilor de nutreț și, în general, își pun doar probleme care pot fi rezolvate.

Pentru un crescător de vite e important să-și pună — ca și omenirea, dacă vrea să meargă înainte — doar astfel de probleme, fiindcă la grajduri ele nici nu-s prea multe. Pe un berbec, de exemplu, nu-l interesează altceva decît să mănînce bine și, în consecință, să ia în greutate 150 de grame zilnic. La sectorul zootehnic, omul deștept nu-i acela care știe să vorbească frumos despre dezvoltarea șeptelului, ci primul sosit la muncă.

Ioana Stancu, o țărancă între două vîrste, la anii cînd la oraș femeia crede că mai e tînără, deși are, ca și Ioana Stancu, patru băieți mari, iar la țară e convins că tinerețea s-a dus de mult, e o astfel de persoană deșteaptă în meseria. Din 1975, de cînd e aici, cu Dumitru Stancu, bărbatu-său, se trezește printre primii, din toată Valea Argovei și „greu, ușor, ce să-i faci", hai la grajduri. Înainte a lucrat la porci, unde „nu-i nici mai rău, nici mai bine, ci doar altcumva", întrucît — logic, nu ? — „porcu-i porc, ce știe el, cere și trebuie să-i dai". Dar la vaci, bunăoară, e altfel. „De vaci parcă ți-e mai milă. Și de berbecuți ți-e milă. De toate animalele trebuie să ai milă. Dacă nu, ce să cauți la grajd ?"

Mila, firește, e un sentiment complex, iar la Valea Argovei ea e departe de a fi o abstracțiune : „Anul acesta a fost bine, că am organizat furajele la vreme" spune Aurel Cristea, vicepreședintele „cu zootehnia" al C.A.P.-ului. Binele, la grajduri, n-are prea multe nuanțe. El se măsoară, se cîntărește, mai bine zis, nu se povestește. „Furajele astea", spune Aurel Cristea, privind oarecum amuzat la omul căruia i se adresează, cu privirea ce-o are țăranul cînd dă explicații la lucrurile ce nu mai trebuie explicate de multă vreme, de vreo cîteva mii de ani, „furajele astea, adică, ele nu se string singure. E nevoie de om".

Multora, funcția de vicepreședinte, fie el și de C.A.P., le sună înalt. Aurel Cristea e cel mai țăran din toate mărimile cunoscute de mine pe la sate. E în rosturi doar de două luni, timp în care n-a avut altă treabă decît vacile și junincile, decît berbecuții și porcii, decît hrana animalelor și sosirea la muncă a oamenilor. E un om slab și negricios, umblă cu niște haine de doc, deși cald nu-i, deși abia s-a vindecat de-o suferință în piept, căciula neagră, purtată pe-o parte, ca ostașii de la '77, o ține pe cap, tot ce-i probabil, și vara, portretul lui Aurel Cristea e așa, cu căciulă, mergînd legănat și niței lăsat în față, copleșit de gînduri. A fost ales ca să se schimbe ceva la zootehnie. C.A.P.-ul e al doilea în întreg județul Călărași, dar la vite anul 1981 a fost unul slab. „O să le scoatem" zice Aurel Cristea, „numai la asta mă gîndesc, cum să le scoatem, cum s-o săltăm". „Scosul" privește vitele, „Săltatul" zootehnia în general. Acum, cele 140 de vaci cu lapte dau 500 l zilnic. Cine cunoaște ce vacă e aia, care dă doar 4 litri de lapte într-o zi se întreabă, firește, cum poți să depășești planul la lapte cu doar 4 litri în căldare, dar dacă vom spune că anul trecut planul la lapte nu s-a făcut decît de-un 37%, vom pricepe că unele lucruri s-au mai dres. Iarna a fost grea, grajdurile — care-s în locul acesta de 25 de ani — s-au povîrnit, e nevoie nu de cîrpeli, ci de-o schimbare. Vacile, „scoase" în primăvară pe principiul — din care poate să înțeleagă fiecare ce vrea — al „menținerii", fapt ce vrea să însemne desigur că sînt în viață, fiindcă în C.A.P.-urile de primprejur o seamă de animale, prost hrănite, „nu s-au menținut", vacile, deci, sînt ca și vîndute. Dacă mai stau la Valea Argovei, e pentru că aici se mai găsesc încă furaje, iar la cumpărători nu. C.A.P.-ul însă a ieșit bine la grîu și porumb, fapt ce a dat motive pentru construcția unei ferme de 3 100 capete juninci pentru gestație. Moara pentru măcinatul furajelor se ridică și ea, oamenii au nădejde la un an mai bun.

De ce a mers rău zootehnia, dacă șefii de fermă Vasile Dumitru și Călin Constantin au zece și douăzeci de ani știință, nu de carte, fiindcă nu de studii ar fi nevoie aici, nu de pricepere la întocmit tabele, și drag de muncă ? De ce, dacă îngrijitoarele Maria Boltan, Stoian Ioana, Dolău Dumitra, Florica Graur, Pena Manea și alfele ca dînsele, tot cu categoria a III-a și a IV-a, se trezesc de cu noapte, ca să fie la grajduri, de unde tot noaptea pleacă acasă ?

Președintele C.A.P.-ului, Vasile Zglobiu, în funcție de doisprezece ani, are în sarcină, în principal, grîul, porumbul și tot ce privește cîmpul. Vorbind de fostul vicepreședinte „cu zootehnia", țăranii tin în discuție niște pauze misterioase. Prea multe n-au ce-i reproșa, atîta doar că s-a ajuns aici, e drept, nu între ultimii din județ, fiindcă — se poate constata de către oricine — vitele „s-au menținut", oricum nu la situația ca vacile și juncile să arate cum arată ele de pildă în planșele cu „Rasa brună", „Rasa Holstein Frizăă și „Bălțata Românească", puse prin cîteva birouri. Vasile Zglobiu e un om prețuit și care a știut să se ajute cu oamenii, astfel ca Valea Argovei, o comună puțin știută în presă, cu toate că-i mai întotdeauna a doua în Călărași, să arate cum arată, curată, pustie la timpul lucrului, cu lumea la cîmp și gîndul la bine. Numai că un om nu le poate „sălta" pe toate. „Ce-am făcut eu în două luni ?" se întreabă Aurel Cristea, fost brigadier în zootehnie în urmă cu trei-patru ani, adică prin anii cînd toate erau altfel, „păi, organizare, asta fac. Avem, la ferme, o sută și ceva de oameni. Îi iau pe fiecare și îi organizez. Le spun : hai, mă, s-o săltăm, să nu ne fie rușine. Eu am numai 8 clase. S-ar putea ca unul cu 9 clase, să zicem, să știe mai multe. Un inginer știe cu siguranță mai multe decît mine. Numai că eu nu numai că mă trezesc odată cu oamenii, dar noaptea dorm mai puțin. Fumez și mă gîndesc cum să fac să nu-mi fie rușine la toamnă. Și în fiecare zi organizez ceva, dar să se vadă. Am 56 de ani și nu-mi vine să umblu cu capul în jos".

TUDOR OCTAVIAN

Cointeresarea nu-i ceva abstract

Petre Dinu este unul din cei mai buni crescători de porci de la C.A.P. Gîrbova, județul Ialomița. Nu seamănă cu sămădăii din Moara cu Noroc. E îmbrăcat cu clasica salopetă și cu cizme de cauciuc, strict necesare într-o asemenea meserie. E tăcut, mai degrabă timid și vom afla mai tîrziu, abia după ce ne va arăta cele 300 scroafe și cel 70 de vieri pe care îi are în grijă, că la ultimele două concursuri profesionale a obținut locul I pe județ. Spre surprinderea celor de aici, pe țară s-a clasat doar pe locul 5. Explicația pe care o dă medicul veterinar Ion Poiană faptului că Petre Dinu nu a urcat pe podium este că acesta nu are liceul agroindustrial și a fost handicapat la capitolul expunere. Cît despre practică, Petre Dinu este foarte bun. Dovadă, rezultatele. Petre Dinu face echipă cu Titi Damaschin. Echipa fiind veche și de încredere, i s-a repartizat cel mai greu și de răspundere sector : montă-gestație. Aici se hotărăște producția de mîine, pentru că nu poți avea porci dacă nu ai mai întîi purcei. Petre Dinu depistează scroafele în călduri, ține la zi graficul de fo-

losință a vierilor, este atent la respectarea pedigreului și, bineînțeles, îngrijește permanent vierii și, pînă cînd le vedă sectorul maternitate, scroafele. Să fii foarte bun aici înseamnă să nu pierzi nici un ciclu de producție și să ai exemplare sănătoase și productive. Vierii sînt pretențioși. Pe lîngă concentrate, trebuie să li se mai dea morcovi, masă verde, zer și cîte două ouă pe zi. Acestea le sînt dreoturile. Cît despre îndatoriri, față de 13 000 purcei planificați s-au obținut anul trecut 15 000. Pe lîngă mențiuni, felicitări și alte recompense simbolice, Petre Dinu cîștigă în jur de 2 600 lei pe lună. La asta se mai adaugă, funcție de rezultatele obținute, purceii pe care îi primește ca premiu. La zootehnie se cîștigă mai bine ca în alte sectoare. E drept că se lucrează zi de zi, foc continuu, de la 7 dimineața la 7 seara. Și mai e necesară o condiție : îndeplinirea planului. La C.A.P. Gîrbovi, de 7 ani, planul se îndeplinește și se depășește cu procente semnificative. În urmă cu 10 ani, cînd medicul veterinar Ion Poiană a fost repartizat aici, C.A.P.-ul avea 3 000 de porci. Numărul lor a crescut la 15 000. Astăzi cooperativa se poate mîndri cu cel mai mare complex de porci din țară, aproape în întregime industrializat. Renunțarea la sistemul de creștere gospodărească a dus la mărirea productivității. În vechiul sistem, Petre Dinu putea îngriji 20 vieri și 100 scroafe. La sectorul tineret, 3 000 în loc de 750, iar la maternitate în loc de 24 scroafe cu purcei, 100. Deci, productivitatea a crescut de 3—4 ori. Să notăm că în 10 ani, la complexul de creștere a porcilor de la Gîrbovi, nu a fost nici o epizootie, că modernizarea complexului a fost făcută cu mijloace proprii de către echipa de meseriași a cooperativei. În timp ce alte cooperative nu știu cum să facă să scape de porci, care sînt greu de crescut, specialiștii de la Gîrbovi au extins complexul și l-au modernizat. Se poate vorbi, aici, despre o vocație de crescători de animale ? Cu siguranță da. Cooperativa mai are pe lîngă porcii despre care am vorbit pînă acum 700 vaci cu lapte, 2 000 tineret taurin la îngrășat, 4 000 oi, 100 000 pui de carne, 2 000 curci, 10 hectare lucru apă cu pește și 85 familii de albine.

Îl întrebăm pe medicul veterinar Ion Poiană care este cheia succesului. Munca. Stabilitatea cadrelor. La complexul de creștere a porcilor lucrează aceiași oameni ca în urmă cu 10 ani. Cointeresarea funcționează și nu este o noțiune abstractă. Fiecare știe cu exactitate ce sarcini are și cît va cîștiga în plus dacă le depășește. Preocuparea de a moderniza complexul zootehnic, de a-l aduce cît mai aproape de complexele moderne industriale, intensive. Încurajarea inițiativei. Specialiștii sînt lăsați să-și facă meseria. Sînt întrebați și ascultați. Conducerea cooperativei nu a mers pe linia minimei rezistențe. Animalele îți dau bătaie de cap, trebuie să muncești mai mult pentru a le avea, însă merită cu prisosință. În județ, aproape de noi, sînt cîteva cooperative, cu aceleași condiții pe care le avem și noi și care nu cresc porci. Și-au păstrat oile și vacile achiziționate din import, au rezultate bune în alte sectoare și chiar sînt felicitate și date de exemplu. În comparațiile care se fac se uită de multe ori că noi creștem 15 000 de porci, iar ei nici unul. Cînd aparțineam de Ilfov, de multe ori eram nevoiți să acoperim pentru fondul de stat nerealizările altor cooperative și să rămînem descoperiți cu hrana pentru animale. O situație nefirească după părerea mea și deloc stimulativă. Bineînțeles, putem crește și mai multe animale, cu condiția să ni se lase furajele necesare. Pentru asta e obligatoriu ca pe județ să se realizeze planul. Valorificarea superioară a porumbului, a nutreturilor de toate felurile constă în a le transforma în carne, nu în a le vinde ca materie primă. Indicațiile secretarului general al partidului privind zootehnia, pentru că despre ea vorbim, au fost puse în aplicare de a doua zi, fără să se mai aștepte instrucțiuni suplimentare. Printre altele, baza furajeră a fost mărită de la 270 hectare la 600.

Greutăți ? În ianuarie și februarie, fără să fim anunțați, ni s-a întrerupt curentul electric și am rămas fără apă și căldură. Am dublat ferestrele, am făcut la repezeală rost de un grup electrogen stricat pe care l-am reparat. Situația a fost remediată, însă pagubele n-au putut fi evitate în totalitate. Făcînd abstracție de accidentul semnalat, la C.A.P. Gîrbovi, cu metode simple, eficiente și cunoscute de toată lumea se demonstrează încă o dată că zootehnia nu înseamnă altceva decît muncă și hărnicie.

OPREA GEORGESCU

Ciudățenii amuzante cu patru etaje care adăpostesc ghemulețe de aur

La Roiște, nu se fabrică nici un utilaj senzațional, nici măcar petrol nu se extrage. Nu sînt țesătorii cu zeci de sofisticate mașini. Am ajuns aici pentru a vedea Complexul pentru creșterea păsărilor. Roiște este una din „capitalele" găinilor din județul Dolj. Directorul marelui complex, dr. Iosif Petrica, un om plin de viață, un om activ, vrea să arate tuturor că în agricultură se poate munci bine, că agricultura poate da un randament uriaș. Dar numai în condițiile unor eforturi conjugate cu aportul celei mai înalte tehnologii, pentru a nu mai vorbi despre sectoarele care beneficiază de produsele agricole, sectoare care ar fi imperios necesar să știe că depind de munca celor din cîmp, depind de munca celor din marile complexe zootehnice și nu invers. Că țăranul știe să crească găinile și purceii și vacile, știe să le crească și intensiv, că țăranul poate învăța să le și livreze pe piața internă — ba și pe cea externă — așa că cei care lucrează în amintitele sectoare și nu s-au desprins încă din somnul lui „las' pe mîine" sau „las' că treaba merge în virtutea inerției" ar fi bine să se desprindă...

Așadar, țara asta a puicuțelor pentru ouă ne-a uimit, ne-a fermecat. Ne așteptam să găsim statica, productiva și intensiva „bandă rulantă" fără de viață, fără de oameni, dar minune ! Chiar în condițiile superproducției păsăretul are un indicibil răsunet de piuituri gingașe și de zeci de mii de bătăi ale cioculețelor care caută mîncarea sau sorb apa. Și mai am aflat aici altceva, am aflat că în condiții de semiautomatizare sau, mai ales în aceste condiții, specificul nostru, grija și sufletul și omenia noastră se fac simțite. Pentru a înțelege mai bine, pentru a putea scrie despre toate acestea am vorbit cu Elena Avram, îngrijitoare la puicuțele pentru înlocuire. Mai precis, într-una din cele două hale (în curînd vor fi șase hale, patru se vor da în folosință în următoarele zile, dacă și constructorii — I.P.S.C.A.I.A. București împreună cu I.U.T.I.F.P.E.C.-Dolj se vor grăbi înțelegînd importanța lucrării) Elena Avram e răspunzătoare de cele 40 000 de ghemotoace aurii începînd de la o zi pînă la două luni și jumătate. Cum se descurcă între atîtea mîncuțe ființe, cum face față complicatelor butoane și manete și benzi rulante care asigură supraviețuirea lor ?

O privim și privim și locul unde cresc puișorii. Cuștile cunoscute de noi au aici patru etaje — în fiecare etaj intră 20—25 de pui, așa că închipuiți-vă alei (parcă nesfîrșite) cu pui care piuie și dau din cioculețe și dau din aripioare, adică o gingășie înmulțită cu patruzeci de mii ! La capete există sisteme de acționare a dejecțiilor și furajelor. Aceste ciudățenii amuzante se numesc B.P.C. 4. N-o fi poetic, dar e practic ! Elena Avram, țărancă săracă din Roiște acum 11 ani, cînd a început să lucreze în cadrul complexului, împreună cu soțul — el este mecanic-vidanjor — a reușit nu numai să devină una dintre cele mai bune îngrijitoare (tovarășul director ne spune că este cea mai bună), ci să-și facă și o gospodărie „după soare". Acum, soții Avram au depus și bani pentru automobil. Casă și-au construit, tot ce trebuie în casă au, așa că, drum bun prin țară ! Ne mai uităm la dînsa, cum mînuiește tabloul de comandă, cum măsoară nivelul apei din recipiente, cum privește termometrul, cum trece printre B.P.C. 4 despre care v-am vorbit, și cum ochii urmăresc în permanență tot ce se întîmplă cu puișorii. Am întrebat-o cum poate descoperi vreo schimbare între atîtea mici ființe asemănătoare și mi-a zis că poate ! Extraordinar ! Cum creieți ? Tot după „uitătură" și după pene, ori după „ciuceală", cum făceau străbunele și bunele ei, pe lîngă casă. Ei, da, ochii femeii, de neînlocuit, ochii buni și blînzi și calzi care veghează nașterea și pacea și plinea, în mica lume a casei, care știe veghea nașterea și pacea și hrana, cu aceleași date sufletești. În condiții de an 2000 ! Curățenia din hală tot dînsa o asigură. E foarte curat și nu se simte mirosul foarte persistent de amoniac, mirosul este chiar suportabil, gîndiți-vă, sînt 40 000 de pui ! Ne spune tovarășul director care este secretul : sistemul de evacuare a dejecțiilor se face prin subteran, condițiile de realizare fiind simple. Le vom nota, pentru ca cei care dispun de asemenea condiții și doresc să folosească un bun sistem de evacuare a dejecțiilor să poată folosi soluția celor din Roiște. Ar fi vorba, deci, despre diferența de nivel dintre sistemul de irigații și locul unde se află ferma — pentru că dejecțiile se varsă în canalele de irigație. Ne vom opri cîteva clipe și vă vom explica avantajul acestui sistem, împotriva cărula s-au cam neliniștit unii. Apa care ajunge în cîmp, îmbogățită cu dejecțiile păsărilor (între timp intră în diluție) este și fertilizantă prin adaosul lor. Nu există pericolul colmatării cu pene, și chiar dacă mai nimerește o pană în canal, aceasta se amestecă, se macerează neprezentînd nici un risc. O altă condiție, care de fapt derivă din prima, nici măcar nu era necesar să existe înainte de a se construi ferma sau complexul, cei din Roiște realizînd ulterior lucrarea : canalizarea subterană. Destul de lesnicios de pus în aplicare (tuburi din ciment) și dînd rezultatele care se pot deduce : fertilizarea gratuită a pămîntului irigat și curățenia desăvîrșită a halelor de păsări.

Ce să vă mai spunem ? Că pentru toate aceste realizări au trebuit și zile de gîndire, și zile de muncă în plus față de orar, și zîmbet, și pasiune, și vorbă bună, și disciplină deplină, conștientă de toți, de la director pînă la îngrijitor ? Așa au putut muncitorii complexului din Roiște să bată, în domeniul producției de muncitor, unele locuri de muncă mult mai însemnate decît o crescătorie de găini, o găinărie. În limbaj mai neortodox... 450 000 de lei de fiecare om al muncii din cadrul complexului, 11 milioane beneficiu pe anul 1981 ! Soții Avram au avut un beneficiu net de 14 000 lei. Salariul lunar al unui îngrijitor este de 1887 lei, din care se opresc 10 la sută pentru „nerealizarea" planului. Pun cuvîntul între ghilimele pentru că tovarășul director Iosif Petrica m-a încunoștințat că planul a fost realizat, în cadrul complexului, totdeauna. Așa că acest cuvînt nu își are locul în limbajul și pe aria Roiștei...

PIA OLARU

Economii din „fum rece"

Pe Victor Scorțanu, directorul întreprinderii Laminorul de tablă Galați, l-am găsit în mijlocul unui grup de constructori, printre mortar, cărămizi, fațiață și alte materiale : se lucra la amenajarea încăperilor în care urma să se instaleze un calculator electronic.

— Tovarășe director, Laminorul, întreprindere cu foc continuu, mare consumatoare de energie, a realizat anul trecut, am aflat, importante economii la electricitate (1 219 000 kW/h), cît și la gaz metan (517 000 mc). Ce-ați întreprins pentru a obține aceste economii ?

— Nu am deloc impresia că ceea ce am făcut noi este nemaiîntîlnit, cuvîntul de ordine a fost să nu se neglijeze nici cel mai mic detaliu, nici cea mai mică posibilitate de a reduce consumul de energie. Iată cîteva din acțiunile pe care le-am inițiat : corelarea permanentă a producției de aer comprimat și apă industrială cu necesitățile stricte ale procesului de producție (de pildă, dacă unul din laminoare se află în reparație, să zicem pe o durată de o lună, în tot acest timp pentru laminorul respectiv nu se mai produce nici aer comprimat, nici apă) ; asigurarea utilizării în permanență a energiei electrice la un factor de putere peste valoarea neutrală (care este de 0,92) în vederea reducerii pierderilor în transportul și distribuția energiei electrice ; centrarea periodică a liniilor de laminare cu scopul de a reduce cuplurile mecanice rezistente ; contorizarea principalilor consumatori de energie electrică, măsură ce permite atît urmărirea, pe secții și pe utilaje, a consumului, cît și un control tehnic eficient ; extinderea iluminatului natural prin construirea de luminatoare în plafon (s-a realizat la toate cele patru laminoare).

— Dar în ceea ce privește economisirea gazelor ?

— Și aici, intervine Traian Asăvoaie, energeticianul-șef al întreprinderii, s-au efectuat verificarea și etanșarea periodică a preîncălzitoarelor de aer de la cuptoare. Am trecut apoi la înlocuirea preîncălzitoarelor confecționate din fontă cu preîncălzitoare de oțel inoxidabil, superioare ca durată și randament de funcționare (rețin mai multă căldură din gazele arse pentru preîncălzirea aerului). Totodată, conductele de aer cald au fost izolate. În momentul de față ne preocupăm de asigurarea unei arderi economice, pe baza analizelor de gaze arse, precum și de raționalizarea consumului de energie termică pentru încălzirea pe bază de program.

Pe drum, către laminoare, directorul întreprinderii ține să adauge :

— Un însemnat izvor de economisire a combustibilului îl constituie recuperarea resurselor energetice secundare, care în uzina noastră înseamnă căldura gazelor arse și cea a produselor calde (a tablei scoase din cuptorul de recoacere). Cu mijloace proprii am realizat o instalație pilot care ne asigură apă caldă pentru grupul social central (3x36 mc pe zi la o temperatură de 50—55 grade). Pe baza cercetărilor efectuate și a experienței dobîndite cu instalația pilot, am trecut la întocmirea documentației în vederea executării unei lucrări destinate recuperării și utilizării tuturor resurselor energetice secundare pe platforma I.L.T. Galați. Căldura recuperată, cu un debit medie de 4,1 Gcal/h, va servi acoperirii necesarului de căldură pentru noile obiective industriale ce se vor realiza și va completa nevoile actuale de energie termică ale întreprinderii. Excedentul de apă caldă urmează să-l dăm în folosință orășenească.

Ajungem în hala Laminorului nr. 1 Dreptunghiuri grele de tablă incandescentă alunecă din cuptoare spre sectorul de răcire. Asupra lor se îndreaptă jeturi de apă, care se transformă imediat în vapori. Tabla este trasă cu cîngile și îndreptată spre cuptoarele de recoacere. Îi cerem maistrului Ion Gogoncea să ne vorbească despre măsurile luate în secție pentru reducerea consumului de energie.

— Măsurile au fost concret stabilite, pe fiecare agregat și utilaj. Avem în permanență grijă ca mașinile să funcționeze numai în sarcină productivă, să nu meargă în gol. Astfel, cînd benzile nu transportă materiale din fața cajelor în sectoarele de depozitare, ele sînt oprite. La fel, foarfecele de debitare a materiei prime este pus în funcțiune numai cînd avem ceva de tăiat. În același timp, acordăm o mare atenție economiei de curent electric pentru iluminat. Ard doar atîtea becuri cît este strict necesar. Iată, de pildă, becurile amplasate pe direcția cajelor de laminare. În mod obișnuit, ele ar fi trebuit acum să fie aprinse. Dar, după cum vedeți, nu sînt, fiindcă la aceste ore ale zilei, avînd în vedere și iluminatul natural prin luminatoarele construite în plafon, putem lucra și fără becuri aprinse.

La același laminor îl întîlnim și pe termotehnicianul Tănase Cazacu.

— Și noi, termotehnicienii, spune el, urmărim tot timpul ca proporția gaz-aer să fie cît mai corectă, ușile să fie închise etanș, pentru a nu permite intrarea aerului rece, care duce la scăderea temperaturii. Dacă laminorul nu funcționează (cînd se schimbă cilindrii, se fac diferite alte înlocuiri, sau în cazul staționărilor de scurtă durată), focurile se reduc la minimum de menținere a cuptorului în stare de funcționare. Pentru a reduce consumul de gaze la strictul necesar, căutăm să evităm pierderile de căldură la laminare. În acest scop, se închid ușile de alimentare, evacuare și vizitare.

La plecare, trecem pe lîngă un coș înalt, dominînd una din curțile interioare.

— Este instalația de evacuare a gazelor arse, ne lămurește Traian Asăvoaie. În legătură cu aceasta, aș vrea să vă povestesc o anecdotă. Un pictor, specializat în peisaje industriale, sosește într-o uzină și se așterne pe lucru. Termină tabloul și-l arată directorului. Acesta e gata să leșine : din cele trei coșuri ieșeau în văzduh trimbe de fum negru ca păcura. — Unde ai văzut dumneata fumul acesta ? — Fumul cel adevărat era cam anemic, cam alburiu, și mi-ar fi stricat tabloul, fiind lipsit de expresivitate. Așa că l-am mai ajustat eu. Pictorii mai pun și de la ei cîte ceva. — Atunci de ce n-ai făcut o caricatură, în care în loc de fum să zboare pe coș bani ? Pentru că fumul negru înseamnă combustibil ars incomplet, înseamnă risipă.

La noi, aici, la Laminorul, nu e vorba propriu-zis de fum, pentru că folosim drept combustibil gazele. Dar e vorba de temperatura gazelor arse care se evacuează pe coș. Ele sînt acum fierbinți, și de aceea o însemnată cantitate de energie calorică se pierde în atmosferă. Ținînd cont de aceasta, în planul despre care am vorbit se prevede ca aceste gaze, înainte de a fi eliminate, să fie introduse într-un cazan recuperator pentru încălzirea apei. După care fumul (să-i zicem așa) ce va ieși pe coș va fi rece. Abia atunci vom putea considera că acțiunea de economisire a energiei în întreprinderea noastră a intrat pe făgașul ei normal.

ION D. GOIA

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorilor Rodica Marinescu și Florin Niculiu.

TÎRGUL BUCUREȘTILOR, 1982

(Urmare din pag. 1)

minînd deschise pînă în ultima zi din august. Ca și pînă acum, „Tîrgul Bucureștilor" vine în întîmpinarea cumpărătorilor cu o gamă largă de mărfuri, dîndu-le posibilitatea să aleagă tot ce le dorește inima, bineînțeles, contra cost : confecții, încălțăminte, tricotaje și articole pentru copii, articole de galanterie, cosmetice și marochinărie, electrocasnice și electronice, precum și un bogat sortiment de mobilă și articole de sport și turism. La buna aprovizionare a tîrgului participă întreprinderi din sistema Ministerului Comerțului Interior, unități productive ale Ministerului Industriei Ușoare, „Ucecom" și „Centrocoop". Tîrgul e o veritabilă paradă a comerțului bucureștean. Marile case de comerț din Capitală — „Bucur Obor", „Unirea", „Cocor" „Victoria" sau „Romarta" — stau de data aceasta alături, în front comun, și judecînd după gustul cu care și-a amenajat fiecare pavilionul închiriat aici, la Complexul expozițional, și avînd în vedere și bogăția standurilor cu marfă ori felul atent, binevoitor și civilizat al gestionarilor de a-i întîmpina pe oaspeții lor, se poate crede încă de pe acum că nici unuia dintre oaspeți nu-i va părea rău că a trecut pragul acestor magazine. Lăsînd la o parte faptul că, din cît putem presupune prea puțini dintre bucureșteni plecați la plimbare cu familia, la Șosea sau în parcul Herăstrău, se vor lăsa atrași de ideea de a-și cumpăra tocmai de aici, din marginea orașului, o baterie de jazz de 6 000 și ceva de lei sau vreun televizor, de pildă, cu toate că pe de altă parte nu-i rău ca omul să poată găsi oriunde s-ar duce tot ce ar avea de gînd să cumpere într-o bună zi, ar mai rămîne să spunem că programul tîrgului — închis luni, dar deschis duminică pînă spre seară, la ora 18 — a fost gîndit cum nu se putea mai bine, atît în favoarea celor ce vor să vîndă cît și în favoarea celor ce vor să cumpere. Știut fiind că, pentru ca unul să vîndă iar altul să cumpere, ei trebuie mai întîi să se întîlnească. „Tîrgul Bucureștilor" este o astfel de întîlnire în cadrul căreia chiar dacă bucureșteanul nu s-ar hotărî să cumpere pantofi copiilor, rochie nevestei sau pat pliant în care să-și adoarmă soacra, trecerea lui prin atîtea pavilioane și printre atîtea pavilioane tot ar putea să-l lase un gust plăcut pentru că, între altele, „Merdenelele à la Manuc" se spune că sînt, într-adevăr, foarte bune. Făcînd și ele parte, la urma urmei, din farmecul acestui tîrg.

Cine face zile negre cătinei albe?

Nu sînt deloc puțini cei care ne-au scris și ne scriu în continuare interesîndu-se de modul în care se desfășoară valorificarea cătinei albe, plantă din flora spontană a României, care — așa cum am mai arătat — a demonstrat remarcabile virtuți terapeutice. Pentru a răspunde acestor întrebări, ne-am adresat profesorului Ion Brad, autorul descoperirii și prin mijlocirea căruia au fost întreprinse sistematice investigații de laborator și importante studii clinice.

Răspunsul primit nu este cel așteptat. Spre regretul nostru și, desigur, și spre cel al publicului larg, realizarea mult așteptatelor produse galenice și energovitalizante pe bază de cătină albă (hypophae rhamnoides) este și la ora actuală o problemă de viitor. Iar aceasta în ciuda faptului că, așa cum vom arăta de îndată, rezultatele obținute în clinici vin să confirme în continuare eficiența uleiului și prafului de hypophae rhamnoides. S-au realizat, e drept, la Întreprinderea „Miraj" articole cosmetice cu adaos de cătină (extrem de solicitate, aproape de negăsit în farmacii), precum și băuturi răcoritoare. Sîntem informați, de asemenea, că Întreprinderea pentru industrializarea legumelor și fructelor din Băiculești și-a exprimat dorința expresă de a folosi extracte de cătină în elaborarea unor siropuri, jeleuri, gemuri etc. Dar asta este încă foarte puțin, planta recomandîndu-se, după cum se știe, în primul rînd prin proprietăți curative.

Cauzele sînt cele pe care le-am arătat și cu alte prilejuri : tergiversarea unor studii, lipsa de interes acordată valorificării fructului și frunzelor de cătină albă. „Se experimentează ceea ce a fost odată experimentat, ne mărturisește cu tristețe interlocutorul nostru, se repetă în mod inutil studii și cercetări, cu toate că studii prealabile au demonstrat atît lipsa de nocivitate a plantei, cît și efectele ei terapeutice".

Interesant de arătat în acest sens este faptul că, încă acum 12 ani, profesorul Ion Brad, stabilind conținutul și principiile active ale fructului de cătină, s-a adresat, furnizînd material biologic, regretatului profesor dr. Iancu Gontea. Acesta, împreună cu cercetătoarea Zenovia Bărduță de la I.M.F. București, au întreprins o cercetare de durată, comunicînd rezultatele în cuprinsul unui referat intitulat „Valoarea nutritivă a fructelor de cătină". Iată în esență concluziile celor doi specialiști notate în subdiviziunea finală a lucrării : „În două serii de cercetări s-a testat valoarea nutritivă a fructului integral de cătină albă și a sucului său (partea hidrosolubilă) incluse (sub formă de produse uscate prin liofilizare) în diete complete izocalorice, administrate timp de 30 zile la 7 loturi a cîte 20 pui de șobolani de aceeași vîrstă și greutate. În limitele de 4—8 la sută în care au fost adăugate, fructele integrale nu au avut efect biostimulator și nu au mărit valoarea nutritivă a hranei de bază. În aceleași condiții de cercetare, sucul fructelor de cătină, în proporție de 6 la sută, a ridicat evident eficiența nutrițională a mixturii alimentare, cîștigul mediu în greutate al animalelor din acest lot fiind cu 25 la sută mai mare decît al celor din lotul martor. De notat că el s-a realizat printr-un consum de hrană cu 9 la sută mai redus, iar eficiența proteică a regimului a crescut cu 12 la sută. Avantajul este atribuit pe de o parte îndepărtării factorilor care micșorează eficiența nutrițională (material fibros, simburi, acid fitic), iar pe de altă parte bogăției în acid ascorbic".

Între timp, uleiul de cătină a fost utilizat cu succes în mai multe așezăminte medicale, iar numeroși bolnavi s-au adresat personal profesorului Brad, solicitîndu-i praf și ulei de cătină. O cazuistică bogată a reconfirmat valoarea și larga utilizare a extractelor, fapt arătat și în cuprinsul revistei noastre. Acest lucru i-a făcut pe unii să susțină (e adevărat nu prin note scrise sau prin luări de poziție oficiale) că redacția noastră tutelează și face publice experimente care nu se bucură de un gir științific. Sancta simplicitas ! Dar este vorba, stimați specialiști, de opiniile unor medici, precum și de sute de declarații trimise sub semnătură autografă pe adresa redacției noastre ! Este vorba de sute de oameni care ne-au scris din proprie inițiativă și asta numai din dorința de a arăta, pe baza propriei lor experiențe, valoarea uleiului de cătină. Toți aceștia au semnalat vindecarea sau ameliorarea unor maladii grave, specificînd că extractele de hypophae rhamnoides sînt bine tolerate și nu dau reacții adverse. *Nimeni, niciodată, nu ne-a scris că produsele din cătină albă au provocat consecințe nedorite.*

Dar, mă rog, pentru a fi în acord chiar cu cei mai exigenți cititori, vom folosi de data aceasta numai opinii de specialitate. Este vorba de un referat întocmit la Clinica de oftalmologie a Spitalului Militar din București, realizat de doctorul Daniela Stanciu, medic principal oftalmolog. Îl reproducem aproape în întregime :

„Studiul nostru se referă la un număr de 81 de bolnavi cu afecțiuni de pol anterior de glob ocular ; dintre aceștia 60 de pacienți, internați pentru diverse afecțiuni de pol anterior, cărora li s-a făcut transplant de cornee, iar postoperator au fost tratați cu ulei de cătină ; 15 bolnavi internați cu diagnosticul de cheratoconjunctivită virală și 6 bolnavi internați pentru boală de grefon, în perioada 15 septembrie 1980—15 mai 1981 în Clinica de oftalmologie a S.C.M.

Pentru stabilirea tratamentului cu ETH, (extract total de hypophae rhamnoides — n.r.) am asociat studiul unui lot martor compus din 75 de pacienți cu afecțiuni de pol anterior tratați cu medicația clasică, dintre care 60 de pacienți cărora li s-au făcut transplant de cornee și 15 pacienți internați cu dignosticul de cheratoconjunctivită virală. S-a folosit un preparat după o rețetă a doctorului Brad. Aplicația locală de ETH sub formă de instilații a fost bine tolerată de marea majoritate a bolnavilor (97,6 la sută). În ceea ce privește efectul local imediat, am constatat că în primul moment al aplicării ETH se produce o vasodilatație, ce se traduce printr-o înroșire a mucoasei conjunctivale, după care urmează o perioadă de liniștire și calmare similară cu cea din tratamentul cu diotomină.

Aplicația locală cu ETH la bolnavii cu cheratoplastie lamelară sau perforată a fost efectuată începînd cu ziua 11 postoperator ; asocierea de instilații ETH cu preparate cortizonice per os au avut efecte net favorabile în sensul reducerii marcate a incidenței reacțiilor de respingere, cicatrizare rapidă a plăgii operatorii, menținerea mai bună transparente a grefonului și implicit reducerea duratei spitalizării. În acest sens remarcăm că în lotul studiat, din totalul de 60 de subiecți, 54 reprezentînd 90 la sută, au avut o evoluție favorabilă, comparativ cu lotul martor, unde din 60 bolnavi, numai 44 bolnavi, adică un procent de 73,3 la sută au avut o evoluție postoperatorie favorabilă. Constatăm deci că proporția bolnavilor cu evoluție nefavorabilă este net superioară în lotul martor (26,7 la sută) față de lotul studiat (10 la suta).

Din 75 bolnavi ai lotului studiat, 15 au fost internați cu diagnosticul de cheratoconjunctivită herpetică. La acești pacienți am folosit ETH-ul în instilații oculare pe tot parcursul tratamentului, obținînd rezultate parțial satisfăcătoare în comparație cu lotul martor tratat cu I.D.U. unde dispariția leziunilor corneene a fost semnsibil mai lentă. În schimb asocierea ETH—I.D.U. a condus la rezultate mai bune decît simpla aplicare de I.D.U., reducîndu-se sensibil și numărul mediu de zile de spitalizare la lotul studiat. Studiul nostru a cuprins și observații asupra unui număr de 6 bolnavi internați cu diagnosticul de maladie de grefon. Aplicațiile locale cu ETH au condus la rezultate satisfăcătoare. Grefonul și-a recăpătat în scurt timp transparența, nu s-au înregistrat reacții de respingere sau tendința la respingere, iar bolnavii s-au externat după o perioadă scurtă de spitalizare".

Profesorul Brad a ținut, de asemenea, să-și exprime regretul că televiziunea întîrzie, de mai bine de un an, să dea pe post un film consacrat cătinei albe și în care mai mulți specialiști, medici de diferite specialități, au ținut să facă publice rezultatele dobîndite prin utilizarea extractelor de hypophae rhamnoides. Interlocutorul nostru ne-a mai anunțat, totodată, că în ultima vreme cătina albă a devenit obiect de studiu și pentru alte colective de cercetare din țară. „Se reia, astfel un drum parcurs de alții și se repetă în mod inutil experiențe finalizate, cînd normal ar fi să ne unim forțele și să formăm un singur colectiv de cercetare".

Aceasta e situația. Tristă și clară. În vreme ce cadre medicale și persoane particulare folosesc cu succes praful și uleiul de cătină, cei chemați să avizeze produsul continuă să descopere Americi descoperite și să dezlege mistere dezlegate. Și, evident, totul pe seama timpului ireversibil și în detrimentul miilor de pacienți virtuali ai virtualelor medicamente din ulei și praf de cătină. Și, nu în ultimă instanță, să păgubească economia națională privind-o de contribuția importantă pe care ar aduce-o valorificarea acestei plante.

LIVIU TIMBUS

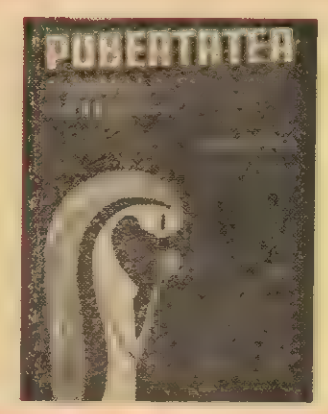

De sub teascurile Editurii Medicale a ieșit, zilele trecute, „Pubertatea normală și patologică", prima monografie de acest gen din literatura noastră de specialitate. Datorată distinsului profesor Tudor Stoica și avînd drept coautor pe doctorul M. Ceculescu, ambii de la Clinica de endocrinologie I.M.F., cartea se ocupă, cu înaltă competență, de aspecte fiziologice și patologice ale vîrstei de trecere de la copilărie la vîrsta adultă, constituind un foarte prețios îndreptar pentru medicii practicieni ca și, pînă la un punct, pentru părinți.

Ministrul sănătății, prof. dr. doc. Eugen Proca, răspunde la ancheta

„Sîngele — viață, terapie, economie, îndatorire civică și patriotică"

Personal apreciez interesul pe care revista Flacăra l-a arătat prin ancheta sa recentă, în legătură cu donarea de sînge și cu atragerea de noi donatori onorifici de sînge. Mă bucur că prin această acțiune vă alăturați eforturilor pe care Ministerul Sănătății, întreg personalul sanitar, în strînsă colaborare cu Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie, le depun de lungă vreme pentru asigurarea sîngelui necesar activităților terapeutice.

Aș dori să amintesc faptul că după apariția Decretului 94 din 15 martie 1979 — care actualiza acte normative mai vechi privind donarea de sînge — scriam în revista „Sănătatea" într-un articol referitor la această temă, că există o relație directă între nivelul asistenței medico-chirurgicale de urgență și cantitățile de sînge recoltate pentru a fi transfuzate sau transformate în reactivi serologici și derivate terapeutice. Repet și acum că succesele obținute în comun de Crucea Roșie și de Ministerul Sănătății pentru dezvoltarea donării onorifice de sînge, ne obligă la consolidarea și dezvoltarea lor în viitor. Se impune o contribuție tot mai importantă a spitalelor, policlinicilor și dispensarelor medicale la acțiunea de recrutare de noi donatori onorifici și de verificare a stării de sănătate a celor ce se oferă să doneze. Această acțiune trebuie să se desfășoare organizat, pe bază de voluntariat și printr-o atentă muncă de convingere.

În acest sens apreciem contribuția comitetelor și comisiilor de Cruce Roșie din întreprinderi, instituții, comune și institute de învățămînt pentru asigurarea acțiunilor de donare la locul de muncă sau la punctele fixe de recoltare, pe baza planificării rigurease a datelor convenite pentru recoltare și a numărului de donatori.

Consider că munca de propagandă pentru donarea onorifică de sînge trebuie să fie continuă și susținută prin mijloace cît mai complexe.

Ea trebuie să prindă noi grupe de populație, și în primul rînd generațiile de tineri ce depășesc 18 ani, pentru a înlocui pe donatorii vechi, care anual ies din evidență fie pentru depășirea vîrstei de 62 ani, fie din cauza apariției unor îmbolnăviri ce constituie contraindicații medicale pentru donarea de sînge.

La întrebarea dumneavoastră privitoare la „cum apreciez în calitate de chirurg și promotor al transplantului renal, necesarul de sînge obținut prin centrele de recoltare" aș răspunde foarte simplu : la fel ca toți colegii chirurgi din țară mă găsesc deseori în fața nevoii de sînge transfuzional, iar uneori sînt în situația să regret insuficiența donatorilor din grupe rare, ceea ce mă obligă să amin efectuarea unor operații. O abordare a acestei continue nevoi de sînge în coloanele revistei dumneavoastră reprezintă în fond o traducere în viață a sarcinilor ce decurg din articolul 10 al Decretului nr. 94, care încă din 1979 cerea presei centrale și locale, revistelor și celorlalte publicații periodice, poștei, radio-ului și televiziunii „să popularizeze și să informeze populația în legătură cu scopul donării de sînge și modul de recoltare a sîngelui.

Cea de a doua întrebare pe care mi-ați adresat-o este formulată în felul următor : „Apreciați că actualele reglementări fac posibilă buna desfășurare a acțiunilor de recoltare și de stimulare a donatorilor voluntari ?".

La această întrebare vă răspund că urmărim îndeaproape atît la Ministerul Sănătății, cît și la Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie opinia celor peste 800 000 de donatori de sînge din țară, precum și tot cadrul legal sau organizatoric în care se desfășoară această activitate de masă. Unele adaptări la exigențele economice din anul 1982 s-au făcut prin acte normative cu un cadru mai larg. Probabil că vor fi necesare și unele adaptări mai specifice donării de sînge.

Esența problemei însă constă într-o cît mai largă activitate de propagandă și de educație sanitară executată prin mijloacele de informare în masă și prin toate organele coordonate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, specificate în Decretul 94/1979.

În acest sens, ancheta dv. constituie un sprijin real într-o problemă ce interesează Ministerul Sănătății, ocrotirea sănătății în general, fapt pentru care vă rog să-mi îngăduiți să vă adresez mulțumiri.

Benedict Gheorghescu:

„Să-ți pui, vorba profesorului Lupu, mintea la contribuție"

Benedict Gheorghescu : conferențiar doctor docent ; șeful Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul „Fundeni" ; autor (singur sau în colaborare) a peste 150 de lucrări științifice și a numeroase cărți, între care „Diagnosticul cu radioizotopi în clinică", Editura Medicală, 1964, tradusă și în limba rusă, „Scintigrafie clinică", Editura Medicală, 1968, „Intestinul subțire", Editura Medicală 1975, „Sindromul de malabsorbție" (în curs de tipărire) etc ; coautor al filmului științific „Patologia stomacului operat", distins cu Medalia de Aur a Congresului internațional de gastroenterologie de la Pavia, Italia (1963) ; secretar al Societății de gastroenterologie din cadrul U.S.S.M. ; membru corespondent sau titular al Societății europene de gastroenterologie, al Societății europene de proctologie, al Societății europene de terapie, al Societății americane de medicină nucleară, al Societății franceze de hepatologie, al Academiei de Științe din New York, al Societății internaționale de proctologie ; membru în Comitetul de redacție al revistelor „Italian Journal of Gastroenterology" și „American Journal of Proctology, Gastroenterology, Rectal Suggery" ; expert O.M.S. ; citat de „Who's who in the Science" (din 1978) „Who's who in the World" (din 1978), „International Cambridge Dictionary" (din 1979).

A găsit medicina în familie. Tatăl său era pe jumătate țăran, pe jumătate ofițer sanitar și n-a avut decît un vis, să-l vadă medic. N-a apucat. Cînd a fost să se prăpădească, l-a chemat acasă de la facultate, era în anul 3, și i-a cerut să aibă grijă de casă și de fratele mai mic. Zice că a avut, dar nu dă amănunte.

Ambițios, s-a agățat de facultate ca de un colac de salvare. A dormit pe apucate și a muncit pe spetite, devenind extern și intern prin concurs. Leafa era cît era, un fel de indemnizație, dar avantajele decurgeau din faptul că, fiind obligat să locuiască în spital, ca intern, a stat o vreme, zi și noapte, alături de bolnavi. S-a apropiat de sufletul lor și a căpătat, de foarte tînăr, un respect deosebit pentru suferința umană, respect de la care n-a abdicat niciodată. Azi, cînd numele său figurează la loc de cinste în „Who's who in the World", fiul fostului agent sanitar e convins că ucenicia aceea a așezat cele dintîi cărămizi la edificiul prestigiului său științific. Pledează, lesne de dedus de ce, pentru reconsiderarea sistemului externatului și internatului, mai aduce un argument în acest sens. Intern fiind, i se încredințau, în urgențe mai ales, și unele examene de laborator, o glicemie, o hemogramă, o uree etc., microscopul era la îndemînă și era pus în situația de a se descurca singur. Acum, regretă, nu mai e așa. Laboratorul pare tot mai mult un turn de fildeș, iar unii doctori, nu neapărat cei tineri, îl cunosc mai ales din auzite ?!

Și-a început meseria lucrînd în preajma unor somități ale medicinei interne, lîngă profesorul Lupu la „Colentina", lîngă profesorul Danielopolu la „Filantropia". Amîndoi și-au pus, e sigur, pecetea asupra formării sale, dar îi e greu să precizeze, nu atît din cauza anilor, care a făcut-o mai mult și care mai puțin. Celor 2 maeștri le păstrează, înțeleg, o amintire luminoasă, pe care timpul n-a subțiat-o. Lupu, îl aud, era un clinician desăvîrșit, la el contau întîi spusele bolnavilor. Îi asculta cu răbdare, după care, cum obișnuia să zică, îți punea mintea la contribuție, recurgînd rareori și numai în cazuri nedeslușite la analize. Nu că le-ar fi rupt, ăsta e de-acum folclor, dar nu le fetișiza, îi plăcea să creadă mai mult în om decît, nu-i așa, în aparate. Modest, interlocutorul meu îi dă și azi, după atîta timp, dreptate. Era, zice, un campion al diagnosticului, stabilit printr-o înlănțuire logică, fără cusur.

Crescut la școala de învățătură și caracter a profesorului Lupu, Benedict Gheorghescu a păstrat linia maestrului. Ferm pe poziții, el îndrăznește să afirme, într-un moment în care cibernetica cîștigă tot mai mult teren în spitale, că altarul medicinei rămîne clinica. Ideea nu-i, desigur, nouă, a fost deviza lui Lupu și a altora, înaintea lui. Numai că, susținînd-o, omul din fața mea nu se teme c-ar putea fi taxat ca fiind de modă veche. Cel care, în 1937, a introdus cele dintîi tehnici scintigrafice și de absorbție intestinală, fiind recunoscut ca un pionier al folosirii izotopilor în medicină, se întoarce, plin de sfiliciune, la unul din adevărurile de altădată ale meseriei tale, insistînd că laboratorul trebuie să treacă prin clinică. A stabilit, primul, criteriile scintigramei, a pus la punct chiar scintigrama în culori, comunicarea pe tema respectivă a stîrnit la Atena, în 1964, o vîlvă deosebită, evidențiind prioritatea românească, dar toți acești pași înainte nu-l împiedică să recunoască deschis, că nici o metodă nu e absolută în medicină. Pînă la un punct da, acordă credit laboratorului, dar adaugă că pînă și punctia hepatică, pentru care ai fi gata să bagi mîna în foc, greșește cîte odată, derutînd. Gîndind așa, Benedict Gheorghescu a fost și a rămas cel dintîi sfetnic al bolnavilor, a căror durere a împărtășit-o, totdeauna, cu înțelegere și omenie, luînd parte la ea. Salonul e cabinetul său de lucru. Ca unul care n-a renunțat la bunul obicei de-a cîți, fiind la curent cu ultimele noutăți, e tentat să creadă că, pretutindeni, laboratorul trece printr-o criză. Așa stînd lucrurile, n-a încetat să apleace urechea la vorbele bolnavilor, ferindu-se să minimalizeze suferința. E o eroare, întărește ideea, să tratezi cu ușurință unele simptome și să le treci, una, două, pe seama tulburărilor neurovegetative, acest sac fără fund al medicinei actuale. Mai normal e, vorba profesorului Lupu, să-ți pui mintea la contribuție și să nu dezarmezi. În ceea ce-l privește, crede că n-a dezarmat niciodată și că a avut cînd a fost cazul tăria s-o ia de la capăt, înțelegînd că fiind vorba de sănătatea omului n-ai voie să greșești. Crezul său : nu să repari greșeala, să te zbați să n-o comiți.

Pe lîngă Danielopolu, „la fel de riguros, dar mai degrabă înclinat spre teorie", șeful Clinicii de gastroenterologie de la „Fundeni" a mai avut privilegiul, termenul îi aparține, să colaboreze cu alți 2 profesori de elită, Tiberiu Spirchez și Venamin Runcan. Și de la aceștia a luat, desigur, cîte ceva. Spirchez, întemeietorul celei dintîi clinici de gastroenterologie, în cadrul fostului spital „Vasile Roaita", „Grivița" de azi, era un fanatic al foii de observație și al contravizitei. Dacă foaia de observație era sărăcă, o rupea, sfătuindu-te să te adresezi poștei dacă vrei să dai o telegramă ?! Altfel zis, îți cerea să te apropii cît mai tare de bolnav, să cobori pînă la rădăcina suferinței lui, să-l consideri prieten, frate. La Spirchez nimeni nu mișca în front, el era generalul, iar noi, mai vîrstnici sau mai tineri, soldații. Venea la contravizită, parcă-l văd, zi de zi, nu lipsea nici sîmbăta, nici duminica, insistînd asupra rolului acesteia, mai ales psihologic. Dacă bolnavul te vede și la 6 seara, ne dăscălea, doarme mai liniștit și, chiar dacă nu-i faci nimic în plus, îl ajuți, prin asta, să scape mai repede de boală. Pricep că profesorul Spirchez era o piatră tare. Poate că și Benedict Gheorghescu e, dar nu arată. Drastic cînd e vorba de punctualitate, e sfios în rest și îmi fac socoteala că, dacă l-aș auzi ridicînd tonul, aș crede că trăiesc o întîmplare ireală. I-o spun. Da, acceptă, sînt pentru blîndețe, continui să cred că tonul face muzica, dar limita e, în acest serviciu, știută de toți, totul e scuzabil pînă la bolnav. Cînd acesta e neglijat, e vai de cel căzut în greșeală. Numai că, mi se dă să înțeleg, greșelile sînt rare, căci șeful clinicii și-a alcătuit, cît a putut, cît a fost lăsat s-o facă, o echipă redutabilă, de care e mîndru. Cu surorile, zice, nu-i totdeauna în regulă, aportul lor ar trebui să fie mai mare, căci ele sînt, am auzit undeva expresia asta și mi-a plăcut, ceferiștii medicinei. În alte țări, surorile apelează la doctori doar cînd se încurcă, la noi au ajuns a șaptea spiță de la roată. Legat de asta, Benedict Gheorghescu regretă desființarea școlii postliceale de asistenți, dar nu continuă ideea. Poate că nici nu e, gîndesc, treaba sa. Să nu uit. Conferențiarul e un adept înverșunat al examenelor, apreciind că desființarea acestora, sau reducerea lor, periclitează situația medicinei. Trebuie să găsim o soluție, notez, să protejăm virfurile, să nu le lăsăm să eșueze în rutină și lucruri mărunte.

Avînd formație de internist și experiență de gastroenterolog, e din 1974 șef de clinică, acoperă, fireste, întreaga arie a specialității, de la tub digestiv la pancreas, de la ficat la căi biliare și peritoneu. Îl pasionează însă, în mod special, tubul digestiv și ficatul, mai ales primul, în care a adus contribuții de seamă și de referință. Întreb ceva despre gastrite, caut să apuc un fir, și-mi dă o veste liniștitoare. Mulți au gastrită, zice, dar nu știu, durerile fiind micșorate sau chiar anulate de secreția substanțelor opiacee, din care face parte, nu-i așa, și morfina. Îmi explică, răbdător, că ultimele descoperiri în materie de hormoni au pus gastroenterologia într-o lumină nouă. Ca și creierul, continuă, tubul digestiv secretă hormoni, vreo 30 au fost detectați, mulți alții fiind înscriși pe lista de așteptare. Apropierea de creier nu-i întîmplătoare și nici hazardată, atît tubul digestiv cît și sistemul nervos au origine comună, derivînd din creasta ectodermică, asta în viața intrauterină. Secreția mai reținută sau mai abundentă de opiacee scade sau ridică pragul durerii, dar problema e lungă și complicată, căci situația hormonilor e încă departe de a fi lămurită. Cînd va fi, fiziologia tubului digestiv va fi altfel privită, dar Benedict Gheorghescu, sincer cu mine și, totodată, cu sine însuși, acceptă că nu știe cînd se va întîmpla asta.

Bolnavii, studenții, toată lumea îl se adresează cu „tovarășe profesor". Cel care e, din 1975, conferențiar și prin mîinile căruia au trecut generații de medici, s-a obișnuit cu acest apelativ, dar îl resimte, dacă nu greșesc, ca pe-o povară. Motivul e simplu, Benedict Gheorghescu, personalitate de primă mărime a gastroenterologiei mondiale, recunoscut ca atare, nu-i încă profesor, deși viața și munca sa, exemplare, ar merita acest titlu cu prisosință. Ar fi în firea lucrurilor și a dreptății, gîndesc, ca el să nu mai întîrzie, răsplătind o înaltă pricepere și o temeinică seriozitate, exercitate de mai bine de 3 decenii la căpătîiul bolnavilor. În medicină, ca și în artă, repet o idee mai veche, satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba. În privința lui Benedict Gheorghescu, e momentul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Iubirea de frumos

Prezența umanistului

(Urmare din pagina 1)

turi, aprofundări ale acestui eminent umanist roman de ținută europeană. De la Dosoftei, văzut ca umanist european, pînă la Voiculescu anunțat alături de Eminescu și Shakespeare, paginile cărții dense în conținut și limpezi în exprimare vor căuta să lumineze acest adevăr esențial oricărei culturi de durată, anume că ideea universală a tuturor și a oamenii în culturile naționale devine consistentă, se îmbogățește, devine ceea ce este, că Logosul întrupat numai în spațiu și timp însenînează destinul unui neam întru renaștere și izbăvire. Cu acribie scolastică este citită devenirea poeziei românești de la faza traducerilor prin Dosoftei la faza creatoare de geniu din Luceafărul și sonetul voiculescian, că numai în conștiință intimă și permanentă cu textele fundamentale ale umanității o cultură națională are șansele de a se realiza ca fenomen original. Avînd o educație pînă la specializare în muzică, dar și în artele plastice, asemeni altui mare umanist de la noi, Edgar Papu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga este inegalabilă în a descifra cele mai subtile nuanțe ale rostirii poetice, fie că este vorba de Dante sau Shakespeare, de Goethe sau Eminescu, de Psalmul lui David sau al lui Arghezi sau de traducerea lui prin Galaction. Cartea aceasta memorabilă, care ar trebui tradusă într-o limbă mai de circulație, se încheie cu aproape cincizeci de pagini intitulate **„Gînduri de umanist"** care sînt un eseu excepțional ca valoare asupra ethosului românesc, din care aș cita în întregime pentru actualitatea forte paginile cuprinse sub titlul **„Etica muncii — piatra de încercare a existenței creatoare"**, în care se face apologia muncii uriașe care stă în dosul capodoperei, vorbindu-se de acel pictor din cultura veche chineză, care desena și colora la nesfîrșit mii de trandafiri pînă ce în cele din urmă izbutea să întruchipeze esența acestei flori, ca și despre decenii de variante ale Luceafărului eminescian sau al Pasării de aur brâncușiene, pînă ce materia devine cîntec izbăvitor se cerul spiritual al culturii universale.

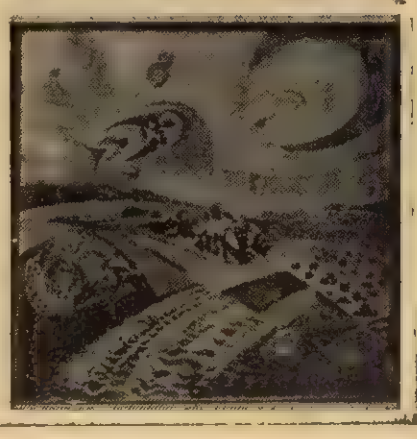

A vinde inteligență, a vinde inteligent

PENTRU O SOCIETATE ÎN PLINĂ DEZVOLTARE CA A NOASTRĂ EXPORTUL REPREZINTĂ O CERINȚĂ VITALĂ. ÎN 1982 TREBUIE RECUPERATĂ O NEREALIZARE DE UN MILIARD DE DOLARI. AVEM CE EXPORTA : INTELIGENȚA TEHNICĂ, PRODUSE COMPETITIVE. RAIDUL-ANCHETĂ ÎN INDUSTRIA ELECTRONICĂ AMINTEȘTE ÎNSĂ UNELE REALITĂȚI, BANALE CA REALITATEA ÎNSĂȘI, DAR UNEORI UITATE :

● ÎNTR-O LUME TOT MAI COMPETITIVĂ, VÎNZĂTORUL TREBUIE SĂ BATĂ LA UȘA CUMPĂRĂTORULUI, ȘI NU INVERS.

● TREBUIE SĂ PRODUCEM CE SE CERE, CA SĂ VINDEM CE PRODUCEM.

● NU SE POATE CONCURA PE O PIAȚĂ MOBILĂ CU METODE IMOBILE.

● Art. 1. Nu avem
● Art. 2. Nu se poate
● Art. 3. Nu ne interesează ● În celelalte cazuri se aplică unul din articolele precedente.

Această pseudoinștiințare scrisă cu litere de-o șchioapă și afișată pe un mic panou la un atelier de înaltă tehnicitate al Întreprinderii de calculatoare electronice din București nu constituie, desigur, decît o mostră de umor și autoironie din partea unui grup de specialiști care au inteligență tehnică berechet și, datorită ei, **pot** să concureze cu produsele lor firme străine renumite și care, mai presus de orice, **se interesează** cu pasiune de rezultatele muncii lor, dezmințind prin propria activitate șăgalnicul afiș. Și totuși, dincolo de glumă, există și o realitate, o altă realitate. Nu avem totdeauna destulă îndrăzneală în comerțul exterior, putem dar nu facem, ne mai interesează uneori forme anchilozate într-o lume dinamică și competitivă.

„Avem o puternică capacitate de producție — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982 ; depinde numai de munca noastră, a tuturor, pentru a folosi în mod corespunzător baza tehnico-materială de care dispunem...“

Comerțul exterior pune cerințe crescînde, imperioase țării noastre privind — după cum s-a arătat la aceeași plenară — „recuperarea integrală a nerealizărilor la export din anul trecut la producția pentru care au existat contracte valorînd un miliard de dolari“. Cum ne așternem la drum într-unul din sectoarele-cheie ale competiției : exportul de produse electronice ? O ramură de vîrf aducătoare de mari beneficii potențiale, întrucît vizează cu precădere exportul celui mai prețios bun al nostru : inteligența tehnică.

★

— Trebuie să recunoaștem, masa produselor electronice de consum rămîne în urmă la export — ne spune inginerul Ștefan Frînculescu, directorul adjunct al Întreprinderii specializate de comerț exterior „Electronum“. Bunăoară, de ani de zile fabricăm aceleași tipuri de radio, același „Bucur“, aceiași dreptunghi cu două boxe, variind cel mult culoarea, în timp ce pe piața externă se oferă, an de an, sumedenie de tipuri și combine, cu noi filtre de frecvență, mici orgi de lumină cu diode luminiscente, tot felul de inovații în prezentare și în soluția tehnică adoptată. Așadar, la acest capitol, o inerție a producătorilor noștri sau lipsa posibilităților tehnice de dezvoltare a produselor.

— Dar în tehnica de calcul, cartea de vizită a acestui sfîrșit de secol ?

— Situația este mai bună. Mă refer la calculatoarele Independent 1 100, M 18 și M 118, Coral, cu toate aplicațiile lor. Sînt, de fapt, familii de calculatoare, în proporție cam de 95 la sută de concepție românească. Pentru a evidenția eficiența lor la export voi aminti că dacă o mașină-unealtă aduce cam 3 dolari pe kilogram, un calculator de-al nostru vîndut peste hotare înseamnă 300—400 dolari la kilogram. Altfel spus, fierul, cuprul, siliciul, cositorul, toate celelalte materiale încorporate nu costă mai mult de 20—30 dolari, restul reprezintă prelucrare, inteligență. Și nu mă gîndesc numai la computere. Unele echipamente periferice ale tehnicii de calcul, o destul de largă gamă de componente electronice, semiconductoare, circuite integrate au trecut la export ștachetele calității și prețului, inclusiv pe piețele vest-europene din cele mai pretențioase : Franța, Elveția, R.F.G. etc. Și totuși...

Acestui „Și totuși“ îi este închinat acest raid realizat în mari întreprinderi exportatoare de produse electronice. Pe fundalul miliardului de dolari nerealizat pe ansamblul comerțului nostru exterior pornim, pe pista electronicii, de la cîteva realități, dealtfel binecunoscute, dar care — au fost de părere mai mulți interlocutori — este bine să fie reamintite :

● azi piața este a cumpărătorului, nu a vînzătorului, cu alte cuvinte vînzătorul, ca să supraviețuiască trebuie să bată la ușa cumpărătorului și nu invers ;

● trebuie să producem ce se cere, pentru ca să vindem ce producem ;

● nu putem concura într-o piață mobilă cu metode imobile.

Descoperim că un produs nu se vinde singur

Una din bijuteriile tehnicii de calcul românești : microcalculatoarele din clasa Coral **(Premiul Academiei R.S.R. pe 1981).** Ele au fost și primele computere vîndute în Europa occidentală, în 1981. Înainte de a vorbi despre ele, să menționăm că la un recent colocviu internațional de informatică de la Paris s-a relevat că informatica dobîndește în prezent o importanță crescîndă pentru suveranitatea economică, culturală și chiar politică a unui stat : **informația înseamnă putere.** Afirmație valabilă și pentru o țară ca România, înțelegînd prin **putere** nu latura brută, ci nivel tehnic și forță economică.

Inginerul Dan Tonceanu, conducătorul colectivului de la Întreprinderea de calculatoare, care a realizat familia Coral, și inginerul Mihai Lupu de la „Electronum“ subliniază, în legătură cu Coral, că... 2 și cu 2 fac 4 ; în limbaj de comerț exterior : **un produs nu se vinde singur.** Inginerul Tonceanu : „Exagerînd puțin, pentru a reliefa ideea, am putea afirma că noi am vrea întîi să avem contractul în buzunar și apoi să facem deplasarea în străinătate pentru a vinde produsul ; **am vrea întîi să vindem produsul și apoi să facem reclamă din vînzarea unui produs pe care nu-l poți vinde în cantitățile dorite din lipsă de reclamă“.** Nu e o plîngere, ci o constatare, care nici nu trebuie luată ad litteram, ca dovadă însăși vînzarea Coral-ului în Vest, prin eforturile reunite ale producătorului și ale „Electronum“-ului. Dar în ce condiții ?

Pentru acest produs de vîrf, extrem de complex, costînd cîteva zeci de mii de dolari bucata nu a apărut ca reclamă în presa țărilor vest-europene cărora îi era în esențial destinat decît, lung și lat, o reclamă într-un singur ziar, **un unic și singuratic anunț.** (Cineva spunea : „Pardon, două“. Rămînem deci în dublu, dar se pare că aceste două anunțuri se referă la întreaga tehnică de calcul românească oferită la export în Vest.) Aceasta într-o lume a informaticii dominată de o concurență acerbă și în care giganți americani, japonezi, francezi etc. oferă pe toate drumurile și la tot pasul tehnică de calcul de cele mai diverse tipuri, din al căror preț cam 20 la sută reprezintă cheltuieli pentru prospectare și publicitate. Desigur, nimeni nu pretinde să cheltuim pentru publicitate tot atît cît un gigant al pieței, dar nici „promovarea“ Coral-ului în condițiile mai susmenționate nu apare a fi cea mai potrivită.

Cu unicul anunț publicitar surprizele nu s-au terminat. Citind și acea modestă reclamă, cîțiva clienți potențiali au cerut informații tehnice suplimentare, un pliant.

— Ei bine, — ni se spune — pur și simplu nu am avut ce le trimite, singura prezentare a Coral-ului fiind materializată în două foi xeroxate.

— V-a împiedicat cineva să tipăriți un prospect ?, l-am întrebat pe inginerul-șef Tudorel Domocoș. Doar nu era vorba de nasturi sau de o pereche de pantofi, ci de un produs de înaltă tehnicitate. Nu ați dispus de fonduri ?

— Nu e vorba de asta. Nu am avut unde-i tipări. Întreprinderea noastră, un mamut industrial, și întreaga „platformă electronică“ Pipera nu posedă, în comun, o microtipografie pentru publicitate. Tipărim „în oraș“, ceea ce implică un minimum de șase luni așteptare, uneori un an. Vă închipuiți ce înseamnă un asemenea răstimp azi pe piața atît de mobilă a electronicii mondiale.

Îi concurăm pe japonezi și ne împiedicăm

Și o altă incredibilă poticneală. Iată, reușim să-i concurăm prin Coral (e numai un exemplu) pe japonezi, pe americani, pe toți ceilalți prin gîndirea și realizarea tehnică, reușim o fiabilitate la nivelul celui mai mare producător de minicalculatoare din lume, Digital Equipment Corporation, putem acoperi cu el o bună parte din gama configurațiilor existente în clasa respectivă, dar la produse similare românești competitive (de pildă calculatorul M 118, care a primit **Medalia de Aur, Leipzig 1981)... ne împiedicăm la o cărcașă.**

Piața cere carcase de plastic arondate, injectate, pastelate, ergonomice — și nu numai ca urmare a capriciilor modei. În statele dezvoltate industrial informatica pătrunde tot mai viguros în viața de fiecare zi, chiar în interiorul locuinței (vezi serialul prezentat la televiziunea noastră „La frontierele cunoașterii“), fără a mai vorbi de birouri... cu care calculatorul trebuie să se asorteze la culoare și ca prezentare exterioară. **„Francezul cumpără computerul care-i place secretarei“,** spun, nu fără temei, comercianții occidentali. Noi am oferit inițial o carcasă executată meșteșugărește, vopsită, deci pe care orice zgîrietură lasă urme. În prezent, problema este în curs de rezolvare, dar am evocat-o pentru că asemenea deficiențe dăunăuie și la alte produse electronice (căștile de lemn la televizoare, spre pildă, în contratimp cu tendința pe plan mondial); **uitîndu-se că fața vinde marfa.**

Inginerul-șef Domocoș ridică o problemă mult mai generală :

— Ca dotare, producție și capacitate inginerească sîntem o uzină producătoare de tehnică de calcul la nivelul marilor fabrici vest-europene. O afirm ca specialist și din experiență, „din văzute“. Avem o producție variată, de la calculatoare de buzunar la cele medii și la cuplaje care acoperă o largă gamă din echipamentele comercializate azi peste hotare. **Totul** depinde de mobilitate, dar noi, o întreprindere cu peste un miliard de lei producție-marfă... nu putem tipări un prospect de reclamă și nu putem trimite un telex în exterior fără aprobare în legătură cu produse pe care, oricum, tot noi producătorii le cunoaștem mai bine. Mai mult, aș sugera, ca o problemă de viitor ca, avînd în vedere scara pe care lucrăm, volumul producției și interesele de export, să se reunească în uzi-cam în aceeași proporție în Europa occidentală. Dar prețurile televizoarelor albnegru descresc rapid pe piața străină (într-o lume bîntuită de inflație !) și concurența sporește. Două puternice argumente pentru a rămîne competitivi și a păstra ritmul. Un dicton al „brancei“ spune : **„În electronică, dacă nu evoluezi rapid, atunci nu rămîi pe loc, o iei la vale“.** Așadar, ce e de făcut ca și în acest sector **să urcăm ?** Două idei de bază dezvoltate de Octavian Juncu :

● Ani de zile unii au mers pe o idee greșită : producție specială pentru export. (Ne referim, ca și în restul articolului, exclusiv la produsele electronice). Adică se stabilea o diferență netă între producția internă și cea de export, linii tehnologice speciale etc. Fundamental fals ! **Este iluzoriu să-ți închipui că omul care trei luni lucrează „rău“ pentru țară va munci alte trei luni „bine“ pentru export.** Psihologic vorbind, nu se poate. Și nici tehnic. Într-un televizor intră mii de repere și cine ar putea afirma, cu mîna pe inimă : „Furniturile **astea** sînt mai bune, le-am sortat pentru producția de export“. Și apoi, legile fizicii nu sînt oare aceleași indiferent de destinația produsului ? Nu există o fizică pentru uz intern, și alta pentru străinătate. Dar poate cea mai profundă implicație este de ordin pur uman : producția pentru export sădea, cumva, ideea (desigur fără voia promotorilor sistemului) că pentru noi „merge și așa“, în timp ce pentru export se cer produse de un fel deosebit.

Desigur, piedoaria împotriva unei injuste departajări nu are nimic de-a face cu anumite cerințe tehnice specifice unei zone sau alteia : un televizor românesc destinat unei țări din Africa ecuatorială sau din Nordul depărtat trebuie să aibă alte specificații decît televizorul din sufrageria dv. Dar asta e cu totul altceva.

— Așadar, tovarășe Juncu, nici o diferență, nici un rabat la calitate între producția internă și cea de export. Este aceasta la „Electronica“ un deziderat sau o realitate ?

— **Începe** să devină realitate. De la mijlocul lui noiembrie 1981 am eliminat, practic, orice diferență, în sensul mai sus arătat.

Dacă nu evoluezi rapid, atunci nu rămîi pe loc.

La „Electronica“ discutăm cu directorul Octavian Juncu, directorul tehnic Mircea Gavrilju, șeful serviciului export Monica Dan, Ion Linculescu de la „Electronum“ — toți ingineri. Oameni de meserie și dedicați cauzei exportului. Detectăm la ei, ca și la ceilalți interlocutori abordați în cursul raidului nostru, și rațiuni dictate de mîndrie profesională și patriotică. O spunem fără complezență și nici din dorința de a folosi cuvinte mari. Totodată, o excelentă colaborare între producători și întreprinderea de comerț exterior.

Pentru „Electronica“ exportul reprezintă o chestiune vitală. În 1931, a reușit, în condițiile grele determinate de „explozia“ televiziunii în culori, să vîndă în exterior cam 40 la sută din producția de televizoare alb-negru, seturi de componente, utilaje pentru producția de TV etc. și în țări ca R.F.G. și Canada. Fiindcă încă există o piață alb-negru, în special, oricît ar părea de curios, în țările avansate industrial: în S.U.A. la 10 000 000—11 000 000 televizoare color se mai vînd anual cam 5 000 000—6 000 000 alb-negru, și-nă, „sub același acoperiș“ (dar nu despre acoperiș este vorba...) cercetarea și activitatea de comerț exterior pentru produsele noastre. „Omul de la Electronum“ să fie același, dar să lucreze la noi, sub coordonarea noastră, pentru grăbirea și simplificarea operațiilor. Aceasta ne-ar asigura un spor de mobilitate. Dealtfel, firmele mari așa procedează ! Inutil de precizat că nu am nicidecum în vedere o activitate necontrolată, ci desfășurată sub continua îndrumare și sub controlul organelor competente : centrală, ministerul de resort, Ministerul Finanțelor, organele de comerț exterior etc. Nu pledez decît pentru răspunderi sporite ale întreprinderii în deplin acord cu principiile autogestiunii și autoconducerii, cu țările promovate de partid. Și cointeresarea materială a lucrătorilor de comerț exterior care ar lucra „la noi“ ar crește și — faptul cel mai important — s-ar accelera pătrunderea pe piețele străine în lumea atît de competitivă a informaticii. S-ar putea, cel puțin, experimenta o asemenea formulă.

Noi știam. Dar în mare

● **Rămîne o mare problemă deschisă : să cunoaștem în mod realmente profesional piața externă** (din nou, mă refer exclusiv la produsele uzinei). Noi știm **în mare** cam ce se vinde în S.U.A., Canada etc., dar nu **în mic**, în detaliu. Or, în comerț, tocmai detaliile contează adesea cel mai mult. Noi însă nu ne-am familiarizat cu cele mai fine distincții regionale chiar în cadrul aceleiași țări, **ignorăm implicațiile psihologice, sociologice, imensa varietate a gusturilor și situațiilor posibile.**

Un exemplu elocvent. Ni se spunea că într-o anumită țară în curs de dezvoltare televizoarele se vînd cu atît mai bine cu cît sînt mai mici, deci mai ieftine și mai mobile (portabile). Însăși societatea importatoare ne asigura de acest lucru și, în mare ! ei aveau dreptate. Dar personal am constatat că în unele zone rurale foarte întinse din acea țară, în mod paradoxal se vindeau mai bine televizoarele staționare, mari și scumpe. **Cu cît mai mari, cu atît mai mult cerute !** Să fi dispus acei țărani de mai mult bănet decît locuitorii marilor orașe ? Nicidecum. În satele sărace, tocmai din acest motiv, țăranilor nu le dădea mîna să cumpere un televizor „de familie“ ; ei se cotizau și cumpărau laolaltă, cîte 20—30, un aparat !

Alt exemplu. Există multe zone de frontieră, de pildă în Europa occidentală, în care locuitorii recepționează posturi TV cu trei, patru standarde diferite. Lor le trebuie aparate special adaptate, degeaba te străduiești să plasezi acolo televizoare adecvate „în mare“ țării respective.

Ce e de făcut ? Mapamondul e uriaș, noi, românii, nu-l putem bate metru cu metru pentru produsele noastre electronice. Să hotărîm care sînt piețele realmente cele mai interesante și de perspectivă și să determinăm direcția „loviturilor principale“, pătrunzînd în miezul miezului problemelor.

Ca un ultim și frapant exemplu de cunoaștere, respectiv de necunoaștere a pieței, ni se citează o întîmplare ceva mai de demult cu o „partidă“ de radiouri. Pare o anecdotă, dar e strict autentică. Dintr-o anumită țară în curs de dezvoltare a sosit la „Electronica“ o comandă de cîteva mii de aparate. Oamenii le-au livrat, respectînd cu scrupulozitate specificațiile importatorului. După cîtăva vreme, fabrica a fost înundată de reclamații. Situație alarmantă, aberantă: absolut nici un aparat nu funcționa ! S-a cercetat și a ieșit la iveală că motivul era hilar de simplu : postul local emitea pe o altă bandă de lungimi de undă decît cea solicitată de importator pentru aparatele respective. Era ca și cum cineva s-ar plînge că nu poate viziona programele de televiziune cu un aparat care nu recepționează decît unele lungi... Vina o purta importatorul, o neglijență birocratică. Numai că vînzătorii care se respectă ar fi trebuit să știe chiar mai bine decît el ce fel de post de radio funcționează în țara de destinație. **Noi știam. Dar în mare.**

LIONEL NIȚESCU ■

VINERI, 23 APRILIE 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

OCTAVIAN COTESCU:

„Actorul trebuie să știe totul despre om"

Intîlnirile cu Octavian Cotescu ating întotdeauna inefabilul. Omul pluteşte pe stradă, întotdeauna calm, imperceptibil, într-un halou urlaş, lent, concentrat într-un ironic dialog cu sine, înregistrînd însă atent orice schimbare de decor, cu ochii treji înăuntru şi în afară, ca şi cum ar privi prin periscop. Abordat, e întotdeauna delicat şi afabil, cald, înţelegător, prietenos. Actorul are un farmec aproape diafan, izbucnirile vin rar, tumultuoase, dar întotdeauna cu amortizor de plus, privirea e săgalnică, înţeleaptă, necruţătoare şi încărcată de umor, gesturile rotunde, discrete, muzicale, mişcarea de coregrafie reţinută, ca filmată cu încetinitorul. Iată un fragment din cronica spectacolului Tartuffe de Molière, unde Octavian Cotescu creează, nu joacă, nu interpretează : „Octavian Cotescu (Tartuffe) intră în scenă pindit, sinuos, călcînd parcă într-un imens gol de aer, adulmecînd totul ca un animal de pradă felin. Din acel moment timpul spectacolului primeşte altă dimensiune, clipele sînt mai adînci şi cu reverberaţii, tăcerile mai ample, rostirile mai nuanţate, replicile cu tîlc şi încărcate de polen". Dar, dincolo de scenă, Octavian Cotescu este unul din marii noştri profesori de teatru şi, de curînd, rector al I.A.T.C. „I. L. Caragiale". Studenţii săi, Radu Amzulescu, Petrică Nicolae şi Florentin Duşe, spun că profesorul le predă *„demnitatea şi fuga de vulgar"*, *„arta de a fi profunzi şi nu facili"*, *„senzaţia că lucrul cel mai important din lume e acela pe care-l facem într-un anumit moment al învăţării rosturilor teatrului"*, *„arta de a nu ne exclama pe noi înşine, de a fi discreţi şi sinceri, de a fi «pur şi simplu»"*, *„taina de a fi generoşi, de a ne bucura de succesele celor de lîngă noi"*. Profesorul şi regizorul de teatru Ion Cojar, vorbind despre Octavian Cotescu, insistă asupra *„uriaşului simţ al adevărului vieţii"*, asupra faptului că actorul şi omul sînt unul şi acelaşi personaj : *„erou al antischematismului, al luptei împotriva a tot ce e fals şi confecţionat"*, posesorul unei *„măsuri de aur a lucrurilor"*, cu o *„deschidere extraordinară spre oameni care vine dintr-o structură de mare candid"*.

Ne-am propus să vorbim cu Octavian Cotescu despre un subiect apropiat de preocupările sale cotidiene în ultimii 22 de ani şi care trece dincolo de rampă : despre condiţia actorului şi profesorului de teatru. Întrebările reporterului se subînţeleg.

Pedagogia în teatru e pentru mine prilej continuu de reevaluare a instrumentelor de ratificare în meserie. Nu mă consider senator de drept într-o elită a interpreţilor de valoare. Mă consider, dimpotrivă, un om în permanentă stare de discipol. Mă simt încă student chiar dacă, iată, am ajuns profesor. Pentru că eu înţeleg să predau (ce urît sună acest cuvînt în atmosfera teatrului, şi o să vedeţi imediat de ce) lecţii de teatru, dar să şi învăţ de la studenţii mei. Nu vă impacientaţi. Nu am reţete sigure de fabricat actori pe bandă rulantă. E şi imposibil să deţii reţete exacte de preparat interpreţi pentru luminile rampei. Meseria de profesor de teatru nu seamănă deloc cu aceea de profesor în alte domenii ale învăţămîntului. Eu nu predau cursuri în faţa unui amfiteatru de studenţi. Pentru mine fiecare student e un amfiteatru. Pentru că fiecare student e un univers, e o personalitate care trebuie îndrumată să se descopere pe sine, să se exprime pe sine în cel mai înalt grad. Prin urmare, ca profesor de teatru eu lucrez cu fiecare student în parte. Responsabilitatea pregătirii fiecărui student pentru profesiunea de actor e imensă. Pentru că fiecare actor aflat sub îndrumarea mea urmează să exprime în existent individualităţi distincte, eroi, personaje reprezentînd calităţi şi defecte specifice umanităţii noastre fragile şi, vai, atît de perisabile, trăsături de caracter contradictorii, destine fabuloase sau comune, biografii care gilgîie de evenimente şi întîmplări uimitoare sau infinit de banale, oameni ai zilelor noastre şi oameni de ieri etc. Şi nu vreau să mi se reproşeze cîndva că i-am învăţat pe studenţii mei să falsifice adevărurile vieţii. Fiecare student trebuie învăţat să recreeze viaţa cea de toate zilele, dar şi viaţa de excepţie, în dimensiunile scenei, să înnobileze spectatorii într-o anumită seară a existenţei noastre, să-i pună pe gînduri, să-i pună în starea de a face un gest cu adevărat înălţător, chiar de a-l face să muncească mai bine, să-i redea societăţii mai frumoşi, mai aproape de ei înşişi.

Numai că procesul pregătirii actorilor pentru marile şi micile examene ale scenei nu e unilateral. Adică nu funcţionează într-un singur sens : de la mine spre studenţi. În cazul meu necesitatea, nevoia de a transmite cultura şi experienţa acumulată generaţiilor tinere e dublată de nevoia de a mă reprograma prin studenţii mei cu acea stare de libertate interioară din faza incipientă a aspiraţiei spre artă, cînd se produc marile revelaţii, marile descoperiri. Aceasta vine din nevoia artistului de a fi mereu proaspăt în faţa problemelor pe care i le pune arta. Astfel încît pedagogia artistică nu poate exista decît printr-un dialog continuu în care studenţii primesc de la mine informaţiile unei experienţe de teatru şi, implicit, chiar inconştient, îmi dăruiesc nemaipomenita lor disponibilitate şi candoare. Prin urmare, propensiunea mea spre pedagogia teatrală se datorează unui puternic impuls interior de a rămîne permanent un artist care învaţă de la cei mai tineri. Aşa am ajuns să păşesc, încărcat de timiditate şi sufocat de emoţie, într-una din zilele anului 1950, în faţa unei grupe de studenţi de la I.A.T.C. printre care se aflau (ca să citez doar cîţiva) : Mariana Mihuţ, Rodica Mandache, Valeria Seciu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Andreescu, azi actori reprezentativi ai ţării.

În seara în care l-am văzut pe marele actor Ştefan Dăncinescu mulţumind publicului, după un spectacol la Teatrul Naţional din Iaşi, purtînd în urmă-i trena neväzută a aplauzelor meritate pentru că ne bucurase două sau trei ore şi ne-a făcut sublimi, m-am hotărît să mă fac actor. Apoi, Ştefan Dăncinescu şi Ion Lascăr şi mai ales Gina Sandri Bulandra mi-au devenit profesori de teatru şi profesori de viaţă. Pentru că, la urma urmei, ce e actorul dacă nu rămîne şi pedagog, dacă nu-i învaţă pe oameni meseria de a trăi frumos, generos, pur ? În fiecare actor zace, într-un fel, un pedagog secret, un om care simte nevoia să împărtăşească oamenilor din preaplinul lecţiilor de viaţă pe care i le inspiră dramaturgia lumii. De aceea artistul trebuie să fie şi un om de cultură. Pentru că educă. Pentru că e purtătorul unor idei, pentru că emite un mesaj care trebuie implicat în cele mai intime zone ale conştiinţei. Asta încerc să-i învăţ pe studenţii mei : că astăzi a fi actist înseamnă a-ţi asuma răspunderi mult mai înalte în plan estetic dar şi ideologic, politic, educaţional, decît înainte. Un actor nu poate rămîne doar un instrument inodor, incolor, insipid în mîna destinului, un interpret „pur şi simplu", o trîmbiţă sau un saxofon, ci un creator. De aceea cred că şi criticu de teatru trebuie să opereze această distincţie între actorul-interpret al textului şi actorul-creator în datele textului şi dincolo de el. Daţi-mi voie să-l citez în acest sens pe Tudor Vianu : „Trebuie să adăugăm că nu toţi scriitorii de teatru au facultatea de a imagina scenic şi actoriceşte. Aceştia suferă la prima reprezentaţie, cînd ea este bine executată, o adevărată lovitură revelatoare. Din cercul lor porneşte exclamaţia, de asemenea, cunoscută : «Abia acum înţeleg creaţia mea !» Cît poate fi de nedreaptă această exclamaţie, în care pronumele posesiv ocupă locul de căpetenie, înţelegem uşor gîndindu-ne că textul care, chiar pentru autorul lui, era mai mult sau mai puţin ineîocvent, actorul, folosindu-i ca un material, extrage figura mişcătoare a vieţii. *Actorul nu este un simplu ajutor al poetului, ci colaboratorul lui indispensabil. Cînd sînt întruniţi într-o persoană poetul dramatic profită şi avem atunci pe Shakespeare şi Molière*". Puţini oameni iau din rafturile librăriilor volume de teatru şi foarte puţini citesc teatru. Oamenii preferă, firesc, proza, poezia, reportajul pentru că le sînt suficiente elementele de reprezentare. Dar teatrul fără actori e aproape imposibil de conceput. Şi acest lucru îmi confirmă convingerea că ridicarea pe scenă a unui text dramatic devine un act creator, nu pur şi simplu un act de interpretare. Să revenim la profesorii mei. E posibil să nu fi devenit niciodată ceea ce sînt dacă nu aş fi avut şansa să fiu repartizat, după absolvirea Institutului de artă dramatică din Iaşi, la Teatrul Bulandra, condus chiar de aceea care i-a dat numele. Am întîlnit aici un climat extraordinar de comunicare, la nivelul unui laborator de creaţie, în care învăţam şi în acelaşi timp împărtăşeam ceea ce descopeream, adică primeam dînd şi dădeam primind, dacă vreţi, relaţie aflată la baza conceptului meu despre pedagogia artistică. Dar adevăratele elemente de pedagogie artistică le-am deprins în colaborarea tulburătoare cu marea profesoară de teatru Beate Fredanov. Se poate spune că procesul de modernizare a învăţămîntului nostru de teatru a început cu Beate Fredanov. Ea a luptat pentru pregătirea unui tip de actor în contact permanent cu viaţa. A luptat pentru a impune imaginea actorului plantat în sfera culturii, adică a actorului — om de cultură. A luptat pentru formarea unui tip de actor lucid, care meditează într-un strat superior al gîndirii asupra problemelor existenţei, care prelucrează şi elaborează în deplină cunoştinţă de cauză (nu numai intuitiv sau mecanic) textele personajelor create pe scenă. Faţă de această mare profesoară, recunoştinţa mea nu va înceta să se manifeste atît timp cît voi exista. Îmi pare imens de rău că, prinşi în uşa turnantă a vieţii, uneori uităm să ne amintim şi să ne sărbătorim magiştrii noştri.

(Continuare în pagina 18)

ADRIAN DOHOTARU

Filosoful Conta

Caracterul universal al filosofiei nu este dat de o gîndire independentă de istorie, de gîndirea reală a oamenilor aparţinînd popoarelor ele însele în permanentă devenire. De aceea, cînd studiem istoria filosofiei universale trebuie să cercetăm modul specific, ireductibil al gîndirii filosofice în legătură organică cu istoria materială şi spirituală a fiecărui popor.

Istoria universală a filosofiei îşi trage substanţa determinaţiilor sale din diversitatea particularului cunoaşterii şi acţiunii, din diversitatea adevărurilor particulare. În lumina acestui principiu metodologic dialectic vom descoperi că, în forme şi grade diferite, fiecare popor participă la făurirea conceptelor filosofice, că aceste concepte aduc cu ele un mod specific de apreciere a lumii şi de raportare la ea.

Studiul filosofiei româneşti a avut de plătit un tribut greu dogmatismului care desconsidera exigenţele ce decurgeau din principiul mai sus amintit. Teoria influenţelor reprezenta dogma, una dintre ele, cu ajutorul căreia se menţinea aparenţa dialecticii, pe de o parte, dar tot ea permitea reductiile cele mai aberante ale gîndirii filosofice specifice, naţionale, pe de altă parte. Gîndirea autentic dialectică a culturii româneşti a condus la o mai dreaptă înţelegere a contribuţiilor filosofilor români la dezvoltarea filosofiei româneşti şi universale.

Opera filosofică a lui Vasile Conta nu poate fi redusă la influenţe exterioare culturii româneşti, ci ea reprezintă o încercare de regîndire a conceptelor şi problemelor filosofice de pe poziţiile ştiinţei vremii sale, încercare care a dus la o dezvoltare autentică a gîndirii filosofice româneşti.

Vasile Conta s-a născut în satul Ghindăoani, Neamţ, la 15 noiembrie 1846 şi moare la 21 aprilie 1882. Lucrările care alcătuiesc Opera lui filosofică sunt : „Teoria fatalismului", „Teoria ondulaţiunei universale", „Originea speciilor", „Încercări de metafizică", „Bazele metafiziciî" şi „Întîile principii care alcătuiesc lumea".

Ultimele două lucrări au apărut postum.

A spune despre Vasile Conta că este primul nostru gînditor sistematic este adevărat, dar este prea

puţin. El este primul filosof român care s-a încumetat să încerce, explicit, să înnoiască problematica filosofică în acord deplin cu cele mai noi achiziţii ale gîndirii ştiinţifice. În acest sens trebuie să remarcăm că el a pornit, între altele, de la teoria evoluţionistă a lui Darwin.

Putem afirma că gîndirea lui Conta reprezintă o puternică breşă în categoriile gîndirii mecaniciste, reducţioniste. Mai mult : un salt calitativ spre gîndirea dialectică. Afirm acest fapt ţinînd seama de dezvoltarea dialecticii, de specificitatea generalului în dialectică. Iată ce scrie Conta : „Şi în adevăr, dacă toate mişcările cari există în Univers ar fi în succesiunea lor tot una de nesimţite, adică, absolut egale, atunci nu ar fi pe lume nici ondulaţiuni, nici sfere de acţiuni mai mici, conţinute în sfere mai mari ; nu ar fi, cu un cuvînt, nimic din ceea ce se numeşte organism universal sau organism particular. Dacă, de altă parte, toate

(Continuare în pag. 19)

ION STROIE

Vorbiţi şi scrieţi românește

Variate... variante! (II)

Dacă există cîteva cazuri de înlocuire a lui **în-** cu **în-**, ni se pare că greşelile cele mai multe le înregistrează procedeul invers, **în-** este substituit cu **în-**, şi tot la neologisme (ca variante, dar condamnabile!). Deci, ar trebui să se scrie, dar mai ales să se audă **în-** sau **îm-**, nu **în-** sau **îm-**, în cuvinte (unele cu o mare frecvenţă), precum : **impregna, imputa, incinera, incrimina, incrusta, incubaţie, indemnizaţie, inflamaţie, inerva** (pronunţat greşit **inerva** şi **enerva**), **infatuat, inscripţie, instaura, intitula, intona, intoxica, intrepid** „cutezător, curajos", **interpela, interoga** etc. Acestea, ca şi multe altele de acelaşi tip, care circulă mai ales sub o formă colocvială, evidenţiază latura delicată a ortografiei şi a ortoepiei. Ele... **împietează**, dacă sînt **implicate** şi **implantate** (nu **implintate**) chiar dacă verbul **implanta** este „înrudit" cu **implinta**, de fapt, un dublet etimologic, din latinescul **implantare**, unul împrumutat din franceză sau venit prin ea, celălalt, moştenit), în limbajul cotidian.

Acelaşi lucru se poate spune şi cu **a investi** (în economie) cu sensul „a plasa, a aloca un fond, un capital într-o întreprindere", dar **a învesti** însemnează „a da cuiva învestitura, a acorda cuiva un drept, o demnitate". Există o bancă de **investiţii**, se **investeşte** bani pentru ceva, nu, cum auzim, adesea, **învestesc bani**, dar nu **încontinuu** (cu varianta **încontinuu**). Să mai menţionăm că nici cele din familie nu „fac casă bună", întotdeauna (de exemplu, alături de **a încinta**, avem **încantaţie**; nu ştiu cît de aproape este **a intona** de „a fi în ton", dar există **intonaţie**, după cum **la titlu** nu e străin de forma greşită **intitula** pentru **intitula**).

Cu alte cuvinte, prefixul latinesc **în-** nu trebuie deloc privit simplu. Greşelile pe care le **învederăm** (de la **în plus vedere**), adică „le facem vizibile, evidente, clare", sînt nişte variante, nişte forme pe care le considerăm vicioase, nu **înveterate**, „învechite" sau „înrădăcinate" şi nici „încarnate" (cum scrie în **Dicţionarul de neologisme**), pe care trebuie să le evităm.

GH. POALELUNGI

CARTE

Cezar Ivănescu: „Fragmente din Muzeon"

Cel mai ingenios creator de limbaj poetic din întreaga lirică românească postbelică, aflat în aceasta, alături de Nichita Stănescu, este, fără discuție, Cezar Ivănescu ; rar a cunoscut poezia noastră o asemenea profunditate muzicală, o atît de inconfundabilă voce care preface într-o lungă jelanie fără sfîrșit floră și faună, idei, sentimente, marile alegorii terestre. „Fragmente din Muzeon" este a șasea carte a poetului, cuprinzînd o antologie proprie, ca și cum ar fi destinată eternității. Puține din poeziile lui, aproape mitologice, lipsesc de aci : „Amintirea paradisului", „Balada lui Mil", „Mantinea" sînt, deși izbesc mai greu pe cititor, din pricina întregului care este extraordinar. În schimb, la ceea ce se cunoștea, din cele trei volume de „Rod", din monumentala „La Baaad", și din fragmentatul „Muzeon", s-au adăugat mai multe poezii, în majoritate „doinc", inedite în volum, notorii din reviste. Efectul total este extraordinar, poetul și-a creat un stil din muzicalitatea repetitivă, din rimele interioare rostogolite ca în niște oglinzi sonore, jucînd o artificială naivitate, cu topica ei veche, „medievală". Rima e rarisimă și ieșită, ca o insulă necunoscută pe hartă, din oceanul haotic al afectului, cînd nu e pur și simplu obsedantă și incantatorie. Apoi, limbajul propriu-zis, unde nimic nu e pentru poet excesiv : cuvintele au o materie moale, lichidă, sînt frămîntate potrivit unui principiu intern inanalizabil altfel decît prin reflecția lor la suprafață. Poetul e un „inimar", el vorbește despre „greime", îngerime și „mielul prior", descrie o idolită, se sperie de „preahrănace zilele", de farină, de murire, de cerîu, adoră pe împărătiță, repudiază pe „cirtițoi".

În această lume teribilă de cuvinte inventate și cu sonuri grozave, flora este purificată, de formulă imnică și heraldică, în chipul laurilor, al crinilor, al frunzelor de aur, fauna e transfigurată la un regn pur și alegoric (ied, zînă, ciută, căprioa ă cerbi, pasărea sacră), ori este teribilă, conținînd balauri, pe bour, taur și berbece. Poetul vede mitologic, în mari alegorii, Vremea și Moartea, Pasărea Sfîntă, Steaua, Pămîntul, Lumea, Potirul și pe Zina Dochia, Limba, Fecioara. El e un admirabil creator de lirică mariană, comparabil cu cei mai însemnați „metafizici". În lumea lui extravagantă, eminesciană, cu sumbritate de ev mediu, Cezar Ivănescu ne-a dat un document de lirică barocă și letală, cu mistere, și teribile erotice, extatice ori înspăimîntate, cu un limbaj în adevăr inimitabil și esteticește fără cusur, aci caricat și primigen, spre-a exorciza moartea, aci fluid și sonor, de felul litaniilor angelice : „ I cînd eram mai tînăr și la trup curat, / într-o noapte floarea mea eu te-am visat, / înfloreai fără păcat într-un pom adevărat, / cînd eram mai tînăr și la trup curat, / înfloreai fără păcat într-un pom adevărat, / cînd eram mai tînăr și la trup curat !" Poetul însuși pare un înger negru, pentru care poezia stă la baza lumii și ține omul viu : „I fă-i să fie, Doamne Sfinte, numai om / pe acel care ne-a ispitit subt pom, / și cînd pomul flori va da, fă să-i cadă carnea grea / cum cădea-va după cintec mina mea, / și cînd pomul flori va da, fă să-i cadă carnea grea, / eum cădea-va după cintec mina mea". Cu grozavele blesteme biblice, aproape desesperate, Cezar Ivănescu a călcat pe urmele lui Tudor Arghezi, cu amețitoarea muzică și cu erotica fatală, aproape devoratoare, el a „eminescianizat" cu materia proprie ; cutări urme, detectabile cu lupa, au originea în Ion Barbu ; și cu toate acestea poetul nu seamănă cu nimeni, într-atît este de mare forța lui poetică. Nimic din marile teme nu lipsește de aci, redempțiunea, erotica dureroasă, „amărăciunea", „uritul", dorul, teroarea letală sînt peste tot în uriașele lui cicluri făcute ca pentru o scriere infinită de sute de ani. Cezar Ivănescu ne-a dat aci un fragment, deocamdată cel mai reprezentativ, un exemplu de poezie adîncă, de, probabil, cea mai originală formulă muzicală pe care o avem astăzi. „Fragmente din Muzeon" este cartea unui mare poet contemporan.

ARTUR SILVESTRI ■

● Historica ●

■ DIN VREMEA LUI ȘTEFAN CEL MARE. **În sfîrșit, ne parvin vești din vremea lui Ștefan cel Mare, între ele multe fiind noi. Ca istoric militar, colonelul dr. Al. Gh. Savu se ține departe de excesul liric și efuziunea sentimentală și ne dovedește că o epocă îndepărtată, trecută treptat în legendă și slăvită în ode dispuse să uite uneori pe ce s-au clădit, poate fi scrutată și cu ochiul rece și pătrunzător al celui ce caută în trecut adevărul și nu doar prilejuri de exaltare. Recenta sa carte, în consecință, a adoptat un titlu simplu, la obiect și degrevat de ornamente : Ștefan cel Mare — campanii (Editura Militară, 1982). Ea supune unui examen lucid raporturile de forțe din timpul marelui domnitor, dezvăluie cu sobrietate temeiurile în baza cărora Ștefan cel Mare poate fi considerat fără nici o rezervă un geniu militar al epocii sale, explică măsura însemnată în care victoriile domnitorului sînt parte constitutivă în puterea ulterioară de dăinuire a neamului românesc. „Fiecare luptă, fiecare bătălie și fiecare război sub conducerea lui Ștefan cel Mare — conchide autorul — a fost un elaborat original, nerepetat și irepetabil".**

Abia acum ni se oferă și ocazia să constatăm că bibliografia lucrărilor dedicate epocii lui Ștefan cel Mare este, de fapt, destul de subțire. Contribuțiile lui N. Iorga, în plan istoric, și Mihail Sadoveanu, în plan literar, sînt fără îndoială meritorii în multe privințe, dar evident depășite. Alte întreprinderi trebuie aduse la zi. Nu vrem să spunem neapărat că lucrarea recentă a lui Al. Gh. Savu reprezintă un pas capital în această direcție, dar e sigur că mișcă lucrurile din loc și impulsionează relansarea unor preocupări. Și faptul nu e de ignorat, legendele, indeobște, țiind mai rezistente decît ne închipuim. Iar asaltul documentelor, uneori, mai cu seamă atunci cînd ajunge să contrazică legenda, are șanse mari să se oprească la jumătate cînd nu e condus cu energie.

Istoricul nostru, pe urmele celor mai reputați dintre înaintașii săi, contribuie la coborîrea domnici lui Ștefan

cel Mare din domeniul miracolelor pe pămînt, unde îi este locul. Cu alte cuvinte, miracolul moldovean nu a fost o lumină statornicită în istoria românilor prin simplu noroc. Moldova nu era un imaș de călcat în copite, ci o țară cu cetăți și vămi, cu căi de comunicație, cu o organizare socială, economică și militară de prim rang. Mai mult, Moldova lui Ștefan cuprinde un popor cu o constituție morală riguros exprimată : puterea de a presta sacrificiul pentru binele țării nu era un ideal propovăduit, ci o obișnuință firească, o virtute potențială. Strict militar vorbind, conducătorul de oaste conta pe căpitani destoinici, cu spirit de inițiativă, iar libertatea lor de acțiune era un fapt înțeles de la sine, lăcheiele fiind o excepție capabilă să confirme o regulă. Și, treptat, acest tablou se adaugă. Istoria Moldovei lui Ștefan cel Mare fiind documentar atestată ca o luptă perpetuă, cartea lui Al. Gh. Savu, în ciuda obiectivului ei, numai aparent limitat, tinde spre frescă, spre compoziție cuprinzătoare și orchestrată.

Nu este rău că această secțiune inteligent practicată într-o domnie febrilă și decisivă ni se oferă tocmai acum, cînd aniversăm împlinirea a 523 de ani de la urcarea în scaun a lui Ștefan cel Mare. Dar nu e nici bine să programăm apariția unor asemenea cărți doar în funcție de calendarul aniversărilor noastre. Deslușirea și redeslușirea, prin prisma datelor și documentelor noi, a istoriei românilor nu se poate concepe ca o întreprindere strict aniversară.

MIHAI PELIN ■

CARTE

Marin Sorescu: „Viziunea vizuinii"

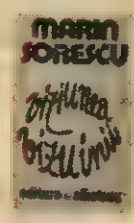

Marin Sorescu este un scriitor care nu suportă să devină previzibil pentru cititorii săi. Orice carte a lui reprezintă o nouă tentativă de a-și înnoi mijloacele artistice. „Nici un moment de plictiseală" pare să fie deviza literaturii pe care o creează parcă fără nici un efort, ca într-o joacă. Proteu al literaturii noastre de azi, el se aventurează în toate genurile fără a lăsa impresia că e vorba doar de un capriciu. Poezia, proza, dramaturgia, eseistica sînt mînuite cu o dezinvoltură rareori egalată de vreun alt scriitor de-al nostru de azi. Dar chiar în cadrul aceluiași gen literar Marin Sorescu nu acceptă să ni se prezinte într-o singură ipostază. După un roman din actualitate, **Trei dinți din față**, în care sînt înfățișate personaje în existența cărora poți să crezi și fapte posibile, iată, el ne oferă acum un „roman într-o doară", **Viziunea vizuinii**, o carte amuzantă și fermecătoare ce poate fi citită și de cei mici și de maturi, fiind o invitație imposibil de refuzat de a poposi într-un univers fabulos și tandru. Istoria clasică a unui triunghi amoros este tratată de un autor hîtru și pus mereu pe șotii, dornic să rîdă fără menajamente de impostură și de falsa gravitate. Verva autorului este inepuizabilă — deși uneori ea funcționează în gol, în virtutea inerției — aducînd mereu în scenă noi elemente capabile să ne mențină treaz interesul pentru lectură și să ne îngăduie să parcurgem cartea într-o stare de bună dispoziție continuă. În roman totul pluteste într-o perfectă și delicioasă ambiguitate. Personajele sînt la început animalele pădurii — Ursul, Bursucul, Vulpea, Vulpoiul, Iepurele etc. — pe care mai tîrziu le reîntîlnim sub înfățișare omenească, pentru ca din nou ele să recapete vechiul chip. Parcă am întoarce filele unei istorii hieroglifice moderne, cu tîlcuri uneori transparente, alteori ascunse după zeci de văluri. Un autor care a citit multe romane se amuză să le descompună mecanismul după care au fost concepute și să-l refacă în văzul tuturora, ca într-o demonstrație de prestidigitație. Sînt convocate în sprijinul său mijloace artistice din cele mai diverse și mai surprinzătoare. Procedeele romanului tradițional coexistă cu cele ale noului roman ; de la romanul de aventuri se trece cu nonșalanță la cel istoric, sau la cel de dragoste, sau la cel psihologic. Convențiile literaturii sînt spulberate cu maliție pentru a fi totuși respectate pînă la urmă. În **Viziunea vizuinii** se rîde nu numai de personaje și de întîmplările prin care trec ele, dar și de artificiile artistice ale unor scriitori ce pot fi mai lesne sau mai greu de identificat. Savuroase sînt discuțiile eroilor despre literatură, considerațiile lor estetice și lingvistice, pretențiile lor de rafinați degustători ai artei, precum și persiflarea unei anumite vieți de cenaclu și a unor ridicole atitudini literare. O hărmălaie voioasă, de bilci multicolor, răzbate din universul acestei cărți în care e glorificată armonia ce poate fi pînă la urmă instaurată oriunde. Un spectacol feeric se desfășoară în fața noastră, condus magistral de un regizor inventiv în permanență și plin de haz, care ne îndeamnă să-l urmăm într-un teritoriu al visului și al fanteziei eliberate de orice constrîngeri.

GEORGE ARION ■

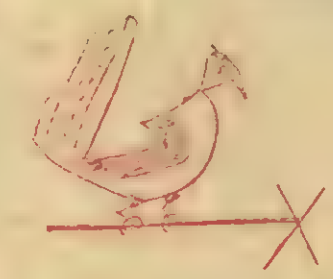

● CAP LIMPEDE

„A PICTA... FOTOGRAFII" ÎNTRE DA ȘI NU

Într-unul din primele numere, din acest an, ale revistei noastre apărea un comentariu intitulat **A picta... fotografii.** Exprimîndu-ne consternarea și dezaprobarea față de faptul că pe unul din panourile unei ample expoziții găzduite de sala Dalles, expoziție ce-și propunea să ilustreze, cu mijloacele specifice artelor plastice, viața tinerilor din România, era expusă și lucrarea semnată de **Ileana Szasz, Tinerii**, credeam, în naivitatea noastră, că facem un lucru bun, că acționăm în numele unui anume bun-simț. Adică, dincolo de calitatea indoielnică a lucrării, ne-a surprins faptul că pretinsa lucrare de artă — înfățișînd, în viziunea foarte tinerei membre a Uniunii artiștilor plastici, doi tineri din România — era, nici mai mult, nici mai puțin, copia aproape identică a unei fotografii apărute într-o revistă americană, **Sinteza**, din anul 1974. Cum de-au ajuns cei doi tineri americani să devină, în imaginația artistei Ileana Szasz, doi tineri români, n-am putut înțelege, și această mică-mare mirare poate să pară puerilă, întrucît, nu-i așa, tinerii sînt la fel, pretutindeni, indiferent de țara lor ; punct de vedere la care am putea subscrie, la modul general, dar în cazul de față este vorba de altceva, de onestitate profesională și chiar patriotică, cel puțin din punct de vedere educativ. Pentru înlăturarea oricărui dubiu, am reprodus cele două imagini — fotografia și respectiva pictură — regretînd că imaginea alb-negru nu oferea și posibilitatea de a vedea că, dincolo de asemănare, fotografia era totuși superioară. Adică dincolo de inexactitățile de desen ale picturii, lucrarea Ilenei Szasz avea, față de prospețimea cromatică a fotografiei, o culoare imbicsită, neglijentă, ceva amintind de resturile unei palete pe care ar fi lucrat un adevărat pictor. Nu ne-am limitat, în acel comentariu, doar la simpla constatare și dezaprobare a pictatului după fotografii, a mimetismului de-acest fel în arta plastică, ci am considerat că o astfel de pictură nu-și are locul în plastica românească, la oricare din perioadele ei ne-am referi, cu atît mai mult în pictura contemporană, chiar dacă, sub diverse denumiri care de care mai sofisticate, cum ar fi, de exemplu, hiperrealismul, acest mimetism s-a practicat și se mai practică, destul de intens, în diverse țări ale lumii.

Credeam că, prin acel comentariu, dădeam glas nu neapărat unei atitudini strict estetice, cît mai ales unei opinii publice al cărei principal argument era și este, în continuare, bunul-simț. Cu alte cuvinte, refuzam și refuzăm, în continuare, să credem că poate fi numită pictură o reproducere, oricît ar fi ea de fidelă, a unei fotografii, așa cum refuzăm să credem că florile din plastic pot înlocui adevăratele flori, chiar dacă plasticul ar fi impregnat cu cine știe ce parfumuri sintetice.

Ei bine, constatăm că am așteptat degeaba efectele semnalării noastre. Factorii de răspundere, respectiv membrii juriului ce a selectat lucrările pentru alcătuirea acelei expoziții găzduite de sala Dalles, n-au găsit de cuviință a ne comunica punctul lor de vedere. Ne-am adresat, firește, nu tuturor celor ce au făcut parte din juriu, ci mai ales celor ce, prin pregătirea lor, ca specialiști, au asigurat calitatea artistică a expoziției mai sus amintite. Deși i-am invitat să ne aducă la cunoștință, pentru interesul marelui public, punctul lor de vedere față de gestul artistei Ileana Szasz și față de o anume pictură care a început să cam invadeze unele expoziții, personale sau de grup, n-am primit pînă acum nici un semn de viață.

Dar pentru că, între timp, am fost îndemnați să continuăm cu această dezbatere privind șansa hiperrealismului în pictura românească — și, totodată, am fost îndemnați și să abandonăm această mult prea spinoasă problemă estetică, întrucît, la urma-urmelor, artistul face ce vrea (!), iar noi, muritorii de rînd, n-avem decît să acceptăm sau nu operele lui — ne-am gîndit că n-ar strica să aflăm și punctul de vedere al Uniunii artiștilor plastici.

În consecință, pornind de la comentariul **A picta... fotografii**, am încercat să-l abordăm, pentru un mai larg dialog, pe pictorul și vicepreședintele U.A.P., **tovarășul Viorel Mărgineanu.** Din păcate, respectivul dialog s-a redus la o singură frază : „despre Ileana Szasz se cuvine să discutați, mai întîi și-ntîi, cu Ileana Szasz ; cît despre faptul că a pictat după niște fotografii, ce să spun ?, sînt foarte mulți cei care astăzi pictează așa și n-au decît să scrie, despre acest lucru, criticii, pictorii, ziarele și revistele".

Dacă spusele pictorului și vicepreședintelui U.A.P., tovarășul **Viorel Mărgineanu**, sînt reale, și dacă la ele subscriu și ceilalți pictori din țara noastră, inclusiv criticii de specialitate, inclusiv ceilalți membri din conducerea U.A.P., inclusiv marele public, atunci, într-un astfel de caz, Ileana Szasz și, în general, o astfel de pictură, sînt o victimă a părerilor noastre preconcepute, a așa-zisului nostru bun-simț deteriorat pînă dincolo de ultimul grad. Numai că, fiind mult prea circumspecți față de afirmația tovarășului Viorel Mărgineanu, potrivit căreia sînt foarte mulți pictori ce apelează la fotografii, ne propunem să publicăm toate acele opinii ce vor să elucideze această atît de spinoasă problemă a mimetismului în pictură.

Cu alte cuvinte, acceptăm sau nu acceptăm, ca operă de artă, o pictură care reproduce, cît mai fidel, o fotografie — reproducere care, de-a dreptul spus, este chiar un plagiat ? Aceasta este întrebarea la care îi invităm pe criticii de artă, pe pictorii și pe toți cei ce vor să-și exprime propria lor părere, să ne răspundă. (Victor Nițiă)

FILM

Tess

Să fii plin de dorința de a schimba orînduielile nedrepte ale lumii în care trăiești cu altele mai bune (să ai carte de căpătîi Capitalul lui Karl Marx), să muncești într-o fermă ca muigător animat de dorința de a te contopi cu lumea muncii și să îndulcești cîntînd arii preclasice din flaut, să iubești cu toată bucuria și puterea de care ești capabil pînă a-ți găsi o virtute și în felul în care nu grăbești, nu forțezi viața, dar (dincolo de toate acestea) să nu te poți rupe și ridica dincolo de rigiditatea concepției puritane a condiției de fiu de păstor (abstinent) pentru că tu însuți n-ai suferit și neștiind ce-i suferința să poți s-o părăsești și s-o condamni pe cea pe care ai iubit-o (pur) (pentru că nu ai cum să știi că „puritatea nu rodește") să o condamni deci, domnule Cole, ca viața ei să se închidă ca între coperțile unei cărți între ceturile dimineții din pădure unde a devenit femeie (fără voia ei, și desigur fără vina sau știința ta) și ceturile dimineții între menhirele de unde va fi luată de poliție (din cauza și cu știința ta), numai pentru a te putea dumneata crede bun și eliberat de egoism să o însoțești pînă la spînzurătoare, și în tot acest timp dintre cețuri să fii convins că o ajuți, deși nu ai venit, nu ai alergat, nu ai zburat, ai fost foarte bolnav" — cînd erai implorat să vii, iată, domnule Cole, prăpastia între bunele dumitale intenții și demnitatea lui Tess.

A trebuit ca altă mică muncitoare (foarte îndrăgostită) să-ți spună — îndurerată, cinstită — „Nu domnule, ca Tess nu vă iubea nimeni. Ea si-ar fi dat viața pentru dumneavoastră si mai mult decît atît n-am fi putut face nici una dintre noi" și tot să nu te decizi să te duci după ea, numai ca să-ți urmezi — cîtă intransigență, cîtă lipsă de forță de caracter ! — drumul tău, la capătul căruia, pentru că ai suferit, kirkegaard-ian, să devii uman, pentru ce ? ca Tess să-ți demonstreze că într-adevăr te iubea mai tare ca viața ei, și să poată rosti înfiorător de calmă „sînt gata". Gata pentru moarte.

Tess nu a fost vinovată. Ucigașul moral ești dumneata, domnule Cole, și lipsa de demnitate tot a dumitale este. Paradoxul constă în faptul că cinicul, destrăinatul Alex Stoke devenit d'Urberville prin cumpărarea blazonului (același cu cel de pe linguriță de argint) este mai cinstit în micimea lui în a o ține lîngă el și a o ajuta pe Tess, la nivelul lui grobian de înțelegere, decît ești dumneata cu tot infernul creat și pavat cu bunele dumitale intenții pînă în ultima clipă în care vei repeta, vrînd să fii și crezut, deși știi că minți, „nu te voi părăsi", sau chiar crezîndu-te eroic și bun cînd ai curajul să le soui polițiștilor „nu o treziți. Mai lăsați-o să doarmă".

Și dincolo de asta nu e decît tăcere.

Tăcerile lui Tess. Frumusețea ei perfectă în ambianțele ce se materializează cu senzație de cald, de frig, de umed într-o plastică desăvîrșită datorată operatorului Ghislain de Cloquet, tablouri mai frumoase decît tablourile ce uneori au înșelat cadrele respective. Albul rochiilor fetelor venite să danseze pe paiște în aburul serii, brunurile calde, aburinde ale balului țărănesc, dogoarea auriu prăfoasă a secerișurilor, timpul cenușiului văros al norcaielor în care se confundă și veșminte și suflete și cele două accente de roșu, la începutul filmului — căpșuna oferită de Alex — și la sfîrșit, rochia de sînge ce-o duce spre moarte.

Filmul acesta al lui Roman Polanski mi se pare a fi mai îngrozitor decît anterioarele, voitele lui filme de groază, pentru că, la fel ca și la „Cuțitul în apă" (și facem un apel la înțelegerea tovarășului Mihai Tolu de a-l reprograma la Cinematecă), și aici totul se petrece în liniște și în frumos. Derutanta frumusețe care naște monștri. Roman Polanski știe, chiar cumplit, că nu plăsmuiri de basme cu vampiri ci oameni blînzi drăguț egoiști, zîmbitori coruptibili, capabili să cînte, sînt cei ce ucid. Avertismentul din Tess depășește frumusețea filmului.

NICOLAE CRISTACHE

Profil literar — Dorina Rădulescu

Am avut recent prilejul să recitesc un roman, roman care la apariția sa, în 1964, a adus o notă aparte în peisajul unei literaturi ce-și propunea să ilustreze viața și devenirea unui tînăr în contextul luptelor revoluționare ce au marcat mult frămîntata perioadă cuprinsă între cele două războaie mondiale. Romanelor, pieselor de teatru și nuvelelor ce alcătuiau, ca într-un mozaic, atmosfera generală și, în același timp, particulară a acelei epoci, li s-a adăugat, ca o reușită literară, și romanul Dorinei Rădulescu, **Vîrtejul**, roman care, promovînd în fața exigențelor impuse de necruțătorul arbitru al tuturor valorilor, timpul, reapare, într-o nouă ediție în 1973, la editura **Cartea Românească**. Nota aparte a acestui roman derivă din : cunoașterea deplină a tuturor întîmplărilor pe care le trăiește eroina romanului, Duduța, și evitarea **unei scrieturi proletcultiste**, atît de des întîlnită în alte romane ale acelui timp. Cu alte cuvinte, ce.e două calități ar putea fi cuprinse în noțiunea de veridic, romanul angajîndu-se pe linia unor biografii mai mult sau mai puțin romanțate, literatură în care cu-adevărat important este eroul, personajul principal, cu lumea lui de gînduri și simțiri, și nu fundalul social care il determină. Dorina Rădulescu nu și-a propus să descrie, neapărat, o lume, ci un personaj care-și află rostul în acea lume. În consecință, Duduța, fiica unei modeste familii, vine dintr-o urbe provincială, Piatra Neamț, unde părinții, apăsați de grija altor trei copii, o lăsaseră în grija bunicilor. Sosită în București, Duduța trăiește drama copilului ce se reintegrează în propria sa familie, proces care, bine strunit de scriitoare, capătă la momentul potrivit accente dramatice, amintindu-ne de atmosfera din **Maidanul cu dragoste** al lui **G. M. Zamfirescu**. Aceeași influență a lui G. M. Zamfirescu o vom regăsi și în a doua parte a romanului, cînd Duduța, prin slujba obținută la un depozit comercial, intră în contact cu viața propriu-zisă. Este clipa în care romanul începe să atingă și problemele fierbinți ale zilei, suita de evenimente politice specifice acelor vremuri.

Dar pentru că tot ne-am reaplecat asupra acestui roman ce ar putea să completeze, prin nota sa specifică, una din colecțiile extrem de citite astăzi, și ne gîndim, în primul rînd, la colecția **Romanul de dragoste**, să ne referim, tot pe scurt, și asupra celorlalte două cărți ale **Dorinei Rădulescu, Adevăr și fantezie (1970, Cartea Românească)**, o suită de articole, note de călători, în țară și-n străinătate, și portrete, acestora adăugîndu-li-se o serie de comentarii cu caracter jurnalistic, dar și literar, apărute de-a lungul timpului într-o sumedenie de publicații ca începînd cu **Cuvîntul liber** și continuă cu **Scînteia, Contemporanul, Flacăra.** Volumul în sine probează nu numai excelente calități de publicist-comentator, cît mai ales predilecția spre o problematică mereu fierbinte, de interes major. În fine, cea de-a treia carte, **Taina Crăiesei (1972, editura Ion Creangă)** este alcătuită din trei basme a căror delicatețe și căldură vin să completeze profilul artistic al unei scriitoare de excepție în literatura română contemporană, o scriitoare ce s-a ținut departe de vîrtejoleala luptelor pentru gloria literară, gloria pe care, însă, a cucerit-o pe merit și pe deplin.

VICTOR NIȚĂ

Horia Pătrașcu: Petrecerea

Cu bucuria de-a fi colegi de redacție și de suflet cu Horia Pătrașcu, autorul unei remarcabile nuvele. Reconstituirea, nuvelă care a devenit scenariul unuia dintre cele mai bune filme românești, semnalăm apariția, în aceste zile, a romanului său, Petrecerea. **În cotidianul** România liberă **din 20 aprilie, criticul** Mircea Iorgulescu **afirmă : „Scriitorul... a păstrat interesul pentru dramele cotidianului și pentru oamenii obișnuiți, tineri indeosebi, sub aspect compozițional rămînînd același partizan al cinematografismului obiectiv ; dar viziunea a devenit mai cuprinzătoare, nuanțele sînt mai numeroase, tonurile mai subtile și mai rafinat dozate, astfel încît aspectele cele mai diverse și mai contradictorii se îngemănează surprinzător într-o povestire unitară și coerentă, de o naturalețe fermecătoare.** Petrecerea **este, în primul rînd, cartea unei iubiri imposibile, de nu, mai exact, cartea unei căutări a iubirii". Și, citindu-l tot pe** Mircea Iorgulescu, **să încheiem cu finalul respectivei cronici : „Petrecerea este una dintre cele mai bune cărți ale acestui an literar". Aprecieri și puncte de vedere la care, firește, subscriem total, adăugînd doar faptul că romanul în sine ar putea să ofere materia primă pentru un nou film românesc, pe măsura acelei neuitate** Reconstituiri. **Cine se încumetă ?**

PLASTICĂ

Pictori la galeriile Simeza

În expozițiile Rodicăi Marinescu se pune cu multă legitimitate întrebarea : de ce, în ciuda unor prestigioase referințe critice, urmare dreaptă a unor merite de pictor, opera a o seamă de artiști de tot interesul n-are, totuși, cuvenita popularitate ? Comentînd lucrările de debut ale Rodicăi Marinescu, Petru Comarnescu — criticul ce-a excelat în diagnosticul valorii — sublinia că „aproape totul are ținută și stil". Or, o știm prea bine, la multe dintre numele cu notorietate ale generațiilor ajunse la maturitate rezervele comentatorilor, chiar și atunci cînd, din felurite pricini, par a nu reclama esențialul, privesc ținuta și stilul ; cu alte cuvinte, încărcarea spirituală originală.

Faptul, care, probabil, filtrează și întîrzie efectul simpatic, e în legătură cu confruntarea dintre tradițional și modern. Rodica Marinescu (Galeriile Simeza) pictează predilect după natură ori cu amintirea stenică și uneori de-a dreptul exultantă a unui peisaj. Se face adeseori cazul imaginii cu susținere lirică, înțelegînd aici o anume plutire, o anume dispersiune în suav și nostalgic, din care motiv o pictură ca aceasta, a Rodicăi Marinescu, de impresie robustă, pictura unei naturi primăvăratece, cu frunza și floarea luminate parcă dinăuntru, cu sucuri tari în tot viul și cu o stare de bine năvalnică ține publicul prudent. Oamenii sînt atît de obișnuiți cu o artă dubitativă, ce problematizează, în egală măsură, importantul și nimicul încît manifestarea unei simțiri vitale, tranșant afirmative contrariază. Pictînd „Ofrandă grădinilor" și „Anotimpuri", urmînd, adică, un program al nevoii de a renaște, ca pămîntul în fructele lui, Rodica Marinescu, așa cum tot Comarnescu o spunea, dovedește „cît de inspiratoare poate fi tradiția cînd este trăită cu autenticitate și în spirit nou". Chestiunea mijloacelor artistice se lămurește aproape de la sine ; pe cît de semnificativ este pentru un modern să inoveze, pe atît de îndreptățit rămîne, pentru un artist de astăzi, să aprofundeze ceea ce i se lasă moștenire.

★

În chip doar aparent paradoxal, cea mai subtilă expunere de motive la arta lui Florin Niculiu, o semnează nu un critic de specialitate, ci un scriitor, Radu Petrescu : „Îndelunga sa meditație pe teme fundamentale, condusă timp de treizeci de ani cu energia ieșită din comun a vizionarului și a înfăptuitorului, rareori înțeleasă în singulara ei esență, identificată uneori cu sisteme de gîndire cu totul străine ei și pe temeiul unor periferice, vagi similitudini formale, definește o trăsătură importantă a realității spirituale românești în diversa și fecunda ei actualitate și se cuvine a fi receptată ca atare". De fapt, era de așteptat ca scriitorii, în special cei cu deprinderea unui sprijin conceptual în tot ce pun pe hîrtie, să găsească în arta lui Florin Niculiu un ecou la dorul lor de absolut.

În selecția de pictură și grafică de la Simeza („Țărm infinit" 1980—1982) vedem ce lucruri teribile și minunate poate să spună pictura vizibilului în seama timpului care trece și cum reprezentarea plină de minuție a unei situații numai în parte imaginată, născocită, naște un puternic și durabil simțămînt al fantasticului. Puțini sînt artiștii capabili să neliniștească atît de adînc printr-o compoziție ce sfidează prin rigoare. În același timp, rar pictură, unde simplitatea să albă valoarea de mesaj, și care, într-un șoaptu respirînd disciplină și sens matematic, să aibă mai multă chemare. Florin Niculiu este un desenator, ceea ce înseamnă că planșele și pînzele lui — dovedindu-și șarpantele întocmai ca o arhitectură bună structura — pretind o cercetare a detaliului, că forma e construită cu finețe și devotament, că gîndirea artistului e activă în tot locul. Efortul fundamental la un desenator este cu totul altul decît la un autor de ilustrații. Un virtuoz al ilustrației nu e în stare ca, pictînd același motiv (un țăran cu sugestia nemărginirii și a implacabilului), să producă lucru nou. Pe scriitor — ca dealtfel pe tot omul imaginativ, capabil de reflecție și melancolie — îl atrag la Florin Niculiu și darurile sale de narator, talentul lui unic de a face plauzibile și cu viață interioară niște forme și niște relații improbabile în natură. Neliniștea metafizică în pictura lui Florin Niculiu de aici izvorăște, din plauzibilitatea unei lumi, desore care știm sigur că e, cum spunea Radu Petrescu, o viziune.

TUDOR OCTAVIAN

• CAP LIMPEDE

ADEVĂRURI CONVINGĂTOARE

Continuînd suita **Confesiunilor esențiale** receptate pînă în prezent cu un cert interes, Suplimentul literar-artistic al **Scînteii tineretului** publică, în ultimul său număr, un interviu acordat de Dinu Săraru. Obișnuit să spună lucrurilor pe nume, prozatorul contribuie la limpezirea unor situații care nu sînt nici insolubile și nici fatal imuabile. „Dacă admitem teoretic chiar și în spațiul articolului de fond din revista literară că în România se creează o cultură comunistă, o literatură comunistă, un erou comunist — remarcă Dinu Săraru —, de ce să nu considerăm și în cronica literară această declarație și să nu analizăm în toată obiectivitatea toate cărțile care sînt consacrate acestei teze teoretice ? !". Este divulgată, altfel spus, discrepanța dintre vorbe și fapte, dintre fațadă și conținut, prezentă și nocivă nu-doar în literatură, ci și în alte domenii de activitate socială. Însă, fiind vorba despre literatură, discrepanța aceasta rămîne, totuși, între vorbe și vorbe, între vorba spusă ieri și vorba spusă azi, între vorba așternută pe hîrtie în pagina întîi a unei reviste și vorba așternută pe hîrtie în pagina a noua a aceleiași reviste. Fapta literaturii fiind tot cuvîntul, duplicitatea, în spațiul ei, are șanse mult mai mari să sară în ochi. Dincolo de această observație personală, bineînțeles, excelentul interviu acordat de Dinu Săraru nu este de citit printre rînduri. Dimpotrivă. „Din păcate — constată interlocutorul Marianei Brăescu —, sîntem încă prizonierii unei mentalități colhoznice în organizarea vieții literare și avem impresia că ne apărăm interesele baricadîndu-ne după statutele uniunilor de breaslă... Culmea e că sîntem conștienți că moștenim o formulă organizatorică străină de spiritul nostru românesc și totuși ne cramponăm de ea. Dar e cazul să fim cinstiți și să recunoaștem că, în timp, formula aceasta a favorizat din nefericire și electoralismul cel mai păgubos, ierarhiile de campanie electorală, editarea cu prioritate, campania publicitară, împrumuturile fără bariere, includerea în programa analitică, scoaterea din programa analitică, ignorarea voită, tăcerea compromițătoare, pensionarea înainte de vîrstă, respingerea la pensionare, pensia mare, pensia mică, reprezentarea peste hotare, excursia, boxul la casa de odihnă, locul anume în casa de odihnă, pînă acolo încît Caragiale devenea un dulce copil cu satira sa la adresa electoralismului". Uneori, adevărul nu înseamnă nimic dacă nu este și convingător și, în această privință, Dinu Săraru nu umblă cu jumătăți de măsură. Argumentele sale au o pondere despre care este greu de crezut că va mai putea fi ignorată. **(Mihai Pelin)**

Poștași, lăsați cititorii să se aboneze la ziarele și revistele care le plac!

Anunțam în ultimele numere ale revistei noastre că se pot face abonamente la revistele „Flacăra" și „Rebus" fără nici un fel de restricție. Primim însă numeroase sesizări, telefonice și în scris, care semnalează că există oficii poștale ce nu răspund afirmativ (și nici măcar pozitiv) solicitărilor privind aceste abonamente. Iată cîteva rînduri dintr-o scrisoare sosită recent de la Ploiești și semnată de Stan Gina și Naftan Dumitru : „Ne-am deplasat la oficiul poștal Nord din Ploiești, unde am solicitat un abonament la revista „Flacăra" pînă la finele anului 1982. Entuziasmului nostru i s-a răspuns cu un „nu se poate" de gheață de către o tovarășă a cărei identitate ne-a rămas necunoscută pînă la sfîrșitul discuției. Arătîndu-i anunțul din revistă, nici argumentul negru pe alb n-a avut mai mulți sorți de izbîndă..."

Noi înșine am întreprins în ziua de 20 aprilie un scurt raid prin cîteva oficii poștale din București și am aflat cu surprindere că abonamentele la revista Flacăra se fac între 1 și 15 ale lunii în curs pentru luna viitoare, trimestrul sau tot anul. Un singur oficiu din cele vizitate, oficiu poștal nr. 61, arătîndu-se dispus să ne aboneze pe loc.

Pentru o mai exactă înțelegere a lucrurilor redăm fragmentele care ne interesează din Lista-catalog (nr. X) trimisă de Direcția expedierii presei către toate oficiile poștale din țară în data de 6 aprilie 1982 : „Din dispoziția D.G.P.Tc. se anulează restricțiile (plafoanele) de abonare la publicațiile „România liberă", „Flacăra", „Săptămîna culturală" etc".

Așa stînd lucrurile, rugăm și pe această cale forurile competente din M.T.Tc. și D. G.P.Tc. să ia toate măsurile pentru respectarea fermă a prevederilor dispoziții la oficiile poștale din țară, precum și pentru renunțarea la acele inițiative păgubitoare pentru timpul și nervii cetățeanului. Ne referim la faptul că, iată, potrivit informațiilor persoanelor autorizate din Direcția expedierii presei și în aceste zile se pot face abonamente pentru luna iunie ș.a.m.d., fără a ne încadra deci în termenul 1—15 mai.

Un turn pentru eternitate

Despre constructori s-a scris mult. Desigur, și de aici încolo se vor publica reportaje, se vor face filme, se vor tipări romane fiindcă viața acestor „mineri de suprafață", cum spunea cineva, reprezintă o sursă inepuizabilă de subiecte. Fiindcă ce fac constructorii, exact ca și sculptorii, transmit mesajele prezentului către generațiile viitoare. Dar, cu aceeași răbdare cu care își plămădesc prezentul și viitorul, una din cele mai importante griji ale constructorilor o reprezintă conservarea și restaurarea a tot ceea ce noi am moștenit în timp. Fie că este vorba de mănăstiri, fie că este vorba de cetăți și castele, fie că este vorba de biserici, ziduri, turnuri sau de simple clădiri și drumuri, constructorii prezentului au datoria să se aplece cu respect și prospețime în față zestrei ajunse până la noi. Activitatea constructorilor restauratori este o muncă artizanală, dură ar fi s-o numim așa, care se desfășoară de multe ori sub cerul liber.

După martie 1977, cînd Capitala a avut mult de suferit, a apărut ca o necesitate, un șantier de restaurare care a strîns pe cei mai dibaci meșteri... [illegible] tocmai în ideea de a pune [illegible] să spunem așa, ceea ce a fost [illegible]. Șantierul poartă numărul 5 și [illegible] I.C.R.A.L.-Vitan. Directorul întreprinderii, inginerul **Nicolae Pisaie**, ne-a spus că unul din cele mai spectaculoase și importante puncte de restaurare este, la această oră, Turnul Bărăției. Construit în începutul secolului XVIII, celebrul turn a reprezentat un nucleu în jurul căruia, parcă crogetat, s-a dezvoltat întregul oraș. Înalt de 33 de metri, aflăm în continuare de la inginerul **Viorel Popa**, șeful șantierului de restaurare, turnul împreună cu zidurile înconjurătoare, de dimensiunile unor clădiri, împreună cu edificiile Curții Domnești formau o mică cetate. Ne notăm în continuare, după toate spusele constructorilor, că turnul s-a construit cu mari sacrificii. În cinci etape. Tocmai în ideea de a nu exista un punct înalt, de observație, fapt ce deranja pe mulți nepoftiți. Inginerul **Marius Neran** și maistrul **Gheorghe Duță**, cei care răspund efectiv de lucrare, spun că, în urma cutremurului, Turnul Bărăției a fost forfecat. Crăpături de sus pînă jos și chiar touri pe orizontală. Constructorii, după ce au analizat, în amănunt, întreaga situație, împreună cu Institutul de arhitectură, au trecut la elaborarea planurilor de restaurare. Așa se face că, în toamna anului trecut, echipe de zidari (Gheorghe Untureanu), zidari restauratori (Ion Bobo) dulgheri (Costa Aldabert), finisori (Mihai Cea Păun), tinichigii (Ion Cîmpeanu) s-au apucat serios de lucru. După toate probabilitățile, pe la sfîrșitul acestui an Turnul Bărăției își va recăpăta strălucirea. Dar munca constructorilor nu răspîntă și în alt mod. La cel mai înalt pas [illegible] turnului, pînă cu grijă, s-a descoperit un tub metalic care conține cîteva documente din anul 1855, probabil cînd s-a mai restaurat. Unul dintre ele este un salut al dulgherului Johan Scheib către constructorii care vor găsi, în timp, mesajul. Alături de peticul de hîrtie, păstrat intact, se aflau și două cuie, ca model. Toate acestea ne conving, încă o dată, că nu este întîmplătoare trecerea în legendă a bătrînului Turn al Bărăției.

SORIN POSTOLACHE

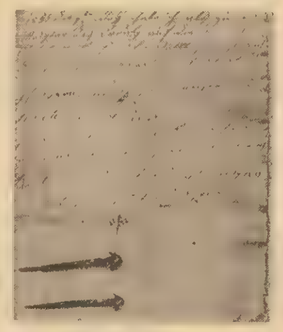

Noi puncte de lucru pentru constructorii restauratori

1) Muzeul de istorie a orașului București (Palatul Suțu). 2) Casa scriitorilor (Casa Tonia Stelian). 3) Arcul de triumf. 4) Turnul Bărăției. 5) Casa de cultură a sectorului 5 (Sala Bragadiru-Aida). 6—7) Case din epoca neoclasică de la sfîrșitul secolului 18 (strada Jaques Elias la numerele 2 și 4). 8) Calea Moșilor 35 (Casă memorială). 9—10) Clădiri situate în zona: Curtea Veche (Hanul Gabroveni din strada Lipscani 54—56 și respectiv Baia de aburi din secolul 18 din strada Șoarelui la numărul 48). 11) Dorobanți 38—40 (Casa cu zodiac). 12) Cristian Tell numărul 9 (Casă de epocă). 13) Șerban Vodă numărul 32 (Casă veche — arhitectură românească secolul 18). 14) Stelea Spătaru numărul 10A (Casa Lipitzer). 15) Calea Rahovei numărul 56 (Casa Pompiliu). 16) Alcea M.A.N. numărul 7 (Casă memorială). 17) Strada General Budișteanu numărul 20 (Casa galertilor Budișteanu). 18) Hanul Galben — han de carieră (Bulevardul Banu Manta).

Acestea sînt punctele în care își desfășoară activitatea șantierul de restaurări numărul 5 din cadrul I.C.R.A.L.-ului Vitan (Lucrările de restaurare la Arcul de Triumf s-au încheiat recent). Listele și harta au fost întocmite de inginerul Vasile Bogdan șeful atelierului de proiectare din I.C.R.A.L. Vitan și de arhitecta Maria Bercaru.

Contemporanii mei

„Prințul"

Misterios ca un oriental, cu ochi protejați de gene prelungi și [illegible]oare, delicat ca un cais în aprilie, Nichita l-a botezat „Prințul" l [illegible].

Are sfieli de fată mare dar, uneori, curaj de pirat minuind cuvîntul în loc de pumnal.

L-am văzut pentru prima oară prin 1955, pare-mi-se, în curtea fostului sediu al Gazetei literare din Ana Ipătescu.

Stătea pe o bancă, mic și mustăcios, alături de un alt tînăr mic și mustăcios. Identitatea lor mi-a dezvăluit-o Romulus Mureșanu care i-a salutat și mi-a spus că unul este Nicolae Labiș iar celălalt Gheorghe Tomozei.

Au trecut ani, o corabie de ani... Ne-am cunoscut tîrziu, în București și multă vreme, o inexplicabilă reticență ne-a despărțit, în ciuda prietenilor comune.

Poezia sa are un parfum straniu de hrisov și flori presate în herbare de taină. E traditor al cuvîntului în ciuda ușurinței cu care improvizează.

Mereu surprinzător, de la volum la volum, dar mereu același în alchimia de taină a metaforei sale. Prințul e fascinat de Gloria ierbii, simbol generos și obsedant al poeziei sale.

N-a fost un răsfățat al criticii, deși opera sa cuprinde, dacă nu mă înșel, aproape cincizeci de volume.

N-am impresionat tîrziu dar trainic. E cald, generos și devotat.

Aerul său de detașare, de „inabordabil", ascunde de fapt o mare timiditate și o la fel de mare sinceritate originară.

Pedant, iubitor de rarități bibliofile, și nu numai, mi-l închipui, scrîind uneori în cămărușa lui cît o chilie, vegheat de lumina plăpîndă a unei luminări, reînviind fluturi amorțiți de ger, iubiri trecute, chipuri de voievozi, cu verb ales și împrăștiat de toamne muscelene.

Merge ușor adus, împovărat de nori, apăsat de vălmășagul orașului, solitar și discret ritmînd, probabil, sonete imaginare în gînd.

E prietenul generos, devotat și sfînt. Dovadă că ne-a refăcut cel mai tragic și mai adevărat „dosar" al unui poet, Nicolae Labiș, pe care l-a iubit și-l iubește cu disperare de frate geamăn.

Ne aseamănă, reciproc cu dumneata, pronume de reverență care pentru noi sună mult mai **intim** decît „tu".

Inimile noastre stau însă sub sigiu ierbii cea mereu retrăgîndu-se și mereu triumfînd.

Tomozei își poartă submarinul poeziei sale în adîncuri ca pe-o oștindă manevrîndu-l cu discreție, sub foșniri de ape pline de meduze și alge de mare.

Dar, de aproape treizeci de ani, periscopul navei sale vestește, indubitabil, un poet de structură aparte, inconfundabilă.

Nichita l-a botezat „Prințul". Și așa este: stăpîn al unui teritoriu inofabil în care intră doar cei ce poartă doi fluturi de aur pe buze și inima în palmă...

MIRCEA MICU

Hop signor
la CONSTANȚA

primele vești despre premierea din această săptămînă a teatrului de pe Litoral

Vom reproduce, aproximativ din memorie, o violentă diatribă adusă insinuărilor de tot felul în viața omului: „Întotdeauna va exista un ochi, o ureche... Un om al închizării, acolo unde nici dracul n-ar pătrunde, sub pat, în horn, în pivniță, în pod, în pereți, în dulap... Ființe sînt fluizi, deasupra, deasupra, nichieri și pretutindeni, iar dacă n-au nimic de vegheat, se pîndesc chiar pe ei, în oglindă".

Și pentru că am început cu... începutul piesei **Hop signor** de **Michael de Ghelderode**, recenta premieră a Teatrului dramatic din Constanța, să continuăm, apelînd tot la memorie, cu finalul piesei, dar, de astă dată, transpus pe scena cea ce ajung să se pîndească chiar pe ei, în oglindă, atunci cînd nu mai au pe cine urmări: „Oare nu se cade să plîngi cînd piere un om? Nu ar merita mai mult să plîngi cînd se lvoște ol, omul, în lumea asta, această lume care e de plîns? Oare bătrîna noastră planetă nu e dezmoștenită și schiodată în mul'mea mîndră a stelzilor?".

Am reprodus, cu alte cuvinte, chintesența piesei **Hop signor**, așa cum a văzut-o regizorul **Gheorghe Jora** și așa cum au interpretat-o actorii. Și, dintr-un oarecare fotoliu de spectator, trebuie să recunoaștem că, pînă la urmă, forțe dificilul text al textului lui **Michael de Ghelderode** a fost descifrat și transpus scenic cu numeroase momente de reușită, fapt ce ne obligă în a considera premiera constănțeană drept o izbîndă.

S-a datorat acest lucru nu numai experimentului actori și Teatrului dramatic de pe litoral, **Constantin Guța** (admirabil în rolul lui **Jurcal**, răzvrătitul și infrîntul din această lume total deconspirată) sau **Dan Ulțaru** și **Daniela Cadarcea**, ele și debutantei **Mirela Atanasiu**, absolventă a I.A.T.C.-ului, care în rolul **Margueritei** parcurge cu inteligență și farmec etapele vieții unei femei care trece de la o puritate ostentativă la o deprimare și decădere tulburătoare. **(Ilie Valentin).**

Pe teren propriu, cum s-ar spune în fotbal, Nina Zănescu și Mihai Andreescu, de la Teatrul dramatic din Brașov, în piesa „Cine sînt eu" de Albee

Aflată la a cincea ediție, manifestarea de la Brașov și-a dovedit încă o dată capacitatea de remarcabil impact, sălile arhipline seară de seară. De-a lungul celor cinci ani s-au perindat pe scena festivalului peste cincizeci de spectacole cu piese din repertoriul național și străin scrise în ultimii zece ani, cum prevede, cam arbitrar e drept, regulamentul, și se poate spune că aproape nimic din ceea ce a fost mai bun în această ordine n-a lipsit din competiție. (Am spus „aproape", deoarece excepții, unele prestigioase, de referință au fost totuși; iată, numai la ediția recentă, am fost lipsiți de cîteva realizări marcante, „Tartuffe" și „Cabala bigoților", „Ifigenia" lui M. Eliade, „Niște țărani", după cum în anii trecuți au absentat „Furtuna", „Caligula" etc.).

SEARĂ STRAVINSKI

ALEXA MEZINCESCU: „Acolo unde muzica mi-a permis am încercat o interpretare modernă".

În urmă cu cîteva zile, pe scena Teatrului de Operă și Balet a avut loc premiera unui spectacol care poate să însemne un pas înainte pe calea revitimentului mult așteptat al activității Operei Române. **Seara Stravinski** care nea-a fost oferită în regia și coregrafia artistei emerite Alexa Mezincescu reprezintă o tentativă — reușită în cea mai mare măsură — de a renunța la o manieră învechită de punere în scenă și de a promova cu îndrăzneală o artă care să corespundă sensibilității omului contemporan. În special în prima parte a programului — care a cuprins **Simfonia în do** — am avut senzația că asistăm la un act artistic de înaltă ținută. În decorul auster semnat de Roland Laub — asemănător cu cel dintr-un tablou de Chirico — s-a desfășurat, cu o admirabilă participare din partea protagoniștei, artista emerită Ileana Iliescu, o impresionantă dezbitere a condiției umane. Mai puțin izbutit ni s-a părut **Joc de cărți**, în care ezitarea între farsă și gravitate a dus la confuzie. În fine, **Pasărea de foc**, cu Anne Marie Vretos, Cristian Cîciun, Daniela Spiridonescu, Ștefan Bănică n-a rămas într-un cadru strămt, ilustrativist, al basmului rusesc și a fost conceputa cu o largă deschidere spre problemele eterne ale omului.

Cu prilejul acestei premiere ne-am adresat artistei emerite Alexa Mezincescu, care ne-a spus:

— Semnificația alegerii acestei seri de balet este legată de faptul că în acest an se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Igor Stravinski. Dealtfel, deși în trecut am avut în repertoriu titluri de mare prestigiu din creația marelui compozitor, pînă la data premierei noastre nu mai rămăsese nici unul care să poată fi vizionat pe scena Operei Române. Eram deci firesc să readucem în atenția publicului creația acestui autor care a înrîurit decisiv arta secolului XX.

— **Cele trei lucrări au mai fost cunoscute de publicul nostru?**

— Numai **Joc de cărți**, pus în scenă la Iași.

— **Ce semnificație ați încercat să acordați acestui balet?**

— Libretul acestui balet a fost scris de Stravinski și dedicat prietenului său, marele coregraf Georges Balanchine. În ultimii mari, la **Joc de cărți** păstrez libretul original, numai că nu urmăresc pas cu pas jocul pentru zaruri, ci stărui îndeosebi asupra contrastului între caracterele pe o linie asemănătoare cu cea din Lacul. Cei trei jucători sînt o aluzie mai mult simbolică amestecînd și despărțind de pe o scenă, care nu reprezintă, în definitiv, decît ruleta de joc.

— **Dar în Pasărea de foc?**

— Am păstrat de asemenea libretul original și la **Pasărea de foc** lăsînd între alte frumusețea basmului rus, cu toată poezia lui. Mergînd pe această linie, am păstrat limbajul coregrafic clasic și neoclasic, iar acolo unde muzica mi-a permis, am încercat o interpretare modernă.

— **După cîte știu, Simfonia în do nu e o lucrare scrisă anume pentru balet.**

— Am ales-o pătrunsă fiind de dramatismul ei. Personajul feminin în prim plan al acțiunii baletului este o fire plină de contraste interioare, își dorește cu ardoare eliberarea din canoanele unui rîtm de viață pe care i-l impun oamenii din jurul ei. Lîngă care nu-și găsește liniștea. În final însă, cînd, după multe frămîntări sufletești, reușește să se rupă de aceștia, cu deznădejdea că singurătatea este cu mult mai grea.

GEORGE ARION

Cifre mari la Teatrul Mic

Pentru a 250-a oară, pledoarie pentru inocență și demnitate, pentru sensibilitate și optimism, pentru apărarea valorilor vieții interioare, la Teatrul Mic: **Efectul razelor gamma asupra anemonelor** de Paul Zindel (simbătă 17 aprilie), [illegible] regia Cătălina Buzoianu, cu Olga Tudorache, Rolica Negrea, Monica Mănăescu și Ioana Olteanu.

Marți 20 aprilie — 250 de spectacole cu **Pluralul englezesc**, de Alan Ayckbourn. Săli pline de fiecare dată, pentru verva neobosită a actorilor care au susținut spectacolul (Rolica Tapalagă, Victrian Romrin, Tatiana Iekel Maier, Puiu Ciu, Marcela Pe[illegible], Dan Cri[illegible] regia — [illegible]) [illegible] mesaj poetic ce îmbina umorul [illegible] (F.M.)

Anii trec chiar și sub cupola magică!

A ieșit la pensie unul din „ieși" circului mondial: Iosif Aurel Iosefini, artist multilateral, om de spirit, temperament frenetic, memorialist expresiv din marele circ sentimental al vedetelor, care a bucurat nenumărate generații cu „vrăjitorille" sale fantastice. Să sperăm că părăsind directoratul Circului de stat nu va părăsi totuși arena care l-a consacrat, reamintindu-ne măcar din cînd în cînd farmecul discret al prestidigitației și iluzionismului.

Florin Pucă sau viața precum o operă

Îl știam bine încă dinainte de-a-l cunoaște; după nume și după înfățișare, amîndouă legate de cele mai înspirate desene vreaule unui român. A desenat mult, pînă acum trei-patru ani. Și toate desenele le-a dat, la prieteni, dar și la necunoscuți. Multe le-a dat pe-o țigară... Nu mi-l pot închipui pricopsit de pe urma talentului său, strîngînd bani și cumpărîndu-și televizor, frigider... Ei dă și primește. Nu vinde, nu cumpără.

L-am cunoscut într-o noapte lungă de primăvară. Ne-a luat, spre ziuă, să dormim la el pe toți trei: mai eram cu Ion Bîcden și Daniel Turcea. Locuia într-un subsol, o chilie: un pas și ceva pe dși. Pe străzile sa treceau spre Obor tramvaiele și oricît te-ai fi apropiat de fereastră nu puteai să vezi prin geamurile stropite de nori, prăfuite, decît picioarele trecătorilor și roțile mașinilor. Mi-am adus aminte că-n toate desenele sale e un copac, o pasăre, un soare. Unde le-o fi văzut? m-am mirat... Și mi-a trecut prin minte gîndul că le-o fi inventat, și copacii săi, și soarele, și păsările mari și triste, iar printre-o coincidență fericită pentru noi toate acestea chiar și există, aevea... Ceea ce ar putea dovedi, în povoie, că lumea în care trăim nu poate fi alta...

De cîțiva ani nu mai desenează, nu mai poate, nu-și poate afla acea stare de lucru, care, pe lîngă poftă, inspirație, putere și alchimie, mai înseamnă și un spațiu, o masă, măcar un scaun care să fie al lui, să-și poată pe el desfășura, în dezordine, hîrtiile și puținele scule. Incapabil să insiste sicilitor sau gratulator pe la usile celor ce administrează darurile pe care obștea le întoarce, cu recunoștință, poeților și artiștilor, caz unic în plastica românească, unic în toate privințele, FLORIN PUCĂ la cei 30 de ani pe care-i face astăzi, este un mare ars si ce-și refuză confortul unei vieți obișnuite.

Darul său cel mai de preț nu este însă talentul, desi fără egal, ci firea sa prietenoasă, sufletul său deschis, care niciodată n-a fost chinuit de invidie și orgolii deșarte. Îmi spunea odată că pe ei nu i-a lăsat niciodată vreun cîine. Și e de-a dreptul uimitor să-l vezi, cu figura sa hirsută, cum îi atrage pe copii, magnetizați, desigur, de ceea ce noi, oamenii maturi nu mai sîntem în stare să simțim la apropele pentru: lumina frumuseții interioare, sufletul neprihănit, de copil, pe care, printre cei din jurul său, numai Florin Pucă îl mai are.

Cunoscîndu-l mai bine, de la o vreme am început să mă orientez în cercul de cunoștințe comune, cîte parale face fiecare, după sentimentele acestora față de Pucă și după prețuirea pe care Pucă — deși cu toată lumea gentil — o acordă totuși diferențiat colegilor, cunoscuților, prietenilor. Într-un restaurant, și-n primul rînd la madam Candrea, meseni sînt de două categorii: cei la masa cărora Pucă trage și cei pe care-i salută și atît, trecînd mai departe fără să le acorde acest semn de consacrare umană, lipsindu-i de-o onoare pe care nu e ușor s-o înțelegi. Căci m-am simțit întotdeauna onorat de cunoștința și mai apoi, prietenia lui Pucă, încercînd, la vremea respectivă, să le provoc, cu sentimentul micului burghez conștient de propria-i înzestrare pentru cele frumoase, iubindu-le însă și de aceea fericit să aibă norocul de-a întîlni pe unul dintre cei așa de puțini într-adevăr aleși să oprească frumusețea lumii în care trăim. Prin opera lor, prin viața lor.

ION COJA

„...aramazovii" de la „Nottara" s-a impus și la Brașov ca un spectacol de excepție

Un program mai bun, mai rău decît în anii precedenți? Personal, înclin să cred în termenul ultim al disjuncției. Dealtfel, faptul că juriul nu și-a îngăduit să epuizeze toate premiile de care a dispus, că, prin urmare, nu s-a conferit nimănui premiul pentru cea mai bună opțiune repertorială pentru o piesă din dramaturgia străină contemporană, nici premiul special al juriului, nici cel de debut, nu face decît să-mi întărească impresia...

Dar nu e mai puțin adevărat, festivalul a avut reușitele sale. Iată, de exemplu, monumentalul spectacol al Teatrului „Nottara", montare solidă, memorabilă care a și cîștigat, dealtfel, premiul pentru cea mai bună spectacol prezentat în festival. „Matca" de Marin Sorescu, într-una din cele mai bune interpretări regizorale din cîte a avut parte (regizorul Radu Dinulescu cu un colectiv din Baia Mare și ajutat remarcabil de scenograful Florin Harasim) merita un premiu. Controversat, spectacolul brașovean cu „Cine sînt eu?" („Doamna Dubuque", de fapt) de Ed. Albee l-a adus unei excelente interprete Victoria Cociaș Șerban, premiul de interpretare.

A. I. BRUMARU

Doina Iacob și Romeo Bîrbosu în spectacolul băcăuan „Exercițiu de forță și echilibru" de Ovidiu Genaru

Publicăm, în acest număr, două ecouri pe marginea grupajelor de opinii intitulate „Pe ce texte ne creștem copiii ?", apărut în „Flacăra" din 15 ianuarie a.c. (grupaj care avea în vedere prezența dramaturgiei originale clasice în repertoriile teatrelor noastre), și „Artă și eficiență în lumea teatrului", publicat în numărul din 9 aprilie al revistei noastre (grupaj consacrat problemelor rentabilității — nu numai educative, a actului teatral). Regretăm faptul că nu putem prezenta cititorilor, deocamdată, punctele de vedere ale factorilor de decizie. Ele nu ne-au parvenit încă. În consecință, continuăm dezbaterea noastră dind cuvîntul dramaturgului Paul Everac și regizorului brăilean Marius Popescu de la Teatrul „Maria Filotti". În viitor, după primirea altor „ecouri" și, cum spuneam, a opiniilor factorilor de decizie ai domeniului, ne rezervăm dreptul de a ne expune concluziile care se impun.

„Centrul de greutate al educației unei colectivități stă în tăria tradițiilor clasicizate"

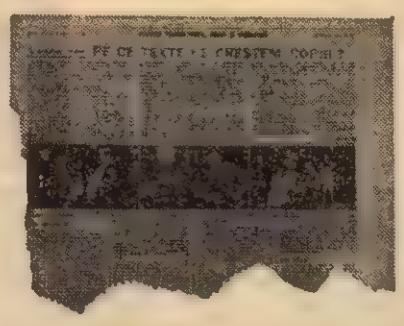

Părerea în legătură cu tratamentul aplicat în teatre clasicilor, cu precădere clasicilor români, eu mi-am spus-o în multe rînduri. Mi-am formulat-o din nou în ședința din 23 noiembrie 1981 a Secției de dramaturgie a Asociației Scriitorilor din București, în termenii unui referat. Iată pasaje care, poate, se acordă cu tema propusă spre dezbatere :

...Cauza autorului contemporan e indisolubil legată de tratamentul aplicat autorilor clasici. — să nu uităm asta. Îi tai pe Shakespeare, zice de pildă regizorul, n-o să-l tai pe cutare sau pe cutare din autorații de azi ? Cauza clasicilor devine, pînă la un punct, și cauza noastră. Și nu numai din pietate. Să dezbatem deci cauza clasicilor conștienți de faptul că mentalitatea ce se instalează în privința lor ar putea avea oarecari incidențe și asupra propriului nostru statut de autori de text în raport cu actul spectacular. Firește, există și deosebirea fundamentală că noi vehiculăm oricum de plano, sensuri contemporane, actuale ; în timp ce clasicii trebuie «aduși la zi», altfel ei ar fi muzeali, pitorești sau anacronici.

...Din Caragiale, de pildă, s-au scos idei surprinzătoare, pe care eu le-am analizat într-un alt studiu și nu voi stărui aici. Clasic-rămas-modern mi se pare (am mai spus-o) transpunerea lui Pintilie la D'ale Carnavalului, Clasic-făcut-modern, mai exact contrafăcut, mi se pare Rică Venturiano croindu în izmene sau apaș killer funcționînd în presă, Dandanache mumie, Trahanache cunoscînd infidelitățile Joițichii și fiind comolice cu ele, Veta cu amant mai copt decît soțul, sau erotomană ce linge castraveți. Spiridon cretin oniric, și tot ce strică patent mecanismul relațiilor produse de autor, ca să vehiculeze, prin frauda numelui său, false revelații contemporane, de dragul de a chema imaginația spre raporturi presupuse la zi. Aventura regizorală ia în antrepriză moștenirea, o dezechilibrează, o deschietează și arată un compozit nou, bineînțeles hibrid, promițător de multe subtexte. Dar frauda e fraudă, — o acceptăm ? Și în numele a ce ?

Și aici se pune chestiunea capitală : vrem tradiție sau vrem antitradiție ? Antitradiția nu se poate raporta decît de tradiție. Dar noi vom avea în curînd o antitradiție tot mai bogată, **fără să mai avem tradiție**. Și atunci antitradiția, nemaiavînd reazăm, nu va mai fi decît confuzie. Pe ideea de „hai să facem modern !" (adică în opoziție cu piesa clasică) nu vom mai avea într-o zi nici modern, fiindcă nu vom mai avea clasic. În loc de a degaja modernitatea clasicului **rămas modern, el e făcut** modern, adică molestat, și firma lui acoperă fraudulos elucubrația regizorului eseist. O parte a criticii e mai bucuroasă de aceste elucubrații. Noi am fi datori, aici, să păzim firma. Dacă într-adevăr credem în ea.

...Regizorul e și el om de gîndire socială și culturală, ba uneori, în anumite regii, se vădește acut politic. Dar categoria aceasta a culturalului, cu implicație socială, pare să-l preocupe foarte puțin cît privește incidența operei asupra spiritului maselor. Nici regizorul inovatorist și autonomist, nici criticul care-l sprijină nu gîndesc categoria muzeală decît sub aspectul caducității, al prăfuirii, și nicidecum al duratei, statorniciei, eternității. „Muzeal" e pentru ei peiorativ, muzeul e o instituție moartă, un cimitir. Te miri atunci de ce mai avem muzee, de ce ele pot vorbi imaginației prezentului, de ce ele sînt factori de cultură, mai mult decît meciurile de fotbal sau reuniunile de dans, care sînt incontestabili mai vii. Teatrul are, din nefericire, la noi, o ínfimă putere muzeală, deși exponate cum ar fi versiunile Caragiale date de Sică Alexandrescu sau Jean Georgescu, la televizor, suscită mult mai multă adeziune, în toate categoriile de spectatori, decît versiunile modernizate ale teatrelor noastre. De ce o fi atît de rău să ai un muzeu și să vezi o piesă în dulcele stil în care a fost scrisă ? Dacă ești ginditor social, gîndește-te nu ce înțelege tineretul la fiecare parafrază modernă a unei opere clasice, dar măcar de unde va lua el, prin spectacol, aperceptia exactă a unei piese clasice. În România nimeni nu mai prea dă o asemenea aperceptie și un regizor care ar încerca-o ar fi considerat, de critica autonomistă, sinucigaș, iar pe el ar curge epitetele de „prăfuit", „vetust", „demolorat" și altele, sfîrșind cu infamantul „muzeistic". Englezii n-au decît s-o facă la ei acasă, îi privește, rușii la ei, italienii, francezii, la ei. Noi n-avem voie să ne ațînem la „muzeal", adică la canonic, noi avem voie numai să inovăm, să travaliem, să parafrazăm. Dar făcînd numai conii din flori ajungem să ne pierdem linia legitimă, familia. Comunitatea spirituală românească nu mai e alimentată de nimic clasic, de mai nimic în spiritul său. Ce va deveni ea, nu la nivelul unor elite pretinse și pretențioase, ci la nivelul maselor ? Ce va deveni ea cînd snobii și sperialii regiei vor dobîndi monopolul, cînd estetizantii vor uita total vocația pedagogic-culturală a teatrului în dezvoltarea conștiinței-de-sine a unei națiuni? Este Terențiu numai **Fata din Andros** așa cum am văzut-o și Volculescu **numai Gimnastica sentimentală** așa cum am văzut-o? Dar dacă nu sînt numai atît, ce mai sînt ? Blaga, dacă nu e acel Zamolxe, pe care l-am văzut și criticat, ce mai e ? Introducem în circuit valori falsificate, dar pe cele veritabile nu, sub cuvînt că ar fi muzeale, deci non-valori. După ce scară ? Firește, a autonomiei spectacologice. Băgăm, conștient sau nu, vin fals, din vii altfel veritabile. Vinul e capitos, amețește, dar organismul, după o vreme, se resimte. Așa se va resimți și organismul social, după un tratament hiperestetizant, amețitor, în care regizorul ajunge, firește încurajat, din nou la concepția (expusă nu de mult la Piatra Neamț) că opera dramatică e pretext și autonomia spectacologică fără limită. Amețeala înainte de toate! Ce e durabil, e vetust ! Ce e vorbă, e pretext ! Aceasta ar fi gîndirea social-politică-culturală a noului arteprenor. Întreb încă o dată, dar masele ? Ce se întîmplă cu masele, în fața cărora luăm clasicii și-i dăm pe răzătoare, cum zice poetul ? Cine ne împinge să ne destructurăm mereu și total ?

Cred că răspunderea acestei Secții va trebui să fie mai mare decît a fost pînă acum în discernerea valorilor trucate, în favoare la snobii elitari, de cele autentice, cu incidență asupra marelui public. Va trebui să încurajăm, prin toate mijloacele, inclusiv premii ale Uniunii Scriitorilor, adecvarea artistică cea mai înaltă, dar și cea mai puțin mistificatoare, între text și transpunerea sa scenică. Va trebui să arătăm cu degetul mistificările, acolo unde ele se întîmplă, în zona moștenirii literare, și să fim receptivi cu plingerile autorilor în viață, de oriunde ar fi ei. Va trebui să militățm pentru cîteva editii necorupte, fie ele și (așa-zis) „muzeistice", ale spiritelor mari din literatura dramatică română și universală. Încurajînd experimentul, inovația, fanteria regizorală, scrînd piese experimentaliste, inovatoare, moderne, va trebui să nu uităm niciodată că centrul de greutate al educației unei colectivități stă în puterea tradițiilor sale clasicizate, în fondul comun, ideatic și estetic, la care pot să consimtă toți. Va fi dreot să pretuim pe acei oameni care în loc să destructureze o cultură în datele ei fundamentale prin alterare sistematică, vor năzui să o consolideze prin respectul operei literare. Va trebui, prin toate mijloacele, să întărim acest respect.

Și, cît va depinde de noi, așa vom face".

După cum rezultă din cele de mai sus, ne preocupă în gradul cel mai înalt și modul cum este prezentată această piesă. Umplerea repertoriului cu un nume de prestigiu clasic exploatat **totdeauna** eseistic, critic, distorsionat pînă la rocambolesc, nu e de natură să ne satisfacă. Nu considerăm piesa clasică numai un cimp de exercițiu al vervei spectaculare parafrazatoare, ci am dori-o restaurată măcar uneori în chiar substanța ei originală. Nu sîntem o cultură chiar atît de abundentă încît să ne permitem să sărim **aproape sistematic** modelele noastre clasice în favoarea unor hachițe estetice circumstanțiale travestite fraudulos sub prestigiul inovației.

PAUL EVERAC ■

P.S. Nu împărtășesc ideea că Teatrul Național din București ar fi deficitar pe linia de clasici români, de vreme ce el are în repertoriu un Alecsandri — T. Mușatescu și un Caragiale, un Delavrancea și un G. M. Zamfirescu, și se pregătește de Vlaicu Vodă și de Act venețian. Un teatru care a scos din uitare Danton într-o reprezentare exemplară nu are de ce să se rușineze de prestația sa.

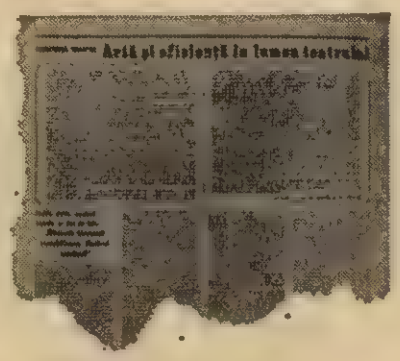

„Ideile bune pot veni din interiorul teatrului, nu din afara lui"

Cînd sediul istoric al teatrului brăilean se află în curs de restaurare, cînd spectacolele noastre se desfășoară în săli pentru care plătim chirie, este mai dificil să ne angajăm într-o dezbatere privind rentabilitatea actului de cultură. Dar dispunem de o experiență și, în același timp, știm că problemele noastre sînt problemele tuturor. Cred, în consecință, că ideile bune, în acest domeniu, pot veni din interiorul teatrului și nu din afara lui. De pildă, o vreme, s-a sugerat că frecvența turneelor în zonele de referință culturală ar putea fi o soluție pentru un teatru de provincie. Însă cine cunoaște problemele economice specifice unui teatru știe că un turneu, de regulă, înseamnă pagubă financiară și, cu puține excepții, afectează prestigiul teatrului. Un spectacol nu se poate monta oricînd și, mai ales, oriunde, în orice condiții. Suficiența și meschinăria îndepărtează oamenii de teatru. Ecuația artă și eficiență rămîne ambiguă cîtă vreme nu precizăm totuși un lucru de la sine-înțeles, și anume că actorii și regizorii nu sînt producători de bunuri materiale. Măsura prin prisma căreia le apreciem activitatea nu poate fi exclusiv contabilă. Totodată, nu încape nici o îndoială asupra faptului că o chibzuință mai aplicată poate reduce substanțial cheltuielile materiale pretinse de montările noi. Elemente de decor, costume se pot refolosi, cum dealtfel și facem, deși, abuzînd în această direcție, nu ajungem departe. De la o vreme începe să se simtă. La Brăila, din fericire, ne bucurăm de participarea unui public receptiv și nu a fost nevoie, într-o fortificarea rețetei, să recurgem la abonamente sau alte aranjamente de acest gen. Opinia mea rămîne aceea că sîntem datori de a face totul pentru a folosi cît mai eficient forțele și condițiile de care dispunem; în ordinea artistică a lucrurilor, bineînțeles, și la săli pline, evident, problemele financiare devin secundare. Dacă ni se cere mai mult decît este omenește posibil, e aproape sigur că beneficiul va fi mai mic decît azi. Și am în vedere, iar, beneficiul spiritual. Și astăzi, cel puțin la Brăila, acest beneficiu nu este deloc neglijabil.

MARIUS POPESCU ■
regizor, Teatrul „Maria Filotti", Brăila

„Actorul trebuie să știe totul despre om"

(Urmare din pag. 13)

Cum îmi adaptez mijloacele de comunicare fiecărui student în parte ? Gîndiți-vă și dumneavoastră : fiecare dintre el are o structură umană diferită, provine din medii sociale diferite, se află pe o anume treaptă de evoluție în plan spiritual, cultural, are capacități diferite de receptare, de concentrare, de asimilare a întregului și a detaliilor, de elaborare a sintezei, cu simț de observație mai acut sau mai vag, cu prezență de spirit percutantă, cu defecte paradoxale etc. În fața unei grupe de studenți mă aflu, ca în viața de toate zilele, în fața unor oameni contradictorii, neașteptați, pe care trebuie să-i cunosc, să mi-i apropii, să găsesc tactica și strategia, adică metoda de a-i pune în stare creatoare. Dar studenții mei nu diferă numai între ei ci și între generații. Este uluitor cît de rapide sînt mutațiile petrecute în pregătirea lor pentru viață, în atitudinea lor față de viață, în cultură și chiar în plan biologic. Am constatat că aproape tot ceea ce mi-am însușit ca metodă de lucru cu 4 ani în urmă nu mai rămîne valabil la preluarea unei noi generații, pe primele trepte ale institutului. Întotdeauna trebuie să-mi iau pedagogia de la capăt. Și lucrul acesta este incitant, este captivant. E ca și cum mi-aș retrăi mereu, la alte nivele, proprii studenție, pentru că, v-am spus și vă repet, rămîn student chiar dacă am devenit rectorul acestui institut (N.R. Unul din studenții profesorului Octavian Cotescu făcuse, în debutul acestui interviu, următoarea afirmație, ușor de stenografiat : *„Cotescu e rămas Cotescu și de cînd a devenit rector !"*). Iată, de pildă, cu ani în urmă eram obligați să predăm exerciții de eliberare fizică, corporală, pornind chiar de la necesitatea înlăturării sentimentului ridicolului pe care se presupune că-l are fiecare om cînd e pus în fața unui public. Se constată acum că aceste exerciții nu mai sînt necesare. Pentru că tinerii care vin azi în institut sînt liberi, sînt eliberați cum s-ar spune de o seamă de constrîngeri și false pudori. Totuși, ca să înțelegeți cît de complexă e pregătirea unui actor și ce travaliu implică, e de ajuns, cred, să vă spun că *autocunoașterea* trebuie întreprinsă, pedagogic, ca în medicină. E necesar ca actorul să cunoască fiecare segment al trupului său și fiecare mișcare pentru a deprinde valoarea sa ca putere de expresie. După cum trebuie să învețe toate detaliile *comunicării*, pentru că noi jucăm, e adevărat, cuvintele, dar încă foarte multe lucruri pe deasupra. Și ele nu pot fi inserate nici în zece cărți redactate odată pentru totdeauna și valabile pentru mai multe generații de studenți ! Condiția profesorului de teatru imbune o permanentă efervescență și căutarea unor metode valabile acum și aici, conștient că mîine ele nu mai sînt valabile. Din păcate, numărul studenților e din ce în ce mai redus și tradiția școlii noastre de teatru se poate pierde cu timpul. Vorbesc de această tradiție dinamică a pedagogiei artistice, adaptabilă și maleabilă în funcție de structuri atît de diverse, de contradictorii, care a dat naștere unor mari artiști ai scenei, unor păstrători și mesageri nobili, prin timp, ai spiritualității noastre.

Nu, teatrul nu poate să dispună niciodată. Pentru că teatrul nu s-a născut din nevoia de a constitui o instituție. Teatrul nu e o instituție. Teatrul are la bază necesitatea inițială a oamenilor de a se cunoaște pe ei înșiși și de a cunoaște mediul înconjurător, universul, de a-și stabili puncte de vedere cît mai adevărate în existent și de a se desăvîrși. Teatrul a devenit necesar din zorii civilizației, de pe vremea cînd oamenii au inventat posibilitatea de a se juca și de a juca. De pe vremea cînd își puneau în scenă, în plan imaginar, evident, conflicte posibile, drame posibile dar și bucurii posibile. Teatrul l-a ajutat pe om să se adapteze mai bine condițiilor de viață. L-a învățat, în sfîrșit, să trăiască. Teatrul înseamnă comunicare. Or, dispariția teatrului ar însemna amputarea spiritului. Ceea ce nu cred că se va întîmpla decît odată cu ultima cădere de cortină sau cu stingerea ultimului reflector de pe pămînt. Adică odată cu distrugerea civilizației noastre. În ce privește actorul, el nu reprezintă o excepție printre oameni. El reprezintă doar „succesul cel mai înalt al unor ființe de a fi comune umanității". Tot Vianu, pe care nu l-am prețuit întotdeauna îndeajuns ca om de teatru, spune undeva: *„Dună cum sîntem cu toții, și într-un grad mai mic sau mai mare poeți sau pictori, tot astfel sîntem deopotrivă actori. Prima grijă a aceluia care urmărește să definească arta actorului va fi așadar s-o lege de anumite înclinări ale umanității întregi".*

Actorul trebuie să știe totul despre om. Trebuie să cunoască cele mai complicate și mai neașteptate mișcări ale gîndului și ale sufletului omenesc. Începînd cu aspirațiile sale generale în planul conștiinței și terminînd cu cele mai intime detalii de comportament, care nu sînt altceva decît prelungiri exterioare ale vieții interioare. Actorul trebuie să fie un anatomist perfect al complexei ființe omenești, angajat continuu într-un proces de disecție a manifestărilor existenței. Această permanentă investigare prismatică a umanului, printr-o asimilare desăvîrșită a ceea ce e semnificativ, demn de reținut pentru experiența trecerii noastre prin lume, trebuie să devină materia primă de lucru a actorului care, prin efortul său creator, se metamorfozează în exoresia artistică menită să influențeze la rîndul ei nevoia de perfecțiune a omului. În acest sens actorul reprezintă pentru marele public un model. Prin urmare, actorul trebuie să fie atent la felul în care meditează asupra adevărurilor vieții și la ceea ce vrea să sounâ lumii. El orientează, într-un fel, setea oamenilor de perfecțiune. Dar condiția actorului e de esență tragică. El trebuie să fie în același timp foarte personal, independent, dar și supus în procesul elaborării artistice. Supus unui program rigid și încărcat și epuizant de lucru, unui regim de viață complex, sportiv și spiritual, supus dramaturgului, regizorului, partenerului, echipei. Această existență paradoxală de „personalitate" și de „supus" îi cere actorului o mare doză de umilință, în sensul sublim al cuvîntului, de-a lungul întregii sale existențe. Un actor frivol, superficial, tactil, va plăti, oricum, într-un moment de criză al existenței sale, faptul că n-a fost supus rigorilor majore ale artei sale și n-a știut să ajungă la el însuși învingîndu-se chiar pe sine. Marile izbînzi ale unor actori se bizuie pe acest paradox dintre forța individului și umilință. Actul de creație înseamnă, evident, suferință și transfigurare. Ca să devină util cetății, să fie reprezentativ pentru oamenii care-l urmăresc, actorul trebuie să știe să se jertfească frumos și demn. Pentru că arta nu e numai oglinda vieții, e mai mult decît viața.

Al doilea single înregistrat de Beatles, „Please please me/Ask me why", ambele cîntece de Lennon-McCartney, a fost făcut public la 11 ianuarie 1963. Atît cei 4 Beatles, cît și Brian, George Martin și Dick James erau nerăbdători să cunoască reacția publicului. Faptul că apăreau la televiziune cu un cîntec mai bun decît primul putea însemna mult și pentru grup, și pentru succesul discului.

*În recenta biografie a Beatles-ilor — „Shout !" — Philip Norman scrie : „Iarna anilor 1962 a fost cea mai grea pentru Anglia în 100 de ani. Astfel, la 12 ianuarie, toată națiunea, ținută de zăpadă în casă, a devenit o sală plină pentru spectacolul televizat „Thank your lucky stars". Telespectatorii au văzut un grup pop așa cum nici un adolescent nu mai văzuse. Părul lor era piept*ănat într-un fel cu totul original, oprindu-se deasupra sprîncenelor. Costumele lor se închetau la gît, ascunzînd cravatele. Cele trei siluete din prim-plan nu se mișcau încolo și-ncoace, cum se obișnuia ; cîntau, mișcînd griful chitarelor în contratimp. Unul din ei, lucru fără precedent, cînta la o chitară spaniolă ; altul ținea o chitară bas cu forma unei viori și cu griful într-o direcție complet greșită. Paul e stîngaci. Toți patru își completau excentricitatea refuzînd să apară preocupați și abătuți, cum era cazul vedetelor pop, ci rizînd lejer între ei și înspre camerele de luat vederi. Cîntecul era greu de auzit, din cauza țipetelor celor din studio, care au încetat subit cînd vocile lor au cîntat în falset „oh yeh".*

La 2 februarie Beatles au plecat în primul lor turneu în Anglia. Vedeta spectacolului era Helen Shapiro. Discul lor era între timp cumpărat din ce în ce mai mult. Spre sfîrșitul lunii, Brian întinse ziarul „Melody Maker" pe biroul său și le arătă că „Please please me" ajunsese pe locul întîi în top.

George Martin știa ce are de făcut. Pînă atunci fusese un redactor muzical obscur nu fiindcă nu și-ar fi cunoscut meseria, ci fiindcă nu avusese noroc ; acum norocul îi stătea la îndemînă. După un single de succes urma de obicei un LP, cu titlul cîntecului respectiv și cu restul cîntecelor doar versiuni clasice, făcute, deseori, la repezeală.

Înregistră cu Beatles într-un timp record, 12 ore, cîntecele care avuseseră cel mai mare succes la „Cavern". Astfel, la 7 martie albumul „Please please me" a fost pus în vînzare. Bineînțeles, 4 cîntece erau cele apărute pe cele 2 single-uri. Alte patru erau compuse tot de Lennon-McCartney, iar restul, pînă la 14, erau cîntece la modă interpretate în maniera lor învățată la „Cavern" și exersată la Hamburg. A durat 2 luni pînă ce primul lor LP a ajuns pe locul întîi în topul din „Melody Maker".

În aceeași lună fiecare ziar din Marea Britanie a primit știrea că al doilea grup aparținînd companiei „NEMS Enterprises" — „Gerry and the Pacemakers" — își făcea debutul cu single-ul „How do you do it ?". Cîntecul refuzat de John și de Paul a ajuns, cum bănuise George Martin, pe locul întîi.

După ce la 27 aprilie a apărut al treilea single al grupului Beatles, „From me to you/Thank you girl", și acesta destinat locului întîi, ziarele au început să scrie despre noul stil din Liverpool, pe care l-au denumit „Mersey sound".

În mai Beatles au plecat din nou în turneu în Anglia. De data aceasta ei erau numele cel mare pe afișe. Urmărindu-l din culise pe Roy Orbison, se întrebau dacă vor putea să cînte și ei la fel de bine ca el, cînd le venea rîndul. Dar cum intrau pe scenă, în sală începeau țipetele care durau pînă cînd terminau de cîntat și ieșeau din scenă.

Alte cîntece compuse de John și Paul începură să fie înregistrate de cîntăreți al căror impresar devenise Brian Epstein : „Gerry and the Pacemakers", „Freddie and the Dreamers", Cilla Black.

Alt single cu Beatles, apărut în august, a însemnat mai mult decît locul unu în top. „She loves you/I 'll get you" s-a vîndut în peste un milion de exemplare și ca atare a devenit primul lor disc de aur. Ringo Starr putea renunța la vechiul vis de a deschide împreună cu prietena lui și viitoarea soție, Maureen Cox, o frizerie. Iar Dick James, Brian Epstein, John Lennon și Paul McCartney au format compania „Northern Songs Ltd.", pentru publicarea și difuzarea cîntecelor compuse de Lennon-McCartney, „Parlophone" le reedita deja cîntecele apărute înainte sub forma EP (extended play, 4 cîntece).

Ziarele consemnau noul fenomen care atrăgea atenția tuturor. „The Sunday Times" a publicat la 15 septembrie 1963 un articol despre Beatles, scris de Derek Jewell, în care se vorbea de „valul de 200 de triouri și cvartete semiprofesioniste" venind dinspre Liverpool, cărînd „chitare electrice, tobe, voci și amplificatoare în mașini și în microbuze". Cei mai mulți produceau o muzică stereotipă, încercînd să aibă succesul grupului The Beatles care tocmai fuseseră desemnați de „Melody Maker" cel mai bun grup al anului 1963.

„Tunsoarea Beatles-ilor (lungă, cu breton, franco-epoca de piatră) e imitată de admiratori ; „echipamentul" lor (cizme, pulovere negre, pantaloni strînși pe picior, haine scurte cărora le-au scos ingenios reverele) e de asemenea copiat. (...) Dar adulările zgomotoase ce li se oferă urmează tiparul isteric care i-au cuprins și pe Elvis Presley, Tommy Steele, Cliff Richard și pe alții".

Nu mult după aceea s-a inventat cuvîntul „beatlemania". Seara de 13 octombrie 1963 e socotită ca începutul acestui fenomen. Cei 4 Beatles apăreau într-un spectacol de varietăți, televizat în direct, „Sunday Night at the London Palladium". Numărul telespectatorilor s-ar fi ridicat la 13 milioane. A doua zi, ziarele scriau despre cei „1 000 de fanatici adolescenți" („Daily Mirror") care-i așteptau pe Beatles-i la ieșirea din studio. „Daily Mail" și „Daily Express" indicau numărul 500. Dezo Hoffman, fotograf la ziarul „Record Mirror", a spus că văzuse doar vreo 8 fete.

Dacă începutul anului 1963 le-a adus începutul consacrării, sfîrșitul anului le-a adus-o pe cea definitivă.

La 4 noiembrie au cîntat în spectacolul dat în onoarea reginei Angliei, la teatrul „Prince of Wales". Prințesa Margaret era deja încîntată de ei („sînt extraordinari !"). În spectacol apăreau și oaspeți speciali, ca Marlene Dietrich și Maurice Chevalier. Înainte să înceapă să cînte, la rîndul lor, John a dat instrucțiuni spectatorilor : „Cei din locurile ieftine băteți din palme ; iar cei din locurile scumpe, zornăiți-vă bijuteriile".

La 22 noiembrie a apărut al doilea LP al grupului : „With the Beatles" ; alte 14 cîntece, din care 7 de Lennon-McCartney și unul de Harrison, în maniera celor dinainte, dar lucrate mai îngrijit. Se făcuseră pentru acest nou album al lor 300 000 de precomenzi, iar pentru următorul lor single, apărut la 30 noiembrie, 500 000.

Noul lor single „I want to hold your hand/This boy" avea să le ducă faima și succesul dincolo de Anglia. Brian avea deja discuții cu o casă de discuri și un post de televiziune din Statele Unite.

Înainte de sfîrșitul anului, ziarul „Times" scria că Lennon și McCartney sînt „cei mai mari compozitori după Beethoven".

(Va urma)

G. BUNESCU

Fîntînă primară

Se dedică Cenaclului Flacăra

Aș vrea să pot bea apă
din fîntîna primară
Să simt în cerul gurii
nunta moleculară
Dezlănțuind chimia și-nlănțuind atomii
Și ce-a fost ieri genune să fie
apă clară
Ca cerul dimineții, ca noaptea selenară.

Să mă botez în apa
sfîntită de chimie
Să fiu și Prunc și Tată
scăldat în Veșnicie
Să pot privi în apă ca-n cartea de geneză
Să simt cum apa însăși e propria-i forță
Săpînd în hăul cosmic statuia ei de lut
Fîntîna fără moarte, fîntîna de-nceput...

Aș vrea să simt căldura
chiar focului primar
Ivit din jar de fulger,
primordial amnar
Să simt arsura pură a lucrului dintîi
Să simt cum mă mingîie vicleniile văpăi
Să văd cum se înalță din foc
doar o scînteie
Ajunsă, prin solstiții, pînă la noi,
idee.

Și poate că fîntîna nici nu e prea departe
Și poate că și focul e undeva pe-aproape
În om fiind găzduite,
ca marea într-o scoică,
De cînd fîntîna lumii
fu propria noastră doică
Sălășluind de-a pururi, supremă erezie,
Ca setea de-nălțare, și cea de poezie.

SORIN HOLBAN

● Constelația lirei ●

Elegie torențială de amor

Dulce, întunecat de dulce fetișcană, tînără
demență...
Răcoroasă torpoare, senzuală sălbăticiune...
M-ai condamnat la viață, la vis, la
experiență-
stearsa mea singerează, plînge, bilbîie
rugăciune...

Pe trupul tău pădure blîndă de căpșune
se zvircolesc vipere de beznă fierbinte-
goală, în așternutul nopții, aștepți
încolăciri nebune ;
lovești cu pumnii-n perete, podeaua rîde,
tavanul mîrîie...
O, Irinăsabinăsilvanăangelăluciană-mariană
vin să scriu pe coapsele tale elegii
cătrănite, răscolitoare ;
elegii torențiale, elegii de nufăr, de trapoț
și gențiană

cutremur de elegii mortale, șerpești,
blestemate, chinuitoare-
să crăpăm de-amor delirant
Irinăsabinăangelăluciană-silvanămariană !
să ne facem țăndări, sărutări, broboane
de durere dulce și sudoare.

DAN DAVID

Joc de doi

„După gene tremurate
Ochii tăi — două regate
Două veri îndepărtate

Sîntem două trestioare
Sănii de argint ușoare
Spre calotele polare
Hei, iubire, cum ne suie
Renii tăi bătuți în cuie
De lumină amăruie".

ADRIAN FRĂȚILĂ

Nu-mi pasă

Nu-mi pasă
că a început să ningă
la tropice
și că-n țările industrializate
se preferă mersul pe jos,
sau pe bicicletă,
sau că se importă apă
potabilă

Nu-mi pasă
că anual se aruncă
în atmosferă un miliard
de tone de smog

Nu-mi pasă
și nicium fir de păr
nu mi se clintește din cauza
cuțitelor de lumină
și a superbombei „H"
ce amenință viața

Nu-mi pasă
că strănepotul meu
nu-mi va purta numele
și că el va răspunde
la formula B3X52

Nu-mi pasă
că în lume apar zilnic
teoreme soluții științe
și meserii dintre cele mai noi
în timp ce altele se prăbușesc

De un singur lucru îmi pasă
și mă-ngrozesc, mă cutremur
gîndindu-mă la generațiile viitoare
cît de greu le va fi
să construiască atîtea și-atîtea muzee
și cît de greu
se vor descurca
prin atîtea și-atîtea istorii...

Mă înspăimîntă de moarte, deasemenea,
gîndul că nu vom avea cum ascunde
atîtea și-atîtea greșeli...

CLAUDIU AVRAMESCU

Ulise către Penelopa

Mă bate doamnă umbra unui gînd
ca pe un cerb rănit sărutări lungi-polare
cu cerul stins pe buze abia-agonizînd
eu de pe țărmul iernii îți mai trimit
scrisoare

n-adie dinspre tine nici-un semn
e o tăcere lungă și perfidă
îmbătrînesc tăcut pe prispa lumii
ogarii veșniciei aleargă să mă-nchidă

visîm către departe, corăbii nu mai sînt
Ithaca nu se vede, tu doamnă ne mai știi
cît scheletul nostru mai arde printre vii
ne îmbracă tragic regele — cuvînt.

PETRE IVANCU

Filosoful Conta

(Urmare din pagina 13)

mișcările ar fi absolut nesimțite, atunci ar trebui să fie nesfîrșit de mici ; dar în acest caz ele s-ar apropia de mișcarea absolută și Natura întreagă ar fi oarecum moartă. Însă experiența ne arată că în realitate lucrurile sunt altfel". Concluzia pe care o trage el este următoarea : „Așa dar, modul universal de constituire și dispariție a formelor Materiei este evoluțiunea onduliformă ; pe cînd mișcările și formele neevolutive nu există decît în interiorul undelor, și nu au decît funcțiunea de a dezvolta pe acestea din urmă". (p. 190). În legătură cu infinitatea materiei și a formelor ei, el scrie : „Din aceea că Materia și Forța sunt nesfîrșite mai rezultă că formele luptelor și a echilibrurilor variază veșnic pînă la nesfîrșit ; și că, prin urmare, Universul nu trece niciodată de-a doua oară pe calea odată parcursă" (p. 162).

Gîndind diversitatea formelor materiei, Conta respinge reducționismul căruia îi cădeau victime unii filosofi naturaliști. Ca materialist el acceptă unitatea dintre combinațiunile chimice și fenomenele fiziologice, dar ca dialectician el respinge absolutizarea primelor. Iată afirmația sa clară : „Este adevărat că formele fiziologice sunt născute din cele fizice. Este adevărat apoi că din cauza proximității genealogice, fenomenele fiziologice seamănă mai mult cu cele chimice decît cu oricari altele ; dar cu toate acestea, nu pot fi confundate unele cu altele". (p. 191).

Punînd sub semnul noutății ireductibile fenomenele fiziologice, Conta conchide : „din punctul de vedere al diversității și complicațiunii, fenomenele fiziologice se deosebesc de cele chimice, tot atîta pe cît acestea se deosebesc de cele fizice" (ibid, p. 192).

Vasile Conta se înscrie în spiritualitatea românească ca un autentic filosof al universalului în constituire din cunoașterea diversității Universului material și spiritual.

Iar moștenirea gîndirii sale este o datorie a tuturor celor care vor să dezvolte filosofia românească în acord cu exigențele actuale ale dezvoltării societății socialiste.

Fie ca centenarul morții sale să ne facă să ne apropiem de Opera sa filosofică cu un spirit de largă înțelegere dialectică.

Pasajele citate sunt după ediția lui Nicolae Petrescu : Vasile Conta OPERE FILOSOFICE, București, Editura Cartea Românească, 1922.

CURIERUL LITERAR

Cristina Geodescu. Cele cîteva reușite de pînă acum vă obligă la mai mult. **Burileanu Gheorghe.** E dreptul dv. de-a crede că se poate spune : **„Am pipăit vecia / cum pipăim pojghița / de ghiață-a unui lac"**, dar e și dreptul nostru de-a afirma că-n astfel de versuri nu se străvede nici un motiv de poezie și nici un semn de talent. **Ada Lăcrămioara Puiu.** Dacă veți depăși nivelul acestor versuri romanțioase și lipsite de valoare : **„Pașii mei străini de lume / au pornit pe vechi cărări / străbătute de-amintirea / atîtor căutări"**, poate că vom spune da. Deocamdată nu. **Mircea Vlad-Loteanu : Plouă interzis,** singurul poem care ne-a atras atenția, are cîteva calități ritmice și chiar metaforice, dar, prea bacovian fiind, nu numai prin dedicație, vom reproduce doar o singură strofă : **„Plouă și ninge, ninge și plouă / plouă cu apă, plouă pietre / lumea-i un cer din care plouă / plouă în noi, ferece, duios"**. Vă așteptăm cu alte poezii. Din păcate, numărul celor care doar cochetează cu ideea de-a deveni poeți, fără să aibă vreo anume chemare și, mai grav, fără să aibă un anume nivel de pregătire culturală, inclusiv poetică, este încă foarte mare. Între aceștia, cărora le adresăm un deocamdată **nu : Mara Badian, Elisa, Ana Elvira Cioran, Boroda Pavel, Emil Istrati, Ioan Mladin, Roman Mihai, Ion Bratu, Gh. Gavriliă, Ungureanu Gheorghe, S.V. — Ploiești, Scarlat Ilie, Tinca Antim.** Și, cum spuneam și-n alt Curier, lista este încă departe de-a fi închisă. **Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

Un muzeu in labirint

Sisif trăiește

2.

Cézanne. Autoportret

Cel care au ponegrit singurătatea au făcut mult pentru ea învinuind-o : fără voia lor, ne-au silit s-o privim mai atent. Și astfel am descoperit două lucruri. Că Sisif se reincarnează mereu, urcîndu-și mai departe stînca în singurătatea muntelui, chiar dacă nu totdeauna știm să-i vedem. Și că lumea nu mai are destulă înțelegere pentru încăpățînații solitari. Abia are timp să-i admire pe cei care merg repede la țintă și care fac zgomot în jurul lor. Cît îl privește pe Sisif... Ce rost are să urci un bolovan care se rostogolește apoi la vale ? „Asta nu e o carieră de invidiat, vine răspunsul. E un blestem. Sau o trăznaie. Oricum, nu e o profesie onorabilă".

Nici tatăl lui Cézanne, un pălărier devenit bancher la Aix, nu considera că fiul său a ales o profesie onorabilă, cînd a părăsit pentru pictură studiile juridice pe care nu le agrea decît cel mult în măsura în care s-ar fi amuzat să pună în versuri codul civil. Și nu ne surprinde să aflăm că între tată și fiu a izbucnit o criză. Ca om al cifrelor, tatăl nu putea înțelege de ce fiul său refuza să meargă pe un teren sigur, unde unu și cu unu fac totdeauna doi, pentru a se aventura pe un drum care nu promitea nimic precis.

E drept că acest fiu al său, îndărătnic și susceptibil, și-a arătat de timpuriu lipsa de măsură. În școală a excelat la toate materiile, mai puțin la desen, pînă ce a învățat desenul de la un călugăr spaniol. Vroia să știe tot, să înțeleagă tot, fără să se oprească profund de ceva. Făcea versuri, adora muzica și chiar cînta în fanfara colegiului. Apoi, cînd s-a interesat de pictură, vorbea numai despre asta. Încurajîndu-l, mama sa i-a atras atenția că-l chema Paul, ca și pe Veronese și pe Rubens. Părea să asculte de ambițiile tatălui său cînd s-a înscris la Facultatea de Drept, dar curînd s-a decis să nu mai asculte decît de vocația sa de pictor. Ceea ce nu înseamnă că Sisif, descoperindu-și muntele pe care avea să urce, și-a descoperit de la început și răbdarea. Pe Cézanne, eșecurile îl umilesc. De aceea, după ce profesorii de la Școala de Belle Arte îl resping, întrucît, zic ei, „il peint avec excès", tînărul Sisif, descurajat, pare să renunțe la muntele său devenind funcționar la banca părintească.

Fiind un încăpățînat, nu trece însă mult și Sisif se reîntoarce la stînca lui. Și, înainte de a asalta muntele, îl studiază și îl privește atent din toate părțile.

De acum înainte, va urma, aproape docil, o ordine care nu e alta decît ordinea lui Sisif. Adică alternanța continuă a speranței cu disperarea. A elanului și a dezamăgirii. Ceea ce trimite la Salon e refuzat cu regularitate mulți ani. La prima expoziție a grupului impresionist, pînzele lui sînt cele care incită cel mai mult risetele publicului. La următoarea refuză să le pară. La a treia, primirea nu e mai puțin defavorabilă. Dezgustat, Sisif privește cum stînca se rostogolește din nou la vale. Apoi își reia ascensiunea. Zola îl ia ca model în „L'Oeuvre" pentru pictorul ratat Claude Lantier. Zola, prietenul din adolescență ! Relațiile dintre ei se rup definitiv. Dar Sisif, din ce în ce mai singur, nu renunță nici acum. În destinul lui eșecul nu e niciodată decît începutul unui nou elan.

După ce părăsește Parisul, se abate din ce în ce mai rar prin orașul care l-a fascinat și jignit. Căci pe măsură ce lirismul său e mai greu de stăpînit, „solitarul din Aix" simte nevoia de mai multă rigoare. Acum muntele există aevea și nu e foarte departe de Aix. E muntele Sainte-Victoire. Un munte parcă anume făcut ca să-i servească lui Sisif pentru aventura sa. N-are păduri. E numai stîncă. O stîncă aridă, țîșnind grecește din vegetația sumară de la poale. Din locul unde petele verzi dispar, nu se mai vede decît povîrnișul, ca un incendiu cenușiu împietrit. Pe această pantă, Sisif poate privi tot timpul vîrful muntelui.

De fapt, lucrurile seamănă și altfel cu cele din legendă. Abia a terminat o pînză în care se vede muntele Sainte-Victoire, că pictorul începe alta. Ca și cum ar spune : „Vreiam mai mult. Nu mi-am atins ținta". Cézanne pictează mereu muntele Sainte-Victoire, fie în planuri apropiate, fie în fundaluri ; cînd secetos, cînd îmblînzit de vegetație, cînd posomorît, cînd însorit... și de fiecare dată conul stîncos, profilat pe cerul sudului, triumfă asupra dezamăgirilor și incertitudinilor pentru ca ele să renască tocmai din acest triumf. Acum, Sisif își pictează chiar muntele. Și își urmează destinul cu o tenacitate ciudată la un om atît de vulnerabil care pare, în tablouri, cel mai echilibrat dintre pictori în vreme ce, în realitate, a fost cel mai sfîșiat de contradicții.

„Cézanne, ne spune Gauguin, are o liniște grea, de om culcat pentru a visa ; om de miazăzi, el petrece zile întregi pe vîrful munților, cîtind din Vergiliu și privind cerul. Cînd vezi un tablou al lui, exclami : «Ciudat»". Acestui solitar i-a lipsit totdeauna metoda, dar el își construiește opera după singura metodă într-adevăr demnă de urmat : aceea de a asculta de pornirile sale, chiar dacă aceste porniri îl hărțuiesc și fac din el un ins curios și un artist izolat. E plin de defecte, dar n-are pe cel mai rău dintre ele : nu și le ignoră. Dimpotrivă, le pune la lucru. Le ascultă și se folosește de ele. E orgolios ? Ei bine, tocmai de aceea nu ascunde asta. E frămîntat de îndoieli ? Iată remediul cel mai bun împotriva orgoliului său excesiv : îndoielile sale sînt la fel de excesive. E nemulțumit de alții, dar și de sine. Pare ursuz ? De fapt, debordează de afecțiune, numai că se teme să se vadă aceasta. Pare detașat de gloriile derizorii ? Asta numai pentru că nu se mulțumește cu o glorie oarecare. Paradoxal, toate defectele sale se transformă în izvor de energie. Gata să-și piardă curajul și încrederea în sine, Cézanne pictează cu aerul că înalță catedrale.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O polemică din alte vremi (III)

Nu pornesc încă — așa cum ar fi fost normal — să împărtășesc cititorilor mei bucuriile și mulțumirile ce le-am trăit în compensație, răsfoind îmbătrînitele și palidele file ale vechilor publicații, cu inventariata și stăruitoarea încălzerare a celor două tabere, ireconciliabile ca atitudine și crezuri, fiindcă o remarcă pe de o parte și un adaos pe de alta, — spre o mai deplină înțelegere a problemei — se cer imperios relatate și pînă aici.

Remarca mi-o sugerează intervenția de la „Cumpăna" a lui Mihail Sadoveanu și afirmația pe care o face la un moment dat : **„Domnul Rădulescu-Motru a întreprins o anchetă în revista sa : «Evreii în literatura românească». În revista română D. Motru a mai făcut odată o anchetă în chestia evreiască ; atunci avea de secretar altă interesantă persoană pe cale de asimilare : d. Sanielevici".**

Nu știu dacă e o simplă inadvertență, ori o confuzie, sau dacă Mihail Sadoveanu nu simulează cumva o dulce, fermecătoare și hîtră candoare moldovenească ; dar adevărul îmi apare ostentativ răstălmăcit și lectorii își vor aminti, firește, după ce am reprodus textual chestionarul lui Rădulescu-Motru — care își asumă singur sarcina să-l dezmintă pe Mihail Sadoveanu — că n-a fost vorba sub nici o formă în ancheta deschisă de **«Evreii și literatura românească»** ci de cazul precis și special în speță, al lui Eugen Porn și de cronica acestuia la volumul de versuri al lui Panait Cerna, solicitînd răspunsul limitat la două întrebări exclusiv, foarte limpede formulate, dealtfel, și pe care-mi iau îngăduința să le reamintesc : **1) Meritã articolii colaboratorului nostru calificativele date de acei membri ai Societãții Scriitorilor Români ? 2) Ce credeți despre mijlocul la care au recurs aceiași domni literați, cerînd sancționarea Parlamentului într-o chestiune de critică literară ?**

Nici un cuvînt în plus și nici o altă conexiune la ambele interogări ridicate. Și acuma, adăugirea. Rămînea pentru mine intactă curiozitatea să aflu cine sînt tinerii scriitori care au petiționat la Parlament și cum sună jeluirea lor. Nu e tinărită nici în „Noua Revistă Română", nici în „Cumpăna", nici în „Falanga", nici în „Neamul Românesc Literar" care ținea doar isonul celor de la „Cumpăna" și de la „Falanga". Am început, deci, să cercetez cotidianele din 1910. Nimic în „Universul". La fel în „Adevărul" și „Dimineața", în „Minerva" și „Epoca". Dar am găsit-o reprodusă în „Neamul Românesc" anul V nr. 10 din 22 ianuarie 1910, în cadrul unui lung articol al lui Nicolae Iorga, care era atunci întovărășit politicește cu A.C. Cuza și pe care o transcriu în întregime ca pe un document grăitor : „Aflăm din ziare că a trecut prin secții și s-a distribuit membrilor Camerei proiectul de lege pentru recunoașterea de cetățean a d-lui. Eugen Porn, evreu de origine, licențiat în filozofie și secretarul personal al d-lui. Rădulescu-Motru, profesor universitar.

Nu sîntem, în principiu, împotriva recunoașterii Evreilor de cetățeni, atunci cînd ei prin vreun merit se disting pentru patrie, dar cazul acesta ne silește să intervenim pe lîngă onorata Cameră, cu dorința ca să binevoiască a refuza categoric cererea numitului candidat la cetățenie. Și anume, iată din ce motive : d. Eugen Porn nu are merite care s-ar putea invoca în sprijinul lui ; d. Eugen Porn, care pînă de curînd a fost directorul școlii israelite, prin educație și sentimente nu a dat nici o probă că va ști să se adapteze intereselor patriei care-l primește ; d. Eugen Porn, chiar prin întîiele sale încercări publicistice, dă semne de tendințe antiromânești, insultînd mișcarea literaturii naționale de astăzi, cum a făcut-o într-un recent articol din „Noua Revistă Română" a dlui. Motru. Avînd toate acestea în vedere, precum și faptul că astăzi, avem destule forțe intelectuale, mai ales în învățămînt, unde d. Porn aspiră să fie primit, încît este cu totul de prisos să se recurgă la ajutoarele străine ; mai considerînd apoi și cazurile de precedență, cînd intelectualii evrei mai de seamă ca prost domn, cum au fost Gaster și Șăineanu, au fost refuzați de Cameră de la această demnitate, — rugăm onorata Cameră să nu încuviințeze nici cererea dlui. Porn. Este la mijloc o chestiune de principiu și de consecvență pe de o parte și pe de alta de cea mai pură demnitate națională. Cultura românească trebuie făcută de Români și domni deputați, desigur, nu-și vor da consimțămîntul să facă această spărtură, introducînd elemente dizolvante în activitatea noastră culturală. **Membrii Societății Scriitorilor Români :** M. Sadoveanu, D. Anghel, St.O. Iosif, Emil Gârleanu, Il. Chendi, Cincinat Pavelescu, Ion Minulescu, Z. Bârsan, Corneliu Moldovanu, N. Beldiceanu, Caton Theodorian, Al. Cazaban, I. Dragoslav, I. Adam și N. Dunăreanu.

Și toți — dar absolut toți — conștient sau inconștient, au întreținut, în circumstanțele acelea, retrograda și bicisnica aspirație cuzistă, care nu înventase, pentru toate relele României, alt remediu mai potrivit decît antisemitismul ; iar Nicolae Iorga, după ce tipărește, integral, cele de mai sus, își încheie articolul așa : „Asupra caoului său, al dlui. profesor universitar Porn, de la Universitatea din București, și-au întins astfel mîna, într-o duioasă unire, D. Motru, takistul și d. Haret reprezentantul celor mai înaintate speranțe liberal-naționale"; și pe aceeași pagină, în continuare, cu titlul „În chestia impămîntenirii lui Porn", se redă răspunsul lui Spiru Haret care era ministru al învățămîntului : „Domnilor deputați, întrebarea pe care mi-a adresat-o onor. d. Iorga, înainte de sărbători, m-a făcut să cercetez cum stă această chestiune și, iată, în trei cuvinte, care este răspunsul : d. Porn a fost recomandat de către profesorul respectiv și de către decanul Facultății, pentru postul de asistent al seminariului de psihologie, un post care nu este din acelea care îmbogățește pe oameni, căci e plătit cu 95 de lei pe lună. De regulă, ministrul face numirile după recomandarea profesorului respectiv și a decanului, prin urmare, am făcut și de rîndul acesta numirea întocmai după regulă. Dacă este vorba să cer bilet de botez și bilet de naturalizare la toți funcționarii care mi se recomandă, aș putea să ajung departe. Dar, cu toate acestea, în ceea ce privește pe domnul acesta Porn, pot să spun că cererea lui de naturalizare se află depusă la Cameră și mi se pare că este pusă printre cele dintîi la ordinea zilei".

Timpuri neverosimile, cînd o critică literară, în afara învălmășelilor din coloanele revistelor și ale ziarelor, putea să formeze subiect și obiect de discuție în Adunarea deputaților ! Cîteva destuluri vizînd scriitorii care se adresează Parlamentului sînt necesare. Mihail Sadoveanu, Ilarie Chendi și D. Anghel de la „Cumpăna" au intervenit direct în polemică. N-a fost participant la ea, cum am mai arătat, St. O. Iosif, iar prezența lui ca aderare la demers, probabil să fi fost solicitată sau impusă de solidaritatea de grup. Cît despre Cincinat Pavelescu, Ion Minulescu, Corneliu Moldovanu, Zaharia Bârsan și Em. Gârleanu care alcătuiau comitetul de conducere de la „Falanga" — absenți total în dispută — e posibil să fi obligat s-o facă Mihail Dragomirescu însuși, care era proprietarul revistei și care a dus — cum iarăși am spus-o — sub proorie semnătură, toată campania. În comitetul de conducere de la „Falanga", mai figura și Eugen Lovinescu, care însă nu apare ca semnatar al memoriului. Poate să nu fi fost membru al Societății Scriitorilor Români sau, poate, că se afla încă la studii în Franța. Nu știu.

I. Dragoslav și N. Dunăreanu pilotau în apele lui Mihail Dragomirescu și erau tutelați de el. Mai rămîn neexplicați ca ținută patru dintre cei ce au iscălit cererea împotriva lui Eugen Porn : N. Beldiceanu, Caton Theodorian, Al. Cazaban și I. Adam. Nu le cunosc nici temeiurile, nici „bisericuțele" către care erau orientați și pe care le slujeau, nici grupările din care făceau parte, dacă erau afiliați la vreo grupare. Lucrul, dealminteri, n-ar avea nici o însemnătate. Destul că au luat poziție și s-au manifestat ca opinii.

L. KALUSTIAN

Desene pe asfalt

Marilyn (I)

(Fragment din volumul „Călătorii cu dirijabilul")

Hestwood. O localitate care s-ar putea să rămînă în istoria Californiei numai fiindcă în micul ei cimitir e îngropată Marilyn Monroe.

Exploatînd faima actriței, direcțiunea cimitirului a anunțat că admiratorii care doresc să fie îngropați în apropierea ei vor putea obține privilegiul contra sumei de circa cinci mii de dolari. Pînă acum s-au găsit numai doi amatori, care însă oferă mai puțin.

O laconică informație de presă ne obligă să ne gîndim la Marilyn, căreia bineînțeles Hollywoodul i-a șters toate urmele în stare s-o amintească. Din petalele mestecate de gura fiarei nu s-a putut extrage o singură picătură de ulei — volatil și el — concentrînd în clătinarea lui de lacrimă grația evanescentă a acelui surîs inocent ce a iluminat pentru puțini ani (clipe de fapt) mitologia Americii și care ne apare și azi emanînd o cantitate de mister departe de a se topi în uitare.

Dar ar fi absurdă o casă memorială Marilyn.

Ar fi absurd o statuie a Marilynei.

Absurd automobilul „memorial".

★

În eleganta librărie cu cărți de cinema de pe Hollywood Bvd. nu găsesc nimic despre Marilyn. Albumele cu ea s-au epuizat și mi se oferă contra trei dolari posterul ce o înfățișează adolescentă și goală. Cineva a găsit după moartea sa clișeele unor fotografii dubios-publicitare pentru care pozase pe vremea cînd nu era Marilyn și le-a multiplicat în milioane și milioane de exemplare. Nu cumpăr posterul. Nu poate fi privit. Și nu poate fi păstrat. Nu îngerul gol (chiar înzestrat cu detaliile anatomice pe care Biblia le „interzice") e indecent. Indecentă e fotografia îngerului, viu numai în frescă și în statui.

Cîteva biografii (Maurice Zolotow, Norman Mailer), ne oferă bogatul index de nume al amanților femeii (pe care eu o asemui cu îngerii) cu nonșalanța aparent imparțială a cercetătorului „științific" și care nu e atît șoarece de bibliotecă pe cît e șoarece de alcov femeiesc. Ei și ? Cu Marilyn n-a putut nimeni „trăi", (s-a dovedit) singura relație reală cu ea ne pare aceasta, postumă : poți fi îngropat alături de Marilyn dar pentru asta îți trebuie cinci mii de dolari (s-ar mai găsi) și (lucru ceva mai complicat) trebuie să fii mort.

Dar parcă nici asta n-ar fi greu ; atîția oameni morți au trăit lîngă Marilyn pe cînd ea nu era doar vie ci era însăși viața, atîți oameni morți au lins-o cu privirea pe cînd intra în Grauman's Chinese Theatre încît s-ar zice că lîngă ea ori cu ea ar trebui (ca la moartea suveranilor asiri) să înmormîntăm oameni pe cît se poate vii, cu cai (ori automobile), cu vase de porfir, pline cu mireasmă și amfore turnate după tiparul jeanșilor pe care-i purta cînd singură s-a dat morții.

Odată cu filmul s-a născut și cascadoria, au apărut și cascadorii. Cu carnea lor nebună s-au umplut mii de racle, moartea unui cascador a devenit evenimentul banal pe care ziarele îl scriu lenes undeva după rubricile de filatelie. Păcat, fiindcă meșteșugul acestor minunate feluri de a muri e de o absolută arhaicitate ; tot Septuaginta i-a inventat și pe cascadori (îngerii căzuți) și ei, Marilyn, a fost cu adevărat cascadorul celest jertfit sub ochii reci, animați arareori numai de jindul rînced și de vulgara foame fără saț a studiourilor de film-abatoare.

Și ce vor fi îngropat americanii la Hestwood din făptura ruptă de milioane de dinți încă de pe cînd se credea că mai trăiește ? Trup de fruct tropical atins de pîrg, mirabil tipar de aer umplut cu aur fluid. Privirile ? Aprinse de o indicibilă sevă. Obraz virginal, cu gura precoce muierită. Părul niciodată doborît de somn, foc galben și cast. Probabil că mirosea a iasomie și a fată proastă și a vis uitat.

E acum la Hestwood. Nimicurile ce i-au fost avutul au fost de mult împărțite de fani. America orfană de Marilyn o jefuiește pe orfana Marilyn și de ultimul dar ce-ar fi putut-o amăgi : perspectiva legendei.

Totuși, America și Marilyn sînt de nedespărțit.

★

Un cimitir de țară. Un mormînt. Presa tot se mai miră că încă n-a fost prădat.

Dar care hoț prădează cenotafe ?

Fiindcă la Hestwood e un sicriu foarte scump în care nu e decît — în pustiitoarea dogoare a soarelui — un bulgăre de zăpadă. Cîtă vreme acest bulgăre a fost însuflețit purta în acte lungul nume de Norma Jean Baker Mortenson și pe ecranele cinematografelor lumii pe acela de Marilyn Monroe.

Ori e o mînă de iarbă uscată.

Ori numai aer, atîta cît încape în gura unei flori...

GHEORGHE TOMOZEI

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI, VINERI, 23 APRILIE 1982

Opinia unui alegător

De bine

Bucuria de a lăuda în cadrul libertății de a critica este, acesta e adevărul, una din marile bucurii ale gazetarului. Ori de cîte ori a trebuit, fiindcă altfel nu se putea, să-mi spun cinstit părerea și să denunț cu violență racile grave în spațiul nostru spiritual socialist, am suferit cumplit și sufăr și azi cînd îmi amintesc cu cîtă indignare m-am așezat la mașina de scris pentru ca să bat titlul articolului de acum două săptămîni — „Între principialitate și corupție". Ei bine, de asta am și lipsit din revistă săptămîna trecută, nu mai puteam să ieeman nimic, experiența care a determinat acel articol m-a umplut de o silă și de o revoltă care m-au secătuit. Nu se poate, îmi spuneam, să nu scriu asta — **și vor fi și altele pe care am să le mai scriu** — nu se poate, îmi spuneam, pentru că e vorba de noi și nu e bine să ne facem că nu vedem sau nu știm, ca să netezim cu orice preț o față care mai bine ar trebui spălată curat cu apă de izvor decît cu atîtea sloganuri acoperitoare ale realității.

Dar azi sînt bucuros, am de însemnat povestea unor fapte bune, care mi-au umplut inima de speranță și de încredere ; e totuși mult aer curat în țara asta, se poate respira sănătos, există oameni pentru care munca și dăruirea și voința de bine și **mai ales de mai bine** sînt ca altarele unei credințe și pentru care **apartenența la partidul comunist e o mare cinste care se cere apărată și justificată cu toată ființa și cu toată viața.**

Am fost la Tulcea, mai zilele trecute, primăvară zbura zimbitoare pe deasupra șuvurilor și pădurile deltei înmugureau auriu în soarele care ieșise în sideful cerului adolescent, un vapor cît o nucă despica valurile spre Sfîntu Gheorghe, împărăția era a lebedelor albe și a cocorilor, lișițele dormeau pe luciul de păcură ca pisicile pe acoperișurile fierbinți, ce țipete cumplite ca ale unor lehuze săgetau grindurile în pragul ghiolului pregătind începutul vieții în lumea care nu înceta să despartă apa de pămîntul ca o părere. Stinghere, pe maluri subțiri așezările unor oameni care se încăpățînau să rămînă aici unde se născuseră și unde amenințarea era ca o măsurătoare a ritmului firesc al vieții. **Nu cunoaștem încă acest județ,** îmi ziceam, sau cunoaștem nițel partea lui de pămînt și agricultură scoasă dintr-o milenară amorțeală, dar **delta rămîne încă un prag al pitorescului de care nu trecem** și aici viața e cea mai aproape de începuturi. Sînt datorii mari ce urmează să fie încă plătite față de acest ținut dintre brațele Dunării și față de locuitorii lui și m-am simțit eu însumi dator. La Mahmudia, unde puteai să crezi — cum s-a și crezut de către autorii unui film — că e capătul lumii, viața pulsează industrial, împletită cu toate amintirile satului pescăresc neschimbat în legendele lotcilor și ce rămîne e stația de concasoare și de încărcare a pietrei pentru marile furnale de la Galați, și exploziile produse cu **zeci de vaguane de trotil !,** aruncînd munții în aer, dar **oamenii au nevoie de prezența vieții social-culturale din restul țării,** așa cum au cei de la Mila 23, de la Rosetti, de la Crișan, și din toate așezările pentru care prezența apei e singura rațiune de a le face să existe. Aici se ajunge greu, aici se ajunge mai ales pentru odihna „pămîntenilor" în condiții de pitorească și semi-primitivă încă. Bucureștiul, de pildă, nu are prin instrumentele sale de cultură și știință centrale un program de urbanizare spirituală pentru această zonă umană.

Localnicii încă se mai uită la lumea ce vine în zonă cu acea curiozitate veche față de trecătorii ciudat de vrednicii într-o lume care parcă are încă menirea să rămînă rezervor de pitoresc. La Tulcea se vine greu de la București cu o trupă de teatru sau cu o echipă de salvanți dar pe ulițele Crișanului ! Să zicem. Astfel încît un plan sever în acest sens ar trebui să se impună cu decizie.

Factorii locali sînt curajoși și harnici și nu ostenesc să se zbată și pe uscatul Tulcei, ca și în lumea deltei, s-au întreprins multe acțiuni care arată că stau mai bine, măcar ca inițiative, decît colegii lor din județele cu condiții ferioite într-adevăr.

Dar eu vreau să mă întorc la povestea faptelor bune care se petrec din ce în ce mai vizibil în agricultură și un semn ar fi încheierea mișcărilor în frunte a țării. Sigur, și Tulcea se află într-un firesc proces de reconsiderare a atenției acordate agriculturii, sînt și aici, ca peste tot, ambiții mari dar ele mai trebuie slujite și de cîteva exemple care să facă evidentă redresarea agriculturii și căile ei.

Lîngă Tulcea, la patru kilometri, e o stație pe care aș numi-o pilot, o fermă complexă condusă de un inginer, pe nume **Carages,** de la care se poate învăța foarte mult. Se poate învăța întîi cum se cresc cu cap într-o îngrășătorie cu triplă întrebuințare mîeii, cum se ajunge ca lîna să atingă nouă centimetri în lungime, cum se poate economisi energia electrică asigurînd aerisirea pe cale naturală, cum se dezvoltă **fără cheltuieli** apăsate industrii anexe, cum se chiverniselește americănește forța de muncă, și ce înseamnă să pui suflet atunci cînd te apuci de treabă pe banii țării. Un merit de excepție al inginerului Carages, exploatarea inteligentă a condițiilor create, sau mai exact, știința colaborării cu cadrele și ambiția de a demonstra că dacă vrei se poate. Dar soluțiile lui și ale celor din conducerea județului cu care colaborează nu trebuie să rămînă unicate. Ce mă surprinde pe mine e că nu se dau jos din birourile lor cei în drept, să vadă pe viu, și curajos să dea ordinul generalizării să zicem măcar a ideii cu îngrășătorie a mieilor. O anchiloză funcționează încă foarte bine la Ministerul Agriculturii cu toate inițiativele lui însă pînă se dezanchilozează treaba noi trebuie să mîncăm și în agricultură nu se poate aștepta prea mult, s-a văzut. Măcar notirea anotimpurilor să fie respectată, fiindcă de știut se știe cum vin ele unul după altul, nu mai trebuie aprobări, vara vine fără aprobare.

Însă vara e mai ușor să fii luat prin surprindere, fiindcă e cald, mai sînt verdețurile, însă toamna, cînd se numără bobocii și se constată că sînt mai puțini decît s-a prevăzut, și iarna cînd bate crivățul, ca să nu mai vorbesc de primăvara cînd ustură vîntul de martie, atunci e mai greu ! Și e timpul să generalizăm mai activ faptele bune și poveștile oamenilor din [illegible]

DINU SĂRAȚU

O lume care se grăbește frumos

La noi în Borșa, într-o vale adîncă de aproape 2 000 de metri între munți și păduri, televizoarele se strică des fie din cauză că releul se defectează continuu iar orașul Cluj-Napoca, unde își au domiciliul secretarii excelenței sale, d-l Releu, e la cîteva sute de kilometri depărtare, fie din cauza prea marii fluctuații a tensiunii curentului care se pare că nu vrea să rămînă cu nimic mai prejos decît oscilația tensiunii umane în corpul febril al secolului XX. Așadar, starea normală a televizorului meu e aceea de stricat, dar ceea ce e și mai curios, de cîte ori vine meșterul Drugă să-l repare, îl desface, îi cercetează lămpile, îi la tensiunea pe ici pe colo, îl mai atinge cu virful ciocanului de lipit pe la condtoare și apoi îi dă drumul și, culmea !, merge. „N-a avut nimic — zice depanatorul —, ce bani să vă iau ? Veniți peste o săptămînă și dacă iar se strică, mai vedem ; deocamdată n-am descoperit nimic". Așadar televizorul meu e tot timpul stricat dar n-are nimic, e sănătos tun, adică, dar tot timpul nu merge. S-au inciinit și televizoarele astea de cînd văd atîtea intimități de familie, s-a făcut a dracului și tehnica asta de cînd stă pe lîngă casa omului !

Mi-am „reparat" televizorul săptămîna asta pentru a vedea neapărat „Furtuna" de Shakespeare și Cenaclul Flacăra de Adrian Păunescu, cu atît mai mult cu cît în emisiunea de joi a cenaclului s-ar putea să intru și eu, fiind pe scenă la Polivalentă cînd s-a filmat. În spectacolul d-lui Shakespeare nemaiavînd cum să intru, a intrat dînsul în emisiunea vieții noastre atît de adînc încît copiii multor mame gravide care au văzut transmisiile din magnifica Integra'ă se vor naște, sînt sigur, cu germenele Shakespeare în sînge.

Deci, în așteptarea celor două emisiuni, fiind sîmbătă seară, după ce ne-am hrănit și culcat copiii, în acel moment de liniște după o zi plină de treburi cînd te trezești față în față cu soția, după o săptămînă de muncă, te uiți în jur și nu mai ai nimic de făcut și abia atunci ți se pare că o vezi pentru prima dată în viață pe soția ta și deodată nu mai știi ce să faci și să-i spui, obișnuit tot timpul să faci cîte ceva, și se creează parcă un gol nefiresc, mare și umflat ca o parașută care te-ar lăsa pe un cîmp de pe celălalt tărîm, într-o astfel de clipă, sîmbătă 10 aprilie, ne-am uitat pe programul TV, am văzut scris : ora 22,15 „LUMEA SE GRĂBEȘTE". Fantezie muzical-distractivă, și ce ne-am zis ? : „Ia, hai să vedem cum se mai distrează televiziunea noastră, că noi aici, în orașul acesta de pe fundul lumii, ne dispărăm de minune". Dar ceea ce a urmat a întrecut în fantezie și inteligență cele mai înalte pretenții pe care le-aș fi putut avea vreodată de la o emisiune „muzical-distractivă".

Ne-am obișnuit atît de mult cu ideea că la noi nu se poate, că tot ce e bun și fantastic trebuie să vină de la alții, încît primele cuvinte care-mi vin pe buze după terminarea emisiunii sînt tocmai acestea : NU SE POATE ! La noi așa ceva ? O emisiune făcută la noi cu atîta risipă riguroasă de inteligență, bun gust și bun simț, ritm, măsură, stăpînire desăvîrșită a mijloacelor tehnice încît realitatea imaginilor TV propuse părea să fie, la un moment dat, singura posibilă, așa ceva nu se poate ! Mă uit în program din nou : n-o fi cumva o coproducție, un truc de montaj ca și acelea care se fac de revelion ? Însă nimic din toate acestea. Citesc pur și simplu stupefiat : „Scenariul : Dan Mihăescu, Titus Munteanu și Octavian Iordăchescu. Coregrafia : Cornel Patrichi. Decoruri : Cornel Ionescu, Alexandru Oana ; operator șef : Ovidiu Drugă ; regia de montaj : Doina Anastasiu. Realizatori : Titus Munteanu și Dan Mihăescu." Așadar, numai ai noștri !Culmea ! Se poate face deci și la noi televiziune pur sînge, televiziune de cea mai nobilă rasă, televiziune sută la sută și chiar televiziune mie la mie, adică de milioane ! Atît de înrădăcinat e complexul „provincialității în mine încît și în clipa aceasta cînd scriu o voce perfidă insinuează în mine : dar dacă faci o gafă, dar dacă realizatorii respectivi au copiat nu știu ce film străin, dar dacă au tras cu ochii ici și colo, dar dacă au copiat de ici și de colo ? Dacă e așa, treaba lor, riscul lor, gata lor ! Treaba mea de acum, ca spectator din Borșa, Maramureș, care n-am de unde să știu toate dedesubturile, e să mă entuziasmez și să declar public : da, sînt entuziasmat de emisiunea „LUMEA SE GRĂBEȘTE" de sîmbătă, 10-IV-1982, realizată de Titus Munteanu și Dan Mihăescu și cum sînt o parte infimă din această lume, mă grăbesc și eu să comunic celor care n-au văzut emisiunea să scrie urgent Televiziunii s-o reprogrameze neapărat și s-o pună apoi la loc de cinste în filmoteca sa de aur ca pe-o performanță istorică.

Cîntăreții care au participat la emisiune sînt cei pe care îi vedem toată ziua, bună ziua și chiar bună seara la toate emisiunile noastre, deci e limpede că marele merit nu este al lor, marele merit este al celor nevăzuți din spatele lor care ne-au făcut să trăim senzația clară că vedem pentru prima dată pe Florin Piersic, Angela Similea, Cornel Patrichi și ceilalți. Văzînd această emisiune am avut încă o dată revelația limbajului specific al televiziunii ca artă și mai ales a ideii că televiziunea e, în aceeași măsură, știința care se pretează în cel mai înalt grad la interdisciplinaritate. Ce forță autonomă dobîndește limbajul imaginii TV cînd camera, decorurile, costumele și regia se exprimă din interiorul ideii de cîntec și muzică, de spectacol și artă ! Ce artă complexă și fascinantă poate deveni televiziunea noastră dacă își ia în posesie cu toată conștiința și competența profesională propriile ei mijloace de exprimare, poate cele mai complexe din arsenalul tuturor artelor și meseriilor ! Și ce poate ieși cînd niște oameni de o mie de ori competenți, perfect stăpînitori ai mijloacelor tehnice, le pun pe acestea în slujba spiritului astfel încît impresia de efort și contrafacere să dispară și să nu rămînă pe micul ecran (devenit atît de mare prin valoare) decît senzația că spiritul însuși și însuși geniul inventivității și imaginației umane se exprimă pe sine făcînd dintr-o meserie oarecare, dintr-un meșteșug oarecare cum sînt atîtea în secolul XX, una din cele mai fascinante și mai moderne arte, lăsîndu-ți la urmă în suflet sentimentul de mîndrie și bucurie că într-adevăr ești pe culmile tuturor cuceririlor tehnice ale secolului, pe culmile pașnice și frumoase ale inteligenței umane.

Nu știu care este creierul acestei emisiuni, mi-ar plăcea să cred că este un creier colectiv, însă oricum ar fi, fiecare imagine era gîndită cu precizie și funcționa atît în sine, ca imagine artistică de sine stătătoare, cît și ca secvență perfect integrată în ansamblul mai mare, al emisiunii. Da, cu siguranță, putem trece peste calitatea indoielnică a textelor și a unor compoziții muzicale într-o astfel de emisiune în care chiar prezența fizică a superstarurilor noastre părea că nu face decît figurație într-un scenariu în care rolurile principale erau deținute de ingeniozitatea filmărilor, a montajelor, a suprapunerilor, a combinațiilor de tot felul dintre iluzia pură și realitatea iluziei, în care vedetele erau inteligența, imaginația, bunul gust, tehnica desăvîrșită, stăpînirea perfectă a limbajului specific teve, geniul inventiv al unor spirite nevăzute despre care scriu acum cu admirație și prețuire. Atît de exemplară mi s-a părut emisiunea încît, cînd ni s-au intercalat ca „mari surprize" niște filmări făcute cu vedete din Cipru și Suedia care urmau să fie expediate la nu-mai-știu-care-mare-festival-internațional, acestea mi s-au părut fade, sleite, anoste, plate, șterse, goale, fără urmă de sclipire vie și surprinzătoare a inteligenței, așa cum mi se păreau altădată emisiunile noastre în raport cu cele străine. Ce să mai zic de „muzica populară" filmată la „Pescărușul" ?... Parcă am coborît în pivnița Televiziunii pe scara din șură a rutinei, atît de mare a fost diferența între trăgerea de suflet și de inteligență cu care s-a lucrat la cele două părți ale emisiunii. Am închis imediat televizorul ca să nu-mi subminez singur entuziasmul.

Mulțumesc tuturor marilor profesioniști ai Televiziunii care au realizat emisiunea „LUMEA SE GRĂBEȘTE", demonstrîndu-ne că oricîtă grabă ar fi pe planetă, secolul XX se poate grăbi frumos, trebuie să se grăbească nu numai încet, cum spune dictonul, ci mai ales să se grăbească frumos. Și chiar foarte frumos. Excepțional de frumos. Frumusețea presupune ritmul și măsura care să rimeze cu sufletul cel mai fierbinte al omului.

Acum, s-ar putea ca aceste rînduri să fie o imensă gafă a provincialismului meu. S-ar putea ca televizorul să-mi fi fost prea mult timp „stricat", s-ar putea să nu mă mai fi uitat de cîțiva ani la televizor, mai precis de cînd am citit extraordinarul avertisment al lui Pavel Cămpeanu : „Oamenii și televiziunea", și că, între timp, nivelul valoric al emisiunii de sîmbătă a devenit stacheta generală a tuturor emisiunilor distractive la care din obișnuința neîncrederii nu m-am uitat. Tot ce se poate ! Ar fi cu atît mai bine pentru toate lumea și m-aș bucura să fiu eu cel ridicol, provincial și anacronic. În acest caz, vă rog să considerați rîndurile de mai sus ca o bucurie strict personală : într-o seară de sîmbătă din mileniul al II-lea, era noastră, un om de pe planetă a redescoperit Televiziunea română. Cred că nu numai suferința și lacrimile trebuie să-i solidarizeze pe oameni ci și bucuria. Mai ales BUCURIA. Din spirit de **solidaritate întru bucurie** scriu aceste rînduri : pur și simplu am o stare sufletească atît de frumoasă și curată încît aș vrea ca toți oamenii să se conecteze la ea.

Da, Televiziunea română există prin spiritele care muncesc și veghează ca ea să existe !

ION ZUBAȘCU

NIKOLAUS BERWANGER

Nu-i voie...

Știm doar din povești cum am ajuns pe lume. N-avem de unde afla ce s-a întîmplat pe vremea cînd lumea era din cele mai rînduite. Dar așa-i viața. Ajungi pe lume, fără ca cineva să te fi întrebat dacă, de fapt, vrei sau nu să calci pe acest pămînt, iar, după ce, în sfîrșit, ți-ai făcut apariția, ai mereu de auzit : „Nu-i voie !".

Firește, fiecare dintre noi poate să nu fie de acord cu acest „nu-i voie", mai ales atunci cînd ești strîns în perne și scutece și faci ceea ce n-ai face, dacă n-ar trebui s-o faci. Nici mama, nici bunica nu se opun protestului în asemenea situații, fiindcă plînsul întărește plămînii, iar de oameni puternici avem nevoie.

Nu tot atît de simplu stau lucrurile, cînd ajungi să umbli pe picioarele proprii. Toată ziulica auzi : — „Pleacă de acolo, nu-i voie !", sau „N-ai urechi, n-auzi că nu-i voie !" Căci, omul face de obicei ceea ce nu-i voie. La vîrsta asta, dar și mai tîrziu.

Treburile se complică mai ales cînd începi să vorbești. Dacă înainte de asta, mama se îngrijorează și aleargă la doctor ca să afle de ce tocmai copilul ei nu vorbește, după aceea nu mai prididește să răspundă la tot felul de întrebări : „Cine au fost părinții primului om pe lume ?", „De ce soră-mea nu e ca mine ?", „Trebuie mama să se supere neapărat, dacă se-mbată tata ?", „De ce tună și fulgeră ?", „De ce vacile nu rîd niciodată ?".

— Nu întreba atîtea. Copiii nu trebuie să le știe pe toate. O să învățați totul cînd va fi cazul ! îl spune plodului întruna.

Și ce învățăm la școală ? Că ai voie să repeți numai ceea ce învățătorul ți-a spus cu o zi înainte, căci copiii nu știu, de fapt, nimic ! Că numai acea muzică e frumoasă, care place și părinților ! Că fata e de treabă, dacă a rămas ca atunci cînd fusese înveliță în scutece ! Că nu trebuie să asculți numai ceea ce găsești că e drept ! Că un zid ce-ți barează calea nu poate fi doborît cu capul ! Că nu oricînd omul poate fi de părerea lui ! Că șeful are dreptate, chiar dacă, de zece ori pe zi, prostia îl bate pe umăr !

Pînă aici ajunsesem cu cugetările mele, cînd nevastă-mea care-mi cenzurează tot ce scriu, — la noi în casă, cu egalitatea e o poveste — mă repezi : — „E cazul să isprăvești cu de-astea, nu-i voie să..."

N-o lăsai să-și termine vorba, îmi strînsei hîrtoagele și mă dusei pe drumul cel mai scurt la redacție, în definitiv, nu-i voie să cedezi imediat, dacă femeile... O, Doamne, am ajuns și eu să spun „nu-i voie !" Fraților, nu putem noi oare trăi, fără acest „nu-i voie ?".

În românește de ERWIN LESSL

În plin cîmp de bătălie

Prezența la Paris a lui Take Ionescu a dat un puternic impuls propagandei românești în Apus.

Principala lui preocupare atît în capitala Franței cît și la Londra și în celelalte capitale ale Antantei a fost lămurirea poziției României în urma încheierii păcii Rusiei cu Puterile Centrale, și totodată împrejurările în care și ea a fost constrînsă să încheie — prin Al. Marghiloman — pacea separată cu Germania și aliații ei. Pentru aceasta, dorind ca România să-și păstreze situația de aliată, dobîndită prin tratatul din 1916, el a căutat în primul rînd, cum s-a văzut și în scrisorile anterioare, să convingă de loialitatea poporului român și de legitimitatea aspirațiilor sale pe primul ministru Clemenceau, care era într-adevăr furios ca un „tigru", și pe ministrul său de externe, St. Pichon, și în același timp, prin călătoria întreprinsă la Londra și prin memoriile înaintate, pe Lloyd George, primul ministru englez, și pe lordul Balfour, ministrul de externe al Angliei.

Spre a atinge acest scop, fără de care totul s-ar fi prăbușit, el a urmărit să stabilească legături și cu alți bărbați politici francezi proeminenți, ca Louis Barthou, fost premier, Franklin Bouillon, precum și cu diferiți ziariști, printre care se afla și L. Dupuis, directorul ziarului Le Petit Parisien.

Pentru a-și arăta admirația și devotamentul pentru eroismul legendar al Franței, el a făcut în luna septembrie și o călătorie în Nord, vizitînd cîmpul de luptă de la Reims, unde s-au dat lupte atît de crîncene, și unde a fost bombardată de obuzele tunurilor germane însăși celebra catedrală gotică, construită în sec. al XI-lea. Pentru a oferi o imagine cît mai plastică a distrugerii orașului, el l-a comparat, pe drept cuvînt, cu dezastrul săvîrșit la Pompei în anul 79, de către cumplita erupție a Vezuviului.

Rar s-au scris pagini mai cutremurătoare despre acest cîmp de luptă ca cele scrise de românul Take Ionescu.

În același timp el intenționa să viziteze și frontul de la Salonic, de la care se aștepta rezolvarea situației militare din Balcani.

O profundă nedumerire și dezamăgire l-a produs întîia sa întîlnire cu Sharp, ambasadorul Statelor Unite la Paris, care, deși țara sa se afla în război cu Austro-Ungaria, împotriva căreia lupta și România, nu cunoștea deloc revendicările teritoriale și naționale ale României, singura problemă de această natură pe care el o cunoștea fiind problema cehă. Ambasadorul american la Paris a fost inițiat astfel în aceste chestiuni prin discuțiile avute cu Take Ionescu și prin memoriile acestuia, care au fost înaintate președintelui Wilson.

Conversațiile avute cu Sharp l-au convins și mai mult despre necesitatea intensificării propagandei românești în Occident, motiv pentru care intenționa să viziteze, pe lîngă Italia, și Statele Unite.

Pentru ca lupta împotriva Austro-Ungariei să se dea pe mai multe planuri diplomatice, el a căutat totodată să aibă cît mai strînse legături și cu exponenții politici ai Serbiei (viitoarea Iugoslavie), și îndeosebi cu Nicola Pasici și Marinkovici, cu care se cunoștea din 1913 de la București, ambii fiind delegați la conferința de pace cu Bulgaria, și din 1917 de la Iași, precum și cu exponenții viitoarei Cehoslovacii, T. G. Masaryk și Eduard Beneș. În scrisorile următoare aceste legături se vor releva și mai pregnant, ele fiind punctul de plecare al Micei Înțelegeri.

Cum emigrația română de la Paris, din motive politice de partid, nu acționase pînă atunci în mod solidar, Take Ionescu a căutat să uneacă și să consolideze rîndurile acesteia, întreținînd relații strînse îndeosebi cu Paul Brătășanu, directorul ziarului La Roumanie, **cu doctorul Ion Cantacuzino, cu Vasile Lucaciu și mai apoi cu Octavian Goga.**

Cel mai apropiat colaborator al său în această perioadă a fost însă Nicolae Titulescu.

Împreună cu aceștia și cu mulți alții, el va forma apoi la 3 octombrie 1918, Consiliul Unității Naționale Române, care avea să fie recunoscut apoi de către guvernele Franței, Angliei, Statelor Unite și Italiei ca unic reprezentant autorizat al poporului român.

VASILE NETEA ■

Paris, luni, 9 septembrie, 1918.

...M-am întors la ora șase (18) fiindcă aștept o vizită. Vizita unui domn. Domnul Franklin Bouillon [1]). Aici totul este complicat. Se trag prea multe sfori, nu știu ce voi reuși să fac, dar eu îmi voi întrebuința tot calmul... Am dejunat cu Paulică Brătășanu, cu Lucaciu[2]) și cu Pangal. Ei nu știau că m-am întors. Au fost atît de mirați văzîndu-mă ca și cum aș fi căzut din cer. Apoi am văzut pe doctorul Cantacuzino [3]) la el.

Paris, miercuri dimineața, 11 septembrie 1918.

...În această dimineață mă voi duce să văd pe Pichon și probabil mîine pe Clemenceau. Toate aceste chestiuni mă plictisesc și mă dezgustă. Este întotdeauna de refăcut cu stăruință ceea ce s-a stricat. (Se referă la pacea separată de la București încheiată de Al. Marghiloman). Am redevenit calm. Lucrurile merg aproape așa cum le-am prevăzut în urmă cu două luni...

Paris, vineri, 13 septembrie 1918.

...În această dimineață am revăzut iarăși români. Totdeauna revin cu aceleași „istorii" dar și eu mi-am luat astăzi partea mea. Ei vor trebui să înțeleagă bine glasul rațiunii acum sau mai tîrziu. Am văzut de asemenea pe Levi-Strauss [5]). Am văzut din nou și pe Clemenceau. Este surprinzător de viguros chiar și acum cînd se apropie de 80 de ani. Foarte, foarte amical cu mine. L-am văzut la orele trei (15) în fața hărții cu noile succese de pe front ale americanilor. Sînt exaltante și cu pierderi minime. El era radios... Apoi am făcut un lucru unic de la sosirea mea în Franța : am mers o oră și jumătate la Bois făcînd înconjurul lacului mergînd pe jos... Această plimbare pe un soare frumos mi-a făcut mult bine. Eu văd din nou totul în roz...

Duminică voi merge la Berthelot.

Ieri am dejunat cu Painlevé [6]), Rene Renault [7]) și Albert Thomas. După aceasta am avut o lungă întrevedere cu Franklin Bouillon și alta cu Victor Antonescu [8]).

Seara,

...Pangal și apoi Victor Antonescu nu venit să mă vadă. Totdeauna e vorba de aceleași lucruri, totdeauna. Apoi m-am dus să văd pe Cantacuzino și pe Lucaciu, și în urmă să cinez la restaurantul „Eduard al VII-lea" cu Brătășanu și Fagure, invitați de un evreu de la Botoșani, care se găsește aici de 20 de ani și a devenit foarte bogat. Un dineu ca odinioară, cu vin alb, roșu, șampanie și Porto, stridii, potîrnichi, sufleuri etc. etc. Eu n-am luat decît o supă, un pui și apă minerală... Acest om ne-a povestit viața sa foarte interesantă. Am acceptat această invitație fiindcă amfitrionul, în amintirea țării sale de odinioară, ne-a oferit gratis casa în care s-a instalat ziarul nostru **La Roumanie.**

M-am întors acasă pe la zece seara. Noaptea era superbă, cu un clar de lună așa de frumos, dar foarte rea pentru front, fiindcă lumina ai facilita întrebuințarea gazelor germane (se referă la gazele de război utilizate de germani). Luptele sînt îngrozitoare mai ales între germani și americani, dar aceasta ne umple inimile de speranțe.

Paris, luni, 16 septembrie, 1918.

...M-am întors de pe front unde am plecat duminică dimineața. La șapte și jumătate eram la gara de Est și am plecat pe la orele opt, sosind la Epernay [9]) la zece ore, mergînd cu un excelent expres. Am stat în picioare tot timpul, negăsind nici un loc. O, ce spectacol îngrozitor. Toate orașele și satele din cale erau distruse ca într-o viziune de apocalips. Eram în plin cîmp de bătălie. La Epernay, pe un soare strălucitor, mă așteptau Marchal-Perier [10]). Acolo se afla deasemeni și d. Guillemin, fost delegat al Franței în Comisia Dunării, de la Galați, fost ministru la Atena, un vechi amic al meu. Am dejunat la țară. Eu n-am gustat nimic. După dejun, în două automobile, cu Guillemin, Marchal și un alt căpitan am plecat la Reims (peste 25 de km). Nu voi uita niciodată cele văzute, fiindcă orașul e acum un Pompei, un adevărat Pompei. Deși am stat patru ore în acest oraș, totuși n-am putut vedea ceea ce a fost odinioară măreața catedrală gotică, din care n-au mai rămas decît ruinele. N-am văzut nici un singur locuitor, nici o casă care să nu fi fost dărîmată, nici un singur acoperiș. Ce viziune cumplită a acestui drăguț oraș care a avut 90 de mii de locuitori. În anumite case se văd încă prin ferestrele sparte mobile, lenjuri, lampe și altele. Marchal m-a fotografiat în fața unui perete al catedralei. Spectacolul văzut nu-l voi uita niciodată... La orele patru și jumătate (16,30) am mers, tot cu automobilul, de-a lungul frontului și am văzut baloanele de observație care pluteau în aer, trecînd prin Ville-en-Terdinois, Dormans și Chateau Thiery, mai mult de 50 de km. Satele și orașele erau absolut demolate... Ce lucruri infernale, toate de necrezut. Se simțea pretutindeni duhoarea cadavrelor...

---

[1]) Franklin Bouillon om politic francez.

[2]) Vasile Lucaciu (1852—1922), fruntaș politic ardelean, condamnat în procesul Memorandului din 1894, luptător de seamă pentru unitatea națională.

[3]) Ion Cantacuzino (1863—1934), profesor la Universitatea din București, întemeietorul acțiunii naționale din 1915, autor al lucrării **Roumains d'Autriche-Hongrie** (Paris 1918).

[4]) Sociolog.

[5]) Paul Painlevé (1863—1932), matematician, fost prim ministru în 1917.

[6]) Mare industriaș.

[7]) Victor Antonescu (1871—1945), ministru plenipotențiar al României la Paris fost ministru al justiției în „guvernul Brătianu din 1914—1916.

[8]) Epernay e centrul regiunii Champagne.

[9]) **Delegat al Marelui Cartier General.**

„Românii acceptă toate suferințele, dar ei nu vor accepta niciodată nedreptatea"

3 octombrie 1935 ; 5 mai 1936 ; 9 mai 1936 — sînt datele esențiale a ceea ce s-a numit, cu un eufemism, „dosarul italo-etiopian" : declanșarea agresiunii Italiei fasciste împotriva Etiopiei ; ocuparea Addis Abebei de către trupele fasciste italiene ; anexarea Etiopiei, care împreună cu Eritreea și Somalia au fost înglobate în Africa Italiană de Est.

Lumea interbelică a fost zguduită. Speranțele popoarelor într-o evoluție normală, pașnică, a vieții internaționale, după atît de dureroasele încercări ale primului război mondial, primeau o grea lovitură prin actul de forță al regimului fascist italian, prin care un stat era șters de pe hartă ca entitate de sine stătătoare.

Alături de numeroase țări ale lumii, România a înfierat cu vehemență acest act agresiv, ridicîndu-se cu fermitate și consecvență în apărarea Etiopiei, a independenței, suveranității și integrității sale.

În cadrul dezbaterilor consacrate de Societatea Națiunilor acestei situații extrem de periculoase, Nicolae Titulescu avea să aibă un rol proeminent. Desele sale intervenții, în Adunarea și Consiliul Societății Națiunilor, s-au constituit, înainte de toate, în acte de condamnare severă a agresiunii fasciste italiene. Se regasea, în această poziție concretă — disociind realist între regimul fascist și poporul italian prieten — atitudinea sa de principiu privind agresiunea și agresorul, eliminarea forței și amenințării cu forța în relațiile interstatale, respectarea principiilor și normelor dreptului internațional. În același timp, Nicolae Titulescu a acționat cu toată consecvența și fervoarea pentru adoptarea de măsuri ale comunității internaționale împotriva agresorului fascist, de sancțiuni multilaterale și globale, care să se constituie, deopotrivă, în măsuri de descurajare a oricărui alt potențial agresor. Revine șefului cancelariei diplomatice românești meritul de a fi luat atitudine în acest context complex împotriva nu puținor manifestări evazive, ambigue, oportuniste și egoiste de care se făceau vinovate o serie de state, care — din considerente diverse, dar cu efecte în fel de dăunătoare — căutau să eludeze aplicarea sancțiunilor, să obțină beneficii unilaterale pe seama acelor state care înțelegeau să aplice cu scrupulozitate hotărîrile adoptate. Revine de asemenea șefului cancelariei diplomatice românești meritul de a fi acționat cu deplin realism și deosebită perseverență pentru a face operaționale sancțiunile adoptate împotriva agresorului.

Analist profund și cuprinzător, Nicolae Titulescu a intuit în mod exemplar efectele dezastruoase ale inderiziei unor cercuri politice ale vremii sale, atît pentru cazul în speță, cît și, pe cale de consecință, pentru destinele păcii și securității generale.

Poziția adoptată de Nicolae Titulescu în apărarea Etiopiei — ca expresie a celor mai largi cercuri progresiste și democratice din țara noastră, de fapt a întregului popor român — s-a bucurat de o largă apreciere pe plan internațional. Memorabilă în analele Societății Națiunilor va rămîne intervenția sa din 30 iunie 1936. Atunci, în Adunarea Societății Națiunilor, confruntată cu gestul unor slariști fascisti italieni dezlănțuiți, care prin manifestările lor huliganice împiedicau Etiopia să-și susțină punctul de vedere, Nicolae Titulescu avea să clameze cu glasul său stentorial : „Faites sortir ces sauvages !" („Dați-i afară pe acești sălbatici !").

Regimul fascist italian l-a declarat pe Nicolae Titulescu un inamic, dezlănțuind împotriva sa întregul său sistem de propagandă, care, cu o violență maladivă și obscenă, a proferat la adresa sa cele mai imunde calomnii și cele mai directe amenințări. Oficiosul fascist italian Giornale d'Italia **declara în acele zile : „Atîta vreme cît în fruntea politicii externe românești va rămîne domnul Titulescu, Italia nu va relua relațiile amicale cu România".**

Față de toți cei ce aveau să-i aducă ulterior, fie în străinătate, fie în țară, pentru această atitudine intransigentă, Nicolae Titulescu avea să scrie, în 1940 : „De fapt, eu eram un antirevizionist înfocat. Departe de a-mi face un păcat din aceasta, îmi fac un merit".

GEORGE G. POTRA ■

„Situația internațională este grea.

S-au făcut toate eforturile necesare pentru ca, pe de o parte, obligațiunile statelor membre ale Societății Națiunilor decurgînd din Pact să fie executate cu scrupulozitate, iar ca, pe de alta, să se ia toate măsurile necesare pentru ca o pace dreaptă între Italia și Etiopia să poată fi restabilită cît mai curînd. /.../.

Oricare ar fi însă divergența opiniunilor, un lucru apare clar. /.../.

Cînd pacea va fi restabilită între Italia și Etiopia și amenințată aiurea, se vor găsi în deciziunile luate, în cursul ultimelor șase săptămîni la Geneva, elementele unui precedent prețios, de natură a descuraja tendințele de agresiune. /.../.

Numai teama că un război ar putea izbucni aiurea, numai dorința de a-l preveni prin toate mijloacele omenești ce ne stau la îndemînă explică atitudinea unor state legate de Italia printr-o afecțiune adîncă izvorîtă din afinitatea de rasă și o prietenie de veacuri. /.../ și dă adevăratul înțeles al celor petrecute la Geneva".

„Pentru România, problema aplicării sancțiunilor date Italiei a fost o încercare cu adevărat dureroasă. Românii nutresc față de italieni sentimente de prietenie atît de puternice, încît a fost nevoie de întreaga principialitate politică pe care domnul Titulescu o atribuie României pentru a aplica Pactul fără șovăire și domnia sa crede că nici unul din colegii săi nu va putea contesta că România nu a pregetat nici măcar o clipă de la începutul acestei grave crize să-și îndeplinească obligațiunile pe care i le impune Pactul. Linia politicii pe care domnul Titulescu a urmat-o ca ministru de externe a fost o linie dreaptă, dar a fost linia dreaptă a glonțului care străbate inima ca să-și atingă ținta. /.../.

Domnul Titulescu are autoritatea de a afirma /.../ că, dacă sancțiunile nu și-au atins scopul, nu este vina Pactului. /.../.

Nu pot fi uitate acele ședințe penibile în care se pierdeau ceasuri întregi ca să se știe dacă arama este o materie primă și nu pot fi uitate nici greutățile întîmpinate, în ciuda opoziției domnului Titulescu, cînd urma să se hotărască dacă /.../ sancțiunile gradate erau sau nu posibile. Părerea domnului Titulescu a fost întotdeauna — procesele verbale confirmă acest lucru — că este imposibil ca sancțiunile să intre în acțiune fără ca ele să fie aplicate **în globo**, automat, și că în caz contrar nu ar trebui să fie deloc aplicate. Să tragi la răspundere Pactul pentru că s-a greșit, în loc să fie trași la răspundere oamenii care au greșit, este culmea nedreptății.

Experiența trăită dovedește că nu Pactul, ci oamenii trebuie reformați".

„Există, din nefericire, o părere care se face din ce în ce mai simțită și împotriva căreia partizanii inițiali ai Societății Națiunilor luptă cu din ce în ce mai multă greutate. Se spune că sînt la Geneva state care își fac o situație prin lovituri de pumn și că sînt altele care nu obțin situația în care aspiră, cu toate gesturile lor de devotament repetate fără întrerupere de cincisprezece ani. Se spune că Societatea Națiunilor nu distinge între cei care păcătuiesc și cei care nu păcătuiesc. /.../.

Într-adevăr, prin propunerea care tocmai a fost prezentată se creează trei categorii de state, dintre care cele cărora respectă Pactul sînt cele mai nefericite. /.../.

Statele nemembre ale Societății Națiunilor /.../ nu pierd nimic din punctul de vedere al exporturilor lor în statele membre și au dreptul să cîștige tot ce pot printr-un surplus de exporturi în Italia. /.../.

În ce de-a doua categorie intră membrii Societății care refuză să aplice articolul 16. /.../. Dacă ar fi vorba să se facă o problemă de sentiment, s-ar găsi prietenie italo-române o bază mult mai adîncă decît baza „seculară" a prieteniei austro-italiene sau a recentei prietenii ungaro-italiene. Și, totuși, românul care este Titulescu și-a călcat pe inimă și și-a făcut datoria acceptînd propunerea delegatului Regatului Unit. Dar ce vede el ? Astăzi sînt națiuni care refuză să aplice articolul 16. /.../. Deci, pentru ele, nici o pierdere ; dar, pentru noi toți, spune dl. Titulescu, da ! /.../.

În sfîrșit, a treia categorie, care cuprinde membrii Societății Națiunilor care aplică fidel Pactul, va suporta singură greutatea aplicării sancțiunilor.

I se pare domnului Titulescu, reprezentant al unui stat care face parte din națiunile latine, ministru al afacerilor externe al unei țări care iubește profund Italia, să meargă în fața opiniei sale publice și să apere sancțiunile, așa cum au fost considerate aici, fără să poată să-i dea consolarea că cei care nu aplică Pactul nu vor avea o situație mai bună. Cum se poate să i se ceară lui să apară în fața României pentru a-i spune : «Trebuie să pierzi tot ce ți s-a cerut la Geneva /.../». De ce ? va fi întrebat. «Pentru că România este un membru al Societății Națiunilor care aplică fidel Pactul». «Dar de ce îl aplicăm, dacă nu există nici un risc ?». Și cum românul este logic, își va spune : «Dacă nu se aplică Pactul, de ce am rămîne la Geneva ?».

Domnul Titulescu are curajul să vorbească astfel chiar la Geneva pentru că el este un veteran al Societății Națiunilor. Niciodată n-a fost auzit vorbind cu o asemenea pasiune despre problemele care au un caracter ce interesează direct țara sa. Dar de data aceasta este vorba de o problemă de dreptate internațională.

Românii acceptă toate suferințele, dar **ei nu vor accepta niciodată nedreptatea".**

■ **Ministerul Muncii** ne informează că s-au făcut toate demersurile pentru transferul sumei reținute ca garanție lui Briniuc I. Nicolae din comuna Dărmănești, județul Suceava, de la U.J.C.M. Suceava, la Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectare în construcții, unde este încadrat în prezent petentul.

■ „Am fost cu băiețelul meu de 3 luni la Policlinica de copii din Constanța, constatîndu-se că are otită acută bilaterală. Medicul i-a prescris, printre altele, și penicilină din 6 în 6 ore. Prima injecție i-am făcut-o la cabinetul de urgență (orele 16,00), unde am anunțat la ce oră să vină salvarea pentru următoarele injecții. Abia a doua zi la 10,00 a sosit, astfel că tratamentul a trebuit reluat". **(Lazăr Violeta, Constanța).**

■ **I.M.B. Sectorul III Miliție, circumscripția 11 :** „Verificările efectuate au scos în evidență faptul că reclamația lui Răzășanu Minu a fost întemeiată în sensul că numita Bărcoianu Tudora a provocat în dese rînduri certuri cu familia reclamantului, pentru care a primit și un avertisment din partea organelor noastre".

■ „La Centrul de croitorie din București, Șoseaua Mihai Bravu 123, lucrătoarea Cornelia Stoian preia comenzile de la clienți în mod preferențial — ne scrie **Maria Rimbol.** Programul nu este respectat, calitatea lucrărilor lasă de dorit".

■ **11 asociații de locatari** din cartierul Parcul Tineretului propun I.T.B.-ului devierea uneia din cele 3 linii de autobuze — 131, 331, 313 pe următorul traseu : Piața Unirii — B-dul Cantemir, B-dul Pionierilor, Calea Văcărești, Piața Sudului, cu stații comune cu ale troleibuzelor. Acest traseu, susțin solicitanții, ar asigura scurtarea liniei 131 care are capăt Piața Sudului — cu firești economii de carburanți.

■ Tot cu o propunere către I.T.B. vine și inginerul **Florea Grasu** din cartierul Giurgiului: revenirea la traseul inițial al mașinii 323 (fostă 123), care avea cap de linie Piața Romană și nu Piața Unirii, cum are în prezent.

■ **Consiliul Național al Apelor** ne anunță că i s-a rezolvat cererea tovarășei Lungu Valeria, privind transferul solicitat.

■ **Dumitru Naiani din București** ne scrie despre satul copilăriei sale — Satnaieni, comuna Dichiseni, județul Călărași. Pe vremuri erau indicatoare care delimitau de unde și pînă unde ține un sat — subliniază corespondentul nostru. Azi însă, doar numele comunei este anunțat, trecînd prin sate ca prin pădurea nimănui. De aceea, zice, din respect pentru satul Satnaieni și pentru locuitorii săi ar fi bine să fie plantate indicatoare cu numele satului.

■ „Două străzi din sectorul 2 al Capitalei — str. Elev Ștefănescu Ștefan și Zarandului — sînt nepavate, pline de gropi în care se adună apa ploilor, noi fiind obligați să facem o adevărată echilibristică pentru a le parcurge. Odată cu lăsarea nopții circulația pe aceste artere devine nu numai anevoioasă, dar și periculoasă din cauza lipsei totale a iluminatului electric". **(Grumberg Beatrice, București)**

■ **Consiliul popular al Municipiului Timișoara** ne comunică rezolvarea situației locative a lui Schwartz Ana Maria prin atribuirea unei locuințe termoficate, fond de stat, compusă din două camere și dependințe, în b-dul St. Plavat nr. 141, apartamentul 33.

■ „De cîțiva ani în orașul Vălenii de Munte-Prahova a fost instalată o centrală telefonică nouă, cu prefixul 91, care urma să fie conectată la rețeaua interurbană. Nu înțeleg ce greutăți atît de mari trebuie depășite pentru a finaliza această lucrare. Nu este firesc ca o treabă odată începută să fie dusă la bun sfîrșit ? Ca fapt divers, 32, de la Săcele, montată ulterior, funcționează de mult". **(Adela Popescu, București)**

■ **Cooperativa de producție meșteșugărească „Mobilă și tapițerie"** ne comunică, privitor la sesizarea tov. Dumitrescu Constantin, apărută în „Flacăra" din 19.03 a.c. că lucrarea pelentului a fost reevaluată, valoarea ei rămînînd la 6 823 lei — față de 11 000 lei, scăzîndu-se deci și contravaloarea corpului de bibliotecă refuzată de solicitant. Pentru abaterea săvîrșită responsabilul Pirontea a fost sancționat cu 10 la sută din retribuție pe timp de o lună.

■ Corespondentul nostru **Dumitru Păpușoiu din Tg. Frumos** ne informează, în detaliu, despre larga audiență de care s-a bucurat brigada științifică a medicilor de la spitalul orășenesc în întîlnirea cu oamenii muncii de la Abatorul de păsări. Acțiunea continuă.

■ **Procuratura județeană Vrancea :** „Rezolvarea celor arătate de Istrate Dumitra din comuna Tifești, sat Bătmești, județul Vrancea, fiind de competența organe.or administrative O.C.O.T. Vrancea și D.G.A.I.A am sesizat Comitetul executiv al Consiliului popular județean Vrancea să ia măsuri de intrare în legalitate".

■ **Stamboliu Alexe din București** ne scrie despre necazul pe care i-l pricinuiește impozitul pe imobilul în care locuiește, fiind coproprietar cu A.C. Dorește să plătească și să răspundă doar de partea care i se cuvine. A.C., fiind un rău platnic, circumscripția financiară a sectorului 5 îl urmărește doar pe el pentru plată. Întrebarea omului ni se pare firească — de ce ?

■ **Ciucă I. Florica din comuna Ciolănești, județul Teleorman,** proaspătă absolventă a liceului industrial cu profil mecanic din Alexandria, a fost repartizată la Întreprinderea „Ilaz" Alexandria, ca muncitor strungar. Cu toate că nu cunoștea strungul — meseria pentru care se pregătise era de prelucrător prin așchiere — s-a prezentat, cu gîndul bun de a învăța și tainele strungului. Nu a reușit, pînă în prezent, cu toate insistențele, să se angajeze.

■ **Consiliul popular al Municipiului București** ne comunică, privitor la solicitarea lui Stoican Marin, că i s-a rezolvat situația fiind repartizat la Întreprinderea de distribuire a gazelor naturale ca șofer.

■ „Este imperativ necesar ca întreprinderea „Elba" Timișoara, producătoare de baterii electrice, să dispună ca aceste produse să aibă înregistrată și data fabricației, știut fiind că bateriile își pierd eficiența după un anumit termen. Achiziționarea lor în condițiile actuale expune pe cumpărători la prejudicii nedorite". **(Eugen Popovici, București)**

■ **Dumitriu Alexandru din Galați,** electrician la Combinatul siderurgic, ne scrie în disperare de cauză. Are doi copii mici, și el și soția lucrează în 3 ture, vin deci obosiți, și nu se pot odihni în apartamentul proprietate personală „din cauza cooperativei „Avîntul" care are secție sub noi". Nu ne-a dat amănunte despre specificul acestei cooperative vecine, dar înțelegem, din disperarea omului, care nu poate dormi în propria-i casă, că cel puțin în materie de zgomot sus-numita cooperativă ar trebui să-și domolească... avîntul.

■ **Consiliul popular al sindicatelor Neamț** ne comunică rezultatul cercetării scrisorii lui Trenchea Vasile, om al muncii la Centrul de cercetări C.F.S. Săvinești. Cele sesizate s-au confirmat. Pentru abaterile săvîrșite maistrul Buleu Vasile a fost retrogradat din funcția de maistru pe timp de 3 luni și mutat definitiv la grupul de aprovizionare al secției ; fiul acestuia, Buleu Vasile, a fost mulat disciplinar la sectorul A.T.M. și amendat cu 200 lei de către comisia de judecată.

■ Corespondentul nostru **Gheorghe Ion din Slatina,** aduce în discuție starea jalnică a șoselei din satul de baștină — Zgubea, județul Vîlcea — mai precis, șoseaua Romanești — Zgubea — devenită impracticabilă în ultimul timp. Numeroasele demersuri ale localnicilor au rămas fără rezultat. Să sperăm că de această dată vor fi finalizate.

■ **Mesarici Viorica din București** ne explică în detaliu cum a trebuit să aștepte de la 9,30 pînă la orele 12,00 pentru a-și face o manechiură la unitatea 114 „Higiena" din complexul „Ozana". Apelînd la două manechiuriste, constată cu stupoare că aici servirea preferențială este la ea acasă. Abia a treia, Guga Rodica, singura cu ecuson, jenată de comportarea celor două colege, o rezolvă în final. „Nu vă deranjam cu scrisul meu, dar cînd am cerut condica de reclamații nu mi s-a dat, sub pretextul că șeful nu este acolo".

■ **Consiliul Central al U.G.S.R.** ne anunță că problemele relatate de Luca Ion din Arad s-au confirmat, fiind luate măsuri pentru remedierea neajunsurilor semnalate. Personalul vinovat — recepționera, cameriștele, șeful biroului cazare și administratorul au fost sancționați Mai exact, ce sancțiuni au primit ?

■ La parterul blocului C7 scara A din Drumul Taberei 92 a fost amplasat un laborator de cofetărie ale cărui utilaje produc o intensă poluare fonică — ne scrie **Florin Constantinescu,** locatar în blocul cu pricina. Cum cititorul nostru mai sesizează și aspecte legate de igiena indoielnică a amintitului laborator, sperăm că cei în măsură să pună lucrurile la punct își vor face datoria.

■ La Aprozarul nr. 41 din Galați (blocul M, centru; gestionară Stan Aneta), se petrec niște lucruri de-a dreptul ciudate — ne scrie **Stegaru Sterian din Galați.** Toată iarna s-au vîndut mere degradate, morcovii s-au vîndut în amestec cu pămînt. În ultimul timp s-au adus cartofi frumoși. Numai că cei care doreau cartofi erau obligați să cumpere și salată — produs care se găsește peste tot și într-o stare excelentă.

■ „Subsemnatul **Leon Ioan,** născut la Hunedoara, în anul 1963, 3 iulie, cu domiciliul în Iași, strada Piața Voievozilor nr. 1, bloc O1, scara B, etaj 2, apartament 10 vă rog să mă ajutați să-mi găsesc mama care nu a mai dat nici un semn de viață de cînd aveam 6 luni. Părinții mei nu au fost căsătoriți legitim. Tata se numește Leon C. Gheorghe iar mama se numește Stoian P. Ana și este născută în 1948 în orașul Hunedoara".

■ **Procuratura Alba Iulia :** „Referitor la plîngerea lui Mureșan Romul vă facem cunoscut că s-au luat măsuri de cercetare penală a numiților Adolinean Ioan, Adolinean Ileana și Voicu Valeria, pentru săvîrșirea infracțiunilor de delapidare, abuz în serviciu contra intereselor obștești, fals intelectual și uz de fals, precum și înșelăciune în paguba avutului obștesc. Cauza formează obiectul dosarului penal 625/b/1932".

■ **Regionala C.F.R. Galați** ne anunță că urmare articolului intitulat „Pensionarul Diac Constantin, fost strungar la depoul C.F.R. Adjud, autor al unei invenții brevetate, nu-și-a primit încă drepturile" — apărut în nr. 1395 al revistei „Flacăra" — și-a primit, în sfîrșit, drepturile.

■ Ne scriu **locatarii din strada Străulești nr. 1, sector 1, Baraca 7 București.** „Am beneficiat de curent electric pînă pe 4 02 1981, avînd răspunsabil pe Gurău Alexandru și el locatar. Noi i-am achitat banii corect. A profitat însă de ocazie că nu l-a controlat nimeni și nu a depus sumele strînse din anul 1979 pînă pe 4 02 1981, cînd ni s-a tăiat lumina. Cazul s-a judecat, fostul responsabil obligat să plătească sumele încasate în rate, însă IREB-ul nu vrea să ne redeschidă lumina. Nu au și d-lor o vină ?

■ „În ziua de 17 III a.c. am expediat o telegramă pe adresa Mariana Luca, bloc X12, strada Decebal, apartament 19, etaj 4, cartier Dimitrie Cantemir, Iași. Nu am trecut și numărul scării fiindcă blocul în cauză nu are decît o singură scară. Spre surprinderea mea mi s-a comunicat că telegrama nu a fost înmînată destinatarei pe motiv că nu am trecut scara". **(Alexe Luca, Galați)**

■ „Blocul nr. 31 din Parcul Tineretului București, Aleea Tohani nr. 3, sector 4, este ocupat de 80 familii avînd la parter și o grădiniță de copii, cu două scări și un efectiv de mai bine de 300 persoane. Acest bloc a fost locuit din anul 1975, dar recepția finală nu a fost făcută nici în prezent. Motivul — unul singur : constructorul — Întreprinderea de construcții montaj 1 — nu a finisat părți esențiale și anume, subsolul, acoperișul și terasele Au fost comisii peste comisii, s-au încheiat procese verbale cu termene de execuție, dar fără sancțiuni și astfel nu s-a făcut nimic". **(Asociația de locatari, blocul 31 Parcul Tineretului)**

■ **Consiliul popular al Municipiului București :** „Referitor la încadrarea în muncă a Marioarei Codrea vă comunicăm că solicitanta s-a încadrat la cooperativa „Arta aplicată" și lucrează pe bază de contract de muncă, la domiciliu ca muncitoare".

■ **Ministerul de Interne, Inspectoratul Municipiului București :** „Într-adevăr în zona cinematografului București, menționată de cetățeanul Șirbu Nicolae din orașul Cernavodă, își fac apariția unele elemente care se îndeletnicesc cu vînzarea de bilete de cinema. Organele noastre au întreprins acțiuni în zonă, la care au participat și gruparile de sorțiță și membri ai gărzilor patriotice, cu care ocazie au fost depistate astfel de elemente care vor face obiectul cercetărilor pentru infracțiunea de speculă".

■ „Sînt în situația de a pierde un proces din cauza făcerii ADAS București, la care m-am adresat de mai multe ori, care a fost citată și de instanță, dar nu s-a prezentat la nici un termen și nici la recurs sau la contestația în anulare. Tăcerea o fi... de aur, dar nu și în cazul meu!" **(Ionescu Virgil Alexandru, București, Calea 13 Septembrie 191, etaj 1, apartament 4, sector 5)**

■ **Ivanciu Gheorghe din Brașov** are o nedumerire: care-i, de fapt, prețul cașcavalului Dobrogea? Conform înscrisului din presă, costă 48 lei; la Alimentara din complexul Piața Traian se vinde cu 56.

■ **Întreprinderea de legume și fructe Cluj** ne anunță că sesizarea semnată de Mireșan Constanța s-a dovedit reală, gestionarul unității nr. 55 și cele două vînzătoare fiind sancționați cu „avertisment" pentru atitudine necuviincioasă față de clienți, Inspecția comercială amendîndu-i cu cîte 100 lei.

■ Cu sancțiuni s-au ales și o parte din lucrătorii din Piața Berceni Sud — ne anunță **Direcția generală comercială București.** Sesizarea lui D. Ciobanu, dovedindu-se reală, intendentul Radu Simion a fost sancționat cu amendă contravențională pentru că nu a respectat prețurile de mercurial. Totodată, și producătorii găsiți în culpă au fost amendați.

■ **Consiliul popular al județului Buzău** ne informează că, în urma reverificării situației Chiriței Stanca din Săhățeni, s-a revenit asupra măsurii desfacerii contractului ei de muncă, fiind menținută în sistemul de pază militarizată.

■ **Direcția sanitară a județului Vrancea :** „Cererea tovarășei Mititelu Eugenia, soră medicală la Spitalul județean din municipiul Focșani, a fost rezolvată favorabil : i s-a repartizat locuință la bloc în Focșani, b-dul Unirii, bloc 89, apartamentul 27".

■ „Subsemnata **Costea Lucșa din București,** strada Florilor nr. 43, bloc 6, scara 1, apartament 6, vă rog, pe această cale, să mi se facă verificarea promisă la telefon, întrucît am apărut de mai multe ori cu un număr foarte mare de convorbiri adiționale, deși nu am consumat nici un sfert din convorbirile la care am dreptul. Oficiul din Ștefan cel Mare mă somează însă să plătesc suma. Nu-i normal mai întîi să se facă verificarea promisă de șeful secției a treia și după aceea să plătesc?"

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Argeș** ne anunță că Păun Gheorghe Cornel a fost încadrat în muncă, începînd cu 10 martie, la Cooperativa „Muncitoarea" din Topoloveni, pe post de manipulant.

■ **Angela Feraru din București** (cartierul Drumul Taberei) ne relatează că a bătut recordul în ale așteptării unei comenzi telefonice cu comuna Ianca (Brăila) — de la orele 18,00 la orele 21,00. În sfîrșit, cînd i s-a dat, mereu era somată să limiteze convorbirea.

■ **Consiliul popular al județului Iași** ne informează că pe plan local s-au luat toate măsurile de ajutorare a bătrînului Păvăloi Andronic și a fiicei sale, inaptă de muncă, primind pe lîngă pensie, ajutor în produse de la C.A.P., apoi, un ajutor ocazional pentru ficiă, cît și acordarea de repartiție pentru lemne de foc, în mod gratuit.

■ „Subsemnatul **Mizileanu Tudorache,** domiciliat în București, strada Cîmpul cu Flori, vă aduc la cunoștință că începînd din 1979 m-am tot adresat C.P.M.B.-D.G.D.A.L., I.C.V.L., sesizînd condens și mucegai în apartamentul proprietate personală. De atunci și pînă în prezent s-au manevrat numeroase hîrtii, constatări, promisiuni, dar nu s-a făcut nimic".

■ **Consiliul popular municipal București :** „Urmare sesizării Asociației de locatari, bloc 122, strada Mărioara nr. 2, sector 4, vă aducem la cunoștință că s-a stabilit să se execute următoarele lucrări: montarea capacelor la piesele de curățire la coloanele de scurgere din subsol; remedierea defecțiunilor la coloanele de apă; remedierea defecțiunilor la coloanele de scurgere a apei menajere de la băile apartamentelor; curățirea subsolului de către șantierul 2 al I.C.P.B.".

■ **Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne** ne anunță că scrisoarea lui Popovici Ecaterina din Galați, care solicita verificări în vederea regăsirii sorei sale, Georgeta Năstase, adoptată din 1947 de o familie, și-a găsit rezolvarea. Căutata soră se numește Voiculescu Georgeta și domiciliază în orașul Cîmpulung de Argeș, pe strada Negru Vodă, nr. 117, scara A, etaj III, apartament nr. 2.

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFĂNESCU

■ Aflăm de la profesoara *Simona Trandafir din Arad* despre frumoasa faptă a pionierilor din clasa a VII-a a Școlii generale nr. 18 Arad care au avut grijă, pe tot timpul iernii, de bătrîna Lengyel Margareta, femeie singură, foarte bolnavă. Devenită „bunicuța" lor, i-au pregătit și o primăvară frumoasă : i-au săpat și i-au pus la punct grădina de zarzavat, hotărînd ca în una din zilele calde s-o invite pe bunicuță și la iarbă verde.

Poșta redacției

■ **Alexandru Potrivitu** — București : Stăruiți la executorul judecătoresc pentru a stabili termenul de executare ■ **Dumitru Dudc** — Pitești : Vă interesați la editura care a tipărit cartea ■ **Ioan Covaci** — Sighetu Marmației : Nu intervenim la forurile ■ **Magdalina Sanda** — București : Treceți pe la redacție și ne spuneți ce doriți sau ne scrieți ■ **Daniela Corbeanu** — Tg. Jiu : Amănuntele privind admiterea vor fi afișate în timpul util la facultățile de profil ■ **Rodica Cotei** — Brașov : Da, se cumulează ■ **Gr. Florescu** — Călui (Olt) : V-ați gîndit bine, adresați-vă edit.rii Ceres ■ **Daniel Bazac** — Oțelul Roșu : Trebuia să vă interesați. Din cauza neglijenței ați pierdut termenul legal de 30 de zile în care puteați contesta ■ **Maria Wagner** — Copșa-Mică : Reveniți cu amănunte clare ■ **Nicolae Colov** — Arad și **Manole Constantin** — Alunița (Prahova) : La Centrul med.-chi de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., strada Mihai Cioranu nr. 21, sect. 5 telefon 31 59 80 București ■ **Gheorghe Buruian** — Tg. Mureș : De la data autentificării ■ **Grigore Bălan** — Balotești : Nu se poate. Erați demisionat ■ **Vasile Pop** — Negrești-Oaș : După definitivarea dosarului de către procuratură se va înainta la instanțele de judecată ■ **Ilie Mustață** — București : S-a dat curs. Vă așteptăm la redacție pentru amănunte ■ **Ion Gherghina** — Pitești : Nu, întrucît nu puteți dovedi o vechime în muncă de cel puțin 10 ani ■ **Traian Niță** — Pitești, **Elena Butaru** — Drobeta-Tr. Severin, **Ioan Stoica** — Arad, **Safta Manciu** — Timișoara, **Gheorghe Rusu** — Iași : Vă așteptăm la redacție, secția scrisori, probleme cetățenești ■ **Constantin Andreescu** — IMI Berceni : Da este legal pentru că pensionarii menționați sau reîncadrați în muncă plătesc cotizația sindicală după veniturile realizate în luna respectivă, pensia plus retribuția tarifară.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește ecte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Delapidarea și consecințele ei

Acum, cel doi „eroi" ai dosarului pe care îl aducem la discuție își continuă „vacanța" după gratii. Tinerețea lor — ei, 19 ani, ea, 21, la vremea săvîrșirii infracțiunilor de complicitate la delapidare și delapidare — nu i-a absolvit de greaua dar dreapta pedeapsă a legii. Dosarul s-a închis, hotărîrea a rămas definitivă atît în ce-i privește, cît și în privința singurei responsabile civilmente, obligată ca în solidar cu inculpații să plătească 34 000 lei.

Pe 15 aprilie 1980 Florica Mircea, tînăra de 24 de ani, este încadrată casieriță la una din casele de ajutor reciproc ale pensionarilor din sectorul 2 al Capitalei. Cu toate că nu muncise pînă la acea dată nici o zi, cu toate că legea era clară — dacă avea 8 clase îi trebuiau 2 ani vechime în sector administrativ. La puțin timp după încadrare îl cunoaște „în tramvaiul 27" pe Gabriel Negru, 20 ani, șudor la I.T.H.R. „Ambasador", sportiv cu veleități de vedetă. Mareș iubire care-i înlănțuie nu mai încape sub umbrarul parcurilor și al unor cămătuțe. Ea se oftlea nostalgic că nu cunoștea prea bine muntele și marea. El, plin de inițiativă, îi amintește că-i trec prin mînă atîția bani. La sugestia dragului fac un plan: cu prima ocazie cînd va trebui să depună banii la C.E.C. (fiecare casieriță se rîndula, pentru o astfel de treabă, neînsoțită de nimeni!) să o pornească, cu bani cu tot în marea vacanță. În sfîrșit, ce să mai lungim povestea! Ziua cea mare a sosit — 25 octombrie '80. Florv, cu o sacoșă doldora de bani (93 000 lei, încasările acelei zile) se prezintă, nu la C.E.C., ci la întîlnirea cu Gaby (Y-grecurile fac parte din marea lor iubire!). Își cumpără pentru amîndoi fel de fel pentru munte; merg la restaurante de lux, cheltuiesc — pentru o melodie preferată dau orchestrei 1 500 lei; pleacă apoi la Sinaia, Predeal, Băile Felix — drumuri făcute numai cu taxiul. În sfîrșit, în 18 zile, cît a durat vacanța lor de vis, au păpat din cei 93 000 lei, aproape 34 000 lei. Epilogul — cel așteptat; ea, șase ani jumătate închisoare; el, cinci ani jumătate. Și cum banii tocați trebuiau la rîndul lor acoperiți, a fost scoasă vinovată — reținută, singura vinovată — contabila șefă a C.A.R.P. nr. 3, Vișan Dumitra, obligată de instanță ca în solidar cu inculpații să acopere cei 34 000 lei.

Este ușor de urmărit faptul că declarațiile date de persoanele anchetate au vizat-o pe contabila șefă. Dar, tot la fel de ușor de constatat ar fi fost, dacă s-ar fi adîncit problema, că ele sînt nesincere, neconvingătoare — cel mai convingător argument fiind neconcordanța lor cu litera legii. Dealtfel, pe vremea cînd au fost luate aceste declarații, contabila șefă se transferase la o altă unitate, așa încît le era la îndemînă să arate cu degetul o persoană care nu mai era „de-a lor". Te întrebi, răsfoind dosarul, cum de a rămas în afara răspunderii secretarul C.A.R.P.-ului care, potrivit art. 13, punct 4, litera „a" din Statut, completat cu Ordinul 10/1973 al Ministerului Muncii (C.A.R.P.-urile sînt subordonate Ministerului Muncii și nu U.G.S.R.-ului!) — răspundea expres de întocmirea dosarelor de încadrare. E greu, într-adevăr, să te descurci printre adresele emise de Consiliul de conducere al C.A.R.P.-ului care, prin explicații nebuloase lasă în suspans secretarul direct răspunzător de întocmirea dosarului Floricăi Mircea. Deplasarea noastră la fața locului nu a reușit să scoată la lumină decît superficialitatea cu care însuși Consiliul de conducere își îndeplinea atribuțiile. Pe statul de plată al lunii aprilie 1980, Protopopescu, secretarul numit prin decizie, era prezent zi de zi. Deci, de dosar el ar fi trebuit să răspundă. Aflăm însă că din pricina unui preaviz dat lui Protopopescu, îi ține locul Dumitru; în procesul verbal al Comisiei de încadrare apare secretară contabila Țintea care, spre stupoarea noastră, ne declară că respectivul proces verbal a fost întocmit cu mult mai tîrziu, neexistînd în cazul Floricăi Mircea nici o comisie de încadrare. Așadar, o comisie fantomă, din înscrisul căreia suportă consecințele doar contabila șefă, pentru simplul motiv că a consemnat cu mîna ei că: „M.F. îndeplinește condițiile pentru a fi încadrată în funcția de casier". Așadar, nu condițiile legale, cum reține instanța, ci doar condițiile privitoare la pregătirea profesională.

Să zicem că ar fi fost vinovată pentru încadrarea fără condiția de vechime a Floricăi M. doar contabila șefă (cu toate că, din punctul de vedere al răspunderii ea nu era decît un membru al acelei faimoase comisii). La exact o lună de zile însă de la încadrarea casieriței o comisie de cenzori, verificînd dosarele de încadrare, constată, printre numeroase alte neregului, că M.F. nu îndeplinea condițiile legale pentru postul de casieră. Consiliul de conducere la cunoștință de acest lucru, președintele Dumitru Gheorghe se angajează că „va urmări rezolvarea celor sesizate". Avea sau nu obligația Consiliul de conducere să ia măsurile ce se impuneau pentru întrarea în legalitate? Și, dacă avea (însuși statutul sublinlază acest lucru) și nu a făcut-o, răspunderea pentru acest fapt cine o poartă? Numai contabila șefă?

În legătură cu garanția suplimentară, care într-adevăr ar fi putut să atragă responsabilitatea contabilei, dovezile de la dosar sînt clare: nu trebuia garanție suplimentară. Și, dacă instanța le socotește insuficiente, mai oferim noi încă un document nou — emis de D.P.M.O.S. nr. 13 061 din 18 octombrie 1979 care prevede clar acest lucru. Iată de ce credem că un recurs extraordinar ar face lumină asupra răspunderii fiecărula, tocmai abaterile de la normele legale favorizînd delapidarea.

Cum situația de fapt dovedește că în cadrul C.A.R.P.-urilor lucrurile nu prea sînt puse la punct, se simte nevoia unei Decizii de îndrumare privitoare la răspunderea materială sau civilă a organelor de conducere alese, pentru pagubele produse, cu vinovăție în exercitarea mandatului.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Umbrela hîrtiilor acoperitoare

Articolul nostru **Rezolvat numai pe jumătate** din **Flacăra** nr. 4 a avut un ecou deosebit. I-au urmat numeroase telefoane și scrisori. Majoritatea cititorilor au dorit să afle cum pot să ajute efectiv năpăstuita familie Popescu din strada Costache Stamate din București. I-am recunoscut lesne pe oamenii de la care ne parveneau mesajele: oameni de bine, adevărați constructori de succese, convinși că eforturi lor neprecupețit traversează și incidentele și accidentele; oameni conștienți că prin faptele lor — obișnuite, nefardate, nespectaculoase — dovedesc că insuccesele, dramele chiar, aproape toate, nu au motive, ci numai justificări. Am primit și rînduri dubitativ-combative: „Am reținut că pe jumătate s-a rezolvat situația, dar oare ne mulțumim noi cu rezolvări doar pe jumătate? S'nteți convins că și-au găsit ecou rîndurile dv. în inimile cui trebuia? Vă rog să interveniți din nou, faceți tot ce este posibil pentru ca omenia, dreptatea, dragostea de oameni să intre și aici în drepturile lor normale. Înfierați cu tărie faptele celor ce se fac vinovați de situația actuală; eu personal nu-l consider oameni". **(Constantin State, Pitești, Bd. Republicii 36, bloc 4, scara B, apartament 1).** Am primit și rînduri drastice, vădit doritoare de a ne pune la colțul expierilor. De ce? Pentru îndrăzneala de a fi divulgat public numele acelora care — după opinia noastră — ar fi putut interveni salutar și la timp, dar n-au făcut-o. Iată un extras din scrisoarea asociației locatarilor blocului 45 din Aleea Ulioara 3, sector 4, București (din care a făcut parte și familia Popescu): „Văzîndu-se starea jalnică în care ajunseseră cele două fetițe minore, precum și apartamentul proprietate de stat, locatarii au hotărît sesizarea organelor în drept. Astfel, a fost trimisă o sesizare, încălită de 31 de locatari, din cele 60 de apartamente cît are blocul, către Consiliul popular al sectorului 4 — Autoritatea tutelară, la care nu am primit nici un răspuns". Într-adevăr, există sesizarea nr. 7 500 din 9 iunie 1980 în care Popescu-tatăl este taxat ca alcoolic, scandalagiu și bătăuș al familiei, iar Popescu-mama ca „prezentînd simptome de dereglare psihică, urlă, strigă, cîntă exagerat de tare" în timp ce fetițele sînt „dezbrăcate, subnutrite și chinuite". Am cercetat și am constatat că Autoritatea tutelară a răspuns asociației locatarilor (adresa 7 500/16 iunie 1980): „Urmarea scrisorii dv. prin care sesizați modul inuman în care numiții Popescu Dragomir și Popescu Argentina se ocupă de creșterea și îngrijirea celor doi copii minori, precum și internarea sus-numitului la dezalcoolizare, vă facem cunoscut că s-a pus în vedere sus-numitului...".

Citeam hîrtiile din dosare și aveam impresia că sub ochii mei și adresele, și scrisorile, și numerele de înregistrare, și ștampilele, și... se cos și iau forma unei umbrele menite și numite să nu permită nici aprige raze solare, nici ploi cu pietre pedepsitoare. Și nu m-am mirat să constat că mînerul umbrelei este sus-ținut de mult răsuflata și blamata — dar niciodată răposata — **indiferență.** Scrisoare. Sesizare. Referat. Adresă. Răspuns. Hîrtii. Multe hîrtii. Ei și? Au schimbat ceva? „Pe semnatarii scrisorii către noi nu-l interesa decît evacuarea păguboasei familii Popescu, și recuperarea sumelor restante, nicidecum situația fetițelor". **(Irina Lorent,** inspector la Autoritatea tutelară). Subscriem afirmației, dar adăugăm: **Autoritatea tutelară este chiar mai vinovată decît asociația locatarilor.** Faptele dovedesc că nici pe ea, instituție specializată, n-a interesat-o cu adevărat soarta fetițelor Popescu. Dacă n-ar fi așa, cum se explică faptul că timp de 18 luni n-a luat nici o măsură pentru salvarea copiilor din malefica atmosferă familială? (Și că atunci cînd a făcut-o, a cedat doar încăpățînării cu care a intervenit revista noastră!) Aceeași întrebare am pus-o și tovarășului **Ștefan Văduva,** președintele asociației locatarilor din Ulioara 3. Răspunsul? „După 8 ore de muncă, obosit, nu-ți prea mai vine să te ocupi de alții. Apoi intervine și frica: mașina mea stă parcată afară; dacă alcoolicul — aflînd că insist să i se internteze fiicele — îmi sparge parbrizul?" Acestea pot ține locul unor adevăruri, dar nu pentru oameni dîntr-o bucată! Unii caută să-și domolească zvicnetul cugetelor desfăcînd umbrela hîrtiilor acoperitoare. **„Noi am sesizat",** spune asociația, după care un an și jumătate n-a mai mișcat un deget; **„Noi am răspuns",** dovedește autoritatea tutelară fluturînd adresa din 16 iunie 1980, după care a urmat... nimic. Iar asta în timp ce starea fetițelor se agrava de la zi la zi!

NOI AM INSISTAT PÎNĂ S-A REZOLVAT, afirmăm fără falsă modestie. Datorită intervențiilor noastre, soții Popescu locuiesc acum într-un spațiu demn, pe Lînăriei 20, iar fetițele cresc frumos într-o instituție de ocrotire. Soluția nu este ideală, dar este singura acceptabilă. Acum.

MIRCEA BUNEA

Tovarășul director, cu de la sine putere și încălcînd legea

Copil nedorit, oficiul de calcul al Trustului de construcții-montaj Prahova a suferit (i s-au provocat maladii!) pînă cînd a sucombat. (A se citi desființat). În doi ani a și parcurs mărirea și decăderea sa. Decădere în plină glorie, dacă privim cifrele și calculele economice ale eficienței lui. Subminat pe toate căile, din interior și mai ales din exteriorul său. Cu de la sine putere și încălcînd legi, decrete, decizii, tovarășul director tehnic al trustului, ing. Ion Iorga, în loc să sprijine activitatea de informatică, cu toate beneficiile sale avantaje în unitatea de construcții prahoveană, prin abuzuri și abuzuri de funcție îl discreditează, îl face viața amară și-i anulează. Personal nu prea semnează nici o hîrtie referitoare la acest act, manevrează pe alții — pînă și pe directorul plin al unității, care, se vede treaba, semnează cu prea mare ușurință tot felul de decizii, dovedind, să-i zicem, o oarecare lipsă de fermitate — dă chiar o haină legală și democratică, întru respect a tuturor normelor noastre de conducere colectivă, măsurilor sale abuzive. Așa cum se poate vedea și din lunga (și demagogica) introducere la **Decizia** nr. 14 din 30 ianuarie 1932: „Avînd în vedere reorganizarea T.C.M. Prahova ca urmare a prevederilor Decretului 380/1981, aprobată de b'roul executiv al C.O.M. în ședința din 21 ianuarie 1932, prin care s-a hotărît trecerea activității oficiului mic de calcul la serviciul VDC (verificări-documentație-contracte, n.n.) și ca urmare desființarea postului de șef oficiu..." Decretul 380/1981 nu specifică nimic referitor la restrîngerea activității de informatică, se știe, indicațiile de partid și de stat sînt cu totul altceva în acest domeniu. Că n-are nici o legătură un oficiu de calcul cu un serviciu VDC, își dă seama și un copil...

Să vedem cu ce îl deranja pe tovarășul director tehnic această noutate tehnică, introdusă nu de către trust, nu prin inițiativa sa (deși l-ar fi căzut în dreptul funcției), ci prin Decizia nr. 2338 din 1978 a Comitetu'ui executiv al Consiliului popular județean Prahova, forul tutelar, care se alinia astfel, tocmai indicațiilor conducerii superioare de partid și ale hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. privind introducerea tehnicii de calcul în conducerea, planificarea și urmărirea producției și a muncii în economie.

Dacă tot se înființa, bătălia s-a dat mai întîi pentru posturi, cine le ocupă? Prin legislația în vigoare, ața normal ca cei ce se pricep, cei care au pregătire în specialitate! N-a prea fost așa. Deși la acea dată în trust se afla Miron Racoviță, absolvent al Facultății de cibernetică, venit prin repartiție guvernamentală (probabil, cu această intenție Consiliul popular județean publicase postul), deși cere funcția de analist-programator principal, nu i se acordă. Este adusă, în schimb, profesoara de matematici (din învățămînt!) Filofteia Iordăchescu, nu pentru că s-ar fi priceput la munca de programare pe calculator ci pentru că este soția tovarășului Valeriu Iordăchescu, șeful serviciului V.D.C. Se putea, ce-i drept, specializa la locul de muncă, facultățile sînt oarecum înrudite, dar n-a reușit și, s-a retras, după un timp, iarăși în învățămînt (cum o mai fi putut, după ce l-a părăsit?!). Și cam tot astfel de sfori se trag cam pentru fiecare post. În primăvara anului 1981, conducerea trustului publică în ziarul local un post liber de inginer analist-programator. Se prezintă două tovarășe, dar sînt respinse, fără vreun test ori concurs de specialitate, pe motivul că sînt doar.... analiste-programatoare nu și inginere. Este, în schimb, încadrată tovarășa inginer Julieta Mihai care era numai.... inginer, nici nu auzise ce înseamnă un analist-programator. (A aflat pe parcurs, cu pile!). Să admitem că se putea și dînsa specializa „din mers", dar nu prea dovedește interes pentru cibernetică, mai curînd pentru intrigă! Tînăra staglară adusă... pe deasupra legii de la Șantierul Cîmpina în capitala de județ, într-un oraș mare, își permitea să aibă capricii, să sfideze pe toată lumea, să-l nesocotească, ba chiar să-l suspecteze și să-l urmărească pe șeful de serviciu ca și pe ceilalți colegi, pentru că... era cineva. Avea spatele asigurat! Este fina tovarășului director tehnic și nora tovarășului economist-contabil Dumitru Mihai din același trust. Cîte nu se fac, cîte legi nu se încalcă, pentru tînăra familie. Li se asigură și un apartament confortabil cu 3 camere din fondul locuințelor de serviciu al unității de construcții, într-un mod... mascat. I se repartizează locuința socrului, tovarășului Dumitru Mihai, deși acesta deținea din fond de stat un apartament pentru familia sa, deși trustul prahovean nu reușește să satisfacă toate cererile de locuințe ale încadraților săi, unii dintre aceștia avînd situații locative grele!

Cum-necum, cu o schemă incompletă, la 1 martie 1979, oficiul de calcul începe să existe. Fără îndoială, are și oameni pasionați și curat specializați, care încep să-și facă simțită prezența și capacitatea. Oamenii de bună credință depun eforturi, stau ore în șir după programul de muncă și reușesc să pună la punct lucrări în domeniu de bună calitate. Dar iată că, prin însuși specificul său, activitatea de informatică nu permite deformarea realității și intervenții subiective în prelucrarea datelor, iar, ca atare, informaticienii aceștia devin foarte incomozi; calculatorul scoate în evidență deficiențe din anumite compartimente ale producției de care este responsabil și poate chiar în primul rînd, tovarășul director tehnic: folosirea neraționlală a utilajelor de construcții (macarale turn, excavatoare la plan fizic, automacarale...), neexploatarea corespunzătoare a mijloacelor de transport, curse în gol, risipă de combustibil, neconcordante norme de deviz — cantități efective... Tovarășul director tehnic, în loc să-și mobilizeze toate forțele tehnice și să caute soluții de a se alinia eforturilor ce se fac la ora actuală în toată țara pentru rentabilitatea și calitatea muncii economice, dumnealui se supără pe... calculator!

Declanșează anchete cu intimidări și tensiune, care n-au nici o legătură cu activitatea de producție ci, cu bîrfele tovarășei inginer Mihai, iar pînă la urmă „varsă" oficiul întreg unui serviciu fără nici o legătură cu acesta! Iar șefului „oficiului mic de calcul", Tomescu Alexandru, inginer analist-programator, cu specializări și reciclări postuniversitare în profil, la Timișoara, la Academia „Ștefan Gheorghiu", la Centrul de organizare și cibernetică în construcții — COCC — de la București — îi desface contractul de muncă, prin acea Decizie nr. 14 din 30 ianuarie 1982 (cu aplicarea retroactivă începînd cu 1 ianuarie făcîndu-se iarăși o ilegalitate!), cu justificarea că, chipurile, s-au epuizat toate posibilitățile de a i se oferi un loc de muncă „corespunzător pregătirii" sale, dar, neaflîndu-se în Ploiești așa ceva, desființîndu-i-se postul... „Urmează a vi se desface contractul de muncă". Se spune chiar că „am cerut sprijinul organului ierarhic superior și al organului de repartizare a forțelor de muncă...". Iar forul ierarhic superior, Consiliul popular județean, Comitetul executiv nici nu fusese consultat! (Și informat).

După ce au adresat mai multe memorii pe plan local (care ne-au fost anexate în copii), fără să primească vreun răspuns ori rezolvarea situației, opt oameni ai muncii din respectivul oficiu — **Alexandru Tomescu, Miron Racoviță, Viorica Neagu, Maria Alberi, Irina Iancu, Corina Danieleanu, Carmen Stanciu Ileana Stanciu** — au scris redacției noastre.

Noi am trimis cele sesizate spre analiză conducerii Consiliului popular județean Prahova, de la care am primit asigurarea că „din cercetările făcute de un colectiv, rezultă că în mare parte cele sesizate se confirmă, constatîndu-se următoarele ilegalități" (numerotate de la 1 la 7), precum și comunicarea măsurilor luate. S-a anulat desființarea oficiului de calcul, fiind repus în activitate; s-a anulat decizia de desfacere a contractului de muncă al șefului acestuia, fiind reintegrat în aceeași funcție; inginera Julieta Mihai a fost retrimisă la Șantierul Cîmpina, unde a fost repartizată să-și continue stagiul în producție; s-a anulat repartiția locuinței de serviciu; „s-a dat sarcină corpului unic de control financiar intern pentru stabilirea răspunderii materiale și disciplinare a celor vinovați de încălcarea legii în legătură cu folosirea nelegală a autolaboratorului...". „Pe baza procesului-verbal întocmit de corpul unic de control financiar intern, ca urmare a verificărilor făcute, se va stabili răspunderea materială și disciplinară a tovarășului director tehnic, ing. Iorga Ion, potrivit Codului Muncii", pentru toate neregulile și abuzurile săvîrșite. Dreptatea triumfă, legalitatea a fost întronată. Funcția de director nu este pe viață și nu dă dreptul nimănui dintre cei ce o dețin la abuz, la a confunda unitățile unde au fost puși să conducă cu bunurile personale.

CICI IORDACHE

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Mărturie de ultimă oră (II)

Cred cu adevărat în vinovăția lui Vasile Teleagă ? Recitesc reportajul scris în urmă cu patru luni și încep să înțeleg reacția unui număr impresionant de cititori care iată de atîta timp nu contenesc să mă sune la redacție, să mă oprească pe stradă, să-mi scrie sau să-mi trimită vorbă prin colegii mei rugindu-mă, ironizindu-mă — atîta curaj ai avut ! — sau somindu-mă să scriu urmarea. Fantastic cum m-a putut trăda scrisul ! Da, n-am crezut nici eu în mărturia aceea. Ceea ce nu înseamnă că nu-l credeam vinovat pe Vasile Teleagă. Îmi însușeam părerile categorice ale celor ce-l socoteau vinovat, dar recunoașterea aceea mă prăbușise într-o neliniștitoare, chinuitoare și obsesivă nevoie de confruntare. Am scris și n-am greșit.

Deci în seara zilei de 25 decembrie 1980 pe strada Saturn din Brașov, Vasile Teleagă și însoțitorul său Constantin Mihăilă se întorceau din județul Dîmbovița cu autoturismul primului, care și conducea. Pe trecerea de pietoni pentru care Vasile Teleagă micșorase viteza le apare în față o umbră, aceasta planează spre parbriz și cade cu o bușitură în dreapta mașinii. Reacțiile descrise de Mihăilă mai ales sînt exacte în raport cu situația descrisă. Adică spune Mihăilă, la vederea umbrei el s-a aplecat, reflex natural față de o amenințare ce vine de sus nu din față. Au oprit imediat mașina. Era un om. În scurt timp s-au strîns și martorii. Victima este condusă de Teleagă la spital unde a și vorbit. Lovitura nu pare extrem de gravă. La fața locului, miliția întocmește proces verbal, recrutează martori. Pare un accident obișnuit, victima este cunoscută, vorbește, nu pare grav vătămată, vinovații n-au fugit de la locul accidentului, au condus victima la spital ; recunosc fapta, în felul bizar pe care l-am descris, în orice caz nu o neagă. Martorii chemați, chiar dacă se contrazic cum e și firesc, nu se contrazic în chestiuni esențiale, adică victima e victimă, vinovații vinovați, mașina mașină.

Ciudățeniile abia mai tîrziu încep. Încep chiar din spital unde victima mai trăiește încă. Dumneata ? îl întreabă asistenta. Accident, raportează bătrînul. Unde ? Saturn, zice victima. Aha, face asistenta, cel cu miliția. Bătrînul bineînțeles nu știa cine l-a călcat. Fata nu știa nici ea, auzise de un accident de circulație cu o mașină a miliției din București pe Saturn dar ea nu avea de unde să știe că acel accident avusese loc cu puțin înainte. Iată ce-am auzit, îi spune bătrînul soției. Cică o mașină a miliției m-ar fi călcat. Și așa mai departe. Pînă la Vasile Teleagă venit să se intereseze de starea sănătății victimei. În acest moment, Vasile Teleagă recurge la un procedeu vecin cu neobrăzarea : speculează starea de confuzie ce se înfiripă fără putința de a fi controlată și oprită și trimite o telegramă disperată din care rezultă că el, Vasile Teleagă, om al muncii disciplinat și cinstit ar putea deveni victima unui abuz. Cei ce știu că în realitate accidentul nu poate fi decît ceea ce s-a văzut și consemnat în respectiva seară și că totul nu este decît hiperbolizarea unor ciudate și de neînțeles coincidențe îl taxează drept nemernic. Și ne bună dreptate, din punctul de vedere robust și dramatic de exact al celor pentru care duioșia în serviciu poate fi o contravenție. Ce se întîmplă însă pe terenul nesigur și derutant al convingerilor lui Vasile Teleagă ?

Victima moare datorită unei complicații la rinichi. Înainte de a muri, într-o explicație acordată soției, afirmă că fusese lovit în timp ce se întorcea de la cumpărături. În acest caz nu avea ce căuta pe trotuarul din direcția de mers a lui Teleagă, ci pe celălalt trotuar, o nouă probă la dosarul ultimei variante. Lovitură de teatru : Laboratorul Central de criminalistică din București afirmă categoric, este exclus ca mașina trimisă la expertiză să fi provocat accidentul descris. Mărturiile martorilor, ale lui Mihăilă în mod deosebit, se modifică imperceptibil, dar decis și în declarațiile inițiale apare acum și direcția din care venea umbra, stînga, de-acolo de unde ea putea fi catapultată de o mașină venind din sens invers. Judecătoria Brașov îl achită pe Teleagă. Teleagă este arestat pentru instigație la mărturie mincinoasă ; Mihăilă, însoțitorul său din seara aceea, este arestat și el pentru o mai veche pagubă provocată avutului obștesc. Mihăilă cedează

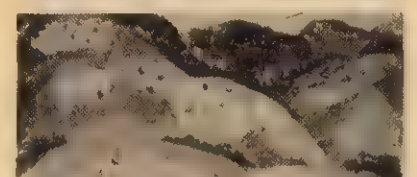

primul și recunoaște că Teleagă l-a învățat să afirme lucruri pe care el nu le văzuse. Teleagă rezistă în continuare pe poziția lui de negare a accidentului și de menținere a declarațiilor inițiale.

În această fază ne scrie soția victimei reclamînd tergiversarea cazului și neputința intrării în drepturile financiare firești ea, bolnavă, și două fete studente. Discuția cu Teleagă am relatat-o în reportajul trecut. Teleagă recunoaște și el acuzațiile ce i se aduc. Procesul se relansează. Vasile Teleagă este condamnat la șase ani închisoare de aceeași instanță de fond care mai înainte îl achitase, și la cinci ani de către instanța de recurs. În timpul procesului la instanța de fond, Vasile Teleagă descrie cu lux de amănunte cum a făcut de a indus în eroare completul de judecată, experții...

Instanța reține pericolul social pe care un individ ca Teleagă îl poate reprezenta pentru obște, consemnează tonul de-a dreptul obraznic cu care Teleagă își apostrofează avocatul care continuă să creadă în totala lui nevinovăție, dar nu pare a se interesa și ce-o determină. (Ca și atunci cînd exaltase procedeele cu care se apăra, V.T. îngroșa recunoașterile : Uită-te în ochii mei, strigase avocatul auzind descrierea făcută de Teleagă felului în care chipurile ar fi trasat niște zgîrieturi pe capotă. Dacă vrei, îi răspunse Teleagă, îți demonstrez pe viu, dacă ai curaj să-mi dai mașina dumitale.)

După pronunțarea sentinței l-am reîntîlnit în arestul miliției. Nu citise raportaul meu. I-i promisese maiorul anchetator, dar acesta uitase, aminase și pînă la urmă n-a apucat să-l citească. Ține minte discuția. Parcă acum trei sau patru luni... Nu se așteptase la o astfel de pedeapsă. Nu-l vizitase nimeni între timp, aproape nimeni : un coleg de la fabrică, în chestiuni practice... Altcineva ? — Nimeni !... Îl obsedează ideea că se judecă de un an și jumătate, ar fi putut fi liber acum, cu pedeapsa satisfăcută sau grațiată... Cînd va ieși acum din închisoare va fi în pragul pensionării — ce fel de pensionare ? — și unde va sta ? — unde va lucra ? — nu-l așteaptă nimeni !

Acum că se vede peste șase ani fără nici un rost în lume nu-i vine să creadă ca asta a fost tot, toată viața lui. Ce-a făcut cu ea ?

Buzele i s-au uscat, sînt albe, vorbește răgușit de nevorbire, nervii i-au cedat, nu mai are putere să asculte : îl înăbușă monologul din el. E nevinovat. Nu știe adică ce, cum s-a întîmplat. Nu știe... O umbră... O bușitură... Cînd s-a dezvinovățit a făcut-o cu toată convingerea. Cînd s-a invinovățit — la fel.

Cît de vinovat este Vasile Teleagă ? Cît de nevinovat este Vasile Teleagă ? În ce fel întrebarea sună mai corect ? Cu datele pe care le avem nu putem stabili decît cîteva lucruri certe : Victima a murit și anume în urma unui accident de circulație. Pentru soția și fiicele sale pierderea este irecuperabilă. Laboratorul central de criminalistică din București afirmă categoric : nu mașina trimisă la expertiză este aceea care a suferit impactul cu victima. Știința, tehnica pot greși ? Instanțele de judecată răspund de mai multe ori la această întrebare și de fiecare dată altfel. Depozițiile lui Teleagă sînt și ele de fiecare dată altfel. Pentru depozițiile sale contradictorii, Vasile Teleagă este condamnat la închisoare. În contradicție cu concluziile Laboratorului central... De aici rezultă o singură concluzie însă : ori instanțele au greșit, ori laboratorul. Laboratorul ca să dea suprema și categorica lui sentință a contrazis toate circumstanțele concrete stabilite de organele de miliție și anume că în seara aceea, acolo, n-a fost decît o singură mașină, aceea a lui Teleagă. Teleagă ca să susțină extravaganta lui variantă se bazează pe datele expertizei laboratorului. Teleagă este suspectat că ulterior ar fi aranjat în așa fel încît prin mărturiile lor martorii să înducă instanțele în eroare. Dar concluziile laboratorului cum au putut fi influențate ? Eu cred că dacă Teleagă a măsluit ulterior realitatea aceasta măsluire n-are nici o legătură cu secundele de adevăr în care s-a petrecut accidentul. Teleagă nu știe cu adevărat cum s-a petrecut, ce s-a petrecut în acele fracțiuni de secundă și dacă nu știe el nu știe nimeni. Martorii, ca și el, n-au putut vedea decît rezultatul, omul intins pe asfalt. Rămîn cele cîteva probe materiale : sînge, poziția corpului victimei, rănile, urmele de pe mașină sau lipsa lor. Activitatea ulterioară a lui Teleagă ca și declarațiile sale contradictorii n-au relevanță. Șocul psihic este și el o realitate, chiar mai puternică decît o expertiză tehnică. Dar probele acestea materiale de care vorbeam au rămas de la început pînă la sfîrșitul anchetei aceleași. Lipsită sau nu de importanță, explicabilă sau nu, aberanta prezență a victimei pe un trotuar unde n-avea ce căuta la acea oră este un argument în favoarea lui Teleagă. Crearea variantei cu mașina venind din sens invers abia ulterior, totala și inexistența în depozițiile martorilor este un argument serios în defavoarea lui.

Un om lovește cu mașina un alt om, care moare, mașina nu prezintă nici o urmă de pe urma loviturii. Laboratorul central de criminalistică afirmă categoric imposibilitatea impactului fără urme, omul însuși care a lovit nu știe exact ce s-a întîmplat în cele cîteva fracțiuni de secundă, n-ar trebui consultat un medic dacă un astfel de om mai poate fi psihic normal ? Dacă nu mai poate fi normal mai poate fi luată în considerație și judecată activitatea lui în apărare ?

Sentințele pronunțate de instanțele de fond și recurs în cazul Vasile Teleagă țin seama tocmai de recunoașterea inculpatului.

Condamnîndu-l acum la șase ani închisoare, după ce într-o fază anterioară îl achitase, instanța de fond a avut în vedere două elemente aflate într-o fățișă și ireconciliabilă contradicție : recunoașterea inculpatului și pericolul social pe care acesta îl reprezintă din pricina viciilor caracterului său. Nu spun că sentința este aspră ci vădit iritată, și că în fața instanței numită opinie publică cel puțin Vasile Teleagă trebuie judecat avînd în vedere doar una din premisele care îe exclud reciproc : Dacă Vasile Teleagă este considerat un pericol public, cum se exprima cineva, atunci trebuie analizat din ce pricină oprește mașina pe o stradă întunecoasă, noaptea, în condiții de vizibilitate redusă și practic fără martori că să acorde primul ajutor. Practic fără martori pentru că împotriva unui eventual denunț o canalie nedreptă ar ști să-și procure suficiente alibiuri.

Dacă a oprit totuși, noi nu mai avem dreptul să expediem printre altele renetata, constanta lui justificare : „N-am știut ce s-a întîmplat. Am văzut o umbră prin parbriz, o bușitură.“... Ori nu a știut ce s-a întîmplat ori a știut și atunci pericolul social pe care l-ar reprezenta se reduce corespunzător.

Reducîndu-i-se pedeapsa la cinci ani de către instanța de recurs, Vasile Teleagă beneficiază de prevederile decretului de grațiere. E liber și e important să știm cine reintră în obștea noastră. Să nu uităm că la trecerea de pietoni, Vasile Teleagă a redus viteza, victima a apărut parcă drept un semn al unui destin inexorabil, a oprit mașina, a acordat primul ajutor... Restul, cum am mai spus, nu e decît zbuciumul unei conștiințe traumatizate, torturate, bolnave, și e bine că cei mai mulți dintre noi nu știm ce înseamnă asta.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Un amănunt dintr-o scrisoare a fostei soții a lui V.T. : Vasile Teleagă este miop și refuză să poarte ochelari.

Mai bine s-o ardă focul decît...

...să stea mama mea în casă ! Acesta pare să fi fost gîndul Matildei Ancuța, fiica Anei Rad și a soțului celei dintîi, Toma Ancuța, din Berbești, jud. Maramureș. Gîndul bătrînei Ana Rad, azi în vîrstă de 84 de ani, fusese cu totul altul, atunci cînd, după căsătoria fiicei sale, a primit-o în casa pe care o moștenise de la părinții ei și din care tinerii aveau s-o alunge, cu pietre ! — la 29 aprilie 1961. Din această cauză, Ana Rad s-a adresat justiției (dosar civil nr. 10[illegible]) revendicîndu-și locuința și terenul aferent, obținute prin Sentința civilă a Tribunalului județean Maramureș dispoziția de evacuare a piriților din casă. Formele de executare a acestor hotărîri judecătorești s-au întocmit în luna octombrie 1981, dar situația de fapt a rămas neschimbată, adică cei doi soți continuă să locuiască în Berbești nr. 287, iar Ana Rad pe unde apucă, pe la rude și prieteni.

De ce ?

Pentru că cei reclamați beneficiază de suspendarea executării hotărîrilor luate, în virtutea unor dispoziții ale Procuraturii Generale — Direcția judiciară pentru cauzele civile, prima din 28 octombrie 1961, (nr. 68 287/09581), a doua din 14 ianuarie 1982 și o a treia din 16 martie 1982, prin care evacuarea este împiedicată pînă la 23 aprilie a.c.

Deci, în curînd se va împlini un an de cînd Ana Rad a fost alungată cu pietre (s-ar putea zice biblic...) din casă, spre revolta întregului sat, și de cînd nu-și poate redobîndi locuința și liniștea atît de necesară oricui și, mai cu seamă, unui om rămas singur la 84 de ani. Poate că repartizarea altui spațiu, pentru cei doi tineri, reprezintă o dificultate pentru organele locale, dar o astfel de atitudine față de niște oameni lipsiți de omenie și de respectul datorat unor părinți, animați, mai curînd de ură și lipsă de discernămînt (incendierea casei împiedicată de vecini) nu le poate conferi, din partea nimănui — și mai cu seamă din aceea a unor instituții de dreptate, nici cea mai palidă înțelegere. Supunem acest caz, din nou, Procuraturii Generale a țării !

EMANUEL VALERIU

Ce acoperă o... chirie plătită ?

Primim la redacție o scrisoare adresată de către Organizația Democrației și Unității Socialiste nr. 48 cartier, sectorul 1 București. Scrisoarea este însoțită de o serie de declarații scrise ale unor cetățeni, copii după o serie de procese verbale etc. și este semnată de către *Ioan Baciu*, președinte, *Nicolae Ștefănescu*, vicepreședinte, și secretarul organizației respective, *Emilia Stănescu*. (Menționăm că această organizație a primit în anul 1980 insigna de „FRUNTAȘ ÎN GOSPODĂRIREA ORAȘULUI“, iar în anul 1981, în cursul lunii noiembrie, i-a fost consacrată o emisiune la televiziune, în același sens). Scrisoarea — care se referă, în esență, la trei aspecte (repartizarea și întreținerea fondului de locuințe, necesitatea obținerii unei camere pentru depozitarea deșeurilor recuperabile și, în sfîrșit, unele propuneri menite a contribui la desfășurarea unei munci mai adecvate a unor organizații obștești), ne-a reținut atenția mai ales în ceea ce privește primul dintre aceste aspecte. Reproducem, în acest sens :

„...În strada Buzești nr. 60, etajul II, o locuință compusă dintr-o cameră, bucătărie, și încălzire cu gaze, a fost repartizată în anul 1981 unui cetățean. Acesta și-a adus numai o dormeză, refuză să se treacă în cartea de imobil, și nu locuiește aici. În schimb, cîte un bărbat și o femeie — și niciodată aceeași — își fac apariția aici. Aducînd la cunoștința sectorului 1 din I.C.R.A.L. „Pajura“, ni s-a spus că din moment ce chiria este plătită, nu se poate lua nici o măsură...

În strada Buzești nr. 60, o cameră mică poartă lacăt la ușă din anul 1977. Chiriașa este o florăreasă care locuiește în altă parte. A fost cerută de organizația noastră spre a o folosi pentru colectarea deșeurilor și altor materiale refolosibile, dar am rămas numai cu promisiunile (a se vedea procesul verbal atașat).

În strada Buzești — intrarea Buzești nr. 32, deasupra magazinului GOSTAT, apartamentul de la etajul I este liber de aproape doi ani. Ceea ce este însă și mai dureros este faptul că aici s-a introdus o familie numeroasă, care și-a pus dușumelele pe foc, ba și ușa. Am adus la cunoștință faptul I.C.R.A.L. „Pajura“, direct tov. director Căldare, care este și deputatul nostru, am anunțat și miliția din zonă. Rezultatul : s-a dispus o anchetă care a avut ca rezultat... montarea unor dușumele noi ! Plus o amendă de 2 000 lei din partea miliției, dar asta pentru repetatele scandaluri pe care le face șeful familiei, care amenință cu toporul, devenind un fel de vătaf al intrării. Ba mai mult, a ocupat încă două camere părăsite de niște oameni care din pricina terorii și-au luat lumea în cap (atașăm o sesizare în copie făcută de locatarii din strada Buzești 32. Cei care comite astfel de fapte se numește VLAICU PETRE).

În strada Sevastopol nr. 8, s-a repartizat unui student — deși avea o cameră în același bloc — un apartament, cu toate dependințele.

În strada Sevastopol nr. 30, o familie a subînchiriat un apartament cu încălzire cu gaze de la o cetățeancă. Dar de 18 luni de zile, respectiva a plecat din țară. Circulă vorba că familia în cauză ar fi dat 18 000 lei pentru a rămîne aici“ etc.

Cazurile sînt mai numeroase, nu ne vom ocupa aici de toate, este de reținut însă că în zona de activitate a respectivei organizații F.D.U.S., lucrurile nu se prezintă chiar așa cum ar trebui să se prezinte, și asta, firește, nu din vina respectivei organizații, dimpotrivă : ea și-a făcut o datorie civică din a sesiza stările de fapt. Există anumite date care ne fac să credem că organele I.C.R.A.L. nu dau întotdeauna disponibile spațiile de locuit rămase libere din diverse motive, acest lucru întîrzîndu-se cu lunile. Astfel am putut constata elemente certate cu legea sau fără serviciu profită, instalîndu-se abuziv — sau ca flotanți — pînă ce obțin (pe ce căi ?!) repartiția necesară. Lucrurile se petrec în plin centrul Capitalei, obligînd uneori oameni serioși, oameni muncitori și pașnici să-și ia lumea în cap, așa cum am văzut. Necesitatea unei camere pentru depozitarea materialelor — necesară și ea dealtfel — cade asadar pe planul doi ; propunerile conținute în scrisoarea Organizației Democrației și Unității Socialiste le vom înainta forurilor în drept ; în ceea ce privește însă, cum spuneam la început modul incorect în care este folosit în anumite situații fondul locativ, socotim că atît I.C.R.A.L. „Pajura“, cît și sectia 4 miliție împreună cu serviciul spațiu locativ al sectorului 1, trebuie să ia măsuri cît mai ferme pentru a nu mai permite astfel de abuzuri. Nu este firesc — dimpotrivă poate deveni un pericol social — ca unor paraziți sau huligani să li se ofere prilejul de a se infiltra în mijlocul acelor oameni care, pentru a da randamentul necesar în munca de zi cu zi, au nevoie de liniște și de condiții civilizate de conviețuire.

HORIA PĂTRAȘCU

„Să păzim echilibrul naturii,

„Îndeplinirea obiectivului fundamental al politicii P.C.R. — satisfacerea tot mai completă a necesităților materiale și spirituale ale întregului popor — impune ca dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, avînd la bază valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării și folosirea din plin a cuceririlor progresului tehnico-științific contemporan, să se desfășoare în condițiile protejării mediului înconjurător, factor de importanță vitală pentru societatea noastră." (Din Legea nr. 9/1973 — privind protecția mediului înconjurător)

Pe un picior de plai, pe-o gură de rai...

Românul a fost, dintotdeauna, strins legat de natură. Natura ne-a hrănit și ne-a format, ne-a ocrotit în vremuri de restriște, ne-a îmbogățit spiritual și ne-a învățat cu perenitatea ei multimilenară, fără de care n-am putea înțelege de unde și de cît de departe ne tragem. Baladele populare și poveștile din moși-strămoși, o constată amănunțitele studii de specialitate, își așază totdeauna eroul principal într-o relație extrem de strînsă cu natura, aproape de dialog, căreia i se cere, și cel mai adesea se obține, sprijinul în împrejurările cele mai grele. Imaginea țăranului român, bine înfipt cu picioarele în glie, poate căpăta ușor sensuri de simbol, de parcă omul, mai ales dacă-i descult, pare doar o prelungire a materiei din care a fost plămădit, pe pămîntul strămoșesc. Orășeanul de astăzi este mult mai departe de această imagine, pentru el distanța dintre un parc și o pădure este aproape nesemnificativă, abia dacă apucă să vadă pomii în floare și n-are cum să afle cînd vin și cînd pleacă păsările migratoare, fiindcă șirul lung al berzelor ori rîndunelelor ocolește de regulă marile aglomerări urbane. Ca oameni ai cetății, ploaia ne sicîie de obicei, aducîndu-ne uneori aminte de Bacovia... N-am să-l uit niciodată pe țăranul român care mi-a spus într-o dimineață doar cuvintele „bună ploaie, tare bună ! Ulită-te, rogu-te, numai cum rid acum pomii, și toată iarba dimprejur. Înainte, parcă erau morți cu toții, iar acum, uite-i cum rîdeau toți...". M-am uitat dar să fiu sincer n-am văzut nicăieri același lucru. Miorița pune într-un fel semnul egalității între piciorul de plai și gura de rai, devenite de acum simboluri ale uriașei frumuseți adăpostite de pămîntul românesc. Sînt însă în țară, și au fost întotdeauna, o mulțime de astfel de „guri ale raiului", ne care însă de la o vreme am început să le cam ignorăm. Evoluția societății omenești și odată cu ea progresul tehnologic, a condus la o influență progresivă a factorilor antropici, cum spun specialiștii, asupra calității mediului înconjurător. Industrializarea, explozia demografică și ritmul accelerat al urbanizării au determinat o cumulare a efectelor negative ale poluării echilibrului biologic, în care elementele de floră și faună erau într-o strînsă interdependență, rezultat al evoluției multimilenare. Aceste elemente, sesizabile de oameni pricepuți încă din a doua jumătate a secolului trecut, au condus la nașterea noțiunii de „ocrotire a naturii". Primul parc național cu caracter de rezervație naturală a luat astfel ființă la Yellowstone (S.U.A.), în 1872, cu scopul de a pune sub ocrotire un eșantion reprezentativ din natura pealterată de intervenția omului. Așadar, pentru a simplifica, mama-natură, care ne-a adăpostit și ocrotit de la Cromagnon încoace, trebuie acum ocrotită de noi !

În România preocupările de pionierat privind conservarea naturii au avut la bază studiile savantului de renume mondial Emil Racoviță. Acțiuni concertate, la care se raliază și alți oameni de știință (Al. Borza, A. Popovici-Băznoșanu, E. Pop, N. Săuloscu, V. Stanciu și alții), au determinat ca de la tribuna primului congres al naturaliștilor (Cluj — 1928), să se transmită strategia acțiunilor viitoare de salvgardare a patrimoniului natural al țării, cu comorile sale inestimabile de floră, faună și peisaj. E bine de știut că una dintre primele legi de ocrotire a naturii din Europa (7 iulie 1930) a apărut în România, un an mai tîrziu, ca urmare a prevederilor acestei legi luînd ființă Comisia Monumentelor Naturii. În anul 1935 se înființează primul parc național din țara noastră (Parcul Național Retezat), din păcate rămas singurul. După război, în 1950 a fost înființată Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, funcționînd pe lîngă Academia R.S.R., care continuă tradiția vechii comisii. Apariția Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător, a însemnat un pas foarte important prin asigurarea cadrului juridic adecvat acțiunilor menite să păstreze comorile inestimabile ale țării noastre, precum și un mediu de viață cît mai puțin alterat, necesar plantelor, animalelor și implicit omului. În chiar articolul 1 se stipulează limpede că *„În Republica Socialistă România protecția mediului înconjurător constituie o problemă de interes național"*. Mediul înconjurător, în înțelesul noii legi, este constituit din totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strînsă interacțiune, influențează echilibrul ecologic, determinînd condițiile de viață pentru om și pentru dezvoltarea societății.

O lege nu se poate însă impune decît în măsura în care ea are ecou general. Omul n-a ajuns să urască natura, el cel mult poate fi dezinteresat. Dar nu pot exista paragrafe de lege care să ne impună să iubim mai mult pădurea, ori să admirăm cu răsuflarea tăiată un apus de soare în Piatra Craiului. Chiar sancționînd un turist care face focul într-un loc nepermis, ori un braconier strecurat într-o rezervație naturală (lucruri care, vai, se întîmplă atît de rar !) problema e departe de a fi rezolvată. Natura ori o iubești, ori nu o iubești ! Iar ca să o iubești, trebuie mai întîi să o înțelegi.

Cine mai își face timp pentru a-i face pe cellalți, în special generația tînără, să o înțeleagă ? Există la noi țărani care-ți pot spune mai multe despre ecologie decît multe tratate de specialitate... Dar copiilor mai apucă să afle cîte ceva ?! Școala, în fapt, se ocupă mult prea puțin de acest fel de educație, iar „se ocupă" e mai mult un eufemism. Și totuși, avem uriașe disponibilități în acest sens, avem o mulțime de locuri minunate ce pot fi încă numite „picior de plai, gură de rai", avem Delta și Retezatul, Apusenii și Cheile Nerei, Ceahlăul, Cheile Turzii și așa mai departe, păduri și ape minunate, rarități ale florei și faunei existente încă pe pămînt, o mulțime de „monumente ale naturii" ce se cer a fi ocrotite, chiar dacă pînă acum nu ne imploră. „În alte țări,

ne spunea biologul Dorin Gîrlea, membru al amintitei Comisii pentru ocrotirea monumentelor naturii, în Franța, spre exemplu, activitatea privind protecția mediului înconjurător se desfășoară extrem de intens, cheltuindu-se fonduri mari, făcîndu-se propagandă uriașă, dar culmea, acolo cu greu mai poate fi ocrotit ceva ! Se joacă un fel de fotbal fără minge, lipsind așadar tocmai obiectul acestor „eforturi". La noi, lucrurile sînt departe de a fi asemănătoare. Avem ce ocroti, dar n-o facem decît în mult prea mică măsură. Lipsește în primul rînd interesul general pentru această activitate, înțelegerea cum se cuvine a problemei. Iată de ce, încă o dată, revista Flacăra pornește în campanie ! Exemplele concrete pe care le vom supune atenției în numerele viitoare vă vor convinge în mod sigur de necesitatea acestei acțiuni pe care o dorim de ecou național.

În fapt, a iubi natura, „rîul, ramul", cum spune Eminescu, tot ce te înconjoară pe pămîntul strămoșesc, e un act pur patriotic. E în același timp un act de cultură, la care ne vom asocia cu toate forțele noastre.

Deși costă numai 15 lei, acest „obiect de artizanat" produs de o cooperativă locală ascunde două delicte ecologice. El este fabricat din lemn de tisă (arbore ocrotit prin lege) și posedă o frumoasă „floare de colț", ele două specii fiind de multă vreme declarate drept monumente ale naturii în țara noastră! Al treilea „delict" este cel al prostului gust...

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR ■

Un om între bujorii „lui"

Badea **Marcu Sinceianu**, din Zau de Cîmpie (județul Mureș) e chiar un țăran aparte. N-a apucat decît patru clase primare și două gimnaziale, dar biblioteca sa personală cuprinde cîteva mii de volume, multe dintre ele de strictă specialitate, legîndu-l de o pasiune mai veche de trei decenii. Mulți spun că dacă rezervația naturală de la Zau de Cîmpie mai există la ora actuală, asta se datorează în cea mai mare măsură tocmai lui badea Marcu, al cărui devotament înspre apărarea enclavei populată masiv cu bujori de pădure a fost într-adevăr exemplară. În fapt, popularitatea de care se bucură amintita rezervație botanică se leagă de prosperitatea luxuriantă a populației de „paeonia tenuifolia", căreia pe înțelesul tuturor îi spunem bujor de pădure. Badea Marcu nu se sfiește deloc să pronunțe **paeonia tenuifolia**, termenii latinești i-au intrat de mult în limbajul curent, și se mîndrește mereu cu calitatea sa de custode al Comisiei monumentelor naturii. Specialiștii susțin că enclava atît de bogat decorată de natură de la Zau de Cîmpie are o vechime de cel puțin 10 000 de ani, dar este evident că pericolul dispariției ei a fost mai grav abia de cîteva decenii. Abia întors în satul său din serviciul militar după încetarea războiului, badea Marcu Sinceianu, om îndrăgostit de frumusețile naturii și de comorile peisajului local, a început un nou „război", mai mult al lui de astă dată, luptînd pentru salvarea rezervației. N-a fost ușor, fiindcă erau și unii cărora le dăduse în gînd s-o are și s-o includă în reforma agrară, dar a știut să-și facă aliați dintre săteni, valorificînd creator experiența milenară a legăturii cu glia autohtonă a țăranilor transilvăneni. Bujorul de pădure e o floare extrem de atrăgătoare, „capetele" sale mari și purpurii unduiesc deasupra cîmpului precum o mare roșie dar ea trebuie ferită de colectarea abuzivă. Badea Marcu a degajat rezervația de mărăcinișuri, i-a mărit suprafața cu încă un hectar jumătate, iar cu sprijinul primăriei a împrejmuit ambele parcele cu un gard de sîrmă în lungime totală de 1 104 metri, plantînd în total 578 de stîlpi de beton pe care i-a transportat în cea mai mare parte singur, cărindu-i la spinare ! În fiecare an recoltează semințele bujorului și apoi tot el le însămînțează pe cuprinsul rezervației, anticipînd cu 20 de ani o măsură judicioasă pe care o recomandă recent toate forurile internaționale ale conservării naturii. S-a gîndit și-a și reușit, să organizeze în fiecare primăvară „sărbătoarea ocrotirii bujorului", o adevărată zi de educație a populației locale și îndeosebi a tineretului, ce se desfășoară în spiritul deplinei responsabilități pentru viitorul rezervației.

Sigur, pentru toate acestea n-a primit niciodată nici un ban, nici nu i-ar trece prin cap să primească, pentru el nu contează decît prosperitatea acestei unice enclave intercarpatice căreia i s-a dedicat cu trup și suflet. Pentru toți vizitatorii rezervației rămîn impresionante și de neuitat lecțiile de patriotism și de promovare a convingerilor ecologice pe care le poate oferi acest țăran cărturar. În fapt, prin afinitățile sale spirituale, custodele Marcu Sinceianu rămîne înrudit cu Badea Cîrțan în familia țăranilor autodidacți transilvăneni, împlinindu-și rosturile pe un tărîm inedit, în cadrul realităților ecologice autohtone. La 65 de ani, fostul bibliotecar voluntar și, apoi, director al Căminului cultural din Zau de Cîmpie e încă om în putere, întinerind cu fiecare primăvară ce înflorește iarăși marea de bujori de cîmpie pe care o îngrijește și-o ocrotește ca pe copilul său.

Stimată redacție,

Vă scriu aceste rînduri plin de amărăciune. Ele sînt legate de relativ recenta apariție în revista „Vînătorul și pescarul sportiv" a unei notițe pe care aș îndrăzni s-o numesc drept scandaloasă, întrucît această notiță, intitulată „POFTIȚI", intră în netă contradicție cu mai multe paragrafe ale Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător. Citez din acest articol : „Cu explicabilă satisfacție, Comitetul asociației județene Cluj anunță împlinirea unui vis mult dorit al pescarilor sportivi și iubitorilor naturii : darea în folosință a unui punct de agrement pentru pescari, amplasat pe malul lacului Săcălaia. Lacul oferă pescarilor o gamă largă de specii de pești cum sînt : știuca, crapul, bibanul, carasul, caracuda, roșioara etc., **unele dintre ele devenite chiar rarități în unele ape ale județului Cluj și chiar ale țării** (subl. ns.)... Lacul e amplasat într-o ambianță plăcută și e înconjurat de o perdea de stuf ce oferă minunați loc de refugiu și vinatului de baltă, **interesîndu-i, sub acest aspect, și pe vînători** (subl. ns.). Suprafața lacului însumează 69 de hectare luciu de apă, oferind un habitat minunat pentru dezvoltarea faunei piscicole. Avînd în vedere că **lacul Săcălaia este declarat monument al naturii, constituind o rezervație naturală** (subl. ns.), pescarii sportivi din județul Cluj își pun mari speranțe în această bază de agrement, contribuind la dezvoltarea ei (...) ; s-a construit un canton piscicol cu o capacitate de cazare de 36 de locuri, dotat cu toate instalațiile necesare (...), s-au pus la dispoziția membrilor noștri un număr de 34 bărci..." etc.

Iată, cu alte cuvinte, situația absurdă în care se găsește astăzi o rezervație naturală a țării, al cărei scop de existență este în fapt, atît științific, cît și legat de păstrarea bunurilor naturale unice (peisaj, faună, floră, peșteri) ca comori naționale intangibile și menținerea intactă a ultimelor ecosisteme nealterate în urma exploatărilor și intervențiilor omului. Legea e limpede în acest caz (citez din art. 32) : „În cuprinsul rezervațiilor sau asupra monumentelor naturii se interzice desfășurarea oricărei activități ce poate duce la degradarea sau modificarea aspectului inițial al peisajului, a compoziției faunei și florei sau a echilibrului ecologic..." Așa cum ați putut observa, fiindcă însăși nota imprimată subliniază (!), lacul Săcălaia **este** declarat monument al naturii, constituind o rezervație naturală, și el ar trebui protejat în consecință. Este adevărat că ne ard anumite probleme economice. Dar facem oare bine dacă încercăm să le atenuăm băgînd în foc — nechibzuit — chiar și inventarul intangibil al mediului în care trăim ? Nu ne ardem, de dragul trecător al căldurii, însăși casa ? !

WERNER KLEMM
prof. emerit, custode C.M.N.

N. R. Publicînd în acest chenar scrisoarea profesorului Werner Klemm, un mare îndrăgostit de natură și un fanatic al protejării ei, redacția nu se alătură întru totul acuzațiilor formulate împotriva publicării în „Vînătorul și pescarul sportiv" a notei amintite, care în fapt nu face decît să reflecte exact o invitație, ca urmare a deciziei aparținînd filialei A.G.V.P.S. Cluj. Problema expusă rămîne însă în picioare...

sanctuarul acestui pămînt"!

Baladă pentru echilibrul naturii

Cumpeni, cumpeni
Fiți blazonul sfînt
Viață, pace
Viață pe pămînt

Intr-un veac răstignit pe excese
Cîte cumpene rupte se văd,
Omenirea, în tot, se resimte,
Cînd se-ntîmplă, local, vreun prăpăd.

Cînd e secetă mare pe lume,
Sînt și ploi, e potop pîn-la gît,
S-a stricat echilibrul naturii,
Felinare filează urît.

Să păzim echilibrul naturii,
Să dăm cumpăna vieții-napoi
Viitorul e-n mîinile noastre,
Regăsirea naturii e-n noi.

Trandafirul acesta arată
Un întreg echilibru sfărmat
O petală mironse a floare,
O petală mironse-a soldat.

Ochii sfinți ai femeii iubite
Sînt complecși, sînt ciudați, la ce bun ?
Unu-i ochiul cu iris și pleoape
Altu-i poză de țeavă de tun.

Pe trei sferturi de glob plînge foamea
Ca să fie-n palate desfriu
S-a întins pleșuvia în munte
Motorina în spicul de grîu.

La ospățul excesului chimic
Zeul Marte-mbrăcat majordom
Face loc la stafii și la monștri
Nici-un scaun nu e pentru om.

În păduri nemilos doborîte
Cumpănirea de ape s-a rupt,
De petrolul chemat în războaie
Sună scoarța a gol dedesubt.

Să păzim echilibrul naturii
Oameni simpli, cinstiți și cuminți
Să fim peste orice convingeri
Un Congres Mondial de părinți.

Foaie verde natură întreagă
În cel hal ai ajuns, în cel hal
Hai să trecem războiu-n rezervă
Să nu intre natura-n spital.

Cînd mor peștii-n otrava din fluvii
Soarta noastră în ei s-o vedem
Ca o păvază, ca o alarmă
Să se-nalțe acest recviem.

Nu vedeți că ne-necarcă excese ?
Echilibrul din lume e frînt
Să păzim echilibrul naturii,
Sanctuarul acestui pămînt.

ADRIAN PĂUNESCU ■

La Drăcșani, sub un dîmb, a apărut un cimitir al peștelui

Vîntul împunge în coasta mașinii, vrea parcă s-o răstoarne. Ovidiu Chelaru, director la „Piscicola" Botoșani, conduce prudent, supărat. Mă duce, cu „Dacia" proprie, să văd Balta Drăcșanilor, unde moare peștele. Paguba, zice el, se ridică pînă acum la 150 tone ! Nu mi-a venit să cred și l-am rugat să mă ajute să constat, să pipăi, să pun degetul pe rană. Și, iată, ajungînd la balta cu pricina aflu că rana e mare : lacul Drăcșani se compune din 500 hectare luciu de ape. Lîngă el mai e amenajată o pepinieră piscicolă în suprafață de 75 hectare. În toate aceste ape peștele moare.

Ure într-o dubiscă, alături de Petre Olteanu, șeful fermei, și traversăm lacul. De o parte și alta a bărcii plutește o adevărată ploaie de pește mort : crapii, de la un sfert de kil pînă la cinci sau șase kilograme unul, se lovesc de barcă și scindura huruie și mie îmi vine să-i tau în brațe și să alerg cu ei spre o apă vie, cu unda curată și clară. Dar nu le-ar mai folosi la nimic, trupurile lor sînt înțepenite de neființă. Vîntul mînă peștele mort spre maluri, îl îngrămădește în țărm, iar de acolo vin pescarii, triști foarte triști, și-l adună în coșuri de nuiele.

— Și ce faci ei cu peștele ăsta mort ? îl întreb pe tehnicianul Petre Olteanu.

— Îl îngroapă sub un dîmb, într-un fel de cimitir al peștelui. În ultimele trei zile am îngropat vreo șapte tone !.

N-aș vrea să devin patetic, dar imaginea se derulează tot mai obsedantă, mă tulbură și mă îngrijorează. Două crăpoaice, cam de cinci kilograme una, cu burțile pline de icre (cîte milioane de ouă, de posibile vieți există acolo în pîntecul lor!), sînt aruncate în coș și duse, apoi, la cimitirul peștelui. Și peste tonele de pești în neființă, care plutesc acum pe lacul Drăcșani, planează un roi de păsări : pescărușii flămînzi și lacomi care nu se mai satură niciodată, stîrci îmbuibați, corbi și ciori și alte păsări carnivore venite la acest ospăț nesaubit, aproape infernal. Sînt implicat parcă într-o imagine din filmele lui Hitchkoock !

Tehnicianul Petre Olteanu, de loc din Topolog (Tulcea), stabilit în Sulița de 30 ani, de cînd a luat-o de nevastă pe fata unui pescar de aici, împinge la ghionder și zice cu supărare : l-am fi pescuit, dar la noi a început iarna la opt noiembrie, lacul a înghețat, am încercat să tragem cu năvodul pe sub gheață, dar n-a fost chip. Un năvod stă sub apă de la 31 ianuarie și altul, de la 14 februarie. Gheața a fost aproape de un metru.

— De ce moare peștele ? întreb.

— Din lipsă de oxigen : iarna a fost lungă, lacul a stat tot timpul acoperit cu gheață, iar dedesubt apa a fost otrăvită de poluare. Acrarea ei nu s-a mai făcut că în timpul verii, cu toate că noi n-am stat cu mîinile în sîn : am spart gheața, am făcut copci mari, am aerat-o cu motopompele zi și noapte, am recirculat-o, i-am făcut băi de oxigen, două șalupe o barbotau cu elicele, am îndepărtat zăpada de pe gheață — să pătrundă razele soarelui și să întrețină procesul de fotosinteză. Dar iată că toate încercările noastre n-au fost suficiente. A murit mult pește. Dumneavoastră știți cît pește am văzut eu ? În agonie, venea și pipa aerul la suprafață, se zbătea, îmi cerea parcă ajutor. Aștia mari, reproducătorii care ajung pînă la zece, chiar douăsprezece kilograme unul, seamănu cu niște copii care se sufocă. Și e greu, e foarte greu cînd constați că rămîi neputincios. Cineva m-a întrebat dacă mai pot visa noaptea. Nu mai pot, pentru că nu pot dormi. Mă deslipesc ușor de lîngă nevastă, mă îmbrac și vin la motopompe și în toiul nopții aud cum se zbate peștele mai ceva decît pe uscat.

— Și nu e bun de mîncat peștele ăsta ? întreb iar.

— Să fie bun peștele trebuie să moară pe uscat, nu în apă. Dar oricum nu l-ar mînca nimeni fiindcă miroase tare a petrol.

Dar ne-am convins și noi : peștele din complexul piscicol Drăcșani nu se mai poate consuma ; poartă un miros și un gust accentuat de petrol. Felul în care se produce acest grav proces de poluare biologică l-am aflat din declarațiile pescarilor, ale conducerii fermei, ale conducerii întreprinderii :

„Principalul poluant este Stația de epurare a apei a municipiului Botoșani, care asigură doar epurarea mecanică, reține adică numai materialele solide din masa în suspensie a apei. Stația nu are treaptă biologică și nici chimică prin care să rețină substanțele poluante ca : detergenți, coloranți, diferite bacterii. Poluate astfel, apele se revarsă în riul Sitna, singura sursă de alimentare cu apă a celor două bazine piscicole : iazul Drăcșani și pepiniera Drăcșani".

Dar mai sînt, aflăm noi, și alți subiecți poluanți : fermele de vaci ale I.A.S. Cătămărăști evacuează în apele riului dejecții de animale ; Stația C.F.R. Botoșani evacuează gudroane (de la vagoanele cu țiței) ; I.A.S. Leorda evacuează dejecții de la o creșcătorie de porci, și tot în riul Sitna se evacuează apele nepurificate provenite de la un atelier de tăbăcărie.

Ce rezultă în urma acestei accentuate poluări din analizele emise de Laboratorul de chimie al Oficiului de gospodărire a apelor Botoșani ? Rezultă următoarele : în apele riului, ale iazului și ale pepinierei se găsesc **substanțe extractibile** (uleiuri și grăsimi de natură petrolieră), în procente depășite, de 14-42 miligrame/litru de apă, față de 0,1 miligrame procent admis (acum știm de ce am mîncat pește cu gust de petrol !) ; se găsesc **substanțe organice**, în procent de 50 miligrame/litru de apă față de 20 miligrame admise ; permanganat = 40 miligrame/litru față de 15 miligrame admise. Vara, în sezonul cald, datorită activizării acestui riu (Sitna), respectiv a diluției debitului de alimentare cu apă, cît și datorită existenței unor epurări biologice și chimice naturale (în prezența căldurii și a luminii) apele acumulate în cele două bazine devin propriii creșterii peștelui, acesta se poate consuma. Vara gustul de petrol dispare efectiv. Iarna însă, cu geruri prelungite din noiembrie pînă în martie, cînd podul de gheață ajunge pînă la aproape un metru, sub influența nefastă a surselor de poluare peștele moare. Nu se îmbolnăvește ci moare din lipsă de oxigen (pentru că substanțele poluante sînt consumatoare de oxigen). În luna februarie, 1982, oxigenul solvit al apei din iazul Drăcșani a atins valori de 1-1,3 miligrame/decilitru cub, față de 10-12 miligrame procent normal. Și peștele se sufocă ! Celula lui nu mai are oxigen. Într-un mediu asemănător la fel s-ar întîmpla și cu celula umană. Pentru că efectele poluării (nu vorbim de cazul de față) nu se termină la moartea peștelui, ele acționează și asupra celulei umane.

— De cînd se tolerează acest fenomen de poluare ? îl întreb pe Ovidiu Chelaru, directorul Întreprinderii piscicole Botoșani.

— Se resimte din 1969, dar s-a accentuat de la un an la altul, odată cu creșterea populației municipiului (de la 40 000 la 100 000 locuitori), odată cu dezvoltarea unităților industriale și zootehnice ale căror conducere nu s-au preocupat și de construcția unor stații de epurare a apei.

Pescarii de la Drăcșani spun că lacul există „dintotdeauna". În el au pescuit și pescarii lui Ștefan Vodă cel Mare și ai lui Petru Rareș, încălțați în tusuci din piele de minz. Pe aici trecea (se mai văd urme) și drumul care ducea la Stambul. „Și de ce să nu-l păstrăm și noi așa cum l-am primit de la strămoși, de ce să nu se hrănească la fel cu peștele din el și cei care vor veni după noi ?"

Am preluat întrebarea firească, legitimă a pescarilor de la Drăcșani și am cerut răspuns, în numele lor, conducerii Oficiului de gospodărire a apelor Botoșani. Tovarășul director Marin Dumitru ne-a spus :

— În mod nejustificat se întîrzie punerea în funcțiune a extinderii stației de epurare a apei a Întreprinderii de gospodărire orășănească Botoșani (constructor I.C.M.J. Botoșani, n.n.), fapt pentru care directorul acestei unități a fost amendat cu 3 000 lei. S-a supărat el, ne-a reclamat, dar nu are dreptate : nu sînt gospodari. Eu am fost pînă nu demult primarul orașului și îi cunosc. Am vrut să închidem Complexul de porci de la Leorda, care deversează dejecții în riul Sitna și de aici în iazul Drăcșani. Am dat amenzi, am popularizat Legea protecției apelor, am criticat exemplele negative în presa locală, am trimis adrese și somații, am luat cuvîntul în plenare. Procesul de poluare a apelor nu s-a stăvilit însă, e chiar mai mare : e poluat Sirețul de fermele I.A.S.-ului Bucecea ; riul Jijia e poluat de Creșcătoria de taurine Ungureni. Aceste unități nu poluează numai apele ci, nerespectînd legile, scot din circuitul agricol mari suprafețe de teren, transformîndu-le în depozite de dejecții. Și în timp ce aceste îngrășăminte naturale degradează apele riurilor, lucrătorii din agricultură se plîng că n-au îngrășăminte chimice, îngroașă ogoarele cu chimicale. Cum vedeți ieșirea din acest cerc vicios ?

— Să se pună în funcțiune stația de epurare a apelor uzate la I.A.S. Leorda ; dejecțiile să fie colectate în bazine și transportate pe cîmp, să îngrașe locul ; să se extindă stația de epurare a apelor din municipiul Botoșani ; să se construiască o nouă stație de epurare în zona abatorului vechi. Iar amenzile să fie suportate de cei vinovați, nu de stat. Că e lege și legea trebuie respectată. Se tot discută, la nivelul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, dacă să le dea sau să nu le dea fonduri unităților agricole, să transporte îngrășămintele naturale pe cîmp. Și în timp ce se discută (eu cred că mai mult nu se discută), riurile de dejecții se varsă în girle, apa moare și moare și peștele !

Am scris acest reportaj cu intenția de a nu aluneca în patetism sau naturalism ; l-am scris cu îngrijorarea față de starea de sănătate a apelor noastre, dar mai ales cu responsabilitatea față de viață. Pentru că, după atîtea crize la modă, a energiei, a petrolului, a alimentației, specialiștii, biologii vorbesc tot mai des de o posibilă criză a apei. Și viață fără apă nu se știe, cum nu se știe dacă steaua care se stinge mai poate ajunge pe pămînt...

N. GRIGORE-MARAȘANU ■

C.F.R

Trenul aleargă între Predeal și Periș, este duminică seară, afară peisajele se iau la întrecere, drămuite de fereastra vagonului. Aici, în compartiment sîntem, de toți, șapte, un singur loc neocupat dar și pe acela fluturâ niște haine iar deasupra stau doldora bagajele. Pasagerul din capătul băncii pe care mă aflu privește pe geam, povestește pe unde a fost, în delegație dar și acasă, firește, pe lîngă Turda ; vorbește și apasă cuvintele, măsurînd efectul de grai ardelenesc, puțin natural, restul prefăcut, dar ce nu face omul cînd vede că tînărul de vizavi se amuză și rîde cu sughițuri la frazele strangulate cu dibăcie.

Și trenul aleargă. Numai ce se deschide ușa de la compartiment și din prag, pe sub pălăria ridicată cu eleganță, ne parvin cîteva cuvinte de salut. Răspundem, și, eu cel puțin, mă întreb unde-o mai fi vrînd să intre, doar vede că locurile sînt ocupate, dar el nimic. Intră, se așază pe scaunul gol, și pînă să înțeleg că ar avea ceva comun cu noi, mă și trezesc luat din scurt :

— Bem o pălincă ?

Drept cine mă ia ? Pălincă n-am, eș bea și eu, o și fac cînd mi se întîmplă să am, dar așa... Nu e nici înainte de masa de prînz, pînă la cea de seară mai ar fi destul. N-am auzit nimic, trag cu ochiul pe geam, nimeni nu zice nimic, ardeleanul a tăcut și el, sper să fi fost o confuzie.

— No, că eu cu dumneavoastră vorbesc. Bem o pălincă ! Cu dumnealor am mai gustat noi ceva, de la Teiuș tăt să fi avut ce...

Speranța mea în confuzie s-a spulberat, o sticlă învelită în ziar și-a și făcut apariția, „Domnu' întîi, că-i mai vrîstnic și apoi domnișoarele, și vine și la dumneata". Zîmbesc ascultînd această punere în operă a protocolului și pînă să mai zic ceva sticla a ajuns în dreptul meu, o scutur bine, se naște sub ochii mei un superb colier de perle cît bilele de rulmenți, pălincă sadea, gust nu fără plăcere, mă șterg cu dosul palmei la gură, cum făceam în noi în sat cînd degustam ceva, și trec sticla mai departe, mulțumind.

— Ar merge un pic de slană, așa-i ?

Limbile s-au dezlegat. Ardeleanul își amintește de fecior, învață și nu prea, examenele bat la ușă, dumnezeu știe ce o mai fi, nu stăm prea strălucit, înțeleg eu, la capitolul disciplina părintească. Vecina mea de bancă, blondă, inginer dacă înțeleg bine, dar și profesoară pe undeva, îl ascultă, îl așteaptă la cotitură și numai ce sare :

— Școala ziceți că e de vină ? Un diriginte în cîte să se împartă ? El are treizeci de inși, dumneavoastră îl aveți doar pe el, tot școala e vinovată ?

Încercare de atac pozițional — ardeleanul — replică și mai tăioasă — vecina — și tăcere. Noroc cu ultimul venit în compartiment, care, ați bănuit, nu este chiar nou, preexistase și ne va supraviețui ; merge la Slobozia.

— Slana-i asta, pită aveți ?

Din sacoșa lui a tras la iveală o mîndrețe de șuncă, a pus-o pe măsuța rabatabilă de la geam și așteaptă răspuns. Datul nostru din umeri îl lămurește, dar nu ne-am găsit omul :

— Am eu, nu vă faceți griji, întrebasem așa, să mă aflu în treabă. Dar brișcă ?

— Da, să caut în geantă, cred că mama mi-a pus și cuțit.

— D-apoi, n-aveți, că l-ați uitat pe peron...

Ridem, dar fata caută cu insistență, parcă nu este, insistă, în cele din urmă, ușor incomodată, renunță...

— V-am zis eu că-i pe peron ! Mergi mă copile la baru' de-alături. Cere un cuțit pentru nenea care le-a promis o gură de pălincă.

Chestia este mai generală, deci. Pușliul se execută, barul se află chiar în vagonul vecin, și revine cu un ditamai iataganul de bucătărie.

Felii și feliuțe. Pîine și slănină. Și încă o gură de pălincă.

— Domnule dragă, școala face ce poate. Părintele trebe să-și ducă grija copiilor, intervine brusc proprietarul slanei, pitei și lichidului gălbior care te-ar vindeca de toate bolile de măscle cît clipești din ochi.

Ardeleanul tresare : pai servici, păi alergătură, păi alte griji, păi...

Cînd să-ți mai ajungă vremea...

— Dar eu că am șase ? Înțelegi dumneatale ? Șase. Și mi-i țin la școală, și mi-i pun la treabă și mă ajut cu ei să duc gospodăria. D-apăi nu pentru mine, tăt pentru ei vreau să meargă bine. Și să vezi dumneata, am două gemene, au 12 ani. Lipsește mama de-acasă, pun mîna pe doniță și mulg vaca, și văd de lapte și tot așa.

Ardeleanul nu mai zice nimic. Dar nu se supără. Vecina blondă nu l-a lăsat o clipă, are o demonstrație impecabilă (am iertat-o demult că fumează la nefumători, eu care doar văd o țigară și simt cum mă doare capul).

Trenul se apropie de București. La Ploiești, ardeleanul a coborît și l-am salutat odată ajuns pe peron. În compartiment, maramureșeanul — am uitat să vă spun, de acolo ne venea „țărna" — tot zice despre el și ai lui. Are un băiat la liceul din Năsăud. „Care mai de care, acolo, domnule dragă, tați și mame din tăte părțile, cu gura pe copii : să faci așa, să dregi așa, să reușești, că dacă nu... Cînd am văzut cum stă treaba, l-am tras de-o parte p-al meu și i-am vorbit : Mă fecior, reușești sau nu, treaba ta. Reușești, tata te ține la școală, nu reușești, tragem plugu amîndoi".

Vecina blondă ascultă și doar că nu aplaudă. Îi place cum vorovește și cum gîndește badea pe care l-am putea crede, nu-ș'ce ober dar el scoate carnetul de tractorist din buzunar și ne dovedește cum își scoate pîinea.

— Eu mi-am fost în copilărie la stăpîn, domnule dragă, și știu ce înseamnă să n-ai ce minca. Tatăl meu a murit cînd aveam trei ani. Cît am lucrat pentru altul laptele care-l mîncam era verde — o parte lapte, trei apă, să fie mai mult. Dacă nu-i țin eu, din scurt acuma să lucreze, cînd să se mai învețe ei cu munca ?

Știe multe istorii, și le spune cu haz și cu bun-simț și cu amărîciune despre părinți care uită de copii și despre copii care uită de părinți, de pe la ei de acolo, că sînt din fiecare, și se întoarce iar la el lui, și ne-arată cum îi pedepsește cînd îi ies din vorbă, uite-așa, zice el, îndoind două degete și ducîndu-le la nas, eu de bătut nu-i bat domnule dragă, dar îi prind de nas și îi țin să asculte și să bage de seamă la ce spun.

Am ajuns la peron. Toți dar mai ales vecina mea blondă, mulțumim de tratație, arătăm că ne-a făcut plăcere să-l cunoaștem, dar de unde este că a uitat să ne spună :

— Vreți să treceți pe la mine ? Bucuros, domnule dragă. Doispe kilometri din autogară de la Baia Mare și tot doispe din gară. Întrebați în Chechiș de Oprican, tractoristul cu Aro. Toții copiii mă știu.

NEAGU UDROIU ■

O judecată strîmbă

Învingătoare netă în optimile Cupei, 5-0 cu Minerul Certej la Tîrgu Jiu, Universitatea Craiova nu va mai juca în sferturi ?! Campioanei și deținătoarei Cupei i s-a luat acest drept la masa verde, apreciindu-se drept neregulamentară folosirea de către ea, în meciul de la Tîrgu Jiu, a jucătorului Florin Cioroianu.

Încercînd să întocmim, cît mai obiectivi, un „dosar" al chestiunii, să notăm că Cioroianu a intrat în teren în minutul 65, la scorul de 3-0. Și acum, să audiem „părțile".

Conform articolului 169

Inițial, decizia de sancționare a fost luată de Comisia de competiții și disciplină a F.R.F. care, cercetînd foile de arbitraj, a constatat că, în partida cu Minerul, Cioroianu se afla în stare de suspendare pentru acumularea a două cartonașe galbene. Ea a invocat, formal, Articolul 169 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, considerînd că, folosindu-l pe Cioroianu, Universitatea l-a încălcat mai ales în privința următoarei precizări : „Conducătorii tuturor cluburilor sînt obligați să urmărească permanent acumularea numărului de cartonașe galbene ale fiecărui jucător, prin consultarea arbitrilor la sfîrșitul jocurilor,și să ia măsuri de suspendare automată a celor care acumulează numărul de cartonașe stabilit". Aceeași comisie a constatat că, la data meciului din optimile Cupei, Cioroianu primise două cartonașe, ambele în partide de tineret-speranțe, primul la 27 februarie (6-0 cu A.S.A. Tîrgu Mureș), cel de al doilea la 28 martie (3-2 cu „U" Cluj-Napoca), el neavînd, desigur, drept de joc contra Minerului.

Acest punct de vedere a fost însușit, pe rînd, de Biroul federal și, la sfîrșitul săptămînii trecute, de Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S.; aceasta instanță supremă în materie de sport respingînd apelul Universității Craiova. De notat însă că, la Tîrgu Jiu, Universitatea l-a folosit pe Cioroianu pentru că, la rugămintea selecționerului Mircea Lucescu, l-a odihnit pe Ștefănescu și pe Balaci, mult solicitați în acest început de sezon.

Ce susține Craiova ?

Pe scurt că :

a) Cioroianu putea juca, el avînd, de fapt, 3 cartonașe, primul fiind primit în 29 noiembrie (7-0 cu Jiul, tot la tineret-speranțe) ;

b) Articolul 75 din același Regulament de organizare a activității fotbalistice, editat în 1980, precizează referitor la „utilizarea jucătorilor suspendați" că „echipele care folosesc la jocuri oficiale jucători suspendați vor fi sancționate... pentru jocuri sistem turneu sau eliminatorii timp de 48 de ore de la terminarea partidei".

Schimbînd ordinea, căci punctul pare să însemne însăși „cheia" problemei, să notăm că al doilea argument al Craiovei rămîne în picioare, oricum am privi lucrurile. Clubul oltean a luat cunoștință despre eventualitatea unei sancțiuni la 8 (opt) zile de la disputarea meciului cu Minerul, secretarul federal Dan Lăzărescu înștiințîndu-l, telefonic,pe vicepreședintele Universității, Constantin Deliu, că echipa sa e în pericol să piardă cu 3-0 întîlnirea din optimile Cupei ?! În aceste condiții, întrebarea care urmează e, fără îndoială, logică și la ea așteptăm, cît mai grabnic, răspuns : e regulamentul aplicabil numai în ceea ce privește articolul 169, cel cu numărul 75 putînd fi „interpretat" ?! Dacă nu, atunci e clar ca lumina zilei că, după expirarea celor 48 de ore, orice demers împotriva Craiovei a devenit nefondat, lipsit fiind tocmai de suport regulamentar.

Să ne întoarcem la cartonașele lui Cioroianu, urmînd să stabilim dacă acestea au fost două (versiunea Comisiei de competiții și disciplină) sau trei (versiunea clubului). Foile de arbitraj, răsfoite de respectiva comisie, sînt ferme : la data partidei de la Tîrgu Jiu, Cioroianu avea trecute avertismentele primite în meciurile cu A.S.A. și „U". În replică, Universitatea susține că jucătorul în cauză mai văzuse un cartonaș galben în întîlnirea, tot de tineret-speranțe, cu Jiul, 7—0 la Craiova în ziua de 29 noiembrie 1981. Numai că, aici începe încurcătura, arbitrul partidei, Ilie Zaharia din Drobeta-Turnu Severin, a omis să-l treacă în foaia de arbitraj. Fiind foarte frig, arbitrul cu pricina n-a putut completa, imediat după joc, foaia, rugîndu-i pe cei 2 antrenori, Nicolae Zamfir de la Universitatea și Ernest Ilea de la Jiul să semneze documentul în alb. Ceea ce respectivii au și făcut. Nicolae Zamfir notîndu-și însă, în carnetul său, că Cioroianu a fost avertizat pentru un fault pe cît de grosolan, pe atît de inutil într-o confruntare aflată, scorul e concludent, la dispoziția echipei sale. Avînd această evidență, el a anunțat după etapa din 27 februarie, cînd Cioroianu a mai primit un cartonaș, că jucătorul e în situația de a fi, automat, suspendat, drept pentru care Cioroianu n-a făcut, în 7 martie, deplasarea la Tîrgoviște.

În sprijinul acestei afirmații pe de-a întregul plauzibilă, clubul craiovean a mai prezentat următoarele acte doveditoare :

1. declarație scrisă de la antrenorul Ernest Ilea ;

2. declarație scrisă de la jucătorul Coca II (Jiul), cel care fusese faultat de Cioroianu ;

3. declarații scrise de la arbitrii de linie ai partidei, Georgel Cioc și Victor Camenceanu, ambii din Craiova.

Surprinzător însă, toate aceste dovezi n-au fost luate în considerație, socotindu-se că ele ar fi putut fi tendențioase, trăgînd spuza pe turta echipei campioane. Sigur că, pînă la un punct, rezervele arătate de Comisia de disciplină și competiții și, mai tîrziu, la Biroul federal sînt de înțeles, cei 2 tușieri fiind, cum ziceam, din Craiova. Dar în privința antrenorului și a jucătorului din Petroșani, e greu de crezut că ei au urmărit, în scris, să ajute cauza Universității. Chiar și așa însă, ei s-au constituit în martori și cei care au judecat cazul aveau obligația să țină cont de depozițiile lor.

Arbitrul recunoaște

L-am lăsat la sfîrșit, intenționat, pe arbitrul de centru al partidei, severineanul Zaharia. Inițial, în fața Comisiei de competiții, el a declarat că nu-și mai aduce aminte dacă l-a dat sau nu lui Cioroianu avertisment, menționînd însă că, fiind înghețat, n-a completat foaia imediat după joc, rugindu-i pe antrenori să semneze în alb. Ilie Zaharia a fost convocat la comisie în ziua de 8 aprilie. Exact 4 zile mai tîrziu, în data de 12, el a recunoscut, în fața Colegiului central al arbitrilor, să l-a penalizat pe Cioroianu cu cartonaș galben, declarație crae a fost consemnată în procesul verbal al ședinței. Solicitat, ulterior, să analizeze această depoziție de ultimă oră, Biroul federal n-a făcut-o, taxînd și el recunoașterea lui Zaharia ca pe un act la care arbitrul ar fi recurs sub presiunea Universității. Cu alte cuvinte, hotărît să nu se dezică de decizia unui organism al F.R.F., Biroul federal a studiat cazul pripit și superficial, ceea ce, mai tîrziu, a indus în eroare și Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S.

Acestea ar fi datele problemei. Formal și parțial, federația ar avea dreptate, numai că ea a judecat, se deduce, credem, din cele de mai sus, trunchiat și subiectiv, ignorînd cîteva din „piesele" aflate la dosar, pedalînd pe o prevedere regulamentară, dar ignorînd o alta. S-a ajuns astfel, din păcate, la o decizie strîmbă, care a stîrnit și stîrnește încă nedumeriri în rîndul iubitorilor fotbalului, a celora din Craiova îndeobște, căci ea lezează nu numai interesele echipei campioane, ci și, prin extindere, ale fotbalului românesc. Fiind însă, se știe, mai grav să persiști într-o greșeală decît chiar s-o comiți, avem convingerea că C.N.E.F.S. va reanaliza, cu toate datele la îndemînă, situația și va face dreptate. Așteptăm.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dreptate pentru Craiova!

Cazul mi se pare clar și nu știu cine are interes să-l complice. Universitatea Craiova a învins în teren cu 5—0 echipa Minerul Certej, echipă modestă și cinstită, care nu a emis nici o pretenție, ci s-a bucurat să se întîlnească pe un teren neutru cu deținătoarea Cupei și a titlului de campioană. La un scor confortabil pentru ea, echipa Craiovei a scos din teren un jucător redutabil, de națională, mi se pare că pe Tilihoi, și a introdus un junior ca să joace și el, ca să-și justifice deplasarea la locul faptei, ca să-l rodeze și din multe alte motive, dintre care nici unul nu mi se pare necurat. Deodată, conducerea Federației hotărăște că jucătorul Cioroianu a intrat ilegal în teren și, după o lungă dezbatere cu ușile închise, se dă un comunicat de presă că nu Craiova s-a calificat pentru faza următoare, ci Minerul Certej. Lucrul este cu atît mai mult surprinzător cu cît din toate datele existente la Federație nici măcar formal cel ce au luat măsura nu au dreptate. Zic nici măcar formal, despărțind termenul de **formal** de termenul de **legal**. Se pot da o mie de interpretări gestului de a introduce un jucător în teren, dar în orice caz e limpede că Universitatea Craiova n-a introdus pe Cioroianu în teren spre a-și crea un avantaj, pe care și așa îl avea asigurat, ci pentru rodarea acestui jucător, pentru odihnirea celui înlocuit. Orice act negativ trebuie să aibă un mobil. Dacă Universității Craiova i se ia dreptul legal și inviolabil de a-și disputa intîietatea cu celelalte echipe din fotbalul nostru pentru Cupa României, trebuie să existe un fapt negativ care să justifice această măsură. Dacă echipa Universitatea Craiova scotea din teren pe Tilihoi și introducea pe Rummenigge sau hai să zicem, îl scotea pe Cioroianu și-l introducea pe Tilihoi și acesta avea cartonașe în plus, încă s-ar mai justifica măsura drastică și fără precedent a Federației de fotbal. Așa însă cum stau lucrurile, departe de a dori să-și creeze un avantaj, Universitatea a creat un avantaj adversarilor introducînd un junior în locul unui jucător matur, cu experiență. Unii, grăbiți, au început să trîncănească în tot felul, că ar fi interesul dinamoviștilor la mijloc. Am discutat cu oameni de autoritate care veghează destinele echipei Dinamo București. M-am bucurat să aflu de la ei, cum dealtfel și susține Cornel Dinu în pagina revistei Flacăra aci de față, că Dinamo insistă ca Universitatea Craiova să fie lăsată să-și joace șansa mai departe în Cupă pentru ca numai prin prezența unor echipe puternice — ziceau oamenii respectivi — echipa Dinamo însăși se va confrunta și va deveni mai puternică în această competiție. Ceea ce nu pot înțelege este cum reușește Federația Română de Fotbal să stîrnească probleme acolo unde nu sînt și cum se face, tot aceeași Federație, că nu observă problemele acolo unde sînt. Vasăzică în loc să-și ia valiza și să plece în bloc și să ne lase în pace la afiarea veștii, de la organele de resort, că numeroase echipe de la noi au obținut rezultate în teren furind, plătind, corupînd, în loc, deci, să facă o analiză a pirghiilor care au dus la această nenorocire rușinoasă, în loc să analizeze, de asemenea, raportul dintre aceste fraude reale și starea reală a competițiilor noastre, Federația se apucă și scoate pe Craiova din Cupa României complet imoral, complet nedrept, complet ilegal. După cum actele o dovedesc — și ele se află pe masa Federației, jucătorul Cioroianu nu avea două cartonașe galbene cînd a intrat în teren, ci unul, care se adăuga celor alte două pe care, arbitrii o recunosc, le primise și pentru care își ispășise suspendarea. Federația a inventat această regulă că nu trebuie să-ți comunice nimeni cîte cartonașe galbene ai, trebuie să știi singur și să-ți oprești jucătorii cu cartonașe galbene să intre în teren. Craiova a oprit pe Cioroianu să joace și la tineret-speranțe cînd avea două cartonașe galbene, el nu a jucat la Tîrgoviște și apoi, înaintea meciului cu Minerul, a primit un nou cartonaș galben. Acest nou cartonaș galben era al treilea, lar nu al doilea, cum susțin cei ce au aranjat toată această incalificabilă eroare. Vasăzică pentru milioanele minuite spre folosul unor promovări și a unor mențineri în Divizie, nici o echipă n-a pierdut nici un punct. Sînt bine mersi. În schimb, pentru că a vrut cineva din fotbal să descalifice un club pentru o eroare imaginară l-a descalificat. Marturisesc că o ilegalitate mai inacceptabilă n-am întîlnit în fotbalul nostru de ani de zile. Las la o parte interesul nostru general ca în cupele europene să ne reprezinte echipe bune — și Universitatea Craiova este una dintre ele — las la o parte frumosul gest al dinamoviștilor, care sînt alături de Craiova și doresc o dispută sportivă, iar nu de culise las la o parte descurajarea la care sînt supuși, prin măsurile luate, jucătorii Craiovei, dintre care unii componenți ai lotului național, las la o parte că-n ultimele meciuri desfășurate de Craiova, Universitatea a fost nedreptățită, după cum scriu toți cronicarii, în mod flagrant, de arbitri și întreb doar atît : crede cineva în mod serios că Universitatea Craiova a cîștigat meciul cu Minerul Certej datorită lui Cioroianu ? Și-a creat vreun avantaj din aceasta ? Cea mai bună echipă românească a ultimilor ani și cea mai nedreptățită de soartă și cea mai mare tribună a fotbalului românesc la ora de față are dreptul la adevăr și să-și joace. În continuare, șansa în Cupa României. Cei care au luat măsura se impune să-și facă un asorv exămen de conștiință și să ia în considerare legile, mărturiile, adevărurile și interesele majore ale sportului românesc. Cu aceste false măsuri de vigilență și puritate competițională să nu-și închipuie nimeni că ne va scoate ochii și noi nu vom mai vedea grosolanele abateri de la adevăr și cinste din fotbalul românesc. N-am mai scris de multă vreme articole de sport, dar această îngrozitoare nedreptate ne-ar fi ridicat și din morți. Craiova nu poate fi călcată în picioare de obscure și inexplicabile ambiții, vanități și false vigilențe. Mai bine să radicalizăm fotbalul decît să căutăm nod în papură unei echipe care, împreună cu foarte puține altele, de-a lungul vremii — Dinamo, Steaua, Rapid, F. C. Argeș,— au ne-a făcut de rîs, ci a polarizat dragostea și interesul iubitorilor de adevăr, frumos și cinste pe gazonul curat.

ADRIAN PĂUNESCU ■

P.S. Avînd în vedere această măsură nedreaptă, mai sus semnatul, care am fost ales fără voia și știrea mea membru al Comitetului de conducere al Federației Române de Fotbal, îmi dau aici demisia din respectivul for. Nu doresc să fiu părtaș la o asemenea măsură pe care, dacă e cazul, ar putea-o discuta în plenul său Comitetul Federal.

OMUL CARE JOACĂ

Blestemat de capabili

Este firesc ca lupta lungă și grea, pe puncte, ce o reprezintă campionatul să aprindă „focuri" de oțelari sau ale altor viitori sculptori din metalul pe care aceștia îl plămădesc, trudiți la poalele unor munți nu prea depărtați și de aceeași patimă, nebun de frumoasă, a fotbalului. Și cu ei, cu acești oameni minunați, despre care este puțin spus că trebuie iubiți și respectați, soarta se dovedește capricioasă în trăiri. Pe unii îi hrănește cu mirajul că tot ce li se prezintă fotbalistic este adevărat, bun și drept, iar celorlalți oferindu-le deceptia că în ceea ce au crezut la fel, printr-un asemănător sacrificiu pecuniar, există reducătoare cu picioarele pe pămînt și sufletul în pedeapsă, mîna dreaptă și implacabilă a justiției.

Îmi vine în minte un vers în care solistul invocă cu darul său născut din rezonanțele din „San Pietro", „ascuțișul nelertător al „mamei giustizia". E drept, pentru ei și al lui, suprema zeiță a dreptății rămîne oarbă, noi o privim acum așteptîndu-i parcă oracolele cu ochii rațiunii de a hotărî... liberi, descătușați și hotărîtori, dar tăișul sabiei și echilibrul aparent al balanței pe care le poartă în mîini, nu pot vedea nicăieri și în același timp tot ce ar trebui să despartă așa cum trebuie și așa precum îi este menirea fie și în fotbal.

Totuși, să nu fim pesimiști. Însăși această furie de a se așeza pe primul loc al pretendenților la titlul acestui campionat este augură. Revista bine făcută în care ocup un colț de gînduri a avut săptămîna trecută o nouă inspirată idee, și anume aceea de a prinde cugetările și mai ales (cît de expresiv) chipurile principalilor mentori în acte ai jucătorilor ce se pot îmbrăca în campioni. Privindu-i atent, spun totul... Sînt consumați de grijile zilei, labirintul de probleme de nerezolvat, pentru cîțiva dintre ei, cu care l-a „încărcat" momentul. Figura lui Anea Tinei", înspăimîntător de serioasă și de plină de înțelesuri filosofale pentru prea mulți este ruptă dintr-o posibilă „comedie umană a fotbalului".

Dar să privim împrejur, în cîteva străfulgerări ce sînt, ca joc și ca aspirații, primele noastre echipe actuale. Vreau să încep cu formația care promite cel mai mult în viitor, Steaua, și pe care am „simțit-o" acum cîteva zile. Dornd mult mai mult decît cei care se bat cu pumnul în piept și-și tăvălesc limba în gură bîrlic fotbalului românesc, mă bucură sincer politica inspirată de incorporare a unor cadeți de mare talent. Acest club de tradiție, corect și total, are în profesorul Cernăianu un tactician care, alături de indiscutabilul om de fotbal Ion Alexandrescu, poate face din marile piese pe care le au în mînă (uitați-vă atent la calitățile lui Balint, Majaru, Ralea, Sertov, Mureșan ca și ale posibilităților încă intacte ale exponenților „vechii gărzi"), o echipă de temut. La atîta mișcare periculoasă, e drept, lipsește un „cervelo", cum spun tot italienii — Puiu Iordănescu nu mi se pare — pentru a da o logică în teren.

Valoarea multora din jucătorii Craiovei rămîne și ea o amenințare pentru mine și ai mei la fel de obsedantă și pentru jocurile care au mai rămas, ca și pentru viitor. „Trupa" lui Oblemenco a devenit prea agresivă și în teren și în afara lui, frumosul anturaj al tifosilor olteni o încurajează spre rău și... echipa a uitat să joace. Era tocmai argumentul cu care s-a impus cucerindu-ne de atîtea ori. Iată că federația noastră, acces despre care v-am vorbit săptămîna trecută, a devenit mai periculoasă decît toate sentințele de moment din lume. După atîtea compromisuri cu care și-a răsfățat letargia bolnăvicioasă, hotărăște, după lungi tergiversări dubioase, să arunce echipa camioloană din Cupă. Ordinea aparentă încearcă să ne convingă cînd nu așteptăm cel mai puțin și competiția respectivă este destul de compromisă prin absența puerilă a unui combatant de marcă. Fiindcă o nedreptate făcută în acest fel Craiovei riscă, prin ricoșeul opiniei publice, să nedreptățească și prestigiul echipei mele, care nu are nici-un amestec și își dorește să se confrunte cu cei care sînt într-adevăr cei mai buni.

Una din echipele lui Lucescu, Corvinul (e, oare, mai potent decît multimilionarul Vardoianis care l-a achiziționat pe Covaci în Grecia ?) este interesantă, circulația de construcție din apărare fiind a lui Mateianu. Ea a pierdut un punct la Bacău cînd nu-l mai putea rata nimeni, și asta spune foarte mult, argumentînd că singurii jucători de adevărată valoare rămîn Dumitrache, ostracizatul fără sens din „Ștefan cel Mare", Rednic și... ceva Gabor.

În fine, foarte adevărată este echipa lui Halagian, „Armeanul" este antrenorul care a dovedit cel mai mult că știe ce vrea și mai ales să impună ceea ce concepe. Are o echipă parcă de haiduci, care aleargă cu spor, într-o perfectă ordine și atitudine colectivă de pressing și ofside. Indiscutabil, Halagian este cel mai puternic antrenor de moment al fotbalului nostru.

Despre Dinamo... este firesc să aprecieze alții și, în mod deosebit valențele tactice de joc ale toamnei trecute, în care a încîntat de multe ori, nădăjduiesc să o prezinte precum merită. Să sperăm într-un final frumos, fără piedici de tot felul, în care sîntem prea blestemat de capabili...

CORNEL DINU ■

Un vibrant apel de pace

Duminică de dimineață, în prezența a mii de tineri bucureșteni, pe Stadionul Tineretului a avut loc festivitatea sosirii **ȘTAFETEI PĂCII**, grandioasă acțiune înscrisă în amplul program de manifestări de masă, organizate în țara noastră, prin care oamenii muncii din România dau glas îngrijorării lor față de deteriorarea situației internaționale, dorinței lor de pace, de a trăi în bună înțelegere și prietenie cu toate popoarele. De-a lungul celor cinci mari trasee parcurse timp de 10 zile pe teritoriul patriei, „Ștafeta Păcii" a prilejuit în toate orașele și comunele pe care le-a străbătut ample manifestări în cadrul cărora a fost exprimată deplina adeziune a tineretului patriei, a întregului popor față de strălucitele inițiative de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, vizînd încetarea aberantei curse a înarmărilor, trecerea la măsuri efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru apărarea libertății și independenței popoarelor, pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare pe întreaga noastră planetă. Pe Stadionul Tineretului, îmbrăcat în straie sărbătorești, ultimul schimb al ștafetei a fost întîmpinat cu vii aplauze și urale de către toți cei prezenți. Aici, pe mari pancarte erau înscrise chemările adresate de sportivii români, de întregul nostru tineret, sportivilor, tinerilor din întreaga lume : „Să apărăm cel mai de preț drept al omului, dreptul la viață !", „Să înceteze cursa înarmărilor !", „Sportivi, luptați cu toată **energia împotriva războiului, pentru dezarmare și pace în întreaga lume !", „Jos războiul !".** În ultimul său schimb, ștafeta a fost purtată de campionii olimpici Nadia Comăneci și Corneliu Ion, alături de care se găseau 40 de tineri reprezentanți ai mișcării sportive din județe, însoțiți de atleți, cicliști și motocicliști bucureșteni.

A urmat apoi momentul solemn în care **Apelul de pace adresat de sportivii români participanți la „Ștafeta Păcii" sportivilor din întreaga lume** a fost citit de Nadia Comăneci, Erou al Muncii Socialiste, multiplă campioană olimpică.

În încheierea acestei excepționale manifestări, pe stadion s-a desfășurat un amplu program de demonstrații și competiții, cu participarea unor sportivi fruntași din cluburile și asociațiile bucureștene.

DUMITRU GRAUR

Surprize hipice

Iată că, duminica trecută, speranța cea mare a turfului, aproape rivalul lui Derley Arlechin al regelui Solomon, a apărut pe domul pe care, anul trecut, plimbase coroana de măslin și ramura de palmier. Drum care l-a adus glorie, drum pe care a dăltuit și refăcut statui în sufletele admiratorilor săi, întregind condițiile unui excelent trăpaș : caracter blînd, configurație perfectă (un armăsar roib cu coamă Isabelle), origine (Vaillant și Perjus), clasă, record (1' 22,4). În prima evoluție din stagiunea hipică actuală, armăsarul Perjus a scos 1' 24,6, cel mai bun timp alergat de la deschiderea sezonului. Cei peste 700 de spectatori au avut revelația unei curse în care „steaua turfului" a excelat. După ce pista a fost spălată de ploile o noapte și udată într-o rarită de dimineață, cai și-au menținut totuși condiția de alergare, 24 dintre ei amatorindu-și recordurile, după ce, și în reuniunea precedentă, 13 își îmbunătățiseră timpul sosirii. Cursele s-au antrenat și au antrenat nu numai emoția spectatorilor, dar și a conducătorilor și a arbitrilor. În afara îmbunătățirii recordurilor, reuniunea a oferit și sosiri strînse, departajări fotografice, surprize la potou. Numai în cursa a șasea, 3 cai, Reuș, Rodion și Riguros, au alergat cap la cap, locul I fiind acordat numai după consultarea atentă a fotografiei. O altă surpriză a oferit-o Mircea Ștefănescu cu formația sa, cîștigînd pentru prima oară de la deschiderea stagiunii hipice, cu armăsarul Răsad în premiul „Belșug" și cu iapa Solara în premiul „Amilcar". Hipodromul are o alură proaspătă totul este verde, înflorit, sădit, răsădit, vopsit, plus un mic punct comercial. În clasamentul formațiilor, continuă să conducă Alexandru Ionescu (9 curse), urmat de Gheorghe Tănase (8 curse).

Duminica următoare e de așteptat ca hipodromul să se anime prin intrarea în concurs a amatorilor, curse ce au dat, în cea mai mare parte a lor, un plus de atractivitate și suspens. Duminică vor evolua deci, pentru prima oară în acest sezon, amatorii, urmînd să crească și numărul spectatorilor.

ELENA ȘTEFANESCU

Și-au „salvat" feciorul declarîndu-l nebun

— De la Cluj-Napoca pînă la Oradea, dragă mamă, n-am făcut nici două ore. Mi-am grăbit să ajung acasă cît mai repede.

— Cum așa, Vlăduță, în plină sesiune abandonezi examenele și vii la Oradea ? Nu înțeleg nimic.

— O să înțelegi imediat. Tu lucrezi la secția de psihiatrie, nu-i așa ?

— Da, și ce-i cu asta ?

— Uite ce, trebuie să mă internezi pentru un timp la secția ta.

— Cum să te internez ? Ce, tu ești bolnav ?

— Să fie clar ; dacă vreți să vă salvați feciorul, trebuie să-l declarați imediat nebun și să-l băgați în spital. Uite, de data aceasta accept cu plăcere să joc acest rol. Să-mi explici cum se comportă un nebun, să-l știu juca atunci cînd voi fi vizitat, știu eu, de rude, de prieteni, deși aș prefera să-i fii în perioada asta cît mai departe de mine.

Zis și făcut. Vlăduț este internat într-o rezervă și toată lumea află că feciorul nu mai e zdravăn la minte. „Păcat, un băiat atît de chipeș, uite așa, din senin, să fie internat la psihiatrie", comentează cunoscuții.

În timp ce Vlăduț se plictisește în camera lui de spital pînă și de citit romane polițiste, la Cluj-Napoca se desfășoară ample investigații în legătură cu accidentarea mortală a unei femei. Autorul accidentului, după ce a lovit victima, a părăsit locul faptei. În zona stației de autobuz, unde s-a întîmplat accidentul, n-a rămas nici cel mai mic indiciu asupra mașinii, asupra făptașului ; nimeni nu știe nimic, nimeni n-a văzut nimic.

Trec zile după zile și eforturile făcute pentru descoperirea autorului rămîn fără nici un rezultat.

Într-o dimineață, Radu, tînăr ofițer, de miliție, este vizitat la birou de un fost coleg de școală.

— Ce vînt te aduce Sabine pe la mine, pe o vreme așa de haină ?

— Uite, mă, ce mi s-a întîmplat. Știi pe colegul meu de serviciu, Bogdan ?

— Îl știu, cum să nu !

— Am fost aseară invitat la el. M-am simțit bine, mai ales că erau cîteva fetișcane una și una.

— Ei și ce-i cu asta ? Doar n-ai venit la 8 dimineața la mine, pe viscol, să-mi povestești despre aventurile tale galante de burlac.

— Stai să vezi. Printre invitate erau și două studente, care nu participau la discuția generală și nici la canastră. Șușoteau mereu între ele, iar pe față li se citea îngrijorarea. Una începe deodată să plîngă încetișor, întorcînd capul spre perete. Nu voia să fie observată de asistență. Mă știi cum sînt eu de săritor ?

— Da, mai ales cînd e vorba de fete frumoase.

Sabin se face că nu sesizează înțepătura și continuă.

— Mă apropii de cele două blonde : „Ce-i cu voi, fetelor ? Ce corăbii vi s-au înecat ?" Ele încetează discuția și nu răspund nimic. Eram tare curios să știu ce au pățit, dar pe de altă parte voiam să le întind o mînă de ajutor. Prinzînd încredere în mine, fetele încep treptat să mi se destăinuiască. Iată ce mi-au spus : Cică acum zece zile în urmă, au organizat o petrecere cu prilejul aniversării uneia dintre ele. S-au simțit bine, s-a dansat. Pe la 11 noaptea berea s-a terminat, dar cele două fete, cu invitații lor, doreau să petreacă în continuare. Tinerii s-au oferit să aducă o nouă provizie de bere. S-au urcat în mașină, pe care o conducea unul dintre ei și au plecat. După vreo douăzeci de minute apar băieții cătrăniți și galbeni ca ceara. Unul, probabil conducătorul auto, se adresează fetelor : „Pe drum am avut un accident grav". „Dar vă văd întregi pe amîndoi !", răspunde gazda. „Am lovit pe cineva. Nu puteam rămîne acolo după ce am „ras" zece sticle cu bere. Plec din oraș pentru cîtva timp". Apoi, încruntat, cu voce răstită le amenință : „dacă spuneți doar un cuvințel cuiva, v-am terminat pe amîndouă". De atunci fetele-s înnebunite. Nu s-au prezentat la examen și plîng continuu. Le-am întrebat cine e și cu ce se ocupă autorul și ce hram poartă celălalt băiat. Cînd au ajuns la acest punct, fetele n-au mai scos o vorbă. Doar același invariabil „ne e frică, ne e frică". Am putut afla numai că mașina e Dacie 1100 și că are număr de Bihor. Aha !, și încă un amănunt : e prevăzută cu un portbagaj pe acoperiș. Am considerat că e bine să știi toate astea. Cunosc că vă chinuiți să-l descoperiți pe āla care a omorît femeia în stația de autobuz.

Cînd ofițerul a ajuns dimineață la locuința părinților lui Vlăduț, de la Oradea, aceștia au rămas extrem de mirați. „Da, avem un fecior student. Dacă are mașină ? Da, i-am cumpărat-o anul trecut. Acum e internat la spital. Dacă e cu adevărat bolnav ? Știm și noi... ?" La acest punct părinții par extrem de derutați. „A venit acum cîteva zile... și a zis că-i bolnav. Și-a abandonat examenele. Sînt mamă, au ? L-am internat în spital."

La secția de psihiatrie, lucrurile s-au lămurit repede. Tînărul a mărturisit ce s-a întîmplat. Totul a devenit clar.

Cît de încurcate sînt, citeodată, țițele soartei. Oamenii reușesc însă să le descurce.

VICTOR BEDA

Ciudățeniile unui supercontrolor, dar și ale contravenienților...

Dacă n-ar fi avut motive temeinice de suspiciune privind corectitudinea lui **Constantin Fică**, tehnician principal în cadrul Întreprinderii de transporturi locale Neamț — doar cu puțin timp înainte îl prinseseră în flagrant pentru luare de mită de la un cetățean, în schimbul promisiunii de a-i facilita angajarea — ofițerii de miliție care efectuau o percheziție domiciliară la proaspătul reținut preventiv, puteau să creadă că respectivul este un ciudat colecționar de obiecte de uz personal și documente oficiale de tot felul.

Un adevărat bazar, dar nu de vechituri, cum se mai întîlnesc prin talciocuri, ci lucruri de strictă actualitate, între care vreo **30 ceasuri de mînă de cele mai felurite mărci, 16 umbrele de damă și bărbătești, haine, pulovere, genți, portmonee și... n-o să pară credibil, buletine de identitate și livrete militare (?!)**

Cerîndu-i-se explicații în legătură cu neobișnuita colecție, Constantin Fică avea să declare cu emfază că obiectele și documentele pe care le avea „doar în păstrare" constituie o „dovadă" a exigenței sale față de contravenienții depistați pe autobuzele Întreprinderii de transport local.

„Păi... dacă n-aveau bani să plătească amenda, ce ? Era să pierd timpul cu procese verbale care ajung să intre în prescripție ? ! Așa, le luam ceasul sau umbrela, sau buletinul... pînă făceau rost de bani. Dacă nu veneau după ele, treaba lor ! Dar le pierea pofta să mai călătorească fără bilet, cînd îi costa un ceas ori un pulover..."

Stranie metodă de a disciplina pe călătorii frauduloși ! Sperăm să nu mai fie aplicată și de alți „exigenți".

Dar nu mai puțin ciudată ni se pare atitudinea contravenienților, care au avut de-a face cu supercontrolorul de la Neamț. Fără să existe vreo scuză pentru postura în care au fost găsiți — călătorind fără bilete sau abonamente, — cum este posibil, totuși, să accepte a fi deposedați de bunuri personale și chiar de documentele oficiale care nu pot fi încredințate decît organelor competente anume stabilite de lege ?

Este adevărat, unor astfel de „clienți" li s-a potrivit un asemenea controlor, dar mentalitatea retrogradă a tuturor celor vizați nu poate decît să genereze și să încurajeze incorectitudinea. Pentru că, folosind asemenea practici, cu totul inadmisibile, C. Fica avea posibilitatea să-și însușească o parte din bunurile contravenienților, deoarece nu ținea nici o evidență a acestora. Că era pretabil la acte de necinste o demonstrează și faptul că, după ce a fost prins în flagrant pentru luare de mită, cercetările aveau să stabilească în sarcina lui încă 10 fapte de aceeași natură, la care se adaugă „incurcătura" pe care i-au produs-o contravenienții la regulile de călătorie și mai ales ale moralei.

MIHAI GROZAVU

Cușca Șufărului

Creatorul dinastiei

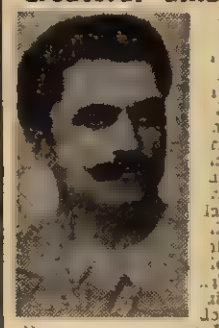

...ara lui 1871. Al ...lea turneu Pascaly ... Transilvania. Dra... ticul trece munții ... ducă vorbirea ro... ...ească fraților de-o ...nbă și simțire, asu... ...ți în țara lor. Nu-l ...ai are pe Eminescu ...ffler în trupă, ca în ...imul turneu. De astă ...ată repertoriul e do... ...nat de sentimentele ...flăcărate ale unor ...iese naționale — ...„Țăranul din vremea ...i Tudor", „Patrie și ...omnitor", ambele de Pascaly ; „...ța Ruxandra" de Hasdeu. După cicluri de spectacole la Brașov și Sibiu, trupa joacă la Blaj. „Mica Romă" primește solii frăției românești cu urale, ghirlande de flori, cald entuziasm. Pascaly, care spusese „Voiești să vezi gradul de civilizare al unei națiuni ?... Vezi teatrul ei", exercită asupra participanților însetați, și-n special a tineretului, o puternică fascinație.

Înmărmuriți într-un ungher al sălii, nelipsit la toate spectacolele, printre cei cuceriți de arta corifeului, un copilandru dintr-o comună din apropiere, Timpăhaza : fecior de țărani venit la carte la Blaj, pe nume Aron Boba. Școlarul încearcă seară de seară o bucurie lăuntrică : ceva nou și neobișnuit pentru el ; însă atît de frumos, de măreț, de seducător... Cînd Pascaly părăsește Blajul, nu mai are să-și pună întrebări, știe ce are de făcut : ăsta îi va fi drumul — actor.

Cu acest ideal, încă în școală, se dăruiește la toate manifestările culturale artistice. Își apleacă urechea pe folclor, la conducerea corului școlăresc, organizează șezători, joacă în vodeviluri, recită, dansează. Și, după cîțiva ani, la prima ocazie, trece munții, pe la Bran, în trupa bănățeanului Augustin Petculescu, „artistul pantofar".

La București — potrivire a destinului — o perioadă face parte din trupa lui Pascaly, de la care, cu seriozitate și sîrg, își apropie superbul meșteșug. Dar, se vede că-i este dat să se administreze singur și să administreze și pe alții... Își începe rătăcirea, viața nomadă din oraș în oraș, care-i va fi singulara carieră, de director de trupă, creator de operete naționale — muzică și libret —, cîntăreț, actor, dansator și regizor, organizator al propriilor spectacole. Cunoaște în Moldova ce rămăsese după lichidarea marelui circ polonez al renumitului călăreț Smolenschi : pe fiica acestuia, Adolfina, pe frații și surorile ei, care făceau actorie, formînd trupa Alexandrescu, în frunte cu hazliul Pechea, viitor stîlp al Naționalului ieșean. Se atașează de Alexandrești, își schimbă numele din Boba în Bobescu și o ia pe Adolfina în căsătorie. Rămîne la Iași, unde scrie operete, monoloage, piesete, compune muzica lor, remarcîndu-se ca actor și cîntăreț, îndrăgit de public.

Cînd Maria Theodorini inaugurează noul teatru craiovean, este angajat aci cu întrega trupă, întreaga familie, mai puțin Pechea, care rămîne la Iași. Văd luminile rampei operetele lui „Păunașul Codrilor" și „Orfanul din Dorna". La constituirea Societății Dramatice este făcut societar. Iată deci, prin creatorul dinastiei Bobeștilor, Craiova, înaintea Bucureștiului, leagăn al operetei românești.

Dar, dramatici craioveni fac zid comun împotriva operetiștilor. Strălucitele elemente se împrăștie, din faimoasa trupă înghebîndu-se trei formații. Una a Josefinei Gălușcă, alta a lui Nicu Poenaru și, bineînțeles, cea, ușor de reconstituit, a lui Aron Bobescu. Aceasta apelează la puțini artiști din afară, de bază avînd familia, cu cumnați și cumnate, impregnată de muzică și artistic. Directorul e cotropit de atîta pasiune, că ani de zile biruințele Trupei de operetă Bobescu devansează Compania lui Grigoriu de la Oteteleșanu, în care va străluci Leonard. Cu vremea intră pe fir și copiii, jucînd, dansînd, cîntînd, manevrînd instrumentele, întocmai părintelui. În ordine : Emi, viitorul director de scenă de la Craiova, Cluj și București ; Aurel, cel mai talentat din familie, tatăl Lolei Bobescu, celebritate mondială ; Leonora, actriță și primadonă renumită cît va activa ; Jean (dirijează „Voievodul țiganilor" la 14 ani), viitoarea măiastră baghetă a Operei Române ; Constantin, violonist, compozitor, dirijor. Hohotele de satisfacție ale lui Aron Bobescu însoțesc creșterea odraslelor, născute în fosa orchestrei, odată cu repertoriul, în care primează producțiile proprii : „Păunașul codrilor", „Orfanul din Dorna", „Nobletea cumpărată" ; și nu lipsesc „Mascota", „Briganzii", „Girofle-Girofla", „Pericola", „Voievodul țiganilor", „Mamzelle Nitouche", „Clereta în concentrare", „Marchizul bucătar", „Domnița femeilor".

Însă, în amurgul său, Aron Bobescu începe să dispară de-acasă... Fără să precizeze încotro. Chemarea singurătății, vagabondaj, nevroză ?... Spectatorii, care-l mai țineau de singular corifeu, îl întîlnesc fără noimă, și probabil fără leac, rătăcind pe străzile Iașului, Constanței, Romanului... Familia nu știe de soarta lui. Află mai tîrziu, îndurerată, că a fost înmormîntat la Panciu.

Bunicul Lolei Bobescu n-are de unde mai ști că, peste ani și războaie, singele lui picură cristale de românesc dor, în lume, din violina nepoatei...

GABY MICHAILESCU

Lumea în care trăim

Omule! Omul meu drag...

În urmă cu mai mulți ani, în Japonia, un concurs literar destinat copiilor a avut ca temă descrierea unela dintre capodoperele pământului. Pe adresa redacției care organizase concursul au sosit zeci de mii de răspunsuri și, vă imaginați, copiii au descris fiecare ceea ce a crezut a fi cea mai valoroasă capodoperă a acestei planete pe care viețuiesc.

Imaginația lor a alergat pe toate continentele, în toate domeniile. Unii au optat pentru monumente celebre. Piramidele au avut astfel destui admiratori. Alții au descris sculpturi renumite, tablouri sau cărți care i-au emoționat. N-au lipsit nici descrieri de orașe sau, pur și simplu, cunoscute monumente ale naturii. Pentru privirea celui aflat la o vîrstă fragedă, noțiunea de capodoperă nu se identifică totdeauna cu definiția științifică utilizată de specialiști.

Premiul întîi a fost acordat în unanimitate de juriu unei fetițe de zece ani. Compunerea ei a cuprins doar cîteva rînduri : „Omul. El a fost, este și va fi întotdeauna cea mai frumoasă, cea mai dragă, cea mai prețioasă capodoperă a pămîntului nostru".

Fetița era de la Hiroșima.

Experiența dramatică a vieții a obligat-o de mică la înțelegerea unor adevăruri fundamentale. Ea s-a născut după dezastrul nuclear. Hiroșima trăiește. Dar, timpuriu, destul de puțină vreme după ce cîntecul de leagăn i-a fost familiar, fetița a aflat tristul destin al altor generații de locuitori ai Hiroșimei. Acolo, în orașul pulverizat și pîrjolit de bomba atomică, prețul vieții este poate mai ridicat decît oriunde...

Mi-am amintit de această întîmplare citind zilele trecute un articol din revista „Science et vie" consacrat „bombei N", bomba cu neutroni.

După cum se știe, încă în 1977, fostul președinte al Statelor Unite, Jimmy Carter, anunța punerea la punct a „tehnologiei armei cu radiații îmbogățite care omoară oameni, dar cruță materialul". La 8 august 1981, Administrația Reagan a decis fabricarea în serie a „bombei N" și stocarea ei — pentru moment — pe teritoriul american, la nevoie, fiind suficiente numai cîteva ore pentru echiparea diviziilor americane din Europa, cu sau fără asentimentul partenerilor de pe continent.

Evident, prea multe amănunte despre această cumplită armă nu sînt publicate. Anumiți specialiști în materie au semnalat însă unele din caracteristicile noii bombe. În cazul unei bombe atomice, circa 50 la sută din energia eliberată se datorește efectelor mecanice, 35 la sută efectelor termice, 5 la sută radiației imediate (gama și neutroni), restul împrăștiindu-se sub formă de căderi radioactive. În cazul „bombei N", 80 la sută din energia eliberată este sub formă de neutroni. De aici și numele.

În fapt, bomba cu neutroni nu este nimic altceva decît o... minibombă cu hidrogen, o bombă de un tip special concepută deliberat pentru a favoriza emisia neutronică pe seama efectelor termice și mecanice. Cu alte cuvinte, tocmai pentru a vedea efectele destructive și a spori capacitatea bombei de a ucide ființele vii.

Cum acționează neutronii asupra organismului uman ? Specialiștii, potrivit revistei franceze, arată că celula vie, conținînd multă apă, absoarbe o parte din energia neutronilor incidenți perturbînd legăturile între atomii vecini și distrugînd moleculele complexe. În plus, absorbind neutroni, anumiți atomi devin radioactivi. Astfel răstimpul în care survine moartea oricărei ființe vii depinde doar de doza iradierii neutronice.

Citim în același articol că o doză de iradiație medie, de 3 000 rads, atacă direct sistemul nervos central provocînd apatie, amețeli, convulsii și sincope. O doză inferioară provoacă simptome gastro-intestinale, leziuni mortale pe termen relativ mai lung.

Experții americani au evaluat dealtfel cu exactitate eficacitatea „bombei N" în funcție de dozele de iradiere. Astfel :

— la o iradiere de 8 000 rads ființele vii sînt scoase din luptă în mai puțin de cinci minute de la explozie, moartea aceasta survenind într-o zi-două.

— la 3 000 rads ființele vii sînt imobilizate în mai puțin de cinci minute și vor rămîne astfel 30-45 minute, moartea lor survenind după 4-5 zile ;

— la o iradiere de 650 rads ființele vii vor fi neutralizate în mai puțin de două ore, o mare parte dintre ele rămînînd imobilizate, moartea acestora survenind însă după cîteva săptămîni.

Groaznică eficacitate !

Firesc, hotărîrea Administrației Reagan de a produce în serie bomba cu neutroni a dezlănțuit vii proteste în întreaga lume. Împotriva producerii acestei teribile arme, despre care generalii americani pretind că ar fi cea mai „morală", cea mai „umană" armă, s-au pronunțat sute de milioane de oameni de pe toate continentele, fie ei albi, galbeni sau negri, tineri sau vîrstnici, femei sau bărbați, muncitori sau intelectuali, țărani sau oameni de știință.

„Bomba N". Cea mai „morală" și „umană" armă pentru că ucide ființele vii și cruță construcțiile, materialele militare.

Absurdă logică !

Citeam tabloul posibilei distrugeri a ființelor omenești, prezentat de experții americani și mă gîndeam la fetița de la Hiroșima și la oameni. La oamenii atît de dragi ei. Într-adevăr, omul este capodopera nr. 1 a acestei planete. Nimic nu poate fi mai prețios decît viața. Viața ființei umane.

Omule ! Omul meu drag...

Este afirmarea dorinței, a bucuriei, a dragostei de viață.

Este afirmarea încrederii în viață, în miliardele de ființe ce populează Terra. Afirmarea încrederii în om, în semenii noștri.

Este afirmarea speranței fiecărui om al planetei care dorește să trăiască, Să trăiască în liniște și pace, să se bucure de viață.

Nu ca să-și piardă viața în absurde cataclisme.

Nu ca să-și vadă distruse creațiile geniului său.

Nu ca să retrăiască drame precum cea de la Hiroșima.

Fetița de la Hiroșima a avut dreptate elogiind omul drept capodopera nr. 1 a pămîntului. Păcat doar că pe același pămînt există oameni care ignoră acest adevăr...

AL. PINTEA ■

Banianul și bătrînii

Pliantul distribuit de organizația mondială este foarte interesant. Dealtfel, știrea e, de acum, cunoscută întrucît și alți colegi au relatat-o. În ce mă privește, reiau, pentru început, datele esențiale. Banianul, copacul cunoscut sub numele științific de Ficus Benghalensis, trăiește în principal în zonele tropicale asiatice însă specii de-ale sale se întîlnesc atît pe continentul negru cît și pe solul latino-american. Are numeroase rădăcini aeriene din care cresc principalele ramuri dar unele dintre ele revin în sol de unde dau naștere altor trunchiuri din care apar noi rădăcini aeriene. Lanțul acesta continuă și, drept consecință, banianii pot acoperi o suprafață foarte întinsă. De pildă, specialiștii arată că uneori un asemenea lanț al banianului ajunge la o circumferință de 700 metri, o înălțime de 30,5 metri iar sub el se pot adăposti 20 000 de oameni.

Dar să părăsim zona botanicii. Nu știu ce alte studii sau hobby-uri are artistul american Oscar Berger. De asemenea, nu cunosc ce alți artiști și din cîte țări au participat la concursul inițiat de Organizația Națiunilor Unite privind afișul Adunării mondiale privind îmbătrînirea. Cred însă și susțin asta : octogenarul Oscar Berger și-a dezlănțuit vîrsta, fiind atît de prompt în a-și aminti de banian, a cărui imagine a stilizat-o și a propus-o ca emblemă a respectivei reuniuni internaționale, el înțelegînd prin banian un simbol al longevității, autonomiei și creșterii continue.

Cel puțin așa scrie pliantul invocat la început. Eu cred, însă, că emblema aceasta — și implicit cel ce a propus-o atît de inspirat — e și un simbol al vitalității spiritului și sufletului ! Da, știu și reiau aici, la sfîrșitul acestui secol, lumea va număra 580 milioane de bătrîni, ceea ce înseamnă de două ori mai mulți decît în 1970. Cum specialiștii susțin că e vorba de o rapidă evoluție a piramidei vîrstelor, e firesc ca faptul să fie dezbătut. Apoi, întrucît fenomenul e preocupant, lui i-a fost consacrată și recenta Zi mondială a sănătății.

Cu aceste amănunte ajung și la gîndurile ce mi le-au trezit ele. Și, din această perspectivă, cred că William Kerrigan, secretar general al Adunării, are dreptate cînd susține că opinia publică trebuie sensibilizată în legătură cu dificultățile create de creșterea cifrei persoanelor în vîrstă. (Dar, propun eu o paranteză, ar trebui să existe, să se recurgă la mijloace — de ce natură ? — care să nu permită atingerea unei vîrste a senecțiuții ?). Apoi, e de semnalat că această problemă e o problemă foarte ascuțită pentru țările în curs de dezvoltare. Da, îl aprob și acum pe cel amintit înainte cînd spune : „creșterea duratei vieții trebuie însoțită de dorința de a umple cît mai bine acești ani ai bătrîneții și de a evita ca ei să fie marcați de un sentiment al rebutului amestecat cu pasivitate".

Și, din acest colț de pagină, omagiez pe cei care într-o epocă a anticipărilor ori a celor ce susțin înfocați „trăiește-ți clipa", au propus reuniunea privind bătrînii, l-au ales fericita emblemă a marelui artist octogenar amintit, dar îndeosebi omagiez bunicii noștri. Omagiu declanșat firesc în noi de această înălțătoare și repetabilă povară care, indiferent cîtă cultură avem, trebuie măcar să simțim, dacă nu știm, că, așa cum zicea cineva, „un bătrîn care moare este o bibliotecă ce arde" !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Somnul competenței naște marasmul

Un ascensor gigant, confortabil și luxos, în loc să coboare lin intră în cădere liberă, se înfige pe verticala tradiționalului său traseu și face zob cîteva zeci de vieți omenești. Ancheta demarează imediat, se stabilesc cauzele tehnice, culpabilitățile, dimensiunea incompetențelor.

Un pod fastuos, arcuit trufaș la mare înălțime, cu șase benzi de circulație, fosforescent noaptea pentru a obseda vecinătățile cu vigoarea sa tehnică se rupe ca un băț, automobilele curg la vale, oamenii alunecă în neant, firma constructoare e pusă la stîlpul infamiei : se stabilesc incompetențele.

Într-o lume victorioasă în atîtea domenii, într-o lume în care se construiește titanic și sofisticat competența este regula numărul unu a solidității și supraviețuirii. În afara competenței se cască marasmul și gafa sîngeroasă.

Pacea este ea însăși o problemă de competență. Firesc. Cel mai nobil orgoliu al omenirii — acela de a trăi într-o pace temeinică — presupune competență. Dar și războiul a ajuns să presupună, strict și drastic, competență. Armele nu se mai minuiesc oricum, intensitatea „loviturilor" a depășit, de mult, pragul unui risc individual, industria distrugerii s-a încadrat în nomenclatorul de exigențe al unui computer și orice bîlbă poate costa configurația geografică și umană a planetei. Bîlba tehnică poate preceda bîlba politică și iată-ne, astfel, în plin și hidos scenariu fantastic în care o apăsare idioată pe un buton inteligent poate transforma holde blajine și orașe cuminți în vulcani radioactivi.

Minuirea armelor presupune deci competență. „Îngrijirea" lor, conservarea stării lor de pîndă în timp de pace presupune competență. Un dispecer cretin sau furios pus să urmărească tablouri de comandă și pîrghiile de lansare a stolurilor de rachete reprezintă, prin simplul său metabolism ajuns în fază alandala, un potențial război mondial final.

Cei care au, sub o formă sau alta, contacte cu actuala panoplie nucleară sînt obligați să fie competenți. Sînt testați, filați, radiografiați, selecuați în vederea eliminării din joc a oricărei doze de risc. Revista „Newsweek" scrie : „La procesul de selectare își dau concursul medici care îi controlează periodic pe cei selectați".

Rezultatele acestor controale sînt șocante. Ele trebuie să fie cunoscute de toți cei care cred că armele nucleare asigură securitatea națională, de toți conducătorii din lume, de toți negociatorii pentru dezarmare — în ultimă instanță de toată lumea care trăiește în epoca nucleară. Cu toate acestea, se pare că foarte puțină lume știe despre cifrele îngropate în pagina 323 a unui raport din 1979 cu privire la audierile în fața subcomitetului Comitetului pentru alocații al Camerei Reprezentanților. În 1975, unui număr de 5 128 dintre acești oameni li s-a interzis accesul la armele nucleare datorită violării P.R.P. În 1976, alți 4 966, iar în 1977 — alți 4 973 au fost înlăturați de pe liste — într-un ritm anual depășind 4 la sută. Motivele eliminărilor din 1977 includeau abuz de alcool și droguri ; principalul drog consumat era marijuana, dar peste 250 persoane au fost destituite datorită abuzului de droguri ca heroina și L.S.D. În același an, 1 289 persoane au fost demise datorită „unei trăsături fizice, mentale sau de caracter importante sau datorită comportării aberante, atestată de autorități medicale competente", trăsături și comportări care puteau „prejudicia îndeplinirea corespunzătoare a îndatoririlor în anume posturi critice sau de control".

Competențele care, din cînd în cînd, ne [illegible] că am murit sau că n-am existat niciodată, sau că trebuie să plătim o taxă a doua oară, joacă, de asemenea, un rol central în arsenalele nucleare. Gama erorilor lor este amplă. Într-o perioadă de 18 luni, Comandamentul Apărării Aeriene Nord-Americane a avut 151 alarme false.

Nu ne interesează, neapărat, în ce au constat erorile care au declanșat cele 151 de piruete pe sîrma precară a echilibrului păcii. Pacea a continuat să supraviețuiască. Dar alternativa agoniei el s-a profilat năprasnic și frecvent. Au greșit fie oamenii, fie mașinile. Au existat deci incompetențe dincolo de galopul testelor și selectărilor.

Pacea se află la cheremul unei incompetențe, fie și minoră, pentru că imensa competență tehnologică a omenirii s-a lăsat canalizată în direcția absurdului pur. Ar trebui, înainte de intrarea Terrei într-o bruscă și ireversibilă cădere liberă, să se stabilească dimensiunea competenței acelora care și-au exercitat culpabilitatea de a lăsa să se nască monștri din somnul tragic al rațiunii...

RADU BUDEANU ■

Veghea „păsării Zimbabwe"

Am vizitat, într-o duminică ploioasă de octombrie, Galeria națională Zimbabwe din Harare. Clădire nouă, funcțională, situată undeva în centrul orașului, în apropierea impozantului hotel Monomatapa (numele statului din care, în secolele 12—17, făceau parte regiunile răsăritene ale actualului Zimbabwe) și a superbului parc ce reproduce în miniatură Cascada Victoria. La parterul clădirii, o cuprinzătoare colecție de sculptură, cea mai bogată din țară, ne prilejuiește contactul cu o lume fabuloasă, izvorîtă din cunoașterea perfectă a secretelor pietrei, din capacitatea rară de pătrundere a esenței acesteia. Înainte de a încerca să descifrez mesajul acestor opere, filozofia și concepția de viață pe care le exprimă, civilizațiile mai mult sau mai puțin cunoscute ale căror ecouri îndepărtate în timp și spațiu se fac, ești într-adevăr acaparat de limpezimea și puritatea liniilor, de simțul copleșitor al materialului, înnobilat cu puterea magică a artei adevărate.

Îmi notez cîteva nume. T. Mukarobgwa, cu o predilecție specială pentru animale redate în contururi esențializate, J. Takawira, spirit interogativ, cu trimiteri la experiențe ancestrale fundamentale, P. Gwichiri, fin observator al chipului femeii, văzută mai ales în ipostaza sa de mamă, I. Manyadza, fidel mai degrabă lumii care-l înconjoară, decît tradițiilor, M. Simbe, M. Nawumbe, G. Munzvandi, B. Takawira. Mulți sculptori din Zimbabwe aparțin grupului etnic cel mai important din această țară, shona. Arta lor, provenită din contactul cu pădurile virgine și satele îndepărtate, cu miturile lor, situează în centrul ei omul, o lume în care granița dintre real și imaginar este greu sesizabilă. Shona, oamenii acestia blînzi și demni în același timp au întipărită în adîncul ființei lor credința că lumea a fost creată pentru a fi bună, iar răul este numai un obstacol temporar. Este o lume care își găsește o plină de sensuri transfigurare în sculptura de azi din Zimbabwe. Spiritele care o populează sînt, mai ales, nestatornicul „Zizi", care ia aspectul unei bufnițe, „Chapungu", vulturul aducător de vești „de dincolo" și pe care l-am văzut într-o lucrare semnată de Taylor Nkomo, „Nzuzu", redat printr-un pește. Renumitul cercetător al civilizației africane, Leo Frobenius, enumeră, între trăsăturile caracterizante ale picturilor rupestre ce împodobeau pe vremuri din belșug regiunile stîncoase ale actualului stat independent Zimbabwe ; asprimea, sobrietatea, duritatea, rigoarea, inflexibilitatea trăsării prescrise a liniilor. Unele din acestea pot fi descifrate și în arta plastică contemporană de pe aceste meleaguri.

Astăzi în Republica Zimbabwe artiștii negri expun laolaltă cu cei albi, lucrează împreună în aceleași ateliere, semn că barierele rasiale au fost depășite și în domeniul atît de sensibil al artei. Eliberarea morală, venită odată cu proclamarea independenței naționale, a adus cu sine și renașterea artei africane, atît de mult timp și atît de nedrept dată uitării, apariția unui mare număr de talente în stare să o exprime în deplinătatea armoniilor și a sensurilor sale profunde. „Pentru noi, spunea cunoscutul sculptor Thomas Mukarobgwa, independența înseamnă nu numai o mare libertate de creație, ci și o posibilitate de a făuri opere noi, inspirate din tradițiile africane și europene".

Pe aceste locuri, unde misterioasa „pasăre Zimbabwe" veghează azi noul destin al țării creația sculptorilor vizează în primul rînd renașterea unor bogate tradiții.

DUMITRU AVRAM ■

Lumea se amuză

După „BILLED BLADET" — Suedia

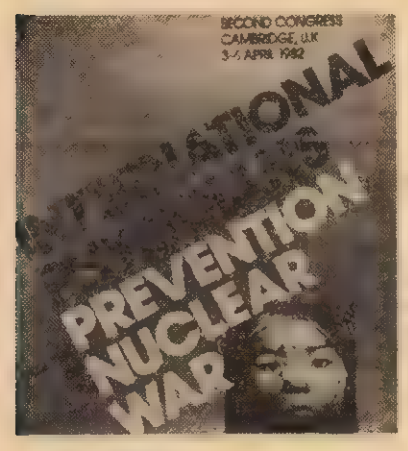

Medicina și pacea

Între 3 și 7 aprilie, a avut loc, la Colegiul Newnham al Universității Cambridge (Anglia), cel de al II-lea Congres Internațional al medicilor pentru prevenirea unui război nuclear. La această prestigioasă reuniune, avînd ca temă generală „Consecințele medicale ale unui nou război nuclear pentru țările Europei", a luat parte și o delegație de medici români, formată din prof. dr. Ion Moraru, vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale, și dr. Radu Ozun, director al Direcției asistență medicală din Ministerul Sănătății. Acesta din urmă a avut amabilitatea să ne furnizeze cîteva detalii cu privire la respectiva întîlnire.

— Stimate tovarășe doctor Ozun, care a fost modul de desfășurare a reuniunii ?

— Această manifestare, ca și prima deallfel, ținută în 1981, a fost organizată sub auspiciile Asociației internaționale a medicilor pentru prevenirea unui război nuclear, întemeiată în 1979 și avînd sediul la Boston. Asociația și-a propus fără a intra în amănunte, să analizeze efectele dezastruoase ale unei eventuale conflagrații nucleare și să mobilizeze cadrele medicale, opinia publică, pentru a împiedica declanșarea unui asemenea dezastru. În acest context, reuniunea de la Cambridge s-a bucurat de prezența a peste 200 delegați din 30 de țări, la ea asistînd și observatori ai Organizației Mondiale a Sănătății, ai Crucii Roșii Internaționale etc. Congresul s-a manifestat prin mai multe ședințe plenare, participanții fiind repartizați pe 11 grupe de lucru. Totodată, s-a organizat o masă rotundă, la care au luat parte autorități de primă mărime ale vieții medicale contemporane și s-au adoptat o serie de apeluri.

— În ce a constat aportul delegației noastre la lucrări ?

— Considerăm că delegația română a avut o poziție activă și constructivă în conformitate cu tezele și principiile politicii de destindere, dezarmare și asigurare a păcii în lume enunțate și promovate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am făcut cunoscute celor prezenți la Cambridge rezultatele Simpozionului internațional „Oamenii de știință și pacea" desfășurat, în septembrie 1981, la București, sub înaltul patronaj al președintelui României socialiste. Însușite de O.N.U. ca documente oficiale, Mesajul adresat și Apelul acestora către oamenii de știință din întreaga lume pentru pace, dezarmare și colaborare au fost difuzate și celor prezenți la Cambridge, fiind primite cu un deosebit interes. Dealtfel, în general, congresul la care am luat parte s-a bucurat, în ochii opiniei publice de o atenție specială. Manifestarea de la Newnham College a fost transmisă în direct de 16 rețele și companii de televiziune, iar presa engleză i-a dedicat zilnic, spații întinse.

— O ultimă întrebare, ce apeluri a adoptat congresul ?

— Între altele, el s-a adresat delegaților la cea de a 35-a Adunare mondială a sănătății și tuturor medicilor din Europa, invitîndu-i să-și sporească eforturile, să se angajeze cît mai energic în lupta pentru pace, destindere și colaborare, împotriva cursei înarmărilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Energie și ecologie

Pentru cei obișnuiți cu încălzirea centrală, cu gazele la bucătărie, cu priza electrică în care poți branșa tot felul de aparate, este surprinzător să afle că aproape jumătate din populația globului își satisface în proporție de 80 la sută necesitățile energetice prin arderea lemnului. Această situație generează multe și mari inconveniente : sustrage industriei o excelentă materie primă, lemnul, care ar putea fi valorificat mult mai bine și cu mai mare folos în construcții, pentru fabricarea de mobilă etc., provoacă poluarea mediului înconjurător ; nu se asigură condiții corespunzătoare de confort în locuințele unde lemnul este utilizat drept combustibil ș.a. Dar efectul cel mai dăunător îl constituie, de departe, distrugerea pădurilor.

E adevărat că pădurile nu sînt defrișate numai din nevoia de lemn de foc ; cauze importante sînt, de asemenea, nevoia de terenuri cultivabile și necesitățile de lemn ca materie primă. Însă pagubele cele mai mari le provoacă, fără îndoială, folosirea lemnului ca sursă de energie. Iar cel mai mult au de suferit de pe urma exploatării neraționale pădurile tropicale.

Potrivit calculelor specialiștilor, în fiecare minut sînt tăiate 20 de hectare de păduri virgine din zona tropicelor, ceea ce înseamnă 300 de kilometri pătrați pe zi. Ca urmare, în fiecare an dispar 10 miliarde de hectare de păduri tropicale, cu consecințe dintre cele mai nefavorabile atît pentru regiunile respective, cît și pentru întregul glob pămîntesc. Unele repercusiuni, cele climatice, sînt vizibile încă de pe acum : energia solară este tot mai mult absorbită și transformată de impuritățile din atmosferă, evaporarea și ciclul atmosferic al apei se diminuează, aerul devine tot mai uscat și mai rece, căldura și apa îndreptate spre regiunile temperate sînt tot mai puține. Din cauza reducerii suprafețelor pădurilor, în atmosferă se acumulează cantități din ce în ce mai mari, apreciate la miliarde de tone, de gaz carbonic. Dacă la împuținarea pădurilor tropicale se adaugă și defrișările din alte zone, se poate trage concluzia că întregul ecosistem al Terrei este amenințat.

Iată de ce eforturile de a găsi forme adecvate de energie capătă o importanță și mai mare prin necesara lor componentă ecologică. Energii nepoluante, energii care să nu afecteze sistemul ecologic al planetei, iată direcționarea dată de această componentă căutărilor în domeniul energiei. În acest cadru, odată cu abordarea surselor noi — energiile solară, eoliană, geotermică, cea rezultată din biomasă ș.a. — nu trebuie neglijate nici cele vechi, dar foarte bune, în primul rînd energia cursurilor de apă. Fiindcă, după aprecieri competente, potențialul hidroelectric utilizabil din punct de vedere tehnic se ridică la peste 2 200 000 megawați, fiind de șase ori mai mare decît cel folosit în prezent și capabil să satisfacă cu prisosință consumul mondial actual de electricitate, acoperit în prezent de diferite resurse energetice.

Și este de la sine înțeles că măsuri eficiente de asigurare cu energie din sursele menționate vor avea ca efect și diminuarea exploatării irațională a pădurilor tropicale, în folosul atît al țărilor din zonă, cît și al întregii omeniri.

ION D. GOIA ■

„Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați"

Week-end pentru căutarea locomotivelor cu aburi în România

O ceață groasă și rece i-a întîmpinat pe Bill Alborough și pe companionii lui cînd au sosit în București, cu ocazia turului „Prin Europa Pentru Locomotive". „Am petrecut un week-end minunat în România", spune Bill. „27 ciți am fost, am vizitat Bucureștiul, Delta Dunării, și am făcut o excursie la munte".

„Am fost însoțiți de un tînăr ziarist Sorin Postolache, care a scris despre activitatea noastră în presa de acolo", — și atunci cînd nu am gustat din excelentul coniac românesc, preocuparea noastră a constat în căutarea locomotivelor cu aburi. Ne-a însoțit de asemenea o echipă de la televiziune.

TURISM : „Țelul nostru este de a promova turismul în România și sperăm să cumpărăm o locomotivă asemănătoare cu cea din fotografie. Ea va circula pe Nene Valley Railway, în apropiere de Peterborough, urmînd a-i fi atașat un vagon restaurant, care a fost deja donat de Thomas Cook, unde se vor servi mîncăruri cu specific românesc. Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați. Dacă un tren cu care urma să călătorim trebuia să fie remorcat de o locomotivă diesel, se „aranja" întotdeauna să fie schimbată și înlocuită cu una cu aburi.

Organizația „Prin Europa Pentru Locomotive", al cărei președinte este Bill, speră să aranjeze unele excursii în sudul Franței și probabil în Vietnam".

Acesta este articolul apărut în ziarul local Loughborough Echo din Marea Britanie, pe data de 19 martie a.c. Ziar trimis la redacție de **Bill Alborough**, directorul companiei T.E.F.S., care în scrisoarea de însoțire mai spune : „Ne-a plăcut vizita și sperăm să ne întoarcem în scurtă vreme. Vă trimit ziarul în care a apărut relatarea vizitei noastre în România, împreună cu fotografia reporterului Sorin Postolache. Trimiteți salutările mele și echipei de la televiziune și de asemenea lui Marcel Crăciunescu de la A.C.R.".

Iar noi, ca bune gazde, nu le putem ura decît „să vină sănătoși !"

GEORGE CUȘNARENCU ■

RACUL

Semnalam în numărul trecut al revistei noastre faptul că Timișoara a găzduit la începutul lunii aprilie a.c. cea de a II-a ediție a „Salonului studențesc de caricatură și desen satiric". Astăzi vă oferim reproduceri din catalogul expoziției, supunînd atenției dumneavoastră cîteva nume de tineri caricaturiști, unele dintre ele chiar în debut absolut la rubrica „Racul". **(Mihai Pînzaru-Pim)**

DAN RĂDUCANU ■

NICOLAE MIRODONE ■

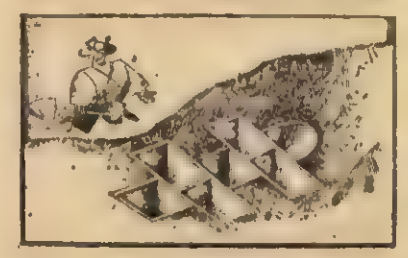

NICOLAE LENGHER ■

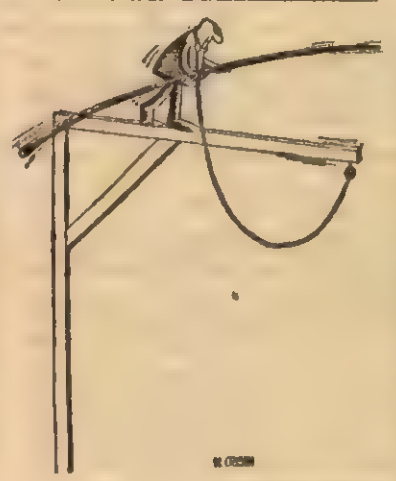

HORIA CRIȘAN ■

MARIN MIRESCU ■

MIRELA CORINA CIOCOI ■

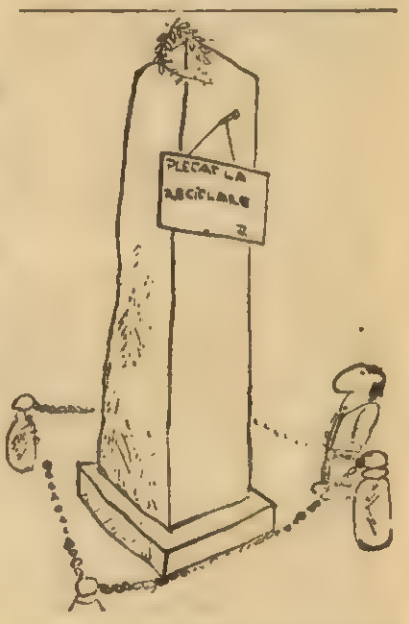

LUDOVIC PONGRACZ ■

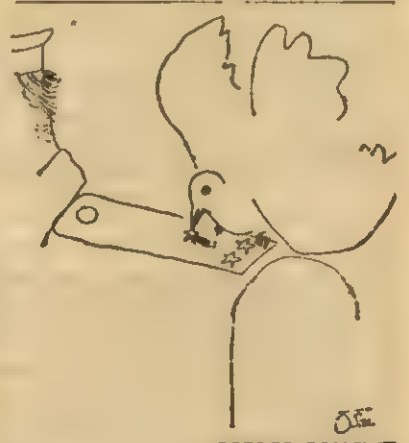

GEORGE OSTAFI ■

RADU CLEȚIU ■

O ȘANSĂ PĂCII

Al doilea spectacol de la Roman a început la ora 22,15

Noul turneu în Moldova al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a continuat în ultimile zile ale săptămînii trecute la **Roman, Piatra Neamț și Bacău.** Poate că nici o perioadă din tumultuoasa existență a Cenaclului Flacăra n-a cunoscut o afluență de spectatori ca aceasta a sărbătoririi **Galei 500.** Faptul că organizatorii nu mai fac față la solicitări, că în numeroase cazuri se renunță la afișaj, că biletele se găsesc extrem de greu și numai la suprapreț, spune foarte mult. În zilele dinaintea manifestărilor, orașele trăiesc febra marilor derbiuri fotbalistice și aceasta crește odată cu intrarea în oraș a autocarului cenaclului. La ora începerii manifestărilor nu de puține ori ne-a fost dat să constatăm că în afara sălilor rămîn sute, uneori mii de solicitanți de bilete, întristați că nu au loc în sală măcar pentru un ochi și o ureche și numai în cazuri cu totul excepționale se recurge la un al doilea spectacol... Dar unde s-a mai pomenit spectacol cu începere de la orele 22 ? Și în ce alt loc s-a întîmplat ca al doilea spectacol să fie organizat în timpul primului ? Și totuși incredibilul a devenit realitate și nu una obișnuită, aici, la Roman, prin efortul tinerilor noștri prieteni și organizatori, sprijiniți — pentru că situația o impunea — de organele locale de miliție, cărora pe această cale le mulțumim din nou.

Spectacolele prezentate, deosebite ca repertoriu, dar desfășurate sub același semn al participării totale, al tinereții, pot fi înscrise la loc de cinste în lunga listă a întîmplărilor, de muzică și poezie pe care de-a lungul a 8 ani și jumătate de activitate le-a găzduit Cenaclul Flacăra. În ciuda unei accentuate oboseli în finalul acestui turneu — un adevărat tur de forță — membrii cenaclului, avînd în frunte lor exemplul cel mai viu de dăruire, de muncă, de cele mai multe ori dincolo de limitele firescului — în persoana poetului Adrian Păunescu — au reușit să se autodepășească, momentele lor de trăire, de artă și de spirit fiind receptate de-a dreptul de tinerii prezenți în sală. Tot mai mult și mai eficient Cenaclul Flacăra este una din tribunele educației prin artă a tinerei generații, o tribună a educației în spiritul marilor comandamente ale prezentului.

Trecerea Cenaclului Flacăra prin Roman a însemnat și un debut și odată cu el lansarea unui cîntec deosebit de frumos. Debutul aparține tinerei cîntărețe Iulia Iosipescu, iar cîntecul el se intitulează „Ulciorul", pe versuri de Omar Khayyam. Mai consemnăm la Roman un alt eveniment important. El este legat de numele actriței Teatrului Giulești, Rosina Cambos, a cărei apariție pe scena Cenaclului Flacăra este una dintre cele mai tulburătoare. Prin mișcare, prin gest, prin vocea sa care trece pe rînd toate nuanțele de la strigăt pînă la mîngîiere și nu în ultimul rînd prin tonul dramatic, imnic, alteori exuberant al cîntecelor sale, Rosina Cambos electrizează sălile, magnetizează privirile, artă ei acaparează și fascinează. Ascultînd-o cu ani în urmă pe Janis Joplin mereu mi-o închipuiam făcînd gesturile și trăindu-și cîntecele întocmai cum o face astăzi Rosina Cambos. Recitalul ei pe scena cenaclului nostru a devenit, iată, la scurtă vreme de la revenirea sa, un spectacol în sine urmărit mereu cu sufletul la gură și de spectatori și — ceea ce spune mult — de colegii ei din scenă.

VICTOR SOCACIU ■

Poftiți înăuntru și dumneavoastră!

Piatra Neamț — penultimul popas al cenaclului în periplul său moldav din șirul manifestărilor Galei Flacăra 500. Atmosferă de mare spectacol în ciuda vremii de afară, rece și ploioasă, care ar fi putut motiva eventuala tentație a multora de a rămîne mai degrabă acasă. Nici vorbă, însă ! Casa de cultură din localitate se dovedește și de această dată neîncăpătoare. Oamenii stau pe scaune, în spațiile de trecere, pe scări, în picioare, suspendați, care cum au apucat, unii înăuntru, alții afară. În aceste condiții, la ora fixată, spectacolul începe prin interpretarea dată de Vasile Șeicaru „Colindului Ceahlăului", versuri de Adrian Păunescu, al cărui refren, „Tot ce e bine, mereu va fi bine / va fi bine și tot ce e rău / cînd românul crede în sine, / în Dunăre și în Ceahlău", îl alătură pe conducătorul cenaclului cauzei celor care, crezînd ca noi toți în idealurile artei adevărate, atrași de forța ei, stăteau afară suportînd frigul și intemperiile, așteptînd să se întîmple o minune poate... Și înainte de a încerca, fizic și efectiv, ieșind în ploaie printre cei mulți de acolo, găsirea unei soluții concrete, poetul Adrian Păunescu îl prezintă pe frații **Chiriac și Marian Corjos, pe Arpad Domokoș, Ducu Bertzi și Gil Ioniță,** susținători ai unei prime părți de spectacol echilibrate în care comunicarea între cei aflați pe scenă și sală prinde parcă substanță, se individualizează. Și cum îndeobște prezența în scenă a conducătorului cenaclului ne face să-l asemuim unui modelator de atmosferă, liant afectiv, dirijor al forțelor ce leagă și dezleagă, înalță și coboară, declanșează emoția, însuși sufletul unui spectacol de fiecare dată unic, absența sa din scenă ne poate spune încă mai mult. Ceva se întîmplă. Nu este un moft. Ceva este încurcat și trebuie adus în ordinea sa normală. Ceva nu funcționează, hîrîie, tușește, se îneacă. El, conducătorul acestui cenaclu, este nu doar sufletul, motorul, el este veghea neobosită, spiritul treaz, carburantul fără de care această frumoasă și mereu, parcă mereu la modă caroserie ar fi fost poate de mult piesă de muzeu. Scena devine deodată mai mică, culisele se umplu de cei de afară și tot ce era pentru oameni și liniștea lor devine încă mai mult al oamenilor. Adrian Păunescu și-a împlinit simplu dar nu fără efort datoria iar Cenaclul Flacăra își va fi îndeplinit astfel o dată în plus menirea de-a răspunde în mod democratic nevoilor și ele democratice ale oamenilor. De la acest punct spectacolul se va transforma din ce în ce mai mult într-o întîmplare de muzică și poezie, adică într-o manifestare artistică avînd extraordinara capacitate de-a se mula pe îngemănarea în oameni totodată a dorinței și puterii lor de asimilare a artei. O primă încercare în acest sens o constituie reluarea fără instrumente, à capela, a cîntecului „Jurămînt la Putna" de către Gil Ioniță. Grupul **„Continental"** a cîntat, de la înălțimea primului loc în binecunoscutul top al „Săptămînii", piesa lui Nicolae Enache, „Amiază fierbinte". Și pentru ca dovada integrării acestui grup în spiritul cenaclului să fie deplină, minunatul chitarist **Alexandru Zărnescu,** aflat într-o postură interpretativă aparte (în manieră „lead") prezintă noua sa compoziție „Dor de Eminescu". Un cîntec, credem noi, de o densitate a emoției extraordinară în care muzica și versurile stau într-o fericită simbioză. „Într-o lume relativă ce-a făcut și-a desfăcut / Eminescu-i remușcarea dorului de absolut... / Într-o lume relativă mai avem un nume sfînt / Eminescu-i România tăinuită în cuvînt". Muncitorul din Turda, **Liviu Pojală,** un talent în devenire, susține cu aplomb axioma conform căreia fiecare generație „recitește" valorile interioare printr-o matrice de nouă spiritualitate. Grupul **„Ecou",** în creștere prin noile sale compoziții, își consolidează drumul ascendent pe care părea să fi pornit. Cele două componente dețin, poate fără a conștientiza suficient, secretul aderenței la public a modalităților folk — exprimarea directă și abordarea unei problematici viabile. **Gil Dobrică,** inegalabil showman, prin nerv și nonșalanță, aduce în scurtă vreme sala la o stare de bucurie și destindere, de liber entuziasm. Face trecerea de la acest moment spre altele de profunzime și echilibru sufletesc **Ștefan Hrușcă,** care-și etalează, iată aici, un nou produs al izvorului său de sensibilitate, cîntecul „Pe loc repaos" compus pe versurile poetului Adrian Păunescu. Apoi grupul satiric **„Mesaj",** ca prin fiecare din evoluțiile sale, repune în drepturi un gen artistic adesea vitregit relevînd totodată o dimensiune de forță a artei tinere, a spiritului tînăr în general. Toată lumea se simte bine. Bucuria din suflete le luminează chipurile. **Rosina Cambos,** ultima achiziție de marcă a cenaclului, este fără doar și poate (o dovedesc evoluțiile ei) o prezență ce îmbogățește. Valoare pregnantă cu largi disponibilități, de la surprinderea ascuțimii de spirit a versului lui Labiș căruia-i ghicește sensurile cele mai adînci la „Doina oltenească", pentru interpretarea căreia orice instrument de susținere devine de prisos, de la cîntecul în limba maternă „Șalom Alehem" — pace tuturor — la varianta dată de poetul Adrian Păunescu cîntecului „Sympathie" unde inflexiunile registrului grav ne-o aduc în memorie parcă pe Amanda Lear, totul este făcut de un profesionalism fără reproș. Marile recitaluri ale serii continuă cu acela al lui **Vasile Șeicaru,** mereu proaspăt, reușind să se mențină la cota cea mai de sus a succesului. Apoi **George Nicolescu, Victor Socaciu și Mircea Vintilă,** egali cu ei înșiși, emoționanți fiecare în parte într-o diversitate repertorială și profunzime mereu întreținute în parametrii valorii absolute. Toate acestea, la care s-au adăugat și alte momente pe care cronicarul le-a omis din motive de spațiu au rotunjit sărbătoarea spiritului tînăr petrecută pe parcursul a cinci ore în seara de 15 aprilie în regia de spectacol a Cenaclului Flacăra.

Mulțumim autorităților din Piatra Neamț și Roman.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Notă : A cîntat excelent, reintrînd în cenaclu, cel ce a scris rîndurile de mai sus, C. Dragomir. Bună revenire !

A. P. ■

La începutul lunii mai :
GALA FLACĂRA 500 ÎN BANAT ȘI TRANSILVANIA

După ce Gala 500 a străbătut un traseu al Dunării pînă la Mare și mai departe pînă în Bucovina, însumînd spectacole de mare ampioare al căror ecou nu s-a stins încă, în urma numeroaselor cereri și solicitări sosite la redacție, programul Cenaclului Flacăra nu poate omite un turneu prin adînca vatră de spiritualitate românească, a Transilvaniei și Banatului. La ora cînd revista noastră merge spre tipar, sînt în curs de perfectare manifestări ale Cenaclului Flacăra, începînd cu primele zile ale lunii mai, în județele : Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Alba, Sibiu și Brașov. La mijlocul lunii mai, făgăduitul turneu al cenaclului în Dobrogea va avea loc. În numărul viitor al revistei noastre vom publica programul în continuare al GALEI 500.

Gong final la Bacău

Pregătit să-și sărbătorească cum se cuvine cea mai frumoasă dintre vîrste — tinerețea — Bacăul a fost același minunată gazdă pe care am știut-o dintotdeauna și am lăudat-o oriunde ni s-a oferit prilejul. Peste 3 mii de spectatori au umplut pînă la refuz o sală care din construcție este improprie desfășurării actului artistic. Cu toate eforturile organizatorilor noștri conjugate cu cele ale tehnicienilor sălii și ale sunetistului nostru Țană Constantin, audiția, din cauza hăului sălii și a unei acustici nefavorabile, nu a putut fi îmbunătățită decît parțial. În asemenea condiții începea Gala Flacăra 500 la Bacău. A nu se înțelege cumva că încercăm să găsim vinovați, nici gînd de așa ceva Tot ce a ținut de organizare a fost deasupra așteptărilor noastre. Dincolo de aceste condiții obiective ne face plăcere să subliniem marea capacitate a Cenaclului Flacăra de a se adapta oricăror vitregii, oricăror condiții exterioare în fond actului artistic dar care, țin totuși de cadrul acestuia. În existența sa, Cenaclul Flacăra s-a manifestat, nu de puține ori, mi-aș permite să spun, împotriva firescului. Era normal să cîntăm sau să recităm pe ploaie, pe ninsoare, în bezna, în ger sau în vînt ? De fiecare dată cînd am pățit asta, o putere, pe care cu greu ne-o explicăm și noi, a-a întîmplat să ne scoată învingători. Acestor încercări și a multor altora asemenea, li s-a opus tinerețea, entuziasmul ei și, nu de puține ori, o sclipire. Lumina unei singure luminări sau a unei lanterne, zîmbetul unei pantomime au inspirat cele mai emoționante pagini ale istoriei cenaclului nostru. De aceea manifestările noastre nu-și găsesc acoperire sub denumirea de spectacol. De aceea „Întîmplarea de muzică și poezie" este și cea mai plină de semnificații și cea mai fericită dintre alegeri. Întîmplare de muzică și poezie este și seara de artă de la Bacău. Dacă sunetul nu a găsit rezonanța dorită în plăcile de beton și sticlă ale sălii, acum la sfîrșitul manifestării, putem spune, pentru că totul s-a petrecut sub ochii noștri, că au rezonat sufletele celor din sală odată cu cele din scenă, ceea ce totdeauna se confundă cu menirea noastră în planul artistic.

La Bacău au susținut recitaluri ample toți membrii cenaclului Să-i numim pe toți acești făuritori de artă acum la finele unui turneu lung aici, la Bacău, unde ei, în ciuda unei oboseli explicabile, s-au întrecut pe sine, realizînd unul din cele mai frumoase tablouri ale cenaclului : Adrian Păunescu, grupul „Continental", (Nicolae Enache, Alex. Zărnescu, Teodor Mazilu, Romeo Belanu), grupul satiric „Mesaj" (Dan Coveianu, Lucian Popescu, Șerban Chiosan, Ștefan Richard), „Ecoul" (Sorina Feier, Magdalena Finna), Frații Ion și Gheorghe Chiriac, Liviu Pojală, Marian Corjos, Ducu Bertzi, Arpad Domokoș, Gil Dobrică, Constantin Dragomir, Ștefan Hrușcă, Rosina Cambos, Gil Ioniță, George Nicolescu, Vasile Șeicaru și Mircea Vintilă. Parcă niciodată ploaia de primăvară nu a făcut să răsară atît de multe mîini împreunate în bucuria tinereții și dragostei de viață. Fermecătorului public băcăuan i-au fost oferite cele mai bune creații ale membrilor cenaclului, un adevărat covor viu de flori.

Mulțumim deosebitelor noastre gazde, mulțumim în primul rînd tovarășei Alexandrina Gălnușe, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Bacău, pentru tandrețea și căldura cu care Cenaclul Flacăra a fost primit și înconjurat. Totodată, omagiile noastre se îndreaptă și spre organizatorii acestei manifestări, reprezentanții organizației de tineret de aici. Această minunată și memorabilă seară se încheie în noapte, cînd luminile s-au stins, undeva la o masă, cu membrii cenaclului strînși în jurul lui George Nicolescu care cîntă. Ce cîntă ? Cu siguranță veți afla data viitoare...

Ș. VICTOR ■

● **Noul turneu al Cenaclului Flacăra, inclus în Gala 500, a început în Călărași unde a avut loc ședința cu nr. 518 și a continuat pe traseul Slobozia (519), Galați (520), Birlad (521), Vaslui (522), Iași (523), Botoșani (524), Putna (525 și 526), Suceava (527), Fălticeni (528), Pașcani (529), Roman (530 și 531), Piatra Neamț (532) și Bacău (533).**

● **Cîntecul generic al acestui turneu a fost „Jurămînt la Putna" (versuri Adrian Păunescu, muzica Gil Ioniță)**

● **La aniversarea a 525 de ani de la ridicarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei, Cenaclul Flacăra susținea a 525-a ședință a sa !**

● **Au debutat în cenaclu : Liviu Pojală (Turda), frații Angelescu (Suceava), Iulia Iosipescu (Roman), poetul Ion Enache (Vaslui) și umoriștii Anton Grecu și Dan Bacinschi (Iași). Au revenit în cenaclu : Valentin Nenici și Dinu Ștefan, la Iași, și Constantin Dragomir la Piatra Neamț.**

● **În acest turneu au fost străbătuți peste 1 500 de kilometri. Manifestările au fost urmărite de peste 30 000 de spectatori, cu excepția acelora de la Putna, al căror număr imens a scăpat posibilităților noastre de înregistrare. Însumate, au fost peste 75 de ore de spectacol.**

● **La Iași a fost prezentă și o echipă a Televiziunii, condusă de redactorul Eugen Dumitru și regizorul Alexandru Căpușneac, iar la Suceava o echipă a Radioului care a imprimat — și între timp a și prezentat pe posturile de radio — acest spectacol, despre care sensibilul și avizatul om de radio Silvia Velicu afirma că a fost unul dintre cele mai frumoase din cîte a urmărit. La pupitrul de sunet s-a aflat un mai vechi și dăruit prieten al cenaclului nostru, regizorul muzical Mihai Prisăcaru.**

● **Două piese excepționale lansate de Rosina Cambos : „Zeița zizaniei" și „Dragostea e a tuturor", și o a treia de Alexandru Zărnescu, „Dor de Eminescu", toate pe versuri de Adrian Păunescu.**

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nită, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea George scu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mânecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

GLORIE SĂRBĂTORII MUNCII

Cîntec de primăvară

explozii de lumină
împurpurate-n cînt
îmbracă-n sărbătoare
noi armonii de gînd

vibrînd sărbătorește
ca-n seva primăverii
în muguri cînd pocnește
și dau în floare merii

explozii de lumină
în murmur cînd tresaltă
din miez nestins adîncul
ca primăvara-naltă

la ea îmi este gîndul
— simbol eternizînd —
un cîntec omenirii
de pace pe pămînt.

ION BORODA

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Opinia unui alegător

Tabletă de mai

Traversez Bucureștii **cu metroul** și ies „la lumină" în Stația Sălăjan, în apropierea unei statui înfățișîndu-l pe soldatul de la Mărășești pe soclul căruia, în toată țara scrie „Trecătorule, mergi și spune tuturor că am murit apărînd hotarele României". Blocurile înalte se desfac într-un evantai multicolor de beton și abia lasă statuii spațiul unei piațete care, poate acum se va amenaja. Cum a ajuns statuia asta țărănească aici ? — mă întreb, căci ea îmi aduce repede aminte de satele mele oltenești în mijlocul cărora soldatul de la Mărășești stă mărturia unor nobile jertfe și parcă mă văd „la înălțare", cu școala, la picioarele soldatului de fontă împungînd cu baioneta dușmanul. Un coleg, orfan ca și mine, citea cu glas tare numele celor jertfiți iar eu îi răspundeam strigînd la fel de tare după fiecare nume citit : Mort pentru patrie ! Era ca un catalog al eroilor și noi îi cunoșteam pe toți eroii fiindcă îi văzusem pînă de curînd trecînd pe drum cu coasa sau cu sapa sau cu carul cu boi și le dăduscam bună ziua și ei, eroii, ne răspunseseră ; era unul pe care îl chema Anghelescu și stătea cu casa peste drum de mine și acum el era sfînt. Mă uitam la pozele lor în piatră, toți tineri și toți îmbrăcați țărănește, cu helbărc de dimie și cu cămăși albe cusute la guiere cu șebac și unii din ei cu lămîița de ginere în piept fiindcă mulți se pozau pentru prima dată la nuntă și asta era singura lor fotografie și cu ea rămăseseră și pe monument : eroii erau cei mai mulți gineri ca în Miorița. Și acum ei erau sfinții noștri cei adevărați și mă gîndeam, copil fiind și strigînd tare după citirea numelui lor : Mort pentru patrie !, mă gîndeam, cu înțelegerea mea de copil și cu ce știam eu pînă atunci despre lume că sfinții noștri au fost țăranii : toată istoria noastră ei au clădit țara, ei au apărat-o, ei au murit pentru ea.

Așa mă gîndeam și acum, cu înțelegerea mea **de acum** și cu ce știu eu

(Continuare în pag. 2)

DINU SĂRARU

Semne pentru certitudini

În paginile presei periodice, interviurile și articolele de atitudine se înmulțesc, substratul lor ideologic se dovedește a fi din ce în ce mai pregnant și substanțial și, în aceste semne, noi vedem actualitatea convingerii că principiile clarvăzătoare nu se pot estompa sub rutină sau sub ideea comodă că drumul cel mai sigur este drumul bătut. Dincolo de excese și în pofida lor, asistăm la statornicirea unui climat de dezbatere cu certă dimensiune politică, angajată politic și profund responsabilă din punct de vedere politic, la care pînă în prezent și-au înscris participarea, sub o formă sau alta, scriitori, pictori și muzicieni, etnografi, oameni de știință și filosofi. Un astfel de climat, evident, descurajează și reduce la ridicol răfuiala mărunță, polemica de mahala sau înțepătura meschină. De asemenea, un astfel de climat repune în drepturi demnitatea opiniei liberă de interese circumstanțiale și constructivă din punct de vedere obștesc. Iar proba cea mai sigură a adevărului că această dezbatere în plină desfășurare nu este concertată artificial, afirmîndu-se, dimpotrivă, ca demers al conștiinței lucide și militante, o reprezintă chiar tăcerea adîncă a funcționarilor

(Continuare în pag. 2)

MIHAI PELIN

Tinerii

Lîngă ziua de-ntîi

Tinerețea nu e un privilegiu. Sau este ?

Mai lesne decît să căutăm degrabă un răspuns va fi să privim către luna de mijloc a primăverii și să credem că în prea frumoasa lună mai, cum zis-a poetul, se va afla întotdeauna cineva care să nu uite să spună : iată, mai dulce ca lumina hrănită cu zăpezi este lumina de-acum, cea care nu se ridică deasupra nimănui curată, de drept, dar rece și străină de inimă, ci se arată îngăduitoare și parcă îmblînzită de vecinătatea florilor ca de atingerea obrazului unui copil. Să așezăm și noi această lumină la temelia timpului măsurat de orele unei singure zile și, lămurindu-ne că ziua despre care vorbim este a doua a lunii, Ziua Tineretului, să alăturăm laudei anotimpului pe aceea a oamenilor ce-ntruchipează, între toate vîrstele, chiar vremea primăverii. Și astfel, să ne gîndim în primul rînd la cei care întrebîndu-se dacă e tinerețea un privilegiu sau nu, își vor răspunde : depinde de tineri !

Dar atunci cînd tinerețea este chiar media de vîrstă a țării, a oamenilor ei, cînd de exemplu în multe dintre fabricile României muncitorii își spun vîrsta printr-o cifră care începe cu 2, ar mai rămîne de înțeles că, în țara înnoită și împrimăvărată, de cutezanța și de valoarea muncii și gîndirii tinerilor se leagă nu numai o firească, naturală nădejde de viitor, ci și o certitudine a prezentului : țara i-a crescut, tinerii cresc țara.

Răspunderea acestei datorii poate fi într-adevăr un privilegiu, o sărbătoare a vieții fiecărui tînăr. Ziua Tineretului marchează simbolic o însumare a acestor sărbători, de fapt. Și parcă nu întîmplător, parcă nu din motive de aritmetică, să zicem așa, sărbătoarea din 2 mai, a tuturor tinerilor, stă lîngă ziua de-ntîi a lunii. Pe cerul ei primăvăratic, înalt și limpede, se răsfrîng frățește luminile sărbătorești ale Zilei Muncii ne care tinerii au dreptul să o considere și a lor, deopotrivă cu toți constructorii României de astăzi.

DUMITRU ELIADE

Închinare muncii

Mă-nchin în fața muncii ca-n fața unui templu
de douăzeci de secoli durabil peste toate :
e cea mai sacră lege și permanent exemplu
că pîinea, fără muncă să crească, nu se poate.

Mă-nchin la Mama Țară de ieri, de azi, de mîine,
această mamă sfîntă care, cu sfînt temei,
hrănit-a și hrăni-va cu apă și cu pîine
pe toți ce-au fost și fi-vor pe plaiurile ei.

Mă-nchin bătăturilei și veșnic asprei palme
— icoană milenară a trudei în țărînă —
și-i cînt metamorfoza din sînge și sudalmă
în munca ce o face cu titlu de stăpînă.

Mă-nchin fratelui mediu și fratelui minier,
și fratelui constructor, și fratelui sudor,
și fratelui pe noapte și ziuă grănicer —
și tuturor acelor patroni pe munca lor !

Mă rog pentru stîrpirea lichelelor ce încă
mai fură, stînd în umbra furnalului ce arde,
mîncînd fără rușine o pîine fără muncă
în schimbul declamării de fraze lozincarde.

Cinstesc în fruntea țării pe-nțiitul președinte
și viața sa, istorie de luptă și de muncă,
prin muncă și prin luptă ducîndu-ne-nainte —
el, primul impunîndu-și strădania ca poruncă.

Mă-nchin la pactul păcii, al vieții geamăn frate,
mă-nchin și-l rog la sînu-i să ne sporească pruncii,
să-i crească în deplină, cinstită libertate
și-n cîntecul de pîine doșpită-n templul muncii !

SANDU ȘTEFĂNESCU

Secolul de manevră

Mă aflam săptămînile trecute într-un friguros oraș de munte, la vremea cînd în lume se petreceau înfrigurate evenimente. Acolo am zărit, cu o teamă care m-a ținuit multă vreme pe o stradă în preajma gării — stradă măturată numai de ultimele lumini ale zilei — o haită de mistreți, plini de gloanțe și de o imaculată zăpadă (pe care o căraseră în blană, nu se știe de unde), făcîndu-și afloși plimbarea de seară, cu privirile încărcate de o omenească tristețe. Fiecare șuierat al trenului, în apropiere, reteza drumul cîte unuia, astfel că, atunci cînd — trecînd disprețuitori pe lîngă mine — se îndepărtaseră mult, a mai rămas Unul, tîrîndu-se multă vreme spre podul de negură al nopții, aminindu-și parcă umbra tremurătoare, în echilibru pe linia uscată a orizontului.

Drama mistreților aceiora, care nu se puteau obișnui nicicum cu gîndul sfîrșitului, plimbîndu-se cu disperare, morți, prin strîmtul oraș al vînătorilor lor, apropiindu-se încă o dată — dar fără teamă — de vînători, e drama care spală, de mult, podelele acestei halte ce se cheamă PĂMÎNT, peste care secolul nostru își proiectează fumul, ca o locomotivă de manevră.

A fi tînăr, la ora la care scriu și scrîind sîmt hîrtia aburindu-se de roua acestei înalte dimineți, înseamnă a fi mereu în bătaia inimii tale, a fi uneori frumos, alteori îngîndurat, a fi tînăr înseamnă a refuza să înțelegi că lumea noastră mare nu va încăpea niciodată în magazia de lemne a casei părintești, a fi tînăr înseamnă a fi neînduplecat cu cei care te iubesc și generos cu ceilalți, a fi tînăr înseamnă a ridica pînă în dreptul frunții semnul acestei neliniștite, zile, de pace, a fi tînăr înseamnă a-ți săruta, mireasa în sîngerul parc public al orașului, a fi tînăr înseamnă a te așeza pe linia ferată, îndreptînd cu mîinile goale secolul acesta de manevră spre cea mai sigură, spre veșnica destinație : LIBERTATEA.

LELIA MUNTEANU

Din sumar :

La numai zece kilometri de Capitală ! (p. 5) ■ Patru bărbați în drumul lor spre casă (p. 6—7) ■ Lumină pentru aceste stele (p. 12—13) ■ Onorată instanță a moralei (p. 19) ■ N-am moștenit pămîntul de la înaintași, ci l-am împrumutat de la copii (p. 21) ■ Un medic argentinian venit la București pentru medicamentul „L" (p. 22).

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Pe ordinea de zi a şedinţei de marţi, 27 aprilie, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ţinută sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost inscrise probleme deosebit de importante.

Dezbătindu-se o serie de măsuri privind mai buna gospodărire a fondului funciar, a fost examinat modul în care sînt folosite terenurile în scopuri industriale, reliefîndu-se necesitatea îmbunătăţirii indicilor sintetici privind gradul de ocupare a suprafeţelor destinate obiectivelor de investiţii şi de producţie. S-a subliniat că beneficiarii obiectivelor de investiţii au datoria ca, încă în faza de elaborare a documentaţiei tehnice, să ia măsuri hotărîte pentru restringerea terenurilor la strictul necesar. Pentru stimularea realizării acestui obiectiv, s-au stabilit taxe suplimentare pentru terenurile libere din incinta unităţilor sau din afara acestora, care nu sînt valorificate agricol. În mod corespunzător, s-au aprobat propuneri privind modificarea şi completarea Legii fondului funciar, avîndu-se în vedere crearea de condiţii pentru o gospodărire mai eficientă a fondului funciar şi, în acelaşi timp, stimularea titularilor de investiţii în folosirea, în scopuri industriale, a terenurilor neproductive sau cu un potenţial de producţie cît mai scăzut.

În cadrul aceleiaşi şedinţe, a fost dezbătut şi aprobat un raport cu privire la fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producţiei, a beneficiilor şi la împărţirea beneficiilor pe anul 1981, precum şi proiectul de decret corespunzător. S-a stabilit ca, pentru o şi mai puternică stimulare a tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan, fondul total de participare la beneficii să fie pentru anul 1981 de peste 2 miliarde lei, cu circa 111 milioane lei mai mare faţă de anul 1980. Constatînd că în acordarea fondurilor de participare la beneficii s-au comis unele abuzuri şi inechităţi, ceea ce a făcut ca unele cadre de conducere să beneficieze de sume mult mai mari în raport cu muncitorii şi restul personalului din subordine, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca, în spiritul eticii şi echităţii socialiste, sumele cuvenite pentru participarea la beneficii a cadrelor de conducere din unităţile economico-sociale să se stabilească proporţional cu sumele medii ce se acordă muncitorilor şi personalului muncitor din unităţile respective.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prezentat, la şedinţa Comitetului Politic Executiv, o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Populară Chineză. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor deosebit de fructuoase ale acestei vizite, care se înscrie ca un eveniment istoric în cronica relaţiilor româno-chineze, de trainică prietenie şi solidaritate, de strînsă colaborare — relaţii ce se dezvoltă cu succes pe bazele stabilite cu prilejul întîlnirilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu preşedintele Mao Zedong şi cu premierul Zhou Enlai, în spiritul stimei reciproce, respectării principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc şi intrajutorării tovărăşeşti. A fost relevat cu satisfacţie faptul că rodnicele convorbiri purtate, în cursul recentei vizite, de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu tovarăşii Hu Yaobang, preşedintele C.C. al P.C. Chinez, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Deng Xiaoping şi Li Xiannian, vicepreşedinţi ai C.C. al P.C. Chinez, cu alţi veterani revoluţionari, au constituit un nou şi remarcabil moment al dialogului româno-chinez la nivel înalt, care a avut şi are un rol determinant în aprofundarea neîntreruptă a bunelor raporturi dintre partidele, ţările şi popoarele noastre. S-a subliniat că aceste schimburi de păreri, desfăşurate într-o atmosferă de prietenie, stimă şi înţelegere reciprocă, au pus pregnant în evidenţă dorinţa comună de a asigura toate condiţiile pentru ca relaţiile româno-chineze să cunoască, în continuare, o puternică înflorire. După cum s-a remarcat, hotărîrea de a amplifica şi mai mult conlucrarea prietenească româno-chineză în toate domeniile îşi găseşte expresia în înţelegerile convenite, în documentele semnate în timpul vizitei. S-a apreciat că dezvoltarea susţinută a conlucrării româno-chineze este în folosul şi spre binele ţărilor şi popoarelor noastre, al edificării noii orînduiri în România şi China, al cauzei generale a socialismului, păcii şi progresului în lume.

În continuare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a informat despre vizita oficială de prietenie efectuată, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Populară Democrată Coreeană. Comitetul Politic Executiv a apreciat în mod deosebit bilanţul rodnic al noului dialog româno-coreean la nivel înalt, care a evidenţiat încă o dată dezvoltarea continuă, fructuoasă a prieteniei frăţeşti, tradiţionale şi a solidarităţii militante dintre cele două ţări. Dînd o înaltă apreciere convorbirilor şi întîlnirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, preşedintele Republicii Populare Democrate Coreene, Comitetul Politic Executiv a subliniat însemnătatea hotărîrilor stabilite de cei doi conducători de partid şi de stat privind dezvoltarea pe mai departe a legăturilor dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Muncii din Coreea, a schimburilor de experienţă în construcţia socialistă, consultările în probleme bilaterale şi internaţionale de interes comun. S-a apreciat că documentele semnate în timpul vizitei vor avea o puternică înrîurire asupra evoluţiei de ansamblu a relaţiilor româno-coreene, vor contribui la întărirea şi dezvoltarea pe mai departe a relaţiilor de prietenie şi colaborare frăţească dintre cele două partide, ţări şi popoare, a conlucrării lor în viaţa internaţională, la promovarea unităţii şi coeziunii ţărilor socialiste, a mişcării comuniste internaţionale, a cauzei socialismului şi păcii.

Apreciind în unanimitate înţelegerile şi concluziile la care s-a ajuns, Comitetul Politic Executiv a subliniat că oamenii muncii de pe întreg cuprinsul ţării şi-au exprimat, prin telegrame şi mesaje, unanima aprobare şi înalta apreciere faţă de rezultatele vizitelor efectuate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în R.P. Chineză şi R.P.D. Coreeană. Totodată, ei şi-au reafirmat deplina aderiune la politica internă şi externă a partidului şi statului nostru, al cărei promotor neobosit este tovarăşul Nicolae Ceauşescu, precum şi hotărîrea de a milita neabătut pentru înfăptuirea ei, pentru continua înflorire a patriei, pentru ridicarea României pe noi trepte de progres şi civilizaţie.

ION CODRU

Blaj

Cine nu a fost niciodată la Blaj, şi probabil sînt printre noi şi asemenea oameni deşi n-ar trebui, cine nu a fost încă la Blaj nu va avea cum să-i ştie, să-i înţeleagă şi să-i pună unde-i este locul în cartea trăirii româneşti.

La Blaj, sufletul nostru nesăţios de limpezire se simte liber să privească răscolitor pe cărările mergătoare spre rădăcinile neamului, pe uităm în urmă şi călcăm mai mîndri şi mai frumoşi către mîine, îmbătaţi de caişii în floare.

Zidurile caselor au la Blaj miros de carte dusă în desagă şi dacă te opreşti locului simţi, călătorind către noi din adîncimile culturii şi ale istoriei, pe Gheorghe Şincai, Samuil Micu şi Petru Maior, şi te prinde din urmă foşnetul Lepturariului.

Copacii şi pomii dătători de fructe ai Blajului se măsoară din clipa naşterii, cu robusteţea nemăsurabilă a Stejarului, amintind de Iancu şi de tot universul adus cu el din Împărăţia Vidrei, revărsat asupră-ne a semn de împăcare şi veşnică trăire.

Oamenii Blajului au ei înşişi ceva din fiinţa şi demnitatea acelui arbore multisecular rostuit de vreme în haine de Făt-Frumos, pregătit să sfideze furtuni şi războaie, să aline zbuciumul fiinţei omeneşti, să-i îndrepte gîndul şi mersul.

În acest aprilie, am ascultat în Cîmpul Libertăţii foşnetul ierbii. Se încrucişau peste fruntea mea frazele paşoptiştilor din tustrele Ţări Româneşti strînse sub aceeaşi cunună de spice, de braţi şi de gînduri.

La orizont, Teiul lui Eminescu şi Crucea lui Iancu. Prin ele, Blajul se prelungeşte în cer ca o columnă Ţără de noapte, adunată din lacrimi şi speranţă, din glasul celor de la 1848, 1918, de azi şi dintotdeauna. Strigă Bărnuţ din Sibiu, că Ardealul nu-i pustiu... îmi sună a cunoscut de cînd mă ştiu şi de neuitat.

Cine n-a fost niciodată la Blaj este aşteptat acolo cu o creangă de măr înflorit, pentru a-i da frunze şi poame în pămîntul luminat de sfinte amintiri. Ca un legămînt pe vecie între noi şi zilele ce vestitu-le-a Blajul întru nemurirea noastră.

NEAGU UDROIU

Tabletă de mai

(Urmare din pagina 1)

acum despre lume, privind statuia modestă a soldatului simbolizînd jertfele de la Mărăşeşti, modesta statuie din apropierea staţiei de metrou bucureştean ocrotită de evantaiul de beton al blocurilor multicolore.

Cum a ajuns statuia asta aici ? — mă întrebam, uitîndu-mă uimit la ea ca la ultimul vestigiu al unei spiritualităţi ţărăneşti în mijlocul exploziei urbanistice, apoi mi-am adus aminte că o ştiam, o mai văzusem, cu ani în urmă ; era la locul ei statuia, căci aici fusese pînă nu prea demult un sat : Dudeşti Cioplea şi statuia se afla în mijlocul satului !

Stingheră, statuia păstrează pe soclul ei de beton numele eroilor fuseseră ţăranii acelui sat.

Cînd am văzut-o prima dată era, la fel, primăvara şi se apropia blîndă, atunci, luna lui mai, înfloriseră prunii, satul era vrednic din cîte am înţeles şi trăia cu cinste o viaţă tihnită atît de departe de neliniştea Bucureştilor care se mulţumiseră demult cu geografia lor încheiată la Bariera Vergului şi la Leu.

Acum îmi dau seama că toată fantezia mea, oricît ar fi fost ea de înaripată, nu m-ar fi putut face să visez măcar, că în mijlocul acelui sat tihnit şi aşezat respectuos în jurul înduioşătorului monument al eroilor se va afla o staţie de metrou a Capitalei româneşti şi că geografia acestei Capitale va fi, aici, departe de hotarele ei posibile şi ambiţioase.

Cine a avut inspirata idee să păstreze statuia modestă, meritã toatã cinstea. Grăbiţi cum sîntem, uităm prea uşor de unde am plecat.

Ei bine, în pragul acestui 1 Mai, vă rog să vă gîndiţi de unde am plecat cînd am pornit la drumul greu şi complicat al edificării unei lumi noi. Dincolo de toate greutăţile prin care trecem azi, dincolo de toate lipsurile pe care le întîmpinăm şi va mai trebui, poate, să le întîmpinăm, dincolo de toate neajunsurile de care ne mai izbim, vom întîlni mîndria că această lume nouă există şi că e opera noastră. Poate că cineva, în viitor, îşi va aminti şi de noi, cei de azi, spunînd : iată, lumea aceasta e rodul unei munci titanice.

Semne pentru certitudini

(Urmare din pagina 1)

culturali, scepticismul lor faţă în faţă cu înnoirile ce se propun.

Nu obişnuim să citim într-o astfel de realitate o nouă etapă sau o treaptă neapărat superioară calitativ, avînd în vedere incompatibilitatea dintre cultură şi mania contabilă, clasificatoare doar prin prisma caracteristicilor formale ale existenţei. Dar este limpede că procesul de afirmare a unei conştiinţe culturale politice şi partinice a evoluat spre temperaturi edificatoare. Unii consideră că un organism care face febră este un organism bolnav, intrat într-o iremediabilă discordie cu sine. Împotriva lor, împotriva unei prejudecăţi interesate şi cultivate, cei mai mulţi consideră că un organism capabil să dezvolte febră este neîndoielnic un organism sănătos, înarmat pentru viaţă lungă şi rodnică. Şi între unii şi alţii se aşterne îndeobşte distanţa dintre înverşunare şi calm. Nu întîmplător, atacurile cele mai violente împotriva acestei orînduiri pentru care am optat, întreprinse pe calea undelor şi întreţinute cu vreascuri umede, se dezlănţuie pe teritoriul culturii, vizînd însă aspecte minore şi periferice şi trădînd un substrat de antipatii viscerale. Nu întîmplător, aici, în România, unde se apreciază şi se decide anacronismul unei structuri culturale sau al unui sistem de organizare spirituală, unde se procedează sistematic la reînnoirea lor radicală, împotrivă, disputa cu noi înşine înţelege esenţa lucrurilor, miezul lor. Numai noi fiind în măsură să dăm lovitura de graţie structurilor considerate de noi perimate. Şi asta pentru că nu ne dă afară din casă privilegiul searbăd de a apăra subit şi fără aviz prealabil exact ceea ce am detestat ieri.

Revin în centrul de interes al acestei dezbateri în primul rînd menirea şi rostul omului de cultură în societatea socialistă, capacitatea literaturii şi artelor de a înrîuri conştiinţele în consens cu tendinţele şi orientările certe ale evoluţiei noastre contemporane. În acelaşi timp, dezideratul acordului actului spiritual cu viaţa de toate zilele se exprimă prin termenii unei elocvenţe care înţelege competenţa şi primatul ideilor novatoare şi nu subordonarea lor la rutină şi conjuncturi efemere. Confesiunile de atelier care ni s-au oferit în ultimul timp, de pildă, în privinţa statutului poeziei patriotice au fost nu doar cuprinzătoare, dar şi patetice în a explora patriotismul, în întruchipările literare, pe fibra perpetuităţii lui funciare şi a eternităţii lui. În paralel, dar în acelaşi context de emulaţie a opiniilor angajate, nu este ignorată nici adecvarea la exigenţele zilei de azi şi de mîine a artelor plastice, a muzicii, a cinematografiei, domenii pînă acum îndelung ocolite de orice discuţie serioasă. După cum, implicit sau explicit, cu aceeaşi vigoare sînt abordate specificul şi condiţiile de existenţă ale culturii de masă.

Bineînţeles, deplasarea temporară a atenţiei de la operă la problemă, de la datele distincte şi opţiunea personală a creatorului la destinul şi responsabilitatea creaţiei în genere este necesară şi fructuoasă prin prisma şanselor de a clinti inerţia. Fiind una dintre datoriile reprezentative ale omului de cultură să limpezească periodic împrejurările principiale ale demersului său. Participarea sa la evoluţia socială românească, identificarea sa cu obiectivele actuale şi de durată ale politicii partidului şi statului nostru nu sînt simple bunuri etice cîştigate prin exerciţiu, ci, mai mult, se dovedesc a fi parte integrantă a vocaţiei şi autorităţii sale. Totodată, este implicat în cîteva excelente intervenţii de presă din ultima vreme şi un refuz tranşant al jumătăţilor de măsură, se merge îndeobşte la rădăcina neajunsurilor şi nu o dată sînt surprinse în flagrant de activitate tare vechi, al căror somn aparent nu mai amăgeşte pe nimeni. Şi nu este prea dificil să regăsim în toate marca spiritului revoluţionar al timpului nostru.

Pentru martorii atenţi ai vieţii spirituale, semnificativ este şi ritmul alert în care au capotat, rînd pe rînd, argumentele grupate în jurul părerii că nu ar fi oportună discuţia de fond, purtată la lumina zilei, subţiindu-şi treptat capacitatea de ripostă şi de obstrucţie şi tocindu-şi preponderenţa de ieri, sfîrşind şi ele prin a se reduce la o părere între alte păreri. Şi s-a întîmplat şi se întîmplă aşa şi nu altfel pentru că ceea ce au afirmat şi afirmă Dinu Săraru, Ion Lăncrănjan sau Al. Oprea, Adrian Păunescu, Nichita Stănescu sau Ion Gheorghe, Sabin Bălaşa şi Mihai Bandac, fie în paginile revistei noastre, fie în alte publicaţii, este fără îndoială important şi constitutiv în conturarea unui climat cultural caracterizat prin progres şi fertilitate. Drumul spre acest climat trecînd prin climatul dezbaterii. Însemnătatea majorităţii opiniilor enunţate deschis constînd în însăşi particulara lor armătură ideologică, în decizia lor de a investi temeinicie în subtextul ideologic al actului creator. Cu alte cuvinte, se anunţă o vară fierbinte şi temperaturile ei vor fi măsura adevărată a vigorii şi aspiraţiei spre performanţe a unui organism cultural viu, sănătos şi partizan la ţelurile ţării de astăzi.

În acest număr reproduceri după TIA PELTZ

1 Mai muncitoresc

La Vîrteju, vîntul miroase a petrol

Virteju, Stoina, Bulbuceni — oare în ce manuale școlare de geografie și de istorie vor fi figurînd ? De istorie, fiindcă și la Vîrteju se scrie istorie în acest sfîrșit de veac convulsionat de criza petrolului. Întrebați un copil de școală primară dacă a auzit de sondele Emiratelor Arabe Unite. Răspunsul va fi, probabil, afirmativ. Despre petrolul saharian ce să mai vorbim : nu este exclus ca un unchi sau un frate mai mare al pușt'ului să se fi întors nu de mult de acolo, după niște ani petrecuți la umbra înșelătoare a unui F-200 **made in Romania.** În ce privește petrolul din Texas, ne-am reciclat cu toții — sau doar avem impresia — la cursul TV predat recent de familia Ewing. Știm deci totul, sau aproape totul, nu este așa ?, despre petrolul de peste mări și țări, stropit uneori cu sînge și mai totdeauna plătit cu dolari scumpi la vedere. Dar, repetăm, ce știm despre Vîrteju, Stoina și cîte altele din zone fierbinți ale petrolului românesc, despre oamenii care îl obțin nu contra dolari ci contra sudoare, despre problemele lor rezolvate și nerezolvate, despre speranțele lor și ale noastre legate de cuvîntul magic PETROL ? Este o lume oarecum aparte, care, nu în mică măsură, va determina soarta prînzului nostru de mîine, dezvoltarea economică în anii ce vin, realizarea sarcinii fundamentale puse de partid : independența energetică a țării.

Așadar, lumea petrolului românesc. Desigur, nu o „terra incognita", întrucît pentru a-i trece fruntariile nu ai nevoie de pașaport sau de Jumbo Jet ; mulți își cîștigă pîinea „la petrol" ; turlele le avem sub ochi, se înfrățesc cu aracii viilor doljene, străjuiesc dinspre Cartojani capitala țării, își alătură emblema faimoasei pîini de Pecica, în Cîmpia de Vest. Și totuși, un microunivers cu destule necunoscute, cu **capcane subtile** (nu este o figură de stil, ci expresia favorită și perfect științifică a geologilor pentru a descrie un anumit mod de așezare a straturilor de petrol în profunzime) ; o lume în plină transformare și înnoire, însă ale cărei tehnici de ultimă oră se mai învecinează pe alocuri cu utilaj învechit : la Brădești, Dolj, pe „teritoriul" uneia din cele mai productive schele, ni se spune că 80 la sută din trolii sînt de tipul celor de la începutul anilor '50. O lume tulburătoare în care prezentul și viitorul se îmbină straniu, neașteptat, cu trecutul legendar și cu istoria : petrol s-a găsit în satul natal al lui Iancu Jianu, iar sonda 4218 își înalță turla la cîteva sute de metri depărtare de casa lui Tudor din Vladimiri, parcă pentru a dovedi că și petrolul este istorie.

Spre această lume, două sînt căile de acces : de sus în jos, pornind de la cifre la oameni, sau de jos în sus, de la oameni la cifre, cărora cei dintîi trebuie să le dea viață. Am preferat cea de-a doua cale, cu atît mai mult cu cît în aceste zile ne-am aflat în Dolj, în zona fierbinte a petrolului românesc, printre sondorii care adaugă noi file la bogata istorie a aurului negru din țara noastră. După cum s-a anunțat recent, Schela de foraj Craiova, care acționează, de fapt, în Dolj și în Gorj, și care a condus și „Operațiunea Vîrteju", a primit Ordinul Muncii clasa a II-a pe ramura petrol în întrecerea socialistă pe 1981, consfințindu-se astfel prin înalte distincții noua zonă fierbinte a petrolului românesc.

CEL MAI IMPORTANT ȘANTIER DE FORAJ DIN TARĂ ESTE ÎNCĂ ÎN MARȘ

— Nimeni nu se aștepta la acest Vezuviu de petrol — ne spune inginerul Gheorghe Florea, secretarul adjunct al comitetului de partid al schelei. Drept care Vîrteju-Stoina se conturează azi ca **cel mai important șantier de foraj al țării.** Ne mai sosesc de la „1 Mai"-Ploiești vreo 20 instalații de foraj la mare adîncime care, adăugate celor de acum în funcțiune în acest perimetru, vor semnifica o nemaiîntîlnită la noi concentrare de forțe tehnice. Un ținut de baladă și de istorie se va dovedi, poate, a fi și plin de țiței.

În tonul lui Gheorghe Florea se învecinează mîndria petroliștului cu patriotismul local, ambele la fel de justificate, fiindcă realmente este vorba de un **șantier în marș,** după plastica expresie a unui sondor.

Totul a început la fel de molcom ca dealurile doljene din jur, iar surpriza a șîșîit aidoma unei sonde.

— La drept vorbind, eram destul de necăjiți — spune interlocutorul nostru — nu ne prea reușiseră forările. Mai înainte încercasem și pe Valea Dunării, de la Corabia spre Vînju Mare, dar fără prea mult succes. La Vîrteju primele sonde s-au pus în producție în 1979—1980, cu rezultate modeste. Nici măcar de conducte pentru transportul țițeiului de la punctul de colectare la parcul de separatoare nu era nevoie, ne descurcam cu autocisternele. Dealtfel, mai săpasem pe aci cu ani în urmă și întîlnisem fantastice presiuni de gaze, dar culcușul cald al petrolului nu a fost conturat. Sonda 58, iat-o, se află pe un versant, cea cu nr. 57 — pe celălalt versant, dar nici una nu dădea „semne", cum spunem noi. Abia cînd am forat între ele sondele 60 și 65 a izbucnit „Vezuviul".

Astfel la Vîrteju se încheie (provizoriu fiindcă șantierul este literalmente în mers și nimeni nu știe unde se va opri) **marele arc petrolier al Olteniei,** nouă noastră Vale a Prahovei. A fost o traiectorie întinsă pe ultimele două decenii : mai întîi Bălteni, apoi Țicleni, Bustuchini, Colibași (lîngă Cărbunești lui Arghezi), zona Craiovei (la porțile orașului, dar nu este exclus ca undeva în adîncuri să musteaască țiței și sub Cătatea banilor), Circea, Malu Mare, Ianca Jianu, Bibești, Turburea. Și acum Vîrteju, Bulbuceni, Stoina, unde se forează la 3 500 m adîncime.

ERUPȚIE LA VÎRTEJU !

Privind înapoi cu mîndrie și înainte cu speranță, și aflînd că doar **creșterea** producției de țiței asigurată de Vîrteju în 1982 față de 1980 a depășit 1 200 tone pe zi (înmulțiți cu 365 !) ; că aici se concentrează zeci de instalații de foraj ultramoderne, s-a extins considerabil forajul cu diamante și s-a folosit pentru prima oară, la cimentarea sondelor, cenușă de la termocentrala Craiova (așadar, cenușă și diamant...) — s-ar crea cumva impresia că totul a fost și este o chestiune de tehnică. Ei bine, nu. Nu ea a decis, ci omul în cea mai lungă noapte din 1981 cînd abia dăduse grîul în pîrgă și cînd de la sonda 4275 a răsunat apelul telefonic : **Erupție la Vîrteju !** Atîta și nimic mai mult, nici un cuvînt în plus, nici un fel de amănunte sau de comentarii, fiindcă într-un asemenea caz, pînă explici totul riști să nu mai ai ce și de ce explica, însuși obiectul vorbelor de prisos — sonda în erupție — putînd înceta să existe ca unitate productivă.

În toiul nopții aceleia de pomină convoalele de camioane s-au îndreptat în goană de la Craiova spre Vîrteju. Nicolae Ungureanu, șeful transportului, s-a dus din casă în casă la vreo 20 de șoferi (nu aveau telefon) a bătut la ușă și nu a spus nimic. Oamenii doar l-au văzut și au înțeles totul, știau cu punct și virgulă ce aveau de făcut. (Despre acest Ungureanu cineva ne spunea că s-a născut la Țicleni și că **„acolo s-a definit ca personalitate petrolieră".** Ce minunată expresie !) Așadar, camioanele încărcate cu baritină goneau spre Vîrteju ca să omoare sonda. Ceea ce nu înseamnă, cum poate s-ar crede, că se intenționa nimicirea ei. Doar stăvilirea erupției.

Eroii clipei fuseseră însă maiștrii Constantin Tuleu, Nicolae Bigiu și inginerul șef de secție de la Vîrteju, Cornel Iordache, nu de mult întors din Sahara. Aflîndu-se la fața locului și acționînd într-o fracțiune de secundă în însuși momentul erupției, ei au „prins" sonda, nu au lăsat-o să „scape". Fără această reacție fulgerătoare proprie petroliștului (bătrînul maistru sondor Gheorghe Iordache, care din 1953 „a făcut toată Oltenia", ne spunea că „în această meserie ai nevoie de 3 C : **cap, curaj, calm"**), toată baritina din lume ar fi fost inutilă, căci nimeni și nimic nu ar mai fi putut domoli ulterior **sutele** de atmosfere descătușate din măruntaiele pămîntului.

— Cînd a răsărit soarele prin pădurea de stejari și fagi care străjuiește Vîrteju am respirat ușurați — ne spune un participant la această bătălie de la miezul nopții. Presiunea scăzuse și atmosferele fuseseră biruite. La raportul de seară, mai puțin de 24 de ore după declanșarea erupției, totul se terminase și s-a anunțat : „Sonda este liniștită !"

„Specificul acestei vieți și al peisajelor ei — scria acum patru decenii Geo Bogza în „Lumea petrolului" — e un clocot continuu și subteran, o necontenită fierbere urcînd din adîncuri. Există un duh al vieții petrolifere ascuns în rezervoarele pline cu țiței... ; un duh care răbufnește uneori într-o privire, într-un incendiu. Între oameni și sonde parcă s-a stabilit o identitate de destin".

La Vîrteju incendiu n-a fost, doar o identitate de destin între oameni și sonde.

N-am dori ca această primă incursiune a noastră pe drumurile petrolului s-o încheiem apoteotic cu un răsărit de soare printr-o pădure de stejari și cu imaginea unei ipotetice mări subterane de țiței ascunsă în dealurile doljene și gorjene. Ce va urma după izbînda de la Vîrteju nimeni nu știe. Totul se petrece la mii de metri adîncime, pe o mare nevăzută. (Dealtfel, însuși acest termen de „mare" curent folosit de profani cu privire la zăcămintele de petrol apare cu totul impropriu, întrucît petrolul nu plutește în adîncuri, el este „încrustat", impregnat în roci poros-permeabile, umplînd spațiile libere infinitezimale dintre grăunțele de nisip, gresie, calcar). Iată de ce la Vîrteju ca și în oricare alt avanpost al bătăliei pentru petrolul românesc surprizele, și în bine și în rău, nu sînt excluse, lupta continuă.

LIONEL NIȚESCU

Tinerii

O casă pentru 3000

Primăvara, frăgezimea ierbii, florile, totul există și aici, la Craiova, ca în orice parte a țării. Există și lalele pe străzi, și oltencele vînd ridichi de lună (o, cît de poetic au știut moșii noștri să boteze legumele, ascultați : ridichi de lună, parcă ar cînta pămîntul, în zori !), și ceapă verde cu roua ultimei ploi prinse în fuste de moar lungi și prețioase, și ouă, și narcise. Primăvara, la Craiova, întîlnindu-ne cu **Ileana Ghizdăvescu** și **Mariana Pirvan,** două fete care ar fi în stare să răstoarne universul, atît de energice ne-au părut. Ileana este electromecanic și Mariana bobinator. Locul de muncă al tinerelor — Combinatul chimic din Craiova. Înainte de a intra în școala profesională nu știau bine ce înseamnă electromecanica. Pe timpul practicii au văzut. Ileana se temea, i se părea că nu va putea duce mașinile la standul de probă, cum făceau muncitorii vechi, se gîndea că nu a pus la loc fiecare piesă, așa cum trebuie, se gîndea la posibilele defecțiuni. Mariana își imagina că micuțele, delicatele piese sînt prea complicate pentru înțelegerea ei. Din 1976, de cînd au început să-și facă meseria, fetele acestea care au 25 de ani, care locuiesc pe aceeași stradă și sînt și prietene, lucrează. Nimic nu le-a împiedicat să continue meseria pe care au îndrăgit-o. Nici măcar faptul că erau puține, la început. Dar și minoritatea față de numărul băieților le-a dat aripi. Nu au avut ce pierde, fiind în minoritate, ba dimpotrivă. Băieții le-au tratat ca pe niște tovarășe de muncă. Nu au fost „Răsfățate", dar nici ignorate. Băieții din Combinatul chimic, spun dinsele, au nenumărate calități. Printre altele : știu să fie extraordinar de săritori, tar de multe ori și cavaleri. Nu li se pare că ar fi un defect, în epoca superautomobilismului, să oferi o floare, să protejezi efortul și strădania și să păstrezi, în ciuda orelor de muncă, și disponibilități pentru serile de dans. Tinerii de la Combinatul chimic din Craiova dansează serios și au pasiunea noutăților de ultimă oră în materie de muzică. Ei, da, fetele noastre, ne spun Ileana și Mariana, apreciază aceste „dăruri" nu numai la Julio Iglesias !

Vorbind despre „generația de acum", ele, „bătrînele", opinează spre o mai mare integrare a elevilor în procesul de producție, pentru a nu exista tragedia inadaptării, fuga spre salvatorul examen la oricare facultate, la un moment dat liceul ales devenind numai o haltă în drumul către nesfîrșitele examene pe la facultăți care nu au nimic în comun cu ceea ce a urmat „osînditul".

Și iată, fetele mă invită să văd realizarea lor, a celor peste 3 000 de tineri ai combinatului, realizare de care sînt mîndri, pentru că este a fiecăruia, în parte. Să vă spunem despre ce este vorba. Combinatul a luat sub aripa sa protectoare o clădire care trebuia demolată pentru că restaurarea costa prea mult. Municipiul a aprobat cedarea clădirii de pe strada Karl Marx, și lucrările au demarat. Casa, am aflat, a aparținut unui boier pe nume Pleșa, devenind în decursul timpului sediu al Consiliului sindicatelor. Casă a pionierilor. Foarte „vieux epoque", foarte modernă, deci... În adunarea Consiliului oamenilor muncii s-a hotărît ca fiecare dintre acești nemaipomeniți oameni ai combinatului să dea din retribuție, timp de 2—3 ani — o sumă care nici nu se simte — pentru ca tinerii să aibă o casă a lor. Munca de restaurare a fost delicată și, bănuim, extrem de grea. S-a păstrat spiritul clădirii, s-a păstrat aerul fiecărei camere, stucaturile, de o rară frumusețe, ușile, cristalurile, feroneria, parchetul, dar totul a trecut prin mîinile și inimile lor. Aceasta este noua viață, noua identitate a casei de demult, viața investită de către cei care au vrut ca ea să nu devină un morman de moloz. Trebuie să vă spunem că ni s-a părut interesantă soluția de a îmbina tot ce-i „retro" în ea — cristalele, scările impozante, oglinzile venețiene — cu mobila modernă, caldă a sălii unde se ascultă poezii, se bea o cafea, se discută, mai bine decît oriunde, cu liniștea bibliotecii, cu luminoasa expoziție permanentă.

La Clubul „Chimistul" se dansează. Undeva trebuie ca tinerii aceștia să se întîlnească, să plutească, să viseze, să-și trăiască vîrsta, cu totala ei frumusețe. La Clubul „Chimistul" se trăiește. Au loc concursuri, au loc tot felul de minuni născocite tot de tineri, pînă și o paradă a modei au avut, și le-a plăcut teribil, promițîndu-și să nu fie ultima. Două tinere, două destine care s-au împletit în dantela multicoloră a vieții. Pentru ele Combinatul chimic este chiar viața. Ni se pare cel mai frumos elogiu adus primăverii, tinereții.

MIA OLARU

1 Mai

Oameni mai aproape de viitor

Străbatem într-o zi tulbure, pe un vînt năprasnic, rece — care face să ridice norii cu viteze aproape cinematografice pe cer și să clatine valurile Dunării — cheiurile și docurile constructorilor de nave din Galați. Ghid ne e Petre Ion, care întrebat ce meserie are, ezită, apoi declară simplu: „constructor de nave, dar în bază sînt lăcătuș mecanic". Petre Ion e un bărbat bine legat, suplu, îmbrăcat gros, strîns în pufoaică și cu o căciulă masivă pe cap. Are fața spartă în țăndări și intens bronzată, aprinsă parcă de soare și de „arșița" paradoxală a gerului. Înaintăm rezemîndu-ne din cînd în cînd de vînt, întorcîndu-ne cu spatele la vînt. Expresia lui e de om blînd, înțelegător, lovit parcă de o tristețe și de o preocupare fără leac. Omul nu are acum timp de reporteri. E limpede că îl întrerupem de la muncă. Dar nu e în stare să fie nepoliticos și nici nu-i ajung scuzele noastre. Stringe în palmă planurile împăturite ale unei nave de 55 de mii de tone care se află în zona docului uscat, unde e montată, treptat, sub îndrumarea sa. O navă de 55 de mii de tone, un colos de care te sperii cînd îți crește brusc din dreapta, într-un roșu stins, cu linia sa aerodinamică, puternică și indestructibilă. În calele acestei nave comandate de niște armatori dintr-o țară a lumii renumită pentru vasele sale, înregistrată la numărul 772 în registrele constructorilor de nave, coboară în fiecare dimineață, devreme, împreună cu cei paisprezece ortaci ai săi, Petre Ion, omul care așază corabia de oțel ansamblu cu ansamblu pe linia de plutire. Coboară într-un curent care amintește un viscol continuu, la minus cîteva grade, sub cascada scînteilor de la suduri, în zgomotul asurzitor al ciocanelor, într-un infern ordonat, din oțel. Pe sus, pe deasupra păsărilor, a pescărușilor albi; plutește o macara gigant, în nacela căreia se află Trofin Zăbara și Toader Caramarin, colaboratorii săi din aer, care depun încet, aproape fără zgomot, fără traumatisme, printr-o aterizare lentă, în docul pregătit de montaj, fragmente imense de navă.

Petre Ion a venit pe șantierul navelor de la Galați la vîrsta de 14 ani ca ucenic lăcătuș, în vremea lansărilor la apă a primelor șlepuri de 1 000 de tone, cînd docurile aveau dimensiuni liliputane și nimeni nu-și putea imagina că vor ajunge la proporțiile de azi, adică piramidale. A venit trist, înfometat, dintr-o Moldovă secătuită după război; acum e un om în puterea vîrstei și e considerat cel mai bun constructor naval de montaj din Galați. Prin mîna lui au trecut aproape toate navele construite pe acest șantier naval. Și nu numai nave. Chiar în momentul vizitei noastre pe șantier, se află în montaj scheletul podului metalic care urmează să fie montat la Borcea, apoi un fragment impunător din cea de a treia platformă de foraj pentru Marea Neagră, și o platformă de derocări pentru lucrările de construcție ale viitorului port de la Agigea.

Lui Petre Ion îi revine o sarcină grea în acest angrenaj uriaș tehnologic: centrarea „blocurilor-secție" ale navei de 55 de mii de tone, ca și ale tuturor navelor, pe linie, adică fără deformări de așietă, fără a distruge forma aerodinamică a navei. E de la sine înțeles că orice deformare de acest gen duce la dereglarea navei, la instabilitate în larg. În timp ce noi străbatem în lung șantierul, ținîndu-ne cu greu în picioare, stringîndu-ne de barele metalice de protecție de pe parapetul de beton, la o înălțime ametitoare față de fundul docurilor, nava Rovine, cu viteză mare de deplasament, destinată transportului de mărfuri în vrac, face prima probă de stabilitate în drum spre Sulina. Petre Ion nu are emoții. Pentru că începînd din 1958 toate navele care au ieșit de aici în larg i-au trecut parcă prin viață, pentru că viața lui se desfășoară mai ales aici, pe șantier.

Prin urmare, atenție! De Petre Ion depinde linia de plutire a navelor construite la Galați. Fără să fie un om care trăiește la linia de plutire, adică la minima rezistență, cum se spune, el cunoaște secretele cele mai intime ale echilibrului, el este esența firului cu plumb, în el bate o inimă de orologiu perfect. Sînt puțini meșteri în lume care se pricep atît de bine în meseria de montor de nave, meserie cu vechime imemorabilă. În gesturile muncii sale se întîlnesc, vrînd nevrînd, toți meșterii de nave din lungul și din latul istoriei. În orice caz, linia pe care le-a dat-o navelor în docul uscat unde lucrează, este linia vieții lui, stabilă, fără dereglări, fără dezordine, linie de încredere și fără repros.

Brusc, la marginea ecluzei apare Dunărea, cu un cer straniu, prin care izbucnește sourele învadat de nori negri. Dunărea plină de nave, Dunărea tulbure. Dunărea pescărușilor și, de data aceasta, Dunărea valurilor zbuciumate din această primăvară în care buletinul cotelor apelor anunță că la Galați nivelul fluviului crește de la 399 centimetri cu 13 centimetri. Atît.

De cîțiva ani, de cînd a ieșit la pensie, într-o atmosferă de sărbătoare melancolică, nu s-a mai vorbit despre Eroul Muncii Socialiste Vasile Iscru. Once ieșire la pensie seamănă cu un crepuscul. Oamenii își uită tot mai mult eroii, crezîndu-și, inevitabil, în ritmul tensionat al muncii, în ritmul agitat al vieții, alți eroi. Dar eroii muncii socialiste sînt și ei bunici, își cresc nepoții, sînt din ce în ce mai nervoși, au insomnii, le tremură mîinile, îi supără tot mai tare reumatismul, ulcerul și se mișcă din ce în ce mai greu, greu, „ca elefanții". Vasile Iscru nu e însă un pensionar ca toți ceilalți, mai bine-zis nu poate fi pensionar. Pentru că un erou al războiului, fost condamnat la moarte cu cîteva ore înainte de ziua de 23 August și salvat în fața plutonului de execuție chiar în ultima dimineață a sentinței, fost erou al muncii socialiste chiar în Întreprinderea „23 August" de unde a ieșit oficial la pensie, nu poate renunța la el însuși. După 45 de ani de muncă Vasile Iscru, unul din cei mai mari meșteri de mașini industriale din România, nu poate rămîne un pensionar oarecare, cu ore de masă fixe, lactovegetariene, cu ore de plimbare în parc și de cafenea, cu ore de citit ziarele și de agonizat la televizor. Acest om a fost deprins să facă mereu cîte ceva, să facă mașini unelte, să repare utilaje complicate, să repare ceasornice, să repare o fereastră, o ușă, o instalație de apă, de lumină, să repare pînă și „sufletele defecte" ale tovarășilor săi de muncă. Pentru că, tot vorba lui, „mereu se găsește ceva de reparat pe lumea asta și rămîne mereu cîte ceva de făcut, chiar și de luat viața de la început". Ceea ce fostul ucenic de la uzinele Malaxa dinainte de război, fostul erou antifascist și fostul mecanic șef al Uzinelor „23 August" din București a și început să facă. Unii dintre cititorii revistei noastre își amintesc poate că Vasile Iscru a ieșit la pensie la data de 30 aprilie 1978, dar cîteva zile mai tîrziu a fost rechemat și trimis în Franța pentru recepția unor utilaje necesare întreprinderii. Așa că data pensionării a fost corectată în cartea de muncă: 1 iulie 1978. Cîteva săptămîni după aceea a vegetat bolnav de insomnii, de ulcer, trist în fiecare dimineață privind cum trec oamenii spre locurile lor de muncă, pe Bulevardul Muncii unde locuiește modest, într-un apartament de 2 camere, vizavi de fabrica de pîine ale cărei mirosme bat adeseori prin ferestrele deschise. N-a așteptat mult. A fost chemat de ministru și rugat să se reîntoarcă la treabă pentru că e nevoie de competența sa universală în orologeria mașinilor la Fabrica de osii și boghiuri din Balș, unde a lucrat aproape zi și noapte, încă un an. Pentru ca de la 1 ianuarie 1981 să intre într-o formație de lucru de pensionari pe platforma chimică Dudești, unde execută piese de mare rafinament în diverse domenii de cercetare ale industriei chimice. Și iată-l din nou, sănătos, tonic, molipsitor de tonic, cu somn bun și fără dureri de ulcer, sculîndu-se dimineața, la ora 5 și întorcîndu-se la ora 5, după o zi curată de lucru, ca și cum ar fi tras o dușcă masivă de aer proaspăt alături de alți veterani ai industriei socialiste și ai războiului, cum sînt fostul director general al Uzinelor „23 August" Constantin Putinică, azi pensionar, și alături de fostul inginer șef al Uzinelor „23 August", Constantin Gavrilescu.

Îl întreb de ce nu se odihnește, în sfîrșit, după 45 de ani de muncă. Îmi răspunde: „odihna pentru mine înseamnă boală și în cele din urmă moarte; am fost învățat să muncesc de copil și voi munci pînă la sfîrșitul zilelor mele; munca mă ține în viață, mă ține adică viu, în mișcare, mă ține treaz în spirit și îmi înduioșește, de ce să nu recunosc, bugetul familiei, pentru că copiii mei au greutăți, și-au făcut case, au la rîndul lor copii la școală..."

Prin urmare, eroii nu ies niciodată la pensie.

Pe acest bărbat cărunt, cu ochii neobișnuit de intenși, de negri, cu buzele arse de febra unei viroze care nu-l poate culca în pat, pe acest bărbat care de 30 de ani cutreieră pe ploaie, pe vînt, pe ninsoare, pe frig, pe căldură toridă, pămînturile amestecate din luncile Prutului, Siretului și ale Dunării, îl cheamă Constantin Împăratu și e de meserie inginer geodez. În momentul întîlnirii noastre se află îmbrăcat de drum, cu fular masiv în jurul gîtului, sub rafalele unei ninsori violente și-ntîrziate, la 45 de grade, 26 minute și 16 secunde longitudine nordică și la 28 grade, 66 minute și 21 secunde longitudine estică, adică în centrul orașului Galați, în sediul Oficiului de cadastru și de organizare a teritoriului județean.

Constantin Împăratu este omul care cunoaște pămîntul județului cum își cunoaște propriul său chip privit în oglindă dimineață, pe stomacul gol, adică la ora cinci, cînd se pregătește să plece, de pildă, spre cîmpia Covurluiului. Se trage de la Milcov, a studiat la Iași, a ajuns la Galați printr-unul din concursurile de împrejurări firești ale vieții, s-a însurat devreme și a devenit bunic la ora la care alții trăiesc crizele de adolescență ale copiilor lor.

Ce înseamnă inginer de cadastru, întreb. Un inginer de cadastru, mi se răspunde, trebuie să cunoască cu ochii închiși pămîntul, cu toate denivelările lui, cu toate frămîntările lui, cu toate caracteristicile lui, cu toate semnele particulare, cu toate elementele chimice și biologice care-l compun, cu toate pădurile, viile, culturile, riurile și piraiele, drumurile, străzile, casele, gardurile, grajdurile, șantierele și combinatele etc. Un inginer de cadastru trebuie să viseze pămîntul de care răspunde și noaptea în somn, să-l măsoare, să-l verifice, să-i presimtă alunecările, trădările. Un inginer de cadastru trebuie să înregistreze fiecare cută de pămînt, fiecare modificare în aspectul reliefului, să cunoască și să avizeze planurile de producție ale cooperativelor de producție și ale gospodăriilor, planurile de irigații, de fertilizări, de amplasare a culturilor, de amplasare a unor obiective industriale, de combatere a eroziunilor solului, etc. Într-un cuvînt, inginerul de cadastru Constantin Împăratu răspunde de întreaga chiverniseală a pămîntului.

Și de ce trebuie măsurat pămîntul mereu și mereu? Pămîntul e același odată pentru totdeauna. Intervin mereu modificări, ne răsounde Constantin Împăratu. Pămîntul se mișcă în jurul soarelui, pămîntul se mișcă pe dinăuntru, se frămîntă, reliefu! se schimbă uneori imperceptibil, alteori brutal, riurile își mută cursul, drumurile sînt uneori părăsite, apar altele, terenurile își schimbă destinația etc. Și fiecare modificare a pămîntului trebuie calculată matematic și trigonometric și comunicată pînă la nivelul zborurilor interolanetare. Pentru că, să știți, punctele de sprijin pe care le stabilim se raportează la anumite puncte geodezice stabilite la nivel național și acestea sînt determinate pe cale astronomică.

Prin urmare, cum privește pămîntul inginerul de cadastru Constantin Împăratu? Ca fiu de țăran, răspunde, mă gîndesc întotdeauna ce trebuie făcut ca acest pămînt să devină mai eficient, mai fertil, mai încăpător, să nu se piardă nici o fărîmă de pămînt, să nu-i lipsească nimic, nici fosfor, nici ozon, nici oxigen, nici bioxid de carbon etc. Veghez să nu se degradeze pămîntul acesta în care ne regăsim cu toate combinațiile de substanțe chimice posibile și în care, pînă la urmă, ne întoarcem cu toții, confirmînd mereu, dacă vreți, atracția forței de gravitație.

Și astfel, Constantin Împăratu, om cu nume de rezonanță istorică și de poveste la gura sobei, pare, sub uraganul zăpezii întîrziate de la Galați, un împărat dintre cei buni, cu părul complet alb și zîmbet cald, măsurînd pămîntul cu palma și cu pasul, pentru a-l lăsa urmașilor intact și bogat ca o vistierie.

ADRIAN DOHOTARU

Din viața O.D.U.S.

Primăvara în Capitală a venit și prin Afumați

Am deranjat, acum cîteva zile, pentru puține ceasuri liniștea celor de la Afumați. Primele cunoștințe le-am făcut chiar la intrarea în sat. Pe un teren, pînă nu demult viran, Ilie Tești, zis Bulgaru, unul din cei doi specialiști ai comunei în săparea puțurilor, împreună cu alți trei tineri încearcă să aducă apa din subsolul pămîntului către suprafață. Este un semn că, aici, se va contura o nouă gospodărie. Așa și stau lucrurile. Gospodăria va fi a lui Ion Iordan care n-a împlinit încă treizeci de ani. Viața l-a trimis către oraș. Este timplar la una dintre cooperativele de mobilă și tapițerie din Capitală. Puteam, îmi spune ștergîndu-și mîinile de sudoare, să-mi cumpăr un apartament în oraș. Un apartament frumos, cu trei camere, pe Colentina. Dar, ce mi-am zis: ce e Colentina! Este la o aruncătură de băț de Afumați. Așa că am vorbit cu nevasta și ne-am hotărît să ne întoarcem în comună. Și fiindcă la tata nu aveam posibilitatea să mă mut, am un frate mai mic, un unchieș de-al meu mi-a dat o bucată de pămînt. Aici îmi voi face o casă frumoasă cu două nivele. Am început cu forarea puțului. În ajutor mi-au sărit mai toate rudele.

În drum spre sediul C.A.P.-ului fac cunoștință cu Petre Nedea care, sprijinit de poarta casei, așteptă, cum se spune pe la țară, pe cîte cineva cu vești de la oraș. Petre Nedea a fost plugar. Spune cu mare tristețe acest lucru fiindcă, acum, la cei 72 de ani nu-și mai poate profesa meseria. L-au cam lăsat puterile. În schimb toată ziulica, cîtă-i de lungă, robotește prin curte. A pus de toate. Așa ca să-i ajungă și lui, și copiilor de la oraș, și nepoților.

Școala din comuna Afumați se învecinează, dintr-o fericită întîmplare, gard în gard, cum se spune, cu sediul C.A.P.-ului. De ce dintr-o fericită întîmplare? Fiindcă, fără să fie declarată în mod oficial, există o întrecere în ceea ce privește munca pămîntului, între elevi și părinți lor — țărani cooperatori. Școala poartă numărul 207. În ciuda faptului că era o zi de duminică foarte mulți elevi s-au prezentat la școală. Maria Cristescu, directoarea școlii, spune că cei care au venit au fost împărțiți în mai multe grupe. O parte dintre elevi au văruit gardurile, bordurile șoselei cît și pomii. Alții au muncit la plivitul brazdelor și la plantatul răsadurilor în solarii. Alții au rămas să facă curățenie în școală. Întregul teren muncit de elevii școlii din Afumați măsoară nici mai mult, nici mai puțin de cinci mii de metri pătrați. Și anul trecut, din produsele obținute de pe acest teren, s-au cîștigat ceva bani — dar acum se speră să se cîștige mult mai mult. În solariile elevilor răsadurile sînt viguroase și frumoase, iar în teren, după ploi, mai totul a înverzit.

Pînă să-l găsesc pe președintele C.A.P.-ului, fac cunoștință cu Florea Ruse, paznic de noapte. Dar, mărturisește, sînt zile, mai ales duminicile, cînd nu se duce acasă. „Acum primăvara, pînă cînd toate se pun pe picioare spune Florea Ruse, mai dau cîte o mînă de ajutor la solarii. Am stat mai toată iarna. Acum trebuie să punem cu toții umărul la treabă". Și într-adevăr, instalația de erbicidat folosită de Elena N. Pană s-a defectat. Dacă n-ar fi fost Florea Ruse s-ar fi pierdut mult timp. Așa că paznicul de noapte devenit muncitor de zi a reparat instalația în cîteva minute. În solarii, în zona rezervată salatei, totul este aranjat ca-ntr-o farmacie. Răsadurile de salată verde așteaptă să se mai încălzească puțin, să fie plantate în cîmp. Alexandrina Georgescu, cooperatoare, este ajutată de fiul ei, Cristian, muncitor la atelierele Ciclop, aparținînd de I.T.B., și de nora ei, Elena, muncitoare la Mecanică fină.

Președintele C.A.P.-ului, tînărul inginer Nicolae Zăvoreanu, pare mulțumit. Vremea, susține președintele, în ciuda aparențelor a ținut cu truditorii pămîntului. Toate lucrările sînt să le spunem așa, în grafic. Se lucrează numai cu utilaje complexe. Adică, la o singură trecere se seamănă, se erbicidează, se fertilizează și se și pregătește terenul.

Primărița comunei Afumați se numește Vasila Teodorescu. Spune cu mîndrie că pe lîngă toate lucrurile notate mai este încă unul: comuna Afumați este și foarte frumoasă. Este frumoasă fiindcă oamenii, chiar dacă lucrează în București, nu uită că în buletinul de identitate stă scris că sînt născuți și crescuți în Afumați. „Și, spune Vasila Teodorescu, primăvara anul acesta a venit în Capitală și prin Afumați".

SORIN POSTOLACHE

muncitoresc

La numai zece kilometri de Capitală!

Bucureștenii au primul lor sat de vacanță

Revista noastră publica anul trecut un grupaj anchetă privind locurile de agrement din jurul Capitalei și una dintre concluzii se referea la faptul, deloc de neglijat, că, iată, dacă un locuitor al cartierelor Drumul Taberei, Militari sau Ferentari vroia să petreacă o duminică liniștită la iarbă verde, se vedea nevoit să străbată întregul București pentru ca apoi, cu sufletul la gură, să încerce să prindă un autobuz spre Băneasa, Snagov, Cernica ș.a.m.d., unde-i mai rămîneau cîteva ore de pace și tihnă după care, spre seară, reîncepea calvarul. Altfel spus, concentrarea locurilor de agrement în zona de nord-vest a orașului ducea la mari aglomerări, tihna nu se mai numea tihnă, traficul bucureștean devenea din ce în ce mai dificil de descurcat și suportat și, astfel, o bună parte din locuitorii din vest și sud se lăsau păgubași, gîndindu-se la încercările prin care vor trece, aventurîndu-se într-o astfel de ispravă.

Ne reveneau în minte aceste considerații în urmă cu două zile, în timp ce vizitam Satul de vacanță Bragadiru, situat la numai zece kilometri de București, pe șoseaua care duce spre Alexandria. O așezare, nu exagerăm numindu-o astfel, care, desigur, n-a prins rădăcini peste noapte, dar care a căpătat strălucire în mai puțin de un an, o așezare care amintește de Satul de vacanță din capitala verilor noastre, Constanța, adus la starea sa de astăzi prin grija și munca înmoșilor gospodari ai Consiliului popular din sectorul 5.

Aranjat cu discreție și bun gust, păstrînd ceea ce era de păstrat dintr-un relief variat, mici depresiuni și dealuri care înlătură monotonia și bucură ochiul, specialiștii administrației publice din sector au atins cîteva performanțe în materie, imensul parc, 120 hectare, dintre care 90 modernizate pentru actualul sezon, trimițîndu-te cu gîndul, pe alocuri, la unele colțuri ale Grădinii botanice din București sau la liniștea malurilor de la Cernica. Artificialul este prezent fără ostentație, amenajările completînd un cadru natural pregătit cu pricepere și răbdare vreme de vreo zece ani, dacă ținem seama că pădurea tînără de azi, peste tot aflînd salcîmi, stejari și o sumedenie de nuci, a prins rod pe locul de unde s-a scos odinioară nisipul necesar ridicării cartierului Drumul Taberei. Apa lacului de la Bragadiru, rece și limpede, va fi populată, în aceste zile, cu pește pentru ca bancurile cu pescari să prindă viață văzînd cu ochii. Vorbind de modernizări, iată cîteva. Un camping unde-ți poți instala cortul proprietate personală sau cel închiriat la fața locului, 33 de căsuțe cu 2, 4 și 6 locuri, așezate pe malul apei sau mai sus, de-a lungul aleii principale, fiecare căsuță arătîndu-se ca o mică gospodărie cu o curte, urmare a gîndului bun că tot omul ieșit din chingile și rigorile betonului tînjește după un mic colț al său mai plin de personalitate (idee în numele căreia căsuțele cu pricina nici nu seamănă între ele), un teren de volei amenajat pe iarbă, un teren de fotbal adevărat, gazonat, pe care, cîteodată, fac antrenamente cu mai mult sau mai puțin folos fotbaliștii de la Progresul Vulcan, aproximativ 100 de bărci și hidrobiciclete și, firește, un restaurant cu terasă al cărui responsabil, un ins viguros, dar blînd, care de zile întregi vine aici dimineața și pleacă seara din dorința sinceră ca deschiderea oficială a Satului de vacanță — la 1 Mai — să fie perfectă, l-am numit pe Costel Hușanu de la I.A.P.L. Central, un restaurant care, fapt inedit, beneficiază și de o ghețărie în stare să facă tun nu numai berea Bragadiru oferită din belșug de gazde, dar și sprițul care, și-l aduce omul de la domiciliu.

Spuneam că Satul de vacanță pare a fi o adevărată așezare deoarece tinde să aibă un ritm propriu. Viitorul său ține în egală măsură de vrednicia gazdelor, dar și de respectul pe care i-l vor arăta sutele de mii de vremelnici locuitori.

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de VASILE MINECAN

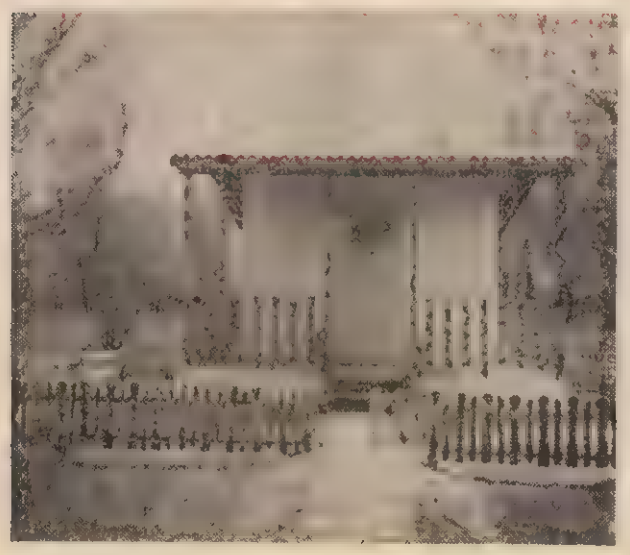

1 Mai

Cînd l-am cunoscut, la Basarabi, la kilometrul 40 ai Canalului, purtau haine de lucru, nu de sărbătoare, și o ploaie măruntă și deasă, a cărei umezeală părea să pătrunsese pînă în inima munților de fier beton, îi tot ținea, siciindu-i, de mineca hainelor lor de lucru.

Poate din această pricină, nu din alta, șeful serviciului plan, Nicolae Moise, și președintele comitetului de sindicat, Ștefan Burlan, de la Grupul 3 șantiere aparținător de Centrala Canalului Dunăre-Marea Neagră, s-au îndurat să lase deoparte cifrele care le ședeau la îndemînă și, ca-n unghiul lăsat de un șters-gător de parbriz, am căutat să vedem prin sticla tulbure a acelei zile ploioase cine sau ce îi așteaptă acasă pe acești oameni, de 1 și 2 mai, în sărbătoarea pe care aici, în cel mai mare șantier al țării, ei au ținut s-o întîmpine așa cum se cuvine prin munca lor.

Unii pleacă și au bucuria de a descoperi că totul este așa cum [illegible] ei în urmă. Alții, mai puțini, nu prea mai au ce să recunoască dar se străduiesc cu tot dinadinsul să lase un semn nou la care altădată să se poată întoarce. Iar alții, și mai puțini, s-ar putea să nici nu mai plece. Chiar și acestia din urmă, însă, tot simt de undeva din lume, ca o chemare, ecoul pașilor lor de demult.

O casă, chiar atunci cînd nu mai rămîne decît amintirea ei, e încă destul de puternică pentru ca amintirea ei, cel puțin, să nu se șteargă niciodată iar pentru cei ce-a crescut acolo, alături de părinții și frații lui, ea veghează într-o latură a sufletului ca un mai apropiat și sigur, împotriva oricărui val ar fi să ridice viața din partea cealaltă.

Patru bărbați în drumul lor spre casă

**Paul Roșu crede că fericirea ar însemna pentru el, deocamdată, ca în zilele de 1 și 2 mai să nu plouă cumva. Așa zice, cu toate că, bineînțeles, nu și-ar găsi curaj să pună în această afirmație aceeași siguranță cu care știe că pe șantierul Canalului el a venit pe 15 iunie 1976 ori că, în seara zilei de 30 aprilie, va aștepta un tren care s-ar putea să întîrzie. Dar dacă trenul de la ora 19,20 nu va întîrzia, Paul Roșu va ajunge la Buzău cu un sfert de ceas înainte de miezul nopții. Va sări în alt tren și la 1 fără 20 va fi la Rimnicu Sărat, de unde ar mai avea de mers doar două ore pînă acasă. De la Anul nou, de cînd n-a mai fost pe la Mărgărițești, a auzit că s-a anulat cursa de ora 5 și că primul autobuz cu care va putea pleca mai departe ar fi cel care înainte era al doilea, de la ora 7. Oricum, Paul Roșu știe că are de așteptat și va aștepta, bineînțeles, în sala de așteptare. Dacă va găsi o bancă liberă se va întinde chiar să se odihnească vreo cîteva ore, cu toate că știe că a doua zi n-o să prea aibă de făcut acasă decît să se joace cu nepoată-sa, Adina. Adina are 3 ani și de la 2 luni a fost crescută de maică-sa mare, adică de Florica, nevasta lui Paul Roșu. În așteptarea dimineții de 1 mai el nu va putea să-și așeze însă, la căpătîi, voluminoasa servietă din piele veritabilă, arătoasă încă în ciuda faptului că a purtat-o după el pe toate șantierele pe unde a umblat. Are, în servieta aceea, o păpușă pentru Adina și i-ar fi teamă să n-o strivească. Mai are acolo și un serviciu de cafea pe care Paul Roșu l-a cumpărat cu cîtăva vreme în urmă de la Constanța, în vederea nunții de duminică, 2 mai, la care a fost invitat. E văr cu soacra mică, Ilinca, secretară la primăria comunei. Mireasa e absolventă de liceu, muncește în capitala județului, la Buzău, iar ginerele, băiat din sat, este student la București. Pe acesta Paul Roșu nu prea-l cunoaște, nici nu se născuse cînd el a plecat prima dată pe șantier, în urmă cu 24 de ani. În ce privește mia de lei pe care el va trece-o din buzunarul hainelor sale de drum în buzunarul costumului pe care Florica i-l ține întotdeauna pregătit, bine periat și călcat, în șifonierul din camera pentru oaspeți, Paul Roșu se va sfătui mai întîi cu nevasta și vor hotărî împreună dacă vor da-o chiar pe toată. S-ar putea să merite, spune el, a auzit că la nunta aceea va veni să cînte și Irina Loghin. Zgîrcit n-o să fie însă chiar dacă va cînta numai vioristul Costel Stingaciu, de la Buzău, cu orchestra lui. Îi place muzica populară, nu se plictisește oricît ar asculta, și nu s-a împăcat nici acum cu gîndul că un derbedeu i-a furat radiocasetofonul din apartamentul pe care el l-a primit, la Basarabi, și unde locuiește împreună cu fiica sa, Marieta, laborantă la o stație de betoane, și cu Petrică, soțul acesteia, lăcătuș. Hoțul nu s-a mulțumit numai cu radiocasetofonul pe care Paul Roșu dăduse 10 000 de lei, ci i-a luat și casetele. De curînd și-a cumpărat altul, mai ieftin, a început să înregistreze și muzică, pe gustul lui, însă pierderea rămîne pierdere și reamintindu-și de ea Paul Roșu o să-și stringă degetele și mai tare pe minerul servietei lui credincioase, chiar dacă între timp va fi început să-l cuprindă somnul. Către servieta aceea, cel puțin, n-a îndrăznit nimeni să întindă mîna. Poate că-l poartă noroc C.F.R.-ul, el se simte oricum legat sufletește de această instituție și s-ar putea zice că sentimentul e reciproc din moment ce Paul Roșu dispune de un permis de liberă circulație. Și-a dobîndit acest drept, zice, lucrînd pe mai multe șantiere de căi ferate. Ordinul Muncii clasa I, pe care l-a primit pe șantierul podului Giurgeni-Vadu Oii, după ce înainte lucrase la Combinatul siderurgic Hunedoara și la Porțile de Fier, i-ar fi dat și el dreptul, din cîte a auzit, să aibă un permis de tren. Cum avea unul, nu s-a mai dus să-l ia și pe al doilea. Deși-l cîștigase pe merit, dacă ar fi făcut uz de acest drept, al doilea, i s-ar fi părut nedemn să-l merite chiar și pe primul. Cu permisul în buzunar își va putea spune că a economisit. Iată, încă 64 de lei, și la gîndul că tot atîta va economisi și la înapoiere, de la Rimnicu Sărat la Basarabi, va putea să se întoarcă mulțumit de pe o parte pe alta pe banca de lemn și să mai facă încă un pas în apele somnului. Și cu toate că apele somnului aceluia n-or să fie prea adînci, nu se poate ști dinainte dacă nu cumva, desprinzîndu-se din pînza tremurătoare a unui vis, nunta de la Mărgărițești n-o să-și pornească alaiul chiar în lungul podului de apă dintre Cernavodă și Agigea. Ăsta e Canalul ?, o să întrebe cineva, vreun consătean. Ăsta este, o să răspundă, uite un capăt se înalță cu 6 metri deasupra Dunării și merge tot așa, către răsărit, pînă la mare, cu o jumătate de metru deasupra nivelului mării. Și strigînd acestea, ca să acopere muzica tarafului lui Costel Stingaciu, Paul Roșu o să se mire de ce ține el în mînă o servietă, tocmai acolo, la nuntă, și n-o să poată înțelege deloc cum s-a întîmplat că a ajuns din nou la Basarabi, de unde își aduce aminte precis că a plecat cu trenul. Se va răsuci ca să vadă mai bine în jur, să înțeleagă acest lucru ciudat, și atunci are să descopere că la Rimnic se apropie dimineața și că el trebuie să se grăbească. Poate, cine știe, cursa de ora 5 n-a fost anulată. Iar ziua ar fi într-adevăr bine să fie senină și limpede. Fata și ginerele lui n-au putut să vină și ei acasă de data aceasta, dar i-au pus în servietă un aparat de fotografiat și i-au zis să le-aducă neapărat poze cu Adina.

Mircea Dobre are 47 de ani, este maistru principal și de cînd a venit pe șantierul Canalului, în 1975, conduce o formație de 77 de oameni. Cu unii dintre aceștia a lucrat și pe alte șantiere, pe multe dintre cele mărunte însă și pe cele mari, la Porțile de Fier și apoi pe Valea Jiului, la refacerea tunelurilor în vederea electrificării căii ferate. Din Costești Argeșului a plecat cu puțin înainte de a se fi născut băiatul lui, Vasile, așa că oricui l-ar întreba cîți ani au trecut de-atunci ar putea răspunde că Vasile a împlinit, de curînd, 19 ani. Acesta a reușit în toamna trecută la admitere la Institutul politehnic din București, Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini. Acuma face armata, mai are două luni pînă să se libereze. Mircea Dobre va trece pe la el la întoarcere, pe 2 mai, cînd are tren la ora 9 și va ajunge în București la 12. Cum știe că e un tren către Constanța la ora 17, o să aibă timp să se repeadă pînă la unitatea militară unde-l va găsi pe Vasile. Așa va face, nu altfel. Va pleca în seara zilei de 30 aprilie la ora 18,40 și va sosi în gara Costeștilor la ora 1 în ziua de 1 mai. Pînă acasă mai are de mers încă trei kilometri și la ora aceea va merge pe jos, bineînțeles. Va întinde mîna pe deasupra porții și va trage singur zăvorul. Nici nu e greu, zăvorul acela e pus mai mult de formă și nu închide poarta în calea nimănui. De după colțul casei se va stîrni către el, ca o umbră fumurie în noapte, Floriu, cîinele bătrîn și credincios, care-și va pierde din fugă elanul pe măsură ce o să-l recunoască și va ajunge gudurîndu-se la picioarele lui. Și cînd Mircea Dobre va bătea la fereastra camerei unde știe că doarme mama lui, e cît se poate de sigur că ea are să întrebe din întunericul camerei aceleia „cine este" iar el va răspunde din întunericul mai luminos de afară „eu sînt, Mircea". De 1 mai are să muncească, știe bine, la orice fel de treburi ale casei ce pot fi începute și terminate într-o zi, fiindcă la 77 de ani cîți are mama lui, Filofteia, aceasta nu mai poate munci decît pe lîngă casă, pe bucățica de pămînt din grădină, iar de la o vreme parcă nici acolo nu prea le mai poate duce pe toate la capăt. Mircea Dobre trage nădejde să se întîlnească și cu alți frați ai lui, dar deocamdată nu e convins că o să-l vadă decît pe Vasile, cel mai virstnic dintre ei. Pentru că locuiește chiar în Costești, acesta și-a luat pe umerii lui întreaga răspundere de a veghea asupra casei părinților, și în nici un caz nu se poate spune că a încercat s-o convingă pe maică-sa să vină să stea la el, în casa lui. Ea a zis nu, și a rămas așa cum a zis ea. N-a vrut să plece nici, la Mircea, la Constanța, unde ar fi putut să vadă marea în fiecare zi, după cum nici la Rimnicu Vilcea, mai aproape de munte, unde o fată a ei, Vasilica, ar fi primit-o cu dragă inimă. Tot astfel nu s-a învoit să stea, între mare și munte, la București, la alte două fete, Florica și Gherghina, și nici dincolo de munți, la Cluj-Napoca, unde s-a stabilit al treilea băiat al ei, Gheorghe. Nici o vorbă dulce n-a izbutit s-o facă să se răzgîndească și Mircea Dobre spune, întrucîtva mîndru, că ea s-a arătat în această hotărîre a ei mai neînduplecată decît dealul de cretă de la Basarabi, care pînă la urmă tot s-a lăsat biruit. Copiii au sfîrșit prin a o înțelege și a-i da dreptate. Și pentru că, în afară de această înțelegere, Mircea Dobre știe că ar mai avea o datorie către mama sa, îi va lăsa cei 300 de lei, cît îi trimite în fiecare lună, și va pleca din Costești, cum spuneam, în ziua de duminică, 2 mai, la ora 9. Atunci, văzînd pe fereastra vagonului întinsele livezi ale Argeșului, poate își va reaminti întîmplarea pe care ne-a povestit-o și nouă, o întîmplare petrecută mai demult și nu se știe precis unde, dar oricum între Cernavodă și Agigea, pe linia Canalului. Doi excavatoriști, zice-se, își făceau de lucru prin preajma unei livezi îmbietoare și au răbdat, o vreme, privind-o cu coada ochiului, pînă au îndrăznit să ceară paznicului să le dea și lor niște cireșe. Dar paznicul n-a vrut să le dea și probabil că a și uitat, pe urmă, să se mai mire de ce-l vedeau ochii cînd brațul de fier al mașinii s-a înfipt lîngă un cireș iar cireșul, cu rădăcini și cu pămîntul dintre rădăcini cu tot, a început să se îndepărteze legănîndu-se în cupa acelei mașini gigantice. Mircea Dobre va ajunge la Constanța la ora 20. Nevastă-sa, Maria, este telefonistă și va fi de serviciu la ora aceea. Cînd va deschide ușa apartamentului din cartierul Obor și va păși pe covorul din sufragerie nu va putea ști însă nici el dacă este adevărat că vine de-acasă ori este mai adevărat că a ajuns acasă. De cînd a murit bătrînul, care s-a numit Barbu, cei 6 frați nu s-au mai întîlnit niciodată la Costești, cu toții. La fiecare 1 mai așezau mesele în curte și se adunau în jurul lor 24 de oameni, atît număra familia, cu bunici, cu copii și nepoți. Asta s-a întîmplat, ultima oară, acum doi ani. Și mai trebuie să treacă de-acum încolo încă vreo cinci-șase, pentru ca Mircea Dobre să afle dacă la Constanța, nu în altă parte, o să fie casa lui adevărată. Are de gînd să aștepte pînă va termina Vasile facultatea. De ce să mai umble băiatul cu cereri de transfer pentru a se apropia de părinți ? Mai ușor va fi să se ducă ei, părinții, pe urma lui. Dacă o să fie repartizat la Constanța sau pe-aproape, cu atît mai bine. Atunci casa lui Mircea Dobre va fi chiar aceea în care el stă acum.

A ști să-ți respecți gloria

Sînt dintre cei care nu declară patetic că iubesc cîntecul popular românesc. Sînt dintre cei care declară că n-ar putea trăi fără el. Mi-am dat seama de asta, într-un chip dureros-anatomic, în anul 1970, cînd, aflîndu-mă în Mexic cu un prilej fotbalistic pentru o lună și jumătate și fiindu-mi tare dor de ai mei, am cunoscut pe stradă o bătrînă originară din România. Ajunsese acolo dintr-o întîmplare nefericită : fiind bucătăreasă pe un vas comercial, acesta se scufundase în Marea Caraibilor, iar ea se salvase agățîndu-se de un butoi. Așteptase ani și ani să găsească un alt vas românesc ca să se întoarcă acasă, pentru ca, în cele din urmă, să se căsătorească și să rămînă aici definitiv. Deși era de o jumătate de secol plecată de-acasă, bătrîna vorbea o românească curată și limpede, își amintea străzile Bucureștiului și numele oamenilor din comuna Pantelimon, unde se născuse. Aveam la mine un disc cu doine și două ștergare pe care i le-am dăruit. Bătrîna a pus discul cu doine pe picup și, chiar după primele minute, s-a făcut albă la față, și-a pus capul pe o pernă și a început să plîngă. Plînsul ei nu era plînsul obișnuit al unei femei aflate în fața unei nenorociri, a unei dureri, a unei deceptii, ci un plîns al ființei ei totale, al sufletului și al cărnii, explozia unei emoții care zăcea latentă, dar vie în abisurile incontrolabile ale simțurilor și memoriei. Zbuciumul ei a durat aproape un ceas, pînă cînd discul s-a oprit singur, și atunci, cerîndu-și iertare, mi-a zis :

— Mi-am adus aminte de copilăria mea.

De fapt, probabil de aici ni se trage neputința de a ne despărți vreodată de farmecul cîntecului popular, de la vraja care a turnat-o peste curățenia sufletească a copilăriei acel nemuritor „foaie verde" al doinei și baladei. Ce stare tulburătoare revarsă asupra oamenilor cîntecul frumos și adevărat mi-a fost dat să văd la un concert al lui Benone Sinulescu și Irinei Loghin la Sala Palatului, acum cîțiva ani. Cuprinși, în anumite momente, de un extaz care nu și-l mai puteau stăpîni înăuntrul lor, spectatorii nu numai că strigau și chiuiau, sărind de pe scaunele lor, dar mulți dintre ei, copii, tineri și bătrîni, se urcau pe scenă ca să le dea interpreților flori și diferite cadouri (păpuși, mileuri, ștergare și alte cusături) sau ca să-i sărute cu foc și recunoștință, ceea ce a făcut ca spectacolul să se prelungească pînă spre miezul nopții.

Mi-am amintit despre aceste două întîmplări pentru că i-am revăzut într-o seară la televizor pe trei dintre gloriile cîntecului nostru popular : Irina Loghin, Benone Sinulescu și Gheorghe Zamfir, într-un spectacol de o înaltă ținută artistică, profund emoționant. Vocea miraculoasă a Irinei, sunetul inefabil al naiului lui Gheorghe Zamfir și, mai ales, glasul inegalabil al lui Benone Sinulescu, atît de cald și unduios, au pătruns în casele noastre ca o sărbătoare, inundîndu-le cu bucurie și dor de pămîntul copilăriei, de iarba și zăpada meleagului natal. Luînd asupra sa partea cea mai întinsă a acestui memorabil spectacol, Benone Sinulescu ne-a cîntat cîntece pe care nu i le știam, tulburătoare prin prospețimea versului, prin curățenia cuvîntului și a gîndului care le însuflețea, prin melancolia gingașă a melodiei. În plină maturitate artistică, el știe să-și respecte numele și gloria, venind de fiecare dată în fața spectatorilor săi cu cîntece frumoase și cu glasul într-o ținută ireproșabilă. Ceea ce presupune, o știm cu toții, o muncă fără răgaz, o veghe neîntreruptă asupra artei căreia i s-a dăruit pentru totdeauna. Căci gloria se cîștigă greu, dar și mai greu se păstrează.

ION BAIEȘU

muncitoresc

Constantin Mutu este oltean din Mehedinți, din comuna Grozești, satul Circeni și conduce o formație de 12 zidari, dulgheri și betoniști cu care lucrează la consolidări de taluzuri. O vreme, după ce-a venit la Basarabi, în 1975, a locuit în niște vagoane-dormitor însă după aceea, cînd lumea șantierului s-a mai așezat și mulți au primit apartamente în noile blocuri, el tot nu s-a hotărît să ceară, măcar o garsonieră, înțelegînd că or fi avînd alții mai multă nevoie decît el. Constantin Mutu are 41 de ani și, cu toate că nu-i prea vine nici lui la îndemînă să creadă ce s-a întîmplat, pînă la vîrsta asta a rămas burlac. De fapt, spune, cam acesta ar fi motivul pentru care n-a îndrăznit să ceară o casă. De cîțiva ani stă cu chirie la un anume Constantin Stoica, plătește 300 de lei pe lună și dispune în casa aceluia de o cameră mobilată și de acces la bucătărie. La prînz mănîncă la cantină iar seara și dimineața își pregătește singur de-ale mîncării. A trebuit să învețe să se priceapă, n-a avut încotro. Gazda are o grădină frumoasă și într-o latură a acelei grădini, pe o alee mărginită de ronduri de flori, se află o bancă pe care lui Constantin Mutu îi place să se așeze, seara, și să citească romane polițiste. Cînd cade întunericul, trece pe la bucătărie, mănîncă, și apoi se retrage în camera lui și continuă lectura. Dacă nu s-ar fi făcut zidar, cel mai mult i-ar fi plăcut să poată scrie chiar el romane polițiste. Dar lucrurile stînd așa cum stau, el nu se așază să scrie mai mult decît o dată pe lună, la Grozești, pe adresa tatălui lui, Constantin, care a împlinit 73 de ani și o duce din ce în ce mai prost cu sănătatea. Nu-i vorbă că prea bine n-a dus-o niciodată, măcar de cînd îl știe Constantin Mutu, cel de 41 de ani. Acesta a rămas orfan și a fost crescut, de la 5 ani, de Constantin și Elisabeta Mutu din Grozești. Elisabeta a murit anul trecut și el a plîns-o ca pe mama lui adevărată. A fost o femeie chinuită, n-a știut în viața ei decît ce e munca, doar munca, trebuia să aibă grijă de copii ca și de bărbatul al cărui nenoroc făcuse ca el să nu se întoarcă de pe front mai înainte de a se abate asupră-i un obuz, mușcîndu-i adînc din mușchii mîinii drepte și lăsîndu-i, din izbitură, cu omoplatul strîmb. Dar ea și-a făcut datoria, la rîndul ei, și Constantin Mutu a avut ceva de înțeles din faptul că a văzut-o muncind toată viața și n-a auzit-o văitîndu-se niciodată. Primul salariu, după ce terminase la 18 ani școala profesională, l-a trimis părinților. Și de atunci, de 23 de ani încoace, el a tot trimis pe adresa părinților din Grozești mandate poștale. Poștărița comunei, Elisabeta Cojocaru, chiar l-a întrebat odată cum are el inima asta să tot trimită bani unor oameni care nici nu sînt părinții lui adevărați și nici nu l-au înfiat cu acte. I-au dat să mănînce și l-au îmbrăcat cînd n-avea puterea s-o facă singur, i-a răspuns Constantin Mutu, și-a continuat să trimită, în fiecare lună, tot cîte 1 000 de lei, adică aproape un sfert din cît cîștigă el. O parte din banii ăștia bătrînul îi dă unor vecini, Constantin Popescu și Nicolae Stîrbu, ca să aibă grijă de el. Constantin Mutu n-a copilărit acolo, între acești doi vecini, ci el i-a mutat acolo, între aceștia, pe părinții lui adoptivi. El a copilărit într-o casă pe care dacă te-ai fi supărat ai fi putut s-o vîri într-un buzunar, avea doar o cameră și-o tindă, și-acelea erau înguste, din croiala lor de demult, încît atunci cînd și-a convins bătrînii s-o vîndă ei n-au putut să la pe casa aceea decît 2 000 de lei. Au intrat apoi într-o casă mult mai încăpătoare, cu cîteva camere și cu pivniță alături, pe care Constantin Mutu a dat 35 000 de lei iar asta a fost numai la început, între timp a mai băgat în zidurile acelei case alți 35 000. De 1 și 2 mai el merge la Circeni tocmai pentru a pune la cale continuarea acestor renovări. Ar mai fi de făcut, zice, tencuielile la o bucătărie de vară și la pivniță. A și vorbit cu un meșter local, Alexandru Coman. Acela îi ceruse 2 300, însă aducîndu-și aminte cu cine vorbește, că și Constantin Mutu este zidar, și încă unul de la care ar avea ceva de învățat, a mai scăzut prețul pînă la 1 500. Casa este trecută, se înțelege, pe numele lui Constantin Mutu. Dar faptul acesta își va dovedi însemnătatea mai ales dacă se va întîmpla ceea ce am înțeles că el ar dori să se întîmple. Căci singura femeie cu care gîndește să se însoare este tot din Circeni. Luîndu-se cu vorba el a pronunțat chiar și-un nume, simpatic nume, sonor și plăcut la auz, însă tot el ne-a mai zis să nu-l facem public. Mai bine să vorbim după ce va fi stabilită și data nunții la care, dacă se va ține cu adevărat, ne invită de pe-acum. Și spunînd acestea, părea că nu prea-i mai pasă că are legături proaste între gara Strehaia și satul Circeni.

Constantin Mitric știe că singurul loc din țară unde lui i-ar fi venit cel mai greu să calce era la Basarabi, însă chiar la Basarabi s-a nimerit să vină și, deocamdată, să rămînă. Aici s-a întîmplat să moară într-un accident tatăl lui, care s-a numit tot Constantin și coborîse de la Adășeni, din nordul Botoșanilor, ca să intre muncitor la crama de la Murfatlar. Asta s-a petrecut cînd Constantin cel mic avea 10 ani. Acum are 25 și muncește alungat parcă din urmă de gîndul că el n-a văzut cum arată o sută de lei decît numai încoace, cînd crescuse mărișor, iar această descoperire a echivalat într-o clipă cînd el a văzut pentru prima dată și marea, în urmă cu doi ani. De aceea lui Constantin Mitric îi este peste putință să înțeleagă cum au putut niște tineri veniți pe șantierul canalului să-și obloniască fereastra dormitorului cu bancnote de 100, numai pentru ca ei să poată dormi, au zis, fără să-i bată soarele-n ochi. Sigur că n-au vrut decît să se fălească și că le-au lipit pe geam, la urma urmei, în așa fel încît să le poată desprinde întregi și nevătămate, însă Constantin Mitric recunoaște că el n-ar fi putut face așa ceva iar dacă ar fi fost obligat s-o facă, i-ar fi tremurat mîinile. Căci nu pentru astfel de isprăvi a plecat el din Adășeni. A învățat o meserie bună, ca lăcătuș mecanic, și o dovadă că știe și vrea să-și facă bine meseria este că a fost ajutat să-și aibă o casă a lui, în Basarabi, deși lucrează pe șantier doar din august 1979. Cum între timp s-a însurat, cu o ospătăriță care lucrează la Constanța, pe nume Dana, a primit un apartament cu 2 camere. Alte două surori locuiesc și ele tot la Basarabi, unde sînt măritate și au casele lor. Ortansa este oficiantă la poștă, iar Pansi e telefonistă. Numele celei din urmă părîndu-ni-se mai puțin obișnuit, Constantin Mitric ne-a lămurit că părinții au avut în vedere, desigur, floarea numită panseluță. Nu întîmplător, ci tocmai ca o subliniere a acestei intenții, al doilea nume al surorii lui este Florica. Însă el mai are și la Constanța un frate, Nicolae, tot lăcătuș mecanic, și mai are o soră și la Medgidia. Acesta se numește Vali și lucrează ca ospătar la restaurantul de lîngă poșta orașului. Se vede, așadar, că aproape toți frații Mitric și-au făcut de lucru ori la Basarabi ori pe-aproape de locul acesta pe care o vreme s-au ținut, din toate puterile, să-l ocolească. Ultimul venit pe urma fraților mai mari a fost chiar Constantin. O singură soră a lui s-a ținut departe, adică a rămas mai pe lîngă vatra părintească. Elena, cărela în familie i se spune Duduța, este educatoare în satul Horia, comuna Mitoc, județul Botoșani. Nu se duce însă nici ea decît rar pe la Adășeni. Din casa unde au crescut toți 6, a plecat în cele din urmă și mama fraților Mitric, Ana, care s-a dus să stea o vreme la o soră a ei, Lucica, la Sinaia. De aceea, spune Constantin, s-ar putea ca de 1 și 2 mai să dea o fugă pînă acolo, la Sinaia, fiindcă sănătatea mamei lui nu e deloc îmbucurătoare. Ea are 58 de ani și, nici nu-i de mirare după cîte necazuri a pățit crescînd 6 copii, este bolnavă de inimă. De curînd, chiar, a ieșit din spital. În orice caz, mai spune el, la Adășeni nu se va duce. Drumul e lung și costisitor și-apoi nici timp nu prea e, și-ar pierde cele două zile mai mult pe drum. Nu-i vorbă că ar putea să-și ia pe 3 mai una din zilele libere, ar avea timp așadar, însă cine să-l aștepte ? A rămas să aibă grijă de casă și de peticul de livadă din curte un unchi al lui, Ghiță. Frații pun mînă de la mînă și-i dau aceluia, în schimb, cîteva sute de lei pe an. Fiind mai aproape, cum spuneam, Duduța mai trece și ea pe-acolo, mai mult vara și pe la vremea culesului. Ultima oară Constantin Mitric s-a dus la Adășeni pe 1 mai anul trecut, și nu s-a întors pînă ce numele tatălui său n-a fost săpat din nou, de data aceasta cu dalta de piatră, în așa fel încît să nu mai poată fi șters prea ușor de ploaie, de vînt, de îngheț și dezgheț, și nici să se piardă în uitarea celor din sat. Dar după aceea el a știut că înainte, la Basarabi, nu în urmă, la Adășeni, incepe să fie casa lui. Și dacă, nu se știe de unde, s-a iscat și gluma aceea că oltenii vor scoate o mașină cu încă trei locuri în față, lîngă șofer, pentru că nici unul n-ar vrea să stea în spate, iar pe lîngă aceasta s-a mai auzit printre oamenii șantierului încă o glumă, și anume că moldovenii vor scoate și ei o mașină cu cinci viteze, repejor, încet, domol, înapoi și pe loc. Constantin Mitric a cam luat gluma în serios și s-a străduit să muncească în așa fel încît șeful lui de echipă, olteanul Vintilă Mogoșanu, să certifice oricînd că el lucrează în viteza a șasea moldovenească, adică repede, și că lucrînd pe deasupra și bine va avea toate șansele să vrea să stea pe bancheta celor patru locuri din față. Drumul este deschis.

DUMITRU CONSTANTINESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Tinerii

La intervenții, la sufletul producției

În urmă cu un an și jumătate, la terminarea Liceului industrial și a Școlii profesionale din Teleajen, Ovidiu Popescu, Costel Matei și Constantin Neagu au fost repartizați la Schela petrolieră Boldești. Mulți dintre mai vîrstnicii lor colegi și-au exprimat părerea că nu vor sta mult timp aici. Mai ales iarna, cînd ninge și e frig, munca la sondă e grea și văzîndu-i pe cei trei adolescenți, care nu împliniseră pe atunci nici 18 ani, își spuneau că odată cu căderea primei zăpezi aceștia vor da bir cu fugiții. Precedente erau destule. Nu le venea să creadă că acești copii, cărora ți se părea exagerat să le spui bărbați, se vor descurca în meseria grea de sondor. De cîteva luni, cei trei sînt sondori șefi, fără îndoială cei mai tineri în această funcție de răspundere. În timpul liber dintre schimburi i-am întîlnit doar pe Ovidiu Popescu și pe Costel Matei. Constantin Neagu își satisface stagiul militar.

Cei doi lucrează la intervenții și sînt șefi de echipă. La intervenții, unde este sufletul producției, se remediază orice anomalie în funcționare a sondelor. Se lucrează în trei schimburi. Sondele de care răspunde Secția I sînt răspîndite pe o rază de 35—40 de kilometri. Tot aici este cea mai mare fluctuație de cadre. Se simte lipsa unor șefi de echipă. După trei luni de șefie, cei doi sînt liniștiți și siguri de ei. Oamenii din echipă sînt mulțumiți. Neîncrederea de la început a dispărut și lucrurile au intrat în normal. „Credem, spune inginerul Ion Tomescu, șeful secției, că acesta este viitorul nostru. Acești tineri și alții ca ei. Cînd ne-am gîndit să-i promovăm ne-am amintit că și noi la 18 ani scoteam petrol din pămînt. La început i-am repartizat în echipa sondorului șef Gheorghe Ene care i-a format, i-a învățat meserie. Cînd i-am spus că-i luăm copiii, a plîns. Fără exagerare. Apoi a spus că va crește alții. Peste cîțiva ani cei mai buni petroliști pe care îi avem vor ieși la pensie. E firesc să ne gîndim cu cine îi vom înlocui".

Ovidiu Popescu și Costel Matei au terminat școala împreună. Tot în același timp au fost promovați sondori șefi. Stau în aceeași cameră la căminul de nefamiliști. Sînt de pe acum stăpîni pe viața lor și au cumințenia omului matur care știe ce e rău și ce e bine în viață, care are răbdare să aștepte ca viața lui să se rotunjească, să se împlinească. Camera lor de la cămin este camera unor tineri care abia au început să cîștige. Lucruri puține. Haine de lucru și un rînd de haine bune cu care cei doi merg la dans și la meci. Sînt atît de tineri încît n-au nici fotografii cu prieteni cu care au făcut armata și nici fotografii de-ale iubitelor. Pe fiecare pat o carte deschisă. Cum lucrează de regulă în schimburi diferite, cei doi citesc cu rîndul „Enigma Otiliei". Între schimburi, după ce se odihnesc, viața celor doi decurge cît se poate de normal și frumos. Dacă se întîmplă să nu fie în schimb se duc la dans, la discotecă, la club sau la Ploiești, unde sînt fete mai multe și distracțiile sînt oricum mai deosebite. La Boldești nu prea sînt fete. În petrol munca e grea și ele nu fac față, iar la Fabrica de geamuri lucrează mai mult băieți. De cîte ori au posibilitatea se duc la meciurile echipei Petrolul din Ploiești. Părerea lor este că anul acesta Petrolul va promova în divizia A, însă la anul va cădea din nou. Se pare că Petrolul n-are încă echipă de A. În timpul liber își gătesc, pentru că lucrînd în schimburi nu pot prinde întotdeauna masa la cantină.

Ovidiu Popescu și Costel Matei se poartă ca doi oameni care știu că viața lor a intrat pe un făgaș normal, adică pe cel dorit. Știu că nu peste mult timp își vor face armata, apoi își vor găsi o fată cu care se vor însura, vor primi ca dar de nuntă din partea întreprinderii un apartament, vor avea copii, după un timp vor fi trimiși la școala de maiștri și la rîndul lor vor crește în meseria de petrolist tineri, la fel cum sînt ei acum. Și pentru ca toate acestea să se îndeplinească, ei știu că nu e nevoie de nimic altceva decît de muncă și cinste.

OPREA GEORGESCU

Din viața O.D.U.S.

Țăranul e tot țăran, dar mai altfel

La Rotunda ajungi mergînd din Caracal spre sud vreo optsprezece kilometri. Șoseaua străbate o zonă de dealuri ușoare și pe urmă iese în cîmp, ca în Bărăgan. Pînă pe seară, în comună nu prea afli pe nimeni. La primărie toate ușile sînt închise, la C.A.P. de asemenea. Lumea e la muncă, dar unde e munca asta, greu de spus fiindcă tot ce trebuia lucrat de primăvară s-a terminat. Grîul e ieșit binișor și n-așteaptă decît niște zile călduroase ca să-și înalțe firul. Porumbul e tot în pămînt, pregătit să răsară. În curțile țăranilor, spre deosebire de alți ani, e săpată fiecare palmă de loc. În multe gospodării nu rămîne decît o potecă îngustă de la poartă la ușa casei și în rest grădină de zarzavat, cu solarii în cele mai neașteptate forme. În destule curți, vezi structuri fragile și cam ciudate de sîrmă și beton armat. Un fel de arcuri de triumf himerice, pentru vrejul viței de vie. Case povîrnite întîlnești puține în Rotunda. În general, omul luptă să-i fie casa arătoasă, gardul proaspăt vopsit ori văruit, ulița largă și dreaptă, să fie adică totul deslușit, să se citească în afară cum e înlăuntrul. Gheorghe Drăgăescu spune că întorcîndu-se, după un număr bun de ani în satul natal, în Dimbovița, nu mai recunoștea nimic, deși tot case și străzi vedea. Acum, că are timp să mediteze la toate, observă că schimbările sînt atît de repezi încît lumea nici nu are timp să le înțeleagă. „În '42, spune învățătorul, cînd am venit eu aici, aproape toate casele erau din chirpici și paiantă. Am văzut și bordeie. Ultimul bordei ce s-a mai putut vedea era al lui Ceapă. Pe urmă, erau curțile niște bătături întinse, fără fir de iarbă. Pămînt bun, dar irosit ca la unii ce-și puteau îngădui să-l strice fiindcă îl aveau. Acum comuna e plină cu grădini de legume. Pînă prin '75 cumpăram legume de la alții. A fost destul să înceapă unul și s-au luat toți după el. Aici e problema : ce crede țăranul despre meseria lui. Pînă nu de mult, se mai glumea așa „bă, țărane !". Să vedem, mai glumește cineva acum cu „bă, țărane" ? Țăranul s-a încărcat cu o semnificație. E tot țăran, dar e altfel".

Ion Nicola, contabil principal la C.A.P., mă întreabă dacă știu ce mai fac doctorii Dumitru și Apostol Turbatu, dacă am auzit de generalii Ion Ciocan și Dumitru Rădulescu, dacă știu că doctorul Radu Ozun, directorul Direcției sanitare din Ministerul Sănătății, e din Rotunda. Îi răspund, de la caz la caz, ce știu și cît de bine face fiecare și observ ce teribil simțămînt dă la o seamă de oameni locul obîrșiei lor, cum îl vorbesc în eternitate, cum e pentru ei Rotunda începutul lumii. „Comuna, spune Ion Nicola, stă pe cinci nume de frați : Micu, Dorobanțu, Turbatu, Ciocan și Văleanu. Legătura de neam e foarte puternică. E greu de zis de ce ești mîndru că te-ai născut, de pildă, la Rotunda, dar uite că ești. Pe aici se făcea numai grîu și porumb. Și se cresteau oi.

Acum, iată, s-au întors la rostul lor de țărani aproape o sută de oameni, care munceau pe unde se nimerea : la tricotaje, în construcții, la fabrici de vagoane și conserve. Anul trecut abia adunam 60 de femei la grădina C.A.P.-ului, acum am adunat 160 de femei și bărbați și dacă ar mai fi nevoie de brațe de muncă am găsi ușor, căci oamenii pe de alei sînt vrednici".

Grîu și porumb se fac și acum, cînd se scot 4 600 kg de grîu la hectar, la Rotunda, cu toată mîndria săteanului de pe aici, se vorbește doar de un an bunicel, nu de unul bun. Pămîntul a fost arat tot din toamnă, lucrările agricole sînt în grafic, ploaia rece și stăruitoare, care-i sperie pe cetățean la oraș, pe țăran îl hrănește cu speranță. În curtea unor Gheorghița Ciocan, Marin Gilă, Ștefănică Nicolae și Marin Cringuș brazdele de legume anunță ce-au mai dat și un an în urmă, cîteva zeci de mii de lei numai din șapte, zece sau douăzeci de ari de grădină. Și poate că povestea țăranului din Rotunda e, între toate, povestea lui Dumitru Nicola, un bărbat care a avut pentru viață doar mîinile, nu și picioarele, care-i văzut săpînd grădina cu tesla, care-i zărit cu uimire prin copaci, să-i curăte de uscătură și care, avînd doar jumătate ori chiar mai puțin din puterea omului, a crescut cu demnitate doi copii și a izbutit să facă din gospodăria sa una din cele mai frumoase gospodării din Rotunda și din lotul personal unul din cele mai prospere pămînturi din această parte de țară. Doar din mîndrie și voință.

TUDOR OCTAVIAN

„În calitate de... român"

La sfîrșitul lunii septembrie și începutul lui octombrie Take Ionescu a avut la Paris noi întîlniri cu Pichon și Clemenceau, după ce se văzuse și cu Aristide Briand, fost președinte al Consiliului de Miniștri, Paul Deschanel, președintele Camerei Deputaților, și totodată cu reprezentanții emigrației cehe (Edouard Beneș) și sîrbe (Nicola Passici, Marinkovici și Mitenka Vestnich).

A văzut, de asemeni, din nou pe Sharpe, ambasadorul Statelor Unite, lămurindu-l asupra problemelor Austro-Ungariei.

Repetate întrevederi a avut și cu Franklin Bouillon, fostul ministru al Propagandei naționale și în acel moment președinte al Comisiei de politică externă a Camerei.

Comitetul Asociației franco-române prezidat de Lacour Gayet i-a oferit un somptuos banchet.

Începînd de la 3 octombrie el va fi din nou la Londra unde va avea alte întrevederi cu lordul Balfour, ministrul de Externe al Angliei, cu William Tyreel, expert al Foreign Office-ului pentru problemele naționalităților, cu ziariștii Seton Watson și Vikham Steed, foști corespondenți la Viena ai ziarului „Times", excelenți cunoscători ai situației popoarelor din Imperiul habsburgic, precum și cu directorul ziarului Morning Post. Convorbirile de la Londra aveau să se încheie, urmînd celor din august, cu Lloyd George, primul ministru.

La Londra Take Ionescu n-a acționat numai pentru realizarea unității naționale românești, ci totodată și pentru unitatea Iugoslaviei. Chestiunea era următoarea : între croați și slovenii supuși Austro-Ungariei și sîrbii care se aflau în război cu Imperiul habsburgic și cari, împreună cu muntenegrenii, aveau să formeze Iugoslavia, nu se ajunsese încă la o deplină înțelegere politică și administrativă asupra viitorului stat iugoslav și asupra viitoarei lor conviețuiri politice. Croații erau pentru o largă descentralizare, evaziautonomistă, în timp ce Passici voia un stat unitar, centralizat, condus de la Belgrad.

Contradicțiile dintre cele două ramuri slave creau anumite dificultăți în calea desmembrării Austro-Ungariei, dificultăți care în mod firesc se puteau răsfrînge și asupra unirii Transilvaniei cu România.

Balfour, apreciind prestigiul european al lui Take Ionescu ca și experiența și adîncile cunoștințe ale acestuia asupra situației Austro-Ungariei, precum și relațiile sale cu Passici și Marinkovici, a făcut apel la bărbatul de stat român pentru a încerca o mediere și conciliere între sîrbi și croați. Misiunea era grea și riscantă. Take Ionescu a acceptat-o însă și, după îndelungate discuții cu cei în cauză, a izbutit să-i aducă la un numitor comun.

De la Londra el anunță totodată soției sale și apropiatul sfîrșit al războiului. „Englezii — scria el la 10 octombrie — au pot alerga destul de repede spre a-i ajunge pe nemți în retragere".

Marea lui bucurie în acel moment era aceea de a fi acum sigur de eliberarea și unirea Transilvaniei.

VASILE NETEA

Paris, marți, 17 septembrie 1918.

...Am cinat astăzi la doamna Lahovary unde, printre alții, se afla și Dupuis, proprietarul ziarului **Le Petit Parisien.** Se pare că am fost foarte strălucitor. În tot cazul doamna Dupuis, o americană cu părul alb, a fost atît de mirată, încît mi-a făcut adeseori elogii în fața doamnei Lahovary. Soțul tău nu te face de rușine ! Cînd sînt în vervă reușesc a mă arăta așa cum sînt într-adevăr... Înainte de a cina l-am văzut pe Marinkovici[1]. El este aici cu Passici[2], care vine să mă vadă mîine la orele trei și jumătate (15,30). Marinkovici îmi poate fi util, și el va veni deasemeni să mă vadă mîine dimineață la orele 9...

Miercuri, 18 septembrie, 1918.

...Am văzut în această dimineață pe Marinkovici, care este și el furios de ceea ce se întîmplă aici în chestiunea română. (Ostilitatea unor cercuri cu privire la pacea separată a României). Am dejunat la Bénac, care a fost amical ca întotdeauna. Apoi am primit pe Passici la mine. După aceea m-am văzut cu Franklin Bouillon, cu care n-am reușit a mă pune de acord. Am cinat la doctorul Léger cu Barthou[3]. Amîndoi sînt oameni admirabili... Mîine sosește Madge[4]. Voi merge să-i vorbesc și îi voi comunica proectele mele de voiaj[5].

Paris, joi, 19 septembrie, 1918.

...Am o veste bună : Goga și Bocu sosesc. Ei sînt acum în Norvegia și vor sosi în curînd la Paris. Este un mare lucru. Pentru rest (referitor la unele elemente ale emigrației) ridicolul continuă. Jean Th. Florescu[6] a venit la mine în această dimineață. Vorbe, intrigi, nimic serios.

Astăzi după masă aștept pe Marinkovici, Madge va sosi de asemeni...

Seara.

...Mi-am petrecut toată dimineața în camera mea. Au venit să mă vadă Lucaciu, Cantacuzino ș.a. Apoi a venit Madge. El a cinat cu mine și a vorbit pînă acum (la miezul nopții)...

Paris, sîmbătă, 20 septembrie.

...Am văzut în această dimineață pe Sharp, ambasadorul american. **El n-a știut niciodată că există o chestiune română în Austro-Ungaria.** Nu știa decît de chestiunea cehă ; nimic de a noastră. Se pare că eu l-am interesat și m-a rugat să-l revăd înainte de a pleca[7], pentru a-i explica problema pe o hartă, pentru a-i scrie apoi lui Wilson... cărula urma să-i trimită și un memoriu. Eu o voi face înainte de plecarea mea... Către sfîrșitul lui octombrie eu trebuie să merg în Italia și la Salonic[8], călătorie care va dura 20 de zile. Și după aceea încă 12 zile în Anglia... Eu am sfîrșit acum toată munca mea proectată, și aștept să văd dacă voi merge sau nu în America...

Paris, luni 23 septembrie 1918

...Ziua mea de ieri a fost mai interesantă în primul rînd că am ieșit din încurcături (cu emigrația română). Dimineața am vizitat pe Stelian. Nimic de făcut. Dealtfel el era așezat într-un fotoliu cu picioarele umflate, învelite într-un pled. Aceasta reprezenta adevărata imagine a pretențiilor sale de a împărți în mod egal activitatea mea. Am dejunat la Laurent, invitat de Madge. Alci a fost de asemeni și Edouard Benes, șeful ceh. Iată-oameni ! Noi, prin dezbinările noastre, sîntem departe. Noi formăm proiecte. După aceea am fost la Finaly, directorul de la **La Revue.** La acesta se mai afla un senator bătrîn și amabil. În așteptarea fragmentelor din amintirile mele sînt încîntați de cartea mea, și zic că ar fi păcat ca ea să nu fie scrisă. Ei îmi prezic un succes nebun. Deci trebuie să o fac.

Seara Madge a cinat la mine și m-am culcat la miezul nopții... Astăzi sînt invitat prin Passici la un dejun oficial la care va participa Pichon și probabil Clemenceau, ambasadorii și miniștrii statelor aliate, și cum România nu mai este reprezentată de cînd Brătianu s-a amestecat în chestiunea păcii de la București, eu am fost invitat în calitate de... român. Aceasta va apărea atît de ciudat noului protocol. Marinkovici și Vestnik vor fi și ei în mod natural acolo. Eu voi merge în redingotă ca un negustor îmbrăcat de sărbătoare. Apoi voi face o vizită lui Sharp, ambasadorul american. La orele 5 (17) voi primi alci vizita unui important personaj francez. Seara voi cina din nou la Bénac, cu Marinkovici.

---

[1] Unul din exponenții emigrației sîrbe, fost ministru al Serbiei la Iași.

[2] Primul ministru al Serbiei (1846—1916), cunoscut cu Take Ionescu de la congresul de pace de la București din 1913.

[3] Louis Barthou (1862—1934) fost ministru și președinte al Consiliului de Miniștri.

[4] Medic englez, bun cunoscător al situației României, om cu multă influență la Foreign Office (Ministerul de Externe al Angliei), considerat o adevărată „eminență cenusie". Madge avea strînse legături și cu presa.

[5] Take Ionescu intenționa să plece la Londra, la Roma, la Nisa pentru propagandă.

[6] Avocat în București, fost parlamentar și aderent al lui Take Ionescu, trecut apoi la liberali. În 1922 avea să fie ministru al Justiției în cabinetul lui Ion I. C. Brătianu.

[7] Take Ionescu hotărîse să plece pe ziua de 25 septembrie la Nisa.

[8] La Salonic se afla o armată franco-engleză care trebuia să rezolve situația militară a Balcanilor.

Insomnie lîngă destinele țării

„Singura salvare este crearea unui front unic al tuturor țărilor iubitoare de pace"

Într-o circulară analizînd rațiunile și factorii care au condus la eliminarea lui Nicolae Titulescu din viața politică a României, ecourile și implicațiile acestui act, trimisă la 25 septembrie 1936 tuturor oficiilor diplomatice germane din străinătate, Ausvärtiges Amt (Ministerul de Externe al Germaniei) aprecia : „Poziția noastră (a Germaniei — n.n.) față de răsturnarea lui Titulescu este determinată de faptul că, de la terminarea războiului, pe tărîm internațional, Titulescu a jucat un rol conducător acolo unde era vorba să se întreprindă ceva, în mod deschis sau pe ascuns, împotriva Germaniei. Titulescu era un adversar categoric al oricărei revizuiri cît de limitate a situației create prin Tratatul de la Versailles și a-l străduit să întărească această stare printr-un sistem de pacte de tot felul și a-o facă ireversibilă."

Dînd expresie unor interese generale, înțelese în esența lor, diplomația românească din perioada interbelică a participat activ — prin inițiative proprii sau prin susținerea inițiativelor și pozițiilor altor state, în primul rînd mici și mijlocii, cu interese identice — la eforturile pentru realizarea unor structuri politico-militare capabile să se opună agresiunii și războiului. Este pe deplin semnificativă, în acest sens, poziția categorică adoptată de Nicolae Titulescu, conducătorul din această perioadă al Cancelariei diplomatice românești, care arăta că, în fața pericolului fascist, german și italian în primul rînd, cuvintele frumoase, oricît de patetice, nu erau suficiente, impunîndu-se, înainte de toate, acțiune. „Odată — scria I. M. Maiski, ambasador al Uniunii Sovietice la Londra în anii 1932—1943 — Titulescu mi-a declarat textual : «Dacă Hitler a venit la putere în Germania singura salvare pentru celelalte state este crearea unui front unic al tuturor țărilor iubitoare de pace»".

Consecvent acestei poziții de principiu, Nicolae Titulescu a desfășurat o perseverentă acțiune internațională, implicînd deopotrivă condamnarea severă a oricăror acte revanșiste, agresive, ale regimurilor fasciste, ca și efortul pentru crearea și consolidarea unor structuri regionale defensive de securitate, așa cum au fost Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică.

La 15 martie 1936, în fața actului agresiv al Germaniei hitleriste de invadare a zonei demilitarizate renane, Nicolae Titulescu rostește în cadrul celei de-a 91-a sesiuni extraordinare a Consiliului Societății Națiunilor un discurs politic de mare rezonanță, subliniind încă și încă o dată exigența respectării principiilor și tratatelor internaționale, ca și necesitatea adoptării de măsuri prompte și concrete împotriva agresorului, în scopul combaterii eficiente a unor asemenea acte și al înlăturării pericolului existenței precedentului nesancționat de comunitatea internațională.

Lucid, Nicolae Titulescu a înțeles că asemenea acte nu erau un fenomen izolat și că ele se integrau unei politici de stat, ceea ce l-a determinat să adopte o atitudine de mare fermitate și consecvență împotriva manifestărilor conciliatoriste, de compromis, adoptate de unele state. Ministerul afacerilor străine al României a atras atenția în modul cel mai serios asupra pericolelor grave pe care viziunea infirmă a unor cercuri politice occidentale ale vremii sale, care erau gata să accepte războiul Germaniei hitleriste în Răsărit pentru a avea o pace iluzorie în Apus, le puteau avea pentru pacea și securitatea lumii. Denunțarea severă a acestor atitudini irresponsabile intervine ca un laitmotiv și în conferințele ținute de Nicolae Titulescu în Marea Britanie, în iunie 1937, în care omul politic și diplomatul român a spus încă o dată un nu hotărît agresiunii și războiului, afirmînd răspicat concepția sa despre indivizibilitatea păcii și securității Europei, ca parte a securității și păcii mondiale.

GEORGE G. POTRA

„Cererile pe care Franța și Anglia le-au adresat Consiliului interesează în cel mai înalt grad statele din Mica Înțelegere. Mai întîi, securitatea Franței nu ne poate lăsa indiferenți, ținînd seama că prin legăturile ce ne unesc, securitatea ei este și securitatea noastră. Apoi pentru că denunțarea unilaterală a tratatelor trebuie să aibă, după părerea noastră, consecințe internaționale căci altfel ar însemna că a fost subminat nu numai instrumentul diplomatic de care se vorbește acum, ci chiar temelia imensei majorități a statelor a căror existență este bazată pe respectarea legii. Și cum precedentul prilejuiește repetarea și cum această repetare poate să se dezlănțuie în regiuni ale Europei unde națiunile nu cunosc marea forță statică pe care o conferă prestigiul istoric, dar cunosc, în schimb, imensa forță dinamică pe care o dă credința în drept, s-ar putea ca reacțiile lor în fața încălcărilor tratatelor ce le privesc să fie mult mai violente și, ca atare, să pună în pericol pacea. În sfîrșit, cererile Franței și ale Belgiei ne interesează pentru că ele pun în joc întreg sistemul securității colective. (...).

Dacă denunțarea unilaterală a tratatelor ar putea să fie acceptată fără consecințe, aceasta ar însemna sfîrșitul securității colective și al Societății Națiunilor. Am intra într-o lume din care am crezut că am ieșit pentru totdeauna și care ar fi guvernată nu de către forța dreptului, ci prin dreptul forței.

Într-adevăr, dacă atunci cînd este vorba de o violare a unor tratate atît de flagrantă ca aceea pe care o discutăm, dacă atunci cînd este vorba de un tratat atît de important ca Tratatul de la Locarno, care privește securitatea întregii Europe occidentale, dacă, atunci cînd este vorba de două țări cu prestigiu atît de mare ca Franța și Belgia, Societatea Națiunilor legalizează în cele din urmă faptul săvîrșit, ce oare sînt în drept să creadă statele mai puțin însemnate despre eficacitatea acestei Societăți a Națiunilor ca instrument de salvgardare a păcii în lume și cîte proiecte îndrăznețe n-ar putea pune la cale cei care ar voi să răstoarne ordinea internațională actuală ?

Niciodată nu mi-a fost teamă să spun lucrurilor pe nume : dacă Societatea Națiunilor iese învinsă din criza actuală, ea va rămîne în mintea tuturor un ideal frumos al trecutului mai degrabă decît o realitate vie a prezentului.

Acestea fiind spuse, în fața cererii guvernelor francez și belgian statele din Mica Înțelegere nu au decît un răspuns de dat : da, noi considerăm că tratatele de la Versailles și de la Locarno au fost violate. (...).

Să-mi fie îngăduit să răspund că nici un considerent de ordin subiectiv nu poate să creeze dreptul de a-ți face singur dreptate. (...).

În ce privește noul plan de securitate propus de Guvernul Reichului, statele din Mica Înțelegere nu sînt împotriva discutării acestuia, după cum nu sînt împotriva discutării oricărei contribuții la problema menținerii păcii care ar putea fi adusă de o altă națiune, cu condiția ca (...) cererea guvernelor francez și belgian să primească o rezolvare mulțumitoare, care să restabilească justiția în favoarea lor și prin aceasta să înlăture pericolul precedentului, atît în general, cît și în Europa Centrală și Sud-Orientală, în special ; o înțelegere între toate puterile interesate și Germania în vederea instaurării unei păci trainice, una și indivizibilă, în toate regiunile Europei fără deosebire, ar fi salutată cu satisfacție de către statele care au aderat la Mica Înțelegere."

„Dintr-un studiu al posibilităților unui viitor război, mi-ar fi imposibil să exclud examinarea posibilității ca Germania să pornească un război împotriva vecinilor ei în scopul obținerii liberului acces spre Rusia sovietică. Faptul că această ostilitate e provocată de deosebirea dintre ideologiile celor două țări este de mică însemnătate. Dacă Germania ar ieși victorioasă dintr-un asemenea război, nu e mai puțin adevărat că ea și-ar anexa un vast rezervor de materii prime de care duce lipsă și că și-ar asigura piețele necesare pentru a-și plasa propriile-i produse.

Dar o victorie a Germaniei în Răsărit ar schimba balanța puterii în Occident. Astfel că nu există stat în Europa răsăriteană sau occidentală care, în propriul său interes, să nu încerce să evite un război între Germania și Rusia sovietică. Așa stînd lucrurile, este normal ca Germania să fie întrebată cît de curînd posibil : Ce dorești atît din punct de vedere politic, cît și economic ? Care sînt garanțiile pe care ești pregătit să le dai în caz că obții ceea ce dorești ?

Examinarea formei în care ar putea avea loc asemenea convorbiri este un fapt lipsit de importanță. Importante sînt condițiile cărora ar trebui să li se subordoneze aceste convorbiri. Altminteri există riscul de a transforma metoda pașnică a negocierilor într-o cale de sporire a prestigiului posibilului agresor.

După părerea mea, acest fapt exclude de la început ca doar un stat să înceapă discuții cu Germania. Dacă doar un singur stat ar face lucrul acesta, pentru restul lumii ar fi ca și cum statul respectiv ar căuta o apropiere de Germania în detrimentul tuturor celorlalte țări care nu iau parte la convorbiri.

Nu ! De la bun început convorbirile trebuie să se ducă între toate statele interesate în păstrarea păcii și securității Europei răsăritene și occidentale.

Știu că la aceasta s-ar putea răspunde : Germania nu va fi niciodată de acord să poarte în același timp convorbiri referitoare la securitatea frontierelor ei de apus și la securitatea frontierelor ei de răsărit.

Răspunsul meu este că e mai bine să se renunțe complet la convorbiri decît să se repete greșeala din 1925, dînd impresia că s-a ajuns la un acord privind frontierele vestice și că Germania are mînă liberă în răsărit."

„Lucrul cel mai important este de a stabili anticipat sistemul de garanții în cazul că Germania ar viola promisiunile date. Am fi cu adevărat de rîsul întregii lumi, dacă sub pretextul că pacificăm Europa, am finanța revanșa Germaniei."

VINERI, 30 APRILIE 1982 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

GHEORGHE CONSTANTINESCU:

„Nu mi-am pus niciodată problema curajului"

— De ce doriți să-mi luați un interviu ?

— Pentru că în ultimă vreme, la Editura Sport-Turism, pe care o conduceți, au apărut lucrări importante și frumoase care dovedesc că aici se desfășoară o activitate ce merită să fie evidențiată.

— Și ce ați vrea să știți mai întîi ?

— În primul rînd aș vrea să prezentați cititorilor noștri care este profilul editurii conduse de dumneavoastră.

— Profilul editurii noastre este înscris chiar în decretul de înființare a ei, din 1975. Ea are datoria să servească sub toate aspectele mișcarea sportivă și turistică.

— Dar cine cercetează producția editurii este uimit de diversitatea preocupărilor dumneavoastră.

— La o privire superficială, lucrurile par să stea așa. Tipărim : ghiduri de orașe, ghiduri de județe, monografii de orașe și județe, prezentări ale munților noștri, itinerare turistice, monografii de zone etnografice, hărți turistice, albume de orașe, de județe, de zone, albume de artă legate de peisajul patriei, cît și despre alte țări. La noi apar, de asemenea, și alte colecții sau serii precum : Cîntarea României, Mapamond, Locuri și Legende, Pe urmele lui... Culturi și civilizații, Cartea de vacanță, Drumeții și evocări (structuri editoriale al căror program e definit prin titlu). Se publică pagini din clasici ai literaturii și culturii noastre, legate de ideea de călătorie, și se traduc (pentru prima oară în limba română) cele mai reprezentative cărți din marea literatură de călătorie a lumii. Realizăm ghiduri de conversație și dicționare adresate mișcării turistice. În domeniul sportului editām metodici, enciclopedii pe ramuri sportive, prezentăm figuri celebre din lumea sportului etc. În planul nostru editorial figurează însă și lucrări independente de aceste „tipare", ca de pildă : Marile bătălii ale românilor — ghid atlas, Istoria ilustrată a românilor, albumul „România", Dicționarul poliglot de comerț exterior și turism etc. După cum vedeți, acoperim o largă sferă tematică și ne exprimăm într-o varietate de modalități și structuri editoriale.

— Și totuși...

— Și totuși socotim că întreaga noastră activitate nu stă sub această dominantă, nu se desfășoară în întîmplare, în voia hazardului. Cine reușește să capete o viziune de ansamblu asupra producției noastre editoriale nu poate să nu constate unitatea ei, subordonarea ei unor țeluri precise, faptul că ea își propune să contribuie la cunoașterea civilizației și culturii românești sub toate aspectele și din toate timpurile, la educarea patriotică, la informarea cititorilor cu tot ce este valoros în domeniul turismului și sportului, la dezvoltarea gustului pentru frumos. Așadar, de la carte-instrument la proiecții literar-artistice, înțelegînd că dimensiunea culturală este de esență în cîmpul nostru problematic. O unitate în diversitate care păstrează echilibrul compartimentelor stă astfel la baza unei concepții editoriale ferme, conștientizată la toate nivelurile editurii noastre.

— Cam cîte lucrări tipăriți pe an ?

— 130—140.

— Și cîți redactori aveți în subordinea dumneavoastră, Gheorghe Constantinescu ?

— 19 redactori. La proporțiile și complexitatea activității noastre, numărul redactorilor este destul de redus. Numai prin eforturi deosebite reușim să facem față volumului de lucrări. Ar fi greșit să se considere că munca redactorilor se reduce doar la cărțile publicate. Ei trebuie să citească cel puțin un număr de două ori mai mare de manuscrise, pentru a le putea selecta pe cele ce vor vedea lumina tiparului. Orice efort de normare a muncii editorului încadrîndu-l în niște limite fixe, specifice unor întreprinderi economice, nu poate decît să așeze activitatea editorială în niște canoane formale ce-i sînt străine. Colectivul editurii noastre s-a închegat în timp, din unirea a două colective distincte. Au fost momente cînd s-au ivit și mici neînțelegeri, cînd a trebuit să ne autodefinim, clarificîndu-ne între noi și confruntîndu-ne (nu o dată destul de aprig) cu prejudecăți exterioare. Sper că m-am făcut relativ repede înțeles în cadrul colectivului nostru, iar punctul meu de vedere a fost validat în timp. Astăzi pot spune cu siguranță că sînt directorul unui colectiv de muncă bine închegat, profund angajat și responsabil, exigent și competent.

— Aveți o bogată experiență editorială. V-aș ruga să-mi spuneți cum alcătuiți un plan editorial.

— Planul editorial este rezultatul unei activități laborioase de lungă durată. Fiecare carte reprezintă un element de sine stătător, un produs unicat, cu conținut distinct și cu parametrii lui economici, dar toate lucrările la un loc trebuie să se integreze unei viziuni sistematice și să răspundă conceptiei despre care v-am vorbit înainte. Ținînd seama de acest lucru, portofoliul nostru este cam de patru-cinci ori mai mare ca volum decît ceea ce apare într-un singur an. Pe de altă parte, aproximativ 15—20 la sută din contracte nici nu se realizează.

— Din ce motive ?

— Fie că nu ne sînt predate cărțile respective fie că manuscrisele nu se ridică la cota valorică pe care exigența noastră o presupune. Regretăm că în activitatea noastră a intervenit și o stavilă care afectează în mod deosebit Editura Sport-Turism. Este vorba despre metodologia aprobării reeditărilor. Specificul literaturii promovate de noi, în cea mai mare parte, impune reeditări succesive care au darul de a duce la perfecționarea permanentă a literaturii respective, de a servi piața în funcție de cerere și de a permite rentabilizarea ei. Mă refer concret la tot ceea ce înseamnă ghiduri și literatură de informare turistică.

— Aveți dificultăți în ceea ce privește atragerea autorilor ?

— O vreme a existat o barieră, să-i zicem psihologică, în calea atragerii unor autori prestigioși. Eram priviți cu oarecare rezervă de către unii. „Cum ? Să publice ei la Editura Sport-Turism ?". Treptat, această prejudecată a fost spulberată. Sîntem mîndri că au publicat la noi : Constantin C. Giurescu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Balaci, Răzvan Theodorescu, Dumitru Tudor, Vasile Netea, Horațiu Crișan, Eugen Barbu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrănjan, Mircea Horia Simionescu, Gheorghe Tomozei, Mircea Micu, bineînțeles și Adrian Păunescu, precum și atîția alții, enumerarea mea fiind, evident, incompletă. În aceeași măsură sîntem mîndri că autori pe care i-am debutat s-au confirmat de-a lungul anilor. Ar mai fi de vorbit și despre un alt aspect ce nu trebuie ocolit. Există domenii în care nu avem autori „specializați". Pe aceștia îi creăm noi. Și munca pe care o ducem cu unii dintre ei, specialiști de seamă în sectoarele respective (sport sau turism), dar mai puțin dedați scrisului, nu este deloc ușoară.

— Din punctul de vedere al beneficiilor cum stați ?

— Editura a început cu un plan de 13 milioane, iar astăzi se realizează peste 50 de milioane, cu un beneficiu anual de 5—7 milioane.

— Ce înțelegeți prin-un curaj al editorului ? Există un asemenea curaj ?

— În întreaga mea activitate editorială de peste 20 de ani, ca factor de conducere, nu mi-am pus această problemă. Poate să vă surprindă ceea ce vă spun, dar e vorba mai curînd de o anumită conduită care presupune, obligatoriu : conștiință politică, profesionalitate, responsabilitate. Curajul să răspunzi la nivelul cel mai înalt sarcinilor de serviciu, să corespunzi momentului în care trăiești și mai ales, să înțelegi că generațiile viitoare trebuie să afle că am existat pe acest pămînt și că am făcut ceva care să rămînă.

(Continuare în pagina 14)

GEORGE ARION ■

Cugeți, deci exiști

Filosofia lumii românești (IV)

Superstiția documentului

Superstiția documentului scris s-a instituit ușor într-un veac dominat de mentalități scientifizante, cîștigînd în conștiințele mai fragile și mai servile un fel de autoritarism, manifestînd acre profesionale, de superioritate și de probă științifică. În realitate, e vorba de un neodogmatism sectar, mai periculos decît cel politic, de ieri, căci descinde dintr-un „profesionalism filosofic" drapat cu bune intenții.

Întrucît unii dintre cei ce practică acest „profesionalism filosofic" s-au cufundat în îndoieli și în negații imediate la opiniile noastre din această revistă, cu privire la reabilitarea filosofiei nescrise și a viziunii geto-dace despre lume, e bine să întărim un adevăr, pentru a înlătura prejudecăți pe mai departe.

Astfel, vom sublinia de cîte ori va fi nevoie că filosofia, în general, și cea a unui popor, în special, nu începe nicidecum cu documentul scris și nici de la o dată oarecare, precisă, căci, admițînd acest principiu, am fi nevoiți să-i aplicăm întregii culturi umane, ceea ce ar fi fals și imposibil de acceptat. Se poate vorbi de o sistematizare a gîndirii filosofice prin apariția documentului scris, dar filosofia s-a născut deodată cu creația artistică și literară, căci, ca viziune despre lume, stă la baza acestora. Nu se va putea spune că **Gînditorul de la Hamangia**, creație a neoliticului, nu exprimă filosofia pămîntului din care se înalță și sugestia de gîndire a unei epoci, dar care, din păcate, n-a intrat în atenția nici unui tratat de filosofie scrisă. Deschiderea spre filosofie la indieni, la greci, la chinezi s-a sprijinit pe tradiția orală, nescrisă, trecută, ulterior, în mituri, legende, epopei etc. Presocraticii Pythagora și Heraclit sînt un exemplu. Scrierile celui dintîi nu ni s-au păstrat, iar de la „Obscurul din Efes", cum era numit Heraclit, au rămas cîteva fragmente, țesute din principii filosofice generale despre dialectică, pe baza cărora s-au scris însă tratate de filosofie. Creștinismul însuși, ca filosofie, descinde dintr-o puternică tradiție orală, preluată și transmisă în documentul scris de către urmași.

Și totuși, statornica înversunare a celor care nu acceptă și nu văd afirmarea filosofiei decît prin documentul scris are mai multe avantaje pentru cei formați în strîmtimea unor citate din clasici. Aceste avantaje pornesc de la suficiența gîndirii care refuză efortul intuiției personale în filosofie. Într-un context mai larg sînt minimalizate tocmai „tezaurele" noastre de filosofie nescrisă, cum le numea Hasdeu, adică cosmogonia populară, cunoașterea hermeneutică a logosului românesc în sistemul puternic al tradițiilor populare, al ritualurilor de trecere — nașterea, nunta, moartea, a înțelepciunii proverbelor etc., asupra cărora conjuncturiștii s-au mulțumit să facă numai un examen „ateist", numit și științific cu pretenții filosofice.

Filosofia își are, deci, temeiurile ei, prioritare, în cugetarea afirmată de milenii, trăită și păstrată pe cale orală de generații întregi, pînă să devină documentul scris pentru profesioniști. Norocul mare e acela că filosofia perenă nu ține seama de cei care o caută în setul unor „opere complete" scrise, ori în lecțiile cuminți, transmise ucenicilor și mai cuminți, ci stă sub semnul gîndului covîrșit de rosturile adînci ale creației omenești, ce vin din origini nescrise.

VASILE VETIȘANU ■

Vorbiți și scrieți românește

Metamorfozele limbajului sportiv

Să păstrăm și noi **controlul**... limbii, așa cum, cu înseși vorbele crainicilor sportivi, „jucătorul păstrează controlul balonului, construiește laborios o fază de joc" (cît bir didactic trebuie plătit școlii !?), să ne „interpunem pe traiectoria balonului" și „să urcăm (sic !) în terenul advers", dar al limbii, cu unele aleanuri de „o mare aglomerare" și să-i „talonăm din aproape" (tarăși pre limba lor din transmisii...).

Acum, cred că n-ar strica să ne ocupăm și de **deambulările** (termen care „se poartă" în critica literară, de fapt, un franțuzism cu înțelesul de „mers, plimbare") cuvintelor pe care le întîlnim — vorba crainicilor sportivi — „în paleta (gama) de manifestări sportive". Ca să vezi cum se schimbă cuvintele, adică sensul lor, dintr-un stil în altul al limbii ! Ca măsură practică luăm limbajul comun — standard de referință și vom spune că, în limbajul sportiv — ca și în alte stiluri ale limbii — elementul neologic își are obîrșia în împrumuturi, în formații noi din elemente românești sau în schimbări de înțeles la cuvinte deja existente în limba noastră. Întrucît comentariile și speculațiile asupra împrumuturilor sînt nenumărate, propunem, aici, o urmărire în ordinea inversă a izvoarelor. Să trecem în revistă cîteva care privesc, deopotrivă, vocabularul și gramatica.

Crainicii și cronicarii sportivi folosesc excesiv, de exemplu, pentru **echipă**, sinonime (uneori, cu elipse și elan), ca : **formația-garnitură-unsprezecele-arenă** (da, «da zilele trecute, un crainic remarca pe „D.G. care reintră în arena dinamovistă") **-team-ul** (din engleză, pronunțat **tim**, cu pluralul **tim-uri**), acesta din urmă utilizat, în scris, de unde și variantele grafice **team-ul** și **teamul**, **teamurile** și **teamurile** (socotim, mai indicate, pe cele cu liniuță). Dintre jucători, coordonatorul mai e numit „omul de la **cîrma** jocului" sau care „se află la **timonă**" (termen marinăresc, o să auzim, în curînd, că acesta se află la **prora**, cu variantele **prora** și **provă**, iar fundașii echipei, „la **pupă**, și **pupa**, adică „partea de dinapoi a unei nave" !, dacă și echipa ar fi... **navă**). Zicem acestea dacă nu vor exista și alte niște tabuuri (nu **tabu-uri**, cum scrie Topescu) „din punct (corect : **punctul**, după același autor de la „Contemporanul") de vedere al „...lingvisticii, nu al sportului ! Pe lîngă arbitrul de centru (centralul), avem și pe cei de margine, de **tușe** (pluralul de la **tușă**). De ce, atunci, se rostește și se scrie „arbitrul de **tușe**", de vreme ce singularul e **tușă** ? (vorba unor studenți de-ai mei, anchetați asupra terminologiei sportive : „Crainicii e munteni, d-aia au pronunțătură și au scrisără așea" !). Mingea se numește mai mult **balon** (după franceză), probabil de teama de a nu mai zice **mingie**, în loc de **minge**, iar la plural **mingii**, pentru forma corectă **mingi** (căci, în „Săptămîna" din 26 II crt., p. 8, citim : „...în pomul de care atîrnă **mingiile** de baschet").

Dar, vorba (scrisă) a unui cronicar (literar), fiindcă interesul pentru sport „se menține viu în continuare" (vezi „România literară", 25 III crt.), vom spune și noi că e bine să rostim (și să scriem) **din voleu**, nu **din volé**, că **extrem** este adjectiv, iar **extremă**, substantiv (deci, **extrema** dreaptă sau stîngă, nu **extremul** dreapta-stînga), că mingea se află în **propriul** (nu **propiul** !) teren sau terenul **propiu** (!), „jucătorii sînt **deosebiți** (nu **deosebiți**) de pregătiți" — deși formula nu e prea fericită —, că „șutează **de pe** (nu **după**) linia porții" — atunci, ar fi fost gol !, —, că e impropriu a zice „cecitate intelectuală", (**cecitate** însemnează „lipsă de vedere, orbire", iar în sintagma „cecitate verbală" = pierdere a capacității de a citi sau de a înțelege sensul limbajului scris) ; e corectă exprimarea „formația **arădeană**", nu **arădană**, „în fața porții **apărate** de", nu **apărată de...** ; un jucător **marchează**, **înscrie**, **semnează** un gol (admițînd dilatarea sensurilor pentru verbele **înscrie** și **semna**), sau chiar — cum aud — **realizează** un gol (tot forțînd biata limbă !), dar nu orice jucător poate „să perforeze" poarta (de fapt, numai marcase !). Ehe, numai crainicii știu cît „travaliu se depune în careu", în timp ce „tabela de marcaj rămîne... nemișcată" (desigur, nu se marcau goluri, asta se înțelegea !). De ce ? Tot un crainic ne răspunde : „Echipa n-a reușit o evoluție apreciată" (sic !). Nu vreau să „repet o afirmație anterioară" (toate, **de la crainici adunate și...**), dar ascult emisiunile (și citesc cronicile) sportive și mă întreb : e umor, ironie sau... ? Cine „a asigurat asistența tehnică", dar „producția" ? (tot la sport !) Deocamdată, o „repriză viu disputată". Va urma „repriza secundă"... **discutată !... ca o minge controlată de...**

GH. POALELUNGI ■

Al cincizeci și unulea poem heraclitean

Se înnoiește mereu Lumii
— Tînărul : Heraclit, cînd devin esențele lumii știință ?
Cînd lumea începe să meargă
pe cap și-n două picioare.
Aceeași idee o va spune în vers
Tudor Arghezi astfel :
„Ți-ai depărtat pămîntul de buze
la picioare".

ION STROIE ■

CARTEA DE POEZIE

Nicolae Dan Fruntelată: „Inventarul speranței"

Structurat în patru cicluri aparent distincte, cel mai recent volum de versuri aparținînd lui Nicolae Dan Fruntelată **(Inventarul speranței**, Editura Eminescu, 1981), se remarcă printr-o evidentă libertate a poetului față de propriul său mecanism metaforic, inclusiv față de un univers poetic pe care a început să-l domine fără sfîcîiunile detectabile în cele trei volume de pînă acum **(Puterea sunetului, Noaptea grîului nou** și **Vara din noi, vara).** Cu alte cuvinte Nicolae Dan Fruntelată, continuîndu-se pe sine, cu amintirile satului său, aflat undeva pe malurile Dunării, sau, de ce nu, pe malurile copilăriei sale (lume pe care poetul o invocă adesea), dar și cu neliniștile cetățeanului născut lîngă „șina tramvaiului treisprezece" (facem precizarea că este vorba de tramvaiul care leagă marele București universitar de căminele studențești de la Grozăvești), continuîndu-se, deci, pe sine, într-o firească devenire, Nicolae Dan Fruntelată se arată a fi mai fîmpede și mai clar în expresie și, în același timp, mai profund, dezbaterea poemelor sale reliefînd o sumedenie de trimiteri mult mai exacte, ca încărcătură poetică, și mai bine montate în întregul excurs al poeziilor cuprinse în volumul **Inventarul speranței.** Astfel, în primul ciclu, care dă și titlul volumului, referindu-ne la o poezie luată aproximativ la întîmplare, **Gardul de sîrmă,** poezie care, ca și celelalte din acest ciclu, are o pronunțată tentă politică, inclusiv socială, ancorată în frămîntările lumii contemporane, constatăm nu numai concentrarea unui bănuit amplu discurs liric, dar și o fericită economie a elementelor ce dau, prin expresivitatea lor, forță și tensiune întregului poem : **„Vîlii ară, morții sînt arați / primăvara plouă cu cenușă / fiii mamei s-au făcut soldați / casa noastră nu mai are ușă // doar un gard de sîrmă să privim / soare de privit prin gard de sîrmă / ce îmbătrînim putem să fim / către veacu-aceste mai din urmă // toi plugari se cheamă că erau / fiii maicii mele-nnegurați / între noi pereți de sîrmă stau / Vîlii ară, morții sînt arați".** Dealtfel, acest poem, precum și altele din acest ciclu, puteau foarte bine să facă un corp comun cu un alt ciclu al volumului, **Scrisori din tranșeele toamnei,** în care un tînăr, chemat sub arme, pentru instrucție doar, trăiește teama ca nu cumva jocul să devină realitate, precum și sentimentul unei continue vidări, sentiment de care tînărul se apără prin iubirea „dintre invoiri", acea iubire cu bilet de voie, dacă ni se permite o astfel de parafrază. Spuncam că lumea satului și a copilăriei se continuă și în acest volum, dar că poetul se arată a fi mult mai stăpîn pe modalitățile de expresie. Iată, în acest sens, un admirabil poem, **Baladă din Balcani,** piesă în care surprinde atît nota tragică a unui străvechi cataclism, excelent expusă ritmic și metaforic, cît și starea de mister continuă de orice ecou de baladă : **„O femeie singură și oarbă / cum cutreieră peste Balcani / parcă fără țintă, fără pași / drumul ei, cîteva mii de ani // strică rostul easelor, nebună / cad bărbații măcelăriți de dor / peste urma ei se umflă dealul / ca un sîn de lut, neroditor / / umblă-n grîu și-l seceră prea fraged / piinea moare încă în mîros / pleacă ape din fîntîni afară / în ținutul Dunării de jos // o femeie tristă, ca o stepă / neiubită nici de vîntul ei / mașină orașele cu teama / ochilor înnegurați și grei".** Dar iată, în același ciclu, un alt poem în care ca dealtfel în întreg volumul, poetul nu se sfiește să atace abrupt, dintr-un unghi cel puțin nou, fără nici un fel de teamă, unul din cunoscutele motive ale poeticii. Intitulat **Noroadele de altădată,** poemul ne destăinuie : **„Dar unde sînt noroadele de altădată / arate de-un copil cu cisme de cauciuc jucîndu-se de-a ultimul film / în care-ai noștri erau învingători ? / Dar unde sînt, o, unde, și cîte / toamne măcelărite de ploi au trecut de-atunci / și cîte cisme / au călcat noroadele lumii / fără să știe, fără să vadă / că totul era numai joc ?/ Unde sînt, unde sînt ?"** Desigur, despre acest al patrulea volum de versuri al lui Nicolae Fruntelată se pot spune încă multe, foarte multe alte lucruri, dar, constrînși de spațiul tipografic limitat, ne rezumăm deocamdată la numai atît, versurile transcrise evidențiind, apreciem noi, ideea că poetul a cîștigat enorm în calitatea expresiei și, în același timp, a sondat mult mai adînc în propriul său univers liric.

Nicolae Stoian: „Cardioglob"

Volum oarecum singular în poetica de pînă acum a lui Nicolae Stoian, **Cardioglob sau pe ce lume trăim** (Editura Eminescu, 1982) ni se propune a fi, la o primă vedere, o carte de reportaje de călătorie. Numai că, deși concepută după modelul unor cunoscute cărți de călătorii, **Cardioglobul** depășește condiția strictă a unor astfel de cărți, în sensul că **Nicolae Stoian** inloculește spectaculosul și inedit cu un comentariu de natură poetică, un discurs liric ce se vrea el însuși spectaculos și inedit.

Și în bună măsură, chiar dacă poetul se arată a fi același sirguincios truditor al versului ritmat impecabil, la milimetru, inclusiv al unei limpezi rostiri, zicerea se avînd, cum se spune, cap și coadă, adică un înțeles la fel de curat ca și lumina zilei — atribute și în același timp calități mai vechi ale poeziei lui Nicolae Stoian — trebuie să recunoaștem că substituirea se petrece în bune condiții, fără ca autorul să cadă pradă unor poetizări puerile sau manufacturiere. Ar fi suficient, în acest sens, să transcriem doar două strofe din **Bocet pentru Hirosima,** poem în structura căruia, montînd cîteva admirabile versuri de factură populară, versuri culese din folclorul maramureșean, Nicolae Stoian găsește echivalențe poetice ultimitoare pentru a relata drama întunecatei Hirosime : **„Grădină — zen, pămîntul — moloz și piatră arsă / Nu-i poartă după care, bătînd, să afli șoapte / Nu poți 'nainte merge, nici face cale-ntoarsă / Un vînt fierbinte bate prin orizonturi sparte / „Și totumbiu-așa prin noapte / Mă-ntîlnesc numai cu moarte / Mă-ntîlnesc numai cu moarte" // Sînt parcă fața-aceea ce-n disperat delir / Într-un cavou putuse-abia a se ascunde / Spre-a să trezi la viață, nu într-un cimitir / Ci-ntr-o veciie-a morții pierdută-ntr-un neunde / „Că nici jalea nu pătrunde / Nici dragostea nu răspunde / Nici dragostea nu răspunde".** Sau, tot în Japonia, de astă dată la Tokio, după un cutremur, al treilea din acea noapte sau zi, poetul ne relatează surpriza de-a asista la o licitație de... prune. Ceea ce vrem să subliniem ar fi faptul că, ocolind acele amănunte de coloratură, vecine cu zona spectaculosului, Nicolae Stoian ne propune un comentariu derivat din acea intimă relație ce se stabilește între poet, aflat la fața locului, ca un narator ocular, și faptul în sine, spectaculos sub aspect metaforic : **„Că-abia în noapte în pare răsună / Pași pe piatra de pe poteci / Un larg sombrero străbuna lună , Pune pe capete de olmeci"** (**Vilahermosa, Vilahermosa,** ciclul **Viva Mexico !**). Dealtfel, din același ciclu, tot ca o ilustrație a faptului că Nicolae Stoian nu ne comunică fapte, ci trăiri din lungile și numeroasele sale călătorii, am mai putea reproduce : **„Mari capete, cît omul, de olmeci / Un panteon de frunți gîndind în piatră / În plin triumf de secol douăzeci / Stăm muți în contemplare idolatră // Atîta ancestrală viziune / În fulgerul privirii penetrante / Că lungile eclipse-n busturi de cărbune / Incandescentizate-n diamante // Oricît, de-aceea, avînta-ne-vom / Chiar constelațiilor dînd ocolul / De-a pururea pentru planeta-Om, / Rămîne capul de olmec simbolul"** (**Capete de olmeci**). În alte poeme, pornind de la ritmuri impuse deja în poezia lumii, poetul, pentru a-și etala starea de spirit și simțire față de motivul legendarei Loreley, ne încîntă cu versuri ca : **„Spre Nord, mereu, spre Nord, albastre Rinuri / Se-absorb în timp legendele cu anii / De leagănul străvechii lor Renanii / Mai povestesc castelele — ruinuri".** Dealtfel, din cele trei exemple de pînă acum se străvede că o bună parte a **Cardioglobului** își propune un anume comentariu estetic și cultural, poetul avînd chef să ne facă să luăm aminte. Un alt foarte interesant poem este, în acest sens, **Mormîntul lui Tolstoi,** din care reproducem ultima strofă : **„Mormîntu-anonim ce nu știe prihana / La care-ai pămîntului fii se prostern / E însă în inima Iasnăi Poliana / Al Rusiei leagăn etern".** Continuîndu-și comentariile în acest teritoriu estic-cultural, poetul simte nevoia să ne spună ce anume a simțit în fața unor tablouri mai mult sau mai puțin celebre. O reușită de zile mari se arată poemul **Un cîine văzut pe jumătate,** din care transcriem : **„Un cîine-abia schițat, ca un desen rupestru / Că te și-ntrebi la ce a mai simțit nevoia / Să-l imortalizeze acest ciudat maestru / Celebrul curții pictor Francisco de Goya // Dar eu, ca un cosmonaut, printr-o aforțare / Un punct de sprijin fix căutînd ca Arhimede / Aș vrea să pot descinde-n unghiul clar din care / Cealaltă jumătate-a cîinelui se vede".**

Adrian Vasiliu: „În punctul de criză"

Cuvîntul **bizar** poate anula, desigur, toată strădania unui poet de a-și încropi poemul. Cu riscul de a stîrni de la bun început o astfel de sugestie, deși, mărturisim, intenția noastră nu este chiar aceasta, vom folosi, totuși acest calificativ, la adresa unora din poemele cuprinse în cel de-al doilea volum al lui Adrian Vasiliu, **În punctul de criză** (Editura Eminescu, 1981). Acest **bizar** vrea să însemne o anume predilecție a poetului de-a apela, ostentativ, nu numai la cele mai diverse cuvinte aflate-n perimetrul larg al fondului principal lexical, cît și la unele expresii de uzuanță comună. La această primă notă, cu caracter aproximativ stilistic, se adaugă permanenta tendință a poetului de-a se grozăvi, de-a ne uimi, pur și simplu, prin nonșalanța unor versuri ca : **„Pasta de dinți Cristal / Nu reprezintă totul pe pămînt ! / Dovadă cariera strălucită / A lui Alexandru Macedon"** (Antireclama). Același ser de adolescent precoce, mult peste media colegilor săi, ca inteligență, îl depistăm și în **Sfaturi pentru muribunzi,** din care reproducem doar două strofe, ultimele : **„Înainte de a muri / împăcați-vă cu autoritățile. / În mîna lor se află / Autorizația voastră de înhumare // După ce veți fi muriți / Cînd oricum nu mai e nimic de făcut / Stați cuminte la locul vostru. /A sta e !"** De-această bizară notă a unei ironii vecine cu șăgălnicia nu scapă nici iubita care află că : **„Ești cea mai frumoasă făptură din bloc / distinsă și cultă și bună / Privirea ta calmă, regescul tău corp / De ce să nu fim împreună ?"** (Noapte bacoviană). Nici într-un alt poem, care parcă ar vrea să ne abată atenția spre lucruri mai serioase nu ne convinge Adrian Vasiliu că este sincer cu el însuși și cu noi : **„Nu știm nici azi unde duceam / Cărările aztece, dar știm, în schimb / Unde duc : / 1) abuzul de medicamente / 2) consumul irațional de combustibili / 3) cursa înarmărilor. // Ați ascultat știrile medicului".** (Înțelepciune). Toate acestea vin, credem noi, din faptul că Adrian Vasiliu s-a lăsat prea ușor pradă unui teribilism de șorginte minulesciană, atitudine poetică în stare să miște inimile mai sensibile și mai receptive la jocul de-a adevărurile spuse-n colțul delicat al unui oarecare zîmbet. Iată, alături de citatele de pînă acum, încă o mostră **„M-ai părăsit, trălalcă frenezia / Sînt iarăși liber ca un huhurez / Dar fii în pace, n-am să-ți reproșez / Nici ura, nici trădarea, nici mîndria // La urma urmei, asta-i comedia / Care se joacă : bietul amorez / Lovit în sentiment și interes / Încearcă să mimeze bucuria / Dar lacrimile lui încătușate / Cad în puterea nopții, pe ascuns / De tine, de iubirea ta, trădate / / E prea tîrziu și nu e deajuns / În jocul demnității sugrumate / Chemările rămîn fără răspuns".** Dar, dincolo de aceste cîteva argumente la calificativul nostru de **bizar,** am aflat în această carte și poeme de o rară frumusețe, precum : **„O noapte verde într-un port arab / Țesută din arome levantine / Cînd depărtarea geme de feline / Se luminează de-un lucefăr alb // Deodată lama a lucit perfid / Într-o privire : foșnete și teamă / În întuneric cineva exclamă. / Un individ halucinînd. Un zid, // Ca-n visul unui marinar bătrîn / Toț ce se întîmplă nu-i adevărat / Ci presupus, deși pe caldarîm / Rămîne un cuțit înfingerat"** (Misterul secundei), în care, cu o știință deplină a regiei poetice, Adrian Vasiliu ni se arată și plin de taină, în apropierea marilor poezii al căror teritoriu este misterul însuși. Tot în rîndul reușitelor putem transcrie, din amplul poem **Crezul meu,** acest final amintind de un celebru poem păunescian : **„Cred că se poate și cînd nu se poate / Și cred în șansa pe care o avem / De-a pune ordine și libertate / În tot ce facem și în tot ce vrem".** Alături de aceste două exemple, am mai putea transcrie și un fragment din **Isarlic : „Isarlic, hotar cu tîlc / Răsărit din rugi, din sîrg / Stîlp final, strict vîrf întors / În călciîul lui Cristos / / Isarlic de după timp / Te-au durat cu chef, cu nimb / de sub talpa ta de var / Cîte neamuri nu răsar ! / / Oricîți domni de te-ar peți / Tu mireasă le fi / ei rămîi, te rog, așa : / Tîrg băltos, cetate rea".** De ce, la urma urmelor, aceste oscilații în poetica lui Adrian Vasiliu ? Să recitim spusele lui Adrian Păunescu referitor la poezia lui A.V., în „Tribuna", 1973, cînd l-a debutat în cadrul rubricii AVE". „Poezia lui Adrian Vasiliu este una dintre acelea pe care dorește să le încurajez, convins că săvîrșesc prin aceasta și un act de igienă literară, descurajînd prin actul încurajării mele alte căi care sînt false și care ascund mesajul în ceață urît mirositoare a vorbelor de ciacă. (subl. ns.). Ave, Adrian Vasiliu ! Și sper, totodată, că bunul simț să te însoțească mereu și să știi să desparți poezia de vorbe" (subl. ns.). Acest îndemn — transcris dealtfel și pe coperta ultimă a volumului — rămîne viu.

VICTOR NIȚĂ ■

CAP LIMPEDE

HANUL CU TEI, UN HAN CU IDEI

În vinzoleala fără seamăn a Lipscanilor, **Hanul cu tei** stăruie ca o fereastră deschisă spre liniștea lucrului împlinit. Pînă și înghesuiala, de care nu este întotdeauna scutit, are aici un aer de reculegere chibzuită. Nu se cumpără orice și oricum și, răzbind la raft, pentru cumpărător abia încep ezitările. Cînd ai de unde alege, actul de a cumpăra încetează să mai fie o simplă năvală. Și asta se întîmplă îndeobște în spațiile destinate veșmintelor, unde noutățile vin cînd vin și dispar ca și cum n-ar fi fost. Dar nu numai acolo.

În timp, spre acest vad al comerțului bucureștean de artă numit **Hanul cu tei** s-au bătătorit cărări statornice. Coordonatorul prăvăliilor fui, Răzvan Emanoil, dă la spate necazurile mărunte : tentația bișnițarilor zonei de a se grupa în incintă, dificultatea menținerii curățeniei, prezența în context a unui magazin de artizanat al cooperației, cu mărfuri revelatoare în privința coruperii și deturnării esenței artelor și meșteșugurilor populare etc. Dimpotrivă, preocupat de sporirea eficienței comerciale a magazinelor aflate în grija sa, nu uită că acest deziderat nu se poate împlini prin erozionea noțiunii de artă. Observator fin al întîmplărilor din jur, ar dori spații mai generoase pentru magazinele de pictură, acestea fiind dintre cele mai cercetate. Curios : oameni cumpără peisaje de iarnă în plină caniculă, iar unui pictor care a vernisat nu demult o personală nu începuse să i se caute tablourile abia cînd expoziția s-a strîns. Cu alte cuvinte, altfel decît aiurea, clienții își permit în acest context reverii cu bătaie în perspectivă și, totodată, nu se grăbesc să cumpere înainte de a se convinge că o lucrare sau alta se potrivește intimității lor și a căminului lor. În acest gen de comerț, posibilitatea de a cerceta o lucrare o dată și încă o dată rămîne esențială.

Dincolo de revelația de a fi întîlnit un om potrivit așezat la locul potrivit, convorbirea cu Răzvan Emanoil a fost în măsură să ne încredințeze că, mijlocind contactul publicului larg cu arta, inițiativa din care s-a născut acest **Han cu tei,** în înfățișarea și menirea lui de acum, reprezintă un veritabil act de cultură. Retușurile ce i s-ar putea aduce țin de nuanță, de amănunte, de acomodare. Și asta și vrea Răzvan Emanoil : **Hanul cu tei** să fie și un han cu idei, mereu proaspete. Încît, în peisajul comercial și artistic al Capitalei, putem vorbi despre un bun cîștigat. **(M. Conor)**

UN RENGHI AL MEMORIEI ?

În clipa în care, citind ultimul volum de versuri aparținînd poetului **Horia Gane (Melior,** editura **Cartea Românească,** 1982) ne oprearn cu încîntarea asupra unor excelente versuri ca : **„Raza căzută suferea... El o culese / din preajma peșterii orbecând, țiriș, / de jos, unde se zvîrcolea rănită, și o hrăni cu carne crudă"** (Raza căzută) sau **„Și liniștea-i la fel ca-n vremea / cînd oamenii, o-un zimbet stînjenit, / se întrebau : A fost, n-a fost aievea"** (Aievea), iată că, de la Bacău, din partea lui **Iancu Grama** ne-a sosit un voluminos plic în care se aflau : o scrisoare, o fotocopie după o altă scrisoare, adresată de Horia Gane poetului Iancu Grama, un maldăr de poeme dactilografiate, un exemplar din **Melior** și revista Ateneu nr. 138, din iunie, 1979.

Din foarte succinta scrisoare adresată nouă de către Iancu Grama aflăm că foarte multe din poeziile conținute în volumul **Melior** îi aparțin, drept care poeziile dactilografiate erau subliniate și aveau trimitere spre paginile volumului **Melior,** unde, într-adevăr, regăseam acele versuri. Dar numai o astfel de confruntare n-ar fi fost suficientă pentru a încredința tiparului rîndurile de față. Ceea ce ne-a determinat să-i dăm crezare lui Iancu Grama, care-și revendică poemele apărute în **Melior,** sub semnătura lui Horia Gane, este o anume poezie publicată de Iancu Grama în revista **Ateneu,** poezie care poate fi descoperită și în **Melior,** poezie pe care o reproducem în ambele variante. Deci, revista **Ateneu,** pagina 5, din iunie 1979 : **„odată puneam în pămînt o rază înfloritră care ținea ziua pe loc, / amîndoi purtam cămăși de in și umblam / descuiți / / ascultă draga mea de-atunci / fluierul mierlei trece prin mine ca raza / de laser..."** Și iată, la pagina 120 a volumului **Melior,** poezia **Ar fi timpul să se coacă vișinile : „Cîndva copilăream un cîntec, înfigeam / o rază în pămînt care ținea ziua-n loc, / purtam cămăși de in, umblam descuiți... / De-atunci fluierul mierlei mă străbate / ca raza de laser..."**

Așteptăm din partea lui Horia Gane explicațiile de rigoare. **(V. Nița)**

DISPARE... ATESTAREA ?

Sub incidență construcțiv-arhitecturală (plan, existența turnului clopotniță, sistem de boltire, felul de a împodobi anadramentele ferestrelor și ușilor, materialele de construcție), biserica din Crișcior este rudă bună cu aceea din Ribița (ambele în Țara Zarandului), Sîntă Maria-Orlea și Streiu (Țara Hațegului), Seghiște și Remetea de lîngă Beiuș. Sub incidență picturală, aceeași biserică din Crișcior se deosebește de mai sus pomenitele **monumente istorice** prin fîșia ctitorilor care începe imediat din stînga ușii din peretele vestic, acoperind însă și o bună parte din peretele sudic. Cum bine se știe, pictura îi reprezintă pe jupanul Bălea și pe soția sa Visa etalînd modelul bisericii, și urmați de nepoții lor, jupanii Ioan și Laslău Bălea, având între ei în prim plan și un copil. Portretele sînt valoroase mai ales prin preocuparea artiștilor zugravi anonimi de a reda psihologia și caracteristicile fizice ale personajelor — viguros românești. Interiorul este relativ bine conservat. Afară, pe peretele nordic, tabloul votiv care-l reprezintă pe regele Ludovic cel Mare — ceea ce plasează

Transhumanță

Se surpa crespuscul la izvoare
Din bejanii se-adăpau mioare
Iară baciul sorocind că-i vremea
Scapă fluier, codrul asmuțea securea.

Norii trec și lasă umbre peste plai
Mulerile hulesc în dulce grai
Bolta iscă picuri de senin — o dovadă
Că duhul pustiit purcede în baladă.

GEORGE SAMPETREANU ■

Domeniu de referință

Castorul își construiește casa
Pe jumătate în apă.
Jumătatea de deasupra se oglindește
În apă. Jumătatea din apă
Se oglindește în cer.
Miraculoasa lui pricepere stă în faptul
Că nu face nici o distincție între lumea
De dedesubt și cea de deasupra.
Și cum din întîmplare le parcurge
Pe amîndouă, stabilește cu ușurință
Coordonatele universului.

ION CARNU ■

Pentru ultimul rid

ce-ntuneric coborî
pe-ntuneric sub brazi
ai și unde să mori
ai și unde să rabzi

peste moarte sari azi
— săritorii-s datori —
în victorii să crezi
să te-nchizi în culori

ce-ntuneric de lut
peste sfericul vid
pentru tot ce-a trecut
poți acum să decid

dar să-mi spui ce-ai făcut
pentru ultimul rid

GRIGORE GRIGORE ■

Mai devreme

Tu-mi spui că mărul acela
a făcut într-un an mere de aur
și că tot atunci soarele
s-a născut din mere
sau merele din soare
nu mai știu exact
știu că atunci, în anul acela,
se dăduse zvon că mă nasc,
dar eu n-am mai așteptat
și-am venit mai devreme
să văd cum te însori tu
cu florile
de la luminarea mea de la botez.

ELENA DUMITRU ■

Un mijloc de echilibru

unde pot să cred că pristenia are loc între noi
unde pot să cred că libertatea are loc între noi
acolo îmi port singur mierea pe umărul sting

acolo nimic nu trebuie înfrînt
e o lumină pe altă lumină
e o lumină pe altă lumină albastră

e o lumină pe altă lumină
și orice pelec se pedepsește
dar acolo nimic nu trebuie înfrînt

adu-ți aminte de vorba bunicului
atunci cînd greșeam ne spunea
mersul pe jos îți aduce aminte de oameni
dar întotdeauna aveam de spus un cuvînt

trotuarul e un mijloc de echilibru —
strigam

era cea mai nouă descoperire
acolo nimic nu trebuie înfrînt

ADRIAN DEMEA ■

● Spectacole ● Arte ●

■ CIRCUL MARE DIN MOSCOVA. Circul nu mai este ce a fost odată. Nici chiar ce a fost în urmă cu zece, cincisprezece ani. Au mai rămas doar surîsurile stinse ale jocului cu moartea și pantomima galantă a celor ce cheamă sau primesc aplauzele publicului. În rest, arena a devenit o mașinărie complicată, scăldată în policromia reflectoarelor de mare putere și în care aparate sofisticate, cu comandă electronică, ridică pînă sub cupolă și aduc la pămînt cupiurile de trapeziști și în care saltuiile mortale se execută pe instalații monstruoase ce se autocomandă și dirijează în secundă curajul acrobaților. Secolul electronicii a cucerit chiar și evoluția clovnilor, care și ei au renunțat în bună măsură la tumbe și giumbușlucuri. August cel prost găsește în talpa pantofului o priză pentru o veioză portabilă, sau moare de rîs cînd dușmanul său e condamnat să se înece într-un uriaș bidon cu lapte (senzația de imersiune e perfectă, după cum aleves ne apare și momentul în care alți patru confrați sînt puși să fiarbă de vii într-un gigantic samovar din care curge ceai autentic, fierbinte, licoare pe care publicul este invitat să o guste de-adevăratelea.)

Ceea ce am văzut vineri seara a fost un spectacol prezentat la București de un colectiv al Circului Mare din Moscova. Ni s-a oferit o reprezentație cu o pronunțată tentă revuistică, s-a cîntat și s-a dansat mult, recuzita a făcut risipă de costume, iar orchestra și vibrafoanele au punctat fiecare gest al artiștilor. Un spectacol în ritm alert, fără pauze, fără respiro, în ciuda faptului că, așa cum aminteam mai sus, arena a fost aproape în permanență o veritabilă secție de montaj uzinal, în care, de la o secvență la alta, o armată de tehnicieni au încheiat și au dezmembrat agregate complicate.

Și totuși a lipsit ceva ! Ceva ce face parte din structura și tradiția circului. Azi ca întotdeauna. Au lipsit dresurile de animale. Și o spunem nu fără regret, deoarece mai ales reprezentațiile anterioare ale prestigiosului ansamblu moscovit ne-au obișnuit să vedem în această privință adevărate performanțe ale genului. În amintirea publicului bucureștean s-au păstrat mai ales fabuloasele dresuri de urși siberieni, patrupezi cu gestică realmente antropomorfizată, sau deopotrivă impresionantele dresuri de tigri. Ni s-a prezentat, e drept, o comedie cu o trupă de cățel miraculoși, în stare de a face tot ce-ți trece și nu-ți trece prin minte, dar asta a fost de data aceasta singura colaborare artistică dintre om și prietenele lui necuvîntătoare.

După pauză, un spectacol de iluzionism, agrementat cu dansuri și comicării, foarte tehnicizat ca tot ce am văzut, și realizat cu concursul celor mai mulți membri ai ansamblului. El a încheiat în hohote de rîs o reprezentație colorată, antrenantă, ștenică, dar care — sîntem nevoiți să o spunem — nu a fost pe măsura celor pe care le-am văzut tot aici, la București, și tot cu artiștii Circului Mare din Moscova, colectiv celebru și unic în felul lui în întreaga lume. (LIVIU TIMBUS)

■ PLEDOARIE PENTRU FACSIMIL. Muzeul de istorie a municipiului București, a găzduit demult o expoziție austriacă de facsimil. Concentrarea într-un muzeu a unor asemenea capodopere ale spiritualității umane, la care altfel accesul este supus unor inevitabile restricții, constituie o realizare ce se cuvine salutată.

Cu bucurie am rememorat că, în ultimii 10—15 ani, cîteva mari muzee au început, și la noi, să obișnuiască expunerea în facsimil a cît mai multor originale. (Se știe că originalul propriu-zis impune condiții speciale de conservare, iar expunerea lui îndelungată, chiar și periodică, este contraindicată). Aceste facsimile nu au fost comandate unor specialiști de pe alte meridiane. Asemenea specialiști s-au găsit și la noi. Numai că adesea au lucrat și lucrează pe cont propriu, nesprijiniți și neajutați.

Cu cele mai reprezentative piese de acest fel, imprumutate vremelnic din muzeele care le dețin, am putea crea o expoziție itinerantă de valoarea și frumusețea căreia să se bucure mulți. O asemenea expoziție de facsimile românești ar putea fi trimisă și peste hotare, în cadrul schimburilor noastre culturale. Mai știm că avem, pe lîngă documente românești ce pot fi facsimilate, și documente ale altor spații culturale, ajunse la noi pe diverse căi în curgerea vremii. Facsimilul lor poate interesa și poate fi oferit în schimb. Și tot pe linia firească a contactelor culturale am putea trimite în alte muzee facsimiliatorii noștri, să ne aducă în copii piesele care ne interesează.

În urmă cu peste un deceniu, de pildă, dr. Marius Bizerea semnala culorile roșu, galben și albastru pe un vechi document de la Vatican, în care era vorba despre huri, despre o „Dacia Mediteraneea", despre realități de la Dunărea de Jos. De atunci și pînă acum nu s-a făcut încă nimic spre a ni se dezvălui adevărul în legătură cu această afirmație senzațională, făcută cu toată bună credința, dar de un nespecialist. Și cîte altele nu sînt, la vecinii noștri și chiar în locuri mai îndepărtate. Fiindu-ne necesare în epoca pe care o trăim. (G. D. ISCRU)

TEATRU

Procesul spargerii în țăndări

Casa evantai, ultima piesă a lui Marin Sorescu, trimite subtil, prin titlu, într-un univers fragil și metaforic în care timpul e dezintegrat și spațiul nu mai are limite. Debutul spectacolului, prezentat de Teatrul de stat din Oradea, cu un prolog cîntat subțire, trist și îndepărtat, în acompaniament de chitară, amintește de recuzita teatrului tradițional japonez : Kabuki. Dealtfel, întreg spectacolul e interpretat cu o detașare lucidă, ironică, absurdă și grotescă, personajele alunecă precum într-un balet mecanic, atrăgînd, brechtian, atenția asupra faptului că aici importante sînt ipostazele imaginate, ideile și mai puțin conflictele planurilor reale. **Casa evantai** e un carusel al tuturor dedublărilor posibile, al multiplicării și amplificării stării de conflict intim în raport cu lumea. E starea de conflict dintre ipostazele noastre posibile și imposibile, într-un timp care nu ne mai încape. Problema ține de domeniul psihiatriei, de starea anormală de a fi într-o lume în care nu se mai știe exact ce înseamnă starea normală de a fi, într-o lume în care trăim cîteva vieți paralele ce nu se mai întîlnesc niciodată, nici chiar la infinit (mizînd pe nevoia noastră de a fi altceva decît ceea ce sîntem, de a fi visători, eroi, amanți perfecți, soți desăvîrșiți dar „întorcînd pe dos" întreagă această mascaradă). Umorul și ironia autorului ne salvează astfel de la tragedia unui singur punct de vedere. Pentru că aici individul e privit nu numai dezintegrat ci și din mai multe puncte de vedere, ale propriilor sale dedublări. De aceea **Casa evantai** e o profundă sfîșiere lăuntrică, un proces al disoluției, al anulării, al spargerii în țăndări.

Conflictul este deci în individ. Din acest punct de vedere piesa poate fi un monolog. Sîntem, prin urmare, noi înșine, spectatorii, supuși unei operații de reevaluare a propriei noastre condiții pornind de la „patul conjugal" la „spațiul extraterestru", adică de la universul „casnic" la cel „cosmic". Operație care se sfîrșește în camera de reanimare. Ne mor pe rînd principalele trăsături de caracter, pînă rămînem singuri și indivizibili și neașteptat de săraci și de triști.

Spectacolul e pus în scenă baroc și savant. Regizorul Sergiu Savin a desfăcut bine evantaiul problematic al piesei, l-a colorat și iluminat inteligent, subtil, ironic, buf, cu măsură dar și cu violență la momentul potrivit, cu agresivitate, pentru a nu lăsa publicul indiferent sau furat de jocul de cuvinte încrucișate al autorului. A mișcat bine interpreții atîtor dedublări, pînă acolo unde certitudinile se pierd și intervin, derutante, confuziile de planuri. A mișcat tot ce se putea mișca în scenă, cu sens, cu tîlc, pentru ca spectacolul să nu rămînă doar la nivelul semnelor de limbaj articulat.

Ciudat însă, deși Ion Mîinea își joacă ipostaza apelînd la întregul său profesionalism de mare actor, privindu-se într-o complicitate subtilă cu spectatorii, deși Mariana Neagu promite încă o dată, prin aplomb, inteligență scenică și atitudine logică asupra textului, un destin de mare actriță, deși tînăra debutantă Aurora Leonte a jucat cu atîta lucidități și spiritualitate, deși Alla Tăutu a fost măiestruoasă și convingătoare, deși Anca Miere Chirilă a trecut prin scenă cu un simț special pentru tragicomedie, deși Ion Abrudan a intuit exact ridicolul personajului său, spectacolul obosește spre final. Tocmai în momentul dezlegării savantei. De ce ? Poate din cauză că textul are o desfășurare liniară, poate din cauza aglomerării de trimiteri și de subtexte la care ești obligat să meditezi rapid și deconcertant, poate din cauza epuizării combustiei actoricești (interpreții au ajuns la București după un lung turneu prin țară), poate din cauza rarefierii invenției regizorale. Există momente, ostentative, mai ales în final, cînd spectacolul trăiește din metaforele replicilor, din aforismele autorului, de o mare frumusețe, dar dincolo de starea de conflict.

Casa evantai, în premieră absolută la Teatrul de stat din Oradea, este radiografia fabuloasă a unui eșec, a eșecului de a trăi fragmentar, fals, în afara umanității autentice. Piesa este numai aparent o comedie. Ea provoacă rîsul, dar rîsul e crîșcat, înghețat. Cerebralitatea ei a fost bine tradusă scenic. Destinul acestei piese este de ordin universal.

ADRIAN DOHOTARU ■

● CAP LIMPEDE

construcția între anii 1373 —1395 — este pe cale de dispariție. Anotimpurile și secolele au mușcat-o puțin cîte puțin și iat-o azi pe cale de a deveni invizibilă. **„Dacă va dispărea pictura va dispărea și atestarea"** — îmi spunea Miron Oprișa, harnicul slujitor și păstrător de suflet al monumentului. Și a mai spus : „Ne trebuie un pictor, o persoană specializată, cineva care să vină, să vadă și să hotărască ceea ce trebuie făcut — ori să fie repictat peretele, ori să se facă o copie pe o pînză..."

Cineva trebuie să se decidă — repede — și să dea curs rugăminții ce care Miron Oprișa, prin noi, o face publică. **(Mircea Bunea).**

UN JEROME
K. JEROME FEMININ

O carte care trece cu puțin de două sute de pagini și cu un titlu aruncat parcă în dodii : „Lasă asta !", schițe satirice de Maria Marian apărută la Editura „Cartea Românească". O cronică veselă de familie, a oricărei familii, a familiei obișnuite, scrisă cu haz, cu vervă, cu talent și, de ce nu, curaj. Fiindcă îți trebuie curaj ca să te implici pînă la biografie cu multe dintre datele personale, ale tale, și ale familiei. Curajul de a povesti cu un acut simț al umorului, fără moțuri și prejudecăți, fără acel aer moralizator, pedant și rigid de domnișoară Cucu în vacanță, despre toate cîte îți se întîmplă cînd soțul întîrzie cu secretara sau bea un pahar în plus, cum adică trebuie să rămîi pe redută și să fii aceeași femeie harnică, inteligentă, răbdătoare, bună gospodină, în stare să împaci și capra și varza, să stai și la o coadă, să-ți vezi și de servici și de familie etc., etc. Schițele Mariei Marian cuceresc prin hazul firesc al povestirii care amintește de Jerome K. Jerome, detașîndu-se net de unele apariții de vacanță cu coperți vioaie și umor căznit. Autoarea nu își propune să aibă umor, ea chiar are și bănuim că scrie așa cum vorbește, semn sigur al talentului. „Lasă asta !" te amuză, îți stîrnește buna dispoziție și ne este greu să spunem care povestire anume ne-a plăcut mai mult. **(Răzvan Bărbulescu)**

MĂRUNȚIȘURI ?

Primul volum al **Istoriei literaturii române**, editată sub auspiciile Academiei, a apărut cu coperțile legate într-o pînză apropiată de gri-petrol și cu titlul imprimat în lungul cotorului. Volumele doi și trei ale aceleiași istorii au avut coperțile îmbrăcate în pînză gălbuie și titlul imprimat pe orizontală, pe trei rînduri, o dată cu o dimensiune de literă și altă dată cu altă dimensiune de literă. De la volumul întîi al **Jurnalului** lui Titu Maiorescu la al doilea s-a trecut, de asemenea, pe cotor, de la un caracter de literă la alt caracter de literă, pentru ca volumul al treilea să revină la caracterul dintîi. Același gen de abateri de la machetă primă le constatăm între volumele unu și patru ale **Operelor** lui Nicolae Bălcescu, cu mențiunea că și aici legătoria a operat cu două calități și culori distincte de pînză. La fel, pînza de legătorie diferă la volumele unu și doi ale **Operelor** lui Al. Odobescu, pe de o parte, și volumul opt, pe de altă parte. De la un volum la altul ai **Operelor** lui Ion Vinea, de asemenea, caracteristicile literelor imprimate pe cotor se deosebesc. Și exemplele ar putea continua, care mai de care mai năstrușnice. O excepție de la această regulă constituind-o, neîndoielnic, seria de **Scrieri** ale lui Tudor Arghezi, riguros mentinută în tiparele machetei inițiale. Dar și această serie, într-o ordine diferită a lucrurilor, este o excepție care confirmă o regulă : seria de **Scrieri** ale lui Tudor Arghezi a pornit de la 12 000 exemplare, și-a tras un timp respirația pe un palier de 7 000 exemplare și apare, în sfîrșit, astăzi, în 3 000 exemplare. Nouă mii de cititori care posedă volumele prime nu vor mai avea volumele 30, 31 și ce va mai urma. Volumul întîi al **Operelor** lui Al. Odobescu a apărut în 20 150 exemplare, iar volumul opt în 1 670 exemplare. 18 780 cititori care au volumul întîi nu vor poseda niciodată volumul opt. Însă, dacă în privința tirajelor se pot invoca motive obiective, în privința inconstanței în respectarea machetelor, mai cu seamă cînd e vorba de ediții de referință, nu mai stă în picioare vreo scuză. Dacă am dovedit o răbdare de îngeri așteptînd cincisprezece ani între volumul întîi și volumul opt al operelor lui Al. Odobescu, în condițiile în care volumele trei, cinci, șase și șapte încă n-au apărut, mai puteam aștepta o lună, două pînă găseam și pînza de legătorie care să le facă să nu se bată în raft. Toate acestea fiind mărunțișuri care trădează o mentalitate de belferi încă netrași de urechi **(Mihai Pelin).**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Gilda Marinescu are sfidierea tristă, sfidierea melancoliei și umorul amar, ricitusul pieziș al teatrului lui Cehov sau grația deznădăjduită a lui Albee. Așteptăm de mult un nou rol pe măsura pasiunii sale multilaterale pentru scenă.

Cristina Tacoi aduce cu sine nu numai poezia lăuntrică și aceea a cărților publicate, ci și inteligența, puterea de sacrificiu și experiența-limită de viață a femeii, devotamentul pentru arta sa și un nobil spirit de echipă. Excepțională cînd se joacă pe sine dar și în compoziții pitorești, Cristina Tacoi e încă prea puțin distribuită la nivelul expresivității sale.

Catifeaua Adela Mărculescu, actriță făcută parcă pentru teatru de salon sau de virtuozitate clasică, de bulevard sau de petrecere savantă, cu dicțiune strălucitoare, melodioasă, cu o alunecare grațioasă prin scenă și ținută de epocă, bine temperată, care știe să recite drame și să întoarcă limbajul unei comedii într-un surîs deconcertant, se află încă în căutarea rolului consacrării definitive.

LUMINĂ PENTRU ACESTE STELE

Sîntem în măsură să afirmăm un adevăr pe care nimeni nu-l poate contesta : Teatrul românesc trăiește unul din momentele sale de vîrf. O întreagă pleiadă de regizori, actori și scenografi oferă unui public mereu dornic de cultură și frumos șansa de a fi martor seară de seară al unor acte artistice de înalt profesionalism. Istoria teatrului românesc va înregistra, fără îndoială, această zbatere pentru ieșire din Efemer a Spectacolului și înălțarea lui în Durată, astfel încît generațiile viitoare să o poată lua drept reper.

Din păcate, însă, mai există o rezervă uriașă de talente care nu sînt aduse în conul de lumină al scenei, uitate, tocmai acum, cînd ar putea să dea, încă, întreaga măsură a valorii lor.

Iată fotografiile cîtorva actrițe, care au făcut, fac și mai pot face și de acum încolo cinste teatrului românesc. Dar ce se întîmplă cu ele, de ce sînt distribuite atît de rar ? Nu mai sînt personaje cărora să le dea viață aceste stele ? Strălucirea lor, uneori trecută în rezervă, poate oricînd căpăta din nou aceeași forță. Lumină — deci — pentru aceste stele ! **(G. A.)**

Rodica Tapalagă face parte din rîndul actrițelor care nu-și fac roluriile niciodată funcționărește, farmecul ei este de femeie care dezarmează, care dezleagă orice enigmă, cu privirea pe sub gene, cu mersul felin, insinuant, pendulînd cu dezinvoltură între comic și dramatic ; ea poartă cu sine liniștea strategică a femeii care poate pune la cale un „război mondial" al blănurilor de vulpi argintii ! Jucînd rar în teatru, mai ales pe micul ecran (în scheveți i uneori indolienice). Rodica Tapalagă provoacă încă dezamăgiri și ne adresăm cererii de a sînt puține actrițe de talia ei, chiar dacă uneori trebuie să ne închidem ochii în fața caracterelor marilor vedete.

Tatiana Jekel a debutat furtunos în film și a agonizat multă vreme în teatru în roluri șterse. A jucat rar la nivelul vocației sale pentru dramă. E timpul să i se recunoască rolurile potrivite pentru vîrsta sa de acum, patetice, sentențioase, necrutătoare, pentru teatrul dezbaterilor de idei, mai ales după acel spectaculos rol din „Copiii lui Kennedy" de pe scena Teatrului Foarte Mic.

Anca Pandrea are toate calitățile de comediană (adesea tristă), de dramă și de melodramă (cu batista plină de lacrimi, cu poșeta plină de antinevralgice și pantofii scîlciați), sau de teatru de marionete absurde, ca să treacă de nivelul rolurilor de serviciu sau de plan îndepărtat unde poate fi văzută uneori numai cu binoclul.

O anumtam mai demult pe Olga Delia Mateescu drept una din marile noastre, viitoare, tragediene, în tradiția Aurei Buzescu și a Marietei Anca. Teatrul Național urmează să-i ofere posibilitatea confirmării, pentru că prezența sa scenică limpede, categorică, maiestuoasă, glasul ei cald, puternic, plin de rezonanțele violoncelelor, inteligența, cultura, puterea de fascinație o fac necesară în marile roluri ale dramaturgiei istorice și moderne românești.

„Muzica noastră ușoară, inclusiv tînără..."

De-aproape patru săptămîni ne-am obișnuit, iată, cu emisiunea de duminică seara, după ediția a doua a telejurnalului, intitulată **Studioul muzicii ușoare** ; emisiune realizată, după cum ne informează genericul, de către **Mariana Șoitu** și **Doina Anastasiu**, în colaborare cu scenografa **Elena-Șurubaru-Postelnicu.** Ne-am obișnuit, și nu așa, oricum, ci bine, întrucît muzicarisim, Studioul muzicii ușoare, prin calitatea cîntecelor, a prezentării lor și a scenografiei, face, la un ceas tîrziu, cînd lumea vrea să se relaxeze, o bună propagandă pentru muzica noastră ușoară, inclusiv tînără. Dar apropo de această ultimă noțiune, credem că nu se poate face primăvară de-adevăratelea doar cu o singură floare, chiar dacă floarea se numește Mircea Baniciu. Cu alte cuvinte ar mai fi și alți interpreți de muzică tînără — cei aflați la ora actuală în fruntea unui top încă neoficializat — care ar putea să răspundă la invitația (dacă o vor formula) realizatorilor acestui îndrăgit Studio. Cam atît, deocamdată, plus faptul că vom urmări în continuare această emisiune, despre care ne propunem să revenim și cu alte amănunte. **(V. Nița)**

Confruntări ale cineaștilor

Față în față : realizatorii și difuzorii filmelor românești, într-o fructuoasă dezbatere și chiar într-o ascuțită înfruntare de opinii urmărind o cît mai directă și eficientă transmitere a valorilor și valențelor educative ale ultimelor noastre cinematografice. Aceasta a fost atmosfera de lucru în care s-a desfășurat recent, la Timișoara, consfătuirea pe țară consacrată activității cinematografice, la care au luat parte reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, ai Centralei România-film, ai A.C.I.N.-ului, președinți ai comitetelor județene de cultură și educație socialistă, regizori, scenariști, critici de artă. Salutați călduros de către tovarășul Petre Dănică, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Timiș, participanții la consfătuire au purtat discuții privind activitatea cultural-educativă cu filmul pe anul 1971. În acest cadru au fost inminate diplomele de fruntași pe țară și premii.

Un deosebit ascuțiș critic (mai puțin autocritic) au avut dezbaterile pe tema „Creația și difuzarea filmului românesc, cerințe și priorități în dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor". În care au fost avansate multe idei demne de luat în seamă pentru ca producția noastră cinematografică să se ridice la nivelul exigențelor educative și al investițiilor pe care le dobîndește, iar difuzarea să aibă atenția concentrată, în primul rînd, spre această producție națională. S-au desprins însă și două tendințe, cel puțin discutabile : pe de o parte, tendința unor realizatori ca filmele lor, inclusiv cele mediocre, să fie impuse cu orice preț spectatorilor, iar pe de altă parte, tendința unor întreprinderi cinematografice de a lăsa propaganda filmului românesc la voia întîmplării. De unde se vede că aceste discuții trebuie urmate de serioase clarificări în sfera organelor de decizie. **(Haralambie Lerea).**

Atelier de teatru cu public

În acest „loc geometric al inițiativelor" care este Teatrul Mic, după cum îl numește criticul de artă Valentin Silvestru, s-a inaugurat luni, 23 aprilie, o proiectată serie de lecturi-spectacol ale unor piese din dramaturgia noastră contemporană. Idee nimerită, generozitate dramatică a celor mai valoroase texte dramatice românești către scenă, ele intrînd pe această cale de timpuriu în atenția oamenilor de teatru. Luni seară, un excelent colectiv de actori ai Teatrului Mic — Monica Ghiuță, Monica Mihăescu, Nicolae Dinică, Lucian Iancu, Rodica Negreș și Petre Moraru — au realizat mult mai mult decît o lectură a piesei „Casa dragostei noastre" de Dumitru Dinulescu, au realizat aproape o punere în scenă a ei, sub îndrumarea regizorului Cristian Hagi Culea. Spectacolul-lectură a fost urmat de un interesant dialog al publicului cu autorul, realizat sub conducerea lui Valentin Silvestru. Cu o participare mai largă a factorilor de decizie din teatre, această inițiativă va deveni cu siguranță o trambulină către succes pentru multe piese valoroase și, în același timp, un binevenit stimulent pentru autorii dramatici. **(T. R.)**

O trecere fulgerătoare prin librării

NICHITA STĂNESCU: „Respirări"

Redacția : Alo, Nichita Stănescu ? Am auzit că v-au apărut, sub egida Editurii Sport-Turism, „Respirările" ! Am vrut să le cumpărăm și noi, dar nu le-am găsit. Unde sînt ?

Nichita Stănescu : Nu mai sînt, că am vrut să le cumpăr și eu, să le dau la prieteni. Dar librăreasa mi-a spus : fii fericit, domnule, că ți le-au cumpărat cititorii !

Compozitorul Doru Popovici ne prezintă un eveniment muzical:

„Spațiu doinit"...

Sub conducerea magistrală a lui **Iosif Conta,** Orchestra Filarmonicii „George Enescu" și un ansamblu vocal amplu al instituției excelent îndrumat de **Vasile Pănțea** — la care se adaugă minunatul cor de copii al Radioteleviziunii dirijat de **Elena Vlcică,** precum și o măiestrită bandă magnetică — au obținut un răsunător succes. Un public entuziast, care a umplut sala pînă la refuz, a aplaudat emoționanta interpretare a creației lui **Dinu Petrescu : „Spațiu doinit V",** frezenătător poem liric din ciclul **Cosmofonie.** Creația lui Dinu Petrescu, ca și alte creații din centre cu o veche tradiție artistică, apare ca o pledoarie ardentă pentru reintoarcerea spre melodie, spre inspirația din folclor, spre valorificarea unei profunde spiritualități naționale. Ceea ce a încercat să facă și **Stockhausen** în compoziția **Imnuri** a făcut și **Dinu Petrescu,** cu precizarea că la primul, ignorarea muzicii tradiționale duce citeodată la artificialitate, în timp ce la **Dinu Petrescu,** meșteșugul stăpînit cu fermitate și aprofundarea folclorului românesc și a filonului bizantin, toate acestea au generat o compoziție de un vibrant lirism, o doinire atemporală, senină, ca un admirabil fond sonor pentru **„patria ca meditație".**

Dinu Petrescu se arată un maestru al varietății timbrale, al stereofoniei, al îmbinării unor game și ritmuri foarte asimetrice, contopite într-un tot unitar granitic. Nu întîmplător, Dinu Petrescu a fost distins cu **Premiul Uniunii compozitorilor** și a obținut și succese internaționale cu acest ciclu de lucrări, culminînd cu editarea sa, atît în țară cît și la vestita casă **Salaberi,** din Paris, unde au fost publicate creații de Enescu, Honegger, Xenakis și ale altor maeștri ai muzicii universale contemporane. Nu ne poate fi indiferent faptul că atît publicul cît și interpreții au apreciat în mod deosebit această lucrare. După **Simfonia I** de **Șerban Nichifor,** un alt triumf al muzicii românești la Filarmonica „George Enescu" — **Spațiu doinit V** de **Dinu Petrescu** constituie încă o mărturie că tinerii sau mai puțin tinerii noștri compozitori, în marea lor majoritate, au găsit drumul înțelepciunii, drumul îmbinării tradiției cu inovația, drumul muzicii care pornește din inimă, ca să ajungă, cum ar spune **George Enescu,** la mii de inimi...

Hamlet în haine de lucru

De multă vreme, între **Teatrul Național din București** și **Teatrul Muncitoresc „Marcel Anghelescu"** al Combinatului poligrafic „Casa Scînteii" se consolidă o frumoasă legătură de suflet. Se unesc astfel creatorii de frumos ai celui mai mare teatru din țară cu cei ai celui mai mare combinat poligrafic. Și din această colaborare surprinzătoare se pot naște în fiecare zi. Între astfel de zi am fost martorii unuia din spectacolele Teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu" cu piesa **„O aventură pe buzunarul vieții".** S-o spunem de la început, spectacolul ne-a plăcut. Este plin de nerv, combătînd cu acuitate lluzia care la unii locul vieții reale. Și în aceste cîteva cuvinte ale noastre să le adăugăm pe cele ale artiștilor poporului **Radu Beligan : „Felicitări din toată inima talentatului și entuziastului colectiv care a realizat spectacolul cu piesa de debut a lui Aristide Butunoiu. Sub îndrumarea admirabilului animator care este Victor Moldovan, actorii amatori au jucat cu atîta adevăr și atîta vervă, încît au dovedit la ce nivel se poate ajunge într-un teatru muncitoresc, cînd se lucrează cu pasiune și dăruire. Mulțumesc !"**

Cuvintele frumoase au sînt de circumstanță, căci actorii, care în viața de zi cu zi răspund de soarta publicațiilor cu emblema C.P.C.S., pun mult suflet pe scenă, pe o scenă chiar prea strîmtă pentru dăruirea și entuziasmul lor.

Iată acum, în ordine alfabetică, actorii care dau viață personajelor lui A. Butunoiu : **Doina Badiu,** funcționară la serviciul de arhivă al combinatului, în spectacol se numește Titina Turtoi ; **Olivia Buga,** în rolul Mandolei, face un joc de compoziție pe care îl duce pînă la sfîrșit cu brio. **Elena Hotarî,** normalioare la secția Tiefdruk, o interpretează pe Maria. **Anca Jalea,** de la legătoria de artă, este Alina, iar **Antina Mateescu,** de la montaj ofset, Lucița. Există și un personaj masculin, Pascu, interpretat de tehnicianul de la serviciul producție, poet și mare sufletist, **Sandu Ștefănescu.** Cu această piesă colectivul de artiști amatori de la „Casa Scînteii" se prezintă la Festivalul național „Cîntarea României", ediția a patra. Dar, înainte de această, „O aventură pe buzunarul vieții" va fi prezentată și pe scena Naționalului ! Și totuși... opinia noastră este că un asemenea efort de talent și dăruire merită să fie văzut, și, de ce nu, apreciat de un public mai larg. Două propuneri demne de reținut au reieșit chiar în discuția care a urmat după terminarea spectacolului, în prezența actorilor, a regizorului Victor Moldovan și a noastră. S-ar putea organiza un turneu cu această piesă pe la diferite întreprinderi poligrafice din țară. Se propune chiar repunerea în drepturi a teatrului de vară din parcul Herăstrău, locul în care, cu ani în urmă, se întîmplau multe lucruri frumoase. Reluarea spectacolelor ne această scenă ar fi un adevărat cîștig.

GEORGE CUSUARENCU ■
SORIN POSTOLACHE ■

P.S. Ne-a vizitat la redacție Sandu Ștefănescu, membru în colectivul Teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu" al C.P.C.S., care ne-a adus la cunoștință că **Centrul de Îndrumare al Creației Populare și Mișcării Artistice de Amatori, prin tovarășul director Ianculescu, solicită schimbarea datelor de concurs pentru teatrele muncitorești din Capitală, de la 5—7 mai și 9—11 mai, către sfîrșitul acestei luni, pe motiv că unele teatre muncitorești din sectorul 3, au ar fi pregătite.** Se nesocotește în acest fel hotărîrea luată de conducerea Comitetului pentru cultură și educație socialistă al municipiului București, care a comunicat la presă datele de mai sus.

De menționat că datele de concurs au fost comunicate în timp util și că în orice caz nu puteau constitui probleme de pregătire pentru un teatru muncitoresc sau altul, a cărui primă obligativitate este stagiunea permanentă.

Contemporanii mei

LEUL ALBASTRU

Prietenii îl alintă D. R..

Emană forță și pe chipul său deschis și bărbătesc străluc esc intens, halucinanți, albaștri-sfredelitori, doi ochi ca niște raze.

M-am gîndit de multe ori că D. R. seamănă cu un rîs tînăr și stufos, încă tînăr și supus, cu mișcări aparent calme dar cu nervii vibrînd neadormiți.

O curioz tate vie, mobilitate juvenilă, aerul de mirare adolescentină asociind un prozator profund și interiorizat, născător de personaje hrănite din plasma talentului său autentic.

La cei 47 de ani neimpliniți încă, are o operă impresionantă.

Nu-i știu demult și-am avut puține clipe de intimitate în doi. L-am urmărit însă de multe ori, i-am studiat reacțiile și-am înțeles că dincolo de disponibilitatea lui comunicativă se ascunde o febră interioară inteligent mascată, o chemare de coborîre în adîncurile împărăției prozei sale. De aici și nerăbdarea lui de scafandru dornic de imersiuni sinuratice sub apele ademenitoare ale explorărilor nocturne.

Are nonsalanța francă a sportivilor și melancolia reprimată după timpul ce-i scapă printre degete într-o risipă de minute rostogolite pe covor ca niște mărgele de mercur.

A găsit cele mai frumoase și incitante titluri pe care le-am citit vreodată, încărcate de poezie și de sensuri : „Dulos Anastasia trecea", „Vînătoare regală", „O bere pentru calul meu", „Împăratul norilor", „Acești îngeri triști" și aș mai putea înșira, cu un sentiment declarat de invidie, capacitatea sa de-a imagina asemenea portaluri deschise spre operă.

Scriitor total, de-un profesionism ireproșabil, D. R. mă uimește și mă încîntă și, dacă nu mi-ar fi șef (administrativ), i-aș fi rugat, din pură curiozitate, să-mi mărturisească cînd și cum scrie.

Pot să jur (evident că dețin unele detalii) că scrie așezat în pat, cu o pernă sub cap și o planșetă pe genunchi...

N-am să uit niciodată căldura și discreția cu care m-a ajutat să trec peste emoțiile din seara premierei cu piesa „Avram Iancu", în urmă cu cîțiva ani, la Cluj-Napoca.

Din păcate, starea lui de atunci n-am mai putut-o reedita vreodată...

Leul albastru, alias Dumitru Radu Popescu, este cel mai tînăr președinte al breslei noastre și cel mai tînăr dintre „șefii" pe care i-am avut.

Socotind că mă cunoaște destul de bine, îl rog să cîtească aceste rînduri cu detașare ardelenească și circumscripție oltenească.

Ele neflind altceva decît un abur de prietenie și o rază de ochi deschis proaspăt spre opera sa pură ca un cristal.

Și cînd ne vom întîlni vreodată noi doi în dreptul Tebei, ei ca un împărat al norilor, să comande o bere pentru calul meu, ostentivul meu cal, care mă poartă uneori, noaptea, prin Ardealul pe care-l iubește la fel de mult ca și mine...

MIRCEA MICU ■

FESTIVAL NAȚIONAL DE POEZIE

A avut loc la Brăila, în zilele de 24 și 25 aprilie, Festivalul național de poezie patriotică și revoluționară (creație și interpretare) „Mihu Dragomir — Odă pămîntului meu". Aproape 150 de tineri poeți, nemembri ai Uniunii Scriitorilor, de diverse profesii și din mai toate județele țării, au expediat spre orașul dunărean, care s-a dovedit din nou un tărîm fericit al poeziei, au expediat, spuneam, o poștă substanțială, gata să atingă cifra de o mie de poeme, așa încît n-am exagera, credem, dacă am mai numi această sărbătoare a poeziei și **Festivalul celor o mie de poeme !** Cu atît mai mult cu cît partea calitativă a acestei poște literare a fost și ea la o cotă destul de ridicată.

Juriul, format din scriitori și slaviști : Victor Tulbure (președinte), Grigore Hagiu, Gheorghe Lupașcu, N. Grigore Mărășanu, George Roțaru, Vasile Rusescu, Niculae Stoian și Lucian Chișu (secretar), a selectat din această bogată producție literară, misiune deloc ușoară, poemele a 20 de participanți ; marele premiu al festivalului l-a fost oferit lui Ion Mustață (profesor Brăila), premiul special al juriului — Costel Bunoaica (muncitor, Slobozia), premiul revistei „Luceafărul" — Costică Mînzat (muncitor, București), premiul revistei „Cîntarea României", ex aequo — Simon Petru Oprea (inginer, Rădăuți) și Erich Kotzbacher (tehnician, Tîrgoviște), premiul Comitetului județean pentru apărarea păcii — Ozolin Dușa (muncitor, Fălticeni), premiul ziarului „Înainte" Brăila — Victoria Tănase (profesoară, Brăila), premiul U.J.C.C. — Ion Gheorghe Șeitan (librar, Reșița). Au mai fost distinși, însă, cu alte premii și menționați, Gheorghe Dumitrescu, Ioana Dana Nicolae, Constantin Olteanu, Stoica Găgeanu, George Papp, Octavian Berindei, Ioan Gheorghișor, Nelu Stancia, Ionel Nică, Sorin Roșca, Dumitru Zimermann.

Marele premiu al Festivalului a fost cucerit, de această dată, de pioniera Laura Sterian (Brăila), apoi au fost premiate în ordine : Mioara Răcoreanu (Făurei), Anca Oprișor (Brăila), Gabriela Dinulescu (Brăila) și Dumitru Avădanei (Vrancea).

Festivalul a fost însă redimensionat și cu alte acțiuni : prezență la Brăila, ca invitați ai organelor de partid și de stat (gazde primitoare și buni organizatori), scriitorii Victor Tulbure, Violeta Zamfirescu, Niculae Stoian, Florența Albu, Grigore Hagiu, Carolina Ilica, N. Grigore Mărășanu, Raluca Tulbure, Gheorghe Lupașcu au participat, în cadrul „Lunii cărții în întreprinderi", la o întîlnire cu cititorii din Combinatul de celuloză și hîrtie Chiscani — Brăila.

Poeții au părăsit Brăila seara, într-un amurg frumos, murmurînd la fereastrele **rapidului** ce traversează Bărăganul, versurile lui Mihu Dragomir : „Doarme și Brăila mea / sub o lacrimă de stea". **(N. Grigorc)**

Io Mircea Voievod... și strănepoții de la Liceul filologie-istorie nr. 1

S-a mai discutat — și pe bună dreptate — despre anomalia pe care o pune în evidență compararea situației virfurilor din sport cu aceea a cișligătorilor la olimpiadele de matematică, de fizică, la alte concursuri similare. Nu facem parte dintre cei care ar accepta vreodată subevaluarea valorilor. Deci nici pe cele din sport nu dorim să le vedem neprețuite.

Se cuvine însă să ne onorăm valorile, să ne dinstim performerii nu numai în sport. Fără să-i uităm pe antrenorii lor, pe dascălii care le îndrumă dezvoltarea, le dirijează cu competență, cu pasiune, cu dăruire, cu dragoste, adesea cu foarte multă dragoste creșterea, uneori din etapa în care valoarea abia licărea, vizibilă poate numai pentru ochii lor de antrenori versați, pînă la etapele succesului și treptele gloriei. Trepte tălate, cel mai adesea, în marmura unei munci extraordinare ; partea nevăzută a fascinantelor aisberguri ale succesului care ține la suprafață, în strălucire, talentul.

De curînd, s-au desfășurat finalele concursurilor pe discipline ale elevilor. Mai exact, etapa pe țară, întrucît la unele discipline care n-au etapă pe țară — ele oprindu-se la aceea pe județ, respectiv, pe municipiul București — etapa lor ultimă ar trebui probabil, după logica organizatorilor, să se cheme tot finală. Dar să revenim la adevăratele finale. Mai-ales că, oprindu-ne, de această dată, la Liceul de filologie-istorie nr. 1 din Capitală, avem de consemnat rezultate excelente, succese care ne-au și indemnat la această alegere. Din 17 participanți la etapa pe țară, 11 au obținut premii și mențiuni. Fără a mai socoti deci pe cele patru eleve care au obținute 10 (zece) la faza pe municipiu, dar n-au mai mers mai departe întrucît la spaniolă și italiană concursul n-are... mai departe.

Șase eleve de la această școală au luat locul intîi pe țară : **Magda Lăzărescu**, din clasa a XII-a C, la istoria României (i s-a decernat și premiul special al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.) ; **Camelia Manolescu**, din clasa a X-a D, la limba franceză ; **Irina Păcurețu**, din clasa a XII-a C, la limba rusă ; iar la limba engleză : **Gabriela Vărzaru**, din clasa a XII-a C, **Liliana Marin** și **Simona Călin**, ambele din clasa a XI-a B. Mai notăm : la limba și literatura română, **Constanta Burcea**, din clasa a XI-a B — premiul III și **Andreea Ghiță**, din clasa a XII-a C — premiul revistei **„Limbă și literatură română"** ; la istorie, **Cristina Niculescu**, din clasa a XII-a C — mențiune ; la economie politică, mențiune — **Cristina Mihăilescu**, din clasa a XI-a B ; la biologie, **Anca Toduț**, din aceeași clasă — mențiune. Concentrarea acestor valori în două din clasele școlii sare în ochi și bănuim că poate să spună ceva despre nivelul general al acestor clase. Concentrarea de care vorbeam e afidată de un singur nume, cel al Cristinei Manolescu dintr-a zecea.

Pentru că am adus vorba mai sus de concentrare, trebuie să spunem că poate cea mai remarcabilă este alta : trei dintre performere sînt elevele aceleiași antrenoare. Este vorba de cele trei deținătoare ale locului I pe țară la engleză și de profesoara lor Manuela Nace.

Tovarășa Monica Dumitrescu, inspector la I.S.M.B. — profesoară de engleză — ne-a spus că liceul, cunoscut și înainte, în general, ca unul din cele de frunte, și-a onorat încă o dată faima la aceste concursuri prin rezultatele excelente. „Este acolo un climat constant de muncă și responsabilitate. Cunosc liceul acesta de mulți ani. Climatul de care vorbesc este instaurat și menținut de conducerea școlii, de întregul consiliu de conducere. Directoarea Eleonora Popescu s-a identificat cu școala. Poate că expresia a devenit cam cenușie, cam tocită și inexpresivă, dar directoarea de care vorbim merită această remarcă așa cum puțini oameni o merită. Este într-adevăr un exemplu de dăruire în muncă, de dascăl, de educator și director ; un exemplu prin dragostea față de elevi, față de școală, de colegi. Explicația succeselor de acum stă în muncă, în dragostea profesorilor față de elevi și în eforturile, în calitatea muncii profesorilor de la școala generală." Dacă își dorește ceva, ne-a mărturisit tovarășa inspectoare, este reeditarea performanțelor din acest an.

Directoarea liceului, tovarășa Eleonora Popescu — de 25 de ani la această școală, avînd, după 32 de ani de învățămînt, toate gradele didactice și gradația de merit și fiind distinsă cu Ordinul Muncii clasa a III-a — spune despre tînăra sa colegă Manuela Nace două lucruri : „intîi că este foarte bine pregătită profesional ; al doilea că se ocupă în mod deosebit de virfuri". Stăruie însă să reținem nu numai că aici are clase bune — predă la toți anii de liceu și de gimnaziu — dar a avut rezultate remarcabile și la școala de unde a venit.

Desigur, nu este de ici de colo ca trei deținători ai locului I pe țară la un asemenea concurs să fi fost trimiși în competiție de același profesor.

Dincolo de strălucitele performanțe ale concurentelor, se cuvine să vedem și performanța de strălucit antrenor. Dacă elevii merită cu prisosință atît premiile ce le-au fost date cît și cuvintele de laudă ce le-au fost adresate, și deopotrivă toată dragostea și grija pentru dezvoltarea și realizarea lor viitoare, este cel puțin tot pe atît de drept și de important să omagiem munca unui dascăl. Dacă uneori de un cuvînt bun poate să atîrne stropul de mulțumire care va face mai ușoară aripa unui talent în zborul lui tinerese spre culmi, asemenea cuvinte bune și meritate fac nu o dată combustia tainică a bobului de flacără nevăzută la care se încălzește tăcut dascălul ce trudește o viață ca să trimită mereu în lume tineri ce vor vorbi pentru ei prin ceea ce vor fi și vor face, prin faima performanțelor pe care le vor obține în competițiile vieții. Dintre toate felurile în care se exprimă iubirea de țară și de valorile ei, poate cel mai emoționant, în penumbra în care rămîne mereu, este gestul repetat o viață întreagă al dascălului care cizelează — precum olarii în lutul aproape înviat sub mîna lor — viitorii oameni pentru a fi asta înainte de toate : o a m e n i.

DORIN GHERGHINESCU

CAMELIA MANOLESCU : „Mi-a plăcut franceza de la început, din clasa a doua. Asimilam foarte ușor. Vreau să urmez dreptul."

„Am simțit din clasa a IX-a că poate îi performeră. De atunci lucrez cu ea intensiv. E dotată pentru literatură. Are condei. Și are nu doar simț poetic ci și profunzimea ideilor. E foarte matură. Învață bine și la celelalte discipline. În 16 ani de învățămînt, rar am văzut un copil atît de bun." (Prof. **Anca Papastate**)

MAGDA LĂZĂRESCU : „Vreau să fac arheologie sau să fiu profesoară de istorie măcar. Dragostea pentru istorie ? A început cu Mircea cel Bătrîn și cu un zece. Eram în clasa a IV-a."

„Deși foarte modestă, părînd chiar timidă, este obiectivă, corectă, fruntașă între fruntași. Ceea ce impresionează la ea este entuziasmul cu care muncește în domeniul istoriei." (Prof. **Polixenia Ardeleanu**)

IRINA PĂCUREȚU : „Îmi place și engleza, dar ruseste știu mai bine. Îmi place foarte mult literatura rusă. Vreau să fac Facultatea de limbi străine, rusă-engleză."

„Preocuparea pentru limba rusă a căpătat în cazul ei valoare de pasiune, tradusă prin multiple activități desfășurate în afara programei de școală depășind cu mult nivelul unor interese comune amatorilor de limbă rusă." (Prof. **Ana Cazan**)

GABRIELA VĂRZARU : „M-am hotărît de mult, din gimnaziu : voi urma engleza. Îmi place. Mult. Pe ultimul loc în ordinea preferințelor ? Matematica — deși uneori e frumoasă — și biologia."

„Două elemente care de multe ori se exclud — fantezia și puterea de analiză — la ea se îmbină fericit, alcătuind compoziția chimică necesară pilulei succesului. A obținut și anul trecut premiul I pe țară la clasa a XI-a, numai ea din tot Bucureștiul. Evident, la engleză." (Prof. **Manuela Nace**)

SIMONA CĂLIN : „Vol face engleza. E hotărîre veche. Mai grea ? Geografia."

„Are o sensibilitate rară care îi permite să pătrundă cu ușurință în esența lucrurilor, căutînd, disecînd, conectînd și înțelegînd exact ; sensibilitate excelent asociată cu o putere de muncă provenind dintr-o ambiție pozitivă de cea mai bună calitate. La ea devine cuceritoare această răsfățată deviză : «Nu accept locul doi sau trei nici la engleză nici în viață !»" (Prof. **Manuela Nace**)

LILIANA MARIN : „Fac engleza dintr-a doua, dar cu mare plăcere cred că dintr-a opta am început s-o-nvăț. Ceea ce nu înseamnă că nu mă mai uit și acum pe extemporalele dintr-a cincea. Toate, toate le am. Voi urma engleza, bineînțeles. Pe ultimul loc ? Matematica."

„Temperament viol, chiar zburdalnică, nerăbdarea și neastîmpărul îi dirijează curiozitatea îndemnînd-o să afle și să știe tot. Selectează bine din datele obținute pe cele ce intră în rezonanță cu încrederea și optimismul său." (Prof. **Manuela Nace**)

„Nu mi-am pus niciodată problema curajului"

(Urmare din pagina 9)

Mie mi se pare că acei oameni care ascund adevărul și produc pagube de nelertat, din frică, comit o crimă. Așa și în producția editorială. E foarte ușor să te ascunzi la adăpostul unor indicații generale și să nu încredintezi tiparului cărți valoroase, din teama de a nu greși. Cînd acționezi în spiritul liniei partidului unde mai e frica și unde mai e curajul ?

— Într-adevăr, unde mai e ?

— Printre editori, cei mai mulți de valoare și de maximă competență, sînt, do bună seamă, și fricoși sau, mai precis, incompetenți. Ei sînt incorecți și nu au ce căuta într-o asemenea activitate, unde trebuie să fii responsabil, om de înaltă conștiință civică, foarte bine informat. Ei plîng după dispariția cenzurii, pentru că nu mai au spatele acoperit. De ce să n-o spunem : datorită unor astfel de inși, părerea despre editori s-a cam deteriorat.

Totuși...

— Da, vă înțeleg, avem totuși editori excepționali, așa cum ați spus și dumneavoastră, care sînt stimați tocmai datorită profesionalismului cu care își susțin activitatea. Dar spuneți-mi, vă rog, cum colaborați cu autorii ?

— Cu autorii buni colaborăm excelent. Cei slabi însă nu înțeleg exigențele noastre. Veleitarii au fost întotdeauna sursa unor scandaluri. N-am să-l uit niciodată pe profesorul Constantin C. Giurescu, cît de constiincios își nota observațiile noastre. Cu unele dintre ele era de acord, cu altele nu, dar cu un autor de talia dinsului se putea cumpăni. Cum să te înțelegi însă cu un nechemat cu care nu poți avea nici un dialog ? ! Eu, cît am putut, „m-am bătut" pentru scriitorii „dificili", fie ei mari personalități, fie tineri în formare. Este interesant faptul că „fricoșilor" de care vorbeam le este teamă tocmai de scriitorii mari. Și nu întîmplător. Pentru că aceștia au ceva de spus și acest ceva ar putea să le strice liniștea, să le dea insomnii și să-i împiedice de a-și mai putea consuma în tihnă cafeaua și coniacul la Capșa. De aceea-nisi scriitori, conformiști și totodată veleitari, nu le este frică, pentru că aceștia nu au idei proprii, nu au ce spune și nu le pot da bătaie de cap. E mai comod așa și pentru unii și pentru alții.

Centenar Nicolae Titulescu

În cadrul aniversării centenarului nașterii lui Nicolae Titulescu, eveniment inscris, cum se știe, în calendarul UNESCO, Editura **Scrisul românesc** din Craiova omagiază pe cel care s-a născut în Cetatea Banilor printr-un volum monografic semnat de doctorul în drept **Ion Grecescu : Nicolae Titulescu. Concepție juridică și diplomatică**, cu un cuvînt înainte de **Ștefan A. Andrei**. Bogata analiză a operei și activității lui Nicolae Titulescu susține afirmația acestuia din 1932, la Geneva : „Eu cred în drepturile imprescriptibile ale omului, ale ființei umane și ale popoarelor, în dreptul la liberă existență a tuturor popoarelor și în consecință în dreptul poporului meu... Eu consider aceste drepturi ca valori eterne, dobîndite cu prețul unor luote grele și al unor sacrificii de singe de către popoarele civilizate, valori care trebuie să fie afirmate și apărate contra celor care le neagă și apărate înainte de toate de organizația păcii". Contribuția lui Nicolae Titulescu la dezvoltarea principiilor generale ale dreptului internațional, concepțiile sale asupra multor probleme și instituții ale dreptului internațional, ca și conceptul diplomatic titulescian îl îndreptățesc pe Ion Grecescu să afirme : „Personalitatea și activitatea sa reprezintă o mare strălucire spirituală, o expresie a geniului creator al poporului român. Alături de Nicolae Bălcescu în politică, Mihai Eminescu în poezie, George Enescu în muzică, Victor Babeș în medicină, Ion Creangă în proză, Nicolae Iorga pe tărîmul istoriei, Constantin Brâncuși în sculptură, Gogu Constantinescu în știință și tehnică, Henry Coandă în aviație, Nicolae Titulescu în domeniul dreptului și diplomației va ilustra, de asemenea, geniul creator al poporului român și contribuția sa la tezaurul spiritualității universale".

La **Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România** a fost organizată expoziția foto-documentară **Permanențe ale politicii externe românești. Centenar Nicolae Titulescu.** Aceasta cuprinde un grupaj de documente referitoare la tradițiile străvechi ale relațiilor de prietenie și bună vecinătate cunoscute încă din vremea lui Burebista, acțiunile politice ale lui Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Dimitrie Cantemir, lupta pentru unitate și independență națională din epoca modernă, liniile directoare ale politicii externe a României socialiste. În acest context, expoziția prezintă documente, texte, fascimile, fotografii, obiecte personale privitoare la viața și activitatea lui Nicolae Titulescu, începînd cu anii copilăriei, ai studiilor liceale și universitare, ai intrării în viața politică, pînă la apogeul acțiunilor, sale în arena internațională ca diplomat și ministru de externe al României, ca președinte al Societății Națiunilor. Istoricul Gelcu Maxutovici ne atrage atenția asupra unora dintre exponate, ele fiind mai puțin cunoscute : o fotografie la ieșirea din Societatea Națiunilor, alta ca semnatar al Antantei Balcanice, un costum de „doctor honoris causa", un costum de diplomat, obiecte personale, decorații strălucite ale multor state europene primite de Nicolae Titulescu ca recunoaștere a meritelor sale în politica internațională, dedicații pe fotografii, facsimile din presa vremii despre prestigiul diplomatului român. (**Reghina Virviei**)

(IV)

În ochii afaceriștilor, Beatles însemnau mai mult decît un grup de muzică pop plin de succes; erau și o posibilitate de profit. Beatles erau la începutul unei cariere care putea apune într-o săptămînă. În lumea modei nu se știa niciodată. Chiar ei declaraseră că ar fi fericiți dacă succesul lor va dura cît cel al lui Cliff Richard (lansat în 1958).

Casa de filme „United Artists" făcuse deja în toamna lui 1963 o ofertă lui Brian Epstein: un film cu Beatles, de turnat în anul următor. Din partea casei de filme s-a dus la Londra producătorul american Walter Shenson și, împreună cu Bud Orenstein, reprezentantul lor local, au avut o întrevedere cu Epstein. Walter Shenson își amintea : «Îl cunoșteam pe Bud Orenstein bine și m-am dus la el acasă înainte să vină Brian, ca să pregătim discuția. Filmul avea un buget mic, cu puțin de plătit în avans. Eu și Bud am hotărît să-i oferim lui Brian și Beatles-ilor 25 la sută din profituri. Apoi a sosit Brian. Părea foarte drăguț. I-am propus întîi salariul la care ne gîndisem, 25 000 de lire, pentru cît lucrau Beatles la film și el a fost de acord. Apoi, l-am întrebat, „ă-le Epstein, ce procent din profit îi-ai considera corect pentru dv.?" Brian s-a gîndit puțin, apoi a spus „în nici un caz mai puțin de 7,5 la sută".»

Nici David Jacobs, avocatul angajat de Brian pentru „NEMS Enterprises", n-a călcat cu dreptul în primele afaceri legate de Beatles. Mickey Mouse al lui Walt Disney adusese profituri considerabile prin vînzarea unor produse cu imaginea lui. Ținînd seama de faima crescîndă a grupului Beatles, se putea încerca același lucru cu ei în Anglia. David Jacobs a vorbit cu Nicky Byrne și acesta din urmă a înființat imediat firma „Stramsact" pentru vînzarea produselor cu chipul Beatles-ilor. S-au gîndit și la o a doua firmă, „Seltaeb" (Beatles scris invers), pentru vînzarea pe piața americană, dacă această întreprindere se dovedea rentabilă. Nicky Byrne a povestit cum a încheiat contractul cu David Jacobs : «Eram la avocatul meu. David Jacobs mi-a spus „completează cu procentul pe care îl vei lua din afacerea asta." Am scris prima cifră care mi-a venit în minte, 90 la sută. Spre uimirea mea, David Jacobs n-a protestat deloc. El nu s-a gîndit că eu voi primi 90 la sută, ci că Beatles vor primi 10%. Am adăugat „10 la sută e mai bine decît nimic"».

Alte lucruri neașteptate aveau să se întîmple celor 4 Beatles. Au început anul 1964 cu o dezamăgire. Brian aranjase 3 săptămîni de petrecut seara pe scena „Olympiei" din Paris. După primul concert, stăteau toți 5, triști, în camera de hotel; nu plăcuseră publicului francez. Dar începură să uite de eșecul lor chiar din acea seară cînd primiră vestea că „I want to hold your hand" era pe locul întîi în Statele Unite. Dacă publicului francez nu-i plăcea, vor încerca și cu cel american.

Cînd, la 7 februarie, coborau din avion pe aeroportul J.F. Kennedy din New York, au fost surprinși să vadă că mii de tineri americani veniseră să-i întîmpine, cu o zarvă mai mare decît cea de la plecare, de pe aeroportul din Londra. Atît ei, cît și șefii firmei „Capitol", care le scosese „I want to hold your hand", în al cărui succes nu credeau, se așteptau ca de la aeroport să meargă nebăgați în seamă la hotel. Totuși, mii de tineri țipau din răsputeri, către ei. O țînără se aruncă peste cordonul format de polițiști, strigînd „Alice sînt!" Alți admiratori zgomotoși îi așteptau în fața hotelului.

În cea mai mare parte primirea aceasta s-a datorat lui Nicky Byrne, cu motivul de seamă de a-și dezvolta și alei industria sa de vînzare a produselor Beatles. Venise în Statele Unite înainte de sfîrșitul anului trecut și observase că muzica Beatles-ilor putea găsi acolo o piață bună. O casă oarecare de discuri, „Vee Jay", editase cîteva cîntece cu ei care se vîndeau încet și bine. Firma „Capitol", care încheiase contract cu „Parlophone" pentru desfacerea discurilor Beatles în Statele Unite credea contrariul; dar, văzînd că „I want to hold your hand" se vîndea bine, hotărî reeditarea ei, la insistențele lui Nicky Byrne, alocă în grabă 50 000 de dolari pentru publicitate. Beatles urmau să vină pentru concerte în februarie. Tipăriră afișe și abțibilduri de lipit pe mașini pe care scria „vin Beatles-ii".

Nicky Byrne e comandat, cu puțin înainte de sosirea lor, tricouri cu chipurile celor 4 Beatles și a aranjat cu 2 posturi de radio să anunțe din sfert în sfert de oră că cine îi va întîmpina pe Beatles la aeroport va primi gratis un tricou cu chipurile lor. Astfel, la sosirea lor au asistat, pe lîngă mii de tineri, 100 de polițiști și 200 de ziariști.

Show-ul de televiziune al lui Ed Sullivan din 9 februarie a fost urmărit de 70 milioane de telespectatori. Beatles au cîntat 5 cîntece, încheind cu „I want to hold your hand". În zilele următoare au dat 3 concerte, cu toate biletele vîndute. Au mai apărut o dată în emisiunea lui Ed Sullivan, apoi s-au întors în Anglia pentru a începe lucrul la primul lor film.

Se făcuseră deja 1,5 milioane de cereri în avans pentru următorul lor single, care avea să fie „Can't buy me love". „Parlophone" le reeditase în continuare cîntecele; „Capitol", în S.U.A., hotărî să le publice LP-urile de pînă atunci, dar nu cu ordinea cîntecelor apărute în Anglia.

John Lennon și-a publicat prima lui carte, „John Lennon în His Own Write", o scurtă culegere de schițe și poezii umoristice, în mare parte bazate pe jocuri de cuvinte. În același timp, locurile 1—5 din topul „Billboard" erau ocupate de cîntecele lor. La fel, în Australia, la sfîrșitul lunii martie primele șase locuri erau cîntece cu Beatles. Brian Epstein, mai ocupat ca niciodată, gușa din ce în ce mai puțină grijă de cellalți cîntăreți pe care se angajase să-i reprezinte.

În iunie, Beatles au plecat într-un turneu lung: Olanda, Hong Kong, Australia, Noua Zeelandă. Ei înșiși puteau vedea că „beatlemania" se răspîndise în toată lumea. Ca și în turneul următor, în 23 orașe din Statele Unite, via a lor însemna doar spectacole, hotel, mașină și avion. Ringo Starr spunea : „Rareori apucam să vedem orașele, trebuia să rămînem mereu în camera de la hotel. Închiriam tot etajul, dar noi ajungeam în cele din urmă în toaletă. Acolo era cel mai bun loc, unde puteam fi noi înșine. În preajma noastră erau mereu milioane de oameni; doar în toaletă nu se puteau ține după noi. Acolo stăteam de vorbă, spuneam glume sau chiar ne salutam prima oară în ziua aceea".

Între timp, „Parlophone" a scos un nou disc cu ei, cu 4 cîntece, intitulat „Long Tall Sally". Cîntecele erau în continuare „rock-and-roll", pe gustul publicului — mai ales în Statele Unite —, dar ei și George Martin se străduiau ca fiecare cîntec să aibă ceva nou.

Noul lor album, „A Hard Day's Night", apărut în iulie, conținea pentru prima dată numai cîntece compuse de ei. Toate fuseseră compuse pentru film, dar numai cele de pe fața A au apărut în coloana sonoră. Succesul lor era hotărît dinainte de apariție și același lucru s-a întîmplat și cu filmul lor a cărui premieră a avut loc la 6 iulie.

Turneul din Statele Unite a fost din nou plin de succes și de oboseală. Prefuținduni se găseau primari, senatori, neveste de senatori, șerifi și ajutori de șerifi care voiau să-i vadă și să schimbe cîteva cuvinte cu ei. Unii invalizi au fost aduși în cabinele lor, ca să-i atingă, sperînd că în felul acesta se vor însănătoși. La o recepție de la ambasada engleză, o admiratoare tăie deodată o șuviță din părul lui Ringo; John se înfurie și începu să insulte pe toată lumea.

Glumele descriau tot ce făceau și ce spuneau. Interviurile lor erau mereu pline de haz și de umor și tot ce era legat de ei, bine sau rău, era privit într-o lumină favorabilă. (Întrebat „cum găsiți America" de un reporter, John Lennon a răspuns: „De la Groenlanda o fac la stînga". Ringo Starr a fost întrebat ce-i înspăimîntă mai mult, bomba cu hidrogen sau mătreața, și a spus: „Bomba. Cu mătreața ne-am obișnuit".

Un alt single de succes a apărut în toamnă, „I feel fine" „She's a woman", apoi un nou album intitulat „Beatles for sale". LP-ul conținea șaptesprezece cîntece originale, cu excepția a patru versiunile lor ale unor cîntece rock-and-roll.

John și Paul compuneau în continuare cîte o piesă împreună. Adesea se iveau neînțelegeri, fiecare ținea la părerea sa, dar de cele mai multe ori astfel se ajungea la o calitate mai bună. George Martin era întotdeauna prezent cu sfaturile sale de specialist. Cei 4 Beatles nu cunoșteau notele. Paul spunea în 1967 : „Am încercat odată să studiez muzica cu un tip care-i un profesor grozav. Dar aveam prea multe teme de făcut. Într-un fel mă blochez cînd văd muzica sub formă de puncte mici și negre. Pentru mine e ca scrierea braille".

În 1964 Beatles aveau succes în toată lumea, nu numai în Anglia. John și Ringo aveau 24 de ani, Paul 23, iar George 22. Brian era cel mai invidiat impresar. Nu împliniseră 30 de ani și deja o firmă se oferise să cumpere „NEMS Enterprises", iar alta din S.U.A. îi oferise 3,5 milioane de lire sterline pentru contractul de impresar al grupului Beatles. Refuză ambele oferte, după ce s-a gîndit bine.

(Va urma)

G. BUNESCU

Beatles

După moarte vine viață,
După noapte vine zi — Beatles,
Vine muzica pe lume
Să avem ce mai iubi — Beatles.

Este muzica mai modă decît simpla modă,
Nu-i un fenomen întîmplător
Și a fost cîndva în lume, a fost o trupă Beatles
Și avea un mare viitor.

O, Beatles !
Beatles...

Este muzica mai forte ca războiul rece
Și vibrau frenetic corzi,
Harrison, Mc.Cartney, Ringo și un sfînt John Lennon,
A avut revolta patru lorzi.

O, Beatles !
Beatles...

Este muzica mai vie decît autorii,
Muzica rămîne și ei pier,
George și Paul și Starr mai cîntă, mai respiră încă,
Doar John Lennon tace rock din cer.

O, Beatles !
Beatles...

Totuși muzica-i mai modă decît orice modă,
Va renaște tot ce am iubit
Va mai trage cu chitara-n parlamente Beatles,
Va mai fi o înflorire Beat.

O, Beatles !
Beatles...

Este muzica mai dulce decît muzicanții,
Ei devin bătrîni, rămîne ea,
Ca o boală incurabilă din firea noastră
Se va ridica și va-nvia.

O, Beatles !
Beatles...

Este muzica mai bună ca o terapie,
Pacienți trăiesc și medici mor,
Generația aceasta s-a tratat cu Beatles
Și noi toți trăim în locul lor.

O, Beatles !
Beatles...

ADRIAN PĂUNESCU

GHEORGHE TOMOZEI

Torța

Îți mănînc foamea,
îți beau setea.

Stau îngropat în carnea ta
din care abia în primăvară
mă vor extrage.

Sînt măcrul ce mușcă
gura ce-l mușcă
sînt apa care mestecă
buze și dinți
O torță de pofte
sălbăticite.
Numai iubindu-te,
te strig cu numele tău
latinesc...

Tipografia infernală

1.

Ar trebui să spun că vine iarna
cînd înserîndu-te mai pierzi un semn
— dar trupul toi e un sertar cu semne —
pe care păsările umblă, reci
uitînd să zboare și uitînd să fie ;
atît de străvezii aceste păsări
încît le vezi și oasele, sub cîntec...

2.

Un nume nerostit cu chei de sare
sparge carcasa unui grai uitat
ivind albastre litere de frică
pe care, tipograf, le-aș es în fraze
al căror sens urmează-a-l dezveli
și-astfel devălmășește un cînt de leagăn
cu textul unei condamnări și astfel
un te iubesc urmează blasfemiei
și-s una, vivat viața ! vivat moartea !

3.

Iarna-i tipografia infernală
care celebre scrieri le combină,
cartea de telefon cu cărți de vise,
mersul dirijabilelor și anuarul
liceului Ienăchiță Văcărescu,
turistice prospecte din Ninive,
romanțuri, drame sombre și sonete...

4.

Doar noi sub ceasul din bucătărie,
cînd iarna-și pune decorațiile
cerșim un blid din străluc'rea ei,
înconjurați de table și satire
stăm privegheați de plita ce învie
din graiuri vechi doar niște pale dive
și ne-ntrebăm „Mîncăm ?"
„Ne vor mînca ?"

Sărmane umbre, semne dispărute,
Romeo,
Julieta —
ai cărții de bucate...

Un fel de seară

Bună dimineața ! dar nu e dimineață,
e tot un fel de seară.
E seara de ieri seară în dimineața asta
și ești mai tînăr cu noaptea pe tîmple
și-așa te stingi în trecut.
așa scazi
doar tu micșorat
între lumi dilatate de piei
de pară ți-ai început pruncia cu moartea
și tot ce-a urmat
după ea
a fost doar o moale
aiurare de ferigi.

Cai

Cai bătrîni tîrînd spre abatoare
indii, mărgeanuri șiroind și asi.
ei, blînzii ce, ca niște șerpi ai casii
ne-au privegheat pereții-n clătinare.

Niei copitele nu-și vor mai întoarce
cu coamele tot falnice, vibrînd,
ei galopînd pe nouri și pe vînt
pe lîng de săbii și săgeți de arce.

Ei mișcă-n mers bibliotecl de oase,
cu biblii îngropate-n palimpseste,
foi de papirus, pergamente roase,
caligrafii de sînge, pe mătase ;
ei ni-s speranța dară, peste creste
mai e vreun țărm necunoscut. Și este !

Un muzeu în labirint

Sisif trăiește

3.

Cézanne. Autoportret.

În fapt, impresionismul ne amintește filosofia lui Don Juan, nu a lui Sisif. Și ar fi trebuit, poate, pentru a ajunge la Cézanne, să încep cu asta.

Așadar, ce vroia Don Juan? De ce a ales să înceapă mereu? Pentru el, o pasiune e pierdută chiar în momentul cînd e cucerită. Și nu se poate cucerire fără trădare. Din perspectiva sa, eternitatea însăși nu e altceva decît un șir nesfîrșit de clipe, un șir nesfîrșit de cuceriri și trădări. Drumul spre absolut e presărat cu victorii abandonate. Orice popas e intolerabil și orice amînare mortală. La urma urmei, ce sînt amintirile dacă nu un prezent defunct? Și ce este viitorul dacă nu un prezent așteptat? Pe unul nu-l mai avem. Pe altul nu-l avem încă. Avem doar clipa care trece. Și tocmai ei să-i întoarcem spatele? Nu, nu „carpe diem". Asta e altceva. „Carpe diem" e o renunțare, o renunțare la totul în afară de ziua de care te agăți ca o iederă. Pe cînd „clipa" lui Don Juan este totdeauna o treaptă.

Un impresionist numără peisajele ca și Don Juan pasiunile. El caută adevărul acolo unde toți au crezut că locul e gol: în efemer. Nu e nimic mai absolut decît efemerul. Nu e nimic mai adevărat decît clipa, iată paradoxurile picturii impresioniste. Așa cum Don Juan părea să spună: Nu e nici un drum mai durabil în dragoste ca trădarea. Pentru că ea îți permite să reîncepi continuu. Și oscilîndu-l, ne-am putea întreba: oare nu ne-am înșelat văzînd în Don Juan doar „nestatornicul"? El nu respinge decît pentru a păstra. Fuge de o dragoste anume, pentru a rămîne fidel ideii absolute din ea. A pierdut un izvor? Și-a păstrat setea însă. Să nu uităm că Don Juan moare cum ar fi trebuit să moară Galilei, fără să-și renege părerile.

S-a zis: bolboroseala nu înseamnă cuvînt și, dacă nu găsim ceva, căutarea n-are nici un rost. Dar aceste vorbe ale lui Eugenio d'Ors nu sînt totuși prea drastice? Cîte linii de sosire, cîte adevăruri certe există în artă? Greu de spus. În schimb, știm sigur cît ne-a dat drumul spre ele. De aceea nu doar ce-au găsit impresioniștii e important. Nu i-am putea înțelege pe prietenii din tinerețe ai lui Cézanne, nici ostentația cu care și-au continuat drumul în ciuda corului de ironii care i-a însoțit, fără să observăm că, prin ei, arta a recunoscut, practic prima oară, eșecul eforturilor sale de a atinge altceva decît clipa. După atîtea secole în care arta nu încetase să caute în jurul ei eternitatea, impresionismul pare dintr-odată convins că întreaga bogăție a lumii trebuie căutată în ceea ce trece ireparabil. El așează clipa pe altarul gol al eternității, cu riscul de a ne arăta că în timp ce cuceream această clipă am și pierdut-o. Căci dincolo de sărbătoarea impresionistă se ascunde și o amară renunțare.

În acest punct din evoluția artei intervine Cézanne.

Nemulțumit de ceea ce a pictat alături de foștii săi prieteni, el încearcă să reintroducă eternitatea în artă și să împace clipa impresionistă cu ea. Cézanne nu s-a putut consola cu sărbătorile efemere și cu focurile de artificii impresioniste. A vrut să facă din impresionism, după expresia lui, „ceva solid și durabil ca arta muzeelor", căutînd, ca un constructor, partea rezistentă, ascunsă, din lucruri. Îi indemna pe pictori să privească natura, dar atenție la explicația pe care o dădea îndemnului său: „pentru a fi natură nu ne putem vedea decît pe noi". Aici se află după părerea mea cheia înțelegerii lui Cézanne. Cei care au reținut numai incapățînarea lui de a lucra după natură s-au oprit la jumătatea drumului. De fapt, spunînd că dorea să-l refacă pe Poussin după natură, Cézanne a spus deajuns de clar că arta nu poate renunța nici la muzeu, nici la căutare. Nici la eternitate, nici la clipă. Cu cuvintele cunoscute, ea bolborosește din cînd în cînd ceva nou și, la început, de neînțeles.

Ceea ce înseamnă că ruptura lui Cézanne cu impresioniștii e aproape simbolică și ea nu se datorește doar caracterului său dificil. Singur în refugiul său de la Aix, Cézanne a rămas singur și în visul său estetic.

Locul lui Don Juan l-a luat Sisif.

Oare cei doi nu seamănă? De cîte ori urcă Sisif muntele? De o mie trei ori? Nu e fiecare ascensiune o clipă? Și nu e muntele eternitatea însăși? Și ce e rostogolirea stîncii? Nu cumva un nou început? Însingurat între speranță și eșec, ce-l mai desparte pe Sisif de Don Juan însingurat între iubiri și trădări?

Numai că Don Juan e mai degrabă izolat, în vreme ce Sisif e singur. Iar izolarea nu este, chiar dacă pare, același lucru cu singurătatea. Din izolare putem ieși mult mai ușor decît din singurătate. Pentru că a ieși din izolare depinde numai de tine, în vreme ce a ieși din singurătate depinde mai ales de alții. Don Juan are oricînd șansa de a se opri din cursă. Destinul lui Sisif, în schimb, e să rămînă pînă la sfîrșit pe muntele său și să caute chiar în singurătatea acestui munte curajul de a spera.

Cum face Cézanne. El a trădat impresionismul, dar prin această trădare i-a făcut cel mai mare serviciu, ferindu-l de primejdia de a-și transforma libertatea, plătită scump, într-o nouă captivitate și de a se consola cu reflexele clipei. L-a adus, adică, pe Don Juan și l-a pus să privească muntele lui Sisif; clipa e reîncepută să bolboroseacă numele secret al eternității. Într-un fel sau altul, aproape toți pictorii moderni îi sînt de aceea debitori solitarului de la Aix. Cum spunea cineva, dacă pictorii par în prezent să alerge atît de repede, Cézanne i-a învățat să meargă.

În ultimele lui peisaje, muntele se îndepărtează, umbra se luminează pe măsură ce urcă, iar sus, muntele atinge parcă și cerul și moartea.

OCTAVIAN PALER

Clasicii,

contemporanii noștri

Filozofia și viața în concepția tînărului Maiorescu

Multă vreme, filozofia a fost îndeobște redusă la rezultatele creației filozofice concretizate în sisteme sau în concepții cuprinzătoare. Gîndirea filozofică vie și celelalte forme de manifestare a spiritului filozofic au fost ignorate, iar gînditorii care practicau filozofia și o utilizau în abordarea marilor probleme sociale și spirituale din viața umanității sau a poporului lor n-au fost considerați demni de a intra în istoria filozofiei. Reușind să surprindă logica internă a fiecărui sistem filozofic în parte, această metodă nu este însă în stare să surprindă logica internă a dezvoltării filozofiei în ansamblu, fenomenologia spiritului filozofic și semnificația creației filozofice din diferite epoci. Neajunsurile acestei metode sînt și mai mari cînd e vorba de istoria filozofiei în cadrul culturii naționale.

O consecință a limitării filozofiei la creația de sistem sau concepții cuprinzătoare este lipsirea culturii române din a doua jumătate a veacului trecut de seva ei filozofică. Înțelegînd în acest fel filozofia, unii au tras concluzia că, din moment ce Maiorescu, de pildă, n-a creat un sistem filozofic, nu trebuie să-l includem în istoria filozofiei, să-i reconstituim orizontul filozofic, să-i cunoaștem ideile pe care le-a susținut, influențele pe care le-a suferit sau pe care le-a exercitat. Ca și cum filozofia ar pluti undeva în sfere extraterestre, fără nici o legătură cu viața socială și spirituală. Dar „filozofia nu plutește undeva în depărtări — scria Maiorescu — ci este legată de orice activitate spirituală". Ca și celelalte ramuri ale culturii, filozofia este o manifestare a vieții spirituale, este legată de întreaga viață socială și participă la metamorfozele societății umane în toate compartimentele ei. „Caracterul filozofiei vremurilor noastre însă constă în faptul că a renunțat la izolarea ei; ea nu mai există și nu mai poate exista ca o știință riguros diferențiată cu care te îndeletnicești în mod sistematic și exclusiv; acum ea pătrunde în viață... Atunci cînd omenirea este nemulțumită de starea de lucruri existentă — scria Maiorescu în 1868 — mințile cele mai luminate se adîncesc în gîndire făurind un ideal din sinteza elementelor contradictorii".

Filozofia n-a trăit doar din propria ei substanță, numai din fondul ei propriu de idei, ci s-a alimentat, s-a îmbogățit și s-a împrospătat cu idei provenind din ansamblul vieții sociale și spirituale, din științele naturii și din cele umaniste, din literatură și din artă. Ca și celelalte discipline spirituale, filozofia are două dimensiuni principale: 1) una **integratoare**, ca formă de viață a societății, participînd la transformările ei, ca expresia cea mai înaltă a conștiinței popoarelor în diferite epoci, și 2) una **autonomă**, de afirmare specifică a creativității spiritului uman, manifestată în modul cel mai autentic și în forma supremă în sistemele și concepțiile filozofice despre lume și viață.

Între aceste două laturi ale filozofiei există totdeauna o legătură. Ele nu se manifestă însă în mod egal în toate epocile și în toate concepțiile filozofice. Există perioade cînd bazele și natura noii culturi sînt deja cristalizate, cînd cultura respectivă a intrat pe orbita ei proprie și își urmează procesul de maturizare evolutivă, de diferențiere și de autonomizare a valorilor ei. În asemenea perioade — filozofia clasică greacă, filozofia modernă din secolul XVII, filozofia clasică germană — au fost elaborate marile sisteme filozofice. Atunci s-a afirmat mai puternic dimensiunea specifică a filozofiei, fără să rupă însă legătura cu viața socială și spirituală a popoarelor. În alte epoci, de mari transformări sociale, de criză sau de revoluție, cînd se schimbă modul de viață și de gîndire și atitudinea față de existență, cînd toate formele de viață sînt angajate în efortul general de transformare radicală, filozofia, ca expresie integratoare supremă a conștiinței sociale, își introduce seva gîndirii mai mult spre rădăcinile copacului comun spre a-i consolida vitalitatea, decît spre coroană, pentru înflorire specifică. Atunci, spiritul filozofic nu se cristalizează în sisteme definitive ci se constituie în energii active, iar ideile filozofice devin **idei-forțe**. Asemenea epoci au fost Renașterea, iluminismul, stinga hegeliană și marxismul în Germania etc. În cultura română modernă, iluminismul și pașoptismul au constituit asemenea perioade, iar a doua jumătate a secolului trecut a constituit o perioadă de tranziție, cînd se desfășoară procesul de maturizare a culturii și de autonomizare relativă a formelor de creație spirituală — știință, filozofie, literatură, artă. Afirmarea originală a creației filozofice ca fenomen normal a găsit condițiile favorabile abia în prima jumătate a secolului al XX-lea. Privite numai prin prisma creației de sisteme filozofice originale, epocile de mari transformări sociale apar mult mai sărace și mai puțin originale în ce privește fondul de idei în raport cu epocile filozofiei clasice, fiind dependente de acestea. Aici trebuie schimbat însă unghiul de vedere și criteriul de apreciere a gîndirii filozofice. Originalitatea nu mai apare în elaborarea de sisteme filozofice, adică în manifestările particulare ale spiritului filozofic, ci într-o nouă formă de filozofie, în utilizarea specifică a gîndului filozofic. În „Filozofia iluminismului", Ernst Cassirer, recunoscînd lipsa de originalitate a acestei filozofii în raport cu cea din secolul al XVII-lea, găsește în iluminism o nouă formă de afirmare a spiritului filozofic, care-și manifestă originalitatea în ansamblu. În ciuda dependenței sale teoretice de secolul al XVII-lea, „iluminismul — scrie filozoful german — a creat o formă de gîndire filozofică deosebită și absolut nouă. Chiar și atunci cînd preia și elaborează o gîndire deja existentă, cînd... construiește exclusiv pe baze furnizate de secolul al XVII-lea, tot ce preia dobîndește în mîinile sale o semnificație diferită și deschide un nou orizont filozofic. Într-adevăr, acum se privește cu alți ochi și se determină în mod diferit de cel dinainte procesul universal de filozofare... Toate conceptele și problemele filozofice pe care secolul al XVIII-lea pare să le fi primit pur și simplu din trecut se schimbă și ele și sînt supuse unei caracteristice mutații de semnificație. Din forme fixe și desăvîrșite, ele devin energii active; din simple rezultate, devin imperative".

Remarcăm marea asemănare între filozofia iluministă și cea promovată de Titu Maiorescu. Acest fapt ne îndreptățește să-i aplicăm aceleași criterii de valorificare pe care le-a aplicat Cassirer iluminismului și să renunțăm la absolutizarea criteriului creației de sistem. Dealtfel, în ultimă instanță, nu este vorba atît de persoana lui Titu Maiorescu, cît mai ales de gîndirea filozofică românească, al cărei exponent autentic a fost el în acea perioadă.

Deși nu s-a cristalizat într-un sistem, gîndirea filozofică a lui Titu Maiorescu a reprezentat o altă formă de manifestare a spiritului filozofic, de aceeași esență ca a iluminismului francez, cu deosebirea că s-a inspirat din filozofia clasică germană. Funcția filozofiei este însă aceeași: de călăuză în acțiunea de transformare socială și spirituală, de lichidare a vechii culturi cu structura și ierarhia ei de valori, centrate în jurul religiei, și de construire a unei culturi moderne, cu totul noi, întemeiată pe rațiune, pe știință și pe afirmarea valorilor umane autentice în literatură și artă. În acea vreme, forma de gîndire filozofică de care cultura română avea nevoie, nu era sedimentarea ideilor în tipare fixe și congelarea în sisteme, ci de descătușarea ideilor din sistemele în care erau închise pentru a deveni idei-forțe, energii active în procesul general de modernizare socială și spirituală. Titu Maiorescu a fost principalul reprezentant al acestui mod de manifestare a spiritului filozofic în cultura românească. Ideile pe care le-a selectat din filozofia germană au fost regîndite de el, contopite într-o nouă unitate, determinată de finalitate specifică și „supuse unei caracteristice mutații de semnificație". Importanța gîndirii sale filozofice nu consta în elaborarea unei concepții originale care să explice o lume gata făcută — ca în filozofia occidentală a vremii — ci în modul original în care a selectat și utilizat idei și teorii din arsenalul filozofiei europene pentru construirea unei lumi noi, moderne în România. Titu Maiorescu a coborît filozofia din cerul speculației abstracte și, la fel ca iluminismul, a introdus-o în laboratorul construirii vieții moderne a propriului său popor, unde își găsea întemeierea și motivarea.

Ca și iluminiștii, Maiorescu a criticat filozofia de sistem, care-i apărea ruptă de viață, străină de nevoile societății și culturii. Filozofia de sistem, închisă în sine, a pierit — scria Maiorescu în 1860. Societatea cere luminile gîndirii filozofice: „Cu ele se va hrăni, din sucul lor cultura își trage substanța". Maiorescu a mers chiar mai departe decît iluminismul în legarea filozofiei de viață, de nevoile și aspirațiile omului. „Dacă știința se îndepărtează de omenire, nu valorează nimic... — scria el la vîrsta de 18 ani. Acesta este lucrul cu adevărat mare: a scoate din sine, cu deplină conștiință, adevărul etern și a-l introduce în viață. Tot restul e aproape zero". Cu aceste convingeri despre misiunea filozofiei, atunci cînd a cunoscut cartea lui Feuerbach, „Principiile filozofiei viitorului", i s-a părut că citește propria sa confesiune. „Parc-ar fi vrut să-mi scrie confesiunea mea proprie, așa ne nimerim", nota el în martie 1859. Sub influența filozofiei lui Feuerbach, tendințele umaniste spontane ale gîndirii sale s-au accentuat și au căpătat expresie conștientă. Legătura filozofiei cu viața reală și cu aspirațiile omului spre o viață nouă devine un program al filozofiei sale, un stindard de luptă: „Să năzuim spre o viață nouă, plină de prospețime! Să contopim știința cu viața reală, să evadăm din celulele înăbușitoare ale speculației abstracte! Iată stindardul științei actuale, iată vocația ei socială. Iar filozofia, mai mult decît oricare altă îndeletnicire, are datoria să țină seama de această vocație socială".

Aceasta a fost filozofia care l-a însuflețit și l-a călăuzit pe Maiorescu în problema construirii culturii moderne în România. Reforma culturii și a societății românești, preconizată de el, își are temei în natura filozofiei pe care a adoptat-o încă din anii formației sale spirituale — 1859—1861 — și nu în ideologia politică conservatoare, de care a fost străin pînă în 1871. O spune explicit unul din foștii săi discipoli, în 1904, deci la 44 de ani după publicarea „Considerațiilor filozofice" (și probabil cu aprobarea, dacă nu chiar la sugestia lui Titu Maiorescu). În „Einiges philosophische..." — scrie M. Dragomirescu — „iese la iveală caracteristica întregii sale activități: tendința de a aplica înaltele probleme ale filozofiei la viața actualității și de a le da astfel o putere de viață ce le face interesante pentru toți"

SIMION GHIȚĂ

Iubirea de frumos

Grünewald

Marele învățat, bizantinologul Wilhelm Nyssen, autorul cărții în limba germană despre frescele monastirilor moldovene, a ținut zilele acestea, la București, o conferință ilustrată cu diapozitive asupra celebrului triptic de la Colmar (Franța), datorat genialului pictor Matthias Grünewald, despre care s-a scris enorm, cel puțin ca și despre Capela Sixtină, operă de sinteză și referință pentru toată cultura europeană din pragul Renașterii.

Este o bucurie pentru noi de-a revedea această capodoperă lîngă care am stat atîtea zile, de atîtea ori, în anii studenției, asupra căreia am făcut noi înșine cercetări, din adîncă iubire declanșată în sufletul de frumosul adevărat și slujitor.

Nyssen, în cartea sa despre Grünewald, merge poate cel mai adînc cu exegeza sa din cîte s-au scris pînă acum, familiar fiind ca puțini alții cu literatura, cu poezia și spiritualitatea medievală care l-au hrănit pe Grünewald, lucrînd pentru bolnavii de ciumă ocoliți de călugării antoniți din acest cămin-spital de la Colmar, unde hărăzitul pictor a venit cu arta sa de geniu ca să-i mîngîie și să-i întărească sufletește pe cei suferinzi de această boală nefericită.

IOAN ALEXANDRU

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI,
VINERI,
30 APRILIE
1982

Un interviu despre teatrul pentru copii

I LOVE YOU OSCAR WILDE, Municipiul Constanța, cu o pulsație de viață internațională, vă cinstește opera : „Copilul din stele" educă și cizelează în templul Thaliei spiritul celor care mîine vor fi muncitori capabili, magistrați luminați, ingineri de valoare, medici emeriți. Dintr-o elementară datorie a conștiinței, acest articol apare cu destulă întîrziere, ca problematică, deoarece documentația subiectului propus a dus la cîteva constatări oarecum interesante.

Teatrul de păpuși este pentru noi o viitoare problemă și totalul acțiunii reale l-am plasat la Constanța, deoarece aici s-a găsit, credem noi, un fel de răspuns la ceea ce va trebui să facem în mai multe județe. Astăzi stăm de vorbă cu Cristian Pepino, titularul regizor al secției de păpuși, din acest mare oraș.

— Ce este un teatru pentru copii ?

— Un teatru pentru viitoarea populație a acestei țări, ne mărturisește regizorul Cristian Pepino. El trebuie să fie locul unde un om în creștere vine începînd de la vîrsta de 3 ani pînă la pubertate ca să-și hrănească mintea de la acest „cuptor de aur" sau ceea ce se cheamă „aluatul sufletului", fără de care lumea nu ar fi decît o contabilitate stupidă.

— Și ?

— Bineînțeles că ceea ce spun se cunoaște, toată lumea știe, noi avînd doar meritul să le reamintim. Provin dintre regizorii absolvenți de teatru pentru adulți. La Constanța am fost invitat prin 1979 cînd am pus în scenă „Prințesa și ecoul", dată cînd am și fost încadrat aici. Dintr-o dată a început să mi se vîntre pe la ureche vorbe de genul „maestre, e o piesă timpită, dar are prin ea ceva drăguț, pentru copii, ce zici, încercăm ?", de parcă, continuă interlocutorul, copiii ar trebui să citească și să vadă numai piese timpite.

— Foarte adevărat !

— ... Nu există ceva mai nociv pentru lumea celor mici decît spectacole în care actorii (văd uneori la televiziune) vorbesc fonfăit, peltic, cînd glasului intonații bizare, pițigăiate, scîncite, crezînd în felul acesta că se fac mai înțeleși de copii. Eroare ! În dramaturgia pentru copii, în toate cazurile, fără nici o excepție, trebuie să existe maximum de inteligență pentru că (azi pot să-mi permit), o spun din experiență profesională, un copil sesizează imediat pe cel care calcă regula jocului...

— Vă rog, continuați.

— Copilul are, în primul rînd, o reacție imediată, puternică și este foarte greu să-l păcălești. Axiomatic aș zice, copilul se joacă cu bucurie și va participa la jocul păpușii (actorului) dacă simte în jocul acesteia bucuria unui spectacol în care întotdeauna cei buni îi vor învinge pe cei răi, unde dramele sînt excluse la sfîrșit și unde Ea și El, băiatul și fata, vor rămîne totdeauna fericiți.

— Dumneavoastră înrudiți teatrul de păpuși cu filmul de animație ?

— Nu, mai mult se înrudește, dacă-i musai să aibă neamuri, chiar cu baletul, pentru că un astfel de teatru cere un joc expresiv iar păpușarul trebuie să fie un artist la fel de profesionist ca un balerin.

— Teatrul celor mici este tot o convenție ?

— Văd că faceți mereu comparații între teatrul mare și cel mic pentru copii.

— Da, urmărim o idee.

— Desigur, teatrul celor mici este tot o convenție numai că, atenție, în timp ce teatrul mare își propune într-un fel reeducarea adulților, cel pentru copii îi poartă pe aceștia pe aripa sublimă a basmului unde totul este posibil și unde se trăiește veșnic. În acest teatru eu îi formez caracterul și de aceea consider sarcina unui regizor la fel de grea ca a oricărui învățător.

Aici ne propunem, stimați cititori, să depășim cadrul unui simplu interviu și să facem cîteva considerații, cum se zice, de ordin general. Oamenii mari — și pentru că orașul pe care l-am luat drept etalon este Constanța — și-au făcut, de 30 de ani încoace, cam tot ceea ce le trebuie lor ca să le fie bine : case mari, blocuri, băi, bulevarde, stațiuni de odihnă, baruri de zi, baruri de noapte, în care cîntă frumoase cîntărețe, berării, restaurante, stadioane, cafenele, teatre de vară, de varietăți, baluri A.C.R., și multe altele în vederea petrecerii timpului lor liber cît mai molatec, cît mai plăcut. Un singur edificiu au omis arhitecții din planurile lor : teatrul de păpuși. Asta e ! Un teatru de păpuși, cu o scenă modernă, cu o sală, la fel de modernă, în pantă, ca fiecare micuț să vadă bine, cu o sală cu oglinzi și foaier larg, cu măsuțe pentru acadele și limonadă, suc de fructe și surprize, desene ale eroilor tipăriți la offset, ținînd cont că acești spectatori dibuiesc viața mai mult din văzute și auzite și, tot ceea ce sfînta imaginație a oamenilor mari poate să creeze copilului său deliciul unei „seri" petrecute la teatru, fără înghesuială sau locuri cu spătar lipsă.

Repetăm, nu s-a construit un astfel de teatru și după cîte știm, nici în viitorul cît de cît apropiat, arhitecții nu și-au propus un astfel de obiectiv, mai toate teatrele funcționînd în vechi localuri întocmite ad-hoc. Iată cum în sprijinul primei considerații, ideea capătă singură contur cu prilejul vizionării bogatului repertoriu al teatrului constănțean : UN TEATRU PENTRU UN REGIZOR !

De ce nu. Repere pentru o posibilă comparație nu există. O singură dată o municipalitate a unui canton, undeva, a construit un pod de 100 m peste o prăpastie, pentru un singur copil, ca acesta să aibă posibilitatea să meargă la școală. Avem deci argumente ; îl avem la Constanța, oraș deschis tuturor zărilor internaționale, pe Cristian Pepino, un mare regizor, credem noi, cu reală forță artistico-educativă, pe care îl ascultăm în continuare :

— „Clopoțelul de intrare în clasă" mi-a sunat, după cum v-am spus, în 1979 și sper totuși să nu evadez. Sînt fascinat. Cu riscul de a mă repeta, copilul este un spectator ideal. Copilul crede că lumea este perfectibilă. El este, în mod funciar, optimist și, ca atare la un spectacol, nu mă va judeca ca un spectator blazat și nu-mi va reproșa că Troia miroase a carton.

La noi, cusătura e cu ață albă, balamale nichelate, montate la vedere, precum capota unei mașini moderne. O viziune oarecum exagerată dar întru totul reală, un grafic al senzațiilor, însemnînd în spațiu desfășurarea tuturor parabolelor lui Ovidius, Oscar Wilde, Vasile Alecsandri, Wilhelm Hauff, a Fraților Grimm, a lui Creangă, a Ninei Cassian ș.a., despre bunătate, despre egoism, despre sacrificiul de sine, cinstea, mîndruna, orgoliul, vanitatea, fiecare căpătînd forma gigantică a importanței lor în scenă precum și micimea și nimicnicia unui individ ros de năravul odios al îmbogățirii.

Totul este grandios, colorit special, oranj, galben, roșu, mov, se înscriu într-o constelație de gînduri și fapte.

— Remare o știință a regiei de teatru pentru copii.

— Exact, în facultate, prin 1971, s-a instituit un curs în acest sens, curs predat exemplar de către profesoara Ioana Mărgineanu, care pe atunci a fost audiat de un singur student : Pepino Cristian. Între timp, am aflat că distinsa profesoară Ioana Mărgineanu a scris un curs complet al istoriei teatrului de păpuși pe care nimeni nu vrea să-l editeze.

— Deci ?

— Deci existînd un climat favorabil aici la Constanța, climat grefat pe cunoștințele căpătate la institut, avînd alături pe cel mai complet profesionist în materie (după părerea mea) Mircea Nicolau, scenograf și costumier care, în treacăt fie spus, a făcut cadrele și păpușile pentru un întreg serial la televiziunea suedeză, m-am decis să mă pun serios pe muncă. Am încercat „Metamorfozele lui Ovidius" și a mers. A fost o premieră pe țară a anului 1981. Azi, recunosc, mi-a fost teamă. Copiii însă sînt formidabili ! Cei de aici au aplaudat la scenă deschisă — și lauda este a întregului nostru municipiu — „Metamorfozele..." care la Zagreb, la Festivalul internațional „PIF" — 1981 a căpătat „Marele premiu al festivalului" și Premiul I pentru cel mai bun spectacol înregistrat pe bandă. Constanța are, de-altfel, o veche tradiție în acest sens : în 1973 premii cu „Șoricelul și păpușa", în 1979 premii cu „Copilul din stele" și, de curînd, „Cîntarea României" ne-a adus locul III pe țară pentru spectacolul original „Lecția de zbor și cor / pentru puiul de cocor !".

— Altceva ?

— Repet, în acest climat favorabil, loc minunat în care foarte mulți regizori talentați au încercat și au reușit de fiecare dată ceva nou, ceva expresiv, există, se înțelege, ambiția să întrec spectacolele precursorilor și să-mi cresc, îmi iertați tonul personal, populația tînără a acestui oraș iubit, în spiritul novator al zilelor noastre.

— Vă mulțumesc !

A. MIHAILOPOL ■

P.S. În pregătire : „Vrăjitorul din Oz".

Cronica șoselei

Nunta n-a mai avut loc

La locuințele lui Ion, șofer profesionist, și a viitoarei sale soții, se făceau intense pregătiri pentru nunta ce urma să aibă loc peste cîteva zile. De la autobază i se dăduse un scurt concediu de care viitorul mire beneficia din plin. Refuza pe rînd chiar și pe cei mai buni prieteni, care, parcă se înțeleseseră să-i solicite tocmai în această perioadă tot felul de rodaje, reglaje, reparații, consultații automobilistice.

— Mă băieți, vă rog să mă înțelegeți măcar acum. V-am ajutat la cîte oră din zi și din noapte. Ați venit la mine duminica, de sărbători, m-ați trezit din somn, m-ați sculat de la masă, n-am spus nimic, dar acum mă însor. Nu știu, nu înțelegeți, sau vă faceți numai... și „clienții" plecau. Unii se bosumflau și-i întorceau spatele, iar alții mormăiau ceva, în sensul că Ion s-a făcut al dracului.

Cînd i-a văzut în poartă pe soții Vlad, despre care știa că își cumpăraseră cu puțin timp în urmă o mașină de ocazie, Ion a început cum se zice să vadă negru înaintea ochilor. Ce-i drept, erau tineri ca și el, aveau doi copii, erau oameni liniștiți, modești, extrem de cumsecade. Bănuia pentru ce îl căutau. Doreau probabil să-i ajute să se mai antreneze, deoarece nu mai conduseseră din clipa cînd primiseră permisele cu scoarța roz, aproape cu un an în urmă.

— Ioane dragă, ne-am cumpărat și noi un hîrb de mașină, pe măsura posibilităților noastre. După mulțimea de bani pe care i-am cheltuit să ne facem amîndoi șoferi, nu ne-am putut permite să ne luăm una nouă. Știm că te pregătești de însurătoare, dar poate cu noi faci o excepție.

Ultimele vorbe rostite de Ionuț Vlad aveau tîlcul lor. Anul trecut, cînd și-a cumpărat apartamentul, cei doi soți îl împrumutaseră cu 10 000 de lei, pe care i-a restituit, dar în rate. Stătea în cumpănă. Soția lui Ionuț nu rostea nici un cuvînt, dar i se putea citi în ochi, ruga fierbinte, ca Ion să dea curs solicitării lor.

— Bine, vom face cîte 3—4 ore de antrenament după amiezele, zise Ion oftînd.

Sabina, nevasta lui Ionuț, s-a înroșit la față de bucurie, s-a repezit la Ion și a început să-l pupe pe obraji.

— Ioane, ești un scump, toți ne-au refuzat, acum în preajma sărbătorilor, iar tu, uite, îți sacrifici din timpul atît de prețios, ca să ne pregătești pe noi. Să știi că nu-ți cerem nimic pe gratis.

— Asta-i bună, parcă de bani îi vorba acum. Chiar mă supărați.

Chiar în după-amiaza zilei respective au plecat toți trei, spre o comună situată cam la 40 km de municipiu. La volan, pe rînd, întîi Ionuț, apoi Sabina. Făceau cîte 10 kilometri fiecare, după care la volan trecea celălalt. După ce n-ai condus deloc 12 luni și te bazezi numai pe fragilele cunoștințe căpătate în școală, nu-i deloc ușor să te descurci pe un drum dificil de munte, cu curbe ac de păr, cu o mulțime de rampe și pante dure. Deși afară erau doar 4—5 grade, tinerii soți își ștergeau mereu transpirația care le inunda fețele.

— Mai băieți, mai aveți multe de învățat. Se vede că n-ați avut un instructor prea ocos. De știut să vă ia un cartuș de Kent asta da, a știut.

Mai tîrziu, după ce soții și-au mai „întrat în mînă", atmosfera în mașină s-a destins puțin. A venit vorba despre cei doi copii ai familiei Vlad.

— Mîine Mădălina și Gicu, gemenii noștri, împlinesc 5 anișori, hai și tu Ioane la petrecerea noastră. Ia-o și pe viitoarea ta soață, se va simți bine, sînt sigură.

— Am veni noi cu plăcere, dar știi ce-i pe capul nostru cu pregătirile astea. Vom avea peste 100 de oaspeți !

Timpul trecea zburînd. La munte se înserează mai repede. Sabina care se afla la volan reduce viteza și virează la dreapta, întrînd pe un loc de parcare.

— Eu n-am condus niciodată noaptea. Îți cedez volanul, Ionuț, tu ești mai deștept ca mine.

Vădit stingherit, Ionuț trece pe postul de pilotaj. Zicîndu-și în gînd „Parcă eu mult am mai condus noaptea".

Trebuie să înțelegi psihologia începătorului pentru a realiza stările prin care trecea tînărul șofer. Neîncredere în forțele proprii, frică, inhibiție. Nu atît lipsa de experiență și nepriceperea determină stîngăcîile pe care le comit cei cu lămîia pe geam, ci emotivitatea excesivă și teama le sînt cel mai adesea fatale.

De bine, de rău, Ionuț se descurcă. Strînge însă volanul în mîini ca și cum, folosind jargonul instructorilor, vrea să stoarcă untul din el.

Sabina, care ocupă locul din dreapta pilotului, încetează să facă observații critice la adresa stilului de conducere al soțului. Obosită după cele 6 ore de muncă la țesătorie și după-amiaza petrecută în îngrijirea pruncilor, adoarme. La scurt timp, Ion „instructorul "începe și el să picoteaască. Înainte de a adormi (pentru totdeauna) zice „Ionuț dragă, începi să-ți revii. Mergi mai sigur, conduci parcă mai relaxat. Uite, ca să-ți dovedesc cîtă încredere am în tine, mă culc".

Ionuț mai parcurge 5—6 kilometri. Este ienat apoi de luminile unui „TIR" care circulă din sens opus și neobișnuit deloc cu particularitățile conducerii de noapte, intră în plin într-un autocamion staționat pe carosabil, dar perfect semnalizat. Sabina și Ion mor pe loc. Ionuț scapă nevătămat.

Nici nunta, nici sărbătorirea celor doi gemeni n-au mai avut loc.

VICTOR BEDA ■

Cușca Sufleurului

Doctorul Ciocan

Gara Mediaș. Dimineața, ora 4,20. Vin de la Reghin, oraș totdeauna bun de teatru, cu freamăt ; cafeneaua de sub hotel, frecvent stup de consumatori, și madam Pârlea, de la Telefoane, pasionată amatoare de spectacole, căznindu-se stăruitor să ne obțină Bucureștiul, care „nu intră"... Localnic, merituoasă interpretă a Wandei din „Gaițele". Afișele prinse pe pălanul unui doctor mi-au fost rase fără urmă. Preferam să facă liceenii, cu lama, fereastră în ele, decupînd baletul cu chitări, genunchi aerieni și mîinile în înalt, a adio. Tot ar fi rămas ceva. Orașul stăpînește înălțimea, peste Mureș. „Zorba" lui Kazantzakis, îl găsesc în librării, filozof. Demult, pe-atunci jucam în cosmelia cinematografului, mă întorceam după spectacol, noaptea, la vagon, cu Mania Antonova. Singulara tragediană, cucernic pasionată de trăirea dintre reflectoare, în afară că transmisese în sufletul orașului dificilul rol al Floriei din „Tosca" lui Victorien Sardou, călcase și toate costumele din piesă (de epocă) deoarece cabiniera ne lăsase, ștergînd-o la București. Artista, frîntă, extenuată, își împletea pașii în noapte, pe caldarîmul aspru, în drumul destul de lung pînă la gară. Nu era burniță, ca altădată, ci rece, de parcă și noaptea ar fi fost încercată de nesomn...

Cînd am trecut podul peste Mureș, să dăm colțul la stînga spre stație, a mijit o luminiță în fereastra unei crișme de o știam de ani acolo. Tragediana, prinsă de brațul meu, mi l-a strîns, rugîndu-mă :

— Dă-mi o țuică (totdeauna bea numai vin), sunt ca un tăietor de lemne după o zi plină...

Zadarnic am stîrnit cu bătăi obloanele, luminița a continuat să pîlpăie fără putere.

Acum mă întorc de-acolo, cu schimbare de tren la Tg. Mureș, la Războieni, și cu noaptea pierdută. M-am obișnuit, a ajuns să-mi fie glumă. Restul impresarilor — mai exact organizatori — se reped la hotel. Să-i lase biletele lui Sebesteni și s-o tundă... La dispariția lor nimeni nu știe că va fi teatru ; în timp ce la plecarea mea, de la vlădică pînă la opincă, s-a aflat, înainte ca agentul să scoată afișele, de viitorul praznic cu cîrmiz. Nu numai că, astfel, am ușurat munca localniculuI, dar reușita rețetei, succesul, mi-au fost totdeauna sigure. Secretul de a face ca întreg orașul să intre în cunoștința evenimentului nu e un secret ; e un travaliu stăruitor și o istețime. Mai sunt și altele — multe, multe ! — nașteți-vă cu ele !

Limbile ceasornicului : 5,25. Pe linia a treia, un mărfar a dispărut fără oprire... Gara nu mai e cosmelie, totuși șubredă. Sari în oraș, ca ordonanța din pat în bocanci. Fără obiele. Rar pierzi trenul, căci de la „Strugure" (restaurant) sau de la doctorul Ciocan, ești pe scara vagonului. Însoțitorul horcăie, așa ca după bătăi stăruitoare se înfățișează vîlvoi... Dacă ninge frumos, cum ninge citeodată la Mediaș, e bine. Dar dacă zguduie crivățul sau bat rece trîmbele toamnei, e cam prost... Abia limanul cușetei, oricît ai orbecăi în ea, e liman.

Liman cald, primitor, era și casa pomenitului doctor Ciocan, la Mediaș. Prieten al actorilor. De parcă s-ar fi născut în culise. Mamoșul, cu renume în tot Ardealul, îndrăgea teatrul — nu ca alții — din crailic. O fi scăpat-o vreodată, nu pot jura. Avea cultul marilor artiști, fiind tot atît de prietenos și cu neghina acestui grîu blestemat... Doctor și la aviație, omul cu nas de boxeur sonat, oltean de baștină, își diviniza mama, se îngrijea de sora de la Craiova, directoare de școală, cheltuindu-și inteligența, pregătirea deosebită și banii — cu actorii. N-a fost trupă de teatru să n-o aștepte cu masa pusă la Mediaș. Baia este de asemeni pregătită, și de la actrița primă, alteori pînă la fetele de balet, teatrul nostru s-a lăiat în cada amuzantului pitoresc doctor, ce constituia oază refrigerantă pentru misionarii hărțăniți ai drumurilor, ai zărilor îndulcite de aplauze... Știa, bunul de el, ce place fiecăruia și meniul era alcătuit ca atare, diferind de la afiș la afiș... Supă de găină cu găluști... tocană pîpărată... mușchi înăbușit... Mîncau toți pe rupte ! Tăcerea hlăpăită o sfîșia numai doctorul, glumeț, instructiv, colorînd totul cu reminiscențe din desele voiajuri în străinătate — al său ideal de viață — culorile lui Botticelli și Murillo, ca și castanietele madrilene, sunînd ecouri de beatitudine prelungită... În fotoliile stil, trupa se simțea ca acasă ; cupele de ananas, cafeaua aromitoare și fumul țigărilor, făcînd măsura de bucurie a șuetei neobosite, pînă la plecarea vagonului... Doctorul știa teatru, aproape cît îi mergea mîna de iscusit chirurg ; știa muzică, pictură, analizînd și disputînd păreri asupra piesei peste care abia se lăsase cortina. Făcea lumină în jurul lui, și-n noi, chiar dacă o îmbucătățea, repezindu-se de două-trei ori în cabinet, cu minecele sufocate, să „ușureze" o țărăncuță sosită goană din Ațel sau o fetișcană din Sarorș, păcătuind la școala din Dumbrăveni. Ale vieții valuri !

Tîrziu, gata să scăpăm plecarea, locomotiva ne fura lui, țignalul de plecare săgetîndu-i, probabil, și inima rămasă în golul peronului, ca un semafor drag... Pînă la anul.

Azi, totu-i o amintire. Și iluziile noastre de-atunci, și doctorul Ciocan, prieten ca nimeni altul al actorilor !

Mediaș, înveșite-ți lumina viorie a dimineței cu neuitata-i prezență !

GABY MICHAILESCU ■

■ Din comuna Brănești, satul Gura Vulcani (Dîmbovița), ne-a scris **Glodeanu N. Constantin**, pentru a ne informa că, în urma unor alunecări de teren, nu se mai poate accede sore ogoare drumul respectiv fiind astupat. Consiliul popular comunal l-a înștiințat că lucrările destinate reparării drumului vor începe la 25 martie a.c. Scrisoarea corespondentului nostru a fost expediată în prima decadă a lunii aprilie...

■ **Oficiul de asistență socială, din cadrul C.P.M.B.**, ne informează că, în urma cercetărilor efectuate cu privire la situația **Ecaterinei Musetoiu, din Șos. Olteniței nr. 53**, respectiva se află în evidența O.A.S., fiind sprijinită material, dar că ea nu dorește să fie internată într-un cămin de bătrîni sau cămin-spital. Or asemenea măsuri se iau numai cu asentimentul celui în cauză.

■ Ca răspuns la dorința exprimată în coloanele revistei noastre, ca la intersecția tramvaielor 1—5 din Oradea să se înființeze un chioșc pentru difuzarea presei, Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bihor ne înștiințează că propunerea tovarășului **Cosma Petru** a fost luată în studiu și va fi rezolvată în funcție de rentabilitatea prezumată a locului respectiv.

■ Revenind cu o nouă scrisoare **Gh. Drăgan**, din Calea Griviței 396, sc. A, ap. 8 sect. 1 București, ne reamintește că eficacitatea notei publicate în „Flacăra", la această rubrică, a fost de scurtă durată, întrucît **gestionara magazinului de autoservire de la blocul N, din Calea Griviței 397 a reînceput să depoziteze și să desfacă mărfuri pe spațiile verzi ale blocului vecin.** Drept care republicăm acest justificat protest în speranța că respectiva gestionară va acorda o perioadă de liniște mai lungă locatarilor, care nu se plîng pe bună dreptate!

■ **Micu Nicolae**, muncitor la Întreprinderea Electrocentrale Ploiești, domiciliat în comuna Bărcănești, Șoseaua Castelului, jud. Prahova, este purtat pe drumuri de către **Trustul S.M.A. Prahova**, de la care corespondentul nostru a solicitat o adeverință pentru stabilirea vechimii în muncă (perioada 20 VII 1949 — 15 X 1957), fiind trimis la D.P.M.O.S. Prahova, care-i solicită doi martori. Se pare însă că nici această condiție nu a fost suficientă, deoarece Micu Nicolae nu a intrat nici pînă acum în posesia mult așteptatului document.

■ Răspunzînd sesizării tovarășului **Albină Radu, din Drobeta-Turnu Severin, str. V. Mărăcineanu nr. 8, bl. 1°, sc. ?, ap. 4, Craiova**, privind unele deficiențe în locuința sa, C.P. Municipal ne informează că reparațiile au fost efectuate, cu excepția I.I.G.C.L.-ului, conform prevederilor legale, dar că pentru celelalte probleme ridicate de același corespondent al revistei noastre, acesta nu a răspuns invitației ce i s-a făcut de a se prezenta la comisia pentru a le discuta cu cei în drept.

■ O interesantă propunere, căreia ne alăturăm, ne-a parvenit din Reșița, sub semnătura inginerului **Silviu Gheorghe**. Autorul scrisorii se întreabă de ce nici unul dintre aeroporturile noastre nu poartă numele marilor și ilustrilor pionieri ai aviației mondiale și naționale? Într-adevăr, ce minunat ar fi să aterizăm, atît noi cei de zi cît și vizitatorii de peste hotare, pe pistele unor aeroporturi numite **Traian Vuia, Aurel Vlaicu sau Henri Coandă!**

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** înștiințează, prin intermediul rubricii noastre, pe **Burcea Ion, din str. Jiriului 8, sect. 4, București**, că, în urma verificărilor efectuate, împreună cu organele competente din cadrul miliției, s-a stabilit că fapta numiților **Ivan Magdalena și Donadin C. Nicolae** constituie contravenție, potrivit dispozițiunilor art. 2 lit. g din Decretul 152/1970, drept care, împotriva celor doi, s-au luat măsuri de sancționare contravențională.

■ **Direcția circulației din cadrul I.G.M.** ne comunică: **tovarășul Vinătoru Ion a reintrat în posesia permisului de conducere.**

■ **Locuitorii satului Vărăteca**, aparținător orașului Brezoi, județul Vîlcea, ne roagă să atragem atenția conducerii Consiliului popular Brezoi asupra stării de degradare în care se află podul ce face legătura între oraș și Gara Lotru.

■ Cine ar vrea să vorbească, la telefon, cu familia **Ghiță Ion din str. Grigore Alexandrescu 94, București**, ar trebui, fără îndoială, să dea dovadă unei perspicacități deosebite și a unei răbdări neobosite. De ce? Pentru că, în decurs de 3 (trei) ani, familiei Ghiță Ion i s-a schimbat de 5 (cinci) ori numărul de telefon. Și asta n-ar fi nimic, dar ultimele modificări (două la număr) efectuate în cursul lunii februarie, s-au făcut fără ca măcar cei în cauză să fie preveniți. Nu e ușor să formezi numărul de telefon de la propria-ți locuință și să-ți răspundă cine știe cine și asta chiar în ziua în care, părăsind domiciliul, credeai că-ți cunoști numărul de telefon!

■ În legătură cu cele scrise și semnale de **Mihail Genescu**, în „**Flacăra**" **din 5 martie 1982, Victor Oprescu, din Deva**, dorește să facă unele precizări privind **Monumentul Eroilor din războiul din 1916—1918**, amplasat în stațiunea **Vatra Dornei**. „În 1979, acest monument a fost mutilat, numele celor căzuți în lupta nobilă fiind șterse odată cu vopsirea întregii construcții. Această faptă, ne scrie Victor Oprescu, constituie o lipsă de pietate și o profanare a memoriei eroilor bucovineni, care au luptat și și-au dat viața pentru întregirea neamului și făurirea României Mari". Așa este. Așteptăm măsuri urgente!

■ **Cazacu Viorel, din București, Șos. Pantelimon nr. 365 bl. A 2, sc. A, et. 3 ap. 13, sect. 2**, om al muncii la Întreprinderea de uleiuri „Muntenia", a fost înștiințat de I.C.R.L. Cotroceni, la 13 aprilie a.c., că i s-a repartizat un **apartament compus din 2 camere, confort II în str. Baciului bl. 9, ap. 44**, dispărut de s-a dus la noua adresă, fericit. Acolo însă a constatat că spațiul ce-i fusese atribuit era ocupat de **familia Apostol, de la Spitalul Brîncovenesc**. Ce zici de o asemenea surpriză? Cazacu Viorel ne întreabă ce are de făcut? Noi îi întrebăm pe cei de la I.C.R.L. Cotroceni, singurii care pot răspunde.

■ **Direcția sanitară a județului Sibiu** a satisfăcut cererea **tovarășului Niță Vasile, din Brăila**, adresată revistei noastre, privind efectuarea unui tratament la **dr. Iacob V., din Sibiu**. În răspunsul primit la redacție se precizează însă că atît cazarea cît și formele de concediu nu cad în sarcina și competența forurilor medicale din Sibiu.

■ **Direcția de telecomunicații a municipiului București** ne informează că, în urma reanalizării situației ce ne-a fost sesizată de tov. **Rănică Elena, din Șos. Fundeni 237**, s-a hotărît reîncadrarea ca factor la Secția posturi publice, a respectivei petente, după deblocarea locurilor de către forul tutelar și cu repartiția Oficiului forțelor de muncă din sectorul în care domiciliază aceasta.

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău** a constatat că cele sesizate revistei noastre de către **Maria Buhuși**, în legătură cu starea bătrînei **Caminschi Filofteia, din str. Libertății 24**, corespund realității (inclusiv faptul că fiica acesteia **Tătu Ștefania din Deva** nu se interesează de mama sa). „Toate insistențele, ni se scrie de către C.P.M. Buzău, depuse pe lîngă Tătu Ștefania, pentru a o determina să renunțe la hotărîrea sa „Fiecare editură să primească comenzi anticipate pentru cărțile programate să apară în cursul anului curent și viitor, cei interesați achitînd, o dată cu comanda, și suma respectivă a cărții așteptate. Eventual aceste solicitări pot fi centralizate de „Cartea prin poștă", prin intermediul cărela pot ajunge la editurile respective."

■ **Axinte Gheorghe, Fuiogă M. și Dincă Ion și alți cîțiva cetățeni din București, str. Rîul Dorna 4, bl. Z 47, sect. 6**, ne scriu, cu sinceră tristețe, că grădinile de zarzavat pe care le-au amenajat și cultivat în vecinătatea blocului lor au fost stricate și încă pe cale... oficială! Este trist că o suorafață de teren năoădită de bălării și invadată de pietre și care a devenit, prin munca unor oameni, grădină de legume este redestinată paraginii! Aceasta cu atît mai mult cu cît numeroase și recente hotărîri de partid și de stat recomandă astfel de activități în beneficiul cetățenilor! Locatarilor li s-a promis că cineva se va deplasa la fața locului (de la consiliul popular al sectorului) ceea ce nu s-a întîmplat. Sîntem la sfîrșitul lunii aprilie și, dacă nu se vor lua măsuri, întreaga „recoltă" de legume muncită de acești oameni vrednici va fi compromisă. Cui va folosi?

■ Un grup de locatari de pe **străzile Mărășești și Griviței, din Mediaș**, ne scriu că, în urma asfaltării străzii Mărășești și a... neasfaltării străzii Griviței, cea dintîi arată deplorabil în zilele de iarnă ca și în cele ploioase, deoarece tot pămîntul din Griviței ajunge în Mărășești. Între a strica asfaltul de pe Mărășești și a asfalta și Griviței, cea de a doua soluție ni se pare mai logică. Mai ales că este vorba de numai 50 de metri...

■ O situație asemănătoare ne relatează și tovarășul **Ion Pană, din București, Șos. Viilor nr. 98, bl. 3 B, ap. 16**, care — mergînd în satul natal: **Merișani, comuna Dobrotești (Teleorman)** să-și vadă părinții — a constatat că drumul principal al satului, în lungime de 4—5 km, este practic impracticabil. Cei 40 de mii de lei, alocați de Consiliul popular local an de an pentru repararea și întreținerea drumului, se consumă o dată cu basculările a 3—4 mașini care aduc piatră și a trecerii unui tractor în scopul „nivelării".

■ **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Vrancea**, luînd în cercetare scrisoarea tovarășei **Pușcașu Ștefana, din orașul Odobești, str. Podgoriei nr. 45**, referitoare la pensia de urmaș ce i se cuvine pentru copiii săi, ne informează că prin Decizia nr. 2 834 din 18 martie 1982, s-a stabilit cuantumul pensiei la 945 lei, dar că întîrzierea cu care a primit această sumă s-a datorat neglijenței tovarășei Pușcașu Ștefana, care nu a depus actele necesare întocmirii dosarului la timp.

■ **Procuratura județeană Mureș**, analizînd scrisoarea tovarășei **Călinescu Gabriela din Tg. Mureș, Aleea Carpați bl. 53, sc. B, et. 7, ap. 71**, a întreprins o cercetare din care a rezultat că **dr. Lukacsy Ibolya** a manifestat un insuficient interes față de starea sănătății copilului **Călinescu Rosalba**, fapt pentru care a fost sancționată disciplinar. Ancheta a reținut, în principal, culpa părinților care nu au urmărit starea bolnavei și nu au apelat, din nou, la salvare sau la medicul pediatru de la dispensar. Din cercetările efectuate nu au rezultat elemente constitutive ale infracțiunii de ucidere din culpă și nu s-a dispus începerea urmăririi penale în legătură cu acest deces. Colegiul de disciplină al medicilor, întrunit la 12 ianuarie 1982, nu l-a găsit vinovat pe **doctorul Ambrus Zoltan**, de a fi pus un diagnostic eronat în faza de început a bolii.

■ **Cristea R. Gheorghe, din comuna Greaca (Giurgiu)**, a absolvit școala profesională de mecanici agricoli și a obținut diploma de mecanic agricol și carnetul de muncitor calificat. Înscriindu-se și la cursurile serale ale unui liceu agroindustrial. Pentru a putea fi înscris la examenul de bacalaureat îi este necesar însă și carnetul de conducere a tractorului. Or, cel care ne scrie, consideră că odată cu susținerea examenului de absolvire a școlii profesionale, a trecut și probele ce i se solicită pentru bacalaureat. Părerea noastră este că a fi mecanic agricol nu echivalează cu a fi conducător de tractor, așa încît îi urăm succes vrednicului muncitor agricol din comuna Greaca în fața comisiei de examinare!

■ **Consiliul popular al comunei Crișcior (Hunedoara)**, sesizîndu-se de cele relatate în reportajul publicat în „Flacăra" din 26 martie 1982, a luat măsuri pentru reamenajarea și redeschiderea punctului muzeistic. Colecția de numismatică a fost găsită în păstrarea tovarășei Lucaci Maria și a fost ridicată pentru inventariere și expunere. „Problemele sesizate de locuitorul Moț Gheorghe ni se spune în răspunsul oficial, și publicate în coloanele revistei „Flacăra" corespund adevărului, iar Dumneavoastră vă mulțumim pentru sprijinul acordat."

■ Cititorul nostru **Kercea Nicolae, din str. Școala Ciocanu nr. 31, București**, ne-a sesizat, printr-o scrisoare, că motorina pe care a primit-o din depozitul Băneasa, în cursul lunii martie, a fost de calitate proastă (cu apă). **Directorul general al P.E.C.O., tovarășul Valerian Chiorescu**, ne informează că cercetările pe care le-a dispus au dus la concluzia că motorina corespundea prevederilor stasului 240/80 și 177/77, potrivit buletinului de analiză al laboratorului C.T.C. Totuși, pentru a se evita în viitor nemulțumiri din partea clienților, s-a luat măsura introducerii unui sistem de evidență a modului de onorare a comenzilor, conducătorul auto fiind obligat să aducă un talon vizat de beneficiari în care să fie consemnate cantitatea livrată și calitatea mărfii.

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

■ **Grup locuitori** — Stejaru (Tulcea): Medicul specialist de la Spitalul județean a dat avizul de muncă, gestionarul nu prezintă nici un pericol de contagiune ■ **Dumitru Mușoi** — M. Kogălniceanu (Constanța): 1) Nu aveți; 2) Cereți la U.J.C.A.P. ■ **Elena Oancea** — București și **Mihai Trașcă** — Vînători Mari (Giurgiu): Reveniți cu scrisori clare ■ **Gh. Găman** — Roznov (Neamț): Se poate dacă aveți acordul conducerii colective a întreprinderii ■ **Maria Baciu** — Roman: Acționați-i în judecată ■ **Ana Oprea** — Brașov; **Vasile Dincă** — București: Vă așteptăm la redacție, la secția scrisori, probleme cetățenești ■ **Mihai Chereșteș** — Sfîntu Gheorghe: Se acordă numai în situația transferării în interesul serviciului în altă localitate, condiționată de mutarea efectivă în localitatea respectivă ■ **Elena Ionescu** — București: Nu se poate ■ **Vasilica Ionescu** — Sudiți (Ialomița): Da, pentru că pensionarii încadrați în muncă sînt obligați să contribuie la fondul pentru crearea pensiei suplimentare. Detalii aflați consultînd art. 64 (1) din Legea 3/1977 ■ **Anton Millică** — Jimbolia: În situația dv., alocația de stat se acordă după 3 luni de la reîncadrare. Retroactiv nu se dă ■ **Liviu Anton** — Piatra Neamț: Adresa este aceea pe care o menționați dv. ■ **Nicolae Ilieș** — București: Începînd cu 1 ianuarie 1981 toți meșteșugarii — pensionari sau nepensionari — care desfășoară activități în condițiile prevăzute de lege, sînt asigurați obligatoriu, plătind o cotizație calculată la venitul profesional anual impozabil ■ **Elena Gheorghe** — București: Nu reiese clar cum a fost retribuit soțul, iar dv. dacă nu ați lucrat nu aveți drept la pensie ■ **Elena Toma** — Cordun (Neamț): Numai dacă aveți în îngrijire unul sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 6 ani, ceea ce nu este cazul dv. La împlinirea vîrstei de 55 de ani puteți solicita ■ **Mihai Duță** — București: Chiria pentru locuință se fixează în funcție de tariful de bază, gradul de confort al locuinței și retribuția tarifară lunară sau pensia chiriașului. Tariful de bază este unic, pe întreg cuprinsul țării, indiferent de proprietar ■ **Emil Marin** — Blăgești (Vaslui): Cereți sprijinul la DPMOS Vaslui ■ **Adrian Matache** — Craiova: Scrisorile de care ne-ați scris nu le-am primit. Reveniți cu amănunte.

MARGA NEDELEA

Scrisoare comentată

Calea legală și cea firească

Poate exista o diferență între o cale și cealaltă? Teoretic, nu: ceea ce este legal trebuie să fie și firesc. Dar nu întotdeauna... Ca de exemplu în situația existentă, încă din anul 1974, la Școala generală nr. 1 din comuna Mihăilești (Giurgiu), unde funcționează, ca profesor de geografie, Emil Fănuță. Dar cum „funcționează"? Ca suplinitor. De ce? Deoarece statutul său este supus unor posibile surprize la fiecare sfîrșit de an, pentru că această catedră de geografie, este — legal vorbind — liberă! Sîntem în anul 1982, deci la o distanță de timp de 8 ani, de cînd respectivul profesor așteaptă (și speră) să devină titularul postului pe care-l deține numai în calitate de suplinitor. În vederea clarificării acestei stări de fapt, profesorul s-a adresat forurilor în drept (Inspectoratul școlar al fostului județ Ilfov, al actualului județ Giurgiu), dar fără a primi vreun răspuns edificator, ci veșnica suplinire. În acest an, chiar, mergînd la Inspectoratul școlar Giurgiu, Emil Fănuță a fost primit de către tov. Blideanu, inspectorul șef adjunct, care i-a spus că situația este destul de delicată, deoarece catedra va fi „comunicată" Ministerului Educației și Învățămîntului în vederea repartizării unui profesor. La rîndul nostru, am stat de vorbă cu tovarășa Elena Bădilă, inspectoare șefă a județului Giurgiu, care ne-a asigurat că locul mult rîvnit de către Emil Fănuță figurează ca „liber" numai la nivelul județului și că, pentru rezolvarea cazului, este necesar să se găsească o „cale legală". Mai pe larg: să se aștepte ca M.E.I. să stabilească perioada de transfer, în cadrul căreia Emil Fănuță ar putea să obțină definitivarea. „Noi îl ajutăm, ne-a spus binevoitoare interlocutoarea noastră, dar să existe o cale legală".

Ne întrebăm, totuși, de ce un profesor, născut-crescut în Mihăilești, care predă de 8 ani la aceeași școală, geografia, înscris la examenul de grad II, notat cu 10 la preinspecția obligatuiă, om cu o activitate obștească demnă de laudă, îndrumător al organizației de U.T.C. pe școală, membru în consiliul de conducere al acesteia, singurul întreținător al unei mame bătrîne, trebuie să devină, eventual, navetist, atunci cînd pe postul „vacant", deținut de el din 1974, va apare un alt titular?

Argumentele sale nu sînt suficient de „legale" spre a determina luarea unei măsuri firești, într-un astfel de caz?

EMANUEL VALERIU

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Unii cu foloasele, alții cu ponoasele?

Aflați — dacă nu știați — că viața noastră depinde și de I.F.B. Pentru că I.F.B. este aceea care veghează la setea noastră. Deduceți de aici că I.F.B. este responsabilă cu apa noastră. În cadrul diviziunii muncii naționale **Întreprinderea de foraje București — M.A.I.A.** — cu șantiere la Constanța, Galați, Timișoara și Caracal — are menirea să găsească apa potabilă și să ne-o pună la dispoziție. Pentru asta dispune de mijloace tehnice adecvate și de aproape două mii de oameni cu specializări diferite. Patruzeci dintre ei — 20 ingineri, 17 tehnicieni și 3 desenatori — lucrează în atelierul de proiectare. Unul dintre ingineri se numește Alexandru Braikoff, iar rîndurile sale ne-au pus pe gînduri pentru că scrisoarea trimisă nouă — într-un anume fel — este unică. Și nu pentru că semnalează lipsa echităților în stabilirea **coeficientului de acord**, ci pentru corelația de-a dreptul șocantă : „Poate ar fi utilă și o vizită la ceea ce a mai rămas din șeful nostru de atelier — inginerul, OMUL Georgescu Vasile — internat în secția de cardiologie a spitalului Fundeni. **Chiar dacă nu în totalitate, cel puțin parțial boala de inimă a acestuia a fost favorizată, grăbită, agravată de stresul psihic la care inginerul Georgescu Vasile a fost supus la serviciu circa doi ani și jumătate...**" (subl. ns.).

Pe scurt, povestea ar fi următoarea : inginerul Georgescu Vasile a fost numit în urmă cu doi ani și ceva șeful atelierului de proiectare. Numirea a plăcut unora și a displăcut altora, cum se întîmplă. Concomitent, „la inițiativa inginerului șef, conducerea întreprinderii a procedat la numirea neoficială, fără decizie scrisă, a unor șefi de colective de muncă. **În acest fel s-a creat o bază pentru justificarea de înlesniri, favoruri și retribuții suplimentare. Cu încurajarea inginerului șef, unii dintre acești șefi de colective au procedat la desconsiderarea noului șef de atelier, creîndu-i o atmosferă nefavorabilă de lucru.** (subl. ns.). Semnificativ pentru reaua voință cu care a fost tratat șeful de atelier este faptul că în fiecare lună indicele său de acord a fost diminuat, în timp ce al șefilor de colective era, dimpotrivă, mult umflat."

Cît adevăr există între ghilimelele de mai sus? **Greu de spus.** Dar nu imposibil. **Greu** pentru că inginerul Georgescu Vasile a murit (la cîteva zile după ce am primit în redacție scrisoarea inginerului Braikoff). **Greu** pentru că în nici un caz moartea ing. G. V. nu poate fi pusă în **relație de la cauză la efect** cu atmosfera de lucru din atelierul de proiectare. **Greu** pentru că, firește, conducerea întreprinderii neagă că lucrurile ar sta așa cum le prezintă ing. Braikoff : „Cum, adică, eu l-am numit, eu să-i subminez autoritatea? Care ar fi logica chestiei?" (ing. **Tudor Constantin**, directorul I.F.B.). Recunoaștem, n-ar fi nici o... logică. Dar știm prea bine că există cazuri în care logica unei situații este chiar lipsa de logică. Iată și exemple :

1. Să zicem — pentru că chiar așa și este — că atelierul de proiectare ar merge bine ; că, adică, proiectele se predau la timp și corespund tuturor deziderateloi. Cum se face atunci că tocmai șeful de atelier — adică organizatorul succeselor — este „recompensat" cu cele mai mici sume de bani? Iată, cumulat pe 9 luni din 1981 (pînă cînd a intrat în spital) acordul primit de inginerul Georgescu Vasile, șeful atelierului de proiectare — **9 447 lei** ; Iată și acordul primit de șefii de colective — numiți verbal, fără decizie, oameni foarte bine pregătiți, dar cu responsabilități subalterne : geologul **Niculescu Dumitru — 17 131** ; inginer **Tomescu Romulus — 15 032 lei** ; inginer **Svoronov Andrei — 15 923.** Recunoașteți și dv. că logica acestui mod de a stabili acordul rezidă tocmai în lipsa de logică? 2. Să zicem însă că atelierul de proiectare ar fi mers prost — ceea ce nu-i adevărat ; s-ar explica astfel de ce trebuia sancționat pecuniar inginerul Georgescu, șeful atelierului. Dar atunci de ce n-au fost sancționați și șefii de colective? Doar pentru că numirea lor a fost verbală? Totdeauna **întregul** va merge bine dacă **părțile** vor merge bine. Și totdeauna întregul va merge rău dacă părțile care-l compun vor merge rău. Activitatea atelierului nu poate fi considerată bună (sau rea) decît dacă activitatea colectivelor care-l compun este bună (sau rea). **Principiul de bază al sistemului nostru de retribuire a muncii se realizează în raport cu cantitatea, calitatea și responsabilitatea socială a muncii.** Cum se face că la I.F.B. situațiile nu se subordonează acestui principiu ? În ultimele două luni, înainte de a intra în spital, șeful de atelier a primit drept acord 264, respectiv 592 lei ! În aceleași luni, șefii de colective au primit următoarele sume : I — 1 384 și 2 734 lei ; II — 723 și 2 144 lei ; III — 2 266 și 2 610 lei. Și aici log ca „împărțelilor" a fost chiar lipsa de logică. Tratamentul preferențial al unuia și al altora este evident. Desigur însă că din cauza asta nu se moare. Dar nici bine nu se trăiește ! Este în afara eticii noastre, este chiar aberant ca oamenii cu responsabilități mari să primească mai puțin decît cei cu responsabilități subalterne. Șeful atelierului semna pentru întregul proiect și primea mai puțin ; colaboratorii semnau pentru părți din proiect și primeau mai mult. Altfel zis : **unii cu foloasele, alții cu ponoasele.** Dorind să știe care este cauza unei asemenea stări de lucruri, inginerul Braikoff a scris conducerii întreprinderii. Întrebarea a fost pusă direct și onest, nu prin ochelarii invidiei. Răspunsul ar fi trebuit să fie direct, onest și în termen. **N-a fost nici un răspuns.** Omul s-a adresat Ministerului Muncii. Răspunsul l-a primit de la întreprindere — via Ministerul Muncii — după expirarea termenului legal, dar... la o întrebare pe care n-a pus-o nimănui ! I s-a transmis că vor fi luate chiar și niște măsuri pentru care s-a stabilit și termenul de 31 martie... Douăzeci de zile mai tîrziu nu se schimbase nimic.

Drept pentru care așteptăm răspuns.

MIRCEA BUNEA

Concurs fără acoperire morală

Corespondența pe care ne-a adresat-o Mariana Vasile, medic din Timișoara, este pe cît de simplă tot pe atît de ciudată. Doctorița Mariana Vasile, în prezent om al muncii la Întreprinderea de ciorapi din Timișoara, unde practică medicina generală, s-a înscris la concursul pentru ocuparea unui post de asistentă universitară, la respectiva facultate din orașul de pe malul Begăi. Asta s-a întîmplat în primele trei zile ale lunii aprilie, anul curent. Specialitatea aleasă a fost cea de O.R.L. Odată cu ea s-au mai înscris încă doi concurenți. Proba scrisă a cuprins trei domenii : anatomie, fiziologie și chirurgie, cea orală constînd în prezentarea unui caz și așa-numitul caz didactic. Totul conform prevederilor legale în vigoare și după tipicul propriu unor astfel de concursuri. Numai că, la ceea din urmă încercare la care au fost supuși concurenții, prof. dr. epidemiolog Oliver Pop a întîrziat o jumătate de oră. Ceilalți membri ai comisiei, și anume conf. dr. Obreja, orelist, și conf. dr. A. Gaja, dermatolog, au fost punctuali. Ca și aspiranții la postul de asistenți. În întrecere rămăseseră doar Mariana Vasile și dr. Constantin Cojocaru, ambii fiind întrebați de comisie dacă consimt să participe la nobila lor dispută în absența dr. Oliver Pop. Odată cu încuviințarea candidaților, concursul a continuat, iar după deschiderea tezelor și calcularea mediilor, doctorița Mariana Vasile a fost înștiințată că a obținut mult doritul post. (Scriem „mult doritul" deoarece aceeași persoană mai participase și anul trecut la un concurs similar, cîștigîndu-l dar fără a deveni asistentă întrucît examenul fusese anulat pe întreaga țară, eveniment oglindit în coloanele revistei noastre la vremea respectivă.) După trecerea a 48 de ore, Mariana Vasile află că și concursul la care se prezentase și-l cîștigase a fost anulat, de data aceasta de către rectoratul timișorean, în urma unei contestații introduse de dr. C. Cojocaru, care invoca, în susținerea punctului său de vedere, lipsa (întîrzierea) prof. dr. Oliver Pop, cu toate că el însuși fusese de acord cu desfășurarea examenului chiar și în aceste condiții.

Întîmplarea înaintată de cea care cîștigase concursul a fost respinsă de către Senatul facultății de medicină, iar acest punct (ciudat) de vedere a fost susținut și de către rectorul Gh. Băcanu, deși și domnia sa, ca și membrii Senatului, avuseseră sub ochi declarațiile scrise ale celor din comisie, în care se afirma acordul candidaților pentru continuarea examenului. În treacăt fie spus, acesta a sosit în cele din urmă și i s-au arătat întrebările puse, i s-au comunicat răspunsurile date de cei doi medici, declarîndu-se de acord cu punctarea lor. Toate aceste fapte ne-au fost confirmate de către rectorul timișorean ca și de tovarășa Antoniade, secretara facultății.

Evident, a fost vorba despre un viciu de formă. Dar numai DE FORMĂ ! Pentru că, discutînd ÎN FOND, ceea ce interesează este calitatea lucrărilor scrise și cea a răspunsurilor orale. Or, dacă cineva s-a făcut vinovat de apariția unor asemenea vicii, acesta nu poate fi, în nici un caz, doctorița Mariana Vasile ! Pe bună dreptate se întreabă corespondenta noastră : „de ce să fiu pedepsită eu pentru necunoașterea regulamentului de concurs de către comisie ?" (dacă, într-adevăr, un regulament există și dacă el prevede că examenul nu poate începe decît în prezența întregii comisii). Precedentul creat ar trebui, pentru a nu exista nici un fel de dubiu asupra acurateței confruntării valorii profesionale a candidaților, extins și la celelalte examene, pentru posturile scoase la concurs, la catedrele de oftalmologie, urologie, psihiatrie !

Rectoratul s-a pronunțat pentru reprogramarea concursului în luna mai a acestui an, iar Senatul, întrunit la 25 aprilie, s-a declarat de acord cu repetarea ultimei probe, cea didactică. Numai că (și aici nu mai este vorba de un viciu de formă ci de o realitate) doctorița Mariana Vasile așteaptă să aducă pe lume un copil tocmai în perioada respectivă, ceea ce o poate pune în imposibilitate de a se prezenta (pentru a treia oară în doi ani !) la noua confruntare și asta după ce, de două ori, s-a dovedit îndreptățită să devină asistentă universitară. Ceea ce ni s-ar părea de o injustiție strigătoare la cer !

Rectorul timișorean, cu care am discutat pe larg cazul, a acceptat că s-a comis o gravă greșeală din partea forurilor pe care le conduce, situație în care nu înțelegem de ce nu la măsuri de îndreptare

EMANUEL VALERIU

P.S. Adresîndu-ne tovarășului Aurelian Bondrea, șeful Direcției personal-învățămînt, din cadrul M.E.I., acesta ne-a informat că nu există un regulament anume pentru concursurile de asistenți ci un statut, dar că nu știe să fie prevăzut, în mod expres, obligativitatea prezenței nemanente a tuturor membrilor comisiei de examinare în sală și că, după părerea sa, contestația tov. dr. C. Cojocaru nu are temei. Adăugăm că nici ideea aceluiași doctor de a cere anularea examenului, așa cum a făcut-o, nu ni se pare etică.

E. V.

A fi pensionar de Galați sau de Constanța, vai, ce diferență!

După o viață de muncă cinstită, **George Bejan, din Galați, astăzi în vîrstă de 68 de ani, și soția sa Elena, pensionată medical cu gradul II de invaliditate, avînd 58 de ani, ambii domiciliați pe Aleea Mercur nr. 4, bl. V 4, ap 25, vor să se apropie de fiul și nora lor, de care i-a separat, cu cîțiva ani în urmă, profesia (Adrian Bejan fiind inginer la Șantierul naval Constanța și repartizat în orașul de pe malul mării, Valeria Bejan ingineră la întreprinderea locală de bere). Dorință legitimă, dar care nu se poate transforma în realitate decît cu anumite condiții...**

Aici e aici ! Condiții înseamnă, în acest caz, aprobări. Iar aprobările au neapărată nevoie de un suport. Legal, firește ! Soții Bejan cam știu ceva din toate cele trebuitoare în astfel de cazuri, și de aceea încearcă să obțină un schimb de locuință, care să poată fi echitabil pentru cei dispuși să-l efectueze și nelezant pentru forurile locale din cele două orașe, scutite de obligația de a-i plasa și pe unii și pe ceilalți, fie chiar și pentru rațiuni sentimentale (dacă cele două noțiuni alăturate nu jenează). Familia Stănescu, din Constanța, este interesată să vină la Galați. Apartamentul pe care vor să-l cedeze Bejanilor are două camere. Ce mai ! Identic cu cel în care ar urma să ajungă. **Consiliul popular municipal Galați a aviz favorabil cererea familiei Stănescu, încă din luna decembrie a anului trecut.** La Constanța, aceeași măsură a întîmpinat greutăți, împotmolindu-se, pînă în cele din urmă. Prin adresa nr. 79 din 1 II 1982, C.P.M. Constanța comunică petiționarilor acordul său de principiu, sub rezerva obținerii și a altor aprobări, printre care două ale unor instituții din București (Comitetul pentru problemele consiliilor populare și Ministerul de Interne). **Acest încurajator început este fundamentat pe articolul 8, ultimul alineat din Decretul Consiliului de Stat nr. 68 din 1976,** după care și C.P.M. Constanța va aproba stabilirea la noul domiciliu. La 10 III a.c. Comitetul Executiv al C.P.J. Constanța răspunde familiei Bejan că cererea sa ...nu poate fi soluționată favorabil, pentru că situația nu se încadrează în prevederile art. 8, al. ultim, din Decretul 68/76, care menționează : „că, în mod excepțional, se pot aproba asemenea cereri dacă petiționarii au locuință asigurată și, datorită vîrstei ori incapacității de muncă, au nevoie de întreținere".

Ignorînd, cu voință, faptul că același articol 8 și același aliniat dintr-unul și același Decret 68/76 sînt invocate o dată în favoarea și altă dată în defavoarea soților Bejan, ne întrebăm : ce se înțelege prin „incapacitate de muncă" ? Ne apare evident că un pensionar poate fi, în ciuda anilor săi, apt pentru muncă, dar legile — bune și corecte, pe care le avem, zicem noi — își asază pe acești oameni, de la un anume prag al vîrstei lor, într-o situație privilegiată, scutindu-i de efort și lăsîndu-i să se bucure de un fruct așteptat să se coacă de-a lungul unei vieți puse în slujba societății, ceea ce, cu bun simț, se poate traduce astfel : un pensionar este acel om devenit incapabil să muncească (într-un serviciu public), printr-un efect protector al legii. Deci, o primă condiție, dintre cele cerute iat-o îndeplinită ! Pentru George Bejan ca și pentru soția sa, Elena. Cea de a doua rezultă din acea incapacitate, de data aceasta medical stabilită și anume gradul de invaliditate, care a condus la pensionarea Elenei Bejan. Ar trebui, oare, ca ambii soți să se afle într-o situație similară (invaliditate medicală) pentru ca forurile competente de la Constanța să aprecieze că astfel legea ar fi într-o totul respectată ? Dar dacă George și Elena Bejan ar divorța (ceea ce, firește, nu dorim și nu recomandăm, ci sugerăm numai ca bază de discuție, fie și dusă pînă la absurd) ? Atunci, Elena Bejan ar putea deveni cetățeană a orașului Constanța, iar George Bejan, nu ! Sau, o altă posibilă împrejurare : părinții inginerului Adrian Bejan nu ar fi încă pensionari, dar incapabili de muncă, caz în care ei s-ar putea muta de la Galați deoarece existența lor ar fi condiționată de un sprijin, de întreținere. După care, cei doi gălățeni, intrînd în categoria pensionarilor, ar pierde dreptul de a rămîne lîngă susținătorii lor, deoarece ar beneficia de o sursă de venit sigură. Exemplele pot fi înmulțite, dar ne gîndim că, desigur, legiuitorul a avut în vedere într-adevăr situații de excepție : părinții sau rude apropiate din mediul rural, oameni foarte bolnavi și de nerecuperat etc., cît și ideea de a controla un exod nejustificat spre marile aglomerări urbane. În cazul nostru, însă, Galațiul și Constanța fac parte din aceeași categorie de „orașe mari", așa încît, în afara interesului de a se apropia de copiii lor, soții Bejan nu au un altul care i-ar putea face „suspecți" de tentativa de a eluda vreo lege. Găsind o familie dispusă să efectueze schimbul, gălățenii demonstrează, de fapt, că dispun de spațiul necesar la Constanța, fără a solicita ceva forurilor locale, întrucît dacă demersurile lor nu sînt aprobate, pensionarii de pe malul mării rămîn în apartamentul lor și consiliul popular nu cîștigă nimic !

A fi „pensionar de Galați" să fie, oare, cu totul altceva decît a fi „pensionar de Constanța" ?

MANOLE CÂRȚAN

O nouă „piesă" în dosarul unei hotărîri strîmbe

Ne-a scris la redacție, de bunăvoie și nesilit de nimeni, profesorul Ioan Ernest Ilea care în perioada iulie-decembrie 1931 a funcționat ca antrenor al echipei de tineret-speranțe a Jiului Petroșani. Scrisoarea lui, pe care nu i-a cerut-o nici redacția, nici conducerea clubului Universitatea Craiova, ci pe care omul a întocmit-o, cum el însuși notează, „ca să triumfe adevărul", scrisoarea lui Ioan Ernest Ilea, zicem, înseamnă încă o „piesă", puternică, inatacabilă, la dosarul acelei hotărîri strîmbe a Biroului federal și, ulterior, a C.N.E.F.S. prin care deținătoarea Cupei României la fotbal a fost eliminată arbitrar din competiție, la masa verde.

După ce descrie cauzele care au condus la necompletarea foii de arbitraj de către Ilie Zaharia („condițiile meteorologice au fost complet neprielnice, ploaie, lapoviță și un vînt puternic ce pătrundea pînă la oase"), semnatarul scrisorii precizează : **„afirm încă o dată, chit că acel meci l-am pierdut cu 0—7, că fotbalistul Cioroianu Florin a primit cartonaș galben !!!".**

Mulțumind profesorului Ilea pentru fermitatea de care a dat dovadă trimițîndu-ne punctul său de vedere, înaintăm această probă celor în măsură să reanalizeze situația, solicitîndu-le să repună adevărul în drepturi și să nu transforme Cupa României, cît a mai rămas de jucat din ea, într-o întrecere cu învingători și învinși stabiliți în birouri ? ! Legat de o necesară și justificată reanalizare a situației, să mai invocăm un argument. Cartonașele galbene, pe marginea cărora se face azi atîta tevatură (ciudat, după suspendarea Craiovei au fost sancționate și alte echipe, deși poveștile lor erau și mai vechi, unele de 2—3 luni ? !), n-au fost totdeauna privite de F.R.F. ca un capăt de țară. În toamnă, de pildă, cînd Dinamo se afla înaintea meciului cu I.F.K. Göteborg, i s-a permis lui Custov, care avea două cartonașe, să joace la Hunedoara ? ! E drept, Corvinul a fost de acord, ca și Biroul federației, dar atunci, stimați tovarăși, cum rămîne cu regulamentul ? ! El e încălcat cînd ne convine și invocat cînd **vrem să dovedim, că orice preț, că sîntem exigenți ?** ! Așteptăm.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Mulți aleși dar puțini chemați în acțiunea de reconsiderare a medicinei populare

Readucem în cuprinsul paginii de față o mai veche și statornică preocupare a redacției noastre. Este vorba de informarea opiniei publice, prin mijloacele interviului, anchetei și reportajului, asupra unor preocupări consacrate în țara noastră pentru valorificarea unui imens tezaur terapeutic : apele minerale, plantele medicinale și medicina populară. O facem și de data aceasta dînd cuvîntul unor specialiști în materie, dar din nou cu regretul că forurile în drept fac încă atît de puțin pentru folosirea chibzuită și prin mijloacele terapiei moderne, a acestor mari și nesecate izvoare de sănătate.

Cercetările consacrate medicinei empirice nu sînt în țara noastră nici puține și nici lipsite de o reală importanță științifică. Doi specialiști în materie, doctorul Gheorghe Brătescu și farmacistul Emil Gheorghiu, amîndoi de la Institutul de igienă și sănătate publică din București, ne-au semnalat în acest sens mai multe comunicări valoroase, datorate profesorului Ion Ciulei (Facultatea de farmacie din București) ca și pe cele ce aparțin cercetătorului Ovidiu Bojor (Institutul de stat pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice) și profesorului dr. Gabriel Rácz (I.M.F. Tîrgu Mureș).

Căile prin care specialiștii moderni înțeleg să integreze în terapeutica modernă tradițiile medicinei populare și, deopotrivă, medicamentele prezentate în mai vechile tratate de farmacopee, sînt variate și surprinzătoare. Iată cîteva exemple.

Vom semnala pentru început un semnificativ studiu, elaborat de cercetătoarea Maria Borșa, și care vine să aducă în atenția specialistului activitatea unor herboriști din sudul bihorean Poienii de Jos, foarte cunoscut în partea locului pentru iscusința localnicilor în colectarea și folosirea ierburilor de leac, meserie tradițională, o veritabilă ocupație constantă, de bază, pentru un număr impresionant de familii. Reîetarul polenarilor recomandă în prepararea remediilor apa, vinul, alcoolul, fierturile, ceaiurile, fumigațiile, băile, unguentele, decocturile. Numărul buruienilor de leac, identificate de autoare aici, trece de 80, multe dintre ele cunoscute și folosite numai în partea locului. Iată deci un larg cîmp de investigație pentru farmaciști.

Într-o altă comunicare, aparținînd de data aceasta nu unui specialist în materie, ci, paradoxal, unui om de litere, scriitorului Romulus Vulcănescu — ni se semnalează o metodă burlescă și barbară în tratarea reumatismului poliarticular, folosită de către unii ciobani din Făgăraș. Tratamentul constă în tăvălirea pacientului, gol pușcă, prin urzici sălbatice. După o asemenea procedură terapeutică, omul în cauză, scrie Romulus Vulcănescu, a fost luat pe brațe și zvîrlit din nou în pat unde „a zăcut cu năduf greu și tragere de suflet". Iar cînd s-a sculat, minune, îi trecuseră toate junghiurile". Într-o interpretare etnoiatrică (de medicină rațională), ar fi vorba, spune autorul, de folosirea urzicilor sălbatice cu peri urticanți pentru declanșarea masivă a substanței vezicante pe întreg învelișul dermic al pacientului, sau ceea ce provoacă reacția de apărare a organismului printr-un dublu șoc : un șoc histaminic generalizat și un șoc psihoterapic propriu clipei de spaimă. Dar nimeni, pînă la ora actuală, nu a studiat temeinic acest efect al urzicii sălbatice.

Printr-o semnificație aparte se recomandă în acest domeniu cercetările profesorului Gabriel Rácz din Tîrgu Mureș, despre ale cărui studii și observații „Flacăra" a scris și cu alt prilej. Iată cîteva exemple deosebit de semnificative :

Un studiu cu rezultate surprinzătoare a fost cel dedicat speciei **Echium vulgare**, plantă cunoscută în popor sub diverse denumiri (viperină, ochiul veveriței, iarba lui ceas slab, mierea ursului etc.) dar, notează G. Racz și I. Spielmann, de negăsit în folclorul medical sau în literatura de specialitate. Ea este totuși semnalată, în antichitate, în lucrările medicului Dioscoride.

„Colectivul nostru de cercetători, ni se mărturisește, a studiat presupusa acțiune antibacteriană a plantei. Eficacitatea extractului fluid a fost verificată pe 17 specii de bacterii și 3 specii de micete. În diluție de 1:50, el prezintă un efect inhibitor total asupra dezvoltării enterobacteriilor gram-negative. Efect inhibitor remarcabil s-a putut constata și asupra speciilor de Staphylococus haemoliticus și Pseudomonas aeroginosa. În lumina acestor cercetări, planta ar putea fi valorificată de medicina științifică în tratamentul afecțiunilor gastrointestinale cu diaree".

Au fost studiate de asemenea 35 de produse vegetale folosite în Moldova și Munții Apuseni în combaterea infestației cu protozoarul flagelat Trichomona vaginalis. Iată concluziile : „Florile arbustului Philadelphus coronarius, cunoscut sub denumirea de iasomie și sărincaș, și florile de Calendula officinalis (gălbenele, ruginele etc.) au dovedit în combaterea maladiei o acțiune mai rapidă decît un derivat imidazolic considerat în ultimii ani ca unul dintre cele mai eficace medicamente în trichomoniază („Flagyl" — Specia sau „Clont" Bayer). Florile albe de iasomie lizează complet protozoarul, în decurs de cîteva minute, în funcție de concentrație, în timp ce substanța de referință „Flagyl" acționează, în condiții identice, într-un interval de trei ore, prin imobilizarea agentului patogen, fără însă ca acesta să fie lizat".

Vom mai aminti, în sfîrșit, că farmacistului Emil Gheorghiu îi revine meritul de a fi descoperit în analele Academiei Române un manuscris datînd din prima jumătate a secolului trecut, redactat de un autor necunoscut, și care cuprinde un număr apreciabil de rețete folosite în medicina vremii. „Manuscrisul, a ținut să remarce acad. prof. dr. Ștefan Milcu, cuprinde produse vegetale din flora spontană a țării noastre, într-o prezentare apropiată de cea a medicinei populare, dar vizibil filtrate prin cunoștințele unui „om de meserie" al epocii... Conținutul manuscrisului scurtează drumul spre cercetarea de laborator, eliminînd ceea ce s-ar numi investigație etnologică de teren. El pune la îndemîna cercetătorului un material practic, prețios în informații etnoiatrice".

— Este vorba, cred, ne declară interlocutorul nostru, farmacistul dr. Emil Gheorghiu de o descoperire ce va îmbogăți farmacoterapia neotradițională prin integrarea în terapeutica modernă a medicamentelor folosite în vechea medicină cultă, prin evaluarea produselor eficiente și eliminarea celor lipsite de avantaje terapeutice. Sînt sigur că nu puține din aceste lecuri se vor dovedi la fel de eficace și în același timp mai puțin nocive decît modernele medicamente de sinteză". Pentru informarea cititorilor noștri, reproducem una din rețete, respectînd întocmai redactarea originală : **„Pojarnița :** să uzuiește făcută esență, apă distilată și decoct și să la pe dinlăuntru. Este o dohtorie cercată pentru singele închegat și gozomozit, pentru ranele și ulcerele din orice parte de loc din lăuntru, iar mai ales pentru ulcerele rărunchilor..."

Spațiul prezentului articol nu ne permite o cuprindere mai largă a cercetărilor consacrate valorificării medicinei populare. Deocamdată trebuie să remarcăm cu regret că ele aparțin doar unor cercetători izolați, că nu există în această privință un cuvînt de ordine elaborat în cadrul unui for medical de decizie, că nici Ministerul Sănătății și nici Academia de Științe Medicale nu a dovedit nici o inițiativă deosebită în stimularea și coordonarea acestor investigații. Și e păcat. Medicina empirică consacră numeroase medicamente și tratamente valoroase care, așa cum o vom dovedi și în viitoarele noastre articole, pot uneori concura cu succes metodele terapeutice moderne, fiind în același timp ieftine, nenocive și la îndemîna tuturor. Un pasionat cercetător al medicinei populare remarca în această privință că : „Etnoiatria este ca o apă carstică : dispare pentru cîtva timp, dar țîșnește iarăși la iveală, pentru a se amesteca cu marele fluviu al iatrosofiei".

LIVIU TIMBUS

Cum sînt valorificate plantele medicinale?

Cu o jumătate de deceniu în urmă declanșam în paginile revistei **Flacăra** o amplă discuție pe tema plantelor medicinale : colectivul catedrei care se ocupă în cadrul Facultății de farmacie din Cluj-Napoca de valorificarea acestui mare tezaur natural își punea o mai mult decît firească întrebare : pînă cînd atîta indolență și nepăsare ? Gîndurile acestea le exprima cu mare durere omul de știință emerit, profesorul universitar emerit, doctor docent **Teodor Goina**, fiul unor oameni nevoiași din Budureasa Bihorului, cel care în condiții deosebit de aspre ale deceniilor de început ale acestui secol urca aproape toate treptele universitare și obținea toate onorurile științifice. Se despărțise de catedra de Botanică-farmacognozie, lăsase în locu-i un apropiat colaborator, profesorul **Radu**, continua să vină zilnic la catedră și să spere... Dar între timp s-a pensionat și profesorul Radu. Omul de știință emerit Teodor Goina a ajuns la 86 de ani, iar noul șef de catedră, **conferențiarul doctor Pavel Petcu**, un vrednic urmaș și pasionat dascăl și cercetător științific, împreună cu colaboratorii săi apropiați de la catedră, și cu alți pasionați ai fitoterapiei, continuă să lucreze cu rezultate remarcabile. La catedră s-au adunat cîteva mii de scrisori din toate colțurile țării, de la oameni care au nevoie de plante medicinale pentru a-și recăpăta sănătatea ! Dar sînt prea multe ziduri, îmi spunea inventatorul dr. Pavel Petcu, iar escaladarea lor e grea ! Iar „zidarii", deloc puțini, fac uz de întreaga lor „competență" și... profesionalitate !

— Cu ce gînduri a intrat în '82 colectivul ciujean care se ocupă de valorificarea plantelor medicinale, tovarășe conf. dr. Petcu ?

— Cu gîndul să-și împlinească planurile din '79, '80 '81 și din anii anteriori...

— Ce vreți să spuneți ?

— E simplu ! Ne luptăm cu morile de vînt. Totul e bine, frumos dar cînd e vorba să ne vedem munca împlinită apar zidurile. Unul, două, oricîte ar fi necesare pentru a nu se face ceva ! Eu poate exagerez puțin în aceste afirmații, dar înțelegeți-mă, sînt mîhnit că nu putem face mai mult pentru sănătatea oamenilor, de vreme ce este mai mult decît cert că putem ! Să dau un singur exemplu : adenostopul, despre care **Flacăra** a scris în cîteva rînduri. Produsul acesta pe care l-am cercetat și pus în valoare împreună cu colaboratorii mei dr. Ecaterina Andronescu, dr. Emeric Bordaș și I-am experimentat clinic împreună cu prof. dr. Gheorghe Petrișor, șeful clinicii urologice din Cluj-Napoca, dă rezultate superioare tuturor produselor utilizate azi în lume în tratarea adenomului de prostată. Dar, deși e brevetat, deși e experimentat cu rezultate foarte bune, fiind lipsit de toxicitate, avînd și o puternică acțiune antimicrobiană, căutați-l în farmacii, că nu-l veți găsi ! De ce ? Mă-ntreb și eu cu mirare ! Dar mă consolez cu gîndul că vom recupera timpul pierdut la O.S.I.M. (unde am plătit chiar și taxă de urgență) printr-o largă înțelegere și participare a comisiei medicamentului, totuși n-am făcut o muncă inutilă de vreme ce din experimentările făcute a rezultat că în 88% din cazuri rezultatele au fost foarte bune, dispărînd polaciuria, retențiile urinare, incontinența urinară, cistopielitele colibacilare, litiaza renală (calculi cît piperul !) sau prostatita ! Și oamenilor acestora care au fost tratați și vindecați cu ajutorul acestei plante medicinale, ghimpele care crește pe marginea drumurilor !, nu li s-au produs nici cefalei, nici astenii, nici vărsături, nici alte reacții adverse, așa cum produc de regulă medicamentele de sinteză, aduse în general nu cu puține eforturi valutare ! Lanțul cercetare-producție e greoi, obsedant, are prea multe ziduri !

— Și ce faceți acum ?

— Ne luptăm ! Pierdem timp valoros pe aceste drumuri întortocheate, deși timpul e atît de scump ! De pildă, acum ne preocupă scurtarea duratei de tratament de la 6-18 luni, cît este în prezent, la 2-6 luni.

— Cum ?

— Am trecut deja la experimentarea injectării adenostopului, iar rezultatele sînt încurajatoare. Ne-a obligat la această nouă căutare numărul mare de solicitări adresat I.M.F.-ului de bolnavi din întreaga țară. În această direcție colaborarea colectivului nostru cu prof. dr. Gh. Petrișor este deosebit de valoroasă.

— Și în afara adenostopului ?

— Dorim să introducem pe scară de microproducție în laboratorul Facultății de farmacie din Cluj-Napoca extractul fluid total de Berberis, un extract din planta Berberis vulgaris L cu efecte colagoge-coleretice în discinezii biliare, colecistite cronice, stări post-hepatice, ca hipocolesterolemiant, antimicrobian și hepato-protector...

— Dar din cîte știm, de cel puțin o jumătate de deceniu multe alte invenții ale colectivului ciujean își așteaptă drumul spre industrie. Care e soarta lor ?

— Sperăm ca aftolizolul, preparat dintr-un extract de anumite specii de flori de trandafir asociat cu miere purificată și utilizat în tratamentul stomatitelor aftoase, cu rezultate excepționale și extractul fluid total de Alchemilla, utilizat ca antihemoragic uterin și în avort iminent și trombocitopenii, să ajungă în sfîrșit ! în producție, cu toate că au deja de doi ani de zile autorizația de fabricație !

— Și dacă au această autorizație, de ce n-au ajuns în producție ? !

— Să vedeți, mai e un necaz ! Cineva din nu știu ce comisie tot întîrzie să stabilească prețul de cost !

— Și ce se-ntîmplă cu plantele respective, care ar trebui să ajungă în terapie ?

— De regulă, putrezesc, dar într-o perioadă acest tezaur natural s-a exportat fără pic de rațiune ! Din cîte știu, Ministerul Industriei Chimice, prin centrala de resort, a luat inițiativa ca majoritatea plantelor medicinale și aromatice să fie valorificate în țară. Dar, vedeți, apar alte și alte ziduri ! E, în orice caz, revoltător ca din comoditatea, incompetența, inactivitatea, indolența (sau orice ar fi altceva !) unor servicii care trebuie să stabilească niște prețuri, o cercetare de peste un deceniu să nu poată fi valorificată în folosul sănătății concetățenilor noștri ! ! !

— Totuși, cu vreo doi ani în urmă, ați afirmat cu optimism în paginile revistei FLACĂRA că pînă la sfîrșitul anului 1980 Moneasa va deveni stațiune-pilot în aplicarea pe scară largă a fitoterapiei.

— Așa este. Ne-a dat aceste speranțe excepționalul interes arătat de conducerea acestei stațiuni, dispusă să facă orice efort pentru finalizarea colaborării cu I.M.F. Cluj-Napoca. Stațiunea, pentru a-și proiecta strategia de dezvoltare, a efectuat în colaborare cu Laboratorul de informatică Cluj o Anchetă Delphi la nivel național. Rezultatele anchetei au încurajat și mai mult colaborarea noastră, dar totul s-a împotmolit atunci cînd produsele erau gata preparate, cînd ne pregăteam de instructajul general și special al cadrelor care urmau să se ocupe de aplicarea tratamentelor...

— De ce, tovarășe conferențiar ?

— S-a mai înălțat încă un zid ! Unul falnic : unele probleme de formă, altele (iarăși ! ! !) de... prețuri ! Și uite așa produsele realizate în laboratoarele noastre zac într-un depozit din Moneasa în așteptarea punerii în acord a unor extrem de complicate chestiuni administrative, care nu devin nici de noi, nici de Moneasa !

— Și ce răspundeți acestor oameni care au scris pe adresa catedrei de botanică farmaceutică din str. Victor Babeș nr. 8 aceste cîteva mii de scrisori ?

— Pe unii îi ajutăm în limita posibilităților noastre, dar celor mai mulți oameni le răspundem cu durere că nu le putem veni în ajutor decît atunci cînd vor intra în farmacii produsele noastre. Cei mai mulți oameni solicită cel mai nou produs cercetat și valorificat de noi : ADENOSTOP-ul. Noi am cesionat invenția aceasta Plafar-ului din Cluj Napoca și sperăm ca începînd cu luna august, din recolta anului 1982, să se asigure tratamentul a cel puțin cîteva mii de bolnavi...

— Omul de știință emerit, savantul ciujean Teodor Goina, cititorul școlii clujene de fitoterapie, avea cu cîțiva ani în urmă un vis frumos, o mare dorință: înființarea la Cluj-Napoca a unui Institut național de fitoterapie, așa cum sînt dealtfel și în alte țări.

— A făcut în acest sens, în baza autorității sale științifice, și demersuri. Am sperat împreună cu maestrul nostru că această generoasă idee, înscrisă logic în politica științifică de valorificare superioară a tuturor resurselor naturale, va găsi înțelegerea cuvenită. Ne-am fi bucurat să se înființeze, dacă nu un institut, cel puțin un centru de fitoterapie ! Și dacă nici un centru, măcar și un laborator... E un vis frumos al colectivului de farmaciști, biologi, medici, chimiști, toxicologi clujeni, dar el rămîne, cel puțin deocamdată, în faza de deziderat.

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ

Un tezaur terapeutic: apele minerale

Țara noastră dispune de un important, valoros și variat fond de ape minerale în peste 140 de stațiuni balneare și localități. Alături de ele sînt numeroase surse de ape termale, lacuri cu nămoluri de mare eficiență terapeutică.

În peste 30 de stațiuni de interes general sînt organizate baze moderne de tratament complex (ape minerale, proceduri de kinetofizio și hidroterapie etc.), stațiuni foarte cunoscute și cu pondere deosebită în apărarea sănătății. De menționat că 30 de stațiuni au amenajări modeste de tratament, ele fiind folosite insuficient, doar pe plan local și numai în sezon de vară, iar 33 localități dețin izvoare minerale, bogate în substanțe terapeutice, dar care sînt neglijate, nu au dotări de tratament adecvate. În multe stațiuni sau localități unde sînt ape minerale există o rețea dezvoltată de unități pentru îmbutelierea acestora ca apă de masă. Din păcate cantități imense de apă minerală nu sînt captate încă.

Protecția și exploatarea rațională a apelor minerale și mai ales utilizarea lor în medicină ca factor terapeutic, a devenit o preocupare responsabilă a tuturor factorilor interesați și sînt în curs de aplicare complexe măsuri tehnice în această direcție. Printre acestea o pondere mare o au descoperirea de noi surse, conservarea în condiții tehnice și sanitare corespunzătoare a celor existente, studii și metodologii privind comportamentul acestor surse în condițiile impuse de activitatea umană și de modificările de mediu, condițiile de folosirea lor în terapeutică.

Legea nr. 3/1978 privind asigurarea sănătății populației cuprinde prevederi speciale în legătură cu apele minerale. Ea stabilește totodată obligația de a folosi cu precădere tratamentul balnear și cu ape minerale pentru prevenirea unui important număr de boli sau tratamentul acestora.

Măsurile luate pentru consolidarea și dezvoltarea patrimoniului balnear se concentrează în prezent către stațiunile mari, cu vechi tradiții și bune rezultate în terapeutică pentru care sînt alocate importante sume de bani pentru investiții și modernizări. Pînă aici lucrurile sînt clare, numai că paralel cu aceste preocupări apar și inconvenientele tendinței de urbanizare (prin aglomerarea noilor construcții de hotelizare și tratament) care duc la o anumită poluare a mediului înconjurător (Vatra Dornei, Băile Herculane, Băile Felix) sau de degradare a unor izvoare minerale din zonă prin unele neglijențe din cadrul lucrărilor de amenajări hidrotehnice de mare amploare, amenajări de drumuri forestiere etc. Pe de altă parte un număr mare de izvoare de ape minerale din stațiuni de interes local sau localități cu factori balneari, care dispun de un cadru natural pitoresc și nepoluat, nu se bucură de întreținerea și folosirea lor pe măsura importanței pe care o au pentru sănătate. Eficacitatea apelor și izvoarelor minerale este concretizată în numeroase studii care au contribuit în primul rînd la dezvoltarea folosirii lor dar și la prevenirea în mai multe situații a degradării surselor și trebuie să spunem că toate acestea au dus la întărirea puterii de muncă a oamenilor, la scăderea incapacității temporare de muncă după cură cu circa 60—70 la sută față de perioada înainte de cură.

Dr. RADU OZUN

N-am moștenit pămîntul de la înaintași ci l-am împrumutat de la copii

„Nu închide această carte plină de învățături înțelepte!“

„Sînt profesor de biologie la Școala generală din comuna Dăbîca, județul Cluj. Mă numesc Ion Bogdănescu. Împreună cu soția mea am susținut o comunicare pe care am intitulat-o „Forme de activități școlare pentru cunoașterea realităților biocenologice și formarea atitudinii de ocrotire a naturii“. Vreau să precizez că tema însăși mi-a fost sugerată de elevii cu care lucrez, cei care ridicau o serie de întrebări de genul : „Dacă avem substanțe chimice atît de puternice și diferite de ce există ani în care atacul dăunătorilor este mai mare ?“, sau „De ce în livezi nu mai întîlnim același ciripit al păsărelelor ca și în apropierea pădurilor, și de ce numărul lor este în general din ce în ce mai mic ?“, „De ce unele terenuri, deși îngrășate, încep să nu mai producă aceleași cantități mari de cereale ?“, ori „De ce păsunile încep să se degradeze ?“. Pentru a da răspuns la toate aceste întrebări simple, pline de bun simț, ca și la altele pe măsură, a trebuit să căutăm argumente convingătoare, nu să umblăm doar cu vorbe. Totodată, am canalizat lucrările practice în așa fel încît ele să conducă tocmai la aceste răspunsuri așteptate. Astfel, elevii au observat chiar în experimentele efectuate în lotul școlar că îngrășămintele chimice pe bază de azot pot produce însemnate creșteri de producție cînd sînt folosite chibzuit, iar utilizarea lor la voia întîmplării poate constitui o sursă de poluare și de diminuare a producției, lucru constatat la fața locului, mai ales observînd locul de depozitare a îngrășămintelor în cîmp, care a fost complet lipsit de vegetație, aceasta fiind arsă. Observații atente am făcut cu elevii și asupra folosirii insecticidelor și ierbicidelor, în cadrul cărora ei au putut observa nu numai efectele distrugătoare ale supradozărilor, ci și existența unor relații complexe ale viețuitoarelor în cadrul agroecosistemelor. Așa au obținut răspunsul la întrebarea de ce numărul păsărelelor se reduce simțitor, de ce există uneori atacuri mai mari de insecte și au tras singuri concluzia necesității de promovare mai accentuată a combaterii biologice a dăunătorilor. Păsările găsite moarte le-am împăiat. Pe unele, disecîndu-le gușile, am găsit multe insecte și omizi. Concluzia a fost că au consumat insecte și omizi care fuseseră otrăvite cu insecticide... Pentru ca problema ocrotirii păsărilor să fie tot timpul în atenția elevilor, am dat exemple concrete asupra foloaselor pe care acestea le aduc omului. Astfel, se știe că o familie de pițigoi, împreună cu puii pe care îi scoate, consumă pe an 75 kg de insecte, fiind în stare să apere singură o grădină de 40 de pomi fructiferi de atacul insectelor ; pitulicea, care are 4—6 grame în greutate, distruge între 8 și 10 milioane de insecte ; o bufniță se poate hrăni, pe lîngă alte vietăți, și cu peste 1 400 de șoareci anual (ținînd cont că fiecare poate distruge 1 kg de cereale, avantajele sînt evidente). În acest context, elevii și-au dat seama de două mari lucruri. În primul rînd că persoanele în însărcinarea cărora este trecută administrarea îngrășămintelor, prepararea pesticidelor și folosirea lor, pe lîngă alte cunoștințe trebuie să aibă și o cultură ecologică adecvată — de unde necesitatea unei educații ecologice permanente. Apoi că, drept iubitori ai naturii, conștienți de faptul că numai omul poate să salveze ce ei înșuși distruge, sînt datori să înceapă, cu forțele lor, o acțiune de protejare a viețuitoarelor, în primul rînd a celor folositoare agriculturii. „Natura, după cum spunea marele nostru I. Simionescu, poate să-ți slujească de carte, de profesor, de povățuitor. Nu închide această carte plină de învățături înțelepte !“. Din păcate noi, dascălii, simțim acut lipsa unor afișe adecvate, lipsa unei literaturi de specialitate pe înțelesul copiilor și a filmelor didactice pe această temă. Problema e prea însemnată ca să o tratăm cu superficialitate“.

Lacul Bucura e din nou curat!

Vom publica mai jos cîteva file din jurnalul de expediție al pionierei Voichița Maria Luca, din Filea de Jos (jud. Cluj). Mai întîi însă trebuie să faceți cunoștință cu un adevărat dascăl-ecolog, profesorul Alexandru Marcu, de fel din aceeași comună a Munților Apuseni, 33 de ani acum, absolvent al Facultății de biologie din Cluj-Napoca. După ce a terminat facultatea (avîndu-i ca profesori pe Eugen Pora, Onoriu Ratiu, Ioan Pop sau Ștefan Peterfi), lui Al. Marcu i s-a propus să rămînă în cercetare. S-a întors însă în comuna natală, pe Valea Hăjdății, în chiar Cheile Turzii, o minune ecologică rămasă încă în picioare și alci a făcut cu adevărat treabă. „Ocrotitorii Apusenilor“, cum s-a numit cercul de protejare a naturii pe care l-a înființat în școală, a făcut în șapte ani 8 expediții, pornind din Apuseni și continuînd cu Ceahlăul, Retezatul, Făgărașul, Delta Dunării, Bucegii, pînă la litoralul românesc. În jur de 15 copii îl însoțeau în fiecare vară în neuitatele expediții de vacanță, cărora a știut să le imprime totodată un caracter foarte educativ, exemplar am putea spune. Copiii din Filea de Jos au ajuns curînd ecologi de renume național, isprăvile lor fiind cunoscute și mult lăudate în publicațiile vîrstei lor.

În 1975, cînd se petrecea acțiunea povestită în parte de jurnalul Voichiței, pionierii lui Al. Marcu au scos din lacurile glaciare nu mai puțin de 3 712 cutii de conserve, pe care le-au îngrămădit apoi corespunzător la marginea apei. Doi ani mai tîrziu, cînd expediția a revenit în Retezat, deasupra cutiilor ruginite se aflau o mulțime de cutii albe, strălucitoare, depozitate exact așa cum prevedea pancarta așezată la vedere. În lacuri, nici o altă cutie! Dar despre felul în care copiii profesorului Marcu au înțeles practic ce înseamnă ecologie, ocrotirea propriilor frumuseți ale naturii, mai exact ne vorbește jurnalul Voichiței. Iată cîteva pagini din el.

Pentru păsări, cîte un cuib

Jurnal de expediție

„1 august. Ne trezim destul de dimineață, întindem corturile apoi pregătim masa : încălzim în ceaun tocană de legume cu carne de vită. Mîncăm repede și pregătim cîngile pentru scos cutiile de conserve din lac, facem stîlpii pentru a prinde tăblița indicatoare iar înainte de plecare spre lacul Stînișoara, căpitanul „Rucsăcel“, ajutată de Valerica și Tenzica, responsabilele acțiunii de ocrotire, verifică materialele luate de noi. Traseul pînă acolo a fost nemaipomenit de frumos. Adunăm toate hîrtiile pe care le găsim pe potecă. Deodată în fața noastră apare o apă limpede, frumoasă, dar văzută mai de aproape era urîtă, plină de cutii de conserve. Nu-mi vine să cred că aceste cutii au fost aruncate intenționat de turiști în acest lac glaciar, cred că numai le-au uitat sau le-au pierdut, sau le-au scăpat acolo. Dar nu e timp de pierdut. Tovarășul profesor face o demonstrație pentru Valerica și Tenzica, arătîndu-le cum trebuie procedat la scoaterea cutiilor din lac. Trei adună cutiile scoase iar restul, printre care și eu, adunăm pietre pentru zidul împrejmuitor al locului unde vom depozita cutiile. Cu cizmele de cauciuc pescărești, Valerica străbate tot lacul. După ce nu mai vedem nici o cutie, Tenzica le numără, aruncîndu-le în locul împrejmuit cu pietre. Numărul cutiilor a fost neînchipuit de mare : 611. Batem stîlpii ce susțin tabla avertizoare, apoi începem să vopsim zidul cu alb și roșu. După ce terminăm, facem fotografii, ne scoatem mîncarea din rucsacuri și dăm peste bulgării de sare pentru capre negre pe care i-am primit la de paznicul Brutus. Tare ne-am bucurat să mai contribuim cu încă ceva la ocrotirea naturii în singurul Parc național al țării...

3 august. Ne sculăm și plecăm la vîrf, unde ne înviorăm cu apă rece. Astăzi avem planificată curățirea celui mai mare lac al Retezatului : Bucura. Eu și Mia am rămas la corturi și pînă se întorc colegii mei trebuie să pregătim supa și macaroanele cu brînză. După ce pleacă începem să facem focul. Primul chibrit se stinge, aprindem al doilea, apoi al treilea și pînă la urmă rămînem cu cutia goală în mînă. Altă cutie nu găsim în cort. Mia aduce puțin jar de la nea Brutus, paznicul rezervației, ne așezăm amîndoi în genunchi și suflăm de am crezut că nu mai avem aer. Cu greu am reușit să facem focul apoi să punem în apa din ceaun morcovi, ceapă, ardei și roșii. Tîrziu începe apa să fiarbă. Morcovii nu erau fierți bine, dar noi ne încurajam una pe alta zicînd : „Sînt fierți, tu, morcovii !“ (...) Așezîndu-ne puțin cu capul pe rucsac am adormit. Deodată, zgomotul fermoarului de la cort, tras, ne-a trezit. Erau colegii noștri reveniți de la Bucura, cu hainele ude pînă la piele. Ciorapii erau numai apă, iar băieții la fel. Își iau toți haine uscate și începem să mîncăm. „Rucsăcel“ îmi povestește cum a fost azi : au scos din Bucura aproape nouă sute cutii de conserve și în timp ce ploua au adunat pietre pentru zidul împrejmuitor, lucru care nu se putea face protejați în sacii de plastic în care ne învelim cînd plouă. Îmi mai spune că a văzut prima capră neagră, moment în care inima mea începe să bată mai repede și simt o părere de rău că nu am fost și eu cu ei. Tovarășul profesor mă asigură însă că vom mai avea prilejul și timpul să vedem altele. Mi-a venit să rîd cînd mi-au spus că uitînd furculițele la corturi au fost nevoiți la masa de prînz să mănînce cu așchii de lemn...

5 august. Pe la ora cinci vine tovarășul profesor la cortul nostru și ne trezește pe mine și pe Mia. Neluța și Viorica rămîn să doarmă, întrucît ele vor avea azi grijă de corturi. Un cer albastru și frumos ne îndeamnă să pornim repede. Vom urca pe Peleaga, apoi vom cobori în căldarea Bucurei și ne vom bucura privirea în salba de lacuri glaciare și de acolo vom curăța Tăul Porții, iar apoi pe creastă vom ajunge în Șaua Retezatului și pe Valea Stănișoarei vom reveni la cabana Pietrele. Traseul e greu și trebuie să-i facem față. Soarele e un bun însoțitor, ce nu ne părăsește deloc. Țînțarii cei veseli roiau în jurul nostru, pișcîndu-ne uneori, crezînd poate că așa ne vom împrieteni cu ei. La capul nostru fluturii și albinele (oare cum or fi ajuns aici ?) zburau făcîndu-ne semn cu aripioarele. (...) La un moment dat nu vedeam decît la zece metri în față și, de ce să nu recunoaștem, ne-a cam fost frică și am stat lipiți de perete cînd am trecut poteca tăiată în piatră. Sîntem la 2 509 metri deasupra mării, dar ceața nu vrea să plece, să ne lase să admirăm peisajul. Cred că dacă ar ști mama unde sînt ar fi în stare să vină după mine și să mă țină de mînă să nu cad... Coborîm spre Bucura și — ce mare bucuriel — lacul e acum atît de curat... La un moment dat tovarășul profesor ne face semn care ordonă tăcere și ne arată cu degetul în direcția unde, spre marea noastră bucurie zărim o capră neagră. Vorbim în șoaptă, parcă am fi la începutul unei ore în care așteptăm să vină profesorul. Se montează teleobiectivul aparatului de fotografiat, ținem pumnii tovarășului profesor, care o ia încet spre capra neagră. Dar, ne-a văzut, iat-o își ridică capul, „țanc“ face aparatul de fotografiat și ca o balerină își începe dansul pe scena de piatră, aplaudată cu sufletul de noi toți. (...) Cu greu, pe piatră udă urcăm dînd de un marcaj ce ne scoate la un lac — Tăul Agățat, se pare, după indicațiile hărții — ca apoi, după 20 de minute, să începem ultima noastră acțiune de curățire. Sînt totuși multe și cele trei sute cincizeci de cutii raportate la suprafața lacului. Terminăm lucrul la aproximativ o oră și fără să ne odihnim o luăm pe poteca ducînd-ne spre Șaua Retezatului. Se înserase cînd am ajuns la cabană, unde tovarășul Brutus ne întîmpină iarăși cu bucurie și dragoste. Mîncăm mămăliga cu brînză pregătită de Viorica și Neluța și cîntăm pînă tîrziu marșul nostru, al ... Ocrotitorilor Apusenilor“, învingînd ... celei mai frumoase zile petrecute ... acum de echipaj în Retezat.“

Au trecut de atunci anii. Voichița Maria Luca a ocupat dealtfel un loc II la una dintre Olimpiadele de limbă română, la care a scris o compunere despre ocrotirea naturii, iar acum este în clasa a XI-a a Liceului de filologie din Cluj-Napoca. Valerica și Tenzica, despre care se vorbește în jurnal, sînt studente, prima la medicină, a doua la biologie ! O alta, Violeta Bonda, e tot la Facultatea de biologie, iar alții, Octavia Oprea, Ion Hodrea, Iosif Popa, Lupea Livia, Ancuța Girbovean și încă mulți alții sînt tot studenți, fie la medicină, la geologie, ori la politehnică. Alții, mai mici ca vîrstă, sînt elevi la licee, tot în Cluj-Napoca și, bineînțeles, n-au uitat deloc ce-au învățat în Filea de Jos. În ce-l privește pe Alexandru Marcu, el lucrează acum la minunata Grădina botanică din același municipiu, ceea ce însă nu-l împiedică să privească mereu, nostalgic, albumele cu miile de filme făcute cu prilejul expedițiilor în inima munților. Exemplul de adevărată educație ecologică școlară pe care l-a dat acest om rămîne cu adevărat memorabil și, mai cu seamă, de luat aminte. Pentru că, unde există entuziasm, ceva se poate face...

Despre importanța educației ecologice am amintit și în primul grupaj de articole publicat pe această temă, în numărul trecut. A iubi natura, spuneam, înseamnă în primul rînd a o înțelege ! Facem totuși mult prea puțin pentru a-i face pe oameni, în primul rînd generația tînără, să înțeleagă ce înseamnă și cîtă importanță are ocrotirea naturii, păstrarea echilibrului ei, acest sanctuar al singurului loc din univers în care putem trăi. Să reținem de asemenea că noua strategie mondială a conservării naturii se călăuzește după principiul N-AM MOȘTENIT PĂMÎNTUL DE LA ÎNAINTAȘI CI L-AM ÎMPRUMUTAT DE LA COPIL.. Aceste evidențe ne-au făcut să ne gîndim ca în acest număr să ne aplecăm mai mult asupra felului în care se face educație ecologică la noi și, cu experiența unui drum în județul Cluj, a modului în care se poate totuși face ! România socialistă clădește în fapt o nouă societate, dar, așa cum excepțional observa Mircea Maliță „nu poți să clădești o societate sănătoasă pe o natură bolnavă“ !

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR ■

Lumea în care trăim

Gustul fericirii...

Am întîlnit, undeva, într-o pagină de carte, afirmația că „fericirea nu are nici miros, nici culoare".

Aparent autorul nu greșește. Fericirea ar avea, totuși, gust.

Gustul fericirii...

Desigur, pe tema aceasta se pot broda multe reflecții. Ce este fericirea ? Unde începe și unde se termină această stare de spirit ? Cum poate fi ea măsurată ? Cum poate fi „gustată" fericirea ?

Depinde. Depinde de modul în care știi să te bucuri de sănătate, de soare și lumină, de frumusețile naturii. Depinde de munca pe care o faci și de rezultatele obținute. Depinde de bucuriile pe care ți le aduc copiii, de sinceritatea prietenilor, de multe și multe altele.

Firește, fericirea nu înseamnă același lucru pentru fiecare om. Un mare patron occidental își evaluează „fericirea" în conturi la bancă. Un emigrant se declară fericit cînd obține un loc de muncă. Fiecare din ei rostește același cuvînt — fericire — însă sensul lui este, evident, profund diferit.

Citesc, deseori, în presa străină declarații de acest gen : „Am primit un diamant superb. Sînt fericită" ; „Mi s-a realizat visul. Am un avion personal. Sînt nespus de fericit" ; „Mor de fericire — dogul meu a luat premiul de frumusețe" ; „Sînt fericit deoarece de astăzi clanțele ușilor mele sînt cu toate, aurite".

Și asemenea exemple aș mai putea cita. „Vedetele" finanțelor, marii magnați, personajele acelea pe care diferite reviste ilustrate le popularizează drept „modele" ale reușitei în capitalism, afișează pliticisealâ naufragiată pe o plajă și doar, din cînd în cînd, își descoperă „fericirea" : un nou divorț și o nouă căsătorie, deci un nou soț sau o nouă soție, o aventură de sezon, un nou yacht, o escapadă zgomotoasă pe insule puțin populate, o recepție ieșită din comun prin costul ei...

„Fericirea" se exprimă pe notele de plată, căci toate au acoperirea în conturile de la bancă — și divorțurile și yachturile și escapadele, și recepțiile...

Dar sînt și altfel de exemple.

Pentru foarte mulți oameni posibilitatea de a gusta fericirea nu depinde însă de ei. Oameni pentru care fericirea înseamnă extrem de puțin iar gustul ei nu l-au încercat prea des. Oameni pentru care fericirea înseamnă o slujbă, o bucată de pîine, un medicament sau un loc pe băncile școlii.

Care fericire este mai mare ? A manechinului ce a obținut încă un diamant sau a șomerului ce a reușit să-și găsească un loc de muncă ?

Cred, personal, că șomerul încearcă o fericire mai mare. Este un alt gen de fericire, incompatibilă cu fericirea celor ce trăiesc în opulență, a paraziților unei lumi bazată pe nedreptate.

Este fericirea de a avea o bucată de pîine atunci cînd peste 50 de milioane de oameni, dintre care aproape 12 milioane de copii, mor anual de foame și cînd 550 de milioane de oameni suferă de subnutriție.

Este fericirea de a avea un loc de muncă atunci cînd numai în Europa occidentală sînt în această primăvară circa 17 milioane de șomeri.

Este fericirea de a avea posibilitatea să consulți un medic atunci cînd milioane și milioane de oameni mor anual pe Terra din cauza bolilor.

Este fericirea de a poseda o locuință demnă, atunci cînd — afirmă statisticile — peste 650 de milioane de oameni locuiesc în cocioabe, în magazii și bordeie, în colibe și magherițe, în frig sau arșiță, în ploaie și vînt.

Este fericirea de a urma cursurile unei școli, de a ști să citești o carte, atunci cînd sute și sute de milioane de tineri și virstnici nu știu nici măcar să-și scrie numele.

Desigur, un asemenea gen de fericire nu aparține decît anumitor categorii sociale. Este greu de imaginat că patronii și acționarii puternicelor trusturi multinaționale, marii proprietari sau cei din „înalta societate" s-au bucura de reușita unei slujbe la... oficiul de plasare.

Fericirea unui loc de muncă, a unei bucăți de pîine sau a unei locuințe, fericirea obținerii unui medicament vital sau a unui loc în băncile școlii, fericirea aceasta simplă, cotidiană, înseamnă încă pentru mulți din locuitorii Terrei un vis neîmplinit. Fericirea rămîne pentru ei undeva departe, printre speranțe.

Fericirea omului este totuși realizabilă. Ea este, însă, indisociabilă de realitățile vieții, de propria lui acțiune. Căci fericirea aceasta, cea autentică, nu vine de la sine. Nici eradicarea subdezvoltării, nici lichidarea analfabetismului și a bolilor și nici lichidarea foametei nu se pot obține decît prin eforturi, prin sacrificii, prin luptă. Drumul poate fi uneori lung, greu, întortocheat. Dar la capătul lui se află întotdeauna bucuria reușitei. Fericirea. Fericirea, cu gustul ei inegalabil...

AL. PINTEA

Un medic argentinian venit la București special pentru medicamentul „L" :

„Doctorul Leontopol are cîteva lucruri extraordinare"

Îl cheamă Felix Pedrero, e argentinian, a terminat, în 1968 Facultatea de medicină din Cordoba. Lucrează la Mar del Plata, unde are o clinică, insistă s-o numească institut, dar merge des și la San Juan, unde mai are una. În amîndouă, înțeleg, folosește produsele Anei Aslan și e foarte mulțumit de ele.

Cînd pornesc dialogul, purtat cînd în franceză, cînd în spaniolă, nu știu decît că doctorul Felix Pedrero a venit la București mai ales pentru colegul său de breaslă Mihai Leontopol. Restul îl voi afla.

— Sînteți prima dată în România ?

— Am mai fost în octombrie 1931 și, ca și acum, am tras la hotel „Majestic". Acolo, întîmplător, am auzit despre activitatea doctorului Leontopol din povestirile unui tînăr. Fiind extrem de interesat în probleme de cancer, am dorit să-l cunosc pe doctorul Leontopol și, în cîteva zile, am reușit.

— De ce ziceți că sînteți extrem de interesat în probleme de cancer ?

— Soția mea a avut un coriocarcinom de uter, maladie foarte gravă. Diagnosticul ei fiind mai mult decît alarmant, am luat legătura cu tot felul de specialiști, ca s-o salvez. Am constatat asta era acum 3 ani, că americanii, mai ales cei din California irlandezii, francezii și japonezii sînt cei mai avansați și am pus la punct un tratament mixt folosind cîte ceva de la fiecare. Ea se simte azi bine și urmează să nască, în septembrie, primul nostru copil. Datorită acestei împrejurări, am aprofundat problemele cancerului și m-am convins că orice efort, de orice natură, n-ajunge în bătălia contra lui. Lupta cu cancerul nu-i o treabă a medicilor din România sau Argentina, ea trebuie să fie o cauză comună.

— Așa e, aveți dreptate. Ce-a urmat ?

— L-am cunoscut pe Mihai Leontopol care m-a invitat să-l însoțesc la spital. Acolo am văzut cîteva cazuri rezolvate sau în curs de rezolvare și am rămas stupefiat. În noaptea aceea n-am închis ochii.

— De ce ?

— Mi-am dat seama că doctorul Leontopol deține o mare descoperire. L-am găsit onest și, în plus, cele văzute m-au zguduit. Văzusem altceva decît știam.

— Ce știați ?

— Că un neoplasm de plămîn de pildă, poate avea speranțe de viață de pînă la un an. Nu după Pedrero, după statistici ferme, științifice. Cu unul de cap de pancreas nu duce, fiind foarte malign, decît maximum 6 luni. Am văzut bolnavii tratați de Leontopol, timp de 5, 6 sau chiar mai mulți ani, erau sănătoși, unii chiar lucrau, i-am văzut și, ca zic așa, m-am minunat. Înțeleg că nu sînteți medic, o să pricepeți mai greu ce-am simțit. A fost ca o revelație. I-am cerut doctorului o doză din remediul său, din medicamentul „L", mi-a dat-o și am plecat cu ea în Argentina. Fiind mică, n-am folosit-o decît într-un caz, cel al unei femei de 75 de ani, Rosa Ayastuy din Maipu, provincia Buenos Aires.

— De ce suferea femeia ?

— Avea un neoplasm de vezică urinară, fusese operată și chirurgii nu-i dăduseră de trăit decît 2—3 luni. I-am administrat în disperare de cauză, medicamentul „L" și am constatat o rapidă retragere a metastazelor. O vedeam vindecîndu-se și nu ne venea să credem. Fermi cu cîteva săptămîni mai devreme, chirurgii nu mai știau ce să zică ? ! I-am făcut o cistoscopie și n-am mai găsit nici o urmă de tumoră ? ! Cînd am plecat din țară, Rosa Ayastuy se găsea într-o stare foarte bună, vindecarea ei fiind aproape de sută la sută. Încurajați, am trecut la alt caz.

— O clipă. Am înțeles că doza de „L" se termina.

— E o poveste întreagă. Se terminase și, ca să căpătam alta, i-am telefonat colegului Leontopol la București. De mai multe ori, vorbind minute în șir, cerîndu-i consultații la telefon. Ne-a trimis o nouă doză de medicament, dar vama din Mar del Plata s-a opus intrării ei în țară. A fost nevoie să intervină Crucea roșie argentiniană, sub egida căreia facem aceste experimente, și pînă la urmă am primit capsulele.

— Și le-ați folosit în al doilea caz, da ?

— În mai multe, cu totul în 8, neoplasme de vezică, de prostată și de sîn, toate merg bine, fără excepție. Am să mă mai refer, concret, la unul, cazul unui bărbat de 50 de ani cu adenocarcinom de prostată metastazat. Omul era într-o stare gravă, nu mai putea urina normal, apelasem la o sondă Pezzer. După numai o săptămînă de tratament cu „L", am constatat o ameliorare spectaculoasă a situației, iar după 10 zile bolnavul a reînceput să urineze natural. În plus, tumora coborîse cu 3 degete sub nivelul inițial supraombilical.

— Care e în prezent starea bolnavului ?

— Cînd am plecat din Argentina, se simțea excelent și urma să i se scoată sonda. Probabil că i s-a și scos.

— Din cîte știu, ați folosit medicamentul „L" și în experimente pe animale. E exact ?

— Da. Am luat legătura cu Centrul medical veterinar din Mar del Plata și am făcut împreună teste pe animale, pe 12 cățele între 8 și 10 ani cu tumori de mamele. Tumori maligne certe, depistate prin biopsii. Trebuie să spun că, la început, veterinarii au fost sceptici, dar s-au convins repede observînd scăderea tumorilor. Am hotărît, în baza acestor rezultate socotite ca foarte importante, să mergem mai departe, să aprofundăm cercetările efectuate, cum aminteam, sub egida Crucii roșii argentiniene și într-un cadru științific plasat dincolo de orice dubiu. Intenționăm, de pildă, să trecem la alte tipuri de tumori.

— Doctore Pedrero, puteți trage vreo concluzie din ce-ați constatat pînă acum ?

— Sigur, mai e nevoie de timp. Eu cred că acesta e judecătorul suprem.

— Și la noi se zice la fel.

— Cu atît mai bine. Consider însă că am dreptul să afirm că doctorul Leontopol are cîteva lucruri extraordinare

— O întrebare pe care n-aș dori s-o luați drept indiscretă : de ce v-ați reîntors în România ?

— Ca să iau legătura cu Ana Aslan și, în primul rînd, cu Mihai Leontopol. Doresc să-l invit în Argentina și mai doresc, asta mai ales, să punem bazele unei colaborări ferme și de lungă durată. Voi face în acest sens toate demersurile necesare.

— L-ați însoțit și în aceste zile pe doctorul Leontopol la Centrul de fonoaudiologie ?

— Da, căci am venit în România ca să lucrez, nu ca să mă plimb. Cu amabilitate, colegul Leeontopol mi-a pus la dispoziție o serie din bolnavii pe care i-a tratat. Am stat de vorbă pînă acum cu 20, le-am cercetat documentația, i-am înregistrat pe bandă, i-am fotografiat și, iarăși, am rămas uimit. Cancere clare, diagnosticate ca atare, s-au vindecat, asta n-am mai văzut ? ! Cînd voi ajunge acasă, voi folosi materialul cules și am de gînd să țin cîteva conferințe despre metoda Leontopol de tratament în cadrul Societății „Medica" din San Juan. Leontopol face, repet, lucruri extraordinare.

— Credeți că documentele medicale care vi s-au prezentat sînt complete ? Sînt convingătoare ?

— Nu încape nici o îndoială, sînt convingătoare. Limpezi din punct de vedere științific.

— Vă mulțumesc și vă ureze drum bun.

Discuția cu medicul argentinian Felix Pedrero a durat, după ceas, 70 de minute. Ea a avut loc în holul hotelului „Majestic". În urma ei au rămas interviul de mai sus și o stenogramă, ca mărturie a interesului larg pe care îl trezește descoperirea unui concetățean al nostru.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Mondo umano ?

Cu și fără mască

„Profesia : guru. Trăsături caracteristice : o tendință spre megalomanie și paranoia. Activități : administrează, sub acoperirea spiritualității, averi care merg din domeniul rural la imperiul industrial. Clientelă : tineri (și mai puțin tineri) decepționați de sex, drog și șomajul din țările bogate. Particularitate a acestor Președinți-Directori Generali ai lui Dumnezeu : o predilecție pentru mașini de lux, Rolls-Royce, îndeosebi albă. Azi, după cîțiva ani de calm, bătălia se reia. Cea a părinților, a apropiaților, a avocaților. Punctul de plecare al acestei noi campanii : cartea lui Roger Ikor «Je porte plainte», scrisă în urma sinuciderii copilului lui, și recenta creare, sub impulsul lui, a unui grup de informații asupra sectelor. Astăzi sînt numeroși cei care încearcă să ridice vălul, să demonstreze că gurii nu sînt niște inofensivi bizari, cum încă o crede o parte a opinjei". Aceste rînduri sînt extrase dintr-un articol publicat de Katie Breen în revista franceză „Marie Claire", sub titlul semnificativ „Părinții împotriva sectelor".

Firește, textul articolului este foarte bogat în amănunte și descoperiri făcute personal de autoare. Ea scrie : „Rareori sectele își enunță culoarea lor și, pentru a le combate, trebuie să le cunoaștem, să nu avem ură sau teamă, și să știm cum să reperăm escrocheriile". De aceea, în Franța, „În spatele unor mișcări, asociații, companii sau grupe de binefacere sau de alt gen, se ascund deseori sectele". Astfel, „A.I.C.K. sau ISKCON (ascunde secta) **Hare Krishna** ; Asociația educație și conștiință — A.E.C. — **Meditația transcendentală** ; Asociația pentru respectul libertăților spirituale — **Scientologie** ; Asociația pentru unificarea creștinismului mondial — **Moon** ; Asociația pentru promovarea valorilor morale și spirituale — **Moon** ; Comisia cetățenilor pentru drepturile omului — **Scientologie** ; Căminele dragostei — **Copiii domnului** ; Biserica noii comorehensiuni — **Scientologie** ; Cămine, acțiune benevolă la domiciliu — **Moon** ; Grupul pentru ameliorarea metodelor de învățămînt — **Scientologie** ; Institutul de cercetări MERU — **Meditația transcendentală** ; Ministerul sănătății și al moralității — **Meditația transcendentală** ; Mișcarea universitară pentru cercetarea valorilor absolute — **Moon** ; Mișcarea pentru respectul și tolerarea libertăților spirituale — **Scientologie** ; Pionierii noii vîrste — **Moon** ; Susținerea unei justiții cinstite — **Scientologie**".

Ajunși aici e cazul să ne întrebăm de ce se ascund sub atari denumiri anodine sectele al căror lideri administrează averi fabuloase ? Asupra acestei probleme vom reveni.

DUMITRU CONSTANTIN

După „SVĚT V OBRAZECH" — Cehoslovacia

După „Die Frame", R.D.G.

Succes tricolorilor în meciul cu Cipru!

Mîine, de la ora 17,15, se va desfășura pe stadionul „1 Mai" din Hunedoara meciul dintre reprezentativele de fotbal ale României și Ciprului, cel dintîi în cadrul grupei a V-a a preliminariilor campionatelor europene 1984, grupă din care mai fac parte, reamintim, echipele Italiei, Cehoslovaciei și Suediei.

Să încercăm în cele ce urmează o scurtă avancronică a partidei, nu înainte de a nota că întîlnirea va fi arbitrată de o brigadă din Albania, Arsen Hoxha la centru, Xili Kruja și Hikmet Kuka la linie, ca observator U.E.F.A. figurînd ungurul György Szilagy.

PALMARESUL NE E NET FAVORABIL

În condițiile în care fotbalul cipriot n-a strălucit niciodată pe plan internațional, un 2—1 cu Elveția, în 1936, e tot ce au obținut insularii mai de seamă pînă acum, tricolorii au dominat întîlnirile oficiale directe, necunoscînd înfrîngerea :

- 3 decembrie 1966, Nicosia : Cipru — România 1—5 (1—0) ;
- 23 aprilie 1967, București : România — Cipru 7—0 (3—0) ;
- 13 mai 1979, Limassol : Cipru — România 1—1 (1—1);
- 18 noiembrie 1979, București : România — Cipru 2—0 (1—0).

Înaintea partidei oficiale cu numărul 5, palmaresul ne e net favorabil și, în mod normal, diferența de valoare și de experiență dintre cele două garnituri trebuie să-și spună, și mîine, cuvîntul. E bine însă de reținut că, în ultimii ani, fotbaliștii ciprioți au făcut unele progrese, jocul lor cîștigînd în angajament și tehnicitate, ei devenind un adversar incomod, decis să-și vîndă pielea cît mai scump.

PREGĂTIRILE TRICOLORILOR

Acordînd startului oficial al sezonului atenția cuvenită, antrenorii Mircea Lucescu și Mircea Radulescu au reunit lotul încă de duminică seara, la Hunedoara. Renunțînd, dintr-un motiv sau altul, la „veteranii" Sameș și Iordănescu, ei au mers, în continuare, pe mîna jucătorilor tineri, apelînd, pe lîngă Mihai Marian, Andone, Bogdan (fiecare cu o singură selecționare în națională), Iorgulescu, Rednic, Gabor (fiecare 3 A) și Turcu (2 A), și la 2 debutanți, Ioan Petcu (născut 1 mai 1959) de la Corvinul și Florea Văetuș (23 noiembrie 1956) de la Dinamo. Cu Petcu, care își va sărbători pe teren, dacă va juca, aniversarea a 23 de ani, numărul jucătorilor hunedoreni se ridică la 5, lucru explicabil atît prin forma bună a Corvinului cît și, firește, prin programarea partidei. În rest, Moraru (11 A), Iordache (18 A), Ștefănescu (33 A), Țicleanu (16 A), Augustin (11 A), Bölöni (45 A), Klein (4 A), Balaci (47 A) și Cămătaru (19 A), adică un lot echilibrat, îmbinînd experiența și sîngele rece al mai vechilor internaționali cu ambiția și elanul colegilor mai tineri. Dintre toți, singurul care a mai jucat de două ori împotriva cipriotilor e Cămătaru, în timp ce Ștefănescu și Augustin au fost în echipa aliniată la Limassol, iar Bölöni și Balaci au evoluat la 18 noiembrie 1979 pe „Dinamo".

Începînd de luni, tricolorii au intrat într-un program intens de pregătire, deviza lor fiind una singură, victorie și încă la un scor cît mai concludent. Din păcate, nu toți selecționabilii au ajuns la Hunedoara în cea mai bună condiție de sănătate, Ștefănescu, Cămătaru, Rednic și Văetuș prezentînd ușoare accidentări. Medicul Ion Andreescu a avut de furcă mai ales cu primii 2, Ștefănescu acuzînd o contuzie la gleznă, iar Cămătaru o entorsă. La ora la care așternem pe hîrtie aceste rînduri, miercuri la prînz, ei urmează tratamente intensive și se speră în deplina lor recuperare.

Mîine, în fața publicului pe care-l iubește atît, Mircea Lucescu va trece un examen important, meciul cu Cipru reprezentînd punctul de plecare al unei „campanii" în capătul căreia naționala României speră să joace la turneul final al europenelor din 1984. Au fost și mai sînt opinii împotriva lui Lucescu și nu e exclus ca și el, cel mai tînăr antrenor pe care l-a avut vreodată echipa noastră națională, să mai fi greșit. Noi însă i-am acordat și-i acordăm credit, l-am prețuit și-l prețuim, iar acum, cînd nu mai e vorba de un interes sau altul, ci de interesul major al fotbalului românesc, credem că disputele nu-și mai au rostul nici atît. E timpul liniștei, al muncii și seriozității, iar Mircea Lucescu și elevii săi merită semnul nostru de încredere și urarea de mult succes.

PE CINE CONTEAZĂ OASPEȚII

Antrenorul Costas Talianos, 62 de ani, de 4 ani la conducerea tehnică a naționalei cipriote, a anunțat următorul lot :

portari : Constantinou (Ael), 32 de ani, 15 A ; Praxitelous (Omoni Nicosia), 25 ; fundași : Erotokritou (Omonia), 24, 19 A ; Miamiliotis (Apoel Nicosia), 22, 10 A ; Sofroniou (Apollon), 23, 4 A ; Lagos (Peroporikos Larnaca), 33, 10 A ; Ikezos (Paralimni), 28, 2 A ; Lyssandrou (Northosis Famagusta), 33, 25 A ; Panzaras (Apoel), 28, 34 A;

mijlocași : Aristotelous (Ael), 23 ; Omirou (Olimpiakos Nicosia), 23, 1 A ; Yiangoudakis (Apollon), 23, 18 A; Papadopoulos (Olimpiakos Pireu), 29, 11 A ; Demetriou (Omonia), 25, 13 A ;

atacanți : Theophanous (Peroporikos), 23, 16 A ; Prokopi (Omonia Aradipou), 24, 1 A ; Vrahimis (Northosis), 29, 24 A ; Tsingis (Aris Limassol), 23, 17 A.

„Capetele de afiș" ale lotului par a fi fundașul Lyssandrou, prezent în ambele partide cu România din 1979, mijlocașul Papadopoulos, singurul fotbalist cipriot care evoluează în afara insulei, și atacantul Tsingis, și el o mai veche cunoștință a tricolorilor. Numele sonore de altădată, Koudas și Kalafas, ultimul „Gheata de aur" a Europei în 1977, au ieșit din vederile selecționerului, deși aceștia, judecînd după virstele fotbaliștilor convocați, arată în continuare încredere maturității.

Cînd parcurgeți rîndurile de față, jucătorii ciprioți, sosiți la Otopeni joi seara, se află cazați la hotelul „Rusca" din centrul Hunedoarei.

Acestea ar fi, în două vorbe, datele meciului de mîine. Înaintea unor partide teoretic mai grele, cu Suedia acasă (8 septembrie) și cu Italia în deplasare (4 decembrie), fotbaliștii români au obligația să deschidă sezonul printr-o victorie. Deși partida nu va fi, cum sînt unii tentați să creadă, o simplă formalitate, avem convingerea că tricolorii vor depune toate eforturile spre a cîștiga, eventual la un scor cît mai concludent. Minunatul public hunedorean va fi, primul, alături de ei, conducînd-o spre izbîndă, iar nouă nu ne rămîne, făcîndu-ne ecoul tuturor iubitorilor de fotbal din țară, decît să-i urăm mult succes !

O ultimă informație, întîlnirea va fi televizată, ea urmînd să fie transmisă, în direct, și în Cipru.

OVIDIU IOANIȚOAIA

La un nou „Bonattrape" — un nou... Fouché?!

Stimate Cornel Dinu,

În primul rînd țin să vă asigur cu toată sinceritatea că sînt unul din probabil numeroșii iubitori de fotbal care vă admiră statornic, încă din epoca prezenței dv. alături de Dumitrache, Lucescu și ceilalți, la finala campionatului de fotbal din Mexic... De asemeni, sînt consecvent cititor al articolelor pe care le scrieți în presă, nu o dată etalînd reale aptitudini de... ziarist sportiv. As dori ca prin aceste rînduri care solicită spațiu în revista „Flacăra", mereu deschisă, datorită spiritului ei democratic puternic, înrîurit de prețuitul său redactor șef, să îmi exprim, ca spectator de fotbal și ca hunedorean, cîteva opinii în ceea ce privește nu doar actuala echipă „Corvinul", nu doar pe actualul ei antrenor, Mircea Lucescu, ci un public larg, dacă nu din pretutindenea țării iubitoare de fotbal, atunci, cu siguranță, din „provincia" noastră, hunedoreană, adică departe de Capitală și de redacțiile marilor noastre reviste. În primul rînd cred că în prezent este susținută, din bună credință sau nu, o acerbă campanie de presă împotriva lui Mircea Lucescu... Motivele sînt dubium, harnici comentatori din mai toate revistele literare, ba chiar scriitori pe care îi iubim pentru opera lor, se întrec, cu vizibile eforturi de a impresiona prin... metafore, imitîndu-l searbăd pe extraordinarul mag al acestora, Fănuș Neagu, marele public, toată lumea se căznește să-l discrediteze, vai, grabnic nevoie mare, pe Mircea Lucescu... Cronicarii de radio excelează în jenante manevre de a diminua meritele echipei hunedorene și ale lui Mircea Lucescu, cel puțin aici, la echipă, nemaipridindind cu laude cînd e vorba de echipele bucureștene... Dacă crainicul Ghițulescu, într-o recentă transmisiune, exprima clar ceea ce vedea pe teren, adică o echipă care, vrea cineva ori ba, trebuie să fie luată în serios (și se va vedea !), crainicul respectiv a fost luat în tărbacă prin „metafore" care frizează injuria, batjocoritoare, asta doar pentru că este o modă de a birfi, prin mijloace „elevate" tot ceea ce înseamnă luptă cu inerția... Dar inerția nu poate fi înfrîntă cu ...inepția ! Fotbalul românesc se află, realmente, într-o criză. Dar în această criză (s-o fi uitat, oare, cu toții ?) nu ne-a adus Mircea Lucescu („jucătorul de finală de meci" cum, fără a proba minimul semn de colegialitate și fair-play invocat !) il categorisiți dumneavoastră, Cornel Dinu ! Exercițiile de pamflet pe care ni le distribuiți cu atîta elan de ani de zile, relevă mai degrabă, la o cercetare răbdătoare, cu totul altceva decît grija pentru adevăr... Îmi pare foarte rău, dar **transpare** din serialele pe care le semnați, **ranchiună, răutate, persiflare înfatuată, acre de „moralist"** și deseori altele, mai grave... Oare să aibă acestea legătură cu faptul acesta al lui Mircea Lucescu de a „trăda" (!) Bucureștii, de a încerca undeva în „provincia" pe care o jigniți, tovarășe ziarist Cornel Dinu, pentru că ea nu există demult, decît în imaginația unora care „o iubesc" așa, cum ne mărturisiți, adică... luînd-o în bășcălie... Scuzați termenul, bănuiesc că nu este străin de condeiul dv. Dar să citâm : „După ce vom înghesui și vom inspăimînta Ciprul la Hunedoara (de ce nu la Hunedoara ? n.n.) astfel nu văd rațiunea unei programări **tocmai** (subl. n.) pe acele **meleaguri** (ibidem) cu care n-am absolut nimic, le admir, (zău ? mersi ! n.n.) **dar mi se par cam naive"**... Formidabil, îndulșător ! Domnul Cornel Dinu, jucător, nu-i așa, nu doar „de final de meci" (ca al său fost coleg Lucescu !) ne judecă pe noi, „meleagurile" hunedorene, en masse, drept **naivi**... Niște naivi, acolo, dom'le, pen-că, deh, nu-s den București !...

De ce, stimate Dinu, n-ar fi, pentru Lucescu, orașul Hunedoara un Toulon, un Brienne ? Pe urmă, trebuie să vă spun, în numele mărturisitei admirații pentru fotbal pe care l-ați (mai ales) făcut, că revine în frazele dv. prea obsedant cuvîntul **putere**... Dar ați fost mereu titular în echipele care, prin „talentul" **altor antrenori decît Lucescu**, ne-au adus ploconul actualul „renume" al naționalei ! N-avem nimic împotriva unei polemici generale, dacă este menită a **construi ceva**... Dar dv., alături de alți „meșteri mari" în a-și refuza neputințele sportive improscind cuvinte în ochii lumii prin intermediul unor reviste deschise dezbaterii, nu faceți nimic de folos actualei situații de căutări ale unei formule în stare să spele tot rău moștenit... Doar **a spus-o Lucescu, au spus-o și alții, e o NAIVITATE** să ceri peste noapte a salva o navă mîncată de carii prejudecăților, al lipsei de vocație a trecutilor „arhitecți" ai naționalei, așa, peste un campionat sau două ! Toate răutățile azvîrlite în capul unui om care trebuie **lăsat în pace**, trebuie lăsat să încerce, să i se dea **șansa propriei opțiuni**, și asta doar din demagogicele gîlcevi, și asta doar pentru că altundeva decît în București, cineva, fără să sfideze Bucureștii, dimpotrivă (!), pentru a-l elogia în curînd, învingînd absurdele „campanii" de mahala și arătîndu-ne mult așteptată echipă de care **să nu ne mai fie rușine**, pentru care să nu plîngem **de umilință** cînd, în conjunctura marilor confruntări internaționale, îngenunchează stîrnind hohote de rîs adversarilor, nu nouă... Sînt convins că nu prea am șanse a vă lămuri că ar fi bine să mai cugetați... Totuși, aș fi fericit dacă, tîrziu după citirea modestei mele scrisori, ați sta singur, în fața conștiinței dv. de fotbalist-cronicar. Și ați reveni asupra propriei subiectivități. De fotbalist gelos, da, pentru că numai cine iubește poate fi gelos... însă nu pentru **Putere.**

EUGEN EVU

Propunere

Avînd încă de răspuns la 3 întrebări din 4, cine va cîștiga titlul și cine va ocupa locurile 16 și 17, campionatul se îndreaptă inevitabil spre final. Odată cu miza, tot mai mare, e posibil să apară și tot felul de interpretări, unele din ele alimentate de recenta scoatere a Craiovei din Cupă pe nedrept, în aceste condiții, spre a asigura întrecerii un cadru de desfășurare cît mai sportiv, cît mai corect, dar și spre a elimina orice posibilitate de interpretare, federația are datoria să vegheze cu vigilență asupra ultimei părți a campionatului.

În acest sens, solicităm F.R.F. fermitate în privința orelor de începere a partidelor în așa fel încît, în aceeași etapă, toate meciurile să înceapă simultan. Decalarea dictată de rațiunea televizării uneia sau alteia dintre partide creează un avantaj echipelor programate să joace mai tîrziu, e drept minor dar, oricum, un avantaj. Dacă e egal pentru toate grupările, regulamentul chiar așa și fie ! Să nu se înțeleagă că sîntem împotriva televizării întîlnirilor. Am pledat și pledăm pentru cît mai mult fotbal pe micul ecran, firește în funcție de posibilitățile și nevoile programului. Legat de asta, propunem ca cele mai importante meciuri ale etapei imediat următoare, cu implicații majore în configurația clasamentului, Dinamo—F.C. Argeș și S.C. Bacău—Universitatea Craiova, să înceapă la aceeași oră și să fie transmise alternativ la televiziune. E, credem, un punct de vedere pe care îl împărtășesc toți iubitorii fotbalului.

OMUL CARE JOACĂ

Ameținînd în atitea fente

Așadar, „I.F.K. Göteborg" este calificată în finala „Cupei U.E.F.A."... Stadionul „Ullevi" din „orașul goților" a fost plin la turnirile cu Valencia și Kaiserslautern, echipa suedeză scăpînd de obsesia falimentului cu care ne-a păcălit pe noi, împrumutînd numai pentru moment ceva din cozeria noastră. Este și singura echipă a actualului sezon al cupelor europene neînvinsă. Firesc, ne putem întreba în marea noastră nedumerire despre multe, ce enigme ascunde în ea această „sagă nordică", pentru că sînt convins că mult prea mulți colindători de zi cu zi ai fotbalului nostru nu o pricep nici acum, și nici nu o vor face nici în viitorul destul de apropiat. Dar să vă povestesc ceva mult mai expresiv, așa petrecîndu-se, ce poate spune totul despre felul în care continuăm noi să gustăm fotbalul pe care-l jucăm și pe acela pe care îl vedem la alții.

După ce eram foarte aproape să reeditâm un Blois la Goteborg, intrînd în ședință direct din aeroport, puțind pierde cu „4, 5—0"..., am reușit un 1—3 miraculos, dătător de speranțe pentru calificare tocmai prin felul în care cei din afară, și nu noi cei dinăuntru care ne-am simțit adversarul, au fost convinși să creadă că, la București, problema calificării va fi foarte simplă, constînd într-un 2—0 ușor de administrat, dacă nu și mai bine... Se știe, „blonzii trăpași" s-au jucat cu noi, și puteau să ne dea și mai mult decît singurul gol prin care au cîștigat și în cea de-a doua manșă. S-au făcut multe speculații, s-au argumentat multe rațiuni tactice demne de subiectul unor discuții libere la „școala de fotbal din Köln", în fine, totul părea clar. Se făcuseră greșeli... Era la îndemîna noastră explicarea proporțiilor evenimentului, dar nu și a existenței sale. După retur, unul din cei mai buni prieteni ai familiei mele, un om uluitor (coincidență, tot din Grichenland), mi-a bătut ca de obicei binevoitor la ușă. Priveam singur, certat de soartă, prin ceea ce poate fi străveziu într-un pahar de bere ce nu era „Tuborg". M-a luat direct așa precum îi-e felul, parcă în numele sutelor de mii de pasionați ai fotbalului nostru pentru care vorbea : „Bine măi, Cornelucă, nu i-ați minjit p-ăla ? Nu știau nimic, nu galibageau nimic cu Ea (mingea, desigur). M-am uitat la-nceput, sărea din ei ca din șipci, aveam ceva de tras pe post, n-am prea fost atent, dar n-am crezut că vă pot picta"... Am rămas, ca dealtfel în întreaga seară, tăcînd cu mine, nu mă puteam supăra pe el, omul care aduce soare numai prin zîmbetul cu care îmi închipui că-mi atacă prea rar soneria. Mă mai ia duminica, cînd sîntem liberi, la un meci de „B", despre care știe totul, dar m-au chinuit dureros atunci rațiunile umorului său unic, greu traductibil.

Păstrez pentru mine inexactitățile de altă natură prin care puteam preîntîmpina sifonarea eliminării lui Inter. Fondul este altul. Este vorba despre felul în care înțelegem, gustăm, simțim și dorim să se joace fotbalul nostru. Nici măcar nu sîntem conștienți de ceea ce sîntem capabili să facem pentru a evolua în concordanță cu incontestabilele calități de care dispunem. Nefiind capabili să ne dimensionăm pe noi, este normal să nu înțelegem de ce sînt capabili alții, cu atît mai mult cu cît ei sînt îndepărtați de fluxul nostru informațional cu care încercăm să-i pătrundem prea mult prin tăcere și liniște adevărată. Conflit nostri pronunță magic Pele sau Cruyff, nepunînd întîi ce ar fi putut însemna ca legendă un Dobrin sau Dumitrache antrenați și întreținuți așa precum le cerea menirea talentului cu care s-au născut. Lumea este încă prea mare pentru noi, dar și noi îi mărim dimensiunile ignorîndu-ne prin felul în care încă ne prezentăm în ea...

E o discuție lungă, plină de amănunte, pe care o continui mereu, de fiecare dată cu alte argumente potrivnice. Mă doare. Putem fi mult mai buni.

Lumea fotbalului nostru pare pornită să bălăcărească și acest final de sezon. În fond, își caută o nouă evadare. Aud spunîndu-se că punctele Craiovei la Scornicești, ca și remiza lui Dinamo la Vîlcea, au fost obținute înainte de a se apăsa pe ceasul de control și de a muta pionul... La bune nu ne putem gîndi de la-nceput. O luăm cu răul... Tac din nou despre echipa mea, pe care sutul lui Gîngu cu zece centimetri mai înăuntru o putea pedepsi în ultimul minut și vreau să cred că în preajma Oltului a fost vorba de o răbufnire oltenească de care oamenii lui Oblemenco sînt capabili prin valoarea lor atunci cînd se simt neprețuiți, așa precum au fost. Rămași și în lupta Cupei, mai dormeau, deci nu-i interesul nostru, și nu înrăiau ca acum.

CORNEL DINU

„O perpetuare a tinereții noastre..."

Vă mai amintiți, stimate Adrian Păunescu ? Acestea erau cuvintele pe care vi le adresa, într-un bilet, un spectator din sală în timpul întîmplării de muzică și poezie a Cenaclului „Flacăra", în orașul nostru.

Aprilie 1932 — Marea Sală a Sporturilor și Culturii din Iași este gazda celebrei Gale—Flacăra 500. Un eveniment mult așteptat și dorit de ieșeni. Sîntem emoționați și fericiți — o fericire ce se traduce prin imensa noastră prezență, aici.

E o întîlnire cu muzica și cu o frîntură din veșnicie. Regăsirea produce revelația firească, ne amintim că viața are întotdeauna undeva, pregătit pentru noi, un moment solemn, înalt.

Întîmplarea de muzică și poezie a început. Întreaga sală vibrează în cîntec. Ne îndeamnă Poetul să trăim veșnic în acele clipe. Priveam atemporal scurgerea orelor. Ne contopeam cu minunații oameni de pe scenă, atît de simpli în comportamentul lor, dar giganți prin mesajul ce-l poartă pretutindeni.

Trăiam imensitatea spirituală a acestei întîlniri care leagă abstractul de sufletul omului. Pînă și firescul, în muzica cenaclului, devine sacră. Se cîntă într-un singur glas :

„Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul
Trăiască România, trăiască tricolorul" !

Mulțumim poetului Adrian Păunescu și cîntărețului Alexandru Zărnescu pentru momentul unic, impresionant pe care l-au creat prin evocarea marelui Eminescu de care ne cuprinde și pe noi, adesea, un dor nesfîrșit, nestins. Valori, mari valori ale muzicii noastre tinere se întîlnesc într-o simbioză perfectă : marele poet Adrian Păunescu și compozitorii interpreți. Cîntă Roxina Cambos, Shalom Alchem ! Pace tuturor !

Cîntă Ioana și dansează graficianul Andrei A. Păunescu (copiii poetului) ; recunoaștem emoționați pe Marian Corjos, Gil Ioniță, grupul satiric „Mesaj", Mihaela Popescu... avem impresia că ne sînt alături de cînd pe pămînt sînt muzica și poezia.

Un cîntec dulce, cu accente lugubre, sfîșietoare se înalță măreț către noi venind de dincolo de lume : frații Chiriac și mitul căprioarei răstignite cu ochii spre cer, către soare, sublimă în somnul ei etern.

Bilețele scrise din sală se îngrămădeau morman pe masa de la care poetul Adrian Păunescu răspundea prompt și magistral stîrnind valuri de frenetice aplauze.

Trecuse de miezul nopții. Începea o nouă zi. Întreaga sală chema și rechema artiștii pe scenă. Cenaclul „Flacăra" continua. Gil Dobrică — fermecător și neastîmpărat își făcuse reapariția cu încă trei șlagăre internaționale. Dansau tinerii, se legănau tandru bătrînii, rîdea tinerețea cu ochi de copii strengar ce-a mai putut fura o asemenea clipă de la viață.

Văzîndu-l, ai fi spus că moarte nu există și nici nu va exista vreodată. Ne-am despărțit greu de prietenii noștri. Întorcîndu-se spre casă aveam inima atît de bogată, eram mai frumoși, mai buni și uitasem de toate relele. Am surprins în ochii fiului meu acea strălucire de fericire care ne este dată rareori în viață. Era prima noapte din primăverile sale, pe care o dăruia cîntecului — cea mai înaltă revelație a frumosului. Mi-a rămas vie în minte scena în care îl ascultam fascinată pe poetul Adrian Păunescu recitînd despre Putna și Bucovina. Clopotele de la Putna, trezind amintirea marelui voievod, și-au prelungit dangătul în clopoțel de argint care sunau la porțile copilăriei mele. M-a cuprins un dor nebun de meleagurile natale și mi-am revăzut anii fragezi și pe cei adolescentini condensați într-un pastel scăldat de alte primăveri, în Bucovina. Și-au prins în sufletul meu să se-nchege versurile pe care inima mi le dicta în acea noapte, într-o sală fremătîndă de tinerețe :

Mă întorc din nou acasă,
Simt pămîntul că-mi vorbește,
Soarele-mi dezmiardă chipul
Iar pădurea îmi doinește.

Îmi vorbesc duios și sălcii
De pe maluri înverzite ;
Mi-am lăsat copilăria
Între flori de măr stivite.

Cerul, noaptea-i o himeră,
Ape murmură-n cascade,
Munții-și deapănă legenda
Brazii fîuresc balade.

Simt în inimă un cîntec
Dintr-o unică poveste
Cu bluzon de nemurire
Pentru tot ce veșnic este.

Mă întorc iar pe aleea
Unde-i iarba grea și deasă
Și strîngînd în pumni pămîntul
N-aș mai vrea să plec de-acasă.

Este oare Cenaclul „Flacăra" capabil de asemenea transformări spirituale și chiar fiziologice ? Des gur. M-am simțit în acea noapte la fel de tînără ca studenții din jurul meu și m-am regăsit în fața cozilor de altădată care cîntau și dansau fericită nesimțind trecerea timpului peste ea. Am înțeles că acest cenaclu este o perpetuare a tinereții noastre.

Va înflori primăvara, va încolți grîul, va răsări, să miroasă văzduhul a pîine nouă ; să se făurească o nouă legendă despre oameni și cîntecele lor.

VICTORIA SIMONCA

Mult stimate Adrian Păunescu,

Vă scrie una din sutele de persoane care au participat la cenaclul de luni seara, din Fălticeni. Ați fost cu toții nemaipomeniți ! Este aproape incredibil, cum acel minunat grup de tineri (condusi de poetul Adrian Păunescu), grup modest, fără scenă și cortină, fără vestimentație multicoloră sau sclipitoare, doar cu talentul și chitara lor (și cu încă ceva, cu dragostea lor mare pentru om și viață), au reușit să fascineze o sală arhiplină, transformînd spectacolul într-un dialog continuu. Seara oferită de dumneavoastră ne-a luminat sufletul și cugetul, ne-a străcurat în inimă bunătatea pentru semeni, dragostea pentru viață, iubirea pentru natură, respectul pentru artă. În acea minunată seară de primăvară, cu miros de pămînt reavăn și cu copaci dați în floare, l-am cunoscut pe Adrian Păunescu : un Păunescu cu totul altul decît ce-ți oferea micul ecran ! Un Păunescu, care a rîs, a dansat, a recitat, a cîntat, a plîns !

AMARIEI ANGELA-ELVIRA
— medic —
15 aprilie 1982, Fălticeni

Stimate Adrian Păunescu,

Tocmai am citit emoționanta scrisoare a unei cleve din Tulcea și m-am gîndit că poate o asemenea scrisoare venită din Cîmpulung Moldovenesc v-ar determina să includeți și orașul nostru pe lista localităților ce găzduiesc Gala Flacăra 500. Îmi pare rău că nu pot scrie o asemenea scrisoare și că nu reușesc să exprim în cuvinte cît de mult înseamnă cenaclul pentru noi, tinerii din Cîmpulung. Orășelul nostru nu are prea multe evenimente culturale și venirea cenaclului a constituit un eveniment de vîrf despre care s-a vorbit mult și încă se mai vorbește. A fost un spectacol extraordinar care ne-a făcut, pe toți cei prezenți, să ne simțim cu adevărat tineri, tineri nu ca vîrstă biologică, ci ca vîrstă spirituală. Cenaclul Flacăra mi se pare un eveniment cu totul original în peisajul cultural al țării, un spectacol eliberat de prejudecățile potrivit cărora scena se termină acolo unde începe spațiul rezervat spectatorilor, un spectacol unde s-a înlăturat în sfîrșit acel perete invizibil ce despărțea scena de restul sălii de spectacol, un spectacol al dăruirii maxime din partea artiștilor, dar și a majorității spectatorilor, un spectacol al valorii individuale și colective, unde fiecare component al cenaclului ar putea constitui cu succes capul de afiș al oricărui alt spectacol. Cred că cea mai plastică definiție a cenaclului a fost dată în cadrul unei cronici de Victor Socaciu parcă. El vedea cenaclul ca pe un ansamblu de cărămizi, în general aceleași, care capătă în cadrul fiecărei întîmplări de muzică și poezie (ce frumos ați denumit spectacolele cenaclului) o altă formă. Ceea ce nu a spus Socaciu și țin eu să spun, nu pentru că scrisoarea vă este adresată dumneavoastră, ci pentru că așa gîndesc eu și sînt sigură că nu numai eu, ci și mulți alții, este că dumneavoastră sînteți liantul care unește aceste elemente, dumneavoastră sînteți constructorul ce dă formă și unitate spectacolului. Probabil că toți membrii cenaclului contribuie la aceasta, altfel nici nu s-ar putea, dar meritul dumneavoastră e incontestabil, chiar dacă unii au încercat să-l conteste, și este unanim recunoscut, chiar dacă unii omit voit recunoașterea sa. Este imposibil să vorbești despre cenaclu, fără a vorbi despre sufletul cenaclului, despre conducătorul său.

Între prima și a doua întîmplare susținută de cenaclu la Cîmpulung, s-a scurs un an. Vă rugăm să nu lăsați să se scurgă încă unul pînă la următoarea întîmplare. Eu, în numele colegilor mei, vă adresez cu anticipație un „Bun venit la Cîmpulung, cenaclu !".

Radiocenaclul este o emisiune foarte reușită, care satisface dorința de folk a tinerilor, de muzică tînără, în general. Tin să-mi exprim și eu părerea în legătură cu problema ridicată de corespondentul din Călărași. Sînt de acord cu cele spuse de dumneavoastră. Istoria a demonstrat de suficiente ori că un popor nu poate și nu trebuie să viețuiască izolat de celelalte popoare. Să nu fim atît de obtuzi încît să-i refuzăm pe Beatles doar pentru că sînt englezi. Prin remarcabilii ei reprezentanți prin extraordinarele ei cîntece, muzica folk românească are un mesaj de transmis lumii. Și dacă alte rețele de radio, de televiziune nu ne solicită, este poate datorită faptului că nu ne cunosc îndeajuns și ar trebui să venim în întîmpinarea lor, făcîndu-ne cunoscuți. Folkul românesc va plăcea în străinătate, fapt recent demonstrat prin impresia produsă ziariștilor străini prezenți la un spectacol al cenaclului. Și de vreme ce odată muntele și-a trimis reprezentanții la Mahomed, mi se pare normal ca în continuare să se deplaseze Mahomed spre munte, sînt, deci pentru un turneu al cenaclului în străinătate, care ar aduce mari servicii muzicii folk românești. Mesajele cîntecelor folk românești sînt minunat transpuse în versuri și e păcat că majoritatea virtualilor spectatori străini nu vor putea recepta integral acest mesaj.

CORINA ABRAMOVICI,
Cîmpulung Moldovenesc,
24 III 1982

Către Cenaclul Flacăra, Piața Scînteii 1 — București.

Știam că peste tot ați fost minunați, ne-ați convins și sperăm să fiți măcar la fel și de acum înainte. Vă mulțumim pentru clipele de neuitat pe care ni le-ați oferit și pe care nu le-am putut răsplăti decît cu aplauze. Vă mulțumim că ne-ați făcut să ne simțim cu adevărat oameni fericiți. CRISTEA IONA ȘI BLĂNARU MANUELA, *Succava.*

Iubiți membri ai Cenaclului Flacăra,

Iată că după o absență îndelungată din fața publicului ieșean v-ați întors în vasta capitală a Moldovei, la fel de curați și profunzi cum vă știam. Pecetea timpului asupra voastră nu și-a putut exercita drepturile și a lăsat neatinse dorința fierbinte de a face artă, de a ne face pe noi mai buni și mai drepți, de a ne da dreptul la fericire și a ne găsi fericirea.

În această memorabilă seară de 9 aprilie 1982, alături de voi, care, printr-o muncă titanică, aș putea spune (învingînd oboseala acestui lung turneu sub egida Galei 500), printr-un superb spectacol oferit de-a lungul celor 480 minute ne-ați ajutat să extragem pulberea fină a aurului, numită fericire. Da ! Fericiți că trăim într-o țară nouă (deși veche de peste două milenii), liberă, înfloritoare — fericiți că sîntem tineri și ne putem bucura de aceste frumoase daruri oferite de țara noastră și de conducătorul ei iubit. Fericiți că vă putem auzi în liniște și pace, într-o țară a liniștii și păcii, într-o țară ai cărei copii învață să se joace cu porumbeii albi, nu cu soldați de plumb și cai de lemn, într-o țară în care pacea e lucrul cel mai de preț (...)

Membrii Cenaclului Flacăra, aflați în sala sporturilor din Iași, continuă frumusețea spectacolului început cu cîteva ore în urmă. Cîte... Nimeni nu mai știe, sau nu vrea să știe, toți ar vrea să dureze o veșnicie. Refuză să gîndească că mai au altă casă, decît cea din mijlocul Cenaclului Flacăra.

Extazierea sufletelor noastre continuă cu Ducu Bertzi și cu părerea de rău că atunci cînd s-a împărțit noroc, noi, publicul ieșean, am fost cei care am primit cu paharul, care bineînțeles, nu a fost plin și deci întîlnirea noastră cu Cenaclul Flacăra nu poate fi în fiecare zi, ci o dată la cîțiva ani. Ar fi fost prea frumos să poată fi adevărat, dar oricum vă mulțumim, iubite Cenaclu Flacăra, că o seară ne-ați făcut să fim mai buni, mai frumoși, mai tineri și împreună să facem acest frumos spectacol care mult timp va rămîne în sufletele noastre (...) Dar cum întotdeauna cînd te aștepți mai puțin, cînd ești mai plin de sine, cînd ai devenit mai bun, se produce inevitabilul. Și această minunată și memorabilă seară, ajunge la final după 480 de minute. Luminile se sting și Sala sporturilor din Iași rămîne în întuneric, noi cu frumusețea și emoția spectacolului în suflete și cu această frumoasă amintire a zilei de 9 aprilie 1982, pînă la o nouă întîlnire, așa cum ne-ați promis. Vă așteptăm cu dragoste la Iași și la revedere !

CARMEN SIMION, electronistă — Întreprinderea Tehnoton, Iași.

Cenaclul Flacăra în zilele următoare

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, **organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță :**

GALA FLACARA 500

se încheie cu un turneu în Banat, Transilvania și Dobrogea în următoarele zile :

3 mai — Timișoara, **Sala Olimpia** ■ 4 mai — Arad, **Sala Polivalentă** ■ 5 mai — Oradea, **Sala Sporturilor** ■ 6 mai — Cluj-Napoca **Sala Sporturilor** ■ 7 mai — Alba-Iulia, **Casa de cultură a sindicatelor** ■ 8 mai — Făgăraș, **Casa de cultură a sindicatelor** ■ 9 mai — Brașov, **Sala sporturilor** ■ 11 mai — Constanța, **Sala Sporturilor** ■ 12 mai — Medgidia, **Sala Sporturilor** ■ 13 mai — Cobadin, **Căminul cultural** ■ 14 mai — Mangalia, **Casa de cultură** ■ 15 mai — Constanța, **Sala Sporturilor.**

Ora de începere, 18.

Stimate domnule ADRIAN PĂUNESCU

Am fost foarte impresionate de acest spectacol dedicat tinerilor din țara dumneavoastră.

Am venit în România acum o săptămînă în vizită la niște rude din București. La îndemnul lor am venit la acest spectacol care este un frumos dar făcut Primăverii.

Am vrea și noi asemenea spectacole la noi, în care tinerii să fie ascultați și mai ales înțeleși. Acolo, societatea le promite multe dar face mai puține.

Sperăm că ne-am exprimat destul de corect în vechea noastră limbă latină.

Flomina și Rosemarie T. — R.F.G.

Mulțumim Televiziunii pentru modul în care a selecționat și înfățișat simbăta seara, pe micul ecran, suita de fragmente din spectacolul prezentat la Iași de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra. A fost o emisiune plină de prospețime, legată printr-o inspirată regie de montaj, ce a restituit publicului larg o imagine foarte apropiată de ceea ce înseamnă act de cultură și spirit revoluționar în acest larg colocviu al tinerilor.

Flacăra

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărăcanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, George Arion) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nită, Adrian Dohotaru, Tania Radu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41-505

Pentru pace și conlucrare în Balcani, pentru liniște și înțelegere în lume

În pagina 3, comentariu la începutul vizitei tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU în Grecia

Independența este suma vieții noastre istorice

Semnificația zilei de 9 mai în istoria poporului român

Poporul nostru sărbătorește la 9 mai cea de a 105-a aniversare de la proclamarea oficială a independenței depline a statului român modern. Această cucerire a fost consacrată în a doua parte a anului 1877 prin jertfa a peste zece mii de oșteni români în războiul pe care România a fost nevoită să-l ducă împotriva imperiului otoman, alături de armata rusă, și recunoscută pe plan internațional prin Tratatul de pace de la Berlin semnat la 1/13 iulie 1878.

Atît împrejurările internaționale imediate, care de fapt se aflau în succesiunea directă a celor anterioare, cît și evenimentele petrecute în Europa la mijlocul veacului trecut, au plasat problema unității și independenței poporului român printre problemele centrale ale relațiilor internaționale europene, timp de peste două decenii, adică de la 1856 — cînd a avut loc Congresul de la Paris — pînă în 1878 — la Congresul de la Berlin.

Cauza principală a „interesului" marilor puteri europene pentru soarta poporului român se afla în tendințele de expansiune ale unor mari puteri vecine asupra teritoriilor românești, mai ales după intensificarea luptei acestuia pentru unirea tuturor statelor și provinciilor românești, luptă dovedită, îndeosebi în

(Continuare în pagina 17)

NICOLAE COPOIU ■

INIMA NAȚIUNII

Se împlinesc 61 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român, petrecută la 8 mai 1921. Actul de referință pentru întreaga istorie a neamului n-a fost întîmplător, ci a reprezentat urmarea firească, logică, a înaltelor idealuri și aspirații ale mișcării revoluționare muncitorești din țara noastră, a impetuosului val de greve și demonstrații ce-a culminat cu greva generală din octombrie 1920. Partidul Comunist Român a preluat și continuat vechile tradiții revoluționare ale poporului, ale mișcării muncitorești, iar membrii săi, neînfricați purtători ai carnetului roșu, s-au dovedit croiți pe măsura nevoilor epocii, jertfindu-se în grele și îndelungate bătălii de clasă.

După eliberarea socială și națională a României, partidul comunist și-a asumat destinele țării și, acționînd ca un adevărat partid revoluționar al celor pînă atunci nedreptățiți și împilați, a asigurat conducerea unitară a tuturor compartimentelor vieții economice și sociale, reunind sub același stindard, al dreptății și egalității, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor, ca exponent fidel al năzuințelor clasei muncitoare, ale întregii națiuni române. Continuînd cele mai glorioase tradiții de luptă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru progres, libertate și independență, partidul a condus și conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, iar rezultatele acestei politici democratice, de înalt umanitarism și patriotism, n-au întîrziat să apară. Niciînd într-o istorie lungă și zbuciumată, presărată cu au puține jertfe, România n-a cunoscut o epocă mai înfloritoare decît aceasta în care rolul de conducere a societății a revenit Partidului Comunist Român. Viața de zi cu zi a țării a demonstrat și demonstrează că misiunea istorică pe care partidul și-a asumat-o încă de la întemeiere s-a îndeplinit și se îndeplinește cu succes. Mari transformări s-au petrecut în toate domeniile, iar partidul, punînd la baza politicii sale servirea intereselor fundamentale ale poporului, ridicarea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc, s-a afirmat tot mai puternic ca un centru vital al întregii națiuni. Partidul comuniștilor și-a cîștigat, pentru totdeauna, încrederea poporului nu prin vorbe, ci prin fapte, desfășurînd o activitate energică și neobosită în folosul acestuia. Nici un alt partid nu a

(Continuare în pagina 2)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O ipoteză și o speranță în tratarea reumatismului

Despre cercetările doctorului Geo Săvulescu am fost înștiințați cu trei ani în urmă, cînd mai mulți cititori au ținut să ne semnaleze rezultatele pe care acesta le obținuse în tratamentul reumatismului cu hidrolizat acid din ser de cal. Cîțiva dintre aceștia, beneficiari declarați ai terapiei, ne-au mărturisit, spre marea noastră surprindere, că au fost vindecați de poliartrită și spondilită anchilozantă, maladii grave, extrem de dureroase și, de cele mai multe ori, invalidante.

Iată de ce nu mică ne-a fost bucuria cînd, recent, am fost informați, de data aceasta chiar de către autorul descoperirii, că **Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice** a aprobat experimentarea medicamentului în patru așezăminte medicale din București, iar **Institutul de microbiologie, epidemiologie și parazitologie „Dr. I. Cantacuzino"** a devenit titularul de brevet al hidrolizatului acid din ser de cal.

Descoperirea se recomandă de la bun început prin noutatea ei absolută. Este vorba nu numai de realizarea unui medicament cu eficacitate dovedită în combaterea reumatismului, ci în primul rînd de încercarea doctorului Geo Săvulescu de a stabili un concept fundamental, original, în explicitarea și precizarea unei etiologii extrem de controversate în lumea medicală contemporană. La aceste rezultate s-a ajuns după o laborioasă cercetare de laborator și după numeroase studii și observații de specialitate, ce cuprind, în timp, o perioadă de mai bine de trei decenii. Dar aici, o precizare. Primele investigații aparțin regretatului doctor Alexandru Săvulescu, medic reumatolog la Centrul meto-

(Continuare în pagina 8)

LIVIU TIMBUS ■

Glorie eternă celor care au trecut pe sub arcurile de triumf ale libertății patriei române

Datorită unui inspirat fotograf bucureștean, îi puteți vedea pe eroii de la 1877

La marea aniversare a zilei muncii

Sărbătorită în întreaga țară sub semnul muncii creatoare, al activității susținute pentru înfăptuirea cu succes a prevederilor planului pe acest an, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru continua înflorire a patriei socialiste, sub semnul dorinței de pace și solidaritate internațională, ziua de 1 Mai 1982 a prilejuit organizarea în Capitală, de către Comitetul municipal București al P.C.R., a unei mari adunări populare, care s-a desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat.

Mii de bucureșteni prezenți la adunarea ce a avut loc la Palatul sporturilor și culturii din Capitală, și prin ei toți cetățenii patriei, au adus în această zi de tradițională sărbătoare un fierbinte omagiu partidului, sub a cărui înțeleaptă conducere își împlinesc cele mai înalte aspirații, și-au îndreptat gîndurile pline de dragoste și recunoștință spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, patriotul înflăcărat, revoluționarul neînfricat care din fragedă tinerețe s-a ridicat cu hotărîre la lupta împotriva fascismului, asupririi și nedreptăților sociale, pentru libertatea, independența și suveranitatea țării, pentru propășirea ei.

Prezența la marea adunare populară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, de numele cărora se leagă momente marcante ale luptei revoluționare pe pămîntul României, a proiectat acest eveniment într-o ambianță sărbătorească deosebită. Înalții conducători au fost salutați cu puternice urale de mii și mii de oameni. S-au scandat îndelung numele partidului, al secretarului său general. Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu li s-au oferit frumoase buchete de flori. Aceste momente emoționante au pus în evidență cu pregnanță dragostea nemărginită cu care oamenii muncii, întregul nostru popor îl înconjoară pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit care, în fruntea partidului și a statului, acționează cu înaltă răspundere și consecvență pentru propășirea patriei socialiste, pentru creșterea prestigiului României în lume, pentru binele celor ce muncesc.

Rolul deosebit al secretarului general al partidului în obținerea tuturor succeselor noastre, în conducerea partidului și statului a fost subliniat și în cuvîntul consacrat semnificației zilei de 1 Mai. „Marile înfăptuiri obținute de oamenii muncii din patria noastră pentru edificarea noii societăți — a spus vorbitorul —, îndeosebi în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, care a marcat înflorirea multilaterală, fără precedent a țării, poartă amprenta puternică a personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu, a prodigioasei sale activități, puse în slujba edificării neabătute a socialismului și comunismului în România. Secretarul general al partidului nostru a adus contribuții remarcabile la îmbogățirea tezaurului socialismului științific cu noi teze și idei profund originale, imprimînd un spirit revoluționar activității economice și sociale, militînd cu consecvență pentru adîncirea democrației socialiste, pentru promovarea fermă a principiilor și normelor eticii și echității socialiste. Identificarea deplină a vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu cu viața și activitatea tumultuoasă a patriei, cu năzuințele de progres și de libertate ale întregului popor, de bunăstare și fericire constituie izvorul nesecătuitului prestigiu de care se bucură, al încrederii depline cu care îl înconjoară și îl urmează toți oamenii muncii, întreaga noastră națiune pe drumul edificării noii societăți, a socialismului și comunismului". Aceleași elogioase aprecieri au fost făcute în cadrul adunării și cu privire la rolul conducătorului partidului și statului nostru în afirmarea României pe plan internațional : „Cu îndreptățită mîndrie și recunoștință se cuvine să subliniem, și cu prilejul acestei mărețe sărbători, rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, în elaborarea și înfăptuirea politicii externe a României socialiste, care se bucură de respectul, stima și prețuirea tuturor popoarelor".

În încheierea adunării, într-o atmosferă de vibrant patriotism, miile de participanți au exprimat hotărîrea lor, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră de a înfăptui obiectivele celui de-al XII-lea Congres, luminosul Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României, conștienți că fiecare nou succes, pe lîngă semnificația sa internă, dobîndește și o semnificație internațională, contribuind la întărirea solidarității internaționale, a forțelor care luptă pentru progres și libertate, pentru pace și colaborare între popoare.

După încheierea adunării consacrate sărbătoririi zilei de 1 Mai, a avut loc un spectacol festiv. Pe marea scenă a Palatului sporturilor și culturii și-au dat întîlnire, pentru a aduce un fierbinte omagiu zilei de 1 Mai, marii sărbători a muncii și a celor ce muncesc, artiști de frunte ai teatrelor bucureștene, cunoscute formații muzicale profesioniste și de amatori, ansambluri folclorice, un mare număr de interpreți din întreprinderi și instituții, din institute de învățămînt superior și din școli. Cuprinzătoare sinteză artistică, spectacolul festiv a reprezentat totodată un imn închinat Partidului Comunist Român, un cald și vibrant elogiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului român. Interpreții, împreună cu participanții la adunare, au scandat cu înflăcărare numele partidului, al secretarului său general, exprimîndu-și profunda stimă și recunoștință față de conducătorul iubit al partidului și statului nostru, hotărîrea de a munci cu toată dăruirea pentru progresul continuu al României socialiste.

ION CODRU ■

1 Mai, ziua tineretii, ziua increderii depline intr-un viitor luminos

Inima națiunii

(Urmare din pagina 1)

știut și nu a reușit să devină o conștiință atît de înaintată, o forță atît de vitală încît să poată deschide țării, într-un răstimp istoric relativ scurt, perspective de progres și civilizație nebănuite, fără precedent. Comuniștii s-au situat și se situează, harnici, perseverenți, omenoși, lucizi, în primele rînduri ale străduinței, mereu victorioase, pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economică și socială a țării, pentru ridicarea necontenită a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Ei s-au dovedit și se dovedesc cei mai activi militanți pentru respectarea legilor, a principiilor de etică și echitate socialistă, acționînd energic pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, pentru o Românie puternică, prosperă. Cea mai limpede dovadă că Partidul Comunist Român reprezintă rezultatul voinței și luptei clasei muncitoare, că el exprimă fidel năzuințele, idealurile și interesele naționale noastre socialiste, o constituie creșterea tot mai mare a numărului membrilor săi. Tot mai mulți oameni, tineri și virstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, au intrat și intră în rîndul comuniștilor. Ei știu că primirea carnetului roșu nu înseamnă vreun drept special sau vreun privilegiu, dar înțeleg, simt, că locul lor e în partid, alături de cele mai înalte conștiințe și cele mai neobosite energii ale poporului. În condițiile în care, mai mult ca oricînd, datorită democratizării largi a formelor organizatorice ale vieții de fiecare zi a țării, întregul popor participă direct la elaborarea politicii interne și externe a statului, ca și la înfăptuirea acesteia, viața de partid se confundă, azi, cu viața României însăși. Partidul nu e doar esența poporului, el se contopește, pe zi ce trece, cu poporul din care se trage.

În 1982, partidul nu mai e, firește, cel de acum 61 de ani. El s-a schimbat, s-a înnoit, s-a transformat, odată cu mutațiile profunde pe care le-a cunoscut și le cunoaște societatea. Numai că el a știut să găsească, totdeauna, răspunsul cel mai corect și soluția cea mai nimerită în situații noi, asigurînd conducerea unitară și progresul armonios al tuturor sectoarelor de activitate. Și-a cîștigat, pe acest temei, un strălucit prestigiu național și internațional, pe care îl consolidează neîncetat. Îndeobște după Congresul al IX-lea, adică în perioada ultimilor 17 ani, pe bună dreptate socotiți cei mai fertili din îndelungata istorie a poporului român, acest prestigiu se leagă, indisolubil, de numele și opera secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Călit de foarte tînăr în mari bătălii de clasă, revoluționar și patriot fără egal, cel mai iubit fiu al poporului și-a dedicat, cu devotament, abnegație și dăruire pilduitoare, întreaga activitate poporului eroic din care provine și pe care îl slujește cu o fidelitate nemărginită. Au avut și au partidul și poporul privilegiul de a urma un conducător încercat și înțelept, dotat cu clarviziune și patos revoluționar, sub îndrumarea căruia România a cucerit și cucerește, nu fără a fi învins multe dificultăți și vicisitudini, victorie după victorie pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și comunismului.

Azi, cînd întreaga suflare a țării cinstește cea de-a 61-a aniversare a partidului prin mărețe fapte de muncă și luptă, Partidul Comunist Român reprezintă o puternică forță progresistă, ce se contopește, tot mai intim, cu poporul. Avînd în frunte un mare și încercat strateg, urmat cu nestrămutată încredere și bucurîndu-se de un deosebit respect internațional, el constituie cea dintîi garanție a izbînzilor ce vor veni.

Eveniment de excepțională însemnătate în dezvoltarea prieteniei și colaborării româno-elene

Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Grecia

Desfășurîndu-se într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, vizita de stat pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o întreprinde în Grecia, la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis, constituie o ilustrare a tradiționalelor relații de profundă prietenie dintre popoarele român și elen, a dorinței comune de a extinde conlucrarea multilaterală în interesul reciproc și al întăririi păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Apreciată de opinia publică din Grecia drept un eveniment de referință în dezvoltarea bunelor relații româno-elene, nouă solie de prietenie, pace și colaborare a poporului nostru a evidențiat stima și prețuirea de care se bucură în lume România socialistă, șeful statului român, proeminentă personalitate a vieții politice internaționale, a cărui activitate neobosită dedicată păcii și înțelegerii, promovării popoarelor este binecunoscută în Republica Elenă, ca pretutindeni pe planeta noastră.

Din convorbirile pe care președintele Nicolae Ceaușescu le-a avut pînă în prezent cu președintele Constantin Karamanlis, cu primul ministru Andreas Papandreu, din toasturile rostite cu diferite prilejuri, din alte documente, a reieșit cu pregnanță dorința comună a celor două părți de a dezvolta și mai puternic colaborarea româno-elenă pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. S-a apreciat că potențialul economic, tehnic și științific, în continuă creștere, al României și Greciei oferă în continuare noi posibilități pentru extinderea conlucrării dintre cele două țări, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale. Totodată, a fost remarcată buna colaborare româno-elenă și pe plan internațional. S-a subliniat că România și Grecia, în calitate de țări vecine și prietene, situate în aceeași zonă geografică, au în mod firesc multe interese comune. Țările noastre sînt profund interesate să conlucreze activ pentru promovarea unei atmosfere politice de încredere, destindere, colaborare în Balcani, în Europa și în lume, care să le permită, lor și celorlalte popoare, să-și consacre din plin eforturile în direcția asigurării progresului economic și social, în condiții de pace și securitate.

Abordîndu-se o serie de probleme internaționale, s-a subliniat că interesele păcii și securității popoarelor cer să se renunțe definitiv la calea armelor, la confruntări militare, întrucît nu există probleme, oricît de dificile ar fi ele, care să nu poată fi soluționate pe cale pașnică, prin tratative, dacă se pornește de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, fără nici un amestec din afară. În același timp, s-a relevat că imperativul cel mai arzător al zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. O atenție deosebită s-a acordat situației din Balcani. Evidențiindu-se necesitatea soluționării prin tratative a tuturor problemelor care mai există între țările acestei regiuni, necesitatea dezvoltării colaborării și bunei vecinătăți, a transformării Balcanilor într-o zonă a conviețuirii pașnice, fără arme nucleare, s-a apreciat că este necesar să fie intensificate eforturile pentru soluționarea justă și durabilă, pe calea tratativelor, a problemei Ciprului, pornindu-se de la necesitatea asigurării independenței, securității și integrității teritoriale a acestei țări, a conviețuirii pașnice a celor două comunități cipriote.

Referindu-se la vizita pe care o efectuează în Grecia, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Vizita pe care o facem astăzi este o nouă expresie a bunelor relații dintre țările și popoarele noastre, a dorinței comune de a conlucra tot mai larg, de a ridica pe noi trepte tradiționalele legături de prietenie și colaborare dintre ele"**, iar președintele Constantin Karamanlis considera că vizita **„va da un nou impuls colaborării dintre cele două popoare ale noastre"**.

Punînd pregnant în evidență profunzimea și trăinicia sentimentelor de prietenie și stimă dintre popoarele român și elen, noua vizită în Grecia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, este menită să intensifice și să diversifice și mai mult colaborarea fructuoasă româno-elenă pe multiple planuri, corespunzător aspirațiilor celor două popoare, în interesul cauzei păcii, destinderii și colaborării în Balcani, în Europa și pe întreg globul.

ION D. GOIA ■

Partid al oamenilor,

Ne-am oprit cu deosebit respect, în preajma zilei de 8 mai cînd aniversăm crearea Partidului Comunist Român, asupra a șase biografii de comuniști, oameni cu pregătiri și preocupări diferite într-o mare întreprindere bucureșteană, „23 August", unde formînd o puternică organizație politică activează 5 466 de comuniști. Și am aflat din dialogul cu ei, obiectivele lor prioritare de muncă, ideile lor fundamentale de viață : omenia, zbaterea fără preget pentru impunerea României în lume, dragostea pentru partidul din care fac parte și dragostea pentru patrie. Sînt, toate acestea, doar cîteva dintre calitățile umane pe care Partidul Comunist Român, prin organizațiile sale, le cultivă cu consecvență și cu dragoste de oameni, în oameni, consacrîndu-se astfel ca un partid al omeniei, al oamenilor. O uzină în care se relevă plenar forța partidului, unitatea în jurul acestuia și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu,.al cărui dialog cu oamenii importantei citadele industriale a României de azi a devenit faptă de muncă și viață

Cînd se poate ceea ce, uneori, nu se poate

De aproape un an, maistrul Ion Dănilă nu mai este secretar de partid al secției mecanică I utilaje complexe, deși a investit în misiunea aceasta o neîndoielnică destoinicie. Și este ferm convins că, în cazul cînd tovarășii săi de muncă nu l-ar fi îngăduit să nu mai fie secretar de partid, ei ar fi procedat întocmai ca medicul acela care nu i-a dat voie soției sale Cornelia să nască un copil sănătos. Însărcinată fiind, Cornelia a căutat un medic să-i mărturisească un păs, dar medicul nu i-a luat păsul în seamă. În schimb, comuniștii care au hotărît să-l dezlege pe Ion Dănilă dintr-o funcție împlinită pînă atunci cu o abnegație certă au înțeles foarte bine că tovarășul lor de muncă stă în fața unei mari cumpene. Și astfel, îi ajută să treacă dincolo de cumpăna asta. Ea nefiind încă trecută de tot.

O mare întreprindere industrială are timp sau nu are timp să se aplece spre necazul singular și aparent mărunt al unuia dintre miile lucrătorilor ei. Dar aici, la „23 August", ceea ce uneori nu se poate a fost, totuși, posibil. Mai exact spus, maistrul Ion Dănilă a fost lovit de neșansa să i se nască un copil care în numai 12 ani de viață a îndurat 15 operații. În ciuda acestor împrejurări, nu i-a lipsit puterea de a dărui întreprinderii sale tot ce îi poate dărui un muncitor de înaltă calificare. Și tot în aceste împrejurări vitrege s-a achitat cu o cinste exemplară de îndatoririle sale de comunist. Însă cînd lupta sa de acasă s-a înăsprit, comuniștii de la „23 August" s-au făcut luntre și punte și l-au sprijinit să învingă.

Sînt lucruri pe care statul încă nu le poate face de unul singur, dar le poate înțelege și le poate aduce la un capăt fericit în colaborare cu omul, cînd înțelegerea este reciprocă și deplină. În consecință, lui Ion Dănilă i s-a oferit posibilitatea să lucreze pe un șantier românesc din Irak, în care întreprinderea „23 August" a fost parte contractantă. A adunat o sumă de bani în valută potrivită pentru nevoile lui de acasă și le-a întoarcere, cu primul prilej, a plecat împreună cu fiica sa în Franța, la Lyon, la un reputat specialist în ortopedie. Și astfel, o etapă din lupta îndelungată pentru recuperarea unui copil handicapat a fost cîștigată. Iar acum, înaintea lui Ion Dănilă și a fiicei sale mai stă o etapă, ultima, decisivă. Din nou, comuniștii de la „23 August" sînt alături de el și de stăruința sa în speranță.

Și pentru unii s-ar putea ca această solidaritate umană să nu însemne prea mult. Dar pentru noi ea rămîne un semn elocvent al timpului de astăzi al țării.

P. MIHAI ■

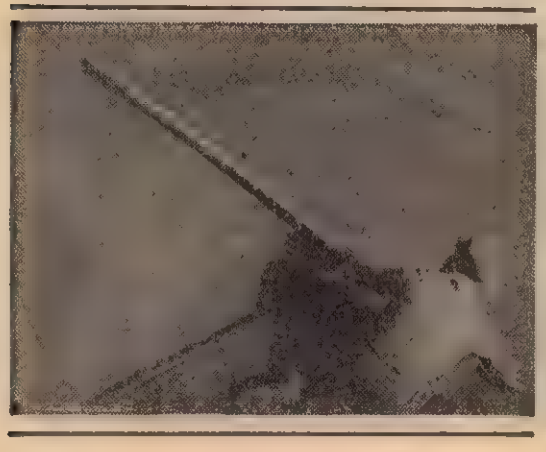

România iese în lume și pe poarta fabricii de motoare

Este vorba asta, din titlu, a lui Horia Tudorache, om nu prea înalt, dar așezat în tot ce face, calm și sigur la minte, însușiri pe care i le cere funcția lui de maistru aici, la motoare. Va împlini în curînd 40 ani și vor veni, probabil, cei cinci frați ai lui să-l sărbătorească. Și crede că or să vină, pentru că Daia, comună în Giurgiu, unde s-a născut el, nu e la capătul lumii și nu e nici săracă. A plecat de acasă la 14 ani, a devenit strungar la Săcele, a terminat liceul seral și acum, în iulie, absolvă și școala de maiștri. Timpul, propice, a lucrat pentru Horia, dar nici el n-a stat, cum s-ar spune, cu brațele încrucișate. „Acum, zice, ne batem cu exportul, pentru că, e de părere maistrul Tudorache, România iese în lume și pe poarta fabricii de motoare. Exportăm motoare direct și indirect — montate pe locomotive, pe nave maritime și fluviale, pe alte utilaje, în peste 37 de țări, unele, o să vedeți și dv., cu îndelungată tradiție în fabricarea motoarelor : așa cum, de pildă, sînt Japonia, Austria, Cehoslovacia, Elveția, Suedia, R.F. Germania, Polonia și multe altele". Și pentru că schimbul ăsta internațional de valori este înțeles de maistrul Horia Tudorache ca o bătălie, ca o bătălie totdeauna cîștigată, am consemnat un fapt lăudabil : sarcinile exportului sînt realizate la zi, iar unele repere, motoarele pentru locomotivele 132, de pildă, sînt livrate chiar în devans, livrate nu oricum, ci cu însușiri calitativ superioare, competitive adică, adjectivul ăsta din urmă nefiind deloc abstract, ci de o concretețe aproape obsedantă. Cu atît mai obsedantă pentru maistrul Horia Tudorache, cu cît, în calitatea sa și de secretar al organizației de partid de la fabrica de motoare, trebuie să fie sever cu sine și foarte drept cu toți ceilalți. Severitatea înțelegîndu-se de data aceasta prin intoleranță față de calitatea slabă a motoarelor, prin respectarea termenelor livrărilor, prin respectarea numelui tău și al fabricii, prin impunerea numelui țării tale în fața partenerilor străini, adică în fața lumii. Sînt toate acestea semnificații ale noțiunii de **export**, înțeleasă de unii și uneori, e de părere interlocutorul nostru, destul de simplist. Pentru că, mai zice, dacă ajungi să vinzi produsele pe o piață, undeva în lume, trebuie să le vinzi și rentabil, și echitabil, iar cerințele acestea din urmă depind de calitate, fiabilitate, modernitate.

Pe linia acestor cerințe, răspunzînd și indicațiilor date de secretarul general al partidului la Adunarea generală a oamenilor muncii din februarie 1981, comuniștii, toți oamenii muncii din Întreprinderea „23 August" și în mod concret cei din fabrica de motoare au asimilat trei tipuri noi de motoare și au modernizat motorul MB, astfel încît numărul orelor de exploatare a ajuns de la 10 000—12 000 ore, la 20 000 ore, adică s-a dublat. În plus, au diversificat destinația motoarelor: același motor poate acționa, fără modificări esențiale, un grup electrogen, o navă, o locomotivă, alte utilaje. Și mai sînt încă multe alte realizări, aici, la fabrica de motoare, mai sînt și multe alte bătălii de cîștigat, pentru că dacă vrei să te situezi totdeauna în frunte, trebuie să înțelegi că niciodată nu ai cucerit pe deplin și pentru totdeauna locul acela din frunte, că oricînd cineva mai înțelept decît tine, mai bine organizat decît tine ți-o poate lua înainte. Esențial e să te ții cît mai aproape de locul acela în care zboară totdeauna primul cocor...

M. COCIORI ■

Uzina, o permanentă școală de cadre

Ion Melinte, tînăr subinginer, este convins că singurul motiv care l-a adus pe el din Onicenii Sucevei, la Întreprinderea „23 August" din Capitală, a fost prestigiul acestui mare și valoros colectiv muncitoresc, marca lui, impusă firește și de tradiție, de înalta școală a rezervei de cadre a partidului. Și ne pomenește el, Ion Melinte, cu vădită mîndrie, numele mai multor muncitori, tehnicieni și ingineri care, remarcîndu-se ca buni conducători ai locurilor de muncă în uzină, au fost promovați în diferite munci de răspundere, unii ajungînd chiar pînă în funcția de secretari ai C.C. al P.C.R. A venit în uzină nu cu gîndul că va fi investit și el cu un post de conducere, ci cu gîndul că, într-o asemenea citadelă muncitorească, va avea, cum zice, totdeauna ceva de învățat. Colectivul i-a fost adevăratul profesor, profesor care l-a învățat să-și facă mai înainte de toate datoria, „ca să nu-mi fie rușine, ulterior, să-mi amintesc că am și drepturi".

Dovadă că este așa, stă și faptul că după puțină vreme de la venirea lui în întreprindere, la secția turnătorie oțel, secție cu mare pondere în producția uzinei, a fost investit cu funcția de energetic principal al secției, apoi cu funcția de secretar al comitetului U.T.C. pe secție și de două legislaturi, ca să zicem astfel, este reales în funcția de secretar al comitetului de partid pe secție.

— Ce obiective prioritare au comuniștii din secția turnătorie oțel ? îl întreb.

— Avem, dacă rămînem numai la cele prioritare, patru mari obiective : întîi ar fi ridicarea calității produselor, prin respectarea disciplinei tehnologice și a muncii. Adică să ajungi la calitate, trebuie să știi și meserie și să vrei și să o practici în așa fel încît să nu-ți fie rușine de lucrul făcut de tine. Pentru că, uite, mai cumperi cîte un produs de la cutare magazin și după o scurtă folosire ești nevoit să-l abandonezi, pentru că nu e bun, pentru că omul, muncitorul care l-a fabricat nu și-a făcut datoria. Legat de această realitate, noi ne-am fixat al doilea mare obiectiv : ridicarea conștiinței politice a oamenilor din secție. Pentru că, să nu le fie teamă unora că politizăm, dar atunci cînd trimiți concetățenilor tăi, spre vînzare, un produs de proastă calitate, înseamnă că ești deficitar nu numai la capitolul calitate, ci și la capitolul conștiință : conștiință profesională și în cele din urmă politică. Pentru că esența politicii noastre, a comuniștilor români este să lucrăm bine, să ne ridicăm propriul nostru nivel de trai. Deci, ca să se îndrepte multe lucruri care deocamdată nu ne convin, trebuie să începem cu noi înșine, să avem mai mult curaj să privim în noi, nu să arătăm cu degetul spre alții.

Alte două mari obiective ale celor peste 300 de comuniști și, firește, ale tuturor oamenilor muncii din secția turnătorie oțel sînt : introducerea noului, exprimat concret prin asimilarea unor noi mărci de oțeluri și fiingouri, a unor tehnologii noi, cît și punerea în funcțiune, în termen, a unei noi curățătorii de piese turnate. Cum ? Prin participarea oamenilor din secție le montarea utilajelor, la efectuarea probelor pînă la preluarea asupra lor a întregii investiții.

Revin și-l întreb pe Ion Melinte : care e taina prin care acest colectiv muncitoresc educă și modelează oamenii ? „Dată fiind, zice, importanța întreprinderii noastre în economia românească, oamenii, mai ales cei care conduc procesele de producție, sînt confruntați cu probleme grele, uneori de nivel național, sînt obligați să le rezolve bine, nu oricum, și în focul acesta modelator oamenii capătă experiență, se formează conștiințe, se conturează personalități". Ion Melinte are dreptate. Ce altceva dacă nu munca, dacă nu confruntarea cu tine însuți și cu cei mai buni dă strălucire personalității umane ?

GR. NICOLAE ■

partid al omeniei

„Să pleci mulțumit și cu inima deschisă de acasă la întreprindere, și de la întreprindere, acasă. Asta e tot!"

Gheorghe Militaru este unul dintre cei 1 000 de oameni care lucrează la locomotive-montaj. În urmă cu 25 de ani, cînd a plecat din satul Plopșoru și a fost condus de către părinții săi, Nicolae și Ioana, la gară, el știa că merge la București pentru a urma școala profesională și că va ajunge șudor, însă n-avea de unde să știe că într-o bună zi va pune chiar el mîna să facă locomotive. Asta avea s-o afle mai tîrziu, cînd a intrat să muncească la „23 August". În ce privește volumul producției, spune Gheorghe Militaru, fabrica de aici este a doua din Europa, în fiecare zi ieșe pe porțile ei o locomotivă. Totuși, adaugă ei, trebuie să facem un pas înainte și să ne desprindem de acest aspect, să zicem așa, cantitativ al lucrurilor, fiindcă nimeni nu trebuie să rămînă cu impresia că locomotivele acestea se înșiră una lîngă alta ca nodurile pe o sfoară. Chiar pentru cei care fac locomotive, a face locomotive a fost și rămîne o muncă mai complicată decît a înnoda o sfoară. Fiindcă lumea merge înainte, cu locomotive cu tot, ca și cu cei care fac locomotive, pretențiile sînt altele astăzi decît ieri, tehnica, nu-i vorbă, a evoluat și ea, încît munca este cel mai adesea un fel de mers forțat în concordanță cu progresul. Înțelegerea acestui ritm grăbit al muncii și al exigențelor ei noi ar putea fi dovada cea mai bună, spune Gheorghe Militaru, a faptului că marele colectiv al fabricii, în frunte cu cei 400 de comuniști, a înțeles cum se cuvine că a fi comunist înseamnă a fi revoluționar nu numai în vorbe, ci în primul rînd în fapte. Alături de locomotivele așa-zis clasice, de la 400 la 1 200 CP, în această fabrică se produc, de cîțiva ani, și puternice locomotive diesel hidraulice de 2 400 CP și chiar acum se pregătește intrarea în fabricație de serie a locomotivei diesel electrice de 1 500 CP. Aceasta din urmă reprezintă o noutate, spune Gheorghe Militaru, se consumă doar la pornire puțină energie electrică, pînă se pune în mișcare propriul ei generator electric. În felul acesta, viteza de deplasare a locomotivei este folosită ea însăși ca o sursă de energie. Fiind foarte economică, se înțelege că locomotiva aceasta este mult cerută la export și se mai înțelege că dacă locomotivele Întreprinderii „23 August", purtînd marca „Faur", și-au consolidat renumele și faima în zeci de țări, de pe mai multe continente, cei care le-au produs au motive întemeiate de a se mîndri cu munca lor. Această muncă fiind, mai presus de toate, spune Gheorghe Militaru, semnul competenței, dar și al unei mari încrederi pe care oamenii o au în ei înșiși și deopotrivă unii într-alții. Aici, la montaj, se vede felul cum au muncit, dacă au muncit bine sau nu, toți cei care au produs piesele unei locomotive. Iar după ce o locomotivă ieșe din fabrica de montaj, acolo unde alături de Gheorghe Militaru lucrează și alți comuniști și muncitori de nădejde, precum Dumitru Caraman, Radu Radu, Gheorghe Ștefan, Gheorghe Purghel, Dumitru Traian, după ce ieșe din fabrica de montaj și locomotivei i se dă drum liber pe toate drumurile lungi ale lumii, Gheorghe Militaru își poate reaminti ziua aceea frumoasă, 18 februarie 1963, cînd la doi ani după ce intrase ca ucenic la „23 August" a fost primit în rîndurile partidului, far viața lui de după acea zi a fost o străduință de a merita încrederea care i s-a acordat atunci.

D. CONSTANTINESCU ■

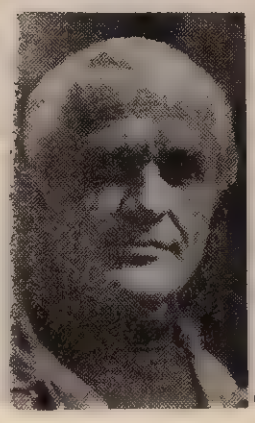

Doar un cuvînt despre mine și zece despre ceilalți

Vechimea în partid : 23 de ani. Vechimea în întreprindere : 27 ani. Vîrsta : 52 ani. Jumătate din viața frezorului Vasile Popescu, din secția de compresoare a fabricii de complexe, s-a împărțit între munca de toate zilele și vocația de a presta un nedezmințit atașament pentru idealurile comuniste. Cealaltă jumătate s-a alcătuit, firește, dintr-o copilărie și o adolescență petrecute în Cîmpulungul de Argeș, din drumul spre meserie, din drumul spre vatra unei puternice conștiințe muncitorești. Între aceste jumătăți întîlnim și o relație statornică : fiorul omeniei, trecînd din rădăcinile omului spre deplina sa maturitate. Și tot din fiorul acesta se trag și cuvintele prin care ne-am despărțit : dacă scrieți ceva în revistă, doar un cuvînt despre mine și zece despre ceilalți... Ceilalți fiind comuniștii Ion Iancu, Ionel Geantă și Mihalache Neculcea, Teofil Pavel și Nicolae Toadăr. Lăcătuși, electricieni sau montori. Veterani ca Toma Vasiliu, Constantin Duțu și Nicolae Boartă, sau tineri ca electricianul Marin Mirea și frezorul Eugen Stan, abia intrați în rîndurile Partidului Comunist Român. Și dacă vom aminti și despre Vasile Popescu, totuși, o vorbă, s-o potrivim în așa fel încît să se înțeleagă, într-un fel sau în altul, că el, Vasile Popescu, nu renunță la intîietate din cine știe ce sentiment de modestie, ci pur și simplu pentru că rînduiala propusă de ei stă în firea lucrurilor. Fără ceilalți din jur, oricine se bate cu pumnul în piept nu poate stîrni decît cel mult un zîmbet îngăduitor și nimic altceva.

Dintr-un anume punct de vedere, situația lui Vasile Popescu nu este de invidiat. În conducerea de partid a secției de compresoare, Vasile Popescu este adjunctul lui Avram Marian, Erou al Muncii Socialiste, om vrednic și capabil să reprezinte înaintea tuturor un exemplu de hărnicie, însă implicat, cum se înțelege, în numeroase acțiuni desfășurate la nivelul întregii întreprinderi „23 August", și cu timpul drămuit, deci, pînă la secundă. Așa că treburile organizației, aici, la compresoare, stau pe umerii lui Vasile Popescu. Dar obișnuința de a face mai mult decît i se cere nu îngăduie mirare între oamenii alături de care muncește. Și pildele acestui adevăr, desigur, îi stau la îndemînă: anul trecut, fapt știut, activitatea nu a decurs chiar cum trebuie, nici în secție, nici în întreprindere, și, atunci cînd strungarul Gheorghe Ionescu, orizontalistul Florea Pavel, frezorul Nicolae Bogaciu, Nicolae Nicolae sau tratorul Stelian Mitrea, printre mulți alții, au hotărît să redreseze indicatorii de plan ai întregului colectiv, nu se cheamă, de asemenea, că au făcut mai mult decît li se ceruse de fapt ? Nu au făcut toți mai mult decît se obișnuiește cînd au transformat o hrubă întunecată, cu ferestrele afumate, moștenită de la Malaxa, într-o hală modernă, aerată, luminoasă, în care pînă și fotoreporterul poate lucra fără blitz ?

Între celelalte din jur, secția de compresoare este mai tînără și a fost pusă pe roate, printre mulți, și de Vasile Popescu, un comunist care nutrește convingerea că, la drum, chiar în clipa cînd se întîmplă să te răsucești după un lucru pierdut, însă de trebuință mai devreme sau mai tîrziu, înseamnă a privi tot în față. Și din toată întîlnirea cu ei noi am mai înțeles ceva, ceva abia exprimat : a te răsuci din cînd în cînd înapoi, după o modestie uneori uitată, înseamnă a săvîrși, în fel, un pas înainte.

MIHAI PELIN ■

Un autoportret: „Sînt o fire autoritară, principială și un om dintr-o bucată"

Abia avem timp să aflăm că pe tovarășa Dragomirescu o mai cheamă și Rafila, cînd ușa se deschide și în pragul ei apare un tînăr. Se numește Gheorghe Chirițoaia și este strungar. Mai bine zis a fost și va fi strungar, căci deocamdată nu se mai poate zice că este, adică el nu mai lucrează la „23 August". Abia s-a întors din armată și i s-a desfăcut contractul de muncă. În 1980, înainte de a pleca, a lipsit nemotivat patru zile. S-o fi legănat cu iluzia că va fi iertat, doar a trecut de atunci atîta timp, dar iată că nu se întîmplă așa, ba chiar se poate zice că se întîmplă ceva mai grav decît la prima vedere, fiindcă Gheorghe Chirițoaia, neavînd buletin de București și mai ducînd, în actele personale, și o desfacere de contract de muncă, nu se va mai putea încadra în nici o întreprindere din Capitală. Se va întoarce, zice el îngîndurat, mai pe-aproape de locul de unde a plecat, adică de comuna Rediu, din județul Neamț. Întîmplarea ni se pare semnificativă. Un mare colectiv muncitoresc, precum cel de la „23 August", are rigorile lui, pe care nu acceptă să le aproximeze și să le nuanțeze după poftele și deprinderile oricărui nou venit. Pe de altă parte, întîmplarea de mai sus ar putea fi considerată negativul, ca să zicem așa, al imaginii pe care o arată viața Rafilei Dragomirescu. Aceasta are 47 de ani și cînd a plecat, în urmă cu 30 de ani, de la Oarda de Sus, din județul Alba, a știut că vine la „23 August" ca să rămînă, nu să albă de unde pleca. O vreme a lucrat ca bobinatoare — pe atunci, în 1968 a fost primită și în rîndurile partidului — apoi a ajuns tehnician principal energetic, iar de curînd, de la 1 februarie anul acesta, este șefa biroului social al întreprinderii. O muncă deosebit de dificilă, spune ea, pe care la început a încercat s-o refuze, argumentînd că răspunderea aceasta ar trebui încredințată unui bărbat. Bărbați fiind destul de mulți la număr între cei peste 18 000 de muncitori ai întreprinderii. Dar dacă tot a acceptat, în cele din urmă, s-a pornit să îndeplinească această muncă fără nici o ezitare, spune ea. De la 1 februarie pînă acum a vizat cam 150 desfaceri de contracte de muncă, în general pentru absențe nemotivate. Nu se poate, zice ea, să vină cineva aici, unde mii de oameni chiar cred că muncesc și o îndatorire de onoare și, pîmbindu-se printre acești oameni minunați, să creadă că pentru el se face o excepție, că pentru el munca ar putea fi, eventual, o ocupație de timp liber. Și pentru că imaginea unui muncitor se conturează nu numai după felul cum se comportă el la locul de muncă, ci și după ce iese pe poarta fabricii, Rafila Dragomirescu a mai făcut exact ceea ce a considerat de datoria ei să facă : a creat 100 de locuri libere la căminele de nefamiliști ale întreprinderii. Cu alte cuvinte, a evacuat din aceste cămine 100 de inși, oameni certați cu legile și cu normele, oricît de elementare, ale vieții civilizate. Și nu întîmplător, mai zice Rafila Dragomirescu, printre cei care nu mai pot sta în cămin se află și mulți dintre cei cărora li s-a desfăcut contractul de muncă. În această privință, opinia ei este limpede : „cine nu-i bun într-un loc, mai mult ca sigur că nu-i bun nici în celălalt. Nu pot crede într-un muncitor harnic și conștiincios, care să plece de la lucru iar la căminul unde e găzduit să rupă mobile și să spargă geamuri". Cînd vorbește astfel, înțelegem că munca Rafilei Dragomirescu este un factor de sănătate, ca să zicem așa, al colectivului de la „23 August", iar ea se arată așa cum și spune că este : „sînt o fire autoritară, principială și om dintr-o bucată".

D. ELIADE ■

Opțiunea fundamentală

Consacrarea în conștiința întregului nostru popor a convingerii că destinul său actual, că destinul națiunii române se află indestructibil legate și determinate de existența Partidului Comunist, de competența și clarviziunea și patriotismul încandescent cu care acesta s-a identificat, în istoria modernă a României, cu idealurile de libertate socială, de independență și de progres ale țării a făcut din apartenența politică la comunism opțiunea politică fundamentală

Niciodată în istoria noastră un partid politic nu și-a asumat cu atîta decizie și cu atîta convingere și cu atîta devotament și cu atîta fierbinte patriotism întregul destin al poporului, istoria sa întreagă, viitorul său întreg, pentru că idealul comunist n-a fost și nu este unul electoral, cu ambiția unei legislaturi demonstrative și justificate în cadrul doar al intereselor grupului său electoral, pentru că partidul comunist a venit la putere și a luptat pentru a veni la putere în numele intereselor întregului popor muncitor, în numele intereselor națiunii române, în numele intereselor tuturor celor pentru care **„patria — cum spunea Tudor Vladimirescu — este norodul, nu tagma fefuitorilor".** Nici un partid politic nu și-a asumat, în istoria noastră, cu atîta spirit de sacrificiu și cu atîta conștiință vizionară viitorul întreg al patriei și poporului, **condiția practică a demnității și independenței,** pentru că, în aceeași istorie modernă a României în care destule partide politice n-au pregetat să agite demagogic sloganurile celui mai sforăitor devotament patriotic — citește patriotard — singur Partidul Comunist Român a venit la putere cu un program teoretic și practic capabil să facă viabile idealurile noastre de neatîrnare socială și națională și politică.

Singur Partidul Comunist Român a fost capabil să unească, venind la putere, voința întregii națiuni, întreaga energie creatoare a poporului pentru a le canaliza în direcția edificării unei lumi noi, lumea socialistă, văzută ca oglindă a spiritualității noastre naționale, ca șansă de împlinire a idealurilor milenare ale poporului.

Sigur, nu a fost niciodată ușor ; nu a fost ușor nici în anii cînd partidul comunist se afla atît de departe de preluarea puterii politice și de stat, în anii dramatici ai ilegalității, cînd a trebuit să justifice clipă cu clipă, pînă la sacrificiul final, idealul comunist și întemeierea lui pe aspirațiile naționale. N-a fost ușor nici în anii cînd preluînd puterea în mîini a trebuit să justifice, cu jertfe nu mai puțin dramatice, că el este singura forță politică în stare să argumenteze și să realizeze renașterea României Acestei epoci, căreia îi sîntem noi și martori și autori și beneficiari, îi datorează partidul comunist cu prisosință și cu merite ce niciodată nu vor fi luminate, poate, îndeajuns, nobila și definitiva sa înscriere în conștiința istorică a poporului.

Nimic din ceea ce este azi România, nimic din ceea ce este azi prestigiul internațional al României, nimic din ceea ce este azi universul economic și social și democratic al României nu poate fi înțeles cu adevărat în afara prezenței hotărîtoare a Partidului Comunist Român și a poporului său.

Sigur, nu întotdeauna și nu în toate domeniile vieții noastre sociale și economice evoluția a fost una rectilinie sau necontenit și simplu ascendentă. Au fost nenumărate greutăți, după cum au fost destule erori, și de strategie și de tactică, și de practică imediat politică sau economică. N-au existat și nu există, încă, rețete dinainte stabilite și dinainte declarate cîștigătoare pentru construcția socialistă, proces complex și complicat și în continuă descoperire a mijloacelor și metodelor și cel dintîi care a atras cu atîta înțelepciune atenția asupra acestor adevăruri ce nu trebuie niciodată ignorate, a fost chiar conducătorul partidului nostru comunist, președintele Nicolae Ceaușescu, poate cel dintîi conducător comunist care a avut curajul să privească lucid și cu o supremă obiectivitate filosofică principiile construcției socialiste și raportul lor obiectiv cu adevărul realității obiective. Opera noastră e azi una impresionantă și ea se cuvine cinstită ca atare. E opera noastră, a tuturor românilor, a tuturor oamenilor muncii trăind și luptînd pentru mai bine în spațiul geografiei românești.

Așa se face că oricîte greutăți întîmpinăm încă azi, și oricîte vom mai întîmpina, pentru că procesul edificării noii lumi este el însuși un proces atît de nou și de atîtea ori surprinzător prin originalitatea soluțiilor pe care le cere, așa se face că ori de cîte ori vom mai fi supuși unor grave confruntări economice în cadrul crizei generale a energiei și materiilor prime, și vom mai fi, și oricît de greu ne va fi să chivernisim și mai aspru ce avem acum de chivernisit, niciodată nu vom putea să rămînem indiferenți față de sentimentul mîndriei că am înălțat, în cîteva decenii, o Românie cu un profil social și material pe care înaintașii noștri cei mai cutezători nu aveau cum să și-l imagineze.

Așa se face că azi, în România, Partidul Comunist Român reprezintă, pentru fiecare om cinstit, opțiunea politică, fundamentală, de care se leagă toată speranța noastră de mai bine, toată speranța noastră de bunăstare pașnică, toată speranța noastră de libertate și independență, toată speranța noastră că viitorul ne aparține și că va fi opera noastră.

DINU SĂRARU ■

Minitractor pentru grădini

Inițiativa a venit din partea maistrului Mihai Mora, șeful secției S.D.V. și prototipuri a Cooperativei meșteșugărești „Gutinul" din Baia Mare. Însă, se știe, o inițiativă inspirată nu înseamnă prea mult cînd nu este susținută cum se cuvine de cei a căror mentire chiar asta se arată a fi, să vădească receptivitate înaintea inițiativei. Practic, Mihai Mora a fost secondat în realizarea minitractorului agricol despre care va fi vorba de oamenii secției sale : Tibor Moroșan, Iosif Oskar Pașcui, Ioan Pascan, Cornel Motica, Ioan Pop și alții. În egală măsură, ideile sale au putut fi transpuse în practică prin atenția și condițiile oferite de președintele cooperativei, ing. Grigore Roman, și de conducătorul ei tehnic, Aurelian Leș. Și drumul de la gînd la faptă a fost deosebit de scurt. În noiembrie '81, prototipul a fost definitivat, toate componentele sale fiind de producție românească, inclusiv motorul de Mobră și cutia de viteze fabricată la Metrom. În trimestrul întîi al anului în curs au avut loc și primele experimentări ale minitractorului, sub egida Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, efectuate fiind în serele Militari. Și rezultatele au fost pe măsura așteptărilor. Totodată, au început să sosească la sediul cooperativei „Gutinul" din Baia Mare și primele comenzi ferme pentru noul produs, de la Sandor Sabin din Seini, de la Ioan Băcanu din București, de la Grigore Coman din Moisei, adunîndu-se pînă în prezent peste 200. Evident, cooperativa le va onora în ordinea firească a priorităților, din clipa cînd va începe producția de serie. Și clipa aceasta nu este departe. Minitractorul va fi livrat beneficiarilor împreună cu accesoriile sale : plug, cositoare, grapă, sapă și remorcă. În perspectivă, urmează a fi asimilate și alte accesorii, așteptate de asemenea cu interes : pompă pentru stropit pomi și vie, pompă pentru udat, prășitoare, semănătoare mică, lamă și freză pentru zăpadă, burghiu pentru plantat arbori. Fără vîlvă mare, cu discreție și destoinicie, o mînă de oameni inimoși au izbutit o performanță de nivel tehnic mondial.

MIHAI PELIN ■

La Dragalina, despre a doua jumătate a unui lucru făcut pe jumătate

De cînd a fost irigat, în urmă cu vreo zece ani, pămîntul comunei Dragalina, din inima Bărăganului, a dat recolte foarte bune. Prin februarie anul trecut, inginerul Nicolae Vlădoiu, directorul I.A.S.-ului Ciulnița aflat pe teritoriul acestei comune, ne spunea că obținuse în 1980 cea mai mare producție medie de porumb pe județ și că în ultimii zece ani unitatea s-a aflat întotdeauna printre fruntașii Ialomiței, din care făcuse parte înainte de a trece la județul nou înființat, Călărași. Aceasta nu-l împiedica să adauge însă că în ultimii ani s-a pierdut cam zece la sută din suprafața cultivabilă și deci din producție tot cam pe atîta, datorită faptului că inițiatorii și constructorii sistemului de irigație n-au socotit că trebuie să rezolve și problema desecărilor. Cît privește partea de răspundere a lucrătorilor din agricultură, inginerul Vlădoiu ne spunea : „Or fi fost ei unii nepricepuți pe-aici, care au irigat toată ziua-bună ziua, dar s-a greșit și pentru că nu toate proiectele aveau justificarea necesară". Iar dincolo de opinia la care inginerul Vlădoiu avea fără îndoială tot dreptul, ca om care a îmbătrînit muncind în agricultură, și anume că „specialistul trebuie să fie lăsat să lucreze cum crede el, iar dacă greșește să fie penalizat", cîteva cifre ne-au atras dintru început atenția : în 1980, I.A.S. Ciulnița a avut exces de umiditate pe 1 000 de hectare, adică pe un sfert din suprafața sa ; pe 30 de hectare s-a înstăpînit stuful, vegetația de baltă, ceea ce reprezintă un fapt neobișnuit pentru zona centrală a Bărăganului dar explicabil de bună seamă prin faptul că pămîntul s-a îmbibat de apă ca un burete și că pînza freatică aflată altădată la 15, 20 sau 25 de metri s-a ridicat pe alocuri și „bălțește" la suprafața pămîntului ; în această primăvară a anului 1980, la alte două unități agricole de pe raza comunei, C.A.P. Dragalina și Brincoveni, aproximativ 200 de hectare deveniseră inutilizabile tot datorită excesului de umiditate ; la Brincoveni, unde aflasem că pînza freatică a ajuns la 1 metru, cînd inginerul șef Gheorghe Nicolae și președintele Nicolae Comănescu au ridicat capacul de lemn al unei fîntîni din curtea C.A.P.-ului, am văzut că apa era atît de aproape că putea fi atinsă cu mîna. Lîngă această imagine stranie, tulburătoare, a fîntînilor din comuna Dragalina care au devenit niște turnuri subpămîntene de apă, am așezat cîteva zile după aceea lămuririle inginerului Corneliu Răuță, directorul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie din București, care-mi spunea că tot ce s-a întîmplat la Dragalina era un fapt previzibil, posibil de evitat, și că „înmlăștinirea" Bărăganului nu este un proces ireversibil. Atîta doar că trebuie făcute neapărat canale de desecare. Cu alte cuvinte, că trebuie să renunțăm să mai credem că „merge și așa", că nu mai este nevoie să încheiem și să ducem pînă la capăt un lucru pe jumătate făcut.

Și iată ce ne spunea mai de curînd Ion Fanache, primarul comunei Dragalina : „Chiar atunci, în primăvara anului trecut, comuna a fost inundată deși se află departe de orice curs important de apă. Din octombrie 1980 pînă în martie 1981 au căzut precipitații cît media Bărăganului pe un an. Totuși, dacă pînza freatică nu era atît de aproape, efectele ar fi fost mult mai mici. Pe la începutul lui martie aveam aproape 5 500 de hectare cu lucru de apă și exces de umiditate. Luam apă cu motopompele și-o puneam înapoi în canale. O plimbam, cum s-ar zice, de colo-colo, dar dacă nu procedam așa intra comuna sub apă. Și-așa a intrat, parțial, cu 146 de case, dintre care unele au căzut singure iar pe altele le-au dărîmat oamenii fiindcă ajunseseră să fie de nelocuit. Foarte mulți nici n-au putut să-și sape curțile în primăvara anului trecut. Cum apăsau pe cazma, mustea apa. Cît privește unitățile agricole : 920 de hectare nu le-am mai putut însămînța deloc iar pe alte 2 000 am pus porumb abia după 10 iunie, paralel cu recoltatul grîului. Și nu e de mirare că ne-a prins luna noiembrie cu porumbul necopt, pe aceste suprafețe, și că din porumbul acela de lapte n-am mai putut face decît pastă pentru hrana animalelor. Dar tot rău, zic eu, a fost spre bine. După inundațiile din primăvară, conducerea noului județ de care aparținem, Călărași, a stabilit să se treacă de urgență la executarea lucrărilor de desecare. Proiectul a fost gata în cîteva săptămîni. S-au adus și niște utilaje : 7 dragline și 2 castore. Deși draglinele abia ieșiseră din reparație capitală, erau, ca să zic așa, la pămînt. Niște dragliniști de pe la Tulcea, detașați aici două săptămîni, le-au mai pus pe picioare. Pe urmă lucrarea a cam stat. Adică s-a lucrat, dar mai mult ca să nu spunem că nu se lucrează. Cînd mai țineam o ședință de analiză, pornea din nou lucrul, apoi se oprea. Oricum, execuția proiectului va dura cîțiva ani, așa încît putem spera că de-acum încolo, adică începînd chiar din acest an, se va lucra mai cu tragere de inimă. Zic și eu așa, gîndind că oamenii șantierului Lehliu, aparținător de Trustul de îmbunătățiri funciare București, își vor face pînă la urmă datoria".

Prețul lucrărilor de desecare de la Dragalina ar fi, zice primarul Ion Fanache, vreo 30 de milioane. Poate nu e mic. Dar nu e, cu siguranță, nici prea mare dacă ținem seama că altfel pagubele s-ar fi agravat. În schimbul lui, pămîntul își va redobîndi echilibrul iar oamenii liniștea. În orice caz, prejudecata că pămîntul îndură orice, fără să se exprime în vreun fel, a fost demult depășită de cei din Dragalina.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Balta, între Areț și Sărbătoarea măsuratului

O vatră de oieri...

Un loc binecuvîntat de natură, cu munți înzăpeziți, înălțați ca un parapet în zare, cu piraie rostogolindu-se vijelios, cu poieni însorite și păduri de brazi, cu turme de miei și de mioare.

Aici, la poalele Mehedințiului, pe culmile Enălatului, Orzanei și Tâșnii, din preajma vîrfului Madvedu (Ursu) și pînă, hăt, la Cornetul Cosustei și Obîrșia Topolniței, se întind pășunile păcurarilor din Balta, păstori olteni care din vremuri străvechi nu au cunoscut o altă îndeletnicire decît aceea a creșterii vitelor, mai cu seamă a oieritului.

Satul de la poalele muntelui e o gură de rai, un meleag de baladă. Așa încît, privindu-l la acest început de primăvară, cu ciurdele de oi suspendate parcă între cer și pămînt, pe culmile acum încă albite de zăpadă, ai senzația, că aici, la Balta, Miorița s-a născut a doua oară.

De îndată ce se desprimăvărează, oile gospodarilor din Costești, din Preajna, Gornovița, Balta și Sfadea se string în douăsprezece turme de cîte patru-cinci sute oi fiecare ; în total aproape șase mii de turcane bune de lapte și de lînă. Spre sfîrșitul primei decade a lunii mai, pe șapte sau opt florar, e Sărbătoarea măsuratului...

Pregătirile pentru urcatul turmelor la munte se încheie cu acest ceremonial pastoral de primăvară, cînd se stabilesc măsurile, adică se pun pe răboj cantitățile de lapte, de brînză și de lînă, numărul mieilor fătați. Este o tradiție ale cărei începuturi se pierd în istorie ; e un moment de mare bucurie, cînd ciobanii, reuniți după criterii de rubedenie sau adîncă prietenie, își dau întîlnire și cinstesc cum se cuvine evenimentul.

Chiar de-a doua zi, dis-de-dimineață, turmele urcă spre pajiștile cu iarbă grasă din golurile alpine. De aici, pînă la începutul toamnei, rareori mai părăsește careva muntele. Abia în prima duminică a lunii septembrie, oile coboară la iernat, spre conacele și țarcurile aflate împrejur sate. Atunci e Sărbătoarea arețului.

E prilejul încheierii socotelilor și punerii banilor în chimire.

Abia acum, după aproape cinci luni de preumblat prin munte, bacii și băcițele revin cu întreg alaiul pe la casele lor, cu oi, cu ciini, porci, cai și alte animale, încheind astfel încă un ciclu pastoral.

Dar noi am poposit la Balta către începutul acestei primăveri. Oile încă își mai rontăiau liniștite nutrețul în ocoale și țarcuri și, sub privirile îngăduitoare ale zăvozilor ciobănești, primii miei se ridicau pe picioare, ca niște bulgări mișcători de vată.

Baciul Mihai Sitaru e doar unul dintre sutele de crescători de animale cîți numără azi comuna de la poalele Munților Mehedinți. Omul acesta în vîrstă de aproape șaizeci de ani, care de nenumărate ori a luat pieptiș muntele, ne-a spus că, împreună cu băcița lui și cu cei doi copii rămași acasă, păstorește 40 de mioare, crește două vaci cu lapte și doi cai hutuli nemaipomeniți pentru toate treburile este nevoie să încheiem și să ducem pînă la capăt un lucru pe jumătate făcut.

Și iată ce ne spunea mai de curînd Ion Fanache, primarul comunei Dragalina : „Chiar atunci, în primăvara anului trecut, comuna a fost inundată deși se află departe de orice curs important de apă. Din octombrie 1980 pînă în martie 1981 au căzut precipitații cît media Bărăganului pe un an. Totuși, dacă pînza freatică nu era atît de aproape, efectele ar fi fost mult mai mici. Pe la începutul lui martie aveam aproape 5 500 de hectare cu lucru de apă și exces de umiditate. Luam apă cu motopompele și-o puneam înapoi în canale. O plimbam, cum s-ar zice, de colo-colo, dar dacă nu procedam așa intra comuna sub apă. Și-așa a intrat, parțial, cu 146 de case, dintre care unele au căzut singure iar pe altele le-au dărîmat oamenii fiindcă ajunseseră să fie de nelocuit. Foarte mulți nici n-au putut să-și sape curțile în primăvara anului trecut. Cum apăsau pe cazma, mustea apa. Cît privește unitățile agricole : 920 de hectare nu le-am mai putut însămînța deloc iar pe alte 2 000 am pus porumb abia după 10 iunie, paralel cu recoltatul grîului. Și nu e de mirare că ne-a prins luna noiembrie cu porumbul necopt, pe aceste suprafețe, și că din porumbul acela de lapte n-am mai putut face decît pastă pentru hrana animalelor. Dar tot rău, zic eu, a fost spre bine. După inundațiile din primăvară, conducerea noului județ de care aparținem, Călărași, a stabilit să se treacă de urgență la executarea lucrărilor de desecare. Proiectul a fost gata în cîteva săptămîni. S-au adus și niște utilaje : 7 dragline și 2 castore. Deși draglinele abia ieșiseră din reparație capitală, erau, ca să zic așa, la pămînt. Niște dragliniști de pe la Tulcea, detașați aici două săptămîni, le-au mai pus pe picioare. Pe urmă lucrarea a cam stat. Adică s-a lucrat, dar mai mult ca să nu spunem că nu se lucrează. Cînd mai țineam o ședință de analiză, pornea din nou lucrul, apoi se oprea. Oricum, execuția proiectului va dura cîțiva ani, așa încît putem spera că de-acum încolo, adică începînd chiar din acest an, se va lucra mai cu tragere de inimă. Zic și eu așa, gîndind că oamenii șantierului Lehliu, aparținător de Trustul de îmbunătățiri funciare București, își vor face pînă la urmă datoria".

Prețul lucrărilor de desecare de la Dragalina ar fi, zice primarul Ion Fanache, vreo 30 de milioane. Poate nu e mic. Dar nu e, cu siguranță, nici prea mare dacă ținem seama că altfel pagubele s-ar fi agravat. În schimbul lui, pămîntul își va redobîndi echilibrul iar oamenii liniștea. În orice caz, prejudecata că pămîntul îndură orice, fără să se exprime în vreun fel, a fost demult depășită de cei din Dragalina.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Balta, între Areț și Sărbătoarea măsuratului

O vatră de oieri...

Un loc binecuvîntat de natură, cu munți înzăpeziți, înălțați ca un parapet în zare, cu piraie rostogolindu-se vijelios, cu poieni însorite și păduri de brazi, cu turme de miei și de mioare.

Aici, la poalele Mehedințiului, pe culmile Enălatului, Orzanei și Tâșnii, din preajma vîrfului Madvedu (Ursu) și pînă, hăt, la Cornetul Cosustei și Obîrșia Topolniței, se întind pășunile păcurarilor din Balta, păstori olteni care din vremuri străvechi nu au cunoscut o altă îndeletnicire decît aceea a creșterii vitelor, mai cu seamă a oieritului.

Satul de la poalele muntelui e o gură de rai, un meleag de baladă. Așa încît, privindu-l la acest început de primăvară, cu ciurdele de oi suspendate parcă între cer și pămînt, pe culmile acum încă albite de zăpadă, ai senzația, că aici, la Balta, Miorița s-a născut a doua oară.

De îndată ce se desprimăvărează, oile gospodarilor din Costești, din Preajna, Gornovița, Balta și Sfadea se string în douăsprezece turme de cîte patru-cinci sute oi fiecare ; în total aproape șase mii de turcane bune de lapte și de lînă. Spre sfîrșitul primei decade a lunii mai, pe șapte sau opt florar, e Sărbătoarea măsuratului...

Pregătirile pentru urcatul turmelor la munte se încheie cu acest ceremonial pastoral de primăvară, cînd se stabilesc măsurile, adică se pun pe răboj cantitățile de lapte, de brînză și de lînă, numărul mieilor fătați. Este o tradiție ale cărei începuturi se pierd în istorie ; e un moment de mare bucurie, cînd ciobanii, reuniți după criterii de rubedenie sau adîncă prietenie, își dau întîlnire și cinstesc cum se cuvine evenimentul.

Chiar de-a doua zi, dis-de-dimineață, turmele urcă spre pajiștile cu iarbă grasă din golurile alpine. De aici, pînă la începutul toamnei, rareori mai părăsește careva muntele. Abia în prima duminică a lunii septembrie, oile coboară la iernat, spre conacele și țarcurile aflate împrejur sate. Atunci e Sărbătoarea arețului.

E prilejul încheierii socotelilor și punerii banilor în chimire.

Abia acum, după aproape cinci luni de preumblat prin munte, bacii și băcițele revin cu întreg alaiul pe la casele lor, cu oi, cu ciini, porci, cai și alte animale, încheind astfel încă un ciclu pastoral.

Dar noi am poposit la Balta către începutul acestei primăveri. Oile încă își mai rontăiau liniștite nutrețul în ocoale și țarcuri și, sub privirile îngăduitoare ale zăvozilor ciobănești, primii miei se ridicau pe picioare, ca niște bulgări mișcători de vată.

Baciul Mihai Sitaru e doar unul dintre sutele de crescători de animale cîți numără azi comuna de la poalele Munților Mehedinți. Omul acesta în vîrstă de aproape șaizeci de ani, care de nenumărate ori a luat pieptiș muntele, ne-a spus că, împreună cu băcița lui și cu cei doi copii rămași acasă, păstorește 40 de mioare, crește două vaci cu lapte și doi cai hutuli nemaipomeniți pentru toate treburile ca tot omul, că anul trecut am dat statului, pe bază de contract, 80 kg de lînă, 300 kg carne de miel, 125 kg carne porc, 60 kg brînză"...

Nici Gheorghe Drăguț nu-i mai prejos decît consătenii săi. La conacul din preajma vetrei satului, și lui cresc multe oi și capre, trei vaci și doi cai. Anul acesta speră să bage în turmă peste 50 de mioare, și din vînzarea surplusului de produse către stat să cîștige cît mai bine. „Că la noi, vezi matale, oile sînt baza ! spune baciul cel oacheș ca fiul Vrîncioalei, bărbat vînjos, abia ajuns în pragul unei jumătăți de secol. Dar, vă spusei, creștem de toate, că aici cu vitele ne ducem traiul și cît om fi pe lumea asta noi tot cu ele ne-om uzmi".

Adevăr este că la Balta, cea cu oameni vrednici și înstăriți prin muncă, cu case mîndre, frumoase, oieritul e o ocupație care se transmite din tată-n fiu, ca o moștenire sacră, o comoară de neprețuit. Și tot adevăr este că oamenii locului n-ar schimba munții, nici pajiștile și nici îndeletnicirea lor strămoșească pentru nimic în lumea asta, la fel cum nu-și schimbă doinele plînse atît de duios din caval.

Poate că tocmai de aceea, la Balta, între Sărbătoarea măsuratului și Areț, cîntecul ciobanului care și-a regăsit oile răsună răscolitor ca o baladă, așa încît poți să crezi că aici, la poalele Mehedințiului, Miorița s-a născut a doua oară.

MIHAI STĂNESCU ■

O datorie a tuturor: sporirea avuției naționale

Pavană pentru un rulment defunct (II)

Pînă în prezent, nu am primit nici un răspuns oficial cu privire la intervenția noastră din **Flacăra** nr. 15, din 16 aprilie 1982, referitoare la casarea legală dar inoportună a sute și sute de piese auto aflate în stocul unității Ciclop din str. Bujoreni București. În consecință, am extins și aprofundat investigația pe filiera risipei. Întîi și întîi, am descins la magazinul specializat Fiat din Calea Griviței nr. 212 al cărui responsabil era acuzat, în mod indirect, că ar pretinde șpagă în contra serviciu pentru desfacerea pieselor în discuție. Însă Gheorghe Ionescu, responsabilul magazinului, respinge pe bună dreptate acuzația ce i se aduce. Într-adevăr, nu se poate percepe șpagă pentru o tranzacție care nu a avut loc, care nu s-a perfectat. Dealtfel, Gheorghe Ionescu nici nu are căderea să primească astfel de piese în magazin fără avizul conducerii I.D.M.S. Din august '81, cînd a fost investit cu răspunderea de acum, conducerea I.D.M.S nu i-a avizat nici o preluare de piese din rețeaua Ciclop. Deși a gestionat depozitul magazinului vreme de aproape 15 ani, nu își amintește să fi procedat la o asemenea preluare nici înainte de august '81 și vom vedea curînd că memoria lui nu e coruptă, ci ușor slabă. A preluat în schimb piese auto în valoare de 1,9 milioane lei din rețeaua cooperativei Automecanica. Și adevărul este că magazinul Fiat ar fi deosebit de interesat în extinderea acestei practici : piese pentru autoturisme Fiat nu se mai importă și, pentru a-și justifica existența, magazinul este dator să-și mențină vînzările la un nivel onorabil. Nu o dată, în lipsă de piese, Gheorghe Ionescu oferă clienților săi soluții, indicîndu-le ce piese de Lada se pot adapta cu succes. Este un act de bunăvoință, bineînțeles, dar magazinul Fiat nu este un birou de avocatură specializat în oferirea de consultații și, de regulă, un magazin nu poate subzista la infinit comercializîndu-și bunăvoința. Un magazin de piese auto are nevoie chiar de piese auto. Și i-am prezentat lui Gheorghe Ionescu un număr de poziții din marea listă de piese casate la Ciclop Bujoreni : bucșe silans, arcuri, vitezometre, cuzineți palier, elemenți filtru ulei, garnituri capac tacheți, segmenți piston, axe cu came, capace și contraaripi, ornamente laterale etc. După părerea lui, de specialist versat al domeniului, toate aceste piese se caută cu luminarea aprinsă. Ciclopul totuși nu i le-a oferit. În urmă cu un an, un incadrat al Ciclopului însărcinat cu probleme de aprovizionare, anume Ștefan Popa, l-ar fi întrebat, într-o doară : cînd vă hotărîți să ne preluați piesele din stoc ? Ar fi fost o întrebare retorică : magazinul Fiat nu ar fi preluat de la Ciclop nici o piesă auto...

Din nou, remarcăm o discrepanță notabilă între grija cu care își valorifică bunurile cooperativa Automecanica și dezinteresul în materie al rețelei Ciclop. În urmă cu o săptămînă magazinul **Piese automobile pentru toate tipurile de mașini** din calea Dudești nr. 135, gestionat de Petre Nicolenco, și-a restrîns activitatea. În locul lui, cooperativa Automecanica a pus pe roate un alt magazin, mai încăpător, cu spații mai generoase de expunere, în cartierul Băneasa, deci într-un vad automobilistic. E un semn cert al faptului că activitatea de valorificare a unor piese care în alte părți se casează pentru Automecanica este rentabilă. Noua unitate de desfacere se află în grija Floricăi Șerbănescu și femeia ne încredințează că în rafturile din spatele ei s-au adunat, din întreaga țară, piese auto în valoare de aproximativ 2 milioane lei. Din 15 februarie a.c. pînă în prezent, s-au vîndut aici piese în valoare de 220 000. Și am asistat, împreună cu tehnicianul Ion Tănase, la sortarea unor piese abia sosite din rețeaua provincială a Automecanicii. Urmau a fi doar curățate și reintremate ca aspect comercial. Pentru că aici oamenii chiar consideră că păstrarea aspectului comercial al unei piese nu este grija lui tata mare, ci grija lor. Iar pe documentele însoțitoare, de o remarcabilă acuratețe, scria : „Piese auto casate scriptic. Nu se facturează conform deciziei U.C.E.C.O.M. nr. 5 din 06.04.79". Aici urmau să primească toate un preț, corelat, firește, cu starea lor. Altfel zis, Automecanica preferă casarea scriptică în locul casării efective. De ce această chibzuință este posibilă la Automecanica și nu este posibilă la Ciclop ? Cu alte cuvinte, la Automecanica barosul distrugător ezită în aer și nu merge pînă la capăt. De ce la Ciclop barosul nu ezită, nu se oprește din cursă și lovește chiar în moalele capului, cu zgomot și pagubă, valori în care investim nădejdi și muncă socială ? Desigur, pentru a afla răspunsul la aceste întrebări trebuie să mergem mai departe mai sus.

Primul nostru interlocutor de la I.D.M.S. a fost Marin Dochiliță, șeful biroului comercial piese auto. Om vechi în branșă, lucrează aici din '59 și mîine-poimîine va ieși la pensie, Marin Dochiliță ne spune că în conformitate cu H.C.M nr. 753 din 1965, instrucțiunile 800 A, bunurile de folosință îndelungată beneficiază de piese de schimb în limitele unei perioade de zece ani. Dar a trecut mai mult de un deceniu de cînd s-a importat ultima mașină Fiat sau Renault. De cînd au expirat contractele de import, anumite piese auto au început să devină deficitare și singura soluție cu efecte atenuatoare asupra acestei situații rămîne recartarea disponibilului din stocuri, centralizarea acestui disponibil. Ceea ce la I.D.M.S. se și practică, de mai mulți ani. În fiecare toamnă, în cadrul unor tîrguri, sînt convocate și recartate toate piesele din rețeaua magazinelor I.D.M.S. și dirijate apoi spre clienți chiar și prin intermediul trimiterilor prin ramburs. Nu o singură dată, I.D.M.S. a preluat spre vînzare piese disponibile de la alte întreprinderi, fie cu plata pe loc, fie în custodie, în funcție de aspectul comercial al mărfurilor. Și din nou remarcăm că menținerea aspectului comercial al unei piese nu este grija lui tata mare, ci a celor ce o dețin. Tranzacțiile încheiate în acest sens cu Automecanica reprezintă un exemplu revelator. Nu a fost refuzat nimeni decît atunci cînd aspectul comercial al pieselor oferite era total descurajant sau cînd utilitatea lor se înfățișa ca fiind indoielnică. S-au preluat piese spre vînzare pînă și de la Ministerul de Interne și armată, cu profit cert pentru ambele părți. Este și Marin Dochiliță de acord că, mai devreme sau mai tîrziu, orice piesă își găsește clientul ei. De pildă, deși autoturismele Wartburg 900 au fost aduse în țară tocmai în 1956, I.D.M.S. nu a casat nici una din piesele lui de schimb. Deși s-au aflat în circulație, în întreaga țară, numai 400 asemenea mașini, stocul de piese de schimb destinat lor a fost vîndut în totalitate. Pînă și piesele de motocicletă lipsite de acum de căutare au fost îndrumate spre școli și cercuri pionierești, pentru a folosi la instructaje de o certă utilitate socială. Numai rețeaua Ciclop nu a oferit I.D.M.S.-ului nici un fel de piesă auto, și tot vom vedea că nu este vorba despre o memorie coruptă, ci doar ușor slabă. Iar toate aceste relații ne-au fost confirmate de directorul comercial al I.D.M.S., Octavian Olteanu, care și-a îngăduit și o observație cît se poate de judicioasă : nimeni din afară nu va rezolva problemele de aprovizionare ale rețelei Ciclop, soluția acestor probleme cade chiar la răsounderea celor de la Ciclop...

La Ciclop, pe bulevardul Magheru, Ștefan Popa ne atrage de la bun început atenția asupra faptului că este un simplu tehnician de aprovizionare, că nu este șef al acestui serviciu, cum am crezut noi, fiind cu mult deasupra oricărei vanități ce se dezvoltă îndeobște în jurul unei șefii. Recunoaște că a stat de vorbă cu Gheorghe Ionescu în privința desfacerii unor piese de la Ciclop prin magazinul Fiat și, într-adevăr, Gheorghe Ionescu l-a îndrumat spre superiorii ierarhiei din care face parte, spre conducerea I.D.M.S. Nici vorbă nu poate fi ca un om ca Gheorghe Ionescu să fi pretins șpagă în contra serviciu, Ștefan Popa îl cunoaște pe Gheorghe Ionescu de ani de zile și poate garanta pentru cinstea lui, observație pe care ne-o însușim fără nici o reticență. Însă, de acum, problema începe să fie alta, cu totul alta : la Ciclop Bujoreni, Doru Gîndu pretindea că dispune de o negație a I.D.M.S., privind piesele oferite, refuzate de I.D.M.S. și, în consecință, supuse casării ; Ciclopul din bulevardul Magheru, prin Ștefan Popa, admite că discuția sa cu Gheorghe Ionescu a fost pur verbală, neconsemnată documentar ; au întreprins sau nu au întreprins cei de la Ciclop vreun demers oficial către I.D.M.S. ? Au întreprins, este adevărat : Ciclopul a oferit I.D.M.S.-ului 98 tipuri de piese pentru mașini Fiat de toate categoriile, 64 tipuri de piese pentru Fiat 600, 68 pentru Fiat 850, 47 pentru Fiat 1 100, 77 pentru Fiat 1 300, 95 pentru Fiat 1 800, 7 pentru Fiat 2 300 și 123 pentru Fiat 124, 125, 132. Prin adresa nr. 4 269, I.D.M.S. răspunde, sub semnătura directorului adjunct Lucia Gherghe și a șefului de birou D. Borozia : „Vă restituim alăturat lista cu piesele oferite de dv., cu mențiunea că aceste piese nu ne sînt necesare". Totodată, Ștefan Popa ne mai prezintă o listă, scrisă de mînă și impodobită cu alte negații, numai că, lista fiind total indescifrabilă, negațiile se justifică prin chiar suportul lor. Însă, aici e aici, negațiile datează din '79. După discuția pur verbală din '81, dintre Ștefan Popa și Gheorghe Ionescu, Ciclopul nu a întreprins nici un demers oficial către I.D.M.S. Dar timpul scurs din '81 pînă în '82 nu poate fi echivalent cu **niciodată** și ne-am permis, în discuția noastră cu directorul comercial Octavian Olteanu, să remarcăm că, totuși, iată, Ciclopul s-a adresat I.D.M.S.-ului. De acord, a încuviințat interlocutorul nostru, cu specificația că în '82 avem dreptul să fim mai deștepți decît în '79. Și am fost nevoiți să admitem că acest drept, dealtfel la îndemîna oricui, stă în firea lucrurilor. În sprijinul acestui adevăr stă pînă și o altă afirmație a lui Ștefan Popa, întărită cu acte doveditoare : cu factura nr. 5 423 din 27 septembrie 1980, Ciclopul a vîndut totuși I.D.M.S.-ului piese de Fiat în valoare de 621 280 lei. Cu altă factură, s-au dirijat în același sens piese de Renault în valoare de aproximativ o jumătate milion lei. În '80, cei de la Ciclop au vrut și au putut să fie mai deștepți decît în '79. Însă n-au vrut să fie mai deștepți în '82 decît în '80. Au procedat doar la o vagă încercare de a fi mai deștepți în '81, cînd Ștefan Popa i s-a adresat lui Gheorghe Ionescu, într-o doară : cînd vă hotărîți să ne preluați piesele din stoc? Și, cum am văzut, ca urmare a tentativei sale din '81, tehnicianul Ștefan Popa ne-a prezentat o negație din... '79.

Discuția noastră de la Ciclop nu a decurs între patru ochi, ci între opt ochi, dintre care unul, se va înțelege curînd care anume, cam da să se închidă. În același context, contabilul șef Nicolae Latu ne-a încredințat că soluția casării decurge indirect și din instrucțiunile băncii în legătură cu creditele acordate pe termen scurt. Ciclopul nu poate acumula piese decît în limitele unui plafon stabilit prin regulamentele de funcționare, iar pe creditul pentru piesele aflate în stoc se percepe o dobîndă de 5 la sută. Tendința de a reduce prin orice metode numărul pieselor imobilizate în stoc devine firească. Așa s-a ajuns să se practice și vînzarea de piese fără a se mai adăuga la valoarea lor și prețul manoperei, ceea ce într-un Ciclop rămîne o concesie supremă. Și cînd are de unde alege, evident, oricine recurge la soluția cea mai comodă, în speță la casare. O operațiune legală și cu acte în regulă. Încît Nicolae Dumitru, alt tehnician al Ciclopului, se simte îndreptățit să conchidă, filosofic : unde-i lege nu-i tocmeală... Adică ei, cei de la Ciclop, vezi Doamne, respectă legalitatea cu o disciplină de fier. La Ciclop nu se sparge nimic fără acte în regulă. Numai că, după cum am putut noi să ne dăm seama, proverbul era rostit și invocat cu conștiința deplină că unicul scop al legilor este acela de a servi ca acoperire. Mai cu seamă prin latitudinea și imprecizia paragrafelor lor, prin duplicitatea interpretărilor posibile ale acestor paragrafe șchioape și păguboase, vechi de decenii.

Dar am plecat de la niște rulmenți pe care i-am și îmbrăcat cu titlul nostru și se cuvine să revenim la rulmenți. Astfel în ordinea normală a priorităților, ne-am prezentat cu un rulment SKF în mînă la Centrala industrială pentru rulmenți și organe de asamblare, la inginerul Aurel Alămureanu. Rulmenții SKF sînt de departe unii dintre cei mai buni rulmenți din lume și Aurel Alămureanu a rămas pur și simplu siderat să afle că asemenea rulmenți se sparg în marginea Bucureștilor cu baroasele, fără a fi măcar desfăcuți din ambalajele lor englezești. Dacă ar fi uzinat în România, un asemenea rulment ar costa numai 26 lei. Importat, costă mult mai mult, Și nu ne-a mai rămas decît să înmulțim acest mult mai mult cu cîteva mii. Am încercat apoi să depistăm măcar ce întreprindere anume a solicitat acești rulmenți din import, cu statut de piese de schimb pentru utilaje unicat, importate și ele. Nu am izbutit, evidențele din '75, anul fabricației rulmenților, nu se mai păstrează. Rulmenții de tip WJ, pentru vagoane, aruncați și ei cu sutele și cu miile la groapa comună, dacă admitem că s-au casat la București și nu în altă parte, nu pot parveni decît de la căile ferate sau de la întreprinderea „23 August". E de mirare că se aruncă, în ciuda faptului că sînt rulmenți de utilitate curentă, fabricîndu-se în jur de 50 000—60 000 seturi anual, la un preț de aproximativ 1 200 lei setul. Inginerul Nicolae Rusu, din aceeași centrală industrială, s-a oferit să ne însoțească la depozitul I.R.V.M.R., pentru a constata ca specialist ce rulmenți zac acolo și asta chiar ne-a determinat să înțelegem că există și oameni care nu văd în lege o simplă plapumă. În sfîrșit, am descins din nou pe șoseaua Berceni Fort nr. 5, în depozitul I.R.V.M.R., ca să limpezim cît de cît un mecanism cu funcționare de tot tulbure. Și acolo am întîlnit iar un om de bine, șeful depozitului feroase, pe nume Mihai Bantaș. Frigiderul din biroul său, birou în care nu prea are timp să stăruie, provenea din casări. Scaunul pe care stă, cînd are timp să stea, era un scaun de autoturism și provenea și el din casări. Cu elementele ce-i stau la îndemînă, ca într-un fastuos joc de cuburi, Mihai Bantaș ar putea reconstrui un univers întreg, mirosind în întregime a vaselină. Ne-a condus apoi într-un depozit de piese refolosibile, din coasta unei halde imense de fier vechi și acolo, în însoțire cu gestionarul Mihai Gavril, am reinventariat o sumă de piese considerate de alții fără utilitate : șasiuri, țeavă neagră, plasă de sîrmă tip Avicola, piese de Renault, Mercedes, Lada, Fiat și așa mai departe. Și anume : culase și blocuri motor de Lada 1 500 noi, culase și blocuri motor de Skoda noi, pinioane în vaselină, cutii de viteză noi-nouțe pentru autoturisme Moskvici ultimul tip, lovite intenționat, doar atît cît să fie scoase din uz, pompe centrale de frînă pentru Lada, pompe de apă pentru Lada, electromotoare pentru Lada, diferențiale noi pentru Moskvici, vilbrochenuri pentru Dacia și Volga, startere de toate tipurile, niciodată folosite, zeci și zeci de chei din cromvanadium de 32/36, noi pînă la sclipăt, și multe altele. Și foarte multe amortizoare, butoaie metalice pline cu amortizoare noi, cu garniturile de cauciuc înșirate pe sfoară, cum le găsești și la prăvălie. Ștefan Popa, despre care a mai fost vorba, ca și Margareta Burtea, responsabila magazinului Lada din șoseaua Pantelimon nr. 287, pe bună dreptate scandalizată că asemenea piese pot fi destinate distrugerii, își exprimaseră opinia că tot ce ține de autoturismul Lada nu poate proveni decît de la mașinile aflate în garanție. Cuiva nu-i convine cum funcționează amortizorul, aprecierea aceasta fiind un drept al lui, și vine să-l schimbe. De acord, dar de ce se aruncă amortizorul înlocuit ? De ce se dă acest amortizor la topit de vreme ce o reparație simplă de tot îl poate readuce în stare de funcționare perfectă ? De data aceasta întrebările nu mai au răspuns. Oricum, împotriva opiniilor de mai sus, pe șoseaua Berceni Fort nr. 5 ajung blocuri motor și culase nou-nouțe. Le-am văzut cu ochii noștri și oamenii care le-au salvat de baros susțin că nu au fost folosite nici măcar cinci minute. Un bloc motor de Lada 1 500 costă peste 7 000 lei, o culasă 2 776 lei, un starter 321 lei. Din toate piesele și angrenajele salvate de Mihai Bantaș și Mihai Gavril, unele se mai și vînd, numai întreprinderilor de stat, dar la prețuri evident derizorii. Dacă toate ar fi expuse la îndemîna oricui, fără discriminare, nu încape nici o îndoială că bugetul nostru comun, economia națională ar recupera din drumul lor spre neant sume fabuloase de-a dreptul, valori incredibile pentru cine n-a izbutit să le pipăie încă.

Aici, pe șoseaua Berceni Fort nr. 5, ni s-a dezvăluit și labilitatea de neconceput a unor proceduri de casare, prin ele însele un izvor de pagubă incontinentă. De pildă, Mihai Bantaș nu va ști niciodată ce casează cu adevărat unitatea Ciclop condusă de Doru Gîndu. În sertarul lui Doru Gîndu există o listă întinsă pe șapte coli dublu, dactilografiate la o mașină de scris cu carul mare și cuprinzînd circa 420 repere distincte, unele raportate în cantități de ordinul sutelor de exemplare, valorînd toate mai mult de 300 000 lei ; iar la Mihai Bantaș parvine, de la același Ciclop Bujoreni, un autocamion în care se poate înghemui orice și un aviz de expediție în care scrie doar atît, negru pe alb : deșeuri oțel, fontă, fier, aluminiu, din casări. Valorînd, cînd primesc simbolul N 803, 30 de bani kilogramul. Și avizul de expediție nr. 14, din 9 aprilie 1982, receptat la I.R.V.M.R. sub nr. 3 541 din 26 aprilie 1982, într-adevăr, s-a înscris sub simbolul N 803. Dacă ar fi fost vorba despre oțeluri speciale, cum îndeobște este cazul mai tuturor pieselor provenind din Ciclopuri, încărcătura casată din spatele avizului de expediție nr. 14 ar fi intrat în depozitele I.R.V.M.R. sub simbolul N 804. Sub această inadvertență s-ar putea să nu se ascundă nimic, însă, în același timp, s-ar putea să se ascundă totul, întreaga rațiune a casărilor grăbite și irresponsabile. Este mult mai mult decît limpede că cei opt componenți ai comisiei care a permis Ciclopului Bujoreni să caseze piese noi în valoare de peste 300 000 lei nu și-au condus mortul pînă la groapă. Nefiind în intenția noastră să dăm cu parul, zicem și noi o vorbă : nu ar fi deloc exclus ca săpînd mai adînc să constatăm o substituire de cadavru...

MIHAI PELIN ■

Lucian Buligescu:

„Viața noastră depinde, într-o măsură decisivă, de felul cum știm să ne apărăm sănătatea"

Lucian Buligescu : profesor doctor ; șef al Clinicii medicale a Spitalului „Fundeni" ; membru de onoare, titular sau corespondent al mai multor foruri științifice române și străine, între care Asociația europeană de medicină internă, Uniunea medicală balcanică, Societatea franceză de gastroenterologie, Societatea franceză de hepatologie, Societatea belgiană de gastroenterologie ; membru în Colegiul de redacție al revistei „Medicine chirurgie digestive", Paris ; autor a peste 200 de lucrări tipărite în țară și peste hotare; cărți: „Pancreasul exocrin", Editura Medicală, 1971, „Hepatitele cronice", Editura Medicală, 1976, „Bolile ficatului, căilor biliare și pancreasului", vol. 1 și 2, Editura Medicală, 1981.

Plasat la etajul 5 în vechea clădire a „Fundenilor", cabinetul profesorului Buligescu e copleșit de cărți și reviste. El are obișnuitele repere ale unui astfel de loc, un birou, o bibliotecă, o masă etc., dar are și ceva în plus, un microscop. Voi afla că el e unul din instrumentele de căpătîi ale profesorului și voi afla, chiar de la cel în cauză, și explicația. Am crescut, îmi va fi dat să aud, la școala academicianului Lupu și am luat de la maestru, între altele, și concepția integrării clinicii cu cercetarea anatomo-patologică, investigînd de fiecare dată substratul lezional al îmbolnăvirilor. Cu alte cuvinte, deși om de clinică, Lucian Buligescu a rămas fidel laboratorului și ăsta poate fi, pînă la un punct, secretul carierei sale.

După 5 minute de așteptare, intră și profesorul. Nu l-am văzut de cîțiva ani, dar nu s-a schimbat. Protejată de dioptrii groase, poartă minus 12, privirea parcă i-a mai ostenit, dar mișcările îi sînt la fel de repezi, de zvicnite. Pare tînăr pentru că e tînăr, va împlini la 17 octombrie 53 de ani. Fără să caut un compliment, i-o spun și acceptă. Da, zice, m-aș putea socoti un caz fericit, căci unii devin profesori, pare o regulă, în preajma pensiei. S-a ajuns la un anumit hiatus între generații și, mai mult încă, la o slăbire a școlii noastre de medicină din cauza unor greșeli mai vechi. Optica aceea a fost, în linii mari, repudiată, dar consecințele se resimt. Pentru că, o vreme, promovările n-au ținut cont de valoare, continuitatea a fost afectată, iar o serie de specialități au ajuns să fie alab reprezentate. Dă, în această privință, un exemplu concret, clinica pe care o conduce. În condițiile în care, argumentează, 3 posturi sînt de mai multă vreme vacante, media de vîrstă a urcat la 48 de ani, un singur asistent universitar avînd sub 45 ?! Îl întreb dacă intuiește vreo rezolvare imediată. Intuiește. Să repunem, îl aud, concursurile în drepturi și să oferim tineretului șansa să abordeze specialitatea cît mai devreme. Intrarea în învățămînt să fie cît mai riguroasă, după care formarea și promovarea cadrelor să fie, într-o măsură mai mare, la latitudinea profesorilor, a acelora care, nu-i așa, știu cel mai bine cît poate fiecare.

A terminat, în 1953, medicina la Cluj, dar se . consideră, și pe bună dreptate, produs al școlii de medicină internă de la „Colentina", tutelată de academicianul Lupu. A făcut, e adevărat, un stagiu și pe lîngă renumitul profesor Iuliu Hațieganu, dar crede că 2 au fost dascălii care și-au pus, apăsat, pecetea asupra dezvoltării sale, Nicolae Gh. Lupu și, mai tîrziu, Constantin C. Dimitriu. Pe lîngă primul a stat 3 ani, ca aspirant, încheind printr-o dizertație, „Contribuții la studiul dischineziei biliare", care a trezit, la vremea aceea, un interes deosebit. A luat de la Lupu multe și, în primul rînd, orientarea în disciplină. A învățat să îmbine medicina internă cu anatomia patologică și să facă din diagnostic o înșiruire de raționamente exacte și logice. E convins că Lupu i-a deschis ochii și l-a lămurit asupra necesității unei formări multilaterale cît mai precoce. Niței didacticist, atrăgîndu-mi atenția unde trebuie să pună virgulă și mirîndu-se că nu mă conformez, zice : medicina internă rămîne specialitatea de bază în organizarea sanitară, ei revenindu-i sarcini de vîrf în integrarea diagnosticului și în asistența medicală a populației. Es e, fără îndoială, plinea studentului, iar rolul ei în cercetare e imens. Dat fiind faptul că, în ultimele 2—3 decenii, profilul patologiei s-a schimbat, bolile afectînd concomitent mai multe sisteme, rareori rămînînd localizate, medicina internă oferă un cîmp întins cercetării integrative, multidisciplinare, abordînd domenii de graniță între specialități înrudite. Temîndu-se că nu înțeleg, insistă : organismul e unitar, el nu poate fi secționat, ci trebuie privit în intercondiționarea lui morfo-funcțională. E exact ce face medicina internă, adîncind posibilitățile unei cercetări de ansamblu, reușind să surprindă interrelațiile dintre diversele sisteme și aparate ale organismului.

Parcă obosit de acest expozeu, revine la profesorul Lupu. Pentru maestrul meu, își aduce aminte, clinica era și masă, și casă. În '54, de pildă, viscolul l-a prins pe tînărul Buligescu de gardă. Nemții fiind cît clădirile, a stat de veghe 3 nopți, sau poate 4, nimeni n-a răzbit pînă la spital, doar profesorul Lupu. Cînd l-am văzut, zice, m-am mirat, dar profesorul s-a scuturat de zăpadă și, ca și cînd totul ar fi fost normal, m-a întrebat „vreun caz grav ?" Crede că a mostenit, și el, această nestinsă patimă pentru meserie, dar orice apropiere de dascălii săi i se pare o impietate. Lupu sau Hațieganu, spune, au fost corifei, eu nu sînt decît unul din elevii lor. Și totuși, aschia n-a sărit departe de trunchi. Lăsînd deoparte modestia atît de dragă profesorului Buligescu, e cazul să precizez că acesta s-a remarcat devreme prin cîteva contribuții de seamă, recunoscute ca atare pe plan național și internațional. Aplecîndu-se asupra stadializării bolii de ficat, ficatul a fost și a rămas terenul său predilect. Lucian Buligescu a descris, primul, o formă particulară de hepatită cronică, numind-o hepatită cronică sclerogenă și indicînd, în 1971 căile de vindecare a ei. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1974, 2 cercetători americani, Gerber și Vernace, au confirmat existența formei respective, dar aceasta a rămas legată, ca prioritate mondială, de numele și strădania medicului român. În 1981, cam la data la care devenea profesor titular, Lucian Buligescu a publicat cel dintîi tratat de hepatologie din medicina românească, „Bolile ficatului, căilor biliare și pancreasului", rod al colaborării cu profesorii francezi André Ribet și Claude Ligoury, primul șef al Clinicii de gastroenterologie de la Facultatea de medicină din Toulouse, celălalt președinte al Societății franceze de endoscopie digestivă. O carte de referință, conținînd puncte de vedere originale și îndrăznețe.

Își amintește că l-a uitat pe Constantin C. Dimitriu. Iarăși îmi dictează : a scris cea dintîi semiologie modernă în care a valorificat experiența de fiziolog dobîndită în laboratorul profesorului Danielopolu, al cărui elev strălucit a fost. Semiolog de elită, a explicat semnele clinice prin prisma mecanismelor fizio-patologice și a dezvoltat, la nivelul epocii respective, explorările funcționale. Înțeleg că toate aceste direcții au fost și sînt continuate la „Fundeni". Încă de pe cînd era asistent, omul din fața mea a practicat puncția biopsie hepatică, tratînd-o ca pe o metodă de bază în diagnosticul și stadializarea bolii cronice de ficat. A făcut pînă azi 4 mii de astfel de investigații, poate chiar mai multe, cine a stat să le numere ? În clinica în care lucrează, endoscopia digestivă și biopsia de mucoasă intestinală au fost și au rămas la mare preț. Din păcate, îl aud, laboratorul de endoscopie digestivă n-are, azi, o dotare corespunzătoare, posedînd un singur gastroscop, îmbătrînit fizic și moral. Deschiși față de nou, profesorul și colaboratorii săi au ajuns să stăpînească tehnici de vîrf, colangiografia duodenoscopică retrogradă, de exemplu, necesară în stabilirea sediului obstacolului în icterele colestatice, dar n-au cum să le aplice, motivul fiind cel pomenit.

Profesorul are în subordine 144 de paturi și, clinica fiind medicală, bolnavi cu felurite afecțiuni. Cei mai mulți însă sînt hepatici, căci Lucian Buligescu e specialist îndeobște în ficat. Despre acest organ, iertată fie-mi comparația, e în stare să vorbească, ore în șir, ca despre femeia iubită, purtîndu-i prin tot felul de figuri de stil. El e, aflu, laboratorul central al organismului. Seismograful acestuia. Paznicul lui și așa mai departe, alăturări care cuprind, nu-i așa, măcar un simbure de adevăr. Cert e că ficatul ferește omul de îmbolnăviri, el fiind stația la care sînt oprite, grație unui aparat de biotransformare, citocromii P 450 și P 448, adaugă profesorul, substanțele toxice pătrunse în organism pe cale digestivă. Prin filtrul lui trec toate substanțele și, vigilent, ficatul le reține pe cele dăunătoare, inclusiv pe cele medicamentoase, a căror identificare se petrece tot la acest nivel. Profesorul, care dispensarizează în clinica de la „Fundeni", zilnic, bolnavi de ficat din toată țara, insistă asupra unei idei. Profilaxia joacă un rol esențial. Adică, mă invită din nou să notez cuvînt cu cuvînt, de felul cum știm să ne apărăm sănătatea depinde, într-o măsură decisivă, viața noastră. Or, mulți dintre noi, neștiind sau ignorînd acest simplu adevăr, supunem ficatul și, implicit, organismul la tot felul de pericole, le agresionăm. În condițiile unei alimentații neraționale, mîncăm mult, mîncăm gras, mîncăm tîrziu, comitem abuzuri de diverse genuri, cel de alcool fiind, cu dovezi, foarte periculos. Statisticile întocmite la „Fundeni" probează, negru pe alb, o creștere a intoxicației prin alcool în bolile de ficat de la 12 la sută în 1959 la 37 la sută în 1981 ? ! Firește, ficatul luptă cît luptă, el oxidează alcoolul, îl detoxifică, dar pînă la urmă cedează și înaintează ignorantului sau inconștientului nota de plată. Adesea, aceasta e foarte încărcată. Vinovat în lipsa lui de prevedere, omul se adresează medicului, dar posibilitățile acestuia sînt, dincolo de un anume prag, limitate. În starea de sănătate, îmi dictează iarăși, relațiile dintre organism și mediu sînt foarte importante. Se zice că dormi cum îți așterni și acest proverb e, mai mult ca oricînd, valabil și în ceea ce privește ficatul, trăiești cum îl protejezi. Ficatul și, prin extindere, organismul. Profesorul Buligescu mai crede că, în materie de profilaxie, e cazul să acordăm o atenție mai mare așa-zisei medicine populare, cu străvechile ei remedii, ferindu-ne de excesul de medicamente, de chimicale.

În altă ordine de idei, citește mult și nu doar românește. E de părere că în formarea unui medic studiul limbilor străine a cam fost neglijat și-i pare rău că s-a întîmplat și se mai întîmplă așa. Îl întreb dacă se consideră, ca profesor, dur sau îngăduitor, distant sau apropiat. Îl surprind, pentru prima dată, zîmbind, depășit de întrebare. Idealul meu, răspunde, e să păstrez o măsură în toate, dar cînd e vorba de neglijarea bolnavului, sînt drastic. Parcă văd negru în fața ochilor. În rest ?, mai încerc o dată. În rest, parcă se miră, fac ceea ce am învățat de mic, muncesc. O muncă, închei aici, asiduă și serioasă, la capătul căreia își găsește alinare suferința multora dintre noi. O muncă, prin sensurile ei, demnă de stimă și respect.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O ipoteză și o speranță

(Urmare din pag. 1)

dologic de reumatologie din București, care, încă din 1925, a propus o metodă proprie de desensibilizare nespecifică în bolile reumatismale. Pe această bază au fost elaborate primele extracte purificate de cazeină și vaccinuri de tip omnadin, iar ulterior (în jurul anilor '50) a fost realizat, într-o primă variantă, și hidrolizatul acid din ser de cal.

Care este geneza hidrolizatului din ser de cal și, evident, care este valoarea lui terapeutică ? Iată, în acest sens, precizările doctorului Geo Săvulescu:

— În 1955, tatăl meu a propus testarea clinică a hidrolizatului de ser de cal, dar Ministerul Sănătății și Academia R.S.R. nu au dat curs acestei propuneri. Faptul nu ne-a surprins prea mult, deoarece exact în perioada respectivă, în lume și în țara noastră deopotrivă, apăreau primele descoperiri ale imunologiei moderne, situație în care nimeni nu putea privi cu ochi buni extractele de cazeină, produse imunogene de origine proteică. Dar doctorul Alexandru Săvulescu nu s-a demobilizat și a continuat cercetările. I-am devenit colaborator încă din anii studenției. Pînă în 1978, beneficiind și de ajutorul farmacistei Aurelia Cuceanu, am izbutit să preparăm un medicament care să corespundă parametrilor ceruți. Tot în această perioadă am lărgit aria bolilor tratate, serul nostru demonstrîndu-și eficiența și în combaterea unor maladii grave : spondilartrita anchilopoetică și poliartrita reumatoidă. Rezultatele le-am comunicat la cel de al II-lea Congres latin de reumatologie de la București. Ulterior aceste lucrări au fost publicate în **Acta Reumatologica Portuguesa** (Lisabona) și în **Reumatologia Practica** (Madrid). Evident, cel mai dificil moment a fost realizarea unui produs terapeutic activ dar, în același timp, antigenic. Șarjele obținute în 1979 au fost primele apreciate drept corespunzătoare din punct de vedere al antigenității, ele demonstrînd și o activă acțiune antiinflamatorie. În sfîrșit, începînd cu acest an, Institutul „Dr. Cantacuzino", de comun acord cu Academia de Științe Medicale, a hotărît să desemneze un cercetător care să ne ajute la realizarea unui produs cu parametri îmbunătățiți, iar în aprilie 1982 a fost aprobată experimentarea clinică a medicamentului. Ea va avea loc în patru unități sanitare : Centrul metodologic de reumatologie, Spitalul „I. Cantacuzino", Spitalul „Griviția" și Spitalul clinic din Craiova.

— Care este conceptul terapeutic ce susține și motivează prepararea hidrolizatului acid din ser de cal ?

— Specialiștii vor fi poate contrariați de faptul că un hidrolizat proteic poate avea o acțiune antiinflamatorie-antireumatismală. Acțiunea nu pare justificată din punct de vedere biochimic, molecular. Cu toate acestea, sîntem în posesia dovezii experimentale, pe animal, că medicamentul are acest efect. Experimentele ne obligă să admitem că tratamentul cu hidrolizate proteice injectabile înlătură cauza răspunzătoare de afectare reumatismală, deci că **tratamentul cu hidrolizat este un tratament etiopatogenic.** Ipoteza noastră este următoarea : modificarea patologică inițială este o dereglare a metabolismului energetic tisular, dereglare care, prin repetarea agresiunii, duce la extinderea zonei afectate sau chiar la afectarea întregului organism. Acesta ar fi începutul unei boli reumatismale. În această situație, dacă nu se intervine cu un tratament etiopatogenic, consacrat redresării funcționale a țesutului conjunctiv, boala își urmează cursul. Dar aici, o precizare : prin metabolism energetic tisular, noi nu înțelegem numai producerea de calorii prin arderea alimentelor, ci, deopotrivă, la un anumit nivel, jocul potențialelor redox și transferul de energie de la un substrat la altul. În acest fel se pun în libertate protoni și electroni liberi, particule ce trec din enzimă în enzimă, intermediari ai oxido-reducerilor, ducînd în cele din urmă la reducerea oxigenului atmosferic pe care îl respirăm. Această situație ne-a îndemnat să emitem ipoteza că fiecare proteină sau fragment de proteină, dacă este nesaturată sau are o legătură specială, poate deveni un acceptor de electroni. Prin această dereglare tisulară se eliberează mai mulți electroni decît protoni, sau ceea ce determină un dezechilibru fiziologic. Pentru eliminarea acestor cuante energetice libere, care depășesc limita fiziologică a organismului, este nevoie de un conductor biologic, iar acesta este chiar molecula de proteină care se lizează. În urma acestei situații, apariția complexelor imune antigen-anticorp sînt o consecință a vicierii metabolismului proteinelor, care, la rîndul lor, sînt o consecință a dereglării metabolismului energetic. Acest lanț cauzal poate fi întrerupt numai printr-o terapie etiopatogenică.

— Despre toate acestea, desigur, veți vorbi pe larg într-o lucrare care va fi dedicată specialiștilor în materie. Cititorii noștri sînt însă interesați să afle amănunte în legătură cu acțiunea concretă a medicamentului.

— Posed o casuistică bogată, dar mă voi referi numai la datele publicate în **Acta Reumatologica Portuguesa.** Astfel, într-un răstimp de cîțiva ani, au fost tratați și urmăriți 19 bolnavi cu diagnosticul de poliartrită reumatoidă și spondilartrită anchilozantă. După mai multe luni de tratament cu hidrolizat din ser de cal, la majoritatea bolnavilor s-a putut constata o sensibilă remisiune a bolii. De notat că, după instalarea tratamentului, maladia nu a mai evoluat. Cele mai bune rezultate au fost obținute la pacienții cu spondilartrită anchilopoetică la care vechimea bolii nu era prea mare. Serul și-a dovedit eficiența și în tratamentul unor afecțiuni artrozice. Astfel, din 91 de bolnavi 61 au demonstrat după 2—3 săptămîni de tratament importante ameliorări subiective și obiective. La un alt grup de bolnavi cu afectări abarticulare (sindrom de umăr dureros și celulite reumatismale periarticulare), serul a avut efecte curative în proporție de 100 la sută.

— Miraculoasă ni se pare cu deosebire acțiunea serului în cazul spondilartritei anchilozante, boală gravă și extrem de dureroasă. Ce ne mai puteți spune în această privință ?

— Medicamentul s-a dovedit eficient în toate cazurile, chiar și acolo unde boala evolua de peste 20 de ani. De pildă, în 1977 s-a prezentat la mine bolnavul M.D. prezentînd următorul diagnostic : spondilartrită anchilopoetică într-o formă cu manifestări predominant periferice. Boala evolua de 7 ani și prinsese articulațiile sacro-iliace, coxo-femurale, genunchi (bilateral) și tibio-tarsiene (bilateral). Viteza de sedimentare a eritrocitelor era de 120 la oră. După 3 luni de tratament, s-a putut constata reducerea tumefacțiilor articulare, iar VSH-ul a scăzut la 35 mm la oră. După 6 luni, în urma unui tratament repetat, pacientul nu a mai prezentat manifestări subiective, nu a mai avut nevoie de cortizon și de indocid, iar VSH-ul a scăzut la 12 mm la oră. Ulterior a putut să-și continue liceul pe care fusese nevoit să-l întrerupă și actualmente este student la medicină și a devenit un pasionat alpinist. Un alt bolnav, V.P., în vîrstă de 33 de ani, a prezentat în 1977 următorul diagnostic : spondilită anchilozantă în formă predominant periferică, caracterizată, între altele, prin impotență funcțională și mișcări respiratorii foarte dureroase. Pentru calmarea durerilor era nevoit să ia zilnic între 5—6 tablete de indocid. După 4 luni de tratament intensiv, simptomele subiective s-au redus mult. A mai rămas o tumefacție a articulației metatarso-falangiene, dar care a dispărut și ea în două luni prin reluarea tratamentului. VSH-ul a revenit la normal și omul duce de atunci o viață de om sănătos.

— Medicamentul dumneavoastră reprezintă, pe baza datelor prezentate, una din marile noutăți medicale ale anului. Ce puteți să ne spuneți despre experimentul ce va avea loc în următoarele luni ?

— În primul rînd, doresc să-i informez pe cei ce doresc să se supună tratamentului că, pentru aceasta, trebuie să se adreseze clinicilor menționate. Testul urmează să demonstreze eficacitatea preparatului, valoarea lui profilactică și, evident, conceptul terapeutic care fundamentează această acțiune. Va fi o confruntare pe care o aștept cu mare emoție, dar și cu mari speranțe.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

AUGUSTIN BUZURA:

„Aș fi cel mai fericit dintre muritori, dacă viața mi-ar contrazice literatura"

— Sînt cîțiva ani, nu mulți, doar vreo opt, de cînd, prin cartea dv. „Fețele tăcerii", socotită de critică drept unul din cele mai importante romane de reconstituire a epocii de după 1950, v-ați făcut o foarte serioasă intrare în lumea literelor. V-am ruga, stimate Augustin Buzura, să ne vorbiți puțin despre această carte, considerată de mulți — de fapt, de aproape toți exegeții ei — ca piatră de temelie în edificarea destinului dv. scriitoricesc. Ce credeți că a adus ea nou în peisajul literaturii noastre ?

— Cum mai am încă numeroase proiecte și, cred, destulă energie pentru a realiza măcar o parte din ele, m-am obișnuit să trăiesc în atmosfera cărților viitoare și mult mai puțin în cea a cărților tipărite deja. Probabil că, odată, cînd nu voi mai fi capabil să scriu — deși n-aș dori să trăiesc și o asemenea clipă ! — voi reveni la ele ca... la o familie abandonată, resemnat, învins, nu-mi dau seama, mi-e greu să-mi imaginez un asemenea moment, poate că atunci voi ști mai mult despre ele... Oricum, dacă este să ne amintim de trecut, cred că intrarea în literatură mi-am făcut-o odată cu romanul **Absenții**, cărula **România literară** i-a consacrat o masă rotundă care a atras atenția asupra lui. Pe urmă, niște împrejurări mai deosebite au făcut ca romanul să se bucure de diverse comentarii și în presa străină. Cum spuneați, **Fețele tăcerii** este cartea care mi-a confirmat că mă aflu pe un drum bun și care a fost totodată o eliberare de o obsesie din copilărie. Am văzut, la 12 ani, un om împușcat în apropierea mea. Cine era ? Mi-am răspuns la întrebare abia după un sfert de veac, în acest [redacted]

— Vă întrebasem — vă rugăm să nu uitați — ce a adus nou romanul dv.

— Îmi vine greu să spun ce noutăți aduce acest roman, sînt însă foarte sigur că la o nouă lectură, desprinsă de contextul în care a apărut, ele, atîtea cîte sînt, ar fi mult mai evidente. Oricum, nu este un roman despre „obsedantul deceniu", cum se mai spune încă și azi, ci despre dialogul omului cu istoria, despre diverse atitudini în fața istoriei și a destinului. De fapt, cred că romanul poate fi înțeles abia în clipa cînd faci abstracție de calendar. Sigur că este și o reconstituire, destul de exactă, a unei lungi epoci, un recviem pentru țărani, dar o carte care nu are mai multe straturi, mai multe înțelesuri nu-și prea merită numele.

— Delimitîndu-vă, prin „Fețele tăcerii", de proza epocii, sau cel puțin de o bună parte din ea — s-o spunem noi, au spus-o criticii literari — să înțelegem că ați lucrat fără nici un fel de modele ? Au existat totuși prozatori în care ați găsit un punct de sprijin pentru investigația dv. ?

— Modele etice am o sumedenie, literare — nici unul. Mă străduiesc să fiu și să rămîn, din toate punctele de vedere, eu însumi, atît cît sînt. Firește, mă simt solidar cu toți cei care se străduiesc să fie în rînd cu lumea, cu toți cei care vor binele culturii române, și fiecare pas înainte făcut de un coleg, fiecare carte bună, fiecare teritoriu cucerit sînt, pentru mine, un prilej de mare bucurie, mă stimulează enorm. Sigur, din fiecare carte citită ai cîte ceva de învățat, din unele chiar și cum nu trebuie să scrii. Învăț deci mereu, foarte mult din cărțile de știință, dar n-aș putea trăi în umbra unui model literar, cît ar fi el de mare. De fapt dacă ești constituit ca individualitate psihică nici nu poți fi altfel. Sigur, poți avea mare succes folosind metaforele, ideile, „gama" altora, mari, mai mult sau mai puțin cunoscuți de public. S-a întîmplat nu o dată ca imitații și imitatorii să fie puși temporar în același fotoliu.

— Se poate orice...

— Se știe asta. Dar asemenea bucurii nu pot echivala pe aceea a descoperirilor pe care le faci singur. Pe un alpinist adevărat nu-l poate consola faptul că alții au fost pe Everest și nici n-au cum să-l satisfacă istorisirile altora, cît ar fi ele de interesante. Trebuie să încerce singur, chiar dacă nu va depăși cu mult poalele muntelui. Important este să încerce, să n-aibă ce-și reproșa.

— Am înțeles, din cele ce spuneați adineaori, că n-ați avea nimic de-a face — cel puțin prin „Fețele tăcerii" — cu proza „obsedantului deceniu".

— Nu, și niciodată n-am intenționat să scriu despre așa ceva.

— Dar considerați că o astfel de proză există ? Unii au decretat-o drept o formulă fără acoperire faptică.

— După mine nu este decît un obsedant prezent. Așadar, atîta cît sînt, sînt un prozator al obsedantului prezent, și, cel puțin în următoarele două romane, voi rămîne astfel. Nu putem face abstracție de o vîrstă a evoluției noastre, nu putem să ne sustragem calităților și defectelor dobîndite atunci. Plus că fără a cunoaște trecutul așa cum a fost, este imposibil să ne formăm o imagine reală asupra prezentului. Cum spuneați, desi interesant și atrăgător ca formulă, obsedantul deceniu rămîne fără acoperire faptică. Cărțile despre acei ani au fost scrise din perspectiva prezentului, au optica prezentului și nu știu să existe vreuna care, cu minuția și răceala cercetătorului științific, să reconstituie acea dramatică perioadă mult întinsă peste un deceniu. De fapt, despre acei ani nu s-a vorbit destul...

— Poate că o să se mai vorbească. Și fiindcă sîntem la capitolul presupunerilor, spuneți-ne, Augustin Buzura, care ar fi, după dv., șansa de viitor a romanu-

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU ■

DINU CERNESCU:

„Instituțiile noastre au nevoie de animatori"

— Dinu Cernescu, împliniți în curînd 25 de ani de teatru. E un bun prilej pentru dumneavoastră de a vă face un examen de conștiință, de a vedea ce a fost bun și ce a fost mai puțin bun în activitatea dumneavoastră.

— Aș prefera ca să-mi fac acest examen de conștiință în singurătate. Mai bine să discutăm despre probleme care să vizeze interesele generale ale teatrului românesc.

— Ținînd cont de faptul că vorbesc cu un viitor sărbătorit, mă supun condițiilor cerute de dumneavoastră. Răspundeți-mi atunci ce lecție importantă ați desprins în toți acești ani ?

— Anumite idei ale mele pot să pară desuete față de cum gîndesc teatrul unii din colegii mei. Eu cred că lucrul cel mai important este ca în cadrul unui colectiv — teatrul nu se poate face decît în colectiv — să domnească relații bazate pe o cinste perfectă. Prefer o relație mai dură cu un coleg de-al meu, dar deschisă, cinstită, clară. Îi detest pe acei care în aparență sînt plini de „admirație" față de ceea ce faci, așteptînd doar să iasă din încăpere pentru a te desființa, ca și pe acei presupuși artiști care freacă toată ziua scaunele anticamerelor și se stecoară cît mai des în diferitele cabinete pentru „a se pune bine" cu diferite forumi, organizații, șefi, șefișori — ei nu-mi stîrnesc decît mila.

— Sînt convins că este zadarnic să obțin de la dumneavoastră vreun nume de un astfel de „artist". De aceea vă întreb : ce tip de artist preferați ?

— Întotdeauna m-am simțit legat profesional de acei artiști care nu așteaptă numai de la tine, ca regizor, să le soliciți imaginația, ci colaborează cu tine. Sînt cei care știu să-ți ducă mai departe propriile tale idei, sînt inventivi și loiali față de cauza teatrului. Din păcate, uneori realizările noastre sînt judecate într-o totală lipsă de criterii. De pildă, am asistat zilele trecute la Festivalul de Teatru contemporan de la Brașov, unde, pe bună dreptate, **Frații Karamazov** a fost considerat drept cel mai bun spectacol. Probabil veți fi mirat cînd o să vă spun că pe lista de premiere nu s-a aflat numele nici unui actor dintre cei care au jucat în acest spectacol. Dar cine oare a făcut spectacolul, dacă nu actorii ? Am întrebat în jurul meu, uimit de această absență, cînd un singur exemplu — pe extraordinarul George Constantin — și toată lumea a dat din umeri. Cum e posibil să se comită astfel de nedreptăți ?

— Chiar, cum e posibil ?

— Este, din păcate. Tot la Brașov, în cadrul unui colocviu, s-a vorbit despre realizări scenografice, despre regie, despre împliniri și neîmpliniri ale dramaturgiei dar nu s-a suflat nici o vorbă despre actori. Dar tocmai ei sînt cei care au creat dramaturgia noastră actuală ; ei, prin sîngele, sudoarea și frămîntările lor de zile și nopți. De ei trebuie să avem foarte mare grijă. Prin neglijarea elementului actor, se poate ajunge ca la un teatru un actor să aibă 12 spectacole pe săptămînă, sau un alt teatru să facă 22 de spectacole într-o săptămînă. Dar solicitîndu-i atît de intens, e firesc ca la un moment dat actorii să obosească și să nu mai dea rezultatele așteptate !

— De ce se întîmplă astfel de lucruri ?

— Pentru că întotdeauna uităm ceea ce ne este foarte aproape și fără de care, de fapt, nici nu putem exista : nici teatrul, nici regizorii, nici dramaturgii, nici publicul. În această privință, Teatrul Giulești, care e un teatru foarte bun, cred că suferă de un exces de modestie. Avem actori foarte buni, dar cărora nu am știut să le creăm statutul de vedete — în sensul bun al cuvîntului. Așa cum avem nevoie de texte importante — spectacolele mari nu se pot face decît pe astfel de texte — la fel avem nevoie și de vedete.

— Ce înțelegeți printr-o vedetă ?

— Acel actor capabil să polarizeze în jurul lui interesul publicului și care aduce cu el, acea aură a ideilor — transformîndu-se într-un simbol — cu care ceilalți se identifică.

— Un rol important în viața unui teatru îl are, bineînțeles, modul în care a condus. Nu ?

— Fără îndoială. Există teatre cu un minunat repertoriu pe hîrtie, dar care produc spectacole lamentabile ; există teatre care își îndeplinesc și chiar depășesc planul la toți indicii, dar în ceea ce privește eficiența estetică și morală sînt nule. Sînt teatre conduse birocratic. Un praf de rutină s-a lăsat ușor peste toate angrenajele sufletești și administrative ale lor. Dar există și teatre conduse de animatori de oameni pasionați și devotați acestei arte. Sînt unii care îl apreciază pe Dinu Săraru. Alții mai puțin. Dar cred că este o obligație morală de a recunoaște că, din clipa în care el a luat conducerea Teatrului Mic, a pătruns acolo un aer proaspăt și s-a creat o atmosferă de emulație în toate teatrele bucureștene. Instituțiile noastre au nevoie de animatori.

— Cum ați caracteriza un astfel de animator ?

— Animatorii sînt în primul rînd oameni de cultură, care iubesc cultura și vor s-o împărtășească și celorlalți. Ei sînt oameni dinamici, care vor să trăiască în pas cu vremea și care nu se cramponează de scaunul pe care vremelnic se găsesc. Această observație nu se referă doar la lumea teatrului, ci la toți cei care își fac din scaun o citadelă în jurul căreia se adună o armată de lingăi, care înarmați pînă în dinți, păzesc pe acela

(Continuare în pagina 14)

GEORGE ARION ■

Vorbiți și scrieți românește

Abuzul și incuria...

Privim, fascinați, spectacolul inovațiilor lingvistice ca și fericitele îmbinări de vocabule care mai de care vrînd să promoveze în clasa metaforelor, să fie cît mai convingătoare, cît mai insolite. Ceea ce aș obiecta acestor „artizani" ai limbii ar fi lipsa unei preocupări generale de re(cunoaștere) a normelor care nu sînt doar o „devălmășie" cu lucruri înțelese de la sine și asupra cărora luarea-aminte nu și-ar avea loc și sens.

Nu vreau „să bazaconizăm" (nici chiar „puțin" — cum își permite „joaca" Mircea Horia Simionescu în vol. „Ulise și umbra". Ed. Sport-Turism, 1982 p. 133), dar nici să ne lăsăm fascinați de titlul cărții lui Valentin Silvestru „Arta îmbrobodirii", ca să luăm un **paregzemplu** (p. 21), care cam... **îmbrobodește** gramatica (și nu e bine !). Nu știm cam cum o fi apărînd „**un cărțoi imens**" (p. 159) — pleonasmul îi aparține —, dar ar trebui să se știe că **ori** nu este egal cu **or** (de ex. : „ori (corect **or** = dar, însă, din fr. **or**, căci ori = sau) sportul este întotdeauna agreabil...", p. 160. Nu vreau să se simtă „**ofuscat**", p. 144 (cuvîntul se „poartă" azi și înseamnă „jignit, supărat, ofensat" ; oricît am glumi, vreau să fim „comilitoni", adică „tovarăși, camarazi" și de... gramatică !). Așadar, de ce **lubrefianți**, și nu **lubrifianți** (forma corectă), de ce **a, propo**, (la alți autori am înregistrat și : **a-propos, a-propos, a propos**), de vreme ce exoresia franceză, în chestiune, am adaptat-o sub forma **aprope** ? De ce **gris-fer**, cu grafia franceză **gris**, dacă noi l-am adaptat **gri** (oare nu zicem **gri-gălbui, gri-albicios** etc. ?), după cum avem de **liliă**, nu **lilas**, după cum apare în franțuzește. Dar cîte nu s-ar mai putea adăuga la această „îmbrobodire" lingvistică, făcută cu un „sanviș" (corect **sandviș**, cu pluralul **sandvișuri**) în **atari** împrejurări (corect **atare**, fiind un adjectiv invariabil în limba română) ! Autorul se joacă cu prepozițiile, îmbrobodindu-ne la început și la sfîrșit (sau pînă la sfîrșit), deoarece, la început (p. 7), dă ca subtitlu „Studiu complex dedicat relațiilor curente **între** oameni, precum și **între** aceștia și..." (subl. ns.), iar în **Sumar** (la sfîrșit) — „...**dintre** oameni și **dintre** aceștia..." (subl. ns.). Or fi ele **Povestiri areate**, cum zice autorul (p. 125), dar greșelile sînt... **reale** (numai am spicuit !). Cred c-am realizat — vorba lui R. Cosașu — „barem baremul" !

Dar, fiindcă iar veni vorba de sport, limbajul sportiv nu face excepție de la acest tip de „înaintare" (ne-)metodic preparată. O blestemată curiozitate mă duce, uneori, și prin vecinătatea stadionului, dar mă străbuțit mai mult în textul cronicilor sportive. Aici, firește, tentația de a cita cuvinte străine e mare. Nu mai scriem **șort**, adică „pantaloni scurți (de sport)", ci, ca în engleză, **schort** (în **Săptămîna**, din 23. IV. crt.), iar jucătorul C. Dinu, în prezenta revistă (din 23. IV. crt.), scrie **pressing** (ca în engleză), pentru **presing** ; greșește iarăși scriind **ofseide**, de data aceasta de două ori (într-o „lovitură !) ; în engleză, forma este **offside**, iar în românește, **ofsaid** (după pronunțarea din engleză).

O privire specială merită și abaterile de la „normele instrucționale" (așa le zice Regionala C.F. Buc !) gramaticale. În aceeași **Săptămînă**, cronicarul sportiv scrie : „...**propriii** suporteri", cînd, de fapt, ar trebui scris **propriii** (cu trei **i**), căci adjectivul, fiind înaintea substantivului, se articulează (cînd este așezat după substantiv, se articulează acesta : **suporterii propriii — propriii suporteri**).

Iată unde duc **incuria** („neglijență, neîngrijire" gramaticală) și **abuzul** de... limbi străine cînd... !

GH. POALELUNGI ■

CARTE

„Respirări"

O excepțională culegere de meditații lirice, de o rară amplitudine, conținînd filosofie, estetică, „jurnal" poetic, „portretistică" literară, apoftegmatică, este aceea publicată de Nichita Stănescu, „Respirări" (Ed. Sport-Turism, 1982) este probabil cea mai de seamă foaie de temperatură lirică pe care ne-a dat-o un poet român în ultima jumătate de secol ; dacă Eminescu și-ar fi publicat, printr-o întîmplare a sorții fenomenalul jurnal cuprins în „caiete", am fi avut un pandant al „Respirărilor" de acum. Efectul estetic este, în orișice caz, nu de o altă anvergură.

Nichita Stănescu și-a împărțit acest admirabil „fragmentarium" în nouă secțiuni, unitare prin materia pe care o dezvoltă, reductibile totuși stilisticește : pretutindeni în aceste „Respirări" curge aceeași limbă inimitabilă, acest extraordinar dialect care este propriu lui Nichita Stănescu. „Înnodarea orizontului", de exemplu, conține imnuri în proză pentru limba română, scurte fulgurații asupra monumentalității literaturii române ; poetul vede metafizic și simte monumental, nimic din ceea ce e durabil în literatura noastră nu îi este străin. O atît de superbă umilire, fără nici o trăsătură din accesele genialoide ale cîte unui contemporan, s-a pomenit foarte rar în lumea pe care Nichita Stănescu o sanctifică în acest unic chip : „Cînd sunt trist, sau cînd nu sunt trist, cînd sunt inspirat sau cînd sunt bleg, sau numai obosit, — cînd sunt vizionar, sau cînd mi-e somn de mine însumi, — toate acestea le gîndesc și le formulez în minunata limbă română" — zice admirabil poetul, într-o scurtă precuvîntare.

Poetul nu meditează numai despre mediul lui consanguin, el face în „Sandaua lui Marc-Aureliu" un soi de jurnal imaginar de călătorie, examinînd ce însemnează, pe scurt, „a fi apt să fii transformat de ceva din afara sinelui tău". El experimentează sublimul în contemplația sculpturii michelangioleștí, reflectează despre grandios, despre exagerare, dă un exemplu de meditație „exoestetică" într-un scurt jurnal dedicat cosmonauților care au pășit pe Lună. Nimic din ce este contemporan nu-i este străin, mintea lui, părînd a visa imaginare lumi fictive, febricitează la tot ceea ce este uman și nemijlocit. Un număr de pagini, dintr-un convențional „abecedar marțian" refac, dealtfel, dintr-o perspectivă poetică, purificată de ideile preconcepute, reprezentările noastre despre univers. Poetul însuși e, în acest cod, un marțian sublim, un „străin" persan astral care aduce pe pămînteni la noțiunile simple și fundamentale, precum bunul-simț, visul, mirarea, mila, adevărul și realul, „starea fericirii". Tot ce este aci merită un examen de amănunt pe care nu-l pot face, acum, din păcate. Mă rezum să observ că Nichita Stănescu a făcut și aci observații de o profunditate uluitoare asupra artei, asupra poeziei, a dedus, cu gîndul ascuțit ca un ac, un număr însemnat de apoftegme memorabile, în extraordinarul lui stil eliptic și aproape sacerdotal. În acest „Abecedar marțian", ca și în „Nevoia de artă", ca și în „Citeva elemente de estetică", poetul a exprimat, în deplina maturitate a cugetării sale, o estetică demnă de examen amănunțit, fără nimic „luciferic" și extatic : el stăpînește într-un chip tulburător noțiunile, operează fără nici măcar o imperfecțiune logică, punînd în discuție nu atît sistemele cît limbajul lor, pornind demonstrația de la fundamentele teoretice valide. Deci, filosofia lui Nichita Stănescu izvorăște dintr-un extraordinar cult al „creatorului", estetica lui nu e normativă, poetica nu dă exemple, exemplifică însă un moment creator unic și irepetabil, sinonim în absolut cu tot ceea ce, în limbajele relative, este opus și străin. De aci derivă o rară aptitudine de a îmbrățișa, cu încîntarea dinaintea unui fenomen cosmic, pe „creatori", extraordinara însușire a „cultului", darul admirației. Extraordinar document literar, „Respirări" este expresia cea mai pură a clasicității unui mare poet.

CARTE

„Scoica de lemn"
„Echipa de zgomote"

Autor, deocamdată, al unui diptic dramatic, Fănuș Neagu este și un interesant dramaturg, de formulă poetică și expresionistă. Teatrul lui, spectaculos și, pînă la un punct, brutal, emană mai degrabă dintr-o compoziție creatoare adînc lirică și barocă decît inițierea propriu-zisă în dramaturgia modernă. Prozatorul fantezist și imagist nu se putea exprima teatral decît în acest chip „eretic", dramele lui izvorăsc dintr-o conștiință, esteticeste, „naivă".

Curat expresionistă, cu mult grotesc și dezvoltînd ideea unui sacrificiu ritualic, este „Echipa de zgomote" (1970). „Un mister modern", cum s-a așervat cu dreptate Autorul a negat topografia curentă și a închipuit o lume simbolică, alcătuită din cîteva elemente care dau iluzia realității moderne, a convocat un număr de indivizi legați între ei prin raporturi fatale consanguine (o familie), a stabilit o autoritate de ordin divin care păzește, în ordinea morală, la păstrarea canonului. Sîntem într-un studio cinematografic, în sala de înregistrări postsincron, unde familia Rimniceanu, alcătuită din doi frați virstnici, dintre care unul recăsătorit, avînd un băiat pe care îl însoțește tînăra logodnică. „Inginerul de sunet", absent din scenă, e „divinitatea negativă" a lumii colcăitoare izolată de autor. O „vînzătoare de evantaie" nu face decît să sporească poezia crepusculară a universului celular de aci. Ceea ce ne-a descris Fănuș Neagu este drama unei umanități fără nădejdi, deziluzionată, viețuind prin excelență biologic, și unde orice act voluntarist e pedepsit de consensul indivizilor reduși moralicește la o condiție subumană. „Echipa de zgomote" e, în esența ei, moartea cului moral.

Spre a întări mecanismul lui de simboluri brutale, autorul a venit cu un număr de elemente pline de semnificație, a pus accentul pe materia în degradare, pe afectele maladive, pe reacțiile automatice ale unei lumi, în definitiv, primitive. Bărbații frămîntă aci sămolul, spre a da iluzia unei meteorologii destrămătoare, femeile manevrează cîte o toacă funerară de biserică sau o neliniștitoare „pîriitoare cu aripi de lemn și de tablă", scoțînd un sunet bestial, toți au copite de cabaline, al căror galop e o expresie brutală a comportamentului animalic. Umanitatea care s-a prefăcut în animalitate — iată ideea, colorată de autor cu intuiția „totemică" a „marelui bizon", un strămoș în linie masculină a cărui evocare pare a fi însăși condiția răzmeriței.

Un pandant la „Echipa de zgomote" este „Scoica de lemn", produsă mai recent (în 1977), cu însă mult mai multă poezie decît în intîia experiență teatrală a lui Fănuș Neagu. Totuși, cîte ceva din „Echipa de zgomote" a rămas și aici în descripția acestei umanități triste, care își inventează un joc iluzoriu, știind că o fatalitate inefabilă i-a prescris să nu aibă vreo „bucurie mare". Autorul a fixat o la fel de fictivă topografie, colorată aci de mitologia mării, care e o stepă lichidă ; sîntem la Marea Neagră, în marginea Europei, într-o cabană închiriată de o familie străină, cu oaspeți bizari. Radu Palela, tatăl, divorțat, pare-se, de Lidia, măritată acum cu un american, Mihai, fiul lor, și două ciudate Iris David, tinere anxioase cu o conduită inexplicabilă, precum și un „pămîntean", Sergiu Famagusta, cabanierul — acestea sînt personajele. Autorul modifică arbitrar cronologia, „evocă" un moment esențial din biografia lui Mihai, tip de revoltat juvenil, și introduce o prelungă nostalgie erotică, ireductibilă în umanitatea dramatică a lui Fănuș Neagu, unde „jocul" și iluzia se combină în proporții inefabile. Ca și Mihail Sebastian, în „Jocul de-a vacanța", autorul a studiat un caz de inscenare „amară", aci condusă pînă la tragedia funebră.

Aforismele poetice, precum acesta : „Trei zile de vis sînt trei zile căptușite cu petale de mac" sugerînd torpoarea, dau „Scoicii de lemn" rezonanța marilor viziuni poetice.

CARTE

„Pierdut în Balcania"

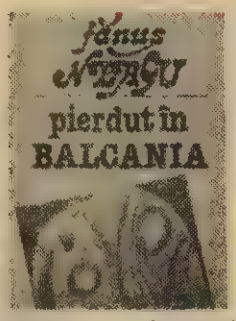

Cu „Pierdut în Balcania" (Ed. Sport-Turism, 1982), proza lui Fănuș Neagu a evoluat enorm în direcția unui fabulos poetic, cu originea într-o impenetrabilă arhaitate, într-un soi de „continent" imaginar, un tărîm al ficțiunii, denumit de autor „Balcania". Pînă și materia epică a modificat, nu fără cîte o vizibilă urmă din nuvelistica mai veche ; totuși, umanitatea alcătuită din copii, din adolescenți și din acea rasă ciudată, proprie lui M. Sadoveanu, de oameni deprinși cu cosmosul, inițiați, a invadat proza lui Fănuș Neagu, a colorat-o, i-a dat o perspectivă inedită. Ceva din senzaționalul epic al „Verii buimace" este și aci, cu observația că, în cele mai de seamă nuvele de acum, Fănuș Neagu e un insolit prozator al simțului arhaic și un incomparabil mai subțire „pitoresc". Optica infantilă ori aceea feminină, afectivă și „poetică", plac enorm prozatorului, mașinăria lui de imagini se mișcă acum după legi care sînt ale unor psihologii insondabile. În „Udma", o femeie, violată de trei inși, urmează să aleagă, dintre ei, pe acela care îi va fi soț ; spre a-și exercita „libertatea" ritualică, alege de două ori, modificînd arbitrar opțiunea. „Jocul din smurg" vine cu ideea, exemplificată de un copil, Dragomir, că lupul merge pe sub pămînt, pe sub sat, în chip de vietate fabuloasă. Un copil, cu simțurile mușcate de fabulos, închipuie lumea ca un spectacol teribil în „Izvor cu dropii". „În stepă" descrie execuția unui condamnat, în plin mediu canicular, chinuitor pentru călău. „La margine" fotografiază lumea violentă a unor adolescenți. „Cercei din aur" prezintă pe un specialist în vinuri, venit de departe pînă în preajma Dunării, descoperitor al modificărilor istorice radicale, șocat iremediabil din acest motiv. „Pierdut în Balcania", în fine, mi se pare cea mai bună nuvelă de aci, e povestea, admirabilă, a unor tineri cu sînge fierbinte, viețuind în cîmpie după legi vitaliste, îmbătați de fabulos, impenetrabili la istoria care luase totul, în jurul lor, după ea.

Puțin din extraordinara poezie arhaică din aceste nuvele rămîne la simpla lor povestire ; ele au un inefabil epic, pecetluit de eresuri misterioase, de intuiții fulgurante și secrete, de mulțimea de ființe care populează lumea lui Fănuș Neagu că pe un continent fabulos, unde omul e o ființă tolerată. Beatitudinea acestei planete de început de istorie este extraordinară, exultanța față de elemente pare fără egal în acest scurt poem al tăcerii milenare : „Foșnea tăcerea a două oceane : cîmpia și cerul" ori în această cavalcadă pe bărăganuri, notată într-o frază de galop : „În cîmpia de la Grădiștea, toți călăresc pe deșelate, singură Turia călărește înfiptă în șa de lemn. Cele șapte fuste, cîte îmbracă la zilele mari, i se umflau în vînt. Prundul bălții, acoperit cu brădiș, înăbușea ropotul galopului. O vijelie îngîmfată. Străluminări. Năluci, Pieire. Turia coti și pătrunse năvalnic într-o rană vînătă a malului". Arhaitatea, care dă acestei proze culoarea inconfundabilă, năvălește în fond de pretutindeni, de pe căile subterane și aeriene, acvatice, într-o rară vizare a elementelor conjugate. O fabuloasă noapte de Moș Ajun, cu un incunabil ritual pe care ar trebui să-l citez integral, o scoborîre „în ape" aproape catahtonică, deșirînd în descîntec de adînc dor, invenția feluriță („trezirea", de pildă, prin frecare cu mărar la subțiori și cu oțet pe obraji), privirea înfometată de fabulos, bestiariul teribil, stăpînit de un arhaic „cățel al pămîntului" — toate acestea, unificate și așezate într-un mediu luxuriant și toropitor dau măsura unei extraordinare proze a instinctului arhaic, prelungit ca un riu subteran pînă în omul modern.

„Pierdut în Balcania" de Fănuș Neagu este, probabil, cea dintîi expresie a unui moment nou în opera extraordinarului prozator imagist, ale cărui ecouri venite dintr-un impalpabil continent sufletesc, ne dau cîteva dintre cele mai spectaculoase nuvele din literatura română de azi.

ARTUR SILVESTRI

• CAP LIMPEDE

ESTUDIANTINA

În urmă cu vreo opt luni, o întîlnire pe holurile Universității București.

— Vă recunosc — exclamă bucuros tînărul asistent universitar. Dumneavoastră ați fost responsabila librăriei de lîngă noi, una din blocul care a căzut la cutremur.

— Mă bucur mult că mă mai țineți minte. Vreau să adaug însă că librăria noastră și-a reluat locul obișnuit la parterul blocului reconstruit pe același loc. Sîntem, așadar, vecinii Universității...

Așa a început reconstrucția unui vechi vad comercial. Clara Popescu, responsabila Librăriei nr. 88 (din nou denumirea lipsită de har a acestor case ale cărții. Nu era mai firesc să se cheme librăria Universității ?) Fapt cert este că dobîndind un profil bazat pe desfacerea cursurilor și manualelor universitare colectivul acestei unități nu a așteptat placid intrarea primilor clienți ci s-a dus să-i caute în cadrul cotidian al activității lor. Au vorbit în cauză cu cadrele didactice și studenți, anunțînd deschiderea librăriei și actualul ei profil, au stabilit o legătură trainică cu acei fac totul ai Universității care sînt lucrătorii de la secretariat. Acesta a fost primul pas. Pașii hotărîtor l-a reprezentat însă solicitudinea față de fiecare cumpărător. Nu o dată responsabila acestei librării a bătut drumul depozitului scotocind în căutarea unui singur curs universitar și astfel această librărie la care nu numai sectorul de carte ci și papetăria este dotată să răspundă celor mai variate solicitudini studențești și-a recîștigat reputația într-o concurență colegială a competențelor cu puternicele unități de librărie din imediata apropiere.

(Haralambie Lerea)

RĂDĂCINI

În linia tradiției realiste a lui Ion Popovici Bănățeanu și a autenticității lexicale a lui Victor Vlad Delamarina, cartea **Rădăcini** de Cornelia Mutariu Drăgan, apărută recent în Editura Nagard din Milano, mărturisește un har al narațiunii capabil să reconstituie o epocă, cum se reverberează imaginile și ideile ei într-o conștiință supusă unei experiențe existențiale puțin obișnuite. Cartea este mai mult decît un jurnal. Portrete, note de călătorie, amintiri confesate magnetofonului alcătuiesc un întreg în structura căruia simțul moral funcțiar al omului simplu, silit de împrejurări să trălască evenimente de excepție, nu se dezminte. Aerul ei frust nu este mimat, nu plutește deasupra lucrurilor, dimpotrivă, vine din chiar rădăcinile anunțate de titlu. Frustețea aceasta, de asemenea, explică și absența complexelor la impactul cu o lume care oricum se mișcă în alte cadre materiale și în alte ritmuri etice decît cele cunoscute de autoare — mama istoricului și esteticului Iosif Constantin Drăgan — în Bănatul natal. Nefiind un jurnal în înțelesul strict al cuvîntului, cartea are o valoare documentară indiscutabilă. S-au întîlnit între coperțile ei înclinația firească spre confesiune a Corneliei Mutariu Drăgan, cu credința celor ce au veghează apariția cărții că aceste confesiuni au un preț pentru contemporani. În acest sens, sînt de remarcat contribuția redactională a lui Traian Filip și, totodată, prefața lui Vasile Vetișanu. (N. Vasilescu-Capsali).

PENTRU METODA „PAȘILOR MICI"

Cum bine știm, istoria noastră literară, arhivistica și documentaristica au se poate spune că ne răsfață în ceea ce privește „instrumentele de lucru" (dicționare, breviare monografii, bibliografii etc., etc.). Cauzele, cum iarăși bine știm, sînt de tot felul, adică obiective și subiective, analizate și hiper-dezbătute de toți factorii de decizie și de... indecizie. Nu e locul să aprofundăm acum acest lucru. Două modeste propuneri avem, pentru a suplini oarecum — cu un efort minim, dar cu o finalitate deloc neglijabilă — unele lipsuri.

Cea dintîi se referă la certa eficacitate pe care ar avea-o instituția (generală și definitivă) a procedeului de a se menționa pe coperta a patra a fiecărei cărți volumele anterioare semnate de autorul respectiv (cu excepția debutanților, se înțelege). Dacă tot s-au luat măsuri atît de dure pentru capacitatea noastră optică (sufocînd pagina și „mîncînd" din rama albă menită adnotărilor cititorului, eliminînd din paginile de gardă etc.), de ce să nu valorificăm și spațiul de pe coperta a patra, înserînd titlurile, editura și anul de apariție ale celorlalte cărți aparținînd scriitorului în cauză ? Tehnic, nu e mare lucru, dar utilitatea ar fi indiscutabilă. Lucrul se mai face, dar cu totul sporadic și mai

FILM

Înghițitorul de săbii

Metabolismul social s-a dereglat. Dejecțiile încă mecanismele de regenerare a celulei sănătoase : prostia, ignoranța, agresivitatea, intoleranța, devotamentul semidoct. În port, hamalii sînt în grevă. Chiar strălucirea grotescă a festivităților istorice se estompează în derizoriu. Numai o minte de gisculiță fanatică se mai poate emoționa de cuvinte patriotarde. Funcția represivă are vînt pricinic ; nu se mai ascunde în nuanțe. Intrată în derivă, lumea nu mai crede în emoții, ci în sentințe. Așteptarea unei vieți mai bune s-a dovedit a fi zadarnică. Nimic nu există, totul nu e decît șarlatanie. „Dacă era celebru, n-ar fi venit la noi", e de părere o voce privind la acrobatul pe sîrmă. „Chiar de-o să cadă, nu moare !" Nici războiul de întregire parcă n-a existat. Nici Mărășeștii, nici Mărăștii. Nimic. Veteranii, mutilații sînt tot o șarlatanie. Uitați în ploaie, sau hrăniți cu resturile mesei oficiale nu sînt decît paradă. Dar nici parăzile nu mai au loc. Muncitorii din port nu renunță la revendicările lor. Securitatea statului are obiective concrete. Cînd nu e subversivă, arta este scălmbăiala unor saltimbanci inutili. Autentică nu e decît forța. Adevărul însuși e filtrat de forță, adevărul artei implicit. Doar cînd se îmbată, cerberii sobrietății își aduc aminte de artiști și-i cheamă să-i prețuiască în singurul fel de care sînt capabili : disprețuindu-i cordial, batjocorindu-i ghiduș, umilindu-i patern.

Urmîndu-și vocația de pamfletar, Alexa Visarion amalgamează atmosfere, stiluri și procedee părînd a nu-l interesa decît ideea. Demonstrația ei. Cadrele sînt expediate ca în teatru, sugerate numai. Acordeonistul sosește imediat după ce a fost pronunțată comanda. Ostașul cedează orori de a trage după două-trei salturi. Orbul veteran de război vorbește nefiresc de doct și de mult etc. Alături de lumile lui Sahia și Bdăescu, trecuți pe generic, în film răzbate și atmosfera din alți scriitori : Caragiale, Dino Buzzati... Ceremonia dezvelirii monumentului închinat jertfei ostașilor români descinde dintr-o anumită manieră de a trata textele caragialești. Grăbindu-se să ajungă la sfîrșitul demonstrației, ceea ce pare a-l interesa în primul rînd, regizorul uzează de procedee cinematografice împrumutate dintr-o filmotecă sigură, cu gîrul controlului de calitate, Bunuel, Fellini, chiar și din maniera unor filme studențești (introducerea unui element fantastic — moartea, în plină desfășurare realistă) ; neglijează detaliile, amănuntele : după ce face loc replicii-cheie ; **tu-ți ala mă-ii de artist**, ieșirea personajelor din cadru se face ca la teatru. Gustului pentru pamflet îi sînt sacrificate ritmul, povestirea, dozarea efectelor. Ideea triumfă. Demonstrația s-a terminat. Mi-e teamă numai că destinul filmului nu poate fi altul decît al oricărui alt pamflet, mai mult sau mai puțin reușit. Lăsînd la o parte demonstrația, succesiunea secvențelor aminteste mereu de cîte o melodie cunoscută parcă dar melodia sfîrșește înainte de a atinge accentele patetice, virtuozitatea care a consacrat-o. Dezorientat, spectatorul cu un mai puțin pronunțat gust al pamfletului părăsește sala. Am văzut și capodopere rulînd cu sala goală ceea ce nu înseamnă că orice film care rulează cu sala goală este o capodoperă. Este vorba de un film ratat ? Deși la al doilea film de lung metraj, Alexa Visarion nu reușește să se descotorosească de toate influențele ; poate merge mai departe urmînd linia acelor puține secvențe originale dar care atestă existența unei vibrații autentice. Este într-adevăr semnificativ că acolo unde regizorul mizează pe efectul scontat al unor maniere consacrate, din Bunuel de pildă, agresiunea împotriva orbului, imaginea violentează și poate impresiona un amator de simbolistică ieftină, nu însă și pe spectatorul căruia secvența respectivă îi rupe firul povestirii. Tocmai în momentele sută la sută originale, filmul emoționează, este film, este artă și printre acestea amintim întîlnirea dintre Valentin, acrobatul pe sîrmă, și înghițitorul de săbii din fața circiumii și apoi în taverna iluminată brusc de nimbul spiritual a două foste glorii, o lumină inutilă, gratuită, de aceea extraordinară. Regizorul este el însuși, cu durerea lui, cu arta lui, cu arderea, cu experiența rafinată în artă, cu meditația, cu aplombul, cu talentul, cu suferința, cu atarea de grație, cu tăria, cu slăbiciunea, cu capacitatea de transfigurare artistică. În această frenezie amalgamată și incoerență de stil un moment reușit : întîlnirile antologice a patru mari actori ai filmului nostru : Ștefan Iordache, Mircea Albulescu, George Constantin, Victor Rebengiuc.

NICOLAE CRISTACHE

Scriitorii în apărarea înaltelor valori umaniste ale păcii

Scriitorii au fost dintotdeauna partizani ai păcii și ai respectului pentru liniștea limpede, creatoare a umanității noastre atît de greu încercate și zbuciumate în ultimul secol. Scriitorii s-au aflat întotdeauna în primele tranșee ale luptei pentru pace și singurele lor arme de atitudine și de lucru au fost condeiul și coala imaculată de hîrtie, manuscrisul cald, fierbinte de cerneală tipografică, manuscris care poate servi oricînd ca un facsimil și ca un document, ca un simbol în apărarea vieții. Tocmai de aceea, **Colocviul și Festivalul național de poezie** desfășurat în ultimele zile ale lunii aprilie la Timișoara, reprezintă încă una din manifestările de adeziune și de solidaritate la lupta tuturor forțelor păcii pentru instaurarea unui climat de adevărată poezie și înțelegere între popoare. Întrunirea scriitorilor români din toate colțurile țării, organizată de Uniunea Scriitorilor împreună cu Comitetul de cultură și educație socialistă și de Asociația scriitorilor din Timișoara se înscrie în ampla sulă de manifestări desfășurate în țara noastră din inițiativa secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru apărarea bunului celui mai de preț al omenirii care este pacea.

Primiți de tovarășul Petre Dănică, primul secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., care a făcut scriitorilor o convingătoare prezentare a realizărilor oamenilor muncii din această parte a țării — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — angajîndu-se apoi în dezbaterile colocviului național propriu-zis **„scriitorii și pacea"**, participînd la vizite cu caracter documentar în întreprinderi, instituții și școli cu profile tehnice și umaniste din Timișoara, implicîndu-se direct în desfășurarea unui spectacol dedicat păcii pe scena Teatrului Național din localitate, unde au citit din creațiile lor și au colaborat cu artiști ai scenei lirice și ai filarmonicii din Banat, scriitorii au dat expresie sinceră, profundă atitudinii lor de înaltă răspundere și de angajare în sensul progresului și păcii. În cuvîntul de deschidere al dezbaterilor, scriitorul Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, împreună cu toți cei care au luat cuvîntul, au făcut un fructuos schimb de opinii asupra posibilităților și modalităților prin care literatura poate și trebuie să propage în rîndul cititorilor nobilele idealuri de pace și de progres. În cuvintele lor, Anghel Dumbrăveanu, Nicolae Dragoș, Ioan Alexandru, Domokos Geza, Nicolae Prelipceanu, Paul Anghel, Nikolaus Berwanger Emil Poenaru, Florin Bănescu, George Bălăiță, Ion Horea, Mircea Tomuș, Mihai Ungheanu, Ion Hobana, Ion Arieșanu, Ion Drăgănoiu, Nicolae Barbu, Haidu Gyozo, Cornel Ungureanu, Mircea Iorgulescu, Marcel Pop Corniș, Platon Pardău, Dan Tărchilă, Adrian Păunescu, Mihai Sin, Voislava Stoianovici, Paul Miclău, Traian Iancu, Tom George Maiorescu au adus un însuflețit elogiu inițiativei secretarului general al partidului, exprimînd hotărîrea oamenilor de condei din România de a pune întreaga forță a talentului lor, puterea cuvîntului scris, în slujba apărării vieții pe pămînt și a unui climat de liniște fecundă, creatoare, de colaborare între națiuni.

Presa a publicat deja textul telegramei adresate Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de vibrație și de angajare patriotică. Ne facem o datorie de onoare de a reproduce, pentru memoria istoriei, un fragment din acest solemn mesaj al scriitorilor români în care, cu toții, se adresează personal tovarășului Nicolae Ceaușescu : **„Noi știm că încă din fragedă tinerețe ați militat fără preget împotriva spectrului amenințător al războiului. Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democrației și Unității Socialiste din România, sinteză a concepției dumneavoastră de un înalt umanism privind relațiile dintre state, reflectă marea răspundere față de prezentul și viitorul lumii în care trăim. Marile manifestații pentru pace din România așază pe o treaptă fără precedent voința de liniște creatoare a întregului nostru popor. Mulțumindu-vă pentru îndemnurile Dumneavoastră, vă asigurăm și cu acest prilej că scriitorii din țara noastră, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, vor urma neabătut politica partidului, conștienți de însemnătatea sarcinilor ce le revin în apărarea valorilor umaniste ale poporului nostru și ale întregii omeniri, valori fără de care nu se poate întemeia un climat al păcii".**

ARON DOMIDE

PLASTICA

Sculptori tineri

O veritabilă schismă în sculptură și, în general, în artele plastice s-a produs odată cu avansul esteticii efemerului. Povestind călătoriile sale recente prin școli, galerii și muzee de artă contemporană, Paul Petrescu mărturisea — ei, istoricul de artă și criticul cu un solid cult al tradiției și cu o vastă informație, în ce privește starea artei de azi — uimirea, profunda tulburare de a cunoaște artiști și studenți ale căror preocupări, mijloace tehnice și materiale nu îngăduiau aproape nici o relație cu ce știa și gîndea europeanul în pictură, sculptură, grafică, arte decorative. Preocuparea, de exemplu, de a crea obiecte din piatră, metal, lemn ori ceramică, adică lucruri cu vocația duratei, care să fie martori peste timp ai unui mod de a concepe artistic era prea puțin agreată, cei mai mulți dintre plasticieni fiind interesați de posibilitatea de a obține imagini ori conjuncturi originale cu ajutorul calculatoarelor, al laserului, al aparaturii tv etc. Ar fi de-a dreptul temerar să punem în discuție valoarea actului creator la autorii de „happening"-uri, bunăoară, întrucît consecințele unei inovații sînt la judecata vremurilor, oricît de gratuită poate să pară la un moment dat inovația. E însă profitabil să observăm că există artiști luptînd să dea o operă în materiale capabile să înfrunte deceniile, secolii, mileniile, dar și destui artiști pasionați de orice, afară de trainic, de rezistent, de indestructibil chiar. În chip ciudat, și unii și alții nu se cheme sculptori, deși normal ar fi să vorbim de sculptori în piatră — dacă opera se materializează în calcar, granit ori marmură — sau de sculptori în fum, dacă (așa cum scrie citeodată presa lumii) plasticianul ambiționează să modeleze o formă, cu mijloace care — se înțelege — nu-s tradiționalele daltă și ciocan, o himeră, ceva ce durează mai mult de o clipă și citeodată nici atît.

Evident, piatra, bronzul, ceramica, lemnul limitează ori, mai bine zis, hotărăsc într-un anume chip aspiratiile sculptorului, fapt ce nu conduce neapărat la ideea că un sculptor ce lucrează cu lasere e mai modern decît unul care taie piatra.

Ioan Bolborea — a cărui expoziție la Atelierul 35 din Galeriile Orizont a însemnat și cea mai riguroasă selecție patronată de Cenaclul Tineretului din Uniunea Artiștilor Plastici — e modern pentru că procedează ca un om „care aparține epocii lui", iar opera sa, cum zic dicționarele de termeni, „corespunde stadiului actual al progresului". Îl preocupă vădit arhitecturile secrete ale sferei și este un excelent regizor al luminii. E un sculptor în lemn, metal și sticlă capabil să stimuleze prin ovoidele sale — deduse, de bună seamă, din „Oul" lui Brâncuși — sentimentul unei mecanici frenetice și misterioase. Știința îmbinărilor simple și eficiente, fără cuie și clei, o are de la artizanii tărani ai lemnului, a căror artă o evocă uneori subtil. A lucra în imperiul unui motiv atît de autoritar, cum este „Oul" brâncușian, scrie în catalogul expoziției Radu Procopovici, „devine pentru artist un exercițiu cu valoare hermeneutică, dificil și stimulator prin excelenta modelului și tocmai prin aceasta verificînd un nou început".

Leonard Răchită (Galeria Galateea), în ciclul „Arhitecturi afective", face proba unei inventii cu totul prodigioase. El se slujește tot de o figură geometrică simplă (piramida) și cu amintirea unui întreg capitol de istorie a artei — construcția de piramide și simbolica lor monumentală — construiește și proiectează construcții cu o vehementă nevoie de spațiu înalt și liber. E greu de povestit ce poate să dea, intrată pe mîna unui sculptor ca Leonard Răchită — autorul unora din cele mai frumoase opere ale Măgurii Buzăului și tînărul care a impresionat prin concepție și meșteșug în tot ce a expus de la absolvirea Institutului „Nicolae Grigorescu" — o astfel de temă, în aparență epuizată, rod și consecință ale unor anume timpuri. Leonard Răchită este, fără îndoială, un sculptor în piatră ; el știe să surprindă prin soluții clare, ca și cum ar voi să arate în tot ce lucrează geometriile de început ale naturii. Pe aceste sculpturi s-ar putea preda în școlile de artă lecții de compoziție și echilibru, într-atît de elocvent, de bine cumpănit este raportul între părți.

TUDOR OCTAVIAN

• CAP LIMPEDE

ales la autori de mult consacrați ; în special este util acest procedeu pentru autorii afirmați după 1976, cei mai mulți necuprinși în instrumentele de lucru și orientare istorico-literare de pînă acum.

A doua propunere vizează instaurarea (generală și definitivă) a sumarelor anuale ale revistelor literare, așa cum s-a mai făcut pe alocuri („Steaua", „Viața românească", „Ramuri"), procedeu care ușurează enorm munca istoricului literar și a cititorului interesat și care permite o panoramare a orientării și activității revistei respective. Un „multum in parvo" de cea funcționalitate. Nu o dată metoda „pașilor mici" este mai eficace decît absența pașilor mari. **(Tania Radu).**

NU GUSTĂM !

La rubrica Disocieri din Contemporanul, în contradicție cu ținuta serioasă a publicației, în numărul din 30 aprilie c.c., **Ioana Voicu (?)** la peste picior textul vechiului cîntec românesc **Nu uita că ești român.** După opinia noastră, ar fi preferabil ca Ioana Voicu (?) să-și exerseze simțul umorului la cafenea, la coafor, la dentist, la croitor, și între inși care nu se grăbesc să-i fructifice, imediat, prin tipar, sugestiile pansecurilor. **(M. Predescu).**

CULTURĂ ȘI PIESE DE SCHIMB

Sînt domenii în care cultura pretinde instalații adecvate și piese de schimb. De pildă, o colecție de discuri neinsoțită de gramofon nu înseamnă nimic. Dar scopul nostru, desigur, nu este să debităm truisme. Există în comerț numeroase tipuri de gramofoane electrice, unele de o înaltă fidelitate, și nu sînt puțini cei care le-au și achiziționat, pe alese, pentru că au de unde alege. De la o vreme, însă, au început să lipsească din rețeaua comercială dozele în absența cărora lectura unui disc devine imposibilă. Neputincioși, vînzătorii ridică din umeri,' iar clienții, reintorși acasă, ezită să mai apeleze la dozele vechi, inițiale, cumpărate o dată cu gramofonul. Sub acul lor uzat, discurile noi se distrug. Și nu este, dealtfel, singurul caz în care vadim larghețe la mult și ne zgîrcim la foarte puțin. De la o bagatelă, prin această zgîrcenie, o bucurie potențială se transformă în sursă de nervi și necazuri. Dincolo de faptul că este oarecum imoral să ademenești un amator cu o instalație de 1 750 lei și să nu-i oferi apoi o piesă de schimb cu un preț derizoriu. Mai nou, aflăm că se vînd gramofoane fără ac de lectură, cu dozele gata subtilizate. De aici, pînă la discul mut, neînregistrat, nu este decît un singur pas. **(M. Conor).**

SPECTACOL SUBMEDIOCRU

Joc dublu, piesă polițistă de Robert Thomas, cu spectaculoase răsturnări de situații (dintre care unele „telefonate"), cu dialog de teatru „revolver" și chiar cu focuri de armă mai mult sau mai puțin surdinizate, tradusă și adaptată fluent și expresiv de Dina Cocea, și interpretată de o echipă redusă a Teatrului Ion Vasilescu, nu se bucură de cele mai bune servicii de scenă. Regizoral, spectacolul e compus superficial, străveziu, grăbit și fără investiție de imaginație. Constantin Dinischiotu, director de scenă cu mare experiență, a semnat de data aceasta un spectacol submediocru care s-a degradat rapid, dacă avem în vedere faptul că nu a trecut mult timp de la premieră. Un decor banal (Eva Șorban), montat neglijent, cu panouri rupte, zgîriate, în care se joacă fără chef, fără implicare (cu unele excepții), cu efecte gratuite, cu gaguri răsuflate ; un fond sonor și muzical mancvrat neatent de la pupitru, reprezintă numai cîteva din defectele supărătoare ale acestui spectacol. Teatrul Ion Vasilescu ne-a obișnuit pînă de curînd cu spectacole care încercau să spargă atmosfera de anonimat și de vetust care a planat multă vreme asupra acestei instituții de artă, dar cu **Joc dublu** revine la spectacolele de agrement desuet care se cer parcă uitate imediat după ultima cădere de cortină. Dintre actori, Mihai Dobre rămîne, evident, același interpret sigur, firesc, degajat și subtil jucînd două personaje care amintesc de poveștile paradoxale cu frații gemeni. Ileana China n-a fost într-o bună dispoziție de joc, a trecut prin scenă liniar și monoton. Adrian Petrache a jucat distins, elegant și spumos. Ileana Chimion a fost adeseori stridentă dar sperăm că interpretarea ei a fost un accident de o seară. Florin Crăciunescu, impunător, detașat, aparent distrat și extravagant. Florin Miron, exact, sobru și retras în plan secund.

Piesa nu e lipsită de o morală sigură subliniată ostentativ prin acțiunea de salubritate strategică, bine regizată în reprezentarea românească a acestui text : escrocheria și gangsterismul sînt în cele din urmă, — oricît de sofisticate ar fi tertipurile și punerile în scenă criminale, — dejucate de forțele ordinii, ale inteligenței, ale rațiunii. Dar, din păcate, spectacolul se consumă aproape ca o gumă de mestecat. **(A.D.)**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Călinesciana

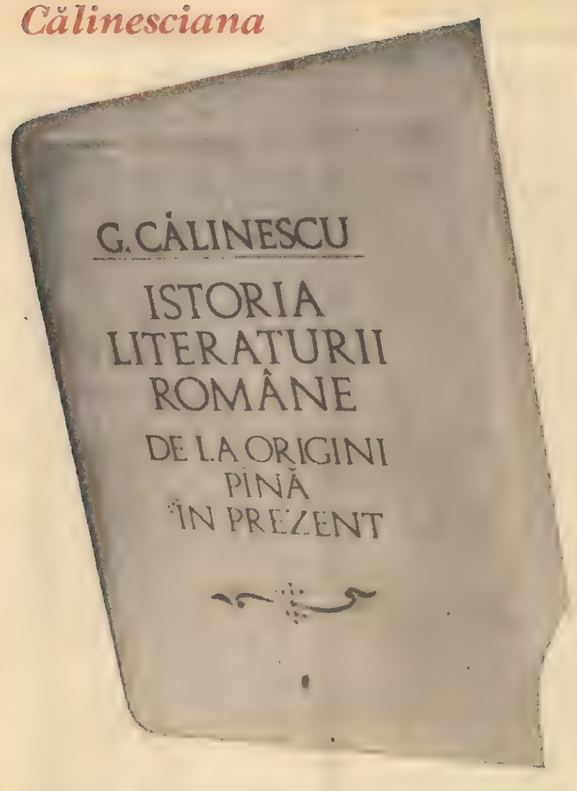

„EU PREȚUIESC BUNURILE TUTUROR CELORLALTE POPOARE CONSTITUIND OMENIREA, INSĂ, CÎND MĂ GÎNDESC LA IZBÎNZILE UNOR CREATORI CA EMINESCU, CREANGĂ, CARAGIALE, N. IORGA, ALE UNOR OAMENI CARE NE DAU DREPTUL SĂ NE SIMȚIM PE TREAPTA CELEI MAI ÎNAINTATE UMANITĂȚI, AM O DUIOȘIE DEOSEBITĂ, UN SENTIMENT DE NOBIL EGOISM, CE NU IMPLICĂ NICI O ÎNGUSTIME, NECUM VREO URĂ. NU MI-E RUȘINE CĂ SÎNT ROMÂN ȘI SÎNT, ÎNTRUCÎT MĂ PRIVEȘTE, UN ROMÂN FILOROMÂN".

G. CĂLINESCU

Reapare în România, la mulți ani după ediția princeps, Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, monumentala operă a lui G. Călinescu. Cu acest prilej, revista noastră găzduiește în aceste pagini un mănunchi de opinii cu privire la importanța deosebită a acestui eveniment, ca debut al unei discuții mai ample, de reluat cu necesitate în numerele viitoare. Indeobște, timpul adaugă sau scade o operă și, iată, Istoria... lui G. Călinescu a învins, iar victoria aceasta este reputată într-o instanță unde nu există drept de apel. Din confruntarea cu deceniile, ea s-a îmbogățit cu lumini noi. Înțelesuri numai bănuite cîndva au devenit mult mai limpezi în paginile retipărite astăzi. Și descifrînd secretul perenității unei capodopere de ieri poate vom ști ce ciment anume va trebui să zidim în capodoperele viitorului.

— Ne aflăm în fața unui eveniment editorial excepțional : apariția în librării a „Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent", semnată de George Călinescu. O editură ca „Minerva" — condusă de dumneavoastră, stimate tovarășe Aurel Martin — care și-a asumat sarcina de a retipări această operă fundamentală a culturii noastre a trecut, de-a lungul anilor, printr-un lung proces de pregătire, de elaborare redacțională, avînd în vedere și faptul că autorul însuși a operat o serie de modificări în text în raport cu prima ediție.

— George Călinescu a început să lucreze asupra primei ediții încă imediat după apariția acesteia, în urmă cu mai mult de patruzeci de ani. Și a lucrat cu o tenacitate impresionantă, pregătindu-se încă de atunci pentru o ediție nouă, revăzută și adăugită. Sinteza muncii sale titanice pe text o reprezintă această ediție aflată acum în drum spre librării și îngrijită de profesorul Alexandru Piru. Dealtfel, pentru a-i introduce pe cititori în laboratorul creației lui George Călinescu, publicăm în cadrul acestei ediții 18 pagini de facsimile care reproduc însemnările sale pe text. 16 facsimile care reprezintă, evident, doar cîteva eșantioane.

— În ce constau aceste „intervenții" pe text ?

— George Călinescu a completat mereu informațiile sale, le-a adus la zi, recordîndu-le, cum se spune, la ultimele cercetări, a operat modificări de formulare, a precizat exprimarea în unele cazuri, fără a schimba, desigur, viziunea de ansamblu. În acest sens, noi, editorii, am avut sarcina complexă de a colaționa întregul text dactilografiat cu textul lui Călinescu aflat în manuscris, respectînd exact însemnările sale. Și, vă rog să mă credeți, munca îngrijitorului ediției, profesorul Alexandru Piru, ca și a redactorilor noștri Z. Ornea, Rodica Botaru, Andrei Rusu, precum și a „capului limpede" Maria Simionescu, a fost uriașă. Dealtfel, în colofonul cărții, așa precum, cu respectul cuvenit, toți colaboratorii reprezentativi care și-au adus contribuția la noua ediție. În aceeași ordine de idei, trebuie să mulțumim doamnei Alice Vera Călinescu pentru că ne-a pus la dispoziție mapele pe care a lucrat George Călinescu, de-a lungul anilor, la ediția revăzută și adăugită a „Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent".

— În ce măsură prespță actuala ediție monumentalitatea grafică a celei dintîi ?

— Aș vrea să aduc un elogiu tipografiei și lucrătorilor de la „Arta grafică", tuturor celor care-au muncit cu abnegație vrednică de admirație pentru modul în care au scos la lumină această carte uriașă și de mare rafinament, mai ales că prima ediție a apărut tot în teascurile acestei tipografii. Trebuie spus, tot cu această ocazie, că noua ediție, machetată de regretatul Pompiliu Statnai, respectă macheta primei ediții, inclusiv din punct de vedere iconografic. Există și unele mici deosebiri determinate, între altele, de faptul că folosim o literă ceva mai mare (corp 10 și numai în unele cazuri, impuse de text, corp 9 și corp 8), ceea ce face, evident, lectura mai limpede. Și, fiindcă vorbiți de monumentalitatea lucrării, e cazul să vă informez aici că atît coperta cît și supracoperta sînt realizate cu o implicare de înalt nivel artistic și profesional de către Done Stan. Vă mărturisesc că în clipa în care am avut în mînă primul exemplar l-am cinitărit (17) ca pe un nou născut. Ei bine, are 4 kilograme !

— Reținem una din declarațiile dumneavoastră în calitate de principal editor al acestei ediții : „Astăzi, sîmbătă, 20 martie 1982, orele 9 și 30 de minute, mi-a fost înmînat exemplarul presemnat din istoria"... Astăzi același lucru mîine-vineri, 5 mai, orele 13 și 30 de minute, și spuneți că primele exemplare au plecat deja spre librării. Ce înseamnă aceste „prime exemplare" și cîte alte exemplare urmează să ajungă în librării ?

— „Primele exemplare" înseamnă primele 5 000 de volume din această operă de căpătîi. În librării vor intra treptat 60 000 de exemplare. După cum vedeți, e vorba de un tiraj de masă. Prețul e de 300 lei exemplarul. Cartea urmează să fie tradusă în limbile engleză și franceză.

— Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, operă asupra căreia s-au purtat multe dezbateri, admirație și controversată, chiar contestată, ajunge totuși în librării după o întîrziere care credem trebuie explicată cititorilor.

— „Istoria" lui Călinescu își are la rîndu-i o istorie a ei, așa cum a avut și la prima ediție din 1941. Întîrzierea apariției celei de-a doua ediții se explică, după opinia mea, prin faptul că, de-a lungul anilor scurși de atunci, tipărirea ei a fost aminată mereu de o serie de spirite mai mult sau mai puțin dogmatice, prizoniere ale unei viziuni rigide, incapabile să accepte și alte puncte de vedere decît cele proprii. Evident, o carte ca aceasta, semnată de George Călinescu, poartă inevitabil amprenta personalității sale uluitoare, ceea ce a deranjat în unele cazuri alte personalități. Pe de altă parte, nimeni nu spune că punctele sale de vedere nu pot fi controversabile. Unele dintre ele nu mai pot fi acceptate întru totul dacă ne raportăm la momentul apariției primei ediții și chiar la nivelul unor revizuiri și completări ulterioare. Dar trebuie subliniat că, fundamental, faptul excepțional că am găsit o înțelegere superioară la forurile de partid în legătură cu reeditarea acestei ample cercetări retipărită astăzi sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Ceea ce demonstrează că există un climat cu o largă deschidere spre valorificarea tezaurului literaturii noastre clasice. Pentru că „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent" este deja o operă clasică, operă de referință, expresie, în ultimă instanță, a spiritualității noastre ; George Călinescu afirmă prin opera sa că avem o literatură extraordinară, competitivă în plan mondial. Cartea demonstrînd, dealtfel, la modul sublim, că este ea însăși o operă de nivel mondial.

ADRIAN DOHOTARU ■

Un monument al spiritualității noastre

— Stimate tovarășe profesor Alexandru Piru, sînteți autorul ediției, recent publicate de Editura „Minerva", a „Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent" de G. Călinescu. V-aș ruga să faceți o... istorie a acestei istorii, de la origini (1941) pînă în prezent. Deci, care ar fi, însă de toate, istoria receptării acestei cărți ?

— E o „istorie" lungă... După cum arăt și în prefața la actuala ediție, **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** nu s-a bucurat de o primire favorabilă la apariție. Cele mai multe voci s-au exprimat negativ și, cum momentul era fascizant (la puțin timp după apariția cărții începea războiul, nu-i așa ?), evident că atacurile au fost mai ales dinspre dreapta. Cele mai violente veneau de la „Informația zilei", „Porunca vremii", „Curentul" etc. Printre cei mai vehemenți „critici" de atunci se numărau Pamfil Șeicaru, Ion Săn-Giorgiu, care semna Loyola, Radu Tudoran, Popescu Prundeni și alții. Evident, însă, că nu au fost numai asemenea scovuri, ci și recenzii serioase, chiar dacă văzeau unele rezerve. Eugen Lovinescu, de pildă, spunea încă la apariția cărții, într-un interviu, că Istoria lui Călinescu este o carte mare. Au mai scris despre această carte Mihai Ralea, Șerban Cioculescu, Iar Pompiliu Constantinescu și Perpessicius s-au abținut să comenteze apariția, exprimîndu-se abia după editarea Compendiului.

— Revizuirile ulterioare, operate de Călinescu, au vreo legătură cu aceste rezerve ?

— Nici una. Aceste adaosuri, căci despre adaosuri este vorba în general, nu au modificat nimic din spiritul inițial al cărții, ele se integrează perfect în prima ediție. Vreau să spun că metoda nu s-a schimbat. Unii au crezut — și sper că numai pînă la apariția actualei ediții — că G. Călinescu s-a apucat să „politizeze" textul din 1941. Fals. Nu există nici o schimbare de acest gen. Călinescu nu a intenționat să facă o nouă istorie a literaturii, ci doar să o perfecteze pe cea veche.

— Cînd a făcut Călinescu revizuirile și în ce constau ele ?

— După publicarea Compendiului (ediția I în 1945, a II-a în 1946), Călinescu a început să-și „corecteze" textul din '41. A publicat chiar niște erate, prin care rectifica unele erori din prima ediție, în special la citate : cite un rînd sărit, sau alte lucruri de genul acesta. Pe de altă parte, a socotit că unele capitole tratau prea sumar opera unor scriitori și de aceea le-a dezvoltat. Așa este cazul lui Costache și Iorgu Caragiale, Iordache Golescu, A. Pelimon și G. Baronzi. Cei mai amplu a fost dezvoltat capitolul dedicat lui Odobescu, pe care dealtfel Călinescu l-a și publicat în presă, în forma nouă, avînd un volum de pagini aproape dublu. Dealtfel, augmentări a operat la aproape toți scriitorii importanți : la Maiorescu, Caragiale, Delavrancea, Slavici, mai puțin la autorii contemporani, pentru că, în general, Călinescu n-a trecut mai departe de anul 1940—1941 cu materia bibliografică. Cîțiva scriitori noi au fost introduși în **Istorie.**

— Cîte pagini de adaosuri a făcut Călinescu ?

— Călinescu a adăugat **Istoriei** 110 pagini mari, deci aproximativ 300 de pagini dactilografiate. Cam 90 la sută din acest material a fost publicat de autor în cea mai mare parte în revista Institutului care-i poartă astăzi numele, iar restul s-a păstrat în manuscris.

— Cît de evidente erau intențiile lui Călinescu în legătură cu aceste texte ?

— Mai mult decît evidente. Călinescu a indicat pînă și paginile unde trebuiau incluse adaosurile. Dealtfel, pregătea el însuși o a doua ediție revăzută și adăugită, la care a lucrat pînă în pragul dispariției.

— Cum ați procedat cu aceste 110 pagini în actuala ediție ?

— Așa cum cred că era logic și firesc. Le-am intercalat în text la locul lor. A existat și ideea de a le tipări sub forma unei anexe, la sfîrșitul ediției din '41, ceea ce mi se pare absurd. Un principiu elementar în reeditarea unui text este că se la în considerare ultima formă dată de autor.

— Reviziuirile lui Călinescu sînt numai adaosuri ?

— În cea mai mare parte, da. Mai există însă cîteva supresiuni de citate sau de fragmente de citate, cum este de pildă la Minulescu, Alice Călugăru, Radu Boureanu. Că suprostunile îi aparțin lui Călinescu însuși, nu se poate vedea în ediția actuală decît comparînd-o cu cea din 1941. Acest lucru l-a făcut Editura „Minerva". Pentru cititori, am reprodus prin fotogravfiere 16 pagini de manuscris călinescian, pentru a se vedea că ceea ce este adăugat sau tăiat nu e opera mea, ci a autorului cărții.

— Așadar, a doua ediție din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent" este o ediție completă ?

— Absolut integrală.

— Cum se înscrie această carte în „orizontul de așteptare" al cititorului de azi ?

— În toți acești ani, cîți a așteptat ediția mea să apară, procesul de valorificare a moștenirii literare a căpătat un aspect nou. Am învățat că nu mai putem da texte de istorie literară cu croșete și așta nu este puțin lucru. O asemenea carte, monument al literaturii noastre, trebuia să apară riguros științific, fără intervenții arbitrare din partea editorului sau a edituri. Este o lucrare fundamentală, gentru că în afara caracterizărilor strălucite și a prezentărilor exhaustive de autori și opere, aș adăugă în afara laturii ei informative, ca deschide și un larg orizont despre cum se configurează literatura română în plan național și universal prin valorile ei reprezentative. **Istoria** lui G. Călinescu este de fapt o demonstrație a puterii de creație a ființei Tot ceea ce a fost considerat „discutabil" — poate că nu e termenul cel mai potrivit — este explicat, motivat, justificat în această ediție. În Prefață. Prefața eliberează așadar textul și face într-un fel posibilă apariția integrală a lui într-un tiraj care va atinge, în final, 60 000 exemplare.

TANIA RADU ■

„Am învățat că nu mai putem da texte de istorie literară cu croșete"...

— Înțeleg că volumul adaosurilor este „destul de mare. Cam la cîte pagini se cifrează el ?

— Călinescu a adăugat **Istoriei** 110 pagini mari, deci aproximativ 300 de pagini dactilografiate. Cam 90 la sută din acest material a fost publicat de autor în cea mai mare parte în revista Institutului care-i poartă astăzi numele, iar restul s-a păstrat în manuscris.

— Cît de evidente erau intențiile lui Călinescu în legătură cu aceste texte ?

— Mai mult decît evidente. Călinescu a indicat pînă și paginile unde trebuiau incluse adaosurile. Dealtfel, pregătea el însuși o a doua ediție revăzută și adăugită, la care a lucrat pînă în pragul dispariției.

— Cum ați procedat cu aceste 110 pagini în actuala ediție ?

— Așa cum cred că era logic și firesc. Le-am intercalat în text la locul lor. A existat și ideea de a le tipări sub forma unei anexe, la sfîrșitul ediției din '41, ceea ce mi se pare absurd. Un principiu elementar în reeditarea unui text este că se la în considerare ultima formă dată de autor.

— Reviziuirile lui Călinescu sînt numai adaosuri ?

— În cea mai mare parte, da. Mai există însă cîteva supresiuni de citate sau de fragmente de citate, cum este de pildă la Minulescu, Alice Călugăru, Radu Boureanu. Că suprostunile îi aparțin lui Călinescu însuși, nu se poate vedea în ediția actuală decît comparînd-o cu cea din 1941. Acest lucru l-a făcut Editura „Minerva". Pentru cititori, am reprodus prin fotogravfiere 16 pagini de manuscris călinescian, pentru a se vedea că ceea ce este adăugat sau tăiat nu e opera mea, ci a autorului cărții.

— Așadar, a doua ediție din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent" este o ediție completă ?

— Absolut integrală.

— Cum se înscrie această carte în „orizontul de așteptare" al cititorului de azi ?

— În toți acești ani, cîți a așteptat ediția mea să apară, procesul de valorificare a moștenirii literare a căpătat un aspect nou. Am învățat că nu mai putem da texte de istorie literară cu croșete și așta nu este puțin lucru. O asemenea carte, monument al literaturii noastre, trebuia să apară riguros științific, fără intervenții arbitrare din partea editorului sau a edituri. Este o lucrare fundamentală, gentru că în afara caracterizărilor strălucite și a prezentărilor exhaustive de autori și opere, aș adăugă în afara laturii ei informative, ca deschide și un larg orizont despre cum se configurează literatura română în plan național și universal prin valorile ei reprezentative. **Istoria** lui G. Călinescu este de fapt o demonstrație a puterii de creație a ființei Tot ceea ce a fost considerat „discutabil" — poate că nu e termenul cel mai potrivit — este explicat, motivat, justificat în această ediție. În Prefață. Prefața eliberează așadar textul și face într-un fel posibilă apariția integrală a lui într-un tiraj care va atinge, în final, 60 000 exemplare.

TANIA RADU ■

De pe vremea cînd bunicii noștri mergeau la fotograf

O expoziție de artă fotografică surprinde întotdeauna stop-cadre din existența noastră cotidiană. Imaginea artistului fotograf care oprește, parcă, o clipă, pămîntul din mișcarea sa de rotație, e tulburătoare. Întîlnirea asemenea expoziție întrăm cu sentimentul că regăsim evenimente, întîmplări, gesturi din viața pe care o trăim în priză directă și asupra cărora nu am avut timp să reflectăm. Artistul fotograf fiind acela care ni le revelează sau ni le relevează. Dar cînd o expoziție de artă fotografică reține și ne deocperă imagini dintr-un secol trecut, senzația e de inițiere în detaliile unui șantier arheologic care scoate la iveală fragmente dintr-o viață po care n-am avut prilejul, evident, să o privim direct : instantanee încărcate de parfumul epocii, de valurile uneori șterse ale amintirilor bunicilor și chiar ale străbunicilor noștri.

Aceasta a fost impresia trăită în atmosfera irizată artificial de lămpile cu neon de la Biblioteca Academiei, urmărind, pret de cîteva minute, o infimă parte din fondul principal de daghereotipii și de fotografii artistice ale secolului al nouăsprezecelea. De sub panouri cu sticlă și de sub vitrine ne priveau oameni care s-au petrecut prin viață cu mai bine de o sută de ani în urmă, anonimi surprinși în atitudini de „gală" sau de „gardă", uneori emfatici, alteori timizi, plini de umor sau de tandrețe, personalități în jurul cărora s-au țesut deja legende și despre care s-au scris tomuri, bărbați și femei care au creat istoria. Am văzut deci, cîteva zeci de imagini din cele 150 000 de fotografii ce reprezintă zestrea documentară înregistrată prin obiectivele unor aparate de fotografiat paradoxale și care se află la Biblioteca Academiei noastre. Ne gîndim chiar, că într-o zi s-ar putea organiza o expoziție mult mai cuprinzătoare și cu ferm caracter documentar avînd în vedere că actuala expoziție reține doar cîteva din fotografiile unor mari artiști fotografi ai vremii ca Szathmary, Beck, Woolentteit, Duschek, Schivert, Angerer s.a. După cum declară organizatorul actualei expoziții, criticul de artă Radu Ionescu, **„Deocamdată ne-a interesat să oferim publicului numai fotografii cu caracter artistic, deocamdată în acest fel că am avut mari artiști fotografi încă de la începuturile acestei preocupări la nivel mondial."** În felul acesta, expoziția „Fotografii (prin urmare nu fotografii cum s-a înțeles în mod eronat, N.R.) reprezintă un album deschis cu grijă și respect de organizatorii ei, tuturor acelora care doresc să privească prin ochii fotografilor de pe vremuri imaginile tulburătoare ale minunaților noștri buniei și care ne privesc, la rîndul lor, ca și cum timpul li s-ar fi oprit o clipă în loc. (A.D.)

Industria trage cu ochiul la măiestria artiștilor populari

Într-o atmosferă plină de poezie, de culoare și de rigoarea designului industrial a avut loc vernisajul unei expoziții originale organizată de Muzeul satului și de artă populară împreună cu Centrala Industriei sticlei și ceramicii fine, în săloanele Muzeului satului din București. Genericul expoziției exprimă convingător intențiile organizatorilor: *„ceramica populară tradițională și creația industrială"*. Pentru o mai bună introducere în atmosfera expoziției și drept invitație la vizitarea ei reproducem mai jos declarația Nataliei Marcu, șef de secție la Muzeul satului din București : *„Obiectele lucrate la Horezu (Vîlcea), Oboga (Olt), Curtea de Argeș (Argeș), Pisc (Iloov), Tanas (Iași), Rădăuți (Suceava), Baia Mare (Maramureș), Vama (Satu Mare), Corund (Harghita) impresionează prin frumusețea și varietatea formelor, bogăția decorului, exuberanța cromatică. Sobre, rafinate, elegante, cu un decor discret, vasele neamțului păstrează continuă tradiția străveche, ce le conferă o anumită trăsătură de nobleță. Ele sînt produse de meșteri olari din Vădești (Vîlcea), Siseștl (Mehedinți), Cosești (Argeș), Săcel (Maramureș), Lehceni, Cristior, Vadu Crișului (Bihor), Birsa (Arad), Biniș (Caraș-Severin)"*.

În plină expoziție, conform unei tulburătoare tradiții a muzeului, lucrează „la vedere", cîtiva olari renumiți în țară și dincolo de hotare : Stelian Ogrezeanu, Aurelia Ogrezeanu din Horezu și Ionică Ștefan din Biniș.

Ceramica industrială, cu elemente de mare plasticitate și cu o funcționalitate îndelung calculată și șlefuită, este reprezentată de întreprinderile de ceramică din Cluj-Napoca, Sighișoara, Curtea de Argeș, Baia Mare, Alba Iulia și de către Centrul de estetică a produselor industriei ușoare. Desenul, forma, culoarea și execuția ei trec acest gen de ceramică în rîndul constelației de elemente frumoase și necesare care pot exprima o civilizație (A. D.)

Contemporanii mei

„Lebăda neagră"

Masiv ca un Gibraltar așezat în vălmășagul înfiilirilor dintre ape, are inima ca o sfeară de crăciun agățată în virful elastic al unui brad.

Coborîtor din munți ninși de uitare, cu doi călugări sub braț, el este un pierzant de viță veche.

Toată generația lui și a noastră a pierdut cîte ceva. Toată generația lui și a noastră a cîștigat cîte ceva inventîndu-i și alintîndu-l.

Nu știu cît e de talentat. Oricum, mult mai talentat decît mine !

Oricum, mult mai talentat decît dînsul ! Fiindcă dînsul este o corabie de lemn plutind sub vînt, trosnind din toate încheieturile, a cărei ancorare vremelnică o așteptam zadarnic.

Fănus Neagu nu este un scriitor. El este un mare scriitor ! Un fulger care iluminează orbitor bolta speranțelr noastre într-un zig-zag năucitor.

Pierdut în Balcania, nu l-a putut lega niment de ocaunul singurătății. Nervul său este universal și perpetuu.

Am măcinat multe stele în noaptea iluziilor la aceasi moară a risipirilor. M-a purtat prin cantoanele părăsite ale tinereții sale petrecută alături de frumoșii nebuni ai marilor orașe.

Într-o noapte de toamnă tîrzie cînd i-am arătat o parte din pămîntul sfințit al Transilvaniei, mi-a povestit că străbunii lui ar fi coborît dinspre munți, mînați de vrăsmașia iernii spre împărăția ocrotitoare a stufurilor străjuind bălți risipite în cîmpia Brăilei.

Născut aici, aproape de locul unde s-a scufundat Barabafta, într-un început de răzvrătire primăvăratică, mama lui, l-a alăptat cu metafore și muguri de salcie dulci-amari. De atunci verbul său a rămas imparfumat și cînd scrie, fiecare literă e un boboc de magnolie gata să se desfoaie.

Jovialitatea sa recunoscută este ghilotinată uneori de sabia transparentă a unei melancolii greu sezizabile.

Ce semnale ireperabile altora primește planeta trupului său în asemenea clipe de incremenire polare?

Ce amintiri și semne rămase să tremure în haloul depărtării îl neutralizează, îndepărtîndu-ni-l ?

E ora cînd ande fosnirea mătăsoasă a crapilor auriferi amestecîndu-se lenei în adîncul bălților și trestia tremură cu sfidări de pumnale să sfîrtece soarele ?

Ceasul de taină regăsirii cînd Lebăda neagră plutind grațioasă pe lacuri apelor sfidează vînătorii ademenindu-i ?

Nu știu !

Știu doar că, atîta vreme cît îl avem pe Fănus, și că el ne vestește ca un mag scriind, noi îi iubim fără patimă și fără prejudecăți așa cum se oferă tuturor și, unora, inutil.

Cuceritor al inimii mele prin metafora care curge din tine ulinic ca o dîră de sînge, îți doresc un loc și un ostrov mic străjuit de alici unde alcătuiesc în de Lebăda neagră să se ascundă uneori ocrotindu-și ouăle rare și prețioase.

MIRCEA MICU ■

P.S. În numărul trecut a regretabilă greșeală de tipar : circumscripție elitenească în loc de, evident, **circumspecție olitenească.**

Geo Dumitrescu „de auditu"

Un fericit eveniment discografic, datorat Electrecordului, este apariția recentă a discului GEO DUMITRESCU citește din versurile sale. Pe coperță, Romulus Vulpescu face un tulburător portret al poetului și al poeziei sale, din care alegem această pătrunzătoare circumscriere a celei mai poetice prezențe pe care o are astăzi poezia noastră : „Poemele răsîcie pe care Geo Dumitrescu le-a ales aici, dintr-o operă de relativ mică întindere în care cantitativul modest a favorizat calitativul de excepție, sunt pietre de hotar și de încercare marcînd etapele fructuoase și popasurile reflexive ale unui drum de artă involburat și pătimaș, în ciuda speranței calme a discursului poetic — uneori, caimul disperării, alteori, cel al împăcării — și se dovedesc a fi destinate nu doar lecturii în claustrarea prielnică meditației, ci și restirii și ascultării". Inițiativa, și pe aceasta cale, cu poezia lui Geo Dumitrescu este aureolată de mari satisfacții. (T. R.)

Noi directori la Filarmonică și la Operă

Mihai Brediceanu a fost numit de curînd director al Filarmonicii „George Enescu". Muzician complex, compozitor, dirijor și teoretician de reputație mondială, om de vastă cultură, Mihai Brediceanu continuă prin timp tradițiile familiei sale de artiști și muzicieni care a jucat un rol important în cultura românească și al cărei nume e amintit în istorie începînd cu anul 1847. Absolvent al claselor de pian, teorie, istoria muzicii și dirijat al Conservatorului din București, Mihai Brediceanu t-a avut ca profesori pe Florica Musicescu, Dinu Lipatti și Ionel Perlea. Amintim că între anii 1939 și 1967 a fost director al Operei române din București, că din anul 1958 este dirijor permanent al Filarmonicii „George Enescu" și că între anii 1978 și 1980 a fost director general muzical al Operei din Istambul. A dirijat în mai multe țări ale lumii printre care: Austria, Belgia, Bulgaria, R. P. Chineză, R. S. Cehoslovacă, Anglia, Franța, S.U.A., R. F. Germania, Grecia, U.R.S.S., Italia, Monaco, Peru, Brazilia, Turcia ș.a. Cea mai recentă participare la o mare manifestare muzicală internațională o consemnăm la sfîrșitul anului trecut, la Festivalul de la Lucerna, unde a fost invitat în calitate de dirijor alături de Herbert von Karajan, Lorin Maazel, Daniel Barenboim, Georges Solti.

La întrebarea noastră privind intențiile și planurile de viitor ale noului director al Filarmonicii, Mihai Brediceanu a răspuns prudent că preferă să ne răspundă mai tîrziu, după ce va prevalua, împreună cu noii săi colaboratori, programul de manifestări și programările de invitați români și străini pe podiumul de concerte de la Ateneul Român.

Imaginea de mai sus îl reprezintă pe muzicologul Petre Brîncuși, care a preluat de cîtva timp conducerea unuia dintre cele mai discutate ansambluri muzicale din țară, instituție reprezentativă pentru cultura și arta românească: Opera din București. Știm că îl așteaptă probleme grele de rezolvat și că de la acest ansamblu complex se așteaptă un reviriment expresiv în peisajul spectacolelor și manifestărilor de artă muzicală. Profesor la Conservatorul Ciprian Porumbescu din București, fost președinte al Uniunii Compozitorilor din România, lui Petre Brîncuși i se oferă posibilitatea de a pune în valoare calități de organizator și un timp de acomodare cu detaliile și exigențele piramidei reprezentate de pregătirea unui spectacol de operă, a unui repertoriu care să satisfacă, în sfîrșit, pe melomani. Grea misiune !

Aș fi cel mai fericit dintre muritori, dacă viața mi-ar contrazice literatura

(Urmare din pagina 9)

lui românesc? Prin ce credeți că va ciștiga acesta — prin problematică, prin compoziție, prin scriitură?...

— Cred foarte mult în viitorul romanului românesc. Pentru că există un număr foarte serios de prozatori maturi care și-au dovedit forța și valoarea și un număr și mai mare de tineri extrem de dotați. Mai cred și pentru că pe noi ne-a pus istoria în toate situațiile, multe în posibile. Stim ce înseamnă a avea și a nu avea libertate, a fi umilit și învingator, a pierde și a ciștiga... Ne-am cucerit pas cu pas dreptul de a spune ceea ce spunem, de a scrie, așa cum scrietu. Sigur, nu ne putem impune decît în grup, nu ne putem păstra drepturile decît uniți.

— De acord,dacă prin „grup" înțelegeți solidaritatea de idei. Altminteri, noi tăminem la ideea că scriitorul se impune individual, prin forța talentului... V-am întrerupt, vă rugăm să ne scuzați. Era vorba despre șansele de viitor ale romanului românesc.

— Ciștigurile, în viitor, le văd numai la capitolul problematică. Pentru că, firesc, scriitura este subordonată ideii, forma este dictată de conținut. Și numai prin noutatea și acuitatea problematicii, prin ceea ce spunem noi, demo. curajos, putem interesa și pe alte meridiane. Sigur, orice scriitor trebuie să cunoască cele mai importante cuceriri ale profesiei sale, limitele pînă la care s-a ajuns cu investigația sufletului omenesc, inclusiv forma în care ele sînt redate, dar aceasta este consecința firească a ideii, este reclamată de idee. Nu putem face abstracție în nici un domeniu de performanțele gîndirii și ale cunoașterii, nu putem trăi izolați, în afara lumii.

— Vă întrebasem despre viitorul prozei.

— **Ei bine, pentru că vorbeam de viitorul prozei nu trebuie să-i ignorăm pe cei care se plimbă lejer pe linia dintre adevăr și minciună, pe cei care-și închipuie că orictne lipește subiectul de predicat poate scrie. Cei care spuneau odinioară: „dacă aș avea timp, ce roman aș mai trage!" sau „viața mea e un roman" au cam pus mîna pe uneltele de scris, ba au început să și dea lecții. Așadar, nu trebuie ignorată străduința acestor manufacturieri, rivna și luțeala cu care se strecoară adesea, intimidînd. Este un pericol real pervertirea ideilor și a cuvintelor fundamentale mînchina pigmentată cu urme de adevăr.**

— Denunțarea unor astfel de pericole nu intră oare în atribuțiile criticii? Cu voia dv., să ne ocupăm puțin și de critică, de acord? Ce părere aveți, reușește critica noastră — inclusiv criticii dv. — să vorbească în chip satisfăcător despre eforturile și cuceririle prozei contemporane?

— Cred că avem o critică serioasă, competentă, care a contribuit mult la impunerea unui climat de respect pentru cultură și valoare. Din banca mea privile lucrurile, socot că este dreptul fiecărui critic să spună ce crede de cuvîntă despre cărțile mele, și al meu — să scriu ceea ce mi se pare că trebuie scris. Am proiectele mele foarte clare și nici laudele, nici înjurăturile nu mă pot abate de la ele.

— Chiar nu vă pot?

— Sigur, îmi face plăcere să aflu că intențiile mele au fost înțelese, dar nu m-am supărat nici atunci cînd nu mi s-a recunoscut nici măcar cea mai neînsemnată înzestrare literară. Cu criticii respectivi păstrez cele mai prietenești relații și asta nu dintr-o structură samariteană, ci fiindcă îmi place să respect opiniile altora. Adevărul nu este convenabil întotdeauna, și nimeni nu este destinatorul lui suprem. Și nici scuții de eșecuri, nedreptăți, ratări. Știu bine că receptarea unei cărți depinde de instrucție, de sensibilitate, de crez artistic, etic etc., de cunoașterea realității respective. Mai știu însă că din clipa cînd am început să scriu am acceptat și riscul de a nu plăcea, de a nu fi pe măsura unor așteptări etc., etc.

— De fapt, Augustin Buzura, de ce scrieți?

— Scriu dintr-o necesitate dureroasă și nu spre a face plăcere cuiva sau a mă racorda gusturilor altcuiva; scriu pentru că scriu și asta este.

— Să revenim la critică.

— Să revenim. Dacă eu însumi sînt mereu nemulțumit de ceea ce scriu — și o spun asta cu toată sinceritatea și tristețea — cum aș putea pretinde altora să cadă în extaz? Nu înțeleg ce satisfacții ar putea avea un scriitor care ar obliga critica, prin diverse mijloace, să-l laude. Nu știu cine spunea că cel ce-și fac și tui în timpul vieții se tem de posteritate. Nimic mai penibil, mai înjositor decît a cere cuiva „să scrie bine" despre tine sau „să scrie rău" despre un altul; și nimic mai trist decît a te angaja într-un asemenea joc. Dar tot atît de periculos ar fi ca și critica să pretindă numai un fel de literatură. Știm unde ne-dus idolii și dragostea impusă cu forța! Am cunoscut prea bine tristețea „punctajului" din anii abia apuși și ar fi tragic, dezastruos ca dintr-un joc al vanităților să se ajungă tărîșt la așa ceva. Este inadmisibil ca un scriitor să devină tocționarul moral al altui scriitor, ca literatura să devină trambulină sau pretext pentru a cuceri „mari vicariate" — cum spunea Saint John Perse. Sînt destui care nu ne vor binele!

— Ce trebuie făcut, pentru a ne apăra de ei?

— Important este ca scriitori și critici să vedem bătaia lungă a literaturii, interesele ei majore, să nu pierdem din neatenție, din lașitate sau interese minore, ceea ce nu se poate cîștiga decît cu mari eforturi, după mulți ani. Cred că este un moment în care ar trebui să medităm foarte pe larg asupra propriilor noastre limite și înfrîngeri pentru a putea vedea mult mai clar viitorul imediat al literaturii noastre, marile obligații morale pe care le avem față de cei cărora le sîntem și le vom fi foarte datori.

— Față de cititori, desigur! Ne bucurăm să putem consemna — în condiția în care prea puțini scriitori mai vorbesc, astăzi, despre datoriile lor față de public — o recunoaștere în acest sens. Aveți perfectă dreptate; nu mai e nevoie să v-o spunem, și cînd susțineți necesitatea ca toți împreună — scriitori și critici — să vedem bătălia mare a literaturii noastre, interesele ei majore. Toate bune, dar ce ne facem cu cei care vor să zdruncine ideea de unitate a frontului scriitoricesc, inventînd tot felul de „tabere" și de „grupuri"? Apropo, ce părere aveți despre discutiile în jurul existenței (sau neexistenței) taberei „tradiționaliștilor" și taberei „modernistilor"? Credeți că este valabilă o astfel de împărțire a scriitorilor, operată nu demult în paginile unei reviste?

— Dacă este vorba numai de literatură, deci de textele scrise pe care le avem la dispoziție, împărțirea este ireală deoarece, spre fericirea literaturii noastre, există mult mai multe tendințe, dar un singur front scriitoricesc. Buni sau răi, mari sau mici, moderni sau păsuniști, nimeni nu poate fi scos cu forța din literatură, după cum nimeni nu se poate instala cu forța pe scaunele ei de onoare sau pe oricare alt scaun. Posteritatea ține seama numai de valoarea cărților și de integritatea morală. Sigur că unii nu vor binele literaturii, ci o vor coborîtă la nivelul cel mai de jos al profesiilor și fac totul pentru asta, dar „drumul cu spini", invocat de Gorki, face parte din servitutile profesiei. Cît despre „tradiționaliști" și „moderniști", disputa s-a purtat cu vigoare și între cele două războaie. Deci, nimic nou, iar rezultatele se cunosc.

— În ce ne privește, n-am pune semnul egalității între marea dispută interbelică, cu armătura ei teoretică și cu inaltul angajament moral al participanților, și recentul mic incident provocat de niște critici grăbiți. Pozițiile nu coincid nici etic, nici estetic. Dar să revenim la actuala împărțire și la discuția stîrnită în jurul ei.

— Vital este ca această discuție să nu coboare la mijloace neliterare, să nu depășească limitele civilizației elementare. Și tot atît de important este să se înțeleagă că și unii și alții își iubesc mult țara, poporul, că nimeni nu deține monopolul dragostei de țară, că patriotismul se probează prin fapte, nu prin bătăi cu pumnul în piept. Trebuie păstrată cu orice preț demnitatea profesiei. Pentru că este foarte trist cînd lumii nu-i este arătată și fața nevăzută a meseriei, uriașul efort pe care-l depune scriitorul, acest „muncitor în toate schimburile" — ca să citez o distinsă creatoare —, dificila misiune pe care și-a asumat-o singur și nesilit de nimeni, și nu numai defectele de care nici o persoană, cît de dotată ar fi, nu este scutită, deoarece, din fericire, natura nu ne-a făcut perfecți, ne-a lăsat nouă șansa de a tinde spre așa ceva. Acest uriaș efort omenesc, spre relevare a omului și societății, această luptă cu cuvintele și cu morile de vînt trebuie cunoscută, și nu, în primul rînd, detaliile despre eventualele noastre popasuri prin viață. De fapt, ce poate spune „o fișă personală", un „dosar" despre cineva? Aproape nimic. Cum ar arăta fișele personale ale lui Dostoievski, Tolstoi, Eminescu, Caragiale, Creangă?

— Sau a lui Augustin Buzura?...

— Spun asta nu pentru că cineva, într-o împrejurare sau alta, mi-ar fi dres și mie dosarul, ci fiindcă, atît cît sîntem ca scriitori, sîntem rezultatul muncii noastre individuale, solitare și dificile, făcută uneori în condiții dintre cele mai vitrege; numai faptele noastre concrete ne pot diferenția pe unii de alții, înălța sau cobori. Dostoievski e mare pentru că a scris **Karamazovii** sau **Demonii** și nu fiindcă a pierdut la ruletă sau a avut epilepsie. Ce ar însemna un dosar al acestui uriaș fără aceste cărți? Talentele au legile lor speciale de evoluție și nu pot fi măsurate pe scara comună.

— Dv., Augustin Buzura — nu sîntem primii care o spunem — aveți o predilecție marcată pentru tonul amar, pentru culorile sumbre... Cum s-o explicăm? E o chestiune de opțiune sau de structură?

— Sînt un scriitor foarte realist. Mă documentez pentru fiecare carte așa cum m-aș documenta pentru o lucrare științifică. Sînt un fanatic la capitolul documentare. Deci realitatea în care trăiesc și pe care o cercetez îmi impune temele, sentimentele, culorile. L-am citat nu o dată pe Rebreanu: „Evoluția literaturii urmează evoluția vieții. Spre îmbunătățirea vieții trebuiesc ațintite toate sforțările". Nu cred nici eu altceva. Cărțile mele sînt, cred, foarte optimiste, însă optimismul meu nu are la origine o viziune sărbătorească asupra vieții. Cum poți extirpa răul dacă nu-l identifici? Cum poți ști ce te preocupă, ce te doare, dacă nu spui sau, în ultimă instanță, dacă nu strigi? Oare am greșit că în „Fețele tăcerii" am întrebat, printre altele, cu un minut mai devreme, ce se întîmplă cu satul, cu țăranii? Oare am greșit că în „Vocile nopții" m-am întrebat ce facem pentru acești muncitori, pentru cultura lor, pentru a-i pune în situația de a da tot ce pot? Căci conștiințele nu se edifică cu șabloane, cu „pedagogii de școală nouă", cu mijloace depășite de vreme, cu gînduri gata gîndite de alții. Și, la urma-urmei, eu nu sînt decît un scriitor cu subiectivitățile mele, cu priceperea mea, iar imaginea asupra unei civilizații o dau fie cercetările de sociologie, statisticile, fie literatura în totalitatea ei.

— Sînteți totuși un cronicar al acestei epoci.

— Sînt unul dintre cronicarii acestei epoci, și nu Cronicarul.

— Și n-ați vrea să fiți?

— Fireșie, încerc să fiu, dar știu cîți ani lucizi mai am, dacă toate vor decurge normal, știu ce pot, ce-mi lipsește și de ce bonuri de hrană (fizică și spirituală) dispun. Și apoi, referindu-ne strict la fapte, aș fi cel mai fericit dintre muritori dacă viața mi-ar contrazice literatura. Și aș fi la fel de fericit dacă cineva mi-ar lua în seamă întrebările din cărți care, în realitate, nu-mi aparțin. Așadar, optez pentru adevăr, curaj și demnitate, iar structural sînt un optimist lucid.

— Dați-ne voie, acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul convorbirii noastre, să ne adresăm lucidității dv. cu o întrebare care ne persecută de mai mult timp: acceptați ideea că proza scriitorilor ardeleni — observați, n-am zis proza lui A. Buzura! — întîmpină dificultăți de receptare la cititor?

— Depinde din ce parte a țării se văd lucrurile. Povestea asta este, cred, o prejudecată care se perpetuează din inerție. De unde s-ar deduce din „Absenții", „Orgolii" sau „Vocile nopții" că sînt ardelean? Deși țin la acest lucru și mă mindresc, ca oricare alt scriitor, cu cei din mijlocul cărora provin. „Dificultăți de recentare", pentru cei cu maniere mai schimbătoare, întîmpină eticismul ardelean, dar asta-i o altă poveste. De fapt și ardelenii au început, din păcate, să cam renunțe la el.

— La ce lucrați în prezent?

— Lucrez la un roman, în două volume, care va avea cam 1 300 de pagini, intitulat „Zidul morții", și, în paralel, la un altul, mult mai mic, de vreo 200 de pagini, intitulat provizoriu „Figuranții". Cred că le voi termina în acest an, cam pînă la toamnă. Sigur, proiecte mai am încă destule, dar observ că am din ce în ce mai puțin timp, iar condițiile de lucru nu mă dau afară: nici pînă în zilele noastre nu am reușit să mă despart de parterul unui bloc clujean, de mașina 3 și de bețivii nocturni care în ultimii ani nici măcar nu și-au îmbogățit repertoriul.

— Ce vă doriți cel mai mult, Augustin Buzura?

— Am și eu, ca în orice basm, trei dorințe. Două sînt cu un caracter mai particular, însă o a treia, la fel de importantă ca și primele, veche și ea, o spun imediat: să plec din Cluj-Napoca.

— Deci, soarele tot la București răsare!

Instituțiile noastre au nevoie de animatori

(Urmare din pagina 9)

care din cînd în cînd le azvîrle cîte un os.

— E ușor de criticat atunci cînd nu te afli pe un astfel de scaun. Aș vrea să aflu însă ce ați învățat de la conducerile cu care ați lucrat pînă acum. Dacă, bineînțeles, ați avut ceva de învățat.

— De la Sică Alexandrescu am învățat ce înseamnă a conduce cu o mînă fermă și sigură. De la Teatrul județean Ilfov, pe vremea cînd se numea Delavrancea, am învățat cum trebuie făcute deplasările și ce repertoriu trebuie să ai cînd mergi în mediul rural. De la Teatrul Nottara am înțeles ce înseamnă relația marele repertoriu — spectacole importante — public. Iar de la Giulești — ce înseamnă dragostea de echilibru și echitate. De la teatrele din străinătate am învățat ce este disciplină, precizie și muncă foarte exactă.

— Ați învățat, după cîte înțeleg, destul de mult. V-a rămas să mai descoperiți ceva?

— În meseria mea se învață în continuu. La fiecare dintre „capitolele" enumerate mai am de învățat, sînt sigur. Dar cel mai greu de învățat este relația extraordinară care trebuie să existe între regizor și actori.

— Toți sînt de acord că teatrul românesc trece printr-un moment bun.

— Teatrul românesc se află într-un astfel de moment dar nu unul de vîrf — pentru că este evident că se poate mult mai mult. Însă acest moment trebuie ferit de excese birocratice, înveliuit cu dragoste, generozitate și cu o enormă grijă ca nimic din ceea ce am cucerit să nu se piardă sau să se distrugă.

— Mai concret?

— Dacă gîndim un spectacol în mari spații polivalente, și, de ce nu, chiar și pe un stadion, un spectacol revoluționar, de tipul celor create de Maiakovski — și nu numai de el —, spectacol la care oamenii să se emoționeze, să plîngă sau să rîdă, să se entuziasmeze, acel spectacol e rentabil și din punct de vedere financiar și din punct de vedere moral, politic, cultural. Dacă punem în repertoriul unui teatru o piesuță de un autor cu o valoare îndoielnică, care se joacă „cu casa închisă", dar care nu aduce nimic nou contemporanilor noștri, această piesă este rentabilă din punct de vedere al contabililor, dar profund nerentabilă moral și estetic. E greu de îmbinat aceste două cerințe, însă un program precis al unui teatru, o linie directoare care pleacă de la un animator de teatru, trebuie să ducă inevitabil la acest rezultat.

— Din nou vă invit să fiți mai concret.

— Acum cîteva numere, în revista **Flacăra** se vorbea, pe bună dreptate, de renunțarea grăbită la unele instalații și mașini care încă ar mai fi putut da rezultate. Este admirabilă această inițiativă de a căuta să nu se renunțe la mașini care mai pot fi încă utilizate. Dar o infinit mai mare grijă trebuie să manifestăm față de oamenii care pot în continuare să servească scena teatrului românesc. Mă gîndesc la o serie de artiști care, la vîrsta pensionării, sînt încă în plină putere. Un singur exemplu: Traian Dănceanu. Este un actor plin de forță creatcare. Teatrul Giulești nu cîștigă nimic dacă Traian Dănceanu, pensionîndu-se, n-ar mai apărea pe scena lui. Teatrul fără „bătrîni" nu se poate. El ne aduce experiența vîrstei, de la ei avem de învățat. Radu Beligan nu poate fi considerat un bătrîn. Din punct de verere al buletinului de identitate, desigur, el nu mai este tînăr. Repetînd acum o piesă cu el, am constatat că este unul dintre cei mai tineri actori cu care am lucrat pînă acum. Un mare actor tînăr. Repetițiile cu el sînt adevărate lecții de teatru. Încă de ce am spus mai înainte că avem nevoie de vedete.

— Dați-mi un exemplu, vă rog, de teatre care creează vedete.

— Teatrul Nottara, Teatrul Mic, Teatrul Național.

— Teatrul Giulești, nu?

— Teatrul Giulești cred că este prea modest vizavi de el însuși. Directoarea mea, un om de o mare modestie și pricepere în a conduce teatrul, greșește atunci cînd suprapune marea ei modestie personală peste necesitățile unui teatru. Dacă un director este modest — și e bine să fie așa — un teatru nu trebuie să fie modest. El trebuie să fie „obraznic" în sensul bun al cuvîntului, neliniștit, mereu în căutare de ceva nou. Am citit de curînd — cu mare regret — cîteva cărți despre actori. În nici una din ele nu e pomenit nici un actor al Teatrului Giulești. Cu toată modestia, îmi permit să susțin că Teatrul Giulești are actori care merită să se găsească alături de cei mai buni și reputați actori ai teatrelor bucureștene în toate cărțile care se scriu despre ei.

— Înțeleg că aduceți astfel un reproș și criticii dramatice care nu evidențiază cu suficientă claritate aportul Teatrului Giulești.

— După părerea mea, cu două excepții, cred că nu mir pe nimeni apreciind critica dramatică mult sub nivelul celei literare sau plastice. Arbitrariul este cel care joacă rolul cel mai nefast și creează confuzii regretabile. Sînt propulsate în prim plan nonvalori, sînt declarate „realizări" spectacole incilcite. Sînt recenzate exaltat texte și puneri în scenă care aparțin unor mode defuncte, este neglijat realismul autentic și în special sînt puse deasupra interesele personale, ele primează nu o dată față de cele ale culturii românești. O să vă dau un singur exemplu: cu ocazia anului internațional Ghelderode mi s-a cerut, de către televiziunea belgiană, să aduc cu mine cronicile spectacolului pe care, cu zece ani în urmă, îl montasem la Nottara și care, în timpul turneelor făcute la Nancy, Paris, Belgrad, Copenhaga, Helsinki întrunise cele mai elogioase aprecieri. Ca să fiu cinstit, uitasem ce scriseseră cronicarii din țară. Cînd m-am uitat pe cronicile respective, am văzut că, în afară de una singură, celelalte nu puteau fi folosite în nici un fel în emisiunea la care fusesem invitat să particip. Să fi greșit atît de mult în aprecierile lor cei peste 60 de cronicari europeni care elogiaseră spectacolul? Să fi făcut eu acest spectacol prea devreme? Nu cred, pentru că nu s-ar fi jucat timp de 9 ani în București. Astăzi, mulți își mai amintesc încă de acel spectacol al meu. Dar, peste 50 de ani, tot ce va rămîne din acest spectacol vor fi cronicile dramatice. Dacă va fi judecat după cele scrise la București, se va trage concluzia că a fost prost. Acest spectacol a avut totuși noroc. Pentru că a primit certificatul de valoare al celor mai mari specialiști europeni. Din păcate, și azi se întîmplă de multe ori la fel.

— Vorbeați mai înainte de turneele în străinătate. Dumneavoastră cunoașteți bine și mișcarea teatrală din alte părți. La ce cotă valorică socotiți că se află teatrul românesc în context mondial?

— Cred cu tărie că teatrul românesc este de nivel mondial. Sînt foarte deprimat, de aceea, cînd constat că la prestigioasele festivaluri participăm sporadic sau deloc. Prezența noastră în competiția mondială trebuie să fie continuă și cît mai susținută. Cel mai bun aliat și ambasador al politicii noastre internaționale este arta. Dar facem foarte puțin, în clipa de față, pentru aceasta. Nu pot uita acele titluri din ziarele străine care comentau — în urmă cu ani — realizările teatrului românesc. Îmi amintesc doar unul: „Dacă vreți să vedeți teatru de calitate, duceți-vă în România". Ca să apară titluri de acest gen, teatrul românesc a mers mult în acea perioadă în alte țări. Să facem totul ca momentele acelea de mare emoție și artă autentică să continue. Nu prin expoziții foto sau ansambluri folclorice — excelente dealtfel — putem suplini prezența teatrului. E un adevăr trist, dar trebuie să-l spunem: la ora actuală, teatrul românesc este absent în competiția internațională.

(V)

La sfîrșitul lui februarie 1965, Beatles au început lucrul la al doilea lor film. Pînă la premiera acestuia, 6 luni mai tîrziu, și apariția noului lor album, după încă o săptămînă, presa interesată în continuare de orice eveniment legat de ei a avut ce scrie.

În ianuarie s-a anunțat că din cele 7 discuri de aur acordate de S.U.A. în 1964, Beatles primiseră 4 : 1. „I want to hold your hand", 2. „Can't buy me love", 3. „A Hard day's night", 4. „I feel fine".

Ringo Starr se căsătorí cu vechea lui prietenă, Maureen Cox. John Lennon termină a doua lui carte și aceasta a apărut în iunie. „A Spaniard in the Works", la fel ca și prima, conține poezii și scurtă proză umoristică, bazate în mare parte pe calambururi.

Două noi single-uri ajunseră cu de obicei cu mare ușurință pe primul loc al topurilor. „Ticket to ride/Yes it is" și apoi „Help!/I'm down". Brian se îngrijea ca orice disc nou cu Beatles, fie single sau LP, să apară cînd topurile nu erau dominate de vreun cîntec ce amenința vînzarea discului lor, deși, așa cum arăta realitatea, nu trebuia să existe temeri. Muzica lor ajungea în toată lumea și cucerea admiratori. În anul precedent, primul ministru al Marii Britanii, Howard Wilson, le spusese celor 4 Beatles „sînteți cei mai bun export al nostru". LP-ul „The Beatles — At Hollywood Bowl", apărut în 1977, conține cîntece înregistrate în concerte ale lor în 1964 și 1965 și arată convingător reacția plină de larmă și „beatlemanie" provocată de cîntecele și apariția lor pe scenă.

Dar evenimentul cel mai de seamă dinaintea apariției noului lor film și album a fost hotărîrea ca celor 4 Beatles să li se confere „Ordinul Imperiului Britanic". Cuvintele primului-ministru se materializaseră în decorația acordată celor care aduc servicii deosebite Marii Britanii. Vestea îi surprinse și pe ei. „Nu știam că poți fi decorat fiindcă poți cînta rock-and-roll", a spus presei George Harrison. Îi surprinse — în mod neplăcut — și pe alții ; curînd, mai multe persoane care primiseră aceeași decorație au înapoiat-o, în semn de protest. Originea lor modestă nu fusese ascunsă publicului ; dimpotrivă, presa dădea cititorilor tot felul de amănunte legate de ei : John și Ringo n-aveau frați, Paul avea un frate, iar George era cel mai mic, între 4 frați ; lui John îi plăcea ciocolata ; lui George îi plăcea să meargă pe bicicletă ; Ringo avea inelele de la bunicul lui etc.

John citi cîteva poezii scrise de el într-o emisiune de televiziune și alte decorații fură trimise înapoi. Dar în ciuda acestor proteste, decizia n-a fost schimbată. La 26 octombrie, cei 4 Beatles s-au prezentat la palatul Buchingham ca regina însăși să le înmîneze decorațiile. După cum au spus, mult mai tîrziu, emoția i-a cuprins cu mult timp înaintea momentului solemn și, ca să și-o mai înfrîngă, s-au băgat toți patru într-o toaletă a palatului și au fumat „marijuana".

Albumul „Help !" a apărut la 6 august 1965, cu numai 2 cîntece care nu le aparțineau. George Harrison compusese și el două, din care unul („I need you") deosebit de reușit. Paul avusese un moment de inspirație și se născu un cîntec care avea să fie refăcut de alți cîntăreți și orchestre în 1 486 de versiuni, pînă în 1973. „Yesterday" avea, în plus, un aranjament orchestral original pentru muzica ușoară din vremea aceea : o chitară și un cvartet de coarde.

John și Paul compuneau cîntecele împreună, deși au fost cîntece, ca „Yesterday", compuse integral doar de unul din ei. Uneori unul nu era de acord cu părerea celuilalt, dar discuțiile duceau în cele din urmă la o versiune mai bună.

Fiecare venea cu o idee originală, muzică și text, apoi celălalt își aducea contribuția pentru a termina și îmbunătăți cîntecul. De multe ori cîntecele erau terminate în studio, ascultîndu-se și părerea lui George Martin. Ringo a spus că se plictisea adăugeni, pe cînd John și Paul încercau diferite variante ale aceluiași cîntec.

John (1971) : „Paul și cu mine lucram împreună... Așa cum lucram de cele mai multe ori : scriai partea bună, partea cea ușoară, ca «am citit știrile azi»... Sau ce era, apoi te împotmoleai sau deveneai dificil și în loc să mergi mai departe, renunțai. Apoi ne întîlneam amîndoi și eu cîntam jumătate, apoi el continua și viceversa... Uneori nu ne băgam în cîntecul celuilalt, fiindcă ai tendința să fii cam lejer cu materialul altuia".

Paul (1979) : „Sînt cîntece pe care le-a făcut John singur, de exemplu «Strawberry fields» sau «Norwegian wood». Și sînt cîntece pe care le-am compus eu singur. Dar cred că astea sînt doar vreo 20. Cele mai multe le-am compus împreună."

Ideile cîntecelor veneau adesea pe neașteptate. Paul privea un apus de soare cînd se gîndi la „Yesterday" ; își aștepta logodnica, actrița Jane Asher, și îi apăru ideea cîntecului „Eleanor Rigby" ; se ducea să-i viziteze pe fiul lui John, Julian, cînd începu să fredoneze „Hey Jules...", devenit apoi „Hey Jude".

John; „Cînd «Help!» a apărut în 1965 chiar am strigat după ajutor. Cei mai mulți cred că-i doar un cîntec rock-and-roll. Am scris cîntecul fiindcă mi se ceruse să-i compun pentru film. Dar apoi am știut că strigam după ajutor. Eram încă în perioada Elvis. Vedeți filmul : el — eu — grăsuț, nesigur, complet pierdut. Și cînt despre perioada cînd eram mult mai tînăr și restul, privind înapoi cînd totul era ușor."

„«Mr. Kite» a fost furt curat. Toate cuvintele îmi stăteau în față într-o zi, pe cînd căutam un cîntec. Erau dintr-un afiș pe care-l cumpărasem dintr-un magazin de tot felul de vechituri. Afișul «anunța un spectacol de varietăți cu marea vedetă dl. Kite. Spunea că familia Henderson va fi prezentă, aparținînd bîlciului Pablo Fanques. Erau cercuri de foc și cai și cineva trecea printr-un butoi în flăcări. Apoi era calul Henry. Orchestra începea să cînte la 6 fără 10. Nu cred c-am adăugat vreun cuvînt, le-am pus cap la cap. Cuvînt cu cuvînt. N-am fost mîndru de asta. Nu era creație. Am făcut-o fiindcă aveam nevoie de un cîntec pentru «Sergeant Pepper»."

În 1965, o mare influență în muzica lor a exercitat-o Bob Dylan, în special asupra lui John, care era impresionat de textele acestuia și de felul în care le interpreta. Următorul lor album — „Rubber Soul" — apărut la 3 decembrie 1965, arată această influență, precum și un salt calitativ. Începînd cu acest LP, au înregistrat doar cîntece compuse de ei. Chiar Ringo își încercă talentul de compozitor, descoperind că nu-l are.

Simțind și ei schimbarea în stilul lor. Brian Epstein îi opri pe șefii firmei „Capitol" să recidiveze cu single două cîntece rock-and-roll, spunîndu-le de această schimbare. Cei care se grăbeau să profite de succesul grupului, înainte ca steaua lor să apună, se puteau liniști ; acesta avea să continue și să crească. Studioul le aparținea ; celălalți cîntăreți care înregistrau la „Parlophone" treceau pe planul doi. Cu „Rubber Soul" a început să le aparțină și coperta discului. Părerile lor deveniseră demne de luat în considerare și de pus imediat în aplicare. „Rubber Soul" și single-ul apărut în același timp „Day Tripper/We can work it out" se vîndeau cum nu se poate mai bine.

„Visul" — cum a numit John mai tîrziu aventura grupului Beatles — continua. Lui Brian începuse să-i vină greu să controleze marea întreprindere pe care o pornise. Mai bine de 2 ani de glorie îi obosiseră, la fel cu problemele personale și permanenta lui insomnie. Adesea era de negăsit, chiar pentru probleme importante, legate de Beatles, iar odată a apărut pe neașteptate în studio, în timp ce John și Paul se străduiau să îmbunătățească un cîntec. Brian, lucru pe care nu-l făcuse niciodată pînă atunci, apăsă pe butonul interfonului și spuse : „John, mi se pare că nu sună prea bine". John i-a replicat imediat : „Tu numără-ți procentul, Brian. Avem noi grijă de muzică".

Continua și procesul dintre „Seltaeb" și „NEMS Enterprises".

„În august 1964, contractul ridicol dintre «Seltaeb» și «Nems» a fost negociat din nou. Drepturile grupului Beatles din vînzarea mărfurilor cu chipurile lor au fost ridicate la 40 la sută. Relațiile dintre «Nems» și președintele englez al lui «Seltaeb» s-au răcit și mai mult cînd avocații lui Byrne au informat «Nems» că anumiți producători americani fabricau mărfuri similare cu licență nu dată de «Seltaeb» din New York, ci de către «Nems», direct din Londra. În același timp, «Nems» dădu în judecată firma «Seltaeb» pentru neplata sumei de 55 000 de dolari, drepturi pentru mărfurile vîndute. Nicky Byrne făcu apel și ceru desfacerea contractului, precum și o despăgubire de 22 milioane dolari. Disputa dintre «Nems» și «Seltaeb» intră în faza dinaintea procesului ce urma să dureze 3 ani, să acumuleze 3 tone de hîrtie și să risipească averi pe care nimeni nu le-ar putea calcula cu exactitate."

(Va urma)

G. BUNESCU

Constelația lirei

Tot mai des

Tot mai des scriu
despre tine cîmpie
tot mai des
aerul tău tare
îmi săgetează respirația
și păsările tale le simt
scurmîndu-mi în sînge
lovindu-mi fața
cu aripile înflorite.
Tot mai des
cuvintele mele se rotunjesc
iau forma bobului de grîu
căci tu cîmpie
îmi ești inimă, patrie, aer.
Fără de tine cîntecul
la ce-ar mai fi bun ?
De ce-aș mai
ști să vorbesc ?
Dacă n-ar fi existat oameni
un bob de grîu aș fi vrut
să mă nasc.

NICOLAE ȚONE

Autoportret

O, dar la ce-o mai gîndi oare poetul
Acum cînd
Întunericul se războiește cu lumina
Acum cînd tocmai mă întreb
Cîți elefanți nevinovați vor fi fost
Jefuiți
De alba, imperiala lor podoabă
Pentru înălțarea
Celui mai modest turn de fildeș...
Poetul întotdeauna fascinat de gestul
În aparență banal
Al omului de pe stradă care te reagă simplu
Să-i dai un foc,
Poetul revoltat că florile sînt considerate
Încă marfă care se vinde și se cumpără,
Poetul care în timpul său liber
Se mai joacă de-a v-ați ascunselea cu
Copilăria cartierului,
Poetul care întîrzie adesea-ori iarna
În preajma omului de zăpadă ;
Acest poet schimbul doi care, iată,
După ce coboară obosit scările
Turnului de răcire a apei industriale
Face elogiul bătăliilor
Cu zăpada

NICOLAE IRIMIA

Într-o urmă de timp

În satul lor de sub pădure,
Într-o urmă de timp,
Călătorii din viață spre moarte
S-au dus nevăzuți ;
Bulgări de țărînă au sigilat
Rana pămîntului
Unde s-au ascuns
De lumină și ploi.

În satul lor de sub pădure
Bîntuie taină și liniște
Și nu sînt cuvinte, descîntece,
Pe măsură să-i smulgă
Din marele drum.

ADRIANA LĂSCĂU

Țării

Pentru tine sînt florile albe
și florile de măr
și glasul de seară
și toată grădina
în care mi se întrec în creștere
cuvintele,
petale sau săbii
ele,
cuvintele,
bănuții de apă și cîntece
sau de tăcere
prin ele,
cuvintele,
și împletirile lor foșnitoare
de mai multă lumină
pentru tine sînt ?

IOANA DANA NICOLAE

Nevermore

eu m-am mutat într-o nouă eroare
te-ntreb : ce mai faci tu aurie girardot ?
pentru corabia mea poți să inventezi
o mare ? dacă spui
dan emilian roșca poți accentua
litera o ?
adierea mea ajunge pînă la tine ?
ți-aduce întregi visele
mele cu șerpi de mătasă ? poți
să-mi trimiți o floare presată
din paris ?
scuză-mă dar nici n-am observat
că între timp un corb s-a streșurat
în casă

DAN EMILIAN ROȘCA

Descîntec

Privește-mă, sunt palidul contur
Sunt aburul cometei căzătoare
Ce-a fulgerat cîndva
Prin noaptea albă-a gîndurilor tale.

Privește-mă, sunt umbra unui vis
Ascuns în urna de rubin zvîrlită-n haos
Și blestemat
Să nu se mai întoarcă.

Privește-mă, flacăra aprinselor tăceri
M-aș întrupa
Din Neființă
Corolă orbitoare de purpură și gheață
Să-ți tulbur prefăcuta nepăsare.

Privește-mă — bat ornice — e ora,
E vremea să mă spulber în eter.
Șoptește doar o dată
Cuvîntul nerostit
Uitat
Nedezmierdat de mult, de tine —
Poemul într-un vers :
Rămîi !

ELISABETA COSTIN

Caminul de nefamiliști

Ospăț tîrziu cu candeli de mătase
și cu brocarturi roșii peste mese
la care dorm în somnuri princiare
figurile din cartea mea alese
pînă în zori desigur o voi scrie
pe tăpșile femeii somnoroase
și-apoi murind voi fluiera cuvinte
prin galerii de carii și prin oase.

Încă e timp să mai visăm gondole
și ape limpezi care le susțin,
dar mîine-n zori vor bea și însetații
cu palmele fulgere de venin
și-o să-i îngrop frumos într-un cenzorniu
uitat în turn de zeii care mor
în filele cu colburi subsoară,
în cărțile cu zimbri pe cotor.

Ce-mi pasă mie că mă nasc aiurea
cu ierbi de leac presate sub călcîie,
literatura-i damful comestibil
ce-mi urcă-n nări și-ar vrea să mai rămînă
într-un penet de îngeri, într-o stampă
prin care încă vrei să mai existi
în timp ce eu de-un timp sînt personajul
căminului cu calmi nefamiliști.

ION DRAGUȘANU

[illegible]

Rudi Tănase. Poezia e lipsită de valoare artistică ; scrisoarea a fost înaintată secției de probleme cetățenești. **Teodor Eleftheriescu, Lazăr A. Liubin** și **Simion Hărnea-Năruja.** Materialele trimise nu pot fi folosite. **Voicu C. Constantin.** Încercările n-au nimic comun cu poezia : „Pămîntul e mai harnic decît noi / de-i pui sămînță, veșnic ea răsare / Căci el muncește pentru pom și floare / Născînd o vatră sfîntă de eroi". Pentru a ne comunica astfel de mari adevăruri nu trebuia să vă chinuiți a le ritma și rima. **Radu Florescu.** S-ar putea ca, peste cîtăva vreme, să ne vedem puși în situația de-a vă publica, dar trebuie să vă spunem că ne vine foarte greu să-nțelegem de ce într-un poem ca **Dear stress** (ce mult vă încîntă cuvintele straine !) scrieți : „Visul unui țăran sărutîndu-și trupul la marginea nopții / ca o foarfecă blîndă din cearcăn neputînței..." și așa mai departe. Nu vă mai cheltuiți posibilitățile imagistice cu lucruri atît de complicate. **Constantin Dascălu.** Dintr-o scrisoare de șapte pagini, la care ați adăugat și un maldăr de poeme, suficiente pentru cel puțin o jumătate de volum, vreți neapărat, ba chiar ne cam somați, să vă spunem părerea noastră. Ei bine, iat-o : pe-alocuri, versuri aproximativ reușite (Dă-mi Doamne steaua ta polară / Aceasta mi-e solia demnă pentru tine / Să urc lumina-n gîndul de povară / Și fericirea s-o scriu cu litere senine), dar mult prea numeroase sînt versurile extrem de slabe (Icoană a visării, fruntea-ți de zînă / Cum plînge tăcută pe cripta zilei... ? Nu-i drept să suferi tu, suflet blond / Tu, care ai în ochii tăi atîta lumină...) Scurt : nu-i încă timpul să emiteți pretenții. **Deocamdată nu** pentru următorii : T. Vișan, Ioan Bran, Victor Alexandrescu, Lungoci Valentin, Ștefania Sanda Daniela, Graur Violeta, Cojocariu Florin, Voica Ioniță, Nichi Mitruț, Klein Eydie, Popescu Lucian, Florescu Vera, Ene Alexe, Halu Marioara, Gheorghe Iolu, Gheorghe Chivu, Dafina Pop, Traian Grujoniu-Vlădășești, Barbu Maria, Ionculescu V. Mircea, Nicolae Irimie (Simeria), Mustață Florin, Nicolae Lucia-Ileana. **Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

flacăra

Un muzeu în labirint

Care e vina lui Modigliani? ω

Destin și legendă

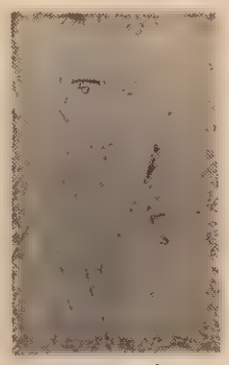

Modigliani. Autoportret în creion

1.

Într-o noapte geroasă din ianuarie 1920, beat, gesticulînd pe străzile Parisului și amenințînd statuile cu pumnul, Amedeo Modigliani s-a despărțit de prietenii săi și a rămas pe o bancă, fără palton, doar într-o haină subțire de doc. Credea că se află într-un port unde trebuia să se îmbarce spre țărmuri necunoscute și calde. A doua zi, cu febră mare, a fost dus la spitalul săracilor. Era de multă vreme bolnav de plămîni, boala se agravase în ultimii ani, scuipa sînge des, dar acum doctorii au descoperit și o meningită tuberculoasă. Nu mai era nici o speranță. La 25 ianuarie, Modigliani, în vîrstă de treizeci și șase de ani, moare la spital murmurînd, se spune, „Cara, cara Italia". De la Roma, fratele său telegrafiază prietenilor lui Amedeo: „Înmormîntați-l ca pe un prinț". Prietenii fac chetă. Sînt pictori, poeți, modele. Reușesc să încarce trei trăsuri cu flori. Prințul scandalurilor din Montmartre și din Montparnasse e înmormîntat, într-adevăr, ca un prinț. „Îl vezi?, i-a șoptit Picasso lui Carco, arătîndu-i polițiștii care îl duseseră pe Modigliani de multe ori la comisariat și care salutau trecerea cortegiului funerar spre cimitirul Père-Lachaise. Acum e răzbunat"... Din clipa cînd aflase de moartea lui Amedeo, Jeanne Hébuterne umblase ca o somnambulă. Familia o luase acasă și fratele ei o păzea. Dar spre dimineață, epuizat de veghe, acesta adormise. Jeanne a deschis atunci fereastra și s-a aruncat de la etajul al cincilea, cu spatele. Era însărcinată. Prietenii insistaseră ca Amedeo și Jeanne să fie înmormîntați împreună, dar familia Jeannei s-a opus, hotărînd s-o îngroape fără martori și în alt cimitir; s-o despartă măcar în eternitate de acel italian turbulent, care împreună cu alți artiști, omeninjase aproape un deceniu și jumătate liniștea cartierelor Montmartre și Montparnasse cu mizeria, boala, extravaganțele, bețiile, visurile, scandalurile și disperările lui. A doua zi după înmormîntarea lui Modigliani, cea a Jeannei a fost aproape clandestină. „Aproape" pentru că, ascunzînd buchetele de flori albe, cinci prieteni ai lui „Modi", împreună cu soțiile lor, au așteptat, dimineața, în taxiuri ca niște conspiratori plecarea furgonetei funerare pe care n-o însoțeau decît tatăl și fratele Jeannei. La cimitir, au așteptat plecarea celor doi bărbați din fața mormîntului pentru a se apropia cu brațele pline de flori... Peste trei ani, mormîntul lui Modigliani a fost deschis și rămășițele Jeannei au fost culcate alături de ale celui pe care-l iubise. Acesta e sfîrșitul legendei lui Modigliani.

Sfîrșitul? Nu, începutul. Pentru că de-atunci legenda a continuat să atragă în vîrtejul ei de amintiri, mărturii, tăcune, incertitudini și presupuneri, tot felul de amănunte, învăluind, insinuantă și dictatorială, povestea vieții lui Modigliani. Ea face acum aproape imposibilă încercarea de a stabili precis ce e adevărat, în fond, și ce nu în istoria romantică a acestui boem violent și pitoresc, genoros și bețiv, aristocrat și plebeu, frumos și scandalagiu, care se îmbăta dintr-un pahar și adora filosofia, care știa pe dinafară sute de versuri din cel mai disperat poet al Italiei, Leopardi, și le amesteca cu beție cu vorbe grele; acest italian prin naștere și francez prin adopțiune care spunea că Spinoza l-a fost strămoș și era în același timp tandru și impulsiv; care suna la ușa prietenilor cu un buchet de flori înghețate în mînă, în dimineața de 1 ianuarie, sau îi trezea noaptea ca să le recite cu vocea lui caldă poeme de Villon, spre disperarea vecinilor sculați din somn; acest vagabond care alerga spre moarte cu o liniște înfricoșătoare; care punea o dulceață calmă și melancolică în pictura lui și o înverșunare devastatoare în viața lui; care, zice legenda, și-a aruncat într-un canal din Livorno, după ce le-a dus cu roaba, toate sculpturile realizate acolo; care, la Paris, neavînd piatră și dorind să sculpteze, zice tot legenda, fura uneori noaptea marmură de pe șantierele de construcții; care, bolnav fiind, trăia între hemoptizii, crize de tuse interminabile și stări de prostrație; care și-a distrus viața cu meticulozitate aproape, mizeria, boala, excesele, alcoolul, drogurile, epuizarea, totul fiind folosit în această lungă și lentă sinucidere care a fost viața lui Modigliani. Macinat de tuberculoză, vînzîndu-și desenele pentru un pahar de rom, tremurînd de frig și de desnădejde pe bulevardele Parisului, ignorat de colecționari, prețuit doar de prieteni, singurii care credeau în steaua lui, el scrie totuși sub un desen „viața e un dar". Viața, totuși. Legenda amestecă în această viață singurătatea și prietenia, mizeria și hașișul, scandalurile și dragostea, exaltările și eșecurile, frigul și gloria, devotamentul și provocarea: totul într-un destin care a început în orașul italian Livorno și a sfîrșit în cimitirul parizian Père-Lachaise. Legenda nu uită amănunte care par desprinse dintr-o poveste stranie; de pildă că la „Rosalie", unde Modigliani își plătea cina cu desene, din cînd în cînd șoarecii mai dolofani urcau în bucătărie purtînd în gură bucăți din desenele pictorului pe care patroana localului le arunca în pivniță.

Să mă opresc aici cu exemplele. Dacă sub fiecare piatră funerară, cum zicea Heine, zace o istorie a lumii, sub piatra funerară a lui Modigliani zace ceva mai mult: istoria patetică a unui singur om. Căci, probabil, istoria lumii e mai ușor de explicat totuși decît o viață de om. Mai ales o viață atît de contradictorie ca aceea a lui Modigliani în fața căreia, în loc să înțeleagă, legenda compătimește și condamnă, pentru că nimic nu e mai comod decît să judecăm din perspectiva că o viață adevărată e o viață fără erori, uitînd cîte lucruri datorăm tocmai erorilor. Și oare ce le opunem? O viață măsurată cu centimetrul?

OCTAVIAN PALER

Simple note

Panait Cerna

La Iași, în zilele de 7, 8, 9 și 10 septembrie 1909 s-a ținut ceea ce a fost numit „prmul congres al studenților", la care au participat sau și-au trimis adeziunea, în afara studenților de la cele două Universități din București și din capitala Moldovei, cîte erau în țară, — și românii din teritoriile naționale subjugate, ca și aceia care se găseau la studii în occident.

Poveste veche. Și nu discut nici de cine a fost pus la cale congresul, nici cu ce scop, nici cum s-au desfășurat dezbaterile, fiindcă toate ar depăși cadrul subiectului la care m-am oprit.

Ci, mă voi mulțumi doar să notez că, între mulți alții, au luat cuvîntul cu această ocazie, de pe o poziție de bun simț și de nobilă tradiție românească, Virgil Mageru, delegat al studenților de la Lipsca, și G. Ionescu-Sisești, din partea acelora de la Hohenheim — amîndoi cumpăniți și realiști, umani și consecvenți în convingerile lor, așa cum i-am cunoscut dintotdeauna în întreaga lor activitate profesională, publică și politică — și s-au citit telegrame de aderare la lucrările congresului de la Alexandru Nour, de la P. Stanciof — numele real al lui Panait Cerna, aflat pentru doctorat în Germania — de la Sextil Pușcariu, profesor universitar la Cernăuți, și de la Eduard Lăzărescu, student la Paris, juristul și luptătorul democrat ieșean de mai tîrziu.

Dau, în „Neamul Românesc" anul IV, cu numărul dublu 106—107, din 23 septembrie 1909 — care apărea atunci de trei ori pe săptămînă în format caiet — peste o amănunțită relatare, întinsă pe 27 de pagini, cu discuțiile care au avut loc, în general în culoarea și mentalitatea timpului, iar în „Neamul Românesc" următor, adică 108 cu data de 27 septembrie 1909, se publică sub titlul : **Un cuvînt fraților de luptă**, iscălit **P. S. Cerna**, aceste șiruri uitate și pierdute acolo și pe care le resuscitez și pentru spiritul de patriotism sănătos și pentru serioasele preocupări sociale care-l frămîntau pe poetul Panait Cerna la cei 28 de ani pe care-i avea, fiind neîncetat cu toate gîndurile și vrerile lui de mai bine, la lumea celor mulți și obidiți a satului de unde se obîrșea : „Întorcîndu-vă pe la căminele voastre, duceți cu voi, sînt sigur, cele mai frumoase amintiri de la întîiul Congres studențesc, dar, în același timp, sînteți bine înțeleși asupra rolului vostru primordial în dezvoltarea culturală, economică și socială a țăranului român.

Partea ușoară a acestei activități ce vi se impunea în timpurile de azi, e îndeplinită : programul îl aveți. Acum vine partea cea grea: îndeplinirea programului, de care depinde epoca de fericire a poporului român.

De aceea, vă urez să luptați cu toată puterea vîrstei voastre, fără pic de interese personale, fără pic de frămîntări politice, avînd pururea în față interesul obștesc. Mergeți pe calea ce vi s-a bătătorit, de oameni ce au înțeles cum trebuie să lupte, pentru ridicarea României celei nouă și fiți siguri că izbînda va fi a voastră.

Ați văzut pretutindeni un popor ce așteaptă multe de la voi, far locuitorii României de azi să aibă încredere în viitorii conducători ai țării — studențimea română de azi — care se vor strădui a-și îndeplini datoria sfîntă ce o au către un popor ce și-a întrupat în voi, tinerimea universitară, toate speranțele unui viitor mai frumos. Luptînd așa, numai atunci veți avea dreptul la recunoștința generațiilor ce vor veni". P. S. Cerna.

Și am înțeles mai limpede portretul pe care i-l schițează Nicolae Iorga după prematurul lui deces.

Reproduc : „...Mie, însă, dați-mi voie, să-mi pară foarte rău de un tînăr sărac, modest și obscur, pe care întîmplarea — căci el nu era din talentele care se îmbulzesc, care-și rup o cale și prin zidul celei mai animalice indiferențe pentru lucrurile spirituale ! — pe care, zic, întîmplarea mi-l scotea înainte, acum vreo zece ani, cînd nici eu nu eram alta, decît un tînăr care începusem doar ceva mai devreme.

Poate, fiindcă venea dintr-un sat din mijlocul unor oameni sărmani, poate fiindcă se simțea încă străin între acela la care trecuse încă de copil, poate fiindcă, între cei bucuroși și mîndri de tinerețea lor, se vedea bolnav, mărunt, șters — poate, de aceea, era așa cum nu-l pot uita că a fost... Acest tînăr student era încă de o superioară și emoționantă nevinovăție, castitate a sufletului. Privea cu ochii lui de viorea, umezi ca de rouă, prin care trecea un aur ca al razelor, privea uimit la zbuciumul oamenilor și în pardesiul lui subțire care-l acoperea pieptul atins, se plimba ca într-o nebiruită zale de arhanghel. Era așa de nou în viață, adică în durere, încît, cum nu credea în răutate, în minciună, nu putea să creadă în bonă...

...Păcat de dînsul, dar înainte de toate, pentru aceasta : pentru că aducea între oameni ceva care se ține de o lume înaltă și mai curată decît a noastră...".

Înainte însă de a sfîrși, transcriu de pe o carte poștală textul inedit pînă acum, adresat din Germania lui Const. Antoniade, la București, care-l arată pe Panait Cerna, îngrijorat de cele ce se petreceau în țară :

Charlottenburg, 24/XII/1909
Pestalozzi str. 3, II, 1.

Dragă Const.

Așa-i că te surprind rîndurile mele ? Ce vrei ! Îmi abate și mie, la doi ani odată, să-mi aduc aminte de un distins amic. Mai iei parte la ședințele literare ale „Convorbirilor" ? Trebuie să fie cam amăriți după evenimentul neașteptat din duminica trecută. (n. n. Aluzie la atentatul săvîrșit de Stoenescu-Jelea împotriva primului ministru Ionel I. C. Brătianu.)

Nu știi cît ne neliniștește pe noi, cei de aici, unele vești din țară ! Lucruri care trec nebăgate în seamă, cînd te afli la tine acasă, iau proporții mari și te preocupă vreme îndelungă, îndată ce le auzi în afară de granițele patriei. Nu le poți elimina din suflet, cu una cu două !

Cînd apar „Eroii" ? (n. n. Traducerea lucrării lui Thomas Carlyle, pe care ne-a lăsat-o Const. Antoniade). **Ești bun să-mi trimiți și mie un volum ? N-ai grijă ! Nu-ți rămîn dator ! Vrei, nu vrei, ai să primești curînd volumașul meu de versuri. Numai să primesc de la Minerva** (n. n. prestigioasa editură din epocă) **exemplarele ce mi se cuvin ca... Autore.**

Ce-ți mai face frățiorul ? Nu mai vine la Berlin ? O frățească strîngere de mînă de la al tău, Cerna.

Și în hel, precizînd, pentru cititorii care n-au la îndemînă datele trebuincioase, că Panait Cerna moare la 26 martie 1910 — la nici 32 de ani — după ce, la 17 februarie, fusese proclamat cu mențiunea „Magna cum laude" doctor în filozofie al Universității din Leipzig, cu teza **Die Gedankenlyrik** (Lirica de idei) și, nu știu de ce, ca la o poruncă, din memorie sare și mă trezesc murmurînd, strofa din urmă a ultimului sonet — din cele trei care alcătuiesc ciclul intitulat **Zile de durere**, publicat în septembrie 1907 în „Convorbiri Literare" — prin care parcă își strigă, ca un oracol, mîhnirile cu aprigul și nelertătorul lui blestem :

Dispară-o lume, tron de tron
să ardă !
Dar nici o lacrimă să nu se piardă
Din pîlcușul și din stogele vărsat !

L. KALUSTIAN

Urmele stelelor

(Fragmente din „Călătorii cu dirijabilul")

Caut monumentul lui D.W. Griffith în Hollywood. El nu există. Hollywoodul nu e sentimental și nu colecționează relicve. Cel mult le fabrică spre folosul altora. El continuă să lucreze cu emoția clientului.

Există totuși un magnific monument Griffith. Și el „realizat prin accident". E un observator astronomic și un Planetarium ce domină cu trei cupole „bizantine" lumea de stele trecătoare a Hollywoodului. Întîmplarea a făcut ca numele complexului științific să fie... Griffith. Și în vreme ce gigantele jumătăți de măr ale cupolelor de observare își deschid în răstimpuri coaia de nichel și cînd lunetele lui Mister Galileo (Galilei) se fixează asupra unor lumi nevăzute încercînd să le deferece tainele, în vilele și bungalowurile de la poalele munților plopii viața stelelor pămînteno vînate de crudele mașinării fabricatoare de indiscreții ale mass-mediei.

De la D.W.G. cel real a rămas o criptă de mormînt, o carte a Lilianei Gish, prima regină a filmului, o eternă Miss nonagenară cu trup din care frumusețea nu s-a retras — nisip de clepsidră — monument de suavități concentrate, dar a rămas și un... gard. Singurul gard-muzeu al lumii, nu din piatră babilonică, nu din oțel de bombardă ci din lemn. E gardul pe care l-a vopsit cu mînă proprie D.W.G. în 1903, spre a-i servi într-o secvență de film (tot el a inventat și ideea de secvență) și. miraculos, ploile, uraganele cu nume de femeie, focul incendiilor, seismele, nu l-au distrus. Poate cumva vopseaua să fi ruginit.

Amator de muzee adevărate (nu orice hală de pește transformată în depozit pentru cîteva obiecte e un muzeu), de semne amintitoare ale trecutului, rămîn mirat de puțina pioșenie americănească dovedită față de memoria legendarilor părinți ai cinematografiei. Îți trebuie un dulap de cărți pentru a identifica pe harta megalopolisului Los Angeles dacă nu case, statui, străzi, măcar dreptunghiul de lut pe care a ființat vreun vechi studio de pionierat și pe care e instalat acum cu talpa de granit vreun zgîrie-nori. Cînd în Culver-City a-a fixat o piatră ce amintește locul unde au funcționat barăcile-platou ale viitorului imperiu de celuloid M.G.M. (Metro-Goldwin-Mayer), momentul a fost înregistrat de presă ca un fapt insolit. Orice băcan pune pe mormîntul consoartei mai multă marmură și ricile mai multe slove aurite decît o face cu idolii lui luați în totalitate greu-sensibilizatul Hollywood.

Există, desigur, un bulevard al stelelor. Se numește (ce atîta bătaie de cap ?) Hollywood. E un bulevard banal, cu mîi de magazine etalîndu-și produsele, cu betonate locuri de parcaj, cu vile în fața cărora își mișcă foile zdrențuite cîte un palmier și cu mai toate clădirile prevăzute în afara lifturilor comode și a scărilor interioare cu mici scărițe din fier, îndeobște negre, „curgînd" din acoperiș spre exterior, din balcon în balcon, pînă la trotuar. E o prezumție necesară : oferă un mijloc suplimentar de refugiu în caz de foc sau cutremur. Aceeași precauție îl face pe școlarul american să scrie cu ambele mîini. Dacă ești funcționar de bancă de pildă, lucrînd cu stînga poți foarte bine să mîngîi cu dreapta un pistol cu care să-l atace pe atacatorul potențial.

Din cînd în cînd pe trotuar, în dreptunghiuri simetrice, e încastrat desenul unei stele cu cinci colțuri. Pe stea e scris un nume și e gravată sigla artei a șaptea : un anunț de luat vederi. Steaua e cumva roză, cu margini delimitate cu mici bare de cupru iar împrejurul ei, turnat cu aceeași tehnică a celui mai vulgar mozaic, se lățește un beton negru-violaceu pistruiat cu pietricele albe. Treci peste Randolph Scott, mai faci un pas pe un dreptunghi gol și tulpa ta calcă pe Garry Cooper. Asta e tot. Sute de nume, alese după nedescluse criterii, de actori regizori, operatori, producători. 99 la sută nume americane, restul... europene. Scrise în general corect, cu o singură, scandaloasă excepție : Louis Lumière e botezat... Auguste. Dar fie că e Louis, fie că e August, cine mai știe aici de Lumière ?

Mai există și un simbol de legende „Chinese Theatre", palat al stelelor, fabulos templu oriental (ce e oriental ?) care a propulsat în lume cele mai obsedante peliculi și care — minune — poate fi văzut în toată splendoarea lui ca în anul 1927, cînd la 18 mai întreprinzătorul proprietar de săli de cinema Sid Grauman l-a inaugurat cu proiectarea filmului „King of Kings"... Nu există ceva mai stupid decît „Chinese Theatre" : o intrare cu stîlpi roșii, decorată din belșug cu dragoni pe care cade un acoperiș de biserică maramureșeană (minus gratia), înjghebări laterale cu — în colțuri — imitații de obeliscuri egiptene, cu mici chioșcuri negre, în chip de balconașe, cu baldachine de mătase chinezească în chip de tunel-apărător de soare etc... etc.. Interiorul e un delirant spectacol de orori. Aștept ziua cînd se va face aici, după alungarea ecranului, a fotoliilor și a celebrei fresce „Hollywoodul vine în ajutorul lui Napoleon" (!), circiuma, singura damnă de gusturile exotice ale lui Sid Grauman. Semnînd cu picioarele (urmează mai la vale descrierea procedeului) parcela lui de ciment memorial din fața pagodei-geamii a lui Sid. Humphrey Bogart investnicea acest mesaj : „Sid, să nu mori niciodată pînă ce nu te ucid eu !" H.B. nu s-a ținut de cuvînt. Păcat.

(Va urma)

GHEORGHE TOMOZEI

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI, VINERI, 7 MAI 1982

File, îngălbenite de vreme, regăsite după 37 de ani, într-un carnet cu „însemnări" din războiul antifascist

Reportaj despre VICTORIE, despre PACE

Mașina, capturată de la nemți, e plină acum cu fete

Veselia victoriei i-a înfrățit pe toți

TABOR (Cehoslovacia) — 12 Mai 1945. De două zile stăm și nu ne vine încă a crede că totul s-a sfîrșit, că mîine nu va trebui din nou să plecăm înainte cu tancurile sub tirul artileriei ; nu vom auzi fluierînd sinistru proiectilul „panterei" (tanc nemțesc) venind cu viteză fantastică spre noi să sfarme pămîntul în față, în spate, în dreapta noastră ; nu va mai fi zgomot de luptă, gloanțele infanteriei nu se vor mai lovi neputincioase de blindaj ; în față nu vom mai vedea sate arzînd, nici tunurile deplasîndu-se, să intre în poziție ; crestele împădurite nu vor mai fi o problemă pentru un nou atac ; nici zgomot de avioane nu ne va mai tulbura și liniștea cea mare se va lăsa peste nervii noștri obișnuiți pînă acum cu senzații tari.

Uniforma nemțească, griul murdar, mitraliera „42", tunul anticar cu țeava amenințătoare, „tigrul" (tanc nemțesc) cu silueta-i robustă de cocotă rafinată nu ne mai trezesc simțurile, adormite acum, de luptători.

S-a terminat ! E PACE !

Prin fața noastră a ostașilor români trec, acum prizonierii : cu fața arsă de murdari, trec spre lagăr cu sutele, cu miile pe șoselele înțesate de tancurile noastre, de căruțele „tătucilor" (Așa îi „alintam" noi pe mai vîrstnicii „ține-cai" de la trenurile regimentare sovietice), de înfloratele rochii ale femeilor ce ne primesc cu ochii aprinși și brațele deschise.

Se îngrămădesc în parcuri, părăsite, mașinile nemțești, camioanele cu galbenul lor șters, turisme, S.P.W.-uri (mașini blindate nemțești, de transport) ; altele stau răsturnate, cu cauciucurile arse, zdrobite, plîngînd parcă pe marginile șoselelor.

Fîlfîie steagurile alb-roșii-albastre pe casele cehilor !

Mai, '45 — Amintire din Tabor

Tabor e în plină sărbătoare ; femei, copii, bărbați și moșnegi cu piete încărunțite, în haine de sărbătoare au înțesat străzile și izvorăsc mereu alții, cu fețele strălucitoare de bucurie, cu ochii plini de entuziasmul Victoriei...

E zarvă, e zgomot, tumult, bucurie în valurile mulțimii care așteaptă de ore întregi pe stradă, uitînd de orice altă preocupare.

Trec în pas cadențat, îmbrăcați civil, strînși totuși de o disciplină militară de nețăgăduit, partizanii ; în plutoane constituite, tineri și bătrîni poartă cu mîndrie arma pe umăr, se îndreaptă în grabă spre lagăr, unde, cu entuziasm, ajută trupele eliberatoare la munca de organizare și pază ; sau trec mai departe, afară de oraș unde, constituiți în patrule, prin păduri, pe cîmpuri îi caută pe cei răzlețiți din dușmanii de ieri, care se încăpățînează încă să terorizeze populația, apărînd din păduri la marginea satelor, barînd șosele, în acte de nebunie disperată. Sînt trupe „SS" cărora nu le vine să creadă că războiul s-a sfîrșit și pentru care perspectiva lagărului, a sfîrșitului..., poate că și conștiința marii lor vinovății, îi ține acum, alături de animalele sălbatice, uriți, blestemați de toți, părăsiți de gînduri, în cîmp, în păduri, în mlaștini.

Noi grupe de prizonieri hărțuiți sosesc în avalanșă de pe toate șoselele, tîrîndu-și cu greu picioarele din goana cea fără de scăpare.

Orașul fierbe cu fiecare moment de tot mai multă bucurie !

Deodată, în stradă se face tăcere, capetele se descoperă și fețele exuberante poartă acum pecetea tristeții : într-un camion, trei cosciuge proaspete, acoperite de flori, stau mărturie de vitejia și jertfa celor sute și mii care nu mai pot lua parte la sărbătorirea Victoriei. Ca un fior, în fața realității morții, simți cum trec prin valurile colorate ale mulțimii ! Florile, pregătite pentru veselii învingători, cad acum, purtînd o fărîmă din fiorul fiecărui ins, peste trupurile ostașilor pentru care nu mai există bucurie !

C. MARIN ■
veteran al războiului antifascist

Notă — Textul acestor „însemnări" a fost scris, atunci, dintr-o răsuflare, fără nici o ștersătură (!), în entuziasmul care ne cuprinsese pe toți. În acele de neuitat zile ale Victoriei, într-un carnețel, pe blindajul din față al unei tanchete de cercetare. Îmi amintesc cît de șocat am fost către sfîrșit, cînd a trebuit să mă opresc din scris să caut un alt stilou, deoarece mi se terminase cerneala ! Tocmai împlineam, atunci, incredibila (azi !) vîrstă de 23 de ani... De ce poartă data de 12 mai ? Poate pentru că în acea regiune Pacea nu s-a instaurat de-a-binelea atunci imediat și cîteva zile lupta a mai continuat împotriva dușmanilor care, ascunși în păduri, nu se predaseră încă.

Îmi răsună și acum — după 37 de ani ! — în urechi acele cîteva cuvinte rostite (cu vocea lui domoală de ardelean înțelept și privindu-mă cu ochii lui albaștri, calzi de-o sinceră emoție), de un prieten și tovarăș de arme, unul dintre cei mai viteji din subunitatea noastră, după ce le-am citit, celor cîțiva din jur, rîndurile abia scrise : „Marine, ne-ai scris un adevărat poem despre Victorie, despre Pace !" Desigur, din prietenie pentru mine, conștient sau nu, el exagera !! Dar atunci, în acele prime zile, însorite și promițătoare, de primăvară, ale Victoriei și ale Păcii, tot ce era în jurul nostru, chiar și lucrurile neînsuflețite, dobîndeau o aureolă, o măreție de neexprimat prin cuvinte !

C. M. ■

Independența este suma vieții noastre

(Urmare din pagina 1)

pregătire ideologică și politică, de o participare remarcabilă a maselor populare, revoluția de la 1848 a pus, în programele ei, la ordinea zilei în fața poporului român marile probleme care îl frămîntau : unirea tuturor românilor, independența națională, reforme democratice profunde. Ecoul internațional al revoluției românilor a fost puternic și caracterul ei radical l-a făcut pe mulți reprezentanți ai conservatorismului feudal european să vorbească despre „spiritul comunist" al acesteia. Revoluția românilor a speriat puterile vecine, Turcia sultanilor, Rusia țarilor și imperiul habsburgilor.

Desigur societatea românească ar fi putut urma procesul istoric legic al dezvoltării sale în condițiile stadiului forțelor de producție capitalist, al progresului științelor și culturii omenești. Au intervenit însă **relațiile internaționale**, unele moștenite din trecutul mai îndepărtat, cum erau relațiile cu Poarta otomană, altele apărute ca urmare a tendințelor de ocupare a teritoriului românesc de către cele două noi puteri expansioniste — Rusia țaristă și Austria habsburgică.

Sub pretextul că Principatele române, datorită relațiilor lor de suzeranitate cu Poarta, trebuiau să fie incluse în cadrul „problemei orientale", a „moștenirii" imperiului otoman, atît Rusia țaristă cît și Austria habsburgică au încercat necontenit în secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a celui următor să participe într-un fel sau altul la această moștenire. Rusia, ducînd o politică antiotomană sub lozinca luptei pentru protejarea creștinilor din imperiul turcesc, a cerut de la turci și a obținut — în urma unor războaie victorioase — dreptul de „protectorat" asupra țărilor române. În numele acestui drept, după războiul din 1828—1829, Rusia țaristă a și impus un guvernator rus în fruntea celor două principate, pînă cînd Turcia a achitat datoriile de război (1829—1834).

Cu toate aceste bătălii militare și diplomatice între puterile menționate care produceau mari daune materiale și morale poporului român, acesta și-a menținut tradițiile vieții statale : în fruntea țărilor românești se aflau **domnitori** care guvernau țara pe baza unor instituții pur-ternice, tradiționale și prea puțin influențate din afară. O puternică mișcare de deșteptare națională afirmată, după cum am arătat, cu prilejul revoluției din anii 1848—1849, a continuat și după înfrîngerea acesteia de către armatele străine. Rodul acestei mișcări au fost unirea Munteniei și Moldovei în 1859 într-un stat unic — România — și ascensiunea acesteia spre cucerirea independenței „absolute". Evenimentele petrecute pe planul relațiilor internaționale între Congresul de la Paris din martie 1856 și Congresul de la Berlin din iulie 1878 nu pot fi rupte în ce privește situația poporului și statului român.

Prin Tratatul de la Paris, Țările române au obținut schimbarea prevederilor Convenției ruso-otomane de la Balta-Liman din 1849, Convenție, pe baza căreia cele două mari puteri, după ce au ținut sub ocupație Principatele pînă în 1851, și-au retras trupele „încă destul de aproape (de frontiera românească) pentru a putea intra în ele imediat".

Conform Tratatului de la Paris din 1856, Țărilor române li se recunoștea autonomia în virtutea vechilor „Capitulații" cu Poarta Otomană și se interzicea amestecul vreunei puteri străine „în treburile lor interne", Principatele aflîndu-se „sub suzeranitatea Porții și sub garanția puterilor contractante". Prevederea Tratatului din 1856 de a se ține seama de dorințele poporului român — a fost din plin folosită de acesta care, prin Adunările ad-hoc din 1857, și-a exprimat cu hotărîre dorința de unire a Moldovei și Țării Românești într-un singur stat — România. După cum se știe, în ciuda opoziției unora dintre puterile garante, Țările române s-au unit la 24 ianuarie 1859, sub un singur domnitor — Alexandru Ioan Cuza. Domnia acestuia s-a caracterizat prin realizarea de pași succesivi importanți în direcția întăririi statului român unit, astfel încît se poate spune că temeliile independenței depline ce avea să fie proclamată în 1877 s-au pus în perioada domniei lui Cuza, bogată în reforme fundamentale privind modernizarea statului român și a instituțiilor sale. Reforma agrară legiferată de Cuza în 1864 a creat o bază puternică pentru întărirea economică a țărănimii ce avea să fie chemată să-și verse sîngele pentru apărarea țării sale, pentru cimentarea Independenței proclamate la 9 mai 1877.

Ceea ce este specific bătăliei poporului român pentru independență este faptul că această bătălie nu se ducea numai împotriva statului suzeran, adică a Porții otomane. Practic, Poarta — care nu putuse nici în epoca ei de glorie să subjuge țările române — cu atît mai puțin ar fi putut face acest lucru după Unirea lor în 1859. Și, de fapt, Turcia se mulțumea cu recunoașterea formală a suzeranității sale, pentru a-și menține condiția de mare putere. În aceste acțiuni ea se baza pe sprijinul unor mari puteri occidentale care se opuneau proclamării independenței depline a românilor, tocmai din acest motiv, pentru a nu slăbi imperiul otoman — deși acesta, cu excepția unei sume modeste — fostul tribut de altă dată — nu mai avea nici un alt beneficiu de pe urma calității sale de „suzeran" al statului român. De mai multe ori, în 1870, în 1873, guvernul român a vrut să proclame independența deplină a României, ruperea acelor legături, devenite cu totul anacronice, dar s-au opus celelalte mari puteri, în numele prevederilor tratatelor internaționale.

Cînd, în primăvara anului 1877 Rusia a solicitat României încheierea unui acord pentru a trece trupele sale în vederea atacării Turciei pe teritoriul de la sud de Dunăre, guvernul rus a acționat implicit împotriva tratatelor internaționale. El recunoștea însă suveranitatea statului român, pe care n-o mai recunoscuse de la 1711, cînd țarul Petru cel Mare încheiase la Luțk un Tratat de prietenie cu Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei.

Convenția româno-rusă semnată la 4/16 aprilie 1877 în Capitala României a constituit totodată o premisă pentru viitoarea colaborare militară ruso-română. De aceea guvernul român, în momentul cînd Turcia a atacat teritoriul național a anunțat ruperea legăturilor vechi cu Turcia și proclamarea independenței absolute a României.

Declarația s-a făcut în ziua de 9 mai 1877 de către ministrul de externe Mihail Kogălniceanu, omul politic care de trei decenii participase la bătălia poporului român pentru unitate și independență națională.

Guvernul român nu a declarat război Turciei pînă la 9 mai din cauza absenței unei înțelegeri privind colaborarea militară ruso-română și mai ales din cauza posibilelor reacții din partea unor puteri garante. Guvernul român nu cunoștea, firește, conținutul acordului secret care fusese încheiat la Reichstadt în 1876 între guvernele austro-ungar și rus și se temea ca o inițiativă românească chiar pe deplin justificată, cum era apărarea prin luptă a teritoriului național împotriva actelor de agresiune turcească să nu determine o intervenție din partea Austro-Ungariei care dădea de înțeles că ar fi foarte afectată de Convenția ruso-română. Dar dezbaterile din Adunarea deputaților, unde guvernul a fost interpelat în legătură cu situația reală a țării în acel moment, a determinat răspunsul ministrului de externe, în urma căruia Adunarea a votat cunoscuta moțiune prin care lua act „că războiul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența **absolută** a României au primit consacrarea lor oficială". Cuvîntul **absolut**, pe care l-am subliniat, nu era de formă, ci exprima un fapt istoric real : anume, că statul român se bucurase de independență și mai înainte, numai că această independență de o vechime seculară, și întărită considerabil după Unirea din 1859, era limitată la relațiile speciale pe care statele românești Moldova și Muntenia le avuseseră cu Poarta otomană, de faptul că începînd din 1856, România se afla sub garanția celor șapte puteri.

Războiul, provocat de Turcia care bombardase orașele românești de pe Dunăre, declarat oficial de guvernul român la 9 mai 1877, punea astfel capăt vechilor raporturi dintre români și turci, primii dobîndind în acest mod **independența absolută**.

Momentul din 1877 avea, așadar, o bază puternică în însăși realitatea istoriei românilor. Pe acest temei, Mihai Eminescu — ziaristul inegalabil, comentator al evenimentelor — considera proclamarea Independenței naționale din 1877 ca o ultimă etapă dintr-o succesiune de momente importante de afirmare a neatîrnării țării. „Așa dar „Independența", scria el, precum o numim astăzi nu este un „copil găsit" fără căpătîi și fără antecedente, ci un prinț care dormea, cu sceptrul și coroana alături... neatîrnarea noastră a fost pururea reală, ca dreot pururea în vigoare, ca fapt șirbit din cînd în cînd, nu prin alt drept ci prin esces și abuzuri de putere ale turcilor". În continuare, Eminescu expunea un punct de vedere mai puțin cunoscut și recunoscut dar care, după părerea noastră, nu poate fi contestat, acela că „neatîrnarea României era atît de reală încît, cu prea puțină politică bună și fără cheltuiala unui ban, ea se restabilise de plin înaintea Tratatului de la Berlin care, în loc de a ușura situațiunea recunoscînd pur și simplu un fapt, ce rezulta de sine din căderea împărăției turcești, a îngreuiat-o punîndu-ne condițiuni atît de costisitoare".

Eminescu avea dreptate, cel puțin dintr-un punct de vedere : partidul liberal care fusese la guvern în anii 1877—1878 avea să-și atribuie meritele istorice ale dobîndirii independenței naționale și, în viitor, timp de cîteva decenii își va sufoca adversarii politici cu aceste merite.

Reluînd ideea sub forma povestirii unei legende în articolul intitulat, de asemenea „Independența", Eminescu conchidea nu fără temei : „...Evident că o țară care există de 700 de ani aproape parte independentă, parte pe deplin autonomă înlăuntrul ei, nu are să-și mulțumească existența unui partid, care nu e decît de ieri alaltăieri și că independența, departe de a fi meritul actualei generații e suma vieții noastre istorice..."

Proclamarea independenței României la 9 mai a echivalat de fapt cu impunerea recunoașterii ei pe plan internațional de către toate puterile. Războiul victorios purtat alături de armata rusă, în timpul căruia armata română a dovedit în fața întregii Europe vitejia sa, a exprimat unitatea întregului popor român, forța și hotărîrea sa de neclintit în apărarea independenței și unității sale.

„Te asigur că nu urmăresc pentru mine nimic, nu cer decît ceea ce mi se pare de folos pentru țara mea"

Plecat la Londra, Take Ionescu a rămas în capitala Angliei — cu o nouă întrerupere pentru Paris — pînă la 21 noiembrie 1918, continuînd discuțiile începute în lunile august și septembrie. În acest timp, considerînd că războiul se va încheia în curînd, el a desfășurat o amplă acțiune pentru a redobîndi calitatea de aliată a României, amenințată de pacea de la București, și totodată spre a ciștiga concursul guvernului englez pentru unirea Transilvaniei cu Patria Mamă.

Teama lui era ca Austro-Ungaria să nu găsească vreun tertip diplomatic pentru a se putea salva măcar în parte, chestiunea îngrijorîndu-l mai ales din cauza lipsei de claritate a poziției lui Wilson, președintele Statelor Unite. Cum atitudinea acestuia neliniștea și pe conducătorii Serbiei și ai Greciei, Nicola Passici și Eleutherie Venizelos, Take Ionescu a întreținut cu aceștia și cu colaboratorii lor un contact dintre cele mai strînse, pentru ca astfel, ca țări mici, să aibă o atitudine solidară. Același lucru îl urmărea și prin contactele cu reprezentanții emigrației cehe, Thomas Garigue Masaryk și Eduard Beneș.

La Londra el a avut numeroase întrevederi și cu lordul Balfour, ministrul de externe al imperiului britanic, cu Lloyd George, primul ministru, cu Winston Churchill, membru al cabinetului, și cu Allen W.A. Leeper, directorul de cabinet al lui Lloyd George și apoi membru al comisiei teritoriale a conferinței de pace de la Paris.

În această acțiune el a fost ajutat în mod permanent și substanțial de vechii săi amici din presa londoneză Guinne, Scotus Viator, Wicham Steed și dr. Madge, unul din intimii primului ministru.

Cele mai interesante convorbiri le-a avut, evident, cu Lloyd George și Winston Churchill. După prima întîlnire cu Take Ionescu, pe care l-a reținut și la dejun, Lloyd George a declarat în Camera Comunelor : „Eu am întîlnit astăzi un distins om de stat al unei țări aliate. El a adus un omagiu eroismului și loialității poporului român care nu trebuie uitat".

Churchill i-a declarat, cu franchețea lui obișnuită, ca și Clemenceau : „Cu toate că noi am fi preferat ca politica d-voastră de rezistență să fi triumfat în România, noi cunoaștem și apreciem sacrificiile făcute de români în timpul războiului. D-voastră... care ați dezvăluat pacea de la București, d-voastră veți întoarce în țara d-voastră și lumea vă va fi recunoscătoare pentru opera pe care ați înfăptuit-o pentru România".

În două interviuri acordate ziarului „Morning Post", cel mai răspîndit cotidian de dimineață al Angliei, Take Ionescu a combătut opiniile lordului Robert Cecil, care se pronunțase pentru menținerea integrității Austro-Ungariei, arătînd care este, din punct de vedere numeric, adevărata situație etnică a numeroaselor naționalități din imperiul habsburgic.

Declarațiile și precizările lui Take Ionescu au fost reproduse și comentate și de jurnalele : **Times, The Evening, Standard, The Daily Chronicle** și altele, avînd un important răsunet în opinia publică engleză.

La Londra poziția și revendicările poporului român au fost astfel complet clarificate.

VASILE NETEA ■

Insomnie lîngă destinele țării

„Este de neconceput ca oricare ar fi legitimitatea intereselor unui stat să nu se poată găsi un mijloc de a apăra și a face să triumfe aceste interese pe căile pașnice"

Folosind pretextul necesității apărării și asigurării bunurilor și intereselor cetățenilor japonezi, în toamna anului 1931 militariștii japonezi dezlănțuie o agresiune în China de nord-est. În Asia, se deschidea astfel un puternic focar de tensiune : evoluția conflictului avea să preocupe în modul cel mai serios cercurile politice și opinia publică din numeroase țări ale lumii. Discutarea conflictului chino-japonez în cadrul Societății Națiunilor a evidențiat, de la început, slăbiciunile forumului genevez, în care se întîlneau și confruntau atitea și atîtea forțe și interese contradictorii, cu toi apanajul de poziții ambigue și egoiste. „Din nefericire, cei puțin pînă azi. — remarca Nicolae Titulescu, la 9 martie 1932 — marile puteri sînt de o pasivitate exasperantă : unele pentru că nu vor să-și ia răspunderea, altele pentru că, dorind să dea o lovitură la Geneva, vor voi un eșec pentru a susține mai tîrziu că singura securitate este forța armată națională".

Atitudinea evazivă a marilor puteri, sterilitatea discuțiilor în cadrul Adunării și Consiliului Societății Națiunilor, neaplicarea hotărîrilor adoptate de Consiliu privind retragerea trupelor japoneze creau o situație dificilă statelor mici și mijlocii chemate să-și exprime pozițiile în această problemă. Contextul general explică de ce, în aceste condiții, Nicolae Titulescu a refuzat invitația Germaniei de a prezida Adunarea extraordinară a Societății Națiunilor, din martie 1932, consacrată conflictului chino-japonez. La 7 martie 1932, Nicolae Titulescu rostește în fața organizației internaționale un discurs de mare relevanță, în care — ilustrîndu-și încă o dată luciditatea și profunzimea — abordează întreaga problematică a conflictului prin prisma principiilor implicate de începutul și continuarea ostilităților, pe de o parte, a responsabilităților Societății Națiunilor, pe de altă parte. Discursul lui Nicolae Titulescu se constituie într-o pledoarie exemplară pentru renunțarea la forță, pentru respectarea principiilor independenței și suveranității naționale și integrității teritoriale a fiecărui stat, pentru rezolvarea pe cale politică a diferendelor dintre state, fiind în același timp o subliniere fără echivoc a răspunderilor primordiale ale marilor puteri pe linia observării normelor și principiilor de drept internațional, indiferent de conjuncturi și părți implicate, ca și a responsabilităților Societății Națiunilor.

Făcînd dovada unei înalte principialități politice și juridice, Nicolae Titulescu realiza pe deplin faptul că în acest fel aduce un serviciu nu numai cauzei generale a securității și păcii, ci și intereselor propriei țări, a cărei independență, suveranitate și integritate teritorială erau amenințate din exterior de puternice și tot mai active forțe revizioniste și revanșiste.

GEORGE G. POTRA ■

Londra, 3 octombrie 1918

...Eram un convoi de patru mari vase de transport de trupe, escortate de trei distrugătoare. Traversare de două ceasuri. Nu eram decît vreo duzină de civili, printre care Passici cu fiica și ginerele lui. La sosire au fost extrem de politicoși : nici vamă, nici întrebări, nimic. La Boulogne a venit un maior în întîmpinarea noastră și ne-a dus cu mașini la hotel și apoi la port. Totul perfect.

Seara (la Londra) l-am avut la masă pe Madge... Mîine la cinci îl văd pe Balfour...

...Alerg și mă dau peste cap pentru politică. E o curată nebunie. De n-aș fi convins că-mi slujesc țara atare muncă mi-ar fi imposibilă. Te asigur că nu urmăresc pentru mine nimic, nu cer decît ceea ce mi se pare de folos pentru țara mea. Pentru ea mă jertfesc — sau mai bine zis, ne jertfesc pe amîndoi...

Londra, 6 octombrie 1918

...Ieri a plouat toată ziua, și toată ziua m-am ocupat cu politica. Ieri am luat masa la Passici și am avut o convorbire de un ceas cu el după masă. Sînt foarte mari greutăți iar mie mi se cere să le fac față . acum să aduc la o înțelegere pe sîrbi cu iugoslavii ! Nu știu care îmi sînt șansele de reușită. Toată după masa discuții nesfîrșite. Seara după masă l-am avut pe Seton Watson (pînă pe la douăsprezece noaptea), apoi am mai lucrat la hîrtiile mele pînă la patru dimineața...

Londra, 7 octombrie.

...N-am putut ieși decît după masă spre a lua ceaiul cu Marinkovici... apoi am mai avut discuții politice pînă la masa de seară... Mîine îl văd pe Balfour, poate și pe Lloyd George. În momentul de față am primit o misiune foarte grea care îmi amintește de Atena pe vremuri. (În 1913 Take Ionescu mediase pacea între greci și turci.) Sînt însărcinat să fac un fel de arbitraj între sîrbi și croați (Păstrează asta pentru tine). Este un rol imens să fii arbitrul acestor popoare din Orient, dar dacă reușesc — ceea ce sper — cea mai importantă soluționare a zilei de azi va fi opera mea. Vezi deci că sînt privit ca și cum aș fi eu însumi un stat. Îți voi povesti cînd ne vom vedea la Paris. Sper să pot soluționa fără a fi obligat să merg la Salonic, și că Venizelos va putea să vină el ca să ne întîlnim cu Passici la Nisa...

Londra, 8 octombrie.

Scumpă soție, cred că reușesc în ceea ce am întreprins aici. Încă nu sînt sigur dar cred. E vorba de aranjamentul sîrbilor care se va împlini datorită mie. Nu mai merg la Salonic. Venizelos va veni în Franța. Cred că întîlnirea cu Passici va avea loc la Nisa... I-am văzut pe Balfour și pe Tyrell.

Londra, 6 octombrie (a 2-a scrisoare)

Dragă Adina, cred că voi pleca joi dimineața spre a fi la Paris vineri dimineața. Dar se poate ca să mai întîrzie sosirea lui Lloyd George la Londra și să întîrzii și eu din acest motiv. Mîine trebuie să-i mai văd pe Passici. Sper că toate se vor termina cu bine. În tot cazul voi fi scutit de călătoria la Salonic... Azi după amiază am văzut pe bătrînul meu prieten Gargoyne de la ziarul **Morning Post**... pe urmă am mai văzut cîțiva ziariști...

9 octombrie

...Vin de la redacția ziarului **Morning Post** unde am dat un articol despre Austria. Luasem masa cu Gargoyne, directorul ziarului, pe care îl cunosc de 25 de ani și care îmi datorește mie faptul de a fi intrat în cariera gazetărească... Acest om a scris cu douăzeci de ani în urmă un portret al meu, spunînd că, după el, eram singurul om care conta în România... Ți-am scris în ultimele zile [illegible] care au trebuit să ți se pară scrise pe chinezește. Acum vreau să-ți explic, draga mea, despre ce este vorba. Aflasem de cînd eram încă la Paris că s-au ivit mari neînțelegeri între Passici și iugoslavi — adică slavii din sudul Austriei. Or tu știi bine că eu vreau să lucrez cu Passici, după indemnurile guvernului englez, iar dacă Passici se dovedește a fi slab, totul e zadarnic. Deci am luat asupra mea sarcina — și Balfour e încîntat — de a pune de acord pe sîrbi cu iugoslavii... Nu am terminat încă și încă nu sînt sigur de reușită, dar îți dai seama de importanța rolului ce mi s-a dat de a fi arbitrul celor ce se vor întîmpla în Balcani. Eu am găsit o soluție și sper că pînă la urmă va fi acceptată. Numai asta m-a reținut aci și mă va mai reține mîine și poate chiar poimîine. Cît privește întîlnirea cu Venizelos și Passici, ea va avea loc la Paris sîptămîna viitoare. Deci scap de obligația de a merge la Salonic și pot rămîne la Paris să-mi scriu cartea...

Londra, 9 octombrie (scrisoarea a 2-a)

...Aici, în chestiunea sîrbească, lucrurile merg foarte greu. Oare voi reuși ? Am mari speranțe ; în tot cazul am făcut tot ceea ce am putut. Sînt foarte plictisit de a fi obligat să rămîn aci fără să știu cînd voi putea pleca. Congresul din Paris a fost amînat pe 15 noiembrie. Deci voi avea timp să fiu cu tine și să scriu faimoasa carte. Aici se consideră sigur că războiul se va termina foarte curînd, chiar anul acesta...

...Astă seară iau masa cu Gargoyne de la **Morning Post**, apoi la redacție ca să dictez un articol despre Austria, probabil pînă la ora 11...

Londra, 10 octombrie

Draga mea, ți-am scris un rînd azi la douăsprezece. Vreau să-ți explic despre ce este vorba. Azi dimineață credeam că chestiunea sîrbo-iugoslavă era pierdută. La zece jumătate dimineața am fost la Passici, fără nici o speranță dar hotărît a fi categoric. Am fost și am reușit. El mi-a acceptat toate propunerile și pentru a doua oară am făcut o operă de pace. Eu am fost acela care am găsit soluția conflictului pe care Balfour îl califica drept dezastruos și am reușit astfel încît soluția mea să fie acceptată de toți. Balfour propunea o altă soluție, dar a mea fiind socotită mai bună, a fost adoptată. Întors la hotel, l-am văzut pe Steed (Wickham) care e însărcinat s-o execute în parte. De acolo la ora cinci am fost la Balfour și i-am comunicat că reușisem. Era încîntat. Mi-a cerut să-i confirm în scris ceea ce convenisem cu Passici. Am și făcut-o.

Războiul se va sfîrși foarte curînd. Englezii nu pot alerga destul de repede spre a-i ajunge pe nemți în retragere. Toate calculele noastre se schimbă. Vom fi mai devreme în țară decît credeam... și cu toată fericirea. Vom avea Transilvania, după toate prevederile mele și în mare măsură, precum știi bine, grație soțului tău. Viitorul se vestește cît se poate de fericit...

„Adunarea a fost sesizată de China în virtutea articolului 15 al Pactului. Ea este astfel chemată să se pronunțe asupra gravului conflict chino-japonez, care de șase luni pune față în față două mari națiuni, la fel de prietene cu noi toți, la fel de importante în ochii noștri prin vechea lor civilizație, prin istoria lor și mai ales prin înaltele funcțiuni care le-au fost la amîndouă încredințate în organizarea vieții internaționale actuale. Într-adevăr, Japonia și China, astăzi părți în fața noastră în conflictul care le desparte, sînt, prin funcția lor de membre ale Consiliului, judecătorii noștri în diferendele care s-ar putea ivi în viitor între noi.

În consecință, punctele de vedere de principiu, pe care în constiința lor le consideră drepte în ceea ce privește interesele proprii, constituie în mod firesc pentru ele legea căreia ar trebui să ne supunem mîine în legătură cu propriile noastre interese. Este destul ca să înțelegem cît de gravă este problema și cît de grea sarcina noastră. (...).

În situația în care ne aflăm, s-o spunem deschis, întrebarea pe care și-o pune opinia publică internațională, fără al cărei sprijin instituția noastră nu și-ar putea îndeplini misiunea, întrebarea care pentru ea trece înaintea tuturor celorlalte este aceea de a ști dacă Liga Națiunilor există sau nu există. Problema odată pusă, datoria fiecărui membru al Ligii este de a da aci un răspuns precis și clar.

Făcînd acest lucru, îndeplinim nu atît un act de curaj, cît un act de prudență. (...).

Este oare atît de greu să ne facem datoria așa cum indică Pactul ? Este oare indispensabil să lovim în susceptibilitatea uneia sau alteia dintre părți pentru a ne atinge țelul ? Nu cred. Nu vreau s-o cred. Vreau, dimpotrivă, să cred pînă în ultima clipă că cele două părți în litigiu ne vor da tot concursul pentru aplicarea Pactului. (...).

Este de neconceput pentru mine ca, oricare ar fi legitimitatea intereselor unui stat, să nu se poată găsi un mijloc de a apăra și a face să triumfe aceste interese pe căile pașnice puse la dispoziția fiecăruia dintre noi de Pact și de diferitele angajamente care ne leagă. (...).

Dar chiar de pe acum Adunarea poate să ia anumite hotăriri, chiar de acum Adunarea este în măsură să proclame, și după părerea mea este datoare s-o facă, principiile călăuzitoare ale oricărei soluții viitoare.

Aceste principii (...) sînt următoarele :

Încetarea imediată și definitivă a tuturor ostilităților (...)

Necesitatea de a se încheia cît mai curînd posibil un armistițiu militar fără condiții politice, care să poată asigura caracterul de permanență încetării ostilităților, așa încît tratativele care urmează să înceapă să se desfășoare în liniște și să fie duse într-un spirit care să le permită să ajungă la capăt.

Necesitatea aplicării integrale a articolului 10 din Pact. Acest articol, care constituie cheia de boltă a întregii noastre instituții, cuprinde două obligații : aceea de a asista pe orice membru al Ligii împotriva unei agresiuni externe, dar mai ales și înainte de orice aceea de a respecta actuala integritate teritorială a membrilor Ligii Națiunilor. (...).

Orice slăbiciune în legătură cu articolul 10, orice șovăire în ceea ce privește aplicarea sa integrală ar da lovitura de grație instituției noastre. Dimpotrivă, afirmarea sa solemnă de către Adunare, chiar în momentul în care ea începe examinarea conflictului de care sîntem sesizați, va însemna un act salutar, menit a pune dintr-o dată capăt tuturor neînțelegerilor care au putut să deruteze opinia publică internațională, făcînd-o să aibă o părere greșită despre Liga Națiunilor. (...).

Necesitatea ca viitoarele negocieri să fie întemeiate pe respectarea scrupuloasă a tratatelor.

Cînd spun respectarea tratatelor, înțeleg mai întîi tratatele de pace, ale căror prime articole stabilesc regulile în virtutea cărora ne întrunim noi astăzi. Cînd spun respectarea tratatelor, înțeleg apoi Pactul de la Paris, în virtutea căruia a fost interzis războiul ca instrument de politică națională. Cînd spun respectarea tratatelor, înțeleg, în sfîrșit, respectarea tuturor angajamentelor internaționale, a căror denunțare unilaterală este incompatibilă cu litera și spiritul Pactului, ca și cu noțiunea de convenție în general.

Necesitatea ca Liga Națiunilor să afirme o doctrină unică față de toți membrii săi, oricare ar fi situația lor geografică. (...).

Căci ce încredere ar mai putea avea națiunile în judecătorul chemat să aplice legea dacă aceasta nu este legea pe care ele o cunosc, nu este legea căreia i s-au supus din proprie voință, ci, dimpotrivă, o lege pe care nimeni n-o poate ghici, o lege care se pleacă în fața unor imprejurări de neprevăzut și adesea involuntare, o lege, în sfîrșit, care în loc să fie textul precis și limpede care ne leagă, adică Pactul, va fi rezultanta hibridă a tuturor precedentelor ce vor fi fost create în cazurile de speță sub imperiul necesității de a rezolva ce este mai urgent.

Așa încît, pentru a conclude, cred că această discuție generală nu se poate termina prin simpla stabilire a unei metode de lucru, printr-o hotărîre de simplă procedură. Această discuție generală trebuie să se încheie prin anumite hotăriri, care să cuprindă, între altele, afirmația solemnă a principiilor călăuzitoare pentru orice soluție pe care Adunarea ar fi eventual chemată s-o dea.

Aceste principii călăuzitoare nu sînt altele decît principiile Pactului și nu cred să adresez părților în litigiu o cerere excesivă cerîndu-le să aibă bunăvoința de a le afirma cu noi.

Adresez părților acest apel nu atît în numele respectului pe care îl datorează Pactului, ci mai degrabă în numele ataşamentului de care ambele părți au dat dovadă față de Pact. (...). Ceea ce cer, ceea ce vreau este ca înainte de a se începe examinarea conflictului de către Adunare să se procedeze în așa fel, încît să nu mai rămînă nici umbră de îndoială asupra faptului că Pactul și tratatele ne leagă pe toți fără deosebire și că sîntem unanimi în ataşamentul nostru față de cauza păcii și de opera Ligii Națiunilor.

A refuza această cerere ar însemna să golim de orice conținut încrederea noastră în Liga Națiunilor și să lipsim statele care nu sînt părți în conflict de bunul cel mai prețios : speranța legitimă de a vedea că, în caz de război sau de primejdie de război, garanțiile contractuale pe care le dețin se transformă în realități tangibile".

După furtună, cine poate navighează mai departe

Atît la Sinaia, la Cooperativa „Prestarea", cît și la Ploiești, la Uniunea județeană a cooperativelor de producție Prahova, cazul este socotit **încheiat. Anchetat, îndosariat, rezolvat !** S-au dat chiar și sancțiuni, să nu poată spune cineva, cîndva, că nu s-au luat măsuri. Apoi, s-a tras cortina. După o oarecare furtună, apele s-au liniștit, iar cine poate navighează mai departe. Președintele de la „Prestarea" este tot președinte, soția sa — tot funcționează la organizarea și normarea muncii din aceeași cooperativă, vicepreședintele — după un popas la secția de confecționat mănuși, unde n-a învățat să se poarte cu mănuși față de adversarul său — este administrator la Casa de creație, o gestionară — după un periplu prin tribunale și o condamnare — face și dînsa mănuși (la domiciliu)... Toată lumea își cîștigă pîinea, are serviciu și este retribuită, atunci, cine ce-și mai poate dori ?!

Relațiile, amicale și cordiale, dintre cei doi șefi — președintele Alexandru Jianu și vicepreședintele Titu Solomon — de la cooperativa sinăiană par a se fi deteriorat subit, „din senin", în anul 1980. Și iremediabil ! Deși se cunosc de peste un sfert de veac, în chiar aceste împrejurări, promovați în aceste funcții, deși sînt aproape de aceeași vîrstă (vicele fiind mai tînăr doar cu vreo trei ani), deși au colaborat atîta timp destul de bine, într-o zi au făcut un soi de alergie unul la vederea celuilalt. Au început să se suspecteze, să adune probe unul împotriva altuia, și să informeze conducerea Uniunii județene și să ceară pedepsirea celuilalt. Președintele cooperativei e chiar mai tranșant : „ori El, ori Eu !" Fără să cerceteze în amănunt cauzele disputei (socotindu-le doar bîrfe) și, mai ales, efectele în viața și activitatea întregii cooperative, după cîteva tentative de a-i împăca, Biroul executiv al Uniunii ia măsuri, dar... într-o singură parte. Aprobă cererea de eliberare din funcție a vicepreședintelui Titu Solomon. Lucrurile însă nu intră în **normal**, cum s-a crezut, căci tovarășul Solomon, constatînd că nu se lau în discuție și nu se acordă atenția cuvenită măcar și unui singur aspect din cele sesizate forului tutelar județean, se adresează mai departe altor foruri județene ierarhic superioare. În consecință, conducerea Uniunii începe o cercetare, întocmește un dosar (destul de voluminos) care, e limpede, urmărește să-l disculpe pe tovarășul președinte și nu să elucideze neregulile și lipsurile din activitatea acestuia și ale unității pe care o conduce, cu urmări asupra întregului colectiv și a avutului obștesc. Totuși, pentru că unele sînt flagrante și greu de ascuns ori de justificat, s-au luat și cîteva blînde măsuri la adresa președintelui și a soției acestuia, fiind **sancționați unul cu avertisment** altul cu **mustrare**, și ceva mai aspre la adresa celor ce au cutezat să dea declarații tovarășului Solomon asupra unor fapte ale președintelui. S-a reținut numai faptul — fără îndoială nu prea loial și principial, neființd împuternicit de nimeni să acționeze astfel — că tovarășul Solomon a luat de unul singur declarații de la cooperatori și alți încadrați ai unității, privind abuzuri și abateri de la conduita funcției ale tovarășului Jianu și ale soției sale, dar nu și **realitatea faptelor.**

Una dintre aceste realități — acoperită cu o condamnare judecătorească (doar a unei singure persoane, cu un acar Păun deci), dar deloc elucidată, după opinia noastră — se cheamă **„afacerea sticlărie"**. Într-o zi a lunii august 1980, a apărut o „colaborare" cu Fondul plastic București. Nu cu Fondul plastic ca instituție, ci sub egida sa, cu artistul decorator sticlar Nicolae Moldoveanu, de la care, se pare, a apărut întîi propunerea — deoarece soța sa, Silvia Colceriu, nu este alta decît șefa biroului personal de la cooperativa „Prestarea". Curios e, că la Fondul plastic figurează în această colaborare 3 artiști sticlari și nu doar tovarășul Nicolae Moldoveanu, cum se atestă la Sinaia. (? ! ?). Cert este că efortul celor care au **parafat actele colaborării** — președinte, contabil șef — este de a trage pe sfoară bugetul statului, făcînd o calculație de preț specială pentru reprezentanții Fondului plastic, vînzîndu-le produsele prin magazinele cooperativei, cu plata direct la casierie, în numerar (cantități de zeci și zeci de mii de exemplare) fără rabat comercial, încălcînd Ordinul M.C.I. 3 945/1947. Ca și legislația de stabilire a prețurilor. Aceleași produse s-au vîndut apoi — prin contracte cu I.C.R.M.-urile din țară — la alte prețuri, mai mari, unele chiar cu mult mai mari, aproape dublu, **decît artiștilor sticlari. Deși sîntem însoțiți în cercetarea noastră de doi specialiști de prestigiu în domeniu de la Inspecția de stat teritorială** Prahova pentru controlul prețurilor, economiștii Victor Bozintan — inspector șef — și Georgel Negru — inspector principal, care le arată limpede (să-i zicem), greșeala, tovarășul președinte ne ține ore întregi în „sofisme", încearcă să justifice în fel și chip faptul, continuînd să susțină că nu e nici o ilegalitate. Mai mult, inspectorii constată că pentru aceste produse s-au realizat trei calculații de preț (mai există unul, moderat, pe la mijloc între cel pentru... primul fond (plastic) și pentru al doilea fond (piață) ! La U.J.C.M. Prahova se susține că acesta este cel real și legal, fiind stabilit de specialiștii săi, după un control la Sinaia. (Dar umflarea artificială a manoperei n-au constatat ! ?) Control ce a avut loc la sesizarea organelor de anchetă penală. Anchetă penală ce a intervenit, iată, exact în perioada „colaborării", a schimbării fabricației la unitatea de sticlărie. Pentru o lipsă inițială în gestiune de peste 168 000 lei. Principal vinovat, condamnat (și apoi grațiat) la 4 ani și 9 luni închisoare : gestionara Iordana Bădiță. După revizia contabilă a cooperativei se prezintă în justiție acte justificative cum că nu e vorba de un prejudiciu real, ci de unul fictiv prin raportări false de producție, de produse neexecutate înscrise în rapoarte pentru ca muncitorii să încaseze o retribuție mai mare (pe măsura eforturilor, au zis ei, dat fiind că în epoca de însușire a noii fabricații munceau mult, dar cu multe rebuturi). S-a stabilit astfel că, în realitate nu e vorba decît de un prejudiciu în jur de 43 000 lei, valoarea unei manopere încasate necuvenit. (N-a observat nimeni contradicția ? !). Totuși, pentru fals în rapoartele de producție și rapoarte false, de drept Iordana Bădiță e condamnată. De ce numai ea ?, întrebarea așteaptă răspuns. Rapoartele de producție erau contrasemnate la serviciul producție de un tehnician de sector cu obligația de a le verifica „pe teren", precum și de șeful serviciului producție.

Neregulile s-au acoperit cu nereguli, inducînd în eroare completul de judecată. S-au adus la dosar probe cum că nu s-ar fi consumat materii prime și energie, deci producția raportată e cert că nu s-a executat. Dar, cine citește cu atenție raportul de control financiar intern întocmit de revizorul contabil Dumitru Păun află că e greu de stabilit cu certitudine așa ceva. În acea epocă „Prestarea" a depășit serios consumul de gaze, și cine e cel mai mare consumator de energie decît un cuptor de topit sticlă ?! Depășirile sînt date pe seama celorlalte unități din moment ce se spune că la unitatea de sticlărie nu s-a consumat. Ușor e trecut cu vederea și faptul că se raportează fals chiar și în luna ianuarie 1981, cînd — susține tovarășul Jianu — s-a pus ordine în acest atelier prin numirea unui șef de unitate în persoana sticlarului Alexandru Barbaric, doar după două luni de muncă la Sinaia, adus de către N. Moldoveanu de la atelierele Combinatului Fondului plastic. De asemenea, se trece cu vederea (nu răspunde nici material, nici penal, nici moral la prejudiciu) faptul că Alexandru Barbaric a cerut și deținut cheile magaziei (în calitatea de șef pe care o avea) de la gestionara Iordana Bădiță. Mai mulți tovarăși, printre care și revizorul contabil Dumitru Păun, ne declară „dar încă n-avem probe", cum că produsele ar fi existat, s-ar fi executat, dar s-ar fi scos noaptea din atelier, pe ascuns și s-ar fi vîndut ! Cine să fi organizat controlul și să fi asigurat paza bună decît însăși conducerea cooperativei ?! Cine are **menirea**, dacă nu conducerea unei unități, să vegheze la bunul mers al treburilor și la apărarea avutului obștesc în toate compartimentele și etajele sale, să tragă la răspundere pe cei investiți cu funcții de coordonare și control a diferitelor compartimente ?

Autoritatea tovarășului președinte Alexandru Jianu este mai de multă vreme precară, subminîndu-și-o singur ori ajutat de soția sa. Cumpără în condiții de nelegalitate struguri, fabricînd vin la domiciliu — caz publicat de presa locală și centrală — ; cumpără de la cooperatorii săi, în și prin intermediul unităților lucrative, piei de miel pentru cojoc ; tovarășa Jianu solicită tot soiul de prestații de servicii pe care nu le achită la timp, în conformitate cu prevederile în vigoare ale cooperației... E bine cunoscut, cercetat și probat cazul rufelor personale găsite fără bonul de rigoare în unitatea de spălătorie a cooperativei... Le fel de bine cunoscut (inclusiv la forul tutelar județean) este și cazul cînd tovarășa Jianu a încercat să-și sustragă carnetul de muncă pentru a-și fabrica un înscris cu 12 clase în locul celor 7 pe care le-a absolvit, în scopul menținerii postului de funcționară la serviciul ONM. Caz nedeferit — cum ar fi fost normal și legal, ca și în cazul gestionarei — organelor de anchetă penală...

Atmosfera la „Prestarea" e încărcată, doi șefi s-au certat iar U.J.C.M. Prahova a pedepsit numai unul. Pe cel mai puțin vinovat. E drept, e echitabil, e moral ? Care e punctul de vedere al forului tutelar central de la București — UCECOM ?

CICI IORDACHE ■

Barieră închisă birocrației!

Birocrația se dovedește, uneori, în ciuda vehementelor asalturi ce i se tot dau de pretutindeni, inexpugnabilă ! Ne deranjează pe toți, mai mult sau mai puțin chiar cînd forța ei este mai măruntă și ține de lipsa de politețe și înțelegere a unui funcționar de la ghișeu, a altuia de la care așteptăm, zadarnic, o adeverință și așa mai departe. Există, însă, situații-limită, în care birocrația apare în toată monstruozitatea ei care au înzestrat-o nepăsarea, fuga de răspundere, comoditatea, adeseori prostia.

O astfel de situație-limită ne-a fost adusă la cunoștință, printr-o emoționant de simplă relatare, de către tovarășa **Floarea Oancea**, din Focșani. Este vorba despre pierderea unui om, a unei vieți curmate prea devreme și în mod tragic de moartea lui Corneliu Oancea, soțul celei care ne-a scris. Acesta a muncit vreme de mulți ani, ca activist, pensionîndu-se din funcția de primar al comunei Corbița, județul Vrancea. **La 17 aprilie 1981, în stația C.F.R. Izvorul Oii, județul Harghita, aflîndu-se în drum spre Covasna, pentru tratament medical, Corneliu Oancea a fost victima unui accident de cale ferată produs de accelaratul 745.** Nu comentăm ce a putut să însemne, pentru familia celui ucis, acest eveniment strîns acum în cîteva cuvinte tipărite și nici pentru mecanicul trenului respectiv... Ne vom mărgini la un alt comentariu și anume acela al calvarului administrativ, care a urmat nefericitului eveniment, de îndată ce Floarea Oancea a încercat să obțină un drept mărunt, în raport cu pierderea soțului, dar care i se cuvine : **despăgubirea de la A.D.A.S. Sucursala din** Vrancea a instituției naționale de asigurări i-a întocmit dosarul necesar, cărua îi lipsea **numai** o adeverință. **O simplă, dar crudă adeverință...** Cine trebuia s-o elibereze ? Stația capăt de linie a accelaratului 745. Și ce trebuia să rezulte din hîrtia respectivă și indispensabilă ? Că cel accidentat mortal nu călătorise în mod fraudulos, adică fără bilet de tren ! Lăsînd la o parte bizareria unei asemenea prevederi, care confruntă viața cu dreptunghiul de carton al unei legitimații de călătorie, fără de care poți muri, lipsindu-ți urmașii de o despăgubire, pentru că, ucis cu biletul în buzunar e una și fără el alta, vom reproduce ce i s-a întîmplat Floarei Oancea de cînd și-a solicitat dreptul său. Cei de la A.D.A.S. i-au spus să se ocupe singură de procurarea adeverinței, căci e doar interesul ei ! Bun. Fiind în vîrstă și bolnavă, văduva lui Corneliu Oancea a adresat mai multe cereri organelor de resort spre a fi sprijinită. **A găsit înțelegere la Consiliul Popular Județean Vrancea, al cărui activist fusese soțul său, de unde s-au trimis mai multe adrese stației C.F.R. Cicău, pentru a se preciza care este capul de linie al accelaratului 745. Răspunsul : Timișoara. La rîndul ei, aceasta a corectat primul răspuns, indicînd Clujul-Napoca. Aici s-a instalat însă o tăcere totală. Nici da, nici nu. Și asta de 6 (opt) luni de zile !**

Punem un prim punct în acest loc al relatării noastre spre a supune judecății generale, dar mai ales a celor responsabili, un fapt ce trebuie considerat revelator : Corneliu Oancea **se ducea** la tratament, cu biletul respectiv, în care — după cum se știe prea bine — este inclus și costul călătoriei. E drept, că în hainele sale, hărtănite de accelaratul 745, nu s-a mai găsit actul amintit, dar nici celelalte lucruri personale, care aparțineau victimei. Nu interesează din ce motive, dar interesează că ele au existat. Nimeni nu pleacă la tratament, pentru cel puțin 12 zile, fără să-și ia cu el cîteva lucruri și obiecte trebuitoare. Dacă biletul de tratament se afla în valiză ? De ce nimeni nu-și pune problema unde este acea valiză ? Dar actele personale ? Nu s-au găsit nici ele. Nici procesul-verbal de predare, care ar fi trebuit să existe la conductorul garniturii și din care ar fi putut să rezulte că cel accidentat fusese prins în neregulă. Ceea ce ni se pare însă cu totul revoltător este procesul de intenție care se face unui om și mai ales post-mortem ! Dacă între Focșani și Covasna ar fi fost o distanță ca între Gara de Nord, din București, și halta Grivița, hai să zicem că un om ar fi fost tentat să se urce în tren și fără bilet. Dar, slavă domnului, de la Focșani și pînă la Covasna e o cale cevа mai lungă, A.D.A.S. este, precum știm toți, o instituție de asigurări în care oamenii trebuie să aibă încredere și de la care se așteaptă măsuri eficace, rapide de despăgubire, cînd este cazul, sprijin efectiv în întocmirea formelor solicitate de legi, capitol la care ar intra și corespondența cu forurile ce pot elibera adeverința cu pricina. Poate chiar cu cele sindicale, de la care Corneliu Oancea a primit biletul de tratament. A.D.A.S. nu poate fi doar un ghișeu de primiri și plăți. Ci se impune a fi un organism complex, un „nod" de relații de tot felul, în primul rînd cu instituțiile de stat și cu cei care-i încredințează banii lor, bunurile lor, securitatea vieții.

Scriem aceste rînduri cu o sinceră revoltă și mîhnire, alăturîndu-le cererii pe care ne-o face **Floarea Oancea din Focșani, str. Unirea Principatelor bl. 6, et. 1, ap. 5, județul Vrancea,** solicitînd, dacă nu o imediată rezolvare, pe cale oficială, a situației create, măcar un răspuns clar din care să afle și cei de la A.D.A.S. care este, de fapt, capul de linie al accelaratului 745 ? Se poate sau nu se poate ști ? Birocrația se impune a fi demascată și ucisă oriunde ar încerca să se ascundă ! Deci, trebuie să se poată !

EMANUEL VALERIU ■

Dedesubturile unei mutări cu cîntec

Din 1968 încoace Constanța Andreescu, în prezent pensionară, a bătut cam la toate ușile posibile pentru rezolvarea unei situații, intrată, pare-se, într-un cerc vicios. Fiind proprietara unui apartament din București, de pe strada Viitorului nr. 130 A, nu a reușit, în toți acești ani, cu toate memoriile, să intre în propriul apartament. „Chiar să nu am nici un drept asupra apartamentului pentru care am muncit o viață, și în care să nu ajung să ocup nici măcar o cameră ?" — se întreabă nedumerită bătrîna, după ce abordînd și ultima cale, cea a justiției, pierde procesul.

De ani de zile locuiește în apartamentul fiicei sale, Mioara Andreescu, împreună cu o nepoată. Mai la concret vorbind, într-o mansardă-anexă a acestui apartament : o cămăruță rece și puțin primitoare, în care urma ploilor prelinse pe zidul încăperii este mai mult decît vizibilă; o cămăruță, pînă la care trebuie să urce nenumărate trepte, greu de dus la anii ce s-au tot adunat.

Dincolo, în apartamentul proprietate, lucrurile s-au mai schimbat între timp. Familia Oancea, Grigore și Elisabeta, și ei pensionari de acum, au rămas singuri în apartamentul cu două camere, plus hol, plus dependințe, prin căsătoria fiului lor Adrian și mutarea lui în apartamentul proprietate al socrilor. La rîndul ei, această mutare e cu cîntec. Tînăra familie locuiește, în fapt, pe Colentina, unde își achită toate datoriile — întreținere ș.a. — dar figurează, în continuare în spațiul de pe Viitorului 130 A. În aceste condiții proprietăreasa apelează la instanță pentru evacuarea lui Adrian Oancea și restrîngere de spațiu pentru ceilalți doi membri ai familiei Oancea. Altfel spus, solicită instanței dreptul de a intra în una din cele două camere — apartamentul permițînd convețuirea laolaltă, avînd două intrări separate, cu acces la dependințe. Mai mult, pentru a nu stînjeni pe chiriașii ei, a solicitat doar accesul la baie — renunțînd la bucătărie și celelalte dependințe.

Acțiunea este respinsă, cauza rămînînd definitivă. Paragrafele de lege aduse în susținere sînt clare : restrîngerea solicitată nu se poate face deoarece nici una din cele două camere nu are cel puțin 16 mp (una are 15,76 mp, (sic !) cealaltă — pe care o cere femeia — 14,63 mp). Adrian Oancea nu poate fi evacuat pentru că figurează și el și soția cu domiciliul în apartamentul în discuție și și-ar pierde, deci, dreptul său propriu locativ asupra locuinței în litigiu.

Iată însă că Inspectoratul municipiului București, serviciul pază și ordine, prin adresa nr. 96076 din 30 XI 1981 îi face cunoscut proprietăresei că : „Cele semnalate de dv. se confirmă". Numitul Oancea Adrian a fost sancționat, conform Legii nr. 5/1971, art. 27, pentru că locuia fără forme legale, iar soției acestuia, Oancea Rela, i s-a anulat viza de reședință din strada Viitorului 130 A, întrucît nu mai **locuiește la această adresă". Nu ne-a fost** deloc greu să aflăm dedesubturile acestei stări de fapt : se spune că blocul de pe strada Viitorului 130 A va intra în demolare. „Și atunci, cum să iasă fiul nostru din spațiu ?! Dacă-l prinde demolarea aici *se alege* și el cu un apartament" — punea punctul pe „i" însuși Grigore Oancea. Un punct de vedere care, adus în fața proprietăresei, nu înseamnă altceva decît tăierea, cu cinism, a oricărei speranțe ca femeia să scape de mansarda în care își duce zilele. Un punct de vedere asupra căruia, credem, și-ar putea pune amprenta însăși legea — cînd interesul unor astfel de atitudini este atît de clar. (Mai ales că situația Constanței Andreescu nu este singulară !)

Potrivit articolului 64 din Legea 5/1973 „comitetele și birourile executive ale consiliilor populare vor sprijini, la cerere, persoanele care au locuință proprietate personală, dar nu locuiesc în ele, să se mute în aceste locuințe. În acest scop, vor închiria persoanelor care dețin locuințele respective, fie locuințele oferite în schimb de proprietari, fie alte locuințe din fondul locativ de stat, cu respectarea dispozițiilor legale privind normarea suprafețelor respective". Înțelegem și situația Consiliului popular al sectorului 2 care „avînd de evacuat un număr mare de familii din imobilele ce se demolează pentru crearea frontului de construcții", nu a putut soluționa cererea Constanței Andreescu, de a se atribui familiei Oancea un alt spațiu, pentru eliberarea locuinței. Totuși, ținînd cont de prea lunga perioadă de cînd această femeie tot bate drumurile pentru intrarea în propria-i locuință, se poate, credem, găsi o soluție pentru rezolvarea problemei, întrată, cum spuneam, în cercul vicios al nerezolvărilor. Aceasta în condiția în care ultimul răspuns de la Procuratura Generală — unde dosarul se află din nou în studiu — ar fi negativ. Așa ar fi drept, așa ar fi echitabil.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

■ În Roșiori, oraș cu 30 000 locuitori, între alți medici specialiști care lipsesc sînt și un oftalmolog (măcar unul !) și un cardiolog. „Sîntem nevoiți, ne relatează **Elena Bursumac, str. Lt. Dogeanu 17**, să facem drumul la Alexandria, unde oftalmolog este doar unul singur și care nu prididește decît cu mare efort să consulte toți bolnavii. Se așteaptă cu zilele pînă ne vine rîndul ; facem naveta uneori o săptămînă în șir pentru a ajunge în cabinet, timp în care dacă suferi de un glaucom — cum este cazul meu, — îți se agravează boala. Să nu mai vorbim de bolnavii cronici de inimă, cît se chinuiesc, neputînd fi urmăriți în timp și tratați.

■ **Nicolae Gheorghe din Ploiești, str. Andrei Mureșanu 53**, în vîrstă de 66 de ani, fost cazangiu de meserie, de circa 5 ani se zbate să obțină de la Trustul de montaj uzine chimice București o dovadă din care să reiasă anii cît a prestat munca de șef de echipă la Grupul de șantiere Ploiești, necesară pentru calculul corespunzător al pensiei. Tot de atîția ani, sub diverse motive și pretexte, nu i se eliberează.

■ Despre încă o dovadă a nedezmințitei ospitalități a românului ne scrie **Mioara Manolache din orașul Roman, jud. Neamț**. Într-o situație grea, de excepție, cînd nu vedeau nici o ieșire, aflîndu-se într-o excursie cu încă 10 tineri și rătăcindu-se, negăsind nici un adăpost, „am întîlnit un OM La prima vedere ca oricare altul, un bărbat modest, cu fața blîndă și cu ochii buni", care i-a scos din toate încurcăturile. Era primarul comunei Vintilești, jud Buzău, Marinescu Gheorghe. I-a găzduit, i-a dus cu autoturismul personal la gara din Rm. Sărat...

■ „La data de 12 februarie 1981 am cumpărat un frigider „Arctic" pentru suma de lei 4 300. După puțin timp de la cumpărare frigiderul nu a mai funcționat, astfel că, pînă în prezent, a fost necesară schimbarea succesivă a 3 agregate trimise de către întreprinderea producătoare. Toate acestea s-au dovedit tot la fel de bune ca și primul, încît nici acum frigiderul nu funcționează. Ce fel de control de calitate și ce fel de controlori o fi avînd fabrica găeșteană ?", se întreabă și ne întreabă **Maria Suciu din Sinaia, str. Mănăstirii 5.**

■ **Ion Pan** cu domiciliul actual în localitatea **2 Mai, jud. Constanța**, ni se plînge că are de ridicat niște drepturi bănești pentru munca depusă pe Șantierul Midia-Năvodari, dar nu-i poate încasa, deoarece „lu trust mi-a spus o tovarășă că nu are timp să mi-i elibereze, să vin altă dată. Și am fost de trei ori și tot nu mi i-a dat ; în final mi-a spus că e o greșeală, că n-am de ridicat nici un ban, ori eu știu că am circa 2 200 lei". Rugăm conducerea Șantierului de construcții al Combinatului chimic Năvodari să dispună verificarea cu bună-credință a documentelor, iar dacă e în drept să i se elibereze omului banii pentru munca prestată.

■ **Locatarii blocului 34 din Aleea Ulmilor, cartier Dîrmănești, Piatra-Neamț** ne sesizează că „apă caldă nu avem cu săptămînile, căldură n-am avut zile întregi în iarna care abia a trecut ; ne-am încălzit fiecare cu resouri, sobe electrice, aeroterme etc. În loc să facem economie de energie electrică, o consumăm pentru că unii tovarăși de la termoficare nu-și fac datoria. A calculat cineva, a făcut vreo statistică, cît curent electric se consumă în acest cartier, vitregind economia națională ?"

■ Un grup de arhitecți bucureșteni — **Neculai Raclis, Viorel Popescu, Paul Georgescu, Virgil Stavri** — ne prezintă un documentat memoriu cu pertinente propuneri pentru a rezolva, benefic arhitecturii noi a Capitalei și a țării, problema „închiderii" balcoanelor. Care a ajuns fenomen de masă, și care, la cra de față, efectuîndu-se la latitudinea fiecărui locatar, uriește violent orașele. „I. Să se admită amenajarea acestora (balcoanelor și logiilor) ca **spațiu locativ** sau **ajutător.** 2. Ca atare, se vor proiecta de la început de către arhitecți „închise", aspectul estetic al fațadelor și volumelor se va studia în acest mod. 3. Sistemul lor de închidere va fi astfel **unitar** și se va executa de către întreprinderea de construcții care edifică întreaga clădire. 4. Valoarea acestor lucrări să fie inclusă în valoarea investițiilor respective pentru construcții de locuințe și, ulterior, în valoarea fiecărui apartament în parte. Pe lîngă latura estetică beneficiile sînt și de ordin economic : s-ar reduce consumul de profile laminate utilizate (cu 38-40 la sută) ; consumul de energie electrică pentru sudură ; dispariția unei categorii de speculanți „închizători de balcoane" dintre sudori și mecanici, care percep sume foarte mari și care se sustrag, de regulă, de la plata impozitelor pentru această îndeletnicire". Supunem ideea, la care noi subscriem, atît dezbaterii specialiștilor din țară — arhitecți, ingineri constructori, edili — cît și forurilor în drept — Comitetul de Stat al Planificării, Comitetul pentru consiliile populare, Institutul central pentru cercetare și directivare în construcții...

■ **Procuratura Generală** : „Referitor la sesizarea petiționarului **Tafta Vasile din com. Bîrsești, satul Negrilești, jud. Vrancea**, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

■ **Consiliul popular al sectorului 4** : „Urmare sesizării adresate dv. de cetățeanul **Stoenescu Filip, Alcea Slătioara nr. 13**, s-a recalculat taxa asupra mijlocului de transport, rezultînd un plus de 600 lei care i-a fost restituit cu mandatul poștal nr 14 664/15 03 1982".

■ **Serviciu daune al Sucursalei județene Prahova A.D.A.S.** : „Am recuperat de la unitatea în cauză suma pe care instanța de judecată nu a reținut-o ca prejudiciu ca urmare a furtului săvîrșit de Băjenar Eleodor la Supermagazinul din Breaza".

N.R. Asta am scris și noi, în articolul **„Nevinovatele gestionare vinovate"** (nr. 11 din 19 martie 1982), crea ce ne interesează este de ce să plătească gestionarele fără să fie vinovate ? Amintim încă o dată conducerii Uniunii județene Prahova a cooperativelor de consum că nu ne-a răspuns la întrebare.

■ Arhitecta **Adalgiza Roadevin din București, str. Voila nr. 1**, ne scrie supărată, revendicîndu-și paternitatea, alături de arh. Ioan Tipa, șeful de proiect, la realizarea edificiului Spitalului județean din Brăila, premiat cu unul din premiile Uniunii arhitecților pe 1980. Contestă acest drept confraților Marcu Anghel și Gheorghe Trifu de la Institutul de cercetări și proiectări construcții tipizate din București, susținînd că aceștia n-ar fi participat la respectivul proiect, așa cum au apărut în articolul „Muzica formelor citadine" din Almanahul „Flacăra" 1982. Adevărul îl va stabili Uniunea arhitecților, unde ne-am documentat...

■ **Aron Gropeanu din Deva, str. Griviția Roșie 16**, ne face cunoscut că edilii și sistematizatorii orașului transilvan au propus spre demolare un imobil monument de arhitectură construit cu circa 300 de ani în urmă, cu înfățișare de cetate medievală. Casa în care locuiește, în ciuda vîrstei, a rezistat tuturor calamităților naturale, de-a lungul secolelor, are zidurile exterioare de circa 1 m și cele interioare de 0,60 m, face parte din complexul de clădiri aparținînd mînăstirii franciscane și sînt legate de ea multe legende și amintiri, momente din istoria orașului. „În zidul dinspre Cetate (romană), de o parte și de alta a unei ferestre, stau înfipte două ghiulele de tun. Se spune că acestea datează de pe timpul lui Mihai Viteazul. Retrăgîndu-se spre a-și instala tabăra, trecînd prin Deva, armata austro-ungară a tras după ei cu tunurile"...

■ **„Subsemnatul Anghel Vasile**, om al nunții la Întreprinderea Tractorul Brașov, m-am hotărît să sesizez direct un aspect negativ al activității economice din cadrul întreprinderii noastre, ce afectează atît planul de producție cît și buzunarul celor ce muncim aici. În anul 1981, **Tractorul** a livrat Întreprinderii **Tehnometal** Timișoara peste 3 000 seturi de tractoare de 45 C.P., sub formă de CKD și SKD și peste 1 200 tractoare de același tip din destocări. Unitatea timișoreană urma să le monteze (pe primele) și să le retușeze (pe celelalte) și să le dea drumul în circuitul intern, obținînd beneficiari de la centrala de resort. Tovarășii de la **Tehnometal** însă le-au raportat ca realizări proprii pe toate, inclusiv cele 1 200 tractoare pe care le primiseră **gata**, ceea ce a dus la diminuarea, cu aceeași cantitate, a realizărilor noastre din trim. IV 1981. Românește spus, munca noastră a fost furată. În schimb, dînșii și-au depășit indicatorii de plan, au încasat retribuții și prime, fără efort și merite deosebite". Rugăm conducerea M.I.C.M. să lămurească lucrurile și să ia măsurile cuvenite, dacă așa s-au petrecut faptele.

■ **Gheorghe Mihalca din Baia Mare, str. Moldovei 9/26** ne dă de veste că în planul manifestărilor filatelice ale cercului bibliotecii județene (al cărui președinte este) a organizat o expoziție filatelică închinată memoriei marelui luptător patriot pentru libertatea românilor din Transilvania, dr. Vasile Lucaciu. „Am emis, cu această ocazie, un set de 3 plicuri filatelice originale".

■ **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** : „La scrisoarea ing. hort. **Trifan Ecaterina** înregistrată la dv. cu nr. 1382/1982, vă facem cunoscut că sus-numita a fost încadrată la C.A.P. Averești, jud. Neamț, așa cum a solicitat".

■ **Centrala de exploatare a lemnului** : „La scrisoarea tov. **Coman Ileana din com. Moisei nr. 1282, jud. Maramureș**, vă facem cunoscut că la începutul lunii martie a.c. Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii, județul Caraș-Severin, a înmînat personal fiicei tov. Coman procesul verbal de cercetare a accidentului suferit de muncitorul forestier Coman Nicolae, la 30 sept. 1981, în parchetul de exploatare Topenia — S.F.E. Topleț — I.F.E.T. Orșova. Coman Ileana a depus procesul verbal solicitat de Prevederile sociale din orașul Vișeu pentru întocmirea dosarului de acordare a pensiei".

■ **Întreprinderea Teleconstrucția a M.T.Tc.** : „Din verificările întreprinse la Șantierul Tc. 9 echipament a reieșit că drepturile bănești ce i s-au cuvenit pentru cît a lucrat și pentru concediul medical, în valoare totală de 1.429,15 lei, tov. **Pali Ștefan din București**, au fost depuse la Oficiul poștal nr. 12 post restant cu mandatul telegrafic nr. 6623/29 XII 1981. Deoarece nu s-a prezentat să-i ridice, banii s-au reintors la întreprindere și au fost depuși în bancă la drepturi neridicate. În urma scrisorii adresate revistei Flacăra, banii au fost retrimiși la domiciliu, cu mandatele poștale 6083 și 1292 din 16—17 aprilie 1982. Pentru netratarea la timp a scrisorilor anterioare ale petiționarului adresate conducerii șantierului au fost atenționați unii încadrați din compartimentul financiar-contabil care aveau sarcina să se ocupe de această problemă".

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău** : „Din cercetările efectuate la fața locului a rezultat că cele sesizate de cetățeana **Corda Laurența** corespund realității. Exploatarea necorespunzătoare, proasta gospodărire, folosire, întreținere și conservare a părților și instalațiilor comune au condus la spargerea coturilor și inundarea subsolului blocului. Deficiențele au fost remediate încă de la data de 9 aprilie 1982".

■ Fiica mea, **Tudor Otelia**, a urmat cursurile Școlii de opticieni în cadrul UCECOM București (absolvită în 1981), avînd contract pe 5 ani de zile cu Cooperativa „Munca" Cîmpina. De la această dată și pînă în prezent nu a cîștigat nici 300 lei, deși este încadrată cu o retribuție lunară de 1 860 lei. Cooperativa are în acest oraș două unități de optică, însă cei doi responsabili nu o primesc pe motiv că în unitățile lor se lucrează cu scule și unelte proprietate personală, iar președintele este neputincios în fața lor. După lungi discuții a fost repartizată într-o unitate nouă, la Breaza, dar nici aici nu are ce să lucreze, neavînd asigurată baza materială". **(Tudor Nicolae, Cîmpina, str. Tineretului 18)**

■ La 15 decembrie 1981, am primit de la **Procuratura județeană Constanța** : „La numărul dv. 11635/1981, vă facem cunoscut că s-a luat legătura cu conducerea Judecătoriei Constanța, în vederea punerii în executare a sentinței nr. 723 din 3 noiembrie 1981, la care se referă numita **Ștefan Elena din com. Nicolae Bălcescu, jud. Constanța**". După o jumătate de an de la acest răspuns, ne scrie **Maria Ștefan**, fiica petiționarei. „Vă informez că nimeni nu ia măsuri împotriva acelora care continuă să-i ocupe casa, să se folosească de terenul ce-i aparține... Din 21 ianuarie 1982 există la Procuratura județeană un al doilea dosar de cercetare, dar nimeni nu aduce la îndeplinire hotărîrile judecătorești. Atunci unde-s autoritatea și prestigiul justiției ? Cine să întroneze, și în cazul trist al mamei mele, legea ?" Însăși Procuratura județeană Constanța, care ne asigurase că a luat măsurile de rigoare pentru aceasta.

■ **N. Mihai din com. Bălțești, jud. Prahova**, luînd în sprijinul celor relatate de sine și pe tovarășii profesori A. Plăișanu, I. Gorun, M. Avramescu (...care au fost mult mai rău păcăliți decît noi") de la Liceul „N. Iorga" din Vălenii de Munte, ne relatează „odiseea" unei excursii prin O.J.T. Prahova la Poiana Brașov. „La restaurantul «Capra Neagră» ospătarii sînt puși pe căpătuială. Patru persoane am luat masa (meniu fix) — masă de grup și, în loc să ne coste 112 lei, cum am fost informați la început, ne-a costat 122 lei, conform notei de plată pe care v-o anexăm. Îndrăznind să-l întrebăm de ce, pe ospătarul M. Dorinel, răspunsul a fost jignitor („nu vă mai servesc pentru că n-ați venit aici să vă îngrășați ?") și nu ne-a mai dat nici măcar un pahar cu apă minerală. Ce-i de făcut ? Să mai mergem ori nu în excursii ?" Noi zicem că da, sperînd că O.N.T. Carpați Brașov își va educa mai bine ospătarii.

■ „Am citit articolul dv. **„Încă trei, patru săptămîni și moare un meșteșug străvechi"** (Flacăra nr. 12 din 2 martie a.c.) și m-am bucurat, căci curelăria într-adevăr moare, dacă nu se va interveni pentru redresarea ei. Și în Buzău, str. Dobrogeanu-Gherea, se află **curelăria** pe care o conduc eu încă 3 ortaci și care și ea e „pe drojdie". Eu am format aici pe cei trei ortaci mai în vîrstă, dar e nevoie să mai pregătim „schimbul de mîine" și, cum sînt și eu mai în vîrstă, am nevoie de sprijinul presei, căci numai așa se vor trezi la realitate cei în drept. Calul reintră în drepturile lui străvechi și, ca atare, este nevoie să reintre și curelăria". **(Dumitru Lazăr, Cooperativa „Curelăria" Buzău)**

■ **„Sînt Gh. Popescu din Ploiești, str. Caraiman 3**, și la începutul lunii decembrie 1981, v-am trimis o scrisoare prin care mă plîngeam de atitudinea ICRAL care îmi încasase 100 lei (taxă) în vederea asfaltării curții locuinței mele. Din 2.12.1978 și pînă la data scrisorii nu efectuase nimic ce ar fi putut justifica suma încasată. Vă scriu de această dată pentru a vă informa că, prin mandatul 28467 din 22 03.1982, ICRAL Ploiești mi-a returnat banii. Țin să vă mulțumesc călduros pentru intervenția dv.".

■ **ICRAL Cotroceni** : „În legătură cu nota publicată la rubrica **Flacăra la dispoziția dumneavoastră** nr. 13 din 2 apr. 1982 vă comunicăm că blocul L-10 din Șos. Alexandriei nr. 72 este bloc nou, fără recepție finală. La data respectivă, constructorul — LC.P.B. — executa lucrările de remediere la terasa blocului, încît în momentul de față sîntem în posesia declarației scrise a tov. **Pintea Ilie**, locatarul ap. 44, privind terminarea execuției lucrărilor de remediere". Dar recepția asupra calității acestela ?

■ **Consiliul județean al sindicatelor Sibiu**: „În baza celor constatate, stînd de vorbă cu petentul, analizînd situația la nivelul Trustului S.M.A. Sibiu, al D.G.J.A.I.A. Sibiu, al Direcției comerciale județene și în urma măsurilor luate de organul județean de partid și sindicat, numitul Kiralyfi Iuliu a fost reîncadrat, cu data de 1 aprilie 1982, la Întreprinderea comercială cu ridicata mărfuri alimentare Sibiu, serviciul R.C.T.A., în funcția de economist stagiar, anul II. Tov Kiralyfi Iuliu a fost mulțumit de felul cum i s-a soluționat problema".

■ **Sucursala municipiului București a ADAS**: „În legătură cu articolul apărut în nr. 12 din 26 martie a.c. la rubrica **„Flacăra la dispoziția dumneavoastră"** prin care **Alexandru I. Alexa din București, str. Liviu Rebreanu 29**, se arată nemulțumit de faptul că nu a primit despăgubirea pentru avarierea autoturismului său pe teritoriul jud. Vrancea, vă comunicăm că imediat după primirea încuviințării pentru stabilirea despăgubirii, pe baza înțelegerii dintre părți, respectiv la 13 martie 1982 i s-au plătit drepturile cuvenite. La data apariției articolului, Alexandru I. Alexa intrase în posesia acestora. În scopul prevenirii unor astfel de situații s-au luat măsuri pentru soluționarea mai operativă a tuturor cazurilor de pagube care sînt înștiințate la sucursala noastră". Ce măsuri ?

■ **Centrala de transporturi auto** : „Referitor la nota cuprinsă în rubrica **„Flacăra la dispoziția dumneavoastră"** prin care locuitorii comunei Balta Albă reclamă desființarea cursei Rm. Sărat — Amara, vă aducem la cunoștință că în ultima perioadă I.T.A. Buzău s-a confruntat cu greutăți privind asigurarea parcului activ necesar acoperirii tuturor sarcinilor din program, datorită lipsei de anvelope și a unor piese de schimb deficitare. În prezent, cursa se execută conform graficelor de circulație".

■ „Consider a fi de interes pentru opinia publică informația privind marea personalitate a dr. Constantin Andreoiu din Ploiești, aflat în pragul vîrstei de 80 de ani și care se bucură de un mare prestigiu medical la noi în țară. Într-o îndelungată carieră chirurgicală, de 50 de ani, a salvat mii de vieți omenești cu o îndemînare și competență de maestru, cu o rară conștiință medicală. Consider o datorie a mea, cetățenească și profesională, a vă aduce la cunoștință acest fapt". **(Dr. Dumitru Badea, Spitalul județean Prahova)**

■ „Mă urmărește imaginea penibilă a ținutei vestimentare, surprinsă în prim-plan de indiscretul obiectiv al camerei de luat vederi, joi, 15 aprilie a.c., cu prilejul transmisiei concertului simfonic al orchestrei Radioteleviziunii, a numeroșilor amatori de muzică. O discrepanță flagrantă, pînă la lipsa de respect, între fracurile și rochiile de seară de pe scenă și „blugi" din sală! Eu am considerat mersul la concert, la teatru, la operă, la spectacol în general, ca pe o sărbătoare, onorînd-o cu atare și vestimentar". Are drepte autorul acestor rînduri — **Eugen Trancu-Iași din București, str. Spătarului 1 A** —, nu e nici desuet, nici ridicol, ci de bun-simț, dovadă de educație și cultură a respecta și vestimentar sala de spectacol, așa cum ne respectă instituția și reprezentanții ei pe noi, spectatorii.

Pagină realizată de CICI IORDACHE ■

Poșta redacției

■ **Oscar Dragu** — Călărași: Ca inginer, șef de fermă, stagiar anul III, retribuția se face în raport cu realizarea aceloraș indicatori de plan ca și a celor cu funcții de conducere și execuție care muncesc în compartimentul sau sectorul respectiv. ■ **Maria Ciocan** — Roman: Să-l acționați, pe tată, în judecată. ■ **Arpad Gal** — Brașov : Dacă veți dovedi că ați lucrat ca sudor, în condițiile cerute de lege, cel puțin 25 ani, veți avea dreptul la pensie pentru limită de vîrstă la 55 ani ■ **Constanța Radoslav** — București: Vă așteptăm la redacție ■ **Traian Berteștreanu** — Brăila: Cereți lămuriri la serviciul personalînvățămînt, retribuire din întreprindere ■ **Ioana Petrică** — Rătești (Argeș): În raport cu perioada lucrată ■ **Ion Olaru** — Breaza: Nu numai martori, ci și acte ■ **Văduva Ștefan** — Craiova: Gradul didactic obținut ca profesor cu studii de 3 ani la Institutul pedagogic nu vă dă dreptul la retribuirea corespunzătoare gradului obținut și în cazul absolvirii unui institut de învățămînt superior cu durata studiilor de cel puțin 4 ani ■ **Costache Pintea** — Iași: În cazul dv. beneficiați de procentele de 4% ■ **Smaranda Popa** — Tutova (Vaslui), **Maria Felecan** — Cluj-Napoca, **Letiția Idu** — Mediaș : La Centrul de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL, strada Mihail Cioranu, nr. 21, sector 5 ■ **Tudor Scoruș** — Ziduri (Buzău): Cei 10 ani de vechime în C.A.P. vor putea fi valorificați la pensie numai la împlinirea vîrstei de 65 ani ■ **Mucenic Străuț** — Corbeni (Argeș): Se poate, dacă unitatea este de acord ■ **Ioan Pavel** — Săvinești: Ceea ce cereți, nu se poate ■ **Gheorghe Petre** — Movilița (Ialomița): Cereți sprijinul Consiliului popular comunal ■ **Iosif Grigore** — București: 1) Țăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate au dreptul la pensie și alte asigurări sociale în condițiile Legii nr. 5/1977 ; 2) Fondurile necesare plății pensiilor se constituie din contribuția personală de 40 lei pe lună și din contribuția statului de 2% stabilită la valoarea produselor livrate la fondul de stat de către țăranii cu gospodărie individuală ■ **Octavian Negruți-Fekete** — Tg. Mureș : Răspunsul a fost corect. Aveți dreptul la 3%.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Mondo umano

Pretextul și realitatea

Îmi amintesc și acum fotografia unei tinere trase la față, tipul clasic de neajutorată, aflată lîngă un panou pe care tronau alte imagini mari și foarte reprezentative ale unor copii dintr-o țară asiatică sau africană. Erau — toți — culcați, poziția exprima fără echivoc neputința lor în fața înfometării. Și afișul de pe panou, și fața îndemnau trecătorii să participe la „ o omenească acțiune de binefacere". Imaginile erau zguduitoare mai ales că fuseseră special montate în fața vitrinei unui restaurant la care se găsea o tentantă expoziție de artă culinară. Se miza, desigur, și pe impactul acestei asociații.

Cum să te ducă, oare, gîndul că intențiile organizatorilor chetei erau cu totul altele și nu aveau nimic cu sărmanii copii nemîncați din acea țară africană sau asiatică ? Și iată, în ancheta ziaristei Katie Breen din publicația „Marie Claire" se arată negru pe alb : „Altă sursă de venituri pentru secte : colectele pe străzi, apelurile zilnice la cît de slabă conștiință avem noi, bogații care sîntem". Așa se face că, frecvent, aceste „fonduri, odată adunate, merg direct în buzunarele unui guru". Potrivit ziaristului A. Valentini, în anul 1980 adepții lui Krishna au adunat, sub pretexte diverse, 12 (douăsprezece !) milioane de franci.

Dar ancheta amintită este mult mai amplă. Ziarista citată abordează frontal și probleme în care structurile societății acționează tolerant sau, mai curînd, ignoră cu bună știință situații dintre cele mai delicate. Și astfel, ea se întreabă : „Se urmăresc vracii pentru exercitare ilegală a medicinei ; de ce nu se urmărește și Biserica scientologică pe aceste baze, întrucît ea a declarat război tuturor formelor tradiționale ale medicinei pentru a le înlocui cu prescripțiile lui Ron Hubbard (unul din liderii ei — n.n.)? Fiscul care știe să vă găsească dacă ați uitat să declarați cei 300 fr. pe lună obținuți pe o cămăruță de bonă, pare a se acomoda cu profiturile gigantice obținute de aceste pseudoasociații, fără a mai vorbi de transferurile de fonduri dintr-o țară în alta".

Se semnalează apoi cum bogăția sectelor constă din „darurile" aderenților, dar mai ales din munca gratuită depusă de ei. Dar, atenție !, această muncă nu este declarată : ea este fără salariu, fără asigurări sociale, orele sînt adesea lungi, salubritatea atelierelor nu este verificată niciodată. Ce se întîmplă cînd un bărbat se îmbolnăvește sau o femeie este însărcinată ? El sau ea nu beneficiază de nici o protecție și de aici concluzia anchetei este firească : „munca în atelierele sectelor este mai curînd într-un atelier clandestin decît atelierul unui prelat".

Reamintind că presa franceză a deconspirat asociațiile, de regulă de binefacere, sub care se ascund sectele și ramificațiile lor (a se vedea articolul nostru precedent), credem că putem răspunde la întrebarea pe care ne-am pus-o în final : sectele se ascund în spatele unor asociații și organizații cu scopul de a putea stoarce venituri cît mai mari. Astfel, arată ziarista citată, avînd ca pretext (și avînd și o denumire corespunzătoare) ajutorarea copiilor înfometați, o sectă a strîns într-un an cîteva zeci de milioane de franci folosiți pentru a hrăni averea unui... înțelept într-ale escrocheriei. Trist dar adevărat !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După „Bunte Illustrierte" — R.F.G.

Lumea în care trăim

Computerul cu epoleți

La orice ne-am fi așteptat. Mărturisim totuși că afirmația profesorului Joseph Weizenbaum, reprodusă de revista vest-germană „Computer Zeitung" care apare la Bonn, ne-a șocat. Acest specialist a făcut o paralelă surprinzătoare între Biblie și computer. Bineînțeles, în Biblie nu scrie nimic despre computere. Autorii ei n-au mers atît de departe cu imaginația. Dar profesorul consideră că computerele au ceva comun cu Biblia. Iată ce declară el : „Înainte vreme se spunea — așa scrie în Biblie, și drept urmare se credea. În prezent este suficient ca un computer să emită o instrucțiune și toți se orientează în funcție de aceasta".

Cu alte cuvinte, computerul a devenit un fel de „carte sfîntă" față de care n-ar exista nici drept de apel și nici posibilitatea de contestație.

Mitificarea computerelor a fost denumită de către acest om de știință „încrederea oarbă în puterea tehnicii". Desigur, pretinde el, oamenii trebuie să aibă încredere în tehnică, însă nu trebuie să se lase stăpîniți de această tehnică.

Aparent, dilema ne duce cu gîndul la romanele de anticipație în care cîte un robot dotat cu însușiri omenești încearcă să domine ființele vii. Savantul nu se teme de asemenea roboți. Nu este vorba de un computer care ar vrea să domine lumea, ci de riscurile încrederii fără margini în capacitatea de funcționare a acestor mașini minunate ale căror taine prea puțini le înțeleg.

O întîmplare dramatică survenită în S.U.A. la 8 noiembrie 1960 este edificatoare. Un inteligent computer, o mîndrie a generației sale de mașini, și-a pierdut brusc inteligența și a început să lanseze semnale care transcrise în limbajul curent ar fi însemnat un atac cu rachete nucleare. Dar un asemenea atac, evident, nu avusese și nici nu avea loc. Computerul cunoscuse o banală... defecțiune. Tot așa cum oamenii, uneori, se îmbolnăvesc și ei.

„Dacă această falsă alarmă ar fi durat mai mult timp, circa 10-12 minute, nimic nu ar fi putut verifica situația exactă și acest computer ne-ar fi putut duce la un holocaust" — spune alarmat profesorul.

Un om bolnav se plînge de dureri, se prezintă la medic, încearcă vindecarea. Boala unui computer o poți însă depista de-abia după ce greșelile sale pot fi catastrofale.

Un computer care greșește poate nimici totul, inclusiv planeta.

Putem deci crede în computere, precum oamenii altor epoci credeau în Biblie ?

Profesorul ne cere să fim prudenți. Cartea pe care a scris-o se numește „Puterea computerelor, neputința rațiunii". În fața pericolului rațiunea nu are însă dreptul să fie neputincioasă.

Problema de fond, în viziunea savantului american, este aceea că omul încearcă „să programeze computerul după chipul și asemănarea sa, încearcă să imite propria sa specie prin computer și, fără să dorească acest lucru, se programează pe sine însuși". În loc să domine tehnica, omul riscă să devină dependent de ea, de deciziile ei.

Părți vitale ale sistemului militar occidental se bazează astăzi pe computere. Întregul sistem de control și de comandă, de declanșare a alarmei, de lansare a rachetelor nucleare, totul se bazează pe computere, pe activitatea și decizia acestora. Dacă într-o bancă mașinăriile acestea ultracomplicate cunosc o stricăciune, iar cifrele încep să se încurce, daunele pot fi mari, imense chiar, dar reparabile. În schimb, în materie militară, orice defecțiune poate împinge în neprevăzut.

S-au rostit multe avertismente pe această temă, dar problema rămîne la fel de acută.

Savantul crede că oamenii vor ajunge la înțelegerea realității doar de pe urma unei catastrofe provocate de computere. O asemenea catastrofă i se pare posibilă, deși, afirmă el, nu poate prezice „momentul exact" al producerii ei. Faptul că computerele din centrele și comandamentele militare americane, computerele cu... epoleți au greșit de 27 de ori în ultimii ani, aducîndu-ne tot de atîtea ori în pragul războiului nuclear mondial, poate să justifice pesimismul savantului. Dar înțelegerea realităților o dorim altfel obținută, nu printr-o catastrofă.

Computerele au rolul lor. Nimeni nu se gîndește să renunțe la ele. Societatea modernă este de neconceput fără aceste instrumente de activitate. Esențial este însă ca destinul oamenilor să depindă numai de oameni. Să nu lăsăm mașinile cu o inteligență artificială să amenințe omenirea, să se joace cu soarta planetei. Iar oamenii să fie conștienți că evitarea „accidentelor" de orice fel trece prin propria lor inteligență, că omul, suprema creație a naturii, trebuie să-și păstreze puterea rațiunii, capacitatea de a acționa pentru ca planeta să nu fie azvîrlită în abisul distrugerilor.

Rațiunea trebuie să învingă chiar fără a plăti prețul catastrofelor prezise de profesorul american.

AL. PINTEA ■

Craterul foametei

Cîteva reviste occidentale de mare tiraj nu au ezitat — tentația subiectului era prea mare — să descrie, cu un suficient lux de amănunte, cum arată, la ce folosește, cum se depozitează și cum funcționează racheta-mastodont MX.

Cea mai zdravănă dintr-o „generație" de o... vigoare fără precedent, racheta americană MX este și cea mai impozantă : 23 de metri lungime. Dotată cu 10 focoase nucleare, avînd un preț de cost aluritor și fiind în stare de performanțe asasine ieșite din comun, această mamă nichelată a celor mai sofisticate și bulpave proiectile se fabrică prea greu pentru a putea fi pierdută prea ușor. La banii aruncați cu buldozerul pentru proiectarea, fabricarea și testarea ei s-au adăugat deci alți bani aruncați în aceeași manieră pentru depozitarea ei. Tuneluri lungi și vaste pe care dinsa să alunece spre neștirea inamicului, cave imense în care să sălășluiască numai cîteva clipe au fost săpate, betonate și finisate.

Armele costă începînd din faza de anticipare și continuă să coste în faza de depozitare. Ele costă, asta e, și după aceea iar „amortizarea" se poate produce, în parte, prin utilizare. O armă, de ce să nu recunoaștem acest adevăr elementar, este eficientă în măsura în care desființează mai rapid și mai masiv valori : fie ele umane sau materiale. Crima ideală, crima de maxim randament, crima care să decapiteze, instantaneu și definitiv, civilizația — iată obiectivul spre care curg munții de bani solicitați feroce de escalada mahmură dar vertiginoasă a înarmărilor.

O crimă incomparabil mai ieftină însă la fel de eficientă este aceea care marchează actualul război mondial alimentar. „Arma alimentară", ținînd în șah sute de milioane de înfometați, este — de fapt — o bombă care nu produce nici zgomot, nici schije, nici cratere. Craterele ei sînt insesizabile, dar percutante, invizibile, dar existente. Un imens crater, desfigurînd majoritatea lumii a treia, este spațiul geografic al crimei prin inanițiie. Banii care l-ar putea estompa și elimina total curg însă spre șefuirea buncherelor, exigente și stranii ca niște cristale perfecte ale dezastrului.

O recentă analiză apărută în „Cérès", publicație a Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), se oprește îndeosebi asupra uneia dar, îndeobște, recunoscută și apreciată a fi dintre cele mai importante implicații economice ale cursei înarmărilor — aceea asupra situației alimentației în lume. Ea pornește de la comentarea statisticilor privind evoluția, pe plan mondial și pe grupuri de țări, a producției agricole și alimentare, pe de o parte, și a cheltuielilor militare, pe de altă parte, în ultimul deceniu. Excluzînd influențele deformatoare ale deprecierii monetare, respectiv ale creșterii inflaționiste a prețurilor, cifrele evidențiază o sporire, pe ansamblul mondial, a producției agricole cu 25 la sută și a cheltuielilor militare cu 20 la sută.

„Dacă avem în vedere că în decurs de 10 ani indicele statistic în dolari constanți a crescut de la 100 la 120, aceasta semnifică faptul că, în perioada respectivă, cheltuielile militare mondiale au depășit cu 20 la sută însăși majorarea inflaționistă a prețurilor sau, cu alte cuvinte, că au sporit în mod real cu 20 la sută", scrie revista menționată.

Să luăm în considerare în același mod — continuă „Cérès" — cealaltă cifră — de 25 la sută — reprezentînd creșterea producției agricole ? Ce semnifică aceasta ? O majorare care nu este cîtuși de puțin notabilă și care, ținînd cont de sporul natural de populație, nu traduce, pe ansamblul mondial, decît o creștere a nivelului general de alimentație, în medie pe locuitor, de numai 4 la sută. 4 la sută într-un deceniu ! Și aceasta în medie la scară mondială, deoarece pentru majoritatea populației globului — cea care trăiește în țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare — creșterea în medie pe locuitor, așa cum evidențiază revista, a fost sub 2 la sută. Pentru sutele de milioane de latino-americani a fost în tot în medie doar de 1 la sută, iar pentru sutele de milioane de africani a fost vorba chiar de o scădere, în medie pe locuitor, de 12 la sută. Toate acestea nu semnifică, de fapt, decît o menținere dacă nu chiar o înrăutățire a situației și așa precare a alimentației în „lumea a treia".

Iar implicația este subliniată, fără echivoc, de revista „Cérès". În acest sens însuși titlul analizei este prin sine semnificativ : „Înarmare pînă în dinți, dar stomacul gol".

Așadar cu stomacul tradițional gol omenirea, bicîuită de obsesia unei minorități irresponsabile, se înarmează tradițional pînă în dinți, construind pacea înarmată pînă în dinți și cămările ei betonate în care în loc de hrană lucid gospodărită se adună, în stive impresionante, rachetele pofticioase și crude care nu au alt scop decît de a transforma istoria contemporană într-o efemeridă.

Mă ambiționez să cred că omenirea nu se va lăsa anesteziată de acest năprasnic semnal de alarmă care începe cu foamea și se termină cu taifunurile radioactive. Cu taifunul care va mătura pămîntul din temeliile sale cele mai adînci.

RADU BUDEANU ■

Un bancher în grevă

Baronul Guy de Rothschild, portdrapelul ramurii franceze a faimoasei familii de bancheri, se află în grevă. Pentru a protesta împotriva măsurilor de naționalizare, „a taxatorilor care nivelează totul". Grea cruce de purtat acest nume și mai ales ceea ce se află în spatele lui în actuala Franță pornită să micșoreze discrepanțele uriașe dintre bogați și săraci. Așa că baronul a luat tocul, călimara și hîrtia și s-a pus pe scris, strigîndu-și, într-un articol găzduit pe prima pagină de „Le Monde", insuportabila durere. „Adio Rothschild", clamează el și lamentîndu-se amarnic consideră că actualele taxe asupra veniturilor mari vor sugruma înfloritoarea bancă de familie. „Nu ne mai rămîn decît cîteva firimituri sau poate nimic. Pensionat cu forța, mă consider în grevă".

Impozitul pe marile averi reprezintă mai mult decît un „pericol" ce planează asupra „bietelor agoniseli" ; el demonstrează voința statului de a cunoaște toate dedesubturile afacerilor. Or, multe dintre ele, și mai ales cifrele înscrise la capitolul beneficii, n-ar suporta lumina necruțătoare a reflectoarelor controlorilor financiari. Revista italiană „Panorama", deplîngînd cu mălițe avatarurile marilor averi franceze, constată că reacțiile „amenințărilor" au fost cu totul altele decît cea a bossului finanței pariziene. El au ales o cale mai puțin spectaculoasă — la prima vedere — dar mult mai sigură, transferîndu-și „modestele" economii în Elveția sau alte țări. 46 de miliarde de franci au zburat peste frontieră — estimările aparțin vameșilor francezi — spre primitoarele safe-uri elvețiene. Și doar în cîteva luni. Urmare a scandaloasei operațiuni financiare care a dus la sustragerea de la naționalizare a unei bune jumătăți a băncii „Paribas", în capitala Franței s-a dat la iveală o încercare frauduloasă de export de aur.

Ascunde, dosește ? — iată cuvîntul de ordine al francezilor bogați. „Carnetul monden" al cotidianului „Le Figaro" a înregistrat un puternic recul al anunțurilor pentru a evita furnizarea de informații hoților sau fiscului, puși, în optica celor avuți, pe același plan. Au fost găsite, bineînțeles, modalități rafinate de a evita intransigența fiscalității. O adevărată vînătoare de opere de artă, urmată firesc de o creștere ametitoare a prețurilor acestora, se desfășoară în principalele case de licitație. Sloganul „zilelor negre" : „Vinde tahtul și ia-ți un Picasso" („Libération"). Colecțiile particulare sînt, desigur, invizibile. Un alt baron Rothschild, David, a declarat că nu concepe să rostească numele vreunuia dintre maeștrii care-i împodobesc galeria...

Și ce va urma după această adevărată manie a invizibilității ? Se va realiza oare profeția ziarului „Die Welt" că în Franța „luxul va fi ucis, și fără lux Franța nu e ea însăși" ? Roger Godart Bergy, președintele comitetului Montaigne, care grupează cele mai luxoase magazine de pe Champs Elysée, nu pare să împărtășească o asemenea părere. Vîntul afacerilor suflă prielnic în pînzele caselor Dior, Hermes, Chanel sau ale altora, la fel de cunoscute. În momentele de „incertitudine economică", mari vînzări fac firmele care oferă „investiții refugiu". „Cartier", marea firmă multinațională care produce și comercializează bijuterii și confecții de lux la prețuri descurajante, a înregistrat în Franța o cifră de afaceri fără precedent. O perioadă excelentă și pentru „Tapis Rouge", firmă care asigură voiajuri de lux în orice colț al lumii, cu Rolls Royce la scară și caviar la micul dejun. Săptămînalul satiric „Le Canard enchaîné" arăta că una din țintele preferate ale turiștilor de elită a devenit insula Saint Martin din Antile, care aparține pe jumătate Franței, pe jumătate Olandei.

Nici restauratorii nu se plîng. Celebrul „Maxim's" a ajuns să refuze clienții chiar și luneа, ziua slabă. André Tarbes, un nume cunoscut în lumea restaurantelor pariziene, prevede „nopți de vis" la încasări. „Oamenii își cumpără haine de mii de franci care dacă nu sînt expuse, plimbate, n-au nici o valoare. Și restaurantele, chiar dacă este vorba doar de bahuri de binefacere, oferă cadrul potrivit" — declara el.

Bogătașii francezi sînt, desigur, neliniștiți și încearcă totul pentru a contracara efectele noilor măsuri. De aceea, bătălia forurilor guvernamentale pentru aplicarea programului de impozitare a marilor averi se anunță de lungă durată.

IOAN ROȘCA ■

Un om important: tîmplarul la pensie Nicolae Nică. Opera lui: Muzeul de artă din satul Chilia

O mulțime de oameni importanți lasă în urma lor numai lucruri lipsite de importanță. Există, în schimb ori poate în consecință și ca o răzbunare a naturii — despre care știm că nu ia dintr-o parte fără să pună ceva în altă parte — oameni fără importanță, al căror destin pare făcut să-i țină nestiuți și care, în ciuda chiar a ceea ce arată toată viața, au ocupații și idei foarte importante. De Nicolae Nica din Chilia, de exemplu, n-a auzit prea multă lume. Cît despre cei care-l cunosc, abia cîțiva îl înțeleg cu adevărat ambițiile.

Nica Nicolae a întemeiat la Chilia un muzeu și o bibliotecă de artă.

Sigur, între muzeul lui Nicolae Nica din Chilia și Muzeul Louvre niște diferențe sînt. E tot atît de sigur însă că diferențele acestea nu privesc esența. Și dacă am ajuns să vorbim de esență, ar fi la îndemîna oricui să observe că Muzeul de artă al satului Chilia, din județul Olt, are, ca piatră de căpătîi, piatra cu care încep să se zidească toate marile năzuințe umane și andme devotamentul unui om. Pentru devotament se știe o singură măsură : să fie total. Nicolae Nica, un om mărunt și parcă urmărit de tot ce-i mai greu într-o viață de om, a purces, de prin 1971, să facă, în satul unde s-a născut, un muzeu, iar muzeul să arate ce teznur de îndeletniciri și gîndire se găsește la Chilia, un loc dealtfel lipsit de importanță și de al cărui nume te întrebi poate doar pentru că există capul Chilia.

Nicolae Nica a ieșit la pensie ca muncitor modeller în lemn categoria specială, a opta, gradul zero. Cam maximum pentru o meserie de tîmplar. Cînd s-a întîmplat asta, în 1971, el avea tot ce-i trebuia să fie mulțumit. Avea o casă în Pitești, lua o pensie frumușică și crescuse mari patru copii buni. În anul, deci, în care toată pămîntul să se limpezească și să se așeze spre lauda muncitorului ce-a răzbit, deși — între altele — fusese o vreme chiar mort (din moment ce familia era încunoștințată că s-a prăpădit pe front, de vreme ce prizonieratul se anunța fără salvare și, mai ales, din moment ce lui Nicolae Nica îi era indiferent dacă e viu sau mort), în 1971, prin urmare, s-au petrecut, de fapt, toate schimbările mari ale vieții sale : și-a cumpărat o casă în capătul dintr-un deal al comunei Ștefănești, a început să facă sculptură, investind în asta nu numai toată energia, dar și aproape toți banii, și — fapt tulburător — s-a îndepărtat de colțul de lume ce-i era cel mai apropiat, satul Chilia. Am putea spune că abia acum a văzut mai clar idoasa, cu cît se dovedea ea mai greu de realizat.

Nicolae Nica are 8 clase, dar vorbește uneori atît de interesant și de expresiv încît înclini să-l vezi trecut prin școli mai mari. A citit multe cărți de artă, a cheltuit enorm, raportat la veniturile sale, pe albume de artă, și-a descoperit o sensibilitate mistuitoare la arta arhaică, românească și grecă, parte din portretele ciopîite în lemn și os avînd puritatea și eleganța Korelor de pe Acropole, parte robustețea unor reprezentări medievale autohtone. Întrucît cultura și-a făcut-o tîrziu, cînd trebuia să bîrue unele obișnuințe și unele prejudecăți în ce privește frumosul, vorbirea lui e cîteodată bizară. Un amestec de logică și verbiaj suprarealist, idei și intuiții excepționale alături cu gînduri comune.

Cînd tot omul se mai liniștește, Nicolae Nica a început să se neliniștească. El e conștient de cît poate și că, în fapt, cea mai mare realizare a lui e că a pus pe picioare un muzeu într-un sat unde țăranii aveau nevoie de ei și nu-și dădeau seama. Ca să facă muzeul, vă dați seama, a trebuit să facă naveta între Ștefănești și Chilia. E greu să convingi niște oameni și cînd ești zilnic lîngă ei, dar mite cînd ai plecat din sat și plecat ai rămas. Nicolae Nica a izbutit să convingă satul să-i dea lui școala cu trei cămărițe, ce fusese odinioară și școala lui. Pe urmă a mers din casă în casă pentru a-i sfătui pe oameni să dea obiecte, țesături, scule, cărți. A alcătuit un fel de catalog cu ce a adus fiecare. Într-o odaie a adus sculpturile sale și intarsiile. Într-o clădire vecină a înființat un cerc de sculptură în lemn și os. A adus în muzeu și două războaie de țesut, la care cheamă țărănci să lucreze : unele ca să învețe, altele ca să nu uite, altele ca să le amintească țesutul celor care au uitat și să le învețe pe tinerele ce nu-l știu. Pe un tăpșan a ridicat o coloană în lemn ca să atragă atenția asupra întreprinderii culturale de acolo. Nicolae Nica e conștient că muzeul nu-i după toate regulile unei astfel de instituții dar, în același timp, bagă de seamă cum se leagă unele lucruri, care în alte muzee nu s-ar lega. „Iată, spune el, vine un copil și se duce direct la lada de zestre ori la catrința pe care a adus-o în muzeu bunica lui. Vede scris numele femeii și înțelege că există un sens ; pur și simplu **începe să vadă**, după ce pînă acum doar înregistra ce era în preajmă. E și foarte mîndru pentru că o măsuță cu trei picioare, făcută cîndva de tatăl său și înnegrită de atîta folosință, poate să-i intereseze pe niște străini ce se opresc să viziteze colecția. Rafturile cu cărți de artă din camera cu sculpturile mele îi familiarizează cu frumosul. Cioplind el însuși un lemn, nu mai uită toată viața cum i-a ieșit din mînă un lucru de care se minunează și părinții, și copiii, și profesorii. Eu asta urmăresc : să atrag atenția lumii asupra satului Chilia, să arăt că nu e bine să se piardă nimic, că totul e important dacă te gîndești și îei aminte".

Pe un catalog la expoziția ce-a avut-o în 1981, la Slatina, Nicolae Nica a scris următoarele : „Din suferință mi-am făcut sărbători". L-am întrebat dacă, într-adevăr, a suferit mult și ce înțelege prin suferință.

Mi-a răspuns că prin suferință înțelege momentul în care începe să-și lămurească drumul în viață. Știe că în privința osului, ca material pentru sculptură, cît și a intarsiilor, părerile sînt împărțite. El însă lucrează în os și în lemn dur tocmai fiindcă vrea să arate cum arta se face lucrînd din greu, suferind în lucru. Au fost oameni care l-au ajutat, dar și oameni care i-au socotit exagerat, dacă nu și altcumva. Toate panourile cu intarsii povestesc niște idei, pun întrebări. Un panou ce se cheamă „Pîinea" poate fi explicat numai printr-un lanț de întrebări : deci, pîinea, cum se cîștigă, ce trebuie făcut toată viața pentru pîine, cine contribuie la aceasta ?" În chip destul de ciudat, unele lucrări amintesc întrebările la o lucrare de Gauguin : „De ce ? Pentru ce ? Pînă cînd ? Cine sîntem ? De unde venim și unde ne ducem ?"

Nicolae Nica e pasionat de istoria neamului, de figurile legendare ale istoriei. Și, tot așa, prin întrebări, printr-o susținută retorică a binelui și răului. În acești ani, mărturisește el, am început să mă grăbesc, cum nu m-am grăbit niciodată.

Mi-e frică să nu pățesc într-o zi ceva și să nu-mi termin treburile ce mi le-am propus. Nu e ambiția de a se vorbi de sculpturile lui, ci doar ambiția de a nu rămîne dator. Eu m-am lămurit deodată că am o mare datorie față de satul meu, că trebuie să fac pentru el, pentru cunoașterea tradițiilor lui, a spiritului ce nu s-a gîndit încă nimeni să facă. Eu vreau să mă asigur că nu se risipește totul dacă dispar într-o bună zi. Pentru asta sufăr.

...Și uite-așa, de cîteva ori pe săptămînă, în autobuzul ce urcă și coboară serpentinele unui ținut frumos peste poate, vei vedea un om mai degrabă mărunt, cu o privire aburită de chin și de zîmbet, o privire cum nu afli îndeobște la navetiștii din cursele locale. El e Nicolae Nica, tîmplar pensionar, născut în satul Chilia, comuna Făgețelu, județul Olt, la 7 februarie 1917, artist amator și om plin de idei importante.

TUDOR OCTAVIAN ■

Hoțul de păgubaș

Nu vom insista, în cele ce urmează, asupra gravității tîlhăriei comise de Ionel Lascăr și Gelu Tudose din Smeeni — Buzău — asupra lui Gheorghe Cătăuță din Stănișești — Bacău — aceasta urmînd s-o aprecieze justiția — ci vom aduce în atenția opiniei publice cîteva din aspectele cu care s-au confruntat cadrele de miliție în soluționarea acestui caz, cu un semnal moralizator pentru cei tentați să cadă în astfel de ispite...

Să reținem, deci, în primul rînd, că autorii faptei sînt din județul Buzău iar victima de la o distanță apreciabilă. Să fi ajuns ei, chiar așa întîmplător în comuna Stănișești din județul Bacău ? Firește că nu. A rezultat la cercetări că „pontul" l-ar fi obținut de la unchiul lor Mitică Vasile, de profesie zidar, care a efectuat unele lucrări prin părțile Bacăului. Vasăzică, iată una din preocupările extraprofesionale ale zidarului din Smeeni, să afle cam cine ar avea sume mai importante de bani ținuți acasă și nu la C.E.C., **așa cum face tot omul prevăzător**, dar nu ca să dea el direct lovitura, ci pentru a da în felul acesta „o mînă de ajutor" nepoților de acasă, elemente infractoare, fără ocupație. Numai că, în termeni juridici, un asemenea „ajutor" se numește complicitate și unchiul în cauză își va primi răsplata.

Se ridică, însă, o a doua problemă de ordin mai general : **limbuția** care mai poate fi numită și lăudăroșenie, trîncăneală etc.

Pentru că, la drept vorbind, cum ar fi putut zidarul din județul Buzău, aflat vremelnic în comuna sus-amintită, să știe că Gheorghe Cătăuță ar avea o sumă tentantă de bani puși deoparte. Fie cel în cauză, fie vreun vecin sau cunoscut s-a lăsat „tras de limbă", de cei interesați. Așa că... aviz amatorilor de lăudăroșenie...

Mergînd pe firul Ariadnei pentru dezlegarea întregii „enigme" cu privire la împrejurările săvîrșirii faptei, cadrele de la Miliția județului Bacău au avut și o surpriză neplăcută, remarcînd o să pară oarecum amuzantă — chiar din partea păgubașului. Acesta reclamase că autorii tîlhăriei îi furaseră suma de **17 000 lei**, sumă care, dacă ar fi fost reală, trebuia recuperată sau cel puțin stabilită cu certitudine în timpul cercetărilor. Infractorii fiind prinși la timp scurt după comiterea faptei aveau să recunoască însă doar... **2 500 lei**. Firește, autorii unei tîlhării, ca oricare individ aflat în postură de hoț, nu puteau îi crezuți „pe cuvînt de onoare" și cercetările au ajuns, din acest punct de vedere la un moment dat în impas, ceea ce din partea ofițerilor de miliție a cerut eforturi suplimentare, timp, insistență. Datoria lor era să stabilească adevărul și, în această privință, constiința profesională are rolul covîrșitor.

Într-adevăr, perseverența n-a fost zadarnică : păgubașul a recunoscut, în cele din urmă, că în punga luată de tîlhari se aflau 2 300 lei.

Fapte, atitudini, împrejurări asupra cărora n-ar strica să meditățm profund, toți cei care avem posibilitatea să le evităm.

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

„A confundat frîna cu accelerația"

Pentru sezonul de primăvară, casele de modă, revistele de specialitate, anunță cu lux de detalii, ce și cum se va purta : materiale, culori, croieli etc., etc. La fel ca și în domeniul modei vestimentare, și în circulație există o modă, care ce-i drept, se poartă nu de două, trei luni, ci de cîțiva ani (și se va mai purta mult) ; aceea a permisului de conducere. Nu în toate cazurile, dorința de obținere a acestuia, e legată de necesitatea strictă ca X sau Y să aibă carnetelul roz. Discuția se poartă în familie cam așa : „Ioneasca care o așa și pe dincolo, cum și-a scos carnet, dar nevasta lui Popescu care nici măcar nu știe să se îmbrace, cum l-a luat din primul foc ? Cu ce sînt eu mai prejos decît ele?" „Bine, nevastă, du-te la examen, n-am nimic contra", zice bărbatul care dorește să aibă liniște în casă.

Amaliei R., funcționară într-un mare municipiu transilvănean, după o dispută de genul celei de mai sus, i-au trebuit exact 12 luni să devină șoferiță. Pe la mijlocul cursurilor, instructorii i-au spus „Doamna Amalia, sînteți tare emotivă și vă enervați groaznic pentru toate fleacurile. În plus se mai întîmplă, și asta-i grav, să confundați frîna cu accelerația. Uite azi, nu era să intrăm în stîlp dacă nu interveneam eu ? Deși vedeați că ne apropiem de pericol dv. accelerați, în loc să reduceți viteza".

A venit și ziua mult visată cînd soții R. au intrat în posesia unei frumoase Dacii 1310. Amalia nu mai conducea decît din cîtpa primirii permisului. Trecuseră de atunci 4 luni. Cu stîngăcîile inerente perioadei de acomodare, Amalia a condus vreo 300 de kilometri, pînă cînd într-o simbătă dimineața, le-a venit ei și unei bune prietene, ideea de a pleca să-și cumpere niște stofă de mobilă dintr-un alt oraș situat cam la 350 de kilometri.

„Ce v-a venit așa deodată cu stofa asta, aveți nevoie de ea urgent ? Apoi eu am o mulțime de treburi la fabrică care nu suferă amînare" încearcă soțul să-și convingă soția, de a replanifica deplasarea. După ce folosește întregul arsenal de argumente, de fapt reproșuri de genul „Așa îmi faci întotdeauna cînd am și eu o inițiativă", „Mă ții toată ziua în casă ca și cum aș fi o sclavă" etc., etc., Amalia îi întoarce spatele. E rîndul prietenei Corina, tînără, frumușică să intre în acțiune, dar cu alte arme. „Hai, Octave, fii înțelegător, s-o vedem și noi pe Amalia la volan, uite George vrea s-o mai învețe cîte ceva pe nevastă-ta la drumul ăsta. Faptul că are permisul anulat nu-l împiedică să-i dea sfaturi, nu?"

Poți să reziști cînd ești în vădită minoritate și cînd ai o nevastă care nu cunoaște ce înseamnă „nu se poate" ?

În mașină tau loc cele două cupluri, plus Cristian, băiatul în vîrstă de 16 ani, al familiei R.

Traseul, dealtfel destul de greu, de munte, este parcurs sub semnul bunei dispoziții generale. Deși la șes, totul e verde, înflorit, pe alici e încă iarnă. Acostamentele și chiar unele porțiuni de șosea, sînt acoperite de apa provenită din topirea zăpezii. Ce-i drept, în curbe, Amalia ajunge frecvent pe sensul opus, iar la depășiri e nevoie de intervenția promptă a lui George ca mașina să revină normal pe sensul de mers.

George n-a plecat chiar așa dezinteresat la acest drum lung. Bijutier de meserie, certat cu legea nu o dată, are la el cîteva „piese" frumușele (care e mai greu să le plasezi în orașul de domiciliu), și pe care încearcă să le ofere ori de cîte ori fac cîte o haltă mai de durată. E refuzat, însă, sistematic. „Pe un lănțuc ca ăsta, precum firul de ață ceri mata 2 000 lei, se poate dom-le ?", îl apostrofează o femeie.

Au ajuns la destinație, au cumpărat stofa, au respirat aer curat de munte, s-au distrat și după o noapte de odihnă bună, care le-a oferit-o micul dar cochetul hotel, au pornit-o spre casă. Doar un mic incident le-a atenuat puțin buna dispoziție, atunci cînd au fost opriți și li s-a atras atenția că numărul nu-i „bun" pentru duminica aceea și că trebuie să-și amîne plecarea. Amaliei i-a sărit repede mușțarul: „Lasă isteticalele, omul are dreptate — a intervenit soțul — mergem la motel și mai petrecem o noapte, doar ziceați că pentru odihnă facem călătoria, nu ?"

Înainte de punerea în mișcare a mașinii, omul în uniformă albastră mai face o remarcă: „La experiența dv. de cîteva luni, nu găsiți că-i imprudent să plecați într-o călătorie atît de lungă cu 5 persoane în mașină ? Vă recomand viteză redusă și multă atenție, ați văzut cum e drumul !"

A doua zi pe la 11, autoturismul pornește din nou spre casă. Aceeași bună dispoziție, aceeași atmosferă de vacanță stimulată de palinca băută la gustarea de dimineață de cei doi bărbați și de soția lui George. Amalia n-a sorbit decît o cafea tare.

În apropierea ieșirii în drumul național, cel de pe hîrtie, din spate consultă harta. Are loc o dispută în legătură cu traseul cel mai scurt, către casă. Vorbește toată lumea odată. Amalia întoarce capul să vadă pe hartă traseul optim. Pierde pentru cîteva clipe din vedere drumul. Rulează cu cca 40 km pe oră. Intervine pentru șoferiță un moment de derută. Observă pe șoseaua principală un autotren frigorific apropiindu-se de intersecție și concomitent triunghiul cu vîrful în jos al unui „Cedează trecerea". Emotivitatea excesivă, lipsa de experiență își spun cuvîntul. În loc să apese pe frînă — avea posibilitatea să oprească — apasă pe accelerație. Micul automobil intră cu 60 kilometri pe oră sub partea laterală a enormului autovehicul greu.

Degajarea drumului, desfacerea autovehiculului înclestat în autotren, scoaterea celor 4 cadavre (cu ajutorul aparatului de sudură cu care s-a tăiat epava) au durat aproape jumătate de zi. A rămas în viață cu șanse incerte încă de supraviețuire doar Cristian.

Iată ce se poate întîmpla acelora care consideră pilotarea mașinii un lucru extrem de simplu și la îndemîna oricui, iar condusul mașinii o distracție ca oricare alta. Și cînd ignoranța e alimentată de oameni în aparență cu destulă putere de discernămînt.

VICTOR BEDA ■

De la trimisul nostru la campionatele mondiale de box

Primele victorii românești

Aici, la München, a avut loc marți seara deschiderea oficială a celei de a treia ediții a Campionatelor mondiale de box amatori. Ca participare, această ediție constituie un succes, pentru că numărul pugiliștilor este superior ultimei ediții, de acum patru ani, de la Belgrad. Sînt prezenți în capitala bavareză 271 de boxeri din 45 de țări, față de 216 boxeri din 40 de țări cîți au fost la Belgrad. Un lucru interesant : nici un campion mondial de la Belgrad nu va concura la categoria care l-a consacrat, cu toate că am remarcat prezența pe listele de concurs a trei nume de campioni mondiali. Este vorba de cubanezii Adolfo Horta, Angel Herrera și celebrul Teofilo Stevenson, pe care-i credeam retras dintre corzile careului magic. Toți acești trei concurenți vor lupta la München, dar la alte categorii decît la cele la care și-au cunoscut celebritatea acum patru ani.

Deschiderea oficială a avut loc marți, înaintea celei de a doua gale, în prezența unei săli aproape goale, ceea ce a făcut să scadă din fastul unor asemenea evenimente.

În prima zi de concurs, au urcat treptele ringului doi reprezentanți ai țării noastre, Viorel Ioana, la 60 kg, și Mihai Ciubotaru, la 67 kg, ambii obținînd victorii înainte de limită. Meciul lui Ioana cu Du Yung-Fu din Taiwan a fost oprit în repriza a treia de arbitru, după ce adversarul lui Ioana făcuse cunoștință cu podeaua în fiecare repriză. Ciubotaru a obținut o victorie prin K.O. în fața japonezului Iwasaki Koji. Sigur, aceste două prime victorii nu au darul să ne amețească, ținînd cont că au avut loc în prima zi de concurs. Dar, fără îndoială, ele constituie un stimulent psihologic de care boxerii noștri aveau nevoie, ei fiind în majoritate tineri.

Din păcate, arbitrajul nu a fost la înălțimea exigențelor unei asemenea competiții, făcîndu-se de la bun început grave și flagrante greșeli. Mă refer în special la întîlnirea dintre vest-germanul Manfred Zielonka și portoricanul Miguel Narvaes. Ultimul a prestat un box superior din toate punctele de vedere, dar a coborît treptele ringului cu gustul amar al unei decizii furate, îndelung contestată și de public, asta în ciuda faptului că pe ring evoluase un compatriot al lui.

Am stat de vorbă cu Dumitru Ciobotaru, conducătorul delegației noastre. Fără a putea trage concluzii, ne-a declarat că este surprins de nivelul tehnic scăzut al multor boxeri, care nu numai că nu-și găseau locul pe un ring mondial, dar n-aveau ce căuta nici pe unul continental. A fost de acord cu noi în privința arbitrajelor și sigur că, din acest punct de vedere, îngrijorarea lui are temei. După părerea sa, lupta pentru medaliile de aur se va da între reprezentativele cubaneză, sovietică și americană, echipe care l-au impresionat după ce le-a urmărit în sălile de antrenament. Acum, la început de drum, este hazardat să faci pronosticuri, dar se apreciază că și boxerii noștri: chiar dacă unii fără cine știe ce experiență competițională, pot spera, prin valoare, la ocuparea unor poziții fruntașe. Dar să nu ne grăbim, mondialele abia au plecat la drum și, firește, surprizele nu vor lipsi.

DAN BÎRLĂDEANU

3—1 cu Cipru după un meci slab

Cămătaru, cel mai periculos atacant în meciul cu Cipru

Simbătă, 1 Mai, la Hunedoara, în fața unui public de nota 10, reprezentativa de fotbal a României a debutat în preliminariile celui de-al VII-lea Campionat european, avînd drept parteneră de întrecere modesta echipă a Ciprului, al cărei palmares are ca „vîrfuri" cîteva înfrîngeri la limită, între care 2—3 cu Belgia. Acest rezultat în fața unui adversar care ne-a întrecut, recent, cu 4—1, plus ploaia care a afectat într-o bună măsură gazonul cochetului stadion hunedorean (și trebuie spus că organizatorii au făcut totul pentru a se situa la înălțimea încrederii acordate) au pus pe gînduri conducerea tehnică a reprezentativei noastre. Cu alte cuvinte, în preziua meciului, Mircea Rădulescu, secundul lui Mircea Lucescu, ținea să precizeze că „meciul ar putea fi cîștigat la o diferență apreciabilă de goluri", dar, în același timp, anticipa o luptă mult mai aspră decît își închipuie marele public ; în consecință, „am pregătit un cît mai elastic sistem de 1—4—3—3, formulă pe care am adaptat-o din mers, pornind de la acel 1—4—4—2 practicat la Russe, cu Bulgaria". Cît de mult s-a reușit în adaptarea acestei așezări s-a văzut mai ales în primele 20 de minute, cînd șarjele tricolorilor au spulberat apărarea supranumerică a cipriotilor, perioadă în care s-au remarcat Cămătaru, Gabor, Țicleanu, Bölöni și Rednic. Dar a venit golul oaspeților, după ce Văetuș și Cămătaru punctaseră, și mecanismul echipei noastre s-a frînt. A urmat un meci de slabă factură tehnică, în ciuda fazelor electrizante la poarta cipriotă, în urma cărora se mai puteau înscrie, desigur, cîteva goluri. Dar, să recunoaștem, ele s-ar fi datorat unor atacuri mai degrabă insistente decît matur și sbil construite. Un alt factor ce a determinat calitatea slabă a meciului a fost, fără doar și poate, arbitrajul lui A. Hoxha (Albania), care a tolerat antijocul oaspeților, ce au apelat la tot felul de tertipuri, unul mai enervant decît altul, pentru trecerea timpului și ruperea ritmului. În atari condiții, înlocuirile efectuate de Mircea Lucescu n-au dat roadele așteptate, echipa precipitîndu-se în reciștigarea timpului pierdut. Dar dincolo de acele faze periculoase la poarta cipriotă, singura realizare a reprizei a doua avea să fie golul lui Bölöni, înscris din afara careului de 16 metri, soluție pe care tricolorii, din păcate, n-au prea aplicat-o. Dar povestea e, desigur, mai veche.

În încheiere, dincolo de oricare altă concluzie, un meci slab dar o victorie și o echipă, încă în stadiu de formare, căutînd inspirație și formule. Să sperăm însă că, pînă la meciul din toamnă, împotriva Suediei, tot pe teren propriu, actuala reprezentativă a României se va suda și, apelînd și la alți jucători de certă valoare, va ajunge să arate aidoma gîndurilor celor doi antrenori, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu, un cuplu de tehnicieni în care continuăm să credem. Deocamdată, în ciuda prestației neconcludente, rămîne rezultatul, victorie în partida de debut a europenelor 1984. Numai că, la 8 septembrie, contra Suediei, datele vor fi altele.

VICTOR NIȚA

Scurt, foarte scurt

S-au desfășurat la Rîmnicu Vîlcea, excelent organizate, internaționalele de gimnastică ale României. Ele au consemnat numai victorii ale reprezentanților noștri, aceștia cîștigînd toate titlurile puse în joc, atît la feminin cît și la masculin. Să nu ne îmbătăm însă cu apă rece. Nivelul adversarilor a fost, din cîte am dedus, slab. ● Ex-divizionarii A de fotbal Bigan (fost F.C. Bihor) și Burcea (fost Siderurgistul Galați) joacă azi la C.S. Botoșani, în divizia B. Duminică, ei au lăsat, la Focșani, o impresie bună. ● În ziarul „Sportul", ● explicație foto : „Sprijinit de Țurlea, Caragea încearcă să păstreze posesia balonului" ?! Poate Caragiale. ● Se zice că, după meciul de la Hunedoara, antrenorul cipriot Costa Tallanos n-a mai fost atît de speriat ca înainte, cînd se temea ca echipa sa să nu fie șifonată de prea multe goluri. El a atras atenția că, la Nicosia, tricolorilor nu le va fi ușor. Dacă vor juca la fel de încîlcit ca simbătă, n-ar fi exclus. ● Marea alergătoare care a fost și a rămas Natalia Betini și-a reluat antrenamentele, pregătindu-se tot cu Nicolae Mărășescu. ● Brigada de arbitri români formată din Ion Igna, Cristian Teodorescu și Radu Petrescu a oficiat la meciul R.F.G. — U.R.S.S. de tineret, încheiat cu victoria categorică a gazdelor, 5—0. Ei n-au avut, din cîte am înțeles, probleme. Probleme sînt la Cugir sau Feteștl. ● Fostul rapidist Caragea, în prezent în divizia C la Tehnometal, e tot mai curtat de Progresul Vulcan ?! Dorința de salvare stinge, uneori, cotele umorului. ● Mare tevatură mare în jurul partidei Voința — Spartac din Onoare, care n-a durat decît 45 de minute, oaspeții părăsind terenul. Motivul ? Faptul că Voința n-a asigurat, așa cum cere regulamentul, asistența medicală, unul din jucătorii Spartacului, accidental, neputînd primi îngrijirile de rigoare. Ca unii care, întîmplător, am asistat la cît s-a jucat din meci, înclinăm să credem că echipa antrenată de Pîrcălab are dreptate.

Universitatea trebuie să joace în semifinalele Cupei

Au trecut mai bine de două săptămîni de cînd Federația Română de Fotbal a luat nedreapta hotărîre de a elimina echipa Universitatea Craiova din Cupa României. Două săptămîni în care revista noastră, alături de numeroase alte publicații, a demonstrat cu lux de amănunte cît de ilogică și arbitrară este această măsură, fără ca, însă, respectivul for să catadicsească să scoată vreo vorbă, încălcînd flagrant prevederile legii pașoș. F.R.F. continuă să adopte politica struțului, convinsă fiind că timpul lucrează în favoarea acestei decizii injuste, fără precedent în fotbalul nostru, prin care cea mai bună echipă de fotbal din ultimii ani din România se vede nedreptățită în fața întregii lumi, spre paguba competiției și a întregului climat din fotbalul nostru serios compromis în ultima vreme. Frustrată de dreptul cîștigat prin muncă, pe terenul de joc, în fața unei echipe care n-a revendicat nimic și s-a bucurat sincer de șansa de a întîlni măcar o dată în carieră o mare echipă. Cei care au luat această hotărîre înșelătoare cu indiferență argumentele clare aduse în discuție — argumente care pun evident în afara regulamentului în vigoare, adoptat de aceeași federație, măsura pe care aceasta a luat-o în cazul Universității Craiova —, precum și apelurile în acest sens sosite din întreaga țară, dintre care unele publicate și de revista noastră. În numele iubitorilor fotbalului al echității care ținem să-se instaureze în fotbalul românesc, cerem F.R.F. să ia serios în discuție probele existente la dosar și să revină asupra hotărîrii prin care echipa craioveană au-și află locul între fruntașele competiției.

RĂZVAN BÎRBULESCU

Hipism

De ziua mînjilor

2 mai 1982 a fost, pe hipodromul din Ploiești, ziua în care, alături de prima cursă importantă a anului, „Premiul Păcii", probă semiclasică pe distanța de 1 600 m, au evoluat tot prima oară mînjii — cai de 2 ani.

În ciuda capriciilor acestei primăveri, spațiul de grație ecvestră a avut un public numeros. Au cîștigat atît favoriții, cît și cai surprizelor. În cursele mînjilor, pentru că au fost două, alergarea fetelor și alergarea băieților, fetele au demonstrat o mai mare rezistență la ploaie, vînt și frig, cîștigătoarea Salinica (din Fănișor și Satira) fiind cu 10" mai bună decît cîștigătorul premiului băieților, Sulițaș (din Ornament și Sutica).

„Premiul Păcii", după o luptă între Onagra (Sandi Ionescu) și Perjar (Vasile Gheorghe), a fost obținut de Onagra, antrenorul Sandi Ionescu continuînd să se mențină în fruntea formațiilor și să dea notă de sportivitate curselor. Ca și în reuniunea precedentă, dealtfel, arbitrii au dat și acum cîteva sancțiuni, dovedind mare exigență în abaterile de la regulament. În general, reuniunea aceasta s-a desfășurat într-o notă obișnuită. Este adevărat că a lipsit întrecerea amatorilor, care a fost, în ziua debutului acestora, o cursă a vitezei, accelerată chiar din start și adjudecată de dr. Mihai Leontopol, cu Meloman.

Reuniunea următoare de trap va include și — totdeauna emoționantă — cursă a amatorilor. Trăpașii din hergheliile Dor Mărunt și Rușețu, care sînt selectați pe hipodrom pentru record și carieră, vor oferi în afara spectacolelor de duminică și întîlniri programate joia după-amiază. Deci, iubitori ai calului, hipodromul vă așteaptă la spectacol și deconectare, săptămînal, în zilele de joi și duminică.

ELENA ȘTEFĂNESCU

ÎNTÎMPLĂRI CU OAMENI CARE JOACĂ

Fumul vesel măturat de vînt

Vreau să precizez de la început că rîndurile care vor urma nu doresc să fie interpretate ca replică sau ca polemică la scrisoarea semnată de tov. Evu, publicată săptămîna trecută de revista „Flacăra" în tradiția respectării dreptului la opinie și a bunelor oficii pe care le-a promovat mereu. Voi readuce în discuție unele evenimente obiective, care țin de timp și, mai ales, de cunoașterea pînă la cele mai neașteptate amănunte a unora din oamenii care-l ocupă. Polemica este vinovată și pentru că ajunge foarte greu la punctul final, este firesc să nu o împărtășim și, de aceea, ceea ce este scris trebuie privit ca incontestabil, nemaimeritînd reveniri după ce lumina tiparului s-a așezat. Este tot atît de adevărat că această lumină binecuvîntată, așezînd, mai lasă și umbre. Pentru că am auzit că sînteți și un poet talentat, deci nu vă poate lipsi puterea imaginației de a desluși acolo unde nu pot pătrunde toți, haideți, tov. Evu, să luminăm împreună — pentru ultima dată din partea mea — cîteva din întunecările ce planează în cele cîteva idei ale scrisorii pe care ați semnat-o.

Sper că nu puteți să-mi contestați — fiind, așa cum susțineți, „unul din iubitorii de fotbal care mă admiră statornic încă din epoca prezenței alături de Dumitrache, Lucescu și ceilalți la turneul final al Campionatului Mondial din Mexic" — prețuirea de a cunoaște foarte bine personajele alăturate, cu care am scris cîteva pagini frumoase în istoria fotbalului românesc. Și el mă cunosc foarte bine. Vă propun un interlocutor de excepție, luați-l dacă vreți și ca arbitru în posibilul duel care, de fapt, nu poate exista între mine și M. Lucescu, vă asigur că este într-adevăr un mare caracter, vă este foarte la îndemînă, fiind vorba de Florică Dumitrache... V-ar prinde bine o discuție cu el, dar... între patru ochi.

Haideți să începem cu sfîrșitul rîndurilor dv. Dar gîndiți atent, obiectiv. De ce aș putea eu să fiu gelos pe Mircea Lucescu ? Sînt, deocamdată, posesorul celui mai prestigios palmares de jucător al fotbalului nostru ; sînt maior într-un departament de mare onoare al Ministerului de Interne ; am în clubul „Dinamo" o poziție consolidată și prin abnegația de a apăra de 10 ani (spun deocamdată și aici) culorile „alb-roșii" pe care le iubesc, neputînd niciodată să le părăsesc pentru mirajul unor avantaje materiale dubioase și efemere ; mă pot descurca foarte bine în destule locuri și după ce voi abandona fotbalul, așa că reveniți cu picioarele pe pămînt. Îl știu bine pe Mircică... El poate fi gelos pe mine. Pentru el, Hunedoara și actuala investiție pe care a făcut-o pentru a cîștiga și națională, în condiții în care nu știu cine s-ar fi încumetat, au fost și sînt riscuri vii în care simte că se va descurca foarte greu. Face, cred, greșeli mari. Semnalele mele de alarmă, ale unui „om care joacă" și va mai juca, sînt trase tocmai pentru a preîntîmpina viitoarele înfrîngeri de concepție, organizare și de joc, premeditate parcă nemilos în existența din ultimii ani ai fotbalului la noi. Credeți, tov. Evu, că ne-am unit pentru a-l discredita ? Nu simțiți oare că celor care-l cunosc aproximativ la fel de bine ca și mine din tot genul de întîmplări, li se oferă tocmai consternarea de a simți că „regele e gol", el fiind acela care ne discreditează încrederea pe care era firesc să ne-o punem într-un sufiu tînăr la echipa națională ? Da, ne este frică să mai fim păcăliți cu aceleași miraje de mucava — construite de cîțiva „unși" și dubioși specialiști în fotbal — cu care ne-au mai înșelat și alți predecesori din fotoliile de conducere ale fotbalului românesc. M-ați asemuit lui Fouché, deși sînt convins că nu ați înțeles, tov. Evu, semnificația lui Bonaparte. Cred că mă citiți atent și cred că vă încearcă uneori fiori reflectînd la dreptatea puterii pe care o invoc în cugetările mele fotbalistice că trebuie să acționeze în a hotărî orice. Vă mulțumesc sincer pentru Fouché și vă rog să vă imaginați ce ar fi putut să descopere și să rezolve conform normelor în vigoare un Fouché al zilelor noastre prin tot fotbalul nostru... Doriți să vă reamintesc cîteva din legendele demne de o cazuistică vinovată ce circulau și despre echipa dv. ? O echipă care nu-și mai poate permite nici ea să facă ce a mai făcut, căpitanul părăsind la timp puntea. Eu zic că vreți să ne oprim aici.

Pentru că sînteți om al stihurilor, vă propun să ne mai lăsăm puțin imaginația să se joace. Sigur, ați fost în tribună la jocul reprezentativei contra Ciprului, deci nu ați putut prinde și „spectacolul" de la televizor. Nu-mi închipuiam că e oarecare perfecționare în a pleda la bară a lui Cristian Țopescu a avut chiar loc. De la cai și „I.E.F.S." în a te descurca cît de cît în „sala pașilor pierduți", fără a fi făcut și dresaj, este oricum o oarecare performanță. Nu a putut însă ascunde două „lait"-uri adevărate ce au apărut pe micul ecran și care te puneau pe gînduri. În primul rînd, de fiecare dată în care bucluc-așul balon de joc se lovea de vreo tușă inundată aparent, țeșea fum... Samanthian sau Iozefinian, fumul vesel măturat de vînt sugera multe din gafările conceptionale etalate de echipa noastră.

Apoi, spre sfîrșitul transmisiei, la accidentarea lui Balaci, la care „avocatul TV ne asigurase de „caracterul" lui Lucescu, dezvăluindu-l dintr-o declarație a lui Bölöni, micul ecran s-a dovedit, prin imaginea oferită imolacabil, spunînd totul : era vorba de o reclamă prinsă în cadru : „Bine veniți, bine serviți"... Și a durat doar cîteva secunde de bucurie efemeră pentru frumoasele tradiții de ospitalitate ale minunatului public hunedorean, ce-și va da seama cît a fost și el de hipnotizat.

Drama-l alta, o știm, trăim cu ea, deci este foarte periculos. Ne-am obișnuit cu „abili" și „mai abili", procedeele lor se perfecționează continuu, lumea sportului nostru rămînînd mai departe naivă și pentru că se găsesc mereu pledanți ai unor cauze din față condamnabil de pierdute chiar și prin amănuntele „pedigriului".

CORNEL DINU

Cenaclul Flacăra vă salută din drum

(Prin telefon, de la Oradea)

Noul turneu al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în Banat și Transilvania și al cărui program vi-l reamintim — Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Rm. Vilcea, Craiova, Constanța, Medgidia, Cobadin, Mangalia Constanța — program în care, după cum puteți lesne observa, stimați cititori, au survenit cîteva schimbări, este în plină desfășurare. Am preferat să nu vă transmitem relatările manifestărilor petrecute pînă la ora de față, întrucît vizionarea de ansamblu ni se pare cea mai dreaptă și așteptăm săptămîna viitoare să tragem o linie și să adunăm ce-a fost, cum a fost în turneu în prima lui parte, în Banat și Transilvania. Dar, iată, pe neașteptate, cenaclul revine, va reveni la Vilcea și Craiova, unde dragostea față de cultură este într-o expansiune pe care am dat-o de exemplu pretutindeni pe unde am călătorit. În rezumat, aș putea să vă spun că tinerii mei colegi din cenaclu sînt așa de obosiți încît n-au putut scrie, ca niște ziariști versați, la vreme, cronicile manifestărilor de la Timișoara, Arad și Oradea, și vă cer îngăduința pentru ei pînă săptămîna viitoare. Eu vă spun pe fugă aceste vorbe și vi le spun pentru că în clipa cînd scriu îmi stăruie încă în suflet cele două manifestări de o extraordinară participare a publicului din Timișoara și Arad și mă pregătesc să intru în spectacolul de Oradea. La Timișoara, publicul a fost mai așezat ca de obicei, spectacolul a demarat mai greu, stațiile noastre de sunet au mers prost primele 45 de minute, dar cu o răbdare plină de tandrețe timișorenii au așteptat să le reparăm și am reparat ceea ce am putut repara pentru ca un spectacol real să se poată desfășura. Într-unul din sediile noastre de permanență, Timișoara, Aradul însă a avut norocul că trecusem de faza experimentală cu stațiile de sunet și a avut și norocul că am fost mai rar la Arad și parcă oamenilor le-a fost atît de dor încît din prima clipă și pînă în ultima totul a fost magnific. A fost ca la Ploiești, a fost ca la Craiova, a fost ca la Constanța, ca la Iași, ca la Brăila, ca la Galați, a fost ca în cea mai recentă cucerire a inimilor noastre, Bacăul. Gala Flacăra 500 va merge la Rm. Vilcea simbătă și la Craiova duminică, într-o călătorie care va continua apoi la țărmul mării.

Lucrurile decurg bine în cenaclu. Oamenii sînt serioși, misiunea e grea. Banatul și Transilvania sînt pretențioase conform marii lor tradiții culturale și informăm pe cititorii noștri că nu ne facem de rîs. Sîntem așa cum sîntem de obicei, mai pleacă unul, mai vine altul, mai cheamă Teatrul Giulești pe cîte un actor tocmai cînd ne e lumea mai dragă și rămînem noi să recităm în locul lui, drumurile ni s-au înseninat, pretutindeni alți oameni de toate naționalitățile — români, maghiari, germani, sîrbi, evrei — își etalează, după scurte momente de firească tatonare, sufletele și virtuțile artistice, sălile cîntă, oamenii tineri se simt ca la un exercițiu de gîndire și asta ne place nemaipomenit. Poate că asta ne place cel mai mult pentru că această socratică îndeletnicire de a-i face pe oameni să mediteze, să gîndească este cea de care misiunea artistului nu se poate lipsi dacă nu vrea să rămînă un lăutar ordinar. Mii și mii de oameni au rămas afară pretutindeni unde am desfășurat spectacole și reprosurile sînt numai de acest tip : de ce nu mai țineți cîteva spectacole, de ce veniți așa de rar, păcat că v-am așteptat atîta și trebuie să rămînem afară. Dar să tot fie reprosuri din astea pentru niște artiști. Formația cu care am plecat și cu care ne aflăm în continuare în turneu vă vom comunica-o săptămîna viitoare, cînd din relatările colegilor veți putea fi participanți la fenomene care deja s-au petrecut. Puțin ciudat, nu ? Să retrăiești ceva deja stins. Dar poate asta e menirea artei, să eternizeze tocmai trecerea.

Gata, termin, vă rog să mă iertați stimați cititori, mă așteaptă prietenii mei din Oradea, unde acum exact 20 de ani dar exact 20 de ani, cînd mă pregăteam să împlinesc 19 ani și nu reușeam mai repede, îmi începeam cariera de gazetar. N-am întîrziat eu la nici o manifestare a Cenaclului Flacăra, n-o să întîrzii la Oradea, locul primelor mele aventuri cu litera tipărită și locul în care, ca să zic așa am venit prea devreme acum 20 de ani.

Ce să vă mai spun ? În cenaclu se cîntă și se recită din Omar Khayyam și din Ștefan Augustin Doinaș, din Beniuc și Andrițoiu, și chiar din Adrian Păunescu —, mărturisesc asta ca nu cumva să mă prindeți cu mîncluna — din Ion Gheorghe și chiar mi-am permis să recit la Arad **Odă în metru antic** de Eminescu ca răspuns la o întrebare din sală : care mi se pare cea mai frumoasă poezie a limbii române. Nu știu dacă este cea mai frumoasă poezie a limbii române, dar una din cele mai frumoase poezii este. Și, vai, mi-am adus aminte chiar cînd recitam ce spune primul vers — **Nu credeam să-ovăl a muri vreodată.**

ADRIAN PĂUNESCU

La închiderea ediției : De la Oradea nu vă pot spune decît atît : Un spectacol miraculos, incredibil. Cu așa ceva nu ne-am mai întîlnit decît la Craiova, Iași, Ploiești și cu o seară înainte la Arad, dar parcă aici a fost mai special ca oriunde. „Licitația" noastră de spirit e redeschisă realmente de spectatorii (Ce spectatori ? Artiști, au spectatori) din Oradea. Poftiți, deci, și dumneavoastră cellalți. Am făgăduit să revenim aici la începutul lui iunie. Invităm și o echină de radio și televiziune să ia mărturie despre acest miracol.

Cenaclul Flacăra în zilele următoare

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de **Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist** și **Revista Flacăra**, condus de poetul **Adrian Păunescu**, anunță : **Gala Flacăra 500** se încheie cu turneul în Banat, Transilvania și Dobrogea în următoarele zile :

7 mai — Alba Iulia, Casa de cultură a sindicatelor ;
8 mai — Rm. Vilcea, Sala Sporturilor ;
9 mai — Craiova, Sala Polivalentă ;
11 mai — Constanța, Sala Sporturilor ;
12 mai — Medgidia, Sala Sporturilor ;
13 mai — Cobadin, Căminul cultural ;
14 mai — Mangalia, Casa de cultură ;
15 mai — Constanța, Sala Sporturilor.

Ora de începere, 18.

Festival de satiră și umor

La Bălești, jud. Dolj în zilele de 28, 29 și 30 mai a.c. se desfășoară cea de a III-a ediție a Festivalului și concursului interpreților și creatorilor de satiră și umor românesc „De la o glumă la alta". La festival sînt invitați să participe, de la fiecare casă de cultură din țară cîte 1—3 interpreți de monologuri, cuplete, scenete, cîntece satirice și umoristice, fabule, epigrame, miniaturi.

Paralel cu concursul de interpretare se desfășoară — la aceleași genuri — și concursul de creație, la care se adaugă caricaturi afișe satirice și filme satirice. Juriul va fi alcătuit din personalități de seamă ale genului, de la București și Craiova, cît și din delegați ai caselor de cultură participante. Celor mai buni interpreți și creatori li se vor acorda titlul de laureat, trofeul „Cobilița de aur", plachete și distincții.

Concomitent cu concursul interpreților se vor desfășura, în cadrul festivalului și alte manifestări culturale, printre care : recitaluri ale unor valoroși interpreți profesioniști, întîlniri cu cunoscuți creatori de literatură satirică și umoristică din țară, o expoziție de caricaturi și fotografii satirice și umoristice, carnavalul festivalului, o gală de filme satirice și umoristice.

Înscrierile la concurs se fac pînă pe data de 15.V. pe adresa Casei de cultură Bălești, str. Lt. Becheřescu nr. 1, cod 1 235.

Concurs „Tudor Arghezi"

Sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă Gorj, va avea loc în această lună cea de-a doua ediție a Festivalului-concurs interjudețean de creație literară „Tudor Arghezi". Manifestările festivalului vor avea loc la Tg. Jiu, Tg. Cărbunești, Novaci, Baia de Fier, Rovinari, Motru și vor cuprinde simpozioane, recitaluri de poezie, lansări de cărți. (Reghina Vârvicl)

Panciu, un oraș al marilor ambiții

N-am avut intenția, o spun doschis, să mă opresc. Era 2 mai și urmam șoseaua spre Soveja, căutînd o jumătate de zi de destindere, cînd mi-a ieșit în cale, la jumătate de ceas de Focșani, un orășel sclipind de curățenie. Panciu. O mînă de gospodar harnic se făcea simțită în tot locul, de la copacii văruiți la gardurile mirosind a vopsea, de la blocurile moderne din centru la grădinile de zarzavat din preajma lor și așa mai departe. Deși zi de sărbătoare, m-am gîndit să încerc la Primărie și am avut noroc. Secretarul Comitetului orășenesc de partid, Nicolae Socaci, era acolo și încă mîndru nevoie mare. Motivul ? În 30 aprilie, orașului i se decernase Ordinul Muncii clasa I pentru rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă pe 1981 privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire și înfrumusețare a localităților.

— Tovarășe primar Socaci, cum au făcut păncenii de-au ocupat locul I pe țară?

— Clasîndu-se în 1980 pe locul II, ei s-au convins că se poate, drept pentru care și-au propus mai mult. Și-au propus și, în două vorbe, au muncit și-au făcut. Indicatorul de producție netă industrială, de pildă, a fost realizat în procent de 451 la sută, iar prestările de servicii către populație s-au depășit cu 229,6 la sută. Iată un alt exemplu, am avut în plan 147 de apartamente, toate în centrul civic, am dat în folosință 172. Constructorii lotului Panciu din cadrul T.C.J. Vrancea au depus eforturi considerabile, dar la terminarea în devans a blocurilor au dat o mînă de ajutor și cetățenii. De fapt, dacă Panciu a primit Ordinul Muncii, asta se datorează, în primul rînd, locuitorilor lui. Ca să zic așa, aceștia au pus mîna, n-au așteptat de la alții. Multe din propunerile lor au devenit, în cel mai scurt timp, fapte.

— Un exemplu, se poate ?

— Cîte doriți. Strada 16 Februarie arăta rău, era numai gropi. Oamenii și-au pus în cap s-o modernizeze și, cu ajutorul Primăriei, au trecut la fapte. Au cărat balast, au luat lopețile și, azi, strada e pietruită, cu spații pentru flori etc. A fost aceasta, ca și multe altele o inițiativă a O.D.U.S. care n-a întîrziat să se materializeze. În frunte cu deputați ca Petrică Rustea, Ion Caragață, Ion Matei, păncenii au schimbat și schimbă aspectul orașului.

— Am înțeles că unul din indicatorii care a adus Panciului un număr însemnat de puncte în întrecerea socialistă a fost cel de livrare a mărfurilor către fondul pieței. Am înțeles bine ?

— Da, indicatorul respectiv a fost realizat în procent de 472,5 la sută. În această privință, noi am fost, ca să mă exprim așa, cu un pas înainte. Am căutat și, în mare măsură am reușit să creăm, pe lîngă unitățile cu consumuri colective, gospodării anexă puternice. Spitalul, de pildă, a produs anul trecut 80 la sută din necesar, dispunînd de 80 de porci, de 4 vaci și de mai multe solarii. Pe toate terenurile libere, personalul spitalului, în frunte cu directorul, doctor Eugen Băleanu, a pus ceapă, cartofi etc. La fel, la liceu. Jumătate din necesarul de carne al cantinei a provenit, în 1981, din ferma proprie. În plus, lucrînd cu elevii cele 15 hectare de vie, unitatea a obținut venituri extrabugetare substanțiale, pe care le-a folosit pentru tot felul de amenajări. Cooperația de consum e acum în măsură să asigure 80 la sută din carnea și legumele ce se desfac prin unitățile ei. Cetățenii înșiși au înțeles sensurile chemării de a nu lăsa nici un petic de pămînt nefolosit. Tot în cadrul O.D.U.S., ei s-au îngrijit să cultive ceapă, usturoi, roșii etc. chiar lîngă blocuri, lăsînd, firește, și spații pentru flori. Aș cita cîteva nume, Eugenia Ploșcanu, Sabina Velișcu, Constantin Sandu și aș putea continua. Să-l luăm pe ultimul, pe Constantin Sandu. Lucrează la platforma de preindustrializare, a săpat în fiecare zi, și-a cărat pămînt și, în prezent, se pregătește să adune primele fire de ceapă de pe o fîșie de pămînt aflată sub geamul apartamentului său. Ce vreau să zic? Deși orășeni, urbea se ridică văzînd cu ochii și centrul civic va fi cît de curînd încheiat, păncenii nu s-au bolerit și nu le-a căzut rangul dacă au pus mîna pe lopată sau pe cazma. Au înțeles că interesul orașului e interesul fiecărula din ei. Pînă nu demult, acest aspect mi se pare revelator, a crește o vacă la Panciu era o raritate. Azi, sînt 80 de vaci și vor fi, pînă la sfîrșitul anului, 100, în condițiile în care preluăm de la cetățeni nu 25 hectolitri, cît a fost planul pe 1981, ci 200, adică, nu-i așa, de 8 ori mai mult. E, desigur, un început de drum, dar vom stărui pe el.

— E ușor să zici așa fost atîta vaci, voe fi atîtea, nu ? Conerel, cum a fost, cum e sprijinită această acțiune ?

— I-am stimulat pe oameni cum și cît am putut. Am reamenajat pajiștile și un atribuit cetățenilor toate terenurile de pe coaste, pe care ei, în rîndurile, le au îngrijit în mod deosebit. De pe urma acestei acțiuni a cîștigat și va cîștiga, în primul rînd, orașul. La I.A.S., la Complexul de vinificație, în alte unități, s-au încheiat anul acesta un număr mare de contracte cu statul. Șefii de ferme, chiar directorii, au astfel de obligații și se achită de ele.

— Ce urmează, tovarășe Nicolae Socaci?

— Distincția acordată ne onorează, dar ne și obligă. Noi o privim ca pe o răsplată, dar mai ales ca pe un imbold în muncă. Avem planuri ambițioase. Vom pune în funcțiune, înainte de termen, întreprinderea de tricotaje de tip bumbac, care va rezolva problema forței de muncă feminine, pînă nu demult excedentară în zonă. Vom diversifica serviciile către populație și gîndim chiar mai departe, la o sală multifuncțională cu 600 de locuri, o parte din fondurile destinate construcției acesteia urmînd să provină din contribuția bănească a cetățenilor. În sfîrșit, vom întregi cantitatea de apă necesară orașului grație aducțiunii de la Călimănești. Mai sînt, evident, și dificultăți, dar păncenii le știu și sînt decîși să le învingă.

Înainte de a pleca, primarul mi-a dat să răsfoiesc o carte, a cărei prezentare avusese loc cu cîteva zile mai devreme. Doi localnici, doctorul inginer Ion Pușcă, șeful Complexului de vinificație și, de cîteva săptămîni, membru al Academiei italiene a viei și vinului, și inginerul Vasile Popa, directorul tehnic al I.A.S., și-au unit forțele cu Gheorghe Constantinescu și Anton Paraginâ, ambii de la Muzeul de istorie din Focșani, întregind o monografie voluminoasă, intitulată „Panciu, file de istorie". Documentată, amplă, ea va avea, sînt sigur, succes în rîndul cititorilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 interioare Secția social-politică și științifico-economică (**Nicolae Grigore-Mărășanu**, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (**Ilie Purcaru**, Victor Nită, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (**Răzvan Bărbulescu**, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE** — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE** — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Vizita oficială în țara noastră a guvernatorului general al Canadei, Edward Schreyer, și a doamnei Schreyer

Reportajul vizitei în pag. 2

Dor de Cluj

Sfios vin la tine ca-n templul Ardealului,
Eu, fiu de țărani din fierbintele sud,
Și Clujul e tot hohotire de clopote,
Și pașii lui Blaga pe străzi se aud.

Ca Iancu aș vrea pe suișul Feleacului
Să cad furtunos peste Cluj ca un cal,
Dar astăzi e liniște dulce în inima
Prea mult pătimitului nostru Ardeal.

Același e Clujul, aceiași sînt oamenii,
Mereu născători și mereu muritori,
Dar și de-aș avea tot o singură naștere
Aici aș muri de o mie de ori.

Cînd noaptea se lasă tresar amintirile
Și trec literați spre un magic castel,
Cum seamănă Clujul în noapte cu creierul,
Un creier cu gînduri aprinse în el.

Și ce n-a fost voie, și clipele libere,
Și ce-i mulțumire, și ce e reproș
Se-adună nostalgic la cumpăna nopților
Cînd Blaga își numără pașii sfioși.

El trece în moarte, în marea lui trecere
Și e printre noi și din nou printre duși,
Sfios intru-n Cluj ca în templul Ardealului,
Ce dor mi-e de Blaga, ce dor mi-e de Cluj.

Roș-galben-albastre sînt razele Clujului,
Furtuna din vere mai de preț le făcu,
Bătrînii înțelepți poartă grija grădinilor,
Cei tineri pe piept au insigne cu „U".

Atît de senin se transcriu tragediile,
Legende iartă momentul cel crud,
Ce simplu cîntăm, Blaga e mut ca o lebădă
Și pașii lui Blaga prin Cluj se aud.

ADRIAN PAUNESCU ■

„Sănătatea nu poate fi concepută în afara unei alimentații raționale"

A făcut două facultăți, medicina pînă în 1953, chimia pînă în 1965, ambele la zi. Pare să ajungă, în 1967, șeful celei dintîi clinici de nutriție și boli metabolice, a lucrat, o vreme, cu academicianul Lupu, la „Colentina", ocupîndu-se de nutriție, dar și, în paralel, de anatomie patologică, semiologie etc. Perioada aceea a fost, crede, de maximă importanță în viața sa, ajutîndu-l să-și formeze o pregătire solidă, multilaterală, de clinician și, totodată, de cercetător.

Spune toate astea și tace. Are, înțeleg, de semnat o internare. Pereții cabinetului, așezat la etajul 4 al Spitalului „Caransebeș", sînt tapetați cu fotografii și diplome, nu mai e loc, socotesc, nici să bați un cui. Iulian Mincu în tot felul de prezidii la tot felul de congrese, ca visiting professor la Paris și la Boston, la Chicago și la San Francisco. Înrămată, o scrisoare de la reputatul profesor francez Maurice Derot, care i-a fost maestru la Spitalul „Hôtel Dieu" din Paris și care avea să scrie, într-o prefață, că „sînt fericit că la sfîrșit de carieră, las după mine succesori ca Mincu, în stare să ducă mai departe disciplina care mi-a fost atît de dragă". Alături, cîteva brevete de inventator. Citesc unul și îmi aduc aminte că, în urmă cu cîțiva ani, „Flacăra" a relatat despre el, anume despre metoda de transplant de celule beta cultivate, folosită în lupta împotriva diabetului zaharat. Cînd reintră în cabinet, îl întreb tocmai asta, ce se aude cu metoda ? A obținut rezultate foarte bune pe animale, dar trecerea pe om întîrzie. Tace și nu mai insist.

(Continuare în pag. 8)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din sumar:

MINERII PETROLULUI DESCHID ORIZONTUL 2 000 (pag. 4) ● RESURSELE SĂNĂTĂȚII NOASTRE ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE (pag. 7–8 ● DORU POPOVICI: „AM DORIT DINTOTDEAUNA SĂ FIU EU ÎNSUMI" (pag. 9) ● „APEL PENTRU UN TÎNĂR RĂU" (pag. 18)

Simțire și gîndire

Mă aflam într-una din serile trecute, împreună cu mai mulți cunoscuți și prieteni, în Expoziția lui Vasile Chinschi de la Galeriile municipale, cînd a intrat un om octogenar și, fără a-l cunoaște pe artist după ce a trecut prin fața fiecărui tablou, l-a felicitat pe autor spunîndu-i că l-a recunoscut după **Portretul tatălui.** I-a vorbit apoi cu un patos rar și cu o rigoare și o logică artistică demne de cei mai avizați admiratori ai artei. Și pe bună dreptate.

Pentru a ajunge la echilibrul, fastul și eleganța pînzelor sale de astăzi, Chinschi va fi lucrat la junețe ani și ani pentru a cuceri definitiv tehnica dificilă de a înscrie un contur, o frunză, un ram, un chip sau un ochi în lumină. El a lucrat ca un sclav care vrea să fie liber, iar pentru a fi liber el știa că trebuie să facă ceva deosebit. Construcția, severitatea și impozanța pînzelor sale reflectă forța rațiunii în artă, iar culorile, prin așezarea lor în lumină, le conferă acea climă sufletească imponderabilă ce umanizează toate formele. Echilibrul perfect dintre „gîndire și simțire" îl fereste pe artist de a cădea într-o extremă sau alta, fiind conștient că, urmînd numai sentimentul, rezultatul ar fi o artă siropoasă, precum acordînd atenție numai gîndirii ar rezulta o artă uscată, egală cu efectul unei bombe ce paralizează seva ființei.

(Continuare în pagina 14)

GHEORGHE PITUȚ ■

GALA FLACĂRA 500 CONTINUĂ (cronici în pag. 22–23)

Vizita oficială în țara noastră a guvernatorului general al Canadei, Edward Schreyer, și a doamnei Schreyer

Legături prietenești de colaborare între România și Canada, între popoarele român și canadian există de multă vreme. Dar o dezvoltare susținută a conlucrării româno-canadiene s-a produs în ultimii 15 ani, după stabilirea, în 1967, a relațiilor diplomatice la nivel de ambasadă dintre cele două țări. În perioada care a urmat, România și Canada au acționat pentru progresul continuu al colaborării lor reciproc avantajoase în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și securității în Europa și în întreaga lume.

În acest cadru, actuala vizită în țara noastră, efectuată la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de guvernatorul general al Canadei, Edward Schreyer, și de doamna Schreyer, constituie o expresie tocmai a bunelor relații care s-au statornicit și se dezvoltă între cele două țări, a voinței lor de a extinde și amplifica cooperarea dintre ele pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural, precum și pe arena internațională, în folosul popoarelor român și canadian, al păcii, destinderii, colaborării și înțelegerii internaționale.

Pornind de aici, actuala vizită în țara noastră a înaltului oaspete canadian a prilejuit abordarea celor mai importante probleme privind relațiile bilaterale, precum și situația internațională. S-a apreciat că atît rezultatele obținute pînă acum în planul colaborării dintre cele două țări, cît și potențialul în creștere al economiilor României și Canadei creează premise favorabile pentru intensificarea și diversificarea în viitor a conlucrării româno-canadiene. Ca urmare, președintele României și guvernatorul general al Canadei s-au pronunțat pentru valorificarea eficientă a posibilităților existente, în vederea extinderii domeniilor și formelor de cooperare, sporirii și diversificării legăturilor comerciale, înfăptuirii în bune condiții a obiectivelor de colaborare prevăzute. „Acordurile româno-canadiene privind construirea de centrale nucleare-electrice în România — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — deschid perspectiva unei largi colaborări, de lungă durată, între întreprinderi românești și companii canadiene — și trebuie să continuăm eforturile în această direcție, să facem totul pentru ca aceste perspective să se materializeze în realizări concrete, avantajoase pentru ambele țări. În același timp, este necesar să găsim noi căi și mijloace pentru extinderea și diversificarea exporturilor românești în Canada, precum și pentru desfășurarea de noi acțiuni de cooperare, inclusiv sub formă de societăți mixte, atît în România, cît și în Canada, precum și în terțe țări. Noi considerăm că dezvoltarea economică și socială a României și Canadei oferă, în continuare, posibilități largi pentru extinderea și mai puternică a colaborării și cooperării româno-canadiene", iar guvernatorul general Edward Schreyer a spus: „Cred că pot să afirm că relațiile între Canada și România, care se extind continuu, intră acum într-o nouă fază... Realitatea demonstrează că avem relații care se întăresc continuu. Cînd spun că se întăresc, înțeleg că aceasta are loc în domenii concrete. Tot mai mulți canadieni vizitează România pentru afaceri sau agrement. Tot astfel, din ce în ce mai mulți ingineri, oameni de știință și comercianți români traversează Atlanticul spre Canada. În sfîrșit, am început să ne cunoaștem reciproc și din punct de vedere cultural".

Abordîndu-se probleme ale vieții politice mondiale, s-a apreciat că în actuala situație internațională, deosebit de complexă și contradictorie, este mai necesar ca oricînd ca popoarele să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strîns pentru oprirea agravării încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, colaborare și respectare a independenței naționale. De asemenea, s-a subliniat că interesele păcii și securității internaționale impun renunțarea definitivă la calea armelor, la confruntări militare în relațiile dintre state, apreciindu-se că nu există probleme litigioase, oricît de dificile ar fi ele, care să nu poată fi rezolvate prin mijloace pașnice, prin tratative, dacă se pornește de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, fără nici un amestec din afară. A fost evidențiată atenția deosebită pe care România și Canada, ca țări semnatare ale Actului final de la Helsinki, o acordă securității și cooperării europene, edificării unei Europe fără arme nucleare. Totodată, s-a subliniat că imperativul cel mai arzător al zilelor noastre îl constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Întîmpinată cu interes și caldă simpatie de opinia publică din țara noastră, vizita înaltului oaspete canadian constituie un moment de cea mai mare însemnătate în cronica relațiilor dintre România și Canada, menit să deschidă noi și ample perspective colaborării și cooperării româno-canadiene pe multiple planuri, în folosul țărilor și popoarelor noastre, al păcii, înțelegerii și progresului pe întreg globul.

ION CODRU ■

Eveniment de referinţă în cronica dezvoltării relaţiilor dintre România şi Grecia

Desfăşurată în continuare într-o atmosferă caldă, prietenească, specifică bunelor relaţii dintre cele două ţări, a dorinţei comune de conlucrare fructuoasă, reciproc avantajoasă, vizita în Grecia a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis, a cuprins noi convorbiri oficiale între cei doi preşedinţi, precum şi convorbiri oficiale între preşedintele României şi primul ministru elen, Andreas Papandreu. În cadrul convorbirilor au fost abordate probleme privind evoluţia relaţiilor româno-elene, apreciindu-se că raporturile bilaterale au dobîndit în anii din urmă o nouă dimensiune.

Subliniindu-se necesitatea promovării şi ameliorării structurii colaborării economice, în vederea dezvoltării în continuare a schimburilor comerciale pe baze echilibrate, s-a convenit să se încurajeze schimbul de delegaţii comerciale şi participarea reciprocă a firmelor şi întreprinderilor la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale organizate în cele două ţări. În acelaşi timp, s-a căzut de acord să se încurajeze cooperarea între organismele competente şi întreprinderile interesate în vederea aprofundării, diversificării şi extinderii acestor relaţii în avantajul reciproc, pentru realizarea tuturor acţiunilor de cooperare economică şi industrială de interes comun care au fost convenite. Convorbirile au permis totodată şi o apreciere pozitivă cu privire la cooperarea în domeniile ştiinţific şi al dezvoltării tehnologice. În acest cadru, şedinţa solemnă de la Academia din Atena în onoarea tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, membru corespondent, de la 19 martie 1976, al acestui înalt for ştiinţific, a constituit un fericit prilej pentru a se releva noile posibilităţi existente în intensificarea şi aprofundarea conlucrării dintre oamenii de ştiinţă din România şi Grecia. La şedinţa solemnă s-a relevat marea contribuţie a tovarăşei Elena Ceauşescu la dezvoltarea ştiinţei româneşti şi la amplificarea legăturilor pe tărîm ştiinţific dintre oamenii de ştiinţă din România şi cei din alte ţări, între care şi Grecia.

Înţelegerile la care s-a ajuns în timpul convorbirilor sînt oglindite de Acordul-cadru privind direcţiile de bază ale dezvoltării cooperării economice industriale şi tehnico-ştiinţifice între ţările noastre, document semnat de preşedintele României şi de primul ministru al Greciei. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a apreciat că Acordul-cadru deschide „o perspectivă largă dezvoltării colaborării şi cooperării româno-elene" şi că el va contribui totodată la dezvoltarea colaborării multilaterale dintre ţările din Balcani, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a cooperării paşnice, fără arme atomice. Iar primul ministru Andreas Papandreu şi-a exprimat dorinţa ca documentul semnat să constituie „o piatră de temelie în dezvoltarea unei strînse colaborări între ţările noastre", pentru transformarea Balcanilor într-un spaţiu de pace şi progres.

Ca şi celelalte vizite ale conducătorului partidului şi statului nostru peste hotare, noul dialog la nivel înalt româno-elen a prilejuit elogioase aprecieri la adresa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, strălucită personalitate a vieţii politice mondiale. „Simt o deosebită onoare şi bucurie — a spus primul ministru al Greciei — că putem să primim astăzi pe preşedintele României. Domnul preşedinte Ceauşescu este un preşedinte al cărui prestigiu nu se limitează la dimensiunile ţării sale sau la dimensiunile ţării mele ; este o personalitate mondială, a cărei activitate se identifică cu lupta pentru independenţă şi autodeterminare a tuturor popoarelor, pentru egalitate între ţările mari şi mici, pentru neintervenţia nici unui stat în treburile interne ale altui stat, şi care, în cadrul alianţei de care aparţine, desfăşoară o politică externă multidimensională, al cărei ecou a pătruns în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii. Oriunde există luptă pentru independenţă naţională, pentru autodeterminarea unui popor, domnul preşedinte Ceauşescu se va găsi totdeauna ca sprijinitor".

Salutată cu satisfacţie de toţi oamenii muncii din ţara noastră, care prin mesaje şi telegrame şi-au exprimat unanim aprobarea şi adeziunea la rezultatele bogate cu care s-a încheiat, recenta vizită în Grecia a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, deschide noi şi rodnice orizonturi raporturilor prieteneşti româno-elene, marcînd o contribuţie de seamă la amplificarea continuă a conlucrării multilaterale dintre cele două ţări, în folosul reciproc, al păcii, destinderii şi înţelegerii în peninsula Balcanică, pe continentul european şi în întreaga lume.

ION D. GOIA

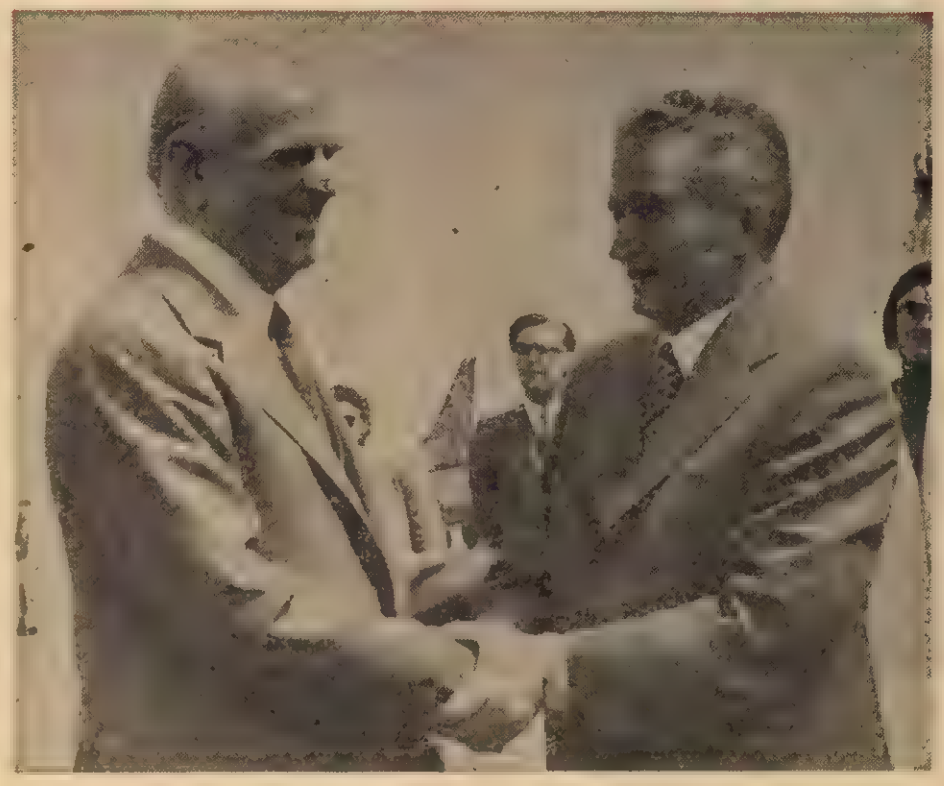

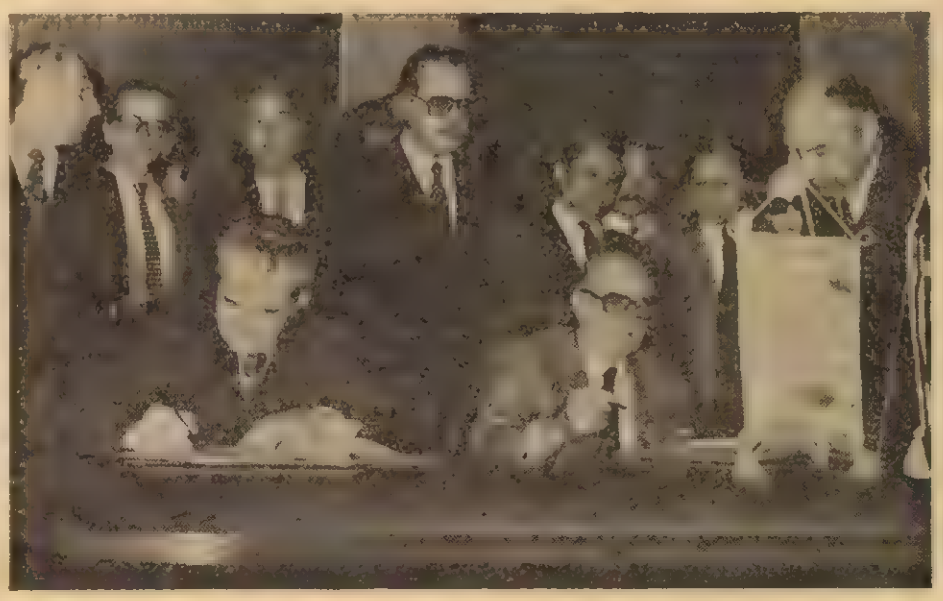

„Ca ţări vecine şi prietene, situate în aceeaşi zonă geografică, România şi Grecia au, în mod firesc, multe interese comune. Ele sînt profund interesate să conlucreze activ pentru promovarea unei atmosfere politice de încredere, destindere şi largă colaborare în Balcani, în Europa şi în lume, ca şi să le permită lor, cît şi celorlalte popoare, să-şi consacre din plin eforturile în direcţia asigurării progresului economic şi social, în condiţii de pace şi securitate."

NICOLAE CEAUŞESCU

Minerii petrolului deschid orizontul 2000

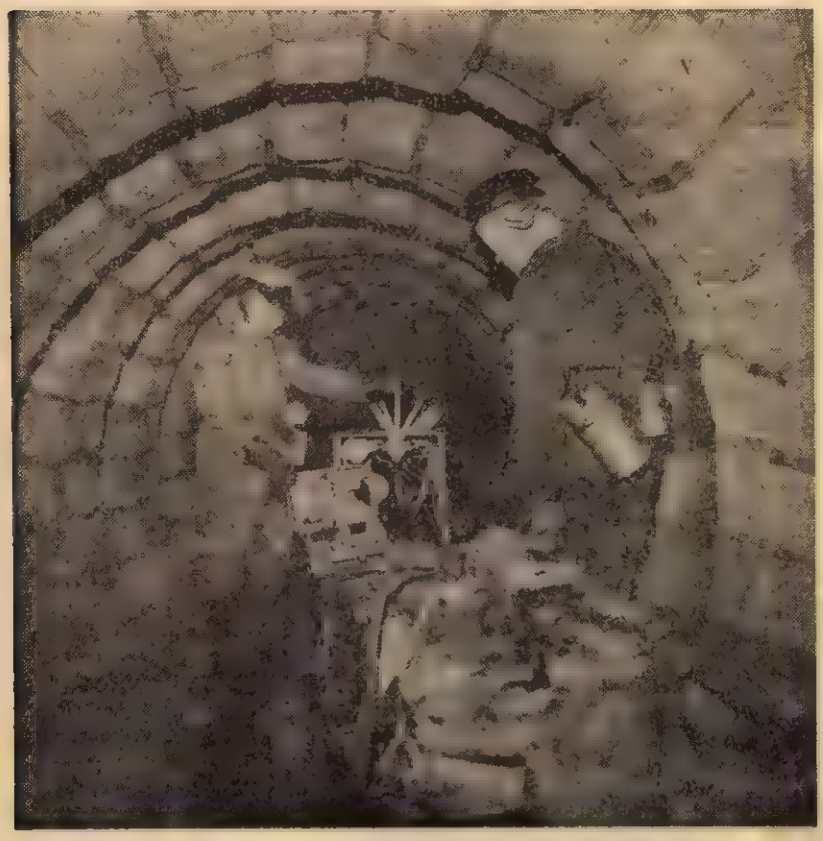

DIN PEREȚII GALERIILOR SE SCURGE AURUL NEGRU DE MONTEORU

În cadrul Institutului de cercetări și proiectări petrol și gaze Cîmpina s-a format un larg colectiv de specialiști cuprinzînd cîteva zeci de ingineri, geologi și maiștri — toți **minieri**, cei mai mulți „cărbunari" — consacrat minerității în petrol, la nivelul tehnicii acestui sfîrșit de veac.

— Colectivul — ne spune șeful său, inginerul Liviu Șandru — s-a înființat în contextul acțiunilor mai vaste întreprinse în ultima vreme pentru creșterea factorului final de recuperare în zăcămintele de țiței. Există în țara noastră o serie de zăcăminte **intens exploatate cu sonde de suprafață** de unde nu se mai poate obține mare lucru prin obișnuitele metode de recuperare secundare sau terțiare, deși în subteran **se mai află intacte 60—70% din rezerva geologică inițială de țiței.**

— O mare care își așteaptă navigatorii?

— Cam așa ceva. Ne-am amintit atunci de exploatarea prin puțuri, care, pe la mijlocul secolului trecut, ține avînt în România. Dealtfel, țăranii români au fost primii din lume care, descoperind izvoare de petrol, l-au exploatat prin puțuri a căror adîncime depășea uneori 200 m. Au funcționat pînă acum 40—50 de ani exploatările Colibași, Băicoi, Moreni, Matița, Apostolache, Monteoru în Muntenia, iar în Moldova cele de la Lucăcești, Tazlău-Zemeș, Solonț, Tescani, Sirbi, Pîrjol-Cîmpeni, Cilioaia etc. Evident, odată cu punerea la punct a tehnologiilor și utilajelor moderne de forare, mineritul petrolier a căzut în desuetudine. Acum el este reconsiderat, desigur de pe o bază tehnică superioară.

— Ce straturi petroliere pot fi abordate prin minerit?

— Cele care nu depășesc adîncimea de 500–600 m și care întrunesc anumite condiții geologico—miniere asupra cărora nu insistăm aci. Se sapă galerii foarte asemănătoare celor pentru extracția cărbunelui, cu singura și esențiala diferență că în pereții lor se perforează sonde orizontale, ascendente sau descendente.

Aceste sonde subterane, stranie, fantastică întrepătrundere de tuburi și supape, de puțuri și suitori, de galerii și camere de forare, le-am văzut acum cîteva zile la Sărata-Monteoru.

OAMENI A CĂROR PROFESIUNE NU ARE ÎNCĂ UN NUME

Pionierii noștri care pregătesc viitoarele mine de petrol nu au încă o denumire, ne-au spus că nici ei nu știu dacă sînt minerii petrolului sau petroliștii minelor, dar ceea ce știu este că s-au angajat pe un drum promițător. Preocupări similare există actualmente în S.U.A., Canada, Venezuela, Japonia. În U.R.S.S., în Siberia, aproape de Cercul Polar — la Iarega — funcționează de mai mulți ani o mină care dă 300 000 tone țiței pe an și, tocmai din cauza bunelor rezultate, se intenționează extinderea acestei tehnici în zona Baku.

Trebuie înțeles — ne atrag atenția inginerii Liviu Șandru și Dumitru Cărpenișanu, șeful de proiect de la Sărata Monteoru — că minele de petrol nu reprezintă doar o posibilă variantă de exploatare; în anumite condiții de zăcămînt depletate, ele constituie **unica modalitate de recuperare a țițeiului.** Desigur, mineritul în sine reprezintă o operație costisitoare, totul trebuie cu grijă calculat pentru a se dobîndi petrol în condiții de rentabilitate economică. Aceasta este și sensul experimentului de la Monteoru. Rezultatele de pînă acum sînt însă încurajatoare, astfel încît în viitorul apropiat se întrevede perspectiva deschiderii unor mine de petrol la Runcu-Buștenari, Ochiuri-Gorgota (lîngă Tîrgoviște), Matița, Prahova, iar în zona Moinești la Solonț, Cilioaia, Zemeș etc. (Recunoașteți aceste denumiri care marchează exploatările prin puțuri de la mijlocul secolului trecut !)

În Programul național de creștere a factorului de recuperare, minerității îi revin 10—11% din producția de țiței obținută prin metode specifice creșterii factorului final de recuperare, deci o producție anuală prezumată de ordinul a mai multor **sute de mii de tone țiței.** Încă în actualul cincinal, în mina de la Sărata Monteoru va începe extinderea activității în blocurile adiacente; se va construi sectorul experimental Runcu-Buștenari, cu condiții diferite de zăcămînt, și se vor iniția lucrările pentru sectorul experimental Solonț.

De pe acum Monteoru dă zeci de tone de țiței pe zi, în timp ce în zonă unele sonde convenționale, deci de suprafață, nu produc decît 1,5 tone și chiar mai puțin. Din 1979, mina s-a modernizat, după proiectele Institutului din Cîmpina, în vederea adîncirii cu un nou orizont. Se lucrează acum la peste 300 m adîncime și se pregătește un „panou" experimental pentru încercarea și definitivarea tehnologiilor de săpare a diferitelor categorii de lucrări miniere care vor traversa rocile de țiței. Alt obiectiv: experimentarea tehnologiilor de extracție, precum și a diverselor utilaje și echipamente unicat. O specială atenție se acordă aparatelor de protecție antiscînteie. În subteran, la orizontul 25, aflăm că pînă și ciorapii pe care i-am îmbrăcat la intrarea în mină sînt de un tip special, pentru a nu se încărca de electricitate statică: într-o mină de **petrol** o simplă scînteie s-ar putea dovedi și mai catastrofală decît „la cărbune".

„Noi am preluat nu numai ce e mai bun, dar și ce e mai rău din minerit și din petrol" — glumește șeful sectorului de extracție de la Monteoru, Ștefan Ciocoianu, tehnicianul care, fiind repartizat acum 22 de ani la Monteoru, ne mărturisește că atunci cînd el, petrolistul, a coborît pentru prima oară în mină a fost pătruns de un singur simțămînt: FRICA. Acum, teama i-a trecut, el însuși este un exemplu pentru toți ceilalți, ceea ce-nu-l împiedică să aprecieze lucid problemele complexe pe care le implică securitatea muncii:

— La noi e și pericol de explozie și de incendiu (gazului metan al „cărbunarilor" i se mai adaugă un dușman redutabil: omologii superiori și vaporii hidrocarburilor lichide), plus lupta cu apele.

Toate astea nu sînt numai figuri de stil. La 31 martie a.c., pe cînd se săpa sonda GP—11, a crescut brusc presiunea apei din zăcămînt, pompa nu mai făcea față și sonda orizontală a început să erupă apă sărată în galerie. Oameni, cărora apa mîloasă le ajunsese pînă la briu, se luptau îndîrjiți să evacueze utilajele.

Erau năclăiți de petrol, orbiți de jetul de apă subterană, de pietrișul și marna care le loveau fețele. O avarie imprevizibilă pe care a lichidat-o cu uriașe eforturi dar și cu sînge rece echipa sondorului Sandu Iancu. Au pus umărul apoi și sondorul-șef Constantin Mitrea, maistrul principal Nicolae Georgescu, inginerul Radu Cantemir, directorul schelei Berca, și stagiarul Sorin Băjenaru.

Acum, în galerie, o lună și mai bine după această întîmplare, în fața ochilor noștri digurile de protecție ridicate ulterior și vălmășagul de pietriș care nu a fost încă evacuat ne vorbesc despre temerara încleștare din Munții de aur.

Este străniu să-i auzi discutînd cu voce joasă în galerii pe mineri despre **puii de sondă** (traducerea literală a unui termen strict tehnic) sau despre **stratul care lăcrimează.** Lăcrimează petrol, firește. Faptul că nici ei înșiși nu știu dacă sînt MINERII PETROLULUI sau PETROLIȘTII MINELOR nu are nici o importanță. De la simplu miner la inginer, acești urmași ai țăranilor „puțari" din secolul trecut sînt îmbrăcați azi ca niște cosmonauți (este imaginea pe care ne-o dă la orizontul 25 inginerul Șandru, în costumul lui verde-electric, **dar garantat antiscînteie**). Înzestrați cu tehnică de pionierat, în mare parte de concepție românească, ei deschid, la propriu și la figurat, noi orizonturi în bătălia pentru aurul negru. Orizontul anului 2000.

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Dacă

Dacă aș avea puteri depline
mi-aș comanda în primul rînd
o viață lungă și o moarte scurtă
dacă aș avea puteri depline
aș interzice toate ședințele
în care vorbitorii bat apa în piuă
și cei din sală dorm cu ochii deschiși
dacă aș avea puteri depline
nu s-ar vîntura afiția oameni prin lume
care au nevoie de un fotoliu
pentru fundul și lenea lor
dacă aș avea puteri depline
aș cere oamenilor să gîndească
și să nu creadă orbește în cuvinte
dacă aș avea puteri depline
nimeni n-ar mai pune azi pe foc șarpanta casei
și s-ar înfățișa mîine la primărie
fluturînd cererea pentru o nouă locuință
dacă aș avea puteri depline
n-ar mai fi înghesuiți cei mici pe rug
și cei mari n-ar fi spectatori
dacă aș avea puteri depline
nimeni n-ar mai începe gargara
abia atunci cînd apa îi ajunge la gît
dacă aș avea puteri depline
iertați-mă
sînt mult prea neînsemnat

NIKOLAUS BERWANGER ■
(În românește de Anton Palfi)

Ceață

E zarea toată numai scrum
Ce ceață albă curge-n drum
Și-n văile ființei mele
E ceață și-un izvor de jele,

Prin ceață pîlpîie-amintiri
Cu nostalgii prinse-n priviri
Și patimi ard, mocnind în ceață
Ca rîul sub covor de gheață.

De unde doamne-atîta fum,
Din ce vulcani atîta scrum,
Ce focuri mistuie zăpezi
Ori floare albă din livezi ?

Ce vînt împrăștie pe sat
Stufoasa barbă de-omărat,
Ce lapte, de la dite vaci,
L-au revărsat din zare draci,

Ori ce strigoi și vîrcolaci
Să-și facă oameni săraci
O mie unu de colaci ?

Ce ceață peste elte taine
Și peste cîntece de Heine
Și ce perdea peste priviri...

Că nu te văd, să nu te miri.

ION DODU BĂLAN ■

Nu pereții, ci oamenii au ceva deosebit în ei!

Se numește Iulia Pașca, este directoarea întreprinderii de tricotaje „1 Iunie" din Timișoara și, dacă n-am cunoaște deja datele principale ale biografiei sale (născută la Roman, crescută la Iași, absolventă a Institutului textil din Leningrad în 1954, repartizată la Timișoara și căsătorită cu un tînăr din Satu Mare, azi șeful serviciului tehnic al Regionalei C.F.R., din 1959 directoare a întreprinderii, două fete, Doina-Georgeta, profesoară de română și franceză la Tg. Mureș, și Rodica-Delia, studentă la chimie), deci, dacă n-am cunoaște toate aceste date avînd destul de multă „încărcătură" cronologică, n-am putea în nici un fel să-i ghicim exact vîrsta, chiar dacă am vrea, fiindcă nu și-o arată. Oricum, în intențiile noastre se află cu totul alte lucruri, legate în principal de producția cu totul excepțională a fabricii pe care tovarășa Pașca o conduce, iată, de aproape 23 de ani. La „1 Iunie" se fac tricotaje din fire de bumbac și „tip bumbac" pentru copii și adolescenți, transformate în 25 de milioane de *bucăți* anual (articole pentru sugari, lenjerie, pijamale pentru copii, vestimentație sportivă mai de curînd și așa mai departe), la o valoare de circa 600 de milioane lei în fiecare an, din care circa jumătate reprezintă export-Vest. Ca plan anual de export, întreprinderea a ajuns a doua pe județ, dar mai important e că de la o vreme „1 Iunie" a reușit să stabilească relații directe de livrare-cumpărare cu cîteva mari magazine occidentale, lucru care se întîmplă destul de rar în industria noastră ușoară.

Acum, algur că fabrica timișoreană (care s-a dezvoltat din fosta Fabrică de ciorapi și tricotaje „Florida", înființată în 1926) a crescut foarte mult în ultimele două decenii, ajungînd de la circa 700 la aproape 4 000 de oameni ai muncii în momentul de față și punînd pe picioare o investiție totală de circa 200 de milioane lei, pe scurt o fabrică practic nouă, dar în care s-a păstrat, după vorbele Iuliei Pașca, o foarte bună tradiție muncitorească, promovînd un acut simț al calității. „1 Iunie" rămîne astfel o întreprindere cu realizări constant bune, temeinice, în cadrul căreia rabatul de la calitate au și-a găsit nicicînd locul. „Mai exact, spunea tovarășa Pașca, la noi nu se cunoaște expresia *refuz de calitate*, fiindcă ea nu ne-a fost rostită niciodată. Citeodată avem impresia că au pereții aceștia, între care lucrăm, ceva în ei, fiindcă tot ce facem ne reușește !" Explicația însă poate fi și alta: într-o unitate avînd circa 80 la sută forță de muncă feminină, în care majoritatea oamenilor muncii sînt soții și mame, lucrușoarele de îmbrăcăminte pentru prichindei sînt într-adevăr lucrate cum trebuie. Iar în fruntea acestor nenumărate soții și mame, o femeie ambițioasă, exigentă și fermă fără a fi dură, care a imprimat un stil de conducere pe măsură, din care nu lipsește acel „te rog frumos !", prin care își impune însă întotdeauna punctul de vedere. „De fapt, zice, acesta nu e punctul meu personal de vedere, ci al partidului, al conducerii de stat pe care o reprezint în întreprindere". În plus, Iulia Pașca e convinsă că face o muncă extrem de interesantă, în care noutatea e prezentă la fiecare pas, dată fiind dinamica înnoirii produselor în fabrica timișoreană. Față de 1965, dacă e să ne luăm după cifre, producția marfă a crescut în anul în curs de 7,3 ori, iar cea fizică de 3,5 ori — cea mai mare parte dintre aceste produse fiind foarte noi. Numai în felul acesta, e evident, se poate ține steagul sus — iar acest „steag" reprezintă dealtfel Drapelul de întreprindere fruntașă pe ramură, însemnat cu Ordinul Muncii clasa a II-a.

DUMITRU GRAUR ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Un chip grăbit spre înnoire

Sub ploile primăverii, Baia Mare înfățișează reporterului un chip grăbit spre înnoire și noul primar al orașului, Isaiă Pop, își afirmă credința că viața locuitorilor, și aici, tinde firesc spre o fluență și spre un decor ale căror măsuri ideale nu se exprimă prin număr, ci prin calitate. O așezare în care oamenii muncesc, și încă în industrii de temelie, cu înfiletate în atenția țării, poate fi și un vast dormitor, dar poate fi și ceva mai mult decît un simplu spațiu de existență ordonat doar de criteriul distanței dintre noptieră și pat. Dar să ducem cunoștința pînă la ... : interlocutorul nostru, Isaiă Pop, s-a ... ut chiar la Baia Mare, casa lui părintească este de găsit chiar în cartierul muncitoresc Ferneziu, și concepția sa cu privire la viitorul orașului, cum este lesne de priceput, nu are sub ea numai aer, ci un trecut trăit, înțeles. Și cînd nu știu încă bine ce rămîne în urmă, exprimînd și noi o convingere, împreună cu Isaiă Pop, s-ar putea să nu-ți fie deosebit de limpezi nici rosturile zilei de mîine.

În urmă cu mai multe săptămîni, întîmplare nedorită, dar uneori fatală într-un mare oraș, flăcările unui incendiu au mușcat din clădirea bătrînă a teatrului de păpuși. Și dintr-un fapt divers, peste noapte, s-a iscat o problemă de principiu: este cazul sau nu este cazul să intre în acțiune tîmăcoapele și lamele de buldozer ? Împotriva avîntului demolator, Isaiă Pop a crezut de cuviință că nu este cazul să fie nimicită o clădire cu temelii încă trainice. Ar fi fost, spune el, ca și cum cu bună știință am fi lărgit o breșă din digul care mai ține între hotarele orașului nostru cîte ceva din sîngele vechimii lui. Și Piața Libertății, din inima orașului de altădată, s-ar fi înfățișat pentru totdeauna privirilor altfel decît pînă acum, micșorată, știrbită. În consecință, avîntul demolator a cedat locul la Baia Mare migalei restauratorilor, cum era și firesc, și atenția edililor s-a putut distribui și spre alte orizonturi urbane.

Cînd începe, de fapt, viața diurnă a unui mare oraș, sărit de la 37 674 locuitori în 1956 la 140 178 în ceasul de început al lui '827 îndeobște, viața aceasta începe în zorii cu lumină subțire ai zilei, cînd pornesc și piețele orașului să se dezmorțească din nemișcarea de peste noapte, și nu încape nici o îndoială asupra adevărului că o piață bogată presupune înainte de toate produse diversificate și suficiente și, totodată, producători cît mai mulți, capabili prin chiar numărul și emulația lor să reașeze mercurialele în tipare mai rezonabile. Acceptînd ca atare acest adevăr, mai departe dăm de alt silogism: ca să aibă unde se trezi, producătorii agricoli trebuie să aibă unde dormi și, nu întîmplător, Isaiă Pop s-a făcut luntre și punte să despovăreze niște imobile de destinații incerte și să le transforme în dormitoare ieftine și potrivite odihnei unor oameni trudiți, veniți de departe cu mărfuri căutate. S-au instalat apoi hidranți în piețele comerciale și s-a umblat chiar la înfățișarea pieților înseși, lărgite fiind ca să încapă mai mult, amenajate fiind în așa fel ca să ofere celor ce vînd și celor ce cumpără facilități necunoscute pînă mai ieri sau alaltăieri.

Inițiativele de acest gen, bineînțeles, pot să pară unora dintre noi mărunte. Cum mărunt ne poate apare și gestul sădirii unei flori sau al unei tufe de tuia. Însă cînd gestul acesta se repetă cu tenacitate pe kilometri întregi, de o parte și de alta a bulevardelor unui oraș aproape în întregime reconstruit și în lungul splaiurilor răcoroase ale Săsarului, începi să înțelegi că mărunțul, așezat cap la cap, poate împlini uneori o realitate care ascunde în sine sămînța unei măreții așteptate, chiar dacă n-a atins-o încă. Cu alte cuvinte, nu este adevărat că nu vom ști niciodată cînd anume devin cîteva boabe de grîu o grămadă sadea. La Baia Mare am văzut cu ochii noștri cum mulțimea florilor și a arborilor aduce în oraș primăvara, ea însăși devenind primăvară. O primăvară cu mireasme și culori fastuoase, care tot atît de bine ar fi putut ocoli orașul, cum s-a întîmplat nu o dată și cum nu se întîmplă acum.

Împreună cu Isaiă Pop, un bărbat inimos și hotărît să spulbere molozul din ridurile orașului său natal, redîndu-ne chipul lui adevărat și cald, am străbătut în lung și în lat Baia Mare, trecînd și prin umbra bătrînului turn al lui Ștefan, dar și prin lărgimile generoase ale spațiilor nou construite, în care tinde să se instaleze centrul de greutate al vieții citadine băimărene, și oprindu-ne, în sfîrșit, în preajma barajului de la Firiza, în poarta unui han cioplit în întregime din lemnul pădurilor apropiate, cu barda și cu dalta celor mai talentați sculptori ai locurilor. Acest han cu o înfățișare foarte greu de închipuit de departe fiind și cel mai frumos dar oferit de edilii din Baia Mare locuitorilor ei, în primăvara acestui an. Un dar pornit dintr-o intenție lipsită de echivoc : un oraș fără împrejurimi memorabile, credem și noi laolaltă cu Isaiă Pop, oricît ne-am străduí să-i umflăm prin cuvinte pitorescul firav, ar semăna întru totul cu un nasture cusut aiurea, de pildă, pe o piele de tobă lucioasă și bine întinsă.

Din fericire, la Baia Mare, prin grija și nesomnul unor edili temeinic așezați în menirea lor, cînd este dator să refere despre statura orașului ca atare, reporterul se vede scutit de a trage cifra de coadă și de a bate în toba cuvintelor mari. Și dacă se întîmplă așa și nu altfel, înseamnă că este de reamintit adevărul din capul acestor rînduri : casa părintească a primarului Isaiă Pop stăruie încă în inima cartierului muncitoresc Ferneziu. Înainte și dincolo de pragul ei, chiar dacă se deosebesc prin amploare și consecințe, gesturile se aseamănă prin chibzuința cuprinsă în ele.

MIHAI PELIN ■

Oamenii au crescut odată cu uzina

Anul acesta, Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș își sărbătorește un sfert de secol de la înființare. Drumul parcurs de I.U.C. Făgăraș în această perioadă este cel parcurs de întreaga noastră industrie. De la cîteva operații simple, executate în cea mai mare parte manual, I.U.C. Făgăraș, considerată astăzi mecanicul șef al chimiei românești, execută utilaje complexe, în marea lor majoritate unicate și premiere naționale. Deși ne-am obișnuit cu aceste cifre, să spunem totuși că valoarea producției a crescut în acești ani de 2 000 ori. În micul șantier din Făgăraș lucrau doar patru feluri de meseriași : strungari, cazangii, sudori și lăcătuși. Astăzi mai bine de 70 de meserii conlucrează la producerea utilajelor necesare industriei chimice.

Din cei 175 de oameni ai muncii cu care a pornit la drum întreprinderea, mai lucrează astăzi 60. Printre ei și Ion Comșa, astăzi maistru principal la Secția prelucrări mecanice și secretarul adjunct cu probleme economice al Comitetului de partid din întreprindere.

Oamenii au crescut odată cu întreprinderea. Altele sînt sarcinile care le stau în față, altele sînt cerințele tehnicii actuale.

Ion Comșa, prezent fără întrerupere în întreprindere de la înființarea ei, este obișnuit cu toate transformările spectaculoase la care a fost mai mult decît martor. Procese tehnologice care țineau de domeniul fanteziei sînt astăzi intrate în practica obișnuită.

„La început, ne spune Ion Comșa, executam scări, parapete și recipienți paralelipipedici simpli. Un capac sferic, care se execută astăzi printr-o apăsare a presei, se făcea în trei zile. Erau necesare peste 100 de călduri, cum le spunem noi, și mii de lovituri de ciocan. Presa care execută capace sferice cu diametrul de 1 600 milimetri este realizată prin autoutilare. Avînd un caracter de unicat, întreaga producție a necesitat o dezvoltare tehnică și profesională a oamenilor. Numai astfel a fost posibilă realizarea unor premiere tehnice, utilaje care pînă nu de mult se importau. Pentru prima dată în țară marca fabricii noastre a fost aplicată pe atomizoare, rezervoare sferice, malaxoare, utilaje necesare fabricilor de anvelope, coloane de recirculare acid azotic, rezervoare de oxigen, amoniac și azot lichid, utilaje care necesită o execuție tehnologică superioară.

Vizitele de lucru în întreprindere ale tovarășului Nicolae Ceaușescu din anii 1972 și 1973, indicațiile date cu aceste prilejuri, au trasat calea de dezvoltare a întreprinderii, care a trecut în etapa a doua de dezvoltare, dublîndu-și capacitatea de producție. Tot aici s-a turnat pentru prima dată în țară oțel inoxidabil, folosit pentru pompe centrifugale și armături antiacide.

Indicațiile conducerii superioare de partid privind dezvoltarea impetuoasă a industriei noastre, eforturile pentru o nouă calitate au fost transformate în fapte cu promptitudine, cu înalt spirit de răspundere. Lista utilajelor care se importau și care acum se execută în totalitate în întreprindere este prea lungă pentru a o reproduce aici. Prin folosirea deșeurilor și a șpanului de la prelucrarea oțelului inoxidabil se asigură peste 50 la sută din feroaliajele din crom și nichel de care întreprinderea are nevoie. Atelierul coturi, teuri și reducții folosește ca materie primă aproape în totalitate capetele de țevi rămase de la celelalte secții, care pînă nu de mult luau drumul Reșiței pentru a fi retopite. De la începutul anului s-au folosit țevi recuperate în valoare de peste 600 000 lei. Sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea cu activul de partid din județul Brașov din 5 februarie anul acesta, de a se realiza obiectivele actualului cincinal cu consumurile de materiale și energie ale cincinalului 1976—1980 este considerată una din principalele sarcini de producție ale întreprinderii.

Conducerea întreprinderii — ing. Ion Constantinescu, director, ing. Gheorghe Bărdaș, director tehnic, economist Vasile Munteanu, contabilul șef, și tehnicianul Mircea Antonescu, director comercial — este aceeași de la înființarea ei. Muncitorii, toți oamenii muncii din întreprindere, și-au identificat interesele cu cele ale întreprinderii, au parcurs în cei 25 de ani de la înființare filiera de la muncitor la specialist de înaltă calificare. Muncitorii Andrei Wagner, Ioan Constantin, Ioan Herseni, Gheorghe Rădulet, Andrei Binder, Mihai Dürr, Ioan Endörfer, Ion Schuler și mulți alții au aceeași marcă de un sfert de secol. Popa Liviu și Eugen Frîncu lucrează aici împreună cu soțiile tot de atunci. În toate realizările întreprinderii, un cuvînt greu de spus au avut comuniștii. Gheorghe Bogățian, președintele Comitetului sindical, membru al partidului din ilegalitate, ne spune că în toate acțiunile importante ale întreprinderii oamenii acționează ca unul singur. Membrii de partid sau ai Uniunii Tineretului Comunist, membri ai O.D.U.S. au ca obiectiv îndeplinirea sarcinilor trasate de partid, crearea omului de tip nou cu o conștiință pe măsura vremurilor pe care le trăim.

OPREA GEORGESCU ■

Necazurile unui exemplu pozitiv

Exemplul pozitiv numit Dumitru Roșca poate fi găsit ziinic la domiciliul lui, în marginea satului Glina, nu departe de groapa cunoscută sub numele de Ochiul Boului. La răstimpuri, cîte un ziarist îi apare în poartă, trage cu ochiul prin curtea lui, îl fotografiază, îi ține niței de vorbă și pleacă apoi încîntat de cunoștință. Umblă vorba că, în felul lui, Dumitru Roșca ar fi cel mai mare crescător de animale din țară, însă cum nu există un top în această privință, deci nu dispunem de date autorizate, ne vedem nevoiți a spune doar că el este cel mai mare crescător de porci din Sectorul agricol Ilfov. Cel puțin așa ne încredințează Georgeta Borduf, primar al comunei Glina. Este adevărat că el a crescut anul trecut 150 de porci, pe care i-a contractat cu statul, este adevărat că în acest an crește 220, pe care tărăși i-a contractat cu statul, adevărat este și că pentru 1983 deja a contractat 70, însă începe să nu mai fie adevărat ceea ce el a vrut din toată inima, și anume ca, anul viitor, să dea 300. Cel puțin așa ne încredințează, de data aceasta, chiar Dumitru Roșca. Mai departe nici nu-și propusese să ajungă, atît socotea el că este capacitatea maximă de producție a fermei pe care singur a plănuit-o și singur a zidit-o în curtea casei. Zicem chiar așa, „fermă", fără să stăm mult pe gînduri fiindcă e investiție solidă, materializată într-o construcție funcțională și igienică, meritînd într-adevăr acest nume.

Un cuvînt de laudă pentru conducerea comunei, care l-a ajutat cu ce-a putut, deși apare evident că nu poate prea mult. Începînd din acest an lui Dumitru Roșca i-a fost dat spre folosință un teren de 1 000 de metri pătrați semănat cu lucernă. Așa ne spune secretarul primăriei din Glina, Ion Porumbel, iar Dumitru Roșca, desigur, confirmă. El are a mulțumi, dealtfel, și vicepreședintelui Consiliului popular, Radu Vasile, care a bătut Bucureștiul în lung și în lat alături de el, de Dumitru Roșca, pentru a întări din partea conducerii comunei cererea acestuia de a i se da, contra cost, resturile alimentare de la vreo cantină. Că umblătura a fost fără folos, e altă treabă. Dumitru Roșca susține că pe lîngă cele 150 kilograme de orz, cît a primit pentru fiecare porc, ar mai avea trebuință și de așa-zisul furaj de volum, căci porcul e porc, el trebuie să-și simtă burta plină, nu se poate mulțumi cu puțin și bun. Pînă în ianuarie anul acesta, Dumitru Roșca lua cu I.M.S.-ul lui resturile alimentare de la cantina Liceului de chimie de pe bulevardul Ion Șulea. Era bine, dar pe urmă a început să nu mai fie cum era. Multe întreprinderi și instituții și-au făcut începînd din acest an gospodării-anexă. Cît privește porcii lui Dumitru Roșca, se înțelege însă că stăpînul lor nu așteaptă să aibă de ce se mira cînd ei ar muri după ce el, mai întîi, i-ar învăța să nu mai mănînce. De mare ajutor îi sînt, zice, cele vreo 500 de kilograme de „jumări industriale" pe care le ia de la Abator sau așa numitele „zaiuri" pe care le ia tot de-acolo, niște materii care se află cam la capătul din urmă al lanțului tehnologic de „valorificare" a unui porc în incinta abatorului.

La 6 dimineața pleacă de acasă și se instalează la poarta Abatorului ca să prindă un loc mai bun fiindcă, zice, clienții sînt destui. Pe la 8, cînd se deschid birourile, se duce la biroul desfacere să ia dispoziția de livrare. Apoi așteaptă pînă pe la orele 11 sau 12 cînd, zice el, începe topitul unturii. Încarcă, apoi se duce la cîntar. De la cîntar ia aviz de expediție. Cu acesta se duce la biroul facturări. Următoarea etapă e biroul financiar, unde trebuie să meargă pentru a lua o viză. După aceea se duce să plătească la casierie. Cu chitanța de plată, obținută la casierie, trebuie să meargă la facturare. Cu factura eliberată acolo e obligat apoi să se ducă la biroul medicului veterinar de serviciu pentru a lua un certificat că jumările sînt bune „pentru consum". Acasă se întoarce către ora 15. Cu toate că, se înțelege, partea cea mai grea a muncii abia acasă îl așteaptă. Dumitru Roșca spune că, dimpotrivă, lui i se pare mai ușor acasă decît să umble pe la abator. Acolo sînt tot felul de oameni, care cu creasta mai mare. Cîte o excepție, precum tovarășul director Dumnică, nu-i face viața mult mai ușoară. Lui Dumitru Roșca îi pare rău că nu știe și celălalt nume al directorului, tocmai al acelui om care, zice el, este cumsecade și vrea să-i ajute cît poate. Odată, umblînd de colo-colo prin acele birouri, Dumitru Roșca a intrat în ceartă cu cineva și-a leșinat, s-a trezit peste o vreme descheiat la gulerul cămășii și scăldat în apă rece. Asta s-a întîmplat în urmă cu vreo două săptămîni. De ce nu se face o cartotecă, o fișă, ceva în genul ăsta? — întreabă Dumitru Roșca. De ce nu poate el să plătească numai o dată, simbătă de exemplu, pentru tot ce-a luat de luni pînă simbătă, ori luni, pentru ce va lua de luni pînă simbătă?

Dumitru Roșca știe că în fața unui porc aflat, ca să zicem așa, în exercițiul foamei lui, este preferabil să-i pui ceva în troacă de-ale mîncării decît să-ți înfunzi cu vată urechile. Deocamdată, înțelegem, se află într-un echilibru instabil: va continua dacă va fi ajutat mai mult iar dacă nu va fi ajutat își va desființa ferma. La urma urmei are doar 49 de ani și în ciuda faptului că a leșinat odată în incinta abatorului este sănătos de felul lui, zice, iar pe deasupra are și o calificare într-o meserie practicabilă la oraș. Însă priceperea lui în creșterea porcilor și dorința lui de a face, liber și nesilit de nimeni, o muncă atît de grea, este fără îndoială un bun social. La alți părți crește

DUMITRU CONSTANTINESCU
Fotografii de MIRCEA HUDEK

Totul despre „Avicola" Bacău și, totuși, nimic despre găini și ouă

Ioan Pîrlea e un om în vîrstă și cu toate că a împlinit 79 de ani e aproape necuviincios să-i numești un om bătrîn. A fost învățător la Podoleni, județul Neamț, locul care-i încălzește sufletul acesta este, Podolenii, dar de un timp bun, exact din vremea cînd cetățeanul hotărăște să se astîmpere la ale lui și ale casei, Ioan Pîrlea a hotărît, dimpotrivă, să înceapă umblatul. Cauza e dragostea pentru cultura ciupercilor. O cauză care pare, la prima vedere cel puțin, mărunță. Dar, dacă o persoană în pragul vîrstei de 80 de ani, muncind din zori în noapte fără plată, numai de dorul binelui, spune că pricina existenței sale prin lume e dragostea, poți fi sigur că e adevărat, că verbind de iubirea lui pentru o treabă atît de cumsecade, cum e cultura ciupercilor, Ioan Pîrlea n-o face din cochetăria atît de frecventă la omul intervievat. El a întocmit, în cei 26 de ani de cînd a descoperit ce plăcere rentabilă e să te ocupi de ciupercării, mai bine de douăzeci de sere și culturi în mai bine de douăzeci de localități.

Ciudat moș Ioan Pîrlea.

Minunat moș Ioan Pîrlea.

Iată-l pe moșie, la muncă, în halat alb, umblînd cu termometrul la patul de turbă și de toate al culturii de Psaliota. În clădirea lungă și oarbă de beton, pe jumătate virită în sol și care trebuie să fi fost depozit sau ceva asemănător, temperatura e de 25°C, umezeala e cît încape, o fetișcană are grijă să stropească pereții din timp în timp, iar Ioan Pîrlea vine să pipăie cu palmele lui bătătorite turta de turbă pe care or să răsară curînd ciupercile acelea albe și rotunde.

Pînă a fi chemat aici, a înființat ciupercării la Săvinești, „la uzină" cum zice el, unde a avut norocul să-i găsească pe Nicolae Socea. Noroc, fiindcă, deși cultura nu-ți dă nici o bătaie de cap, dacă o faci pe lîngă casă, chestiunea se complică niței cînd vine vorba de producția „de tip industrial", cum spune tărăși Pîrlea. „Nicolae Socea e un ciupercar minunat". De ce e el un ciupercar minunat? Pentru că e mai tînăr și are dragoste de muncă și, mai cu seamă, pentru că la stingerea dascălului Ion Pîrlea poate să fie sigur că Socea o să-i ia obicelul de a-i mai învăța și pe alții. De ce crede Ioan Pîrlea că o să la Nicolae Socea acest obicei? Explicația sună frumos: întrucît un om cu mintea sănătoasă, dacă știe la un moment dat totul într-o problemă, n-are liniște pînă cînd nu împărtășește și altora ce știe.

Cea mai recentă călătorie a lui Ioan Pîrlea și care încheie de-acum o plecare de 4 ani buni e la Întreprinderea „Avicola" din Bacău. „Avicola" a primit în cîteva rînduri titlul de „Erou al Muncii Socialiste" pentru rezultate excepționale în producția de carne și ouă.

Pare firesc ca scriind despre o astfel de întreprindere să te referi la păsări și ouă.

Iată însă că la Bacău e posibil să afli o mulțime de lucruri interesante, la o „Avicolă", și care lucruri interesante să fie orice altceva decît acelea pentru care s-a făcut vestită.

Unul dintre ele e ciupercăria lui Ioan Pîrlea din preajma Abatorului de curci. Al doilea, ciupercăria lui Emilian Boaru, elevul, dacă ne putem exprima astfel, la ferma Gherăiești. Prima ciupercărie e cu Psaliota, a doua cu Pleurotus sau Păstrăvul de fag. Care-i deosebirea între un soi și altul vom arăta mai tîrziu, fiindcă pentru asta a voit Ioan Pîrlea să se adreseze prin intermediul revistei noastre oamenilor gospodari, ca să-i învețe deosebirea și să facă puțină ordine după oarecari confuzii petrecute după o seamă de articole ori emisiuni tv.

Sigur, există și „Avicole" unde o idee de ordine și disciplină ți se impune repede și cu motive. Numai că la „Avicola" din Bacău e altceva. Atît de altceva încît aproape că ar trebui să se cheme și altfel. Toate cele 18 hectare de pămînt, pe care nu se găsește construcție, sînt grădină. Din cei 1 200 de angajați ai întreprinderii, mai mult de 1000 servesc masa la cantinele „Avicolei", o masă foarte bună nu pentru că — așa cum sînteți tentați să gîndiți — au carnea de pasăre aproape, ci fiindcă zarzavatul îl dă tot grădina și e ieftin. Directorul tehnic, dr. Gheorghe Bistriceanu îmi spune, cu un ton foarte firesc că nu numai că nu se cumpără zarzavaturi, dar nici măcar hrana celor 800 de porci ai creșcătoriei nu-i nevoie să fie cumpărată. Grădina de legume — care numai cartofi dă 30 de tone — sera de flori („să-i întrebăm pe oameni, cum e mai bine să muncești: cu flori în jurul tău sau fără?"), tufele de trandafiri — în număr de 9000! — ce te fac să te crezi într-o grădină botanică, livada de nuci, cu aproape 300 de pomi, bătrîni dar și tineri de tot, livada de meri, vie, plantația de căpșuni și coacăze — totul s-a făcut deoarece „e bine să fie"; și nu de un an, doi, ci dintr-un plan al directorului dr. ing. Petre Plăcintă, și, cum spuneam, din ideea tuturor că munca trebuie să fie rigurosă și cu plăcere. Pentru tot ce face și ce încearcă în plus „Avicola" Bacău nu angajează personal. Treaba e „de familie"; o familie cu 1200 de oameni.

Dr. Gheorghe Bistriceanu are un exemplu recent pentru ce-i aceea inițiativă. Ferma de curci și abatorul ei dau nu numai carne ci — vrei nu vrei! — și picioare (gheare) de curcă. Și cu ghearele ce faci? Cel mai simplu e să le transformi în făină, dar ce-i mai simplu aici nu e și ce-i rentabil. S-a descoperit că ar exista un brevet românesc pentru prelucrarea pielei de pe gheare, care piele poate să servească la fabricația de pantofi, genți și alte fineturi cu statutul de „piele de șarpe.

Inginerul Alexandru Săutea, șeful abatorului de curci, îmi arată ce minunăție de pantofi, poșete de damă, portofele și, în general, produse de marochinărie obține Întreprinderea „Partizanul" din Bacău prelucrînd pielea — proastă, nu-i așa? — a ghearelor de curcă. O delegație de americani, în vizită la „Avicola", aprecia că ideea are sămînță de geniu industrial. Probabil că are, de moment ce în loc să arunci un lucru, îl faci produs de lux. Un picior de curcă e, nici mai mult, nici mai puțin decît un picior de curcă. Dar 6 milioane? Cînd totul se numără cu milionul, e mai simplu să gîndești de două ori o treabă înainte de a o înfăptui.

Și pentru că e astfel, dovada o constituie fabrica de praf de ouă, dată în funcțiune la „Avicola" din iarna lui '81, prima la noi și de natură a garanta o înaltă calitate a produsului. Lumea se uită la plicurile cu praf de ouă abia ieșite pe piața Bacăului și se întreabă ce și cum. Eu care am văzut cum arată fabrica și ce farmacie e totul, nu mă întreb ce și cum, ci cumpăr. Merg, adică, pe mîna „Avicolei", dar și pe mîna firmei olandeze ce a livrat utilajele și care solicită, la rîndu-i, praful de ouă.

Întrucît tema articolului nostru era „Avicola", dar fără găini și ouă, să revenim la Ioan Pîrlea. El, care a învățat meserie la Ferma nr. 5 Mogoșoaia, de la dr. Nicolae Mateescu și căruia dealtfel îi [illegible] recunoscător pentru tot, a băgat de seamă că emisiunile tv pentru cetățenii dornici să cultive ciuperci au creat unele încurcături. Și anume, nu a fost prea clar că solul Psaliota cere o preparație pretențioasă a patului și niște condiții de seră aparte, pe cînd solul Pleurotus (sau Bureții sau Păstrăvul de fag, cum i se mai zice) e nepretențios și că acesta e indicat la gospodăriile individuale.

TUDOR OCTAVIAN

Să pazim echilibrul naturii

Un om căruia nu-i place să umble după fluturi

— Tovarășe Nicolae Tonie, sînteți secretarul științific al Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii și singurul retribuit dintre cei 9 membri care o formează. Sînteți în același timp secretarul științific al Secției de științe biologice și al Comisiei om-biosferă, tot de pe lîngă Academia R.S.R., membru în Consiliul național pentru protecția mediului înconjurător, membru în colectivul de redacție al periodicelor „Analele Academiei" și „Revista pentru ocrotirea naturii". V-am ruga să ne spuneți care sînt celelalți 8 membri ai Comisiei și cum se desfășoară în fapt activitatea ei?

— Primul este profesorul dr. doc. Nicolae Botnariuc, membru corespondent al Academiei R.S.R., președintele Comisiei, care e profesor universitar la Facultatea de biologie. Apoi, Valeriu Pușcariu, acum pensionar, unul dintre marii animatori ai activității privind protecția naturii la noi, Mihai Ionescu, pensionar, profesor consultant, membru corespondent al Academiei, academicianul Radu Voinea, fostul rector al Institutului Politehnic, dr. doc. Petre Bănărescu, cercetător principal la Institutul de științe biologice București, Dan Patrulius, cercetător la Comitetul geologic, regretatul academician Victor Preda, președintele filialei Academiei, recent decedat, iar ultimul loc e vacant mai demult, în urma decesului profesorului Radu Vasile. Trebuie însă să rețineți că avem un număr de 4 subcomisii în țară, la Iași, Cluj-Napoca, Timișoara și Craiova, în cadrul cărora activează în total opt specialiști retribuiți. De asemenea, aproape în fiecare județ „al țării există cîte un Consiliu județean pentru ocrotirea naturii, avînd rareori peste 7 membri activi, dar voluntari. Mai sînt aproximativ 300 de custozi onorifici ai C.M.N., mare parte dintre ei oameni în vîrstă, pensionari, care în virtutea legitimației ce o posedă și al timpului disponibil pot da o seamă de informații, fac observații asupra rezervațiilor naturale și pot să ne sesizeze o mulțime de aspecte legate de starea unor monumente ale naturii din țara noastră. Cu totul, dacă doriți o cifră, în afara custozilor amintiți, a unor profesori de științe naturale, cred că sînt între 60 și 100 de oameni la noi, marea majoritate voluntari, care se ocupă de protecția naturii.

— La ce suprafață și în ce profil teritorial?

— Avem deocamdată un singur parc național, Parcul Național Retezat, înființat în anul 1935, și un parc natural, cel de la Grădiștea de Munte — Cioclovina, care adăpostește vestigiile Sarmizegetusei. Rezervațiile naturale sînt în număr de 310, ocrotind comori ale florei și faunei țării noastre, vestigii biologice și fenomene geologice deosebite. În total, în jur de 0,05 la sută din teritoriul țării este pus sub ocrotire. Se află în stadiul de proiect de lege propunerea de înființare a 12 parcuri naționale, inclusiv Retezatul, căruia i s-ar mări suprafața pînă la 54 400 de hectare. Celelalte ar fi Rodna, Domogled — Valea Cernei, Delta Dunării, Apuseni, Cheile Nerei-Beușnița, Semenic-Cheile Carașului, Ceahlău, Cozia, Piatra Craiului, Călimani și Cheile Bicazului — Lacu Roșu. Încă un parc natural ar urma să fie înființat, în Munții Bucegi, iar numărul rezervațiilor naturale ar putea crește la 432. În felul acesta ne-am apropia de 1 la sută din teritoriul țării, dar trebuie să rețineți că scoaterea totală din circuitul economic nu se întîmplă decît în cazul rezervațiilor pur științifice, nu și în cele prevăzute doar pentru ocrotire. În cazul acestora se permite desfășurarea tuturor activităților care nu tulbură echilibrul biologic al enclavei, uneori asta însemnînd chiar o valorificare superioară a zonei, prin turism și protejare corespunzătoare.

— Tovarășe Tonie, pe scurt, credeți că aveți suficiente motive de satisfacție?

— Nu. Găsesc că sîntem prea puțini pentru o activitate de o asemenea importanță. Consiliile pentru ocrotirea naturii, ca și Comisiile județene pentru protecția mediului înconjurător duc de multe ori o activitate doar formală. În cîteva județe, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Ialomița, Tulcea chiar (?!), consilii pentru ocrotirea naturii nici nu există! Din punct de vedere material, competența nu mai este a noastră, ci a puterii locale care deține în cadrul județului respectiv suprafața de teren ocrotită prin lege. Acolo unde există mai mult simț gospodăresc și responsabilitate pentru ocrotirea monumentelor naturii se fac lucruri frumoase, așa cum e în Suceava, în Maramureș, Bihor, Alba sau Hunedoara, județe ale căror Consilii populare și-au înțeles obligațiile care le revin cum trebuie. Vreau să vă spun că, în general, astăzi dacă mă duc undeva să vorbesc despre necesitatea ocrotirii naturii sînt chiar luat în serios, oamenilor de decizie nu li se mai pare că umblu după fluturi... Ceea ce însă nu înseamnă că n-ar trebui făcut mai mult în această direcție, că ar trebui în primul rînd atras tineretul, atenția întregii țări. Ceea ce faceți dumneavoastră în momentul de față, mă refer la „campania" revistei Flacăra, mi se pare un lucru cu adevărat extraordinar!

DUMITRU GRAUR

Resursele sănătății noastre între tradiție și modernitate

Produsul Pell-Amar și problemele lui

Izolînd substanțele active existente în nămolul lacurilor Amara și Balta Albă, doctorul Ștefan Ionescu Călinești a pus la punct și brevetat un produs mineral și enzimatic pe care l-a numit Pell-Amar. Folosit atît în medicină cît și în cosmetică, în tratamentul reumatismului cronic degenerativ și inflamatoriu, în afecțiuni ale sistemului nervos periferic, în tulburări de circulație etc., dar și pentru regenerarea pielii și a părului, produsul și-a cîștigat o temeinică notorietate internă și internațională. Mii de pacienți români au beneficiat de serviciile lui, la hotelul „Turist" din Capitală, precum și într-o serie de stațiuni balneoclimatice, Eforie Nord, Băile Felix, Mangalia, Herculane, iar peste hotare, el a-a impus cu repeziciune, fiind distins, între altele, cu Medalia de aur a Tîrgului internațional de toamnă de la Leipzig, în 1976. Pell-Amarul se exportă, curent, în Columbia, Argentina, Mexic, Spania, Belgia și R.F.G., în primele din aceste țări, în Columbia și în Argentina, fiind pe punctul de a se inaugura clinici pe baza produsului medicului român.

Cu toate astea, produsul mai are, ca să zicem așa, probleme. Producția lui e, de regulă, sub nivelul cererii. Se pare că Ministerul Comerțului Interior nu contractează totdeauna cantitățile necesare, din care cauză unele din cele 26 de sortimente ale gamei medicale și cosmetice Pell-Amar lipsesc din farmacii și magazine.

Problema problemelor e însă, reluăm o idee mai veche, legată de baza de tratament, cea condusă în prezent de doctorul Ionescu Călinești, plasată lîngă piscina hotelului „Turist", fiind depășită. Am mai spus de ce, spațiu restrîns, fără legătură directă cu locurile de cazare, etc., nu mai insistăm.

Să nu se înțeleagă că Pell-Amarul cercine știe ce clinică, cine știe ce aparatură. Nu, el are, practic, nevoie de cîteva încăperi în care să fie amenajată baza de tratament, numai că ele trebuie să se afle în incinta unui hotel cît mai funcțional, Ionescu Călinești l-a și găsit, hotelul „Național" din Bulevardul Republicii, care n-ar necesita, pe-am convins la fața locului, decît transformări puțin costisitoare. Din cîte sîntem informați, sugestia a prins, dar tot felul de pricini, unele mai subiective ca altele, întîrzie realizarea ideii.

Drumul homeopatiei

Fără a face un istoric, se cade să reamintim că homeopatia e o veche metodă de tratament, redescoperită în ultimii ani și la noi. Ea are la bază principiul „similia similibus curantur" și acționează prin intermediul diluțiilor infinitezimale, intervenind într-o gamă largă de afecțiuni, în unele, fireste, cu limite. Fără a fi în contradicție cu alopatia, așa-zisa medicină clasică, ea a găsit resurse s-o completeze și, în anume situații, chiar s-o reabiliteze, această tradițională terapie naturală adresîndu-se mai mult bolnavilor și mai puțin bolilor, posedînd capacitatea de a particulariza fiecare caz. O vreme, ea a fost în mod artificial, opusă alopatiei. La 17 iulie 1981 însă, vezi „Flacăra" din 15 ianuarie 1982, Consiliul de conducere al Ministerului Sănătății a decis oficializarea homeopatiei, oferindu-i acesteia un cadru legal de funcționare. Sărind peste etape, nu fără a menționa însă contribuția decisivă adusă de Direcția asistenței medicale (director dr. Radu Ozun) din Ministerul Sănătății și de Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar (director dr. Ioan Telelanu) la recunoașterea homeopatiei, să notăm că, în prezent, funcționează în Capitală două cabinete pentru consultații și tratamente homeopatice, ambele deschise cu sprijinul Direcției sanitare a municipiului (director dr. George Iacob). Unul e găzduit de Policlinica „Batiște", celălalt de Policlinica „Vitan" și ele se bucură, din cîte am constatat, de o afluență deosebită.

S-au stabilit, după destule tergiversări, prețurile medicamentelor homeopatice, o doză costînd 3 lei. Farmacia cu profil, singura din țară, atașată Farmaciei nr. 30 din București, a mai primit, e adevărat, un cadru mediu pe lîngă cei 3 farmaciști specializați, dar ea abia mai prididește cu prepararea rețetelor. Motivul e simplu. Pe măsură ce Centrul de perfecționare, a cărui muncă de pionierat trebuie lăudată o dată în plus, a inițiat un număr mare de medici în probleme de homeopatie, un astfel de ciclu e în curs și la această oră, numărul rețetelor a crescut și el, dar posibilitățile farmaciei cu profil au rămas aceleași. Drept consecință, bolnavii din provincie sînt siliți să bată drumul Capitalei spre a-și vedea onorate rețetele, asta însemnînd, nu-i așa, pierdere de bani și de timp. E de așteptat, reluăm o sugestie mai veche, să se procedeze la înființarea unei farmacii homeopate de sine stătătoare, ca și la dotarea farmaciilor județene cu sectoare specializate. În prezent, deși homeopatia a prins și prinde aripi, accesul bolnavilor la remediile dorite e îngreunat tocmai din cauza cursurilor rețelei farmaceutice.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din nou despre tezaurul plantelor medicinale

— Sînteți, stimate tovarășe Mircea Alexan, coautor, alături de Florentin Crăciun și Ovidiu Bojor, al unei prestigioase lucrări, în două volume, FARMACIA NATURII, carte de excepție în literatura mondială privind inventarierea și descrierea unuia din cele mai fabuloase tezaure de plante medicinale, cel de care dispune țara noastră. Sînteți, totodată, șeful serviciului de floră spontană din cadrul trustului PLAFAR, instituție menită să valorifice, pentru sănătatea noastră cea de toate zilele, această uriașă șansă pe care natura ne-o oferă cu generozitate. Ne adresăm, deci, unuia dintre cunoscătorii problemelor pe care revista „FLACĂRA" le-a dezbătut, de-a lungul timpului, cele legate de situația la zi a plantelor medicinale.

— Îi revine revistei **Flacăra** meritul de-a fi publicat numeroase articole care au stîrnit un curent de opinie dintre cele mai favorabile în legătură cu puterea tămăduitoare a plantelor medicinale ce cresc pe teritoriul patriei noastre. Atenția pe care ați acordat-o acestui real izvor de sănătate, ne-a ajutat în multe privințe.

— Vă mulțumim pentru aprecieri, dar, din păcate, numeroase din plantele medicinale despre care am scris ca avînd virtuți terapeutice deosebite în ameliorarea diverselor maladii sînt încă departe de a ajunge la îndemîna marelui public. De ce?

— Ca unul care mă ocup, în cadrul trustului **Plafar**, de serviciul de floră spontană, pot declara că, din 1975, cînd a luat ființă trustul, și pînă la ora actuală, numărul magazinelor de desfacere a plantelor medicinale a crescut de la 15, aflate în 7 mari orașe ale țării, la 56, distribuite în 47 de orașe. În aceeași perioadă, volumul total al vînzării plantelor medicinale a sporit de 4,3 ori. Acestor cifre care vorbesc, cred eu, de la sine despre ceea ce întreprindem pentru valorificarea plantelor medicinale, să le adăugăm alte două, tot comparative : în 1975 se recoltau din bazinele de floră spontană 145 de specii, iar în clipa de față, venind în întîmpinarea dorințelor, a solicitărilor interne și externe, recoltăm 202 specii. Pentru o extindere a bazinelor tradiționale de floră spontană, dar și pentru o revigorare a celor mult prea folosite, trustul a inițiat o acțiune în premieră mondială : asigurarea unor ecosisteme de refacere spontaneizată a respectivelor bazine florale. Mai mult decît atît, ne-am străduit, și, pe-alocuri, am și reușit, să transferăm unele specii din flora spontană în cultura organizată. Cu mătrăguna, de exemplu, am avut dificultăți, această plantă fiind, pur și simplu, recalcitrantă la condițiile de cultură organizată. În schimb, obligeana sau nalba mare s-au adaptat extrem de rapid și fără intervenția noastră am fi ajuns în situația, cred, de a le declara monumente ale naturii.

— Din cele spuse pînă acum se poate trage concluzia că trustul PLAFAR se străduie și reușește să țină pasul cu marile cereri ale publicului.

— Nu numai ale publicului, ci și ale unor întreprinderi ce țin de industria alimentară și chimică. Poate că nu știți, de exemplu, că nu mai importăm uleiuri volatile de lămîie. Aceste uleiuri se produc, spre uimirea multora, din coriandru, cetină de brad și chimion. Se obțin, firește, din anumite fracțiuni ale uleiurilor volatile extrase din plantele mai sus amintite. Între uleiurile aduse altădată din import și cele obținute la Orăștie nu există nici o deosebire calitativă. După cîte sîntem informați, în curînd, din alte plante vom obține și uleiurile volatile de portocale.

— Revenind, însă, la problema aflată în discuție, la aminarea apariției în farmacii și-n magazinele PLAFAR a acelor produse, să le spunem medicamente, propuse de cercetători și specialiști recunoscuți în fitoterapie. Care este părerea dumneavoastră?

— Avizul de testare clinică și-apoi cel de fabricație, după ce în prealabil au fost efectuate analizele chimico-farmaceutice necesare, îl dau **Ministerul Sănătății și Comisia de stat a medicamentului și pentru farmacovigilență** de pe lîngă **Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice.** Repet, dorința noastră, a **Plafarului**, este de-a intra cît mai repede în posesia acestor avize. Dar, față de marele public, inclusiv față de cercetători și specialiști, unii dintre ei mult prea nerăbdători, noi avem convingerea că se lucrează temeinic, astfel încît un aviz, odată dat, să fie și o garanție inatacabilă a calității respectivului medicament. Că, în unele cazuri, se mai și tergiversează în mod nejustificat unele cercetări privind verificările, de-acord. Se prea poate să se mai întîmple și așa ceva, dar lămurirea acestor aspecte nu ține nici de persoana mea, nici de resortul trustului nostru. În orice caz, mult discutatul **institut național de fitoterapie**, visul **profesorului Goina** din Cluj-Napoca, institut care să cuprindă la un loc factorii de răspundere din agricultură, chimie și sănătate, ar fi, consider, o cale pentru depășirea multora din obstacolele ce se ivesc pe drumul încă sinuos pe care-l parcurg plantele medicinale. Cu atît mai mult se impune înființarea unui atare institut cu cît, în cîteva țări ale lumii, astfel de centre s-au și constituit. Altfel spus, tezaurului nostru de plante medicinale, unul din cele mai bogate din lume, i se cuvine, pe drept cuvînt, un institut.

VICTOR NIȚĂ ■

Un statut ferm pentru acupunctură

De la ultimele noastre articole consacrate tratamentului acupunctic nu s-au produs prea multe schimbări în ceea ce privește modul de organizare și funcționare al cabinetelor de acupunctură. Acestea există pe unde există (în cîteva așezăminte medicale din Capitală și în foarte puține spitale din provincie), iar titularii lor fac cu greu față numărului mare, din ce în ce mai mare, de pacienți. Situația favorizează în același timp apariția impostorii și diletantismului și împiedică extinderea și generalizarea unor metode și procedee validate.

Practica mondială, ca dealtfel și cea din țara noastră, a demonstrat că prin intermediul acestei terapii multimitehare pot fi ameliorate, sau chiar vindecate, fără folosirea drogurilor farmacetice, o gamă foarte largă de maladii cronice grave și dureroase. Între acestea, diversele boli reumatismale, teribila nevralgie de trigemen, durerile nervoase de inimă, sindroamele astenice astmul, secheleie de poliomielită, diverse maladii psihiatrice etc. Interesant de notat apoi că specialiștilor români le revine meritul de a fi izbutit cu succes să extindă tratamentul acupunctic în combaterea unor afecțiuni netratate pînă de curînd prin acupunctură. Vom aminti astfel că, la București, doctorul Miron Matei a tratat și urmărit în timp 150 de pacienți bolnavi de arterită obliterantă, ajunși în situația de a li se amputa piciorul și care, astăzi, și-au recăpătat total sau parțial sănătatea. Mai amintim apoi că, la Sibiu, doctorul Vasile Iacob a tratat numai anul trecut, obținînd rezultate remarcabile, 198 de suferinzi de hipoacuzie și surditate. La Călan, doctorul Teodor Caba a obținut ameliorări și vindecări spectaculoase, iar la București, doctorul Adrian Ionescu a demonstrat în afecțiuni nervoase că terapia își dovedește eficiența și în expulzarea pietrelor din vezica biliară. Sînt cunoscute deopotrivă rezultatele dobîndite în diverse maladii de medicii C. Ionescu — Tîrgoviște (București), Dumitru Constantin (București), Traian Crăciun (Cluj-Napoca), Tiberiu Roibuleț (Herculane), Virgiliu Băgu (Galați).

Toți aceștia au făcut dovada că prin acupunctură s-ar putea elabora o veritabilă terapeutică a durerii, iar prin experiența cîștigată, specialiștii români ar fi chiar în măsură să îmbogățească tehnica tratamentului acupunctic.

Situația de fapt este însă cea pe care am mai arătat-o și cu alt prilej și pe care toi situația de fapt ne obligă să o înfățișăm pe scurt și de data aceasta.

Acupunctura nu există ca specialitate aparte în nomenclatorul Ministerului Sănătății. Nu există de asemenea nici un curs special în cadrul facultăților de medicină din țară. Cursurile de inițiere se fac prin diligențele U.S.S.M.-ului, dar, o asemenea practică terapeutică nu se poate învăța în 30 de zile. Dar chiar cei care fac în mod practic dovada unei calificări superioare, sînt obligați de cele mai multe ori să-și desfășoare tratamentele în cabinete improvizate, „de împrumut", cabinete ce nu sînt îndeobște trecute pe graficul de lucru al medicilor.

Pentru menținerea acupuncturii ca disciplină este necesar ca Ministerul Sănătății să elaboreze criterii ferme și obligatorii pentru cei ce practică sau vor să practice această disciplină. În același scop, Ministerul Sănătății și Centrul de perfecționare a cadrelor de medici și farmaciști trebuie să elaboreze o scrisoare metodologică, adresată direcțiilor sanitare județene, și care să cuprindă obligațiile acupuncturiștilor, indicațiile și limitele de tratament. Se impune totodată înființarea cabinetelor de acupunctură specializate, dar aceasta concomitent cu înființarea unui centru metodologic în care să se poată efectua cercetări, iar bolnavii să beneficieze de pături.

Toate acestea, repetăm, ar aduce un mare aport la îmbunătățirea stării de sănătate a populației și, în același timp, ar reduce cu mai mult de o treime bugetul de medicamente folosit în prezent.

Avantajele apiterapiei

De vorbă cu doctorul **Traian Olaru**, coordonatorul Centrului de apiterapie din București

— Apiterapia este, așa cum s-a mai spus, o știință redescoperită. Ea a cucerit atenția specialiștilor abia în ultimele decenii. Prin ce efecte particulare se recomandă ea la ora actuală?

— În România, această ramură a medicinei continuă să fie opera unui grup restrîns de cercetători pasionați, și entuziaști. Principalele cercetări se efectuează în cadrul sectorului de apiterapie al institutului amintit, iar tratamentele propriu-zise au loc în Centrul de apiterapie de pe strada Rosetti 3i, într-un local impropriu unei acțiuni de anvergură, lipsit de servicii pentru radiologie, explorări funcționale și analize de laborator. Chiar în asemenea condiții, rezultatele sînt notabile. Produsele stupului, deci cele care stau și la baza medicamentelor noastre sînt cele cunoscute : mierea, propolisul, polenul, păstura, lăptișorul de matcă și veninul. Apiterapiei românești îi revine însă și meritul de a fi descoperit în ultimii ani și alte daruri naturale ale coloniilor de albine. Prin triturarea larvelor de trîntori, Nicolae V. Iliești a realizat familia „Apilarnilului", iar doctorul Victor Daghie și chimista Nadia Nicolau au izbutit să obțină păstură de laborator, renumitul „Apivitas", iar în colaborare cu apicultorul Nicolae Iliești, produsul „Apivitas forte", aliment biostimulator și hepatoprotector. Mai amintesc că, în urma unor cercetări și studii clinice, au fost aduse în atenția medicilor proprietățile curative ale produsului, denumit, provizoriu, descăpăcițura.

— Ne permitem să informăm cititorii noștri că ideea și experimentele vă aparțin. Prin ce virtuți se recomandă acest produs?

— Este vorba de substanța pe care o folosesc albinele la căpăcitul fagurilor și care are proprietatea de a conserva în mod miraculos mierea. S-au găsit la Pompei, ca să amintesc un exemplu clasic, chiupuri în care mierea în fagure se păstrează nealterată mai bine de două mii de ani. Aceasta înseamnă că descăpăcitura este investită cu substanțe conservante și că are o acțiune antibiotică.

— Cîte medicamente au fost realizate pe baza produselor stupului?

— Numărul lor se apropie de 40. Într-un număr anterior al revistei „Flacăra", cîțiva dintre colegii mei de la Centrul de apiterapie au vorbit pe larg despre folosirea acestor produse în tratamentul bolilor de ochi, în stomatologie și bolile interne. Cred că este util să adaug la toate acestea propria mea experiență de internist. Pe baza unei bogate casuistici, se poate astăzi afirma că medicamentul „Apivitas" poate înlocui cu succes medicamentele de import, cunoscutele „Endomal", „Essențiale", „Legadon", atît de solicitate în afecțiunile ficatului. Voi mai nota apoi că „Apirevenul", realizat pe bază de venin de albine, a dovedit importante efecte curative în combaterea reumatismului și bolilor articulare etc. etc.

— Puteți să ne dați un exemplu concret de evoluție a tratamentului?

— Anul trecut, de pildă, am tratat un număr de 45 de bolnavi cu extrase de polen. Din aceștia, 36 sufereau de hepatită cronică și 9 de sindrom astenic depresiv. În timpul tratamentului am urmărit un număr egal de bolnavi, avînd exact aceleași afecțiuni, dar cărora le-am administrat medicamente clasice. Toți aceștia au fost testați clinic și prin probe de laborator. În final, după trei luni de tratament, am putut să constat următoarea situație. Din 36 de hepatite cronice, de diferite grade, 28 au dovedit ameliorarea simptomatologiei clinice (scăderea dimensiunii ficatului, ameliorarea astheniei, dispariția subicterului conjunctival) și îmbunătățirea probelor de laborator (timol, transaminază, electroforeză, scintigramă). La lotul martor, din cei 36 de bolnavi s-au înregistrat ameliorări numai la 15. Remarcabil s-a dovedit apoi faptul că la cei 9 bolnavi cu sindroame depresive, s-au înregistrat ameliorări în 7 cazuri, rezultate pe care bolnavii le-au apreciat ca fiind mult mai bune decît cele obținute înainte pe bază de droguri farmaceutice.

Celor nouă bolnavi din lotul martor le-am prescris produse apiterapice mai vechi („Lecipol", „Melcalcin", „Lăptișor", „Energin"). Au fost înregistrate rezultate mulțumitoare numai la 4 pacienți. Experimentul a demonstrat eficacitatea extractelor de polen și marea lor valoare terapeutică în comparație cu medicamentele apiterapice mai vechi. Și, evident, cu medicamentele clasice. Din păcate, atît eu cît și colegii mei nu putem efectua asemenea testări decît pe eșantioane relativ reduse. Apiterapia românească se situează, după calitatea și numărul comunicărilor, pe primul loc în lume. Ea își va putea demonstra și mai convingător importanța numai în clipa în care va beneficia de o clinică specializată, de laboratoare de cercetare și de un număr mult mai mare de medici de diferite orofiluri.

LIVIU TIMBUS ■

Grupajul „Resursele sănătății noastre între tradiție și modernitate" continuă în pagina 8

„Sănătatea nu poate fi concepută în afara unei alimentații raționale"

(Urmare din pagina 1)

Odată cu numirea sa ca profesor, după pensionarea lui Ion Pavel, alături de care a lucrat 6 ani, s-a creat la noi disciplina de patologie metabolică. A fost, firește, un punct de răscruce între medicina clinică și depistarea perturbărilor metabolice care, de regulă, intervin cu mult înaintea simptomelor clinice (iată un citat mai vechi din Iulian Mincu : „noi putem prevedea cu mulți ani înainte, pe baza unor probe de laborator, disponibilitatea unei persoane pentru diabet, de pildă", „Flacăra" din 6 aprilie 1978), dar profesorul recunoaște că, deschizînd un drum atît de important, n-a plecat chiar de la zero. Pronunță numele cîtorva înaintași, Litarczek, Teohari și Bălțăceanu, dar regretă că i s-a întîmplat să uite cum îi mai chema. Litarczek, îl aud, a ținut încă înainte de război primul curs de fiziopatologia nutriției. Ceilalți au făcut dietetică în cadrul medicinei interne, iar Ion Pavel a mers mai departe, întemeind disciplina de nutriție și dietetică, după serioase studii asupra diabetului efectuate la „Colțea". Preluînd ștafeta, omul din fața mea a lărgit și adîncit sfera preocupărilor și, odată cu el, disciplina a preluat și sarcini de învățămînt. Ce a justificat, întreb, această atenție specială ? Pe de o parte, zice, medicina clasică clinică era, și poate că mai este, tributară simptomului clinic. Numai că în bolile de care ne ocupăm noi, nutriționiștii, în diabet, în dislipidemii, în obezitate, în gută etc., simptomele clinice răzbat mai greu. Cînd le depistezi, e uneori tîrziu și nu-ți mai rămîne altceva de făcut decît să încerci să stopezi evoluția procesului morbid. Pe de altă parte, maladiile respective, ași adăuga și ateroscleroza, au început să predomine mai ales după război, de aceea s-a simțit nevoia unui arsenal cît mai eficace de combatere a lor. Dă un exemplu, dar mă asigură că s-ar putea folosi de mai multe. La diabetul zaharat. Înainte, afecta în lume, după statistici ferme, 0,5 la sută din populație, iar în România incidența lui era și mai scăzută, 0,2. Azi, el variază pe plan internațional între 4 și 8 la sută, iar în România merge pînă la 3,3. La fel, dislipidemiile, mult mai frecvente ca altădată, în ciuda faptului că, desigur, nici medicina n-a stat pe loc. Cu dislipidemiile, continuă, nu-i de joacă, ele se găsesc cel mai adesea la originea aterosclerozei, a infarctului miocardic, a accidentelor vasculare cerebrale. Totodată, ca și diabetul, sînt boli degenerative, adică aproape imposibil de vindecat, de aceea căutarea remediilor a vizat, în primul rînd, prevenirea lor. Profilaxia a fost și a rămas, în această sferă, legea de bază. Deschide o carte și scoate, dintre paginile ei, o foaie bătută la mașină. A pregătit-o, înțeleg, pentru această discuție. Iar mie nu-mi rămîne decît s-o transcriu : „în anii 1969—1970, am depistat, în București, un număr mare de bolnavi cu dislipidemie. I-am dispensarizat și, de atunci, îi urmărim neîntrerupt, în paralel cu cei pe care i-am descoperit ulterior. Îi urmărim activ, îi tratăm, le prescriem un regim alimentar și de viață corespunzător. La ei, infarctul miocardic apare de 4 ori mai rar decît la lotul martor nedispensarizat, iar cardiopatia ischemică e în scădere, tot prin comparație, cu 35 la sută". Las foaia și ascult în continuare. Profesorul umblă prin cabinet și dictează, parc-ar ține un curs cu un singur student : cum am ajuns la astfel de rezultate ? Simplu, introducînd un regim alimentar diferențiat, fiecare bolnav cu hrana lui. Mai notați ceva, descoperirea unei dislipidemii costă 62 de lei, pe cînd tratamentul unui infarct, nevorbind și sechelele, se ridică la 15 mii. Concluzia ? O alimentație rațională, echilibrată, adecvată nevoilor vitale ale organismului.

Părăsește iarăși încăperea. Îmi caut de lucru și deschid, la întîmplare, o carte aflată pe birou. E „Echilibrul acido-bazic" avînd ca autori pe Iulian Mincu și Constantin Ionescu. Prefața e semnată de o somitate în materie, profesorul George

Iulian Mincu : profesor doctor docent ; șeful Catedrei de nutriție și boli metabolice din I.M.F. București, directorul Centrului de nutriție și boli metabolice ; președintele Societății de nutriție și boli metabolice din România ; membru în comitetele de conducere ale Societății internaționale de nutriție și Federației europene a societăților de nutriție ; membru în Comitetul de organizare al Societății europene de diabet (Londra) și al celei dunărene (Viena) ; membru în alte 11 societăți naționale (americană, franceză etc.) de diabet, dietetică, nutriție etc ;

433 de lucrări științifice publicate în țară și peste hotare ; 21 de tratate, monografii, cărți, scrise singur sau în colaborare ; între ele, „Diabetic Micro and Macroangiopathy" (în engleză, New York, 1975), „Dislipidemiile", 1976, volum distins cu Premiul „Victor Babeș" al Academiei R.S.R., „Echilibrul acido-bazic", 1977, „Diabetul zaharat", 1977, „Alimentația omului sănătos", 1979, „Alimentația omului bolnav", 1980, „Bolile de metabolism în practica medicală", 1981, toate în Editura Medicală.

Alberti de la Universitatea din Southampton, Anglia. Între altele, el scrie : „Ei au efectuat numeroase studii clasice în cetoacidozele diabetice, incluzînd o experiență îndelungată cu tratamentul insulinic în doză mică, procedeu nepopular în Europa de vest și Statele Unite pînă în 1974... România are o experiență anterioară de cercetători nedreptățiți, exemplul clasic fiind cel al lui Paulescu, care a avut insulina în mîinile lui cu ani de zile înaintea lui Banting și Best, dar publicarea rezultatelor sale a fost întîrziată de primul război mondial. Sper că Mincu și Ionescu nu vor păți același lucru". Profesorul reintră și mă găsește citind. De, zice, riscăm uneori să pierdem priorități importante. Iată, de pildă, am demonstrat experimental, încă din 1966, acțiunea insulinei la nivel mitocondrial. Ba chiar am și publicat o notă în revista franceză „Le Diabète", „Le cycle gonflement-contraction mitochondrial dans le diabète", dar s-au uitat toate astea. „Gorden on Diabetologia" a făcut, în 1980, mare tam-tam pe marginea descoperirii unor cercetători americani că insulina lucrează la nivel intracelular.

Sînt citate, la bibliografie, multe nume, al meu e trecut cu vederea ? ! Mă rogă să nu-l înțeleg greșit, nu-i vorba de Mincu, adică de o persoană anume, ci de școala românească de medicină, în primul rînd. Noi, românii, îl aud, sîntem oameni de ispravă, dar uneori prea modești. Alții, chiar în știință, se bat cu pumnii în piept pentru orice fleac, iar nouă nu ne scapă cîteodată lucruri mari, fundamentale.

Tovarășe profesor, îl întrerup, e limpede, din ce mi-ați spus, că unul din secretele sănătății, poate cel mai prețios, stă într-o alimentație rațională, e limpede. Pare tot mai actual dictonul „Spune-mi cît mănînci ca să-ți spun cît trăiești". Legat de asta, românul mănîncă mult ?

Nu răspunde direct. Simte, probabil, nevoia unei introduceri și înțeleg că centrul pe care-l conduce are în scripte, dispensarizați, peste 50 de mii de diabetici și 11 mii de obezi. Intru în joc și mă fac c-am uitat de întrebare, trecînd la altceva. Un obez e o persoană care depășește cu 20 la sută greutatea ideală. Aceasta din urmă, continuă ideea, are mai multe definiții, dar cea mai acceptată e aceea preluată după Asigurările metropolitane din New York. O așterne pe hîrtie :

$$g = 50 + 0{,}75(t - 150) + \frac{v - 20}{4},$$

t fiind talia, adică înălțimea, iar v vîrsta. E, zice, formula cea mai exactă, căci ea ține cont, nu-i așa, de toți parametrii, inclusiv de sex. Pentru a calcula greutatea ideală a unei femei, rezultatul de mai sus se înmulțește cu 0,9. Rămînem cu discuția aici. Obezitatea, precizează profesorul, începe de foarte devreme și, aproape că-i o regulă, sugarul gras va fi adultul supraponderal. Din păcate, tocmai în raport cu această vîrstă, se petrec unele greșeli în ceea ce privește alimentația. Excesul de făinoase pînă la un an, grișul cu lapte, de exemplu, e dăunător, dar puține mame știu astă. Iulian Mincu însă întoarce moneda și pe partea cealaltă și se miră, cine să le învețe ?! Pediatrul ar trebui să aibă, primii, noțiuni solide de dietetică, numai că disciplina de care răspunde are mai degrabă caracter de specializare și perfecționare, nutriție predîndu-se numai studenților de anul VI și asta timp de o săptămînă ?! În plus, s-au desființat școlile de dieteticiene, pregătirea unei asazise specialiste durînd nu 2 ani, ca altădată, ci 30 de zile, adică nepermis de puțin ?! Urmarea ? În creșe și în grădinițe, mîncărurile se prepară nu o dată după ureche și e cu atît mai grav cu cît, nu încape nici un dubiu, tradiția alimentară începe din copilărie. Argumentează. Decenii, poate secole, pelagra a făcut ravagii la noi, ea nefiind altceva decît o lipsă de proteine animale. Numai că aceste proteine se găseau din belșug, la îndemîna oricui, în picioarele de broaște sau în ouăle de cotofană. Oamenii mureau dar, nefiind obișnuiți cu hrana respectivă, nu se atingeau de picioarele de broască pe care alții le socotesc delicatese și le plătesc cu atare. Profesorul crede că Margaret Meads, o distinsă cercetătoare americană, are dreptate afirmînd că „e mai ușor să schimbi religia unui popor decît obiceiurile sale alimentare".

Pe această linie s-au făcut, la noi, o serie de lucruri bune, s-a mai schimbat cîte ceva. Însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu, în marea-i grijă pentru starea de sănătate a populației, a insistat, în mai multe rînduri, asupra necesității de a se asigura o alimentație rațională, care să mențină sănătatea, vigoarea și forța de muncă a poporului. Această alimentație a fost și este tratată ca factor profilactic, iar România e printre primele țări din lume care a instituit un program național de prevenire și combatere a diabetului zaharat. Numai că românii, iată răspunsul întîrziat, nu mănîncă atît mult, cît greșit: Alimentația lui, moștenită din generație în generație, conține destule noxe. Sosurile, prăjitul cu ceapă, gătitul gras, rîntașele cresc apetitul, dar sînt dăunătoare organismului, pe care, rosteste o maximă, îl ai cum îl îngrijești. Excesul de cereale, de făinoase, de pîine îndeobște, favorizează, în timp, apariția unor afecțiuni. De la 5—6 sute de grame, imens după opinia lui Iulian Mincu rația zilnică de pîine a scăzut la 4 sute, e un pas înainte, dar pînă departe mai e mult. Profesorul recomandă cartofi în loc de pîine și mai recomandă un minimum de 3 mese pe zi. Amintește de-o experiență, de-acum clasică. S-a administrat aceeași cantitate calorică șobolanilor, unul lot într-o masă, altora în 3. Primii au ajuns repede obezi. Noi, adaugă, neglijăm micul dejun și nu-i bine. Mesei de dimineață ar trebui să i se rezerve 20—25 la sută din alimentația unei zile, ca și celei de seară. Chiar și eu, recunoaște, beau dimineața, din fugă, o cafea, e un obicei greșit, pe care-l păstrez din anii cînd stăteam, ca elev, în internat.

Masa de seară ar trebui să aibă loc cu cel puțin două ceasuri înainte de culcare, spune. Mîncînd tîrziu, îngreunăm digestia, de unde un somn agitat și neodihnitor, dacă nu chiar insomnii. Supele, îl aud, sînt mai degrabă bune seara decît la prînz, explicația fiind simplă, ele umflă și crecază somnolența.

Intră secretara și înțeleg că profesorul e așteptat. Mai are, mă avertizează, un sfert de ceas liber. Îl dedicăm formării cadrelor, opinia lui Iulian Mincu fiind, în această privință, fermă : e nevoie, întîi și întîi, de medici specialiști. Generaliști buni avem, e convins, dar în materie de specialiști nu stăm pe roze. Secundariatul începe tîrziu și un medic, cît ar fi el de dotat, nu poate ajunge specialist înainte de 32—35 de ani, vîrstă la care, mai demult, virfurile deveneau profesori. E de părere că vechiul sistem al externatului și internatului, care s-a dovedit o pepinieră de valoare, ar trebui reconsiderat. Ar fi cazul ca examenele să fie o sită cît mai deasă, și sînt, dar nu totdeauna. Lipsa lor crede că duce la plafonare. Care e situația în rețeaua de specialiști în nutriție și boli metabolice ?, mă interesez. Oftează, 20 de județe n-au nici un specialist, iar clinica pe care o conduce a primit ultimul asistent universitar în urmă cu 10 ani ?! Asta, insistă, într-un domeniu în care se cer atacate numeroase puncte de cercetare, el găsindu-se la hotarul dintre medicina clinică și laborator. E nevoie, și cu aceste vorbe mă lasă să pricep c-a încheiat, să găsim soluții pentru a menține cît mai sus prestigiul școlii românești de medicină, căreia îi sînt create condiții materiale și spirituale optime de afirmare. Mai notez o deviză : n-ajunge că lași cărți în urma ta, dacă nu lași și oameni.

Se îmbracă în grabă și iesim. Calculez că am stat 160 de minute și, pe moment, mă sperii, dacă am uitat să-l întreb ceva ?! În pas viol, profesorul e deja la lift. Mai apuc să văd, pe un perete, un citat din Jean Jaurés, „Nu-i învăți pe alții ceea ce vrei. Nu-i învăți nici ceea ce știi. Îi înveți ceea ce ești". Iar Iulian Mincu e, socotesc, un prestigios om de știință, deschizător de drumuri și, lăsînd inutilele precauții, creator de școală. Ca să fie ce e, ziua sa de muncă numără, invariabil, 18 ceasuri, de pe urma cărora, iată, profesorul și-a cîștigat un renume. Și încă mai mult decît atît, un nume, rostit cu respect în aria medicinei internaționale.

Reproducere după TIA PELTZ

Apele minerale: semne bune

Relativ recent, Consiliul Superior Sanitar a instituit o **Comisie interdepartamentală de specialiști privind factorii terapeutici naturali**, căreia i s-a încredințat sarcina coordonării activității de cercetare, exploatare rațională, protecție și valorificare a tuturor factorilor terapeutici naturali (ape minerale și gaze terapeutice, nămoluri și lacuri, factori climatici). Ca unii care am sesizat, între primii, necesitatea înființării unui astfel de for cu responsabilități republicane, care să înlocuiască talmeș-balmeșul ce domnea imprejurul mai tuturor surselor de apă minerală, nu ne rămîne decît să salutăm inițiativa Consiliului Superior Sanitar, în măsură să asigure aplicarea legislației în vigoare. Această legislație există de mai multă vreme — este vorba despre reglementările Ministerului Geologiei privind cercetarea și exploatarea rațională a zăcămintelor, dar mai ales cele cuprinse în Legea nr. 3/1978 (privind asigurarea sănătății populației), care posedă două secțiuni, în cadrul capitolului VI cu precizări asupra competențelor ce revin fiecărui factor în parte. Conform legii (art. 146, lit. b), Ministerul Sănătății trebuia să stabilească normele tehnice privind protecția sanitară a stațiunilor balneoclimatice, precum și norme unitare de utilizare a substanțelor minerale terapeutice. Ceea ce, prin Ordinul ministrului nr. 99, din martie 1979, s-a și făcut, el referindu-se la normele tehnice de asistență medicală și climatică. „Acest ordin, deși derivă direct din lege — ne spunea inginerul geolog Didolf Swoboda, din cadrul Laboratorului de studii privind resursele naturale al Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală — nu a fost multă vreme decît puțin cunoscut și tocmai de aceea adesea ignorat. El a fost multiplicat corespunzător, dar prevederile lui păreau că nu ajunseseră tocmai la cei care erau implicați într-un fel sau altul în problema respectivă. Mai mult decît atît, pînă anul trecut nu se cunoșteau nici unitățile către care acest ordin se adresa, zăcămintele de factori terapeutici nefiind atribuite direct unei anume unități. Pe scurt, dacă cineva exploata un zăcămint, lucrul îl privea personal... Așa s-a întîmplat că, de exemplu, un mare zăcămînt să fie exploatat simultan de cîte două sau trei unități, reprezentînd uneori interese diferite (în defavoarea evidentă a sursei propriu-zise), în timp ce altele rămîneau în paragină, neintrînd în responsabilitatea nimănui".

Așadar, odată cu înființarea comisiei interdepartamentale amintite, lucrurile sînt cu adevărat pe făgașul lor bun. Practic comisia s-a instituit de anul trecut, dar confirmarea oficială a obținut-o în luna februarie a anului acesta. Din ea fac parte reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Geologiei și Turismului, Consiliului Național al Apelor, Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare, U.G.S.R.-ului, U.N.C.A.P.-ului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și ai Institutului de balneologie, cel care dispune de un corp tehnic profilat pe probleme balneare. Primul lucru care s-a făcut în cadrul comisiei, pregătind într-un fel terenul pentru aplicarea legii, stabilindu-se astfel persoana responsabilă, a fost atribuirea zăcămintelor hidrominerale pe unități, care au devenit astfel „beneficiari de zăcămînt". Mai exact, un număr de 137 de zăcăminte și lacuri terapeutice au fost selectate din bogăția uriașă a țării, ca și 21 de localități și puncte cu climat terapeutic — toate atribuite unităților responsabile de exploatarea lor, de cercetarea și de protecția zăcămintelor. Nu vom intra în amănunte, lista fiind prea lungă. Important este că toți acești „beneficiari de zăcămînt" (cei mai mulți dintre ei aparținînd Ministerului Turismului, apoi U.G.S.R.-ului, consiliilor populare etc.) trebuie să păstreze o linie unitară în exploatare și cercetare, alcătuind și documentații unice ale surselor, un fel de dosar de bază al zăcămîntului cuprinzînd toate datele sale principale, de la resurse pînă la modul de exploatare, după un plan bine întocmit. Din păcate, așa cum ne spunea tovarășul Swoboda, foarte puțini beneficiari, cei mult 10 din 137, au întocmit și supus aprobării documentațiile necesare (de lăudat aici Centrala berii, care răspunde de apa minerală îmbuteliată — inclusiv cea terapeutică, de Malnaș, Slănic, Hebe și Căciulata, folosită cu rezultate remarcabile în tratamentul unor afecțiuni — și care știe că nu poate face nici un rabat normelor sanitare !). De asemenea, foarte puțini beneficiari s-au înscris în prevederile legale care stabilesc perimetrul de protecție sanitară. Există în acest sens două zone : cea de regim sever cuprinzînd protecția strictă a surselor izvoarelor sau forajelor, luciului de apă, și a doua, zona sanitară de restricție, mult mai largă, protejînd zăcămîntul în sine, zona sa hidrogeologică și de factor climatic.

Cu alte cuvinte, iată că s-au făcut pași importanți pentru reglementarea cum se cuvine a tuturor aspectelor legate de folosirea factorilor naturali de cură, inclusiv a apelor minerale, bogății inestimabilă a țării noastre. „Dealtfel, ne mai spunea inginerul Swoboda, problema noastră n-a fost niciodată, și nici nu este încă, a resurselor, a fondului de ape minerale, ci mai cu seamă cea a gospodăririi și valorificării acestor resurse ! În fine, începutul în această direcție a fost făcut. Sperăm, desigur, ca lucrurile să nu se oprească aici.

DUMITRU GRAUR ■

VINERI, 14 MAI 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

DORU POPOVICI:

„Să nu ne sfiim să spunem «nu» imposturii!"

— Se știe — chiar și dv. ați mărturisit-o recent, într-un interviu — că prin anii '54-'55 ați fost primul dodecafonist român. Cum ați ajuns de la dodecafonism la muzica bizantină și la preluarea creatoare a coralelor lui Cucu și Vidu? Nu-i o prăpastie?

— N-am început ca dodecafonist. Am început compoziția cu marii maeștri Mihail Jora, Mihail Andricu și Liviu Rusu. Între 1950 și 1955 s-a conturat o perioadă a mea legată de postimpresionismul românesc, căreia îi datorez peste cincizeci de lieduri, trei sonate, un cuartet de coarde etc. Abia după 1955 am făcut acel salt la care vă referiți și care a provocat un foarte mare scandal în presa vremii: am apărut cu lucrările dodecafonice „În marea trecere" (după Blaga), „Trei cîntece de supliciu", „Porumbeii morții", „Noapte de august", operele „Prometeu" și „Mariana Pineda". Precizez, era vorba, într-adevăr, de un dodecafonism, dar de unul latin, asemănător, după cum s-a remarcat în presa italiană, cu cel cultivat de comunistul Luigi Nono, de Petrassi și mai ales de „prietenul meu mai mare", Luigi Dallapiccola. Deci, nu renunțam la conceptul de melodie, nici la inspirația din gamele populare de tip oriental sau din imensa varietate ritmică a dansului țărănesc.

— Dacă ne aducem bine aminte, lucrurile, în ce vă privește, nu s-au limitat la un scandal — fie el și „mare" — în presa vremii. Parcă s-au luat și niște măsuri.

— Aceiași care, în 1952, mă excluseseră din Uniunea compozitorilor pentru vina de a fi compus niște lieduri pe versuri de Bacovia, Goga și Blaga, aceiași neostenîți dătători de rețete de „accesibilitate", m-au „decapitat" și pentru dodecafonism. Erau aceiași care, în perioada interbelică, scriseseră, referitor la „Năpasta" lui Sabin Drăgoi, că „a intrat bălegarul țărănesc la operă", primind replica nimicitoare a lui Tudor Arghezi. În ce privește lucrările mele, trebuie să vă spun că ele n-au provocat doar scandal, ci și unele recunoașteri. Ziarul francez „Le Monde", vorbind despre nou și modern în muzică, le-a consemnat pe toate.

— Dar unii, în epocă, și nu doar în epocă, v-au privit altfel. În nici un caz ca pe un „modern".

— Vă referiți, probabil, la tandemul Monica Lovinescu-Virgil Ierunca, de la „Europa liberă", care m-au etichetat drept exponent al proletcultismului pentru perioada '52-'54.

— Cînd ați revenit la Uniunea compozitorilor?

— În 1954, readus de Ion Dumitrescu. Scoaterea mea din uniune fusese, dealtfel, ilegală. În organizația noastră de breaslă eu intrasem printr-un concurs — la care mă prezentasem, e adevărat, și cu lucrările incriminate. Păstrez, din acea vreme, o foarte interesantă corespondență cu G. Bacovia și cu doamna Bacovia, cu L. Blaga și cu doamna Goga. Probabil, „proletcultiștii", ca și mine, din moment ce-mi primeau scrisorile și acceptau să-mi răspundă la ele.

— Vă întrebasem, la începutul discuției noastre, cum ați ajuns la muzica bizantină, la cîntecul popular...

— Spre muzica bizantină și folclorică m-am îndreptat prin 1968, adică în vremea în care, în toată lumea, se contura — vă amintiți — **nouă melodie, nouă tonalitate.** Am început să folosesc procedee medievale și renascentiste, dar într-un context sonor contemporan. Dintre lucrările mele, piese cum sînt „Imnurile bizantine", baletul „Poem bizantin", cantatele „Omagiu lui Palestrina", „Epitaf Eftimie Murgu", Simfonia a III-a Bizantină, Simfonia a IV-a în memoria lui Nicolae Iorga, „Omagiile" aduse lui Sadoveanu, Garibaldi, Gheorghe Cucu, „Legenda ciocîrliei", operele „Interogatoriu în zori" și „Noaptea cea mai lungă", scrise, prima, pe un libret de V. Birlădeanu, a doua pe un text de D. Mutașcu, și, în general, poemele concepute pe colajele în proză ale Martei Popovici sînt, cred, semnificative pentru această orientare.

— Nu cumva sînteți cam academic, Doru Popovici? Vi s-a adus acest reproș.

— Nu mi-am propus niciodată să inovez. Am dorit dintotdeauna să fiu eu însumi, confundat pînă la identificare cu spiritualitatea românească și cu sensurile majore ale timpului nostru. M-am despărțit de expresioniști fără să-mi reneg lucrările, dorind ca, în acest veac agitat, muzica mea să aducă un mesaj al liniștii, al împăcării. Și, nu întîmplător, dragostea de țară, iubirea curată, tema muncii, a păcii sînt temele predominante în această ambianță. Acesta este — dacă vreți — „academismul" meu.

— Și vi se mai aduce un reproș: că ați fi protocronist. Ce înseamnă protocronism în muzică?

— Am colaborat cîndva cu talentatul nostru critic literar N. Manolescu în realizarea unor emisiuni radiofonice. Am lucrat excelent împreună, i-am scris și o emoționată scrisoare despre acea perioadă. Am suferit însă îngrozitor cînd am văzut poziția estetică pe care s-a situat în ultimii ani și mai ales împotriva protocronismului. Nu înțeleg, ce-l supără cînd se arată, cu argumente, că noi, românii, ca și alte popoare, deținem niște priorități în diferite domenii ale culturii? Pe N. Manolescu îl deranjează aceste priorități în literatură, pe alții în artele plastice sau în muzică. De ce oare?

— Chiar nu știți de ce? Dar despre asta, cu voia dv., o să mai vorbim. Să revenim acum, vă rugăm, la muzică.

— Cei mai mari muzicologi ai țării noastre, la care m-am alăturat, au subliniat îndeajuns semnificațiile majore ale protocronismului muzical românesc, mai ales în ceea ce privește folclorul, muzica bizantină și creația lui George Enescu. Dar cîteva exemple mai evidente sînt necesare: studiile lui Ștefan Niculescu despre protocronismul muzical al lui G. Enescu, tezele lui Aurel Stroie despre protocronismul muzical al lui Anton Pann (as spune: despre genialele „viziuni modale" ale lui Anton Pann !), tezele protocronismului muzical, raportate la opera „Oedip", ale lui Lazăr Octavian Cosma. Ni se reproșează, cînd evidențiem aceste realități, o exacerbare a orgoliului național, uitîndu-se că nu sîntem singurii care operăm cu astfel de măsuri. N-aș sfătui pe nimeni să nege protocronismul muzical al lui Richard Wagner în Germania, sau pe cel al lui Béla Bartók în Ungaria, sau pe cel al lui Mussorgski în Rusia. În chip firesc, nouă, românilor, nu ne poate fi indiferent că G. Enescu, înaintea lui Bartók și a lui Messiaen, a introdus noi game și ritmuri în muzica mondială, nici că Anton Pann l-a prevestit pe Bartók cu decenii înainte. Nu știu ce poate fi rău sau „șovin" în asta!

— Dv., Doru Popovici, ați fost acuzat de „șovinism" nu numai ca adept al protocronismului, ci și ca muzicolog și compozitor.

— Da, s-a spus despre mine, tot la „Europa liberă", de către același tandem, că propag o muzicologie „naționalistă" și „șovină". Și chiar o muzică a orgoliului național... E de văzut însă dacă acela care formulează astfel de acuzații nu se află chiar el în această culpă, de vreme ce, în mod hotărît, sînt denigratori ai culturii poporului român. În ce mă privește, eu am datoria să apăr valorile culturii poporului meu, în deplin respect față de valorile altor popoare. Doar din acest unghi pot fi judecat.

— V-ați exprimat mai înainte nedumerirea în fața modului în care este combătut protocronismul. Într-adevăr, oare de ce, într-o bilanță discuție culturală cum este (mai exact, cum ar trebui să fie) cea despre protocronism și sincronism, se pune, de către cei ce dezavuează protocronismul, o atît de focoasă rezistență? Care să fie miza acestei atitudini?

— O să vă spun îndată ce cred. Dar mai întîi, să recapitulăm niște lucruri, ca să înțelegem mai bine atitudinea de care vorbeați. E. Lovinescu, după cum se știe, a intrat în istoria culturii noastre prin merite deosebite. A avut însă și idei contestabile. Marele critic a dorit — sînt convins, cu sinceritate — să ne ofere un drum spre universalitate prin lăudarea exagerată a Occidentului. Să amintim însă la acest punct că Occidentul văzut de Lovinescu la începutul secolului al XX-lea era altul decît cel de acum, care este un Occident crepuscular, obosit, ce se „oxigenează" cu disperare, căutînd surse proaspete în sud-estul

(Continuare în pagina 10)

ILIE PURCARU ■

FLORIN MUGUR

Despre demnitate

lui Marin Preda, în memoriam

1.

Bătrînețea nu înseamnă nimic
un cuvînt gol, o trecere goală
pe fața morților o slabă lumină de lună.

Dar destul au murit
parcă altceva n-au mai făcut
decît să moară

destul
de o sută, de o mie de ani
parcă altceva n-au mai știut să facă —

uitîndu-se cu o lacrimă
la ora două noaptea
așezat pe marginea patului, în pardesiul apus.

Destul au murit. De-acum înainte, nimeni!
Nu știu cine ești, dar te rog, dar îți ordon:
nimeni, înțelegi, absolut nimeni.

2

Știai că sînt un om drept? mă-ntreba.
Și camera lui cu multe cărți și pardesiul —
pe fața lui lumina slabă a unui cuvînt.

Știai că sînt un om drept, te-ai gîndit vreo dată?

Și reverele pardesiului ridicîndu-se
să ascundă chipul unui om care moare.

Spune-mi, știai?
Iartă-mă că insist.
Și rîsul lui behăit care-și rîdea de sine.

Camera. Un pardesiu de student din Boema.

Tremurul din zori al unei națiuni
tremurul superb al unei națiuni friguroase.

3

Să înaintezi
prin explozii
ca soarele.

Să nu înaintezi
deloc
ca soarele.

Să stai
să mori încet
luminînd

atît cît poți
nu mai mult
ca soarele.

4

Această retragere cu toate terțele stinse
acest strigăt încet:
m-a părăsit rîsul.

El era cocoșul cu fire de argint al temerilor mele
el era semnul că sînt, era
parțiala mea demnitate.

Unde ești, rîsule?
Nori uriași îmi acoperă
capetele ascuțite ale nervilor.

M-a părăsit rîsul.
Uite-l
în afara mea, uite
mirific hohotul de rîs
mirifică
voioșia oamenilor inteligenți.
Rănile primăverii se deschid în hohotul lor de rîs.

Hohotul, hohotul
această tufă de liliac cu dinții străluciți
aceste ghiocuri delicate ale veselici
în absența lui
acești munți
înalți și risipiți și cu zăpada pe vîrfuri
ca un hohot de rîs.

5

Ironia lui, o insurecție armată a spiritului.
Bruse, rîsul m-a părăsit.
Am rămas drept — și toate marile mele cutremure

au încremenit
un fel de bilciuri moarte
un fel de mea culpa a urîțeniei.

Țeapăn și drept.
Au trecut aproape doi ani.
Atît de rar plîngem oneși.

Departe, demnitatea lui palidă și ușor rigidă
ca o fotografie veche
chipiul are de nădușeală al aventurii intelectuale

departe, vocea lui: nu există destin
există numai politica.
Față-n față
ei și politica
privindu-se-n ochi.

Să mori încet
să luminezi.

Atît de rar plîngem oneși.

Contemporanii mei

„Cavalerul trac"

Cititor în pietre milenare cu însemne, pentru noi, misterioase, Ion Gheorghe umblă prin Bucureștii trepidînd de sforăituri motorizate, nimbat de aura mitu-rilor esențiale, cu auzul protejat de cele cîteva zeci de cuvinte dacice pe care le îngină scandîndu-le cu adorație.

E os de țăran călit de vînturi și ploi și cînd merge, cu pieptul înainte cu un soi de îmbătoșare voită, trupul său împinge în față un plug nevăzut, despicător de brazde.

Mișcări tăioase, gesturi decisive, o privire sfredelitoare, aserțiuni cu pretenții de verdict, fac din el, la prima vedere, un companion incomod, dacă nu chiar antipatic.

M-a abordat într-o zi (acum aproape un deceniu), după ce publicase acea splendidă litanie cu miros de bucoavnă și literă veche, „Zoosofia", împungîndu-mă cu degetul și interogîndu-mă:

— Tu ești Mircea Micu?

— Io! am răspuns, învîrtoșindu-mă la rîndu-mi și pe jumătate mîndrit că un poet de renumele lui îmi acordă atenție.

— Tovarășe, a continuat fără să-și depărteze degetul din dreptul meu și privindu-mă cu ochi de hipnotizator, îți interzic de azi înainte să faci „chestii" de alea la adresa mea!

— Ce chestii? m-am mirat eu.

— Parodii din alea... Ai înțeles?

Am „înțeles" și nu l-am mai pardiat niciodată, și mi-am pus la rîndu-mi zalele de ardelean nu prea spăimos și cînd treceam unul pe lîngă celălalt comunicam prin intermediul... magnetismului.

Ascet prin structură, a străbătut Oceanul Atlantic și-a robotit cot la cot cu marinarii refuzînd orice privilegiu care l-ar fi diferențiat de restul echipajului. Nu se socotea primul între egali!

Apoi a fost în Cuba și-a tăiat trestie de zahăr cu îndîrjirea cu care bunicii și străbunicii săi au scormonit pămîntul Bărăganului înnobilîndu-l cu sudoarea lor sfîntă.

De ani și ani, descifrează pietre cu forme bizare culese de el din albii de rîuri străvechi, le pipăie și le miroase, le „radiografiază" cu răbdare de arheolog.

Anul trecut, întorcîndu-ne în aceeași mașină de la sărbătorirea lui Goga, am avut revelația adevăratului Ion Gheorghe, poetul vătuit pe dinăuntru cu petale, împătimitul de istoria acestui neam, vorbind cu exactitate uluitoare despre aproape fiecare așezare străbătută începînd de la Rășinari și pînă la Cetatea de Rișnov.

De la etimologia numelui celui mai umil sat, pînă la teoretizări vădind o totală cunoaștere a lui Pârvan și nu numai...

M-am gîndit de multe ori că el își clădește poemele pe cuvinte de granit pe care le cioplește cu sîrg și îndîrjire sudîndu-le, muche lîngă muche, cu răbdarea și ofranda sudorii țăranilor din care descinde și pe care-i iubește ca un fanatic.

„Trachomania" care i se impută de te miri cine nici nu-l deranjează, nici nu-l obstinează, nici nu-l deprimă. Din contră: îl flatează!

Fiindcă numai eu știu că el, Cavalerul trac, încalecă noaptea pe-un roib imaginar și, părăsind încleștarea de piatră a orașului, năvălește spre cîmpia Buzăului îmbrăcat în cămașă țărănească (adevărata lui armură), oprește calul în marginea unui lan cu grîu verde de mai și, prăbușindu-se în el ca într-o apă, stă așa răstignit să-i asculte cum crește, închipuindu-și bolta o imensă pîine proaspăt scoasă din cuptor spre îndestularea întregii națiuni române.

În zori, împins de sulița de platină a Luceafărului de ziuă, se întoarce odihnit în orașul de oțel și beton, își mînglie pietrele, își pune armura ocrotitoare și cioplește poeme pe bucăți dure de granit.

De cîte ori îl întîlnesc miroase a iarbă, și-a grîu, și-a pămînt binecuvîntat de cîntecul ciocîrliilor.

MIRCEA MICU ■

CARTE

Proza unei generații

Structură și mit în proza contemporană (Cartea Românească, 1982) este o carte într-un fel previzibilă în evoluția critică a lui Petru Mihai Gorcea după **Nesomnul capodoperelor** (1977), semn al efortului de configurare și adîncire a unui sistem, critic personal sau, ca să ne păstrăm în limitele modestiei în afirmații a autorului, a unui **sistem de lectură critică**. Fixîndu-și de la bun început descendența de metodă la întretăierea dintre critica structuralistă și cea arhetipală (și, am adăuga noi, în prezența unor sugestii de semiotică, de critică tematistă de tip Gaston Bachelard și de psihanalitică), Petru Mihai Gorcea încearcă în ultima sa carte o ordonare a apetitului analitic — remarcabil și eficient și în **Nesomnul capodoperelor** — în cadrele unor teoretizări pe care le anunță a fi încă în stadiul incipient. Finalitatea acestui tip de eseistică pentru care optează în cartea de față este detașarea structurilor narative și a arhetipurilor specifice prozei așa-numitei „generații de la 1960" și, într-un fel, justificarea statuării ca **generație** a unei pleiade de prozatori „de vîrste sensibil diferite", prin sesizarea unor mutații estetice realizate de operele lor cele mai reprezentative în mișcarea prozei contemporane.

Titlul cărții este fidel organizării ei interioare : proza deceniului „șaizeci" este privită o dată din perspectivă semiotică și de structură narativă și a doua oară prin suprapunerea unor modele mitice. Partea întîi, **...aproape didactică**, slujește de punere în temă cu problemele statutului operei literare ca **mesaj**. Într-adevăr, teoretizările au aici aerul de rezumat didactic, fără intenții vădite de originalitate și în cea mai mare parte fără suport analitic. În economia cărții, capitolul **Statutul semiotic** putea lipsi. În schimb, „lecturile posibile" ale **Vînătorii regale** a lui D. R. Popescu reprezintă partea cea mai rezistentă a acestui eseu. Autorul propune patru lecturi ale acestei cărți, considerînd-o succesiv bildungsroman, roman sentimental, tragedie, roman al căutării adevărului. Posibilitățile de lectură s-ar putea înmulți, desigur, totuși cele patru „grile" sînt în general convingătoare și atestă o dată mai mult fertilitatea pluralității lecturii. Mai puțin riguroasă în alcătuire se arată a fi secțiunea intitulată **Structurile privirii**, care se vrea un demers de naratologie, conceput sub forma unui inventar de scheme narative și de tipuri de funcții narative utilizate de prozatorii anilor „șaizeci". Chenarul teoretic este de astă dată constrîngător și aplicat puțin cam forțat materialului analitic, ale cărui volute trădează nu o dată rigorile demonstrației. Problemelor de naratologie li se substituie, adesea fără voie, elemente de caracterologie, care, fără să putem spune că nu aduc disocieri de finețe (vezi paginile dedicate lui Fănuș Neagu din **Îngerul a strigat**, Bălăiță — **Lumea în două zile**, Bănulescu — **Dropia**, **Milionarul** etc.), scapă totuși de sub controlul rigorii demonstrative.

Sub semnul străvechilor mituri este un capitol de arhetipologie, a cărui finalitate fusese deja anunțată în „lecturile" **Vînătorii regale** din prima parte a cărții. Identificarea unor mituri cum sînt cel al Mumei arhaice, al lui Hyperion, al Antigonei, al labirintului ș.a.m.d., și tipologizarea personajelor întîlnite în cărțile acestor prozatori în „duhuri ale văzduhului", „efigii ale apei" și „făpturi solare", se realizează în mod evident prin intermediul categoriilor criticii bachelardene, nereușind întotdeauna să se păstreze în limitele unor suprapuneri acceptabile, ferite de asocieri naive (vezi demonstrația insuficient argumentată despre mitul lui Dionysos în **Galeria cu viță sălbatică**, de pildă).

Concluzionînd asupra mutațiilor în atitudinea față de om pe care le aduce proza acestei perioade prin depășirea realismului schematic al perioadei anterioare, Petru Mihai Gorcea încheie acest eseu bine condus și echilibrat în afirmații cu o categorisire a demersului său drept „o propunere de lectură și o propunere de orientare pe scara valorilor".

TANIA RADU

LA UN DEBUT

Cu o elegantă plachetă tipărită la Editura „Litera" își face debutul o nouă poetesă din Argeșul bogat în valori cu care un fericit accident biografic (privilegiul de a lucra la revista literară ce apare la Pitești) m-a legat pare-se pentru totdeauna.

E vorba de „Liniști albe" de Ioana Tatu.

Și e, dacă înțeleg bine, dacă materia lirică a volumului e și autobiografică, un debut cu obstinație întîrziat. Autoarea bate la porțile verbului după exerciții solitare, pe care nu s-a grăbit să le publice. Nu lipsite de stîngăcii, ori de inerente tributuri plătite modei, scurtele poezii ale Ioanei Tatu sînt de cele mai multe ori de o frapantă ingenuitate : „Trecutul turn te-nchide preacurat / Foșnet de apă, păsări cristaline. / Ca un sărut în care te-am aflat / Sub pragul unei inimi, oare cine / Uimirea ta cu moarte-a săgetat ? / Trecutul turn te-nchide-n Ararat". Motivul predominant e, bineînțeles, dragostea, primită și privită cu o grație defensivă : „Seară de flori, petale închizînd / Sub cerul înrosit și lăcrimînd / Privirile-ți, oceane la-nceput. / Te implica în joc necunoscut. Și stăvilind minunea de apoi / Vinați cu lănci, sub zidurile noi. / Ne îscodeau lumini din goluri reci... / Iubire sfîntă, unde mă petreci ?"

Ioana Tatu nu-și refuză tonul (și, evident, stilul) melopeic al romanței și un șer de „vechi", curat și stenic, îi colorează compunerile : „Dinspre gura Mării Moarte / Barca vieții aureste. / Trec sublime caravele / Echipate-mpărătește. / Noi doar singuri stăm la proră / Drumului de-acum în treaptă. / Peste coama Ursei Mari / Calea Lactelui se-ndreaptă / Și murim, murim de teama / Unui gest care ignoră / Sfînta trecere prin stele — / Barca vieții ne devoră".

Odată consumată reverie debutului, privindu-se în oglinda severă a poemei **turnate** în plumb, poeta din Argeș are datoria să îndrăznească mai mult, să se rostească mai ferm, punînd în mișcare imagini (dar și șfîrlări) capabile să-i ateste rostul într-o „competiție" în care, grație multelor valori ale momentului, e tot mai greu să te afirmi și, mai ales, să rămîi. **(Gheorghe Tomozei)**

ANTICARIATE

Nu prea mai sîntem sensibili la magia acestui cuvînt „Anticariat" deși, ca să fiu sincer, termenul a fost reabilitat după o lungă perioadă de ostracizare. Nu și-a redobîndit însă și parfumul dughenelor de anticari de pe malul Dîmboviței de acum 4—5 decenii pentru că în primul rînd nu prea sînt anticari în adevăratul sens al cuvîntului. Cu totul, asemenea „păsări rare" mai sînt în București, dacă numărăm bine vreo patru, toți cu peste 20 de ani vechime în meserie : Mihuță Simion, Enescu Alexandru, Radu Berceanu, Cristina Andreescu. În schimb anticariatele s-au înmulțit. Există aproape acum în toate noile cartiere ale Bucureștiului ; mai puține sînt punctele de achiziții — trei cu totul — cu spațiu puțin și dispunînd de insuficienți oameni. Din cauza asta nu prea găsești în anticariate, cel puțin cititorul obișnuit nu prea găsește, ceea ce ar dori. De vină este și rămînerea în urmă a conceptiei achizițiilor, dar despre asta vom reveni într-o notă ulterioară. Pînă atunci să notăm că în ultimul timp prin centrele de achiziții ale anticariatelor au trecut și o ediție din 1543 a „Elementelor lui Euclid" și ediția din 1643 a Cazaniei lui Variaam și cîteva tipărituri realizate la Snagov de Antim Ivireanul. S-au mai strecurat și unele lucrări enciclopedice din Larousse și cîte un Iorga, Xenopol, Mărășeșu sau Giurescu. Rară, cartea valoroasă se mai găsește totuși. Bătălia pentru aceste cărți se duce însă între bibliofili — puțini scriitori dar printre ei Adrian Păunescu și Eugen Barbu, precum ne informează Mihuță Simion, un bine cunoscut anticar. Da, au apărut un tip nou de bisnitari, nu știu ce învîrte pe alte planuri, dar cumpără masiv carte de anticariat. Aceștia mai procură cărți și de la tonetele de colectare a hîrtiei, vechi ediții, uneori valoroase, vîndute de unii gresit cu kilogramul ; după cum urmăresc anunțurile de vînzări de cărți din „România liberă" și „Informația Bucureștiului".

Așadar, în circuitul dinspre anticariat către omul de bibliotecă, de carte, au apărut cîteva aspecte către care ar trebui să se îndrepte o atenție mai susținută. Despre situația pe traseul cărților spre anticariat, cu altă ocazie... **(Haralambie Lerea)**

CAP LIMPEDE

Ca un sărut în care te-am aflat / Sub pragul unei inimi, oare cine / Uimirea ta cu moarte-a săgetat ? / Trecutul turn te-nchide-n Ararat". Motivul predominant e, bineînțeles, dragostea, primită și privită cu o grație defensivă : „Seară de flori, petale închizînd / Sub cerul înrosit și lăcrimînd / Privirile-ți, oceane la-nceput. / Te implica în joc necunoscut. Și stăvilind minunea de apoi / Vinați cu lănci, sub zidurile noi. / Ne îscodeau lumini din goluri reci... / Iubire sfîntă, unde mă petreci ?"

Ioana Tatu nu-și refuză tonul (și, evident, stilul) melopeic al romanței și un șer de „vechi", curat și stenic, îi colorează compunerile : „Dinspre gura Mării Moarte / Barca vieții aureste. / Trec sublime caravele / Echipate-mpărătește. / Noi doar singuri stăm la proră / Drumului de-acum în treaptă. / Peste coama Ursei Mari / Calea Lactelui se-ndreaptă / Și murim, murim de teama / Unui gest care ignoră / Sfînta trecere prin stele — / Barca vieții ne devoră".

Odată consumată reverie debutului, privindu-se în oglinda severă a poemei **turnate** în plumb, poeta din Argeș are datoria să îndrăznească mai mult, să se rostească mai ferm, punînd în mișcare imagini (dar și șfîrlări) capabile să-i ateste rostul într-o „competiție" în care, grație multelor valori ale momentului, e tot mai greu să te afirmi și, mai ales, să rămîi. **(Gheorghe Tomozei)**

TEATRU

Vorba lui Tănase

Despre Tănase, doar cîteva vorbe în deschidere și cam tot atîtea în epilogul reprezentației. Titlul e un simplu pretext, deoarece în fapt „Vorba lui Tănase" e un spectacol autonom, de actualitate, și nu un florilegiu revuistic ce reia sau parafrazează — cum e tentat să anticipeze spectatorul — teme și poante din anii de aur ai „Cărăbușului". Structura și maniera spectacolului amintesc totuși modelul revistei de altădată. Autorul partiturii dramatice, medicul Cornel Constantinescu, și-a propus o revistă pe gustul marelui public, din care — ne declară chiar dînsul în programul de sală — să nu lipsească nici unele mici condimente tematice agreate de „Mitică".

Din acest punct de vedere, „Vorba lui Tănase" este o reușită. Se rîde mult, copios, se rîde cu gura pînă la urechi. În sfîrșit, în locul scenetelor lăbărțate, încărcate de verbiaj, cu glume matusalemice și poante stoarse cu compresorul, în sfîrșit, deci, umor dens, în cascade, distribuit de-a lungul unor episoade în care aproape fiecare replică se descarcă în vorbă de spirit. Este ceea ce a fost și ar fi trebuit să rămînă umorul în teatrul de estradă. N-am înțeles, tocmai de aceea, niciodată de ce unii critici se apropie în robe de procuror de textele umoristice, căutînd cu luminarea, acolo unde nu e cazul, semnificații didactice și diatribe filosofice și arătîndu-se extrem de contrariați cînd o sală plină rîde în hohote. Se uită mereu că terapia rîsului nu se poate substitui prin precepte educative, că, în general vorbind, comicul și umorul (dar între limitele decenței) reprezintă totdeauna, în ultimă instanță, demascarea imposturii sau evidențierea unor trăsături morale voalate de aparență, stîngăcie, timiditate. Și se mai uită că este foarte greu să faci o sală întreagă să rîdă cu lacrimi !

Partitura dramatică, spuneam, este la înălțime, dar, din păcate, interpretarea a început pe ici pe colo să dea semne de oboseală. Astfel, regia a permis cam devreme derogări de la ceea ce trebuie să fie seriozitate și rigoare chiar într-un spectacol de revistă. Pe scenă, balerinele vorbesc între ele, vestimentația a uitat cam de mult gustul fierului de călcat, iar rutina începe să netezească jocul actorilor. Din spectacolul, prezentat joi, 6 mai, a lipsit Al. Lulescu, anunțat cu litere de o șchioapă pe afiș, au lipsit și alții, ceea ce ni se pare inadmisibil. Noroc că rîsul ține loc de toate și spectatorul este tentat să uite neajunsurile, să uite, de pildă, că spectacolul evoluează între trei pereți goi, decorul fiind ca și inexistent.

O distribuție onorabilă prilejuiește reîntîlnirea cu vedete îndrăgite de publicul larg : Cristina Stamate, Ciupi Rădulescu, Anton și Romică, Aurelian Andreescu, Jean Păunescu, Mihai Perșa, George Enache. Dar greul apasă pe umerii lui Nae Lăzărescu, veritabil arbitru al veseliei și actor ce se străduiește să aducă în scena românească un nou personaj popular. După sminteala pedantă (Dem. Rădulescu), mahmureala sincopată (Nicu Constantin) și paranoia în hainele zăpăcelii (Puiu Călinescu), ar veni și rîndul „prostiei ce adevăr grăiește" (Nae Lăzărescu). În această ordine de idei, cîteva observații și, poate, o sugestie. Dacă, așa cum s-a dovedit, revista de altădată poate împrumuta modele valoroase, de ce oare nu se scriu, ca și altădată, în mod special, texte pentru anumiți actori ? Distribuția la nimereală sau prin aproximări siluite anulează tocmai farmecul revistei, unde publicul își caută actorul preferat tocmai fiindcă îl știe mereu același. La Tănase se concepeau texte anume pentru Mia Apostolescu, Elena Burmaz, Nora Piacentini, Gh. Trestian, Nae Roman etc.

Ne-au venit în minte toate acestea urmărind-o în scenă pe Cristina Stamate, actriță pe care o prețuim în mod deosebit dar care, de data aceasta, a avut misiunea ingrată de a scoate la lumină un rol palid, inconsistent, și atît de impropriu pentru o interpretă ce joacă, dansează și cîntă cu aceeași ușurință și după toate regulile teatrului de revistă.

LIVIU TIMBUS

„Să nu ne sfiim să spunem «nu» imposturii !"

(Urmare din pagina 9)

european, în Asia, în cele două Americi, în Africa. De fapt, Occidentul era astfel chiar și atunci, dar viziunea idealizantă a lui Lovinescu ni-l propunea în alte culori. Ce ne putea oferi un asemenea Occident, ieri ca și azi ? Iată însă că unii, care nu vibrează în consonanță cu spiritualitatea românească și cu epoca în care trăim, l-au luat pe Lovinescu drept stindard, drept un model fără cusur, jignindu-i cu nerușinare, în numele lui, pe marii reprezentanți ai culturii noastre, pe marii artiști și patrioți care au fost M. Eminescu, N. Iorga, O. Goga, G. Călinescu. În ce mă privește, nu pot rămîne pasiv la denigrarea valorilor noastre și mai ales a tezelor lor fundamentale. În cartea mea „Preste deal" am evidențiat faptul că bunicul meu, Ion Vida, a luptat alături de Ion Vidu și de marea familie a Bredicenilor împotriva Imperiului austro-ungar. Iar după mamă mă trag din vechea familie a Gîrlișenilor, luptători împotriva aceleiași silnicii. Militînd pentru ceea ce militez nu fac altceva decît să continui, de pe poziții contemporane, lupta alor mei. M-am lungit puțin, vă rog să mă iertați, dar am crezut necesar să mă explic... Și acum, să vă răspund la ceea ce m-ați întrebat referitor la atitudinea unora față de protocronism. Cred — în lumina faptelor pe care vi le-am expus — că această atitudine nu este o chestiune de estetică. Ea este o pledoarie care are drept consecință — cu voie sau fără — introducerea și încetățenirea unui crez artistic nepotrivit în cultura noastră. S-ar putea să greșesc...

— În aceeași ordine de idei, o întrebare adresată deopotrivă literatului care sînteți : nu cumva tot aici — în substratul „neestetic" al lucrurilor — se află și explicația faptului că, în legătură cu unele cărți, se face nu exegeză critică, ci politică literară ? Adică despre unele cărți se vorbește, iar despre altele se tace ; sau se vorbește în funcție nu de operă, ci de o anumită poziție de idei a autorului.

— Aveți dreptate. Un exemplu pe cît de recent, pe atît de semnificativ, este modul în care a fost primit, de către critica literară, romanul lui Eugen Barbu „Săptămîna nebunilor". Trebuie să vă spun că mie această carte mi-a plăcut enorm. Am și tradus dealtfel, în italiană, fragmentele „venețiene" ale cărții, care s-au bucurat în Italia de un adevărat triumf. (Vă amintesc că sînt italienist și că am fost distins, pentru scrierile mele raportate la Italia, cu cea mai înaltă decorație a statului italian.) Poate că sînt subiectiv, dar consider că paginile lui Barbu despre Veneția sînt fără pereche în literatura mondială. N-am spus că sînt cele mai frumoase. Sînt niște pagini în care „cuvîntul cîntă", creînd sentimentul că Eugen Barbu, ca și marele nostru prozator Fănuș Neagu, nu scrie, ci muzicalizează... Drept pentru care am fost surprins, deși, poate, n-ar fi trebuit să fiu, că doi dintre criticii noștri valoroși, N. Manolescu și M. Iorgulescu, singurii dealtfel, au scris despre carte așa cum au scris. Ce-i drept, Manolescu mai ponderat, mai abil, recunoscîndu-i romanului și unele calități, dar Iorgulescu cu rea-credință și cu un ocean de ură în suflet. Mă tem că, oricum ar fi fost cartea lui Barbu, chiar de-ar fi fost și de-o sută de ori mai bună, cei doi ar fi scris la fel. Chestiunea este valabilă și în cazul altor critici, pe care nu-i interesează opera, ci autorul, mai exact spus ideile lui, opțiunile lui, stegulețul pe care îl arată. Toate acestea sînt o simplă opinie de cititor. Vă rog s-o luați ca atare.

— Nu sînteți prea aspru cu critica, Doru Popovici ?

— Credeți ? Dimpotrivă, m-aș bucura dacă aș putea consemna cît mai multe succese ale acestei critici. M-aș bucura, adică, dacă ei, criticii noștri, ar tipări, de pildă, mai multe cărți de sinteză, mai multe monografii, nu numai culegeri de articole. Gazetăria e foarte necesară, polemica de asemenea, criticul însă trebuie să aibă operă. Să ne gîndim la G. Călinescu sau, în generațiile mai apropiate, la Edgar Papu, la A. Marino și la exemplele pe care ei ni le-au dat în această privință. Accentuez : cărți de sinteză, monografii, studii de specialitate, singurele care pot compune o operă.

— Și dv. sînteți critic, critic muzical, muzicolog. Dv. în ce v-ați specializat ?

— Bine sau rău, m-am specializat totuși într-un domeniu : **muzica între anii 1 200 și 1 600**. Și am scris cărți, desigur și cu multe influențe, dar și cu note personale, despre această eră de aur a polifoniei. Și, la fel ca și alți colegi ai mei, am fost invitat ca specialist, nu ca gazetar, în toate marile centre ale unor țări cu străveche tradiție culturală, ca să-mi expun opiniile și să-mi prezint lucrările. N-am fi putut, nici eu, nici ilustrii mei colegi, să scriem aceste cărți, dacă ne-am fi cheltuit energiile în ceea ce se cheamă plătirea de polițe. Anii trec și e trist să constați că n-ai o operă. Nu poți să vii ca un profet în fața oamenilor și să dai lecții, cînd opera ta, vorbă lui Caragiale, este sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire.

— Pot fi despărțiți creatorii — așa cum o fac unii — în „moderniști" și „tradiționaliști" ?

— Ceea ce spun pentru muzică este valabil, cred, și pentru literatură : există creatori revoluționari de tipul Beethoven și tradiționaliști de tipul Palestrina și Bach. Altminteri, clasamentele, vorba lui Béla Bartók, nu sînt necesare în artă, ci doar la cursele de cai ! Apropo de astfel de clasamente un elev de-al meu mi-a spus cîndva : „Sînt mai modernist decît dv. !" Nu i-am putut replica decît printr-o întrebare : „Cu cîți centimetri ?"

— Dv., Doru Popovici, sînteți, din datele pe care le deținem, cel mai cîntat compozitor român peste hotare, după G. Enescu. Care e sensul acestei largi difuzări a operei dv. ? E un triumf personal, e triumful unei direcții ?

— Cînd am scris compoziția „**Codex Caioni**" — o compoziție pe teme vechi, ținînd de Transilvania secolului al XVII-lea — n-aș fi crezut că această piesă va face înconjurul lumii. Piesele mele „**Dans valah**" și „**Cîntarea voievodesei Lupul**" au fost bisate de fiecare dată, și la noi, și aiurea. S-a ajuns cu ele la peste 100 de execuții în lume și la peste 300 în țară. S-ar putea ca, așa cum „Le moulin rouge" a lui Georges Auric

FILM

Întoarce-te și mai privește o dată

Un bărbat slinos, cărpănos și flasc pune mîna pe pistol și trage. Nu e nici o disperare în gestul lui. Numai nerăbdarea, numai graba... Intrigant, șiret, versatil, urduros, ambițios și hulpav, troglodit, las, venal, gretos și potlogar, o moluscă, forța îl îndoaie dar nu-l ruoe, mîna nu-l poate lovi, se afundă, o tiritură, fricos și oportunist, delator mărunt, cotcar, mincinos și umil, isteț și perfid, răzbunător, fără vicii mărunte și de o trufie ascunsă, măsurată, o lepădătură capabilă de orice în afară de un singur lucru : să ucidă. Chiar și pentru asta e prea mărunt, prea derizoriu, prea neînsemnat, prea șiret și dornic să se furișeze în viață spre fericirea lui obscură. Furnizorul de flori, comerciantul jegos și mieros este ultimul dintre secăturile în stare să pună mîna pe un pistol fără să tremure, fără să lesine de frică, chiar dacă la fel ca și celelalte stări ale sufletului său și aceasta din urmă nu e decît o simulare. Ștefan Iordache realizează un rol de compoziție gîndit laborios și nuanțat, de o forță extraordinară. Personajul interpretat de Ștefan Iordache e viu, există, chiar tîrîndu-se. Dacă nu l-am cunoscut pînă acum, trăim obsesia că îl știm de cînd lumea, a viețuit lîngă noi, pe strada, în cartierul nostru, ne-a sărutat pantofii ca să nu fie lovit, ne-a ademenit în vizuina lui și ne-a denunțat poliției, ne-a otrăvit clinele pe ascuns și ne-a copleșit cu daruri, ne-a sterpelit furculița de argint și e în stare de orice serviciu, plînge la înmormîntări, bea la botezuri, rigile în biserică, se lasă huiduit de copii : bate pe ascuns, fură, denunță cu ușurința cu care mestesugește linguseli, nu mîrîie, cînd îi lovești se gudură...

Pune mîna pe pistol și trage în tînărul comunist urmărit de poliție și de răzbunarea legionarilor, el care n-are nici în clin nici în mînecă nici cu comuniștii, nici cu legionarii... Trage fără disperare, precipitat și nerăbdător, dar nu din pricina fricii, trage din gelozie iluminat parcă de o stare nemaiîntîlnită, tinteste cu precizie, mîna nu-i mai tremură, sau, dacă totuși tremură, tremură din cauza stării noi care-l surescită. Dezlegarea din chinga fricii nu vine din deznădejdea oarbă, ci de la un lucru necunoscut de el, de la forța pe care o degajă justificarea politică, celălalt, a aflat el, nu e tocmai bine văzut ideologic... Poate trage. În sfîrșit există ceva care-l justifică și-i dă curaj. Și trage. Face carieră legionară continuînd să n-aibă nimic comun nici cu comuniștii, nici cu legionarii, ci doar cu viața lui de moluscă sub oblăduirea unei doctrine.

Un film de Dinu Tănase. Scenariul : Dumitru Carabăț. Costume : Irina Catz. Muzica : Marius Popp. Montaj : Rodica Fălcoianu. Imaginea : Doru Mitran. Decoruri : arh. Marcel Bogoș. Cu Valentin Voicilă, Ștefan Iordache, Maria Hîrșman, Vasile Nițulescu, Zaharia Volbea, Constantin Rautchi, Mitică Popescu, Victor Strengaru, Radu Vaida, Matei Albulescu, Adrian Georgescu, Ion Pavlescu, Dana Dogaru, Carmen Maria Struja, Radu Ionescu.

NICOLAE CRISTACHE

UN MUZEU ÎȘI AȘTEAPTĂ FIRMA

De mai mult timp, la Tr. Măgurele a început, prin contribuție obștească, amenajarea unui muzeu al zonei. O instituție reclamată de o istorie, o cultură și o civilizație care, pe aceste meleaguri, au lăsat pretutindeni, semne materiale mai mult decît generoase, a căror valorificare se impune cu prisosință. Memoria acestui pămînt conservă, între altele, imagini ale străvechii cetăți a Turris-ului, ale bătăliilor lui Mircea cel Bătrîn, ale revoluției pașoptiste, ale Războiului de Independență din 1877, ale anului 1907, ale activității cercurilor socialiste, ale luptei ilegale a P.C.R. Aici s-au născut scriitori și artiști ca Zaharia Stancu, aici a descifrat primele note ale cînteculul popular românesc celebra cîntăreață Hariclea Darclée, aici și-a petrecut mai multi ani Hortensia Papadat Bengescu, documentele legate de viața și opera acestor nume ilustre ale culturii române impunînd, cu necesitate, o reliefare pe măsura însemnătății lor, realizată într-un cadru adecvat. Din păcate, astfel de documente și mărturii, strînse cu ploșcnie de un mănunchi de inimoși, constituie, deocamdată, doar un depozit, desigur prețios, dar zăvorît accesului public. Și aceasta, pentru simplul motiv că forurile în drept încă nu s-au decis să confere acestui depozit statutul — de mult așteptat — de muzeu al zonei. Oare de ce ? **(Prof. Victoria Pieptan)**

ARGUMENTE DE FINEȚE

Titlul substanțialului studiu semnat de Mihai Milca, **Propaganda politică**, apărut în Editura Politică, nu este deosebit de atrăgător, dar, în schimb, este foarte exact. „Un îndelungat proces de demonetizare a termenului de propagandă în cîmpul politicii și al științelor sociale — avertizează autorul —, ca urmare a unor practici abuzive și a unor situații istorice regretabile, a condus la situația delicată în care proprietatea noțiunii de a desemna o realitate distinctă, consistentă și mai ales legitimitatea sa gnoseologică aveau să fie — nu fără temei — puse sub semnul îndoielii". Și, desigur, din clipa cînd o cercetare începe prin a nu ignora criza de încredere sub al cărei con de umbră a intrat obiectul ei, sansele audienței sale sporesc considerabil. Mihai Milca evidențiază tocmai această criză de încredere, clasînd-o ca prejudecată cu rădăcini într-o suficiență de rînd.

Documentarea autorului se întinde pe ample spații istorice și, totodată, se polarizează pe anume momente-cheie, capabile prin chiar importanța și rolul lor să permită reajustări de optică și analize pertinente, verticale, în substanța unei imagini care „nu excelează cîtuși de puțin prin claritate, coerență și inteligibilitate". A accepta confruntarea de opinii pe un teren aparent arid, descarnat de atracții intelectuale deosebite, despre care mulți consideră că știu totul sau mai mult decît totul, implică pentru Mihai Milca o obligație certă de a aduna în joc argumente de finețe și de a opera deschideri spre abordarea domeniului cu instrumente de investigație adecvate. În acest fel, ni se propun nu numai unghiuri de vedere inedite, ci se schițează în elementele ei principiale și o metodologie eficientă. Aceasta fiind, după părerea noastră, meritul prunordial al lucrării, sustrasă din început drumurilor bătute.

Altă calitate a studiului se exprimă prin actul considerării fenomenului propagandei politice nu ca un fragment detașabil dintr-un întreg, posibil să fie cercetat prin scoaterea sa din mediu, ci ca o esență disipată egal și stăruitor în totalitate. „Propaganda — notează Mihai Milca — nu este numai o metodă sau o tehnică, o activitate sau o instituție social-politică, ci reprezintă un **fenomen social total**, atît prin ansamblul componentelor sale, cît și prin natura efectelor și articulațiilor ce îl înserează într-un sistem social înglobant". Observația fiind, în același timp, și o conde plecare fertil.

Fluența limbajului face cartea accesibilă și facem această subliniere cu atît mai mult cu cît mulți consideră fluența unui studiu ideologic o calitate printre altele și nu o datorie. Mihai Milca și-a permis să renunțe cu nonsalanță la poncifele și locurile comune ale terminologiei filosofice curente, degrevîndu-și mesajul de o ariditate scorțoasă, acceptată uneori ca o adevărată fatalitate. În domeniu, uneori, lupta cu cuvintele fiind mai dificilă decît lupta cu ideile. Dar autorul, acum, a învins pe ambele planuri. **(I. Predescu).**

CAP LIMPEDE

RADIO

O premieră de excepție : „Săptămîna patimilor"

Inegalabilul Gh. Cozorici

Radiodifuziunea română l-a omagiat pe Ștefan cel Mare, la 525 de ani de la urcarea pe tron, printr-o emisiune de excepție : premiera radiofonică a piesei „Săptămîna patimilor" de Paul Anghel, în regia lui Ion Cojar, cu Gheorghe Cozorici în rolul lui Ștefan, difuzată în seara zilei de 10 mai a.c.

Impresionantă, în „Săptămîna patimilor" de Paul Anghel, așa cum a citit-o pentru noi Ion Cojar, este enigma realizării tragicului — fiindcă piesa este totuși o dramă — printr-o dublă ipostază : umbra tragică ce se exercită atît asupra unei colectivități cît și a unui erou care se află în contradicție și în coincidență cu sine, cu colectivitatea, cu însăși tragedia. Nu se poate vorbi despre piesă fără eroul principal, fiindcă piesa este un portret, și nu se poate vorbi despre spectacol fără Gheorghe Cozorici.

Noutatea și, în același timp, continuitatea eroului față de „Apus de soare" a lui Delavrancea este că ni-l prezintă pe Ștefan la o altă vîrstă, aproape de vîrsta lui Gheorghe Cozorici, în plină maturitate și în plin vulcanism al puterii, deci apt să-i primească istoriei toate seismele, apt să se lase dăltuit de acestea, pînă la cealaltă vîrstă, care nu-l mai interesează pe autor — vîrsta statuii. Gheorghe Cozorici avea toate datele pentru acest rol. Are datul prim al unei explozii temperamentale, care l-ar fi putut împinge spre Ștefăniță sau Mihai ; are o liniște de felină, strălucit valorificată în unele momente ale spectacolului, are farmec, un pregnant farmec bărbătesc, are cruzime și lirism și, peste toate, măreție, în consonanță cu solemnitatea de partitură liturgică a textului pe care oficiază. Articularea tuturor acestor calități, existînd ca latențe în personalitatea actorului, într-o singură și monumentală alcătuire scenică, reprezintă o performanță.

L-am admirat pe Gheorghe Cozorici fiindcă a înțeles eroul, fiindcă l-a adus în sine și l-a exprimat cu ardere, pînă la alb. Este un moment în cariera acestui ales artist. Bineînțeles, a realizat performanța nu singur. Rolul lui Ștefan se compune radiar, prin interferență cu alte personaje care, prin refracție, își trimit lumina spre print. Dacă aceste fulgerări de lamă ar fi lipsit, spada eroului ar fi căzut în gol. N-a căzut în gol, fiindcă ansamblul interpreților (Valeria Seciu, Radu Beligan, Silvia Popovici, Fory Etterle, Ion Caramitru ș.a.) a răspuns cu brio solicitărilor tensionale în care l-a supus regia, evidențiind, împreună cu eroul, sensurile adînci ale dramei.

Ce e revelator, pînă la urmă, în premiera radiofonică a piesei lui Paul Anghel ? Un înțeles care arde. Și acest înțeles ni se impune simplu și clar, prin chiar replica unuia dintre eroi : „Ce m-a adus aici ? O enigmă". Spectacolul lui Ion Cojar, acest admirabil regizor, din păcate atît de rar văzut și ascultat, pune în ecuație această enigmă a rezistenței în fața ravagiilor timpului, această enigmă a supraviețuirii și biruinței unui popor mic, „strîns între trufiile unor puternice imperii", popor care capătă conștiința forței sale prin prezența — legitimă și oportună — a unor personalități ce țin cerul pe umeri ca și Atlas. În veacul al XV-lea, acest fenomen purta numele de „enigmă". Conștiința istorică ulterioară l-a limpezit sensul de „fenomen românesc". E bine că o piesă contemporană precizează un asemenea sens, printr-un spectacol care ne tulbură ca un memento.

ILIE PURCARU

P.S. Și totuși... Recitind radiofonic acest text, ceva hu ne-a „sunat". La un anume moment ne-am sustras chiar tensiunii spectacolului, ca să căutăm, în bibliotecă, textul inițial. Ce lipsea ? Lipsea un lucru foarte important : chiar monologul prin care Ștefan își definește responsabilitatea față de țară, în absolut. Felicitînd inițiativa Radiodifuziunii, ne îngăduim să solicităm ca la o viitoare reluare a spectacolului să i se dea Cezarului ce-i al Cezarului, adică lui Ștefan ce-i al lui.

Și încă o propunere : ca acest spectacol de mare clasă să fie transpus pe disc de Electrecord.

---

l-a scos pe compozitor din istoria muzicii franceze, „Codex Caioni" să mă scoată pe mine din istoria muzicii românești, deoarece piesa face o carieră proprie, independentă de autor. Adică se cîntă tot mai mult, uitîndu-se numele celui care a scris-o. Da, nu mă pot plînge, sînt un compozitor cîntat, se cîntă mai ales muzica mea bizantină. S-ar putea să fie o modă, cum în Occident a început să apară „moda bizantină Paul Constantinescu". Ce să fac, dacă acea nobilă staraxie a Răsăritului a devenit un far călăuzitor în lumea muzicii mele ?

— Încă nu ne-ați răspuns întrebării. Explicația cu „moda" nu ne satisface. Repetăm, de ce și de unde succesul muzicii dv. peste hotare ?

— Poate, pentru că sînt un liric incorijibil, și lumea simte nevoia de duioșie. Poate, pentru că scriu foarte simplu, și interpreților le place o astfel de muzică. Idealul meu este simplitatea lui Monteverdi și Verdi, cantabilitatea lui Schubert și emoționalitatea doinei noastre. Nu-i nici o supărare dacă, după moartea mea, se va constata că alți colegi ai mei au fost mai valoroși, mai inspirați, mai profunzi.

— Nu sînteți un modest, nu-i așa ?

— Nu-mi plac modestii. Deci vă declar că sînt un compozitor de talent. Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Pascal Bentoiu, Ștefan Niculescu, Th. Grigoriu și Anatol Vieru au geniu. Eu am doar talent...

— Am vrea, cu îngăduința dv., să revenim la o problemă de acută actualitate, cea a apărării marilor noastre valori. V-ați pronunțat adînc împotriva celor care le contestă. Dar ce facem, în aceste condiții, cu libertatea de opinie ? Cum vedeți dv., stimate Doru Popovici, libertatea de opinie — ca și cea de creație — în România acestui ceas ?

— Nu există o libertate absolută nici în politică, nici în creație, nici în viața de toate zilele. Cei care scriu cărți, pictează, sculptează sau compun muzică în disonanță cu spiritualitatea românească, cei care răspîndesc idei dușmănoase țării noastre se înscriu, direct sau indirect, în delictul de trădare de patrie. Unii spun că la noi s-ar face simțit un „nou proletcultism", sugrumător de creație și de opinie. Dar unde-i proletcultismul ăsta ? În muzică, în ultimii 15—16 ani, nu s-a interzis nici o lucrare, indiferent de factura ei, iar în literatură pînă și cărțile cele mai discutabile sub aspect estetic au fost tipărite, au fost comentate, au fost analizate pe larg. Eu sînt pentru a se publica și a se difuza totul, lăsînd ca timpul să hotărască, să cearnă. Dar prin **totul** nu înțeleg și lucrări dușmănoase, ce se înscriu în delictul pe care l-am amintit și care e consemnat ca atare în constituțiile tuturor țărilor civilizate.

— Și totuși... Vi se pare firesc ca opțiunea creatorului să fie blocată prin măsuri administrative ?

— Nu, opțiunea nu trebuie blocată prin măsuri administrative. În emisiunile mele de radio sau de televiziune mă străduiesc să procedez altfel, uneori chiar împotriva propriilor mele convingeri. De pildă, am dat să fie analizată, pentru o emisiune recentă, opera „Logodna" de Nicolae Brînduș, operă care, ca și alte lucrări din trecut ale acestui autor, m-a emoționat. Dar am dat să se recenzeze și lucrări din ultima vreme ale aceluiași, lucrări pe care nu le iubesc deloc, deoarece mă despart de ele puncte de vedere ideologice deosebite. Am considerat că astfel mi-am făcut datoria, chiar dacă, pe stradă, eu și N.B. nu ne salutăm. În felul acesta, nu mi-am transformat rubrica de care răspund într-o feudă.

— Deci, a prefera sau nu este una, a bloca o opinie este alta.

— Iar conducătorii de rubrici e bine să nu dea recenziile unor lucrări pe mîna celor cu care autorii acestor lucrări sînt în relații proaste. Fiindcă n-ar fi cinstit ca eu sau altul să-l înjurăm pe respectivul creator într-o emisiune cu zeci de mii de ascultători sau într-o publicație cu tiraj de masă, iar „victima" să nu ne poată răspunde decît... la telefon.

— Aproape de ceea ce vorbeam mai înainte, de necesitatea impunerii valorilor autentice și a stăvilirii drumului improvizațiilor, credeți că dv., la RTV, faceți destul pentru asta ?

— Cred că, în general, în emisiunile de radio și de televiziune se vădește o bună politică în programarea valorilor autentice ale muzicii românești de ieri și de azi. Radioteleviziunea e singurul for unde compozitorii înaintași, compozitorii din generația interbelică sînt valorificați în cea mai mare măsură. Desigur că încă mai avem, la televiziune, o seamă de datorii, cum ar fi cele față de opera românească, față de baletul românesc. Ar mai fi de dorit ca, tot aici, să se ia o mai netă poziție critică față de lucrările — concepute fără meșteșug — care propagă „șocul sonor", adică o muzică ce se confundă cu „avangarda" anilor '50—'60. O „avangardă" care — mai e nevoie s-o spun ? — azi nu mai este avangardă. Trebuie să evităm, cu alte cuvinte, „mimetismul sonor", să nu ne știim să spunem „nu !" imposturii.

— Ce noi lucrări ne anunță compozitorul și scriitorul Doru Popovici ?

— M-am gîndit să scriu un roman al vieții lui Richard Wagner, legat de... protocronismul lui muzical. Am compus, recent, printre alte bucăți muzicale, cantata „Patria muncește" și madrigalul „Liniște și concordie". Vreau să scriu și o carte despre dor — o temă care revine în toate eseurile mele și din care cred că e cazul să scot o lucrare de sinteză.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

[illegible] spontan, luminos, profund, emoționant tinerii din Oradea au scandat minute în șir numele celui ce veghează destinele țării și ale tineretului : „Ceaușescu, Ceaușescu !"

Așa a fost la Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca, Alba-Iulia, Rimnicu Vilcea și Craiova

Un splendid efort colectiv — cenaclu și spectatori — de a ilumina sufletul curat al unei națiuni și al unei spiritualități inconfundabile. România și-a cîntat propria ei ființă.

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

T[illegible] — un nume al permanenței culturii tinere.

Craiova — campioana unei mari iubiri și în aspirația spre frumos.

Învățăm să muncim temeinic, învățăm să trăim frumos, așa cum se cuvine să trăiască fiii unui popor liber, stăpîn pe destinele sale

Vilcea aspirînd prin tinerii ei la un loc de frunte în ierarhia iubitorilor de frumos

Cine sînt ele ? Patru fete din Vilcea care ar putea fi oricare alte patru fete din România.

Cluj-Napoca : „Ce simplu cîntăm, Blaga e mut ca o lebădă / Și pașii lui Blaga prin Cluj se aud."

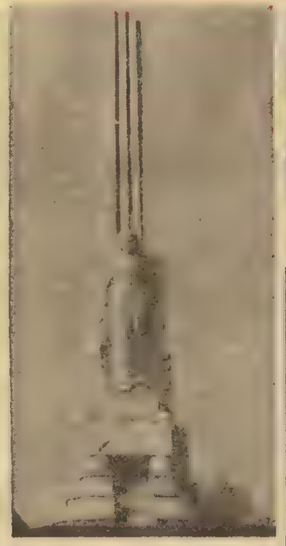

Alba Acesta e semnul, semnul Unirii, sub care profunzii și minunații tineri din Alba au participat la întîmplarea noastră de poezie și muzică

[illegible] excepționalul public arădean, excepționalele noastre gazde.

În această pagină reproduceri după lucrări ale pictorului Vasile Chinschi

Simțire și gîndire

(Urmare din pagina 1)

Naturile statice ale lui Chinschi relevă acel principiu al statuarului antic propriu zeilor, în timp ce mișcarea ar ține numai de ceea ce vine și trece fără urmă, după credința celor vechi. Sub îndrumarea lui Ciucurencu, artistul a exersat o lungă perioadă cu alb și brun, învățînd astfel arta valorilor. Descoperindu-l abia în studențe pe Cézanne, Chinschi i-a asimilat drumul, reușind să ne ofere o pictură originală, purtînd numele său. Deși inițial plecase de la prerenașcentiști și mai tîrziu de la Cézanne, Vasile Chinschi și-a găsit sau și-a descoperit un drum numai al său, care-l definește și-l singularizează în peisajul bogat al artei contemporane.

Întrebîndu-l pe artist cum lucrează am fost impresionat de rigoarea și migala care preced la el actul propriu-zis al punerii în lumină a făpturilor și lucrurilor ce-l obsedează ; proiectînd bunăoară o lucrare de 2/2 metri, nimic nu-l poate abate de la scrupulul de a face în prealabil un desen de aceeași dimensiune. Minuția detaliilor se consumă pînă la obsesie. Abia apoi își stabilește tonurile pe paletă, în cantități mari pentru fiecare suprafață, și, pentru că-și iubește munca, lucrarea minții și sufletului său, acest artist debutează de fiecare dată sărutîndu-și pînza. Intensitatea pregătirii creației denotă un refuz total al atitudinii celor ce se abandonează metodei : „o să văd ce va ieși".

„Citindu-l" pînzele, privitorul va vedea cu bucurie că pe artist îl frămîntă dorința de a oferi omului ceva în care să se regăsească, iar punerea în lumină a obiectelor existenței diurne este o întreprindere cu mult mai dificilă decît a-i oferi omului „monștri" pe care nu-i cunoaște și n-are la ce să-i raporteze, așa cum se întîmplă în cazul experimentatorilor „de profesie", adică al celor ce experimentează o viață întreagă, pentru a urma invariabil moda ce se demodează de la o clipă la alta.

Fiu de țărani, crescut într-un univers de o libertate nemăsurată, ale cărui culori erau reduse totuși la cele esențiale — amintirea lor și a copilăriei aureolate de ele au determinat sau stabilit registrul coloristic al lui Chinschi la cîteva capabile să transfigureze acel univers, împreună cu bucuria, tristețea sau visurile artistului.

Obiectele din naturile statice sînt recreate cu pregnanța eroilor principali din marea literatură, somptuozitatea lor avînd rostul de a le scoate din anonimat și a le conferi demnitate, subliniind importanța lucrurilor umile de care omul se atinge la tot pasul. Acest pictor democratizează universul necuvîntătoarelor aducînd cu același fast în lumină o vază, un șipet sau o draperie, ca și un arbore, un deal sau un chip omenesc. În fața fiecărui tablou al lui Vasile Chinschi intuiești o relație intimă dintre artist și materia artei sale, o căldură a tonurilor imponderabilă plutește la suprafața fiecărei pînze ca o aură, încît ai impresia că tabloul trăiește cu nostalgia creatorului său, pe care, ca un fiu maturizat deplin, totuși n-ar vrea să-l părăsească.

Din fața cîtorva pînze n-ar vrea nici privitorul să se îndepărteze, așa cum sînt cele numite : **Amiaza fructelor, Fastul intimității, Somnul pădurii, Seară de decembrie, Dealurile Moldovei, Portretul tatălui, Pe valea Ilvei, Uriașul satului, Sentimentul verii, Lacrimi sub draperie, Sunete adormite, Iarnă în nordul Moldovei.** Seriozitatea și profunzimea pictorului nu constau în numărul mare al lucrărilor create în timp, ci în valoarea lor. Din raza obiectelor diurne cărora acest mare pictor le conferă somptuozitatea celor identice din casele princiare, perspectiva artistică se deschide spre spațiile vaste ale peisajelor cu o lumină de vis, inspirîndu-ți numai odihnă și împăcare sufletească. Cerul și norii și vîntul tronează mărețe și liniștite peste dealuri, sate și păduri adormite, ale căror verzuri, griuri și bleuri te duc cu gîndul spre acel spațiu de neuitat al copilăriei îndepărtate. Fructele din vasele create de Chinschi emană atîta prospețime încît te aștepți din clipă în clipă să le simți mirosul fraged. Un fald moale acoperă colțurile, asperitățile și duritatea obiectelor cu un gri somnolent. Artist complex, Chinschi fixează în cea mai inspiratoare de liniște pînză, doi ochi pieziș atît de atenți și de neliniștiți încît întreg spațiul înconjurător pare a fi fost creat numai pentru a le evidenția prezența ; același lucru se poate spune și despre existența, alături de un pîlc de arbori în plină vară, a unor trunchiuri scheletice de culoarea oțelului, ale căror ramuri fără frunze par antenele unei păduri cibernetice. Acest artist și-a supus materia, a învins-o, obligînd-o să devină Artă.

Rîndurile de mai sus nu țin să fie decît un sărut adresat artei superbe a lui Vasile Chinschi și o urare de sănătate, ca să ne bucure ochii mereu cu viziunile sale.

Un mare pictor: Vasile Chinschi

A recîștiga, prin pictură și pentru pictură, omul

Vasile Chinschi (expoziție personală Galeriile de Artă ale municipiului București) face parte din categoria, nu prea numeroasă, astăzi, din păcate, a acelor pictori ale căror strădanii artistice au, dincolo de multiple alte calități, și meritul că lucrează efectiv asupra ochiului și gîndurilor tuturor celor ce, într-o clipă de răgaz, se-ncumetă să treacă pragul unei săli găzduind o expoziție de artă. Desigur, la o primă vedere, această atribuire de merit, pare să limiteze valoarea în sine a unui astfel de demers artistic apt a fi receptat chiar și de către un neavizat, marele om simplu intrat, cum spuneam, într-o clipă de răgaz, într-o sală de expoziție. Dar, oare, nu trebuie să-ncurajăm tocmai acest gen de strădanie ce-și propune — în contextul unor zeci și zeci de experiențe ce par să abunde în pictură mai mult ca în oricare alt domeniu — să recîștige, prin pictură și pentru pictură, un timp ce se îngustează și se pierde, vertiginos, chiar sub ochii noștri ?!

Cît de programată, de premeditată, este, la Vasile Chinschi, această evidentă tendință de recîștigare, prin pictură și pentru pictură, a omului — greu de răspuns. Cert este faptul în sine, dialogul direct pe care pictorul reușește a-l realiza cu oricare dintre cei ce-au trecut pragul expoziției sale. O liniște plină de freamăt și de-aduceri aminte răzbate din peisajele sale înalte și vaste. O lumină blîndă, ca un balsam, ca o mîngîiere și ca o împăcare, cade peste un pîlc de case înconjurate de arbori subțiri, profilați pe mișcarea domoală a unor dealuri aflate parcă la margine de lume. Deasupra acestei lumi, făcînd parte din însăși curgerea vremii, un cer înalt și cutreierat de vînturi ce gonesc puzderia de nori albi și-n dulce destrămare, de parcă am auzi rostindu-se celebrul „trecut-au ani ca nouri lungi pe țesuri..."

Și dacă-n peisaje distingem cu precădere un ton elegiac, fără nici o urmă de revoltă, întrucît pictorul nu face altceva decît mărturisește aduceri aminte, de unde și o tratare mai liberă, mai degajată a compoziției, în alte piese, precum în numeroasele naturi statice, Vasile Chinschi se-arată a fi de-o minuțiozitate extremă, lumina și umbra fiind cîntărite cu maximum de atenție, pentru a pune în valoare, cum ar face un maestru al fotografiei, orice amănunt, oricît ar fi el de neînsemnat. Ca și în peisaj, se apelează aici tot la o gamă de griuri calde, dar naturile statice degajă, dimpotrivă, o anume încremenire a clipei, un aer statuar, prețiozitatea culorii și știința paginației fiind elementele de bază cu care operează artistul. Chiar și-n momentul în care apare într-un astfel de cadru un personaj uman, care ar fi putut dinamiza ansamblul compoziției, pictorul se rezumă la a-l integra în acea nemișcare despre care vorbeam.

O notă aparte, oarecum mai neliniștită, o fac portretele, al căror mister subjugă, fără a domina, însă, atmosfera generală a unei expoziții de excepție, expoziție care continuă șirul unor excelente **personale** găzduite de Galeriile de Artă ale municipiului. Avem deplina convingere că, de aproximativ doi ani, această sală și-a cîștigat, după Dalles, un loc de frunte în rîndul celorlalte săli ale Bucureștiului.

Raportîndu-l pe Vasile Chinschi la celelalte manifestări ale sale de pînă acum, este cazul să apreciem continuitatea unui univers plastic și a unei metode ce vorbesc de la sine despre seriozitatea acestui pictor. Dacă-n primele sale creații mai puteau fi întîlnite unele semne ale travaliului efectuat direct pe pînză, cum ar fi fost unele reparații, din mers, ale culorii, actualele lucrări dovedesc, prin tușele extrem de exacte și sigure ale penelului, că Vasile Chinschi nu mai are, înainte de-a se așterne la lucru, nici un dubiu în ceea ce privește echilibrul cromatic general. Epuizînd acest mult prea elaborat proces ce precede actul artistic în sine, revenind la acea frenetică muncă pe pînză, actualele sale naturi statice vor cîștiga, apreciem noi, un plus de viață, o notă de trăire în plus. Ar fi, cum s-ar spune, o reîntoarcere la faza anterioară, dar cu cîștigurile realizate între timp. Proces care, să recunoaștem, este perpetuu în devenirea oricărui mare artist.

VICTOR NIȚĂ

(VI)

1965 fusese un alt an bun. Mulți se întrebau „cînd se va sparge balonul"; grupul Beatles, începînd cu ianuarie 1963, se ridica din ce în ce mai sus. Cu ultimul lor album, „Rubber Soul", Lennon și McCartney s-au apropiat considerabil de titlul pe care și-l visau în vremea adolescenței, de a fi „mai mari ca Elvis".

Primiră alte 3 discuri de aur, în S.U.A., pentru cîntece din 1965 : „Help", „Eight days a week" și „Yesterday". Concertele din acest an s-au bucurat de același succes ca înainte, deși la cel din Milan au existat și scaune goale.

În 1966 au continuat turneele. La două concerte date în Hamburg a trebuit să fie chemată poliția pentru a domoli isteria admiratorilor. În Tokyo se făcură 200 000 de cereri pentru cele 10 000 de bilete. 50 000 de admiratori i-au întîmpinat la aeroport, în Manila, și la concertul lor din aceeași zi au avut 100 000 de spectatori. A doua zi, la plecare, mulțimea era din nou prezentă la aeroport, dar plină de agresivitate. Încercă să-i atace și-i huidui pe cei 4 Beatles, care au simțit cîteva clipe că viața le e în primejdie. Se produsese o încurcătură în acea dimineață și uitaseră că aveau o întrevedere cu președintele insulelor și acest lucru a fost considerat de toți o insultă. Succesul spectacolului, precum și faima lor nu mai însemnau nimic.

Ajunși acasă s-au simțit din nou în siguranță și au jurat că nu vor mai pune piciorul în Filipine.

În Anglia îi așteptau 3 premii „Ivor Novello" pentru „We can work it out", „Yesterday" și „Help !", iar „News Musical Express" le socotise concertul din luna mai, dat pe „Wembley", ca cel mai bun între cele alte grupuri. În iulie, refuzară un turneu în Africa de Sud. Curînd, aveau să renunțe definitiv la concerte.

Totul a început cu un interviu dat de-John, în februarie, în care se afla și remarca : „Creștinismul se duce. Va dispare.... Noi sîntem acum mai populari decît Iisus. Nu știu ce va dispare întîi, rock-and-roll-ul sau creștinismul".

Philip Norman : „În Anglia remarca nu avu comentarii — trecu neobservată. Nu la fel a fost cazul 5 luni mai tîrziu cînd, în ajunul celui de-al patrulea turneu al Beatles-ilor în Statele Unite, interviul lui Maureen Cleave a fost reprodus de o revistă pentru tineret, „Datebook". Ceea ce în interviul din „Evening Standard" trecea ca o remarcă, a fost făcut titlu pe coperta revistei „Datebook". o remarcă oarecare a devenit un sacrilegiu izvorît din fanfaronadă, John Lennon susținea că Beatles sînt mai mari decît Iisus Cristos. Încurajat de o aripă de dreapta exagerată, ca Klu-Klux-Klan, un val de demonstrații anti-Beatles cuprinse sudul Statelor Unite. Brian se duse la New York înaintea celorlalți. Folosind tot talentul său diplomatic, asigură presa americană că John nu intenționase să facă vreun sacrilegiu, ci doar a vrut să-și exprime „îngrijorarea" în legătură cu declinul valorilor spirituale, S-a anunțat că la sosirea Beatles-ilor, la 12 august, John însuși își va cere oficial scuze. Așa a și făcut la o conferință de presă în Chicago, palid și nervos, din cauza scrisorilor pline de ură pe care le primise între timp".

Pînă la această conferință de presă, multe posturi de radio refuzau să le mai transmită cîntecele, iar în multe locuri discurile lor fuseseră adunate în grămezi și arse.

Turneul lor în Statele Unite a fost un coșmar. Aveau spectatori destui, dar simțeau amenințarea la tot pasul. O bombă-jucărie aruncată pe scenă l-a făcut pe Brian să creadă că cineva trăsese în ei cu o pușcă. Ultimul concert din acest turneu l-au dat la „Candlestick Park" în San Francisco și a rămas și ultimul concert dat de Beatles.

Înainte să plece în Statele Unite „Parlophone" a pus în vînzare noul lor album, „Revolver". Un single apăruse înainte — „Paperback writer/Rain" — în care Paul cînta că vrea să devină scriitor de succes, iar John despre ploaie, cu ideea că te poți simți bine și cînd plouă. Acest single n-a ajuns imediat pe locul întîi ; alte cîntece se vîndeau bine, de asemenea, ca cele ale grupului The Rolling Stones.

Cîntecele de pe „Revolver" au însemnat un alt pas înainte al muzicii lor. Se deosebea mult chiar de albumul din anul precedent. Paul spunea, ascultînd forma definitivă a discului, că toate cîntecele îi sună fals.

Experiența drogurilor le dăduse idei noi. George Harrison devenise interesat în filozofia indiană. Folosise deja sitarul într-un cîntec, pe „Rubber Soul". Influența muzicii indiene apăru clar pe noul lor album, mai ales în cîntecele lui. Alături de „Yellow Submarine", se afla un cîntec „intelectual" — „Eleanor Rigby", un altul straniu — „She said, she said" —, inspirat de la o petrecere în care Peter Fonda, drogat, îi șoptea lui John, în aceeași situație, „eu știu ce-nseamnă să fii mort", și un altul și mai straniu, „Tomorrow never knows", în care John, folosind un singur acord tot cîntecul, cînta mesaje inspirate din poezii indiene.

Intelectualii începură și ei să plece urechea la ce aveau de spus cei 4 Beatles; pe albumul următor, textele apăreau tipărite pe coperță și puteau fi și citite, nu numai ascultate, lucru considerat ca o altă inovație a lor. Nu numai cuvintele, ci și muzica lor atrăgea atenția oamenilor „serioși".

În cartea sa „Popular Music" (1967), John Rublowsky scrie :

„Compozițiile lor sînt caracterizate printr-o inventivitate muzicală care a depășit limitele muzicii ușoare în toate direcțiile. În cîntecele lor mijloacele ritmice neobișnuite — schimbări neașteptate, surprinzătoare de la măsura 4/4 la 3/4, rabateo-uri prelungite, modificări ale ritmului — sînt folosite împreună cu secvențe armonice pline de îndrăzneală. Instrumentația lor face uz de mijloace nemaifolosite pînă atunci în muzica ușoară. Căutînd sunete care să încînte urechea ascultătorului, Lennon și McCartney au acoperit tot spectrul notațiilor muzicale. Cvartetul clasic de coarde, trompete baroce, clavecinul, instrumente exotice ca sitarul și tamburul și instrumente de percuție de toate felurile, cum și, bineînțeles, chitara electrică, au fost utilizate în cîntecele Beatles cu o inventivitate superb unificată și spontană".

Renunțîndu-se la concerte și nemaiavînd ce face cu prea mult timp liber, John a acceptat un rol în filmul „How I won the war". John : „Am făcut-o fiindcă Beatles încetaseră să mai dea concerte și nu știam ce să fac. Așa că în loc să mă duc acasă, să stau cu familia, m-am dus imediat în Spania cu Dick Lester fiindcă nu suportam să nu fiu tot timpul pe scenă. Atunci m-am gîndit prima dată, ce-ai să faci dacă asta nu mai merge ? Ce rămîne? Nu mai e viață fără asta".

Anul 1966 se termina și nu mai apăruse nici un disc Beatles cu cîntece noi. Începură să apară zvonuri că cei 4 Beatles s-au despărțit. În ianuarie 1967, Derek Jewell îi vizită pe Paul și apoi scrise în ziar că membrii grupului Beatles se gîndeau, fiecare în parte, de ce să se apuce. E drept, aveau cîteva cîntece înregistrate, pentru un eventual album, dar Beatles va rămîne doar un „hobby". Deja John lucase singur într-un film, Paul compusese muzica pentru un altul („The Family way"), George medita și studia cu seriozitate filozofia indiană, iar Ringo — care demonstrase în filmul „Help" că are talent de actor — se gîndea să se apuce serios de actorie.

Spre sfîrșitul anului 1966, John a cunoscut-o pe Yoko One, o americancă de origine japoneză, cu 7 ani mai în vîrstă ca el, și care avea să-i devină soție. În interviul lui Jan Wenner, Johma descris prima lor întîlnire :

„Exista un fel de clică 'underground' în Londra ; John Dunbar avea o galerie de artă numită 'Indica' și de obicei mergeam prin expoziții cînd aveam timp liber, între înregistrări. Fuseserm să văd expoziția 'Takis', nu știu dacă știi ce înseamnă, face sculpturi electromagnetice, și alte expoziții în diferite galerii care-i prezentau pe acești artiști necunoscuți. Auzisem că femeia asta urmau să organizeze un fel de spectacol săptămîna următoare și era vorba de ceva cu oameni în saci, în saci negri, și că era un fel de eveniment sau așa ceva. Așa că m-am dus acolo înainte de vernisaj, cu o seară înainte. Am intrat — eu nu știa cine sînt — m-am plimbat pe acolo, m-am uitat și am rămas uimit. Era acolo un măr de vînzare, cu 200 de lire ; m-am gîndit că e fantastic — imediat am înțeles umorul ei. Nu trebuia să ai cunoștințe despre arta de avangardă, dar umorul îl sesizam imediat. Era un măr proaspăt și costa 200 de lire ca să te uiți la el cum se strică. Dar a fost altceva care m-a făcut să decid dacă eram pentru sau contra artistei : o scară care ducea la o pictură agățată de tavan. Părea ca o pînză neagră cu un lanț și cu un ochean atîrnînd la un capăt. Asta era lîngă ușă, cînd intrai. M-am suit pe scară, am privit prin ochean și am citit cuvîntul 'da', scris cu litere mici. Deci era ceva pozitiv. M-am simțit ușurat. E o ușurare să te urci pe scară, să te uiți prin ochean și acolo nu scrie 'nu' sau 'du-te dracului' sau altceva. Scrie 'da'. Am fost foarte impresionat și John Dunbar ne-a prezentat unul altuia — nici unul nu știa cine-i celălalt — nu știa cine sînt, auzise doar de Ringo cred, înseamnă 'măr' în japoneză".

(Va urma)

G. BUNESCU

Părinților

Se-aude pîinișul sacrului pămînt
Cum dă în clocot și se face floare,
Să-i poată bea fîntînile de rînd
Cu ciuturile fierte în izvoare.

Pe dedesubt țărîna-i numai rănî
Păzite de o stea neclătinată
Să doarmă liniștiți părinții toți,
Cu fruntea pe mireasme așezată.

Și numai pîinișul noaptea se aude
Cum le descîntă gleznele și-i duce,
Din dor în dor, spre matca din adîncuri,
Unde țărîna-i limpede și dulce.

FLOREA BURTAN

Ca-n iarna portocalii...

Cum sevele urcă prin riuri la fructi
ecoul seminței
în matcă umbroasă un gînd s-a născut
din clopotul viu al dorinței
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
pornim chiar acum, de-ar fi să murim...
Cavaleri ai ispitei pe cai și la drum !"

Mirajul ascurs sub aripile cer
copii ai luminii, rîzînd
l-am pus să vegheze, subtil meteor
țăria din aripi și blînd
al vocilor cer colorînd așteptări
din noi spre departe, de mult
oceanul cu ani sideralii și cărări
lăsat-am în urmă pe rînd...
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
din stîncă și fum, din fluturi și crin
statui neuitării în grabă cioplim..."

De-atunci
trupurile noastre lungi
amfore pline cu roua din zori
colindînd către sudul cu soare-ndeajuns
s-au rătăcit uneori în cocori
— pelerinii întru țărmul ascuns —
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
cavaleri, ne-am jurat între noi
uitînd că se moare pe drum..."
Mereu mai departe al vieții turnir
ne smulge din suflet ecoul
prihană e crezul ajuns la nadir
cînd moare în inimi eroul
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
cavaleri ai ispitei pornim chiar acum..."

EUGEN DUMITRU

Culcă-ți singele

culcă-ți singele peste
însinguratul meu trecut.

ai libertatea de a-mi prăda
pulberea de pe pleoape.

te-aș ține minte
ca pe un poem eminescian.

tu ești clipa ce încă o mai aștept

chiar și acolo unde începi
să nu mai exiști.

LUCIAN ARMINDA

Barbiliana

În zbor razant ca o săgeată
străpung obstacolul impur
și prin metalul cel mai dur
eu trec cu inima curată

intermitențele din zbor le las
pe seama florilor de nufăr
cu albul lor gîndindu-se că sufăr
îmi bandajează fiecare pas

primar impuls recului mă lansează
din nemișcarea celei ce veghează

VALERIU VERA

Frig

Vin peștii frigului
ca niște litere mărunte
ciilte în grabă

în merele coapte
nu mai crește copacul

pe sîrma întinsă
ultimul acrobat
e orb

LIVIU POPESCU

Ah, ploaia

Agățați în cîrligele deceniului de plastic
supraviețuim ploii ce ne udă neliniștile.
Cei ce fără milă spală visele
cu detergenți de ploaie ne-alungă
spaimele.
Dar va veni cineva să ne calce,
pătrunși bine de aburi, vom crede că
murim.
Abia tîrziu, cînd fierul va netezi ultima
cută
vom înțelege cît de singuri trăim.
Căutăm esența firii, cea cuibăriță-n haină,
uscătorii de vise ce pururea se trec,
oțel arc se freacă de cîrpa udă încă
și-n vîrful dintre spații o clipă doar și sec.
Întindere, răcire și liniște adîncă.

MĂDĂLINA STĂNESCU

Omul necunoscut

Frumosul lumii om necunoscut —
lăsîndu-se imaginat în voie
îi pui oriunde într-un loc durut
ca pe balsamul verdelui aloe :

e doar vremelnicia unui prag —
dincolo-ncepe spațiul de cunoașteri ;
și tot mai vag asculți, tot mai vag
de-nchipuirea primei sale nașteri.

PAUL SAN-PETRU

Cal nevăzut

Cal nevăzut, cal neștiutor,
Adapă-te cu stele nu cu apă
Privește-mă apoi, odor,
Copita mă lovească-n pleoapă !

Cal nevăzut, neînvățat
Aleargă focul sub iubire
Pe tine domnu-a-nălecat
E voievod în țară și-n gîndire.

Cal nevăzut, neștiutor, de foc
Adapă-te cu sufletele noastre
Dispari apoi din loc în loc
Năluci de iubiri albastre.

ION VOROVENCI

Scrisoare

Compozitorii pe baricade
contemplă gavotele osîndite la uitare.
Îți scriu din provincie
și te rog cu sfială să-mi pictezi
fulgi de uimire
numai așa vei deveni clavecinul
din lumea care ne desparte.

Cai

Aud cavalcada cailor ce nu mai sunt.
Și trag cu coada ochiului
spre grajdul cu amintiri
într-o noapte de mai
cînd cerul se năruie senin
pe cîmp.

FLORENTIN PALAGHIA

CURIERUL LITERAR

Valer Doga. Așa cum, într-adevăr, ne-ați promis, iată, ne-ați trimis alte două plicuri cu poezii. Numai că poeziile nu prea sînt poezii : „Cu toții așteptăm și vrem să facem pasul / și-mbătrînim uitînd să-ntoarcem ceasul / ridiculul ne saltă pe-al lui umeri / e timpul să încerci și tu să numeri". (din poezia intitulată **Pasul** și care începe cumplit de dezarmant : **„De ce măgarul ăsta rîde tot ?"**). Altfel zis, nu. **Gheorghe Postelnicu.** Perorînd la modul liric că; **„Semăn cu ea o sferă ? / Atunci de ce mă priviți / ca pe o mare înghețată ? / Nu sînt nor / deși cad adesea / în stare de lumire..."** n-ar exista, zicem noi, nici o șansă.Dar, continuînd cu metafore de genul celor întîlnite într-o altă poezie **Aprilie**, mai-mai că am zice da : **„o pasăre se îmbracă în celălalt / îmbietoarea sete înseamnă lumină"** sau **„Bucuria ca o copilă de cerb pe zăpadă"**. Acesta-i limbajul în care ne-am putea înțelege. **Enoiu Petruța.** Încerc, prin dumneavoastră, să răspund celor care mă acuză că aș fi mult prea aspru, că retez, fără pic de milă, aripile începătorilor. Dar ce altceva pot eu spune despre îndeminarea poetică și deopotrivă talentul și știința celor ce compun astfel : **„O dulce și neprihănită / Ființă dragă și iubită / Tu înger sfînt cu chip de fată..."** decît că sînt total și iremediabil lipsite de valoare. Din păcate numărul încercărilor de acest gen este foarte mare, așa cum am mai spus-o pînă acum, drept pentru care, cu părere de rău, pe mulți vom nemulțumi cu acel neplăcut **deocamdată nu : Mihaela Coman, Alice-Oana Nicolau, Iovan Sorin, Tinu Ștefan, Diana Ciubotaru, C. Stănescu-Vărăști, Birsan Eugen, Mihai Maruse, Bărbăcioru Ion, Titu Șerban, Barbu Gheorghe, Bodnărescu Sidonia, Morun Nicolae, Costache Maria, Gabriela Oprea, Radu Vaida, Romella Barbu, Ionescu Lucian, Ady Coss, Scarlat Ilie, Ionel Vasile, Florea I. Ștefan, Lungu Mariana Elisa, Moțincu N. Gheorghe, Tărăbuță Radu, Luminița Barbu, Pupăză Veronica, Tîrnăveanu Amelita, Timaru Viorel, N. Mihai. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

flacăra
PENTRU MINTE ȘI SUFLET

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (II)

Destin și legendă

2.

Modigliani. Autoportret

Un comisar de poliție, pudic, autoritar și prost, a decis să fie coborîte nudurile lui Modigliani din vitrinele unei galerii de artă. „Vă ordon să scoateți toate aceste murdării!", a strigat el ultimativ și triumfător. Astfel, prima „expoziție Modigliani" s-a încheiat lamentabil. Întîmplarea, arhicunoscută, n-ar avea decît valoarea unui fapt divers dacă n-ar fi existat și voci pudice care au manifestat aceeași intransigență față de viața pictorului Sau aproximativ aceeași intransigență. Pentru că, de data aceasta, pudoarea a apelat la mijloace mai subtile decît ale comisarului, înlocuind tonul arțăgos cu surîsul îngăduitor, cu compasiunea și chiar cu un fel de admirație plină de regrete. „Păcat, mare păcat", și ni se povestește cu lux de amănunte bpemo lui Modigliani, fără să fie trecută cu vederea nici o circiumă în care pictorul și-a ruinat sănătatea și și-a scurtat viața.

În ce mă privește, nu sînt de părerea celor care consideră că, din moment ce există opera, viața poate fi ignorată cu totul. Nu voi spune deci: „Nu mă interesează cum a trăit. Îmi ajunge să-i văd tablourile". Aceasta din mai multe motive. Pe de o parte, sînt convins că putem învăța nu numai din opera unui artist, ci și din viața lui. Pe de altă parte, cred că orice operă are în grăunțele ei de nemurire o picătură de sînge muritor. În aceeași măsură în care mi se pare indecent să cotrobăim prin toate ungherele biografiei unui artist ca Modigliani strigînd la fiecare pas „Vai, vai, cum a fost posibil", nu văd de ce am evita adevărul că viața lui a fost o cursă spre moarte. S-a spus că Modigliani a trăit pentru a muri și că a pictat pentru a trăi, dar aceste afirmații, riguros exacte, nu pot fi înțelese privind doar pînzele lui Modigliani. Și apoi a eluda nu înseamnă a explica nimic; înseamnă doar a abandona orgolios confruntarea cu cei care scormonesc prin legenda lui Modigliani și susțin că acest italian frumos, tuberculos și irascibil, beat de vin și de poezie, a trăit scandalos, între boemă și dramă, colorînd atmosfera circiumilor afumate și a atelierelor înghețate din Montmartre și Montparnasse. Ceea ce, dealtfel, e perfect adevărat ca și faptul că prețurile tablourilor sale au început să crească vertiginos, ca la bursă, abia odată cu plecarea cortegiului funebru spre cimitir.

Dar nu cumva e mai util să ne adresăm tocmai artiștilor care nu și-au putut transforma, ca Goethe, și viața în operă de artă, pentru a transa unele lucruri într-un domeniu atît de spinos? Într-adevăr, cum a fost cu putință să se spună de atîtea ori că arta e un joc? Ce fel de joc e acesta care omoară? Căci nu este viața lui Modigliani un joc care omoară? Și care este, în fond, vinovăția unui artist? Singurul păcat pe care posteritatea nu-l iartă niciodată unui artist este acela de a fi dat o operă mediocră, de a nu fi avut talent, dar nu cumva, sacralizînd talentul, ne lipsim de posibilitatea de a înțelege? De a înțelege, de pildă, că săvîrșesc, poate, un abuz de încredere cei care ne lasă să tragem concluzia că Modigliani n-are decît parțial meritul operei lui, întrucît împarte acest merit cu alcoolul și cu hașișul, în schimb e vinovat pentru viața lui. Oare nu profită ei de faptul că în logică tot ce este „eroare" este condamnabil?

Pentru polițistul care-l ducea pe Modigliani la comisariat, bețivul de lîngă el era, bineînțeles, „o eroare". Ca și pentru circiumarul care-l arunca pe pictor în stradă dacă amenința liniștea localului său. Dar pentru noi? N-are rost să ne facem iluzii că viața e artă, cum pretinde Eugenio d'Ors. Viața e viață. Și nu putem ocoli, prin urmare, obligația de a da un răspuns. În acest caz, să spunem că au existat mai multe feluri de „erori" și că, fără unele, ar fi multe locuri goale azi în muzee și în biblioteci. Exemplul lui Gauguin care, din punctul de vedere al persoanelor rezonabile, a făcut eroarea de a părăsi o situație sigură, de funcționar la o bancă, pentru a hoinări cu șevaletul de gît, nu e decît unul din multele posibile. Ca să nu mai vorbim de cele simbolice. Pentru cei care consideră că e înțelept să-ți vezi de treburi, rămînînd cu picioarele pe pămînt, din moment ce nu te-ai născut pasăre, gestul lui Icar, de a zbura spre soare cu aripi de ceară, e mai mult decît o eroare; e o nebunie. Ca și dorința lui Prometeu de a fura focul din cer, cînd putea să trăiască liniștit, fără stînci și fără vulturi. Și nu s-a spus oare că Leonardo a fost un mare ratat din pricina multelor sale proiecte eșuate, între care și acela de a zbura? Dar ce înseamnă reușitele celor care s-au tîrît fără riscuri și fără probleme între naștere și mormînt pe lîngă eșecul încercării lui Leonardo de a zbura? Există eșecuri nemuritoare care ne arată că, uneori, o eroare, dacă e sublimă, e deajuns pentru a umple un destin. Totul e să poți trăi această eroare pînă la capăt și să-l dai totul. Ea va însemna în cele din urmă mai mult decît o existență de cîrtiță meticuloasă. Don Quijote n-a însemnat nimic decît în eroare. Cuminția, normalitatea, sînt la ei banale ca moartea. Și, în definitiv, ce înseamnă „normal"? În condiții „normale", pe Everest nu s-ar fi urcat nimeni. Reversul absolut al lui Don Juan este un mizogin. Reversul lui Don Quijote, un blazat. Din Napoleon nu mai rămîne nimic dacă nu mai strigă „Imposibilul e un cuvînt pentru nătîngi". Sau rămîne un ins care ar fi trebuit să se ducă, înainte de a încerca orice, direct în insula Sfînta Elena să cultive castraveți. Ceea ce, pentru cei care văd doar dezordinea din viața sfîrtecată a lui Modigliani, n-ar fi, poate, decît unicul lucru înțelept.

Cît privește compasiunea, nu știu în ce măsură e utilă în artă. Mă tem că ar fi nevoie în primul rînd de altceva.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O epistolă inedită

de la Al. Vlahuță

În noiembrie 1919, cînd Alexandru Vlahuță, la 61 de ani, se stinge din viață, Nicolae Iorga în vibrantul elogiu funebru pe care i-l face la înmormîntarea lui îl începe astfel: **„Cînd ai ținut, prietene, frate, cum îți plăcea să ne spui, acum treizeci de ani și celor mai tineri dintre noi..."**; firește, ctitndu-i oratia de adio întîia dată, n-am dat nici o însemnătate frazei rostite și, furat de puterea lui de evocare și de harul de-a portretiza, am adulmecat mai degrabă catifelările de gînduri și de amintiri cu care-și învăluia pe mai virstnicul său amic în ora despărțirii fără de întoarceri. Dar mai tirziu, după ce-mi trecuse pe sub ochi mai multe scrisori de-ale lui către truditori ai călimării și revenind la Iorga, mi-am dat seama că formula „prietene" și „frate" era la Vlahuță o realitate sufletească și mintală și că, dincolo de diferențele de ani și de eventualul prestigiu dobîndit sau în curs de dobîndire, se socotea „prieten" și „frate" cu orice slujitor din familia de spirit a acelora sortiți să fie făuritori de Frumos.

Și așa ajung la epistola inedită a lui Vlahuță, trimisă de la Plăinești—Vrancea lui Constantin Antoniade, la București, transcrîind-o întocmai, în cele ce urmează:

Să trăiești, frate Const. și Dumnezeu să te învrednicească să ne mai dai „Comori și Grădini" de aceștea. (n.n. — O culegere de articole din John Ruskin, criticul de artă, sociologul și scriitorul englez; apărător înversunat al prerafaeliților, născut în 1819 și decedat în 1900.)

Te-am citit cu sete „din scoarță-n scoarță". Drept e că, Ruskin e mai potolit, mai... metodic, decît zălbaticul de Carlyle. Avea, probabil, vreme mai multă. Și răbdare. Carlyle, în fața marelui masiv al prostiei omenești, lucra cu dinamita.

Dar, ce frumos știi să alegi tot lucruri care parcă-nadins pentru noi și pentru vremea noastră ar fi scrise! Și cum găsești și vorbele acelea care zgîltîie și strigă: „Hei! Deșteaptă-te... N-auzi?"

Fă-ți timp și seamănă-nainte.

Cînd mai veniți pe meleagurile noastre? Spune Doamnei Antoniade multă sănătate și amicale salutări de la noi. Te îmbrățișează cu frățească dragoste, vechiul tău prieten. A. Vlahuță.

P.S. Îmi vine greu să mă despart de „Făr-de grijă". E cel mai frumos nud pe care l-a făcut Grigorescu și unul din cele mai fermecător de adevărate din cîte am văzut. Dac-ar fi vorba de-un Muzeu, mi-ar fi mai puțin dureroasă despărțirea. Dar îmi pare bine să văd că s-a mai adaos un petitor pe lista acestei gingașe copile, care n-are decît frumusețea — încolo, vorba aia, „nici cămașă pe ea". Asta dovedește că-ncepem și noi s-avem gusturi mai occidentale. Cu bine, A.V.

Arăt, deodată, că Vlahuță, consacratul, clasicul în viață, era mai mare decît Antoniade — la începuturile lui scriitoricești — cu 22 de ani. Și menționez că scrisoarea nu e datată: plicul — fiindcă s-a păstrat și el — are însă ștampilele poștei, din comuna rurală Plăinești, la 21 decembrie și sosirea la București în interval de o singură zi, adică, la 22 decembrie. Anul, însă, nu apare imprimat; dar cred că-l pot situa, cu certitudine, în 1910, judecind după apariția în colecția „Biblioteca pentru toți" — care, obișnuit, nu specifica niciodată anul" — a lucrării lui Ruskin „Comori și Grădini".

În epocă, Vlahuță începuse să colaboreze cu o rubrică fixă la „Universul" și în 1909 va face acolo o cronică entuziastă la studiul lui Const. Antoniade, intitulat „Thomas Carlyle", cum o vor atesta rîndurile de mai jos ale doctorului Gh. Miron, despre care n-am nici o cunoștință, dar pe care-l găsesc în fișele mele că e născut în 1866 și că, pe lîngă mai multe lucrări de medicină, a scos în 1923 și un volum cu titlul **Note din războiul pentru întregirea neamului**, — scrisoare adresată lui Vlahuță și, privindu-l pe Const. Antoniade, îi face plăcerea să i-o remită:

12 mai 1909

Domnule Vlahuță,

Deși n-am onoarea de a fi cunoscut de domnia voastră, totuși, îmi permit a vă scrie pentru a vă mulțumi de buna idee ce ați avut de a vorbi în Cronicile Dv. de lucrarea Dlui Antoniade asupra lui Carlyle.

E admirabilă și, pentru noi, care cu nevoile profesionale, nu putem fi în curent cu ce se scrie în românește, ne faceți un serviciu imens indicîndu-ne ce merită a fi citit. Tot ce vă doresc, este să fiți sănătos pentru a putea continua propaganda, care e o excelentă hrană sufletească, ce distribuiți de cîtva timp în „Universul". Numai de-ar înțelege domnii proprietari de gazete, să continue a da importanța necesară valorosilor nostri scriitori și să nu ne priveze într-o zi de această mare bucurie.

Primiți, vă rog, Domnule Vlahuță, asigurarea stimei și a deosebitei dragoste ce vă păstrează, Doctorul Gh. Miron.

Mai cunosc faptul că Vlahuță a scris despre Const. Antoniade și mai pe urmă, cu prilejul traducerii lui Ruskin, dar n-am avut răgazul să cercetez acum colecția „Universului". Pînă o voi face, mențin anul 1910 pentru scrisoarea lui Al. Vlahuță. Și mai rămîne de lămurit problema nudului lui Grigorescu „Făr-de grijă", pusă în post-scriptum-ul epistolei lui Vlahuță.

Nu l-am văzut niciodată: în nici un muzeu, în nici o casă particulară, la nici un colecționar și în nici o retrospectivă, din 1926 și pînă în prezent. L-am văzut doar reprodus în ampla monografie a lui Vlahuță: **Pictorul N. I. Grigorescu**, scoasă sub egida „Casei Școalelor" în 1910, — o exemplară și superbă realizare a tipografiei românești de pe timpuri care, poate, odată, ar merita să fie reimprimată aidoma. Și l-am felicitat, în memorie, pe Const. Antoniade pentru dorința de a-l avea și pentru gustul său sigur estetic, care i-au călăuzit pașii pe căile fermecătoare ale artei, fiindcă, în adevăr, nudul coollandrei lui Grigorescu îți sugerează exclusiv pura nevinovăție florală, fără umbrele nici unui gînd piezis sau intinat.

Nu sînt străin nici de preocupările lui Vlahuță de a vinde statului întreaga lui agonisealâ de pictură, care n-a putut fi perfectată niciodată și mai știu, de asemeni, că toată colecția și-a transportat-o, în vremurile de bejenie ale celui dintîi război mondial, cu căruța, la Iași, ca s-o pună la adăpost. Vlahuță, cît a trăit, după știința mea, n-a vîndut-o. Și se destin va fi avut mai apoi, poate că ne-o vor spune alții mai în măsură să-l cunoască, mai norocoși și mai stiutori decît mine.

L. KALUSTIAN

„Făr-de grijă"

Urmele stelelor (II)

(Fragmente din „Călătorii cu dirijabilul")

Dar Sid (uite, ajung să îl reînviez eu) a avut și o idee bună, alta decît aceea de a face parale de pe urma Hollywoodului, și anume organizarea unei arhive de autografe absolut unice în lume, pe care a instalat-o în chip de paviment în fața cinematografului său mirobolant. El a împărțit spațiul de la intrare în prăvălia sa în dreptunghiuri și paralelograme mai mult sau mai puțin egale. Executa o ramă de metal și o umplea cu ciment colorat. Invitat (sau invitată) cu tam-tam steloiul respectiv steaua cea mai en vogue era invitată să se descalțe și să-și lase urmele picioarelor apoi mîinile, în pasta — încă moale — apoi îi se oferea un băț cu care să scrie cîteva cuvinte, să se iscălească lizibil și să pună data. Trebuie să recunoaștem, autografele acestea sînt nu numai o jovială încercare de autodemitizare, dar se constituie într-o pagină de anecdotică pe care poți să calci cu inima. Le privesc și constat că multe stele au ținut să ne lase nu tiparul original al tălpilor (mulajele din nisipul plajei de la Malibu s-au șters demult...) ci al încălțărilor. Iată caligrafia apropiată de-a mea (dar numai eu știu asta) a dragei Shirley Mac Laine și iată urma tocurilor cui cu care a împușcat, energic, mortarul. Lăbuțele celeilalte Shirley (Temple) trebuiau să-mi fie arătate acum 30 de ani cînd nu-mi era de tot indiferentă de dormeam cu pozele ei sub pernă. Ea scrie ți s-a dictat, sînt sigur, e un mesaj prefabricat ca și al selenonautului Armstrong): „Toată dragostea mea pentru toți". Deanna Durbin scrie cu majuscule cuvinte sfîrșite cu fatidicul MY LOVE iar robotul din „Războiul stelelor", Făt-Frumos cu șuruburi perfecte și Tarzan de tablă semnează și ei siujit de alfabetul robotesc un mesaj pornit de-a dreptul din inimă. Turiștii nu rezistă ispitei de a-și compara tălpile cu ale celebrităților și sînt dezamăgiți dacă pantoful lor întrece urma pantofului lui Garry Cooper despre care știau că trăiește pe picior mare. Oricare cizmar-artist ar putea confecționa, luînd măsurile de pe plăcile albumului lui Sid, botfori pentru Bette Davis sau pentru Jane Fonda. Calci urmele și stabilești o relație intimă, omenească — de la talpă la talpă — cu stelele, dar te întorci la celelalte urme conservate în arhivele cinematecilor. Acolo sînt mulajele unor făpturi vii, gravuri animate în cel mai friabil material dar păstrînd șansa de a supraviețui pietrelor lui Sid. Filmele sînt chihlimbare gigante în care numai smaltul exterior rămîne cu muchii solidificate; acolo, înăuntrul lor, continuă să se miște gize sublime pe care le urmărim nostalgic, de parcă le-am privi prin miere și fum de petale, și ele continuă să sfideze bătrînețea și moartea, au mersul mai precipitat decît al nostru, poartă altfel de vesminte ca noi, dar surid ca noi și sărută ca noi (dacă nu ne-am înstrăinat cumva de mecanica arhaică a iubirii) și cînd într-o sală de cinema se „rupe" filmul făcîndu-se brusc lumină s-ar cuveni să ducem mîna la inima în care tocmai am fost junghiați, făcîndu-ni-se brusc întuneric.

Pietrele lui Sid...

Un martian le-ar ridica de pe pămînt de parcă ar răsfoi o carte și — logic — ar căuta sub ele oseminte, zdrențe de vesminte, bucle de păr calcinate și inele roase.

Fiindcă închipuie un cimitir. Fie el și un cimitir de stele.

GHEORGHE TOMOZEI

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI, VINERI, 14 MAI 1982

„Voi lupta ca niciodată"

La sfîrșitul lui noiembrie 1918 Take Ionescu se afla din nou la Paris, unde începuseră să sosească unii din reprezentanții Puterilor Aliate în vederea pregătirii și deschiderii conferinței de pace.

Deși nu avusese nici o calitate oficială, Take Ionescu desfășurase pînă atunci în capitala Franței o intensă activitate propagandistică și diplomatică. Comitetul Național al Unității Române, înființat din inițiativa și sub președinția sa, fusese totuși recunoscut succesiv de Puterile Antantei ca singurul organ autorizat, ignorînd guvernul Marghiloman, să vorbească în numele poporului român. La 12 octombrie Comitetul primi astfel recunoașterea Franței, la 6 noiembrie a Statelor Unite, la 11 noiembrie pe a Angliei, la 23 noiembrie pe a Italiei. Temeiurile pentru reintrarea României în rîndurile aliaților fuseseră astfel admise de către toate Puterile Antantei.

În timpul convorbirilor sale de la Paris și Londra, Take Ionescu și-a dat seama că tratatul încheiat de România cu aliații săi în 1916 nu mai putea fi invocat însă pentru apărarea drepturilor noastre, și că frontiera Banatului pînă la Dunăre, așa cum fusese stabilită în 1916 și cum fusese proclamată de Adunarea de la Alba Iulia, nu va mai fi acceptată. Statele Unite nu voiau să recunoască nici unul din tratatele secrete ale Antantei — cazul Italiei și al României — încheiate de aceasta pînă la intrarea Americii în război (1917), iar Serbia, sprijinită și de celelalte mari puteri, pretindea cu înverșunare partea din Banat care se afla în apropierea graniței și capitalei sale, Belgradul.

Nici una din recomandațiile sale nu a fost însă acceptată, Brătianu declarînd, în ajunul plecării sale la Paris, că el se va prezenta la conferință și va susține revendicările României pe baza tratatului din 1916, inclusiv frontiera Banatului. În fața acestei situații, Take Ionescu — deși Brătianu a făcut apel, și la el — a refuzat să intre în noul guvern, rămînînd la Paris în așteptarea conferinței, hotărît să susțină în continuare interesele țării sale.

Ca prim delegat al României la conferința păcii a apărut astfel Brătianu, primul ministru, al doilea delegat, în locul lui Take Ionescu, fiind numit Nicolae Mișu, ministru plenipotențiar al României la Londra.

Brătianu adusese totuși cu sine și o plenipotență în alb, semnată de rege, pentru Take Ionescu în cazul că acesta ar fi susținut atitudinea sa.

Hotărîrea lui Brătianu, luată de acord cu regele Ferdinand, a surprins întreaga lume diplomatică aflată la Paris, care cunoștea activitatea desfășurată de Take Ionescu în capitalele Franței și Angliei. Înlăturarea sa din delegația României a constituit pentru Take Ionescu o lovitură dintre cele mai grele, care i-a produs o adîncă amărăciune.

VASILE NETEA ■

Paris, vineri seara, 31 ianuarie 1919

...Îți scriu îndată după întoarcerea de la dineul Rotschild. Este miezul nopții și am fost adus acasă în automobilul său de către marchizul italian Medici. Dineul a fost foarte agreabil. Rotschild [1]) este un om foarte amabil, iar soția sa este o femeie fermecătoare. Eu am fost așezat între două doamne foarte drăguțe, d-na de San Martino și sora doamnei Letellier. Se zice că ea are treizeci și patru de ani, dar nu pare. Era acolo și d-na Asquit [2]) care are aerul unei vrăjitoare, și fiica sa, despre care se spune că se va căsători cu prințul român Bibescu [3]) de la legația noastră din Londra. Se mai aflau la dineu Berthelot [4]), prințul de Salo cu d-na Reva (pe care noi i-am întîlnit la Elena Văcărescu), un domn Gerard și soția sa, și un domn de Fels. S-a stat pînă la miezul nopții și, acum iată-mă acasă. Baroana Rotschild te invită la Chamonix [5])...

Astăzi a fost o zi importantă, conflictul sîrbo-român fiind obiectul conferinței. Ea va continua mîine. Cînd Brătianu a invocat tratatul [6]) el a fost întrerupt astfel : „tratatul nu mai există". Este probabil că se va numi o comisie care să examineze chestiunea fiindcă altfel nu se poate decide nimic. Dar mîine delegații români vor trebui să-și expună toate celelalte revendicări, și atunci probabil că se va face un compromis cu restul. Afacerile teritoriale presează. San Martino mi-a spus că delegații italieni regretă cu toții că eu nu sînt delegat al României. Eu aș fi jucat aici, zic toți, primul rol. Nu sînt eu cel care suferă ci România... Mîine seară voi participa la un mare banchet. Vor fi acolo aproape treizeci de englezi, dintre care o duzină de la legație și de la comisia engleză a conferinței. Eu voi face un mare discurs. Din țară au sosit diferite scrisori politice atît pentru mine cît și pentru alții. Mille [7]) scrie că eu am avut o idee superioară de a nu intra în guvern cu Brătianu. Toată lumea este de aceeași părere. Acest om este socotit ca nefast. Eu nu mai vreau să aud vorbindu-se despre aceasta...

Mîine, sîmbătă, Tyrell va dejuna aici cu mine între patru ochi...

Marți, 26 februarie 1919 (Hotel Meurice)

...Tu vrei să știi ce mai fac. Tu ai dreptate. În această dimineață (eu îți scriu la ora unu) — 13 — am primit o mulțime de lume. Au venit din România : Petre Durma, Leonte, etc. Am primit și o scrisoare politică. Probabil Dinermann n-a comunicat încă nimic. Poate voi primi aceasta după masă, cînd va veni la mine să mă vadă ministrul belgian. Noutăți : Barbu Știrbey este aici, ascuns de trei zile la doctorul Krainik. El așteaptă. Eu nu sînt absolut sigur de aceasta, dar am însărcinat un detectiv să se intereseze. Păstrează secretul cel mai absolut, eu te rog, cum tu știi să o faci. O altă noutate: Ventura (actrița) a sosit și ea. Ea a povestit că Brătianu a amenințat pe Regina [8]) cerîndu-i să se reconcilieze cu Martha Bibescu [9]). Regina n-a îndrăznit să-l refuze. Motivul ? Brătianu a zis că Martha a lucrat cu austriecii pentru pacea separată. Brătianu a amenințat pe regină prin Barbu Știrbey. Pentru aceasta el a venit aici...

Campania împotriva mea pe chestiunea Banatului se continuă prosteşte. Acum au inventat : că eu aș fi dat lui Pașcici un memoriu. Marincevici a dat deja o dezmințire lămuritoare în București.

Eu voi lupta ca niciodată ; te rog să mă crezi și să ai încredere în soțul tău.

[1]) Baronul Eduard Rotschild, președintele Consistoriului evreiesc din Franța.

[2]) Soția fostului prim ministru englez, Henri H. Asquit (1852—1928), șeful Partidului liberal.

[3]) Anton Bibescu, descendent direct al domnitorului Gheorghe Bibescu (1842—1848), fost secretar al legațiilor de la Paris și Londra și apoi ministru plenipotențiar la New York și Madrid. Autor dramatic.

[4]) Philip Berthelot, secretar general al Ministerului de Externe francez.

[5]) O localitate în munții Alpi.

[6]) Se referă la tratatul încheiat de România în 1916 cu Puterile Antantei prin care se precizau viitoarele frontiere ale României.

[7]) Constantin Mille (1861—1927), directorul ziarului „Adevărul", fost deputat.

[8]) Regina Maria care se afla și ea la Paris.

[9]) În timpul războiului Martha Bibescu a avut anumite legături cu cercurile austro-germane din București.

Insomnie lîngă destinele țării

„România și-a cîștigat prea scump dreptul la viață ca să renunțe vreodată la el"

Profund conștient de legătura de esență între legalitate, securitate, dezarmare, cooperare, pace, Nicolae Titulescu se înscrie în istoria interbelică drept unul din cei mai reprezentativi exponenți ai acestor preocupări și cei mai fervenți luptători pentru materializarea acestor exigențe majore.

Intuind caracterul indivizibil al securității și păcii în epoca contemporană, omul politic și diplomatul român a pledat pentru crearea structurilor și adoptarea măsurilor de natură să ferească aceste valori de orice atentat, combătînd argumentele celor ce căutau, pornind de la criterii formale, artificiale, să împartă eforturile în această direcție, cu toate efectele negative pentru succesul unui asemenea proces. Concepția sa unitară l-a făcut să urmărească securitatea Europei de vest și a Europei de est cu aspecte integrate ale securității europene.

Preocuparea unor state europene, mici și mijlocii, de a-și asigura securitatea — în condițiile ascensiunii forțelor fasciste pe plan internațional, ale accesului lor la putere într-o serie de țări și ale manifestării unor tot mai puternice tendințe revizioniste și agresive — a condus, la 16 februarie 1933, la semnarea Pactului Micii Înțelegeri, iar la 9 februarie 1934, la semnarea Pactului Înțelegerii Balcanice, organisme regionale de securitate, avînd un caracter eminamente defensiv, menite să apere statu-quo-ul teritorial sancționat prin tratatele de pace semnate după primul război mondial. Rolul lui Nicolae Titulescu în crearea acestor organisme și în asigurarea unității lor de acțiune, în orientarea activității și în stabilirea atitudinii lor concrete în probleme-cheie ale vieții internaționale interbelice conturează o contribuție de primă însemnătate.

Reacțiile regimurilor fasciste, italian și german, — concretizate în înăsprirea atitudinii acestora față de statele membre ale Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice, mergînd de la declarații politice inamicale, amenințări, mai mult sau mai puțin voalate, și ajungînd la represalii economice, — certifică convingător importanța eforturilor și demersurilor diplomatice a o serie de state, în rîndul cărora România a avut un rol principial și statornic, consacrate făuririi societății colective în Europa.

GEORGE G. POTRA ■

„Pacea nu este decît un cuvînt zadarnic dacă nu este clădită pe unica temelie ce poate susține o pace durabilă și al cărei nume este : securitatea. /.../.

Securitatea nu este operă de formule. Ea este o realitate ce consistă în a se asocia împotriva unui flagel comun ce se cheamă războiul. Dacă asociația este deschisă tuturor națiunilor fără excepțiune și dacă există națiuni ce refuză să participe la ea, aceasta înseamnă pur și simplu sau că primejdia războiului este mai mică pentru ele decît pentru celelalte sau că, în ordinea concepțiilor lor, războiul nu este o catastrofă."

„Consecințele unui război în Europa ar fi însă atît de dezastruoase pentru toți, încît noi am lucrat la Geneva întrevăzînd viitorul nu împotriva cuiva, ci pentru ceva : menținerea cu orice chip a păcii actuale în Europa."

„Europa trebuie să se obișnuiască a considera creațiile politice ieșite din marele război ca realități în continuă creștere, care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi și care în orice împrejurare nu se vor lăsa înăbușite niciodată.

Viața modernă are nevoie de mari unități, atît din punct de vedere economic, cît și din punctul de vedere al securității. Sînt de acord. Dar trebuie să și știi cum să atingi acest țel esențial.

A reface ceea ce a fost desfăcut sub pretext de dreptate e nu numai o sforțare zadarnică, dar înseamnă și a crea din nou starea de lucruri al cărei cel mai sigur rod a fost marele război.

Rămîne o singură metodă : asocierea statelor pe baza marilor interese cu caracter general.

E meritul statelor din Europa Centrală și din Balcani de a fi înțeles acest adevăr și de a nu fi cruțat silințele lor pentru a-l realiza în domeniul practic, lărgind treptat cercu-l de aplicare, fără a consimți vreodată a-l închide, convinse că, dacă unele perspective ale prezentului comandă oprirea, viitorul însă comandă speranța și perseverarea."

„Ne aflăm aici nu numai în calitatea de teoreticieni care elaborează un protocol ; sîntem oameni politici care săvîrșim acțiuni politice, asumîndu-ne responsabilitatea în fața țărilor noastre. Trebuie deci să ne înarmați pentru a ne permite să convingem opinia publică de la noi din țară, precum și parlamentele noastre.

Dacă securitatea este, cum s-a spus, o stare de spirit, principala securitate pentru un stat care acceptă acest protocol este de a ști că frontierele sale nu pot alcătui obiectul unei discuții."

„Situațiunea internațională este din cele mai îngrijorătoare.

Evenimente noi sînt încă posibile și ele nu pot constitui o surprindere decît pentru acela care nu au urmărit și nu cunosc de aproape evoluția politicii externe și interne a diferitelor state europene.

În fața unei atare situațiuni, nici un om cu răspundere nu poate rămîne pasiv. Dar nici un om cu răspundere nu poate iarăși să considere că reacțiunea salutară a sale în asemenea împrejurări ar putea consista în împovărarea ei cu noi obligațiuni militare.

Cînd pacea este amenințată, nu se răspunde cu război, ci cu organizarea păcii.

Aceasta este geneza simplă și întreagă a Pactului de organizare a Micii Înțelegeri.

Dealtfel, de la origine, Mica Înțelegere n-a fost decît un instrument în serviciul păcii. /.../.

Să-mi fie îngăduit să evoc aci amintirea aceluia căruia îi revine meritul istoric de a fi lucrat în numele României la constituirea celei mai solide asociații politice de după război, avînd ca scop menținerea păcii.

Am numit pe Take Ionescu. /.../.

Secretul puterii Micii Înțelegeri stă în faptul că ea a știut să înfiripeze internaționalul pe un național vajnic, veghetor și indestructibil."

„Politica noastră consistă, în adevăr, în a înseria activitatea țărilor noastre într-o vastă rețea de state animate de același ideal, în așa fel încît, fără a sacrifica nimic din interesele noastre naționale, acțiunea noastră să fie în mod constant subordonată interesului general.

Acesta este fundamentul Micii Înțelegeri, aceasta este geneza Înțelegerii Balcanice.

Unii învinuiesc această metodă de a face statele ce o practică să piardă libertatea de acțiune în momentul oportun. Mica Înțelegere consideră, dimpotrivă, că o asemenea politică nu poate face să se piardă decît libertatea de a face rău.

Iată pentru ce Mica Înțelegere va continua să rămînă credincioasă acestei politici, precum și aceleia ce consistă în a da Societății Națiunilor concursul cel mai absolut."

Toamna pieților noastre trece prin primăvara acestui pămînt

C.A.P. Traianu, județul Ialomița. Aliniate pe rînduri, femeile din fotografii execută fiecare o anumită operație. Unele sapă cuiburile, cîteva apoi le udă, vin altele care apleacîndu-se pun cîte un fir în fiecare cuib, după care, aproape îngenunchiate, ultimele vin cu mîini ocrotitoare și fac în jurul plantei un adevărat zid de apărare. Fac zilnic cîte 3 000 de aplecări. Și ne putem imagina de cît efort sînt capabile, dacă ne gîndim că plantează cîte 10—16 hectare de roșii într-un sezon, fiecare hectar primind în jur de 60 000 fire

ELENA GHERA ■

De la Ana la Caiafa

Nu e prima dată cînd mă trezesc eu însumi zicînd, la capătul nervilor, în cîte o împrejurare de viață domestică, de toate zilele adică, sfîrșit, „Iar mă trimet „ăștia", de la Ana la Caiafa" și cu o încăpățînare care ar fi trebuit cheltuită pentru fapte infinit mai importante o iau de la început. Însă nervii mei se tocesc zdravăn și cum trece timpul simt rosătura încrengăturii lor și îmi trebuie o sforțare superioară celei cu care înfruntam, cu tinerețea, experiența tristă concentrată în formula aceasta sintetică pe care prea rare ori o privim sub un unghi umoristic. Pentru că și pentru umor ai timp odată, ai timp de două ori, nu te poate amuza la nesfîrșit și nu te poate lăsa indiferent jocul păgubitor de-a lipsa de răspundere și de angajare concretă și corectă și curată și răspicată în fața sarcinilor pentru care ești plătit și pus să răspunzi.

Nu vă spun nici o noutate, desigur știți foarte bine cum ne poartă citc unii confrați ai noștri pe drumuri, stai cu „el" de vorbă cinstit, lucrezi cu „el" în aceeași unitate, cum se spune, stai lîngă el pe scaun în ședința organizației de partid, te desparți de el ca de un tovarăș și, cum ajunge după „ghișeu", cum devine ori Ana ori Caiafa și de la unul la altul începe tocirea nervilor.

Cine dracu o fi sădit în noi atîta fariseism, nu pot să înțeleg !

— Domnule, îmi spune un cunoscut, om de încredere, cu nume în meseria lui, cu state de serviciu, cu viață pusă cinstit, ca în palmă „la lumina zilei", să vadă toți și să știe toți care e adevărul cel mai adevărat cu privire la el, — domnule, cer într-o zi o recomandare sau o adeverință sau un asentiment, n-are importanță, și dintr-odată văd pe cite unul cum se încruntă și cum se umple de sudoare fruntea lui și zice : „E limpede, sigur, dar să punem chestiunea în colectivul de conducere", și eu zic, la gîndul meu, „Da, tovarășe, pune-o, e normal în discuția colectivului", și se întrunește colectivul, e de acord, mai rămîne să semneze „el" care e reprezentantul colectivului. Și el, cu inimă frîntă de răspundere, zice, „Ar mai trebui un aviz și de la serviciul cutare" și vine și avizul și totul e, aparent, în ordine, dar iar ajungi la Ana și Ana mai inventează, sigur, o Caiafa, care, cu același zîmbet îndatoritor pe buze, e de acord dar te mai trimite și el odată la Ana, de unde al venit, iar Ana, liberal acum, desface brațele și strigă chipurile indignat : „Păi bine, tovarășe, e simplu așa, dar ia să vedem acum cît de generos e Caiafa, dacă acum semnează ; să nu facă el pe democratul și să mă lase pe mine cu ochelari de cal ; sigur că da, la du-te dumneata acum la el să vezi ce mai zice ! ?"

Și eu iar mă duc la Caiafa și știu sigur că mă voi întoarce la Ana și... și știți dumneavoastră, trebuie într-adevăr o sănătate de fier. Și în momentul semnăturii toți devin importanți și toți devin gravi și toți se sufocă de grija răspunderii și se imbobosează la față și le plesnește nasturele cămășii de la gît și de atîta umflare și de atîta congestie, bineînțeles că... nu semnează nimic !

Este, pînă la urmă, o umilință în tot acest protocol al neputinței importante, o umilință care te privește pe tine, petiționar, care te chinuiește și te usucă exact ca o lingoare și, de ce să nu recunoaștem că oameni sîntem și că îți scade jumătate din cheful de viață și jumătate din puterea de muncă și jumătate din ambiție și jumătate din dorința de mai bine și jumătate din bucuria vieții. Sigur, ce spun eu aici e o formulă metaforică, fiindcă dacă ți-ai pus în gînd să faci ceva serios și vrei, cu tot dinadinsul, e cazul să faci.

Sînt, vă spun cinstit, pentru înlăturarea categorică a acestor neisprăviți care, în atîtea domenii, încurcă societatea noastră în dorința ei de mai bine și sînt convins că nici un neisprăvit nu e atît de nespugnabil pînă la urmă, ca să nu poată fi clintit din loc. Am văzut, pînă de curînd, un post ținut de cineva atît de îngîmfat încît credeai că la scaunul deținut de acest îngîmfat se termină pămîntul și, pe toate drumurile, toată lumea spunea că scaunul e ținut de cine nu trebuie și că rar s-a văzut prostia mai îngîmfată ca prostia cocoțată pe acel scaun și a venit scadența și s-a văzut că scaunul era ocupat de un fund mare și atît. Nu e cazul să ne oprim în fața acestor scaune, pentru că și în socialism mai sînt scaune care nu sînt ocupate de cine trebuie și de asta e și puternic partidul nostru de guvernămînt pentru că, pînă la urmă, în cadrul lui adevărul iese la lumină.

Așadar eu propun să nu scurtăm cum zicea cineva, drumul de la Ana la Caiafa, ci să renunțăm, cu toată liniștea, la cei care cred că socialismul a fost inventat ca o plapumă pentru lipsa lor de răspundere.

DINU SĂRARU ■

1. Bunica

— Focul ăsta al amorului e cea mai mare putere, e neîntrecut ! Acum am iubit și eu, vorba aceea, în tinerețea mea, am văzut atîtea cazuri, dar ăștia sînt ca dracu, de nedespărțit. Eu i-am spus ei : Daniela, du-te la părinții tăi acasă, vorbește cu... «Mai bine mă arunc de la balconul dv. decît să mă despart de Gabi...»

— Așa zice ea ?

— Așa ! Și el zice la fel.

— Cînd a început iubirea asta ?

— Păi, acum o lună și ceva au sărbătorit cu mare fast și ardoare, la restaurant, ziua în care s-a împlinit anul de cînd s-au cunoscut. Auzi dragul mamei ? Noi sîntem brăileni, am plecat de acolo de peste douăzeci de ani, dacă Gabi care s-a născut la Ploiești are 24... Mi-aduc aminte, apărea acolo „Curierul Brăilei" și aproape în fiecare zi publica sinucideri din amor, se aruncau în Dunăre din cauza dragostei ; părinții se opuneau, cum era atunci, că să ia fată bogată, fata lu' alde cutare, alde cutare, nu știu ce, ei se iubeau, părinții se opuneau, eh, banii...

— Apropo, de unde bani pentru petrecerea de la restaurant ?

— ?

Bunica lui Gabi nu-mi răspunde. Nu m-a auzit ?! Prin fereastra ei de la etajul 9 se uită la porumbeii poposiți pe aticul terasei blocului vecin, un mamut de P + 10. Gîndul că focul amorului s-ar plasa printre supraputerile lumii ar lesna de rîs pe mulți, inclusiv pe cei care mai pot oferi exemple proaste, deși — cum zicea Preda ? — unde dragoste nu e, nimic nu e !... Cum o fi fiind reciproca ?...

În cartierul bucureștean Drumul Taberei seara se lasă tot dinspre răsărit.

2. Alerta continuă

Merg aproape lipiți și vor audiență la noi.

Gabi, 24 de ani, și Daniela, nici 19 — înalți, bine făcuți, aer de cam lefteră vacanță vernală, îmbrăcați decent, ochi curați, catifelați, nemachiați, cearcăne ușoare, priviri drepte (ea), speriate-neguros-impertinente (el), gesturi trădînd osarecare discrazie (ambii). Îi invit pe scaune. Nu le părăsesc aproape două ore. Vorbesc ceremonios-nervos, imaginați-vă asta. Dacă aș fi partizanul cinismului sec aș scrie : dramoletă pe o variantă Love Story, subiect banal, tramă narativă simplă (el, tip-decorativ-gen-lichea-simpatică, a „făcut" clasa a IX-a în trei locuri din două orașe, într-a X-a a fost exmatriculat, e necalificat, n-a lucrat decît doi ani după care a demisionat, de cinci luni nu-i încadrat nicăieri ; ea, cam provincială, absolventă de liceu industrial, ziua lucrează unde a fost repartizată, seara frecventează cursurile anului I la politehnică, pînă acum opt zile a stat în gazdă la un fel de rudă care n-a mai vrut s-o țină și atunci s-a mutat la el, de bună voie și nesilită de nimeni ; el și ea se iubesc și s-ar căsători dacă părinții ei trăitori în județul Giurgiu nu s-ar împotrivi...). Nefiind decît ceea ce sînt — și deloc cinic — mă abandonez jocului lor inconștient, de-a mama și de-a tata, îi ascult împreună cu casetofonul...

— Individul ăla ne aleargă continuu, vrea scandal, ne așteaptă în cele mai nebănuite locuri, a venit și la mine, la bloc, cu miliția, ne-a făcut de rușine, dacă nimerim față-n-față și ridică mîna nu răspund de ce s-ar putea întîmpla...

— Cine-i „individul" ?

— Tatăl fetei. De jenă ea n-a mai fost de două zile nici la lucru, nici la cursuri, dormim pe la prieteni.

— Mama ta a fost de acord s-o aducă în casă pe Daniela ?

— Da. S-a mutat în pat cu bunica și ne-a lăsat nouă o cameră. Nu știți de ce se opune tatăl ei ?

— 1. Bănuiesc că n-are chef să ajungă bunic înainte de a fi socru. 2. Pînă la 24 de ani n-ai ajuns nimic, n-ai făcut nimic, nu prezinți nici o încredere...

Intervine Daniela :

— Dar îl iubesc pe Gabi, tata de ce ne hărțuiește ? Adică ? Ne aleargă. Ultima dată a fost o goană ca-n filme (o povestesc cantivant). Mi-am pierdut buletinul sărind un gard în Ghencea. În ultima clipă am luat un taxi și-am scăpat de el...

— Ce doriți de la revistă ?

— O anchetă. Să scrieți și să-i blamați pe părinții ăștia de modă veche care ar dori probabil să joace cearșaful, a doua zi după nuntă. Ce mentalitate pe ei !

— Aha... Să știți că dacă facem o astfel de anchetă o și publicăm. Dacă insistați...

— Da. Ce trebuie să facem ?

— Daniela să-și anunțe pierderea... identității, să nu absenteze de la ore și să spună adevărul la fabrică, poate i se motivează zilele nelucrate. Tu, Gabi, te duci imediat și te înregistrezi la forțele de muncă. Apropo, ne-ai afumat biroul ! De unde ai bani de țigări ? Cine a plătit taxiul ăla salvator ?

— Daniela. Cîștigă 1 750 de lei pe lună.

3. Întreprinderea

Directorul : „Sînt de părere că nu mai poate fi recuperat deși, vorba aceea, niciodată nu-i prea tîrziu. Gabi tinde serios să devină un rebut social. Aici s-ar fi putut califica ce-ar fi dorit, de la mecanică fină pînă la electrotehnică și electronică. De cîteva ori mi s-a propus să-l dau afară : întîrzia, pleca în timpul programului, fuma în locuri nepermise, era obraznic. A venit mamă-sa. Ne-a rugat, ne-a explicat că bolnav a fost încă de mic, deși acuma-i sănătos tun ! L-am scutit și de muncă patriotică... De fiecare dată a scăpat cu cîteva penalizări administrative. Odată și-a lovit șeful de echipă cu pumnul în care strînsese o piesă metalică. I-a rupt aceluia trei dinți, i s-a întocmit dosar de cercetare penală, dar a scăpat ca prin minune de o condamnare (n.n. — așa este, am verificat la miliție și la procuratură, a fost chiar și un proces dar, în ultima clipă, lovitul a acceptat 4 000 de lei și și-a retras reclamația...). În cele din urmă i-am acceptat demisia, e un fel de a spune, ca să nu apară cu contractul de muncă desfăcut. Eu i-am acordat cîteva șanse de reabilitare, nu-l mai cred indiferent ce va spune, nu-l mai vreau în fabrică... Daniela e fată bună, lucrează, e și studentă, anual îl trec prin mînă 350 milioane de lei, dacă n-ar fi corectă ar putea provoca probleme deosebite secției, dar acum e în pericol ! De cînd e prietena acestui fluieră vînt are opt absențe... Ne veți critica că pe el n-am fost în stare să-l dăm pe brazdă ?" Secretara comitetului de partid : „Acasă am patru copii, aici 80 la sută din personal îl formează tinerii, am lucrat în schimburi zeci de ani, dar om ca ăsta n-am întîlnit. Pe fată a cunoscut-o în fabrică, cînd a venit ea în practică. Într-o zi mi s-a spus că se țineau de gît în stația de tramvai. L-am rugat să nu uite unde se află și m-am trezit cu un „ce, n-avem voie nici asta, unde scrie...?" La insistențele mamă-si i-am dat recomandare pentru liceu, la seral, dar nu s-a ținut nici de carte, a fost exmatriculat pentru absențe. Zilele trecute m-a oprit : «O să vină tatăl Danielei la dv. Nu mă nenorociți...» Nu cred că mai poate fi recuperat..." Președintele sindicatului : „Gabi e indisciplinat și infatuat, își permite să-i taxeze de incapabili pe oamenii cu calificări superioare. A citit cîteva cărți de electronică, pare-mi-se că a făcut și o propunere de inovație, a lucrat și cîte ceva pentru el, un casetofon, o orgă de lumini și-și închipuie că-i bate la spate pe alții cu meseria pe care „o vede" el. E derbedeu. De două ori l-am trimis la un curs de calificare. Lipsea și de acolo pe motiv că n-are ce învăța... Cînd e la ananghie, o face pe bolnavul, dar l-am văzut pe terenul de tenis, joacă superb..."

Apel pentru un tînăr rău

În întreprinderea aceea am mai discutat cu încă patru oameni : nu-l mai vor în colectivul lor, îl detestă. Absolut toți nu văd cu ochi buni o eventuală căsătorie a Danielei cu Gabi.

4. Mama

„L-am crescut singură, încă de mic a suferit de reumatism poliarticular, numai eu știu cîte ori a fost internat prin spitale, de-aia nu l-au luat nici la armată... E un copil bun, n-a lipsit de acasă nici o noapte, nu joacă cărți, nu umblă vagabond pe străzi, nu fură, nu bea, stă în casă și citește, și migălește electronică, el și-a făcut „cas"-ul, el — amplificarea, el — orga de lumini... Oamenii nu-l acceptă pentru că le zice în față ce gîndește despre ei, nu neg că la fabrică n-a mai greșit, dar de ce îl vedeau numai pe el ?"

— Dv. ați plătit cei patru mii de lei pentru dinții rupți șefului de echipă ?

— Eu. Bătaul s-a purtat cavalerește. Nesimțitul acela l-a înjurat de mamă, de mine adică...

— Daniela nu vă este acum nici noră, nici chiriașă. Cum acceptați situația asta? Dacă ați fi mama ei ?

— Copiii se iubesc, n-am ce le face. Umblu de cîteva zile să-i găsesc fetei o gazdă, deși nu prea vrea. Am o promisiune chiar din seara asta. Mai tîrziu probabil că se vor căsători...

5. „Aș strînge de gît niște indivizi, pe dumneavoastră v-aș bate !"

— Gabi, mi-ai promis că te duci să te înregistrezi la forțele de muncă. N-ai fost, am verificat. M-ai mințit.

— Am fost. N-am știut că trebuie să mă și înregistrez. D-ala nu m-a găsit în catastifele ălora.

— Nu te cred.

— Bine, atunci n-am fost. Ce să caut la ei ? Să mă dea la săpat șanțuri ? Pe mine, electronist ?!? Ce dacă n-am carnet de calificare ? Voi avea. Mi s-a spus să mă recalific. Eu vreau electronist ! La televizor spuneți că tinerii pot să-și aleagă meseria care le place, prin ziare susțineți același lucru. Tot ce vedeți aparat în camera asta este făcut de mîna mea. Vreau electronist, înțelegeți ? Cu riscul să aștept cine știe cît...

— Așta-i un moft pentru ca s-o faci pe chiulangiul în continuare. De ce te-aș crede ? Ai dat cu piciorul șanse avute. La fabrică ți se dădeau lucrări exact pe gustul tău, m-am interesat.

— Am auzit eu cu cine ați vorbit. Aș strînge de gît pe toți mincinoșii ăia ! Pe dv. v-aș bate că-i credeți pe ei și nu pe mine...

— De fapt de ce ai demisionat ?

— Sînt nepricepuți, îndivizi atehnici și dogmatici, fac tapaj pentru că îndrăznești să-ți aprinzi o țigară, pentru că te plimbi cu o fată ținînd-o după umeri...

6. O șansă pentru Gabi !

Gabi este așa cum l-am prezentat. Adică un inadaptat. Pentru că așa a fost educat. La 24 de ani este exact ceea ce a devenit : un tînăr care amînă mereu să ia o hotărîre asupra propriei sale existențe. Pînă acum a trăit vrînd, n-a știut (ori n-a putut ?) să-și atingă visul — **electronist** ! E refractar la multe, la adevăr, la disciplina muncii, la sfaturi binevoitoare, la buna-cuviință, la vrute și nevrute, la regulamente de ordine interioară și exterioară... Ce se va întîmpla între el și Daniela în viitor este o problemă pe care o vor rezolva singuri. Rostul rîndurilor de față este altul : **un tînăr este în pericol pentru că nu muncește !** Și nu munceste pentru că este așa cum este. Dar EL ESTE, nu-l putem ignora. Cu greu găsești pe cineva cu referințe mai rele decît ale lui. La încadrare contează și referințele. Cine mai are curajul să-l încadreze și să-l califice electronist ? Iată, facem apel pentru un tînăr rău.

MIRCEA BUNEA ■

Arde în altă parte focul

Pe scurt, cam așa s-au petrecut lucrurile și cu coșul de fum de pe Șos. Alexandriei din Capitală. Coș care nu mai produce de multă vreme fum, ci necazuri locatarilor blocului M5. Focul arde în altă parte. „La data cînd s-au construit blocurile din cvartalul Alexandriei — Leresti, s-a construit și o centrală termică ce aprovizionă cu căldură și apă caldă menajeră respectivele imobile (M1, M2, M3, M4 M5) — explică în detalii comitetul Asociației de locatari al blocului M5, în numeroase memorii. La seismul din 4 martie 1977, coșul de fum al centralei — cu înălțimea de 30 metri și sprijinit de una din laturile blocului M5, latură cu pereți portanți, făcînd parte din structura de rezistență — s-a avariat, deplasîndu-se considerabil într-o parte. În această deplasare a provocat avarii serioase tuturor apartamentelor de care se sprijinea. Unul dintre memorii a fost adresat Întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă — I.C.R.A.L. — a sectorului 5. I.C.R.A.L. sector 5, după ce își deplasează specialiștii la fața locului — și constată că lucrurile stau întocmai, că Turnul din Pisa s-a mutat în Șos. Alexandriei, răspunde că problema nu îi aparține, nu este de competența sa, nefiind proprietara coșului de fum. Să se adreseze G.I.G.C. — Grupului de întreprinderi de gospodărie comunală, singurul proprietar și administrator de centrale, centre și puncte termice pentru locuințe din Capitală, cu competența de a hotărî oportunitatea sau nu a demolării coșului și asigurarea protecției blocului. Între timp, în anul 1979, cvartalul de locuințe a fost racordat la sistemul de termoficare, centrala și coșul ei devenind astfel, cu totul inutile. Prin crăpăturile provocate poți vedea cerul liber ! „În toți acești 5 ani, comitetul asociației, în numele nostru al tuturor locatarilor, a întreprins numeroase demersuri către G.I.G.C.". Care, în fine, la 10 august 1981, răspunde promițător, dă locatarilor o rază de speranță. Cu adresa nr. ' ..., arătînd că „In cursul lunii august a. c. se va convoca o comisie formată din reprezentanții I.P.B. — G.I.G.C. pentru stabilirea măsurilor ce ar trebui luate. În cazul în care se impune, se vor lua măsuri de demolare a coșului de fum". Semnează inginer șef L. Miron. Luna august a trecut, comisia n-a sosit. Nici pînă azi ! Curînd, curînd vine alt august. Motiv pentru care cetățenii ni s-au adresat. Motiv pentru care l-am căutat și noi pe tovarășul inginer șef Lupău Miron. După mai multe încercări și insistențe reușim să purtăm o convorbire cu tovarășul director general al G.I.G.C., Ștefan Ionescu. Ne face cunoscut ferm și definitiv că „verificînd documentele noastre, n-a mai fost nevoie să deplasăm comisia, deoarece centrala termică din Alexandriei 104 nu ne aparține. Nu a fost recepționată și nu ne-a fost predată, n-a fost preluată de către noi". (Cui, ce-i pasă că un bloc din fondul nou de locuințe al Capitalei în care statul a investit milioane se degradează, se avariază lent ! ?). Să ne adresăm cui este vinovat. Nu-și pune problema, tovarășul director general de ce instituția pe care o conduce, singurul — repetăm — proprietar de asemenea obiective, nu-l are în evidență și în administrare și pe cel din Șos. Alexandriei ? Atunci, în mod firesc se ridică întrebarea : care răspuns este totuși, mai bine documentat, cel dat în scris locatarilor de către colaboratorul său în conducerea instituției, sau cel verbal dat nouă ? Sîntem foarte ferm îndreptați spre D.G.D.A.L. — Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, social-culturale și administrație locativă. Firește, ne conformăm și ne confirmăm că am fost induși în eroare. Tovarășul inginer Mihai Cristodulo, șef birou în serviciul producție ne dovedește pe baza Procesului-verbal nr. 382 din 28.X.1971, că respectivul obiectiv (...lă plus coș) este recepționat, predat și preluat de către G.I.G.C. de 10 ani și că reprezentantul său, ing. Constantin Colceag a fost chiar președintele comisiei de recepție.

Nu cu tactica struțului, ci cu asumarea responsabilității se rezolvă cererile și sesizările oamenilor muncii, tovarășe director general, cereri și sesizări ce sînt și materia muncii și datoriei profesionale a funcționarilor de la G.I.G.C. Așteptăm nu răspunsuri, ci rezolvarea situației ce trenează de atîta vreme în Șos. Alexandriei 104, bloc M5.

CICI IORDACHE ■

■ Iată două scrisori care se referă la același lucru, starea deplorabilă a unor străzi. „Datorită faptului că străzile Azuga și Magnoliei, sector 2, nu suportă circulația mașinilor mari, grele, de doi ani acestea sînt pline de gropi și, cu toate că măturăm și ridicăm nămolul pe trotuare, ca să mai facem loc apei să se scurgă, nu vine nimeni să ne scape de acest noroi" **(Bitu Maria, str. Azuga, nr. 28 A, București)**; „Străzile Zorilor, Cpt. Stoenescu, Tinereții și Arh. Mincu din cartierul Piața Victoriei din Focșani sînt de ani de zile deteriorate, gropile reușind să pună pe cricuri numeroase autobuze ITA care pornesc în cursă de la Autogara municipală" **(Predescu Teodor, str. Zorilor nr. 7, Focșani)**.

■ **Consiliul popular județean Arad :** În legătură cu scrisoarea privind unele vînzări de apartamente proprietate personală construite cu sprijinul statului, cu preț de speculă, vă informăm următoarele : se confirmă că unele persoane au înstrăinat fără o justificare aparent reală apartamentele construite sau cumpărate de la stat. Întrucît volumul operațiunilor pentru depistarea acestor cazuri este mare, acțiunea este în curs de desfășurare. După definitivarea lucrării și avizarea cu toată răspunderea a cazurilor respective, Comitetul executiv va stabili măsurile care se impun și pe care vi le vom comunica și dv".

■ **Guraliuc Valentin** din Botoșani, str. Împăratul Traian 107, arată că la librăria nr. 8 deschisă de curînd „discurile mai căutate se vînd obligatoriu cu un calendar de perete 1982, (acum, la sfîrșitul lui aprilie !), preț 15 lei, plus o pungă de plastic. Cine nu vrea așa, nu cumpără, mi-a răspuns merceologul Broască Petru de la CLDC Botoșani".

■ **Ministerul Muncii :** „Tov. Negescu Virginia i s-a calculat pensia pentru accident de muncă".

■ Conducerea Cooperativei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Sohodol, Alba, a sancționat-o pe lucrătoarea comercială **Virciu Maria** cu mustrare scrisă pentru divulgarea secretului de serviciu. Care era secretul de serviciu divulgat ? Ne scrie Virciu Maria : „Un membru cooperator din Sohodol, a cumpărat de la magazinul Universal din centru două galerii de perdele, una la prețul de 93 lei, și una de 63 lei. Era același sortiment de marfă, prețul era diferit și nu era afișat în unitate. Omul a venit la biroul cooperativei să afle prețul real și i l-am spus". De cînd este prețul unei mărfi secret de serviciu ?

■ **Ministerul Muncii :** Nisif Florea a fost repartizat la Întreprinderea de fibre sintetice Corabia, de către DPMOS județ Olt.

■ **Ioan Duma,** satul Cuvin, comuna Ghioroc, Arad, caută toate numerele revistei noastre de la prima apariție pînă în 1900. Cum nu-i putem ajuta, îi publicăm rugămintea.

■ În legătură cu scrisoarea lui Corban Dumitru, **Consiliul popular al municipiului București,** ne răspunde : Am atenționat furnizorul, IIL București, în ceea ce privește calitatea laptelui de consum și a iaurtului, de asemenea, IMP București pentru starea necorespunzătoare de igienă a navetelor în care se transportă pîinea, iar în ceea ce ne privește vom lua măsuri severe împotriva celor ce încalcă regulile generale de comerț și igienă.

■ **Consiliul popular, sector 3 :** Urmare a scrisorii cetățeanului **Anghel Gh.** din București, vă comunicăm că str. Nicolae Pascu a fost curățată de noi, în această primăvară, la lopată, de două ori. Am intervenit la ICAB pentru desfundarea canalelor, somîndu-l că vor fi amendați contravențional. De asemenea, pentru asigurarea curățeniei în zonă, conducerea șantierului ICDE — ing. Manolescu — a fost amendat (sau amendată !?, n..n) cu două procese verbale.

■ **Într-un singur an, hunedoreanul Spinea Nicolae,** str. Munteniei, nr. 6 A, bl. E, ap. 62, și-a dat televizorul la reparat de trei ori la cooperativa „Drum nou", din microraionul 4. Ultima oară, tot fără folos.

■ **Procuratura Generală :** În legătură cu plîngerea lui **Supeală Cristinel,** vă facem cunoscut că s-a dispus infirmarea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, dosarul fiind trimis Procuraturii județene Prahova, pentru a lua măsuri de completare a urmăririi penale.

■ Cetățeanul **Ionescu Constantin** din București, șos. Pantelimon 405, bl. 350, sc. B, ap. 85, propune „amenajarea unei zone de agrement pe lîngă lacul Fundeni, pînă la înființarea grădinii zoologice de care a scris revista dv". Aceasta ar presupune două investiții, dintre care una s-o desființeze pe cealaltă. Dar, aveți dreptate, aici trebuie făcut odată ceva, pentru că, așa cum scrieți, „malurile lacului Fundeni sînt în prezent depozit de gunoi".

■ **Consiliul popular al orașului Moreni :** Tov. Tatu Narcisa a fost încadrată și repartizată la un loc de muncă corespunzător.

■ **Asociația locatarilor Calea Giroculul nr. 62, Timișoara :** „Vă mulțumim pentru operativitatea cu care ați sesizat consiliul popular al municipiului despre deficiențele blocului nostru. Dar Trustul constructii montaj nu se ține de cuvînt. Remedierea defecțiunilor s-a făcut în lunile februarie — martie așa cum s-au efectuat și cele din anii anteriori : incomplet și cu noi deficiențe". Nici nu știm cum e mai bine : dacă vin iar oamenii trustului, se vor înmulți, probabil deficiențele și ne vom alege și noi vinovați...

■ „Țăranul cooperator **Bancu Arcadie** din comuna Seitin, Arad om dotat cu multiple calități în diferite direcții (dulgherie, mecanică, zidărie, sudură etc.) a realizat un plug acționat electric ce poate fi folosit pe spații mici, unde nu intră tractoarele. Înlocuiește grebla, sapa, hîrletul, scurtează timpul necesar pentru arat, grăpat, prășit etc. și utilizează un electromotor de 1,5 Kw cu 3 000 rot/minut realizat la Întreprinderea electromotor Timișoara. Pus la punct și executat în serie, acest plug ar deveni o unealtă de mare ajutor în gospodăriile țăranilor (ing. **Ciumedean Dumitru,** str. Păun Pincio nr. 12, Timișoara).

■ Un superb exemplu de omenie : „Conducerea întreprinderii **Electroaparataj,** sprijinită de comitetele de partid și sindicat, organizează în fiecare primăvară o competiție de fotbal între secții : **Cupa Panțuru.** Întrecerea are un regulament inedit, fiecare echipă trebuind să depună o sumă de bani la CEC pe numele copilului fostului muncitor al uzinei D. Panțuru, dispărut la cutremur împreună cu soția. Cupa se va desfășura pînă la majoratul copilului". **(Chirchor Nicolae,** București).

■ „Din luna februarie încoace nu am mai primit pensia de întreținere de la Întreprinderea de prefabricate din beton București, Splaiul Independenței 85, sector 5, unde lucrează tatăl minorului Grigore Cristea. Fostul meu soț mai lucrează la I.P.B., eu am apelat peste tot, dar n-am primit nici un răspuns". **(Cristescu Doina,** sat Tîrnava, com. Botoroaga, Teleorman).

■ **Un caz special :** trei bătrîni, tatăl, în vîrstă de 105 ani, băiatul, 80 de ani, și nora, 75 de ani, toți pensionari CAP și bolnavi, ne roagă să-i ajutăm să primească o butelie de aragaz. O facem convinși că cei în drept vor analiza situația lor și o vor trata mai ales cu multă înțelegere. Semnează unul dintre ei : **Ion P. Ion,** Cosimbești, Ialomița.

■ **Cristea Constantin** din Ivești, Galați, ne aduce la cunoștință că pe rampa gării Ivești „zac de vreo 4—5 ani 3 bare de oțel lungi de 10 metri și cu un diametru de 250 milimetri". Semnatarul scrisorii ne roagă să găsim un beneficiar pentru acest oțel și ne întreabă cum s-or fi descurcat cei care l-au avut în gestiune. Nu știm.

Scrisoare comentată

Sînt bune fructele din curtea vecinului?

Dacă ar fi să ne luăm după un proverb, cel cu găina, care totdeauna este mai grasă, dincolo de gard, am zice da. Și n-am greși, deloc. **Tudor Drăghici, din șos. Vitan 84 bis și Dumitru Nistor, din aceeași stradă, dar locuind la nr. 80** ne-ar da, desigur, dreptate, deoarece ambii folosesc, fără nici un drept, un teren, tot de pe Vitan, la nr. 62, care aparține familiei **Chiriță Andreescu,** așa cum se poate deduce ușor din **certificatul de succesiune nr. 211/1981.** Practic, noii proprietari n-au intrat în posesia dreptului lor din cauză că cei numiți erau instalați acolo în calitate de... producători de legume și fructe. Frumoase lalele, proaspețe căpșuni, aromată zmeură și apetisante nuci se culeg, de pe proprietatea soților Chiriță Andreescu, întru îndestularea celorlalte familii și — din surplus — a altora. Și, slavă domnului ! acest surplus există : sînt acolo 6 nuci mari, straturi înveselite de circa 2 000 de lalele etc.

Cu ce drept folosesc Tudor Drăghici și Dumitru Nistor cei aproape 2 500 mp ai grădinii altui proprietar ? Cu „dreptul" muncii lor ? Ni se pare prea puțin, față de argumentele egale ale celorlalți, printre care „amănuntul" că aceștia au achitat taxele de succesiune ca și impozitele nu ni se par de neglijat.

Ne aflăm în fața unui abuz care trebuie curmat ! De doi ani de zile, familia Chiriță Andreescu se străduie să intre în posesia unui bun care îi aparține. Cei cărora li s-a adresat, pînă acum, nu au întreprins nimic pentru restabilirea unei ordini, care trebuie să echilibreze existența oricărei societăți umane. Faptul că cei care ocupă și fructifică, în mod abuziv, un teren care nu le aparține, nu se văd deranjați de nimeni, în afara proprietarilor, îi îndreptățește să-și vadă, în continuare, de interesele lor, iar atunci cînd li se pare că cei ce-și revendică drepturile devin supărători, recurg la amenințări grave, care — duse la îndeplinire — ajung în competența organelor de ordine publică. Unde sperăm să nu ajungă, totuși...

EMANUEL VALERIU ■

■ **I.T.A. Alba :** „Referitor la scrisoarea semnată de un grup de elevi, vă comunicăm că, într-adevăr, transportul elevilor pe traseul Cîmpeni — Segagea **s-a executat cu întîrzieri sau chiar suspendări** în zilele de 3, 5, 11, 18 martie, din cauza lipsei de autobuze active și a drumului greu circulabil. Actual cursa se execută conform mersului de autobuze". Dacă **se execută tot pe drumul acela, nu va dura mult, și suspendările,** ca să păstrăm gramatica răspunsului, vor începe iar.

■ **Procuratura generală :** În urma scrisorii tov. **Fota Constantina,** vă facem cunoscut că Procuratura locală Craiova a dispus trimiterea în judecată a inculpatului Ploscă Iancu pentru infracțiunea de ucidere din culpă comisă asupra lui Fota Constantin. Întîrzierea în soluționare s-a datorat celor două expertize tehnice administrate în cauză.

■ **MTTc :** Pentru neîndeplinirea sarcinilor de serviciu, conductorul de bilete de la trenul 12, din 09.01.1982, a fost sancționat conform statutului disciplinar, urmînd ca la a doua abatere să fie scos de la trenurile de călători (răspuns la sesizarea lui C. Paraschiv din Brașov).

■ „Am contractat cu OCLPP Craiova apartament proprietate personală nr. 10, în bl. 1-2-3, sc. 3 în str. Maxim Gorki, cu termen de dare în folosință 30 iunie 1981. De atunci tot plătesc ratele, iar blocul arată ca în decembrie 1981. În urma reclamațiilor mele, primesc de la constructor fel de fel de sfaturi binevoitoare și scuze". N-ajung, omul vrea și apartamentul.

■ Spicuim din răspunsul Consiliului popular județean **Botoșani :** Urmare a sesizării tov. **Teodorescu Dumitru,** vă facem cunoscut că reținerea efectuată din retribuție s-a făcut legal întrucît întreprinderea nu a îndeplinit doi din cei patru indicatori care condiționează acordarea integrală a retribuției : producția netă și fizică.

■ Iată o problemă sesizată de 26 de cetățeni din Galați, care locuiesc în str. Brăilei, bl. D 3. S-au mutat în acest bloc în iulie 1981 și nu li s-a racordat nici pînă acum gazul metan. În plus, începînd din ianuarie nu li se mai schimbă nici buteliile, „motivîndu-se că se va da drumul la gazul metan". Oamenii gătesc la resouri electrice, consumă mult curent și plătesc o grămadă de bani.

■ **Consiliul popular județean Ialomița :** Ținîndu-se seama de **situația tov. Oprea Sofia,** soțul bolnav, gradul II de invaliditate, și 3 copii în întreținere, aceasta a fost încadrată pe post de îngrijitoare (nou încadrat) începînd cu data, de 1 aprilie 1982.

■ În numele a 15 familii, **Vereș Florica** din Hunedoara, str. Emil Racoviță nr. 4, ne scrie că de ani de zile nu au apă deși o plătesc ! S-au adresat ziarului **Drumul socialismului,** acesta a publicat un răspuns al municipalității potrivit căruia problema se va rezolva pînă în septembrie 1981, „dar sîntem în aprilie 1982, lucrurile se prezintă la fel și ne întrebăm ce se întîmplă cu contribuția anuală pe care o achităm de atîta timp". Chiar !

■ „Mă numesc **Mureșan Daniel,** locuiesc în Zalău, cartier Dumbrava, bl. D-11 et. 4, ap. 14 și de cînd sînt mutat aici, trebuie să fiu cu ochii în patru, deoarece tavanul este fisurat și cînd plouă sau se topește zăpada putem fi inundați. Am făcut sesizări, au venit meșteri, dar dacă plouă, e jale".

■ **Consiliul popular județean Buzău :** Privind scrisoarea tov. **Antonescu Liliana** din comuna Glodeanu Siliștea vă comunicăm că peste o lună se poate muta în noul bloc de locuințe și că organele în drept au rezolvat plata drepturilor ce-i reveneau pe perioada zilelor de spitalizare.

■ **Consiliul popular municipal Galați :** La scrisoarea adresată de Ifrim Stanca, prin care reclamă că este acționată în judecată de fiul său Ifrim Cezar Iulius pentru evacuare, vă comunicăm, că, analizîndu-se situația creată, s-a revenit asupra aprobării date, incluzînd și petiționara în contractul de închiriere.

■ **Ministerul de Interne, Direcția generală a arhivelor :** Vă facem cunoscut că nu am primit decît o singură cerere de la tov. Mihăilescu Ana, și nu nenumărate cum v-a sesizat dînsa, la care am răspuns cu adresa 11338 din 22.01.82 **că nu deținem respectivul document.**

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** ne înștiințează că a declarat recurs extraordinar în urma sesizării corespondentei noastre **Ponea Georgeta din Ploiești, str. Tismana nr. 26,** înaintînd dosarul Tribunalului Suprem spre judecare cu adresa nr. 256/C/5395 1982.

■ **Dr. Sava Gheorghe, din Arad,** ne roagă să transmitem dr. Mihai Leontopol cele cîteva rînduri pe care i le-a adresat. **„Stimate dr. Leontopol, urmărese cu mare interes articolele ce apar în revista „Flacăra" despre rezultatele Dumneavoastră în combaterea formelor tumorale. Mă mîră și sînt indignat de faptul că se tărăgănează o problemă de așa mare valoare pentru toate ființele vii. Aș vrea să vă ajut dacă sînteți de acord. Eu lucrez la Dispensarul sanitar veterinar, Direcția jud. Arad de 15 ani de zile și pot experimenta medicamentul pe vaci, în unele afecțiuni ale glandelor mamare și pot ține un registru special. Nu doresc să știu compoziția medicamentului ci numai eficacitatea lui pe animale, iar rezultatele dacă doriți am să vi le comunic. Eu vă stau cu multă plăcere la dispoziție. Adresa mea : Dr. Gh. Sava, str. 7 Noiembrie nr. 2, ap. 26, Arad, cod 2900, telefon 16 949."**

Tot în legătură cu cercetările **dr. Mihai Leontopol** primim de la Veronica Reguș, din Vatra Dornei, următoarele : **„Dacă nu 1 500 de salvați ar avea dr. Leontopol, ci numai 2 cazuri, cel al tînărului prezentat de prof. dr. I. Purice și cel al tinerei asistente Adriana Țuțuianu, și încă ar fi deajuns să tresară în dumnealor** (cei puși să rezolve cazul — n.r.) **simțul datoriei și al conștiinței sau măcar groaza suferinței".** Cea care ni s-a adresat este — așa cum o afirmă — o femeie în vîrstă și rîndurile sale reprezintă și opinia soțului său, ambii fiind emoționați pînă la lacrimi de articolul publicat în „Flacăra" din 2 aprilie, în care era reluată aceeași problemă a drumului încîlcit și plin de obstacole, pe care îl are de străbătut dr. Mihai Leontopol în încercările sale de a pune la dispoziția medicinei un produs anticanceros.

Din Pitești Dude I. Dumitru, se arată preocupat de același „caz" Leontopol lansează o idee îndrăzneață : aceea de a se organiza o colectă publică, în vederea creării condițiilor necesare adîncirii cercetărilor întreprinse de dr. Mihai Leontopol. **„Dacă trebuie să recurgem la o colectă publică,** scrie Dude I. Dumitru, **mă înscriu din pensie cu 100 de lei lunar, la sesizarea Dumneavoastră."**

Mulțumim corespondentului nostru din Pitești pentru gestul său de adîncă omenie și generozitate. Credem însă că în țara noastră există acele posibilități care să îngăduie oamenilor de știință să-și desfășoare în bune condițiuni activitatea, chiar dacă, uneori, tocmai aceste resurse par a fi uitate.

■ **„Mă numesc Tănăsescu Cristian și sînt proprietarul ap. 16, bl. B 1, str. Brîncoveanu, Pitești,** bloc a cărui recepție a avut loc la 30 iulie 1981. Pînă acum n-am reușit să mă mut în apartament din cauza defecțiunilor pe care le-a avut la finisaje. În urma mai multor cereri către O.J.C.V.L. Argeș, acesta a emis, în cele din urmă, adresa nr. 2993/1982 către Șantierul 4 finisaje, cu termen de execuție 15.02.1982, dar care nici pînă azi nu și-a îndeplinit integral obligațiile și promisiunile".

■ În 1982, cînd a fost construit blocul în care locuiesc, în **București, str. Vigoniei nr. 2, bl. 8, ap. 15, sector V,** o mînă de locatari inimoși au plantat, prin muncă voluntară, o mulțime de arbori, formînd o adevărată oază de verdeață. Cu puțină vreme în urmă, din „inițiativa" Asociației de locatari (a se citi a unora, nu a tuturor locatarilor), o mare parte din crengile acestor copaci au fost tăiate cu barbarie, fără nici o logică, sub pretextul curățirii de uscături, iar alți pomi, mai puțin norocoși au fost tăiați definitiv", ne aduce la cunoștință studentul **Cornelia Tudor.** Rugăm A.D.P., sector V să vadă despre ce e vorba.

■ **Forurile în drept ale municipiului Bacău,** la care am îndreptat sesizarea ce ne-a adresat-o **Valentina Doldeanu,** ne comunică : „La verificările făcute, prin recoltările probelor de apă, s-a constatat că acea colorație a tifonului cît și suspensiile rămase se datorează prezenței manganului în apa potabilă. Manganul este de proveniență telurică, fără a avea influențe directe dăunătoare dezvoltării sau sănătății organismului. În vederea îmbunătățirii calității apei potabile distribuită în municipiul Bacău, se află în curs de elaborare un studiu privind realizarea unei stații de tratare a apei, care va conduce la reducerea elementelor chimice conținute în limitele admise". Studiu ce ar fi bine să se aplice cît mai repede, în rest, seriosul nostru de articole „Cauza apelor curate" a arătat la timp cît de curate curg apele la... Bacău ! Din susul Bistriței.

Pagină realizată de RĂZVAN BARBULESCU ■

Poșta redacției

● **Silvia Haba — Mediaș :** Nu s-a făcut nici o deosebire. Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește astfel : 50 la sută pentru un singur urmaș, 75 la sută pentru doi urmași, 100 la sută pentru mai mulți, cu drept la această pensie. Cînd unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, ceilalți primesc în continuare partea de pensie care li s-a cuvenit la acea dată ● **Nicolae Ghidiu — Bengești — Ciocanda (Gorj) :** Compensația o puteți obține prin ore libere ● **Ioan Cotîșel — Turda :** Nu recunoaștem tarife stabilite conform legii ● **Ioan Mihalache — Brăila :** Pensia suplimentară se ia în considerare la calcularea chiriei ● **Irimia Ciobanu — Bacău :** Contestațiile privind rezultatele probelor pentru obținerea gradelor didactice pot fi făcute în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor la unitățile de învățămînt care au organizat examenul și se soluționează de către comisii instituite în acest scop de către unitățile respective, iar hotărîrile comisiilor sînt definitive ● **Aurelia Stancia — Ploiești :** Nu se poate, nu aveți domiciliul stabil în localitate ● **Grup locatari bl. 175, str. Săvîrșin — Arad :** La Consiliul popular municipal ● **Alexandru Merar — Dej :** Nu facem așa ceva ● **Nicoleta Sona — Tg. Neamț :** Cereți lămuriri la NAVROM ● **Alexandru Zibilianu — București :** Adeverință cu venitul perceput ● **Cedru Palcău — Buzău :** Pe perioada cît veți lucra ● **Grigore Soldan — Cocorăștii Mislii (Prahova) :** Unitatea este obligată să vă dea un răspuns scris și motivat, dacă nu, adresați, în termen de 30 de zile, plîngere la judecătorie, singurul organ competent care poate soluționa litigiul ● **Viorica Dumitru — Bertan (Sibiu) :** Numai dacă ați fi pensionată gradul I sau II de invaliditate ● **Maria Giță — Călanul Mic (Bistrița-Năsăud) :** Instanța de judecată vă poate ajuta în litigiul pe care îl aveți cu vecinul.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Iubirea de frumos

Documente

La Muzeul de artă s-a deschis de curînd expoziția de documente privind Istoria României din colecții britanice cuprinzînd 41 de exponate aflate în Anglia, cărți și scrisori, manuscrise unice din diferite veacuri, începînd cu secolul al XI-lea și pînă-n secolul al XIX-lea.

Acestor documente li se adaugă cărți și manuscrise aflate în țară la noi, scrise de autori englezi, cu referințe directe la viața religioasă și socială a țărilor române, mai ales din epoca lui Brâncoveanu astfel că intri în această expoziție în viața din ultimul mileniu al poporului nostru surprins prin carte și operă de artă, nemijlocit prin scrisori, în cele de durată ale sale.

Măreți apar din aceste documente, văzuți cîtă vreme trăiau marii noștri părinți, ctitori de țară, Mihai Viteazul, de-o frumusețe spirituală și nobleță ce te-ndeamnă pururea să pui mîna pe condei și să-i scrii viața, apoi Constantin Brâncoveanu, văzut aici, acasă, cînd avea 47 de ani, între cei zece copii ai săi, cultivați în familia sa patriarhală, în rîvna sa pentru ridicarea culturală și materială a țării, Dimitrie Cantemir, printr-o copie a scrisorii istorice în care se prezenta ruptura cu turcii, pagini zguduitoare prin cuvintele ce sînt rostite față de cei ce ar trăda interesele Moldovei. Frumoase și esențiale sînt vorbele în limba persană ale istoricului Gardizi, din anul 1050, prin care admiră poporul complet creștinat din jurul Carpaților. Coplesitoare sînt mărturiile culese de un filolog care notează limba de duminică a slujbelor religioase, limbă care era, cu aproape patru veacuri în urmă, aceeași cu limba de astăzi.

Iată celebrul **Tetraevanghel** scris de Radu din Mănicești, din porunca lui Petru Cercel, în Rodos în anul 1574, înaintea **Paliei de la Orăștie**, într-o deplină limbă românească ! Manuscrisele de știință filozofică, filologică, teologică și poetică asupra epocii lui Brâncoveanu spun încă o dată pe ce temei de aur se așază, de marele voievod martir, Academia Română.

Nu vorbesc aici despre **Codexul aureus**, pe care-l putem vedea aici, vechi de un mileniu și aproape două veacuri, de **Tetraevanghelul lui Uric**, unic în lume prin frumusețile sale, și încă alte mărturii asupra sfîntului pămînt și cer al strămoșilor noștri.

IOAN ALEXANDRU ■

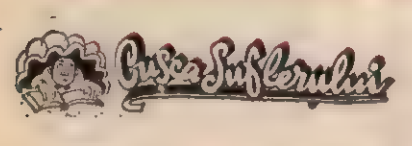

Voltaire fluierat

Voltaire rămîne una din cele mai năstrușnice minți ale secolului al XVIII-lea. Unul din spiritele cele mai înalte. În cei 84 de ani de viață, geniul său îmbogățește umanitatea cu opere nepieritoare. O infernală gîndire îi stăpînește vasta producție literară, în care se oglindește, limpede, scriitorul cel mai francez. Nici un domeniu nu-i este străin. Profunzimea operelor, stilul, filozofia, supletea, incisivitatea mentin, peste vremi, strălucirea artei sale — piatră prețioasă bătută la diadema spiritualității franceze... Credincios progresului și împătimit de libertate, într-o epocă aprigă, dominată de schisme, el iese biruitor din luptă, pentru a fi avut precizie spirituală, eleganță, covîrșitoare umanitate.

Născut cu geniu dramatic, Voltaire dă pas înainte teatrului francez, alături forței comice a lui Molière tragediile sale — „Mérope", „Alzire", „Zaïre", „Mahomet". Magistralul esafodaj scenic au a-i înălța și lumina împletitura, de duh și de sarcasm, cei trei titani ce preced pe Talma ; faimosul Baron, din trupa lui Molière, sublimul Lekain, ilustra Clairon.

O altă renumită tragediană, Dumesnil, repeta pentru prima oară rolul Mérope, pe care avea să-l stăpînească două decenii, cu vii ovații. Prezent în sală, Voltaire constată că interpreta nu pune suficientă forță, nici căldură, în actul al IV-lea. Se arată nemulțumit.

Ceea ce o determină pe actriță să izbucnească :

— Trebuie să ai pe dracul în tine ca s-ajungi la tonul pe care-l pretinzi dumneata.

— Eh ! cu adevărat, domnișoară, îi răspunse Voltaire. Să ai pe dracul în tine pentru a excela în toate artele.

După moartea celebrului Baron și retragerea lui Beaubourg, însuflețirea tragicomică a acestor doi mari comedieni trece asupra lui Sarrasin, actor lipsit de flacăra care să continue urmele lăsate de maeștrii săi. Voltaire îi atribuie, totuși, rolul lui Brutus, în tragedia cu același nume. Se repetă piesa la teatru.

Sarrasin, în invocația către zeul războiului din primul act, dovedindu-se fără fermitate și grandoare, Voltaire, impacientat, îi atrage atenția, cu o mușcătoare ironie :

— Domnul meu, gîndește-te că ești Brutus... Cel mai hotărît dintre consulii Romei. E anapoda să te adresezi zeului războiului ca și cum ai zice : „Ah ! Maică Precesta, fă-mă să cîștig un loz de o sută de franci la loterie".

În seara premierei, Sarrasin n-a fost nici mai energic, nici mai viguros, mușcătura lui Voltaire rămînînd fără efect.

După a treia reprezentație cu „Mérope", întors de la M-me de Châtelet, unde supase, Voltaire constată un defect de dialog într-o scenă din actul I. Rectifică ce nu-i convine. Înmînînd corecturile servitorului, îl trimite — mult după miezul nopții — la un actor mediocru, Paulin, pe care pretinde că-l perpeleste „în frigare pentru a juca rolurile de tirani".

— E tîrziu... se arată îngrijorat servitorul. La ora asta e imposibil să trezesc pe domnul Paulin.

— Du-te, du-te, replică Voltaire. Tiranii nu dorm niciodată.

Ca la oricare autor, producția dramatică a lui Voltaire înregistrează pe parcurs nu numai entuziasmul adeziunilor. Cunoaște și împotrivirile restrînse ce se țin, pînă la urmă fără reușită, să facă festa scriitorului de geniu. Simțindu-l gigant, inovator și profet, mediocritatea dă din coate, să-i clatine măreția... Destule cabale îi marchează premierele, îi incită sarcasmul.

Una din cele mai zgomotoase uneltiri împotriva celui ce aprofundase magistral moștenirea elină, continuînd strălucirea orbitoare a lui Racine și Corneille, e pusă la cale cu ocazia reprezentării tragediei „Oreste". În timp ce spectatorii cinstiți îl aclamă, cei vînduți neghiobiei întrerup și fluieră piesa de la 3 la 5...

Cînd scandalul e în toi și tiradele tragediei admonestate cu sudălmi, Voltaire, înălțat peste bordura lojii, acoperă vacarmul, strigînd furibund :

— Aplaudați, bravi Atenieni, este Sofocle curat !

Peste zarva de-atunci și-ai săi nevolnici, caraiele bleu-blanc ale genialului strălucesc pe veci.

GABY MICHAILESCU ■

Rugby

Una caldă, una rece...

Cînd, în ultimul meci al ediției de anul trecut pentru campionatul european de rugby, naționala noastră învingea la Moscova (18—10) formația U.R.S.S., bucuria rezultatului obținut era amplificată prin faptul că România devenea totdeodată și campioana Europei.

Duminica trecută (9 mai a.c.), de data aceasta la București, pe stadionul Giulești, devenit „tradițional" victoriilor noastre rugbyste, s-a disputat replica întîlnirii moscovite, echipa noastră reușind o nouă victorie, ceva mai categorică (18—3 ; 6—0), dar satisfacția ei nu a mai coincis cu titlul de campion european pentru noi, plasîndu-ne pe un modest loc 3 în ierarhia continentală, datorită eșecurilor de la Narbonne (9—17) cu Franța și de la Rovigo (15—21) cu Italia.

S-a vorbit într-un timp despre un anume „complex" care crispează echipa noastră „în deplasare", cînd joacă împotriva Franței, dar se pare că s-a mai cristalizat și un altul față de echipa Italiei, pe care o putem înfringe „la noi" copios, pentru a-i ceda „de juste" la ea acasă !

Antrenorii Valeriu Irimescu și Theodor Rădulescu au pretins și o primenire a cadrelor, întinerindu-le „din mers", dar experimentele lor n-au prea dat rezultate, deficiențele rămînînd cam aceleași la nivelul ambelor compartimente : neangajarea totală în grămadă, lipsa de variație în jocul grămezii, precum și al treisferturilor, lipsa de concentrare în momentele fixe de joc, neglijarea placajului ferm și indeosebi a repliajului total pe fazele defensive. Aceste aspecte trebuie remediate în continuare, printr-un program amplu de pregătire tehnică atît de compartiment, cît și individuală.

Federația română de rugby, care s-a preocupat îndeosebi de problemele naționalei, trebuie să-și arunce o privire mai „maternă" și asupra condițiilor și procesului de creștere a rugbyului în echipele de campionat, care constituie fondul și rezervorul talentelor viitoare. Căci, într-adevăr, avem echipe destul de bune, cu elemente dotate fizic, jucători vioi și atletici, dar „înzestrați" cu un aşenal primitiv de reflexe și execuții corecte, devenind curînd plafonați.

Deficiențele sînt cu atît mai grav evidente cînd tinerii devin selecționabili. Pudoarea ignoranței lor trebuie „jignită" printr-o nouă reeducare și retehnicizare, elaborate în tabere sportive de vară și iarnă, cu profil special. Sînt necesare, de asemenea, tabere și cursuri aplicative anuale cu antrenorii și instructorii tuturor echipelor, către promovarea unei metodici unitare și schimbului de experiență, pentru a nu mai vorbi de efortul necesar în privința amenajării de terenuri adecvate.

Ar mai fi de adăugat unele observații privitor la premisele de selecție în lotul național și alcătuirea „reprezentativei" noastre, dar Federația română de rugby nu prea inițiază ședințe publice informative și de analiză asupra pregătirilor sau rezultatelor sale, persistînd, pînă mai acum cîtva timp, în ideea utopică a unui „club al națională", un club „închis" al elitelor, preocupat de turnee răsunătoare, indiferent la viața de zi cu zi a cluburilor interne !

Poate, cu altă ocazie, vom privi mai atent bilanțul satisfacțiilor noastre, care nu pot rămîne la testarea unor meciuri, ce-i drept internaționale, dar disputate amical. Să nu ne furăm căciulile ! — vorba prudentului ! Altfel, vom fi siliți să alternăm la infinit satisfacțiile și amărăciunile în unica noastră participare competițională externă — campionatul european — urmînd și acolo zigzagul înșiruit al unui grafic semnificativ : una caldă, una rece !

TUDOR GEORGE ■

Cronica șoselei

Exact după un an...

În timpul deplasării spre Sibiu, cei doi prieteni puneau la punct detaliile în legătură cu felul în care își vor petrece seara. La volan, Corneliu A. conducea dezinvolt, cu un aer degajat de om nu numai cu multă experiență în pilotarea mașinii, dar și talentat în această artă a secolului nostru. „Diseară, la balul din comună, vin cele mai frumoase fete din împrejurimi inclusiv studentele care sînt în vacanță. Să știi că l-au pregătit bine,, mă Radule. I-am ajutat și eu, ce-i drept, cu relatiile mele să fie bufetul cît mai fain aprovizionat. Rezolvăm cît mai rapid treburile ce le avem la Sibiu și apoi urgent spre casă". După nici o oră și jumătate, cei doi prieteni se aflau deja instalați la masă în locuința lui Radu. Au sorbit cîte o sticlă de Fetească parfumată, după care au pornit-o agale spre clădirea Căminului cultural, avînd fiecare în mașină cîte o damigeană de 5 litri. „Le-am umplut tot cu Fetească, să nu amestecăm vinurile... La urma urmei ce, sîntem obligați să bem din vinul lor ? Lucrînd de atîția ani ca barman, îți dai seama că măcar atîta lucru am învățat. Să deosebesc un vin bun, pentru cursă lungă, de tot felul de amestecuri denumite pretențios în fel și chip, dar după care trebuie să-ți ții capul sub chiuvetă trei zile la rînd". Spectacolul, susținut de artiștii amatori din comună, tocmai se terminase. Cei mai în vîrstă se îndreptau spre casă, iar tinerii se grăbeau spre sala unde urma să aibă loc balul. Într-adevăr așa cum prevăzuse Corneliu, totul era perfect aranjat : sala era curată lună, bine aerisită, veselă datorită decupajelor gen Walt Disney și improvizațiilor de versuri satirice care stîrneau rîsul tuturor celor ce pătrundeau în marea încăpere. Totul a decurs bine, participanții s-au comportat civilizat, cu excepția unui mic incident care a avut loc spre miezul nopții cînd, unul din organizatorii balului a anunțat că peste cîteva minute petrecerea urmează să ia sfîrșit. Tocmai se terminase un vals splendid și dansatorii încă mai erau sub impresia armonioaselor acorduri. „Bine [illegible] mata, în loc să organizezi, dezorganizezi", sare Corneliu de la masă. Ce-i asta, în totul dansului vii aici, pe neanunțate, și strici dispoziția tuturor ?" „Stai stai, nu te înfierbînta, tinere ; dumneata ai băut, și nu puțin, se vede, eu însă n-am băut decît popsi. Pe afișul de afară scrie, negru pe alb, ora de terminare : 23,30. Acum e 12 fără 10. În plus, zeci de băieți și de fete, prezenți aici la bal, trebuie să fie dimineață la serviciu, în schimbul unu. Vrei să ajungă cu toții obosiți morți la muncă ? Ori unii, care au tras la măsea mai multișor, să-și prindă mîinile pe la mașini ?" „Du-te, domnule, cu teoriile dumitale. Te-ai apucat acum, la doispatru noaptea, să ne ții predici ?" Cînd a văzut ce turnură iau lucrurile și că intervenția sa va rămîne fără succes, organizatorul a plecat furios. Balul s-a terminat totuși, dar la ora 5, Corneliu — barmanul — și Radu, amîndoi cu o mînă nemulțumită, se îndreptă spre aleea care duce spre centrul comunei. Un grup de băieți și fete merg direct spre stația de autobuz. Citiva dintre ei îl zăresc pe Corneliu care, după cei 3—4 litri băuți în noaptea respectivă, pentru a merge cît de cît „onorabil", se ține zdravăn de brațul prietenului său. „Măi Cornele, ai fost și ești un mare domn. Tu, de fapt, ai fost sufletul, animatorul balului. Dacă nu erai tu, nu ieșea nimic. În plus, toată povestea se termina la 11 noaptea. Ce să-ți spun, ne-a luat ăla ca și cum am fi la grădiniță". „Hai spune unde vrei să ajungi ? Sînt eu unde bați tu. Vrei să vă duc la Sibiu cu mașina. Hai mă, c-o fac și p-asta". Intervine atunci Radu. Strigă la ei : „Ce mă, ați înnebunit de-a binelea ?. Voi nu vedeți că-i obosit mort și băut de merge pe două cărări ?" „Eu beat, mă, să-ți fie rușine !" M-a văzut cineva vreodată beat ?". îi sare țandăra lui Corneliu. Tinerii se împart în două tabere : unii înțeleg cît de cît situația și bat în retragere. Își dau seama că, oricum, nu încap toți opt în autoturism Rămîn doar doi băieți cu fetele lor. Zadarnice sînt încercările lui Radu de a-l împiedica pe furiosul șofer să plece cu mașina. Cei patru se urcă în autoturism și mașina demarează spre Sibiu. La un kilometru distanță, acul vitezometrului arăta deja 120 pe oră. Aliniament, uscat. Într-un cuvînt condiții bune de deplasare. La volan, Corneliu continuă să-și suduie prietenul : „auzi mă, eu beat. Să-mi sounã el mie una ca asta. Nemaiauzit. Nimeni nu m-a făcut beliv pînă acum". Cu timpul se potolește, ochii i se închid din cînd în cînd și mașina o ia ușor cînd spre stînga cînd spre dreapta. Pilotul reușește să restabilească însă situația. Cei patru tineri picotesc. Vor să mai doarmă puțin înainte de a intra în schimb. După ce parcurge circa 10 kilometri Corneliu e învins de alianța teribilă a lui Bachus cu Morfeu Intră în plin într-un pom. El, unul din tineri și prietena sa își pierd viața. Ceilalți doi scapă, dar vor sta în spital cel puțin două—trei luni.

Curios ! Exact cu un an în urmă. Cornelîu, tot după o noapte de chef, călătorea în mașina unui prieten al său, bufetier. Acesta se urcase la volan după ce sorbise și el, nici mai mult nici mai puțin decît 400 g votcă. Autoturismul a intrat și atunci tot într-un pom. Pilotul a murit. Cornelîu s-a ales doar cu cîteva fracturi. Ce folos că nu s-a învățat minte !

VICTOR BEDA ■

Fără insinuări despre... cei „cu musca pe căciulă"

Din motive lesne de înțeles nu vom reda în aceste rînduri, exact, explicațiile **Vioricăi Popescu**, fostă gestionară la magazinul „Tehnometal" din str. Gabroveni, aparținînd U.C.M.B., cu privire la împrejurările care au favorizat-o, ba chiar ar fi determinat-o, după cum susține ea, să-și vire mîinile tot mai adînc în avutul obștesc, provocînd în numai 14 luni de zile un prejudiciu de 560 000 lei.

Da, ați citit bine: cinci sute șaizeci de mii. Peste o jumătate de milion ! Într-un an și ceva ! O gestionară de raion care, atunci cînd a fost numită în această muncă, nu avea încă 23 de ani !

„Într-adevăr, luam zilnic sume de bani din vînzări, pentru diferite cheltuieli personale, contînd pe acoperirea lipsurilor cu mărfurile introduse fără forme legale, cum erau cele sustrase de la locul de muncă de către soții Constanța și Mircea, Condărățeanu și Claudius Tache, toți trei de la Cooperativa „Arta aplicată" — declară în timpul cercetărilor Viorica Popescu — dar poate nu îndrăzneam să fac așa ceva, dacă n-aș fi văzut că și alți colegi fac la fel și dacă n-aș fi fost obligată să și dau, ba în dreapta, ba în stînga...

Firește, nu ne vom substitui celor competenți să aprecieze și mai ales să dovedească realitatea afirmațiilor Vioricăi Popescu. Avem toată încrederea că ofițerii **Gheorghe Rodeanu** și **Mihail Cazacioc** din Miliția Capitalei, care se ocupă de acest caz, destoinici, perseverenți și drepți cum s-au dovedit de atîtea ori în împrejurări dificile, vor scoate și acum adevărul la lumină. Ceea ce am putea adăuga este doar faptul că într-adevăr și alte colege ale Vioricăi Popescu, ca **Nicoleta Geman** și **Gabriela Pîrvu**, se află în prezent în aceeași situație deplorabilă de arestate preventiv pentru delapidare a sute de mii de lei.

Cum sînt posibile asemenea fapte grave într-o unitate comercială, în care factorii de răspundere au datoria și posibilitatea să vegheze la respectarea normelor legale, la apărarea avutului obștesc, să controleze și să educe personalul din subordine în spiritul corectitudinii ?

Cum își explică mai marii gestionarelor amintite, organele de control, revizori de gestiuni etc. — care, după mărturisirile celor aflate acum în stare de arest preventiv, le vizitau destul de des la locul de muncă, astfel de practici păgubitoare pentru avutul obștesc ?

„Vai, dar fostele gestionare pot să insinueze acum orice !" — ar putea replica cineva dintre cei „cu musca pe căciulă".

Nu sînt excluse nici insinuările în astfel de împrejurări. Nimeni nu poate contesta însă că fără un climat propice necinstei, elementele tentate să recurgă la fraudă nu și-ar putea realiza scopul.

MIHAI GROZAVU ■

Reproducere după TIA PELTZ

Mondo umano ?

O „miss" neomisă!

Nu știu ce va selecta din 1982 arhicunoscuta „Guinness Book of World Records". Poate va reține că actrița Katherine Hepburn a primit al treilea „Oscar", fapt nemaiconsemnat pînă acum în istoria atribuirii prestigiosului premiu ; poate va mai semnala că, pentru prima oară în istoria atît de frămîntată a lumii contemporane, un teritoriu ocupat prin forță — peninsula Sinai (60.000 kmp) — a fost retrocedat Egiptului, în urma unor negocieri, e adevărat, lungi și anevoioase. Faptul rămîne însă fapt și va trebui consemnat ca atare. Apoi cartea recordurilor de tot felul nu va sări, poate, peste „conflictul Malvinelor" de pe urma căruia mor atîția soldați, se schimbă telegrame diplomatice și de presă într-un ritm cu totul ulemtor și care, în sfîrșit, riscă să clatine și participarea echipelor din statele în luptă la atît de așteptatul „El Mundial" de fotbal. Dar, pentru că veni vorba de război, poate „Guinness" va găsi loc și recordului de participanți — peste trei sute de mii de persoane — la o manifestație pentru pace din Germania federală. Există, desigur, destule șanse să fie reținut și acest paradox înregistrat de celebra „Scala" din Milano : cu un sezon excepțional de spectacole și de rețetă, într-un moment de spectaculoasă relansare a acestui teatru de operă, îl părăsesc directorul artistic, faimosul Giorgio Strehler, și alte personalități.

Vor mai fi, ca de obicei, recorduri doborîte la : oratorie (precum acel crainic de radio care a stat nu știu cîte zeci de ore în fața microfonului adormind, trezind și întreținînd ascultătorii cu speech-ul său neîntrerupt) ; cele mai prost îmbrăcate femei (unde, poate, actrița Elisabeth Taylor va fi — în sfîrșit ! — detronată de pe primul loc, deținut pe drept de atîția ani...) ; ocolul rapid în jurul lumii, cu tot felul de ambarcații ; escaladări la fel de rapide și în diverse formule ale atît de neprimitorului munte Himalaya ; traversări rapide și înot — ale unor oameni normali sau handicapați — ale Canalului Mînecii ; tipăriri de ziare ; greutăți nemaiîntîlnite ale unor bărbați sau femei ; nașteri etc.

În fond, cum remarca o dată un publicist, lumea însăși este un record, un almanah al faptelor insolite. Însă important e să le descoperim la timp sau să le descifrăm sensurile pentru că, nu o dată, acestea au o semnificație anume ce nu trebuie să ne lase indiferenți. Sigur că un zbor record în cosmos și un hohot record pe o scenă de teatru au origini și finalități diferite dar, în ambele cazuri, discernămîntul nostru nu poate absenta. Cum nu poate lipsi nici cînd, de pildă, „Guinness" consemnează data, locul și alte amănunte asupra alegerii primei „Miss Univers". Dintr-o astfel de perspectivă sperăm că alegerea, la 25 martie a.c., a primei „Miss-șomaj" din Olanda — și, după știința exactă a agenților de presă, chiar din lume — va fi scăpată de „Guinness". Drept alte amănunte adaug că este vorba de o tînără învățătoare din Groningue, oraș din nord-vestul țării, iar desemnarea ei s-a făcut de mai multe mii de manifestanți care consemnau și în acest fel cei 500 000 șomeri înregistrați oficial la începutul lunii martie, în țara lor.

Așa stînd lucrurile, sperăm că, spre deosebire de ediția de pînă acum, din „Guinness-82" nouă fel de Miss nu va fi om.s.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După „ILUSTROVANA POLITIKA" (R.S.F. Iugoslavia)

Lumea în care trăim

Bună dimineața, Soare!

Cum ar arăta Pămîntul fără Soare ?

Cum ar trăi oamenii fără lumina și căldura acestui astru ?

Fără Soare Pămîntul n-ar fi Pămînt. Nici cei mai teribili creatori de literatură științifico-fantastică nu îndrăznesc să-și imagineze Terra lipsită de mingiierea și binefacerile Soarelui. Pentru că fără Soare Pămîntul și-ar pierde respirația obișnuită, s-ar stinge, ar încremeni. Ar deveni un gigantic ghiol de gheață, o lume moartă. N-ar mai exista plante și animale, n-ar mai exista viață, n-ar mai exista nimic.

Din fericire, nu există pericolul ca Soarele să abandoneze Pămîntul. „Cununia" planetei noastre cu Soarele este durabilă, chiar dacă, precum în orice familie, pot fi momente de... umbră. Nu ne temem de capriciile Soarelui, decît în ceea ce privește influențele negative pe care explozîile solare le mai au asupra sănătății oamenilor și ravagiile pe care, uneori, astrul le produce în diferite zone ale globului, prin excesul de căldură, prin seceta prelungită care înfometează milioane de oameni și transformă întinse pămînturi într-o întindere stearpă.

Desigur, nu amintim toate acestea pentru a face reproșuri Soarelui. El are un rol prea important în viața, în existența noastră, a pămîntenilor, pentru ca să facem și inventarul nefericirilor pe care le mai produce uneori.

Soarele a fost dintotdeauna și este un prieten al omului, un aliat al lui în existența de fiecare zi. Dar, mai ales, este o speranță în proiectele de viitor.

Într-un moment în care oamenii își pun tot mai des întrebarea : care va fi energia viitorului ? — pentru că sursele actuale de energie sînt epuizabile și se obțin la un preț tot mai ridicat, privirile se îndreaptă din ce în ce mai des către Soare. Savanții lumii au demonstrat științific și practic că în „depozitele" sale se află, fără nici o îndoială, energia de care omenirea are atîta nevoie în evoluția sa viitoare.

Dar dacă în ceea ce privește resursele de care dispune Soarele pentru a satisface nevoile energetice ale Pămîntului nu mai există nici o îndoială, marea dificultate, existentă încă, constă în descoperirea modului în care pot fi deschise cît mai larg și cît mai eficient „porțile" acestor depozite.

Cum putem totuși capta, cum putem folosi aceste uriașe resurse ?

Întrebarea nu este nouă. Ea a preocupat și preocupă numeroși savanți din diferite țări. Unele rezultate au și fost înregistrate. Modeste, e drept, dar promițătoare. Citeam destul de recent despre faptul că într-un desert din California, într-un peisaj ce seamănă cu cel selenar, s-a realizat o mare centrală solară. Cel ce scria despre acest proiect îl denumea „Templul Soarelui". Templul înseamnă un loc de rugăciune. Construcția din California este însă cu totul altceva decît un loc în care oamenii divinizează Soarele. Am putea spune că edificiul, care ocupă o arie circulară de 50 hectare și are un turn de 90 metri înălțime la mijloc, este mai curînd un gigantic laborator, un laborator în care oamenii învață să intre în posesia bogățiilor solare. Turnul, în vîrful căruia este plasat un cilindru negru de oțel, pare, atunci cînd multimea de oglinzi îndreaptă lumina soarelui spre el, drept o lampă gigantică. O lampă capabilă să asigure, deocamdată, energia electrică de care are nevoie o localitate cu 6 000 de locuitori.

O altă uzină solară se află la 550 km sud-est de Tokio, pe coasta de nord a insulei Shikoku. Aici se folosește un alt procedeu pentru obținerea electricității — prin transformarea energiei solare cu ajutorul elementelor foto-voltaice. Japonezii cred că în 1990 instalațiile solare de acest tip vor fi capabile să-i scutească de achiziționarea a 5—6 milioane tone de petrol, ceea ce reprezintă o economie ce nu poate fi neglijată.

Desigur, sfera utilizării energiei solare poate fi extrem de diversă — de la obținerea apei calde necesare în gospodăriile individuale la încălzirea unor hoteluri, instalații și pînă la avionul care poate zbura (a efectuat chiar primul zbor) utilizînd energia solară — „Solar challanger". Savanții sovietici au folosit Soarele nu numai pentru obținerea energiei — în prezent în U.R.S.S. funcționează peste 100 de centrale solare — ci și pentru tratarea anumitor boli. La Alma Ata se află o clinică în care anumite maladii sînt vindecate cu ajutorul razelor solare focalizate.

În țara noastră, specialiștii au reușit să pună în aplicare o serie de proiecte cu o funcționalitate reală deschizînd drum unei aplicări pe scară mai largă a acestei energii în folosul omului. Oamenii noștri de știință pătrund tot mai adînc în tainele valorificării „zăcămîntului solar".

Astrul zilei reprezintă o sursă de energie care are cel puțin trei mari calități : este curată și nepoluantă, este ieftină și, în sfîrșit, „resursele" ei sînt inepuizabile. Savanții lumii consideră că, dacă s-ar putea utiliza întreaga energie solară primită de Pămînt, ea ar întrece de 10 000 de ori cantitatea de energie de care umanitatea are nevoie.

Firește, ca în orice domeniu există optimiști și mai puțin optimiști.

Deocamdată problema determinantă este cea a costului încă ridicat al instalațiilor de captare a energiei solare. Se crede însă că în puțini ani costurile vor scădea vertiginos. Ceea ce va îngădui ca numărul acestor instalații să se mărească spectaculos.

Este cert, într-o perioadă de timp destul de redusă, energia solară va avea un rol din ce în ce mai important în viața planetei. Specialiștii apreciază că pînă la sfîrșitul secolului XX circa 5—7 la sută din întregul necesar de energie al lumii va fi furnizat de energia solară.

Startul a fost luat. Primele rezultate ne îngăduie să privim cu încredere perspectivele.

Bună dimineața, Soare !

AL. PINTEA ■

Premiul „Léon Bernard" atribuit Anei Aslan

Luni la prînz, în cadrul unei festivități care a avut loc la Geneva, profesoarei Ana Aslan, director general al Institutului național de gerontologie și geriatrie din București, i-a fost înmînat Premiul internațional O.M.S. „Léon Bernard", unul dintre cele mai prestigioase, dacă nu chiar cel mai prestigios, în lumea medicinei. Instituit în 1951, el a fost atribuit pînă acum unui număr restrîns de personalități, fiind decernat savanței din România pentru meritele-sale de excepție la promovarea și dezvoltarea gerontologiei și geriatriei mondiale.

Fără a face un inventar al acestor merite, să notăm că Ana Aslan, de a cărei activitate se leagă, din chiar momentul înființării sale (1952), viața Institutului pe care-l conduce, a intuit și trasat principalele direcții ale dezvoltării gerontologiei contemporane, vocația și străduința sa de deschizător de drumuri fiind unanim recunoscute. Încă în 1957, Ana Aslan a anunțat un concept propriu, cel de gerontoprofilaxie, expunînd concret posibilitățile de întîrziere a fenomenului de îmbătrînire. Avînd un pronunțat caracter aplicativ, cercetările sale au permis realizarea produselor originale „Gerovital", „Aslavital" etc., grație cărora terapia românească a devenit, în scurt timp, cea mai eficientă terapie geriatrică din lume, brevetele de invenție ale medicamentelor respective fiind preluate în multe țări, iar Institutul național de gerontologie și geriatrie cîștigîndu-și o solidă faimă internațională.

A pledat, pe toate căile, pentru o bătrînețe activă și demnă, multe din inițiativele sale devenind programe de lucru însușite de Organizația Mondială a Sănătății. Dacă urmează să se desfășoare, între 26 iulie și 5 august, la Viena, sub auspiciile O.N.U., Adunarea mondială a vîrstei a treia, cea mai importantă reuniune guvernamentală consacrată problematicii îmbătrînirii, se cade să subliniem că ideea ei a fost lansată, încă în 1975, de Ana Aslan. Premiul „Léon Bernard", ultimul dintr-un șir întreg de distincții și onoruri, vine să recompenseze o operă pusă în slujba demnității oamenilor de un savant care, înțelegînd-se în înțelepciune și umană politică de sănătate promovată de partidul și statul nostru, s-a dovedit a fi, mereu, la înălțimea idealurilor asumate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Quod erat demonstrandum...

Să recunoaștem : bomba atomică a precedat reactoarele nucleare pașnice. Mai întîi atomul dezlănțuit a demonstrat ceea ce nu trebuia demonstrat și, apoi, utilizarea energiei nucleare în scopuri cuminți și normale a făcut restul.

O atare experiență — de excepție și cu un impact sever asupra moralei contemporane — ar fi trebuit să fie suficientă pentru canalizarea exclusivă a geniului uman pe drumul lung și complicat al civilizației. Lucrurile continuă să nu fie în regulă, morala continuă să fie călcată de tălpile grele ale militariștilor, geniul uman continuă să se risipească în activități care biciuie Terra pe drumul abrupt și amplu al regresiunii.

Deși evidența pune un apăsat punct pe i și toată lumea este de acord că înarmările au depășit „bunul simț" al securității individuale și colective, deși toată lumea se aliniază într-un consens al randamentului păcii, galopul înarmărilor devine tot mai febril, bugetele militare se dilată în pas cu declarațiile vehemente de iubire a păcii, munții de materii prime și sutele de mii de minți luminate continuă să perfecționeze bezna compactă a mileniilor următoare.

Ce stranie și abjectă complicitate a unui întreg mecanism : finanțare-cercetare-proiectare-producție-finanțare care nu are alt scop decît desființarea legii și tinerea, într-un mohorît șah, a întregii planete.

Pacea este cuvîntul cel mai frecvent întîlnit azi în lume. Războiul este realitatea cea mai temeinic pregătită. Din divorțul cumplit între aparență și fond într-un domeniu cardinal al vieții internaționale se naște prăpastia care punctează, sever și elocvent, geografia morală a istoriei contemporane.

Recent, făcînd lumină într-un sector obișnuit cu umbrele consistente și insidioase, o agenție de presă adăuga la senzaționalele dezvăluiri din domeniul tehnicilor de vîrf ale înarmării încă una care — vai ! obișnuință a lecturii unor fapte îngrozitoare — a fost citită de o mare masă de oameni cu senzația parcurgerii faptului cotidian : «Pentru prima dată „raza morții" va fi utilizată de pe un avion „K—135", modificat pentru a încerca să doboare în zbor o rachetă aer-aer. Deplasîndu-se cu viteza luminii, raza laser poate atinge ținta practic... instantaneu». Cheltuielile pentru înarmări ale Statelor Unite, adaugă agenția, care se cifrează în jur de 190 miliarde dolari, vor ajunge în 1986, potrivit programului administrației, la 387 miliarde. Acest vast program de înarmare, subliniază experții, va crea grave probleme economiei americane, chiar dacă se ia în considerație doar inflația considerată „inamicul public nr. 1". Fabricarea noilor tipuri de arme cere tehnologii superioare și metale rare — titan, vanadiu, crom etc. — din cele mai costisitoare, a căror deturnare de la scopuri productive frînează dezvoltarea multor ramuri ale economiei. Folosirea lor abuzivă le face tot mai dificil de procurat, iar mulți analiști consideră că în următorii ani se va simți o lipsă de metale rare pe piața internațională. Un impact nefavorabil va avea accelerarea cursei înarmărilor și asupra cercetării științifice și tehnologice. Deși la ora actuală o mare parte din personalul științific este blocat în activități cu destinație militară, se consideră că proporția va crește în asemenea ritm încît în 1985 se va ajunge la o penurie de 16 000 specialiști în industriile ce lucrează pentru înarmare.

Parcă pentru a se scuti omenirea de această „penurie" tragică și obsedantă, ginditori ai holocaustului fac cu ochiul ageamiilor încă pașnici și îi tentează cu artizanatul armelor finale. Cazul Winterberg, fizician cu slăbiciuni de negustor al morții, este tipic. Într-o carte care costă 9,95 dolari, Freidwart Winterberg, profesor la o unitate de cercetări a Universității din Nevada, explică, prezentînd grafice și schițe tehnice amănuntite, modul cum oricine își poate fabrica propria bombă termonucleară. Autorul este de părere că divulgarea acestui secret nu reprezintă nici un pericol, că bomba atomică este imposibil de confecționat de amatori întrucît materialele necesare nu se găsesc în magazine. Deocamdată.

Momentul cînd arsenalele apăsate acum de lacăte se vor „desface" nu este departe. Nu s-au vîndut rachete, „en détail" care pot fi utilizate „en gros" într-o clipă de nervozitate ? S-au vîndut. Nu s-au pierdut focoase nucleare ? S-au pierdut. Cine le-a găsit, cine le-o fi cumpărat, cine le va utiliza ? Quoi erat demonstrandum.

RADU BUDEANU ■

„...e-un cîntec tot ce sînt"

Bănățenii cînd cîntă nu se joacă !

Stimați prieteni ! Vă urăm bun venit ! V-am așteptat cu drag și nerăbdare, am luptat pentru bilete și sîntem bucuroși că am învins. Vă propunem un moto :

„Trăim în miezul unui ev aprins
Și-i dăm a-nsuflețirii noastre vamă
Cei ce nu ard deziănțuiți ca noi
În flăcările noastre se destramă"
(N. Labiș)

Semnează studenții anului II D de la Facultatea de mecanică, I.P. Timișoara. Așa debuta spectacolul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", condus de poetul Adrian Păunescu, aici la Timișoara în ziua de 3 mai, o zi nefiresc de frumoasă, concurată doar de Timișoara însăși prin parcurile, grădinile și construcțiile sale și mai ales prin oamenii ei. Cenaclul Flacăra revenea aici după patru ani într-o componență pe care conducătorul cenaclului o socotește ca fiind cea mai bună și mai omogenă din cîte au fost vreodată de-a lungul întregii sale existențe. Dar să-i numim pe cei care în Sala sporturilor din Timișoara începeau un turneu care în activitatea cenaclului nostru are o semnificație deosebită. A început de fapt ultimul turneu din seria de manifestări de muzică și poezie incluse în Gala Flacăra 500. Ei se numesc : *Adrian Păunescu, Adrian Ivanițchi, George Nicolescu, Marian Corjos*, grupul folk „Ecoul" *(Sorina Feier* și *Magdalena Finna) Ducu Bertzi, Ion Hagiu, Arpad Domokoș, Vasile Seicaru, Mircea Vintilă*, grupul satiric „Mesaj" *(Dan Covrianu, Lucian Popescu, Șerban Chiosan* și *Ștefan Richard), Constantin Dragomir, Ștefan Hrușcă, Ion Zubașcu*, grupul „Continental" *(Nicolae Enache, Alex. Zărnescu, Teodor Mazilu* și *Romeo Belanu), Gil Ioniță, Rosina Cambos, Mihail Stan* și *Victor Socaciu.*

Să consemnăm un record : biletele la spectacol s-au epuizat înainte de a fi puse în vînzare ! La ora începerii manifestării publicul, așezat ca un munte în fața scenei improvizate în mijlocul Sălii sporturilor, a primit cu dragoste — o dragoste mai veche — pe membrii cenaclului. Și chiar dacă prima parte a acestei reîntîlniri a fost timidă — asta și datorită unor defecțiuni la pupitrul de sunet — spectacolul în întregime s-a ridicat în multe din momentele sale la cota „întîmplării de muzică și poezie", adică la acea comunicare totală în planul emoției și spiritului.

La o oră tîrzie, după miezul nopții, au debutat în cenaclu grupul timișorean „Celelalte cuvinte" și eleva în clasa a VII-a a Liceului de arte „Ion Vidu", Codruța Variamov. Continuînd o veche tradiție a pop-ului din aceste locuri, grupul „Celelalte cuvinte" (Pop Călin — voce, chitară solo, Brezu Marcel — chitară bas, și Iovan Leontin — percuție) a prezentat și a făcut succes cu două compoziții proprii : „O să am" și „Cîntec de bouă" (versuri : Tudor Arghezi).

Debut bun al micuței Codruța Variamov care a cîntat, acompaniindu-se la orgă, poezia lui Octavian Goga „Fără de țară". Să mai consemnăm prezența în Sala sporturilor din localitate a lotului de fotbal al Politehnicii Timișoara din care nu au lipsit Dembrovschi, Dumitru, Anghel, Păltinișan, Nedelcu, Moise, Șerbănoiu. Și pentru că ei se aflau în cantonament, într-un bilețel adresat conducătorului cenaclului au cerut programarea mai devreme a celui care în ultima vreme domină prin vocea sa muzica tînără : George Nicolescu. Rugămintea a fost ascultată. Participarea tinerilor din sală a fost una de excepție. Ne-am convins și acum că bănățenii cînd cîntă nu se joacă ! S-a scris aici la Timișoara una din frumoasele pagini ale cărții de credință, muncă și talent care este Cenaclul Flacăra. Și pentru că tot mai des despărțirile noastre coincid cu promisiunile de reîntîlnire, și de această dată s-a perfectat o revenire în județul Timiș pentru mai multe spectacole în luna iunie. Găsim prilejul și pe această cale să aducem prinosul nostru de dragoste și mulțumire gazdelor noastre, tovarășului Gheorghe Dinică, prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., și tovarășului Vasile Potîngă, secretar cu probleme de propagandă, pentru șansa pe care ne-a dat-o de a ne întîlni într-o manifestare de mare semnificație patriotică revoluționară cu tinerii din Timișoara. Omagiem totodată pe organizatori, pe tinerii noștri prieteni, reprezentanții organizației U.T.C., care au asigurat un cadru fericit de desfășurare manifestării noastre.

VICTOR SOCACIU ■

Minunatul Arad

După o lungă absență Cenaclul Flacăra revine la Arad cu bucuria de a se întîlni în cadrul Galei 500 cu oameni din acest mare oraș industrial al Banatului. Dar începutul întîmplării noastre a stat sub semnul recunoștinței pe care cei de pe scenă și mii de spectatori l-au adus țăranilor români, care în ciuda tuturor vitregiilor și tentațiilor au rămas acasă să facă istorie națională, dar și cultură națională.

Despre acest fapt trebuie să vorbim cu atît mai mult aici, în județul Arad, unde există două grupări corale excepționale la Bocsig și Buteni, care au păstrat prin viu cînt, singurul mijloc posibil uneori, două cîntece de adîncă rezonanță, pline de istorie ca o poveste de demult, pe care cenaclul le cîntă ca pe un semn al continuității spirituale a acestui popor. Aceste cîntece sînt : „Nu uita că ești român" și „În Țara Moților".

Pentru că nu sîntem la un spectacol festiv, am continuat cu șlagăre internaționale în interpretarea formației Continental, iar cei care la început au cîntat cîntecele vechi ale poporului, au dansat, apoi au cîntat din nou cu tot sufletul „Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !"

A fost aceasta începutul uneia din marile seri ale cenaclului prin capacitatea spectatorilor de a trece prin toate stările sufletești posibile, prin dăruire și participare și nu în ultimul rînd prin ceea ce au scris în sutele de bilete adresate conducătorului cenaclului, bilete care ar putea fi literatură, iar dacă vom cita cîteva e pentru a ilustra o parte a gîndurilor acelor oameni în raport direct cu arta cenaclului, dar pentru dumneavoastră care cîtiți aceste rînduri ele poate nu vor avea tensiunea și frumusețea pe care le aveau în acea sală frumoasă. Adriana Mihai ne scrie : „Azi, dumneavoastră împreună cu cei prezenți aici, cei care fac parte din Cenaclul Flacăra, dați celor prezenți dragoste, dragoste de oameni, pentru oamenii oameni, pentru cei ce vor pace pe acest pămînt, pace care trebuie să existe prin cîți mai mulți Oameni Adevărați. Vă mulțumesc pentru aceste momente sublime care ne fac mai buni, mai înțelepți, mai drepți cu toți cei care ne înconjoară". Din întunericul sălii vine un bilet semnat Gabriela, care spune : „Sînt alături de toți cei care gîndesc ca dumneavoastră și voi duce mai departe ideile de pace și echitate între popoare. Urăsc discriminarea rasială".

Un bilet emoționant este cîtit în timpul recitalului lui George Nicolescu. „Sînt un om vitregit de sublima satisfacție de a merge. Vă mulțumim că ați venit să ne adăpați cu sevă de adevărată cultură. Sînt fiu adoptiv al Ardealului și rog să transmiteți calde mulțumiri tuturor autorităților cu putere de decizie că m-au ajutat să devin un om cu condiții de viață adevărată. Este unica ocazie să mulțumesc și tuturor oamenilor arădeni care oricînd apelez mă ajută să urc în tramvai". Semnează Fighir Mihai.

Iată cît de lesne pot fi făcuți oamenii fericiți.

Mihail Stan a recitat excelent „Mistrețul cu colți de argint" de Doinaș și „În fiecare zi" (Romulus Vulpescu) cu Nicu Enache la orgă, Alex. Zărnescu, Arpad Domokoș, Adrian Ivanițchi și Constantin Dragomir încheie o primă parte, dar asta încă nu va fi totul.

Partea a doua a început cu „Decembre", frumosul cîntec al lui Nicu Alifantis cîntat foarte bine de Vasile Șeicaru, apoi tot ei împreună cu Ducu Bertzi au cîntat „Dați păcii o șansă", cunoscutul cîntec al lui John Lennon.

Primul recital al părții a doua a aparținut actriței Rosina Cambos. Semnatarul acestor rînduri nefiind prezent în turneul din Moldova, turneu în care Rosina Cambos și-a cristalizat recitalul, a citit doar în cronicile apărute despre valoarea acestei actrițe cu interpretă și compozitoare, dar la Arad a devenit evident că Rosina Cambos a adus în cenaclu nu numai o voce deosebită ci și o constiință artistică de mare valoare.

A urmat recitalul lui George Nicolescu despre care ar fi inutil să mai spunem ceva. Șatira și umorul grupului Mesaj au cucerit sala, care a rîs în hohote, momentul lui fiind deseori întrerupt de aplauze. Teodor Mazilu împreună cu formația Continental cîntă în premieră piesa Mother a lui John Lennon.

Urmează recitalurile lui Vasile Șeicaru, Gil Ioniță, Ion Zubașcu, Ducu Bertzi, Ștefan Hrușcă, Mircea Vintilă, Victor Socaciu și în încheiere grupul feminin Ecoul, pentru care programarea de către conducătorul cenaclului în finalul spectacolului era premieră, dar asta nu a părut ca ceva nefiresc, pentru că acest grup are o identitate bine stabilită iar succesul nu îl ocolește.

Dar de fapt întîmplarea nu se va termina cu recitalul lor ci cu dorința spectatorilor; deși trecuse de unu noaptea, s-a mai cîntat „A treia pace mondială" cu Gil Ioniță, „Sărac inima mea" cu Ducu Bertzi, și Cîntecul Bufonului cu Mircea Vintilă.

Un spectacol entuziast, dar și profund, un spectacol al libertății și demnității s-a desfășurat la Arad, iar ca final al acestei cronici mi se pare că ar trebui să punem rîndurile minunate, care ne onorează dar și obligă, pe care ni le-au trimis Florica și Laurențiu Banu. Nu înainte dă-a aduce mulțumirile noastre organizației de partid Arad pentru climatul cultural instaurat precum și organizatorilor manifestării noastre de aici, reprezentanții organizației U.T.C., pentru grija arătată valorificării minunatelor condiții create.

„În maiul acesta superb, înflorind în lumină, ne închinăm ceasului acesta superb, acestei sărbători de excepție a Aradului, a orașului de pe Mureș. Ne închinăm forței acesteia întru frumos pe care o duceți dinspre străbuni înspre copii, forței aceasteia de frumos și de pace.

Ne închinăm cîntecelor acestea de neam pe care le descoperiți și aduceți mai aproape de inimă ! . .

Bine ați venit printre noi, noi de-o vîrstă cu vagoanele, cu strungurile și războaiele de țesut.

Să ne înflorim sufletele cu lumina ce ne-o aduceți".

ADRIAN IVANIȚCHI ■

Un miracol incredibil

La închiderea trecutei ediții a revistei noastre, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, se exprima în legătură cu întîmplarea de muzică și poezie care a avut loc la Oradea în seara de 5 mai 1982, aflată la acea oră în plină desfășurare, exact așa : „un spectacol miraculos, incredibil". Și iată de ce. Seara începe printr-un exemplu de rigurozitate artistică, atrăgîndu-se astfel atenția asupra faptului că dacă disciplina este o condiție sine qua non în artă, ea trebuie respectată în egală măsură de creatorul dar și de consumatorul, de beneficiarul ei. Deci, membrii cenaclului se retrag pentru cîteva momente dînd astfel răgaz sălii să-și definitiveze pregătirile unei optime receptări. Măsură pentru măsură. **Ion Hagiu** cîntă astfel „Căciula" într-o atmosferă de generozitate în debutul unui spectacol care nu părea a prevesti prin nimic (în afară poate de acea presimțită dorință devoratoare față de actul artistic) ceea ce avea să se întîmple. Trebuie să spunem aici, manifestările Cenaclului Flacăra au meritul de-a face din comunicare nu doar un deziderat ci un fapt de a cărui împlinire putem fi mîndri. Și iată, exemplu cel mai limpede și totodată spectaculos adus în sprijinul afirmației noastre se constituie prin tot ceea ce s-a petrecut de la acest moment în Sala sporturilor din Oradea. Ca răspuns la unul dintre primele bilete sosite din sală, în care se spunea că oameni, mulți oameni așteaptă încă dîrdoio de intrare dorind, sperînd la un loc în sala arhiplină, conducătorul cenaclului găsește soluția. Și ceea ce pentru mulți părea de nerealizat s-a petrecut prin voința concertată a celor de față, dovedind că atunci cînd este pusă în mișcare, mintea omului învinge orice dificultate. Una din pelușele laterale ale sălii devine scenă a cenaclului în ciuda dificultăților de ordin tehnic determinate de aspectul locului ales, îngust, aflat la înălțimea tabelei de scor, prevăzut cu gradene în scări, conceput, desigur, a avea o altă destinație decît aceea pe care încercam să i-o dăm. Tribuna devine scenă iar scena un spațiu larg, încăpător atît pentru cei din afară care ar mai fi dorit să participe cît și pentru aceia care, înăuntru fiind, ar fi dorit să danseze, să trăiască din plin în pace și libertate momentele la care le dă dreptul vîrsta lor, implicați cu tot sufletul în actul spectacolului.

Spectacolul se desfășoară într-o succesiune și intensitate, profunzime emoțională ametitoare. Pe rînd, **Mihail Stan** și **„Continental"**, **Domokoș Arpad** și **Gil Ioniță**, grupul satiric **„Mesaj"** și **Ștefan Hrușcă** sînt tot atîtea individualizări ale unei expresivități diverse de o forță convingătoare. Momentul în care s-a cîntat „Trăiască România" a ridicat intensitatea emoției la cota sa cea mai de sus. Totul părea o singură voce dilatată în dimensiunile întregii săli. Și ca o sinteză a conținutului acestui excepțional cîntec, pornite parcă direct din sufletele oamenilor, se aud cuvintele CEAUȘESCU, P.C.R., scandate de toți cei prezenți minute în șir. Am avut atunci sub ochi imaginea unuia dintre cele mai frumoase, proaspete și viguroase portrete ale generației tinere de azi. Și iată un bilet primit din sală imediat după aceea : „Vă rugăm stimate tovarășe Adrian Păunescu ca acest cîntec, „Trăiască România", să fie înregistrat pe discuri, iar discurile să apară în număr satisfăcător în așa fel încît să-l poată învăța toți cei care iubesc patria și pe conducătorul ei. Semnează : Elevi și profesori ai Liceului industrial nr. 2".

Partea a doua a spectacolului începe și se desfășoară de asemeni sub însemnele păcii, ale dorinței de viață liberă, plenară. Iată, oamenii se ridică în picioare, ca de atîtea ori cînd au simțit nevoia să se exprime astfel, cîntînd acum „Oda bucuriei", aplaudînd, fiind, de-a dreptul, chiar magnifica imagine a cuvintelor ce le exprimă : „pace, pace pe Pămînt". Iat-o pe minunata actriță **Rosina Cambos** înlănțuind cu farmecul ei întreaga suflare. Toată sala e parcă o mare vie, mișcătoare. Din valurile ei nasc hore în legănat de brațe inspirînd pe rînd duioșie, pasiune sau frenezie. Un recital de forță în sensul artistic al cuvîntului vizînd penetrabilitatea a cărei surse vine în cazul Rosinei Cambos dintr-o remarcabilă acuratețe a expresiei. Dincolo de spectacolul scenei, de un înalt profesionalism, spectacolul sălii umple parcă totul. Îl simți pulsînd pînă și-n vîrful degetelor care fac să vibreze corzile chitarelor, reglînd bătăile inimilor, umplînd adîncul sufletelor. Momentul în care **Ion Zubașcu** cîntă „Lumea de mîne" aduce atmosfera cenaclului la incandescență. Acum, după cum remarca și conducătorul cenaclului, „oamenii se află la înălțimea lor ideală".

Aducem aici sincerul nostru omagiu acelora care au vegheat în timp la înfăptuirea extraordinarelor condiții ce răspund exigențelor noii politici culturale inițiate de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, organizației de partid Bihor precum și reprezentanților organizației de tineret orădene pentru aportul adus la desfășurarea manifestării noastre.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

La inițiativa conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu, la Cluj-Napoca s-a instituit un concurs pentru desemnarea celei mai bune cronici scrise de spectatori. Dintre cele primite, am ales spre a o publica pe aceasta

Redescoperirea Clujului

După o absență de mai bine de cinci ani din mijlocul spectatorilor clujeni, Cenaclul Flacăra și-a regăsit prietenii, s-a regăsit parcă pe sine, a descoperit un alter ego, a găsit locul propice unei desfășurări de excepție a actului de cultură revoluționară, aici, orașul de la poalele Feleacului, în seara de 6 mai.

O forfotă de nedescris în jurul sălii sporturilor ! Coloanele interminabile ale oamenilor de ordine încercau să domolească elanul nebun al celor „loviți de suetă" în căutarea unui bilet în plus. Setea de cultură, dorința efemeră de a fi participanți direcți, de a fi suflet în sufletul cenaclului, a fost potolită de Adrian Păunescu care a insistat pe lîngă organizatori să deschidă larg „porțile raiului" pentru a da posibilitatea tuturor să participe la ceea ce avea să fie excepționala întîmplare de poezie și muzică tînără, la această solie de pace pe care Cenaclul Flacăra o poartă de la Putna la Tîrgoviște, din Maramureș în inima Munteniei, din suflet în suflet — totul a fost minunat.

„Vrem pace, nu război" — ce concludent sună această lozincă plasată de către organizatori pe peretele frontal, dar parcă mai semnificative, mai pătrunzătoare sînt cuvintele unui cîntec fredonat de întreaga sală. „O șansă păcii" a fost extraordinar. Cînd în lume se află atîtea butoaie de pulbere, cînd este incertă existența noastră de azi pe mîine, o lume întreagă vrea pace dar parcă românul o cîntă cu mai mult năduf, vrea să trăiască în ea cu adevărat, așa cum de fapt i-a exprimat și-i exprimă vrerea președintele Nicolae Ceaușescu.

În această atmosferă de euforie și extaz peste 5 000 de tineri (dar cine i-a mai putut număra ?) au pornit într-un maraton de opt ore pentru a cînta fericirea, liniștea și pacea lumii, pentru a fi cu adevărat revoluționari, pentru a fi ceea ce ne cere președintele țării, generația de mîine, comuniști de nădejde ai unui popor minunat.

Ne-am întîlnit cu Victor Socaciu și Mircea Vintilă, cu Adrian Ivanițchi și Vasile Șeicaru, am descoperit un grup, „Ecoul", minunat, l-am simțit alături pe Ștefan Hrușcă, l-am cîștigat ca prieten pe George Nicolescu, am recîștigat prietenia acestui minunat cenaclu și a minunatului său animator, a omului pentru care cultura, dorința de a se manifesta sînt echivalente cu dorința de a trăi. Superb !

Cu mulți ani în urmă, Adrian Păunescu împreună cu o pleiadă de tineri dornici de afirmare, dornici de a cînta pacea și fericirea s-au „înhămat la o căruță de plumb" și au pornit prin țară în nobila lor misiune deloc ușoară dar plină de farmec, de elan tineresc, cu hățurile strînse, cu necazuri și bucurii au colindat și colindă țara de la un capăt la altul, cîștigînd peste tot prieteni adevărați.

Mulțumim vouă, membrii vechi și noi ai cenaclului, mulțumim celor care se ocupă și veghează la destinele cenaclului, mulțumim conducătorului său, acest înfometat de cultură și exprimare Adrian Păunescu, mulțumim tuturor celor care, direct sau indirect, concură la reușita spectacolelor, a „întîmplărilor", a acestor întîlniri cu publicul de dincolo și de dincoace de Carpați.

Bravo Adrian Păunescu !

Bravo „Flacăra" !

Mulțumim acelora care ne-au înlesnit această întîlnire, organizației de partid și tineret Cluj, mulțumim tuturor și vă așteptăm să reveniți cît mai curînd în mijlocul nostru.

IOAN FLIC ■

Alba cea exponențială

Pentru că la Alba Iulia a fost un spectacol firesc, sub semnul viu al unirii ; pentru că aici a semnat Transilvania actul unirii, voi scrie despre toate spectacolele avute pînă acum.

Scriu aceste cuvinte pe spatele unei chitare ținute pe genunchi „în timp ce îmi revin în memorie imaginile extraordinare de la Oradea unde mii de oameni și-au legănat sufletele în „dorul de Eminescu" făcîndu-ne să credem că Eminescu e încă viu și în același timp împrumutînd clipei de minune ceva *frumos* din veșnicia sa.

Cred că nu se poate imagina undeva pe planetă un loc în care comunicarea dintre oameni să fi atins deplinătatea în atît de înaltă măsură ca la spectacolele din Transilvania, prin ele tineretul din România fiind contemporan cu orele de vîrf ale conștiinței umanității și situîndu-se poate chiar în avangarda celui mai modern spectacol imaginabil în care limitele dintre artă și viață dispar cu desăvîrșire, în care cîntecul urmează firesc după ce unei fete căreia îi este bolnav de cancer prietenul i se spune că mai sînt șanse pentru prietenul ei și că se va încerca să fie ajutat chiar de revista „Flacăra" prin doctorul Leontopol să-și redobîndească viața, după ce mame necăjite și oameni bolnavi de moarte sînt sprijiniți să ajungă la doctorii ultimelor lor speranțe.

Tinerii scandează aproape după fiecare cîntec numele cenaclului : „FLA-CĂ-RA". Totul e flacără înaltă, vie, curată, arzînd desăvîrșită așa cum a cerut președintele țării. Dacă ne-am putea imagina că ar fi posibil să reînvie Eminescu sau Labiș, ar merita să reînvie în aceste clipe supreme cînd versurile lor neînțelese deplin de contemporani, versurile care în momentul vieții lor au fost doar cuvinte, acum sînt din nou viață, viață adevărată trăită de tineru vii ai patriei care s-ar putea numi toți, ca într-un ideal anonimat : Eminescu sau Labiș sau Ion Gheorghe sau Șt. A. Doinaș sau Păunescu — într-atît identitățile tuturor s-au contopit într-o singură identitate : sufletul viu și puternic al poporului român. Merita să te naști numai ca să vezi aceste spectacole și miracolul pe care arta poate să-l înfăptuiască în viața oamenilor !

Nu cred că se poate trăi mai frumos și mai demn arta decît s-a trăit în Transilvania : mi-ar fi plăcut să mă fi născut la începutul spectacolelor, să mă copilăresc, să mă maturizez, să îmbătrînesc și apoi să mă cufund în sufletul mulțimilor de tineri nemuritori care, la sfîrșitul spectacolelor, scoteau afară, în noapte, în cosmos, în zorii zilei de azi și de mîine ceea ce numai oamenii pot imagina și realiza, dintre toate speciile de ființe ale cerului și pămîntului : BUCURIA DE A FI CONȘTIINȚĂ, de a trăi idealul uman în toată divinitatea sa. Am închis o clipă ochii și mi-am imaginat că acești oameni nu există, că aceste clipe ar fi fost întrerupte de mîna monstruoasă a unui dezastru, și m-am cutremurat. Ar merita ca ofițerilor care stau zi și noapte de veghe lîngă absurdele butoane ale dezastrului să li se proiecteze, în clipele de singurătate din subteranele energiilor atomice, un film care să fi înregistrat pentru posteritate măcar un spectacol din orașele Transilvaniei. Nu cred că omul din ei, văzînd și auzind pe acești tineri cîntînd, n-ar fi tresărit atît încît psihologia să nu mai asculte ordinul de a apăsa pe butoane. Asemenea filme și asemenea spectacole ar trebui văzute de toți militarii pămîntului.

În fiecare zi au loc pe pămînt conferințe de dezarmare, mai mult sau mai puțin eficiente. Însă nu-mi pot imagina o mai eficientă reciclare a militarilor decît cîteva spectacole de viață trăită în umanitatea ei cea mai pură. Nu cred că dacă în sală ar fi fost cel mai monstruos adept al războiului nuclear, nu i s-ar fi strecurat în suflet o îndoială decisivă, o opțiune definitivă pentru viață și pace. Sînt fericit că am trăit aceste clipe istorice în care, dacă ar fi depins de tinerii din Transilvania să dezamorseze cu sufletele lor toate focoasele pămîntului, planeta noastră ar fi fost astrul cel mai fericit din materie : o stea-conștiință, așa cum numai în rațiunea destinului uman stă puterea de a fi conceput și realizat un asemenea ideal.

Sînt convins că în Transilvania, în orele de poezie, cîntec și minune dintre zilele de 3 și 7 mai 1982, Europa a trăit prin cîteva mii de oameni tot ce poate fi imaginat mai frumos și mai uman în destinul unei colectivități umane de pe planeta Pămînt. Am avut, la un moment dat, senzația că un alt Pămînt nou, definitiv pacificat, s-ar fi putut învîrti în jurul unui pol de frumusețe supremă numit Transilvania. Aproape de ora 2 noaptea un bilet dintr-un oraș transilvan ne-a adus la cunoștință că tînărul lui semnatar s-a cununat chiar în acea zi la primărie și în loc să meargă cu mireasa acasă a venit la Cenaclul Flacăra. O nuntă uriașă mi s-a părut a fi patratul magic al sălii sporturilor, o nuntă la care mirii erau Poezia și Cîntecul, Pacea și Pămîntul, Omul și Viața veșnică iar noi toți nuntașii marii sărbători. Ca și cum am fi ajuns la acel tărîm al Tinereții fără bătrînețe și nu depindea decît de noi toți să nu trecem niciodată hotarul în Valea Plîngerii. Dar spectacolele continuă. Viața noastră continuă. Miracolele sînt încă posibile chiar în această viață a noastră. Deci e bine. De aici din ceea ce A.P. spunea că e Alba exponențială, mulțumesc părinților mei că m-au născut în această epocă de răscruce. Mulțumim strămoșilor noștri că ne-au născut părinții în această țară de la răscrucea lumilor. Mulțumim tuturor oamenilor datorită cărora țara noastră se numește România iar noi sîntem vii în această țară care ar putea fi în aceste clipe de frumusețe trăită și veșnicie sperată idealul celei mai înfloritoare renașteri a istoriei lumii. Mulțumim tovarășului Nicolae Ceaușescu.

ION ZUBAȘCU ■

„Să fim pe viață și pe moarte lîngă croii de acum".

Încă de la începutul acestei însemnări, nu trebuie să trec sub tăcere faptele care au precedat sosirea cenaclului în municipiul Rm. Vîlcea, locul către care s-au focalizat forțele cenaclului în seara zilei (atît de importantă pentru poporul nostru) de 8 mai 1982, aniversarea creării partidului.

Așdar, nu puteam părăsi frumoasa Alba-Iulia fără să vizităm mai întîi Catedrala Întregirii Neamului. Și iată-ne ascultîndu-l pe Adrian Păunescu care ne rostește din memorie, ceea ce, poate pentru prima dată, ochii noștri citesc pe inscripțiile dăltuite în marmura de pe frontoanele lăcașului sfînt, despre mărețele evenimente cărora, piatra mută și rece a bisericii, le-a fost martoră de-a lungul vremurilor. Am trecut apoi pe sub porticul închisorii, pe pereții căreia și-a topit albastrul privirii Craiul Munților, Iancu, și ne-am oprit în semn de respect la Obeliscul înălțat întru slăvirea martirilor neamului — Horia, Cloșca și Crișan. Apoi, Alba-Iulia se pierde în urmă, iar înainte-ne, pe drum, ne așteaptă un nou popas Lancrăm. Mormîntul lui Blaga. Îl privim : ce trist și sărac e mormîntul lui Blaga. În Lancrăm nu-s lacrimi îndeajuns de-a plînge „marea lui tăcere" și totuși :

„Ce simplu cîntăm. Blaga-l mut ca
o lebădă
Și pașii lui Blaga, pe străzi, se aud"

Din nou pe drum și un nou popas : Cozia. Și iară o piatră funerară, cu un nume scump neamului încrustrat pe ea, numele voievodului Mircea cel Bătrîn.

Ajunși în Rm. Vîlcea în jurul orei 17,15, ne oprim direct la Sala Sporturilor, unde ultimele pregătiri tehnice în vederea desfășurării spectacolului sînt în toi. Membrii cenaclului își acordează instrumentele, vocile, sufletele. Autoritățile județene sînt în preajma noastră, ca pentru a-și acorda bătăile inimilor cu cele ale noastre. Ora 18 fix Cenaclul Flacăra urcă pe podiumul destinat sărbătorii care va urma. Adrian Păunescu începe prin a mulțumi autorităților locale, tovarășului Teodor Coman, prim-secretar al Comitetului județean Vîlcea al P.C.R., pentru minunata șansă de a fi după trei ani de despărțire din nou împreună cu tineretul vîlcean și pentru că, la un prim semn dat de Cenaclul Flacăra dumneavoastră ne-ați răspuns : veniți, Vîlcea vă așteaptă !"

În ultima vreme în Cenaclul Flacăra se cîntă și se spun versuri în mai multe limbi ale pămîntului. Punte a păcii și a prieteniei, în sălile noastre de spectacole, răsună versuri și cîntece în limbile : engleză, rusă, germană, franceză, greacă, ebraică, arabă și italiană.

Adrian Păunescu prezintă pe membrii cenaclului, iar apoi, după o scurtă reamintire a neasemuitei „peregrinări" ardelene a cenaclului (deci Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca și Alba-Iulia) urmează prezentarea ultimelor noutăți muzicale : Vasile Șeicaru cîntă „De-ale noastre" (text și refren muzical Adrian Păunescu, muzica V. Șeicaru), Ștefan Hrușcă interpretează „Dor de Cluj" (text și muzică Adrian Păunescu) iar Constantin Dragomir lansează cu succes ca și cu o seară înainte la Alba-Iulia, cîntecul „Drumul" (pe muzica sa și cu un text de Adrian Păunescu).

Este, cred eu, ca om de teatru și deci un obișnuit al relației actor-public, interesant de urmărit raportul CREATORI—SALĂ prin puterea de a transforma în relație directă răul în bine, modalitatea de a menține spectacolul deschis în permanență. În virtutea acestei concepții spectaculare, pe scena cenaclului, debutează doi tineri vîlceni pe nume Lucian Marin și Dan Andreica cîntînd un cîntec în traducere românească din Donovan și „Antrăzbolnică" de Adrian Păunescu pe muzică proprie și de asemenea grupul „Apărați copilăria" de la grădinița Trustului de Construcții Hidrocentrale Vîlcea format din patru fetițe gingașe și mici ca niște flori de nu-mă-uita (Sima Romana, Florica Lala, Cîrlan Oana, Ionescu Dalina) care au prezentat un montaj de versuri din poeți copii.

Publicul îndeobște eterogen al cenaclului și aici, la Vîlcea, intră mai greu în tonalitatea „diapazonului" cu care întîmplarea de muzică, poezie și viață, armonizează de obicei cele mai delicate ale sufletelor tinerilor sau mai puțin tinerilor din sălile de spectacol. După primele poeme rostite de vocile fragede ale celor din grupul „Apărați copilăria", starea de contemplare devine efervescență „Cenaclul este în aceste clipe depășit de propria sa realitate ; începe să devină întîmplare după cum remarca Adrian Păunescu, care apoi dinamitează sala împunînd ca unice cuvinte, pe tema muzicală a „Odei bucuriei" de Beetboven ; Pace, pace, pace pe pămînt.

A existat o scurtă perioadă, în desfășurarea spectacolului nostru, în care unii spectatori nu au fost suficient de atenți cu actul artistic de pe scenă. În acel moment întîlnirea de la Rm. Vîlcea risca să devină un spectacol obișnuit, oarecare. Odată cu revenirea în scenă la masa de regie a poetului Adrian Păunescu, în urma insistentelor chemări ale publicului, manifestarea și-a recăpătat tonicitatea, liantul de har, de spontaneitate și de spirit, transformîndu-se într-un adevărat triumf. În peregrinările noastre un lucru ne-a impresionat profund : marea capacitate de a transforma, de a schimba, de a modela sufletul, a artei tinere.

Din scenă trăim de fiecare dată și observăm efectul acestei „operații pe cord", cum îl spune conducătorul cenaclului nostru ; tinerii, măcar pentru cîteva ore, devin mai frumoși, mai buni și deschiși. Așa s-a întîmplat și la Rm. Vîlcea unde tinerii noștri prieteni au participat direct la realizarea unei atmosfere care și acum, la cîteva zile după, ne-a rămas vie, emoționantă.

ROSINA CAMBOS ■

Un nou turneu pe meleagurile dobrogene!

La ora cînd se încheie prezenta ediție, Cenaclul Flacăra se află în plină activitate pe tărîmurile Dobrogei. Primul spectacol de pe litoral din această parte a turneului a avut loc marți, 11 mai, în Sala Sporturilor din Constanța. Nota maximă folosită în cataloagele școlare este insuficientă pentru a oglindi atmosfera excepțională în care s-a petrecut întîmplarea de muzică și poezie din seara de marți. Magnifice au fost și spectacolele cenaclului din lunga și frumoasa Gala-500. Aprecierile noastre au în vedere minunatul nostru public tînăr și entuziast, capacitatea sălii de a recepta, de a participa și de a se adecva faptului artistic.

În continuare, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de **Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Revista Flacăra,** condus de poetul **Adrian Păunescu,** anunță :

Gala-500 se încheie cu turneul în Dobrogea în următoarele zile :

13 mai — Cobadin, Căminul Cultural

14 mai — Mangalia, Casa de Cultură

Ultimul spectacol al Galei-500 va avea loc în 15 mai în Sala Sporturilor din Constanța.

Totodată, anunțăm spectatorii dobrogeni și pe cei aflați la acea dată pe litoral că s-a perfectat un nou turneu pe meleagurile dobrogene în perioada 1—21 august. Dar despre toate acestea, amănunte în numărul viitor.

Lumina libertății noastre

Ziua independenței naționale a României a fost sărbătorită de Cenaclul Flacăra printr-o întîmplare de muzică și poezie de excepție, pe măsura valorilor existente în cenaclu.

La ora 18, peste 7 000 de tineri, vechi admiratori ai cenaclului, condus de poetul Adrian Păunescu, au luat loc sub cupola Sălii Polivalente din Craiova.

În deschidere, Adrian Păunescu spune : „Sîntem fericiți să vă găsim sănătoși în Ziua independenței naționale a României la Craiova. Așa, sperăm să vă găsim întotdeauna".

Adrian Popescu, fotbalist la „Universitatea" Craiova, și o studentă dăruiesc coșuri cu flori Cenaclului Flacăra, în semn de prețuire și recunoștință.

Tot Cenaclul Flacăra împreună cu sala cîntă imnul echipei de fotbal „Universitatea" Craiova pe versurile lui Adrian Păunescu. În premieră absolută Ducu Bertzi lansează un impresionant cîntec „Craiova, my love" pe versurile și muzica poetului Adrian Păunescu. Sala se ridică în picioare și cîntă acest jurămînt de credință și poetului față de locurile adolescenței sale : „Craiova, Craiova, ce dulce pămînt / Pe astăzi, pe mîine, de-a pururi te binecuvînt".

Conform tradiției din sală sosește primul bilet : „Este sublim, este emoționant. Cred că inima fiecărui spectator este o imensă flacără". Într-o zi excelentă formația „Continental" cîntă „Amiază fierbinte", cîntec lansat în Craiova, și un șlagăr internațional.

Adrian Păunescu reamintește tinerilor că pot să danseze, că se pot bucura din plin de libertatea spirituală, grație concepției despre viață și despre lume a marelui om de stat, președintele Nicolae Ceaușescu. Și tinerii chiar dansează rizind. Atmosfera este a întîlnirii unor oameni foarte apropiați și dragi. Ducu Bertzi revine la microfon cu „Omul pădurii" acompaniat la chitară solo de Andrei A. Păunescu, la chitară bas Je Victor Socaciu și la tobe de Vasile Șeicaru. Un remarcabil succes, aplauze nesfîrșite.

Adrian Păunescu dă citire acestui bilet din sală : „Vă mulțumim că ați venit aici, acum de Ziua victoriei. Ne gîndim la cei jertfiți, la viața noastră de azi, ne gîndim la pace. Să strigăm „pace", să avem pace. Să facem pace în lume. Ne gîndim cu recunoștință la grija pe care ne-o poartă secretarul general al partidului, președintele Nicolae Ceaușescu". Semnează „un grup de elevi de la Liceul de filologie-istorie din Craiova". Nici n-a terminat de citit biletul conducătorul cenaclului, că toți cei peste 7 000 de spectatori s-au ridicat în picioare, scandînd cu toată lumina libertății lor și a tinereții : PACE, PACE, PACE ! Tot cenaclul cîntă acum „Pace, pace pe pămînt". Este cutremurător acest apel dintr-un colț al Romaniei pentru pacea mondială. Victor Socaciu cîntă imoreună cu sala „Trăiască România, trăiască tricolorul".

Urmează la microfon într-o formă de zile mari grupul folk „Ecoul" cu melodiile „Taină", „Lumină" și „La o cană cu vin". Flori, foarte multe flori vin din sală către cenaclu. Tînărul talentat și serios care este Constantin Dragomir, într-o zi de excepție, lansează cîntecul „Drumul", o gravă interogație existențială scrisă de Adrian Păunescu, acum la amurg de secol XX. După care tot Constantin Dragomir susține cu brio „șlagărul mai mult decît internațional", „M-a făcut mama oltean", încheind cu un șlagăr internațional autentic, aducînd spectatorii în „starea" de dans. Marian Corjos expune cu succes dorințele lui Ioan Opincă în felurite limbi, tînărul umorist gălățean fiind un „număr" într-adevăr de... ris.

Debutează cu succes în cenaclu grupul satiric „Proparodia" din Craiova. Îi urăm succes.

La un moment dat, a venit un bilet din sală care spunea : „În această sală antidinamovistă, eu declar dragoste echipei Dinamo". Adrian Păunescu a răspuns : „Aceasta nu-i o sală antidinamovistă și vreau să spun și celor care mi s-au adresat prin biletele cu întrebarea ce amestec are Dinamo în eliminarea nedreaptă a Craiovei din Cupă, că Dinamo este o echipă remarcabilă și n-are nici un amestec în această privință. În spiritul fair-playului firesc care trebuie să existe între cele mai bune echipe ale fotbalului românesc la ora de față, propun Craiovei aplauze pentru partenera sa de întrecere, echipa Dinamo București". O furtună de aplauze s-a auzit atunci, Craiova aplaudă pe Dinamo.

La ora 24, Adrian Păunescu anunță că spectacolul va continua cu forțe noi. Foarte mulți, printre care și subsemnatul, se miră de unde le mai are. Exact la această oră Ștefan Hrușcă interpretează „Dor de Cluj", un mare succes pe versurile și muzica lui Adrian Păunescu. Adrian Păunescu invită în scenă pe marele cîntăreț George Nicolescu. Acesta cîntă „Eternitate", „De ce m-ați dus de lîngă voi ?", iar Adrian Păunescu dă măsura extraordinarului său talent de poet și actor recitînd „Renetabila povară". Continuă George Nicolescu cu două șlagăre rock, „Dacă aș ști că mor ca mîine", și încheie recitalul său cu „Ordinea de zi", pe versurile lui Adrian Păunescu.

Gil Ioniță revine la rugămintea urmașilor lui Mihai Viteazul, cu „Jurămînt la Putna" și „A treia pace mondială", două mari succese pe versurile aceluiași Adrian Păunescu. Mircea Vintilă încheie întîmplarea de muzică și poezie după 7 ore cu „Bufonul" de W. Shakespeare.

După atîtea ore de spectacol, cîteva cuvinte despre cenaclu. Cenaclul Flacăra este o carte autentică a spiritului tînăr din România de azi în deplina sa manifestare. Filele acestei cărți se cheamă : Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Victor Socaciu, George Nicolescu, Vasile Șeicaru, toți ceilalți membrii ai cenaclului, din păcate neînțeleși de unii în toată complexitatea și profunzimea lor. Omul nou așa cum l-a văzut președintele Ceaușescu, și cum îl vedem noi, nu se poate construi stînd în poziție de drepți în fața dogmelor și a ignoranței agresive, ci numai luptînd intransigent cu mentalitățile obtuze și retrograde. Cînd astăzi, la amurgul acestui zbuciumat secol, atîția tineri „vorbesc" prin tevile unor pistoale mitralieră, în România tinerii artiști, conduși de un poet de talia lui Adrian Păunescu, vorbesc prin glasul etern al artei. Despre dragoste, despre viață, despre ororile războiului. Vor mai trece niște ani ca să înțeleagă unii că acest cenaclu nu este o ambiție personală a lui Adrian Păunescu, ci este necesitatea vitală a tineretii noastre de a spune „NU — dogmelor, prostiei, ignoranței, războiului, imposturii în artă și în viață".

PETRE IVANCU ■

N. R. — Aducem mulțumirile noastre gazdelor acestei noi întîlniri cu tinerii din Craiova, tovarășului Mîu Dobrescu, prim-secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., și organizatorilor, reprezentanții organizației de tineret din Craiova.

(Ați citit cronici la manifestările cu numerele 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540 desfășurate în cadrul Galei Flacăra 500).

De la trimisul nostru la mondialele de box

Medalii și greșeli de arbitraj

...nica Donici, un învingător învins, purtat pe umerii coechipierilor în aralele publicului bavarez.

(München, 11 mai). Maratonul mișcării pugilistice de amatori a intrat în cea de-a doua sâptămînă, desfășurîndu-se în continuare într-un semianonimat. Parcă te apucă o tristețe atunci cînd privești imensa hală mai mult goală, ca să nu mai vorbim de faptul că Münchenul, care acum cîțiva ani era cuprins de febra întrecerilor olimpice acum nici nu tresare, cu toate că se află aici aproape 300 de boxeri din toate continentele. Care să fie cauza ? După noi, lipsa de interes este generată de prezența unor pugiliști de valoare îndoielnică, ceea ce a făcut să scadă interesul pentru aceste campionate mondiale. Sau prezența camerelor de televiziune care înregistrează și transmit foarte mult. Analizînd situația din acest punct de vedere, credem că înaintea unei asemenea întreceri ar fi trebuit să se organizeze o selecție, deoarece un pugilist rudimentar poate scoate din luptă, prin lovituri neregulamentare care duc la răniri, adevărate valori, așa cum dealtfel s-a întîmplat.

Din păcate, asistăm în continuare la numeroase greșeli de arbitraj. Niciodată nu ne-a fost dat să vedem la un turneu internațional atîta incompetență. Și asta cu atît mai mult cu cît aici, în box, deocamdată, ochiul este singurul judecător recunoscut. Am asistat la decizii de-a dreptul ilariante, cînd un judecător a văzut pe învins la diferență de 6 puncte, în timp ce ceilalți patru au văzut o diferență de un punct ? ! Spre regretul nostru și 2 pugiliști români, Ion Stan și Georgică Donici, au fost învinși de arbitri, ambii cu decizii de 3—2, dar asupra meciului lui Donici voi reveni. S-au făcut proteste din partea unor federații, dar acestea nu au avut nici un rezultat, cu toate că fiecare meci putea fi văzut cu relanti la televizor. Am aflat, pe căi neoficiale, că aseară, din cauza arbitrajelor necorespunzătoare, 17 arbitri ar fi fost suspendați, lucru pe care, miercuri, l-a anunțat presei și Emil Jecev, președintele Comisiei internaționale de arbitraj. Înainte de a pune punct acestui aspect, trebuie să menționez prezența ca arbitru a românului Gabriel Danciu, care pînă acum s-a achitat mai mult decît onorabil, ca urmare a seriozității și competenței de care a dat dovadă.

Pînă la ora actuală, am asistat la 199 de meciuri și, sincer să fiu, nu a fost prea ușor, un adevărat maraton. Și din acest punct de vedere o selecție prealabilă a boxerilor ar fi fost binevenită. Această părere este împărtășită de aproape toți cei 400 de gazetari veniți aici cu condeiul și privirea atîntite spre ring.

Prima noastră înfrîngere am cunoscut-o la 71 kg, cînd Nicu Chioveanu, selecționat în ultimul moment a părăsit ringul învins de italianul Efisio Galici. În prima repriză se părea că reprezentantul nostru nu va avea probleme pentru că să ne dăm seama, în cea de-a doua, că lucrurile se vor schimba datorită impetuozității și mai ales ochiului sigur al italianului, care cu un croseu scurt, l-a făcut pe reprezentantul nostru să asculte numărătoarea arbitrului. Greul Ion Cernat (91 kg) a început de asemenea, foarte bine meciul cu ungurul Alvics Gyula, reușind în prima repriză să-l pună în dificultate. În cea de a treia repriză — a doua n-a arătat nimic deosebit — cu puține, cu foarte puține secunde înaintea gongului, cînd victoria se părea că-i surîde, Cernat a receptionat o puternică lovitură la bărbie, fiind salvat de gong. De remarcat că, în urmă cu ani, Cernat a reușit să-l învingă pe adversarul său. Neatenția în box însă se plătește scump. Mijlociul nostru Valentin Silaghi (75 kg) nu a putut trece de cubanezul Bernardo Comas, în ciuda unui bun joc de picioare. Se pare că reprezentantul nostru se încălzește mai greu. „Semimusca" Sandu Petrescu a intrat în ring timorat de anvergura competiției. Încercările insistente din ultima repriză nu au avut darul să convingă pe arbitrii judecători, motiv pentru care a coborît pe ușa din spate ringul, învins de Huh Young Mo.

Americanul Breland, în ciuda brațelor lungi, s-a dovedit un maestru și în lupta de aproape, încheind socotelile cu Mihai Ciubotaru chiar în prima repriză. Reprezentantul nostru, dacă ar fi reușit să pareze loviturile, sigur că ar fi putut schimba soarta meciului, croseele sale fiind recunoscute ca foarte tari. De aici, de la masa presei, este greu și riscant să-i judeci pe cei care urcă scările ringului. Hoxul, înainte de orice, înseamnă cap și loc de picioare și apoi pumni. Piramida nu trebuie niciodată răsturnată. Se mai impune o precizare. La un asemenea campionat contează foarte mult și tragerile la sorți. Noi nu putem spune că am fost prea norocoși din acest punct de vedere, dar am avut și culoare bune. Din păcate, tragerea la sorți a obligat pe mulți boxeri români să susțină meciuri preliminare. Asta înseamnă că, spre deosebire de ceilalți adversari de la categoria lor, ei au intrat în competiție cu un meci în plus. Este cazul boxerilor Titoiu, Cinere, Ion Stan, Mircea Fulger, Mihai Ciubotaru, Chioveanu, Silaghi și Cernat. Deci 8 din 12 boxeri români au trecut prin acest purgatoriu obligatoriu, care dacă pentru unii a însemnat scoaterea din luptă, pentru ceilalți a însemnat emoții și traume în plus.

În gala de aseară, Dumitru Cinere l-a întîlnit pe sovieticul Victor Mironicenko pe care, din păcate, nu l-a putut depăși, pugilistul sovietic fiind bun de la distanță, știind să evite lupta de aproape, care îi convenea reprezentantului nostru, Viorel Ioana la semiușoară (60 kg) l-a întrecut prin K.O. pe italianul Carlo Russolillo, deși lungul unei partide pe care a avut-o la dispoziție a demonstrat-o prima medalie de bronz. La fel de meritoriu s-a comportat și Constantin Titoiu care, în gala de marți seară l-a întrecut categoric pe Stadtmuller (R.F.G.), avînd de pe acum o medalie asigurată. Revenind la Ioana, el se va întîlni cu puternicul cubanez Angel Herrera, redutabil de mulți ani în arena internațională. Însă în box totul este posibil. Deci pumnii strînși pentru noua întîlnire a lui Viorel Ioana.

În gala de marți, reprezentantul nostru Mircea Fulger a fost învins cu 5—0 în întîlnirea cu cubanezul Garcia. Toate insistențele românului nu au putut întrece măiestria fantastică a cubanezului. Cu mare emoție am așteptat meciul lui Georgică Donici. Voi răsturna puțin protocolul pentru a spune că a fost cea mai grosolană decizie a arbitrilor. Imediat după ce decizia a fost făcută cunoscută prin microfon, marea hală s-a transformat într-un cazan al infernului. Doresc foarte mult, stimați cititori, să fiu crezut și înțeles pînă la cel din urmă cuvînt pe care-l transmit plin de indignare de aici, din München. Am mai asistat la decizii furate, am mai auzit fluierături în sală, dar așa ceva nu mi s-a mai întîmplat să văd. În clipa cînd decizia a fost cunoscută, nimeni n-a mai părăsit locurile, deși urma o pauză. Toată lumea, în picioare, fluiera și scanda „Donici—Donici". Am reușit să mă apropii — și a fost foarte greu datorită mulțimii care pur și simplu năpădise împrejurul ringului — de masa oficialilor. L-am văzut pe marele nostru boxer de ieri, azi conducătorul delegației, e vorba de Dumitru Ciobotaru, plîngînd ca un copil, protestînd cu vehemență în fața conducerii AIBA. El, marea glorie a boxului românesc, care în urmă cu ani niciodată n-a schițat vreun gest de nemulțumire cînd a fost învins. Nu mi-am închipuit că-l voi putea vedea pe Ciobotaru într-o asemenea postură. El tipa, el se vroia înțeles pentru că el știa mai bine ca oricine ce înseamnă gustul amar al înfrîngerii nedrepte, mai ales într-o asemenea competiție, cînd ai luat zeci de pumni pentru a-ți croi drum mai departe. Dar Ciobotaru știa foarte bine și că nimic nu se mai poate face. Doresc să mai precizez un lucru. Donici avea toate șansele să cîștige nu argintul, ci aurul. Iată de ce pentru a intra în finală trebuia să-l depășească pe cubanezul Pablo Romeo, om fără prea mare carte de vizită față de coechipierii lui, în ciuda celor 140 de meciuri susținute. El s-a arătat un boxer departe de înalta școală cubaneză, fiind numărat de arbitru în întîlnirea anterioară, cu un canadian, mai degrabă anonim. Deci semifinala pentru Donici nu prezenta nici o dificultate. În finală ar fi trebuit să-l întîlnească pe victoriosul dintre polonez și iugoslav, ambii boxeri fără mari calități. Să revenim însă în sală. Se fluieră în continuare. Trece pauza. Se fluieră și se scandează : „Hoție, hoție, hoția !" Începe meciul următor. Se fluieră, se fluieră. În acest timp, purtat pe brațe de coechipierii săi, reintră, îmbrăcat în treninq, Donici. Și este dus așa aproape jumătate de hală. Nu pot să vă descriu reacția sălii. Nimeni nu mai urmărea ringul. Toată lumea scanda „Donici — Hoție !" Belmondo, celebrul actor francez, fost cîndva și el boxer, își declară mirarea și supărarea pentru decizie. Dar viața e construită din renunțări și uitări și, încet-încet, protestele încetează, lucrurile reintră în normal, cu toate că parcă un fulger din cînd în cînd străbate sala, un fluierat sau un protest. Donici a fost furat de cea mai mare victorie a vieții sale, deoarece nu cred că lucrurile se vor schimba. Acei prieteni sau iubitori ai boxului care vor veni la aeroport la reîntoarcerea boxerilor noștri au datoria să-l primească pe Georgică Donici ca pe un mare învingător. Căci el așta a și fost.

Am luat cîteva declarații din sală. Iată pe cea a lui **Djame Saifi**, ziarist din Algeria : „Părerea mea este că boxerul român a fost victima unei grave injustiții. Tot publicul prezent, scandalizat de decizia arbitrilor, s-a manifestat în acest sens. Dar pentru jurnaliști și pentru public Donici este învingător" ; **Giuliano Orlando de la „Ring Magazin"** din Milano : „Decizia trebuia dată lui Donici. Oficialii au comis o mare nedreptate" ; **Kukal Bratislav** de la televiziunea din Belgrad : „Donici este o mare valoare. Păcat că a fost învins la masa judecătorilor".

Cea mai mare surpriză a acestor campionate a fost înfrîngerea celebrului supergreu cubanez Teofilo Stevenson. O statuie s-a clătinat. În întîlnirea sa cu italianul Damiani, Stevenson a fost umbra camoiunului de altădată, fără reflexe, fără necruțătoarele lui contre, fără agerimea ochilor. Plin de el, Stevenson a venit nepregătit, neputînd face față impetuozității mai tînărului său adversar, care, fără discuție, îi este inferior la capitolul tehnică și în știința nobilei arte. A părăsit ringul rizind, stîrnind marea senzație a serii, dar nefăcîndu-ne să uităm îngîmfarea cu care s-a prezentat în urmă cu două zile la conferința de presă, cînd a declarat că e gata oricînd să încrucișeze mănușile cu Clay ? !

DAN BÎRLĂDEANU ■

OMUL CARE JOACĂ

Lumea se distrează?

E primăvară, lumea s-a încins firesc după frigul iernii și, bucurîndu-se la vederea copacilor pe care i-a dorit atît de mult înfloriți, naște și ea perle distractive dar și periculoase mai ales atunci cînd trăiește la căldura fotbalului, intrat acum în cele mai mari febre pe care le-a cunoscut vreodată. Se apropie cel mai interesant Campionat mondial, ar fi deci de înțeles fluxul informațional care-l definește, dar tot atît de adevărat este că și lumea își trăiește prin evenimentele cu care se confruntă din ce în ce mai periculos existența.

S-ar putea ca prin diferendul anglo-argentinian al Malvinelor (Falkland), una din părți (în cazul Angliei ar fi vorba de trei reprezentante) să nu mai participe — din motive pe care este mult mai bine să nu le știm — la actualul Mundial. Astfel, pe bună dreptate, noi am prelua locul Angliei, fiind a treia în grupa respectivă, iar în celelalte serii, conform regulamentului, s-ar prezenta în locul „retraselor", echipele următoare... Ar fi și frumos și mai ales adevărat pentru noi. Frumos pentru că am trăi din nou după 12 ani seri minunate prin pasiunea lor neasemuită, alături de pulsul tricolorilor în iunie, și adevărat, deoarece am fost la un pas de a obține pașapoartele la „corrida spaniolă"...

E o discuție veche, n-am cum să mai revin la ea fiind mult mai brănitor să ne alimentăm cu frumoase perspective decît cu umbre ale unor coșmaruri amare.

Nu ne rămîne decît să sperăm că, poate altfel decît stăteau tocmai în puterea noastră, ni s-ar putea face dreptate. Dar aceasta „supărare cu gloanțe" britanico-argentiniană mai poate fi privită și sub alte aspecte ajutătoare și binevenitele inspirate de fotbal.

În ziarul „L'Equipe" din 18 ianuarie, la rubrica „din presa străină" se anunța că agenția I.S.K. din Stuttgart este contrariată de alegerea echipei Angliei ca mascotă a unui buldog, care este în același timp și emblema unui ziar fascist și a unei organizații de dreapta !... Aceste organizații vinovate care se pare nu sînt deloc străine de invaziile distrugătoare, de pomină, pe care suporterii echipelor Albionului le provoacă de fiecare dată cînd vor parcă să ocupe prin imaginație alcoolică un aparent oraș advers. Scandalul era declanșat mai demult „France Football"-ul îl consemnase — simpaticul personaj hollywoodian al marelui desenator Tess Avery, răutăcioșul Bobby, declanșînd un conflict plin de sînge din abundență de coloanele din „Fleet Street" între secretarul lui Football Association, Ted Croker, și ministrul sportului din Marea Britanie, Neil Mc Farlane. Ministrul nu era de acord cu un astfel de personaj exponent de „match-winner", care a sensibilizat bineînțeles și cercurile spaniole, iar Ted Croker avea și el de apărat un argument greu de neluat în seamă : controversatul Bobby va aduce din reclame 1 milion de lire federației engleze...

De partea cealaltă, Menotti a început să vorbească. Arătîndu-se un mare iubitor al simbolurilor revoluției franceze de la 1789, al lui Napoleon și al unei cărți despre raționea sportului în sine, scrisă de înaltul Comitet de Sport Francez, la cererea guvernului în 1965, „el flaco" (uscățivul) nu se sfiește să denunțe muște din nedreptățile care chinuie poporul său. Atitudine pe care o la acum, cînd recunoaște că „are șansa de a putea vorbi"... Dar să-i ultăm și pe ei, cu rațiunile lor greu de abordat, nu înainte de a vă suona fraza care mi-a plăcut cel mai mult la ultitorul Menotti, în respectivul articol : „fotbalul nu există. Oameni sînt aceia care fac fotbalul. Personal, omul mă interesează mai mult decît fotbalistul"... Dacă am luat ca arbitru Franța, să vă povestesc și o comicărie de-a ei, legată tot de Mundial. La ei „bătaia" este care să fie melodia reprezentativă a „cocosului galic". Una este lansată de Denise Fabre, în spirit șoanel, cu „hidalgo" și corrida, alta aparține lui Dalida, căreia i se reoroșează că n-are nimic comun cu fotbalul, șocînd prin tupeul pe care l-a avut de a se arunca sub răpăitul blitzurilor în brațele lui Platini, pentru reclamă. Denise Fabre spune că este nelipsită de la fotbal, „pierde teren" angajîndu-se cu UNICEF-ul ; Dalida a vîndut deja 200 000 de discuri ; și întrebarea care mi-o pun este, firesc, dacă lumea se joacă ?

CORNEL DINU ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (**Nicolae Grigore-Mărășanu**, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (**Ilie Purcaru**, Victor Nițâ, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (**Răzvan Bărbulescu**, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Grour, Oprea Georgescu, Gheorghe Amura, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE** — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE** — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

ANUL XXI (1969)
Vineri, 21 mai 1969
Flacăra

„Brăila are cetăți industriale, dar vrem să ridicăm și cetăți de spirit"

— Interviu cu tovarășul Neculai Ion, primarul Brăilei —

— **Păreți supărat ?**

— Mai mult preocupat poate, de unele probleme mai greu rezolvabile : una, de pildă, e aprovizionarea tehnico-materială, care a făcut să nu ne realizăm în întregime sarcinile de plan pe primele patru luni. Cunoaștem bine greutățile la nivelul economiei naționale, dar considerăm că și noi și furnizorii noștri de materii prime (mai ales de țagle și lingouri) pot face mai mult.

— **Ce vă mai preocupă ?**

— Punem în funcțiune Fabrica de mătase, o primă etapă. Zilnic au loc discuții, comandamente, operative, toți punem mîna. Urmarea : 26 mașini au fost probate, din 152 în total. Bucuria noastră constă în faptul că vor lucra aici peste 500 femei, iar în tot Combinatul de fire și fibre artificiale, vor lucra peste 2 800 femei.

— **Eu doream însă, ca brăileni, să dialogăm despre lucrurile mai aproape de suflet !**

— Pe toate trebuie să le ții aproape de suflet. Altfel, pentru unele devii tată vitreg și nu e bine

(Continuare în pag. 5)

N. GRIGORE MARAȘANU

Andreesciana

Unul din strălucitele succese editoriale ale acestui an s-a realizat de către Editura **Meridiane**, la care Radu Bogdan a dat de curînd la lumină **Andreescu**, vol. II, care tratează despre **Posteritatea critică**. Primul volum a fost scos, în aceleași excelente condiții, tot de aceeași editură, în 1969. Autorul își continuă perseverent activitatea pe care, fără a exagera, o putem privi ca unică la noi, și poate nu numai la noi. Actualmente, acest al doilea monument editorial are opt sute de pagini mari și zeci de ilustrații în text. Volumul ni se prezintă legat elegant în aceeași pînză verde-cenușie — cam în tonul unora din pînzele reprezentative ale pictorului — și unde s-a imprimat, discret și cu gust, în litere aurii, efigia semnăturii artistului. Tipărită pe o hîrtie consistentă, agreabilă la pipăit, cu caractere mari și clare, impozanta carte oferă o rară desfătare cititorului.

Radu Bogdan lucrează nu cu anii, ci cu deceniile, ducînd o muncă răbdătoare, tenace, continuă, neobosită, muncă de mucenic, închinată, aproape pentru toată viața, unuia din cei mai mari pictori ai noștri.

În noul volum autorul urmărește laborios, pe parcursul unui întreg secol (1839—1961), „posteritatea critică" a artistului, posteritate privită sistematic în șapte perioade distincte, fiecare sintetizată într-o formulă ce se adecvează fondului respectiv.

(Continuare în pag. 23)

EDGAR PAPU

Monumente pentru orașele țării

Scene dintr-o fabrică de statui

La Combinatul Fondului Plastic, în secția de artă monumentală, am întîlnit oameni care au învățat pietrele să vorbească. În uriașa hală înundată de lumina revărsată peste albul blocurilor de marmură, sub ascuțișul dălților se nășteau bustul lui Nicolae Titulescu, autor Ion Irimescu, și monumentul „Buzău 1600", de Gheorghe Coman.

Fotografii de ELENA GHERA

De-ale noastre

Nu-i cale înapoi,
Puterea e în noi,
Nu ne vine dintre astre,
Noi, veșnic zbuciumați,
Noi sîntem frați din frați,
Ne vedem de ale noastre.

Mai este țară-n țara noastră,
Mai este cer, mai sînt români,
Mai este dulce glasul mamei,
Mai este apă în fîntîni.

Mai e Moldova-n jurul Putnei,
Mai e în inimi ideal,
Mai e Muntenia întreagă,
Mai este dragul nost' Ardeal.

Mai este dragoste pe lume,
Mai sînt bărbați, mai sînt femei,
Mai e nevoie de cultură,
Mai e nevoie de idei.

Mai e în noi, în toți, răbdare,
Că suferim de mii de ani,
Mai sînt descumpăniri absurde,
Mai e nevoie de țărani.

În roșu, galben și albastru
Nu viețuiesc doar trei culori,
Ci blînda rază a speranței,
Mai e nevoie de valori.

Nu tricolorul face singur
Lucrarea țării de sub el
Să facem bine și dreptate
Să fie pîine sub drapel

La Putna viu e Domnul Ștefan
Și la Craiova e Mihai,
La Țebea treaz așteaptă Iancu
Cu cel mai lung discurs : No, hai!

Trecutul totuși nu ajunge,
Nu el ne apără postum,
Să fim pe viață și pe moarte
Lîngă eroii de acum.

Mai este de-nvățat că țara
Înseamnă noi, și ei și tu,
Și spiritul cînd se cuvine
Să spună : „Da !" să zică : „Nu !"

Contraselecția ne doare,
E ca o crimă de omor
Pornită contra fiecărui
Și împotriva tuturor.

Să scoatem țara din necazuri,
Să scoatem omul din nevoi,
Să așezăm pe vatra țării
Toate grădinile din noi.

Mai este țară-n țara noastră,
Mai sîntem și vom fi stăpîni,
Cît mai rămîne cer în ceruri
Și apa murmură-n fîntîni.

ADRIAN PĂUNESCU

În acest număr: **POVESTE PESCĂREASCĂ** de Sorin Postolache

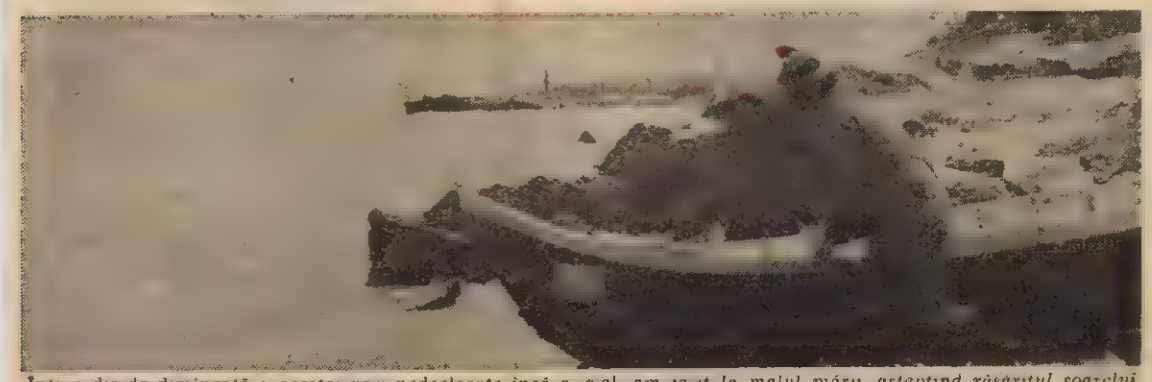

Într-o dis-de-dimineață a acestei veri nedeclarate încă oficial, am ieșit la malul mării, așteptînd răsăritul soarelui. Bărcile frumos rînduite păreau aidoma unor clapete de pian netulburate încă, asupra cărora marea, marele cîntăreț, urma curînd să se aplece.

Flacăra martor ocular

Atenție: Pămînt! Umblați cu grijă!

paginile 4—5

Dosar Flacăra

***O mină de aur, un izvor de sănătate:* PLANTELE MEDICINALE**

paginile 6—7

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Printre problemele dezbătute în cadrul şedinţei de simbătă trecută a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ţinută sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost şi utilizarea maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor din industrie, construcţii şi transporturi în trimestrul I 1982. Constatindu-se că în perioada respectivă s-au manifestat o serie de deficienţe în ceea ce priveşte încărcarea judicioasă a maşinilor unelte, a instalaţiilor şi utilajelor, din care pricină pe ansamblul industriei republicane nu s-a realizat indicele planificat de utilizare a fondului de timp maxim disponibil, s-a cerut ministerelor, centralelor industriale, tuturor unităţilor economice să ia cele mai hotărîte măsuri pentru a asigura folosirea raţională, completă, a tuturor capacităţilor de producţie de care dispune în prezent economia noastră naţională, pentru sporirea indicilor de utilizare a maşinilor şi instalaţiilor, redistribuirea utilajelor nefolosite şi utilizarea judicioasă a suprafeţelor productive construite. Totodată, au fost stabilite sarcini şi măsuri concrete pentru efectuarea la timp şi în mod corespunzător a reparaţiilor curente şi capitale, îmbunătăţirea întreţinerii şi execuţiei reparaţiilor planificate, asigurarea pieselor şi subansamblelor de schimb necesare procesului tehnologic, pentru introducerea în circuitul productiv a tuturor utilajelor nefolosite.

În cadrul aceleiaşi şedinţe, Comitetul Politic Executiv a examinat şi aprobat un raport privind situaţia protecţiei muncii pe anul 1981. S-a apreciat că, deşi s-au obţinut unele rezultate pozitive, acestea nu sînt încă la înălţimea eforturilor pe care partidul şi statul nostru le-au făcut şi le fac pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic în toate ramurile de activitate, pentru perfecţionarea proceselor tehnologice, pentru o cît mai bună organizare a producţiei şi a muncii, pentru îmbunătăţirea calificării şi specializării personalului muncitor. S-a constatat că se înregistrează încă un număr nejustificat de accidente de muncă, datorate îndeosebi nerespectării tehnologiilor de producţie şi instrucţiunilor de lucru, indisciplinei, neglijenţei şi lipsei de răspundere în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu de către personalul de conducere şi de execuţie. Comitetul Politic Executiv a cerut organelor de resort, tuturor factorilor responsabili din unităţile economice să se ocupe cu cea mai mare responsabilitate de elaborarea şi aplicarea măsurilor organizatorice, tehnice şi tehnologice necesare, care să asigure cele mai bune condiţii de muncă, un climat de desăvîrşită ordine şi disciplină, să prevină şi să elimine riscurile de avarii şi accidente, să urmărească cu perseverenţă calificarea personalului muncitor, perfecţionarea permanentă a pregătirii profesionale a acestuia, în concordanţă cu nivelul tehnic ridicat existent în economia noastră naţională în momentul de faţă.

La şedinţă a fost ascultată informarea făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu despre vizita pe care, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a efectuat-o în Grecia, la invitaţia preşedintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis. Luînd cunoştinţă cu profundă satisfacţie de rezultatele vizitei, Comitetul Politic Executiv a relevat prestigiul de care se bucură şeful statului român în rîndul opiniei publice elene şi a manifestat deplina aprobare faţă de convorbirile fructuoase, faţă de hotărîrile convenite cu acest prilej. A fost subliniată însemnătatea Acordului-cadru privind direcţiile dezvoltării cooperării economice, industriale şi tehnico-ştiinţifice între România şi Grecia, care conferă relaţiilor dintre cele două ţări o amplă perspectivă, corespunzător intereselor ambelor noastre popoare, al cauzei păcii, destinderii, securităţii şi colaborării în Balcani, Europa şi în întreaga lume. Aprobînd înţelegerile şi concluziile la care s-a ajuns, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru realizarea obiectivelor stabilite, pentru extinderea relaţiilor de strînsă prietenie şi colaborare româno-elene.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a informat, de asemenea, despre vizita oficială pe care a efectuat-o în ţara noastră guvernatorul general al Canadei, Edward Schreyer. Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere rezultatelor convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi guvernatorul Edward Schreyer, care se înscriu ca o contribuţie majoră la dezvoltarea şi mai intensă a bunelor relaţii dintre cele două ţări şi popoare. S-a subliniat cu satisfacţie că dialogul la nivel înalt a pus în evidenţă hotărîrea ambelor părţi de a acţiona pentru amplificarea contactelor politice, pentru intensificarea raporturilor economice, pentru lărgirea şi diversificarea legăturilor comerciale, pentru extinderea şi adîncirea cooperării, un loc însemnat revenind colaborării în domeniul folosirii în scopuri paşnice a energiei nucleare. Comitetul Politic Executiv a aprobat înţelegerile la care s-a ajuns cu prilejul întîlnirii româno-canadiene la nivel înalt şi a stabilit măsuri care să impulsioneze dezvoltarea şi mai puternică a colaborării prietenești dintre România şi Canada, dintre popoarele român şi canadian.

ION D. GOIA

Priorităţi în economie

Performanţe în „geriatria" cauciucului

De ce există încă reţineri în folosirea cauciucurilor reşapate, de ce unii au temeri în privinţa durabilităţii soluţiei de a adăuga o nouă bandă de rulare? Începem ex abrupto rîndurile de faţă, punînd o întrebare ce atinge unul din punctele nevralgice ale problemei.

— Cred că nu toţi cunosc esenţa tehnologiei de reşapare — ne răspunde inginerul Ştefan Pascu, directorul întreprinderii chimice Victoria, unde se execută această operaţie industrială. Aşazisa lipire a unei noi benzi de rulare nu este chiar o lipire, ci o vulcanizare la 150—160°C şi 15—16 atm., în urma căreia în intimitatea materialului vechi şi nou se stabilesc legături chimice de structură, care dau rezistenţă. Dealtfel, noi nu prea am primit reclamaţii de la cei ce şi-au echipat autovehiculele cu cauciucuri reutilizate astfel. Posesori de autoturisme proprietate personală ne solicită din ce în ce mai mult, iar pentru parcul auto proprietatea statului există prevederi legale de reşapare a anvelopelor uzate. La ora actuală funcţionăm cu toată capacitatea secţiei noastre, cum s-ar zice, cu motoarele în plin.

— Totuşi unii afirmă că se mai desprinde banda de cauciuc adăugată...

— Dacă se mai întîmplă un asemenea incident, el se datorează proastei exploatări a anvelopelor — returnează prompt Ştefan Pascu. Şi anume, după reşapare, presiunea în pneuri trebuie respectată cu scrupulozitate, impunîndu-se ca ea să fie cu 0,1—0,2 atm. mai mare decît la anvelopele noi. A merge cu un cauciuc cam dezumflat înseamnă să soliciţi preferenţial tocmai zona de sutură a noului adaus, fără a mai pune la socoteală şi uzura cordului de pînză sau metalic. Dacă vi se pare a fi un argument, vă pot menţiona că mari autocamioane TIR, dotate cu cauciucuri reşapate, au bătut drumurile lumii, din Iran în vestul Europei, aducînd anvelopele după 40 000—50 000 de km la o nouă prelucrare în fabrica noastră.

Pe Ştefan Pascu l-am găsit greu. Biroul era închis iar cineva de pe sală ne-a spus că în majoritatea timpului încăperea e goală, directorul stînd mai mult prin secţii. După o urmărire ca în filmele de suspans, l-am văzut lîngă un utilaj dînd indicaţii unor muncitori. Îmbrăcat în halat şi cu o boneţă pe cap, se scuză că nu poate da mîna, cărcia negrul de fum i-a dat pigmentul muncii, şi îl mai dojeneşte pe un tînăr, sfătuindu-l să fie mai maleabil şi cumătat în relaţiile cu colegii. Directorul în halat are şi ochi de tehnician şi de părinte.

Parcurgem împreună fluxul tehnologic al secţiei de 50 000 cauciucuri reşapate pe an, dotată cu maşini concepute şi realizate de o mare firmă din vest, dar vizităm şi noua capacitate de 35 000 cauciucuri/an, care se ridică văzînd cu ochii de la cota zero, şi ale cărei utilaje au fost asimilate şi construite în ţară. Noua fabrică prinde viaţă ca urmare a vizitei secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care a intuit importanţa acestei acţiuni de reciclare a materialelor folosite. Anvelopele uzate de autocamioane, tractoare şi autoturisme sînt analizate ca grad de sănătate şi apoi polizate, luîndu-se un start din „carnea" rămasă pe cosmă. Rănile lăsate de cuie, cioburi, care au atins chiar cordul de sîrmă sau pînză al coamei (căci se primesc şi acestea) sînt pansate cu grijă şi apoi îndreptate spre „transplantul" noii benzi de rulare ce are loc în prese, prin vulcanizare 1—3 ore la temperaturi şi presiuni ridicate. În paralel o linie cu malaxoare şi valţuri prepară noile benzi de rulare, care în zona de aderenţă la vechea anvelopă sînt mai bogate în cauciuc natural chiar decît cele nou născute. Din experienţa de pînă acum o concluzie reiese cu pregnanţă: performanţele anvelopei reşapate le poate egala pe cele ale anvelopei noi, cu ea putîndu-se parcurge aproape tot atîtia kilometri ca şi cu cea nouă în condiţii de perfectă securitate rutieră. Astfel, anvelopa reşapată de Dacia 1300 se foloseşte şi 35 000 km, iar în cazul unei corecte exploatări, cauciucurile de autocamioane pot fi reşapate de 2—3 ori, în final fiind montate la remorci. Despre efectele economice nici nu mai e de discutat, sînt de-a dreptul spectaculoase. Cordul metalic sau de pînză şi carcasa sînt cele care îmbătrînesc mai greu, şi în ele se regăsesc cam 70 % din materialele şi manopera consumate la fabricarea unei anvelope noi, prin reşapare, acestea în mare parte se reutilizează făcîndu-se economii substanţiale de materii prime şi muncă. Lăsînd cifrele să vorbească aflăm că prin reşaparea a 1000 de anvelope de camion se economisesc 1,6 tone cauciuc natural, 3,8 tone cauciuc sintetic, 4,5 tone negru de fum, 3 tone cord textil, 1 tonă sîrmă şi 0,5 tone ingredienţi. Să nu uităm că majoritatea acestora pornesc de la petrolul din import, şi că prin aceste reutilizări, scutim ţara de o grea povară în valută. Şi nu în ultimul rînd să ne amintim că o anvelopă nouă de Dacia 1300 costă 470 sau 530 de lei, în timp ce una reşapată doar 190 de lei, iar la autocamioane preţul scade de la 1 700 la 700 lei. Trăim o perioadă în care criza de energie, penuria unor materii prime ne-a obligat să luăm în considerare recircularea materialelor folosite. De la zlarul citit la banalul capac de la sticla de lapte, de la spray-ul consumat la cauciucul obosit de atîtea drumuri, toate trebuie să ia drumul reintoarcerii în circuitul economic şi nu al lăzii de gunoi. Reşaparea anvelopelor, această întinerire a feţei lor care le dublează sau triplează viaţa, face economii notabile de materii prime valoroase, energie, muncă, şi, de ce nu, de bani în bugetul familiei noastre sau întreprinderii noastre. În ţările dezvoltate economic 35—40 % din cauciucurile în circulaţie sînt reşapate. La noi doar 7 %. Trebuie să ne aliniem la aceste tendinţe pe plan mondial de realism economic. Dar pentru aceasta în concepţiile noastre trebuie să se schimbe nişte opinii. Cînd mergem cu maşina, să ne gîndim că după numărul de km care şterg desenele cauciucurilor, nu le vom pensiona, ci după tratamentul de „geriatrie" al fabricii de reşapare, le vom pune pe roţi tot pe ele, bătrînele acum întinerite. Dar pentru aceasta, trebuie să le rulăm sub deviza viitoarei refolosiri, adică să mergem cu ele la presiunea recomandată, şi nu pînă la completa consumare a cărnii benzii de rulare. Cînd încă desenul de pe banda de rulare se mai vede (circa 1 mm adîncime a profilului) să apelăm la întreprinderea chimică Victoria care ne asigură încă un supliment de viaţă a lor. Se pare că proprietarii de autoturisme au înţeles aceste norme de folosire a cauciucurilor, ceea ce nu se poate spune întotdeauna de cei ce conduc autovehiculele proprietate de stat. Autobazele, care au plan numeric de cauciucuri aduse la reşapare, privesc adesea formal acest imperativ economic, nu urmăresc condiţiile în care conducătorii auto exploatează anvelopele, aşa că în final ele aduc numărul de cauciucuri, dar foarte multe neutilizabile, fiind în fază de uzură avansată. Un caz revelator este acela al unui autocamion care tocmai la intrarea în Bucureşti a avut o pană la unul din pneuri, dar şoferul fiind aproape de autobază nu l-a mai schimbat, ci s-a tîrît aşa pînă „acasă". Şi apoi, acest cauciuc a fost adus la reşapat. Dezinteres şi tratare formală dar numărul de cauciucuri aduse la reşapare era îndeplinit. Să înţelegem această importantă acţiune economică, să acţionăm cu responsabilitate şi să avem încredere în operaţia de reşapare, care trimite pe şoselele ţării mii de anvelope, care altădată luau drumul fără întoarcere al gropilor pentru gunoaie.

FLORIN CONDURĂŢEANU

Poveste pescărească

2. Chiar cu mult înainte de răsăritul soarelui, marele concert avea să [illegible]

Consfătuire de lucru la Comitetul Central al Partidului Comunist Român

La sfîrșitul săptămînii trecute, la C.C. al P.C.R. a avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o consfătuire în probleme de industrie și agricultură, în cadrul căreia s-a procedat la o analiză aprofundată a activității în aceste ramuri de bază ale economiei naționale, în vederea realizării, în condiții superioare de calitate și eficiență, a prevederilor planului de stat pe anul în curs și pe întregul cincinal. Consfătuirea — la care au participat membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv, secretari ai C.C. al P.C.R., primii secretari, secretarii cu problemele economice și secretarii cu probleme agrare ai comitetelor județene de partid, miniștri și alți factori de răspundere și specialiști din diferite domenii — a examinat cu exigență activitatea desfășurată în industrie și agricultură, stabilind măsurile corespunzătoare pentru eliminarea rămînerilor în urmă, a celorlalte neajunsuri din fiecare domeniu, pentru afirmarea tot mai puternică a factorilor intensivi în dezvoltarea producției materiale.

Participanții la dezbateri au făcut o analiză temeinică a modului în care s-a realizat planul de stat pe primele patru luni, precum și a felului în care se acționează pentru îndeplinirea în întregime a prevederilor pe luna în curs și pe primul semestru al anului. Au fost dezbătute pe larg modalitățile în care se acționează pentru reducerea consumurilor de materii prime și materiale, de combustibili și energie, pentru recuperarea și reintroducerea în circuitul economic a materialelor refolosibile, pentru creșterea generală a productivității și a eficienței muncii.

Analizîndu-se probleme privind dezvoltarea agriculturii, a fost evidențiat faptul că în acest an semănatul culturilor prășitoare s-a efectuat în cea mai mare parte în perioada optimă și în condiții calitative superioare. În acest fel, au fost asigurate premise temeinice pentru realizarea producțiilor planificate. O atenție deosebită s-a acordat, în cadrul consfătuirii, modului în care se înfăptuiesc programele adoptate cu privire la dezvoltarea zootehniei. Întrucît în fiecare județ creșterea animalelor se înscrie ca o problemă de bază în activitatea unităților agricole, vorbitorii au evidențiat măsurile care se întreprind în direcția realizării efectivelor și a producțiilor planificate, a asigurării bazei furajere, pe calea valorificării eficiente a pășunilor și fînețelor, a aplicării în practică a prevederilor legii privind organizarea producției și folosirii rationale a resurselor de nutreturi.

Cu deosebit interes au ascultat participanții la consfătuire cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Toți cei prezenți și-au manifestat hotărîrea de a acționa cu toată răspunderea în vederea înfăptuirii sarcinilor deosebit de importante în industrie și agricultură, pentru transpunerea în fapt a orientărilor formulate de secretarul general al partidului în scopul înfloririi necontenite a patriei noastre socialiste.

I. DUMBRAVĂ ■

Subiectul e OMUL

Sigur, la prima vedere așa stau lucrurile, avem și lozinca binecunoscută rămasă de la Marx, nu se pare, și care spune răspicat că **Omul e cel mai prețios capital,** societatea întreagă garantează teoretic și practic, prin însăși orînduirea de stat și socială această lozincă, ne rămîne nouă, oamenilor, să o aplicăm și **să exploatăm inspirat și competent și cu dragoste de om condițiile create în favoarea lozincii.** Așadar, pentru toată lumea e limpede că SUBIECTUL E OMUL. De ce mai e atunci nevoie să insist eu asupra unui adevăr atît de elementar? Pentru că adevărul, oricît ar fi de elementar, nu se impune întotdeauna de la sine și e bine să recunoaștem că întîlnim și împrejurări cînd, furați de orgoliul acțiunii, propriu-zise, pierdem din vedere că ea, acțiunea, se face **cu oameni, pentru oameni** și reținem numai partea **cu oameni,** adică oamenii ne stau la dispoziție pentru acțiune și atît, mînă de lucru, potențial uman, mijloc de îndeplinire a unui plan sau a unui procent ca și cînd acțiunea, planul, procentul se constituie în subiectul unic și ele rămîn singurul reper. Aici e cazul să facem disocierea necesară și în spiritul înaltului umanism care definește teoretic societatea socialistă și care are, legal, toate temeiurile urate pentru a deveni realitatea cea mai vie grăitoare și cea mai viu cuceritoare. **Scopul nostru e OMUL;** el este subiectul tuturor acțiunilor noastre, el reprezintă cauza întregii revoluții socialiste, **pentru el și în favoarea lui** există și proiectele și procentele și întreaga acțiune la care omul este chemat să participe cu înflăcărarea și competența cele mai înalte.

Am văzut, nu o dată, tovarăși ai noștri care, sub aceeași lozincă nobilă, considerau pe constructorul cauzei drept mîna de lucru cea mai oarbă, drept executantul cel mai comod al ideii; nu se gîndeau că la capătul ideii realizate urma să se găsească același constructor pentru care ei, în timpul construcției, nu prea avuseseră timp, fiind prinși, cum se zice, cu termenele și cu procentele și cu angajamentele.

Subiectul e omul, acest adevăr elementar meritã, să recunoaștem, mai multă grijă și mai multă meditație responsabilă decît avem noi uneori timp să-i acordăm.

Iată cum, pornind de la acest adevăr, am ajuns la mobilul de azi al opiniei mele și mi-am propus, deliberat, să provoc un tovarăș foarte apropiat mie și cu o muncă însemnată de răspundere în spațiul realizării tocmai a lozincii lui Marx, un activist de partid care se bucură de respect și de stimă pentru sobrietatea lui remarcabilă, pentru gravitatea cu care privește viața și munca și responsabilitățile pe care le are în societate. L-am provocat și am făcut împreună cu el un drum lung și, de ce să nu spun, obositor pînă la urmă, dar ambițios, prin geografia lumii de care era pus să răspundă. Să ne închipuim că ne aflăm în București, în acele cartiere care altădată reprezentau pegra cea mai neagră a Capitalei, izvor de legende tîlhărești și de cîntece de inimă albastră, un capăt de lume urgisită de soartă și făcută să rămînă ca un simbol al disperării. Sînt eu însumi de treizeci și cinci de ani în București și știu cît era locul de blestemat și numai poveștile lui înfiorau. Dincolo de el, în cele patru zări ale lui s-au întins favelele, apoi loturile cît palma și casele de chirpici cu zăplazuri luminate, vara, de zorele și de ciuboțica cucului și cu mici grădinării ca niște jocuri de copii și praful ulițelor care se ridica învăluitor în iulie și se transforma toamna în blestemul cel mai cinos al vieții. Aici începea incredibilul, adică Prelungirea Ferentari, dincolo de mizerie cum s-ar spune.

Să vezi, mi-a spus el, lumea nu în cifre și procente, să o vezi trăind la ea acasă, ca să înțelegi că **procentele sînt uneltele scopului nostru care este lumea și viața ei de toate zilele.**

Pentru această lume cu viața ei de toate zilele, cu locuințele ei, cu masa ei de toată ziua, cu piața ei alimentară, cu grădinița, cu creșa, cu cantina, cu școala, cu trotuarul reparat, cu gardul vopsit, cu strada omenească, cu siguranța apei potabile vara, cu siguranța locului de muncă, cu certitudinea că poți să faci copii fiindcă ai ce să le dai să mănînce și, la rîndul lor, vor avea cu ce să trăiască și unde să munceacă, cu liniștea nopții, cu bucuria sărbătorii fiindcă ai unde să o petreci, **pentru această lume sînt toate cifrele și procentele.**

Am văzut așadar, la invitația acestui activist provocat de mine intenționat, un parc de agrement, spre Bragadiru, pe niște locuri altădată pustii, care foarte curînd va putea rivaliza cu tot ce avem noi acum mai bun în București, un parc amenajat cu o grijă, cu o pasiune și cu un spirit poetic absolut impresionante și totul pus la dispoziția miilor de lucrători ai unor uzine și fabrici pentru care planul și indicatorii lui deveneau concret și fericit realitatea propriei lor vieți.

— Oamenii ăștia pe care sîntem puși să-i conducem și să-i asigurăm că astfel îi conducem la victorie, vreau să spun la succes, **oamenii ăștia au viața lor imediată din care ei trag concluzia cea mai convingătoare că îi ducem și cum îi ducem cu adevărat la succes.**

Ei trebuie să vadă în casa lor, pe masa lor, în garderoba lor, în școala lor, în restaurantul lor, în parcul lor de odihnă, că îi ducem la succes și că, făcîndu-și cu prisosință datoria, viața lor va reflecta stăruitor și viu acest lucru.

O uzină uriașă e numai ca șoc imediat impresionantă, dacă ea nu se vede, tot imediat, dar trainic reflectată în locuințele lucrătorilor ei, în viața de fiecare zi a familiilor lor, în ochii sănătoși și veseli ai copiilor lor.

Să recunoaștem un mod de a gîndi demn și comunist, un mod de a gîndi cu sentimentul angajării și răspunderii față de viață și față de istorie, un mod de a gîndi în spiritul umanismului socialist.

Sigur, eu nu vreau să spun acum că în acest segment al geografiei Capitalei care cuprinde și una din cele mai fericite zone arhitecturale ale Bucureștiului dar și fosta pegră a vechii urbe, nu sînt, ca peste tot, atîtea lucruri care rămîn încă de făcut. Pe mine mă interesa cum gîndește un comunist tînăr care e pus să răspundă de o lume și care are, după opinia mea, la dispoziție una din cele mai mari șanse de a determina ca **subiectul să fie cu adevărat Omul.**

Dacă acest comunist a știut să se bucure atît în incinta unei grădinițe modeste, desigur, față de ce s-a construit în România, în ultimii ani, dar o grădiniță și un parc capabile să producă, prin însăși existența lor, o adevărată revoluție în conștiința unei lumi ce părea și încă mai este dominată de primitivismul cel mai agresiv, dacă acest activist comunist a știut să se bucure concepînd în plin centrul orașului un tablou alcătuit din treizeci de mii de trandafiri pornind de la principiul că lumea trebuie să se bucure o secundă de frumusețea vieții: „secunda asta îl poate sătura pe om de morala frumosului", dacă acest comunist se putea bucura că înfățișarea străzilor care altădată păreau de nesmuls din ghearele mizeriei și putrefacției morale sînt azi atît de curate încît nu-ți poate veni să crezi că e chiar opera locuitorilor lor certați, se credea, pe vecie, cu munca și cu civilizația, înseamnă că **pentru el subiectul devenise cu adevărat omul.**

Nu sînt exemple mari, nu sînt argumente la fel de impresionante ca halele unei uzine gigant, ele sînt însă capabile să ne îndrepte pe noi cu gîndul spre această datorie fundamentală care e **omul cu viața lui cită** e ea, și care muncește cu tragere de inimă știind că viața lui fiind, astfel, mai bună, poate fi și mai lungă.

Cea mai mare datorie a noastră este să oferim oamenilor certitudinea că viața lor e cea mai importantă și că deci și istoria, astfel, le aparține.

DINU SĂRARU ■

Atenţie: Pămînt! Umblaţi cu grijă!

Avuţie fundamentală a ţării, pămîntul reprezintă şi azi, ca şi ieri, grija noastră de căpetenie. Sînt legi care-i veghează integritatea, sînt instituţii care-i supraveghează viaţa şi evoluţia, cu toate meandrele lor, sînt oameni pentru care pămîntul înseamnă totul. O încordare a voinţei, dar şi a conştiinţei tuturor poate face această avuţie să rodească mai mult, mai bogat. Şi împlinirea acestui deziderat o au în vedere principalele noastre documente de partid şi de stat din ultimii ani. Iar reportajele din aceste pagini îşi propun să constate la faţa locului măsurile grijii pentru pămînt prin prisma unor criterii şi unghiuri de acţiune cît mai diverse.

Domneşti, ora exactă a pămîntului

Domneştii de Giurgiu se află între rîurile Sabar şi Ciorogîrla, dincolo de linia de centură a Capitalei. Tocmai ne întorsesem din această comună şi aşteptam la marginea oraşului, în staţia autobuzului 305, cînd s-a apropiat un bărbat. Purta un costum arătos şi avea pantofi vădit noi. Într-o mînă ţinea o servietă iar în cealaltă o cravată. Nu ştie să-şi facă singur nod la cravată, ne-a zis. Dr. inginer Mihai Croitoru, de la Institutul de pedologie, s-a oferit să-l ajute. Să fie un nod mic, a cerut omul, şi s-a bucurat apoi că autobuzul 305 ţine cu el, fiindcă întîrzie să apară. S-a întîmplat să fie precum a vrut, un nod mic şi triunghiular. Ne-a mulţumit, ne-a întins mîna şi-a plecat fericit în lungul străzii Prelungirea Ghencea, nepăsător la ce-i spusesem, că nodul acela mic şi triunghiular nu prea mai e la modă. Un singur lucru îl întrebasem : dacă e din Domneşti. Ne-a răspuns că a venit la oraş cu nişte treburi. N-am insistat.

La Domneşti, în schimb, insistasem. Cu amabilitate, tovarăşa preşedintă a consiliului popular, Maria Ion, a extras dintr-un caiet gros de vreo două degete informaţia că Domneştii, împreună cu satul aparţinător Ţegheş, sînt înconjurate de ceva mai mult de 3 000 de hectare. Aflîndu-se între ape, pămîntul acesta este desigur bun, este un teren aluvionar, a zis inginerul Mihai Croitoru, care ne însoţea la Domneşti tocmai pentru a vedea cum este folosit pămîntul de aici. Maria Ion a încuviinţat că aşa este. Apoi a venit vorba despre un alt rîu de pe teritoriul comunei, Brebina, secat de la o vreme. Albia lui a fost arată. A fost redată agriculturii o suprafaţă de 10—15 hectare, spune tovarăşa primar. Însă, cum înainte dădusem o raită prin curtea primăriei şi văzusem că ar mai fi destul de multe de făcut pentru a se putea afirma că s-a găsit o folosinţă fiecărui metru pătrat de pămînt, nu-i greu de înţeles că a reda agriculturii albia secată a unui rîu şi în acelaşi timp a nu gospodări cu toată grija chiar curtea primăriei poate să însemne că tragem de o margine a cravatei, ca s-o mai lăţim, în timp ce venim cu foarfeca şi-o scurtăm în marginea cealaltă. Conducerea comunei nu este de altă părere, altfel n-ar veghea ca toate curţile şi grădinile să fie cultivate. Împreună cu loturile în folosinţă, acestea însumează la Domneşti, după cum spune Constantin Nicolae, secretarul consiliului popular, aproximativ 200 de hectare. Însă cum nu este de crezut că în toate cele 1 800 de gospodării ale comunei pămîntul este folosit la fel de bine ca în gospodăriile unor oameni vrednici precum Tudor Tudorache, Alexandru Istrate, Mitică Tudor, Gheorghe Isăcescu, Marin Savu sau Elena V. Ilie, primăria a luat măsuri, în ultima vreme, ca pămîntul să fie dat celor ce ştiu şi vor să-l lucreze. De exemplu, cei 5 200 metri pătraţi pe care ar fi trebuit să-i lucreze Elena Ciornohac au fost daţi în folosinţă spitalului din comună. S-a mai întîmplat chiar ca unii pensionari din Bucureşti, mai ales din cartierul Drumul Taberei, să vină la Domneşti şi să ceară să li se dea pămînt să muncească, în acord global. Li s-au dat nişte terenuri virane, dintr-acelea care înainte nu produceau decît bălării şi se lăsau acoperite de un strat din ce în ce mai gros de gunoaie. Vicepreşedintele consiliului popular, Ion Marin, îşi aminteşte şi cîteva nume : Dumitru Pop, fost colonel de miliţie, Sandu Virgil, om de 70 de ani şi fost tinichigiu sau Dumitru Gogonea, care şi-a adus şi ctitiva stupi şi nu se mai desprinde de satul Ţegheş, pentru a se mai duce pe acasă, decît o dată sau de două ori pe săptămînă. La Domneşti, este limpede, s-a înţeles că a folosi pămîntul înseamnă în primul rînd a-l cultiva, chiar dacă ici-colo se mai găsesc exemple care arată că lucrul acesta poate fi înţeles încă şi mai bine. Un exemplu ar mai putea fi chiar şi cartea C.A.P.-ului, cărela l-ar putea găsi, precum recunoaşte şi contabilul şef Eugeniu Bigan, o altă întrebuinţare decît aceea de a adăposti într-o latură a ei mobile şi cutii goale de conserve. A-i păstra înfăţişarea de-acum e ca şi cum ne-am apuca iarăşi cu foarfeca şi-am mai reteza o bucată, oricît de mică, din cravată, în timp ce de altă parte tragem de ea s-o lăţim. Spre lauda, de data aceasta, a conducerii C.A.P.-ului, numai prin reamenajarea podocurilor din incinta fermei zootehnice au fost cîştigate 6 hectare ce vor fi cultivate cu nutreţ pentru vite. Şi pentru că ţinem să ascultăm rugăminţea inginerului şef Valentin Saidac de a scrie că în 1981 a fost obligat să dea amenzi de 15 000 de lei unor şoferi care au descărcat pe pămînt bun, arabil, deşeuri de pe la UREMOAS, întreprinderea de vată de sticlă sau întreprinderea de mase plastice Bucureşti, am mai adăuga că nu trebuie să exagerăm, totuşi, aceste pagube încît să credem că doar datorită lor C.A.P.-ul a recoltat anul trecut 2 565 kilograme de grîu la hectar şi 1 700 de porumb. Cu aceasta facem un pas mai departe pentru a spune că a folosi pămîntul înseamnă nu numai să-l cultivăm dar şi a ne întreba cu ce rezultate — pentru noi şi pentru el — l-am cultivat.

Inginerul Valentin Saidac nu face un secret din faptul că pămîntul de la Domneşti n-a mai fost în 1981 la fel de bun ca în 1973. Cartările agrochimice dovedesc limpede, matematic, acest lucru. Pămîntul e mult mai sărac în fosfor, de exemplu. Iar cine socoteşte că faptul acesta e un detaliu fără însemnătate are a afla că în aceste condiţii îngrăşămintele simple cu azot nu numai că nu ajută la creşterea producţiei dar contribuie chiar la scăderea ei. Anul trecut, C.A.P.-ul trebuia să primească 280 tone şi n-a primit nici un gram de îngrăşăminte fosfatice. Dealtfel, zice inginerul Valentin Saidac, de 2 ani el nu mai îndrăzneşte să dea îngrăşăminte simple cu azot şi se străduieşte să aducă din cele complexe, de pe unde poate şi cum poate. Şi uneori reuşeşte, alteori nu. Aprovizionarea cu potasiu este mai bună decît cea cu fosfor, însă tendinţa e aceeaşi, de sărăcire. Ca şi rezerva de humus, dealtfel. A crescut în schimb aciditatea pămîntului, ceea ce nu e un fapt îmbucurător. Desigur, procesele acestea nu sînt treversibile, însă oprirea lor şi efortul de a le face să ia un curs favorabil presupun o veghe neîntreruptă şi fără îndoială că şi multe cheltuieli. Cît priveşte împrejurările care au declanşat şi întreţinut aceste procese negative, e limpede că ele nu atestă străduinţa de folosire raţională a pămîntului. O astfel de împrejurare a fost, de exemplu, reducerea substanţială a zootehniei la Domneşti. Marin Tudorache, preşedintele C.A.P.-ului, ne spune că în urmă cu vreo 30 de ani, cînd era referent agricol, comuna avea aproape 3 000 de vaci. Acum, la o populaţie de 6 300 de locuitori, gospodăriile din comună ţin doar 104 vaci cu lapte. Această reducere a fost consecinţa firească a hotărîrii din 1963, de a se ara islazul comunal. A fost şi el „redat" agriculturii, ca şi cum vacile care păşteau pe el ar fi ţinut de domeniul industriei iar cineva ar fi putut crede că ele se pot hrăni în continuare nu cu fîn sau iarbă ci cu span. Hotărîrea de a desfiinţa islazul chiar într-o comună de vestiţi lăptari — care aprovizionau Bucureştiul — n-a însemnat în cele din urmă decît că nodul de la cravată a fost făcut invers, ca şi cum s-ar fi încercat ca ea să fie purtată la vedere cu capătul îngust. Că a fost desfăcut, apoi, şi făcut cum trebuie, o dovedesc chiar înfiinţarea, începînd din acest an, a unui nou islaz comunal precum şi ieşirea din moda care se instaurase într-o vreme, de a nu mai îngrăşa pămîntul cu gunoi de grajd. Refacerea echilibrului dintre „zootehnie" şi „cimp" este unul dintre factorii care vor opri, fără îndoială, tendinţa de scădere a fertilităţii pămîntului iar oamenii vor putea fi atenţi nu doar la lungimea şi la lăţimea cravatei ei şi la orice semn ar da ea că începe să-şi răcească ţesătura. A ajunge aici, la refacerea acestui echilibru, apare mai important — în perspectivă — decît să privim peste gardul Elenei Năstase sau Păunei Ionescu din Domneşti, prima de 82 iar cealaltă de 65 de ani, şi să vedem că ele nu prea mai pot de la o vreme să-şi îngrijească aşa cum se cuvine grădina. Toate grădinile trebuie cultivate, desigur, dar în numele grijii de a folosi fiecare palmă de pămînt nu trebuie s-o pierdem din vedere pe aceea de a nu sărăci pămîntul care se întinde pe o suprafaţă de zeci de ori mai mare decît toate grădinile la un loc. Ceasurile pămîntului trebuie potrivite la ora exactă a puterilor lui, dar şi a datoriilor noastre faţă de el, nu aşa cum sînt potrivite ceasurile Întreprinderii de reţele electrice Giurgiu, secţia Bolintinul din Vale, care fac să se aprindă becurile la Domneşti dimineaţa şi să se stingă seara. Înţelegerea acestui lucru avînd oricum, pentru toţi, o însemnătate mai mare decît a învăţa să facem, cu toţii, nod la cravată.

DUMITRU CONSTANTINESCU

E numai ţapul de vină?

Nu-l scoţi prea uşor din starea lui de om aşezat pe preşedintele CAP-ului Gurbăneşti de Călăraşi, Dinu Danieluc. De vreo 20 de ani s-a înrădăcinat în aceste locuri de pe Valea Mostiştei, a cunoscut oamenii, oamenii l-au cunoscut pe el şi, împreună au făcut ce-au făcut, adică, de

La C.A.P. Radovanu (Călăraşi), din cauza neglijenţei, foarte multe hectare au produc

vreo 5 ori au obţinut Ordinul „Meritul Agricol", apoi, titlul de „Erou al Muncii Socialiste". Parcă spune povestea altceva cînd vorbeşte. Oricum, nu descoperi în el licenţiatul în drept care este, mai degrabă, un licenţiat în ştiinţa pămîntului. Şi totuşi, are şi el, Dinu Danieluc, momente cînd îşi iese din matcă. „E uşor să strici pămîntul în 4—5 ani, zice, ca să-l regenerezi însă îţi trebuie zeci de ani şi uneori calea-i fără întoarcere. Nu din cauza ideii se întîmplă uneori toate astea, viaţa a dovedit că irigaţiile sînt bune, exploatarea lor însă lasă de dorit". Abia în 1986 va intra în funcţiune sistemul naţional de irigaţii Mostiştea II. Gîndul îl frămîntă de pe acum pe omul care şi-a condus obştea spre rezultate spectaculoase, după cum se bate zilnic cu cei care nu au pic de respect pentru pămînt, îl rănesc şi-l batjocoresc, ultind că el, şi numai el, asigură pîinea cea de toate zilele.

Lăsăm comuna în urmă şi o pornim de-a lungul canalului de irigaţii. O coamă gălbuie, stearpă, înconjurată de verdeaţa crud, loveşte dureros locul. Una din numeroasele urme ale trecerii TCIF-ului Bucureşti prin moşia Gurbăneştilor : cînd au astupat coloana de aducţiune a apei, în loc să pună pămînt fertil la suprafaţă, l-au băgat în adînc, răsturnînd rostul rodniciei. Ceva mai departe, o bandă lată de lucernă fusese de curînd reînsămînţată. Vreo 6 hectare prăpădite de maşinile aceluiaşi constructor, care-şi fac drum direct prin semănătură. La tot pasul, tuburi de ciment — cîte şase, cîte două — sub care brazda a rămas neîntoarsă. Stîlpi de înaltă tensiune, şi ei în părăsire, stau ca nişte ghimpi uriaşi în verdele cîmpului. La curba drumului spre Preasna, drum scurtat direct prin cultură.

Ne apar în cale 4 mecanizatori, cu 4 tractoare ce trăgeau după ele discuitoare. De felul lor sînt din Kiseleţ. Se întorc, ne spun, de la Săruleşti, unde lucraseră timp de două săptămîni. Doi dintre ei — Ion Gheorghe şi Gheorghe Vasile — făcuseră pană chiar în cultura de porumb. „Nu vă doare sufletul ?" — tipă la ei preşedintele. Ba-i doare, dar dacă se întîmplase cu pana, trebuiseră să tragă de-o parte. Şi apoi, erau şi ei necăjiţi, obosiţi, se rătăciseră pe acest drum. Pană le mai trebuia, după ce timp de două săptămîni ţi culcaseră cei de la Săruleşti cîte doi în pat, ca pe copiii de grădiniţă. Nici pernă şi-şi puseră capul să se odihnească nu le dăduseră. Nici lighean să se spele. Aşa încît...

La Codreni — unul din dîmburile TCIF-ului ! În total sînt vreo 18 canale deschise (şi desecare, cu mormane de pămînt de-o parte şi de alta, care stau aşa de prin '78. Lucrarea a fost începută în devans, fără nici o aprobare, fără contract, părăsită apoi. Cui i-o fi trebuit aşa ceva ? Peste 10 hectare s-au prăpădit astfel, hectare pe care ei le au prinse în planul de cultură.

De la pădurea Belciugului intrăm în teritoriul CAP-ului Nana. Cît ţine pădurea lemnele sînt aruncate în dezordine pe teren agricol, de zici că-s răsturnate de ape. Vreo trei hectare bune le mănîncă pădurea (de fapt, cei de la exploatarea ei !) celor de la CAP-ul Nana. Aflăm de la preşedintele CAP-ului „Spicul", Tudoran Enache, că trecuse pe acolo procurorul şef al judeţului şi cînd descoperise starea pămîntului din jurul pădurii, dăduse instrucţiuni clare primarului să-l amendeze pe cel de la exploatare. Nu ştia dacă-l amendase sau nu „Dar dv. nu-i puteaţi aplica direct amenda ? Pămîntul nu este al dv ?" — l-am întrebat. „Ba da, puteam. O să le aplicăm de acum încolo !" Primarul Nicolae Pruneanu nu-l amendase încă pe gestionarul Chiru Radu întrucît nu se prezentase la... înştiinţările trimise. Orice comentariu ar fi de prisos.

În sfîrşit, la Gurbăneşti consemnam bătălia dintre şoferii TCIF-ului şi CAP — primii croindu-şi drum prin recolte, ceilalţi, reînsămînţînd după ei, trăgînd brazde obligîndu-i, într-un fel, să se restrîngă pe drumul-drum. Pe cîmpul CAP-ului Nana, drumurile sînt în floare. Însă. Direct prin semănătură ! Uneori, din kilometru în kilometru, alteori, (precum la ieşirea din pădurea Silvestru), la nici 100 m. Dar recorduri în materie de drumuri prin viitoarele holde bat cei de la Radovanu.

Cîteva cuvinte despre o planificare, mai bine zis despre o arondare a pămîntului, numai să-l cultivăm dar şi a ne întreba cu ce rezultate — pentru noi şi pentru el — l-am cultivat.

Inginerul Valentin Saidac nu face un secret din faptul că pămîntul de la Domneşti n-a mai fost în 1981 la fel de bun ca în 1973. Cartările agrochimice dovedesc limpede, matematic, acest lucru. Pămîntul e mult mai sărac în fosfor, de exemplu. Iar cine socoteşte că faptul acesta e un detaliu fără însemnătate are a afla că în aceste condiţii îngrăşămintele simple cu azot nu numai că nu ajută la creşterea producţiei dar contribuie chiar la scăderea ei. Anul trecut, C.A.P.-ul trebuia să primească 280 tone şi n-a primit nici un gram de îngrăşăminte fosfatice. Dealtfel, zice inginerul Valentin Saidac, de 2 ani el nu mai îndrăzneşte să dea îngrăşăminte simple cu azot şi se străduieşte să aducă din cele complexe, de pe unde poate şi cum poate. Şi uneori reuşeşte, alteori nu. Aprovizionarea cu potasiu este mai bună decît cea cu fosfor, însă tendinţa e aceeaşi, de sărăcire. Ca şi rezerva de humus, dealtfel. A crescut în schimb aciditatea pămîntului, ceea ce nu e un fapt îmbucurător. Desigur, procesele acestea nu sînt treversibile, însă oprirea lor şi efortul de a le face să ia un curs favorabil presupun o veghe neîntreruptă şi fără îndoială că şi multe cheltuieli. Cît priveşte împrejurările care au declanşat şi întreţinut aceste procese negative, e limpede că ele nu atestă străduinţa de folosire raţională a pămîntului. O astfel de împrejurare a fost, de exemplu, reducerea substanţială a zootehniei la Domneşti. Marin Tudorache, preşedintele C.A.P.-ului, ne spune că în urmă cu vreo 30 de ani, cînd era referent agricol, comuna avea aproape 3 000 de vaci. Acum, la o populaţie de 6 300 de locuitori, gospodăriile din comună ţin doar 104 vaci cu lapte. Această reducere a fost consecinţa firească a hotărîrii din 1963, de a se ara islazul comunal. A fost şi el „redat" agriculturii, ca şi cum vacile care păşteau pe el ar fi ţinut de domeniul industriei iar cineva ar fi putut crede că ele se pot hrăni în continuare nu cu fîn sau iarbă ci cu span. Hotărîrea de a desfiinţa islazul chiar într-o comună de vestiţi lăptari — care aprovizionau Bucureştiul — n-a însemnat în cele din urmă decît că nodul de la cravată a fost făcut invers, ca şi cum s-ar fi încercat ca ea să fie purtată la vedere cu capătul îngust. Că a fost desfăcut, apoi, şi făcut cum trebuie, o dovedesc chiar înfiinţarea, începînd din acest an, a unui nou islaz comunal precum şi ieşirea din moda care se instaurase într-o vreme, de a nu mai îngrăşa pămîntul cu gunoi de grajd. Refacerea echilibrului dintre „zootehnie" şi „cimp" este unul dintre factorii care vor opri, fără îndoială, tendinţa de scădere a fertilităţii pămîntului iar oamenii vor putea fi atenţi nu doar la lungimea şi la lăţimea cravatei ei şi la orice semn ar da ea că începe

Să ne întoarcem la Nana. Situaţia ce urmează îi priveşte direct şi pe cei din Radovanu, fiind identică. De la pădurea Belciugul, perpendicular pe ea, urmează să se construiască pe vreo 6 km un alt canal. Cineva din cimo îşi dă cu presupusul că pe aici vor trece şi vapoare. Altcineva, că nu-i posibil. Dealtfel, nu prea ştiu oamenii de rostul acestor săpături în miezul cîmpului lor decît că trebuie pentru irigaţii — fără alte amănunte. În ce ne priveşte, înţelegem că stăm cu picioarele pe viitorul canal ce va pleca din cel principal, de la Gurbăneşti spre comuna Sohatu, urmînd a tăia moşia CAP-ului Nana şi partea de pămînt ce aparţine Radovanului. În '81 au venit cei de la TCIF, au început lucrările de decopertare — din loc în loc — după care au plecat şi n-au mai dat semne de viaţă. Cît vezi cu ochii — şi ne decopertat şi pe pămînt bun — numai bălării. „Noi vrem să-l punem cu ceva — ne spune preşedintele CAP Nanu — dar dacă vor veni cei de la TCIF, atunci ce vom face ? Ne gîndim totuşi să-l însămînţăm cu furaje." (Şi ei au 60 hectare scoase din uz, cuprinse însă în planul de cultură al acestui an). Primarul nu e de acord să se semene pe aceste terenuri pînă ce TCIF-ul nu le va da în scris că în acest an nu se vor apuca de lucrări. În cîteva cuvinte înţelegem că privind colaborarea CAP-ului cu TCIF-ul nu are loc decît la... plată. Curat murdar ! — vorba lui Pristanda. Bine că cei ai locului au găsit un tap ispăşitor (care îşi cam merită, e drept, soarta), în care să arunce şi cu răsmunderea proprie. Aşteptăm, oricum, şi punctul de vedere al constructorului — TCIF Bucureşti. Cine ştie ce surprize ne va fi dat să mai trăim!

GEORGETA ŞTEFANESCU

Din ce buzunar se plătesc amenzile?

Cît mai costă hectarul de pămînt? Iată o întrebare caducă, pe care nu prea și-o mai adresează nimeni. Toate socotelile din jurul acestei întrebări, capitală în satul românesc de altădată, s-au încheiat demult. Dar asta, desigur, nu înseamnă că pămîntul nu mai are un preț. De pildă, pentru inginerul Ion Nicolescu, proaspătul director al Oficiului de cadastru, organizarea teritoriului și asolamente din Dîmbovița, prețul hectarului de pămînt se află împărțind 4 5000 000 lei la 616 hectare. Și ar reveni, deci, cam la 7305,20 lei, cu o aproximație de cîțiva bani. O cifră care, prin sine, nu ne spune prea multe, decît atunci cînd precizăm că este vorba de costul redării unui hectar de pămînt în circuitul agricol. 4,5 milioane lei reprezentînd investițiile planificate în Dîmbovița în această direcție, în anul în curs.

Inginerul Ion Nicolescu a început prin a fi șef de fermă, apoi a răspuns o vreme de calitatea semințelor semănate în Dîmbovița și acum, între altele, e dator să chibzuiască și să supravegheze cît se poate de eficient investițiile prin care pămîntul se reintoarce la menirea lui dintîi. Cu alte cuvinte, oferindu-i-se posibilitatea să privească din mai multe puncte de vedere pămîntul, și-a însușit și o optică mai exactă asupra profesiei. Și aici, în zonele subcarpatice, unde prețul avuțiilor din subsol este încă la fel de important ca și prețul solului, îndeletnicirea sa își are rigorile și specificul ei. Între interesele unităților de producție agricolă și interesele industriei extractive, deopotrivă de tari în tabelele de valori ale economiei noastre naționale, nu ne putem mișca doar prin slalom și abilitate funcționărească. Legea nr. 59 din 1974, referitoare la aceste raporturi, este una și cît se poate de limpede și, chiar dacă interpretările ei uneori se multiplică în funcție de unghi, măsura adevărurilor cuprinse în ea, de asemenea, trebuie să fie una singură.

Nu întîmplător, Oficiul de cadastru este parte componentă a Direcției agricole județene. Deci, oricum am privi lucrurile, sîntem datori să le privim de pe baricada agriculturii și nu încape nici o îndoială asupra faptului că una dintre misiunile oficiului de cadastru rămîne aceea de a instaura o pace folositoare tuturor între puțuri și sonde. Că pacea aceasta uneori e greu de atins, pluguțile mișcîndu-se îndecopsite sub semnul răbdării, iar sondele, în schimb, sub semnul febrei, ne-o spune tehnicianul Nicolae Gheorghiu, un expert în materie: totul începe cu un decret estimativ de scoatere temporară a pămîntului din circuitul agricol, emis de regulă la începutul anului, în concordanță cu perspectivele extracției petroliere; în baza dispoziției de delimitare a Direcției cutricole județene, delegatul de la cadastru și deținătorul terenului bornează de comun acord suprafețele pe care se vor implanta sonde; unei sonde de foraj i se acordă între 4000 și 4500 metri pătrați; în regim de exploatare, sonda mai afectează doar în jur de 1200 metri pătrați; o dată cu dezafectarea instalațiilor, schela petrolieră ajunge înaintea obligației de neaminat de a restitui pămîntul agricultorilor, în starea sa inițială. Dar ne aflăm înaintea unui scenariu evident ideal. Înscrierea în legalitate a succesiunii acestor operațiuni, de la un anume moment, se vădește a fi un simplu deziderat. Iar exemplele capabile să susțină afirmația noastră nu sînt puține.

În primul rînd, nu se respectă bornarea amintită mai sus, utilajele încălcînd frecvent hotarele teritoriului ce le-a fost cedat, croindu-și de cele mai multe ori drumuri de acces spre sonde pe unde le convine conducătorilor lor. Noi înșine am văzut în pădurea Prisaca, alături de drumul obișnuit de acces spre o sondă, un drum suplimentar, dar de trei-patru ori mai lung, deschis ca o consecință nemijlocită a comodității în manevrarea mașinilor. În al doilea rînd, cînd nu sînt aplicate în respectul prescris al normelor de securitate, tehnicile noi, de pildă utilizarea apei sărate pentru menținerea presiunii în strat, produc adevărate ravagii; cum s-a mai întîmplat și cum încă se întîmplă, mai ales ca urmare a spargerii conductelor, la Mănești, la Corbii Mari, la Răscăleți și Fierbinți. Se usucă pomii, sărătura se instalează adînc în brazdă și consecințele se prelungesc nefast în fertilitatea pămîntului. De fapt, singura soluție de a-l reda agriculturii constă în decopertarea stratului fertil înfestat și înlocuirea lui cu alt strat fertil. Numai că, este lesne de înțeles, nici stratul acesta nou nu ne vine din cer sau prin poștă, ci trebuie dislocuit de pe alte terenuri. Și paguba, în accepția unei strategii globale de conservare a solurilor, rămîne pagubă mai cu seamă atunci cînd ne gîndim și la adevărul că humusul se reface în ritmul infernal de un milimetru grosime la fiecare perioadă de șase sute de ani. În sfîrșit, însăși redarea în circuitul agricol a pămîntului afectat de sonde nu se întreprinde totdeauna cu promptitudinea solicitată de lege. Pe linia Comișani — Gura Ocniței — Moreni, autoritățile petroliere din zonă nu s-au achitat întru totul de obligații; restanțele însumează zeci și zeci de hectare. Și sînt restanțe, unele, durînd de ani întregi. Mult mai nefirească părîndu-ni-se însă o altă situație: există în zonă o multitudine de locații de sondă dezafectate productiv încă din timpul companiilor petroliere interbelice. Și nu le-a scos încă nimeni din pămînt postamentele de beton, capetele de coloană și țevăria care mai stăruie în calea plugului. Situația durează de o jumătate de veac! Este foarte probabil că Royal Dutch sau Standard Oil nu vor mai întreprinde niciodată corvoada aceasta. Ea ne revine nouă. Pînă nu demult, acționa în zonă, spre lichidarea acestor restanțe, o echipă specializată a schelei din Tîrgoviște. Vreme de doi ani, activitatea acestei echipe a fost sistată. A reînceput, totuși, recent, prin scoaterea la șosea a unor blocuri enorme de beton, între satul Prisaca și pădurea din miazănoaptea lui, și este îmbucurător că s-a relansat ofensiva întru cicatrizarea rănilor vechi ale pămîntului. Un ritm mai susținut al acestei ofensive ar fi și mai îmbucurător.

Dar cadastrul dîmbovițean întîmpină dificultăți nu numai în raporturile cu schelele petroliere. Oficiul pentru gospodărirea apelor București a scos din circuitul agricol, în rîndul lui, pentru acumulările Aduna-Buftea-Ilfoveni, numeroase hectare de teren arabil. Datoria îmi era să recuperez pentru toate unitățile agricole afectate o suprafață echivalentă. Termenul acestor recuperări a expirat încă de la 31 decembrie 1975, dar cooperativei agricole de producție din Brănișteîncă nu i-au fost restituite alte 27 hectare. În total, restanțele de acest gen ale oficiilor Consiliului Național al Apelor însumează, în Dîmbovița, 99,37 hectare. Ceea ce nu pare prea mult, nu-i așa? Însă, din clipa cînd sîntem de acord că activitatea din agricultură trebuie așezată sub lozinca folosirii intensive a fiecărei palme de pămînt, bineînțeles, o palmă de 99,37 hectare începe să ne apară destul de întinsă.

Conflictele, de regulă, se soluționează prin presiuni din partea cadastrului și prin amenzi achitate de întreprinderile în culpă. La Tîrgoviște, inginerul Ion Nicolescu ne mărturisește că presiunile lui la adresa celor ce atentează la integritatea pămîntului nu contenesc, că asta este de fapt una din misiunile lui de căpătîi. De asemenea, tehnicianul Nicolae Gheorghiu ne asigură că mai are destule chitanțiere de amenzi, încă nelncepute. Încît nouă nu ne mai rămîne decît să ne întrebăm: din ce buzunar se plătesc amenzile? Și, apoi, să ne mai adresăm o întrebare, oarecum de principiu: se poate prospera prin amenzi?

MIHAI PELIN

Poveste pescărească

3. Pescarii mării, bărbați cu palmele bătătorite, cu obrajii și frunțile bicisnite de valuri și vînturi, au existat aici, lîngă marea lor, în ciuda tuturor vicisitudinilor, de cînd lumea și pămîntul. Și vor mai exista atît timp cît noi vom avea grijă de mare!

„Brăila are cetăți industriale, dar vrem să ridicăm și cetăți de spirit"

(Urmare din pagina 1)

— Dar, uneori, în procesul ăsta de modernizare uităm de unele moșteniri valoroase și, uitînd de ele, acestea dispar. Nu credeți?

— La noi nu avem multe dovezi, să credem. Pentru moștenirile de valoare, cît și pentru creațiile noi de valoare, brăileanul de tradiție are același cult și respect deosebit. Iar noi trebuie să ținem seama de asta. Drept pentru care, ați văzut, cred, centrul orașului e un adevărat șantier.

— Ce se întîmplă acolo?

— Refacem, renovăm întocmai tot centrul Brăilei. Arhitectura acestei zone, chiar dacă e puțin eclectică, este unică în felul ei; unică prin diversitate. O parte din clădiri au fost deja renovate. Acum lucrăm intens la renovarea Teatrului „Maria Filotti", **o rară operă de artă**, cum s-au exprimat unii arhitecți de frunte ai țării, care ne-au sfătuit, ne-au rugat **să ne grăbim încet.** Vom continua, după un program bine stabilit, aprobat de conducerea superioară a partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe strada Republicii, modernizînd partea pietonală, mobilînd-o inspirat și util. La fel se va întîmpla cu toate clădirile cu valoare arhitecturală, în așa fel, încît spiritul specific brăilean va fi conservat și amplificat cu noile construcții.

— Ce se construiește, mai deosebit, la Brăila?

— O casă a tineretului, la indicația secretarului general al partidului, o casă de cultură a sindicatelor, tot la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, alte obiective social-culturale, foarte necesare brăilenilor. Arhitecții noștri se vor strădui, cred, să fie, dacă nu mai sus, măcar la înălțimea predecesorilor lor.

— Aveți o pasiune pentru arta monumentală? Întreb, pentru că, am aflat, toți dv. ați fost inițiatorul Taberei de sculptură „Donaris", stabilită inspirat pe faleza Dunării.

— Pasiunea mea nu e numai a mea, e pasiunea oamenilor acestui oraș. Ei stau pe malul unuia dintre cele mai mari fluvii ale Europei, iar pasiunea lor este pentru artă, pentru frumos, pentru o înaltă aspirație umană. E bine că e așa și, pornind de la aceasta, cu ajutorul Uniunii artiștilor plastici am realizat „Donarisul". Sculptorii din „Donaris", oameni formidabili, au lăsat la Brăila opere durabile, inspirate, moderne, pentru care le mulțumim lor și uniunii.

— Dar de ce „Donaris" s-a oprit doar la o primă ediție? Dacă s-a dovedit atît de inspirată...!?

— Acțiunea am început-o pe malul fluviului și o continuăm acum în oraș: o veți regăsi pe bulevardul Karl Marx, la marile intersecții stradale, în Grădina publică, în Parcul monument. Continuăm mobilarea municipiului cu astfel de lucrări de artă, chiar dacă, deocamdată, nu vom mai lucra în sistem de tabără.

— Dar pentru literatură aveți aceeași pasiune? Întreb, pentru că am văzut la Fănuș, de zeus ioi, 50 de garoafe, plus una, toate din partea brăilenilor. Iar pentru gestul dv. s-a bucurat nu numai Fănuș Neagu...

— Nu-i uităm pe brăileni oricît ar fi ei de departe, pe brăilenii de bine. Mai-ales atunci cînd nici ei nu ne uită.

— Un sculptor brăilean, acum în București, dorește să dăruiască orașului său natal mai multe cicluri de statui. Le puteți prelua? Cum și cînd?

— E o neglijență a noastră faptul că am aminat preluarea acestor opere de artă, dar din momentul acesta îl invit pe sculptorul Constantin Iordache să-și depună lucrările într-o sală anume amenajată la Brăila.

— Știm, de asemenea, că aveți mai multe donații făcute Brăilei de către urmașii lui Panait Istrati, de profesorul D.D. Panaitescu, fiul lui Perpessicius. Cum sînt valorificate aceste moșteniri literare?

— În Casa Perpessicius am amenajat o filială a Muzeului Brăilei, unde sînt expuse toate donațiile Perpessicius. Sperăm să facem la fel cu Casa Türinger, unde, se știe, a locuit un timp Panait Istrati, împreună cu mama sa. Deocamdată, însă, toate aceste donații le vom expune, foarte curînd, într-o clădire din Grădina publică, unde vom organiza o Expoziție permanentă. Astfel, aceste moșteniri ale brăilenilor vor deveni un bun al lor, la care vor avea acces nu numai ei, ci toți cei care vor vizita expoziția, Panait Istrati, Perpessicius fiind nu numai ai Brăilei, ci ai țării, ai întregii lumi.

Într-un fost restaurant, tot în Grădina publică, amenajăm o Expoziție permanentă de pictură și sculptură de interior. Facem deci invitația pictorilor și sculptorilor, brăileni sau nebrăileni, să participe cu lucrări.

— Cred că sînteți printre foarte puținii primari ai Brăilei care a transformat un restaurant într-un lăcaș de cultură. Cum s-a produs minunea asta?

— Nu e nici o minune, e un fel de a te gospodări mai bine, de a nu uita că drumul spre o nouă conștiință umană trece și prin instituțiile de artă. Tovarășilor din alimentația publică le-am oferit în schimb un nou spațiu: vechiul Castel de apă al Brăilei, construit prin 1900. De vreo 20 de ani fusese părăsit. Acum, acolo funcționează o cofetărie, berărie, în continuare se lucrează la amenajarea unui restaurant, o braserie, discotecă, iar sus la 30 m, amenajăm tot un restaurant cu placă turnantă, de unde se va putea vedea întreaga panoramă a Brăilei.

— Tovarășe primar Neculai Ion, unde merge brăileanul duminica?

— În primul rînd la Dunăre.

— Și ce mai află acolo?

— Nu tot ce și-ar dori. Fapt pentru care vom realiza anul acesta cîteva lucrări: extindem plaja, amenajarea și agrementarea falezei; realizarea unei plaje peste Dunăre, amenajăm Lacul Ganea, în trecere bac. Oamenii mai pot merge însă la Lacu Sărat, în parcurile orașului și la Blasova mai ales, în Insula Mare, unde fiecare unitate își va amenaja un loc de odihnă și agrement.

— Tovarășe primar, Brăila nu poate fi concepută fără bărci. Înainte mai toi brăileanul era căpitan de barcucea, cum cu umor se mai spune. Astăzi, de asemenea, sînt peste 2 000 de proprietari de ambarcațiuni mici: bărci cu rame, bărci cu motor, șalupe mici, barcaze. Ei se plîng că nu au unde ancora. Căpitănia nu le oferă un loc pentru parcarea pe apă. Ce veți face cu problema acestor bărcari pasionați?

— Am început construcția unui mic port pentru acostarea și întreținerea micilor ambarcațiuni. Avem executate 7 module (bazine plutitoare), pînă la sfîrșitul lunii vor fi 20 de module, pe care le vom amplasa la plaja municipală, în apropiere de Șantierul naval. Cei mai mulți dintre acești posesori de bărci sînt și membri ai A.C.R. Așa că prin A.C.R. vom asigura și întreținerea, repararea și paza ambarcațiunilor mici. Va fi un lucru frumos și civilizat.

— Uneori, la Brăila nu s-a ținut cont de vechea ei sistematizare: au fost închise unele străzi. Se mai închid și alte străzi din acest evantai de raze al Brăilei, unie în felul său?

— Nu mai admitem să se facă asemenea greșeli.

— Care e starea străzilor, aveți necazuri cu întreținerea lor?

— În general sînt bine întreținute, practicabile, cu excepția cîtorva din cartierele 1 Mai, Radu Negru, Brăilița. În 1982, avem un program de amenajare a lor: vor fi pietruite, asfaltate, renovate. Necazuri avem cu unele întreprinderi (poștă, gaze, electricitate, apă-canal) care strică strada să-și facă ele treburile și nu mai repară la loc.

— Puteți să aplicați legea, să-i amendați, să nu le aprobați lucrarea.

— Nu cu o amendă rezolvi problema. Ci cu o mai bună coordonare, unde și noi avem partea noastră de vină: acceptăm uneori cu ușurință unele lucrări. E nevoie de exigență din partea noastră, a serviciului de sistematizare și gospodărire, exigență pe care de acum înainte o vom aplica.

— Tovarășe primar, am observat că sînt străzi cu tot felul de denumiri (a mărului, a părului), sînt cartiere cu denumiri în afara tradiției, a specificului brăilean, a lexicului nostru chiar. De ce n-ar fi un cartier denumit: Panait Istrati, de pildă, sau un bulevard cu acest nume, ca să nu mai pomenim și de alte personalități care ar fi îndreptățite să dea nume unor străzi, cartiere?

— Știm, o opinie în sensul acesta a avut-o și Fănuș Neagu. Dar denumirea unui cartier, a unor străzi se face printr-un act normativ. O lipsă a noastră e că n-am făcut demersurile respective și că ne-am împăcat cu situația existentă. E adevărat că unele străzi n-au nici o legătură cu denumirea. Strada Mărului, de care pomeneați, poate nu întîmplător, există, am fost și eu pe ea și am constatat că pe toată strada nu există nici un măr. Dar știți ce am făcut? Am procurat puieți de meri, am mobilizat cetățenii și, împreună cu membrii Organizației Democrației și Unității Socialiste, am sădit cîteva sute de meri. Azi, în fața fiecărei curți e un măr, iar strada își justifică denumirea. Deci se poate și așa.

— Acolo unde se poate, dar pe strada Avionului n-o să se poată planta un avion!

— Mi-ar plăcea și mie, e adevărat, ca o stradă din orașul nostru să se cheme Panait Istrati, Mihu Dragomir, Chiralina, Nerantula sau chiar strada Moș Anghel, călătorind pe ele să ai impresia că umbli prin romanele acestor locuri. Noi vom întreprinde cele necesare în acest sens.

— Anul trecut au fost lansate numai la o librărie peste 20 cărți ale unor scriitori din țară și din Brăila. Faptul nu îndeamnă să vă gîndiți la o viitoare Casă a cărții?

— Nu știu dacă vom putea realiza așa ceva pînă la darea în funcțiune a Casei Tineretului. Demolarea clădirilor unde urmează să fie amplasat acest viitor edificiu de cultură a început, proiectul de execuție există. Odată cu nașterea acestui edificiu se va naște probabil și această Agoră a cărții, de care mă întrebați.

— Vă place să lucrați în echipă sau de unul singur? Vă consultați în luarea deciziilor?

— Nu reușesc, cel puțin pe moment, să pricep sensul întrebării. Deoarece nu concep ca un om care e ales de oameni, învestit să lucreze pentru oameni, obligat să lucreze cu oamenii, să gîndească și să hotărască de unul singur. Ce poate fi mai frumos decît confruntarea de păreri, de idei în luarea unei hotăriri? Cine nu-și verifică gîndirea personală cu gîndirea colectivă nu are nici un control asupra calității gîndirii sale, a conștiinței sale profesionale, politice mai ales. Și apoi, bucuria e mare cînd e comună.

— Cu cine nu vă place să lucrați?

— În primul rînd cu acei oameni care spun numai **da** și să trăiți.

O mină de aur, un izvor de sănătate:

„Avem leacuri minunate în grădinile şi pe dealurile ţării. Să nu le strivim cu piciorul"

Dincolo de toate meritele şi titlurile sale ştiinţifice, Ovidiu Bojor candidează, fără să ştie, şi fără s-o dorească, la titlul de recordman absolut al ţării la proba de marş... în timp : în decursul ultimului sfert de veac a bătut cu piciorul cam **40 000 km de pămînt românesc.** Altfel spus, a cercetat metru cu metru 40 000 km pentru a cunoaşte şi a contribui la punerea în valoare a florei medicinale şi aromatice. (Atenţie la ultimul cuvînt : interlocutorul nostru este probabil primul promotor român a ceea ce el numeşte aromoterapia, despre care însă vom vorbi cu alt prilej.) Metoda originală folosită de grupul de cercetare din care a făcut parte a trecut fruntariile ţării, fiind recunoscută de Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială drept metodă de bază pe plan mondial pentru evaluarea bogăţiilor naturale derivate din flora spontană. Ce poate da ea, ce reprezintă pe plan economic, mai bine-zis ce ar putea reprezenta ea ?

— „Avem leacuri minunate în grădinile şi pe dealurile ţării. Să nu le strivim cu piciorul ! Ci să le adunăm, cel puţin pentru noi deocamdată şi să nu uităm că avem de unde aduna plante de leac, ca să le putem vinde şi altor ţări. Trebuie dar să înţelegem că e păcat să aruncăm în fiecare an peste hotare atîta bănet pentru medicamente. E datoria noastră să avem grijă ca banul să rămînă în ţară, iar mulţimea muncitoare de la noi să mai aibă încă un mijloc de ciştig".

— Nu, aceste rînduri de o stringentă actualitate nu-mi aparţin — arată doctorul în ştiinţe farmaceutice Ovidiu Bojor, expert O.N.U., coautor al unor lucrări fundamentale, de referinţă, precum cele două volume „Farmacia naturii", una din cele mai complete pe plan european, autor a peste 200 lucrări ştiinţifice tipărite şi a 24 brevete de invenţii, cercetător ştiinţific la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului şi cercetări farmaceutice. Rîndurile citate le-am extras din volumul omagial editat cu ocazia împlinirii a... 120 de ani de la înfiinţarea Farmaciei şi laboratoarelor Vorel din „Tîrgu Pietrii" (Piatra Neamţ). De notat că înfiinţarea s-a făcut prin hrisovul domnesc semnat de „Io, Ioan Sturza V. Voevod" la 26 mai 1825 ! Iată ce tradiţii există la noi în acest domeniu, cîte ceva din tradiţie s-a păstrat, dar prea puţin. S-au făcut multe în ultimii ani, dar de ce să nu recunoaştem că, de pildă, pădurile noastre sînt pline de lăcrămioare, care — lăsînd de o parte aspectele emoţionale, poetice — sînt un excelent tonic cardiac pe care nu-l folosim, în timp ce bolnavii duc lipsă de digitală. Şi tot în pădurile noastre creşte din abundenţă **Digitalis grandiflora,** care, aşa cum au dovedit-o cercetările româneşti, este la fel de valoroasă, ba chiar poate mai activă decît **Digitalis purpurea,** dar medicamente similare le importăm ! Am dat doar două exemple ; din păcate ele sînt mult mai numeroase.

— Stimate tovarăşe doctor Bojor, cum s-ar putea aprecia valoarea florei noastre ?

— Am inventariat — în cadrul unor colective de cercetători de la facultăţile de farmacie din Cluj-Napoca, Iaşi, Tîrgu Mureş, Grădina Botanică a Universităţii Bucureşti şi Institutul de biologie Bucureşti — resursele de plante din flora spontană în special din lanţul carpatin (circa 800 000 ha) şi luncile riurilor principale — mai pe scurt, cam tot ce este necultivat în ţara noastră. Am identificat în amănunţime (mergînd pînă la fiecare pădure şi luncă în parte), sub aspect cantitativ şi calitativ, **multe zeci de mii de tone** de specii medicinale şi aromatice, adevărat tezaur potenţial pentru industria fitoterapeutică, din care nu se valorifică superior decît o parte relativ mică atît pentru consumul intern cît şi pentru export.

— Ce ar trebui făcut, după părerea dv., pentru intensificarea acestor activităţi, pentru a le mări „randamentul" atît economic cît şi pe al utilizărilor practice ?

— Noi, spre deosebire de multe alte ţări europene şi de pe alte continente, dispunem în 1982 de o hartă evaziexhaustivă a florei spontane. Este un bun cîştigat, care însă singur, evident, nu este nici pe departe suficient. Structura organizatorică PLAFAR o consider corespunzătoare (cunosc bine întreprinderile componente). S-a neglijat însă un lucru foarte important . unii au crezut că mai oricine poate culege aceste plante. Eroare ! Se impune şi în acest domeniu o şcolarizare, plantele trebuie recoltate la timp, uscate în condiţii bune şi culese din zone nepoluate. Repet, toate acestea trebuie învăţate. Se impune deci, de urgenţă, **şcolarizarea culegătorilor.** Faptul că alaltăieri cineva s-a ocupat de pene şi ieri a fost achizitor de ouă nu-l califică automat, azi, drept culegător de plante din flora spontană. Avem un liceu tehnic de apicultură, ceea ce este foarte just. De ce nu şi licee cu profilul despre care discutăm acum ? Măcar unul pentru Moldova, unul pentru Muntenia şi Oltenia, altul pentru Transilvania. Nu ar fi un lux, ci ar impulsiona şi ar furniza cadre medii pentru o activitate importantă şi **foarte rentabilă.** Dar totul porneşte de la materia primă, ea este cea dintîi şi cea mai esenţială verigă. Apoi, eu propun crearea a vreo 10 000 microcentre (desigur, nu de azi pe mîine) în mediul rural, mai ales în zonele de deal şi de munte. Subliniez : **microcentre,** nu zece giganţi. Ele ar putea fi înzestrate cu alambicuri, astfel încît operaţiile de distilare s-ar realiza pe loc. De asemenea, extractoare simple ar evita transporturile costisitoare, fiindcă trebuie ştiut că în aceste plante doar 2% reprezintă partea utilă," restul fiind balast. S-ar putea aduce şi tocătoare, mici mori etc., utilizîndu-se energia de la microhidrocentrale locale. Toate acestea ar contribui, într-o măsură mult mai mare ca azi, la valorificarea resurselor locale şi, în general, la dezvoltarea zonelor rurale mai îndepărtate. Prelucrarea pe loc ar spori enorm valoarea produselor.

Iată acum, în opinia doctorului Ovidiu Bojor ce s-ar putea obţine din plantele medicinale şi aromatice (produse care azi se obţin în cantităţi extrem de mici sau deloc) :

● **Tincturi şi extracte** — de arnică (utilizată încă de pe timpul dacilor pentru vindecarea rănilor), de omeag **(aconitum),** lăcrămioare, mătrăgună, obligeană şi multe, multe altele.

● **Comprimate şi drajeuri** din pulberi de plante medicinale — antispastice, expectorante, hepatoprotectoare, diuretice, laxative, anticolitice, sedative. (A nu se confunda cu ceaiurile medicinale din farmacii ; ne referim la **comprimate şi drajeuri** !)

● **Mai multe siropuri din plante şi uleiuri volatile,** precum şi **picături** de uz intern (o cercetare recentă a lui Ovidiu Bojor : giardianol, împotriva unor paraziţi care afectează un mare număr de copii) sau de uz extern, pentru tratamentul sinuzitelor, dermatozelor etc.

● Substanţe utile într-un domeniu neglijat la noi : **fitobalneoterapia.** În prezent, după părerea interlocutorului nostru, există încă mult empirism. „În afară de **babyplant** şi cinci amestecuri, în curs de omologare, de plante pentru uz balneologic, nu cunosc alte realizări mai deosebite" — spune Ovidiu Bojor, referindu-se deci nu la băile semiempirice practicate acum, ci la amestecuri bine dozate şi cu indicaţii foarte riguroase.

● **Asocierea plantelor şi substanţelor active din plante cu mierea** şi alte produse apicole.

— În acest context pledez pentru înfiinţarea unui **Institut de terapie naturală** îmbinînd tratamentul prin plante, administrarea produselor apiterapice („tot ce ne poate oferi stupul, de la miere şi Apilarnil la veninul de albină"), acupunctura.

Peste 50% din medicamentele azi în uz — apreciază distinsul cercetător pe baza unei experienţe de 35 de ani — **pot fi preparate din plante,** fie ca atare, fie asociate cu produse apicole sau cu foarte mici cantităţi de substanţe active. S-ar evita astfel „poluarea cu medicamente", cu aceste corpuri străine introduse în organism şi care îşi dezvăluie uneori consecinţele negative după două, trei generaţii. Deci cam 50% din terapia românească ar putea fi reprofilată pe liniile mai sus sugerate, spre folosul bolnavilor şi al economiei naţionale.

LIONEL NIŢESCU ■

Medicamente pe bază de plante

În ultimul timp, la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri au intrat în producţia de serie cîteva noi medicamente, finalizarea unor invenţii româneşti, produse pe bază de extracte de plante indigene, valorificînd şi pe această cale tezaurul de sănătate conţinut în plantele medicinale şi tehnice. Vi le facem cunoscute :

● CORNHIDAL, vasodilatator cu acţiune antimigrenoasă, realizat din extract de corn de secară. Colectiv, inginer Gabriela Pintilie de la I.C.C.F., Institutul de cercetări chimice şi farmaceutice Bucureşti. Se fabrică la Întreprinderea de antibiotice Iaşi din anul 1981.

● SEDINSTANT, sedativ al sistemului nervos central din extract de amestecuri de plante indigene. Colectiv, farmacist Ileana Smaranda Popescu de la I.C.C.F. Se fabrică la I.A. Iaşi din 1981.

● TARBEDOL, medicament cu acţiune digestivă, obţinut din amestecuri de plante indigene. Colectiv, farmacist Ileana Smaranda Popescu de la I.C.C.F. Se produce din anul 1981 la I.A. Iaşi.

● TICIVEROL, acţiune antiseptică, antimicotică, antiinflamatorie şi analgezică, produs din amestecuri de plante indigene. Colectiv, inginer Mihai Drey de la I.C.C.F. Fabricat la I.A. Iaşi de anul trecut.

● ERGOCEPS, medicament realizat din extract de corn de secară de colectivul inginer Gabriela Pintilie de la I.C.C.F. Este un vasodilatator cerebral, înlocuitor al medicamentului de import „Hidergin".

După cum sîntem informaţi, acţiunea de valorificare a acestor bogăţii naţionale continuă. Se impune însă un ritm mai susţinut, industrializarea unor produse realizate pe bază de plante (Boicil tablete şi unguent, preparate din cătină ale profesorului Ion Brad, gama de biostimulatoare Tamara Păunescu etc.) fiind în întîrziere.

„Oare cum mai miroase busuiocul?", se întreabă romînca în magazinul de parfumuri

O femeie, pe care o priveşti şi nu te întrebi cum arată, fiindcă nici ea nu prea îşi pune astfel de întrebări, intră într-un magazin de parfumuri şi cosmetice şi spune că ar vrea „un parfum, din acelea de cinci lei sticluţa".

Scena o povesteşte o ingineră de la „Miraj" : „Mă aflam în magazin cu ocazia unui test comercial şi cererea femeii m-a interesat întrucît ea dovedea ce puţine lucruri ştim despre anume categorii de cumpărători şi, totodată, ce puţine lucruri ştiu aceste categorii de cumpărători — nu despre cosmetice şi parfumuri — ci despre nevoile lor de frumos şi confortabil, despre ei înşişi. Calitatea şi diversitatea produselor cosmetice şi de parfumerie de pe piaţă spun, de fapt, şi ele cum trăiesc oamenii. Din punct de vedere al conţinutului, cele mai multe din produsele noastre sînt competitive pe orice piaţă. Din punct de vedere al prezentării, s-au făcut progrese dar mai avem de făcut destule. Cît priveşte reclama şi comercializarea, avem încă foarte multe de făcut".

Industria cosmeticelor, se cunoaşte, nu cere investiţii complicate. Cosmetice şi parfumuri pot să producă mulţi, numai că o seamă de materii prime, de tradiţie în domeniu, se produc doar în anume ţări şi cu anume preţuri. Fiind relativ simplu să produci, e de înţeles că fiecare ţară îşi protejează mărfurile. Se mai ştie însă că fiecare ţară poate, la rîndu-i, să pună în valoare, cu o sesizabilă investiţie de inteligenţă, materii prime indigene. De la un timp încoace, chestiunea reducerii importurilor de materii prime şi a reconsiderării unor materii prime autohtone se pun cu o acuitate deosebită. Industria cosmeticelor, spre exemplu, consumă, la noi, cîteva zeci de tone de lanolină anual. Iar lanolina o importăm, cu toate că dispunem de peste 100 tone lanolină brută pe an, de la spălarea lînii!

La Orăştie funcţionează o staţie pilot cu o capacitate de 10 tone pe o tehnologie autohtonă. Staţia va acoperi totalul cererii în 1983. Am fi îndreptăţiţi să spunem : **abia în 1983.**

Ce rezultă din toate acestea ? Rezultă că nu-i deloc simplu să produci parfumuri şi cosmetice dacă nu te preocupi din vreme de cercetarea şi valorificarea bogăţiilor reale ale ţării tale. Clima îngăduie cultivarea unor plante foarte utile industriei parfumurilor : Rozmarin, Spic, Geranium African, trandafiri. Alte plante pot fi aclimatizate în scopul extragerii unor uleiuri eterice. Ca să nu importi însă materia primă atît de la Indemină în numeroase cazuri — ca uleiul de trandafiri — trebuie să cultivi trandafiri. Trebuie, mai direct spus, ca planificarea plantaţiilor la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare şi planul de aclimatizare al plantelor să ţină cont de necesarul de materii prime al industriei de cosmetice şi parfumuri. Mie, ca producător, îmi este categoric mai uşor să conlucrez, să zicem, cu muncitorii şi şefii de fermă ai unei plantaţii de tuberoze aclimatizate, decît să lupt ca să import ulei eteric de tuberoze. Dealtfel, la „Miraj" s-a izbutit punerea în valoare a unor bogăţii specifice în colaborare cu autorii unor remarcabile substanţe active. Sigur, uleiul de cocos sau unele uleiuri exotice trebuie să le cumperi dacă vrei să produci unele cosmetice şi parfumuri ce au în formulă ulei de cocos şi uleiuri de portocali sau mimoze.

În anul 1981, la un Tîrg internaţional de cosmetice ţinut la Bratislava, produsele româneşti au beneficiat de un stand vecin cu al unor producători renumiţi, fapt prin care organizatorii înţelegeau să le sublinieze atît calitatea propriu-zisă cît şi pe aceea a prezentării. Trebuie spus că un interes cu totul aparte l-au stîrnit gamele cosmetice originale, patente ale „Miraj"-ului cu colaborarea unor autori, faimoşi de-acum şi nu numai în ţară, de substanţe active. E vorba de Pell-Amar, Bellatrix, Mary Gilbert, Darclée, Miraj, cu pînă la şapte produse pe gamă.

Dumitrescu Maria, inginer chimist şi „creator de mirosuri", adică unul din acei specialişti a căror îndeletnicire e pentru multă lume misterioasă, şi Stanca Cismaru, creator de produse cosmetice şi — lucru nu tocmai obişnuit — şefa biroului plan-dezvoltare mărturisesc foarte clar convingerea că soluţia românească în materie de cosmetice şi parfumuri trebuie să fie creaţia şi punerea în valoare a unor bogăţii uitate ori ignorate. Succesele mari ale întreprinderii „Miraj" pe aceasta se întemeiază. Celebrul de-acum Pell-Amar se bazează pe extractul de nămoluri sapropelice. Gama Bellatrix, cu prestigiu pe piaţă, foloseşte extractul total de Heleboaus Speciae — care este elementul activ şi în „Boicil". Gama Mary Gilbert are ca substanţă activă colagenul, foarte bogat în substanţe nutritive necesare întreţinerii pielii. Gama Darclée valorifică total extractul din fructele de cătină. Gama Miraj valorifică grăsimea de nucă din cele cîteva crescătorii din ţară, o grăsime care din punct de vedere al compoziţiei chimice se aseamănă cu grăsimea naturală a pielii. În fine, o cercetare foarte recentă a dat pe piaţă gama Acanta, a cărei substanţă activă e apilarnilul. Cum se poate vedea, o seamă de cosmetice primite excepţional pe piaţă şi care au meritul de a fi dat valoare industrială unor idei îndrăzneţe.

Creatoarea de produse cosmetice Stanca Cismaru, observînd că, de fapt, 80 la sută din materia primă utilizată la „Miraj" contează pe înlocuitori, ori mai propriu spus, pe substanţe similare chimic, bagă de seamă că, în acelaşi timp, nomenclatorul de importuri poate fi încă substanţial ameliorat. În parfumerie, bunăoară, urmează a intra în fază industrială 27 de noi tehnologii. Există un număr de alte cercetări pentru materii prime odorante de sinteză în pragul industrializării. În cosmetică s-au perfectat contracte importante cu institute de cercetare pentru realizarea de substanţe active. Problema e ca ciclul cercetare-industrializare să se scurteze. Media de cinci ani, cît e deocamdată, poate fi bine rotunjită la patru sau chiar la trei ani.

TUDOR OCTAVIAN ■

Despre mătrăgună, cu stimă...

Vorbind numai despre medicamente, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri acoperă, din producţia proprie, aproape 95 la sută din sortimentul necesar. Reducerea importu-

PLANTELE MEDICINALE

rilor, în 1982, va fi de 1,2 milioane dolari. În 1985, va fi de 12 milioane dolari. La aceeași valoare va ajunge la sfîrșitul cincinalului și reducerea importului afectat pentru materiile prime necesare realizării medicamentelor existente. Asimilarea, prin cercetări proprii, a unor medicamente mult solicitate, Metoclopramid, Katein, Xantinol nicotinat, Piritinol, care înlocuiesc produsele de import similare : Reglan, Trasilol, Complamin Encefabol, ca și sintetizarea unor substanțe românești ca clotrimazol, sulfizol, fenitramin, furosemid — am enumerat doar cîteva — au dus la aceste rezultate.

Una din preocupările importante ale specialiștilor centrali, ale cercetătorilor din institutele de cercetări de profil, a fost valorificarea unei bogății reale a țării : plantele medicinale și tehnice. Să amintim realizarea unor medicamente originale din fructe de cătină, bogate în diverse microelemente și vitamine, folosite în oftalmologie, gastroenterologie, arsuri și ca principiu energizant ; realizarea unor produse din afine, folosite în oftalmologie și tulburări ale permeabilității capilare, înlocuitori ai medicamentului francuzesc Difrarel ; Boicil, extras din spînz (Herba helleborus), deja binecunoscut medicament antialgic, realizat sub formă injectabilă și unguent, în curînd și sub formă de tablete ; o gamă largă de produse adresate afecțiunilor cardiace, extrase din planta numită Degețel linos (Digitalis lanata). Cercetate sau în curs de cercetare, aceste plante, la prima vedere accesibile, au înlocuit și înlocuiesc importurile.

Într-o discuție cu inginera Elena Dumitrescu, director tehnic al centralei, ne dăm seama că în acest domeniu de activitate mai sînt încă multe de făcut. Anumite plante livrate de ministerul de resort nu sînt de calitatea cerută. Principiul activ conținut în plante, funcție de condițiile de recoltare, uscare și depozitare, nu îndeplinește condițiile cerute. Deși necesarul de plante tehnice și medicinale a crescut, suprafața alocată pentru cultura lor a rămas aceeași. Încă se mai întîlnesc situații în care se apelează la importuri de substanțe chimice din cauză că plantele care le-ar putea înlocui cu succes și eficiență lipsesc. Pînă în urmă cu 2—3 ani, scobutilul se extrăgea în exclusivitate din laurul păros sau mătrăguna (Datura inoxia). Acum se apelează la import. De asemenea, se importă morfină și codeină pentru că recolta de capete de mac este insuficientă și de calitate necorespunzătoare.

Fără îndoială, mare parte din medicamentele folosite sînt rezultatul unor sinteze chimice complicate care presupun procese tehnologice și instalații de înalt nivel tehnic. În acest sens, sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca, pe lîngă satisfacerea necesarului țării, valoarea exportului de medicamente să crească de la 20 la 300 milioane dolari în 1985 va fi îndeplinită în mare măsură prin realizarea de noi platforme industriale și, mai ales, prin dezvoltarea celor existente, prin creșterea productivității muncii, însă valorificarea în totalitate a plantelor tehnice și medicinale, ceea ce presupune eforturi de investiție reduse, trebuie să primeze.

Și în industria de lacuri, unde materiile prime de bază sînt uleiurile de in, ricin și soia, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare acoperă doar o parte din necesar : ulei de in — 70 ; ulei de ricin — 30 ; ulei de soia — 50. Cifrele reprezintă procente. Restul de cantități se importă. Se speră în reglementarea acestei situații nefirești. Avem o cantitate fixă de pămînt, care n-are cum să crească, însă prin folosirea unor culturi intensive și prin atribuirea terenurilor celor mai potrivite, situația se poate remedia.

Asimilarea unor accesorii necesare ambalării, dopuri, capace, dispozitive necesare la mașinile de umplut-închis fiole, truse de perfuzat singe este făcută aproape în totalitate în cadrul centralei. Și totuși, unele „mărunțișuri", cum ar fi acul trusei amintite sau filtrul ei, întîrzie să apară deoarece întreprinderile care ar putea să le execute, fiind de specialitate, nu sînt interesate de preluarea unor cantități mici neprevăzute în specificația de plan. De multe ori realizarea lor de către o unitate care nu este de profil duce la depunerea unui efort tehnic și economic nejustificat.

Numărul mare de invenții aplicate la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, efortul continuu îndreptat spre asimilarea unor produse și materii prime de import, spre extinderea folosirii plantelor tehnice și medicinale, rezultatele de pînă acum, ne îndreptățesc să credem că, aflată în curs, această operație va conduce, într-un timp cît mai scurt, la valorificarea mai deplină a acestui tezaur de sănătate, insuficient exploatat la această oră. Neajunsurile semnalate, lipsa uneori a unei mai bune conlucrări între întreprinderi și ministere, depind numai de noi.

OPREA GEORGESCU ■

„Tezaurul plantelor medicinale e încă insuficient cercetat"

— În calitate de director general al Trustului Plafar, v-am ruga, stimate tovarășe inginer Florentin Crăciun, să ne răspundeți la cîteva întrebări. Prima ar fi, să zicem, cum e organizat trustul ?

— Întregul sector, care e și foarte tînăr, și foarte bătrîn, a trecut prin mai multe etape de organizare. El a ținut, o vreme, de Ministerul Sănătății, după care a trecut pe lîngă Cooperația de consum. De la 1 noiembrie 1975, trustul are statut de centrală în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

— De ce-ar fi el și foarte tînăr, și foarte bătrîn ?

— E foarte tînăr pentru că s-a organizat în 1948. E foarte bătrîn pentru că, nu-i așa, medicina populară se pierde, plantele medicinale din flora spontană a țării. Numai că eforturile lor sînt, ca să zic așa, disparate și, fără să se suprapună, ele nu conduc totdeauna la rezultatele scontate. De exemplu, în privința medicinei tradiționale, prețioasă sursă de informații, sîntem în continuare descoperiți, în ciuda preocupărilor detectate în aria cîtorva institute de medicină și farmacie, la Tîrgu Mureș mai ales. Soluția ar consta, după mine, în unificarea tuturor acestor forțe de cercetare într-un institut. Nu s-ar pune problema personalului și a aparaturii, acestea există, ele ar trebui numai concentrate, dar s-ar cîștiga un lucru important, un program unitar. Dealtfel, „Flacăra" a făcut, în mai multe rînduri, o asemenea propunere.

— Să nu ne-o luați în nume de rău, dar pentru noi, ca necunoscători în materie, plante medicinale înseamnă mușcățel și tei ! De ce-am ajuns să gîndim așa, tovarășe director general ?

— E, cred că înțelegeți, o optică greșită, iar vina aparține, în primul rînd, medicilor. Din comoditate sau din ignoranță, acestia s-au ferit și încă se mai feresc să prescrie plante medicinale, acordînd un credit exagerat medicamentelor de sinteză și, mai ales, celor din import. Asta în condițiile în care, am mai spus-o, o repet, o serie de plante medicinale posedă calități terapeutice cu nimic mai prejos decît cele ale unor medicamente sofisticate, pentru achiziționarea cărora țara plătește bani grei. „Digitala", de pildă, „Legalonul" și altele au la bază extracte de plante, numai că medicii, unii din ei, parcă uită acest „amănunt"?! În prescripțiile lor, ei omit plantele medicinale, creînd un cerc vicios. Omul, firește, nu-l crede nici pe agronom, nici pe cel de la Plafar, el îl crede pe doctor, refuzînd să consume plante. Urmarea ? Acestea se adună și se strică în depozite ?! E de datoria Ministerului Sănătății să pună piciorul în prag și să sprijine, mai activ, cauza fitoterapiei. Aceasta și-a demonstrat, în atîtea rînduri, eficacitatea în tratamentul diferitelor afecțiuni, ca prezentînd și avantajul de a fi ieftină, economică. Surprinzător e faptul că tocmai medicilor le scapă aceste aspecte ?!

— Mai concret, se poate ?

— Se poate. Iată, să luăm mușcețelul, despre care se afirmă că e „farmacistul plantelor medicinale". El e bun, nimic de zis. Numai că, de exemplu, coada șoricelului (Achileaea millefolii) e de 3 ori mai activă, dar nimeni n-o prescrie ? ! Se consumă, anual, 3 tone, s-ar putea face 150 căci planta e pe toate drumurile, dar la ce-ar ajuta ?! La fel se prezintă situația și în privința sunătorii, și ea agreată de doctori. Armurariu (Sylibum marianum) însă are, în multe cazuri efecte superioare etc., etc.

— Am înțeles de la dumneavoastră că una-i flora spontană și alta, nu-i așa, cultura. Ce-ar fi la ordinea zilei în materie de culturi ?

— Ar trebui încheiat în aceste zile plantatul mentei, dar Banatul e rămas în urmă cu, dacă nu greșesc, 200 de hectare în sistemul cooperativelor agricole. Tot acum arde, ca să zic așa, în ceea ce privește plantatul maghiranului (Majorana hortensis) și al odoleanului (Valeriana officinalis), plante cu recunoscute efecte curative. În întîrziere e și plantatul ardeiului de India (Capsicum cayennae), din care se scoate un antireumatic puternic. Inițial, aceste plante au fost, desigur, buruieni, azi ele reprezintă culturi întinse, dar acestea solicită o atenție și o îngrijire deosebite. O spun cu regret, nu sînt tratate peste tot cum s-ar cuveni.

— În ceea ce privește flora spontană, ce plante trebuie strînse acum ?

— În primul rînd, mușcețelul, începînd din sud. Anul trecut, am strîns 460 de tone, pentru 1982 avem în plan 800. Ele se pot face, Timișul, Dolțul, Teleormanul, Bihorul, altele, reprezintă bazine de cîte 200 tone fiecare, dar e nevoie de o acțiune hotărîtă. Ne-au ajutat, într-o măsură mare, pionierii, contăm și anul acesta pe aportul lor, dar s-ar putea ca ei singuri să nu facă față. Mă gîndesc că și alte categorii de cetățeni, îndeosbi pensionarii, ar găsi mijloace să contribuie la strîngerea mușcețelului, operația aceasta fiind pentru ei o îndatorire patriotică și, totodată, o distracție. Le-ar menține sănătatea direct și, prin valorificarea mușcețelului, indirect. La fel de actuale sînt și culesul florilor de păpădie (Taraxacum officinalis) și de soc (Sambucus nigra), iar peste 2—3 săptămîni va ajunge la maturitate și teiul. În privința lui, în alți ani am avut necazuri cu unele consilii populare, care n-au permis echipelor organizate, ale Domeniului public sau ale Plafarului, să-l adune, motivînd că distrug copacii ?! Îmi permit să fac, pe această cale, un apel către ele, ca și către unitățile silvice, cărora le revine o mare cantitate de flori de tei, cam 100 de tone, spre a pune un umăr zdravăn la realizarea acțiunii. Noi, de pildă, am inițiat o cercetare privind cultura teiului pitic și rezultatele obținute pînă acum, în cadrul unor plantații intensive, sînt mai mult decît încurajatoare.

— Altceva, tovarășe director general ?

— Se pune tot mai mult problema, însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în această direcție, ca spațiile verzi, parcurile, să aibă cît mai multe plante medicinale, din cele care sînt, desigur, și ornamentale. Adică, gălbenele (Calendula officinalis), crăiță (Tagetes patula), 3 frați pătați (Viola tricolor), levănțică (Lavandula augustifolia) și așa mai departe, plante care, pe lîngă că sînt frumoase, plăcute ochiului, pot ajuta și sănătății. E de laudă inițiativa Primăriei municipiului București care are în cultură, pînă acum, 20 de hectare de levănțică, anghinare și degețel. Acest exemplu se cere urmat.

— Fără îndoială. Înainte de a încheia, stimate tovarășe director general Crăciun, v-am ruga să ne puneți la dispoziție o listă de, să zicem, 10—12 plante medicinale de cea mai mare importanță economică. Se poate ?

— Firește. Ele valorează, vă asigur, aur curat.

— Așa vom scrie. Vă mulțumim.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Aceste plante înseamnă valută forte

ARMURARIU (Sylibum marianum) : hepatoprotector de excepție, folosit ca materie primă pentru medicamentele de tip „Legalon" ; din păcate, puțin cunoscut și puțin prescris de către medici ;

CASTAN SĂLBATIC (Aesculus hippocastanum) : semințele și scoarța au un mare conținut de escină, substanță activă în tratarea flebitelor, a varicelor, a edemelor etc., avînd capacitatea de a mări permeabilitatea capilarelor ; sursă de saponine și amidon pur ; s-ar putea realiza pînă la 600 tone anual ;

CĂTINA (Hippophae rhamnoides) : pe tema efectelor terapeutice ale cătinei albe „Flacăra" a relatat în repetate rînduri, inclusiv în acest grupaj ; se întîrzie în mod nejustificat industrializarea și introducerea în spitale ;

CRUȘIN (Rhamnus frangula) ; specie laxativă ; de la 25 de tone în 1975, producția a ajuns la 80 în 1982, dar cantitățile sînt încă insuficiente ; se preconizează amenajarea a 15 hectare în bazine de floră spontană ;

MĂCEȘ (Rosacanina) ; deține un puternic potențial vitaminizant ; e puțin folosit, deși, ca și cătina, ar putea scurta perioadele de convalescență ;

CHIMION (Carum carvi) ; dă principala fracțiune în uleiul autohton de lămîie, eliminînd importul ; ca fruct, are proprietăți carminative și galactogoge (mărește secreția de lapte), dar și valoare condimentară ;

MUȘETEL (Matricaria chamomilla) ; necesarul a crescut mult numai industria folosind, anual, peste 130 de tone ; suprafețele de cultură sînt în extindere, 2 000 de hectare în 1985, dar rămîne de rezolvat problema mecanizării recoltării ;

SUNĂTOAREA (Hypericum perforatum) : excelent hepatoprotector și cicatrizant (datorită hipericinei) ; eficient în ulcere și în arsuri ;

TEI (Tilia sp.) ; resurse reduse, 50—80 de tone anual, în condițiile în care necesarul a sporit, față de acum 5—10 ani, de 4 ori ; pentru floare se află în curs de cercetare obținerea teiului cu talie pitică, coroana pleoind de la 30—50 de centimetri ;

CORIANDRU (Coriandrum sativum) : important pentru uleiul volatil cu peste 30 de fracțiuni valoroase ;

VISC (Viscum album) ; folosit, cu excelente rezultate, ca hipotensor ; o satisfăcut întregul necesar, dar cultura ar trebui extinsă ; în cazuri ușoare, se apreciază că poate controla, fără altă medicație, tensiunea ;

AFIN (Vaccinium myrtillus) ; antidiabetic de excepție, numit și „insulină verde".

ca și folclorul, în negura timpurilor, observațiile legate de ea fiind vechi. O parte din ele, firește, le-am preluat și noi, care ne-am străduit și, în parte, am reușit să cultivăm tradiția.

— Vă referiți la experiența laboratorului Vorel ?

— Nu numai la ea. Frații Vorel au avut, la Piatra Neamț, un laborator de plante medicinale și multe din rețetele lor, ei făceau mai mult chimie, sînt valabile și azi. Au mai fost însă și alte laboratoare, între care, mai renumit, cel al lui Farago de la Orăștie. Mai tîrziu, activitatea a fost preluată de cooperative, „Romanita" de la Brașov, „Adonis" la Cluj, altele. consider că experiența aceea, chiar dacă datînd dintr-o perioadă de pionierat, s-ar cuveni studiată și valorificată mai atent.

— De acord. Care sînt pîrghiile prin care acționează Trustul Plafar ?

— Avem, în județe, 10 întreprinderi cu gestiune economică proprie și personalitate juridică. Unele acoperă un județ, altele mai multe, pînă la 7. Fiecare deține așa-zisele centre de plante medicinale. Obiectul muncii lor îl constituie, rezumînd, producerea, achiziționarea, contractarea, prelucrarea primară și valorificarea plantelor medicinale, cu prioritate în industria autohtonă de medicamente.

— Fiind fixat cadrul acestui dialog, să intrăm în amănunte. Cîte specii de plante medicinale sînt, acum, în cultură ?

— Se află în cultură în jur de 60 de specii. Noi însă achiziționăm și ținem la dispoziția populației un număr mai mare, 202, restul provenind din flora spontană. La acest capitol, datorită poziției geografice, țara noastră stă mult mai bine ca altele, în jur de 700 de specii având, după aprecierile specialiștilor, însușiri medicinale. În mod firesc, urmează întrebarea ce se întîmplă cu diferența dintre 700 și 202, da ?

— Da. Ce se întîmplă ?

— Din păcate, tezaurul plantelor medicinale e încă insuficient cercetat. Nefiind cercetate, multe plante nu sînt, ca o consecință logică, știute de cetățeni și, desigur, nici solicitate. Să nu se înțeleagă că, în acest domeniu, nu se face cercetare. Se face. Chimia, Academia de științe agricole și silvice, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice au, fiecare, însărcinări în această direcție, ultimul izbutind, de pildă, o cartare completă a tuturor

Poveste pescărească

Liniștea dintre două valuri ale mării

Cît adevăr este în ce spune Iulică Voinea?

Intr-o seară, pe cînd cenaclul susținea la Arad una dintre foarte frumoasele sale întîlniri cu publicul, pe masa poetului Adrian Păunescu a apărut, între alte citeva sute, un bilet : „Admir lupta dumneavoastră pentru sănătatea oamenilor. Aici în Arad, pe strada 9 Mai, la numărul 20, există un om, Voinea Iulică îl cheamă, care are rezultate deosebite în tratamentul cancerului. Poate că ar fi bine să-l cunoașteți, să scrieți despre el." A doua zi, dis-de-dimineață, Dumitru Graur și Sorin Postolache băteau la ușa casei amintite. Le-a deschis un om cam de 55 de ani, în ciorapi, și l-a poftit înăuntru. Nu s-a arătat surprins, dar nici n-a exaltat de bucurie. A păstrat tot timpul un ton simplu, deloc afectat, arătînd siguranță de sine și bunăvoință. Celor doi reporteri, tot mai uimiți de ce auzeau, nu le-a rămas decît să asculte cu atenție și să noteze totul. Iată despre ce este vorba.

— Așadar, sînteți Iulică Voinea, medic veterinar din cîte am aflat, și aveți unele rezultate în tratamentul cancerului la oameni. Așa e ?

— Da. Dar trebuie precizat că am început prin a trata mai întîi animale, pe specificul meseriei mele. Abia după zece ani, chiar mai bine, am îndrăznit să ofer un tratament unui om, aflat dealtfel într-o situație disperată. E vorba de femeia Kavai Matilda din satul Sînpaul. Era afectată de o boală canceroasă evidentă, cu localizare nazală și oculară. Femeia trăiește, o puteți vedea...

— Stați puțin, că ați pornit prea repede ! Vă propunem să o luăm cu binișorul, mai pe îndelete, chiar de la început. De acord ?

— De ce nu ? Sînt medic veterinar din anul 1953, cînd am absolvit facultatea din Arad. Mult timp am lucrat în Șofronea, la circumscripția veterinară. În 1967 mi-a apărut un caz cu o vacă avînd o tumoare pe o pleoapă, o tumoare palpebrală. Era evident că animalul ar fi murit. M-am gîndit să încerc diverse tratamente. Nu mă așteptam la minuni, dar am socotit de datoria mea să încerc, ba cu una, ba cu alta. Am folosit în cele din urmă un unguent și tumoarea s-a distrus. Spre surpriza mea, el a fost folositor și în continuare în tratamentul pe scroafe și alte vaci, în localizări mamelare și în alte regiuni ale corpului. Rezultatele au fost cu adevărat încurajatoare, fiindcă, repet, chiar spre surpriza mea, majoritatea cazurilor s-au terminat bine... Apoi, în ianuarie 1978, Kavai Matilda mi-a cerut sprijinul pentru tratament. Se afla în faza de eroziune totală a nasului, iar orbita dreaptă era înconjurată de leziuni la fel de grave. I-am preparat un unguent și o soluție după rețete proprii, i-am explicat cum să le folosească și am așteptat. După șapte zile am avut surpriza să constat că toată fața, gîtul și tot pieptul, pînă la

regiunea ombilicală, s-au umplut cu o puternică erupție, mii de coșuri roșii mai mari sau mai mici, care în cîteva zile s-au înnegrit complet, negre precum păcura. Continuînd tratamentul și pe ele, au căzut, și în locul lor au rămas ulcere ale pielii de diferite mărimi, după cît de mari fuseseră coșurile.

— Ce se întîmplase ?

— După părerea mea erau metastaze, care pur și simplu au fost expulzate din organism ieșind afară prin piele. În scurt timp ulcerele s-au cicatrizat și după două săptămîni femeia era complet vindecată și aptă de lucru. Așa e și acum.

— O să mergem să o vedem și noi. Spuneți ce s-a întîmplat mai departe.

— Au venit alți cetățeni din Șofronea, unii cu metastaze postoperatorii, la care nu se mai putea interveni. Doctorii îi socoteau pierduți. Mi-au cerut sprijinul. I-am tratat, acum trăiesc și lucrează.

— Cum îi chemă ?

— Puteți nota, îi țin minte. Nu chiar pe toți, fiindcă n-am ținut niciodată bilanțul, n-am făcut statistici, nu mă interesează asta. Covaci, spre exemplu, avea o tumoare la splină, Răsădeanu la stomac, Tulcan avea una în zona rectală, Bulboacă în cea nazo-faringiană, și încă alții. Zvonul apoi s-a întins, s-a aflat în clinici, la spitale vorbeau bolnavii și au început oamenii să mă caute.

— Faceți miracole ? !

— N-aș spune asta. Am însă o teorie personală asupra cancerului după care mă conduc și care, de multe ori, a dat rezultate bune.

— Ce fel de teorie ?

— Din constatările pe care le-am făcut, boala canceroasă nu se rezumă doar la acele proliferări nebunești de țesuturi, de celule ci sfera ei cuprinde întreg organismul, sub diferite forme, unele aparent foarte simple : de la colită pînă la leziuni cardiovasculare, cataracte, surditate chiar... Toate acestea au evoluții lente și nu iartă organismul. Am tratat cîteva mii de cazuri, iar de multe ori rezultatele au fost cu adevărat spectaculoase.

— Insuccese n-ați avut ?

— Ba da, e drept c-am avut. Numai că acei bolnavi veneau din clinici și spitale unde oricum nu avuseseră nici un rezultat, iar principalele lor organe interne erau aproape distruse. Veniseră, zic eu, prea tîrziu ! Convingerea mea e că boala canceroasă trebuie prevenită mult mai din vreme, cam de pe la vîrsta de 2—3 ani, așa cum se preîntîmpină alte boli pentru copii, variola, TBC-ul de pildă. Există, după mine, un agent etiologic care produce cancerul, iar acest agent se transmite (ereditar sau prin contact cu alți bolnavi) mai sigur decît agentul tuberculozei și al sifilisului, desigur cu particularități la diferiți indivizi. Acest agent, pe care eu l-am numit „factorul X", atacă, după mine, pe scară zoologică, mai întîi ființa umană, apoi bovinele și porcinele, mai rar cîinii și în mod excepțional caii. Tratamentul de prevenire ar fi însă foarte accesibil.

— Dar sînteți medic veterinar ! N-ați avut niciodată necazuri pentru că ați practicat medicina umană ?

— Atenție : nu practic medicina umană! Am fost dealtfel reclamat la procuratură de către Direcția sanitară, în toamna anului 1979, cum că aș practica medicina ilegal. S-a cercetat și s-a lămurit totul. Nu fac nici un fel de consultații, nu caut clientelă, nu pun diagnostic și nu urmăresc, luați aminte, obținerea nici unui profit personal. Cer mai întîi și întîi să mi se prezinte analizele deja efectuate prin spitale, ca și constatările doctorilor de specialitate. Mulți sînt bolnavi deja refuzați, care și-au încheiat tratamentele uzuale. Eu doar le propun tratamentul și le explic modul de utilizare a substanțelor. Cine dorește să le folosească, i le ofer gratuit.

— Dar ați salvat oameni de la moarte, așa am înțeles ! Pe dumneavoastră nu vă costă nimic prepararea medicamentului ?

— Nu mare lucru. Preparatul se compune din 4 substanțe pe care le amestec în mod diferențiat, după caz, și se prezintă sub formă de unguent, soluție de luat pe cale bucală și spălături vaginale. Ar putea fi și injectabil, intravenos, dacă ar fi omologat și pus în fiole. Vă asigur însă că nu-i nimic din import, e simplu de preparat și e foarte ieftin. Materia primă se găsește pe toate drumurile...

— Despre ce e vorba ?

— Asta nu pot să spun. Deocamdată ! Vă rog să scrieți că nu vreau ca secretul să fie speculat de nimeni, oricine ar fi el. Cînd va veni momentul, atunci voi spune totul, fără să păstrez nimic pentru mine.

— Cine ești dumneata, doctore Voinea ?

— Un om obișnuit. M-am născut la Urzica Mare, în Dolj, acum 56 de ani. Părinții sînt țărani simpli. Am făcut liceul la „Frații Buzești", în Craiova, iar facultatea de medicină veterinară la Arad. Am lucrat o vreme la I.A.S.-ul din Sînnicolaul Mare și, din 1960 pînă în 1979, la circumscripția veterinară Zimad-Șofronea. Soția e tot medic veterinar, fiică-mea e studentă la agronomie în anul IV. Bunica mea, Ioana o chema, a murit de cancer cînd eram mic. De fapt, ea m-a crescut și o iubeam cum mă iubește pe mine nepotelul acesta, Florin pe nume, care a împlinit doi ani și o lună. A, să nu uit, la un an și jumătate l-am tratat împotriva cancerului. Preventiv, desigur...

— N-ați încercat pînă acum să vă faceți mai mult cunoscut, să vă „bateți" pentru idee, eventual să brevetați preparatul dumneavoastră ? Dealtfel, cum se cheamă medicamentul sau... ce e ol ?!

— Preparatului nu i-am dat nici un nume și nici nu am încercat să-l fac cu tot dinadinsul cunoscut lumii medicale de la noi. E și foarte greu, dumneavoastră știți asta... Dar de auzit s-a auzit de mine. Și, după părerea mea, cei care sînt puși să păzească sănătatea oamenilor, plătiți fiind destul de bine pentru asta, ei ar fi datori să facă mai mult decît mine. Eu nu pot fi obligat de nimeni să bat drumurile, ușa mea e deschisă pentru toți în egală măsură, medici ori bolnavi. Pe cine interesează, poate să vină. Îi aștept.

Ce zic oamenii...

„Mă numesc Dumitrașcu Constantin. Am fost mecanic de locomotivă dar de 15 ani sînt pensionar de boală. Am 58 de ani și două infarcturi. Acum cîțiva ani m-a luat așa, un fel de răceală, faringită. Nu mi-a trecut. Mă durea gîtul mereu, vorbeam răgușit, vocea se făcea tot mai slabă și mi s-a spus că a fost afectată o coardă vocală. Am dus-o așa vreo 2 ani. În cele din urmă am ajuns la diagnosticul de monocordită și de neoplasm al coardei vocale stîngi. Mi s-a recomandat internarea de urgență în clinica O.R.L., pentru intervenție chirurgicală. La Timișoara — operație, la Cluj-Napoca — operație, la București tot așa, numai operație, și la Cîncă, și la Colfescu, chiar și la Hociotă... Dar, cînd i-am văzut la Panduri pe cei de curînd operați la gît, am zis că mai bine mă duc să mor acasă. Și am fugit. Pînă la urmă am auzit de Voinea. Mi-a dat ceva de băut în ceai, niște picături de făcut gargară și o alifie. Picăturile, să zic drept, mi-au mai scăpat și pe gît. După șapte zile de tratament mi-a revenit vocea. Mi-au ieșit niște pete negre pe gît, le-am uns cu alifia aceea și mi-au căzut. Un an de zile n-am băut nimic alcool. Acum însă mă simt foarte bine, ba aș zice chiar excelent, mănînc caldă și rece cum vreau, n-am nici un fel de probleme."

★

„Kavai Matilda mă cheamă. Locuiesc în Sînpaul numărul 253 și am 53 de ani. Într-o zi, acum vreo 5 ani, am văzut că-mi curge nițel sînge pe nas, așa ca un bob. Am pus batista, a trecut. Apoi a venit mai mult, dar un an n-am mers la doctor. Pînă la urmă fata mi-o spus să mergem la spitalul special de piele. M-a văzut o comisie, care după analize mi-a dat 15 raze — și atunci a ieșit pe față, s-a întins și a început să mănînce nasul. Domnul doctor zice atunci să tăiem tărăși și facem din nou analiză. Păi, tărăși tăiem, domnu' doctor, i-am zis, pînă cînd tot așa ? Atunci eu plecat acasă. Și, în sat, m-am întîlnit cu domnu' doctor Voinea. A văzut ce am pe față, că se întinsese și pe ochi, o dus apoi o sticlă ceva, și o zis că dacă în șase zile se trage e boala pe care o crede el. M-o durut capul tare rău, și-apoi tot o curs jos, sînge cu tot mizeria ce-o fost acolo, și-atunci capul parcă mai lăsat imediat. La o vreme, am plecat la Budapesta, la o verișoară. Aia nu m-o lăsat pînă nu m-o dus la o clinică, cum îi spune... de dermato — și acolo văzut un profesor și tare mai mirat de ce-o văzut. Să vedea că nasul începuse să se vindece și m-o întrebat cine m-o tratat... Mie mi-o fost rușine să zic că m-o tratat un doctor veterinar și i-am spus că nimeni. Și atunci, în 20 ianuarie m-o arătat la televizor, a văzut tot satu, dar o spus că n-am vorbit drept. Și cînd mă gîndesc că ajunsesem de 60 de kile ! Acum am cam o sută, nu-i bun nici așa, dar mă simt bine. Nu, nu i-am putut da nimic, o zis că nu mai intră la noi în curte dacă mai verbim de bani !".

★

„Numele meu este Gheorghe Tătar, am 55 de ani și sînt responsabilul unei unități de croitorie din Arad. În chiar noaptea de Revelion dintre anii 1980—1981 am început să sufăr de ceea ce aveam să aflu că se numește „paroidită acută", sau dacă vreți un fel de blocaj al glandei salivare. Am așteptat să-mi treacă, dar zilele se scurgeau și tot mai rău era. Am fost la doctor în cele din urmă, că aveam o falcă imensă, iar noaptea nu mai puteam dormi nici pe dreapta, nu numai pe stînga, acolo unde se inflamase. Doctorul mi-a dat un purcoi de medicamente, penicilină, ampicilină și altele, apoi m-a asigurat că în scurt timp o să mă vindec. Au trecut zilele, m-am dus tărăși și cînd m-a văzut a zis că va trebui să trec la cuțit, dar că nu îmi poate garanta nimic. Într-o dimineață m-am întîlnit cu doctorul Voinea. Sîntem vecini, îl cunoșteam bine și am făcut cîțiva pași pînă la Alimentară. I-am povestit totul, i-am spus că probabil trebuie să mă operez, dar el mi-a tăiat-o scurt : „Fii serios ! Dacă vrei, te tratez eu". Mi-e oarecum prieten, dar n-am avut încredere. M-am dus în cele din urmă la spital pentru operație și am rămas o lună și jumătate. Încă o lună am stat pe acasă, așteptînd să mă vindec, dar fără folos. Pînă la urmă m-a luat soția de mînă și ne-am dus la Voinea. Mi-a spus să fac două tratamente. Aveam niște umflături de nu mai puteam să mișc capul. Întîi mi-a dat o alifie și niște picături de băut. După 18 zile mi-a mai dat o alifie, în fine, ce-a făcut, m-a vindecat! Cînd m-a văzut doctorul, nu-i venea să creadă. Cunoscuții mă ingropaseră deja... Și să nu credeți că sînt singurul în situația asta. Anul trecut, spre exemplu, mi-am tencuit casa. Muncitorii de pe șchelă, văzînd multă lume la colț, m-au întrebat dacă a murit cineva ! Dimpotrivă, le-am răspuns, vin mulți oameni tocmai pentru ca să-și caute sănătatea. Viața !"

★

„Mă cheamă Lucaci Ioan, dar toată lumea din Șofronea îmi zice Petru. Sînt îngrijitor la viței, la C.A.P., am 60 de ani. Prima dată m-a durut spatele. Doctorița de la dispensar zice : „Nea Petru, cred că ai răcit ceva, dar te vindecăm noi". Atunci asistenta mă roagă să arăt și ganglionul umflat în partea stîngă, la stomac, că știa de el. Am ajuns la policlinică, la Arad, și vreo 7 zile m-au tot pus la raze, dar nu găseau ce căutau. Dom' doctor, i-am spus în cele din urmă, pune mîna aici, că eu pentru asta sînt venit, și abia atunci mi-au făcut fișă de internare în spital. Acolo am început iar cu analizele, dar eu mă simțeam tot mai prost, parcă aveam ceva arsuri pe dinăuntru, tot valuri, valuri și doctorii or zis că nu se știe de unde le am. Apoi m-au băgat la o comisie și toți noua, sau cîți au fost, m-au consultat și pînă la urmă or zis că trebuie să-mi facă operație. Bine, zic, dar pe ce bază? Ei, nu, că nu pot spune pînă ce n-or tăia. Am fost trimis la chirurgie, dar s-a nimerit într-o simbătă și pînă luni n-aveau cum să mă taie. Atunci doctorul zice că dacă am sofie să vină să tocălească că-i de acord să-mi facă operație. Atunci mi-am luat hainele și-am zis că mă duc după ea. În sat m-am întîlnit cu doctorul Voinea. Ce bai tu, m-a întrebat, i-am povestit totul și el zice către mine, nu-i nimic, mîine sau poimîine dau pe la tine. Eu i-am tăiat calea a doua zi, și numai ce s-a băgat la un cetățean și i-a cerut o sticlă, și-a șpălat-o singur cît am stat eu de vorbă cu cetățeanul la poartă, apoi a venit cu ea înapoi plină, apă ori ceva sifon parc-ar fi fost, și-mi zice să beau de 3 ori pe zi din ea, pînă se termină. Mai încolo mi-a dat ceva unsoare și o apă mai puțin limpede, mi-a spus că de la aia o să-mi fie niței rău, iar de la unsoare o să tasă ceva bube, dar să nu mă sperii, că iese bine. Așa a și fost, cum a spus el, pînă la urmă bubele au căzut și nu mai m-a durut nimic niciodată. Iaca, acum le trei ani de atunci și mă simt bine, muncesc și trăiesc cum trebuie, așa că și doctorului Voinea nu-i doresc decît tot atît de bine, că tare om bun mai e".

De la stînga la dreapta, doar patru dintre oamenii salvați de Iulică Voinea : Constantin Dumitrașcu, Matilda Kaval, Ioan Lucaci și Gheorghe Tătar.

Ne vom feri de prea multe comentarii. Nici n-am avea probabil căderea să le facem. Este evident că preocupările doctorului veterinar Iulică Voinea depășesc cu mult competența noastră. Intră însă pe deplin în competența noastră, ba chiar în datoria ce ne revine, să supunem atenției, să semnalăm celor în drept existența și aici, la Arad, a unui om care se luptă cu cea mai gravă boală a omenirii. Așa cum se vede, am stat de vorbă cu mai mulți dintre foștii lui pacienți. Am fi putut discuta și cu alții, dacă timpul ne-ar fi permis. Dincolo de ceea ce spun, de amănuntele ce pot fi interpretate ca subiective, un lucru este extrem de evident: viața lor! Poate că doctorul Voinea n-a tratat pe nimeni de cancer („boala canceroasă nu se tratează", spun specialiștii), dar e foarte limpede că acești oameni se stingeau pe picioare, că fuseseră abandonați de la oricare tratament clasic, că-și lăsaseră aproape orice speranță de la viață. Iar doctorul Voinea i-a făcut bine, el și nu altcineva! Este Iulică Voinea în posesia unui preparat-minune? Și, mai cu seamă, cît adevăr este în ce spune el?! Iată cîteva întrebări la care chemăm să-și spună cuvîntul cei mai competenți oameni, oncologi și alții, fiindcă de acum ceea ce a făcut medicul veterinar din Arad nu mai poate fi ignorat de nimeni. Iulică Voinea este în mod sigur un om ciudat. Dar nu avem dreptul să nu cercetăm cît se poate de atent ideile și faptele sale, să vedem despre ce este vorba. Revista Flacăra a făcut primul pas pentru a înfățișa tuturor preocupările medicului din Arad, și desigur va reveni ori de cîte ori va fi nevoie. Dar cine îl face pe al doilea?

DUMITRU GRAUR ■
Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

VINERI, 21 MAI 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— Ne adresăm, stimate tovarășe profesor, nu matematicianului, sau nu atît matematicianului, cît autorului unei teorii incitante, de mare răsunet în cîmpul esteticii, care poartă, pretutindeni în lume, numele dv. Sînteți creatorul acelei poetici matematice grație căreia, pentru prima oară, faptul de artă speră să se elibereze de interpretările subiectiviste, propunîndu-se analizelor de cea mai mare rigoare, operate cu ajutorul instrumentului matematic. De unde ați plecat cînd ați plecat spre poetica matematică, ce precursori aveți, cărei tradiții vă revendicați ?

— Punctul meu de plecare în studiul opoziției dintre limbajul poetic și cel științific l-a constituit opera lui Pius Servien (Pius Șerban Coculescu), de la a cărui naștere s-au împlinit, în martie 1982, 80 de ani. Am învățat, de asemenea, mult de la Matila C. Ghyka, cercetător al evoluției formelor, în natură și în artă. Acești doi autori de origine română sînt, alături de americanul G. D. Birkhoff, inițiatorii esteticii matematice, ai cărei precursori pot fi urmăriți pînă în antichitate. Numele și lucrările lor sînt citate pretutindeni în lume. Din păcate, nu și în cultura noastră, care nu i-a încorporat încă pe măsura meritelor lor.

— De ce oare ?

— Explicația se află, probabil, în faptul că ei și-au devansat mult epoca, contopind „spiritul geometric" cu „spiritul de finețe". Dificultățile nu vin numai din partea „umaniștilor" ci și a „realiștilor". Unii dintre colegii mei matematicieni n-au auzit de ei, dealtfel „Istoria matematicii în România" aproape îi ignoră. Din „Mic dicționar enciclopedic", ediția întîi, lipsesc amîndoi ; abia ediția a doua îi include. În lucrările noastre de estetică, dacă nu lipsesc, au o prezență mai mult formală. Editura Meridiane, care ar fi trebuit de mult să-i editeze, nu a făcut-o. Mai receptivă s-a dovedit Editura științifică și enciclopedică, unde au apărut, în 1975, **Estetica** lui Servien, iar în 1981 o selecție din cărțile lui Ghyka.

— Cam puțin și cam tîrziu, nu ?

— Îndoosebi receptarea lui Ghyka este nesatisfăcătoare, așa cum s-a văzut foarte bine cu prilejul centenarului nașterii sale, în 1981, centenar ignorat de multe reviste de cultură. Altele au făcut gafe, fie dovedind că nu știu încă să-i scrie corect numele, fie punîndu-i în seamă inexactități flagrante. Așa se întîmplă cînd te ocupi de un autor numai atunci cînd este aniversat!

— Ceea ce ne spuneți este absolut întristător. Ne obligați să ne amintim și de alte aniversări, cu totul palide și deficitare...

— Da, din păcate, fenomenul este mai general. O serie întreagă de mari personalități care au cultivat atît domeniul social-umanist cît și pe cel tehnico-științific (Gh. Lazăr, Gh. Asachi, I. Eliade Rădulescu, Ion Ghica, Petrache Poenaru ș.a.) au fost receptate în mod inegal : mai profund în ceea ce privește primul domeniu, mai superficial în al doilea. „Morfologia socială" a lui Spiru Haret, recunoscută de un mare specialist american ca o operă de pionierat în cercetarea interdisciplinară a fenomenului social, a fost recelitată după război, dar cu un ecou foarte slab în rîndul cercetătorilor noștri. Este important, cînd discutăm toate acestea, să nu ne lăsăm absorbiți de trecut, uitînd prezentul. Continuăm să facem greșeli importante. Un singur exemplu. Compozitorul Aurel Stroe a elaborat, în urmă cu 20 de ani, în colaborare cu informaticianul Stelian Niculescu, o lucrare care, dacă ar fi fost publicată atunci, ar fi intrat în bibliografia lucrărilor de pionierat privind folosirea calculatorului în muzică. Lucrarea a fost însă publicată abia în 1981.

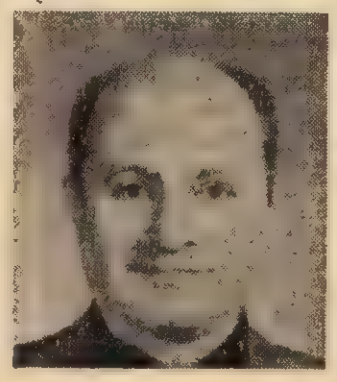

Solomon Marcus :

„Avem, cred, o mare poezie, care nu pierde prea mult prin traducere"

— Ne permitem, cu alte cuvinte, luxul — pe care prea puțini și-l permit — de a uita, de a pierde, de a nu recunoaște, de a ignora niște opere de pionierat, niște valori prioritare ale culturii noastre! Dar să revenim, deocamdată, la „poetica matematică". În ce stadiu se află cercetările dv.?

— Important este că ne-am constituit într-o școală, că această școală este cunoscută și recunoscută în multe părți ale lumii, cu deosebire pentru contribuțiile din domeniul limbajului poetic și din cel al teatrului. Referințele bibliografice au ajuns de ordinul miilor. Desigur, adeziunile alternează cu contestațiile : dar nimeni nu poate pretinde că sîntem ignorați.

— Ați putea exemplifica ?

— Desigur. Iată două exemple de citări semnificative : pentru limbajul poetic, acelea din **Rhétorique de la poésie** (a Grupului mu), continuare la **Rhétorique générale**, tradusă și la noi ; pentru teatru, acelea din recentul **Dictionnaire du théâtre** al lui Patrice Pavis (Editions sociales, Paris, 1980). Metodele au fost extinse în muzică și în artele vizuale. Pînă la sfîrșitul acestui an va apărea la Editura științifică și enciclopedică lucrarea colectivă **Semiotica matematică a artelor vizuale**, rezultat al unui efort interdisciplinar la care au participat matematicieni, informaticieni, arhitecți, teoreticieni ai artei, lingviști, filosofi ș.a.

— Continuînd tradițiile amintite ?

— Continuăm nu numai tradițiile despre care am vorbit la început, ci și altele, privind metodele structurale (Mihail Dragomirescu, Tudor Vianu) și metodele statistice : D. Caracostea. În legătură cu acest din urmă autor, credem că, dacă unele pagini din **Expresivitatea limbii române** ar fi fost cunoscute la data apariției lor (în urmă deci cu 40 de ani), ar fi devenit un punct de referință pentru cercetările statistice ulterioare privind fenomenul literar. Dar pentru aceasta era, evident, necesar ca ele să fi fost publicate într-o limbă internațională, în periodice de specialitate.

— Deci, încă o prioritate românească în materie de estetică ! Dar în matematică ? Ce ne puteți spune despre valorile protocronice românești în acest domeniu ?

— În cartea mea „Din gîndirea matematică românească" și în articole ulterioare am discutat pe larg un mare număr de priorități românești din domeniul matematicii, priorități pentru a căror recunoaștere internațională a trebuit să se lupte. În unele cazuri succesul a fost integral, în altele numai parțial. Nu vreau să repet acum ceea ce am scris acolo. Cultura românească s-a dovedit de o mare originalitate și îndrăzneală. Însă cultura prezintă două aspecte: creația și comunicarea. Noi am excelat în primul, dar am fost deficitari în cel de al doilea.

— Este ceea ce remarca și profesorul Edgar Papu, autorul tezei protocronismului : cultura română l se pare exemplară în planul originalității, deci al priorităților, dar deficitară în planul comunicării — sau al „receptării", cum numește domnia-sa fenomenul. Ce se poate face pentru ameliorarea acestei stări de fapt ? Să multiplicăm contactele cu lumea, să comunicăm cu mai mare viteză rezultatele noastre ?

— În primul rînd, să recunoaștem noi înșine ceea ce avem. În ce mă privește — ca să vă dau un singur exemplu — am luptat, cu colegii mei Calude și Tevy, pentru impunerea unui rezultat de mare valoare în planul matematicii, rezultat datorat lui Gabriel Sudan. Am reușit să publicăm în revista internațională „Historia Mathematica" un articol prin care Sudan este recunoscut, alături de Ackermann, drept autorul acelui rezultat atribuit peste tot numai lui Ackermann. De fapt, Sudan îl publicase cu un an mai devreme, dar, din păcate, revista românească respectivă a omis să precizeze data intrării articolului în redacție (greșeală gravă în comunicarea științifică internațională), fapt pentru care am fost nevoiți, la presiunea redacției, să acceptăm versiunea Ackermann-Sudan. Trebuie să vă spun însă că, lăsați din păcate, chiar la noi în țară unii autori continuă să ignore acest rezultat al lui Sudan, deși de la publicarea primului nostru articol în această privință au trecut ani buni.

— De unde credeți că provine această rezistență a unora la ideea unor valori prioritare ale culturii noastre ? Dintr-un complex de inferioritate, dintr-o acceptare comodă și resemnată a superiorității altor culturi ?

— Problema înțelegerii și recunoașterii priorităților este o parte a problemei mai ample și mai profunde a producerii, înțelegerii și recunoașterii valorilor. Fiecare dintre aceste trei etape, **producerea, înțelegerea** și **recunoașterea**, comportă atît un context intern cît și unul internațional. Un schimb cît mai bogat cu celelalte culturi, o confruntare (în sens cooperativ) cu ele, crearea unor posibilități ample de cunoaștere reciprocă, afirmarea nu numai prin personalități și opere izolate, ci și prin școli, curente și întregi fronturi de gîndire și creație, iată condiții esențiale ale producerii, înțelegerii și recunoașterii valorilor. De îndată ce acest metabolism cultural slăbește, apar inevitabil complexele de inferioritate sau de superioritate, complexe care ascund de fapt absența

(Continuare în pag. 10)

ILIE PURCARU ■

Aniversări

David Prodan: 80 de ani de viață și de istorie

Uneori ni se face dor de profesorii noștri și batem la ușa lor ca la ușa părinților noștri.

Uneori ni se face dor de profesorul lumii noastre de adolescenți îmberbi, de absolvenți de școli cu zece clase, de studenți întîrziați veniți de la seral, ca să deprindem mecanismele care fac orologiile istoriei să meargă mai departe. E vorba de profesorul care ne-a aprins imaginația vorbindu-ne despre eroii de suflet și de taină arși pe rug, trași pe roată, secerați cu plumbi în iernile nemulțumirii noastre, retrași în goruni și în stejari ca să ne aducă aminte cine sîntem și încotro ne îndreptăm pe acest pămînt deschis spre cele patru vînturi și pe care nu l-am părăsit niciodată. Îmi amintesc că-l ascultam la cursuri, cuminte, visat parcă de cineva prin somn, din alte secole, din alți ani, cu glasul lui egal, cald, monoton, întrerupt neașteptat de un suspin și de o cădere pe gînduri, alunecînd cu mirare prin cele mai neașteptate și mai aride calcule de corvezi, de servituți, inventare de gospodării, întîmplări mărunte și aparent lipsite de semnificații, dar care se alcătuiau treptat într-o uimitoare sinteză a unui timp, a unor existențe peregrinate prin istorie, sub ploaia mărunță și totuși ciudat luminată a Apusenilor noștri de seamă. Drumul cursului său de istorie a românilor era de la întîmplător, de la eveniment imediat, neînsemnat la prima vedere, spre frescă și panoramă, restituind atmosfera, mișcarea unei lumi necunoscute nouă, pînă cînd simțeam răsuflarea mulțimilor lui Horea în preajma noastră.

N-a fost și nici nu este un orator care se lasă prădă invenției de moment, amplelor fraze retorice, expresiilor emfatice, n-a fost și nu va fi niciodată actor la catedră, nici. prestidigitator de cuvinte și termeni savanți care ameteau nedumeririle noastre. A vorbit întotdeauna așa cum a scris istorie: simplu, direct, topind în limbajul său culori arhaice și nuanțe moderne, fără stridențe, fără cuvinte care cad în goluri de aer. A fost drept, sever, lucid și sincer pînă la necruțare cu sine și cu noi, cei din sala de seminar și din amfiteatrul examenelor grele. Fiindcă examenele trecute cu bine în fața sa reprezentau, în legenda neconsemnată a studenției noastre, un certificat de absolvire pentru simț, logică, exprimare și evident interpretare de istoric.

Salahor sublim și răbdător prin biblioteci și prin arhive, arheolog și chiar reporter meticulos în verificarea locurilor istoriei cercetate, profesorul nu a lăsat nici o așezare de oameni netrecută cu pasul în perimetrul răscoalei lui Horea despre care ne-a dat o carte-monument pentru posteritate.

Mi-l amintesc în biroul său, între pereții plini de rafturi cu fișe, documente, cărți aparent în dezordine, cu vechiul său ceas de buzunar cu lanț așezat printre manuscrise și fixat întotdeauna cu o jumătate de oră înainte, „ca să mă sperie timpul care trece prea repede", cu chipul său de ascet, preocupat, febril și totuși plin de bunăvoință, deși deranjat, într-adevăr, de la lucru, ca un om pentru care anii se măsoară în mii de pagini de istorie; mi-l amintesc privindu-mă pe sub sprîncenele sale stufoase, cu ochii săi blînzi și totuși pătrunzători, îndemnîndu-mă la profunzime și la muncă temeinică. De la el am învățat în anii adolescenței că nu poți fi om dacă nu te lămurești mai întîi pentru ce ai venit pe lume și ce ai de spus lumii și că trebuie să-ți faci din profesiune o misiune. Misiunea lui era și a aceea de a deschide ochii lumii asupra istoriei noastre „zbuciumate și de a face din discipolii săi nu numai dascăli dar și oameni de omoare, de dragoste pentru patrie. Dovadă cărțile sale uriașe despre lobăgie în Transilvania secolului al șaisprezecelea, despre Supplex Libellus Valachorum (carte în care se dezvăluie renașterea poporului român în lumea modernă) sau despre răscoala lui Horea.

Profesorul pe care-l evoc acum și de care mi-e dor mereu a împlinit de curînd 80 de ani. O vîrstă care nu e incredibilă, care nu mă miră, pentru că existența sa se raportează la istorie și la eternitate, ființa sa încă puternică, dar și fragilă, spiritul său luminat și viu (are în pregătire cîteva lucrări fundamentale pentru istoria noastră de aproape douăsprezece mii de pagini), gîndul său lucid și caracterul său ferm, cinstea și devotamentul său apartin de mult țării și oamenilor țării. Profesorul acesta este academicianul David Prodan.

ADRIAN DOHOTARU ■

Vorbiți și scrieți românește

„Premoniția" articolului (I)

Ar fi cu totul impropriu să considerăm **articolul** românesc ca o realitate intangibilă. După cum se știe, în limba vorbită, în stilul popular-familiar, articolul **-l**, pe care îl întîlnim la nominativ și acuzativ, la substantivele masculine și neutre, nu se mai pronunță, funcțiile lui de determinare sau de generalizare fiind luate de vocala **-u**. De aceea auzim pronunțîndu-se **omu, elevu, tablou** acesta etc. Fenomenul acesta nu este nou, fiind atestat încă din textele sec. al XVI-lea. În ciuda impresiei, în rostirea solemnă și **(obligatoriu, nu obligator !)** în scris, se păstrează **-l**, procesul de dispariție fiind marcat doar la numele proprii, de tipul **Opreseu, Ardeleanu, Ionescu** etc.

Cu toate acestea, există destule motive care **„reapar cu recurență** necesară" (subl. ns., dar pleonasmul aparține criticului care semnează vol. **„Cu cărțile pe masă"**, p. 7), pentru ca starea actuală a articolului din românește să nu fie, în unele privințe, amendabilă, să nu ne determine la o „premoniție" (termen drag criticii !), adică la un avertisment, la o (pre-) veștire, care trece în neliniște, cel puțin pentru lingviști.

Vom observa, în consecință, că există împrumuturi din franceză, engleză sau italiană care se termină în **o, i, ă : radio, libero, zero, taxi, rugbi, tabù, atè, derbi** etc. Neologismele de acest tip formează pluralul în **-uri : atouri, tabouri, derbiuri, taxiuri, schiuri, chimonouri, radiouri, studiouri, zerouri** (în ciuda pronunțării zeruri !), unele avînd și accentul mobil (zéro-zérouri, rádio-radióuri). Textele moderne, după cum lesne ne putem da seama, preferă, evident, pentru împrumuturi, izolarea (dislocarea) articolului enclitic și a desinenței **-uri** la pluralul substantivelor de genul neutru. Fiindcă lipsește (încă) un criteriu limpede, unitar emis de către forul academic (responsabil), un important număr de neologisme sau formații noi se articulează sau iau forme de plural dintre cele mai bizare. Nu-i mai puțin adevărat că cele mai multe abateri apar acolo unde se mențin formele originalului englez, francez etc. Așa se explică grafii ca : **penalty-ul** și **penaltiul** (forma corectă), la pl. **penaltiuri, speaker-ul** și **spicherul** (cum ar trebui scris și pronunțat corect), **seifu-l-seifurile**, forme corecte, adaptate în românește după pronunțarea din engleză, în locul variantelor **safe, safeu, safeul, sef, safe-ul ; fief-fiefu-l-fiefuri**, ca și **cnocaut-cnocauturi** sînt formele recomandate (în loc de **knock-out**, cum se scrie în engleză ; există și forma abreviată : **k.o.**, de-unde avem **k.o.-ul, k.o.-uri**, e drept, mai mult în scris) ; e corect **stopuri, nu stop-uri, derbiderbiul-derbiuri-derbiurile**, nu **derby** (cum apare în engleză și franceză), **atuul**, nu **atu-ul** etc.

GH. POALELUNGI ■

P.S. În articolul nostru din 30.IV.crt., coloana 2, rîndul 3 de jos, se va citi „...mingile de baschet").

CARTE

„De la Labiș încoace...“

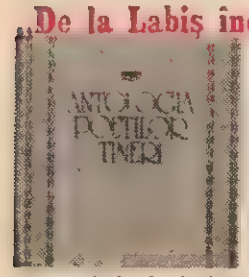

Remarcabilă consecvența preocupărilor pentru poezie a lui G. Alboiu, care, în cartea sa din 1979 **(Un poet printre critici)**, prefața capitolul dedicat poeților contemporani cu mențiunea : „Există aici prima formă a unei proiectate antologii «De la Labiș încoace»“. Într-adevăr, suita de profiluri succinte și formulate cu concentrarea și expresivitatea unor articole de dicționar din volumul amintit nu reprezintă altceva decît o fază de „laborafor“ pentru autorul **Antologiei poeților tineri**, recent editată la Cartea Românească. Cartea trebuie privită nu doar ca o simplă selecție de autori și texte poetice, ci ca un veritabil act critic, implicit — în antologarea propriu-zisă — și explicit, în prefață, unde se încearcă întîi de toate o circumscriere a pleiadei de poeți reuniți sub denumirea de „poeți tineri“. Criteriul vîrstei (pînă în 50 de ani) este de astă dată nu doar unul convențional, ci acoperă în bună măsură realitatea existenței unei „atmosfere poetice“, de o remarcabilă unitate în diversitate, ale cărei coordonate și motivări G. Alboiu încearcă să le creioneze în acest text introductiv. Una dintre cele mai interesante idei exprimate aici este aceea a punerii poeziei contemporane sub semnul lui Nicolae Labiș. Reperul nu este nou, dar el apare nuanțat : „poeții tineri“ descind din Labiș, fie prin replică (Nichita Stănescu), fie prin ducere mai departe (A. Păunescu, I. Alexandru ș.a.m.d.). O fericită explicație își află aici și „fenomenul Nichita Stănescu“, cu care pătrunde „în poezia contemporană o dezinvoltură uimitoare (...) După moralismul categoric al lui Labiș, poezia lui Stănescu a apărut ca o recreație doldora de mingi colorate după o lecție despre condiția umană“.

Antologia face o bună impresie chiar de la început, prin extrem de utilele casete biobibliografice, aduse ca informație pînă la anul 1981, prin selecția de referințe critice, alese cu discernămînt, astfel încît să sprijine textele propriu-zise, și prin sumarul de nume și poezii al cărții. Sînt antologați 91 de poeți, ceea ce reprezintă o cifră generoasă și care vorbește de la sine în sprijinul impresiei de obiectivitate critică.

Selectarea textelor este însă domeniul de manifestare în mai mare măsură a subiectivității. Deși sînt păstrate în general cam aceleași proporții de reprezentare, cantitativ vorbind, autorul antologiei manifestă preferințe pentru unele din etapele de creație ale unor poeți. Este, de pildă, cazul lui Ioan Alexandru, prezent cu poeme de pînă la „Imnele Bucuriei“, Nichita Stănescu — de pînă la „Epica magna“, Ion Gheorghe, pînă la „Megalitice“ inclusiv. Dincolo de faptul că opțiunile lui G. Alboiu vădesc gust și cunoaștere aprofundată a poeziei celor pomeniți, nu putem să nu ne gîndim că lectorul mai puțin avizat, care caută în astfel de cărți mai mult un îndreptar de lectură, poate rămîne uneori cu o imagine incompletă despre creația lor. Apoi : dacă publicarea în volum (cu exigența exprimată în Prefață de a fi o „carte importantă“) pare să fie un criteriu absolut,la o cercetare mai atentă vedem că există unele abateri. Astfel, sînt prezenți în sumar Alexandru Mușină și Elena Stefoi, cu volume aflate abia sub tipar, dar lipsesc nume ca Grete Tartler, Doina Uricariu, Victoria Ana Tăușan, Ion Drăgănoiu, Marta Petreu și alții. Aceste obiecții sînt însă dezarmate de sinceritatea prefeței, în care autorul însuși se arată conștient de unele din aceste lacune, oferind chiar și o compensație sub forma unei promisiuni : o nouă ediție, revăzută și, probabil, adăugită. Cum însă n-a existat întreprindere de acest gen scutită de fel și fel de reproșuri, punem aceste „defecte“ — cum le numește G. Alboiu — la locul cuvenit, adică secundar, față de calitățile indiscutabile ale cărții : operă a unui excelent cunoscător al poeziei contemporane, instrument de lucru util și rezultat al unei certe vocații valorizatoare.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

APROBATĂ, DAR RESPINSĂ

Am asistat întîmplător la o discuție a unor pictori care ni s-a părut, pe moment, bizară : se plîngeau, dumnealor, pictorii, cum că, de mai bine de doi ani de zile, dau roată camerei de mostre — amplasată la intrarea Combinatului fondului plastic București — pentru procurarea unor șevalete de cîmp și de atelier, a unor scaune pliante portabile și a unor cutii de pictură cu palete. Am înțeles că în același cerc al interesului pentru aceste prototipuri au intrat și reprezentanții a două din cele mai cunoscute firme din străinătate — Talens (Olanda) și Le Franc Bourgeois (Franța). Lucrările în cauză erau socotite de ei printre cele mai bune de pe piața lumii la această oră. De altfel, trecuseră proba de foc la standul U.A.P. „Eren '80“, iar la Expoziția municipală de arte decorative și design, din 1981, fuseseră admise ca obiecte de artă. Am mai reținut numele inimosului inițiator al designului de la Combinatul fondului plastic, ing. Radu Dumitriu, autorul prototipurilor, care a beneficiat de ajutorul unui muncitor de excepție, Vasile Canja.

Nu ne-a fost greu, pornind pe acest fir, să constatăm că lucrurile stăteau așa cum ni le prezentaseră interlocutorii noștri. Prototipurile în cauză au început să fie omologate pentru producția de serie de către Comisia de design a U.A.P. încă de la sfîrșitul lui '80, urmînd ca în viitor (deocamdată, nu se știe cît de apropiat sau de îndepărtat este acest viitor) să înlocuiască vechile produse netehnologice, nefuncționale, inestetice. Cum demersurile la cele două mari firme ale lumii s-au făcut prin Întreprinderea de comerț exterior „Mercur“, am dorit să aflăm, aici, unde — și din ce pricină — s-a împotmolit „căruța“ noilor utilaje pentru pictură. Și am aflat că, în urma tratativelor cu reprezentantul firmei Talens, Mercurul s-a adresat și telefonic, și prin adrese Fondului plastic, pentru perfectarea afacerii. Acesta din urmă afirmă că tehnologia Combinatului fondului plastic ar satisface cu dificultate o comandă pentru exportarea în producție de serie a utilajelor de pictură. Asta, pe de o parte. Pe de alta, calculîndu-se manopera (cele mai multe din produsele lor sînt manuale, artizanale) s-a ajuns la niște prețuri foarte piperate, așa încît...

Așa încît, partenerii străini așteaptă cu interes prototipurile, convinși fiind că vor avea căutare pe piața lor, iar pictorii noștri așteaptă, la rîndul lor, scoaterea acestora pe piața internă. Chiar să nu existe o posibilitate de rupere a acestui fir al Ariadnei ? Să nu se găsească în țară niște colaboratori — să zicem, o fabrică de mobilă, cu o echipă de elită — care să execute în serie aceste produse ? Sîntem siguri că în acest fel s-ar rezolva și problema competitivității acestor produse pe piața externă. **(Georgeta Ștefănescu)**

ASTRA — REVISTA LUNARĂ

Aflînd cu frățească bucurie că revista politică, social-culturală ASTRA, care apare la Brașov, redevine publicație lunară, ne-am adresat, cum era firesc, redactorului ei șef, **Daniel Drăgan**, pentru a afla cum intenționează redacția să fructifice această victorie culturală. Am aflat, astfel, că revista nu se va abate prea mult de la structura actuală, dar va fi mai prezentă decît pînă acum în fenomenul cultural românesc, prin cronici literare, de spectacol, de expoziție, muzicale, adică va fi implicată mai mult în eveniment. Punctul ei de rezistență rămîne „Cronica ideilor“ politice, economice, sociologice, literare, estetice, filozofice, istorice, pedagogice, căutînd să se afle permanent în posturile avansate ale gîndirii românești. Portofoliul primelor numere este bogat, cuprinzînd materiale inedite de Lucian Blaga, Tiberiu Brediceanu, Agârbiceanu, de interes real pentru istoria culturii și literaturii române. Ultima pagină a revistei va cuprinde, în continuare, proză umoristică universală, lucrări inedite pentru cititorii români. Printre paginile publicației brașovene, într-un supliment, vor vedea lumina tiparului reportaje, jocuri distractive, rebus, umor, epigrame. „Mica antologie lirică“ va readuce în atentia cititorilor, din volumele aflate în bibliotecă, cîte o poezie care trebuie recitită. Își vor vedea tipărite creațiile — și cititorii revistei le vor cunoaște — poeți și prozatori din Brașov, Transilvania și din întreaga țară. Redactia se va baza pe potențialul publicistic și literar al Brașovului, dar va apela, de asemenea, la personalități marcante ale vieții literare și culturale românești. Le dorim succes colegilor de la Astra. **(Reghina Vârvici)**

AVANCRONICA

Cu Cella Delavrancea despre un volum de „Scrieri“

(În Casa din strada Mihai Eminescu, Cella Delavrancea se află la pian, ca în fiecare zi la ora prînzului. Stau și ascult cum cîntă Chopin o mare muziciană, la aproape 95 de ani : fragilitate puternică, abstragere grațioasă în actul cîntării, sentimentul că în muzică restabilește contactul cu perfecțiunea. Fără paradoxuri căutate, frumusețea elevată a convorbirii care a urmat rezidă mai ales în tăcerile Cellei Delavrancea — un fel de respiro-uri cvasimuzicale, dincolo de care presimți arpegiile secrete ale amintirii. În cele ce urmează, nu am putut păstra însă decît ceea ce a întrerupt aceste tăceri...).

— Stimată Cella Delavrancea, cum vi se pare lumea de azi ?

— Clocotește de un potențial de creație excepțională și niciodată nu s-a citit atît de mult ca acum.

— Așadar, pentru dumneavoastră a fi înseamnă mai ales a trăi prin cultură, prin artă. Ce înseamnă o viață sub semnul artei, Cella Delavrancea ?

— Sub semnul Artei, o viață este un angajament impus de cel mai sever judecător — Armonia, care ne apropie de marea taină a Naturii.

(Majusculele se străduiesc să transmită ceva din adorația rotundă și iluminată cu care sînt rostite cuvintele...).

În viața mea am avut marele sprijin al **credității** : mama era licențiată în filozofie și matematici, iar tata mi-a transmis ritmul artistic literar. Deci, cum ar fi putut exista vreo piedică atîta timp cît descind din părinți de o excepțională cerebralitate ? Cît despre evoluția mea, atît în muzică, precum și în literatură, ea este binecunoscută. Dealtfel, cititorii volumului **Scrieri**, care se află sub tipar, se vor putea documenta perfect din analiza activității mele pe ambele tărîmuri, semnată de directorul Editurii Eminescu, Valeriu Râpeanu.

— Tocmai despre această carte a cărților dumneavoastră voiam să discutăm. Ce cuprinde ea ? În ce măsură „Scrieri“, acest eveniment editorial, după cum îl numea și Valeriu Râpeanu, este o mărturie fidelă a vieții dumneavoastră ?

— Prin tot ceea ce am scris se adevărește și ceea ce sînt, adică o complexitate de avînt imaginativ și de proporție a inteligenței. Acest lucru sper să se reflecte în volumul de care vorbim.

— Este vorba de o reeditare ?

— Nu, nu este o reeditare de fapt. Fiecare din volumele mele anterioare este revăzut și mult adăugit. În plus, **Scrieri** cuprinde multe pagini inedite.

— Cam cîte ?

— În jur de o sută cincizeci.

— De obicei scriitorii sînt mai grăbiți în a-și alcătui volume de Opere. Cum se face că dumneavoastră ați așteptat atît ?

— Nu am așteptat. Am scris și scriu cînd mă împinge avîntul puterii de a exterioriza un ritm interior care și-a găsit forma și expresia. După apariția ultimului meu volum, romanul **O vară ciudată**, în 1975, am început să mă gîndesc să-mi adun scrierile într-un singur volum, pentru că voiam să adaug unele capitole în roman, să completez volumul **Arpegii în ton major** cu o mulțime de cronici muzicale scrise ulterior, pînă în prezent și să inserez în volumul **Mozaic în timp** diferite portrete și amintiri despre personalități excepționale pe care le-am cunoscut de-a lungul vieții. Lucrez în prezent la volumul **Amintiri**, pe care îl voi încredința tot Editurii Eminescu. Sînt recunoscătoare lui Valeriu Râpeanu pentru Notele minuțios alcătuite și pentru prefața care luminează acest volum de **Scrieri** atît prin analiza amănunțită, cît și prin eleganța binecunoscută a stilului domniei-sale.

— Cînd așteptați să apară cartea ?

— Aș putea răspunde că nu mă gîndesc la date, dar vă mărturisesc că optimismul meu mă instalează în bucuria că luna mea de vacanță va fi înseninată de apariția volumului meu de **Scrieri**.

(Mă despart de Cella Delavrancea cu imaginea acestor mîini incredibile pe care le-am văzut cîntînd Chopin...)

T. MIHAILESCU ■

Solomon Marcus:

„Avem, cred, o mare poezie“

(Urmare din pagina 9)

unei înțelegeri corecte a valorilor, incapacitatea de a distinge valorile autentice de pseudovalori. Am fost consternat să aflu cum unii oameni de știință români de mare valoare, dar nu prea ieșiți în lume, se intimidau în fața unor străini în vizită la București, care, într-o engleză perfectă, aveau totuși mult mai puțin de spus decît unii dintre cei care-i ascultau.

— Care sînt consecințele unor asemenea situații ?

— Pe fondul acestui tablou general, unele fenomene, care altfel ar fi neutralizate sau cel puțin marginalizate, produc efecte disproporționate : reminiscențe din perioade în care unele priorități imaginare erau proclamate, stîrnind mai degrabă ironia decît respectul ; unele greșeli, o anumită grabă conducînd la afirmarea de priorități care nu rezistă la o analiză ulterioară ; neîncrederea că un om pe care-l cunoști în unele detalii ale vieții sale zilnice poate fi un om ieșit din comun ; invidia profesională, de breaslă („să moară capra vecinului !“) etc.

— Cît privește obligația — de care vorbeam adineaori — a unei mai intense comunicări cu lumea, cum o vedeți, mai aproape ?

— Desigur, în ultimele decenii s-au intensificat legăturile noastre cu lumea, dar aceasta nu s-a întîmplat pe măsura cerințelor. Participăm insuficient la manifestări științifice internaționale (unii colegi ai mei, matematicieni valoroși aflați în al cincilea deceniu al vieții lor, nu au trecut încă niciodată granița), iar revistele noastre științifice în limbi internaționale nu au stabilitatea, amploarea și răspîndirea pe care le merită. Un articol depus la „Revue roumaine de mathématiques pures et appliquées“ așteaptă trei ani pînă apare. Sîntem, de asemenea, deficitari în ceea ce privește informarea științifică. Numeroase monografii, tratate și periodice importante de specialitate nu ajung în bibliotecile noastre, iar cele ale noastre nu ajung peste tot unde ar putea interesa.

— Alături de protocronism, dv. ați propus și o altă noțiune, proprie — „anticronism“ —, desemnînd un alt gen de priorități. Din acest punct de vedere românii s-ar face cunoscuți nu numai prin formularea unor probleme noi, ci și prin punerea în discuție a unor probleme sau teze ce contrazic flagrant opiniile consacrate. Cum argumentați aceasta ?

— Există descoperiri, rezultate care răspund așteptărilor, așa cum așteptăm ca un fruct copt să cadă din pom. Există altele care, dimpotrivă, sînt considerate, la apariție, neverosimile, chiar absurde. De acest al doilea tip sînt rezultatele unor mari matematicieni români ca Spiru Haret (în problema celor n corpuri), Dimitrie Pompeiu (în problema singularităților funcțiilor analitice), și poate cele ale lui Simion Stoilow (în problema caracterizării topologice a funcțiilor analitice). Aceste rezultate contraziceau, la apariție, opinia științifică a epocii. Desigur, astfel de rezultate se impun mai greu, deoarece rezistența este mai mare.

— Revenind la profesorul Solomon Marcus și la teoria „poeticii matematice“ — care și ea contrazice, nu-i așa ?, niște opinii constituite — remarcăm că, deși aplaudată de mulți, această teorie se menține într-un con de umbră. Nu se vorbește despre ea — cel puțin așa ni se pare nouă — pe măsura însemnătății pe care o are. De fapt, cine sînt adversarii ei ? Nu cumva criticii literari, cu care n-ați găsit încă premisele unui dialog ?...

— Nu au fost, într-adevăr, numai aplauze. Nici nu mi-ar fi plăcut acest lucru. Au fost atît de multe reacții polemice la adresa „poeticii matematice“, încît mi-ar trebui o carte pentru a le răspunde. Trebuie însă să precizez că reacțiile cele mai multe la activitatea noastră s-au produs nu în publicațiile care se adresează marelui public, ci în cele de specialitate (dintre cele românești, în mod special periodicele de lingvistică și cele de matematică). Desigur, un dialog mai intens cu critica literară curentă, cu istoria literară, cu estetica și teoria artei ar fi binevenit.

— Deci dv. ați saluta un astfel de dialog. Dar critica ? Credeți că ea l-ar primi cu un interes identic ?

— Critica literară este un factor de îndrumare a publicului cititor, în timp ce „poetica matematică“ se adresează unui număr restrîns de specialiști. Așa se face că jargonul poeticii matematice nu convine criticii literare. Apoi, critica literară este preocupată de elaborarea unei judecăți de valoare, preocupare marginală pentru poetica matematică. Treptat însă aceste diferențe se vor estompa, deoarece și matematica se „democratizează“, iar critica devine și ea preocupată de structura operei. Problema este, desigur, complexă, n-o putem epuiza într-o discuție. Este interesant, poate, de observat că elevii și studenții trec ușor peste prejudecăți și folosesc cu plăcere instrumentul matematic în analiza operelor literare, după cum se poate vedea în revistele unor licee și la sesiunile științifice ale elevilor și studenților.

— Cele ce spuneți ne hotărăsc la o întrebare cu care, poate, ar fi trebuit să începem discuția noastră, dar care ni se pare și mai oportună acum, după ce ați atins niște raporturi ale teoriei dv. cu critica literară. Ce ne poate spune „poetica matematică“ despre misterul operei de artă ? Ce ne poate spune ea nou, adică diferit de critica literară, de instrumentele tradiționale de definire a frumosului ?

— Misterul operei de artă este ca și cerul ; nu o realitate în sine, ci un simplu efect de privire. Pentru a mă folosi de o metaforă cunoscută, aș spune că atitudinile au variat, în această privință, în două direcții : unele au asimilat poezia cu o piersică, altele cu o ceapă. În prima versiune, posibilitățile analizei sînt limitate, deoarece după un număr finit de pași se ajunge la sîmburele misterios și inexpugnabil al poeziei. În a doua versiune, acest sîmbure pur și simplu nu există, fiind numai modul în care ne apar acele foi (straturi) interioare ale cepei, la care nu am ajuns încă. Această „ceapă“ trebuie, desigur, să fie închipuită cu o infinitate de foi. Foile pe care le îndepărtăm sînt totdeauna în număr finit, cele rămase — o infinitate. Posibilitățile analizei sînt deci nelimitate, dar, în același timp, ceea ce rămîne neexplicat aparține infinitului.

— Dar ce face critica, ce spune ea, în fața sîmburelui misterios și inexpugnabil de care vorbeați ?

— Există o atitudine critică de simplă extaziere în fața sîmburelui impenetrabil al poeziei. Această atitudine este chiar teoretizată, argumentîndu-se că rolul criticii este nu de a risipi, ci de a mări mis-

FILM

Un echipaj pentru Singapore

După ce mai multe filme anterioare parcă voiau să ne convingă de faptul că în această lume nimic nu e mai greu decît să faci film, Nicu Stan vine și afirmă contrariul în același manieră cu care un jucător englez din prima ligă lansează o pasă de 50 de metri lăsînd impresia că nimic nu e mai ușor în fotbal. Debutînd ca regizor, fostul operator Nicu Stan se simte în film, ca să folosim o expresie de la vest de Singapore, ca peștele în apă. Este dezinvolt, sigur pe sine și pe arta sa, fericit de dobîndirea unei alte libertăți. Primul său film trăiește însăși starea de fertilitate artistică ce l-a inspirat. Intors dintr-o călătorie pe ocean, povestește totul scriitorului Ioan Grigorescu. Scriitor și călător care știe să vadă, rezonează sub impulsurile emoției comune. O intîlnire rară și fericită și arta celebrează intîlnirile sale de excepție. A nu se înțelege că este vorba aici de un film așa-numit de artă. Este un film frumos, curat, adevărat, bine ritmat. O povestea frumoasă despre un bărbat înfrînt nedrept și cam perfid de viață, foarte aproape de a fi înfrînt a doua oară de aceeași viață care față de învinșii săi rar nutrește vreo compasiune. Cine are predispoziție pentru plîns are de ce plînge, buna dispoziție are la rîndu-i din ce se nutri, într-o combinație farmaceutică numită sobrietate și bun-gust.

Sigur, sfîrșitul pare expediat. Secundul comandantului Ionescu dovedise nu numai suficiență, ci și tare morale, tare ce nu pot fi eradicate prin exemplul personal. Dar, mă rog, o minte mai analitică ar găsi și aici interpretări de psihologie diverse. N-am înțeles privirea complice dintre secretarul de partid și comandant în momentul sosirii telegramei care confirmă numirea secundului în postul de comandant. Creează confuzie. Prea par că știu ei ce știu și e suficient că știu ei pentru ca noi spectatorii să fim liniștiți, ci adică e bine așa cum e.

Nu e bine. În film avem dreptul să știm ce și cum. În sfîrșit, poate m-am înșelat eu. Vă rog pe dumneavoastră, cei ce n-ați văzut încă filmul, să urmăriți cu atenție această secvență, cînd îl veți vedea. Plecarea comandantului înaintea terminării călătoriei mi se pare însă a fi observația psihologică cea mai reușită. Nu mai avea ce căuta acolo. El nu plecase într-o călătorie oarecare, nu dorul de mare îi împinsese spre ea de data aceasta, sau nu numai dorul de mare. Ci nevoia de a se verifica. Greșise la naufragiu? Nu greșise?... Avea dreptul să supraviețuiască?... Mai putea sau nu mai putea? Doar nu aceasta fusese toată viața lui... Și atîtea, iar pentru ce aflase nu putea fi nici trist, nici vesel... Sau și trist, și vesel.

Un lucru ciudat: ceea ce, dramaturgic, este îndeobște greșit și dovedește neîndemînare, aceea de a lăsa enigme nedezlegate, aici devin calități. Faptul că nu știm cine l-a pirit pînă la urmă pe timonier sau cine a pus bilele în cabina comandantului nu deranjează. Dimpotrivă: întinde un fir la dispoziția spectatorului, pe care acesta îl poate depăna pentru a umple narațiunea cu propria sa imaginație și experiență.

Sînt curios să știu cum va arăta al doilea film al lui Nicu Stan. Ceea ce e sigur e că la al treilea va fi inconfundabil. Și aș mai lansa o presupunere: însuși experimentatul Ioan Grigorescu va gîndi altfel următorul film. Oricum, în Nicu Stan și-a găsit interpretul cinematografic probabil de mult dorit.

Echipa de actori — fără excepție, excelentă: Mafiana Mihuț, Gheorghe Cozorici, Florin Zamfirescu, Victor Rebengiuc, Radu Gheorghe, Ion Besoiu, Gheorghe Visu, Ștefan Sileanu, Radu Panamarenco, Jean Constantin, Dumitru Palade, Iancu Lucian.

NICOLAE CRISTACHE

CAP LIMPEDE

PELICULE PE... PARTEA CAROSABILĂ A VIEȚII

Gala filmelor de scurt metraj pe teme de circulație, organizată de curînd la Casa de cultură a studenților din București, a constituit o revelație. Am vizionat 8 pelicule dintre care cele mai multe bine structurate și elaborate dramaturgic, atent lucrate în plan estetic și tehnic. Fie că e vorba de traversarea obligatorie, civilizată, prin locurile marcate, de circulația extrem de prudentă pe timp de ploaie, de ceață, de ninsoare sau de furtună dezlănțuită, fie că e vorba de necesitatea ingrijirii și verificării permanente a stării pneurilor, de pildă, care pot produce accidente catastrofale, de urmările îngrozitoare ale conducerii autovehiculelor în stare de ebrietate, de tragediile provocate de o neatenție etc., filmele vizionate sînt rodul unei activități de inaltă răspundere umană și de serios profesionalism.

E impresionantă, într-adevăr, activitatea aceasta uriașă, concertată atît de atent, pe toate lungimile de undă, pe toate canalele de circulație a informației și de legătură cu opinia publică, a organelor de miliție pentru a dirija traficul de aproape dar și de la distanță, în flux normal, rațional, echilibrat, fără excese, fără inconștiență, fără abdicări de la lege, respect și bun simț, cu atenție acută și în permanență stare de veghe, făcînd apel la conștiința cetățenilor, fie că se află la volan fie că rămîn pietoni. Filmele **Zebra, Circulația pe timp de ploaie, Sistemul de rulare, Remușcări pentru o viață**, și partial **Sub semnul tragic al vitezei sau 180 zile pe patul spitalului**, comandate de către Inspectoratul General al Miliției, ADAS, A.C.R., M.A.I.A., nu pot lăsa indiferenți pe spectatori ; dimpotrivă, îi implică, îi pun pe gînduri și îi învață. Îi învață chiar să... trăiască. De aceea, e binevenită propunerea ca astfel de filme de calitate să fie programate mai des, în completarea filmelor artistice de lung metraj. Scopul lor profund umanitar e atins din plin și ne bucură să auzim că procentul mortalității prin accidente de circulație a scăzut vertiginos în ultimii ani. Pentru că, de pildă, filmele vizionate, realizate între alții de Mihai Dimitriu, Emerick Szekler, Constantin Vaeni sau Horvat, avînd drept consultanți, printre alții, pe maiorul Ion Șerbănescu, pe colonelul Gheorghe Ene sau pe locotenentul Ion Șoricică, au o profundă rezonanță la nivelul oamenilor de rînd, readuc în atenția lor prețul clipei, prețul unui gest, prețul unei neatenții pe partea carosabilă a vieții. **(Adrian Dohotaru)**

EMIGRANȚI LA AUSTRALIA

„Western Australia", romanul lui Bojin Pavlovski, recent apărut în românește, e un curios best-seller, cu o carieră internațională impozantă. Autorul e, deahfel, printre cei mai însemnați prozatori macedoneni contemporani, a făcut succes cu „Miladin din China" și „Duva" (alte două producții remarcabile), a apărut în cîteva limbi străine, e un adevărat romancier de notorietate europeană. Ce este însolit în „Western Australia ?" Mai întîi, materia, apoi optica propriu-zisă literară. Bojin Pavlovski a găsit în biografiile emigranților macedoneni din Australia o substanță esteticește inedită, valabilă pentru un roman brutal de moravuri și de caractere, o temă, în fond, mai rară în proza europeană de azi, curentă mai degrabă în aceea americană, unde fenomenul e la îndemînă. Apoi, spre a fixa materia esteticește, el a revizuit tehnica romanescă, a resuscitat mijloacele naturaliste, chiar dacă „inactuale", le-a dat energie în raport cu umanitatea instinctuală pe care o izolat-o.

Sintem în Australia contemporană, într-un mediu de emigranți multinaționali, în majoritate oameni săraci și truditi, ciliva îmbogățiți peste noapte și dezumanizați din pricina maniei maladive a acumulării financiare.

Ceea ce a descris prozatorul a descris cu realism fotografic, brutal, naturalist cu o excelentă intuiție a simțurilor instinctuale. Mai mult decît conținutul propriu-zis e în „Western Australia" o catagrafie a psihologiilor decăzute, o radiografie a alienării. Bojin Pavlovski a pictat în culori violente și acute psihologia debusolată, a descris perfect „orașele" consumiste ale viciului, mecanica iluziei cu tot ce înseamnă acesta. În sfîrșit, sociologia acestui infern al „apatrizilor" este schițată cu o mină de remarcabil analist : teroarea maladiei, spaima de ierarhii, obsesia familiei pierdute interpretate ca paradis originar de unde omul s-a prăbușit ; toate acestea conțin o materie epică remarcabilă și insolită pe care prozatorul a înălțat-o la un grad superior, liric ca și Céline. „Western Australia", de Bojin Pavlovski, un roman excelent tradus de Dumitru M. Ion și Carolina Ilica, este o insolită expresie a naturalismului modern, trecut prin proza alienării și a „bidonville"-urilor. **(Artur Silvestri).**

TEATRU

Macbeth sau Macbett

Într-un decor sumbru, de paragină, troznind din încheieturi de lemn putred, amintind un coteț, un amvon, un meterez, un palat, cu sfărîmături care scrîșnesc sub pași, printr-o lumină piezișă, spectrală, se petrece tragedia însingeratei ascensiuni la putere a doi oameni : Macbeth și Lady Macbeth. Decor complicat, ostentativ, neplăcut la vedere dar pînă la urmă acceptat de spectator cu resemnare. Purtînd costume care reclamă un ev mediu îndepărtat sau atmosfera halucinantă a unui bar subteran, veșminte uneori grele, somptuoase, cu străluciri bizare de bijuterii, cu zale, platoșe, coifuri care amintesc stampe japoneze, sau gravuri de pe vremea primelor tiparnițe, și chiar uniforme militare apropiate de cele zdrențuite în ultimele conflagrații, eroii pun în scenă, cu singe rece, cu spaimă sau cu hohote de rîs demonice, în șoaptă sau strigînd, istoria unei dictaturi abisale. Eliminînd din textul lui Shakespeare mare parte din poezia sa, Mihai Măniuțiu, regizorul spectacolului, demontează bomba cu explozie întîrziată a efectelor unor crime impuse de ambiție, vanitate și sete de absolut, denunță perpetuarea crimei chiar prin actul de salubritate dar și de răzbunare care urmează, transformînd scena într-o hecatombă.

Mihai Măniuțiu nu vrea să lase nici o rază de speranță, spectatorilor, în triumful rațiunii împotriva ororii și abdicării de la condiția umană, ci atrage atenția tocmai asupra faptului că, adeseori, istoria nu repară, nu aduce compensații ; dimpotrivă, amplifică delirul crimei și al voluptății născute din prerogativele puterii. Pentru că prin înfrîngerea lui Macbeth, învingătorul Malcolm, în locul unei respirații de ușurare și a întoarcerii la lumină, amenință cu o epocă în care crima va lua forme mult mai perverse.

Răsturnînd finalul adevărat al piesei, punînd în gura lui Malcolm, învingătorul aparent fragil, aparent abulic, o replică strategică dar nu nocivă pe care Shakespeare o așezase în altă parte, deturnînd complet sensul personajului, regizorul a ridicat spectacolul la nivelul unui eseu cutremurător despre destinul puterii care putrezește prin crimă. Pînă la acest final care înalță reprezentația în sfera experimentului posibil și acceptabil, spectacolul e construit auster, uneori confuz din pricina tăieturilor masive în text, alteori greoi și complicat în mișcarea personajelor prin scenă, împiedicate în decor. Eșecul semnat de Mihai Măniuțiu după piesa lui Shakespeare e plin de atmosfera celuilalt Macbett (observați schimbarea de literă) scris de Eugen Ionescu, unde eroul, ajuns la putere prin crimă, e eliminat de altul, la fel de odios, semn că istoria se repetă ciclic.

Spectacolul de pe scena Teatrului Național din Cluj-Napoca e un eveniment mai ales din acest punct, livresc, de vedere. Punct de vedere demonstrat, ostentativ, de regie. Macbeth e un spectacol de regizor. Distribuția însă e inegală. Anton Tauff în Macbeth e de cele mai multe ori în rol, profund, inteligent implicat în concepția regizorului, lucrînd cu o detașare uneori verosimilă, alteori falsă, exterioară. Melania Ursu, în Lady Macbeth, dă strălucire unei regine senzuale și schizofrenice. Acest cuplu de actori construiește momente memorabile dar și pindite citeodată de joc „tehnic", de sechele manieriste (vezi acele continue hohote gîlgîite și false de rîs care parcă vor să acopere momentele în care regizorul n-a mai avut idei sau actorii nu le-au știut recepta). Tudorel Filimon e în acest spectacol o prezență în mare parte neplăcută pentru că vine din altă piesă, dintr-o comedie ridicolă, ca să ne surprindă în final prin metamorfoza subit declanșată a personajului său (Malcolm) care din imbecil și curtezan (în viziunea regizorului) devine un dictator mai sinistru decît precedentul. Discursul său din final atinge paroxismul : e declarația de război a unui nebun sinistru făcută întregii umanități. În rest, actori inegali, neantrenați în spectacole care pun asemenea probleme de concepție.

Îi aplaudăm totuși pe Constantin Adamovici, Marin D. Aurelian, Ion Tudorică, Bucur Stan, cu gîndul, de asemenea, la alți actori de înaltă ținută profesională ai Teatrului Național din Cluj-Napoca nedistribuiți în acest spectacol.

Cu mai multă grijă pentru detaliu, simplificînd decorul, miza în scenă și unele efecte grotești, Mihai Măniuțiu, regizor de mare cultură și talent, ar fi realizat un spectacol antologic.

ADRIAN DOHOTARU

---

terul poeziei. Nu știu cum putem măsura misterul, pentru a stabili dacă el s-a mărit ; cred că problema este nu de a-l mări, ci de a-l modifica, convertind mereu noi și noi elemente din zona inefabilului în aceea a explicabilului. Aceasta este strategia „poeticii matematice".

— Dar care numai a ei ?

— Într-adevăr, de la Aristot încoace poetica a urmat acest drum, la care s-a asociat o parte a criticii de artă. Un singur exemplu : cartea lui William Hogarth (secolul al XVIII-lea) **Analiza frumosului**, tradusă de Theodor Redlow (Editura Meridiane, 1981). Strategia piersicii ascunde de multe ori o lene a spiritului, trăind din mărirea confuziei dintre mister și ignoranță. „Poetica matematică" își propune, dimpotrivă, să reducă această confuzie.

— În această perspectivă — cea a înlocuirii marelui Mister prin multele mistere ale poeziei — ce idei și ce rezultate ne oferă, pînă la urmă, „poetica matematică" ?

— Notați, vă rog, cîteva exemple : 1) Semantica poetică este de natură continuă și topologică (în opoziție cu semantica științifică, de natură discretă și metrică). Natura ei continuă are două surse, una imanentă operei, cealaltă situată în procesul de receptare. 2) Distorsiunile sintactice argheziene se definesc, în mare măsură, prin încălcarea cîtorva restricții fundamentale, de tipul proiectivității sintactice (o secvență este proiectivă dacă din faptul că un termen a al ei este subordonat unui alt termen b rezultă că orice termen intermediar este subordonat lui b). 3 Poetica eminesciană se află sub semnul unui analog informațional al principiului al doilea al termodinamicii. 4) Studiul probabilist-informațional al structurilor prozodice a tranșat în favoarea lui Ibrăileanu disputa privind capacitatea unor metri de a adera în mod inegal la diferite stări sufletești. Și mai notați, vă rog, un exemplu. Înainte de discuția noastră, tocmai citeam poezia pe care Adrian Păunescu i-a dedicat-o lui Marin Preda în „România liberă". Sub impresia proaspătă a lecturii, mi se pare de-a dreptul misterios faptul că în această frumoasă poezie cuvîntul **dumneata** dobîndește o căldură pe care nu o are în vorbirea obișnuită, unde acest mod de adresare are chiar o nuanță neutră sau peiorativă. Este probabil însă că acest mister se va reduce la o analiză ulterioară.

— În concluzie ?...

— Cine nu simte poezia, nu are ce căuta în „poetica matematică".

— Deși — cum ne-ați lăsat să înțelegem — „poetica matematică" poate doar explica, nu și valoriza, v-am ruga totuși să ne înfățișați — din unghiul creatorului de teorie care sînteți — opinia dv. asupra literaturii române de azi. Ați început cu Adrian Păunescu, să continuăm...

— Realizările literare cele mai importante, de la noi, sînt, cred, cele din domeniul poeziei. A devenit o tradiție să se spună că poezia se traduce greu. Cred însă că acest lucru începe să nu mai fie adevărat. O bună parte din poezia valoroasă a ultimelor generații contează mai degrabă prin ceea ce soune decît prin modul în care o spune. Unele prejudecăți adînci privind limbajul poetic sînt puse sub semnul întrebării. Creația lui Nichita Stănescu și, în mod special, ultimul său volum, **Respirări**, sînt o dovadă strălucită în acest sens. Avem, cred, o mare poezie, care nu pierde prea mult prin traducere.

— O întrebare pe care voiam să v-o punem încă de cînd ne-ați vorbit despre cartea dv. „Din gîndirea matematică românească", lucrare la care, prezentînd o suită de matematicieni dintre cei mai mari, surprindeți niște trăsături de școală ale gîndirii matematice din țara noastră. Credeți că matematica — atît de universală și de abstractă — are și un specific național ?

— Problematica matematicii este influențată de gradul de dezvoltare socială. De exemplu, faptul că industria noastră s-a dezvoltat cu întîrziere a provocat o întîrziere corespunzătoare în dezvoltarea matematicilor aplicate. Prin compensație, am dezvoltat mai mult matematica teoretică. Există apoi anumite tradiții care se creează în procesul de dezvoltare a științei. Faptul că primii noștri matematicieni și-au făcut doctoratul cu precădere în Franța, într-o perioadă de mare avînt al analizei matematice, a determinat o preocupare corespunzătoare la noi în țară, preocupare care a dat naștere unei tradiții românești de cercetare în acest domeniu.

— Dar matematica nu înseamnă — dv. o știți mai bine decît noi — numai o anumită problematică, ci și un anumit tip de gîndire.

— Gîndirea matematică prezintă diferite aspecte ; ea poate fi analogică, deductivă, probabilistă, combinatorie, generalizatoare, algoritmică și așa mai departe. Sînt firea și temperamentul unui popor mai apropiate de unele din aceste tipuri decît de altele ? Greu de dat un răspuns general. Dacă însă ne referim la cazuri particulare, problema începe să se elucideze. De exemplu, ar fi greu de contestat faptul că în creația unor Dimitrie Pompeiu și Octav Onicescu, în stilul lor (căci matematica pune și ea probleme de stil, după cum observa Dan Barbilian), un rol fundamental îl are analogia mai degrabă decît algoritmul ; iar în universalitatea lui Onicescu se regăsește ceva din universpreocupărilor matematice ale profesorului-savant — de o altă natură — a gîndirii lui Iorga ; după cum interesul acad. Onicescu pentru problemele universului trimite, într-un fel, la creația eminesciană. Putem de aici să desprindem o paradigmă culturală a Moldovei de Nord, cuprinzînd personalități atît de variate ca Eminescu, Iorga, Enescu, Pompeiu și Onicescu ? În acest sens, rămîne încă să reflectăm.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ei, tinerii Luminii, Luptei şi Libertăţii cîntă astfel, pentru că astfel simt şi gîndesc:

„SÎNTEM, DE E NEVOIE, UN LANŢ DE MUNŢI CARPAŢI“

„Miorița" – Festivalul vrincean al artelor

Ajuns la a doua ediție — prima a avut loc în urmă cu doi ani — Festivalul artelor „Miorița" a debutat recent la Focșani. La ora cînd apar aceste rînduri, el e în plină desfășurare. Proiect ambițios, emanînd din preocuparea deosebită a Biroului Comitetului județean Vrancea al P.C.R. de a amplifica continuu viața spirituală a municipiului de pe Milcov, cum și a altor localități ale județului, acest festival a intrat, cum s-ar spune, pe usa din față a manifestărilor educative și artistice ale primăverii culturale românești.

Festivalul a început cu un simpozion organizat, la Focșani, pe tema „Cultura contemporană românească", la care și-au adus contribuția Edgar Papu, Virgil Cândea și Valentin Silvestru ; un dialog pe probleme de cultură și civilizație l-a avut, la Adjud prof. Alexandru Tănase. Un mare număr de slariști specializați în probleme ale agriculturii, din Capitală, dar și de la alte gazete din țară, a participat la un simpozion privind sarcinile presei și ale slujitorilor ei în noua revoluție agrară. Florian Georgescu, directorul Muzeului de istorie a României, și folcloristul Tancred Bănățeanu au efectuat un larg schimb de opinii cu specialiștii Complexului județean muzeal în problema valorificării patrimoniului cultural național. Paleta de activități artistice ale primei săptămîni a festivalului a inclus un spectacol muzical-coregrafic realizat de cadrele didactice ale Școlii nr. 9 Focșani. O strălucire deosebită au adus-o festivalului corul de cameră „Madrigal", condus de Marin Constantin și Orchestra radio, condusă de Iosif Conta.

În programul acestei ediții și-a găsit loc, în mod distinct, un ciclu de acțiuni politico-educative de anvergură, intitulat „Partidul, Ceaușescu, România — e tot ce avem mai scump pe lume", desfășurat în toate localitățile județului.

De menționat, de asemenea, între alte manifestări ale festivalului, prima consfătuire națională a cenaclurilor literare, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii scriitorilor și a Comitetului județean de cultură și educație socialistă, apoi o serie de spectacole și expoziții în cadrul etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României". Ca și la prima ediție, încheierea manifestărilor festivalului o face Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, care va poposi la Birsești, acolo unde, cu mai bine de cinci secole în urmă, a întîlnit-o domnul Ștefan pe Vrincioaia...

Cine vine în aceste zile de meleagurile înfloritoare ale Vrancei își poate oferi, deci, un răgaz cultural, o bucurie pentru sufleț.

AL. CRIHANĂ ■

Scrisoare cu dor de-acasă

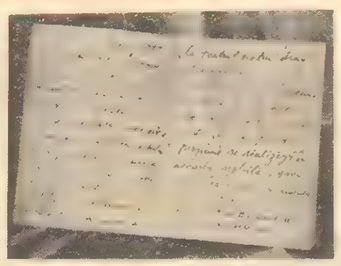

Dragul meu Jimmy,

Mi-a scris Irina că, în sfîrșit, ai căpătat binemeritate recunoașteri a muncii, a devotamentului și a priceperii pe care ai dovedit-o (sigur, cu efort, dar și cu tact și cu răbdare și perseverență și talent) în acești ani la teatrul nostru drag : Bulandra.

Mă aimt fericit împreună cu tine și-ți doresc să împlinești tot ce simți sigur că îți vei propune să realizezi în această nobilă, grea, istovitoare, dar minunată răspundere.

Noi, „Teatrul Bulandra", sîntem o parte din gîndirea românească. Cu cît sîntem mai buni în arta noastră, mai adevărați, mai adînci în înțelegerea și în cercetarea prezentului, cu atît mai puternică va fi veriga ce o reprezentăm între ce a fost și ce va fi cultura noastră.

Izbutind, o vei face — nu pentru tine — ci pentru mii și mii de oameni. Sînt sigur că vei izbuti !

Cu dragoste,
LIVIU CIULEI
Minneapolis, 5 aprilie 1982

N. R. Publicăm — reproducînd-o din avizierul Teatrului Bulandra, unde este afișată — această scrisoare deschisă către noul director al Teatrului Bulandra amintind, dacă mai e nevoie, că, în urmă cu cîțiva ani, această funcție de mare răspundere a fost onorată de Liviu Ciulei. Dar scrisoarea marelui regizor român (care se pregătește să revină în țară în vederea montării unui spectacol) are și semnificațiile unei profesiuni de credință privind rolul unui teatru de valoarea celui de pe bulevardul Schitu Măgureanu sau din Grădina Icoanei, în cultura românească. (A. D.).

„Clipa" lui Dinu Săraru la Zürich

Acum aproximativ optsprezece ani, în însemnările redactorului-șef al revistei noastre, Dinu Săraru a fost somat, în numele propriului său talent, să-și așternă pe hîrtie sumedenia de gînduri, personaje, întîmplări, inclusiv sentimente, cu a căror relatare orală umise, de-o bună bucată de vreme, întreaga lume a scriitorimii. Astfel a apărut în paginile revistei noastre, romanul-foileton **Nișe țărani**, roman care avea să cunoască un veritabil succes de public, o adaptare cinematografică și una teatrală.

Acestui prim roman îi va urma, la scurtă vreme, un alt mare succes **Clipa**, roman care, alăturîndu-se altor importante reușite ale genului, a determinat critica literară să considere că literatura noastră cunoaște în ultimii 10 ani o adevărată renaștere a prozei.

Și iată, ca o validare a acestui fericit diagnostic formulat de criticii literari, **Clipa** a apărut, în aceste zile, în limba germană, la editura **Unionsverlag** din Zürich (Elveția), editură a cărei carte se difuzează nu numai în Elveția, ci și în Austria și R.F.G.

Avînd splendid succes al literaturii române contemporane și, totodată o bucurie a întregii noastre culturi, este, în același timp, un triumf al tuturor cititorilor români ce au validat primii frumusețea **Clipei**, frumusețea sa estetică și morală și, deopotrivă, marele talent al scriitorului Dinu Săraru. Alăturîndu-ne lor, am putea încheia, pe măsura entuziasmului nostru, cu afirmația că ne vine să învățăm germana pentru a-l reciti pe Dinu Săraru și în această nouă versiune ! **(Reghina Vârtici).**

Contemporanii mei

Empedocle

Tatăl lui Fănuș Neagu, nea Vasile (odihnească-se-n pace), sergent (fost), dacă nu mă înșel, în armata română, cînd îl vedea pe Constantin Țoiu zvîcnea în picioare și saluta cu mîna dusă în dreptul unui chipiu imaginar, articulînd ostășește :

— Să trăiți, domnule sublocotenent ! și bine-ați venit în casa noastră.

I-a fost, după cîte am aflat, subordonat, adică mai mic în grad, și, la vîrsta senectuții, țăranul curat din cîmpia Bărăganului înțelegea să-și respecte „superiorul".

Am pomenit acest amănunt fiindcă, astă-vară, la mare, eu care n-am umor decît iarna, după evenimentele ce mi l-au sorțit drept „șef", adică secretar al Asociației scriitorilor din București, bănuiți de cinism gratuit, l-am agasat vreo două-trei săptămîni spunîndu-i cu prefăcută umilință : „Să trăiți, tovarășe șef !".

Costi (așa-i zic prietenii) a răbdat cît a răbdat și într-o bună zi m-a întrebat calm și cu o mălțiie reținută : „ce grad ai ?!".

I-am răspuns atunci, și jur că e adevărat, soldat neinstruit, înapt timp de pace, combatant timp de război !

În urmă cu cîțiva ani, deci înainte de vara lui '81, după ce a publicat romanul „Galeria cu viță sălbatică" (1976) și după ce i-am citit cartea, într-o singură noapte, cu sufletul la gură și invidie pozitivă, a doua zi, cred că spre seară, i-am dat un telefon :

— Alo, cu maestrul Constantin Țoiu !

— (mică pauză ezitantă, apoi) „...La telefon !

Și cu vocea mea de candidat la popie, școală de popi adică, l-am „recitat" la receptor un fragment al cărții de-o frumusețe tulburătoare.

N-am premeditat gestul, n-aveam nici un interes și numai starea inimii mele tulburate m-a îndemnat să-l emoționez prin intermediul receptorului.

A fost emoționat și m-a întrebat cine sînt. După un mic joc verbal, „un admirator", „un anonim" etc... mi-am declinat numele.

Multă vreme ((ce expresie !) relațiile noastre au fost ultracordiale. Am mediat chiar un conflict, minor dealtfel, între el și un prieten comun (eu fiind „mediator" de meserie) și mărturisesc, cu riscul de-a fi acuzat de cameleonism, că-mi plăcea și-mi place încă acest bărbat frumos, cu chipul de actor blazat, care a avut răbdarea de a-și păstra Marele Ax al talentului său, introducîndu-l în capul chinicl regale și eerînd numai „potul".

N-a plusat !

Gloria lui fulgerătoare, deși tîrzie, ni l-a îndepărtat, nu numai mie, (din a cui vină), și-mi pare rău, pentru că eu am cultul prieteniei, deși, uneori, limba-mi (bat-o vina) mi-o ia înaintea inimii.

Scriu aceste rînduri de la Arad. Sînt acasă la mama, care, așteptîndu-mă, a săpat grădina și mi-a spălat cămășile, purtate în vremea cînd eram belfer la Siria.

Nu vorbim nimic de-aproape două ceasuri.

— No, zi mamă...

— Mircea meu drag, drept-u-i că nu mai ești unde erai ?..

Tac... se scutură vîșinul și petalele lui se leagănă plutind, gata să mă îndrunteaască...

Înainte de a renunța la un gînd, îl mărturisesc pentru cei care sînt sigur că-i va înțelege foarte bine :

Un mare scriitor a tradus în românește un dicton latin, sfîntindu-și opera, ultima sa carte : „Fără prietenie, viața este nulă".

Aștept prilejul unui telefon ce-l voi da, determinat de emoție, dar nu voi putea fi vreodată pentru cel ce mă caută ași „însoțitorul" de nădejde. Din păcate...

E sigur că singurătatea prozatorului îl face să semene cu Empedocle...

Arad, 17 mai, 1982

MIRCEA MICU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar la Medgidia

la Cobadin

și la Mangalia

Constanța : cei ce au fost la spectacol...

...Și cei ce au rămas în afara sălii consolați de făgăduința revenirii cenaclului pe litoral în perioada 20 iulie – 21 august

MULŢUMIM, CONSTANŢA!

Furtuna care anunţă uraganul

Promisiunea pe care Adrian Păunescu a făcut-o de a reveni cu Cenaclul în mai la Constanţa a fost îndeplinită. Marţi, 11 mai 1982, în Sala sporturilor din Constanţa, la orele 18 fix, a început un maraton incredibil al acestei trupe aflate acum la apogeul succeselor sale. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, găseşte sala arhiplină, şi mii de oameni afară, căutînd o şansă de a intra. Cîte spectacole ar trebui ca să-i mulţumim pe oamenii din judeţul Constanţa ? întreabă A. P. Circa 90—100, îi răspunde tovarăşul Gheorghe Andronic, şeful Secţiei propagandă de la Comitetul judeţean de partid Constanţa, şi-i confirmă Gavrilă Florea, secretar al Comitetului judeţean Constanţa al U.T.C.

Premieră absolută : **Zurgălăul** pe versuri de Nicolae Labiş, în varianta muzicală şi în interpretarea Mihaelei Popescu din Suceava, în timp ce oamenii din sală intră pînă sub scenă. Succes mare. Se cere mutarea staţiilor lîngă pereţi, pentru eliberarea unor noi spaţii şi pentru ca toată lumea să vadă scena. Se găseşte soluţia. În acest timp grupul satiric „Mesaj", aflat în plină ascensiune în gustul tinerilor, realizează „Duelul de-a lungul vremurilor". O bucovinencă, Mihaela Popescu, cîntă cu succes nesfîrşit **Dodă, dodă**, cîntec bănăţean, din repertoriul Mariei Tănase, aici, în Dobrogea.

Din nou o premieră : Ion Hagiu, învăţător din Zăbala — Covasna, la Constanţa. **Căciula** sa înlănţuie pe cei din sală ca pe nişte munţi într-un arc carpat. Se mai găsesc încă locuri şi pentru cîteva sute dintre miile de afară. Interesantă psihologia celor care stau pe jos. Nici o prejudecată şi totuşi citâ capacitate de reculeger în momentele de emoţie artistică pură. Ion Hagiu cu un cîntec de crescători de animale, **Bir oiţă la poiană / Să culegem buruiană,** un cîntec care parcă e scris acum să acopere o necesitate şi o indicaţie de ultimă oră. Dar e un cîntec vechi, păstrat şi reîmprospătat. Cîţiva tineri din sală sesizează că unul dintre cei prezenţi e puţin abătut. I se atrage atenţia aceluia că starea lui de spirit trebuie să fie conformă cu a tuturor. Bătutul se trezeşte ca prin minune. Urmează un moment de cuceritoare redescoperire a rădăcinilor : Cristian Ionescu cîntă **Părinteasca dimandare** în dialect aromân. A. P. consideră necesar să vorbească aici, acum, despre necesitatea reînvioărării multora dintre cuvintele moştenite de la strămoşii noştri şi rămase undeva, în periferia memoriei. Cîntecul aromân acoperă sala care-l ascultă cu evlavie : Blăstămare g'aibă-n casă / Cei ce limba lui o lasă". Limba română, zice A. P. este mult mai bogată decît au sintetizat-o grăbit unii lingvişti de după război. Cu cîtă plăcere reascultă tinerii cuvinte pe care praful n-are voie să se aştearnă. Şi, deodată punţile cenaclului se deschid. Formaţia Continental cîntă în limba sîrbă, în limba arabă, în limba ebraică, în limba greacă, în limba engleză. Cîntăm citeccle lumii aici, la ţărmurile Mării Negre, care este una din porţile noastre spre univers. Sala cîntă sala dansează, sala este ca o reuniune de riuri venite din mai mulţi munţi ai lumii să se verse în Marea Neagră. La un moment dat, sala intră în rezonanţă şi ne e puţin teamă. Cîntecul de pace **Salom Alehem** în limba ebraică, care cere Pace ! Pace tuturor ! devine, în clipa în care e cîntat de întreaga sală o premisă a zguduirii sălii ca un război ; şi noi care ştiam că numai din cauza războiului se poate dărîma o sală ! Talazurile sînt la ele acasă la Constanţa. De data aceasta tălăzuieşte o mare de oameni. Se cîntă **Lucilie** şi apoi toată lumea cîntă **Trăiască România** ! Sus, în picioare, cu toţii, cu braţele deasupra capetelor, fluturînd „Lumină, luptă, libertate !", în vreme ce Adrian Păunescu le spune : Aşa s-a cîntat şi la Timişoara, şi la Arad, şi la Oradea, şi la Cluj, şi la Alba Iulia, şi la Vilcea, şi la Craiova şi publicul aplaudă cu dragoste şi cu fraternitate numele fiecărui oraş din România pe care-l evocă A. P., care aduce de aici omagiul său şi publicului din Iaşi, Botoşani, Putna, Suceava, Tecuci, Fălticeni, Paşcani, Roman, Piatra-Neamţ, Bacău, Călăraşi, Slobozia. Şi sala cîntă „Trăiască Ceauşescu, Partidul şi Poporul ! Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !". Şi cu cîtă dragoste se aruncă tinerii aceştia în zborul versului „Trăiască libertatea, trăiască România !" şi cît de drag le e lor cîrmaciul destinului naţional, prin care libertatea rimează în eternitate cu România. Apoi, atmosferă calmă, de reculegere. Mihaela Giurgiu botezată astfel acum, spre a nu mai înmulţi numărul Popeştilor din cenaclu şi cu atît mai mult al Mihaelelor Popescu, cîntă un poem de Federico Garcia Lorca. Doi băieţi nu sînt prea atenţi, trăncănesc în timp ce Mihaela Giurgiu cîntă. Mihaela Giurgiu este oprită din cîntec, cei doi sînt rugaţi să vină pe scenă şi sînt invitaţi dacă sînt aşa de deştepţi, să recite ultima poezie pe care au citit-o în limba română. Trimişi înapoi în sală, cei doi sînt cuminţi şi lecţia le foloseşte. Debutează bine grupul „Polifonic" din Constanţa. Şi iarăşi aplauze dezlănţuite pentru Arpad Domokos, pentru cîntecul său **Un gînd de An Nou,** în limba sa maternă limba maghiară, şi pentru **Oştenii lui Tudor.** Gil Ioniţă cîntă **Jurămînt la Putna** şi **Lăsaţi-mă să merg pe bicicletă.** Şi cu bucurie aflăm că tinerii din sală doresc să se cînte **A treia pace mondială.** E tot ce ne puteam dori, ca un cîntec politic, inspirat din ideile preşedintelui Ceauşescu cu privire la nevoia de pace a planetei Pămînt, să ajungă o necesitate a tineretului aflat în orele sale libere. Şi cîntecul ridică sala în picioare. A. P. este solicitat să recite **Odă în metru antic** de Mihai Eminescu, ceea ce el face în vreme ce Alexandru Zărnescu se pregăteşte, şi apoi cîntă **Dor de Eminescu.** A. P. recită şi cîteva strofe în limba engleză, în traducerea sa, reamintindu-şi de momentele din universităţile americane în care a ţinut acum 12 ani conferinţe spre a arăta tinerilor americani frumuseţea poeziei române, traducînd această odă nemuritoare şi care nu i-a displăcut nici lui Mircea Eliade. Ducu Bertzi cu ale sale. Marian Corjos cu ale sale. Şi cîteva cuvinte bune pentru Radioteleviziunea Română, al cărui ajutor, mai accentuat în vremea din urmă, pentru răspîndirea valorilor muzicii tinere este atît de real, încît tinerii din sală sînt puşi la curent cu cele mai noi creaţii ale cenaclului. Şi apoi Adrian Ivanitchi : **Pe lume nu eşti singur cînd ai o Mare Neagră.** Numărul celor din sală se înmulţeşte după pauză şi un bilet întreabă ce cruce poartă Adrian Păunescu la gît. Şi acesta răspunde : Nu e o cruce, este chipul lui Avram Iancu, sculptat în os de un ţăran, Mica, din judeţul Olt, care a citit că mi-ar plăcea să port la gît efigia acestui erou fără seamăn. Şi de fapt aş fi fericit să vă văd şi pe dumneavoastră nu purtînd tot felul de prostii de import la gît, ci chipurile de eroi ai acestui neam. În aplauzele celor prezenţi, cineva zice : Numai să avem unde le găsi.

Reyine în muzica tînără Ştefan Dinu, fost component al formaţiei „Opinia" din Iaşi, cu cîntecul **Orî eu, orî tu, orî el, orî noi.** Revenire senzaţională. În această clipă, Ştefan Dinu devine membru al Cenaclului Flacăra, deşi treburile lui de fiecare zi îi vor lăsa puţin timp pentru muzică, întrucît este inginer la Murfatlar. Triumfuri înregistrează Şeicaru, Nicolescu, „Ecoul", Socaciu. Se cîntă **Decembre** pe versurile lui Bacovia, muzica Nicu Alifantis de către Şeicaru şi Socaciu. Şi se cîntă frumos, cu toată sala. Revine în cenaclu, după 6 ani de absenţă, Cătălin Condurache, student la Cluj, proaspăt laureat al festivalului „Primăvara baladelor". Îl prezintă Ivanitchi, care vorbeşte despre exigenţa acestui tînăr care a mai fost în cenaclu şi revine abia acum, după ce are convingerea că-şi are un loc al său aici. De remarcat în orice caz măiestria instrumentală. Apoi Adrian Ivanitchi cîntă un cîntec în limba rusă. Şi Adrian Păunescu recită Esenin în ruseşte şi în româneşte. Aplauze generoase şi învăluitoare care fac şi mai vie prezenţa în scenă a lui Ştefan Hruşcă omul cu cea mai rapidă ascensiune în gustul publicului. **Ruga pentru părinţi** amuţeşte sala, care apoi devine o mare furtunoasă. Şi **Sacra banalitate.** Şi Constantin Dragomir cu ale sale **Viaţă simplă** şi **Drumul.** Şi la cererea publicului, Ştefan Hruşcă cu cîntecul lui Adrian Păunescu, pe muzica lui Adrian Păunescu, **Dor de Cluj.** Şi Vasile Şeicaru, cu o premieră absolută, un cîntec scris pe drum de el şi de A. P., **Aruncarea la valuri.** Şi mai frumos decît în orice sală, la fel de frumos ca la Ploieşti, cîntecul **Imposibila nuntă** ale aceloraşi, reluat de toată sala. Şi **Beatles,** cîntec de omagiu şi de amintire pentru marea trupă deschizătoare de drumuri noi în muzică şi în gustul pentru muzică. Şi cîntecele **De-ale noastre** şi **Actorul,** la care Vasile Şeicaru cîntă şi Adrian Păunescu mimează şi „joacă". Şi Ion Zubaşcu şi veteranul Mircea Vintilă cu toate medaliile nopţilor pierdute în cenaclu atîrnate de cearcăne, aflat şi acum în topul gustului public. Şi chestorul Victor Socaciu, cu toate ale sale. Şi finalul cu George Nicolescu. **„Viaţa noastră unde e ? Viaţa noastră, ce-ai făcut cu ea ?"** Cei din sală plecînd acasă însetaţi încă şi primind făgăduinţa că joi programul va fi rearanjat şi în loc de un singur spectacol la Cobadin, se va realiza acel spectacol la Cobadin, dar la orele 8 seara va avea loc un nou spectacol la Constanţa. Ceea ce avea să se întîmple. Biletele se epuizează imediat a doua zi. Dar spectacolele de marţi şi de joi n-au fost decît o furtună care a prevestit marele uragan de simbătă, uragan în urma căruia Constanţa intră definitiv, împreună cu Arad, Bacău, Baia Mare, Brăila, Buzău, Cluj, Craiova, Galaţi, Iaşi, Mureş, Oradea, Ploieşti, Suceava, Timişoara, Vilcea, Vrancea, pe locul întîi în topul publicului nostru.

ELENA GRECESCU ■

După cinci ani

Răsfoind colecţia revistei noastre găsim că în urmă cu aproape cinci ani, mai precis în zilele de 13 şi 17 iulie 1977, Cenaclul Flacăra a mai fost prezent în Medgidia.

De data aceasta noua şedinţă a Cenaclului Flacăra a avut loc în noua şi superba sală a sporturilor în vecinătatea, cum susţin specialiştii, celui mai frumos stadion din România. Sala s-a dovedit a fi neîncăpătoare. Chiar după începerea spectacolului a fost necesară o mică întrerupere pentru a se da posibilitate, ca să mai poată intra încă cîteva sute de tineri. Începutul îi aparţine actorului **Mihail Stan** care a susţinut un recital de poezie între două trenuri. A sosit cu unul cu puţin timp înainte de începerea spectacolului şi a plecat cu următorul în jurul orei 19. Şi fiindcă sîntem la acest capitol, **la Medgidia a sosit cu un tren tîrziu de noapte un mai vechi prieten al Cenaclului Flacăra, cîntăreţul Alexandru Mica** (premiantul revistei noastre în anul 1974). Alexandru Mica, reîntors recent dintr-un turneu din China şi Coreea, a prezentat publicului cîntece culese din ţările prietene. **„Fata din depărtări"** (în limba chineză), **„A venit primăvara"** (în limba coreeană), **„Cîntec ritual pentru pregătit ceaiul"** (în limba japoneză), **„Pămînt natal"** (în limba urdu) şi **Iancu Jianu** un cîntec pe un splendid text vechi de peste două sute de ani culeş de Vasile Alecsandri (muzica culeasă de George Ucenescu).

Conducătorul cenaclului a afirmat, şi pe bună dreptate, că la Medgidia s-a înregistrat un record. S-a făcut o excursie în lume de pe temeiul nostru de acasă, de pe un sentiment de egalitate cu toate popoarele lumii. Atîta timp cît noi, spunea în continuare poetul Adrian Păunescu, prin ceea ce facem putem a oferi lumii — cu aceeaşi demnitate şi prietenie putem şi lua tot ce este mai reprezentativ din cultura universală. Cenaclul Flacăra a venit la Medgidia după cinci ani şi a adus, aici, şi cîntece în mai multe limbi ale pămîntului. Nu numai atît : dar parcă de minunatul public din Medgidia, a spus Adrian Păunescu, ne-am fi despărţit nu acum cinci ani, ci acum cîteva zile.

Din sală s-au primit multe bilete. Unul dintre ele avansa o idee pe care îndrăznim s-o transcriem şi s-o propunem. **Ce-ar fi ca în cadrul emisiunilor de la Radio-Vacanţa să existe o rubrică de muzică tînără.** Desigur, este o propunere a unor tineri din Medgidia. Dar, credem noi, este o dorinţă a tuturor tinerilor care o să vină să-şi petreacă vacanţa pe litoral.

SORIN POSTOLACHE ■

Notă :

La Cobadin cenaclul nostru a primit cele mai multe flori din acest turneu. Întrucît Victor Socaciu, însărcinat să scrie această cronică, nu a predat-o la timp, vom reveni în numărul viitor cu un material realizat de unul dintre reporterii noştri prin discuţii cu cîţiva dintre participanţii la spectacol. Oricum, impresia noastră în urma manifestării de la Cobadin este excepţională.

Consecvent tradiţiei sale, de deschidere faţă de marea poezie a lumii, Cenaclul a găzduit, în cuprinsul manifestărilor sale, rostirea unor poezii semnate de Shakespeare, Esenin, Blaga, Bacovia, Labiş, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Adrian Păunescu. *Li s-au adăugat acestora, conform aceleiaşi tradiţii, cîntecele interpretate în limba* aromână, engleză, germană, turcă, greacă, spaniolă, maghiară, rusă, sîrbă, ebraică, japoneză, chineză, coreeană, urdu, sauhili. *În tot acest context, un loc aparte l-a deţinut, desigur, cîntecul şi versul Măriei Sale Folclorul Românesc.*

Arta învingătoarc

Între Cobadin şi Constanţa, răgazul nostru a măsurat mai puţin de 100 de minute timp în care s-au parcurs 45 de kilometri, s-a montat instalaţia de concert, s-au definitivat ultimele pregătiri, totul într-un ritm impresionant. Coeziunea sufletească, spiritul de echipă, fac din acest colectiv, mai unit astăzi ca niciodată, o trupă cum puţine sînt, dacă mai sînt, în stare să facă singură aproape totul de la preparative la actul artistic, de la detaliul tehnic la starea de comunicare şi creaţie, de la intimul laborator la fascinantul spectacol. Constanţa în varianta manifestării noastre din 13 mai poartă şi de această dată pecetea unicităţii ce-i dă caracterul de întîmplare de poezie şi muzică. Inutil să spunem cît de mare a fost interesul manifestat acum ca şi altă dată. Chiar programarea acestui spectacol în prelungirea celui de la Cobadin, dincolo de calculele iniţiale stă mărturie pentru larga audienţă exprimată. Unicitatea acestui spectacol a stat însă în aceea că pe parcursul desfăşurării sale, deşi confruntat cu probleme deosebite de ordin tehnic, cenaclul a reuşit să fie el însuşi — o înaltă scenă a artei tinere nescăzînd prin nimic în momente în care alte spectacole ar fi fost compromise demult. O bună parte a spectacolului are loc fără microfoane într-o sală în care se află aproximativ 5000 de oameni. Grupul „Mesaj", Gil Ioniţă, Ion Zubaşcu, Marian Corjos şi Adrian Ivanitchi trec pe rînd peste acest obstacol. Abilitatea extraordinară forţa de convingere exercitate asupra publicului de conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, fac să nu treneze nimic, să se poată trece mai departe de conjuncturi prin artă spre sufletele oamenilor. El însuşi creează în acest context unul din momentele cele mai impresionante recitînd „Ţăranul tragic", poezie închinată memoriei marelui prozator Marin Preda, de la moartea căruia, tristă şi nefericită constatare, se împlineau 2 ani. După depăşirea acestor momente, deloc scurte şi cu atît mai puţin uşoare, poetul Adrian Păunescu mulţumeşte cu generozitate publicului pentru răbdarea şi înţelegerea de care a dat dovadă. Cronicarul simte nevoia să dezvăluie acum un lucru pentru care se cuvine cel puţin aceeaşi recunoştinţă. În acelaşi momente în care cei din sală îşi etalau capacitatea de receptare în relaţia lor cu cei aflaţi pe scenă, mediatorul acesteia, conducătorul cenaclului, marcat de efort şi de oboseala acumulată refuza să părăsească scena deşi i se făcuse rău. Pe treptele scenei, în spatele unei draperii, un medic făcea din picioare o injecţie de diazepam unui om care, în acele momente, oferea celor puţini care-l vedeau însăşi imaginea sacrificiului.

Au mai participat la această întîmplare a cenaclului nostru grupurile „Ecoul" şi „Continental", Mihaela Giurgiu, Cătălin Condurache, cîntînd aici pentru prima oară „Lecţia de gramatică", versuri Adrian Păunescu, Cristian Ionescu, scoţînd la iveală prin cîntecele sale în dialect aromân extraordinarele resurse ale limbii noastre, Mihaela Popescu, Victor Socaciu, George Nicolescu, Alexandru Mica, Ducu Bertzi, Ştefan Hruşcă, Ion Hagiu, Vasile Şeicaru şi Mircea Vintilă. A debutat cu un cîntec în limba turcă Steluţa Vijulie.

Nu vom încheia fără să amintim despre crearea impresionantului moment realizat prin aducerea în scenă a unor cîntece interpretate în limbile spaniolă, sîrbă, chineză, greacă, arabă, coreeană, germană, franceză rusă, engleză, urdu, suahili, maghiară, limba piellor roşii din Ecuador, japoneză, turcă. Conţinutul acestui moment de adîncă semnificaţie este legat de dorinţa noastră de a fi punte spre lume, deschidere spre univers. Fie, deci, ca şi cîntecele noastre să fie cunoscute în lume precum ale lumii în cadrul acestui cenaclu !

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

O seară senzaţională la Mangalia

Aplauzele, florile şi buna dispoziţie ne-au întîmpinat încă de la intrarea noastră în scenă şi însăşi această uimire ne asigura că seara va fi foarte frumoasă.

Debutul este marcat de seriozitatea meditaţiei intime, piesa lui Adrian Ivanitchi „Titanic" obligînd publicul să gîndească... În această atmosferă îşi cîntă şi Mihaela Giurgiu unul din cîntecele ei de dragoste, cîntec inspirat de versurile lui Federico Garcia Lorca. Dar umorul lui Marian Corjos aminteşte că mai sîntem făcuţi din viaţă şi viaţa e făcută pentru noi. O noutate este constituită de „varianta japoneză" a cunoscutei poveşti a lui Ioan Opincă. Piesa „Drumul" care abordează subiectul existenţei simbolice a lui Odiseu şi a Penelopei în viaţa noastră de azi, ne dezvăluie un Constantin Dragomir mai proaspăt, mai apropiat de public, după care, cu o voce sigură şi cu măiestria chitarei sale, Cătălin Condurache, premiantul I la „Primăvara baladelor" ne spune, pe muzică, povestea „Cîinele soldatului". Gil Ioniţă ne îndeamnă din nou la vigoare şi tinereţe ; bicicleta sa circulă încă prin ţară... Un element plăcut în evoluţia lui Arpad Domokos este prezenţa de mai mult timp lîngă el a prietenilor noştri Ioana şi Andrei Păunescu care, însoţindu-ne în unele din peregrinările noastre îşi dezvoltă calităţi nebănuite : voinţă, tandreţe, dorinţă de mai bine. Vigoarea, dar şi sensibilitatea maramureşeană sînt reprezentate de vocea caldă, pătrunzătoare şi cuprinzătoare a lui Ducu Bertzi.

Am consemnat cu mare bucurie prezenţa în cenaclu a unui grup local „Baladele timpului" cu un cîntec de largă vibraţie „Cîtitorie", pe versuri de Marin Sorescu. Din păcate, nu putem fi de acord cu schimbarea unor cuvinţe din text. Steluţa Vijulie, învăţătoare, a evoluat pentru a doua oară în cenaclu cu un cîntec turcesc. Notăm cu satisfacţie prezenţa de cîteva zile în cenaclu a lui Alexandru Mica, omul care ne aduce de undeva de departe ceea ce am cam uitat de mult : că avem un folclor deosebit de bogat, deosebit de semnificativ şi că nu avem dreptul să transformăm astăzi folclorul în comerţ, în comerţ vulgar. O prezenţă deosebită neîncetează indeajuns este Mihaela Popescu a cărei voce fascinantă, impletită strălucit cu ingenioizitatea componistică ne-a făcut să pătrundem în universul poetic al lui Nicolae Labiş. Cît de frumos sună acum, primăvara, cîntecul argintiu al zurgălăului ! Şi cît de puţin au înţeles unii oameni aceasta...

„Amiază fierbinte", piesa lui Nicu Enache şi a grupului Continental a dinamizat publicul spectator dovedind cu prisosinţă că merită locul I ocupat acum o lună în topul revistei „Săptămîna". Căciula purtată cu cinste de dascălul Ion Hagiu a fost cîntată şi aplaudată de întreaga sală. Iubit de tineri, Vasile Şeicaru le-a încîntat inimile cu noile sale piese, dintre care „Beatles" ni se pare cea mai aşteptată, „Imposibila nuntă" fiind după părerea noastră cea mai reprezentativă creaţie a sa,

Ca de obicei vigoros şi sigur Ion Zubaşcu ne-a dezvăluit relele lumii şi ale omului, după care a anunţat cu o dezinvoltură plină de emoţie : „Şi acum grupul feminin folk «Mesaj» din Reghin", anunţ care n-a prea avut ecou în rîndurile spectatorilor, deoarece a apărut un grup masculin — „Mesaj" din Oltenia, care a prezentat „Duelul de-a lungul timpurilor", satiră politică deosebit de izbutită. Sobrietate şi căldură uneori, exuberanţă tinerească alteori, iată caracteristicile pentru care Mircea Vintilă s-a menţinut cu brio în rîndul celor mai de frunte purtători ai flăcării cenaclului nostru, lucru demonstrat şi de faptul că piesa „Pămîntul deocamdată" prezentată şi în acest spectacol a fost declarată piesa numărul unu a cenaclului.

De aceea, cu zîmbetul pe buze, cu inimile pline de bucuria revederii ne vom reîntoarce la vară şi ne vom iubi pe ţărmul Mării Negre, aşa cum spune unul din cîntecele cenaclului.

GEORGE NICOLESCU ■

Un triumf

Ultima întîmplare de la Constanţa a început încă înainte de a intra în sală, afară, unde membrii cenaclului au avut de „luptat" cu spectatorii care luaseră cu

(VII)

La începutul lui 1967 o nouă idee i-a scos pe cei 4 Beatles din plictiseala care-i cuprinsese după ce au renunțat să mai dea concerte. Aveau cîteva cîntece înregistrate, pentru un eventual LP, dar cît mai aveau să cînte împreună nu se știa. Se gîndiră că într-o zi se va face o compilație cu cele mai bune cîntece ale lor. Una chiar apăruse, intitulată „Oldies but Goldies", în decembrie 1966. Paul sugeră ideea unei astfel de culegeri, însă cu cîntece originale, care să-i reprezinte sub toate aspectele și chiar să spună ceva mai mult decît un nou număr de cîntece pe un album. Ideea deveni LP-ul „Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band".

Au lucrat cu plăcere la el, detașați, simțindu-se ca niște actori-cîntăreți într-un show. 6 luni a durat înregistrarea și definitivarea albumului, apărut la 1 iunie 1967. În 1978, Paul Gabacinni, critic de muzică rock, a făcut o statistică de mare ampioare din care a reieșit lista celor mai bune albume — primele 200 — ale tuturor timpurilor. Iată-le pe primele 10 :

1. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band. The Beatles. 1967.
2. Blonde on Blonde. Bob Dylan. 1966.
3. Highway 61 Revisited. Bob Dylan. 1965.
4. Astral Weeks. Van Morrison. 1968.
5. Rubber Soul. The Beatles. 1965.
6. Revolver. The Beatles. 1966.
7. Exile on Main Street. The Rolling Stones. 1972.
8. Let it Bleed. The Rolling Stones. 1969.
9. Abbey Road. The Beatles. 1969.
10. Born to Run. Bruce Springsteen. 1975.

Succesul LP-ului — și calitatea cîntecelor lui — depășiră chiar așteptările lor. Uitară că ultimul lor single — „Penny Lane/Strawberry Fields Forever", apărut în februarie — nu ajunsese pe locul întîi în top, lucru întîmplat pînă atunci doar cu primul lor single din 1962.

Acest album îi liniști pe toți care și-au făcut griji că Beatles nu mai există. Dovediseră că se mențineau ca „cei mai buni" și că puteau încă aduce inovări importante în muzica pop, „Rolling Stones" sau alt grup nu se putea atinge de mitul Beatles-ilor. În 1966 S.U.A. le decernară 5 discuri de aur ; primiră 2 premii Ivor Novello pentru două cîntece („Michelle" și „Yellow Submarine"). Vrînd-nevrînd cîntecele lor le făceau în continuare publicitate, menținîndu-le popularitatea. B.B.C. interzise transmiterea unui cîntec („A Day in the Life") din albumul „Sgt. Pepper", pe motiv că făcea propagandă drogurilor.

Ei înregistrau în continuare, cu spor. „All you need is love" a fost transmis la 25 iunie la televizor, prin satelit ; 40 milioane de telespectatori din toată lumea i-au văzut cîntînd împreună. Noul single, „All you need is love / Baby you're a rich man" ajunse pe locul întîi.

În aceeași lună, cînd moda „Hippy" dădea semne serioase de existență, o pagină publicitară din „Times" cerea abolirea legii împotriva marijuanei. Semnau cei 4 Beatles, Brian Epstein și alte celebrități. Drogurile făceau parte curentă din viața lor ; de nevoie. Cu o lună înainte Paul declarase presei că luase LSD. Alcoolul și tranchilizantele erau o obișnuință încă din perioada petrecută la Hamburg. Apoi din curiozitate sau în cazul lui John și George dintr-o glumă a cuiva au început să ia droguri. Viața deveni insuportabilă fără ele. În același timp, trebuiau să se ferească de reporteri. Cum John spunea mai tîrziu, a fost o latură tristă a experienței lor. Drogurile făcură și victime în lumea lor : Jimi Hendrix, Janis Joplin, Brian Jones, de la „Rolling Stones".

George Harrison reuși să stîrnească interesul celorlalți Beatles pentru filozofia indiană. Toți patru au plecat în luna august în Țara Galilor, ca să-l asculte pe Maharishi Mahesh Yogi.

Această nouă experiență putea foarte bine să înlocuiască drogurile. Paul spuse presei în seara sosirii în Țara Galilor că Beatles au renunțat să mai ia droguri. „A fost o experiență prin care am trecut. Acum s-a terminat. Nu mai avem nevoie de ea. Credem că vom găsi alte mijloace de a ajunge acolo".

De-abia începură „regenerarea spirituală" cînd, a doua zi, un telefon de la Londra le dădu știrea că Brian Epstein fusese găsit mort, în apartamentul său. Ziarul „Daily Mirror" scria la 28 august 1967 : „Tăcutul prinț al populu, care a creat un fantastic imperiu multimilionar, a fost găsit mort în casa lui de 31 000 lire, din Londra, ieri după-amiază. De-abia împlinise 32 de ani".

S-a conchis că moartea lui se datora unui accident : din nebăgare de seamă, Brian luase o doză prea mare de somnifere. Se știa că suferă de insomnie și somniferele erau un lucru obișnuit la el. Mulți au crezut că s-a sinucis. Philip Norman vorbește și de altă posibilitate :

„În 1967, Nicky Byrne, directorul firmei „Seltaeb", primi 10 000 de dolari despăgubire, deși el ceruse 22 milioane. Dar mulți pierduseră ocazia de a stringe bani frumoși în 1964, prin vînzarea de mărfuri cu chipurile Beatles-ilor ; mulți s-au supărat din cauza încurcăturilor produse de Brian Epstein și David Jacobs, avocatul lui, în contracte. Nicky Byrne a primit un telefon misterios : „D-le Byrne, am înțeles că procesul intentat d-lui Epstein s-a lămurit. E adevărat ?" „Da, dar ce vă privește pe dv. lucrul acesta ?" Persoana misterioasă a închis telefonul și l-a sunat din nou pe Byrne la o jumătate de oră după ce Brian fusese descoperit mort. Byrne se afla în insulele Bahama cînd aceeași voce i-a spus la telefon : „D-le Byrne, veți afla în curînd că Brian Epstein a avut un accident". O altă coincidență s-a petrecut la cîteva săptămîni după moartea lui Brian. David Jacobs a fost găsit spînzurat în garajul său. El era cel care semnase contractul cu „Seltaeb". Autoritățile au consemnat sinucidere dar cunoscuții ai lui Jacobs spuseră că în ultima vreme acesta părea înfricoșat de ceva".

Deși moartea lui Brian a fost o lovitură pentru cei 4 Beatles, la 11 septembrie au început să lucreze la un nou film : „Magical Mystery Tour". Era un film pentru televiziune, regizat de ei, cu scenariul scris de ei, jucat și montat de ei.

Pînă ce filmul să fie terminat, un nou single Beatles cuceri locul întîi în top, în luna noiembrie : „Hello, Goodbye / I am the Walrus".

Filmul a fost televizat la 26 decembrie. Criticii și-au spus imediat părerea : eșec. Paul a apărut filmul, de a cărui regie se ocupase în special el, dar mai tîrziu a recunoscut că „a fost într-adevăr o gafă".

Odată cu filmul a apărut și muzica lui. Două discuri mici cu cîte 3 cîntece și o broșură de 32 de pagini, povestind despre scenariu, care nu au stat mult timp în magazine.

Tot la sfîrșitul anului 1967 au început o altă întreprindere sortită eșecului. Veniturile lor imense cereau ca sume considerabile să fie plătite fiscului; dacă nu investeau o parte din bani în ceva. John și Paul au găsit o idee pe placul lor : un magazin în care să se vîndă tot felul de hasne năstrușnice, în spiritul vremurilor, și alte obiecte pop.

Magazinul denumit „Apple" (măr) a fost condus alternativ de John și Paul, fiecare aducînd schimbări cînd îi venea rîndul la șefie. În iulie 1968 „Apple" a fost închis și toate lucrurile din el au fost împărțite mulțimii.

G. BUNESCU

asalt toate intrările, grăitoare în acest sens fiind întîrzierea de 30 de minute a lui Mircea Vintilă, care nu a reușit să se strecoară în sală. Membrii cenaclului, aflați la capătul unui turneu lung și greu datorită mai ales succesului care împovărează, au fost la înălțime, și au acționat pe parcursul spectacolului ca o echipă strîns unită care a acționat perfect în toate compartimentele.

Seara de la Constanța a fost un triumf al culturii. „Cîntarea României", idee strălucită a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oferă spațiul de desfășurare a actelor de cultură de bună calitate, bazate pe muzică tînără bună, pe versurile marilor poeți pe care îi are România azi și satisfacția este mare cînd vezi o sală ticsită care ascultă cu sufletul la gură poezia „Noapte la mare" a lui Nicolae Labiș sau „Odă în metru antic" de Mihai Eminescu, care cîntă într-un moment de mare căldură și la propriu și la figurat „Te uită cum ninge Decembre"... sau „Îmbracă-te-n alb prea frumoasă mireasă". Așa este bine, așa le stă bine tinerilor care muncesc și trăiesc astăzi în România, să participe la cultura românească, fiindcă resurse există dar este nevoie de încredere, de stabilitate morală, de îndepărtare a ideilor că doar alții pot face.

La ora cînd scriu această cronică spectacolul-întîmplare s-a terminat, recepționera de la hotel ne-a spus bună dimineața la sosire, și întrebîndu-mă ce rămîne găsesc un bilet din sală care ne spunea : „Nu mai sînt vorbe, nu mai sînt aplauze, nu mai sînt oameni... sînt numai suflete vibrînd căci sufletele noastre ale românilor sînt făcute să vibreze la FRUMOS".

AL. BERTZI

Sfîrșit de Gală

Constanța, Sala sporturilor, ora 22.50. Victor Socaciu cîntă „Să ne iubim pe malul mării", moment cu care se deschide cel de-al doilea spectacol al serii. Afară, mulțimea de circa 12 000 de oameni care nu încăpuse nici de această dată, aștepta cu speranță o îngăduință din partea organizatorilor, depășiți net de afluxul de spectatori. Urmează Cătălin Condurache cu „Lecția de gramatică" și actorul Mihail Stan, care recită „Tot mai des visez pămîntul", de Ion Gheorghe. „Actorul" lui Vasile Șeicaru, pe versurile poetului Adrian Păunescu, devine unul dintre primele momente de vîrf. Sala freamătă, cuprinsă de entuziasmul de acum obișnuit al cenaclului. Vor cînta Ștefan Hrușcă („Sacra banalitate"), Arpad Domokos (Cîntec în limba maghiară și „Oltenii lui Tudor"), apoi Alexandru Mica („Ocolul satelor"). Prezența lui George Nicolescu stîrnește valuri de aplauze, el cîntînd cunoscutele „Eternitate", „Foaie verde, spic de pline" și „Ordinea de zi". După Cristian Ionescu, un cîntăreț în limba aromână, trecem în ziua de duminică ascultînd grupul „Poesis" din Constanța. Urmează Mihaela Popescu cu „Dodă, dodă", Mircea Vintilă cu „Bade Ioane", Ion Hagiu cu „Bîr, oiță, bîr" și grupul Ecoul cu „La o cană cu vin". De la ora 0,35 pînă la 1 50 cenaclul se va ține fără poetul Adrian Păunescu, ieșit din scenă, și manifestarea are fără îndoială de suferit. Membrii cenaclului se succed, unul după altul. Ducu Bertzi („Dragu mi-i veselia" și „Omul pădurii"), Constantin Dragomir („Viață simplă"), Marian Corjos („Povestea lui Ion Opincă"), Gil Ioniță („Lăsați-mă să merg pe bicicletă", dorință exprimată exact la ora 1 noaptea), Ion Zubașcu („Hei, omule, hei"), din nou George Nicolescu (3 piese Beatles și „Ca lumina ochilor"), Vasile Șeicaru („Beatles", „Pădurea și menajeria"). Victor Socaciu („Iubire fără acte", „Charlie Chaplin" și „Dona, Dona"), apoi Mircea Vintilă („Contradicții de familie"), dar succesul nu mai e ca înainte. Primind din partea sălii numeroase bilete care-l rugau să revină în scenă, Adrian Păunescu își învinge starea de oboseală și, spre satisfacția tuturor, se așază pe scaunul său. Este totuși două fără zece minute, dar întîmplarea de muzică și poezie parcă renaște. Revine Gil Ioniță („Din bătrîni"), Ducu Bertzi („Craiova, my love"), grupul Ecoul („Cîntecul"), iar la ora 2,18 din sală se primește un bilet semnat de doi tineri turci din Constanța, care cereau cîntecul „Nu uita că ești român", după care urmează, logic, „Trăiască România" și, prin vocea lui Gil Ioniță, „Jurămînt la Putna". Șeicaru și Socaciu interpretează „Decembre", iar Victor Socaciu cîntă, după ce poetul Adrian Păunescu recită „Țăranul tragic", în memoria lui Marin Preda, piesa „Ion". Este de acum ora 3, moment în care se încheie cel de-al doilea spectacol al Cenaclului Flacăra la Constanța din seara de simbătă spre duminică și, odată cu el, întreaga Gală Flacăra-500.

7 000 de oameni își dau întîlnire peste două luni, într-o atmosferă de triumf al spiritului.

Uraganul mergea să se culce.

G. DUMITRU

În județul Constanța au avut loc manifestările cu numerele 541, 542, 543, 544, 545, 546 și 547.

În numărul viitor — o hartă a Galei Flacăra 500, care s-a încheiat, și alte detalii despre ce a însemnat ea.

Autograf

Ca răspuns numeroșilor cititori ce și-au exprimat dorința de a cunoaște poezia „Dor de Preda" în formă corectă, le-o oferim în caligrafia autorului

Dor de Preda

Eu cred că ai plecat pe undeva,
La ora cînd tăcerea bobîrnac,
Și ai uitat și nu te-ai mai întors,
Mon cher, mi-e tare dor de dumneata.

Și, doamne, cîte-aveam să mai aud
De la țăranul trist, cu ochelari,
De la țăranul trist, cu gînduri mari,
Țăranul nostru general din Sud.

Ce dracu' s-a-ntîmplat, dragă Cher, de fapt,
Să ai tăcut, bătînd al nimănui,
Tu, birdul pămîntean cel mai iubit,
În calendarul cu țărani străini?

În lumea pămîntească nu mai ești,
În lumea literară nici atît,
Pivnițul veacului e mai mut
Fără lumina minții tale vrăjitești.

La nisport e încă clasa ta,
Marine Preda, scriitor român,
De veghe Moromeții tăi rămîn,
Cînd Cartea mi-i mai pune ție-n ea.

Te-ai despărțit de noi cu pași rărați,
Contenți au mișcat tot ce a
Și-n liniști cum întrebi veșnic: de ce?
Și satul are iarăși morometi.

Dar dincolo toți, nicăieri ai mei,
Acum, cînd vin amarnic că te-ai stins,
Cu tristă disperare, dinadins,
Mon cher, mi-e tare dor de dumneata.
Mon cher, mi-e tare dor de dumneata.

mai 1982

Adrian Păunescu

Vie recunoștință

Cenaclul Flacăra mulțumește cu vie recunoștință tuturor constănțenilor, Comitetului județean de partid Constanța, primului secretar, tovarășul Ion Stoian, amfitrion de deosebită calitate și de o tandră discreție al manifestărilor noastre, mulțumește activiștilor Comitetului județean U.T.C., organelor ordinii publice, pentru eforturile cu totul deosebite și favorabile actului cultural pe care le-au făcut spre a răspunde cît mai adecvat dorințelor de frumos, adevăr și bine ale tineretului constănțean.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Pentru a răspunde numeroaselor solicitări, dînd curs făgăduințelor de a reveni în județele Iași, Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Vrancea și Prahova, Cenaclul Flacăra își va întocmi programul de turnee și spectacole în funcție de cererile existente. Anunțăm pe această cale iubitorii muzicii și poeziei că înscrierile de participare la manifestările noastre se fac la sediile comitetelor orășenești, municipale și județene ale U.T.C. Informăm, totodată, că în perioada 20 iulie — 21 august Cenaclul Flacăra va avea o stagiune de spectacole pe litoral.

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (III)

Destin și legendă

3.

Autoportret din 1919 (Detaliu)

În autoportretul din 1919, Modigliani pare străin de furtunile care i-au sfîrtecat existența. Ochii orbi, fără pupile, ca ai tuturor personajelor sale, accentuează această impresie. Cine ar bănui, dacă nu i-am cunoaște biografia, că pictorul mai avea doar cîteva luni de trăit? El ni se înfățișează visător, calm și cumva reconciliat cu lumea. E adevărat, o tristețe fără nume, cum am mai întîlnit undeva, la manieriștii florentini sau, și mai înainte, la Botticelli, plutește în aer ca un fel de blestem; dar e același blestem care pare să plutească și peste nudurile lui. Și chiar veninnoasă, cine ar spune totuși că această liniște sîngerează grav și mortal?

Ceea ce ne istorisesc biografii pare să fie altă poveste. Excese? Scandaluri? Exaltări urmate de stări de prostrație? Perorații amestecate la băute cu versuri? Cine, visătorul maladiv din autoportret? Imposibil, ne zicem. El ne dă senzația că poate fi rănit chiar și de o singură șoaptă. Și chiar dacă va fi fost vreodată un boem recalcitrant, acum s-a detașat parcă de toate. A renunțat parcă și la pasiunile sale. Nu mai dorește, s-ar spune, să-și tulbure singurătatea cu nimic. La nevoie nici cu amintiri. Nici cu speranțe. Ce să mai spere? Singurătatea îl învăluie, îl apără și-l ucide lent.

O clipă sîntem ispitiți să credem că prințul boemei a rămas afară, n-a trecut pragul atelierului. În atmosfera de aici, atît de specifică lui Modigliani, nu se aude nici un ecou din furiile, patimile și disputele de care legenda face abuz. Aici nu vorbește decît tăcerea. Ca și cum Modigliani a ars toate materiile inflamabile din el prin circiumi și în discuțiile cu prietenii, pentru ca odată intrat în atelier să nu mai aibă nevoie să spună nimic; să lase singurătatea să vorbească cu buzele strînse. Virtejul de excese, de boemă și disperare s-a oprit în prag. Palid, refugiat în el însuși, Modigliani a intrat parcă în vîrful picioarelor, a luat tăcut penelul și s-a dus la oglindă. Ceva de somnambul abulic ne întîmpină în acest autoportret în care pictorul s-a împăcat, s-ar spune, cu toate greșelile, chiar și cu cele pe care de obicei numai moartea le poate amnistia.

Există, într-adevăr, o cîtadată opoziție a vieții și a operei lui Modigliani. Mai exact, a evoluției lor. Cînd Modigliani, abia venit din Italia, se găsea într-o stare mai bună și ducea o existență mai calmă, pictura lui nu-și căpătase nici tonul cel mai autentic, nici armonia. Și exact în perioada cînd viața lui atinge cea mai mare dezordine, se încheagă ordinea operei sale; atunci își cucerește și originalitatea și detașarea melancolică. Totul se întîmplă aproape după principiul vaselor comunicante. Pe măsură ce se prăbușește linia vieții, urcă cea a operei. Pe măsură de viața se destramă, calmul din tablouri triumfă. Iar moartea se apropie în același timp cu desăvîrșirea. Ca și cum n-ar putea sosi decît împreună.

Aceasta l-a pus pe unii pe gînduri. Au existat oare, într-adevăr, doi Modigliani, unul care și-a construit opera și altul care și-a devastat viața, punînd fiecare aceeași consecvență și aceeași energie în balanță? Ce relație a fost între o viață coborîtă spre nadir și o operă suită spre zenit? Oare n-a țîșnit ordinea creației din dezordinea vieții, așa cum floarea nufărului țîșnește din mîlul tulbure al bălților?

De aici nu mai era decît un pas pînă la bănuiala unui „tîrg cu diavolul". El a fost străbătut. S-au vînturat păreri că Modigliani a devenit un pictor important abia cînd s-a cufundat în boemă și alcool; că alcoolul și drogurile i-au scurtat viața, dar i-au deschis drumul spre nemurire; și chiar că melancolia sa inconfundabilă n-ar fi decît un efect provocat de stupefiante. Pe scurt, boema ar fi fost un mod de a plăti.

Sigur, întrebările pot fi formulate și altfel. Nu cumva neavînd puterea de a nu-și distruge viața, Modigliani a găsit-o pe aceea de a-și lua o revanșă? Și nu cumva toată liniștea pe care nu s-a priceput s-o afle în viață, a așternut-o pe fețele personajelor sale? Deci, nu cumva Modigliani a încercat să evadeze din viața sa în opera sa? Prea slab pentru a renunța la alcool, la droguri și la dezordine, n-a avut, poate, decît energia să-și creeze, pictînd, un exil provizoriu sub steaua bolnavă a unei melancolii vulnerate. În fond, nici în portretele Jeannei Hèbuterne nu există nici o urmă din tensiunile dragostei agitate la care se referă legenda. În toate, n-a rămas decît o imensă liniște dureroasă, plină de tandrețe. Jeanne privește lumea întocmai ca Modigliani din autoportretul său.

A lua norocul și a-l transforma în cunună de spini nu e totdeauna un lucru înțelept. Pentru că există riscul să nu mai știm ce admirăm: forța demiurgică a norocului sau cununa de spini. E exact riscul pe care ni-l propun cei care au văzut în boema lui Modigliani nu doar cadrul, ci cauza operei lui.

Fără îndoială, idealizările romantioase nu fac decît să schimbe cununa de spini cu alta din hîrtie creponată. Dar mi-e greu să cred că, pentru a respinge o extremă, trebuie să acceptăm alta și că e nevoie să-l căutăm pe Modigliani prin circiumi pentru a-l înțelege melancolia; sau că liniștea sa e un reflex al paradiselor artificiale provocate de droguri. Un artist bolnav poate fi înțeles nu neapărat prin boala sa, ci prin ceea ce e vrut să ne spună; și poate fi admirat nu pentru ceea ce l-a lipsit, ci pentru ceea ce a izbutit să ne ofere. Iar a deschide o ușă cu o cheie falsă, forțînd-o pînă cînd cheia se potrivește, e o treabă pe cît de frecventă, pe atît de zadarnică.

OCTAVIAN PALER

Iubirea de frumos

Buna vecinătate

Un tînăr maramureșean își ia de curînd doctoratul la Geneva, devenind doctor în științe politice, cu o lucrare intitulată **Vecinătate și bună vecinătate în dreptul internațional.** Lucrarea devine carte de aproape patru sute de pagini, tipărită în limba franceză de editura de specialitate **Pedone,** Paris, în anul 1980. Autorul ei, **Iftene Pop,** diplomat român, reușește să impună pe plan internațional o viziune românească, inspirată de politica românească de independență și pace cu toate națiunile, asupra bunei vecinătăți, teză propusă de România la O.N.U., care declanșează un proces de codificare a bunei vecinătăți începînd cu anul trecut. Între timp, cartea diplomatului român, bucurîndu-se în presa internațională de specialitate de mai multe recenzii și cronici elogioase, este în curs de apariție și în limba engleză, urmîndu-și drumul bine meritat de recunoaștere internațională ca lucrare de referință. Opt cronici în diferite limbi, apărute în străinătate, aproape tot atîtea în țară... toate favorabile, se pare însă că nu sînt suficiente ca această carte să vadă lumina tiparului și în limba română, cum este de așteptat, fiind opera unui tînăr om de știință din țară.

Depusă la **Editura științifică și enciclopedică** (în același an, 1979, în care a fost depusă la editura franceză, care a și publicat-o), după trei ani de așteptare, cartea va fi abia acum citită, în grabă, și, de bună seamă, va fi găsit prilej să se respingă lucrarea de la publicare. Întrucît am mai scris în acest colț de pagină despre această carte (1 ianuarie 1981), nearogîndu-mi în nici un fel alt drept de a scrie despre lucrări în care nu sînt specialist, decît cel ce și l-au luat, la vremea lor, alți poeți publiciști români, n-aș îndrăzni să repet în aceste rînduri decît firească și îndreptățita dorință de a vedea cît mai curînd ediția românească a acestei lucrări, însemnînd munca de peste un deceniu a unui foarte modest, maramureșean, savant diplomat, care face cinste geniului românesc, ca atîția alții, medici, ingineri cu priorități românești, promovați cu generozitate de această revistă.

IOAN ALEXANDRU

Desene pe asfalt

O săptămînă

Ce mi s-a întîmplat în săptămîna care a trecut? Pe cine ar interesa?

Și totuși...

1. Am fost la expoziția de pictură a lui Vasile Chinschi. Îl socotesc demn de Louvre (așa gîndeam în fosta cantină a Teatrului Național, prefăcută, impropriu, în galerie de artă) și mă înnumăr printre, acum, puținii, mîine zecile de admiratori fără rezerve ai celebrului său meșteșug. Peisajele lui tradiază grație și mister, aparent neîncifrate dar greu de „tradus". Chinschi e rece ca marmurile grecilor, e net, implacabil, edictual. Pînzele sale nu se lasă privite, ci stîrnesc prin a te examina sever. Ele îți radiografiază capacitățile intuitiv-ideatice și senzoriale. Te cercetează și te judecă. Te pot îngenunchea. O lecție de pictură de neasemuită grandoare ni se propune cu simplitate. Ia-ne în lumea ta, Chinschi, lasă-ne să vedem cu tine planeta noastră cu lut vechit de sînge, arhaicele tale fructe, lasă-ne să iubim stalactitele cărora Domnia-ta le zice „portrete" de fete!

2. A apărut „Istoria" lui G. Călinescu. Toate omagiile noastre celui ce a trudit ani grei pentru a ne-o restitui, editorului incomparabil și caligrafului voievodal, criticului și magistrului Al. Piru, cu care îmi onorez peniția adeseori lovind-o de halebardele semeților sale! Toată furia celor ce au împiedicat reeditarea „Istoriei" (ființe încă aflătoare printre noi) și au făcut ca un moment ce trebuia salutat cu șampanilile cernelii să fie oarecum trist, umbrit. Poate că jubilația noastră e astfel excesivă: ne-a stat în putere să-i împiedicăm în lucrarea lor distructivă pe adversarii antumi și postumi ai lui G. Călinescu și n-am făcut-o.

3. Televiziunea ne-a dăruit (sîmbătă, la emisiunea unui Mare Vornic al micului ecran) un film cu Nichita Stănescu recitînd versuri. Un Nichita proiectat pe decorurile idilice ale unui parc, rostind cu vocea lui gravă — și ea, desigur, unică — pagini încă netiparite. Am pus rola diafană în cutia ei de aluminiu în arhiva de cinema a inimii mele exact pe raftul de unde-mi lipsesc, filmați, Bacovia și Blaga și Labiș.

4. Am ascultat muzică ușoară. Bună, după prieperea mea, dar cu texte despre care n-am cuvinte să vorbesc. Cu totul fioroase. Penibile. Licențioase. Două melodii crud compuse pe „versuri" cu dezarmant de perfecte rime Eminescu-Enescu și Sadoveanu-Topîrceanu! O alta, evocîndu-l pe Brâncuși, era însoțită la radio de o prezentare ce preciza cum că inspirata melopee e dedicată „genialului ciopîitor de la Tîrgu Jiu". Și eu care îl luasem de sculptor! Uniunea Scriitorilor are o (axiomatică din start) Comisie de apurare a moștenirii literare. Nu s-ar cuveni ca nici un text de muzică să nu fie lăsat să ajungă în lume (concerte, radio, T.V.) fără girul și aprobarea Uniunii Scriitorilor?

GH. TOMOZEI

Dor de zbor

O fi ceva adevărat în ce spun unii, cum că neamurile mele au ajuns în Vlașca tot coborînd din părțile Gorjului, de mă las cu atîta poftă de mers la Tîrgu Jiu. L-am văzut prima dată din tren, cum vezi o gară, o pajiște, un brad înalt, o culme de deal, o casă țeșită în drum. Mi s-a părut că-l știu, cită vreme am apucat să zăresc, sub fereastra vagonului, proptită în cer, venită sub ochii noștri să-i știm de nume și pornită în sus pentru a nu se opri niciodată, Columna.

Nici eu și nici alții probabil nu sînt în stare să desprindă de pe desenul iconografic al Gorjului, însemnul tutelar numit Poarta Sărutului și Coloana Infinită, așa cum nu te simți imputernicit cu forța de a ocoli date din propria-ți biografie, pentru motivul că fac parte din zestrea definitivă a vieții.

Data de naștere a orașului trece prin clipa de inspirație în care un băiat de plugar din Hobița hotărî să însămînțeze pe malul Jiului, ca din întîmplare, niște lujere stoarse din mersul pietrei. Își stabilea astfel, știeși, un punct de întoarcere, un pol, o oglindă unde să se privească și în ovalul căreia să-l putem privi și noi, să-l cunoaștem și să ni-l știm aproape. Sînt multe și frumoase, mai multe și mai frumoase decît credem păsările măiastre, domnișoarele Pogany, sărutările, rugăciunile, atîtea fețe din existența noastră transferate marmurei, pentru a dobîndi esență și durată. Sînt risipite pe tot pămîntul, prin generozitatea semănătorului obsedat de grija că soarele apune și el trebuie să ajungă la capătul brazdei.

Nicăieri nu sînt mai aproape de noi ca aici pe Jiu, ca aici pe Strada Eroilor, ca aici pe această rîglă făcută să adune, să apropie și să potențeze, să vibreze ca niște tuburi de orgă, operele lui. La Paris sau la Chicago, la New York sau la Philadelphia poate hotărî te miri cine dacă Oul sau Cocoșul sau Negresa pot sta alături ori pe etaje diferite, dacă pot fi văzute la ora amiezii sau numai diminețile, și cu ce preț obținem privilegiul de a le simți din priviri singele zvîcnind.

Aici, la Tg. Jiu, a hotărît un singur om și definitiv unde să stea firesc, procurîndu-ne dreptul de a măsura infinitul, zi după noapte, noapte după zi și toate cîte ne dorim.

Cînd vin la Tîrgu Jiu, mă încearcă păreri de rău. Multe s-au făcut, capitala județului de azi nu are aceeași față cu reședința raionului de ieri, multe s-au făcut, spun, și se vor face, cred, în continuare, destule, în interesul urbei și al locuitorilor ei. Dar expresia unică a orașului întîrzie să se arate. Cineva a văzut cum arăta Vasluiul, a înțeles cum trebuie să arate și a rezultat un ansamblu arhitectural pentru care putem fi invidiați. Altcineva a privit cu ochi de expert Alexandria de acum 15 ani și a adus la lumină orașul de azi. Sau Slobozia. Sau Piatra Neamț. Sau Suceava.

Părerea mea de rău este că nu și-a găsit rîmeni timp să se uite cu răbdare la Tg. Jiu, să-l studieze ca pe un bloc de marmură abia coborît din munte și să încearcă a-i desena conturul de statuie ținînd seama de marile-i semne pe care nu le are nici Parisul, nici New Yorkul, nimeni altcineva pe această planetă. Odată fixată cota de sus, terasa unde trebuie ajuns, nimic mai simplu de pus, în trecerea anilor, detaliile. Ar fi putut rezulta cîndva, exemple avem, cum zîceam, la noi nici, exemple memorabile, ar fi putut rezulta ceva inconfundabil, cum inconfundabil sînt operele brâncușiene lăsate în scrinul de zestre al Gorjului.

Așa, ce să zic? S-a gîndit pe centimetru pătrat, s-au încropit cele imediat trebuincioase, dar dacă aș ști că nu mi-o ia nimeni în nume de rău aș fi sincer pînă la capăt spunînd că nu cunosc centru de județ la noi în țară — și le cunosc pe toate și cum arată acum și cum erau înainte de 1968 — mai lipsit de personalitate urbanistică, mai șovăielnic, mai puțin preocupat să se pună în valoare, mai inhibat de dimensiunea propriilor posibilități ca Tg. Jiu.

Este părerea mea, pe care drumul de dată recentă în liniștea Parcului și în înaltul Porții Sărutului n-a făcut decît să mi-o întărească.

Cineva cu care discutam aceste lucruri mă sfătuia să rămîn mingîlat de speranță că gesturi și gînduri de dată recentă vor corecta ceva din starea lucrurilor. Rău nu este ce-mi spune el, doar că nu de o corectare parcă s-ar simți nevoia. Regretul vine de acolo că nu sînt în lume două Coloane Nesfîrșite și ce bine i-ar sta celei care există, unică și dominatoare și memorabilă, într-un oraș, de ce nu, la fel de unic și de memorabil...

Totul este la urma urmei dacă îți propui să privești răsăritul soarelui de pe Piatra Craiului sau te mulțumești să faci același lucru de pe coasta din marginea satului.

NEAGU UDROIU

TEATRUL LUCIA STURDZA BULANDRA
prezintă expoziția
TOMA CARAGIU
văzut de
ION MICLEA

Începînd de aseară, joi 20 mai

8 PAGINI, VINERI, 21 MAI 1982

Vă recomandăm un spectacol:

Mam'zelle Nitouche

Iată un spectacol cuceritor care, sîntem convinși, va face săli pline la Teatrul de Operetă din București. Regizorul **George Zaharescu** a impus colaboratorilor săi un nou mod de gîndire în realizarea unei operete clasice. Începînd cu ritmul plin de vioiciune, eliminînd orice încercare de violentare a textului (lucru cu care, din păcate, eram obișnuiți la Operetă), cerînd și obținînd de la maestrul de balet **Victor Vlase** o coregrafie simplă și funcțională, pusă în slujba economiei și diversificării spectacolului, avînd drept șef de orchestră pe tînărul și înzestratul **Marian Didu**, conducătorul noii premiere a Teatrului din Șplai și-a plasat interpreții într-un decor sugestiv atît pentru epoca respectivă cît și pentru zilele noastre (scenografia, **Carmen Razovski**), reușind să obțină o manifestare care ilustrează concepții regizorale moderne, avînd drept scop **întinerirea operetei** clasice.

Daniela Diaconescu este o muziciană înnăscută, așa se simte din primul moment, dar și o foarte talentată actriță. Pe parcursul spectacolului, ne-am bucurat să descoperim, în fosta componentă a corului „Madrigal", o interpretă subtilă, plină de finețe și de savoare, care a reușit, în rolul **Denisei**, o mare creație a teatrului operetistic. Rolul lui **Celestin** a fost foarte bine creionat de **Eugen Savopol**. Pe toate planurile, vocale și scenice, acest experimentat și îndrăgit actor al Teatrului de Operetă din București demonstrează tinerețe și calitate artistică, formînd, alături de partenera sa, un cuplu cu o șlachetă valorică ce nu se află la îndemîna oricui.

În celelalte roluri principale, **Sanda Mărgărit** (Directoarea), **Rodica Mincef** (Corinne), **George Niculescu** (Champlatreux), **Nicolae Dinulescu** (Colonelul), **Ion Dușu** (Loriot), iar în rolurile episodice Iancu Groza, Lizeta Chirculescu, Elena Vasiloiu, Elena Paraschivescu, Ștefan Teodoriu, Nicolae Crețu, Constantin Albu, Marian Pantazi și Vasile Pacea, alături de **Eugenia Moroșanu** și **Indira Lupescu**, solistele baletului, au pus în lumină personajele interpretate.

S-ar putea aduce și unele obiecții ca, de pildă, la **scena paravanului**, în care aria **Haleluia** este cîntată mult prea frumos de Daniela Diaconescu pentru a fi bruiată, în contraplan, de acele cîteva mișcări ilariante (ordonate de regie) ale tînărului locotenent **Champlatreux**. Avem rezerve și în ceea ce privește intensitatea orchestrei, al cărei dozaj ni s-a părut prea favorabil instrumentiștilor (să nu uităm că registrul în care sînt scrise rolurile solistice nu e deloc avantajos); în felul acesta, spectatorul este deranjat la mai multe scene de slaba audibilitate și inteligibilitate a textului.

CLAUDIU NEGULESCU ■

P.S. O notă bună pentru conținutul și calitatea programului de sală semnat de Nicolae Stănescu.

● **Locatarii barăcii nr. 7**, din Șoseaua Străulești nr. 1, sector 1, nu beneficiază de peste un an de zile de curent electric. La această situație s-a ajuns din pricină că un locatar al respectivei barăci, pe numele său Alexandru Gurău, căruia i se achitau sumele corespunzătoare consumului de energie electrică, nu a depus banii unde trebuia și la timp. Răul platnic a fost obligat să achite, în rate, cei 20 de mii de lei pe care uitase să-i depună, dar I.D.E.B. refuză să furnizeze curent electric locatarilor, deși aceștia nu au nici o vină! Acolo locuiesc oameni muncitori, copii, bătrîni nevoiți să folosească lumînări și lămpi de gaz în loc de energie electrică. De ce?

● O situație bizară ne relatează **Paraschiv Momularu**, din București, str. dr. Radovici nr. 10, sectorul 5. La adresa indicată s-a acumulat o sumă de lei 8 640, reprezentînd contravaloarea consumului de energie termică și apă, al tuturor locatarilor clădirii. Întrucît cea mai mare parte a acestora au părăsit apartamentele ce le fuseseră repartizate, întreaga sumă a trecut, în urma deciziei I.C.R.A.L. Cotroceni, în sarcina celui care ne-a scris și a încă doi locatari, de la garsoniere. La rîndul ei, Întreprinderea de gaze, din str. Cavafii Vechi, s întrerupt conducta de apă caldă fără măcar a-i preveni pe cei rămași în imobil și tot pentru motivul că nu s-au achitat consumurile. Paraschiv Momularu întreabă, prin intermediul rubricii noastre, de ce nu se ocupă de reparațiile acoperișului clădirii, prin care pătrunde apa degradînd locuința sa? Răspunsul primit din partea tovarășei Maria Enache, de la I.C.R.A.L. Cotroceni, că pentru așa ceva este necesară o schelă, sperăm să nu însemne că tot tovarășul Momularu trebuie să se ocupe de procurarea acesteia. Cît despre plățile în discuție sîntem de părere că se impune o modificare a punctului de vedere al celor două instituții amintite.

● „Abia am coborît de pe patul de suferință, ne scrie **Daniel Georgescu**, din București, și mă grăbesc să vă adresez rîndurile de față în semn de adîncă recunoștință pentru gestul de caldă solidaritate umană cu care revista „Flacăra" a răspuns apelului meu, într-un ceas de grea cumpănă, adresîndu-se lumii întregi pentru a găsi de urgență un medicament rar, Gamma-venin, cu care mi-a fost salvată viața." Cea care a răspuns prima apelului nostru a fost dr. ing. Ioana Anton, director al Întreprinderii de carton ondulat și ambalaje din Capitală. Fapt pentru care, la rîndul nostru, îi mulțumim, ca și personalului medical al Clinicii chirurgicale a Spitalului Colentina, care a aplicat tratamentul necesar salvării vieții acestui copil.

● Serviciul tehnic din cadrul **I.C.R.A.L. Colentina** ne informează, în legătură cu sesizarea locatarilor blocului 82, din Aleea Sinaia nr. 4, sector 2, București, că întreprinderea este alături de cetățenii respectivi (în număr de 80 de familii, lipsite de un confort elementar încă de la 31 ianuarie 1976 !!!), făcînd numeroase demersuri pe lîngă Centrala de construcții montaj, D.G.D.A.L., C.P. sect. 2 ca și la C.P.M.B. dar fără a fi putut determină, pînă în prezent nici o măsură de execuție a lucrărilor restante. Pînă în cele din urmă, constructorul blocului a asigurat I.C.R.A.L. Colentina că finisajele vor fi atacate și terminate în cursul acestui an. Pînă în prezent s-au terminat cele de la blocul 73, se lucrează la cel cu numărul 74 și urmează a fi începute cele de la blocurile 78 și 82. După cum se vede, în ordine... matematică.

● **Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne** ne aduce la cunoștință că a rezolvat cererea tovarășului Pițigoi Vasile preschimbînd buletinul de identitate al acestuia în urma căsătoriei efectuate.

● În numele **locatarilor din Bd. Unirii nr. 65, din Focșani**, Ion Penovici, administratorul imobilului, ne informează că acele camere, situate la parter, și avînd destinația de spălătorie și uscătorie, au rămas fără echipamentele necesare, ca de pildă chiuvete, caforifere, țiroane de pardoseală, ca și de apă. Este vorba de 4 blocuri, deosebit frumoase și trainice, cum ne asigură tovarășul Penovici, neuitînd să adauge, așa ca pentru știința noastră (poate și a altora), că locatarii au achitat sumele necesare executării lucrărilor menționate, „amănunt" care nu pare să fi impresionat pe cei de la întreprinderea locală de gospodărie.

● Din Curtea de Argeș ne-a scris **Trifon Martinovici**, domiciliat în str. Lascăr Catargiu nr. 31, un om preocupat de arheologie și istorie, de păstrarea unor valori ale trecutului, autor al unui studiu intitulat: „Contribuție la cunoașterea începuturilor civilizației carpatine". Locuința sa se află în apropiere de incinta Curții Domnești, în perimetrul consacrat punerii în valoare a acestui important monument istoric și, deci, supus demolării. Pe spațiul respectiv se intenționa ridicarea unor blocuri cu cîteva etaje, ceea ce, evident, ar fi dăunat vechii construcții, fapt pentru care, la intervenția C.C.E.S. al R.S.R. s-a renunțat la acest proiect. În schimb, casa lui Trifon Martinovici se află pe lista demolărilor, „păcătuind" cu numai 3 m față de zona rezervată perimetrului istoric. Publicăm fotografia casei respective ca argument eventual al unei reconsiderări a hotărîrii luate.

● **Procuratura generală a R.S.R.** ne informează că, luînd în cercetare cazul semnalat redacției de către Nicolae Sechere, a conchis că acesta și-a întemeiat bine memoriul și a decis, în consecință, declararea recursului extraordinar, trimițînd dosarul Tribunalului Suprem, spre judecare.

● **Comitetul municipal Botoșani al P.C.R.**, analizînd cererea tovarășei Maria Buliga, prin care aceasta solicita încadrarea fiicei sale Dana-Tatiana Buliga, ne anunță că aceasta va fi încadrată la Întreprinderea Electrocontact din Botoșani cu începere de la 1 iunie anul curent.

● **Procuratura Generală a R.S.R.** a declarat recurs extraordinar în favoarea petentei Cenușă Artemiza-Virginia, din comuna Vatra Moldoviței, județul Suceava, întrucît cele sesizate de corespondenta noastră au fost întemeiate.

● Mulțumim tovarășului **Iosif Dumitrescu-Pietrari** pentru frumoasele cuvinte adresate, cît și pentru versurile sale

● Din partea **Comitetului Executiv al C.F.M.B.** primim: „Urmare scrisorii locatarilor blocului 160, din str. Oboga nr. 5, sector 6, adresată „Flacării", vă facem cunoscut că, în baza reglementărilor în vigoare, nu se pot emite, în prezent, aprobări pentru utilizarea gazelor la bucătăriile blocurilor puse în funcțiune înainte de 1 ianuarie 1980 și care dispun de instalație electrică pentru prepararea hranei."

● „Stimată redacție, adresîndu-ne „Flacării" și cerîndu-i sprijinul pentru obținerea unor medicamente din import pentru copilul nostru vă anunț că am primit un înlocuitor românesc, de la Centrala de medicamente. Acesta dă rezultate bune, pînă în prezent. Vă mulțumesc din suflet pentru sprijinul acordat". Semnează **Neaga Aurel, din Cluj-Napoca, str. Mehedinți nr. 14.**

● Lui **Toma I. Vasile**, din comuna Poiana-Cîmpina-Bobolia, jud. Prahova, i s-a rupt cureaua de la motorașul electric al mașinii electrice de cusut, marca „Rodica", importată din Iugoslavia. Căutînd o alta în magazinele din Cîmpina, Ploiești, București, a aflat că asemenea piese de schimb nu s-au adus pînă acum. Oare de ce? Numai pentru faptul că o asemenea mașină este inclusă pe lista obiectelor de lungă utilizare?

● Un semnal de alarmă ne transmite, din Roșiorii de Vede, un mare amator de șah: **Mircea Florescu**, domiciliat pe Bulevardul 23 August nr. 34, jud. Teleorman, care — deși abonat la unele publicații de specialitate, nu a primit, pînă acum, revistele. Lista abonamentelor este lungă. N-o mai reproducem. Ne exprimăm speranța că ele îi vor sosi toate deodată corespondentului nostru dar și îngrijorarea că nu va avea timp să rezolve toate problemele și să rejoace toate partidele din ultimele 5 luni...

● Mulțumindu-ne pentru sprijinul acordat în rezolvarea reparării unei mașini de spălat, **Dejeu Justina** din Cluj-Napoca adaugă că, pînă în cele din urmă, nu s-a rezolvat nimic. A fost „un mic ecou", cum singură ne scrie. S-a dus la Orăștie, de unde o cumpărase, dar nu i-au schimbat-o, că alta nu aveau! Dar nici banii nu i s-au restituit că, vezi Doamne, nu era legal, mai ales că partea metalică se oxidase și mașina, bună-rea, nu arăta cum trebuie (fusese cumpărată în septembrie 1981!). Justina Dejeu ne întreabă ce poate să mai facă? O soluție ar fi aceea de a renunța și să piardă banii dați pe mașină, așa cum i s-a sugerat, cu finețe, destinatul. Poate că UJCOOP Deva, căreia i s-a adresat, îi va da îndrumarea cea mai justă...

● **Uniunea centrală a cooperativelor meșteșugărești**: „Referitor la scrisoarea tovarășei Constanța Georgescu vă comunicăm că s-a adus la cunoștința petiționarei că i s-a aprobat cererea de încadrare cu muncă la domiciliu, în cadrul Cooperativei „Arta textilă".

● **Consiliul popular al județului Alba**: referitor la sesizarea numitei Maria Zachel, din Șugag, care solicită a fi sprijinită în obținerea autorizației de construcție pentru casă familială în comuna amintită, vă facem cunoscut că amplasamentul pe care-l solicită este situat, conform schiței de sistematizare, în zona centrală. De aceea, cererea a fost soluționată favorabil, cu impunerea unor condiții rezultate din importanța zonei.

● **Consiliul popular al municipiului Tulcea**: „Din verificările efectuate a rezultat că cele sesizate de grupul de locatari al blocului 19, strada Spitalului, sînt întemeiate. În acest sens s-a luat legătura cu constructorul — I.J.C.M. Tulcea — cu beneficiarul — I.J.G.C.L. Tulcea — pentru a se stabili cine execută lucrările întrucît blocul se află în garanție, iar defecțiunile semnalate se datoresc constructorului, așa cum s-a putut constata. În termenul cel mai scurt, vor începe lucrările de remediere. Cu privire la conducerea asociației, în urma alegerilor din martie 1982, aceasta a fost schimbată, numindu-se un alt președinte și un alt administrator.

● **Procuratura generală a R.S.R.** ne aduce la cunoștință că memorul tovarășului Perju Ion, din Ploiești, str. Primăverii 50, a fost întemeiat și, drept consecință, procurorul general a declarat recurs extraordinar trimițînd dosarul spre rezolvare Tribunalului Suprem.

● Noi, **locuitorii străzilor Pădureni și Preoteasa** din sectorul 6 al Capitalei, înțelegem că ridicarea unui ansamblu nou de locuințe pretinde sacrificii din partea tuturor celor din împrejurimi, însă distrugerile pe care le-a creat constructorul cartierului Cringași au ajuns de nesuportat. În prezent, strada Pădureni este un imens lac, iar intersecția cu str. Grigore Preoteasa o adevărată capcană pentru cei ce se încumetă să pătrundă cu un mijloc de transport sau pe jos. Rețeaua de canalizare a fost distrusă și nu s-a reparat, instalațiile de apă funcționează cu mari întreruperi, resturile menajere nu se mai ridică de către I.S.B., apa se infiltrează peste tot (cămine de apă, pivnițe) și neavînd unde se scurge, bălțește, a început să miroasă urît și s-a creat pericolul unei infecții". Semnează: familiile Cismaru, Cioacă, Tudor, Ionescu, Leriu s.a.

● Cetățeanului **Dumitrana Gheorghe**, care ne scrie despre activitatea literară și publicistică a fiului său, îi solicităm materiale documentare, din care — eventual — să putem reproduce în coloanele revistei noastre unele materiale. Așteptăm.

● **Centrala minereurilor Baia Mare**: cu data de 13 martie 1982, comisia de calificare și încadrare în muncă din exploatarea minieră Nistru, întrînd în posesia certificatului de absolvire a tovarășului Nicolae Aramă, din Baia Mare, cu procesul verbal nr. 1630, l-a încadrat începînd cu data de mai sus în categoria 2 bază, ca lăcătuș subteran. După expirarea stagiului de practicant, va fi încadrat în muncă în categoria 3 bază.

● **Consiliul popular al județului Brașov**: la adresa noastră nr. 4 357/1982 privind scrisoarea numitei Mihai Margareta domiciliată în Brașov, str. Dornei nr. 16, prin care solicita sprijin pentru reîncadrarea sa în cîmpul muncii, fiind restructurată de la cantina Întreprinderii Hidromecanica, vă facem cunoscut că azi, 3 mai a.c., a fost repartizată, ca muncitoare necalificată la Întreprinderea de cabluri și radiatoare Brașov.

● **Rezeanu Petre, din Azuga**, str. Prahovei nr. 24, a dat dovada unei bunevoințe neobișnuite: a plătit 8 pubele de gunoi, pentru toți locatarii imobilului unde locuiește. Constatîndu-se eroarea, i s-a indicat să-și recupereze sumele respective de la colocatari, din partea cărora, pe cît se pare, întîmpină greutăți. Ca să vedeți ce înseamnă să fii gentil...

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

■ **Ștefan Mocănița** — Giurgiu: Dacă ați primit o perioadă pensie de invaliditate gradul II, perioada respectivă se omite, cele 60 de luni necesare calculării drepturilor de pensie pentru limită de vîrstă se completează cu lunile lucrate anterior pensionării ■ **Mariana Simion** — Vernești (Buzău): Adresați-vă instanței de judecată ■ **Valentin Similache** — București: Restituirea sumelor reținute pentru pensia suplimentară se face numai în cazul celor care au plătit contribuția pe o perioadă de pînă la 5 ani și nu au dreptul la pensie suplimentară ■ **Elisabeta Moșneanu** — Ploiești: Nu beneficiați ■ **C. Teodorescu** — Galați: S-a calculat corect ■ **Liviu Ionescu** — Timișoara: Treceți pe la redacție, secția scrisori — probleme cetățenești ■ **Dumitru Dogaru** — Selaru (Dîmbovița): Puteți face recurs în termen legal ■ **Victor Braga** — Pîrscov (Buzău): Lămuriri primiți de la Direcția de expediere a presei ■ **Gheorghe Ștefan** — București: Nu aveți dreptate. S-a calculat pe perioada cît ați lucrat ■ **Ion Moiță** — Amara (Ialomița): Ați depășit vîrsta de 60 de ani și nu mai puteți fi supus expertizării medicale în vederea încadrării în grad de invaliditate ■ **Badea Bota** — București: Nu se mai poate. Termenul de un an în care se putea acționa a expirat la 10 martie a.c. ■ **Ion Jugănaru** — București: Numai la Ministerul Educației și Învățămîntului ■ **Traian Dumitru** — Aiud: Nu s-a comis nici o ilegalitate ■ **Petre Moldoveanu** — București: Încercați la Filiala Arhivelor Statului municipiului București ■ **Adina Ștefan** — Rm. Vîlcea: Scrieți-ne care vă este necazul.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

Stăpine, stăpine, iți cheamă și-un cine

În dimineața ultimei zile de lucru a săptămînii trecute, centralista de serviciu de la Televiziune mi-a dat legătura cu un telespectator :

— Ancheta teve ?

— Da, am răspuns, încercînd imediat un sentiment de impostură, căci gustul dulce-amărui al anchetelor l-am cam uitat.

— Vă dau un caz excepțional pentru o anchetă. Veniți pe strada Stănic. Un om moare în poarta Spitalului Colțea și nimeni dintre șperțarii ăștia nu încearcă să-l salveze.

— Nu cred ! — am răspuns într-un tîrziu și i-am cerut să-mi spună numele așa cum văzusem că se procedează la 055, la Miliție, la evenimente, într-o seară de pe vremea cînd făceam niște anchete despre huliganism.

— Stoica, mi-a răspuns bărbatul de la capătul firului, fără ca indignarea din vocea sa să sufere vreo modificare.

Probabil că asta m-a făcut să îndepărtez bănuiala că aș putea fi victima unei farse. Am lăsat totul baltă, inclusiv șansa de a căpăta o echipă de filmare (de pe vremea cînd am schimbat ziarul cu televiziunea nu mă mai bat, din nefericire, pentru cauzele pe care le găsesc de dinainte pierdute !) și mă reped spre locul cu pricina. Parchez jumătate pe trotuar și mulțimea pe care o zăresc îmi alungă și ultimele bănuieli că aș fi putut fi un păcălit. Oh, cît de mult ținem la virginitatea de a nu fi trași pe sfoară, deși viața ne mușcă zilnic cu infidelități de tot felul. Un omuleț cu un chip lămîios, întins între două mașini, aproape de zidul spitalului oferă spectacolul unei vieți stinse. Ca o compensație la lumina care nu mai e, o mină miloasă a aprins o luminare ieftină într-un ambalaj de iaurt. Apelul de la telefon mi se confirmă imediat. Mă apropii de mulțime și sînt pus repede în legătură cu doi bărbați. Unul — aflu mai apoi că-l cheamă Marcel Guță — e stînjenit de tevatura în care viața l-a silit să intre în această dimineață. Cu o oră în urmă ar fi sfidat pe oricine care i-ar fi descris o astfel de posibilitate. Atunci era în totul ședința obișnuite, de dimineață, de împărțire a sarcinilor. Și el, directorul întreprinderii de cofetării și restaurante numărul . doi, în cîteva cuvinte, îi puse în mișcare pe subalterni, trimițîndu-i la treabă. Trei dintre ei — Bocșa Sava, Ion Oiteanu și Gheorghe Nicolae, frigotehniști — plecară de la sediul întreprinderii de pe strada Doamnei spre atelierul lor de reparat agregate frigotehnice. Atelierul e pe strada Stănic nr. 10. În dreptul Spitalului Colțea, ultimului dintre ei i s-a făcut rău. S-a agățat cu disperare de brațul tovarășilor lui de muncă. Bocșa îl cunoștea „mai bine decît pe un frate", lucrau împreună de 30 de ani. Intră în panică. Ceru ajutor. Cineva de pe stradă sesizînd că e vorba de un accident cardiac îl sfătui să-l culce pe caldarîm. Așa și făcură. Ceasul arăta nouă și zece cînd Bocșa, disperat, dădu buzna în spital. Portarul, om încă de la țară, martor la scena aceasta, nu se opuse. Bocșa află repede că medicul de gardă din policlinică se află la camera 8. Intră acolo. Doctorița lipsea. Sora refuză să vină în ajutor. De trei ori avea să alerge acest bărbat pe care l-am cunoscut stăpînit de o puternică emoție, stăpînindu-și totuși, alături de șeful său, indignarea, de la tovarășul său de muncă care se stingea în stradă ca neoamenii și camera de gardă. Degeaba ! Simțul omeniei, care între peretii spitalului înseamnă și simțul datoriei, absenta !

— Eram în sala de așteptare — intervine o femeie care-mi spune că o cheamă Aneta Petrache și e muncitoare la PECO —, cînd a venit prima oară omul acesta după ajutor. Sora nici n-a vrut să stea de vorbă cu el : „Lăsați-mă în pace ! Terminați cu prostiile astea. Rezolvați cum vreți și plecați de aici !" — ne repetă femeia indignată replica pe care o auzise.

Îi rog pe cei doi bărbați — Marcel Guță și Bocșa Sava — să mă însoțească la camera de gardă. Lăsăm în urmă rumoarea mulțimii. E inutil să transcriem acuzațiile adresate oamenilor în halate albe pe care vrem, nu dintr-o vanitate întîmplătoare, să le știm întotdeauna imaculate. La camera de gardă stau la taclale două surori de caritate. Una dintre ele, Eugenia Vartines, este cea care a refuzat ajutorul. O rugăm s-o găsească pe doctorița de gardă. Apelurile telefonice dau greș. N-avem răbdare să așteptăm și pornim în căutarea directorului. O secretară ne spune că doctorul Dașchevici lipsește din birou și după ce află cine sîntem și de ce sîntem aici dă un telefon și apoi netulburată ne întoarce spatele continuînd să bată ceva la mașină. Se vede bine că moartea face parte și ea din viața spitalului ! Între timp, însoțitorii mei pleacă în stradă : au sosit reprezentanții autorităților. Nu întîrzii nici eu prea mult și-i urmez. Procurorul de serviciu pe Capitală e Stamate Răducanu, iar lucrătorul de miliție, de serviciu la 055, la evenimente, maiorul Adrian Hedeșiu. Împreună cu ei refac traseul anchetei. Mai întîi, cîteva declarații luate din mulțime : Maria Dobre, pensionară, domiciliată în str. Pravăț 18 : „Nu-mi vine să cred că un spital plin cu doctori poate să lase un om să moară pe trotuar" ; Melania Solomon, de la Grupul de șantiere nr. 3 : „Ar mai trebui să întrați și prin spitale că poate s-ar mai îndrăvi și cu șperțarii. Nimeni nu-ți face nimic, mori cu zile, dacă nu le dai ciubucuri mari..." ; Liviu Codrea, de la Baza de aprovizionare a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare : „Cînd am văzut că omul care era culcat pe trotuar se zbate am crezut că e beat. Apoi am aflat că i se făcuse rău. A trecut o jumătate de oră pînă cînd a venit un doctor orelist, care a constatat decesul. Atunci au vrut să la cadavrul ca să-l ducă în spital dar mulțimea s-a opus cerînd să vină Procuratura și Miliția..." La camera de gardă, prezența unui procuror face un efect miraculos : doctorița Xenia Petrescu este găsită imediat. Ascultăm stupefiați scuze de tot felul și certitudinea pe care o aveam pînă atunci că de-o fi ceasul să ni se facă rău în preajma sau în incinta spitalului se va găsi cineva calificat care să ne dea ajutor ni se spulberă. Doctorița însoțea în spital cîțiva studenți. Îi zăresc într-un colț al încăperii stînd sfioși. Aș vrea să aflu părerea lor. Amîn pentru o clipă. De după un paravan se aud valete. Mi se spune că e soția decedatului. Alertată de cineva, femeia, împreună cu fiica ei, gravidă, au alergat la spital. Aici a leșinat și după îngrijirile acordate repetă întruna, obsedant, că peste noapte, bărbatul ei, altfel hipertensiv, s-a văitat de stomac. I se acordă îngrijire. Ne reîntoarcem la studenții din medicină dar cineva a avut grijă să-i trimită din încăpere. Cazul era, nu-i așa ?, particular, și, în plus, deloc pedagogic, deși se știe că un principiu al medicinei e că nu există boli ci numai bolnavi, adică oameni, în carne și oase, cu necazurile lor, cu familiile lor, că în urma bolnavilor pot rămîne văduve și orfani. Așa cum s-a întîmplat acum ! Și în timp ce doctorița de gardă încearcă să ne lămurească că omul tot ar fi murit, „căci cine scapă de un atac de cord ?", fel de fel de gînduri îmi trec prin cap. Indignarea începe să se înmoale și ciudate asocieri de idei mă duc la bătrînii greci care găseau o mai mare depărtare de la om la om decît de la o lighioană la alta. De atunci să fi crescut într-atîta distanța dintre noi încît un om să fie lăsat să moară în indiferența semenului său care a prestat jurămînt lui Hypocrate că își va păstra conștiința nobilei sale profesii imaculată? Îmi întrerupe gîndurile sosirea directorului. Doctorul Dașchevici promite o anchetă administrativă în locul unei anchete penale care nu are obiect : indiferența nu e condamnată de lege ! Și atunci, punct și de la capăt ?

O vagă renunțare începe să-mi dea tîrcoale : nu e cazul să te bați pentru cauzele dinainte pierdute, nu-i așa !? Dar nu, lăsată să proliferează, indiferența devine agresivă. Căci, iată, printr-un raționament straniu se găsește și un vinovat : e tovarășul de muncă al decedatului, cel ce s-a zbătut ca omul de lîngă el să nu moară ca un neom pe margine de rigolă. „De ce n-a fugit cu el în spital ?" În fața unei optici atît de grav strîmbată de egoism și comoditate, de indiferență și poltronerie n-ai dreptul să renunți chiar dacă legea, cea juridică, nu condamnă indiferența. Căci altfel vom face să se lățească instrăinarea și distanțele dintre om și om vor crește impulsionînd puterile noastre de a ne opune vitregiilor, inclusiv morții.

...Afară, între timp, un microbuz de la Morgă luase cadavrul. Doar un muc de luminare mai pîlpîia încă într-un ambalaj de iaurt, semn că acolo pe trotuar se stinsese un om. Și un vers iscat de frica de singurătate mă obsedă dureros : „Stăpine, stăpine, iți cheamă și-un cine..."

VARTAN ARACHELIAN ■

P.S. Luni dimineața, prin telefon, maiorul Hedeșiu îmi comunica rezultatul autopsiei : scleroză miocardo-coronară și insuficiență cardiacă acută.

Opt în șapte intră o dată, dar mai înghesuit

Printre colțul casei cu temelia bearcă și peretele blocului nu se pot strecura decît persoane efilate și special antrenate în crevase pilot ; de sus cad cioplituri de beton celular autoclavizat și chifteie de mortar întărit, iar consola balconului de la primul etaj e o pavăză precară, bună doar ca să ciupească tabla acoperișului devenit darabană pentru tot ce cade, inclusiv propoziții gen „...zeii cui v-au pus alături". „Alături" este totuși un eufemism. Ca de obicei, realitatea este mult mai tranșantă : un bloc de 145 apartamente a fost năpustit efectiv, definitiv și constructiv peste o biată casă formată din două camere și dependințe. Nu tresăriți că n-a murit nimeni acolo, nu s-a accidentat nimeni, iar blocul nu se prăbușește, ci se înalță. Privindu-l nu mi-am putut reprima amintirea butadei după care, spun unii, opt în șapte intră o dată, dar mai înghesuit !... Casa și blocul stau muchie-n-muchie, ca un transoceanic aflat etravă la etravă cu o lotcă de cincisprezece crivace. Comparația ne-o facilitează freamătul mării aflate la o zvîrlitură de băț, și sirenele vapoarelor ancorate în rada Constanței. Fiindcă da, de necrezut, acești David și Goliat din familia locuințelor nu sînt vizibili pe niscai coclauri, pe unde cuvîntul „constructor" să nu fi ajuns decît purtat pe aripile vîntului, ci într-un oraș în care, din '76 și pînă azi se ridică 4 000-5 000 de apartamente pe an. Am numit prima cetate maritimă a României — municipiul Constanța. Iar locul unde poate fi văzută mai sus-descrisa boacănă se află pe strada Maior Sofran nr 12. În zona unde se edifică acum ansamblul de 320 de apartamente „falezanord". Investitorul, constructorul și beneficiarul acestor apartamente este Trustul de construcții chimice Midia-Năvodari. Proiectul l-a executat IPJ Constanța contra a 476 de mii de lei și dînd peste cap principiul superpoziției elementelor după care două corpuri nu pot ocupa în același timp aceeași suprafață. Așa se face că respectînd proiectul constructorii au nimerit peste casa existentă acolo de 40 de ani și care după lege ar trebui să mai hălăduiască încă 36 ! Motivul „întîmplării" ?

Nu fusese „văzută" de proiectant. (Altminteri cum să exolici că proiectul de execuție nr. 379 1979 nu o „amintește" în nici un fel și că, exact sub temeliile ei, au fost prevăzute să traverseze canalizarea și conducta termică ?!?...). Inutil să amintim aici maldărele de corespondență avîndu-i ca șefi de teanc cînd pe tovarășii de la T.C.C. Midia-Năvodari, cînd pe cei de la I.P.J., cînd pe cei de la I.C.R.A.L. cînd... Inutil să accentuăm că nici pînă la data anchetei noastre I.P.J. (deși „sensibilizat" prin adresele TCC din 4 septembrie 1981 și din 5 februarie 1982, ultima înregistrată la institut sub nr. 1297 10.02.1982) nu pornise acțiunea de întocmire a documentației necesare proiectului de decret pentru aprobarea demolării casei... opozante ! De fapt, necazul cel mai mare a fost și este următorul :

Respectiva casă era locuită cu acte în regulă de către o femeie, Slăvitescu Magda, împreună cu fetița ei în vîrstă de 5 anișori. Crezîndu-se că cele două sînt împotriva ridicării blocului și că „n-au chef" să se mute, șantieriștii le-au tăiat mai întîi lumina, apoi apa, basca șicanele zgomotelor de tot felul, basca vibrațiile, basca brațul încărcat al macaralei rotindu-se amenințător pe deasupra acoperișului... Lipsiți de condiții elementare și speriate, cele două ființe s-au refugiat la prieteni. Practic, acum, casa este părăsită de șase luni, dar femeia a achitat la ICRAL pînă la bănuț cei 115 lei chirie lunară. Iar cînd n-a mai suportat ne-a scris. Am apelat la factorii implicați. Sergiu Candrea, dirigintele șantierului : „Tăindu-i apa și lumina, inginerul Herghelegiu a procedat samavolnic. Pînă diseară (11 mai — n.n.) le restabilim...". Vicepreședintele de resort al consiliului popular municipal : „Vă asigurăm că femeia și fetița ei vor primi un apartament în chiar blocul care... le-a dat afară din casa lor, și că demersurile pentru demolare vor fi urmărite și puse în practică...".

Om trăi și om vedea. Blocul U 1 are ca termen de predare 30 decembrie 1982, dar ne 30 iunie vor fi date în folosință primele 75 de apartamente. Pînă una-alta ne întrebăm dacă pompierii constănțeni vor fi văzut și vor fi avizat favorabil proiectul nr. 379/1979 conform căruia... opt în șapte intră o dată, dar mai înghesuit.

MIRCEA BUNEA ■

În compania lui „Bachus"

Procedeul acostării viitoarelor victime din rîndul persoanelor aflate în compania lui „Bachus" folosit atît de escroci, de prostituate cît și de tîlhari, este arhicunoscut de foarte multă vreme.

Printr-un simplu raționament logic s-ar putea deduce că cine cunoaște împrejurările care l-ar putea provoca vreun rău, face tot ce-i stă în putință să le evite. Numai că unii ajung la această concluzie abia după ce este prea tîrziu, neluînd în serios pățania altora. Ca, de pildă, C.-A., inginer electronist la Regionala C.F.R. Constanța „...L-am cunoscut (?!) — reclama dumnealui recent la miliție — în restaurantul „Pescărușe din Eforie Nord..." Un fel de a spune „l-am cunoscut" — pentru că nu știa cum se numește, și mai ales, nici cu ce se ocupă, încît să aibă încredere în ceea ce-ți propune.

Și proaspăta cunoștință (necunoscută) din jurul paharului nu întîrzie să-i facă lui C. A. o propunere tentantă, „V-ar sta bine o haină de blană tip Alain Delon" — aruncă partenerul momeala. „Sînt dispus s-o cumpăr dacă mi se oferă" se grăbește C. A. — Uite, am cecul la mine.

Merg imediat și scot suma necesară. Și au mers la agenția, unde amatorul de „Alain Delon" a intrat în posesia sumei de 5 270 lei, apoi tot împreună au plecat spre Techirghiol unde ofertantul spusese că are obiectul promis. Ajunși în dreptul unui teren viran și neiluminat cunoștința de pahar avea să-și dea arama pe față. Mai întîi l-a izbit puternic peste față cu pumnul, apoi a scos un cuțit cu care l-a somat să-i dea banii și ceasul de la mînă, după care a dispărut.

Ce-i drept, autorul tîlhăriei a fost prins de miliție în timp scurt, dar după eforturi substanțiale care puteau fi evitate ca și consecințele fizice și psihice suportate de victimă, dacă aceasta nu s-ar fi lăsat atrasă de himere mai ales că la nivelul de pregătire personală se impunea să dovedească și discernămînt, vigilență, conduită civică.

Despre infractor care nu apucase să cheltuiască toți banii jefuiți și asupra căruia a fost găsit și ceasul victimei este suficient să precizăm că mai are 7 ani de condamnare la activul său pentru fapte asemănătoare.

Atenție deci cu cine faceți „cunoștință" cînd vă aflați în compania lui „Bachus" ca și în alte împrejurări dealtfel.

MIHAI GROZAVU ■

Intimidarea ca argument...

„Pentru mine revista «Flacăra» a constituit și constituie atît un mijloc de informare politică, economică și cultural-artistică, cît și un mijloc de educare politico-ideologică și patriotică, motiv pentru care săptămînal o procur (este drept cu greutăți), citesc fiecare comentariu și articol cu mult interes și pasiune". Așa își începe măgulitoarea sa corespondență președintele asociației de locatari al blocului OD 36, str. Mașina de Pîine nr. 8, sect. 2, București, **colonelul inginer Șucu Gheorghe.**

În continuare, însă, iată ce afirmă același : **„Contrar principiilor promovate de această revistă, am constatat cu surprindere și adîncă mîhnire că în nr. din 5 februarie 1982, pag. 14, prima coloană, alineatul 6, a apărut un anunț cu totul bizar. Consider că este un act de responsabilitate, de conștiință, de datorie sacră de a respecta munca, cinstea și demnitatea acelor despre care se scriu lucruri denigratoare".** Afirmații corecte, la care subscriem și pe care încercăm, în activitatea noastră, să le și respectăm. Drept urmare, am luat legătura cu tov. **Șucu Gheorghe.** Dînsul fusese lezat de o notiță, în care numele său nu apărea, publicată în „Flacăra (la rubrica **Flacăra la dispoziția dumneavoastră**) și în care se exprima surprinderea și nelămurirea locatarilor, din strada amintită, pentru felul în care președintele asociației își declinase responsabilitățile, trecîndu-le în' sarcina altcuiva. Am fost surprins de primul contact, ca și de următoarele, cu inginerul **Șucu Gheorghe,** vocabularul și tonul său fiind diametral opuse stilului de redactare a scrisorii semnate de același om: amenințări, trageri la răspundere, violență verbală, invocarea justiției etc., etc., ca și pretenția de a-i se trimite acasă scrisoarea incriminată pentru a vedea cine a îndrăznit etc., etc. Ascult și nu-mi vine să cred ! Mai am încă rîndurile sale sub priviri, din care citez : **„Doresc să precizez că marea majoritate a locatarilor își manifestă nemulțumirea pentru cele scrise. În acest sens rog a se verifica situația la fața locului și dacă socotiți necesar să se dea dezmințire. Am încredere în această minunată publicație care promovează cu mult curaj spiritul revoluționar și nu cruță nimic pentru a apăra adevărul".**

Cuvinte pline de bun-simț și care obligă. Obligă, dar nu seamănă deloc cu convorbirea noastră. Desigur, omul a fost puternic lezat de ceea ce noi credeam că este o palidă mustrare din partea colocatarilor din str. Mașina de Pîine 8. **„Cine este sincer și puternic are curajul să-și facă autocritica. Cine este laș se ascunde în rarapace și așteaptă să se potolească furtuna. Mă doare minciuna mai ales în vremea noastră. Din inimă vă rog să demascăm lașii, demagogii și mai ales mincinoșii, că tare rău ne fac".**

Perfect logic ! Perfect adevărat ! Acel adevăr știut de tov. **Șucu Gheorghe** trebuie să fi fost în așa măsură vestejit, încît bietul om își cerea, cu disperare, dreptul la replică. Se oferea chiar să ne ajute, ca împreună să reușim scoaterea adevărului la lumină. Îi invit pe președintele asociației de locatari să vină la redacție pentru a consulta scrisoarea, care a stat la baza informației publicate la 5 februarie 1962, așa cum este firesc, și să discutăm direct întreaga problemă.

Și aștept... O zi, două, nouă... În cele din urmă, tăcerea ca totală mă surprinde. Saltul de la revoltă și bun-simț în dispariție mi se pare curios. Reiau, singur, cercetările. Cu surprindere, constat că **col. ing. Gh. Șucu nu mai face parte din cadrele armatei, de la data de 21 noiembrie 1981 !** Deci, domnia sa semnase scrisoarea trimisă redacției și mi se recomandase cu o calitate pe care nu o mai deținea ! Ce mai aflu ? **Că la 14 martie a.c., în prezența unor delegați ai sectorului II al C. P. al Capitalei și al C.P.M.B. s-a desfășurat adunarea generală a locatarilor din str. Mașina de Pîine nr. 8, constatîndu-se lipsuri în bugetul asociației, pe care membrii comitetului refuză să-i semneze. În consecință, se stabilește recuperarea sumelor cheltuite nelegal și continuarea expertizei contabile** (la sugestia delegatului C.P.M.B.), **În încheiere, locatarii și-au ales un alt președinte, un comitet nou, o comisie de cenzori diferită de cea veche.** (Aceiași locatari care, în marea lor majoritate, se declarau nemulțumiți de cele scrise în „Flacăra" ! ?).

Și ce am mai aflat ? Că fostul președinte al asociației de locatari s-a „luptat" în îndelungi, complicate și nejustificate procese cu tovarășa Florentina Tomuș, și dînsa domiciliată la aceeași adresă, confruntări care aruncă o lumină deloc favorabilă asupra caracterului și comportării lui **Șucu Gheorghe,** care nu s-a sfiit să facă foarte grave afirmații, în fața unor organe administrative și de stat, pe care atît acestea, cît și instanțele, nu le-au putut confirma. În general, am rămas cu precara impresie că cei care constituie subiectul rîndurilor de față manevrează intimidarea ca pe un argument. Atitudine căreia nu-i pot răspunde decît cu propriile sale afirmații, scrise și semnate : **„Cine este sincer și puternic are curaj să-și facă autocritica",** sperînd că „încrederea" sa „în această minunată publicație" să nu se fi diminuat. Ba, dimpotrivă !

EMANUEL VALERIU ■

Infirmitățile grave sînt la mîini. La toate victimele : 28. Întregi, pe jumătate sau numai pe sfert, degetele arse au rămas înțepenite ca niște gheare. Așa cum s-au apărat în fața focului (venit pe neașteptate). Unda de șoc a răzbătut în cîteva secunde întreaga fabrică, a mutat un perete, a spart toate geamurile, ca să se stingă undeva în cimp după ce a îndoit un vagon de cale ferată. Dan Tudose n-a rezistat arsurilor și a murit după cîteva zile. A fost un bun meseriaș. Procuratura județului Constanța a întocmit un rechizitoriu exemplar. A pornit adică de la proporțiile dezastrului și a stabilit condițiile ideale pe care dacă fiecare dintre factorii de conducere le-ar fi respectat, accidentul n-ar fi avut loc. Rechizitoriul este răspicat și neted ca un perete de stincă. Însușindu-și punctul de vedere al procuraturii, instanțele au reținut doi principali vinovați : pe inginerul șef, Adam Constantin, care ținea și locul directorului plecat în concediu, și pe maistrul Virgil Iordache, șeful atelierului mecanic, subordonat direct inginerului șef. Ei au fost găsiți vinovați atît pentru pagubele materiale suferite de întreprinderea pentru producerea nutreturilor combinate Poarta Albă, cît și pentru uciderea din culpă a sudorului Dan Tudose. Se poate observa cum gravitatea faptei este conjugată ideal cu înălțimea funcțiilor celor răspunzători.

II

— Deci, dumneavoastră sînteți maistrul Virgil Iordache... Sînt înmărmurit de violența distrugerii. Explicați-mi în ce fel ar fi putut fi ea evitată ? Cum ar fi trebuit să procedați, în mod ideal, pentru ca accidentul să nu fi avut loc ?

— În mod ideal, eu n-aveam ce căuta în întreprindere. Ieșisem din tura de noapte, după 12 ore de muncă. Am rămas fiindcă a fost nevoie de mine... Nici victima, Dan Tudose, n-avea ce căuta acolo. S-a dus pentru că era o urgență, în ajutorul prietenului său Nicolae Sintion...

III

— Sînteți sudor ?

— Sudor.

— Ați venit în întreprindere după accident ?

— După.

— La accident nu s-a emis permisul pentru lucru cu foc. Să zicem că eu sînt directorul fabricii și dumneavoastră sînteți ce sînteți, adică sudor. Vă dau permisul de lucru cu foc, ca să reparați o avarie. Ce faceți cu ei ? în primul și în primul rînd...

— În primul și în primul rînd îl iscălesc...

— Nu.

— Ba da, întîi îl iscălesc...

— Mai întîi îl citiți !

— De ce să-l citesc ?

— Ca să luați cunoștință de ce scrie în el.

— Știu ce scrie în el. Toate permisele sînt la fel. Tipărite. Le știm pe dinafară. Din practică și de la instructaj...

IV

— Tovarășe director, dați-mi vă rog dosarul cu permise de lucru cu foc.

— Sînt foarte multe. Genul de avarie de la care a izbucnit focul este frecvent. Chiar și de mai multe ori pe zi...

— Cîți sudori aveți ?

— Cîtiva : doi-trei... Ei știu cel mai bine ce trebuie făcut. Sînt instruiți periodic și au experiență. Instalațiile sînt complexe și funcționarea lor naște clipă de clipă probleme diverse. Hrănim zilnic cu produsele noastre peste 400 000 de porci. Omul mai rabdă, animalul nu. Nici nu e de închipuit o întrerupere a lucrului fără a ne crea din timp un stoc de rezervă. Cînd e nevoie producem peste capacitatea proiectată. Chiar atunci executăm operații dictate de mari urgențe ale portului... În afara specificului nostru de activitate.

V

Dimineața zilei de 28 martie 1981. Maistrul Virgil Iordache iese din schimb, după 12 ore de muncă. În timpul nopții i se raportase apariția a două defecțiuni în puncte diferite de lucru. Le verificase. Nu erau neobișnuite. Trebuise totuși să aștepte personalul calificat din schimbul de zi. Inginerul șef, Adam Constantin ținea locul directorului plecat în concediu. Cîteva probleme urgente ale oricărei zile la prima oră îl rețineau în birou. S-au înțeles să fie formate două echipe de intervenție. Maistrul n-a mai plecat acasă. Prilej, pentru ca după formarea echipelor, să se ocupe și de cîteva complicații la atelierul mecanic pe care-l conducea. Echipele se îndreaptă către punctele de intervenție. Sudorul Dan Tudose se alipește uneia dintre ele. Unde era greul. Urma să se lucreze alternativ. Aparatele de sudură erau conectate la aceeași sursă și cînd lucrau unele nu puteau lucra și celelalte. Sudorul Vasile Pricop avea de îndeplinit o treabă relativ ușoară. O spărtură superficială la elevatorul 14. El începea primul. Între timp, cealaltă echipă cărela i se alipise benevol Dan Tudose, organiza punctul de lucru, mai dificil și în condiții stingheritoare. Elevatorul **13 nu funcționa.** Vasile Pricop ia măsurile corespunzătoare de protecția muncii și începe să sudeze. Sudează circa 15—20 de minute. Tot la elevatorul 14 se mai descoperă o fisură, ceva mai ușoară. Vasile Pricop pleacă după electrozi, lăsînd aparatul de sudură conectat. Ajutorul lui, sudorul practicant Nicușor Cucu, rămîne singur. Dincolo, în celălalt punct de lucru, operațiunile de pregătire s-au terminat. Așezată sub utilajul defect, echipa așteaptă clipa cînd poate să înceapă lucrul. Iritat de așteptarea care se prelungea, Dan Tudose se ridică îndreptîndu-se spre punctul de lucru al lui Vasile Pricop. Rămas singur, sudorul practicant Nicușor Cucu hotărăște cu de la sine putere să sudeze și cealaltă fisură. O face și fiindcă la elevatorul 13 ceva mai ascuns, observă de asemenea o fisură, se îndreaptă într-acolo. Fisura aceea nu fusese raportată. Nicușor Cucu gîndește că face un lucru util. Se apleacă, eliberează flacăra acetilenică... Este exact clipa cînd dincolo, Dan Tudose se ridică și pornește să vadă ce se întîmplă de se întîrzie atîta... Îl oprește o flacără... Elevatorul **13 funcționa.**

VI

Nicușor Cucu este un băiat cuminte. Foarte harnic și foarte docil. Un băiat bun, dar cam ciudat. Din pricina excesului de zel care de mai multe ori era să se soldeze cu accidente sau chiar cu propria lui moarte se plimbă prin mai multe puncte de lucru mereu alungat și tot mereu sperîndu-se că un băiat atît de harnic și de ascultator, chiar dacă e cam neajutorat, își va găsi în cele din urmă locul potrivit.

Referat

Subsemnatul Albrich Gheorghe, om al muncii în cadrul I.P.N.C. Poarta Albă, vă aduc la cunoștință următoarele : Cucu Nicușor a fost repartizat de către maistrul Iordache Virgil la zdrobitor să bată știuleți. Cînd n-au mai fost știuleți, a luat IFRONUL și s-a dus la Lazăr Marin să-l ajute să pornească motostivuitorul. L-a împins atît de tare încît motostivuitorul s-a învîrtit de două ori în loc, gata să se răstoarne...
Sau :

Avea un ajutor și normal ar fi fost ca după electrozi să trimită ajutorul nu să meargă el lăsînd aparatul sub tensiune... Un singur lucru mă chinuie : dacă maistrul raminea să supravegheze echipele ? Deși în mod firesc el s-ar fi aflat la locul celălalt unde organizarea lucrului presupune într-adevăr o supraveghere atentă... Uciderea din culpă pentru care sînt acuzat mă doare cel mai mult. Sînt vinovat de foarte multe lucruri. Poate mai multe decît mi se reproșează... Mi-a lipsit tăria de caracter să spun : stop. Nu se mai lucrează pînă nu punem la punct instalația de desprăfuire... deși nu știu dacă aș fi ajutat foarte mult procedînd astfel... Ca s-o punem la punct, după accident, am lucrat 35 de zile cu ajutor special din mai multe județe... Dar iarăși revin și mă întreb dacă acest lucru l-ar fi putut împiedica pe Nicușor Cucu să realizeze îmboldul său spre exces de zel... Pagubele ar fi fost mai mici, desigur... Dar pînă la uciderea din culpă... Cucu n-a fost trimis să sudeze nu i s-a spus să sudeze acolo, la locul raportat, unde se luaseră măsurile de protecția muncii, cu atît mai puțin la un loc nou, de care n-a știut nimeni, nu-l văzuse nimeni... Explozia nu s-a produs la suprafață, ci în elevatorul care lucra, unde exista într-adevăr praf în suspensie explozibilă... Eu, inginerul șef, sînt ucigaș, iar cel care din inconștiență a dat foc n-are nici o răspundere penală ? Și n-ar fi avut poate dacă fără o pregătire corespunzătoare ar fi fost trimis să lucreze ceva ce nu se pricepea, dar nu l-a trimis nimeni pentru asta, el singur recunoaște...

■

O casă petecuită la marginea comunei Mihail Kogălniceanu. Curtea de legume este despărțită de curtea pentru păsări printr-un gard de sîrmă. Mai departe, cîmpul cooperativei... Două odăi, tip vagon, amîndouă într-o stare perfectă de curățenie. Lina Popovici își ascunde mîinile. Nu poate face aceleași lucruri cu fața desfigurată de arsuri. Copiii pîndesc după ușă...

— Pot să vă văd mîinile ?

— Acum sînt mai bine... Pot să mănînc cu ele... Așa, cioturi...

— Cine face curățenie ?

— Copiii. Au învățat... Eu doar îi supraveghez... Și soțul..

— Aveți ochi foarte frumoși...

— O, așa se zice : că sînt foarte frumoasă... Am fost mai multe fete... În Moldova. Am plecat să ne căutăm de lucru, să ne facem un rost și un cămin. M-am măritat tot cu un moldovean. Ne-am făcut casă, avem copii... Poate am fost frumoasă pînă la... Am auzit explozia, m-am întors, de frică am pus mîinile la ochi... Nu mai vedeam nimic, am vrut să m-arunc pe fereastră... pe urmă n-am mai știut nimic, m-am trezit la spital... Răcneau de durere bărbații... Eu preferam să leșin...

— De ce n-ați acceptat despăgubirile civile ?

— Ca să mai împovărez și eu niște oameni nevinovați ? I-a spus maistrul : Du-te și sudează ?... Sau inginerul șef... Să-mi fie copiii sănătoși și soțul...

— Ați rămas foarte frumoasă...

— Cine poate ști care o fi adevăratul vinovat ?

XI

Spuneam să rechizitoriul întocmit de procuratura județului Constanța are o construcție limpede, răspicată. Cu rigoare, cu multă muncă și pricepere au fost realcătuite condițiile ideale ale unui proces de producție ideal, ferit de pericole. La I.P.N.C. Poarta Albă aceste condiții lipseau. **Rezultă deci,** spune rechizitoriul, **cu certitudine că la data de 28 martie 1981 la I.P.N.C. Poarta Albă existau acumulate în încăperi, pe instalații tehnologice și utilaje cantități de pulberi în limita de inflamabilitate și explozie, contrar normelor P.S.I. elaborate de Ministerul Agriculturii.**

XII

— Tovarășe director, vă rog să-mi spuneți : există în întreprindere nivelul de decizie corespunzător a se lua hotărîrea opririi lucrului pînă la găsirea soluțiilor tehnice optime ?

— Glumiți ?

— Nicidecum.

— Nu știu dacă vă dați seama ce-ar însemna o singură zi de staționare, nicidecum cîteva luni...

— În rechizitoriu se spune că inginerul șef nu a dovedit suficientă preocupare pentru găsirea soluțiilor tehnice potrivite în redarea în funcțiune a instalației de desprăfuire...

— Inginerul șef era numai de șase luni în unitate și pînă la el am încercat numeroase variante. N-a funcționat nici una. Instalația de desprăfuire a fost concepută pentru o anumită capacitate, pentru anumite operații, viața ne-a impus reorientări, sporirea capacităților, efectuarea unor operații imprevizibile, cum era chiar aceea pe care o executam atunci...

— Comisia de experți tehnici, analizînd posibilitățile de amorsare și temperatura de inițiere necesară pentru producerea exploziei a ajuns la concluzia că numai o sursă de foc deschis putea produce amorsarea. Și tot comisia a ajuns la concluzia că sursa de foc deschis în acel moment era sudura electrică. Era absolut necesară sudura ?

— Era necesară. Normele de protecția muncii prevăd condițiile care trebuie asigurate pentru executarea sudurii. Sînteți nevoiți, uneori zilnic, să apelăm la sudură, cu respectarea normelor, bineînțeles.

— După întoarcerea din concediu ați reanalizat presupun împrejurările dramatice de atunci. Au fost respectate normele de protecția muncii ?

— Cea mai bună dovadă o constituie faptul că la punctele de lucru reclamate, deși s-a sudat, nu s-a întîmplat nimic. Explozia s-a întîmplat într-un punct nouneștiut, unde s-a sudat din inițiativa proprie a lui Nicușor Cucu. Explozia n-a avut loc în aer, ci în elevatorul care funcționa, așa cum v-am arătat. (N.N. Închipuiți-vă un burlan de sute de metri. Cînd funcționează, în interiorul lui are loc o adevărată furtună de praf sub presiune, gata oricînd să explodeze. Elevatorul 14 la care a sudat Vasile Pricop n-a funcționat și furtuna respectivă nu exista. De jur împrejur s-a udat și s-a șters praful periculos. Astfel, deși s-a sudat mai bine de 20 de minute nu s-a întîmplat nimic. Elevatorul 13, unde Nicușor Cucu s-a dus din proprie inițiativă, era în funcțiune. La prima scînteie suspensia de praf dinăuntru s-a aprins și s-a propagat de-a lungul sutelor de metri prin burlan. Dacă burlanul n-ar fi cedat în nici o porțiune de-a sa, flacăra ar fi revenit și l-ar fi ucis poate pe Nicușor. Dar a cedat și prin spărtura nouă flacăra a izbucnit ca o ghiulea în afară, propagîndu-se în toată fabrica.)

XIII

Se mai desprinde din rechizitoriu o nevoie firească de exemplaritate în raport cu proporțiile dezastrului : **„Fiind cadru tehnic de conducere și remunerat pentru aceasta, el (inginerul șef, N. N.) avea obligația să găsească soluții tehnice care să prevină ereditara unei stări de pericol avînd experiență în acest sector...**

Este indiscutabil deci faptul că învinuitul Adam Constantin, inginerul șef al unității, cunoștea în mod direct pericolul iminent în care se afla fabrica și personalul muncitor în legătură cu acumulările de praf la limita explozivă și nu a luat măsuri pentru înlăturarea pericolului...“

Care ar fi fost aceste măsuri din partea unui inginer sosit în unitate de șase luni pentru a remedia acumulările din zeci ani de existență nici comisia, nici rechizitoriul nu amintește nimic și nici nu se specifică dacă ele existau cu adevărat la nivelul răspunderii unui inginer șef. Nici directorul întreprinderii nu a fost consultat în acest sens.

Și parcă pentru a nu coborî cu nimic din tonul înalt justițiar, deși din însăși declarația lui Nicușor Cucu rezultă că n-a fost trimis să sudeze, că fusese totuși instruit cu normele de protecția muncii, că nimeni nu i-a solicitat ajutorul, că obligațiile lui la locul respectiv erau cu totul altele, „știam de fapt că fiind sudor practicant trebuie să asist la lucrările de sudură“, chiar și faptul de a fi acționat cu de la sine putere într-un loc de avarie nesemnalat de nimeni, fără permisiunea nimănui, fără a raporta cuiva, rechizitoriul reține totul în scama maistrului și a inginerului șef : **„Or, gravitatea constă în faptul că tocmai acest tînăr neinstruit și neautorizat a fost trimis în turnul siloz, unde există interdicția de sudură, fără supraveghere (...) Aceasta demonstrează o gravă abatere de la normele de securitatea muncii și o tot atît de gravă abatere de la disciplina muncii și obligațiile de control și supraveghere a cadrelor tehnice (și care potrivit legii trebuiau să facă acest lucru, iar omisiunile lor și încălcarea din culpă a îndatoririlor pe care le aveau au condus la producerea unui eveniment cu consecințe atît de grave. În acest context, desigur că nu puteam reține și vinovăția sudorului practicant Cucu Nicușor care, la nivelul său de pregătire și lipsă specifică de instruire, nici nu putea realiza pericolul la care singur s-a expus din neștiință...“.**

XIV

Cercul vicios este acum închis. Lucrarea trebuia să aibă loc. Și chiar a avut loc pe jumătate fără să se întîmple nimic. Nicușor însuși a sudat la locul unde fuseseră luate măsurile de protecția muncii și flacăra n-a izbucnit. Explozia s-a produs într-alt loc, unde sudorul practicant s-a deplasat din proprie inițiativă. Este limpede că dacă Nicușor Cucu n-ar fi fost în turnul siloz Vasile Pricop ar fi sfîrșit cu bine operația începută. O operație pe care el n-o efectua pentru prima oară. Nicușor n-a fost trimis acolo pentru sudură. În cele 8 ore de serviciu oricum trebuia să facă și el ceva, în turnul siloz sau în altă parte. Mai mult, a fost trimis acolo întrucît muncile ce urmau a fi efectuate, căratul unor materiale, susținerea unor utilaje grele etc., erau tocmai genul de muncă la care se pretau abnegația și calificarea lui. Nu i-a permis și nu l-a îndemnat nimeni la lucrul de care s-a agățat, lucrul la care s-a angajat singur nu era prevăzut. A cere încuviințarea pentru a executa o operație de care nu știe nimeni nu este o chestiune de calificare, ci de elementară disciplină și elementara disciplină trebuie s-o dovedească orice muncitor indiferent de calificare sau virstă. Nu este deci vorba de măsuri de protecția muncii care n-au fost respectate, ci de disciplină. Rechizitoriul rămîne în continuare limpede și răspicat doar că se referă la alte fapte decît acelea care au provocat în mod concret și tragic explozia. Și la alte condiții de lucru.

NICOLAE CRISTACHE ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Nevoia de exemplaritate

Încă o dată: DREPTATE CRAIOVEI!

Mai e încă timp și sînt toate argumentele să se revină asupra deciziei pe care încă n-am văzut om s-o aplaude. Convingerea mea e că nici oamenii din Certej, aparent avantajați de Federația Română de Fotbal, de a scoti învingătoare echipa lor într-o înfruntare pe care ea a pierdut-o cu echipa Universitatea Craiova, nu se pot bucura de asemenea grosolană abatere de la orice normă. Producem în această pagină, încă o dată, toate argumentele:

Va să zică decizia a fost luată după trecerea termenului regulamentar în care s-ar fi putut lua o decizie.

Va să zică decizia a fost luată pe baza unor argumente care au căzut, jucătorul în cauză executînd suspendarea la care era obligat.

Va să zică arbitrii declară adevărul.

Va să zică reprezentanții clubului Dinamo susțin cu tărie și cu fair-play că drept e ca Universitatea Craiova să-și joace șansa în continuare în Cupă.

Va să zică toată presa scrie în această direcție. Iar decizia rămîne în picioare.

Va să zică de curînd s-a revenit asupra unei alte decizii dovedită injustă — reproducem aici, alături, datele problemei.

Va sa zică, Petre Răcăteanu, președintele Secției de fotbal Minerul Certej, venit la București cu ocazia tragerii la sorți a sferturilor de finală, declară că echipa sa n-a avut și n-are nici o pretenție. Iar decizia rămîne în picioare.

Singura explicație ar fi că tovarășul Gheorghe Prodea, șeful Comisiei de disciplină și competiții e plecat. Unde e plecat tovarășul Prodea? Tovarășul Prodea e plecat cu echipa națională în America de Sud. Ce caută tovarășul Prodea acolo? Tovarășul Prodea își primește în acest fel recompensa pentru marea minune pe care a săvîrșit-o. Unii m-au întrebat dacă nu cumva plecarea lui Gheorghe Prodea cu Mircea Lucescu dezvăluie amestecul lui Lucescu în această afacere incredibilă. Personal nu cred. Mircea Lucescu e un om prea talentat și prea inteligent ca să compromită într-un interval atît de scurt ceea ce a construit greu și frumos, o carieră pe care noi, cu toții, o respectăm. Dar dacă tovarășul Gheorghe Prodea se va întoarce curînd, supunem înaltei dumisale atenții cazul, și-l rugăm să binevoiască din mare mila sa, din fierbinte înțelepciunea sa și din a colegilor săi, să acorde celei mai bune echipe de fotbal din România ultimilor ani ceea ce ea a cîștigat în teren, dreptul de a juca mai departe în Cupă. Nu de alta, tovarășe Prodea, dar dacă n-o să mai avem echipe bune, nici dumneavoastră nu veți avea cu cine călători în străinătate. Vă veți trezi că n-aveți de călătorit decît dintr-un județ în alt județ, ceea ce e prea puțin pentru apetitul dumneavoastră de justiție planetară, pe care era bine dacă îl exercitați și în cadrul lotului pe care l-ați condus, ca să nu fie eliminați într-un meci amical doi jucători români. Abia vă așteptăm din America de Sud, tovarășe Prodea, și, abia așteptăm să se facă dreptate pentru Craiova și pentru fotbal. Mai e încă timp, mai avem încă speranță.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Primim din partea echipei Universitatea Craiova:

Față de Hotărîrea Biroului Federației Române de Fotbal pronunțată în ședința din 15 aprilie 1982, în baza căreia echipa de fotbal „Universitatea" Craiova a fost eliminată din competiția „Cupa României", desfășurată în cadrul „Daciadei", dorim să precizăm:

În ziua de 31 martie 1982 a avut loc etapa pentru „Cupa României". Meciul dintre „U" Craiova și „Minerul" Certej s-a disputat la Tg. Jiu. În minutul 65, la scorul de 3—0 pentru Craiova, jucătorul Tilihoi a fost înlocuit cu tînărul Cioroianu Florin.

Ziarul „Scînteia tineretului" nr. 10 220 din 7 aprilie 1982 (pag. 3, sub titlul „Sancțiune severă conform regulamentului", la rubrica „Etica sportivă") consideră că „U" Craiova a dat dovadă de „nesocotire a Regulamentului, de întrebuințare a falsului în tentativa de a obține victoria", ca apoi să menționeze: „campionii s-au temut așa de mult de divizionara C, încît au recurs la fraudă pentru a fi siguri de victorie". Articolul a apărut nesemnat, exact în ajunul ședinței Comisiei de competiții și disciplină în care s-a luat hotărîrea eliminării noastre din Cupă.

Apelul făcut de noi la Biroul Federației Române de Fotbal împotriva acestei hotărîri a fost respins în ședința din 15 aprilie 1982, după cît se pare cu 6 voturi pentru, 3 abțineri (3 membri absenți de la ședință) și 4 pentru admiterea apelului.

În aprecierea asupra întregii situații, vă rugăm, să aveți în vedere următoarele:

1. — Situația jucătorului Cioroianu Florin:

● a primit cartonașe galbene în meciul tur cu „Jiul" Petroșani (29 noiembrie 1981), cu A.S.A. Tg. Mureș (27 februarie 1982) și cu „U" Cluj-Napoca (28 martie 1982); ● a fost introdus în teren la meciul cu „Minerul" Certej în minutul 65, considerîndu-se că etapa de suspendare a efectuat-o în jocul cu C.S. Tîrgoviște, care a avut loc la data de 7 martie 1982, cînd nici măcar nu a făcut deplasarea.

2. — Precizări în legătură cu dreptul de joc al jucătorului Cioroianu Florin pentru meciul cu „Minerul" Certej:

● în timpul meciului cu „Jiul" Petroșani, arbitrul de centru Ilie Zaharia din Drobeta-Tr. Severin a sancționat pe jucător cu cartonaș galben pentru faulturi repetate asupra jucătorului Coca II. Meciul a fost întrerupt și s-a arătat cartonașul galben în văzul tuturor jucătorilor și spectatorilor (declarațiile antrenorilor celor două echipe, ale celor doi tușieri, a jucătorului sancționat, a căpitanului de echipă, a jucătorului Coca II, ca și cea dată ulterior de arbitrul de centru, se găsesc depuse la F.R.F.); ● după meci, arbitrul a pus pe cei doi antrenori să semneze rubrica „sancțiuni" în alb, urmînd s-o completeze ulterior, motivînd că este „înghețat de frig" și nu poate să scrie (există declarația arbitrului de centru).

3. — Față de această situație, conducerea tehnică și ceilalți factori de răspundere au considerat că poate fi utilizat în meciul cu „U", la data de 28 martie 1982.

Abia în meciul cu „U" Cluj-Napoca, după expirarea etapei de suspendare, jucătorul Cioroianu Florin a primit al treilea cartonaș galben care, în realitate, contează primul cartonaș după suspendare, ceea ce îi dădea dreptul de participare la jocul de Cupă pus în discuție.

4. — În legătură cu corecta interpretare a dispozițiunilor regulamentare:

● potrivit art. 75 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, elaborat de F.R.F. în anul 1980, utilizarea jucătorilor suspendați „pentru jocurile sistem turneu sau eliminatoriu se sancționează... timp de 48 de ore de la terminarea jocului". În speță, meciul din Cupă cu „Minerul" Certej a avut loc în ziua de 31 martie 1982, iar sancțiunea s-a aplicat de către Comisia de competiții și disciplină în ziua de 8 aprilie 1982. O astfel de sancțiune este prescrisă și deci, chiar dacă jucătorul Cioroianu Florin nu ar fi avut drept de joc, sancțiunea nu și-ar produce efectele. Subliniem, însă, că problema prescripției este invocată doar în subsidiar, pentru că punctul nostru de vedere este că acest jucător avea drept de joc în etapa de Cupă; ● potrivit art. 169, al. 2 din același Regulament, „conducerile tuturor cluburilor (asociațiilor) sportive sînt obligate să urmărească permanent acumularea numărului de cartonașe galbene ale fiecărui jucător și să ia măsuri de suspendare automată a celor care acumulează numărul de cartonașe stabilit". Apreciem că și acestea dispoziții au fost respectate întocmai, înregistrîndu-se exact cartonașele galbene pentru jucătorul Cioroianu Florin și dispunîndu-se, automat, suspendarea sa pentru etapa cu C.S. Tîrgoviște, unde nici măcar nu a făcut deplasarea;

● potrivit Capitolului III, partea a II-a din Regulament, intitulat „Competența și atribuțiile Comisiei centrale de Competiții și disciplină", punctul 4, al. 7, acest organism are dreptul să „judece în primă instanță contestațiile referitoare la jocurile programate". O asemenea contestație n-a fost făcută de „Minerul" Certej, iar în cazul existenței sale, trebuia judecată nu în 8 zile, cum s-a întîmplat în realitate, ci în 48 de ore, conform art. 75;

5. — Semnalăm un fapt care ni se pare unic, dar și bizar, în desfășurarea activității fotbalistice:

este pentru prima dată cînd se ia o astfel de măsură, ținînd cont de situația aparte a litigiului, fără a fi în bază o contestație din partea echipei interesate, respectiv „Minerul" Certej. Ne întrebăm, pe de altă parte, pe ce bază s-a judecat un astfel de caz? Adăugăm că nu poate fi vorba de o tentativă de obținere a victoriei, prin fals, așa cum se susține într-un material nesemnat și publicat în ziarul amintit, întrucît nu este de crezut că echipa deținătoare a Cupei R.S.R. și campioană a țării apelează la serviciile unui debutant pentru a-l înlocui pe jucătorul Tilihoi Nicolae, de mai multe ori internațional A, mai ales că victoria ei nu mai putea fi pusă sub semnul întrebării la scorul de 3—0.

6. — În considerarea dispozițiilor regulamentare în materie, a principiilor de etică și disciplină sportivă, cu întregul său respect, conducerea Clubului „Universitatea" Craiova, club care a adus atîtea bucurii și satisfacții sportului românesc și iubitorilor lui, solicită Biroului C.N.E.F.S. să analizeze cu competență care-i caracterizează situația creată și, constatînd că s-au respectat întocmai toate dispozițiunile regulamentare, să dispună anularea hotărîrilor luate și menținerea echipei „Universitatea" Craiova în competiția cea mai populară a fotbalului nostru.

Semnează prof. Sergiu Cătăneanu, președintele clubului.

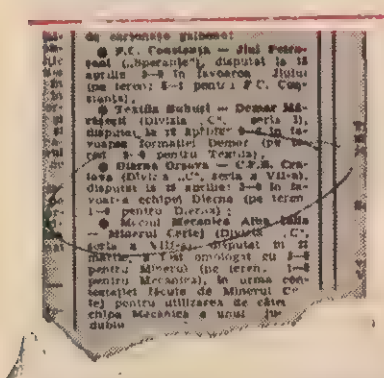

Deși învingătoare cu 5—0 în optimile Cupei, Craiova e, iată, silită să facă memorii peste memorii spre a cere să joace în sferturi?! O judecată strîmbă, care n-a analizat decît parțial și pripit piesele existente la dosar, a privat-o de un drept dobîndit prin muncă, hotărîrea luată fiind, repetăm, ilegală și imorală.

Apreciind memoriul clubului craiovean drept argumentat și lămuritor, nu vom relua toate datele problemei. Vom reaminti însă că, bazîndu-se pe Articolul 169 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, Comisia de competiții și disciplină, prezidată de Gheorghe Prodea, a tăiat în carne vie. Ea a sesizat, e un mister cine, cînd, cu ce ocazie, doar Minerul n-a avut și nu are nici o pretenție?!, că Cioroianu a intrat în teren în stare de suspendare (fals, după cum se demonstrează mai sus) aplicînd în consecință prevederile Articolului 169, cel care îi obligă pe conducătorii echipelor să țină evidența cartonașelor și să ia, automat, măsuri de suspendare. Ceea ce, dealtfel, Craiova a și făcut. Cioroianu fiind oprit să joace la Tîrgoviște. Greșeala comisă, fundamentală, hotărîtoare, cheie în rezolvarea cazului, e însă alta. Comisia de competiții și disciplină a luat în discuție situația creată CÎND NU MAI AVEA DREPTUL S-O FACĂ?! Articolul 75 din același Regulament de organizare, editat în 1980, precizează referitor la „utilizarea jucătorilor suspendați" că „echipele care folosesc la jocuri oficiale jucători suspendați vor fi sancționate... pentru jocuri sistem turneu sau eliminatorii timp de 48 de ore de la terminarea partidei".

Or, meciul de la Tîrgu Jiu, dintre Universitatea Craiova și Minerul Certej ce-a fost? Meci de Cupă, adică eliminatoriu. Dacă Regulamentul era aplicat, Craiova ar fi trebuit să piardă partida în maximum 48 de ore de la terminarea ei, dar lucrurile n-au stat așa. Abia după 8 (opt) zile conducerea clubului campion a luat cunoștință că echipa sa e în pericol de a fi eliminată din Cupă?! Așa stînd lucrurile, și nu altfel, e limpede că, neoprind acest articol, nici invocarea celui cu numărul 169 nu mai e regulamentară.

Judecînd cum a judecat, federația a analizat datele problemei trunchiat și subiectiv. Ea a pedalat pe o prevedere regulamentară, dar a ignorat-o pe cealaltă, lezînd interesele echipei campioane și, prin extindere, pe cele ale fotbalului românesc, în general. Ea a comis o greșeală, fapt grav. Mai grav însă e faptul că, deși presa a luat poziție, făcîndu-se ecoul a mii și mii de iubitori ai fotbalului, derutați și indignați, F.R.F. continuă să persiste pe drumul pe care a apucat, refuzînd reanalizarea cazului. Crede oare federația, cramponîndu-se de o decizie nedreaptă, că e infailibilă, situată în afara posibilităților de a greși? Îi vom demonstra, cu probe concrete, palpabile, că lucrurile nu stau așa.

În „Sportul" din 7 mai, ea anunță că meciul dintre echipele Dierna Orșova și C.F.R. Craiova, disputat la 25 aprilie în cadrul seriei a VII-a a diviziei C, a fost omologat cu 3—0 în favoarea gazdelor întrucît formația feroviară a folosit un jucător în stare de suspendare. Comunicat care, firește, a urmat judecății Comisiei de competiții și disciplină, judecată presupusă serioasă, întemeiată pe certitudini. Numai că așa-zisele certitudini n-au fost, vai, decît simple bănuieli și, cîteva zile mai tîrziu, federația s-a văzut pusă în jenanta situație de a retracta cele afirmate public?! După cum se poate vedea alături, F.R.F. a revenit asupra deciziei inițiale, trimițînd Asociației sportive C.F.R. Craiova o telegramă în care notează că „vă facem cunoscut că în urma reverificării situației cartonașelor galbene la C.F.R. Craiova jucătorul Ionel Marius nu se găsea în stare de suspendare. Rezultatul rămîne 1—0" ?!

Dacă a greșit în cazul echipei C.F.R., greșeală recunoscută de însiși autorii ei, de ce n-ar fi greșit F.R.F. și în cazul Universității?! Pe baza documentelor invocate, noi credem că a greșit și o invităm, încă o dată, să procedeze la revizuirea cazului. Pînă la 26 mai, zi în care urmează să se dispute sferturile de finală ale Cupei, n-a mai rămas mult. A rămas însă destul ca federația să rediscute situația Craiovei și, în lumina noilor probe aduse, să facă dreptate. Așteptăm. **(Ov. I.)**

ref 19 din bucuresti tf nr 2931 50 10.41 30

vă facem cunoscut că în urmă reverificării situației cartonașelor galbene la c.f.r craiova jucătorul ionel marius nu se găsea în stare de suspendare rezultatul rămîne 1-0 stop

secretar florian dumitrescu federația română de fotbal str văcile conta nr 16 sect 1

Pe ce lume trăiește Federația de fotbal?

După ce a eliminat Craiova din Cupă, printr-o decizie arbitrară și lipsită de suport regulamentar, F.R.F. și-a găsit din nou de lucru, hotărînd avertizarea lui Cornel Dinu. E, veți zice, dreptul forului respectiv. Dinu fiind, nu-i așa, jucător de fotbal. Numai că el n-a fost sancționat în această calitate, ci ca autor al articolelor publicate în „Flacăra" ?! Iată însă, spre edificare, cum sună textul avertismentului, dat în 15 aprilie și ajuns la clubul „Dinamo" în 26 (?!), adică 11 zile mai tîrziu:

„Biroul Federației Române de Fotbal, în ședința din 15 aprilie 1982, sesizat de unele articole publicate de jucătorul Dinu Cornel în revista „Flacăra", a luat în discuție conținutul lor și a constatat că pe lîngă aspectele pozitive ale acestora s-au strecurat de mai multe ori și o serie de cuvinte jignitoare, uneori calomnioase, la adresa unor antrenori, jucători, arbitri și chiar a Federației Române de Fotbal și Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, fapte incompatibile cu norme de etică sportivă, cu ținuta unui jucător în activitate.

Față de această atitudine, Biroul Federației Române de Fotbal a hotărît sancționarea jucătorului Dinu Cornel cu avertisment conform art. 150 lit. a, iar în cazul în care va continua să publice astfel de articole ireverențioase, lipsite de discernămînt, va fi nevoit să aplice și alte sancțiuni prevăzute în Regulamentul de organizare a activității fotbalistice — ediția 1980 la art. 168 lit. a și art. 166."

Lăsînd deoparte nota amenințătoare din final, ea neființd altceva decît un avertisment la avertisment, să vedem, avocățește, dacă sancțiunea dată are o bază legală. S-o spunem din capul locului, n-are, dintr-un motiv simplu: articolele și literele invocate de F.R.F. sînt precedate, în cadrul mai larg al capitolului al XII-lea, „Abateri și sancțiuni", de paragraful A, „Dispoziții preliminare", în care stă scris, la art. 144, că

„Normele de disciplină se aplică jucătorilor care săvîrșesc abateri:

a) pe stadioane, în săli, în alte locuri unde își fac pregătirea sau se dispută jocurile publice, indiferent dacă sînt jucători titulari, jucători de rezervă sau spectatori;

b) în sediile organelor locale de educație fizică și sport sau ale F. R. Fotbal, sau în alte localuri în care acestea își desfășoară activitatea".

Limpede ca lumina zilei. Atunci?! Să fi confundat exigentul Birou al F.R.F. revista noastră cu stadionul „Ghencea" sau măcar cu sala „Olimpia"?! Greu de crezut. Dacă lui nu i-au convenit, și e limpede că nu i-au convenit, unele din afirmațiile făcute la rubrica „Omul care joacă", atunci ar fi putut uzita, legal, de prevederile Legii Presei, dar n-ar fi avut dreptul de a dicta o sancțiune care nu e, v-ați lămurit, prevăzută în Regulament?! Cum adică, tocmai cei puși să păzească ordinea și disciplina în fotbal, le încalcă la prima ocazie, inventînd șubrede temeiuri pentru a justifica o sancțiune?! Am mai spus-o și o repetăm, nici noi n-am împărtășit toate opiniile lui Dinu, am și făcut în revistă disocieri în acest sens, dar am considerat și considerăm că e dreptul lui să le exprime. A căuta cu luminarea jignirea și calomnia acolo unde ele nu există, a le confunda cu o încercare, fie ea numai parțial reușită, de a ajuta cauza fotbalului și, mai ales, a îmbrăca în haine legale o hotărîre, ca și în cazul Craiovei, fără suport regulamentar numai pentru că o opinie sau alta nu e pe placul F.R.F. sau C.N.E.F.S., tocmai un astfel de procedeu ni se pare incompatibil cu normele de etică sportivă. Ba mai mult. Trăim într-o țară și într-un timp în care, grație democrației, orice cetățean are drept și acces la critică. În toate domeniile, aceasta e prețuită ca o soluție posibilă în îndreptarea unor neajunsuri și sînt supuse ei, în presă, la radio etc., ministere, centrale, întreprinderi și așa mai departe. Ce determină F.R.F. să creadă că Dinu, de fapt un activist în perimetrul fotbalului, n-are dreptul să-și spună părerea? Pe ce lume trăiește F.R.F., putem întreba și așa. Încheiem spunînd că legile sînt valabile pentru toate celelalte instituții din societatea noastră, numai pentru ea nu?!

Sigur, Dinu ar fi putut exagera uneori, nu excludem nici această posibilitate. Era însă, este, de așteptat să i se aducă dovezi, argumente, pe care noi le-am încredința hîrtiei fără întîrziere. Dar nu. În locul unui dialog deschis, sincer, util, federația a preferat și preferă metoda intimidării și a amenințării, căreia n-a obosit să-i confere o formă legală. O asigurăm că, nici de data asta, n-a reușit. Luat fără o bază regulamentară, avertismentul dictat contra lui Dinu trebuie revocat cît mai urgent, iar revenirea se cade a fi făcută publică.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OMUL CARE JOACĂ

Reflecții tactice (I)

În fond, ce au fost ultimele așezări tactice — ignorînd pentru un scurt moment dinamica lor —, ale sistemului cu 4 fundași pretutindeni, și prin răsfrîngerile inerente de imprumutare conform particularităților de necontestat și la noi ? O adaptare firească la **realitățile de interes** pe care le impunea în fiecare zi fotbalul care se juca, avînd bineînțeles și el evoluția sa dialectică incontestabilă. „4—2—4"-ul brazilian din '58 inspirat așa precum cunoscătorii nu pot ignora, de marea echipă a Ungariei la începutul deceniului al VI-lea, în funcție de calitățile jucătorilor de care dispuneau și unii și alții, a fost și o punere în valoare a atacului, dar mai ales o raționalizare în acoperire a apărării... Era începutul fotbalului „scrișnit din dinți". A urmat Herrera și „aurul" lui Moratti, un realism dus pînă la extrem și prin aducerea „puțin mai spre portar" a unuia dintre stoperi, dar care-și permitea să zîmbească printre încleștările — în care sacrificiul disciplinei era ordine — cu arabescurile lui Corso, „crosurile" lui Suarez și șarjele demne de John Carlos ale lui Peiro.

În fine, tactica fotbalului a-a mai așezat, s-a avut curajul să se afirme că însuși spre binele atacului (!), și a apărut „4—3—3"-ul: Citeam la Jaques Thibert (un ziarist de fotbal care nu poate fi ignorat și pentru că a văzut destule) că Anglia s-a încununat cu titlul suprem în 1966, apelînd tocmai la această așezare. Știm cu toții că Ramsey l-a făcut pe regretatul Alan Ball și pe Peters, **din extreme** (Ah, am vrut să apelez mai tîrziu la dinamică, dar nu se poate...) mijlocași laterali, care preluau sarcinile jocului din acea zonă, aducînd pastelul firesc al marii lor **personalități de travaliu.** Apărînd cînd unul cînd celălalt pe o parte laterală de profunzime a atacului englez, ochii reputatului gazetar francez pot fi crezuți și acum că l-a văzut aplicînd formula pe care a enunțat-o, și nu „4—4—2"-ul pe care-l lansau...

Timpurile tactice au mers mai departe, tot imaginația de mare reclamă pentru fotbal a presei franceze a lansat și ideea de „fotbal total" — care părea la început un cocktail de neînțeles — dar care avea și ea cel puțin în strălucirile raționamentelor sale o așezare inițială ce seamănă înaintea fluierului de pornire cu o tablă de șah.

Știu, după aceea, „uluitorii bovs" ai lui Michels, Van Prage și Covaci o luau parcă razna, totul părea dezordine, dar era o mare ordine de mișcare pusă și ea în slujba scopurilor de circulație pri care se realiza victoria. Alte mijloace decît acelea ale lui Inter, sigur, pe o treaptă evolutivă de necontestat. Da, m-am lovit din nou în a așeza ceva aparent static de **dinamică**, un raționament la care vreau să ajung și mai tîrziu și care va avea un rol și mai preponderent. Aș vrea să fac o referire, ca o paranteză, la faptul că s-a anunțat că, „jucîndu-se cam peste tot 4—4—2", și noi, la naționala noastră, vom apela **în spirit ofensiv** la această așezare. **Copiem pentru că așa joacă alții, sau facem acest lucru în funcție de posibilitățile actuale ale fotbalului și fotbaliștilor noștri ?** Voi răspunde mai tîrziu și după prezentarea unor argumente capabile să-mi susțină părerea. Deocamdată, să ne reamintim „marele Rapid" (cu adevărat) al lui nea Tinel și al lui Victor Stănculescu-Mandîba (pseudonim lansat cu simțul umorului de însuși purtătorul său, deci nu supără pe nimeni).

Era în perioada „4—4—2"-ului lui Ramsey, dovedindu-se și în fotbal că aceleași idei concepționale pot erupe în același timp în locuri diferite. „4—4—2"-ul de atunci al Rapidului era de construcție pur românească, asemănător cu cel englez ca desen, amănuntele fiind complet diferite. Bebiță Năsturescu și „Parpală" Codreanu nu aduceau în nici un caz cu Ball și Peters în execuții dar, atenție, **semănau în travaliu ;** și, în mod deosebit, Pulu Ionescu și Nichi Dumitriu nu puteau fi nici conlocatari de lapte cu „încrîncenații bătăuși" din marginea careului, Hurst și Hunt... Era o apariție concepțională a noastră, la posibilitățile jucătorilor Rapidului de atunci — lipsite și din motive fundamentale de reușite internaționale de răsunet —, care dovedește și acum că sîntem capabili să gîndim cel puțin teoretic în același timp cu pasul vremii.

CORNEL DINU

Așadar, a sosit și ziua finalelor. Din păcate nici un reprezentant român nu a putut trece peste bariera care delimita pe cei foarte buni de cei buni. Așa cum am arătat și în transmisiunile mele precedente, drumul spre această barieră imaginară nu a fost presărat numai cu trandafirii victoriei, ci și cu spinii tainici ai luptelor de culise. O concluzie se cere, după disputarea maratonului pugilistic, și anume că, în general vorbind, mișcarea boxului amator este într-o amțitoare descreștere. Probabil că în zilele noastre tineretul își canalizează energia spre sporturi poate mai puțin soectaculoase, dar ceva mai ușoare. Să recunoaștem că pentru un boxer, care de-a lungul unei partide primește zeci de pumni dar este învins de arbitrii judecători, nu este deloc ușor să-și păstreze echilibrul, pentru a se pregăti în permanență să lupte cu adversarul din ring și să aibă puterea de a înțelege mișcările de la masa oficialilor. Din acest motiv, l-am înțeles pe remarcabilul boxer cubanez Armando Martinez atunci cînd în întîlnirea cu Alexandr Koșkin a fost învins de arbitri. Trebuie să arăt că întîlnirea finală de la 71 kg a reeditat la scară ceva mai redusă cazul Georgică Donici. Este clar că cea mai spinoasă problemă este cea a arbitrajelor și că din acest punct de vedere A.I.B.A. are sarcini dintre cele mai grele. Altfel prevăd declinul total al mișcării pugilistice.

Încă o dată se cuvine subliniată evoluția arbitrului român Gabriel Danciu care ori de cîte ori apărea în ring era aplaudat pentru corectitudine, obiectivitate și intervenții prompte. Dealtfel, poza lui a apărut în cîteva ziare münchenene drept răsplată pentru promptitudinea de care a dat dovadă în meciul terminat K.O. dintre est-germanul Juergen Fanghaenel și bulgarul Vassil Bossakov.

Am venit spre marea hală din Complexul olimpic ceva mai devreme și mult mai destins, nu mai aveam nici un fel de emoții. Privesc în jur, în această sîmbătă de mai, și văd multă lume îndreptîndu-se spre casele de bilete. Prilej pentru a mă lămuri ce-i cu moda punk. Tot vedeam prin München, e drept cam răzleți, niște tineri cu o frizură de-a dreptul ilariantă. Perciunii erau rași pînă deasupra tîmplelor, părul vopsit în diferite culori, de cele mai multe ori fără nici un fel de discernămînt cromatic, iar în creștetul capului aveau o coamă, stufoasă sau mai puțin stufoasă, în funcție de bogăția capilară. Cînd îi vezi pe stradă unul cîte unul mai treacă-meargă, dar să-i vezi 10—12 adunați în cerc, ai impresia că te afli în urmă cu sute de ani în fața unui

De la trimisul nostru, special

la campionatele mondiale de box

Mișcarea nu e totul

trib. Peisajul acesta total neplăcut la vedere a fost estompat în acea după-amiază de mai de frumoasele costume bavareze, purtate cu același firesc atît de copii, cît și de pensionari, cu ale lor burți proeminente.

Din păcate, nici ziua finalelor nu a adus prea multă lume în tribune. După statisticile pe care le-am primit la masa presei, campionatele au fost văzute de circa 25 000 de cetățeni, cifră, după mine, mai mult decît modestă, care fără doar și poate că ar fi fost întrecută în București dacă aceste campionate s-ar fi desfășurat la noi. Nu este căderea noastră să facem o analiză exhaustivă a acestor campionate din care motiv mă voi opri doar la cîteva momente. E vorba de americanul Mark Breland, actualul campion mondial, cel care l-a scos din luptă pe reprezentantul nostru Mihai Ciobotaru. Acest american de culoare, după părerea noastră, are viitorul în față, datorită unui fizic parcă special construit pentru un boxer. Picioare lungi, brațe lungi și puternice, cu o forță de lovitură ieșită din comun pentru categoria sa. Este într-o permanentă mișcare, atacă variat și din orice poziție, știind să folosească cu inteligență alonja. În aparență pare un boxer mai puțin rapid pentru categoria sa, dar această încetineală a frecvenței loviturilor este înșelătoare, pentru că atunci cînd ochiul său ager descoperă brеșa în garda adversarului, viteza execuției este uluitoare și totdeauna termină învingător, fie trimițîndu-și adversarul la podea, fie punctînd clar. Cubanezul Armando Martinez, la mijlocie mică, este un pugilist complet, atît în arta atacului, cît și în cea a apărării. Pe acest boxer l-am remarcat chiar de la prima apariție atunci cînd și-a încrucișat mănușile cu est-germanul Detlev Kaestner. Memorabilă va rămîne în memoria spectatorilor repriza a treia desfășurată într-o manieră întîlnită numai la profesioniști. Fără să fie nevoie de intervenția arbitrului de ring, acești doi excepționali boxeri și-au proptit imaginar parcă frunțile și au schimbat lovituri de o claritate și de o frecvență amețitoare, încît aveai impresia că e vorba de doi roboți conduși de un computer. Teofilo Stevenson, la supergrea, așa cum am mai scris, nu mai este cel de altădată și poate că, pentru cartea lui de vizită, era mai bine dacă ar fi urmărit aceste campionate din sală. El l-a întîlnit pe italianul Francesco Damiani, un boxer cu 6 ani mai tînăr și care a susținut de-a lungul carierei sale 56 de întîlniri față de 252 ale cubanezului. Diferența de clasă în ring a fost enormă, în timp ce Stevenson practica un box ineficace, dar de înaltă clasă, italianul s-a dovedit însă un rudimentar în arta pugilatului. Lui Stevenson nu i-a trebuit mult pentru a sesiza puternica lovitură a italianului, motiv pentru care a preferat un meci pierdut în picioare decît o aventură care-l putea scoate din luptă înainte de limită. Damiani a pierdut pe drept finala cu americanul Tyrell Biggs, un boxer cu doi ani mai tînăr decît el, înzestrat cu un fizic aproape perfect și antrenat pe măsură. Fără doar și poate că era mai firească finala între cubanez și american, unde probabil că am fi asistat la un meci de o reală frumusețe, pentru că nimic nu-i mai frumos decît un meci între boxeri de valoare apropiată. Dar, așa cum mai spuneam, în box nu există o ierarhie a valorilor, ca la tenis, din care cauză multe adevărate finale au avut loc chiar la începutul acestui campionat mondial. Reprezentanții noștri au fost defavorizați de aceste blestemate culoare și furați la masa judecătorilor. Nu ne hazardăm cu nimic atunci cînd spunem că Georgică Donici avea toate șansele să se întoarcă acasă cu o medalie de aur. În pofida modestelor rezultate (două medalii de bronz), boxerii noștri au avut și ce învăța. Ei au practicat un box modern în continuă mișcare. Dar în box asta nu este totul. Se cere multă inteligență în ring și mai ales luciditate atunci cînd ești în situații dificile. La acest capitol pugiliștii noștri s-au dovedit mai puțin orientați și așteptau, parcă, indicația precisă și competentă a celui care departe de careul magic, cu exactitate, precizie dar și cu risc își făcea auzit glasul. Atunci cînd, din motive lesne de înțeles, glasul nu se mai făcea auzit, orientarea în ring era debusolată. Tițoiu a simțit din plin acest lucru. Cîștigase clar două reprize, iar în a treia pur și simplu a fost dezorientat. Glasul din sală nu a mai putut fi auzit și inevitabilul s-a produs. Cred că în această direcție ar trebui să se îndrepte atenția antrenorilor. Boxul românesc are de apărat o mare tradiție și ar fi păcat să intre într-o eclipsă. Tradiția odată pierdută nu mai poate fi reluată decît cu foarte mari eforturi.

DAN BÎRLĂDEANU

Omenia față-n față cu ea însăși

Aleea dintre blocuri este goală la ora aceea tîrzie de noapte. Luminile caselor care străjuiesc panglica de asfalt, plină de autoturisme parcate, sînt stinse, cu excepția locuinței de la parterul unui bloc, unde locuiește Lucian C., maistru constructor. În apartament, forfotă specifică oamenilor treziți brusc din somn și care, pînă se dezmeticesc, se încurcă unii pe alții căutînd cîte ceva. Mezinul maistrului, în vîrstă de 5 anișori, are 40 de grade. Lucian se îmbracă repede, iese iute din casă cu intenția de a cere ajutor unui cunoscut, medic, care locuiește la distanță de cîteva blocuri. Mergînd cu capul plecat, preocupat de suferința copilului, reușește să se ferească, în ultima clipă, de o Dacie galbenă care ia curbele în maniera cu care se merge la un circuit de viteză. Curios, deodată mașina frînează bruse, ușile din spate se deschid și din ea este aruncat ceva, aidoma unui balot, care în căzere face un zgomot înfundat. Apoi autoturismul dispare în noapte.

Lucian este destul de aproape de mașină pentru a observa în linii mari semnalmentele șoferului, ale însoțitorului său și ultima cifră a numărului de pe tăbliță albă a autoturismului. Oprirea și apoi demarajul puternic al mașinii nu i se par firești. O ia la fugă pe urma autoturismului, dar nu reușește să observe decît virajul acestuia pe una din străzile cartierului vecin. Se reîntoarce la „obiectul" aruncat din mașină. Rămîne înmărmurit cînd acesta se dovedește a fi o femeie de 40—45 de ani, plină de sînge amestecat cu praf și cu hainele în dezordine.

Lucian alarmează vecinii, le spune pe scurt despre ce-i vorba și, cu ajutorul unei ambulanțe chemate prin telefon, femeia este transportată la spitalul județean. Trei zile se zbate această ființă între viață și moarte. Lucian merge zilnic la spital să se intereseze de soarta femeii.

„Dacă o aduceați cu o întîrziere de 15—20 minute, femeia nu mai era acum în viață. Omenia pe care ați dovedit-o și faptul că nu v-ați pierdut capul au salvat femeia de la moarte".

„Dar și dv., tovarășe doctor, împreună cu echipa, care n-ați închis un ochi zilele astea, ca să ne dați acum vestea cea bună: că femeia e în afară de pericol. Vă mulțumim din tot sufletul!"

De remarcat că Lucian, asemenea unui comandant, după ce a trimis victima în spital, în ciuda orei tîrzii de noapte, a organizat un fel de „scotocire" a cartierului învecinat pentru a afla pe cît posibil și alte date despre mașina înfăptuitoare.

„Știam că n-am șanse să aflu prea multe în plus, dar totuși am cerut ajutorul unor colegi de șantier. S-au cam burzuluit ei că i-am sculat din somn, dar pînă la urmă s-au dus. Unul din ei mi-a povestit apoi că a văzut mașina galbenă cu cei doi tipi în fața unei locuințe din cartierul vecin. Cînd s-a apropiat însă la vreo 50 de metri de mașină, aceasta a dispărut.

Am relatat toate aceste date echipei de cercetare, sosită între timp la locul faptei.

După cîteva zile, ofițerul de miliție, cu care eram în contact permanent, ne spune că mașina n-ar fi străină de cartierul nostru".

„Oare din autoturismele cunoscute de noi ce parchează pe străzile și ulițele din împrejurimi nu lipsește nici una Ghiță"? îl întreabă Lucian într-o seară pe prietenul și vecinul său de apartament, posesor și el de mașină.

„Lucică, mă, îmi puneam și eu întrebarea asta. Parcă nu-l mai văd de vreo trei zile pe ăla care venea cu mașina (culoarea tot Dacia 1300 galbenă!) întotdeauna după miezul nopții și ne trezea pe toți cu trîntitul ușilor".

Datele furnizate ofițerului sînt de excepțională importanță. Dacia galbenă este identificată. Proprietarul își schimbase, din motive lesne de înțeles, locul de parcare al mașinii într-un garaj, situat pe o stradă dintr-o suburbie a orașului.

La început, Ovidiu V., posesorul mașinii, adoptă o atitudine arogantă. Ridică chiar tonul, se înfurie, cînd este întrebat despre traseul parcurs și modul cum și-a petrecut noaptea cu pricina.

„Examinați, dom'le, mașina cu toate lupele pe care le-aveți în trusa dv. Mie să-mi aduceți probe, nu să mă învinuiți așa alurea. Să știți că eu nu înghit cherestea din astea. Am să vă reclam".

Autoturismul e examinat milimetru cu milimetru. Nu se găsește nici măcar o zgîrietură, nici cea mai mică urmă de revopsire. Infructuoasa cercetare face ca posesorul mașinii să zîmbească ironic. „Hai, domnilor, mai aveți mult ? Am treabă".

Cînd se trece la verificarea interiorului autoturismului, mai cu seamă a părții din spate, Ovidiu începe să dea semne de neliniște. Buzele i se usucă, o paloare ușoară i se așterne pe față.

Se găsesc cîteva picături de sînge uscat pe bancheta din spate. La prima vedere nu se observă nimic. Culoarea lor e foarte aproape de cea grena a tapițeriei mașinii.

„Cum explicați existența urmelor de sînge, care bineînțeles va fi recoltat și supus analizei de laborator?"

„Ce să mai spun. M-ați prins !" Ovidiu, împreună cu nedespărțitul său prieten de chefuri, Carol K., se întorcea în noaptea cu pricina de la o petrecere care începuse la patru după-amiază și se terminase la două noaptea.

„N-am văzut femeia, eu vorbeam cu Carol. Am lovit-o în timp ce traversa strada. N-am fugit. Intenționam s-o ajutăm, dar nu voiam să ajung cu ea la spital, să nu se observe că-s băut. Ce să-i faci, mai bea omul, nu ? Am urcat-o în mașină și am pornit spre apartamentul meu. Voiam, ca împreună cu soția și prietenul meu, să-i dăm noi primul ajutor. Între timp mă gîndeam că n-o să mai miros chiar așa tare a băutură. Plănuiam apoi s-o duc la spital.

Tocmai cînd o scoteam din mașină, femeia a început însă să țipe".

„Asta scoală tot cartierul", îmi zice prietenul meu.

„Și atunci ce ați făcut?"

„Am dat-o jos și am plecat".

„Mai corect ați aruncat-o din mașină ca pe un obiect oarecare și ați fugit".

Ovidiu lasă capul în pămînt. În momentul cînd cei doi infractori au încercat s-o scoată pe Genoveva Z. din mașină, aceasta, avînd fracturi deschise la mîini și la picioare, a început să țipe de durere și să ceară apă.

Ce s-a întîmplat ulterior se cunoaște.

Cine este Genoveva ? În vîrstă de 45 de ani, muncitoare, mamă a 6 copii, a venit dintr-un oraș situat la 200 de kilometri să-și vadă soră bolnavă de cancer, internată la o clinică din localitate. N-a vrut să rămînă în gară pînă dimineața și a pornit-o încet spre spital.

Față în față omenia, bunătatea splendida solidaritate umană cu bestialitatea, lașitatea care, din păcate, mai sălășluiesc în unii din semenii noștri.

VICTOR BEDA

Hipism

Perjar victorios

Duminica trecută, hipodromul din Ploiești a găzduit cele mai frumoase curse, cei mai mulți spectatori, recorduri, debuturi, sosiri cap la cap, surprize. Din lotul de mînji, ce au debutat în această întîlnire, s-au detașat **Halmeu** (R. I. Nicolae) și **Oșana** (Vasile Gheorghe); **Simbria** (Nicolae Nicolae) a pierdut locul întîi sărind pe linia de sosire. Această generație întărește ideea că peste doi ani derbiul va fi furtunos. Derbiștii din anul acesta se pare că încep să-și clarifice șansele. În prima cursă a lor, pe 2 100 metri, a învins **Hemeius** (Nicolae Gheorghe). Cel mai important premiu, deschis tuturor vîrstelor, premiul C.R.C.C.C.R., a fost cîștigat de **Perjar**, care și-a corectat și recordul, obținînd odată cu laurii timpul de 1'22". Foarte discutată, cursa amatorilor a oferit o sosire cap la cap între **Trifoi** (Petre Munteanu) și **Herlea** (Haralambie Șerban). Cea anterioară fusese cîștigată de **Dorobanț** (Octavian Matei). În majoritate, cai antrenați în cursa amatorilor au avut un cronometraj foarte bun. În clasamentul de formații conduce, în continuare, Sandy Ionescu (14 victorii), urmat de Gheorghe Tănase (13 victorii) și Mircea Ștefănescu (13 victorii).

Spectaculozitatea curselor de 2 100 metri certifică înțelegerea posibilităților de evoluție a calului și tehnicitatea conducătorului, transformîndu-se de fapt în curse de concepție și de suflet. Continuă să fie deosebit de atractive cursele amatorilor.

ELENA ȘTEFĂNESCU

Lumea în care trăim

Ingrozitoarea „fericire eternă“

Vă amintiți ? Sînt doar cîteva zile de cînd pe micul dumneavoastră ecran, într-o miercuri seara, s-au derulat întîmplările tragice ce au dus la moartea unei fetițe în vîrstă de numai 8 ani — Ruth. Un film englezesc fără celebrități în distribuție (sau poate așa mi se pare mie), un film care poate fi discutat pe planul calităților sale artistice dar care are o valoare incontestabilă pe planul adevărurilor pe care le exprimă. Căci filmul, inspirat dintr-un fapt real de viață, a avut darul să ne tulbure, să ne impresioneze și să ne oblige să ne gîndim mai atent la daunele ireparabile pe care le poate produce fanatismul religios. Căci înainte de orice, filmul acesta este un act de acuzare. Tatăl care acceptă moartea propriului copil în numele unui citat biblic, tatăl care refuză salvarea ei pentru a o feri de un imaginar păcat ce ar priva-o de o imaginară lume de apoi, tatăl acesta este un produs tipic al sectelor lipsite de orice scrupule. „Nenorocitul cîntăreț de psalm“, cum îi spunea eroului principal un personaj al filmului, reflectă consecințele unei indoctrinări antiumane care frizează demențialul.

În film este vorba de viața unei fetițe și povestea a avut un deznodămînt cutremurător. Dar întîmplarea din film a ajuns pe ecran după ce multe asemenea Ruth, în multe țări ale lumii, și-au pierdut viața sau au rămas schiloade pentru toți anii care îi mai au de trăit.

Din nefericire, după anii celui de-al doilea război mondial, sectele au proliferat și au ajuns astăzi o adevărată plagă a societății moderne. Ele se adresează mai ales celor descumpăniți, fără opțiuni clare în viață, indivizilor nestatornici care încearcă să-și găsească un punct de sprijin în teorii abracadabrante. Indiferent dacă este vorba de secta lui „Moon“ sau de „Copiii domnului“, de „meditația transcendentală“ sau de „Biserica scientologică“ avem de-a face cu același gen de activități cu caracter funciar dubios, nociv, cu grave valențe imorale și antisociale precum și cu același tip de personaje care pun în scenă sectele. Pe organizatorii acestora ziarul vest-german „Die Welt“ îi caracteriza astfel : „Șarlatani cu pretenții mesianice, indivizi brutali, corupți, avizi de bani și putere“. Cazul lui Moon a devenit celebru. Acest fost agent al C.I.A., plecat din Coreea de sud ca un modest comerciant de orez, a devenit patronul unei afaceri ce manevrează miliarde de dolari sub paravanul „bisericii unificate“.

Dar despre fiecare din aceste secte s-ar putea spune foarte multe lucruri. Să ne aducem aminte de pildă de sinuciderea, de masacrarea în masă din jungla Guyanei a aderenților la secta denumită „Templul poporului“. Cînd întreaga afacere părea să se năruiască, conducătorul sectei a preferat să-și ucidă aderenții — aproape 1 000 de oameni ! Despre „meditația transcendentală“, „Le Nouvel Observateur“ scria că este o încercare de a polei misticismul cu o poleială științifică din sfera psihiatriei, psihanalizei, filozofiei pentru a atrage în rîndurile sale mai ales intelectuali. Cu ramificații în circa 15 țări, pretinzînd că urmărește „liniștea și pacea la scară mondială printr-un guvern mondial“ cu autoritate asupra tuturor membrilor săi (guvern care există într-un fel de embrion undeva într-o localitate elvețiană), „meditația transcendentală“ se dovedește a fi o adevărată organizație internațională. Periculoasă nu numai prin aberația mistică pe care o proliferează într-o formulă pseudoștiințifică, ci mai ales prin despersonalizarea membrilor, cărora li se anulează identitatea în schimbul unei sigle (într-un stil ce evocă procedeele naziste) și prin cerința de a îndeplini orice cere secta.

Caracterul antisocial și antiuman al sectelor rezultă și din faptul că practicile lor conduc la o degradare a personalității și comportamentului moral al aderenților, legitimează desfrîul sexual, manifestă atitudini de intoleranță față de alte concepții de viață, resping valorile și sfidează realitățile vieții sociale, susțin dezordinea și anarhia socială. Ziarul „Die Welt“ asemăna, totodată, efectele sectelor asupra membrilor lor cu consumul drogurilor periculoase: „alterarea ingrijorătoare a personalității, ruperea oricăror legături cu realitatea, rezistența fizică scăzută, atrofierea extremă a sentimentelor, comportamentul infantil“. Consecința — „adepții noilor secte lasă impresia că ar fi permanent în transă sau sub anestezie“.

Firește, în dosul frazelor cuvioase ale întemeietorilor sectelor se ascund diferite mobiluri. Uneori se urmăresc doar interese financiare, alteori aceste interese financiare sînt împletite cu interese politice, astfel încît sectele ajung să devină un instrument al acțiunii celor mai reacționare și retrograde cercuri din lumea contemporană. Unele secte se îndeletnicesc cu activități de spionaj și o serie de procese desfășurate în diferite țări au relevat faptul că sectanții se preocupă nu numai de „noii profeți“ ci și de lucruri mult mai pămîntene cum ar fi sustragerea de documente secrete, înregistrarea unor convorbiri telefonice, vînzarea de droguri și alte asemenea activități despre care nu s-ar putea spune că aparțin... „fericirii eterne“. După cum relata presa americană, în urma unei descinderi a poliției federale la sediul sectei „Biserica scientologică“ s-a găsit orice, în afară de obiecte de cult — arme, muniții, instrumente de spargere, aparate de înregistrare a convorbirilor telefonice, de ascultare de la distanță a discuțiilor, circa 23 000 de documente sustrase ce urmau a fi folosite într-o amplă afacere de șantaj.

„Lumea întreagă este în mîinile mele. Mă pregătesc să cuceresc și să subjug această lume“ — profeta multimiliardarul Moon a cărui „biserică“ afirmă categoric : „Sîntem în centrul luptei împotriva comunismului“. Căci aceste secte, indiferent dacă practică spionajul politic sau pe cel industrial, dacă sînt amestecate în afaceri teroriste sau în rețelele de droguri și prostituție, își mărturisesc caracterul anticomunist. Nimic nu e întîmplător în aceasta. Sectele încearcă să smulgă luptei pentru înnoiri sociale pe toți acei ce sînt incapabili de înțelegerea adevărurilor esențiale ale existenței umane, pe toți acei care dovedesc slăbiciune, lipsă de fermitate morală. Iar vinarea acestora se face prin profesarea obscurantismului, prin tot felul de formule pseudoștiințifice, mai ales atunci cînd este vorba de intelectuali, a „ascetismului“ atunci cînd sînt ademeniți oameni din medii în care domină sărăcia, șomajul, insecuritatea socială și ruinarea speranțelor, sau a mirajului unor „tărîmuri ale fericirii eterne“ atunci cînd sînt ademeniți tinerii debusolați aflați în căutarea sensului vieții. Aceștia sînt cei ce devin fanatici, de genul acelora care, precum eroul din filmul „Viață pentru Ruth“, sînt dispuși să-și ucidă chiar propriul copil în numele „credinței“.

Tatăl lui Ruth ucigîndu-și fetița pretindea că i-a asigurat „fericirea eternă“. Îngrozitoare prăbușire morală într-un secol în care oamenii au descifrat sensurile reale ale vieții și au învățat să supună voinței lor natura, să-i dezlege tainele.

Nu! Nici un tribut nu trebuie plătit falsei și distrugătoarei „fericiri eterne“. Căci nimic nu este mai prețios decît fericirea vieții, fericirea născută din viață și pentru viață.

AL PINTEA ■

Mondo umano ?

Imensitatea secundei

Știrea e destul de lapidară. În acest an, miercuri 30 iunie, minutul care urmează să înceapă la 7 h 59' va dura, în Statele Unite, nu 60 de secunde ca de obicei, ci 61 de secunde. Specialiștii au precizat că secunda suplimentară a devenit necesară întrucît viteza de rotație a Pămîntului a încetinit. În fine, tot cu același prilej, s-a reamintit că operații asemănătoare s-au mai consemnat în iunie 1980 și decembrie 1978, cînd au existat secunde bisecte. Acum, dacă am extinde puțin observațiile, s-ar constata că între prima și a doua corecție au trecut doar 18 luni, iar între a doua și cea viitoare vor fi exact 24 de luni, în ambele intervaluri Pămîntul încetinindu-și viteza de rotație. Așadar, pentru a-și face rotirile obișnuite, pămîntului îi este necesară, anual, o secundă în plus.

Ei, și ? S-ar putea obiecta. Mare lucru o secundă. Secundele vin și trec, problemele rămîn. Și totuși acest foarte scurt interval de timp poate fi uneori uriaș. Viața arată că imensitatea unei secunde se poate compara adesea cu aceea a secolelor sau mileniilor. Să ne amintim, de pildă, ce s-a întîmplat la Hiroshima, la 6 august 1945, orele 8,16' în prima milionime de secundă cînd, spun specialiștii, după explozie, sulița de lumină roșie-purpurie s-a întins pe o lățime de sute de metri, devenind o mînge de foc străfulucitoare cu o temperatură în centrul ei ce atingea cifre considerate absolut fantastice, inimaginabile de savanți. Apoi, socoteala e simplă : dacă în 8 secunde 80 000 de oameni au fost omoriți pe loc sau grav răniți, dacă peste 62 000 clădiri au fost distruse, dacă au fost avariate alte sute, dacă alte mii de persoane au fost contaminate, cîte din toate acestea s-au întîmplat într-o secundă ? De asemenea, dacă ținem seama că uraganele nucleare declanșate aveau 1 500 km pe oră, adică aproape 417 metri pe secundă, iar forța lor distructivă este teribilă (acesta e cuvîntul) și între timp asemenea gen de calamități s-au tot perfecționat, e limpede ce pot aduce ele într-o secundă.

Poate nu într-una bisectă care, parcă e un făcut, se marchează ca atare, dar în rest trec neobservate cu ceea ce se produce în acest interval de timp. Pe care, multă vreme, unii l-au crezut insignifiant uitînd, poate deliberat, că au existat multe decizii cu mari implicații determinate de ceea ce s-a întîmplat într-o secundă sau luate într-o secundă. Și tot din această perspectivă ne gîndim la ce se poate întîmpla în aceeași unitate de timp dacă, totuși, de exemplu, cele 87 ordinatoare care analizează informații transmise de radare instalate în cele patru colțuri ale lumii și de numeroși sateliți militari ai NORAD (North American Aerospace Defense Command — din Colorado Springs) semnalizează toate — și profund eronat — un atac nuclear ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Arta sfîrșitului...

Ca orice artă, cea a asasinării în masă nu evoluează rectiliniu. Prima bombă atomică a fulgerat colosal în 1945, dar zece ani mai tîrziu, față de satanica putere de lovire a generației următoare, intra în panoplia „modestă“ a războiului atomic.

Bomba cu hidrogen a dus mai departe măciuca nucleară, izbitura potențială a depășit orice închipuire iar, apoi, bomba cu neutroni a introdus în devălmășia grandioasă a uciderii criteriul selectiv. S-ar părea, pînă aici, că de la un deceniu la altul mintea omului și hărnicia sa tehnologică pot pune la dispoziția omenirii tot ce este necesar pentru o agonie perfectă, de calibru supraplanetar.

Asistăm, chiar dacă îngroziți și revoltați, la punerea în scenă a unui măcel sofisticat și extrem de eficient minuit cu butonul și anticipat, pînă la ultima consecință, cu o luciditate a detaliului final demn să ridice părul măciucă pînă și marțienilor cei mai cinici...

Într-adevăr „războiul viitorului“, pregătit cu o culanță care desfigurează pacea prezentului posedă — ca principal reper — saltul din bombă în bombă, fiecare bombă fiind și mai și decît cea tocmai lăsată în urmă. Dar arta de a asasina omenirea — repet — nu se dezvoltă rectiliniu. Formule de ucidere care păreau învechite reintră, ciclic, în atenție ca un memento obsesiv că tot ce înseamnă distrugere nu se perimează. Groaza cea de toate zilele se scoate din vechile pușculițe și se combină cu terminalele tehnologiilor de vîrf. Revista „Le Point“ notează în acest siderabil context : „Teamă de războiul atomic ? Bomba chimică este la fel de inspăimîntătoare. Unii o credeau îngropată pentru totdeauna în oroarea tranșeelor războiului din 1914. Progresul tehnologic, versiune negativă a retroinovației, o readuce în cosmarul cotidian. În cadrul Statelor Majore ale marilor puteri, militarii se alarmează : de acum înainte, strategiile includ arma chimică în aceeași măsură cu arma nucleară“.

De mai bine de un secol, diplomații și experții încearcă să definească ce reprezintă cu adevărat această armă chimică, sau, mai bine zis, aceste arme chimice. În prezent, ei le clasifică în trei categorii, nu întotdeauna prea bine definite.

Revista încearcă totuși să le definească și să le explicitezе pentru înțelegerea masei pașnice de oameni normali. Aflăm astfel care sînt diferențele între agenții iritanți, cei care afectează capacitatea de acțiune și cei (în sfîrșit !)... mortali.

Gazul neurotoxic, depozitat sub formă lichidă, este periculos. Ne amintim și azi în Statele Unite și în alte părți de cele 6 000 de oi ucise în 1968 (în statul Utah, pe o rază de 80 km) de gazul neurotoxic scăpat în cursul unor manevre militare. De unde și marea dificultate pentru armata americană de a-i determina pe aliații europeni să accepte, dacă nu producerea, cel puțin depozitarea gazelor „made in S.U.A.“.

Ca grozăvia să fie completă, hop ! au apărut gazele binare. Victorie ! Războiul chimic poate înainta, în pas voios, pe drumul care duce la sufocarea perfectă. «Le Point» face lumină : „Ca orice produs chimic de sinteză, un gaz neurotoxic suferă o serie de reacții, de transformări, care pot avea loc în diferite etape. Și atunci nu s-ar putea folosi obuzul însuși — un obuz de 155 mm — ca ultimă retortă pentru a realiza pe traiectorie sinteza între două elemente, absolut inofensive atunci cînd sînt separate ? Iată că aceasta se realizează datorită unei substanțe de legătură, deosebit de puternică, cunoscută sub formula $P\text{-}CH_3$“.

Așadar, $P\text{-}CH_3$ leagă strîns două elemente inofensive în sine și ofensive împreună cu eficiența zguduitoare a legării destinului omului de sfîrșitul său toxic. Exegeții crimei în masă vor putea opera, în viitor, analize temeinice privind diferențele între sfîrșitul atomic, neutronic sau toxic al omenirii cu optimismul că s-a ajuns la stadiul cînd Terra își riscă sfîrșituri diferențiate...

RADU BUDEANU ■

Nici un efort nu este de prisos

Luptătoare neobosită pentru împlinirea drepturilor celor mai mici locuitori ai planetei, Freda Brown dezvăluia, citind presa din unele țări occidentale, mai multe cazuri de rele tratamente aplicate copiilor de adulți, inclusiv de părinți. Știri incredibile, cutremurătoare. În R.F.G., de exemplu, nu mai departe decît în anul 1979, se înregistrau anual circa 6 000 de copii de pînă la trei ani internați în spital din cauza tratamentului brutal. În Anglia, mureau zilnic doi copii din cauza maltratărilor provocate de părinți, iar 4 700 de copii rămîneau anual mutilați din aceeași cauză. Ființe fragile, lipsite de apărare, copiii au ajuns sacul de antrenament al unei lumi a angoaselor, a nervilor întinși la maximum, a tensiunilor sociale și familiale generate de nesiguranța zilei de mîine, de frica de necunoscut, de spectrul războiului, de violența care naște violență.

În R.F.G., un copil scrie o carte și-i supără pe cei mari. Simplul fapt că un copil scrie o carte se constituie într-un eveniment deosebit, și, totuși, acest autor precoce, pe numele său Alexander Homes, a reușit să-i scoată din fire exact pe cei ce ar fi trebuit să se mîndrească cu el pe înșiși educatorii lui. Cartea se intitulează „Bătut de bunul Dumnezeu“. În ea, micuțul povestitor relatează fapte reale dintr-un azil pentru copii, al mănăstirii St. Vincent, din Rüdesheim, unde a petrecut ani în șir, lipsit de afecțiunea părintească, martor și nu de puține ori subiect al unor obiceiuri pe care lumea se încăpățînează să creadă că le-a abolit demult. Însă printr-o hotărîre a tribunalului din landul Wiesbaden și la cererea conducătorilor azilului cu pricina, editorii au fost nevoiți să retragă cartea din vînzare.

Din calcule făcute cu numai cîțiva ani în urmă, rezultă că 36 la sută din populația globului sînt copii. Cea mai mare parte a acestora se nasc în regiuni slab dezvoltate. În țări care nu-i pot alimenta sau îmbrăca, care nu le pot asigura educație, asistență medicală și un loc de muncă atunci cînd se fac mari. Zilnic se nasc în lume 334 000 de copii. Conform celor zece nobile și pline de umanism principii cuprinse în Declarația drepturilor copilului, indiferent de rasă, de culoarea pielii, de sex sau religie, cei mai mici locuitori ai Terrei trebuie să aibă parte de același drept la afecțiune și dragoste, la hrană și la asistență medicală, la educație gratuită și la joacă, la un nume și la o naționalitate, să se bucure de o atenție specială în caz de debilitate fizică sau mentală, de protecție și ajutor, să trăiască într-o lume a păcii.

Fiindcă ei, copiii, continuă să fie victimele războaielor — acolo unde e război, și au fost peste o sută numai în perioada de după... război — ale sărăciei (a treia parte a locuitorilor [illegible] trăiesc în colibe), ale agresiunii, [illegible]rii, rasismului și apartheidului. În lume, zece milioane de copii mor anual de foame. „Nu avem dreptul, spunea fostul secretar general al O.N.U., Kurt Waldheim, să lăsăm drept moștenire copiilor noștri sărăcia și discordia“.

Comunitatea internațională și-a propus să rezolve, pînă în anul 2000, cîteva probleme fundamentale menite să schimbe condiția copilului în lume : reducerea nivelului mortalității infantile pînă la sub 50 la o mie de nou-născuți, posibilitatea ca toți copiii să folosească apă potabilă și să trăiască în condiții sanitare normale și altele.

Pentru atingerea acestor obiective, nici un efort nu este de prisos.

DUMITRU AVRAM ■

Lumea se amuză

După „ILUSTROVANA POLITIKA“ (R.S.F. Iugoslavia)

„Orașul de aur"

Pe o întindere relativ mică, Cehoslovacia, țară fără ieșire la mare, a adunat atîtea lucruri interesante pentru orice călător, încît i-ar trebui acestuia zile și nopți de-a rîndul, fără a cunoaște oboseala, să le poată admira pe toate.

Toți cei pe care împrejurările vieții i-au adus pe aceste meleaguri de-a lungul secolelor, au căutat să cunoască cît mai mult din trecutul și prezentul ei, s-o prezinte cît mai bine în adevărata ei realitate.

Desigur că este foarte greu să cuprinzi în cîteva pagini atîta istorie trecută și prezentă, atîta frumusețe și bogăție cîtă există în această țară.

Călătorind prin această țară, oricît de grăbit ar fi, omul nu pierde plăcutul prilej de a vizita și admira îndelung una sau mai multe din cele 2 500 de cetăți și castele sau din cele 40 de localități declarate orașe muzeu, cu o arhitectură păstrată din cele mai îndepărtate vremuri.

Călătoria efectuată în Cehoslovacia mi-a dat posibilitatea să înțeleg și mai bine că Praga, „orașul de aur", sau „Orașul celor o sută de turnuri", așa cum l-au denumit pe bună dreptate mulți din călătorii ce au poposit aici, nu este numai orașul bisericilor, al mănăstirilor și palatelor în stilurile roman, gotic, al Renașterii și al barocului, al străduțelor înguste, întortocheate, ci al magistralelor, al hotelurilor, al magazinelor universale, al locuințelor confortabile după cum și al metroului în construcție.

Cehoslovacia este situată în inima Europei, incluzîndu-se, prin suprafața de 127 877 kmp și o populație de peste 15 milioane de locuitori, în rîndul țărilor mici și mijlocii. Participă cu numai 0,4 la sută la populația mondială, iar suprafața sa reprezintă doar 0,1 la sută. În schimb, contribuie la venitul național mondial cu 1,1 și 1,3 la sută, ceea ce înseamnă că în Cehoslovacia se creează un venit național triplu față de media mondială.

Specificul național răzbate din toate domenille vieții. Cehoslovacia este alcătuită din două republici naționale: Cehia (79 000 kmp) și Slovacia (49 000 kmp). Prin împărțirea federativă a statului, începînd cu 1 ianuarie 1969, a fost parcă fată egalitatea celor două republici. Dealtfel, un succes remarcabil al politicii din ultimii 35 de ani a fost tocmai apropierea nivelului economic și de trai al celor două republici, ducînd la o dezvoltarea dinamică a economiei unificate a țării. Rezultatele obținute în anii socialismului plasează Cehoslovacia (în raport cu populația) printre statele cu un înalt grad de industrializare, adică 1,5 la sută din producția industrială mondială.

În perioada actuală accentul cade pe ridicarea eficienței economiei naționale, valorificarea superioară a resurselor naturale proprii, intensificarea agriculturii, creșterea nivelului tehnic, introducerea cît mai operativă în practică a cuceririlor tehnico-științifice etc.

Odată ajuns la Praga, am petrecut cîteva ore la una din cele mai mari și importante unități economice din Cehoslovacia și anume la „Chimpetrol", care are în subordine 10 întreprinderi și 5 institute de cercetare, profilate pe produse din petrol (mase plastice, polietilenă, polistiren, benzină, cauciuc și altele).

Pentru a cunoaște mai bine realizările și preocupările acestei mari unități economice a țării, gazdele ne-au invitat să vizităm întreprinderea chimică de cauciuc de la Kralupy, situată în raionul Melnik, la 25 km de Praga.

Despre preocupările oamenilor, realizările obținute și perspectivele de dezvoltare ale întreprinderii ne-a vorbit inginerul Milan Eichler, director adjunct al întreprinderii.

Lucrările de construcție au început în 1958, iar în 1963 au avut loc primele probe tehnologice. La ridicarea întreprinderii declarată „șantier al tineretului" au participat peste 2 000 de tineri din toate colțurile țării.

O mare extindere a luat întreprinderea în cincinalul 1971—1975. În acei ani s-au înființat secția de polietilenă, secția de polimeri și rafinăria, cu o capacitate de prelucrare de peste 3 milioane de tone de petrol pe an. Din cei 3 500 de angajați ai întreprinderii, 1 000 sînt specialiști cu o înaltă pregătire profesională.

Gazdele au ținut să remarce cu satisfacție dezvoltarea continuă a colaborării dintre Cehoslovacia și România în toate domeniile de activitate, această colaborare avînd un suport material tot mai solid în conlucrarea pe tărîm economic.

Paralel cu creșterea continuă a volumului schimbului de mărfuri, are loc extinderea cooperării în producție în ramuri importante pentru economiile celor două țări, îndeosebi în domeniul construcției de mașini. Această cooperare, pentru a cărei extindere există condiții dintre cele mai favorabile, constituie o contribuție însemnată la dezvoltarea economiilor noastre naționale, servește cauzei generale a socialismului.

Un rol important în economie îl joacă, după cum e și firesc, Praga, capitala țării. Ponderea ei în ansamblul economiei naționale este acum de 10 la sută, dar greutatea specifică a unor sectoare este chiar mai mare.

Însemnătatea orașului în viața economică a țării se poate aprecia și după amploarea construcțiilor ce se desfășoară în vederea realizării unor importante obiective, cum sînt extinderea metroului, noua clădire a parlamentului, gara principală, podul peste valea Nusle, construcție considerată unică în felul ei și altele. Un obiectiv important este construirea în jurul orașului Praga a unei autostrăzi, cu o lungime de 72 km. Pentru a ne da seama de volumul mare de lucrări la această șosea circulară, amintim că la fiecare 2 km se va construi un pod. Toate acestea se circumscriu preocupării pentru soluționarea problemelor ce se ivesc în procesul dezvoltării continue a orașului. Pe același plan, actualul cincinal prevede acțiuni, măsuri și fonduri în vederea lărgirii rețelei de învățămînt, potrivit cerințelor crescînde de cadre cu înaltă calificare, satisfacerii necesarului de locuințe și de obiective social-culturale. S-a construit un nou oraș, în sudul municipiului Praga, cu 90 000 de locuințe.

Volumul construcțiilor și reconstrucțiilor creează tot felul de probleme cetățeanului. Unele din acestea pot fi rezolvate relativ repede, altele nu se rezolvă decît în perspectivă. Implicațiile acestor ritmuri de dezvoltare și modernizare fără egal în seculara viață a orașului preocupă pînă și pe copii. Ca primă dovadă stă uriașul interes pe care l-a trezit concursul organizat de Comitetul național al capitalei pentru pionieri intitulat „Ce aș face dacă aș fi primarul capitalei".

La acest concurs au participat circa 10 000 elevi și eleve din clasele a VIII-a. Primele trei lucrări pe fiecare raion, în total 30 de lucrări, au făcut obiectul finalei. Locul întîi a fost cîștigat de elevul Jan Cermak, în vîrstă de 14 ani, din Praga-8.

„În calitate de primar aș sta, probabil multe ore, împreună cu arhitectul principal, în fața planurilor de dezvoltare a rețelei de străzi. Aș respinge toate soluțiile care ar pleca de la convingerea că prin centrul orașului trebuie să treacă o arteră de transport" afirma elevul Jan Jirout. Alte lucrări acordă importanță spațiilor verzi ale orașului. Copiii au cerut să extindă parcurile și grădinile. Au sugerat ca la amenajarea acestora, și în mod special la amenajarea și îngrijirea spațiilor din jurul blocurilor de locuințe, copiii să participe din plin. Alți participanți la concurs au fost de părere că trebuie construite mai multe complexe sportive și au insistat ca fiecare raion să aibă o piscină completă. Mulți au propus ca edilii orașului să acorde mai multe mijloace financiare pentru construirea unor săli de concerte, în cluburi să fie înființate cercuri de muzică, iar la cinematografe să fie organizate mai multe spectacole pentru copii și tineret. Unul dintre concurenți, Aleksandr Vinogradov, a spus: „Împreună cu specialiștii, aș elabora un plan de schimbare a rețelei municipale de autobuze cu o rețea de troleibuze. Aș dispune construirea unui număr mai mare de case pentru tineri și case pentru bătrîni, precum și construirea unor garaje subterane cu mai multe etaje care au devenit de o strictă necesitate pentru Praga".

Propunerile au fost numeroase și de un real interes pentru toți locuitorii. Primarul capitalei, dr. Zuska, s-a întîlnit cu elevii ajunși în finală. El a vorbit deschis copiilor și le-a explicat unele amănunte pe care ei încă nu le știau. Concursul a trezit interes nu numai în rîndul copiilor, ci și în rîndul părinților lor. El a confirmat că tinerii iubesc Praga și sînt bine pregătiți pentru ca la maturitate să devină participanți activi în opera de propășire a orașului lor drag.

Un obiectiv de mare importanță economică și socială este Aeroportul internațional Praga-Ruzine, ce se află situat chiar în centrul Europei, denumit poarta aeriană a țării. El este baza liniilor aeriene cehoslovace. De asemenea, este folosit și de 22 agenții aviatice internaționale. Prin Praga timp de secole au trecut drumurile comerciale ale Europei. Datorită acestei poziții geografice, în timpurile moderne Praga a devenit „un nod" al transporturilor aeriene.

În ziua de 4 octombrie 1920, societatea franco-română de transporturi aeriene CIDINA a deschis linia regulată Praga—Strasbourg—Praga, care a fost prima legătură aeriană a Cehoslovaciei cu străinătatea. Transportul aerian a folosit la început aeroportul militar Praga-Kbely. În 28 octombrie 1923 și-a început activitatea societatea națională Liniile aeriene de stat cehoslovace care mai apoi a devenit CSA. Primul zbor intern de transport Praga—Bratislava e-a realizat cu un avion AERO A-14, pilotat de Karel Brabenec (329 km în trei ore).

De la aeroportul Praga-Kbely s-au realizat și primele zboruri în străinătate ale avioanelor cehoslovace. Aceasta se întîmpla în 1929, cînd s-au deschis linii cu Germania, Olanda, Elveția, Iugoslavia, România, U.R.S.S. și altele.

În condițiile creșterii numărului de decolări și aterizări devenise clar că aeroportul Kbely nu va satisface necesitățile traficului aerian.

Astfel s-a luat decizia de a se construi un nou aeroport pe cîmpul Ruzine la vest de Praga. În anii 1933—1937, aici s-a ridicat unul din cele mai moderne aeroporturi din Europa acelor timpuri. Se împliniseau 14 ani de cînd Cehoslovacia avea o rețea proprie de transporturi aeriene.

Aeroportul Ruzine a început să funcționeze la 5 mai 1937. Prima linie a fost cu Bruxelles, care funcționa în colaborare cu societatea SABENA.

Noul aeroport s-a bucurat de aprecieri elogioase din partea specialiștilor străini. Întregul ansamblu a primit „Medalia de aur" la Expoziția internațională de artă și tehnică organizată în acel an la Paris.

După război, dezvoltarea transporturilor aeriene civile cunoaște o amploare deosebită în Cehoslovacia. După cîteva luni de la terminarea ostilităților, prin abnegația lucrătorilor, aeroportul a intrat din nou în funcțiune. Prima linie internațională regulată a fost asigurată de Aeroflot. A urmat apoi etapa de modernizare a aeroportului. În anul 1957, CSA folosește celebrul avion TU-104, deschizîndu-se în acest fel epoca avioanelor cu reacție. Noua epocă a impus atît permanenta perfecționare a instalațiilor de la sol cît și, în ultimă analiză, refacerea în întregime a aeroportului. Planurile sînt aprobate în 1958, dar construcțiile nu încep decît în anul 1964. Astfel, în 15 iunie 1968 se dă în funcțiune noul aeroport. Clădirea din sticlă și aluminiu — care adăpostește sălile de așteptare, ghișeele, restaurantul și altele — este de cinci ori mai mare decît clădirea din 1937. Într-o singură oră pot decola avioane care să transporte 2 300 călători. În imediata apropiere se află clădirea ce adăpostește echipajele. Ea este legată de blocul tehnic pe care se sprijină turnul de control. O construcție unică în felul ei este hangarul care găzduiește avioanele în vederea reparării ori reviziei lor. Împreună cu CSA Administrația cehoslovacă a aeroporturilor răspunde de funcționarea aeroportului care este legat cu 50 aeroporturi din toată lumea, de asemenea, cu 14 aeroporturi interne. De pe aeroportul Ruzine decolează în fiecare zi avioane ale companiei CSA și ale altor companii internaționale. Avioanele din dotarea societății naționale de transport sînt IL-62, pentru distanțe mari, TU-134 A, pentru distanțe mijlocii și scurte, IAK-40 pentru linii scurte interne. Pentru liniile interne se folosește și avionul turbopropulsor IL-18, precum și avionul L-410.

La aeroportul Praga-Ruzine aterizează regulat avioanele celor mai vestite agenții aeriene internaționale ca: Aeroflot, Air Canada, Air France, Air Algeria, AUA, Balkan, British Airways, Cubana, TAROM, Finair, Interflug, JAT, KLM, Lufthansa, LOT, Malev, Pan American, SAS, Swissair și altele.

Pe aeroportul din Praga se efectuează anual peste 60 de mii de decolări și aterizări. Pe aici trec peste două milioane de călători. Se transportă peste 40 000 tone marfă.

Bătrîna Pragă, odată cu întreaga țară, devine, cu fiecare an ce trece, tot mai tînără, mai frumoasă și mai prosperă, avînd o contribuție tot mai importantă la dezvoltarea armonioasă a întregii țări.

FLOREA CEAUȘESCU ■

Din volumul „Drumeție prin lume" în curs de apariție la Ed. Sport Turism.

Andreescsiana

(Urmare din pagina 1)

Ele sînt următoarele: **Momentul Delavrancea** (1889—1900), **Formarea conștiinței critice** (1901—1918), **Principalele expoziții din perioada interbelică și răsunetul lor** (1919—1932), **Primele sinteze și studii cu caracter monografic** (1933—1947), **Recuperarea operei** (1948—1957), **Cercetarea fundamentală** (1958—1970), **Literatura de eseu** (1971—1981). Această riguroasă grupare a materiei cuprinde două apendice: a) **Documente și reconstituiri privind colecțiile „Andreescu" între 1882 și 1947 și b) Dezvoltarea patrimoniului muzeal andreescian între 1948 și 1981.** Toate cele șapte momente succesive pe care le stabilește Radu Bogdan în „posteritatea critică" a lui Andreescu cuprind, fiecare sistematic, o parte de **Note și Referințe** și una de **Excerpte critice.**

Putem spune că nici un pictor român n-a mai fost privit cu atîta acribie și bogăție de informații în urmărirea judecăților ce i s-au consacrat pe o întreagă perioadă istorică. Cuprinderea cîmpului de observație ni se proiectează extrem de largă. Numai pe primul plan al interesului apare aci Andreescu, dar acompaniamentul său de orchestră înglobează implicit o adevărată istorie a criticii de artă și a vieții artistice din tot acest răstimp. Ba, mai mult, chiar o schiță de istorie a culturii noastre moderne se poate înfiripa dintr-o asemenea bogată investigație.

Această privire, pe o întindere de un veac, a posterității critice se află flancată, la deschidere și la încheiere, de două mari eseuri. Noi am vedea într-însele, exact la o sută de ani de la moartea artistului, o încununare a tot ceea ce s-a gîndit și s-a scris pînă acum despre Andreescu și în legătură cu el. Primul eseu, care își asumă funcția de **Preambul**, se intitulează **Despre sensul creației în critica de artă.** Este stabilirea unei subtile și nuantate relații între noțiunea de **creație** și aceea de **adevăr** înlăuntrul criticii de artă. Desigur că ideea comportă o discuție amplă, pe care însă nu o putem dezvolta acum.

Dar și mai important — chiar fundamental în această materie — se arată a fi eseul final, despre **Perenitatea lui Andreescu.** Desigur că au fost — și mai sînt încă — unele vederi cu totul opuse asupra marelui pictor, vederi acceptabile în cadrul unor anumite registre din arta sa. Radu Bogdan descoperă însă registrul cel mai profund și, în același timp, cel mai complet din cîte s-au văzut atînse pînă acum. Autorul eseului — spirit pronunțat sistematic — pleacă de la factura materială a picturii lui Andreescu și ajunge, din aproape în aproape, pînă la o efectivă ontologie a ei. Dar chiar și în ipostaza palpabilă, senzorială, a operei, Radu Bogdan nu se oprește la impresie, la solicitarea exterioară, ci pătrunde pînă la — am spune — **spiritul materiei** respective.

Astfel, aplicată la arta lui Andreescu, rămîne revelatoare aici o adevărată filosofie a culorilor, mai cu seamă a **griului** și a **brunului**, apoi a **verdelui** și a **albastruiui.** Aceste culori reci, adesea apăsătoare, admirabil analizate ca atare, alcătuiesc punctele de tranziție între componenta materială a picturii andreesciene și aceea care cuprinde limbajul ei adînc semnificativ. În acord cu paleta sobră, descojită de pitorese, a lui Andreescu, se prezintă și motivele ilustrate de el, peisaje de iarnă, de pădure desfrunzită, de întindere săracă, de cîte o cocioabă izolată, așezată la vreo margine de tîrg sau de drum pustiu.

Asociate cu asemenea motive, griul dezolat al cerului și brunul mohorît al pămîntului creează ansamblul unei adevărate viziuni asupra lumii, viziune condensată pe pînză de către o conștiință solitară și melancolică. Și totuși, această subiectivă stare dispoziționlală **(Stimmung)** nu afectează cu nimic desăvîrșitul **realism** al picturii sale, lar realismul, la rîndul său, nu înseamnă, în cazul de față, o exterioară **mimesis**, ci pătrunderea dinlăuntru și în esență a aspectelor intrate în obiectivul scrutării sale.

Toată această **suită de raționamente** ilustrează viu felul de a gîndi al lui Radu Bogdan. El se teme de-a absolutiza brutal și unilateral obiectul cercetat. Orice afirmație se vede imediat cîntărită și apoi rotunjită spre a i se reduce nuanțat din dimensiunile inițiale. Procesul are loc cu un anumit **dichis** al omului atent și lipsit de grabă, în pasiunea sa obstinat năzuitoare de-a obține **exactitatea** în lucrurile cele mai străine de număr și cantitate. Astfel, o afirmație a lui Radu Bogdan apare aproape concomitent însoțită de negarea ei, o negare nici ea absolutizată, fundcă nu anulează asertiunea inițială, ci numai o atenuează sau, mai bine spus, o **dăltuiește.** Pe această atenuare se grefează în prelungire o nouă observație, supusă și ea aceluiași proces al subțierii ei, succedîndu-se, astfel, o întreagă serie entimemică. Printr-însa Radu Bogdan prinde pictura andreesciană într-o plasă atît de strînsă încît aceea nu mai poate evita livrarea măcar a unuia din secretele ei — poate a celui mai de taină.

Mai departe, **melancolia** și **solitudinea** artei lui Andreescu se continuă prin alte fundamentale trăsături constitutive, care derivă una din alta. Este vorba, în primul rînd, de **gravitatea** acelei picturi. Radu Bogdan privește etimologic conținutul acelui termen, ca provenind de la sensul de **greu, apăsător.** Andreescu simte din plin pe umerii săi ponderea strivitoare a vieții, pe care însă o învinge orizontul liberator al artei, unde o asemenea povară trăită se reflectă de astă dată într-o arie de echilibru. O altă trăsătură constitutivă a picturului nostru este **seriozitatea.** Radu Bogdan recurge aci la o operație distinctivă, deosebit de subtilă. Ideea de gravitate și cea de seriozitate ni se relevă ca noțiuni net separate, supunîndu-se amîndouă unei penetrante analize disociative. În sfîrșit, o ultimă trăsătură constitutivă a artei lui Andreescu este **candoarea.** Și ea, la rîndul ei, se diferențiază de o altă însușire, cu care ar putea să se confunde, și anume de **naivitate.** Toate aceste componente caracterologice formează laolaltă, în ansamblul cercetării, o unitate care depășește domeniul tipologiei artistice și intră în acela al ontologiei.

În final, Radu Bogdan își formulează întrebarea tulburătoare, legată de „pragul puterilor" lui Andreescu în context mondial. Răspunsul său ni se deschide atît de edificator încît nu ne putem opri de a-l reproduce integral: „Pictori ai cenușiului și ai melancoliei mai sînt. Gravitate întîlnim și la o parte din ei. Înalte virtuți creatoare de asemenea. Dar avem sentimentul că nimeni nu posedă ca Andreescu — la fel de discret și totodată la fel de pătrunzător, cu oarecum dramatică tensiune și în același timp cu superb de cumpănită împăcare, energic și totuși delicat, frust dar nu mai puțin rafinat — darul de a face dintr-o priveliște, dintr-o floare sau dintr-un chip de țărancă îmbrobodit, expresia inefabilă a unei stări de conștiință". Și toate aceste calități „într-un mod și cu accente care rămîn numai ale lui Andreescu și care îi situează arta printre expresiile profunde și singulare ale spiritului uman"

Păstrînd proporțiile cuvenite am spune că numai un om care seamănă el însuși cu Andreescu a putut să-l pătrundă cu atîta intensitate. Noi, care îl cunoaștem pe autorul monografiei și din alte scrieri ale sale, putem spune că — sore deosebire de alți exuberanți istorici ai artei de la noi și din alte părți, care își ating spontan țința prin exoloria unei metafore fulgurante — Radu Bogdan este și el cenușiu, melancolic, singur mai serios și candid. Dar, mai presus de toate, ca și Andreescu, a întreprins imposibilul. Și-a luat **singur** pe umeri — într-o solitudinea și gravitatea lui — o povară uriașă, care oriunde, în alte țări, n-a putut fi înfăptuită decît de un colectiv competent și solid organizat. Două proporții măsurisire, rezultatul muncii sale de o viață, închinată artistului îndrăgit, se află numai la jumătatea drumului. Este vi pînă acum una din incredibilele reușite ale culturii noastre. Îi urăm, ca atare, să ducă pînă la sfîrșitul dorit de el și de noi toți această gigantică lucrare.

EDGAR PAPU ■

„Fiecare om e responsabil de propria-i sănătate"

Zice : pare să fie o modă să fi lucrat cu Lupu, dar eu chiar am lucrat, 12 ani. I-am fost elev și, cînd spun asta, mă gîndesc că am stat vreme îndelungată în preajma lui și că mi-a influențat adînc structura. L-au mai marcat, firește, și alte contacte, întîlnirile cu profesorii Rainer și Danielopolu, dar se consideră crescut la școala lui Lupu. Acesta l-a observat cîțiva ani, după care i-a dat mînă liberă, încredințîndu-i, devreme, sectorul de cercetare al bolilor reumatismale în cadrul Institutului de medicină internă. Nu-i greu de dedus că răspunderea aceea l-a stimulat în mod deosebit. Acesta a fost, rela, unul din marile merite ale dascălului meu, forța de a-i capacita și pe alții. Lupu a rămas prin ce a realizat el însuși, dar și prin ce au realizat colaboratorii săi. Cel mai mare bine pe care l-a făcut medicinei, și a făcut atîtea, e faptul că a ajutat o mulțime de oameni cu generozitate.

Crede că dac-a ajuns la medicină mai ales datorită „Citadelei" lui Cronin, și azi una din cărțile sale de căpătîi, e sigur că, la început, cel mai bine l-a prins internatul. Îl rog să povestească și nu așteaptă două invitații. Ar trebui redescoperit sistemul acela, îl aud, care a însemnat pentru generația mea un ideal. Nici cînd am devenit medic n-am fost atît de fericit ca în ziua cînd am primit vestea c-am fost acceptat ca intern. Am făcut o ucenicie aspră și prost plătită, dar ea m-a apropiat de bolnav, de sufletul acestuia. Sistemul, principp, a dat roade excelente, iar Victor Ciobanu argumentează : mai toți foștii interni ai promoției sale au devenit medici primari și, mulți, profesori de elită, Dan Setlacek, Iuliu Suteu, Aurel Denischi, Alexandru Dumitrescu, Alexandru Trestioreanu, Miron Georgescu, alții. Trecerea prin internat a fost, mult timp, o garanție de profesionalism și omul din fața mea își aduce aminte că, pe cînd mai existau cabinete particulare, cei care erau în măsură scriau pe firmă „fost intern al spitalului cutare". Azi, regretă, nu mai e așa, din care cauză s-au risipit destule talente. Mai concret ? Îl ascodesc. Selecția tardivă, vine răspunsul. Da, adaugă, actuala stagiatură, de 3 ani, a făcut o corectare, dar ea mi se pare parțială. Evoluția firească ar trebui să includă dreptul studentului de a se dezvolta în continuarea facultății spre specialitate, prin concurs. Munca de rutină, zice, te întîrzie și, uneori, te pierde. O școală de medicină e cu atît mai robustă cu cît îi stă la îndemînă să scoată specialiști cît mai precoce. În chirurgie, de pildă, e greu să mai învețe ceva dintr-un medic care, pînă la 30 de ani, n-a învățat nici măcar să facă noduri.

Profesorul vorbește puțin și, totdeauna, la obiect. Un dialog cu el e o plăcere. Intră cu o cafea, pe care l-am anunțat că n-o voi bea, caută o hîrtie. Îl urmăresc, e înalt și îmbrăcat într-un costum impecabil. Calculez că nu l-am văzut de 4 ani. E la fel de prezentabil, cu prestanță, în formă. I-o spun și nu zîmbește măgulit,

Victor Ciobanu : profesor doctor docent, șeful Clinicii de medicină internă de la Spitalul „Grivița" ; membru al Senatului I.M.F. și șef al Catedrei de medicină internă II ; membru în Consiliul Sanitar Superior ; președinte al Societății române de reumatologie ; membru și consilier al Ligii internaționale contra reumatismului, precum și al celei europene ; membru al societăților de reumatologie din Franța, Belgia, Italia și Portugalia ; membru în Colegiul de redacție al revistelor „Revue du Rhumatisme" (Paris) și „Kular", ultima publicație a Ligii europene contra reumatismului ;

autor a peste 300 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate; a tipărit singur sau în colaborare, o serie de cărți și tratate, între care „Autoagresiunea în patogeneza cirozei ficatului" (1958), „Imunopatologie clinică" (1975) etc., avînd în fază finală „Tratat de medicină internă", „Tratat de terapeutică" și „Poliartrita reumatismală" ;

distins cu ordine și medalii.

ci mă privește cu scrupulozitate. Notez că, pînă la un punct, omul e responsabil de propria-i sănătate, greșelile lui, comise din ignoranță sau din lipsă de vigilență, aflîndu-se la sursa multor suferințe. Între așa-zișii factori de risc, unii sînt, acceptă profesorul, inevitabili, fondul genetic, vîrsta și așa mai departe, dar alții țin intim de individ. Spune lucruri îndeobște știute, fumatul favorizează apariția cancerului pulmonar, alcoolul împinge spre ciroză, obezitatea e primul pas pe drumul spre diabet, dar subliniază o idee prețioasă : înainte de a fi problema medicilor, sănătatea e problema fiecăruia dintre noi. Mașina omenească e, clar, construită cu generozitate, numai că această generozitate e, adesea, prost înțeleasă, întîmplîndu-se ca omul să cheltuiască mai mult decît a primit de la natură. Cînd vine, mai devreme sau mai tîrziu, nota de plată, el se spală pe mîini și dă fuga la doctor. Posibilitățile acestuia de a interveni sînt, firește, mari, dar și limitate.

Soluția ?, întreb. Cultivarea funcțiilor vitale ale organismului și, fără a descoperi vreo Americă, păstrarea unei măsuri în toate cele. Natura dă, rela profesorul gîndul de mai devreme, dar omul risipește cu ambele mîini. El e, din păcate, tot mai sedentar, deși mișcarea reprezintă unul din secretele sănătății. Proastele obiceiuri încep, de regulă, de timpuriu. E o mare greșeală, crede, că la orele de educație fizică elevii nu se mișcă, activitatea lor rezumîndu-se la a bate mingea. Nivelul de trai a crescut și crește, mașinile s-au înmulțit, omul modern e tot mai refractar la mișcare. Îi aduc argumentul crizei de timp. Îl acceptă și nu-l acceptă. E tentat să creadă că lumea ar fi mai sănătoasă și dacă, soluția e, firește, minimală, fiecare ar lua, la plecarea de acasă sau de la serviciu, tramvaiul sau autobuzul de la stația următoare. I se pare că românul s-a obișnuit să mănînce greșit. E drept, unele erori s-au moștenit, rămășurile de pildă, dar altele sînt mai noi, nefaste, inventii ale omului modern. Mîncăm, îl aud, la ore nepotrivite și, mai grav, seara, înainte de culcare, abuzînd de făinoase. Nutriționiștii sînt pentru 3—4 mese pe zi, noi le reducem la 1—2, consumînd însă aceeași cantitate de alimente. Un alt risc : mîncăm repede. Mai bine zis, înfulecăm, cîștigînd cu minutele spre a plăti, mai tîrziu, cu anii. Ar trebui reinstaurat, e de părere, respectul față de masă, ca necesitate a vieții, dar și ca plăcere. Poate că nici englezii nu-s de lăudat, ei se așază la masă zilnic la oră fixă, membrii familiei îmbrăcîndu-se de parc-ar merge la teatru, dar oricum ei sînt mai aproape de adevăr decît alții, între care și românii, care mănîncă asemenea unor călători grăbiți să nu piardă trenul ? !

Crede că cu atît mai mult azi, cînd conceptul de sănătate s-a schimbat, fiind vorba nu doar de lipsa bolii, ci de o calitate superioară a vieții, voința omului și educația sanitară joacă un rol tot mai mare. Neîndoios, medicina a progresat și progresează, numai că omul, altă mentalitate eronată, apelează la ea mai ales cînd starea lui de sănătate începe să se deterioreze grav. Atunci, fatal, șansele de intervenție sînt mai reduse. Deși pe teritoriul ei s-au făcut serioși pași înainte, medicina omului sănătos nu e încă ce-ar trebui. Unul din motive, poate nu cel mai important, e legat de faptul că, în spitale, sarcinile sînt mari, iar schemele mici. Se simte, în continuare, nevoia unei împrospătări, chiar dacă, concret, profesorul a primit, în ultimii ani, 4 asistente universitare în clinica pe care o conduce. Numai femei ? Se semnalează pretutindeni, înțeleg, o feminizare a medicinei, femeile fiind, și după opinia lui Victor Ciobanu, mai aplicate, mai disciplinate. Nu-s de ignorat, continuă, nici calitățile umane ale femeilor, cu atît mai mult cu cît, din cauza tehnicizării exagerate, medicina e tot mai mult expusă pericolului de a se îndepărta de bolnav. Disponibil față de nou, profesorul a rămas, după exemplul lui Lupu, un fanatic al contactului cu bolnavii. Prezența sa la patul acestora a fost și e lege, cel dintîi principiu al pedagogiei sale. Zice asta și întrebarea următoare vine de la sine, care e al doilea principiu ? Răspunde : efectuarea explorărilor paraclinice ca act logic al etapei clinice. Poate că de aceea, în general, medicina românească e mai economică decît altele, randamentul actelor sale fiind înalt, pentru că, pe bază tradiției, ea a deprins să pună în slujba diagnosticului numai investigațiile imperios necesare, izvorîte dintr-o judecată clinică fermă. Datele de dragul datelor, analizele de dragul analizelor, apreciază profesorul, încarcă, costă și, nu o dată, derutează. Indispensabilă, legătura sufletească stabilită între medic și bolnav e, în practica sa, prima condiție a eficacității unui tratament.

Caută ceva într-o carte nu spune ce, dar caută. Se necăjește că nu dă peste fragmentul dorit, e „Citadela" lui Cronin. Fără să vreau, zîmbesc, și profesorul nu mă iartă. De la Andrew Manson, îl aud, am învățat pentru întîia dată că esențial în viața unui medic e să dea, nu să ia. Această meserie, dragul meu, nu poate fi concepută în afara dăruirii și a unei responsabilități fără cusur. Motivul e simplu, medicul n-are voie să greșească. Materia sa primă fiind omul, erorile medicului sînt imorale. Din păcate, tocmai la această răscruce se petrec unele inexactități, căci dăruirea, capacitatea de a te dedica suferinței, n-avem cum s-o testăm în clipa în care tînărul, cu sau fără o motivație lăuntrică, vine să dea examen la medicină. Această problemă, a motivației, i se pare profesorului, el însuși un pătimaș al meseriei, fundamentală pentru evoluția viitorului medic. Noi, zice, nu cercetăm omul și teza lui, și din cauza acestei draconice obiectivizări se mai întîmplă ca un om rău la suflet, egoist, să îmbrace halatul alb. E, vorba cuiva, mai mult decît o crimă, e o greșeală, iar consecințele ei sînt triste și grave.

Biblioteca profesorului, în care purtăm această convorbire, în jurul unui munte de cărți și a două cafele reci și insecte, începe să coboare în întuneric. Am venit la 6, de dincolo răzbat acordurile telejurnalului de seară. Au trecut, e clar, mai bine de două ceasuri. Apropo că nu mai văd ce scriu, dar profesorul nu sesizează. Îi cer părerea cu privire la așa-zisa medicină tradițională. Reacționează imediat. Bine face „Flacăra", îl aud, susținînd cauza homeopatiei, a acupuncturii, a plantelor medicinale etc., în care medicina clasică, alopată, a găsit totdeauna ajutoare importante. Se oprește la plante și dă exemplul „Digitalei", medicament de bază în insuficiența cardiacă. Ea provine din Digitalis lanata și Digitalis purpurea, plante pe care, în vremea copilăriei sale, babele le foloseau, la țară, în combaterea bolii numite anasarcă. Îi spun că n-am auzit despre așa ceva. Se amuză. Adică, îmi explică, omului i se umfla corpul de apă, slăbindu-i inima. Plantele medicinale, rezumă, nu trebuie tratate de sus, ele au efecte benefice demonstrate. Francezii, de pildă, au realizat un medicament eficace în afecțiunile de ficat, „Chauphitol". Din ce se face el ?, din planta numită anghinare. La fel, cu încredere, fără discriminări, ar trebui privite și acupunctura, și homeopatia, despre ultima profesorul afirmînd că are multe tangențe cu medicina clasică. Acesta n-a contenit să folosească principiul homeopatic și dozelor infinitezimale în desensibilizări. Ba mai mult, își aduce aminte că a văzut un edem anglo-neurotic vindecat prin remedii homeopate. Concluzia ? Să nu absolutizăm aceste terapii, să le taxăm drept panaceu, dar nici să le ignorăm, căci omenirea, în măsura în care pășește înainte, nu refuză nici o ofertă, fiind în situația de a întoarce tot mai des capul spre natură. Spre natura mamă, zice, de care ne-am îndepărtat uneori cu vinovată superioritate.

S-a făcut noapte de-a binelea. Profesorul nu renunță. Aprinde lumina și îmi cere permisiunea să pună muzică. Mă mir, muzică ? ! Un medic adevărat, mi se destăinuie, iubește muzica, viața în mijlocul suferinței îl împinge spre ea. Un medic care nu-i cultivat, de-acum pot lărăși nota, e obligatoriu mai sec, mai gol, el nu va putea staționa lîngă sufletul bolnavului. În privința asta, consideră că s-a comis o greșeală cînd s-a restrîns, în liceu, profilul umanist. Cînd a terminat liceul, știe franceză foarte bine. Azi, mulți studenți ajung la absolvire și nu pot citi o foță într-o limbă străină. E de acord să-mi încredințeze un amănunt, dar mă roagă să-l uit. Îi promit, dar știu că-mi voi călca cuvîntul. Cînd și-a format ceo dintîi echipă, în urmă cu ani, le-a impus colaboratorilor să învețe englezește. Nu era legal, zice, mă puteau reclama, dar n-au făcut-o. Am luat un profesor și, prin contribuție, l-am plătit timp de un an. Azi, toți îmi sînt recunoscători. Să cultivăm mecanismele mentale, îl aud, dar și pe cele capabile să miște simțirea și imaginația. Fără ele, un medic nu va fi niciodată complet.

Se uită la ceas. Da, s-a făcut 9. Ei bine, mă îndeamnă, hai să vorbim despre reumatism, de-asta ai venit, nu ? Îi spun c-am terminat, îmi adun foile și ies. În urma mea rămîn un profesor, unul dintre cei mai competenți și mai distinși, o bibliotecă înțesată de cărți, o simfonie de Beethoven.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Poveste pescărească

Nu-i cazul să ; ilagem, cum că marea n-ar mai avea pește. Ea încă are, pe care acești bărbați-pescari îl scot din valuri și-l aduc către noi. În 15 mai, spre exemplu, o zi „record" a ultimilor ani după cum susținea Alexandru Dragu, șeful depozitului central al Întreprinderii piscicole Constanța, numai brigăzile conduse de Atanase Pricop, Avram Ilici și Aldea Stanciu au scos mai bine de 27 de tone de pește marin mărunt, „șprot" cum i se spune, din care cea mai mare parte a plecat la vînzare pe piața Constanței. Alte 16 tone au luat drumul Capitalei, iar restul s-a băgat la sare, pentru fabricile de conserve.

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nițâ, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mânecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Noul dialog româno-sirian la nivel înalt — moment important în întărirea prieteniei și colaborării dintre țările, partidele și popoarele noastre

Comentariu asupra vizitei în paginile 2 și 3

Fericirea tuturor depinde, în mare măsură, de responsabilitatea fiecăruia

Criza mondială se resimte prelutindeni. O asemenea perioadă nu putea să nu afecteze și România. Din păcate, pentru noi, românii, perioadele istorice au avut un anumit ritm negativ, o anumită plăcere de a ne contraria. Să luăm, de exemplu, chestiunea curentului electric. În vreme ce mulți europeni își băteau joc, cu bogăție de lumini, de curentul electric, mai recent sau mai puțin recent, introdus în locuințe, pe străzi, pe edificiile publice, la noi mai ardeau încă, vai, cu fitilul mic, lămpile în sate și în multe orașe. Atunci curentul electric era leftin, dar nu se găseau resursele pentru a fi plătite instalațiile lui. Și era întuneric mult în România. Aflați la răscruce geografică dramatică, trecurăm și noi la electrificare și atunci se scumpiră materiile prime care produceau curent electric. Și tot n-am putut face și tot nu putem face targa de lumini pe care și-o permit alții. Nu spun asta cu invidie, ci cu o anumită împăcare mioritică : am avut noi, românii, norocul să prindem toate lepurile și toate crizele. Dar s-avem norocul să dezamorsăm cît mai repede za care mai [illegible] și care nu se pare a fi nodul gordian al prezentului nostru : problema răspunderii individuale, a asumării ei depline.

Sînt un om care a văzut cîteva lucruri importante în viață. Și aici, acasă, și în lume. Totuși o emoție de un tip special mă încearcă cînd, în mai 1982, în Parlamentul român, Guvernul nostru de pînă în acea clipă și-a depus mandatul, înainte de expirarea termenului preconizat. A apărut în mine o tresărire de teamă, pe de-o parte, că se întîmplă ceva ce nu s-a mai întîmplat în România post-belică și, în același timp, de mîndrie că încă unul din resorturile democrației a fost pus în stare de funcționare. Nu e obligația mea să discut activitatea Guvernului precedent. Cei îndreptățiți să facă asta au făcut-o. Concluziile președintelui Nicolae Ceaușescu au fost clare. Guvernul nou, condus de prim-ministrul Constantin Dăscălescu, trebuie să-și asume în mai mare măsură, în deplină responsabilitate sarcinile ce-i revin. Aici cuvintele te pot induce în eroare prin faptul că le auzi foarte des. Dar să reluăm atent cuvintele Președintelui Republicii : „Este necesar —

(Continuare în pag. 6)

ADRIAN PĂUNESCU

În întîmpinarea Congresului culturii și educației socialiste

Specificul național, o realitate obiectivă

mi se pare aproape un truism, o banalitate a cărei simplă emitere e aproape superfluă, ideea specificului național. Am spus, observați, aproape superfluă, pentru că se găsesc astăzi, ca și altădată dealtfel, destui teoreticieni care neagă specificul în numele unui fel de „homo universalis", emițînd tot felul de teze spre a nega ori ridiculiza diferențierile, absolutizînd concordanțele. Un lucru, în ce ne privește, mi se pare limpede și poate fi ușor probat bibliografic: teoreticienii care ignorează, nu numai astăzi, ci de multă vreme, specificitatea manifestărilor diverse ale popoarelor aparțin unor imperii care, dominînd, în [illegible] politic, au avut toată grija să și exporte odată cu bunurile materiale, și particularitățile naționale, reușind, nu o dată, istoric pe căi mai subtile ori mai brutale, să asimileze popoare mici sau mijlocii, devenite hinterlanduri. Mai toldeauna [illegible]. Ne amintim, din istoria proaspăt demnului Transilvaniei, cîte eforturi, însoțite de măsuri punitive, a depus imperiul habsburgic ca să anihileze individualitatea românească, s-o convertească. Iar faptul că n-a reușit și că, dimpotrivă, represiunile n-au făcut decît să-i solidarizeze și mai mult pe români, populație de departe majoritară [illegible] de sînge, nu dovedește [illegible] populațiile aveau [illegible] proprietăților [illegible] a propriei [illegible] tocmai rațiunea [illegible] de secole coloniștii o-au reușit să desființeze popoarele asuprite, care astăzi și nu luat, mai peste tot, sorții în propriile mîini, ce demonstrează [illegible] ei fiatul, indestructibil, [illegible] ființei specifice ?

Problema [illegible] național se pune, cu prisosință, astăzi, la dimensiunile vieții intelectuale, morale, civice, a manifestărilor artistice, adică, pe scurt, în [illegible] universalului. Cele două categorii nu se opun ci se întregesc. Naționalul se valorifică prin raportarea la universal, iar universalul nu e altceva decît o sinteză a va-

(Continuare în pag. 21)

POMPILIU MARCEA

Flacăra copiilor

Florile păcii

Copiii lumii pace vor,
Ei vor lumină și frăție,
Și cîntece și cer senin
Și liniște și bucurie

Noi nu vrem arme sau rachete,
Căci bomba nu e jucărie,
Noi vrem mai multe flori frumoase
În lume pace vrem să fie

În lume multe flori există
Și mici, și mari și colorate,
Dar ca aceiea ale păcii
Alte nu sînt mai înseninate

Și oamenii să înțeleagă
Că fără pace nu sînt flori,
Că visele se risipesc
Ca fluturii căzuți din zbor.

Și florile să nu se piardă
În lume pacea să triumfe,
Ca o făclie ea să ardă
De-a pururi în această lume.

Gina COJOCARU

Bunici și nepoți, părinți și fii și fiice! Paginile din mijlocul revistei au devenit în acest număr laborator de creație, casa de spirit și joacă a copilăriei.

Țara văzută de copii în 16 pagini vii, tandre și tumultuoase, naive sau tresărind de geniu.

Eveniment de seamă în cronica

În cronica raporturilor româno-siriene, actuala vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în Republica Arabă Siriană — vizită efectuată la invitația secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad — constituie un eveniment de o importanță deosebită.

Spre satisfacția popoarelor român și sirian, legate prin vechi și luminoase tradiții de prietenie, relațiile româno-siriene au cunoscut, în special în ultimii ani, o dezvoltare tot mai accentuată. Cursul fertil al raporturilor dintre România și Siria a fost jalonat în mod decisiv de multiplele întîlniri și contacte la cel mai înalt nivel ; amintim, în acest sens, că din 1974 și pînă în prezent președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad s-au întîlnit de 9 ori, aceste întrevederi devenind o practică sistematică, de lucru. Însăși frecvența întîlnirilor ilustrează trăinicia și profunzimea unor raporturi cu adevărat de încredere și de respect reciproc, care permit schimburi de vederi operative și substanțiale. În același timp, au sporit contactele dintre Partidul Comunist Român și Partidul Baas Arab Socialist din Siria, dintre reprezentanții organizațiilor obștești din cele două țări, s-au intensificat schimburile de delegații din cele mai diferite domenii.

În ceea ce privește colaborarea pe tărîmul economiei, științei, artei, culturii, aceasta a evoluat pe o linie mereu ascendentă. În acest cadru, se cuvin a fi relevate schimburile economice, care au sporit de peste 5 ori în ultimii ani, rezultatele deosebite obținute în domeniul cooperării în producție, materializate prin construirea rafinăriei de la Banias, a fabricii de superfosfați de la Homs, a fabricii de ciment de la Sheick Said și a altor obiective, mărturie grăitoare a eforturilor rodnice depuse în comun de specialiștii români și sirieni, simboluri ale prieteniei ce leagă cele două țări și popoare.

Tocmai rezultatele pozitive obținute pînă acum constituie cele mai favorabile premise pentru extinderea pe mai departe a colaborării în cele mai diverse domenii de activitate. Pe această linie în convorbirile purtate, în toasturile rostite, în celelalte documente ale vizitei a fost reafirmată hotărîrea de a se dezvolta în continuare, în ritm susținut, conlucrarea dintre cele două țări în mai multe sectoare, de a identifica noi obiective de cooperare. S-a apreciat că există toate condițiile ca schimburile economice dintre cele două țări să se dezvolte simțitor spre a atinge un nivel care să reflecte fidel potențialul economic în creștere al României și al Siriei. La fel de plină de semnificații este și hotărîrea de a se aprofunda în viitor contactele pe tărîmul științei, învățămîntului, culturii, o asemenea evoluție a ansamblului relațiilor bilaterale corespunzînd pe deplin intereselor și aspirațiilor popoarelor român și sirian. Fără îndoială că înțelegerile și acordurile realizate constituie tot atîtea dovezi concrete ale hotărîrii comune de a se conferi durabilitate, stabilitate, dimensiuni tot mai largi colaborării româno-siriene, de a imprima un nou dinamism ansamblului relațiilor dintre România și Siria.

În același timp, noul dialog la nivel înalt româno-sirian are o deosebită importanță și prin prisma problemelor internaționale abordate, și în primul rînd a situației din Orientul Mijlociu. Este cunoscut că poporul român nutrește o caldă simpatie și manifestă o nedezmințită solidaritate față de lupta țărilor arabe pentru consolidarea independenței și apărarea drepturilor lor legitime, pentru pace, progres și bunăstare. De aceea, România se pronunță cu hotărîre și militează activ pentru instaurarea unei păci globale, trainice și juste în zonă, pornind de la considerentul că perpetuarea acestui conflict nu poate decît să lezeze interesele popoarelor respective și să înrăutățească situația politică mondială. În schimb, o soluție pașnică ar crea premise pentru concentrarea eforturilor popoarelor din zonă în direcția dezvoltării economico-sociale, ar contribui la înțelegere în Orientul Mijlociu și, în același timp, la consolida-

relațiilor româno-siriene

rea păcii mondiale. După cum se știe, României și Siriei le este proprie convingerea că e necesar să se acționeze cu toată hotărîrea pentru soluționarea problemelor și instaurarea unei păci trainice pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate, a rezolvării problemei palestiniene — inclusiv prin respectarea dreptului său la autodeterminare și constituirea unui stat propriu independent — și, totodată, pentru asigurarea dezvoltării libere și suverane a tuturor statelor din această regiune. În ceea ce privește Europa, s-a subliniat din nou că România acordă o atenție deosebită problemelor de pe acest continent, în care sînt concentrate astăzi cele mai puternice armamente, inclusiv nucleare, și stau față-n față două blocuri militare. Lichidarea acestei concentrări de forțe și armamente din Europa este o cerință de prim ordin pentru soluționarea problemelor păcii și războiului pe continent și pe întreg globul. „Dacă va izbucni un război atomic — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dineul oficial — care va cuprinde toată lumea, atunci el va începe fără îndoială din Europa. Iată de ce este în interesul întregii omeniri de a se pune capăt acestei situații deosebit de grave din Europa, de a se renunța la amplasarea rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune, de a se trece la retragerea și distrugerea celor existente, la realizarea unei Europe unite, fără arme nucleare. Aceasta va reprezenta o parte inseparabilă a luptei pentru dezarmare generală și în primul rînd pentru dezarmare nucleară ; aceasta va reprezenta o cale sigură pentru a feri întreaga omenire de războiul nuclear". Deosebit de semnificativă este exprimarea de către președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad a necesității întăririi solidarității și colaborării tuturor forțelor antiimperialiste, progresiste de pretutindeni, cunoscut fiind că cea mai mare parte a omenirii se opune cu hotărîre politicii de forță și dominație, este însuflețită de dorința de nestăvilit de asigurare a dezvoltării libere a tuturor popoarelor. În ansamblul acestor forțe, un rol de seamă revine țărilor socialiste, țărilor în curs de dezvoltare și celor nealiniate, cu deosebire statelor mici și mijlocii, care au dreptul și datoria de a participa tot mai activ, pe picior de egalitate, la soluționarea tuturor problemelor internaționale.

Dînd o înaltă apreciere noului dialog româno-sirian la nivel înalt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Am convingerea că actuala vizită, convorbirile și înțelegerile la care vom ajunge vor marca un nou moment important în întărirea prieteniei și colaborării dintre partidele și popoarele noastre". Iar președintele Hafez Al-Assad a declarat : „Am convingerea că actuala vizită a președintelui Ceaușescu la Damasc va constitui, ca și întîlnirile noastre precedente, o contribuție nouă la întărirea relațiilor dintre cele două țări, pe lîngă faptul că ne oferă o nouă ocazie de a avea un schimb de opinii în legătură cu toate problemele de interes comun".

În această nouă vizită în Siria a tovarășului Nicolae Ceaușescu — desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere reciprocă — și-a găsit o deplină reconfirmare orientarea statornică, permanent validată de fapte, a politicii externe a partidului și statului nostru de continuă dezvoltare și întărire a prieteniei cu toate țările lumii și, în acest cadru, și cu țările arabe. Prin întreaga ei desfășurare, noua întîlnire la nivel înalt româno-siriană ilustrează hotărîrea comună de a conferi un conținut tot mai bogat relațiilor de strînsă prietenie și rodnică colaborare statornicite între țările, partidele și popoarele noastre și de a conlucra tot mai strîns pe arena internațională, pentru a aduce o contribuție cît mai importantă la cauza păcii, a luptei popoarelor pentru progres, libertate, independență, pentru înțelegere și colaborare în lume.

ION D. GOIA■

Să redescoperim plăcerea inițiativei

Secretul nostru cel mai important:

Acțiunea razelor de soare

— Am venit, zic, pentru că cei pe care i-am întrebat mi-au spus : du-te la Ancuța, acolo ai să ai ce vedea, este un om priceput, de nădejde, care-și iubește meseria. Și vezi — mi-au mai spus —, are el secretele lui, metodele lui, datorită cărora ferma nr. 10 a I.A.S. Smirdan, din județul Galați — pe care inginerul Ion Ancuța o conduce — este de mulți ani fruntașă. Și iată, aș vrea să știu cam despre ce este vorba.

— Am obținut, este adevărat, totdeauna producții bune de carne și, în consecință, locuri fruntașe în ierarhia crescătorilor de animale. În 1980, de pildă, am ocupat locul al doilea pe țară. Dar sînt numeroase alte ferme cu activitate excelentă. Cît despre secrete, știu eu ce să spun ? Ele cam sînt la îndemîna oricui: să muncești cu sîrg din zori și pînă noaptea tîrziu, să-ți cunoști bine profesia, să fii bun gospodar și, mai ales, să iubești animalele. Fără asta nu se poate.

— De ce depind rezultatele bune în zootehnie ?

— În primul rînd — și la mare distanță de ceilalți factori — de furajare. Niciodată nu se vor obține producții mari nici de lapte, nici de carne, nici de alte produse, dacă animalele nu vor fi hrănite în mod corespunzător.

— Și ce înseamnă „în mod corespunzător" ?

— Vedeți dumneavoastră, în legătură cu furajarea animalelor s-au manifestat două tendințe opuse. Pe de o parte, s-a neglijat adevărul elementar, la care m-am referit deja, că un animal, pentru a produce, trebuie să mănînce pe săturate. Pe de altă parte, s-a pus într-o vreme un mare accent pe nutrețuri de calitate, mai ales pe concentrate. Or, să îngrași un animal cu porumb boabe și cu ovăz, asta știe oricine. Dar în vremea noastră așa ceva nu mai e posibil : costul furajelor ar depăși valoarea produselor. Este, prin urmare, nevoie de un nutreț ieftin, care să conțină însă atît unitățile nutritive indicate, cît și substanțele necesare. La îngrășătoria noastră, unde avem peste 3 000 capete bovine, din nutrețuri grosiere (ciocălăi, paie) și dejecții de pasăre, măcinate împreună, obținem un furaj unic care se administrează la discreție vițeilor.

— Dar este cunoscut că atît vițeii, cît și bovinele mature, mănîncă iarbă, fin, concentrate de tot felul, însă ocolesc găinațul. Cum pot fi determinate animalele să consume furajul dumneavoastră unic, bine garnisit cu excremente de pasăre ?

— Mai întîi, aș vrea să precizez că n-are nici o importanță din ce fel de alimente își extrag animalele substanțele nutritive, și în primul rînd proteinele. Se știe că în epoca noastră se folosesc în furajare făina de pește, făina de oase, reziduurile de la abatoare ș.a. Singura condiție este, desigur, ca hrana folosită să nu influențeze negativ sănătatea animalelor sau a celor ce vor consuma carnea și produsele lor. În ceea ce privește dejecțiile de pasăre, este adevărat că în stare brută n-ar putea fi îngurgitate de bovine, fiindcă mirosul puternic de amoniac. Spre a putea fi consumat de animale, găinațul trebuie prelucrat. În acest scop, la un moment dat au fost introduse instalații speciale de granulare, dar din cauză că erau mari consumatoare de energie electrică, s-a renunțat la ele. Noi însă am izbutit, după o rețetă proprie, să prelucrăm astfel găinațul încît să nu mai degaje nici un fel de miros. De aceea, vițeii se deprind ușor să mănînce furajul unic. Intră în funcțiune și instinctul de conservare, curiozitatea. În felul acesta, la o mie de viței, doar 2—3 nu se adaptează (aceștia sînt sacrificați).

— Și ce rezultate dă un astfel de nutreț ?

— Uitați-vă la viței: sînt grași, bine împliniți. Aproape toți sînt culcați, pentru că sînt sătui. După ce animalul mănîncă pe săturate și se adapă, el se culcă. Cum flămînzește din nou, se scoală.

— Hrănirea „la discreție" nu duce însă la risipirea furajului ?

— În nici un caz. Nutrețul nostru, chiar dacă e mai ieftin, e drămuit cu atenție, pentru că nu-i obținut prea ușor. Dacă în următoarele cam într-un an și jumătate, maximum doi ani.

— Și care este această greutate ?

— În jur de 450 de kilograme. Peste această limită, consumul de nutreturi pentru 1 kg spor de greutate crește, în dauna rentabilității.

— Totuși, un singur fel de nutreț...

— Furajul unic nu înseamnă nicidecum singura hrană pe care o vom oferi animalelor. Anul acesta I.A.S.-ul nostru a însămînțat 150 de hectare cu porumb siloz. Cînd va fi gata, silozul se va administra alternativ cu nutrețul de acum.

— Dar fără nici un fel de concentrate ?

— Concentratele sînt pentru animale ceea ce este desertul pentru copii. Cînd se administrau multe concentrate, se întîmpla la fel ca și cu copiii cărora li se dau prea multe dulciuri : animalele „se mulțumeau" doar cu desertul, nu mai consumau tocmai hrana de bază. Firește, se pot da și concentrate, dar numai din cînd în cînd și în cantități mici.

— La ce preț „scoateți" kilogramul de carne ?

— Anul trecut am realizat un preț de cost de 14,75 lei/kg viu (față de 15,53 lei cît fusese planificat) și un preț de livrare de 17,37 lei kilogramul. Pentru 1982 ne propunem să încasăm 18,50 lei pe kilogram.

— Văd aici, printre grajduri, spații delimitate prin îngrădituri. Care este menirea lor ?

— Bineînțeles, scoaterea animalelor la aer. Întrucît vițeii din grajduri închegate sînt de vîrste diferite, am făcut „curți" pentru fiecare categorie de vîrstă. Imediat ce temperatura de afară o permite, vițeii sînt scoși din grajduri, pentru a fi arși de soare, bătuți de vînt, aerisiți. Nici un fel de îngrijire nu poate înlocui acțiunea razelor de soare. Lungimea timpului petrecut de animale în aer liber este poate, alături de furajare, „secretul" nostru cel mai important. Vițeii noștri sînt vițeii soarelui.

ION D. GOIA ■

Romanța vacilor de ghips

Cînd peste o hîrtie se adaugă alta, iar peste toate se adaugă timpul

— Cîte vaci cu lapte creșteți ?

— 200.

Era cam ora 3 după-amiază cînd, privindu-ne drept în ochi, Gheorghe Stoian ne spunea această cifră. Gheorghe Stoian este președintele C.A.P.-ului din comuna Mănești. Oricine vine pentru prima oară în această comună aflată sub poalele muntelui, pe firul Dîmboviței, va fi invitat să afle tot felul de lucruri despre ceea ce niște pomicultori de frunte pe țară au de spus. În 1978 C.A.P.-ul de aici a primit înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste pentru recolta formidabilă de fructe obținută în acel an, vreo 30 000 tone la un hectar. Aflîndu-ne pentru a doua oară la Mănești s-a întîmplat însă ca nu despre pomicultură să vorbim ci despre zootehnie. N-am făcut decît să urmăm o sugestie din partea realității. În biroul președintelui, pe un dulap metalic se afla o vacă de ghips, să tot fi avut de la bot și coarne pînă-n vîrful cozii vreo jumătate de metru. Și după ce l-am întrebat pe Gheorghe Stoian ce rasă este „materialul didactic" iar el ne-a încredințat că Brună de Maramureș, tot el ne-a mai spus că la C.A.P. există un lot și din celelalte, în carne și oase. „Și în lapte ?", am întrebat. „Și în", ne-a răspuns. De aceea am mai întrebat cîte, iar el ne-a mai răspuns că 200, prin preajma orei 3 după-amiază.

Pînă pe-la ora 6 a serii, cînd peste Mănești începuse să coboare de pe muntele Leaota valul de umbre ai nopții iar sus planetele probabil că și începuseră să se alinieze, aflasem că Gheorghe Stoian nu e prea mulțumit de sectorul zootehnic și cărusem împreună de acord că faptul acesta nu poate fi pus în nici un caz pe seama alinierii planetelor. În iarna aceasta, cînd C.A.P.-ul a cumpărat 80 tone de fîn, cu 120 000 lei, situația a fost oricum mai îmbucurătoare decît în iarna trecută, cînd cei din Mănești au cumpărat fîn de un million. C.A.P.-ul are, începînd din acest an, 100 hectare bază furajeră — mai mult cu 40 decît anul trecut — și mai are 16 hectare de finețe și 402 de pășune, dintre acestea din urmă 335 aflîndu-se la munte, în Bucegi. Fără a fi mulțumit întru totul de felul cum decurg lucrurile în sectorul zootehnic al C.A.P.-ului, președintele Gheorghe Stoian se arată în schimb a fi mulțumit de faptul că Mănești se află pe locul al patrulea, pe județ, în ce privește producția de lapte. În acest an fiecare vacă a dat cam 5 litri de lapte pe zi. Dacă vacile nu vor șovăi și vor duce la bun sfîrșit această nobilă acțiune de a ne dărui un aliment atît de căutat și de hrănitor, s-ar putea ca în acest an să se obțină, în medie, 2 000 litri de lapte „pe cap de vacă furajată". În cursul anului trecut s-au obținut abia 1 350 de litri. Dar, mai înțelegem din ceea ce ne spune Gheorghe Stoian, pentru adevărul pe care am bănui că-l exprimă aceste cifre au este recomandabil nimănui să bage mîna în foc. Fiindcă, zice președintele C.A.P.-ului Mănești, „baza constă în efectivul de animale, nu în calitatea efectivului". La sfîrșitul lunii ianuarie, o parte din cele 200 de vaci au fost scoase, ca să zicem așa, în afara terenului de joc, fiindcă deși erau trecute pe hîrtie drept „vaci cu lapte" nu mai puteau să facă lapte nici măcar o picătură ca să ai ce așeza pe lamela unui microscop. Parazitismul neadmis oamenilor este admis acestor ființe blînde, de felul lor, și atît de folositoare pînă într-o vreme dar al căror singur rost nu mai e decît să fie puse la îngrășat și trimise abatoarelor. Din punctul de vedere al producției de lapte, aceste vaci încă vii nu sînt decît tot „de ghips". Unii le zic „fosile", alții „pensionare". Oricum ar fi, cu o anume tandrețe, numite, ele provoacă aceeași bătaie de cap. Din cele două grajduri ale C.A.P.-ului se mulge o cantitate anumită de lapte, iar pentru a se afla media „pe cap de vacă" etc. se împarte acea cantitate la 200. Și nu e drept, pentru că am zis că numărul vacilor bune de lapte este oricum mai mic. De unde rezultă și că fiecare vacă bună de lapte dă mai mult lapte decît se scrie pe hîrtie. „E un artificiu, ne spunea Gheorghe Stoian, pe care sîntem obligați să-l facem fără să vrem". L-am mai întrebat dacă vacile cu pricina au fost înregistrate la recensămîntul animalelor drept „vaci cu lapte". Ne-a răspuns că da, așa au fost înregistrate. Undeva, cineva, contează așadar și pe laptele care va fi muls în acest an de la niște vaci care nu pot da lapte mai mult decît poate să dea „materialul didactic" aflat pe un dulap metalic, în biroul președintelui C.A.P.-ului Mănești. Dar ceea ce este și mai important este că o astfel de situație am întîlnit în multe, nu în puține unități agricole. Încît, am zice, cînd este vorba de lapte nu trebuie să ne întrebăm și să ne lămurim cît mai exact ce este și ce nu este de muls ? Ne referim, de bună seamă, nu la mulsul pe hîrtie. Căci din hîrtie, mai ales cînd peste o hîrtie se adaugă alta iar peste toate se adaugă timp, nu se poate „mulge" decît praf. De aceea l-am întrebat iarăși pe Gheorghe Stoian :

— Deci cîte vaci cu lapte aveți ?

Era, cum ziceam, cam ora 6 a serii cînd el, privindu-ne tot drept în ochi, dar de data aceasta cu o privire parcă mai limpede, ne-a răspuns :

— 180.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Opinia unui alegător

A se descurca

— Multă lume se descurcă — îmi spunea cineva cu o tristețe care n-a putut să mă lase indiferent. **Multă lume se descurcă**, însă noi nu prea avem timp să studiem acest verb care a început să capete o surprinzătoare capacitate de reflecție socială sau și mai exact o incredibilă forță de expresie, sintetizînd anume realități cărora nu le acordăm, cred eu, atenția cuvenită.

— Ce zici de cutare care pînă mai ieri se văita că așa și pe dincolo, adică nu mai face față greutăților și în nici doi ani de zile și-a înzestrat familia cu trei mașini nou-nouțe ?

— Ce să zic ? **Se descurcă omul !**

— Mai veniți și pe la noi — mă invita cineva cu bună credință, **nu știm noi cine știe ce, însă ne descurcăm...**

— **M-am descurcat și eu cum am putut** și i-am făcut și ăstuia mic o casă, mă rog, un apartament...

— L-ai văzut pe cutare, mi se pare că l-a pus director la... și el, săracul, nu e cine știe ce la capitolul ăsta, nu-i așa ?

— Nu-l duce tu grija, **se descurcă el...**

— Nu-l cunoști pe... **ce descurcăreț** e, ăsta și din piatră seacă scoate ceva...

Sigur, mai puteți și dumneavoastră să completați dicționarul situațiilor susținute de verbul **a se descurca**, el însuși în situația de a se descurca față de accepția lui inițială, atît de cuminte.

Acum v-aș propune **să ne oprim asupra semnificației actuale a verbului**, asupra semnificației lui cu caracter social și pe care prietenul meu o considera demnă de un studiu mai atent pentru că, zicea el, **am început să ne obișnuim cu ideea descurcării, care cum poate, și nu e bine...**

— Tovarăși, le spunea un om cu reală răspundere subalternilor săi pe la începutul primăverii cînd problema furajelor ardea, ca să zic așa, **e cazul să vă mai descurcați și voi**, cei de la... cum s-au descurcat ? Și dădea un exemplu cunoscut de toți și deloc recomandabil fiindcă, îmi spunea un activist serios, cei de la... încărcaseră niște damigene **cu ce trebuia** și obținuseră **ce le trebuia**. În nu știu care loc cineva primise o primă sau cam așa ceva, „om de încredere" și cu ea cumpăraseră ceva cu care se descurcaseră în alt loc de unde ar fi trebuit să primească nu știu ce, care, dacă nu venea la timp, le crea mari încurcături și... „ne-am descurcat" ! **Nu e bine**, zic și eu ca prietenul meu sincer întristat, **e cazul să intervenim și să oprim proliferarea situațiilor care fac apel la verbul a se descurca.** De ce să ne descurcăm — ceea ce înseamnă că undeva ne-am încurcat, ceea ce înseamnă că n-am măsurat bine la început cînd trebuia să tăiem și am tăiat rău — de ce să ne descurcăm și de ce să nu punem stop folosirii situațiilor exprimate atît de plastic și de nefericit grăitor de acest verb ?!

Dar și aici mă gîndesc că e cazul să facem unele disocieri, pentru că **una e a te descurca în numele intereselor proprii**, adică, „domnule, omul s-a descurcat cum a putut", ceea ce nu înseamnă neapărat că a muncit de s-a spetit și a făcut și economii, fiindcă și alții muncesc de se spetesc și fac și economii și tot nu se descurcă — **și alta e a te descurca în numele colectivului de care răspunzi.** Vreau să spun că de la morala individuală călcată în picioare se ajunge la morala cu implicații colective călcată în picioare, dar aceasta, justificată pentru a fi, chipurile, salvată cu prețul cauzei. Iată acum principiul unui pietar care la aprozarul lui avea mereu de toate, încît m-am hotărît să-l întreb : Cum faci, tovarășe, iar el uitîndu-se la mine ca la un biet naiv, zice : Ne descurcăm, tovarășe ! Cum crezi dumneata ? Și eu trebuie să înțeleg că mai dă și el din coate ca să nu zic din buzunare, și în felul ăsta și buzunarul lui e mai plin. Însă aici apare necesar alt apel la verbul cu pricina : fiindcă nu e destul ca buzunarul lui să fie plin, el, buzunarul, trebuie să fie mai plin decît îi trebuie lui, ca să dea și celui care l-a ajutat să se descurce și atunci și buzunarul meu, al cumpărătorului, trebuie să fie mai plin decît costă marfa pentru care am venit la piață ca și eu să-l ajut pe pietar să se descurce. Însă atunci apare dramatica întrebare : **eu cum mă descurc ?** Căci, îmi spunea acel prieten „ajung și eu în situația de a fi obligat să mă descurc și dacă morala mea nu mă lasă ce fac ? ! ?" Și atunci apare și reversul medaliei verbului **a se descurca.**

— Domnule, e băiat bun, e muncitor, e capabil, însă **nu știe să se descurce !** Îmi dau seama că nu pot încheia investigația mea în spațiul rubricii de față așa că închei, cu atît mai mult cu cît îmi dau seama că nici nu vă spun noutăți.

Însă nu pot încheia fără să spun, cu toată convingerea, că nimeni în afara noastră nu poate spune stop acestui trist mod de a folosi verbul a se descurca. O morală elementară ne obligă să respingem cu toată fermitatea situațiile care izvorăsc din această descurcare atît de vecină cu frauda și nu numai morală ! O morală elementară ne obligă să nu ne mai extaziem în fața celor care se descurcă, și nici să ne mai lăsăm umiliți de situația lor de descurcăreți. O morală elementară, care în spațiul spiritual comunist are asigurate argumentele susținerii social-politice, ne obligă să fim demni.

DINU SĂRARU ■

Disciplina — un mod necesar și fertil de a fi al libertății

Drumul oilor spre munte, în fapt de primăvară, la sfîrșit de mai, cînd izbucnesc pe riul Doamnei miresmele halucinante de tei, și apoi drumul oilor pe la sfîrșit de toamnă spre lunile calme și islazurile Dunării, amintește migrația păsărilor. Cînd pleacă turmele de oi de pe aceste meleaguri cu gospodării masive, curate, cu case mari, albe, de piatră și pridvoare luminoase, cu ferestre spre răsărit, întotdeauna spre răsărit, cu acareturi sănătoase, cu grajduri îngrijite și pline de animale, și urcă pe munții Izvoru, Zirna și Bindea reîncepe ciclul transhumanței miilor de ani.

— Mă tem că transhumanța de care vorbiți se va întrerupe — ne spune Simion Horobeanu, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Domnești (Argeș), vatră de oameni gospodari, renumiți prin creșterea oilor și vitelor și prin grădinile lor de pomi fructiferi cu rod bogat și aromat, căutat peste mări și țări. Pînă nu demult existau unele drumuri tradiționale de păstorit spre munte și spre Dunăre sau spre mare, fîșii de pămînt nearat. Acum pămînturile sînt în întregime cultivate, nu mai găsim loc de trecere spre zonele noastre tradiționale de transhumanță. Acum totul e arat, cultivat, îngrijit. Pînă în anii trecuți mai existau unele locuri virane. În anul acesta nu știu pe unde ne vom strecura cu turmele de oi.

— E firesc ca pămînturile să fie arate. În toate țările civilizate e exploatată intensiv fiecare palmă de pămînt. Nimic nu mai poate rămîne neproductiv.

— Dar traseele de transhumanță nu pot fi considerate pămînturi neproductive din moment ce noi producem, de pildă, 3,2 kilograme de lînă pe oaie și dăm statului carne, lapte, brînză și piei de animale! Oile nu pot fi urcate în camioane sau în trenuri (ceea ce ar fi oricum prea costisitor) sau îndreptate spre munte și spre mare numai pe drumuri de țară și pe șosele. Pentru că oile trebuie să se simtă libere, să aibă loc de respirat, să umble păscînd continuu, în liniște, fără stresuri, nu numai în praf și pe asfalt! Turmele noastre urcă primăvara în munți se duc spre toamnă pe marginea Dunării și se întorc pe la 1 ianuarie la iernat în staule și în grajduri sau pur și simplu în aer liber, unde le hrănim cu fîn și nutrețuri înnobilate. De data aceasta, oile noastre s-au întors pe la începutul lui decembrie pentru că n-au mai avut ce paște. Dar cînd se întorc pe 1 ianuarie se întorc frumoase, dolofane, pline de lînă și gata de maternitate.

Drept pentru care președintele cooperativei din Domnești ne invită să vizităm cele trei maternități construite în ultimii ani, după ultimele telegrame ale zootehniei. Le vizităm într-o dimineață fără lumină electrică. Dar e suficient de multă lumină ca să ne dăm seama că totul strălucește de curățenie, nu în mod festiv, pentru că nimeni nu fusese avertizat de prezența noastră la Domnești, ci pentru că întotdeauna aici animalele au fost îngrijite cu mare respect și pricepere de ciobanii retrași spre bătrînețe la vatră.

— Oamenii sînt învățați să-și țină oile în aer liber ca la stînă; cred că oile nu pot trăi decît aglomerate pe zăpadă în vreme de iarnă, născînd în aer liber. Noi ne-am hotărît să le ținem în maternități. E o măsură tactică pentru a ne îndeplini sută la sută planul la producția de miei și pentru a ne cruța pășunile și fînețele imediat după ce dă colțul ierbii. Trăind în aer liber oile năvălesc în pășuni prea devreme cînd iarba nu e formată, nu e matură și pot distruge pășunile. Oamenii acceptă greu această stratagemă pentru că sînt obișnuiți, prin tradiție, să-și vadă oile sătule din prima zi de primăvară și să doarmă fără griji. Noi ne-am gîndit să le ținem mai mult timp în maternități pînă prinde iarba putere, pînă crește firul lat, viguros și plin de toate vitaminele.

— E pur și simplu vorba de iarbă sau de pășune care implică mai multe plante furajere?

— O fineață naturală înseamnă iarbă obișnuită, în accepțiunea ei banală, sau poetică, dar și plante de coada șoricelului, de sunătoare, de trifoi sălbatic etc. Pentru că, vedeți dumneavoastră, oaia nu mănîncă orice. Oamenii cred și spun, vorbesc necunoscători, că nu e nimic mai ușor pe pămînt decît să crești oi pentru că ele se hrănesc singure. Oaia e totuși un animal foarte pretențios și dacă nu ținem seamă de pretențiile ei, faptul se reflectă în calitatea lînii, laptelui, brînzei, cărnii și pieilor.

— Dar merită, nu? Merită să respectăm aceste pretenții din moment ce o **turmă** de oi e singură o **uzină** imensă de lînă, lapte, carne și piei.

— Merită, sigur că merită, dar nu e destul să arunci turmele în luncă pentru a obține toate aceste produse de la sine. Important este, de pildă, cum le hrănești în lunile de iarnă. Pentru că odată scăzînd în greutate oile se refac extrem de greu. Nu e destul să le dai fîn și iarăși fîn, chiar dacă e cosit din zone fertile în fînețe naturale.

— Dar, spuneți-mi, unde mai găsim noi acum ciobani adevărați pentru că oile sînt pretențioase la îngrijire, simt mîna nepricepută și devin bolnăvicioase. Majoritatea ciobanilor noștri sînt bătrîni. Peste 50 de ani! Meseria începe să dispară deși e de o frumusețe sălbatică și e bine plătită. Doar doi oameni mai tineri s-au întors în ultima vreme, miraculos, de la oraș, de la meserii tehnice și s-au reangajat ciobani la noi, după ce înainte de armată mai practicaseră meseria asta. E vorba de șoferul Gheorghe Nedelcu și de tehnicianul Ioan Gavrilă. Dar meșteri mari în creșterea oilor rămîn tot cei bătrîni: Ioan Nedelcu, Petre Lascu, Gheorghe Pavel, Aron Bărboiu, Achim Gulie. Ei sînt oamenii care știu cîrmi turmele noaptea, pe sub lună, la locurile cele mai bune de păscut din munte și din luncă. Pentru că oile mai ales noaptea pasc bine. Pentru că e liniște și e aer curat.

— Am înțeles că în anul acesta se împlinesc 20 de ani de cînd a luat ființă cooperativa dumneavoastră agricolă. Cum veți aplica, în condiții cît mai bune, noua lege privind nutrețurile și pășunile?

— Ne-am propus să fertilizăm înțelept islazul C.A.P.-ului prin tîrlire, adică prin mutarea continuă, la două sau la trei zile, a turmei de oi, dintr-un loc într-altul. În felul acesta fertilizăm pășunea întreagă prin bălegar. Apoi, în ce privește fînețele naturale le împărțim în două: o parte pentru păscut, alta pentru cosit și depozitat în silozuri. Trecem din primele zile de timp cald la defrișarea arboretului și mărăcinilor de pe o mare porțiune de islaz ca să-l însămînțăm cu trifoi, iarbă de Sudan, lolium, festucă etc., un amestec de ierburi extrem de hrănitoare. Pentru aceasta însă urmează să împrăștiem mușuroaiele, să greblăm din cînd în cînd locul și chiar să-l grăpăm. Și pentru ca laptele să fie mai gras, mieii la fel (între altele noi avem o îngrășătorie de miei pentru export), carnea mai bună, pieile mai sănătoase, ne pregătim să semănăm mai mult porumb pentru tărîțe și să ne construim singuri o instalație de preparare a uruielii de care au nevoie oile mai ales în timpul iernii. Sînt convins că pînă la urmă ne vom descurca. Adică vom spori cantitatea de lînă pe oaie predată la stat, precum și cantitatea de lapte, de carne și de piei.

ANDREI PETRESCU ■

Să gîndim mereu bărbățește într-o meserie în care n-au încăput niciodată funcționarii: ocolul

Primăvara

Dă-mi calule o floare
N-o pot rupe că mă doare
Dă-mi cireșule boboc
E copilul meu nu poț
Din ținuta ta de gală
Dă-mi tu mărule petală
În coroana mea sub cer
Nimănui nimic nu cer
De n-am apă, de n-am soare
Simt copilul meu cum moare
Îmi lași lacrima în rouă
El sînt mic și cred că plouă
Tu ești mic și n-ai copii
Joacă-te cu jucării

Papușă supărată

Mirela e păpușa supărată
Că mămica ei cea minunată
De vreo 5 sau 6 zile
A uitat-o.

Azi e duminică
Mirela s-a trezit în brațe moi și calde
Și-a auzit povestea unei
Fetițe de clasa I... mămică.

Elena-Maria CALISOV

Și de vrei la toamnă mere
Azi nu rupe și nu cere.

Constantin STAMATE

CRISTINA STÎNGĂ Copiii doresc pacea

Picătura de ploaie

Am cules o firimitură de ploaie
Și am văzut cum tremură.
Tremură pentru o stea, a ei,
Ce vine noaptea și o luminează.
În ochiul ei aprăeam și eu
Albă, strălucitoare ca pacea.

Apoi boaba de ploaie a căzut
Jos lîngă picăturile celelalte.
Și acolo jos, nu mai era
Bobul meu vrăjit, nu mai era
Bobul meu de apă vie
Era doar o picătură de ploaie albă.

Daniela CRISTEA

O mare investiție a cincinalului

Siret-2, recepție!

„Sînt Siret-2, recepție." „Viteza vîntului 110 km pe oră. Luați măsuri pentru ancorarea macaralelor și punerea pe poziție liberă. Recepție." „Înțeles."

Fără un sistem de prealarmă pus la punct ca un ceasornic, mastodonții de oțel riscă să fie, cît ar fi ei de mastodonți, răsturnați de vîntul care la Galbeni, pe malul Siretului, se spune că bate doar de două ori pe an: șase luni de la sud, șase luni de la nord. Drept care, lupta constructorilor cu vînturile și, uneori, cu apele învolburate nu sînt doar vorbe frumoase pentru a pune în valoare îndîrjirea calmă a acestor oameni. Greutățile de care se lovesc ei azi și de care s-au lovit de cînd lumea locuitorii satelor băcăuane de pe firul apei, dar de care în curînd vor fi izbăviți, vorbesc despre rosturi mai adînci.

Ne amintim cum, cu vreun an în urmă, aflîndu-ne tot la Galbeni, după ploi căzute timp de 48 de ore neîntrerupt, pîriul Bahna ieșise din albie și inundase ogoarele satului. Constructorii hidrocentralei nici nu mai puteau pune piciorul pe terenul mîlos al șantierului, căci utilajele grele ar fi fost literalmente înghițite de clisă. În cursul nopții nivelul apei creșcuse cu peste o jumătate de metru, iar țăranii, ale căror case, după inundații, repetate, păreau să se fi lăsat într-o rînă, dădeau din cap amărîți: „IARĂȘI?!" Apoi un tehnician, iscat de undeva de dincolo de barăcile șantierului, alergase agitînd o hîrtie: „Siretul vine cu 1 100 metri cubi pe secundă!" Viitura...

Din nou la Galbeni, așadar. Zona în care se înalță hidrocentrala este de acces destul de dificil, cu terenuri care „curg". A fost o surpriză chiar și pentru proiectanții noștri experimentați modul în care acest riu capricios, din cauza configurației și compoziției terenului, **își schimbă cursul de cîteva ori pe an.** Iată de ce planuri elaborate din 1978 pentru cele trei hidrocentrale — Galbeni, Răcăciuni și Berești — pur și simplu nu mai coincideau, pe alocuri, cu situația la fața locului în anii imediat următori. La Galbeni, două viituri survenite au schimbat configurația din zona canalului de fugă și a șenalului: cam același lucru la Răcăciuni. Cît despre locuitorii din Fărăuani, Cleja, Galbeni, Nicolae Bălcescu, mulți își părăseau locurile natale în căutare de lucru aiurea pentru că la ei acasă pantele abrupte, pămînturile argiloase, pulberile de loess spulberate de vînturi făceau imposibilă sau îngreunau o agricultură modernă, intensivă. Acum, exodul este, ca să zicem așa, invers. Un număr de meseriași și de muncitori calificați găsesc de lucru dincolo de ograda lor, pe cele trei șantiere, și — lucru mai important — țăranii știu că însăși fața așezărilor și a ogoarelor lor se va schimba în curînd, întreaga amenajare hidroenergetică urmînd a se încheia în acest cincinal. La Galbeni, PIF-ul (adică punerea în funcțiune) este prevăzută pentru aprilie—mai 1983.

Hidrocentralele Galbeni, Răcăciuni și Berești, de la vărsarea Bistriței în Siret pînă la confluența acestuia cu Trotușul, reprezintă o investiție de miliarde de lei. Sînt prevăzute trei lacuri de acumulare (cel mai mare cu peste o sută de milioane de metri cubi de apă), barajele vor include cam două milioane de metri cubi de beton, iar mișcarea totală a terasamentelor va egala pe cea de la cascada celor 12 hidrocentrale de pe Bistrița. Așadar, una din marile investiții hidroenergetice ale cincinalului. Ce va însemna ea pentru viitorul foarte apropiat al acestei văi atît de legată de sufletul și inima moldovenilor? Zona se va transforma într-o imensă grădină, cu irigații în cultură intensivă. „Au și venit băieții de la I.U.F.T.I.P.E.C. pentru a băga conducte", ne spunea un hîtru, prin I.U.F.T.I.P.E.C. înțelegînd, cum oricine își poate da seama, pe cei de la „irigații". (Dacă și conductele lor sînt tot atît de lungi și de solide ca denumirea întreprinderii, atunci stăm bine.)

Canalele și șenalele — ne spune inginerul-șef de la Galbeni, Viorel Popescu — sînt astfel dimensionate încît să permită pe viitor navigația.

În adevăr, într-o perspectivă ceva mai îndepărtată se discută despre navigabilitatea Siretului de la Galați pînă spre Bacău, urmînd să se construiască ulterior mici ecluze. Cu ochii minții, peste ani, putem vedea „venind pe Siret" convoaie de șlepuri remorcate, transportînd economicos (se știe că transportul pe apă este cel mai ieftin) materiale de construcții, lemn, cereale, produse industriale... Este o idee mai veche la care mulți moldoveni visau. Apoi, tot grație celor trei hidrocentrale, turismul local va cunoaște un nou avînt, bărci și vaporașe vor aluneca pe lacuri, artere de comunicații vor facilita turismul auto. De pe acum miliția se gîndește să-și mute punctul de control actual mai înspre intersecția drumului național E 20 cu șoseaua care va duce spre unul din viitoarele baraje.

Lucrările la Galbeni — punctul cel mai avansat al amenajării hidroenergetice — avansează rapid, totuși nu în ritmul dorit de constructori. De ce?

— Iată, această fabrică de beton în fața căreia ne aflăm acum — ne spune inginerul Viorel Popescu — a stat zile întregi fără foloase acum două săptămîni, pentru că ne-a lipsit **un** rulment românesc (nu tu import, nu nimic!) în valoare de cîteva sute de lei. Ne lipsesc piese de rezervă. Vă închipuiți ce pierderi antrenează pentru un șantier ca al nostru (o investiție de ordinul unui miliard) încetarea producției, fie și numai pentru cîteva zile, la una din cele două fabrici de ciment de care dispunem. Alt exemplu: pentru constructorii de hidrocentrale mașinile de încărcat Castor, de la „Progresul"-Brăila, sînt esențiale. Se strică adesea (mă rog, se întîmplă), dar anomalia începe abia după aceea: fiind încă în garanție, nu avem voie să umblăm la ele, ceea ce este de înțeles. Dăm un telex la Brăila și începe așteptarea, numărată, în cel mai bun caz, în zile, răstimp în care Castorul stă. Vine, în fine, delegatul, care de regulă nu poate face nimic, doar **constată.** Și asta, înțelegem, deoarece pînă nu vede omul cu ochii nu poate ști exact natura defecțiunii. Castorul zace în continuare. Delegatul se întoarce la „Progresul", care, după un timp, ne trimite reparatorii. S-a pierdut însă timp prețios, care atîrnă greu în balanța eficienței economice. Cam la fel se petrec lucrurile cu autocamioanele de la întreprinderea din Brașov și cu piesele auto, care lipsesc, deoarece, cred eu, producătorii nu sînt destul de interesați economic ca să le fabrice. Fapt e că randamentul parcului nostru auto nu depășește 50%. Așadar, pe șantier nu lucrările complexe, care cer cap și meserie, ne pun probleme, ci lucrările la terasamente, mișcările de pămînt la canalul de aducțiune și la canalul de fugă, pentru care avem nevoie doar de mașini și piese de schimb. Și cu asta am spus tot.

Există o soluție mai simplă și mai eficientă, sugerată de interlocutorul nostru: „Progresul" și eventual și alte întreprinderi să creeze microstații de SERVICE SIRET. Amplasarea celor trei șantiere hidroenergetice ar justifica din plin efortul destul de modest implicat în organizarea unui asemenea **microservice.** Desigur, nici această soluție nu ar îndepărta ca prin minune toate dificultățile — unele obiective — legate de reparații și de piesele de schimb, dar merită reflectat asupra ei.

Oricum, chiar dacă adesea Castorurile stau, constructorii, ei, nu stau și nu așteaptă, fac eforturi stăruitoare cu gîndul la PIF, de care este legată și mîndria lor profesională, lar roadele se văd. Iarna au încălzit betonul arzînd cărbune și lemn de brad, „căzături", în vechi butoaie, pentru a economisi motorină („sistemul **focăritului,** al omului la foc, nu e prea **elegant,** în schimb este economicos", ne spunea „preotu", șeful sectorului baraj, Gheorghe Preotu). Acum, în această primăvară capricioasă, dulgherii lui Ferent Ianău, mai toți din Lespezi și Girleni (sate băcăuane născătoare de dulgheri, despre care se spune că și duminica ies la plimbare cu tesla în mînă), fierarii-betoniști ai lui Bădița Ioan, Mihai Crețulescu și cîți alți înving vînturile, fericiți că ele nu bat aici decît de două ori pe an.

LIONEL NIȚESCU ■

(Urmare din pagina 1)

așa cum am subliniat și la lucrările Comitetului Central și vreau să subliniez și în fața Marii Adunări Naționale — ca guvernul să-și îndeplinească în mai bune condiții sarcinile prevăzute de Constituție privind conducerea activității economice, să-și asume PE DEPLIN (s.n.) această răspundere în fața poporului, a forului legislativ suprem al țării". Aceasta este esența chestiunii : asumarea pe deplin a răspunderii în fața poporului. De fapt, președintele a spus în vorbe puține chestiunea cea mai arzătoare a momentului nostru, pledînd implicit împotriva lipsei de responsabilitate. Să fim bine înțeleși : este dreptul nostru de popor suveran, este dreptul Parlamentului nostru care reprezintă acest popor, e dreptul Președintelui nostru care-și exercită îndatoririle constituționale, în deplină legitimitate, și e dreptul partidului nostru, care conduce întreaga activitate a României, să schimbe componența guvernului, să-i ceară și să-i primească mandatul. Speculațiile, care apar în unele ziare din străinătate, dovedesc o jenantă lipsă de respect față de existența unei patrii libere, a cărei luptă pentru libertate acele ziare, cu alte condeie, o laudă. Dar, în cadrul libertății noastre, noi avem datoriile noastre față de poporul nostru. Sînt țări în care guvernele s-au schimbat bilunar ani de-a rîndul. Și nimeni nu s-a mai mirat. Sînt alte țări în care, conform condițiilor istorice date, guvernele nu s-au mai schimbat de la ultima întîlnire personală dintre Adam și Eva. Fiecare popor, prin instrumentele pe care și le creează și apără, are dreptul să se simtă exprimat de un guvern sau de altul. Ziariști de mina a doua n-au dreptul însă, după opinia mea, să judece miop realități pe care nu le cunosc.

În fond, ce este această chestiune a răspunderii ? Este ea o noutate pe agenda de lucru a oamenilor politici ? Nici vorbă. Chestiunea asumării responsabilității în cazul oamenilor exponențiali este una intrinsecă propriei lor condiții. Dacă un om acceptă să-i reprezinte și pe alții, să fie alesul lor, el trebuie să accepte responsabilitatea destinelor și vieților celor reprezentați. Asta este valabil pînă și în organizarea responsabilităților și sarcinilor într-un autoturism, de al cărui bun mers răspunde cel ce ține volanul. Cum i-ar sta aceluia dacă, în loc să conducă în funcție de condițiile drumului, mașina pe care o are sub mîini, ar cobori din 10 în 10 metri să dea un telefon la dispeceratul central să i se spună, de-acolo, cum e drumul ?

Epoca noastră, al cărei luminos început este Congresul al IX-lea al partidului din 1965, are șansa, noi cu toții avem șansa, ca la cîrma destinului național să se afle un bărbat politic excepțional, unul din marii lideri ai lumii, un om de o omenie exemplară, un geniu strateg, un patriot adevărat, un luptător dîrz împotriva tuturor celor ce au rîvnit, mai în secret sau mai pe față, suveranitatea României, un militant real și plin de vocație pentru pacea lumii, dar un om : Nicolae Ceaușescu. Un om. Spun cuvîntul **OM** și pentru a sublinia că acesta mi se pare rangul cel mai înalt în orice ierarhie și pentru a sublinia că adevărata înțelegere a politicii tovarășului Nicolae Ceaușescu o vor dovedi, o dovedesc sau au dovedit-o acela care nu repetă în mod mecanic, papagalicesc, vorbele domniei-sale, ori aplaudă formal acțiunile sale, ci continuîndu-și după aceea traiul comod. **Adevărata înțelegere a politicii Președintelui nostru se cuvine să capete forma unei aderiuni prin fapte, prin asumarea deplină a răspunderilor de către fiecare la locul său cu puterile sale, cu investiturile sale.** Sînt bucuros a fi susținut această idee și ca vorbitor la Congresul al XII-lea al partidului. A fi revoluționar nu înseamnă a te prezenta, bine dat cu spray, cu papion la gît, la praznicul de după victoria revoluției, ci a te implica direct, cu tot riscul, în lupta pentru victoria ei. Și, eventual, a mai și pierde și, eventual, a te mai și jertfi. Avem, deci, norocul istoric să ne conducă o personalitate puternică, bine conturată și-n sufletul țăranului din Apuseni, și-n sufletul muncitorului de la Galați, și-n sufletul studentului craiovean căruia i-a dat universitate, după cum făgăduise cînd era tînăr, și-n sufletul bucovineanului din Ciocănești, care-i ține portretul, ca și moțul din Apuseni, între portretele de familie, și-n galeria de proeminențe politice contemporane ale lumii, avem norocul că în chestiuni pe viață și pe moarte ale patriei, marele nostru patriot a acționat în permanentă stare de veghe și de inspirație. Dar acest noroc este transformat de unii într-o pavăză pentru lipsa lor de responsabilitate. Este aproape natural ca, într-o țară condusă de o personalitate atît de puternică, să existe la unii tentația ca oameni cu munci de răspundere să dea spre polarizare actele lor de decizie către acea puternică personalitate. Dar este tot atît de natural să ne întrebăm : nu cumva pasînd de la nivel la nivel, de jos în sus, răspunderile, neavînd curajul să luăm inițiative, aglomerăm în mod inutil, obositor și nedrept bordul de probleme al cîrmaciului destinului național ? Nu cumva oamenii cu investitură deosebită în plan social, politic sau economic sau cultural sînt investiți tocmai pentru a pune în aplicare hotărîri de partid și legi existente, iar nu pentru a pasa mereu mai în sus, tot mai în sus, spre cabinetul nr. 1, probleme care sînt de competența lor și care nu cer intervenția celui ce nu se poate ocupa de felul cum merg toate mașinile pe toate drumurile țării, ci trebuie să conducă mașina cea mare a istoriei noastre ? Nu cumva s-a creat un mecanism aberant, de falsă vigilență și de falsă modestie, care în fapt vin să obosească tocmai vigilența și modestia ? Ce fel de oameni exponențiali sînt aceia care acceptă rolul de curieri între problemele pe care le au de rezolvat și nivelele mai înalte către care ei duc problemele, neavînd curajul să le abordeze și să le rezolve ei înșiși ? Aceasta mi se pare chestiunea, repet, esențială : **asumarea răspunderii.** Să-l lăsăm pe Președintele României să albă mereu în fața ochilor și a conștiinței problemele cele mari ale patriei și ale partidului, ale lumii și ale omului, să ne facem fiecare datoria în așa fel încît să nu rămînă nici un simbure de îndoială asupra oportunității și dreptății faptelor noastre. Să nu se creeze, din resturile nerezolvate de probleme, ale fiecărui domeniu, un colos de nimicnicie și de zădărnicie, un colos de neputințe și de spaime, un colos de responsabilități păcălite și de „drepturi" întemeiate pe îndatoriri neonorate.

Președintele Nicolae Ceaușescu nu poate ține loc de activitate economică, de activitate politică, de activitate socială, de activitate culturală. Fiecare om din ierarhia socială se află la locul său, unde i-a așezat societatea, pentru a-și face datoria, nu pentru a fi suplinitorul de ocazie al cutărui ministru care nu-și face datoria, sau al cutărui om de cultură care uită să se întoarcă spre popor, cu faptele sale. Că e așa o dovedesc marile acțiuni de principiu ale Președintelui, o dovedește împrejurarea că din inițiativa sa au fost create și cadrul de organizare și desfășurare a activității culturale, „Cîntarea României", și cadrul de organizare și desfășurare a activității sportive, „Daciada", spre a da doar două exemple din domenii pe care mulți le lasă la voia întîmplării. Dar principiile bune nu pot ține loc de „Cîntarea României". Noi trebuie să umplem cu activitate autentică, valoroasă acest cadru. Noi trebuie să dăm viață zi de zi acestui cadru, și nu viață stearpă, nu viață surogat, ci cultură adevărată, sprijinită pe principiul sfînt al valorii, dăruirii și pe ecuația frumos — bine — adevărat. Să nu transformăm această fabrică de valori spirituale, care ar trebui să descopere și să consacre valori spirituale, întreținînd în oameni permanentul foc sacru al frumosului, binelui și adevărului într-o fabrică de produs lozinci despre cum producem noi lozinci. „Daciada" trebuie să se transforme, dintr-o ocazie de a mai raporta, drept îndeplinite, niște sarcini pe linie sportivă, într-o autentică mișcare de masă pentru practicarea educației fizice și a sportului, pentru crearea unui suport popular marilor performanțe pe care de prea multă vreme le așteptăm de la sportivii noștri și ele vin foarte rar, iar C.N.E.F.S. nu a găsit încă modalitatea de a lega organic sportul de masă de sportul de performanță.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat compatrioților săi, am luat două exemple, aceste direcții în două domenii : cultura și sportul. Dar acțiunea Președintelui în domeniul economic este permanentă. Dar acțiunea în domeniul social are o îndelungată vibrație în sufletele oamenilor. Ce se întîmplă însă ? Unii își închipuie că e destul să fie de acord cu ceea ce a spus Președintele. Dar nu e așa. Nu este destul. Nu de un acord formal are nevoie țara și are nevoie Președintele. Ci de traducerea în fapt a tuturor gîndurilor bune și a tuturor inițiativelor valoroase. Și mai e nevoie să credem cu toată puterea ființei noastre că democratic este și important este, pentru noi, să ajungem la concluzia că înșine trebuie să producem inițiative, să ne luăm în serios rolul de revoluționari, fiecare cu puterile sale, cu vocația sa și cu investitura pe care o are.

Văd, acum, de exemplu, în presă o largă campanie pentru valorificarea plantelor medicinale. Mi-aș permite să întreb pe cei responsabili din ministerele de resort și cu deosebire din Ministerul Sănătății, nu-și amintesc cumva domniile lor că într-o publicație numită Flacăra, de ani și ani de zile, niște ziariști, pe care unii i-au considerat ziariști de scandal tocmai pentru asta, au ridicat tocmai problema plantelor medicinale ? N-am încercat noi să spunem că e timpul să trecem la valorificarea acestui mare potențial de sănătate și de valută forte al României spre binele tuturor ? Acum diverși factori din domeniul sănătății se plîng că nu prea mai importăm medicamente străine. Dar noi trebuie să fim oare în acest domeniu doar importatori ? Exemplele pe care le voi da demonstrează că o optică greșită, profund greșită la Ministerul Sănătății, ne-a condus la situația de a împovăra statul român cu importuri de medicamente pe valută forte, cînd soluția era una simplă și radicală : să ne bazăm întîi pe inteligențele existente în România, să valorificăm la maximum potențialul nostru uman și natural, să ajungem și să exportăm medicamente (medicamente, iar nu materie primă cum, din păcate, se întîmplă, spre scăderea parcă intenționată a potențialului nostru financiar ; exportăm materii prime la prețuri derizorii în loc să exportăm produse finite, cu inteligență românească încorporată în ele și cu o capacitate de impact pe piețele lumii care ne-ar salva de multe rele), căci, după părerea mea și după părerea multor specialiști români, doctorul Mihai Leontopol deține la ora de față, în cancer, un tratament mai eficace decît Interferonul despre care se fac atîtea presupuneri și căruia i se face atîta reclamă. Dar, iată, e prilejul să întreb : ce fel de responsabilitate își au cei care de un an și ceva de zile dețin toate datele cazului Leontopol, dețin concluziile comisiei pe care domniile-lor, din conducerea ministerului, au numit-o spre a cerceta și nu întreprind absolut nimic spre a rezolva acest caz ? Adică spre a da comunicatul firesc de presă și condițiile firești de lucru doctorului. Este oare corect ca unii dintre ei să se plîngă dînd din umeri : „Dom'ne, nu mai avem valută să luăm medicamente din străinătate, și ne mor bolnavii", pe cînd propuneri de colaborare în valută pentru medicamentul și tratamentul Leontopol zac neluate în seamă ori chiar respinse de adjunctul ministrului sănătății, tovarășul Ludovic Păun ? Cum să pretindem statului să ne dea valută în toate sectoarele de activitate, pentru a importa, cînd noi, aflați la diverse eșaloane ale activității sociale și economice, nu numai că nu căutăm soluții, ba chiar le respingem, le minimalizăm sau le distrugem în anumite cazuri, atunci cînd ele vin spre a oferi statului resurse valutare însemnate ? De problemele noului în Ministerul Sănătății, din cîte știm, se ocupă tovarășul adjunct al ministrului, Ludovic Păun. De curînd a venit din Argentina, pe banii lui, un medic și nu unul oarecare, spre a continua cercetările asupra efectului tratamentului Leontopol după ce constatase cu bucurie acțiunea pozitivă a tratamentului și la oameni, și la animale. Întrebarea mea este : a avut răbdare tovarășul adjunct al ministrului, Ludovic Păun, să meargă, măcar o dată, la locul de muncă al doctorului Leontopol, să-l încurajeze pe linia cercetărilor sale și să-l întrebe, măcar ca de la medic la medic : spune, omule, cum faci, ce faci, ce trebuie să facem noi ca să te ajutăm ? A venit un medic din Argentina, cred că putea să meargă și un medic de boli tropicale din București. Aici aș vrea să fiu exact : dacă tovarășul L. Păun dorește să-l găsească pe Mihai Leontopol, de-acum încolo, să nu-l mai caute în Precupeții Vechi 14, ci la Spitalul clinic Fundeni, la Clinica de cardiologie, unde se află în grija medicilor, datorită muncii extenuante pe care o depune de ani de zile.

Și revin : trebuia să existe o nouă hotărîre pe linie de stat pentru a valorifica plantele medicinale ? Sînt ele o noutate de pe ultima plajă a modei și nu ne-am putut informa la timp cu privire la existența lor ? Mi se pare că o optică extrem de păgubitoare domnește în multe din birourile Ministerului Sănătății. O optică de desconsiderare a valorilor noastre și de plasare a multor sarcini ce revin strict Ministerului Sănătății undeva mai sus. Spre a putea într-adevăr aduce medicamentele necesare din străinătate pentru bolnavii din România, trebuie ca Ministerul Sănătății din România să caute el, nu să se lase căutat, să încurajeze pe toți acei cercetători români care ar putea deveni surse de export convenabil și, de ce nu ?, **surse de mîndrie națională.** Marile moșteniri pe care le-au lăsat Chișiu, Iubu, Ranetescu trebuie cercetate serios.

Avem, iată, aici, o listă întreagă de cazuri asupra cărora propunem să se exercite, sub această nouă zodie a responsabilității reîmprospătate, acțiunea forurilor de decizie din diverse ministere, institute de cercetare, academii și instituții de profil. N-avem voie să nu înțelegem că în România, acum, se scrie istorie, că această istorie nu poate fi decît istoria tuturor, așa cum sîntem noi, așa cum putem fi, așa cum trebuie să fim. **Trebuie să facem mult mai mult pentru redescoperirea politicii inițiativei și asta nu oricînd, ci acum, pentru că urgența face parte din spiritul revoluționar, urgența este o armă a spiritului revoluționar.** Există legi, există hotărîri de partid. În cadrul lor, iată ce ne îndeamnă Președintele Nicolae Ceaușescu, **SĂ ACȚIONAM CU SPIRIT REVOLUȚIONAR,** nu cu lene, comoditate și șmecherie. Politica aceasta, de a trimite sus, cît mai sus, ceea ce tu n-ai curajul să afirmi sau să negi nu poate conduce decît la faliment. De aceea a spus Președintele nostru un nu hotărît eludării de către unii a sarcinilor în cadrul Guvernului, și nu numai acolo, evident. De aceea s-a simțit nevoia acestei împrospătări.

Revista noastră a susținut lungul război al apelor minerale. Folosul totuși a fost extrem de mic. Chiar nu sîntem noi în stare să producem accesoriile necesare spre a avea și noi și spre a exporta excepționalele ape minerale românești netratate, nesofisticate, ci așa cum sînt ele ? Noi am dezbătut această problemă cu mult înainte ca ea să devină o problemă pe plan mondial. Cine poartă răspunderea faptului că nu s-a acționat la timp, că milioane de litri de apă se pierd zilnic odată cu milioanele de valută forte ?

Cînd cerem trebuie să știm și să dăm. Învățul acesta de a pune mereu în circa statului datorii trebuie uitat. Trebuie să și oferim statului nostru valuta noastră forte : inteligența noastră, inițiativa noastră. La asta ne îndeamnă Președintele Nicolae Ceaușescu.

Sîntem mîndri că am scris între primii despre cazul Ștefan Odobleja, în adîncime, așa cum se cuvenea. Dar nu s-a întreprins cît trebuie pentru ca Ștefan Odobleja să fie recunoscut drept adevăratul creator al ciberneticii. Ce-au făcut în vremea în care noi scriam aceasta forurile de resort ? Ne acuzau, ne calomniau, ne considerau o revistă de scandal.

Ne-am ocupat primii de problema munților în marile noastre acțiuni susținute cu precădere de dr. Radu Rey și într-un număr special de revistă dedicat Munților Apuseni. Urmările nu sînt însă cele așteptate. Există diverse obstacole, există diverse moduri de a amîna la nesfîrșit rezolvarea cazurilor. Și-n vremea aceasta noi pierdem, noi pierdem, pentru că timpul curge în defavoarea celor inactivi. Nu e vorba de nici un orgoliu. Dacă e posibil nici n-am vrea să se mentioneze că Flacăra a deschis această problemă sau alta. Dar am fi fericiți să vedem că ideile care ne-au condus, ideile Președintelui Nicolae Ceaușescu, prind viață în toate domeniile, că inteligența românească este într-adevăr în acțiune. De ani de zile se risipește cătina albă. Peste cîteva luni se vor împlini 10 ani de cînd am scris primele cuvinte despre descoperitorul Vasile Boici. Și iată că s-a dovedit că n-am scris aiurea. Și totuși încă lui Vasile Boici nu i s-a dat ceea ce i se cuvenea. Dar, în fine, problemele sînt enorme. Le vom nota aici, le vom enunța aici numai spre a vă produce dovada că susținem ideea de asumare a responsabilității cu îndreptățire și cu autoritate morală, pentru că noi, ca gazetari comuniști, am încercat să ne asumăm responsabilitatea în diverse ocazii pe care ni le-a oferit viața. Dar mai presus decît orice trebuie să învățăm, cît nu e prea tîrziu, că **fericirea tuturor depinde în cea mai mare măsură de responsabilitatea fiecăruia.** Nu sîntem o societate individualistă și rece. Dimpotrivă, sîntem o societate a tuturor. Dar asta **nu înseamnă că trebuie să ne închipuim responsabilitatea drept o sarcină a CELORLALȚI.** Căci dacă fiecare și-ar închipui asta întregul organism social ar deveni un haos. Viața colectivă, munca în colectiv și chiar conducerea colectivă nu pun în umbră ci, dimpotrivă, scot și mai puternic în relief rolul personalității și obligația fiecăruia de a se considera parte integrantă a tuturor.

...Aceasta e credința noastră. Aceasta e pledoaria noastră, la aceste concluzii ne-a condus recenta desfășurare de evenimente din țară, la aceste gînduri ne-a determinat acțiunea Președintelui Nicolae Ceaușescu : **fericirea tuturor depinde în cea mai mare măsură de responsabilitatea fiecăruia.**

Fericirea tuturor depinde, în mare măsură, de responsabilitatea fiecăruia

O propunere: Imn pentru sănătate

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României", Ateneul Român a găzduit recent un concert simfonic susținut de Orchestra de cameră a medicilor, sub bagheta doctorului Ermil Nichifor, eveniment care a prilejuit și prima audiție a piesei **Imn pentru sănătate** ; textul și linia melodică de o mare solemnitate a sonorităților, aparțin medicului G. Marinescu, cunoscut și ca poet (George Marinescu Dinizvor), iar orchestrația, datorată lui C. Pușcoiu, conferă o remarcabilă sobrietate construcției muzicale. La interpretare și-au dat concursul și corul „Gaudeamus" al Conservatorului bucureștean, avînd ca soliști pe Emilia Petrescu și Pompei Hărășteanu. În concertul pentru vioară și orchestră de Ceaikovski,

orchestra a susținut cu pasiune și aplomb evoluția tînărului Mihai Ionescu, violonist înclinat către registrul temperamental al interpretării. În continuare, abordînd o partitură pretențioasă — Simfonia nr. 35 în Re major „Haffner" de W.A. Mozart — orchestra medicilor a izbutit sonorități delicate, chiar dacă neajunse încă la ultimele rafinamente, încheind astfel un program de o deosebită dificultate. Acest binecunoscut ansamblu de amatori bate cu hotărîre la porțile profesionalismului ! **(T.R.)**

Probleme pe care le supunem din nou atenției, rugînd să se exercite asupra lor responsabilitatea firească a celor în drept

● **Carpați 2 000** ; o amplă acțiune de punere mai deplină în valoare a bogățiilor munților, a tradiției de creștere a vitelor ; propunerile dr. Radu Rey întîrzie să fie aplicate ;

● **Metoda „Sanab"** ; o nouă metodă de reparare a arborilor cotiți pentru nave, adoptată la Șantierul naval din Brăila ; se trenează generalizarea el ; ea aparține inginerului Petre Buleci ;

● **Limfogratul** ; realizat de prof. dr. doc. Henrieta Ciortoloman, aparatul e destinat perfuziilor lente și radiografiilor, putînd contribui la depistarea precoce a cancerului uterin și mamar ; elimină importul ; e nevoie ca producerea lui să fie încredințată unei unități ;

● **Mildiograful** ; pus la punct de inginerul Constantin Rafailă, el stabilește perioadele optime de stropire a livezilor și viilor, putînd fi extins și la cultura mare ; se impune fabricarea de serie, existînd posibilități și de export (aparatul a fost prezentat în Turcia, Polonia etc.) ;

● **Roata motoare** ; un nou tip de motor hidraulic pentru hîtaje grele ; autor inginer Horia Aramă ; funcționează din 1970 în cadrul Întreprinderii „Progresul" din Brăila aducînd economii de combustibil ; solicitat în R.F.G., S.U.A. etc. se simte nevoia unei valorificări mai depline, fiind vorba de o prioritate mondială ;

MEDICINĂ :

● **Boicil** ; medicament antialgic și antireumatic inventat de medicul timișorean Vasile Boicl ; generalizarea lui, ca și diversificarea formelor galenice (unguent, tablete etc), întîrzie ; solicitările la export au fost și sînt tratate cu indiferență ;

● **Medicamentul farmacistului Tiberiu Danciu** ; testat în cadrul Spitalului nr. I din Timișoara, a dat rezultate deosebite în tratarea stărilor comatoase cauzate de alcool ; fabricarea lui întîrzie, deși s-au semnalat și cereri externe ;

● **„Ulcosilvanilul"** ; medicament cu deosebită eficiență economică și socială, evitînd tratamentul chirurgical al ulcerului ; se pune problema desemnării unei clinici universitare metodologice pentru aplicarea și aprofundarea procedeului descoperit și brevetat de dr. Ioan Pușcaș din Șimleu ;

● **„Autovaccinul"** ; dr. Constantin Băcanu a obținut vaccinuri din celule și produse microbiene recoltate de la bolnavii suferinzi de diverse afecțiuni ridicînd potențialul biologic ; testat și în medicina veterinară, a dat rezultate remarcabile ; aplicat cu succes în cîteva clinici, el nu se fabrică datorită lipsei unei stații pilot ; totodată, se pune problema organizării unui test, pe o durată mai lungă, într-o comună sau circumscripție sanitară ;

● **Medicamentul „L"** ; prioritate a dr. Mihai Leontopol, utilizat în tratamentul bolii neoplazice, al tumorilor maligne ; numeroase cazuri în țară și în străinătate tratate cu succes ; reviste americane au confirmat, recent, valoarea cercetărilor dr. Leontopol, punînd în evidență rolul hidrochinonei în distrugerea celulei canceroase ; Institută de Ministerul Sănătății, o comisie de specialiști a urmărit mai multe cazuri, dar întîrzie în a face publice concluziile la care a ajuns ; interes deosebit în străinătate, o cerere fermă de colaborare din Italia și, în urmă cu cîteva săptămîni, din Argentina ;

● **Gamaglobulină injectabilă** ; produs românesc/ neprotejat prin brevet, datorat cercetătorului Szegly Geza de la Institutul „Cantacuzino" ; materie primă ieftină, realizată din deșeuri biologice ; s-au sintetizat primele cantități de fiole, dar se pune problema extinderii liniilor tehnologice de la Institutul „Cantacuzino" în vederea acoperirii întregului necesar din țară și pentru export ;

● **Metodele dr. Florea Dinu** ; pe baza acestora, inventatorul, stomatolog din Cîmpina, a realizat un produs original destinat combaterii parodontozelor și o gamă de aparate electronice eficiente în tratamentul nevralgiilor de trigemen, al parezelor faciale etc ; se impune extinderea metodelor și, totodată, urgentarea multiplicării aparatelor, ale căror prototipuri există la I.C.P.E. și I.C.E. ; ele s-ar putea valorifica și la export ;

● **Produsele apifitoterapice** ; amestecuri de extracte de plante și produse apicole, elimină importuri · costisitoare ; medicamentele, datorate Tamarei Păunescu, și-au demonstrat actiunea terapeutică, se întîrzie însă acordarea avizelor de fabricație ;

● **Metoda ing. Valer Popa** ; calități native deosebite în detectarea emisiunilor bioenergetice ale organismului uman ; capacitatea de a diagnostica afecțiuni greu de deoistat prin metodele clasice de investigație ; se impune crearea unui cadru organizat, metoda urmînd a fi verificată într-o unitate medicală ;

● **Cătina albă** ; preparatele din cătină albă, datorate prof. univ. Ion Brad, și-au probat eficacitatea terapeutică în tratamentul bolilor sistemului nervos central și periferic, al celor de piele etc ; adjuvant în industria cosmetică ; se cere urgentarea acordării avizelor de fabricație ;

DOSARE REDESCHISE :

● **Ștefan Odobleja** ; recunoașterea meritului severinean drept precursor al cibernetcii ; se tergiversează tipărirea lucrărilor sale ;

● **Nicolae Chișiu** ; se impune continuarea cercetărilor, mai ales la Institutul „Victor Babeș", cu privire la obținerea de reactivi imunologici utilizați în dozarea imunoglobulinelor umane ; un litru de reactiv Chișiu se produce cu circa 10 000 lei, fiind echivalent cu un produs animal de import de circa 200 de ori mai scump.

N-am făcut decît o selecție a problemelor. Colecția revistei Flacăra e cel mai concret argument că numărul acestora e mai mare.

O învinuire care cîștigă teren: extravaganță tehnică

Invențiile inginerului Vasile Dumitrescu, și în mod special motorul cu distribuție variabilă prin supape cu talere flotante, demonstrează o dată mai mult că ideile originale sosesc deseori pe lume ca niște musafiri nepoftiți, ce nu pot fi deosebiți la început de fantezie și extravaganță. Istoria tinde în această privință să se repete cu obstinație.

Ideea construirii unui dispozitiv care, atașat motorului de autoturism, să conducă la o distribuție variabilă, a apărut în gîndurile și proiectele inginerului Dumitrescu încă din vremea cînd acesta se mai afla pe băncile facultății din Brașov. Invenția a cunoscut așadar o lungă gestație ce a durat pînă în 1978 cînd, sub auspiciile Institutului de învățămînt superior din Pitești, a fost creat primul model funcțional. Dar momentul nu a însemnat deopotrivă și realizarea practică a dispozitivului. Întîmpinată cu răceală și dezinteres, iar de către unii chiar cu dușmănie declarată, propunerea a fost considerată ani la rînd drept fantezistă și lipsită de valoare și fiabilitate. În fața argumentelor prezentate de autor s-a năpustit valul contrăargumentelor „de specialitate", pînă cînd cineva, de undeva, „a pus punctul pe i", concluzionînd sentențios : „Dacă dispozitivul ar fi posibil, el ar fi fost de multă vreme inventat și realizat de către americani".

Americanii au brevetat într-adevăr un dispozitiv menit să ducă la variarea fazelor de distribuție, dar modificările au fost realizate la nivelul axului cu came și au avut ca efect recircularea unor gaze de eșapament. În această situație, invenția românească este și rămîne o premieră mondială, și un moment de referință în întreaga istorie a motoarelor cu ardere internă. Pentru prima oară în lume, un inventator — iar acesta e românul Vasile Dumitrescu — a imaginat și a creat un sistem mecanic ce adaptează secțiunile și momentele de acționare a supapelor la cerințele de umplere corespunzătoare diferitelor regimuri de funcționare a motorului. Pentru întîia oară, cu alte cuvinte, a fost înfăptuită prin procedee mecanice, închiderea și deschiderea supapelor după debitul de carburanți solicitat de motor. Acest lucru înseamnă :

— o umplere corespunzătoare mai ales în zona turațiilor reduse, sau ceea ce imprimă motorului o elasticitate și o adaptabilitate superioară ;

— omogenizarea amestecului combustibil-aer, fapt care permite o distribuție mai uniformă a acestuia spre cilindri, evitîndu-se pe această cale maldistribuția ;

— posibilitatea arderii unor amestecuri sărace, deci o ardere mai completă a combustibilului și reducerea gradului de nocivitate a gazelor de eșapament.

Toate acestea devin evidente mai ales prin sensibila economie de carburanți. Experimentele au dovedit că, față de motoarele clasice, cei cu distribuție variabilă consumă cu 24,5% mai puțin în trafic urban, cu 23,2% în regim de deplasare cu 40 km/h și, în aceleași condiții, cu 22,3% la 100 km/h.

Motorul cu distribuție variabilă a fost adaptat abia după discuții și pertractări interminabile și, evident, după un anevoios și costisitor război al nervilor. Din fericire, demersurile autorului s-au bucurat în cele din urmă de sprijinul inginerului Simion Săpunaru, directorul general al Centralei industriale de autoturisme Pitești, precum și de concursul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. În 1979, „Distribuția variabilă prin supape cu talere flotante" a fost brevetată, iar un an mai tîrziu, pe baza contractului încheiat, au început experimentele în cadrul centralei. În 1981, produsul a fost omologat și montat pe 120 de autoturisme. **Anul acesta, în semestrul II, 10 000 de autoturisme Dacia-1300 vor fi înzestrate cu motor cu distribuție variabilă.**

În prezent, inginerul Vasile Dumitrescu este șef de lucrări la Institutul de învățămînt superior din Pitești. Din păcate, despre ultimele sale invenții, care sînt și cele mai valoroase, nu putem vorbi deocamdată, ele fiind încă secrete de stat. Am primit totuși încuviințarea de a spune cîteva lucruri despre realizarea miniautoturismului „Student", obținut prin răscroirea autoturismului „Dacia-1300".

Noul autoturism, gîndit și montat în atelierele institutului, este (și, sperăm, va fi și în producția de serie) un vehicul dotat cu motor mono sau bicilindric și, deopotrivă, o mașină modulată. La o cabină fixă se pot monta de la caz la caz corpuri variate, astfel încît autoturismul poate deveni, la dorință, coupé, camionetă sau berlină. Mașina poate dezvolta o viteză de 115 km la oră, consumul fiind extrem de redus. Atît, deocamdată. Vom reveni cu amănunte într-un viitor reportaj cînd, sperăm, vom putea prezenta cititorilor noștri și celelalte prestigioase invenții ale inginerului Vasile Dumitrescu.

LIVIU TIMBUS ■

Iubirea de frumos

Ruptul sterpelor

Cu prilejul acestei vechi sărbători păstorești, la Ieud, în Maramureș, în aceste zile au loc manifestări culturale, comunicări științifice legate de aceste vetre de spiritualitate românească, întîlniri cu scriitori. Este cea dintîi întîlnire de acest fel în satul maramureșean, întîia oară cînd intelectualii se întorc în sat să discute și conferențieze la nivel științific asupra valorilor spirituale ale satului românesc. Pînă acum aceste simpozioane aveau loc de obicei în oraș, iar la sat se pleca mai mult fără cuvînt.

Este venită vremea să privim satul, tradițiile lui, oamenii lui, ca pe un public cel puțin tot atît de receptiv conferințelor noastre ca și publicul de la oraș. Să nu uităm că aici sînt astăzi, în aceste sate, poate cei mai mulți copii ai țării care trebuie să audă cuvîntul adevărului rostit de poeții de seamă ai acestui popor, să asculte prelegeri de înaltă ținută intelectuală.

Ieudul poate deveni o universitate de vară a Maramureșului, așa cum plănuia Iorga, odată cu deschiderea celei de la Văleni, pentru mai multe vetre românești din țară. Cursuri de vară pentru studenți străini care învață limba română, ținute în aceste locuri străvechi românești, unde tradiția este

Pioniera cu flori și porumbei
IULIANA MARDALE

încă o realitate, sînt sigur că ar mijloci cunoașterea lumii românești între alte neamuri mai profund și de neuitat. Deja un număr de studenți străini au stat, unii mai îndelung, în „satele maramureșene, pentru a învăța din marea civilizație și spiritualitate românească, ce pot fi model — cum spunea un savant japonez despre Maramureș — pentru culturi și civilizații moderne din popoare care simt nevoia regenerării spirituale. Avem de învățat cu toții în continuare din experiența milenară a țăranului român, mai ales în ce privește ținuta noastră morală, în care se lucrează cu anevoință și se deprinde cu mari jertfe de către fiecare generație.

Respectul față de familie, iubirea de Patrie, jertfa de sine, austeritatea de bunăvoie într-o inavuțire sufletească în Maramureșul voievodal sînt încă virtuți de fiecare zi.

Cu acest gînd plecăm și vom pleca mereu spre inima țării, în satul românesc.

IOAN ALEXANDRU ■

„Am putea deveni o forță pe plan mondial în medicina tradițională"

— Ne bucurăm, tovarășe doctor C. Ionescu-Tîrgoviște, că putem sta din nou de vorbă cu dumneavoastră. Ce gînd vă aduce ?

— Ar trebui, cred eu, să pledăm pentru înființarea unui Centru național de medicină tradițională. S-au făcut în ultima vreme pași importanți la noi, în acest sector, cred că a venit momentul să se acționeze mai organizat.

— Medicina tradițională o o altfel de medicină ?

— Oarecum. În mod sigur ea a stat la bază pentru medicina actuală, care însă a evoluat într-o cu totul altă direcție, cea a sintezei chimice. E un drum care nu poate fi neglijat, nici vorbă de asta, un drum pe care s-au obținut performanțe de-a dreptul extraordinare, fructificîndu-se și dezvoltarea tehnicii medicale. Să nu uităm totuși că, astăzi, pe lîngă farmacologie au apărut și noțiunile de farmacopatologie și farmacovigilență, abuzul de medicamente, reacțiile secundare și nocivitatea lor fiind adevărate tragedii ale medicinei actuale. Acest fel de medicină, cea care s-a dorit întotdeauna o știință exactă, uitînd parcă că omul nu e o mașină, ci o construcție foarte complexă, cu mari variații de la individ la individ, s-a desprins de multă vreme de experienta, de învățătura populară în domeniu, pe care le-a și batjocorit într-un timp. Medicina tradițională, a cărei continuitate de-a lungul mileniilor are ca patrie China, folosește numai metode avînd caracter nemedicamentos, fără nocivitate.

— Ce fel de metode ?

— Acupunctura, plantele medicinale, diverse metode stimulo-terapice. Cînd am fost în R.P. Chineză, era în 1976, am avut ocazia să vizitez cîteva centre de medicină tradițională, excepțional dotate dealtfel, care ar putea să ne servească drept exemplu și nouă. Dealtfel, acolo există două facultăți de medicină în paralel, una ca la noi, cealaltă tradițională. În facultatea noastră, că veni vorba, despre fitoterapie nu se vorbește decît puțin în cursul de farmacologie, și doar în măsura în care știința a putut izola o anume substanță din aceste plante medicinale. Activitatea de cercetare în această direcție este însă foarte slabă și tocmai de aceea cred că ar trebui făcut un studiu foarte serios privind compoziția chimică a plantelor, izolarea principiilor lor active, găsirea prin experimente a efectelor asupra funcțiilor organismului uman. Ar trebui stabilit bine efectul terapeutic real, nu doar cel imaginar sau bănuit.

— Ar putea face toate acestea centrul național de care ați amintit ?

— Numai el ! Sînt la ora actuală foarte mulți medici interesați în metodele tradiționale de tratament, de acupunctură, homeopatie sau fitoterapie, însă nimeni nu are forța de a pune bazele unei cercetări științifice reale. Că să nu mai vorbim de cei care se și opun... După mine, acest centru ar putea avea trei secții : cea de fitoterapie, cea de metode stimulo-terapice (acupunctură, ventuze, șingerări etc.) și cea de balneoclimatologie. Țara noastră, să nu uitați să subliniați încă o dată, este una dintre cele mai bogate atît în plante medicinale, sînt peste 2 000 de specii, cît și în izvoare minerale. Am putea deveni o forță pe plan mondial în această direcție ! Sigur, centrul ar trebui să aibă acces la laboratoarele specializate, pentru izolarea principiilor active din plante, la unele spitale pentru experimentarea efectelor terapeutice, ca și o secție în cadrul Centralei medicamentelor. Avantajele ar fi însă foarte mari, nebănuite încă...

— Și, se opune cineva ?

— În principiu, nu. Dacă dumneavoastră veți trimite unui număr de, să zicem, 20 de mari profesori doctori un chestionar în care să se răspundă despre utilitatea metodelor din medicina tradițională, eu zic că 19 ar da aviz favorabil. Academia de studii științifice medicale a inițiat în ultimii ani mai multe sesiuni de comunicări avînd această temă, iar concluziile au fost de asemenea pozitive. Sigur, ar trebui cooptați pe lîngă centru și biologi, farmacologi, agronomi, specialiști în biochimie vegetală și alții, iar acest lucru nu mi se pare cu neputință. S-ar asigura în felul acesta și baza de învățămînt a viitorilor medici în specialitate, suplinind lipsa din programa învățămîntului medical clasic, ca și posibilitatea unor tratamente prin cabinete. Deocamdată, dacă, cineva vrea să afle cîte ceva despre plantele medicinale, singurele surse sînt „Flacăra" și „Magazin". Cu adevărat dezinteresat e doar Ministerul Sănătății, a cărui lipsă de inițiativă e de acum proverbială. Rețineți de asemenea că în momentul de față singurul interes oficial legat de plantele medicinale este doar colectarea a tone de cătină albă, mușețel, mătase de porumb, afine și încă altele pe care le exportăm pe un preț de nimic. În produse finite avînd la bază materia primă amintită, acest preț ar crește de cel puțin 20 de ori. Dar n-aș vrea să rămînă numai la avantajele pur economice. Subliniez că e vorba mai presus de toate despre o eficiență a vindecării, a tratamentelor propriu-zise.

— Așa am și înțeles.

DUMITRU GRAUR ■

Nu de nou trebuie să ne temem,

Supunem atenției următoarea problemă: Cum să ne îmbrăcăm frumos, comod și sănătos. Există hotăriri, legi, indicații care reglementează munca în industria confecțiilor. Ce mai e necesar în afară de respectarea legalității. Este nevoie de spirit revoluționar și asumarea răspunderii. Le aveți?

Creatorii de modele: laborator utopic?

Cînd a plecat din comuna Surata la Focșani pentru a urma școala profesională și a intra apoi ca muncitoare la Întreprinderea de confecții, Anica Repede nu avea de unde să știe că într-o bună zi va ajunge tocmai la Paris. A ajuns însă și acolo, în decembrie anul trecut, cînd timp de cinci zile s-a străduit să rămînă cu o imagine profesională, s-ar zice, a Parisului așa cum a rezultat ea fie din vizitarea marilor magazine, fie din impresiile cu care a rămas după ce-a văzut colecțiile de modele ale firmei Nina Ricci. Anica Repede lucrează în compartimentul de creație de la Întreprinderea de confecții din Focșani, împreună cu Eliza Ionescu, Constantin Cazan și maistrul Stoica Bindar. Aceștia sînt „creatori de modele". În afară de ei, în cadrul acestui compartiment mai lucrează încă 44 de oameni: constructori tipare, modelieri și manechine. Simbătă 15 mai a.c. toți aceștia se aflau la postul lor în afară de Dan Goia, care a lucrat o vreme ca manechin dar s-a răzgîndit, nu mai vrea să prezinte confecții pentru bărbați, ci a socotit că o muncă în domeniul turismului se potrivește mai bine aptitudinilor sale. Întreprinderea se afla, așadar, în căutarea unui manechin și nici n-avea prea mult timp la dispoziție să-l caute pentru că în mai puțin de o săptămînă urma să se prezinte la contractarea producției semestrului al doilea. În fiecare an, ne spunea Anica Repede, la Întreprinderea din Focșani sînt create cam 1 000 de modele de confecții pentru copii, femei și bărbați. O parte din acestea rămîn doar ca o dovadă a faptului că întreprinderea ar putea produce confecții foarte frumoase, fiindcă ele nu pătrund în producția de serie a întreprinderii și nu ajung la cumpărător. Procesul este firesc, pînă la un punct. De la un punct încolo nu mai apare însă tot la fel de firesc. Pentru a ne lămuri despre ce e vorba, va trebui să spunem mai întîi că întreprinderea aceasta se numără printre marile exportatoare de confecții, că îmbrăcămintea făcută la Focșani a ajuns să fie purtată de milioane de oameni, din Statele Unite ale Americii pînă în Uniunea Sovietică. Conform planului pe acest an, ne spunea Elena Tudoran, secretara comitetului de partid al întreprinderii, 80 la sută din producție va merge la export. Cum această faimă nu durează de azi, de ieri, ci de 17 ani încoace, de cînd a fost înființată întreprinderea din Focșani, este limpede că ea s-a întemeiat pe prioceperea celor peste 3 000 de muncitori ai acestei fabrici de a face îmbrăcăminte pe potriva celor mai pretențioase gusturi.

Cît de mică este buturuga mică pe drumul producție-cumpărător

Se întîmplă însă uneori ca producția pentru piața internă să fie mai puțin arătoasă decît cea pentru export, ceea ce ne pune în situația ceasornicarului care umblă cu ceasul defect sau a cizmarului care umblă cu pantofii șciflciați. În multe cazuri din acestea, se pare, este vorba de o anume lipsă de ambiție și de o lipsă de coordonare a exigențelor cu care trebuie privită munca tuturor celor ce se cheamă că sînt furnizorii industriei de confecții. Furnizorii de materiale așa-zis auxiliare, de exemplu, ar putea să-și pună ei înșiși întrebarea de ce confecțiile pentru „intern" sînt mai puțin frumoase decît cele pentru „extern", cu toate că sînt produse de aceeași întreprindere. În această privință, opinia Anicăi Repede și a colegilor ei este următoarea: „Dacă facem aceeași confecție în dublu exemplar, deci, din același material și cu același model, dar la un exemplar lucrăm cu auxiliare diferite, veți vedea ce mare diferență rezultă, cu toate că nu este vorba, în fond, decît de cataramе, nasturi, fermoare, butoni, embleme". Despre această problemă s-a discutat, dealtfel, și în adunarea generală din februarie a.c., cînd a rezultat că în cursul anului trecut, datorită lipsei materiilor prime și auxiliare, s-au înregistrat peste 70 000 de ore stagnare în producție. Anica Repede își amintește că în toamna trecută a fost trimisă la Galați, la Întreprinderea „11 Iunie" pentru a prezenta niște modele de capse și cataramе cu care întreprinderea din Focșani vroia să lucreze o serie de confecții pentru piața internă. Cei de la Galați s-au angajat să facă și ei capse și cataramе la fel de frumoase, dar pînă s-au obținut toate aprobările și a fost stabilit prețul nouilor produse deja proiectul întreprinderii din Focșani începuse să cadă în desuetudine, pentru simplul motiv că întreprinderea din Pașcani, care trebuia să furnizeze materia primă, țesătura, nu și-a mai putut onora contractul. Tot în cursul anului trecut, aceeași întreprindere „Integrata" din Pașcani a promis că va furniza cupoane de țesătură de în de cîte 3,20 metri și o vreme a respectat această promisiune, însă după aceea a trimis la Focșani cupoane de cîte 20 de metri. Întrucît înțelegerea fusese ca fiecare cupon să-și arbă modelul lui precum și culori diferite de-ale celorlalte, se înțelege că întreprinderea de confecții n-a mai putut să-și împlinească dorința de a face unicate, de a face din fiecare cupon cîte o rochie, astfel încît să demonstreze că o întreprindere de confecții — dacă vrea și dacă e ajutată — poate face confecții la fel de frumoase ca și cele, mult căutate, de la Fondul plastic. Precum se vede, Întreprinderea de confecții din Focșani vrea să facă îmbrăcăminte la fel de frumoasă și pentru noi, așa cum o face și pentru alții, iar colecția cu care se prezintă la contractările pentru semestrul al doilea dovedește — ne asigura directorul comercial Dan Cioarec — intenția de a folosi mai mult decît pînă acum țesături din fibre naturale, de în și cînepă, ceea ce ne îndeamnă să credem că îmbrăcămintea făcută la Focșani va fi nu doar frumoasă dar și sănătoasă și rezistentă. În măsura în care împlinirea acestei ambiții depinde numai de oamenii întreprinderii din Focșani, putem fi siguri că așa va fi. În măsura în care nu depinde de ei, însă, putem spera că ambiția aceasta îi va cuprinde și pe aceia care pot grăbi, de exemplu, stabilirea prețului unui nasture de lux, a unei capse sau a unei cataramе mai acătării. O călătorie pînă într-una din țările unde exportă confecții această întreprindere, pentru a cumpăra de-acolo îmbrăcăminte, fiind, oricum, mai costisitoare.

D. CONSTANTINESCU ■

În colecția de 2200 modele, comerțul ar putea găsi toate tipurile de îmbrăcăminte, pentru toate solicitările. Ce-l împiedică?

Sîntem în 19 mai, e ora 9 dimineața, vremea e frumoasă, Goombay Group Dance doarme, tovarășul Viorel Mangu se gîndește la Goombay Group Dance, dar Goombay Group Dance nu se gîndește la tovarășul Viorel Mangu.

Asta nu e drept, ați fi dumneavoastră îndreptățiți să spuneți, numai că aici nu-i vorba de ce e și ce nu e drept, ci de contractările pe trimestrul al doilea la confecții. Tovarășul Viorel Mangu e șeful serviciului desfacere la Întreprinderea de confecții din Craiova. El conduce o delegație de 13 persoane, specialiști în vestimentație, și e gata să trateze afaceri cu reprezentanții I.C.R.T.I.-urilor din țară. Contractările trebuiau să înceapă, de fapt, pe 18; pe 19, la ceasurile 9 fix, delegația craioveană așteaptă, cu sentimentul ei complex, de mîndrie, speranță și neliniște, ce-l încearcă orice fabricant în anotimpul contractelor, așteaptă și tot așteaptă să-i dea drumul la treabă, numai că treaba o să înceapă, probabil, pe 20. Îi cer tovarășului Viorel Mangu permisiunea să fiu și eu o oră, două încadratul întreprinderii din Craiova, dumnealui spune că n-are nimic împotrivă și îl cred, întrucît, deși sîntem în 19 și contractările trebuiau să înceapă în 18, standul și personalul oltean e singurul (!) gata de lucru. Pe coridoarele, nu atît lungi, cît largi ale Sălii Polivalente din București au venit la contractări toate întreprinderile de confecții din țară, cu circa 2 200 de modele avizate. N-au fost avizate vreo 800 de modele, iar pricinile sînt mai multe. Modelele rămase în competiție îndeplinesc — mi se spune — condițiile de calitate, de preț și de bun-gust ale momentului.

Momentul este, cum știe toată lumea, anul 1982, luna mai.

În anul 1982, luna mai, spre deosebire de toți ceilalți ani, de cînd e în uz sistemul contractărilor, la Sala Polivalentă din București sosesc, laolaltă, pe o planificare ce vădește mai degrabă fantezie și umor, decît rațiune de comerciant, toți producătorii de încălțăminte, de îmbrăcăminte și țesături din țară, din marea și mica industrie, astfel că prima impresie, cînd vii în Sala Polivalentă, e de haos. Nici a doua impresie nu-i mai bună, deoarece Goombay Group Dance dă spectacole cîteva seri la rînd și, cu toate că faptul pare niței cam straniu, mulțimea aceasta de oameni, care are menirea să îmbrace și să calce o Românie bine și ieftin pe haine — nu de voie ci de nevoie — la ora 13 locul de muncă pentru că sala trebuie pregătită de spectacol. Chiria pentru coridoare costă 200 000 lei la o partidă de contractări. Cu banii cheltuiți pe chirii, prin locuri unul mai impropriu decît altul, industria noastră de confecții, una din cele mai puternice din lume (dacă o raportăm la populația țării), își putea construi un pavilion special.

Sigur, e bună și Sala Polivalentă, cu condiția ca lucrurile să aibă un cap și o coadă. Dar, stînd preț de trei zile la contractări, trebuie să recunosc — și mulți din cei cu care stau de vorbă mi-o confirmă — că lucrurile n-au nici cap, nici coadă. N-au decît mijloc. Deși contractările au început de două zile, pe aleile ce urcă la Polivalentă mai vezi sosind, singuri sau în grupuri, cu mașini ori, pur și simplu, cu modelele îndesate într-un geamantan, fabricanți de confecții de toate vîrstele, reprezentanții I.C.R.T.I.-urilor (care sînt niște baze interjudețene) și fel de fel de lume cu interese în producția și comerțul de confecții. Intrarea în spațiul de lucru propriu-zis e blocată de o mare de oameni, preocupați de cazare și alte griji administrative; numărul persoanelor stînd la birouri și așteptînd să încapă lucrul e categoric mai mic decît al celor ce bat coridoarele în căutarea unui rost ori al celor de la bufet. Poți să înnebunești întrebînd de una sau alta, nimeni nu știe să-ți răspundă nimic, iar la etajul I și II, în semiîntuneric, cu aerul ocazional resemnat al călătorilor din Gara Basarab, care au aflat că trenul are întîrziere mai multe ceasuri, stau reprezentanții cooperației.

Îmi dau seama de relativitatea oricărei păreri precum și de responsabilitatea ce-o implică o asemenea afirmație, dar îndrăznesc să spun că nu putea fi găsit un mod mai eficient pentru a-i descuraja pe toți meseriașii în munca lor de o jumătate de an, onestă și adesea cu un respectabil coeficient de frumos, decît acesta. Mărfurile aduse la contractare ocupă tot locul, — cuiere, pardoseu, pereți — totul e improvizat, aerul e irespirabil, situațiile se întocmesc pe genunchi, într-un bazar e oricum mai multă logică de comerciant decît aici.

★

Întreprinderea de confecții din Craiova a prezentat la contractări aproape 300 de modele. Discut cu Viorel Mangu și cu Rodica Firu, șefa serviciului aprovizionare, și trebuie să notez că numărul modelelor, față de anul trecut, a sporit simțitor, ceea ce e bine. S-au hotărît patru clase de calitate, care înseamnă, de fapt, același material, dar în categorii de prelucrare diferite ou prețuri pe potrivă. Ponderea o au confecțiile tip extra și lux. Pentru întreprindere, e convenabil să facă serii mari de produse, în genere de la 5 000 de bucăți în sus. Pentru comerț, e convenabil ca seriile să fie scurte și, deci, o mare varietate de mărfuri. Pentru cetățeanul care vine în magazin să cumpere, spre exemplu, un costum de haine pe noua linie a modei e convenabil ceea ce îi place și ți dă voie buzunarul să cumpere.

Problema e: are ci de unde să aleagă? Inginera Blumeta Darie, directoarea Centrului de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei din Centrala industrială pentru confecții București, îmi înșiruie să văd, cîteva zile înainte de data contractărilor, colecția de peste 2 200 de modele noi avizate din cele peste 3 000 prezentate de creatorii din toată țara. Din 2 200 de modele, comerțul are ce să aleagă. E o colecție care indică, am putea spune, măsură umană. În confecții, mai mult decît în oricare alt domeniu al producției, omul e măsura tuturor lucrurilor. O întreb, firește, dacă varietatea aceasta înseamnă și că ne îmbrăcăm mai bine — adică mai ieftin și mai frumos, mai sănătos. Principiile care guvernează creația, îmi spune tovarășa Blumeta Darie, sînt rezultatul vieții moderne, unde schimbarea e la tot pasul. Omul caută îmbrăcămintea ușoară, practică, lejeră. Paltonul de stofă groasă, paltonul acela greu și ceremonios, de pildă, e cumpărat de tot mai puțini oameni. Chiar și producția de costume suferă schimbări. Tinerii, mai cu seamă, vor sacouri ușoare, semicăptușite (tip Safari), sînt agreate jachetele și vindiacurile cu buzunare și fermoare multe, cămașa e mai complexă și preia și parte din elementele de ornament ale hainei. O noutate sînt țesăturile din cînepă și poliester, care e de așteptat să prindă, în fel cum au prins țesăturile cu in. Tot noutăți sînt țesăturile tip bumbac cu finisaj special cerat. Hainele pentru lunile reci și friguroase folosesc mult și cu efect blănurile sintetice. De fapt, în colecția de 2 200 de modele comerțul găsește toate tipurile de îmbrăcăminte pentru toate solicitările. Problema e cum se orientează, la contractări, oamenii comerțului cu confecții, în ce măsură sînt ei reprezentanții cei mai autorizați ai nevoilor reale ale cetățenilor. Un costum e, pînă la urmă, un fel de uniformă. Or, oamenii de azi nu mai vor costume tip, uniforme, ci sacouri și blugi, confecții din catifea, cămăși și vindiacuri ușoare.

Nu trebuie neglijată, prin urmare, realitatea că în toată lumea problemele omului obișnuit sînt, în ordine: alimentele, iluminatul, încălzitul și apa, benzina pentru mașină și abia după acestea îmbrăcămintea. Tricoul de bumbac și pantalonul ori fusta simplă au devenit, în lunile calde, îmbrăcămintea curentă.

De gustul unui singur om depind adesea hainele pe care le îmbracă unul, două sau trei județe, munca a sute de creatori autentici

Dacă mai găsim, totuși, în magazine întotdeauna îmbrăcămintea pe care o dorim cauza nu e întotdeauna în felul foarte aproximativ în care se petrec contractările. Gîndiți-vă că de gustul unui om, de competența lui depind adesea hainele pe care le îmbracă unul, două sau trei județe (ce țin de o bază de aprovizionare). Un test pe care l-am făcut printre oamenii comerțului mi-a arătat că se contractează, îndeobște, marfa care „a mai mers pe piață" și că la Sala Polivalentă nu participau, ca arbitri ai gustului și consilieri pe lîngă comerț, și specialiștii calificați ca atare în probleme de modă — designeri, creatori. Vreau să spun că, de exemplu, deși la Timișoara există o întreprindere de confecții cu creatori autentici, aceștia au venit la contractări numai ca reprezentanți ai producătorilor, nu și ai I.C.R.T.I.-ului, care aprovizionează și județul Caraș-Severin cu confecții din toată țara.

Tovarășul Vilii Livianu, director tehnic al Centralei industriale a confecțiilor București, face observația că, de fapt, confecțiile sînt în avalul procesului și că în amonte sînt producătorii de țesături și furnituri de care depinde, în foarte mare parte și calitatea confecțiilor și gradul de adaptare al producătorului de confecții la moda zilei. Deși oamenii cred că industria confecțiilor e croitorie, ea se asemănă mai mult cu industria construcțiilor de mașini. Probleme, într-un fel, sînt comune. În unele țări, liniile de lucru se numesc chiar linii de montaj. Totul — de la felul și calitatea materialului, furniturilor și accesoriilor și pînă la atelierul de creație — privește linia de montaj și se reflectă în preț. Un centimetru de cusătură, în plus sau în minus, înseamnă la cîteva sute de mii, la cîteva milioane și chiar zeci de milioane de confecții, o cheltuială în plus sau în minus. Ciclul proiectare-fabricație în confecții nu e lung: pînă într-o lună, de la lansarea comenzii la stoc. Ciclul producerii unei țesături e, din păcate, de 2—3 luni. Iată o primă nepotrivire, un prim dezacord, la care trebuie să ne gîndim și să-l rezolvăm. Un al doilea e de-a dreptul paradoxal: industria confecțiilor are mari probleme cu procurarea accesoriilor de calitate.

Tehnic, nu avem nici o problemă. Avem oamenii și dotarea tehnică să producem oricît de repede și în orice cantități. Exportăm, de aceea, mult și cu profit mare. Sîntem însă perfectibili la capitolul documentare și accesorii. În ce privește accesoriile, ideea mea e că producția lor ar trebui preluată de mici producători, de cooperație și, de ce nu?, de particulari. La un proces de producție integrat, cum este acela al confecțiilor, e întîrziere la livrarea de fermoare îți dă peste cap toate planificările și e păcat. Rezolvăm bine lucrurile mari, ne cam scapă însă cele mărunte. Iar o haină fără nasturi nu poate fi livrată, deși e întreprinderea producee adeseori haine ca să îmbraci frumos și sănătos mai multe județe.

Se spune că nu haina îl face pe om. De fapt, îl mai și face și pentru că este așa să-i dăm hainei ce-i al hainei: nasturi, fermoare și contractări cu garanția competenței de ambele părți.

TUDOR OCTAVIAN ■

Uneori, totuși, moda este mai tare decît normativul

„Vîrsta, ocazia, materialul și croiala sînt note ale noțiunii de frumos în... vestimentație". Opinia aparține lui Francisc Lokodi, inginerul șef al Întreprinderii de confecții Oradea. Inginera Tatiana Bordeianu, șefa colectivului de creație, adaugă și... aspectul comercial. („Numai fabrica îl asigură, ea este singura capabilă să finiseze superior pentru că una este, de exemplu, să calci un costum cu fierul și cu totul altceva-i să-l netezești cu ajutorul presei manechin"). Le-am replicat că oamenii nu se îmbracă cu... aspectul comercial, ci pur și simplu cu haine, pantaloni, veste... Motiv pentru care cei doi s-au simțit datori să ne explice că:

Produsele întreprinderii orădene — costume bărbătești, sacouri, pantaloni, pardesie, paltoane, scurte și jachete — sînt cele mai solicitate din centrala confecțiilor, dovadă că marile magazine din Paris, Amsterdam, Bruxelles, Londra, Montreal, Vancouver, Beirut, Tripoli... și chiar la marele magazin Cocor din București dispar cu rapiditate fiind cumpărate nu numai cu furia celor care se vor arbitri ai eleganței, dar și de oamenii obișnuiți, adică practici și ocupați pînă-n măduva oaselor de efortul obținerii pîinii zilnice.

Orădenii produc 350 de modele pe an — ceea ce înseamnă practic un model pe zi — dar alte 900 sînt destinate prospectării pieților din Franța, Japonia, Suedia, S.U.A... și prin toate celelalte locuri din lume pe unde România participă cu colecții de îmbrăcăminte exterioară pentru bărbați. (Atenție! Acum e... frumos ca lățimea reverelor la haină să fie exact de opt centimetri, pantalonii să fie pensați, falduri, deci, iar lățimea manșetelor să se

ci de stagnarea în gîndire

plaseze între 23—25 centimetri — totul din materiale ușoare ! În plus : să nu lipsească vesta, iar sacoul — musai — să se cumpere împreună cu alți doi pantaloni.) Oradea produce și ea tot în patru clase de calitate : categoriile „masă", „superioară", „extra" și „lux", ultimele două asigurînd și serii foarte scurte de 5 000—3 000—2 500 de bucăți. Prețurile ? „Lux" se poate obține achitind cu 30 la sută mai mult decît pentru prima categorie (iată că prețul este și el o notă a Esteticului).

— Și totuși, una e să ai croitorul tău și cu totul altceva să te îmbraci la serie.

— În Vest, 98 la sută din populație se îmbracă exclusiv la... serie. Important e să-ți cunoști și dimensiunile — cunoaște-te pe tine însuți, Delfi via Socrate, nu ? — cînd vezi o haină confecționată „de gata" și care stă prost pe cineva fiți sigur că acel cineva n-a știut ce să ceară ! Industria confecțiilor poate crea orice model în **patru** grupe de conformații (în paranteză fie zis : pentru străinătate producem în **șase** grupe de conformații) : tip A, adolescentin, tip B, normal, tip C, corpolent, și tip D, ușor... obez — fiecare cu cîte trei „talii".

Bineînțeles, contează și stilul (deși „stilul e omul", nu ?) : clasic, sport și de avangardă (femeile mai au două — romantic și de inspirație folclorică!). Exemplu de „avangardă" ? Stilul SAFARI — costume de vară necăptușite, pantalon și bluză (în locul sacoului), fiecare năpădite literalmente de detalii funcționale (tot soiul de buzunare), detalii decorative (tot soiul de tighele ornamentale, epoleți, cordoane, butoane...), țesături ușor de purtat și ușor de spălat, culori — bej, bleu, culoarea untului...

MIRCEA BUNEA ■

Birocrația a aflat că se poate înfățișa lumii și ceva mai elastică decît știm noi că este

La Călărași, cu directorul Ion Manole, am mai avut prilejul să stăm de vorbă, cu un an în urmă, despre cum pot deveni confecțiile mult mai ieftine. Dar și de data aceasta, cînd subiectul convorbirii noastre este altul, interlocutorul așază un accent cuvenit tot pe inițiativele fabricii de confecții. Este falsă că înclinația cumpărătorilor în ansamblu ar putea fi influențată doar din ateliere privilegiate, cu statut de laborator, unde gusturile se cultivă ca florile într-o seră. Mai devreme sau mai tîrziu, punctul de vedere practic prevalează asupra unei estetici desprinse de funcțional. Spre exemplu cînd fabricile de confecții, și între ele și fabrica din Călărași, s-au decis să descarce din spinările oamenilor în medie cîte cinci-șase kilograme de stofă, vatelină și căptușeli, au repurtat un succes categoric. Adevărul acesta fiind : inițiatorii paltoanelor clasice au fost concepuți și lansați prin atelierele de creație ale întreprinderilor de confecții, despre a căror putere de a ține pasul cu timpul și moda mulți mai nutresc încă o sumă de păreri preconcepute. De asemenea, pe aceeași față a lucrurilor, lărgind puțin sfera lor de cuprindere, istoria de cîteva decenii a blugilor rămîne între totul revelatoare. **Cine poartă și cine nu poartă azi blugi ?**

Dar atunci cînd este să mergem la pace între estetic și standard, același Ion Manole consideră că putem afla argumente mai multe și mai temeinice chiar în atelierul de creație al fabricii călărășene, în compania inginerelor Adriana Oatu și Eugenia Grigoraș. Prima fiind responsabila serviciului tehnic, iar a doua cheltuindu-și fantezia exclusiv în creația propriu-zisă. Și am înțeles că, atunci cînd exuberanța creatoare se poate adapta la rigoarea normativelor tehnice prin tratative purtate peste o singură masă, succesul nu e departe. Într-adevăr, la Călărași, într-un singur an, o sută și ceva de oameni au creat în jur de 1 200 modele de confecții pentru toate vîrstele, purtate astăzi nu numai în țară, ci și peste hotarele țării. Și multe dintre aceste modele se impun prin turul de forță de a se subordona, simultan și necondiționat, unor normative draconice. Uneori totuși moda se arată a fi mult mai tare decît normativele : cînd femeile au început să prefere rochii mai lungi, normativele au înclinat steagul, adăugîndu-și o anexă în consens cu dorința majorității. Undeva, poate, s-a vărsat și o lacrimă, însă nu în zadar. Cu acest prilej, birocrația a aflat că se poate înfățișa lumii și ceva mai maleabilă decît știm noi că este.

Peste toate, ne interesa cînd anume demersul creației pionjează în gol. Și Eugenia Grigoraș ne încredințează că, nu o dată, între mostrele contractate cu furnizorii și producția de serie a acestora survin discrepanțe notabile. În situația aceasta, treaba decurge întocmai cum ai ridica din palantă o casă proiectată din cărămizi bine arse. E simplu să respingi un vagon două de stofă rebutată, dar operațiunea se arată ceva mai riscantă cînd stocurile din magaziile fabricii stau la limită și ritmul producției începe să scîrțîie. Exact atunci survine concesia. Cu alte cuvinte, conținutul conceptelor de sănătos și frumos, în confecții, nu se împlinește doar în fabricile de strict resort, ci și în fabricile de stofe și accesorii diverse. Și totuși, în ciuda acestui adevăr, prin eticheta aplicată pe un anumit produs, o fabrică de confecții își asumă toată răspunderea.

Trecînd peste îngăduința inginerelor Adriana Oatu și Eugenia Grigoraș, ne-am permis să răsfoim cu atenție un dosar ivit la îndemîna noastră nemijlocit. Și așa am aflat că, de aproape un an, con-

La prezentarea model toate sînt bune și frumoase. Ce se întîmplă însă la contractările propriu-zise puteți să vă faceți o părere și singuri privind imaginea de dedesubt.

fecțiile țării au început să se împartă în patru clase distincte de calitate : **masă, superior, extra** și **lux**. Și ne-am întrebat, firește : de ce nu în cinci sau în trei ? Și dacă sînt patru, cît sînt de distincte ? Pentru **extra** se prevăd nasturi și cataramе diversificate. Pentru **lux** se prevăd nasturi și catarame fantezi. Însă, între noi fiind vorba : există și diversificare care nu stă pe fantezie ? Există și o fantezie nediversificată ? Apoi, pentru **masă** se prevăd accesorii tipizate, asortate pentru producția de serie. Pentru **superior**, așijderea, cuvînt cu cuvînt. Și tocmai credeam că birocrația, în sfîrșit, începuse să bată pasul pe loc ! Inginerele noastre, amabile și bine intenționate, de acum înainte își vor purta tratativele peste sute și sute de mese. Aceasta fiind și distanța exactă dintre locul unde se încropește un nou normativ în confecții și planșa pe care ne croiește croitorul pantalonii de toată ziua.

MIHAI PELIN ■

Dacă un merceolog au vrea să aibă probleme ?

La Botoșani fac furori blugii Haiduc. Fără a ține morțiș să înlăture de pe piața mondială firma Levi Strauss, confecționerii de la fabrica din localitate se străduiesc să răspundă cît mai exact și solicitărilor partenerilor străini. Astfel, o firmă elvețiană vrea să i se expedieze blugii spălați și necălcați, plini de farmec, de acea patină de „purtați" etc., chestiune care ține de gustul fiecăruia și care, la urma urmei, nu e deloc nouă, dat fiind că nu numai la poalele Alpilor, dar și pe malurile Dîmboviței fiecare își freacă cu îndîrjire blugii doar-doar se mai decolorează puțin.

Întreprinderea de confecții din Botoșani face totul pentru a-și mulțumi clienții, plecînd de la ideea sănătoasă că moda, lucru cunoscut, este o treabă serioasă și exprimă o necesitate. Așa stînd lucrurile, ne-am întrebat cum se îmbracă botoșănenii, dacă sînt ei avantajați de existența în oraș a unei întreprinderi de vîrf a confecțiilor românești. Ne ajută cu un răspuns Violeta Frai, inginer șef la I.C. Botoșani : „De cele mai multe ori, lumea se îmbracă potrivit gustului unui merceolog de la județ care spune asta da, asta nu, explicîndu-ne mai puțin și criteriile la care face apel".

Altfel spus, ca și în anii trecuți, la contractări atmosfera este dominată de personalitatea merceologului comerțului. Acesta alege potrivit priceperii și educației sale între frumos și argumentează sec : asta se vinde de ani de zile, merge sigur... Desigur, nu se întîmplă cu toate mărfurile la fel și nu se procedează peste tot în același mod. Dar practica e în vigoare, așa cum vom vedea mai departe.

Revenind la ceea ce produce întreprinderea din Botoșani în acest an, dăm din nou cuvîntul inginerei șefe. „Am realizat pentru fete compleuri fustă-vestă din material de blugi, denumite Tango-vals, jachete și pantaloni Bermude, șorturi de sport tip Adidas. Producem cămăși din pînză topită, bumbac sută la sută, țesătură realizată la Întreprinderea textilă din Pitești, unitatea noastră fiind, totodată, singura din țară care produce cămăși din in și tip in".

La cunoscuta întreprindere suceveană **Zimbrul**, inginera Carmen Păcuraru, de la „creație", ne răspunde fără ezitări : „N-aș cumpăra acele dintre tricotaje realizate sută la sută din poliester. Sînt urîte și neigienice". La Întreprinderea **Zimbrul** se lucrează din ce în ce mai mult cu bumbac și cu combinații de fibre sintetice cu bumbac. Sînt frumoase și sănătoase. E dificil de realizat numai produse din bumbac, dealtfel puține țări din lume își pot permite asemenea lucru, acesta fiind o materie primă care se importă, „dar, explică inginera Rodica Iordache, șefa atelierului proiectare tehnologică, la lenjerie, firul de poliester dă rezultate la fel de bune ca și bumbacul, și compensăm confortul fiziologic mai scăzut prin contexturile aerate". În ceea ce privește creația, le-am întrebat pe cele două specialiste, de ce uneori modelele exportate arată mai bine decît cele aflate în magazine. „Un răspuns vă putem oferi noi, iată, de pildă, nu întotdeauna ceea ce este solicitat la export este acceptat și de merceologii noștri. Un exemplu : fustele mini din tricot plușat purtate peste pantalon sau ciorap gros" **(Rodica Iordache)** ; „Nu le cer merceologii, nu le dăm. Am fost, uneori, acuzați că venim la contractări cu produse pe care le dăm și în străinătate. N-am priceput de ce. Lucrurile sigure după dinții sînt acelea care au mers în urmă cu un an, cu doi, cu cinci. Unii nu trec nici măcar de prejudecata că verdele merge doar cu maroul". **(Carmen Păcuraru)**

Tricotajele cîștigă din ce în ce mai mult teren în lupta cu țesăturile, deoarece ciclul de fabricație este mai scurt și eficiența mai ridicată. Cît privește lupta cu prejudecățile unora dintre merceologii care vor să ne îmbrace cu ce nu ne-a plăcut nici anul trecut, să urmărim cum s-au desfășurat „ostilitățile" la contractările abia încheiate. Oricum, la **Zimbrul**, o noutate : produse finisate în exterior.

Vecină cu întreprinderea de tricotaje **Zimbrul**, Întreprinderea de confecții Suceava încearcă să mențină ridicată cota la care sînt realizate confecțiile prin părțile Moldovei. Încearcă și reușește. Cînd nu reușește aflăm și de celălalt adevăr : de vină nu este numai merceologul. Directoarea unității, Veronica Alexa, arată de ce nu întotdeauna țesătura de blugi, „indigoul" fabricat la **Integrata** din Pașcani, este corespunzătoare. „Are striuri pe toată lungimea materialului, cu diferențe de nuanță pe aceeași bucată, lipsesc fire etc." Arătînd materialul astfel, nici pantalonii nu vor mai avea prea mare căutare, în ciuda eforturilor confecționerilor de a lucra fără greșeală, ba chiar cu imaginație pentru a evita greșelile din țesătură. Cu ce eficiență, lesne de văzut la magazine.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Omul e măsura tuturor lucrurilor și, prin urmare, și-a hainei pe care o îmbracă. O haină bună e o haină bine croită, cuprinzînd pe un material de calitate. Industria confecțiilor este o industrie de montaj. Dacă omului nu-i place haina din magazin, e limpede că nu industriei confecțiilor trebuie să i-o reproșeze. Și iată de ce : un producător de confecții lucrează cu materialele comandate, alese și distribuite de comerțul cu țesături. Vrea nu vrea, asta are la îndemînă fabricantul de confecții : ce-i place omului din comerț. Fabricantul de confecții oferă, de fapt, numai modelul și cusutul. La contractări, cuvîntul ultim îl are tot comerțul. Dintr-o mulțime de modele prezentate de industria confecțiilor, reprezentanții I.C.R.T.I.-urilor din țară contractează modelele de trimis la producția de serie. Din cele 2200 de modele oferite de creatorii de modă ai industriei confecțiilor, e logic să putem alege pentru magazine mai multe sute, de natură a satisface nevoia de bun-gust a cumpărătorului. Mai mult, e obligația fundamentală a comerțului cu confecții să aleagă pentru piață numai modelele ce pot forma gustul pentru frumos. O haină, deși proverbul zice altfel, îl mai și formează pe om. Cum vedem, la începutul și la sfîrșitul unui proces deloc simplu stă comerțul : oamenii comerțului decid ce materiale trebuie să purtăm precum și ce modele, din cele 2200 prezentate la contractări.

La contractări am putut constata următoarele : mare parte din materialele oferite de comerț industriei de confecții — în special confecțiilor pentru femei și copii — au un desen primar, lipsit de imaginație și finețe. Ar fi interesant de știut ce calificare au creatorii de modele pentru imprimeuri și cîți din creatorii cu studii de specialitate lucrează în creația de imprimeuri ori de modele pentru țesături. Din ce am văzut în standurile producătorilor, probabil foarte puțini.

La contractări am mai putut constata că de gustul unei singure persoane ar putea să depindă calitatea îmbrăcămintei unui județ întreg. Ar fi interesant, de asemenea, de știut ce calificare între frumos au oamenii veniți să contracteze îmbrăcămintea unei țări pentru o jumătate de an. Din teancele pe care le-am făcut în perioada contractărilor am băgat de seamă că oamenii comerțului au înclinația să contracteze confecțiile pe temeiul a ce s-a vîndut mai bine în sezonul trecut. Cu alte cuvinte, dacă un creator de modele e interesat să facă un pas înainte, un comerciant en gros e mai ales prudent și bate un pas pe loc. Or, dacă e în puterea lui să aleagă lucrul modern și de calitate ar trebui să aibă și criteriile s-o facă. Feiul în care s-au desfășurat contractările în acest sfîrșit de mai nu ne-ar da toate garanțiile că modelele prezentate de industria confecțiilor au fost selectate pentru fabricație pe trebuințele reale ale cumpărătorilor. O expoziție test, în care industria ar fi avut opinia cetățeanului, ora, sîntem convinși, soluția cea mai potrivită. Fiindcă, pînă la urmă, e important ce crede despre haina pe care o găsește în magazin cumpărătorul, nu omul care o vinde.

URGENȚA, o armă

„Să păstrăm echilibrul naturii, sanctuarul acestui pămînt!"

Fiecare dintre noi, un paznic al naturii

Aceste cuvinte îi aparțin tînărului arhitect **Cristian Maimaluc**, de la Institutul de cercetări pentru apicultură. Nu au nimic comun cu meseria pe care și-a ales-o, au însă extrem de mult cu preocupările pe care, de cîțiva ani buni încoace, arhitectul nostru le are în scopul protejării mediului înconjurător. Și nu este singurul, protejarea mediului natural și-a găsit adepți înfocați, printre alții, în **Cristian Lascu**, geolog, de la Institutul de speologie „Emil Racoviță", **Constantin Ciuceanu**, secretarul Comisiei pentru turism, alpinism și protejarea mediului înconjurător de pe lîngă Consiliul popular al municipiului București, în **Emil Cristea**, alpinist, maestru emerit al sportului, acum pensionar și inițiator al cursului de inițiere alpină al Universității cultural-științifice București, creator și conducător al clubului „Floarea de colț" ; la profesorul **Nicolae Bodnariuc**, de la Facultatea de biologie, președintele secției române al programului „Om-biosferă" și al comisiei monumentelor naturii de pe lîngă Academia R.S.R., pensionarul economist **Dionisie Popa**, autorul unei lucrări despre arborii valoroși ai Capitalei, **Mihai Sîrbu**, șeful echipei SALVAMONT Sinaia și paznic de rezervație, de profesiune electrician, și încă mulți alții.

„Practic nu există nici un alt mijloc decît vegetația, pentru a curăța atmosfera de praf și gaze în același timp" (afirma **Eduard Bonnefous** în cartea „OMUL SAU NATURA ?", Edit. politică, 1976). Și tot el **„în secolul al XX-lea omul s-a eliberat din chinga gravitației și s-a smuls de pe suprafața pămîntului. Dar naturaliștii, agronomii, biologii îl reamintesc că rămîne tributar clorofilei care captează energia solară și îl alimentează cu oxigen. Masa orășenilor din marile centre moderne este atît de conștientă de această dependență încît se repede în fiecare săptămînă către spațiile verzi, pentru a respira aer curat și a lua contact cu natura".**

Oamenii pe care i-am pomenit mai sus s-au cunoscut întîmplător, în genere i-a apropiat pasiunea drumețiilor. De la simple constatări făcute pe teren, au trecut la acțiuni directe, activitatea lor este una de voluntariat și nu de puține ori au fost aduși în pragul disperării datorită îndoielnicei unor oameni. În ceea ce privește Capitala noastră — pentru că de ea va fi vorba aici, la începutul acestor serii de articole — inginerul Cristian Maimaluc, purtîndu-mă pe diverse șantiere de

Deci, se poate și așa : copacul care crește... în interiorul blocului de pe bulevardul Lacul Tei...

...și cei ocrotiți prin bordura din ciment, geu rigolă, de pe Calea Dorobanților

noi blocuri de locuințe ale Bucureștiului, cu „Trabantul" său minuscul, mi-a demonstrat, dacă mai era nevoie, că inconștiența — fără a fi vorba neapărat de o rea intenție ! — poate fi la fel de periculoasă ca și o acțiune special dirijată spre rău. Întreaga șosea Ștefan cel Mare este, practic, un șantier. În foarte multe locuri, șantierul ăsta a intrat ca un tăvălug, distrugînd totul în jur. Un veritabil măcel vegetal poate fi „admirat" de pildă la intretăierea bulevardului cu strada Poloană : crengile rupte ale pomilor de pe aliniamente atîrnă prin cabluri, platani și tei sînt compromiși definitiv din pricina depozitării de materiale și cărbuni lîngă tulpină. Aceeași situație la intersecția dintre Ștefan cel Mare și strada Tunari. Sau în zona Băneasa — pe bulevardul Ficusului. Aici, pe Ficusului de pildă, un nuc oblic a fost pe jumătate smuls din rădăcini. Cabluri imense spînzură prin alți arbori, ciopîrțiți de crengi și care mai joacă doar — provizoriu, pînă ce șantierul va fi lichidat — rolul de stîlpi. În zona 13 Septembrie — în viitorul centru administrativ — un superb tei secular a fost marcat cu o placă vizibilă „monument al naturii ocrotit de lege !". La cîteva zile după marcare, el a fost lovit grav, dintr-o manevră făcută greșit cu un utilaj greu, tulpina fiindu-i plesnită și viitorul lui pus sub semnul întrebării.

Iar exemplele ar putea continua. Repetăm nu din rea intenție, întotdeauna, se produc astfel de lovituri ireparabile date și așa destul de puținului mediu verde pe care îl avem în oraș ; cît prin necunoștința de cauză, prin faptul că sînt prea puțini aceia care știu ce înseamnă valoarea unui pom și cît de greu crește acesta. Pentru că nu se cunosc **cauzele** care pot duce la moartea arborilor. S-a ajuns la un lanț informațional defectuos, nu există o informare la toate nivelele și prin toate mijloacele, asupra unor noțiuni și principii elementare de ecologie.

Iată ce se afirmă de pildă în „Deutsche Baumzeit Schrift", în nr. 6/1971 : „Producția de lucru a unui fag izolat în vîrstă de 100 ani, înalt de 25 metri și cu o circumferință a coroanei de 15 m, într-o oră, este următoarea : asimilează din 4 800 mc aer 2 350 grame bioxid de carbon și 960 grame apă. **Produce : 1 712 grame oxigen** (s.n.) și 1 600 grame glucoză (...). Carbonul conținut în acest arbore și înmagazinat în cei 100 de ani provine din 40 milioane metri cubi de aer, sau din volumul a 450 000 apartamente de 90 mc. În cei 100 ani (acest arbore) a pus la dispoziția oamenilor cel puțin 20 000 kilograme de oxigen. Pentru a înlocui acest arbore ar trebui să plantăm 2 700 de copaci tineri cu cîte un volum al coroanei de un metru cub fiecare"...

Iată un singur exemplu, credem suficient de convingător, pentru a arăta uriașa însemnătate a păstrării fondului verde. Că se poate, o dovedesc tot niște exemple : admirabila soluție (arhitect : Carol Hacker — șef de proiect) la blocul care adăpostește la parter aprozarul de pe bulevardul Lacul Tei : pentru a se salva un pom, s-a zidit în jurul acestuia, încadrînd astfel copacul în construcția însăși și înfățișînd astfel nu numai un mod de gîndire creatoare, dar și o inedită imagine estetică. Sau, în același ordine de idei, soluția găsită pentru scuarul instalat pe trotuar, înaintea magazinului „Tineretului" de pe Calea Dorobanți : coborîndu-se nivelul străzii, și pentru a nu afecta cu nimic rădăcina impozantului pom, s-a ridicat bordura din ciment la nivelul inițial, pomul devenind astfel protejat perfect. Așadar, repetăm, se poate și bine !

Ce ar fi de făcut ? După părerea factorilor cu care am discutat, părere sintetizată de același arhitect Cristian Maimaluc, s-ar impune, pentru început — și, firește, aici, în ceea ce privește șantierele blocurilor de locuit — două măsuri : a) — răspîndirea unor broșuri în care să apară principalii arbori și arbuști folosiți în peisagistică, din care orice om — indiferent de pregătirea profesională — să poată înțelege care este cel mai propice sol de plantare, șansele speciei respective de a se dezvolta, dacă e specie de umbră sau lumină, anvergura coroanei, a rădăcinilor, rezistența la poluare, și b.) — la începerea unei lucrări de șantier, de la deschiderea șantierului chiar, să se facă inventarul plantațiilor (arbori, arbuști etc.), la predarea obiectivului respectiv (a blocului etc.), conducerea șantierului fiind obligată să predea acești pomi și să răspundă și de starea acestora.

Ar fi doar două măsuri, poate minime, dar care, sîntem convinși, vor crea o nouă optică în ceea ce privește cultivarea, îngrijirea pomilor, păstrarea mediului ambiant natural de care civilizația ultimilor ani este atît de gelozită. Desîtfel, asupra acestui subiect vom reveni.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Dreptul de a fura?

Lucrurile se mai petrec cîteodată și în felul următor : tovarășul Cutare, un tovarăș care ne-a cîștigat toată încrederea, un tovarăș pe care te poți bizui, îndeplinindu-și corect toate sarcinile și cîteva în plus pe care și le asumă din proprie inițiativă, pe scurt, un tovarăș „cu dosar bun", sau, și mai des, tovarășul Cutare, nepotul tovarășului Cutărescu — ceea ce face cît șapte dosare bune, drept care tovarășului i se încredințează la un moment dat sarcini de maximă răspundere : să reprezinte statul român, mai precis o firmă românească de import-export în relațiile cu firme străine. Iar și mai precis spus : să-i reprezinte pe muncitorii români care, cu trudă și cu sudoare, la gura furnalului ori în străfunduri de mină, în arșița verii și-n bătaia crivățului ori în lungi nopți nedormite la masa de lucru obțin **producție**, din care o parte merge, în mod firesc, la export. Tovarășul Cutare deci **are de vînzare** pentru străinătate sudoare și inteligență românească. De cele mai multe ori tovarășul Cutare n-a prea asudat la viața lui trăgînd la șaibă și nici nu i-a luminat mintea vreo idee cu care să-și fericească semenii. Rar, numai cînd se strică instalațiile de aer condiționat, asudă prin recepții și cocteiluri de afaceri. Cît privește inteligența, are el, precum vom vedea, ceva care să poată părea a fi așa ceva. Căci dacă se întîmplă să vîndă sudoarea și inteligența românească **sub** prețul ei, este din alte motive ! Nu că i-ar lipsi inteligența negustorească ! În schimb, și din aceleași motive, plătește cu **supraprețul** sudoarea și inteligența străină pe care o importă, adică dă în schimbul ei mult mai multă sudoare și inteligență românească. (Deseori Cutare acceptă să cumpere pentru țară, pe banii țării, mărfuri de care nu avem nici o nevoie și pe care partenerul străin nici nu găsește unde să le vîndă în altă parte ! Le cumpără Cutare, cu bani grei, că tot nu-s ai lui !, și le aduce în țară să zacă nefolosite și nefolositoare !). Luat la întrebări — ceea ce se întîmplă foarte rar — răspunde că astea sînt prețurile, că mai mult nu s-a putut obține etc. Și pentru că există un ciudat secret al tranzacțiilor comerciale, al prețurilor, nu ai cum să știi cu cît vînd și cumpără mai bine decît noi alții. Dar te trezești după cîțiva ani în care tovarășul Cutare a vînturat lumea în lung și lat, iar noi ăștilalți, din țară, am muncit și tot muncit, te trezești la un moment dat dator vîndut. Și abia așa îți aminte că tovarășul Cutare a dat cu șapte mîini și a adus acasă în două degete. Și te mai pomenești că tovarășul Cutare, pus în fruntea bucatelor aici, devine peste noapte refugiat politic, cerînd și obținînd azil politic, de regulă în țara unde a avut mai multe tranzacții. Abia scăpat în lumea liberă, Domnul Cutare nu-și adaugă numele pe lista nesfîrșită a somerilor din noua sa patrie, șomeri dintre care cei mai mulți au o frumoasă vechime în această meserie ciudată. Nu ! Domnului Cutare i se oferă imediat un rost, fie în cadrul firmei cu care s-a înfruntat pînă deunăzi în tranzacții, fie că-l vezi pe dl. Cutare deschizîndu-și singur o firmă, punînd pe picioare în cîteva luni o afacere frumușică, ceea ce în lumea tuturor posibilităților e posibil numai dacă ai un credit frumușel, adică dacă dispui în bancă de o sumă mare de bani. De unde să aibă acești bani domnul Cutare ai cărui unchi au rămas în țară ? Cum obține domnul Cutare un post așa de bine plătit într-o țară în care nu mai e nepotul nimănui ?

Răspunsul e simplu : domnul Cutare a trădat, și-a vîndut literalmente țara, a vîndut-o, ca orice trădător, pe bani puțini, dar suficienți ca să-și înjghebe meschina sa firmă, meschina sa bunăstare. A vîndut ieftin munca noastră și a cumpărat scump, păgubind țara de milioane de lei, **în bună înțelegere** cu partenerul străin. Dar nu au făcut, putem fi siguri, fifty-fifty ! Ci pentru un dolar care să i se pună la bancă pe numele său, domnul Cutare a acceptat ca țara să plătească străinului zece ori o sută ! O țară, nu-i așa?, nu simte cînd plătește un milion, dar un individ simte cînd primește cadou pentru acel milion o mașină sau un casetofon. Azi așa, mîine tot așa, și contul tovarășului Cutare a crescut pînă la suma necesară trecerii la o treaptă calitativ superioară : cea de monsieur, mister sau Herr. Paralel, dar într-un ritm mult mai rapid, au crescut și pagubele noastre de pe urma lui Cutare și Cutare. Le descoperim mai ales după ce fostul nostru tovarăș Cutare cere azil politic. Dar ce fel de azil politic poate să ceară fostul nostru tovarăș Cutare, cu merite și inițiative politice deosebite în activitatea de aici, fără de care nu ar fi căpătat încrederea noastră de a dispune de banii țării ? ! Și ce idei politice afirmă refugiatul politic ? Nici una ! Căci deschiderea unei firme nu e o declarație politică !

Și lui Cutare i se acordă totuși azil politic! Adică i se acordă dreptul de a se bucura de banii furați, furați nu de la sistemul comunist ci de la concetățenii săi, rămași să asude mai mult ca să plătească înzecitul prețul bunăstării lui Cutare ! Ca să plătească lăcomia partenerilor săi de afaceri, necinstea lor ! Căci cum să se cheme acest soi ciudat de azil politic altfel decît **găzduire de hoți ?!** Iar cît privește secretul operațiunilor bancare proclamat cu atîta morgă, ce este altceva, în cazul lui Cutare și al altora de teapa sa, decît **tăinuire de bunuri furate ? !**

Să nu ne ascundem după formule și cuvinte care te îndepărtează de fapte : cînd cel care m-a furat găsește adăpost la cel care m-a creditat, care m-a împrumutat, și cînd o parte din banii împrumutați se află tocmai la hoțul fugar, e de presupus, cu șanse de 99 la sută de a nu greși, că banii hoțului de refugiat politic reprezintă o înfimă parte din banii cu care ne-au înșelat cei cu care a tranșat, în numele nostru, afacerile din care ne trezim păgubiți și îndatorați. Cu alte cuvinte, ne-a furat nu numai fostul nostru tovarăș, ci și cei care i-au plătit necinstea cu banii noștri, deci, ai oamenilor cinstiți din țară, a căror viață devine astfel mai grea, mai strîmtorată de nevoi.

Într-o lume normală, acestui Cutare nu i s-ar acorda alt azil decît cel fixat de tribunal ! Într-o lume în care cuvintele **colaborare, reciprocitate în avantaje, cinste** etc., și-ar respecta înțelesul, asemenea haimanale ar fi simplu extrădate spre a fi supuse legii ! De unde neobrăzarea cinică de a face dintr-un hoț emigrant politic ? ! Ce idei politice îi făceau imposibilă viața la noi ? Ce nemulțumiri i-au trezit rînduielile noastre de care a știut să profite ca puțini alții ?

Herr Cutare, în decurs de 10—15 ani sau mai mulți, a fost de nenumărate ori în străinătate ! De ce nu și-a cerut azilul politic de la bun început ? Simplu : pentru că idelle sale politice — de le-o fi avut vreodată ! — s-au schimbat odată cu sporirea contului bancar depus în străinătate !

Devenit din hoț și delapidator emigrant politic, Cutare începe să agite lozinca drepturilor omului, cerîndu-și dreptul la întregirea familiei și altele. Adeseori în țara de adopțiune o anumită presă îl ia în brațe, făcînd dintr-un borfaș o victimă a regimului nostru, care întîrzie să-i recunoască lui Cutare drepturile sale de ființă umană. Care drept ? De-a fura nepedepsit ?

Nu ! Hotărît lucru, dacă e cazul să ne arătăm înțelegători și răbdători cu rătăcirea unora care se grăbesc să-și caute o altă patrie, amăgindu-se în fel și chip și dumirindu-se care mai devreme, care mai tîrziu ori chiar niciodată, cu totul altfel trebuie să-i privim pe cei care ne-au reprezentat țara și interesele țării în misiuni oficiale de nenumărate ori și care o părăsesc nu pentru a practica niscai idei politice care aici nu au nici o trecere, ci pentru a se bucura, mișelește, de bănuțul nostru furat și adunat în seifurile din străinătate. Ce drepturi să le recunoști acestora ? Dreptul de a fura ?

ION COJA ■

Primavara

Soarele privește mai vesel spre pămînt
și norii au fugit pe-aripa vîntului.
Ghiocelii și-au scos clopoțeii la iveală,
printre frunzele uscate, acoperite
de zăpadă.

Cocorii se reîntorc din lungile
și anevoioasele
lor călătorii.
Umplînd văzduhul cu strigătele
de bucurie ale revederii.
Copacii parcă au înținerit după ce
și-au îmbrăcat
noua haină verde,
primită în dar de la zîna Primăvară.

Copiii veseli zburdă pe pajiștile pline
cu flori.
Unii, mai mari, se amuză c-o minge,
Fetițele zglobii sar coarda și împletesc
coroniță.

E cald și bine,
e tinerețe,
e primăvară !

Anca ANDREESCU

Oameni buni

Oameni buni
lăsați animalele să doarmă în
pe mușchiul gros al unei perne

Lăsați-le să mai trăiască
nu le chinuiți
că dacă or muri
le-om plînge toți
pînă și florile.

Adrian BOGHIU

Vrajitoarea

Avea cap de elefant,
gît de viperă bălțată,
corp de cocostîrc și nas
ca o broască rea umflată

Am suflat ușor spre ea
peste ochii-i ascuțiți
vrăjitoarea înfuriată
de mînie, a plesnit.

Elena-Maria CALISOV

a spiritului revoluționar

Fondul național de carte și publicații sub semnul improvizației și la discreția accidentului

Problema supusă de noi atenției celor în drept s-o rezolve nu este nouă, dimpotrivă, în marginea ei a mai curs cerneală, însă fără folos. În urmă cu ani. Flacăra a mai semnalat-o, cu gravitatea de rigoare. Ultima intervenție în temă s-a consumat nu demult, în paginile suplimentului literar-artistic al Scînteii tinereții din 16 mai 1982, sub titlul **Cărți de importanță națională aruncate într-un adăpost pentru oaie.** Și pornim de la această intervenție în primul rînd pentru a o adăuga, dar și pentru a-i corecta optica. De bună credință dealtfel și fără a privi lucrurile chiar de la suprafață, autorul ei, Aurelian Titu Dumitrescu, lasă totuși impresia că ne-am afla în fața unui accident de genul faptelor diverse, în fața unui caz particular și izolat de irosire a patrimoniului spiritual național. Însă, din nefericire, lucrurile nu stau deloc așa. Sub semnul improvizației și la discreția accidentului își duce existența cvasitotalitatea depozitelor bibliotecii Academiei Române, iar unica excepție din acest punct de vedere, prin chiar breșele depistate de noi în statutul ei de excepție, nu face decît să confirme această regulă. Este un adevăr care nu poate să ne bucure.

Într-adevăr, în depozitul din str. Munții Măcinului nr. 5, dezafectat recent în profitul extinderii platformei industriale Băneasa, biblioteca Academiei a avut pînă nu demult circa 700 000 volume. Primul avertisment privind iminența evacuării acestui depozit s-a receptat în primăvara lui '80. Abia în martie a.c. biblioteca a fost anunțată că poate dispune de imobilul din str. Uranus nr. 79 Între timp, în depozitul din str. Munții Măcinului nr. 5 se atinsese situația critică descrisă de A.T.D. : răvășirea și distrugerea rafturilor, sustragerea cărților de către elevii școlilor generale nr. 7 și 12, care le predau ca maculatură curentă etc. Situația aceasta se accentuează mai cu seamă cînd imobilul din str. Uranus nr. 79 se dovedește impropriu pentru a servi ca depozit de cărți. În sfîrșit, printr-un aranjament realizat sub titlu personal între dr. Gabriel Strempel, directorul Bibliotecii Academiei Române, și Alexandru Cebuc, directorul Muzeului de artă al R.S.R., aranjament susținut în grabă de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, cele 700 000 cărți au putut fi mutate, începînd de la 18 aprilie a.c., în spațiile anexe complexului arhitectonic Văcărești. Aparent, incidentul pare închis. Totul pare a fi bine cînd se încheie cu bine, însă, cercetînd lucrurile amănunțit și în profunzime, vom constata altceva. De decenii, bibliotecii Academiei i se oferă spații de cazare cum nu se poate mai necorespunzătoare. Dacă cineva anume ar fi fost însărcinat să descopere spații și mai părăginite nu ar fi fost capabil să se achite de misiunea lui tulbure.

Deocamdată, să foiletăm corespondența oficială din substratul întîmplărilor divulgate de A.T.D. La 20 mai 1980, prin adresa nr. 6 920, Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă a Consiliului popular al municipiului București solicită bibliotecii Academiei acordul pentru demolarea imobilului din str. Munții Măcinului nr. 5, fost cîndva grajd și ajuns prin forța împrejurărilor depozit de cărți. Prompt, biblioteca solicită municipalității un spațiu echivalent. Prin adresa nr. 120 134 din 22 noiembrie 1981, Consiliul popular al municipiului București sfătuiește biblioteca să și dispersează cărțile în discuție în spațiile deja deținute. Cu alte cuvinte, s-a aranjat, nu se poate. Prin nota nr. 2 398 din 18 februarie 1982, Direcția domeniului public se adresează vicepreședintelui de resort al municipalității bucureștene : vă rugăm să dispuneți spațiului locativ al Capitalei sau D.G.D.A.L. rezolvarea acestei probleme. Rezoluția pasează rezolvarea problemei celui care, de fapt, o sol cita : biblioteca e invitată să-și găsească spațiu și să evacueze depozitul sus-numit. În spiritul aceleiași derobări de orice răspundere, primăria sectorului 1 al Capitalei trimite bibliotecii adresa nr. 2 566 din 25 februarie 1982 : găsiți-vă un spațiu corespunzător. În sfîrșit, la 17 martie a.c. sosește în Calea Victoriei nr. 125 și adresa conținînd propunerea imobilului din str. Uranus nr. 79. Dar biblioteca Academiei, printr-o comisie formată ad-hoc, constată că imobilul propus e impropriu chiar în aceeași zi. Ieșind din dilemă, cum am văzut mai sus, pe cont propriu, prin înțelegerea dintre directorii dr. Gabriel Strempel și Alexandru Cebuc. Și, desigur, corespondența foiletată de noi a fost mult mai vastă, noi mărginindu-ne să cităm numai piesele care închid în ele esența : pentru direcția de resort din primăria municipiului București, destinul depozitelor bibliotecii Academiei nu prea contează. Restul e tautologie.

Că lucrurile stau așa și nu altfel am aflat curînd cînd am întreprins un raid meticulos prin totalitatea acestor depozite. Întîi am descins în depozitul din str. Dristorului nr. 190, gestionat de Ștefan Hodorogea. Și acest depozit, format din publicații, preluări și fonduri diverse, urmează a fi demolat în următoarele săptămîni. În schimbul lui, primăria a oferit bibliotecii fosta casă Dimitrie Bolintineanu din str. Negustori. A oferit-o numai, dar nu și-a perfectat încă oferta legal, altfel zis, asupra ei biblioteca nu dispune încă de dreptul de folosință legală. Dincolo de asta, dincolo de faptul că spațiile din str. Negustori nu vor rezolva problema, ci o vor complica și mai mult, fosta casă Dimitrie Bolintineanu necesită amenajări de durată. Unde vor sta pînă la sfîrșitul acestor amenajări cărțile din str. Dristorului nr. 190 nu se știe. Pînă una alta, Gheorghe Parusi, Argentina Ciortan și alți lucrători ai bibliotecii împachetează cu grijă volumele, pregătindu-le pentru orice eventualitate. Cu acest prilej, aflăm că odiseea depozitului din str. Dristorului nr. 190 este ceva mai lungă. Întîi și întîi, cărțile lui au stat într-o casă din str. Izvor, demolată cu ocazia construirii metroului. Apoi au fost mutate în str. Odobescu, unde au stat de asemenea sub amenințarea tîrnăcopului. La urma urmelor, au ajuns aici, unde, iată, tîrnăcopul deja demolează în jur. Și, probabil, se vor muta în str. Negustori, unde, avîndu-se în vedere ritmurile alerte ale lucrărilor edilitare de pe Calea Moșilor, nu ar fi exclus deloc să ajungă iarăși sub tîrnăcop. Și ce a fost, de fapt, depozitul din str. Dristorului nr. 190 ? O băcănie igrasioasă.

Ulterior, ne-am deplasat în Bucureștii Noi, în incinta depozitului din str. Măicănești nr. 20 A, gestionat de Nicolae Constantinescu. Imobilul a adăpostit cîndva o fabricuță de vată, e igrasios și înghesuit și Nicolae Constantinescu ne arată exemplare din numeroase periodice străine pur și simplu macerate de umezeală. A cerut în repetate rînduri prelungirea burlanelor, pentru ca apele pluviale să nu curgă pe ziduri, sporindu-le paragina, însă fără succes. În imediata vecinătate, depozitul din str. Diaconul Coresi nr. 2, aflat în răspunderea lui Iosif Golban și adăpostind fondul național de carte, e instalat de asemenea într-o fostă fabricuță de sirmă și lanțuri. Clădirea e impropriu, neîncăpătoare, amenajată șumar și plouă în ea abundent. De acolo ne-am deplasat în depozitul din str. Avram Iancu nr. 32, în inima Capitalei, unde privelișteа de-a dreptul nu se poate descrie. Cărți de importanță națională sînt abandonate aici mizeriei și distrugerii sistematice. Alt depozit de cărți e adăpostit temporar în casele Belu, aflate de fapt chiar în curtea Academiei Române. Dar aprobarea pentru demolarea acestor case e semnată demult și, curînd, și acest depozit va ajunge înaintea scadenței impasului. Am încercat că pătrundem și în incinta complexului arhitectonic de la Văcărești, pentru a constata în ce condiții sînt depozitate cărțile salvate din str. Munții Măcinului nr. 5, dar a fost imposibil. Astăzi, la Văcărești se pătrunde mult mai greu decît în penitenciarul de altădată. Și am renunțat. Cu atît mai mult cu cît aspectul general al clădirilor anexe despre care a mai fost vorba ne-a descurajat radical. Soluția perfectată de dr. Gabriel Strempel și Alexandru Cebuc, cu acordul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, e departe de a fi o soluție adecvată. E doar un trist și scarbăd compromis, un armistițiu într-o hărțuială continuă.

Și am revenit în Bucureștii Noi, la excepția despre care anunțam că ar fi în măsură să confirme o regulă, anume în depozitul din str. Plutașilor nr. 74, aflat în grija unui om înimos și pasionat de profesie : Raoul Alexandrescu. Depozitul a fost construit în anii '60 și, pe 10 km de rafturi, adăpostește fondul național de rezervă al publicațiilor românești : circa 60 milioane unități. Dar cifra nu trebuie să ne sperie : în incinta depozitului domnește o ordine aproape desăvîrșită și Raoul Alexandrescu ne mărturisește că, în anii petrecuți aici, ar fi avansat mult mai mult în munca sa de fiecare zi dacă nu ar fi fost mereu solicitat de sediul central al bibliotecii, pentru activități care de cele mai multe ori se rezumă la salahorie. Și nu are nimănui de reproșat ceva, pentru că înțelege situația. Mereu, fie unul, fie altul din depozitele bibliotecii Academiei se mută și așa presupune o distrugere continuă de tipărituri. Iar depozitul din str. Plutașilor nr. 74, deși este nou, nu este deloc modern, în sensul adecvării condițiilor oferite la scopuri. În incinta lui, umiditatea nu poate fi controlată și, supuse influenței unor diferențe drastice de temperatură, publicațiile se distrug lent, ireversibil. Oricum, am întîlnit sub aceeași lună o grijă și o străduință, o ordine aproape desăvîrșite. Ceea ce deja înseamnă ceva.

Și acum întrebăm : ce orbire anume determină factorii responsabili să impună depozitelor Bibliotecii Academiei Române această soartă ingrată ? Dacă în timpul războiului, sub bombe, s-au găsit timp și brațe pentru evacuarea fondurilor de publicații și cărți spre locuri mai ocrotite de ravagiile ostilităților, de ce tocmai astăzi dezinteresul pentru ele ne apare deplin ? Ce se întîmplă de fapt în mințile celor care neîndoielnic vor răspunde cîndva pentru nepăsarea lor de acum ? Și adresăm aceste întrebări în primul rînd direcțiilor de resort din Consiliul Culturii și Educației Socialiste și primăria municipiului București. Considerînd că nu mai este cazul să perorăm inutil despre importanța pentru viitorime a fondului național de carte și publicații. Cîteva fraze în plus nu vor vindeca de surzenie niște urechi bine vătuite. Pentru că acesta este adevărul și nu altul : prin dezinteresul lor cras, mină de la mină, cele două direcții numite mai sus au transformat o problemă de importanță și mîndrie națională într-o rușine națională.

MIHAI PELIN

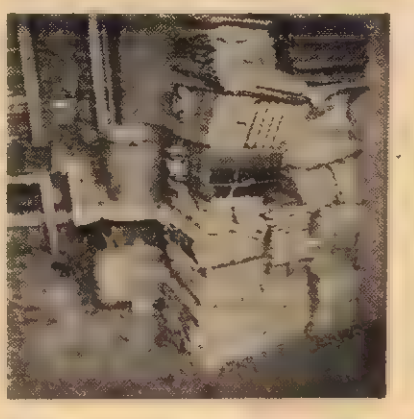

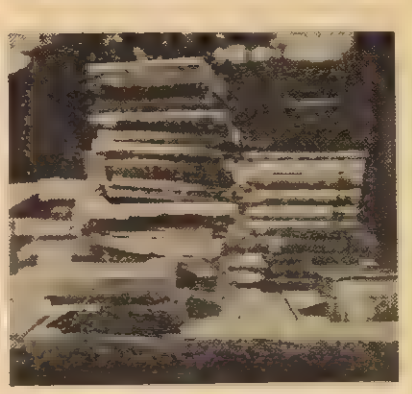

Primăvara culturală bucureșteană

Peste 130 de manifestări și acțiuni din toate domeniile culturii și artei repartizate judicios pe parcursul unei săptămîni, mobilizînd personalități literare și științifice, edituri, formații artistice reprezentative, iată ce înseamnă, într-o expresie sintetică a VIII-a ediție a „Primăverii culturale bucureștene".

Deschiderea amplei acțiuni a marcat-o simpozionul, intitulat „Arta și cultura în slujba conștiinței socialiste a maselor" situat sub înalta egidă a gîndirii social-politice a tovarășului Nicolae Ceaușescu" Sub bagheta lui Mircea Basarab, maestru emerit al artei și avîndu-i soliști pe Valentin Gheorghiu și Liliana Ciulei, corul și orchestra filarmonicii „George Enescu" au susținut un concert simfonic extraordinar avînd în program lucrări de Enescu, Theodor Rogalski, Beethoven și Mendelssohn-Bartholdy. Sesiuni științifice și simpozioane, spectacole muzicale, literar-coregrafice, cu participarea unor actori de frunte ai teatrelor bucureștene, cenerte de muzică populară și ușoară avînd drept protagoniști ansamblurile „Rapsodia Română", „Doina", teatrul „Constantin Tănase", orchestra de estradă a Radioteleviziunii, cele mai bune brigăzi artistice de amatori, deschiderea unei expoziții de arte plastice — toate acestea s-au concentrat pe parcursul unei singure zile a „Primăverii culturale bucureștene", zi avînd drept emblemă **„București, inima țării".**

În ziua „Literaturii, științei și tehnicii" s-au întîlnit cu cititorii scriitori de frunte, iar în ziua teatrului au avut loc zece manifestări, reliefîndu-se cele intitulate „Caragiale — universal și peren", „Omul nou oglindit în dramaturgia românească", „Teatrul și copiii". Ziua filmului a prilejuit, la rîndul său, consistente acțiuni precum : „București — cetate a filmului românesc", „Gala tinerilor cineaști", „Gala cineclubiurilor bucureștene" „Filmul, oglindă a contemporaneității" etc. Filarmonica „George Enescu", ansamblul Operei Române, tinerii laureați ai festivalurilor naționale și internaționale de muzică de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", „I.A.T.C.", Liceul de artă „George Enescu", cunoscuți soliști, formații muzicale și coregrafice ca „Doina Bucureștiului", „Hora Bucureștiului" „Plaiul românesc", „Ciuleandra" au purtat un „dialog la distanță" pe paisprezece scene diferite, cu prilejul „Zilei muzicii și dansului".

Muzeele și sălile de expoziție au propus vizitatorilor, în „Ziua muzeelor și artelor plastice", expoziția reprezentativă de la Sala „Dalles", intitulată „Țărănimea în lupta revoluționară pentru progresul social și edificarea socialismului în România", o expoziție de artă populară la Muzeul de istorie a Partidului Comunist și a mișcării revoluționare și democratice din România, expoziții personale ale unor pictori, expoziții de fotografii și ilustrate. În sfîrșit la 23 mai sub genericul „Mîndru sînt de tine, București", au avut loc nouă manifestări, în care varietatea programelor a constituit cartea de vizită a imaginației organizatorilor. Se cuvin reliefate, dintre acestea, spectacolul muzical-literar-coregrafic cu participarea unor formații profesionale și de amatori, laureate ale Festivalului național „Cîntarea României", organizat la Arenele Romane, evocarea „Cîntare omului" — Tudor Arghezi, de la Mărțișor, cu participarea unor scriitori, serbările de la Pădurea Băneasa și Baza turistică Buftea, „Carnavalul de primăvară" de la Teatrul de vară Progresul.

H. LEREA

Insomnie lîngă destinele țării

„Aici în Balcani se simte un curent înnoitor, al cărui scop este de a înălța edificiul păcii"

Marele european care a fost Nicolae Titulescu a înțeles că destinul României nu se poate împlini făcînd abstracție de determinările obiective ale situării țării noastre în spațiul balcanic.

Perspectiva sa în această direcție — dezvoltînd și îmbogățind punctele de vedere ale înaintașilor — însuma — pentru a distila afinitățile și interesele permanente într-o opțiune solid și coerent fundamentată — un vast complex de factori, aparținînd geografiei, istoriei, economiei, lingvisticii și etnografiei, care — toți la un loc — dau o identitate cu totul particulară popoarelor zonei balcanice, conturînd, deopotrivă, premisele înțelegerii și conlucrării. Un lung șir de secole de istorie — marcate de lupta comună a popoarelor balcanice pentru libertate națională și dreptate socială — se constituie în mărturii semnificative ale unui asemenea trecut comun, în care marile valori au fost apărate și promovate solidar, în pofida intereselor înguste ale cercurilor diriguitoare sau ale jocului de interese și intruziunilor marilor puteri.

Necesitatea consolidării climatului de înțelegere și conlucrare, a securității și păcii în Balcani — tot mai puternic amenințate la începutul deceniului al patrulea — l-a determinat pe Nicolae Titulescu să-și focalizeze preocupările și demersurile în direcția constituirii în această zonă a unui organism care să asigure țărilor membre prezervarea atributelor lor inalienabile de independență și suveranitate națională, de integritate teritorială, evoluția lor la adăpost de orice presiuni și ingerințe. La numai un an de la crearea Micii Înțelegeri, la 16 februarie 1933, se năștea, la 9 februarie 1934, Înțelegerea Balcanică, organism regional defensiv de securitate, deschis tuturor țărilor balcanice, menit să apere statu-quo-ul teritorial consacrat prin tratatele de pace. Rolul pe care Nicolae Titulescu l-a avut ca inspirator și constructor al unui asemenea organism — conturînd o opoziție clară și categorică față de politica statelor fasciste — a determinat din partea bitlerismului german și a fascismului musolinian o adevărată explozie de violență propagandistică, omul politic și diplomatul român fiind indicat de oficinele acestor regimuri drept un dușman ireductibil pentru a cărui înlăturare politică și fizică ele vor concentra mijloace fără precedent.

Opinia publică balcanică, cercurile politice și intelectuale progresiste și democratice au salutat însă opera politică a diplomatului român, dînd acestuia numeroase dovezi de profundă și aleasă stimă și considerație. Acesta este și sensul esențial al actului Universității din Atena care, la 21 octombrie 1933, îi acorda lui Nicolae Titulescu titlul de doctor honoris causa, omagiindu-l la picioarele Acropolei, acolo unde însuși Platon învăța că fericirea nu poate exista în lume fără înțelegere și fără pace.

GEORGE G. POTRA ■

„Scopul conferințelor dumneavoastră este într-adevăr acela de a lucra pentru apropierea între națiunile balcanice sau care au aceleași interese și de a găsi mijloacele pentru a pregăti în rîndurile opiniei publice terenul unei mai strînse cooperări între aceste națiuni.

Prin munca dumneavoastră veți facilita în mare măsură acțiunile guvernelor.

România, de al cărei nume sînt legate atîtea inițiative luate în trecut în vederea unei înțelegeri între statele balcanice, nu putea să nu aducă întreaga și dezinteresata ei contribuție la făurirea operei dumneavoastră.

Parcurgînd unele rezoluții adoptate la conferințele de la Atena și Istanbul, constat că dumneavoastră v-ați crezut îndreptățiți să afirmați că numai aplicarea riguroasă a tratatelor de pace poate constitui baza unei cooperări între statele balcanice. Cu alte prilejuri ați insistat asupra necesității ca orice înțelegere între statele din Balcani să fie făcută în cadrul și în spiritul Societății Națiunilor.

Călăuziți de astfel de principii, este neîndoios că, lucrînd pentru făurirea unor înțelegeri cu caracter regional, veți facilita opera de organizare a continentului european.

Munca dumneavoastră nu poate să nu dea roade. Într-adevăr, nimeni nu poate tăgădui că o solidaritate de interese există în momentul de față între toate națiunile reprezentate la conferința dumneavoastră.

Datorită situației lor geografice și mai ales evoluției lor istorice, toate aceste națiuni au dobîndit o seamă de elemente comune de civilizație.

Foarte adesea întîlnim aceleași concepții și același mod de viață. Arta lor populară, zicătorile, poezia și muzica lor sînt izbitor de asemănătoare.

Legate astăzi prin aceleași suferințe pricinuite de cumplitele războaie care au scăldat în sînge Balcanii, legate printr-un trecut care a contribuit atît de mult la înfrățirea lor, legate, în sfîrșit, prin nevoia actuală de a-și spori mijloacele de apărare a numeroaselor lor interese comune de ordin politic și economic, națiunile din această parte a Europei simt și ele efectele salutare ale solidarității internaționale.

Voi spune deci că, dacă în trecut Balcanii au fost considerați drept un' focar de tulburare internațională, grație străduințelor dumneavoastră tocmai aici în Balcani se simte un curent înnoitor, al cărui scop este de a înălța edificiul păcii pe singura bază solidă posibilă, deoarece este o bază morală: să ne ajutăm unii pe alții fără a dăuna nimănui."

„Tratatul de la Atena este înainte de toate un gest poruncit de instinctul de conservare. Tratatul de la Atena este o operă de realism politic, care servește pacea cu mult mai mult decît pactele în care limbajul de vată sau vag și generozitatea fac amestecă între ele pînă într-atît, încît nu se știe totdeauna dacă dispozițiile lor iau sau dau ceva.

Tratatul de la Atena este, în sfîrșit, o operă de justiție, căci respectă scrupulos dreptul altora pînă într-atît, încît invită pe toți interesații să participe la regimul pe care și l-au creat semnatarii.

În adevăr, casa pe care am construit-o este largă și ospitalieră. Este loc în ea pentru toți acei care așteaptă inimile noastre. Dar casa noastră este și luminoasă. Lumina pătrunde în ea din toate părțile. Oricine trece pragul ei părăsește că nădejdea că va putea gusta din voluptatea iluziei pe care o creează clar-obscurul.

Dar dacă pentru semnatarii de la Atena frontierele teritoriale sînt un lucru definitiv și indiscutabil, frontierele în ele însele sînt și bariere care divid pe oameni și fac viața lor mai grea. De aceea noi sîntem gata să întreprindem, împreună cu toți acela care vor recunoaște definitiv și loial frontierele noastre, o vastă muncă de apropiere economică și politică, care va devaloriza gradat aceste frontiere pînă la spiritualizarea lor definitivă.

În ziua aceea patriile noastre actuale nu vor mai face decît una: marea patrie a familiei umane, care ne va fi cu atît mai scumpă, cu cît va reprezenta suma afecțiunilor pe care fiecare, dintre noi o poartă pentru patria sa.

Securitatea, înțelegerea, asociația, integrarea, iată cele patru coloane ale templului pe care l-am ridicat astăzi păcii, punîndu-ne semnăturile pe tratatul de la Atena."

„Pactul de Înțelegere Balcanică este scoborîtorul în linie directă al conveniunilor noastre de la Londra.

Opera noastră a fost adesea rău judecată. Constituie pentru mine, iubitul meu coleg, o datorie să restabilesc, pentru domnia voastră, adevărul istoric asupra genezei și importanței ei.

Sîntem avizi de pace. Știm însă că pacea nu este decît o vorbă cîtă vreme nu se ridică în fața celui care ar fi ispitit s-o violeze spectacolul complet al sancțiunilor ce-l așteaptă.

Adevărata securitate stă mai mult în starea sufletească a agresorului, ezitînd în fața urmărilor crimei lui, decît în actele materiale de represiune care însoțesc violările dreptului internațional.

Am suferit destul. Balcanii au fost prea multă vreme cîmpiile însîngerate ale unei omeniri nebune pentru ca conducătorii responsabili să nu-și fi pus întrebarea și ce să facem pentru ca istoria să nu mai fie o repetire neîntreruptă a unui trecut odios?

La această întrebare nu este decît un singur răspuns: asocierea.

Cel care vrea să recurgă la război să știe că se va izbi de rezistența unită a tuturor celorlalți.

Teama de urmări va fi începutul înțelepciunii. E tot ceea ce am vrut, este ultima limită a ambițiilor noastre de autor.

Semnînd Pactul Balcanic, ne-am consacrat deci unei opere închinate păcii și intereselor primordiale ale națiunilor noastre.

Ideea că am voit să ne ridicăm împotriva intereselor unei alte puteri, mică sau mare, este tot așa de eronată ca aceea că am fi voit să servim interesele altuia decît ale noastre. Vrem să fim prietenii tuturor națiunilor fără excepție, dar în treburile noastre nu primim ca stăpîn decît pe noi înșine.

Pactul Balcanic, semnat în acest spirit pur, își va găsi aplicarea integrală. Toate clauzele lui vor fi executate cu loialitate de către toți semnatarii lui. Dispozițiunile lui, care ne leagă deja în virtutea semnăturii noastre, își vor găsi în curînd ratificarea lor generală.

Faptul că dorința promotorilor Pactului de a întîlni o adeziune unanimă printre statele balcanice nu și-a găsit împlinirea, n-a alterat întru nimic dispozițiile de bună înțelegere cu toți vecinii noștri."

În fața lumii...

La începutul anului 1919 Take Ionescu și-a văzut tipărită mult așteptata carte de amintiri politice.

Ediția franceză, intitulată **Souvenirs**, a apărut la Editura Payot din Paris, iar cea engleză — **Some Personal Impressions** — cu o prefață semnată de vicontele Bryce, la Londra în Editura Nisbet.

Amintirile cuprind epoca anilor 1914—1918 și au fost consacrate, sub formă de portrete și discuții, principalilor exponenți politici europeni ai timpului, diplomați și oameni politici din ambele tabere angajate în marea conflagrație. În fruntea lor apărea președintele Republicii Franceze, Raymond Poincaré, pe care Take Ionescu îl cunoscuse încă din 1912, urmat de numeroși diplomați germani, austrieci și maghiari: prințul Lichnowski, ambasadorul Germaniei la Londra, contele Berchold, ministrul de externe al Austro-Ungariei, marchizul Pallavicini, contele Goluchowski, Kiderlen Wächter, fost ministru de externe al Germaniei. Alături de aceștia figurau prințul de Bülow, Sir Donald Mackenzie Wallace, contele Czernin, contele Tisza, Talaat Pașa, Venizelos ș. a.

Cele două versiuni erau identice, cu o singură excepție: în ediția franceză au fost reproduse și cîteva fragmente din marele său discurs, **Politica instinctului național**, rostit în zilele de 15—16 decembrie 1915 în Camera deputaților din București, iar în ediția engleză s-a adăugat un portret al ultimului împărat german, kaiserul Wilhelm al II-lea, aflat atunci în exil la Doorn.

Memoriile lui Take Ionescu s-au bucurat de un imens succes de presă, ele fiind una din primele contribuții istorice la cunoașterea cauzelor primului război mondial.

În acest volum Take Ionescu și-a publicat și amintirile despre primul Consiliu de coroană de la Sinaia (3 august 1914), în care, după ce în ajun spusese regelui Carol I că războiul se va sfîrși cu o „cascadă a tronurilor", a fost înfrîntă politica de alianță a regelui cu Germania și Austro-Ungaria, care funcționase de la 1883 încoace.

Primul exemplar din amintiri a fost oferit la 4 februarie 1919 soției sale.

Lucrările conferinței de pace au fost mai dificile și au durat timp mai îndelungat decît se crezuse la începutul lor. Rivalitățile dintre Anglia și Franța, îndeosebi în domeniul colonial, de unde Germania fusese izgonită cu totul, se manifestau la tot pasul. Italiei i s-a acordat totodată prea puțin din ceea ce spera. Hotărîrile nu se luau apoi în plen, ci mai întîi între cei **cinci** — Statele Unite, Anglia, Franța, Italia, Japonia (pentru problemele Extremului Orient) — apoi între cei **patru** (Italia retrăgîndu-se un timp de la masa conferinței) și apoi numai între cei **trei** (Wilson, Lloyd George, Clemenceau, „tigrul").

Take Ionescu se adresase regelui încă înainte de deschiderea conferinței, cerîndu-i să constituie un guvern format din toate partidele care au susținut războiul, precum și cu participarea reprezentanților provinciilor alipite, Transilvania, Banatul, Bucovina. Sugestia sa nu a fost ascultată, regele încredințînd puterea exclusiv lui Ion I. C. Brătianu și Partidului liberal.

Take Ionescu a fost silit să se resemneze. La 21 iunie 1919 Consiliul suprem al conferinței a dat decizia cu privire la frontiera Banatului, care, după opinia lui Take Ionescu, a fost și „nedreaptă și rea".

După ce Brătianu a părăsit Parisul, la cîteva zile s-a reîntors la București și Take Ionescu, aderenții săi asigurîndu-l că regele este hotărît să constituie un nou guvern.

Înapoiat în Capitală, Take Ionescu s-a convins însă repede că nici de astă dată nu se va face apel la dînsul, regele fiind hotărît să guverneze și în continuare cu Ion I. C. Brătianu.

Starea sa de spirit cu privire la regele Ferdinand I e reflectată în mod concludent în scrisoarea adresată soției sale la 31 august 1919.

O reproducem și pe aceasta, — drept epilog — urmînd ca deocamdată să ne oprim aici, scrisorile următoare din anii 1920—1921 reprezentînd un nou ciclu al politicii românești în care Take Ionescu va juca, pentru un scurt timp, un strălucit rol politic.

București, duminică seara, 31 august, 1916.

...Să nu crezi că sînt obosit sau descurajat. Pentru mine nu e nimic nou în ceea ce se întîmplă aici, dar atîția oameni își făcuseră iluzii. De la urcarea pe tron a actualului rege (Ferdinand I), eu am știut că pentru mine nu mai e loc în politica țării, în afară de cazul că nu aș fi voit să mă fac subordonatul lui Ion I.C. Brătianu. La Iași eu am avut toate dovezile despre aceasta și le mai am încă și acum. Aceasta a fost una din rațiunile care m-au făcut, din instinct, să întîrzii reintoarcerea mea în țară. Cedînd presiunilor și stăruințelor sincere ale unor amici — sărmani — cîte odată mi-am făcut și eu iluzii timp de cîteva minute, dar niciodată nu le-am păstrat timp de o oră. Acum am confirmarea tuturor acestora.

Eu am fost adus aici, cum tu o știi prea bine, pentru a asista la criză (criza de guvern). Toate informațiile avute erau rele. Nici conversația cu Saint Aulaire) *n-a fost prea bună. El deasemenea a avut teamă de cele ce se vor întîmpla, și eu m-am orientat bine. Dar păstrează aceasta numai pentru tine singură. Eu nu vreau să mă cert cu toată lumea...*

Regele este mai brătienist ca oricînd...

Eu am încercat totul cu regele, dar nimic nu a reușit. Fatalitatea este mai puternică decît oamenii...

*) Contele de Saint Aulaire, ministru plenipotențiar al Franței la București între anii 1916—1920.

VASILE NETEA ■

O nouă carte despre diplomația românească în slujba independenței

Continuîndu-și fecunda activitate științifică și literară, Editura „Junimea" de la Iași a tipărit recent volumul al doilea din lucrarea *Diplomația românească în slujba independenței*, semnată de Ion Bodunescu (232 p.).

Primul volum a apărut în 1978.

Lucrarea cuprinde, într-un stil atractiv și însoțită de o bogată bibliografie, o largă expunere asupra luptei diplomației române din secolul al XIX-lea și de la începutul secolului al XX-lea, pînă la Marea adunare națională de la Alba Iulia (1 decembrie 1918) care a proclamat unirea Transilvaniei cu România.

Lucrarea se deschide cu un amplu studiu asupra diplomației ca mijloc de realizare a politicii externe și de promovare a intereselor unui stat. Ea a făcut parte întotdeauna din arsenalul politic al poporului român, fiind practicată în toate epocile cu o deosebită iscusință de către toți voievozii noștri, Basarab, învingătorul de la Posada, Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrîn, Neagoe Basarab, Petru Rareș, Mihai Viteazul, Matei Basarab și Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir, Constantin Brâncoveanu, de către Tudor Vladimirescu și de toți urmașii lor. Solii domnilor români au bătut adeseori drumurile Veneției, ale Varșoviei, ale Vienei, ale Moscovei, ale Persiei, căutînd să încheie aliante pentru apărarea pămîntului lor și a sud-estului Europei.

Începînd de la 1848, activitatea diplomației românești a urmărit cu o energie din ce în ce mai intensă Unirea Principatelor Române, și apoi recunoașterea lor de către toate puterile europene.

După lupta pentru unire, a urmat apoi lupta pentru independență, ea triumfînd odată cu războiul din Balcani și cu congresul de pace de la Berlin (1878). Principalii exponenți diplomatici ai acestei perioade au fost marii patrioți Costache Negri, Vasile Alecsandri, Ion Ghica, Mihail Kogălniceanu. Prin misiunile lor la Constantinopol, Paris, Torino, Londra, Viena acești diplomați, cunoscuți totodată și ca excelenți scriitori sau istorici, au izbutit să determine, intervenind pe lîngă Napoleon al III-lea sau Camilo de Cavour, atît îndoita recunoaștere a lui Alexandru Ioan Cuza, și prin ea însăși România, cît și, mai tîrziu, completa independență a acesteia proclamată la 9 mai 1877.

Un important capitol al lucrării lui Ion Bodunescu, doctor în Dreptul internațional, îl constituie expunerea luptei diplomației române în timpul Războiului de independență — tratativele cu Rusia țaristă — și apoi, pentru acțiunile viitoare, importanța cuceririi independenței de la 1877 și ecourile ei internaționale. Autorul urmărește, totodată, utilizînd o largă informație, lupta diplomației române pentru apărarea și dezrobirea românilor din Transilvania. Un capitol dintre cele mai palpitante este cel al activității diplomației noastre în timpul primului război mondial, și apoi al ecourilor stăruitor determinate de hotărîrile Adunării de la Alba Iulia. În seria diplomaților care s-au remarcat în luptele pentru independență și desăvîrșirea unității noastre naționale — munteni, moldoveni, ardeleni — Ion Bodunescu consacră pagini calde lui Ion C. Brătianu, D.A. Sturdza, Nicolae Filipescu, Take Ionescu, Titu Maiorescu, P. P. Carp, Trandafir și Al. Juvara, I. I. C. Brătianu, Vasile Lucaciu, C. Angelescu, Vasile Goldiș.

Lucrarea lui Bodunescu nu e o lucrare de critică politică, ci de informație istorică necesară tinerețului și maselor largi de cititori. O carte utilă, bine informată și sprijinită de o bogată bibliografie.

V. N. ■

Copilăria ca scop

Ne-am dus cu inima îndoită. Niciodată. Niciodată nu ne-au atras grădiniţele cu program prelungit, cu atît mai puţin cele săptămînale. Am crezut ferm, ca părinţi de copii ce sîntem la rîndul nostru, că locul copiilor e lîngă părinţii lor pentru cît mai mult timp cu putinţă. Internatele, fie ele şi săptămînale, aduc de multe ori în sufletul copiilor traume greu de îndreptat mai tîrziu, lipsa unei călduri pe care numai mama şi tata o pot da. În cele din urmă am cedat, şi nu ne-a părut rău ! Astăzi sîntem convinşi că Grădiniţa Întreprinderii de sere-Arad este, probabil, cea mai frumoasă din ţară. Aparatul colegului Sorin Postolache a înregistrat cîteva zeci de imagini, dar ele tot nu vor fi suficiente pentru a reflecta pe îndelete viaţa copiilor în acest uimitor aşezămînt al candorii. Copilăria nu-i un lucru care se vîndecă, odată cu vîrsta — e mai curînd un tămîi al întregii vieţi, o bază de plecare care poate fi ori minunată, ori greşită.

Dar există, iată, şi un alt fel de a gîndi o grădiniţă — ca pe o stare de spirit, nu ca o claustrare între pereţii sau gardurile aşezămîntului. Sală de poveşti, bazin de înot acoperit şi bazin de înot în aer liber, terenuri de sport-în-joacă şi jucării atît mai mari cît şi mai mici, grădină de legume, creşătorie de pui, iepuri, apoi căprioare, arici, păsări mici, în fine „lecţii" de tot felul, de la **micii miliţieni** la **micile gospodine**. Apoi masă bună, apoi somn în pătuţ curat, apoi televizor cu Mihaela în prim-plan şi aşa mai departe, nici o clipă liberă, aproape ca un om mare, de îţi vine să te plîngi de atîta „muncă", şi cu jucăriile, şi cu apa din bazin, şi cu filmele sau poveştile. Îi cheamă simplu, Nelu, Bogdănel, Sorina ori Marius-Gabriel, părinţii lor sînt Stănescu, Zamfir, Covaci ori Truţă, muncitori de obicei la întreprinderea milionară din marginea Aradului, a cărei faimă se află departe dincolo de hotarele ţării. Le cheamă Florica Indreica, Albinca Rusu, Elvira Stinghe, ori Florica Truţan, sînt educatoare şi „mame" la peste 150 de copii, iar pe ea, „mama" tuturor, o cheamă Lucia Sabău, e directoare şi are nu mai puţin de 28 de ani vechime în ceea ce face. Sigur, întreprinderea a investit mult, circa două milioane a costat numai clădirea, minunată construcţie, dar rentabilitatea ei e uriaşă ! Vă puteţi da seama de asta numai privindu-i pe copii cum minuiesc ei, cu minuţele lor care se deprind cu munca, uneltele la rîndul lor minuscule, pentru plivitul buruienilor din grădina de legume, ce are peste 50 de ari. Tot în gospodăria-anexă se găsesc 300 de pomi fructiferi, 10 porci şi o mie de pui de găină, iar din seră sosesc proaspete, la fiecare masă, legume timpurii şi alte asemenea bunătăţi, tocmai pentru ca aceşti copii să simtă că părinţii lor se gîndesc la ei nu numai simbăta şi duminica, atunci cînd îi iau acasă, ci pur şi simplu permanent.

Starea de spirit de care vorbeam se cunoaşte aşadar la chiar prima vedere, se cunoaşte din roşul care colorează obrajii şi zîmbetele care luminează feţele copiilor, eventual din chiar mulţumirea directoarei Lucia Sabău, prin ale cărei mîini au trecut atîtea şi atîtea generaţii.

DUMITRU GRAUR ■

MIRELA GEORGESCU
Bucuriile timpului liber

Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

POMPILIU MOROŞAN Cioban cu vaci

Avram Iancu

Umblă Iancu printre munţi
rază strălucitoare şi vestitoare.
Fraţii de sînge
îi cheamă la ei
în vatra răscoalei.
Urletele de foc
răsună prin văi.
Vocile oamenilor
se desluşesc prin noapte.
Avram Iancu
ţine lumina soarelui
în casele românilor
înseţaţi de libertate.

Alina BOGZA

Dacă aş fi...

Dacă ochii mei ar fi flori
aş lumina cu ei
apoi i-aş sădi
la o margine de apă
să rodească flori albastre

Dacă aş avea stele în păr
m-aş căţăra în văzduh
şi i le-aş dărui cerului
să se împodobească cu ele la sărbători

Dacă aş avea chip de soare
aş îngenunchia la tîmplele cîmpiei
şi aş cere un bulgăr de aur
şi de copilărie
să-l frămînt între rază
şi să-l arunc, apoi,
peste lume

Manuela Beatrice CÎRLOANŢĂ

„Citaţie" soarelui

Am auzit de răsăritul soarelui,
am auzit de apusul soarelui,
am auzit de candoarea soarelui,
aici în tabăra Năvodari.
Dar din toate n-a rămas decît... Năvodari.

Vîntule, du-i o citaţie lui, soarelui.
Noi îi dăm în judecată
şi-i cerem azi răspîlată !
La ei ne-a chemat
şi-apoi ne-a înşelat.

ELENA BULIGA Copii, soarele şi pacea

Visăm de săptămîni
copiii pe plajă alergînd
ţinîndu-ne de mîini.
Dar ei, soarele, ne-a înşelat,
căci acum stăm trişti
întinşi în pat
şi sperind, sperind, sperind
neîncetat.

Vîntule, du-i o citaţie lui,
soarelui, să apară în împărăţia sa,
căci noi, slujitorii cei mai supuşi
ca nişte căţeluşi de pluş
îl aşteptăm, visăm, sperăm.

Gabriela Enuţa CIOBANU

Cîntec de tabără

Din toate colţurile ţării au venit
aici copiii ca o zi senină
români, maghiari, germani, cu toţii
înfrăţiţi
La focul pîrleniei în patria grădină.

Inimile noastre bat la fel
sub poalele Carpaţilor aprinse
Tabăra ne-a strîns în ea ca-ntr-un inel
cu cîntece-n văzduh prelinse.

Miroase aerul a cetină de brad
şi ţese din frunze dantele
mîngîiate de păsări în seară
şi-nverzite-n privirile mele.

Bucuria copilăriei e o oglindă lină
unde valurile zvicnesc în lumină
unde aripile pămîntului, subţiri,
seamănă prieteniei-n amintiri.

Liliana-Ioana FICARD

LILIANA CIUHAN Ie românească

Nemurire

Din lutul pămîntului,
Din apa izvoarelor,
Din flori,
V-am dat viaţă,
V-am dat grai,
V-am dat minte
Şi iubire,
V-am făcut fără de moarte,
Şi v-am dat mîinile mele
Să le prefaceţi în aripi
Şi să zburaţi, oameni !

Cristina CREŢU

Puţină atenţie, copii!

1. Desfaceţi revista „Flacăra" la mijloc. Detaşaţi 8 pagini şi plisaţi-le astfel încît emblema suplimentului să fie în colţul din dreapta, jos.
2. Tăiaţi marginea paginilor următoare linia întreruptă.
3. Împăturiţi apoi paginile după linia punctată.
4. Dacă veţi procede conform desenului, veţi avea 16 pagini în exemplarul vostru. Succes !

Joc

Jucaţi-vă de-a zborul !
Puneţi o frunză să zboare
peste păduri, peste izvoare
O să zboare cu anii
o să zboare cu vîntul
o să zboare cu inima mea
înveselind pămîntul.

Dar nu o să zboare
Ca o pasăre cu zborul umil
Ci o să zboare ca soarele
Într-un gînd de copil !

Daniela CRISTEA

Răsărit

Pe cîmp, peste colină, peste sat
azi, cineva a aruncat
un soare galben, bun şi blînd
să încălzească dulcele pămînt.

Brăduţ-Cristian NEGREANU

Pentru pace

Adînd un vînt cu totul fantastic
Mi-a venit un gînd cu semnul năprasnic.
Povestea unei stele ce viaţa şi-o
scrutează
În străfundul inimii mele ea stă
şi citează :

„E un gînd de steiar un gînd de mărgele,
E un gînd ce se-aude departe în stele,
E gîndul de pace pe care-l dorim,
Din ce în ce mai sîevea să-l trăim.

E cîntul de pace, e cîntul de dor,
E cînt de copii, e cînt de tricolor,
E cîntul ce din pace iese nesfîrşit,
E cîntul de milenii, scris sub infinit."

Aceasta este pacea pe care o dorim,
Şi toţi copiii lumii o cîntăm.
Copiii stau cu pumnii strînşi.
Sub capodopera luminii plînşi.

Carmen HELVIG

Cătălin Moș, un pictor de 14 ani

Lucian Blaga

Avram Iancu

Bunica

Dorul

Horea

„DESPRE CĂTĂLIN MOȘ S-A MAI SCRIS, DAR ȘI DESPRE MAMĂ AU MAI SCRIS POEȚII, IAR POEȚII CARE AU URMAT N-AU ÎNCETAT SĂ SCRIE DESPRE MAMĂ, ȘI DESPRE DRAGOSTE, ȘI DESPRE TOATE".

Adrian Păunescu

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

CELE MAI RENUMITE DE PE PĂMÎNT : OXFORD SORBONA, YALE... IAR ÎN ACEASTĂ UNIVERSITATE VOR ÎNVĂȚA STUDENȚI DIN TOATE COLȚURILE PĂMÎNTULUI. DAR, AM UITAT PROFESORII. ÎI VOM LUA ȘI PE EI. NU CRED CĂ NE VOM DESCURCA SINGURI !".

Matei Doina,
cls. a VIII-a E

„Dacă aș putea să-mi schimb domiciliul „pămintean" cu unul pe Lună, aș lua cu mine toate florile pămîntului și iarbă și dor. Dar oare acestea ar fi de ajuns ? Nu aș fi singură, părăsită, nu m-ar răscoli tăcerea lunară ? Ba da, căci omul nu este făcut pentru singurătate. Ea îl macină, îi înăbușă personalitatea, îi distruge viața. Iată pentru ce, în drumul meu în univers, aș vrea să iau, în primul rînd, familia, apoi pe prietena mea și... și, da, desigur, cîțiva profesori care-mi sînt dragi. Acum știu că împreună cu ei, ajutată de ei, voi putea construi o lume de basm, știu că, încurajată și iubită de ei, voi căpăta curaj și nu îmi va fi frică de nimic, niciodată. Așezarea noastră se va numi „Așezarea unor pămînteni fericiți" în amintirea bătrînei și atît de dragei „Planete albastre" perfecționată așezare pe care un om din zilele noastre și-ar putea-o închipui... Iar tatăl meu, un îndrăgostit permanent de flori, ne va amenaja o grădină în care toate anotimpurile să desfete ochii.

Voi Buranda,
cls. a VIII-a E

„Expediția a fost hotărîtă pentru ziua de 13 aprilie. În acea zi toți colegii ne-am adunat în micul foișor pe care l-am amenajat în frumoasa și minunata grădină a școlii și am început „să punem țara la cale", sau bine zis să punem expediția noastră pe Lună la cale... Dacă ar fi fost după fiecare, am fi luat toată populația cartierului, dar era imposibil. Așa că, în cele din urmă, am hotărît să luăm cu noi pe cei mai buni prieteni, cei mai glumeți, cei mai pasionați și fermecați de spațiul cosmic, de muzică, de literatură. Însă cuprinși de entuziasmul aventurii am uitat tocmai „baza" expediției : pe cei care aveau să realizeze planurile pentru arhitectura micului orășel al copiilor pe care voiam să-l construim acolo, pe Lună; un orășel cu case sferice, sprijinite pe [illegible] în care să existe [illegible] casa lecturii"... Ce [illegible] voiam noi să facem că [illegible] ne-am încurcat în atît [illegible] momentan la expediție [illegible] pe spună că peste o săptămînă avem examenul de treaptă și nouă ne stă gîndul la „culburi de mierle".

Georgescu Adina-Mădălina,
cls. a VIII-a E

„Mi-aș lua colegii, pentru că sînt foarte veseli, uniți, pentru că au idei îndrăznețe, sînt spirituali, iubesc frumosul, iubesc natura.

Aș construi cîteva căsuțe în mijlocul naturii pe care aș duce-o de pe Pămînt. N-aș vrea ca Luna să devină un actual Pămînt înțesat de „zgîrie-nori", de arte, de fabrici și uzine, de rachete, de autostrăzi de blocuri înalte și simțind ca [illegible] în cartierul meu, de oameni răi și [illegible]

Dar aș dori să rămîn pe pămînt, aici, așa cum trăiesc acum, în mijlocul acestei țări atît de frumoase"

Mădălescu Mirela,
cls. a VIII-a E

Într-o seară după ce și-a terminat lecțiile, Ionel s-a culcat. El a avut un vis foarte plăcut. Se visase pe Lună, pe planeta cea luminată de Soare. El, Ionel, voia să rămînă să locuiască acolo. Dar se gîndea ce să ia cu el ca să aibă cum trăi. Își luă echipamentul de cosmonaut, cu tubul de oxigen în spate, își luă provizii de hrană și o rachetă cu care să poată zbura. Acolo erau munți, dealuri, dar, nici urmă de viață. Erau în schimb roci tari care pe Pămînt erau de trebuință oamenilor în construcția diferitelor blocuri și uzine. Ionel se gîndi că ar putea ridica cu ele orașe, adică blocuri și fabrici și ar putea chema oamenii să locuiască acolo. Dar numai pe cei care ar depune legămînt că vor trăi în Pace. Se făcu însă dimineață și Ionel se trezi. Nu a uitat acel vis niciodată în viața lui. Pînă la urmă a reușit să meargă cu adevărat pe Lună, planeta cea mai rotundă".

Filip Georgiana-Mihaela, cl. a IV

„Dacă eu, Păcuraru Nicoleta, aș pleca să locuiesc pe Lună, aș lua cu mine de pe Pămînt în primul rînd „Liniștea", apoi pe copiii care îmi sînt dragi și în special pe părinții mei, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele țării, și pe tovarășa Elena Ceaușescu care este pentru noi ca o mamă. Aș construi acolo casa în care să locuiesc, apoi multe blocuri în care toți oamenii să aibă unde să locuiască, iar tot așa s-ar umple tot spațiul acela. N-aș uita fabricile și școlile, unde oamenii să se ducă să muncească și să-și cîștige pîinea, școlile le-aș face pentru ca elevii să învețe lucruri pe care nu le știu încă.

Dar eu însă, mă simt mai în puterile mele pe Pămînt.

Păcuraru Nicoleta cl. a IV-a

„O rachetă strălucitoare în lumina astrului ceresc m-ar putea duce „să populez, să trăiesc, să cunosc de-aproape Luna". Ce ciudat ! Parcă citesc un roman de Jules Verne. Cred că, în primul rînd, aș lua un bot de pămînt românesc. Aș mai lua... un trandafir roșu, roșu ca sîngele, unul galben și unul alb să-i sădesc în botul de pămînt viu parcă, sau înviat de sutele și miile de generații de plante și viețuitoare care l-au fertilizat. Să crească cei trei trandafiri de-acasă ! Aș mai lua un ochian, simplu, obișnuit, cu care să privesc vara cerul și, pe acest fundal, Pămîntul. I-aș lua pe părinți cu mine, să le arăt : „Uite, mamă, tată, eu stau pe «Zîna Nopții» ». Aș mai lua cu mine în suflet amintirea Pămîntului. Apoi m-aș apuca să creez „Lumea Nouă", spațială. Și poate că, cine știe, voi ajunge în cadrul unor organizații cu cine știe cîte inițiale menite să înfrumusețeze Luna cu construcții generoase, gigantice, demne de cea mai fantastic de dezvoltată dintre civilizații".

Drăgan Adrian, cl. a VII-a

„Aș dori din tot sufletul să creez pe Lună un al doilea Pămînt, o oază demnă de oameni, o victorie a științei și progresului uman. Clădiri dimensionate pe verticală, vîrfuri de suliți îndreptate să înfrunte timpul și să sfideze legile fizicii, grădini suspendate asemeni celor ale Semiramidei, amintind de fertilitatea Terrei, automobile spațiale și, mai presus de toate Viață, Lumină și Pace. Visuri pe care nu le cred deloc irealizabile; deși le doresc celor care vor încerca un cald și încurajator „Tot înainte !".

Stroescu Ovidiu, cl. a VIII-a E

Pamînă realizată de CICI IORDACHE

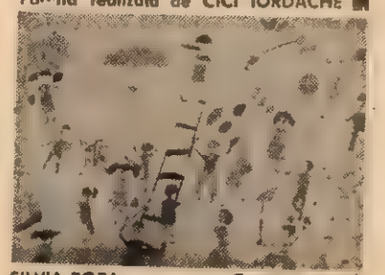

SILVIA POPA Copiii și soarele

Dacă ați pleca să locuiți pe lună, ce-ați lua cu voi de pe pământ? Și pe cine? De ce? Ce-ați construi acolo?

Pretext pentru incitarea imaginației. L-am propus la două clase de elevi — a IV-a A și a VIII-a E — de la Școala generală nr. 194 din Capitală.

Urmăriți-i, dragi cititori, pe cîțiva dintre ei, ale căror compoziții ori fragmente din ele le reproducem în pagina de față:

„Cine nu dorește să meargă pe lună? Sigur, toți copiii ar dori acest lucru. Dar în calea acestui vis, prima problemă este cu ce vom merge spre Lună? Dar totul se poate soluționa: ori mergem cu gîndul, ori ne ascundem într-o rachetă și nimic nu ne mai poate împiedica. Eu zic să alegem a doua variantă, pentru că putem vedea și cum e într-o rachetă și nimeni nu ne poate tulbura.

În primul rînd, mi-aș lua cîteva cărți pentru că dacă nu voi putea lua parte la programul navei, cel puțin să pot face ceva. Pe lîngă cărți voi lua și o bucată de pămînt românesc pentru a nu-mi uita țara. Pe lîngă acestea și un aparat de fotografiat, pentru a păstra amintiri.

Dar nu merită să plec singur. Trebuie să-mi iau și cîțiva prieteni. Mi l-aș lua pe Gică. Sigur că va accepta. Îl voi lua și pe Cristi, doar nu vreți să mă plictisesc! Dacă într-adevăr voi ajunge pe Lună am să caut un loc de unde se vede Pămîntul și acolo, i-aș ruga pe ceilalți să construim un oraș lunar. Fiecare ar avea casa lui, unde va putea face orice".

Năstase Florin-Cătălin, cls. a IV-a

„Dacă aș pleca pe planeta care noaptea luminează Terra aș vrea să iau cu mine toți copiii lumii împreună cu lumina Soarelui ce a luminat atîtea veacuri și milenii planeta mult iubită unde viața a răzbit. Aș mai lua cu mine ce ne-ar putea bucura pe noi, copiii, „Pacea" ce este simbolizată prin porumbelul cel alb ce suie în înaltul cerului. Copilăria copiilor o voi lua și negreșit prietenia. Această planetă ce luminează Pămîntul noaptea aș numi-o Planeta Copiilor".

Năstase Ș. Codin Radu, cls. a IV-a

„Dacă aș locui pe Lună aș lua de pe Pămînt tot ce-mi este drag, adică țara. Pe Lună aș construi un palat foarte mare

FLORENTINA IACOB — Ineu Ivădă

și să locuiesc acolo cu întreaga țară în care m-am născut și am copilărit o parte din viață".

Stemate Bianca, cls. a IV-a

„Dacă aș pleca să locuiesc pe Lună aș lua cu mine mai întîi familia. O umbrelă să nu mă plouă și o minge să mă joc. Aș construi o vilă mare. Aș mai lua și un telefon să vorbesc cu sateliții. I-aș spune lui tata să-mi facă o o mașină să mă plimbe cu ea. Aș lua cu mine și bicicleta. Cu aceea mă plimb singură. Mi-aș lua și cărțile și caietele să mai desenez și să mai citesc. I-aș mai spune tatălui să-mi fa și un pian să cînt la el, ca să uimim stelele".

Pîrșoiu Ioana, cls. a IV-a

Nu aș lua cu mine nici un aparat, nici un produs al tehnicii sau științei pămîntenilor, căci acestea au îndreptat omenirea spre autodistrugere, spre un viitor dezastru. E adevărat că știința și tehnica avansată a zilelor noastre au deschis omenirii noi posibilități de a înțelege legile universului, dar mintea omului a creat și bomba și avionul distrugător și acele aparate care ne vor distruge planeta. De aceea aș dori (dacă aș putea să plec pe Lună) să salvez ceea ce a mai rămas din fermecătoarea natură".

Stancu Oana,
cl. a VIII-a E

„După ce aș construi o lume nouă, aș face un pod enorm, cu multe luminițe colorate, cu multă vegetație pe el care să lege Pămîntul de Lună, iar la sfîrșitul săptămînii fiecare pămîntean să poată să meargă pe noua planetă care se va numi „Planeta verde" pentru că acolo vor fi numai grădini și ciripit de păsărele. Și încă ceva, aș mai lua acolo pe planeta mea numai oameni veseli și buni, bineînțeles că profesorii și profesoarele pe care le-aș lua vor trebui să îndeplinească aceleași condiții — să fie buni și veseli. Planeta verde

„Eu aș lua pe mama, pe tata și pe fratele meu și o bucățică de pămînt ca să-mi aduc amințe de vatra cea străbună. Și ca să-mi țină de dor de țară. Și acolo aș construi o casă și multe lucruri care să îmi ajute. Aș mai construi și aparate sateliți ca să pot transmite cele văzute acolo".

Pene Laurențiu, cls. a IV-a

„Aș lua cu mine mai întîi cele necesare vieții. Aș mai lua pe Lună un robot, deoarece nu vreau să mă simt singur și să nu-mi fie frică.

Pe Lună aș construi uzine, fabrici, școli, magazine etc. Acestea le-aș construi cu ajutorul robotului. Eu voi mai construi mașini care pot merge pe solul lunar. Roboți care să vorbească și să facă multe lucruri și cîte și mai cîte pot construi pe Lună".

Mihai Geani, cls. a IV-a

„Eu dacă aș pleca pe Lună aș lua de pe Pămînt cele trebuitoare: uneltele și pe părinții mei. Aș lua o maimuță ca să fac o experiență: dacă ar putea trăi sau nu. Ce păcat că nu este aer! Aș lua stupi întregi de albine, provizii, animale. Aș săpa și aș nivela tot pămîntul de acolo ca să dau roade bogate.
Dar ce păcat! Din cauza clorofilei care nu există, nu pot să fac nimic. Aș mai lua cu mine pe mulți copii ca să cunoască toată Luna. Aș mai lua cu mine butelii de aer ca să-mi întrețină viața. Mi-aș construi o căsuță numai pentru mine. Și mai mi-aș face un grajd unde să îngrijesc eu singur caii mei. Mi-aș face și o grădină. Toate aceste lucruri le-aș face dacă s-ar putea!"

Șuvei Cătălin, cl. a IV-a

„Am plămădi un al doilea Pămînt dar fără bombe și arme nucleare, fără războaie și conflicte, o planetă a frumuseții, a vieții, a gingășiei și purității.

MARIA TUNARU — Gînd românesc

se va mai numi și Planeta veseliei. Aș dori mult să pot împlini acest vis".

Stoian A.,
cl. a VIII-a E

„UN MĂR ÎMI VA ADUCE AMINTE DE VREMURI DEMULT APUSE ȘI DE BELȘUGUL DE PE PĂMÎNT. ÎNTOTDEAUNA CÎND IL VOI PRIVI, MĂ VOI GÎNDI LA LEGENDA LUI PARIS ȘI LA BĂTRÎNA NOASTRĂ PLANETĂ.

AȘ CONSTRUI O UNIVERSITATE. MI-AR PLĂCEA SĂ FIU PRIMA STUDENTĂ ÎNTR-O UNIVERSITATE LUNARĂ! BINEÎNȚELES, AȘ VREA SĂ FIE LA FEL DE RENUMITĂ CA

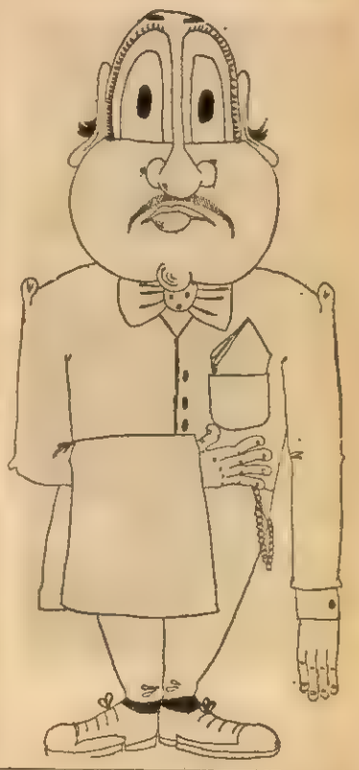

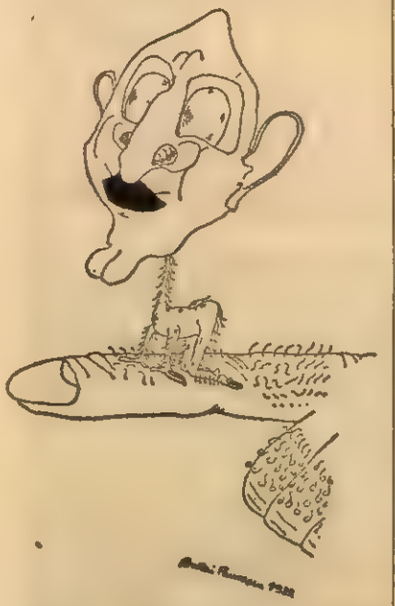

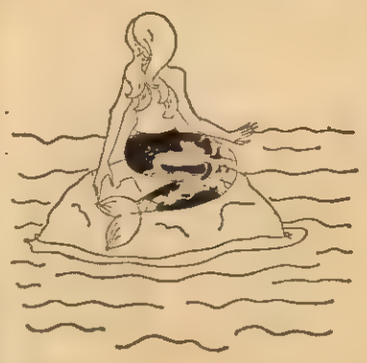

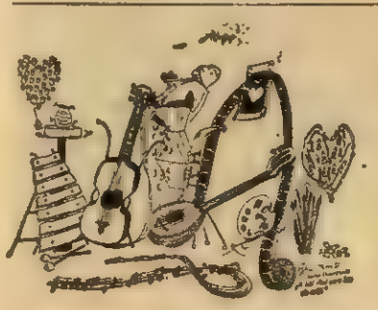

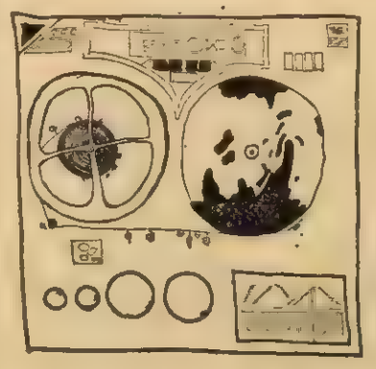

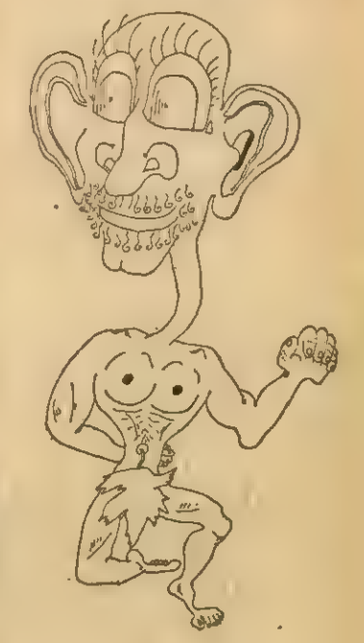

Desene de Ioana și Andrei PĂUNESCU

La ora actuală am o machetă la baraj

De la tatăl său, învățătorul Simion Chiș, din Siliștea de Sus a Maramureșului, Timur a moștenit o mare dragoste pentru învățătură și dorința de a lăsa ceva în urma lui. Își privea tatăl cu mîndrie, dar și cu o oarecare invidie de cîte ori se gîndea că sute și sute de copii de seama lui păseau pragul școlii nevinovați și neajutorați ca niște mieluși, și doar după cîțiva ani făcea din ei pui de oameni cu propria lor judecată, gata să plece să descopere „lumea".

„Așa am plecat și eu într-o vară să văd barajul de la Firiza. De fapt, abia atunci am simțit prima dată la ce se referea tata cînd ne tot spunea că cel mai important lucru pe lumea asta este să lași ceva în urma ta. Știam că acel baraj era făcut de mîna omului, și la vîrsta aceea aveam impresia că barajul era opera unui singur om. Ajuns înapoi în sat, i-am împuiat capul profesorului meu de matematică despre zidul de beton care zăgăzuia apele Firizei, încît acesta s-a văzut nevoit să mă liniștească zicîndu-mi că toate drumurile îmi sînt deschise și că baraje se vor mai construi pe mai toate riurile țării. Ceea ce mi se cerea pentru început era să stăpînesc foarte bine fizica și matematica. Neapărat de nota zece ! La 14 ani m-am înscris la Liceul industrial de construcții, arhitectură și sistematizare din București, cu gîndul numai la baraje, zicîndu-mi că odată pornit pe drumul acesta să nu mă mai abat.

După primul an de școală, în vacanță, am plecat cu cîțiva oameni din sat, într-o comună de lîngă Timișoara, la prășit și la cules roșii și într-o lună am strîns 2 500 de lei, bani cu care plănuiserm să fac o excursie... bineînțeles, tot la cîteva baraje. Atunci am vizitat Bicazul, Tarnița, Vadul Crișului și, din nou, Firiza. Cu banii rămași mi-am cumpărat vreo zece cărți despre baraje și cîteva de geologie. Ultima achiziție este o hartă geologică a României, de fapt o copie a unei hărți executată de cercul „Focul viu" al clubului studenților din București, un fel de atlas în care am notat rezistența solului în fiecare zonă a țării. Și încă o reușită a mea sînt cei doi prieteni pe care-i am. Unul este fratele meu, Marius, student la construcții civile și Mihai Bulica, tot un băiat din Siliștea, student la hidrotehnică. Amîndoi vin cu noutăți în materie de baraje, mă încurajează, astfel că la ora actuală am un proiect de baraj cu contra forță — stil arc — cu un ornament arhitectural reușit, în genul barajului de la Vidraru. Mi-am întocmit și o hartă, a mea proprie, cu baraje ale viitorului, cu argumente și calcule de eficiență. Nu lipsesc din gîndurile mele nici centralele atomo-electrice și nici cele solare."

Iată cea mai valoroasă parte din viața lui Timur Chiș. De fapt : timpul său liber !

ELENA GHERA

Copiii și noul

Ne extaziem în fața poeziilor lor, a desenelor lor în care, dincolo de suavitate și prospețime, descoperim ades (a se vedea chiar poeziile și desenele din aceste pagini) o veritabilă îndrăzneală a viziunii, un nonconformism de cea mai pură esență. Da, s-a mai spus, copilăria e nonconformistă, e ofensivă, frană, polemică. Este dreptul ei de a fi așa, este de fapt (s-a mai spus și asta) dreptul umanității de a descoperi lumea mereu altfel, de a pune întrebări frontale sau piezișe, de a revela nebănuite perspective, de a deschide ușa refuzate celor prea bătrîni, prea îmbătrîniți, prea ostenți, prea îndărătnici în inerția rămînerilor în prag. Caietul cu poezii sau albumul cu acuarele ale copiilor noștri ne oferă, iată, o lume tulburătoare, fabuloasă, nouă, de fapt realitatea noastră cotidiană strămutată în vis, într-un teritoriu dominat de fantastic, în care toate îndrăzneliile sînt posibile.

La fel se înfățișează lucrurile într-un domeniu aparent mai arid, cel al tehnicii. Am spus „aparent" fiindcă, sub mîinile copiilor noștri, acest domeniu se transfigurează, devenind nu tehnică, sau nu numai tehnică, ci și altceva.

Cine a vizitat, în ultimii ani, expozițiile „Minitehnicus", expozițiile de minia parate de concepție originală, făurite de copii, a rămas uimit de cel puțin cîteva lucruri. În primul rînd, de marele număr al micilor creatori, al minigeniilor, răspîndiți pretutindeni, în toate orașele țării, chiar și în sate. Fapt, desigur, firesc în epoca și în societatea noastră, în care știința și tehnica au cîștigat statutul pe care-l știm, firesc în condiția în care școala noastră, așezată pe baze moderne, se deschide cu toate ferestrele spre noutățile extreme ale veacului, răsădindu-le precoce gustul, astfel încît să rodească de timpuriu și rodnic. Dimitor, dar explicabil prin acestea, mai este și faptul că ei, acești copii, sînt autori nu de minifidei, ci de veritabile performante, anticipînd tehnica viitorului. La astfel de expoziții nu vom vedea, de pildă, nici un tren, nici o locomotivă, nici unul dintre obișnuitele vehicule pe roți. Dominante sînt propulsia, turbina, elicea, perna de aer, cîmpul electromagnetic, descoperirea deschizătoare de drumuri noi. Dar și acest fapt, cum spuneam, e firesc. Ar fi o naivitate să ne închipuim că acești copii nu vor lepăda, fără regret, civilizația noastră, așa cum și noi, cîndva, am lepădat-o pe cea a părinților noștri. Ei, cei de azi, nu mai sînt, s-ar zice, copiii noștri. Ei sînt copiii veacului, aceiași aici ca și aiurea, ei sînt cetățenii viitorului și, într-un fel, ne privesc de sus.

S-ar putea spune : ceea ce fac ei este totuși un joc. S-ar putea răspunde : e o realitate, copiii noștri au dus jocul pînă la capăt. S-ar mai putea spune : așa s-au petrecut lucrurile dintotdeauna. S-ar putea răspunde : așa ceva nu s-a petrecut niciodată. Noi, cei ai generațiilor precedente, ne-am jucat (ori nu ne-am jucat) recopiind o civilizație, pe cînd acești copii se joacă fabricînd una nouă, o civilizație care-i desparte irremediabil de prezent

Dar ceea ce emoționează, mai presus de orice, este altceva. Este un anume gînd tainic, o anume investiție sufletească, cu totul tulburătoare, pe care ni s-a părut a le descifra nu o dată în această joacă de-a tehnica ce nu este o simplă joacă.

Vă prezentăm, iată, în această pagină de revistă, un copil-inventator, un autor de minimiracole în planul tehnicii. Acest copil visează baraje, născocește baraje. Pînă aici, totuși, nimic neobișnuit : un copil-inventator ca alții de la noi sau din lume. Dar gîndul lui este acela de a încinge în stavile de beton toate apele mapamondului, astfel încît să rezulte o nouă planetă, sau cel, puțin, o modificare substanțială a geografiei acesteia, deci și a climei, care s-ar îmblînzi, s-ar îndulci ar deveni mai umană. Umanizarea geografiei, și deci a climei, crede inventatorul nostru, întîlnindu-se în acest gînd cu bătrînul Taine, ar avea rodnice consecințe asupra omului, l-ar face mai bun, mai plin de vigoare, l-ar împiedica să îmbătrînească. Așadar lumea, în visul acestui copil, n-ar trebui să îmbătrînească, devenind adultă, n-ar trebui să-și piardă copilăria, adică încrederea, generozitatea, dragostea de viață, ci s-o considere ca punct de plecare în construirea unor raporturi mature, deci înțelepte, între om și natură, între om și om.

Cineva spunea : uneori îmi place să cred că am putea încerca să revoluționăm lumea pornind de la copii.

ILIE PURCARU

O parte din desenele și poeziile publicate în acest număr al revistei noastre ne-au fost puse la dispoziție de către redactorii de resort ai revistelor Cutezătorii, Șoimii patriei, Luminița și Start spre viitor.

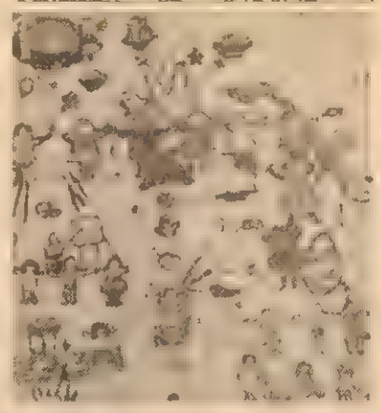

VALENTINA POSTELNICU Racheta copilor

„FLACĂRA COPIILOR" a fost machetată de elevele Daniela Vasiu, Mariana Dumitru, Mirela Cristea și Ioana Paunescu de la Liceul de artă „N. Tonitza"

flacăra copiilor

„Cînd nu mai sîntem copii,
sîntem deja morți" (C. Brâncuși)

Copiii se uită în oamenii mari
Ca-ntr-o oglindă încețoșată (Dan Deșliu)

„Vestitorii" se exprimă

Întîmplător, sau poate dintr-o ascunsă nevoie de copilărie, deschid cartea „Copilăriei", apărută de curînd la editura „Litera". Nu este cartea unui poet ci a unor copii-poeți. E cartea unui cenaclu condus dar și gîndit de Ion Zubașcu, profesor de limbă română pentru care cuvîntul românesc e lacrimă de mamă și scîncet de copil, iar poezia, o rană prea adesea ferită de ochii curioșilor. „Vestitorii" de la Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei din Borșa (Maramureș) împreună cu profesorul lor — ei înșiși poet al cărui suflet nu s-a oprit numai la ceea ce singur poartă spre noi au reușit să facă o școală unde învață să gîndească și să aibă „curajul de a exista în univers". Sigur, nu toți cei care semnează poezie sau scurte povestiri în această carte vor deveni poeți, dar, este sigur că mîine, oricare dintre acești căutători de imagini va înțelege și va privi cu mai multă convingere actul creației artistice. Cartea lor e plină de imagini, de eroi, de stele, de soare, de cosmos, de liniște și neliniște, de pericole și adîncuri. Nimic nu pare necunoscut. Scriind despre strămoși („Traian joacă șah cu Alexandru Ioan Cuza / Filip al II-lea cîntă din chitara / lui Mircea Vintilă / Soția lui Burebista împletește ciorapi / pentru toți copiii / Anului 2000 / Mihai Viteazul citește din cartea / Secundelor / Iar oamenii antichității își fac arcuri / Din oasele orelor viitoare".) Buzură Livia se alintă cu propria-i imaginație.

Citind cartea acestor „mici" poeți ai senzația că nedreptățile lumii se prefac în alinare iar durerea în poezie. Lumina curată și fără lentile a ochilor transformă cuvintele în trăire încît poți da crezare afirmației că au pătruns cu imaginația atît de departe încît au văzut stele răsărind în suflet.

Acești copii-poeți ce vin din Maramureșul cu porți brodate în lemn și cu cimitir vesel, în care arta înflorește și răsmine, știu să strige prin hohot de cuvinte și ecoul să le fie univers, știu să învețe singurătatea gîndului și rătăcirea în „curcubeul copilăriei", știu să contemple lumea („cîntau și dansau de bucurie / și în mijlocul lor numai eu am rămas de piatră. O stîncă, pe calea ce vine dinspre imaginație"), privind-o de la înălțimea generozității și purității lor („își smulge inima din piept / și-o aruncă peste omenire / inima explodează / desfăcîndu-și larg toate brațele / și cuprinde cu ele întreaga omenire") pentru ca apoi să știe să se întoarcă în sufletul lor de copii.

Despre această carte nu cronici literare se vor scrie ci cronici de suflet, așa cum „micii printi", orbecăind prin zgomotul de lacrimă al metaforei încearcă să dezlege misterele cosmosului prin poezie.

Emoția și bucuria după o astfel de lectură îmi dă dreptul și puterea să-mi întorc gîndurile spre poetul Ion Zubașcu, al cărui nume merită să fie rostit cu aceeași sfială cu care intri într-o sală de operații, pentru că mi se pare firesc să cred că, el operează direct pe sufletele fragililor copii. Învingînd obtuzități și prejudecăți, Ion Zubașcu, pe care nu publicarea cărții lui l-a interesat, ci acest ghemotoc de vise, a ajuns să vadă și să mîngîie ceea ce de mulți ani i se părea a fi o stufuetă fără contur.

Fie ca mereu minunații copii din Borșa, și nu numai ei, să poată spune „m-am urcat în vîrful poeziei și m-am așezat pe cel mai frumos vers al ei", redescoperind cu fiecare vis un suflet de copil.

IOANA PROCA

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Liceul de artă „N. Tonitza"

Salon de primăvară '82

Petre Gheorghian
„Poezii"
de Lucian Blaga

Mariana Petcu
– Poezii –
Octavian Goga

Mihaela Butnariu
„Mirabilă sămință"
de Lucian Blaga

Daniela Vasiu
„Meșterul Manole"
de Lucian Blaga

Calin Popovici

Mirela Cristea
Ion Creangă
„Amintiri
din
copilărie"

Mariana Dumitru
Ioan Slavici
„Moara
[illegible]
noroc"

[illegible] Mardarescu
„Poezii"
de Nichita Stănescu

De la stînga la dreapta : prof. Dina Stancu, elevul Aladar Ratz, prof. Camelia Pavlenco, elevii Olga Bolocan și Angelo Rîpan, prof. Cristina Georgescu, elevul Cristian Niculescu.

Patru copii români — personalități ale artei europene

Olga Bolocan, Cristian Niculescu, Aladar Ratz și Angelo Ripan, elevi din clasele XI, X, IX și VIII, împreună cu profesoarele lor, **Cristina Georgescu, Dina Stancu și Camelia Pavlenco,** toate de la catedra de pian-principal, i-am cunoscut în cabinetul tovarășei **Lavinia Tomulescu Coman,** directoarea Liceului de artă „George Enescu", acest imens și inimos laborator de șlefuire migăloasă a celor mai tinere talente muzicale din București.

Interlocutorii noștri sînt oameni de bun simț, aș spune chiar prea modești, față de laurii cuceriți pe tărîmuri destul de depărtate, tocmai în Spania, aflați — în afara Olgăi Bolocan — la prima lor confruntare internațională.

Cea de a XXVIII-a ediție a Concursului Internațional de Interpretare Muzicală **„Maria Canals de Barcelona",** manifestare integrată în Federația Concursurilor Internaționale Muzicale, s-a desfășurat în primăvara acestui an, avînd drept specializare instrumentală pianul și percuția. Aflat sub președenția de onoare a reginei Spaniei și avînd drept membri activi o mulțime de personalități marcante, amintind printre ei pe Jacques Pernod (Franța), Montserrat Albert (Spania), Luigi Mostacci (Italia), Denise Tolkowski (Belgia), Franz Walter (Elveția), Takashi Yamazaki (Japonia) și încă aproape 40 de nume celebre în viața artistică contemporană, dotat cu numeroase premii, dintre care cele mai rîvnite erau, desigur, titlurile de laureat, se subînțelege că acest concurs nu a fost ținut în secret, ci a avut cele mai eficace mijloace de publicitate, pentru a cuprinde cît mai mulți tineri dornici de afirmare. Și, drept rezultat, el a grupat 104 concurenți din **21 de țări de pe toate meridianele. Să** înțelegem, de la început, orice asemenea concurs internațional este dificil, prin însăși denumirea sa de și prin participarea de elită, iar un număr mare de înscrieri, presupune o prealabilă departajare a concurenților. De aceea, pentru cei mai tineri interpreți, în cadrul Concursului „Maria Canals" s-a înființat și o subsecție, denumită **„Ars Nova",** împărțită în două categorii : **A,** pînă la 16 ani, și categoria **B,** 16—18 ani.

Angelo Ripan și Aladar Ratz, cei „mai puțin virstnici" dintre românii prezenți la Barcelona, după ce au debutat în etapa I, eliminatorie, cu lucrările impuse, în cea de-a a doua etapă, finală, cîntînd partea I din sonata „Patetica" de Beethoven și Variațiunile în fa minor, de Haydn, pe de o parte, iar pe de alta, după interpretarea virtuoasă a Sonatei în Do major de Beethoven și a Fanteziei Impromptu, de Chopin, au obținut premiile II și respectiv III. Astfel, elevii profesoarelor Cristina Georgescu și Camelia Pavlenco, obțineau distincții meritorii, făcînd ca după această primă manșă, locul României în acest concurs internațional să fie dintr-o dată foarte invidiat, procentul între înscriși și premianți fiind de 100%.

Manșa a doua ne-a adus tot atîtea satisfacții. Deși mai pretențioasă, trei etape la categoria B în loc de două la categoria A, ea s-a soldat cu victoria categorică a **Olgăi Bolocan,** în vîrstă de 17 ani, clasa prof. Dina Stancu, obținînd mult rîvnitul premiu întîi. Parcurgînd primele două etape cu destulă ușurință, ea a făcut dovada calităților sale muzicale și tehnice, îndeosebi în cea de a treia etapă, finala, în care a interpretat Variațiunile ABEGG, de Schumann (piesă obligatorie în concurs) și Toccata de Prokofiev, pentru ca în concertul de gală, la care au luat parte doar cîștigătorii premiilor întîi și ai premiilor speciale, să uimească — pur și simplu — auditorii, prin înțelegerea cu care a abordat **Marea Poloneză** de Chopin. Deși aflat la prima sa confruntare internațională, **Cristian Niculescu** (clasa prof. Cristina Georgescu), s-a alăturat colegei sale printr-o meritorie Diplomă de Onoare, interpretînd în cele trei etape, printre altele, **Sonata Ostinato,** de Cornel Țăranu, încrare bine primită de publicul spaniol, precum și cele 6 Dansuri pe ritmuri bulgărești, de Bela Bartok.

Victoria României în acest concurs era deplină : premiile I, II, III și Diploma de Onoare, deci toți concurenții laureați. Subsecția **ARS NOVA,** din cadrul marelui Concurs de Interpretare Muzicală „Maria Canals de Barcelona", a fost dominată de arta românească. Tinerii noștri reprezentanți s-au mobilizat exemplar și au știut să dăruiască patriei încă patru mari distincții artistice internaționale. Cinste lor, respect pentru cele trei eminente profesoare care le-au îndrumat talentul, ajutîndu-i să obțină tehnica și înțelegerea necesare marilor creații clasice, ca și a celor contemporane și prin aceasta atestarea, pentru a cîta oară ? ! ! a valențelor artistice ale poporului român.

CLAUDIU NEGULESCU

P.S. În ultimul moment, aflăm cu bucurie alte trei succese românești, de prestigiu. La Concursul internațional de la Usti Nad Orlici, din Cehoslovacia, violoncelistul **Mihnea Croitoru** (cl. a IX-a, 15 ani) a fost distins cu premiul al doilea, în timp ce violonista **Georgiana Ciobanu** (cl. a VI-a, 12 ani) a obținut premiul al treilea, la care s-a adăugat mențiunea obținută de violonista **Doina Fodor** (cl. a VI-a, 14 ani), toți trei elevi ai Liceului de Artă „George Enescu". Precum se vede, permanentizarea activității artistice a elevilor, realizată în acest an școlar, prin stagiunea organizată la Muzeul C.C. Nottara, prin concertele săptămînale susținute la Ateneul Tineretului la Casa de cultură a Ministerului Afacerilor Interne, în cadrul Universității cultural-științifice, la Baza CIETA, la Uzinele Griviția, la Tricodava și în multe alte locuri, dă roadele scontate. Această stagiune permanentă a dus la reliefarea celor mai talentați și sirguincioși elevi ai Liceului de artă din București, iar cei mai buni dintre aceștia, iată-i : au devenit cele mai tinere personalități românești ale artei europene !

MARIA CIOBAN Mineri

GABRIELA CIMPEANU Joacă în pădure

de făcut agricultură, cînd e mai bine de semănat, de prășit, de cules, ce semințe sînt mai bune și cum trebuie să creștem mai bine, științific, animalele, ca să dea carne, lapte, brînză mai bune. Sarcina mea în familie este de a învăța. Așa îmi ajut eu părinții mai bine la treburile gospodăriei".

Și cum se vede lumea prin fereastra casei voastre, fereastra aceea deschisă întotdeauna spre lume, televizorul? Marin Niță: „am văzut oameni care se omoară între ei". Traian Iulian Coman: „am văzut cum merge pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu cu solie de pace și de omenie". Florica Marin: „mi-e frică de atîtea rachete și bombe nucleare". Ion Bodea: „am văzut uragane care distrugeau casele și blocurile aflate în apropierea mării". Nicolae Tica: „pe mine m-a impresionat mulțimea oamenilor care strigau pe străzi că vor pace". Radu Florea: „tovarășul Nicolae Ceaușescu luptă pentru pace în continuare". Iancu Aurelia: „mi-e teamă să nu vină războiul și la noi". Florin Iancu: „eu am auzit că s-au făcut multe bombe dar doresc să păstrăm cît mai departe de război frumoasa jucărie care este pămîntul". Rozina Iliescu: „în ultima vreme am auzit că sînt țări în care oamenii mor de foame și se duc războaie pentru pace și libertate". Maria Marin: „cel mai mult și mai mult vrem să fie pace pe pămînt și oamenii să nu se mai amestece în treburile interne ale altor state".

Ce vreți voi să vă faceți cînd veți fi mari? Stana Dorobanțu: „eu vreau să mă fac învățătoare". Aristide Dorobanțu: „eu vreau să mă fac militian". Vasile Dorobanțu: „vreau să mă fac militian". Gheorghe Stoica: „șofer". Mariana Stoica: „doctoriță". Georgeta Ioniță: „învățătoare". Niculina Niță: „medic". Alexandru Niță: „șofer". Iulian Traian Coman: „eu vreau să mă fac om de treabă, nu om rău, vagabond care fură găini și bijuterii". Marin Niță: „profesor de matematică". Maria Marin: „soră de spital". Florica Marin: „educatoare". Maria Badea: „nu m-am gîndit încă dar vreau să mă fac o femeie foarte bună". Constanța Vasile: „eu mă fac croitoreasă". Daniela Badea : „eu vreau să mă fac croitoreasă". Cătălina Borangic: „doctor uman". Georgeta Voicu: „educatoare". Rozina Iliescu: „țesătoare la o întreprindere". Florin Matei: „fotbalist". Ion Victor Ioniță: „șofer". Nicolae Tica: „muncitor".

Toți copiii care au răspuns la acest test, la acest dialog, au împlinit sau împlinesc între 7 și 11 ani. Domiciliul lor: comuna Vînătorii Mici, satul Poiana lui Stîngă, județul Giurgiu. Nici unul dintre ei, deși mărturisesc că își iubesc satul și că iubesc oamenii din jurul lor, nu a optat, totuși, pentru o meserie apropiată de lucrul pămîntului. Oare cîți dintre ei vor rămîne pînă la urmă în vatra satului lor, în vatra strămoșilor lor?

ADRIAN DOHOTARU

P.S. Am mai pus, totuși, o întrebare: **dacă știu de unde răsare și unde apune soarele în satul lor.** Mulți au răspuns (evident) că răsare la răsărit și apune la apus, că răsare de peste Argeș și apune peste pădure, că răsare din cîmpul cu porumb și apune în cîmpul cu tutun și așa mai departe. Cert e că, după Vasile Dorobanțu, în acel moment al dialogului soarele se afla exact deasupra școlii elementare din Poiana lui Stîngă și că o lumină lină, curată se revărsa asupra elevilor ei.

Douăsprezece secvențe dintr-un film necomandat

I

Cînd prin aerul planetei
Curg șuvoaie de școlari,
Piere zgomotul ruletei
Din clepsidra cu dolari.

II

Pătrunzînd în strada goală
De cu zori, ca din povești,
Poartă-n brațe, către școală,
Cărți și globuri pămintești.

III

Cu speranțele-n privire,
Fără alte strîmbe legi,
Spre fîntîna de iubire
Trec școlarii lumii-ntregi.

IV

Constelație de glasuri
Dintr-un sincer univers —
Ne propun școlarii ceasuri
Pentru binul vieții mers.

V

În armurile frumoase
Și-nțeleși pe limba lor
Ies școlarii de prin case
Într-un marș multicolor

VI

De la est la vest de-o seamă
De cu ziuă, rînd pe rînd,
Trec școlarii fără teamă,
Cu lumina lunii-n gînd.

ALEXANDRU IORDACHESCU Animalele pădurii

MARIANA STAN Case la Hîrșova

VII

Se mai joacă de-a șotronul
După fiecare act,
Obsedați de neutronul
Dintr-un calcul prea abstract.

VIII

Și-ntre două Conferințe
Despre cîte arme sînt,
Mai străbat circumferințe
Pe concretul lor Pămînt.

IX

Peste mări și țări curate
Dintr-un mare joc uman,
Cu idei necenzurate
Trec școlarii spre liman.

X

Agățați de-un colț de pîine
Sub naivul zilei scut
Trec școlarii, trec spre mîine.
Cu prezent și cu trecut.

XI

Cu notanul de povețe
Din ghiozdanele cuminți
Trec școlarii să ne-nvețe
Lecția de-a fi părinți.

XII

Și-ntr-o ultimă secvență
Dintr-un film necomandat
Trec școlarii-n necadență
Cu supremul lor mandat.

GEORGE ȚÎRNEA

În ziua aceea soarele se afla exact deasupra școlii elementare din Poiana lui Stingă

Pe cîțiva dintre elevii Școlii elementare din satul Poiana lui Stingă i-am întîlnit alergînd prin curtea umbroasă a clădirii unde învață în două schimburi, adică dimineața și după-amiaza. De data aceasta veniseră mai devreme, îmbrăcați curat, în bluze albe și cravate roșii cu tricolor, cu ghiozdanele doldora de cărți și de caiete. Veniseră pentru că, după mărturisirea lui Aristide Dorobanțu din clasa a doua, „urmează să vină tovarășul Dincu să ne tragă în poză pentru amintire". Era o zi frumoasă, cu salcîmii înfloriți și lumină revărsată din belșug pe cîmpia verde a orzului și a grîului. **Ce sînt părinții voștri?** Stana Dorobanțu îmi spune că tatăl său e „șef de echipă pe un șantier de construcții din București", iar mama sa e „casnică, dă de mîncare la animale și la păsări, deretică prin bătătură și lucrează la mașina de cusut". Aristide Dorobanțu zice că tatăl său lucrează la I.C.A.B., iar mama sa la fermele din jurul Bucureștilor. Vasile Dorobanțu declară că tatăl său lucrează tot în construcții, dar la Sibiu, iar mama sa la solarii. Și tot așa, din Dorobanțu în Dorobanțu, din Stoica în Stoica, deși nici unul dintre ei nu e frate cu celălalt, răspund că sînt fii și fiice de muncitori, tehnicieni, tractoriști pe undeva în jurul satului, navetiști de dimineață și de noapte, constructori prin străinătăți și din cînd în cînd... fermieri. Vasile Dorobanțu spune că numai bunicii lucrează la fermă, „mai bine-zis bunica în vîrstă de 72 de ani, pentru că bunicul în vîrstă de 77 de ani șade pe acasă". În general, toți bunicii lor au rămas acasă și se ocupă de gospodărie, „se duc la lemne, duc vacile la păscut, mulg vacile, dau de mîncare la rațe, la găini, la porci, lucrează ca paznici la ceapă și așa mai departe".

Îi întreb dacă au fost vreodată în oraș, la București sau în altă parte. Îmi răspunde mai întîi Vasile Dorobanțu: „Am fost odată la Pitești la nunta lui Ielica Nuța". Florea Mariana zice că „la București am văzut grădina zoologică". Marina Ancuța răspunde pe gînduri că „la București sînt mai mule blocuri decît în Poiana lui Stingă și e tot mai minunat dar n-ar vrea să plece din satul ei pentru că e liniște și aer curat". Gheorghe Stoica zice că îi place mai mult în sat „pentru că e loc mai mult de jucat". Pe cînd Mariana Stoica zice că se simte mai bine în Poiana lui Stingă „pentru că îi cunoaștem pe toți trecătorii și îi iubim". Stana Dorobanțu crede că e mai frumos în sat pentru că orișiunde ar pleca, a observat ea, „oamenii tot pe la casele lor se întorc, adică la vetrele lor, unde își regăsesc întotdeauna părinții și bunicii și uneori străbunicii". Ceea ce nu-l împiedică pe Vasile Dorobanțu să spună că el, totuși, se simte mai bine la București deoarece „acolo lucrează mama Cati și mama Lena care au copii mulți și am cu cine mă juca mai ales că aici la școală nu ne mai putem juca pentru că un băiat din clasa a patra a spart un geam cu mingea".

Ce anotimp e mai frumos în sat? Marina Ancuța zice că „vara cînd e cald. Eu nu suport iarna pentru că nu ninge mai niciodată și bate vintul din toate părțile". Mariana Florea crede că toamna e cel mai frumos anotimp în Poiana lui Stingă, „pentru că se coc fructele și se coace porumbul și pădurea se face de aur și de bronz și pleacă păsările frumos spre sud". Gheorghe Stoica spune că la ei „e mai frumoasă vara pentru că e ziua mai lungă, mai frumoasă și mai luminoasă și Argeșul aproape, tocmai bun pentru scăldat și pentru plajă în vacanța mare". Stana Dorobanțu e de părere și ea că „toamna e mai frumoasă cînd se fac strugurii și oamenii culeg recoltele de grîu, de porumb și de tutun și satul se umple de bogății ca o comoară sau ca o visterie din povești". Mariana Stoica însă consideră că „toate anotimpurile sînt frumoase în sat pentru că au mereu alte culori, alți nori, bate altfel vîntul și oamenii găsesc mereu altceva de făcut și nu stau locului niciodată, fac vin, torc lînă, țes, cresc vite, păsări, mereu o iau de la început". Aristide Dorobanțu votează pentru primăvară „pentru că se întorc păsările, crește iarba și înfloresc pomii de li se împrăștie mireasma pînă la șosea, pe unde trec mașinile sore București și oamenii sînt îmbătați de mirosurile frumoase ale grădinilor noastre".

Ce-i mai frumos prin satul vostru, prin comuna voastră, îi întreb pe elevii Școlii generale de zece ani din Vînătorii Mici, centru de comună, așezată dincolo de șosaua „îmbătată de miresme" despre care vorbește Aristide Dorobanțu. Florica Marin spune că „mai frumoase sînt casele albe care s-au construit, librăria nouă, bufetul și miliția". Cătălina Borangic

GEORGIANA ROTARU Cioban cu căpră

spune că „în satul nostru ceă mai frumoasă e pădurea cu freamătul ei lin". Rozina Iliescu zice că în satul ei „mic și frumos sînt case cu etaj, sondă de petrol, biserică albă, cooperativă nouă și bufet, cîmpii frumoase și păduri mari de stejar și de salcîmi și oameni gospodari". Maria Badea crede că „lucrul cel mai frumos din sat e cămînul cultural" unde vede filme. Ion Victor Ioniță zice că în satul său „munca e cea mai frumoasă treabă, munca cooperatorilor, pentru că ei muncesc din zori pînă în noapte și fac case și cresc grîu și animale și pomi fructiferi și viță-de-vie și au mîinile aspre și bătătorite de munca pămîntului".

Dar voi, copii, vă ajutați părinții la muncile cîmpului și în gospodărie — întreabă cineva, cu vădit aer didactic. Stana Dorobanțu: „eu îmi ajut părinții la toate treburile pe care le face mămica: la făcut mîncare, la spălat, la făcut curat, o ajut pe bunica să bage ața în ac și să coase uneori, la semănat porumb sau tutun, la săpat, la pus fasole". Gheorghe Stoian spune că el se duce după ce termină orele la școală, „cu vacile la păscut, am grijă de giște, de capre și ajut la muncile cîmpului". Marina Ancuța își ajută [illegible] dînd de mîncare la [illegible] la porci, lucrează la răsadu[illegible] de roșii, de ardei de vînete și de cas[illegible]. Mariana Stoica: „mă duc cu giștele, [illegible] la cules porumb, tutun și fasole". Vasile Dorobanțu: „eu știu să fac mîncare de cartofi și ciorbă de fasole", „Eu am grijă de florile din curte", spune Constanta Vasile. Maria Badea: „de mine mama mă pune să spăl vasele, să dau de mîncare orătănilor, să ud zarzavaturile și să merg cu [illegible] la cîmp". Radu Florin „[illegible] mă pun la treburile mai ușoare din gospodărie, să tai un brat de lemne, să mătur curtea, să rîncsc la vacă, să seamăn tutun și porumb în grădină". Tudora Crăciun: „eu merg întotdeauna cu vaca la păscut și învăț pe malul riului", Gheorghița Matei: „pe mine părinții mă pun să învăț cum e mai bine

fotografiile de A. MIHAILOVICI

O poetă: Adina Mihu

Față de dumneavoastră, stimați cititori, care o veți descoperi pe Adina Mihu din chiar versurile pe care le scrie, versuri pline de un farmec aparte, născute din gingășia și joaca suavă a copilului ce se încredințează, cu tot sufletul lui pur, cuvîntului, față de dumneavoastră, deci, noi, care vă propunem acest grupaj de poezii, una mai frumoasă decît cealaltă, mai adăugăm, pentru un eventual portret al Adinei Mihu, doar următoarele : este elevă în clasa a VI-a a Școlii generale numărul 24 din Capitală, învață foarte-foarte bine, nu a publicat pînă acum nici o poezie, deși scrie foarte mult, iar părinții ei, oameni ai muncii, nu au nici o preocupare literar-artistică mai deosebită. Cam atît, deocamdată, despre Adina Mihu, o fetiță ale cărei versuri pot alcătui, chiar și în ora actuală, o veritabilă carte pe care Editura „Ion Creangă" ar putea-o publica fără nici un fel de temeri. Ba, mai mult decît atît, sîntem de părere că sus-numita editură ar trebui să se grăbească pentru a pune la îndemîna copiilor aceste versuri care, recitate la diverse serbări școlare, ar face nu numai delicioli recitatorilor însiși, cît și ai tuturor ascultătorilor, adulți și copii, deopotrivă. (Victor Nită)

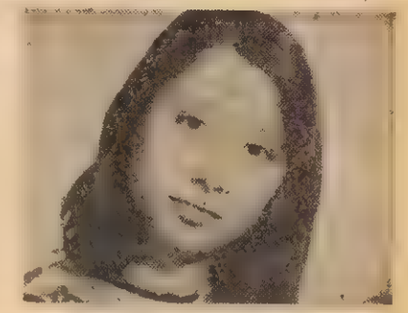

Zbor

Dacă-am avea aripioare
am putea zbura prin zare.
Ne-am putea așeza în pom
sau pe casă
am putea trece
fără s-atingem pămîntul
chiar și pe sub masă.
Sau am putea zbura
chiar în lună
sau în soare
(asta bineînțeles
pînă cînd ne-ar arde
la picioare)
Am putea zbura prin
întreaga zare
de-am avea aripioare
Și-am putea zbura
chiar în Marte
însă am ieși din carte.
Și-am putea zbura
în sus, vreo milă,
dar am fugi de pe filă.
Și cam asta e tot :
de zbor să ne ștergem
pe bot !

O imagine cu iepuri

Citeodată iepurii sînt ființe de ceară
sau cel puțin așa mi se pare mie
Dar pot fi și ființe de puf
cînd afară-i zăduf.
Și mai pot fi și ființe de nea
cînd afară vremea e rea.
Dar pot fi și din rouă
dacă afară plouă.

LIJIA PODOREANU Copiii lumii se joacă

Nu știu din ce sînt făcuți iepurii
dar sînt niște ființe drăguțe și generoase
și cine-ar putea să spună
că iepurii sînt din carne și oase ?

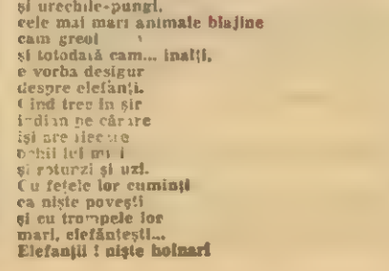

DANIELA ALECU Casa mea

Seară de seară

Seară de seară
cînd apare luna pe cerul de cerneală
furișîndu-se prin tufișurile de lîngă lac
Rîță-Iepurilă își face apariția în grădina mea.
unde sînt morcovi și salată și alte ierburi bune.
Și cînd luna strălucește printre stele de argint
pe la gard, printre morcovi, lungi apar două urechi
ce le mișcă hoțomanul printre ierburi rontăind.
Și m-am nimerit odată seară, în grădina mea.
L-am văzut cum rontăia și cum ierburile
în jurul lui fosneau și-l speriau.
Și l-am întrebat mirată :
Ce mănînci nici ?
Iar el
mi-a răspuns încetinel
[illegible]
[illegible]
dar numai nițel !

O imagine și un șir indian

Cu ochii mici
cu pasuri lungi
cu labe grele
și urechile-pungi.
cele mai mari animale blajine
cam greoi
și totodată cam... inalți,
e vorba desigur
despre elefanți.
Cînd trec în șir
indian pe cărare
își are fiecare
rolul lui mic
și roturzi și uzi.
Cu fețele lor cuminți
ca niște povești
și cu trompele lor
mari, elefanțești...
Elefanții ! niște bolnavi
cu ochii mici
și priviri mari
cu nasuri lungi
și urechile-pungi.

Ploua

Ploaia își picură stropii ca ziua secundele...
și picăturile, uite-le,
se preling pe geam și pe frunze
din ram în ram -

Și dacă n-aș vedea că sînt boltile de rouă
n-aș crede că plouă.
Fiecare strop se strecoară încet, șiret,
parcă ar vrea să-și spună ceva.
Dar nu e sigur că-i bine ce face
și tace.

Norul pare o carte care
cînd se cutremură își scutură basmele
și fiecare strop e-o poveste, o taină
închisă secret într-o haină
transparentă, puțin albastră,
puțin albicioasă,
udă și groasă

Parcă-s șoviăi, parcă-s șoapte.
bat la geam și ne cheamă în noapte
ca să ne spună un vis.
Dar tot acest paradis
tine pînă ce deschidem fereastra
căci atunci toate picăturile vorbesc
între ele,
două cîte două
și nu ne mai spun nimic nouă

Stejarii

Noi nu cîntăm ca cireșii,
clincănindu-și clopoțeii rotunzi și roșii

Noi nu cîntăm precum caișii
jucîndu-ne cu mingile lor mari și aurii

Noi nu cîntăm ca piersicii
cu roadele lor pufoase

Și nici ca prunii
cu fructele lor mov și gustoase.

Noi vorbim despre toamnă, despre vifor, furtuni
noi grăim despre viață, despre oamenii buni

Noi spunem mîndrie
noi spunem unire
noi zicem pace
noi spunem cuvînt
și iubire de neam
și de virtute
Noi vorbim flori și fluturi și păsări
noi spunem luminii și lună și soare
noi rostim cu drag sărbătoare

Noi nu cîntăm cu clopoței, mingi sau cercel
dar noi vorbim despre noi, despre aer și țărîne
noi spunem dreptate, veac, veșnicie.

Părăsită

Sînt singură.
Mă caut cu îndirjire
Prin toate colțurile încăperii.
Nu mă găsesc.
Mă încurc în plasa unui păianjen,
Ce mă va devora curînd.

Adriana LEFTER

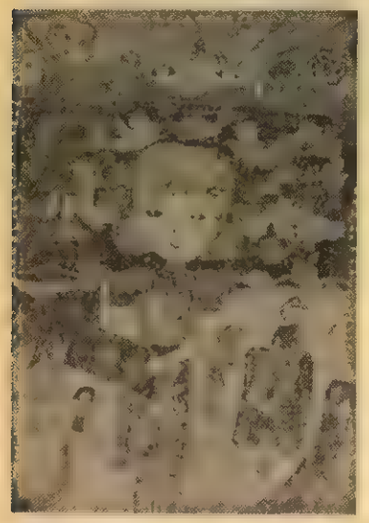

MARIA COMAN Țesătoare

Cinstire eroilor

Cu brațele încărcate de flori și de lumină
Venim la voi, iubiți eroi,
Omagiu și cinstire v-aducem noi, copiii,
Cu primăvara-n suflet și zîmbetul
de flori.

Căci voi în grele lupte, cu sete ați secerat
Păginii ce cu ură pămîntul ni l-au călcat
Și pe cîmpul de luptă mulți din voi
au
Stringînd la piept pămîntul unde ei
s-au născut.

Irina PRICOP

Într-un singur sens

Întîi și-ntîi cu toții știm că ești
Ocrotitor al copilăriei noastre
Sub brațele tale cît Dunărea, cît Oltul,
Noi creștem mari și liberi, destoinici
ziditori.
Ți-i gîndul o arcadă deschisă peste țară,
Peste poporul ce-a strîns milenille-n
tricolor
Coloana vertebrală nu ți-o pleci
În fața durerilor și a greului vieții
Ca un Atlas susții pe umeri cerul patriei
Vii de departe, din anii aprinși ai istoriei
Și treci prin istorie făuritor de istorie,
Drumul tău este o înaltă
Cu un canat înfipt în pămîntul străbun
Cu celălalt urcînd, urcînd spre comunism.
Ce temerari sîntem avîndu-te în frunte,
Conducătorul cel mai drept, cel mai
viteaz
Corabia visului nostru înaintează
într-un singur sens :
Tot înainte !

Violeta MOCANU

Minunile anului 2000

De vei veni la Borca tu acum
vei vedea brazii legănîndu-și podoaba
verde
vei vedea munții ca niște zmei tăcuți
care apără apa Bistriței
dar mai ales vei vedea oamenii harnici
care-și iubesc munca și copiii,
copiii frumoși cu păr de aur
și glas de priveghetoare.
De cei veni la Borca-n 2000
vei vedea soarele oglindindu-și
razele într-un lac
și vei vedea un oraș,
un oraș ca atîtea altele,
dar pentru mine un oraș deosebit
pe care-l voi ține minte în inimă
pentru că e orașul meu natal.

Gheorghița MAXIM

Pace

Marea a îngropat în văzduh de valuri
soarele
Pe plajă scoicile zac în tăcere
O fată apare din apa albastră
Poartă pe umeri patru porumbei albi.
E veselă și rîde crăiasa
Urmele pașilor săi seamănă cu hărți,
zeci de țări... pași...
La un semn, porumbeii pornesc
în direcțiile vînturilor
Din rochia de azur a crăiesei
se desfășoară steaguri de mătase
Și fîlfîie-n larg spre marea eternă
Iar ea se risipește ca o umbră alungată
de vînt
Și se-ngroapă în larguri de curcubee.

Gabriela ORMAN

Întrebare vîntului

Vîntule, în drumul tău
Vezi ce-i bun și ce e rău.
Spune, vîntule, de ce
Norii-alungă soarele ?

De ce noaptea-i o grădină
Plină de flori de lumină ?
Și cînd sufli-n jurul tău
De ce ești atît de rău ?

Deși nu sînt prea mică
Vîntul nu mi le explică.
Sînt copil, dar vreau să știu
De ce-n loc să îmi explice
Șu, șu, șu ! Altfel zice.

Anca GONCIAR

ALEXANDRU IORDACHESCU Pe șantier

Baladă pentru caii-cai

Mă uit în jurul meu și, vai,
văd rar de tot un cal, doi cai
cum cei din pozele frumoase,
făcuți din carne și din oase.

Unde sînt caii albi și suri ?
(strig prin cîmpii și prin păduri)
și-apoi răspunsul nu-l aud :
— I-or fi mîncat caii-putere...

Să am, aș da și eu regat
pentru un cal ne-nșeuat —
dar n-am, și-atunci vă rog pe toți
ca, lîngă caii din roboți,

Să înmulțiți și cai-cai
acolo,-n, locul lor, pe plai...

Oana ȘTEFĂNESCU

Mamei

Cînd mă uit la mama
văd zorii liniștiți.
Cînd mă uit la mama
văd apa cristalină,
puritatea cristalului.
Ochii ei sînt marea
Cînd e liniștită.
O, mama mea !
Nu-i nimeni ca ea !

Roxana VLEJU

CIPRIAN SCRUBE Un om cu o trompetă

Florile

Bat la poartă zorile
Se ițește florile,

Cară lăcrămioarele
Apă cu ulcioarele,

Se gătesc brănduțele
Chiar ca și păpușile,

Ulie, romanițele
Și-au schimbat rochițele,

Ochii busuiocului
Rid de mama focului,

Șoaptele zefirilor
Cîntă trandafirilor,

Și ca-n fiecare vară
Stau mereu afară.

Cristina DASCĂLU

Elevi de nota zece sau oameni de nota zece?

Deși se cheamă 149, școala generală cu acest număr n-are nici o legătură cu școlile 148 și 150. Putea să se cheme oricum, chiar și Livada cu nuci, întrucît s-a construit în vecinătatea unei livezi cu nuci bătrîni, mărturie a ce a fost, pînă nu demult, cartierul Balta Albă : cîmp, grădină, pămînt de margine. În general vorbind, un nume de cărturar și de savant la intrarea unei școli e o idee mai bună decît un număr. De ce oare ne sfiim să omenim cum se cuvine lăcașurile noastre de cultură ? Iată, de la întemetere, de cînd i s-a zis, cam funcționărește, 149, au trecut mai bine de unsprezece ani. Or, cu decenille, cu secolii și cu mileniile se scrie chiar istoria noastră. La 1 septembrie 1971, școala era nou-nouță și n-avea decît un șcaun, la secretariat, și aceia împrumutat. Totuși, pe 15 septembrie 1971, copiii au început lecțiile în condiții onorabile. Copiii de ieri revin uneori în grădina școlii, așa, din cea mai pură tandrețe pentru un loc. Oamenii în vîrstă s-au tot mutat, pînă a se stabili pe-aici, dar copiii sînt ai cartierului : toate amintirile copilăriei lor merg spre Livada cu nuci, spre școala din marginea Livezii, spre niște lucruri și locuri cărora cei mari abia de le află un sentiment.

Cezariana Miron învață în clasa a II-a A.

Cezariana Miron nu se deosebește prin nimic de colegii ei, atîta doar că, lucrînd părinții în schimburi, fetița s-a trezit, aproape de cînd se știe ea mai bine, cu mult înaintea altor copii și, de cînd a început, școala, a petrecut în plus și fără să se întrebe ce-i binele și ce-i răul, aproape două ceasuri zilnic prin școală, în așteptarea lecțiilor. Din cei 1 700 de elevi, cîți învață în Școala generală nr. 149, aproape 200, fie iarnă, fie vară, se trezesc din noapte, mult prea devreme pentru un copil, și vin la școală, în grija profesorilor de serviciu. Dacă socotim ce înseamnă 200 față cu 1 700, s-ar putea să gîndim că procentul pare acceptabil. Ar fi un calcul cu totul impropriu, deoarece un om este un om iar povestea celor 1 700 de elevi înseamnă povestea, în parte, a fiecărui copil școlar.

Cezarina Miron e o fetiță vioaie și deșteaptă, care ia totul cu mult, mult firesc. Părinții ei sînt muncitori la Uzinele „23 August". Viorel, fratele Cezarinei, are 13 ani. O întreb pe Cezarina Miron ce sînt părinții ei și îmi răsounde că mama, Maria, e primitor distribuitor la magazia de scule, iar tatăl, Gheorghe, e ascuțitor de piese. Fetița a intrat în uzină, ca și fratele ei, dealtfel, în mai multe rînduri. A adus-o mama, ca să-i arate unde lucrează.

— Ce lucrează mămica ta acolo ?

— Scrie bonuri de uzură.

— Ce sînt bonurile de uzură ?

— Mama scrie ce fel de scule cere un muncitor și cît sînt de uzate, de stricate adică. Mama a mai fost sudorită și țesătoare, dar după ce s-a operat a venit la sculărie. Cînd era sudorită, lucra în două schimburi, dar acum lucrează în trei schimburi.

— Și tăticul ?

— Am fost și la el în atelier. Am fost și mai înainte cu Viorel. Nu mai țin minte de cîte ori.

— De ce te-ai dus la fabrică.

— Să văd cum lucrează mama și tata. Ei m-au întrebat dacă vreau să vin și mie mi-a plăcut.

— Cînd te întorci acasă de la școală, ce faci ?

— Alerg să-l prind pe Viorel, care încălzește mîncarea și pleacă și el la școală.

— Cine te ajută să-ți faci lecțiile ?

— Mi le fac singură. Mai spăl și vasele. Spăl și farfuria lui Viorel, că el uită. Cînd Viorel uită să-mi încălzească mîncarea, o pun eu pe foc. Mama mi-a spus că trebuie să fiu atentă.

Cezarina Miron e comandanta detașamentului de pionieri și un copil foarte bun la învățătură. De acasă pînă la școală drumul e destul de lung, dar ea vine, aproape din primele zile ale clasei I singură. Tatăl se abate adesea pe la un cumnat, unde crește un porc, astfel că acasă ajunge pe înserate. Părinții Cezarinei sînt oameni cu mult bun-simț, muncitori mîndri de munca lor și oameni cu principii de viață limpezi și cinstite. Cezarina nu prea are vreme de joacă, totuși nu face din asta o problemă. Găsește că e de datoria ei să șteargă praful, să pună ordine în casă și să se descurce într-o mulțime de situații. Grija fratelui mai mare, tot ea o poartă. Apoi, are și grija copiilor din detașament, care „nu sînt toți cuminți". O întreb dacă nu se simte obosită și îmi răspunde că „e normal să obosești dacă muncești".

Tovarășa Virginia Mirza e învățătoare de 27 de ani și e „tovarășa" cum spun copiii, de la clasa a II-a A. Pe vremea cînd era la începutul carierei didactice, la Brașov, copiii veneau la școală cu două felii de pîine unse cu magiun, pentru gustarea de la ora zece. Mai apoi, pachețelul a crescut, iar astăzi cei mai mulți elevi parcă s-ar pregăti să meargă la coasă, atîta mîncare aduc. Dacă te uiți găsești acolo bucăți de pîine, bucăți de la terminarea orelor, în cosul de gunoi, pui prăjiți, fructe. Un copil aduce struguri — „i-a procurat tata" zice el fudul — și, în loc să-i împartă cu colegii îi aruncă la coș. Dacă îi întrebi de ce o face, spune Virginia Mirza, răspunde că nu i-au plăcut.

Învățătoarea Virginia Mirza a ținut să notez dialogul cu Cezarina Miron pentru că fiecare cuvînt rostit de copil are un înțeles adînc. Iată comentariile învățătoarei :

— La școala 149 învață copiii muncitorilor de pe platforma industrială Dudești precum și ai muncitorilor de la „Republica", „23 August" și „Mașini unelte". În marea majoritate, fii de muncitori. Sînt și mulți copii de intelectuali. Părinții au, îndeobște, credința că educația e toată de datoria școlii. Sîntem obosiți, ocupați, nu ne pricepem — spun ei. Problemele cele mai mari nu le avem, cum s-ar crede, cu copiii, ci cu părinții. Fenomenul cel mai îngrijorător este că părinții au ajuns să măsoare totul cu banul. De ce plătim ? întreabă. Ca să aveți grijă de copii. Noi avem serviciu, nu avem timp. Oricare învățătoare are să confirme ce spun eu. Îndrăznesc să rostesc unele adevăruri foarte grave, deoarece adevărul e singura cale a educației. Cu cît părinții cîștigă mai mult, cu atît cresc și pretențiile lor față de școală, nu față de copiii proprii. Familiile cu mulți copii și unde părinții muncesc în schimburi au dat școlii și cei mai muncitori și mai echilibrați elevi. Se petrece faptul ciudat că mai toată lumea cu liceul la bază — și știm doar cîți absolvenți de liceu avem : o mulțime — se consideră lume intelectuală. Chiar dacă, în fond, meseria unora e de rînd, ei le spun — de ce oare ? — copiilor lor că sînt șefi. E de speriat cîți șefi poți să numeri în masa părinților. Ce-i tăticul tău ? întrebi. Iar tăticul, în loc să-i spună pruncului — așa cum Gheorghe Miron i-a spus Cezarinei ce-i el și chiar i-a arătat cum e munca lui — se laudă : sînt șef de birou ! Ca și cum șefia unui birou e o meserie ! Pentru că există tendința de a măsura totul cu banul, există și tendința de a pretinde școlii note maxime. Într-o clasă învață, de regulă, 40 de elevi. Tot de regulă, aproape jumătate din părinții acestora vin la școală nu să se intereseze de slăbiciunile fiului sau fiicei, ci de cauzele pentru care copiii n-au luat nota zece. Dialogul se poartă în chip ciudat : părinții nu întreabă ce n-au știut copiii, ci „cîte puncte se scad pentru cutare lucru". E un calcul pe dos. E un fel de a pune căruța înaintea oiștii. Oameni buni, îmi vine să le spun, fiți mai modești. Învățați-i pe copii să fie modești. Nu le umpleți geanta cu mandarine, cînd știți că nu toți copii pot să vină cu mandarine în geantă la școală. Oricît s-ar schimba lumea, școala tot cu părinții împreună îi învață pe copii lecția vieții. Nu aș putea să afirm că se manifestă interese opuse, dar pot să demonstrez că se trece adesea întreaga răspundere pe seama școlii. Vreau să subliniez că nu la fiii muncitorilor și la ai intelectualilor mă refer, ci la fiii acelor oameni care — muncitori sau intelectuali — țin să împartă ziua în două : pînă aici e datoria școlii, de aici încolo, a noastră. Pe noi nu ne interesează să avem elevi de nota zece. Noi vrem să creștem oameni de nota zece.

Ion Crăciunel, profesor de matematici (absolvent 1968), e directorul școlii 149 și un dascăl tînăr pentru care profesiunea și școala sînt totodată familie și rațiunea vieții sale. Ion Crăciunel e autorul manualelor de Algebră pentru clasele a VII-a și a VIII-a, fapt care, ca profesor, îi creează obligații suplimentare și mai ales obligația de a se consulta cu colegii de catedră asupra calității acestor manuale.

Profesorul de matematici socotește, la fel, că astăzi lupta cea mare a școlii se dă cu părinții, nu cu elevii. Considerînd cu toată responsabilitatea datele realității, Ion Crăciunel știe că în formarea pentru viață a unui suflet tînăr școala are un rol cardinal.

— Nu slujește nimănui, spune el, dacă, în loc de a găsi căi pentru a răspunde unei situații de fapt, ne străduim să numărăm vinovățiile. Acesta e momentul, trebuie să-l înțelegem în profunzime și să ne gîndim că formăm astăzi oameni: cei buni de mîine. Ni se reproșează adesea că elevului nu-i mai rămîne timp de joacă, dar lumea pare să nu bage de seamă că toate activitățile extrașcolare nu fac altceva decît să preia — de voie, de nevoie — unele grijă sau obligații neonorate ale familiei. Dacă adeseori copilul muncește zece ore pe zi, profesorii muncesc de regulă mai mult de zece ore zilnic. Să dau doar cîteva nume și devada e făcută : Monica Vlădescu, Mihaela Gavrilliu, Rodica Pralea. Să socotim numai orele de meditații trebuincioase, îndeosebi, claselor a opta, orele de cerc științific, de muncă patriotică, orele de grădinărit și la brigada artistică. Deși blocurile vin tot mai aproape de școală, în spațiul care ne-a mai rămas am făcut grădină de legume. De Livada cu nuci tot noi avem grijă. Duminică dimineața copiii au curățat livada și au văruit nucii, dar seara, cînd s-au retras din livadă părinții, veniți să petreacă ziua la iarbă verde, parcul arăta de parcă n-ar fi fost curățat niciodată. Școala trebuie ocrotită, ca să-și poată îndeplini rostul. Mulți oameni au tendința să socotească munca școlii în felul în care e socotită aceea a unei uzine uitînd că, de fapt, un 1% rebut uman în școală ar putea să însemne chiar fiii lor.

TUDOR OCTAVIAN

VINERI, 28 MAI 1982 — 4 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Alexandru Andrițoiu:

„Avem o poezie cu care putem ieși în lume"

— Dv., Alexandru Andrițoiu, faceți parte dintr-o generație cu un destin dintre cele mai zbuciumate. Generația dv. a debutat sub dogmatism, s-a afirmat sub dogmatism, dar, în același timp, s-a emancipat, încercînd să-și traseze un drum în competiție cu noile generații lirice. Cum vi se înfățișează, în perspectiva timpului, acest destin ?

— Primul lucru care cred că trebuie subliniat este că generația mea, care a debutat, așa cum ziceați, în plin dogmatism și proletcultism, era totuși, prin vîrsta ei, trecută prin marile școli, venea cu o cultură destul de bine sedimentată. Dintre poeți mă refer, firește, la colegii mei Ion Brad, Ion Horea, Tiberiu Utan, Aurel Rău, Victor Felea, Aurel Gurghianu, Violeta Zamfirescu și alții, care prinseseră încă, în epocă, bibliotecile neforfecate, avuseseră acces la limbile străine de mare circulație, începuseră istoria culturii cu clasicii antichității. Tocmai de aceea pare paradoxal că debutul lor, cărțile publicate atunci, cu luminile și cu umbrele lor, au alunecat, vai !, într-o viziune schematică și săracă asupra metaforei și gîndirii poetice. Dar parcă generațiile mai înaintate în vîrstă, cu o cultură asimilată mai bine, inclusiv în plan universitar, n-au făcut același lucru ? Ciudat mi se pare că traducători ai lui Rilke, Whitman, Esenin, ca să citîm numai cîteva vîrfuri, uitaseră și ei lecția marilor tradiții.

— Nu cred că trebuie să căutați justificări sau scuze. Nu dv., nu scriitorii au adus în România dogmatismul. Cărțile de care vorbiți sînt un efect, nu o cauză, chiar dacă, în marele lanț cauzal, unele dintre ele au căpătat, poate, o funcționalitate. Vă rugăm să ne iertați că v-am întrerupt. Continuați.

— Fără îndoială că la baza acestor realități a stat atașamentul la revoluție, la noutatea și la primenirile ei, al spiritelor aparținînd tuturor generațiilor, ca să-i numim numai pe Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, G. Călinescu, Geo Bogza, Beniuc, Jebeleanu, mai tîrziu Tudor Arghezi și — din păcate, într-un timp restrîns, prin întîrzierea recunoașterii valorii — Bacovia, Barbu, Voiculescu, Vinea ș.a. Cu excepția celor eliminați dramatic și cu hemoragie pentru cultura română — din fericire însă, numai vremelnic — toate spiritele înaintate au aderat la revoluție. În rest, lucrurile n-au fost chiar atît de negre cum le înfățișează unii.

— Adică ?

— Adică neaccesul la marii clasici, de pildă — din păcate, la început și la Eminescu, plus desigur Goga, Rebreanu, lista e destul de lungă ! — era valabil numai pentru leneși și proști. Nu a existat nici un Savonarola care să facă ruguri din cărți pernicioase. Cărțile, dacă nu se găseau în bibliotecile de stat decît la „fondul secret", se găseau totuși în biblioteci particulare sau la anticari. Labiș a găsit totuși aceste cărți, la vremea lui, fără dificultăți.

— Dacă ne dați voie, interdicția la accesul unor valori a fost un noroc pentru firile tari, cu curajul riscului. Mai ales că ea oferea, practic, o bibliografie sigură, prin înseși cărțile puse la index. Dar asta n-are nimic de-a face cu hărnicia, au credeți ?

— Cred că matricea culturii naționale, setea de cultură ne-au ajutat să revenim repede și bine mercat, la tradiția culturii românești, astfel încît să ne găsim, la ceasul de față, într-un moment literar de vastă și profundă reînnoire. Un moment echivalent valoric cu cel dintre cele două războaie mondiale — firește, privit în perspectivele lui.

— Desigur, profunda reînnoire, din ultimii ani, a literaturii noastre măsoară — cum spuneți dv. — robustețea unui organism capabil să-și reia funcțiunile chiar și din punctul de refrigerare maximă, oferind, aproape simultan, surpriza unor performanțe vitale. Dar astfel de performanțe — firești acum, în această nouă și revoluționară epocă a istoriei românești — ar fi fost de neconceput în epoca dogmatismului. Pe lîngă șansa culturii, a marilor școli, despre care vorbeați mai înainte, generația dv. a avut, așadar, și șansa acestei epoci, deschisă de Congresul al IX-lea al partidului. Și a mai avut, cred, o șansă, ați numit-o chiar adîncaori : șansa Nicolae Labiș, la care o întreagă poezie tînără, și nu numai tînără, se raportează, ca la un moment de răspîntie și de referință. De acord ? De fapt, ce înseamnă, pentru generația dv., Nicolae Labiș ?

— Lucru foarte interesant, Labiș, prin precocitatea debutului său, este extrem de aproape de generația mea, distanța dintre debuturile noastre fiind neînsemnată. Labiș n-a apucat să învețe în școlile decalcate de un program schematic și minor. A învățat limba franceză, ca și Panait Istrati, fără gramatică. Dar a ajuns să traducă din Théophile Gautier, acel maestru pe care îl elogia Baudelaire pe prima pagină a „Florilor răului". Citea mult, inclusiv filosofie. Odată l-am văzut în mînă cu un rezumat al filosofiei culturii lui Spengler, tipărit într-o colecție universitară pariziană. Recita superb din Blaga, Barbu, Arghezi și îi plăcea să repete versul lui Camil Petrescu „Căci eu, eu am văzut idei". E foarte interesant cum un tînăr abia ieșit din adolescență a izbutit, prin marele său talent și prin marea sa sete de cultură, să facă reînnodarea, în poezie, cu marea tradiție românească. Era de așteptat s-o facă alții, care debutaseră cu un timbru modern manifest și chiar luaseră premiile prestigioasei edituri a Fundațiilor regale !

— Eroul „luptei cu inerția" a lăsat și un testament, deopotrivă estetic și civic. Ce părere aveți, a fost împlinit acest testament de generația sa și de cele ce i-au urmat ?

— Faptul că poeți moderni, care dau faimă poeziei noastre de astăzi, se revendică din tradiția lui Nicolae Labiș este, cred, exemplul evident de împlinire a testamentului său. Iar faptul că alții, critici sau scriitori, îi pun la îndoială cultura și valoarea, privindu-l mai mult prin ceea ce ar fi putut deveni decît prin ceea ce este, înseamnă că ne aflăm în fața unui mare poet. Căci un artist care să nu-și aibă și contestatari, chiar pînă la denigrare, un scriitor care să nu-și aibă Caionii săi, ar fi, cred eu, prea neînsemnat.

— Ce se mai întîmplă, la ceasul de față, cu această generație a dv. care are la rădăcinile ei un sacrificiu — Nicolae Labiș ?

— Are un mort nemuritor și ajuns sub aură de legendă. Are și alți morți — vii — care au uitat să mai scrie. Din fericire însă, cu sau fără sublinierile și entuziasmul unei părți a criticii literare, nu se poate spune că poeți ca Ion Horea, Ion Brad, Aurel Rău, Tiberiu Utan, Aurel Gurghianu, prin ceea ce au creat, prin ceea ce au tradus, prin opiniile pe care și le-au exprimat în scris, de la eseul publicistic la carte, pot fi omiși dintr-o istorie a literaturii noastre, existență sau posibilă.

(Continuare în pag. 22)

ILIE PURCARU ■

Specificul național

(Urmare din pagina 1)

lorilor superioare ale fiecărei națiuni. Naționalul nu este o insulă, ținută în carantină, în oceanul umanității. El nu are un destin robinsonian. Iar universalul nu este o supraexistență ori o categorie uniformizatoare, ci o sumă de categorii axiologice. În cazul marilor creații, specificul și universalul sînt inevitabile, însoțindu-se oarecum de la sine. Uneori, în consens cu intenția autorilor, alteori chiar împotriva ei. Etnicul, am putea spune, este o fatalitate nu o opțiune iar universalul o performanță sintetică, la care coparticipă toate veritabilele creații specifice. Un mare filozof al culturii ca Maiorescu a intuit perfect acest adevăr în urmă cu exact un secol în **Literatura română și străinătatea** (1882). Referindu-se la primirea elogioasă făcută în Germania unui volum de proză românească, conținînd bucăți din Slavici, Creangă, Nicolae Gane ș.a., eminentul critic găsește îndată explicația adevărată : **„Toți autorii aceștia, părăsind oarba imitare a concepțiunilor, s-au inspirat din viața proprie a poporului lor și ne-au înfățișat ceea ce este, ceea ce gîndește și ceea ce simte românul în partea cea mai aleasă a firii lui etnice. Căci orice individualitate de popor își are valoarea ei absolută, și îndată ce este exprimată în puternica formă a frumosului întîmpină un răsunet de iubire în restul omenirii ca o parte integrantă a ei... a sosit timpul ca tînăra literatură română să dea bătrînei Europe prilejul unei emoții estetice din chiar izvorul cel curat al vieții sale populare".** Lovinescu, autor și sincronismului, se exprimă aproape la fel : **„Departe de a păși în pragul bătrînei Europe cu mîinile goale, pășim nu numai cu posibilitățile unui suflet original, și ca fond și ca formă, ci și cu afirmații categorice, solidare între ele, dar diferențiate în cromatica literaturii universale"** (Critice, 1921). Alături de sincronism, iată **diferențierea.**

Evident, din cauza restrînsei circulații a limbii române, valorile noastre spirituale, literare în special, se împun greu și este cazul să recunoaștem, cu luciditate stimulativă, că sîntem încă extrem de puțin cunoscuți, ceea ce necesită eforturi sporite, conjugate, inteligent concepute, mai ales astăzi cînd, sub raport politic, România este atît de cunoscută. Să nu pierdem această șansă ! Ne asumăm, generațiile de azi, instituțiile diriguitoare, sarcini și răspunderi fără precedent. Să nu ratăm nimic, dimpotrivă, să fructificăm șansele de a ne impune valorile specifice. Că prin ignorarea noastră pierde însăși cultura universală nu mi se pare cu nimic retoric, excesiv, căci fiecare popor reprezintă o nouă posibilitate de cultură. E imposibil ca cultura viitorului să se recunoască numai în cea franceză, engleză, americană, germană etc. Ea își va revendica toate valorile indiferent de proveniența lor. Un eminent intelectual și literat, Basil Munteanu, spunea, încă în 1942, într-o carte tipărită la Sibiu : **„Într-un viitor pe care toți observatorii imparțiali ai fenomenului românesc îl știu apropiat, contribuția românească la cultura europeană va deveni așa de evidentă, încît se va înțelege pe deplin că o Românie mare și puternică își merită existența. Pînă atunci e bine să se știe că există o proză românească demnă de atenția Europei și un lirism românesc care, în ultimii douăzeci de ani, s-a manifestat cu o vigoare și o autoritate recunoscute de toți străinii cunoscători ai limbii române. Iar dacă Europa, ignorînd aceste lucruri, întîrzie să facă dreptate sufletului românesc ajuns la maturitate după atîtea dureroase peripeții, vina e desigur a românilor care, dintr-un sentiment de discreție puțin potrivit cu veacul publicitar, nu știu să-și trîmbițeze izbînzile ; dar e și vina metodelor editoriale europene, care sînt departe de a-și îndeplini misiunea lor de vehiculare a bunurilor materiale".** (Propunem celor care alcătuiesc lista, infamantă, a protocroniștilor, să-l includă și pe eminentul profesor și, nota bene, comparatist european.) După izbînzile, incontestabile, demne de înaintașii ilustri, ale literelor române actuale, în care specificul românesc a dobîndit noi valențe și profunzimi estetice, în care România a încetat (nefiind de fapt niciodată decît în excesul zelului cosmopolit) să fie o „colonie culturală" a Franței sau a altei puteri spirituale, ci și-a dobîndit o identitate fără dubiu în marele concert al popoarelor lumii, îndreptățirea celor de mai înainte e de ordinul evidenței. Să nu uităm acest lucru. Fără complexe, ploconiri și gesturi umilitoare, ci cu demnitatea la care ne dă dreptul capacitatea creatoare românească. Arghezi spunea că, după apariția lui Eminescu, nu mai trebuie să rivnim la nimeni, să nu mai privim în grădina altora cu invidie. Și Arghezi știa ce spune.

„Premoniția" articolului !... (II)

De altă parte, există substantive deja articulate în limba din care provin (e drept, cu articolul pus înainte, așa cum e normal), iar unii vin și-l articulează, cu articolul românesc, pus la sfîrșit, de ex : „El Mundial", articulat în spaniolă, apare, greșit, din nou articulat în limba noastră **El Mundialul** (în ziarul „Sportul" și în articolul de sport din „Contemporanul", semnat de C. Țopescu, ca să nu mai spunem de radio și televiziune !). Forma aceasta greșită s-ar reda prin **Mondialului** (!), care, în rostire, ar suna, în partea finală, ...lului (vor și alții să ne mai ducă cu lu-lu, și prin limbi străine, parcă nu ne-a fost de ajuns cu echipa națională !). Cu **ELDORADO** scris și **El Dorado-ul**, situația e nițel mai complicată și socotim că nu e cazul de discutat aici (forma primă e adaptată în românește cu sensul „țară imaginară..." și, prin extensiune, „țară încîntătoare, plină de bogății").

Dar, lăsînd la o parte aceste **des-adaptări**, mă întreb de ce **aut** (pronunțat într-o singură silabă), însemnînd „afară", mai apare scris, ca în engleză, de unde l-am luat, **out** ? Atîta vreme cît unele sînt mai vechi în românește și au fost adaptate legilor limbii noastre, nu văd de ce ținem, mortiș, să le scriem ca în limba de origine. Există, încă, multe **anglicisme** (englezisme), **franțuzisme**, **latinisme** etc. care circulă cu forma lor originară și care, prin scris, ne dovedesc, contrar părerii unor lingviști, că nu asistăm la tendința de constituire a articolului postpus, ci, mai ales la neologisme, la izolarea lui.

Sînt și aici atîtea **hobby-uri**, fiindcă, vorba unui confrate de la radio, există „dificultăți **adaptative**" (sic ! și... sic !). Le vom vedea, căci și noi vom utiliza tactica... „libero-ului", în acest... „careu" !...

GH. POALELUNGI ■

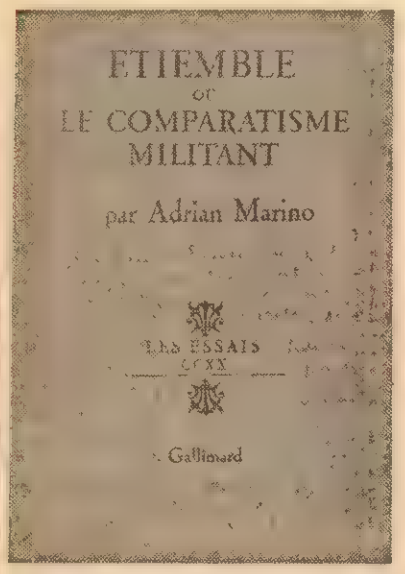

Recent, bibliografia criticului și istoricului literar Adrian Marino s-a îmbogățit cu încă un titlu — incitant și promițător : Etiemble ou le comparatisme militant. Volumul a apărut în colecția Eseuri a prestigioasei edituri pariziene Gallimard.

Sirtaki

Ne vom iubi în ritm de sirtaki
ca pe un mal de mare fumegîndă
ca într-o regăsire și-ntr-o pîndă
ne vom iubi, ne vom iubi.

Ne vom iubi în ritm de sirtaki
ca sub măslini ce parcă dau în floare
cînd mă-mpresori cu lacrimi tîrzii
și-aromitoare
pe tîmpla ce de gînduri mă va
reînflori.

Ne vom iubi în ritm de sirtaki
ca sub un zbor de păsări călătoare
cînd peste amintire mai vin să
mă-mpresoare
cuvinte spuse-n șoaptă ; ne vom iubi,
iubi.

Ne vom iubi în ritm de sirtaki
ca-ntr-un sfîrșit de lume nemărginit
și pur
cînd din seninul clipei au stele
triste fur
lovindu-mă cu gîndul, ne vom iubi,
iubi.

Și-n ceasul care cade la colț de
mlăzări
acolo unde păsări rănite vin și mor
plini de singurătate și ferecați de dor
ne vom iubi în ritm de sirtaki.

ADA PUIU ■

CARTE

Semnificația valorilor stabile

Din ciclul „Adio, domnilor țărani", inaugurat de Gheorghe Suciu încă de la debut, cu „Oul" (1968) și continuat cu „Lucrări și zile din viața lui Nick" (1972) și cu impozantul roman „Botează-mă cu pământ" (1974), face parte și recentul „Război și dragoste" (Ed. militară, 1982), un roman în două părți unde prozatorul a topit și o nuvelă mai veche, „De-ar fi puşca iarbă verde". Așa se și intitulează, dealtfel, întîia parte a acestui roman, fixată în plină conflagrație, cu materia extrasă dintr-un soi de memorii vorbite ale unui fost combatant. Prozatorul a introdus aici o perspectivă ingenioasă, aceea a povestitorului „străin", consistînd, în fapt, dintr-o reconstituire de evenimente, îndepărtate cu mult de momentul consumării lor propriu-zise.

Într-o localitate indeterminată, probabil în străinătate, soldații români dintr-un batalion de infanterie își consolidează poziția strategică ; sîntem în război, pe linia frontului și totuși arareori în proza lui Gheorghe Suciu răsună un pocnet de armă. Prozatorul a pus accentul pe altfel de valori, extrăgînd într-un mediu al bestialității umanul din om. Spre a da o semnificație acestor valori stabile, Gheorghe Suciu a creat un moment pacific în vîltoarea conflagrației și a închipuit un compus uman, Mitru Fîntînă, stăpînul unei motociclete capturate de la „inamic", descoperitorul unor femei, mamă și fiică, ascunse într-un copac. Bărbatul, un general taciturn și morocănos, „sucit", aduce mîncare celor două nefericite, și, împreună cu un comiliton, așteaptă la masa lor grăbită, de vietăți hăituite. Prin repetiție, bărbatul și femeile încep să comunice într-un chip emoționant, descris de prozator cu răceală și de aceea cu un efect estetic sporit : ei se așază pe pămînt, privindu-se în ochi, și rostesc rar numele celuilalt, ca într-un ritual arhaic de felul invocației divine. În această „dragoste" aproape petrarchistă, prozatorul a vrut să concentreze o valoare adîncă, omenească, cu neputință de numit cu precizie, în care sînt înglobate mila, respectul, iubirea față de om. Impresia de atemporalitate nu este adevărată, căci pe Gheorghe Suciu l-a interesat cronologia atît cît aceasta poate explica un moment istoricește atestat ; el a pus accentul pe ancestrația care lucrează în individ, revelînd în definitiv valori, însă valori „mitice".

Nu în alt chip este croită partea a doua a romanului, intitulată chiar „Război și dragoste", unde perspectiva se modifică de la civil la ocupant. Într-un sat transilvănean, Silviștea, din regiunea de unde este originar și Mitru Fîntînă, sosesc pe neașteptate nemții în retragere ; notabilitățile satului se precipită și un fost emigrant în America, denumit generic „Bătrînul", găzduiește pe comandantul german, făcînd cu acesta un bărbătesc pact de neagresiune „civilă". Convorbirile dintre ei, desfășurate în engleză, fără ajutorul tălmăciului sas, sînt de o savoare extraordinară, cu incisivitatea de țăran care a văzut lumea înfrîngerii și cu placiditatea de ofițer sătul de război a Comandantului.

Dacă în „De-ar fi puşca iarbă verde" valorile sînt ale umanității, redusă la o formulă de arhetip, în „Război și dragoste" Gheorghe Suciu a identificat valoarea specifică a „casei", a familiei consangvine, a comunității. În aceste sate izolate de munte, unde drumurile ajung căznit, ca într-o utopie a perpetuării arhaice, viețuiește ca pentru infinite milenii o seminție de munteni aspri la vorbă, hotărîți, a căror lege este patriarhală, androcentristă și, cînd trebuie, răzbunătoare. Deși a modificat, de la o parte la alta, optica, prozatorul s-a interesat mereu de aceste ecouri ale arhaicului în om înțelegînd prin arhaic nu primitivitatea, ci un număr de legi obștești, de formule morale nescrise dar vii, consubstanțiale cu eul moral oriunde s-ar găsi acesta, de valori verificate prin exercițiul milenar.

ARTUR SILVESTRI ■

PLASTICĂ

Pentru o dreaptă cinstire a țăranului român

În loc de preambul la ampla expoziție dedicată vieții satului și țăranului român, expoziție care omagiază, la sala Dalles, împlinirea a 20 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii, ne simțim datori să facem publică una din surprizele (mai exact spus o consternare, dacă nu cumva, totuși, termenul este prea blînd) trăite în fața unei lucrări expuse la municipala găzduită, la începutul acestui an, de sălile Muzeului de artă al R.S.R. Lucrarea în cauză, avînd o dimensiune de 80 pe 80 (centimetri, bineînțeles) era acoperită aproape în întregime de un strat de vopsea neagră. Vopsea, nu culoare ! Un negru întru totul egal cu cel al cremei de ghete, dacă nu cumva puțin mai mat, mai fără de strălucire. În partea de jos a tabloului (oare merită să-l numim astfel ?) pe toată lățimea sa, o dungă verde, cam de un deget, un verde crom, luat direct din tub. Dar ce importanță ar mai avea calitatea celor două culori, cînd pictorul, al cărui nume, la urma-urmelor, nu mai are nici un rost să-i dezvăluim, își intitula respectiva operă cu un curaj stupefiant : **Noapte în Bărăgan !**

Trăind multă vreme sub obsesia acestei consternări, am intrat cu o oarecare sfială și suspiciune în spațiul sever al sălii Dalles. Intram, desigur, într-o expoziție dedicată nemuritoarei sale măiestăți, **Țăranul Român**, și uriașului său templu în aer liber, același mereu, **Satul și Ogorul**. Intram într-o expoziție ale cărei personaje au fost și sînt, dintotdeauna, materia primă a artei noastre, populare sau culte, inclusiv a artei plastice. Și trebuie să o spunem din capul locului, cu toată sinceritatea și-n același timp cu toată emoția, că-a marea lor majoritate lucrările expuse continuă, cu înnoirile de rigoare, veneranda și vibratila pe care pictorul român le-a avut de-a lungul timpului față de satul român, această neîncetată vatră a neamului nostru, acest loc în care, cum spune Poetul, s-a născut însăși veșnicia. Ne-a îndemnat la această afirmație un lung șir de lucrări semnate de **Traian Brădean, Ion Sălișteanu, Sabin Bălașa, Viorel Mărginean, Ion Popescu-Negreni, Virgil Almășan, Ion Gheorghiu, Constantin Piliuță, Lazăr Iacob, Sorin Ilfoveanu, Ștefan Câlția, Nicolae Groza, Ion Grigore, Dan Popescu, Petru Popovici, Ion Jalea, Ion Irimescu, Adrian Popovici, Sava Stoianov, Gheorghe Ilieșcu-Călinești, Paul Vasilescu, Cristian Breazu, C. Baciu, V. Socoliuc, Beana Balotă, A. Dumitrache, Suzana Fintinaru, Costin Neamțu, Mircea Dumitrescu, Georgia Lavric, Beată Mrazek Berta, Vlutlă Mihăilescu, Maria Mușcaș, Doru Rotaru, Mihai Ciorap, Horia Flămînzu, Eugen Gorea** și mulți, foarte mulți alții.

Dar, din păcate, nu ne putem face că n-am întîlnit și lucrări ce au aderat doar formal la tema propusă, cel mult prin titlu. O natură statică, de exemplu, înfățișează un ulcior, un măr, o lămîie și cîteva banane. Dincolo de tratarea neglijentă a compoziției, lămîia și bananele ne fac să întrebăm pe cînd un peisaj de la o recoltă a trestiei de zahăr. O altă lucrare, intitulată **Lanuri de floarea-soarelui**, ne înfățișează un grup de țărani contorsionați pe un fond cenușiu ; ei însiși, țăranii, sînt cenușii ; nici o lumină, nici un ton deschis, eventual galben, care să justifice titlul de **Lanuri de floarea-soarelui**. Un cap de fată, dar numai atît, un simplu cap de fată se intitulează, fără nici o noimă, **Floarea-soarelui**, iar un bust de femeie, pe jumătate nud, foarte frumos desenat, ține să se numească **Rodul pămîntului**, titlu pe care, mai mult sau mai puțin justificat, îl găsim și la alte lucrări. Și lista lucrărilor prezente în expoziție doar printr-o întîmplare și nicidecum că ar fi răspuns tematicii, este departe de-a fi încheiată. Nu numele artiștilor interesează și nici calitatea lucrărilor lor, ci această ciudată deturnare, prin titlu, a unor lucrări ce-și pot afla locul într-o expoziție personală, sau într-o Republicană, a cărei tematică este mai largă, fără restricția care, de astă-dată, la Dalles, trebuia să opereze mai energic, mai ferm.

VICTOR NIȚA ■

FILM

Siberiada

Protagoniștii au murit pe rînd. Pe scenă au rămas mulțimile, rolurile secundare, figuranții, recuzita. Izbucnește, în ierbe multicolore și atotatedevoratoare, focul. Erupția aceasta simbolizează victoria. În taigaua veghează de Steaua polară există petrol. Petrolul este o condiție a vieții. Locuitorii satului Elan n-au trebuință de petrol. Le sînt suficiente satul, morminteie, bătătura casei natale... Au mai rămas puțini locuitori în satul Elan și cei mai mulți sînt bătrîni și..foarte bătrîni. Sînt bătrîni de vise, sînt bătrîni de morți și doruri. Timpul trece undeva pe la marginea pădurii veșnice...

A izbucnit războiul ! — anunță solul cu solemnitatea cuvenită. Cu cine ? — se interesează o voce din mulțime. Cu nemții ! Cu nemții ? — se miră vocea — Pe nemți i-am bătut !... 20 de ani nu înseamnă nimic. 20 de ani au fost ieri sau poate, da, da, parcă alaltăieri...

Petrolul aduce în taiga ora exactă. Printre purtătorii ei este și Alioșa, îmbrăcat în costum de culoare închisă, cămașă albă, cravată și pălărie. Alioșa este ultimul vlăstar al unei familii de revoluționari romantici, pe linia tatei. Bunicul lui a murit visînd la orașul fericirii și murind el s-a mineralizat în pămîntul pustiu al taigalei peste care au năvălit furnicile. Peste ani, Alioșa va călca drumul cu buldozerul și în drumul lui, în urma lui, rămîne o familie-puzderie de furnici. Aceleași ? Altele ? Poate aceleași .. Într-atît fiecare centimetru al taigalei înseamnă viață, înseamnă moarte... Tatăl lui l-a adus cu sine să instaureze în sat puterea poporului. Despre puterea poporului Alioșa cunoaște un cîntec, cîteva sloganuri și mai multe povești cu copii intransigenți. Ridică puşca împotriva unchiului „contrarevoluționar". Unchiul nu crede în orașul fericirii. Nu cred nici alții. Mina sus, mîrlile combarul. Unanimitatea este asigurată. Orașul fericirii există. Tată și fiu se împotmolesc în mlaștină. Eu nu mai merg mai departe, decretează unilateral Alioșa. Trebuie, spune tatăl. Altfel ce facem ? Alioșa are pentru toate un răspuns prefabricat : Stabilim direcția loviturii principale și trimitem aici mașele neștiutoare. Tatăl e omorît de unchi.

Unchiul îl interoghează acum pe Alioșa îmbrăcat în costum de culoare închisă, cămașă albă, cravată și pălărie. Ai venit să mă pedepsești ? Cum vrei s-o faci ? Să-mi tai o mînă ? Să-mi crăpi capul ? Alioșa, interpretat magistral de Nichita Mihalkov, fratele lui Andrei Mihalkov, regizorul filmului, răspunde hîtru : Am venit să construiesc aici orașul fericirii, blocuri noi, confort... Au mai trecut 20 de ani...

Steaua polară pare neclintită pe cerul neclintit al taigalei. Taigaua însăși nu este decît un uriaș care doarme. În visele și cosmarurile lui nu există vii și morți. Vii și morții, și realitatea, și hiperbolizările se suprapun, se interferează, coexistă. Femeia aceasta strîmbă cu mersul noduros aparține veșniciei satului. Este aievea ? Este amintire, amăgire, sau halucinație. Am mai văzut-o, trebuie s-o mai fi văzut cîndva. Dar cînd ? Ieșe din copilăria noastră ca să se topească în nedumerire și nostalgie. Peste toate va trebui să năvălească marea. Aici va fi cea mai mare hidrocentrală din lume. Se va construi cu o condiție, pare să spună primul secretar al regiunii : să nu existe petrol. Petrolul este o condiție a vieții, un garant al ei, este viață. Alioșa este sondor. Un sondor de categoria a VI-a. Lichea, îi spune Eroul Muncii Socialiste, vrei să pleci, plecă ? — Lichea și Erou al Muncii Socialiste luptă pentru aceeași femeie. Femeia este învinsă de mult. De așteptare. Libertatea de a aștepta, de a avea ce aștepta este și suportul înfrîngerii. Ea nu poate fi cîștigată. O altă femeie, mama lui Alioșa, cîștigase dragostea și murise absurd. Tăcia, urmașa ei întru eternitatea temperamentului femeii din taiga, nu vrea să mai cîștige nimic. Steaua polară parcă a încrements deasupra taigalei. Erupția înseamnă petrol, adică viață. Alioșa dă buzna într-acolo. Și moare...

Vîlvătaia se ridică în ciuperci urînțe spre imemorialitatea cerului. Viața a mai învins o dată în taiga. Focul pîrjolește morminteie. Nu există altă soluție. Nu de morți se duce lipsă. Vor fi alți morți, alte cimitire... Totul se reia de la început, de pe o altă treaptă. Pînă la Steaua polară este loc pentru multe trepte, pentru multă viață. Viața crește din ea însăși mereu altă, mereu eternă...

NICOLAE CRISTACHE ■

Alexandru Andriţoiu:

„Avem o poezie cu care putem ieși în lume"

(Urmare din pag. 21)

— Dar ca să supraviețuiască literar — n-o spunem noi, au spus-o criticii — unii din generația dv. au trebuit să se nege pe sine, să opereze — din mers — schimbări structurale, brusce și derutante mutări de centru sau de accent în arta lor și în programele lor estetice...

— Negația în sine nu trebuie să sperie. Sînt destule mari spirite care și-au negat un capitol sau altul din opera lor. Ion Barbu, de pildă, care și-a negat perioada incipientă, sau, în Franța, un Jean Moréas, care și-a negat perioada romantică, întrind cu „Stanțele" sale în plin simbolism, ori un Théophile Gautier, care, cu „Emaux et camées", rupea cu tot ceea ce scrisese înainte. Trist este nu cînd îți negi un stil — și eu am trecut de la o poezie aspră, rostogolit ardelenească, la una neoclasică și nu regret — ci cînd îți renegi un crez politico-social. Și cînd treci de la un fel activ de a vedea lumea, istoria, veacul, la unul incolor, fără drapel.

— Cum vi se înfățișează generația de poeți imediat următoare, ce prețuiți — dacă prețuiți — din creația ei ?

— Generația imediat următoare a fost cea mai fericită. Să nu uităm că noi am debutat greu, că n-am avut decît două edituri, că n-am avut critici susținători pe fundamentul estetic, nu pe cel demagogic. Generația lui Nichita Stănescu, apoi cea a lui Adrian Păunescu, și așa mai departe, pînă la, să zicem, Ion Mircea sau Traian T. Coșovei, au avut posibilități materiale și morale net superioare și suportul unei școli de critică literară întemeiată bine și doct pe valori estetice. Astăzi se face critică pînă la minuțioasa descifrare a textului, pînă la ultimea în fața unei metafore inedite, așa cum făcea G. Călinescu în „Istoria" sa. Se face deci critică în deplina accepție a cuvîntului, și nu referate cu pomelnice de nume, rînduite în funcție de deschiderea spre oficial a operei literare. Tocmai de aceea, o antologie a poeților tineri, așa cum a făcut G. Alboiu, a fost, iată, posibilă, precum odinioară cea a lui Zaharia Stancu. De la cărțile de critică literară pînă la dicționare literare alcătuite de varii criteriI, panorama literaturii contemporane este astfel larg deschisă și se continuă sub ochii noștri. Avem o poezie bună, diversă, bogată, cu care putem ieși în lumea mare, peste mări și țări.

— Vorbiți cu respect despre critică, vă împărtășim, desigur, acest respect, dar credeți că poeți ca Nichita Stănescu sau Adrian Păunescu — cu numele cărora dv. botezați, și pe drept, niște generații — au fost receptați corect, adică pe măsura importanței lor, de critica ultimei perioade ?

— Aici răspunsul meu se înspică în două. Prima parte a acestui răspuns ar vrea să subînțeleagă, așa cum spuneam mai înainte, avem o școală critică incomparabil mai bună și mai nuanțată decît în primii ani de după revoluție. În lumina acestei critici, cu personalitățile ei atît de distincte, plîngerea scriitorului neapreciat așa cum ar fi vrut el devine irevorențioasă, dacă nu chiar ridicolă. Aș fi vrut eu să văd, între cele două războaie, plîngeri sau contestații la aprecierile lui Călinescu, Lovinescu, Vianu, Cioculescu, Vladimir Streinu sau Pompiliu Constantinescu ! Nu e mai puțin adevărat că, dincolo de gusturi, de care nu ne putem atinge, de aplecarea spre o mișcare literară sau alta, critica noastră se apleacă uneori — nefondat, nestiințific — nu spre grupări literare, ci spre grupuri, spre vendete, spre afaceri mărunte, în dauna unei viziuni cît mai complete, cît mai cuprinzătoare asupra fenomenului literar contemporan. Un poet ca Nichita Stănescu, sau ca Ion Gheorghe, sau ca Ioan Alexandru, sau ca Adrian Păunescu — după mine, fiecare din ei de mare talent — poate fi, eventual, criticat, discutat în funcție de un anumit crez estetic, dar în nici un caz nu poate fi trecut cu vederea.

— Sau minimalizat.

— Sau minimalizat ! Politica aceasta vicleană, care trage un șanț între anumiți scriitori și alții, adîncindu-l mereu, în loc să-l astupe, începe de la cronica de foileton și merge pînă la panorama literară, pînă la antologiile destinate publicului din țară sau din străinătate și pînă, vai !, la manualul școlar.

— Care-i pericolul unei asemenea politici ?

— Pericolul e mare. Căci dacă un om cu cultură poetică, matur și stăpîn pe gîndirea lui, poate să treacă peste aceste omisiuni și să adere la cartea denigrată sau trecută cu vederea, elevul, care-și ia manualul drept ghid și-i conferă, firesc, o bază oficială, programatică, poate fi indus în eroare. El poate ajunge să ocolească, la prostul sfat al unui spirit rector, de pildă, anumite cărți, care nicicum nu trebuie ocolite. Pînă la urmă, desigur, valoarea învinge. Nu cunosc, după bruma mea de cultură, vreun mare scriitor distrus de socotelile aprioriee ale cutărui sau cutărui critic. Dar cum noi ducem o politică a culturii și a educației sociale și estetice, a normal ca tocmai formele mai oficializate ale literaturii, adică istoriile literare, dicționarele, antologiile și, în primul rînd, manualele școlare să aibă o viziune cît mai obiectivă, mai nepărtinitoare, asupra fenomenului literar integral.

— Ați vorbit mai înainte despre un „șanț" care ar trebui astupat, și nu adîncit. Să înțelegem din asta că ați fi împotriva polemicilor ?

— Încă de la primele mele fecturi am participat, cu emoție, la marile polemici ale epocii și, cu cîteva excepții rare și triste (Caracostea împotriva lui Lovinescu, Ion Barbu împotriva lui Arghezi), am admirat tonul urban, înalt, în planul artei, al acelor polemici. Tocmai de aceea mă întristează pînă la suferință tonul uneori brutal, revendicativ și vindicativ, care încinge discuțiile ce se poartă astăzi dincolo de liniile civilizate. De parcă n-am face parte din aceeași literatură și nu ar fi loc destul pentru toate glorioile, reale sau iluzorii ! Culmea este că discuțiile cu pricina au pretenția de a se desfășura în numele aceleiași ideologii. Dacă e așa, atunci fenomenul este cu atît mai de detestat. „Șanțul" de care vorbeam, atît cît este el, și nu trebuie să-l dramatizăm proporțiile, trebuie, într-adevăr, astupat, și nu adîncit. De vină sîntem cu toții că s-a îngăduit ceea ce s-a îngăduit, lăsînd iconoclastia să tulbure frontul nostru literar, necesar unor bătălii mai demne.

— Acest fel de polemică nu și-a scos

(VIII)

Prestigiul grupului Beatles n-a fost deloc atins de insuccesul filmului „Magical Mystery Tour" : era de ajuns că apăruseră șase noi cîntece. În plus, LP-ul „Sgt. Pepper" a arăta că „cei patru fabuloși" mai au multe de spus și de făcut. Albumul era ascultat și reascultat ; coperțile lui erau studiate de admiratori pe toate fețele, cu atenția cuvenită. Speculațiile n-au întîrziat să apară. Unul din cîntece se intitula „Lucy in the Sky with Diamonds". Cineva observă că inițialele substantivelor din titlu sînt L.S.D., de aici concluzia că viziunile poetice ale lui John, care compusese și interpreta cîntecul, se datoresc L.S.D.-ului. Așa cum a dezmințit John acest zvon, nici nu observase acest lucru. Într-o zi i-a văzut pe fiul său de 4 ani desenînd ceva și i-a întrebat ce reprezintă desenul. „Lucy în cer cu diamante" i-a răspuns Julian și aceste cuvinte au stăruit în mintea lui John, devenind apoi un cîntec.

Însă fanaticii nu se lăsau bătuți cu una, cu două. „S-a răspîndit zvonul că într-adevăr există un ținut Pepperland și dacă adunai toate numerele menționate în „Sgt. Pepper", apoi le adunai cu vîrstele celor 4 Beatles, alăturate, cu numărul oamenilor care apăreau pe copertă și cu numărul seriei discului, rezulta un număr format din 7 cifre — un număr de telefon. Și dacă formai acest număr, venea cineva și te transporta în Pepperland. Cei care doreau să fie mai convingători adăugau că prieteni apropiați de-ai lor care au format acest număr n-au mai fost văzuți de atunci".

Liniștiți de mersul carierei lor, în martie 1968 cei 4 Beatles, împreună cu soțiile lor — Paul împreună cu logodnica sa — au plecat în India, să audieze mai departe cursurile lui Maharishi.

George fusese în India și la sfîrșitul lui ianuarie ; lucrase, individual, la muzica pentru filmul „Wonderwall". Era ultimul care se apucase să facă ceva individual. John jucase într-un film, Paul scrisese muzica pentru altul, iar Ringo apăruse în vara lui 1967 în filmul „Candy", ai cărui protagoniști erau Richard Burton și Marlon Brando.

Alături de ei au plecat în India și alte celebrități, printre care Mia Farrow și Mike Love, de la „Beach Boys". Ringo a fost primul care s-a plictisit de „cosmicitatea" lui Maharishi, mai ales după ce și-a dat seama că acesta are și puternice dorințe pămîntești, cum ar fi lirele sterline și Mia Farrow.

În luna martie a apărut alt single Beatles de succes : „Lady Madonna / The inner light". De asemenea, s-au bucurat să primească alte 4 premii „Grammy" ; pentru albumul „Sgt. Pepper" ; ca albumul anului, ca cel mai bun album contemporan, pentru cea mai bună înregistrare și cea mai bună copertă.

Înainte ca magazinul „Apple" să fie închis, John și Paul au anunțat că vor începe o altă întreprindere, de proporții mai mari. Denumită „Apple Corps", compania urma să facă mai mult decît să funcționeze ca o casă de discuri. „Vrem să ajutăm lumea, dar nu sub formă de caritate", a spus Paul.

Urmau să promoveze artiști necunoscuți care se împiedicau de afaceriști trecuți de tinerețe și interesați doar de profitul imediat. Ca rezultat, o avalanșă de benzi, romane, piese de teatru, picturi, desene, sculpturi, proiecte de arhitectură etc. începură să se adune în birourile noii companii.

Între timp John și Yoko au devenit nedespărțiți. Cu puțin înainte ca la Teatrul Național să se joace o piesă bazată pe cartea lui John, „In His Own Write", au plantat amîndoi cîte o ghindă lîngă catedrala Coventry. John a explicat că acest gest simbolizează înțelegerea dintre Orient și Vest, la care au ajuns el și Yoko.

În vară a apărut alt film cu Beatles. De data aceasta au contribuit doar cu muzica, din care doar 4 cîntece erau noi. „Yellow Submarine" a fost un film de desene animate, „bazat pe un cîntec de Lennon—McCartney", cu un scenariu de Lee Minoff, Al Brodax, Jack Mendelsohn și Erich Segal, după o povestire originală de Lee Minoff. Filmul a plăcut publicului, la fel ca și noile cîntece.

A plăcut mai mult următorul lor single și primul lor disc scos la firma „Apple" — „Hey Jude / Revolution" — care s-a vîndut în mai puțin de 3 săptămîni în peste 2 milioane de exemplare.

Totuși, realizarea anului 1968 a fost noul lor album, de data aceasta dublu. A apărut la 22 noiembrie, intitulat simplu „The Beatles" și cu coperțile albe : 25 de cîntece, de o varietate surprinzătoare, înregistrate de-a lungul a cîtorva luni.

În același timp, relațiile dintre membrii grupului Beatles începură să se modifice. John era nedespărțit de Yoko. În luna octombrie poliția a găsit droguri în casa în care John se mutase împreună cu Yoko. Au fost arestați amîndoi și eliberați pe cauțiune. Reporterii își făceau datoria. 10 zile mai tîrziu Cynthiy Lennon porni acțiunea de divorț.

În studio, Yoko, naivă, a călcat tradiția mitului Beatles. În timpul înregistrărilor doar George Martin obișnuia să-și spună părerile în privința muzicii lor. Chiar soțiile și copiii Beatles-ilor erau pe planul doi. Yoko nu ținu seamă de acest obicei, ba chiar cînta și ea alături de ei.

George a fost sincer cu John și i-a spus în față că Yoko are o reputație proastă în New York. Mai tîrziu, John se întreba cum de nu l-a lovit. În adolescență nu stătea să numere și se bătea adesea cu colegii lui. Paul a fost și el sincer și i-a spus lui John că Yoko nu-i place, deși apoi s-a răzgîndit. Toți se purtau cu răceală față de Yoko. Doar Ringo a rămas tăcut, fără să-și spună vreo părere. A fost și singurul care s-a dus la New York imediat ce a aflat că John a murit.

La o zi după ce tribunalul a decis că John trebuie să plătească 150 de lire pentru posesia ilegală de droguri, a apărut primul LP al lui John și Yoko, la 9 noiembrie. „Two Virgins" a consternat opinia publică, în special partea mai decentă. Pe coperta discului, John și Yoko apăreau... fără haine pe ei. Șefii magazinelor de discuri, jenați, vindeau discurile deja împachetate într-o pungă de hîrtie. În decembrie, au apărut amîndoi la „Albert Hall", în cadrul unui spectacol, ascunși în doi saci albi.

Lui John îi păsa din ce în ce mai puțin de Beatles. După moartea lui Brian, Paul se ocupa formal ca grupul să meargă înainte. John, indiferent, era de acord cu ideile lui. La un moment dat un tînăr contabil din „Apple" trimise o scrisoare celor 4 Beatles, arătîndu-le că „Apple" era în pragul falimentului. Nu era nimeni să se îngrijească de mersul afacerilor. Angajații chefuiau în stil mare pe socoteala firmei. Sume mari de bani erau risipite aiurea în fiecare săptămînă.

Ceva trebuia făcut. Paul o cunoscuse între timp pe Linda Eastman, fotograf și admiratoare înflăcărată a muzicii pop. Pe deasupra, era fiica unui avocat specializat în afacerile muzicienilor. Paul îi propuse pe tatăl Lindei ca noul împresar al grupului Beatles, însă John și Yoko îl cunoscuseră între timp pe Allen Klein — american ca și Eastman — și, personal, l-au ales ca împresar.

Allen Klein era un avocat care găsi că putea face ușor dreptate muzicienilor care nu aveau habar că fuseseră nedreptățiți. Multe grupuri, inclusiv Beatles, erau în mod curent neplătite la cota care li se cuvenea. Allen Klein obligă case de discuri să dea muzicienilor și restul de bani reținuți ilegal. Obligă casa de discuri Decca să plătească grupului The Rolling Stones peste un milion de dolari. Curînd, deveni împresarul acestui grup.

Vechea lui dorință era să ajungă împresarul grupului Beatles. Fără a-i întîlni vreodată, îi cunoștea pe toți patru, le știa firile și mai ales știa haosul existent în „Apple". Găsi momentul favorabil, își oferi serviciile și John și Yoko hotărîră ca Allen Klein să fie împresarul lor. George și Ringo au fost de acord ca Klein să devină împresarul celor 4 Beatles. Paul se găsi în fața unui fapt împlinit. Se supără, dar nu mai avea ce face. Allen Klein deveni noul împresar al grupului Beatles.

Klein făcu schimbări radicale în firma „Apple" ; concedie, angajă, penalizâ, schimbă, făcu ordine și ceru disciplină. Făcu și nedreptățiți, dar cei nedreptățiți nu reușeau să găsească pe vreunul din Beatles la telefon. Fiecare era plecat pe undeva.

C. BUNESCU

Fals

• Constelația lirei •

Ce-i trebuie omului

Spune-mi tu, Reily
la ce gîndesc eu, cînd nu gîndesc nimic,
spune-mi, te rog
și exprimă această profetică stare
pe care o am de cîteva decenii încoace
și cu care am făcut vogă la seminarii,
poate știi vreun leac
cu care am putea vindeca un mort,
dar ea îmi spunea tot povestea aceea
cu riul care dormea pe șifonier,
cu locomotiva care și-a cerut azil politic
la un depou de regrete :
o luam de mînă
și ieșeam cu ea în stradă,
îmi spunea că nu se simte prea bine,
că la Capul Verde naște meduza din
Halicarnas
o fericire confuză,
că și-a pierdut onoarea
într-un hol de spital,
vai de capul meu, îmi ziceam,
în cele din urmă
îi povesteam întîmplări cu bandiți,
întîmplări cu trenuri de noapte,
că umblasem mult, la viața mea,
despre sardele, seducții
sechestrări de persoane,
îi povesteam despre cutia craniană
pierdută la bufetul expres,
dar cele mai cumplite lucruri, draga mea
sînt problemele false:
servim masa la cantine false,
unde ni se aduc mîncăruri false,
ne tratăm de boli false
cu medicamente false,
iubim femei false
care ne spun vorbe false
și plîng cu lacrimi false,
danturi false, pian fals, Bach fals,
biserici false, babe false, luminări false,
lozinci false, tratate false, știri false...
Dumnezeule, e prea mult fals,
pînă și pixul cu care scriu aceste rînduri,
am impresia că e fals,
fie-ți milă de migrenele noastre false
și dă-ne un certificat fals
din care să rezulte
că noi am fi trăit mai mulți și fericiți
alături de mamele noastre false
care au alăptat copii falși,
dar într-o bună zi
am fost trimiși sub ghilotină,
murind, după cum se știe,
de moarte naturală.

VALERIU ARMEANU

Lapte și miere

Într-o zi
Chiar așa
Cum e prevăzut în prospecte
Toți oamenii vor fi liberi și bogați
Noaptea
Va cădea la stînga și la dreapta timpului
Firul roșu al visului
Va căsători focul cu apa
Făcări de bucurie
Vor ieși din inimi și vor dansa
Polca societății multinațional organizată
Fiecare va da atît cît poate
Și va lua exact cît vrea
Flori de cireși vor umple văzduhul cu
fericirea
Nici un fruct oprit în grădină
Tot ce nu există va fi și va cînta
Lapte și miere
celor ce cred și așteaptă.

Ce-i trebuie omului

Ce-i trebuie omului cap ?
Peștele de la cap se împute.
Ce-i trebuie omului limbă ?
Teată pasărea pe limba ei piere.
Ce-i trebuie omului nas ?
Și așa nu-și simte prostia.
Ce-i trebuie omului minte ?
Computerul gîndește mult mai bine.
Ce-i trebuie omului inimă ?
Bate cît bate și deodată stă.

Cîntec

Jos cu poezia
Privighetori și iarnă verde
Lumea a fost destul cîntată
Lumea trebuie schimbată
Să ne batem
Viața fără bătălie e moartă
Istoria fără cimitire-i goală
Cine moare pentru viață
Rămîne viu și după moarte
Să ne batem
Pușca să poacnească-n ceașca de cafea
Rozelor de plastic să le punem spini
În luptă crește omul și mințile se coc
Să ne batem
Pînă nu mai existăm

ION MILOȘ

---

cumva capul și în paginile „Familiei" ? Știți, desigur, la ce ne referim : la interviul lui Norman Manea, tipărit într-un număr recent al revistei, și despre care o seamă de publicații — inclusiv „Flacăra" — au referit negativ, ca despre un text defăimător la adresa unor importanți scriitori români.

— Faptul că lucrurile despre care vorbiți s-au petrecut în absența mea din țară nu scuză cu nimic ecoul lor detestabil. Un redactor șef trebuie nu numai să supravegheze, dar să și existe — pînă și în absența sa — în atitudinea colegilor cu care lucrează. Vreau să vă spun că, de la bun început, „Familia" a avut o echipă de critici literari buni, serioși. Și că echipa actuală, inclusiv membrii ei mai tineri, pe care mă bizui foarte mult, continuă în mare măsură o tradiție, iată, de aproape două decenii. Din păcate, însă, în revista noastră, pe lîngă foarte multe articole de critică și de teorie literară bine și frumos orientate, s-au întîmplat, așa cum ați remarcat, alunecări spre cosmopolitism, lovind involuntar în spiritul național al literaturii, și chiar denigrînd acest spirit.

— Dv., Alexandru Andrițoiu, ce sînteți, „tradiționalist" sau „modernist" ? Cineva, nu prea demult, a încercat, într-o pagină de revistă (nu, de data asta nu e vorba de „Familia", ci de „Convorbiri literare" !), o astfel de împărțire a scriitorilor noștri de azi, celor din prima categorie negîndu-li-se orice merite literare, celorlalți atribuindu-li-se toate însușirile posibile.

— Privit sub specia istoriei literare, un astfel de unghi de vedere n-ar trebui să dezavantajeze pe nimeni. Între cele două războaie mondiale, cînd s-a încercat la noi existența tuturor curentelor, pînă la suprarealism și dadaism, doi poeți de seamă, Pilat și Voiculescu, dar și Adrian Maniu, erau considerați neotradiționaliști. De fapt, istoriile moderne ale literaturii pomenesc mereu revirimente ca : neoclasicism, neoromantism, neotradiționalism etc., așa că nu înțeleg de ce un neotradiționalism, firește în formă și structură modernă, ar putea împieta un program literar. Chestiunea ține de structura psihologică a scriitorului și de aderarea lui la un crez estetic sau altul. O linie de demarcație nu o văd decît, cel mult, într-un sens didacticist. Într-un fel, toți poeții noștri sînt tradiționaliști, ei provenind dintr-o tradiție românească comună, în afară, desigur, de cei care se ostracizează singuri în experiențe sterile, fără rădăcini nici în istoria neamului, nici în aceea a omenirii.

— Deci nu există curente literare privilegiate, care, automat, să confere talent celor înrolați sub drapelul lor.

— Nici o modalitate nu trebuie exaltată, așa cum nici una nu trebuie pusă la index, cîtă vreme într-o carte ce se revendică ei se poate citi talentul. Prost este cînd se publică volume fără talent, cu producții artificiale, pe care le pot compune oricînd cititorii de poezie cu cultură și cu îndemînare, mimînd, dar lipsiți de harul artistic.

— Volume cărora nimeni, sau aproape nimeni, nu le spune dv.-le mai încolo...

— Da, criticii sînt mult mai prudenți decît credem noi în privința unor cărți fără nici un suflu poetic în ele. Să ne gîndim cîte volume rămîn absolut nerecenzate, cîți autori publică fără ca nimeni, niciodată, să se fi rostit asupra lor ! Iată un sondaj sociologic posibil și necesar, din care editurile în primul rînd, dar și critica, ar putea trage niște concluzii.

— Credeți că se publică prea mult ?

— Nu, niciodată nu se va publica prea mult ! Cred că greșeala se face, editorial și în reviste, la periferiile cele mai îndepărtate ale artei. Să fim clari, nu există pe lume nici edituri și nici librării profilate numai pe capodopere. Dar un ochi versat cu spiritul literei, că să-l parafrazăm pe un foarte bun critic, va putea face măcar distincția necesară între ceea ce este și ceea ce nu este literatură. Aici trebuie pus degetul pe rană. În rest, avem nevoie de tot mai multă hîrtie, de tot mai mulți scriitori, de tot mai multe debuturi, cu și mai ales fără concursuri la edituri.

— Ce nu vă place la aceste concursuri ?

— Păi nu-mi place că în babilonia lor pot cădea cărți scrise cu talent și pot intra, în schimb, cărți strecurate pe baze de pile. Că doar oameni sîntem !

— Sînteți și un traducător multiplu și foarte harnic, traduceți mult și din diferite limbi. O faceți în conformitate cu un program de durată, sau sub dictarea clipei traducînd adică un poet care vă cade în mînă și care vă place ?

— În mare, traduc după un program. Mai precis, m-am apucat spre cîteva literaturi. Traducerea, pentru un scriitor, este nu numai un act de cultură, ci și calea cea mai rodnică de împrospătare a mijloacelor literare și de vecinătate cu marile idei și sentimente ale omenirii.

— Dacă v-aș ruga, în încheierea discuției noastre, să-mi numiți un eveniment — sau evenimentul — socotit de dv. ca fiind de maximă importanță pentru cultura română, ce mi-ați răspunde ?

— Evenimentele de acest fel sînt multe. Pentru cei ce nu încap sub soare de evenimentele numeroase și de căpetenie ale culturii noastre, e bine de spus că, astăzi, aproape toți clasicii literaturii române sînt tipăriți în ediții cît mai complete. De la Dosoftei la Aron Cotruș, în poezie s-a publicat, iată, aproape totul. Mai sînt și lipsuri, desigur, și ele trebuie privite cu seriozitate. Ca să revin la întrebarea dv., retipărirea monumentalei „Istorii" a lui G. Călinescu este, cu siguranță, unul din vîrfurile și din punctele de reper ale culturii noastre socialiste. E drept, acest moment s-a petrecut cam tîrziu, dar se pare că mai mult intrigi intestine ale lumii scriitoricești au aminat reeditarea marii opere. E bine, e foarte bine că ea a reapărut, și e de dorit ca tirajul ei să crească necontenit, pînă la a satisface nevoile tuturor celor dornici să cunoască acest formidabil roman, cum s-a spus, al scriptu-rilor române.

flacăra
PENTRU MINTE BUNĂ ȘI SUFLET CURAT

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (IV)

Nu există peisaj

Autoportret la Pierret

1.

Intr-o noapte de pe la începutul secolului, într-un bar din Paris, mexicanul Diego Rivera și italianul Amedeo Modigliani se certau furioși. Modigliani striga: „Peisajul nu există". Răspunzînd, Diego Rivera striga și mai tare: „Peisajul există". Și, probabil, cum adaugă unul dintre cei care au evocat această scenă, în noaptea aceea amîndoi aveau dreptate.

În ce-l privește pe Modigliani, strigătul „Peisajul nu există" reprezintă aproape formula unui program. Căci el ne cunoaște decît o temă în pictură: chipul și trupul omenesc. Nu-l interesează altceva. (Cele trei peisaje rămase de la el par și sînt, probabil, un accident.)

Mai mult: cu puține excepții, omul din tablourile lui Modigliani e singur. Stă singur și privește în gol, cu ochii orbi, fără pupile, cu care nu vede nimic. Dealtfel, ce să vadă? Decorul e, cel mai adesea, suprimat. Obiectele din jur, cînd există, n-au nici o importanță, abia formează un fundal. Nu se zăresc alte mobile în afară de cele strict necesare, un scaun, un colț de masă ori un divan înșirat: nu se disting bibelouri. Pictorul a renunțat și la accesorii și la anecdotă pentru a se concentra asupra modelelor. El n-a vrut să picteze interioare, ci viața interioară.

Universul cotidian în care trăiesc acești oameni rămîne așadar o enigmă. Ceea ce ni se arată este altceva: singurătatea lor. O singurătate care îi învăluie și, în același timp, îi definește. Pe care o suportă, dar o și hrănesc. E a lor, le aparține. Îmbătrînesc împreună cu ea, tac împreună cu ea și visează împreună cu ea. Sînt poate chiar forme ale singurătății. O populează și îi dau un chip.

În plus, acești oameni aproape totdeauna singuri și aproape totdeauna pe gînduri arată altminteri de cum sîntem obișnuiți. Femeile au gîtul lung, de lebădă. Și uneori chiar bărbații. Torsul e în genere mai scurt, iar capul mai mic în comparație cu restul corpului. Și apoi ochii. Ochii nu sînt decît două migdale. Două picături albastre sau verzi. Un albastru spălăcit, de apă oarbă.

Aproape toți sînt așezați pe un scaun și au o atitudine care te face să-i recunoști înainte de a vedea semnătura măruntă și citeață a artistului într-un colț al tabloului. Ceva între indiferență, senzualitate amorțită și îngîndurare. Ceva între amintire și vis. Sînt goliți de cotidian și plini de o indicibilă melancolie. Nici unul nu dă vreun semn de nerăbdare, de agitație, de intemperanță. Toți sînt cufundați într-o visare împietrită, toți sînt loviți parcă de o apatie incurabilă, o *morbidezza* cum zic exegeții lui Modigliani, și care nu este, de fapt, o moliciune cît un abandon. O tristețe secretă, pictată cu tandrețe. O taină care singerează discret. Modigliani declara orgolios că nimeni nu va poseda decît ceea ce a cucerit. Dar modelele sale nu vor să cucerească nimic. Sau nu pot. Ele nu vor poseda decît ceea ce au. Nu se revoltă împotriva destinului și nici nu-l ignoră. Stau în fața lui cu capul ușor aplecat într-o parte. Și-l privesc cu ochii lor orbi cu care nu se poate vedea decît nevăzutul.

Desigur, contemplînd aceste siluete, ne putem aduce aminte de *muzică*; ele par să se repete ca o melodie monotonă care nu știi unde începe și unde se oprește. Și, mai ales, ne putem trezi întrebîndu-ne dacă nu cumva „tristeța gînditoare" e altceva decît un elogiu: e un avertisment, în sensul că omul are o singură șansă împotriva fragilității sale, să gîndească, altminteri nu-i rămîne decît virtutea de a se îndoi după vînt.

Dar ar fi greu să vorbim aici despre o filosofie. Chiar dacă portretele seamănă izbitor, presupunînd nu numai talent de pictor, ci și un mod de a privi lumea. Mai degrabă putem invoca o stare pe care Modigliani o proiectează asupra tuturor modelelor sale și pe care o regăsim și în autoportretul său, ceea ce mă face să cred că, de fapt, în această pictură există un singur personaj: Modigliani însuși. Mai exact, melancolia sa. Pînă și copiii pictați de el par să sufere de răul de care suferă femeile cu gît de lebădă. Și nu există nici o figură veselă. Nudurile au carnea luminoasă și de o eleganță amară.

Neizvorînd de nicăieri precis, această melancolie izvorăște de pretutindeni. Și mai ales din tăcere. O tăcere insidioasă care ne întîmpină în toate portretele lui Modigliani și care la un moment dat te obligă parcă să-ți pui întrebarea dacă mai puțină tăcere înseamnă și mai puțină singurătate. Deoarece și-a trecut prin minte că uneori poate tocmai vorbele sporesc singurătatea. Cînd taci, ești singur. Dar cînd vorbești și nu-ți răspunde nimeni, nu ești oare și mai singur? Dacă este așa, singurătatea în care se scaldă și în care au încremenit oamenii pictați de Modigliani e de două ori amenințată: de tăcerea lor și de faptul că nimeni nu le-ar răspunde. Și, practic, ei n-au nici o soluție, probabil; căci împotrivindu-se singurătății, n-ar face decît s-o sporească.

În consecință, s-au hotărît se pare pentru răul cel mai mic: să-și păstreze calmul. Stau pe scaunul lor, cu capul aplecat, de regulă în partea dreaptă, și încearcă să rămînă senini. Nimic din furia cu care Modigliani și-a distrus viața nu-i atinge parcă. Sînt doar martori absenți și vulnerabili. Cît mai detașați, cu atît mai bine. Nu vor decît să existe, să fie lăsați să-și ducă gîndurile pînă la capăt. Așteaptă ceva? Poate. Dar dacă așteaptă, aproape sigur nici ei nu știu ce așteaptă. S-au cuibărît în mutenia lor. Și, curios, în plină tristețe, își cuceresc liniștea. Melancolia lor devine pe nesimțite aproape aristocratică, în ciuda condiției lor umile. Își simt prin toți porii destinul, dar au înțeles probabil că șansa lor, cîtă au, stă în tăcerea care înflorește pe buzele lor în locul unui surîs.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Un om din Panciu

Am scris mai deunăzi despre Iulian Vintilă, directorul complexului comercial **Athénée Palace**, căruia i s-a înmînat recent la Roma **Premiul Oscar** „pentru impulsurile date și contribuțiile aduse dezvoltării turismului național și internațional", încoronînd astfel cu o recunoaștere și cu un nimb de prestigiu mondial eforturile și veghea de fiecare zi, pasiunea și înfăptuirile unui semen de-al nostru, care nu se bate cu pumnul în piept și care nu-și strigă meritele, considerînd întotdeauna că nu și-a făcut și că nu-și face decît datoria, ca să nu intre în conflict cu propria lui conștiință. E un exemplu de bucurie trăită pe care l-am voit împărtășit și care m-a determinat să evadez pentru o dată din obișnuitele mele teme cu care mi-am familiarizat cititorii. Și iată că la un foarte scurt interval, o altă veste venind tot din Italia și privind un om din Panciu — din Panciul Vrancei mele natale — mă obligă sufletește și mintal să repet gestul și să-i însemn numele alci: doctorul inginer Ion Pușcă, oenolog șef al Complexului de vinificație din străvechea și tradiționala podgorie românească.

Nu e cunoscut de publicul larg, nu-l cunosc personal nici eu, nu l-am vazut niciodată, dar îl știu din cele povestite de focșăneni de-ai mei și din unele lecturi, fiindcă are și preocupări de istorie, ca și vocația scrisului, pe lîngă cele științifice pure, cărora le dăruiește toate rîvnele, ardorile și ostenelile lui.

Inginerul Ion Pușcă e tînăr; va avea 41 de ani în decembrie. Așa mi s-a spus. Și că e localnic, născut la Satul Nou, care-i la o azvîrlitură de ciomag de Panciu. A făcut studii strălucite, s-a specializat în problemele de vinificație în Franța, în Italia, în Spania, în Ungaria și a fost cooptat în 1979 membru al Uniunii naționale a oenologilor din Franța.

Firește, că nici un sector al meseriei lui, de la ampelografie — adică știința morfologică, fiziologică și de producție a sorturilor de viță de vie — pînă la obținerea calității, conservarea și îmbutelierea vinului, nimic nu-i este străin lui Ion Pușcă sau să-l lase indiferent, totul absorbindu-l munca și strădaniile. Are, incontestabil, premise să ajungă foarte departe, așa cum o atestă numeroasele lui comunicări și lucrări profesionale de pînă acum, neastîmpărul și fructila obstinație de a crea și de a îmbunătăți necontenit, seriozitatea și competența lui, care s-au impus și peste fruntarii, și care anul acesta — în aprilie — l-au adus satisfacția de a fi ales membru corespondent străin al Academiei vieii și vinului din Italia, care își are sediul la Siena.

Găsesc în ziarul „Milcovul" de la Focșani o convorbire cu inginerul Ion Pușcă după alegerea sa și reproduc din cuprinsul ei: „Intîi doresc să spun că distincția primită mă onorează și onorează în același timp și colectivul de specialiști «I.A.S. — Panciu», unitate de vîrf a viticulturii românești. Italia ocupă primul loc în lume în ceea ce privește cantitatea, diversitatea și calitatea producției de vinuri și la acest palmares au contribuit din plin membrii Academiei italiene a viei și vinului prin cercetările lor. De aceea pentru orice viticultor este o onoare să se numere printre membrii acestui for științific cu renume internațional din care fac parte și specialiști din întreaga lume. Pentru mine onorarea este cu atît mai mare întrucît între membrii acestei academii, în decursul timpului au fost aleși reputați profesori universitari și specialiști români Ion C. Teodorescu, Gherasim Constantinescu, David Davidescu, Ștefan C. Teodorescu și Alexandru Ionescu".

Și coincidența face ca zilele acestea, intrînd într-o librărie, să dau peste o frumoasă tipăritură, scoasă proaspăt la Editura „Sport-Turism" intitulată **Panciu — file de cronică**, impodobită cu admirabile fotografii, care e și o temeinică monografie istorică — mult peste cele de alădată — și un ghid util și un letopiseț al așezării podgoriilor din regiune și al dezvoltării lor: Cartea scrisă cu dragoste e semnată: Ion Pușcă, Anton Paragină, Vasile Popa și Gheorghe Constantinescu.

Fiul de țară Ion Pușcă e hărăzit zămislirilor. Și stringîndu-i amîndouă mîinile — cu un explicabil orgoliu de baștină comună — pentru ceea ce a împlinit la cei 41 de ani, îi fac din inimă urarea să fie biruitor în toate și în totul, pînă la adînci bătrînețe, în năzuințele și vredniciile, în gîndurile și în dorurile lui.

L. KALUSTIAN

N-avem dreptul să uităm vremurile de tristă amintire

În șirul fărădelegilor și atrocităților săvîrșite de horthyști împotriva populației din nordul Ardealului vremelnic cotropit — stau mărturie cutremurătoare mormintele de la Ip și Trăznea și din atîtea alte localități — s-au înscris și deportările în masă ale evreilor din această parte a Transilvaniei.

Luna aceasta s-au împlinit 39 de ani de cînd polițiștii și jandarmii horthyști au început arestarea lor. Internarea în ghetou, începută în zorii acelei zile de vineri — 3 mai 1944 — a însemnat primul pas pe drumul [illegible]cere, a cărui ultimă halta a fost **Birkenau-Auschwitz**.

Publicăm, cu acest prilej, fragmente din gîndurile unui supraviețuitor al acelui cumplit calvar, concepute și denumit de naziști: **Die Endlösung der Iudenfrage**, rezolvarea definitivă a problemei evreiești.

. . . . . .

Aveam 18 ani și ziua vroiam să văd soarele.

Cu haine de **Häftling** zdrențuite, cu buzele crăpate de sete, flămînd pînă la disperare, cu rănile singerînde stăteam cufundat în norol pe unul din platourile lagărului „E" din Birkenau-Auschwitz.

Aș fi uitat de toate suferințele dacă pentru o singură frîntură de clipă aș fi văzut seninul cerului.

Mă uitam în sus plîngînd, blestemînd, implorînd.

Aveam 18 ani și vroiam să văd soarele.

Dar deasupra lagărului, nori grei de fum, negri, vineți, hidoși pluteau, rostogolindu-se la nesfîrșit unii peste alții, acoperind cu un văl de nepătruns soarele.

Aveam 18 ani și noaptea vroiam să văd stelele.

Sfidînd moartea, riscînd să fiu răpus de gloanțele SS-iștilor din turnurile de pază, mă strecuram afară din baracă, mă întindeam pe spate, mă lipeam de pămînt și priveam spre cer plîngînd; blestemînd, implorînd.

Aveam 18 ani și voiam să văd stelele.

Dar deasupra lagărului, nori grei de fum negri, vineți, hidoși pluteau rostogolindu-se la nesfîrșit unii peste alții acoperind, cu un văl de nepătruns, stelele.

. . . . . .

Părinții și frații, prietenii, cunoscuții și necunoscuții care au fost duși de pe peronul lagărului Birkenau-Auschwitz direct în camerele de gazare au fost exterminați fără să fi avut vreo vină. Nimeni nu i-a acuzat de nimic. N-au fost bănuiți că ar fi săvîrșit ceva. Nu li s-a imputat nici măcar un gest nechibzuit. Ei au trebuit să moară, toți deodată și cît mai repede, în chinuri groaznice, doar pentru că s-au născut evrei. Pentru că, în numele aberantei idei despre superioritatea rasei ariene, naziștii au hotărît că, în Europa cotropită de ei, evreii trebuie lichidați radical, total și definitiv.

Cei care am rămas în viață după prima și marea selecție, așteptam la preajma crematoriilor, bătuți și umiliți, înfometați și schingiuiți, batjocoriți și epuizați să ne vină rîndul. Nu eram acuzați, nu eram bănuiți ori suspectați pentru nimic. Eram pur și simplu **Totenkandidaten**, candidați la moarte.

Așteptarea aceasta — ne omoară astăzi, la noapte, ori ne mai chinuiesc cîteva zile, sau poate cîteva săptămîni? — a fost groaznică, insuportabilă.

Dacă... dacă am fi săvîrșit ceva, dacă am fi fost acuzați de ceva pe drept ori pe nedrept, dacă ni s-ar fi adus orice învinuire, oricît de aberantă, **așteptarea** n-ar fi fost atît de neomenesc de grea. Am fi încercat să analizăm ceea ce am făcut, faptele de care sîntem bănuiți, gîndurile pentru care sîntem suspectați. Conștiința că suferim pentru un act săvîrșit deliberat, că ne jertfim pentru o idee în care am crezut, pentru o cauză căreia ne-am dăruit, ne-ar fi ușurat suferințele, ne-ar fi dat puteri să rezistăm, ne-ar fi ajutat să supraviețuim.

Dacă... dacă am fi știut că vom fi judecați, că ni se pregătește un proces, oricît de sumar, de nedrept, de abuziv, **așteptarea** n-ar fi fost atît de dureroasă, de epuizantă. Preocuparea de a ne apăra nevinovăția, de a ne înfrunta cu demnitate călăii, de a-i sfida, ne-ar fi diminuat supliciul, ne-ar fi ajutat să uităm de ceea ce ne așteaptă, să nu ne gîndim doar la moarte.

Dar verdictul urma să fie dat nu de un tribunal, ci de căpitanul SS-ist, dr. Mengele, prin fața căruia treceam mereu în pielea goală și doar de capriciile lui depindea să arate cu degetul spre tine, semn că **așteptarea** ta s-a sfîrșit, că peste cîteva ore vei păși spre camerele de gazare, pe același drum pe care s-a tîrît coloana cu părinții, frații, cunoscuții și necunoscuții a căror soartă a fost pecetluită încă de prima și marea selecție din ziua sosirii pe peronul lagărului Birkenau-Auschwitz.

Așteptarea **momentului** în care Mengele te va arăta cu degetul a fost suferința cea mai cumplită. Și această cumplită suferință era continuă, deoarece **momentul** putea surveni oricînd: în zori de zi ori către prînz, seara la fel ca la miezul nopții.

. . . . . .

Mi-am spus de la început că voi supraviețui. Că trebuie să supraviețuiesc.

Am crezut, am sperat tot timpul că voi rezista.

Și totuși au fost momente... cîte o zi... cîte o seară... mai ales cîte o noapte, cînd am simțit că nu mai pot... că totul s-a sfîrșit.

Așa s-a întîmplat cînd n-am mai auzit susurul Someșului.

În vara lui '44, la Birkenau, au fost momente în care setea m-a torturat mai tare decît foamea; chinurile ei erau chinurile morții. Mușcam din pămîntul arid al platoului din fața barăcii, striveam țărîna de cerul gurii, dar zadarnic. Nici urmă de umezeală. Întins pe platou, închideam ochii și mă lăsam pradă deznădejdii. Simțeam că nu mai pot. Că se apropie sfîrșitul. Și în clipa în care începeam să mă scufund vertiginos în adîncuri, să nu mai știu unde mă aflu, să vreau să țip și să nu pot, reușeam, cu un ultim efort, să-mi amintesc de Someș, să-i aud susurul și, deodată, gîtlejul mi se înmuia, puteam iar să înghit, să respir, să rabd mai departe.

Într-o zi, cred că a fost cea mai fierbinte din lunga și cumplita vară a lui '44, cărăm în nestire, pe versantul unui deal care nu se mai termina, niște bolovani grei cît toate păcatele lumii. M-am prăbușit, dar nu sub povara lor. Setea m-a doborît. Izbiturile de bocane ale SS-istului nu-mi dădeau răgaz să-mi amintesc Someșul, iar setea îmi incendiase, pe dinăuntru, întreg trupul. Cînd SS-istul a obosit, am început, în timp ce mă scufundam în adîncuri, să murmur Someș... Someșul meu drag... Dar susurul lui nu l-am mai auzit... Eram atît de obosit, de vlăguit încît fără să mă revolt, fără să regret măcar, am înțeles că s-a terminat... că totul s-a sfîrșit.

Mi-am revenit tîrziu, după miezul nopții. Eram în Revier. Nu știu cine m-a tîrît pînă în lagăr.

Oare el a supraviețuit?

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

Un copil cu porumbei
DANIEL NICULESCU

Poem pentru...

Aseară
căluțului meu am uitat
Am uitat să-i dau
apă
Az'noapte a bătut
a bătut cu copita în zidul
Inimii mele
vărsînd găleata
viselor de dimineață.

Mioara DRAGOTĂ

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
4 PAGINI, VINERI, 16 MAI 1980

■ **Consiliul popular al municipiului București** ne încunoștințează că situația locativă a cetățeanului Cruceanu Cezar, care reclama că ICRAL Foișor îi refuză aprobarea unui schimb de locuință, a fost rezolvată de comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2. I-a fost repartizat acestuia apartamentul nr. 11 (două camere), situat în str. Ciurea nr. 1, et. 2.

■ **Necșoiu Amandi din București, str. Onești, nr. 12,** ne sesizează că Ateneul român și parcul din fața sa nu sînt bine gospodărite. Din cauza trepidațiilor pricinuite de intensa circulație a autobuzelor, zidurile clădirii au început să se fisureze. Datorită neglijenței și nepăsării, parcul este lăsat în paragină; plantele exotice, florile și iarba au dispărut pe alocuri, arbuștii sînt rupți sau striviți, gardul împrejmuitor deteriorat.

■ **Uniunea Generală a Sindicatelor din România :** În urma cercetărilor efectuate la Șantierul 1 construcții ale T.C.I. București, a rezultat că accidentul de muncă suferit de muncitorul Stanciu Marin nu a fost declarat la timp, fapt pentru care vinovații au fost sancționați. Organele de conducere ale unității, cunoscînd situația, consideră că tov. Marin Stanciu poate fi reprimit în muncă la această unitate și i se vor achita toate drepturile, dacă va prezenta actele doveditoare.

■ Mă numesc **Nicolae Tătaru** și locuiesc în **Constanța, Aleea Panselei nr. 3, etaj 7, ap. 31.** Necazul meu și al altor colocatari este că în blocul nostru cu 10 nivele, apa caldă rarcori trece de etajul 6. Am intervenit în scris la Exploatarea de termoficare, după cîteva luni ni s-a răspuns că se vor lua măsuri pentru ridicarea presiunii apei reci și calde prin montarea unor hidrofoare. Pînă în prezent însă, situația nu s-a schimbat cu nimic, cu toate că au trecut 8 luni de cînd am sesizat și peste 2 ani de cînd ne paște necazul.

■ **Inspectoratul general al miliției :** În legătură cu scrisoarea numitului Nedelcu Ion din București vă comunicăm că petiționarului i s-a aprobat restituirea permisului de conducere.

■ **La data de 20 octombrie 1979 — ne scrie, printre altele, Petre Boicanie din comuna Vulcănești — am fost transferat în interesul serviciului la ICRAL Colentina din București. Din momentul încadrării mele, mi s-a oprit impozit pentru celibat, deși eu sînt demult căsătorit și am doi copii. Cu toate intervențiile mele la biroul financiar al întreprinderii, pentru recuperarea sumelor reținute pe nedrept, nu am reușit nici pînă în prezent să conving pe cinova de justețea cererii mele.**

■ **Ministerul de Interne, Miliția județeană Gorj :** Cele prezentate de petiționara Lăutaru din Tîntăreni sînt reale. Din verificări s-a stabilit că, înainte de dispariția sa de acasă, fiul său Lăutaru Marin a împrumutat 200 lei de la numita Bălăceanu Ioana, din aceeași localitate, după care a fost văzut în orașul Filiași și apoi în municipiul Craiova de către Precum Ion și Zgaibă Liviu. Cu toate cercetările întreprinse nînă în prezent de organul nostru, nu s-a reușit încă identificarea minorului. Acțiunea continuă.

■ **La puțin timp după ce am intrat cu familia în apartamentul proprietate personală cumpărat pe bază de contract cu statul, am observat pe pereți apariția fenomenului de mucegăire. După zugrăvire, mucegăirea s-a extins, cuprinzînd aproape întregul apartament. Am sesizat aceasta tuturor forurilor locale, dar nici acum, după aproape 5 luni, n-am primit răspuns la sesizare, iar fenomenul acela neplăcut continuă, punînd în pericol nu numai apartamentul, ci și sănătatea copilului și a întregii familii. (Orțan Marin Viorel din Oradea, str. Salcîmilor, nr. 17, bl. Fb., 143, ap. 19)**

■ **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor :** Cu privire la coletul poștal expediat de Guleran Aurel din Timișoara, vă facem cunoscut că cercetările efectuate au stabilit că trimiterea în cauză nu a ajuns la destinație, motiv pentru care petentul a fost despăgubit cu contravaloarea coletului și i s-au cerut scuze.

N.R. Bune și scuzele! Ne-ar fi interesat însă să știm și măsurile care s-au luat cu cei vinovați de pierderea coletului.

■ Subsemnata **Rotariu Csilla, domiciliată în municipiul Miercurea-Ciuc, Aleea Ciocîrliei, bl. 8, sc. A, ap. 11** țin să mulțumesc revistei că a încercat să mă ajute, determinînd Consiliul popular al județului Harghita să răspundă că a rezolvat favorabil plîngerea mea privind imputarea pe nedrept a sumei de 150 de lei. Cu regret trebuie să vă comunic însă că atît reprezentantul județului, care a cercetat cazul, cît și redacția dv. au fost induși în eroare, deoarece nici pînă astăzi suma nu mi-a fost restituită, deși comisia de judecată mi-a anulat imputația făcută abuziv.

■ **Procuratura județeană Prahova :** Referitor la scrisoarea adresată Flăcării de cetățeanul Simionescu Constantin, vă facem cunoscut că am sesizat Judecătoria Ploiești pentru a se lua față de Oprea Marin măsura internării medicale, măsură de siguranță care să înlocuiască pe aceea a obligării la tratament medical.

■ **Cercel Vasile, București, str. Colentina, nr. 36, bl. 64, sc. A 1, ap. 31 :** Mama mea, Duțu Elena, domiciliată în șoseaua Gherase, nr. 36, sect. 2, are de multă vreme un necaz cu IDEB. Pe 15.X.1980, Călin Anișor de la respectiva întreprindere s-a prezentat pentru citirea contoarului și a spus că a stat contoarul și trebuie schimbat. I-a mai spus mamei, tot atunci, că pentru consumul făcut pe trei luni, timp în care se consideră că aparatul de înregistrare n-a funcționat, plata se va face în sistem pausal. Mare i-a fost însă surpriza cînd a primit nota de plată în sumă de 296 lei. Deși în toată casa mama are doar trei becuri, respectivul funcționar al IDEB a consemnat eronat și abuziv în formularul completat că are televizor și fier de călcat. De atunci am tot fost să ni se îndrepte eroarea comisă, dar peste tot ne izbim de birocrație și incorectitudinea unor funcționari de la sus-menționata întreprindere.

■ **Consiliul popular județean Brașov** răspunde că în ce privește desfacerea contractului de muncă al petentei Florescu Nicoleta s-a procedat legal. Referitor la Radu Nicolae, Truși Ion, Furcoiu Iuliana și Cristescu Stelian, conducerea ILF Brașov i-a schimbat din funcțiile pe care le dețineau în cadrul unității și i-a trecut în alte locuri de muncă. Pentru slabul control efectuat asupra activității fostului șef de depozit și a gestiei de recepție, pentru lipsa de formalități și tolerarea unor neajunsuri, directorul întreprinderii, directorul comercial și contabilul șef au fost sancționați administrativ cît și pe linie de partid.

■ **Viorica D. și Olga A.** sînt două fete din Tîrnăveni, județul Mureș. Ele ne scriu că în vara anului trecut au absolvit liceul industrial din localitate, secția electrotehnică, primind cîte o diplomă și repartiții la Combinatul chimic Tîrnăveni. Surprinzător și neplăcut este faptul că nici după 6 luni nu și-au găsit un loc stabil de muncă. N-au putut cel puțin să se plîngă conducerii combinatului, pentru că funcționarii de la poartă și de la serviciul personal nu le-au dat voie și le-au tot amînat spunîndu-le... să vină mîine, poimîine. Fetele vor să muncească acolo unde au fost repartizate, nu să stea pe spinarea părinților!

■ **Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni :** Afirmația tov. Ciulei Georgeta, cum că ar fi depus la întreprinderea noastră dosarul de alocație de stat pentru fiica sa este nercală, deoarece numita nu a făcut acest lucru, ci s-a prezentat numai la compartimentul personal, solicitînd șefului de serviciu, Căruntu Gheorghe, eliberarea unei adeverințe din care să rezulte că fostul ei soț refuză să întocmească acest dosar, solicitarea neflindu-i rezolvată favorabil din lipsa unor documente care să aleste aceasta.

■ În numele mai multor locuitori ai satului Codru din comuna Șoimi, județul Sibiu, ne scrie **Vasile Huțuleac** din Timișoara și ne spune cu surprindere că satul respectiv nu are nici astăzi un telefon public, absolut necesar. Deși cetățenii au strîns bani și au plantat stîlpii necesari susținerii firelor pe o distanță de peste 8 kilometri, consiliul popular local a stat fără motiv lucrarea. Stîlpii au fost scoși și au început să dispară, la fel cum dispar și speranțele oamenilor locului de a intra în legătură telefonică cu lumea de afară.

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău** ne reține atenția asupra unei note apărute în revistă anunțîndu-ne că în prezent minorul Glevan Nicolae Daniel este elev în clasa a VIII-a la școala generală din localitate. Pe motiv că tatăl său s-a îndepărtat sistematic de copil, văzîndu-l doar la tribunal, cînd se judeca cu mama pentru neplata pensiei de întreținere, că este recăsătorit în Arad și mai are încă doi copii în întreținere, minorul G.N. Daniel dorește să rămînă în continuare în îngrijirea bunicii materne. După încheierea anului școlar, domiciliul copilului urmează să fie stabilit în conformitate cu prevederile Codului familiei.

■ Să mergi fără dureri, fără nici o durere la numai cîteva ore după operație pe coloana vertebrală, după luni de zile (și la unii chiar ani) de groaznice suferințe, rămîne totuși o minune. O minune la care nu mai speram și pentru care rog colectivul condus de dr. Iacob de la Spitalul militar central din București să primească cele mai calde mulțumiri. Din inimă mulțumesc doctorilor Blezu, Tobosciuc, Cramer, Neagu, Mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat să-mi recapăt speranța muncii fără invaliditate. **(Ing. Ion Mirecescu, orașul Titu, jud. Dîmbovița)**

■ **Întreprinderea de frigidere Găești,** ca răspuns la nota apărută în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" ne informează că pe data de 23.01.1982 delegatul întreprinderii a reparat frigiderul Mariei Suciu din Sinaia, înlocuindu-i agregatul și termostatul. La verificarea din 11.05.1982 s-a constatat că frigiderul funcționează normal, posesoarea lui declarîndu-se mulțumită.

■ Sanșa reparării nu i-a surîs și lui **Viorel Zaharia din București, bd. Republicii, nr. 2, bl. 3, sc. 2, ap. 25.** Mașina electrică de gătit tip **Vera,** cumpărată din comerț pe data de 16.04.1[illegible] s-a defectat imediat după ce a pus-o în funcțiune, deci în termenul de garanție. Depanatorul de la unitatea din str. Avrig nr. 63 a venit, s-a uitat la ea, a încasat 25 lei, și-a declinat competența și... pe-aci ți-e drumul, neutilnd însă să spună că „defecțiunile-s multe, dar piesele de schimb deloc și că singura soluție ar fi ca, prin bunăvoința dinafară, „să fac rost din altă sarte de tot ce lipsește..."

■ **Consiliul popular județean Olt** ne informează cu privire la scrisoarea învățătorului pensionar Teodosie Predescanu din București : S-a constituit un colectiv de cadre didactice, economiști și alți intelectuali, inclusiv învățătorul Alexandru Predescanu, care se va ocupa de refacerea monografiei comunei Brastavăț și de tipărirea ei. Consiliul popular al comunei va amenaja cîmpul din satul Crușovu și un parc în preajmă pentru cinstirea memoriei revoluționarilor pașoptiști care au poposit la acest izvor de apă.

■ **Tovarășa Eugenia Popa din comuna Filipeștii de Tîrg, jud. Prahova,** ni se plînge, că înainte de a i se naște fetița, soțul ei Popa Romeo Lucian a părăsit-o, mutîndu-se cu serviciul în București, la Teatrul de stat Ion Vasilescu. De la data nașterii fetiței și pînă în prezent, nu a primit nici un fel de ajutor material, cu toate că prin sentința civilă nr. 319 din 9 februarie 1981, soțul fugar a fost obligat la plata unei pensii alimentare de 400 lei lunar. Demersurile femeii încă n-au dus la nici un rezultat pozitiv. Cine o ajută să iasă din impas?

■ **ICRAL Constanța :** Referitor la articolul apărut în Flacăra din 9 aprilie 1982 vizînd necesitatea executării lucrărilor de reparații în apartamentul locatarei Elisabeta Maxim din Constanța, bl. E 5, str. Lupeni, nr. 2 : Imobilul respectiv fusese nominalizat în lista lucrărilor de reparații pe semestrul II 1982. Avînd în vedere că în ultima perioadă s-au creat condiții favorabile, întreprinderea a organizat executarea lucrărilor ce au fost încheiate la data de 5 mai 1982.

■ Cetățeanul **Octavian Parasehiv din Slatina,** Aleea Rozelor nr. 210, bl. FB18, sc. C, ap. 19, a avut și are încă neplăceri cu un aparat de radio auto pe care a vrut să-l repare la Unitatea nr. 11 radio din Slatina. Ne scrie că a fost luat în primire de depanatorul Brașoveanu Marian. Aparatul a trecut apoi, în decurs de mai bine de o lună, pe la alt depanator care nu a reușit să-l repare. Au încasat 242 de lei și i l-au înapoiat cu aceleași defecțiuni, ba mai stricat ca la început.

■ **Procuratura județeană Mehedinți :** Sesizarea cetățeanului Cotoi Ionel din Drobeta-Tr. Severin este întemeiată și urmează a fi admisă. În vederea soluționării urgente a dosarului, a fost sesizat șeful Miliției județului Mehedinți că în dosarul nr. 4095/B/981 al Procuraturii locale Drobeta-Tr. Severin cercetările au fost tergiversate în mod nejustificat de către Miliția orașului Orșova și s-a stabilit termen de definitivare pînă la 10 mai 1982.

■ Vă rog să dați la ziar că mai există copii adoptați care nu se îngrijesc de părinții lor care i-au adoptat — ne scrie **Sumaic Solomon din Șinginărăi, jud. Bistrița-Năsăud.** Al meu nici de sărbători nu a venit pe acasă, nu se interesează deloc de mine.

■ **Trustul de montaje utilaj chimic București, Grupul de șantiere Ploiești :** Ca urmare a sesizării apărută în revista Flacăra nr. 18 din 7.05.1982, prin care tov. Nicolae Gheorghe, fost cazangiu la grupul nostru de șantiere, spune că de 5 ani nu reușește să obțină de la noi o adeverință pentru calcularea pensiei, vă dovedim cu copiile pe care le avem că această adeverință i-a fost eliberată de două ori : o dată cu nr. 1578, din 9.02.1982, și doua oară cu nr. 2663, din 22.02.1982.

N.R. Am văzut, într-adevăr, copiile. Dar dacă omul nu le-o fi primit?!

■ **Locatarii blocurilor U 2 și U 1 din București,** str. Avrig nr. 9—13, au amenajat, prin muncă voluntară și cu sprijinul Întreprinderii de mecanică fină, un teren de joacă pentru copii, dar astăzi copiii lor n-au unde să se joace, deoarece conducerea I.U.T. Avrig a desființat treptat și abuziv acest teren, amenajînd pe el un garaj pentru autoturismul personal al cuiva din conducerea respectivei unități și o baracă pentru sipci, bidoane goale, saci etc. **(Comitetul Asociațiilor de locatari ai blocurilor U 2 și U 1)**

■ Din magazinele de specialitate lipsesc de mai multă vreme tuburile cinescopice T61 — ne semnalează **Gavril Toma din comuna Maia, jud. Cluj.** Acum un an, G.T. a dus la reparat, la o unitate din municipiul Dej, televizorul, un Diamant 153, însă nici pînă în prezent n-a fost reparat din cauza lipsei unor astfel de tuburi. Mă surprinde aceasta — zice el în scrisoarea pe care ne-o adresează — întrucît în toate ziarele și la televizor apar reclame cu depanări rapide. De ce lipsesc astfel de piese care se produc chiar în țară la noi?

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Dîmbovița :** S-a analizat cu atenție solicitarea tînărului Stan M. Gheorghe din Tîrgoviște, str. Tineretului nr. 19, și aceasta a fost repartizat să lucreze la Oficiul de înbunătățiri funciare ca muncitor calificat în acest domeniu.

■ Dacă așa noroc, mai bine lipsă. Pentru că la concursul „Pronosport" din 22.XI.1981 am obținut o variantă cu 13 rezultate și 4 variante cu 12 rezultate exacte, la care mi se cuvenea un premiu de 4 927 lei pe care nu i-am primit pe motiv că gestionara Tănase Stana, de la Agenția 13—7 Constanța m-a trecut din greșeală în alt borderou. M-am adresat forurilor de resort, dar m-au găsit vinovat pe mine, cică n-am controlat borderoul.. **(Ionaș Gheorghe, Constanța, bd. Lenin nr. 52)**

■ Interesante acțiuni cu caracter medical au avut loc la Iași. În mijlocul acestei luni — pe 14 mai, consfătuirea județeană pe tema **„Stadiul actual de cercetare și aplicare a medicamentului românesc Boicil"**, iar pe **15 mai dezbaterea asupra dispensarizării deficiților funcționale invalidante recuperabile,** prilejuită de împlinirea a 15 ani de activitate a secției clinice de profil a Spitalului C.F.R. Iași. Ambele manifestări au avut loc sub auspiciile Societății de medici și naturaliști Iași și Centralei Industriei de medicamente București și s-au bucurat de participarea unor specialiști prestigioși — cadre universitare, medici, sociologi, psihologi etc. — din mai multe localități din țară, precum și a unui însemnat număr de invitați.

■ **Consiliul popular al sectorului 2 al Capitalei,** ca răspuns la scrisoarea numitei **Ionescu Aurica : Comitetul executiv, în** ședința din 24.04.1982 i-a aprobat petentei atribuirea locuinței din str. Ioanel nr. 23, parter, compusă din două camere de 10 și 8 mp, bucătărie în exclusivitate, încălzire cu gaze la sobe. Sus-numitei i s-a emis comunicarea de repartizare în vederea încheierii contractului de închiriere.

■ **Severea Mihai din Buzău : str. Aleea Centrală nr. 15, bl. 14 A, ap. 43 :** Mereu ni se tale lumina și sîntem puși noi, locatarii, să plătim lunar chiar și cîte 300 de lei de persoană, cum s-a întîmplat pe luna martie, de pildă, deși în tot apartamentul am doar două becuri. Dacă ați întrebat la întreprinderea de electricitate, ni s-a spus că avem de plătit pentru consumul de curent 10 000 de lei. Oare ce s-a făcut cu banii noștri plătiți pînă acum?

În mod cert, ceva este în neregulă cu consumul de energie electrică pe Aleea Centrală din Buzău. Nu se poate ca oamenii să plătească atît, dacă n-au consumat!

■ **Comitetul orășenesc de partid Găești :** Cercetînd cele sesizate de tovarășa Mușat Maria, s-a constatat că în termenul legal a făcut contestație și s-a revenit la decizie, rămînînd mai departe vînzătoare la librărie, adică la același loc de muncă. Ea și-a primit toate drepturile bănești, întrucît a lucrat toată perioada, chiar și după ce conducerea cooperativei îi desfăcuse contractul de muncă.

■ **Consiliul popular al municipiului București** ne face cunoscut că drept urmare a adresei trimisă de revista noastră, tovarășa Elena Birlescu, mamă a patru copii, din București, șoseaua Alexandriei nr. 19, bl. 30, ap. 36, s-a prezentat la biroul forțe de muncă al sectorului 5 și, la data de 29.04.1982, a fost repartizată ca tricotează la Întreprinderea „Țînțar Gardă".

● **Consiliul popular al municipiului Deva** ne informează, în legătură cu scrisoarea unui grup de cetățeni din municipiul Deva, din Bd. M. Kogălniceanu, bloc 2, că din analiza celor sesizate a rezultat că acestea corespund adevărului. Pentru a elimina neajunsurile semnalate de locatari s-a discutat cu conducerea autobazei și sînt în curs de perfectare formele de atribuire provizorie aflate în administrarea acestei unități a unei porțiuni de teren, preluat de la altă întreprindere, prin amenajarea căreia se va îndepărta parcul de autobuze din imediata vecinătate a locuințelor.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Vasile Bisdoscă — Arad : Nu se poate. Ați muncit în unități de cale ferată numai 22 de ani. ■ **Mioara Ștefan** — Zimnicea : Consultați revista învățămîntului superior „Forum" nr. 3 (martie 1982) ■ **Ion Melcescu** — București : Autentificați actele la notariat ■ **Ion Țane** — Buftea : Carnetul de muncă se dă personal, nu mai așteptați să vi se trimită prin poștă ■ **Ionela Ionescu** — Orodu (Dolj) : La facultățile cu secții de specializare în domeniul chimiei și biologiei nu este organizat învățămînt fără frecvență ■ **Iancu Meliș** — Brad : Treceți pe la redacție să vă luați actele originale ■ **Ion Gavrilă** — Bacău : Vă hotărî instanța de judecată ■ **Constantin Gonța** — Lugoj și **Andrei Iliescu** — București : La Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. str. Mihail Cioranu nr. 21, sector 5. ■ **Arpad Furdui** — București : Dacă faceți dovada cu acte oficiale că în anul 1942 ați fost deținut în lagăre sau închisori pentru activitate revoluționară, antifascistă sau democratică, perioada respectivă se consideră vechime în muncă ■ **Gheorghiță Truică** — Petroșani : Concediile medicale pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă femeilor încadrate în muncă numai la împlinirea vîrstei de 3 ani a copilului, indiferent de situație. ■ **Marioara Raicu** — București : Adresați-vă președintelui judecătoriei pentru punerea în executare a hotărîrii civile pronunțate ■ **Nicu Pîrșogoiu** — București : La M.T.Tc. ■ **Constantin și Maria Jercan** — Ungureni (Prahova) : am fost informați că hotărîrile judecătorești fiind temeinice și legale nu s-a declarat recurs extraordinar ■ **Minodora Benyovszky** București : Dacă ați depășit vîrsta de 25 de ani plătiți contribuția fixă lunară.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Corneliu Burlibașa:

„Fără dinți buni, omul nu se poate socoti sănătos"

Fiu de învățător din comuna Bălenii, județul Galați, susține că face parte din a doua generație care a înlocuit opincile cu pantofii. O spune însă neutru, nici cu jenă, nici cu mîndrie, mai degrabă constată. Vorbește repede și vocea îi e stinsă, uscată, dar e ușor de urmărit, fiind foarte logic. Îl întreb de nume și cade de acord, da, sună ciudat. E tentat să creadă că vine dintr-o poreclă, dar nu-i sigur, n-a cercetat. Ajuns la oraș, numele i-a dat unele complexe, „mă înroșeam de cîte ori îl pronunțam", dar pînă la urmă s-a deszăpezit. A fost, la Liceul „Vasile Alecsandri" din Galați, coleg cu o altă somitate a chirurgiei românești de azi, cu Dumitru Burlui, cu cîțiva ani mai mare. Nu și-l mai amintește din epoca respectivă, dar s-a mirat cînd, mai tîrziu, l-a avut, un semestru, asistent de anatomie. De ce s-a mirat ? Pentru că, în liceu, Burlui avea o voce foarte frumoasă și, adesea, cînta solo. Promitea să ajungă tenor, a ajuns chirurg.

Recunoaște c-a devenit stomatolog fără să vrea. În 1950, cînd trecuse în anul 3 al Facultății de medicină din București, s-a înființat stomatologia și, fără să fie întrebat, a fost trecut pe listă. Nu ascunde nimic : nu văzusem încă un cabinet dentar și, auzind ce mă așteaptă, am plîns. După care, lămurindu-mă că n-am de ales, m-am pus pe treabă și, de atunci, tot asta fac, muncesc. Sigur, pasiunea pentru meserie a apărut și s-a consolidat în timp, dar Cornelius Burlibașa mă lasă să înțeleg că s-ar fi vrut pediatru. N-a fost să fie și viața l s-a rînduit astfel, dar ar minți dac-ar zice că, deși conferențiar de la 37 de ani și profesor titular de la 43, nu poartă și azi în suflet o undă de regret că n-a mers pe drumul visat. Nu minte, chiar zice.

Lesne de înțeles că, așa stînd lucrurile, a fost între primii stomatologi cu diplomă, făcînd parte dintr-o generație care a mai dat cîțiva profesori. Din cei 6 care lucrează, în prezent, în Capitală, Lucian Ene, Gafar Memet și Corneliu Burlibașa au fost colegi de serie și, firește, s-au maturizat în paralel cu noua disciplină, deștelenind multe drumuri, limpezind altele. Zice : profesorul Dan Teodorescu e cel care a înființat, la noi, stomatologia, numai că, din păcate, s-a prăpădit imediat. Datorită lui, dintr-o specialitate paramedicală, stomatologia a devenit ce e, o specialitate medicală foarte căutată. Altădată, îl provoc, de scoaterea dinților se ocupau frizerii, da?! Pricepe că-l încerc și rîde, îngăduitor. Pare să se fi înarmat, sesizez, cu înțelegerea și răbdarea necesare. Vechea dentistică, îl aud, a dispărut, stomatologia e tot mai mult o știință de vîrf și el, Corneliu Burlibașa, profesor de chirurgie maxilo-facială, rămîne unul dintre cei mai avizați martori ai acestei creșteri. Acum 20 de ani, socotește cu voce tare, dacă opera 3—4 tumori de parotidă pe an. Azi, face și 80, intervenții complicate, de finețe, în care fiecare gest și fiecare secundă contează, de ele atîrnînd sănătatea omului. O astfel de operație durează, la el, maximum două ceasuri, adică de 3—4 ori mai puțin decît în alte părți, iar rezultatele sînt, fără exagerare, la fel de bune. Spitalul pe care-l conduce a fost vizitat, nu demult, de o somitate în materie, profesorul francez Alia Grellet, autorul capitolului despre tumori în Marea enciclopedie chirurgicală. Oaspeții de operații. E mai degrabă scund, dar bine făcut. Poartă păr alb și ochelari cu rame groase, nu mai e chiar tînăr, mișcările însă îi sînt rapide, exacte. Notez: în meseria noastră, condiția fizică e indispensabilă căci stomatologia se face, obligatoriu, în picioare. Cu toate astea, îndrăznesc, parcă și această disciplină e în curs de feminizare, nu? Da, e. Dintre stagiari, 80 la sută sînt fete, e și bine, e și rău Dacă fetele își au mai puțin locul în protetică, de pildă, ele reprezintă cea mai bună soluție în stomatologia infantilă și în odontologie. Odontologia, înțeleg, e tot una cu cariologia, ea ocupîndu-se de acel proces destructiv al dintelui numit carie. Ce-i caria știe, nu-i așa, oricine, dar profesorul e de părere că nu, puțini cunosc problema, deși mulți pretind. Oricît vi s-ar părea de ciudat, stimați cititori, caria e o chestiune complicată, veți vedea îndată. Boală a civilizației, ea afectează 98 la sută din populație, restul de 2 la sută reprezentîndu-l, glumește omul din fața mea, purtătorii de proteze ?! Etiologia ei nu-i tocmai clară, opiniile fiind împărțite. E sigur însă că, evoluînd, devenind penetrantă, simpla și aparent nevinovata carie începe să aducă organismului grave prejudicii. Transformîndu-se într-o boală de „focar, ea poate dăuna endocardului și rinichiului, dar și altor organe. De aceea se impune, la intervale regulate, un control ferm al dentiției. Numai că, luîndu-se cu altele și fiind mereu grăbită, lumea uită de stomatolog și ajunge în fața acestuia doar cînd îl împinge de la spate durerea. O astfel de mentalitate e, fără îndoială, greșită. Ba mai mult. Profesorul e convins că, în condițiile în care rețeaua noastră stomatologică e redutabilă, numai în Capitală lucrează 970 de medici, aceasta nu e suficient solicitată. Cauza ? Lipsa a ceea ce el numește, preluînd o expresie a unuia din foștii săi dascăli, Andrei Nag, „conștiință buco-centrică". Comise mai ales la vîrsta copilăriei, greșelile se plătesc mai tîrziu, adesea la prețuri mari. Științific, situația se prezintă astfel : acel sol de pisică care a placa dentară se impregnează cu microbi, aceștia demineralizînd smaltul dentar. Pentru ca placa să se curețe cît mai des, omul trebuie să mănînce lucruri mai dure, fructele fiind cele mai indicate. Pîinea proaspătă, mierzul indeobște, e un pericol, ca și dulciurile. Caramelele, zice profesorul, sînt moartea dinților, se lipesc, se insinuează și, tot date copiilor, atacă. Altădată, aduce un argument, țăranii nu prea știau de carii, explicația fiind simplă, ei făceau pîine o dată la 10 zile, mîncînd-o deci mai mult uscată. Dinții, înțeleg, îi ai cum îi păstrezi, de aceea ei se cer spălați în fiecare seară. Seara ?!, mă mir, nu dimineața ?! În primul rînd, seara, căci peste noapte nu se depun, ca ziua, detrituri. Fumatul atacă?, întreb. Dar fierbințele ? Dar guma de mestecat ? Nu, îl aud, nu atacă, fumatul are și așa destule belele, să nu-i punem în circă și cartile. În ceea ce privește eventualul risc de a face, cum se zice, fălci prin consumul exagerat de gumă de mestecat, profesorul îl include pe lista prejudecăților. E altceva, zice, în dureriile de ocluzie, cînd dinții cad prost și guma nu e indicată.

Corneliu Burlibașa ; profesor doctor, director al Spitalului clinic de stomatologie din București ; secretar al Societății române de stomatologie, președinte al Comisiei de stomatologie a Capitalei ; secretar de redacție (timp de 12 ani) al revistei „Stomatologia" ; autor a peste 200 de lucrări științifice și a numeroase cărți și tratate, între care, „Tehnici curente în chirurgia stomatologică", Editura Medicală, ed. I 1961, ed. II 1965, premiată de Ministerul Învățămîntului, „Extracția dentară", Editura Medicală, 1971 etc. ; visiting profesor la Institutul „Estman" din Roma (1972), participant la congrese internaționale de stomatologie și chirurgie maxilofacială, Viena (1964), Paris (1967, 1969, 1972), Hamburg (1977), Tel Aviv (1979) etc. ; distins cu ordine și medalii.

E nevoie, simte că a venit momentul să rezume, ca oamenii să înțeleagă că la stomatolog se merge și în afara durerii. Preventiv. Profilactic. Partidul și statul au făcut investiții uriașe, rețeaua de stomatologie din România e excelent dotată cu cadre și aparatură, dar populația, paradoxal, nu cîștigă cum și cît ar trebui de pe urma acestui efort social. E nevoie, repetă acest cuvînt, de o educație sanitară mai amplă, mai convingătoare. Am o nelămurire și-o exprim. De ce se bate atîta monedă pe dinții copiilor cînd, se știe, aceștia se schimbă pe la 5—6 ani ?! Tocmai aici crede profesorul Burlibașa că ar trebui umblat. Îmi arată o revistă editată sub egida O.M.S. : principalul obiectiv pentru anul 2000 e legat de scăderea pînă la 50 la sută a procentului de copii de 5—6 ani avînd carii. Apoi îmi explică : dacă un copil își pierde, din cauza cariilor, dinții înaintea perioadei normale, cei rămași invadează spațiile libere, schimbîndu-și poziția naturală. Dinții care cresc, cei definitivi, n-au loc pe arcadă și, ca o consecință logică, erup strîmb, creînd adolescentului o mulțime de neajunsuri. Asistența stomatologică în școli e, așa stînd lucrurile, o chestiune serioasă, nu întotdeauna privită însă cu răspunderea necesară. Mai sînt, și în această privință, multe de făcut, deși în cabinetele școlare s-au introdus, recent, norme, fișe etc., activitatea fiind mai riguros urmărită și controlată. Sistemul de raportare însă, cedează profesorul, rămîne destul de subiectiv. Cu toate aceste neîmpliniri, viitorul aparține stomatologiei infantile și, în particular, ortodonției, adică îndreptării dinților care erup în poziții vicioase. Viitorul, insistă, pentru că, în prezent, situația ortodonției nu-i tocmai strălucită. Specialitatea, al cărei animator e un alt profesor de elită, Petru Firu, n-are cadre suficiente și Corneliu Burlibașa chiar asta încearcă, cît poate, cît îi e dat să poată, să scoată cadre. E o altă vorbă a sa : cînd lași oameni în urmă, simți că n-ai trecut prin meserie ca gîsca prin apă. De ce e mai greu, că e, să crești ortodonți ? Pentru că, excepînd chirurgia maxilo-facială, restul specialităților stomatologice nu cunosc sistemul secundariatului ?! Drept urmare, promovarea s-a făcut și se face cu întîrziere, examenele fiind rare. Profesorul consideră că această optică n-are darul să ducă la progres : să treci dintr-o etapă în alta învățînd și dînd examen, să fii mereu în priză, să progresezi prin luptă. Pe linie de învățămînt, la fiecare disciplină, există multe posturi libere dar, nefiind scoase la concurs, n-are cine să le ocupe. Media de vîrstă a crescut și ea, cel mai tînăr dintre asistenții săi, Ion Maftei, apropiindu-se de 40 de ani, iar cel mai în etate, Radu Gheorghe, fiind mai vîrstnic chiar decît profesorul ?! În privința organizării, mai detectează o anomalie, avînd drept sursă tot lipsa unui sistem judicios de promovare. Rețeaua nu primește cadre din învățămînt, cu toate că experiența acestora ar însemna un beneficiu și, ca o reacție de protejare, nici Învățămîntul nu primește, neexistînd concursuri, ca și cînd stinga n-ar trebui să știe ce face dreapta ?!

Mai notez : fără sorți, randamentul unui medic stomatolog scade la jumătate, dar statutul surorilor e departe de a fi clar. Multe din cele ce lucrează, și acum, cu un bun randament, sînt formate la școala lui Dan Teodorescu de la „Colentina", adică au o vechime în meserie egală cu a profesorului Burlibașa ?! Forțat de împrejurări, acesta a specializat, în cîteva săptămîni, 2—3 serii de registratoare medicale, dar povestea nu l-a încîntat. E momentul, conchide, să găsim o soluție.

După care se ridică și înțeleg că discuția s-a încheiat. Își scoate haina și își pune halatul. Azi, contravizita va începe mai tîrziu decît de obicei, dar va începe. Ea a fost și este o lege pentru profesorul Corneliu Burlibașa, bărbat care a crescut și îmbătrînit odată cu stomatologia românească. A crescut frumos, a îmbătrînit frumos, deși, de fapt, e încă în putere. Un „clasic" la numai 54 de ani.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Moștenirea dr. Nicolae Șt. Chișiu

Un tezaur științific readus în atenția specialiștilor

Prezență distinctă, singulară și meteorică în universul inventicii românești, medicul, chimistul și biochimistul Nicolae Ștefan Chișiu a fost și ar fi trebuit să rămînă autorul unor realizări de importanță cu totul deosebită. Din păcate însă, după moartea fulgerătoare a savantului (4 martie 1977), descoperirile sale răsunătoare, demonstrate și recunoscute oficial, au trebuit în mod practic să fie redescoperite. Explicația e simplă : brevetele tipărite și însemnările de laborator ale cercetătorului s-au dovedit extrem de sărace în date explicative pentru a permite posterității reconstituirea imediată și continuarea experimentelor întrerupte. Cu toate acestea, cîțiva dintre foștii prieteni și colaboratori apropiați ai doctorului Chișiu s-au încumetat să se angajeze într-un dificil program de biochimism arheologic și, sub patronajul C.N.S.T.-ului și după ani de muncă, să ajungă la unele rezultate. Este vorba de reconstituirea celebrului reactiv CH, extract vegetal capabil de a precipita cu gamaglobulinele, și, pe această bază, de testarea preparatului în cadrul unor unități zootehnice.

La Institutul „Dr. Victor Babeș", cercetările consacrate reactivului CH au fost efectuate de către chimiștii Doina Onică și Silvia Mihăescu în colaborare cu conf. dr. Ovidiu Maior de la catedra de chimie organică a Institutului politehnic. Rezultatele au fost publicate în revista „Studii și cercetări de biochimie", iar un rezumat al lucrării a apărut în „Revue roumaine de biochimie". Am aflat, astfel, și nu fără emoție, că ulterior apariției celor două lucrări, au sosit pe adresa Institutului numeroase scrisori din S.U.A., Japonia, Italia, Spania, Israel, Belgia, Ungaria și că nu puțini dintre semnalari s-au adresat **direct** doctorului Chișiu...

În esență, munca de reconstituire a dus la reobținerea, prin mijloace de laborator, a celebrului reactiv CH și a dovedit că aceasta este o substanță flavonoidă. Analiza raporturilor structură-funcție au arătat că flavonoidele pot reacționa cu diferite proteine plasmatice, dar că efectul de precipitare este caracteristic numai pentru imunoglobulinele G, și că depinde de o structură strict specifică a flavonoidelor. Precipitarea imunoglobulinei G umană din serul sanguin prin electroforeză în racetă în geluri ce conțin CH sau monomerii lor a permis evidențierea unor zone multiple de precipitare a căror intensitate variază în funcție de serul analizat (normal sau patologic). S-a ajuns astfel la concluzia că eterogenitatea imunoglobulinei, detectabilă cu ajutorul substanței CH, ar putea reflecta eterogenitatea izoelectrică a populației din moleculele de imunoglobuline G normale și patologice.

Tovarășa Doina Onică ne-a mai mărturisit că substanța obținută este foarte apropiată de extractul doctorului Nicolae Chișiu, dar se pare totuși că preparatul original ar fi fost mai activ. Oricum, s-a realizat mult dacă avem în vedere că însemnările moștenite după moartea savantului s-au dovedit extrem de sumare, indicînd doar faptul că preparatul este o extracție apoasă pe bază de tampon veronal. Ni s-a mai spus, de asemenea, că printr-o cazuistică mai bogată s-ar putea obține și alte deslușiri ale „misterului Chișiu".

La Institutul de cercetări veterinare și biopreparate „Louis Pasteur", am stat de vorbă tot cu un fost colaborator al doctorului Chișiu. Este vorba de medicul Mircea Popa care, în perioada anilor 1976—1977, a putut cunoaște în mod nemijlocit experimentele efectuate aici de doctorul Nicolae Chișiu.

— Împreună cu doctorul Chișiu, am inoculat reactivul CH la mai multe porcine cu scopul de a urmări reacțiile organismului animal. Așa s-a întîmplat că, între altele, în urma unor examene la nivelul sistemului hemato-formator, am constatat surprinși că animalele supuse acestor experiențe prezintă fenomenul de apariție a unui mare număr de plasmocite. Reamintesc publicului larg că plasmocitele sînt entități biologice ce apar atunci cînd în organism se produce un conflict între un antigen și sistemul de apărare al organismului. Plasmocitele au rolul de a fabrica gamaglobuline, deci arme împotriva agenților patogeni. Ei bine, în cazul de față, plasmocitoza s-a dovedit mai puternică decît cea înregistrată ca urmare a unor experimente cu antigene, sau ceea ce ne-a îndemnat să presupunem că serul CH ar putea fi folosit în scop de stimulare a sistemului de apărare al organismului.

Am continuat cercetările — ne-a mai declarat în continuare doctorul Mircea Popa — și am supus spre testare un număr mai mare de animale, folosind în acest scop loturi de porcine în cadrul unei ferme zootehnice. Rezultatele au fost aceleași, exemplarele din lotul experimental s-au dezvoltat mai bine decît cele din lotul martor, numărul de animale pierdute a fost mai mic, animalele inoculate cu CH înregistrînd și un spor de greutate.

— Toate acestea pot conduce la concluzia că reactivul CH, stimulînd sistemul imuno-formator al oganismului, contribuie în ultimă instanță la mai buna lui dezvoltare ?

— Greu de precizat acest lucru la ora actuală. Reactivul CH provoacă într-adevăr producerea de imunoglobuline, dar acestea sînt nespecifice și ca urmare nici în experimentele noastre nu au avut nici un efect în tratamentul unor maladii caracteristice suinelor, cum ar fi pesta porcină, rujetul etc. Este de presupus că reactivul are totuși efecte în combaterea unor infecții intercurente, și în stări de boală mai puțin grave. Dar pentru asta este nevoie să cunoaștem mult mai exact starea de sănătate a fiecărui exemplar testat, deci să întreprindem mult mai multe investigații. Se poate de asemenea emite ipoteza că serul CH ar avea în compoziția lui anumite substanțe cu rol stimulator. Toate acestea reclamă în continuare cercetări complexe și de durată.

Doctorul Mircea Popa ne-a mai mărturisit că, la vremea respectivă, serul CH a produs un mare entuziasm și a constituit o mare promisiune. După moartea savantului, investigațiile nu au mai cunoscut însă aceeași amploare. Ni s-au adus și explicații dar, mărturisim, nu într-o totală convingătoare. Am fost asigurați totuși că anul acesta va avea loc o relansare a serului CH și că vor fi continuate lucrările întrerupte.

Ce se poate spune în concluzie ? Turul nostru de orizont ne obligă să notăm că, într-adevăr, îndată după moartea savantului cercetările au condus spre obținerea unor rezultate notabile. Declarațiile interlocutorilor noștri — acestea și nu altele — ne îndeamnă totuși să ne întrebăm dacă s-a făcut totul pentru valorificarea moștenirii Chișiu, dacă, în general vorbind, s-a muncit în toate direcțiile pentru descifrarea și, eventual, dezvoltarea tezaurului de gîndire rămas de la doctorul Nicolae Chișiu ? Părerea noastră este că cercetătorii de la Institutul V. Babeș și Institutul Pasteur și-au pierdut mult din entuziasmul și zelul inițial.

E adevărat, uneori, în timp, obligațiile morale devin incomode. Cu toate că, în cazul de față, nu este vorba doar de o datorie morală sau de restituirea unor valori cu simplă semnificație muzeistică. Moștenirea Chișiu poate oferi în continuare mari surprize științifice și ar trebui să constituie obiectul unui permanent și activ program de lucru. Cu atît mai mult cu cît cei ce s-au angajat să lucreze în acest domeniu au fost și se declară în continuare prieteni și admiratori ai savantului.

LIVIU TIMBUS ■

A privi de sus spre o minciună

De un an și ceva a ieșit la pensie, deși împlinise vîrsta de mult. L-au ținut peste vîrstă întîi pentru că a vrut el, simțindu-se în putere încă, și apoi pentru că mai aveau nevoie de el, așa că s-ar mai putea discuta despre ce a fost întîi și despre ce a fost apoi. Este drept, pentru meseria lui adevărată era căutat tot mai rar, însă și cînd îl căuta cineva era limpede că acelui cineva îi ardea buza. Îndeletnicirea destul de rară, deprinsă de Dumitru Boiangiu încă din prima lui tinerețe, fiind lăcătușeria caselor de bani. Știe să le repare inculetorile ca nimeni altul, însă, mai ales, știe să le deschidă, fără cheie, desigur. Cu două sîrmulițe, cu un chibrit și cu trei sforicele a izbutit să treacă și prin blindaje de patru laturi de palmă. Și se mai povestesc pe seama lui întîmplări uneori de-a dreptul ciudate. Cu un an înainte de război, l-ar fi căutat un borfaș vestit din Geneva, urmărit de polițiile din vreo șapte-opt țări. Dumitru Boiangiu ar fi în stare să jure și astăzi că avea mustață lipită, i-a fluturat sub priviri un teanc de bancnote și, în schimbul lor, i-a cerut lămuriri despre un tip anume de broască, parcă Wertheimer Patent model '38, dar Dumitru Boiangiu l-a dat pe ușă afară. Altădată l-a chemat un bancher din Craiova, Neamțu pe nume, implorîndu-l să-i deschidă o casă de bani cît toată pivnița băncii lui, cu canaturi cît ușile unui garaj, și a deschis-o, dar bancherul n-a avut nimic altceva mai bun de făcut decît să-l ia peste picior, să-l întrebe zimbind cu zimbetul lui subțire cum de a izbutit să rămînă sărac, cu meseria aceea a lui. Și Dumitru Boiangiu, simțind cum se răsucește ceva în el, cu singele urcat tot în cap, a trîntit scurt canaturile casei de bani și s-a dus. Pe urma lui, n-au mai trecut prin ușile pușculiței bancherului Neamțu decît flăcările aparatelor de sudură. Și dacă asupra adevărului acestor două întîmplări ar mai putea pluti îndoiala, asupra celei care urmează, foarte scurtă dealtfel, nu s-a ridicat niciodată vreo tăgadă : de la o vreme îl luase în ucenicie pe fiu-său, Constantin, dar mirosind că acestuia îi trec ginduri tulburi prin cap și ar fi gata să calce alături, l-a întors spatele și nu l-a mai șoptit din meseria lui rară nimic. Din toate, Constantin s-a ales cu o nostalgie temeinică, iar Dumitru Boiangiu este și astăzi convins că, întorcîndu-i spatele, i-a făcut un bine imens : l-a scăpat de pușcăria spre care năzuia, săracul, de tînăr... Și scăpat a rămas pînă azi, de vreme ce nu a deprins niciodată meseria care l-ar fi ajutat să se înfunde în ea.

În sfîrșit, Dumitru Boiangiu a ajuns acum la o vîrstă cînd poate privi spre o minciună de sus, stăpînit și deschis. Nu e adevărat că ar putea oferi tuturor un exemplu de cinste. De fapt, el a fost cinstit, și cu sine, și cu alții, doar pe fața asta a lucrurilor, însă în viața unui om încap fețe mai multe. Cînd a gonit-o de acasă pe nevastă-sa dintîi, Ana, ca să se înhăiteze cu una mai tînără, care i-a mincat toată bruma de agoniseală, lăsîndu-l la sfîrșit lefter, n-a fost cinstit. Și poate nici în meseria sa n-ar fi fost prea cinstit, dar el e fiu de țărani și, în tinerețea lui, teama țăranilor de pușcărie era foarte mare, mai mare decît acum. Apoi, peste teama aceasta, uite, să privim totul și din altă parte : cum o mai scoți la un capăt cînd vine și vremea ta, vremea meseriei tale, și tu tocmai atunci ai înfundat pușcăria, chiar atunci ai încercat și ghinionul să-i dai temnicerului cureaua, șireturile, cravata și restul cerut de el ? Ce faci atunci, spune-mi ? Pentru că vremea ta vine, mai devreme sau mai tîrziu vine și, dacă tu nu ești liber, degeaba mai vine. Și Dumitru Boiangiu, fie din frică, fie din altceva, era un om liber cînd i-a venit vremea. Toată vara lui '48, imediat după naționalizare, pînă toamna tîrziu, doar cu asta s-a ocupat : a deschis sute și sute de case de bani, întruna, fără nici un răgaz. Ca un făcut, peste noapte, patronii începuseră să-și piardă pe rînd cheile și ridicau cu nevinovăție din umeri, șuierînd stingheriți într-o parte. Și ce puteai să le spui ? Oameni sîntem și oricine poate pierde orice. Așa că asta a fost și nu alta : în vara și toamna lui '48 venise și vremea lui, a lui Dumitru Boiangiu, și a avut și norocul să fie un om liber. Atunci a deschis atîtea case de bani cîte nu deschisese în șaisprezece ani buni, de cînd începuse să cotizeze la casa de pensii...

Mai tîrziu, lăcătușeria asta a lui n-a mai avut aceeași căutare și s-a lipit de atelierul unei cooperative meșteșugărești, nu departe de casă, lîngă linia ferată care scoate trenurile din gara Obor. Și a făcut acolo de toate, sudură, matrițerie, bobinaje, forjă, dar mai ales lăcătușerie. Nu erau prea mulți, însă erau oameni de ispravă și aveau scule bune, băteau aproape toți în pensie, ca și el, și veniseră în cooperativă cu sculele lor, agonisite pe vremuri, procopsite, mai trainice și uneori chiar mai iscusite decît unele din cele de azi. Și nu este adevărat că lăcătușeria ar fi o treabă fumată !... Așa cum erau ei, trecuți de a doua tinerețe, mai aduși din șale, au chibzuit acolo niște lucruri clasa întîi cu frișcă. O dată au fost căutați chiar de o mare întreprindere bucureșteană, pentru niște șplinturi care oamenilor ei nu le ieșeau deloc. Îndeobște, se băgau numai unde neputința unor fabrici mai mari se vădea deplină.

Rar de tot, numai el, Dumitru Boiangiu, mai era căutat să deschidă cîte o casă de bani, însă rar, foarte rar. Și mărturisește că trăia o mică sărbătoare atunci. Era ca și cum ar fi simțit, din nou, gustul fermecător al femeii. Oricum, Dumitru Boiangiu era mulțumit că nu fusese uitat și, în rest, despre viața lui nu putea spune că devenise o viață fără istorie. Munca și casa, casa și munca și nu se mișca decît între meseriași, dimineața, la prinz și seara. Era singur, ca și astăzi, Constantin se însurase cu o fată din Iași și plecase cu ea la Iași, iar el își cumpărase o bicicletă și duminică, în zori, obișnuia să se ducă la Dobroiești, unde mai avea niște neamuri. Atît și nimic mai mult. Pînă într-o zi anume, cînd în pereții afumați ai atelierului lor din preajma Fundenilor s-a deschis o fereastră spre o lume neașteptată. Și asta i-a cam dat în gît, cu credințele lor cu tot.

Într-o vineri, spre amiază, cînd abia se împlinise săptămîna de la înmormîntarea lui Sile Argint, un tovarăș de-al lor, țigan, dar priceput din cale afară în dresul pompelor submersibile, s-au trezit că le vine în locul lui Sile, pe aceiași bani cîștigați de Sile, un tinerel proaspăt scos de la două chei. Se vedea și după tunsoare și după zăpăceala din ochii lui că abia ieșise din pușcărie. Iar ei, ca mai vechi în profesie și viață, trebuiau să-l învețe și meserie, și ceva pe deasupra. Și atunci a început nebunia, cînd au înțeles că, de fapt, tinerelul acela cu pușcăria în sînge apăruse între ei nu pentru meserie, nici pentru altceva, ci să joace o piesă. Și deși era cam timpit se descurca binișor, pentru că aveau grijă alții să-i bage cuvinte în gură. Chiar a doua zi, de pildă, s-a întîmplat ceea ce nu se mai întîmplase pînă în ceasul acela : s-a ivit în atelierul lor un ziarist în carne și oase. Dar nu l-a prea băgat în seamă și s-a repezit glonț la mucosul ăla, care parcă îi și aștepta. Apoi l-a căutat și un fotograf și acesta, învîrtindu-se să vadă cum îi vine lumina, întîi a strigat la un electrician să se dea de o parte dinaintea aparatului său și să se uite și el în oglindă și să se vadă cît e de jegos. Apoi s-a răstit și la șef, la nea Fane Tudose, să facă rost cum o știi de o cămașă ceva mai curată, ca să aibă mucosul ăla în ce să pozeze. Și, la urma urmelor, tot electricianul lor, ivit de unde se ascunsese cînd îl făcuse fotograful jegos, l-a îmbrăcat pe mucos în cămașa lui de oraș. Și gluma cam începuse să se îngroașe, curînd, cînd au aflat că va veni peste ei și televiziunea. Și abia cînd a venit și televiziunea am scăpat toți de chin, își amintește Dumitru Boiangiu, nedumerit încă. Pentru că a venit degeaba. Mucosul se mistuise și din ziua aceea chiar că nu l-a mai văzut nimeni. Cred că nici ăia de la televiziune n-au mai apucat să pună mina pe el. Eu urmăresc cu sfințenie televizorul și pot să pun mina în foc: nu l-am văzut pe mucos la televizor. Între noi fiind vorba, eu cred că l-a chemat pușcăria, lar. Și cei de la televiziune ne-au privit pe rînd, supărați, începînd de la nea Fane Tudose, care ridica întruna din umeri, spășit. Dar ce a fost al lor a fost al lor : nu ne-au băgat nici o vină. Și nici nu și-au mai desfăcut aparatele din cutii. Ne-au întors spatele și s-au dus, nu l-am mai văzut vreodată. Și cu toate că n-am priceput niciodată ce și cum ar fi vrut, în ce fel le-am fi putut risipi supărarea. Nu era mai bine să ne filmeze ei pe noi, mai din vreme, la timp, ca să învețe și mucosul ăla ceva ? „Ne-am văzut mai departe de treabă. Cînd s-a dărîmat atelierul, ca să facă loc la blocuri, deja ieșisem în pensie...

MIHAI PELIN ■

Încadrată, dar fără serviciu!

Dialogul cu Ioana Dănescu din Pitești pare decupat din teatrul absurd. În sfîrșit, după ce ne rotim întrebările în jurul problemei în discuție, tot căutînd un sens evenimentelor care au declanșat necazurile în lanț ale femeii, rezumăm : pe cartea de muncă apare încadrată, mai precis, transferată în interesul serviciului. În realitate, tocmai datorită acestui ultim înscris nu se poate încadra. Decît dacă cineva anume ar închide ochii asupra legalității pentru a face un asemenea pas. (Ceva demersuri, pare-se, s-au făcut pe la începutul întrării ei în această horă a absurdului — 1978. Dar, cum vom vedea, mai mult de ochii lumii...).

Scurt istoric

Pe data de 1 XII 1977 Întreprinderea comercială de stat textile-încălțăminte (ICSTI) Pitești, o transferă la Întreprinderea comercială de stat Alimentara (I.C.S. AL.), la cererea acestei unități. Nu se ține cont că în momentul întocmirii acestui transfer Ioana Dănescu se afla în concediu medical ; că înainte doar cu o zi de emiterea deciziei întreprinderea îi eliberase o adeverință pentru spitalizare ; nu este anunțată oficial de acest transfer decît pe la mijlocul lui decembrie, printr-o simplă adresă — concediul Ioanei Dănescu continuînd pînă la 31 ianuarie ; unitatea unde fusese transferată nu este anunțată că I.D. se află în concediu medical, motiv pentru care, în momentul cînd află — la sfîrșitul lui decembrie 1977 — comunică ICSTI-ului că întrucît nu a reușit să perfecteze contractul de muncă cu I.D., renunță la acest transfer.

Revenită la starea normală de sănătate femeia se întoarce la ICSTI. Nu poate fi reprimită, i se explică, întrucît nu mai este încadrata lor, toate actele, inclusiv cartea de muncă, fiindu-i trimise la I.C.S. Alimentara. Aceasta din urmă, firesc, odată cu refuzul de transfer, nu o mai putea primi. Cele două referate ale I.C.S. Alimentara, care au urmat datei de 1 februarie 1978, 'cum că Dănescu refuză cu recalcitranță perfectarea contractului de muncă nu se susțin, refuzul de transfer făcut cu o lună înainte, anulîndu-l. Oricum, pentru Dănescu existau deja mult prea multe suspiciuni asupra mîinii care se întindea și se retrăgea precum o jucărie mecanică.

Desfacere de contract camuflată

Se punea firească întrebare : unde era socotită om al muncii Ioana Dănescu în perioada concediilor medicale ? La ICSTI, care în final, după multă alergătură, i le-a și plătit, sau la I.C.S. AL. cu care nu încheiase nici un contract de muncă, dar la care, conform înscrisului din cartea de muncă, figura de la 1 decembrie 1977 ? Abia în 1981, după ce dă în judecată cele două unități pentru înscrierea concediilor medicale și închiderea cărții de muncă (era deja la al treilea proces de acum !) instanța hotărăște ca ICSTI Pitești să înscrie în cartea de muncă certificatele medicale, conform Decretului 92/1976. ICSTI-ul se conformează. Pînă la un punct doar ! Le înscrie, însă nu conform Decretului 92, care ar fi însemnat anularea înscrisului de transfer, ci conform H.C.M. 880/1965, care prevede posibilitatea că și după desfacerea contractului de muncă al unui încadrat i se poate plăti timp de 90 de zile concediu medical.

Abia cu ocazia celui de al treilea proces Ioana Dănescu se întoarce la primul dosar și-l studiază, luîndu-și un avocat. Învățase ceva din pierderile de pînă aici în instanță, să fie mai precaută. Stupoarea ei este fără margini cînd descoperă că Dispoziția nr. 94/1977, pe baza căreia ICSTI-ul îi operase în cartea de muncă transferul în interesul serviciului, este o dispoziție cu dublă acțiune, concomitentă : de transfer și de desfacere a contractului de muncă. Pînă aici, totul se învîrtise în jurul transferului. Abia cu această ocazie înțelege că ICSTI-ul se debarasase definitiv de ea emițînd și transferul și desfacerea de contract în același timp. Așadar, avea o desfacere de contract. Camuflată însă ! Oricum, nici pînă în ziua de azi ICSTI Pitești nu i-a comunicat această faimoasă dispoziție.

O primă eroare rămasă în picioare

La baza acestei ultime sentințe a stat hotărîrea din dosarul 1141/1978 — primul din cele 4 derulate pînă în prezent. Sentința civilă a judecătoriei Pitești — 1363 — dată în ședința publică din 1 martie 1978 începe astfel : „Pe rol soluționarea contestației formulată de Dănescu Ioana împotriva dispoziției de desfacere a contractului de muncă nr. 94 din 1 decembrie 1977".

Dacă citești și de o sută de ori dosarul din scoarță în scoarță, nu găsești o astfel de plîngere a femeii. Ea contesta nu o decizie de desfacere de contract de muncă (de existența căreia habar nu avea), ci o adresă de transfer emisă de ICSTI (pe care o contestase și în COM — 4 017). Mai mult, în contestația ei subliniază că nu primise nici o decizie de transfer. Abia în această ședință publică juriconsultul ICSTI-ului depunea la dosar, printre alte acte, și dispoziția în cauză, prima oară deci cînd apărea în instanță. Dealtfel, instanța deliberînd, nu pomenește nimic de desfacere de contract de muncă, ci doar de transfer, respingînd contestația introdusă de Dănescu doar sub aspectul transferului. Să fie aceasta doar o eroare izvorîtă din superficialitatea întocmirii sentinței ?

Concluzii în favoarea unui recurs extraordinar

Cum dispoziția nr. 94 are dublă acțiune concomitentă, și cum pînă la această dată nu s-a atacat niciodată în instanță problema desfacerii contractului de muncă (eroarea instanței de a modifica din oficiu denumirea acțiunii se înlătură de la sine), se poate, credem, lua în considerare recursul femeii pentru necomunicare a dispoziției 94/1977. Tribunalul Suprem în Decizia nr. 764/1963 explică clar condițiile limitative ale unei comunicări. Or, despre soarta exemplarului dispoziției pe care ar fi trebuit să o primească Dănescu nimeni nu știe nimic. La ICSTI se presupunea că a fost expediată odată cu nota de transfer. Numai că, această notă am găsit-o într-un plic — returnat prin poștă, după 3 reavizări ale plicului, nedesfăcut timp de mai bine de 3 ani — operațiune pe care a făcut-o tov. director al ICSTI-ului cu noi de față. S-a vehiculat apoi ideea că ar fi ridicat-o tovarășul de la I.C.S. AL. odată cu cartea de muncă. Nu o ridicase, desigur !

Tot o decizie a Tribunalului Suprem — 731/19 martie 1974 subliniază : „Cît timp măsura transferării nu a fost finalizată prin încheierea unui nou contract, raporturile de muncă existente între persoana transferată și unitatea în care era încadrată nu iau sfîrșit, această unitate avînd îndatorirea să-i asigure încadrarea la locul de muncă în care s-a dispus transferul sau, dacă nu este posibil, să o reprimească în serviciu". Or, s-a dovedit clar că nu a fost posibil transferul din cauza concediilor medicale. Și, dealtfel, înscrisul făcut prin hotărîrea instanței, ca ICSTI-ul să-i plătească concediile medicale anulează de la sine transferul în interesul serviciului, implicit și decizia nr. 94, cu dublul ei sens cu tot.

Reanalizarea acestor dosare cu cauza Dănescu se impune. De 3 ani de zile femeia se află pe drumul judecătilor, de 3 ani și-a pierdut drepturile materiale și de vechime în muncă, de 3 ani nu se poate încadra, nicăieri din cauza birocrației unora. Este de așteptat ca și forurile locale, pînă la definitivarea cauzei, să o ajute să se încadreze tot în comerț, unde are calificarea. Să nu se uite că această femeie are acasă 3 copii de întreținut.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

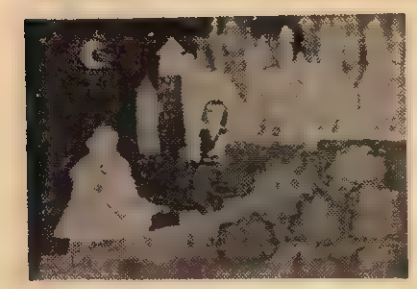

Telefonul

Telefonul jucăuș
Stă pe masa lui Lăbuș
Aș telefona și eu
De n-ar fi Lăbuș prea rău.

Îi dau prune și alune
El se uită și nu spune
Nici o vorbă. Stă cuminte
Paznic blînd fără cuvinte.

Ca să-l sun pe Ioniță
Pun cățelul în lădiță
Și în timp ce eu vorbesc
Ochii lui mă urmăresc.

Ben CORINA

Musca în ureche

Mi-a intrat o muscă în ureche.
În curînd o să-mi afle toate gîndurile.
E rușinos ca toate gîndurile
Să-mi fie aflate de o muscă...
Musca o să le cultive
iar gîndurile mele
o să fie aflate și de alți oameni.
O să zboare din gură în gură
ca musca în urechea mea
și toți oamenii o să gîndească
la fel ca mine.
(Ce bine că acum nu o
aici o muscă aici !)

Daniela CRISTEA

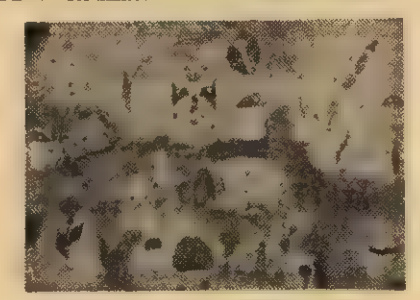

Poveste GABRIELA CIUREA

Împăratul cîmpului ANCUȚA PAȘTINA

Răspunsuri la întrebări

1. Ce-am căutat la un meci de fotbal, după atîta absență ?

— M-am dus la meciul Rapid — Petrolul, întîi c-am avut și eu o duminică mai liberă, apoi, pentru că iubesc, fără putință de tăgadă, echipa Rapid și pe suporterii ei, care n-au seamăn decît în suporterii Craiovei și pentru că mă consider prieten al unor oameni cum rar mi-a fost dat să văd, prahoveni. Meciul a fost superb, Rapid a învins cu 5—1, dar și Petrolul a jucat bine pînă într-un moment cînd petroliștii au obosit, rapidiștii au cam scos o minge din poartă, mi se pare că fusese totuși gol, dar, în fine, Rapid a dovedit, și prin joc și prin calitatea suporterilor săi, că rău fac cei care, conducînd mișcarea sportivă și fotbalul, nu vor să aibă în Divizia A pe cea mai populară și iubită echipă din România, Rapid. Și Rapid a mai dovedit de ce e în stare o echipă săracă, dacă-și pune ambiția și dacă are lîngă ea pe cei mai frumoși nebuni ai stadioanelor, giuleștenii. Echipa Petrolul, deși n-a făcut unul din meciurile sale deosebite, mi se pare, și ea, o echipă de divizia A, o echipă sobră, cu cîteva valori și cu un fundaș dreapta mai bun decît toți fundașii dreapta pe care-i avem : Cojocaru. Oricum, nu numai că a fost un meci superb, dar a fost un meci sportiv. Bravo, Rapid ! Mulțumiri, Petrolul !

2. De ce nu iau atitudine împotriva petroliștilor despre care se afirmă că au cumpărat meciul cu Autobuzul ?

— Nu am nici un fel de date cu privire la aceasta și nu vreau să nedreptățesc o echipă de fotbal și un județ, în numele iubirii mele față de o altă echipă de fotbal. Că Federația ne-a comunicat la un moment dat drept certă fapta respectivă nu e un indiciu. Fărădelegile pe care le săvîrșesc unii dintre cei puși să apere onoarea și puritatea fotbalului românesc mă opresc să cred pînă nu cercetez eu însumi.

3. Dacă eu cred că e normal ca fotbalistul Cornel Dinu să aibă rubrică în „Flacăra" și să scrie ce vrea el ?

— Da, cred că e normal, de aceea o și are. Atîta timp cît se păstrează în limitele bunului simț și ale dialogului, Cornel Dinu este un colaborator drag revistei „Flacăra". Nu-i împărtășim punctele de vedere, credem însă că e un om inteligent, unul din cei mai inteligenți fotbaliști pe care-i avem, și adevărul nu poate ieși decît din dialog. Susținem asta tocmai noi, cei care, din marea noastră iubire pentru Craiova, dăm în fiecare săptămînă bun de tipar opiniilor fotbaliștilor dinamovist Cornel Dinu.

4. Dacă sîntem pentru sau împotriva lui Lucescu ?

— Unele lucruri ale lui Lucescu mi-au displăcut, de exemplu aranjamentul de la meciul Naționala — Echipa „Ziariștilor. Mai sînt și altele pe care le-am putea arăta aici. Dar credem că este una dintre cele mai bune soluții pentru cîrma Naționalei. Lucescu este un antrenor în care credem și-i vom susține atîta timp cît se află pe terenul adevărului și vrea să modernizeze fotbalul nostru. Părerile lui Dinu sînt ale lui Cornel Dinu și părerile lui Barbu sînt ale lui Eugen Barbu. Numai doi antrenori mai mi se par demni de luat în seamă la ora de față, în discuția pentru conducerea reprezentativei : Constantin Teașcă și Viorel Mateianu. Dar să fim corecți : Mircea Lucescu este o variantă pe care ne putem baza. Jocurile — cîte faze am putut vedea din ele — ale echipei făcute de el pentru turneul din America de Sud ne-au dovedit ceea ce Lucescu arătase și la Corvinul : că e deștept, că e talentat, că e inimos, că e serios. Atîta îl rog : să nu încerce să ne șmecherească. Încolo umărul nostru este lîngă umărul lui.

5. Dacă voi mai scrie cronică sportivă ?

— Dacă voi avea senzația că fotbalul începe să se însănătoșească, de la rădăcină, în grădina noastră, voi scrie cu plăcere.

În rest, inima mea bate pentru Craiova și pentru Rapid.

ADRIAN PĂUNESCU ■

MIRCEA LUCESCU :

„Numai eu și Iordănescu am votat împotriva deciziei"

Atmosferă încordată, luni dimineața, la sediul federației de fotbal. Un etaj mai jos se judecă, într-o ultimă instanță, memoriul Universității Craiova, abuziv eliminată din Cupă. Chiar dacă părerile sînt, firește, împărțite, curentul de opinie e, în general, favorabil deținătoarei trofeului, ținîndu-se cont și de faptul că, zilele trecute, Minerul Certej a trimis o scrisoare pe adresa F.R.F., declarîndu-se gata să renunțe la favoarea ce i s-a făcut. Îi așteptăm pe Lucescu, spre a schimba cîteva vorbe referitoare la turneul sud-american al naționalei, dar antrenorul e, și el, în ședință. Apare în schimb, vizibil jenat, Andrei Rădulescu, președintele federației. Înțelegem că a fost convocat în fața Biroului Comitetului Executiv C.N.E.F.S. ca să exprime, o dată în plus, punctul de vedere al federației. În lumina noilor probe, a pledat pentru Craiova, dar n-a găsit înțelegerea necesară. Deducem că decizia de sancționare a campioanei a fost menținută.

Intră Mircea Lucescu. E mohorît și să fie o impresie ?, parcă a mai slăbit. Nu pare dispus să acorde vreun interviu și chiar o spune. Acceptă însă o discuție „pe picior".

— Supărat, Mircea ?

— Am și motive. Băieții pe care i-am lăsat acasă au pierdut vremea și ieri, ne-a bătut Vîlcea. Am ratat, cred, cea din urmă șansă de a cîștiga titlul.

— N-a rămas Romus Vlad cu ei ? !

— Ba da, dar parcă a putut să-i controleze tot timpul ? !

— E adevărat. În altă ordine de idei, am vrea să-ți facem un compliment : naționala a jucat excelent în America de Sud, văzînd filmele, duminică, am fost mîndri.

Bölöni, cel mai în formă jucător al naționalei în turneul sud-american.

— E adevărat, a jucat bine, dar mai sînt destule de făcut.

— Poate totuși victoria din meciul cu Chile a fost, acasă, umflată, ce zici ?

— Nu zic nimic.

— Fără îndoială că naționala e angajată pe un drum drept, dar de aici și pînă la tam-tam-ul făcut în „Sportul" rămîne, nu-i așa, o distanță. Totuși, s-au pierdut două meciuri din trei, nu ?

— Cel cu Peru s-a disputat în condiții cu totul și cu totul speciale, Balaci și Iorgulescu fiind eliminați din teren fără nici o justificare. Iorgulescu nici n-a luat parte la faza cu pricina ?! Meciul a fost, ce s-o mai lungesc, o rușine, din care cauză nici nu ne-au dat filmul lui ?! Lîngă mine, de pildă, au postat 2 polițiști, am urmărit partida mai întîi din spatele unui grilaj și apoi din gura tunelului ?! Un astfel de arbitraj n-am văzut de cînd sînt.

— Care din băieții noștri au evoluat mai bine în decursul turneului ?

— Bölöni a fost cel mai bun. Balaci, Klein și Țîcleanu au jucat bine. Mai slab s-au comportat Augustin și, mai ales, Gabor, cu observația că primul și-a revenit în meciul cu Chile cînd, dealtfel, a marcat și un gol.

— Prima repriză din partida cu Chile a fost superbă, da ?

— A fost.

— Nu prea ai chef de vorbă ? !

— Am chef de liniște, nu știu dacă mă înțelegi ? !

— Vezi tu, nu-i ușor să fii antrenor al naționalei, asta e o onoare, dar și o obligație în plus. Sincer, te irită rubrica lui Cornel Dinu din „Flacăra" ?

— Nu cred că mă mai irită.

— Noi am spus-o și o repetăm, n-am fost și nu sîntem totdeauna de acord cu opiniile lui Dinu. Poate că el exagerează uneori și la adresa ta, dar o face, dacă nu greșim, urmărind binele fotbalului. Nu-i rău, ce zici, să existe mai multe opinii ?

— Nu-i rău, așa e.

— Și-apoi, Mircea Lucescu a avut, în „Flacăra", rubrică înaintea lui Dinu. Presat de atîtea, ai renunțat la ea, dar coloanele revistei îți stau, o știi, în continuare deschise. O rubrică îți stă, oricînd, la dispoziție.

— Mulțumesc. Atunci era cazul, azi nu mai e.

— Ți-a retras-o cineva ? !

— N-ați mai dat nici un semn de viață, așa a fost. Dragoste cu silă...

— Greșești.

— Eu mereu greșesc, nu ? Și în cazul scoaterii Craiovei din Cupă am greșit, cu toate că, în Biroul federal, numai eu și Iordănescu am votat împotriva deciziei ?!

— Aud asta pentru prima oară.

— Cu atît mai rău.

— Dacă tot sărim de la una la alta, crezi că turneul în America de Sud trebuia întreprins ? S-au adus, e drept, 45 000 de dolari, dar și campionatul s-a întrerupt. Or, nu-i o idee nouă, campionatul e cel care dă forță unui fotbal.

— Ni s-a oferit o ocazie unică și sînt convins că e bine c-am folosit-o. În noua ei concepție, națională noastră e abia la început, meciurile de dincolo de Ocean au cristalizat-o și, mai mult încă, i-au dat încredere în posibilitățile ei.

— Un meci amical rămîne un meci amical, nu ?

— Ca să nu le pierzi pe cele oficiale trebuie să joci cît mai multe amicale. Și-apoi, Argentina e campioana lumii !

Cupa României fără Universitatea Craiova !

Nu s-a revenit asupra unei hotăriri greșite

„Așadar, ceea ce era logic și moral să se întîmple nu s-a întîmplat. C.N.E.F.S. menținînd, cu vinovată consecvență, decizia de scoatere a Universității Craiova din Cupa României ? ! Întrunit luni dimineață, zice-se spre a reanaliza cazul, Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S. a persistat în greșeală, validînd o hotărîre strîmbă ce răpește deținătoarei trofeului un drept afînt, dreptul cîștigat prin muncă. Însușindu-și pînă în pînzele albe eroarea săvîrșită de Comisia de competiții și disciplină a F.R.F., eroare generată și de faptul că organismul în discuție n-a avut la dispoziție decît o parte din piesele „dosarului", C.N.E.F.S. a acționat, și de data aceasta, în afara regulamentului în vigoare, a celei mai elementare logici, aducînd un serios prejudiciu uneia din cele mai iubite echipe din fotbalul nostru, campioană a țării și deținătoare a Cupei, ca și, prin extindere, întregului fotbal românesc. Forul respectiv n-a ținut cont de nouile dovezi, limpezi, concludente, produse de clubul craiovean, probe pe care mai multe ziare și reviste, vezi „România liberă", „Flacăra", „Săptămîna" etc., le-au invocat în cîteva rînduri în sprijinul adevărului. O astfel de atitudine n-a surprins, să recunoaștem, decît pînă la un punct, întrucît C.N.E.F.S. și-a făcut un obicei și e pe cale să-și facă chiar o tradiție din a trata cu detașată superioritate criticile și sugestiile apărute în presă. Rămînînd pe aceleași subrede poziții de falsă principialitate, Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S. a ignorat, luni dimineață, pînă și punctul de vedere al federației, altul decît în momentul luării primei hotărîri, acum mai lucid, mai realist, conform cu adevărul. Mai grav însă pentru un mod părtinitor de a judeca, pentru o anumită mentalitate, mi se pare faptul în urma căruia, cramponîndu-se de niște principii inventate, C.N.E.F.S. a trecut cu vederea, între altele, pînă și un apel al Minerului Certej, introdus la sfîrșitul săptămînii trecute. Neînțelegînd să se folosească de o favoare creată prin abuz, învinsa de la Tîrgu Jiu a Craiovei s-a declarat gata să cedeze acesteia locul în sferturile de finală ale Cupei, superbă solidaritate a autorităților și cetățenilor din Certej pe care C.N.E.F.S. n-a izbutit s-o înțeleagă în resorturile ei intime ? !

Așadar, ceea ce era logic și moral să se întîmple nu s-a întîmplat, C.N.E.F.S. purtînd, în întregime, răspunderea acestui abuz. El leagă încă o piatră de moară de piciorul, și așa cam șchiop, al fotbalului românesc.

La închiderea ediției

Sferturile de finală ale Cupei României la fotbal

F.C. Argeș — Rapid 2—1
F.C. Baia Mare — Chimia Rm. Vîlcea 2—1
Gloria Bistrița — Minerul Certej 3—0
Dinamo — Corvinul 4—3

Mai multă seriozitate

S-o spunem din capul locului, sportul românesc ne-a adus și încă ne mai aduce mari satisfacții, performerii lui fiind cunoscuți și prețuiți pretutindeni. Plenar sprijinit de partid și de stat, bucurîndu-se de un cadru moral și material stimulator, el a făcut și face progrese, purtătorii tricourilor tricolore numărîndu-se nu o dată printre animatorii și medaliații marilor competiții internaționale, inclusiv ale Jocurilor Olimpice. Toate aceste izbînzi mai vechi sau mai noi au fost, și era firesc să fie, lăudate și popularizate, cu sportivi ca Nadia Comăneci, Ivan Patzaichin, Ilie Năstase, Sanda Toma, Maricica Puică, Radu Voina, Florin Gheorghiu ș.a. mîndrindu-se o țară întreagă.

Numai că în sport, se știe, e mai greu să rămîi pe culmi decît chiar să ajungi acolo. Nu poți fi totdeauna, și să vrei, cel mai bun, nu-i nici o nenorocire în asta, adesea înfrîngerile de azi constituie temelia victoriilor de mîine. Așa stînd lucrurile, nu puține sînt cazurile cînd reprezentanții noștri, angrenați în întreceri de anvergură, se comportă sub așteptări, dezamăgind, nejustificînd eforturile depuse pentru pregătirea lor și, implicit, încrederea cu care au fost investiți. Că astfel de cazuri sînt, în ultimul timp, tot mai dese, aceasta e numai un aspect al problemei. Ne vom ocupa azi de un altul, anume de obiceiul, devenit metodă de lucru la C.N.E.F.S. și, prin subordonare, la ziarul „Sportul", de a trece sub tăcere sau a minimaliza eșecurile, făcînd totodată din succese, unele minore, derizorii, adevărate evenimente, pregătite să le ochii lumii.

Să dăm cîteva exemple. Dacă slabele prestații de la europenele de lupte greco-romane au fost expediate, deși la Varna reprezentanții noștri, de atîtea ori campioni mondiali și continentali, n-au obținut nici o medalie de aur, au devenit, în schimb, izbînzi de prestigiu, găzduite cu generozitate pe pagina primă a „Sportului", victoriile repurtate în Regata Bosbaan, ca și cele ale săritorilor de la C.S.Ș. Sibiu la Leipzig ?! Luptele, ca și boxul dealtfel, traversează o perioadă mai grea, aria de practicare și selecție îngustîndu-se dar C.N.E.F.S. și oficiosul său se fac că nu bagă de seamă, trăgînd apuza pe turta a fel de fel de concursuri de interes județean, care mai de care devenite tradiționale ?! De ce sînt ele atît de fundamental tradiționale ? Pentru că o izbîndă obținută în cadrul lor are darul să inducă în eroare, creînd o imagine cît mai trandafirie a sportului nostru. Diversiunea a căpătat forme ilare atunci cînd, după 0—1 cu Argentina și 0—2 cu Peru, naționala de fotbal a învins cu 3—2 selecționata statului Chile. O victorie, fără îndoială, notabilă, de palmares. Dar de aici și pînă la ditirambele din „Sportul" rămîne, vai, un drum lung. Cum adică, citățm din ziarul „Sportul", „cei îndrăzneți, învinș" ?! Cum adică, iarăși citățm, „jucătorii accidentați au cerut să joace" ?! Dacă ei erau, cu adevărat, accidentați, cum puteau intra în teren ?! Într-un picior ?! Cum adică, reluăm sursa, fotbaliștii noștri erau „fericiți" ?! Ce făcuseră ei ? Cîștigaseră campionatul mondial, nu, întrecuseră o echipă hai să-i zicem bună și nimic mai mult. Sigur, turneul s-a încheiat onorabil, sigur, el a contribuit, o spetăm din toată inima, la consolidarea tinerei formații antrenate de Mircea Lucescu, sigur, s-a încasat valută, dar laudele fără măsură care au însoțit, în „Sportul", victoria din Chile au fost indiscutabil deplasate, aducînd prejudicii chiar cauzei. Ca să nu mai vorbim, că, pe alocuri, osanalele s-au produs într-o limbă română capabilă să stîrnească zîmbete : „După pauză, obosită de acest efort, înlocuind jucătorii încă nerestabiliți complet cu sentimentul că nu mai pot pierde jocul și apoi, plusul de vigoare al echipei adverse, care a schimbat din jucători, nu am mai putut înscrie, repriza a aparținut gazdelor, care au și marcat de două ori, noi rămînînd însă cu o victorie prețioasă". („Sportul" din 20 mai) Cu o victorie prețioasă, da, dar și cu un gust amar, deși se cade să spunem că „Sportul" are o echipă de oameni competenți, talentați și harnici, chiar dacă ne e dat să aflăm, din ziarul de miercuri, că Bacăul e situat pe malul Bahluiului, apă care trece prin Iași ?!

Iată că, mai nou, o altă comportare modestă, ca să nu-i zicem altfel, e ridicată, sub egida C.N.E.F.S., la rangul de izbîndă strălucitoare. Pe pagina I a ziarului de specialitate descoperim o fotografie a rutierului Mircea Romașcanu, care a trecut primul linia de sosire în ultima etapa a Cursei Păcii. Așa a fost, Romașcanu și echipa României încheind primii etapa cu numărul 12 a populareî competiții. Adresîndu-le felicitări pentru această isprăvi, nedîndoios meritate, să nu uităm însă că, în ierarhia finală a întrecerii, Romașcanu a ocupat locul 20, coechiperii săi stînd și mai prost, Paraschiv 24 și Sîrbu 34 ?! Oricum am întoarce lucrurile, oricum le-am suci, locul 20 e, nu-i așa, locul 20. El nu e nici măcar 19 ?! Din nou, în locul unei atitudini corecte, o dare de după cireș, servind cui și, mai ales, la ce ? Ciclismul e, se știe, în derivă de mai mulți ani, el nu mai contează decît pe un pumn de practicanți, altfel talentați și destoinici, se desființează și se autodesființează secții, competițiile interne se desfășoară într-un jalnic anonimat, iar cei în măsură să ia taurul de coarne și care tocmai pentru asta sînt plătiți, se prefac că n-au văzut, n-au auzit ?!

O astfel de politică, menită să ne îmbete cu apă chioară, nu duce la altceva, am mai spus-o, decît la subrezirea sportului românesc și, ca o consecință logică, la pierderea unor poziții cîștigate prin pasiune și sudoare. C.N.E.F.S trebuie să înțeleagă că drumul redresării e unul singur, adevărul. Chiar dacă, uneori, acesta nu face plăcere.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OMUL CARE JOACĂ

Reflecții tactice (II)

În fotbalul nostru se joacă și se va mai juca încă ceva timp cu prepondereță în așezarea 4-3-3. Deci, specific a fost și rămîne pentru noi jocul pe marginile terenului, avînd pînă acum o școală veritabilă de apariție și de privit cu admirație a unor extreme în majoritatea cazurilor de linie, plăcute la vedere, îndeosebi prin driblingurile cu care declanșau și încă mai declanșează alunecările fundașilor. Să ne aducem aminte doar de duelurile **Tătaru-Popa, Pircălab-Greavu** sau **Lucescu-Ludovic Sătmăreanu**, ultimele ajutate și de apariția, pentru a crea superioritatea numerică cea mai de dorit (2 contra 1), mijlocașilor alături de atacanți, constituind începuturile învăluirii periculoase pe margini, teoretizată acum ca o nouă descoperire.

E drept, **Mircea Lucescu** a fost acela care a încercat să rupă canoanele devenind un atacant pe tot frontul atacului, dar realele sale creații, și prin disponibilități, au fost acolo, pe margini. Trebuie să recunoaștem că avem puțini atacanți capabili să treacă prin apărări pe toată suprafața atacului, fie pentru că nu au tehnica necesară în regim de viteză, fie pentru că nu sînt jucați la posibilitățile reale, dovedindu-se că servantul își simte prea puțin tunul.

Încercările de a juca 4-4-2 la noi sînt interesante în începuturile lor, dovedind că ne-am zbătut să împăcăm dinamica tactică printr-un compromis. În majoritatea cazurilor, retragerea uneia dintre extreme, indiferent de pe ce parte s-a făcut, **nu s-a realizat retrăgînd atacantul respectiv și „îmbogățindu-l" prin obligația de a prelua sarcinile din mijlocul lateral al terenului, ci înlocuindu-i pur și simplu cu un mijlocaș ce a devenit și, mai ales, s-a numit extremă falsă!** Așadar, după ce am reușit să aducem în fotbal termenul virf retras, l-am creat cu nonșalanță și pe acela de extremă falsă...

Să apelăm la cîteva exemple actuale din fotbalul internațional în susținerea teoriei că spiritul ofensiv pronunțat îl dă mult mai bine, în așezarea 4-4-2, rațiunea de a face doi mijlocași laterali din extreme, și nu invers. Bineînțeles dacă și dispun de piesele necesare...

Iată exemplul echipei Angliei, pe care o cunoașteți destul de bine văzînd-o pe viu într-un timp nu prea îndepărtat. **Vreau să vă spun că Ron Greenwood a anunțat intenția de a juca la mondiale în 4-2-4, o reinviere sugestivă a trecutului la care fotbalul apelează uneori, mai ales atunci cînd elementele de care beneficiezi îți inspiră să te așezi și îndeobște să acționezi într-o formulă verificată de timp.** Sigur că dinamica, adevăratul mecanism de transformare al fotbalului, mereu va desena acțiuni imprevizibile. Pe partea dreaptă a atacului englez va evolua extrema dreaptă a lui Manchester United, studentul în finanțe **Steve Coppell**, unul din cei mai inteligenți jucători britanici, care ocupă perfect zona laterală dreaptă a mijlocului terenului, pornind în acțiunile ofensive **de acolo.** Pe partea stîngă, mai mult ca sigur va apare atacantul lui Aston Villa, revelația ultimului timp, **Morley.** Și el cu o mare zonă de acțiune, pornită tot **de acolo**, din mijloc. Astfel, Anglia nu se dezminte, rămînînd consecventă în maniera de a gîndi fotbalul despre care nu se poate spune că nu este ofensiv, deci spectaculos. Pentru că am amintit de **Aston Villa**, una din revelațiile cupelor europene alături de „îngerii" din Göteborg, manevrabilitatea tactică a acestei echipe spune foarte mult. Acasă, atacantul dreapta, **Garry Shaw**, joacă foarte înțpins, în deplasare apărînd din mijlocul terenului și marcînd bineînțeles goluri. **Standard Liège**, învinsă dubios în finala Cupei Cupelor de **Barcelona**, are și ea pe cei doi mijlocași laterali, așa cum sînt prezentați în așezarea inițială și cum apar de foarte multe ori și în teren, **Vandermissen** și **Tahamata** proveniți tot din atacanți laterali. Și **Anderlecht** gîndește la fel. **Hofkens** și **Vercanteren** fiind și ei atacanți la origine. Vest-germanii sînt aparent destul de rigizi, mergînd în continuare pe fixarea apărării adverse prin două virfuri, pe lansarea acestora pe spațiile libere și pe un carusel făcut pe margini, prin care sosesc mingi periculoase în fața porții adverse. Nu-i rău deloc... De asemenea, oamenii din prima linie îți vin foarte bine în valoare pe cei din linia a doua, simțindu-i chiar și cu ochii închiși. Demnă de prezentat este și posibila judecată tactică pe care o anunță deja **Juventus** pentru sezonul următor, după ce și-a asigurat serviciile lui **Platini** și ale lui **Boniek.** El schimbă formula în funcție de jocurile de acasă sau din deplasare, anunțînd pentru partidele de afară componența la mijloc **Tardelli, Furino, Boniek, Platini**, cu **Rossi** și **Bettega** în față, iar la Torino, ieșind „acoperitorul" **Furino** și intrînd, pe partea dreaptă a atacului, **Marocchino**, tînărul **Galderisi** sau **Virdis.**

Sînt date demne de cunoscut și care ajută imaginația să cuprindă dinamica tactică a raționamentelor respective, argumentînd încă o dată că victoriosi pot fi numai acela care îmbină cel mai bine amănuntele de așezare și de mișcare de care dispune fotbalul. Pentru că nu există fotbal modern. Există, pur și simplu, fotbalul momentului.

COSTEL DINU ■

București — San Francisco — Disneyland și retur

PLECAREA DIN BUCUREȘTI: ETAPA FRANKFURT PE MAIN ȘI SOSIREA ÎN AMERICA

Într-o dimineață de toamnă tîrzie am pornit de la București-Otopeni în cea mai lungă călătorie pe care am întreprins-o vreodată.

Cînd avionul Tarom s-a ridicat deasupra Bucureștiului, am încercat acea strîngere de inimă pe care o simt de fiecare dată cînd părăsesc țara și plaiurile natale. Zburam spre America și, ca un nou Columb, îmi propuneam să o descopăr, deși în ceea ce mă privește nu intenționam să descopăr decît lumea particulară, dar fastidioasă a agrementelor populare. Căci într-o lume ca a noastră, laborioasă și activă, domeniul agrementelor populare vine să completeze o dimensiune necesară a existenței omului contemporan, oferindu-i relaxarea și deconectarea ce îi îngăduie să supraviețuiască ritmului vieții moderne.

După o scurtă etapă la Frankfurt pe Main, în Germania Federală, ne îmbarcăm pe un uriaș Boeing 747 aparținînd Companiei Americane T.W.A. cu care vom întreprinde traversarea Atlanticului.

O călătorie lungă și palpitantă, în timpul căreia vizionăm cîteva filme și sîntem instruiți **asupra eventualității unui accident.**

Stewardesa care ne face instructajul ne arată modalitățile de evacuare a aeronavei, descriindu-ne amănunțit tot ce ni se poate întîmpla în caz de primejdie, inclusiv eventualitatea unei amerizări forțate.

Deosebit de instructivă mi s-a părut relatarea privind apărarea împotriva rechinilor. La prăbușirea avionului în mare, pasagerii și-ar pune centurile de salvare și s-ar evacua, așteptînd să fie salvați. Pentru a nu fi atacați, fiecare pasager primește niște pastile care aruncate în mare îi feresc de apropierea rechinilor. Atunci cînd se termină pastilele nu-ți rămîne altceva de făcut decît să înfrunți rechinii apărîndu-te cu niște cuțite speciale, cu care fiecare pasager este dotat în centura de salvare.

Instructoarea ne-a arătat pe rînd fiecare din aceste cuțite, cele mari pentru rechini de talie uriașă, cele mijlocii și cele mici destinate apărării de rechinii mai mărunței și de talie medie.

Interesat în cel mai mare grad de expunerea făcută, recunosc că cea mai mare dificultate mi s-a părut a fi aceea de a alege, în timpul atacului rechinului, cuțitul potrivit pentru talia agresorului. Eram persecutat la gîndul că, atacat fiind de un rechin mic aș putea să aleg cuțitul mare sau pe cel mijlociu, ceea ce n-ar fi fost conform indicațiilor instructoare...

Din fericire n-a fost nevoie să rezolv această dilemă pentru că avionul nostru a survolat fără incidente Atlanticul și în zori am aterizat pe aeroportul internațional al New York-ului.

Obișnuiții zborului pe distanțe lungi, transoceanice sau transcontinentale, cunosc bine acel fel de zăpăceală pe care o resimt după șase sau șapte ore de zbor la zece mii de metri altitudine. Imobilitatea, mărginirea spațiului interior, vibrațiile avionului, toate acestea se conjugă pentru a crea o stare de îngreunare fizică și cerebrală destul de stranie.

Între altele, decalajul fuselor orare suscită fără să vrei un vag sentiment de irealitate. Decolarea la miezul nopții și deodată, ca printr-o magie, soarele tîșnește din tenebre într-un răsărit neprevăzut a cărui limoezime surorînde pe toți pasagerii. Timpul, bicîiit de viteză, își precipită ritmul și face să dispară noaptea.

Emoțiile și oboseala zborului nu mi-au dat răgaz să mă bucur de privelișteа unică a marelui oraș, așa că am dormit bustean toată ziua la hotel.

După ce m-am trezit însă și m-am plimbat vreo oră pe străzile învecinate, m-am simțit mai obosit ca înainte, într-atît de copleșitor și de zdrobitor era pentru un european ca mine contactul cu uriașul oraș, adevărat megalopolis.

Dar drumul nostru era stabilit dinainte și cronometrat cu precizie.

A doua zi dimineață m-am îmbarcat pe un avion al Companiei United Air Lines, cu care zburam spre Los Angeles—California.

CALIFORNIA, CENTRUL MONDIAL AL ATRACȚIILOR TURISTICE

Cu clima ei subtropicală, cu frumusețile naturale inegalabile pe care le posedă, California de Sud a incitat amenajarea unor splendide atracții, poate cele mai mari și mai interesante din întreaga lume.

La 43 km de Santa Barbara, pe șoseaua 101, lîngă Buellton, se află vestitul parc de animale Andersen. Aici sînt expuse liber o multime de animale de junglă dresate, în marea lor majoritate „stele" de film ale marelui ecran și televiziunii. Numeroși lei, tigri, urși, elefanți, crocodili și păsări exotice se produc în fața spectatorilor. Ca într-un adevărat Eden, copiii se joacă sau hrănesc animalele blînde, sau se urcă însoțiți de părinți în „Arca plutitoare", o corabie ad-hoc, un fel de Arcă a lui Noe care a servit la turnarea filmului : „Remorcherul Annie".

Pe întinderea parcului poți vizita vizuinile unor animale rare, cum sînt raconii sau Kinkajuii. Într-un loc își are cuibul o familie de bufnițe. Panorama întregului parc se relevează cel mai bine de-a lungul unei călătorii cu un tren cu sină îngustă, care străbate tinutul permițîndu-ți să vezi animalele în libertate.

La 4 mile vest de Buellton, tot în ținutul Santa Barbara, am vizitat o mică localitate de 2 000 locuitori numită Solvang, dar cunoscută mai ales sub numele de Mica Danemarcă a Americii. Acest sătuc danez primește anual peste 250 000 vizitatori, mai ales pe la mijlocul lui septembrie cînd se organizează aici „Zilele daneze".

Cu magazinele și clădirile sale în stil autentic danez, Solvang este o așezare folclorică pitorească, una din cele mai încîntătoare atracții din California.

Tot în apropiere de Santa Barbara, dominînd orașul de pe colină, unde se află situată, găsești și Santa Barbara Mission, una din cele 21 misiuni din California. Un fel de mănăstire-cetate, altarul bisericii de un alb orbitor este împodobit cu elemente decorative indiene. Misiunea a fost fondată la 4 decembrie 1786, cu 10 ani după declarația de independență, pe vremea cînd California era încă stăpînită de spanioli.

Orașul Santa Barbara, reședința districtului cu același nume, posedă unul dintre cele mai frumoase edificii publice ale tinutului. Clădirea curții, construită în 1929, a costat 2 milioane de dolari. În stilul unui castel spaniol, acoperit cu țiglă, interiorul este ornamentat cu mozaicuri și cu obiecte de fier forjat.

Lîngă Yermo, pe Drumul Național 66, în districtul San Bernardino se află un interesant oraș-fantomă : „orașul duhurilor de stambă".

Odinioară (în 1880) vestit centru minier, cu 3 500 locuitori, situat lîngă o bogată mină de argint care aducea pe vremuri 80 milioane de dolari, orașul fantomă a fost reconstruit de Walter Knott din Buena Park în anul 1966.

O atracție deosebită este telefericul spre Palm Spring, din districtul Riverside. Amplasat la 3 304 metri înălțime, pe muntele San Jacinto, acest tramvai aerian este cel mai mare din întreaga lume.

Cabinele sale circulă cu dublu sens, transportînd de fiecare dată cîte 80 pasageri între stația văii, situată la 807 metri deasupra nivelului mării, și stația Montana, la 2 598 metri înălțime. De-a lungul acestei călătorii aeriene, între vale și virful muntelui, întîmpini o diferență de temperatură de 40—50 grade.

Palm Spring este capitala sporturilor de iarnă și totodată reședința multor vedete de cinema.

Drumul aerian oferă o splendidă vedere asupra peisajului, în care se amestecă laolaltă imaginile abrupte ale munților Jacinto, zone de deșert și uimitoare oaze în care se găsesc izvoare termale și arbori, smochini, portocali și lămîi, precum și palmierul originar al Californiei despre care se spune că ar avea o vechime de 2 000 ani.

Tot în districtul San Bernardino, la 21 mile nord de acest oraș, în apropiere de locul numit „Virful săgetii" întîlnești un uimitor sat — Santa's Village — reședința lui... Moș Crăciun !

În acest cadru de basm, unde clădirile par ieșite din paginile cărților de povești, se află sediul unor celebre fabrici de jucării. Surprinzător este faptul că Moș Crăciun — numit în America Santa Claus, — are și o soție. Doamna Moș Crăciun. Personajele legendare pot fi văzute în carne și oase și se prezintă spectatorilor sub numele de Santa and Mrs Claus...!

În țesătura de drumuri care se întretaie în toate direcțiile, sîntem conduși la o intersecție în districtul Riverside. Aici se află reședința fabricii de motoare Trend 500 și este locul de desfășurare a marilor curse automobilistice. Evenimentul are loc în fiecare an, în octombrie, și e încoronat cu un Grand Prix.

Riverside este un oraș al portocalilor. Peste 9 milioane de arbori care dau acest „fruct al soarelui" se trag toți din arborele de portocali pitici ce a fost adus din Brazilia în 1873. Și azi încă acest arbore primorigen mai dă fructe...

Nu departe de Riverside, în orașul Perris, avem prilejul să vizităm cel mai mare muzeu al tramvaielor electrice din Statele Unite. Sînt aici adunate cele mai vechi vehicule acționate electric : tramvaie, troleibuze și trenuri.

Drumul nostru trece apoi prin Antonio, lîngă care se află cea mai întinsă suprafață (6 000 hectare) de plantație de măslini, aparținînd companiei Graber. O demonstrație la fața locului ne arată sădirea, îngrijirea, culesul și ambalatul măslinelor.

Următoarele atracții sînt pista de viteză din Antonio, unde în fiecare an, de 1 Mai, au loc curse de viteze cu mașini uzate, și pista de curse din Santa Anita, în districtul Arcadia.

Prima, aflată în apropierea sediului unor importante fabrici de motoare (California 500 și Indianopolis 500) a costat 30 milioane dolari.

Hipodromul din Santa Anita este unul dintre cele mai frumoase din lume, unde poți admira vestite rase de cai și o pajiște uriașă de un milion de panseluțe care înfloresc în timpul turfului.

În apropiere se află Parcul Santa Anita, unde se dezvoltă și adaptează, pentru a fi folosite în întreaga Californie plante, arbori, arbuști și butuci de viță de vie, într-un minunat cadru natural.

Exemplare rare de păsări, ca pasărea pardisului, și peste 250 păuni se află în acest parc.

Un monument istoric și totodată cultural este vechea Misiune San Gabriel, prima așezare europeană din zona Los Angeles, aflată pe drumul 537.

Cunoscută sub numele de „Mîndria Misiunilor", această mănăstire fondată la 8 septembrie 1871 de călugării spanioli cuprinde biserica, o școală, capela, camere de locuit și un muzeu cu vechi picturi, lucrări de fier forjat, obiecte de artizanat de proveniență indiană, precum și un fond de cărți vechi.

Dar mai importantă decît aceasta, sub aspectul exponatelor, este așezămîntul cunoscut sub numele de „Biblioteca Henry E. Huntington", care e de fapt un muzeu elegant ce găzduiește aproape 100 capodopere, printre care „Băiatul în albastru" al lui Gainsborough și „Fata în roz" a lui Sir Thomas Lawrence.

Biblioteca cuprinde un fond de cărți rare, precum și Biblia lui Gutenberg, ediția princeps a Autobiografiei lui Benjamin Franklin, „Povestirile din Canterburry" de Chaucer și alte vestite cărți și manuscrise. Clădirea este amplasată în mijlocul unei grădini botanice, care include o grădină japoneză și cea mai mare grădină de cactuși din lume.

Ne apropiem de Pasadena, vestitul centru științific al Californiei și al întregii țări. Aici se află renumitul Institut tehnologic unde s-au confecționat lentilele celui mai puternic telescop din lume, telescopul de pe muntele Palomar, și tot aici, pe colina Freeway, se află laboratorul de propulsie „Jet".

O atracție turistică a acestor locuri este și „Rose Bowl", vestit în toată lumea ca locul turneului de footbal (american) ce are loc de Anul nou.

Stadionul uriaș are 105 000 locuri și este străjuit de 5 000 de arbuști de trandafiri. Cum California beneficiază de un climat subtropical, turneul de Anul Nou se desfășoară în plină vară și prilejuiește o splendidă paradă florală care atrage milioane de spectatori.

Alături de stadion se află o sală a celebrităților, unde sînt expuse fotografii, statui și panouri care reamintesc toate jocurile ce s-au desfășurat aici începînd din anul 1902 și pînă astăzi.

În nordul Pasadenei vizităm Grădinile Descanso, o grădină publică înfățișînd cele mai spectaculoase plante ce se pot vedea în vestul Statelor Unite. Sînt peste 600 specii de flori, colecționate din China, Anglia, Japonia și sudul S.U.A. Aici poți admira o pajiște care conține 100 000 camelii ce înfloresc din noiembrie pînă în martie. Azaleea înflorește în aprilie, trandafirii (7 000 arbuști) din mai pînă în octombrie. Peste 150 de specii de păsări cîntătoare formează o podoabă sonoră acestui cadru de o minunată splendoare vizuală.

De fapt, întreaga Californie este un parc. La 35 mile nord de orașul Los Angeles se află Parcul Skyline, care cuprinde 720 hectare de frumusețe naturală.

În apropiere, pe muntele Wilson (1 743 m) se află celebrul observator astronomic care posedă un telescop cu oglindă de 100 inch, al doilea telescop din lume ca sector de reflexie.

În acest loc există cea mai mare concentrație națională de emițătoare radio și de televiziune.

Nu departe se află un alt parc, Parcul Highland, care adăpostește un muzeu original, cu exponate meșteșugărești aparținînd indienilor americani.

Parcul memorial „Pajiștea pădurii", de lîngă Glendale, este în realitate un muzeu în aer liber, cunoscut în întreaga lume. Aici se află concentrate toate reproducerile făcute exact după cele mai importante sculpturi ale lui Michelangelo, ca de pildă David, confecționat din marmură albă de Carrara, din aceeași carieră cu originalul, sau pictura „Cina cea de taină", reproducere pe sticlă colorată după celebrul tablou al lui Leonardo da Vinci.

În virful colinei care domină parcul se află un muzeu unde poți admira vestitele „Uși ale paradisului", operă a lui Ghiberti, scene din Biblie, ca și un uriaș tablou, cel mai mare din lume (59,5 m pe 13,6 m) reprezentînd „Crucificarea", opera lui Jan Styka.

Pe dealurile din apropierea Hollywood-ului se află „Nașterea libertății", cel mai mare mozaic istoric din lume.

A. IOSEFINI ■

Fragment din volumul „America, Luna-Park".

Istoria României în arhivele lumii

— Tovarăşe doctor Paul Cernovodeanu, Expoziţia de documente privind istoria României din colecţii britanice e un eveniment-excepţie sau unul programatic, şi care anunţă o permanenţă ?

— Din cite ştiu, acţiunea de depistare şi de recuperare a patrimoniului cultu al românesc aflat peste hotare a început sistematic prin anul 1965. Problema, evident, frămînta de mult pe istorici. Profesorul Virgil Cândea a fost acela care a declanşat, ca să zic aşa, operaţiunea. Pentru că datorită vicisitudinilor de ordin istoric multe din bunurile noastre culturale au luat alte drumuri şi au fost înstrăinate fie din inconştienţă, fie prin schimburi obişnuite de valori, fie prin hoţie pur şi simplu, prin agresiune sau prin negoţ în penumbră. Prin urmare, mai întîi am identificat în muzee, în biblioteci, în colecţii şi în arhivele lumii toate elementele de civilizaţie românească ajunse, prin împrejurări adeseori paradoxale, departe de ţară, şi după aceea le-am inventariat, urmînd ca, peste puţin timp, să apară un catalog extrem de amănunţit, pe ţări, pe colecţii, cuprinzînd tot ceea ce aparţine tezaurului românesc înstrăinat precum şi mărturii ale străinilor privind ţările române. Expoziţia de faţă este una din manifestările complementare ale ideilor profesorului Virgil Cândea, şi anume, de a oferi prin împrumut, posibilitatea, tuturor oamenilor, de a vedea reunite, la noi acasă, elemente care ne reprezintă şi ne aparţin într-un fel sau altul.

— Prin urmare, expoziţia de faţă e constituită pe de o parte din obiecte care ne aparţin şi care au fost înstrăinate sub diferite forme, pe de altă parte din referiri străine la civilizaţia noastră de-a lungul timpului.

— Exact.

— Care dintre exponate vi se par reprezentative şi de rezonanţă pentru istoria noastră ?

— În primul rînd manuscrisele. Tetraevanghelul expus la British Library şi scris de călugărul Simion la 1356—1357, în limba slavonă, apoi Tetraevanghelul lui Radu de la Mănicești scris la porunca lui Petru Cercel la Rodos în 1574. De asemenea, de mare valoare este Istoria domniei lui Mihai Viteazul de Gheorghe Palamed, scrisă imediat după moartea voievodului şi acompaniată de o stampă care îl reprezintă aproape ca în gravura clasică de pe acum, a lui Aegidius Sadeler, pictor ce l-a imortalizat pe domnitor chiar în anul 1601 "anul morţii. Gîndiţi-vă apoi cît de tulburătoare sînt Didahiile lui Antim Ivireanul care au ajuns prin cine ştie ce joc al sorţii, tot în colecţia de la British Library din Londra. De asemenea, de mare importanţă documentară e şi manuscrisul despre Asediul Vienei, datorat dascălului lui Dimitrie Cantemir, Ieremia Cacavela.

— Dar dintre manuscrise, Manifestul lui Dimitrie Cantemir către toţi moldovenii, redactat înaintea bătăliei de la Stănileşti pe Prut nu e important ?

— Fără îndoială că este, dar el se mai păstrează şi în alte variante. Şi pentru că sîntem la manuscrise, e bine să vorbim şi despre scrisoarea lui Petru Cercel către regina Elisabeta. Păcat însă că nu a fost adus împreună cu aceasta şi sigiliul vechi românesc, de o mare frumuseţe şi semnificaţie. Salvconductul reginei Elisabeta, dat unui pretendent român la tron pentru a fi luat în considerare de sultan, este, de asemenea, un act interesant care lămureşte natura relaţiilor politice ale vremii în care eram la rîndul nostru implicaţi.

— Ştim că aţi cercetat ani de zile muzee, colecţii şi arhive din Marea Britanie şi că aveţi o imagine completă asupra elementelor reprezentative pentru noi care, explicabil, nu au putut fi împrumutate în totalitate. Ce alte mărturii de mare importanţă credeţi că lipsesc din actuala expoziţie ?

— Lipsesc, desigur, multe, dar e greu să strîngi totul la un loc. Deşi, la urma urmei, Tetraevanghelul lui Gavril Uric ar fi putut fi adus, oricît de scump, de valoros şi de dificil de transportat este, dacă ne gîndim că astăzi circulă peste meridiane şi Tutankamon. Realitatea este însă că din moment ce în expoziţie se află Coresi despre care se ştie că a tipărit Evanghelia cu învăţătură, la 1581, doar în aproximativ 200 de exemplare, cărturarul care vizitează expoziţia trăieşte oricum un sentiment de emoţie, chiar dacă nu face cunoştinţă cu exemplarul aflat în colecţiile engleze, ci unul românesc aflat la Biblioteca Academiei. De fapt această împletire între exponatele aduse din Anglia şi cele din colecţiile noastre dau o imagine complexă asupra confluenţelor româno-britanice şi sentimentul unei cooperări spirituale academice pînă în zilele noastre. S-ar mai fi putut aduce unele documente din bogata arhivă a lordului Paget, fost ambasador la Constantinopol şi aflat într-o corespondenţă captivantă cu Constantin Brâncoveanu şi cu stolnicul Constantin Cantacuzino într-o perioadă frămîntată de războaie între austrieci, polonezi, ruşi şi turci. Corespondenţa care lămureşte subtilităţile politicii externe a domnitorului român. Mai înainte, însă, de colecţia lordului Paget, şi ca să respectăm cronologia, ar trebui invocată şi arhiva lordului Winchilsea din oraşul Leicaster unde se păstrează încă o bogată corespondenţă a acestuia în calitatea sa oficială de ambasador, cu domnitorii români Ştefăniţă Lupu, Ilias Alexandru, Gheorghe Duca şi Grigore Ghika I, între anii 1660 şi 1669. Şi, poate că ar fi fost util să avem în expoziţie cîteva documente din arhivele consulare din secolul 19, în care se regăsesc, în general obiectiv şi amănunţit, cîteva din evenimentele cruciale ale neamului, văzute de observatori ce apreciau atitudinea şi lupta noastră pentru unire şi pentru independenţă, chiar dacă, la un moment dat, politica noastră nu a coincis cu interesele Marii Britanii. Dar dincolo de toate acestea, expoziţia actuală e reprezentativă, e expresivă şi dă posibilitatea, atît omului de rînd cît şi cunoscătorului, să privească mărturiile civilizaţiei noastre aşa cum se păstrează în altă parte a lumii, într-o vecinătate totuşi îndepărtată, să regăsească o parte din patrimoniul cultural românesc înstrăinat. Urmează ca într-un viitor nu prea îndepărtat să se organizeze expoziţii asemănătoare cu tezaure româneşti aflate şi în alte ţări.

ADRIAN DOHOTARU ■

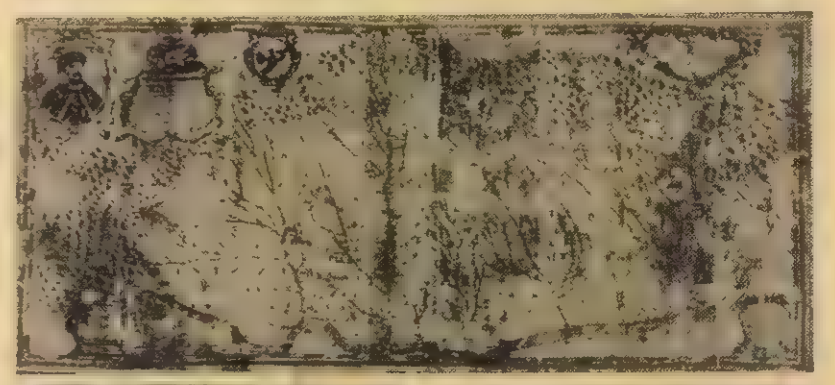

Foto 1 — Inscripţie romană în piatră din secolul II e.n.: **„Sub modio Iul/io leg(ato) Aug(usti) pr(o)/pr(aetore) coh(ors) I Ael(ia) D(a)c(orum)/cui praeest M(arcus)/ Cl(audius) Menander/tribunus)"** adică : **În vremea guvernatorului Modius Iulius, Cohorta I Aelia de daci, în fruntea căreia se află tribunul Marcus Claudius Menander"**

Foto 2 — **Tetraevanghel** scris de Radu de la Mănicești din porunca lui Petru Cercel în chiliile mănăstirii Rodos, 1574. Din epilogul redactat în limba slavonă reţinem : **„Radul Grămătic, fiul lui Drăghici din Mănicești"** a scris cartea din porunca lui **„Io Petraşco Voievod fiul preacredinciosului şi pravoslavnicelui şi preabunului şi preamilostivului Bătrînului Io Petraşco Voievod Domnul Ţării Ungroviahiei"** şi **„s-a început în luna iunie 3 zile şi s-a sfîrşit în luna iulie 14 zile de la facerea lumii, leat 7082, crugul soarelui 26, crugul lunii 14".**

Foto 3 — Imagine de pe Tetraevangheliarul scris şi desenat între 1435—1436 de Gavril Uric la Mănăstirea Neamţ şi despre care marele bizantinolog André Grabar spune : **„decoraţiile ornamentale ale manuscriselor ieşite din scriptoriile moldoveneşti şi munteneşti, foarte active şi chiar celebre în secolele XV şi XVI"** reprezintă **„compoziţiile ornamentale, adesea foarte bogate, se disting prin fineţea liniei, prin complexitatea împletiturilor şi nodurilor, vignetelor şi prin precizia rigurosă a traseului... care este în general absentă în compoziţiile ornamentale ale manuscriselor greceşti, sîrbeşti sau bulgare..."**.

Foto 4 — **Hartă a Ţării Româneşti** întocmită de stolnicul Constantin Cantacuzino, tipărită cu litere greceşti de arhimandritul Hrisant Nottara la Padova în 1700 şi aflată în colecţiile de la London British Library.

Foto 5 — **Evanghelie cu învăţătură** tipărită de diaconul Coresi la Braşov în anul 1581. Exemplar care se află, de asemenea, la University of London.

Foto 6 — **Valachia** aşa cum este desenată într-un **Portulan** (hartă a porturilor lumii).

Lumea în care trăim

Nefastele ravagii ale unei epidemii...

...Bîntuie de la un capăt la celălalt al lumii.

Nu este vorba de o maladie nouă, nemaivăzută sau nemaiîntîlnită. A mai bîntuit prin aceleaşi locuri, a mai făcut ravagii cu mulţi ani în urmă, dar şi mai recent. Nu se poate afirma însă că ar fi identică, cu epidemia care s-a năpustit asupra aceleiaşi părţi a lumii prin anii '30. Şi totuşi, în esenţă formele ei de manifestare sînt cam aceleaşi, doar că, în faza ei actuală, maladia dezvăluie simptome mult mai grave şi mai greu de tratat.

Boala aceasta este binecunoscută în întreaga lume occidentală. Efectele ei sînt resimţite în toate ţările — în unele mai puternic, mai dureros, în altele în forme mai puţin virulente dar cel puţin la fel de îngrijorătoare.

Specialiştii o denumesc diferit. La Tokio „Fukeiki", la Nairobi „Maisha Aguma", la Frankfurt pe Main „Rezession". Denumiri diferite pentru unul şi acelaşi fenomen. Un fenomen care se exprimă în degradarea economică, în recesiune, în amolificarea tendinţelor negative din industrie şi agricultură. Pe scurt, o stare de criză.

Epidemia aceasta — a crizei — se întinde vertiginos, lovind milioane şi milioane de oameni, transformîndu-i în victime ale unei situaţii dramatice în substanţa ei. Firește, economiştii încearcă să găsească originea epidemiei. Unii se plîng de preţul petrolului — de uriaşele sume ce trebuie plătite pentru aurul negru, de costul fără precedent al energiei. Alţii, tot mai mulţi, denunţă politica ratelor excesive ale dobînzilor practicate în S.U.A., politică cu efecte triste asupra a numeroase state ale lumii. Dealtfel, recenta reuniune a Fondului Monetar Internaţional, desfăşurată la Helsinki, a scos încă o dată în evidenţă nocivitatea politicii exprimate în dobînzi exagerate care frînează iniţiativele productive, înmulţeşte rîndurile şomerilor, agravează deficitele bugetare şi dăunează raporturilor normale dintre state.

Experţii fac apel la numeroase cifre pentru a înfăţişa dimensiunile exacte ale situaţiei la care s-a ajuns. Producţia industrială mondială a crescut în perioada 1960—1973 în medie cu 5,5 la sută în fiecare an. Spre sfîrşitul anilor '70 nivelul atins a fost mai scăzut : numai 4,4 la sută. În perioada 1979—1981 o nouă scădere : 2,2 la sută. Pentru 1982 asociaţia americană de prognoze econometrice, Wharton, mărturisește pesimismul : maxim 2 la sută şi mai mult ca sigur, chiar sub 1 la sută. Inevitabil, indicele „vitalităţii economiei mondiale" — comerţul cunoaşte şi el un recul fiind în anul trecut sub nivelul atins în 1980.

Dar, dincolo de aceste cifre de ordin general se află dramele umane, problemele a milioane şi milioane de fiinţe care suportă direct efectele nefastelor ravagii ale epidemiei, şi pentru care existenţa de fiecare zi devine din ce în ce mai dificilă. Ne gîndim, firește, la toate categoriile afectate de criză. La micii oameni de afaceri care dau faliment, la şomerii care nu izbutesc să găsească un loc de muncă, la milioanele de oameni care trăiesc în sărăcie. Într-o sărăcie crîntă pe care criza cu tot ceea ce o însoţeşte — şomaj, inflaţie, lipsa de locuinţe şi toate celelalte — o face tot mai dură.

Se estimează că în acest an numărul şomerilor în ţările industrializate ale occidentului va atinge 30 de milioane, cu 2 milioane mai mulţi decît în 1981. Europa occidentală este cel mai grav afectată de această epidemie care însoţeşte inevitabil criza. Marea Britanie are situaţia cea mai dificilă. — 12,8 la sută din forţa de muncă, ceea ce înseamnă că 3 milioane de oameni şomează. Nivelul îl depăşeşte cu mult pe cel din timpul marii recesiuni interbelice. Nici Republica Federală Germania, ţară cu o economie ale cărei performanţe au stîrnit invidia vecinilor ei occidentali, nu este scutită de efectele şomajului. La Bonn se apreciază că actuala rată a şomajului (7,8 la sută în martie) este cea mai înaltă din ultimele trei decenii.

Uzine închise, obloane trase, firme care dau faliment. În 1981 peste 12 000 de firme japoneze au ajuns la faliment. În acelaşi an în Franţa se aflau în aceeaşi situaţie aproape 6 000 de firme iar peste Canalul Mînecii, în Anglia, 7 000. Falimentul acestor firme nu înseamnă numai eşecul unor investitori, ci şi pierderea de slujbe pentru sute şi sute de mii de oameni.

Epidemia loveşte lumea bogată dar implicaţiile ei se resimt şi în cealaltă parte a planetei, în statele ce luptă din greu pentru a se elibera de povara subdezvoltării şi sărăciei. Pentru a cumpăra un autocamion de 7 tone, „trebuie să vindem de patru ori mai mult bumbac decît în 1972, sau de 10 ori mai mult tutun" — a declarat preşedintele tanzanian Nyerere care subliniază că preţurile multor produse au scăzut sau nu ţin pasul cu rata inflaţiei pe plan mondial. Or, cea mai mare parte a acestor ţări sînt dependente de un singur produs agricol sau mineral, al cărui preţ a scăzut puternic ca urmare a diminuării cererii şi a politicii preţurilor, practicată de companiile transnaţionale. Valoarea exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare este astfel tot mai mică, dar ele trebuie să plătească tot mai mult pentru petrolul şi produsele industriale importate. Concomitent, enormele lor datorii la băncile străine devin tot mai împovărătoare. În 1981 datoria ţărilor în curs de dezvoltare a atins monstruoasa sumă de 524 miliarde dolari, iar dobînzile pentru această sumă 70 miliarde dolari.

O boală implică, aşa cum se ştie, un diagnostic exact şi un tratament corespunzător. Diagnosticul epidemiei ce răscoleşte lumea capitalistă îl cunoaştem. Tratamentul se dovedeşte, însă, greu aplicabil, chiar dacă se foloseşte medicamentul amar al austerităţii, pentru că criza este grefată pe structurile unei societăţi a inechităţii şi în care profitul este legea numărul 1.

„Medicii" care veghează bolnavul (economia lumii industrializate occidentale) nu prea îndrăznesc să se lanseze în pronosticuri. Le lipseşte optimismul. Constată înmulţirea fenomenelor negative, dau semnale de alarmă, schiţează proiecte, dar se împotmolesc în realităţile societăţii. Şi este firesc...

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Adevăr și publicitate

Ziarele îi consacră prima pagină, revistele îi dedică atît coperta întîi cît și coloane întregi, agențiile internaționale de presă nu rămîn nici ele mai prejos : transmit știri despre ce s-a întîmplat pe aeroport, despre drumul pînă la un anume loc, descriu în amănuntime reacția fanilor sau alte episoade. Cum în Italia acestor zile, teroriștii au primit cîteva lovituri serioase și, în aparență alte crize nu există, atenția e concentrată asupra Sophiei Loren. Săptămîna trecută, în dimineața zilei de miercuri, cunoscuta actriță italiană a revenit în țară după exact 12 ani de exil voluntar, petrecut îndeosebi în Franța și Elveția. Cu o lună înainte se înapoiase în Italia și soțul ei, celebrul producător de filme Carlo Ponti, care în 1977 fusese, și el, condamnat la patru ani închisoare și o foarte mare amendă dar, între timp, achitat în urma apelului făcut de el. Nu s-a dovedit intenția lui de a înșela fiscul italian...

Pentru Sophia, însă, lucrurile stau cu totul altfel : după ce, în 1970, a turnat un film în străinătate, ca ar fi ascuns aceluiași vigilent și exigent fisc cîștigurile evaluate atunci la cinci milioane lire (25 000 fr. fr.). Apoi, în aprilie anul trecut, ministerul de finanțe a publicat o cuprinzătoare „Cartă" a evaziunii fiscale în care statul nostru e în fruntea grupului artiștilor. În fine, în octombrie 1981, un tribunal ordona confiscarea definitivă a colecției sale de tablouri — care cuprindea multe pînze semnate de Picasso și Braque — colecție sechestrată în 1977. În urma unei încercări de transfer frauduleș al ei peste granită, Nerezolvîndu-și situația, Sophia a revenit, deci, în țară cu toate că știa că are de ispășit o condamnare de treizeci de zile. Abia debarcată din avion, a fost preluată de poliție, condusă spre o mașină specială, lăsată să facă o scurtă declarație presei. („Va fi o experiență traumatizantă pentru mine și nu știu ce o să fac") ; fotografiată în rochie lungă de mătase de culoarea „frunzelor de toamnă" și, în sfîrșit, dusă la închisoarea pentru femei Caserta, unde 18 gardiene veghează cele 25 deținute pentru delicte minore — contrabandă îndeosebi. A fost așteptată și aplaudată de circa o mie de persoane, două fetițe i-au oferit două mari buchete de flori — trandafiri roșii și flori de cîmp. „Emoționată, actrița n-a putut să-și stăpînească două lacrimi, după care a intrat în închisoare, unde a întîmpinat-o însăși directoarea", după cum sînt martorii oculari. Apoi au început să curgă știrile : cum arată Caserta, explicațiile Sophiei, dejunul sau dineul ei, reacțiile după prima noapte petrecută acolo, ora plimbării, demersurile ei la președintele țării spre a fi grațiată, revizuirea scenariului viitorului film ce-i va turna curînd la Cinecittà.

Cum spuneam, presa o are în centrul atenției de parcă în țară și lume nu s-ar mai petrece altceva ! Am numărat patru ziariști de la o agenție de presă care îi urmăresc toate mișcările. Dincolo de toate astea ne întrebăm, ca și alții, dacă acest capital de simpatie ce-i sporește vizibil în momentul de față, nu e obținut printr-o ingenioasă și oportună mascaradă. După atîta absență, uneori, publicitatea nu exclude nici așa ceva, efectul contează.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Cușca Șuflerului

Calea Griviței

După terminarea liceului, derbedeu, fugisem din clinica de farmacie de la Cluj ca să nimeresc într-un hotel din Calea Griviței. Acolo m-a descoperit părintele meu, persoană serioasă și severă, profesor renumit la școlile craiovene. Voise ca odrasla să-i calce pe urme — să mă facă „om" — și prinsese, de prin vecini, că-i înselasem țelurile... Așa a dat peste mine. Hotelul, cu nume de scumpă provincie românească, rău famat, ca dealtfel întregul cartier, era agățat la etaj deasupra unei curți sordide, înghesuind, în afara „păsărilor nopții", nemernicia celor certați cu legea, scandalagii, hoți, bețivi și citeodată pasageri picați de la tren, refuzați de celelalte hoteluri. Coridorul era chior, cine vrea și cine nu bîjbîind ușile, scandalurile, urletele, oasele frînte și caldul singelui acompaniind vacarmul, noapte de noapte.

La ușa uneia din cămărute a bătut într-o dimineață tatăl meu. Încolțit, am găsit totuși îndrăzneala să-i argumentez că n-am bătut cîmpii părăsind seriozitatea clinicii clujene și că aspirațiile mele, nărăvite de teatru, își vor găsi un rost în clocotul Bucureștiului. Obosit, nu departe de moarte, mi-a făcut din cuvinte ultim semn al înțelegerii lui. Și conducîndu-l la gară, fumul locomotivei trenului ce l-a dus de lîngă mine a lăsat în urmă, pe seninul înaltului, hieroglifele unui adio care avea să nu mi-l mai ivească...

Pînă să mă dumiresc, trepidant, orașul m-a înghițit ca pe un abțibild. Ca pe-o comedie. Furnicarul m-a învîrtejit fără urmă, fără rost, fără relief. M-am sumes de la inec, bîjbîind. Pe ici. Pe colo.

Studența era de pripas. Toamna, de miere, îmi cînta, pe strunele funigeilor și seninului imaculat, o libertate hărtănită de foame, de griji.

N-am părăsit Calea Griviței. O forfotă și un farmec de Orient... Noaptea luminată „a giorno", chiar țipător. Circiumă lîngă circiumă, hotel unul după altul, cinematografe, șantane. La restaurantul „Răcaru", din masă-n masă, vocea dulce a lui Cristian Vasile spune povești de amor îndrăgostiților lulea... Peste drum, la cinematograful „Marconi", în pauze, trupa Manu Nedelianu, cu a sa parteneră, bună duenă, Madeleine. Tenorul Stamate cîntă „cu voce", la cinema „Roma", „Zi-mi țigane", iar Iordănescu-Bruno interpretează cu un așa firesc și atîta haz exploziv o baragladină, că lumea saltă din scaune, de rîs. Îi completează Lascu-Di Grandă, care la luteală își sparge un pahar în cap și pe dată îl mănîncă... La Grădina Marconi — alt nivel — delicioșul Mișu Fotino și superbisima Annie Capustin prezintă „Satirul" (e vorba de niște buline stimulatoare și lumea se înghesuie). Pe o porțiune atît de restrînsă între Gara de Nord și Buzești, se mai schimbă, între ele, alte formații : Lică Rădulescu, Fotache, Burmaz, Nae Simionescu, Columbeanu, Tomas, Bejan, Sandi Huși, Tronează, gospodar cu acareturi — costume, decoruri — la „Marna", Titi Mihăilescu. E mic și al dracului... Iar dincolo, mai spre Matache, la cinema „Model", inimitabilul Iorgu Tomescu și Băcleșanu, al căror haz zglîiește în aceeași măsură pofta de viață a spectatorilor ca și sărutările Gretei Garbo și picioarele nemuritoare ale Marlenei Dietrich, fac săli pline. Sunt la modă rușii, și la „Maresal" cîntă, nu se încurcă, armonios, formația Kadanțiev cu Iascha, jazz-band-ist solist. Bagheta „transformistului" Jora face din apă vin la „Salata" și vizavi, sub Hotel „Bratu", în vitrina lăptăriei lui Iani, se lăfăie un enorm castron cu iaurt în dreptul căruia scrie în litere batarde : „Consumînd zilnic iaurt de oi, trăiți 100 de ani !"

Pe lîngă sublinierea lăptarului cu băiat student la Sorbona și consoartă cu ghiuluri orbitoare pe degete, urcă zilnic treptele hotelului doi modești locatari, nemuritori : George Enescu și Hariclea Darclée.

Ore în șir, de la etaj, vioara minunată picură în prăvălia grecului...

GABI MICHAILESCU ■

„Fac alergie cînd văd pe cineva în fața mea"

— Este binecunoscut faptul că examenele psihologice efectuate personalului care lucrează în domeniul transporturilor feroviare sînt foarte serioase. Este rezultatul firesc al unei bogate tradiții și îndelungate experiențe. Acest lucru se va vedea concret și clar în cazul lui Alexandru C., unde concluziile specialiștilor sunau așa : „Emoțional este dezorganizat. Observă corect, dar nu reușește să acționeze la timp. Ușor instabil, intră în situații critice și se redresează foarte greu". Cel în cauză, șeful unei mici gări din județul Mureș, în ciuda concluziei de mai sus, care îl marca vizibil, a dovedit totuși multă perseverență în învățarea pilotajului auto. Nu s-a descurajat deloc nici la prima examinare (8 august 1980), cînd oficerul i-a spus : „manifestați nesiguranță în conducere, iar în situații dificile vă pierdeți", nici la a doua (20 august), atunci cînd comisia n-a fost deloc mai îngăduitoare. „Chit că mă prezint la examen de 10 ori, nu mă las pînă nu iau permis". Abia în octombrie 1980, insistentul candidat a căpătat dreptul de conducere a autovehiculelor. A mai trecut un an, pînă ce Alexandru C. și-a adăugat la calitatea de șofer amator și pe cea de posesor de autoturism. Nota în carnetul de bord, cu o meticulozitate caracteristică ceferiștilor, toate deplasările făcute, chiar și pe cele scurte de 5—6 kilometri. Nu numai kilometrii parcurși, dar și benzina consumată și sumele plătite la stațiile PECO. De exemplu : deplasare la Toplița. La plecare X km, la sosire Y kilometri. Înainte de a pleca în călătoria spre Aiud experiența la volan a lui Alexandru C. era cam de 4 000 kilometri rulați. Din jurnalul rutier al șoferului rezultă că în perioada ianuarie — martie 1982 nu condusese deloc mașina. „Mă, nevastă, uite mîine e simbătă și am liber, ce-ar fi să plecăm azi după-amiază pînă la Alba și duminică seara să ne întoarcem acasă". Deși l-a însoțit literalmente în toate deplasările făcute, Letiția, soția piotului, nu era prea încîntată de mașină. „Alexandru e cam imprudent — se destăinuia unei vecine — nu-mi place felul lui de a conduce și în primul rînd ambiția asta a lui de a nu suferi pe nimeni în față. Vrea să-i depășească pe toți. N-are încă experiență și tare mi-e frică ! Știi ce mi-a spus zilele trecute ? „Pur și simplu fac alergie cînd văd pe cineva în fața mea". Au plecat spre Aiud așa cum plănuiseră, după ce au umplut portbagajul cu bidoane goale. În mașină, alături de pilot (33 de ani) a luat loc ginerele, Viorel (27 de ani), iar pe fotoliul din spate, Letiția (47 de ani), Steluța, fiica acestora (27 de ani), și un nepoțel, Adrian, de 4 ani. Erau întrunite toate condițiile pentru o călătorie agreabilă. Timpul însorit : cald, fără zăpușeală, șoseaua uscată și în bună stare, ca să nu mai vorbim de paleta de nuanțe de verde ale cîmpurilor și pădurilor de mai, care odihneau și încîntau totodată privirea. Cînd au ajuns în apropiere de Cîmpia Turzii, un agent de circulație face semn de oprirea autoturismului. După salutul de rigoare, acesta se adresează zîmbind șoferului : „Aveți mașină nouă, frumoasă, ar fi păcat s-o șifonați. Uite cu cîteva clipe mai înainte ați făcut o depășire cam pe muchie de cuțit. Ce interes aveți să dați emoții pasagerilor, cu atît mai mult cu cît sînteți cu familia. Vă cunosc, sînteți doar din județul nostru". Alexandru a mulțumit și a pornit mai departe. Drumul de la Turda la Aiud nu e deloc ușor : rampe și pante dure, curbe ac de păr, unele complet lipsite de vizibilitate, aliniamente, la marginea cărora se deschid ripe adînci, într-un cuvînt un drum care se cere abordat cu cea mai mare prudență. După circa 30 de minute de la convorbirea cu omul în uniformă albastră, autoturismul a dublat o Dacie galbenă, apoi imediat, după un vîrf de pantă, un autobuz. Se apropia o curbă fără prea mare vizibilitate. Pilotul se angajează în dublare, deși nu poate observa cum trebuie sensul opus. E prea tîrziu să se repliieze din nou pe dreapta. Intră în plin într-un autocamion care rula din sens contrar. Coliziunea e năpraznică. Șoferul și tînărul din dreapta sa sînt ejectați din mașină după deschiderea violentă a ușilor din față și mor pe loc, iar cei 3 ocupanți ai banchetei din spate sînt proiectați peste spătarul fotoliului din față, sparg cu trupurile lor parbrizul și sînt proiectați din mașină, apoi izbiți în partea dinainte a autovehiculului greu. Șoferul acestuia, văzînd situația deosebit de primejdioasă creată de automobilist, s-a oprit. „M-aș fi dus cît mai mult pe dreapta, dar unde ? În spatele parapetului se deschidea hăul unei ripe adînci, de cîțiva zeci de metri. N-am avut altceva mai bun de făcut decît să mă opresc. Un asemenea accident în care pasagerii din spate să fie aruncați prin parbriz și striviți de altă mașină se întîmplă o dată la 10 ani. După nenorocire, o bătrînă, rudă cu familia care și-a pierdut viața în accident, se tînguia : „Mașină i-a trebuit lui Letiția ?, nu era mai bun trenul ? ; doar aveau cu toții permise gratuite pe C.F.R. Ce mă fac acum cu cinci sicrie ?"

Fiul, rămas în viață al soților C. și-a pierdut tatăl, mama, sora, cumnatul și pe băiețelul la care ținea atît de mult. Și toate astea numai pentru că Alexandru C. nu suferea ca, pe drum, cineva să ruleze în fața sa. Și cînd te gîndești că pe șoselele țării rulează sute, mii de șoferi la fel de intoleranți...

VICTOR BEDA ■

„Sînt una din ființele cărora le-ați adus multă bucurie..."

Există mărturisiri care te pot captiva prin ineditul lor, îți pot crea o stare de satisfacție sau de indignare. Copleșitoare sînt însă doar acelea izvorîte din adîncul sufletului...

„M-am născut în București la 9 iunie 1943, la căminul de pe strada căreia acum îi spune Jimboliei. De la vîrsta de o lună și pînă la 5 ani am fost dusă la o creșă de copii din comuna Sîncrai, pe lîngă Aiud. Apoi la casa de copii din Făgăraș... Cînd aveam 8 ani a venit o familie să mă înfieze, dar eu n-am vrut. De atunci am început să mă gîndesc : oare eu n-am părinți ? N-am pe nimeni? Cine m-a adus la cămin ? Și de ce ? Cînd la alte fete venea vreo rudă, eu fugeam în fundul grădinii și plîngeam și mă întrebam de ce la mine nu vine nimeni niciodată ?..."

Așa își începe Elena Mihuț din Brașov, Piața George Enescu nr. 16, cutremurătorul ei mesaj de mulțumire trimis celor care au ajutat-o să-și găsească familia după 39 de ani — cadrelor de miliție din Direcția evidența populației și de la postul de miliție Beanda, județul Sălaj. În fond, cei cărora li se adresează Elena Mihuț n-au făcut altceva decît să-și îndeplinească rolul de a sluji cu competență și răspundere interesele semenilor lor, adăugînd, ce-i drept, eforturilor ce se impun un plus de bunăvoință, de înțelegere umană, răsplătit, adesea, ca și în acest caz, cu marea satisfacție a reușitei, deși condițiile vitrege în care aceasta a venit pe lume și odiseea ulterioară a vieții ei au făcut ca labirintul căutărilor să fie deosebit de întortocheat.

„... Prin grija dumneavoastră, mi-am găsit tatăl, acum în vîrstă de 79 ani, două surori și un frate, care locuiesc în comuna Letca, județul Sălaj. Nu-l văzusem niciodată, dar ne-am recunoscut, căci vocea sîngelui nu amuțește niciodată. M-am bucurat mult de tot și am stropit cu lacrimi de bucurie această întîlnire pe care aproape că nu o mai speram... Mulțumesc din toată inima tuturor celor care au contribuit la această mare fericire a mea..."

MIHAI GROZAVU ■

Lumea se amuză

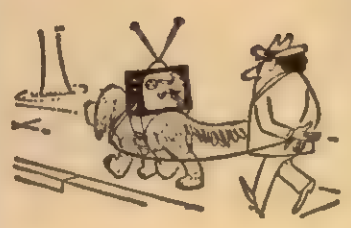

După „ILUSTROVANA POLITIKA" (R.S.F. Iugoslavia)

În cercul de-amănunte

Aș putea fi o boltă cerească
deasupra unui punct neglijabil.
Aș crește mereu spre stele
prin visul ce-l am, la infinit.
Grăunțe albe să seamăn în văzduh
ca într-un suflet de copil.
M-aș lupta cu bariera dintre epoci
și i-aș smulge primele grații de fier
ajutat de un cîntec de pace.
Și aș slobozi crîmpeie de viață spre cer
bătut de vîntul viu al speranței.

Daniel-Lucian LUCACI

Joc de copii

Lumină ajunsă pe pămînt,
Ochi ce priviți zările,
Mîini ce știți mîngîia blînd,
Nu distrugeți florile !

Lumină ajunsă pe pămînt
Mîngîie fețele palide ;
Luminează chipurile blînd
Pentru a le face rumene.

Ochi ce priviți zările
Priviți un copil
Și-l veți asemui cu mările
Sau cu floarea de april.

Mîini ce știți mîngîia blînd,
Mîngîiați fața unui copil
Și veți vedea că vă privește plîngînd
Preamărindu-vă la mintea lui de copil.

Viorica BREZOIANU

Privesc

Privesc la oamenii ce muncesc
și văd România
ca o flacără fără de moarte,
văd mugurii ce cresc,
văd viitorul cum
își adună în petale lumina.
Privesc pămîntul
și-l văd îmbrăcat
în veșmintele albe ale dreptății
sprijinindu-se pe coloanele mari
ale lui Burebista,
Decebal, Mircea, Ștefan și Mihai
pe flacăra steagurilor comuniste.

Simona Marinela GĂMAN

Cîntece pentru pace

Titus Munteanu a reunit în emisiunea „Meridianele cîntecului" de joi, 20 mai, cîteva din cele mai frumoase bucăți de muzică ușoară apropiate de aceeași nobilă idee — dorința fierbinte de pace transmisă prin intermediul melodiei și versurilor. Doina Limbășanu, Nicole, Marius Țeicu, Mirabela Dauer, formația Boney M și Eva Kiss au cîntat pămîntul cu toate ale sale, cu cer albastru și curat, dar și însingerat de rachete, de explozii, cu păsări care să ne-nvețe drumul drept, au cîntat copiii, florile și speranța vieții, și s-au lansat chemări vibrante la pace și bucurie, la pace și omenie, la pace și vise, la păstrarea pămîntului ca pe un măr de aur care nu trebuie aruncat în foc, la salvarea lumii noastre, care este cel mai frumos dar pe care îl avem. Dovadă încă o dată că arta se află în avangarda luptei oamenilor lucizi pentru dezarmare și pentru pace.
(Reghina Vîrvici)

Drumurile Galei 500

GALA 500 a însumat 50 de manifestări ale Cenaclului Flacăra pe un traseu care a măsurat peste 5 500 km.

Spectacolele au fost urmărite de peste 150 000 de spectatori ! Media de spectatori : 3 000 de spectacol.

13 zile, fără întrerupere, membrii Cenaclului Flacăra au cîntat și recitat pe scena Galei 500 !

Cu vreo patru zile în urmă întîlnesc pe stradă un fost coleg de la Radio ; batem palma, bucuroși că ne revedem, nu apuc să-l întreb de sănătate, sau măcar să-i adresez un cuvînt, că, în clipa următoare începe să mă bombardeze cu întrebări :

— Bine, mă omule, e chiar așa cum am auzit ? Hai, fii sincer ca întotdeauna și spune-mi. Cenaclul Flacăra e chiar atît de formidabil cum se scrie ?

— ...Păi ce să-ți spun...

— ...Spune-mi cum e !

— Chiar la asta mă gîndeam, însă n-am cum s-o fac în două vorbe !

...Cert este că ne grăbeam amîndoi. Și, oricum, adevărurile nu ies la iveală la colț de stradă. L-am invitat să vină peste cîteva zile la cenaclu și, după asta, să mai stăm de vorbă.

★

M-a pus pe gînduri amicul meu. Sau, mai bine spus, mi-a trezit niște amintiri — dacă le pot numi așa, lucrurile petrecîndu-se cu foarte puțin timp în urmă — amintiri legate de ultimul turneu al cenaclului. Cu ce să încep ? Poate cu drumul. Cu drumul lung de nețihnă ce-a șerpuit pe lîngă albii de rîuri, printre munți sau prin cîmpii, care prin verdeile lor crud se anunțau a fi de pe-acum mănoase. Cu drumul pe care am întîlnit pretutindeni oameni atît de buni, atît de generoși, încît orice am face pentru ei nu e prea mult, cu drumul pe care istoria a presărat, prin sensurile și dimensiunile faptelor petrecute, speranță și măreție, morminte și flori, sămînță de legendă. Cu drumul pe care era cît pe-aci să întîrziem la unul dintre spectacole, din pricina unui tren rapid care a oprit într-o haltă, mecanicii locomotivei văzînd la barieră mașinile cenaclului și dorind să-i strîngă mîna lui Adrian Păunescu. E drept, nimeni nu s-a supărat pentru această oprire, cu atît mai mult cu cît, poate aproape jumătate din pasagerii trenului au coborît cu același scop. Evident nu putem denunța aici data, locul sau numele acestor entuziaști, din motive de disciplină feroviară. În schimb, s-ar cuveni să amintim numele celor doi admirabili conducători (auto) ai cenaclului : Ion Marinescu și Vasile Alexandru. O mențione specială pentru cel de-al doilea, care a reușit să evite „impactul" colosului pe care îl conducea, cu o găină care se încăpățînase să rămînă „anticenaclistă" pe mijlocul șoselei. Rezultatul ? A fost culeasă de pe drum vie și, de bunăvoie și nesilită de nimeni, a însoțit cenaclul pretutindeni prin țară, beneficiind nu numai de loc în autocar, ba chiar și de atenția și simpatia tuturor celor din cenaclu. Da, drumul a fost lung, chiar foarte lung (moșii și strămoșii noștri au avut grijă să ne lase o țară totuși mare și frumoasă — spunea Adrian Păunescu), dar nimeni nu s-a putut plînge de oboseală sau plictiseală. Timp folosit din plin. Adrian Păunescu scrînd mereu (de cele mai multe ori și în mașină), băieții din cenaclu compunînd mereu cîntece, așa că în fiecare oraș, sau mai bine spus, zilnic — noutăți...

Cel mai dificil ar fi, însă, să vorbim despre public. Despre publicul prezent la cenacluri și despre publicul rămas în afara sălilor de spectacol. Aceasta din urmă, făcînd un bilanț, a fost, din păcate, cu mult mai numeros, motiv căruia i se vor datora reveniri ale cenaclului în săptămînile următoare. Pretutindeni, la Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Rîmnicu Vîlcea, Craiova, Constanța, Cobadin, Medgidia sau Mangalia, am întîlnit oameni minunați. La Cobadin, de pildă, nu am apucat să ne îndepărtăm de mașini nici cîțiva pași, și ne-am și pomenit cu brațele pline cu flori, mici goarne ale patriei, cu fundițe cochete și buzunare pline cu [illegible] tăierea lor candoare. Și ce păcat că pretutindeni sălile sînt atît de mici ! Or fi avînd undeva 5, 6 sau 7 mii de locuri, dar toți neîncăpătoare rămîn. Îmi amintesc remarca plină de umor a unui om admirabil, poetul severineanu Valeriu Arcmeanu, care cu un ton de mucalit aflînd că la Timișoara în Sala sporturilor încap numai 5—6 mii de locuri, a spus răspicat : „Da' nu se poate dom'le ! Cu nici un chip nu se poate ține cenaclul Flacăra într-o chiuvetă !"

Păcat că nu ne-a însoțit și în continuare. Dacă s-ar fi aflat, de pildă, și la Constanța, nu știu ce ar mai fi putut să spună. Să fi văzut acolo cîteva zeci de pantofi, care „de dreptul", care „de stîngul", pierduți în tumultul intrării la cenaclu. Să fi văzut ceasuri, poșete și cîte și mai cîte ! La un moment dat un spectator intră în sală doar cu mînerul unei genți tip diplomat ; bucuros că a reușit să pătrundă încă nu realiza ce i se întîmplase. Dar își ducea geanta cu temeinicie. Da, nu știu cum se face, dar publicul, acest sfînt judecător al oricărei manifestări cultural artistice, s-a comportat extraordinar în toată țara. Da încă, de la o zi la alta, dintr-un oraș în altul, entuziasmul, stare de cultură de artă de frumos se manifestau [illegible] din ce în ce mai spectaculos, mai pregnant.

În fond, ce este acest atît de îndrăgit Cenaclu Flacăra al Tineretului Revoluționar [illegible] și de Revista Flacăra, cu [illegible] de poetul Adrian Păunescu ? Este... Dar nu ! Definițiile, oricît de bine ar fi formulate, rămîn întotdeauna aride și, oricum, trebuie să pun punct final acestor însemnări. Dacă și dumneavoastră v-ați pus cumva această întrebare, veniți, vă rugăm, la una dintre întîlnirile cenaclului nostru. Cînd vi se va întîmpla să o dorîți.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Vă scriu din Rîmnicu Vîlcea, localitatea în care, pe 8 mai 1982, a avut loc spectacolul cu nr. 539 din cadrul Galei Flacăra 500. V-am aplaudat, am cîntat și-am dansat cu voi. Vă iubesc pe toți pentru dorința voastră de a face lumea mai bună, mai dreaptă, pentru pace, lumină, luptă și libertate pe pămînt. În seara aceea tinerii vîlceni au fost mai buni și mai frumoși. Și au fost fericiți. L-am ascultat pe Victor Socaciu, cu vocea lui puternică, caldă și frumoasă, cîntîndu-ne „Charlie Chaplin", „Nu uita că ești român", „Suflarea ta" Cum am putea uita, dragi prieteni, că sîntem români cînd avem un popor minunat, o țară frumoasă și un cîrmaci drept și bun ca tovarășul Nicolae Ceaușescu ? Vasile Șeicaru ne-a amintit de cei ce-au fost „Cei patru lorzi ai revoltei" prin cîntecul „Beatles" și ne-a infiltrat în suflete iubirea pentru semenii noștri buni sau răi, prin cîntecul „Actorul". L-am ascultat pe Ștefan Hrușcă, invitînd să-i prețuim mai mult pe cei ce muncesc, ca nouă să nu ne lipsească nimic. („Ruină pentru părinți"), continuînd cu „Dor de Cluj", „Colind" și altele. Rosina Cambos ne-a cucerit de la prima vedere, cîntînd „Să fie pace în lume". Oare există cuvînt mai scump azi, cînd lumea cheltuiește enorm pentru înarmare ? George Nicolescu ne-a impresionat pînă la lacrimi, dăruindu-ne cu fiecare cîntec un strop din sufletul lui luminos, mare și curat. Dar, cum toate au un sfîrșit, spectacolul 539 s-a încheiat cu un recital Mircea Vintilă și cu invitația lui Adrian Păunescu de a participa și a doua seară la spectacolul de la Craiova. Aș fi vrut dar nu s-a putut. Cu tot ce avem mai bun în noi, vă rugăm să nu ne uitați și să veniți cît mai des la Rîmnicu Vîlcea.

ANDREEA COSMESCU

Citesc, cu părere de rău, cronicile din revista Flacăra în care văd că publicul din orașele prin care ați trecut este elogiat iar despre București, despre tinerii bucureșteni, nici măcar nu se amintește. Și țin minte că alte orașe nici nu vă cunoșteau cînd între noi se legaseră deja frumoase legături. Trăiesc sentimentul unui om ce și-a pus toate speranțele într-un prieten care deodată l-a părăsit pentru altcineva. Oare noi să nu mai existăm deloc pentru Cenaclul Flacăra ? Vă iubim atît de mult și avem atîta nevoie de dumneavoastră, încît n-am vrea ca Cenaclul Flacăra să rămînă pentru noi doar un mit. Am asistat în seara zilei de 15 mai la spectacolul prezentat la Constanța. Este pentru prima dată cînd îl văd în altă parte decît la București și cu toate că cenaclul s-a prezentat la o cotă valorică ridicată, nu mi-a plăcut (în măsura în care un astfel de spectacol nu poate să placă). De fapt, așteptam cu totul altceva, mă obișnuisem cu altă atmosferă, dar am văzut foarte mulți tineri aplaudînd ca la un spectacol obișnuit. Oare ei nu înțelegeau că acela este unic ? ! Bineînțeles că veți fi tentați să mă acuzați de subiectivism, de egoism poate, dar vă asigur că nu e vorba de așa ceva. Îmi amintesc de spectacolele din București, de pe 2 și 9 noiembrie 1981. Sincer, nu se compară. Și atunci mă întreb de ce noi, nu spun tocmai noi (poate nici n-aș avea dreptul), să, fim privați de bucuria cenaclului ? Oricum, mulțumesc șanselor pentru picul de fericire gustat la Constanța.

MARIANA POSTELNICU
elevă, Liceul Mihai Viteazul

Programul Cenaclului Flacăra

La cererea numeroșilor iubitori ai muzicii și poeziei din București, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", condus de poetul Adrian Păunescu, va susține duminică 30 mai a.c. o întîmplare de muzică și poezie în Grădina de vară „23 August", începînd cu orele 20.00. Biletele s-au pus în vînzare la casa de bilete a Teatrului Național. În ziua de luni, 31 mai, Cenaclul Flacăra va fi prezent în comuna Bîrsești cu un spectacol în aer liber, care va începe la orele 17.00. În vederea realizării unui album dublu-L.P., membrii Cenaclului Flacăra vor susține un spectacol cu public în studiourile de înregistrări ale „Electrecordului" din strada Călărașilor, în ziua de simbătă, 5 iunie, orele 18.00.

Reamintim că în perioada 20 iulie — 21 august va avea loc o staționare a Cenaclului Flacăra pe litoral.

Un nou volum de versuri de Adrian Păunescu

Editura Eminescu a dat în tipografie volumul de versuri **REZERVAȚIA DE ZIMBRI** de **Adrian Păunescu**. Beneficiind de verbul sugestiv, arzător, propriu poetului, volumul cuprinde poeme inspirate din realitatea imediată și însumează șase cicluri : **În exercițiul funcțiunii, Pămîntul de flori, Mandat de aducere aminte, Sufletul păunului, Felinarul** și **Ordinea de zi.**

Apariția cărții este prevăzută pentru vara acestui an

Elis Busneag
redactorul cărții

Flacăra Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341 Telefoane 17 60 10, 17 60 20 Interioare Secția social-politică și științifico economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Elodie, Lionel Nitescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nița, Adrian Dohotaru, Tania Radu) – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bîrbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) – 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE** – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE** – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** – 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

ÎNALT, PATETIC ŞI RODNIC A ÎNCEPUT VARA LA ROMÂNI

În zilele de 1 şi 2 iunie a avut loc Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român

„...Toţi trebuie să ne îndeplinim îndatoririle, să facem totul ca să avem o viaţă mai bună, liberă, tot mai îmbelşugată şi independentă în România!"

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la încheierea lucrărilor plenarei

Stimaţi tovarăşi,

Plenara noastră a dezbătut, timp de două zile, problemele teoretice, ideologice şi ale activităţii politico-educative. Se poate spune că discuţiile s-au transformat într-o adevărată dezbatere a căilor de dezvoltare în continuare a societăţii noastre socialiste, de generalizare a experienţei şi practicii construcţiei socialiste româneşti.

Toţi tovarăşii care au luat cuvîntul au subliniat, într-o formă sau alta, o serie de aspecte şi probleme deosebit de importante ale muncii şi activităţii poporului, ale partidului nostru, au pus în evidenţă trecutul glorios, prezentul minunat, viitorul măreţ în făurirea socialismului şi comunismului, sub conducerea Partidului Comunist Român. **(Aplauze puternice).**

Aş putea spune că dezbaterile, ca şi hotărîrile adoptate, au pus în evidenţă unanimitatea deplină a Comitetului Central, a partidului nostru, au subliniat cu putere faptul că partidul nostru comunist — forţa politică conducătoare a societăţii româneşti — este mai unit şi mai puternic ca oricînd, că el este hotărît să rămînă permanent un partid revoluţionar, înarmat cu concepţia revoluţionară despre lume şi viaţă, să acţioneze în spiritul materialismului dialectic şi istoric, al socialismului ştiinţific, să dea permanent noi şi noi perspective poporului nostru, să-l conducă victorios spre societatea comunistă! **(Aplauze puternice, prelungite).** Cu un asemenea partid, cu un asemenea spirit politic, ideologic, teoretic ce s-a manifestat în cadrul dezbaterilor, cu unanimitatea exprimată în plenară — şi care, de fapt, exprimă unanimitatea partidului nostru — putem să privim cu deplină încredere viitorul socialismului şi comunismului în patria noastră, viitorul luminos al poporului nostru. **(Aplauze puternice).**

Fără nici o îndoială, mai sînt, în activitatea noastră, multe neîmpliniri; mai sînt încă multe de făcut pentru a realiza Programul partidului, hotărîrile Congresului al XII-lea. Dar trebuie să avem permanent în vedere că problemele care privesc societatea socialistă românească se rezolvă şi vor fi rezolvate numai de comuniştii, de statul, de poporul român — şi nu vom admite nimănui, sub nici o formă, să se amestece în problemele României! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Avem în ţara noastră multe realizări, mai avem multe de înfăptuit. Avem un popor, o ţară în care trăiesc laolaltă români, precum şi oameni ai muncii de origine maghiară, germană, sîrbă sau de altă naţionalitate. Dar cu toţii reprezentăm un popor unic — şi nu admitem nimănui să încerce să lovească în unitatea poporului nostru. **(Aplauze puternice, prelungite).** Indiferent de părinţii din care s-a născut unul sau altul, cu toţii sîntem fiii aceleiaşi patrii, ai României! Şi toţi trebuie să ne îndeplinim îndatoririle, să facem totul ca să avem o viaţă mai bună, liberă, tot mai îmbelşugată şi independentă în România! **(Aplauze puternice).**

Într-adevăr, este necesar să dezbatem larg în partid şi cu întregul popor problemele care au făcut obiectul plenarei noastre. Ele nu trebuie dezbătute, însă, în mod izolat, separate de întregul complex de probleme, de întreaga activitate de construcţie socialistă. Dealtfel, am căutat de la început să subliniez unitatea între baza materială, între activitatea de dezvoltare a forţelor de producţie şi activitatea ştiinţifică, teoretică ideologică. Numai privind într-o deplină unitate toate laturile activităţii materiale şi spirituale a poporului şi partidului nostru, vom acţiona ca revoluţionari, ca adevăraţi comunişti, vom asigura soluţionarea în bune condiţii a tuturor problemelor care privesc mersul nostru neabătut înainte spre visul de aur, spre comunism! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este necesar ca dezbaterile ce vor avea loc în lunile următoare în partid, cu întregul popor, să ajute la buna înţelegere a tuturor problemelor actuale ale societăţii noastre socialiste, să înarmeze partidul şi poporul nostru cu o înţelegere clară, limpede, cu o viziune revoluţionară despre viaţă şi lume, să dea un nou avînt întregii activităţi de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare spre comunism. **(Aplauze puternice).** Aşa cum s-a propus aici — şi cum am scris în hotărîre —, avem în vedere ca problemele discutate în plenară să facă obiectul principalelor probleme ce vor fi dezbătute la Conferinţa Naţională a partidului din acest an. Deci expunerea din plenară urmează să constituie tezele pentru dezbaterea proble-

(Continuare în pagina 3)

Cîntec pentru Tricolor

Drapel, eveniment sonor
Şi respiraţia mea vie,
Răsare din cuvîntul dor
A ta iubire de moşie

Biruitor în vijelie
Şi pavăză a tuturor
Minerul, cînt de ciocîrlie,
Şi falduri ce nu ştiu de nor

Mereu în jurul tău feciori
Toţi vin căci tu le eşti mîndria
Cu munţii fruntea ţi-e măsori
Şi răsuflarea cu vecia

Tu ce uneşti în trei culori
Silabele din România

MARIN SORESCU ■

„Cu privire la stadiul actual al edificării la problemele teoretice, ideologice şi

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la încheierea lucrărilor plenarei

(Urmare din pagina 1)

melor şi pentru elaborarea documentelor ce vor fi adoptate de Conferinţa Naţională a partidului. **(Aplauze puternice).**

Trebuie să acţionăm cu toată fermitatea în direcţia înfăptuirii neabătute a politicii externe a partidului nostru. În acest cadru, aş dori să subliniez, în încheiere, necesitatea întăririi şi dezvoltării relaţiilor cu ţările vecine, socialiste şi nesocialiste. Trebuie să facem totul ca, între ţările noastre socialiste vecine, între ţările vecine, să stabilim şi să dezvoltăm asemenea relaţii încît zona noastră să devină o zonă a colaborării, a prieteniei, o zonă a păcii şi înfrăţirii. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este necesar să intensificăm activitatea pentru înfăptuirea dezideratului fundamental al epocii noastre — asigurarea păcii şi independenţei popoarelor.

Iată de ce, întorşi acasă, trebuie să dăm un nou imbold şi o nouă expresie voinţei de pace a poporului nostru, organizînd noi şi noi manifestări tocmai acum, în perioada în care se desfăşoară sesiunea specială a Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite consacrată dezarmării şi păcii. Poate ar fi bine să hotărîm ca, de la aceste manifestări, să trimitem Organizaţiei Naţiunilor Unite telegrame şi moţiuni — aşa cum fac şi alte popoare. Să ne punem semnătura pe hîrtie şi să trimitem la Organizaţia Naţiunilor Unite milioane şi milioane de semnături ale poporului nostru — ca expresie a hotărîrii şi voinţei noastre de pace, de a nu admite pe teritoriul României arme atomice, de a face ca în Europa să nu existe armament atomic ! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Doresc ca şi în încheierea lucrărilor plenarei să salut acordul pentru începerea tratativelor dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite ale Americii privind problemele armamentelor strategice. În această privinţă consider că trebuie să subliniem dorinţa tuturor popoarelor — deci şi a poporului român — de a se acţiona cu toată răspunderea şi de a se face totul pentru a se pune capăt armamentelor nucleare, şi ca cele două mari state care deţin principalele armamente nucleare să facă fiecare toate eforturile, să acţioneze cu toată bunăvoinţa pentru a se ajunge la înţelegere. Sîntem convinşi că aceasta este singura cale care răspunde dorinţei popoarelor de a trăi în pace şi libertate ! **(Aplauze puternice).**

Încă o dată, doresc să subliniez că, în acelaşi timp, ţările europene, toate popoarele lumii au răspunderea de a acţiona direct, de a nu aştepta rezultatul tratativelor dintre cele două mari ţări, ci de a milita cu toată fermitatea şi hotărîrea pentru dezarmare, de a-şi aduce contribuţia la realizarea dorinţei omenirii de a se pune capăt înarmărilor, de a trăi într-o lume fără război. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În ce ne priveşte, noi, partidul, statul, poporul român, vom face totul pentru ca România să-şi aducă contribuţia activă la realizarea acestui deziderat suprem al omenirii ! **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Stimaţi tovarăşi,

Nu aş dori însă să plecăm de aici cu impresia că, discutînd problemele de ordin general, ale trecutului, prezentului şi viitorului, putem să stăm liniştiţi că lucrurile sînt clare şi merg bine. Desigur, avem rezultate bune ; dar,-dezbătînd toate aceste probleme, sub toate formele şi aspectele de care s-a vorbit aici, trebuie să trecem cu toată hotărîrea la activitatea de înfăptuire a planului pe acest an, a planului cincinal în toate domeniile — în industrie, în agricultură, în investiţii, în ce priveşte exportul şi toate celelalte probleme. Să acordăm o atenţie deosebită problemelor eficienţei, ale ştiinţei şi tehnologiei, introducerii rapide în producţie a cuceririlor ştiinţei şi tehnologiei moderne. Trebuie, într-adevăr, să încetăm de a mai discuta care sector este mai important sau mai puţin important. În diviziunea muncii fiecare sector îşi are locul şi importanţa sa. Unii mai spun şi acum : agricultura o poate face oricine ; o facem de mii de ani — şi nu e o problemă să faci agricultură. E altceva să intri în electronică ; aceasta e un lucru superior. Desigur, la prima vedere, s-ar părea că aşa este. Am discutat această problemă cu primii secretari — acum două zile — şi, de fapt, eu am impresia că agricultura este mai grea decît electronica. **(Aplauze puternice).** Agricultura cere cunoaştere foarte serioasă a ştiinţelor biologice, agricole. Înţelegerea ştiinţifică a ceea ce trebuie făcut pentru a obţine maximum de la pămînt. Din acest punct de vedere, cred că noi am greşit mult timp neglijînd tocmai ridicarea nivelului tehnic, profesional al ţărănimii, pentru a avea astfel un lucrător agricol cu o înaltă calificare care să nu fie cu nimic inferior, ca pregătire, electronistului sau oricărui alt lucrător. **(Aplauze îndelungate).** Vreau să fiu bine înţeles, tovarăşi, că trebuie să lichidăm cu subaprecierea agriculturii, nu numai teoretic, nu numai prin investiţii şi alte măsuri, dar şi prin felul cum trebuie înţeleasă şi realizată o agricultură de înaltă productivitate. Închei însă cu concluzia generală că nu există nici un sector mai important sau mai puţin important ; fiecare îşi are locul şi importanţa sa în diviziunea muncii. Agricultura, ca bază de materii prime şi de alimentaţie, ocupă unul din cele mai importante locuri în dezvoltarea economiei. **(Aplauze prelungite).**

Trebuie să acţionăm cu hotărîre şi să realizăm toate măsurile şi programele atît din industrie, cît şi din agricultură. Am mai discutat aceste programe — nu vreau să mă refer acum la ele. Trebuie să acţionăm cu fermitate pentru realizarea în bune condiţii a autoconducerii şi autoaprovizionării, în fiecare localitate şi judeţ. Autoaprovizionarea teritorială trebuie să constituie una din preocupările permanente ale tuturor organelor de partid şi de stat. Avem o bază materială bună din toate punctele de vedere — şi trebuie s-o gospodărim bine, să facem astfel încît să realizăm o abundenţă de produse agricole de tot felul, atît vegetale, cît şi animale. Avem această posibilitate şi trebuie ca, încă din anul acesta, să realizăm o schimbare radicală în agricultura românească. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Vă rog, tovarăşi, ca, întorşi fiecare la locurile voastre de muncă, să faceţi fiecare totul pentru a înfăptui hotărîrile partidului, pentru a acţiona în spiritul legilor statului.

Deşi sîntem la încheierea lucrărilor plenarei, n-aş vrea să se rămînă cu impresia că măsurile care le-am luat recent la Ministerul Comerţului Exterior şi în unele ministere sînt simple măsuri de rutină sau că ele au fost luate pentru că nu s-a acţionat în spiritul eficienţei economice. Nu, tovarăşi ! În activitatea de comerţ exterior s-au delapidat şi s-au furat banii statului ; s-a furat, dar s-a şi gospodărit prost. De aceea am luat aceste măsuri şi am destituit o serie de oameni de acolo.

Guvernul nu şi-a îndeplinit misiunea. De aceea a trebuit să schimbăm guvernul — nu pentru că am făcut o simplă rotaţie. Trebuie să fie bine înţeles acest lucru ! Să nu prezentăm lucrurile ca şi cum totul a mers bine, dar că s-au luat nişte măsuri numai pentru că unii oameni n-au acordat destulă atenţie bunei valorificări ! Există şi această problemă, dar măsurile pe care a trebuit să le luăm s-au datorat unor lucruri care nu pot fi în nici un fel tolerate, în nici un sector de activitate. Subliniez aceasta pentru că trebuie să înţelegem clar cu toţii că avem datoria, nu numai să fim de acord cu nişte teze şi materiale, dar să acţionăm în spiritul legilor şi politicii partidului nostru. Să veghem la respectarea şi înfăptuirea neabătută a legilor statului, a hotărîrilor de partid — şi să nu admitem nimănui încălcarea lor sub nici un motiv ! Aceasta e una din cerinţele fundamentale pe care le pune astăzi construcţia socialistă, partidul, statul, poporul nostru ! **(Aplauze puternice).**

Trebuie deci să ne întoarcem acasă cu hotărîrea fermă de a acţiona neabătut pentru lichidarea multor neajunsuri care se mai manifestă în diferite domenii, inclusiv în activitatea ideologică şi politico-educativă, considerînd — aşa cum am spus deja — că toate acestea constituie un tot unitar. Să acţionăm pentru perfecţionarea activităţii noastre în toate domeniile, pentru creşterea răspunderii şi disciplinei, pentru a servi în cele mai bune condiţii poporul, cauza socialismului, a independenţei şi suveranităţii ţării ! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Cu aceste cîteva cuvinte, vă urez tuturor succese în activitatea voastră. Vă rog să transmiteţi comuniştilor, tuturor locuitorilor din judeţele şi localităţile voastre, întregului popor cele mai bune urări de succes şi de sănătate.

Declar închise lucrările plenarei. Spor la treabă, tovarăşi ! **(Aplauze şi urale puternice, îndelungate ; se scandează îndelung : „Ceauşescu — P.C.R. !", „Ceauşescu şi poporul !". Într-o atmosferă de mare însufleţire şi puternică unitate, toţi cei prezenţi se ridică în picioare şi ovaţionează îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru secretiarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu).**

socialismului în țara noastră, activitatea politică, educativă a partidului"

TEZE ȘI IDEI NOVATOARE DIN EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Se impune să avem permanent în vedere că modul de gîndire, conștiința socială, gradul de dezvoltare a științei, învățămîntului și culturii sînt determinate de baza materială a societății, de modul de producție și de repartiție a bunurilor materiale.

În același timp, conștiința socială, știința, învățămîntul și cultura, activitatea ideologică și politico-educativă au un rol important în dezvoltarea forțelor de producție. Ambele laturi de activitate condiționîndu-se reciproc și într-o unitate dialectică, asigură progresul continuu al societății, ridicarea bunăstării poporului, întărirea independenței și suveranității patriei.

Lupta permanentă dintre vechi și nou va continua să se manifeste și în comunism și va constitui forța motrice a progresului societății omenești. Legea dialectică a luptei contrariilor, contradicțiile se manifestă și în socialism, și se vor manifesta, fără îndoială, într-o formă sau alta, și în societatea comunistă. Contradicții există și vor continua să apară în orice societate. Ele nu se pot soluționa printr-o atitudine de negare, ci prin studierea și înțelegerea cauzelor ce le generează și, pe această bază, prin acțiunea conștientă pentru înlăturarea vechilor stări de lucruri și promovarea cutezătoare a noului. Numai astfel se poate asigura crearea societății comuniste, numai astfel omenirea va putea merge spre o societate fără asupritori.

Unii istorici încearcă azi să susțină teoria existenței, într-o anumită perioadă, a unui vid în spațiul carpato-dunărean. Cred că răspunsul l-au primit demult. În primul rînd, înșiși oamenii mai înaintați și de cultură din acele vremuri au răspuns la aceasta vorbind despre locuitorii și voievodatele existente în spațiul carpato-dunărean – și cred că erau mai în cunoștință decît unii istorici de astăzi care încearcă să se facă atotștiutori și să nege realitățile, să nege ceea ce este rezultatul dezvoltării istorice. Răspunsul la aceasta l-au dat Mircea, Ștefan cel Mare, Ioan de Hunedoara, Mihai Viteazul. Cei care l-au învins pe Baiazid, care au ținut piept altor cuceritori, care au realizat primul stat centralizat al românilor din Țara Românească, Moldova și Transilvania. Ei nu au venit din altă parte, nu au căzut din cer, ei au trăit și s-au născut aici, pe acest pămînt și l-au apărat cu sîngele lor. Ei și-au continuat existența comună pe aceste meleaguri de-a lungul a sute și sute de ani, s-au organizat, s-au dezvoltat și au luptat pentru a trăi liberi și independenți. În această perioadă s-a format conștiința de sine a poporului nostru, conștiința continuității, a unității de origine și culturâ a tuturor locuitorilor din cele trei principate.

Din îndelungata și zbuciumata istorie a poporului român se poate trage concluzia, mai generală, că dominația și ocupația străină, oricît ar dura, nu pot împiedica manifestarea comunității de interese a unui popor, păstrarea specificului său, formarea națiunii și a statului național unitar. Acestea sînt legități obiective în dezvoltarea oricărui popor.

Putem afirma cu deplin temei, pe baza realităților, că orînduirea socialistă a creat condițiile pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru lichidarea într-o perioadă scurtă a înapoierii moștenite de la regimul burghezo-moșieresc, pentru ridicarea României pe o treaptă superioară de progres și civilizație. Viața demonstrează cu putere că numai dezvoltarea forțelor de producție asigură condițiile necesare pentru ridicarea nivelului de viață a poporului, pentru progresul științei, învățămîntului, culturii, pentru un grad superior de civilizație al întregii societăți, numai pe această bază se asigură întărirea forței materiale și spirituale a patriei, independența și suveranitatea ei.

Principiul de repartiție comunistă „de la fiecare după muncă, fiecăruia după necesități" va trebui, de asemenea, să fie bine explicat și înțeles. Și în comunism fiecare cetățean va trebui să dea maximum, în perioada de muncă stabilită, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, pentru creșterea avuției, pentru dezvoltarea generală a societății. Principiul „de la fiecare după posibilități" trebuie înțeles în sensul că fiecare își va ridica permanent nivelul profesional, tehnic, de cunoștințe științifice și generale și va da, la locul său de muncă, în cadrul diviziunii sociale a muncii, maximum pentru binele mers al societății. În același timp, societatea – ajungînd la un grad înalt de dezvoltare a forțelor de producție, a bazei materiale – va trebui să asigure tuturor membrilor săi condițiile necesare, științific determinate pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, pentru satisfacerea necesităților fiziologice și spirituale.

În lumina acestor considerente este necesar să înlăturăm înțelegerile simpliste care își fac loc în societatea noastră, în special dorința unora de a primi totul de la societate și de a da cît mai puțin societății sau chiar nimic. După cum este cunoscut, nici în natură nu se întîmplă astfel. Chiar planta care primește mai mult, dă mai mult societății, răsplătește grija manifestată față de ea. Așa cum în coloniile de albine trîntorii sînt eliminați pentru a nu consuma inutil din rodul hărniciei albinelor. Trebuie să aplicăm, deci, consecvent principiul „nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine".

Nimeni nu poate trăi din munca altuia, nimeni nu poate trăi fără să muncească ! Munca în raport cu capacitatea și specializarea constituie o onoare și o îndatorire pentru fiecare cetățean al patriei noastre socialiste. Să facem ca toți oamenii muncii să-și aducă contribuția activă, cu întreaga capacitate fizică și intelectuală, la dezvoltarea generală a societății socialiste.

Înfăptuirea neabătută a principiului autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale are o importanță deosebită în cadrul democrației muncitorești, socialiste, în satisfacerea necesităților oamenilor muncii din localitățile țării. Privite într-un cadru mai larg, autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială reprezintă un factor important în întărirea capacității de apărare a țării, în crearea condițiilor ca în orice împrejurări să se poată soluționa problemele bunei aprovizionări, bunei gospodăriri și autoconducerii tuturor localităților.

Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă faptul că în societatea socialistă românească fiecare trebuie să muncească; la noi nu este loc pentru trîntori, pentru leneși, pentru cei ce încalcă normele de conviețuire socială, pentru cei ce fac abuzuri, pentru cei ce își însușesc prin furt munca altora. În virtutea drepturilor oamenilor muncii, ale națiunii, este necesar ca, în conformitate cu prevederile legilor, să se ia măsurile cele mai severe împotriva celor ce comit abateri, nereguli, care încalcă legile și normele de conviețuire socială. Aceasta constituie o cerință a înaltei democrații muncitorești, o condiție ca poporul să poată trăi în liniște, să construiască socialismul așa cum îl dorește.

În conformitate cu prevederile Constituției, drapelul unic de stat este Tricolorul, ca simbol al unității, suveranității și independenței naționale a Republicii Socialiste România.

Drapelul de stat, Tricolorul, nu poate fi înlocuit de nici un alt drapel.

Drapelul partidului oglindește simbolul de luptă revoluționară a partidului, ca și steagurile altor organizații – Uniunea Tineretului Comunist, Organizația de pionieri, Șoimii patriei. Dar drapelul partidului – și cu atît mai mult alt drapel – nu poate înlocui drapelul de stat, Tricolorul. Și pentru partid, cît și pentru toate celelalte organizații, drapelul suprem este Tricolorul, simbolul unității întregului popor, al independenței și suveranității patriei.

Oricine încearcă, într-o formă sau alta, să lovească în colaborarea și unitatea cetățenilor patriei noastre, se pune implicit în slujba dușmanilor țării, a dușmanilor constructorilor socialismului. Indiferent de originea părinților, avem o origine comună : a patriei în care ne-am născut ; cu toții trebuie să învățăm și să vorbim o limbă unică, limba concepției revoluționare materialist-dialectice și istorice. Să învățăm să iubim și să apărăm patria noastră comună !

Există toate temeiurile să se presupună că și în societatea comunistă, căpătînd noi caracteristici și însușiri, națiunea va continua să existe ca un factor important al colaborării și păcii internaționale. În acest spirit, dezvoltarea sentimentului de mîndrie națională, a patriotismului socialist, constituie un factor de importanță deosebită în lupta pentru socialism, pentru pace și colaborare internațională.

Să nu uităm nici un moment că forța partidului constă în legătura strînsă cu clasa muncitoare, cu țărănimea și intelectualitatea, cu întregul popor, că politica sa internă și externă trebuie să se inspire din realitățile societății românești și să răspundă năzuințelor întregului popor.

Făurirea socialismului, a societății socialiste multilateral dezvoltate, înaintarea spre comunism trebuie să se desfășoare împreună cu masele, cu întregul popor. Tot ceea ce realizăm trebuie să servească poporul, bunăstarea și fericirea sa. Partidul nu a avut și nu va avea alt țel decît asigurarea unui nivel tot mai înalt de civilizație materială și spirituală al poporului, în condiții de independență și suveranitate, de pace și colaborare internațională.

Așa cum am menționat nu o dată, în întreaga lor activitate comuniștii trebuie să servească interesele maselor, ale poporului. Ei nu au și nu pot avea drepturi deosebite în societatea socialistă. Ei au însă, ca revoluționari care în mod conștient s-au angajat să acționeze pentru înfăptuirea idealurilor socialismului și comunismului, datoria de a-și îndeplini cu cinste îndatoririle în toate domeniile de activitate.

O atenție deosebită trebuie să acordăm creșterii spiritului de răspundere și disciplinei în îndeplinirea neabătută a sarcinilor încredințate de partid și popor. În orice funcție s-ar afla, comunistul trebuie să dea dovadă de înaltă principialitate, de înaltă răspundere și exigență, să acționeze cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea legilor țării și a hotărîrilor partidului. Comunistul nu trebuie să se împace cu lipsurile, cu neajunsurile, fiind mereu intransigent cu ei înșuși, ca și cu tovarășii săi de muncă.

Practica construcției socialiste atestă cu putere de netăgăduit că făurirea socialismului trebuie să se bazeze atît pe legitățile generale, cît și pe realitățile economice, sociale, istorice și naționale ale fiecărui popor, ale fiecărei țări. Orice nesocotire a legităților și principiilor generale socialiste poate aduce mari daune și pune chiar în pericol construcția socialistă, dar, tot astfel, nesocotirea realităților, aplicarea unor modele sau șabloane care nu țin seama de aceste realități pot provoca mari greutăți, punînd în pericol însăși dezvoltarea socialistă a țării.

Trebuie să avem permanent în vedere că legile dialecticii se manifestă cu putere și în societatea socialistă și, probabil, și în societatea comunistă. De aceea se impune să studiem, să înțelegem, să sesizăm la timp apariția contradicțiilor și să acționăm pentru înlăturarea lor. În acest sens trebuie să dăm la o parte tot ce este vechi și nu mai corespunde, și să facem loc noului, să acționăm în mod conștient în direcția înnoirii societății.

Trebuie să înțelegem că partidul nostru nu este în afara națiunii și poporului, că națiunea noastră are o singură istorie, că partidul nostru s-a născut în luptele sociale, în cadrul istoriei poporului, istoria sa este istoria națiunii noastre și deci istoria națiunii este singura istorie care trebuie să oglindească întreaga dezvoltare a poporului nostru.

Să educăm tineretul patriei noastre, fără deosebire de naționalitate, în spiritul frăției și prieteniei, să facem ca întregul nostru tineret să-și însușească cele mai nobile idealuri, cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane.

Tineretul trebuie să învețe și să-și însușească tot ce s-a creat mai de preț în toate domeniile științei și culturii. Să împletim învățătura cu munca să pregătim tineretul pentru viață și muncă, pentru continuarea operei de construcție socialistă și comunistă și ridicarea patriei noastre socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

Se poate spune că ne aflăm într-o epocă deosebit de complexă a vieții internaționale. Vechiul raport de forțe stabilit după cel de-al doilea război mondial nu mai corespunde noilor realități internaționale. Colonialismul a fost practic lichidat, au apărut zeci de state independente care, împreună cu alte state mici și mijlocii, reprezintă o importantă forță a vieții internaționale. Noi state și grupări de state reclamă un rol mai important în politica mondială, vor să se afirme independent. Echilibrul bazat pe blocuri militare nu mai corespunde realităților istorice actuale. În lume s-au accentuat vechile contradicții și au apărut noi contradicții economice și sociale.

Sîntem, de fapt, într-o perioadă de reașezare a raportului de forțe, de realizare a unui nou echilibru mondial între diferite state și grupări de state. Se poate aprecia că noul echilibru se va baza pe o mai mare diversitate a centrelor de putere, va ține mai mult seama de rolul lumii a treia, al țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare și țărilor nealiniate. Pentru a fi viabil, noul raport de forțe și noul echilibru trebuie să se bazeze pe principii de egalitate, de respect al independenței și neamestec în treburile interne ale altor popoare.

În momentul de față problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică în lume. Înarmările au ajuns la un asemenea nivel încît un nou război mondial ar duce la distrugeri incalculabile, ar pune în pericol însăși existența omului, creația supremă a naturii. Este tot mai evident, așa cum afirmă diferite organisme și congrese internaționale, indeosebi ale oamenilor de știință, că într-un nou război mondial atomo-nuclear n-ar mai exista nici învinși, nici învingători, ci va fi distrusă omenirea. De aceea se impune ca popoarele să-și unească eforturile pentru a opri cursa spre dezastru, pentru asigurarea păcii.

Ne adresăm tuturor statelor și popoarelor cu chemarea de a trece peste orice considerente și obstacole și de a hotărî oprirea cursei înarmărilor, și în primul rînd realizarea dezarmării nucleare. Ne aflăm într-o asemenea etapă cînd pacea constituie problema fundamentală. Să facem totul pentru a asigura pacea omenirii !

Între problema dezarmării și problema noii ordini economice internaționale există o strînsă interdependență. Oprirea cursei înarmărilor, trecerea la reducerea cheltuielilor militare ar crea condiții pentru a se aloca mijloacele necesare financiare și materiale, în vederea soluționării problemelor grave legate de situația țărilor sărace. Aceasta ar exercita o puternică influență asupra întregii economii mondiale, ar favoriza schimburile și stabilitatea economică și politică internațională.

Viața, evenimentele demonstrează, cu putere de netăgăduit, că dezvoltarea unor relații de colaborare pașnică între toate statele lumii se poate realiza numai pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, fără nici un amestec din afară, a dreptului fiecărei națiuni de a-și alege orînduirea socială pe care o dorește.

În actualele împrejurări internaționale crește și mai mult rolul maselor, al popoarelor în viața internațională. Este necesar de aceea să dezvoltăm larg solidaritatea și colaborarea cu popoarele de pretutindeni. Prin lupta lor, masele populare, popoarele pot determina oprirea cursei înarmărilor, pot asigura o politică nouă, democratică, respectul independenței naționale, o politică de pace și colaborare internațională. Avem deplina încredere că popoarele, forțele progresiste și antiimperialiste de pretutindeni dispun de forța necesară pentru a opri încordarea în viața internațională, cursa înarmărilor, pentru a asigura triumful rațiunii, al păcii. Viitorul aparține unei lumi mai drepte și mai bune, egalității sociale și naționale, respectului dreptului fiecărui popor, la dezvoltarea liberă, independentă.

Romania racordată la ideile Plenarei Partidului

IN DIMINEAȚA ZILEI DE MARȚI, 1 IUNIE, a.c., SUB PREȘEDINȚIA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, AU ÎNCEPUT LA ATENEUL ROMÂN LUCRĂRILE PLENAREI LĂRGITE A C.C. AL P.C.R. AMPLA EXPUNERE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU PRIVIRE LA STADIUL ACTUAL AL EDIFICĂRII SOCIALISMULUI ÎN ȚARA NOASTRĂ, LA PROBLEMELE TEORETICE, IDEOLOGICE ȘI ACTIVITATEA POLITICĂ, EDUCATIVĂ A PARTIDULUI, **A FOST PRIMITĂ DE PARTICIPANȚI CU UN PROFUND INTERES ȘI ÎNDELUNG OVAȚIONATĂ. LA AMIAZĂ, SOSIND LA REDACȚIE ȘI PRIMELE PASAJE ALE ACESTEI EXPUNERI, ELE AU FOST ÎN MĂSURĂ SĂ NE ÎNCREDINȚEZE CĂ NE AFLĂM ÎNAINTEA UNUI DOCUMENT DE O EXCEPȚIONALĂ ÎNSEMNĂTATE TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ PENTRU ZIUA DE AZI ȘI DE MÎINE A ȚĂRII. SPRE SFÎRȘITUL ACELEIAȘI ZILE, ÎN RĂSTIMPUL EMOȚIONANT AL TELEJURNALULUI DE SEARĂ**

Șapte reporteri ai revistei noastre au fost martorii impactului ideilor ei novatoare cu conștiința unor oameni obișnuiți, dedicați muncii libere și creatoare, dăruiți idealurilor pe care acest document le reafirmă vizionar și cu fermitate revoluționară

Cluj-Napoca

Visul tatălui meu era să aibă un pat cu droturi

„Cînd la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1 iunie, în magistrala expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că acum țara noastră este de 15 ori mai bogată decît în 1950, m-am gîndit la acei ani și la cei imediat următori, ne spune inginerul Cornel Pîrău de la UJCOP Cluj-Napoca. Mulți din oamenii din țara noastră sînt de mult mai multe ori mai bogați decît au fost atunci pentru motivul foarte limpede că atunci n-aveau nimic iar acum au de toate. Visul tatălui meu era să aibă un pat cu droturi, adică o dormeză cu arcuri, pe care să doarmă măcar odată pe săturate. Cînd se întorcea de la oraș și ne aducea o franzelă sau cîteva chifle le priveam cum privesc copiii din zona de azi torturile. Prin munca mea am avut ocazia să intru în multe case de țăranii. Paturile cu arcuri pe care le visa tatăl meu n-are nici un rost să le mai amintim. Case noi, spațioase, sănătoase sînt aproape toate. Am văzut în asemenea case biblioteci care ar rivaliza cu multe biblioteci de intelectuali. Cîți din copiii care erau sorțiți să învețe doar 4 clase sînt astăzi oameni cu meserii din cele mai complexe, care mînuiesc mașini și aparatură electronică ? Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul este creația muncii și nimeni nu poate în societatea noastră să trăiască fără să muncească. De la înalta tribună a Plenarei tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcină tuturor oamenilor muncii să producă cît mai mult și mai bine. Numai astfel vom face față exigențelor actuale, numai astfel vom contribui la întărirea independenței economice și politice a patriei. Trebuie să mărturisim, este de datoria noastră s-o facem avem asigurate toate condițiile pentru o muncă de calitate, pentru a munci pentru binele țării și, implicit, pentru binele nostru. Mai întîlnești uneori oameni, din ce în ce mai puțini e drept, care astăzi sînt de 15 ori mai bogați decît au fost în urmă cu 30 de ani și care încă nu au înțeles să muncească pe măsura celor primite de la societate. care și-au făcut din a merge pe linia minimei rezistențe o metodă de viață. Împotriva unei asemenea mentalități păgubitoare trebuie să luptăm toți cei care prețuim munca și cinstea mai presus decît orice cei care am fost învățați de părinții, dascălii noștri, de comuniști, de secretarul general al partidului că mai întîi trebuie să dai și abia după aceea să ceri . Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, adevărată dare de seamă a realizărilor comuniștilor, a tuturor celor ce muncesc din țara noastră, este un document program de o limpezime de cristal, un instrument de lucru în mîna celor ce pun mai presus de orice fericirea și viitorul patriei. Mai cred că fiecare din noi este obligat să gîndească ce a fost, ce este și ce va deveni țara noastră prin munca fiecăruia, prin munca tuturor. Pentru a privi cu liniște și mîndrie locul României în lume nu trebuie să precupețim nici un efort".

OPREA GEORGESCU ■

București

Calitatea a tot ceea ce facem nu e o lozincă, e singura noastră șansă de a ne impune

La 19,40, în ziua de marți, 1 iunie curc (chiar cu emoție) scările blocului 2B bloc-deschidere al bulevardului Metalurgiei despre care am scris cu ani în urmă, cînd era pe planșeta și în visele tandre ale arhitectului Gheorghe Leahu și cînd își începea nici viața de constructor fiul unui mare constructor al Bucureștiului, Cornel Moraru. Vestitul Erou al Muncii Socialiste, de profesie mozaicar, de fel din Cotmeana de Argeș, din spațiul istoric al voievozilor munteni din ținutul de legendă și mit al Meșterului Manole.

În cîteva minute sun la apartamentul nr. 9 de la etajul 2, unde locuiește chiar Cornel Moraru, fiul, subinginerul de la Grupul de construcții-montaj nr. 5, același grup unde lucrează de peste 25 de ani Cornel Moraru — tatăl. „Bucuroși de oaspeți ?". „Ca tot românul !", îmi răspunde însuși tînărul subinginer, deschizînd larg ușa apartamentului și pofticndu-mă într-o cameră de zi elegantă, mobilată după ultima modă în materie de decorație de interior — canapele și fotolii din pluș de-a lungul a doi pereți, bibliotecă pe lungimea altuia cu funcțiuni multiple, covor fin de lînă, în rest spațiu liber, cu vaze de flori prinăvăratice așezate direct pe podea. Firește, televizorul (încastrat într-unul din rafturile mobilei) este deschis. Face parte din modul său de viață din tabieturile serilor sale, atît de scurte, petrecute în familie. Venind tîrziu de pe șantier, lucrînd zi-lumină, ca toți constructorii, după ce își face dușul și simte moliciunea papucilor, mănîncă pe îndelete, din plăcerea mesei servite acasă și a singurului răstimp de discuție și tandrețe cu soția sa, Veronica, inginer electrotehnist la IPRS Băneasa, fosta sa colegă de școală primară. Apoi se instalează la televizor. „Neapărat pentru telejurnalul de seară, să știu pe ce pămînt calc, pe ce lume trăiesc. În restul zilei lumea mea e șantierul. Cu oamenii lui cu problemele lui grele și aspre, cu terminele lui, de regulă, nemiloase..." Îi mărturisesc intenția că pentru asta l-am sunat la ușă, să ascultăm împreună și să comentăm împreună expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central ce s-a deschis dimineață.

Ascultăm tăcuți, sorbind din băutura de soc răcoritoare, cu cuburi de gheață, însoțită de un lichior fin și de fructele lunii, cireșele

Amîndoi, „poate pentru că sîntem atît de legați de realitatea materială prin profesiile noastre", ne înfigărăm la marcarea unei idei de permanență dintre ideile fundamentale exprimate în Cuvîntare de către secretarul general al partidului. Nevoia imperioasă a CALITĂȚII în tot ceea ce facem, în acțiunile noastre de la macro la microsocial, de la întreaga societate la individ. A muncii, a producției, a produselor, a conștiinței, a omului. Înțelegerea dimensiunii ei și a urgenței ei. „Dacă fiecare român ar înțelege cît de urgentă este această stare de urgență și ar acționa astfel am ajunge mai repede și cu eforturi mai mici la țintele pe care ni le-am fixat, să nu mai tot fim o țară în curs de dezvoltare ci una dezvoltată, să ne uităm altfel la Lumea de pretutindeni. Mai siguri pe Noi. Să fim mai bogați să trăim mai bine. Calitatea a tot ceea ce facem nu e o lozincă, e singura noastră șansă de a ne impune. Oriunde în lume ei, în primul rînd, în propriii noștri ochi. Să ne reevaluăm pînă și proverbele, zicalele, ironiile, anecdotele... Cumperi o pereche de pantofi și, dacă după două zile i se desface talpa, te consolezi zicînd „treabă de mîntuială" ori, mai cu năduf „treabă românească", adică făcută superficial. În fond este treaba unui număr mic de inși, un muncitor slab ori indiferent, un controlor de calitate la fel. De aici se extrapolează la toate produsele și munca noastră. Ce păcat ! Chemi un depanator să-ți repare televizorul, nici nu pleacă bine din casă, că s-a și defectat din nou. Deci, nu și-a făcut bine treaba. Îauăși zici „treaba românească", deși ești conștient că este vorba doar de un individ. Dar acela care n-a lipit bine talpa pantofului și acela care n-a reparat bine televizorul și-or fi făcînd procese de conștiință, știind că n-au efectuat un lucru de calitate ? Or, „treaba românească" ar putea fi atît de bine sinonimă cu un produs impecabil, perfect, o marcă înaltă și de faimă în lume, cum dealtfel să fim realiști, drepți și lucizi, se și întîmplă cu multe lucruri. Dar nu în mie la mie din situații.

Nu sînt ipocrit, și la noi în construcții e la fel. Nu lăsăm din mîinile noastre apartamente impecabile, deși potențial avem ca asta să fie realitatea. O parte de vină o avem noi, avem cizmarii noștri, dar altă parte vine pe lanț. Cum să scoți pereți și tavane ca hîrtia dacă panourile prefabricate vin strîmbe din fabrică? Deși, teoretic și prin tehnologie ar trebui să fie micrometrice. E suficient ca un singur muncitor de pe linia de fabricație să se abată de la tehnologie, să nu respecte stratificarea cantitatea de beton ...să nu facă de calitate felia lui de muncă și gata, defectul s-a produs. Panoul respectiv nu mai e perfect. Defectul apare abia în final, la CTC ori la noi, pe șantier. Îl lucrezi mai departe așa, periclitînd calitatea altei etape a muncii, altor produse. Acel muncitor văzînd că „merge", că „îi merge", modul deformat de gîndire și acțiune ajunge conduită a vieții și muncii lui, nu-și pune problema efectelor sociale. N-o face din intenție, ci din indiferență, din delăsare, din lipsă de ambiție, din lipsă de educație, a muncii. Și aici lanțul e lung : cine i-a învățat așa ? Cine l-a educat, cine l-a învățat meserie, cine nu-i contrecează la timp, alții care închid ochii la lucrul prost făcut !

Eu am ambiția să las în urma mea — așa ne-a învățat tata — acel lucru perfect, cum vă spuneam. În general, — vedeți în general, nu putem spune încă în totalitate — așa gîndesc și asta e voința și a celor circa 300 de oameni din lotul pe care îl conduc. Dar tată că lemnăria pentru uși și ferestre vine strîmbă, verde, cu noduri, cu crăpături. Faianța mai vine și ea cu defecțiuni de calitate, atunci cum să fac apartamente impecabile ?' Spun asta ca să înțelegem cu toții cît de legați sîntem la toate etajele muncii sociale și cît se răzbună pe noi, pe fiecare în parte munca fiecăruia în parte de la locul său de muncă. Șeful statului nostru insistă mereu pe această magistrală idee, așa cum văd că resubliniază la actuala Plenară, calitatea implică totalitate, conștiință și reponsabilitate de la primul om la ultimul om, la oricare etaj social. Adevărul e simplu, firesc și omenesc : să ne facem datoria. Fiecare. Liber. Cinstit. Fără paznici și Cetecești la spate. Atunci cîștigăm și noi și țara asta pe care o iubim — și astfel dovedim că o iubim — numită România".

CICI IORDACHE ■

Dîmbovița

Temelia unei gîndiri care va îndrăzni mult mai mult mîine

Din Găești pînă la Dragodana sînt numai cîțiva kilometri, pe un asfalt care se înfundă curînd în pădurea cu același nume. Fără nici o îndoială e un privilegiu să te naști la Dragodana, în respirația răcoroasă a acestei păduri ; dar nu este mai puțin adevărat că tot un privilegiu rămîne și reîntoarcerea la Dragodana. Iar profesorul Gheorghe Tudose a avut prilejul să trăiască ambele ipostaze ale norocului, o dată în '43 și altă dată în '70, cu observația că pe al doilea și l-a făcut, cum s-ar spune, cu mîna lui. Poate în prelungirea unei tradiții de familie nici taică-său, Toma, nici maică-sa Gheorghița, nu s-au dezlipit niciodată prea multă vreme de satul lor astăzi cuprins în orașul Găești. Poate și din credința că o tradiție nu înseamnă nimic dacă nu coincide, și de azi înainte, cu o aspirație a omului.

În seara zilei de 1 iunie a.c. l-am aflat pe profesorul Gheorghe Tudose între cîteva cărți, nu deosebit de multe, dar esențiale pentru menirea sa, de dascăl în științe sociale. Unele erau mai vechi, altele foarte noi, dar împreună mărturiseau adevărul că zbaterea asta, de a ști încotro merge lumea și viața, e la fel de fierbinte și la noi și aiurea. Și am stat împreună înaintea televizorului animați deopotrivă de încrederea că alături de adevăruri mai vechi probate prin vreme, este loc totdeauna și pentru adevăruri mai noi, deprinse chiar din întîmplările petrecute sub privirile noastre. Acestea fiind de fapt întîmplările țării, potrivite exact după timpul ei și numai al ei, inconfundabil și de neretrăit la cheremul oricui, în secvențele care au mai fost trăite o dată. Și ne-au trecut prin auz, însoțite de imagini simbolizînd o tonică statornicie, o sumă copleșitoare de învățături pe care țara ce sîntem e datoare să le tragă din istoria ei : înainte de toate, încrederea în adevărul că lupta nu conține vreodată, că între ieri și mîine toți oamenii de bine ai țării acesteia, și mai mult decît toți, comuniștii, au așternut punți durabile și temeinice. Și tatăl său, Toma, mărturisește Gheorghe Tudose, a devenit membru al partidului comunist abia în 1946, mult mai tîrziu decît alții, însă ceva mai devreme decît cei mai mulți. Și asta poate înseamnă ceva, mai crede profesorul, sau poate nu înseamnă nimic și, oricum fiecare e dator să dovedească mereu că atașamentul său la o cauză nu este o vorbă goală, ci o ardere în flăcările căreia arunci toată viața ta, cu toate speranțele ei.

Curînd după ce a pășit profesorul Gheorghe Tudose pe porțile facultății a survenit Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu devenise secretar general al comuniștilor țării și președinte al României socialiste, și toată formația sa de om și de intelectual de fapt, stă sub semnul acestor întîmplări fericite. În '70, cînd a isprăvit studiile Gheorghe Tudoase împlinise 27 de ani, devenise și membru de partid, și ar fi putut să opteze pentru situații pe care mulți le consideră strălucite. Dar a preferat să revină în Dragodana, alături de ai săi. Și nu a alunecat spre marginea vieții, cum încercau să-i compătimească unii colegi dimpotrivă, a ancorat chiar în inima ei. O dată cu preluarea postului la liceul de matematică și fizică din Găești, i s-a oferit și prilejul de a fi un martor nemijlocit al ridicării Găeștilor la o condiție socială și urbană într-o totul corespunzătoare timpului nostru. An de an, palpabil, concret, înaintea elevilor săi s-au deschis perspective noi, seducătoare, în primul rînd aici, în localitatea de baștină, și abia apoi pe alte meleaguri. An de an viața și munca oamenilor din jurul său a refăcut în zile și luni distanțe străbătute altădată în decenii și această putere de a spori însemnătatea clipelor, cum e lesne de înțeles, nu s-a suportat ca o povară sau ca un jug. Ci s-a asumat ca o datorie, ca o răspundere înaintea istoriei.

Să revenim, însă, la profesia de fiecare zi a interlocutorului nostru. Filosofia cu toate disciplinele cuprinse în ea, crede profesorul Gheorghe Tudose, nu este numai o oglindă privilegiată a vieții, ea poate fi și un corolar al ei și nu numai că poate fi dar uneori chiar și este întocmai cum, în seara aceasta, retransmise de posturile de radio și televiziune, secvențele principale ale cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român implinesc în conștiința fiecăruia dintre noi un moment memorabil, cu valoare de clipă istorică. **„Începînd de la învățămîntul preșcolar și pînă la învățămîntul universitar** — subliniază secretarul general al partidului nostru —, **copiii, tinerii, trebuie crescuți și educați în spiritul dragostei de patrie, al devotamentului față de socialism, față de partid, în spiritul muncii, înarmîndu-i**

cu cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane. Școala de toate gradele trebuie să formeze un tineret revoluționar, pasionat, îndrăzneț, gata de orice sacrificiu pentru interesele patriei, ale socialismului, pentru apărarea independenței țării, pentru pace." Și cuvintele închid în ele un adevăr mereu nou, pe măsura timpului în care se rostesc. Prin ele, pentru generațiile elevilor de acum, cuvîntarea aceasta se constituie într-un punct de plecare, într-o tomelie a unei gîndiri care va îndrăzni mult mai mult mîine. Pentru că nimic din ceea ce respiră tomelnicie nu are însemnătate doar pentru ziua de azi.

MIHAI PELIN

Prahova

„Din rînd cu cîinii patronului, în rînd cu oamenii"

De treizeci de minute mă aflam cu nea Dobre Stoica în fața televizorului său, un M 47 de prin anii '60, a cărui imagine n-o deosebești însă de aceea a unui „Lux" ultimul model. „O piesă n-am schimbat în el nu-i vorbă că nici nu l-am scos din «camera moșilor» mi-l lăudase înainte de începerea programului. De cînd i s-a mărîtat fata cea mare nea Dobre a început să-și zică nu știu cît de serios „moșul", deși nimic din el nu-i trădează vîrsta de 51 de ani. Afară ploaia abia încetase și Aurelia nevasta-sa stă cu ochii lipiți mai mult pe fereastră : „Ce-o fi cu Vasilica de întîrzie atît ?" (Vasilica e fata cea mică, elevă navetistă la liceul de chimie din Ploiești). Nea Dobre e șef de brigadă de lăcătuși la Întreprinderea „Neptun" din Cîmpina cătită în care conduce și lucrează alături de alți 90 de meseriași. Cînd l-am întrebat dacă o fi de acord să urmărim împreună la televizor cuvîntarea la plenară a prof. Ceaușescu, nea Dobre m-a luat din scurt : „Cu condiția să mergem la mine acasă". Realitatea-i că, în secret, tocmai asta sperasem...

Așa se face că ajunsesem în casa cu nr. 89 de pe strada Urieta, din marginea Cîmpinei. În jurul construcției — în treacăt fie zis, superbă, patru camere, parchet, baie, faianță etc. etc — 800 metri pătrați de pămînt lucrat ca la carte, o adevărată grădină de legume printre pruni. Într-un colț, despărțită de rest cu plasă de sîrmă, e polata păsărilor, dincolo, peste altă despărțitură, coteții în care se aude oftind un grăsței de vreo optzeci de kilograme... „Am înțeles că ați venit cu o anume treabă, ne somase-invitase în casa stăpînă casei... Pe mucul ecran imaginile din sala Ateneului Român alternau cu acelea ale tovarășului Ceaușescu care se adresa deopotrivă participanților la plenară, dar și țării. În difuzor răsuna binecunoscuta voce caldă convingătoare și ferm-învăduitoare a celui mai iubit dintre conducătorii noștri : „Unii afirmau chiar că poporul român nu are vocația industriei și că nu trebuie să pășească pe calea industrializării Aceasta ședă a făcut ca țara noastră să rămînă o țară slab dezvoltată, cu un nivel de viață foarte scăzut. Dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate..."

Cum, adică „nu trebuia să pășim pe calea industrializării ?" Ce-am fi fost noi fără industrie ? Ce as fi fost cu și ai mei fără industrializare ? Nea Dobre Stoica sare din fotoliu, se plimbă agitat prin cameră, gesticulează, comentează... După terminarea discursului scotocește prin sertarele bibliotecii după ceva anume, nu găsește și o strigă pe Aurelia : „Iar nu mai știu pe unde-i albumul ăla..." Cînd, în sfîrșit îl descoperă, trage din el o fotografie și mi-o întinde : „E făcută la 1 Mai 1948, cu tot personalul fabricii Nu eram mai mulți de o sută. Abia ne duceam sufletul de pe o zi pe alta. Eu abia terminasem școala profesională de ucenici. Tata era strungar și lucra tot acolo. Acasă mai aveam încă patru frați. Eu sînt slăbuțul de lîngă roata dințată și uriașă. Era singurul lucru mai acătării roata asta. Fabrica lui Zipter producea ceaune buccole pentru osiile de căruțe, grătare și plite pentru sobe... Potăile astea două din față sînt cîinii patronului'. Cam așa eram noi atunci, la început în rînd cu cîinii... Patruzeci și două de zile mai tîrziu a urmat naționalizarea, apoi industrializarea... Cum își permit unii să afirme că nu trebuia să ne industrializăm ? „Neptun"-ul numără acum peste trei mii de oameni ! (E cazul să amintim că orașul cu treizeci și cinci de mii de locuitori asigură treizeci și două de mii de locuri de muncă ! În peste patruzeci de obiective economice, din care douăsprezece întreprinderi mari. Am numit orașul Cîmpina al anului 1982 — n.n.). Sîntem singura fabrică de reductoare și de motoreductoare de înaltă performanță din România, exportăm în Canada, Austria, R.F.G., Turcia China, Egipt..., plitele pentru sobe au rămas doar în amintirea unor veterani ca mine, ca Aurel Tîrboscă, ca Aurel Istrate... Fata mea cea mare, Ileana, s-a mărîtat și lucrează și ea la fabrică. Și-a cumpărat mașină mică. Am ajutat-o și eu. Fratele meu lucrează și el tot la „Neptun" și a ajuns chiar și în Consiliul Național al Oamenilor Muncii. Tot ceea ce vedeți aici — casa, gospodăria — le-am făcut numai cu mîinile astea, din retribuție. Rețineți că am plecat absolut de la zero sau, dacă vreți, rețineți că am plecat de la fotografia asta în care în prim plan se lăfăiau cîinii patronului. Astăzi trăim în rîndul oamenilor iar de asta-i sigur „vinovată" tocmai... industrializarea.

MIRCEA BUNEA

Ialomița

Am auzit lucruri noi, care m-au bucurat

Familia electricianului **Ionel Pătrașcu**, de fapt doar o pereche, deoarece fetița stă mai mult la bunici, se reunește în apartamentul foarte curat și mobilat cu gust, spre seară. La Întreprinderea de ferite din Urziceni, Ionel Pătrașcu rămîne de obicei și după orele de program „totdeauna mai găsindu-se cîte ceva de făcut", după cum îmi spune, iar soția sa, Ioana, laborantă de cofetărie, își face tîrgușoarele mai înainte de a urca în casă și, bineînțeles, după ce a trecut să-și vadă fetița și să-i lase ceva dulce, preparat de mămica ei. Radioul transmite o muzică vioaie, fără stridențe, poate și din cauză că aparatul nu este deschis la maximum. Cîteva sticle de „Cico" aburite sînt așezate pe o tavă cu pahare și curiozitatea reporterului în loc să se atenueze crește, deoarece soții Pătrașcu, ambii tineri și optimiști, au ce povești atît despre viața lor, deloc ușoară în perioada copilăriei, dar plină de satisfacții acum. Sînt evocați anii grei ai începuturilor, desprinderea de mediul rural, calificarea profesională, contactul cu industria, înjghebarea unei familii, călătoriile peste hotare, cu formația de dansuri „Ghiocelul", din Urziceni, un volum impresionant de fapte aglomerate pe durata ultimilor 4—5 ani, de cînd s-au și căsătorit. Albumele de fotografii recompun evenimentele și timpul se scurge rapid Privirile gazdelor se îndreaptă spre pendula din perete, iar la orele 19,50 televizorul este aprins, șadiul închis. Familia Pătrașcu așteaptă, cu interes, ca în fiecare seară, telejurnalul. **„La fabrică**, îmi spune Ionel Pătrașcu, **s-a discutat încă de dimineață, despre Plenara Comitetului Central al partidului"**, oamenii simțind, parcă, importanța reunirii acestui for politic în contextul recentelor evenimente.

„Întreprinderea noastră își depășește cu regularitate planul de producție. Materialele aduse din import s-au redus simțitor, iar cuptoarele pe care în urmă cu 10 ani le aduceam din R.D. Germană se produc în prezent chiar la noi în întreprindere, — îmi spune el. **Prin aplicarea acestor indicații, prin participarea activă care ni se cere, ne vom îmbunătăți și mai mult veniturile, vom avea o viață mai ușoară, dar mai plină de răspundere".**

Împreună cu sala, cuprinsă de entuziasm atunci cînd președintele țării precizează rolul statului în socialism, pe cel al partidului în dinamica dezvoltării permanente a societății noastre, soții Pătrașcu vibrează la unison. **„Cred că tovarășul Ceaușescu, prin ideile atît de clar expuse, își aduce încă o prețioasă contribuție la tezaurul teoretic al dezvoltării societății noastre socialiste, o contribuție originală, bazată pe o cunoaștere perfectă a tuturor fenomenelor sociale din etapa actuală dar și cu o perspectivă pe care viitorul cel mai apropiat o va confirma."** În locul „pisălogelii" cum a numit-o Ionel Pătrașcu, la care erau supuși uneori muncitorii, chipurile pentru a fi făcuți să înțeleagă necesitatea perfecționării procesului productiv, iată că **„tovarășul Ceaușescu propune o participare activă, conștientă, cointeresată a celor ce muncesc, printr-o creștere a simțului lor de responsabilitate, a

Din dezbaterile Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R.

Cuvîntul tovarășei ELENA CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Plenara Comitetului Central dezbate probleme de cea mai mare însemnătate pentru activitatea partidului nostru, pentru creșterea rolului său conducător în desfășurarea întregii opere de construcție socialistă, de înfăptuire a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Doresc să-mi exprim, de la început, întreaga adeziune și deplinul acord cu ideile și orientările cuprinse în expunerea prezentată în cadrul plenarei de secretarul general al partidului. Apreciez că acest document, de o excepțională valoare teoretică și practică, înarmează întregul partid, pe toți oamenii muncii din țara noastră cu orientări clare, cu un amplu program de acțiune în toate domeniile de activitate și, în mod deosebit, în domeniul muncii ideologice și politico-educative. Expunerea face o cuprinzătoare analiză științifică, materialist-dialectică, a luptei milenare a poporului român pentru libertate, independență și afirmare națională, a rolului îndeplinit de mișcarea muncitorească, revoluționară, de partidul nostru comunist în înfăptuirea revoluției și construcției socialiste în România — și formulează, pe această bază, concluzii și idei de cea mai mare însemnătate pentru asigurarea mersului neabătut înainte al societății noastre pe calea socialismului și comunismului.

Exemplu de abordare revoluționară, creatoare a problemelor dezvoltării sociale, de generalizare teoretică a practicii construcției socialiste din patria noastră, expunerea reflectă cu putere grija și preocuparea permanentă a partidului nostru de a asigura toate condițiile pentru ca — odată cu dezvoltarea bazei tehnico-materiale a noii orînduiri — să făurim și un om nou, cu o conștiință înaintată și un larg orizont de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor din natură și societate, capabil să aplice cu fermitate în viață politica partidului, să acționeze în toate împrejurările ca un constructor activ și conștient al socialismului și comunismului în patria noastră.

Pornind de la legătura dialectică și intercondiționarea strînsă dintre modul de producție și conștiința socială, expunerea prezentată în plenară pune în fața noastră, a întregului partid o cerință de importanță fundamentală — și anume aceea de a face totul, de a uni și mobiliza larg toate mijloacele ideologice și politico-educative de care dispune societatea noastră pentru a asigura afirmarea deplină a concepției partidului nostru ca mod de viață, de gîndire și acțiune al întregului popor.

În lumina acestei sarcini fundamentale, doresc să mă refer la activitatea și răspunderile ce revin științei, învățămîntului și culturii în înfăptuirea programului ideologic al partidului.

În abordarea acestor probleme doresc să pornesc și eu de la sublinierea, deosebit de importantă, făcută în cadrul plenarei, că realizarea unei noi calități a muncii și vieții poporului impune creșterea mai puternică a rolului științei, învățămîntului și culturii — ca factori determinanți ai progresului multilateral al societății noastre socialiste și înaintării spre comunism. Sub conducerea partidului, s-au obținut progrese importante în dezvoltarea tuturor acestor sectoare, în activitatea ideologică, de educare revoluționară a întregului popor. Aceasta își găsește expresia în avîntul și abnegația cu care oamenii muncii, întreaga noastră națiune acționează pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, în conștiința înaltă și răspunderea cu care oamenii muncii — în strînsă unitate — asigură dezvoltarea continuă a forțelor de producție și a relațiilor sociale, înfăptuirea neabătută a obiectivelor și sarcinilor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Este însă necesar să acționăm cu și mai multă hotărîre în acest domeniu, pentru a asigura ca activitatea ideologică și politico-educativă să meargă în permanență în pas cu dezvoltarea generală a societății, cu marile schimbări revoluționare petrecute în structura socială și în relațiile sociale.

Pornind de la această cerință fundamentală, trebuie făcut totul pentru ca știința, învățămîntul, cultura și arta să-și îndeplinească în condiții tot mai bune importantele atribuții și răspunderi ce le revin în societatea noastră, în domeniul activității ideologice și educative. Societatea socialistă multilateral dezvoltată — care se bazează pe cunoașterea și aplicarea celor mai noi și avansate cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale gîndirii umane — este de neconceput fără dezvoltarea puternică a cercetării științifice, a învățămîntului și culturii, care să asigure oamenilor muncii un orizont larg de cunoștințe tehnico-științifice, culturale și politice, să-i înarmeze cu înțelegerea clară a fenomenelor care au loc în natură și societate, a legilor obiective ale dezvoltării istorico-sociale, a principiilor de bază ale socialismului științific.

Activitatea de cercetare trebuie să acționeze, în primul rînd, — așa cum prevăd documentele și hotărîrile partidului nostru — pentru soluționarea tuturor problemelor științifice și tehnice legate de înfăptuirea planului unic de dezvoltare economică și socială a țării. În acest scop, cercetarea trebuie să-și sporească tot mai mult aportul la dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, la lărgirea bazei interne de materii prime și materiale, la valorificarea superioară a tuturor resurselor naționale, la reducerea consumurilor materiale, de energie și combustibili, la perfecționarea tehnologiilor de producție, la asimilarea de noi produse și materiale cu calități tehnice și economice superioare.

Dispunem în prezent de un puternic potențial de cercetare, în stare să rezolve cu succes orice problemă științifică și tehnică pe care o ridică dezvoltarea economiei noastre naționale. Față de circa 5 000 de cercetători, cîți lucrau în 1938, în prezent în sistemul de cercetare și inginerie tehnologică lucrează peste 226 mii de cadre — ceea ce reprezintă, într-adevăr, o forță uriașă, care trebuie folosită cu rezultate maxime.

Trebuie să spunem că, față de potențialul pe care îl avem, nu putem fi însă mulțumiți de aportul pe care cercetarea științifică îl aduce la soluționarea marilor probleme ale dezvoltării noastre economice și sociale. De aceea, este necesar să se acționeze cu mai multă hotărîre, în toate institutele și unitățile de cercetare, pentru sporirea mai substanțială a aportului științei și tehnologiei la promovarea susținută a progresului tehnico-științific în toate ramurile economiei naționale, la realizarea importantelor obiective și sarcini ale cincinalului.

Totodată, este necesar să punem un accent mai mare pe cercetarea în domeniile fizicii, chimiei, biologiei, geneticii, pentru a aduce continuu cunoașterea legilor intime ale materiei, a proceselor obiective care stau la baza evoluției acesteia, a naturii și societății. Cercetarea științifică modernă aduce neconținut nou și noi dovezi ale materialității lumii, confirmînd, prin datele pe care le oferă, justețea concepției revoluționare materialist-dialectice a partidului nostru, care pornește de la faptul că natura și societatea sînt guvernate de legi obiective, materiale, pe care omul le poate cunoaște și utiliza în propriul său folos — și nu de forțe supranaturale, necunoscute. Acționînd cu tot mai multă hotărîre în această direcție, lărgind continuu orizonturile cunoașterii în toate domeniile științelor pozitive, vom asigura ca cercetarea să se afirme ca o forță importantă atît în dezvoltarea bazei materiale a societății, cît și în ridicarea conștiinței sociale, a nivelului general de cunoaștere, gîndire și înțelegere — ceea ce va dinamiza, fără îndoială, întregul proces al dezvoltării noastre socialiste.

Este necesar, de asemenea, să crească contribuția cercetării la dezvoltarea științelor sociale, la aprofundarea teoretică a problemelor privind istoria națională, transformările structurale petrecute în societatea socialistă românească, rolul statului și al partidului în actuala etapă și în perspectivă, rolul națiunii, precum și alte probleme legate de generalizarea experienței României în construcția noii orînduiri, de fenomenele și tendințele noi din viața politică și economică internațională.

Stimați tovarăși,

Problemele ridicate în plenară pun cu putere în evidență necesitatea creșterii rolului școlii, al învățămîntului de toate gradele în viața ideologică, în întreaga activitate de educare și formare socialistă a tineretului, a oamenilor muncii.

Pe baza îndrumării și orientărilor date de conducerea partidului, învățămîntul nostru a cunoscut o puternică dezvoltare, a fost legat tot mai strîns de cerințele concrete ale dezvoltării societății noastre. Consider că sînt deosebit de semnificative, în acest sens, următoarele date comparative. În anul școlar 1938—1939, numărul elevilor se ridica la circa 1 650 000, al studenților la aproape 26 500, iar al cadrelor didactice la circa 55 000. În prezent numărul total al copiilor cuprinși în rețeaua școlară este de 5 576 000, al studenților de peste 190 000, al personalului didactic de peste 267 000. În trecut, aproape 40 la sută din populația țării era neștiutoare de carte; astăzi nu numai că am lichidat total analfabetismul, dar am generalizat învățămîntul școlar obligatoriu de 10 ani și acționăm ca, pe baza hotărîrilor Congresului al XII-lea, să generalizăm, pînă în 1990, învățămîntul obligatoriu de 12 ani.

Dispunem deci de un învățămînt modern, dezvoltat și diversificat, de un bun nivel științific, care răspunde într-o tot mai mare măsură cerințelor actuale ale dezvoltării noastre economice și sociale. Școala a adus și aduce o contribuție deosebită la creșterea și formarea cadrelor de muncitori, tehnicieni și specialiști necesari diferitelor sectoare ale economiei naționale și vieții sociale, la ridicarea generală a nivelului de pregătire cultural-științifică a întregului popor.

Partidul cere școlii să asigure tineretului o pregătire temeinică, un larg orizont de cunoștințe științifice, tehnice și culturale, bazat pe însușirea a tot ceea ce este mai înaintat în cunoașterea umană. Dar, în același timp, școala trebuie să funcționeze și ca un important factor educativ, de cultivare în rîndul tinerei generații a patriotismului, a dragostei față de patrie și de partid, a hotărîrii de a sluji cu profund devotament și spirit revoluționar cauza poporului, a socialismului, a apărării independenței României.

Încă din școală, tinerii trebuie învățați să prețuiască munca și disciplina, să înțeleagă că munca este cîmpul cel mai fertil de împlinire a personalității umane, de realizare a celor mai înalte visuri și aspirații. Munca este aceea care înnobilează pe om, îl ajută să-și dezvolte capacitățile fizice și morale; munca stă la baza progresului său și

problemelor construcției socialiste, a fenomenelor din viața internațională, din mișcarea comunistă și muncitorească. Aceasta a fost posibil deoarece — cum arăta cu alt prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu — partidul, citez: „a rupt cu hotărîre cu concepțiile vechi, dogmatice, rigide, luînd atitudine fermă împotriva a tot ceea ce nu mai corespunde noilor condiții economice, sociale, promovînd cu curaj nou în toate domeniile".

Stimați tovarăși, una din marile cuceriri revoluționare ale poporului nostru o constituie asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în toate domeniile vieții economice și social-politice, promovarea spiritului de prietenie și frăție, a unității între toți oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, crearea tuturor condițiilor de afirmare plenară a personalității umane. Aceasta se datorește și evidențiază totodată cu putere justețea politicii naționale marxist-leniniste a partidului nostru, care a soluționat în mod just, revoluționar, pentru prima dată în țara noastră, problema națională.

În condițiile edificării socialismului în patria noastră, Partidul Comunist Român a continuat și a dezvoltat tradițiile unității de luptă pentru libertate națională și socială între poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Transformările de ordin calitativ petrecute în viața poporului nostru, făurirea bazei economice și politice pentru exprimarea și garantarea materială a drepturilor și libertăților democratice, ridicarea economică și socială a tuturor județelor constituie temelia egalității între români, germani, maghiari, sîrbi și alte naționalități.

Desigur, nu este aici locul să argumentez cu cifre și fapte modul în care se rezolvă zi de zi de către partidul și statul nostru aceste probleme. Ele sînt bine cunoscute tuturor. Vă rog însă să-mi permiteți ca, în numele oamenilor muncii de naționalitate germană din țara noastră, al consiliului acestora, pe care îl reprezint, să exprim și cu această ocazie deplina aderiune față de politica internă și internațională a partidului și statului nostru, să aduc prinos de recunoștință conducerii partidului, dumneavoastră personal, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru grija permanentă ce o purtați rezolvării problemelor specifice ale naționalităților conlocuitoare, în contextul general al sarcinilor pe care le ridică edificarea societății socialiste în patria noastră. Din magistrala dumneavoastră expunere am reținut și ideea de o deosebită însemnătate că atenția pe care o acordă partidul activității ideologice și cultural-educative este determinată de concepția sa, potrivit căreia aceasta reprezintă o componentă intrinsecă, un factor primordial în transformarea societății. Și dacă ne propunem să transformăm societatea, să transformăm omul, trebuie, mai cu seamă, să transformăm conștiința omului, să-i educăm în spiritul concepțiilor revoluționare despre lume și viață ale clasei muncitoare, ale materialismului dialectic și istoric. În lumina acestor comandamente, considerăm că una din sarcinile principale ale constituului nostru este de a contribui în mai mare măsură decît a făcut-o pînă în prezent la educarea oamenilor muncii de naționalitate germană în spiritul patriotismului socialist, avînd în vedere că în rîndul unei anumite părți a acestei populații există din păcate tendința de a părăsi sub un pretext sau altul țara. Trebuie să recunoaștem în mod autocritic că în combaterea acestui fenomen, în munca politico-educativă desfășurată de organele și organizațiile de partid, de ceilalți factori educaționali, consiliul nu și-a adus întotdeauna întreaga contribuție. Desigur, marea majoritate a populației de naționalitate germană din România este legată, cum se spune, trup și suflet de plaiurile sale natale. Nu a avut și nu are alt gînd decît să-și dedice alei, în patria sa, toate forțele și întreaga capacitate a minții și brațelor pentru a ridica, în strînsă unitate și frăție, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, pe noi culmi de progres și civilizație, de bunăstare și fericire, România socialistă. Tocmai de aceea va trebui să manifestăm în viitor mai multă combativitate față de cei care sînt sub influența propagandei cercurilor reacționare din străinătate, fața de cei ce au tendința de a părăsi definitiv țara. Va trebui să desfășurăm prin toate formele muncii politice de masă, în rîndurile oamenilor muncii germani, și îndeosebi ale tineretului, o vie activitate politico-educativă, pentru a dezvolta mîndria pentru realizările deosebite obținute de poporul nostru în anii socialismului, sentimentul de dragoste și devotament față de partid și patria noastră comună, față de popor, față de cuceririle sale revoluționare, rod al muncii și luptei comune a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate. Va trebui să contribuim mai mult la întărirea spiritului de solidaritate și frăție, la cimentarea cît mai puternică a unității tuturor fiilor patriei noastre socialiste, fără deosebire de naționalitate, să combatem orice manifestări sovine, naționaliste, orice încercări ale cercurilor reacționare din afară de a lovi în această mare cucerire revoluționară a poporului nostru.

În încheiere, aș dori să asigur plenara, pe dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că în întreaga noastră activitate vom manifesta intransigență revoluționară, spirit combativ și militant, hotărîre fermă în înfăptuirea tezelor, ideilor și orientărilor cuprinse în magistrala dumneavoastră expunere, în documentele ce vor fi adoptate, că nu vom precupeți nici un efort pentru ca oamenii muncii de naționalitate germană din țara noastră, împreună cu întregul popor, să-și aducă din plin contribuția la realizarea programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea, la edificarea societății socialiste și comuniste pe pămîntul drag al patriei noastre comune, România socialistă.

Cuvîntul tovarășului PETRU ENACHE

Mult stimate și iubite tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu,

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Stimați tovarăși,

Am ascultat cu profundă emoție strălucita expunere pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a prezentat-o plenarei partidului nostru. Este un document politic de o excepțională însemnătate, în care problemele vaste ale istoriei patriei, ale rolului națiunii, statului și partidului în viața economică, politică și social-culturală a societății își află o impresionantă și cuprinzătoare analiză și definire marxistă, revoluționară. Prin această magistrală expunere tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul care și-a dedicat și își dedică viața numai și numai apărării intereselor poporului, cauzei socialismului, păcii și colaborării între popoare aduce o nouă și deosebit de valoroasă contribuție la stabilirea cu clarviziune și fermitate a strategiei și tacticii revoluționare, definește cu cutezanță comunistă și înalt spirit științific etapa revoluționară în care se află țara noastră, direcțiile sale de dezvoltare viitoare, abordează într-o viziune unitară, profund inovatoare, pe baza unei analize cuprinzătoare, problemele cardinale cu care se confruntă lumea de azi, formulînd, cu strălucit discernămînt politic, răspunsuri și soluții de mare realism și umanism, de ample deschideri creatoare.

Gîndirea sa filosofică profundă, mereu novatoare, activitatea neobosită pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului nostru constituie un strălucit exemplu și un prețios îndreptar pentru toți comuniștii și oamenii muncii din țara noastră, reprezentînd totodată un model de aplicare creatoare a materialismului dialectic și istoric, a socialismului științific la condițiile concrete ale României, o contribuție remarcabilă la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare.

Întotdeauna popoarele au avut nevoie pentru a le exprima aspirațiile și a le conduce spre înfăptuirea lor de oameni mari, cu virtuți militante și capacitatea de a întui desfășurarea evenimentelor viitoare, cu un înalt spirit vizionar și analitic, de oameni care și-au făcut din patrie cauza supremă. Un asemenea ales conducător este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Investit cu cele mai înalte răspunderi în partid și în stat, asumîndu-și nobila misiune de a conduce poporul spre luminos destin, prin întreaga sa viață și activitate revoluționară tovarășul Nicolae Ceaușescu aduce impresionante mărturii ale nețărmuritei încrederi în forța creatoare a poporului, face dovada exemplară a unei vocații fără egal, a unei superioare înțelegeri a misiunii istorice ce-i revine, a conștiinței că istoria l-a chemat să confere o nouă demnitate vieții și muncii poporului, să dea sens și rodnicie energiei celor mulți, să grăbească pașii celor osteniți, să cumpănească zborul celor nerăbdători, să asigure țării statornicie, siguranță, pacea și liniștea necesare.

Primesc cu adeziunea totală a conștiinței ideile creatoare, revoluționare cuprinse în expunerea prezentată plenarei și, ca activist al partidului, care are cinstea de a lucra sub nemijlocita îndrumare, de a beneficia de bogata experiență și de aleasa omenie comunistă a secretarului general al partidului nostru, mă simt dator și onorat să afirm că prezența în fruntea partidului și a țării a tovarășului Nicolae Ceaușescu, clarviziunea sa politică, magistral întruchipată și în conținutul prezentei expuneri, constituie garanția cea mai de preț a mersului nostru înainte, a afirmării României socialiste ca țară liberă, independentă și suverană.

Stimați tovarăși,

În perioada care a trecut de la cel de-al XII-lea Congres al partidului activitatea ideologică, teoretică și politică, activitatea de formare a omului nou au stat în centrul atenției conducerii partidului și s-au bucurat de aportul inestimabil al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Au avut o mare însemnătate pentru întreaga noastră activitate vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu în toate județele, la principalele obiective economico-sociale ale țării, analizele la fața locului cu activul de partid și de stat, cu oamenii muncii, congresele pe domenii, consfătuirile de lucru și întîlnirile cu cadre din diferite sectoare, analiza aprofundată a diferitelor aspecte din domeniul activității ideologice și, în special, din domeniul științei, învățămîntului, artei, culturii, presei și radioteleviziunii, care s-au constituit într-un dialog continuu cu poporul, s-au transformat în ample și permanente manifestări democratice pentru dezbaterea problemelor fundamentale ce s-au ridicat de fiecare dată în fața societății românești.

Cuvîntările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu aceste prilejuri au avut un rol determinant în formarea conștiinței politice a maselor, în cultivarea spiritului revoluționar, în unirea eforturilor întregului popor pentru îndeplinirea obiectivelor construcției socialiste. În ultimii ani, din inițiativa secretarului general al partidului s-au adoptat măsuri care au îmbogățit și diversificat întregul sistem al muncii de educație politico-ideologică. Pe această bază, activitatea ideologică, întreaga muncă politică, adunările generale, învățămîntul de partid, celelalte forme de pregătire politică a maselor sînt mai strîns legate de probemele economice ale țării, de preocupările sociale, politice și spirituale ale oamenilor. Școala, instituțiile de cultură și educație socialistă, ceilalți factori cu atribuții educaționale participă cu rezultate tot mai bune la opera de educație comunistă, revoluționară, de formare a omului nou.

Dar, așa cum se apreciază la expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, față de amploarea dezvoltării forțelor de producție, de schimbările profunde din structura socială și relațiile de producție, există o rămînere în urmă a activității teoretice, ideologice, politico-educative. Sîntem pe deplin conștienți că pentru realizarea unei noi calități în organizarea și conducerea muncii politico-educative ne revin în continuare mari și importante îndatoriri în ceea ce privește pregătirea ideologică a comuniștilor, a maselor, explicarea și înțelegerea tendințelor și sensului dezvoltării economico-sociale, a profundelor transformări revoluționare ce au loc în țara noastră și în lume.

Va trebui să conferim muncii ideologice o mai mare claritate, un caracter mult mai concret, să înlăturăm cu mai multă consecvență tendințele de a păstra munca politică în sfera unor adevăruri generale, fără legătură cu viața. În același timp, sîntem pe deplin convinși că perfecționarea muncii politico-ideologice și educative este în momentul de față cu atît mai necesară cu cît datorită realităților vieții internaționale confruntarea de idei, lupta dintre ideologii a devenit deosebit de ascuțită. Forțele reacționare, dezlănțuindu-se în adevărate campanii de propagandă, încearcă să scoată din conul de umbră, la care au fost condamnate de logica istoriei, curente reacționare, teze și teorii retrograde, extremiste și obscurantiste. Totodată, ca un reflex al reînvierii unor concepții retrograde are loc, în ultimul timp, resuscitarea propagandei religioase, proliferarea unor secte și organizații religioase cu clare implicații ideologice. Desigur, azi fenomenul religios îmbracă o haină nouă. Vremea ruguriilor, a inchiziției, a vînătorilor de vrăjitoare a apus. Nu se mai folosește sabia violenței, care în decursul istoriei a fost scoasă din teacă ori de cîte ori rațiunea lucidă a angajat să sfarme limitele puse arbitrar de dogmele teologice. Dar i-a rămas ignoranța unor oameni și încercările de a-și reînnoi metodele de acțiune în fața pericolului de a fi împinsă la marginea societății.

Iată de ce teza formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia „acolo unde slăbește forța ideologiei noastre sporește pericolul influențelor străine, mistice, obscurantiste", va trebui să stea permanent în atenția organelor și organizațiilor de partid, a tuturor factorilor educaționali.

În spiritul orientărilor clarvăzătoare ale secretarului general vom acționa mai eficient pentru ca răspunsul dat unor asemenea încercări să fie pe deplin al unei ideologii militante, revoluționare, dovedind practic că ideologia noastră este o ideologie superioară, activă, ce se afirmă cu putere în toate împrejurările.

Stimați tovarăși,

O inestimabilă valoare, un îndreptar permanent îl constituie pentru munca de propagandă ce o desfășurăm teza științific profund argumentată în documentul politic prezentat plenarei potrivit căreia formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste reprezintă un proces îndelungat. Un asemenea obiectiv educativ, înalt umanist, nu se poate realiza printr-o activitate dusă în campanii; el trebuie să se înscrie ca o permanență a muncii de ridicare a noii societăți. În acest sens va trebui să fim mai mult preocupați de faptul că în unele împrejurări atitudinile față de muncă, viață și societate dovedesc că se mai păstrează încă unele mentalități învechite, rămășițe ale trecutului, ale influenței ideologiei burgheze. Ele reflectă în fond și deficientele din munca noastră politico-educativă, căreia nu i-am imprimat pretutindeni și în mod permanent un spirit de combativitate și intransigență revoluționară. Este cu atît mai preocupant acest lucru cu cît de manifestări de superficialitate și lipsă de exigență se fac vinovate și unele cadre investite cu responsabilități în conducerea unor sectoare, dovadă că munca de pregătire politică, preocuparea pentru ridicarea nivelului ideologic al conștiinței civice revoluționare trebuie să-i cuprindă pe toți membrii de partid, pe toți membrii societății, indiferent de funcția ce o dețin pentru a întreține mereu trează vigilența revoluționară, răspunderea comunistă.

Stimați tovarăși,

Cheia de boltă a muncii politico-ideologice, a activității de formare și educare a omului nou este și trebuie să fie patriotismul revoluționar. Datorăm secretarului general al partidului nostru o concepție înaintată, de esență revoluționară, cu privire la educarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. În spiritul dragostei față de țară, al patriotismului socialist și solidarității internaționale. Este pentru noi o cerință fundamentală ca patriotismul, într-o astfel de viziune, să se regăsească atît în programele cît și în formele active ale muncii ideologice, ca fundament al unei actiuni eficiente menite să determine convingeri durabile, să sădească în conștiințe ideea fundamentală că nimic nu poate fi mai presus decît patria, decît idealul ei socialist.

Într-adevăr, este necesar să dăm o replică fermă, științific argumentată, tuturor încercărilor ce se mai fac auzite de a asimila un asemenea nobil sentiment, cum este patriotismul, cu naționalismul îngust. Să punem în lumină cu putere teza profund dialectică, memorabil formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia nu poți fi un adevărat internaționalist fără a fi un bun patriot revolutionar. Militînd consecvent pentru sădirea în conștiințe a sentimentelor patriotice, partidul nostru, în spiritul tradițiilor sale, acționează permanent pentru dezvoltarea și întărirea solidarității și unității internaționale a tuturor forțelor progresiste, pentru cunoașterea luptei celorlalte popoare, sprijinind activ cauza lor dreaptă. Desigur, fără iubirea de patrie — străină de orice fel de manifestări de naționalism, șovinism, rasism —, fără iubirea de patrie ca sentiment înălțător pentru toți fiii ei, internaționalismul și-ar pierde conținutul.

Pentru munca de educație ce o desfășurăm sînt deosebit de prețioase ideile cuprinse în expunerea prezentată plenarei, concepția materialist-dialectică privind studierea și înțelegerea istoriei poporului român, a Partidului Comunist ca un tot unitar; istoria unui popor nepuțind fi decît una singură și indivizibilă. Iată de ce ne însușim cu toată adeziunea comunistă concepția militantă, concluziile și propunerile formulate în expunerea secretarului general al partidului de a face din cunoașterea istoriei poporului și a partidului un obiectiv esențial al muncii de educație de a pune puternic în lumină conlucrarea frățească a românilor cu maghiarii, cu germanii, cu celelalte naționalități cu care de-a lungul veacurilor au trăit, au muncit și luptat împreună, animați de aceleași idealuri. Pornind de la aceste adevăruri de esență ale istoriei noastre, va trebui totodată să dăm replici ferme oricăror încercări de răstălmăcire și nesocotire a trecutului nostru de luptă, de jertfă și eroism, oricăror încercări de contestare a permanenței și continuității noastre ca popor pe aceste străvechi și nepieritoare plaiuri daco-romane.

Avînd în vedere însemnătatea pe care o are Imnul de Stat al României în educarea patriotică a poporului, a oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, propun plenarei să adopte hotărîrea ca toate festivitățile de partid și de stat ce se organizează cu diferite prilejuri, plenarele tuturor organizațiilor de masă și obștești să înceapă cu un moment solemn, și anume cu intonarea Imnului de Stat al Republicii Socialiste România.

Stimați tovarăși,

Dezvoltarea democratică socialiste a făcut să răsune puternic, distinct în cultura noastră socialistă glasul viguros al maselor populare, a contribuit la făurirea unei arte active care să folosească omului, societății. În anii socialismului, și în special după cel de-al IX-lea Congres al partidului, în țara noastră au fost create noi și valoroase lucrări de artă, care pot fi așezate cu justificată mîndrie alături de cele mai reprezentative opere din patrimoniul culturii naționale, înscrîndu-se ca o contribuție la îmbogățirea tezaurului culturii universale. Firește, o societate care promovează lupta pentru nou nu poate fi împotriva modernizării culturii. Dar înnoirea literaturii și artei, așa cum cu atîtea prilejuri a subliniat secretarul general al partidului, nu se poate confunda cu ruperea de tradiție, de spiritul militant, patriotic, cu imitația cosmopolită, cu desprinderea de mediul social, de esența frămîntărilor și aspirațiilor poporului, cum se mai întîmplă din păcate în unele lucrări.

Trebuie, de asemenea, să ne preocupe mai îndeaproape faptul că în unele cărți de critică sau articole publicate în presa de cultură se manifestă tendința de a se ignora problemele de fond ale creațiilor artistice analizate, iar uneori sînt formulate chiar idei străine de concepția noastră privind rolul literaturii și artei în societate. Dealtfel, pe un plan mai larg, pentru întreaga activitate a presei noastre, a radioului și televiziunii, vom acționa pentru a aduce îmbunătățiri de substanță, vom întreprinde măsuri care să determine sporirea contribuției activității publicistice la sensibilizarea și mobilizarea oamenilor muncii în înfăptuirea obiectivelor actuale, la dezvoltarea conștiinței socialiste și afirmarea omului nou, constructorul epocii socialiste și comuniste în România.

Stimați tovarăși,

Din multitudinea aspectelor pe care le ridică munca politico-ideologică și educativă m-am referit la cîteva probleme, avînd conștiința clară că realizările dobîndite în perioada analizată nu trebuie să determine nici un moment o stare de automulțumire, să împiedice evidențierea cu claritate, în spirit critic și autocritic, a multor neajunsuri existente. Îngăduiți-mi să declar cu toată hotărîrea în fața plenarei că sîntem conștienți de faptul că aceste neajunsuri își au cauze și în modul în care secțiile de propagandă și presă au îndrumat și controlat munca în domeniul respectiv. Exprimîndu-mi încă o dată, în încheiere, totalul meu acord față de politica internă și internațională a partidului și statului nostru, față de tezele și ideile cuprinse în excepționala expunere prezentată plenarei — strălucit document programatic al partidului nostru — vă asigurăm, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că, în vederea ridicării pe o treaptă calitativă a întregii noastre activități, vom acționa cu hotărîre pentru traducerea în faptă a ideilor și indicațiilor dumneavoastră. În spiritul orientărilor date, vom trece imediat la elaborarea unui amplu program pentru ca activitatea politico-ideologică și culturală să-și afirme un rol tot mai mare în mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea exemplară a sarcinilor economice, la înfăptuirea programului de dezvoltare multilaterală a patriei, program înfățișat cu vibrant patriotism întregului popor în magistrala dumneavoastră operă, de adînci semnificații politice, umaniste, revoluționare, din conținutul căreia învățăm în permanență, în spiritul căreia acționăm și vom acționa neabătut.

Din dezbaterile Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R.

Cuvîntul tovarășului HAJDU GYÖZÖ

Mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Stimate tovarășe,

Stimați tovarăși,

Dați-mi voie să-mi exprim, înainte de toate, o convingere dintre cele mai intime : cu cît e mai talentat un scriitor, cu atît e mai obligat să spună deschis și fără înconjur adevărul pronunțîndu-se cu cea mai mare răspundere în problemele arzătoare ale vieții și societății. Devotamentul față de patria noastră comună — Republica Socialistă România — și față de Partidul Comunist Român ne obligă și pe noi, scriitorii, indiferent de naționalitate, să ne facem auzit glasul în această importantă plenară lărgită a Comitetului Central, spunîndu-ne părerea în problemele fundamentale ale poporului, în tot ceea ce Congresul al XII-lea al partidului a trasat ca sarcină pentru fiecare dintre noi în istorica operă de făurire a socialismului și comunismului în România.

Cum calitatea mea de cetățean român și de ostaș al partidului, scriitor și redactor maghiar din România, care datorez mișcării revoluționare a clasei muncitoare un ideal măreț și un scop în viață, îmi exprim totala adeziune față de genialul analiză pe care secretarul general al partidului a prezentat-o și de această dată, despre probleme esențiale, politice, teoretice, ideologice și practice, care privesc direct viața și activitatea comuniștilor din România, a întregului nostru popor, poziția noastră fermă și principială față de evoluțiile lumii contemporane.

Iată cîteva din adevărurile pe care e bine să le formulăm aici și acum, în auzul întregului partid, al poporului și al lumii ca scriitori comuniști ce sîntem : sînt gînduri cu valoare de artă poetică, angajînd, într-un anume sens, întreaga noastră ființă.

De la istoricul Congres al IX-lea, de cînd în fruntea partidului și statului, a țării stă un bărbat viteaz, suflet din sufletul clasei muncitoare, patriot român și revoluționar internaționalist, om între oameni și comunist între comuniști, stegar al libertății și independenței naționale, eroul comunist al României de astăzi, simbol al unității noastre de nezdruncinat, al egalității în drepturi și al frăției, pilda noastră veșnic vie — tovarășul Nicolae Ceaușescu —, odată cu viața economică, politică și socială a țării, a renăscut și activitatea noastră spirituală, de creație, pătrunsă de cele mai nobile idealuri ale umanismului și democrației.

Se știe că sufletul de libertate pe care spiritul revoluționar al tovarășului Nicolae Ceaușescu l-a încetățenit și pe tărîmul artei și literaturii constituie însăși temelia, izvorul dătător de viață pentru arta și literatura noastră. Din acest izvor se alimentează vîzuinea celor mai bune dintre creațiile noastre literare, este izvorul curat ca lacrima din care și-au tras seva operele tuturor condeielor din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități —: îmbogățind literatura socialistă a țării cu creații de excepție, durabile în timp.

O dovadă grăitoare a acestei împliniri este faptul că putem afirma mîndri și cu conștiința împăcată că la noi literatura nu mai cunoaște fenomenul de îngustime dogmatică, sectariană și exclusivistă, propriu anumitor stiluri și năravuri artistice. Nicicînd literatura din România nu s-a caracterizat printr-o atît de largă gamă de idei, sentimente și stiluri ca astăzi. Nicicînd, în decursul istoriei, maghiarii de pe meleagurile românești nu au avut o viață spirituală atît de înfloritoare, o literatură, o artă și o știință atît de bogate, niciodată nu au dispus de atîtea instituții de cultură, artă și literatură ca în prezent.

Este de ajuns să mă refer la județul Mureș și la municipiul Tîrgu Mureș, unde putem afirma, fără să ne lăudăm, că, datorită îndrumării consecvente și grijii Comitetului județean de partid, au fost create ateliere pilduitoare ale frăției și unității, în cuget și simțiri, în cadrul revistelor „Igaz Szó", „Vatra" și „Új Élet", al cotidianelor și al unor instituții culturale, artistice, științifice și de învățămînt de importanță republicană. Noi oferim un exemplu de netăgăduit despre viața spirituală reînnoită, efervescentă și atotcuprinzătoare, care ține sus stindardul tricolor al iubirii înfrățește, al înțelegerii depline și al omeniei profunde în această nespus de frumoasă regiune din Europa, dulcea Românie a lui Eminescu.

Tot ceea ce s-a făurit în ultimii 17 ani în mîndra noastră țară, pe tărîmul bunurilor materiale și spirituale, modifică în mod categoric afirmația, atît de dureros întemeiată pe acele vremuri ale lui Nicolae Filimon, că citez :

„Noi, care trăim aici, împreună, românii și maghiarii, sîntem frați în suferință", sfîrșitul citatului.

Nu, și iarăși Nu ! Mai bine de 37 de ani, dar mai ales anii glorioasei perioade de la Congresul al IX-lea încoace dovedesc că sîntem frați nu în suferință ci în fericire, în deplină egalitate în drepturi, devenită o realitate vie, în sîmburele credincioasă a patriei comune, țara liberă și independentă a acelor fii, frați la bine și la rău, își zidesc viitorul comunist.

Cu mulțumiri mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru tot ceea ce ați făcut și faceți pentru această țară, pentru acest popor, pentru naționalitatea mea maghiară, credincioasă patriei române, și pentru ca în această țară să răsune ca lăuta de aur a lui Orfeu, afară, peste orașe și cîmpii, și înăuntru, în inimile oamenilor... cuvîntul liber, creator și înălțător al scriitorului comunist.

Inima noastră, a tuturora, este plină de nespusă recunoștință pentru faptul că ați făcut să strălucească la zenitul patriei noastre, pentru absolut toți fiii ei, Steaua roșie a Partidului Comunist Român.

Credem cu crezul dumneavoastră revoluționar și o spunem cu vorbele dumneavoastră înflăcărate că : A cînta poporul, patria, este menirea supremă a unui scriitor și artist ! Sîntem conștienți de faptul că mai avem multe de făcut pentru înflorirea multilaterală a patriei. Sîntem conștienți de faptul că avem însemnate datorii, datorii legate de cîntarea inspirată a patriei, de zugrăvirea faptelor măreț ale oamenilor muncii în spiritul romantismului revoluționar. Datorii deosebit de mari în privința evocării artistice a luptei seculare, revoluționare a poporului român și a naționalităților conlocuitoare, ca și în privința eforturilor noastre conjugate de astăzi, a înfăptuirii frăției dintre toți fiii patriei.

În abordarea acestei tematici prioritare, atît cinematografia, cît și teatrul și literatura sînt datoare să-și fi îndeplinit sarcinile formativ-educative pe care partidul le-a încredințat. Sîntem conștienți de ceea ce unul dintre înaintașii noștri clasici a formulat astfel : pasărea și călărea au aripi. Libertate. Iar omul, un singur pămînt natal și multe îndatoriri. Da, avem o singură patrie, o singură țară dulce, iar față de dînsa, atît ca oameni, cît și ca scriitori, nespus de multe și mari îndatoriri. Nu putem avea mai multe pămînturi natale, și deci mai multe patrii, nici ca scriitor maghiar din România, nici ca oameni ai muncii de naționalitate maghiară din această țară. Numai îndatoririle noastre față de această unică patrie sînt mari și multe. Avem o singură capitală — Bucureștiul — în care inimile noastre bat la unison cu ale tuturora, unde pulsează o stea călăuzitoare — Partidul Comunist Român. Partidul Comunist Român, gloriosul nostru partid internaționalist, care încă din clipa întemeierii a dus o luptă aprigă împotriva naționalismului, această nespus de dăunătoare plagă a omenirii, împotriva șovinismului și a oricăror prejudecăți rasiale, indiferent din partea cui ar veni ele. A părăsi o astfel de patrie ar fi identic cu pierderea unei mame dragi. Dar familia noastră, numeroasă și frumoasă, unitatea noastră, frățească și creatoare, nu poate fi nici dezbinată, nici zdruncinată de nimeni și de nimic !

Sînt fericit că, în calitatea mea de scriitor maghiar din România, îmi pot exprima aici, în plenara noastră, în fața întregii țări, dragostea nețărmurită care ne leagă pe noi, întreaga suflare maghiară din România, de scumpa noastră patrie comună — Republica Socialistă România.

...Glăsuind alături de marele nostru poet proletar :

Nu pot zîmbi decît nici,
În altă parte nu poți nici să plîngi.
Doar aici poți fi tu însuți
O, suflete,
Această este patria mea !
Vă mulțumesc.

Cuvîntul tovarășului RADU BELIGAN

Mult stimate tovarășe secretar general,

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Stimați tovarăși,

De aproape două decenii marele cîtitor al României moderne și-a înprimat adînc gîndirea asupra întregii dezvoltări a vieții noastre. Cele 22 de volume apărute de operelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, traduse pretutindeni în lume și care au conferit președintelui nostru statutul unuia dintre marii teoreticieni ai materialismului dialectic și istoric și socialismului științific, cuprind nenumărate pagini dedicate experienței românești.

Expunerea prezentată plenarei scrisă cu rigoarea și limpezimea unui text clar și cu poezia elanului revoluționar, vine să încunune analiza pătrunzătoare și subtilă a, fenomenelor contemporane, dînd răspunsuri noi unor probleme noi, propunînd înțelegerea profundă, îmbogățită a unor concepte și noțiuni, o viziune de perspectivă a societății socialiste românești și dovedind încă o dată permanentul și rodnicul interes pe care președintele țării îl poartă deopotrivă bunăstării poporului și acelei de frumos. Îi mulțumim pentru această operă hărăzită să rămînă peste vremuri în expresia a ceea ce reprezintă în conștiința noastră socialismul, orînduirea luminii, a cunoașterii, a împlinirii celor mai înalte dintre aspirațiile spiritului uman. Îi mulțumim și pentru exemplul său cotidian de vitalitate, de energie, de inspirație, de consecvență.

Cutezătoarea expunere ne-a consolidat imaginea omului tînăr, în permanentă mișcare, în continuă efervescență creatoare care este președintele nostru iubit. Dorim din adîncul inimii ca mulți, mulți ani să vegheze asupra țării lumina caldă a privirii sale.

Stimați tovarăși,

Este, fără îndoială, un adevăr că una dintre caracteristicile esențiale ale vieții noastre spirituale o constituie sentimentul istoriei. El se manifestă deopotrivă în înclinarea de a păstra vie amintirea însingerărilor, luptelor și împlinirilor trecutului, ca și în aspirația oamenilor de știință, cărturarilor și artiștilor de a înfăptui cu fața îndreptată spre viitor o lucrare pătrunsă de simțămîntul răspunderii pentru generațiile următoare. Dealtfel, întreaga noastră societate, încredințată că idealurile socialismului sînt puternicul resort al energiilor și garanția unei deveniri luminoase, acționează și clădește din perspectiva duratei.

În adevăr, unitatea de țeluri statornicite între producătorii de bunuri materiale și cei de bunuri spirituale reprezintă o realitate de neîngăduit, iar marile valori afirmate în ultimele două decenii în literatură, teatru, muzică sau plastică sînt urmarea fericită a acestei identități, care este și temeiul largii audiențe de care beneficiază astăzi operele eugetului și ale sensibilității în rîndurile publicului. Așadar, nu numai că în acești ani s-au înșirat opere de întîia mărime, în care a poposit forța de originalitate și seducția artei românești, dar creațiile au izbutit să aducă în jurul lor respectul, admirația și iubirea celor cărora le erau destinate. Cu un cuvînt, participăm la necontenita îmbogățire a unei culturi democratice. Și aici se află explicația avîntului autorilor ei, care au adeseori dovada că se află în deplin acord cu preocupările patriei, iar munca lor se armonizează cu a tuturor.

Este o importantă, o fundamentală trăsătură a vieții noastre spirituale și nu putem dezvălui însemnatele merite și ampla radiație a celor mai bune cărți, spectacole ori tablouri de îndemnul Partidului Comunist Român și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresat scriitorilor și artiștilor, de a aduce o mărturie de înaltă înălțărilor și biruințelor omului pe cîmpul de luptă al justiției sociale, al libertății și progresului fiecărei națiuni, al conlucrării universale în vederea apărării și consolidării păcii.

Toate operele noastre de seamă trebuie asociate și decurg din această gîndire, care îmbrățișează ansamblul de probleme al unei planete confruntate cu întrebări și aspirații, solidarizînd marea familie a umanității.

Dacă am numit climatul de idei și din care izvorăște puterea de efloreșcență a culturii românești, dacă am arătat vastele deziluni pe care le reunește este pentru a sublinia contribuția ei ca funcție formatoare a inteligenței și simțirii. Nu e însă mai puțin adevărat că există și carențe care umbresc sau umbresc strădaniile colective. Mă refer în primul rînd la acele opere în care crezul revoluționar al socialismului, aspectele militante ale unei viziuni asupra lumii bizuindu-se pe înțelegere științifică, rațională a evenimentelor, pe determinările lor economice și sociale nu se afirmă răspicat. Mă refer apoi, la acele opere în care nu se promovează limpede și combativ datoria emancipării minții de reziduurile imobilismului, prejudecăților și în general necesitatea respingerii unei percepții înguste și trîndave a realității.

Observația este cred valabilă atît în domeniul liricii, să istoriei literare, cît și al actului scenic, unde citeodată nu se face văzut punctul de vedere al nostru, ideologia comunistă. Socot că pe această direcție eforturile cărturarilor și artiștilor trebuie să fie mult mai active și mai ferme. Sîntem datori să numim cu exactitate poziția pe care ne situăm și care este aceea a sporirii cunoașterii, delimitîndu-ne hotărît și repudiînd tot ceea ce poate fi germenele concepțiilor retrograde, întunericului și agresivității, tot ceea ce poate diminua vegheа inteligenței și tăria morală.

Dealtminteri, ce este altceva cultura decît o acțiune prin gîndire, creație, frumos, pentru desăvîrșirea umanității în forme de viață mereu mai înalte. Se poate vorbi de un anume raport între influența exercitată de literatură și artă asupra conștiințelor și modul în care membrii unei societăți își înțeleg epoca în totalitatea mișcării și semnificațiilor ei, asumîndu-și responsabilitatea în construcția socială, iar acest raport este unul din indicii educației prin cultură.

De aceea, teatrul, care acționează imediat și nemijlocit asupra publicului, impulsionînd un consens de reflecție, atitudine, mentalitate și stimulînd astfel procesul de angajare, îi revin atribuții și îndatoriri distincte. Se știe doar că o sală de teatru captată de o idee încarnată un nucleu care difuzează în jurul lui energia convingerii.

Iată și de ce făuritorii de spectacole au simțămîntul că lucrează în direct asupra comprehensiunii și sensibilității timpului lor. Iată și de ce ei se consideră în avangarda celor care colaborează la realizarea obiectivelor socialismului.

Este o misiune de onoare din care rezultă necesitatea unei înțelegeri totdeauna corecte a prezentului în dinamismul ei și a unei permanente perfecționări a puterii de expresie și comunicare a artei. Sînt imperative care impun dramaturgilor, regizorilor, actorilor să-și privească opera ca o indivizibilă ofensivă estetică, morală și politică, chibzuind atît în trăirea ei în ani cît și la eficiența în concret și în imediat.

Aș vrea ca aceste cuvinte să fie socotite un legămînt al oamenilor de teatru de a-și înmulți și activiza eforturile și de a spori substanța, calitatea și intensitatea interogațiilor și răspunsurilor propuse publicului în fața căruia ei muncesc zi de zi și care constituie partenerul, sprijinul și imboldul activității lor.

Aș vrea ca aceste cuvinte să fie socotite un legămînt al cărturarilor și artiștilor de a consolida și extinde cuceririle patriei socialiste, ale căror sursă și gir este Partidul Comunist Român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, care îmbină temeinicia cunoașterii cu însuflețirea elanului în fapte ce propulsează ziua de astăzi spre realizarea integrală a năzuințelor noastre într-o lume a dreptății și a binelui, o lume înfrățind popoarele în creație și frumusețe.

Cuvîntul tovarășului ADRIAN PĂUNESCU

Iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu,
Onorat Comitet Central al partidului,

Emoţionat să mă pot adresa dumneavoastră ca scriitor, gazetar şi profesor de română, vă rog să-mi îngăduiţi să vă mărturisesc cît sînt impresionat, intîi de toate, că aceasta se petrece în interiorul Ateneului Român, lăcaş de istorie şi cultură. Priviţi, tovarăşi, ridicaţi ochii pe bolta redată adevărului istoric de preşedintele Nicolae Ceauşescu. Sînt frescele din istoria trecută a neamului ; şi ridicaţi ochii spre acest prezidiu, ca să vedeţi, ca într-o continuare a splendidelor picturi murale, pe cititorul noii istorii a României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu ; şi alături, inimi lîngă inima de veghe a ţării — tovarăşa Elena Ceauşescu şi ceilalţi tovarăşi de luptă. Acum Ateneul Român e rotund şi încorporează organic fiinţa dumneavoastră, fapta dumneavoastră, minunat cîrmaci al destinului nostru naţional. O încununare a istoriei este prezenţa partidului desfăşurată în acest lăcaş, ale cărui ferestre pictate dau de-a dreptul în curtea interioară a istoriei naţionale a românilor. Ferestrele deschise le-aţi redeschis dumneavoastră, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, ştergîndu-le de dulful dogmei. Vă mulţumim cu adîncă plecăciune şi vă îmbrăţişează eroii de pe pereţii Ateneului Român.

De la această tribună, în ziua de 1 iunie 1962, zi absorbită imediat de istorie, tovarăşul Ceauşescu s-a adresat partidului său, naţiunii sale cu una din cele mai importante contribuţii din cîte mi-a fost dat să aud la iluminarea conştiinţei de sine a acestui popor, la prospectarea în genere a condiţiei umane în acest final de veac. Afară, în faţa Ateneului, de strajă durabilă acestui lăcaş, geniul tutelar al culturii acestui neam, Mihai Eminescu, murmură parcă din bronzul statuii sale, „Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie, La trecutu-ţi mare, mare viitor". Cuvintele, desigur, sînt uzate. Uzat e şi cuvîntul „mamă" şi totuşi cu dragoste rostim cuvîntul „mamă", fără teama că săvîrşim o eroare. Uzat e şi cuvîntul „măreţie" şi totuşi trebuie să-l folosim pentru că act de măreţie şi conştiinţer a fost expunerea preşedintelui Nicolae Ceauşescu cu privire la starea de spirit, la starea de conştiinţă a naţiunii. Dar acest act de măreţie trebuie tradus în fapte de noi toţi. Vă rog să-mi permiteţi să pledez aici pentru însuşirea tezelor de excepţională valoare morală, politică şi teoretică, de o cuceritoare francheţe şi cu adevărat revoluţionară, ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu de către fiecare revoluţionar şi patriot. Căci ele nu sînt nişte simple gîndiri luminoase de sine şi pentru sine, nici doar nişte obiective ale entuziasmului nostru momentan : ele trebuie să devină nişte instrumente de luptă, nişte arme de luptă pe toată scara socială.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu reprezintă numele generic al gîndirii unui popor. De aceea, de îndată trebuie să trecem cu toţii la fapte, aşa cum ne învaţă preşedintele nostru, trebuie să fim lucizi, corecţi şi să spunem că am trăit rît noi de emoţie la fiecare fulgerare de rodnicie a spiritului conducătorului nostru, la fiecare iluminare de sine a noastră, prin geniul tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ne-am manifestat, noi, irepresibilul entuziasm pentru ceea ce ne-a spus de atîtea ori. Dar cu sinceritate şi tristeţe să mărturisim că, întorşi la locurile de muncă, am continuat prea adesea starea de lîncezeală şi de conformism şi de nepăsare, fiecare în domeniul său de activitate, fiecare după puterile sale, fiecare — ca să zicem aşa — cu taurul său.

Problema-cheie a momentului nostru istoric este, aşa cum a spus-o în repetate rînduri şi a spus-o din nou ieri tovarăşul Nicolae Ceauşescu, problema noii calităţi — asta în toate domeniile, de la industrie la morală şi de la agricultură la cultură. Faptul că Partidul Comunist Român a considerat necesară să convoace o plenară dedicată problemelor teoretice, ideologice, de propagandă şi cultură ne face să credem că, într-adevăr, cultura este la fel de urgentă ca şi agricultura şi că, într-adevăr, explicaţia teoretică principială cu privire la motivele pentru care noi dorim să construim pe pămîntul României o societate socialistă multilateral dezvoltată trebuie să ne chinuiască permanent. Nici un sector nu e mai puţin important decît altul. Nu există elite şi nu există paria. Societatea noastră trebuie să se dezvolte armonios, pe criteriul strict al valorii şi dăruirii, al calităţii şi eficienţei. Dacă se pune problema calităţii în industrie, este inadmisibil să nu se pună problema aceasta şi în cultură. Fără calitate, fără valoare, toată osîrdia colectivităţilor e zadarnică. De aceea, vă rog să-mi permiteţi ca, plecînd de la ideile fertile înnoitoare ale tovarăşului Ceauşescu, să formulez aici cîteva argumente în favoarea unei propagande de calitate, a unei ideologii antidogmatice şi în favoarea unei culturi care să placă omului.

Într-adevăr, dacă societatea românească se realizează prin oameni şi pentru oameni, este absolut firesc ca propaganda, ideologia, cultura acestei societăţi să ţină seama în mod hotărîtor de om, de nevoile sale, de aspiraţiile sale, de necazurile sale, de capacităţea sa de a primi spirit, idei, fapte de artă. Unii îşi închipuie că propaganda ţine loc de viaţă. Adică, acolo unde nu merge treaba, băgăm propaganda şi oamenii vor căpăta încet, încet impresia că treaba merge. Nimic mai superficial, după opinia mea, decît o asemenea concepţie potrivit căreia propaganda, ideologia, cultura ţin loc de viaţă, suplinesc realitatea. Ce îi se poate pretinde propagandei, culturii, ideologiei este să acţioneze, să conştientizeze şi să mobilizeze oamenii în lupta lor pentru crearea de noi realităţi şi a unei vieţi mai bune. Cred că trebuie să punem mai acut problema competenţei şi apartenenţei morale.

Trebuie remarcat că, în ultima vreme, la Uniunea scriitorilor şi la celelalte uniuni de creaţie s-au făcut paşi importanţi în direcţia consolidării prestigiului scriitorului ca atare, al creatorului, şi asta pe calea — singura valabilă, dealtfel — a întoarcerii cu faţa spre problemele vieţii şi ale oamenilor, ale poporului, spre durerile oamenilor, spre nădejdile, spre realizările şi spre speranţele oamenilor, pe calea calităţii şi valorii faptelor.

O preocupare deosebită pentru educaţie arată astăzi Uniunea Tineretului Comunist, promotoare curajoasă a spiritului revoluţionar în domenii diverse ale culturii. Dar, totodată, trebuie să spunem că în anumite locuri de decizie se mai face simţită o anumită concepţie potrivit căreia contează orice, numai calitatea estetică emoţională a actului de cultură nu. Vinovaţi sînt, după părerea mea, în egală măsură, şi cei ce pretind aceasta şi cei ce oferă aceasta, indiferent de calitate. Sîntem datori faţă de poporul nostru, faţă de partidul nostru, faţă de tradiţia noastră spirituală şi faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, bărbatul politic pe care-l stimăm şi iubim tocmai pentru calităţile sale umane, cu propagandă, ideologie şi cultură de calitate. În zadar va investi această ţară din puţinul de vedere material pentru propagandă, pentru ideologie, pentru cultură, pentru presă, pentru radiotelevizune, dacă la oameni nu va ajunge un produs finit de calitate, de valoare.

Vreau să fac mărturisirea, tovarăşi, că lucrurile pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a spus ieri n-au produs în mine, cărturar revoluţionar român, un entuziasm mai mic decît ar fi produs aflarea, în acea zi, a ştirii că Mihai Viteazul a învins la Călugăreni.

Pentru că veni vorba, mi-aş permite să sesizez conducerea partidului că şi la Călugăreni, şi pe Cîmpia Libertăţii, şi la Putna, şi la Alba Iulia, şi la Baia, şi pe Cîmpul de la Islaz, la Stănileşti şi la Posada şi în alte locuri istorice, ale victoriilor neamului, ar trebui mai multă grijă din partea forurilor de resort pentru monumentele acestui neam.

Victoria asupra inerţiei, asupra dogmatismului, asupra erorilor, asupra rutinei şi oboselii din noi nu este mai puţin importantă decît oricare victorie istorică asupra răului altora. Dar să facem din această victorie a comandantului nostru suprem, a conducătorului partidului nostru un prilej de nouă renaştere a nădejdilor, elanurilor şi ambiţiei româneşti. Aici, pe pămîntul strămoşilor noştri, care prin marile acte de vitejie din epoca Nicolae Ceauşescu a istoriei noastre va rămîne şi pămînt al nepoţilor noştri.

Una din cele mai mari cuceriri ale epocii acesteia, a istoriei României este chiar aceasta, istoria. Ne-am redobîndit istoria şi o potenţăm astăzi cu virtuţi noi. Dealtfel, numai cine are sentimentul măreţei faptelor sale are şi puterea de a nu uita niciodată măreţia predecesorilor. O necesarnică mîndrie m-a cuprins ascultîndu-l ieri pe marele făuritor de istorie contemporană, tovarăşul Nicolae Ceauşescu Am simţit atunci cînd preşedintele ţării a exprimat voinţa întregului popor, prin ideea că Tricolorul este drapelul suprem al tuturor cetăţenilor români, cît de inseparabile sînt Libertatea, Poporul, Partidul, România, Ceauşescu şi mi-a venit să exclam ceea ce tineretul acestei ţări cîntă astăzi din toată inima :

Aceasta-i forţa noastră, aceasta ni-i mîndria,
Trăiască Libertatea, trăiască România,
Trăiască Ceauşescu, Partidul şi Poporul,
Trăiască România, trăiască Tricolorul !

Iată de ce susţin şi eu aici ideea ca imnul naţional să fie însuşit de toţi cetăţenii ţării şi să înnobileze toate marile acţiuni colective din România liberă, independentă şi suverană, ţară care probabil, din univers, aşa se şi vede, cu o inimă drapată în roşu, galben şi albastru.

Stimaţi tovarăşi,

Şcoala este perioada în care omul are, prin excelenţă, obligaţii să se educe. Dacă televizorul mai poate fi închis sau se poate trece pe alt canal, că se dau mai multe meciuri de fotbal, dacă o carte recentă de literatură poate fi cumpărată sau poate fi lăsată în raft — în raftul librăriei — de şcoală, ca să zic aşa, nu scapă nimeni. Este cazul, de aceea, ca perioada şcolii să fie folosită din plin de societate, de acela care face şcoală, pentru ca, împreună cu familia, ea, şcoala, să ofere colectivităţii şi viitorului un bun specialist, dar şi un om cu simţ istoric şi decenţă culturală.

Se impune, cred, studierea mai atentă a propriei noastre experienţe, de dinainte de război, în privinţa organizării şcolii şi a felului cum erau făcute manualele, cel puţin la clasele mici. Poţi întîlni, astăzi, muncitori şi ţărani care la 60 de ani de la terminarea clasei a IV-a elementară, îţi pot recita poezii despre ţară sau despre mamă, pe care le-au învăţat acum 60 de ani. Unii dintre aceşti oameni au luptat pe fronturiie pe care i-a chemat patria, avînd în gînd chiar poeziile acelea. Cîţi dintre noi, tovarăşi, nu ne-am format convingerile, năzuinţele, caracterele învăţînd în şcoală „Scrisoarea a III-a" de Mihai Eminescu, „Peneş Curcanul" de Vasile Alecsandri, „Mama" şi „Noi vrem pămînt" de George Coşbuc ? Să scriem, tovarăşi, acele opere demne de a intra definitiv în memoria omului simplu, „Măria-Sa, Cetăţeanul Român".

În cîteva momente decisive ale istoriei contemporane, cîrmaciul destinului nostru naţional a găsit de cuviinţă să răspundă gravelor probleme pe care i le punea clipa cu versuri ale marilor noştri poeţi. Asta spune mult.

Cultura şi istoria reprezintă elemente constitutive ale busolei noastre morale. Într-adevăr, cită dreptate avea tovarăşul Nicolae Ceauşescu cînd spunea : „Un popor care nu-şi cunoaşte istoria e un popor orfan".

Cred că noi, lucrătorii în diverse domenii ale spiritului, comuniştii prin convingere, revoluţionari prin vocaţie, patrioţi prin fiecare atom al fiinţei noastre, trebuie să făgăduim bătrînei noastre mame, Patria, şi luminatului ei fiu că vom face totul pentru ca, în consens cu cerinţele dezvoltării economico-sociale a României, în consens cu aspiraţiile ei, prin specialişti de înaltă calificare în toate domeniile, să ajungem la fericirea meritată, iar noi să ne perfecţionăm munca să devenim specialişti de înaltă calificare în activitatea noastră spiritual-politică, să obţinem maximum de eficienţă specifică în tot ce întreprindem.

Are perfectă dreptate preşedintele nostru cînd, chemîndu-ne să scriem istoria aşa cum a fost ea, ne somează, în acelaşi timp, ca în munca propagandistică, ideologică şi culturală de zi cu zi să scoatem în relief, cu deosebire, ceea ce a unit pe români cu ceilalţi semeni ai lor de alte naţionalităţi care s-au aşezat pe pămîntul nostru de-a lungul veacurilor care au urmat făuririi naţiunii române. Noi sîntem fraţi în istorie şi fraţi în necazurile şi bucuriile de fiecare zi cu oamenii muncii maghiari, germani, sîrbi, ucrainieni, evrei şi de alte naţionalităţi din România. Forţa noastră stă în unitatea noastră. Fiecare deget al unei palme e firav, dar toate strînse pumn reprezintă o armă, o arma-simbol a unităţii şi fraternităţii. Sîntem aici, pe pămîntul vechi al Dacо-Românieі, numai un pumn de oameni, dar un pumn de 22 milioane de oameni.

Să nu uităm o clipă versurile lui Blaga :

Sapă, fîntînare, sapă,
Pînă dai de stele-n apă.

Şi să nu uităm că sîntem ţara al cărei lider şi-a invitat propagandiştii, ideologii, creatorii să meargă mereu la izvor.

Vă mulţumim, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, celor ai noii noastre Românii, neostenit descoperitor şi păzitor al izvoarelor acestui popor. Fie ca apa vie care v-a dat ţării să afirmaţi România în lume să vă dea mereu tinereţe, oamenie şi inspiraţie în lupta dumneavoastră, pentru ca poporul român să descopere şi mai profund în el însuşi izvorul fericirii sale.

Stimaţi tovarăşi,

Mi-aş permite să vă citesc cîteva versuri pe care mi le-a inspirat expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, versuri pe care le-am intitulat

Izvorul suveran

Cel mai frumos cuvînt rămîne dorul.
El denumeşte setea tuturor.
E bun ulciorul, da-i mai bun izvorul.
Izvoru-i singurul nemuritor.

Trăiască veşnic dorul de izvoare
Şi glorie izvorului curat.
Luaţi apă-n pumni spre buze, fiecare,
Din muntele care contur v-a dat.

E ţara o fîntînă în lumină
Şi-i izvorîre fiecare gînd,
Nu moartele ulcioare din vitrină
Ci marile obîrşii murmurînd.

Izvoarele, izvoarele trăiască
Şi dacă va trăi adîncul lor,
Noi, fîntînari în Ţara Românească,
Putem să ne şi umplem un ulcior.

Şi dacă suveran e azi izvorul,
Să mulţumim aici nemuritor,
Aceluia ce este păzitorul
Izvoarelor ce se numesc popor.

De cîte ori vom birui amarul,
Ne vom gîndi cu toţi cei ce iubesc,
Spre Dumneavoastră ridicînd paharul
Paharul plin de spirit românesc.

Vă ţină veşnic tînăr apa vie,
Din limpedele şi etern izvor,
În zbuciumata noastră Românie,
Sub dragul şi supremul tricolor.

Trăiască-n demnitate Tricolorul,
Pe ţara noastră numai el stăpîn,
Trăiască-n sănătate păzitorul,
Înnoitorul, descoperitorul,
Izvoarelor poporului român !

1982, București, bătălia pentru 1 la sută

Și la București — ca peste tot în România — Cronos este cu noi, de partea noastră. Timpul istoric. Dar și timpul-timp. Cu secundele iute pieritoare am procedat precum cu riurile interioare: le-am captat și, supuse în mari lacuri de acumulare, le-am obligat să lucreze pentru noi. Din ce în ce mai bine. Din ce în ce mai repede. Nici măcar nu-i vorba de vreo metaforă, deși Bucureștiul este capitala metaforelor mari. Lucrurile stau exact așa — bucureștenii au comprimat timpul. Mai mult: l-au convertit în bani. Fiindcă timpul este bani nu numai pe malurile Hudsonului ori ale Tamisei, ci și pe malurile Dâmboviței. Este un adevăr care trebuie să câștige tot mai mult teren. Și chiar câștigă. Dovada urmează.

Acum, în 1982, fiecare minut în industria Capitalei înseamnă peste o jumătate de milion de lei. Precis: 1 minut = 541 405 lei, valoarea unui minut lucrat. Deci, minut câștigat. Deci, funcția. Nu există funcții fără disfuncții. Irosit, același minut înseamnă: 13 861 de lei în industria mijloacelor de automatizare, 8 471 de lei în industria de mecanică fină și optică, 19 932 de lei în industria utilajelor tehnologice, 4 980 de lei în industria mobilei, 12 372 de lei în industria încălțămintei... Concluzia se vede cu ochiul liber: cine pierde fie și un singur minut, pierde bani. Lei — în primul rînd. Iar 1 leu — valoarea pare modică, nu? — economisit în materie de... materii prime de către un muncitor în opt ore de muncă înseamnă, la nivelul Capitalei, aproape patru sute de mii de lei zilnic și peste 118 milioane de lei anual. În 1982, pentru București — și nu numai — 1 la sută nu înseamnă exclusiv unitatea ridicată la rangul de problemă, ci problema însăși! Pentru că 1 pare mic doar în șirul infinit al numerelor. Realitatea-l alta, o dovedim cu exemple: reducerea cu 1 la sută a consumului de metal în fiecare întreprindere industrială bucureșteană asigură în acest an economii de 13 166 de tone, adică exact cantitatea necesară pentru fabricarea a 173 locomotive diesel electrice de 1 250 cai putere, sau 1 880 autobuze pentru transportat turiști, sau 10 980 autoutilitare...

Iată adevărata față a lui 1 la sută, numai că ea trebuie cunoscută. Și nu superficial, ci temeinic. Pentru că omul — spunea înțeleptul — poate atît cît știe. Dar a ști înseamnă a deosebi. Iar a deosebi înseamnă a compara. Poți să compari fapte, lucruri, procese ori fenomene, folosindu-te de descrieri. Nu ai decît să le așezi unele lîngă altele, sau unele sub altele, să vezi ce le aseamănă, să vezi ce le deosebește și gata — știi. Dar, de regulă, descrierile sînt lungi, plicticoase și — viciu fundamental — răpesc timp. Rămîn cifrele ca mijloace de expresie, de comunicare. Cifrele sînt obligatorii mai ales cînd vrei să semnifici economii. Fiindcă a trăi în Bucureștiul anului 1982 — dar nu numai — e egal cu a economisi. Dar nu oricum. **Pentru că a economisi nu înseamnă a te lipsi de strictul necesar, ci a nu risipi.**

Așa cum s-a procedat la întreprinderea „Timpuri noi" din București de exemplu. Adică? Acolo s-a aplicat o inițiativă care a făcut ca o parte a mașinilor unelte ale întreprinderii să consume — nu cu 1 la sută! — ci cu 40 la sută mai puțină energie electrică. Rezolvarea fiind de cel mai larg interes republican o vom prezenta ca atare: ea aparține proiectantului Ion Marafet, care a formulat-o astfel — „dispozitiv de comandă pentru mașinile unelte acționate cu motoare electrice asincrone". În fapt este vorba de un nou sistem de conexiuni în schema electrică a electromotorului, care asigură adaptarea puterii debitate de către electromotor cu puterea necesară efectuării lucrului mecanic reclamat în procesul tehnologic, optimizîndu-se astfel consumul de energie electrică. Alternativa ar fi următoarea: Să zicem că o întreprindere ori reduce consumul de energie electrică cu 40 la sută la fiecare din mașinile unelte aflate în dotarea sa, ori reduce numărul mașinilor, dacă nu găsește alte posibilități — deci reducerea locurilor de muncă — pentru a se încadra în consumul diminuat cu 40 la sută. Asta în condițiile în care, în ambele situații, producția fizică trebuie realizată integral și la termen... Complicat — sub aspect tehnic: și de-a dreptul grav — sub incidență socială.

Și totuși, aparent insolubila problemă a fost rezolvată. Strungarul Constantin Zavragiu din secția de prelucrări mecanice a Întreprinderii „Timpuri noi" este unul dintre beneficiarii soluției. Mașina sa — tip bohrwerk — dotată cu un motor de 11 kW funcționează cu un consum de energie mult mai mic decît consumul ei inițial și decît consumul mașinilor de același tip. Măsurătorile au confirmat-o: înainte, ca să prelucreze zece cartere pentru compresoare, mașina consuma 46,8 kWh; acum, pentru prelucrarea acelorași piese se consumă doar 28,6 kWh. Cum de i-a venit ideea ne explică însuși Ion Marafet: „De regulă, mașinile-unelte sînt echipate cu motoare de puteri mari, de peste 10 kW. Însă — tot de regulă — operațiile de prelucrare solicită doar 10—40 la sută din puterea mașinii. O soluție ar fi fost să se înlocuiască motoarele mari cu altele de puteri mai mici. Impediment: mașina nu mai poate fi folosită pentru executarea operațiilor cărora noul motor, mai mic, nu le poate face față. Atunci? Trebuia găsit „ceva" care să-i permită aceluiași motor să extragă din rețea exact puterea de care are nevoie pentru operația respectivă. S-a găsit acel „ceva". Este noul sistem de conexiuni al proiectantului Ion Marafet: două relee de tip special — dar care se fabrică la „Electromagnetica", tot din București — capabile să conecteze automat înfășurările bobinajului electromotorului în funcție de puterea solicitată. În acest fel consumul de energie electrică se limitează în raport cu lucrul mecanic necesar pentru operațiile pe care le execută mașina respectivă. Practic, după realizarea noilor conexiuni s-ar putea zice că motoarele din dotarea mașinilor-unelte se transformă în motoare cu două trepte de putere. Alte avantaje? Prin noul sistem se îmbunătățește factorul de putere, parametrii tehnici ai mașinilor-unelte nu se modifică în nici un fel, motoarele nu sînt afectate, iar aplicarea ideii nu implică cheltuieli deosebite, ci unele care pot fi recuperate în doar 2—3 săptămîni...

Pentru că omul poate cît știe, nu?

Și-i bine de știut că inițiativa celor de la „Timpuri noi" va face ca, la nivelul industriei bucureștene, consumul planificat să poată fi mai ușor redus cel puțin cu planificatul 1 la sută, ceea ce înseamnă însă fix 38 011,3 MWh. După cum la fel de bine trebuie cunoscut și că reducerea cu 1 la sută a consumului de combustibil prevăzut în plan pentru aceeași industrie metropolitană permite economisirea a 49 592 tone de combustibil convențional...

În București bătălia pentru 1 la sută continuă în toate cele 223 de unități industriale ale municipiului, dar nu numai. Pentru că, în fond, lupta **pentru** sau **împotriva** acestor 1 la sută nu-i altceva decît un aspect al bătăliei pentru om. Bătălie în care s-a angajat efectiv și definitiv nu numai orașul amiral al României, ci însăși țara

MIRCEA BUNEA ■

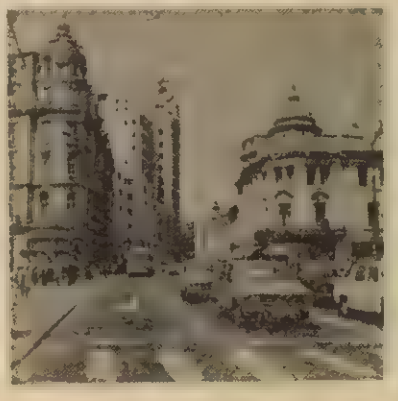

Fotografii de AUREL MIHAILOPOL ■

Cine oprește trenul lui Vasile Boici?

Buziașul este un oraș liniștit? Este locul unde nu se întîmplă nimic? În mod obișnuit, da. Însă, iată, pe 13 mai a.c., la direcția stațiunii balneare se primește următorul telex: „Urmare telex O.N.T. Carpați București, 15963/82, vă informăm că acțiunea masa rotundă pe tema Boicil nu mai are loc. O.J.T. Iași, director Vrînceanu Ștefan". Și iată cum un simplu telex dezlănțuie marea furtună a micului orășel din apropierea Timișoarei.

În dimineața zilei de 13 mai, o delegație compusă din dr. Vasile Boici, Ion Izgăreanu, directorul stațiunii Buziaș, împreună cu dr. P. Lădaru, medic șef al aceleiași stațiuni, medic veterinar Aurel Lepădatu și Ion Rezba, din partea O.J.T. Timiș, se aflau în drum spre Iași, unde a doua zi urma să aibă loc un simpozion dedicat, printre altele, stadiului actual de cercetare, cunoaștere și utilizare a preparatului Boicil Forte. În gara Dej, împiegatul de mișcare, alarmat telefonic de omologul său din Buziaș, comunică pasagerilor că drumul lor spre Iași a rămas fără obiect. Trebuie să menționăm că debarcarea nu a decurs fără peripeții, doi dintre pasageri aflîndu-se în vagonul restaurant. Și așa, delegația s-a întors spre Timișoara, contrariată.

Ulterior, aflînd că simpozionul la care fusese impiedicat să ajungă s-a desfășurat totuși cu participarea, în afara unor personalități medicale de prestigiu și cu reprezentanți ai unor fabrici de medicamente, care au încheiat contracte pe loc, dr. Vasile Boici adresează Ministerului Turismului următoarea scrisoare:

„Am fost informat de către dr. Bejan Vlad din Iași, organizatorul consfătuirii medicale din zilele de 14—15 mai 1982, că Ministerul Turismului ar trebui să anchetez cazul de sabotaj care s-a întîmplat în ziua de 13 mai a.c.

Subsemnatul dr. Vasile Boici, inventatorul Boicilului, împreună cu dr. Lepădatu Aurel, medic veterinar cercetător al acțiunii Boicilului pe animale, dr. Lădaru, medicul șef al băilor Buziaș, tov. Rezba Ion din partea O.J.T. Timiș și tov. director administrativ al băilor Buziaș, am fost reîntorși din gara orașului Dej printr-un telex dat de către O.J.T. Iași, motivînd că acțiunea amintită s-a suspendat.

Noi, cei amintiți mai sus, aveam bilete Timișoara-Iași și pe urmă Dej-Timișoara cumpărate pe bani proprii; totodată am pierdut 16 ore în tren, lipsind și din activitatea noastră de toate zilele. Pentru faptele de mai sus, noi cerem anchetarea cazului petrecut, pedepsirea vinovatului și, totodată, restituirea sumelor cheltuite pentru călătorie și plata orelor acumulate".

Dr. Vasile Boici,
inventator, șef de secție, medic primar

Redacția noastră va reveni cu amănunte săptămîna viitoare.

DAN BÎRLĂDEANU ■

ezența la manifestările Cenaclului Flacăra justețea în fapt a aprecierilor președintelui

raportul dintre cultură și oameni

mponentă a marilor epopei ale poporului nostru
á dea noi dimensiuni și o mare perspectivă poporului nostru"

a fost succesul datorat cîntecelor populare care nu aparțin acestei zone folclorice, ci a celor din Muntenia, Oltenia, sau Maramureș. Ne-a dus gîndul la originalitatea folclorului nostru, la marea lui capacitate de a emoționa în orice colț de țară. A-ți recunoaște propria-ți identitate printr-un cîntec maramureșean, deși ești dobrogean, nu ne spune altceva decît că, într-adevăr, vigurosul filon folcloric românesc, în ciuda numeroaselor încercări de falsificare, bagatelizare și banalizare, în ciuda iminentelor influențe exterioare, a rămas el însuși și cel mai de preț dar al sufletului românesc.

A debutat cu un cîntec frumos elevul liceului agro-industrial din localitate, Marioara Iuras. El a cîntat în limba română „AH, MUSEATI PRIMĂVARE" (Ah, frumoasă primăvară). Spectacolul a fost apreciat doar în ultima sa parte la cota „întîmplării de muzică ușoară", atunci cînd ora despărțirii se apropia ; ne-am simțit obligați să condensăm programul. Sîmbătă la Constanța, unde avem al doilea spectacol al zilei, ne așteptau cîteva mii de oameni, deci nu puteam să concurăm cu ei, să vom plăcea doi Cobzarul. Am spune tot ceea ce este reprezentativ în arta tinără, tocmai pentru că în aceste locuri, unde se simte o mare sete de cultură, manifestările artistice de amploare sînt foarte rare. A rezultat un final incandescent și o participare întru totul dăruită a celor din sală. Cu toată graba plecării noastre, în autocarul doldora de fete, privind înapoi și gîndind la ziua de mîine, am găsit timp să visez florile trecerii noastre.

VICTOR SOCACIU

Spectacol total

La București, ca și la Cluj-Napoca, poetul Adrian Păunescu a inițiat concursul „Cea mai bună cronică". Dintre cele sosite la redacția revistei noastre, am încredințat tiparului cronica scrisă de Mera Ioan Adrian, despre care nu știm decît că este, după cum a semnat, cetățean al R.S.R.

Cu deosebită plăcere, la puntea trecerii dintr-o săptămînă în alta, am asistat în seara de 30—31 mai la un fenomen.

Un fenomen unic de sentimente și trăiri sufletești, un fenomen de artă, de cultură, un fenomen totodată și social, un fenomen unic prin perfecțiunea lui : Cenaclul Flacăra.

La Teatrul de vară „23 August", putem spune, ca dealtfel după oricare spectacol al Cenaclului Flacăra, că am întinerit cu un an, cu un veac, cu o eră, nu contează, întinerirea rămînînd esențială. Tineri și virstnici au fost prezenți cu trupurile și au conlucrat cu sufletul lor la înfăptuirea mărețului act de cultură care este și a fost întotdeauna scopul și crezul atît al cenaclului și membrilor săi cît și al marelui om de cultură, poetul Adrian Păunescu. Misiunea cenaclului pe pămîntul țării este de a forma sau împrospăta constiința tinerilor, artistică, politică, socială sau de altfel, această manifestare constituindu-se de fiecare dată într-o lecție de literatură, de istorie sau de etică.

Duminică seara am fost extrem de plăcut surprinși de valoroasa evoluție a invitaților și vreau să mă mulțumesc în acest fel lui Marin Sorescu din partea tuturor celor de Apreciem deasemeni debutul tinerei eleve Valerica Gramaticu, care ne-a readus în minte și printre noi, sufletul lui Marin Preda cu poezia „Dor de Preda" de poetul Adrian Păunescu.

Impreună, am împlinit duminică o seară minunată în care am simțit că trăiesc cu adevărat, ca trebuie și am pentru ce trăi. Un cenaclu prin care tineri adresează tinerilor sentimentele lor de pace și dragoste nu poate inspira publicului decît aceleași sentimente, extrem de necesare, vitale chiar, într-o lume amenințată de război mai mult ca oricînd.

Un fenomen unic acest cenaclu care, sub eirma poetului Adrian Păunescu, reușește în cel mai **pur și simplu** mod să dea aripi și să insufle tinerilor cele mai tandre, frumoase și curate sentimente pentru pace, pentru viață, pentru semenii lor.

Un autentic și de necontestat imn al păcii, dragostei și prieteniei cu tinerimea întreaga muzică tinără. Adrian Păunescu a evocat momentul din toamna trecută în care Cenaclul Flacăra a renăscut, din impulsul curat și revoluționar, al tînărului activist, secretar al C.C. al U.T.C., Nicu Ceaușescu. Aplauzele calde ale celor prezenți la noaptea cenaclului subliniau bucuria că acest cenaclu există și e dedicat cu adevărat nouă, tinerilor.

Există însă din nefericire și condiții potrivnice fenomenului Flacăra, elemente ce se opun, care frînează acest act de cultură și, implicit, pe cei ce îl produc sau iau parte la desfășurarea lui. Așa ceva însă nu trebuie să se întîmple niciodată, aripile și elanul tinerilor nu trebuie tăiate, nici măcar întrerupte. Poetul Adrian Păunescu, un om care se identifică astăzi cu Cenaclul Flacăra, renăscut și el din propria cenușă în puțini ani, nu trebuie să renunțe sau să cedeze luptei, pentru că activitatea cenaclului e o luptă, dar pașnică, pentru că se poate considera ca avînd o obligație față de tineri și față de oamenii pe care i-a întinerit și îi întinerește în continuare. O operă începută trebuie dusă la bun sfîrșit, mai ales atunci cînd este de valoarea acestui cenaclu, iar dacă acest fapt cere sacrificii, noi, publicul, sîntem gata să le facem alături de dumneavoastră.

Vă mulțumesc din inimă, dumneavoastră și întregului colectiv de colaboratori, pentru cea mai frumoasă zi a anului 1982 pe care mi-ați oferit-o, duminică, 30 mai

Sub semnul mioriței...

"Cenaclul Flacăra a evoluat din nou în Vrancea de astă dată în comuna **Birsești** marcînd în acest spectacol unic în felul său încheierea ediției a doua a Festivalului artelor „Miorița", amplă și complexă manifestare spirituală înscrisă în agenda evenimentelor premergătoare celui de al II-lea Congres al Educației Politice și al Culturii Socialiste. Cu o asemenea întîmplare artistică s-a încheiat și prima ediție a festivalului amintit în 1980. Devenit, prin urmare, invitat al marilor festive educative și culturale ale Vrancei, cenaclul își onorează cu generozitate și devotament misiunea generatoare de trăiri patriotice și umaniste de aptitudini estetice și artistice.

În mai bine de un deceniu de neobosită trudă pe ogorul fertil al spiritualității românești, Cenaclul Flacăra s-a constituit într-o veritabilă și inconfundabilă instituție culturală, artistică, a devenit o agora, exprimîndu-se cu originalitate și expresivitate, cu incandescență civică. În marșurile sale de-a lungul și de-a latul țării, Cenaclul Flacăra a omagiat cu adînc și vibrant sentiment tot ce avem mai scump : patria și eroicul ei popor, pe omul de ieri și de azi, făuritor de istorie și civilizație, pe cel care cu înțelegere și clarviziune politică conduce destinele României socialiste, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cîte idei minunate, cîte acțiuni patriotice și îndemnuri ale secretarului general al partidului nostru nu s-au deschis către sufletele oamenilor prin poemul și cîntecul pe care Cenaclul Flacăra le-a purtat, de o parte și de alta a Carpaților, ca pe o comoară de mare preț !

Ceea ce m-a uimit de fiecare dată a fost apetența publicului, în evasitotalitatea sa tinăr, de a cunoaște poezia noastră populară, poezia românească bună, cîntecele populare și patriotice, cîntece răscolitoare ale neamului. Iubește nesous acest public vorba de duh dar și satira civică, pe cea politică, pe care spre exemplu o promovează grupul „Mesaj".

Deci în acea seară de sfîrșit de mai, pe platoul Dumbrava, sub cerul înroșit de soarele care se pierdea printre piscurile întunecate, pe același loc unde în 1476, domnul Ștefan al Moldovei își lăsa istoriei vorbele sale cu Tudora Vrincioaia, s-au adunat peste zece mii de oameni pentru a se reîntîlni cu Cenaclul Flacăra. Se revărsaseră mai întîi din cele 25 autocare și autobuze venite de la Focșani, Vidra, Valea Sării și Năruja, iar mai apoi din cele 100 autoturisme care formau coloane lungi nantă revărsare a fost cea de pe munți pe întregul platou. Dar cea mai impresionantă de dincolo de ei, a celor care veneau din satele cu numele feciorilor Vrincioaiei : Spinești, Botești, Negrilești, Tulnici, Nistorești și Spulber, dar mai ales din Birsești. O clasă de elevi din Soveja a

(Continuare în pag. 18)

AL. CRIHANĂ

CEPȚIE,
ACARA 500
ESCHIS
CHEIAT
CEA CU
COLUL 550

...ești, în ultimele primăverii 1982, s-a aflat ultimul atelier Flacăra 800

„publicul amiral" al Cenaclului Flacăra

Pedagogia afirmării

O consfătuire pe țară a cenaclurilor literare, desfășurată recent la Focșani, sub generosul semn al „Cîntării României", ne-a repropus atenției cîteva chestiuni de primă însemnătate privind afirmarea tinerilor creatori.

Condiția afirmării în orice domeniu ține, lucru bine știut, de valoare. Dar valoarea, ca expresie și unitate de măsură a actului creator, trece, nu o dată, în drumul spre afirmare, spre impunere ca fapt social, prin niște trepte ale perfecționării — sau faze obligatorii de creștere — în care factorii din afară pot avea un rol covîrșitor, dacă nu decisiv. În cazul artei — și nu numai al artei — o astfel de fază o poate reprezenta acel schimb fertil de opinii, de confruntare a posibilităților, pe care-l numim, prin formula organizatorică, cenaclu sau cerc artistic.

Cenaclu ? Cerc al începătorilor ? Iată, spun unii, o problemă minoră, ținînd de pedagogia elementară a actului cultural. Și totuși, gruparea aceasta de entuziaști, constituită spontan, cu scopul detectării și promovării pînă în pragul debutului a noilor valori — în literatură, muzică, plastică, arhitectură și chiar știință — are o vechime legată de însăși istoria actului cultural, ba, mai mult, are și o tradiție populară, șezătoarea sau claca, în care se ilustrează, prin însușiri artistice rare, atît povestitorul cît și cîntărețul, atît artizanul iscusit cît și preceptorul tradițional în ale artei, înțeleptul mentor al tinerimii ; și, odată cu ei, și prin ei, reprezentanții noilor generații de creatori. Nu poți disocia apariția cenaclului, a cercului cultural, de existența unui front de cultură. Ea e legată strict de înflorirea unei culturi, în geografia de răspîndire a acestor unități creatoare — eliberate de interese meschine, de rutină și conservatorism, generoase ca spirit și entuziaste — putindu-se citi mișcarea marelui fluviu al culturii pe unele din direcțiile lui cardinale. Astfel au fost „Junimea", cenaclul „Sburătorul", astfel au fost grupările de pe lîngă revistele „Contemporanul", „Facla", „Literatorul" etc. ; astfel sînt, prin tot ceea ce manifestă ca tendință pozitivă, cenaclurile ce ființează astăzi pe lîngă unele reviste, centre studențești, case de cultură etc.

Ce climat asigurăm manifestării valorilor, luptei constructive, de opinii, creșterii sănătoase și luminate a talentelor în această celulă de prospectare a viitorului cultural ?

Să pornim de la analiza termenilor care compun ecuația unui cenaclu, a elementelor de valoare pe care le atrage și le cuprinde, de la factorii promotori ai ideilor înaintate, care, în chip firesc, ocupă în aceste unități un unanim notat fotoliu prezidențial. Cine sînt, totodată, tinerii care vin aici ? O realitate dintotdeauna : nu-i convoacă nimeni, nu-i silește nimeni să stea, nu-i somează nimeni să „producă". Deviza Junimii — intră cine vrea, rămîne cine poate — este deviza dintotdeauna a oricărui cenaclu sau cerc cultural în care selecția valorilor se operează nestingherit, nu însă fără o îndrumare adecvată și responsabilă. Deci intră cine vrea, ușa cenaclului e deschisă, e vorba de o agoră a promovării valorilor. Vin muncitori, vin studenți, vin profesori, interesați al fenomenului cultural sau prezumativi creatori, oameni pe care dragostea de cultură îi determină să sacrifice ceasuri prețioase de relaxare sau studiu, dedicîndu-le unor dezbateri în care sînt antrenate probleme de seamă ale literaturii, artei sau științei. E o plămădă socială care caută un tipar.

Într-adevăr, un cenaclu este o academie liberă, o școală a formării gustului, o tribună a promovării valorilor, o catedră de educație, și, tocmai de aceea, el ne trezește în mod legitim grija atentă, incumbînd — prin însuși fenomenul apariției spontane — o responsabilitate culturală și socială.

Cine e mentorul unei asemenea unități ? Problema capitală pentru această pedagogie a afirmării e, ni se pare, aici. El, acest mentor, se presupune a fi un om de valoare, un om pe care obștea cercului respectiv îl apreciază și îl admite ; în unele cazuri, un model — și prin creație, și prin comportarea civică. Într-un fel, el ocupă locul profesorului din amfiteatrul studențesc, al tehnicianului care conduce o secție economică productivă, al maestrului din atelierul de creație, spre care se îndreaptă în mod firesc discipolii, prețuitorii, admiratorii. Opinia lui, fără să fie sacră, e un criteriu director, exemplul lui creator — un punct de sprijin. Trebuie remarcat că, în marea majoritate a cazurilor, în fruntea cercurilor și cenaclurilor tineretului s-au aflat, în acești ultimi ani, personalități de prestigiu, care și-au luat cu seriozitate rolul nobil de îndrumători și mentori, oricîte sacrificii personale ar pretinde această activitate voluntară, atît de utilă promovării culturii noastre. Un cenaclu cum a fost „Nicolae Labiș", patronat de revista „Luceafărul", sub conducerea lui Eugen Barbu, s-a dovedit o veritabilă școală, ai cărei cursanți sînt, la ceasul de față, ei înșiși mentori de generații. Destinat unor scopuri educative majore, cenaclul „Flacăra" — care e și totuși nu e un cenaclu în accepția clasică, ci o grupare artistică de un fel nou, imaginat de Adrian Păunescu — s-a impus, în ultimii ani, ca una dintre cele mai apreciate prezențe în cîmpul culturii noastre. Iată două exemple care vorbesc de la sine despre cît este de important ca fotoliul prezidențial al unor asemenea unități creatoare să fie ocupat de cine trebuie.

Cenaclul, ca unitate social-culturală de afirmare, ca atelier de prospectare a noului, pune la îndemîna tuturor un alfabet al valorilor, pretinzînd, ca o condiție sine qua non, la intrare, un certificat de absolvire. Cenaclul, cu alte cuvinte, este o treaptă de afirmare, o etapă de creștere, care impune o pedagogie atentă și adecvată, promovată de competențe și autorități incontestabile ale domeniului.

Și aici, ca și în școală, de la profesor începe totul.

ILIE PURCARU

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

(Urmare din pagina 17)

făcut un drum temerar peste munți, de aproape 10 km. Veniseră la această ofiere spirituală cu certitudini și speranțe, cu gînduri curate și purtări alese.

Eram la ultima manifestare a celei de a doua ediții a Festivalului artelor „Mioriței" și am rememorat momentele în care, cu aproape 3 ani în urmă, tovarășul Gheorghe Stoica, pe atunci prim-secretar al comitetului județean de partid, azi secretar al C.C. al P.C.R., vicepremier al guvernului, propunea și iniția, ocupîndu-se concomitent cu problemele industrializării și agriculturii, și de făurirea unui festival al artelor... Tot atunci, poetul Adrian Păunescu „boteza" cu numele poemului etnogenezei noastre acest festival... Partidul nostru făurește deopotrivă oameni, istorie, civilizație !

La Bîrsești, în noaptea de 31.V. nu s-au stins decît spre dimineață luminile, iar discuțiile au continuat pînă spre ziuă. Cenaclul a fost un eveniment fără repetiție pe aceste meleaguri. Cineva din public a cerut ca și la Soveja să se organizeze cenaclul. Conducătorul său angajează o viitoare întîmplare cultural-artistică pe locul unde Russo a culeș Mioriță. Impresiile acestui eveniment sînt ca o faptă frumoasă de viață.

Cenaclul Flacăra se constituie în cadrul frontului ideologic în argument de referință al spiritului comunist, în educator și propagandist, în cultură, pe care partidul nostru îl promovează cu consecvență revoluționară.

Epilog 500

Toată suflarea Dumbravei, oameni veniți aici din întregul ținut al Vrancei și adunați pentru cîteva ore de o forță ale cărei resorturi stau uneori acoperite parcă de o aură misterioasă, coboară spre liniștea nopții ce supune de-acum totul. Luminile zecilor de mașini venite pînă sus, pe platoul înșirării noastre, făcliile aprinse de cei care au străbătut drumul pe jos și o fac și acum la întoarcere, șerpuiesc încă într-o scurgere parcă fără sfîrșit. Gîndul nostru îi îmbrățișează însoțindu-i pînă departe spre casele lor. Căci, dacă cei aflați în scenă au făcut de fiecare dată tot ce le-a stat în puteri pentru a da exprimării lor forma cea mai bună atunci, restul, pînă la desăvîrșirea actului de cultură și educație artistică în care se constituie în fond fiecare dintre întîmplările de muzică și poezie ale cenaclului, îl împlinesc oamenii. Ei, cei veniți să vadă, să primească și să dea din ființa sufletului în ale cărei adîncimi simțim din cînd în cînd nevoia să ne oglindim obrazul, mîinile, viața în dorința de-a regăsi imaginea lor mereu mai limpede, vie, limpede... Și dacă privești fără teamă, întreagă această imagine, poți spera să descoperi adevărul despre tine, despre cellalți, despre lume. Și dacă ai forța să mergi pînă la capăt în deslușirea ei, să crezi, vorba poetului, că „tot ce e bine, mereu va fi bine, va fi bine și tot ce e rău", certitudinile încep să prindă contururi parcă din ce în ce mai clare pe care le umple încet, sigur, implacabil materia pulsînd de viață. Adevărul ! Aici stă tot secretul acestui gen de întîlniri pe care le-am numit adesea spectacole, întîmplări, manifestări, ele fiind de fapt chiar viață. Viață trecătoare și ireversibilă. Viață ca viața, adică forță dar și slăbiciune, plăcere dar și durere, acumulare dar și consum, dragoste dar și dezamăgire, toate, nu așa cum am putea crede într-o relație de respingere reciprocă ci, într-o unitate al cărei echilibru însemna (înseamnă) veghe, ardere, trecere. Cenaclul a fost de fiecare dată o realitate ardentă. Pe scena sa, niciodată de îngustimea unui „soclu", întotdeauna larg deschisă acoperirii unor nevoi complexe, s-au făcut politică și artă revoluționare puse în folosul oamenilor tineri și a acelora care, în ciuda vîrstei, voiau să se mențină mereu tineri.

Am fost acuzați uneori de faptul că vorbim la superlativ despre întîmplările cenaclului. Trimiteri ce se cred subtile ne anunță, iată, despre tocirea muchiilor pe care se rostogolesc cuvinte ca „extraordinar", „remarcabil", „unic", „nemaipomenit", „incredibil", „miraculos", „senzațional". Dar cum altfel ar putea fi caracterizat acest mare și adevărat spectacol pe care l-au avut scenele noastre în ultimii ani ? Cum altfel să apreciezi această superbă îngemănare de artă și viață pînă la a se confunda, pînă la a se contopi ? Ce să spui în fața faptului incontestabil prin care un spectacol, o întîmplare, o frîntură de viață trăită frumos se poate naște chiar dincolo de scenă, pe drum sau în clipe de așa zis repaos, în culise sau ca acum, la o masă, cu o aceeași incredibilă forță. De multe ori pentru organizatorii marilor întîlniri ale cenaclului, de multe ori pentru noi înșine chiar, luați și cu alte treburi pe parcursul desfășurării acelora, aceste întîmplări ad-hoc rămîn la fel de semnificative. Dumbrava își leagănă deja amintirea în firele de argint ale memoriei în timp ce, în noapte tîrziu, viața noastră, exact așa cum este — și este exact cum merităm să fie — își face loc mai departe spre zorii unei noi dimineți.

Gala 500 se încheie aici prin această a 550-a întîmplare a sa împlinind totodată într-o fericită simetrie perioada sa începută la acel sfîrșit de august al anului trecut, la Romos.

CONSTANTIN DRAGOMIR

P.S. Casa de discuri Electrecord anunță intenția sa de a consacra un prim dublu L.P. muzicii tinere, Cenaclului Flacăra.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, imprimă luni, 7 iunie 1982 de la orele 16, primul său dublu L.P. din seria Cenaclul Flacăra în sala Radio din str. Nuferilor.

Pentru acest spectacol se pot procura invitații de la redacția revistei ; vor fi preferați ca spectatori tinerii cu mai multe însușiri artistice și care pot participa mai generos și semnificativ la actul artistic.

Și, desigur, fiind vorba de o imprimare cu caracter de unicat, participanților le trebuie răbdare pe lîngă entuziasm.

Cei patru lorzi ai revoltei

(IX)

În ciuda unor neînțelegeri și certuri — în special între John și Paul —, Beatles continua să existe cu succesul din ultimii ani. La sfîrșitul anului 1968 muzica lor cea nouă era ascultată în toată lumea. Dublul album avusese succes. Iar single-ul apărut înaintea lui, „Hey Jude", fusese vîndut în două luni în peste 6 milioane de exemplare. Dar puțini știau că nimeni nu se bucura de faptul că Yoko era mereu lîngă John, chiar în timpul înregistrărilor sau că Paul îi reproșă lui Ringo — în timpul înregistrărilor la dublul album — că nu bate bine ; Ringo se supără și dispăru cîteva zile. La întoarcere, găsi bateria lui înconjurată cu flori ; Paul își cerea în felul acesta scuze. Aceste mici incidente nu ajungeau la urechea admiratorilor și „mitul celor 4 fabuloși" era păstrat în continuare.

Paul se gîndi că în 1969 Beatles ar trebui să facă un nou film.

Atît filmul cît și cîntecele sale au fost puse deoparte și uitate pentru o perioadă.

În timp ce Allen Klein menținea ordinea în firma „Apple", John și Yoko își vedeau de viața lor, fără nici o legătură cu grupul Beatles. La 2 martie au apărut într-un concert la Cambridge. La 20 martie s-au căsătorit în Gibraltar. La 21 martie au organizat un „eveniment pentru pace", în camera lor din hotelul din Amsterdam. Ziariștii i-au ascultat cum au spus de mai multe ori „pace, frate", și au plecat dezamăgiți. La 1 aprilie au apărut pe o scenă din Viena, din nou ascunși într-un sac. Un single al grupului Beatles, apărut în iunie, „The Ballad of John and Yoko/Old Brown Shoe", conține în cîntecul de pe fața A jurnalul ultimelor aventuri ale lui John și Yoko.

La 18 aprilie apăruse un nou single cu Beatles, cu nimic mai prejos decît cele dinainte. Ambele cîntece, „Get back/Don't let me down", erau din cele înregistrate pentru albumul și filmul „Let it be". Era și primul disc pe care un alt cîntăreț, Billy Preston, cînta alături de Beatles.

Cum au spus și ei mai tîrziu, venise vremea cînd fiecare și-a dat seama că vrea să trăiască și în afara grupului lor. Paul se căsătorise și el la 12 martie cu Linda Eastman. Ringo juca în alt film — „The Magic Christian" — alături de Peter Sellers. John și Yoko au scos în mai al doilea album, „Life with the lions". Puțin mai înainte, la 26 aprilie, John organiză o ceremonie pe acoperișul clădirii studioului „Apple" și își schimbă numele de mijloc Winston în Ono. George plăti 250 de lire sterline amendă fiindcă a fost prins cu marijuana, iar la 3 mai îi apăru al doilea album individual, intitulat „Electronic Sounds".

Paul îi telefonă într-o zi lui George Martin și-i spuse că toți patru vor să înregistreze un nou album, ca pe vremuri. „Dacă vreți să faceți un album ca pe vremuri", îi spuse George Martin, „trebuie să fiți și voi ca pe vremuri." Paul îi promise că vor fi, și începu apoi să-i caute pe cellalți.

În iunie și iulie 1969 au înregistrat ultimul lor album, „Abbey Road", apărut la 26 septembrie. După experiența lor cu „Let it be", discul a ieșit neașteptat de bun ; cumpărătorii au fost destul și nici unul n-a fost dezamăgit. Totuși, „Abbey Road" a însemnat pentru toți mai mult decît un nou album Beatles, pe măsura talentului lor. Coperta discului îi arăta pe toți patru traversînd strada. Paul era în picioarele goale ; cellalți erau încălțați. Cei interesați făcură imediat legătura cu a doua copertă a albumului „Sergeant Pepper", unde Paul apărea cu spatele, iar cellalți trei cu fața. Speculațiile începură și zvonul că Paul e mort se întinse imediat. Murise de multă vreme, dar acest lucru fusese ascuns. Totuși, pentru admiratorii lor, s-au dat mai multe aluzii decît cele două coperți : anumite părți din unele cîntece, ascultate invers, spuneau că Paul e mort și îngropat. Paul a trebuit să apară în public și să dezmintă zvonul că murise.

După terminarea înregistrărilor pentru „Abbey Road", John și Yoko au scos un nou LP, „Wedding Album", iar în septembrie au plecat în Canada, pentru un concert. În avion, John îi spuse lui Allen Klein că s-a terminat cu Beatles și că el părăsește grupul. Spuse acest lucru și celorlalți Beatles, cînd se întîlniră din nou, dar, la insistențele tuturor, promise că nu va face hotărîrea lui publică. Paul se mai liniști : „Dacă nu spui, atunci nu s-a întîmplat nimic". Se liniști și Allen Klein, care-i spusese lui John că s-ar ivi multe încurcături cu banii și drepturile lor, dacă lucrurile nu erau puse la punct din timp.

Din iulie 1969, cei 4 Beatles nu s-au mai întîlnit pentru înregistrări. John și Yoko înregistrau single-uri noi : „Give Peace a Chance" (semnat Lennon-McCartney) și „Cold Turkey". În noiembrie John a trimis înapoi „Ordinul Imperiului Britanic", ca protest la amestecul Angliei în Biafra și la sprijinul dat de țara lui americanilor pentru războiul din Vietnam.

Ringo începu și el să lucreze la un album individual. Paul la fel, împreună cu soția lui. Ambițios, cînta la toate instrumentele.

La începutul anului 1970, Phil Spector se ocupa de remixajul cîntecelor din albumul „Let it be". Voia de mult să lucreze pentru Beatles și acum i se oferise o șansă. Adăugă viori și pregăti versiunile finale cum a crezut el de cuviință. În martie apăru single-ul „Let it be/You know my name" și se pregătea apariția albumului și a filmului.

Albumul lui Paul era și el terminat ; Paul intenționa să-l facă public odată cu „Let it be". Cellalți trei hotărîră ca Ringo să-l roage pe Paul să nu-și pună albumul pe piață în același timp cu cel al grupului. „Ar fi distrus vînzările." Totuși, în aprilie, atît albumul lui Paul, „McCartney", cît și cel al lui Ringo, „Sentimental Journey", au apărut. În același timp, Derek Taylor, agentul publicitar al firmei „Apple", comunică presei că Paul McCartney părăsește grupul Beatles, din cauza „neînțelegerilor personale, financiare și muzicale".

În mai apăru și albumul grupului — „Let it be" — urmat curînd de premiera filmului, la Londra, Liverpool, și apoi la New York. Nici unul din ei n-a fost la premieră. Din iulie 1969 cei 4 Beatles nu s-au mai întîlnit decît pentru a lămuri unele probleme de afaceri legate de ei și de firma „Apple".

În septembrie 1970, John și Paul au dat în judecată compania „Northern Songs", cerînd jumătate din veniturile acesteia. Paul : „Mă doare cînd aud «Yesterday», care aparține acum altcuiva, în ce privește drepturile de folosință. În spatele nostru s-au înființat mai multe companii, prin muzica noastră, care au fost apoi vîndute în pierdere, iar noi am primit din acest tort uriaș doar niște felii subțiri. Tot felul de afaceriști deștepți ne-au sfătuit să vîndem tot. Nici unul n-a zis vreodată «nu luați mîna de pe cîntecele voastre, ar putea să devină valoroase într-o zi». Eram ferm convinși de asta, că e mai bine să ne vîndem drepturile".

La 30 decembrie 1970 ziarele scriau cu litere mari că Paul ceruse tribunalului să-i decidă drepturile față de „Apple" și de cellalți 3 Beatles. El părăsise grupul.

G. BUNESCU

MARIN PREDA — semnificația unui omagiu

În 1975, anul apariției romanului „Delirul"

La 50 de ani (1972) sărbătoriți de Uniunea Scriitorilor. De la stînga la dreapta (sus) : Adrian Păunescu, Constanța Buzea, Ov. S. Crohmălniceanu, Elena Preda, soția scriitorului, Eugen Simion, Alexandru Preda, fratele scriitorului, Vlaicu Bârna, Dan Deșliu, Ion Hobana, (Jos) : Mircea Micu, Marin Sorescu, Eugen Jebeleanu, iar în stînga scriitorului : Al. Paleolog, Laurențiu Fulga.

Pînă mai deunăzi, în literatură, cîmpia era mută. În a sa „Istorie a literaturii..." recent reeditată, G. Călinescu face elogiul muntelui și identifică, drept definitorie pentru literele române, vocea acestuia. Pînă și înălțimile literaturii noastre erau, pînă deunăzi, exclusiv montane și-și luau ca etalon masivele carpatice. Ca piscuri de munți apăreau și Eminescu, și Creangă, și Sadoveanu, și Coșbuc, și Rebreanu, și Goga, și Blaga. Cîmpia era mută, părea că dinspre șesuri nu vine nici un semn. Ca să compenseze această tăcere a spațiului extramontan, Călinescu introduce noțiunea de balcanism. Anton Pann nu e un om al muntelui, nici Caragiale, nici Ion Barbu. Dar vocea satului nu se auzea mai deloc. Ea părea definitiv confiscată de Eminescu, Creangă, Sadoveanu, Rebreanu. Referințele la vocea cîmpiei sînt în cartea lui Călinescu puține, încercînd doar cîteva arome și culori. Cîmpia e nestatornică și colorată și cu respirația scurtă. Doar cîteva promisiuni, în aceeași „Istorie" călinesciană, printre care Zaharia Stancu. Dar povestea cîmpiei ? Dar marele ei epic ?

Vocea cîmpiei s-a făcut auzită abia după ultimul război, cînd s-a deschis un nou ciclu istoric. Cînd Teleormanul l-a înălțat pe Zaharia Stancu. Cînd Teleormanul l-a dat și pe Marin Preda.

Iar în zilele de 28 și 29 mai, „Zilele Marin Preda", așezările cîmpiei teleormănene l-au omagiat pe autorul Moromeților — la 69 de ani de la naștere și la doi ani de la săvîrșire — ca pe unul din marii lor soli în empireul literelor române.

În aceeași zile, la Alexandria, la Roșiori, la Videle, la Zimnicea și în comuna Siliștea Nouă, vatra natală a marelui prozator, mai mulți scriitori, alcătuind o reprezentativă delegație a obștei scrisului românesc, l-au omagiat, împreună cu oamenii locului, ca pe cel mai iubit dintre ai lor.

Cîmpia teleormăneană și-a omagiat trimisul în empireul literelor române, iar literele române l-au omagiat pe unul din piscurile lor cele mai importante.

ILIE PURCARU

Cu familia, în 1973, în fața vechii locuințe a scriitorului de pe strada dr. Kalinderu 4

Cu sculptorul Oscar Han, în fața palatu lui brâncovenesc de la Mogoșoaia, 1973

În 1978, la Casa scriitorilor din București, încadrat de Constantin Chiriță, Eugen Simion și Dumitru Radu Popescu, cu prilejul premierii cărții „Viața ca o pradă"

Cu Eugen Jebeleanu, în 1972

La Librăria „Cartea românească", în 1972, dînd autografe pe romanul „Marele singuratic"

La masa de scris, în 1973

Acasă, în liniștea cărților, în 1973

Din expoziția artistului fotograf VASILE BLENDEA, deschisă la Casa de cultură din Alexandria, cu prilejul „Zilelor Marin Preda", mai 1982

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (V)

Nu există peisaj

2.

Autoportret. (Detaliu)

Specialiștii au spus că pentru a avea gîtul atît de lung, femeile pictate de Modigliani ar fi trebuit să aibă cinci vertebre în plus. Nu există în natură așa ceva, au conchis ei.

Da, sigur că nu există. Cum nu există nici ochi fără pupile. Numai că obiecția, dacă e o obiecție, nu e deloc nouă. Și, poate, ar fi cazul să ne întrebăm cît de serios e să discutăm despre „anormal" în felul academiștilor, care susțineau că o problemă pusă artei de un motiv oarecare nu are, ca în matematică, decît o singură soluție. Într-un asemenea unghi, firește, și siluetele filiforme ale lui Giacometti și cele planturoase ale lui Rubens ar fi „anormale". Ca să nu mai vorbim de cele ale lui El Greco, în legătură cu care a fost invocată, dealtfel, și o boală de ochi a pictorului ca scuză. (Ceea ce n-a observat medicul spaniol care a fotografiat cîteva portrete ale lui El Greco, în care a corectat alungirea formelor pentru a ne arăta cum le-ar fi pictat un El Greco sănătos, e că imaginile „normale", corectate, au pierdut frisonul metafizic și misterul atît de caracteristice cretanului.)

Bineînțeles, oricine poate intra într-un muzeu cu un centimetru în mînă, măsurînd la fiecare tablou și la fiecare statuie proporțiile, cu condiția să nu pretindă că face prin asta o judecată estetică. Deoarece, astfel, ar dovedi doar că n-a înțeles cît de mult datorează arta „infidelităților". Exemple ? Nenumărate ne stau la îndemînă. În comparație cu soarele pe care-l vedem răsărind în fiecare zi, soarele lui Van Gogh este *prea* mare, chiar imens, și *prea* galben. Față de „normal", umbrele lui Caravaggio sînt *prea* brutale ; mușchii statuilor lui Michelangelo, *prea* umflați, *prea* viguroși ; bătăliile lui Delacroix, *prea* somptuoase ; Rafael e *prea* pur ; Rubens, *prea* opulent ; impresioniștii sînt *prea* fascinați de clipă ; Dürer e *prea* fascinat de eternitate ; Velázquez, *prea* calm ; Goya, *prea* crud. Și unde există cozi albaștri din pînzele lui Gauguin ? Unde merg femeile dansînd ca la Botticelli ? Unde există în natură culoarea lui Tițian ?... Și ce s-ar întîmpla, oare, dacă ar fi reduși cu toții la „normal", dacă ar fi corectați, retușați, în maniera în care a procedat medicul spaniol care a vrut să dovedească astigmatismul lui El Greco ? Dacă siluetele din basoreliefurile egiptene n-ar mai merge cu picioarele lipite (ceea ce, desigur, e imposibil), dacă nici ele, nici unele figuri ale lui Picasso n-ar mai avea ochii așezați pe aceeași parte a feței (ceea ce, desigur, e neadevărat în anatomie), dacă florile din muzee ar fi examinate de un horticultor avizat, astfel încît speciile necunoscute sau culorile care nu respectă întrutotul natura să fie înlăturate, dacă arborii lui Mondrian ar fi studiați și ei de un botanist competent pentru a fi pus un diagnostic exact în legătură cu deformările pe care și le-a permis pictorul, sau dacă o comisie sanitară ar examina „Capriciile" lui Goya pentru a despărți monstruosul de rațional... Ce s-ar întîmpla ? S-ar constata, probabil, că artiștii cei mai mari sînt cei mai „vinovați" de o viziune proprie ; și că o problemă pusă artei de un motiv oarecare are, de fapt, nenumărate soluții.

Într-o zi, Corot, întrebat, de un trecător, ce picta, a arătat cu coada pipei un copac care se afla *în spatele* său. Probabil, trecătorul respectiv a crezut că pictorul glumea. Dar Corot nu glumea sau, dacă a făcut-o, a spus, glumind, un adevăr foarte serios. Că visul artei nu poate fi muzeul Grévin din Paris care adăpostește, cum se știe, o colecție celebră de figuri de ceară. Artistul vrea să fie mai mult decît trubadurul realității ; vrea să fie interpretul ei. Și chiar dacă nu e adevărat că Picasso a intenționat să azvîrle în mare niște pietre sculptate, convins că marea le va primi ca fiind ale ei, gestul ni se pare posibil și chiar simbolic, cîtă vreme credem că a înțelege natura nu înseamnă a o reproduce servil, ci orgoliul de a o concura.

Academismul l-a invocat adesea pe greci și canoanele lor. Dar chiar în Mecca idealului clasic, pe Acropole, se află o surpriză care ar trebui să-l pună pe gînduri pe iubitorii de canoane. Toți cei care au privit cu atenție Parthenonul de aproape știu că, măsurat cu centimetrul, acest templu al perfecțiunii se dovedește imperfect. Coloanele sînt înclinate, pentru a părea de departe drepte. Și sînt inegale, umflate la mijloc, ca să pară de departe egale. Nici una nu e exact paralelă cu celelalte, nici una nu stă perfect perpendicular, și tocmai aceste imperfecțiuni creează de la distanță miracolul. Altfel spus, adevărul Parthenonului se bazează pe o minciună optică. Iar constructorii Parthenonului ne-au mințit tocmai pentru a ne ajuta să vedem adevărul de care aveam nevoie.

Asta îmi amintește de Courbet care zicea zeflemitor : „Dacă vreți să vă pictez îngeri, arătați-mi-i !" Dar pictura Renașterii e plină de îngeri pe care nimeni nu i-a văzut și de paradisuri în care nimeni n-a locuit. Artiștii au închis uneori ochii pentru a vedea mai bine. Sau au deformat un obiect pentru a-l înțelege mai bine și pentru a-l iubi apoi mai mult. Proporțiile „anormale" n-au fost decît o stratagemă pentru a ne vorbi mai profund despre lumea normală.

Nu e ceea ce se întîmplă și în cazul femeilor cu gît de lebădă din pînzele lui Modigliani ? Fără îndoială. femeile care i-au pozat n-au putut arăta astfel. Modelele au avut, firește, numărul de vertebre normal. Grația fragilă, care ne impresionează la Modigliani, se naște însă în bună măsură din ceea ce în tablou ne pare în prima clipă anormal. Și nu cumva tot de aici se naște impresia cu care ne despărțim de portretele lui Modigliani, că soluția de a învinge singurătatea printr-o tandrețe sporită nu e la îndemîna oricui ?

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Publicistica lui Duiliu Zamfirescu

De curînd a apărut la Editura **Minerva** în seria „Opere", volumul al cincilea care include în el publicistica lui Duiliu Zamfirescu, risipită mai bine de un pătrar de veac în ziare și reviste ale epocii, adică între 1881 și 1908 și care se scoate la lumină pentru întîia dată, ca să rotunjească portretul psihic și mintal, ca și acela temperamental, al clasicului nostru scriitor.

Ediția — exemplară din orice punct de vedere ar fi judecată — e alcătuită de Ioan Adam, tînărul și talentatul, sobrul și conștiinciosul critic și istoriograf literar, care dealtfel, ne-a dat tot la **Minerva** în 1979, suculentul și avizatul său eseu **Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu.** Ea este, așadar, rezultatul osîrdiilor unui om care cunoștea în profunzimi tema, care s-a aplecat asupra ei cu rectitudine și cu pasiune, dar mai presus de orice, cu o admirabilă și riguroasă conștiință profesională, fără de care o asemenea îndeletnicire te refuză și te califică. Nu e nimic improvizat în această ediție, nimic la voia întîmplării, nimic care să fie cîrmuit de nevolnicul și detestabilul precept „e bine și așa".

Masivul volum însumînd peste șapte sute de pagini, din care numai patru sute optzeci reprezintă propriu zis publicistica lui Duiliu Zamfirescu din perioada menționată (cronici literare și muzicale, portretizări de tipologie omenească, pamflete, schițe de moravuri și de năravuri și în genere ziaristică de idei și de probleme ale timpului), în afara prefeței — care nu intră în socoteală — e ocupat de cuvîntul liminar al lucrării, de o lungă listă a indicelor de nume și mai cu seamă de notele lămuritoare, care singure ar putea alcătui un volum depășind două sute de pagini, foarte meticulos făcute și absolut indispensabile lectorilor de astăzi, ca să le înlesnească pe de o parte înțelegerea și să-i familiarizeze cu atmosfera și confruntările, iar pe de altă parte să le adauge un prețios spor de informare și de cunoaștere, în genere rîvnit. Notele acestea definesc expresiv și strălucit, laborioșul travaliu depus de Ioan Adam.

Articolele, în marea lor majoritate, sînt recoltate din ziarul „România Liberă" dintre anii 1881—1884, cînd se vede, Duiliu Zamfirescu e atras și posedat de fascinația ziaristicii. Mai sînt și unele din cotidianele de limbă franceză **L'Indépendance roumaine** și **L'Etoile roumaine**, ca și — foarte puține — din periodicele **Convorbiri literare, Noua Revistă Română, Revista Idealistă** și **Luceafărul.** Dar în principal cartea este închegată pe activitatea de jurnalist de la **România Liberă.** Și dacă am priceput bine tabelul cu indicele textelor neincluse în volumul prezent, cu nominalizarea titlurilor, data și numărul de apariție — 21 de articole în total și toate din **România Liberă** — pe care alcătuitorul ediției **„le-a considerat de interes minor și nerelevante pentru posibilitățile scriitorului"**, înseamnă implicit că se reproduce întreaga publicistică de la **România Liberă** și totodată că orice cititor avînd putința unor mai lesnicioase verificări, prin indicațiile date, va aprecia așa cum se cuvine dincolo de delicatele criteriilor estetice, care pot varia de la om la om, onestitatea de spirit care l-a călăuzit pe Ioan Adam în munca sa și care — vom fi cu toții de acord — îl onorează.

În ce mă privește, reamintesc, că acum doi ani, cînd descoperindu-l în **„Îndreptarea"**, de după primul război mondial, am scris în „Flacăra" entuziasmat de gazetarul Duiliu Zamfirescu, cu verva, culoarea și aciduările lui sugerîndu-i unei culegeri și retipăriri, nu știam că Ioan Adam trudea cu doi ani mai înainte la volumul pe care-l am în față. Și aflu din mărturia lui Ioan Adam subscrisă că și al șaselea op din „Opere" la care lucrează și care va urma este și el consacrat în continuare publicistului și ziaristului Duiliu Zamfirescu.

Mă bucur și-l felicit călduros. Ioan Adam, luminînd un aspect necunoscut al unui clasic al istoriei literare românești, a săvîrșit un important act de cultură, pentru care va avea întotdeauna dreptul la recunoștința și mulțumirile noastre de inimă și de intelect.

L. KALUSTIAN ■

Desene pe asfalt

Satul din... București

Satului din... București ! se spune muzeu. Dar **Muzeul satului** trăiește cu atîta vigoare și îmbătrînește cu atîta înțelepție încît e chiar un mare sat cu care ne mîndrim, de care Bucureștii nu se mai pot despărți. Ce capitală de țară mai e prevăzută cu un asemenea concentrat de memorie ?

Timpul trăit de gospodăriile satului citadin e unul viu, avînd fluiditate și istoricitate. E timpul în care ne mișcăm și noi, semn că viața n-a încetat să curgă în lemnul temeliilor sau acoperișurilor lui. Aduse din cele patru puncte cardinale și refăcute așa cum au fost, mădularele caselor poartă în ele aburul pămîntului pe care l-au umbrit, văzduhul ce le-a lustruit șindrilele și anotimpurile ce le-au gravat cu viscole. Cîtă glorie și cîtă însingurată speranță în alcătuirile lor irepetabile ! Ce somn ar avea Bucureștii fără somnia dulce a acestui sat ? Cum ne-am putea gîndi trecutul altcum decît mișcîndu-ne umbra pe ulițele lui cu zăpadă blîndă ?

Și aproape că nu mai știe care-i gazda și care e oaspele ! Satul a venit la București ori marea cetate descinde din coasta unui sat și încă a unuia populat cu toate podoabele de arhitectură ale tuturor țărilor românești ? La noi Istoria întruchipată de satul de lîngă Herăstrău e o „carte" scrisă cu cerdacuri și odăi de taină, cu turle de lemn purtînd în lemn clopote ; carte cu fîntîni țișnite din mit și cu mîini muncite, purtînd pe talgere pîinea și sarea.

Să nu uităm de satul-fără-nume. El există cu netulburare aici, ca în inima unei inimi.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Mircea Bunea:

„Împotriva nisipurilor"*)

Ani lungi, reportajul, la noi, a dezinformat prin beatitudine. Materia lui primă o constituiau exclamația și entuziasmul. O pleiadă de reporteri, astăzi pensionari sau în prag de, au jubilat pe hîrtie, un sfert de secol, izbutind să prepare din nimic apa de trandafiri și să europească toate uraniurile și intîmplările. Sînt dureri în ceafă cînd mă gîndesc că, la începuturile mele, am fost victima lor. Sentimentalismul dulceag, pianitcat cu bună știință și răspîndit cu galeata, fie din oportunism, fie din rea credință, de cei mai adesea din lipsă de talent, de gîra spinării și chiar de patriotism (nu folosim cu nimic țării și construcției socialismului, trecînd sub tăcere și sub piatră neagră partea dură, insuportabilă sau potrivnică a vieții) a semănat în rîndul cititorilor imaginea artificială că trăim în cea mai frumoasă dintre lumi, chiar mai înainte de-a o fi făurit. Deasupra adevărului s-au așternut cucurbete de hîrtie ; timpul inocilor le-a rupt, cu toate că n-a izbutit să le calce pe de-a-întregul în picioare și să le facă ferfeniță ; și totdeauna se vor găsi unii care să încropească un petec de bilci, cu acadele și sirop sălciu, în vastul cîmp al durării socialismului. Dar pe noi ne interesează faptul demn de salutat că reporterii aparținînd noii vremi (nu toți, să ne înțelegem, ci puțini, uneori chiar foarte puțini) scormonesc cu patimă pe toată întinderea și-n toate dedesubturile vieții. Lîngă un Ilie Purcaru, Paul Anghel, Pop Simion sau Mihai Pelin, săgetați de a vedea viața așa cum e și apucați de nebunia de-a o povesti deschis, se înscrie, ca o apariție explozivă, Mircea Bunea. Îl știu din vremea cînd era corespondent pentru județul Brăila al unui ziar central. Impulsiv, în veșnică dușmănie cu abuzul și nedreptatea, totodată cîntăreț al izbînzilor, plin de vitalitate, călăreț în galop peste întinderile de pelin, îndrăgostit de Dunăre și de țara magică de dincolo de Dunăre, populată de o lume scufundată peste care scapără vrăji ființa nemuririi : grîul ; și zăpezile ; și legendele ; și fantoma legendelor.

Plecat din Brăila (care reporter nu pleacă mereu ? !) în urma unor rupturi, a unor clipe ce puteau fi date la scădămînt sau uitate, Mircea Bunea a găsit asemeni unui alt izgonit din Brăila (l-am numit pe poetul și publicistul N. Grigore-Mărășanu) fluviul spre care se simțea chemat. Există azi în București o mare școală a reportajului. Se numește revista Flacăra. Aici, sub supravegherea lui Adrian Păunescu, un îndrăgostit pînă la nebunie de tot ceea ce frămîntă viața României — sub val încîntător, precum și sub val tulbure — Mircea Bunea și-a dat măsura întregului talent, devenind unul din numele îndrăgite de sutele de mii de cititori. Deschid revista și-i caut iscălitura, cu același interes cu care o caut pe a lui L. Kalustian, Cosașu, Purcaru, Păunescu, Pelin, Mărășanu și mă bucur să-l aflu mereu căutînd în adîncimile lumii noastre cu îndîrjirea de altădată a lui Brunea-Fox (marele prinț al reportajului), cu intuiția de expresie despicată-n dinți și numai apoi zvîrlită în pagină a lui Zaharia Stancu.

Mircea Bunea n-a fost și nu este scriitor într-o poleială. El umblă, ca să-și încarce arma, scrie, ca să incite și publică pentru a face mai ușor de cucerit viitorul. Orice reporter bun e un copil teribil : aleargă pe cărările veacului fără să simtă că îmbătrînește. Sau fără să vrea să vadă că îmbătrînește, ceea ce e tot una. Marele Zaharia Stancu, bolnav, îmi spunea : vreau să mor ca reporter, sînt dator cu toată viața mea să aflu ce e și cu moartea, indiferent că nu voi mai avea cum transmite ultimul meu articol. Reporterii nu fac Istorie. Dar trăiesc și mor pentru ea. Și oricît de puțini ar fi cei buni, astăzi, ei nu vor alcătui niciodată o ciasă pe cale de dispariție.

FĂNUȘ NEAGU ■

*) **Mircea Bunea, Împotriva nisipurilor, volum de reportaje premiat la a treia ediție a concursului de debut al Editurii Eminescu.**

Inbirea de frumos

Un cămin de copii

Lîngă satul lui Marin Preda se află un cămin de copii orfani, peste trei sute, rămași fără părinți din diferite dureroase pricini. I-am avut înaintea ochilor, cu alți colegi ai mei, pe toți, în cămăși albe, ascultîndu-ne numai privire, spirit și nădăjduire umbrită de lacrima neprihănirii.

Dintre copii ca voi au ieșit oameni mari de-a lungul veacurilor, iubiți copii ai Bărăganului, genii în arte și științe, pictori și poeți, medici și misionari vestiți, savanți de renume, pentru că singurătatea și lipsa căminului părintesc nu i-a doborît ci le-a atîțat rîvna pentru a înfăptui opere pilduitoare pentru binele oamenilor. Numai să aveți răbdare, în acești ani dificili ai adolescenței, să nu vă risipiți energia trupească și sufletească în lenevire, încurajați de rele obiceiuri, ci să vă păstrați curățenia, pentru care veți fi încoronați în ceasul nunții voastre cu cununa fecioriei ; să vă fie zilele și nopțile curate, să vă feriți de minciună și deznădejde ; iar voi, profesorii și îngrijitorii lor, să-i socotiți ca pe proprii voștri copii, pentru că pacea sufletească dobîndită în urma iubirii ce o purtați celor aflați în ceas de cumpănă este o răsplată care întrece mii de comori de aur și argint.

Bucurie mai mare pentru un scriitor nu cred că poate fi decît a se ști, prin cărțile lui, implicat în dreapta viețuire a acestor copii, proprii noștri copii, pe care ni-i abandonăm, vai, cu atîta de îngrozitoare ușurință.

IOAN ALEXANDRU ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI, VINERI, 4 IUNIE 1982

NICOLAE CEAUȘESCU, 1 iunie 1982:

„Nu se poate vorbi de educație patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri. Avem un trecut glorios, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru. Avem datoria să ridicăm pe o treaptă nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire, să ridicăm pe noi culmi de civilizație poporul, națiunea noastră socialistă"

8 iunie 1917: intrarea în armata română a voluntarilor ardeleni

Unul din cele mai semnificative și mai emoționante capitole din istoria luptelor pentru realizarea unității naționale a poporului român a fost încadrarea în armata română în anul 1917 a voluntarilor ardeleni foști prizonieri în Rusia.

Luați prizonieri de către armatele țariste în luptele din Galiția și Polonia în anii 1914—1916, acești prizonieri și-au exprimat dorința de a fi încadrați în armata română spre a putea lupta pentru eliberarea Transilvaniei. În urma unui acord între guvernul român și guvernul de la Moscova, o bună parte din acești prizonieri au fost concentrați în lagărul de la Darnița — o localitate din Ucraina — unde s-au organizat în vederea venirii pe frontul românesc din Moldova.

La 13/26 aprilie 1917 același prizonieri au adresat guvernului rus și guvernului român de la Iași, precum și tuturor reprezentanților diplomatici aliați la Moscova, un memoriu prin care își arătau hotărîrea de a lupta pentru realizarea idealului național. „Noi, corpul voluntarilor armatei române — se declara în memoriu — ofițeri, subofițeri și soldați de națiune română de pe teritoriul monarhiei Austro-Ungare, foști prizonieri de război în Rusia, cu jertfa vieții noastre **sîntem gata să intrăm în luptă pentru împlinirea idealului nostru : de a uni tot poporul, tot teritoriul românesc din monarhia austro-ungară, cu una și nedespărțita Românie, liberă și independentă.**"

Comentînd textul și semnificația acestui memoriu, cronicarul vieții prizonierilor din Rusia, Petru Nemoianu scria în 1922 : „Li se cuvine toată onoarea și recunoștința voluntarilor de la Darnița pentru înțelepciunea cu care au cumpănit evenimentele, căci din această înțelepciune s-a născut prima manifestare colectivă a românilor din Austro-Ungaria — memoriul manifest — care, pentru întîia dată în cursul războiului, prin voința expresă a ardelenilor, a pus problema românească, net, fără tertipuri diplomatice, la lumina zilei, aducînd-o la cunoștința tuturor... **Darnița** — precizăm cu tărie Petru Nemoianu — **a fost prima Alba Iulie a Ardealului**".

La 3 iunie 1917 cu concursul larg al autorităților rusești, organizați și conduși de ofițerii în rezervă Pompiliu Nestor (medic), Victor Deleu (avocat), Emil Isopescu (profesor), și alți voluntari ardeleni erau gata să reintre în război. Un prim lot din acești voluntari (116 ofițeri și 1250 soldați) au pornit imediat spre Iași. Entuziasta primire ce li s-a făcut la 8 iunie în vechea capitală a Moldovei de către guvernul aflat în refugiu, de populația orașului, ca și discursurile rostite în onoarea lor de generalul Prezan, comandantul armatei române, Ion I.C. Brătianu, Octavian Goga, Nicolae Iorga precum și articolele scrise de scriitorii M. Sadoveanu, Cornelius Moldovan, Ion Minulescu și de ziariștii George Ranetti, P. Locusteanu, C. Gongopol, au constituit o dreaptă răsplată pentru patriotismul lor și în același timp o nouă și emoționantă dovadă a nedezmințitei solidarități naționale.

În lunile următoare numărul voluntarilor veniți din Rusia, dintre care unii au luat parte și la eroicele lupte de la porțile Moldovei, s-a ridicat la peste zece mii (300 de ofițeri și 9 771 de soldați). Unii dintre acești prizonieri, ca țăranul Augustin Roșianu din comuna Geoagiul de Sus (Hunedoara), fost soldat în Regimentul 50 infanterie de la Alba Iulia, s-au adresat direct guvernului român de la Iași rugindu-l să intervină pe lîngă „înalta căpetenie a Rusiei" pentru a-i elibera din captivitate, spre a putea „veni în armata română", care lupta pentru dezrobirea Transilvaniei. În cazul că eliberarea din prizonierat n-ar fi posibilă, soldatul Augustin Roșianu — care oferea guvernului român și suma de 50 de ruble pentru susținerea războiului — mărturisea că el și ceilalți tovarăși ai săi, care cunoșcuseră oprimarea austro-ungară „cînd se va pune pace în toată lumea, vom veni în acel teritoriu pămînt unde va stăpîni România, dară unde va stăpîni dușmanul nostru pînă ne stă capul sus nu vom intra, și mai ales eu unul nicidecum în veci".

Alături de cei zece mii de voluntari veniți din lagărele rusești, teritoriile de sub ocupația habsburgică au participat la războiul de eliberare prin 12 000 de soldați recrutați dintre refugiații veniți direct în țară, începînd din anul 1914, și care, în vederea încolării lor în armată, au renunțat la cetățenia austro-ungară.

Și războiul din 1916—1918, ca și cel din 1877—1878, n-a fost astfel numai al românilor din vechea țară, ci și al românilor din provinciile subjugate, dorința de libertate și unitate fiind aceeași pentru toți.

VASILE NETEA ■

La Ripa Morii

Fii martorul fără tăgadă
și-naltă rugul tău acum
din vatră-n vatră să se vadă
ce nu s-ar fi putut altcum,
cînd erai umbra la de fum
din deal în deal, din vale-n vale,
din palmă-n palmă de pămînt,
dintr-un mormînt în alt mormînt,
cu vitejie și cu jale.

Dar cînd au fost acele lupte
și s-a legat acest îndemn
prin locurile cunoscute
sub semnul crucilor de lemn
din scrisul cărora însemn
în cimitirele gorgane
unde s-au strîns ca un convoi
copiii țării transilvane
și-ai Judecății de apoi ?

Parcă demult, în alte vremuri,
parcă prin alte tuleiști,
o toamnă-n care te cutremuri,
din care știi că mai exiști,
mai pomenești ca din restriști
împrejmuit cum vii, de bruma
pămîntului, ori de zăpezi,
din drumul tău întors acuma
spre locul tău în care crezi.

Pe miriștile-mprăștiate
sub straiul înghețări de gips
prin ceață prind să se arate
vedenii de Apocalips
la Mureș, ca la riul Styx,
din herghelii încremenite
ca un nechez oprit în șfîrșiu
cu năzărire de copite
în coama clăilor de grîu.

Un mușuroi, cît o cetate.
Un șanț prelung, nebănuit.
Tîrîți cu ranițele-n spate
sub cerul sur, încremenit.
Urcușul nu le-a fost menit
la cei ajunși lîngă fîntîna
de întuneric, înadins,
cu fruntea coperind țărîna
cu sîngele-n pămînt prelins.

La Ripa Morii tot mai suie
cei smulși din malurile vii
de unde apa-i mai gălbuie
și mai ascunsă-n bălării,
ieșiți din șticoanele pustii
întorși parcă din alte ere
pe coasta prinsă de răchiți
în urmărire rătăciți
la cuibul de mitraliere.

Pe Mureș parcă-i gheață ruptă
ori plute vin cu geamăt mult,
soldații clătinați în luptă
luați de-ai gîrlelor tumult
într-un război de mai demult,
adu-ți aminte, erai unul
mînat în rînduri și chemat
la țărmul rupt, crucificat,
în glasul locului, străbunul.

Dă-mi Doamne vorba gurii tale
pe-aceste dealuri de blestem,
din deal în deal, din vale-n vale,
la groapa lor să te mai chem
cît frații lor le mai sîntem,
dă-mi locul lor de odihnire
pe continuturi, sub acăți,
din lumea lor să te arăți
cînd clopote vor da de știre !

Sloboade gîndul meu să spulbe
ca într-o jertfă din altar,
eă nu-i o țară-a nimărui
mormîntul lor fără hotar
încins de-ai munților pieptar,
ei vin la vremea lor să vadă
pămînturile cîte sînt
în jertfa sîngelui lor sfînt
și cîtă liniște-n ogradă.

Dă-le putere și prihană
în drumul lor să cate drept
către Cîmpia transilvană
la ceasul ultim, înțelept
pe care-n lumea lor l-așteptă,
cînd în adînc, dureri prea multe
le vor întoarce-n amintiri
povestea singurei iubiri
și cîți vor fi s-o mai asculte.

Într-un amurg fără uitare
din care văi au aoărut
să fie țării-n apărare
Eroul ei necunoscut,
și cîte drumuri au bătut
duși din istorii în istorii,
sub cerul sfîșiat și gol
dintr-un ocol în alt ocol,
soldații de la Ripa Morii ?

ION HOREA ■

Insomnie lîngă destinele țării

„Dar un început trebuie făcut. Lumea cere acte. Întîrzierea e vătămătoare"

Realismul și spiritul constructiv propriî gîndirii și acțiunii de politică externă ale lui Nicolae Titulescu și-au găsit o fericită expresie atît în atitudinile principiale cît și în demersurile concrete în domeniul dezarmării.

Înainte de orice se cuvine remarcat faptul că a susținut argumentat o relație de intimă și reciprocă determinare între securitate și dezarmare, că a pledat pentru un tip nou de securitate, care, rupînd cu tradiția de pînă atunci — ce considera, în mod eronat, că plusul de armamente duce la un plus de securitate — urma să se întemeieze pe dezarmare, omul politic și diplomatul român apreciind în mod judicios că securitatea bazată pe înarmare este o securitate de tip vechi, de fapt, o stare de continuă insecuritate.

Acționînd cu inteligență și staruință pentru luarea unor măsuri concrete, care să asigure un plus de securitate statelor și popoarelor, a criticat și a combătut ineficiența dezbaterilor în problema dezarmării, dezbateri concentrate de prea multe ori în jurul unor chestiuni formale sau colaterale, subliniind responsabilitățile directe ale marilor puteri pentru sterilitatea discutiilor sau blocarea acestui proces.

Este relevantă pentru luciditatea sa poziția adoptată față de mult discutata problemă a raportului de prioritate dintre securitate și dezarmare, care — neclarificată — făcea ca dezbaterile Conferinței de dezarmare de la Geneva să rămînă la suprafața lucrurilor, împiedicînd abordarea aspectelor de fond ; omul politic și diplomatul român a atras atenția asupra necesității de a acționa concomitent în cele două direcții, de a căuta soluții realiste și de a realiza pași concreți în ambele planuri.

Înțelegînd foarte clar că dezarmarea sau, mai bine-zis, limitarea armamentelor era blocată de suspiciune și teamă, șeful Cancelariei diplomatice românești a reliefat adeseori exigența depășirii stadiului afirmărilor principiale și a adoptării unor măsuri de încredere între statele europene, care, odată împlinite, ar fi putut fundamenta și stimula noi și mai complexe acte concrete pe linia limitării armamentelor. Într-o asemenea logică se înscrie ideea echilibrului militar — subliniată adesea de către el — dar a unui echilibru militar realizat la cote inferioare, fapt care ar fi avut, în concepția sa, un efect deosebit de pozitiv pentru continuarea unor negocieri de fond în domeniul dezarmării.

Atent la tot ceea ce însemna prezervarea capacității defensive a propriei țări, Nicolae Titulescu a pledat pentru măsuri de dezarmare care să nu anuleze statelor mici și mijlocii potențialul de apărare în fața unor posibile agresiuni.

Insistînd asupra necesității unor măsuri de dezarmare care să vizeze, în primul rînd, forțele armate ale statelor mari, subliniind imperativul de a opera cu criterii complexe și nu cu procente mecanice aplicate tuturor țărilor, Nicolae Titulescu releva — ca o condiție a securității și a încrederii — că este necesar ca măsurile de dezarmare să se aplice sub un strict control internațional.

Aducînd la tribuna internațională, în urmă cu aproape o jumătate de veac, asemenea puncte de vedere, Nicolae Titulescu s-a făcut exponent al dorinței de pace a poporului român, a hotărîrii sale de a-și consacra energiile creatoare conlucrării și progresului și de a-și aduce contribuția la rezolvarea unei grave și complexe probleme a epocii contemporane.

GEORGE G. POTRA ■

„Dezarmarea, sau mai curînd, pentru a întrebuința expresia tehnică corectă, limitarea armamentelor, este o absolută necesitate a păcii . (...).

Dar din moment ce armamentele trebuie reduse în interesul păcii și din moment ce lucrul nu se face din cauza unei temeri chiar nefundate, nu rămîne decît să ne străduim a risipi această teamă !

Și atunci cădem imediat în faimoasa controversă : trebuie ca securitatea să preceadă dezarmarea sau trebuie ca dezarmarea să preceadă securitatea, căci dezarmarea odată efectuată constituie securitate ?

După mine, dezarmarea nu va fi grăbită prin prelungirea discutării acestei controverse. O altă metodă trebuie urmată. Fiecare parte își păstrează punctul de vedere — dealtfel n-ar renunța nimeni la el — și face o propunere concretă de limitare a armamentelor în interesul păcii.

Odată ce am ieșit din domeniul principiilor și intrăm în domeniul faptelor și al ajustărilor practice, este întotdeauna mijloc să ajungi la un acord.

Chiar în securitatea stil vechi, adică în securitatea bazată pe înarmare, există o elasticitate care nu poate fi negată. Un stat e tot așa de bine înarmat cu atît la sută în plus sau în minus. Să începem, în deplină sinceritate, să uzăm de această elasticitate în sensul contracției unii. O primă etapă va fi fost astfel realizată ! De îndată ce o primă etapă a fost atinsă, lucruri care înainte păreau imposibil apar mai ușoare de împlinit. Acesta e secretul realizărilor prin etape.

Dar un început trebuie făcut. Lumea cere acte. Întîrzierea e vătămătoare".

„Conferința dezarmării va fi piatra de încercare a înțelegerii dintre națiuni (...)

Așadar, cum să nu salutăm cu bucurie adoptarea de către cea de-a 12-a Adunare a proiectului de convenție menită să dezvolte mijloacele de prevenire a războiului, care, împreună cu proiectul adoptat anul trecut pentru asistența financiară, dovedește că eforturile făcute pentru asigurarea securității merg mînă în mînă cu cele făcute în vederea dezarmării ?

Cum să nu salutăm cu satisfacție fericita inițiativă a primei comisii, care a pus în fața juriștilor din delegațiile la Conferința dezarmării problema modificării pactului și a înscrierii în statutul nostru fundamental a interzicerii absolute de a se recurge la război ?

Cum, în sfîrșit, să nu simțim o recunoștință nețărmurită pentru sforțările făcute în vederea realizării unei opriri în cursa armamentelor, măsură pe care ați adoptat-o astăzi (...) ?"

„Statele din Mica Înțelegere cred că într-adevăr diferitele teze care au fost discutate în cadrul conferinței trebuie să fie conciliate în mod rațional, că pozițiile adoptate trebuie să fie ajustate în mod echitabil, că sacrificiile și avantajele trebuie să fie bine proporționate pentru ca să se poată ajunge, cu colaborarea tuturor membrilor conferinței, la o sinteză justă care să poată fi acceptată de toate delegațiile.

O convenție asupra dezarmării care nu ar stabili o sinteză justă între cei trei factori esențiali în momentul de față pentru reușita conferinței — gradul de dezarmare, gradul de securitate și gradul de aplicare a principiului egalității — nu ar corespunde posibilităților politice actuale și nu ar fi deci realizabilă".

„Asupra importanței pe care o are **dezarmarea navală** și asupra **aspectului universal al acestei probleme**, sînt de acord (...) în a recunoaște că ea interesează deopotrivă continentele. (...).

Strînsa dependență care există între situația forțelor navale și libertatea comerțului maritim face ca problema înarmărilor navale să intereseze toate statele și chiar pe acele care nu dispun de flote importante.

Dezarmarea navală exercită așadar o influență directă asupra dezarmării terestre și asupra modului de organizare prin acorduri universale sau regionale a unui sistem eficace de securitate".

„Statele trebuie să dezarmeze pînă la limita compatibilă cu securitatea națională. Ele trebuie să dezarmeze pînă la limita care le permite să-și îndeplinească obligațiile lor internaționale. Conform Pactului, se poate întîmpla să se facă apel la forțele naționale. (...).

Nu există dezarmare posibilă fără control. Cu cît e mai puternic controlul, cu atît e mai realizabilă dezarmarea. Controlul trebuie să fie internațional. Trebuie să știm în orice clipă ce se petrece pretutindeni".

„Se vorbește de dezarmare ? Dacă cineva insistă mai mult sau mai puțin asupra caracterului tehnic al acestei probleme, care este o problemă cu totul politică, nu este mai puțin adevărat că nici un acord nu poate fi realizat fără o bază tehnică solidă".

„Medicina nucleară nu dă nimic la o parte, ea completează și adîncește"

Tiberiu Pop : doctor în științe medicale, șef al Unității de medicină nucleară de la Spitalul clinic „Panduri" din București ; membru titular sau onorific al mai multor societăți de medicină nucleară sau ultrasunete din S.U.A., Belgia, Italia, Suedia etc. ; membru al Societății europene de medicină nucleară ; autor a peste 250 de lucrări științifice publicate în țară și peste hotare ; autor, singur sau în colaborare, a numeroase cărți, între care „Scintigrafia pulmonară", Editura medicală, 1971, „Medicina nucleară în practica sportivă", Editura Sport-Turism, 1971, „Medicina nucleară în diagnosticul clinic", Editura militară, 1979, „Diagnosticul cu ultrasunete", Editura medicală, 1982 ; laureat al Premiului „Victor Babeș" al Academiei R.S.R. pe anul 1979.

— Stimate tovarășe doctor Pop, s-o luăm din aproape în aproape, ce-i medicina nucleară ?

— În două vorbe, e o nouă ramură a medicinei, cea care manipulează, rezumînd din nou, izotopi și ultrasunete. Tînără, această ramură a apărut ca o consecință logică a „exploziei" informaționale și ea a cîștigat și cîștigă teren dintr-un motiv foarte simplu, oferă șanse sporite de investigare a organismului uman. De cele mai multe ori, medicina nucleară începe cînd medicina așa-zisă clasică a epuizat soluțiile, trebuind să-și recunoască limitele. Să lămurim un lucru. Medicina nucleară nu și-a propus și nu-și propune s-o înlocuiască pe cea clasică, asta ar fi, neîndoios, o absurditate. Ea numai o completează, o adîncește.

— Cum ?

— E punctul de plecare al unor noi drumuri în abordarea pacientului, fiind cel mai elocvent exemplu de știință interdisciplinară rezultată din convergența unor ramuri ale fizicii, chimiei și electronicii cu medicina. În plus, în temeiul metodelor sale de diagnostic, fie radioizotopice, fie cu ultrasunete, ea aduce la același numitor cele două aspecte fundamentale ale unui proces biologic, conceptul de structură și cel de funcție. Progresele obținute în vremea din urmă pe de-o parte în domeniul aparaturii, pe de alta în cel al agenților radiofarmaceutici, au extins, aprofundat și diversificat sfera aplicabilității medicinei nucleare, vorbindu-se azi, tot mai des, despre specialități distincte, medicina nucleară cardiovasculară, medicina nucleară urologică, medicina nucleară ginecologică și așa mai departe.

— Să zicem că ne-am lămurit. Se impune însă nevoia unei precizări : care sînt avantajele pe care le presupun metodele de investigație ale medicinei nucleare ?

— Mai întîi că ele oferă informații la care metodele obișnuite n-au acces. Medicina nucleară coboară în profunzimea organismului.

— O clipă, dați-ne un exemplu.

— Radioimunologia, de pildă, care s-a desprins ca submarură, a izbutit să identifice hormoni și enzime, hormonul paratiroidian sau calcitonina serică, imposibil de decelat prin alte mijloace. Aș mai da un exemplu, precizarea diagnosticului prostatei prin scintigrafie cu Extracyt marcat cu Iod 131, în care Ioan Gălățeanu și Tiberiu Pop dețin brevet de invenție. Se cheamă „Procedeu de vizualizare scintigrafică a glandei prostate" și poartă numărul 63 398, datînd din 19 aprilie 1978. Principalele afecțiuni ale prostatei sînt, se știe, adenomul și cancerul, dar ele au rămas, prin metode clasice, mai greu de depistat. Ce-am făcut noi ? Le-am evidențiat scintigrafic, adică am scurtat drumul spre tratament. În general, metodele medicinei nucleare, ultrasunetele îndeobște, prezintă o serie de avantaje clare: sînt inofensive, comode, rapide și precise.

— Așa o fi, dumneavoastră sînteți mai în măsură să vă pronunțați, dar parcă însuși termenul, medicină nucleară, te sperie ?! Tehnică, mașinării, adică riscuri, nu?

— Riscuri ?! Nici vorbă, e o prejudecată ?! Să facem o discuție. Nici o metodă de investigație nu e, veți fi de acord, infailibilă, fiecăreia îi lipsește ceva, oricare e perfectibilă. Cele mai moderne, cateterismul cardiac sau arteriografia, furnizează, e drept, date foarte valoroase, dar ele supun organismul unor traume și, în plus, își asumă și o doză de risc. Sînt, în terminologia de specialitate, invazive. Metodele nucleare nu sînt. Să luăm, de pildă, ecografia, diagnosticul cu ultrasunete, adevărat miracol al ultimului deceniu, metodă recunoscută pentru aplicațiile ei clinice. Cunoașteți problema ?

— Cît de cît. Lilieci se orientează în zbor și detectează obstacolele grație ultrasunetelor, da ?

— Așa e, principiul e, în mare, același, iar metoda se distinge, repet, prin calități de excepție. Despre ea se poate afirma nu doar că s-a dezvoltat, ci că a invadat medicina de azi. E inofensivă, una la mînă. Nu se introduce nici o substanță în organism și nici nu există riscul iradierii.

— Bine, bine, dar în ce constă acest examen ?

— Transductorul, un fel de electrod, se pune pe piele. El produce ultrasunete, acestea se reflectă la impactul cu țesuturile și se întorc, pe un ecran, transformate în impulsuri electrice. În final, nu vă încare cu detalii, se obține un fel de hartă a țesutului respectiv, adică informații exacte despre starea lui de sănătate. Metoda mai e, doi la mînă, comodă pentru că bolnavul n-are nevoie, înaintea investigației, de nici un fel de pregătire.

— Trei la mînă ? Patru ?

— E, firește, foarte precisă, posibilitatea de eroare a aparatului fiind exclusă. E și foarte rapidă, rezultatele apărînd imediat pe ecran.

— Tovarășe doctor, din cîte știm, în unitatea pe care o conduceți, fur metodologie în materie de medicină nucleară, s-a realizat cea dintîi ecografie computerizată de pe glob. Vorbiți-ne despre asta.

— Unitatea, întemeiată în urmă cu 20 de ani, e dotată, fără exagerare, la cel mai înalt nivel. Să nu mi-o luați în nume de rău, dar deținem aici, la „Panduri", cea mai modernă aparatură din lume, aparatură care e, insist asupra acestui aspect, concentrată sub același acoperiș. De ce insist ? Pentru că, în străinătate, medicina nucleară s-a dispersat sau e pe cale de a se dispersa, fiecare disciplină, endocrinologia, ginecologia și așa mai departe, avînd serviciul ei de ecografie.

— Și ce-i rău în asta ?

— Informațiile sînt, și ele, fatalmente, dispersate și asta e, zic eu, rău. Coroborarea datelor ieșite din aparate e obligatorie și, totodată, decisivă. Azi, sînt tot mai rare afecțiunile care vizează un singur organ, boala e mai degrabă a întregului organism de aceea datele trebuie analizate în cadrul unei concepții unitare.

— O întrebare intermediară, pe ce căi s-au procurat toate aceste atît de sofisticate aparate ?

— Partidul și statul au sprijinit și sprijină, pe toate căile, dezvoltarea medicinei nucleare, drept pentru care am primit fonduri importante. În plus, în urma specializărilor pe care le-am efectuat, sub egida O.N.U. în mai multe țări, Suedia, Italia, Olanda, U.R.S.S., Austria, S.U.A., Canada, Anglia etc. am convins atît Agenția internațională de energie atomică cît și Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare să ne furnizeze asistență tehnică și experți. Unitatea în care lucrez și în care am reușit, sper, să încheg și să consolidez o echipă redutabilă de specialiști, a fost vizitată, între alții, de reputații profesori John Morris din Sydney și Will Nelb din Seattle. Ei au rămas plăcut impresionați de progresele făcute, recunoscînd chiar că, în unele domenii, noi, românii, am luat-o înaintea tuturor. O dovadă ? Tocmai ecografia computerizată de care aminteați, cea dintîi din lume obținută color. În octombrie 1981 și, respectiv, în mai 1982, ea a fost prezentată în cadrul unor congrese de anvergură, la Köln și, anul acesta, la Viena, interesul stîrnit de această prioritate românească fiind extraordinar.

— Tovarășe doctor, toate aceste aparate nu îndepărtează de bolnav ?

— Nu îndepărtează. Medicina nucleară nu e exclusivistă, ea știe că nu cu ultrasunetele a început și s-a terminat lumea ?! Explorările ei se petrec în contextul clinic și foaia de observație e lege. Ea nu discreditează nici o analiză, ba mai mult, în funcție de semnele clinice, alege o metodă sau alta, o cale sau alta. Există însă, recunosc, și un risc, ce poate proveni tocmai din necunoașterea deplină a aparaturii. Nestăpînită, aceasta o poate lua razna, teoretic vorbind, de unde nevoia de a avea, în toate unitățile, personal cu înaltă calificare. „Panduril" sînt, din acest punct de vedere, un exemplu, biologul Elisei Petcu, radiochimista Doinița Dumitrache, electronistul Pavel Horoziu și fizicianul Emil Toroiman fiind profesioniști de elită. Ei au o pregătire temeinică.

— Încă o întrebare intermediară, cine formează aceste cadre ? Cînd ? Unde ?

— Medicina nucleară e, cum spuneam, într-o marcată detentă, sînt în țară 27 sau 28 de unități, dar problema cadrelor nu e încă rezolvată. Șefii de unități au obligația unui atestat, la I.F.A., dar durata cursurilor s-a tot restrîns, ajungînd la cîteva luni. Legat de asta, simt nevoia să precizez că de vreo 7—8 ani există o societate română de medicină nucleară, dar ea e mai mult cu numele, nu lucrează efectiv. A venit timpul, gîndesc, ca toate forțele din acest sector să fie reunite, folosul fiind, desigur, al bolnavilor. Din păcate, aflați în necunoștință de cauză, o serie de medici alimentează tocmai prejudecata că ecografia e riscantă, că iradiază, că pune viața în pericol și așa mai departe. E o concepție greșită, neștiințifică. Deultfel, unul din interniștii noștri de elită, conferențiarul Benedict Gheorghescu de la „Fundeni", se numără, alături de Gheorghe Jovin, printre pionierii medicinei nucleare de la noi. Or, în condițiile în care funcționează o sumedenie de unități de medicină nucleară puternice, la Institutul de endocrinologie, la Spitalul Brâncovenesc, la Institutul oncologic la Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Baia Mare, Tîrgu Mureș etc., etc., eforturile lor ar trebui mai bine canalizate. O societate activă ar rezolva, în mare măsură, lucrurile.

— Poate că așa e, înainte de toate, treaba specialiștilor în medicină nucleară, ce credeți ?

— Ce-aș putea face mai mult ?!

— Nu ne referim la dumneavoastră, care ați făcut, nu-i așa, destule. Scriind cărțile pe care le-ați scris, foarte apreciate în țară și peste hotare, ați deschis un drum, continuarea lui fiind de-acum sarcina miniștrilor de resort. În altă ordine de idei, cît e de accesibilă marii mase a bolnavilor medicina pe care o practicați ?

— E, de ce să nu fie ? La noi vin pacienți de la Spitalul „Panduri", în principal, dar și din toate celelalte unități afiliate. Arondate, ca să folosesc termenul corect. De fapt, vin ei din toată țara, căci fiind vorba de sănătatea omului nu te mai uiți, cînd îți intră în cabinet, dacă e arondat sau nu ?! A proceda altfel ar fi, indiscutabil, o eroare dintre cele mai grave.

— Cît e de scump un diagnostic mijlocit de medicina nucleară ?

— Nu-i scump și, în plus, unele din datele furnizate de ea nu se pot căpăta pe altă cale. Sănătatea, e o vorbă veche, n-are preț. Oricum, din punctul de vedere al pacientului, totul e gratuit. Numai că nu toți medicii știu asta ?! După mine, nici 3 la sută din colegi nu cunosc exact ce înseamnă o ecografie ?! Le dau unora rezultatele, extrem de sofisticate și, în același timp, extrem de prețioase, ei îmi zic mulțumesc, și coborînd vocea, îmi cer să le explic pe limba lor ?! Medicina nucleară n-are însă decît o singură limbă, o altă încă nu s-a inventat.

— În privința diagnosticului, ne-am lămurit, e clar. Cu tratamentul cum e ?

— S-au deschis și se deschid, grație medicinei nucleare, noi ferestre și în materie de tratament. În cancerul tiroidian, iodul radioactiv e imbatabil. Se mai tratează cancerul de vezică urinară, policitemia vera, dermatozele etc. Problemele de dozare sînt, în modul cel mai strict, de competența medicinei nucleare, ar fi atîtea de spus. Iată, aplicațiile ei în aria sportului de performanță. Colaborăm de mulți ani cu Centrul de medicină sportivă, iar rezultatele sînt, îmi permit să apreciez, remarcabile, atît în dozarea susținătoarelor de efort, cît și, mai concret, în recuperarea după traumatisme. Cîțiva fotbaliști, Iordănescu și Iordache din ce-mi aduc acum aminte, o serie de atleți, Natalia Mărășescu, Carol Corbu, înotătoarea Cristina Balaban, alți sportivi de elită, au beneficiat de asistența medicinei nucleare și s-au însănătoșit rapid. Ramura noastră nu e însă un panaceu. Ea nu respinge nimic nu dă nimic la o parte, doar completează și adîncește. Să ne oprim, la întîmplare, asupra plantelor medicinale. Ele n-au, firește, nici o legătură cu ce facem noi, dar asta nu înseamnă că ignorăm sau privim de sus această străveche și inepuizabilă sursă de sănătate. Parcă Heraclit a zis că „natura e cel mai bun medic". Ba chiar, ca o opinie personală, aș fi tentat să afirm că pe linia valorificării plantelor, nu s-a întreprins tot. Pe frontul sănătății medicina pe care o practicăm noi e o armă, redutabilă, eficientă, dar nu-i singura, chit că e cea mai modernă, cea mai sofisticată, servindu-se și de computere. Cunoscîndu-i virtuțile, îi acceptăm și limitele.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Cine și de ce întîrzie valorificarea cătinei albe ?

De neînțeles, cu totul de neînțeles este modul în care se procedează pentru valorificarea cătinei albe. Sînt mai bine de patru ani de cînd revista noastră, anunțînd descoperirea profesorului Ion Brad, a prezentat, pe baza unei bogate cazuistici, valoarea terapeutică a extractelor de hypophae rhamnoides. De atunci și pînă în prezent, ne-au scris și ne scriu în continuare sute de foști pacienți ai profesorului Brad, persoane, care, deci, folosind ulei și praf de cătină, au ținut să ne declare că aceste produse au demonstrat o surprinzătoare eficiență în combaterea sau ameliorarea unor afecțiuni grave și a unor maladii insensibile la tratamentele clasice cu droguri farmaceutice. Ce contraargumente pot fi invocate împotriva acestor mărturii edificatoare ? Că nu aparțin unor specialiști în materie ? Că remisiunea bolii a fost o simplă întîmplare ? Că cei ce ne-au scris o dată, nu ne-au mai anunțat ulterior care au fost în timp rezultatele tratamentului ?

Ei bine, celor care ar avea de gînd să ne pună asemenea întrebări le putem răspunde încă de pe acum că nu sînt deloc puțini cei care au ținut să ne semnaleze că, în urma tratamentului, boala nu a mai revenit timp de 2—3 ani și că reluarea periodică a terapiei a dus, de asemenea, la rezolvarea recidivelor. *Nimeni niciodată nu ne-a scris că produsele din cătină albă au provocat consecințe nedorite.*

Ne-a scris, de pildă, Ioana Mondiru din Craiova, care, după ce ne înștiințează că a suferit ani la rînd de o nevroză gravă, tratată fără succes în diferite clinici și secții de neurologie, ține să ne declare că afecțiunea i-a dispărut în urma unui tratament de 30 de zile cu praf de cătină și că de atunci, din 1979, boala nu a mai revenit. Un alt fost pacient al profesorului Ion Brad, pensionarul Achim Negruțiu din București, ne-a declarat că, folosind două luni la rînd un tratament combinat cu praf și ulei de cătină, s-a vindecat în 1980 de un ulcer duodenal care de atunci nu a mai reapărut.

Asemenea dovezi scrise, asemenea scrisori sosite pe adresa redacției noastre ca și pe cea a profesorului Ion Brad, sînt, însă, așa cum aminteam, de ordinul sutelor. Or, ce poate fi mai concludent decît însăși mărturia bolnavului, a celui care, deci, urmînd prescripțiile profesorului Brad, declară negru pe alb că s-a făcut bine sau că maladia a înregistrat o sensibilă ameliorare ?

Vom reaminti, de asemenea, că între timp, prafui și uleiul de cătină și-au demonstrat eficacitatea și prin solicitudinea unor medici curanți. Comunicările acestora au făcut, de asemenea, obiectul unor relatări publicate în coloanele „Flacării". Notăm în mod special studiul medicului oftalmolog Petre Vlad de la Spitalul județean Buzău, prin care se notează efectele terapeutice postoperatorii ale uleiului de cătină, prezentîndu-se în acest sens mai bine de 120 de cazuri. Ceea ce, evident, nu este deloc puțin și poate constitui oricînd un argument solid în favoarea celor ce folosesc în mod curent extractele de hypophae rhamnoides.

Un exemplu mai recent și la care ne-am referit într-o ultimă relatare, este cel prezentat de Clinica de oftalmologie a Spitalului Militar din București. Astfel, în referatul întocmit de medicul oftalmolog Daniela Stanciu, se arată între altele următoarele : „Din 75 de bolnavi ai lotului studiat, 15 au fost internați cu diagnosticul de cheratoconjunctivită herpetică. La acești bolnavi am folosit ETH (extract total de hypophae rhamnoides — n.n.) în instilații oculare pe tot parcursul tratamentului, obținînd rezultate parțial satisfăcătoare în comparație cu lotul martor tratat cu I.D.U., unde dispariția leziunilor corneene a fost sensibil mai lentă. În schimb, asocierea ETH-I.D.U. a condus la rezultate mai bune decît simpla aplicare de I.D.U., reducîndu-se sensibil numărul mediu de zile de spitalizare la lotul studiat. Studiul nostru a cuprins și observații asupra unui număr de 6 bolnavi internați cu diagnosticul de maladie de grefon. Aplicațiile locale cu ETH au condus la rezultate satisfăcătoare. Grefonul și-a recăpătat în scurtă vreme transparența, nu s-au înregistrat reacții de respingere sau tendința la respingere iar bolnavii s-au externat după o perioadă scurtă de spitalizare".

Tabloul bolilor ce pot fi ameliorate sau amellorate cu ajutorul extractelor de cătină albă este însă mult mai mare. Acestea și-au dovedit eficacitatea în combaterea unor variate și chinuitoare boli de piele, în afecțiunile gastrointestinale, în bolile sistemului nervos, în faringite, amigdalite și astm bronșic, în reumatism și chiar în boala neoplazică. Evident, este riscant, este nefondat să afirmăm că produsul poate vindeca boala canceroasă, dar din moment ce există mărturii în acest sens, din moment ce cătina albă nu are contraindicații, de ce să nu cercetăm pe baza unor experimente clinice în ce măsură extractele de cătină demonstrează sau nu efecte în combaterea acestui teribil flagel ? Profesorul Brad studiază planta de mai bine de 20 de ani și în calitate de biolog i-a determinat în mod științific structura și principiile active, explicînd pe această cale miraculoasele efecte terapeutice și energovitalizante ale cătinei albe. Mai mult decît atît : încă acum 12 ani, regretatul profesor dr. Iancu Gontea, în colaborare cu cercetătoarea Zenovia Bărduță, răspunzînd solicitărilor profesorului Brad, a prezentat o comunicare prin care se aduce o explicație științifică în legătură cu eficiența nutrițională și terapeutică a fructelor de cătină.

Cu toate acestea Institutul de cercetări chimico-farmaceutice continuă să cerceteze și să studieze cu viteză de melc ceea ce a fost odată dovedit, să reia, cum remarca pe bună dreptate profesorul Brad, un drum parcurs de alții, să descopere ceea ce a fost odată descoperit, să dezlege mistere dezlegate. Și asta în vreme ce extractele de hypophae rhamnoides continuă să-și demonstreze utilitatea, așa cum o declară deopotrivă pacienții profesorului Brad și specialiștii care folosesc aceleași produse în cadrul unor așezăminte medicale.

Iată de ce ne întrebăm pe bună dreptate cît timp va mai trece pînă cînd forurile medicale de decizie se vor încumeta să dea aviz favorabil fabricării unor produse galenice pe bază de cătină albă, renunțînd, în sfîrșit, la jocul periculos cu timpul și nervii oamenilor ?

LIVIU TIMBUS

În legătură cu hidrolizatul acid din ser de cal

Ne-au scris și ne scriu în continuare numeroși cititori, interesîndu-se în ce mod pot beneficia de tratamentele cu hidrolizat acid din ser de cal, descoperire și metodă datorate doctorului Geo Săvulescu și prin care se preconizează o nouă terapie în combaterea bolilor reumatismale. În numărul 18 al revistei noastre am arătat că produsul urmează să fie testat în mai multe așezăminte medicale din Capitală și provincie. În prezent sîntem în măsură să anunțăm că tratamentele urmează să înceapă într-un viitor apropiat (aproximativ în 2—3 luni), la o dată pe care o vom anunța din timp în cuprinsul revistei noastre.

Medicamentul doctorului Leontopol a primit aviz de fabricație

În sfîrșit, Ministerul Sănătății a transmis un scurt comunicat cu privire la medicamentul antineoplazic al doctorului Mihai Leontopol. Iată-l, reprodus din ziarul „România liberă" de luni, 31 mai :

O veste îmbucurătoare pentru sănătate

Ministerul Sănătății aduce la cunoștință că s-a dat autorizație de fabricație temporară a produsului „L-1" (autor dr. Mihai Leontopol), pentru a se da posibilitatea extinderii experimentării metodei de tratament cu acest produs în unele forme de cancer.

Chiar dacă nu se fac alte precizări (cum adică fabricație temporară ? !), publicarea acestui comunicat e, firește, un fapt pozitiv. Ca unii care, de la bun început, am pledat cauza medicamentului „L-1", îl salutăm ca atare. Promitem totodată să revenim, săptămîna viitoare, asupra subiectului, invitînd la cuvînt specialiști, spre a consolida acest bun cîștigat pentru sănătatea oamenilor. În situația Leontopol, ministerul de resort o știe prea bine, mai sînt multe de făcut.

În încheiere, o altă veste îmbucurătoare. De cîteva zile, doctorul Leontopol a părăsit spitalul în care fusese internat pentru o afecțiune cardiacă, reluîndu-și activitatea în ritm susținut. **(Ovidiu Ioanițoaia)**

Partid al zidirilor

Inimile noastre sînt tot atîtea porți deschise
Spre luminile zărilor de azi,
Cîte nu au fost date niciodată acestui românesc pămînt,
Acestor minunate planuri de visuri și împliniri.
Zidirile stau în puterea noastră
Și soarele mărșăluiește împreună cu noi
Spre orizonturile înfăptuirilor.
Frunțile noastre poartă podoabe de aur și argint
Contururi din stropi de luciri și faruri
Cu flăcări de rubine și izvoare ale tihnei.
Cîntirea vine azi din piepturi restrînte spre înnoiri
Să aducă omagiul drept partidului nostru;
Partid al poporului,
Partid al dreptății și al luminilor,
Al zidirilor noastre pentru eternitate.
Cetățile se înalță zvelte, ca niște Luceferi,
Spre bolta fără sfîrșit — rod al rodniciei noastre
Și ale brațelor fără de tihnă hotărîte să stăpînească
Pentru vecie pe pămîntul belșugului tihna cea de toate zilele.
De aceea inimile noastre sînt tot atîtea porți deschise
Spre luminile zărilor de azi,
În timp ce zidirile stau fără răgaz în putința noastră !

HORVATH DEZIDERIU ■

Dezarmarea cancerului

Se pare că în acest zbuciumat veac mor mai mulți oameni de cancer decît de glonț. Spun se pare, fiindcă nu există statistici despre victimele maladiei secolului, numele lor nefiind citate prin ordin de zi, ci, cel mult, prin modeste ferpare. Ele au rămas doar în memoria, volatilă, a rudelor. Dar, deși nimeni nu a avut curiozitatea morbidă să însumeze pe cei despre care doctorii le-au șoptit la ureche rudelor : „E bolnav incurabil", eu totuși cred că numărul celor morți din neputința medicinei tinde să-i depășească pe cei ai ucișilor din neputința guvernelor de a se înțelege.

Sigur, arsenalul nuclear de astăzi poate modifica, în cîteva fracțiuni de secundă, raportul în favoarea „ucișilor". Aceasta e o certitudine care nu are nevoie de statistici. Și contra acestei certitudini aberante se ridică toți oamenii de bunăcredință într-o coaliție a dezarmării.

Față de unanimitatea în care se luptă pentru dezarmarea nucleară, apare cu totul de neînțeles lipsa de sprijin a luptei pentru dezarmarea cancerului. Urmăresc de multă vreme în revista „Flacăra" articolele consacrate medicamentului „L" și descoperitorului acestuia, doctorul Mihai Leontopol. La început le-am citit cu curiozitatea profanului și cu speranța că, în sfîrșit, rebeliunea celulelor canceroase ar putea fi înfrîntă ; ca militar — sînt general-locotenent în rezervă — mi-a fost întotdeauna greu să accept că o situație nu poate fi stăpînită sau măcar stabilizată. Pe măsură ce materialele au prezentat cazuri concrete de vindecări — cu nume de oameni, adrese, facsimile după bilete-sentință de externare din spitale reputate — m-am simțit învolat în pasnica cruciadă pentru omologarea medicamentului. Mai ales că, așa cum înainte nu exista familie care să nu aibă o rudă, sau o cunoștință, atinsă de cancer, acum s-a ajuns să nu mai existe familie care să nu aibă o rudă, sau o cunoștință, tratată cu medicamentul doctorului Leontopol.

Se va spune că exagerez. Desigur, exagerez. Dar nu e vina mea că acest medicament nu se găsește în farmacii, că nu a devenit un mijloc curent de tratare a unei maladii care ar deveni curabilă. Și nu e vina mea că se întîrzie comunicarea în presă a concluziilor comisiei care trebuia să decidă dacă medicamentul este bun sau nu, deși majoritatea reputaților profesori membri ai comisiei s-au exprimat individual în „Flacăra" în favoarea lui. Așa se face că un general este silit să exagereze fără voia lui.

V-am scris această scrisoare ca un simplu reprezentant al opiniei publice, dar și în calitate de patriot care crede în talentele acestui popor, ca patriot care, punîndu-mi semnătura, în februarie 1945, pe cunoscutul protest împotriva lui Rădescu, mi-am afirmat răspicat încrederea în noul destin, socialist, al țării mele, încrederea — confirmată de realitate — că socialismul va da frîu liber capacității creatoare a poporului, că în noua orînduire ideile noi și generoase vor triumfa, că tot ce-i spre binele și fericirea omului va fi sprijinit, încurajat.

Nu cred, nu pot, nu vreau să cred că o schilpire atît de tulburătoare ca aceea izcată de admirabilul doctor Mihai Leontopol în lumea suferinzilor de cancer ar putea fi împiedicată de cineva să se transforme într-o flacără care să lumineze calea spre eradicarea acestei maladii a zbuciumatului veac XX.

În încheiere, îmi exprim speranța că pentru dezarmarea totală a cancerului nu vor mai fi necesare alte și alte tratative interminabile, ci o simplă rezoluție care să confirme o situație de fapt.

General-locotenent în rezervă
NICOLAE POPESCU ■

Ce-i nou cu Iulică Voinea?

În legătură cu situația doctorului veterinar Iulică Voinea, am fost informați că factorii de conducere ai județului Arad au solicitat forurile științifice competente și au luat toate măsurile pentru a se verifica imediat cu exigența științifică și civică adecvată cele ce susține că ar avea în materie de sănătate respectivul doctor veterinar.

Pînă atunci, din motive lesne de înțeles, cetățenii sînt rugați să nu se mai deplaseze la Arad fiindcă o vor face degeaba, cel căutat fiind angrenat în operațiunile de verificare și testare a medicamentelor sale. Cei interesați trebuie să manifeste răbdare și încredere pentru ca toate cercetările să se poată desfășura în deplină liniște, cu probitate științifică și siguranță morală. Ca oameni care am scris primii despre preocupările lui Iulică Voinea — așa cum am fi primii apărători în cazul cînd i s-ar face vreo nedreptate — îl somăm să facă tot ce depinde de el pentru reușita cooperării cu factorii care au reacționat prompt la sesizarea noastră ; altfel se va face vinovat de toate consecințele posibile. El, Iulică Voinea ca orice cercetător sau descoperitor pe tărîmul sănătății, n-are dreptul să dea iluzii sau să amîne ceea ce, iată, autoritățile cele mai apropiate sînt dispuse să cerceteze și să confirme și, dacă e cazul, să valorifice. Așadar, subliniind încă o dată că sesizarea noastră nu era menită să îndrepte pașii bolnavilor spre Arad, ei să provoace verificarea științifică riguroasă a celor susținute de Iulică Voinea, făgăduim că vom reveni. Cine vrea să se ducă la Arad, o face pe cont propriu, autoritățile locale neputînd deocamdată, pînă la stabilirea verdictului, să permită practicarea unei metode neverificate.

SORIN POSTOLACHE ■

O șansă pentru redobîndirea sănătății :

Reîntoarcerea la natură

— Stimată tovarășă doctor Elena Berlescu, sînteți autoarea lucrării — fără îndoială impresionantă — „Dicționar Enciclopedic Medical de Balneoclimatologie", apărut în Editura științifică și enciclopedică. Am auzit în lumea medicală că ar fi prima lucrare de acest gen.

— Într-adevăr, în specialitatea de balneoclimatologie nu s-a mai scris un dicționar enciclopedic medical.

— Ce v-a determinat să scrieți această lucrare? Cum s-a născut ideea?

— În activitatea mea complexă, de cercetare științifică, didactică și de asistență medicală, am avut prilejul și șansa să cunosc multiplele fațete ale balneoclimatologiei, începînd cu descoperirea factorilor naturali, fundamentarea științifică a mecanismelor de acțiune ale acestora și terminînd cu constatarea eficienței lor terapeutice. Am acumulat astfel o experiență pe care, am crezut eu, am obligația morală s-o pun la îndemîna celor ce au nevoie de ea.

— Numărul șocant de mare de stațiuni cuprinse în dicționar este o dovadă a prețuirii de care se bucură la noi, în lupta pentru sănătate, factorii naturali?

— Fără îndoială. Stațiuni balneare care au funcționat în epoca romană funcționează și astăzi. Numeroasele vestigii arheologice confirmă continuitatea tradiției balneare pe teritoriul României. Sînt foarte cunoscute în acest sens stațiunile Herculane, Geoagiu, Felix, Ocna Sibiului, Sovata, Mangalia și altele.

— Cum înțelegeți rolul factorilor naturali în cadrul terapiei generale?

— Balneoclimatoterapia are meritul de a putea interveni în cele 3 etape ale tratamentului și anume: în profilaxia primară, ca tratament curativ (profilaxia secundară), și în cadrul complexului de mijloace terapeutice pe care le presupune recuperarea funcțională.

— Se poate face o diferențiere în ceea ce privește ponderea factorilor naturali în cele trei situații menționate?

— Deși importanța lor este egală, aș insista totuși asupra rolului inegalabil al acestora în profilaxie, înțelegînd prin aceasta prevenirea îmbolnăvirii. Orientarea medicinei moderne își propune ca obiectiv principal folosirea posibilităților capabile să mobilizeze mijloacele de apărare ale organismului. Sub acest aspect factorii naturali, respectiv apele minerale, nămolurile terapeutice, bioclimatele influențează verigile fiziologice importante ale organismului, crescînd capacitatea imunologică nespecifică, reglînd funcțiile sistemului endocrin, mobilizînd sistemele hematoformatoare etc. Aceste mecanisme sînt deosebit de importante, atît pentru copilul în creștere cît și pentru adult. Factorii de risc, constituționali sau de mediu, cît și confortul oferit de condițiile vieții moderne îl „protejează" pe adult de contactul cu natura. Cu timpul, lipsa de solicitare a mecanismelor de adaptare ale organismului duce la scăderea posibilităților de apărare ale acestuia față de îmbolnăvire. Reluarea cît mai frecventă a legăturii cu factorii naturali, cît și cu factorii fizici adjuvanți incluși în capitolul hidroterapiei, sînt măsuri care trebuie să intre în programul de viață al fiecăruia dintre noi. Din acest punct de vedere stațiunile balneare oferă condiții optime.

— Am remarcat în lucrarea dv. că, pe lîngă precizarea indicațiilor privind tratamentele balneoclimaterice în diferite boli, acordați o importanță deosebită precizării ferme a contraindicațiilor.

— Așa este. Ca orice tratament, terapia balneoclimatologică are și contraindicații care trebuie foarte bine cunoscute. Sînt unele afecțiuni care contraindică total tratamentele balneare: sînt altele în stadii care impun amînarea balneoterapiei pînă la stăpînirea cu mijloace medicamentoase sau chirurgicale a stadiului acut sau subacut al bolii.

— Considerați că tratamentele balneoclimaterice trebuie făcute numai în condiții sanatoriale?

— Depinde de boală, de stadiul ei, de bolile asociate și de starea generală a bolnavului. Sînt localități balneoclimaterice ce posedă factori naturali la fel de prețioși ca și cei din stațiunile balneare de interes republican. Necunoașterea acestora face ca în perioadele de vîrf ale sezonului cald să se creeze aglomerări în acestea din urmă, cu consecințele firești unei asemenea situații. Acesta este motivul pentru care am precizat în dicționar bolile și stadiile în care acestea pot beneficia de cure balneare în localitățile balneoclimaterice răspîndite în diferite județe ale țării. Numărul lor este, într-adevăr, cum ați remarcat, impresionant.

— Abundența informațiilor cuprinse în acest dicționar este copleșitoare. Lucrarea cuprinde date privind istoricul balneologiei românești, evocări de personalități ce au adus contribuții la progresul acesteia, obiectivele turistice mai importante și chiar căile de acces la ele.

— Am dorit ca dicționarul enciclopedic medical de balneoclimatologie să fie accesibil nu numai medicilor din specialitate sau din alte specialități, ci și publicului larg beneficiar al factorilor naturali în perioadele de vacanță, concediu, zile libere.

— Avînd în vedere obligațiile dumneavoastră, bănuiesc că elaborarea acestei lucrări nu a fost prea ușor de realizat. Cît timp ați lucrat?

— Acum, cînd dicționarul este în librării, timpul folosit pentru întocmirea lui își pierde din importanță. Mi-au trebuit totuși 5 ani, dar cel mai greu a fost în ultimii trei ani în care am lucrat folosind tot ce mai rămînea zilnic ca timp liber, simbetele, duminicile, concediile de odihnă. Mai dificil mi-a fost să răspund întrebărilor mălițioase ale colegilor mei care — asta era problema! — nu-și puteau explica de ce kilometrajul autoturismului meu rămînea nemodificat chiar și după concediu! Știți, eu n-am spus nimănui cu ce mă ocup în timpul liber. Îmi place să fac surprize!

— Ce-ar fi să vă călcați pe inimă și să faceți publică noua surpriză, noua lucrare, la care — acum, după ce am început să vă cunosc firea prin faptele dumneavoastră, prin împlinirile dumneavoastră — bănuiesc foarte serios că ați și început s-o edificați?

— De la 1 mai a.c. lucrez la Spitalul regional C.F.R. II, din București, ca șef de secție. M-am angajat față de forurile de conducere ale M.T.Tc. să investesc ceea ce am acumulat de-a lungul anilor pentru a organiza o secție de balneofizioterapie și recuperare medicală, atît de necesară oamenilor muncii din această instituție gigant. Doresc să nu le însel încrederea.

★

Interviul s-a terminat. Dincolo de el, însă, gazetarul din mine, în pofida faptului că-i profan în ale medicinei, ține și își îngăduie să completeze „Dicționarul Enciclopedic Medical de Balneoclimatologie" cu un articol care îi lipsește. A, nu!, completarea mea nu-i o critică, nici n-ar putea, n-ar fi firesc să fie!, ci este un omagiu, o surpriză.

Berlescu Elena: Originară din orașul Iași unde a absolvit Facultatea de medicină generală și a început activitatea profesională, în învățămîntul medical, la I.M.F., catedra de balneofizioterapie, de la Spitalul dr. „C. I. Parhon". Obține titlul de doctor în științe medicale la Institutul Central de Balneologie și Fizioterapie din Moscova și este primul doctor în această specialitate din țară. Din anul 1960 a lucrat la catedra de balneofizioterapie și recuperare medicală a I.M.F. București, cu sediul la Spitalul Brîncovenesc. În perioada 1961—1965, concomitent cu activitatea didactică, a îndeplinit funcția de director adjunct științific al Institutului de balneofizioterapie, printre altele organizînd cercetarea științifică, instituind studii menite să fundamenteze științific acțiunea balneoclimatoterapiei asupra organismului uman, cît și cercetări cu caracter metodologic și aplicativ. În 1974, a făcut o specializare în Italia, la invitația catedrei cu același profil din Roma. Este medic primar de gradul I, secretar al filialei București a Uniunii Societăților de Științe Medicale și membru al Uniunii Medicale Balcanice. În cele 3 decenii de activitate didactică, a pregătit, în specialitatea de balneofizioterapie, numeroase serii de studenți și medici din rețeaua de balneofizioterapie din țară, redactînd în acest scop manuale, cursuri, scrisori metodologice, unele tipărite în Editura Medicală. A condus numeroase lucrări de diplomă, a îndrumat doctoranzi. A publicat peste 130 lucrări, dintre care 40 în reviste străine. A participat ca delegat oficial la numeroase congrese de specialitate din Franța, R.F.G., U.R.S.S., Italia, Polonia, Ungaria, Grecia etc. A organizat, în calitate de secretar, Simpozionul internațional de talasoterapie de la Varna.

NELU IONESCU ■

Din nou despre Școala de viță

Interlocutorul nostru, Nicolae Săndulescu, director în Ministerul Finanțelor, nu se simte prea în largul său cînd înțelege cu ce probleme ne-am înfățișat în fața d-lui : 1. De ce nu a răspuns Ministerul Finanțelor semnalului revistei privitor la „Școala de viță"? (Publicasem în nr. 12, din 26 martie a.c. o anchetă care sublinia faptul că această activitate agricolă, foarte importantă pentru dezvoltarea sectorului viticol al țării, riscă să se piardă pe drumul birocrației). 2. Cazul Neagu Petre din comuna Baba Ana, județul Prahova — implicat în aceeași primă problemă dezbătută de revista noastră — a impozitării celor care se ocupă cu „Școala de viță".

1. Înțelegem, fără prea multe explicații, că întrucît și „Scînteia" s-a ocupat de aceeași problemă (după apariția articolului din „Flacăra") și, întrucît Ministerul Finanțelor își exprimase clar punctul de vedere, făcînd publice precizările necesare, s-a considerat (n.n. — de către cine?!) că nu mai este cazul să se răspundă și revistei „Flacăra", cazul producătorilor de material viticol săditor fiind elucidat în consensul Legii nr. 2/1977. Adică, fie că sînt cooperatori sau nu, ei sînt stimulați de lege să participe la realizarea materialului săditor viticol, ceea ce este atît în avantajul cooperativelor agricole, cît și al lor personal. Totuși se subliniază **„se impozitează potrivit prevederilor Decretului 153/1954 veniturile ce nu sînt obținute în exclusivitate din munca proprie a titularului de contract și a membrilor de familie ai acestuia, ci sînt rezultatul și al utilizării — contrar legii — a forței de muncă angajate de aceasta ; cele realizate din vînzarea materialului săditor viticol cumpărat de la alți producători ; precum și veniturile realizate în situații similare".**

2. Cazul Neagu dovedește însă că încă nu a fost elucidată complet problema în cauză. Mai bine am fi pus o bombă incendiară decît să aducem în discuție cazul lui Neagu Petre din Baba Ana — și el producător de material săditor viticol, și încă dintre cei cu rezultate remarcabile, impus ulterior să plătească impozit pentru anii 1977—1978, conform Decretului 153/1954, aproape 120 000 lei. Omul a plătit cu aproximativ 40 la sută din cîștigul celor doi ani, al lui și al numeroasei sale familii. Dar nu a încetat o clipă să-și ceară dreptul, C.A.P.-ul Gura Vadului, cu care încheiase contractul pentru „Școala de viță", achitînd conform Legii 2/1977, impozitul de la bun început.

Ne-a fost dat să auzim la adresa lui Neagu fel de fel : ba că este speculant, ba că a încercat să înșele statul, angajînd pe cont propriu oameni care să muncească în locul lui, el fiind în acea perioadă om al muncii permanent la O.J.T. Prahova-Mizil ; că nu s-a folosit de lotul lui personal pentru cultivarea materialului viticol, ci ar fi închiriat pămînt pe la vecini ; că Neagu Petre a fost implicat și la Legea 18, că are o casă așa și pe dincolo, și o mașină și așa și pe dincolo. Drept argument forte al clasării cazului Neagu este că el a ajuns pe la toți în audiențe, chiar și la tovarășul ministru plin.

Studiasem încă din timpul primei anchete drum pe tot parcursul lui, punctată chete dosarul Neagu. Reaua voință își fiind, din cînd în cînd, cu unele explicații suplimentare, menite să-l îngroape definitiv pe om. Un singur exemplu. S-au verificat, ni se spusese, declarațiile membrilor familiei lui Neagu, care ar fi participat la școala de viță. Neagu Elena, una din surorile lui, nu avea cum să participe la această muncă întrucît avea domiciliul la Vălenii de Munte, unde lucra ca tehnician la o circă veterinară. Fals, stimați tovarăși ! Neagu Elena nu este sora, ci soția lui N.P. ! Mai mult, omul nu are nici un neam pe la Vălenii. Simplă insinuare rămîne și acuzația că Neagu ar fi cultivat butași pe pămînt închiriat de la alții. Faptele la fața locului dovedesc că a folosit aproape un hectar — terenul lui și al familiei, pentru restul terenului apelînd la C.A.P. Săhăteni, județul Buzău, vecin cu Baba Ana. Cum se proceda ? (Procedeu generalizat deja la acea dată de C.A.P.-ul amintit) : printre rîndurile plantațiilor de viță anul I ale C.A.P.-ului, producătorii de material viticol săditor realizau bilioane cu portaltoi, un fel de mușuroaie în care se plantau tinerele plante. Efectele : pe de o parte C.A.P.-ul își realiza lucrările de întreținere ale plantației fără a investi nici un ban, treaba făcînd-o cei care realizau bilioanele ; pe de alta, tot ei acopereau și golurile de viță apărute în toamnă. Cîștigul era în dublu sens : și al C.A.P.-ului și al producătorilor, după cum cîștigat era și C.A.P.-ul cu care s-a încheiat contractul care nu a mai fost obligat să asigure teren contractanților.

Te surprinde, răsfoind filele dosarului, cum dincolo de dovezile certe, sînt luate de bune... zvonurile. Neagu, în perioada anilor '77—'78 nu a fost angajat permanent al O.J.T. Prahova, ci doar colaborator extern-remizier la punctul turistic Mizil, muncă pe care o desfășura în afara programului de serviciu sau în timpul liber, care nu împieta în nici un fel activitatea școlii de viță. Neagu Petre „a fost dat" la Legea 18, dar nu i s-a reținut nici un bănuț, avînd acoperire în munca sa pentru rostul adunat. Ni se mai dă de înțeles că dacă ar fi să-l întrebe cineva, habar n-ar avea de tehnologia școlii de viță. Insinuări, stimați tovarăși ! Se uită un amănunt esențial : Neagu este calificat ca tehnician viticol, cu specialitatea — școala de viță ! Ce i se mai reproșează ? Că este imposibil să realizeze atîtea norme convenționale, fără forță de muncă angajată. Dar, specific școlii de viță este următorul aspect : calitatea deosebită a lucrărilor asigură reușita sau nereușita acestei activități, nu numărul persoanelor care participă la ea.

Singurul capăt de acuzare care ar „ramine în picioare" împotriva lui Neagu sînt declarațiile altoitorilor care l-au ajutat în perioada altoitului, primind fiecare între 2 100 și 1 050 lei pentru sprijinul dat. Așadar, a folosit „forță de muncă angajată". Să despicăm în patru acest fir — ce înseamnă, în concepția Ministerului Finanțelor, forța de muncă angajată. Altoitul, se știe, este o lucrare de mare finețe și de scurtă durată (3—5 zile), motiv pentru care, toți producătorii școlii de viță apelează la echipele de altoitori specializați, producția riscînd a fi compromisă dacă această operațiune nu este efectuată în termen de 3—5 zile. Renumiți altoitori rămîn cei din Breaza (județul Buzău), specializați nu prin școli, ci prin tradiția din tată-n fiu, bătrînii lor, mai înainte de război, fiind solicitați pînă și în Franța să altoiască. Se poate, oare, caracteriza, ne întrebăm, ca o angajare, folosirea serviciilor acestor altoitori ? Această nu este decît o singură operație din lanțul complicat și atît de migălos al tehnologiei lucrării, și pe o durată foarte scurtă. Se poate spune oare că veniturile obținute sînt rezultatul folosirii altoitorilor în cele 3-5 zile, cînd se știe că școala de viță este o operațiune eșalonată pe aproape un an de zile ? Pentru că, repetăm, nu numai Neagu a apelat la altoitori, ci toți ceilalți producători, după cum au evidențiat cercetările noastre. Iată deci cum povestea cu altoitorii devine un fel de cui al lui Pepelea. Să nu se găsească o cale de trecere peste acest hop ? Chiar în contractul dintre părți s-ar putea găsi rezolvarea — aceasta fiind situația de fapt. În ce-l privește pe Neagu, au fost incluși la capitolul „forță de muncă angajată" și membrii familiei — cu toate că răspunsul oficial este clar în acest sens. Potrivit cărei legi primește un membru de familie — părinte, copil — calitatea de angajat în propria-i gospodărie ?

Se merge pentru cazul în speță pînă la absurd. Pentru a înțelege noțiunea de forță de muncă angajată, interlocutorul nostru de început, ne trimite la Decretul 115/1938. Stupoare ! Descoperim că amintitul act normativ fusese dat pentru lichidarea oricăror forme de exploatare a omului de către om, mai exact exprimat, el se aplica chiaburilor...

Mai poate rămîne cazul Neagu un caz clasat ? Noi zicem că nu.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

P.S. Nici ceilalți producători nu și-au primit înapoi banii impuși forțat la Decretul 153/1954, cu toate că noile precizări venite din partea Ministerului Finanțelor le dădea dreptul la acest lucru. Ni s-a explicat că ei trebuie să ceară la administrațiile financiare ale județelor de care aparțin revederea impunerii de la Decretul 153/1954, la Legea 2/1977. Să sperăm că de această dată nu vor mai fi purtați pe drumuri fără folos, cum s-a întîmplat pînă acum. Pentru că oamenii nu-și cer decît dreptul lor !

Întortocheatele căi ale birocrației

În anul 1950, familia Erceanu din București, str. Rămurele nr. 45, cumpără de la Oprescu Constantin un imobil în str. Maior Al. Cîmpeanu, nr. 40, în care mai locuia, în calitate de chiriaș, Mihăilescu Afrodita. Din același an, 1950, noii proprietari solicită, pe cale administrativă și judecătorească, să i se atribuie chiriașei amintite un spațiu din fondul locativ de stat, astfel încît familia Erceanu să intre în posesia locuinței achiziționate și s-o ocupe împreună cu copiii lor (aceasta în virtutea Legii nr. 5, articolul 64, privind reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași).

Cererea respectivă nu și-a aflat, nici pînă astăzi, o rezolvare favorabilă. Nu este, desigur, singura. Numai că, în cazul de față, există niște realități evidente, care nu numai că favorizează solicitarea familiei Erceanu, dar reprezintă însăși rezolvarea ei. Despre ce este vorba ? Chiriașa Mihăilescu Afrodita a adus în spațiul său pe fiica sa, Hristea Temi, deținătoarea unui apartament în str. Melinești nr. 23, bl. 11, ap. 44, sect. 4. Aceasta este situația de fapt, pe care nimeni n-o poate contesta. Erceanu Floarea și soțul ei au purtat o corespondență bogată cu cele două servicii ale consiliilor populare respective (cel în care domiciliază petenții și cel unde locuiește Hristea Temi), încă din 1955 și pînă în prezent (ultima corespondență pe care ne-am notat-o ăre data de 12 ianuarie 1982 !), în toate solicitîndu-se fie repartizarea unui spațiu chiriașei Mihăilescu Afrodita, fie mutarea acesteia la domiciliul fiicei sale. Pe bună dreptate se întreabă familia Erceanu : de ce să locuiască fiica la mamă și de ce nu ar putea ca mama să intre în spațiul fiicei sale ? La rîndul nostru ne exprimăm mirarea că, în actuala situație privind spațiile locative, un apartament stă încuiat de ani și ani de zile, așa cum confirmă locatarii și administrația blocului din str. Melinești nr. 23 ? Procedîndu-se la mutarea celor două femei în strada Melinești s-ar putea elibera poziția 41, la care figurează, de mult timp, Mihăilescu Afrodita, în vederea repartizării unei garsoniere, acest spațiu putînd să fie atribuit altcuiva, care se află în căutare de locuință. Obligativitatea ca, mama și fiica, ambele în vîrstă, să locuiască împreună, nu contravine nici unei legi administrative sau morale, mai ales că cele două persoane și conviețuiesc, dar în apartamentul familiei Erceanu, strîmtorată, la rîndul ei, și împiedicată să-și aducă aici copiii, atît pentru un sprijin (întrucît și proprietarii sînt oameni în vîrstă), cît și pentru îmbunătățirea condițiilor lor de locuit.

EMANUEL VALERIU ■

Un cuib, un pui

Din locul în care mă aflu, văd totul și privesc atent într-acolo fără ca George, așezat în fața mea, să bage de seamă, își trage șufletul după drumul în goană prin oraș la volan. Studiază ca de obicei tablourile de pe pereți și nu observă deci cum am rămas pironit cu ochii pe geam, spre colțul din dreapta, acolo, jos, pe pervaz. Cuibul a căzut probabil azinoapte. copaia de puf năclăit aducînd în jos și două vietăți golașe, cu ciocul galben, întinse fără vorbă înainte în afara sferei pufoase, ca niște crătere. Vrubia-mamă, iat-o, sosește chiar acum, se așază pe bara metalică de deasupra cuibului, își găsește prin cîteva deplasări insesizabile poziția convenabilă și declanșează cu răbdare alimentația. Din ciocul mamei, hrana trece în craterul cu margine galbenă din stînga, se mută la craterul galben din dreapta ?dar se revine pe locul de dinainte ; greșeală de cîntar, și ea trebuie reparată. O altă vrabie adultă simte ce se întîmplă și se apropie ; vrabia-mamă lasă totul baltă și se îndreaptă a amenințare spre musafirul nepoftit, care zboară luîndu-și gîndul. Triunghiul de dinainte se reface : o mamă cu simțul datoriei împlinite ; doi feți-frumoși conștienți că nu fac decît să consume ce li se cuvine de la societate și, prin urmare, mulțumiți și ei.

Norica intră pe ușă pronunțînd apăsat : telefonul ! Deci un telefon care mă așteaptă. Este cel pe care îl așteptam ?

Nici n-ajunsesem dimineață bine la birou și a trebuit să merg înapoi. Prea tîrziu. George fusese chemat de Irina printr-un telefon de urgență, în același scop. Îmi povestește acum, ca și cum l-ar povesti Irinei ce spunea în mașină pentru a liniști spiritele : „Am să conduc prudent. Este al treilea drum de felul ăsta în viața mea. Și toate sînt fete !" L-a impresionat gestul cîtorva driveri aflați pe Splai, la podul Știrbei Vodă. A furat stopul, cîteva secunde contează. Cu o mînă scoasă pe geam, a încercat să se facă înțeles : „La spital !" Ca la comandă, toți cei de la volan din preajmă s-au aliniat semnalului : „La spital !" „La spital !" Din gură în gură, precipitați să facă loc celui grăbit.

Doctorul Iulian Badea, calm, calm, calm. Este el. Îi joacă în cap mozaicurile de la Buhara și Samarkand. Abia s-a întors. „Calm, tăticu', calm ! Se rezolvă !" Vorbele sînt ale lui, către un auditoriu colectiv, neidentificat. Sau poate pentru el.

Norica insistă. A, da, telefonul.

„Doctorița Anca Doboșciuc la telefon. Are două kilograme și opt sute..."

...Merg a doua oară în această dimineață către spitalul cu titlu de carte din seria „Romanul secolului XX". Ani s-a întrecut pe ea și a găsit cele mai frumoase flori din Europa. La „Informații", o domnișoară cu ochi de cărbune. Vede florile, vede dar nu prea aude ce i se spune, în consecință anunță propriul text : „De ce n-ați venit ieri ?" „Știți n-a fost cazul, azi..." Boabele de cărbune au devenit alice, iar proprietara lor implacabilă. „Nu s-ar putea să ajungă măcar florile ?..." „Duminică !"

Acolo sus lîngă mămica încă apăsată de griji, cineva, care n-are nici un fel de griji, sfredelește pe sub pleoape cerul lunii mai, măsurînd prin ocularul proaspăt de... exact două ore... defilarea castanilor și albul salcîmilor și teii ce știau să plesnească a parfum. În luna mai, anul 2000, la 18 ani, se va plimba, poate, pe sub un cer asprijinit ca și azi pe vîrfuri de pomi trecuți în fruct pe răscolirea parfumului de salcîm înflorit și pe glastre invadate de garoafe și gladiole.

Mă întorc sub ferestrele neprimitoare în această clipă, îmi imaginez că a coborît din cuibul lui îmbrăcat în puf în care își va petrece la noapte prima noapte cu drepturi depline într-o cetățenia planetei, îl prind în podul palmei desfăcută sus, deasupra capului, și străbatem astfel împreună distanța ce ne separă de Soare, cu sentimentul că propunem Universului un forum și interminabil armistițiu.

Nu-i așa, tinere Constantin-Ionuț ?

NEAGU UDROIU

Agricultura are nevoie de specialiști, specialiști refuzați de șefi ai agriculturii

Într-o dimineață inundată de soare ne deschide ușa un tînăr cu chipul întunecat. Cu trăsăturile feței trase, cu ochii înroșiți, trădînd o mare oboseală. „Sînt inginerul Marian Boris Coșarcă și vă mulțumesc că ați dat atenție problemelor mele". „Vi s-au rezolvat, după semnalul tras de revista noastră ?" „Am rămas complet fără slujbă !"

Călătorise toată noaptea de la Tulcea la București, iar de la orele cinci și ceva, cînd sosise trenul din orașul de la gurile Deltei, păzise ușa ministerului. A Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. La ora cînd începe programul s-a prezentat la poartă și a cerut decent să intre la serviciul personal, dar n-a reușit.

După apariția articolului nostru „Cine taie aripi păsărilor în zbor ?" a încercat încă o dată să se întoarcă să muncească în județul natal, Harghita, unde mai este nevoie de zootehniști, unde mai există posturi neocupate, precum direcția de resort o confirmă.

La 1 martie 1982, Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare Harghita, sub semnătura directorului general, îl aprobă cererea de „efectuare a stagiului în județ, unde am familia (soția și copilul), unde domiciliez, soția fiind învățătoare și neexistînd posibilități de a fi transferată în comuna din județul Tulcea unde am fost repartizat". „Sîntem de acord cu efectuarea stagiului de producție în jud. Harghita, la C.A.P. Cîrța", sună înscrisul respectiv. Cu această aprobare se întoarce la Tulcea, socotind că va găsi înțelegere, din moment ce nu există posibilități pentru transferul soției și din moment ce în toamna și iarna 1981—1982, D.G.A.I.A. Tulcea acordase transferuri și negații pentru peste 40 de specialiști din agricultură — agronomi, zootehniști, horticultori, hidroamelioratori... I se pune condiția demisiei. O cursă ireversibilă în care tînărul fără experiență de viață și încrezător în oameni („numai așa poți să pleci") pătrunde. Scrie cererea. I se trece (cu majuscule) în carnetul de muncă, sub care se face precizarea (tot cu majuscule) „SE VA ÎNCADRA NUMAI CU AVIZUL MINISTERULUI".

A venit la minister. Funcționarul de la serviciul personal nici nu-i face favorul să l primească, să-l vadă, să-l asculte. Îi transmite telefonic, prin aparatul de la poartă, „Să fii sănătos, ți-am dat demisia, așteaptă pînă la toamnă, cînd are loc sesiunea de transferuri".

„Deci, șapte luni fără ocupație. Iarăși întreținutul soției!" (cum a fost cei cinci ani de facultate — n.n.), îl răvășesc gîndurile pe tînărul inginer. Iată, diploma sa devine fără valoare, deși statul a cheltuit atîta cu pregătirea sa !

Deci, gîndim noi, cu datoria gîndului la interesele generale ale țării, zootehnia de la C.A.P. Cîrța n-are nici o importanță pentru funcționarul de la minister. Vacile pot să aștepte și ele pînă la toamnă un inginer. Ce-ar fi dacă ar fi sfătuite să-și dea și ele demisia de la rostul lor fundamental de a da lapte, pînă la toamnă cînd le va sosi inginerul menit să se ocupe de ele ?!

Vine la redacție.

Refacem împreună drumul la minister. De data aceasta sîntem primiți. Dar tînărul tot nu e ascultat, e ținut în picioare ca un școlar scos la lecție. (Îl poftim noi să ocupe loc în fotoliul larg din fața biroului). E poftit apoi să ne lase singuri, să auzum că, de fapt, nu ministerul nu i-a dat avizul inițial pentru plecarea din județul Tulcea, ci însăși D.G.A.I.A. Tulcea. (De ce tînărul nu trebuia să știe asta n-am înțeles, cum n-am înțeles de ce un om căruia i se pot da pe mîini responsabilități mari într-un sector zootehnic, este privit cu prejudecăți. De ce tinerii absolvenți sînt priviți ca niște inamici în birourile ministeriale !) „Îl vedeți cum arată, ăsta nu vrea să muncească !" „Ăsta" arăta destul de decent, doar că nu mirosea a lavandă fină, nu purta costum din stofă suplă, ci blugi și era neras pentru că venea dintr-un tren personal, clasa a doua, nu dintr-un apartament confortabil. „Ăsta" a absolvit facultatea cu media peste 8 (opt), dar cine i-a cerut diploma ?!

Să fim bine înțeleși, nu pledăm pentru dezordine sau pentru nerespectarea legislației privind efectuarea stagiaturii de către tinerii absolvenți universitari. Militățm pentru o gîndire mai mobilă și pentru mai multă grijă atunci cînd se fac repartițiile în producție.

CICI IORDACHE ■

I s-a pus unui om pe umăr, cît nu poate duce!

Greu să răzbeşti prea numeroasele pagini ale dosarelor penale în cauza lui Pirvulescu şi Arbazamovici din Tîrgu Jiu. Nu atît din pricina preavoluminoaselor, cît mai ales a tendinţei celor implicaţi de a se disculpa de orice vină, fiecare trăgînd apuza pe furtă lui, cum zice o vorbă românească. Cînd spunem „celor implicaţi", nu ne referim doar la cei doi, singurii vinovaţi reţinuţi de instanţă, numărul lor fiind ceva mai mare. După cum, răspunderea pentru cele întîmplate la C.A.P. Văgiuleşti a fost, credem, nefiresc orientată doar asupra unui singur om. Dar să nu anticipăm.

În 1977 Asociaţia economică intercooperatistă Băleşti (A.E.I.), s-a obligat, în calitate de antreprenor, să execute pentru beneficiarul C.A.P. „Unirea" Văgiuleşti lucrări de alimentare cu apă în vie şi la sectorul zootehnic. Conform contractului de antrepriză termenul de punere în funcţiune al instalaţiilor a fost 31 iulie 1977. O echipă de 11 instalatori a şi trecut la treabă. De început, au început lucrările, de terminat însă, după cum vom vedea, nici pînă în ziua de azi nu au făcut-o. În schimb, s-a dovedit că echipa în cauză a încasat necuvenit manoperă în plus pentru unele lucrări neefectuate, trecute însă în documente, de către Arbazamovici şi Pirvulescu, ca efectuate.

Trăim tot mai acut sentimentul că pătrundem într-o lume a nimănui, în care fiecare face după cum îi taie capul. Descoperim că muncitorii echipei figurau prezenţi la C.A.P. Văgiuleşti, în realitate, parte din ei fiind plimbaţi pe la alte puncte de lucru ale asociaţiei, pe unde mai aveau ceva restanţe sau probe de făcut; însuşi şeful echipei, care conform obligaţiilor de serviciu, trebuia să întocmească zilnic raportele de lucrări şi să ţină prezenţa oamenilor la muncă, dispărea şi el prin alte zone, lăsîndu-şi înlocuitor un muncitor din echipă, pe Dan Octavian, să urmărească şi să consemneze zi de zi lucrările efectuate. (Criza de muncitori calificaţi este un fapt real la A.E.I.). Beneficiarul, la rîndu-i, semnează cu uşurinţă de-a dreptul puerilă procesele verbale de recepţie, fără a cunoaşte nici cît negru sub unghie situaţia reală din teren, dînd astfel cale liberă încasării de manoperă în plus pentru lucrări neexecutate.

Haosul domneşte şi la A.E.I. Băleşti. Contabilitatea nu întocmeşte situaţii comparative, pe baza cărora s-ar fi descoperit cu uşurinţă rotunjirile din condei la manoperă; unitatea nu are încadrat un normator de profesie (post prevăzut în statutul de funcţiuni) care să întocmească foile de acord în baza situaţiei de lucrări emise de sectorul producţie. Aşa se face că în lipsa acestuia Pirvulescu a fost obligat să preia şi funcţia de normator al tuturor lucrărilor asociaţiei — el care are o „pagină" întreaga de atribuţiuni de serviciu cărora, cinstit vorbind, nu ar fi putut să le facă faţă cum scrie la carte, cu toată bunăvoinţa. De mirare nu e faptul că Pirvulescu a mai şi greşit la încadrarea unor lucrări, ci cum de au rămas în afara răspunderii tocmai cei care l-au obligat să facă o treabă la care nu se pricepea. În sfîrşit, cu toate că însuşi directorul de atunci al A.E.I. încheie o minută cu beneficiarul, în 1978, pentru terminarea lucrărilor, ele au rămas, cum spuneam, neterminate, pînă în ziua de azi, ca şi cînd simpla transferare a lui Pirvulescu ar fi anulat contractul. Nu A.E.I. era antreprenorul?

Pe firul acuzaţiilor

1. Este acuzat Pirvulescu pentru lipsa a 172 ml. ţeavă neagră (din cauza căreia nu s-ar fi putut termina lucrările), pentru că ar fi dispus pe nedrept de ea, transportînd-o şi folosind-o la alte puncte de lucru decît cele ale unităţii căreia aparţinea — C.A.P. Văgiuleşti. Or, ţeava în cauză a fost ridicată de la BJATM de Dan Octavian, cu delegaţie, iar preşedintele C.A.P.-ului a luat-o în primire. Nu Pîrvulescu a dispus de orientarea celor 5 sau 10 bucăţi de ţeavă către C.A.P. Ciinic, ci conducerea C.A.P.-ului Văgiuleşti a dat-o sub formă de împrumut, fiind recuperată ulterior. Există şi în dosar suficiente probe în acest sens. Deţinem însă încă un document — adeverinţa nr. 77/1981— semnată de preşedintele C.A.P.-ului şi contabilul şef, care lămureşte fără dubiu problema. Şi, dealtfel, e suficient să poposeşti la Văgiuleşti pentru a descoperi ţeava lipsă; o întreagă pădure de ţevi care susţin cîlile de fîn ale C.A.P.-ului; fîntînă cu umbrar făcută numai din ţevi; pînă şi la miliţie, suportul steagului este făcut din aceleaşi dispărute ţevi care, de drept şi de fapt, se aflau în gestiunea C.A.P.-ului.

2. „În perioada iunie-noiembrie 1977, Pirvulescu şi Arbazamovici, în înţelegere, au întocmit o serie de documente care conţin date ireale... Datorită faptului că aceste documente erau întocmite de Arbazamovici, în înţelegere şi la indicaţia lui Pirvulescu, acesta din urmă, la rîndul său, a întocmit foile lunare de lucru în acord, care conţineau date ireale, pe baza cărora s-au întocmit acte de retribuţii".

Să luăm pe rînd această acuzaţie. Arbazamovici era şeful echipei de instalatori şi, conform obligaţiilor de serviciu, întocmea zilnic rapoartele de lucrări şi foile colective de prezenţă. Pirvulescu fiind conducător tehnic al A.E.I.-ului — deci răspunzînd de toate lucrările de pe raza judeţului (şi erau vreo 10—15), nu ar fi putut ca zi de zi să vină şi să-i dea indicaţii lui Arbazamovici ce anume să treacă în foile respective. El, ca normator (am văzut, cum devenise peste noapte normator!), nu făcea altceva decît ca, la sfîrşitul fiecărei luni să întocmească foile lunare de lucru, conform rapoartelor de lucrări ale lui Arbazamovici pe baza cărora se făceau statele de plată. Este mai mult decît forţată nota de a-i pune în circa lui Pirvulescu aceste falsuri. În afara a două declaraţii, date de Arbazamovici şi Dan Octavian, învinuitorul său, direct interesaţi în măsluirea adevărului, nici o altă probă nu vine să susţină această acuzaţie. Sigur, ei trebuia să urmărească veridicitatea înscrisurilor din rapoartele de lucru. Dar, conform unei adrese de la DGALA Gorj (55/82) „controlul preventiv financiar trebuia făcut de contabilul şef al A.E.I.".

3. „Cuantumul prejudiciului care se reţine de instanţă este de 48 961 lei, reprezentînd valoarea manoperei pentru 1 000 suduri de ţeavă cu flacără oxiacetilenică care nu s-au executat dar care au fost plătite de beneficiar, ca urmare a inducerii în eroare şi menţinerii în eroare de către cei doi: inculpaţi". Parte din suduri au fost făcute — conformaţia terenului obligînd la această măsură. Cele 3 expertize sînt clare sub acest aspect. Pirvulescu nu avea cum să numere cîte suduri se făcuseră cu adevărat, lucrarea fiind ascunsă. Greşeala lui priveşte doar încadrarea pentru plata lor, deci îl priveşte pe normatorul Pirvulescu, nu pe conducătorul tehnic al lucrărilor. Cele 1 000 suduri nu au fost plătite din buzunarul C.A.P.-ului ci al constructorului. Tot expertizele subliniază că s-au trecut mai multe suduri dar că s-au făcut şi alte lucrări netrecute în rapoartele de lucru — valoarea lor atingînd 25 000 lei. În ce priveşte inducerea în eroare a conducerii C.A.P.-ului, nu mi se pare altceva decît o întorsătură din condei. De ce au semnat actele de recepţie din moment ce nu au constatat situaţia reală din teren? În sfîrşit, fiind vorba de un contract de antrepriză, în care lucrările urmau să se facă pe etape, abia în momentul terminării definitive a lucrărilor el, Pirvulescu, ca normator, ar fi putut să facă balanţa manoperei achitate şi să sesizeze eventualele depăşiri.

Iată o cauză pe cît de complexă, pe atît de „uşor" rezolvată. I s-a pus unui singur om pe umeri cît nu poate duce, neluîndu-se nici un moment în seamă situaţia de fapt. De aceea, credem, un recurs extraordinar se impune. Mai ales că lucrarea în sine a fost abandonată. Nu de Pirvulescu, ci de A.E.I. Băleşti!

GEORGETA ŞTEFANESCU ■

București — San Francisco — Disneyland și retur(II)

Drumul nostru trece apoi prin Valea San Fernando la nord de munţii Santa Monica. Această vale este reşedinţa multor celebrităţi din lumea filmului şi adăposteşte o treime din populaţia oraşului Los Angeles.

Am intrat în ţinutul de basm al Hollywood-ului şi parcurgem lîngă Buena Vista, studiourile de televiziune NBC. Vizităm camerele de machiaj, garderobele, halele cu decoruri şi asistăm la o înregistrare video.

Nu departe de acest loc, la Burbanc se află studiourile Walt Disney, Warner Bros şi Columbia, aeroportul Lockheed şi cel al Hollywood-ului.

Vizităm decorurile şi sălile de filmare, camerele de înregistrat sunete şi asistăm la o filmare într-o sală uriaşă destinată publicului.

La capătul colinei, în locul numit „Piaţa Proptelelor" se dau spectacole cu animale dresate special pentru filme şi spectacole de păpuşi.

Un film de aventuri ne oferă prilejul să vedem la lucru o echipă de cascadori îndrăzneţi.

Regizorul James Hitts mă invită să apăs pe un buton: imediat se revarsă peste studio o ploaie torenţială. Am participat astfel la o scenă de turnare a unui film de aventuri în Africa tropicală.

Alte persoane din asistenţă au fost selecţionate pe loc să participe la turnarea filmului.

Cunoscut drept capitala mondială a filmului, televiziunii şi radioului, Hollywood-ul nu este o suprafaţă compactă. Oraşul acoperă o vastă întindere, aşa încît Paramount, Columbia, ACC şi CBS sînt considerate că se află în Hollywood, împreună cu Universal Studio care e amplasat pe valea San Fernando. Twentieth — Century Fox este situat cam în vestul Los Angeles-ului, iar studiourile Metro Goldwin Mayer sînt cătărate pînă aproape de zona centrală a oraşului Los Angeles, şi totuşi ele fac parte din Hollywood.

Tot aici se află Capitol Records, cea mai mare clădire circulară din lume, care adăposteşte birouri tentrale şi de impresariat. În apropiere se află studiourile ABC ale televiziunii.

Un celebru teatru, numit Grauman, i se mai spune şi teatrul chinez pentru construcţia sa în formă de pagodă. În realitate acest teatru, vechi din 1927, este celebru pentru autografele stelelor de cinema (peste 150) înscrise pe fronton... El adăposteşte şi o curioasă colecţie de picturi executate cu mîna şi cu piciorul...

Un muzeu de ceară (mai puţin celebru decît cel de la Buena Park despre care vom aminti mai tîrziu, cuprinde peste 100 exponate de stele de cinema, preşedinţi ai Statelor Unite, alte personaje istorice. O atracţie o constituie camera torturilor, din vestita colecţie Tussaud, care cuprinde o ghilotină, roata cu dinţi şi alte oribile instrumente de tortură din evul mediu.

Depresiunea Hollywood, între Highland şi Cahuenga, este un renumit amfiteatru, cel mai mare din lume, avînd o capacitate de 20 000 locuri şi este amenajat pentru concertele de muzică pop care au loc aici în fiecare vară.

La cîteva mile vest de Hollywood se află o şosea — Sunset — supranumită „Panglica Soarelui", de-a lungul căreia se înşiră pe o lungime de 2 mile un lanţ de hoteluri, restaurante, cluburi de noapte, magazine de tot felul şi agenţii teatrale. Acest bulevard, loc de întîlnire preferat al tineretului, se află la o oarecare înălţime şi constituie un unic bulevard spre Los Angeles şi Beverly Hills.

În special noaptea, spectacolul este de o frumuseţe care-ţi taie respiraţia.

Los Angeles

Capitala Californiei s-a născut în 1781, cînd Felipe de Nave cu oamenii săi au poşit aici venind de la Misiunea San Gabriel. Deşi această parte a coastei a fost descoperită încă din anul 1542, la numai 50 de ani după cucerirea solului american de către Juan Galvillo, care a implintat aici steagul spaniol), oraşul nu a fost fondat decît pe la mijlocul secolului trecut. Astăzi Los Angeles are peste trei milioane de locuitori şi se întinde pe o suprafaţă de 900 km pătraţi. Este ca mărime al treilea oraş din Statele Unite, dar cu cei 12 000 km de străzi şi şosele pe care le cuprinde, Los Angeles are cel mai mare sistem rutier din lume.

În realitate Los Angeles—Greater Los Angeles — este mult mai mare dacă se are în vedere multimea suburbiilor sale. Peste 7 milioane de oameni numesc pe drept cuvînt oraşul drept căminul lor.

Centrul oraşului este al şaptelea din lume ca arie urbană. Amplasat între munţi, deşert şi albastrul ocean Pacific, ţinutul este fertil, cuprinzînd numeroase plantaţii de citrice şi palmieri. Los Angeles este cel mai mare producător de lapte din S.U.A.: 127 milioane galoane pe an (577 342 000 litri!).

Apele calde ale Pacificului favorizează mulţimea plajelor care se întind pe coastă, iar munţii din apropiere sînt locuri propice sporturilor de iarnă sau campingurilor din timpul verii. Oraşul are înmatriculate peste 5 milioane de maşini.

Prima stradă din Los Angeles — Strada Olvera, denumită încă şi Pueblo de Los Angeles — este un monument istoric. Aici se află cele mai vechi case din oraş, care au fost conservate în starea lor originară.

Centrul civil al oraşului cuprinde şi Primăria, una din cele mai înalte clădiri din California de sud. Din turnul Primăriei al o perspectivă cuprinzătoare asupra întregului oraş. O clădire frumoasă care a costat 33,5 milioane dolari, este Centrul Muzicii, o sală de concerte ultramodernă, utilată cu toate accesoriile necesare unor astfel de manifestări artistice. Nu departe de Centrul Muzicii se află altă instituţie culturală, Forumul Mark Toper, care este un teatru de 3 250 locuri, destinat concertelor simfonice şi spectacolelor de operă. Teatrul Ahmanson (2 100 locuri) este un teatru de dramă.

În sudul centrului civic există un centru comercial specific, „Micul Tokio", prevăzut cu restaurante, cluburi şi magazine în cel mai autentic stil japonez.

Parcul Griffith din apropiere este cel mai mare parc urban din lume. Cu o suprafaţă de aproape 2 000 hectare el include teatrul grec, trei terenuri de golf, planetariul şi observatorul astronomic, zone de picnic şi agrement, parcul feriglor, un parc zoologic, oraşul călătoriilor, terenuri de tenis şi 50 mile de alei de călătorie.

De pe terasa Planetariului poţi vedea tot ţinutul Los Angeles, cu Hollywood, Beverly Hills şi Santa Monica.

În zilele senine şi cu bună vizibilitate se pot vedea de asemenea plaja Long Beach şi Insula Catalina, situate la sud.

Un uriaş proiector Zciss reproduce un turnală al unui observator orbital lunar.

Partea de vest a rotondei e consacrată ştiinţelor fizicii. Pot fi văzute o bobină Tesla de 1 300 000 volţi, o cameră obscură, o cameră de scintei, un periscop şi un telescop solar cu 3 raze.

Din loc în loc sînt expuse date despre sistemul solar şi reproduse machetele tuturor planetelor. Graficele arată greutatea unei persoane pe lună şi pe alte planete, în comparaţie cu greutatea corpurilor pe Terra.

Parcul feriglor este o anexă a Muzeului ştiinţelor naturii şi cuprinde 5 hectare de vegetaţie luxuriantă. Se află aici feriglr rare, deşuri acoperite de stejari pitici, arbori exotici. În muzeu se proiectează totdeauna filme geografice şi despre natură.

În nordul Centrului Civic se află amplasat stadionul Dodgers, de 56 000 locuri, construit pe şapte etaje.

Parcul expoziţiei este un alt complex social-cultural vestit, care face cinste oraşului.

Pe o suprafaţă de 70 hectare, el cuprinde cea mai mare grădină de trandafiri din lume (7 hectare, 1 500 tufe şi 160 varietăţi de trandafiri). Muzeul ştiinţei şi industriei precum şi Muzeul spaţial dotat cu exponate care valorează 50 milioane dolari.

Muzeul de ştiinţe naturale înfăţişează o colecţie de fosile preistorice precum şi exponate arheologice, mineralogice şi paleontologice.

O curiozitate a acestui loc o reprezintă Turnurile Watts, o construcţie făcută din deşeuri şi gunoaiele ce se depozitau pe vremuri aici. Un emigrant italian, Simion Rodia, a lucrat timp de 33 de ani în orele sale libere, folosind pentru construcţia acestor turnuri grămezile de fier vechi şi sticle goale.

În muzeul de artă sînt expuse sculpturi din secolele 19 şi 20, printre care cîteva de Rodin, Giacometti şi David Smith.

Nu departe de Parcul Expoziţiei, în Parcul Hancock, pe locul unei vestite aşezări preistorice de la La Breo Tar Pita, se află un interesant muzeu preistoric.

Într-o veche mină de gudron s-au găsit fosile de animale din pleistocea şi epoca glaciară — printre care tigri cu colţi în formă de sabie, mamuţi şi alte specii de mult dispărute.

Pe coasta oceanului, între Santa Monica şi Aeroportul internaţional Los Angeles, se afla Marina del Rey, cel mai încăpător port de dimensiuni reduse din lume. Cele aproape 400 hectare ale portului adăpostesc între 6 000 şi 10 000 nave.

În apropiere se află un sat de pescari şi o grădină submarină plutitoare, unde pot fi văzute toate minunăţiile lumii subacvatice în decoruri naturale.

Santa Monica este un oraş celebru pentru plajele sale sălbatice, fiind totodată sediul fabricii de avioane Douglas-Mac Donell.

Nu departe de aici, la Hawthorne se află fabrica de avioane Northrop şi aeroportul internaţional, unul dintre cele mai active din lume, unde au loc peste 600 000 aterizări şi decolări pe an.

Traficul cuprinde circa 25 milioane pasageri pe an şi se ramifică în 32 linii aeriene. Peste 24 000 funcţionari lucrează în uriaşul complex al aeroportului.

San Pedro, portul care deserveşe Los Angeles, este unul din cele mai mari din lume (trafic anual, 25 milioane tone). Portul include docuri de descărcare, instalaţii şi şantiere navale, un port de pescuit şi unul dintre cele mai lungi poduri suspendate din lume.

Aici intră în ţara lumii maritime a Pacificului. Lîngă cheiul balenelor întîlneşti reproducerea vechiului sat de pescari de balene, New Bedford, unde stau ancorate cîteva corăbii de altădată. Alături vezi ferry-boaturi şi la orice oră zăreşti cîte un transatlantic care brăzdează zările.

Mai departe, în Peninsula Palos Verdes vizităm cel mai mare ocean marin din lume, prevăzut cu 4 arene pentru felurite exibiţii marine.

Printre spectacolele ce se pot vedea aici am reţinut jocurile cu delfini şi foci, cel cu elefanţi de mare şi monse uriaşe, cortul din piele de balenă şi cel cu „balena ucigaşă", una din cele mai rare specii de cetacee.

Peste 5 000 specii de peşti din toată lumea pot fi văzuţi în cele 400 tancuri uriaşe prevăzute cu vitrine de sticlă.

În localitatea Long Beach, unde se află celebra plajă a Pacificului, se poate vedea şi o altă atracţie, transatlanticul Queen Mary transformat în muzeu.

Ne urcăm la bordul uriaşei nave printr-o pasarelă lungă, pitoresc împodobită. Queen Mary a făcut primul său voiaj în 27 mai 1936, funcţionînd pe liniile comerciale dintre Southampton şi New York, iar în timpul celui de al doilea război mondial a fost folosită ca navă transportoare de trupe. A fost retrasă din circulaţie la 19 septembrie 1967, după 1 001 traversări ale Atlanticului.

Scoasă din funcţiune, a fost achiziţionată în acelaşi an de municipalitatea oraşului Long Beach pentru a fi transformată în muzeu.

Să vizitezi această uriaşă navă înseamnă să faci o excursie mai mult decît interesantă care durează 88 minute.

Vizitatorii sînt întîmpinaţi la bord de ghizi mairnair care-i salută prin fluierat de siflic.

Turul navei cuprinde vizitarea celor 10 etaje ale punţii superioare, cabinele de pasageri înzestrate cu mobilă de un lux nemaiîntîlnit, careul ofiterilor, puntea soarelui, bărcile de salvare, sala maşinilor, cabina de comandă.

A. IOSEFINI ■

Fragment din volumul „America, Luna-Park"

Pămîntului — apa de care are nevoie !

În obținerea unor producții sporite de cereale, de produse agricole, amenajările pentru irigații au rol hotărîtor. Printr-un efort deosebit al statului, al întregii economii agrare, unitățile agricole beneficiază în prezent de mari suprafețe amenajate pentru irigat. Dar cum se folosesc aceste instalații, cum se valorifică ele în scopul măririi recoltelor ? Raidurile de față, efectuate în unități din mai multe județe, ne semnalează un fapt : sistemele de irigații nu sînt folosite la întreaga lor capacitate. Se cer eforturi sporite din partea oamenilor muncii din agricultură, a specialiștilor, pentru ca lanțul principal în sporirea producțiilor agricole — irigațiile — să fie cucerit.

O „milă" numită comoditate

Sîntem în perimetrul Sistemului de irigații Mostiștea, în plin Bărăgan, într-o lună extrem de călduroasă și secetoasă, cînd rezervele de umiditate din sol scad vertiginos acum, la început de iunie. De o parte și de alta a șoselei ce duce spre comuna Ulmu din județul Călărași oamenii plantează ultimele suprafețe cu legume (ardei și vinete), iau prima coasă la lucernă, prășesc sfecla, iar grîul unduiește, încă, fraged. Cum în aceste zile unele culturi consumă cantități de apă și rezervele din sol sînt minime, irigațiile devin problemă de zi și de noapte. Ne stăruie încă în minte ignoranța cooperatorilor de la Ulmu care, după cum am aflat de la șeful Sistemului de irigații Ciocănești, inginerul Ioan Teodorescu, uitîndu-se la grîul frumos pe care îl au, crescut fără nici un fel de irigații, au hotărît să nu-l irige motivînd că le este milă să intre în el, să monteze aripile de ploaie, uitînd, de fapt, că de-abia de-acum începe vara și că, fără apă, bobul nu capătă consistență. „Mila" aceasta inconștientă, care în fapt e comoditate, le va periclita producția de grîu.

Ajunși, la fața locului, la Ulmu aflăm de la proaspătul președinte al C.A.P.-ului, tehnicianul agronom Duțu Scarlat, că „grîul a beneficiat de ploaie, iar în ședința de simbătă trecută, ținută la Întreprinderea de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Călărași, am programat să irigăm 30 ha și acum se montează deja aripile de udare". Iată deci că disciplina irigațiilor este departe de a fi o disciplină liber consimțită, oamenii trebuind să fie îndrumați, să existe acea colaborare între diverșii factori de răspundere care urmăresc folosirea tuturor metodelor necesare obținerii unor producții mari.

Prima urgență în acest moment este ecoaterea și montarea aripilor de ploaie la lanurile respective de culturi conform programărilor făcute — activitate ce depinde, în primul rînd, de mobilizarea tuturor cetățenilor comunei, acțiune ce demarează foarte greu. Am văzut că, dacă lucrurile sînt urmărite îndeaproape, se ajunge la programări concrete, se înțeleg urgențele respective, dar eficiența irigațiilor nu depinde numai de depășirea unui anumit moment — ai pornirii aspersoarelor — irigațiile fiind un proces de producție continuu. Manevrarea, deplasarea întregii rețele de conducte, precum și întreținerea și reparațiile necesare, cer încă un volum mare de muncă. Irigațiile devin eficiente în momentul în care echipele permanente de udători specializați funcționează ca atare, experiența îndelungată și continuă a echipelor asigurînd însușirea corectă a udărilor și, deci, menținerea unei calități optime a pămîntului.

Eficiența irigațiilor depinde încă, și poate în cea mai mare măsură, de o mai bună înțelegere a întregului mecanism de către fiecare cooperator, pentru ca acesta din urmă să fie convins că apelează la un ajutor. Spun aceasta deoarece stînd de vorbă cu doi șefi de echipe ai C.A.P. Dorobanțu, din același județ, mi-am dat seama că, neînțelegînd cîteva noțiuni elementare despre irigații și nefiind informați, au lucrat la întîmplare, făcînd în continuare o slabă propagandă folosirii aspersoarelor. De la Tudor N. Tudor și de la Dumitru Toader am aflat că primele două săptămîni din aprilie au plantat varza cu oala și cu cisterna cu toate că era apă pe canal. În loc de două zile, plantatul a ținut o săptămînă. Și asta cu atît mai mult cu cît se plătiseră un milion metri cubi de apă. Explicația șefului de sistem i-ar fi lămurit pe oameni : varza plantîndu-se pe o suprafață mult prea mică — trei hectare — folosirea apei prin sistemul de irigații ar fi fost împotriva regulamentului de exploatare. Un exemplu asemănător l-am întîlnit la grădina de legume de la Ulmu, care a adus la marginea tarlalei 23 de aripi de udare din cele 40 programate, dar montate în cîmp nu au fost decît 15. În această situație nu s-a realizat suprafața la udat, sistemul de irigații a funcționat cu randament scăzut, depășind cu mult consumul specific pe mia de metri cubi pompați. Într-o săptămînă s-a lucrat cu un consum specific de 420 kw-oră, în loc de 225 kw-oră, dacă ar fi funcționat toate cele 23 de aripi de ploaie. Încă o dată subliniem că munca și organizarea decid recoltele. Colaborarea, legătura cadrelor tehnice din agricultură cu personalul tehnic de specialitate al sistemului de irigații pot remedia dificultățile de orice natură. Se pot reduce numărul de defecțiuni în rețeaua de canale și conducte subterane, spargerile de tuburi și demufările, astfel încît irigațiile să fie cu adevărat un ajutor al celor care produc recoltele.

ELENA GHEREA ■

Cîtă Dunăre opriți la rădăcina plantelor ?

— Riurile țării curg spre Dunăre, iar Dunărea spre mare — ne spune inginerul Vlad Galin, directorul Întreprinderii de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare (I.E.L.I.F.) a județului Giurgiu — și toate duc cu ele nemaipomenite bogății, aur curat : apa însăși. Reținută și folosită la irigații, apa dublează sau triplează recoltele ; lăsată să curgă în voie, aduce, indirect, pagube imense. În valurile nefolosite se înmorminteză continuu zeci și sute de milioane. Misiunea întreprinderii noastre, însăși rațiunea ei de a exista, este oprirea unei părți cît mai mari de Dunăre în scopul asigurării sporirii producției agricole a județului nostru.

— Și cam cîtă Dunăre opriți ?

— În perioadele de vîrf, 300 000 metri cubi pe oră. În sistemele mari de irigații ale întreprinderii, sînt cuprinse 129 000 de hectare de teren arabil. Pentru irigarea lui, dispunem de 1 970 kilometri de canale, de 2 500 kilometri de conducte îngropate, de 133 stații de pompare fixe cu aproape 750 agregate de pompare, care asigură apa la mai bine de 26 000 hidranți de cîmp.

— Practic, în momentul de față, care e situația ? Cum și cît se irigă ?

— Sîntem acum — ne răspunde Ion Cărăușu, director cu sectorul cereale și plante tehnice din Direcția județeană agricolă Giurgiu — pe picior de a folosi toate instalațiile și utilajele pentru irigații. Am luat măsuri ca beneficiarii să scoată toate aripile de ploaie pe poziție.

— Aceasta înseamnă că le și pun în funcțiune ?

— De regulă, da. Fireste, nu peste tot lucrurile stau la fel. În primul rînd, pentru că sîntem abia la început. Din cele peste 4 000 aripi de ploaie au fost scoase în cîmp, pînă în prezent, circa 700. Apoi, de ce să n-o spunem, mai sînt și unități care demarează greu, altele nu s-au pregătit suficient pentru această operațiune. În prezent, mergem peste tot la fața locului, pentru a grăbi scoaterea pe teren a utilajelor de udare și punerea lor neîntîrziată în funcțiune. Experiența anilor trecuți a arătat că primele zile ale lui iunie reprezintă perioada optimă pentru astfel de lucrări.

La una din stațiile de pompare din sistemul hidroameliorativ Dalia îl întîlnim pe inginerul Marin Știrbu, șeful biroului exploatare al I.E.L.I.F. — Giurgiu.

— Cît costă irigațiile, sau, altfel sous, cum stați dv., I.E.L.I.F.-ul, cu rentabilitatea ?

— Beneficiarii, ne spune dînsul, plătesc 18 lei pentru 1 000 metri cubi de apă. Cu această cantitate se poate iriga o suprafață de aproximativ 1,5 hectare (norma este de 700 metri cubi la hectar pentru o udare, operațiune ce se realizează în decurs de 10 ore). În medie, porumbul are nevoie de 4 udări, sfecla și lucerna de 6—7 udări s.a.m.d. Se poate deci calcula că pentru udatul, de pildă, al unui hectar de porumb, beneficiarul plătește cam 50 de lei anual. Dar costul real este de circa 1 000 de lei (între 300 și 400 lei pentru 1 000 metri cubi). Diferența ne este acoperită de la buget. Este vorba, evident, de un sprijin acordat de stat agriculturii în momentul de față.

— Nu că ne-am plînge, rela discuția directorul I.E.L.I.F., însă eforturile pe care le facem în domeniul irigațiilor se lovesc de numeroase dificultăți. Ele au început chiar de la montarea instalațiilor. Am găsit hidranți fără țevi în pămînt, precum și țevi fără garnituri. Desigur, în acele sectoare a trebuit s-o luăm de la început. Apoi, din cauza manevrelor neglijente ale mecanizatorilor, sînt rupți și scoși din funcțiune numeroși hidranți, în valoare de multe sute de mii de lei. Aplicăm, se-nțelege, amenzi întreprinderilor respective, dar paguba rămîne tot pagubă, întrucît nu se creează nimic prin trecerea banilor țării dintr-un buzunar în altul. Am avut necazuri și cu întreruperile de curent, care ne paralizau deseori activitatea. În prezent, s-a ajuns la un consens ca să nu se mai oprească electricitatea în dauna irigațiilor. Nici cu beneficiarii situația nu stă prea pe roze. Foarte puține unități au formații permanente de udători, adică de persoane care să se priceapă la minuirea aripilor și aspersoarelor. Cei mai mulți dintre beneficiari includ udarea între obligațiile formațiilor de acord global. De multe ori aspersoarele stau nesupravegheate, se defectează, producîndu-se pierderi de apă și bălți. Nu puține și nu mici sînt dificultățile în legătură cu procurarea ulei-urilor și a pieselor de schimb.

— De exemplu ?

— Vedeți, în curtea noastră se află un excavator de tip Castor P-403 necesar decolmatării (despotmolirii, curățirii) canalelor. Este un utilaj bun, produs de „Progresul" — Brăila. De cîtă vreme credeți că stă pe butuci, în același loc ? De doi ani. După ce l-am folosit un sezon, au ieșit din funcțiune distribuitoarele VDP-23-DIX-241 și VDP-23-DDC-242. De atunci și pînă în prezent ne zbatem să obținem într-un fel aceste distribuitoare, dar în zadar. Nu se găsesc nicăieri. Și iată cum o investiție de 600 000 lei este practic anulată de lipsa unor piese în valoare de 20 000 lei ? !

— Ce-i de făcut ?

— În afara remedierii neajunsurilor pe care le-am semnalat, pentru a realiza irigații eficiente, care să corespundă necesităților agriculturii noastre în momentul de față, cred că trebuie să se ude continuu — deci și noaptea. Să se asigure personalul necesar supravegherii și manipulării aripilor și aspersoarelor — poate și prin practica elevilor din clasa a XI-a de liceu. Să se acorde, pe toate liniile, o atenție mai mare exploatării instalațiilor de irigații, nu numai producerii lor. Ne aflăm într-o perioadă în care lipsa ploilor, mai ales în Cîmpia Dunării, se simte foarte mult. De aceea cred că noi, cei ce lucrăm direct și efectiv în irigații, avem obligația de a ne osteni zi și noapte, pentru ca aurul din valurile Dunării, ale celorlalte ape ale țării, să nu fie lăsat să se piardă în mare, ci să fie mutat în magaziile, hambarele și cămările noastre.

ION D. GOIA ■

În așteptare, dar cu arma la picior...

Valea Argovei stă la o răscruce geografică : într-unul din punctele de contact ale Bărăganului cu lunca Dunării. Curios, cantitatea anuală de precipitații nu este aici nici mai mare, nici mai mică decît pe alte meleaguri ale Cîmpiei Române, însă, indeobște, nu prea plouă chiar atunci cînd ar fi foarte bună o ploaie. Și e secetă și cînd plouă alături, la vecini de pe un mal și de pe altul al Mostiștei. În consecință, pentru oamenii de aici, instalarea în zonă a unui sistem modern de irigații nu înseamnă doar o activitate care le-ar complica existența, răvășindu-le întîi cîmpurile și înhămîndu-i apoi la o muncă suplimentară. În așteptarea cuprinderii pămînturilor lor în sistemul Mostiștea II, intrat în etapa finală a execuției lui, nu au stat cu mîinile în sîn, dimpotrivă. Și eventualitatea aceasta, cu șanse mari de a deveni realitate chiar în anul curent, nu îi prinde nepregătiți.

Istoria sistemului lor local de irigații, construit cu un deceniu și jumătate în urmă, e scurtă, dar elocventă. În capul ei stau inițiativa și clarviziunea unor oameni care au înțeles mai demult că, mai devreme sau mai tîrziu, cooperativa agricolă de producție din Valea Argovei va însemna pentru comuna lor și pentru viața lor totul. Și nu întîmplător, printre inițiatorii acestui sistem se numără și actualul ei președinte, Vasile Zglobiu, pe atunci tehnician constructor. Din 4 000 ha arabile, au scutit astfel de secetă nu mai puțin decît 422 ha, cu investiții minime, însă cu ingeniozitate multă și cu beneficii pe măsura speranțelor : legumelor și plantelor de furaj, de cincisprezece ani buni, nu le mai duc grija, au fost scoase pentru totdeauna de sub influența întîmplătorului meteorologic.

Primăvara unui sistem de irigații este sau ar trebui să fie oriunde aceeași : se decolmatează șanțurile și canalele de legătură, se curăță de iarbă toate taluzele, se repară și se verifică utilajele. Aici, sarcina aceasta revine șefului fermei de legume, ing. Ion Aurel, și vicepreședintelui cooperativei, Aurelian Cristea, pentru suprafețele destinate furajelor. Și nu mai puțin electropompiștilor Tudor Boulean, Grigore Ene, Nicolae Moldoveanu sau Ion Hertea, dirijați nemijlocit de mecanicul-șef Mihai Augustin. Datoria lor din această primăvară este demult o datorie împlinită. Deși s-ar putea să nu mai fie nevoie de ele, cele nouă pompe Cerna A 200 din stațiile de pompare și repompare, ca și cele douăsprezece pompe pentru distribuția apei în teren, funcționează ireproșabil. Poate și unde sînt electropompe, nu motopompe... Pentru că cei ce le-au instalat în teren au știut să privească în perspectivă și au evitat cu înțelepciune, chiar din pornire, ghinionurile penuriei de carburanți...

Dar mai important decît toate rămîne faptul semnificativ că la Valea Argovei acest sistem local se va integra curînd într-un sistem de ampioare, și asta fără potiniri și fără etape intermediare. Racordurile au fost executate și, la momentul potrivit, vor intra firesc în acțiune. Iar la intersecția celor două sisteme aflăm oameni calificați, care s-au rodat îndelung într-o îndeletnicire cu binefacerile verificate de ei înșiși, încă din anii cînd inițiativa lor se trata ca un act de hazardată îndrăzneală. Au pariat mai devreme ca alții și culeg roadele curajului astăzi. Cum s-ar spune, la Valea Argovei se stă acum în așteptare, însă cu arma la picior.

MIHAI PELIN ■

La urma-urmei colaborarea nu e un lucru rău

E secetă adîncă în Insula Mare a Brăilei. Plouă peste oraș, dar în incinta indigultă nu plouă. Bătrînii explică fenomenul astfel : „Cei care au gîndit defrișarea trebuiau să lase, ici-colo, cîte un plic de pădure, să atragă norii". E adevărat, nu e pădure în insulă. Un copac la cîțiva kilometri și cîțiva puieți de plopi plantați nu de mult pe marginea șoselei. Încolo, vînt și arșiță. Soarele a făcut din mașina cu care rulăm (pe șoseaua doar pe jumătate asfaltată), o sobă încinsă, pe roți. Canicula vălurește peste plante încît te poți întreba : de unde mai au atîta curaj să ridice capul ? Grîul e bun, dar acum, cînd dă în spic, cînd se întărește bobul, trebuie ploaie. Porumbul a suit cîțiva centimetri de la sol și are și mai mare nevoie de apă.

Suprafața insulei e amenajată pentru irigat, motopompiștii, minuitorii de aripi de ploaie se străduiesc să facă față arșiței, aruncind peste plante ploile lor artificiale. Nu sînt însă suficiente. Un țăran, stăpînit de umorul celor de aici, zicea : „Irigațiile fără ploaie nu fac ștuiletele mare". Ironia lui avea, cred, altă țintă : se referea la faptul că în insulă deși se irigă, se irigă timid, insuficient, sistemul de irigații, amenajat de lucrătorii de la T.C.I.F. Galați (și care, ne spuneau cadre de conducere din insulă, a fost luat în primire fără probe de către beneficiar, I.E.L.I.F. Brăila), e defectuos, foarte defectuos, incomplet. Iată o probă : la C.A.P. Mărașu, președinte Gheorghe Pană, om al satului, harnic și inimos, suprafața (declarată) amenajată pentru irigat (și pentru care s-a primit plan corespunzător) este de 2 800 hectare. „Nu putem uda însă decît 500 hectare, ne declară cîțiva membri cooperatori ieșiți acum din adunarea generală ; apă în canale avem, dar la plante nu avem. În sectorul 36, situat în dreptul satului Băndoiu, antenele de ploaie sînt sparte, altele sînt montate greșit, am găsit porțiuni întregi de conducte lipsă, nemontate. Am cumpărat echipamente pentru irigat (tevi, aspersoare, alte utilaje) în valoare de trei milioane lei, le-am întins în cîmp și așteptăm „pe poziție" să irigăm. Dar, v-am spus, nu putem. În sectorul 42 nu funcționează nici o antenă de ploaie, nici la noi, nici la fermele de stat. Și atunci ne întrebăm : pentru ce am plătit trei milioane lei constructorilor ? Și de ce să suportăm noi prejudiciile cauzate de alții ?"

Întrebarea cooperatorilor de la C.A.P. Mărașu e firească. Ne-au pus-o și nouă, și-au pus-o și în adunarea generală, le-au pus-o și altora. Răspunsul trebuie să fie unul singur : toți să-și facă datoria, sistemul de irigații din insulă trebuie să funcționeze la parametrii proiectați, la capacitatea planificată. Datorită aceleiași deficiențe, situația e aproximativ similară și la I.A.S. Insula Mare a Brăilei. Cîțiva motopompiști, mai mulți minuitori ai aripilor de ploaie ne spuneau că lipsesc hidranții : mecanizatorii neatenți îi smulg, îi sparg, trec cu roțile tractoarelor peste ei. Cineva, care a participat la o ședință la județ (unde conducerea I.E.L.I.F. Brăila a fost foarte aspru criticată pentru modul defectuos în care funcționează sistemul de irigații din insulă), ne spunea că ar fi vorba de lipsa a peste o mie de hidranți care, după cîte știm noi, costă între o mie și 1 500 lei bucata. Nu luăm cifra de bună, întrucît în intenția noastră a stat doar situația irigațiilor de la C.A.P. Mărașu. Dar ce-ar fi dacă (conform principiului „cine sparge plătește"), ar plăti vinovații ? Adevărații vinovați ? Ar fi, credem noi, un act de echitate. Pentru că nu ne mai permite nici punga și nici timpul să mai tolerăm neglijența, neatenția, indiferența față de bunurile și valorile colective, față de averea obștei, a poporului.

Pămîntul tipă de sete și pe tarlalele C.A.P. Plopu, din cadrul C.U.A.S.C. Ianca. Înainte de intrarea în satul Oprișănești, ne oprește un spectacol unic : o gură de apă, un hidrant defect a devenit... vulcan. Jetul de apă, gros cam cît un burlan, atinge peste 20 m. Unde cade apa se face groapă, porumbul, foarte fraged, e dizlocat, pe o mare suprafață porumbul e sub apă. Șoferul mașinii în care rulăm spune că de trei zile curge întruna. N-au văzut spărtura nici președintele C.A.P. Plopu, nici președintele C.U.A.S.C. Ianca, Aurel Cioranu, pe care l-am căutat, dar n-a fost de găsit. Abia după ce am trecut noi pe acolo, vicepreședintele cooperativei, George Spînu, a mai coborît coloana de apă printr-o intervenție de provizorat. L-am văzut îndreptîndu-se cu sfoara spre stația de pompare.

În stînga șoselei, cîteva țevi strîmbe stau aruncate într-un canal de desecare, mai încolo cîteva antene de ploaie țîrîie la marginea unui lan de lucernă, n-au presiune, pentru că apa se risipește dincolo, unde hidrantul e spart. Din discuțiile cu unii membri ai comitetului comunal de partid, cu președintele C.A.P. Ianca, Tudor Vechiu, aveam să aflăm că de trei zile la Stația de pompare 27 nu e presiune suficientă și, deci, nu se poate iriga întreaga suprafață. „Iar azi, n-am irigat deloc la Stația Ianca, pentru că am avut cinci spărturi pe conducta principală. Am sărit în ajutor cu 12 oameni, am făcut săpături, iar cei de la O.I.F.P.C.A. Brăila (constructor), au sudat. Dacă ne lăsăm în nădejdea lor se usucă plantele" (președinte Tudor Vechiu).

La urma-urmei colaborarea nu e un lucru rău, toți cei care lucrează pe marele ogor al țării avînd același scop : să producă în cantități cît mai mari pîine pentru oamenii țării. Dar și aici, la Ianca, zece aripi de ploaie nu funcționează ; lipsesc, aflăm de la președintele Tudor Vechiu, colierele, vreo 600 bucăți, care au fost predate Sistemului de irigații Viziru și nu au mai fost date înapoi ; lipsesc cheile fixe, foarte necesare minuitorilor de aripi de ploaie. „Chei fixe sînt la magazinul de piese auto dar noi nu avem dreptul să cumpărăm în numerar, numai pe virament".

Și uite astfel, neavînd hidranți, chei fixe, coliere de 4 țoli, conductele spărgîndu-se, uneori din cauza defecțiunilor din instalații, alteori din cauza neglijențelor din exploatare, din întreținere, se ajunge ca mii de hectare să rămînă neirigate.

N. GRIGORE ■

Înfloriri de Oradea

Ambianța tropicală a serelor nu îmbie deloc la evadări exotice imaginația orădenilor care lucrează sub sticlele limpezi sau le vizitează vegetația luxuriantă. Căci orădenii mei își au exotismul sub ochi, în mărturia apelor termale, forate din subteran, uneori la o temperatură de 90° C. Grație acestor ape, la Băile „Felix" și „1 Mai" plutesc în intimitatea rezervațiilor naturale lotuși termali ce se mai găsesc numai pe Nil și Amazoane. Superbi sub forma lor stelară, ei cresc sub cerul liber, fără ocrotirea acoperișului de sticlă.

Apa termală este o bogăție nu numai inedită ci și binecuvîntată a Bihorului. Dincolo de efectele ei sanitare, preventive și curative, ca este folosită cu efecte miraculoase în industrie, încălzirea blocurilor și dotarea lor cu apă menajeră fierbinte, în agricultură și piscicultură. Cu atît mai mult, deci, la încălzirea serelor, conducînd la o mare economie de energie.

Știam că serele orădene au un palmares economic superior. Cînd însă la Conferința județeană de partid, directorul Mihai Binșelean anunța că producția lor atinge nivelul de producție al serelor din Olanda (socotite drept cele mai productive din Europa) gazetarul din mine a făcut drumul spre Șoseaua Borșului unde, aproape de graniță, serele noastre sînt prima carte de vizită de aleasă prezentare a economiei bihorene. Întîi pentru film destinat televiziunii și, apoi, pentru acest reportaj. Dar oricum, pentru Sere.

Aparent, după înălțimea redusă a plantelor, serele par, în acest miez de lună aprilie, în debutul producției lor de ciclu vegetal. Dar, în fond, producția lor începe cu revelionul, cu un revelion al florei somptuoase, derivat, la rîndu-i, și el, din pregătirile efectuate încă din epilogul anului trecut. Serele produc și livrează liniar, în flux continuu. Este, sub ferestre conjugate, bucuria și tristețea unor sere mereu productive și care nu-și au niciodată o zi onomastică. Pînă la această dată, așadar, au fost livrate legume și verdețuri proaspete fondului de stat : salată, gulioare, ceapă verde, mărar, fire de pătrunjel, ciuperci, ridichi. Încă din 20 martie a început livrarea de castraveți, ajungîndu-se acum la o recoltă de peste 30 tone pe zi. În curînd recolta va fi dublată și, apoi, triplată. Și nu numai pentru piața internă, ci și pentru export, în 17 țări. Holul „Întreprinderii de sere Oradea" este plin de panouri cu tot felul de tablouri sinoptice plasticizînd evoluția producției și perspectivele ei în cadrul cincinalului. Printre ele o hartă cu linii colorate între țările în care se face exportul, pare o hartă a unei companii aviatice. Urmăresc liniile spre Anglia și Thailanda, Franța și cele două Germanii, U.R.S.S. și Suedia, apoi spre Olanda, țara cu care întreprinderea concurează la palmares.

E o dimineață însorită, dar rece, de primăvară. Inginerul M. Binșelean, directorul, tocmai sosit din București, a venit de la gară direct la birou și, de la birou a plecat la o fermă îndepărtată. Serele au multe hectare pe care lucrează 1 200 de suflete entuziaste care au menținut marca întreprinderii ani de-a rîndul pe locul întîi. Îi întîlnesc însă pe secretarul organizației de partid, cunoștință veche și împreună dăm peste directorul adjunct ing. Romulus Dragoș, altă cunoștință veche cu care făcuserăm filmul pentru televiziune. Și începem iarăși scoțocirea gazetărească prin destinul înflorat și gustos al serelor. Destinul lor a început în urmă cu 14 ani. De atunci au rămas pe baricade directorul M. Binșelean, șeful secției contabilitate Mihai Danbu, tehnicianul Eugen Molnar și alți cîțiva, la început fluctuația cadrelor fiind destul de ridicată. Munca în sere era considerată, vezi doamne, înjositoare, rudimentară. Pînă la urmă s-a văzut că e o muncă frumoasă, curată, elegantă chiar. Și cu inflexiuni romantice. A munci sub un cer străveziu de sticlă, la o temperatură suav tropicală și stabilă, în condiții igienice de laborator, printre legume și flori, s-a dovedit, pînă la urma urmei, o atracție pentru generațiile tinere, mai cu seamă. Absolvenți ai liceelor agricole — și nu numai agricole — au gravitat spre miracolul serelor. Stabilitatea cadrelor este acum exemplară. Pentru ele s-au construit blocuri de locuit, — din cei 1 200 de muncitori, 769 locuiesc deja în imediata apropiere a locului de muncă. Construcțiile cresc în ritm rapid și tind să alcătuiască un microraion legumicol și floral cu posibilitatea, aproape certă (hîrtiile sînt deja parafate) a ctitoririi unei școli tehnice de specialitate în incinta întreprinderii.

Cînd am făcut filmările cu tovarășii de la televiziune, am dat, în sere, peste o pleiadă de codane abia țîșnite din adolescență, în compania altora care, ehei ! trecuseră de un sfert de veac ! Elegante și cu pantofi. Își făceau treaba printre aliniamentele de plante. „V-ați îmbrăcat ca de sărbătoare" — le-am zis. „Auziserăți că venim să vă filmăm !" În dulcea lor gălăgie, ca de recreație mare, la o școală mutată artificial pe descinderea tropicelor, mi-au răspuns că nu e adevărat. Că așa vin de obicei. Nu se murdăresc pe pantofi. Cînd muncesc în pămînt mai afînat, folosesc cizmulițele. Și mi-au arătat spre cîteva colege încălțate cu cizmulițe elegante de plastic. Totul părea de operetă, dar...

Dar, îmi explica inginerul Dragoș, faptul că nivelul de producție medie de la „Întreprinderea de sere Oradea" este foarte ridicat, se datorează hărniciei, prichepe-rii și deschiderii spre nou a cadrelor din toate generațiile, — cu preponderență, aici, a cadrelor tinere și foarte tinere. Căci, deși (cum se va vedea) aici noul atinge vîrfurile ultramodernității din cincinalele noastre de revoluție tehnico-științifică, — baza e omul. Mintea, inima și brațele omului. E necesară o înaltă și continuă virtute civică pentru ca noul să intre prin poarta respectării stricte a tehnologiei moderne pînă la recordul de 170 tone tomate pe an la hectar, — dar nu numai la 1 hectar sau două, cum realizează alții experimental, ci pe zeci de hectare, deci la o scară industrială. Sau la castraveți de 360 tone per hectar anual, — ceea ce înseamnă 36 de vagoane.

Numai numărînd, cu ochii, vagoanele, cetățeanul neavizat și total laic în ale contabilității, poate deduce nivelul de vîrf, continuu de vîrf, atins de serele orădene. Numai că, firește, virtuțile civice trebuie și ele cointeresate. Lozinca, oricît de sublimă și de mobilizatoare ar fi ea, nu poate împlini idealurile. Între mistică și pragmatism, omul alege pragmaticul. În acest sens, acordul global, premiile aferente, condițiile de locuit, grădinița, creșa, clubul, toate așezămintele social-culturale la un loc, combustionează moralul celor ce dau trăinicie și faimă întreprinderii lor dragi.

În felul acesta, materialul și spiritualul dau, pasionant, liberă intrare noului. Un nou, aici, tot de vîrf. Sînt computerizate fazele de vegetație, reglarea controlată a ventilației, irigația. Mașini de înaltă tehnologie asigură nutriția plantelor cu viteza de 30 000 cuiburi pe oră. Sortarea tomatelor se face pe bază de celulă fotoelectrică, — pe patru culori (tomatele vernil, galben, roz, gălbui — după maturitatea coacerii) și la 6 dimensiuni. Cu aceste aparate de ultim strigăt ai științei, într-o hală în care munceau 140 de oameni, muncesc acum numai... 34.

Dar la I.S. Oradea noul cuprinde inspirat o sumedenie de alte aspecte. Se știe, de pildă, încă de la primele lecții de botanică școlară că plantele au nevoie de bioxid de carbon. Un colectiv de oameni cu capul bine pus pe umeri, în frunte cu inginerul Binșelean care pe este numai director de semnat birtii ci și om de concepție, știind că în satul Ciocaia, se află zăcăminte de CO_2 au trasat o conductă de 34 km cu cheltuială repede și îndesat amortizată de creșterea producției cu între 15 și 20%, rezultat ca-n povești, dar povești reale, pipăibile, la cîntar. Așa că dacă zăcămintele de CO_2, mai de departe, au fost aduse pînă în sere, necum apa geotermală să nu fie și ea folosită, că doar se afla sub tălpile cercetătorilor ! Cele cîteva hectare experimentate cu încălzire geotermală vor fi deja mult lărgite încă anul acesta. Dar nu ideea în sine, firească dealtfel, cît soluțiile tehnice contează. Apa geotermală atinge, sub sere, nu mai mult și nici mai puțin de 120° C. În colaborare cu Institutul „P. Poni" din Iași s-a ajuns la tratamentul de eliminare a sărurilor ce se depun pe țevi (foarte important și pentru încălzirea blocurilor !). Contracte de cooperare are întreprinderea și cu Institutul „Dr. Petru Groza" din Cluj-Napoca, cu Universitatea „Babeș-Bolyai" din același oraș, cu institute din Capitală, din Cîmpina etc. pe linia întrajutorării științifice și muncitorești, mereu orientate spre promovarea noului. În acest context, iată și un fapt senzațional la care gazetarul tresare cu uimire : din apa geotermală, fierbinte pînă la 120° (neevaporată datorită lipsei de contact cu aerul) urmează ca întreprinderea, prin aurul ei cenușiu, să fabrice... gheață. Pur și simplu gheață. Paradoxul se mută în logică și logistică. Gheața este folosită la conservarea, în magazii, a legumelor și fructelor și la răcirea vagoanelor pentru export. Conducta de CO_2 folosește, printre altele, și la fabricarea gheții carbonice. Cine este inventatorul acestei metamorfoze de la torid la polar ? Colectivele unite ale fabricii, acționînd fără tam-tam, îmi spune inginerul Dragoș. Unul vine cu o idee, altul cu alta. Un institut o completează, — alții o experimentează. Sînt și invenții nebrevetate, — dar asta nu înseamnă că ele nu sînt invenții.

Și, fiindcă nădăjduiesc să fi captat atenția cititorului cu frumoasa născocire de mai sus, îl invit să participe, alături de inima mea, și la alte iviri ale noului în concepția celor de la I.S. Oradea. Este vorba „spre un exemplu", cum se rostea pitoresc un muncitor, de combaterea dăunătorilor animali. Cînd spunem animali ne gîndim la ceva voluminos, măcar cît un șoarece. E vorba, firește, de microorganisme. Pesticidele folosite pînă mai ieri, în întreprindere, erau și costisitoare (în valută) și poluante periclitînd sănătatea muncitorilor din sere. Or, cu ajutorul „Institutului de protecția plantelor" din București s-a ajuns la înlăturarea dăunătorilor pe bază biologică : alt microorganism, botezat phitoseilas, îi mănîncă repede și total. Și că tot veni vorba de poluare, grija față de om, de sănătatea sa fizică, i-a făcut pe orădeni să dezinfecteze serele nu pe bază chimică ci prin aburi fierbinți — firește de la apa geotermală. Iar împotriva creșterii sărurilor (sărăturilor) în solul serei, este folosit drenajul cu tuburi ceramice (deci ieftine și inoxidabil metalul) menite de a iriga, a spăla sărurile din sol și trimiși de sus în jos. Deci o instalație de uzină, ieftină însă și practică și foarte ușor controlabilă.

Și încă ar mai fi multe de spus despre felul în care este căutat noul, modernul, pe coordonate pragmatice, la Întreprinderea de sere Oradea. Gustul, aromele și culoarea fiind aici statornicite pe o soldă bază științifică. Iată, poetul poate enumera o seamă de flori : garoafe, crizanteme, trandafiri, cale sau altele cu numo complicato : gerbera, alstromeria, asparagus etc. Date pe piața internă sau trimise la export în R.D.G., Cehoslovacia, Austria etc. Ele sînt cele mai eficiente economic : cresc repede, cu cost puțin. Dar necesită o atenție deosebită, pînă la tandrețe, într-o respectare d'agostoasă a tehnicității moderne. Obligate să crească liniar, pe orizontală și verticală, de fire de tort sau de nailon modern, sub degetele ca de pianiste ale tinerelor muncitoare ele sînt obligate științific să dea corole mari, armonioase, de calitate, să respecte legile interioare ale miresmelor și nuanțelor, așa cum poruncește romantic și savant inginerul Ion Fiterău (șeful de fermă) și, inimă lîngă inimă cu el, Carol Kerestes, Pavel Fetea sau Ioan Guț. Clima tropicală a serelor își are romantismul, realismul ei, și arta ei, ca o vegetală foaie pentru minte, inimă și literatură.

Mă plimbam, cît mă ajutau picioarele, prin numai cîteva din cele 91 de hectare de pămînt românesc irigat prin sticle. Un pămînt fără ochelari de soare ci, dimpotrivă, privitor curajos spre lumina tăioasă a marelui astru. Căci întreprinderea are și pămînturi sub cerul liber, plantate cu legume. — dar și cu pomi fructiferi : piersicul (în prim plan), mărul, părul, — recoltînd pentru I.I.F. branșă și dulciuri. Iar în sere, pe lîngă legumele cultivate extensiv, altele, pe de margine de șosea asfaltată, aducătoare de bani. Comuniștii Elena și Carol Kerestes de la ferma 1, Alexandru Birta și Olga Kirlay de la ferma 2, inginera Nelli Hălmăjan și tehnicianul Ioan Szabo, sau Viorica Sferlea și László Papp, — de la alte puncte de concepție și realizare, cultivatoarele de flori Viorica Scorțe și Magdalena Cervid, Maria Toma și Maria Szűcs și alții și altele la un loc, dau faimă hectarului de roi pe care românii la numesc sere și ungurii üvegház (deci, case de sticlă), în fond, patrici lor comune, averii lor comune, noului, modernității în sensul dens al cuvîntului.

Cu aprobarea lor tacită, reflexivă, harnică încheiem aceste rînduri, ca un gazetar pasionat și răsfățat frumos între legume, fructe și flori.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

Festival de satiră și umor la Băileşti

La sfîrşitul săptămînii trecute, la Băileşti, în judeţul Dolj, a avut loc, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", concursul de satiră şi umor „De la o glumă la alta". Aflată la cea de a treia ediţie, manifestarea s-a bucurat de participarea numeroasă a unor mai tineri umorişti, care au venit să-şi încerce „norocul", cît şi a unora dintre cei mai „vîrstnici" artişti ai genului, care s-au prezentat ca să-şi apere gloria cucerită. Dar să nu mai lungim vorba şi să vedem, pe scurt, ce-a fost şi ce n-a fost la Băileşti...

„Nea Mărin" într-o mare dificultate. Cum să facă să introducă în sala de spectacol pe aceşti consăteni ?! Şi-apoi, care din ei o fi Sucă ?

Păstrînd tradiţia, trofeele puse la bătaie, ca să spunem aşa, s-au numit, ca şi în poveştile lui „Nea Mărin" — cobiliţe. Fie că a fost vorba de cobiliţe de aur, sau de argint, sau de bronz, sau numai paporniţe, adică menţiuni, întrecerea a fost foarte strînsă. Juriului format din oameni de artă şi cultură (artişti, scriitori, caricaturişti, ziarişti) i-a fost foarte greu, la sfîrşitul celor trei zile de concurs, să decidă pe cei cîştigători. Dar, pînă a-i vedea pe învingători, să mai notăm cîte ceva din ceea ce s-a petrecut la Băileşti. În primul rînd, locul de desfăşurare a acţiunii. Datorită şi vremii, care a ţinut cu umoriştii, întregul festival a avut loc în Parcul tineretului, într-o splendidă grădină de vară străbătută de riul Malasan, transformat din loc în loc în lacuri de o mare frumuseţe. Avînd un asemenea cadru, şi ţinînd cont de tot ceea ce s-a întîmplat, nu greşim dacă spunem că Băileştiul s-a transformat, în cele trei zile cît a durat festivalul, într-o „cetate de scaun al umorului". Un farmec deosebit i-a înscris şi aportul artiştilor invitaţi. Este vorba, în primul rînd, de părintele spiritual al acestui festival, de părintele lui „Nea Mărin", actorul **Amza Pelea**, preşedintele de onoare al manifestării. Au mai fost alături de „Nea Mărin", în recitaluri în afara concursului, actorii **Cristina Stamate** şi **Alexandru Arşinel**, cîntăreţul **Emil Gavriş** şi **Nae Roman**, grupul satiric **Pro-Parodia** din Craiova — premiul cel mare la ediţia trecută — **Vasile Mentzel, George Mihăiţă**. Venit cu un tren tîrziu de noapte, tocmai de la Constanţa, a „tipat" prezent şi actorul **Jean Constantin**.

Concurenţii au fost de mai multe categorii : foarte buni, buni, slăbuţi şi penibili. De multe ori, cei prezenţi pe scenă nu s-au ridicat la înălţimea cerinţelor, aşteptărilor şi, de ce să n-o spunem, a eforturilor organizatorilor. După părerea noastră s-a uitat un lucru : băileştenii sînt obişnuiţi cu umor de foarte bună calitate. Nu o dată cînd cei de pe scenă se dădeau de ceasul morţii, cum se spune, crezînd că fac umor, nu se reuşea să se obţină nici măcar un zîmbet. De cîteva ori, concurenţii s-au prezentat cu un umor „ciugulit" de prin alte părţi, alteori cu unul penibil, vulgar. Să mai notăm, în sfîrşit, şi faptul că unele din textele prezentate nu numai că nu aveau umor, dar erau foarte sărace în ceea ce priveşte conţinutul. Iar lucrul cel mai des întîlnit, au fost imitaţiile unor imitatori. Să fim bine înţeleşi : este vorba nu de a imita nişte persoane (şi aici au fost foarte multe cazuri cînd au fost imitaţi Adrian Păunescu, Amza Pelea, Domozină, Ghiţulescu sau Eftimie Ionescu) ci de a imita pe cunoscuţi imitatori ai acestor personae (atît la textele prezentate cît şi în modul de prezentare).

Înainte de a trece la prezentarea cîştigătorilor, o notă bună pentru preşedintele juriului, **Giuseppe Navarra**. Acesta, pe lîngă faptul că a fost exigent, a explicat — cînd i s-a cerut de către cei respinşi — motivele pentru care respectivii nu au intrat în posesia rîvnitei cobiliţe. Mai mult decît atît, a soluţionat cu răbdare şi obiectivitate toate cererile de contestaţie venite de la participanţi.

Dar, iată care sînt cîştigătorii : **LA INTERPRETARE ŞI CREAŢIE, Premiul de popularitate şi încurajare** a fost obţinut de elevele **Denisa Grebliă** şi **Valentina Ghinea** din Băileşti. **Premiul patru** l-au obţinut **Marian Tănăsescu** (Piteşti), **Viorica Moise** (Giurgiu) şi grupul satiric din Ficni, format din **Marcel Firan** şi **Nicuşor Neghină. Premiul trei : Ana Ezeanu** (Bucureşti), **Aurel Tohan** (comuna Macea, Arad), **Sinczak Dieter** (Craiova). **Premiul doi :** Grupul satiric din Petroşani (**Virginia Zăvoi, Ioan Velica, Gheorghe Negreanu** şi **Gheorghe Sereş**), **Cava Florică** şi **Mircea Frăţilă** (Tulcea). **Premiul întîi** şi **„Cobiliţa de aur"** au fost cîştigate de **Harian Ştefănescu** (Tîrgu Jiu). De asemenea, s-au mai acordat următoarele premii : **Premiul revistei „Flacăra"** — lui **George Călngăru** (Craiova), **Premiul revistei „Rebus"** — lui **Nicolae Cenan** (Cluj-Napoca), **Premiul companiei aeriene I.A.R.** — **Mihaelei Mazilu** (Piteşti) şi lui **Nicolae Caulea** (Tulcea).

LA LITERATURA SATIRICĂ — **Premiul trei : Ioan Frenţescu** (Iaşi), **D.C. Mazilu** (Bucureşti), **Florentin Tăciune** (Reşiţa). **Premiul doi : Constant Petrescu** (Bucureşti), **Dumitru Negrea** (Bucureşti). **Premiul întîi : George Petrone** (Iaşi). **Premiul revistei „Flacăra" : Dimitrie Jega** (Timişoara). **Premiul revistei „Rebus" : Adrian Busilă** (Tulcea).

LA CARICATURĂ — **Premiul trei : C.D. Postolache** (Birlad), **Premiul doi : Horia Crişan** (Timişoara), **Premiul întîi : Traian Furnea** (Luduş), **Premiul revistei „Flacăra" : Vasile Costache** (Slatina).

S-a mai dat un premiu trei Casei de cultură din Urziceni, pentru un film satiric.

În încheiere, putem afirma că festivalul este o reuşită. În continuare, atît revista „Flacăra" cît şi „Rebus" vor găzdui, în paginile lor, cele mai interesante şi originale creaţii. De asemenea, vom publica şi un reportaj intitulat „Din culisele festivalului".

SORIN POSTOLACHE ■

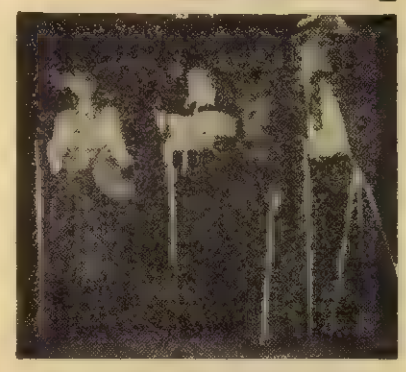

Din nou Caragiale cu artiştii Casei de cultură din Petroşani

„Continental" Timişoara

Cu uşile mereu deschise noului şi noilor veniţi

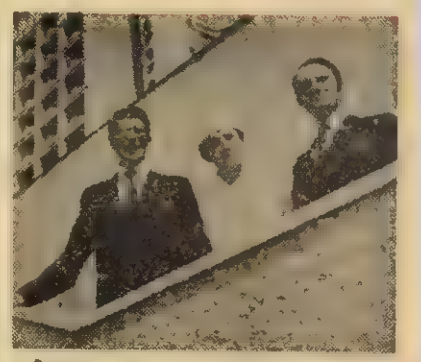

Într-un oraş „ca lumea", de pe harta unei ţări frumoase şi generoase, unui om aflat într-un tranzit al vieţii — şi, îndeobşte, acest ins se numeşte turist — i se oferă spre cunoaştere, spre destindere, spre aducere-aminte, diverse locuri, cum ar fi muzee şi edificii, străzi cu o anume semnificaţie, parcuri şi monumente, ruine şi privelişti. Tot aşa, în drumul pe care îl străbate, indiferent de mijlocul de transport, pentru omul încărcat de valize, nevoit să-şi astîmpere somnul, foamea şi setea, hotelul şi restaurantul devin puncte obligatorii de trecere, încît cam jumătate din suma impresiilor se adună din asemenea locaţiuni.

Cred, cu suficiente temeiuri, ca unul care m-am preumblat prin oraşele ţării, citva şi aiurea, că aşa stau lucrurile şi în ceea ce priveşte restaurantul „Continental" din Timişoara, unde, cîte e ziulica de mare, intră şi ieş oaspeţi din toate zările pămîntului. Pentru mulţi, în graba treburilor, contactul cu Timişoara se rezumă la întîlnirea cu cochetul hotel şi cu ambianţa acestei unităţi de alimentaţie publică, aflată, în momentul de faţă, în deplinătatea profesionalismului celor care muncesc acolo (aici).

Am mai scris, cu felurite prilejuri, despre colectivul de muncă de la „Continental", aşa şi din mîndria că, fiindu-mi aproape, îi pot afla bucuriile şi împlinirile, pot auzi cuvinte de-a dreptul elogioase la adresa celor care, precum tutorii, le asigură cadrul şi zîmbetul în împrejurări mereu repetate şi mereu firesti în cursul unei zile : micul dejun, prînzul şi cina. În replică, s-ar putea zice — şi pe bună dreptate — că, asemenea colegilor din orice local sau, mai larg, din oricare loc de muncă, ei îşi fac datoria, adică aceasta le e menirea, aceasta le e treaba, dacă s-au apucat de ea, să o facă în mod temeinic şi în deplină cunoştinţă de cauză, ba, să se şi bucure că nu-i bate vîntul şi nici ploaia nu-i udă.

Şi totuşi, aici, la „Continentalul" timişorean, există cîteva argumente care îi dau o notă cu totul aparte în ansamblul unităţilor similare ; ca să nu mai amintesc de recitalurile şi expoziţiile gastronomice ori de programele dense ale barului, pricină primă a acelei aprecieri sînt renumitele „Joi bănăţene", ajunse la vîrsta de cinci ani ! Într-o zi de joi, nimerită în vara anului 1977, la 14 iunie, de cînd şi-au propus nu să-i rupă gura tîrgului, ci să-i stîrnească apetitul de frumos şi de gustos, laolaltă, Cornel Urcan şi Iosif Szabo — un cuplu de şefi tineri ca vîrstă şi maturi ca înţelepciune — au declanşat o iniţiativă pe care ei înşişi, atunci, o vedeau vremelnică, atît de dificile se întrezăreau organizarea şi rezistenţa unei manifestări cu totul neobişnuite între pereţii şi geamurile unui... bîrt. Adică „joia" sau „seara bănăţeană" nu e o cină cu muzică, ci, aşa cum s-au convins cei aproximativ 7 200 de participanţi la cele 260 de ediţii numărate pînă acum, în răstimpul serii se întîmplă ca omul să se afle într-o sală gătită bănăţeneşte, cu amfitrioni îmbrăcaţi ca în satele de prin jur, iar muzica, ei, bine, muzica se constituie într-o veritabilă monografie — nepoluată — a liricii populare din partea de vest a ţării. Evident, fiind ora cinei, omul stă la masă şi mănîncă şi bea un păhărel din podgoriile învecinate ; meniul — şi nici nu se potrivea altfel — este inspirat din bucătăria bănăţeană tradiţională, unde gastronomia are ca notă specifică tocmai evantaiul de gusturi şi retete ale românilor, germanilor, maghiarilor, sîrbilor, după cum s-au instruit în familie şi la şcoli Walter Kincs şi Constantin Burcoiu, maeştri în arta culinară.

În final, întrucît „Flacăra" — ulterior, şi alte publicaţii — a mai prezentat această minunată iniţiativă a alimentaţiei publice din ţara noastră, în vremea cuvenită dînd şi îndemnul proliferării ei, funcţie de specificul urbelor — ceea ce s-a şi întîmplat, multe centre de judeţ preluînd ideea —, sugerăm şi Televiziunii să-şi aplece „camerele" asupra unei „seri bănăţene", ca să se vadă şi să se audă pe viu şi cît mai convingător că faima, cum bine glăsuia Cornel Urcan, e cea a unei case curate şi ospitaliere, cu uşile mereu deschise noului şi noilor veniţi. Asta — adăuga „stîlpul casei" — pentru că la „Continentalul" din Timişoara s-a modificat substanţial noţiunea de local public, în aceea de lăcaş pentru repaus, destindere, voie bună.

TEODOR BULZA ■

Cronica şoselei

„O aniversare ratată"

Deşi abia a împlinit 18 ani, R.V. a reuşit performanţa de a da părinţilor, rudelor apropiate, precum şi profesorilor, maiştrilor — care s-au ocupat de instruirea lui în şcoala profesională de mecanici şi conducători auto —, apoi conducerii şantierului unde a fost repartizat, mai multe probleme decît elevii dintr-o clasă întreagă. Absenţe nemotivate cu zecile, o colecţie rar întîlnită de note proaste, arogant şi obraznic cu colegii şi chiar cu instructorii etc., etc. Cînd îţi-e lumea mai dragă, Valentin dispare. Unde ? Nu se ştie. Examenul de şofer îl-a luat, dar după repetate încercări. Să fie clar, pe Valentin îl ajută mintea şi e cît un munte, dar, cum zice el, are zilele lui proaste. „Măi băieţi — povesteşte el colegilor — mă cuprind deodată, aşa, tam-nisam, două dorinţe : ori de a sta întins — de preferat la aer curat pe iarbă, nu în casă — ori de a lua-o razna, încotro văd cu ochii. Ce să fac, n-am voinţă ca voi. Pentru mine chiar şi patru ani de muncă sînt mult prea mult". Exasperat de „stilul de muncă" al tînărului, maistrul îşi propune să mai aibă o ultimă discuţie cu Valentin înainte de a-i face propunerea de desfacere a contractului de muncă.

„Măi, Valentine, păcat de tine, mă. Prost nu eşti deloc, chipeş, solid de a-i putea ridica în spate basculanta asta de lîngă noi. De ce nu vrei, mă, să te pui pe treabă, să înveţi ca lumea meseria asta. Ai putea cîştiga bine aci. Uite, colegii tăi la ce salarii bune au ajuns. Ce ai de gînd?". Aşa de frumos i-a promis Valentin maistrului că de „mîine" se va schimba radical, încît dacă nu erai în temă cu ce-i putea pielea lui Valentin, îţi dădidea plînsul. S-a angajat la fel de frumos şi faţă de şoferul pe lîngă care fusese repartizat ca ajutor, care şi el, exasperat de modul agresiv de conducere a lui Valentin, tocmai venise să ceară conducerii şantierului să-l ia de pe maşină şi să fie dat undeva la atelier. A doua zi, însă, [illegible] ceas n-a sunat suficient [illegible] şi Valentin s-a trezit abia la 9. Mai bine-zis a fost trezit. Visa tocmai că fusese pe şantier, privea la un muncitor care lucra cu un ciocan pneumatic. Groaznic zgomot mai fac sculele astea, îşi zicea el. În realitate erau bătăile în geam, tot mai insistente, ale unchiului său — şi el şofer profesionist, „Mă, Valentine, fericit mai eşti, mă ! Tu poţi dormi şi lîngă o maşină de tăiat lemne fără să te deranjeze".

„Lasă asta, unchiule, scoate mai bine ceva de mîncare din tolba dumitale, că te văz că vii din comună. Nu vezi ce ghinion sînt ? După ce am întîrziat la [illegible], am rămas şi fără mîncare. Abia după ce mănînc îmi apui ce te aduce pe la mine. Mie cînd mi-e foame, sînt surd". Unchiul venea cu o propunere care l-a entuziasmat la culme pe Valentin. „Eu [illegible] B-ul, şi m-am gîndit să conduci tu maşina pînă la frate-miu, la Tulcea". „Unchiule, hai să te pup. Ce bucurie mi-ai făcut. O să vezi ce nepot iscusit ai. Merg şi rezolv şi bine".

Pînă la locul unde era garată noua şi strălucitoarea Dacie 1310, a ajuns în cîteva minute. Niciodată nu făcuse asemenea cros. Nerăbdarea, curiozitatea îl transformaseră într-un veritabil Zatopek. „Hai, iute îmbrăcarea ce vă tot mosmondiţi atîta". Au luat loc în maşină unchiul, soţia acestuia şi un copil de 7 ani.

„Dacia" minca pămîntul nu alta. Din sută Valentin n-o scotea deloc. Curios, în loc să-l temperezе, unchiul, cu atîta experienţă de viaţă, şofer cu sute de mii de kilometri parcurşi, ce-i drept nu pe autoturisme, dar totuşi la volanul unei maşini, suridea satisfăcut de calităţile maşinii. „Bună Dacia asta. Parcă te unge pe suflet cînd vezi cum înghite kilometri". N-a terminat bine vorba, că Valentin, angajat într-o depăşire, lese cu roţile din stînga pe acostament, se sperie, intră într-un puternic derapaj, după care, maşina necontrolată, izbeşte puternic autoturismul depăşit la nivelul portierei stînga faţă, proiectîndu-l într-un pom. Apoi Dacia revine pe traiectoria normală, şoferul reuşind să opreacă pe dreapta drumului, cam la 70 de metri de locul impactului. Opresc şi alte maşini, şoferul coboară, şi fug spre locul unde epava (în care cu greu mai puteai recunoaşte o Ladă 1200) era înfiptă în pom. Oamenii nu mai au cui să acorde primul ajutor, căci toţi cei trei ocupanţi sînt morţi. Unul din piloţii unei „Skode", depăşite şi ea cu cîţiva kilometri mai în urmă de Valentin, povestea indignat : „Eram la barieră vreo 20 de maşini înainte, cum e şi firesc una după alta. Cînd s-a ridicat cumpăna, dumnealui, care era ultimul la rînd, ne-a depăşit pe toţi, intrînd pe sensul opus, gata-gata să se ciocnească în plin cu un tractor. Noroc că tractoristul, om cu scaun la cap, a oprit". Bilanţul : 3 oameni morţi, 3 femei văduve, 7 copii rămaşi fără tată. Şoferul maşinii aruncate literalmente de pe şosea, care nici nu visa că i se poate întîmpla aşa ceva, urma să-şi sărbătorească în seara respectivă, împreună cu familia şi prietenii, ziua de naştere !

VICTOR BEDA ■

„Fractură picior"

...de onomastică

La prima vedere, justificarea sacrificării unui porc de 60 kg la C.A.P. Tigăneşti, din judeţul Teleorman, este indubitabilă, în pofida „gurilor rele", care susţin contrariul. Medicul veterinar Victor Eosu scrie negru pe alb: „sacrificat din necesitate. Fractură de picior". Adică, nu chiar... negru, ci albastru pe alb, culoarea cernelii folosite. De unde, poate, şi situaţia cam... albastră a celor implicaţi în această încurcătură, mult comentată printre cooperatorii din Tigăneşti.

Cum buna gospodărire a avutului obştii priveşte pe toţi cooperatorii, iar încălcarea normelor statutare şi prevederilor legale referitoare la disciplina de plan şi financiară lezează pe fiecare membru al unităţii, iată că ceea ce şi-a permis cu două săptămîni în urmă preşedinta C.A.P. din Tigăneşti, Elena Balauru, sfidînd îndatoririle sale morale şi legale, care îi cer o comportare ireproşabilă, n-a fost şi nu putea fi trecut cu vederea, cum probabil sperase.

Astfel, organele în drept au fost sesizate că Elena Balauru a dat dispoziţie — desigur cu o oarecare discreţie, nimic de zis — să fie sacrificat un porc de circa 60 kg, iar carnea să fie transportată „incognito" la via cooperativei, unde dinsa, a doua zi... întîmplător fiind 21 mai, avea să se întîlnească pentru cîteva ceasuri cu un grup de amici, un fel de escapadă la iarbă verde, linişte şi aer curat, de la care nu poate lipsi o masă copioasă.

Firesc, fiecare îşi petrece timpul cum, unde şi cu cine doreşte, dar — s-au întrebat mai mulţi cooperatori — ce-ar însemna dacă fiecare dintre noi, atunci cînd avem chef de o petrecere, să recurgem la sacrificarea cîte unui porc din averea colectivă?!

Ce-i drept, Elena Balauru a încercat să evite astfel de comentarii, recurgînd însă la un procedeu nu mai puţin detestabil: i-a solicitat medicului veterinar să „legalizeze" sacrificarea animalului jertfit întru onomastica sa. Legalizare care, cu ocazia cercetărilor întreprinse de organele în drept, s-a dovedit a fi... cusută cu aţă albă!

Şi toate aceste consecinţe morale şi penale se datoresc faptului că, uneori, se confundă buzunarul propriu cu cel al obştii.

MIHAI GROZAVU ■

Oricît s-ar strădui C.N.E.F.S. să ne convingă de contrariu, și se străduiește din răsputeri, sportul românesc are un an internațional mai slab, el pierzînd multe din pozițiile cîștigate anterior. În sprijinul acestei afirmații pot fi produse o serie de dovezi, asupra celor mai convingătoare urmînd să ne oprim, telegrafic, în cele ce urmează. Campioni ai Europei în 1981, rugbiștii s-au văzut siliți să se mulțumească, anul acesta, cu locul 3. Plecați la mondiale cu intenția declarată a unei medalii, handbaliștii s-au clasat abia pe treapta a cincea.. Echipa masculină de volei Dinamo București n-a izbutit să păstreze Cupa campionilor dobîndită în 1981, iar în Cupa cupelor, tot la volei, Steaua a coborît, și ea, un loc față de ediția precedentă. După ce ne-au adus, în timp, atîtea onoruri și atîtea satisfacții, luptătorii s-au întors de la campionatele mondiale de la Varna fără nici o medalie de aur. Lista eșecurilor, mai mari sau mai mici, ar putea continua, fotbaliștii juniori au ratat calificarea la europene, echipa de tenis a fost eliminată timpuriu din Cupa Davis etc., etc., întregind un tablou cenușiu, demonstrînd clar, fără putință de tagadă, că sportul românesc e tot mai rar în stare să-și respecte obiectivele asumate.

În acest context, excelenta comportare a polioiștilor la redutabilul turneu de la Tbilisi ne-a mai descrețit frunțile. O echipă românească foarte tînără a cîștigat turneul fără să fi cunoscut înfrîngerea, ea devansînd toate marile puteri ale disciplinei, între care formațiile U.R.S.S. și Cubei, prima campioană olimpică și deținătoare a Cupei mondiale, cealaltă campioană mondială universitară și ocupanta locului 3 în lume. Pentru prima oară după 20 de ani, o altă echipă a reușit performanța de a termina învingătoare într-un turneu de elită disputat în țara actualilor campioni olimpici, această echipă fiind cea antrenată de Iuliu Capșa și Cornel Rusu, lîngă care a veghеat, cu competență și tact, antrenorul federal Anatol Grințescu. Plecînd de la un succes atît de strălucitor, pentru care jucătorii noștri merită cele mai fierbinți felicitări, să notăm însă că învingătorii de la Tbilisi se găsesc în situația, desigur jenantă, de a absenta de la mondialele din acest an, programate între 31 iulie și 16 august în Ecuador, la Guayaquil ?! Asta în condițiile în care, insistăm asupra amănuntului, ei își cîștigaseră, prin luptă, acest drept, clasîndu-se între primii 6 la ediția precedentă a competiției, găzduită în 1978 de Berlinul occidental. Motivul neparticipării e simplu, C.N.E.F.S. a hotărît în acest sens, făcîndu-și, din cîte am înțeles, două socoteli. Pe de-o parte că polioiștii tricolori nu vor avea șanse la medalii, pe de alta că, nu-i așa, Ecuadorul e departe, o deplasare pînă acolo implicînd fonduri importante. În ambele situații, C.N.E.F.S. a judecat greșit. Mai întîi că, înversînd ordinea, eforturile materiale n-ar fi însemnat un sacrificiu, Federația internațională angajîndu-se să suporte, integral, cheltuiala pentru 8 sportivi din fiecare echipă calificată automat la mondiale, deci și pentru 8 polioiști români ?! Să nu fi fost cunoscut acest „amănunt" ? Greu de crezut. Mai ușor de acreditat pare ideea că organismul diriguitor al sportului nostru s-a temut, revenim la prima jumătate a raționamentului său, de un eșec la Guayaquil, care eșec i-ar fi putut șifona așazisul prestigiu internațional ?! Că el a călcat, odată în plus, strîmb ni se pare clar. Procedînd așa, adică transformînd, după un obicei mai vechi, prudența în frică, el a privat o echipă tînără și valoroasă de posibilitatea de a-și măsura forțele cu cele mai bune formații ale lumii, pe care dealtfel le-a și întrecut, recent, la Tbilisi ?! În locul ei, la Guayaquil, va juca echipa Franței, care n-a izbutit să cîștige niciodată în fața reprezentativei noastre ?!

Nu e însă pentru prima oară cînd C.N.E.F.S. comite o astfel de eroare, făcînd dovada unei cunoașteri superficiale, după ureche, a realităților din sportul românesc de performanță. De pe urma acestei optici, au avut de suferit, de-a lungul anilor, mai multe discipline și, în special, atletismul. Fetele noastre, campioane mondiale de cros în 1978, la Glasgow, n-au putut să-și apere titlul la ediția imediat următoare ?! În 1981, în cadrul „represaliilor" post-olimpice, atleții tricolori au lipsit de la europenele de sală, ținute la Grenoble, forfait în urma căruia A.E.A. a retras federației noastre toate gratuitățile de participare ?! Mai recent, chiar în 1982, Fița Lovin și Anișoara Cușmir au fost oprite să evolueze la campionatele indoor ale Europei de la Milano, deși la data respectivă, în martie, Fița Lovin era creditată cu 4:06,92 pe 1 500 de metri, cel mai bun rezultat mondial al sezonului ?! În plus, Anișoara Cușmir a sărit, săptămîna trecută, 7,01 m și a avut o săritură de 7,20 ușor depășită ?! Tot în martie, la Roma, Maricica Puică și-a adjudecat titlul mondial la cros, secondată fiind de Fița Lovin, dar întrecerea pe echipe a revenit formației U.R.S.S., a cărei primă sportivă, Smehnova, s-a clasat abia pe locul 8. Echipa României n-a cîștigat, cum ar fi fost normal, medalia de aur pentru simplul motiv că ea n-a participat ?! Doina Melinte și Maria Radu ar fi meritat să completeze formația, dar C.N.E.F.S. s-a opus, nu înainte de a fi cerut antrenorilor, în scris, asigurări că echipa ar avea șanse la medalii ?! Încrezători în posibilitățile elevelor lor, aceștia s-au angajat că și echipa va aduce o medalie, dar C.N.E.F.S. și-a păstrat poziția de vinovată fermitate, privind astfel atletismul nostru de o izbîndă de răsunet ?! Am scris despre asta, pe larg, în „Flacăra" din 26 martie 1982, solicitînd lămuririle de rigoare. Consecvent în tăcerea sa, confundînd orice critică apărută în presă cu un atac, C.N.E.F.S. n-a răspuns nici pînă azi, ignorînd Legea Presei și, implicit, opinia publică.

Că tocmai cei din forul de specialitate, plătiți pentru asta, nu cunosc în profunzime ce se întîmplă în aria unei discipline sau alta a demonstrat-o și modul în care a fost alcătuită reprezentativa de box a țării pentru mondialele din R.F.G., de unde pugiliștii noștri s-au întors, neîndeplinind obiectivele propuse, doar cu două medalii de bronz. Era limpede, în temeiul comportărilor anterioare, că maximum 7—8 boxeri tricolori aveau șanse reale de a pătrunde în etapele superioare ale competiției, însuși secretarul federației de specialitate făcînd declarații în acest sens. Pînă la urmă însă, judecîndu-se iarăși situația după aparențe, au făcut deplasarea 12 pugiliști, unii din ei părăsind întrecerea după primele schimburi de pumni ?! Adică, socotim că e cazul să întrebăm, principiile care au stat la baza neînscrierii polioiștilor la mondiale n-au fost valabile și în privința boxerilor ?! C.N.E.F.S. nu va da, probabil, nici de data asta un răspuns, căci o asemenea inconsecvență, sortită să aducă prejudicii sportului românesc, e, firește, greu de explicat și, mai mult încă, greu de scuzat.

Sportul nostru, s-o spunem deschis, e azi în situația de a ceda, cu fiecare zi, poziții de frunte pe plan internațional, poziții dobîndite prin talent, perseverență și ambiție. Dacă actualul mod de a gîndi și acționa nu se va schimba, în sensul revitalizării întregii activități, a scoaterii ei de sub semnul pasivității și a rezultatelor umflate, coborîrea pe tobogan va continua.

Altfel zis, e momentul ca piciorul să fie pus, cît mai apăsat, în prag.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Inconsecvențe

OMUL CARE JOACĂ

Reflecții tactice (III)

Sîntem încă tributari noțiunii de sistem în fotbal. Au fost niște încercări de a schimba canoanele de așezare, ce-i drept firave mai ales la ceea ce jucăm noi. Mi-aduc aminte că vorbeam acum doi ani și ceva, pe una din străzile de referință pașnică ale Bogotei, cu profesorul Cernăianu despre ceea ce ar trebui să încercam să jucăm, în funcție de posibilitățile jucătorilor noștri, pentru a surprinde o Europă și o lume fotbalistică ce încearcă să descopere și ea lucruri deosebite și să aducă noutăți neașteptate.

Îi spuneam — și ne împărtășeam convingerile teoretice de atunci — profesorului Cernăianu că jucătorii noștri ar fi capabili să joace imprevizibil, glumind serios la adresa schematicei cifrice a așezărilor, trecînd dintr-una în alta numai și pentru a crea surprize și panică în terenurile adversarilor întîlniți pretutindeni. Profesorul mă înțelegea, vorbeam parcă aceeași limbă, dar pînă la fapte simțeam că este un drum foarte greu, aproape inaccesibil. Păcat... Nici el nu putea să se apuce singur de o muncă dificilă, plină de neprevăzut, la capătul căreia puteau fi însă intuite și satisfacții unice. Flacăra reușitei pîlpîia undeva departe, inaccesibilă încă pentru a ne încălzi la ea.

Încercări sînt și în fotbalul nostru. Cam tîrzii, ce-i drept, după ce Europa a născut atitudini autentice, ce trebuie neapărat menționate, fie și pentru a încerca să pătrundem mecanismul descoperirilor noastre. Că atitudine colectivă de joc avem pentru ultimii ani două redescoperiri destul de trecute : pressingul, declarat falimentar după Cupa Europei din 1960 și jocul la ofsaid al unor echipe de primă divizie, care încă mai merge... Dureros este că atitudini în consecință, de contracarare, se iau mai rar și foarte puțin realist, tăind ascuțișul unor astfel de săbii scoase provocator din teacă. Halagian, după Matelianu, a avut abilitatea de a trăi cîtva timp din astfel de surprize cu care i-a șocat pe alții ; în fine, Mircea Lucescu a menținut, prin teoretizarea atacului lateral, ideea conceptională de păstrare a mingii în cadrul propriei echipe, lansată și întreținută de profesorul Angelo Niculescu.

M-am cam „aprins" în ultimele săptămîni, am cam scăpărat ele ceva incendiar din condeiul meu și este firesc să simt nevoia de a redeveni logic și realist așa precum încearcă să și joace echina mea. „Națională" actuală are, normal, dreptul la încercări... Așa se explică, poate formula cu trei atacanți vîrfuri din meciul cu Cipru de la Hunedoara și poate, în fel, distribuția în care cred și eu destul de mult cu Balaci și Geoloiu atacanți laterali la Santiago de Chile. Sigur, totul este o „învăluire"... Învăluire din care reprezentanțele Americii de Sud (cu Brazilia, bineînțeles), îmi permit să anticipez, vor ieși destul de „tăvălite" după acest Mundial.

CORNEL DINU ■

Plecînd de la un articol

Sub titlul „Pasiunea pentru fotbal nu are nimic comun cu abuzurile și ilegalitățile", revista „Munca de partid" publică, în numărul său din luna mai (5/1982), un amplu articol din care citîm :

„Pasiunea pentru sport în general, și pentru fotbal în special, nu justifică însă sub nici o formă unele abuzuri în constituirea fondurilor bănești necesare, nesocotirea regulilor financiare referitoare la cheltuirea acestora, înlocuirea spiritului olimpic, care trebuie să domine fiecare confruntare de pe terenurile de sport, cu falsificarea rezultatului prin vînzarea și cumpărarea victoriilor ca pe oricare marfă. Cele ce s-au petrecut în ultimii ani la cluburile sportive F.C. Constanța, U.T. Arad, „Rulmentul"-Alexandria, F.C. Argeș, S.C. Bacău, și F.C.M. Reșița (și, din păcate, nu numai acolo) sînt de natură să atragă oprobriul opiniei publice, să fie combătute și sancționate cu toată fermitatea, prin aceasta servind și ca învățătură pilduitoare pentru oricine ar mai fi tentat să gîndească și să acționeze așa. Aceste cluburi și-au constituit, în afara bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate, gestiuni neoficiale, alimentate cu importante fonduri bănești, mai ales prin deturnarea unor sume care trebuiau să intre în gestiunea oficială a unităților respective, precum și prin desfășurarea unor acțiuni care nu se încadrau în profilul lor de activitate...

La Constanța, de pildă, sub diferite subterfugii în numai doi ani, în mîini afaceriste au ajuns cîteva milioane de lei. 319 000 de lei prin tipărirea nelegală a unor invitații la competiții sportive care au fost folosite în loc de bilete de intrare ; o altă sumă (e greu de stabilit ce valoare), prin tipărirea de bilete de intrare și de bilete tip boniere care au fost vîndute la meciurile amicale ; 200 000 de lei s-au primit de la F.C.M. Brașov, în toamna anului 1980, pentru a ceda pe teren propriu cele două puncte disputate în vederea ușurării promovării în „A" a echipei din orașul de sub Timpa ; 1 618 675 de lei prin tipărirea și distribuirea (obligatorie — n.r.), în aproape toate unitățile economice, instituțiile și satele județului a sute-de mii de bilete de tombolă ; alți aproape o jumătate de milion de lei prin organizarea de spectacole cultural-sportive la care intrarea s-a făcut pe bază de bilete neînregistrate ; alte sute de mii de lei prin cedarea (ca pe ceva din propriul buzunar), în favoarea clubului F.C Constanța, de către întreprinderea de gospodărire comunală (cu aprobarea consiliului popular municipal), a veniturilor realizate la una din casele de bilete de la intrarea pe plaja „Modern" și la parcarea din Piața Ovidiu...

La F.C. Argeș s-au tipărit și vîndut 4 400 de invitații care au fost folosite ca bilete de intrare la manifestațiile sportive...

În același timp, un număr de unități din județul Bacău au vărsat în contul S.C. Bacău 249 500 de lei, invocînd că reprezintă cheltuieli de reclamă comercială făcută prin programele meciurilor de fotbal.

După cum, tot prin falsuri, Întreprinderea județeană pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile Caraș-Severin a virat în contul clubului sportiv F.C.M. Reșița suma de 546 450 de lei (alți 1 398 115 lei reținîndu-i, drept recompensă pentru aranjamente, în contul beneficiilor sale), reprezentînd contravaloarea cantității de fier vechi strînse prin acțiunile patriotice organizate cu fotbaliștii, în realitate aceștia necolectînd nici un gram de fier vechi. La Întreprinderea „Rulmentul"-Alexandria, cei care au condus acțiunea de constituire a fondurilor pentru sport „prin sistemul de rețineri" (din retribuție, sub forma cotizațiilor și din premieri etc., sau din încasările făcute la... gogoșeria ilegal creată), au fost secretarul organizației de bază din secția asamblare și unii membrii ai comitetului de partid pe întreprindere. Iar la clubul sportiv U.T. Arad, cercetările au scos în evidență faptul că a fost minuită, prin mașinații dubioase, o gestiune neoficială de peste 1 700 000 de lei".

Să fim bine înțeleși, n-avem nimic de împărțit cu orașele amintite mai sus, pe oamenii care trăiesc și muncesc acolo îi apreciem și îi stimăm, numai că împrejurările ne obligă să punem față-n față cîteva evenimente din sport a căror evaluare a avut și are darul să intrige și să indigneze. Pe de-o parte, ilegalitățile comise la F.C.M. Reșița, F.C. Constanța etc., pe de alta, suspendarea Universității Craiova. Cînd a fost vorba s-o scoată pe Craiova din Cupă, C.N.E.F.S. a făcut paradă de exigență și principialitate, angajîndu-se ferm, prin votul unanim al Comitetului său executiv, să respecte regulamentul în vigoare. Față de toate aceste abateri însă, foarte grave, unele din ele infracțiuni intrate sub incidența penală, același for n-a luat măsurile drastice care se impuneau, complăcîndu-se într-o atitudine de pasivitate și toleranță ?! În toate aceste situații, manipulîndu-se milioane de lei, trucîndu-se meciuri etc., e clar că regulamentul a fost încălcat, dar C.N.E.F.S. s-a prefăcut și se prefăce că n-a văzut, n-a auzit ?! În asemenea situații, de meciuri cumpărate, regulamentul e, cel puțin teoretic, necruțător, prevăzînd sancțiuni mergînd pînă la eliminarea celor vinovați din campionat. Ceea ce, evident, nu s-a întîmplat ?! În schimb, C.N.E.F.S. a sancționat Craiova fără temei, inventînd grosolan și dezinformînd opinia publică ?! Adică unul tușește, să zicem, și-l pedepsești cu asprime, alții fură ca-n codru și-i ierți ?! Și-ar mai fi o chestiune, spiritul autocritic a dispărut cu desăvîrșire de la C.N.E.F.S. ? Oare forul diriguitor al sportului românesc nu se simte cu nimic vinovat pentru faptul că, în domeniul de care răspunde, s-au petrecut atîtea și atîtea ilegalități ?! Să fim și mai clari. În perioada în care s-au petrecut aceste nereguli, de fotbal răspundea direct prim-vicepreședintele de atunci al C.N.E.F.S. Considerăm că o parte din vină îi revine. Întîmplarea face ca fostul prim-vicepreședinte să fie președintele de azi al C.N.E.F.S., tov. Maria Dragnea, militant exigent pentru respectarea regulamentului în ședința care a validat scoaterea Craiovei din Cupă. De ce nu acționează tovarășul respectiv, fie și fără atîta pasiune, chiar mai calm, pentru respectarea regulamentului în vigoare și în aceste cazuri care ni se par strigătoare la cer ?

EMIL NEGOIȚA ■

CARTONAȘ ROȘU !

În „Sportul" de sîmbătă, Andone (Corvinul) a apărut pe lista jucătorilor fără drept de joc în etapa programată în aceeași zi. Luni, însă, nu mică ne-a fost mirarea aflînd din același ziar că Andone a jucat, ba chiar a și înscris unicul gol al meciului Corvinul — Sportul studențesc ? ! Ce să mai înțelegem ? ! Pe cine să mai credem ?! Avea sau n-avea Andone dreptul să joace ?! E cineva care tot timpul încurcă treburile în fotbalul nostru și acel cineva merită, imediat, un cartonaș roșu !

În derbiul campionatului, Dinamo a jucat mai bine decît Craiova și a cîștigat cu 4—0. Lupta pentru titlu continuă să rămînă deschisă

Nici etapa de miercuri, în care gazdele au cedat un singur punct, și acela fără importanță pentru clasament, n-a adus clarificări în divizia A de fotbal. Lupta e mai încordată ca oricînd, atît în fruntea, cît și la subsolul clasamentului. Sus, Dinamo își păstrează avansul de puncte față de Craiova, bucureștenii instalîndu-se lideri după victoria netă obținută, sîmbătă, în fața actualilor campioni. A fost, reamintim, 4—0, o diferență absolut meritată, întrucît echipa Dinamo a fost, în meciul respectiv, mult mai bună. Bucureștenii și-au depășit adversarii la toate capitolele, evoluînd cu mai multă ambiție și cu mai multă inteligență, conducînd meciul de la un capăt la celălalt. Campionii au apărut vlăguiți, nedreapta eliminare din Cupă descurajîndu-i în loc să-i mobilizeze. Tactic, ei au jucat lamentabil. Craiovei, e drept, i-au lipsit cîțiva titulari importanți, dar la fel de adevărat e că a fost slab pregătită și demobilizată, fiind o pradă ușoară pentru o echipă în mare formă, în care au excelat Dinu, Mulțescu, Orac și Văetuș. Cu un portar din care sărea mingea ca din zid și cu o apărare șvaițer, campioana nu putea spera la mai mult. Jos, numai Progresul e fără salvare, de locurile 16 și 17, retrogradabile, fugind nu mai puțin de 11 echipe, între care „Poli" Timișoara ocupă, în prezent, poziția a șaptea ?! Au mai rămas de jucat 3 etape.

Lumea în care trăim

Trei argumente pentru o dezbatere

În istoria umanității, Europa, bătrîna și mereu tînăra noastră Europă — bătrînă pentru că civilizația ei numără multe secole, tînără pentru că știe să țină pasul cu epoca și să-și păstreze receptivitatea la nou — această Europă atît de diversă pe toate planurile s-a bucurat de certe privilegii. Neîndoielnic privilegiul cel mai important l-a reprezentat faptul că Europa a fost leagănul unor civilizații care au permis umanității să realizeze salturi spectaculoase pe drumul progresului. A fost spațiul spiritual în care au apărut culturi generoase, creații de răzunet, opere care au izbutit să treacă prin timp și să-și păstreze nestirbite frumusețea și forța. A fost locul în care știința și tehnica au izbutit performanțe de mare valoare care au permis oamenilor să realizeze mai mult și mai bine în eforturile lor de propășire. A fost pămîntul pe care au apărut idei cutezătoare care au dat omenirii noi perspective, pămîntul pe care s-au produs transformări esențiale pentru întreaga umanitate, pămînt pe care mișcările progresiste au prins rădăcini trainice.

Desigur, calitățile și privilegiile bătrînei și mereu tinerei noastre Europe sînt multe, iar spațiul unui articol nu-și poate propune să le epuizeze. Dar continentul acesta nu a însemnat și nici nu înseamnă doar o zonă a liniștii și creației. Europa a fost adesea, de-a lungul secolelor, scena unor conflicte și bătăliî care au însîngerat popoarele și tot pe acest continent s-au consumat evenimentele cele mai importante ale celor două războaie mondiale. Le amintim pentru că și astăzi Europa își are „privilegii" pe care nu le putem evoca fără tristețe. Chiar dacă Europa rămîne unul din cele mai frumoase continente, chiar dacă civilizația ei oferă prilejuri de satisfacție, chiar dacă amploarea mișcării pentru pace este mai puternică decît pe oricare alt continent, Europa rămîne pentru noi, din păcate, un mare depozit de arme și o gigantică concentrare de forțe armate. Pe acest continent cu castele celebre, cu munți acoperiți veșnic de verdeață sau de zăpadă, cu ape repezi sau lacuri liniștite, pe acest continent cu minunate monumente ale omului și ale naturii s-au adunat prea multe arme și prea mulți soldați.

Este bine să ne amintim de aceasta acum, cînd la O.N.U., în Adunarea Generală începe o nouă și esențială dezbatere privind dezarmarea. Și aceasta deoarece pentru noi, europenii, dezarmarea nu constituie o temă abstractă de discuții ci o problemă acută la ordinea zilei, un imperativ într-o lume în care pericolul războiului crește proporțional cu sofisticarea armelor și cu înmulțirea lor.

Argumentele noastre, ca europeni, pentru dezarmare sînt numeroase. Voi aminti doar trei dintre ele.

ARGUMENTUL nr. 1 : Europa este continentul care ocupă primul loc în lume prin mărimea dotărilor cu armamente.

— Peste 15 000 de încărcături nucleare.
— 2 452 rachete intercontinentale.
— Peste 2 000 rachete nucleare cu rază medie de acțiune.
— 1 813 rachete plasate pe submarine.
— 505 bombardiere strategice.
— 24 000 avioane de luptă.
— 91 270 tancuri.
— 4 500 nave de război.
— 56 400 tunuri.
— Peste 700 de baze și instalații militare pe teritorii străine.

ARGUMENTUL nr. 2 : Europa este continentul care ocupă primul loc în lume prin amplasarea efectivelor militare.

— Efectivele militare concentrate pe continentul european se ridică la 13,8 milioane de oameni.
— Peste 1 milion de militari străini se găsesc pe teritoriul a 17 state ceea ce înseamnă 70 la sută din totalul efectivelor staționate, în întreaga lume în afara frontierelor naționale.
— Concentrarea de efective militare în Europa este mai mare de 6 ori decît în Asia, de 30 de ori decît în Africa și de 20 de ori decît în America Latină.

ARGUMENTUL nr. 3 : Europa este continentul care ocupă primul loc în lume prin puterea de distrugere a încărcăturilor nucleare.

— Statele ce dispun de arme nucleare din cele două alianțe militare posedă 95 la sută din totalul acestor arme. (Aceste state sînt participante la dialogul european.)
— Puterea încărcăturilor nucleare existente pe planetă este de 5 ori mai mare decît ar fi necesar pentru distrugerea vieții pe Pămînt. Calculul hîrtiei demonstrează că fiecare european poate fi ucis de 114 000 ori.
— Încărcătura explozivă care poate fi transportată de o rachetă „Persning" (propusă de N.A.T.O. a fi plasată în mai multe țări din Europa occidentală) are o putere de distrugere de 4 000 kilotone, adică de 30 de ori mai mare decît bomba aruncată asupra Hiroșimei.

Sînt trei argumente ce se adresează rațiunii și care pledează în favoarea dezarmării. Neîndoielnic ele se vor face auzite în dezbaterea de la O.N.U. Mandatul încredințat delegației României socialiste de către Marea Adunare Națională a afirmat voința poporului român de a acționa cu toată fermitatea în vederea realizării unor progrese autentice în direcția dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare. Mandatul încredințat relevă poziția constructivă pe care se situează România, conferă un caracter global propunerilor țării noastre, propuneri reliefate încă o dată cu puternică pregnanță de către președintele Nicolae Ceaușescu, în magistrala expunere prezentată la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din zilele de 1—2 iunie. „Sesiunea Organizației Națiunilor Unite pentru dezarmare, din iunie, — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — este chemată să adopte hotărîri concrete și să determine trecerea hotărîtă la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară. Pînă nu au căzut primele bombe nucleare, să trecem la dezarmare ! Cînd vor începe să cadă bombele, va fi prea tîrziu !". Pentru România pacea Europei și a lumii reprezintă obiectivul esențial, acel obiectiv de realizarea căruia depinde însăși soarta popoarelor, a planetei. Or, nu există popor, nu există țară pentru care pacea — inseparabilă de dezarmare — să nu reprezinte o necesitate vitală.

La începutul dezbaterilor de la Organizația Națiunilor Unite afirmăm speranța noastră că sentimentele poporului român, ale opiniei publice de pe continent își vor găsi ecoul cuvenit în hotărîrile marelui for. Credem în luciditate și dorim ca această luciditate să călăuzească dezbaterea. Măsurile practice, constructive de dezarmare, într-o formă graduală, pentru că nimic nu se poate schimba de la o zi la alta, ci numai trecînd printr-un proces, măsurile acestea — ce pot să devină realitate prin voința politică a statelor — dispun de capacitatea de a face ca Europa să-și piardă (fără regrete) „privilegiul" de a fi cel mai mare arsenal de pe Terra !

AL. PINTEA ■

Mondo Umano ?

„Baletul aerian" și „sommet"-ul

La Versailles, în Franța, debutează o întîlnire la nivel înalt a statelor occidentale industrializate și merită să zăbovim asupra ei. Știrile ce au precedat acest „sommet", cum îi zic sec francezii, spun că el a fost pregătit printr-un „balet aerian" de proporții neobișnuite. Persoane numeroase și cu funcții diferite au mers la aeroportul Orly, la Versailles, la Paris, au văzut traseul ce-l vor parcurge înaltele personalități respective și, în final, au căzut cu totul de acord asupra ordinii sosirilor și plecărilor ca și asupra altor aspecte sau detalii. Dacă nu s-a petrecut nimic neobișnuit, miercuri 2 iunie, la ora 20 g.m.t. a sosit, primul, șeful statului american. A mers la reședința ambasadei sale cu unul din cele trei elicoptere aduse special de la Washington. I-a urmat premierul nipon, venit a doua zi, către ora 21, care însă a mers la Paris cu automobilul. Azi, vineri, sosesc reprezentanții C.E.E. (ora 15) apoi premierul italian (15,30), cel canadian (16,30), cel britanic (17,00) și, în fine, cancelarul vest-german (17,30). S-a anunțat că piloții elicopterelor vor parcurge itinerare aeriene diferite pentru a dejuca orice tentativă de atentat. În plus, toate aceste aparate vor fi escortate. Mai mult decît atît, avionul șefului guvernului englez — în plin conflict al Malvinelor — va ateriza într-o zonă de maximă securitate asigurată pe aeroportul Orly de efectivele complete ale poliției, C.R.S. și jandarmilor — ale căror concedii au fost suspendate în această perioadă. Și ansamblul împunător al parcului Versailles a fost interzis publicului ca și vizitarea castelului și a Trianonului. Aici mai există dislocați pompieri, medici și ambulanțe gata oricînd să intervină.

Participanții la „sommet" vor părăsi Versailles luni 7 iunie, folosind elicopterele. De la Orly decolările avioanelor lor speciale vor avea loc din 10 în 10 minute, cel american la 8,40, urmat de cel britanic, vest-german, canadian, japonez, italian și, la 9,30, de aparatul responsabililor C.E.E. E faza „cea mai delicată", cum opina un organizator, minoră însă în raport cu temele „sommet"-ului. Deși, ca de obicei, un comunicat scurt le va trece în revistă și va încheia că asupra importanței lor și mai ales a măsurilor, cu toții au zis „Da" și au adăugat un „Dar...". Există deja o tehnică a acestor comunicate în care dezacordurile serioase ale tratativelor sînt „umbrite" de acordurile incontestabile dintre cei de la protocol. Și astfel, unitatea e salvată...

DUMITRU CONSTANTIN ■

Pace pe muchie de cuțit ?

Faptul că foarte în curînd la Națiunile Unite se vor deschide porțile unei sesiuni speciale consacrate celei mai complexe și mai acute problematici a contemporaneității denotă o anume deschidere a forumului mondial către temele presante.

Organizarea unei sesiuni speciale este un fapt pozitiv și semnificativ. Exprimarea voinței de dezarmare este un fapt pozitiv și semnificativ. Finalizarea, în practică, a dezarmării ar fi incomparabil mai mult.

Cum se știe, sub egida O.N.U. au fost demarate decenii ale dezvoltării, ani ai sănătății, ai apei curate, o sută ample și stimabilă de acțiuni consacrate umplerii de conținut a unor deziderate arzdente. S-au realizat multe, dar rămîn de realizat și mai multe.

În fond, O.N.U. ține o contabilitate laborioasă și strictă a dosarelor rămase în suspensie într-o epocă în care umanitatea are și mijloacele (de drept nu mai vorbesc) și strategiile necesare pentru a pune, în sfîrșit, punct unei dezordini politice, economice, sociale și, de ce nu, morale cu implicații și efecte catastrofale.

Pacea dezordonată de azi, pacea pe muchie de cuțit, pacea terorizată a lumii contemporane este, desigur, subiectul principal al unui contencios stufos și masiv. De existența sau nonexistența unei păci temeinice pe planeta noastră depinde, direct și efectiv, soarta umanității.

Vechile războaie, oricît de demente și de sîngeroase, nu au pus sub semnul întrebării istoria așa cum ar putea-o face, în cîteva fracțiuni de secundă, un război nuclear. Problema păcii este problema capitală, esențială, vitală a timpului nostru. Ideea imperativului păcii este una dintre puținele care nu se poate demonetiza prin repetare. Dar repetarea ideii de pace nu este sinonimă cu pacea. Pacea se declară, e adevărat, dar mai presus de orice se edifică. Nu prin voința, onorabilă, a unei minorități, ci prin demonstrația coerentă și activă a umanității.

Sesiunea O.N.U., o sesiune „specială", deci transfocată exclusiv pe o tematică stringentă și care nu suferă amînări, reprezintă ocazia unei asemenea demonstrații. Împlinită cum se cuvine, adică în deplin și elocvent consens cu voința cea mai fierbinte a popoarelor, această ocazie se poate transforma într-un demers hotărîtor.

De pe planșele proiectanților de la O.N.U. conturul unei păci viitoare, perpetue, se poate transfera pe meridianele tumultuoase ale globului. Pacea pe muchie de cuțit de azi se poate transforma în pacea mondială și normală a zilei de mîine. Într-o pace sănătoasă în care armele — vorba lui Hugo — să fie așezate, cuminți, în muzee. Pacea de mîine, logica o impune, nu se mai poate „șlefui", cum se întîmplă azi, cu tehnologii de luptă exorbitante și devastatoare.

Nu este un secret că verticalele și orizontalele cursei contemporane a înarmărilor compun o geometrie a absurdului care afectează, cu forța evidenței, însăși rațiunea supraviețuirii omenirii.

Politica militaristă și întreg cortegiul de complexe militar-industriale care finalizează această politică sub forma produsului finit — armele de distrugere în masă — au ajuns la un asemenea grad de periculozitate încît factori politici responsabili, savanți, specialiști în cele mai diverse domenii își concertează azi semnalele de alarmă avertizînd opinia publică mondială asupra gravului risc prezentat de o escaladă care nu are nimic comun cu dezideratele legitime și reale ale omenirii.

Agenția France Presse nota de curînd că „echilibrul terorii a devenit un echilibru al nimănui, el este ridicat în sus în zona tehnologiilor de vîrf în virtutea unei mecanici a absurdului". O altă agenție, I.P.S. (agenția pentru lumea a treia), releva, în același context, că „teoria echilibrului terorii este o teorie vidată de sens, construită ca un alibi pentru crima monstruoasă pregătită să desființeze civilizația terestră".

În jurul așa-numitului război al viitorului abundă teorii de tot felul, cea a primei riposte, a ripostei graduale, a războiului limitat și așa mai departe, toate avînd ca element comun acreditarea unei logici a conflagrației nucleare. Mai mult decît atît. Se construiesc scenarii care vizează, ca un absurd al absurdului, organizarea vieții după ce aceasta va fi pusă, drastic, sub semnul întrebării.

Or, o asemenea alternativă nu este numai aberantă. Este și evitabilă. Dezbaterile și hotărîrile sesiunii O.N.U., sesiune a păcii, ar putea pune în drepturi pacea și viața.

RADU BUDEANU ■

Cît costă un Chevrolet ?

Centrul național american pentru statistica învățămîntului aprecia că în perioada 1970—1980 învățămîntul universitar particular a prelevat constant aproape 32 la sută din veniturile unei familii de condiție medie, în timp ce taxele percepute de universitățile de stat au scăzut de la 15 la 12,9 la sută. Charles Saunders de la „Consiliul american al educației", citat de revista „Newsweek" arăta că familiile din clasa de mijloc au fost răsfățate în deceniul trecut de explozia ajutorului federal pentru studenți și de veniturile disponibile, care au crescut mai rapid decît inflația. Familiile care „se sacrificau" pentru colegiu erau convinse că o pot face în continuare, fără a-și periclita frumoasele vacanțe în Bahamas și traiul îmbelșugat.

Acum, în cel de-al doilea an al deceniului nouă, veniturile disponibile au încetat să crească. Mai mult de două treimi din venitul unui cuplu între 25 și 34 de ani provine din cîștigul soției. „Oamenii nu devin mai bogați, ci muncesc din greu pentru a se menține la nivelul deceniului trecut" spunea profesorul de economie Michael McPherson de la „Williams College". După ce timp de 10 ani învățămîntul la colegiu s-a menținut aproape constant comparativ cu rata inflației, din toamna anului '80 a luat-o vertiginos înainte acesteia și probabilitatea să renunțe la acest loc fruntaș nu se întrevede. Așa cum arăta un studiu al „Consiliului colegiului", anul trecut, cînd inflația s-a ridicat la 8,9 la sută, școlile particulare au sporit costul învățămîntului pentru 1981—1982, în medie, cu 13 la sută, ceea ce reprezintă cea mai mare creștere din 1972. „Asociația națională a universităților de stat" și „Land Grant Colleges" arată că școlile lor și-au ridicat prețurile cu 17.7 la sută, înregistrînd cea mai spectaculoasă creștere din 1970 încoace. Încercînd să nu umfle nota de plată și așa extrem de ridicată multe colegii au menținut costul cursurilor scăzut în mod artificial, prin amînarea lucrărilor de întreținere și acordarea unor salarii mici personalului. La ora actuală, cel puțin 25 la sută din dotările colegiilor necesită reparații sau trebuie înlocuite. Economistul Kent Halstead de la „Institutul național de învățămînt" a relevat că puterea de cumpărare a facultăților a scăzut, din 1973, cu 21 la sută. Școlile de stat, în care învață 78 la sută din studenții țării, au propriile lor probleme. Pentru a face față procesului inflaționist, 13 state din vest au majorat costul învățămîntului în medie cu 19 la sută în 1982, Universitatea din Washington fiind pe primul loc cu uriașa creștere de 34 la sută !

Aceste galopante creșteri ale costului instrucției publice au consolidat protestul americanilor împotriva reducerilor operate asupra ajutorului federal pentru studenți.

Să plătești un colegiu nu a fost niciodată prea ușor, aprecia săptămînalul american „Newsweek", dar acum, cînd învățămîntul s-a scumpit ca niciodată în ultimul deceniu, cînd recesiunea a zdrobit orice prosperitate personală, iar Administrația a redus drastic ajutorul federal pentru studenți, situația este mai dureroasă ca oricînd. „Oamenii obișnuiesc să spună că un an într-un colegiu este egal cu costul unui Chevrolet, glumea cu amărăciune tatăl unei studente de la „Augustana College". „Acum, oamenii se plîng cît de scump este un Chevrolet".

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

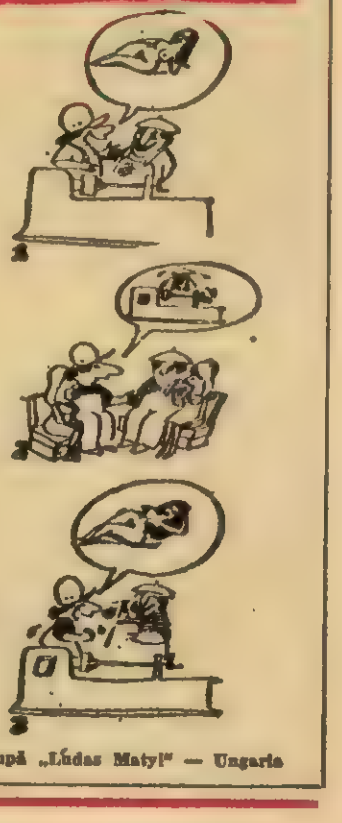

După „Lúdas Matyi" — Ungaria

■ **Procuratura Generală :** „Referitor la scrisoarea petiționarelor Roșca Elena și Georgescu Elena din Ploiești, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

■ **Valentin Tucă** de pe strada Roșia Montana din **București**, împreună cu alți 4 semnatari, ne relatează peripețiile în căutarea unei pîini, în cartierul Militari, după orele 19,00 : zadarnice plimbări de colo, colo, suportarea atitudinii necivilizate a unei vînzătoare, Zamfir Ioana, de la centrul de pîine de la parterul blocului 10A din B-dul Păcii ș.a. „Nu s-ar putea — se întreabă semnatarii — dacă măsura închiderii centrelor de pîine la orele 19,00 privește strict economia de energie electrică, să se decaleze programul uneia din cofetăriile cartierului în favoarea prelungirii, pînă la orele 20,00, măcar la unul din centre?"

■ „M-am mutat în septembrie 1981, prin schimb de locuință, în cartierul Pantelimon, urmînd ca, la noul domiciliu, să-mi instalez un alt post telefonic, în momentul în care blocul 400 B va fi racordat la noua centrală din Șoseaua „Ialcului. Numai că despre stadiul lucrării amintite, nici pînă la această oră nu am putut afla un răspuns sigur : o dată mi s-a comunicat că blocul este deja racordat, altă dată, că nu este", **(Mărculețiu Alexandru, Șoseaua Pantelimon 113, București)**

■ **D.G.A.I.A. Galați** ne anunță că în urma primirii scrisorii adresate de Scripcariu Mihai revistei „Flacăra", acesta a fost încadrat într-o funcție de economist la C.A.P. „Unirea" Negrilești, comuna Munteni — limitrofă municipiului Tecuci.

■ **Dumitru Rogojină din comuna Berești-Meria, sat Prodănești, județul Galați,** se întreabă cu nedumerire cum de mai există asemenea oameni care-și fac de rîs firma pe care o reprezintă, pornind de la o întîmplare care i-a dat — și-i dă încă — multă bătaie de cap. A comandat, prin intermediul lui Debreșteanu Alexandru, lucrător al cooperativei meșteșugărești din comuna Ștefan cel Mare, 9 jaluzele, plătindu-i ca avans 500 lei, restul urmînd să-i achite la predarea mărfii. Cînd le-a adus, el nu se găsea acasă, le-a lăsat soacrei, care i-a achitat restul. Erau însă mult mai scurte, deci de nefolosit, constatare făcută de însuși Debreșteanu. Pînă-n ziua de azi situația a rămas neschimbată, cu toate că i-a dat și în judecată nu a reușit să-și recupereze banii. Adresîndu-se judecătoriei din Gheorghe Gheorghiu-Dej, aceasta îl anunță că nu poate ordona executarea silită, decît dacă el, Rogoiină, va trimite un timbru fiscal de 5 lei pentru emiterea somației. L-a trimis. Degeaba.

■ **Secția exploatare telefonie interurbană** răspunde tovarășei Feraru Angela din București, care sesizase în unul din numerele revistei noastre că a bătut recordul în materie de așteptare a unei convorbiri telefonice cu Ianca, C.A.P. Berlești : nu s-a dovedit că a așteptat 3 ore, ci doar... două ore și jumătate ! Ei da, e cu totul altceva.

■ **Locatarii blocului 2B de pe șoseaua Giurgiului 127** — cei de la etajele 8, 9 și 10 — adresează și pe această cale un apel secției de termoficare Berceni, pentru a da dispoziție celor de la punctul termic Viforniței (de care aparțin) pentru a regla presiunea apei calde. Pînă aici, zadarnice s-au dovedit toate insistențele lor. Apă caldă tot nu au, dar de plătit, o plătesc.

■ **D.P.M.O.B. Municipiul București** răspunde petentei Vasile Aurica din București, privind situația soțului său, următoarele : „Diferitele încadrări avute în perioada anilor 1960—1963 urmează a fi considerate ca măsuri ce au intervenit în schimbarea locului de muncă, în executarea aceluiași contract de muncă, iar nu ca transferări de la o unitate la alta, cum greșit s-a menționat în carnetul de muncă. În concluzie, se menține vechimea neîntreruptă în muncă în aceeași unitate, pe perioada respectivă, astfel că nu este cazul să se facă vreo imputare pentru reținerea unor sume privind sporul de continuitate".

■ „Revista FILATELIA, la care sînt abonat la uzină, apare cu o întîrziere de una lună, aducînd deci informații care deja sînt cunoscute. În ce mă privește, după ce că apare cu mare întîrziere la ghișee, mai trece cel puțin o săptămînă pînă să ajungă la mine. **(Paul Munteanu, Ploiești)**

■ Pe bună dreptate se întreabă corespondentul nostru din **Constanța, profesorul Virgil Dumitru,** de ce în acest an geografia a lipsit din cadrul disciplinelor la care s-au ținut olimpiadele școlare. Care au fost considerentele unei astfel de interdicții ?

■ „Vă rugăm să ne ajutați în stabilirea legalității activității financiare a blocului nostru pe perioada anilor 1978—1980. Aceasta întrucît noi ne-am tot adresat Consiliului popular al sectorului 6 să ne ajute în efectuarea unei revizii contabile, lipsind multe din actele justificative ale fostului împuternicit al asociației în perioada 1976—1980. Pînă la această dată însă nu ne-a fost dat nici un aprijin concret". **(Asociația civilă a proprietarilor, Aleea Istria nr. 7, bloc A3, București)**

■ Ne scrie **Victor Iorga din Brașov** despre o situație care nu mai suportă amînare din satul bunicilor săi, Tărlungeni, județul Brașov. În centrul comunei există un parc a cărui imagine stîrnește plînsul : garduri prăbușite, alei părăginite, bănci rupte ș.a. Tot aici, în acest imperiu al bălăriilor, se află un obelisc, monument istoric, ridicat de înaintași în amintirea eroilor căzuți pentru întregirea neamului în războiul din 1916. Unde a dispărut respectul pentru eroii neamului — se întreabă corespondentul nostru. Dacă lucrurile stau așa, semnalul merită receptionat.

■ **Ministerul Muncii :** „La cererea numitei Filimon Liliana din orașul Panciu, județul Vrancea, prin care a solicitat sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm : Direcția muncii a județului Vrancea a analizat cererea petentei împreună cu organele locale din orașul Panciu, stabilind încadrarea acesteia ca telefonistă la Întreprinderea de tricotaje din acest oraș, începînd cu luna iulie a.c., cînd urmează să intre în funcțiune unitatea respectivă".

■ „Subsemnatul **Baa Ilie din comuna Spring nr. 16, județul Alba,** vin la dv. cu următoarea plîngere. Sînt infirm din naștere, avînd piciorul drept mai scurt, motiv pentru care sînt nevoit să port gheată ortopedică, fiindu-mi recomandată de medici gheata cu înălțimea călciiului de 7 cm. M-am deplasat (de două ori pînă acum) la Întreprinderea de produse ortopedice și protezare din Cluj-Napoca, în noiembrie 1981, luîndu-mi-se comanda. O dată mi s-a făcut o gheată cu înălțimea călciiului de 15 cm, în loc de 7, altă dată, de 11 cm. Cu toate că am trimis ultimul colet prin poștă — eu nemaiputîndu-mă deplasa — nu am primit nici pînă la această oră nimic".

■ Corespondentul nostru **Lucan Ștefan din Focșani** ne semnalează un fapt demn de luat în seamă de cei în drept : lipsa din librăriile municipiului a poeziilor lui Eminescu, Coșbuc ș.a. „Nu s-ar putea — se întreabă — ca în locul tonelor de cărți care se vînd cu preț redus, să apară cele solicitate de oameni ?"

■ „Vă rugăm să transmiteți pe această cale mulțumirile noastre tuturor acelor **OAMENI,** cărora nu le știm numele, care ne-au acordat ajutorul lor dezinteresat. În ziua de 21 martie a.c., în jurul orelor 12,00, la km. 18 de Craiova, în dreptul gării Pielești, am fost grav accidentați, intrînd peste noi un Moskvici. Nu știm numele celor care ne-au transportat cu autoturismele lor, pe care le-am murdărit cu sînge, la spitalul județean din Craiova, unde, la urgență, ne-am bucurat de cele mai bune îngrijiri medicale. Le mulțumim tuturor celor care ne-au salvat viața și, dacă vor citi aceste rînduri, îi rugăm să ne comunice adresele pentru a le mulțumi personal". **(Popescu Gabriel și Elisabeta, str. Barbu Mumuleanu nr. 11, sector 2 București)**

■ **Consiliul popular al sectorului 2 București :** „La scrisoarea adresată de Gheorghe Ion revistei dv., privind modul de funcționare a instalațiilor de apă, s-a constatat că au fost remediate, în mare, defecțiunile survenite la instalațiile blocului. Totodată, s-a intervenit la Grupul 3 șantiere ca pe viitor să fie mai operativi în remedierea eventualelor defecțiuni ce vor apărea".

■ **Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca** ne anunță că s-a rezolvat sesizarea referitoare la strada Plevnei din municipiu, sesizare adresată revistei de Dinica Ravica. La sfîrșitul lui aprilie au fost create condiții optime pentru desfășurarea tuturor categoriilor de trafic, pe toate străzile Clujului. Deci și pe strada Plevnei, la această oră circulația mijloacelor de transport în comun se desfășoară normal pe întregul traseu. Conform detaliului de sistematizare, traseul liniei de transport în comun nr. 13 urmează a fi prelungit pînă la Combinatul de utilaj greu, odată cu realizarea arterei de circulație, desființîndu-se astfel actuala buclă de întoarcere din strada Plevnei.

■ **Inspectoratul școlar al județului Olt** ne anunță că s-au dovedit adevărate, în parte, cele sesizate de Arg[illegible] Gheorghe revistei „Flacăra", în sensul că fiul său a fost bruscat de profesorul Marcu Marin în urma unor injurii din partea elevului. Profesorul Marcu de la Școala generală Drăgănești din comuna Vergulească a fost sancționat cu mustrare.

■ Pe scurt, problema lui **Beliș Vasile din comuna Salcea, județul Suceava,** este următoarea : de doi ani s-a căsătorit, el lucrînd ca muncitor la F.C.F.F. Suceava, soția, care a absolvit liceul sanitar, cu specialitatea laborator, lucrînd la spitalul T.B.C. Iași. De aproape 2 ani încearcă să-și aducă soția în Suceava. S-a adresat și Ministerului Sănătății, zadarnic, fiind silit la o navetă mai mult decît obositoare. Chiar să nu se găsească, la nivelul județului Suceava, o soluție și pentru această tînără familie ?

■ **Moraru Sofia,** lucrătoare la Fabrica de mobilă din **Beiuș, județul Bihor,** solicită sprijin pentru depistarea soțului, Moraru Ioan, 31 de ani, cu ultimul loc de muncă la Fabrica de mobilă din Beiuș — care fuge de datoriile părintești. A părăsit-o, lăsînd-o cu doi copii — o fetiță de 9 ani și un băiețel de 8.

■ „Pe b-dul Ghencea, începînd de la nr. 41, pînă la capătul liniei tramvaiului nr. 3, a existat un părculeț, săpat de noi, cetățenii, plantat de noi cu diferiți arbori, îngrijit de noi, deci, totul prin acțiuni obștești. Iată însă că pe acest singur loc de agrement al nostru s-a făcut, mai întîi, o pistă karting. Nu a durat mult și, după această cheltuială a început altă cheltuială, amenajîndu-se spațiul pentru șoferii amatori. Ne-am trezit astfel evacuați din acest singur parc nou și copiii noștri. Nu s-ar putea găsi o altă soluție pentru un astfel de sport auto ?" **(Un grup de cetățeni de pe b-dul Ghencea, București)**

■ **Procuratura Generală :** „În legătură cu scrisoarea petiționarului R. Teodorescu, transmisă pentru verificare, vă informăm că la plîngerea formulată de Direcția de poștă a municipiului București, împotriva deciziei nr. 2238 din 31 august 1981 a Tribunalului municipal București, secția a IV-a civilă, a fost declarat recurs extraordinar ce a fost înaintat Tribunalului Suprem spre soluționare. Rezultatul nu a fost comunicat petiționarului, deoarece nu și-a indicat adresa".

■ **Consiliul popular al municipiului Tulcea** ne anunță că din verificările efectuate a rezultat că cele sesizate de un grup de locatari ai blocului nr. 19 de pe strada Spitalului sînt întemeiate. S-a luat imediat legătura cu constructorul, I.J.C.M. Tulcea, cu beneficiarul — I.J.G.C.L. — pentru a se stabili cine execută lucrările, pentru că blocul se află în garanție, iar defecțiunile semnalate se datoresc constructorului. Cu privire la conducerea asociației, în urma alegerilor din luna martie, a fost schimbată, numindu-se un alt președinte și administrator.

■ De 6 ani de zile, ne scrie corespondentul nostru **Cherecheș Tiberiu din Arad,** strada Avram Iancu 13, locatarii amintitului bloc sînt purtați pe drumuri pentru repararea blocului lor, aflat într-o stare jalnică. De menționat că acest imobil este vechi de aproape 200 de ani, aici funcționînd cîndva un han ; că la ora actuală prezintă un grad atît de ridicat de uzură încît pune în pericol însăși siguranța locatarilor. Și totuși, răspunderea reparării lui este pasată de colo, colo.

■ **D.G.A.I.A. Dolj :** „Privind verificarea scrisorii inginerei Șelaru Lelioara, vă comunicăm următoarele : S-a dispus revenirea la hotărîrea luată de complexul sericicol Craiova ca fiind nelegală, fapt pentru care Șelaru Lelioara a rămas în continuare ca șef de formă sericicolă în satul Locusteni, iar tehniciana Gelcu Maria a fost trecută la Centrul de cercetare din aceeași zonă".

■ **Consiliul popular al județului Alba** ne anunță că cererea lui Zachel Maria din Sugag de a fi sprijinită în obținerea autorizației de construcție pentru casă în comună, a fost soluționată favorabil, cu impunerea unor condiții rezultate din importanța zonei. Cît privește contravenienții care și-au construit fără forme legale, au fost sancționați, conform legii.

■ „În ziua de 19 XI 1981, conform înștiințării I.D.M.S., m-am prezentat la magazinul din Pitești pentru ridicarea autoturismului. Aici mi s-a verificat legalitatea actelor prezentate, după care am fost înscris pe lista cu ordinea de livrare a autoturismelor. Cînd mi-a venit rîndul, am ales unul de culoare portocalie, l-am verificat, după care m-am prezentat la birourile magazinului pentru întocmirea formalităților de vînzare-cumpărare. După ce am achitat asigurarea obligatorie ADAS, am plătit tăblițele cu numerele de circulație și mi s-a completat factura de vînzare, cînd eram pe punctul să plec cu autoturismul — în așteptarea căruia am stat 4 ani — o lucrătoare a magazinului îmi reține într-un mod nepoliticos factura pe motivul că certificatul de la secția financiară conține o frază în plus. Au trecut de atunci 5 luni iar eu tot nu mi-am ridicat autoturismul, oprit abuziv. **(Nițipir Lucreția, Craiova). Ce frază să fi fost în plus ?**

■ **Consiliul popular municipal Rîmnicu Vîlcea :** „Din verificările efectuate a rezultat că cele sesizate de Covei Dumitru sînt reale. Față de această situație s-a dispus Secției de gospodărie comunală și locativă Rîmnicu Vîlcea să execute reparațiile la hidroizolațiile de la terasă, lucrare deja începută și în curs de execuție".

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Poșta redacției

■ **Florea Bulică** — Dobrotești (Teleorman) : Pensia pentru pierderea capacității de muncă, ca urmare a unor accidente de muncă, boli profesionale sau boli obișnuite, contractate în timpul activității, se stabilește în raport cu vechimea în muncă în procente din retribuția tarifară medie, diferențiate pe perioade de retribuție și grupe de muncă. Nu influențează cauza invalidității ■ **Gheorghe Diaconu** — Ploiești (Prahova) : În 20 martie a.c. ați primit răspuns de la Procuratura Generală. Nu mai reveniți ■ **Petre Bică** — Băile Herculane : S-a calculat corect ■ **Aurelia Kardaș** — București : Comunicați-ne adresa de domiciliu și locul de muncă al mamei ■ **Carmen Marcoviei** — Craiova : Unitatea sanitară de care aparțineți vă poate da trimitere pentru un specialist oftalmolog ■ **Elena Moraru** — Drobeta-Tr. Severin : Interesați-vă la miliție, serviciul evidența populației ■ **Mircea Sandu** — Cugir : Cu avizul COM al întreprinderii ■ **Alexandru Bojoc** — Timișoara : Pentru afecțiunea dermatologică a fetiței adresați-vă clinicii de specialitate de care aparțineți ■ **Dan Novacoviei** — Pienița (Dolj) : Nu se poate ■ **Petrașa Alexa** — M. Kogălniceanu (Tulcea) : La consiliul popular comunal ■ **Vasile Mihalache** — București : Impozitul anual pentru curți și grădini este de un leu/mp ■ **Magda Grigorescu** — Constanța : Medicamentul Interferon nu a fost comercializat, iar rezultatele obținute pînă în prezent nu sînt încă de concludente ■ **Ștefan Oțiță** — Cluj : Ați primit răspuns de la direcția sanitară județeană ■ **Ioan Boț** — Oraș Dr. Petru Groza : Numai medicul care vă tratează poate hotărî ■ **Constantin Voiculescu** — București : S-ar putea, mai rămîne însă să hotărască și instanța de judecată.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Primim

Scrisoare deschisă

Noi, membrii colectivului Teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu", ne adresăm redacției revistei „FLACĂRA" cu rugămintea de a publica aceste rînduri în numele dreptății care trebuie să guverneze în absolut toate aspectele mișcării artistice de amatori, mișcare ce se desfășoară de ani de zile sub egida Festivalului național „Cîntarea României".

În cele mai diferite ocazii, începînd chiar cu prima ediție a acestui festival, colectivul nostru a fost ținta unei serii de nedreptăți mai mari sau mai mici.

Ceea ce s-a întîmplat însă în după-amiaza zilei de miercuri 19 mai a.c., cu ocazia programării spectacolului de concurs în cadrul „Primăverii culturale bucureștene", a pus capac la toate cîte ne-au fost date să le înghițim de-a lungul anilor ! În această zi urma, firesc, ca spectacolul să fie vizionat de un juriu format din specialiști desemnați din rîndul factorilor de răspundere de la Comitetul de Cultură și Artă al Municipiului București și de la Centrul de îndrumare al creației populare și artistice de amatori. Ei bine, la data și ora stabilite nu s-a prezentat nici un membru al așteptatului juriu. Am mutat începerea spectacolului cu o jumătate de oră, deși sala era plină de spectatori din rîndurile oamenilor muncii care veniseră aici după opt ore de lucru, dar rezultatul a fost același...

Aveam să aflăm cu mîhnire că „grosul" membrilor juriului s-a deplasat la Clubul uzinelor „Grivița roșie", unde colectivul de teatru al acestuia susținea un spectacol în cadrul aceluiași concurs.

V-am ruga să nu ne înțelegeți greșit. N-am fost, nu sîntem și nici nu vom fi amatori de concursuri sau festivaluri, nu visăm și nici nu venim premii, medalii și diplome. Dar dacă tot sîntem chemați să participăm la un concurs, avem pretenția elementară ca acesta să se desfășoare într-un climat sănătos, echitabil.

Sîntem muncitori, repetăm și jucăm în timpul nostru liber, facem sacrificii mai mari sau mai mici pentru care nu pretindem decît atîta respect cît merită munca noastră. Și dacă marea colectivitate a oamenilor muncii din Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" ne stimează și ne înconjoară cu dragoste și căldură, nu permitem — în numele acestei colectivități pe care o reprezentăm — să fim desconsiderați tocmai de cei care trebuie să ne îndrume și să ne sprijine, din afară, în munca noastră !

Ultimele evenimente n-au făcut decît să ne demobilizeze. În ultimul timp, ne gîndim să abandonăm participarea în viitor la orice fel de întrecere, rezumîndu-ne la obiectivul nostru de bază : staționare permanentă de spectacole susținute în fața numerosilor noștri tovarăși de muncă.

Așteptăm răspuns de la cei în drept (și sînt obligați) s-o facă, cerem dreptate pentru munca noastră — și, pînă la proba contrarie, rămînem credincioși colegilor noștri de muncă, singurii suporteri adevărați ai noștri, în sufletul cărora n-am găsit niciodată nimic contrafăcut, mistificat, batjocoritor !

Semnează actorii amatori distribuiți în spectacolul cu piesa „O aventură pe buzunarul vieții", de ing. Aristide Butunoiu (debutant), spectacol prezentat în premieră absolută la 20 ianuarie 1982 :

Doina Badiu, Elena Hutari, Antina Mateescu, Olivia Buza, Anca-Ioana Jalea, Sandu Ștefănescu

NICOLAE CEAUŞESCU, 1 iunie 1982:

„Şi pentru partid, cît şi pentru toate celelalte organizaţii, drapelul suprem este Tricolorul, simbolul unităţii întregului popor, al independenţei şi suveranităţii patriei."

Şi cînd fraţilor m-oi duce
De la voi şi-o fi să mor
Pe mormînt atunci să-mi puneţi
Mîndrul nostru tricolor

(Tricolorul, de Ciprian Porumbescu)

Roşu, galben şi albastru
Este-al nostru tricolor,
Se înalţă ca un astru
Gloriosul meu popor

(Imnul de Stat al Republicii Socialiste România)

Poeţii patriei se înclină în faţa drapelului suprem: tricolorul românesc

Tricolorul

Tricolorul nostru nu-i drapel
Din cînd în cînd de fluturat din mînă,
S-a născut şi îngropat în el
Cîtă este Patria Română.

Tricolorul nostru este steag,
Vilvătaie de la rădăcină,
Să ne fie tuturora drag.
Vii şi morţi şi cei ce o să vină.

Mai bătrîn de zile decît noi,
Dincolo de stele se reclamă,
Din Triada focului de-apoi
Peste ţară-ntruna se întramă.

Pîinea de aur, purpurul din vin,
Riuri şi marea, stelele albastre,
Cît ne-a fost pămîntul de puţin,
Au rodit în lacrimile noastre.

De rotirul sfînt nu ne-am despărţit,
Jertfa de noi să nu se înstrăine
De albastrul cerului cuprins
Pînă-am dat de stingerea de sine.

Plecînd cu care să strămutăm
Jertfa ta la cea din veşnicie
Trei culori, cele trei mari virtuţi,
Ale dumitale, Românie.

2 iunie 1982.

IOAN ALEXANDRU ■

Credo

Un singur steag, o singură credinţă
în sacrul vetrei noastre vitor, —
sărut cu lacrimi steagul Tricolor
ca singulara Patriei conştiinţă

simbolizînd şi sîngele jertfit
de toţi ai mei, —
de mine, de s-ar cere,
şi aurul-mi de-atîţia jefuit
şi cerul, dătătorul de putere.

Sărut cărunta frunte-a unui Om,
el ştie ce vor Ţară şi Partid
ce-n scoica vremii unic se deschid
ca ramurile grele dintr-un pom, —

el mi-a redat culorile speranţei
şi-ncrederea că nu-s rătăcitor,
că dragostei de doină şi popor
rămîn, precum am fost, în veci dator
să le sărut în sacrul Tricolor.

1 iunie 1982

TIBERIU UTAN ■

Ziua eroilor

Sub iarba crudă din cîmpie
Sub piatra munţilor-genunchi,
Din bătălie-n bătălie
Ard oseminte de străbuni

Prin flăcări, clocotiri de sînge
Pun lauri peste cerul ţării
Şi nici-o inimă nu-şi plînge
Viteazul zbor al înălţării

Dacă atîtea jertfe sfinte
Destinul nostru-au luminat,
Cu necurmat ecou fierbinte
În nemurirea ţării bat

Acum, în zorii zilei lor,
Patria mumă îi învie,
Ei, înveliţi în tricolor,
Mai defilează-n veşnicie

2 iunie 1982

ILARIE HINOVEANU ■

Trei culori

Au curs în trupul viu, prin veacuri, vieţi
şi mii de gloanţe faţa i-au brăzdat.
sub cerul lui, azi, să zideşti înveţi
din dragostea de ţară — cer curat.

Din fulgere roşii auzim trecutul
cum se înalţă către viitor ;
el, vis în timp ne-a fost, vieţii sentul
culoarea lui — destin nepieritor.

Din soarele ce-a pîrguit în fald
în riu de galben, vremea pentru vreme.
se-aude dorul ţării sore înalt
cu sînge scris, împărăţind poeme.

Nemărginirea cerului şi-a mărit
iubirile nemărginite ni-s
în aripa ce-adie-n geana zării
de-albastru, de lumină şi de vis

„Oştean al vremii,-n sala de muzeu
cu fruntea grea de jerfe, cu fruntea grea de glorii.
Să ne-nclinăm, ca-n faţa unui zeu —
el poartă-n fulgere semnul eroicei istorii !

NICOLAE DRAGOŞ ■

Drapelul demn

Asemeni unei nave-n furtuni despică valul
Istorici şi vieţii, cutezător, din veac,
Întruchipîndu-i ţării-n chip sacru idealul
Sau ridicîndu-i oastea-n primejdii, la atac.

Roş-galben şi albastru, aşa ni-i tricolorul —
Culorile de sînge, de pace, de senin —
Trecutul şi prezentul unind cu viitorul,
Simbolul naţiunii şi, unic şi deplin.

Iar roşul steag cu care-şi îngemănă aripa
Într-un acelaşi vînjet, oestărîtul avînt
E semnul revoluţiei biruitor din clipa
Cînd a făcut partidul cu Ţara legămînt ;

Ca să se-nalţe liber, sus, iuti-a lumii cinste,
Ca purtătorul lui eroic şi stimat,
Drapelul demn al Romaniei socialiste
De care, ca de soare, toţi viaţa ne-am legat.

NICULAE STOIAN ■

Tricolor pe calea comunista

Ne-am plămădit prin trudă, vieţi de-a rîndul,
Fîntîna de comori din Tricolor,
El ne-a-nsoţit şi lacrima şi gîndul,
Cu ei ne-am înveliţ cînd ne-a fost dor.

Sub ei au stat cei drepţi şi fără pată,
Cei neştiuţi prin ei s-au cunoscut,
Aflîndu-se cu ţara deodată
Privelişte şi inimă şi scut.

În viaţa lui şi-a strămutat poporul
Un vis etern păzit cu pui de lei
Şi cît avem pe lume Tricolorul
Stă România dreaptă-n dreptul ei.

Cu sîngele, cu cerul şi comoara
De grîu cinstit din tîmpla stemei noi
El, Tricolorul oglindeşte ţara
Şi spune lumii cine sîntem noi

El, Tricolorul poate să cuprindă
Şi clipa şi veacu la un loc
În ei s-a decantat ca-ntr-o oglindă
Lumina unei stele de noroc

Şi cîtă vreme soarele există
În vatra nemuririi se-mpletesc
Străluciitoarea cale comunistă
Cu Tricolorul nostru românesc.

GEORGE ŢÎRNEA ■

Patria

Ne-am prins, gigantic suflet de singurul
cătarg
al vieţii fără moarte ce-şi taie brazdă-n
larg :
Ne-am prins nădejde, vise, încredere,
avînt
în fulguri tricolore în care ne-am
răsfrînt :
Ne-am pus ţăria, gîndul, puterea de a fi
noi înşine, înaltul şi-adîncu-n orice zi :
Ne-am prins, tumult de aripi, cu ea
într-o flinţă
de eremene şi rouă, nestinsă biruinţă.

VASILE NICOLESCU ■

Înfăşurat în steag

Cînd m-am născut în iarna-nvolburată
frozneau de ger pădurile de fag
şi după datina de la străbuni lăsată
bunica m-a înfăşurat în steag.

Scutecul sfînt, culorile-i sublime
le port de-atunci pe trup ca pe un semn
şi unde-am fost, am dus mereu cu mine
drapelul ţării ne-ntinat şi demn.

Nu e român să n-aibă Tricolorul
ţinut sub pleoape, liber strălucind.
L-a nemurit, păstrîndu-l viu, poporul,
peste această ţară veşnicind !

E în Ardeal un obicei străbun,
de care n-au putut să ne despartă :
la sărbători, ţăranii ies şi pun
drapelul sfînt să fluture la poartă.

Cînd m-am născut în iarna-nvolburată,
într-un cătun de pe acest meleag,
după străvechea datină lăsată,
bunica m-a înfăşurat în steag !

MIRCEA MICU ■

Imn la Imnul de Ţară

Trei culori fără de moarte
fluturînd pe-acest meleag
vin din veacuri, de departe,
şi departe merg în veac.
În stindardul vieţii noastre
împletite-s la un loc
roşii, galbene şi-albastre,
de azur, de grîu, de foc.
Trei culori ca fremătarea
unor aripi ce-n zbor
aceluiaşi prin vremi cărarea
din trecut spre viitor.
Şi sub nimbul lor anume
căi de aur se deschid
căci avem o ţară-n lume,
un popor şi un partid.
E partidul năzuinţei
către evul luminat
pentru care şi părinţii
şi strămoşii au luptat.
Avîntîndu-ne-nainte
şi la bine şi la greu
steagul libertăţii sfinte
noi îl vom purta mereu.
Căci cu ţara, fără moarte,
trei culori pe-acest meleag
vin din veacuri, de departe,
şi departe merg în veac.

VICTOR TULBURE ■

Flacăra Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secţia social-politică şi ştiinţifico-economică (Nicolae Grigore-Mărăşanu, Dumitru Eliade, Llonel Niţescu, Liviu Timbus, Horia Pătraşcu, I D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66 ; Secţia cultură-învăţămînt (Ilie Purcaru, Victor Niţă, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60 ; Secţia scrisori, probleme cetăţeneşti (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ştefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secţia reportaj, urgenţe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioaniţoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cuşnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mânecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacţie — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor şef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor şef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, Bucureşti, strada 13 Decembrie.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

În amiaza înaltă a acestui fierbinte anotimp politic,

O NOUĂ VIZITĂ DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Acum, la închiderea ediției, cînd „Flacăra" se îndreaptă către tipar și în chiar paginile ei poartă semnul doveditor al faptului că națiunea întreagă trăiește sub covîrșitoarea impresie produsă de Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R., vizitele de lucru ale secretarului general al partidului în județe din vestul țării, ca și adunările populare organizate cu acest prilej se constituie ca o mărturie a fertilității acestei veri românești, a ceasului istoric în care demersul constructiv al României socialiste, al românilor în lumea contemporană se așază în perspectiva definirii responsabilităților lor comune.

Vom spune, de aceea, că vara românească, acest anotimp istoric și neîngrădit de zilele anotimpului calendaristic, reafirmă încă de pe acum și limpezește în inima și în gîndul fiecăruia, mai presus de orice, simțul datoriei lui, după exemplul secretarului general al partidului care acum, iată, prin noile vizite de lucru își împlinește o nobilă datorie și, aflîndu-se aproape de inima țării, adică aproape de oamenii țării, de bucuriile ca și de grijile lor, așa cum a știut să fie întotdeauna, reafirmă voința noastră comună de progres și de pace. Și dacă, așa cum a intrat în tradiția vieții românești, întîlnirile secretarului general al partidului cu oamenii muncii au drept rezultat programe de muncă și de creație precis definite, realiste și clar exprimate, tot pe de altă parte aceste întîlniri exprimă apelul poporului nostru pentru dezarmare, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii, a înțelegerii și bunei conviețuiri între popoare, fără îndoială că faptul acesta dovedește patriotismul și umanismul profund al politicii partidului nostru, al secretarului său general.

România racordată la ideile plenarei

Program de muncă

Sinteză strălucită a unei profunde analize științifice, materialist-dialectice și istorice asupra societății românești și a lumii contemporane, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, conține teze, idei și orientări de inestimabilă valoare teoretică și practică, ce o ridică la rangul de program de muncă și luptă pentru întregul partid și popor, pentru permanenta înnoire revoluționară a societății noastre. Acestea sînt temeiurile pentru care încă din timpul rostirii ei și o dată cu apariția în presă, expunerea s-a bucurat de o largă audiență și aderiune din partea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, determinînd potențarea energiilor creatoare în toate domeniile producției materiale, în creația teoretică și ideologică, în întreaga activitate politico-educativă. Ea rămîne, în egală măsură, un îndreptar teoretic și practic pentru ascensiunea socialistă și comunistă a patriei și o inepuizabilă sursă de valori politice, istorice, ideologice, etice și morale, pentru procesul complex de formare și afirmare multilaterală a omului nou. Iată, bunăoară, doar cîteva dintre deschiderile decisive ce le realizează expunerea spre cîmpul vast al formării și educării tuturor cetățenilor în spiritul înaltelor idealuri ale patriotismului so-

ION NOJA
secretar
al Comitetului județean Cluj
al P.C.R.

Scriitori veniți în sate

Puternicul ecou din magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., adevărată sinteză, generală și remarcabilă, de înaltă ținută și adîncă profunzime, a dezbătut stadiul actual al edificării socialismului din țara noastră.

Expunerea a avut și are un profund caracter mobilizator, dinamizator, fiind un adevărat liant în organizarea tuturor forțelor, rolul de conducător revenindu-i partidului.

Urmînd neabătut indicațiile secretarului general, organele și organizațiile de partid din județul Ialomița, punînd la baza întregii lor activități însușirea aprofundată de către toți oamenii muncii a conținutului programului partidului, a liniilor directoare stabilite de Congresul al XII-lea, a tezaurului de idei cuprinse în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, va face totul să desfășoare o bogată activitate politico-educativă, a educației patriotice, pentru ridicarea conștiinței socialiste, a tuturor celor ce muncesc și trăiesc în Bărăganul ialomițean. În întreaga noastră activitate vom căuta să situăm în centrul atenției omul, grija pentru formarea și educarea lui, urmărind ca toți oamenii muncii să descușească în principiile umanismului so-

GHEORGHE GLODEANU
secretar
al Comitetului județean Ialomița
al P.C.R.

Uniți sub tricolor

Întreaga activitate politico-ideologică și cultural-educativă, desfășurată de organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, de toți factorii educativi de pe cuprinsul județului nostru, a fost întotdeauna orientată spre înfăptuirea în practică a planurilor de dezvoltare economico-socială, în profil teritorial, spre realitățile concrete existente în unitățile economice și localitățile județului nostru, spre intensificarea educației patriotice, moral-cetățenești și materialist-științifice. O importanță fundamentală am acordat și acordăm cimentării unității și frației tuturor oamenilor muncii bihoreni — români, maghiari și de alte naționalități —, astfel încît coeziunea noastră indestructibilă să se materializeze în atitudini înaintate și devotament patriotic, revoluționar față de politica profund științifică, de dezvoltare ascendentă și armonioasă a tuturor zonelor și județelor țării, al cărei promotor și ctitor este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român.

Rezultatele activității politico-ideologice și cultural-educative își găsesc expresia elocventă în creșterea răspunderii oamenilor muncii la realizarea sarcinilor economico-sociale.

Raportîndu-ne la exigențele mereu sporite puse în fața noastră cu prilejul re-

ȘTEFAN SZANTO
secretar
al Comitetului județean Bihor
al P.C.R.

Spirit revoluționar

Fără îndoială, istoria politică a țării va asimila expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a Comitetului Central din primele zile ale acestei luni ca pe un eveniment ce va influența profund și cu o perspectivă foarte îndelungată practica, edificării noii societăți în România, gîndirea și creația ideologică a partidului, rolul ce revine nucleului vital al națiunii așezînd la baza acestui rol o definire limpede și, evident, funcțională a raportului său dialectic cu statul, cu mecanismele și sistemul instituțional al organizării și conducerii societății, cu întregul organism social.

Există, așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, o dezvoltare mai înceată a conștiinței sociale în raport cu baza materială a societății noastre socialiste, „o anumită rămînere în urmă a activității politico-educative". Cert este că originile acestei stări de lucruri nu pot fi căutate în altă parte decît în munca noastră, a celor ce alcătuim puternicul detașament de propagandiști și militanți culturali ai partidului, în formalismul și rutina care au început a afecta unele sectoare sau locuri de desfășurare a activității politico-educative.

Pentru educația politică, pentru mode-

ALEXANDRU IONESCU
secretar
al Comitetului județean Cîlărași
al P.C.R.

(Continuări în pagina 4)

Obîrșia mea — țăran român ; numele meu — țăran român ; meseria mea — țăran român ; locul meu de muncă — pămîntul patriei (pag. 7) ; Romanul românesc și șansele lui (pag. 9) Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar (pag. 23)

Despre București s-a vorbit, din curgerea legendei pînă la noi, ca despre un oraș de orgolii și drame, de frumusețe și amaruri, dar cred că am fost primul care a văzut în — răsfrîntă în apa pufină a Dîmboviței — iubita noastră cetate, locul unde vin să moară poeții... ..

Plimbate ca lacrimi pe un cadran de ceasornic, acele ființe cărora le spunem cu îndreptățire poeți (adică truditori ai călimării) „curg" pe chipul săpat de riuri și văi al țării, spre a se întîlni cu văzduhul mai întîi și mai apoi cu țărîna Bucureștilor.

Și Eminescu a urmat acest drum, sosind din înzăpezirile din miazănoapte în orașul salcîmilor și teilor. Obsesiv-cintata floare a teilor a cure și pe ultima zbatere a pleoapelor sale în casa ce încă se mai poate privi, de pe strada Plantelor.. Era în noaptea de 14 spre 15 iunie 1889.

În anii pe care începe a-i socoti ca fiind ai tinereții mele mi-am petrecut multe ceasuri în fața casei de pe Plantelor, cu mîinile lipite de porțile de fier ruginit pe care — eram sigur — Eminescu le va fi atins. Intrînd în mărunta ogradă încercam să privesc spre cer printr-un dreptunghi îngăduit de streșini, același prin care și ei va fi privit stelele, altele...

În Iunie ai teilor și ai dezfolierilor s-a stins în orașul lui Anton Pann poetul Unic, poetul Național în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, cu a cărui operă scrisa românească a trecut fulgerător din copilărie în înțelepciune bătrînețe spirituală. În Iunie al teilor firava umbră s-a desprins de lumea mi-

Eminescu în Iunie

lilor de „terfeloage", singurul său avut, spre a se odihni sub un tei. Neexhumate pe de-a-ntregul, acele pagini încă rodesc, vădind adevărul că geniul eminescian e viu, e fluid și pururi tînăr. Se mai extrage poate aur din minele bătrînilor daci (acel aur ce a salvat cîndva trezoreriile celui mai mare imperiu al istoriei), bem, sigur, apă din fîntîni și ele milenare. Tot astfel continuăm să extragem din minele Eminescu „metale" între care se află și unele netrecute pe nici o tabelă de elemente, purtînd sigiliul clar marcat al adevăruri-

lor de nimeni altcineva rostite. „Caietele" eminesciene pentru tălmăcirea cărora ilustrisimul învățat Noica a cheltuit mai bine de o jumătate de viață se dovedesc a fi infinit mai bogate în originalitate decît s-a crezut ; abia după cercetarea și tipărirea lor integrală se va putea vorbi despre o cunoaștere exhaustivă a creației eminesciene. Și nu sîntem departe de acel moment. Ultimii ani ne-au adus, editarea unui prim, impresionant tom („Fragmentarium") zidit din materia Caietelor, ediția Perpessicius a fost astfel continuată, încît avem convingerea că ea va fi, în final, demnă de cititorul ei, iar numărul de exemplare al edițiilor populare ține de domeniul milioanelor.

Dar nu slujim memoria lui Eminescu numai proliferîndu-i opera ci, în primul rînd, conectîndu-ne la înaltul el vizionarism etic și estetic, încercînd să urmăm lecția eminesciană de gîndire și viață, urmînd pateticele-i îndemnuri patriotice, prefăcîndu-ne gesturile în ritualuri de nobile munci capabile să ne asigure dreptatea socială și independența, dreptul la fericire și pace...

GHEORGHE TOMOZEI

Moment important în dezvoltarea prieteniei și colaborării româno-poloneze

„Acum, la încheierea vizitei dumneavoastră în România, doresc să-mi exprim încă o dată convingerea că, în spiritul convorbirilor purtate și al înțelegerilor convenite împreună, relațiile de prietenie și colaborare dintre țările și partidele noastre vor cunoaște o nouă dezvoltare, în interesul și spre binele celor două popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii".

NICOLAE CEAUȘESCU

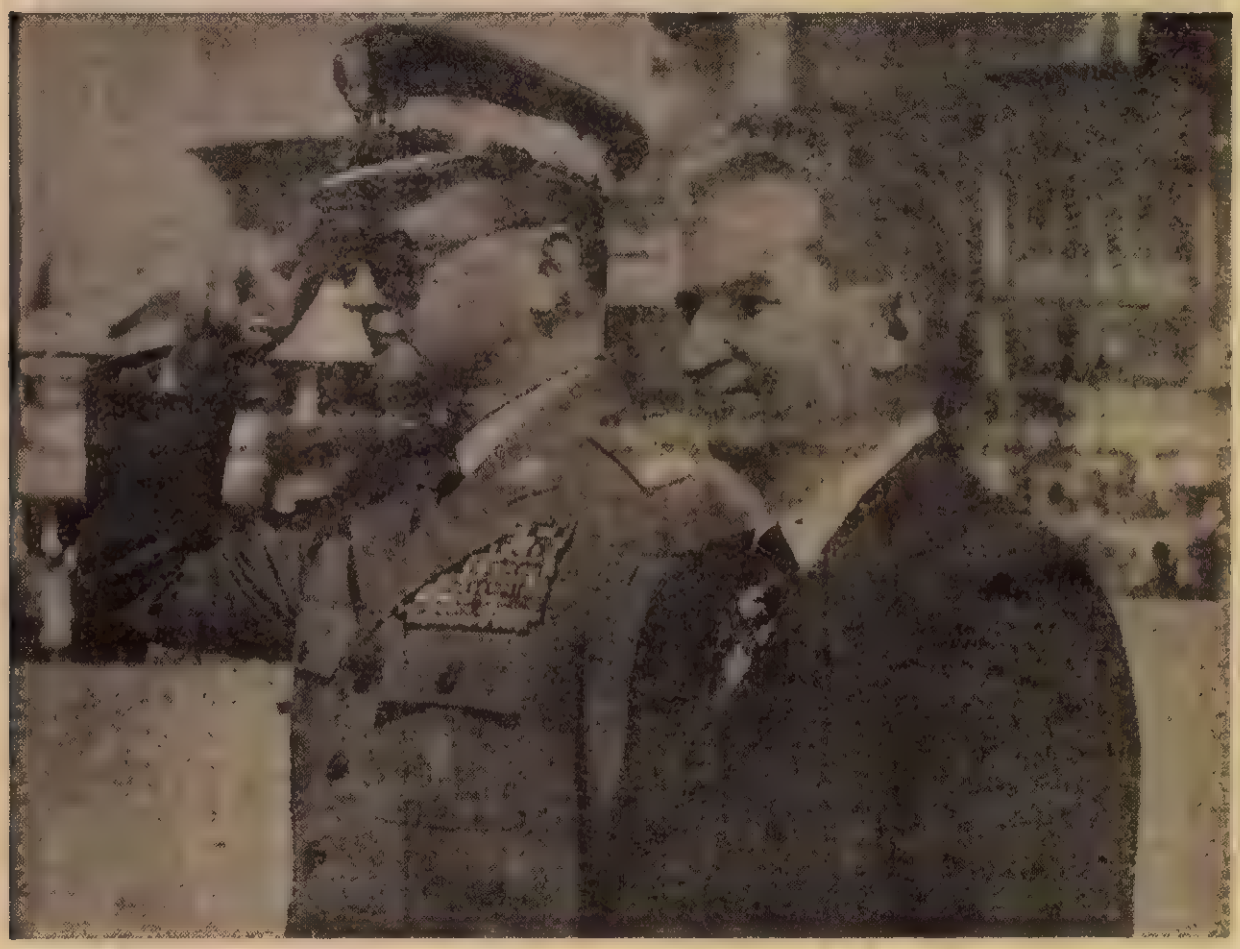

Tradiționalele relații de prietenie și colaborare româno-polone au cunoscut în anii socialismului o dezvoltare intensă, fiind ridicate pe o treaptă nouă. La baza acestor relații se află Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, încheiat în 1949, precum și Declarația cu privire la întărirea colaborării dintre partidele și statele noastre, adoptată în 1977. Un moment de importanță deosebită în cronica relațiilor româno-polone îl constituie recenta vizită oficială de prietenie în țara noastră, efectuată la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a unei delegații de partid și de stat din Republica Populară Polonă, condusă de tovarășul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Miniștri și al Consiliului Militar pentru Salvare Națională ale R.P. Polone.

Desfășurată sub semnul stimei și prețuirii reciproce, al voinței comune de a dezvolta și adînci tradiționalele raporturi de colaborare prietenească româno-polone, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii internaționale, vizita delegației de partid și de stat a R.P. Polone a prilejuit întîlniri și convorbiri fructuoase cu privire la numeroase probleme de interes comun. Analizînd stadiul și perspectivele relațiilor bilaterale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Wojciech Jaruzelski au evidențiat cu satisfacție dezvoltarea multilaterală și rodnică a raporturilor de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre. O evoluție favorabilă au avut relațiile economice româno-polone. În anii 1976—1980, livrările reciproce s-au dublat față de cincinalul precedent. Odată cu creșterea continuă a volumului schimburilor, structura mărfurilor s-a diversificat în folosul ambelor părți. În această perioadă, s-au concretizat o serie de acțiuni de cooperare în construcții de mașini, metalurgie, chimie și în alte domenii de interes reciproc. A fost relevată dorința comună de a acționa pentru amplificarea și aprofundarea relațiilor româno-polone în viitor, pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. Dialogul la nivel înalt a reliefat interesul României și Poloniei de a extinde cooperarea în sectoare de mare însemnătate pentru economiile lor naționale, de a spori și diversifica schimburile comerciale, valorificîndu-se cît mai bine posibilitățile existente în acest sens.

Semnificative pentru prestigiul de care se bucură peste hotare România, conducătorul partidului și statului nostru, sînt aprecierile făcute de tovarășul Wojciech Jaruzelski: „Realizările României socialiste merită o înaltă apreciere. În Polonia este cunoscut progresul de însemnătate istorică înfăptuit în anii puterii populare în toate domeniile vieții poporului frate român". Arătînd că transformările socialiste au făcut din România o țară modernă, dinamică, un partener important și activ în viața internațională, înaltul oaspete polonez a relevat forța conducătoare a partidului nostru, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cadrul dialogului româno-polon la nivel înalt, o atenție deosebită a fost acordată situației din Polonia. „În fața celui mai grav pericol la adresa bazelor existenței statului — a arătat tovarășul Wojciech Jaruzelski —, am fost nevoiți să recurgem la măsuri extraordinare. Prin propria noastră hotărîre și prin propriile noastre forțe am pus capăt anarhiei, ofensivei contrarevoluției. Perioada de aproape jumătate de an de stare de asediu dovedește că aceasta a fost o decizie grea, dar absolut necesară. Am reușit să oprim țara noastră la un pas de prăpastie. A fost oprit procesul care ar fi putut să reprezinte un pericol pentru pace în Europa, să amenințe interesele tuturor țărilor socialiste. Securitatea internă s-a îmbunătățit. Poporul nostru de 36 milioane de oameni, atît de dureros încercat în decursul istoriei, a încetat să mai fie obiectul unui experiment distrugător, antisocialist". Conducătorul partidului și statului polon și-a exprimat recunoștința și a mulțumit pentru sprijinul acordat de țara noastră Poloniei în această perioadă deosebit de grea. Referindu-se la aceeași problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Partidul, statul și poporul nostru au înțeles că situația grea la care s-a ajuns în Polonia la sfîrșitul anului 1981 a necesitat unele măsuri speciale pentru întărirea ordinii publice și asigurarea dezvoltării socialiste a țării. Ne-am pronunțat și ne pronunțăm cu fermitate pentru ca problemele Poloniei să fie soluționate de poporul polonez însuși, fără nici un amestec din afară. Considerăm că în momentul de față se impune să se facă totul pentru întărirea unității și forței Partidului Muncitoresc Unit Polonez, pentru a-și îndeplini rolul său de forță politică conducătoare în lupta pentru dezvoltarea socialistă, independentă, democratică a Poloniei pe calea progresului și bunăstării". Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat încrederea P.C.R., a poporului român, că P.M.U.P., clasa muncitoare și poporul polonez dispun de capacitatea necesară pentru a soluționa problemele legate de normalizarea cît mai deplină a situației și dezvoltarea în continuare a Poloniei pe calea socialismului.

Vizita delegației poloneze conduse de tovarășul Wojciech Jaruzelski a prilejuit și un schimb de păreri cu privire la evoluția vieții politice mondiale, la mișcarea comunistă și muncitorească internațională. Cei doi conducători de partid și de stat au reafirmat dorința partidelor și țărilor noastre de a-și aduce în continuare o contribuție activă la promovarea destinderii, la rezolvarea, prin mijloace pașnice, a stărilor conflictuale și diferendelor dintre state, la înfăptuirea securității europene, la realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, la instaurarea unui climat de încredere și colaborare egală între națiuni, la triumful idealurilor socialismului și păcii în lume. A fost subliniată importanța respectării stricte în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității, egalității în drepturi, integrității teritoriale și inviolabilității frontierelor, renunțării la forță și la amenințarea cu folosirea forței, neamestecului în treburile interne ale altor state. În legătură cu aceasta, s-a apreciat că măsurile de boicot economic și politic împotriva Poloniei, precum și discriminarea țărilor socialiste sînt în contradicție cu normele general acceptate ale dreptului internațional, cu Carta O.N.U. și cu Actul final de la Helsinki și că, prin urmare, este necesar să se renunțe la asemenea măsuri.

Înscrîndu-se în contextul relațiilor de trainică prietenie, de solidaritate și strînsă colaborare multilaterală statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, între România și Polonia, între popoarele român și polonez, noul dialog româno-polon la nivel înalt constituie o expresie a dorinței partidelor, țărilor și popoarelor noastre de a acționa pentru dezvoltarea continuă a raporturilor bilaterale de conlucrare pe multiple planuri, spre binele și interesul popoarelor român și polonez, al cauzei socialismului, păcii, securității și independenței naționale, al progresului și colaborării în lume.

ION D. GOIA ■

În întreaga țară, au loc în aceste zile mitinguri și adunări ale oamenilor muncii consacrate păcii, înțelegerii și colaborării între toate statele lumii. În aceste ample manifestări, poporul român își exprimă deplina aderiune la politica internă și internațională a partidului și statului nostru, dă o înaltă apreciere inițiativelor generoase de pace, muncii neobosite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în direcția statornicirii unei lumi mai drepte și mai bune, în care să triumfe rațiunea, pacea, colaborarea și progresul omenirii.

Fiecare semnătură pe „Apelul poporului român adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrate dezarmării" se alătură milioanelor de semnături ale muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, studenților, elevilor, femeilor casnice, reprezentanților cultelor, altor categorii de cetățeni — români, maghiari, germani și de alte naționalități — demonstrînd lumii întregi puternica expresie a voinței de pace a poporului nostru de a se face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU în județul Bihor

Pretutindeni aprobare deplină, hotărîre fermă pentru traducerea în viață a politicii interne și externe a partidului.

ROMÂNIA RACORDATĂ LA IDEILE PLENAREI PARTIDULUI

(Urmări din pag. 1)

Program de muncă

cialist. Urcînd în lumina adevărului științific etnogeneza și continuitatea multimilenară a poporului nostru în spațiul carpato-danubiano-pontic, expunerea de-celează cu profundă claritate liniile de forță ce-ne-au asigurat permanența și lucrarea în timp sub însemnele demnității umane : truda cinstită materializată într-o civilizație proprie, lupta hotărîtă pentru afirmarea ființei naționale, făurirea statului național unitar, dobîndirea și apărarea libertății, independenței și suveranității. În una și aceeași albie geografico-istorică, adunîndu-și izvoarele limpezi din sorgintea daco-getică și română, avînd o curgere mereu egală cu sine spre universalitate, poporul nostru nu s-a revărsat niciodată peste propria-i albie, n-a tulburat niciînd alte hotare, ci, dimpotrivă : dacă întîmplarea a făcut să primească și alte ape, le-a înlesnit întotdeauna, atît cît i-a stat în putere, aceeași lină și demnă de stimă devenire în timp.

Odată cu preluarea și dezvoltarea marilor tradiții de luptă și de muncă ale poporului român, socialismul s-a dovedit fără echivalent istoric prin forța sa de făurire a noilor valori materiale și spirituale, a noii civilizații, generos și plurivalent orientată mereu spre imperativele fundamentale ale societății ca întreg, ale omului ca subiect creator al propriei sale entități. Dezvoltarea accelerată și echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, umplerea relațiilor sociale și interumane de substanța vie a umanismului socialist, așezarea lor pe principiile dreptății și demnității într-un cadru politico-organizatoric larg democratic guvernat neîntrerupt de spiritul eticii și echității sînt doar o parte din marile cîștiguri istorice care statornicesc climatul nostru fertil de muncă și viață. Cunoașterea tuturor acestor valori, însușirea lor activă ca asumare de înalte datorii și răspunderi față de muncă, materializarea lor în fapte cotidiene, în atitudini și conduite dau patriotismului socialist dimensiuni existențiale, cognitive și afective de inepuizabilă acțiune și trăire transformatoare, revoluționară. Sînt adevăruri ce își găsesc în expunerea secretarului general al partidului nostru o exprimare directă și fermă într-un program viguros și unitar care presupune, deopotrivă, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, a unui nou model uman pe măsura vremii ce și-o construiește construindu-se totodată pe sine. De aici deschiderea largă, dar unică a patriotismului socialist spre practica social-economică nemijlocită, de aici identificarea lui cu idealurile socialismului și comunismului, cu imperativele apărării și dezvoltării valorilor materiale și spirituale naționale, ale libertății, independenței și suveranității patriei, într-un climat ce impune însușirea spiritului revoluționar ca atitudine generală de muncă și viață, ca modalitate generică de gîndire și acțiune.

Scriitori veniți în sate

cialist drepturile cele mai de preț, dreptul la muncă și viață, esența acestei posibilități nelimitate de afirmare colectivă și individuală pe temeiurile eticii și echității socialiste a omeniei.

La întîlnirea cu activul din organul județean Ialomița, tovarășul secretar general arăta pe bună dreptate că mutațiile cele mai profunde s-au produs în modul de a fi, de a gîndi și acționa al oamenilor din Bărăgan.

În toate realizările oamenilor din cîmpie, schimbarea în concepție a avut loc pe terenul fertil al promovării cu consecvență a valorilor morale socialiste, pe temeiul însușirii celei mai înaintate concepții despre lume și viață.

Trebuie să recunoaștem deschis și să facem totul pentru înlăturarea din mentalitatea unor activiști din domeniul propagandei care preferă umbra, soarelui mereu torid sub care muncesc oamenii Bărăganului la întreținerea culturilor, la irigat, lucrări de mare însemnătate pentru soarta producției agricole.

Așa se explică de ce ulițele satelor sînt mereu pline de oameni în timpul campaniei agricole, multe cadre de conducere supraestimează din păcate efectul așa-zișilor factori obiectivi fără a încerca să mobilizeze și să stimuleze marea forță a colectivelor în frunte cu comuniștii.

Mai mult ca oricînd sîntem hotărîți să ne regîndim în spirit critic și autocritic propria activitate, să înlăturăm improvizația, șablonismul, manifestările de formalism pentru a face din propaganda de partid un instrument dinamic al muncii cu oamenii, de ridicare a conștiințelor lor socialiste, determinînd ca toți activiștii de partid și de stat să se preocupe de munca de educație, de propaganda de partid deoarece unii își aduc aminte de aceasta doar justificînd nerealizările din economie.

Vom acorda toată atenția acțiunii politico-educative din agricultură în vederea intervenției noastre numai în cunoștință de cauză.

Îmi exprim speranța că viața satului va fi reflectată mai profund în literatura contemporană.

Ca unul care o cunosc din lăuntrul ei pot spune cu toată răspunderea că documentarea superficială asupra transformărilor petrecute în viața satului românesc, duce la prezentarea acestela în termeni palizi, neconcludenți.

Cred, cum cred toți oamenii de bine ai acestei țări, cum de altfel ori a apreciat tovarășul Nicolae Ceaușescu, că potențialul literaturii noastre trebuie să pună

NICOLAE CEAUȘESCU, 1 iunie 1982

„Putem afirma, pe baza faptelor istorice, că poporul nostru s-a plămădit de-a lungul mileniilor în spațiul carpato-dunărean, că fiecare metru de pămînt și fiecare piatră sînt stropite cu sudoarea și sîngele moșilor și strămoșilor noștri. În cele mai grele timpuri, înaintașii nu și-au părăsit pămîntul unde s-au născut, ci, înfrățindu-se cu el, cu munții și cîmpiile, cu rîurile și codrii falnici, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărîndu-și ființa, dreptul la existență liberă".

în valoare marile tradiții de luptă și muncă ale poporului român.

E firesc ca pentru creatorul de artă să nu existe ceva mai presus decît slujirea, cu mijloacele specifice ale măreței zidiri socialiste, punînd la temelie specificul național al poporului nostru caracterul profund patriotic umanist al politicii culturale, al întregii politici a partidului.

Atunci cînd toți creatorii se vor apropia pînă la identificare de bucuriile și încercările adevăratei revoluții prin care trece satul românesc de azi, sînt sigur că operele lor vor fi adevărate cronici pentru generațiile viitoare.

Conștient de marile răspunderi pe care le are activitatea de propagandă în opera de formare a omului nou, constructor conștient al celei mai drepte și mai umane orînduiri din istoria patriei, ne angajăm în fața partidului, în fața tovarășului secretar general, să facem tot ce ne stă în putință pentru a îndeplini cu onoare sarcinile de mare importanță încredințate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R., avînd tot timpul trează în memorie și întreaga activitate, magistrala sa expunere care a subliniat forța politică organizatoare și dinamizatoare a întregii activități.

Uniți sub tricolor

centel plenare lărgite a Comitetului Central trebuie însă să spunem că în munca politico-ideologică desfășurată de organele și organizațiile de partid din județul nostru continuă să se manifeste o seamă de neajunsuri, ale căror consecințe negative se reflectă în modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan în unele unități, în asigurarea unui climat de disciplină la fiecare loc de muncă. Sîntem conștienți că multe fenomene negative existente în producția materială, în viața socială își au principalele cauze în insuficienta preocupare a unor organe și organizații de partid, de masă și obștești, a unor colective de conducere pentru ridicarea permanentă a nivelului de pregătire profesională a oamenilor muncii, în formalismul și superficialitatea manifestate uneori în activitatea politico-ideologică și cultural-educativă.

În spiritul orientărilor și indicațiilor formulate în magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară — document-program pentru întreaga noastră activitate de viitor, sîntem hotărîți să ridicăm la o calitate nouă, superioară, atitudinea și comportamentul tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, să asigurăm dezvoltarea și afirmarea plenară a spiritului revoluționar, a criticii și autocriticii, în modul de a gîndi și de a acționa al acestora.

Aș dori să evidențiez și în acest context faptul că desfășurarea unei ample activități teoretice, stimularea climatului ideologic, îmbinarea spiritului științific, cutezător, cu investigarea aprofundată a societății — sînt aspecte indisolubil legate de covîrșitoarea personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, făurarul înțelept și clarvăzător al României socialiste moderne. Cutezătoarea sa gîndire, întreaga sa operă revoluționară sînt un exemplu viu de spirit creator, reprezintă un remarcabil aport al partidului nostru la îmbogățirea tezaurului teoretic al socialismului științific cu experiența revoluției și construcției socialiste din România.

În prezent, potrivit hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c., pe baza unor măsuri temeinic stabilite, acționăm pentru studierea bogăției de teze, concepte și idei din expunere — prin învățămîntul politico-ideologic și propaganda prin conferințe, prin dezbateri ideologice, prin celelalte forme ale muncii politico-educative, pentru ca întregul nostru activ, comuniștii, toți oamenii muncii să cunoască în profunzime sarcinile care decurg pentru noi din acest important document reprezentînd o contribuție inestimabilă la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste și comuniste, la îmbogățirea gîndirii revoluționare contemporane. Toate acestea pentru a ne cunoaște și mai bine misiunea pe care o avem în calitate de constructori ai socialismului și comunismului, determinînd astfel o reală îmbunătățire a muncii în economia județului, în celelalte sectoare ale vieții sociale, a muncii teoretice, ideologice, politice și cultural-educative, în toate colectivele de muncă, punînd în valoare la cote superioare potențialul uman și material de care dispunem.

Spirit revoluționar

larea conștiinței oamenilor nu poate fi cadru mai potrivit decît adunările generale ale organizațiilor de partid, consiliile muncitorești, adunările generale ale oamenilor muncii, cele de tineret, de sindicat etc. În prea multe cazuri însă pregătirea și desfășurarea formală a acestora le împiedică să se constituie în dezbateri profunde și combative ale unor probleme, dezbateri impregnate de acel necesar spirit critic și autocritic, de curaj revoluționar tonic și constructiv. În asemenea situație, firește, puterea de influrire educativă nu are din ce se naște, iar formalismul, stilul tern și plicticos, repetarea acelorași lucruri și acelorași fraze în rapoarte și dări de seamă ce au prea puțin comun cu problemele reale de la locul de muncă respectiv, nu pot face decît o proastă impresie și o educație departe de aceea pe care o dorim. Întîlnești organizații care nu înțeleg să se implice în problemele organizării și conducerii producției decît preluînd pîrghii și mijloace tehnico-administrative ce aparțin de drept altor organe și altor factori. Citești programe de măsuri ale unor asemenea organizații și, stupoare, nu găsești nici cea mai mică referire la mijloacele specifice muncii politico-educative. Cît de înțeleaptă este precizarea din expunere că, „în momentul de față, problema principală este nu creșterea numerică, ci ridicarea calității membrilor de partid", „să înțeleagă bine concepția partidului nostru, obligațiile și îndatoririle pe care și le asumă — în calitate de luptători revoluționari". Așadar cifrele statistice ce par a fi pentru unii scopul activității de primire — vai, cît de gravă eroare ! — nu pot fi în realitate decît momentul final al unui șir tematic și îndelungat proces de pregătire multilaterală și atentă a celor ce candidează la înaltul titlu de membru al Partidului Comunist Român. Muncii politico-educative îi revine, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, cea mai mare răspundere în această privință.

Așa cum înțelegem din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, trebuie să obținem un progres grabnic și substanțial în activitatea ideologică și de propagandă. Și, debarasîndu-ne de lipsurile arătate în expunere, însușindu-ne temeinic tezele și indicațiile subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, progresul despre care vorbeam îl vom obține cu siguranță.

Costinești 31 mai – 5 iunie 1982

Tînăra generație — mesageră a viitorului pașnic

Este bine cunoscută și apreciată pe plan internațional concepția României, a președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la statutul, rolul și locul tinerei generații în lumea contemporană, ca o puternică forță socială, capabilă să-și asume responsabilități, să participe activ la modelarea societății în care trăiește, la adoptarea deciziilor ce angajează prezentul și viitorul planetei noastre. Corespunzător acestei concepții, România a luat numeroase inițiative, a organizat numeroase acțiuni. Tocmai din inițiativă românească Organizația Națiunilor Unite a proclamat anul 1985 drept An internațional al tineretului, sub deviza „Participare, dezvoltare, pace".

O manifestare de o profundă semnificație în perspectiva pregătirilor și marcării Anului internațional al tineretului a constituit-o masa rotundă „Tineretul anilor '80", ținută săptămîna trecută la Costinești, importantă reuniune internațională organizată de UNESCO în colaborare cu Centrul de cercetări pentru problemele tineretului din România. Reuniunea a fost condusă de un Birou sub președinția tovarășului Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., președintele Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul internațional al tineretului. La lucrările mesei rotunde au luat parte reprezentanți ai O.N.U. și UNESCO, ai unor instituții guvernamentale și neguvernamentale, ai unor organizații de tineret naționale, regionale și internaționale, cercetători, sociologi din aproximativ 40 de țări ale lumii.

În cadrul lucrărilor, tovarășul Nicu Ceaușescu a subliniat că proclamarea anului 1985 drept An internațional al tineretului reprezintă o încercare a comunității internaționale, prin intermediul Organizației Națiunilor Unite, de a crea un cadru favorabil pentru înfăptuirea aspirațiilor și preocupărilor tinerei generații, referitoare la asigurarea condițiilor de muncă și viață, la educarea și formarea sa multilaterală și, totodată, pentru intensificarea eforturilor, la nivel național, regional și internațional, de identificare a celor mai adecvate căi și mijloace de sporire a contribuției tineretului la dezbaterea și soluționarea problemelor sale majore, care sînt, de fapt, problemele lumii în care trăiește. Tovarășul Nicu Ceaușescu a apreciat reuniunea de la Costinești ca o contribuție valoroasă la elaborarea unor recomandări și sugestii pertinente, menite să determine atît impulsionarea și perfecționarea acțiunilor social-politice, economice și educaționale ale diferiților factori în favoarea tineretului, cît și formarea conștiinței unor mase tot mai largi de tineri de pretutindeni, în legătură cu rolul și răspunderea ce le revin pe plan național și internațional. Vorbitorul a subliniat că masa rotundă a adus în actualitate sub multiplele sale aspecte fondul de opțiuni și aspirații vitale ale tinerei generații contemporane, caracterizată prin dorința de a se implica tot mai activ și mai eficient în eforturile popoarelor în direcția lichidării tuturor anacronismelor economice și sociale, soluționării echitabile, trainice a problemelor vitale ale umanității, a făuririi unei lumi mai bune și mai echitabile pe planeta noastră. Documentele convenite, a apreciat președintele mesei rotunde, reprezintă o contribuție sugestivă și utilă pentru activitatea UNESCO, pentru sensibilizarea mai puternică a instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale, a tineretului și organizațiilor sale, față de aspirațiile legitime ale tinerei generații.

În cuvîntul său, Pantelimon Găvănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., a prezentat aspecte ale participării active a tineretului din patria noastră, alături de întregul popor, pe plan economic, politic, social-cultural la vasta operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, în promovarea activă a inițiativelor de politică externă ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, îndreptate spre soluționarea viabilă a marilor probleme ale contemporaneității, corespunzător intereselor vitale ale popoarelor lumii, ale tineretului de pretutindeni, ale organizațiilor sale de diferite orientări politice și filozofice, în lupta pentru dezarmare și pace, pentru o lume a progresului și colaborării, mai bună și mai dreaptă.

Participanții la dezbateri au abordat probleme privind contribuția tineretului la edificarea păcii, în legătură cu participarea sa activă la toate domeniile vieții politice, economice și sociale. Relevînd gravitatea actualei situații internaționale, în care cursa înarmărilor a atins niveluri fără precedent, afectînd puternic interesele și aspirațiile specifice tinerei generații, vorbitorii au subliniat responsabilitățile deosebite care revin guvernelor, factorilor politici, organizațiilor de tineret în continuarea procesului de destindere, în inițierea unor măsuri concrete, neîntîrziate de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. A fost relevat, de asemenea, interesul obiectiv al tinerei generații pentru edificarea unui viitor de colaborare, independență și pace ; totodată, s-a evidențiat necesitatea unirii eforturilor tineretului, ale organizațiilor sale de diferite orientări politice, filozofice sau religioase în lupta pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru edificarea unei lumi mai bune, mai sigure și mai drepte.

Caracterizînd tînăra generație contemporană ca importantă forță purtătoare a înnoirilor, a progresului, participanții la masa rotundă au arătat că tineretului trebuie să-i fie create condiții în vederea participării sale active, responsabile, la eforturile de edificare a unui viitor de pace, colaborare și progres. Aceste idei avansate în cadrul dezbaterilor se regăsesc în documentele adoptate de participanți : Raportul, Recomandările, precum și Mesajul mesei rotunde de la Costinești.

Importantă manifestare internațională pe linie de tineret, masa rotundă „Tineretul anilor '80" a prilejuit un larg schimb de opinii privind preocupările tinerilor în epoca contemporană, punînd în evidență cerința ca tineretul să dispună de pîrghii reale pentru înfăptuirea de acțiuni sociale și politice atît la nivelul fiecărei societăți, cît și pe plan internațional, pentru a-și pune întregul său potențial de acțiune în slujba idealurilor nobile de pace, libertate și independență, colaborare, democrație și progres.

ION D. GOIA ■

RICARDO DOMINICE, secretar general al Mișcării internaționale a tineretului și studenților pentru Națiunile Unite (I.S.M.U.N.). Activitatea tineretului și studenților din România este tot mai mult cunoscută. Știm că tinerii români participă din plin la procesul dezvoltării din țara dv. și, în același timp, sînt prezenți în lupta pentru pace și dezarmare, pentru înțelegere și prietenie între popoare. Este suficient să amintesc în acest context eforturile României, ale tineretului român — eforturi încununate de succes — privind proclamarea anului 1985 drept An internațional al tineretului. Aș dori, de asemenea, să adaug buna colaborare statornicită între I.S.M.U.N. și Asociația Tineretului și Studenților din România pentru Națiunile Unite.

MIHAIL STEFANOV, cercetător la Institutul pentru problemele tineretului din R.P. Bulgaria. Consider că organizarea mesei rotunde „Tineretul anilor '80" de la Costinești este o inițiativă oportună, de natură să contribuie la clarificarea problemelor privind statutul tinerei generații în lumea contemporană. Aici s-a creat o atmosferă foarte bună pentru un util schimb de opinii în cele mai diferite probleme care confruntă tineretul. Faptul că reuniunea se desfășoară în România are pentru mine o semnificație deosebită, ținînd seama de grija care se acordă tineretului în țara dv., ca și în celelalte state socialiste. Aș dori să relev consistența propunerilor sugerate de președintele Comitetului consultativ al O.N.U. pentru Anul internațional al tineretului. Apreciez acest lucru prin prisma ideei centrale exprimate, în virtutea căreia tinerii trebuie să fie priviți ca viitorul umanității, drept purtători ai progresului social.

WIM POLMAN, președintele Uniunii internaționale a tineretului democrat-creștin (U.I.J.D.C.). Temele majore ale păcii, dezvoltării, participarea tineretului la viața societății sînt, fără îndoială, temele cele mai importante ale anilor '80. În Europa, de pildă, preocuparea pentru diminuarea pericolului nuclear reprezintă un punct central în atenția tinerei generații. De asemenea, problemele legate de dezvoltarea națiunilor, de dialogul Nord-Sud, constituie domenii de interes pentru tineretul contemporan. În toate aceste domenii dorese să remarc rolul activ al României, inițiativele sale constructive în domeniul tineretului. Mi-am dat seama în timpul scurt al sederii mele în țara dv., de rolul important care este rezervat tinerei generații în viața socială, în dezvoltarea economică, în promovarea noului în toate domeniile de activitate.

Opinii consemnate de
IOAN TIMOFTE ■

MICROHIDROCENTRALELE

Înainte de a fi existat energia brațelor și a inteligenței umane, a existat cu siguranță energia naturii, o energie eliberată prin multiple forme de manifestare. Cu timpul, dar mai ales în zilele noastre, energia a început să fie invocată mai mult chiar decît aurul. Lumea contemporană consumă energie, cumpără energie, visează energie. Fluviile planetei produc energie, riurile planetei au fost și ele puse la treabă, produc energie, cărbunele e ars pe rug pentru energie, centralele nucleare-electrice pompează energie. Energia învîrte roata civilizației spre care se îndreaptă și visează omenirea. România, țară înscrisă pe drumul unui progres continuu, simte aceeași nevoie acută de energie. Producția de energie electrică va trebui să crească, deci, de la 74,1 miliarde kWh, în acest an, la 82,5 miliarde kWh în 1985 și la 110 miliarde kWh în 1990. Să ajungem la acest prag al dezvoltării energetice, care ne va asigura independența energetică a țării — obiectiv strategic stabilit de Congresul al XII-lea al partidului — plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982 a adoptat : hotărîrea cu privire la realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990. Printre măsurile stabilite de acest nou și important document se înscrie și valorificarea mai intensă a potențialului hidroenergetic al patriei.

Grupajul de față se ocupă de felul în care sînt valorificate cursurile mici de apă, pe care se prevede a se construi în viitor circa 10 000 microhidrocentrale, cu o putere instalată, totală, de aproximativ un milion kW ; se ocupă totodată, de felul în care, la construcția microhidrocentralelor se folosesc îndestul și eficient resursele locale : piatra din albiile rîurilor umpluturile de pămînt, diferite piese reformate, dar care mai pot fi recirculate, toate aceste resurse determinînd o eficiență sporită, o inestimabilă sursă de bunăstare !

N. GRIGORE ■

La început au existat doar ideea și piriul Pasărea

Pe șoseaua care duce spre Călărași, la 10 km de București, în dreptul podețului de la poalele pantei pe care se află Liceul agroindustrial din Brănești, există niște terase ce adăpostesc o curgere de apă cu o cădere de 4-5 m. Este piriul Pasărea, ce deversează din lacul Pasărea formînd pe lotul școlar agricol o salbă de lacuri cu păpuriș. O mină de scîntei, o sursă de energie electrică, o idee care s-a născut într-o noapte.

„Se zice că noaptea e un sfetnic bun și ce gîndești noaptea pui a doua zi în aplicare. Așa și cu microhidrocentrala noastră. De la noi din poligon trecem spre pădurea Pustnicu și ne „lovim" de acest piriu. El are debit bogat tot timpul anului, primăvara și toamna e și mai bogat, iar aici, la școală, avem nevoie de lumină, că există și internat, și cantină, și săli de cursuri și ateliere de tot felul pentru practică. Mă gîndeam tot timpul cum să rezolvăm problema cu energia electrică. Și mi-a venit ideea, cum v-am spus într-o noapte".

Omul care „visează" noaptea idei se numește Nicolae Radu și e maistru instructor de electrotehnică și mecanică la Liceul agroindustrial din Brănești, sectorul agricol Ilfov. Împreună cu colegul lui, Ion Mitrofan, tot maistru instructor, au stat multe ore din timpul lor liber cu creta în mînă desenînd, făcînd calcule, vorbind despre „cum ar trebui să arate viitoarea microhidrocentrală". Raționamentul era simplu. Exista sursa energetică, existau elevii, mici „specialiști" în tot felul de meserii, aveau convingerea că vor învinge scepticismul conducerii școlii dar mai aveau de depășit un obstacol. Cu ce ? Cu ce vor dovedi că ideea poate deveni realitate ? Nu aveau proiect, nu aveau materiale necesare, nici bani pentru investiție, nici documentația tehnică, concret, nimic. Și iar au venit nopți de gînduri și frămîntări. De una singură își amintesc cei doi maiștri instructori. Cînd au găsit soluția.

„La școală — ne spune maistrul Nicolae Radu — a existat un generator de 30 Kv amperi, folosit ca material didactic. Acest generator va fi motorul electric al viitoarei microhidrocentrale. L-am recondiționat, am refăcut și tabloul electric. Ca amplasare ne-am gîndit la o turbină cu ax vertical tip Banky care va prelua debitul pe o cădere de maximum 5 m. Și partea mecanică tot cu resurse interne o realizăm. Dintr-o jantă de tractor vom face turbina. Trompa și planetara de la tractor le folosim ca ax central pentru mențînerea turbinei, iar roțile dințate de la transmisie — la amplificatorul de turație. Va fi destul de originală această microhidrocentrală cu o putere de 24—30 kWh energie electrică".

E drept nu-i vor lipsi elementele inedite, în schimb va realiza o eficiență economică și mai ales va avea un important efect didactic, prin stimularea îndemînării, priceperii, inventivității și nu în ultimul rînd a mîndriei celor care-și vor lega numele și vor datora „primul lor pas important în viață", cum spunea Anghel Gheorghe, elev în cl. XII-a electrotehnică, construirii microhidrocentralei.

Dialog lîngă două planșete

La Institutul de studii și proiectări hidroenergetice București, îi avem ca interlocutori pe inginerii Valentin Georgian, șef de proiect pentru microhidrocentralele de mare cădere, și Iosif Kaytar, șeful colectivului de scheme hidroenergetice.

— Precipitațiile ce cad în decurs de un an pe fiecare metru pătrat din suprafața țării variază între 400 litri și 16 000 litri, diferența fiind în principal legată de altitudine. Se creează astfel, pentru riurile din interiorul țării, un debit mediu total de circa 1 200 mc de apă pe secundă, distribuiți — inegal, firește — într-o rețea hidrografică cu o lungime de peste 100 000 km. De asemenea, dezvoltarea formelor de relief în configurația de „cetate", respectiv cu o zonă muntoasă înclară în centrul țării — veritabil castel de apă — înconjurată de zone de deal și colinare și apoi de pesuri, permite obținerea unor căderi, adică a unor diferențe de nivel. Debitele rezultate din ploi ca și diferențele de nivel între diferitele puncte de relief pot fi utilizate pentru producerea energiei hidroelectrice atît prin centrale mari, cît și prin amenajarea de microhidrocentrale — pe care le vom numi prescurtat MHC.

— Construirea a 10 000 de MHC-uri presupune crearea a 10 000 spații afectate acestor obiective. Cum s-a soluționat problema încadrării lor în natură fără a se afecta sistemul ecologic ?

Inginer V. Georgian : S-au putut realiza încadrări armonioase în peisajul natural existent reducînd la minimum afectarea naturii. Astfel s-au redus defrișările și suprafețele de teren productive (pășuni, fînețe, livezi și păduri), ce urmează a fi ocupate definitiv și deci scoase din circuitul economic existent anterior realizării MHC-urilor. De asemenea, în cazurile în care anumite zone au prezentat un interes deosebit, se vor prevedea măsuri (debite de servitute, scări pentru pești etc.) care să conducă la menținerea folosinței salmonicole existente. Noi am elaborat pentru aceste obiective și o serie de proiecte tip.

— Care au fost criteriile ce s-au avut în vedere în elaborarea acestor proiecte ?

— Promovarea unor soluții simple care din punct de vedere al înscrierii în teren să răspundă atît cerințelor enumerate mai înainte, cît și condițiilor geomorfologice cît mai variate (văi largi sau înguste, fundături pe rocă, aluviuni sau deluvii, versanți abrupți sau pante normale). Concret, aceasta s-a realizat prin proiectarea unor obiective cu gabarite cît mai reduse, inscriptibile de-a lungul cursului piraielor în albia majoră sau pe terasele acestora. La construcție se folosesc materiale locale : piatră, umpluturi de pămînt etc. Tehnologiile de execuție sînt de asemenea simple.

Furnizorul, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, va asigura livrarea echipamentelor într-o gamă de asemenea tipizată, deocamdată pe un număr de 6 tipuri de generatoare, dar care se va extinde în viitor. Ele reprezintă particularitatea de a fi reglabile prin paletele rotoarelor la fluctuațiile de debit.

— În cît timp se amortizează o astfel de investiție, o microhidrocentrală ?

Inginer I. Kaytar : O microhidrocentrală „costă", în general între 5 și 38 miltoane lei. În conformitate cu prevederile legii investițiilor, realizarea ei se poate extinde pe o perioadă de 6—12 luni. Amortizarea investițiilor se face, de regulă, în 2 ani, putînd ajunge pentru unele la limita de 25 ani (termenul normal de amortizare).

— Sîntem în al doilea an al acestui cincinal. Vă rog să ne spuneți în ce fază se află proiectarea și chiar construcția MHC-urilor ?

Inginer V. Georgian : În cadrul secțiilor de proiectare al căror profil îl formează amenajările hidroenergetice de mare cădere, la capitolul MHC-urilor se află, în prezent, în proiectare un număr de peste 15 obiective, prevăzute a fi realizate și date în funcțiune în cursul anilor 1982—1983. Aceste microhidrocentrale sînt „de mare cădere" pentru că sînt prevăzute a valorifica diferențe de nivel (căderi) mai mari de 20 m. Concret MHC-urile la care ne referim se înscriu cu căderi cuprinse între 35 și 150 m. O parte a acestor MHC-uri se realizează pe lîngă lucrări hidrotehnice existente, prezentînd avantaje și eficiență economică deosebite. Astfel este cazul MHC Strunga, ce se va realiza pe un racord la aducțiunea de apă potabilă a municipiului Iași, valorificînd o cădere de 62 m, cu o producție de energie de 270 000 kWh anual, la un cost de 12 bani pe kWh. Microhidrocentralele Tîrlung I și II se vor realiza adiacent acumulării de la Săcele și a instalațiilor de alimentare cu apă a municipiului Brașov. Ele vor valorifica căderi de 45 și respectiv 61 m și vor realiza o producție anuală de energie de circa 8 350 000 kWh, la costul de 10 bani pe kWh. Microhidrocentralele Cincș I și II se vor realiza adiacent acumulării de alimentare cu apă a municipiului și Combinatului siderurgic Hunedoara, pe căderi de 30 și 135 m, cu o producție de energie de peste 11 400 000 kWh anual, cu costuri de producție de asemenea foarte reduse. Cealaltă categorie de MHC-uri, dintre care vom aminti Săpința, Bîldari, Bolovani și grupa celor 3 MHC-uri de la Voinеasa, vor permite valorificarea potențialelor energetice ale unor piraie și torenți de munte, cu bazinele de recepție reduse, care nu oferă condiții naturale și economice pentru amenajarea în cadrul unor ansambluri de mari dimensiuni tip Lotru, Argeș, Someș sau Sebeș.

Și ca să dovedim cît de rentabilă este această importantă acțiune vom arăta că economia de... combustibil convențional ce se va putea realiza (prin Programul de MHC) va ajunge în faza finală la circa 750 000 tone pe an, din care în prima etapă, economia este de ordinul a 250 000 tone/an. Această energie economisită este echivalentul a 175 000 tone petrol !

Ideea, odată dovedită realizabilă, a convins pe specialiștii Institutului de studii și proiectări hidroenergetice să-i ajute la elaborarea proiectului necesar, conducerea școlii oferindu-le, la rîndul ei tot sprijinul prin introducerea în proiectele de diplomă la unele clase, ca temă, realizarea acestui obiectiv, iar elevii, sub îndrumarea celor doi instructori, s-au angajat ca la sfîrșitul anului școlar să graveze o placă comemorativă cu însemnele : „Anul 1982 — Microhidrocentrala Liceului agroindustrial — Brănești".

Sinaia alimentată energetic de o microhidrocentrală

Puțini știu că orașul Sinaia primește energia electrică furnizată de rîul Prahova printr-o... microhidrocentrală. Localnicii o numesc Uzina electrică. „Sora" ei mai mică așezată pe piriul Peleș, al cărui curs de apă îl valorifică, se află în complexul Peleș, o „bijuterie" arhitectonică dar cu importanță în sistemul hidroenergetic național. Ambele microhidrocentrale au și o valoare istorică, actul lor de naștere datînd din anii 1893-1900. Iată ce spun documentele vremii puse la dispoziția noastră de profesorul de istorie Dan Popa, directorul Complexului Peleș, despre „zestrea" celor două obiective : „M.H.C. — Castelul Peleș Sinaia — două turbine, 150 HP, cădere 120 m, iar Uzina electrică Sinaia — 4 turbine, 1 400 HP, 17 m cădere". Deci două obiective de o vîrstă respectabilă. Tradiție ? Da, atîta vreme cît pentru progres, bunăstare și confort oamenii s-au gîndit să valorifice aceste căderi de ape repezi pe riuri și piriuri de munte. Integrîndu-le în peisajul natural, fără a modifica sau interveni în configurația terenului, cele două construcții sînt ca „de acolo", răsărind printre brazi, în coasta Bucegilor, ceea ce le conferă un farmec inedit și pitoresc. Și totuși sînt peste 80 de ani de cînd M.H.C. Peleș și M.H.C. Sinaia funcționează, e drept, în primul caz cu mici întreruperi, la parametrii proiectați. Să vedem cum au reușit oamenii, specialiștii, să întrețină arderea continuă a „flăcării" electrice, să păstreze și, de ce nu, să apere în caz de inundații, pentru că au existat și de acestea, de furia apelor umflate pînă peste marginile albiilor, cele două microhidrocentrale. „Odată cu darea în exploatare a microhidrocentralei Sinaia, adică în anul 1898 — ne spune Mircea Stoicescu, maistru principal la Centrul de distribuție a energiei electrice Sinaia — la ființă și Întreprinderea de rețele electrice Ploiești, care asigura atunci și asigură în continuare buna funcționare a uzinei. Ca să nu intru în foarte multe detalii tehnice vreau să vă spun doar că, atunci ca și acum, energia electrică furnizată de cele 4 generatoare a 250 kW fiecare ajunge în medie, pe an, la 5 250 000 kW/h, necesari iluminatului orașului Sinaia cu locuințele, întreprinderile, obiectivele lui turistice, cu tot. Costul unui kW/h produs este de 0,14 lei. În ceea ce privește microhidrocentrala Peleș, mergînd înapoi în timp, ea era dotată cu două generatoare a cîte 50 kW pentru curent continuu, alimentînd numai instalațiile din Complexul Peleș. În 1965, prin grija Ministerului Energiei Electrice a fost racordată la sistemul energetic, printr-un convertizor. În această situație a funcționat pînă în 1968 cînd alimentarea a fost trecută pe curent alternativ. Încadrîndu-se în Programul național de folosire a potențialului energetic al cursurilor cu căderi de apă din zonele de munte, microhidrocentrala Peleș s-a modernizat cu două grupuri a 40 kW în curent alternativ, fiind, totodată, racordată la sistemul energetic național". Mircea Stoicescu ne-a prezentat o succintă documentație tehnică. La asta se pricepe grozav. Cam zgîrcit la vorbă e însă atunci cînd îl întrebi ce s-a întîmplat, ce-au făcut ei în fața apelor umflate ale riului Prahova care au produs avarii la rețeaua electrică. Îmi răspunde scurt „am muncit". Bine, dar ce-ați făcut dumneavoastră, muncitorii în acele momente ? „Am muncit !". Atît ? „Păi nu-i de-ajuns ? Am muncit zi și noapte ca oamenii să aibă lumină".

Și au avut !

Iar felul în care au funcționat cele două microhidrocentrale de-a lungul anilor cît și condițiile de relief propice, au determinat conducerea Întreprinderii de rețele electrice Ploiești să se angajeze, pînă la finele anului 1985, în construirea a încă 3 M.H.C.-uri pe cursul riului Prahova, cu o putere totală de 3 600 kW h.

Un „microhidroagregat" de vînzare

— Sarcina realizării microhidroagregatelor revine — pe plan județean — întreprinderilor de rețele electrice și, evident, consiliilor populare. Cînd s-a demarat această acțiune în județul Brașov ? tovarășe Ștefan Wolf, director al I.R.E. Brașov.

— Practic, în trimestrul IV 1980, cînd județul a trimis proiectanți pentru specializare la I.S.P.H. în vederea pregătirii acestora în proiectarea și construcția de microhidrocentrale. Lucrările propriu-zise au început în anul trecut — cînd încă se mai ocupa de M.H.C.-uri, I.S.P.H., începînd însă cu anul acesta toate fiind proiectate și realizate pe plan local de către noi, I.R.E., și O.G.A. (oficiul de gospodărire a apelor) Brașov. Pentru a începe lucrările, în anul 1981 a fost elaborat un studiu pe întreg județul nostru în scopul amenajării tuturor riurilor existente în vederea folosirii întregului potențial hidroenergetic. Studiul a cerut un efort însemnat din partea specialiștilor, dar a fost absolut necesar dovedindu-se un excepțional instrument de lucru.

— Ne-ar interesa cîteva amănunte asupra studiului.

— Cuprinde analiza tuturor debitelor din județ mai mari de 50 litri/secundă și cu căderi de minimum 10 metri la kilometru. În acest scop s-a cercetat un teren lung de 1 147 km de riuri, pe un număr de 40 cursuri de apă. Lungimea amenajabilă s-a dovedit a fi de 353,6 km, propunîndu-se un număr de 290 microhidrocentrale cu o putere instalată fixată între 100—1 200 kW. Ținînd cont de faptul că limita de rentabilitate constă în realizarea M.C.H.-urilor cu costuri mai mici de 0,35 lei/kWh produs, s-a ajuns la următoarea concluzie : în județul Brașov se pot realiza sau amenaja un număr de 186 M.H.C.-uri, cu o putere instalată de 90 MW și o putere de producție de 220 000 MWh anual. În acest scop e necesară o investiție de 1 900 milioane lei. Rețineți că, în afara acestora, se va mai realiza și un număr însemnat de centrale mai mici de 100 kW — acestea fiind executate prin grija consiliului popular sau al altor ministere (M.E.F.M.C., O.N.T. etc.).

— În ce stadiu vă găsiți în ora actuală?

— Împreună cu Consiliul popular al județului Brașov, am făcut următoarea etapizare : în anul 1981, s-au început lucrările la un număr de 4 M.C.H. (din care două la consiliul popular : „Tohanul Vechi" și „Codlea 1"), una la Ministerul Industriei Ușoare, și încă una la Ministerul Energiei Electrice („Tîrlung I"). În 1983 se va mai începe construcția a 4 M.H.C. (din care „Bran" avînd o putere de 630 kW), pentru anii 1983—1985 mai fiind planificate încă 15. La sfîrșitul cincinalului, pentru a concluziona, cele 23 M.H.C.-uri realizate vor avea puterea de 8 293 kW, ceea ce echivalează cu o producție anuală de 28 000 MWh.

— Ce putem înțelege prin această cifră ?

— Cam atît cît consumă într-un an întreg, să zicem, întreprinderea „HIDROMECANICA". Sau, cu atît poate fi aprovizionată o treime din municipiul Brașov în ceea ce privește iluminatul casnic. Sînt extrem de rentabile aceste M.H.C.-uri, investițiile și timpul de amortizare sînt relativ infime, gîndindu-te că, vorba aia, apa îți produce apoi zeci și zeci de ani curentul pe gratis ! Rentabile, deci, și importante mai ales în actualul context al crizei energetice mondiale. Ele prelau o bună parte din sarcina marilor producătoare de energie. De aceea se și află în permanența noastră atenție, programul de realizare a M.H.C.-urilor fiind analizat, lunar, sub conducerea tovarășului Marin Stoianovici, prim-vicepreședinte al consiliului popular județean. Și pentru că tot sîntem în acest domeniu, aș dori să reținеți, în încheiere, încă un fapt : în ideea folosirii potențialului energetic disponibil pe riurile mici în C.A.P.-uri și gospodării individuale, Universitatea din Brașov a realizat un prototip de „microhidroagregat" avînd o putere de pînă la 5 kW. La ora actuală acest agregat se află în faza de testări, urmînd ca după omologare să se treacă în fabricație — la noi, în Brașov. În cursul lunii august din acest an, microhidroagregatul va fi pus în vînzare, la solicitarea oamenilor sau instituțiilor amatoare.

Pagină realizată de
MELANIA CONSTANTINIU
și HORIA PĂTRAȘCU ■

Nicolae Ceaușescu, 1 iunie 1982:

„...să lichidăm cu subaprecierea agriculturii, nu numai teoretic, nu numai prin investiții și alte măsuri, dar și prin felul

CUM TREBUIE ÎNȚELEASĂ ȘI REALIZATĂ O AGRICULTURĂ DE ÎNALTĂ PRODUCTIVITATE“

In dorința de mai bine în practicarea științei agricole, oamenii ogoarelor luptă pentru mai bine și adesea chiar îl realizează. Dar, au constatat reporterii „Flacării“ în decursul unui „raid“ efectuat în aceste zile, mulți țărani cred că ar putea da mai multă pîine țării dacă, în deplin consens cu principiile autoconducerii și autogestiunii, în consens cu principiul democrației muncitorești, promovate cu consecvență de partid, ar crește rolul specialistului local și al obștii în rezolvarea acelor probleme pe care le cunosc direct din viață și nu din birou. La urma urmei, ei sînt cei care simt adevărata suflare a pămîntului.

Agricultorii sînt datori să nu se subaprecieze ei înșiși

Unul anume Ion Ungureanu din Schitu Golești i s-a prăpădit nu demult un cal și omul, la o vîrstă cînd mulți își văd de odihnă, a adunat niște bani dintr-o pensie puțină și a cumpărat altul. I s-a prăpădit și acesta, curînd, și Ion Ungureanu iar a pus ban peste ban și mîine-poimîine se va duce iar la tîrg, la Stîlpeni, și se va toemi pentru alt cal. Și relatîndu-ne această întîmplare, cu grija firească de a-i face vădită semnificația, Iliuță Bragă, președintele cooperativei agricole de producție din Schitu Golești, nu vrea decît să ne încredințeze că în agricultură nu este loc pentru descurajare.

Iliuță Bragă are 30 de ani și de aproape un deceniu răspunde de destinele cooperatorilor din Schitu Golești. Comuna, alături de multe așezări din nordul județului Argeș, stă cu spatele la munte: pămîntul e puțin și răcoros, nu o dată, întîrzie porumbul, întîrzie via de vie și, implicit, întîrzie speranța. Dacă pe alte meleaguri, mai spre miazăzi, socotelile se fac și se desfac pe sute și mii de hectare, aici, la Schitu Golești, totul e bob numărat și încape uneori chiar și pe degetele de la o singură mînă: din 68 hectare arabile, 15 sînt plantate cu cartofi, 10 cu porumb, 15 cu porumb siloz în cultură dublă cu secară masă verde și 13 cu sfeclă furajeră. Și de la o primă privire înțelegem că avuția de fapt a cooperativei o constituie vițele, și grîiele și de fapt tot în jurul vițelor se leagă și se dezleagă. Pesle ce am spus, 130 ha fînețe și 60 ha pășuni trebuie să ajungă akci pentru 400 taurine. Cînd nu ajung, avuția nu mai e avuție, e grijă curată. Profesia de cîpeștene a lui Iliuță Bragă, în consecință, nu putea fi decît aceea de tehnician veterinar. Fiind vorba, în cazul acesta, despre o funcționare fericită a proverbului: omul potrivit la locul potrivit.

Cînd e privită din interior, agricultura nici nu are cum să fie subapreciată, crede președintele Iliuță Bragă. Dimpotrivă, atunci, toate încep să i se subordoneze, mai devreme sau mai tîrziu. De pildă cooperativa agricolă de producție din Schitu Golești nu s-a antrenat în activități industriale doar așa, de florile mărului, pentru a rotunji cît de cît cifrele unui plan, ci pentru a-și susține zootehnia. A auzit și el despre fel de fel de comune în care mulți au renunțat să mai dea cu sapa, pentru a face niște pungi amărîte de plastic. Însă aici lucrurile stau altfel. Fără balastul scos din Riul tîrgului, fără varul stins din calcarul dealurilor de jur-împrejur, grajdul lor plombă, modern, cu instalații mecanizate de muls și de evacuare a dejecțiilor, nu ar fi existat.

Altfel, cînd este privită din exterior, agricultura are toate șansele să fie subapreciată nemeritat și cu consecințe, cea mai tipică procedură de desconsiderare nu numai a agricultorii, ci și a agricultorilor înșiși, fiind obicelui nefast de a decide în birouri, nu în cîmp sau în grajduri, adică acolo unde se hotărăște cu adevărat soarta recoltelor de mîine și a producțiilor zootehnice viitoare. Și din punctul acesta de vedere, la fel. Iliuță Bragă ne oferă un exemplu revelator: cînd s-a înființat asociația pomicolă intercooperatistă din zonă, cooperativa din Schitu Golești a fost văduvită de 210 ha, dintre care 100 arabile și, desigur, cînd rămîi numai cu 68,100 ha înseamnă ceva fabulos: oamenii și-au înghițit amărăciunea, contînd și pe beneficiile promise, însă asociația în cauză, iată, nu a produs beneficii, ci 800 000 lei pagubă; și cei din Schitu Golești, pe urma unei hotărîri adoptate în altă parte, dincolo de faptul că plătesc în continuare impozit pentru un pămînt care practic nu le mai aparține, s-au văzut și în situația de a acoperi și o parte substanțială din-tr-o pagubă ce nu li se poate imputa moral, ci numai legal. Dacă s-ar investi în legalitate mai multă moralitate, toate cooperativele care au contribuit cu pămînt la înființarea asociației amintite și-ar primi ogoarele înapoi, cum s-a și hotărît dealtfel, nu demult, cu prilejul unei consfătuiri în cadrul căreia au fost invitați toți să-și spună cuvîntul deschis.

O avuție mai mică presupune, în schimb, o chibzuință mai mare și, uneori, de ce să n-o spunem, și mai mult curaj. O fată a curajului, în împrejurările date, fiind și îndrăzneala de a nu te lăsa hipnotizat și paralizat de o simplă hîrtie. Odată, din cine mai știe ce birouri, le-a venit și lor o hîrtie, din care trebuiau să înțeleagă că nu mai pot expedia balastul scos din albia Riului tîrgului decît cu trenuri marșrutizate. Ceea ce era de-a dreptul imposibil, clienții lor obișnuiți fiind nu numai mulți, ci și risipiți. Și atunci, cu hîrtia în mînă, s-au dus s-o contrazică. Au fost dați pe ușă afară, o dată și încă o dată, însă nu s-au lăsat. Și au obținut cîștig de cauză. Cu alte cuvinte, un adevăr pe care Iliuță Bragă nu l-a rostit, dar pe care noi l-am subînțeles, rămîne și acela că pentru a nu fi desconsiderați agricultorii sînt datori, înainte de toate, să nu se subaprecieze ei înșiși.

MIHAI PELIN ■

Cu forțe locale, stingînd setea pămîntului

Plouase cu o noapte în urmă. Dar, în ciuda regulii — spune inginerul Gheorghe Popa, directorul întreprinderii pentru exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare —, plouase la Galați, torențial, și mai puțin în cîmp.

Inginerul Gheorghe Popa frămîntă pămîntul în mîini: în zare agregatele de udare, prin zeci de guri, parcă sfîșind Soarele care încearcă să copleșească totul, potolesc setea plantelor. Pe aici, îi aud spunînd, a plouat 10 mm; asta înseamnă cam 100 metri cubi la hectar. Dar, pentru a salva viața recoltelor încă nu e de ajuns! Trebuie să le asigurăm prin irigații, încă 300 metri cubi de apă. Ne interesăm dacă totu-i în ordine. Este. Vedem și noi toate utilajele în cîmp, funcționînd. În sectorul Barbosi este prezent și inginerul Lazăr Oprișan, tehnologul șef al întreprinderii. „Aici e mai bine, zice, dar la Tecuci, Nămoloasa și Bujor, nevoia de apă se resimte mai mult, încît concentrăm acolo toată atenția noastră. Luna trecută am irigat cam 10 000 hectare, iar în această lună ne vom extinde, dacă totul va fi în ordine, la 22 818, cuprinzînd și cereale, deși prioritate ar trebui să aibă legumele și furajele.

— De ce spuneți: dacă totul va fi în ordine?

— Vedeți, aprovizionarea cu carburanți — intervine din nou directorul — este anevoioasă, deoarece nu totdeauna putem ridica întreaga cotă de combustibil. Iată, luna aceasta, bunăoară, din 409 tone, ni s-au dat doar 365 și acesta în 3 etape care nu totdeauna concordă cu punctele critice din graficele noastre de udare.

— Știți cum e? intervine inginerul șef. Ne vine repartiția, apoi mai trec cîte 4—5 zile pînă depozitul ne eliberează carburanții. Și apoi, mai avem întreruperi datorate unor avarii pe conducte. Ca să le sudăm însă ne trebuie carbid și electrozi, dar aceste materiale, poate știți, sînt cam cu ciubote roșii, adică nu se găsesc deloc. Pentru a le evita, am cumpărat cîteva instalații de sudură în argon, dar surpriza nu ne-a ocolit nici acum, încît toate aparatele prezintă unele defecțiuni din construcție. Am chemat reprezentanța întreprinderii „Electromotor“ Timișoara, dar deocamdată ...așteptăm. Noroc că mai avem ceva conducte de rezervă.

Pe unde am trecut noi utilajele funcționau; cel mai mare debit dîndu-se în zona Tecuci, Silvița și Nămoloasa. În general, cîmpul arată bine: sfecla, legumele, grîul și porumbul sînt viguroase. Dar se simte, peste tot, că se dă, acum, una dintre cele mai grele lupte din agricultură: **lupta cu seceta!** Pentru aceasta, la posturi sînt mobilizați toți mecanicii, toți specialiștii. Pretutindeni există un fel de încordare pe care, iată, o ghicesc pînă și în aerul acestui început de vară. Irigăm... **Și vreau să accentuez că în toate aceste acțiuni folosim cu eficiență resursele locale, pe cele ne bazăm în primul rînd.**

— Oare irigațiile sînt singurul mod de a combate seceta? — mă surprind întrebînd. Nu, dar este, deocamdată, cel mai sigur, cel mai eficient și mai simplu. Pînă la bombardarea norilor cu nuclee electromagnetice, ca o lucrare de rutină, mai avem mult, în această epocă în care atomul, această forță uriașă, amenință să distrugă planeta, grîul cel ...de toate zilele, în loc să-l facă mai bogat, mai mănos.

Apoi, l-am auzit spunînd vorbe care m-au tulburat și m-au bucurat, deopotrivă: „Și totuși, o pădure de foioase, în jurul Galațiului, ar aduce agriculturii mai multă apă decît reușim să facem noi cu toate pompele noastre“. Îmi spunea, parcă explicîndu-se, că demult, cînd era copil, urmele unei păduri de stejar se mai vedea, undeva către Midoș: bunicii, spune, vorbeau cu respect despre pădure, o socoteau (și așa este, de altfel) aducătoare de ploaie, de belșug. Dar, se pare, nu mai este timp pentru păduri, cresc greu, iar deasupra lor plutesc nevăzute clopote de fum, iar ploile stat mereu mai departe, încît irigațiile rămîn, deocamdată, cel mai sigur mijloc de-a crește plante, de-a face pămîntul să rodească. Nu întîmplător, la Galați, se săvîrșește, sub ochii noștri, construcția unuia dintre cele mai mari sisteme de irigații din țară, reprezentînd cel mai mare obiectiv al cincinalului, sub zodia căruia ne desfășurăm, cu tot elanul, cu tot ce avem mai bun, mai frumos și mai sincer.

CORIOLAN PAUNESCU ■

În birou temperatura e constantă, pe cîmp — mereu în schimbare

În Bărăganul Bacăului, pe valea Siretului, un pămînt care dă cînd știi să-i ceri și să-l asculți vorbind. Chiar așa se exprimau cei din Ciriligi-Filipești, cu vorba lor de moicomi moldoveni, cînd poetică și cînd șăgalnică.

Un sat de răzeși încă de pe timpul domnului Ștefan (spun localnicii), străjuit de dealurile Buhușiului, pe a doua terasă a Siretului. Cîndva, aci mirosise a petrol: moșierului Paul Zarifopol (care săpase prin împrejurimi o sondă în căutarea aurului negru), niște așa-ziși specialiști i-au adus într-o noapte lină stropită chiar de ei cu țiței: „Uite, coane, ce-am găsit în pămînt!“, spuneau. Zarifopol le-a dat pe dată bani ca să continue cu sonda, dar chiar în aceeași noapte șmecherii s-au făcut nevăzuți și boierul a-a spînzurat. De atunci, satul și-a văzut de treabă, adică de agricultură, și de apa vie a izvoarelor, poate și ea răspunzătoare de excepționala longevitate a locuitorilor. Oricum, mai fiecare gospodar își are izvorul lui propriu de-a lungul pîrîului care străbate satul. Din fostul conac durat de meșteri italieni și lucrat cu robi au făcut școală, una din cele mai mîndre din județul Bacău. Cît despre fermele vegetale și zootehnice ale C.A.P., ele sînt atît de puternice încît, iată, această așezare de cîmpie situată în imediata apropiere a trei mari orase industriale: Bacău, Roman, Buhuși, cu lesnicioase mijloace de transport auto și feroviare, practic nu cunoaște navetismul, tinerii formînd grosul forței de muncă în C.A.P. (50% bărbați, 50% femei). Printre intelectuali, un singur navetist în corpul didactic al școlii, iar 10 din cei 11 ingineri din C.A.P. sînt localnici. În total, din 2 000 de suflete, doar vreo 15 navetiști la Roman și Bacău, aflate, repetăm, la mică distanță. Motivul? Oamenii au văzut în arta și știința agriculturii și în nimic altceva rosturile bunăstării. Din 18 îngrijitori la ferma zootehnică, zece cîștigă cam 4 000 lei pe lună, iar în sectorul vegetal se ajunge cam la 65 000 lei pe an.

— Noi nu am plecat nicăieri, adică la oraș — spun ei. La Colu Grosului, pe celălalt mal al Siretului, au rămas doar cîțiva vîrstnici, iar școala se desființează și se transformă în brutărie: de la Galbeni-Filipești, sat vecin cu noi, deci cu aceeași calitate de sol, nici prea bun, nici prea rău, și în general cam cu aceleași condiții, tinerii pleacă și satul îmbătrînește; la noi populația își menține de decenii cam aceeași structură de vîrstă, nu există casă nelocuită, ne dezvoltăm. Am fost egoiști la muncă, am făcut o agricultură rentabilă, poate și pentru faptul că inginerii de la C.A.P. sînt „de-ai noștri“, născuți și crescuți aici, **simt pămîntul.**

Așadar, secretul pare a consta în permanentizarea forței de muncă și în „investiția“ în agricultură. Vor fi jucat un rol și tradiția răzășească și o anumită mîndrie specifică locului:

— Ba chiar ne-a mers vestea că am fi un sat de oameni răi. Nu fiindcă am fi făptuit blestemății, ci fiindcă am fost duri. Putină lume din afară pătrundea în mijlocul nostru, nu oricine lua fată din Ciriligi, nu oricine venea să ne comande.

O duritate, deci, bazată pe muncă dreaptă și mai ales pe o anume atitudine morală și corectitudine recent recompensate prin desemnarea satului Ciriligi, de către comitetul județean de partid, drept colectiv-model, primul de acest fel din județ. Dar pe fondul acestor realități și înfăptuiri, iată, apare un semn de întrebare, o întîmplare cu tîlc povestită de Constantin Gavrilă:

— La fiecare fermă avem cîte un inginer agronom, localnici și cunoscîndu-și bine meseria. Născuți și mai ales trăiți aci. Mă întreb ce rost are să li se stabilească lor dintr-un birou al Direcției generale județene a agriculturii sau de la minister data cînd să semene porumbul la Ciriligi? Organele de control județene să verifice calitatea semănatului, nu data! S-a întîmplat cam așa: ni s-a transmis de la direcție: „Începeți semănatul la 3 aprilie!“ Noi însă aveam părerea noastră, ne-am consultat și cu bătrînii, care ne-au povățuit: „Între 28 aprilie și 12 mai să semănați!“ M-am certat și cu inginera, care, de fel din Ciriligi, știa probabil că aveam dreptate, dar mi-a transmis ordinul și a adăugat: „Tovarășe Gavrilă, cine te-a ales în conducere a greșit. Du-te și vezi-ți de treabă“. Eu nu eram cine știe ce șef, doar ajutor de șef de fermă, și nu de mine eram supărat, ci de pămînt. De aceea, o lună de zile nu i-am mai dat bună-ziua inginerei, ceea ce, desigur, n-ar fi trebuit să fac.

— Și apoi ce s-a mai întîmplat?

— Am semănat în prima jumătate a lui aprilie. După aceea vremea s-a schimbat brusc și lucrarea a fost total compromisă, a trebuit s-o luăm de la capăt, deci să facem de două ori aceeași treabă, cu destulă trudă și pagubă pentru toți. Firește, și eu, și bătrînii, și toată lumea din sat ne putem înșela, ca dealtfel și meteorologii de profesie. Eu însă rîdic o altă problemă: lăsați pe specialistul local, pe bătrîni, pe coopertorii cu experiență și cu tragere de inimă — într-un cuvînt: pe localnici — să decidă în acele chestiuni tehnice pe care le cunosc mai bine. Vedeți dv., în birou se păstrează totdeauna temperatură constantă și omul de la direcție sau de la minister, indiferent cît de priceput și bine pregătit ar fi — și chiar așa este de regulă — **nu poate simți suflarea pămîntului la sute de kilometri depărtare.** La noi se spune așa: „Cînd ies aburii din pămînt atunci e bine de semănat“.

O experiență și o tradiție care în nici un caz nu-și propun să se substituie agrotehnicii moderne, ci să dăinuie în simbioză și să se potențeze reciproc. Notați că Gavrilă punea pe primul loc specialistul local și abia apoi îi menționa pe bătrîni și pe cei mai săteni. Ei laolaltă să decidă! Și adăuga:

— Să hotărîm aci, la fața locului, nu să întrebăm la Bacău sau la minister, așteptînd cu sufletul la gură: „Prășim ori ba?!“

Oamenii să fie judecați mai mult după rezultate, după grîul din hambare și laptele și carnea vîndute la stat, mai puțin după ritmuri și lucrări intermediare — aceasta pare a fi gîndirea lui Constantin Gavrilă.

Lărgirea continuă a competențelor locale răspunde întru totul spiritului autoconducerii și autogestiunii, cu tărie promovat de partid în toate sectoarele de activitate, și nu contravine cu nimic întăririi disciplinei în agricultură, ci conferă acestui major imperativ o nouă dimensiune. Plusul de răspundere, deci de inițiativă locală, adăugat la respectarea strictă a tehnologiei porumbului, s-ar solda — cred oamenii — cu un plus de 1 000 kg/ha. Pentru început... Fiindcă acești „oameni răi“ mai au și alt cusur: sînt nemulțumiți, vor nu să ia, ci să dea mai mult.

I-am lăsat într-ale lor într-un fabulos amurg, pe cînd caprele sălbatice alergau înnebunite către Lunca Siretului.

LIONEL NIȚESCU ■

Cum selectăm, cum promovăm valorile (IV)

Jocul cu anii

În primele articole ale acestui serial, adresîndu-ne unor prestigioase cadre universitare, ne-am concentrat mai mult asupra selectării valorilor pe băncile facultății și promovării lor ulterioare în Universitate, pe care academicianul Caius Iacob pe drept cuvînt o califică drept „cartea de vizită" a unei națiuni. Promiteam că apoi vom merge mai departe pe filieră, dincolo de aria extrem de importantă, dar necesarmente limitată, a Universității.

Drept care l-am rugat pe directorul adjunct al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, inginerul Ion Marinescu, să numească o realizare majoră, o valoare românească pe plan mondial, astfel apreciată de O.S.I.M., acest for de înaltă specializare căruia legea îi conferă calitatea și dreptul de a consfinți prin sirul său tocmai asemenea valori. Interlocutorul nostru, el însuși distins inginer, ne-a răspuns fără șovăire :

— Aparatul de radiodiagnostic fără iradiere. Desigur, noi brevetăm anual mii de invenții românești, fiecare utilă și eficientă în felul ei. Apare însă firesc ca să existe relativ puțin numeroase invenții de valoare realmente mondială — nu în sensul noutății, căci fără acest atribut indispensabil noi nu acordăm nici un brevet, ci în sensul utilizărilor posibile, al valorii științifice intrinseci și al randamentului economic potențial. Aparatul sus-menționat întrunește toate aceste calități.

În adevăr, un grup de specialiști români au rezolvat una din problemele majore ale sănătății, metoda imaginată de ei oferind posibilitatea reducerii iradierii radiologice de **500 000** de ori față de cea mai perfecționată instalație străină. Performanță uluitoare, care nu interesează doar un mănunchi restrîns de specialiști, ci poate influența în bine viața a milioane, a zeci de milioane de oameni, inclusiv a cititorilor ce parcurg aceste rînduri. Întrucît brevetele românești relative la această realizare de valoare mondială datează din 1978, era firesc ca, în 1982, să ne așteptăm ca ele să-și fi găsit măcar un început de materializare. Ei bine, nu ! Dar mai întîi să lămurim în ce constă valoarea mondială.

Iată ce ne-a declarat unul dintre inventatori, medicul primar și doctorul în științe medicale Vasile Voinea, căruia îi aparține ideea inițială a aparatului. Dar ea nu s-ar fi putut întrupa într-o idee **tehnică** fără aportul creator al unui colectiv interdisciplinar — radiologi și electroniști — format, în afară de doctorul Voinea, de profesorul universitar dr. ing. Vasile Cătuneanu, profesorul universitar doctor docent Ioan Birzu, doctorul Eugen Teișanu, Maria I. Voinea, inginerul Sorin Pătrașcu, coautori ai brevetelor.

— Nimeni și nimic — aminteste interlocutorul nostru — nu poate înlocui în medicina de azi diagnosticul radiologic, care devine tot mai precis, mai rafinat, mai sofisticat. Tomografia computerizată dezvăluie tumori cerebrale, hepatice etc. invizibile la examenul radiologic obișnuit. Să menționăm, printre progresele de dată recentă, și angiografia, adică radiografia vaselor, și radiocinematografia, care determină mișcările diferitelor organe. Numărul de examinări radiologice, ca urmare a progreselor continue obținute în acest domeniu, crește vertiginos în lume : s-a calculat, bunăoară, că într-un stat industrial se consumă anual cam o jumătate de metru pătrat de film radiologic pe locuitor, ceea ce denotă un foarte mare număr de examene radiologice. Or, din păcate, aceste ajutoare de neînlocuit ale medicului reprezintă o armă cu două tăișuri.

— Ca și imensa majoritate a medicamentelor, la care totuși nu putem renunța ?

— Întocmai. Dar iată, în prezent, **iradierea radiologică în scop de diagnostic depășește cu mult fondul de radiații natural** ; ea se cumulează în organismul uman și poate avea, în timp, consecințe negative chiar și asupra urmașilor celor iradiați în scop medical, riscînd astfel să afecteze însuși **fondul genetic al omenirii.** Amintiți-vă : o jumătate de metru pătrat de film radiologic, în medie, la fiecare locuitor, pe parcursul unui singur an !

Firește, toate acestea nu reprezintă nicidecum o piedoarie împotriva metodei de diagnostic cu raze X (ceea ce ar fi tot atît de aberant ca abandonarea antibioticelor din cauza efectelor secundare negative), ci evidențiază necesitatea urgentă și imperioasă de a se micșora la maximum radiația radiologică nocivă. Tocmai de aceea, în diferite țări din lume, inclusiv în România, se folosește pe scară crescîndă examenul radiologic la așanumitul aparat cu lanț TV, care diminuează, într-o oarecare măsură, iradierea. Ea însă continuă să rămînă considerabilă. De ce ? Deși informația utilă se transmite la monitorul TV punct cu punct, sînt iradiate fără rost 500 000 puncte, care compun imaginea pe un ecran TV normal (625 puncte pe verticală, 800 puncte pe orizontală, deci în total 500 000 puncte). Este ca și cum pentru a lumina, în fiecare secundă, cîte o porțiune cam cît un bănuț pe suprafața exterioară a unui imobil s-ar utiliza tot timpul un reflector uriaș care, fără necesitate, si-ar arunca razele asupra întregii fațade. Bineînțeles, comparația este prea schematică, deci inexactă, dar pune în valoare ideea radical nouă emisă de inventatorii români mai înainte amintiți, și anume ca în loc de un „reflector" radiologic să se folosească un fascicul subțire, filiform, care baleiază, adică mătură, acoperă succesiv, punct cu punct, suprafața examinată. Astfel **se reduce de sute de mii de ori iradierea radiologică** (teoretic de 500 000 de ori, practic, deocamdată, cam de o sută de mii de ori), ceea ce înseamnă rezolvarea definitivă a acestei probleme pentru milioanele de persoane supuse anual examenului.

— Ce s-a realizat pînă acum, tovarășe doctor Voinea ?

— Nimic în afară de hîrtii. Aparatul nu există, deși a fost brevetat încă acum patru ani în România și apoi în R.F.G. și în alte țări. Foarte recent am primit și brevetul american. Dacă nu ar fi fost vorba de o prioritate mondială, este la mintea oricui că aceste țări, dornice să-și protejeze propriile invenții, nu ar fi acordat brevetul. În plus, procedeul este pe cale de brevetare în Japonia, Anglia, Franța, Italia, ceea ce oferă noi confirmări ale valorii ideii noastre. Din nefericire, toate aceste acte nu reprezintă în sine altceva decît simple hîrtii. De ani de zile, cu tot sprijinul dat de O.S.I.M. și de titularul brevetului, S.V.I.A.M., Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale, nu s-au făcut decît prea puține pași pentru materializarea aparatului. Or, el ar fi putut fi fabricat în țară sau valorificat peste hotare, prin cooperare sau alte forme. Un amănunt : instalația se adaptează lesne la aparatele radiologice cu lanț TV existente la noi. Și totuși, prea puține progrese în afară de lăudabila stăruință de a breveta procedeul peste hotare.

În adevăr, verificînd la S.V.I.A.M. și la „Electrotehnica", cam aceasta pare a fi situația la ora actuală.

Or, se știe prea bine cît de repede progresează tehnica mondială și cîte eforturi s-au făcut și se fac peste hotare de către cei mai calificați specialiști pentru a se rezolva problema iradierii radiologice. Deocamdată, nu au înregistrat succes. **Deocamdată.** Dar iată, brevetul românesc, tocmai în intenția perfect justificată de a i se asigura protecția în diverse țări, este acum cunoscut și accesibil tuturor specialiștilor străini interesați care, dezvoltînd (nu copiind) ideea, ar putea ei dobîndi prioritatea... Să nu uităm că pentru tomografia computerizată s-a acordat Premiul Nobel !

Nu ne-am propus să intrăm aci în amănuntele acestei tărăgănări, nejustificată de obstacole obiective de netrecut. Rămîne faptul pur : o idee de valoare deosebită, datorată unui grup de specialiști de cea mai înaltă competență și calificare, nu a fost promovată cum s-ar fi cuvenit. În cazul în speță, important nu este însă să se privească sore trecut, ci spre viitor, să se abordeze frontal problema și să se soluționeze. (Se pare că au apărut unele premise în acest sens.) Vasile Voinea insistă însă asupra **mecanismelor de promovare a valorilor** și tocmai acestea interesează mai mult în serialul nostru. Altfel spus : ce ar trebui făcut pentru evitarea pe viitor a unor asemenea nedorite situații. Iată cîteva sugestii ale sale :

- La luarea hotărîrilor care privesc materializarea unui brevet să fie prezenți și inventatorii, nu numai hîrtiile și dosarele.
- Să se respecte deciziile O.S.I.M.-ului. Dacă acest for autorizat acordă unui aparat sau procedeu brevet de invenție, să nu se mai spună de către unii sau de către alții, **după** brevetare : „De fapt, nici nu este o invenție..."
- Forurile de resort să nu avizeze succesiv (fiecare aviz reclamînd, uneori, luni și luni de așteptare, care, cumulate, se transformă în ani irosiți), ci, ori de cîte ori este posibil, reprezentanții lor reuniți să-și precizeze în colectiv poziția, pentru a se cîștiga timp. Să fie ascultat și inventatorul și apoi — în absența lui — să se ia hotărîrea.
- Nu inventatorul, în postura de solicitant, să bată la ușa beneficiarului, ci invers. Nu este o neimportantă chestiune de protocol, ci una de fond.

În acest context, adăugăm noi, ar trebui reluate și dezbătute de către forurile în drept sugestiile făcute recent în „Flacăra" (serialul „Cea mai prețioasă valută-forte, invențiile") de către doctorul în economie Ovidiu Nicolescu, laureat al Premiului Academiei R.S.R. pe 1980, privind unele stimulente **economice** pentru aplicarea brevetelor românești de către întreprinderile beneficiare, știută fiind însemnătatea acestor pîrghii pentru propulsarea noului.

Desigur, propunerile cu caracter general ale interlocutorilor noștri ar urma să-și găsească o aplicare concretă diferențiată de la caz la caz, căci panacee universale și soluții minune nu există. Esențial este însă, așa cum plastic se exprimă doctorul Vasile Voinea, deținător a mai multe **zeci de** brevete românești și străine, **„să nu ne jucăm cu anii !"** El adaugă :

— Să nu se repete ceea ce s-a mai întîmplat acum **13 ani**, cînd un colectiv din care făceam și eu parte a realizat o serie de brevete de invenții într-un domeniu de perspectivă mondială : radiografia color. În afara țării noastre, procedeul a fost brevetat în S.U.A., Anglia, Franța, Japonia etc., ceea ce dovedește prioritatea românească. Valoarea cercetărilor și rezultatelor noastre este atestată și de faptul că au fost încoronate de **Premiul Academiei R.S.R. în 1981** (colectivul dr. Vasile Voinea, dr. Andrei Voinea, dr. Nicolina Roventa). Dar aparatul și filmul radiologic color românești nu s-au realizat nici pînă în ziua de azi... Oare le vom importa, în alte variante, cînd le vor pune altii la punct ?

Să revenim însă la aparatul de radiodiagnostic fără iradiere. Aci, ca să sounem așa, zarurile nu au fost încă aruncate, dar și în acest caz jocul cu anii ar fi calea cea mai sigură pentru a **nu** se promova valori, de regulă organic asociate cu ideea prioritătii. Premiul Nobel pentru tomografia computerizată nu s-a acordat decît o singură dată : celui care a „scris" primul.

LIONEL NIȚESCU

Profesorul Dorin Hociotă a fost ales președinte al Societății latine de O.R.L.

O nouă și prestigioasă dovadă a valorii școlii românești de medicină

În intervalul 19—22 mai s-au desfășurat, în aula Școlii politehnice federale din Lausanne, lucrările celui de al XXIV-lea Congres al Societății latine de O.R.L., la care au luat parte peste 150 de specialiști de pe mai multe continente.

Manifestarea de la Lausanne a fost organizată sub patronajul Consiliului de stat al cantonului Vaud și ea a luat în discuție, cu precădere, probleme legate de afecțiunile otorinolaringologice în vîrsta a treia. A participat și o delegație de medici români, avîndu-l în frunte pe profesorul doctor docent Dorin Hociotă, președinte al Societății române de O.R.L. și director al Centrului medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din București.

În cadrul reuniunii, profesorul Hociotă a ocupat un loc central. În calitate de moderator, a condus lucrările secțiunii de „Boli ale gurii, faringelui și esofagului", fiind totodată invitat să participe la o masă rotundă pe tema „Aparatul vestibular în vîrsta a treia". Comunicările pe care le-a prezentat, îndeobște cele privitoare la otoscleroză și la reflectivitatea vestibulară la proba calorică, ambele vizînd vîrsta a treia, ca și intervențiile pe care le-a avut au stîrnit un deosebit interes. Ținuta științifică a comunicărilor, seriozitatea și noutatea lor au probat, o dată în plus, înaltul nivel la care a ajuns, atît în planul concepției, cît și în cel al intervenției propriu-zise, școala românească de O.R.L., azi tot mai apreciată și mai stimată în lume. Ca o dovadă de necontrazis a acestei afirmații și, totodată ca o recunoaștere un imină a contribuțiilor sale la dezvoltarea disciplinei, profesorul român Dorin Hociotă a fost ales, prin votul unanim al Comitetului Executiv, președinte al Societății latine de O.R.L. Cu aceeași ocazie, s-a stabilit ca cel de al XXV-lea Congres, jubiliar, să fie încredințat României, el urmînd să se desfășoare la București, cu începere de la 31 mai 1984, sub genericul „Microchirurgia în O.R.L. Indicații și tehnici".

Desemnarea unui român în fruntea unui prestigios for științific internațional și, în același timp, organizarea la București, după 47 de ani, a unei manifestări de asemenea ample constituie, dincolo de orice dubii, semne limpezi, puternice, ale înaltei prețuiri de care se bucură pretutindeni România socialistă, școala ei de medicină.

OVIDIU IOANIȚOAIA

O nouă teorie gravitațională

— interviu cu ing dr. Ion Popescu —

Se află în curs de apariție la Editura științifică și enciclopedică lucrarea dumneavoastră „Gravitația", care poartă ca subtitlu „Piedoarie pentru o nouă teorie a gravitației". De ce este oare nevoie de o nouă teorie, pe lîngă atîtea altele care există deja ?

— După aproape 200 de ani de strălucite succese, teoria newtoniană a început să dea semne de declin către sfîrșitul secolului trecut. Ca urmare a creșterii necontenite a preciziei mijloacelor de observație, lucrările de mare sinteză ale lui Le Verrier și S. Newcomb au demonstrat convingător că această teorie nu interpretează exact mișcarea planetelor în jurul Soarelui ; s-a pus în evidență în mod special un avans al periheliului planetei Mercur (în raport cu datele de calcul) de 43"/secol. Teoria relativității generale a lui Einstein a reușit să explice magistral acest reziduu al mișcării planetare, încă în anul 1916, și aceasta a constituit triumful cel mai deplin al acestei teorii.

Dar precizia și diversitatea mijloacelor de investigație științifică au crescut enorm în ultima jumătate de secol și ele au permis revelarea unui neașteptat de mare număr de așa-numite reziduuri ale mișcării planetare. Practic, nici o planetă a sistemului solar nu este observată a se mișca exact pe traiectoria calculată conform teoriei actuale a gravitației. În mișcarea cometelor au fost puse în evidență sute de asemenea reziduuri ale mișcării, care cantitativ întrec cu mult minuscula abatere săvîrșită de planetă Mercur. O situație absolut similară se întîlnește și în mișcarea meteoriților, a bolizilor, a asteroizilor și, ceea ce este mai grav, în mișcarea navelor spațiale lansate de om în cosmos. Aceasta dacă ne referim numai la sistemul nostru solar, pentru că la nivelul unei galaxii teoria actuală suferă un eșec de mari proporții : mișcarea astrilor observată acolo diferă complet, calitativ și cantitativ, de cea preconizată de teorie.

Care este modelul fizic și matematic pe care l-ați utilizat în elaborarea teoriei dumneavoastră ?

— Modelul fizic îl constituie galaxia, această adevărată celulă constitutivă a universului, pe care telescoapele moderne o detectează în miliarde de exemplare pretutindeni în universul observabil. Pare curios, dar galaxiile sînt o descoperire recentă a astronomiei de observație.

Ce aduce nou teoria în raport cu teoria actuală a gravitației ?

— Ar fi greu să rezum succint și coerent toate asemenea noutăți, ele sînt foarte numeroase deoarece, gravitovortexul —, adică modelul matematic folosit — este într-adevăr o teorie originală. Mișcarea planetelor sistemului nostru solar descrisă de gravitovortex diferă nu numai cantitativ, dar și calitativ de cea clasică. Traiectoriile planetare nu mai sînt curbe închise, elipse, ci spirale desfășurătoare, planetele se îndepărtează lent, dar continuu de Soare, conform cu expansiunea observată a universului, mărindu-și în același timp propriile lor dimensiuni. Pămîntul, de exemplu, pare să fi venit dinspre actuala traiectorie a lui Mercur (el avea inițial o rază de numai 4 000 km) și să se îndrepte inexorabil către orbitele actuale ale lui Marte și Jupiter, în timp ce planeta Venus se pregătește să se înscrie pe actuala traiectorie terestră. Fenomenul expansiunii este însă reversibil, dacă un corp se apropie de Soare el trebuie să se contracte și acest fenomen insolit este confirmat în proporție de masă de mișcarea observată a cometelor. Mișcarea cu expansiune-contracție în spațiul interplanetar, cuplajul spin-orbită al mișcării planetare (adică cuplajul dintre mișcarea de revoluție a planetei și cea de rotație în jurul axei proprii) și alte asemenea fenomene reale, dar necunoscute teoriei actuale, permit explicarea unui mare număr de reziduuri ale mișcării corpurilor cosmice și oferă posibilitatea unor calcule mai exacte ale mișcării acestor cîrpuri în spațiu. Spre deosebire de teoria actuală a gravitației, gravitovortexul oferă imaginea unui sistem solar aflat într-un proces de continuă evoluție.

Și care sînt implicațiile asupra vieții noastre cea de toate zilele ?

— În gravitovortex planeta Pămînt nu mai este un simplu punct material fără dimensiuni, ca în teoria lui Newton, sau un minuscul grăunte de materie, ca în teoria lui Einstein, ci o planetă adevărată avînd dimensiunile sale reale și o evoluție proprie care poate fi înțeleasă coerent, cu un trecut ale cărei etape distincte pot fi nu numai calculate, dar și verificate în condițiuni de rigoare științifică (prin reconstituiri geologice și prin descifrarea codului paleomagnetic imprimat în roci) și cu un viitor previzibil. Creșterea preciziei în determinarea mișcării reale a planetei, obținută conform noii teorii, este aceea care permite să calculăm evoluția planetei noastre pe mari intervale de spațiu și de timp, în bun acord cu datele de observație.

Geofizica anilor noștri a făcut descoperiri spectaculare, care au zdruncinat din temelii vechile reprezentări, dar înțelegerea coerentă a acestor rezultate neașteptate este în prezent pute nic frînată de lipsa unei teorii adecvate a gravitației. Conform gravitovortexului, dinamica planetei noastre poate fi însă descrisă și înțeleasă coerent. Expansiunea Pămîntului și corolarul său, deriva continentală, orogeneza și cutremurele de pămînt, cîmpul geomagnetic și variațiile sale calme și perturbate, anomaliile magnetice și inversiunile cîmpului geomagnetic, deriva nordică a scoarței terestre și variațiile climatice cu perioadă scurtă, frecvența de apariție a aurorelor polare, cîmpul geoelectric și fenomenele meteorologice globale etc., iată numai cîteva dintre fenomenele geofizice majore pe care noua teorie a gravitației este capabilă să le interpreteze cu toată rigoarea necesară, deși într-o manieră cu totul neconvențională.

LIVIU TIMBUS

VINERI, 11 IUNIE 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

NICOLAE CEAUȘESCU, 1 iunie 1982:

„Avem nevoie de o literatură cu un spirit mai combativ, patriotic și revoluționar, care de la un capăt la altul să fie pătrunsă de înaltele idealuri ale umanismului socialist, ale concepției de dreptate socială și națională, să sădească în oameni, în conștiința tineretului, dragostea față de patrie, față de socialism, față de partid"

În dezbatere:

ROMANUL ROMÂNESC ȘI ȘANSELE LUI

În atmosfera de profundă și responsabilă dezbatere creatoare declanșată de recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R., de istorica Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ne propunem o suită de anchete privind dezvoltarea culturii noastre, direcțiile ei de viitor, perspectivele care se deschid spiritualității românești în epoca noastră.

În pagina de față, cîteva intervenții — datorate unor romancieri — ca răspuns la chestionarul unei prime anchete, dedicată problemelor romanului :

Dată fiind dezvoltarea spectaculoasă a romanului în perioada contemporană — ce șanse de viitor acordați romanului românesc ? Căror tendințe îi va răspunde ? Va evolua oare pe linia realismului analitic (tip Rebreanu, Camil Petrescu), a realismului poetic (Mateiu Caragiale), a realismului mitic (Sadoveanu) sau magic (de tip latino-american) ? Credeți că viitorul îi va confirma vocația socială, grație căreia a cucerit atîtea succese ? Prin ce va cîștiga, după opinia dv. : prin problematică, prin virtuți expresive, prin explorarea specificului național ? Cum credeți că se va rezolva, prin roman, dilema național-universal ?

Într-unul din numerele noastre viitoare — opiniile criticilor.

Anchetă realizată de IULE PURCARU

PAUL ANGHEL:

„În orice direcție am îmbogățit romanul, nu-l putem expropria de vocația socială"

— Întrebările dv. cad într-un moment de noi și înalte responsabilități pe frontul scrisului. Trăiesc încă sub impresia Expunerii rostite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R. Ca romancier, ace-astă Expunere reprezintă, pentru mine, un document de cea mai mare însemnătate. Ea îmi certifică intuițiile și ideile pe care le aveam despre istoria românilor, așezîndu-le în cadrul unei gîndiri de stat și de partid. Mă simt nu doar confirmat. Mă simt și mai puternic în expediția mea romanescă, expediție care, după cum știți, se ocupă de un capitol important din istoria acestei țări : Războiul de independență din 1877. Sînt, desigur, și alte multe idei în Expunere, care se cuvin discutate separat. Oricum, perspectivele pe care Expunerea le deschide literaturii, muncii de cercetare sociologică și istorică a scriitorului, sînt generoase. Documentul e străbătut de un patos al demnității naționale care nu poate să nu-l încînte pe scriitorul ce se consacră ideii demnității prin chiar munca lui.

— Cum vedeți — sub asemenea generoase auspicii — viitorul romanului românesc ?

— Romanul va rămîne, probabil, genul predilect al publicului. Va atrage în continuare

(Continuare în pagina 14)

AUGUSTIN BUZURA:

„O proză care-și respectă menirea nu poate să nu fie deschisă prefacerilor înnoitoare"

— „Nu imitație, nu uniformizare, ci diversitatea, redarea specificului propriu al fiecărui popor — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta Expunere la Plenara partidului — înseamnă adevărata creație artistică și literară". Vechiți-ne, vă rugăm, stimate Augustin Buzura, despre această sarcină — cea a diversității de stiluri, de maniere, de tendințe — deschisă în fața literaturii noastre.

— Am scris nu o dată, cu imensă bucurie, că în momentul de față există un apreciabil număr de scriitori de mare valoare care, spre binele literaturii noastre, ilustrează toate tendințele posibile. Viitorul prozei însă depinde nu numai de numărul de talente — talente mari am avut întotdeauna și în toate domeniile ! — ci și de climatul spiritual, de mijloacele pe care scriitorii le au pentru a se exprima și informa, de ponderea pe care o ocupă cultura în societate, în sistemul ei de valori. Și nu în ultimul rînd de trăinicia punților stabilite cu lumea, de cunoașterea performanțelor literare de aiurea. Scriitorul este opera prezentului și poate fi cu ușurință descifrat și din ținuta intelectuală și morală a celor de

(Continuare în pagina 14)

ION LĂNCRĂNJAN:

„Important e ca romanul actual să iasă de sub ... etichetările nedrepte"

— Romanul românesc contemporan a stîrnit un potop de calificative și tot atît de multe scepticisme și reproșuri. Romanului politic, mai ales, i s-au pus „în circă" toate lipsurile de azi ale prozei, aversiunea unora față de această formulă narativă, față de literatura angajată, fiind atît de puternică și de fățișă, atît de stăruitoare încît n-a mai putut sta în hlamida înaltelor exigențe „estetice și valorice", lesne, cum se zice, în cîmp deschis. Aversiunea aceasta are și ea o platformă ideologică, fiind totodată reflexul unei incapacități evidente de a analiza în profunzime și cu obiectivitate fenomenul complex al afirmării și evoluției romanului românesc contemporan. Datorită ei s-au făcut și se fac tot felul de „scheme valorice", diminuîndu-se deliberat cîștigurile de fond ale romanului de azi din România. Nu voi spune că în acest domeniu nu există neîmpliniri și neclarități, voi spune însă, fără șovăire, că ele nu corespund cu „semnalările" pe care ni le scot mereu în față analiștii de mîna a cincea și de mîna a șaptea, care vor mereu altceva, din plictiseală sau din alte motive. Cînd se scriu și se publică romane demne de luat în seamă, duminicalor vor schița, vor proză scurtă. Cînd se scrie proză

(Continuare în pagina 14)

PLATON PARDĂU:

„Pariurile de viitor trebuie făcute pe vitalitatea de creație a poporului"

— Sigur este că, multă vreme de aici încolo, romanul românesc va evolua spre realitate, inspirîndu-se — așa cum se arată în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. — din munca și viața poporului. Spun va evolua, înțelegînd, totodată, continuarea unui proces de comunicare prin roman a patriei spiritului românesc. Continuarea unui proces început cu adevărat **după** război, cînd romanul a fost **chemat, determinat, îndemnat** să vadă realitatea înconjurătoare, adîncit în deceniile șase-șapte, cînd romanul a **învățat** să vadă corect această realitate, perfecționat în ultimii ani, cînd romanul s-a **cramponat, s-a înfipt,** s-a îndărătnicit a fi în realitatea țării. Deși nu se pot separa lucrurile, cred că, întîi și întîi, este această șansă de fond, care, dacă a fost cîndva condiționată, acum e intrinsecă romanului. Fie el istoric, fie [illegible] zilei de azi. Scriitorul român contemporan, după diferite experiențe, cu grad de fertilitate felurit, a învățat un lucru fără de dublu : literatura poate să constituie un factor de construcție a lumii. Literatura trebuie să constituie un factor de îmbunătățire a lumii oamenilor. Diversitatea formelor, după părerea mea simptom de vitalita-

(Continuare în pagina 14)

DINU SĂRARU:

„Succesul e al romanului realist, romanul care abordează frontal destinul politic al epocii"

— Ați participat la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R., ați ascultat deci — printre primii — Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Definiți, vă rugăm, însemnătatea acestui moment pentru scriitorul român, pentru literatura noastră de azi și de mîine.

— E un argument hotărîtor în favoarea adevărului, în favoarea unei priviri lucide asupra realității, un argument hotărîtor pentru scriitor în favoarea obligației sale morale și politice și a dreptului său moral și politic și a libertății sale de a descifra și de a face relevant mecanismul istoriei în socialism.

— În această lumină, cum vă apar perspectivele romanului românesc ? Pe ce linii credeți că va evolua acesta ?

— Oricît vi s-ar părea de orgolioasă constatarea mea, cred cu toată ființa că o șansă hotărîtoare a literaturii române de a se dezvolta și de a ieși în lume se află azi în roman, mai mult decît în poezie. Nu cred că există o linie-tip a succesului capabil să garanteze și depășirea granițelor, știu însă că în toată lumea, azi, se bucură de succes romanul realist, romanul care abordează frontal destinul politic al epocii. Și mi se pare că, din acest punct de vedere, proza latino-americană a cîștigat toate sufragiile. Dacă vom ști, dacă vom reuși să descriem

(Continuare în pagina 14)

CARTE

Romanul-reconstituire

Din masivul ciclu romanesc „Timpul și furtunile", început de Francisc Păcurariu cu „Labirintul" (1972) și continuat cu un roman, publicat în 1978, cu același titlu ca și întreg ciclul, „Tatuajele nu se lasă la garderobă" este al treilea și, editorial, penultimul ; prozatorul a mai anunțat unul, „Geneza", care este și intiul în ordine cronologică. Materia lui istorică, studiind prefacerile conștiințelor asaltate de istorie, nu se va modifica prea mult. „Tatuajele nu se lasă la garderobă" închele ciclul cu moartea, printr-un infarct, a potentatului Onisifor Suciu, una dintre ultimele relicve contemporane ale epocii „socialismului eroic". Totuși, romanul nu pârea a veni cu o contribuție „politică" manifestă, el conține intinse fragmente eseistice despre cum se face un roman „modern" și, mai cu seamă, unul „simultaneist", de felul acelora ale lui John Dos Passos. Un scriitor, prieten al lui Onisifor Suciu, examinează materia romanescă potențială, calculează proporțiile, cugetă despre roman și, esteticește, acest „roman à venir" este tot ce poate fi mai interesant. Cea mai de seamă condiție a prozei pare a fi, de aceea, captarea realității „simultane". Prozatorul e contra „muzeului", a „bibliotecii", văzute ca o marfuri a unei lumi osificate, cu schemele previzibile „Haosul" nu-i place de asemenea, nici „informul". el ar dori să construiască „un roman cu adevărat nimitor, deconcertant", din speta Barocului, să comunice simultan „particularul" și „globalul". „Fresca" tradițională nu-l atrage, îl pasionează, în schimb, teoria dispersiunii personalității, pe care a cules-o de la Unamuno. Din moment ce omul este, psihologicește, un mister, fiind cognoscibil fragmentar din totalitatea proiecțiilor lui în conștiințele circumstanțiale, atunci este recomandabil a întocmi un dosar de referințe, culese de la feluriți indivizi, din al căror examen ar reieși, mai clar decît din simpla analiză a unei singure conștiințe, un portret al obiectului de cunoscut. De aci, înfățișarea de anchetă particulară, care în romanul lui Francisc Păcurariu este izbitoare. Prozatorul este, dealtfel, „modern", el reconstituie, în spirit fenomenologic, părțile, așezîndu-se convențional în conștiințele celuilalt. Din țevăria complicată de uriașă mașinărie imaginară, iese, totuși, ca un abur subțire, „politica". Sub acest aspect, romanul este simplu și cu un prezent cele relativ pauper : un fost potentat, Onisifor Suciu, pensionat recent, dorește, din extravaganță și din sentimentul neconsumat al puterii, să fie sărbătorit, oarecum oficial, într-un „Oraș din Nord", de unde începuse ascensiunea lui politică. Întocarcerea lui în Oraș, plin acum de oameni noi și cuprinși de o mentalitate pe care o înțelege doar partial, e un document romanesc de mare forță : omul trece aproape neobservat, foștii lui „colaboratori" sînt în majoritate, dispăruți din lumea politică, el însuși nu pricepe mai nimic din umanitatea grăbită care îl înconjoară. Spre a explica aceste procese de ordin sociologic, prozatorul a introdus datele din dosarul romanesc, a refăcut, prin „martorii" involuntari, biografia lui Onisifor Suciu, recreînd intîile momente de succes politic, „viața personală" dezastruoasă, familia destrămată.

„Prezentul anterior" romanesc e, aci, mult mai viu. Acest om, care se aflase o clipă într-un punct fierbinte al istoriei locale, pare, în realitate, un erou aproape machiavelic, inteligent în a speculă conjuncturile favorabile, ferm în respectarea cîtorva principii elementare, însă fără perspectivă istorică, „suficient", abil din instinct. „Eroul" este, la Francisc Păcurariu, umanizat și parcă privit prin gaura cheii, printr-o reconstituire care nu iartă nimic, nu retușează nici un exces, cuprinde, dimpotrivă, totul cu o neiertătoare severitate. Din acest cult al istoriei adevărate au ieșit cîteva memorabile episoade, care dau consistență estetică acolo unde „politicul" ar putea să sufoce arta. Din „celularitatea" reconstrucției sale, Francisc Păcurariu ne-a dat nu un roman simultaneist ci o frescă, cu epilogul deschis, a conștiințelor care operează direct în istorie.

ARTHUR SILVESTRI

Primim

Este pentru prima dată cînd simt nevoia să mă adresez, în scris, unei reviste. M-am încumetat să apelez la revista „Flacăra" pentru că, dincolo de foarte multe alte motive, paginile revistei au găzduit numeroase articole dedicate satului și țăranului român. Recent, referindu-se la expoziția dedicată agriculturii, satului și țăranului român, printre lucrările ce au elogiat această veche și nouă lume a României s-a aflat și una din lucrările mele, drept pentru care, sincer să fiu, m-am bucurat și mi-am zis că veți da glas, adică bun de tipar, acestei scrisori deschise.

Așadar, pînă să vin la obiect, cum se spune, aș ține să precizez că prețuiesc cum se cuvine libertatea de opinie, atît în creație, cît și în interpretarea ei. Mă bucur să constat că această libertate este un fapt real în viața noastră artistică. Firește, cînd libertatea de opinie izvorăște dintr-o bună credință și este pusă în slujba luminării adevărului, și nu deformării lui. Invectiva nu va putea fi asociată cu democratismul exprimării părerilor, cu etica superioară a disputelor de idei.

Mă număr printre pictorii nerăsfățați de presă. Știu că în această grea întreprindere care este pictura mai am încă multe dificultăți de învins, dificultăți care, cu trecerea timpului și pe măsura conștientizării problemelor ce eu însumi mi le asum, se sporesc. Nu pot să neg satisfacția de a-mi vedea eforturile răsplătite, citeodată de cuvîntul presei, inclusiv al marelui public. Îmi evoc cu plăcere gîndurile despre lucrările mele încredințate tiparului de către Petru Comarnescu, Dan Grigorescu, Virgil Mocanu, Marina Preutu și alții. Au fost și critici mai tăioși, ca C. R. Constantinescu, care a formulat și rețineri asupra unor lucrări de-ale mele, rețineri care nu m-au supărat, ci m-au incitat.

Dar, în revista Arta, nr. 1, din 1982, un colaborator al acesteia, Theodor Redlow, îmi aplică un tratament inacceptabil. În locul analizei, al argumentelor (de specialitate, măcar în ideea că revista Arta e de specialitate), se folosesc calificative ca : „tristă înfățișare de mușama", „tonuri murdare", „forme lipsite de caracter", „lirism obosit" etc. E alei-au fel de a îngîna un atît pictura mea, cu felul în care se discută despre pictură. Ceva mai trist pentru lumea noastră artistică, pentru lumea noastră de pictori, nu se poate imagina.

„Tonuri murdare", așadar, se scrie negru pe alb, închizînd posibilitatea oricărei concilieri a paletei mele cu lumea. Mai mult, se incriminează că adeziunea publicului ar fi un indice de slabă calitate pentru lucrările mele. Fin să-l asigur pe T.R., dar mai ales pe cei ce au acceptat, la revista Arta, apariția unui asemenea comentariu, că voi continua să cred în deschiderea operei plastice către oameni, în virtuțile satului românesc, căruia m-am dedicat, în sugestivitatea realității, ca vastă și infinită matrice a artei. Să mă scuze Th. Redlow că nu-mi pot părăsi, sufletește, dar nici artistic, locul natal (Bucovina) căruia mă străduiesc să-i dedic tot ceea ce e mai luminos în ființa mea. Oricum, nu „culori murdare". Și să mă mai scuze că nu gust reflemeaua la adresa iubirii pămîntului și a culorii. I-ar conveni, oare, lui Th. Redlow, să abandonez această iubire a mea față de pămîntul satului în care m-am născut, fapt ce-ar echivala cu eliminarea coloanei vertebrale a picturii mele și a convingerilor mele ? Ar fi mai interesant pentru Th. Redlow dacă aș picta ceva care să aducă cu foarte modernele „experiențe" ale unor alți pictori ? Mă asigură dînsul că, lepădîndu-mă de pictura pe care o fac și care, culmea, mai și place publicului, acest „mare necunoscător", și pictînd altfel, fără nici o urmă că aș fi deasupra acestui pămînt, aș face, într-adevăr, un lucru demn și bun ? Și că publicul se va lăsa convins că, într-adevăr, aceea ar fi o mare pictură ? S-a gîndit, oare, Th. Redlow la toate aceste întrebări și la răspunsul pe care trebuie să-l dea ?

Cu deosebit respect,
COSTIN NEAMȚU

Precizare

Revista „Vatra", nr. 5, publică un așa-zis interviu cu mine. Precizez că am stat de vorbă mai demult, într-o pauză de cîteva minute a întîlnirii de muzică și poezie de la Galați, cu un tînăr care s-a recomandat Nicolae Băciuț, după care treburi urgente m-au chemat din nou în fața publicului gălățean. Cele cîteva gînduri expriniate atunci nu puteau fi prin ele însele un dialog veritabil, motiv pentru care i-am atras atenția să nu trimită spre tipar, pentru revista studențească din Cluj-Napoca, acele gînduri neadîncite suficient. După o vreme, la redacția revistei „Flacăra" am primit un text, pe care din lipsă de timp n-am apucat să-l lucrez. Publicarea în revista „Vatra" din Tg. Mureș a amintitului așa-zis „interviu" e așadar doar o încălcare flagrantă a eticii profesionale, a oricărei reguli de bună-cuviință. Spun acest lucru cu atît mai mult cu cît susnumitul interlocutor nu a putut reține din scurta convorbire avută decît ce a apucat să scrie la repezeală, în lipsa unui casetofon. Cer revistei „Vatra" cuvenita rectificare.

ADRIAN PĂUNESCU

PLASTICA

Investiția de încredere

Expoziția de debut a pictorului Constantin Pacea, amplă, bine alcătuită, interesantă în toate planurile ei, cu o idee de pictură pe cît de originală, pe atît de fiarnic dovedită, una din acele manifestări artistice în stare să-l înfierbînte chiar și pe criticul indeobște cumpătat în simțire și opinii, n-a avut, în chip destul de ciudat, răsunetul cuvenit. Patronată de Cenaclul tinerețului al Uniunii artiștilor plastici, selecția aceasta, cu întinderea ce-o au de obicei retrospectivele, ne-a arătat lucrul cu totul remarcabil al unui tînăr de douăzeci și cinci de ani. Vîrsta pictorului, față cu ambițiile și sufluI operei, iată ceva ce trebuie să fi timorat pe mulți.

Debuturile cu un program artistic nu numai limpede, dar și laborios sînt puține. E util să băgam de seamă că pictorul Constantin Pacea a absolvit Institutul „Nicolae Grigorescu" abia anul trecut. Sintem astfel lămuriți asupra faptului că studiile sale au mers în sensul adîncirii unei gîndiri plastice de-acum constituite, că anii de formație, ce-au putut să dea direcție unei sensibilități născînde, au fost anii de liceu. Odinioară, învățăcei intru pictură intrau în atelierul unui meșter foarte devreme. La douăzeci de ani, un pictor căpăta independență sub raport profesional. Constantin Pacea e fiul marelui pictor Ion Pacea. E de înțeles că a crescut cu îndrumarea în chestiunile frumosului la timp și cu măsura potrivită. Lucreția Pacea, mama lui Constantin, e o creatoare de tapiserie cu prestigiu. Dacă se explică în acest fel, maturizarea timpurie a pictorului Constantin Pacea, o cauză a modernității cu care a fost considerată expoziția sa tot aici o avem. Picturo fiului nu seamănă în nici un loc cu pictura părintelui. E greu de spus dacă tînărul a luptat pentru neasemănare, fiindcă truda emancipării printre lasă urme. Trebuie să privim lucrurile așa cum sînt : tînărul e dator părinților în foarte multe privințe, nu însă și în probleme de concepția imaginii. E destul de probabil că precauția comentatorilor la pictura lui Constantin Pacea, atitudine care, paradoxal, n-a fost lipsită de un anume patos protocolar, să fie, în fond, o problemă de experiență și prejudecată. Lumea știe că artiștii țin sfaturi înțrepte copiii tot spre arte, dar știe și că minunile se petrec numai o singură dată.

Aforismele și rostirile spirituale au, în general, defectul că de dragul cuvîntului rotund rotunjesc și realitatea. Primul adevăr al picturii lui Constantin Pacea — de un realism minuțios și totodată detașat, interesat să facă din tonic un fapt monumental, pasionat de dubiul obiectelor de vibrarea lor arhaică — primul și cel mai de seamă adevăr al acestei picturi e că se impune ca un univers cu legi proprii. Un tablou de Constantin Pacea e original într-un fel destul de neobișnuit : aproape totul e nou și cu atît mai bogat, pictura are intense calități tactile, punerea în pagină e sucantă și impresia dintîi e de confort spiritual. E o pictură care vine în întîmpinarea nevoilor umane majore de ordine, de armonie și echilibru. Constantin Pacea expune naturi statice și în mai toate apare, ca motiv plastic și deopotrivă conceptual, ștergarul românesc de borangic, vechiul ștergar cu o decorație abia încercată. Măsura sentimentului — fiindcă, e bine s-o spunem, într-un timp în care atîția pictori tineri își cenzurează sistematic simțămintele cele mai onorante Constantin Pacea practică o pictură pentru emoții și tumult interior — o dă albul cretos al pînzei țesute la război. Pictînd o masă unde sînt răspîndite obiectele mărunte ale traiului de toate zilele și pe ea ori ca element de referință, ștergarul țărănesc, desfășurat sau pliat, înfășurat, pictorul face o închinare la real. Totul se petrece în naturile statice ale lui Constantin Pacea ca în zorii luminoși și cu rouă ai unei zile de mai, cînd totul e strigare de pace și vitalitate. Existentul cel mai umil e îndreptățit în aceste imagini și, prin desen și punere în pagină, exultant.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

LIBRARIA SPECIALIZATA

Existența **librăriei specializate** este și ea un indice de cultură ; care în cazul librăriei medicale ține de un program amplu și divers. În realizarea cărula sînt angajate, alături de editura specializată, Editura Academiei R.S.R., Editura științifică și enciclopedică, dar și edituri nebucureștene, precum „Junimea", „Scrisul Românesc", „Dacia" și „Facla". Este vorba și de reluarea unei tradiții, pentru că Bucureștiul a mai avut, pe strada Brezoianu, o librărie medicală, de ale cărei competente servicii își amintesc și acum medicii generației mai virstnice. Răspundea de această librărie, în acea vreme, cunoscutul „Nea Manole", om inimos și de o rară pricepere. El putea stabili chiar și fără să apeleze la părerl ale somităților în materie, tirajele viitoarelor titluri, în așa fel încît acestea nu rămîneau niciodată în stoc. Această librărie introducea obiceiul unei corespondențe permanente cu medicii din întreaga țară, sprijinul instituției îndreptîndu-se îndeosebi spre tineri care, oriunde își exercitau profesia, puteau fi siguri nu numai de transmiterea lucrărilor solicitate nominal, ci și de o bibliografie corespunzătoare a domeniului care-i interesa. Și mai era acea librărie medicală și sediul unui sfat ad-hoc al personalităților medicale, un loc preferat de întîlnire al reprezentanților tuturor generațiilor, un fel de permanentă masă rotundă pe tematică diversă în domeniul medicinei umane, farmacologiei și biologiei.

Înșiruirea tuturor acestor atribute ale mai vechilor librarii medicale nu vrea să însemne căutși de puțin o evocare nostalgică, ci un preambul la o actualitate viitoare : programul minimal de lucru al noii librării medicale. Înființată la demersul stăruitor al profesorului dr. Constantin Arseni — președintele Academiei de științe medicale — noua librărie își are sediul în centrul Capitalei, chiar în apropierea Cișmigiului. Aici se va concentra producția editorială din toate domeniile științei medicale — medicină umană, medicină veterinară, biologie, farmacologie, aici vor avea loc lansările viitoarelor lucrări de carte medicală, întîlniri ale autorilor etc. O singură condiție : ca responsabilul noii librării să dispună de competență, bunăvoință și pasiunea profesională a fostei librării medicale. I-o dorim din toată inima ! **(H. Lerea).**

O IDEE NEFERICITA

În nr. 20 (742) din 21 mai 1982 al revistei „Orizont", citim cu uimire următoarele : „Reamintim colaboratorilor noștri de la rubricile EXCELSIOR, DEBUT, CORESPONDENȚA că revista noastră dorește să cunoască, odată cu trimiterea poeziilor de către autori, și modul în care ei popularizează prin abonament individual sau colectiv ORIZONT-ul. Menționăm aceasta, deoarece, în publicarea autorilor, vom ține seama de faptul de-a fi cu adevărat „prieteni ai revistei", prin felul în care o fac cunoscută în mediul lor de activitate și de viață și prin faptul că ei, în primul rînd, sînt abonați la ea".

Marturisim că o astfel de idee ni se pare cu totul nefericită, ea sunînd ca o condiționare... financiară a publicării, ca o taxă de intrare ori ca o cotizație, care anulează per se valoarea literară a publicării în coloanele unei reviste care, altfel, este aproape întotdeauna remarcabilă, prin tematică și prin semnăturile care o girează (dincolo de aspectul ei grafic deloc individual). A „ține seama", în publicarea autorilor, de modul în care cititorii revistei care își trimit producțiile literare „popularizează prin abonament individual sau colectiv ORIZONT-ul" — iată o practică prin care se confundă cerințele estetice și democrația valorii cu criterii extraliterare de un pragmatism păgubitor. Lucru absolut regretabil ! **(Tania Radu).**

CINE SE TEME DE M.L.

Dintr-o singură întorsătură de condei, prilejuită de o recenzie (în „România literară", nr. 17) la o carte de Alexandra Indrieș, Melania Lavadă a rezolvat, probabil definitiv, problema neliniștitoare a „criticii structuraliste". Cîțiva dintre acești adepți ai „noului gen de critică" (Barthes, Poulet, Starobinski, Richard) sînt puși, cu autoritate, „la punct" ; limbajul lor și al criticii structuraliste îl pare Melaniei Livadă de nesuportabil : „Rebarbativ și de un tehnicism și pedantism agasant, el sună ca un fel de jargon pretins științific, rezervat specialiștilor. În posesia lui, termeni ca de pildă : lexem, estem, actant, semn, de tie, aic tisme, elocutorie, feed-back, n-ar mai întuneca și încîlci atît ideile" (?!). Semnalăm, cu respect, venerabilei recenzente că atît „lexem" (termen de lingvistică) cît și „feed-back" (termen din biologie) sînt într-adevăr dintr-un „jargon", dar nu „pretins", ci de-a dreptul „științific". Cît despre „estem", acesta este invenția lui D. Caracostea, nu a „structuraliștilor". Dealtfel, cîte ceva din critica acestor insuportabili autori s-a publicat în românește de zece ani încoace. Din cîte se cunoaște, cărțile de Roland Barthes, Georges Poulet, Jean Pierre Richard și Jean Starobinski nu au provocat emoții de ordin epistemic nimănui ; lumea înțelege ce citește, ba, mai mult, circulă părerea, pe care o împărtășim, că

PLASTICA

„Meseria" de a picta

În foarte intima sală **Galateea**, tînărul pictor **Radu Dărângă**, desore al cărui demers artistic se poate spune că ne-a obișnuit cu o minuțioasă elaborare a culorii și cu un rafinat simț al compoziției, expune o suită de lucrări care, în linii mari, îl continuă și în același timp ne conving de-o anume fervoare existentă în atelierul său de creație. Cu o sinceritate totală și cu un profesionalism ce am dori să se manifeste și-n strădaniile altor pictori, Radu Dărângă ni se destăinuie cu ultimele sale „lecturi plastice" la care a aderat cel puțin din punct de vedere estetic, drept pentru care vom recunoaște în portretele sale sugestii cromatice și ideatice preluate, cu interpretarea cuvenită unui real act artistic, din postimpresionismul european, sau din fantastica aură a misterului ce înconjoară unele din personajele maestrului Baba. Sau, referindu-ne la unele peisaje, cu precădere la cele ilustrînd un colț de natură, vom descoperi tuse cromatice amintindu-ni-l pe Andreescu și Petrașcu. Aceste doar cîteva filiații ce dau expoziției o oarecare notă de livresc, fac totuși casă bună cu incontestabilul meșteșug al acestui tînăr pictor care, în virtutea unui travaliu de bijutier și a unei curate simțiri, nu s-a sfiit să etaleze, în pofida oricăror prejudecăți, o astfel de întreprindere artistică, de interpretare a unor sugestii ce și-au cîștigat, prin ele însele și la timpul potrivit, o evidentă valoare în conștiința iubitorului de frumos. În ceea ce ne privește, dacă am fi pus în situația de a trage, totuși, o concluzie în legătură cu finalitatea expoziției lui Radu Dărângă, vom aprecia că ea reprezintă un bun cîștigat în „meseria" de-a picta, o premisă importantă pentru clipa în care, cu mai mult curaj și-ncredere în el însuși, Radu Dărângă va ataca, artistic vorbind, miezul incandescent al realității.

VICTOR NIȚA

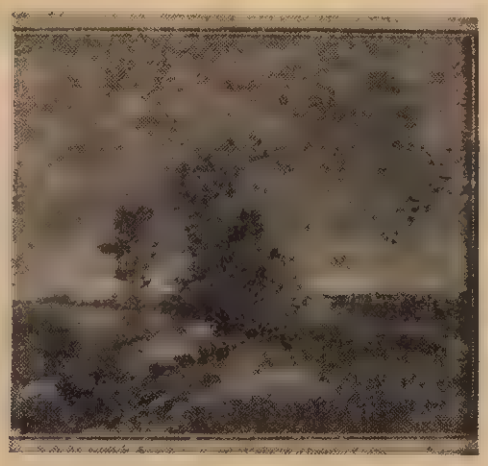

● Exegeze eminesciene ●

Profesorul Dennis Deletant, decanul „Școlii de studii est-europene" de pe lîngă Universitatea din Londra, autor al unor importante studii asupra literaturii române vechi, a publicat, în numărul 2 al trimestrialului englez „The Slavonic and East European", un pertinent comentariu asupra volumului M. Eminescu **Opere**, IX, **Publicistică. 1870—1877.**

Reputatul profesor începe prin a menționa că «1980 a fost un an valoros pentru cercetătorii operei lui Eminescu», amintind reeditarea, la editura „Junimea", a unor studii fundamentale asupra operei poetului, din care reține **Arta cuvîntului la Eminescu** de Dimitrie Caracostea (un demers analitic structuralist înaintea structuralismului) și studiul **Poezia lui Eminescu** de Ion Negoițescu. «Totuși — subliniază distinsul cercetător al literaturilor din spațiul est-european —, contribuția cea mai importantă a anului în ceea ce privește studiile despre Eminescu a constituit-o, fără îndoială, apariția volumului IX al ediției definitive a operei poetului, proiect inițiat în 1939 de către D. Panaitescu-Perpessicius, sub a cărui îngrijire au fost publicate primele 6 volume (1939—1963). Volumul IX este primul volum dedicat activității lui Eminescu ca ziarist și cuprinde colaborările lui din anii 1870—1877 la un număr de publicații românești, în special la **„Curierul de Iași"**. Prefațat de un excelent studiu introductiv asupra lui Eminescu ca ziarist, semnat de Alexandru Oprea, director al Muzeului literaturii române din București, volumul atinge rigurosul nivel impus de Panaitescu-Perpessicius, datorită eforturilor editorului Petru Creția și ale colaboratorilor săi Dimitrie Vatamaniuc (care a întocmit notele), Anca Costa-Foru și Eugenia Oprescu, (care au transcris textele) și Gerhardt Csejka (care a transpus materialul în germană)».

Dennis Deletant accentuează, în continuare, dificultățile pe care au trebuit să le învingă editorii volumului («sarcina de a aduna și transpune articolele lui Eminescu din această perioadă trebuie să fi fost formidabilă», observînd că aceste dificultăți au fost generate de faptul că, «alături de rubricile sale de critică și literatură, Eminescu a scris un număr imens de articole pe teme interne și externe, care au acoperit o arie largă, de la probleme politice, educaționale, economice, culturale, la cele privind toleranța religioasă...».

Dînd dovadă de o perfectă cunoaștere a tehnicii de cercetare și editare, ca și a necesității și importanței ediților de opere complete ale marilor scriitori, autorul comentariului formulează această amplă caracterizare a volumului IX din **Operele** eminesciene : «Prezentul volum oferă pentru prima dată cititorului o viziune completă asupra activității jurnalistice a lui Eminescu (spre deosebire de așa-zisele **Opere complete** ale lui A. C. Cuza, volum apărut în 1914, în care s-a făcut o selecție extrem de subiectivă a operei lui Eminescu) și se străduiește să plaseze scrierile lui în contextul epocii».

I MUREȘAN

Minz prin Dobrogea

Un minz cu copita de plută,
Fugind pe cîmpia bătută,
Ajunse din urmă, trecute,
Pe-aici hoarde, hoardele, sute.

Le-ajunge, le-ntrece le-așteaptă din urmă.
Nu știe istorie minzul. Din turmă
S-aude nechez mare și cosac,
Coslnd cotonoage și oase.

Și țipă barbarii, din țeste,
Bînd sînge, căzînd pe căpestre...
În roata-i străveche ofazul
Transformă în smalț osuarul.

Barbarii se duc, vin barbarii,
În lemnul din fluiere carii
Ajung pin' la doine, -n cîmpoale
Curg lacrimi, curg lacrimi șiroale.

Palatul se schimbă-n colibă
Și veacul răsare din clipă,
Se uită prin ochi de fîrdă
Un astru, mîncat de omidă.

Pe climul de munte-a declin,
Pe iarba de calcar și vin,
Un minz văd pria Dobrogea veche
Cu vuietul mării-n ureche.

Și tropotă minzul, prin pietre fierbinți
C-o floare de sînge-ntre dinți
O floare din solul sărac
Ducînd cavalerului trac.

MARIN SORESCU

FILM

Actorii

Vorba unui cunoscut personaj : „Am mai spus-o, sau dacă n-am mai spus-o, o repet" : filmul are doi poli primordiali : regia, cu tot ce încumbă ea ca artă, meșteșug, organizare, și actorii. Un prim plan perfect al unui mare actor poate conferi filmului într-o singură secvență uneori tot atîta substanță cît poate dărui unei cărți harul unui scriitor genial în arta scrierii. Actorul creează atmosferă, conturează caractere, înnoadă și deznoadă cu o privire, cu un surîs sau o înnourare a chipului intriga întregului film, povestește cu mersul său, cu ținuta, cu discreția sau prestanța temperamentului ceea ce nu se poate povesti decît prin multe, foarte multe vorbe. Pentru toate aceste virtuți știute, bănuite sau nedescoperite încă, interpretul rolurilor din filme, ca orice artist, are nevoie de inteligență, talent, experiență și timp. Timp pentru munca sa, pentru meditația la munca sa, pentru recreere după munca sa. O replică se poate învăța în zece minute. A găsi în viață și a asimila în arta interpretării gestul potrivit, mimica cea mai expresivă presupune nu numai talent, ci și inteligență, și răbdare, și știința observației. Actorul român de film nu este actor de film, ci de teatru. Institutul de specialitate nu are o secție de actorie de film. Cele cîteva ore sporadice nu schimbă datele problemei. Absolventul este obligat, prin normele în vigoare, ca, după absolvire, să se încadreze într-un teatru. Firesc. Teatrul, la rîndul său, cum de asemenea este firesc, îi pretinde să depună o activitate utilă, pentru instituția care l-a angajat, pentru sine, pentru teatru în general. Cine vrea să facă film, e liber, dar în timpul liber. Iată cum cinematografia noastră, filmul românesc se sprijină de fapt într-un singur picior și un hobby. Actorul care este solicitat să facă film procedează în felul următor : după spectacol la primul tren spre Rîmnicu Vîlcea, să zicem, unde au loc filmările. Călătorește cîteva ore, ajunge la hotel mult după miezul nopții, se trezește buimac de somn și intră în filmări cu ochii pe ceasul care-i indică ora de plecare a trenului spre București sau aiurea unde seara are spectacol. Se întîmplă ca actorul să aibă a doua zi repetiție în teatru, ceea ce înseamnă că nu e disponibil decît pentru un singur cadru, într-un fel care anulează din start zecile de ore de meditație ale regizorului, toate aspirațiile și ambițiile acestuia. Desigur, nu întotdeauna se întîmplă astfel ; oamenii se mai aranjează într-un fel sau altul, importantă rămîne regula. Ce poate face un actor în asemenea condiții ? Nu e greu de răspuns, mai ales că stă la îndemîna oricui să intre oricînd într-o sală de cinema. Nu spun că rezultatele sînt proaste. Aș fi nedrept sau numai parțial exact. Spun că adesea criticăm regia și pe realizatori în general și lăudăm actorii tocmai fiindcă știm cît de greu le este, tocmai fiindcă știm că în teatru sînt talentați și harnici, tocmai fiindcă prestigiul lor se clădește în afara filmului și din această ipocrizie s-a născut o asemenea confuzie încît va fi nevoie de ani ca să fie limpezită pînă în străfundurile ei. Mă întreb chiar dacă inconsistențele dramaturgice, cum le incriminăm adesea, nu-și extrag o parte din cauze din însuși jocul grăbit al actorilor care prin talent și de cele mai multe ori numai prin talent reușesc să ne atragă simpatia cu toate că în realitate partitura pe care au descifrat-o în grabă este alta, cu totul alta decît o cereau textul, intriga, personajul. Un rol pentru sine. Mă întreb, Atît. Mă întreb și apun : păcat ! Jocul actorilor de film este o componentă a actului artistic în general, cu o forță de emoționare și educație care vizează zeci de milioane de spectatori, cum n-a sperat și nici nu poate spera teatrul. Și atunci ? De ce această inechitate ? Să facem dreptate filmului, acest adulat și deopotrivă hulit mezin al artei. Să-i dăm și al doilea picior — al doilea pol necesar, actorul. Dar să nu ne lăsăm pradă paletismului. Între film și teatru nu există nici o relație antagonică. Este vorba doar de o aparență ; și de o neglijență care nu aparține nici filmului, nici teatrului.

NICOLAE CRISTACHE

● CAP LIMPEDE

O PREȚIOASĂ AUTOBIOGRAFIE A LUI GEORGE ENESCU

Pentru cinstirea memoriei lui George Enescu și în continuarea comemorării centenarului nașterii sale (1881—1981), editura „Nagard" din Milano (Italia) a tipărit, de curînd, un elegant volum, intitulat „Contrepoint dans le miroir". Cuvîntul de prezentare aparține conducătorului editurii, Iosif Constantin Drăgan, care sintetizează, în două pagini, ecoul lăsat de Enescu în conștiința lumii : „Prin prezenta apariție — spune I. C. Drăgan — casa noastră de editură sărbătorește centenarul celui mai mare muzician pe care poporul daco-latin l-a dat de la Orfeu pînă în zilele noastre".

Urmează, ca niște scurte arpegii, amintirile din copilărie ale maestrului, mărturiile asupra specificului artei sale, anii petrecuți, la studii, în anii fragezi, la Viena și Paris, pentru a face, apoi, pitorești considerații asupra dualei sale formații muzicale. „Este violonist, spuneau compozitorii. Este un compozitor — replicau virtuozii"... Ni se relevă, totodată, pasiunea lui Enescu pentru muzica lui Bach, al cărui interpret ideal a fost socotit de întregul glob, caracterizările pertinente asupra lui Wagner, Beethoven, Mozart, Gluck, Weber, Schuman și Schubert, ca și povestirea, de un mare farmec, a felului în care el a îndrumat pașii genialilor săi elevi Yehudi Menuhin și Dinu Lipatti.

O carte plină de interes, pe care editura „Nagard" o dăruiește culturii muzicale românești și universale. **(Andrei N. Vasilescu)**

SALUTĂM

În noul climat cultural care încălzește întreaga activitate spirituală din țara noastră, este o mare bucurie pentru cititori că au apărut primele numere ale revistelor **Argeș, Astra, Ateneu** și **Tomis** în noua lor formulă de publicații lunare. Salutăm apariția unor reviste de care se simțea nevoia în patru importante centre economice și culturale ale țării : Pitești, Brașov, Bacău și Constanța. Un spațiu mai larg de dezbatere a actualității politice, literare, artistice este bine venit pentru implicarea fenomenelor locale în cele naționale și pentru asumarea acestora din urmă de către cei ce trăiesc, muncesc și creează în aceste municipii ce pulsează de viață adevărată. **(Reghina Vârvici)**

IN ȘI DIN ROMÂNEȘTE

● O carte spumoasă — **Turistocrații** — datorată cunoscutului scriitor francez Pierre Daninos a publicat nu demult Editura „Univers". Popularul autor al **Carnetelor maiorului Thomson** oferă cititorilor noștri o amuzantă viziune asupra Călătoriei. Sînt satirizate — tandru sau sarcastic — obiceiurile celor care voiajează, condițiile care li se creează în periplul lor pe mapamond — pe scurt, o mulțime de aspecte ale vieții moderne, trepidante și adeseori paradoxale. Scrise cu vervă și umor, notațiile lui Pierre Daninos se citesc cu deosebită plăcere, creionînd imaginea unui autor simpatic care, după cum scrie semnatarul postfeței acestui volum, Dumitru Ionică (cărula l se datorează și excelenta traducere a cărții) : „colecționează, clasifică și inventariază, alcătuind din ce vede o oglindă șuie pe care o prezintă semenilor. Aceștia se privesc în ea și rid, crezînd tot timpul că e vorba de altcineva. ● Tot la Editura „Univers", în colecția „Clasicii literaturii universale", s-a publicat scurtul dar pasionantul roman **Ethan Frome**, al cărei autoare este Edith Wharton, Versiunea românească îi aparține Ancăi Gabriela Sîrbu și se distinge prin claritatea și prin plasticitatea expresiei. Paginile cărții sînt o radiografie atentă a raporturilor dintre individ și societate ● O inedită apariție editorială o constituie prima carte de versuri a Gabrielei Murgu, **L'indiscret**, tipărită la Editura „Dacia". Tînăra autoare, bună cunoscătoare a limbii franceze, s-a încumetat — lucru rar la o debutantă — să ofere cititorilor noștri un florilegiu de poezii în limba lui Prévert. Poemele se remarcă prin cantabilitate și expresie directă, nesofisticată, firească pentru o autoare care își proclamă cu orgoliu tinerețea : „J'ai l'âge où la mort este bien loin / On peut donc eu parler librement. / J'ai l'âge quand on vit sans frein. / J'ai l'âge unique vraiment : / J'ai vingt ans". Un volum care pendulează între candorile adolescenței și gravitatea maturității. **(G.A.)**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

PĂMÎNTUL LA RANG DE ARTĂ

Ceramică de Hurez...

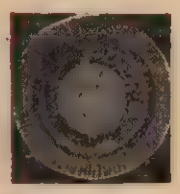

de Oboga...

de Corund

Hurezul Vilcei e centrul — sau unul din centrele, dacă vreți — de iradiere a artei ceramicii la români. Dar e un Centru cu majusculă. Festivalul național „Cîntarea Romaniei" și-l anexează ca pe o veritabilă capitală a creației populare, veche și teafără, cu renumele coborînd spre noi încă din epoca Brâncovcanului. Aici, la celebrul tîrg anual al olarilor, ajuns anul acesta la a 12-a ediție, s-au întîlnit, în zilele de 4, 5 și 6 iunie, mari meșteri ai locului și mari meșteri din alte locuri. Am parcurs astfel, pe tăpșanul tîrgului, la locul numit „Stejări", o întreagă hartă a ceramicii românești, dînd ocol tuturor zărilor ei, dar călcînd cu pasul doar cîteva uliți netede, împodobite cu brînduși și stînjenei. De la ceramica de Hurez, cu noblețea formelor, a desenului și a ornamentului, cu strălucirea și cu finețea pastei, de la fantezia cromatică a Obogăi la olăria neagră de Marginea sau la cea albastră de Corund, s-a compus un mare, rotund, fastuos spectacol al artei ceramicii românești, o sinteză a calităților sale plastice și cromatice, cu valoare de document. Un document al bogăției, al varietății acestei arte, dar și al unității sale stilistice pe întreaga arie de la Dunăre la Carpați. Un document al sensibilității și măiestriei artistice a românilor, al științei lor de a folosi în chip original, divers, dar unitar, pămîntul din care se fac aceste oale, pămînt ridicat la rang de artă.

E adevărat — și vizitatorii îndătinați, fidelii acestui tîrg, au remarcat-o cu destulă tristețe — în acest iunie 1982 al Hurezului meșterii olari au fost mai puțini ca în alți ani. E adevărat, cîmpul acestui străvechi meșteșug, prin forța împrejurărilor, se restrînge vădit de la an la an, fiindcă satul, ca principal amator de ceramică, și-a deplasat de mult preferințele spre produse noi, spre recipiente mai practice. N-o să deplîngem însă această stare de lucruri, de vreme ce n-o deplîng vechii creatori de artă, țăranii, care au renunțat cu indiferentism la existența etnografică, intrînd cu voluptate în era civilizației industriale moderne.

Și totuși...

Și totuși, meșterii care s-au întrecut, în aceste zile, la tîrgul-concurs de pe tăpșanul Stejarilor, chiar dacă mai puțini, mai bătrîni și mai osteniți ca în alte dăți, au redovedit, prin arta lor, că, într-o țară unde s-a creat ceramica de Hurez, de Oboga, de Vama, de Marginea sau de Crișfior, arta lutului transfigurat poate încă să se ridice la o ținută care să definească pregnant originalitatea unui spirit ales. Ei, acești meșteri, acești mari și inegalabili meșteri care se numesc Victor Vicșoreanu sau Stelian Ogrezeanu din Hurez, Grigore Ciungulescu din Oboga sau Dumitru Șchiopu din Vlădești, nume intrate de mult în manuale și în albume de artă, dovedesc că memoria produsului autentic de artă e încă vie în satele noastre, că, mai mult, în cadrul tiparului tradițional al acestei arte nu lipsesc (ca în cazul lui Vicșoreanu sau Ogrezeanu) căutările îndrăznețe, elaborările rafinate, sintezele, menite să acordeze această artă la sensibilitatea zilelor noastre. Meritul, desigur, e în primul rînd al lor, al acestor meșteri, dar e și al acelor care, organizînd acest tîrg-concurs întemeiat sever pe criteriul autenticității, ajută, de ani și ani, ca această memorie să nu se piardă, stimulînd competiția între meșteri, singura producătoare de valori. Adresăm deci, deopotrivă, felicitările noastre acestor mari, acestor inegalabili meșteri, dar și celor care, iubindu-le și veghindu-le truda, creează condiții fructificării și afirmării ei.

ILIE PURCARU

Constantin Brănzea, Zoe Muscan, Gina Patrichi în „Amintiri" de Alexei Arbuzov

Ultimele ore ale stagiunii teatrale

Amintiri din ultima lună de vară a vieții

Amintirile lui Arbuzov provoacă la tăcere, resemnare și nostalgie. Piesa are unda de șoc a unei melodrame. Și cu toate acestea nu e o melodramă, pentru că nu reprezintă analiza unui singur punct de vedere. Nu ține numai de raftul bibliotecii cu lacrimi și crize de virstă. Vine, într-adevăr, un moment al virstei noastre în care ne trezim, brusc, că trebuie să ne luăm viața de la început, că nu mai avem dreptul să ne lăsăm pradă compromisului de fiecare zi. Drama lui Arbuzov se declanșează abrupt dar cu surdină, cu poezie și candoare. Spiritele sînt răscolite, între altele, de un tînăr vagabond contestatar care aduce cu sine ploaia mult așteptată, dar și, din păcate, o furtună într-un pahar cu apă. Personajele rătăcesc în căutarea propriilor lor erori, poetizează frumos, cald și în genunchi. Și peste acest menuet parfumat plutește o mare tristețe, o mare înfrîngere, o înfrîngere mai presus de voința personajelor, o înfrîngere a aerului pe care-l respiră.

Spectacolul e pus în scenă de Ion Caramitru cu profesionalism sigur, cu sensibilitate și grație. Oamenii din sală se recunosc în cei de pe scenă, cu propriile lor trădări mărunte și ascunse cu grijă, între riduri, cu amintirile lor vagi și regretele tîrzii din ultima lună de vară. Și apoi, totul se confundă în memorie, totul se uită imediat, la prima plimbare în noapte, pe străzile pline de tei înfloriți. Gina Patrichi interpretează cu luciditate și stranie, fascinantă sensibilitate degringolada unei femei care se trezește părăsită tîrziu și pentru totdeauna. Un rol tangent la melodramă, salvat cu inteligență și o atentă camuflare a crizelor de orgoliu Ion Besoiu trece prin scenă cu mare distincție și bulversantă dezordine terestră, într-un rol de savant cititor în stele care s-a îndrăgostit incurabil de o caraghioasă colegă de observator astronomic. Beate Fredanov aduce cu sine înțelepciune și farmec, dintr-o nobilă academie de teatru. Zoe Muscan declanșează risul cu explozie întîrziată un ris amestecat și tonic dar și îngrijorat, Mariana Buruiană joacă bine calvarul copilului care se simte abandonat. Mirela Gorea interpretează exact și, paradoxal, cu aplomb, stîngăcia bine temperată a unei femei dezarmate în fața vieții. Constantin Brănzea face credibilă nemulțumirea unei generații fără soluții de viitor.

În rest, spectacolul devine muzică. O muzică fină, discretă, datorată, între altele, frumoasei traduceri a textului semnată de Tudor Stefiade.

Explorare într-un ținut exotic al psihologiei

Ceea ce reușește Cătălina Buzoianu punînd în scenă **Strigoi la Kitahama** de Kobo Abe, e situarea spectacolului la

limita dintre vechiul teatru tradițional japonez și teatrul modern, expresionist. Sinteză obținută printr-o șlefuire epuizantă a detaliilor. Astfel încît piesa lui Kobo Abe, scrisă în 1958, devine pretext, pentru că dincolo de frumusețea poetică, mai ales de virulența satirică și uneori de savoarea comică a textului, Cătălina Buzoianu a creat un spectacol de mare profunzime și de esență tragică, în care atmosfera, ritmul, intensitatea trăirilor sînt reglate cu o meticulozitate demnă de o orologerie.

Kobo Abe dilată o situație imposibilă și imprevizibilă dar parabolică pînă acolo unde nervii cedează și începe schizofrenia, o schizofrenie speculată desigur în buna tradiție a societății de consum, unde totul e de vînzare, și unde oamenii sînt gata să se sacrifice, să se sinucidă numai pentru a deveni fantome, pentru a deveni strigoi, pentru că viața de dincolo li se promite mai suportabilă decît viața de dincoace. În condițiile în care toți poartă încă cu sine sechelele unui război incinerant.

Spectacolul Teatrului de comedie din București are dimensiunea unei explorări în geografia teatrului situat la Extremul Orient și în care legile scenei sînt păstrate ca într-un muzeu, unde evoluția mijloacelor de expresie a înghețat de cîteva secole. Cătălina Buzoianu a găsit exact, cu un simț plastic extraordinar, echivalențele cele mai expresive pentru psihologia și mentalitatea japoneză, traducînd codul lor, cu bun simț, în limitele noastre de înțelegere. A fost ajutată imens de scenografia în lemn a lui Mihai Mădescu și de ambianța sonoră, de acompaniamentul muzical, permanent prezent în scenă, al interpreților conduși de Mircea Florian. (Ca în teatrul Kabuki !). Sînt greu de stabilit, aici, ierarhii în interpretare. Am asistat la un spectacol de echipă în care totul a funcționat ca în interiorul unui atelier de bijuterii. Claudiu Bleonț (încă student al Institutului de artă teatrală și cinematografie „I.L. Caragiale") a devenit imaginea simbol a unei obsesii tragice. George Mihăiță a intruchipat elevat și printr-o coregrafie expresivă, fluidă (de filmare cu încetinitorul) rolul strigoiului care se dovedește pînă la urmă doar victima unui delir de ordin moral și mai ales o obsesie a marilor tranșee ale războiului. Personajul nu există în carne și oase în textul lui Kobo Abe. El urma a fi jucat, prin reflex, de către cei din sală. În acest sens poate că experimentul scenic ar fi fost mai interesant în deplin respect pentru indicațiile autorului. Dar, așa cum e jucat de George Mihăiță, reprezintă un exercițiu pe deplin reușit, masca sa de trist circ al vieții, uriașa lui tăcere și mobilitate, trezind un coșmar ! Mihai Păládescu are forța și vehemența unui ucigaș care se ridică mai presus de condiția sa și devine îngrijitor de suflete moarte, în stare să corupă cel mai nobil sentiment în bani peșin. Interpretarea sa e magistrală. Mihai Păládescu rămîne un mare actor cu o inteligență și intuiție scenice extraordinare. Sanda Toma l-a însoțit în reprezentație ca o melopee cîntată ondulat, cînd calm și malefic, cînd neurastenic, la un vechi instrument muzical de ritual teatral japonez numit Koto. Magda Catone e, desigur, mica bombă atomică a noilor generații de actori de comedie. Dar fără Ion Lucian, Aurel Giurumia, Cornel Vulpe și Candid Stoica, atmosfera stranie de la Kitahama ar fi rămas eliptică.

Într-o traducere și adaptare perfecte, semnată Radu Bogdan Stegăroiu, ajutat de Manabu Suzuki, spectacolul **Strigoi la Kitahama** reprezintă un final colorat de stagiune pentru un teatru care se redescoperă din cînd în cînd pe sine.

K.O. tehnic în ultima repriză a spectacolului !

La Somnoroasa aventură de Teodor Mazilu, am trăit la un moment dat cu senzația că ne aflăm în „noaptea furtunoasă" a lui Caragiale. Personajele piesei, completate de regizor cu fragmente din prozele autorului, continuă parcă, la infinit, conversația absurdă dintre cei care „consimt la onoarea lor de familiști" și cei care își apără patul conjugal cu spada „gărzii naționale". Numai că de data aceasta personajele piesei lui Mazilu organizează o răpire ca în superproducțiile franco-italiene, își justifică mimicnicia, fariseismul și ipocrizia ridicîndu-le la rang de principii de viață. E fantastic cu cîtă voluptate și dezarmantă candoare întorc ele sensurile existenței pe dos. Gestionari venali, vagabonzi eterni, funcționari onctuoși, prețioase ridicole, minjesc scena cu enormitățile lor debitate ca la un exercițiu de spălare a creierelor, răscolind cenușa tuturor maidanelor sentimentale și gunoiul moralității de mahala.

Regizorul Adrian Lupu, la Teatrul evreiesc de stat, a demontat cu meticulozitate și cu o extraordinară forță de a imagina mecanismele care împing personajele la acțiune și care le scot din circuit imediat, cum ai scoate brusc din priză un reșou uitat, o mașină de călcat sau un televizor defect. Regizorul Adrian Lupu develepează tristul, imensul gol de aer al personajelor lui Teodor Mazilu, împingînd fățărnicia lor pînă la grotesc și la exasperare. Spectacolul atinge publicul în zonele cele mai sensibile, acelea ale propriilor noastre trădări de caracter, ale meschinelor erori de calcul, ale micilor noastre ipocrizii și uneori ale tentației de a ne mistifica, de a ne minți pe noi înșine. Totul reprezintă tragicomedia unor eșecuri lamentabile care se retau sisific de la început. Pentru că personajele lui Mazilu nu renunță. Impostura lor e plină de vitalitate !

În spectacol, Rudi Rosenfeld, actorul tuturor antieroilor posibili, fragil, aproape filiform, face o demonstrație de teatru jucat de la distanță, comentîndu-se pe sine cu o ironie suavă, aproape duioasă dar și cu cinism. Gabriela lui Tricy Abramovici e fermecătoare și spectaculoasă în iluziile ei de fată bună „încadrată în muncă" și „devreme acasă", care vrea să se mărite, în sfîrșit, cu un bărbat bun pentru o răpire romantică. Bebe Bercovici e cel mai profund fariseu în rolul său de lichea împinsă pînă în bolgiile infernului. Lucia Cosmeanu Maier a intrat bine în rezonanță cu partenerii de reprezentație și compune o mătușă Cleo cu toate defectele și calitățile tuturor mătușilor care îngrijesc mai mult sau mai puțin sever de castitatea nepoatelor lor în marile aglomerări urbane...

Somnoroasa aventură e un spectacol, care plutește tot timpul la limita dintre grotesc, abulie și knock-out tehnic de ultimă repriză. Un spectacol care nu te lasă nici o clipă să cazi în corzi și care te ține cu respirația la gură.

ADRIAN DOHOTARU

Mihai Păládescu, Claudiu Bleonț și George Mihăiță în „Strigoi la Kitahama" de Kobo Abe pe scena Teatrului de comedie

Cu chitara la muzeu

În plăcuta ambianță a Muzeului memorial „C. I. Nottara" se desfășoară, în ultima vreme, o serie de manifestări de o aleasă ținută artistică, reunite sub forma unei **stagiuni permanente a tinerilor compozitori și interpreți**. Ultima manifestare la care am participat a fost un **recital de chitară** susținut de tînărul muzician (interpret și compozitor) clujean Valentin Farcaș, un adevărat virtuoz al acestui instrument, care abordează cu aceeași îndeminare atît piese de muzică simfonică precum și jazz, făcînd dovada unei remarcabile sensibilități și inteligențe muzicale. Serile muzicale ale Muzeului „Nottara", care se bucură, de fiecare dată, de participarea unui public numeros, se adaugă astfel unor inițiative asemănătoare ale Muzeului „Storck". Iată o nouă și fericită, din toate punctele de vedere, destinație pe care sălile unor muzee și case memoriale o pot primi, devenind cu adevărat spații culturale vii. (T. R.)

Noua frontieră a sufletului uman

MICLEA

Miclea s-a uitat la Toma Necredinciosul Caragiu, s-a uitat cu ce-a putut. S-a uitat și cu ce n-a putut să se uite, ca dar să ne uităm noi la Toma Necredinciosul Caragiu. Și-acum, scriem-vom o poezie :

CÎNTEC

Tu lume concretă
fluture, fluturel frumos
de metal auros
Tu lume concretă
tu fluture, fluturel frumos
de metal auros
Eu mă uit la ea cu ochii mei, —
fluture, fluturel frumos, —
eu mă uit la ea cu ochii mei, —
fluture, fluturel frumos
de metal auros
care ochi
care ochi
care ochi
o, lume concretă
cu ce ochi, cu ce ochi, cu ce ochi
o, lume concretă ! ?

Aici se sfîrșesc poezia și articolul despre Miclea. Cît despre Toma Necredinciosul de Caragiu, noi nu știm să vorbim în cuvinte.

NICHITA STANESCU

TOMA CARAGIU VĂZUT DE ION MICLEA (din expoziția cu acest titlu deschisă la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra")

ROMANUL ROMÂNESC ȘI ȘANSELE LUI *(Urmări din pagina 9)*

PAUL ANGHEL

numeroase și puternice forțe literare. Românii au căpătat de la o vreme, ceea ce nu era de sperat, bosa romanului. La începutul secolului, un Rebreanu nu era de prevăzut, nici un Camil Petrescu, nici o Hortensia Papadat-Bengescu. Tripleta aceasta care a inventat romanul românesc a imprimat și trei direcții de dezvoltare, care s-au dovedit ulterior a nu fi singulare. În clipa de față, romanul s-a dezvoltat arborescent, în formule imprevizibile, unele din ele cert durabile, de mare perspectivă. Către care să înclinăm? Către cele care rezistă, indiferent din ce direcție vin.

— Deci și realism analitic, tip Rebreanu, și realism poetic, tip Mateiu Caragiale...

— Oricum, realism, un realism eficient și sugestiv, dacă se poate spune așa, fără formula larg cuprinzătoare a realismului nefiind de conceput romanul. Iar dacă în ceea ce privește formulele ni se deschid cele mai ample posibilități, există totuși și un au fără de care nu se poate concepe romanul. Nu se poate, astfel, concepe existența romanului fără romanul social. Romanul, ca specie, este un instrument major de autocunoaștere al unei societăți. În orice direcție am îmbogăți romanul, nu-l putem expropria de componenta socială și de vocația socială. Înțeleg prin aceasta și dimensiunea istorică, deci un azi văzut din perspectivă istorică, deci un roman al actualității cu trimiteri înapoi și înainte, astfel încît complexitatea socială să se exprime adînc.

— Cum vedeți raporturile viitoare ale romanului cu specificul național, cu viața istorică și cu ființa noastră?

— Ca instrument de autocunoaștere socială, romanul, oricît de imprevizibil s-ar dezvolta, nu poate ocoli niște somații ale cunoașterii, niște necunoscute. Nu știm încă bine cine sîntem noi ca indivizi, nici ca societate, nici ca etnie, iar continua explorare spre aceste fronturi ale necunoscutului face cu atît mai imperios necesară prezența romanului. Sînt niște mari experiențe ale societății românești — războaie, răscoale, revoluții — care nu și-au găsit încă un echivalent epic. Literatura nu poate tolera multă vreme aceste secvențe lipsă, care reprezintă tot atîtea verigi ale conștiinței naționale.

— Naționale și general umane...

— Cînd ne vom defini pe deplin și prin mijlocirea romanului, vom ști mai bine cine sîntem și ce avem de spus lumii. Se va rezolva deci, în sensul cel mai propriu, și dilema național-universal. Pînă la apariția romanului rus, de pildă, lumea europeană știa puține lucruri despre răspunsul rus la problemele universale. Acest răspuns a devenit cunoscut în literatură numai după apariția lui Gogol, Tolstoi și Dostoievski.

— Vom formula și noi un asemenea răspuns?

— Cred că o și facem.

AUGUSTIN BUZURA

azi, a felului în care aceștia știu și încearcă să-și asume responsabilitatea afirmării adevărului în literatură și în viața socială. Or, la acest capitol nu trebuie ignorate excesul de talent și imaginație investite cu mărunțișuri colaterale culturii în diversele obiceiuri balcanice, atît de improprii unei vieți literare normale. Unii consumă energii mari în bătălii mici, pentru cauze străine literaturii adevărate, lăsîndu-se antrenați în treburile durităților și vînătorilor de conjuncturi, obligînd indirect și pe alții să-și consume o parte din energie explicînd neclarităților și culturalilor de ocazie rostul literaturii, faptul că ea nu dăunează nimănui, dimpotrivă.

— Ce ne puteți spune despre răspunderea romancierului față de cititori?

— Deși nu este prea exagerată afirmația că proza va dispărea odată cu ultimul om, calitatea ei și vigoarea ei mai depind și de calitatea receptorului, de pregătirea acestuia pentru a asimila diferite idei și tendințe, iar la acest capitol răspunderea scriitorului este enormă. Proza — așa cum s-a arătat și în Expunerea la Plenară — nu poate fi diferită de viața din care se inspiră: cunoașterea n-are limite, nici regulamente, nici proprietari de rețete imuabile, nici zone tabu și nici ghizi absoluți. Așa că ea va urma sinuozitățile vieții, va răscoli și noaptea, și lumina, și zborul inteligenței, și abjecția brutei. Și atîta vreme cît vor exista gusturi și temperamente diferite, niveluri de dezvoltare intelectuală și nevoi diferite, adică oameni normali — acceptiunea laică a noțiunii —, neinserlați, nesupuși la propriu și la figurat ingineriei genetice, nu pot să nu existe toate tendințele posibile.

— Chiar toate?

— Sigur, ponderea pe care o va ocupa una sau alta va fi dictată de momentul respectiv, de nivelul mediu cultural sau, cum se întîmplă adesea, de o apariție de excepție, însă o proză matură, cu tradiții serioase, o proză care-și respectă menirea nu poate să nu fie diversă, deschisă tuturor căutărilor și prefacerilor inoitoare. Mai ales că, în ultimă instanță, aceste tendințe nu sînt nici divergente, nici incompatibile. Iar toate izvoarele din care se alimentează ele fac parte din viața noastră; sîntem cum sîntem și nu cum am vrea să fim; frumosul absolut, fericirea, perfecțiunea sînt aspirații, iar drumul spre ele nu este pavat nici cu flori, nici cu victorii neîntrerupte. Absolutizarea uneia dintre tendințe ar fi dăunătoare nu numai viitorului literaturii ci și celui al oamenilor, deoarece uniformitatea, absența libertății de gîndire și de opțiune au avut întotdeauna consecințe dezastruoase.

— Una din întrebările chestionarului nostru se referă exprese la cîștigurile de viitor ale prozei.

— Și în viitor, cîștigurile cele mai mari pentru proză vor proveni din investigarea omului, a psihologiei acestuia și a mediului social, din confruntarea cu tot ceea ce-l îngrădește dezvoltarea firească. În această ordine de idei, ori de cîte ori omul se va înclina într-o parte sau alta cu greutatea spaimei, a agresivității și opacității brutelor — mereu mai active, mai eficiente, în acest contorsionat sfîrșit de veac — literatura va trebui să se opună dezvoltării strîmbe, să-i arate omului verticala spiritului, a demnității și libertății.

— Priedați, după cîte înțelegem, pentru o continuă adîncire a problematicii.

— Într-o lume în care știința își impune tot mai mult punctul de vedere, nici prezentul și nici viitorul nu pot aparține contemplației pasive, extazului rudimentar în fața naturii, emotivității minore, liricismului nefiltrat prin intelect, ci confruntărilor de tot felul: de idei, cu necunoscutul din om și societate etc., iar cîștigurile trebuie căutate mai ales în sfera problematicii. Scriitura trebuie să țină pas cu cerințele și performanțele vremii — care nu iartă pe cel ce nu ține pasul sau o ignoră — cu reușitele în strădania neîntreruptă „de-a exprima inexprimabilul". Dar ea este subordonată ideii e o consecință a acesteia. Tehnicile au valoare numai în măsura în care servesc ideea și, cum sounea Camus, nu pot fi ridicate mai sus de „rangul de unelte". Desăvîrșit și drumul spre universal trece prin conținut. Trebuie să scriem despre noi înșine, așa cum sîntem, cu luciditate și exigență maximă, să răscolim cu o dragoste dureroasă nu numai ființa noastră, ci și colectivitatea căreia îi aparținem, sublimîndu-i aspirațiile și limitele. Mai presus de orgolii trebuie să stea adevărul. Toți marii scriitori și-au privit colectivitatea fără menajamente, fără jumătăți de măsură, fără să exalte „particularitățile inexprimabile", tocmai pentru că nu-i doreau un destin minor. Și nici Anglia n-a ieșit în pierdere în urma „asprimii" tragediilor lui Shakespeare, nici Rusia în urma lui Dostoievski, Tolstoi, Gogol sau Cehov, și nici Franța în urma prozelor lui Balzac etc.

— Credeți că romanul românesc e îndeajuns de cunoscut în lume?

— Sigur, e foarte trist că lumea nu cunoaște cum ar trebui valorile noastre reale — și nu puține ar face cinste oricărei literaturi — dar mult mai trist ar fi ca propria noastră comunitate să nu se cunoască pe sine așa cum este. Și loc pentru mai bine ar fi destul, mai ales că de mari talente nu ducem lipsă. Dacă am avea tot atîtea caractere! Iar adevărul adevărat rostit cu curaj, demnitate și talent este ușor de priceput pe orice meridian.

ION LĂNCRĂNJAN

scurtă, domnii analiști vor „proză lungă". Ar fi o greșeală de neiertat pentru prozator, și pentru romancier. În speță, dacă s-ar ghida în activitatea lui, dacă ar vroi să se ghideze după asemenea pendulări, critica literară neputînd să-i ofere nici măcar o sugestie, o simplă sugestie, darămite idei noi, darămite căi noi sau noi posibilități de dezvoltare. Important e, în acest context estetico-ideologic (fiindcă mai există în lume, chiar și la noi, confruntări ideologice destul de acerbe), să se continue ceea ce s-a început. Important e, dacă nu chiar determinant, ca romanul actual să oglindească repetiția, pe ansamblul dar și în perimetrul preocupărilor fiecărui prozator. Important e, de asemenea, ca romanul actual să țasă odată și pentru totdeauna de sub etichetarea cu care pe nedrept a fost învrednicit — de romanul „obsedantului deceniu". Intrarea mult mai curajoasă în actualitatea cea mai acută este una din posibilitățile care îi pot scoate de sub zodia falselor tutelări, ca și întoarcerea spre trecut, nu în sensul ilustrării istoriei, ci în sensul celării-di, adecvat și superior, de relevare a evenimentelor cruciale din istoria poporului român. În ce privește modalitățile narative, nu aș opta pentru nici una din „liniile" indicate de dumneavoastră, fiindcă nici una nu poate fi continuată, și nici nu e bine să fie continuată, în „stare pură". O operă narativă nu e valabilă și convingătoare decît dacă e absolut nouă, față de tot ce s-a săvîrșit pînă la izvodirea ei, prelucrările, dacă sînt creatoare, nu pot fi altfel decît sintetizatoare. Vor fi, cum au fost și pînă acum, descoperiri între o viziune și alta, în funcție de înclinațiile fiecărui prozator, în funcție de ce vrea fiecare să construiască, predominantă fiind, după părerea mea, problematica. Asta nu înseamnă, bineînțeles, că „virtuțile expresive" și „exprimarea specificului" nu vor avea rolul lor și importanța lor, rezolvarea dilemei de care vorbiți neputînd totuși să se realizeze decît prin problematică. Numai dacă vom vorbi lumii despre ale noastre, despre cele de ieri și despre cele de azi, numai dacă ne vom adăpa din izvoarele veșnic vii ale vieții poporului, cum ne-a îndemnat mereu secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cum a făcut-o din nou în cuprinzătoarea și pilduitoarea Expunere ținută la Plenara lărgită a Comitetului Central, vom putea să ne impunem în fața lumii, creînd o școală de proză demnă de luat în seamă. De fapt, eu cred că o asemenea „școală" există și dacă ea nu e luată încă în considerare nu e din cauza „lumii dinafară" ci din cauza „lumii de aicea", de pe lîngă noi, care e în stare să îngroape în pămînt ceea ce-mi-i convine, ceea ce s-a născut peste voia ei, lumea — lume a mărunțitorilor de idei și de gînduri, lumea unor nesfîrșite răfuieli — fiind o citadelă a conservatorismului celui mai acerb, iar conservatorismul nu are nimic comun cu creația, care e vie și e într-o continuă și firească dezvoltare.

PLATON PARDĂU

te a unei literaturi, simptom de adîncime a cernoziomului autentic din care crește arta, atestă, această încordare eficientă de a participa, de a reflecta asupra lumii, de a anticipa impactul cu datele zilei de mîine. S-a vorbit, se vorbește mult despre romanul politic, descris uneori prea evaziv, alteori limitativ, cu titluri marcînd talente originale și suferințe autentice pentru viața politică a țării, dar și încropeli, imitații, puneri cap la cap de abuzuri pînă la atrocități iscate mai degrabă din moda unei fantezii decît din fantezia unei realități. Discuțiile ca atare, fenomenul cu excrescențele și supralicitările sale atestă același sens: către realitate. Dacă, repet, s-a pledat cîndva pentru întoarcerea prozei la realitate, n-ar fi exclus să apară cîndva strîmbe reacții ale unor pretinși reprezentanți ai realității de a li se depărta din fața ochilor o oglindă supărătoare prin luciditate și neliniștitoare prin penetrabilitatea imaginilor. Va fi un semn că romanul nu a urcat zadarnic muntele; va fi un semn că gîndirea a rodit.

— Forme? Formule?

— Ele sînt determinate de autori, de forma și formula scriitorului. Poezia lui Eminescu nu a existat înainte de Eminescu, nici nu a fost de nimic anticipată. Posteminescianismul l-a presupus pe Eminescu. Literatura are propria ei condiționare, care nu e neapărat cea a societății; dimpotrivă: s-a văzut că încercarea de a-i impune canoane a născut monștri, a întîrziat dezvoltarea unor talente, a sugrumat altele, în nici un caz n-a născut opere, valori ale acelor canoane. Că există o formă de adaptabilitate a creației la relieful social-politic, un sistem circulator secret care asigură viabilitatea în orice condiții a artei se știe. „Moromeții" s-au născut într-o vreme cînd drumul afirmării adevăratelor valori ale artei nu era semănat cu flori. Cred, de aceea, în nemurirea artei, în puterea romanului de a rezista și supraviețui oricăror dogmatisme, de la cele administrative, pînă la dogmatismele lui proprii care nu sînt cîtuși de puțin mai păgubitoare. Mai ales că pot deveni administrative și astfel genul proteic, genul cel mai deschis vitalității creației, să fie transformat într-un zeu care-și mănîncă propriile odrasle. Deci altfel, acesta e, poate principalul pericol pe care romanul îl va avea de înfruntat: un pericol firesc, rezultat din raportul dintre viu și mort, dintre vitalitate și osificare, dintre supraliciterea trecutului său și insuficiența mizare pe viitor. Dar, așa cum a făcut o, așa cum se prezintă tabloul romanului românesc de azi, va învinge mișcarea căutarea, pentanță trebuie să fie, chiar dacă nu fără dificultăți, stagnarea.

— E o lege a artei, o eternă lege a vieții artei.

— Așadar, paturile pe viitor trebuie făcute pe vitalitatea de creație a poporului, pe necunoscuții care vor veni indiscutabil, cum cei de azi au venit. O direcție posibilă, o anticipare ar fi de făcut tot în privința profunzimii pătrunderii în substanță. Cred în viitorul unui roman polivalent un roman încercînd, tot mai mult, să surprindă specificul nostru național-istoric, esența umană de aici, din această parte a lumii, să capteze izvoarele cele mai fine și complicate ale sufletului oamenilor din România, sau, printr-o viziune care să fie a artei românești.

— Ar fi o continuare de drum...

— Da, ar fi o continuare de drum, a unui drum cu tradiție la noi și nu îndeajuns explorat, departe de saturație. Exegeți grabiți sau lipsiți pur și simplu de talentul receptării, căutători de mimetisme de circumstanță, vorbesc, de pildă, despre o influență a romanului latino-american asupra romanului românesc. Oare așa să fie? Să fi fost acești latino-americani foarte circulați azi și din motive că scriu într-o limbă sau în limbi vorbite de sute de milioane de oameni, anteriori lui Gala Galaction, Vinteuleseu, Mircea Eliade, chiar, cu nuanțele obligatorii, lui Panait Istrați sau Mateiu Caragiale? Au existat înaintea extraordinar de originalelor viziuni ale sufletului ale lui Tuculescu? Se întemeiază ele pe teoreticieni ai negrăitului, ai misterului, de talia lui Lucian Blaga? Romanul realist-fantastic românesc de azi merge pe o tradiție a sa inconfundabilă, și numai dacă ar fi să observăm absența unui cinism de sorginte politică și abundența, pînă la flux, a unei viziuni generoase.

— Condiția ieșirii în lume — a spus-o secretarul general al partidului, la recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R. — fiind de modul în care creația literară izbutește să redea, să facă pregnantă specificitatea noastră, personalitatea noastră inconfundabilă.

— Da, ar fi mult mai folositor să cercetăm grabnic romanului românesc cînd îl situăm în contextul literelor noastre sau al celor ale lumii. Recordul cu universalitatea s-a făcut pe calea acestui specific sufletesc care nu reconstituie, ci trăiește. Nu sînt partizanul atotputerniciei noastre de descoperitori ai tuturor Americilor, dar nici nu e firesc ca înțelegeri stagnante, opacități insensibile la ce e al nostru să ne pună mereu pe seama Americilor. Bine ar fi — și concludent ca ecou — dacă această proză a noastră de azi ar fi inteligent răspîndită în lume.

Și, fiindcă ne refeream adineaori — în legătură cu accesul internațional al literaturii noastre — la Expunerea secretarului general al partidului, trebuie spus că sînt, în această Expunere multe alte implicații pentru scriitor. Una, foarte importantă, desprinsă din raportul dialectic, dinamic, dintre partid și stat, dintre partid și popor, cred că e fertilă pentru literatură prin respingerea, o dată mai mult, a fetișizărilor formale în favoarea unicei fetișizări posibile: aceea a faptei sociale, a valorii aportului efectiv, a valorii tale ca om. Văd aici o respingere, atît la dimensiunile istoriei, cît și la cele ale individului, a hiperbolizărilor și ierarhizărilor pe alte criterii decît cele ale slujirii clipei tale în impact cu viitorul. Văd o reflecție lucidă asupra criteriului aportului fiecărei națiuni, în strînsă legătură cu specificitatea ei spirituală, la istoria universală. Văd un îndemn la dezvoltarea valorilor naționale prin încadrare în aceste valori și exigență eliminare a confuziei și a izolaționismului față de valorile universalității. Și, nu ultimul ca importanță, scriitorul este îndemnat să se adîncească pe calea căutării a perfecționării, scriitorul este situat în societatea românească de azi nu sub chipul modestă de copist al evenimentelor contemporane lui sau de reconstituitor, pe concluzii dinainte știute, al istoriei, ci în viziunea celui ce cu bifiorare și pururi neliniște a creației gîndește la binele patriei.

DINU SĂRARU

curajos, cinstit, inspirat revoluția socialistă, complicatul proces social și psihologic determinat de această revoluție, vom avea ce să spunem noii cititorilor de pretutindeni. Pentru că experiența pe care o trăim noi, scriitorii din țările socialiste, este, cred eu, cu mult mai interesantă decît experiența luptei pentru democrație, independență și libertate socială, pe care noi am trait-o și pe care o descrie cu atîta vigoare romanul latino-american, apelînd fericit la formulele cele mai inedite. Aceleași formule nu stau și nouă la dispoziție, ca să facem cunoscut adevărul nostru propriu. Șansa noastră stă în forța conștiinței noastre că nu sîntem puși să ne facem o simplă datorie locală și ca nu ne rezumăm responsabilitatea la confruntarea cu data apariției cărții, ci cu timpul care trebuie să ne valideze.

— De ce credeți că romanul este o șansă mai importantă decît poezia?

— Pentru că și romanul american, și romanul sud-american, și romanul de limbă germană, și cel spaniol devin astăzi, ca răspîndire, un loc mai important decît poezia din aceleași zone. Este, cu alte cuvinte, și un foarte fericit moment al romanului.

— Se pare că occidentul, reprezentat prin unii editori, prețera adesea, din zona noastră sau despre ea, un anume tip de roman, cel ce înfățișează realitățile de la noi în culori cît mai sumbre.

— Nu trebuie confundată literatura dizidentă, epidermică în esență față de realitățile lumii socialiste, cu literatura mare, adevărată, care se face astăzi în aceste țări — și în România, evident — și care, fără să polelască viața și fără să-și refuze spiritul polemic sau dreptul critic, înțelege să redea cu conștiința curată adevărul istoriei. Și adevărul istoriei nu face decît să confirme revoluția socialistă. Literatura dizidentă este expresia unei cauze pierdute. Nici un scriitor dizident n-a intrat și nu va intra vreodată în istoria literaturii. E ușor de observat că, după părăsirea țărilor lor, toți acești scriitori au încetat să mai scrie la valoarea care-i consacrase la ei acasă. Inclusiv Soljenițin. Repet, și aici, regretul meu cel mai sincer că un foarte mare scriitor român, Petru Dumitriu, și-a ratat o mare carieră europeană, și nu numai, lipsindu-se și de solul, și de cerul patriei sale. După „Cronica de familie" și după „Biografii contemporane", nici una din cărțile, multe, scrise în occident de Petru Dumitriu n-a mai reușit să fie la înălțimea măcar a „Davidei" sau a „Bijuteriilor de familie".

— Romanul dv. „Clipa" a fost tradus recent în Elveția, la Zürich, cu difuzare și în Germania federală, și în Austria. Pe cînd și „Niște țărani"?

— Nu știu cînd se vor traduce „Țăranii" mei. Sigur că mi-ar părea bine să se întîmple cît mai repede. Sînt convins că o autentică literatură cu țărani, istorisind destinul de azi al țărănimii române, s-ar bucura de o mare audiență în lume, așa cum se bucură — chiar și la noi — literatura sud-americană cu țărani. Eroii lui Marquez nu sînt țărani? Lumea noastră țărănească de azi, drama ei nu pot interesa cititorul de pe alte meridiane? Nu ne rămîne decît să facem inspirat cunoscută această lume.

Amintirea lui Eminescu

Cel puțin de două ori pe an să ni-l aducem aminte pe fratele nostru Mihai Eminescu, mai ales acum, în iunie, în vremea înfloririi teilor, cînd spiritul său s-a strămutat în eternitate, iar corpul la sfîntenia pămîntului românesc, adăugat privegherii neamului. La casa Pogor din Iași se păstrează scrisoarea lui Titu Maiorescu evocînd amănunțit ziua înmormîntării poetului, copirșeul înundat de crengi de tei înfloriți, așezat lîngă mormîntul lui Constantin Brâncoveanu în ctitoria lui, Sfetii Gheorghe cel Nou, înainte de a-și fi știut că martirul voievod și copiii săi se află adușl în taină cu osemintele în Patrie de mama lor, Maria. Alci, lîngă Brâncoveanu, a odihnit o clipă înaltă în cîntarea seminariștilor acelor vremi, înconjurat de oameni de vază, genialul poet al neamului, sfîrșindu-se ca și Pascal al Franței atît de devreme, nu înainte de a-și fi revelat măsura întreagă a geniului înfrățit și potențat de cel al tradiției istorice a neamului fără de care spiritul individual, oricît de căruit, riscă să devină ca bobul de grîu căzut pe piatră, în singurătate neroditoare. Aș reaminti aici, întru aducerea aminte a poetului, una dintre cele mai tulburătoare strofe ce s-au plăsmuit în limba noastră, venind prin **Miorița** și toată tradiția culturii și spiritualității noastre medievale, de austeritatea Voronețului, datorată unui ceas fericit din viața lui Eminescu, anume acela al străvederii dincolo de moarte, în viața nepieritoare :

„Naintea nopții noastre îmblă
Cărăsa dulcei dimineți,
Chiar moartea-i pare-n ochi o părere
Și un visărele de viețl".

IOAN ALEXANDRU ■

Eminescu despre inteligență și caracter

(cugetări)

Inscripția de pe un templu antic «Cunoaște-te pe tine însuți» rămîne un problem nedezlegat pentru imensa majoritate a spiritelor omenești.

Neatîrnare de caracter — cea mai înaltă formă a libertății omenești.

Spiritul și caracterul învîng întotdeauna în lume puterea brutală.

E o caracteristică a omului inteligent și de bună credință, că formulînd lucruri în scris sau în vorbire, va cerca s-o facă în măsura dictată de firea lucrurilor ; în scurt : expresia celor cugetate va fi adecvată cu materialul cugetat. Asta e specific uman. Pe cînd omul neinteligent face din sine însuși măsura lucrurilor și amestecă subiectul său în cele ce sînt și se-ntîmplă — cel inteligent și de bună credință va cerca să se dezbare de tot ce-ar putea să-i întunece judecata. Inteligența e putință — buna credință e voința de-a vedea și reproduce obiectiv cele ce există și se-ntîmplă.

Nu ne inspiră respect decît o inteligență superioară, osîndită fatalmente de a urma adevărului oricare ar fi caracterul purtătorului ei, sau un caracter superior, osîndit asemenea de a fi adevărat oricare ar fi inteligența purtătorului lui... Tot ce e la mijloc, pe jumătate onest, sau pe jumătate inteligent e pentru noi o lume problematică, nimic. Aceștia sînt oamenii născuți spre a preteria intenții bune și a face fapte rele, oameni ce nu cred ceea ce zic și nu zic ceea ce cred. Ei nu sînt nici buni, nici răi, ei sînt de-a dreptul mici și existența lor în lume e o persiflare a existenței.

Pentru crearea unui om mare trebuiește conlucrarea a doi factori : unul este acela al împrejurărilor, al doilea este caracterul și inteligența persoanei istorice.

Pentru înaintarea în viața politică trebuie să se ceară sau o mare inteligență sau un mare caracter.

Nu e indiferent pentru un popor cărui principiu se datorează ridicarea unui om în mijlocul lui : dacă ea se datorește tăriei, curajului, energiei — tot atîtea numiri diverse pentru principiul puterii de muncă și pentru bărbăție, sau dacă ea se datorează spaculei, apucăturilor, instinctelor feline ale omenirii.

Bunătatea sau netrebnicia unui om politic atîrnă de împrejurări, de mediul social, de constelațiunea puterilor cari își țin echilibru. Un om mediocu poate fi un politic mare în împrejurări date, dar un om mediocu nu va fi, sub nici o împrejurare, un poet mare.

Educațiunea e cultura caracterului, cultura e educațiunea minții. Educațiunea are a cultiva inima și moravurile, cultura are a educa mintea. Un om bine educat, cu inimă, caracter și moravuri bune, poate să fie o-un cerc restrins de cunoștințe, pe cînd, din contra, cultura, cunoștințele cele mai vaste pot să fie coprinse de un om fără caracter, imorali, fără inimă.

Mintea și caracterul sînt întotdeauna mai rare decît stupiditatea și lipsa de caracter.

Între caracter și inteligență n-ar trebui să existe alegere. Inteligențe se găsesc foarte adesea, — caractere foarte arare.

Un caracter drept, viteaz și generos se moștenește și e o mare calitate politică, pe cînd inteligența se poate recruta din tot ce produce mai bun o generație ; ea e aliata naturală a caracterelor, dar din nefericire nu se moștenește cu atîta siguranță.

Ignoranța este o nenorocire, nu o vină, mîndruna este o vină pozitivă ; ignoranța arată că capul e deșert, mîndruna arată că inima și caracterul sînt de nimic. Un om ignorant poate fi dreabă, unul c-un asemenea caracter niciodată.

Ceea ce trebuie încurajat într-o societate omenească sînt oamenii de caracter. Energia centrului lor de gravitate și dreapta ascensiune a liniei lor de mișcare trebuie descărcate de greutăți prea mari. Precum Arhimede cerea un punct fix, pentru a ridica cu pîrghia lumea din țîțini, astfel caracterele tari și determinate sînt din crugul împrejurul căruia se-nvîrt lucrurile lumii. E drept că ele adeseori sînt rezultatul mișcării sociale. Adesea cel mai oprimat scapă din presiune și devine omul mare.

Demnitatea morală a celui mic poate fi tot atît de însemnată ca și a celui mare, iar a se lupta și a muri pentru bunurile cele mai sfinte inimii omenești este tot atît de frumos pentru cel mic ca și pentru cel mare.

Într-o dezvoltare sănătoasă ajung sus elementele de care societatea are mai multă necesitate. În epoci eroice, cînd lupta pentru existență e grea, curajul, puterea de sacrificu, caracterul nestrămutat care nu cunoaște frică de moarte ajung la cîrmă și mîntin cu tărie existența statului ; cînd din contră — viața fizică a statului e asigurată și cînd munca și tendința de economie sînt firul roșu al vieții naționale, ajunge sus știința disciplinată și cunoscătoare, căci științele nu sînt decît ochii muncii.

Nu e indiferent în virtutea cărui principiu se selectează elementele dirigente ale unui popor.

---

*) Selecție de cugetări din opera editată și inedită a poetului (M. Dezman)

Nici unul

Am prins cu barca poate șerpi o sută •
Legați cu sfoară de o rană grea.
Unde mă trag e o pădure-adîncă,
Unde îi duc e însăși moara mea.

În șuier mai se sbate cîte unul
Cătînd să între-n jespedea din fund
Și barca zgudnindu-mi încă o dată
Mă oglindește cum n-am fost nicicînd.

Dar alteori se-aproie de mine
Sălțindu-se să-l văd cît de nebun
Încearcă sfoara umedă s-o rupă
Ca o trangee spartă de un tun.

Și dintr-o dată înțeleg. Nici unul
Nu are ochi, nu știu unde-or fost,
Iar pielea și-au schimbat-o de cu noapte
Vopsiți în alb și verde, dar și gri !

AL. RAICU ■

Patrie

În eternitatea ta — și clipa noastră
Este eternă, patrie.
În fericirea ta, inima noastră
Bate pe toate vecile lumii.
În libertatea ta imensă — și
Libertatea noastră.

În orizontul tău nemărginit — viețile
Noastre la poruncile istoriei.
Bucură-te patrie, sufletele
Noastre sînt hora hotarelor tale.

NICOLAE DOROBANȚU ■

Muntele Ștefan cel Mare

Peste dealuri blînde,
Neîngenunchiate,
Cetatea Moldovei
Clopotele-și bate.
Peste-neremenite
Valuri mari de munți,
Stă Ștefan cel Mare
Frunte peste frunți.
Împrejur e țara,
Țara cu oșteni,
Țara ciocîrliei
Și a Cosînzeni.
Rotunjind cu ochii
Împrejur Moldova,
Înviază-n cronici
Și brîcoave slova.
Dragostea de glie
El în noi o mută
Ca pe-o doină sfîntă
Într-o stăuță.

DUMITRU DRAGAN ■

Sa știi

Să știi veșmîntul cald de primăvară
Spre înțelesul clipei dinainte
Și să auzi pămîntul cînd îl ară
Lama de vis cu suflet de părinte

Să știi curatul simbure de miere
Cum ureă-n grîul bun de temelie
Clădindu-se din muncă și tăcere
Sigiliul său de aur să îl fie :

Istorie și pace în necuprinsă faptă
Deschisă-n cerul unui singur dor
Cînd gospodari prind stele mari în poartă
Cu semn de grîu pulsînd în viitor

Să știi s-alegi cuvintele-n amiază
Din mucii bolții și dintr-un întreg
E-n rînduiala vieții și durează
Cît ai în casă pîine și-un străluciit strateg.

Ne știm catargu-n vaste confruntări
Trasînd lumini arhitecturii ciare
Isbînda noastră și-a ațeristei țări
Partidul — raza-n veci nepieritoare.

PAVEL PEREȘ ■

Semnul pe sens

S-au întîlnit la margineа lumii
Privind în hăul uriaș
E infinitul
A declarat filozoful
E iadul
A rîs impostorul
E regăsirea
A șoptit poetul
Să ne aruncăm
A strigat impostorul
Să ne mai gîndim
A gemut filozoful
Să ne înălțăm
A șoptit poetul
Unde
În hău
Asta nu se poate
A răcnit impostorul
Unde
În nesfîrșire
Asta nu se poate
A icnit filozoful
Să ne înălțăm a șoptit poetul
Deasupra neputinței noastre.

REMUS BOTAR ■

(X)

La începutul anului 1971, admiratorii grupului Beatles aveau o nouă speranță : poate, într-o zi, cei patru (deveniți acum) ex-Beatles se vor reuni pentru noi concerte și înregistrări. Totodată, trebuiau să se mulțumească doar cu muzica lor din trecut, alături de cea făcută de fiecare individual.

Din cele 210 cîntece pe care le-au înregistrat cei 4 Beatles între anii 1962 și 1969, 24 n-au fost compuse de ei ; cîteva au fost compuse de George, iar 3 de Ringo, cu ajutorul celorlalți ; restul au fost semnate Lennon-McCartney. Reeditările acestor cîntece au început chiar din 1963 și continuă și astăzi.

Cartea recordurilor „Guinness" (1983) îi drată pe Beatles ca cel mai popular grup, cu vînzări estimate, la sfîrșitul anului 1978, la 100 milioane de single-uri și 100 milioane de albume. În 1977, „Cashbox" întocmi o listă cu cîntăreții care au vîndut mai mult de 10 albume în peste un milion de exemplare (disc de platină) ; iată primele 5 locuri :

1. *Elvis Presley 21 albume*
2. *The Beatles 20 albume*
3. *The Rolling Stones 20 albume*
4. *Andy Williams 17 albume*
5. *Bob Dylan 15 albume*

Începînd cu 1971, fiecare ex-Beatles a trebuit să-și vadă singur de cariera sa. Ringo era cel mai dezorientat : „A fost foarte greu pentru mine. Nu știam ce trebuie să fac. Mă învîrteam pe loc. Nu pot să compun cîntece, nici producător nu sînt. Sînt doar un baterist și interpret de cîntece ciudate." Nu avea nici forța să-și formeze un grup propriu, cum puteau face John sau Paul.

Totuși, Ringo a înregistrat în continuare cîntece pentru albume și single-uri, dar cu mai puțin succes ca ceilalți trei. Pe unul din LP-urile sale — „Ringo", (1973) apar din nou pe același disc toți cei 4 Beatles, cîntînd alături de Ringo, mai mult sau mai puțin separat. În următorii ani, Ringo a apărut în cîteva filme și deseori pe discuri, invitat de alți cîntăreți, printre care John și George.

George Harrison a fost primul care, după despărțirea grupului a reușit să compună un adevărat „hit". Însă „My Sweet Lord" i-a adus și necazuri ; semăna cu un alt cîntec înregistrat deja de un grup american, „Chiffons", și George a fost dat în judecată și obligat să plătească o bună parte din drepturile de autor. În 1979, după ce a stat retras 3 ani, spunea : „De atunci n-am mai putut să compun. Mă simțeam groaznic. Mi-era teamă că toate cîntecele ce să sune ca unele care au mai fost făcute". Nici ei, nici ascultătorii nu erau prea mulțumiți de albumele sale.

De la John și Paul lumea aștepta mai mult. Ei doi au reprezentat adevăratul talent al grupului. De asemenea, devenise cunoscut faptul că în special neînțelegerile dintre ei au dus la destrămarea atît a grupului, cît și a vechii lor prietenii.

Deși a fost vîndut foarte bine, primul album al lui Paul, „McCartney", a fost puțin lăudat de critica de specialitate. La fel și al doilea, intitulat „Ram". Paul și-a format apoi un grup denumit „Wings" (aripi), a cărui componență s-a modificat de-a lungul anilor. Denny Laine, care a cîntat odată cu „Moody Blues" a rămas alături de Paul și Linda.

De-abia al doilea LP al grupului Wings a fost considerat ca demn pe Paul McCartney, cel din vremea Beatles-ilor. „Band on the run" a fost urmat de altele ; dar, în ciuda single-urilor de succes, muzica lui era criticată pentru lipsa de profunzime.

Aceeași ediție „Guinness" îl menționează pe Paul cu recordul „cel mai popular cîntăreț", judecîndu-se după numărul de single-uri (43) vîndute între 1962 și 1978 în peste un milion de exemplare, cu cîntece scrise de el singur sau în colaborare cu John.

În 1976 „Wings" au fost în turneu în Statele Unite, stîrnind entuziasmul spectatorilor. „World Almanac" a făcut o statistică în rîndul tinerilor de 13 și 14 ani — în anul 1980 — de pe tot cuprinsul Statelor Unite, pentru a afla eroii de azi ai tinerilor americani. Cei mai mulți „eroi" sînt artiști sau sportivi. Paul McCartney, englez, deține locul 30.

Nici primul album al lui John, „John Lennon / Plastic Ono Band" (1970) nu i-a entuziasmat pe critici, însă al doilea, „Imagine" (1971), a fost conform așteptărilor. Pe acest LP se află un cîntec („How do you sleep ?") în care John îl critică pe Paul și sterilitatea cîntecelor lui. John, spre deosebire de Paul, înclinat spre melodia cîntecului, era pentru drumul pe care-l apucase încă din 1966 ; cîntecul să spună mai mult decît o melodie de fredonat, să aibă un text, un mesaj care să spună ceva important ; sau să exprime sentimente și trăiri personale.

Noile sale cîntece — cu cîteva single-uri de succes — arătau credința lui John în pace și armonie, în lupta pentru dreptate, în iubirea lui pentru Yoko, precum și dezgustul său față de mîncîună și de cei „schilozi sufletește".

Pe lîngă înregistrări pentru single-uri și LP-uri, John și Yoko apăreau în emisiuni de televiziune și făceau, ca amatori, filme. John hotărî să se stabilească la New York, unde se putea plimba liniștit pe stradă și era considerat un artist adevărat și nu „cineva care l-a cunoscut pe Paul, a dat o lovitură și s-a însurat cu o dansatoare sau actriță din Hawaii". Stilul său direct nu era pe placul englezilor. Unul din single-urile sale, „Woman is the nigger of the world", ajuns pe locul întîi în S.U.A., n-a fost apreciat în Anglia.

G. BUNESCU ■

Un muzeu în labirint

Bruegel, suspectul

Desen (detaliu)
Presupus autoportret

Convingerile noastre cele mai profund înrădăcinate, cele mai neîndoielnice, pretinde Ortega y Gasset, sînt în realitate cele mai suspecte. Pentru că reprezintă limitele noastre. Trăiești, zicea el, în măsura în care dorești să trăiești și mai mult. Cînd orizontul se fixează, înseamnă că am început să îmbătrînim.

Probabil, am început să îmbătrînesc, căci am din ce în ce mai multe convingeri „suspecte". Singura mea consolare e că lumea a fost totdeauna plină de suspecți și că, fără suspecți, istoria artei ar fi, cred, plină de goluri. Aproape că ar trebui să subintitulez acest muzeu în labirint „O istorie a suspecților și a suspiciunilor" scrisă cu dorința de a înțelege virtutea dificilă sau norocul de a nu te îndoi de orice.

Oare Bruegel nu e și el un suspect ? Și ce suspect încă. Unul despre care nu știm niciodată ce să credem precis. Citeodată ni se pare un povestitor popular. Și, brusc, descoperim în tablourile lui o știință a mișcării care ne uimește. Pare că se amuză el însuși amuzîndu-l pe alții și deodată ne întrebăm dacă nu cumva o vrut să-și bată joc de noi. Lasă impresia că nu e destul de erudit, nici destul de subtil. Nu dă atenție nici detaliilor, nici expresiei. Nu vrea, s-ar zice, să pătrundă în sufletul omenesc. Se mulțumește să stea deoparte și să-și spună povestea cu un umor robust. Și cînd sîntem mai încrezători de asta, ne dăm seama că sub aparența lui simplitate se ascunde o savantă șiretenie și că sub verva lui stărue aceeași convingeri.

E vorba, bineînțeles, de Bruegel bătrînul. „Bruegel-țăranul", cum a fost supranumit. Pieter Bruegel cel tînăr, care prefera să se iscălească „Brueghel", n-a fost decît un imitator al tatălui său. Acesta, bătrînul, e suspectul principal al dinastiei Bruegel. Un fel de Rabelais flamand și pictor care refuză orice formă de cucernicie, căruia nu-i place să se supună prejudecăților și etichetei. Într-o vreme obsedată de o anumită emfază, el preferă să-și asume libertatea bufonului și se preface că lasă altora preocuparea de a reflecta la tîlcul poveștilor sale, descriind ceea ce observă.

Contemporanii nu l-au prea înțeles din moment ce nu l-au socotit un artist mare. Oare nu și din această pricină s-au pierdut multe dintre lucrările lui ? Cele păstrate ne-au parvenit printr-o șansă. Aproape jumătate din ele se află la Viena pentru că unul din principii habsburgi a fost guvernator al Țărilor de Jos și a adus aceste tablouri cu el. Aceeași curte vieneză care a trimis în poduri infantele pictate de Velázquez, expediate de la Madrid în vederea unor eventuale logodne, s-a distrat copios, bănuiesc, în fața picturilor lui Bruegel.

Dar (admițînd că picturile lui Bruegel țineau într-un fel, cum s-a spus, locul bufonului), nu sînt bufonii cei mai suspecți la toate curțile ? Ei se pricep să spună adevăruri usturătoare în glumă. Inocența lor este aproape totdeauna amăgitoare. Dacă principii s-ar fi uitat mai atent la *Turnul Babel*, de pildă, ar fi văzut cît de gălnoasă e unebri măreția.

Acest turn enorm și misterios care umple tabloul, strivind peisajul cu grandoarea lui inutilă și gridă, e, în fond, un labirint pe verticală. Poate că există și aici, undeva în absul coridoarelor interioare, un Minotaur. Numai că acest labirint pe verticală, cu mai multe etaje circulare, din ce în ce mai mici, e și mai absurd decît cel clasic, construit de Dedal, deoarece îi lipsește singură justificare a labirintului, firul Ariadnei. Și dacă a existat vreodată un Minotaur în el, probabil monstrul a murit, ca și cei care se vor fi rătăcit prin coridoarele fără număr pe care le bănuim dincolo de arcadele de la fiecare etaj. Neliniștitor, Turnul Babel apare ca o boală necruțătoare a pietrei. El e încă în construcție sau a început să se ruineze ? Dar deosebirea nu mai are, de fapt, importanță întrucît turnul tot nu duce nicăieri. Și e cu atît mai bizar cu cît e mai majestuos ; și cu atît mai inutil cu cît e înălțat mai sus. Spre deosebire de piramide, această construcție halucinantă nu poate beneficia de nici o iluzie. Iar spre deosebire de labirint, nu are partea înscrită a enigmei. Turnul Babel rămîne o zădărnicie grandioasă. „O construcție deșrăbălată și năstrușnică a deșertăciunii", zicea prietenul meu Baconsky. Pe crenelurile acestui turn, Don Quijote ar fi disperat, ar rămîne fără scop.

Cerul de deasupra e gol ca și în *Prăbușirea lui Icar*. Astfel că imensa hieroglifă a turnului ne acoperează întreaga atenție. Abia după ce rătăcim cu privirea pe la toate etajele, ca printr-un deșert, descoperim undeva jos marea, corăbiile care somnolează sub lumina amiezii în apropierea țărmului și, mai ales, un grup de oameni. Cine sînt ei ? Cel din fruntea grupului pare a fi un rege. Are mantie și coroană. În fața lui cîțiva lucrători de pe șantierul turnului se prosternă, îngenunchează, reclamă ceva sau imploră clemență. Regele s-a oprit, plin de importanță, cu mantia strălucitoare, și încă nu s-a hotărît ce răspuns să dea. Dar șiretul Bruegel a și dat un răspuns. Cîțiva metri mai încolo, turnul labirintic se înalță enorm, indiferent și ironic. Coridoarele lui circulare ne par acum culisele destinului, unde pictorul pare să se fi ascuns pentru a se amuza în voie de scena care se petrece jos unde regele, mîndru de însemnele puterii sale, abia se vede, fiind aproape de proporțiile unei furnici. Solemnitatea eșuează în derizoriu, în vreme ce, dintr-una din încăperile tainice ale turnului, Bruegel își savurează parcă isprava. Încă o dată a reușit să ne prindă în cursă. Turnul Babel, înțelegem abia acum, nu e chiar o emblemă a deșertăciunii. E mai degrabă un avertisment împotriva deșertăciunii. Iar faptul că destul trec fără să audă hohotul de rîs al bătrînului Bruegel nu înseamnă decît încă o dovadă că pictorii mari sînt, adesea, mai mult admirați decît înțeleși.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Ion Ionescu-Quintus

Către sfîrșitul anului trecut, la Editura „Minerva", în utila și meritoasa serie **Restitutio**, a apărut o culegere de epigrame, de versuri umoristice, de nuvelete și schițe (anticipînd, oarecum, genul literar căruia i se va dedica mai tîrziu și-l va consacra pe Gheorghe Brăescu), discursuri și conferințe, ca și admirabile pagini de ziaristică, datorate tuturor scriitorului, omului politic de idei avansate și reformatoare și eminentului jurist ploieștean Ion Ionescu-Quintus.

Ediția este îngrijită de fiul său, Mircea Ionescu-Quintus, el însuși avocat și scriitor, cu o legitimă dragoste filială și e prefațată substanțial și călduros de Valeriu Răpeanu, care și-a făurit un credo justițiar din a repune în circuitul culturii românești valori de spirit pierdute ori neglijate în trepidația și forfoteala absorbitoare a timpului său, pur și simplu, fără nici o îndreptățire jertfite voracelor, ingratelor și mereu neîndestulatelor crematorii ale uitărilor.

Și am convingerea — abstracție făcînd, firește, de descendenți și membri apropiați ori depărtați din familie — că mai sîntem în viață foarte puțini dintre aceia care am avut norocul să-l știm așa cum a fost, cu verva și inteligența lui spumoasă, cu umorul lui tonic, cu replica lui promptă și bazoasă, cu întinsa și adînca lui cultură, cu o sensibilitate a sa specifică față de orice manifestare de artă, ca și cu fondul său uman pus integral și consecvent în slujba binelui, a progresului și a dreptății.

L-am cunoscut în casa lui a avocatul, poetul și epigramistul L. Gr. Periețeanu, în 1928. Și, pe urmă, îi întîlneam de regulă — știindcă era în egală măsură împătimit de teatru, de muzică și de pictură — la spectacole, la concerte și în expoziții, deseori chiar la vernisaje, la Pătrașcu și Pallady, la Sirato și Ressu, la Iser și Bunescu, la Tonitza și Ciucurencu. Venea întotdeauna de la Ploiești unde locuia, unde-și avea familia și-și practica profesiunea, — pentru că astea erau, în ultimă analiză, marile lui slăbiciuni și înclinări și incomparabilele sale desfătări.

Ionescu-Quintus își isprăvește prematur existența, după ce împlinise 58 de ani. Se născuse în iulie 1875 și a decedat în septembrie 1933.

Istoriile literare — cele de altădată — îl consemnează elogios ca epigramist, cum, dealtfel, a și excelat ; iar antologiile epigramei — acelea vechi, ca și cele mai recente — îl menționează ca atare și-l reproduc generos. Și notez, ca o curiozitate, că cei mai mulți dintre epigramiștii noștri care au cultivat specia și i-au dat un statut literar, s-au recrutat dintre juriști (magistrați și avocați), de la Cincinat Pavelescu la Radu D. Rosetti, de la I. Gr. Periețeanu la Ion Ionescu-Quintus, de la Cridim, — anagrama cu care iscălea Cristhian N. Dimitrescu, la Toma Florescu și de la Aurel Sterescu-Orel, la Tudor Măinescu, pomenind doar în grabă cîțiva dintre cei mai notorii care-mi sar din memorie. Să fie oare roba și bara o sursă incitantă pentru epigramă, ca să ne fi dat atîția epigramiști ? Nu știu. Voi mai medita și voi mai cerceta, ca să-mi limpezesc nedumerirea.

În amintirea mea, însă, Ionescu-Quintus e viu și acuma — și l-am evocat deseori prietenilor mei, cînd ne întîlneam în trecut — pentru intuiția avută și pe care vremea a validat-o ca pe o profeție. Era în vara lui 1930. Carol II se întorsese intempestiv, după un exil de patru ani, și-și ocupase tronul. Lipsa de autoritate a regenței pe de o parte și uzura cîrmuirilor politice pe de alta se transformaseră într-o speranță și într-o popularitate pentru Carol II. Și Ionescu-Quintus mi-a spus : „Cunosc personajul. E cea mai reușită confirmare a bătrînei zicale : **Brînză bună în burdul de cîine.** Într-un an sau maximum doi, va deveni cel mai detestat și impopular om din România".

Ionescu-Quintus văzuse bine. Și cu asta revin la cartea lui și la activitatea sa scriitoricească. Împreună cu George Ranetti, sînt traducătorii dramei **Tatăl** a lui August Strindberg, prima tălmăcire în limba noastră din dramaturgul și romancierul suedez, care s-a tipărit în 1895. Un an mai tîrziu, adică în 1896, îi apare volumul **Epigrame**, cu un cuvînt de deschidere al dr. Urechia și ilustrat de pictorul Nicolae Vermont. Seamă apoi, în 1901, **Cazuri și Necazuri**, cu versuri umoristice și epigrame. În 1906 **Clipe vesele** (proză). În 1910 romanul **Căsnicii**, care-l arată stăpînind vivace și ireproșabil dialogul și, în sfîrșit, în 1931, un nou volum de **Epigrame**.

A colaborat, intermitent, la **Adevărul literar**, la **Adevărul ilustrat**, la **Viața lui Vlahuță**, la **Lumea nouă literară**, la **Lumea nouă ilustrată**, la **Noua revistă română**, la **Duminica**, la **Zeflemeaua**, la **Universul** și la **Viitorul** și, constant, ani în șir, la săptămînalul **Lumina** de la Ploiești, al cărui secretar de redacție era experimentatul și talentatul ziarist și scriitor, Dimitrie Karnabatt.

Și, terminînd această intenție de schiță de portret, aș socoti-o fără culoare, dacă n-aș cita cîteva epigrame deopotrivă de ilustrative și pentru spiritul lui Ionescu-Quintus, și pentru atmosfera epocii. Iată una, adresată unei doamne care nu putea avea copii : „Toate fost-au în zadar, / Nici un prunc n-ai zămislit. / Florile nu prea răsar / Pe un drum bătătorit".

Și alta : „Că te-am iubit ca un nebun / Deloc nu am tăgăduit. / Și, dacă vrei, și-acum ți-o spun. / Am fost nebun cînd te-am iubit".

Unui preot : „Ai aflat e-a ta soție / De un timp te-ar înșela. / Fă cum la Scriptură scrie : / „Crede, dar nu cerceta !"

Dau și cîteva cu caracter politic : „În politică devii / Om de frunte dacă știi : / Sau să aperi / Sau să pieri !" /

Celor de jos : „O, sărmană talpă-a țării, / De-a ta sorță mă-ngrozesc : / Cei din fruntea guvernării, / Rîd pe rînd te plîngelesc !".

Camerei deputaților : „Pe zidul tău văzui lipită / Înștiințarea lapidară, / Că „Murdăria e oprită" /, Dar, bineînțeles, afară."

Minciunel, care are ca moto, versul lui Al. Vlahuță **Minciuna stă cu regele la masă** ; „Stai la masa-mbelșugată / Și te saturi foarte bine ; / Însă regele, vreodată / Se va sătura de tine ?..."

Și, în fine, **O lozincă**, însoțită de fraza cu patriotical și moralul îndemn al lui Barbu Catargi **Totul pentru țară, nimic pentru noi** : „Lozinca el a exprimat-o, / Cu o credință de ascet. / Urmașii lui, încet-încet, / Au inversat-o".

Acesta a fost, înfățișat cît mai condensat cu putință, Ion Ionescu-Quintus.

L. KALUSTIAN

Contemporanii mei

Zimbrul

Adulat, huiit, zeificat și birfit, alungat și rechemat, purtînd pe umeri o piramidă de „legende" despre persoana sa absolut fabuloasă, Adrian Păunescu este, pentru mine, o „enigmă neexplicată"...

Cred că e un extraterestru alimentat cu baterii solare.

Masiv și mîndru, de cele mai multe ori încremenit sau coborît în sine, acest poet-poet, cînd suav, cînd bătăios, cînd de-o frăgheție imprevizibilă și secantă, cu aparența sa de duritate uneori stimulată, se înșală crezînd că mă „păcălește" creo clipă...

Vrea să-și închidă sufletul de magnolie într-o bilă de oțel !

Își pune masca severității pe chipul de copil cu ochi visători și-și îmbracă armura (greu de purtat) a impenetrabilității să nu i se vadă fibra de poet zvicnind sensibilă la clătinarea unei frunze.

Îl înțeleg perfect și îl aprob.

Nu înțeleg însă cînd se odihnește, cînd rămîne cu el însuși, cînd are timp să citească și să știe tot ce știe și, mai ales, cînd scrie ?

Îl iubesc în primul rînd, nu pentru că este un foarte mare și autentic poet, nici pentru faptul că mă găzduiește în paginile revistei pe care o conduce, nici pentru că l-am văzut plîngînd, da, plîngînd !, îndurerat că nu putea pedepsi o nedreptate ; îl iubesc în primul rînd pentru că el îl iubește pe Avram Iancu așa cum numai moții și ardelenii adevărați îl pot iubi.

Pentru că a intuit și a înțeles destinul Crăișorului ca pe cel mai dramatic și zguduitor destin dintre cîte le-a avut vreodată istoria.

Adrian Păunescu este unul dintre puținii zimbri liberi și adevărați și neliniștiți ai Carpaților.

Nu suportă „rezervațiile" umilitoare, instinctul său nealterat de spaime și prejudecăți îl poartă galopînd într-o goană disperată de-a lungul și de-a latul țării, un galop mistuitor, ca și cum, mînat de dorul ancestrale, speriat de ghilotina timpului, ar vrea să se odihnească și să se revitalizeze culcîndu-se ușor, pe ultimul petec de iarbă, ușor, să n-o stivească, ci doar s-o simtă, și ea să-l răcorească, îmbrățișîndu-l

El a făcut și face poeziei române și poeților români un serviciu aproape de necrezut astăzi.

Îi învață pe oameni să iubească viața și să înțeleagă poezia.

În nopțile cînd cenacluI său electrizează aerul, le dă convingerea că sînt păsări și că pot zbura liberi și neoprîți de nimeni și de nimic, inițiați de Poezie.

Divinizează țăranii și-i cîntă cu tot tragismul existenței lor milenare. I-ar vrea întorși la vechile vetre originare ca pe niște fii risipitori îndelung așteptați, pe nedrept, uneori, alungați sau amăgiți de mirajul marilor orașe.

Își iubește patria cu patimă. Ne-a dovedit-o de atîtea ori, știe s-o slujească plîngînd înăuntrul ființei sale și îngenunchind înăuntrul ființei sale, în fața Ei, ca-n fața mamei sale.

Adulat și huiit, alungat și rechemat, invidiat și regretat, acest Zimbru liber al Carpaților galopează mînat de dorul ancestrale ca și cum ar vrea să aducă pentru totdeauna în sînge și-n trup și sub pleoapele îngreunate de lacrimi toată frumusețea sublimă a acestei țări „rotundă ca o inimă".

În multe nopți m-am gîndit la el, de fapt, la felul în care să scriu despre el, pînă cînd, într-un fulgerat de zori, i-am auzit galopul liber și disperat de real ritmînd dinspre Maramureș spre Cetatea de scaun a Moldaviei.

Și, atunci, l-am botezat : Zimbrul !.

Nu mai știu minte dacă am auzit și pașii vînătorilor plecați pe urmele lui să-l înșfăgeteze sau, poate, numai să-l ocrotească...

MIRCEA MICU

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ
8 PAGINI,
VINERI,
11 IUNIE
1982

Insomnie lîngă destinele țării

„Eu cred că nu sînt zece probleme economice, ci una singură, și că aceasta este o problemă mondială"

Juristul de marcă a fost dublat în persoana lui Nicolae Titulescu de un remarcabil economist, cunoștințele de excepție în ambele domenii permițîndu-i să se afirme prin contribuții originale în abordarea problematicii colaborării economice internaționale.

Nicolae Titulescu a înțeles efectul profund negativ pe care marea criză economică mondială de după primul război mondial îl avea asupra păcii internaționale. Criza agroalimentară, șomajul, insuficiența și prețul exagerat al materiilor prime, condițiile complexe și oneroase ale acordării creditelor, dobînzile exagerate, îngrădirile economice de tot felul, existența unor grupări economice rivale, închise, și pe cale de consecință, nașterea și proliferarea de noi bariere economice erau apreciate de Nicolae Titulescu, pe bună dreptate, ca elemente care destabilizau situația economică internațională, avînd numeroase consecințe asupra încrederii, înțelegerii și colaborării între state.

În spiritul unui profund realism politic, promovînd o concepție progresistă, care lua în considerare necesitățile și aspirațiile popoarelor la progres economic și social, Nicolae Titulescu a apărat în cadrul Societății Națiunilor, a altor organizații și conferințe internaționale, țările și popoarele aflate într-o stare de subdezvoltare ; s-a angajat într-o acțiune hotărîtă de afirmare și susținere a drepturilor fiecărui popor de a decide suveran asupra resurselor sale materiale și umane ; a pledat patetic în favoarea celor dezmoșteniți, ca urmare a existenței și funcționării unor structuri și sisteme spoliatoare în domeniul relațiilor economice internaționale ; a subliniat marile răspunderi ale organizației mondiale, atrăgînd atenția asupra necesității ca, sub auspiciile sale, problemele economice să facă cît mai curînd posibil obiect de abordare, atît la nivel european, cît și la scară planetară ; a susținut argumentat și tenace necesitatea realizării de înțelegeri, sub egida Societății Națiunilor, care să vizeze rezolvarea ansamblului problemelor economice într-un mod nou, într-o perspectivă globală, în care rigorile unei orientări de principiu să fie dublate de măsuri concrete ; a pledat fervent și a acționat statornic pentru dezvoltarea unei largi cooperări economice între state, subliniind efectele pozitive ale acesteia pentru realizarea unui reciproc profitabil schimb de valori materiale și spirituale și satisfacerea necesităților într-un sistem al diviziunii muncii pe plan internațional, pe de o parte, ca și pentru înțelegerea între popoare, pentru întărirea păcii și materializarea aspirațiilor generale de progres, pe de altă parte.

Din perspectiva a peste o jumătate de secol de la aducerea unor asemenea puncte de vedere în atenția organizației internaționale, Nicolae Titulescu se proiectează neîndoielnic în istoria forumului genevez ca un precursor lucid al conceptului noii ordini economice internaționale, pe care l-a promovat în corelație cu toate celelalte probleme majore mondiale, căutînd să-l impună prin demersuri echitabile și realiste, care să concretizeze în factori de organizare socială, de consolidare a stabilității, încrederii, înțelegerii, cooperării și păcii, în piloni ai unui nou sistem al relațiilor internaționale.

GEORGE G. POTRA ■

„Acestei societăți a Națiunilor astfel corectată îi incumbă misiunea de a realiza înțelegerea economică internațională, bază unică și **sine qua non** a menținerii păcii.

Acestei opere națiunile vor trebui să i se dedice cît mai curînd."

„Conferințelor economice internaționale li s-a reproșat prea des că se limitează la formularea unor dorințe platonice.

Trebuie să vă străduiți să nu meritați acest reproș. (...)

Știu că unii exagerează dificultățile în calea activizării relațiilor noastre comerciale.

Însă situația actuală este departe de a fi imuabilă.

Trebuie să examinăm capacitatea de absorbție a fiecărei țări și nu trebuie uitat că marea dificultate, adevărata dificultate, izvorăște în primul rînd din faptul că noi nu cunoaștem încă suficient nici posibilitățile noastre de export, nici necesitățile noastre reciproce.

Intensificarea schimburilor comerciale (...) este, prin urmare, o problemă de organizare și de bunăvoință.

Pe de altă parte, nu trebuie să uităm importanța politică pe care o capătă în prezent această problemă economică.

Europa centrală trebuie să iasă din marasmul economic în care ea se zbate de ani îndelungați.

Asocierea eforturilor este metoda impusă de interesul general și de interesele noastre particulare.

Această asociere trebuie să fie completă și să nu împartă Europa centrală în blocuri rivale".

„Cum ne-am putea deci aștepta ca după 10 ani de la încetarea lui (a primului război mondial — n.a.) lucrurile să intre în ordine ? Acum legile economice, pe care le-am violat fără încetare atîția ani în șir, se răzbună și, la rîndul lor, par a nu se preocupa prea mult de șubredele noastre construcțiuni politice.

Un pretext de disperare pentru unii ! O mare lecție de înțelepciune pentru alții ! Să fim printre aceștia din urmă. Dar cum ? Făcînd toate eforturile posibile pentru a pricepe".

„Printre cele patru cauze ce am menționat și care explică, după mine, regresul actual al spiritului pacific, criza economică ocupă locul întîi. Foamea poate aduce toate relele ; foamea nu poate aduce pacea în inimile omenești.

Cum se prezintă situația actuală a lumii ?

De o parte, statele industriale, care suferă de șomaj din lipsă de debușeuri. De alta, statele agricole, lipsite de utilaj economic necesar și cu un standard de trai foarte redus. (...)

Atîta vreme cît această problemă nu e rezolvată, atîta vreme cît toate statele nu pot pune în comun, după un plan rațional, capacitățile lor reciproce de producție și de consumație, pacea va fi în constant pericol.

Nu veți realiza niciodată ce impresie de descurajare aduce cînd se întoarce la el acasă acela care, plecat dintr-o țară unde capitalul lipsește, vine în țările unde capitalul e atît de abundent încît devine steril. (...).

Rog să realizați, dar să realizați bine, că acela care în Occident își închide banul din lipsă de încredere, face cea mai rea socoteală, căci nu numai nu-l transformă în capital productiv, dar îl păstrează pentru a-l transforma ulterior în impozite în cazul unui nou război sau în contribuție forțată în caz de tulburări sociale. Căci ce poate aduce mizeria economică dacă nu războiul sau dezordinea ?

Rog să realizați, dar să realizați bine, că față de acela care îl merită, creditul nu este astăzi numai un izvor de profit ; el este un izvor de pace !

Problema e grea, dar e departe de a fi insolubilă. Cine merită credit ? Judecați dumneavoastră singuri : statele care-l cer, din punctul de vedere al bogățiilor lor naționale, bineînțeles, dar mai ales din punctul de vedere al puterii lor de lucru, al sobrietății și al scopurilor productive ce urmăresc. (...).

Ei, bine, Societatea Națiunilor poate juca un mare rol în rezolvarea crizei economice. Dacă lipsa de credit se explică prin lipsa de încredere, aparține Societății Națiunilor să examineze, la cererea statelor interesate, care e situațiunea lor reală și să recomande ce trebuie să facă ele pentru a pune lucrurile în ordine, să certifice că cutare stat pentru cutare scop productiv ce vrea să atingă merită încredere. Imediat capitalul, azi steril, devine productiv și statul care l-a primit își restaurează viața lui economică. (...).

Din punctul de vedere al crizei economice avem dar și o soluție : cooperație internațională și instrumentul adecvat, Societatea Națiunilor."

„Și eu cred că nu sînt zece probleme economice, ci una singură, și că aceasta este o problemă mondială. După părerea mea, dealtfel, am spus aceasta, va veni o zi în care această problemă mondială va trebui să fie tratată de o conferință mondială. Dar această conferință mondială este o operă a viitorului. Alături de problema mondială sînt probleme regionale care formează elementele acesteia, sînt interesele regionale a ceea ce se numește Europa. Conferința mondială aparține viitorului. Conferința europeană prezentului.

Care este cea mai bună metodă de lucru ? Aceea de a transforma imediat această conferință, al cărei scop este regională într-o conferință universală ? Nu cred. Această conferință, chiar dacă lucrează în legătură cu state nemembre, nu se ocupă decît de o operă europeană. Am avut grijă să spun că nu trebuie să ne pronunțăm în mod exclusiv împotriva nici unui stat și că, prin urmare, celelalte state care se pretind europene pot veni să ia loc printre noi. (...).

Deoarece conferința universală aparține viitorului în timp ce conferința europeană există în prezent, cea mai bună metodă de lucru este să începem studiul nostru în forma actuală ; și, în momentul în care problemele concrete ne vor dovedi că colaborarea statelor nemembre este necesară pentru opera europeană, noi le vom convoca."

Opinia unui alegător

Scaunul și aprobarea

Studiez și eu în limitele contactului direct cu viața și acest contact, spre norocul meu, este foarte direct în cele mai multe împrejurări, în orice caz în împrejurările esențiale și mă bucur și ca om și ca scriitor că am această șansă, că scaunul nu mă ține departe de adevăr și că sînt, cum se spune, „cu mîinile libere", adică libere de speteaza scaunului — și odată am să scriu și despre drama omului cu mîinile încleștate pe speteaza scaunului și cu picioarele încolăcite pe picioarele scaunului — studiez și eu, zic, înfățișări sociale ale realității și observ ca toată lumea dealtfel, cum se păstrează un scaun cu aprobarea de sus sau cum se păstrează un scaun împingînd toate sus, spre aprobare, mai sus măcar cu un milimetru de înălțimea scaunului care trebuie apărat.

— Tovarășe — îmi spune cineva — eu sînt disciplinat, aștept cuminte aprobarea și dacă îmi vine e liniște, și dumneata ești mulțumit și eu dorm liniștit.

— Bine — zic eu — dar dacă nu vine aprobarea sau dacă nu vine la timp ?

— Dacă nu vine... eu nu pot face nimic.

— Nu poți face nimic, dar de dormit, tot dormi liniștit ?

— Da — zice el — dorm foarte liniștit, fiindcă mă păstrez în limitele mele. Nu pot să sar peste scaunul meu.

Nu sare peste scaunul lui, stă bine înfipt pe el, s-a lipit de el, a început să semene cu el, în orice caz te uiți bine la pantalonii lui vezi limpede că fundul lor a luat forma tăbliei scaunului.

Un fost coleg al meu de școală, cu un nume care ar aminti un haiduc celebru dar el făcut de Dumnezeu să semene cu orice altceva decît cu un haiduc, așezat bine și temeinic pe scaunul lui de director la o întreprindere care nu-și face planul, dar care nici nu amenință, prin asta, scaunul lui, pentru că el e un om foarte liniștit și nu pune probleme și știe să mulțumească frumos cînd e criticat încît poți să crezi că visul lui cel mai frumos e să ajungă să fie criticat ca să poată să recunoască fericit și îndatorat cît a fost el de ajutat cu critica mai marilor lui — tactică inspirată fiindcă și mai marii se simt unși de mierea recunoștinței lui publice și nu mai bagă de seamă că nu și-a făcut planul — un coleg al meu de școală s-a lipit atît de bine de scaunul lui directorial încît nici nu-ți vine să crezi că întreprinderea pe care o conduce ar putea să fie mai bine condusă de altcineva și nici că s-ar putea face planul vreodată.

— Domnule, nu ți-e și ție frică, dacă nu rușine, că întreprinderea unde ești director nu-și face planul ?

— De ce, zice el, cu o liniște sfîntă. Am toate documentele din care reiese clar că am cerut toate aprobările necesare, n-am ieșit din ele, am lucrat cînd mi-au venit ; asta e situația ! Și sub el scaunul se rotunjește și lemnul lui se catifelează și se lustruiește cald și el simte sigur cum îi cuprind fibrele lemnului și cum îi învăluiesc ca o plapumă unduitoare, iar deasupra stau pavăză aprobările venite de sus.

— De ce să-mi asum eu răspunderea cînd munca e colectivă și e colectivă nu numai pe orizontală, ci și pe verticală — îmi spunea cinic cineva.

— Bine, dar în limitele competenței tale, depinde de tine să zici da sau nu.

— Depinde, dar e mai bine să depindă de mai mulți — ascultă-mă pe mine, fiindcă se difuzează răspunderea și se doarme mai liniștit.

Așa este, se doarme mai liniștit cu aprobarea venită de sus, însă curios este că **a apărut povestea asta cu somnul, cu somnul liniștit,** ca și cînd visul unor oameni idealul lor social, este un somn mai liniștit dacă nu chiar somnul.

— De ce nu pui, dară, la secția cutare, care are și un caracter mai independent, un inginer responsabil ? Avem atîția ingineri, pune-i la treabă, respectă-le studiile, competența, sau măcar un subinginer ca să-l și poți trage la răspundere ca pe un competent în chestiune ? !

— Nu depinde de mine, de organul local. Am aprobare ca să fie șef un oarecare maistru și nu un inginer.

— Bine, dar organul local nu ține locul directorului, tu ești director, tu răspunzi.

— Nu înțelegi frate că există aprobare ?

— Aprobarea ține loc de competență ?

— Ține, zice el, ești naiv, nu te pricepi la chestiunile sociale.

Să aibă el dreptate ? Ar fi foarte trist !

Nu putem să nu recunoaștem că s-a creat un reflex al trimiterii tuturor hîrtiilor, după aprobare, mai sus, mai sus de fiecare scaun pentru liniștea proprietarului scaunului fiindcă, iată, aici am vrut să ajung, **scaunul a început în capul unora cel puțin să țină loc de proprietate privată.**

Scaunul ca formă a proprietății private în socialism, iată un subiect de studiu foarte interesant și foarte necesar din perspectiva principiilor eticii și echității socialiste.

— Ce să facă și el — auzi pe cîte cineva justificativ — își apără scaunul ! Ca și cînd ai spune își apără „sărăcia și nevoile și neamul".

— Ține și el de scaun, trebuie să-l înțelegi, are doi copii, are nevastă, are pe soacră-sa bolnavă, ce vrei să facă ! ?

Asta înseamnă că **scaunul e toată averea lui,** cu el își ține și copiii și nevasta și soacra, **el e bastionul lui.**

Scaunul ca bastion ! Nu e ridicol ? ! Este, dar este și trist în același timp.

O concepție direct retrogradă face din scaun, uneori, o adevărată redută.

Ba, eu și văd un scaun în ipostaza de redută și îmi pare rău că talentații noștri caricaturiști nu intervin mai decis în viața noastră socială.

— I se cam clatină scaunul — auzi pe cîte cineva ; adică, vezi doamne, poziția deținută prin scaun nu mai e atît de sigură.

— I se clatină fiindcă și el s-a grăbit, n-a așteptat aprobările de rigoare, a lucrat pe răspunderea lui, cineva n-o fi fost de acord și acum răspunde.

— Vezi ? — ar putea zice fostul meu coleg de școală : vezi că am dreptate ?

— Am aprobarea, mai fac un pas, n-o am, nu fac pasul... dar dorm liniștit.

— Domnule, Am toate aprobările, sînt liniștit.

— Bine, întreb eu, dar tu ai un punct de vedere ?

— Am, zice el, însă mie nu punct de vedere îmi trebuie ci aprobare.

Scaunul stă liniștit, poate deveni fotoliu, poate deveni sofa, poate deveni semnul siguranței în viață. Capitonat cu aprobări venite de sus, scaunul are cel mai sigur echilibru.

— Și-a poleit scaunul cu aprobări, nu-l clintește nimeni ! !

— Dar el... el, întreb eu, el afară de faptul că a învățat să ceară aprobare și pentru ca să respire, el ar fi în stare să dea, el singur, o aprobare ?

— Nu știu !

— A venit primăvara, tovarășe.

— A venit ? Să văd aprobarea !

DINU SARARU ■

Urma pandurului

În munți, la Padeș, îmbrăcată,
Cămașa morții arde pieptul,
Despică flacăra deodată
Cătușa veacului de-a dreptul.

Din tinda țării despuiate
Trec brațul fulger peste toți,
Plesnesc caratele furate
În aurul atîtor hoți.

Sub jilțuri ploconiții cad,
Fanarioții la domnie —
Caftane de sobor nomad —
Închină săbiile ție.

În scaun pururea stăpîn
Acești obștească adunare,
Și gînd și limbă de român
Desferecate din zăvoare.

Tu numai cu oțelul tăi
Și fără ajutor străin
Ții frunza nestîrbită-n văi,
Altarul munților senin.

Sultani și țari și împărați
Tăiați în marmorile sfinte,
Visînd pandurii răsculați
Tresar la ropotul fierbinte.

Urzesc în jurul tău capcane,
Otrăvi, cuțite, puști, trădare,
Viclene uneltiri dușmane
Să fringă dreapta răsculare.

Prin negura trădării treci
Ca o furtună de lumină,
Ei — eone josniciei, reci,
Tu — ziua care va să vină.

ILARIE HINOVEANU ■

În adevăr cuvîntul

cînd nimeni nu-ți cere tu cîntă adevărul
nu-i cale mai dreaptă în cartea eternă
păzește-ți patria de nedreaptă minciună
dă seama de vezi și-auzi astea toate

și moarte și viață — o taină de cînd lumea —
precum adîncul mării care murind renaște
cuvintele spuse ieri se vor spune și mîine
dă seama de vezi și-auzi astea toate

. . . . . .

doar cel ce va fi în adevăr cuvîntul
locuitor statornic și timp de o secundă
păzi-va patria de nedreapta minciună
a toate cîte sînt și fi-vor fără moarte

în adevăr cuvîntul cu-ntoarcerea din urmă
precum adîncul mării care murind renaște
cuvintele spuse ieri se vor spune și mîine
dă seama de vezi și-auzi astea toate

ION BORODA ■

ADRIAN PĂUNESCU

Canonadă melancolică

Întregul turn al lumii se sfîșie
În zgrunțurii nisipului solar
Și stropi aprinși de frunze roșii sar
În canonade de melancolie.

Ce-a fost ast-primăvară cine știe ?
Nici noi n-avem de amintiri habar,
Amurgul toarnă toamnă în pahar
Și cîntă aguridele din vie.

E totul un salon oracular,
E totul o duioasă prăvălie,
Unde se vinde iarnă timpurie
Și pentru tîmple doze mici de var.

Pămîntul e acum o fierărie
În mîna unui tandru potcovar.

Pîinea

Primiți luminata poveste
Din noaptea trecutului meu
Cînd maica din lut făcea țeste
Din lut ca din blînd minereu.

Aceasta a fost pîinea noastră
Sub țestele ei de pămînt,
Mușcata ardea în fereastră
Cu picuri din sîngele sfînt.

Aceasta-i povestea de noapte
Cu maica și țestele ei
Pe vatră, căldarea cu lapte
Și-n curte iernaticii miei.

Bunica acum nu mai este
Din lut, nu se poate scula
Și nu știu ce zace sub țeste,
Colacul de pîine sau ea.

Rugă pentru părinți

Enigmatici și cuminți
Terminîndu-și rostul lor
Lîngă noi se sting și mor
Dragii noștri dragi părinți.

Cheamă-i, Doamne, înapoi
Că și-așa au dus-o prost
Și fă-i tineri cum au fost
Fă-i mai tineri decît noi.

Pentru cei ce ne-au făcut,
Dă un ordin, dă ceva,
Să-i mai poți întîrzia
Să o ia de la-nceput.

Au plătit cu viața lor
Ale fiilor erori,
Doamne, fă-i nemuritori
Pe părinții care mor.

Ia priviți-i cum se duc,
Ia priviți-i cum se sting

Luminări în cuib de cuc
Parcă tac și parcă ning.

Plini de boli și suferinți
Ne întoarcem în pămînt
Cît mai sîntem, cît mai sînt
Mîngîiați-i pe părinți.

E pămîntul tot mai greu,
Despărțirea-i tot mai grea
Sărut-mîna, tatăl meu !
Sărut-mîna, mama mea !

Dar de ce priviți așa
Fata mea și fiul meu ?
Eu sînt cel ce va urma,
Dragii mei, mă duc și eu.

Sărut-mîna, tatăl meu,
Sărut-mîna, mama mea,
Rămas bun, băiatul meu,
Rămas bun, fetița mea.

Tatăl meu, băiatul meu,
Mama mea, fetița mea.

Ioan Jinga:

„Pentru o continuă readaptare a școlii, la cerințele vieții"

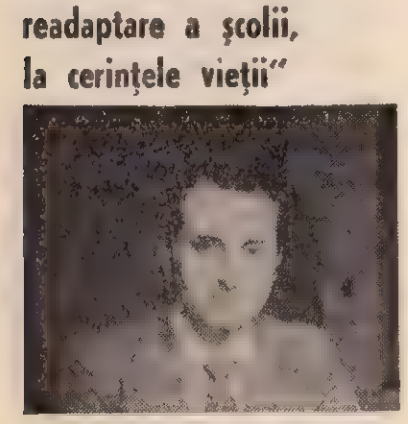

— Stimate tovarășe Ioan Jinga, convorbirea noastră are loc la puțin timp după lucrările Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R., în cadrul cărora un loc deosebit de însemnat l-au ocupat problemele educației și învățămîntului în țara noastră, în ansamblul preocupărilor generale legate de activitatea în domeniul ideologiei. Din perspectiva sarcinilor ce se desprind din documentele plenarei, din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, dv., ca inspector general al Inspectoratului școlar al municipiului București, care socotiți că sînt problemele majore cu care se confruntă învățămîntul în era actuală, care sînt obiectivele care stau în fața oamenilor școlii în momentul de față ?

— Între problemele de primă importanță ale învățămîntului și ale școlii se înscrie la loc de frunte aceea referitoare la educația politico-ideologică și moral-cetățenească a tineretului școlar. Este foarte adevărat că se organizează în unitățile de învățămînt destul de multe activități menite să asigure educarea patriotică și revoluționară a tineretului școlar. Nu întotdeauna însă acestea au și eficiența educativă scontată. Mai exact, nu în suficientă măsură cunoștințele se transformă în convingeri, iar convingerile în deprinderi practice de comportare. Este domeniul în care consider că avem încă foarte multe de făcut și, fără să dăm rețete, invităm organele colective de conducere din școli și pe colegii noștri — educatoare, învățători, profesori, maiștri-instructori etc. — să reflecteze mai adînc la sensul și semnificația tezelor și ideilor cuprinse în magistrala Expunere a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită la recenta plenară, în care se spune : „Începînd de la învățămîntul preșcolar și pînă la învățămîntul universitar, copiii, tinerii trebuie crescuți și educați în spiritul dragostei de patrie, al devotamentului față de socialism, față de partid, în spiritul muncii, înarmîndu-i cu cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane". Educația patriotic-revoluționară a tineretului școlar nu trebuie **declarată** sau considerată epuizată în cadrul activităților instructiv-educative, ci trebuie **trăită**, materializată în fapte de viață, printr-o atitudine înaintată față de muncă și învățătură, printr-o pregătire temeinică pentru profesie, prin participarea la soluționarea tuturor problemelor cu care se confruntă colectivitatea umană într-o etapă dată. Este timpul să înțelegem că cea dintîi dintre responsabilitățile educatorilor din învățămînt este aceea social-politică.

— După cum se arată și în documentele recentei plenare a partidului, obiectivul principal este, la ora actuală, îmbinarea învățămîntului cu munca, pregătirea tineretului pentru muncă și viață. Care sînt căile prin care acest obiectiv poate deveni realitate ?

— Conturarea finalității sociale a școlii a fost dintotdeauna una dintre cele mai importante probleme ale școlii. Școala trebuie să realizeze necontenit o adaptare și o readaptare la cerințele vieții, ale practicii social-politice. Pentru aceasta este nevoie în primul rînd de schimbarea mentalității educatorilor (denumesc cu acest cuvînt pe toți cei antrenați în procesul de instrucție și educație : educatoare, învățători, profesori, maiștri-instructori etc.) asupra rostului școlii într-o societate dinamică, în continuă transformare, cum este societatea noastră. Este nevoie ca întreaga masă a educatorilor să accepte și să acționeze în ideea îmbinării necontenite a învățămîntului cu munca productivă.

— În ce fel trebuie înțeleasă această îmbinare ?

— În orice activitate didactică din cadrul procesului instructiv-educativ trebuie găsite legături nemijlocite cu activitatea practică, astfel încît să depășim modul teoretic și „savant" de predare a cunoștințelor. Elevii trebuie învățați cum să înțeleagă funcționarea noului mecanism economico-financiar, de exemplu, or, pentru asta, au nevoie să-l vadă, ca să zic așa, „pe viu", în fabrici și uzine. De asemenea, trebuie luptat pentru schimbarea concepției părinților despre școală. Mulți dintre ei se deprind greu cu ideea că fiii și fiicele lor trebuie să facă și unele activități care țin de munca fizică. Există mentalitatea că, dacă elevul termină 10 sau 12 clase, pregătirea lui este incompatibilă cu o activitate productivă, în sfera producției de bunuri materiale. Or, pe lîngă faptul că aceste bunuri, de care nu ne putem lipsi, trebuie făcute totuși de cineva, trebuie să înțelegem că acești tineri, absolvenți a 10—12 clase, sînt chemați să le facă mai bine !

— La ora actuală conlucrarea școlii cu familia pune probleme deosebite ?

— Înainte de orice trebuie spus că astăzi factorii care intervin în educarea copiilor și tinerilor nu mai sînt doar școala și familia, ci și organizațiile de copii și tineret, colectivele de muncă, mass media, strada, prietenii și nu întotdeauna influența lor este convergentă. De aceea, rolul conlucrării școlii cu familia este tot mai complex. În ultima vreme se poate vorbi de o diminuare a ponderii educației în familie, dat fiind că în multe cazuri ambii părinți sînt încadrați în producție. Este o situație aproape generală. În consecință, școala — alături de organizațiile de copii și tineret — este nevoită să preia o parte din sarcina educativă a familiei și să ajute familia însăși să-și exercite cu competență responsabilitățile educative.

— Ce ar mai fi de făcut în acest sens ?

— Multe. În primul rînd, sîntem deficitari la capitolul **pregătirea tineretului pentru viața de familie**. Acest domeniu este neglijat aproape total. Ca să putem avea cel puțin în viitor o conlucrare reală și eficientă între școală și familie, elevii pe care-i educăm astăzi — mă refer în special la cei din ultimele clase de liceu — trebuie inițiați în legătură cu raporturile dintre sexe, cu alegerea partenerei sau a partenerului de viață, asupra rolului familiei în societate, ei trebuie pregătiți pentru a crea în viitor un climat de familie corespunzător, bazat pe conlucrarea dintre cei doi soți — și subliniez aceasta pentru că încă mai persistă concepția învechită de a lăsa exclusiv în sarcina mamei problema educației copiilor. Tinerii trebuie să știe că responsabilitățile în educarea celor mici revin întregii familii (tată, mamă, frați, bunici), ponderea deținînd-o, evident, părinții. În plus, viitori părinți trebuie să fie înarmați cu o anume pregătire psihologică și pedagogică.

— Care credeți că este la ora actuală stadiul de concretizare a triadei învățămînt-cercetare-producție ?

— Aș spune că trebuie să ne referim mai mult la legătura dintre învățămînt și producție, întrucît la nivelul învățămîntului preuniversitar cercetarea științifică este mai greu de făcut. Ea se poate aborda cu succes abia în clasele mai mari. Cu toate acestea, activitățile organizate în cercurile științifice și tehnico-aplicative oferă cadrul adecvat pentru stimularea curiozității științifice, a gîndirii creatoare și chiar pentru realizarea unor cercetări aplicative de complexitate mai redusă. Aș aminti în acest context că în unele școli s-au obținut rezultate interesante de către echipele mixte alcătuite din profesori, cercetători sau specialiști din producție și elevi, ceea ce demonstrează că nu vîrsta își spune întotdeauna cuvîntul cînd e vorba de idei originale. Din păcate, acest aspect al problemei e adesea neglijat de oamenii școlii, care țind să se țină de „buchea cărții" și a programelor școlare, deși elevii își pun și pun probleme originale, interesante, pe care nu le pot soluționa încă singuri. Legarea învățămîntului cu producția se realizează de mai mulți ani prin sistemul practicii nemijlocite pe care elevii din gimnaziu o realizează în atelierele-școală, iar cei din liceu în ateliere și întreprinderi, în funcție de profil.

— Actuala formulă de organizare și desfășurare a acestei practici în producție vi se pare cea mai potrivită ?

— Nu de formule organizatorice ducem noi lipsă ! Practica în atelierele-școală și în întreprinderi, așa cum se desfășoară ea la ora actuală, este bine gîndită, după părerea mea. Ceea ce nu se realizează încă pe deplin este o bună corelare între structura planului de producție și cea a programei școlare de instruire practică. Mai concret : uneori întreprinderile nu se îngrijesc îndeajuns să ofere elevilor posibilitatea de a cunoaște și de a-și însuși toate operațiile legate de meseria pentru care se pregătesc. Desigur, și întreprinderile au unele greutăți, necesități proprii de producție, dar nu trebuie să se uite că acești elevi sînt viitorii lor muncitori și calitatea muncii lor viitoare depinde în bună parte de felul în care îi ajută în pregătire întreprinderea în perioada formării lor profesionale.

— S-a vorbit nu o dată de o anume scădere a nivelului calitativ al învățămîntului. Și în paginile revistei noastre au fost publicate opinii ale unor cadre didactice în acest sens, anchete, interviuri, prin care încercam să aflăm cauzele și eventual soluțiile acestui „impas". Sînteți de acord că el există ?

— Nu este vorba de un impas, ci mai degrabă de o „criză de timp".

— În ce sens ?

— În sensul că volumul de cunoștințe care se predau pe toate treptele de învățămînt a crescut și tinde să crească necontenit, uneori fără să țină seama de factorul **funcționalitate, operaționalitate.**

— Este vorba deci de supraîncărcare ?

— Da, supraîncărcarea este o realitate. Fiecare profesor — și mai ales cînd este și autor de manuale — consideră că disciplina pe care o predă este cea mai importantă, atunci cînd se discută despre descongestionarea planului de învățămînt.

— Cum vedeți realizată această descongestionare ?

— În primul rînd prin realizarea unor programe de tip modular, bazate pe organizarea conținutului învățămîntului în blocuri de cunoștințe și deprinderi, care să poată fi folosite în totalitate sau parțial, în diferite combinații, în funcție de obiectivele urmărite, de profilul și finalitatea socială a școlii respective. Trebuie să acceptăm că este necesar să se renunțe la unele cunoștințe din programele școlare și să-i pregătim pe elevi în vederea autoinstruirii permanente. O altă problemă este și cea a corelării activităților școlare și extrașcolare. Între acestea din urmă se numără și temele pentru acasă. Unii educatori exagerează, dau copiilor teme peste puterile lor și contribuie astfel la suraîncărcare. Pe de altă parte, deși există „programe comune de activități politico-ideologice, cultural-educative și sportiv-turistice", uneori, datorită insuficientei conlucrări dintre diferiții factori, apar paralelisme, suprapuneri. Fiecare încearcă să-și realizeze sarcinile cît mai bine, uitînd însă că la toate aceste acțiuni trebuie să participe elevul, același elev.

— Există la ora de față o tendință de „maximalism" în alcătuirea manualelor ?

— Da, există o astfel de tendință. Cîte ceva despre asta am și spus deja. Un singur lucru aș vrea să arăt : toată lumea critică manualele, dar prea puțini se angajează să facă altele mai bune.

— Dar există un sistem de concursuri de manuale, deschise tuturor cadrelor didactice și popularizate în mod corespunzător ?

— De cele mai multe ori manualele sînt acceptate prin concurs. Dar se mai întîmplă și să fie comandate, atunci cînd nu se oferă nimeni să le facă, iar concursurile sînt anunțate de regulă în presa de specialitate.

— Anul acesta este pentru învățămîntul liceal un an deosebit, după cîte știm. Ce ne puteți spune despre aceasta ?

— Da, anul acesta urmează să fie școlarizată în clasa a IX-a cea mai numeroasă generație din istoria învățămîntului ; în București de pildă avem peste 44 000 de absolvenți ai clasei a VIII-a, față de circa 19 000 — media ultimilor trei ani ! Vreau să precizez de la bun început că facem eforturi să asigurăm condiții pentru pregătirea teoretică și practică a acestei generații numeroase, la un nivel calitativ cît mai înalt. Sigur, problema nu este deloc simplă. Trebuie asigurate mai întîi spațiile de învățămînt și de instruire practică, mijloacele de învățămînt necesare, dar și cadre didactice pregătite corespunzător exigențelor treptei întîi de liceu. La ora cînd stăm de vorbă, socotim că problemele sînt rezolvate sub aspectele lor esențiale. Am stabilit să dotăm cu prioritate școlile de 10 ani care vor funcționa pentru prima dată cu clasa a IX-a și să asigurăm instruirea profesorilor care de asemenea vor prelua pentru prima dată la treapta I de liceu, deși ei au studii superioare corespunzătoare.

— Cum va fi rezolvată în acest an problema înscrierii absolvenților școlii generale în treapta I de liceu ?

— Pentru a evita aglomerarea exagerată a unor școli desfășurăm o intensă acțiune de orientare și reorientare profesională și școlară a elevilor, dar mai ales în rîndul părinților lor. Ministerul Educației și Învățămîntului a îmbunătățit anul acesta sistemul de înscriere în treapta I, în sensul că acolo unde vor fi mai multe solicitări față de numărul de locuri planificate (pentru că o planificare este absolut necesară, întrucît la absolvire trebuie să li se asigure tuturor un loc de muncă), probele de verificare a cunoștințelor se vor da **pe liceu** și nu pe **profile**, cum se făcea în anii trecuți, cînd candidații cu medii de peste 8,50 n-au putut fi înscriși la Liceul de matematică-fizică „N. Bălcescu", iar candidați cu note mult mai modeste au rămas înscriși la clasele cu profil industrial, beneficiind de baza materială și de încadrarea acestei prestigioase instituții de învățămînt.

— Cum se va face apoi repartizarea pe profile a celor admiși ?

— În funcție de opțiunile lor, în ordinea descrescîndă a mediilor obținute la probele de verificare. Socotim că un asemenea sistem este mult mai echitabil. În același timp, dorim să-i asigurăm pe părinți că noi sîntem permanent preocupați ca la toate liceele și școlile generale cu clase I—X să existe condiții cît mai bune de pregătire și să acordăm cu prioritate sprijin școlilor care nu au beneficiat pînă acum de încadrarea și baza materială cerute de exigențele învățămîntului liceal actual.

Avem, după cum vedeți, sarcini mari și complexe. Încheind un an școlar sub lumina prețioaselor indicații cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară, noi, oamenii școlii, ne pregătim cu toate forțele — alături de întregul nostru popor — pentru a realiza, pe tărîmul în care activăm, acea **nouă calitate** spre care trebuie să conveargă eforturile României socialiste.

TANIA RADU

■ „Sîntem un grup de bătrîni din satul Făget, comuna Valea-Lungă (Alba), între 60 și 87 ani. Venim la dumneavoastră cu o mare rugăminte și încredere că ne veți rezolva greutățile. Sîntem pensionari C.A.P., afară de pensie alte venituri nu avem și mulți dintre noi sîntem bolnavi. Noi vrem să vă spunem că în satul nostru nu se aduce nici făină, nici pîine, mulți dintre noi nu putem merge la oraș să ne aducem o bucățică de pîine căci avem doaluri de urcat pînă la autobuz și noi nu putem. În toate satele vecine se aduce pîine de două ori pe săptămînă, numai la noi nu. Făget, 18 V 1982". **(Chiriac Ioan, 83 ani, Bunea Lenuța, 77 ani, Danea Maria, 74 ani, Danea Vasile, 72 ani, Popa Ioan, 80 ani).**

■ **Direcția Sanitară a Municipiului București, Spitalul Clinic „Colțea":** În legătură cu articolul „Stăpîne, stăpîne îți cheamă și-un cîne" apărut în revista „Flacăra" din 21 mai 1982, vă facem cunoscut că decesul lui Gheorghe Nicolae a intervenit subit, fapt confirmat și prin diagnosticul publicat în revista dvs., depășind posibilitățile actuale de reanimare. În urma cercetărilor efectuate s-au luat următoarele măsuri: Desfacerea contractului de muncă al tov. Vartinez Eugenia pentru faptul că nu s-a deplasat în momentul solicitării; Sancționarea Dr. Petrescu Xenia, medic primar interne, clinica medicală, cu retrogradarea din funcția de medic primar în funcția de medic principal pe o perioadă de 3 luni și trimiterea cazului la Colegiul de disciplină pentru faptul că nu s-a deplasat imediat ce a luat cunoștință la fața locului; Reorganizarea activității camerei de gardă prin asigurarea acesteia permanent cu un medic (stagiar sau secundar), care să acorde primul ajutor pînă la prezentarea medicului de gardă titular din secțiile cu paturi; numirea tov. Stoicea Florica, soră medicală cu liceu, membră a Comitetului de partid al spitalului, ca responsabilă a camerei de gardă, concomitent cu dublarea surorilor de la camera de gardă în tura I și II". Așteptăm și concluziile Colegiului de disciplină.

■ **„Sîntem locatari ai blocului S 9, str. Laboratorului nr. 141, sector 3.** Ne-am mutat de aproape trei luni în acest bloc și cu toate că am plătit fondurile necesare, de 400 respectiv 600 lei de apartament, nici la această dată nu avem lumină la spațiile comune, nu avem apă rece la etajele IV—VIII, vă închipuiți și dumneavoastră cum stăm, cu copiii care au vîrste mici și foarte mici. În aceeași situație ne aflăm și cu gazele, nu avem unde găti. Sînt instalații sanitare și de apă greșit făcute de constructor. Cu speranța că ne veți ajuta în rezolvarea cît mai urgentă a celor semnalate semnăm, locatarii Blocului S 9".

■ Folosirea energiei eoliene, prin fabricarea pe plan local a turbinelor eoliene de putere mică și mijlocie care să se amplaseze în satele și orașele județului Mehedinți, ar ajuta prin aceea că localitățile ar beneficia tot anul de această energie. Fabricarea turbinelor din materiale refolosibile, la un preț de cost acceptabil, ar putea avea loc chiar în atelierele industriei locale sau în cadrul cooperației din cadrul UJCM Mehedinți. În unele sate s-a început deja construirea acestor turbine eoliene cu rezultate bune, dar acestea se vînd la prețuri mari de către speculanți. Construindu-se în cadrul industriei locale sau a UJCM, ar putea fi perfecționate și ar avea și randament mai mare. Ar folosi pentru acționarea unor circulare, tocători de nutreț, polizoare, pompe de apă, irigații etc. Ne-ar bucura să aflăm că se pune în practică această propunere". **(Dumitru Popa, pensionar, sat Izvorâlul de Jos).**

■ „Publicul din Arad întreabă: oare cînd se va reglementa primirea presei din Capitală în ziua apariției? Acum avioanele circulă normal, nu ca iarna. Cursa care transportă pasagerii Arad — Timișoara — Arad ar putea să aducă ziarele dimineața, iar Direcția județeană de poștă și telecomunicații să binevoiască a face un efort pentru distribuirea ziarelor la abonați și la chioșcurile pentru difuzarea presei. Cerem mai mult interes din partea Oficiului P.T.T. Arad față de public — abonați — care plătesc 0,25 lei pentru difuzarea ziarelor la domiciliu. Mulțumindu-vă, așteptăm cu regularitate „noutățile". **Sergiu Olariu, Arad".**

Scrisoare necomentată

Pornind de la articolul „La Drăgășani a apărut un cimitir al peștelui", publicat în revista „Flacăra", în legătură cu pierderile de pește suferite de Întreprinderea piscicolă Botoșani, în timpul înghețului de iarnă, propunem o soluție care în condițiile actuale de poluare a apelor să evite aceste pierderi.

Din articolul amintit rezultă că peștii au murit din cauza lipsei de oxigen și a concentrațiilor mari de poluanți toxici. Noi credem că nu lipsa de oxigen poate fi incriminată ci numai creșterea concentrației de poluanți. Din literatură și din experiența noastră, știm că în timpul congelării unei soluții, cea care trece prima în stare solidă, de cristale, este apa pură. Sărurile dizolvate în apă rămîn la fundul recipientului, deci concentrîndu-se. Același fenomen s-a produs și în cazul iazurilor cu pește. Substanțele toxice poluante s-au concentrat sub gheață la o concentrație care depășea limita lor de toxicitate.

Problema care se pune este de a păstra concentrația poluanților toxici la o limită sub-toxică în condițiile în care stratul de gheață ajungea la 1 m grosime.

Soluția care se impune este de a scădea cantitatea de apă pură care prin înghețare ar ieși din soluție sub formă de cristale.

Noi propunem scăderea suprafeței înghețabile (!) prin adîncirea lacului cu o dragă (3—8 m) în zona de mijloc. Volumul de apă fiind același, suprafața lacului s-ar micșora, cantitatea de apă transformată în gheață ar fi mai mică și limita de toxicitate a poluanților nu ar mai fi depășită. În acest fel s-ar reda agriculturii o nouă suprafață arabilă. Teoretic, numai avantaje.

Vă rugăm să comunicați forurilor interesate propunerea noastră.

DINU STAVRI
Str. Pașcani 3, bloc D. 6, ap. 39
București
Tel. 78 28 58

■ **„Vă rugăm să publicați rîndurile noastre adresate forurilor competente prin care solicităm deschiderea grabnică a unui anticariat în orașul Petroșani. De eficiența economică (și nu numai...) credem că nu e cazul să ne îndoim, iar rezultatele vor fi, cu siguranță, peste așteptări, mai ales că ar servi întregul municipiu. Propunerea a mai fost făcută în anii 1980 și 1981, dar nu s-a putut constata nimic în acest sens". Semnează un grup de studenți din Petroșani.**

■ **Procuratura Generală, Direcția judiciară pentru cauzele civile:** Referitor la scrisoarea petiționarei **Polixenia Iosif** din com. Babeni-Ungureni 120 (Vîlcea), vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru Judecare.

■ „Tin să vă prezint o problemă în terapeutica stomatologică. Pînă la soluționarea combaterii durerilor dentare care se bazează pînă în prezent pe tratamente „tradiționale", propun o soluție pe bază de propolis pentru aplicarea în diagnosticul „pulpită", soluție ce poate fi comercializată și în farmacii, în cazurile urgente, sub formă de picături — fără rețetă. Soluția îmbibată pe vată poate fi aplicată direct de către cel suferind în cavitatea unde se manifestă durerea. Soluția propusă: propolis 20% plus alcool 80° (de 87°) de macerat. Se poate aplica sub forma unui pansament eventual închis. Produsul este biologic, fără componentele iritante și toxice ale soluției Bonain". **(N.R.: Mulțumim dentistului pensionar Gheorghe Gh. Blaga, din com. Afumați-Ilfov, și îl așteptăm la redacție pentru alte precizări, poate și pentru alte soluții ce privesc tratamentele dentare. De asemenea așteptăm opiniile medicilor stomatologi în legătură cu propunerea dr. Gh. Blaga).**

■ **Consiliul popular al sectorului 4:** Răspunzînd Asociației civile a proprietarilor Bloc A 13, str. Uioara nr. 9, referitor la unele probleme privind amplasarea și activitatea Școlii generale nr. 36 din str. Coștila nr. 3, sect. 4, Mutarea gardului școlii nu este posibilă în actuala etapă; plantarea de arbori o puteți executa prin asociația de locatari, cu sprijinul A.D.P., sec. 4; s-a discutat cu colectivul de conducere al școlii, rezultînd că s-au luat și se vor lua măsuri de educare și supraveghere a elevilor pentru a nu mai tulbura liniștea locatarilor, în recreații și după orele de cursă. (Cum, adică, s-au luat măsuri de educare? Educarea nu mai e un proces permanent, unul dintre principalele scopuri ale școlii?)

■ „Pe str. Gheorghe Donici a început să se construiască o școală, iar tovarășii de pe șantier au făcut o improvizație cu niște conducte — de la o gură de apă și de o săptămînă se irosește o mare cantitate de apă. Sînt convins că au de gînd să o țină așa pînă se termină școala. Strada se află pe Calea Rahovei la intersecția cu str. Sebastian. **(Stimate Constantin Iliescu, poate șantierul respectiv dorește să facă în dar bucureștenilor cu dor de mare o... ministațiune nautică...)**

■ **Pentru că tot am vorbit despre... apă, iată scrisoarea Asociației locatarilor Blocului 16, din Bd. Metalurgiei nr. 16:**

„Blocul 16 a fost dat în folosință înainte de 1 Mai 1979. Nu are recepția finală deoarece constructorul, Grupul de Șantiere nr. 5 din CCMB, nu s-a prezentat să facă remedierile. Este vorba în principal, de subsolul blocului, care, de la darea în folosință și pînă acum, este inundat ca urmare a unei defecțiuni de construcție. Apa din canalul colector refulează în subsolul blocului nostru, ori de cîte ori canalul se înfundă. În urma sesizărilor **la toate nivelele** s-au deplasat o serie de comisii la blocul nostru au constatat că sesizarea e fondată și... au plecat. Or, numai cu atît, apa de la subsol, țînțarii și mirosul insuportabil nu se pot înlătura. S-a reproșat asociației faptul că nu se spală subsolul, dar acest lucru nu e posibil, deoarece pe jos nu e beton ci pămînt, chipurile, bătătorit. De trei ani Blocul 16 este plin de țînțari și mirosul de pe scări pătrunzînd în apartamente le face improprii destinației lor.

■ **Primim din partea Casei Tineretului Timișoara:** „Clubul de anticipație „Helion" al Casei tineretului din Timișoara organizează între 4 și 6 iunie 1982 ediția a II-a a Festivalului de literatură și artă de anticipație „Zilele Helion". Din program: lectura lucrărilor înscrise în concursul de creație, simpozion organizat de cenaclurile Helion, H.G. Wells, Quasar, un film științifico-fantastic și o masă rotundă.

■ **Consiliul popular municipal Tîrgoviște:** Referitor la cele sesizate de către locatarul **Dumitru Chesaru** din str. Aleea Socului, bl. 19: Cu concursul organului local de miliție și al Asociației de locatari din zonă s-a organizat supravegherea acestui teren și într-adevăr au fost depistate unele persoane lipsite de bună cuviință care deranjau locatarii prin manifestări indecente. Acestora li s-au aplicat avertismente sau amenzi contravenționale — după caz — și în acest mod aspectele din scrisoare au fost soluționate. În prezent respectîndu-se liniștea și climatul civilizat în zona respectivă.

■ **Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziție, desfacere a mărfurilor și credit Alba:** La scrisoarea tov. **Maria Vîrciu,** om al muncii, încadrată la coop. de producție, achiziții și desfacere din com. Sohodol (Alba), prin care sesizează faptul că a fost pedepsită pe nedrept, scrisoare publicată în revista Flacăra nr. 19/14 V 1982, vă comunicăm că UJECOOP Alba, ca urmare a contestării sancțiunii, a constatat netemeinicia acesteia și prin Decizia nr. 102/3 V 1982, a anulat decizia cooperativei, ca nelegală.

■ **Primim din partea tov. prof. Ioan Gorea, de la Școala generală nr. 13 din Cluj-Napoca:** Formația corală „ANTIFONIA" a conservatorului G. Dima din Cluj-Napoca dirijată de Dr. conf. Constantin Rusu a obținut PREMIUL I CUM LAUDE la Festivalul-concurs de la Neerpelt (Belgia) la începutul lunii mai 1982 și a susținut în continuare concerte în orașele Lanaken și Gent. Multe felicitări!

■ **Combinatul de oțeluri speciale, Tîrgoviște:** Privind scrisoarea adresată de către tov. **Emilia Preda,** care reclamă că în 1979 a fost calificată ca termist (după 6 luni a avut accident în muncă, fapt pentru care a fost pensionată), dar nu mai poate lucra la același loc de muncă: Fața de cele de mai sus s-a luat legătura cu conducerea uzinei și s-a stabilit să i se schimbe locul de muncă tot în cadrul secției LBE, la atelierul bobinaj pentru calificarea bobinator, unde sînt îndeplinite condițiile de muncă recomandate de medic. Tovarășa Emilia Preda a fost mulțumită de noul loc de muncă.

■ **Consiliul popular al municipiului** Deva ne informează, în legătură cu scrisoarea unui grup de cetățeni din Deva, Bd. M. Kogălniceanu, bloc 2, că din analiza celor sesizate a rezultat că acestea corespund adevărului. Pentru a elimina neajunsurile semnalate de locatari s-a discutat cu conducerea autobazei și sînt în curs de perfectare formele de atribuire provizorie, aflate în administrarea acestei unități, a unei porțiuni de teren, preluat de la întreprindere, prin amenajarea căreia se va îndepărta parcul de autobuze din imediata vecinătate a locuințelor.

■ Dacă aveți ocazia să treceți prin Roman, veniți să vedeți o stradă construită în 1975, care a costat peste un milion de lei și pe care în martie 1981 au distrus-o constructorii trustului local. În loc să facă lucrări de amenajare a șantierului, au construit „transee" pe mijlocul străzii, înșir scot cu macaralele mașinile din gropi". **Locuitorii străzii Vasile Alecsandri din Roman.**

■ **Institutul de medicină din Timișoara** ne informează, în legătură cu articolul **„Concurs fără acoperire morală"**, publicat în revista noastră la **20 IV 1982**, că doctorița **Mariana Vasile** a fost declarată, de către comisia de concurs, reușită. La rîndul său, Consiliul profesoral, luînd în discuție cazul respectiv (amintim că celălalt concurent, **dr. C. Cojocaru,** introdusese o contestație) a validat rezultatul concursului pentru ocuparea unui post de asistent universitar la catedra O.R.L., poziția X/8, concurs cîștigat de **dr. Mariana Vasile.** Hotărîrea aceasta a fost confirmată și de Senatul Facultății de medicină din Timișoara, renunțîndu-se astfel la ideea (criticată în articolul nostru) repetării examenului.

În acest fel, s-a îndeplinit un act de dreptate, pe care îl salutăm cu satisfacție. Prompt, adevărat și în spiritul echității.

■ De cîțiva ani un „trust" de speculanți și intermediari se instalează cu corturile în piețele Capitalei, în jurul sărbătorii Moșilor, vînzînd munți de ouă vopsite cu duco, înșelînd populația și concurîndu-i pe ceramiștii din Hurezu, Oboga și alte centre reputate. O poluare a folclorului sub ochii noștri.

Știrea ne-a parvenit de la **sculptorul C. Iordache,** care ne mai face cunoscut că urmele cetății dacice din Brașov se degradează tremendabil. Istoricii locali ne amintesc că înălțimea Timpa era denumită de germani „Zinoe", care în germana veche înseamnă „cetate fortificată", altarele lui Cronos. Însuși Nicolaus Olahus afirma că în limba dacică Brașovul s-ar fi numit Zemigetuza, care ar fi însemnat „înălțimea altarelor lui Zamolxis Cronos-zeu al timpului. Transmitem apelul sculptorului C. Iordache organelor în drept pentru restaurarea și conservarea acestor ziduri de cetate. Ele fac parte din tezaurul patrimoniului național.

■ O știre venită din **Tîrgu Frumos,** de la **Dumitru Păpușoiu,** „Zilele acestea comuna Bivolari din județul Iași a trăit două evenimente importante: inaugurarea noului cămin cultural, clădire construită prin contribuția voluntară a locuitorilor și care are o sală de spectacole cu 450 de locuri, o expoziție permanentă, un club pentru tineret și o bibliotecă; al doilea eveniment, inminarea Ordinului Muncii clasa a II-a Consiliului popular".

■ „Propunem Inspectoratului școlar al municipiului București și M.E.I., ca, la recomandarea directorilor caselor de copii și ai școlilor speciale, educatorii care au primit calificative bune și foarte bune, care s-au achitat de sarcini în mod conștiincios, iubind cu dragoste între copii și care doresc să rămînă în casele de copii, să fie menținuți în continuare, situația educatorilor suplinitori fiind hotărîtă din timp, chiar în perioada vacanței de vară, astfel ca la 1 septembrie toți educatorii să fie prezenți între copii, pentru a-și putea organiza grupele de elevi în condiții bune, luînd măsuri pentru echiparea copiilor cu îmbrăcăminte, rechizite. Perioada 1—15 septembrie este MOMENTUL CRITIC din casele de copii, mai ales că vin preșcolarii, care au probleme deosebite — în ceea ce privește acomodarea". **(Stoinie Gleb** — director al casei de copii școlari nr. 3, București)

■ **Direcția județeană de poștă și tc. Alba:** „Referitor la sesizarea lui **Bircia Ioan** din **Decea,** vă comunicăm că în urma cercetărilor am constatat că cele semnalate sînt reale. Am sancționat lucrătorii oficiului Aiud, vinovați de neregulile produse". **Cum?**

Pagină realizată de PIA OLARU ■

Poșta redacției

■ **Constantin Maria** — București: Pensiile de invaliditate gr. III împreună cu retribuțiile primite pentru muncă depusă nu pot depăși pentru cei încadrați în grupa III de muncă, așa cum este cazul dv., 70 la sută din retribuția avută la data pensionării, actualizată potrivit majorărilor pentru acea funcție ■ **Ioan Trifu** — Mediș: Aveți posibilitatea ca, după trecerea unui interval de 3 luni de la încadrarea în categoria a IV-a, să solicitați înscrierea la examen pentru categoria a V-a de retribuție ■ **Matilda Ruxanda** — Constanța: La scrisorile dv. ați primit răspuns de la ADAS, la data de 5 mai a.c. ■ **I. Dinu** — Arad: Urmăriți revista „Tribuna școlii", unde vor fi publicate posturile și catedrele vacante, perioada de depunere a dosarelor de transferare, precum și indicațiile privind transferarea cadrelor didactice în acest an ■ **Mircia Popescu** — Constanța: Cereți relații la Consiliul popular Girbovi ■ **Marius Catrina** — București: Interesați-vă direct la Institutul de arhitectură ■ **Nicolae Pîrvu** — Caracal și **Rozalia Szabo** — Sighișoara: Repartizarea pe locuri de muncă și precizarea atribuțiilor și răspunderilor acestora, precum și schimbarea locului de muncă în cadrul unității, în aceeași localitate, pentru buna organizare a producției, fără modificarea elementelor esențiale ale contractelor de muncă, sînt de competența exclusivă a conducerii unității ■ **Ion Tănăsescu** — București: Scrisoarea la care vă referiți nu s-a primit. Reveniți cu amănunte ■ **Ioan Scheau** — Brașov și **Ilie Pîrnea** — Vlădești (Vîlcea): Scrieți-ne sau treceți pe la redacție (secția probleme cetățenești) ■ **Elena Gordun** — București: Dacă apartamentul aparține instituției, nu se poate ■ **Ion Iachim** — Constanța: Sporul de șef de echipă se ia în considerare numai la stabilirea retribuțiilor tarifare ale muncitorilor (șefi de echipă) care sînt promovați în funcții de maiștri ■ **Neculai Hanu** — Muncelu (Vrancea): Cereți la unitatea sanitară de care aparțineți trimitere la o clinică de specialitate din București.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Nimic nu e mai gol decît un bazin gol

Am bătut, timp de trei zile, drumurile a două județe și am cunoscut la Comitetele Județene pentru Educație Fizică și Sport tovarăși foarte amabili a căror principală îndeletnicire părea a fi, cel puțin în aceste zile, întocmirea de situații, tabele, planificări. Activiști sportivi de mîna întîi trudind din greu la hîrtii ! !

La Baia Mare, bunăoară, trebuia întocmită **urgent** o situație a atletismului, o apreciere a momentului și a perspectivei. Există în județ 18 antrenori retribuiți, cu obligații deosebite în ce privește selecția celor mai dotați copii. Fiecare antrenor de atletism are datoria de a avea 13 copii la grupa „începători", 12 la grupa „avansați" și 4—8 copii la grupa de perspectivă. Evident, nu-i vorba numai de selecție. Ca să-ți dai seama de talentul unui copil, el trebuie pregătit. În general, listele de nume de copii pe care le pregătesc antrenorii nu pot fi socotite o bază reală de discuție. În aceste grupe au fost nominalizați, la întîmplare, copiii de prin preajma antrenorului, ca să-i iasă omului numărul.

Ca să iasă numărul în plan județean.
Ca să iasă numărul în competițiile de masă pentru copii.

Sigur, sportul de masă are mai multe rațiuni, cea mai sănătoasă dintre ele fiind și cea mai veche : o minte sănătoasă într-un corp sănătos. Numai că vedem bine, organizarea sportului de masă, în mai toate compartimentele, contează pe oameni calificați și plătiți să se ocupe de organizare. Or, un lucru organizat trebuie să dea și rezultate măsurabile. Pentru organizarea pe țară a sportului de masă există o armată de oameni și o conducere centrală : Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport. Dacă aici, tot ce pare a avea pînă la urmă importanță, sînt hîrtiile, e normal ca situația atletismului românesc să fie aceea pe care o cunoaștem și, am putea spune, cu prisosință zînzirul „Sportul" de a bune adesea carul înaintea oiștii, aceea pe care o îndurăm plini de speranță. Să ne întoarcem însă la teancurile de hîrtii de la C.J.E.F.S.-uri, să privim mai de aproape realitatea unor sporturi ce vorbesc de interesul real ce se acordă pregătirii prin sport a tinerelor generații și să fim de acord că trebuie schimbat ceva.

Iar ce trebuie schimbat e conceptia.

Și cum conceptia e a unor oameni care țin la ea, de moment ce o hotărăsc și o codifică, trebuie schimbați chiar niște oameni.

Tovarășul Antoniu Biro, secretarul C.J.E.F.S. Satu Mare, e un om dăruit cu trup și suflet sportului. A făcut sport de performanță în mai multe ramuri, și-a clădit un fel de monument al profesiunii, învățînd să înoate mai bine de 25 000 (!) de copii și, ce-i mai important, e o persoană care știe că fiecare lucru, ca să fie bun, trebuie să înceapă bine. Îi propun să citim „Calendarul competițiilor sportive de masă din cadrul „Daciadei" ediția 1982 și tocmai etapa de vară. În care ne găsim. Să citim, de exemplu, nu capitolele de motociclism, automobilism și tir (etapele de asociație sportivă, localitate și județeană) pentru că, oricît am fi noi de dedați statisticilor, tirul nu e și n-are cum să fie sport de masă, iar automobilismul e departe de a fi soluție pentru o minte sănătoasă în corp sănătos. Să vedem, de exemplu, unde pot să înoate copiii și, îndeobște, masele — dacă vorbim de sport de masă — în Satu Mare. Există două bazine : unul cu ape termale, mic și în afara intereselor sportului, și un al doilea, pe malul Someșului care, poate să vă pară straniu, deși există n-are cum să fie umplut cu apă. E un bazin, ca să-i spunem astfel, cu o condiție pur conceptuală. Și nimic pe lumea asta nu-i mai gol, după cum observa un scriitor, decît un bazin gol. E limpede că, în absența unui bazin de înot cu apă, în municipiul Satu Mare și județul Satu Mare, oricîte statistici ar face C.J.E.F.S.-ul și C.N.E.F.S.-ul, concursurile „Daciadei" la capitolul sport de masă-înot rămîn niște agreabile ficțiuni.

Sigur, avem datoria morală de a nu construi mari complexe sportive cîtă vreme nu am pus bine la punct pregătirea fizică în școli, pe terenurile și în sălile de sport existente. Dar un bazin de înot nu-i, orice s-ar zice, decît o cheltuială minimă cu un folos deasupra oricărei îndoieli. Bazinul gol de la Satu Mare și care nici nu are cum să fie umplut cu apă — neavînd, pe românește zis, teavă — aparține gospodăriei municipale.

La Asociația sportivă „Unio" l-am cunoscut pe tovarășii Alexandru Meszaros, președinte, pe secretarul Gheorghe Liboteanu și pe activistul voluntar Iosif Tarr. „Unio" e o asociație sportivă sindicală tipică. Uzina contează pe aproape 12 000 de oameni, grupul școlar are 3 500 elevi, se face sport și îndeosebi sport de masă fiindcă e mult tineret și muncă e grea și cere ceasuri de prietenie prin sport. Asociația are 7 600 de membri cotizanți, 317 sportivi de performanță și 3 400 de oameni în cele 14 ramuri de sport din campionatul asociației. Ce n-are „Unio" e încă un stadion și, în general vorbind, o dotare pe măsura faimei uzinei în industria noastră. Anual, din cotizații și din sprijinul Consiliului Central al Sindicatelor se cheltuiește cu sportul — de masă și de performanță — cam 1 000 000 lei. „Unio" este și genul tipic de asociație sportivă muncitorească spre care ar trebui să se orienteze hotărît C.N.E.F.S.-ul pentru revitalizarea unor ramuri sportive în suferință : lupte libere, haltere, box.

Tovarășul Alexandru Meszaros, consideră că trebuie să mulțumească tovarășilor Nicolae Dragason, secretar, și respectiv Vasile Vintilă instructor al C.N.E.F.S.-ului pentru județul Satu Mare pentru bunăvoința de a-i fi sprijinit în procurarea unor materiale (o bară olimpică la haltere, o saltea de lupte, ambarcațiuni pentru caiac-canoe).

În planul de măsuri al C.J.E.F.S. pentru anul 1982 se prevede, la „Unio" Satu Mare, selecția unui număr de 1 500 de tineri (între altele la lupte, haltere și caiac canoe). De fapt aici se poate vorbi cel mai clar de baza de masă a sportului de performanță, fiindcă o mulțime de concursuri, mai mici și mai mari, contabilizate în planurile de măsuri județene și naționale au mai degrabă caracter de agrement. Dealtfel, se practică o anume confuzie în definirea domeniului sportului de masă, planurile de măsuri avînd uneori ambiția de a planifica totul, pentru a nu planifica, de fapt, nimic.

Iată, bunăoară, paragraful „Activitatea în cartierele de locuințe" din planul de măsuri al C.J.E.F.S. Satu Mare, compus pe ideea un „hei-rup" total, ca reacție respectuoasă la indicațiile C.N.E.F.S. de a se cuprinde în activitatea sportivă, cum-necum, toată lumea : „vor fi organizate întreceri între blocuri pentru toate vîrstele și sex la ramurile preferate și accesibile ca : tenis de masă, șah, volei, fotbal redus și altele".

Și, atunci, ne întrebăm : oare este atît de datoare asociația sportivă a unei întreprinderi de prim rang, cum e „Unio", să mulțumească tovarășilor Dragason și Vintilă, pentru că au avut amabilitatea de a răspunde unor trebuințe vitale ale asociației ? Nu cumva s-a ajuns în faza critică în care o seamă de funcționari ai C.N.E.F.S., în fond angajați ai oamenilor muncii, se poartă ca niște seniori ai bunăvoinței ? Un nou popas la Liceul industrial minier. În Baia Mare sportul de masă are, desigur, succese, există oameni care sfințesc locurile unde muncesc dar și oameni care, oricît ai îndulci cuvîntul, nu-și propun parcă decît să prăpădească bunurile ce îi s-au dat. Baza sportivă a liceului acesta cu peste 2 500 de elevi și care ar putea face în mod efectiv demonstrația unei eficiente pregătiri pollsportive (stadion cu tribune, sală, grupuri sanitare) e practic compromisă. Tovarășul Alexandru Nicoară, activist al C.J.E.F.S. Maramureș pentru disciplinele handbal, judo, oină, tenis de masă e de părere că activiștii C.J.E.F.S.-ului nu pot să se ocupe decît de îndrumare și control și că organizarea propriu zisă a sportului de masă e în sarcina unităților industriale, a comunelor, a organizațiilor obștești.

De fapt, adevărurile sînt mai multe : totul începe de la învățămîntul de specialitate, de la institutele și facultățile cu profil sportiv, de la modul în care e înțeleasă la Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport activitatea sportivă de masă, de la practica de a număra sute și mii de competiții al căror scop e foarte discutabil, de moment ce sportul românesc a regresat în mai toate ramurile unde deținea, pînă nu de mult, poziții fruntașe. Dacă citești lista acestor competiții și-i asculți pe activiștii remunerați ai C.J.E.F.S.-urilor cum vorbesc de candid despre procentele de creștere a activității sportive de masă, totul e bine și frumos. Numai că binele acesta de la bază are o măsură acolo, la nivelul performanței. Și măsura ne spune că, de fapt, la bază treburile nu-s deloc clare. Că luptînd pentru mult, s-a pierdut din vedere tocmai calitatea activității sportive de masă. Adică exact ceea ce contează.

TUDOR OCTAVIAN ■

De ce și duminică ?

Simbătă, 5 iunie a.c., am descins la Cimpulung Muscel cu speranța că vom putea fi martorii unor manifestări sportive de masă, organizate, fiind un început de vară promițătoare și orașul beneficiind de un aer mai tare, care grăbește șîngele. Încercarea de a intra în contact telefonic cu consiliul orășenesc de educație fizică și sport, respectiv cu tovarășul Ion Dumitrașcu, președintele acestuia, s-a soldat cu un eșec. A răspuns femeia de serviciu. Am luat drumul stadionului. Acolo, agățat de întrebările noastre, un ins între două vîrste a strigat cu mîinile făcute pîlnie la gură, spre celălalt capăt al pistei : avem ceva mîine ? De acolo, de departe, ne-a venit drept răspuns doar o ridicare din umeri. Am ajuns, în sfîrșit, și la seduul cochet al C.O.E.F.S., unde, într-adevăr, singura ființă cu care s-ar fi putut sta de vorbă era femeia de serviciu. Era 11,30. În jurul orei 11, tovarășul Ion Dumitrașcu plecase acasă și nu avea telefon. Ne-am interesat dacă l-am putea găsi cumva a doua zi. Mîine ? Duminică ? — s-a mirat femeia de serviciu și am înțeles, desigur, că simbătă și duminică, la Cimpulung Muscel, sînt zile îndeobște nepotrivite pentru sport. Simbătă, e de priceput, sînt trei ceasuri rele... Dar de ce și duminică ?

MIHAI PELIN ■

Gimnastica a ajuns sub podium !

La începutul lunii mai, cînd toate titlurile internaționale de gimnastică ale României au revenit tricolorilor, la fete și băieți deopotrivă, a fost mare sărbătoare la F.R.G., la C.N.E.F.S. și, firește, la ziarul „Sportul". O parte a presei, „Scînteia tineretului", „Flacăra" etc., s-a bucurat și ea, ca de oricare alt succes al sportului românesc, dar a refuzat să intre în corul lăudătorilor patronat de C.N.E.F.S. Ba mai mult, vezi numărul nostru din 7 mai, s-a insistat asupra riscului inducerii în eroare, izbînzile acelea fiind obținute, repetăm, în fața unor adversari mediocri, de mîna a doua.

Ținute la sfîrșitul săptămînii trecute, la Constanța, campionatele naționale au confirmat, din păcate, aceste rezerve, aceste temeri. Nivelul competiției a fost foarte slab, pe alocuri lamentabil, el probînd că gimnastica românească, disciplină care ne-a adus pînă nu de mult satisfacții majore, se află în impas, amenințată fiind, dacă lucrurile vor continua așa, pe linia rezistenței minime, să piardă pozițiile cîștigate pe plan internațional. Dacă de la băieți, s-o spunem deschis, nu ne așteptam la cine știe ce, căci avem convingerea că isprava de la Universiadă nu va fi egalată curînd, dacă va fi vreodată, în schimb comportarea fetelor a dezamăgit profund, ridicînd serioase semne de întrebare cu privire la seriozitatea și pasiunea cu care se muncește în acest domeniu. La Constanța, în condițiile în care inegalabila Nadia Comăneci a apărut în postură de arbitru, titlul a revenit, într-o manieră categorică, Laviniei Agache, singura care a mai luminat un concurs în care căzăturile și ratările, unele de-a dreptul penibile, au abundat. În finala la sol, Lavinia a primit nota 10, evoluțiile ei au fost sigure și curate, dar la fel de adevărat e și că eleva din Deva s-a îndreptat cu ușurință spre cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. În lipsa Ecaterinei Szabo, asupra căreia vom reveni, Cristina Grigoraș, Rodica Dunca și, mai ales, Emilia Eberle, componente ale lotului național și sportive cu palmarese strălucitoare, Grigoraș campioană europeană la sărituri și vicecampioană europeană la individual compus (Madrid, 1981), Dunca medaliată cu bronz în proba de bîrnă (Madrid, 1981) și campioana mondială cu echipa (Forth Worth, 1979), Eberle campioană mondială la sol (Forth Worth, 1979), s-au prezentat sub orice critică ?! Grigoraș (C.S.S. Onești) a dobîndit un titlu, la sărituri, dar a căzut la paralele și a ratat la bîrnă și la sol, încheind pe locul 4 la individual compus, departe de ceea ce se așteptă de la ea ?! Și mai slab s-a comportat Dunca (C.S.M. Baia Mare), locul 9, dar cea mai mare deziluzie a campionatelor a furnizat-o, fără îndoială, Eberle (C.S. Arad). Cu cîteva kilograme în plus, șovăielnică și indiferentă, ea a înregistrat la sărituri liber alese media 4.25 ?! cu un total de 66,60 p, față de 78 925 ai Laviniei, fosta campioană a lumii n-a intrat pe lista primelor 30 clasate, ea părînd o umbră a performerei de altădată ?! Sigur, e promițătoare ascensiunea sibiencelor Mihaela Stănuleț și Camelia Renciu, cîștigătoarele medaliilor de argint și, respectiv, bronz la individual compus, dar saltul lor nu le face încă să fie competitive pe plan internațional și, oricum, el nu reprezintă decît o palidă consolare pe lîngă marcatul regres al celor 3, între care Dunca și Eberle sînt foste campioane mondiale ? ! Iar acest regres e, lesne de dedus, general, de ansamblu, nefiind vorba de simple ieșiri din formă. Singura care ar fi putut emite pretenții la titlu ar fi fost, după opiniile specialiștilor, Ecaterina Szabo, numai că aceasta n-a luat startul la Constanța, în aceleași zile participînd la un turneu în Olanda, pe care, dealtfel, l-a și cîștigat. Victoria ei în „Ennia Gold Cup", pentru care i se cuvin, firește, felicitări, nu ne împiedică însă să întrebăm dacă n-ar fi fost normal ca și Ecaterina Szabo să ia parte la campionatele naționale ? Acestea sînt, mai bine-zis ar trebui să fie cea mai importantă competiție dintr-o disciplină sportivă sau alta, în funcție de desfășurarea căreia ar trebui fixat întregul calendar intern și internațional, cu excepția subînțeleasă a campionatelor mondiale, europene etc. Numai că, de mai mulți ani, C.N.E.F.S. ne-a obișnuit cu astfel de „scutiri", care nu fac altceva decît să scadă valoarea și prestigiul competiției interne numărul 1 ?! Cazul Ecaterinei Szabo nu-i, din păcate, singular. Atlete care se fofilează, voleibaliști „pregătiți" pentru cupele europene în afara campionatului, șahiste sau șahiști care, exact pe perioada naționalelor, au de onorat felurite invitații, tenismani fruntași mereu absenți de la campionatele țării, cu toții beneficiind de înțelegerea și complicitatea C.N.E.F.S. ? ! Astfel de practici, am mai spus-o și o repetăm, nu duc la nimic bun, ele prejudiciază, din interior, interesele sportului românesc, ajuns în neplăcuta situație de a coda tot mai multe poziții de elită.

În gimnastică, ceva trebuie întreprins și încă urgent, căci nivelul a scăzut și scade cu fiecare zi. Atît cel al valorii, cît și cel al pretențiilor, neputîndu-ne altfel explica declarația dată, după naționale, de antrenoarea federală Maria Simionescu unui cotidian, cum că „în linii largi (cum adică ? !) competiția a fost reușită ? ! Dacă superficialitatea și automulțumirea care au transformat naționalele într-o „șușă" nu vor fi curmate prin măsuri drastice, dacă F.R.G. și C.N.E.F.S. nu vor renunța, măcar acum, la atitudinea lor de pasivitate și îngăduință, gimnastica românească va ajunge, cît de curînd, să trăiască din amintiri.

Pînă atunci însă, la fel de firească ni se pare întrebarea cine poartă vina și pentru acest regres ? Cine răspunde ? În gimnastică, în alte discipline, talente și posibilități sînt, s-a demonstrat asta, dar lipsa de competență în aprecierea și dirijarea lor, ca și falsele raportări, umflarea cu orice preț a unor rezultate derizorii, își spun, tată, tot mai apăsat cuvîntul. Exigențele puse de partid în fața tuturor domeniilor de activitate sînt, firește, valabile și în sport, dar de la angajamentele asumate de C.N.E.F.S. pînă la fapte rămîne, ni se pare limpede, o distanță cosmică ?! Vom mai vorbi despre toate astea.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dinamo a cîștigat campionatul, retrogradarea încă nu s-a decis

Indiferent de rezultatele ultimei etape, programată mîine, Dinamo București e noua campioană de fotbal a țării. În timp ce Craiova a pierdut, miercuri, la Petroșani, 0—1 cu Jiul, Dinamo a cîștigat acasă în fața Corvinului, 3—2, acumulînd 47 de puncte față de cele numai 43 ale Universității. Adresînd virtualilor campioni felicitările de rigoare și urmînd, firește, să revenim asupra subiectului, să notăm însă că meciul dintre Dinamo și Corvinul a fost de slabă factură. În fața unui adversar ce părea să fi intrat demult în vacanță, apărîndu-și șansa fără convingere, Dinamo s-a zbătut mai mult pentru succes și, prin această prismă, l-a meritat. Gazdele au atacat pe alocuri insistent și, chiar dacă au cîștigat printr-un 11 metri oferit de arbitru, victoria lor n-a fost, nici o clipă, pusă în cumpănă. Numai că jocul lor a fost dezordonat, lipsit de lumină și inspirație. Cel mai neinspirat om din teren s-a arătat însă arbitrul orădean Mircea Nețu, despre care auzisem și, mai ales, citisem o grămadă de lucruri bune. Miercuri, el a lăsat o impresie penibilă. A fluierat adesea anapoda și, în plus, a acordat bucureștenilor, la scorul de 2—2, un penalty imaginar, interpretînd drept fault o ieșire din poartă a lui Ionită. A marcat Custov (care a deschis și scorul, tot din 11 metri), celelalte goluri fiind realizate de Multescu (2—0), Nicșa (2—1) și Andone (2—2). Să mai notăm că, în minutul 63, a intrat în joc și Mircea Lucescu, al cărui gest, o spunem deschis, nu l-am înțeles, el nefăcînd altceva în teren decît să poarte o discuție amicală cu Ion Marin ? !

Celelalte rezultate ale etapei cu numărul 33 (Chimia Rm. Vîlcea — Poli. Timișoara 2—1, Progresul — F.C. Olt 1—3, F.C. Argeș — Steaua 1—0, F.C. Constanța — F.C.M. Brașov 3—0, „U" Cluj-Napoca — S.C. Bacău 1—2, A.S.A. Tg. Mureș — U.T.A. 3—0, C.S. Tîrgoviște — Sportul studențesc 2—2) au complicat, îndeobște victoria băcăuanilor la Cluj-Napoca, lucrurile în partea de jos a clasamentului, ultima parte a așazisului clasament al adevărului arătînd astfel : 14. F.C. Constanța -3 (golaveraj -7) ; 15. A.S.A. Tg. Mureș -4 (-1) ; 16. U.T.A. -4 (-7) ; 17. „U" Cluj-Napoca -4 (-12) ; 18. Progresul -14 (-29). Dacă soarta Progresului e fără dubii, în privința locurilor 16 și 17, retrogradabile, situația e încurcată în continuare, verdictul urmînd să se pronunțe simbătă. **(Ov. I.)**

OMUL CARE JOACĂ

O concluzie și... o sugestie

Am așternut timp de trei săptămîni pe hîrtia acestei rubrici cîteva aspecte ale tacticii actuale, inspirate din ceea ce s-a jucat și se joacă acum prin lume și la noi, argumentate și desenate de dinamica mereu în perfecționare a jocului. Este un subiect foarte vast din care am încercat să prezint ceva din „îmbogățirea" posibilităților de exprimare ale părților laterale ale sistemului în care se acționează. Această realitate este și apanajul fotbalului nostru, pe care trebuie să o păstrăm și să o dezvoltăm în continuare conform posibilităților incontestabile pe care jucătorii noștri le au de a se descurca mult mai bine decît mulți pe marginile terenului, zonele mai puțin aglomerate deocamdată ale fotbalului actual. Vreau să închei prezentarea acestei idei a concepției de joc, ce va rămîne, bineînțeles, deschisă comentariilor și perfecționării, propunînd și un mijloc de antrenament, poate cunoscut dar uitat mereu, prin care se poate realiza mărirea disponibilităților de joc.

Este vorba de **antrenamentul tactic individualizat.** Ceva asemănător antrenamentului tehnic sau fizic de individualizare. Țin minte că după participarea echipei Dinamo în 1961 la turneul de la New York, tradițional pe atunci, jucătorii dinamoviști au rămas surprinși cînd, la un joc, antrenorul scoțienilor de la Kilmarnock a prezentat și a evoluat cu formația sa punînd apărătorii în atac iar pe atacanți așezîndu-i în linia defensivă ! Întrebat după meci ce a vrut să arate prin această manieră bizară de a gîndi jocul, mucalitul scoțian a argumentat „că a încercat să le arate pe viu și unora și altora cît de greu le poate fi pe posturi cu care nu sînt obișnuiți"... De atunci știm cît de mult s-a transformat fotbalul, ajungîndu-se la formula de... **totál** care, desigur, pare cunoscută... Ea s-a realizat conștient — premeditat sau de multe ori intuitiv, prin desființarea apanajului de a activa doar în anumite zone a unor jucători puși pe fugă, așa precum cereau și detele de efort mereu mai pretențioase ale dinamicii jocului. Nu vreau să stabilesc dacă această **mărire a sarcinilor de joc** s-a făcut printr-o pregătire în acest sens sau, pur și simplu, ca în foarte multe cazuri, mișcarea jucătorilor a sugerat unor tehnicieni inteligenți disponibilitățile prin care poate fi completat surprinzător pentru adversari jocul propriei echipe. Principalul mi se pare ca în jocurile de antrenament din perioadele pregătitoare, atunci cînd ar trebui să se pregătească concepția de joc sau chiar în cele de la mijlocul săptămînii (sigur, atunci cînd se poate), antrenorii să fie aceia care să-i oblige pe unii jucători să evolueze în cadrul unor **canoane tactice — sarcini de joc,** prin care să-și completeze posibilitățile de exprimare dînd noi contururi de ocupare în mișcare a zonelor terenului. Astfel, plecînd de la simplu spre complex, jucătorii noștri ar simți că fac lucruri de care nu se știau capabili, îmbogățind la rîndul lor prin actul imaginativ spontan al creației în continuare arhiva tactică a fotbalului. Se pot da teme precise în acest sens, indiferent de denumirea încă actuală a posturilor, și nu s-ar mai putea spune nici că jocurile de antrenament fie și cu juniorii sau tineretul la jumătatea săptămînii se fac numai de dragul de a se face.

După această concluzie la cele cîteva reflecții tactice, îmi permit să emit și o sugestie, tot fotbalistică, dar de altă natură. F.R.F. a trimis cluburilor rugămintea de a-și exprima în scris, prin președinții și căpitanii lor de echipă, părerile în legătură cu ceea ce ar trebui să cuprindă un viitor posibil „Statut al jucătorului de fotbal". Intenția este lăudabilă, nu este nouă, are o importanță deosebită pentru binele eventual al fotbalului nostru, și o salutăm ca atare. Dar, dacă s-au cheltuit atîția bani de prea multe ori pentru a se da teste organizate pentru toate echipele pe „Republicii" sau prin diferite centre din țară, cred că — avînd în vedere importanța incontestabilă a așezării pe baze mai realiste, în pasul revoluționar al vremurilor a datelor de existență a factorului inițial, jucătorul —, se putea organiza o discuție cu o participare și mai largă, pe viu, măcar o singură dată, într-una din încăperile C.N.E.F.S. Nu de alta dar tocmai de lipsă de idei nu ne putem noi plînge pentru a construi adevărata identitate pe care i-o dorim „muncitorului din fotbal", ci de „pierderea" acestor bune intenții enunțate de atîtea ori, între etajul II și I al sus-numitei instituții și, de aici, mai departe... Așa că, dacă și „scripta a început să... volant". vorbele mi le păstrez așteptînd eventuala acceptare a sugestiei propuse.

CORNEL DINU ■

Cronica șoselei

„Cînd alcoolul îl bea pe om"

Nevestei i-a spus că lucrează în schimb prelungit : „Adică cum mă, Gelule, e schimbul ăsta prelungit ?" „Pui și tu niște întrebări de te doare capul. Parcă n-am mai lucrat așa și pînă acum. Muncesc 8 ore, fac o pauză de o oră, două, pun capul jos, la dormitorul special amenajat, apoi îmi continui munca".

Pentru Gelu, noțiunea avea un înțeles special. După 8 ore, de pildă, în schimbul II — al treilea urma la „Continental", „Zori de zi", „Armonia" etc. și apoi, după un atît de delicos schimb de noapte, pe la 6 dimineața, el dădea un telefon soției și o anunța că uzina îl solicită și la programul de dimineață. „Sînt epuizat, dragă Mirela, nu mai pot, n-am închis un ochi dar n-am ce face. Nu pot să-l refuz pe director cînd îmi spune : numai tu, Gelule, poți să rezolvi niște probleme atît de dificile, ajută-mă". „Directorul" nu era altul decît Ianete, prietenul său de șpriț, care îl convoca la locuința lui să continue programul terminat prin închinarea restaurantului.

De data asta cele două prietene, frumușele foc, una de 25 și alta de 26 de ani, așteptau odihnite în fața restaurantului lesnirea celor doi colegi. „Nu sînteți obosiți, băieți ? După 8 ore la uzină și apoi încă 8 la seara asta „Maramureșeană" la care voi, „trădătorilor", nu ne-ați invitat și pe noi, trebuie să fiți praf".

„Auzi dom-le ce jignire. În timp ce voi veți pregăti frumușel de mîncare, noi dormim puțin, facem un duș și sîntem gata pentru reînceperea programului. Uite ce licoare e în damigeană ! Nu uitați că n-avem decît 30 de ani".

Totul s-a desfășurat ca la „carte". Fetele au fost conduse la „Avicola" unde lucrau, și băieții s-au îndreptat spre uzină pentru a intra în adevăratul program de lucru.

„Mă, Nelule, fain ne-am distrat. Și ce bine rezistăm. Imaginează-ți, cu micile pauze pentru odihnă sîntem în spriuri aproape de 12 ore. Păcat că acum începe plictiseala. Iarăși o să ne mustruluiască maistrul. Dă-ți seama ce randament o să dăm".

Cu tot perdaful pe care l-au primit de la șefi pentru ziua omorîtă la atelier, unde cei doi tineri dormeau în picioare, culmea, la terminarea lucrului au pornit-o din nou spre restaurant. „Măi, Gelule, păcat să nu vedem orchestra asta venită de la Cluj. Nu stă la noi decît trei zile".

Într-adevăr, formația în cauză a dat un program excepțional. Au găsit prieteni, prietene, s-a băut amestecat, vodcă, vin, bere. Spre dimineață cei doi amici evocau maratonul parcurs, pupîndu-se, felicitîndu-se reciproc pentru performanțele realizate.

„Nelule, trebuie să-ți dau din păcate o veste proastă". „Ce veste, mă", întrebă Gelu, trezindu-se parcă cît de cît din starea bahică în care se afla. „Nu te speria, nu-i nimic deosebit; trebuie doar să fim la program la ora 6. Azi ni se schimbă turele". „Mă, să fiu al dracului, mai avem juma de oră, și pînă la uzină e cale de 10 kilometri. Ce mai, hai, iute, cheamă fetele, că doar n-o să le lăsăm în stradă, și pe ea".

„Gelule, nu prea te văd eu în postură de pilot după atîtea ore de nesomn și atîtea băuturi cu care te-ai delectat". „Ți-aș spune eu ceva, dar mi-e de fetele astea, ale căror urechi sînt prea fine. Cum adică ? Dacia mea 1 100, care aleargă precum Hondele și Yamahele din „Visul de argint al alergătorului", însă ascultă perfect și cînd sînt beat !"

Pe străzile înguste ale municipiului a început o cursă care nu se deosebea prea mult de scenele din filmul evocat de Gelu... viraje pe două roți, depășiri pe muchie de cuțit, pietoni șterși pe zebre, fețe de trecători înspăimîntate de figurile micuțului autoturism de culoarea untului. Dacă nu se îngrijea de familie, Gelu se ocupa în schimb de mașină. „Ea e adevărata mea nevastă. Mă scoate din toate încurcăturile", spunea el adesea. Pe o străduță de 6 metri lățime, să te angajezi într-o dublare fără să fi sigur că sensul ongus nu ți dă probleme. e un act cu adevărat iresponsabil.

„Ai putea fi mai atent mă, Gelule. Ce, vrei să ne facem praf ?" „Mă, da fricos mai ești !"

Fetele care își împărtășeau impresiile de la „seara clujeană" nu prea erau atente la discuția care avea loc între pilot și pasagerul din față.

Gelu s-a angajat într-o nouă depășire. De data asta dubla un autobuz. Din față se apropia un „Roman-articulat". În mod normal, pe strada respectivă abia dacă încăpeau două autobuze. De fiecare dată cînd treceau unul pe lîngă celălalt, micșorau substanțial viteza. Unde să mai încapă printre ele și un autoturism ? Pilotul „Romanului" a tras mult pe dreapta, s-a urcat pe trotuar, dar degeaba. Micuța „Dacia 1 100" a fost prinsă între cele două autobuze ca într-o menghină. Nicicînd nu mi-a fost dat să văd o mașină transformată în bucăți de mărimea unei pungi cu care fetele își leagă părul. Cei patru pasageri nu numai că au fost sfîrtecați, dar și hainele lor au devenit niște zdrențe. Epava mașinii a fost expusă în centrul orașului. Pe postament o simplă inscripție. „Așa se întîmplă cînd alcoolul îl bea pe om" și cînd, am adăuga noi, unii oameni vor să ia cît mai mult de la societate și să-i dea în schimb cît mai puțin posibil.

VICTOR BEDA ■

Nocivitatea șperțului tolerat

I se duscse vestea — oricît ar fi încercat el să fie discret în relațiile cu „băieții" apropiați — că a transformat coloana auto, al cărui șef era, într-un fel de feudă personală. Nu mai conta pentru el regulile normale de exercitare a atribuțiunilor, legalitatea, moralitatea, corectitudinea — într-un cuvînt — fiind trecute la indexul nerentabilității.

„...Am stat eu cîtva timp și am chibzuit — mărturisea un cetățean, care se hotărîse pînă la urmă să se prezinte la miliție și să dea în vileag faptele nocive comise de șeful coloanei auto de la Autobaza nr. 6 I.T.A. București, **Gheorghe Trandafir** — e bine sau nu e bine să tolerăm asemenea mentalități ?Că de felul meu sînt mai rezervat, adică, nu-mi place să mă amestec, să mă complic în treburi care zic eu că nu m-ar privi direct și personal. Văzînd însă că se îngroașă gluma, cum se spune, că șeful de coloană nu mai cunoaște măsura în lăcomia lui, iar cei cu care ajung la „înțelegeri" necinstite se molipsesc la rîndul lor de la șeful hapsîn, mi-am zis că nu e bine să adopt poziția struțului. Știu, cel mai firesc ar fi fost să luăm acolo atitudine de prima încălcare a legii, să nu-l fi lăsat să ajungă atît de departe cu abuzurile, dar ce să mai caut acum justificări..."

Așa avea să se afle la Miliția sectorului I din Capitală că Gheorghe Trand fir introducea în relațiile sale de serviciu un procedeu pe cît de rentabil pentru el, pe atît de dăunător colectivității. Lipsit de scrupule el a început să pretindă atît pentru încadrarea unor noi șoferi cît și pentru repartizarea autobuzelor sau a curselor preferate sume de bani ajungînd pînă la 5 000 lei de fiecare tranzacție de acest fel.

Grav este și faptul că Gheorghe Trandafir i-a găsit amatori de asemenea oferte contra serviciu, ceea ce înseamnă o mentalitate lui, retrogradă a proliferat.

Or cum spuneau cetățenul amintit, acesta, la rîndul lor, recurgeau și ei la ilegalități, bineînțeles nu numai pentru a recupera sumele date șefului de coloană drept șpert.

Verificările efectuate de ofițerii Vasile Sita și Ovidiu Virtejianu au stabilit că Gheorghe Trandafir făcolase în aceste afaceri tenebroase și pe revizorul tehnic al coloanei auto — Ionel Toma — care devenise un fel de intermediar între amatorii de servicii contra servicii și șeful său. Acestia, cercetați în stare de arest, au pretins și primit de la 14 persoane în schimbul facilitărilor amintite suma de peste 36 000 lei, ceea ce potrivit articolului 254 din Codul penal înseamnă „luare de mită", pedeapsa fiind pînă la 7 ani închisoare.

Evident, cine o face, o trage, dar nu mai puțin grav este faptul că pedepsele pe care le vor primi cei doi mituiți nu sînt singurele consecințe ale unei astfel de mentalități retrograde, necauterizate la timpul potrivit...

MIHAI GROZAVU ■

Buena Park, districtul Orange

Districtul Orange, odinioară centrul portocalelor din S.U.A., este azi mai vestit pentru atracțiile sale de recreere, fiind unul dintre punctele de cel mai mare interes turistic din Statele Unite.

Orașul Buena Park concentrează aproape toate din cele mai multe atracții din regiune. Astfel, sînt : muzeul mașinilor stelelor de cinema, o colecție de peste 700 automobile celebre care au aparținut stelelor ecranului ; muzeul aeroplanelor, care înglobează vestite avioane de luptă din epoca primului și celui de-al doilea război mondial. Muzeul posedă singurul avion de vînătoare japonez de tip „zero", cu care piloții japonezi se sinucideau năpustindu-se asupra obiectivului. În satul japonez sînt concentrate mai multe atracții. Un fabulos circ marin prezintă dansul delfinilor precum și o echipă de urși Hokkaido jucînd baschet. Programul mai cuprinde un număr de pești Ka, singurii pești dresați din lume, un spectacol cu căprioare Sika și altul cu lei de mare, deosebit de jucăuși, care acceptă să fie hrăniți de orice spectator, venind fără frică să ia hrana din mîinile întinse. Satul japonez din Buena Park este o replică a cunoscutului pare din Nava — Japonia.

Între orășelele Lincoln și La Palma se află o altă atracție, ferma Knotts Berry.

Drumul pînă aici parcurge o șosea șerpuitoare, de-a lungul unui deșert nisipos populat doar cu tufe de cactuși, și se oprește brusc într-un „oraș fantomă", replica celui din 1848, din epoca „goanei după aur", cu clădiri în stil specific, prăvălii cu firme ciudate și nelipsitul „saloon", denumit aici „La jartiera roză", pe vitrinele căruia scrie „bere și băuturi spirtoase" și de unde străbat sunete de caterincă.

Pe strada principală a orășelului circulă automobile Stutz 1920. Locul pare o secvență dintr-un film western.

Dintre feluritele atracții ale „orașului fantomă" sînt de citat : plimbarea cu bușteanul pe rîul de munte ce trece în imediata apropiere, o plimbare cu un tren de mină, dar mai ales cea cu trenul cu aburi cînd cu acest prilej se produce și un atac al trenului, pus în scenă cu o regie perfectă ce veghează la respectarea fiecărui detaliu.

Într-o altă secție se află Piața Mexicană, unde poți asista la reprezentații de rodeo, date de teatrul John Wayne, înființat de celebrul actor de cinema din filme cu cow-boya.

Orașul Buena Park este plin de surprize. Nu departe de ferma Knotts, de care am amintit, se află cea mai mare creșcătorie de reptile din lume. Pătrundem în acest original zoo cu mii de specimene de șopîrle de toate mărimile și culorile, de broaște țestoase, crocodili și 1 000 de aligatori „stele de cinema", pentru că au servit de nenumărate ori în turnarea filmelor de jungla.

Drumul nostru trece mai departe și lîngă Anaheim, în apropiere de Disneyland, vizităm stadionul „Îngerilor", reședința echipei de fotbal cu același nume, cea mai cunoscută din California, stadion care are 63 000 locuri și un teren de parcare pentru 12 000 mașini.

Apropo de mașini, le întîlnești peste tot : pe străzi, pe șosele, unde trec în șiruri nesfîrșite, și în muzee. Un interesant muzeu este cel al lui Briggs Cunningham, celebrul alergător de curse și raliuri. Colecția sa numără peste 80 de exemplare de diferite mărci și tipuri — Alfa Romeo, Bugatti, Rolls-Royce, Hispana-Luisa și bineînțeles Cunningham speciale — toate fiind vehicule care din 1890 și pînă în prezent au cîștigat Marele Premiu în cele mai importante curse automobilistice din lume.

Dar nu numai mașini ci și avioane întîlnești, hai să zicem la tot pasul... Căci în realitate ele pot fi găsite nu numai în aer ci și la sol, ca de pildă în „muzeul avioanelor folosite în filme" de lîngă Aeroportul Orange. Aici, doi celebri aviatori-cascadori — Frank Tillman și Paul Manz — au înghebat colecția particulară de avioane folosite în film după 1910. Mai bine de 50 specimene, dintre care multe originale, și unele reproduceri sînt conservate pe un teren de 2 hectare, într-un hangar uriaș acoperit cu o platformă glisantă.

La cîteva mile nord de orașul San Clemence, tot în același district Orange, vizităm mănăstirea San Juan Capistrano, a cărei capelă este cea mai veche construcție din California. Fondată la 1 noiembrie 1776 și cunoscută sub numele de „bijuteria misiunilor", locul este vestit pentru întoarcerea rîndunelelor în 19 martie, pentru a rămîne aici peste vară, pînă la 23 octombrie.

Următoarea etapă a acestui periplu prin locurile de agrement și atracții ale Californiei este orașul San Diego, înzestrat cu importante obiective de acest fel.

Dar înainte de a ajunge aici vizităm celebrul observator astronomic de pe muntele Palomar. Situat în parcul cu același nume de pe muntele amintit, la o înălțime de 1 700 m, pe așa-numitul Starway — „Drumul spre stele", la nord de San Diego, renumitul observator este înzestrat cu cel mai mare telescop din lume. Sala de observații a observatorului este legată de Colegiul tehnologic din California, care dirijează de asemenea și observatorul de pe muntele Wilson.

Oglinda telescopului, cîntărește 14,75 tone și a fost realizată în laboratoarele institutului californian. Pentru această operație de șlefuire, care a durat 180 000 ore de muncă, s-au folosit 31 tone de abrazive.

Suprafața ei a fost prelucrată cu o acuratețe de 2 milionimi de inch (1 inch = 25,4 mm), ca un perfect paraboloid.

Telescopul, care cîntărește 530 tone (întreaga structură mișcătoare are 1 000 tone), este acționat de un motor de 5 CP. El poate fotografia obiectivele cerești aflate la o depărtare de 600 trilioane mile de la pămînt.

Dominînd intrarea spre San Diego se află Monumentul Național Cabrillo, o casă amplasată pe partea cea mai de sud-vest a Statelor Unite. Ea comemorează descoperirea și pe primii călători din Europa veniți în această parte a Lumii Noi, sub conducerea lui Juan Rodriguez Cabrillo, care a debarcat aici la 24 septembrie 1542 de pe corabia sa ce naviga sub steagul Spaniei.

San Diego — locul de naștere al Californiei — este ca mărime al doilea oraș al statului. Amplasat într-un golf natural de o mare frumusețe el a fost fondat la 16 iulie 1769, odată cu mănăstirea Misiunii San Diego, construită de călugărul spaniol Padre Janipero Serra, prima dintr-un lanț de 21 mănăstiri misionare din California.

Orașul vechi începe cu Piața Squibob, unde se află primul Pueblo spaniol cu o mulțime de clădiri în stil americano-spaniol.

În port, care e reședința flotei americane a Pacificului, se află expusă „Steaua Indiei", una din ultimele nave cu pînze și cel mai bătrîn vas de comerț din cîte există în lume. A fost construită din oțel de Ramsey în șantierele de pe insula Man din golf, în 1863. Cele 100 000 nituri ale corăbiei au fost bătute manual. „Steaua Indiei" a înconjurat globul de 21 de ori, iar azi se odihnește pentru totdeauna în San Diego Bay, spre bucuria vizitatorilor din toată America veniți în număr mare să vadă această celebră corabie muzeu.

Amplasată de-a lungul golfului se află frumoasa plajă Coronado, vestită mai ales pentru binecunoscutul Hotel del Cordnado, o clădire în stil victorian, construită în 1880. Sub conducerea lui Edison, în 1904, această clădire a fost prima din lume unde s-au aprins în noaptea de crăciun becuri electrice.

(Va urma)

A. IOSEFINI ■

Lumea în care trăim

Semnături pentru pace

Semnăm pentru pace ! O țară întreagă semnează. Un popor căruia îi este dragă munca și care este, în același timp, conștient de răspunderile ce-i revin în apărarea păcii. Poporul român își ridică glasul pentru ca dezarmarea să se transforme dintr-un deziderat într-o realitate a prezentului.

Semnături pentru pace ! Milioane de semnături. Milioane de voturi în favoarea ideii dezarmării, într-un scrutin al conștiințelor. Milioane de speranțe. Semnăturile acestea semnifică un act de adîncă răspundere. Este gestul celor ce sînt preocupați de ceea ce se întîmplă astăzi în lume și de ceea ce, mîine, planeta va trebui să fie.

Nu ne este indiferent dacă amenințarea războiului va continua să planeze asupra vieților noastre. Nu ne este indiferent dacă armele vor continua să se înmulțească. Nu ne este indiferentă soarta păcii pentru că pacea este problema vitală a fiecărei ființe omenești. Cea mai importantă și cea mai gravă.

Glasul nostru va trebui să se facă auzit în marea dezbatere de la O.N.U. Poziția României, exprimată cu claritate și permanență în atîtea rînduri de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, este întărită prin semnăturile unui întreg popor. Prin aceasta, acțiunile întreprinse în aceste zile în întreaga țară, adunările populare, mitingurile în care cetățenii patriei noastre își pun semnătura pe Apelul poporului român, adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrate dezarmării, dobîndesc semnificația unui gest cu valoare practică, a unei opțiuni de cea mai mare importanță. Se exprimă, în acest mod, sprijinul deplin față de mandatul pe care alegîi națiunii — Marea Adunare Națională — l-a încredințat delegației țării noastre care va participa la lucrările Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării.

Poporul român, asemeni tuturor celorlalte popoare ale lumii, este preocupat în cel mai înalt grad de menținerea și apărarea păcii, de oprirea cursei înarmărilor, în vederea trecerii neîntîrziate la dezarmare, pentru ca tot ceea ce a făurit omenirea, de-a lungul mileniilor, să nu fie distrus într-o conflagrație mondială care ar pune în pericol nu numai existența omului, creația supremă a naturii, ci însăși existența planetei. Mandatul încredințat de Marea Adunare Națională reflectă voința de neclintit a României socialiste, a poporului român de a acționa cu toată răspunderea, alături de celelalte țări și popoare ale lumii, pentru trecerea cît mai grabnică la măsuri efective, concrete de dezarmare, pentru așezarea temeliilor unui viitor de pace întregii planete.

Poporul român consideră absolut necesară elaborarea unui program global de dezarmare — program în legătură cu care țara noastră a avansat numeroase propuneri constructive. Acest important document va trebui să cuprindă măsuri clare, ordonate pe priorități, să prevadă îndeplinirea lor pe etape bine determinate, și, să asigure în același timp, integrarea organică a tuturor negocierilor bilaterale sau multilaterale, în procesul de realizare a obiectivului final — dezarmarea generală. După cum se știe, propunerile românești referitoare la oprirea cursei înarmărilor și trecerea la realizarea unor pași concreți în direcția dezarmării prevăd încetarea producției de arme nucleare, trecerea le reducerea treptată a stocurilor existente și interzicerea armelor nucleare și a tuturor armelor de distrugere în masă, oprirea amplasării și dezvoltării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa, eliminarea tuturor armelor nucleare de pe continent, convocarea unei conferințe pentru creșterea încrederii și dezarmare în Europa, crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, creșterea rolului și răspunderii popoarelor, opiniei publice mondiale, oamenilor de știință din întreaga lume, ale Organizației Națiunilor Unite în soluționarea tuturor problemelor ce privesc pacea, dezarmarea și progresul umanității.

Nu există sarcină mai urgentă, o îndatorire mai înaltă — avertiza tovarășul Nicolae Ceaușescu — decît aceea de a înfăptui acest mare deziderat al umanității, de a se trece acum, pînă nu au căzut primele bombe, la dezarmare, deoarece cînd bombele vor începe să cadă va fi prea tîrziu.

Dornic să-și clădească în liniște prezentul și viitorul, să conlucreze prietenește și pașnic cu celelalte popoare, conștient că războiul nu poate fi o alternativă la ideea păcii, poporul român așteaptă ca sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. să ia măsuri hotărîte pentru curmarea neîntîrziată a cursei înarmărilor, pentru înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru apărarea destinului popoarelor la afirmarea în libertate, demnitate și independență, la liniște și pace.

În palatul de sticlă al O.N.U. reprezentanții Planetei deliberează asupra dezarmării. O deliberare care se prelungește de-a lungul multor zile și săptămîni și care trebuie să ofere posibilitatea cunoașterii tuturor punctelor de vedere. Cuvîntările de pînă acum au subliniat, în general, ideea necesității dezarmării. Ideea este generoasă și ea a mai fost afirmată. Ceea ce este necesar, în acest moment, nu este o simplă reafirmare a unor bune intenții sau deziderate, ci adoptarea unor măsuri concrete la care să subscrie toate statele și, în primul rînd, deținătoarele unui uriaș potențial militar. Este nevoie, mai mult ca oricînd, să se adopte măsuri capabile să frîneze competiția înarmărilor, să deschidă drum dezangajării militare și dezarmării. Cerință pe deplin realistă și ea trebuie să-și găsească realizarea cît mai grabnică.

O cer popoarele.

O cer interesele păcii.

O cere nevoia de supraviețuire a umanității.

Am semnat pentru aceasta. Noi, românii. Am semnat cu conștiința datoriei față de prezentul și viitorul patriei. Cu conștiința că Apelul nostru se întîlnește cu gîndurile și speranțele întregii umanități. Căci pacea ne este necesară, în egală măsură, tuturor...

AL. PINTEA ■

Pacea radioactivă

Sînt unul dintre aceia care cred, pînă la capătul puterilor, că omenirea a atins pragul tehnologic în care înarmarea nu mai poate reprezenta ocupația unei minorități de militari, politicieni, experți, producători.

Problema războiului a depășit granița problematicii militare, ea privește omenirea întreagă și aceasta pentru că războiul început de o demență „echipă de șoc" va fi... încheiat de umanitatea însăși.

Se vorbește, pe toate meridianele, atît de mult despre riscul unei conflagrații nucleare încît sîntem aproape de riscul de a ne obișnui cu ideea definitivării holocaustului. Un asemenea moment ar coincide cu o răsturnare a mersului istoriei, cu o reașezare a condiției umane, cu ultima și cea mai compactă eclipsă morală pe care nebunia ar putea-o imprima rațiunii.

Opinia publică este informată și în legătură cu nivelul artei de a se asasina în masă și cu „variantele" aplicării acestei arte în condițiile păcii contemporane, o pace șifonată, mizeră și alunecătoare.

Se știe mai puțin că experții războiului viitorului, gîndind cu o strașnie chibzuință în termeni strategici, sfîrîiesc acum ce s-ar mai putea face... după.

Așadar se ia în calcul (și nu este absurd din moment ce escalada înarmărilor a depășit absurdul) perioada de după declanșarea războiului, pacea aceea radioactivă, sinistră și scăpată de sub zodia omului.

Într-un articol apărut recent în „Newsweek" se anticipează cu o detașare care ar onora autorii celor mai paralizante romane de serie neagră, etapele de reorganizare a vieții după dispariția pămîntului așa cum îl cunoaștem. Se analizează reacția publicului care fuge din metropole și se ascunde în văgăuni (dacă există timpul necesar), se formulează opțiuni administrative în eventualitatea unei supraviețuiri subterane, etc. Un citat : „Guvernul speră să asigure apărarea civilă și pentru economie în baza teoriei că „victoria într-un război nuclear va aparține țării care se redresează prima". Nouă din cele 12 bănci ale Rezervelor Federale mențin instalații de urgență subterane. Carnetele de economii vor fi onorate, dat fiind că Rezervele Federale vor menține mari cantități de bani. De sceptici afirmă că este de prevăzut o revenire la o economie de troc primitiv. Cele mai valoroase articole de schimb, se afirmă, vor fi penicilina, dulciurile și gloanțele de calibru 22...

Gradul de supraviețuire al industriei va depinde desigur de amploarea atacului. Rafinăriile de petrol vor fi ținte de primă importanță. Ele nu pot fi protejate. Dar punerea la adăpost a unor instalații este de domeniul posibilului. Boeing a obținut rezultate încurajatoare protejînd în mod experimental instalațiile cu nisip, spumă de poliuretan și pămînt. O industrie importantă — comunicațiile — ar supraviețui într-o formă oarecare. „American Telephone and Telegraph Co." a pus deja la punct o rețea de cabluri protejate împotriva efectelor armelor nucleare. Numeroase companii, inclusiv „AT and T" și „Exxon", au planuri proprii pentru reamplasarea înaltelor oficialități executive în adăposturi subterane".

Lăsînd la o parte înaltele oficialități și abordînd cazul omului de înălțime socială medie sau mică, adică milioanele de oameni care compun biata populație normală, revista conchide : „Așa cum subliniază adepții înghețării, nici o schemă de apărare civilă nu a reușit să rezolve problema impactului medical, cutremurător chiar, al unui război nuclear limitat, ca să nu mai vorbim de un război în care ar muri „doar" 50 milioane americani. Cel mai reușit program de evacuare ar trebui să rezolve și problema milioanelor de victime care ar suferi de arsuri și de urmările iradierii, în situația în care numărul spitalelor s-ar împuțina. Ar izbucni imediat maladii într-un mediu înconjurător contaminat, iar companiile producătoare și furnizoare de medicamente ar fi în ruină. Din aceste cauze, Beverlee Meyers, directorul Departamentului pentru Servicii Medicale din California, a demascat recent drept „iluzie" și „șarlatanie" ideea că populațiile dislocate și reîncartiruite ar putea beneficia de asistență. După un holocaust, americanii ar putea constata că cel mai bun plan de apărare civilă al guvernului a fost acela de a stoca 130 000 phunzi de opium (sursă de morfină) pentru a le ușura ultimele clipe de viață".

Splendid. Perfect plauzibil : în condițiile păcii radioactive morfina reprezintă ultima și principala bogăție a omului. Echivocurile fiind pulverizate nu rămîne decît certitudinea elementară că pacea de azi merită să nu fie înlocuită cu pacea radioactivă care va astupa, pentru eternitate, un război al viitorului.

Între inventarul de bogății ale omului de azi și cel redus exclusiv la morfină se pare că este un decalaj suficient pentru a ne determina să nu ne obișnuim cu ideea că războiul nuclear a intrat, neapărat, în calculul cosmicei planetare...

RADU BUDEANU ■

La închiderea ediției

Corespondență specială din New York

A douăsprezecea noapte

A început o nouă sesiune generală a Adunării Generale O.N.U. a douăsprezecea de acest fel, cum ține să ne anunțe un buletin de presă difuzat la sediul Națiunilor Unite. Prima avea loc în 1947 și era consacrată Palestinei. Ultima, acum doi ani, și lua în dezbatere problematica vastă a noii ordini economice mondiale. De la o chestiune care privea (din păcate, încă privește...) un oetic de pămînt de pe coasta Mediteranei la un subiect care ne privește pe toți, planeta întreagă, cu trecutul, prezentul și viitorul nostru. Cu tot ce avem și ce am putea avea. Cu tot ce am putea să nu mai avem.

Sesiunea de la New York s-a deschis la începutul acestei săptămîni în decorul clasic al întîlnirilor de acest fel. Pe East River, ansamblul de case placate în sticlă și-a pus în mișcare aparatul circulator în toate culorile și limbile pămîntului, pe First Avenue steagurile s-au aliniat în bătaia vîntului vestind evenimentul. În vasta sală de conferințe au început dezbaterile.

La fel ca acum patru ani. Se consuma atunci a zecea sesiune generală. Tot consacrată dezarmării, încheiată cu poarta deschisă spre toate punctele cardinale. Urmau zilele de punere în operă a dezarmării. De trecere de la vorbă la faptă. Sesiunea de față are chemarea de a recapitula, de a măsura cum s-au îndeplinit recomandările făcute atunci. Cîte focoase nucleare în minus avem și cîți bani au ieșit din seiful constructorilor de rachete pentru a trece în pușculița celor 250 milioane de copii de pe Terra care nu merg la școală. Și cîți din jumătatea de milion de oameni de știință, specialiști angajați în cercetarea și dezvoltarea armamentului au trecut drumul pentru a se ocupa, să zicem, de perfecționarea și înfrumusețarea jucăriilor pentru copii.

Răspunsurile se știu. Nu se știe ce trebuie făcut de acum încolo pentru a nu mai avea răspunsuri la întrebări puse pentru a căpăta alte răspunsuri. De asta au venit la New York oameni politici din toată lumea : pentru a discuta ce trebuie făcut. Opinia publică așteaptă mai mult — nu numai să se discute, ci să se și facă.

Un număr de 79 de organizații neguvernamentale, internaționale, regionale și naționale, mișcări pentru pace și institute de cercetări în domeniul dezarmării urmează să-și prezinte opiniile celei de a doua sesiuni speciale de la New York. Între acestea, ne amintim, se află și „Oamenii de știință și pacea" din România. Un desfășurător extrem de bogat difuzat la New York informează despre ce se va întreprinde în zilele dezbaterilor politice de la sediul O.N.U. Discursuri de avertisment privind efectele cursei înarmărilor, marșuri pentru pace, discuții în jurul meselor rotunde cu participarea reprezentanților tinerei generații, activități ale copiilor.

În ziua deschiderii sesiunii speciale a sosit la New York, trecînd prin Iugoslavia, Italia, Franța, Spania, Portugalia și Canada (Montreal), flacăra olimpică. Ea a fost adusă la sediul Națiunilor Unite și va însoți, la sfîrșitul acestei săptămîni, pe participanții la marșul pentru dezarmare nucleară programat să aibă loc pe marile avenide din Manhattan.

Sînt voci dintr-un mare concert care pledează pentru acțiune imediată și eficientă, pentru ca această a 12-a sesiune specială a O.N.U. să însemne sfîrșitul vorbelor, începutul faptelor, ca acest parlament al popoarelor pentru dezarmare să marcheze încheierea dezbaterilor fără finalitate. A douăsprezecea noapte să reprezinte ziua unu a dezarmării pe pămînt.

NEAGU UDROIU ■

Mondo umano ?

Speranța și memoriile

Am ascultat cîndva un tulburător cîntec al unui cunoscut grup care, însoțit de vocile cristaline ale unor copii, făcea apel la conștiința și rațiunea celor în stare să nu distrugă lumea cu bombele nucleare. Mi-am amintit atunci de finalul unei cărți dedicate primei loviturii atomice de la 6 august 1945, — Hiroshima — și îl reproduc concentrat în cele ce urmează. O chema Sadako Sasaki și avea 14 ani. Suflul atomic a atins-o pe cînd nu avea decît un an. „Dacă reușesc să fac o mie de aripioare din hîrtie albă sînt sigură că nu voi muri", spunea adesea Sadako prietenelor ei, repetînd o veche legendă japoneză. Dar ea s-a stins din viață înainte ca acele o mie de aripioare albe să-și poată lua zborul. Astăzi, la Hiroshima, în locul primului atac nuclear, se înalță un monument care evocă povestea acelei Sadako și fetițele de școală împletesc mici ghirlande din aripioare de hîrtie pe care le trimit, apoi, în lumea întreagă — oamenilor politici, militarilor și savanților. Uneori, o ghirlandă izbutește să-și ia zborul. Iar dacă furtuna este departe și marea liniștită, ghirlanda aduce speranța...

Am ascultat, deci, acea tulburătoare melodie și acel patetic apel al copiilor („nu distrugeți lumea căci ne distrugeți viitorul") și mi-am amintit că, undeva, aveam o filă pe care-mi notasem : anul trecut, 40 000 copii au murit zilnic ; în fiecare seară alți 100 de milioane s-au culcat nemîncați ; 10 milioane și-au pierdut capacitatea fizică și mintală ; 200 milioane între 6 și 11 ani au privit — sau nici măcar nu știu — cum se duc la școală alți copii : în sfîrșit, din cei 125 de milioane ce se vor naște în acest an, 17 milioane vor înceta din viață înainte de a împlini cinci ani. Transcriu aceste date și mă gîndesc că acea chemare trebuie privită într-un sens mult mai larg pentru că, oricum s-ar zice, gîndindu-ne la viitorul planetei Pămînt trebuie să pornim de la prezentul acesteia care, iarăși, oricum s-ar zice, este tot mai îngrijorător prin acumulările sale diverse și mai ales militare.

...Mi-am amintit de acel tulburător cîntec al copiilor care dau un sens lumii în care trăim, aflînd faptul că academicianul francez Alain Decaux a citit Memoriile (altfel destul de lungi și minuțioase) ale fostului președinte american Harry Truman și, căutînd locul unde acesta urma (trebuia, mai curînd) să descrie circumstanțele în care el decisese să se utilizeze prima bombă atomică (al cărei suflu a atins-o și pe Sadako) a găsit „doar cîteva paragrafe foarte seci, total lipsite de emoție". Apoi, cu un alt prilej, cînd ziariștii l-au întrebat pe fostul președinte care este evenimentul vieții sale pe care-l regretă cel mai mult, acesta a răspuns fără ezitare că îi pare rău că nu s-a înșurat mai devreme...

Reascultînd acel cîntec și acel patetic apel al copiilor, la rațiune, mi-am dat seama că, uneori, în istorie, între conștiință și ignorantă nu se mai face distincție, iar implicațiile nu mai contează.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

Din Bunte Illustrierte

Tineretul bucureștean își cîntă tinerețea, viața, patria, aspirațiile și pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, garantul suprem al acestora toate

„Trăiască-n veci și înflorească,
În modestia ei de gală,
Pe toată scoarța pămîntească
A Treia Pace Mondială!
Trăiască Pacea Mondială!"

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Primim la redacție

Redacției și cenaclului revistei „Flacăra".

Sărbătorindu-mi majoratul, primele gînduri și sîmțămintе — aviud prospețimea copilăriei și totodată o undă de prouspătă maturitate — le îndrept către „Flacăra" — revistă, cenaclu.

Ceea ce mă face să simt astfel, să nu pot vibra altfel, este indeosebi legătura strînsă, de nouă ani (jumătate din anii pe care i-am împlinit), adică de la înființare, cu Cenaclul Flacăra, ale cărui manifestări-sărbători, am dorit și am reușit să le văd pretutindeni în țară. M-au bucurat, m-au extaziat succesele cenaclului — ca și cum ar fi fost proprii izbînzi — am urmărit evoluția membrilor cenaclului — singurii frați și surori pe care îi am — am suferit în situațiile — puține — cînd cenaclul nu s-a bucurat de recunoașterea și prețuirea pe care merite publice i le-au acordat, pe merit, totdeauna și pretutindeni.

Acum, după intrarea în cel de-al 18-lea an, mă simt în continuare plenar devotată mișcării, școlii, soliei de cultură Flacăra care, pe fondul profunde-lor înnoiri ce au loc în România de azi, au contribuit extrem de mult la formarea, la modelarea mea. Indiferent care îmi va fi profesia, drumul în viață, nu se vor abate una, ci dimpotrivă se vor amplifica în rîurile binefăcătoare ale „Flăcării", ale cenaclului ei, mă voi simți mereu aparținînd generației, generațiilor care au ca exponenți pe cenaciliștii de azi și de mîine ai acestei reviste de excepție în peisajul politic și cultural românesc.

Mai întîi vă mulțumesc pentru cele două ore de la radio. E un semn bun, un succes. Muzica tînără, adică muzica bună a mai cîștigat o bătălie.

Aleng într-un suflet de la școală pentru a fi lîngă aparat la ora întîlnirii noastre. Și eu știu bine că la fel ca mine, sînt foarte, foarte mulți tineri și mai puțin tineri.

Ca una care am cunoscut bine cenaclul și cîntecele lui — m-am făcut mare odată cu el — pot spune că „ultimul val" de creații sînt și cele mai bune. Îmi plac enorm aceste ultime creații nu pentru că sînt cele mai noi, ci pentru că sînt perfect ale timpului.

Ele sînt profunde și grave, cum grave sînt și timpurile tinereții noastre.

Cu mult respect,

ANDREEA-IRINA PROSAN

Stimate tovarășe redactor-șef,

În seara de 30 mai a.c. s-a petrecut evenimentul cel mai important din ultimul an de viață al tinerilor bucureșteni: regăsirea „Cenaclului Flacăra".

Chiar dacă atît publicul cît și membrii cenaclului, au venit la spectacol cu teama că timpul este ireversibil și că niciodată n-o să mai fie ca înainte, dragostea pentru cultură a învins, iar apropierea s-a produs atît de repede și ușor, de parcă nu ne văzusem de cîteva săptămîni.

A fost un spectacol grandios, nu atît prin numărul spectatorilor, cît prin calitatea lui incontestabilă.

A fost o imensă „Odă a bucuriei", parcă.

Vă mulțumim, public între 1 și 70 de ani, pentru că ne-ați ajutat să fim mai buni. Chipurile tuturor nu emanau în acea mirifică seară decît o bucurie luminică imensă, acea bucurie a sufletelor pure, pe care nici un obstacol nu o poate întuneca.

Ne-am amintit că am fost puținel amiral al „Cenaclului Flacăra". Oare ne-am recîștigat acest drept? Aș vrea să cred că da, dar nu doar datorită faptului că „Imposibila nuntă" a răsunat atît de frumos în noaptea în care, parcă și norii ne-au ocolit, nefiind în stare să se opună dragostei pentru viață și pentru frumos.

A fost o seară de neuitat și după această seară vă iubim mai mult, acum după ce v-am regăsit.

Mii de tineri, de pe întreg cuprinsul țării, vă așteaptă și sînt alături de dumneavoastră, pentru că nici o piedică nu e prea grea atunci cînd ARTA este mesagéoare.

Deci, la curînd revedere!
Vă mulțumesc și vă iubesc,

POSTELNICU MARIANA
elevă,
Liceul „Mihai Viteazul"
București

Patru noi piese în premieră

Sîmbăta și duminica din ajun, la sediul revistei Flacăra, membrii cenaclului s-au adunat în trei ședințe de lucru pentru a repeta în vederea înregistrărilor de a doua zi pentru Electrecord. Multe dintre cîntecele cenaclului se pretează la aranjamente vocale și orchestrale. Și pentru că era vorba de disc, o haină armonică de sărbătoare se cerea. S-a lucrat intens, vocile cele mai frumoase au intrat în ritm, mintea „conservatorului" Nicolae Enache a căutat și a găsit soluții orchestrale adecvate.

A doua întîmplare de muzică și poezie susținută de Cenaclul Flacăra a fost mai curînd un spectacol „de încălzire", în vederea imprimării care avea să urmeze. Desfășurat în sala Radiodifuziunii, „concertul" a ținut o oră și 18 minute, timp în care, cu Șeicaru la tobe, Vintilă la chitară solo și Socaciu la cea bas, Ducu Bertzi a cîntat „Dragu'mi-i veselia", apoi Vasile Șeicaru a interpretat piesa „Beatles", George Nicolescu a cîntat 3 rock-uri, iar grupul Continental două șlagăre internaționale. Dar, de asemenea, și-au făcut loc patru piese în premieră absolută, scrise cu numai o zi înainte: „Oricum" (Ducu Bertzi), „Nu există" (Cătălin Condurache), „Sala de așteptare" (Gil Ioniță) și „Un colind de bun găsit" (Mihaela Popescu), pe structura unui colind din Bucovina. A fost atunci multă liniște în sală, în acest spațiu ca de catedrală, cu sunet pur, care este Sala de concerte a Radiodifuziunii, iar lucrul acesta este rareori întîmplat, în fața unui public care de acum știe aproape toate textele pe dinafară un public tînăr pe care îl invidiez oarecum, fiindcă el nu crește cu „Lalele" ori cu „Cele mai frumoase fete unde oare le găsești? — la București!", nici în admirația lui „Los Paraguayos" sau Modugno, deși, iată, „The Beatles" rămîne... Așadar, odată încălziți cu toții, s-a putut trece la miezul problemei. Acesta a fost:

Cum se face un disc

Acest public minunat, un public de nota 10, a fost invitat luni, 7 iunie, în Sala de concerte a Radiodifuziunii, pentru a lua parte (acesta este cuvîntul!) la imprimările primului disc al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu. Este vorba, așa cum însuși conducătorul cenaclului susținea, despre o mărturie pentru anii care vin că în România anilor 1973—1982 a existat o formă de educare a tineretului cu un caracter aparte și cu o popularitate pe care viitorul o va explica desigur destul de greu. Acest adevărat eșantion din tinerețea noastră, lăsată drept moștenire pentru viitor, se va constitui într-un dublu album LP avînd rostul de a aduna pe cele două fețe ale sale, cu sentimentul duratei, oamenii care compun, în vara anului 1982, Cenaclul Flacăra, în jurul ideii de pace, de libertate a spiritului, de năzuință spre mai bine. Este așadar un disc după o idee programatică, anunțată încă din titlu: „Manifest pentru sănătatea pămîntului". El se deschide cu cîntecul „Ostașii luminii colindă", pe versuri de Elena Farago, interpretat de grupul 2 și jumătate din Ținutul Roșu („Larg deschideți poarta, / N-am venit să cerem, / Ci-am venit să dăm!"), urmat de poezia „Document", adevărat testament și avertisment al generației trecute, pentru cea de azi, semnat de Constanți Tonegaru și recitat de Mihail Stan. Cătălin Condurache cîntă „Gramatica păcii", apoi Ion Hagiu cu „Cucuța". Vine apoi rîndul lui Mircea Vintilă (Dii, neînșeunatule, di ți) și duetul vocal Locul, compus din Magdalena Finno și Sorina Feier, care dă glas sentimentelor văzute de la înălțimea importantei vîrste de 20 de ani („Taina") așa cum sînt majoritatea celor din sală. Constantin Dragomir urmează cu „Drumul", apoi Ion Zubașcu cîntă „Lumea de mîine", același Ion Zubașcu care a plecat odată dintr-o cabină de radio, pe motiv că el nu poate cînta fără să simtă publicul aproape. De data aceasta, chiar dacă este imprimare, ba chiar una extrem de atentă (dovadă desele întreruperi cerute de regizorul de sunet Mihai Prisăcaru), publicul este acolo, participînd efectiv la realizarea discului. Victor Socaciu cîntă „Copacă recruți", iar Gil Ioniță, împreună cu grupul Continental, „A treia pace mondială". Atmosfera de înaltă tensiune artistică este creată. Adrian Păunescu recită cunoscutul „Manifest pentru sănătatea pămîntului". George Nicolescu cîntă „Ca lumina ochilor" („Nu dați morții, nici gînd, / Dreptul nostru cel sfînt / La lumină și la viață"), apoi atît de îndrăgitul cîntec „Ordinea de zi". Mihaela Giurgiu va cînta însă un cîntec pe versuri ale poetului spaniol Federico Garcia Lorca, un cîntec despre natura lumii privită prin ochiul liber, nu prin cătarea unei arme... Tot nici își găsește locul și un cîntec din folclorul nostru, „Cînd s-o împărțit norocul", în care fiecare vers, intonat mai întîi de Ducu Bertzi, este reluat de întreaga sală, precum un dialog, sau mai curînd ca o aprobare deplină. „Actorul" Ion Vasile Șeicaru este numit, interpretîndu-și în parte recitat și de Adrian Păunescu, versurile sînt reluate și de sală, într-o comuniune totală, așa cum numai Cenaclul Flacăra îi este propriu ca stil. Nicu Alifantis („Dintr-un Beatles rămîne o chitară / Pieptul lui, portativ împușcat"...), în care chitara lui Zărnescu plînge în amintirea celui care a fost unul dintre întemeietorii curentului „beat". Tot Alifantis cîntă „Rar", pe versuri de George Bacovia, apoi urmează Ștefan Hrușcă, atît de emoționant în „Rugă pentru părinți". Arpad Domokos încearcă „Pacea că sentință", nu-i iese, revine și cere să cînte „Oltenii lui Tudor", pe care tînărul maghiar îl interpretează cu tot sufletul, împreună cu întreaga sală. După „Odă în metru antic" de Mihai Eminescu, Alexandru Zăru sau cîntă „Dor de Eminescu", una dintre piesele de o sensibilitate aparte ale cenaclului, iar Nicu Alifantis încheie cu cîntecul care a dat nota caracteristică întîmplărilor de muzică și poezie ale Cenaclului Flacăra, arzătorul „Trăiască România". A fost, trăgînd linia, un spectacol aparte, puțin ciudat dacă vreți, date fiind condițiile de desfășurare impuse de acuratețea necesară imprimării. Dar, așa cum am constatat, membrii cenaclului au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a fi la înălțime, LP-ul casei de discuri „Electrecord" urmînd să devină, fără îndoială, un mare succes. Dealtfel, un succes meritat.

Cenaclul la o oră de dirigenție?

După o pauză, o nouă întîmplare de muzică și poezie a avut loc în aceeași sală a Radiodifuziunii, ca un omagiu tinerilor care au participat atît de frumos, de cald și angajant la imprimarea amintită. Timp de două ore pe scenă s-au perindat din nou toți membrii cenaclului, accentul punîndu-se însă de astă dată pe cîntece vioaie, pe rock în special, întreaga sală dansînd ca la un adevărat festival rock. Grupul bucureștean Continental a interpretat cîntece în limbile sîrbă, greacă, arabă, idiș și engleză, iar o elevă a unui liceu din Capitală, Tanța Cancicu, a cîntat în limba turcă și în dialectul aromân. „Ecoul" a interpretat „La o cană cu vin", Ducu Bertzi „Omul pădurii", Ștefan Hrușcă „Sacra banalitate", Vasile Șeicaru „Aruncarea în valuri", apoi a reluat „Actorul". Mihail Stan a recitat „Mistrețul cu colți de argint" a lui Ștefan Augustin Doinaș, apoi Nicu Alifantis a cîntat „De-aș avea patru dromaderi", „Decembre". De asemenea, „Kalinka", cîntec rus, „Yesterday", în engleză, și „Ma vie c'est toi", în franceză, cu George Nicolescu, „Iubirea fără acte", cu Victor Socaciu și „Strada Pope Nan" cu Mircea Vintilă.

Cu greu am putut selecta cîteva din cele peste o sută de bilete primite de conducătorul cenaclului, fiindcă foarte multe sînt interesante. Ispas Costel, Vilceanu Carmen, Oană Adi și Dana Mangu consideră că „acest mod de a face politica partidului este potrivit pentru tineretul român" și desigur că se referă chiar la desfășurarea cenaclului. Anda Tomescu, studentă la Facultatea de instalații pentru construcții, e de părere că „sîntem aici oameni de tot felul: dotați intelectual, culți sau oameni simpli, ce nu cer de la viață decît puțină fericire. Însă toți înțelegem ce ne spuneți, ce urmăriți să dezvoltați în noi. Și, pentru asta, vă mulțumim!"

Cineva, Petre Hațea, îl consideră pe Adrian Păunescu drept un idol, un fel de „Beatles" sau Bob Dylan al tineretii sale, ceea ce la drept vorbind e treaba lui. Tîrziu după ora 22, Florescu Codruța, Șerban Luminița și Stanciu Simona, mulțumind pentru seara extraordinară care le-a fost oferită, se scuză că nu mai pot rămîne, întrucît „enigmaticii și cuminții părinți", așa cum zice Ștefan Hrușcă, le cheamă acasă! Dealtfel, a treia întîmplare de muzică și poezie a serii, purtînd numărul 556, era aproape de sfîrșit.

DUMITRU GRAUR ■

Mulțumind celor ce au programat pe postul național de televiziune, sîmbătă 5 și duminică 6 iunie, la ore de vîrf, secvențe din Cenaclul Flacăra desfășurat la Constanța, trebuie să notăm aici că și de astădată, ca și la Iași, spre deosebire de alte momente, Cenaclul nostru s-a regăsit în spectacolele televizate.

Însă, dintr-o omisiune regretabilă, telespectatorii n-au luat cunoștință de cel care au făcut totul pentru ca această emisiune să iasă bine. Genericul întreg al spectacolului **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar** difuzat la televiziune în două emisiuni, în 5 și 6 iunie a.c., este următorul:

Asistența tehnică: **Ing. Florea Loghin**;
Producția: **Mihai Damian**;
Regia de platou: **Gina Vasilescu**;
Sunetul: **Mircea Filofi**;
Regia muzicală: **Mihai Prisăcaru**;
Imaginea: **Claudiu Slavu, Mugur Nedelescu, Vlad Constantinescu, Ion Chisaru**;
Regia de transmisie: **Alexandru Căpușneac**.
Redactor: **Eugen Dumitru**;
Realizator: **Adrian Păunescu.**

Relatările de mai sus se referă la manifestările cu numărul 552, 553, 554, 555 și 556.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR gîndește pentru perioada următoare și va anunța prin celelalte mijloace de informare, precum și pe plan local, un program care are în vedere localitățile: **Craiova, Petroșani, Timișoara, Arad, Oradea, Baia Mare, Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș, Bistrița, Suceava, Iași, Bacău, Brașov, Ploiești.**

In cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor plenarei lărgite a Comitetului Central al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie dat un nou imbold și o nouă expresie voinței de pace a poporului nostru, organizînd noi și noi manifestări acum, în perioada în care se desfășoară sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării, manifestări care să includă și trimiterea de telegrame și moțiuni la Organizația Națiunilor Unite. Milioanele și milioanele de semnături vor da expresie voinței de pace a poporului român, de a nu admite pe teritoriul țării arme atomice, de a face ca în Europa să nu existe armament nuclear.

Începînd de astăzi se va desfășura în întreaga țară o largă campanie pentru strîngerea de semnături pe „Apelul poporului român adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării". Fiecare semnătură, alăturîndu-se milioanelor de semnături ale muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, studenților, elevilor, femeilor casnice, reprezentanților cultelor, altor categorii de cetățeni — români, maghiari, germani și de alte naționalități — va constitui o puternică expresie a voinței de pace a poporului român, de a face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare.

APELUL POPORULUI ROMÂN

adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării

Pentru dezarmare, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii!

Îngrijorați de intensificarea cursei înarmărilor, care creează o mare primejdie pentru pacea și însăși existența popoarelor, în fața pericolului crescînd la adresa păcii și securității, noi, cetățenii Republicii Socialiste România, întreaga noastră națiune adresează – în aceste împrejurări internaționale deosebit de grave – Apelul lor solemn către sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării de a adopta măsuri concrete care să determine trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, la reducerea cheltuielilor militare, pentru ca uriașele resurse materiale și umane, eliberate prin oprirea și diminuarea cursei înarmărilor, să fie puse în slujba progresului și bunăstării, lichidării subdezvoltării economice.

Ca și celelalte popoare europene, poporul român cere în mod ferm oprirea amplasării și dezvoltării de noi rachete nucleare cu rază medie, retragerea și distrugerea rachetelor existente, eliminarea totală a armamentului nuclear de pe continent.

Astăzi, în fața întregii omeniri se pune problema de a alege între calea războiului sau cea a păcii. Nimic nu poate justifica politica de înarmare și de război.

Organizația Națiunilor Unite, conducătorii tuturor statelor și guvernelor – ai căror reprezentanți sînt reuniți în cadrul acestei sesiuni speciale – poartă o înaltă răspundere în fața popoarelor, a viitorului civilizației umane, pentru eliberarea lumii de povara înarmărilor, de spectrul înspăimîntător al unui război nuclear, pentru a opri cursa spre dezastru, pentru salvgardarea și consolidarea păcii.

In numele existenței oamenilor, al viitorului umanității, ne adresăm Organizației Națiunilor Unite, tuturor statelor și popoarelor cu chemarea de a trece peste orice considerente și obstacole și de a hotărî oprirea cursei înarmărilor, trecerea la înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd, a dezarmării nucleare!

Pînă nu au căzut primele bombe nucleare, să trecem la dezarmare! Cînd vor începe să cadă bombe, va fi prea tîrziu!

Poporul român, alături de toate popoarele lumii, cere să se acționeze cît mai grabnic acum, pînă cînd nu este prea tîrziu, pentru a se asigura dreptul fundamental al oamenilor – dreptul la pace, la viață, la libertate!

Cerem cu toată hotărîrea ca glasul popoarelor să fie auzit, ca voința lor de a trăi în pace să fie respectată!

CETĂȚENI AI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA!

Cu conștiința înaltei datorii față de prezentul și viitorul patriei, față de destinele întregii omeniri, semnați Apelul poporului român pentru dezarmare, pace, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii!

Faceți să răsune tot mai puternic în lume voința fiicelor și fiilor milenarului pămînt al patriei de a se face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare!

Flacăra Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 interioare: Secția social-politică și științifico-economică (**Nicolae Grigore-Mărășanu**, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I D. Goia, Mihai Pelin) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (**Ilie Purcaru**, Victor Nițâ, Adrian Dohotaru, Tania Radu) – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (**Răzvan Bărbulescu**, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) – 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE** – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE** – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** – 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Valoarea și însemnele cuvîntului Pace

La un ceas de cumpănă pentru istoria și destinul omenirii, cînd, așa cum arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, impe[rativul] smul impune în relațiile internaționale [...]rul forței și al dictatului, aducînd [...] spectrul lumii chiar spectral unei con[flagrații] mondiale — în asemenea mo[mente] țara noastră, într-o impresionantă unitate de voință și acțiune, își face din nou auzită voința și nețărmurita [...]dorință de pace printr-o vibrantă chemare adresată tuturor statelor și popoarelor lumii de a face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării, și în primul rînd a celei atomice.

Noul demers politic al României, născut din gîndul și activitatea neobosită a secretarului general al partidului, și întrunind adeziunea întregii națiuni, aduce înalta dovadă a datoriei față de prezentul și viitorul patriei, față de soarta întregii omeniri. Elaborat în numele rațiunii și în spiritul tradiționalei voințe de pace a poporului român, Apelul pentru pace adresat sesiunii speciale O.N.U., consacrată dezarmării, document și mandat al unui crez comun, semnat de milioane de cetățeni ai României, este și va rămîne peste veacuri un moment de referință al luptei poporului nostru pentru instaurarea pe Terra a unui climat de destindere și colaborare, pentru zăgăzuirea cursei înarmărilor și salvarea omenirii de la un cataclism nuclear. În adunări și mitinguri, în sute de declarații făcute publice prin mijlocirea presei, radioului și televiziunii, în cadrul unor impresionante marșuri ale păcii organizate în întreaga țară, cetățenii noștri regăsesc în gînduri simple valoarea cuvîntului Pace, relevîndu-i însemnele în cele mai variate, mai evidente sau mai ascunse ipostaze ale existenței noastre, pe întinderea uscatului și în imensitatea mărilor, în colibe și palate, pe chipul

(Continuare în pag. 4)

LIVIU TIMBUS ■

Veșnic, la Carpați

Stînd de veghe vremii, pășnici
la Carpați
generații după generații
patriei lumina vieții dați-i !
Veșnic fi-veți, veșnic lăudați !

Sufletul de munți nu-l depărtați !
e chemarea sacrei noastre nații
ce o duc solemn prin timp bărbații
veșnic, fiii țării lăudați.

Nici de mare ochiul nu vi-l alungați
și-o uniți cu munții ;
cum își cată fruntea brazii
brațele să fie scut ne-nvinsei nații,
stînd de veghe vremii pășnici
la Carpați.

Pot furtuni să vină !
Lacrima surpați !
nu se-nfring în clipă neclintiți
bărbații !
steag vă fie drumul scris
prin generații !
Patria, din inimi, nimănui n-o dați
scut ne-nvins de veghe, veșnic,
la Carpați !

NICOLAE DRAGOȘ ■

Din sumar :
● ACUM E VREMEA PLANTELOR MEDICINALE (pag. 5) ● Bunul gospodar se vede în fapte (pag. 6—7) ● În dezbatere : momentul poeziei (pag. 9) ● Erori contra valorii, erori contra moralei (pag. 20) ● Ce e nou cu Iulică Voinea ? (pag. 23)

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Irak,

expresie a dorinței comune de a amplifica bunele relații româno-irakiene, de a colabora tot mai strîns pe plan internațional în interesul cauzei păcii, securității și înțelegerii internaționale

România racordată la ideile plenarei

Mereu în mijlocul oamenilor

Recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al P.C.R. poartă girul și caracteristicile autentice ale unui remarcabil document programatic ce marchează un nou și important moment în de[sfășurarea] cu succes a operei de construire a României socialiste multilateral dezvoltate și care va constitui mult timp de acum înainte filonul unor idei și acțiuni cuprinzătoare cu rezonanță în conștiința și istoria poporului. Marea încărcătură de idei cuprinsă în această expunere, de înaltă valoare principială, teoretică și practică, reliefează deosebit de puternic gîndirea și acțiunea revoluționară a omului care de aproape 17 ani se află la conducerea partidului și țării, reflectă inegalabila cunoaștere pe viu a realităților țării, a sentimentelor și aspirațiilor încercatului nostru popor, se constituie într-o strălucită sinteză de gîndire novatoare și spirit practic. Cerința transformării activității ideologice și politico-educative într-o forță care să determine dezvoltarea necontenită a forțelor de producție, perfecționarea structurii și relațiilor sociale exprimată cu atîta acuitate la recenta plenară, constituie pentru noi, pentru organele și organizațiile de partid din județul Constanța, esența tuturor activităților.

(Continuare în pag. 6)

ELENA BORODI ■
secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R.

Faptele — măsura gîndirii revoluționare

Evenimente politice cu puternică rezonanță națională și înregistrînd, de asemenea, eco[uri] internaționale profund semnificative, cuvîntările și expunerile secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu sînt, de fiecare dată, prilejuri de justificată mîndrie patriotică pentru întregul popor român.

Ele ne reîmprospătează sentimentul unei meritate demnități istorice, al identității și locului nostru de cinste printre popoarele cu vocația participării la faptele majore ale veacului. Sîntem resti[tuiți] astfel unui destin de nobilă angajare, acela al luptei curajoase și stăruitoare, în cele mai complexe împrejurări, nu numai pentru propășirea noastră ci, deopotrivă pentru valorile unei umanități care nu-și înțelege totdeauna îndatoririle.

Am trăit cu intensitate aceste sentimente, ascultînd Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului, din iunie, și, aprofundîndu-i înțelesurile de neprețuită valoare practică și teoretică.

Pentru noi, activiștii din amplul front

(Continuare în pag. 6)

TOMA V. CONSTANTIN ■
secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R.

Cunoașterea, la temelia conștiinței înaintate

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a Comitetului Central, din primele zile ale acestei luni, constituie în întregul ei, un strălucit exemplu de analiză creatoare a experienței construcției socialiste în țara noastră, de abordare a unor orientări și teze de mare forță novatoare în toate domeniile vieții materiale și spirituale, un program de muncă și luptă pentru întregul partid și popor, pentru permanenta înnoire a societății noastre. Ea va rămîne trainic în conștiința politică a țării, ca o expresie a înaltei responsabilități pentru destinele națiunii, a grijii pe care partidul, secretarul său general, o poartă pentru zămislirea virtuților morale ale omului nou, făuritor al societății socialiste și comuniste în această vatră românească multiseculară.

Atenția deosebită acordată în expunere ridicării activității teoretice, ideologice și politico-educative la nivelul bazei materiale create în societatea noastră provine din convingerea că ridicarea continuă a conștiinței socialiste, însușirea concepției materialist-dialectice, a normelor de etică și echitate socialistă, educarea maselor în spiritul patriotismului revoluționar reprezintă un factor fundamental, fără de care nu este posibilă transformarea socialistă

(Continuare în pag. 7)

IOAN RETEGAN ■
secretar al Comitetului județean Maramureș al P.C.R.

VREM SĂ MUNCIM ÎN PACE,

Două au fost ideile dominante ale cuvintărilor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marile adunări populare din municipiile Oradea și Arad : angajarea plenară a poporului nostru în opera de transpunere în viață a Programului partidului de făurire în România a societății socialiste multilateral dezvoltate și unirea tuturor forțelor în lupta pentru asigurarea unei păci trainice în lume. Prin vii aplauze și urale, participanții și-au exprimat hotărîrea lor fermă de a acționa cu abnegație și dăruire, cu elan revoluționar și avînt patriotic pentru îndeplinirea

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în mijlocul oamenilor muncii din județul Arad

VREM SĂ TRĂIM ÎN PACE!

exemplară a sarcinilor ce le revin, de a munci cu devotament, împreună cu întregul popor, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea integrală a planului anual, a întregului cincinal, de a traduce în viață neabătut politica partidului nostru, de a sluji cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

Noile vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județele Bihor și Arad au constituit o puternică manifestare a unității întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, expresie profundă a unității ferme a tuturor oamenilor muncii de a înfăptui neabătut Programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. În același timp, prin cuvintele „Ceaușescu-România-Pace", scandate de miile de participanți la marile adunări populare din municipiile Oradea și Arad, oamenii muncii din județele vizitate au dat o strălucită expresie voinței de pace a poporului român, puternic afirmată în Apelul adresat sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, hotăririi de a întări semnăturile puse pe acest document prin noi fapte de muncă, în numele înfloririi patriei socialiste, al făuririi unei lumi fără arme și războaie, al înțelegerii și colaborării între toate națiunile lumii, deziderate pentru care militează neobosit România, președintele ei.

Desfășurate într-o perioadă plină de profundă semnificație, cînd în întreaga țară este pe larg dezbătută magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., document programatic de o excepțională însemnătate, în care sînt definite cu clarviziune științifică principiile activității generale privind înfăptuirea operei de edificare a prezentului socialist, de construcție a viitorului comunist al patriei, recentele vizite de lucru ale secretarului general al partidului în județele Bihor și Arad au constituit pentru oamenii muncii de pe aceste meleaguri — români, maghiari, germani și de alte naționalități, care trăiesc înfrățiți de veacuri în muncă și idealuri — încă un prilej de exprimare a hotăririi lor de a asigura înfăptuirea obiectivelor Congresului al XII-lea al partidului.

Tezele de o inestimabilă valoare teoretică și orientările de o mare importanță practică cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară lărgită a C.C. al P.C.R. au găsit și aici, în ținuturile Bihorului și Aradului, — ca pretutindeni în țară — un vibrant ecou în conștiința oamenilor, care văd în aceasta o nouă și strălucită expresie a gîndirii novatoare și revoluționare, creatoare a secretarului general al partidului, a contribuției sale determinante, de o excepțională însemnătate, la dezvoltarea în continuare a României pe calea socialismului și comunismului. Asemenea întregii națiuni, locuitorii județelor Bihor și Arad fac din cutezătoarele idei, din mobilizatoarele îndemnuri și orientări formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu un program de muncă și luptă, acționînd strîns uniți și animați de un fierbinte patriotism, pentru transpunerea lor neabătută în viață, pentru ridicarea activității politice, economice, ideologice și cultural-educative la nivelul sporitelor cerințe și exigențe ale actualei perioade de dezvoltare a țării.

În timpul vizitelor, care au avut loc în această atmosferă de muncă intensă, de puternică angajare comunistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat, împreună cu colectivele de oameni ai muncii din unitățile industriale și agricole vizitate, cu consiliile de conducere ale acestora, cu miniștrii de resort, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, modul în care se realizează sarcinile și angajamentele pe anul în curs, precum și căile și modalitățile ce se impun pentru îndeplinirea cu succes a prevederilor actualului cincinal — etapă de mare însemnătate în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. În timpul analizei au fost stabilite măsuri menite să asigure ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, diversificarea și modernizarea acesteia, valorificarea superioară a resurselor, reducerea tot mai accentuată a consumurilor de materii prime, energie și combustibil, diminuarea continuă a cheltuielilor materiale, realizarea într-un ritm mai rapid a investițiilor, creșterea productivității muncii și a eficienței economice, sporirea și mai puternică a contribuției județelor Bihor și Arad la dezvoltarea economiei naționale și creșterea bunăstării celor ce muncesc, la înflorirea patriei noastre socialiste.

Pentru oamenii muncii din județele Bihor și Arad, vizita secretarului general al partidului a constituit un fericit prilej de a aduce, din adîncul inimii lor, un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, eminent fiu al clasei muncitoare, al poporului român, revoluționar consecvent și patriot înflăcărat, a cărui gîndire novatoare și acțiune neobosită marchează puternic întreaga dezvoltare a patriei noastre, dinamizează, prin strălucitul exemplu personal, prin consecvență și dăruire patriotică, prin identificarea cu înaltele aspirații ale poporului, energiile creatoare ale întregii națiuni. Totodată, au fost exprimate cele mai profunde sentimente de prețuire și aleasă considerație față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru contribuția inestimabilă pe care o aduce la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru prodigioasa activitate consacrată dezvoltării științei, învățămîntului și culturii românești, pentru contribuția pe care o aduce ca eminent om de știință și savant de renume mondial la îmbogățirea zestrei spirituale naționale și universale.

Eveniment cu majore semnificații, desfășurat într-o atmosferă de vibrantă angajare patriotică, noul dialog al președintelui cu țara a evidențiat cu pregnanță hotărîrea oamenilor muncii de a asigura înfăptuirea exemplară a istoricelor hotăriri ale Congresului al XII-lea al partidului, de a milita neobosit pentru măreața cauză a păcii.

ION D. GOIA ■

NICOLAE CEAUȘESCU:

Pacea constituie problema fundamentală. Să facem totul pentru a asigura pacea omenirii!

Valoarea și însemnele cuvîntului Pace

(Urmare din pagina 1)

de azi și de mîine al omenirii și sub cerul încă albastru al planetei noastre: Pacea este bunul cel mai de preț al omenirii, este liniștea zilei de mîine și viitorul copiilor noștri; Pace înseamnă progres, bunăstare, înseamnă rodnicie pe ogoare și fabrici, în laboratoarele minții și în lumea văzută și nevăzută a materiei; Pace înseamnă mai multă pîine, mai multe cărți și mai multă sănătate. Înseamnă triumful omeniei și ideilor generoase, o altă dimensiune a conștiinței de sine, a realității interioare și exterioare omului, înseamnă îngemănarea științei cu rînduielile celei mai înalte demnități umane. Tocmai de aceea să izgonim și să îngropăm demența și absurdul, care, paradoxal, tind să prolifereze pe trupul unui veac al rațiunii. În timp ce marile puteri cheltuiesc miliarde de dolari pentru înarmare, pentru inventarea unui armament din ce în ce mai sofisticat, în lume există țări unde resursele de hrană sînt cu aproape 20 la sută sub cerințele medii ale existenței, iar 10 milioane de oameni mor anual din pricina maladiilor provocate prin lipsa apei potabile. Să amintim popoarelor că un eventual holocaust atomic ar putea provoca dispariția omenirii sau în cel mai fericit caz degradarea fizică a speciei umane de-a lungul mai multor generații. Să nu uităm nici o clipă că 300 milioane dolari, sumă ce ar putea reprezenta hrană, locuințe și sănătate pentru mii de locuitori ai planetei, sînt cheltuite astăzi în numai cinci ore pentru înarmare! ; Să facem totul pentru sănătatea planetei, să lăsăm viitorului moștenirea cea mai de preț : Pacea.

Sînt cîteva din gîndurile ce însoțesc în aceste zile semnarea Apelului pentru pace adresat sesiunii speciale a O.N.U., sînt gîndurile unui neam al păcii, viguros și altruist, care își exprimă cu hotărîre setea sa de viață și înalta sa gratitudine pentru politica de pace, destindere și colaborare în lume promovată de conducerea superioară de partid și de stat, din inițiativa și prin aportul nemijlocit al președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții internaționale și omul care întruchipează atît de plenar crezul, voința și înțelepciunea întregului popor român.

Răspunderea omului de artă

Știm din trecutul întunecos al istoriei că împăraților tirani, după ce cuceream un popor mai mic cu gîndul anexării și distrugerii etnicității lui, prima grijă în acest scop era de a-i distruge cultura. Iată, deci, cît de fals ar fi în zilele noastre să ne mai îndoim de rolul și importanța cu'turii!

Un popor nu este doar un teritoriu populat, administrat și guvernat; el este în primul rînd o ființă spirituală. Din această spiritualitate definitorie rezidă puterea, viabilitatea, rezistența și temeinicia poporului. Importanța, deci, și misiunea culturii implică prețuirea creatorului, a proeminenței spirituale, a rolului său în viața de fond a poporului. Artistul este un mesager special, dăruit prin naștere — ca să poată dărui la rîndul lui: mereu în bătălia cu sine, din dorința autodepășirii, gata oricînd să dea mai mult decît primește. Adevăratul artist nu are nevoie de dădacă pentru a-și face datoria, după cum nici artei adevărate nu trebuie să-i punem la îndoială efectul spiritual-educativ asupra oamenilor. Arta adevărată conține mult — nu trebuie să-i cerem niciodată puțin, sau altceva decît este ea. Arta nu poate să fie numai la zi fără să fie și la veacuri, nu poate fi conjuncturală.

Iată deci, cred eu, că important este să deosebim arta de non-artă, artistul înzestrat de ageamiu. Dacă cineva este netalentat, nu trebuie chinuit sau acuzat. Nici intervenția părinților sau a rudelor cu funcții mari nu-i pot face să dea mai mult.

Important este să creăm o trecere cît mai directă a artei adevărate în conștiința oamenilor cărora le este adresată. Crearea artei, investiția, difuzarea ei, consultarea artiștilor în probleme de specialitate, stimularea realizării de opere îndrăznețe, murale, pe teme profunde, etern-valabile, participarea la fenomenul cultural al întregii lumi, propagarea artei românești în țară și peste hotare, problema comercială a artei și multe altele, toate acestea sînt reprezentate de oameni, organe și organisme care, împreună cu creatorii de artă, însumă acea datorie de care vorbim adesea: îndeplinirea rolului social-cultural al artei. Nu putem vorbi de îndatoriri separate într-o acțiune socială care depășește zona strictă a creării artei. Ne-am obișnuit să cerem artei (în abstract) să mobilizeze, să rezolve, să facă — dar arta, se știe, oătrunde pe căi sensibile, spirituale, este rezolvată cu mijloace specifice: pictura și pantomima sînt mute, literatura proiectează imaginea în creier, muzica exclude vorbirea curentă etc., etc. Fiecare artă în parte, prin specificul ei, grăiește nelimitat; dar, repet, prin specificul ei.

Rolul social al artei se conturează faptic printr-o înlănțuire de acțiuni, îndatoriri rezolvate ale unor oameni din sectoare tangente, conectați eficient într-un organism colectiv, fiecare pricepîndu-se la profesia lui, nu la a celuilalt.

La ora actuală ne putem mîndri în țara noastră cu un număr important de artiști înzestrați, care s-au cristalizat greu, trudind profesional, eliminînd la timp curbele unor erori teoretice conjuncturale, cîntărind, de asemenea, cu mult discernămînt valabilitatea sau eșecul fenomenelor artei contemporane mondiale. Acești colegi ai mei, ale căror opere îmi creează adesea emoții speciale și profunde, au fost totdeauna prezenți în actul cultural și social românesc, au dovedit multă probitate profesională și simțămînt patriotic.

În această etapă a omenirii, profund dramatică, răscruce între barbarie și umanitate, cînd pe tot globul, alături de întreaga lume, cei cu talentul luptă să-i împiedice pe cei cu puterea să distrugă miracolul vieții — artiștii români au creat opere deosebite pe tema păcii, mărturie a conștiinței lor social-umane.

Era firesc, cred eu, ca poporul nostru, care a dovedit de-a lungul istoriei blîndețe, înțelepciune, răbdare, dar și forță de ripostă atunci cînd a fost dus la umilință de către profitori, să dea la fiecare timp artiști pe măsura lui, care să-i reprezinte năzuințele, bucuriile și durerile.

Arta este mesajul individual transmis colectivității. Este opera profundă a unei conștiințe libere și totale, o expresie a adevărului etern-uman, un mijloc de comunicare a stărilor spirituale înalte, evoluate. Arta a fost și este contrarie ipocriziei, tiraniei, mincinului și neomenescului.

Dacă marile puteri ar fi alocat artei de pe Terra doar o parte infimă din sumele ce s-au investit pentru bombe, omenirea actuală s-ar afla mai departe de timpul primejdiei totale, ar fi pe o altă treaptă a conștiinței.

Există astăzi în lume un dezechilibru între restul activităților și spiritualitate. Lipsa de cultură a făcut și va face oricînd și oriunde ravagii. Sînt convins că ideologii războaielor, oamenii avizi de putere, liderii tiranici sînt lipsiți de adevărată cultură și nu iubesc arta. Arta (nu neapărat prin temele abordate, cît mai ales prin ea înșăși), prin capacitatea ei de a sensibiliza și perfecționa spiritualitatea oamenilor, schimbă radical coordonatele unei vieți, influențează astfel destinul uman. O colectivitate alcătuită din indivizi sensibili, cu preocupări nobile, are o altă traiectorie decît aceeași ocupată doar cu competiții bătăioase.

Sînt convins că, în timpul ce urmează, lumea va evita distrugerea vieții; că îndreptățită mîndrie umană va triumfa asupra căderii în ticăloșie și rușine, că lumea viitorului își va aduce aminte cu jenă de acest timp al marilor orgolii, atunci cînd, pe tărîmul oceanelor, sau țîșnind din apele liniștite, operele artiștilor, întruchipări gigante figurînd finalul războaielor, vor marca trecerea de la barbarie la civilizație.

SABIN BĂLAȘA

Dacă jocul

Dacă jocul cu moartea nu se va sfîrși
înainte de țipătul ultim
și dacă ieșirea de evacuare a noastră, bieți fluturi de smalț,
și dacă părerea de libertate
spre gîtlejul cerului arș
în care plîng și acum Antigonele ultimului de noi Nagasaki
va fi cerul, cerul burdușit cu nori radioactivi
de nespălat în toate ploile lumii
în care poate pluti-ver rubrici pustii din ziare,
dacă jocul cu moartea...

Copiii păreau că se plimbă în larba unui tablou cu mult violet,
larba strălucea sub sandale,
bordurile pălăriei fetiței cu priviri de velur
înfloreau de pufoase petale,
cineva pusese la un pic-up uzat
Simfonia Destinului,
copiii mîncau înghețată de fragi,
era bine, și deodată, deodată
a trecut o pală de vînt peste lume,
o, zeu ostenit,
adună mările în pumni și lasă destinului
bunul, întîiul sfîrșit,
simfonia mai are o șansă,
copiii, fragi, pacea,
un fel de a trăi pe pămînt,
vedeți, începe vacanța,
vedeți, vor pleca din nou păsările spre Sud,
respirăm oxonul încă existent, respirăm,
pacea pulsează încă nerisipită
în umbre de oameni,
ștampile prăbușite pe pietre, milioane de ștampile
care-ar demonstra eternității
că aici a fost pămîntul,
dar, vai, ieșirea de evacuare,
biata ieșire a îngerilor dintr-un infern nuclear
după ultima gură de aer, după ultimul țipăt
pur și simplu, stimați concetățeni ai planetei,
nu a mai folosit!

PIA OLARU

Să învățăm să obținem maximum de la pămînt!

Agricultura e o meserie pretențioasă

În aceste zile de intense campanie, pe drumurile Trustului I.A.S. Timiș e greu să-l abordezi : mereu ocupat, mereu frămîntat, mereu îngrijorat. Nu trebuie să fii mare specialist pentru a-i înțelege frămîntările. La ora cînd fugeam după dumneaului în vederea realizării acestui interviu, norii pluteau de cîteva zile, de parcă de plouat nu ploua. Ce-l și cu agricultura asta ! Oricît de mecanizată ar fi, tot trebuie să-ți arunci ochii și spre cer, pentru că, în pofida tuturor modernizărilor, ploaia rămîne încă și în zilele noastre un Mare Agronom.

Parcă ghicindu-mi gîndurile, Nicolae Rămncanțu, căci dînsul este directorul Trustului I.A.S. Timiș, mă opresc cu cuvintele :

— Într-adevăr, mai avem încă multe de făcut pentru a nu rămîne la discreția vremii. Plouă — am cîștigat bătălia, nu plouă — gata explicația. Cînd am fost peste hotare în documentare...

— Iată, ați atins un subiect ce-l aveam și eu notat în carnet. Voi răsturna protocolul gazetăresc și nu vă voi întreba cum ați ajuns cu recolta din simplul motiv că, fără multe eforturi, mi-am dat seama de realitate. Nici nu vă pretind o situație exhaustivă a I.A.S.-urilor din județ, din două motive : a) — nu aveți timp și b) — funcționați ca director nici de un an de zile, timp mult prea scurt pentru a vă cere un astfel de bilanț. Deci : din toate călătoriile pe care le-ați făcut și din tot ce ați văzut peste hotare, ce ați socotit că e bine să aplicați în Banat ?

— Am călătorit mult, foarte mult, am văzut destule, tocmai astfel m-am convins că dacă multe experiențe de niurcă sînt domne de reținut apoi și alții au de învățat cîte ceva și din experiența agricultorilor români. Voi răspunde sfetic la întrebarea pe care mi-ați pus-o : probabil că acei specialiști în agricultură, cu mai puțină experiență, vor zîmbi pe sub mustață cînd voi cîti că mic, Nicolae Rămncanțu, fiu de țăran de prin aceste locuri, inginer zootehnist cu peste 20 de ani de practică, mi se pare că în agricultură există un singur principiu, un singur eșafodaj : **moștenirea străbună**. Pe acest eșafodaj se cațără ca iedera noile metode științifice, care, bine aplicate, dezvoltă și întăresc principii strămoșești. Ce-am văzut, între altele, peste ocean ? Că animalele trebuie crescute și călite în aer liber, pregătite pentru a lupta împotrivă intemperiilor. Dar această metodă nu o aplicau oare și bunii și străbunii noștri ? În ultimii ani, din păcate și în mod sigur din comoditate, noi am bagat vitele în construcții de beton, le-am făcut mai puțin rezistente la vicisitudinile vremii, dar „am obținut" și un randament soăzut în producția de lapte. La Liebnig, acolo unde am muncit cu bune rezultate peste 20 de ani, am căpătat convingerea tradiției românești veșnic, peste nou-născuți îi lăsăm un țarcuri special amenajate, în care soarele și lumina, atît vara cît și iarna, și nu se întîmplă nimic.

Am mai reținut pe unde am umblat că animalele au nevoie de nutrețuri de calitate și nu doar în cantități de Sf. Gheorghe, știam sau ni s-a spus și de la părinții noștri, numai că la ora actuală, evident, în mare măsură din vina noastră, a specialiștilor, ducem lipsă de sorturi variate de plante furajere, ceea ce ne crează mari greutăți. Orice zootehnic cere în primul rînd aplicarea unor tehnologii moderne în sectorul bazei furajere și vegetale (porumb), dar lipsa unor mașini diversificate și a unor semințe valoroase ne pune în situația de a nu putea aplica ceea ce știința agricolă ca și experiența proprie ne indică drept cerințe ale vremii de azi. După opinia mea, iată un paradox : în capitolul utilaje moderne sînt serioase neajunsuri, deși realizările pe care le avem în acest privință — realizări de nivel mondial — ne arată că industria noastră ar putea onora această cerință. De ce industria noastră agricolă nu o face, e greu de înțeles. Și gîndul iar mă poartă spre tata, pentru a vă spune că pe vremea lui existau în gospodăria noastră două brăzdare la plug, pe care bătrînul le folosea după cum credea el de cuviință. Azi, în toate I.A.S.-urile există doar un singur tip de brăzdar cu care simțom nevoiți să lucrăm, indiferent de condiții și cerințe agrotehnice. Mi-amintesc criticile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la deplasările exagerate pe tarlalele altora și, întrutotul de acord, îmi exprim părerea că o călătorie din care nu folosește nimic colectivitatea care te-a trimis, n-are nici un rost. Adică unul ar avea, dar să le facă pe banii săi, ca turist. Reiulnd paralela între nivelul altora și experiența agriculturii noastre, v-aș mai povesti că mi-am făcut, ca tot omul, un memento cu problemele spinoase care mă frămîntau, la loc de cinste fiind, bineînțeles, situația progresului genetic la animale, doar sînt inginer zootehnist. Știam că avem în țară animale de rasă care, din păcate, cu trecerea anilor se degenerează. Eram oare noi, cu mai puțin experimentați decît alții ? Și iar mă întorc la tata. Nu știu ce făcea, dar știa să păstreze rasa. Și m-am lămurit. Rasa de animale degenerează atunci cînd reproducătorii testați nu sînt puternic ameliorători sau materialul seminal provine din tauri netestați cu indiferenți. La zeci de mii de kilometri de țară mă întrebam pentru asta ai mers tu, Nicolae, afită amar de drum ? Ce-ai descoperi ceea ce tatăl tău te-a învățat de mic : vita trebuie mereu susținută numai cu exemplare valoroase.

— Să nu fetișizăm. Chiar n-ați învățat nimic nou ?

— Vai de mine ! Doresc să fiu bine înțeles. Contactul cu agricultura altor țări e util, e plin de învățăminte.

— Ca agricultor, de ce sau de cine aveți frică ?

— Nu mi-e frică de nimeni și iată de ce : fără falsă modestie mă socotesc un bun specialist în zootehnie. Or, după mine, un specialist nu se poate teme de nimic, fiind stăpîn pe meserie, are demnitate profesională și deci nu poate supăra decît pe impostori. Iată de ce eu ocup foarte liniștit acest scaun directorial.

— Puneți mîna pe inimă : la calitate de director vă place subalternii bățoși, cu spirit critic ?

— Să vă spun un secret : mor după ei. Am cîtiva directori dificili, din acest punct de vedere, dar cu bune rezultate. Singurul meu criteriu de judecată. Nimeni nu-mi dă dreptul să fiu ranchiunos, cu atît mai mult cu cît vceau să cred că locul meu aici este efemer.

— La ce sens vorbiți ?

— Am acceptat acest post fiind un soldat disciplinat, deci fac treabă, dar tot la sat mă trage sufletul. Visul meu este o fermă de merinos australian. Cea mai mare bucurie profesională s-a întîmplat atunci cînd reprezentanții a două colhozuri sovietice au dorit să cumpere berbeci de la noi. Este unanim recunoscut că sovieticii, în privința creșterii oilor, au un cuvînt greu de spus în lume.

— Ați făcut apel insistent la experiența străbună. Dar, îngăduiți-mi, ce unește și ce desparte agricultorul care sînteți dumneavoastră de cel care e tatăl dumneavoastră ?

— Diferența dintre mine și tata nu este prea mare. Spre deosebire de el, eu, ca inginer zootehnist, pot explica unele fenomene, dar munca cîmpului o cunoaștem deopotrivă. De la el am învățat că trebuie să-ți iubești țara. Și dacă e vorba de lucrat pămîntul, fiecare trebuie să rămînă acolo unde s-a născut. Deci, cred că în muncă de răspundere pe tarla trebuie numiți oameni ai locurilor natale. Altfel cunosc eu pămîntul, apele, vîntul, obiceiurile de aici, și altfel le va fi știind un moldovean, dacă va veni să-mi ia locul. Și doar amîndoi sîntem țărani români. În susținerea părerilor mele mai intră n factori ca : dialogul cu partenerii, particularitățile oamenilor, familia. Numai cel de prin părțile locului poate obține bune rezultate, doar cu o singură condiție.

— Care ?

— Am o teorie. O spun, doar nu omor pe nimeni. Agricultura e o meserie ca oricare alta, dar una foarte pretențioasă. Trebuie deprinsă încet și temeinic, de aceea nu sînt pentru numirea în muncă de răspundere a unor oameni prea tineri. 40 de ani este vîrsta ideală pentru un conducător în arta agriculturii. După terminarea facultății, fiecare inginer se crede un zmeu. Dar eu cred că nu e nici măcar zmeuleț. Timp de mulți ani, el trebuie să vadă, să cunoască activitatea de pe parcelă și apoi să aspire la o muncă de răspundere. El trebuie să se ocupe de îngrășarea și rodirea pămîntului, dar în aceeași măsură de sporirea cunoștințelor sale. Altminteri nu se poate. Din păcate, nu prea avem literatură pe măsura necesităților. Apoi, mai este o problemă.

— Înainte de a o enunța, spuneți-mi, cît trebuie să citească un specialist și oîți cîțiți dumneavoastră ?

— Iată o întrebare dificilă pentru mine. Un inginer trebuie să citească minimum două ore pe zi literatură de specialitate. În ceea ce mă privește, acum nu mă pot lăuda cu împlinirea acestei norme. Muncesc de la 7 pînă la 10 seara. Noroc că am acumulat literatură de specialitate la Liebnig, așa că îmi mai pot îngădui să dau sfaturi. După mine, agricultura, în mare măsură, e la fel de complicată ca și medicina. Și aici există viață care trebuie întreținută, fie că ea se află pe pămînt sau sub el. Dacă credeți că am dreptate, voi continua ideea.

— Continuați.

— Ei bine, în medicină nimeni nu spune profesorului x sau doctorului y cînd și cum trebuie să salveze bolnavul. În agricultură, lucrătorul specialist, din păcate, nu poate hotărî decisiv, de unul singur.

— De ce ?

— Ceea ce știu eu este că prea multe acțiuni se coordonează de la minister. Acolo se hotărăște **cînd și de ce.** Nu sînt împotriva centralizării, dar pledînd pentru creșterea răspunderii specialistului din fiecare unitate pentru soarta recoltei, este firesc să pledăm și pentru a-i asigura acestuia într-o mai mare măsură și libertatea și răspunderea deciziei. Iată, porumbul este foarte întîrziat în Banat, pentru că planificarea n-am făcut-o noi, ci ministerul. După mine, aș fi semănat porumbul chiar și la nivelul județului, diversificat, în funcție de starea solului. Acum trebuie să facem muncă dublă.

— Am asistat — și așta nu e un secret — la scăderea populației de la țară. Migrația spre oraș nu este o vorbă goală. În prezent preocupările vizează stabilizarea populației tinere la sate. Ce vedeți necesar pentru reușita acestor preocupări ?

— Înainte de orice e necesară însuflarea la cei tineri a unui respect pentru sat, la pirogravarea în sufletul copiilor a dragostei pentru glia strămoșească. Apoi, mai este o problemă. Pe lîngă casa țărănească, din păcate, nu mai există animale. Animalul, să nu rîdă nimeni, joacă un rol mare în educarea și legarea copilului de sat. Primeai de țăran de mic mergea cu vitele la pascut, mulgea vaca, tundea oile, ajuta la potcovit ori curăța grajdul. Aceste munci, în aparență auxiliare, influențează legarea copilului de pămînt.

— Trustul pe care îl conduceți numără peste 17 000 de muncitori răspîndiți pe cele peste 190 000 hectare. E unul din cele mai mari trusturi I.A.S. din țară. Cît de greu vă este viața ?

— Foarte grea. Pentru că odată ce am acceptat postul, mi-am asumat răspunderea. Dar, după părerea mea, trustul este cam prea mare, nu-l pot cuprinde și controla așa cum aș dori. Mă bizui pe cei 33 de directori din subordine, toți, oameni în jur de 45 de ani. Și de nădejde. Sigur că mai am necazuri. Dar spuneam mai înainte că temelia în agricultură își are sorgintea în sîrguința și dragostea țăranului pentru pămînt. Acesta este un adevăr de necontestat, pe care este bine să nu-l uităm niciodată. Pentru că tradiția pentru agricultură este veche și dovedește perenitatea noastră pe aceste locuri. Spun și susțin că trebuie să grefăm nouă pe bogata moștenire a țăranului român. Vremea cînd țăranul semăna porumb primăvara, a doua zi după cîntatul cucului, a rămas în urmă, cu toate că acest străvechi obicei ascunde în el un adevăr științific, pe care în urmă cu ani nimeni nu-l putea explica. Dar ce frumos era...

DAN BÎRLĂDEANU ■

Acum e vremea plantelor medicinale!

Să le strîngem și să le valorificăm în interesul sănătății

În repetate rînduri, ne-am ocupat în aceste pagini de plantele medicinale, insistînd asupra importanței lor. Fără a repeta date știute, să notăm că statistici recente subliniază valoarea acestui prețios tezaur de sănătate, evidențiind faptul că peste 35 la sută din medicamentele uzuale au la bază principii active sau extracte din plante. Azi, cînd medicamentele de sinteză, pe lîngă că sînt tot mai puțin accesibile biochimismului uman, costă tot mai mult, plantele medicinale revin în actualitate, medicina purtînd pretutindeni o aprigă bătălie pentru obținerea de noi substanțe naturale de origine vegetală. Acestea sînt în general, lucruri știute și acceptate și dacă revenim acum asupra situației plantelor medicinale n-o facem, ca să zicem așa, de dragul teoriei, ci dintr-un motiv mult mai simplu, acum e vremea plantelor medicinale ! În privința cîtorva din ele, a celor mai importante, mușețelul (Chamomillae) și teiul (Tilia), campania de recoltare e — sau ar trebui să fie — în toi, a doua jumătate a lunii iunie reprezentînd perioada optimă pentru culegerea florilor respective, din culturi și din flora spontană deopotrivă.

Din informațiile primite de la Trustul Plafar, mai bine de 2 000 de hectare sînt cultivate cu mușețel. Se apreciază că suprafața e, în linii mari, suficientă, numai că recoltatul, calitatea acestuia, mai suferă. În unele județe, îndeobște în Brăila, Timiș și Dolj, bazine redutabile, mușețelul a ajuns și ajunge la bazele Plafar cu tije florale exagerat de lungi, 6-7 centimetri în loc de 1-2 ?! S-ar părea că necazul nu-i mare, dar e. Pe de-o parte, operația de uscare, fiind energointensivă, costă mai mult, pe de alta, tocmai din cauza cozilor lungi, produsul final riscă să-și piardă din calitățile medicamentoase. Să facem aici o paranteză, arătînd că nu toate cooperativele agricole de producție ce au în cultură plante medicinale acordă acestora importanța cuvenită. La data documentării noastre, o serie de unități, C.A.P. Radovanu (Călărași), C.A.P. Ceacova (Timiș), C.A.P. Izvoru (Dolj) etc. erau mult rămase în urmă în ceea ce privește plantatul unor plante medicinale, cimbru, busuioc, măghiran etc. Acestea ar trebui culese pînă la sfîrșitul lui iulie și ele nu erau, la 16 iunie, nici plantate, deși toate unitățile respective posedau, la data menționată, răsadurile necesare ?! Directorul general al Trustului Plafar, inginerul Florentin Crăciun, ne explica, firește îngrijorat, că președinții cooperativelor citate invocă aceeași scuză, „toți oamenii sînt la prașilă". Sigur, prașila trebuie efectuată, ea face uneori cît o ploaie, dar nici plantele medicinale nu trebuie lăsate pe planul al doilea, problema lor fiind de maximă importanță pentru economia națională. Mai sînt unități, am înțeles, care manifestă o păgubitoare rezervă față de plantele medicinale, socotindu-le nerentabile ?! O astfel de optică e profund greșită. Îngrijite bine și întreținute la timp, plantele medicinale aduc beneficii dintre cele mai mari, adesea cu nimic inferioare celora înregistrate la grîu sau porumb. Să exemplificăm. Anul trecut, cultivînd corn de secară, C.A.P. Deleni (Cluj) a încasat 15 898 de lei la hectar, iar C.A.P. Petrești (Cluj), 12 914. Ferma Plafar Băilești (Dolj) a primit 308 000 lei pentru 20 de hectare de mentă, creață, în timp ce C.A.P. Bod (Brașov) a cultivat chimion (fructe) și, obținînd o medie de 479 de kilograme la hectar, și-a adăugat bugetului 229 200 lei. E limpede, credem, că acele unități care se ocupă cu tragere de inimă și seriozitate de cultura plantelor medicinale nu numai că nu pierd, dar ies în cîștig.

Întorcîndu-ne la problema mușețelului, să notăm că, în ceea ce privește culegerea lui din flora spontană, de pe izlazuri, de pe marginea drumurilor etc., un rol de seamă revine școlilor, organizațiilor de șoimi ai patriei și pionieri. Culegerea și valorificarea lui, a oricărei plante medicinale, au și o latură educativă, aceste operații însemnînd, desigur, o recreere, o joacă dar și o obișnuință cît mai timpurie cu munca. Iar munca respectivă, pe lîngă caracterul ei social, patriotic, de stimulare a responsabilității fiecăruia pentru sănătatea proprie, poate aduce, și veți vedea că așa e, și bani frumoși. De plidă, livrînd în 1981 Plafarului 2 700 de kilograme de mușețel, Școala generală din Drăgănești, județul Olt, a primit 10 800 de lei, cea din Orbeasca, județul Teleorman, 5 600 de lei pentru 1 400 kilograme. Școala generală 1 din Poiana Mare, județul Dolj, 4 800 de lei, cea din Ziduri, județul Buzău, 2 440 de lei și așa mai departe, sume intrate în beneficiul elevilor sub formă de excursii, echipament sportiv etc. Directorul Crăciun mergea și mai departe cu calculele, arătînd că, în numai 3-4 ceasuri, o clasă de 30-35 de elevi poate culege 500—600 de kilograme de mușețel proaspăt, 100 de kilograme de frunze uscate de cașu popii, 150 de kilograme de frunze de urzică, 15 kilograme de flori uscate de nemțișor de cîmp, adică în jur de 7—8 mii de lei. Pe de-o parte, copiii s-ar recrea în mod activ, pe de alta, educația lor prin muncă ar căpăta o formă concretă și, din toate punctele de vedere, elevii n-ar avea decît de cîștigat.

Dacă e vremea florilor de mușețel, e, în paralel, și vremea florilor de tei, ale căror proprietăți terapeutice sînt unanim recunoscute. Inflorescențele conțin ulei volatil și mucilagii, primul, de fapt alcoolul alifatic (farnesolul), avînd acțiune neurosedativă și antispastică, mucilagiile servind în combaterea proceselor inflamatorii ale căilor respiratorii. Se pune și aici problema predării către Plafar a unor flori cît mai uscate, spre a se evita introducerea acestora în instalațiile de uscare ale trustului ce consumă firește combustibil. Grosul sarcinii revine, e drept, inspectoratelor silvice județene, dar o mare cantitate rămîne să fie culeasă din parcuri, de pe aliniamentele stradale, de pe marginea șoselelor etc. Există păduri de tei la Potigrafu, la Babadag, la Isaccea, în alte părți, iar silvicultura urmează să furnizeze 80 din cele 115 tone cît reprezintă planul Plafarului pe 1982, plan care nu va putea să satisfacă decît o cincime din cererea rețelei sanitare. Drumul e, lesne de dedus, abia la început și pe el mai sînt multe de întreprins. Sînt orașe renumite pentru cultura teiului, București, Galați, Iași, Arad, Botoșani etc., în aria acestora, pe străzi, în curțile oamenilor, culesul florilor de tei trebuie să se petreacă fără întîrziere, asum fiind perioada maximei înfloriri. Sigur, consiliile populare au, și în această direcție, îndatoriri, contracte ferme cu Plafarul, dar e obligația noastră, a tuturor, a copiilor îndeobște, să dăm o mînă de ajutor în strîngerea și valorificarea plantelor medicinale. Avem, lîngă noi, o mare bogăție, o redutabilă sursă de sănătate, să nu trecem pe lîngă ea impasibili și să așteptăm de la alții. Dacă e adevărat că binele omului depinde, în primul rînd, de el însuși, e la fel de adevărat că și sănătatea omului depinde, într-o mare măsură, tot de el.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Bunul gospodar

De flori, grădina de legume și aerul proaspăt se ocupă omul muncii Constantin I. Dumitrescu

Unele situații pot să pară paradoxale, pentru că anume prejudecăți sînt mai active decît ne închipuim. O prejudecată, spre exemplu, e aceea că o industrie prelucrătoare înseamnă, oricît ai îngriji la curățenia ei, un anume inconfort pentru cel neobișnuit cu locul, pe cînd un institut de cercetare — unul nou, mai cu seamă — e imaginea însăși a confortului. „ICEMENERG"-ul e un institut de cercetări, clădirea e zveltă și nouă, lumea care muncește e școlită și are, fără îndoială, un punct de vedere foarte nuanțat în tot ce interesează ideea de ordine, de spațiu bine rostuit. Totuși, intrarea în curtea institutului, înfățișarea curții, platforma pentru parcarea mașinilor și cam toate pe aici dovedesc că, de fapt, o idee de ordine ar exista, dar că ea nu-i atît de nuanțată, pe cît am crede, și că rostul unor lucruri e mai greu de înțeles. Curtea institutului e păzită de un gard ce stă să se prăpădească, unde ar trebui să fie flori, găsești un soi de iarbă fără nume, cît despre niște locuri aflate la doi pași de intrarea principală, chestiunea s-a rezolvat cel puțin paradoxal: s-a ridicat un paravan, ca să nu se vadă dintr-o parte ce se vede din cealaltă parte. În spatele clădirii găsești atîtea gunoaie și atîta lasă-mă să te las, încît te miri, pur și simplu, de unde se adună, fiindcă pe aici nu se lucrează cu fier și șpan, ci cu creion și hîrtie. Impresia cu care intri în „ICEMENERG", și cu care dealtfel și pleci, e că problema — ca să ne exprimăm delicat — n-avea cum să fie rezolvată, întrucît n-a fost încă formulată. Cine ar vrea să facă un film despre niște oameni care-și cinstesc locul de muncă așa cum își cinstesc casa, nu la „ICEMENERG" trebuie să vină. Sigur, orice afirmație poate fi nuanțată pînă în punctul unde devine contrariul ei. În apropiere se construiește un pod, fabrica de pîine de peste drum construiește și ea o hală, praful e praf și nu alege, se așază peste tot, numai că între stradă și institut se află un gard și ce-i după gard nu mai e al străzii.

Cine vrea să facă un film despre oameni gospodari, să încerce la „Automecanica", din Șoseaua Olteniței, sectorul 4. Și cu această întreprindere e un paradox, deoarece, cum puțini o știu, nu-i vorba de o filială a cooperativei de reparat automobile, ci de o industrie de sine stătătoare, ba chiar — de la o vreme — de una din cele mai interesante industrii românești : a motoarelor diesel de 300—1 500 CP.

„Automecanica" e o întreprindere nu prea mare, cu abia 2 300 de oameni, care la 17 aprilie 1980, cu prilejul unei vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și-a asumat sarcina, întrucîtva temerară — și ca orice lucru temerar, emoționant — de a fabrica motoare diesel. Aduse din import, aceste motoare costă 24 000 de dolari bucata. Și motoarele au tot fost importate, deoarece niște uzine de-ale noastre, mari și prestigioase, au tot amînat o treabă ce s-ar fi cuvenit începută mai demult. Inginerul șef al „Automecanicii", Ștefan Petcu, a avut — în urmă cu 25 de ani — diploma de stat cu tema „Motor Diesel de 400 C.P." Viața îi răzbună adesea pe cei modești fiindcă inginerul Ștefan Petcu fabrică, în sfîrșit, mașinăria la care aproape nici nu mai visa. Și pune o asemenea energie, o asemenea patimă în această „sarcină de serviciu" încît e clar că și-a făcut din ea o problemă de viață.

Am participat — întîmplarea a vrut să fie astfel — la o discuție a sarcinilor de plan pe luna iunie, la comitetul de partid al „Automecanicii". Discuția, purtată, cum se spune, la bani mărunți, la cauze și la efecte, a fost condusă de tovarășa prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 4, Frusina Tașmău, împreună cu secretarul cu probleme economice, tovarășul Gheorghe Păduraru. Erau de față, firește, directorul întreprinderii, inginerul Ștefan Milotai, Constantin Stroiescu, secretarul comitetului P.C.R. al „Automecanica". Chestiunile zilei au fost producția motorului diesel, dar și producția obișnuită, aceea care a fost și mai este încă piinea întreprinderii: mașini de stins incendii, autocamioane și remorci, piese de schimb.

Cum se poate observa, la „Automecanica" s-a consumat și se mai consumă multă tăbălaie, fapt care ne vorbește de niște produse pe cît de voluminoase, pe atît de... neconfortabile. E foarte complicat să ții ordine într-o fabrică unde se tate atîta tablă, unde dezordinea, date fiind dimensiunile produselor și dificultățile ce se ivesc odată cu dimensiunile, pare îndreptățită. Constantin Stroiescu mă întreabă ce părere am despre felul în care arată întreprinderea.

Curtea, cît permite criza, totuși, de spațiu, e plină de flori, mironse a curat, așa cum mironsește pămîntul proaspăt stropit, se simte mîna unui gospodar, e drept, prin urmare, să spun că am o părere foarte bună despre felul în care arată întreprinderea. E mare aglomerație de fiare, fapt ce nu înseamnă neapărat și dezordine. Clădirile sînt vechi, metalul nu are parfum de floare, vechiul e vechi, oricît ai suci lucrurile, dar cînd omul e preocupat să facă tot ce se poate, acest tot ce se poate înseamnă, de fapt, mai binele. Binele, ca și mai binele, are o măsură. De ordinea cea de toate zilele în întreprindere se ocupă mai multă lume, o lume care și termină treburile odată începute. La „ICEMENERG", mai toate cîte priveau ordinea unui loc erau începute. Ce n-aveau ele, un sfîrșit nu aveau. La „Automecanica", lucruri numai începute nu găsești, iar de flori, de grădina de legume și de aerul proaspăt cu miros de pămînt abia stropit se ocupă, cine altul dacă nu „nea Costică", pe numele întreg omul muncii Constantin I. Dumitrescu.

Pe 3 iunie 1981, spune inginerul șef Ștefan Petcu, primul motor diesel fabricat la „Automecanica" a funcționat în standul de probe. O hală în construcție dă idee de schimbările ce se petrec aici, de realitatea că în foarte scurt timp numele întreprinderii va trebui să fie „Uzina de motoare diesel".

Motorul are o poveste, mai e și povestea colaboratorilor care nu-și respectă angajamentul, mai e și povestea celor 5 000—6 000 de dolari economisiți odată cu asimilarea tuturor celor peste 1 800 de repere ale motorului. În fine, istoria e interesantă și merită a fi scrisă, numai că noi veniserm să scriem despre altceva: despre cum se pune o întreprindere împotriva unei prejudecăți. Ceea ce am și făcut.

TUDOR OCTAVIAN ■

Bunul gospodar face lucrurile în ordinea importanței lor

În Ploiești, pe strada Romană 65, se află garajul Întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică. Peste gardul de la stradă se pot vedea, pe lîngă cele cîteva autodube în funcțiune, puse pe butuci sau stînd pe propriile roți desumflate, trei autodube TV, tip 41F și 4F și o Dacie 1300 sistem furgonetă, acoperită. Se mai vede și un motoscuter, din care n-a mai rămas decît scheletul, pus într-o poziție verticală, de parcă ar fi un cal ridicat în două picioare. Atît că nu nechează. În curtea garajului, imediat lîngă cabina părăginită a portarului, pe o suprafață de vreo doi metri pătrați, cineva a plantat 6 fire de roșii pe care le-a înconjurat cu un gărduleț. Lîngă răsadurile proaspăt udate, mașinile mîncate de rugină, colbuite, plesnite pe la încheieturi îți aduc aminte povești despre bine și rău, în care binele învinge totdeauna, chiar dacă nu imediat.

Șeful garajului este revizorul tehnic auto Ștefan Manolescu. Iată biografia mașinilor povestită de dînsul : „Cele 3 TV-uri și scuterul au fost retrase din circulație și conservate în așteptarea unei hotărîri din anul 1979. Scuterul a fost casat și ar fi trebuit dus la I.C.M., Dacia 1300 a fost scoasă din uz de curînd. În aprilie, anul acesta, s-a hotărît scoaterea din funcțiune și dezmembrarea lor. Acum așteptăm să vedem cum se poate rezolva această operație pentru că din partea Direcției comerciale am primit o adresă prin care sîntem informați că dezmembrarea se va face prin întreprinderile de reparații din cadrul Centralei industriale de reparații auto din subordinea M.T.T.C., cu excepția autovehiculelor Dacia care se vor dezmembra la Pitești. Deci autodubele TV vor trebui dezmembrate la IRA 17 București. Pe data de 3 mai am făcut o adresă la IRA 17 București prin care cerem să ni se precizeze cînd și în ce condiții putem expedia mașinile".

Deci au trecut 4 ani pînă cînd s-a reușit să se ia o hotărîre ce trebuia luată atunci. Spunem asta gîndindu-ne că o perioadă de timp mașinile în discuție mai erau capabile să se deplaseze cu ajutorul propriului motor sau măcar tractate. După trecerea acestui interval de timp, pentru a putea fi duse la București sau Pitești, așa cum se recomandă în adresa primită, mașinile ar trebui încărcate în alte mașini, care la rîndul lor să facă niște drumuri pentru care cu siguranță n-au fost destinate. Numai gîndindu-ne la consumul de carburant, la operațiile de încărcare-descărcare, la faptul că în 4 ani multe din piesele și subansamblurile care se puteau recupera și folosi s-au deteriorat ne dăm seama că hotărîrea care s-a luat acum, nu că apare foarte tîrziu — despre asta n-are rost să mai discutăm — dar așa cum a apărut este generală, orientativă, fără să arate un mod operativ de rezolvare a acestei probleme.

Așa cum sugerează și Ștefan Manolescu, în cadrul garajului lucrează un mecanic de întreținere care ar putea să recupereze o parte din piese. În Ploiești, sînt atîtea service-uri care ar putea să recupereze ce a mai rămas de recuperat. Atunci de ce să ducem la distanțe apreciabile niște mașini care între timp au devenit hîrburi. Ar fi trebuit s-o facem atîta timp cît ele mai erau capabile de un ultim drum pe propriile roți.

„Probabil, ne spune în continuare Ștefan Manolescu, vom primi negație de la IRA, în sensul că le vom putea duce la Întreprinderea de colectare a metalelor".

Cu siguranță garajul din Ploiești nu este singurul care a primit asemenea adrese în ultimul timp și dacă în 4 ani mașinile au stat prin diverse locuri ar urma acum să fie toate dirijate către unitățile care le vor dezmembra și care vor hotărî ce se recuperează din ele.

Întrebat cum ar fi procedat cu mașinile care ajunseseră în situația de a fi casate și care au fost „păstrate" timp de 4 ani, șeful garajului ne dă, bineînțeles, răspunsul cel mai corect. Ar fi dezmembrat mașinile, ar fi păstrat și conservat așa cum ar fi trebuit piesele pe care le-ar fi folosit ca piese de schimb pentru celelalte 8 autodube TV pe care le are în exploatare. Simplu și logic. Așa ar fi procedat oricine. Numai că pentru asta este necesar obligatoriu să nu existe o hotărîre a unui for care să te împiedice să faci.

Situația întîlnită la garajul din Ploiești este un pretext pentru un semnal de alarmă. Sînt unități care au în conservare un parc mult mai mare de mașini. Aceste mașini constituie o rezervă importantă de piese de schimb pentru că la o mașină nu se strică mereu aceeași piesă. Mai mult, la o mașină sînt anumite piese care nu se strică niciodată și care ar putea fi recuperate la nesfîrșit.

E lăudabil să plantezi 6 fire de roșii, dar deloc bine să lași cîteva mașini să putrezească într-o curte. Bunul gospodar face lucrurile în ordinea importanței lor. În cazul nostru importanță înseamnă eficiență.

OPREA GEORGESCU ■

Se poate mătura și cu cămașă albă și mănuși

Pe platforma industrială buzoiană, vara s-a instalat cu drepturi depline, dar seamănă mai mult a primăvară, pusă pe ordine și curățenie.

La întreprinderea de utilaj tehnologic, în cîteva zile, va avea loc un schimb de experiență în ideea măsurilor luate la fiecare loc de muncă pentru reducerea consumului de metal, prilej cu care se vor întîlni, aici, toate întreprinderile din județ. Exemplificările se vor face la fața locului, astfel că fiecare secție arată ca la punerea ei în funcțiune. Dan Albu, șeful de echipă de la cazangerie, ne-a spus că „în fiecare simbătă, de la ora unu la trei, aranjăm piesele, chiar și vasele mari, trasăm marcajele căilor de acces. Avînd piesele la îndemînă, cîștigăm timp și autocarele circulă mai repede, ca să nu mai vorbim cît de ușor ne vine la legătul pieselor în macara".

Nu același lucru se întîmplă, cu cîteva săptămîni în urmă, la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă. Coeficientul limită de piese defecte la dădea posibilitatea să nesocotească munca, energia electrică, timpul și chiar uzura utilajului. Urgent s-a întocmit un program de măsuri capabile să diminueze fiecare pierdere și, în momentul de față, la o producție de 60 de tone pe schimb, electrozii cu defecte nerecuperabile nu depășesc 15 kilograme. O adevărată performanță dacă ne gîndim la cele cîteva tone ce erau admise prin parametri. Desigur, programul de măsuri ce trebuie respectat nu reprezintă o simplă formulă magică ; el presupune o serie de eforturi din partea oamenilor. Pentru efectuarea unei presortări a electrozilor cu defecte, într-un stadiu în care pot fi recondiționați fără consum mare de energie și manoperă se cere un om în plus pentru fiecare instalație. Dar se economisește METAL — metalul care zăcea pe jos, în dezordine, în jurul mașinii, creînd muncitorului chiar o stare de disconfort. Știți cum arată astăzi secția ? Cu o farmacie ! Cele cîteva tone de metal recuperat pe fiecare schimb sînt, cu adevărat, efectul direct al stării de ordine, curățenie și disciplină.

Intrigată, în sensul bun al cuvîntului, de ordinea și curățenia din secția electrozi, am străbătut și celelalte secții, depozitele de materiale și cele de produse finite. Ei bine, totul sclălucea, era curat ca-n palmă. Pe platforma de produse finite, undeva spre marginea ei, se zărea paznicul măturînd. Avea cămașă albă și mănuși în mîini.

ELENA GHERA ■

Mereu în mijlocul oamenilor

(Urmare din pagina 1)

Munca politico-educativă necesită mai întîi de toate cunoașterea cerințelor concrete și reale ale vieții, folosirea unor mijloace moderne și eficiente de analiză și diagnoză și mai ales mutarea accentului de la educația „din afara" colectivităților, la cea din interior, la cea participativ angajantă. Perfecționarea și adecvarea permanentă a muncii politico-educative la cerințele vieții, stimularea combativității, sporirea finalității întregii game de forme și modalități utilizate în acest proces reprezintă un imperativ major al întregii activități. Practica ne-a demonstrat că toate acestea nu trebuie făcute din birou, și nici în ședințe, ci acolo, în mijlocul oamenilor, fie că sînt constructori de nave, marinari, chimiști, agricultori, lucrători din turism și comerț, elevi ori studenți. De aceea, legătura nemijlocită cu masele, participarea directă a cadrelor de răspundere la activitatea educativă, sprijinul direct acordat organizațiilor de partid, de masă și obștești, formațiilor de lucru de pe marile șantiere de construcții ale județului a fost instituit ca mod permanent de lucru, ceea ce contribuie la soluționarea mai bună și operativă a diverselor probleme, la promovarea experienței înaintate, la stimularea noului. Viața ne confirmă zi de zi că dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție se află la baza formării unui nou orizont de gîndire, de înțelegere a proceselor și fenomenelor, a formării unei conștiințe profesionale și morale a omului nou, a conștiinței înalte răspunderi muncitorești mereu în acțiune, implică educarea permanentă a tuturor oamenilor în cultul muncii, al respectului pentru valorile perene ale societății românești : munca, cinstea, corectitudinea.

Secția de propagandă a alcătuit 26 de colective organizate pe unități economice din municipiul și județul Constanța, pe întreaga perioadă a anului, conduse de activiști, cărora le-a fost trasată ca sarcină principală integrarea lor în activitatea colectivelor respective, realizarea unor studii și controale în sectoare deficitare ale unităților. Cunoașterea realităților ne ajută să înțelegem cu toții, mai bine, că participarea activă și conștientă a maselor la viața economico-socială, politică și culturală, formarea unei atitudini sănătoase față de muncă presupune renunțarea la apeluri și cerințe generale, accentul principal în influențarea convingerii și conduitei trebuind să cadă pe argumentări logice, științifice, pe puterea și convingerea exemplelor, a datelor și faptelor semnificative.

Promovăm de aceea tot mai mult schimburile de experiență între colective cu preocupări similare sau apropiate, renunțînd sistematic la acțiunile centralizate la nivelul județului, activități ce implică irosire de timp și care nu întotdeauna au eficiența scontată. În tot ce întreprindem, pornim de la adevărul esențial că educația nu poate fi concepută în mod abstract, ci în directă legătură cu obiectivele și sarcinile de înfăptuit în industrie, agricultură, alte sectoare producătoare de bunuri materiale și spirituale. Este vorba, de fapt, de imprimarea unei noi calități și în domeniul muncii de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului.

Și centrul activităților cultural-educative l-am mutat în întreprinderi, șantiere de construcții, platforme industriale și unități agricole. Oamenii de creație și cultură, colectivele artistice profesioniste merg tot mai des în mijlocul oamenilor, prezintă spectacole, poartă discuții, prezintă operele lor artistice. Urmărim să realizăm în acest fel educația estetică a oamenilor muncii, să sporim gradul de interes față de creația artistică, dar în același timp să-i determinăm pe artiști, pe creatori să se adape la izvorul viu și curat al realității, al vieții și muncii minunaților creatori de bunuri materiale.

Avînd exemplul viu, dinamic și novator al stilului de muncă al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care este în permanent dialog cu țara, cu poporul, vom pune și în continuare, dîndu-i valențe noi, accentul pe desfășurarea întregii munci politico-ideologice și cultural-educative în mijlocul colectivelor de oameni din toate domeniile de activitate, dezbătînd și hotărînd cu ei căile de acțiune cele mai propice afirmării personalității fiecăruia.

Faptele — măsura gîndirii revoluționare

(Urmare din pagina 1)

al propagandei și educației revoluționare, această expunere magistrală — ca dealtfel și celelalte contribuții ale secretarului general al partidului la îmbogățirea tezaurului ideologic și filozofic al marxismului contemporan — are o însemnătate cu atît mai memorabilă, cu cît subliniază mai pregnant, ba am putea spune că lămurește definitiv locul și rolul muncii cultural-educative, politico-ideologice, în ansamblul activității de construcție socialistă a partidului.

Se atribuie acestei activități o pondere de natură să-i revitalizeze decisiv resursele practice, ca și teoretice : „Să facem astfel — indica tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a partidului — încît activitatea ideologică, politico-ideologică să se transforme într-o puternică forță care să determine dezvoltarea și mai puternică a societății noastre socialiste, ridicarea pe noi trepte de civilizație a poporului nostru, întărirea și mai puternică a independenței și suveranității României".

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al partidului, din iunie, prezintă cu limpezime factorii călăuzitori pentru organizarea unor acțiuni cultural-educative de mare anvergură, capabile să antreneze în munca politico-ideologică de masă, totalitatea oamenilor muncii. Numai într-un asemenea chip faptele spiritualității românești se pot integra organic între mijloacele strategiei și tacticii revoluționare de construire a lumii umane comuniste, iar instrumentele delicate, făuritoare de conștiințe, pot veni cu vigoare și eficiență în sprijinul producției materiale, pentru a se întrupa în bunuri palpabile ale vieții cotidiene, dar și ale istoriei.

se vede în fapte

Scrisori din Cernavodă:

CEEA CE AU FĂCUT EI AICI SÎNT UNICATE ÎN EUROPA

„Dragii mei, au trecut cele trei luni de cînd sînt brigadier. Am văzut litoralul nostru și am fost o zi și la Varna. Dacă n-aș avea pînă azi cam 50 de metri de sudură făcută cu mîinile mele, ați crede că am venit la canal cu ONT-ul. Zăpușeala e din ce în ce mai mare, din cauza prafului nu vezi nici ecluza și duminică plec spre casă cu accelerațul 842...". Mai putem spune despre cel care își începea astfel scrisoarea către părinți, Leancu Gheorghe, elev la Liceul industrial de chimie din Făgăraș, că se află la vîrsta cînd încă n-ai prejudecăți, 17 ani, pe care îi va sărbători vara aceasta, în familie, ca orice ardelean bîntuit mereu de dorul de ai săi, că n-a văzut niciodată marea, dar că, privind-o, n-a spus după un ceas că așa ceva nu există, ca în bancul cu girafa, și că, de fapt, pînă acum nu s-a despărțit de cei apropiați decît o dată, cînd a bătut temeinic, cu pasul, orașul Brașov. În schimb, se simte în largul său în Făgăraș și, ca să fie sincer pînă la capăt, cel puțin o dată la două săptămîni urcă pînă la Bilea. Despre istoria mai veche, dar nu foarte veche, a Canalului Dunăre-Marea Neagră, asemenea celor aproape 150 de elevi, citi a numărat seria sa de brigadieri, nu știe mai nimic, și poate că e bine că se întîmplă astfel. Despre istoria foarte veche, despre gîndurile lui Bălcescu privind un astfel de drum, care să apropie Dunărea de mare, a aflat mai multe la Cernavodă, de la cîțiva oameni de bine, constructori împătimiți în meseria lor, așa cum este și bănățeanul Doru Zugravu, inginer, șef de șantier, care este convins că mai ales istoria frumoasă a canalului face parte din viitorul lui. Încolo totul a mers potrivit principiului cel mai bun la școală să fie brigadier. Un principiu după care s-a ghidat fiecare diriginte și director de școală din cele cinci județe ce au alcătuit seria de brigadieri ai primăverii 1982. Un principiu izvorît din respectul pentru muncă, pentru o asemenea construcție, un principiu care, însă, are și părțile sale slabe, pentru că cei mai puțin buni, unii chiar lenești de-a binelea, au rămas acasă văzîndu-și de ale lor, pierzînd încă un prilej de a învăța nu neapărat să dea mai mult, dar măcar cît trebuie.

De la Șomcuta Mare la Dunăre — Imnul brigadierilor fredonat de autori : Ion Vaida și Dumitru Bălaș.

nu se prea dă în vînt după liniștea celor din Șomcuta Mare).

Ziua, sus, orașul, ca pe altă planetă, se lasă văzut ori de cîte ori poți respira, adică atunci cînd praful se mai așază (băieții spun că aici se respiră rar și pe îndelete, dar mai ales noaptea), iar acoperișurile ordonate te trimit cu gîndul la Orșova. În partea cealaltă, ecluza, mai departe, ville, altădată pășuni unde nu vedeai țarba de puzderia animalelor (afirmă localnicii mai în vîrstă), și între toate acestea se insinuează firul de apă, se ghicesc podurile, porturile. Oraș amorțit și cumințit peste poate, pitoresc în neclintirea sa, fără să bănuiască parcă ce-l așteaptă. Ce-l așteaptă ? „Cernavodă, cel mai mare port european al Dunării, apoi centrala atomo-electrică, sînt două șanse formidabile pentru un oraș, pe care, să fim sinceri, mulți îl știm mai mult gară decît oraș, o haltă de un minut și jumătate din vacanța noastră la mare". Geza Koncz, activist al C.C. al U.T.C., comandant al taberei, care afirma aceste lucruri despre Cernavodă, și-a schimbat în două rînduri gîndurile despre orașul cu pricina. O dată, la venire, cînd și-a pus mîinile în cap, gîndindu-se la ce îl așteaptă, gest care n-a ținut prea mult, trebuiau doar să intre în pîine, și a doua oară, la plecare, cînd înțelesese că drumul pînă la „cel mai mare port european al Dunării" se mai scurtase puțin și datorită muncii acestor „băieți frumoși". Dacă în momentul de față portul amonte este aproape gata, portul aval 99 la sută construit iar portul nou Cernavodă are partea de infrastructură ridicată, faptul a fost posibil și gratie elevilor brigadieri care au plecat de la casele lor pe zăpadă și se întorc pe arșiță.

Trei luni în pilule

■ Cîștigătorii topului hărniciei : Maramureșul ■ Cei mai grijulii părinți : constănțenii Se mirau tot timpul iar o mamă a întrebat: cum, fiul meu își face patul singur ?! ■ Directorul liceului din Făgăraș a venit aici odată cu elevii. I-a văzut cum s-au aranjat și i-a pus să scrie acasă. Părinții au venit prin BTT. Cînd au văzut cît de curat este în tabără au crezut că s-a făcut lună pentru ochii lor și au mai rămas o zi, dormind în camera de oaspeți. Dealtfel, foarte mulți părinți din județele amintite au venit să se convingă. Au plecat de acasă puțin intrigați, puțin speriați, puțin îngrijorați și s-au înapoiat liniștiți. Și nu numai ei, dar și diriginții, directorii de licee ■ Mulți elevi, la prima ieșire „în lume" au plîns după mame. Apoi, în ordine exactă, după tați, surori, frați și colege ■ Maramureșenii n-au plîns după nimic că n-aveau timp. În schimb au suspinat frecvent după slană ■ Seria aceasta a fost, se pare, cea mai harnică sau, oricum, cea mai stringătoare : 2 diplome de onoare, 5 diplome de cel mai bun brigadier (distincții oferite de C.C. al U.T.C.), locul I pe Centrala Canalului Dunăre-Marea Neagră la volei, deși erau juniori ■ De la Giurgiu au venit elevi ai Liceului industrial de marină, care, neavînd o calificare „pe profil", au lucrat cu gîndul că cine ride la urmă ride mai bine, pentru că Dunărea de marinari are nevoie ■ „Ceea ce au făcut ei aici sînt unicate în Europa ■ Ecluzele de la Cernavodă (și Agigea) sînt noi, ca dimensiune și concepție, iar întreaga construcție, ca volum de lucru, e comparabilă cu canalele Panama și Suez" (inginerul Doru Zugravu) ■ De la Șomcuța Mare la Suez ■ O oră le-a trebuit activiștilor județeni ai U.T.C. și maiștrilor instructori, ce i-au însoțit pe elevi, ca să-i aleagă pe cei mai buni din fiecare grupă. Dar n-a folosit la nimic. Vorba aia, nu-i pentru cine se pregătește...

Scurte dialoguri înainte de plecarea trenului

■ Înalt, osos, gata să stea de vorbă dacă ești de acord că Maramureșul e fruntea. Elev la Liceul agroindustrial din Șomcuta Mare și născut în Negrești Oaș, Numele : Vaida Ion.

— Ce locuri ai mai văzut pînă la 17 ani ?

— Sighetul, Borșa, Țara Oașului, Valea Izei, după cum vedeți, turism internațional.

— Te-ai mula pe aici ?

— Nu. Marea e frumoasă în vacanță. La noi e mai multă liniște, sînă e greu de lăsat, în toată țara nu se cresc atîtea animale cîte la noi, în Maramureș. Aici n-am văzut o pădure ca lumea, niște trunchiuri sănătoase de copaci.

— Ce știai de canal cînd ai plecat de acasă ?

— Ce aflasem de la televizor, din ziare. La Cernavodă am auzit că nici Suezul nu s-a făcut fără o muncă extraordinară. Părinților le-a fost frică puțin că voi întîlni derbedei și oameni răi. I-am potolit într-o scrisoare. Derbedei n-au fost și oamenii sînt și buni și răi peste tot. În tot cazul, cei care lucrează la canal și pe care i-am cunoscut eu sînt puternici și au caracter.

■ Bătuș Dumitru, Care este cea mai importantă reușită a ta aici ?

— Imnul canaliștilor, la care m-au ajutat și colegii. Aș mai trece locul I la ping-pong și faptul că am învățat să lucrez la foreză și pichamăr

■ Bine făcut, nas ușor turtit, 17 ani, caută adversar de aceeași categorie : 63,500 kg. Se numește Erol Beitula. „Eu, de fel, sînt din Agigea, așa că, întorcîndu-mă acasă, pot spune că am făcut canalul de la un cap la celălalt. Zilele acestea, la Agigea, s-a terminat și noul pod de cale ferată, astfel că trenul spre Mangalia trece peste ecluza de la Agigea".

— Faci box de mult ?

— De un an, cu maestrul Ilie Dascălu, la Școala sportivă nr. 2 Constanța, însă învăț la Liceul industrial nr. 6 cu profil mecanic.

— Meciurile pe care nu le uiți ?

— Primul și al doilea. Meci de Cupă, de ziua Unirii, anul acesta, cîștig prin abandon în repriza 1. La cîteva zile, tot în ianuarie, m-a bătut campionul nostru de juniori, Simon. Nici în tabără n-am stat degeaba : am boxat cu Nelu Pitrop de la Voința Giurgiu. Va fi marinar. La ieșire, pe la Agigea, îl mai prind eu.

— Unde ai lucrat ?

— La portul nou. Am întins niște colaci de sîrmă cu diametrul de 10 milimetri. Și la debitat. Am făcut grinzi pentru porturi. Un muncitor mai în vîrstă mi-a pus patentul în mînă să leg grinzile. E ceva să legi o grindă de pod.

■ Ghiță Petre, de la Grupul școlar Teleajen, a avut sarcina cea mai ingrată : să sature cinci județe.

— Dacă ai stat la bucătărie, ai scris, se spune, și cele mai multe scrisori acasă.

— 15.14, familiei și una, unei colege : Georgi.

RAZVAN BARBULESCU ■

O haltă de un minut și jumătate din vacanța noastră mare

Cernavodă. Canicula. Praf. Camioanele saltă pe drumurile șantierului cu nervii mașinilor în raliul nisipurilor, umplîndu-te mai mult de spaimă decît de entuziasm cînd vrei să traversezi. Înțelegi fără dificultăți că timpul e bani, dar mi-amintesc, aflasem la Mîrșa, că nici camioanele gigantice nu sînt prea ieftine. „Veniți din toată țara, fiecare parcă a luat canalul pe cont propriu, făcînd din el o chestiune personală, treabă care nu vrea să însemne că aici este dezordine, ci să sublinieze conștiinciozitatea, răspunderea, mîndria constructorilor. Părerile nu sînt ale mele, ci ale elevilor brigadieri din Maramureș, Brașov, Constanța, Giurgiu și Prahova, județele de care vorbeam, păreri date într-o seară de liniște, cînd încercam să aflu de la ei cum sînt nopțile la Cernavodă. „Prea grele" (Constanța), „ca pe Dunăre" (Giurgiu), „e ceva" (Maramureș), „ei da, dar la Făgăraș..." (Brașov), „eu știu..." (Prahova ; lucru de înțeles, fiindcă ploieșteanul, aflat la șaizeci de kilometri de Capitală, în nou turneu al Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, întreprinde un nou turneu, de 8 zile, în județul Prahova, după următorul program :

— **Duminică 20 iunie,** Ploiești, Sala Sporturilor ; **luni 21 iunie** — Cîmpina, Casa de Cultură ; **marți 22 iunie** — Cîmpina, Casa de Cultură ; **miercuri 23 iunie** — Breaza, Casa de Cultură ; **joi 24 iunie,** Măneciu-Ungureni, Casa de Cultură ; **vineri 25 iunie,** Mizil, Casa de Cultură ; **simbătă 26 iunie** — Ploiești, Sala Sporturilor ; **duminică 27 iunie,** Ploiești, Sala Sporturilor.

Toate manifestările încep la orele 20.

În acest spirit, județul Bacău a stimulat tvirea și manifestarea, în toată amploarea lor creatoare, a numeroase inițiative muncitorești. Amintind cîteva dintre ele, evidențiem implicit resursele inestimabile pe care le gestează conștiința revoluționară : „Calitatea — o problemă de demnitate și patriotism", inițiativă a colectivului întreprinderii de postav Buhuși și generalizată în județ, „Milioanele de lingă noi, cît mai rapid în contul activ al întreprinderii", chemare pornită din rîndul muncitorilor de la Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești ; „Patriei — mai mult țiței !" și „Patriei — mai mult cărbune !", chemări sub care se desfășoară munca petroliștilor moinești și a minerilor comănești ; „Fiecare gospodărie țărănească — o microfermă de creștere a animalelor", iată doar cîteva din inițiativele a căror semnificație politică și morală ilustrează măsura unei elevate conștiințe revoluționare. Vedem în acestea tărîmul nașterii și afirmării plenare a conștiinței comuniste și, dealtfel, cînd vorbim de factorii vii ai muncii politico-ideologice, ai formării conștiinței revoluționare, avem totdeauna în vedere, cu prioritate, munca productivă, materială sau spirituală — domeniu fundamental al formării și dezvoltării trăsăturilor moral-politice ale oamenilor. Se confirmă astfel adevărul că expresia cea mai directă a dragostei față de patrie și partid nu poate fi decît munca, fapta constructivă, creatoare de valori materiale sau spirituale, ea dezvoltînd răspunderea oamenilor muncii în tripla lor calitate : de proprietari, producători și beneficiari.

Într-o măsură mai largă sînt chemate la înfăptuirea măreților țeluri revoluționare ale propagandei și educației comuniste organele de presă din județ, scriitorii, artiștii, instituțiile profesioniste de profil din zona noastră. Militanții din aceste domenii ale conștiinței, talentului și umanismului angajat contribuie activ la ridicarea nivelului politico-ideologic al maselor.

Preocuparea noastră susținută pentru optimizarea continuă a activității politico-ideologice și cultural-educative în spiritul exigențelor mobilizatoare, formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru integrarea ei în activitatea productivă, reprezintă condiția de căpetenie a eficienței propagandei revoluționare.

Cu asemenea fapte, gînduri și scopuri comuniste de amploare se pregătește frontul ideologic, se pregătesc activiștii din domeniul educației comuniste de pe cuprinsul județului Bacău să întîmpine cel de-al doilea forum național al spiritului românesc revoluționar — Congresul educației politice și culturii socialiste.

Cunoașterea, la temelia conștiinței înaintate

(Urmare din pag. 1)

și comunistă a patriei. Aceasta implică înarmarea tuturor oamenilor muncii cu cunoașterea aprofundată a politicii partidului, a teoriei revoluționare despre lume și viață, a cuceririlor tehnico-științifice, ridicarea orizontului general de cunoaștere, astfel ca fiecare om să devină un constructor conștient al noii orînduiri, să militeze cu intransigență împotriva influențelor ideologiei burgheze, a obscurantismului și misticismului, să acționeze cu hotărîre pentru înfăptuirea programului partidului.

Concepută astfel, activitatea politico-ideologică și cultural-educativă își găsește și în județul Maramureș expresia vie, convingătoare în creșterea răspunderii oamenilor muncii față de realizarea sarcinilor economico-sociale, în ridicarea conștiinței politice și civice, a gradului de cultură și civilizație. În acest scop, organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, instituțiile din sistemul educațional au desfășurat o rodnică activitate educativă, militînd pentru a imprima fiecărei acțiuni un scop și o finalitate precisă, conținutul acestora, măsura în care ele contribuie la adîncirea cunoștințelor oamenilor muncii și determină schimbări pozitive de comportament în viața și activitatea lor.

În acest context se înscriu și strădaniile pentru a conferi educației materialist-științifice, ateiste, un caracter concret, eficient, dinamic, preventiv, menit să asigure înarmarea oamenilor cu concepțiile morale și științifice cele mai înaintate. Totodată, acordăm o atenție sporită valorificării bogatelor obiceiuri și tradiții folclorice, un exemplu concludent în această privință fiind festivalul datinilor și obiceiurilor laice de iarnă care se desfășoară anual la Sighetul Marmației.

Raportîndu-ne exigențele sporite puse în fața noastră la recenta Plenară lărgită a Comitetului Central, trebuie să recunoaștem deschis că în activitatea politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată de organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, de instituțiile din sistemul educațional continuă să se manifeste încă o seamă de neajunsuri, note de formalism și festivism. Încă nu toate acțiunile pe care le organizăm au o eficiență ridicată, fiindcă nu sînt suficient de bine pregătite, se referă în general la problemele abordate, nu țin cont de împrejurări, de oamenii cărora li se adresează.

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se arată, pe bună dreptate, că în condițiile actuale, ale marilor cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, credința în forțe supranaturale, mai ales din partea unor membri de partid, reprezintă un anacronism. Întrucît s-au găsit și la noi, în Maramureș, cazuri de acest fel, avem în vedere ca pe viitor asemenea probleme să stea mai frecvent în atenția activității organizatorice și politico-educative a organizațiilor de partid, pentru înțelegerea clară a poziției partidului nostru față de religie, a contradicției de neîmpăcat dintre știință și religie, pentru combaterea atitudinilor înapoiate și a manifestărilor mistice, obscurantiste, a încercărilor de resuscitare a propagandei religioase.

Potrivit Hotărîrii Plenarei C C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c. în prezent acționăm, pe baza unui plan de măsuri temeinic stabilite pentru studierea și dezbaterea expunerii în toate organizațiile de partid, de masă și obștești, în toate organismele economice și social-politice, pentru ca toți comuniștii, toți oamenii muncii să cunoască în profunzime sarcinile care decurg pentru noi din acest istoric document și, debarasîndu-ne de lipsurile arătate, să determinăm o reală îmbunătățire a muncii în toate sectoarele de activitate materială și spirituală.

■ O neplăcută surpriză a avut **Stoeanovici Alexandru**, din Tulcea, cu prilejul întocmirii formelor sale de pensionare: I.T.A. Tulcea, unde cel numit a lucrat din anul 1960, nu-i poate elibera vechea sa carte de muncă (prezentată la încadrare) întrucît la data respectivă exista o întreprindere regională de transporturi, cu sediul la Constanța, care, bineînțeles(?!) dizolvîndu-se nu l-o mai poate oferi (totuși, în strada T. Burada nr. 1 din Constanța funcționează încă o întreprindere de transporturi auto, în locul celei dispărute). „Ghinionul" tovarășului Stoeanovici nu se sfîrșește aici: nici fosta I.E.M.S. Tulcea, devenită T.A.V.S. Tulcea, nu-i găsește actele din perioada 1957—1958, care au ajuns la o altă întreprindere, Centrala „Delta Dunării", unde funcționarul de la arhivă nu s-a declarat dispus să caute în statele de plată numele petentului nostru. Întrebarea este: ce vină are tovarășul Stoeanovici că a ajuns la 60 de ani și vrea să se pensioneze?

■ O rugăminte emoționantă ne face **Ștefan Mile**, din Cluj-Napoca, str. Mehedinți nr. 25, bl. F 10, sc. 3, et. 2, ap. 25: dorește să-și regăsească un amic din copilărie, a cărui urmă a pierdut-o de mult. Este vorba despre Mircea Cornel Bălaș, în vîrstă de 52—53 ani, fiul fostului notar din comuna Sînnicolaul de Munte (aparținător comunei Săcuieni), județul Bihor. Cine-l poate ajuta?→

■ În legătură cu articolul „Un concurs fără acoperire morală" am primit, din partea prof. dr. **Oliver Pop**, din Timișoara, o scrisoare prin care ni se confirmă justețea punctului nostru de vedere, privind validarea rezultatului favorabil dr. Marinna Vasile. Totodată, prof. dr. Oliver Pop își mărturisește insatisfacția pentru faptul că, din articolul amintit, s-ar putea deduce că răspunderea pentru cele întîmplate i s-ar datora. Îi asigurăm că nici pe departe nu poate fi vorba despre așa ceva, dimpotrivă! Noi am apreciat că scurta sa absență din sala de concurs nu a putut influența asupra rezultatelor. Subliniem, cu acest prilej, atitudinea cît se poate de corectă a prof. dr. Oliver Pop manifestată cu prilejul discuțiilor care au avut loc și care s-au încheiat cu o decizie în spiritul echității. Îi mulțumim!

■ Din partea **Consiliului județean al sindicatelor Iași**, primim, în legătură cu sesizarea făcută de Șerban Doina, un răspuns din care rezultă că dînsa nu a fost mutată disciplinar ci ca urmare a reducerii numărului de operații și, implicit, a celui de personal de la agregatul nr. 8. În cadrul unei ședințe, organizată la Întreprinderea de tricotaje „Moldova", unde lucrează corespondenta noastră, s-au luat măsurile necesare pentru îndeplinirea indicilor de plan, ceea ce a dus și la îmbunătățirea retribuției tovarășei Doina Șerban.

■ **Inspectoratul general al miliției** ne comunică, referitor la scrisoarea cetățeanului Pușcaș Simion, din Reghin, că solicitările acestuia au fost soluționate favorabil, în sensul că Întreprinderea de industrializare a cărnii Botoșani a confirmat onorarea contractului încheiat cu I.I.C. Reghin.

■ Din vîrful muntelui, de la Teliuc, jud. Hunedoara, primim o rugăminte adresată redacției de către **Iftime Mariana**, fericita deținătoare a unei butelii de aragaz nouă, butelie ce i-a fost livrată însă fără ceasul de control necesar. Tentativele de a-și procura această piesă esențială au eșuat. Întrebăm: cum se poate cumpăra piesa prin poștă?

■ Din comuna **Buda-Gară**, județul Prahova, localitate situată la numai 10 km de Ploiești, ne-a scris **Tiberiu Stoica**, în numele mai multor navetiști care muncesc la Combinatul petrochimic Brazi. Pentru a ajunge la lucru la orele 15,00, ei sînt nevoiți să se prezinte la tren încă de la orele 11,26, deoarece numai atunci găsesc un tren care să-i ducă la lucru. Or, acești oameni au familii, griji gospodărești etc. și nu înțeleg să-și piardă timpul lor liber (cam patru ore zilnic!). O soluție, oferită chiar de cei care ne-au scris, ar fi aceea ca personalul nr. 3010, dinspre Predeal spre București, să oprească și la Buda (oprire deoarece menționată în mersul trenurilor). Sau dacă garnitura nr. 3426, de la Slănic la Ploiești (suspendată pentru unele lucrări în martie a.c.) ar fi repusă în funcțiune.

■ După ce, în decursul multor ani, locatarii din str. Dr. Staicovici nr. 45—49, bl. 4, s-au străduit să-și amenajeze un spațiu verde, cu flori de sezon

■ O inițiativă demnă de laudă a fost luată de un grup de femei de la Institutul clinic de ftiziologie, de pe lîngă Spitalul T.B.C. Filaret, încă de la data de 1 iunie (Ziua copilului) 1953. Organizația obștească respectivă și-a propus să îndulcească viața micuților pacienți, suferinzi, aflați în spital departe de părinți și rudele lor. Și în acest an, ziua dintîi a lunii iunie a prilejuit o emoționantă manifestare, în cadrul căreia cei mici și-au primit darurile strînse de membrele comitetului de sprijin. **(Profira Ungureanu)**

și 4 brazi frumoși, iată că o vecină, de la aceeași adresă, bl. 4, sc. B, ap. 7, parter, pe nume Dumitrescu-Ghiță Adelina Elena, a pus pe cineva să devasteze straturile de flori și să taie doi brazi, iar pe ceilalți să-i mutilieze. Organele de miliție, chemate la fața locului, au sosit după ce drama... estetică se produsese. Așteptăm intervenția fermă a A.D.P. sector 5.

■ Fostul nostru coleg tipograf **Lazăr Beinglas**, acum pensionat, ne scrie cu rugămintea de a sublinia comportamentul exemplar al tuturor celor care lucrează în cadrul Complexului balnear U.G.S.R. de la Băile Felix Oradea, loc în care corespondentul nostru și-a petrecut, recent, o foarte plăcută vacanță. „Îmi permit să vă informez, scrie el, că din primul moment cînd am sosit la acest complex am fost primit în mod excepțional, la fel ca și toți ceilalți, atît la cazare, cantină cît și la tratament, fapt pentru care le mulțumesc doctorului primar Mihai Iova, șefului cazării Nicolae Dărăban, responsabilului cantinei Iustin Șerac cît și celorlalți, dorindu-le sănătate, putere de muncă și aceeași dragoste față de aceasta".

■ Cele sesizate de corespondentul nostru Dan Grozea, din București, sînt reale, ne informează **Direcția generală comercială a C.P.M.B.** Ca urmare, șeful unității alimentare C 11 Valea Ialomiței, Lucian Dutulescu, a fost suspendat din funcție, el aflîndu-se în cercetarea organelor de miliție.

■ Primim mulțumiri pentru sprijinul acordat de redacția noastră tovarășului Mititelu Mircea, subinginer la Șantierul de instalații din Tulcea, care solicitase înlocuirea agregatului frigorific de la frigiderul său marca „Arctic". La rîndul nostru, mulțumim tovarășilor de la cooperativa tulceană.

■ Tehnicianul **Romică Schultz**, din București, str. Pone Dumitru nr. 2, bl. J 52, sect. 3, revine asupra unor plîngeri mai vechi privind incapacitatea de a funcționa a lifturilor construcției în care locuiește. Și aceasta de 16 luni de zile, timp în care taxele de întreținere sînt achitate de locatari, deși aceștia urcă etajele pe scări (8 la număr, etajele, nu treptele).

■ **Departamentul Silviculturii** din cadrul M.E.F.M.C. a cercetat sesizarea adresată revistei noastre de către Vaida Florian, din satul Codru, comuna Șoimi, județul Bihor, privind unele furturi și distrugeri de arbori. O parte din aceste ilegalități s-au confirmat, drept pentru care cei vinovați și-au primit sancțiunile cuvenite. Spre pildă, în urma sustragerii a 95 de arbori, pădurarul Urșădău D. și brigadierul Negrița M. vor trebui să plătească contravaloarea respectivă, iar pe linie administrativă s-a decis mutarea lor în alte locuri de muncă. În privința impușcării sătenului Igas Moise cazul se află în cercetarea organelor de resort.

■ Tovarășa **Georgeta Cristea**, din comuna Periș, ni s-a plîns într-o corespondență recentă că în ultimul timp a fost mutată de mai multe ori la diferite locuri de muncă, ceea ce o obligă la navetă și, deopotrivă, la neglijarea unor îndeletniciri gospodărești, firești. Comitetul de partid al sectorului agricol Ilfov, care a recepționat apelul nostru, ne comunică următoarele: tovarășa a fost repartizată la serviciul de stomatologie al policlinicii, cu sediul chiar la Periș.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.**, anulînd memorial adresat redacției noastre de către Florea Viorel, din Rm. Vîlcea, zona Ostroveni, str. Bradului nr. 3, bl. C 4, sc. B, ap. 12, a admis promovarea recursului extraordinar trimițînd dosarul spre judecare Tribunalului județean Vîlcea.

■ „În jurul blocurilor de locuințe de pe strada Mircea cel Bătrîn, din Brașov, spațiile verzi, realizate prin munca colocatarilor din zonă, au devenit, de la o vreme, adevărate depozite de fiare vechi, țăruși metalici, sîrmă ghimpată etc., ascunse, adeseori, chiar în gardurile vii". Aceste vești neplăcute ne-au fost aduse la cunoștință de către cetățeanul **Gabriel Săndulescu**.

■ Un apel la ergonomie face un impiegat de mișcare, din Petroșani, pe nume **Stoian T. Gheorghe**, care a citit undeva despre existența sau proiectarea unor scaune speciale, destinate celor care muncesc în stațiile C.F.R. centralizate și care le-ar fi de un însemnat sprijin în exercitarea profesiunii lor. Într-adevăr, cei care au văzut ce are de făcut un impiegat de mișcare în timpul orelor sale de serviciu (și nu ne îndoim că cei de la calea ferată cunosc aspectele menționate) ar înțelege, de îndată, îndreptățirea apelului tovarășului Stoian T. Gheorghe. Ergonomia rămîne o știință modernă nu imposibilă...

■ Deși a achitat 575 de lei pentru o (bănuim) frumoasă pereche de sandale, la magazinul din str. Republicii nr. 6, din Oradea, **Elisabeta Ghiță** a avut neplăcuta surpriză de a-i purta doar cîteva minute, deoarece, după acest interval de timp, unul din tocuri s-a rupt. Cumpărătoarea s-a adresat în scris și imediat magazinului în cauză, care i-a solicitat sandaua defectă. Au urmat convorbiri telefonice (la posturi cu numere mereu schimbate!), dar pînă acum nici o rezolvare. Cîteva date suplimentare: cumpărătoarea locuiește în... Constanța, iar prima sa plîngere a fost făcută în august 1981!!! Acum sîntem în iunie 1982.

■ **Locatarii blocului H 13 din str. Rîmnicul Sărat nr. 1, sect. 3 din București**, au amenajat, cu forțe proprii, platoul din latura nordică a acestei construcții. Dar, pe același spațiu și spre surprinderea celor care ni se adresează, din dispoziția tovarășului Calomfirescu, de la domeniul public, s-a instalat un tomberon pentru gunoaie și s-a împrăștiat o cantitate de pietriș, respectivul loc devenind, acum, loc de parcare și de schimbare de ulei pentru autoturismele din zonă. Ni se cere sprijinul, în colaborare cu organele de circulație, din cadrul miliției, rugate să monteze în acel loc însemnele care interzic parcarea, astfel ca cei mai mici cetățeni, copiii locatarilor, să poată beneficia de un spațiu de joacă.

■ **Istrate George** din Cîmpulung Moldovenesc, aflat pe litoral, a avut neplăcutul prilej să constate că popasul turistic „Hanul piraților", așezat în vecinătatea elegantei stațiuni Mamaia, în direcția Năvodari, s-a degradat în ultima vreme. Corespondentul nostru rezumă unele propuneri ale altor turiști cît și ale sale, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor de la popasul amintit: extinderea spațiilor destinate parcărilor auto, înmulțirea punctelor de alimentație, noi puncte sanitare și buna lor întreținere, spații de joacă pentru copii, instalarea unei bărți a litoralului și împrejurimilor.

■ **Consiliul popular al județului Brașov**, analizînd scrisoarea mai multor cetățeni din satul Sona, comuna Mîndra, ne înștiințează că C.P.M. Făgăraș va lua măsuri pentru amenajarea străzii de acces în cartierul Galați, evacuarea resturilor menajere și repararea gardurilor; pentru repararea porț[illegible] de acces spre oraș se va întocmi documentație de reparație capitală; se vor monta conducte de scurgere a apei.

■ **Nicolescu Florian** ne trimite un text și o fotografie. Din ambele rezultă că în cartierul Titan, pe Aleea Fulorului, la intersecția cu strada Firidei, „staționează" 3 (trei) containere ale I.S.B., care ocupă

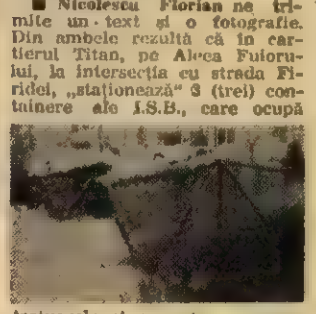

trotuarele și o parte a carosabilului. E drept că resturile depozitate aici sînt mai departe de ferestrele locuințelor din zonă, dar chiar în drumul celor care vin sau pleacă cu metroul (stația Leontin Sălăjan) sau tramvaiele și al căror număr este de ordinul miilor.

Tovarășul **Opreanu Ioan** a așteptat, în Piața Unirii, mașina 331 timp de 25—30 de minute, timp în care autobuzele de pe alte linii s-au succedat după cum urmează: 134 de 4 ori, 131 de 5, 135 de 3. Cele relatate s-au întîmplat în ziua de 19 mai, la orele 9,30. Corespondentul nostru își amintește, cu regret, de perioada în care traseul 331 era dat exemplu de bună funcționare. Timpul revenirii la această stare nu e încă pierdut...

■ La unitatea de frizerie-lux de pe Bulevardul Republicii, din Timișoara, se află deschisă permanent o interesantă și atractivă expoziție de fanioane fotbalistice, realizată din inițiativa (interesantă și poate... mulțitoare) a celor doi lucrători îndrăgostiți de sport: Teofil Laza și Mircea Beșeleu. Nu lipsesc însemnele cluburilor celebre de peste hotare (Bayern München, Dynamo Kiev, Inter Milano, Celtic Glasgow etc.) și nici cele ale unor formații românești: Universitatea Craiova, Dinamo, Steaua, F.C. Olt și... Poli Timișoara. Acestea din urmă într-o ordine care nu are nimic comun cu configurația clasamentului actual...

■ Pe Bulevardul Păcii nr. 94—100, în spatele blocului nr. 18, aproape de Piața Militari se află, așa cum ne informează corespondentul nostru **Vasile Grigoraș**, care ne trimite și două fotografii concludente, două construcții abandonate după ce s-au turnat fundațiile. Situația durează din primăvara anului 1980. Cine-și va aduce aminte mai întîi, dintre edilii sectorului 5, de scopul inițial al acestor lucrări?

■ **Stela Ștefanie**, din București, ne împărtășește o nedumerire: de ce, ne întreabă dînsa, nu se mai pot face comenzi de butelii, telefonic? E drept că există o hotărîre a Centralei PECO în acest sens. Dar reprezintă ea cea mai bună soluție? Cu ce avantaje? Și pentru cine?

■ **Maria Ghiță**, din Constanța, a cumpărat un aragaz cu trei ochiuri, fabricat la F.M.C.E. Satu Mare. Punînd o pîine la copt, pentru „a face safteaua" aragazului, nu a mai putut deschide capacul și a trebuit să scoată, după răcire, în locul unei pîini aurite, una carbonizată. De trei ani de zile, Maria Ghiță caută să cumpere butoanele necesare, pentru a le înlocui pe cele arse. Dar în zadar! Ca și procurarea arcurilor pentru cuptor, care nu s-au mai adus de ani de zile la magazinul Sanitas.

■ În iunie 1980, la semnalarea lui **A Ivașcu**, din Brașov, s-a publicat în „Flacăra" o notă privind parcările presărate de-a lungul unor șosele naționale. De atunci însă, situația nu s-a schimbat, așa încît corespondentul nostru revine cu o nouă scrisoare în care menționează starea deplorabilă a băncilor din parcaje, mesele de asemeni, cît și murdăria de pe aceste spații destinate unor momente de relaxare la un drum la lung.

■ **Un grup de locatari** din satul Zgubea, comuna Roșile, județul Vîlcea, ne scrie că drumul de acces spre satele județului vecin Gorj nu a mai fost reparat încă din 1940!!! Este vorba de refacerea unei mici porțiuni unde terenul a alunecat dar din pricina căreia cei din Zgubea se văd izolați de alte localități, spre care-l poartă diverse interese, cum sînt Lăpușeata, Dobricea, Grădiștea, Obislavu, Cărbunești etc. **(Dumitru F. Dumitru, Zgubea — Vîlcea).**

■ **Luminița Cane**, din comuna Întorsura, județul Dolj, ne atrage atenția asupra formațiilor artistice ale copiilor din această localitate, dedați la ale baletului și muzicii. Din păcate, afirmă dumneaei, aceste frumoase activități n-au trezit, pînă acum, interesul nimănui. Și nu-i puțin lucru că într-un sat din Cîmpia Română niște copii (aproape 150 la număr!) se mișcă în ritmurile și acordurile lui Ceaikovski ori în cele ale Vulsului Imperial.

■ „Am 6 copii și în 1979 mi-a decedat soțul. Mi s-a acordat pensie mie și uneia dintre fete, minoră. După șase luni mi s-a blocat pensia deoarece din cei 6 copii, 2 au fost înregistrați greșit în actele de naștere (numele mamei, în loc de Ioana, apare Maria). De peste doi ani umblu să mi se repare greșeala. Am fost la Medgidia și la Constanța, la judecătorie, de peste zece ori, dar degeaba. **(Ungureanu Ioana, Viroaga, Constanța)**

■ „De la cîștigarea concursului de creație literar-artistică Eroica 1921—1981 a trecut un an și încă nu am primit premiul cîștigat, un aparat de radio Cora. Nu mai sînt pionieră, acum sînt utecistă și instructor de pionieri, dar cei doi frați mai mici mă întreabă și azi de premiul pe care trebuia să-l primesc" **(Gloria Bucur, elevă în cl. IX, Liceul industrial nr. 3 Sibiu, domiciliată în cartierul Hipodrom III, bloc 24 A, ap. 25).**

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

■ **Ecaterina Bena** — Pucioasa: Ceea ce cereți nu este legal. Numai copiii urmași, care înainte de împlinirea vîrstei de 16 ani au fost invalizi de gr. I sau II, primesc după încetarea plății pensiei de urmaș, pe toată durata invalidității, un ajutor bănesc în cuantum fix ■ **Lecreția Moiceanu** — București: Da, singura cale de rezolvare este instanța de judecată ■ **Gavril Csergă** — Gheorghieni și **Severin Bodnar** — București: Scrieți-ne despre necazurile dv. ■ **Liubov Vasiliu** — Iași: V-ați pensionat după 1.I.1981, deci pensia vi s-a calculat în procente din retribuția tarifară majorată în cincinalul 1976—1980 ■ **Viorel Marcu** — Rm. Vîlcea și **Dumitru Ștefan** — Craiova. Termenul de predare al apartamentelor dv. stabilit la încheierea contractelor este după 1 ianuarie 1981, urmează să plătiți diferența de preț rezultată din recalculare, în care sens puteți solicita la C.E.C. acordarea de credit de completare ■ **Maria Constantin** — Mătăsari (Dîmbovița): Răspunsul a fost corect ■ **Maria Bejenaru** — București: Adresați-vă notariatului de sector ■ **Anton Dobeș** — Iași: Nu se eliberează triplicate de pe actele de studii ■ **Ștefan Kepe** — Hălchiu (Brașov): Deschideți o nouă acțiune judecătorească ■ **Pavel Sentomosan** — Timișoara: Pensionarii care prestează activitate retribuită, cumulînd pensia cu retribuția, indiferent de natura contractului în baza căruia se prestează munca, nu primesc la pensie și compensație ■ **Silvia Sabău** — Oradea: Nu există asemenea înlesniri și nici nu ar fi corect. Concursul este concurs ■ **Maria Scărlătescu** — București: Cereți sprijinul Ministerului de Interne.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

VINERI, 18 IUNIE 1982 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

NICOLAE CEAUȘESCU, 1 iunie 1982:

„Trebuie — cum am spus și în alte împrejurări — să se bea apă numai din izvorul cu apă vie ce izvorăște din pămîntul udat de sudoarea și sîngele înaintașilor; numai acest izvor este dătător de viață și inspirație".

MOMENTUL POEZIEI

În cadrul dezbaterilor noastre privind dezvoltarea culturii românești, direcțiile ei — în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a partidului — au avut amabilitatea să ne răspundă — la un chestionar privind problemele poeziei — următorii: Ion Dodu Bălan, critic literar, dar și autorul unor prețuite volume de versuri, Florin Mugur, poet, dar și un bun cunoscător al poeziei tinere, față de care, ca editor, a manifestat un interes aparte, Cezar Ivănescu, poet, dar și redactorul unei foarte pertinente rubrici, Numele poetului, în revista Luceafărul, rubrică în care, cu sinceritate și apломb, schițează profilul celor mai tineri poeți ce bat la porțile afirmării, Laurențiu Ulici, critic literar, dar și autor, de peste un deceniu, al rubricii Prima verba, în revista România literară, rubrică dedicată exclusiv debuturilor, și Gabriela Negreanu, poetă, dar și redactor în cadrul Secției de poezie a editurii Albatros.

Precizînd că ne-am bucura să înregistrăm și alte puncte de vedere, drept pentru care aminăm, pentru mai tîrziu, eventualele concluzii (dacă se va mai simți nevoia unor concluzii), iată întrebările:

1. Considerați că poezia română contemporană, în comparație cu alte momente ale ei, are o personalitate distinctă la ora actuală?

2. Care sînt protagoniștii — poeți, cărți, direcții — actualului moment?

3. Cum plasați, în contextul liricii mondiale, poezia română contemporană?

4. Nu credeți că ar fi necesară o și mai intensă activitate editorială în vederea publicării unor antologii care să exprime diversitatea de azi a poeziei noastre?

Anchetă realizată de VICTOR NIȚA ■

ION DODU BĂLAN:

„Unii pretind că avem mai mulți poeți decît poezie"

1. Personalitatea unei anumite părți a poeziei românești **actuale** — folosesc termenul în sens aristotelic, pentru care **actual** este ceea ce încetează a fi o simplă posibilitate de a exista în realitate și înseamnă ceea ce se cheamă o stare de fapt, „quod est in actu" — este bine conturată, distinctă, inconfundabilă. Firește, îi recunoaștem strămoși și părinți, dar nu o putem confunda cu ei. Ea are universul ei propriu, timbrul ei specific, limbajul ei original, foarte evoluat față de alte momente ale liricii românești și chiar față de universalitate. Ea are un mod aparte de a vedea, de a gîndi, de a judeca mișcările sufletești ale ființei umane și a le mărturisi lumii. Este un mod specific de trăire a unei existențe socialistorice plină de originalitate. Evident, diferite curente estetice, filosofice, artistice, psihologice l-au influențat pozitiv destinul. Se observă, la unii, o anume „sfidare" deliberată a logicii poetice tradiționale, a mijloacelor prozodice clasice, a limbajului ruginit, ros de molii și năpădit de buruieni, din păcate aduse chiar cu semințele poeziei așa-zis avangarda.

Poezia română actuală are personalitate în măsură în care spune ceva important, original, într-o viziune proprie și cu un înalt mesaj educativ. De reținut în acest sens, ceea ce, cu mare dreptate, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta plenară: „Creația literar-artistică din patria noastră, trebuie să fie originală

(Continuare în pagina 14)

CEZAR IVĂNESCU:

„Niciodată n-au apărut atîția poeți originali ca acum"

1. Aș defini global „actualul moment", al poeziei românești printr-un termen pe care l-am mai folosit într-un articol închinat capodoperei sadoveniene „Baltagul": **eucronie**, timp bun, vreme prielnică; cum, după credința noastră, arta ca și religia este un fenomen de recurență cunoscînd epoci gloriоase de împlinire și epoci de sterilitate (de decadență), nu atît procesualitatea acestui fenomen ar trebui să ne preocupe (sincronism, protocronism) cît modul în care geniul unui popor în clipele lui bune reușește să creeze capodopere perene și universale sau, în negativ, modul în care își irosește **prilejul**.

Nu știu cît de distinctă e personalitatea actualului moment, putem adăuga doar că niciodată în istoria poeziei românești ca în acest timp bun al ei nu s-au făcut atîtea eforturi pentru actualizarea, pentru recuperarea tuturor marilor ei valori, că niciodată n-au apărut atît de mulți poeți originali și profunzi cum au apărut în ultimele două decenii. O artă sublimă, slujită cu fervoare, poezia românească actuală poate face totul și poate rata totul, în timp se va vedea dacă personalitatea ei a fost destul de puternică, de inventivă (creatoare, dedalică) sau doar orgolioasă, icarică, pentru că se află în fața probei decisive: născocirea mijloacelor care s-o valideze, în țară și în lume.

2. După E.R. Curtius, știm că prin „prezent antemporal" literatura trecutului participă în întregimea ei la definirea actualului moment; marii noștri po-

(Continuare în pagina 14)

FLORIN MUGUR:

„Așteptăm antologiile de poezie semnate de critici"

1, 2, 3, 4. Dacă nu ne lăsăm copleșiți de necazurile pe care ni le facem singuri, între confrați și între consoare, dacă izbutim să ne ridicăm deasupra propriilor noastre neliniști, nu toate creatoare, nu putem să nu recunoaștem — și recunoaștem cu bucurie — că momentul poetic actual este unul dintre cele mai rodnice din istoria liricii românești: bogăție de stiluri, bogăție de atitudini literare, bogăție de talente. Nu cred că anul 1930 (Arghezi, Bacovia, Ion Barbu, Lucian Blaga) și anul 1960 (începuturile generației lui Nichita Stănescu) sînt mai presus decît cel pe care-l trăim, an care se caracterizează, cred, prin strălucirea unei noi promoții de poeți, de la Emil Hurezeanu și Mircea Cărtărescu pînă la Elena Ștefoi și Marta Petreu, ca și prin vigoarea poeziei cetățenești (de la Ion Gheorghe și Adrian Păunescu, pînă la Dan Verona, Mircea Florin Șandru, Lucian Avramescu și alții).

După părerea mea, poezia de azi răspunde pe deplin comandamentelor sociale ale prezentului — și aș preciza că nota ei distinctivă, față de momentul 1960, o dă prezența manifestă a spiritului revoluționar. Spiritul revoluționar — care se poate manifesta și în lirica de meditație, și în cea erotică, în imnuri, ca și în satire — se traduce la mulți poeți printr-o vizibilă înclinare morală. „Etica" unei poezii începe să conteze la fel de mult ca și „estetica" ei. Indemnurile adresate scriitorilor de secretarul general al partidului, în ex-

(Continuare în pagina 14)

GABRIELA NEGREANU:

„Ne aflăm într-un moment de vîrf al liricii noastre"

1. Prin „momentul actual" eu înțeleg momentul 1982, cînd au apărut deja, în primele luni, cîteva cărți importante. Dar întrebarea dv. ne proiectează direct în istorie: fie că o considerăm în continuare „fenomenului Labiș", fie că o începem convențional cu debutul seriei „Luceafărul", care a marcat prin aparițiile sale întreg deceniul 7, etapa actuală a poeziei române are ca însăși amplitudinea, fondul de tensiuni, mișcări și curente, viața exterioară cît și aceea secretă a unei mari epoci literare. Este un tablou extrem de complex și dinamic, funcționînd prin infinite conexiuni, legat de tradiție, de lirica universală, conservînd vigoarea și expresivitatea limbii române și asigurîndu-i liniile următoare de evoluție. Poeți și critici, mentori spirituali și îndrumători de direcție, mari personalități culturale, schimbări sociale și politice radicale au alcătuit acestei perioade o fizionomie absolut distinctă și de neconfundat cu aceea a perioadelor precedente. Pe de altă parte, aceste ultime două decenii de poezie sînt intens diferențiate în interior: poeții care s-au succedat în deceniul 7 și care au constituit ei înșiși „momente istorice" (Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Constanța Buzea, Stelaru, Emil Botta, Gellu Naum, Doinaș, Dimov, Emil Brumaru, Petre Stoica, Mircea Ivănescu, Florin Mugur ș.a.) coexistă de la un punct cu poeți ai de-

(Continuare în pagina 14)

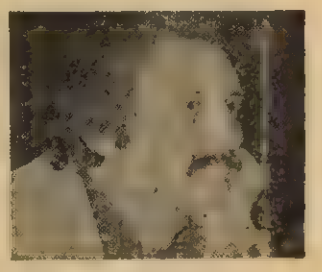

LAURENȚIU ULICI:

„Există valori poetice inconfundabile în fiecare generație"

1. Dacă prin „actualul moment" înțelegem ultimele două decenii — e una, dacă înțelegem numai ultimii cinci ani sau trei sau chiar mai puțin — e alta, deși atît într-un caz cît și în celălalt se poate vorbi de o „personalitate distinctă". Diferența e de conținut și de atribute, căci într-un fel se conturează personalitatea unui moment mai amplu, de durată a două decenii, și într-altul aceea a unui moment decupat din primul. Păstrînd sensul larg al „momentului", față de care cel restrîns nu-i la urma urmelor decît un caz particular, cred că poezia română s-a aflat în anii șaizeci și șaptezeci la una din cele mai înalte cote valorice din istoria ei și la un prag stilistic comparabil prin diversitate cu cel din perioada interbelică. A urmat, în a doua jumătate a anilor șaptezeci, un recul într-un fel explicabil (prin oboseala limbajului avînd ca efect manierizarea, prin epuizarea „stocului" de inedit liric avînd cu efect redundanța și prin apariția stării de neîncredere în absolutul poetic avînd ca efect ironismul și antilirismul), pentru ca de cîțiva ani să asistăm la o relansare sub auspicii stilistice și atitudinale noi, semn că resursele limbii române, o limbă eminamente poetică grație marii ei deschideri spre omonimie, sînt inepuizabile. Și semn că — așa cum s-a arătat în Expunerea la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. — literatura română are toate șansele să fie „originală, patriotică și umanistă".

2. Limitîndu-mă la cele două decenii în discuție, la poeții afir-

(Continuare în pagina 14)

POEZIE

Memoria transilvană

Un poet de talent, derivat dintr-o îndelungată tradiție culturală ardelenească, este și Mircea Micu („Cu inima în palmă", Ed. Ion Creangă, 1982), un la fel de înzestrat prozator, în „Semnul șarpelui", al firilor instinctuale și inanalizabile. Poetul este însă mai „clarificat", vocea lui este pasională, însă limpede, bătînd într-o suavitate mai degrabă de ordinul contemplației decît al furtunoasei adorații. „Ardealul" e tema lui ireductibilă, el cîntă geografia, istoria, mitologia lui Avram Iancu ; prelucrînd din folclor invariante (cum e aceea a „păsării fără soma"), el evocă rădăcinile alegorice, „setoase de înalt și de lumină", viziunile teribile în materie eroică.

Arcurile colinelor ardelene, vegetația civilizată (cu finul în căpițe) care amețește cu aromele, casa „scundă, din brad, cu iarbă multă", clopotul cu „un zvon electrizat", neadormit multimilenar, — acestea sînt viziunile „geografice", oglindite profund de simțurile care hiperbolizează realitatea : „Aud un clopot în Ardeal, departe, / Cum liniștea în două o desparte. Bate prelung și dangătul îl sună / Ca și cum cineva ar bate-n lună".

Poetul viețuiește în civilizația calului și a morii de apă : „Să știți că mai există! / Intrînd cu voia, nu mai poți ieși. / Acolo, luna cade-n înghebaturi tristă / Și se preface-n ziuă. O, de-am fi...". ; el evocă bivolul calm, „negru și greu ca un meteorit" : „Tîrziu în noaptea neagră ca un vis, / adoarme între ierburi viu și teafăr ; / c-un ochi de veghe, pururea deschis / și coarnele proptite în luceafăr". Terorizat de citadinism, Mircea Micu zugrăvește, fascinat de imaginile memoriei, invazia minților liberi : „Dar e un ceas cînd ascultînd atent / poți auzi cum trec pe continent / zburînd în cavalcade triumfale / minți fără de căpestre și zăbale".

„Bestiariul" lui, care e acela al ruralității arhaice, se adaugă sentimentului de civilizație veche, de mitologie activă, de ecou al memoriei istorice care reverberează în spiritul neliniștit de azi.

„Tradiționalismul" liric presupune însă mai mult decît atît și poetul răspunde inevitabil cu o voce plină de memoria culturală. El cultivă (în „Scrisoare din Ardeal") versificația mecanică arghezian, lucrează, după Goga, în „Fără de tine", și merge în pelerinaj la Rășinari, adaptează la imaginația modernă pe Coșbuc, în „Dacă va ninge". Mica poezie „copilărească" arghezian, cu instinctul remarcabil al miniaturii, e și aici : „Ninge blînd în Apuseni parc-ar presăra făină / un moșar cu barba albă răsucit din timp spre noi / Sănile altor zile se aud în sticla serii / și ne poartă în oglinda amintirii înapoi".

„Zăpezile de puf", spulberate de un cal, cu case bătrîne fumegînd ca niște pipe / cînd se plimbă moartu țării pe cărările din cer" sînt probe ale unei senzitivități de formulă vizionară, pe care Mircea Micu o cultivă acum cu deplină acuitate. Poetul este admirabil în lirica aceea de tonalitate adîncă, așezat ca un receptacul de senzații feerice : „Să cadă brusc amurgul venind de nicăieri / peste însingurarea pribegilor ogeri. / Din case ciudate crescînd din loc în loc / Să fumege mirosul de fum al unui foc / Să mi se pară cerul un fluture fantast / țesut din amintirea de plug a unui basm".

Viziunile feerice, sufocante, ori acelea suave, cu poetul trecînd „prin mătasea purității" patrici, „ca îngerul, în aerul dintîi", sînt izbînzile acestei poezii, atinsă arareori de seninătatea letalității, înțeleasă ca o „ducere nostalgică" la plimbare, ca un fenomen cosmic simplu. „Cu inima în palmă" e un document de lirică a tradiției oglindită în memoria afectivă a unui poet inspirat și vizionar.

ARTUR SILVESTRI ■

ESEU

Contemporanul Nicolae Titulescu

Centenarul ilustrului om politic și de stat Nicolae Titulescu, celebrat anul trecut, a avut darul de a readuce în atenția contemporanilor gîndirea unui strălucit reprezentant al școlii diplomatice românești, de a ne reaminti oportunitatea și actualitatea ideilor titulesciene. Una dintre cele mai semnificative lucrări dedicate marelui om, recent tipărită la Editura „Scrisul românesc" din Craiova, este **„Nicolae Titulescu. Concepție juridică și diplomatică"** de dr. **Ion Grecescu**, cu un „Cuvînt înainte" de **Ștefan A. Andrei**. Autorul urmărește atent liniile formării personalității și gîndirii lui Nicolae Titulescu, subliniind, cu pregnanță și pertinență, acele momente biografice cruciale, decisive în devenirea marelui om. Fiu de magistrat, descendent al unor ilustre familii românești (T. Aman, N. Bălcescu), Titulescu se face remarcat încă din vremea studenției sale pariziene, cînd obține prestigiosul premiu „Ernest Beaumont" pentru o lucrare care se detașează prin claritatea expunerii și precizia cunoștințelor. Sînt calități — arată autorul cărții — ce se vor augmenta permanent, hrănite din profunda cunoaștere a realităților și din luminile unei intuiții geniale. Un loc important în economia lucrării îl ocupă fragmente-cheie din scrierile și din discursurile titulesciene, elocvente pentru modul în care liderul Societății Națiunilor înțelege, în întregu-i demers, să slujească, înainte de toate, cu o pasiune și o abnegație legendare, cauza sacră a României și a românilor. Iată, de pildă, aceste cuvinte despre Ardeal, tulburătoare prin adevărul și prin încandescența rostirii : **„România nu poate fi întreagă fără Ardeal... Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața. Ardealul e scînteia care aprinde energia... e sugrumarea care cere libertatea !... Ardealul nu e numai inima României politice, priviți harta : Ardealul e inima României geografice !"** Autorul urmărește îndeaproape trăsăturile dominante ale complexei personalități a lui N. Titulescu, deopotrivă jurist, diplomat, orator desăvîrșit, adulat al adunărilor generale de la Societatea Națiunilor, om de stat și politic dotat cu o largă viziune asupra problemelor lumii și timpului său. Într-o discuție cu D. D. Roșca, în 1932 la Geneva, N. Titulescu se autodefinea în următorii termeni : **„Eu sînt de asemenea, în felul meu, un filosof ; eu cred în drepturile imprescriptibile ale omului, ale ființei umane și ale popoarelor, în dreptul la o liberă existență a tuturor popoarelor și, în esență, în dreptul poporului meu".** Preocupat de problemele teoretice și practice ale dreptului civil și în special ale dreptului internațional, Titulescu — arată autorul cărții — se înscrie în rîndul celor mai mari cunoscători, creatori și interpreți ai normelor de drept din cîți a cunoscut istoria contemporană. Definind dreptul internațional ca pe o expresie a acordului de voință între state, ca pe un drept al păcii și un instrument al colaborării internaționale, diplomatul român urmărea, în chip deosebit, latura practică a acestuia : menținerea păcii, interzicerea războiului de agresiune, stimularea colaborării între state independente, suverane și egale în drepturi — adică tot atîtea comandamente suverane ale timpului nostru.

Sau — după cum spune Ștefan A. Andrei într-un „Cuvînt înainte" de o importantă plasticitate și profunzime, cu valoare de autentic studiu asupra personalității și gîndirii marelui diplomat — **„principiile lui Nicolae Titulescu au prelungiri în contemporaneitate, ele constituie azi norme imperative generale ale dreptului internațional contemporan, ideile-forță ale epocii noastre, menite a face, cum deseori sublinia el, ca în raporturile dintre state să prevaleze forța dreptului, nu dreptul forței".**

Așezată sub un „Cuvînt înainte" care luminează cu profunzime și cu pregnanță principalele linii de sens ale temei, constituindu-se într-un magistral portret al marelui gînditor și om politic român, privit în esența ideilor sale deschizătoare de drumuri, cartea lui Ion Grecescu — o carte densă, de bogată substanță, prea scurtă pentru greutatea ideilor și faptelor incluse în pagini — se înscrie ca o contribuție extrem de prețioasă, cu inedite accente, la revelarea unui destin și a unei epoci în plinătatea semnificațiilor lor.

TUDOR NEDELCEA ■

PLASTICĂ

Ceva ce naște viață

Cunoscutul artist plastic Dan Băncilă explică expoziția sa de sticlării de artă de la Galeriile Simeza

Pînă în anul 1971 am expus o seamă de compoziții din metal și sticlă — în sine, probabil, interesante, de moment ce critica s-a referit adesea și cu simpatie la ele — dar care, în ce mă privește, nu reprezentau și **sinele meu**, cum spune poetul, drumul meu, adică, în artă. Mi-am dat seama de aceasta în chiar timpul cînd lucram la ele și, cu toate că mă preocupau, un gînd venind, cum s-ar spune, dinlăuntru îmi spunea să încerc altceva.

Mai tîrziu, dar nu foarte tîrziu, am înțeles ce mă nemulțumea atunci la tot ce produsesem ca sticlărie de artă. Nu aveam putința să dau cicluri, să procedez, deci, în felul naturii, prin repetiție și dezvoltare valorică, și nu mă raportam, așa cum simțean dealtfel că trebuie să o fac, la lucrul propriu zis al naturii, la viața formelor în natură. M-a fascinat dintotdeauna creșterea, metamorfoza unei plante, de la condiția de sămînță și de bulb la aceea de fruct și floare. Faptul că sticla tomită dă ca orice lichid **picătură**, o formă, prin urmare, condiționată foarte strict și, totodată, filozofic de natural, de legile existentului, mi se părea, mie, artistului aflat într-un moment de definire, o realitate relevantă, dacă nu cumva predestinată. Vorbesc de o anume predestinare — și dau un înțeles poetic termenului — întrucît, imediat după 1971, am lucrat cicluri unde ideea picăturii, a elementului primordial, stăruia, deși nu puteam să știu ce o să lasă pînă la urmă din aceasta. Pur și simplu, îmi plăcea să epuizez o temă în care puteai găsi și bulb, și tulpină, și creștere, și noduli de creangă. Ciclurile se numeau, foarte propriu. Geneze. Metamorfoze. Înfloreșcențe. Nu era tocmai forma vegetală transpusă în sticlă — fiindcă n-are nici un rost, nu-i așa ?, să umbli a imita realul, a ținti la condiția de oglindă a realului, din moment ce ești înzestrat cu mai multă sfîndre și sensibilitate decît oglinda — dar tema era, fără doar și poate, lucrul minunat al naturii. Din sticlă poți face orice, poți face mere care să semene cu merele. Cînd am descoperit ce formă plină de stimul artistic e mărul, m-am întrebat, totuși, ce pot spera dacă încerc să fac mere din sticlă. Posibilitatea aceasta, de a imita, poate fi pentru un artist decorator fatală, îl poate îndrepta către ocupații care nu dau artă. Un măr e, pînă la urmă, o temă, o partitură. Și într-un măr trebuie să vezi întreg ciclul natural, creșterea, transformarea formelor, devenirea unei forme în alta. În lucrările din ultima vreme cred că am reușit să-mi precizez ideea, să fac ceva **ce naște viață**, dar ceva în care legile vegetalului să fie prezente într-un chip emblematic. Urmăresc ca prestația decorativă să fie întreagă, să rămîn cu totul în profesiune, și în același timp să sugerez spiritul triumfător al celei mai umile plante, care e triumful însuși al vieții. Vreau ca publicul să simtă mineralul, dar și spiritul. Mîna omului e un instrument sublim. Tot ce-l atinge de mîna artistului trebuie să aibă viață, să se însuflețească. O simțire artistică autentică știe să însuflețească și un plan perfect. Un cristal care înmugurește, iată un fapt care te poate tulbura nespus, care te poate îmbogăți sufletește cu un simțămînt din inima filozofiei. Problema, pînă la urmă, e una și mereu aceeași : a fi sau a nu fi ? A fi încremenire sau mișcare, devenire, schimbare, metamorfoză în felul în care și în natură e metamorfoză totul.

DAN BANCILA ■

Vorbiți și scrieți românește

Ambiguă pedagogia... articolului

Cuvintele străine au, în privința articulării și a formelor de plural, un statut ambiguu. Pe de o parte, se încearcă o adaptare, o „românizare", pe de alta, explicabilă, dar nu și justificabilă, se transcriu fidel (= *tale quale*), ca în limbile din care provin (engleză, franceză, latină etc.). Această ambiguitate funciară justifică multiplele variante (și erori), care înlătură, cel puțin pentru cel ce scrie, orice prezumție de vinovăție (sau, și mai grav, dacă există abateri, acestea par aprioric, îndreptățite, de vreme ce nu avem un îndreptar și în acest sens). Această neacoperită superbie de **factotum** a grafiei etimologice apare sub diverse forme. Rămîne de văzut cît (și cite) vor rezista, căci multe din ele sînt convenționale. Deocamdată, e de observat că ne vedem siliți să optăm pentru grafii „fiabile" și în scrisul românesc. Ceea ce numeam „premoniția articolului" ține de aceeași ordine de cuvinte, scrise cu bună știință. De aici jubilația și voluptatea cu care apar forme „incontinente", de aici variantele acceluiași stil, cele mai multe fiind înregistrate în cel sportiv, devenit un uzaj popular al limbii actuale.

Îndeosebi, cu privire la chestiuni de ortografiere și de adaptare, modelele externe au devenit aleatorii. Unele au atins și uzajul literar (de exemplu, Nora Iuga își intitulează volumul : „Inima ca un pumn de **boxeur**" (subl. ns.), au cronicar literar zice „...autorul își (sic) refuză **Hapy-end-ul...**" (corect **happy**) etc. Atunci, de ce să ne mai mire fluctuații ca : **faul** și **fault** (corect, scris și pronunțat : **fault**), **rugbi** (forma corectă) apare scris ca în engleză și franceză, **rugby**, cu pronunții aberante, ca **roigbi**, **roegbi**, cîtă vreme ar trebui să auzim **rúi-** ; **fair-play**, scris ca în engleză, se pronunță corect **fer-pléi**, dar îl găsim articulat : **fair-play-ul** și **fair-playului** (consecvența ar fi impus scrierea articolului cu linioară !) ; un partener de antrenament, de pregătire, e numit ca în engleză **sparring-partner** (pronunțat **sparinpártner**), dar variațiile grafice (ce să mai spunem de cum auzim !...) nu lipsesc : **sparing-partener**, **sparing partner**, **sparing-partenerii**, **sparring-partineri** etc. ; de la engl. **goalgetter**, s-a răspîndit forma scrisă **golgeter**, concurată de **golgheter**, așa cum se și pronunță și cum ar trebui să se scrie ; în **Informația** din 6.V. crt. citesc „...3 **goal-keeperi**", pentru **portari**, după engl. **goal-keeper** (pronunțat **golchipă** și **golcheper**), dar apare scris și **golcheper**, **golkeper** etc. După cum se vede, presa sportivă nu a adoptat, în mod consecvent, grafia fonetică. De aceea, același cuvînt apare scris cînd într-un fel, cînd în altul. În schimb, unele au fost generalizate : **break** e „românizat" în forma **brec**, **dirt-track** în **dirt-trac**, după altele pătrunse mai înainte : **gol**, **henț**, **smeci**, **trening** și chiar **iaht**, **upercut**, **stoper** etc. În fond, majoritatea sînt englezisme și ar trebui ca, atunci cînd avem un echivalent românesc, să-l folosim pe acesta din urmă (de ex. : **portar**, nu **goal-keeper**, și chiar **presiune în joc** pentru **forcing**). Dar noi continuăm să scriem **parking**, nu **parcare**, **soccer**, nu **fotbal**, **team**, nu **echipă**, uneori, **trainer**, și nu **antrenor**, **draw**, și nu **egalitate** sau „scor egal" (de aici și forme ca : draw-ului, draw-uri, draw-ul, cînd ar fi mai bine, tred, să ne luăm după pronuntare, **drau**). Avem a face, după cum se vede, cu prețiozități ale stilului reportericesc.

GH. POALELUNGI ■

• CAP LIMPEDE

UN SPECTACOL CARE A DISPĂRUT DE PE AFIȘ

Un spectacol care a dispărut repede de pe afiș este **O sărbătoare princiară** de Teodor Mazilu, în regia lui Horațiu Mălăele, la Teatrul Nottara. Am văzut, întîmplător, ultimul spectacol din stagiune cu această piesă, într-o sală arhiplină, dar cu o reacție întîrziată la ceea ce se petrecea pe scenă. Spectacolul era bine gîndit și îndelung șlefuit de Horațiu Mălăele și de colegii săi din teatru. Șlefuit pînă dincolo de sensurile piesei. Oboșitor, într-un fel, pentru că solicita extrem de intens atenția spectatorului la toate amănuntele de interpretare, dar și pentru că problematica piesei pare mult prea îndepărtată de omul din sală. Ceea ce i se poate reproșa regizorului Horațiu Mălăele este dilatarea nepermis de mare a timpului în spectacol, demontarea extrem de minuțioasă a tuturor dedesubturilor posibile și imposibile ale textului, cu trimiteri în toate sensurile.

Horațiu Mălăele propune un spectacol frumos, de o frumusețe rece, poate prea studiată, dar cu forță de șoc. Forță de șoc demonstrată, între altele, paradoxal, chiar și de fenomenul de respingere înregistrat în rîndul unei părți din public. Interpretarea e expresivă, plastică și convingătoare. Se joacă aproape coregrafic, cu o detașare atent simulată față de personaje, detașare care împinge treptat, treptat, conflictul în zona absurdului și grotescului. Foarte buni în acest sens Elena Bog, Valentin Teodosiu și Horațiu Mălăele.

Iată de ce regretăm dispariția de pe afișul teatrului a acestui spectacol, chiar dacă el reprezintă o variantă interesantă a spectacolului

FILM

Producția

Alunec pe panta teoretizărilor fiindcă iată, după actori, a mai apărut o problemă : producția. Dacă filmul are nevoie de vînt și ploaie, serviciul de producție este cel care prin contract are obligația să-i asigure mașina de vînt, mașina de ploaie etc., conform devizului aprobat. Producția nu este numai o problemă, este și o realitate care trebuie săvîrșită și desăvîrșită. Fără serviciile acestui compartiment, cel mai dotat dintre regizori nu este decît un concetățean oarecare, un pieton. Filmul este artă, dar este și industrie. O artă de un fel deosebit, prin imixtiunea determinantă a tehnicii, o industrie pretențioasă, prin subordonarea cu totul specială a finalității ei. Și într-un caz și în celălalt, atît responsabilii artistici, regizorii, cît și responsabilii cu producția au nevoie pe lîngă vocație, pasiune și talent, și de o pregătire de specialitate. În țări cu tradiție mai îndelungată, directorii de producție sînt selecționați și pregătiți în facultăți cu profil corespunzător. Organizarea producției este o meserie la fel de pretențioasă ca și regia însăși (în cadrul specificului respectiv). Am în vedere cel puțin două împrejurări. O organizare a producției la un nivel superior, înțelegînd prin asta subordonarea științifică a aparatului tehnico-administrativ țelurilor supreme ale artei, contribuie în egală măsură, alături de activitatea de creație, la îndeplinirea mesajului ideologic și artistic al filmului. Dimpotrivă, o concepție unilaterală, funcționărească, obtuză la nivelul organizării producției poate anula ideea de artă și implicit zădărnici înseși implicațiile morale și de natură educațională ale operei cinematografice. Pentru o minte obosită și neadaptată specificului acestei arte, filmul nu este un mijloc de comunicare și de propagandă, ci o îngrămădeală de socoteli și obligații trăcasante de care se poate descotorosi la cel mai mic prilej care i se oferă. La noi, nevoia producției de filme relativ restrînsă de pînă acum nu s-a impus pînă-ntr-atît încît să facă necesară crearea unei secții într-un institut de învățămînt superior. Există doar doi directori de producție cu studii de specialitate, la Praga și Moscova. Nu reiese de aici în nici un fel că alții, formați la eterna școală a practicii, sînt mai puțin minunați. O concepție păgubitoare a admis însă să se debarce în domeniu oameni refuzați în altă parte dintr-un motiv sau altul și rezultatul a fost un conglomerat de mentalități contradictorii și lipite spiritului primordial, cel al finalității artistice. Dintre aceste mentalități cea mai dăunătoare pare a fi aceea după care devizul aprobat de forurile în drept să avizeze este facultativ, în sensul că la finele filmului el nu dă socoteală punct cu punct de respectarea lui în cazul că izbutește să se impună în fața regizorului și în final reușește să raporteze economii, fiindcă această mentalitate păguboasă se întîlnește cu o alta care aplaudă economii în afara celor rezultate din productivitatea muncii. Din două una : ori devizul a fost greșit estimat și atunci directorul nu are ce căuta în breaslă, ori a fost corect întocmit și atunci orice economie care nu are ca sursă productivitatea muncii, și nu are la bază acordul comun nu este altceva decît un rabat admis la calitate. Dar chiar existența acestor discuții vădește deturnarea perspectivei. Producția nu poate avea în acest sector alt scop decît împlinirea menirii ideologice și artistice a produsului finit, filmul. Și pentru asta este nevoie de oameni care să înțeleagă acest lucru și să fie dotați pentru a-l făptui. Trecerea la o nouă calitate, în paralel cu sporirea considerabilă a numărului de filme, este nu numai chestiunea regizorilor și scenariștilor, ci și a producției. Filmul, după ce a fost aprobat tematic și i s-au alocat mijloacele financiare corespunzătoare, urmează un singur sens : spre artă. Sînt pregătiți deopotrivă, la același nivel, adică la nivelul competenței maxime, atît regizorii cît și responsabilii cu producția ? Cine sînt directorii și șefii de producție ? Ce pregătire au ? Cum gîndesc filmul ? Poate problema dislocării unui număr de studenți și specializarea lor în domeniul producției cinematografice se va impune într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat cu acuitate crescută. Pînă atunci pot fi reconsiderate, reevaluate și nu numai reciclate rezervele interne. Ca în toate celelalte domenii.

NICOLAE CRISTACHE ■

MUZICĂ

Adaggio la un concert de vioară și orchestră

Luni seara, într-un oraș cu lumină lină, la ora rumorilor discrete și a unui somptuos amurg de vară, în sala Teatrului de stat din Oradea, am prins unul din concertele orchestrei simfonice.

N-am înregistrat ce s-a cîntat în deschiderea concertului. Dar am asistat la una din marile bucurii ale muzicii, urmărindu-l pe Ștefan Ruha în celebrul **Concert numărul unu pentru vioară și orchestră în sol minor, opus 26** de Max Bruch. Concert romantic, scris între 1866 și 1868 sub influența lui Mendelssohn Bartholdy și rămas pentru totdeauna în memoria orchestrelor simfonice.

La urma urmei, cine e acest uluitor violonist care, în cîteva fracțiuni de secundă, a rupt convenția cu publicul, a schimbat datele concertului dintr-o reprezentație sobră, aproape rece, protocolară, într-o reprezentație intimă, calmă, de familie și s-a confundat cu vioara pînă într-atît încît ne-am simțit cald atinși, înveliți, susurați în muzica aceea încărcată de viziuni romantice? Un om născut, cum se spune, pentru vioară sau „născut cu vioara în mînă". Vioara sa e un Guarnieri, un exemplar cu sonoritate invidiată de mulți violoniști din lume. O vioară care sună egal prin toate strunele, cu ton grav, apropiat de violină și de violoncel, și cu ton strălucitor, de sopran catifelat, în registrele înalte. Felul în care o însuflețește Ștefan Ruha e sublim. Pentru că Ștefan Ruha nu cîntă ca pentru sine, cu ochii închiși, mimînd virtuozitatea și sensibilitatea ; el se confundă cu vioara pînă cînd simți cum instrumentul acela fragil, delicat, din mîinile sale, face parte din viața sa, e chiar respirația sa, bătaia sa de inimă, vocea sa interioară, rezonanța sa esențială. Ascultîndu-l, pătrunzi în universul sunetelor prin pragul emoțiilor celeste, cu senzația de beatitudine, cu sentimentul că te recunoști pe tine însuți, cel romantic, cel neliniștit și visător în arhitectura sunetelor dezlănțuite. Ștefan Ruha nu te poate lăsa indiferent... El emoționează profund. Sensibilitatea sa e dragoste curată, sinceritatea sa e aerul dintre noi. El te convinge întotdeauna că muzica e o sărbătoare. El te face să înțelegi muzica pînă în straturile cele mai abstracte. Pentru că toată viața sa e legată de această vioară. El gîndește și simte cu adevărat prin vioară. Pentru că de treizeci de ani el ține să amintească mereu oamenilor cît sînt de frumoși, de generoși, de tandri.

Crescut într-o atmosferă de înalt respect pentru cultură și pentru studiu, repetînd, șlefuind **tehnica sa de rezonanță pînă la 14 ore pe zi**, fără copilărie, fără adolescență aproape, sacrificat de bună voie pentru a atinge „curatul sunet al perfecțiunii", Ștefan Ruha a transformat vioara sa în instrumentul desăvîrșirii sale și a oamenilor. Repertoriul său cuprinde peste patruzeci de concerte pentru vioară extrase din cele mai contradictorii epoci și stiluri. Nu are prejudecăți. Nu are spaime. Are doar respect pentru muzică. De aceea n-a cîntat Beethoven decît la 31 de ani ! N-a avut într-adevăr copilărie, n-a avut adolescență, dar a rămas parcă așa cum s-a visat, un adolescent perpetuu, un învățăcel perpetuu, fără să învețe a îmbătrîni. Nici nu are timp. Cîntă cel puțin patru concerte pe săptămînă, concerte de muzică de cameră și simfonice. Mărturisește că i-ar trebui cel puțin 160 de ani ca să învețe toate concertele mari scrise pentru vioară și îi e teamă că nu va apuca să trăiască atît.

Ultima parte a concertului lui Bruch l-a solicitat extrem de mult. Dirijorul Erwin Acel a imprimat orchestrei un tempo sufocant. Ștefan Ruha a încercat de cîteva ori să aducă orchestra și dirijorul la un tempo firesc. N-a reușit. În această parte orchestra a sunat puternic, acoperindu-l de cîteva ori pe solist. A sunat puternic dar nu rotund, plin, ca o orgă. Pînă la urmă însă tonul cald, înveliitor, de o hipersensibilitate acută, al interpretului, s-a ridicat deasupra furtunii agitate a sunetelor și continuă să plutească poate și astăzi undeva în jurul nostru, prin văzduhul limpede. Ștefan Ruha, este, desigur, la ora aceasta, un mare violonist.

ADRIAN DOHOTARU ■

CARTEA DE ARTĂ

Pictură și emoție

Oricît de mult am vrea să învățăm culoarea, oricît de mult am deprinde meșteșugul compunerii și recompunerii acestui fluid viscos, nu vom reuși să-i dezlegăm misterul. Pictori anonimi din cele mai vechi timpuri s-au jucat atît de mult cu amestecul culorilor încît niciodată nuanțele nu puteau fi aceleași. Am această senzație răsfoind albumul de „Miniatură românească" apărut la Editura Meridiane în condiții grafice de înaltă ținută artistică.

În prefața acestui mic „monument", **dr. G. Popescu-Vîlcea**, autorul minunatului obiect de artă, subliniază cu căldură și emoție importanța artistică și istorică a așa-zișelor miniaturi care au însoțit de-a lungul vremurilor manuscrisele românești. Valoarea lor este cu atît mai însemnată cu cît chiar neînsoțite de manuscrise — cum sînt în acest album — ele reprezintă autentice acte de cultură ce atestă gustul românului pentru arta adevărată, pentru frumos, pentru expresie, așa cum marele cărturar N. Iorga spunea „...nu este o lume ștearsă, o lume ternă, această lume a noastră, ci una care își însușește tot ceea ce dă lumina și care știe să întrebuințeze efectele luminii pentru a realiza frumosul".

Poporul nostru, în decursul zbuciumatei sale istorii, înfruntînd cu demnitate toate vitregiile și vicisitudinile vremii, a știut să-și apere în drumul său spre libertate forța valorilor spirituale. Cît de nedreptățit a fost acest popor ne-o atestă documentele istorice. Fără a rivni la bunurile altora, românii au plătit deseori pentru alții. El au luptat mereu pentru a-și apăra pămîntul și izvoarele, dar niciodată pentru cuceriri și expansiune. Vorbind despre români, Jules Michelet spunea: „popoare ale Occidentului care de atîta timp, departe de barbarie, cultivați artele păcii, păstrați întotdeauna o amintire recunoscătoare pentru națiunile orientale care, așezate la frontierele Europei, v-au ocrotit și apărat de potopul tătarilor, de armatele turcilor... nu uitați mai ales ceea ce voi datorați nefericitei Românii".

În ciuda acestor vremuri de restriște, românii, dar mai ales țăranii, au crezut cu răbdare și speranță în triumful adevărului, în triumful culorii, în triumful înfloririi. El pictau și îmbinau culori mulțumindu-și întîi de toate propriul suflet. Ne-au lăsat, iată, lucrări în fața cărora putem lăcrima nu din nevoia de compătimire ci dintr-o imensă putere a emoției. Manuscrisele cu miniaturi vechi de sute de ani și păstrate în bibliotecile lumii (Viena, München) cît și în țară completează, prin autentica lor valoare artistică, istoria noastră, ele conținînd o serie de date interesante, deseori fiind adevărate cronici ale vremurilor de prefaceri prin care a trecut acest popor.

Culorile picturilor reproduse în album rivalizează pe bună dreptate cu culorile picturilor de pe zidurile Voronețului, Sucevița, Moldoviței, rivalizează chiar cu natura, avînd în ele o taină a tăcerii.

Inițiativa lui Gh. Popescu-Vîlcea de a aduna într-o carte ornamentele manuscriselor vechi este o încununare a dorinței de veacuri exprimată prin pana lui Ioan Bogdan, care, adresîndu-se Academiei Române, ruga „să ia cît mai în grabă inițiativa pentru publicarea unui album de ornamentica vechilor noastre manuscrise, care va arăta pînă la ce grad înalt de dezvoltare a ajuns această artă în Țările Române", cît și a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, ce în 1876 scria că „toate ornamentațiile din manuscrise constituie unul din elementele cele mai prețioase pentru istoria artistică a României. De s-ar publica în facsimile măcar vignetele, și tot ce imens serviciu, nu numai pentru pictura istorică, ci chiar pentru arhitectură, care n-ar mai fi silită a căuta modeluri decorative peste nouă țări și mări, avîndu-le naționale, străbune, curat românești".

Albumul de față adunînd între coperți ceea ce s-a mai păstrat din tezaurul miniaturisticii și caligrafiei românești contribuie la luminarea și punerea în valoare a minunatelor picturi ce însoțeau litera scrisă. Editura Meridiane își leagă încă o dată numele de săvîrșirea unui remarcabil act cultural.

IOANA PROCA ■

• CAP LIMPEDE

de absolvire susținut, între alții, de Horațiu Mălăele, cu ani în urmă, pe scena studioului „Casandra", în regia lui Octavian Cotescu. Reprezentația lui Horațiu Mălăele rămîne în picioare și se justifică în plan estetic ca un experiment necesar. **(Adrian Dohotaru)**

P. S. Totuși, pentru o mai bună informare a cititorilor, am adresat directorului adjunct al Teatrului „Nottara" următoarea întrebare : de ce a dispărut de pe afiș (de mai bine de o lună de zile) spectacolul „O sărbătoare princiară" ? Ni s-a răspuns că nu din motive de casă, de rețetă, nici din motive exterioare programului teatrului, ci, pur și simplu, pentru că Teatrul „Nottara" se pregătește să participe și să reprezinte România în cadrul Festivalului mondial al teatrului de la Sofia. Prin urmare, reprezentația „O sărbătoare princiară" se reia în toamnă. Sperăm !

CARTEA ROMÂNEASCĂ ÎN ȘAPTE LIMBI

În standurile și vitrinele de amplă expunere ale librăriei „Kriterion" din Capitală poți întîlni ultimele noutăți social-politice, științifice, beletristice și de artă atît în limba română cît și în limbile maghiară, germană, ucraineană, sîrbo-croată, slovacă și idiș. Sînt lucrări scoase de sub tipar atît de editura specializată „Kriterion" cît și de edîturile „Facla", „Meridiane", „Dacia", „Albatros" și „Ion Creangă". În standurile librăriei sînt prezente, în limbile naționalităților conlocuitoare, și traducerile unor lucrări românești de referință, clasice și contemporane, precum și tălmăciri în limba română ale celor mai reprezentative lucrări ale scriitorilor de limbă maghiară, germană etc., fii ai meleagurilor țării noastre. Că existența acestei librării răspunde unei necesități efective, o dovedește afluența de cititori care au determinat, în ultimele luni, o depășire substanțială a planului de desfacere, precum și faptul că această modernă „casă a cărții" a devenit un centru foarte solicitat al întîlnirilor între scriitori, editori și cititori. De salutat, tot aici, două inimoase librărese, capabile, în egală măsură, să dea o îndrumare competentă pentru alegerea unei cărți și să poarte discuții în mai multe limbi ale naționalităților conlocuitoare : Ghizela Stern — o responsabilă cu vechime în munca de librărie — și tînăra Nadia Coväceanu. **(H. Lerea).**

CENTENARE ȘI CENTENARE

Centenarele unor personalități ale culturii noastre sînt celebrate uneori, s-a observat, cu o modestie demnă de cauze mai puțin însemnate. Nu demult, într-un interviu acordat revistei „Flacăra", profesorul Solomon Marcus denunța ignorarea, de către unele publicații culturale, a centenarului nașterii lui Matila C. Ghyka, marele nostru matematician și cercetător al evoluției formelor în natură și artă. Exemplele, din păcate, sînt mai multe. Cu atît mai relevante apar, pe acest fond, inițiativele, emanînd de la grupuri de inimoși, destinate restituirii publice a memoriei unor figuri ilustre ale culturii noastre, peste care s-a așternut, din diverse motive, colbul uitării. O astfel de inițiativă s-a consumat recent la Craiova, prilejuită de centenarul nașterii medicului de reputație internațională Victor Gomoiu (1882—1960) și concretizată printr-un simpozion care s-a bucurat de participarea unor specialiști ca acad. prof. dr. Petre Vancea, conf. dr. Mihai Scheau, dr. Al. Olaru, dr. Anton Dobrescu, V. Crișan, dr. M. Ionescu ș. a. Mare chirurg, creator de metode și tehnici ce-i poartă numele, prețuit istoric al medicinei și pasionat animator pe acest tărîm, Victor Gomoiu a condus, timp de două decenii, Societatea română de istorie a medicinei, a fost membru activ sau de onoare a 30 de societăți științifice sau academice din Franța, Italia, Spania, Grecia, Iugoslavia, Argentina, Germania, Belgia, Turcia, Peru, Anglia etc. Moștenirea sa științifică poate fi cercetată, astăzi, într-un remarcabil muzeu craiovean al istoriei și farmaciei, organizat prin contribuția conf. dr. Mihai Scheau. Un muzeu care-și așteaptă vizitatorii și, eventual, un nume : pe cel al lui Victor Gomoiu. **(Tudor Nedelcea).**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ultimul clopotel

„Primul clopotel" și „ultimul clopotel". Între aceste două repere zglobii se întinde timpul sever al învățăturii. Între aceste două glasuri ale jocului se derulează ora micilor răspunderi mari, ora ghiozdanelor și a caietelor, a peteelor de cerneală și a ecuațiilor, timpul triumfurilor numărate din 10 în 10 și gustul incomparabil al celor 10 sfinte minute furate vesnicilor : recreația. Mici ritualuri consacrate prin ani și imposibile an de an cu cîte ceva din gingășia și fervoarea celor care le slujesc, aceiași și totuși mereu alții — copiii. mici ritualuri celebrează în simbol viața unui sunet sinonim cu copilăria, cu setea de a ști, cu graba de a crește și de a fi.

„Ultimul clopotel" vesteste că stafeta a fost predată. Unii pleacă, alții vin, cei care pleacă înmînează celor ce rămîn în urma lor Cheia simbolică a tuturor afiărilor. S-a întîmplat ca anul acesta să fiu martora acestui ceremonial emoționant în curtea unei școli comunale, în comuna suburbană Glina. O curte plină de copii luminați de albul șraifuicilor al bluzelor de pionieri, în ochii cărora obicetul străvechi al predarii stafetei prin generații se oglindea la proporțiile marilor evenimente cu adîncă rezonanță interioară. Acolo, în acele cîteva clipe, s-a întîmplat mai mult decît acel gest simbolic. acolo am văzut cum patru sute de copii mai creșteau cu un an... Chipurile lor arse de soare, cu obrajii și buzele încă aprinse de culoarea cireșelor, percepeau cu toată seriozitatea această metamorfoză. Am văzut mîinile robuste, deprinse cu truda cimpului, ale unui băiat de 14 ani depunînd Cheia fermecată în minutele unui „solm" măruntel, radiind de importanta misiunii sale. Am auzit cuvintele și cintecele de rămas bun ale ultimei promoții (clasa a VIII-a) a acestei școli și am văzut cum florile pot acoperi o lacrimă de regret și pot lumina un gînd de viitor. Am văzut cum la umbra unui șunet de clopotel se înlănțuie generațiile și am înțeles că „ultimul clopotel" — care tocmai a sunat — dă înapoi ce a luat cu cîteva luni în urmă : unitatea de măsură a copilăriei — VACANȚA.

TANIA RADU

De vacanță

Scriem despre vacanțe ca despre duminici.

Și nu e așa ? Nu sînt ele duminicile dulci ale anului ? Le gîndim cu minuțiozitate, le desenăm în memorie trăitecle și ele devin un reper în timp, cu fantaste irizări, o anticipare a tinerelor recheltuite.

Bineînțeles, nu e vorba doar de vacanța școlarilor, deși... ca om matur ce mă aflu, încă regret că nu mai am, asemeni lor, vacanțe mari, bucurîndu-mă totuși în secret că parcă nu mă mai trezesc atît de devreme ca în anii abecedarului...

Vacanța e mai ales o corabie. Așa ne-o închipuim în ore lungi, febrile și trebuie să recunoaștem, din capul locului, că avem de-a face cu o cinstită corabie cu pînze umflate orgolios de vînt bun, cu cabine din lemn afumat mirosind a scorțișoară și cu chila bine aprovizionată sub butoiașe de rom. Pe corabie (arcă) sînt, bineînțeles, lighioane dragi, mari „felii" de biblioteci, smocuite discuri de gramofon și ustensilele de joc. De jucării. De iubiți n-am vorbit, fiindcă ca nu poate fi „pasager" al corăbiei cărcia îi e un fel de catarg S-ar putea ca tot ea să fie și căpitanul de vas, luînd cirma neteziță în mîinile cele mai grațioase cu putință. N-ar fi prima roată de cirmă pe care ar mișca-o cu calm gospodăresc și cu armonie muzicală, degetele ei purtînd în sîdefui unghiilor minuscule stele.

Avantajele unei călătorii cu corabia vacanței (e medieval mottul corăbieri migrînd în necunoscut) sînt extrem de multe și n-am neabuinta de a încerca să le enumăr evocînd drumuri trasate pe hărți misterioase însoțiți de astre (îndeobște antice) și de echipaje cosmice (care vin din viitor).

Imaginînd o vacanță românească (care nu e doar o vacanță în România, ci, în primul rînd, o vacanță trăită cu apetitul nostru pentru liniști și tăceri colorate cu vopsele de frească) mă văd fie logic — la malul mării cu apă dulce, cum cu îndreptățire i se spune Pontul Euxin, fie la Voronet, purtat de pînzele corăbiei. Ori în Maramureșul care ne povestește frumoasa Vechie (au bucurie, Vechie), ori la Cîmpulungul Muscelului, unde îmi scriu eu cărțile, într-o casă așezată între trei biserici (în grădina uneia mai știu nucul sub care s-a ospătat cîndva Mihai Viteazul cu sfetnicii lui) și între un tei și un măr cu fructe galbene...

Intri în vacanță ca într-un adevărat imperiu de arome și timbre, cuib cu timp stagnat, în care odihna devine munca teribilă a zilei și în care — firesc — ajungi să ai nostalgia muncii. În raportul rigoare-vis, vacanța e visul. E drept, un vis lucid, cu surprize îndeobște premeditate, în care abordăm o prafhcută copilărie ce nu ne stă rău, dar... vie !

Într-acest vis urc treptele de turn ale cetăților transilvane, cobor cu lotca în lumea miliardelor de păsări, gîzo și pești locuind în mîlnoii delta, ori întîmnez conac vărătic în cîmpiile bănățene.

Într-adevăr vie, Alba Iulia se logodește cu Cetatisul și devin apropae Craiova oțelenilor și Sucevița descendenților din răzeșii lui Ștefan. Îmi pare atît de bogată România în locuri ce se cer descoperite și redescoperite încît mi-ar trebui trei vieți pentru a-mi lumina cu ele vacanțele.

Iată de ce, cu anevoință se întocmește un feriait program de vacanță, fiindcă trebuie să alegi, dintre zeci de ispite, pe cele în care ai să-ți trăiești meritatele ceasuri de împăcare și reverie.

Intru, intrăm, în vacanță ca în duminica anului, cu cerul scrijelit de rîndunici și scris cu hieroglifele albinelor

An de iubire.
An de pace...

GHEORGHE TOMOZEI

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Întîlnire la Rașinari...

„Satului pierdut în umbră / Mai trimite-i cîte-o carte. / Sulba de căsuțe albe / Se-nșeșină atunci deodată"... Rășinarii, satul lui Octavian Goga, cu sulba lui de căsuțe albe și cu oamenii lui în alb, etalîndu-și străvechiul port cu o demnitate sărbătorească, au trait, cu cîteva zile în urmă, un eveniment ca o sărbătoare a inimilor. Aici, într-una din cele mai frumoase așezări ale românilor, sub dealurile Cetățuici, Fragă și Schelului, la poalele cărora se strecoară domol riul Cibinelor și riul Șteți, a avut loc cea dintîi — din istoria Rășinarilor — întîlnire a tîlor satului. O întîlnire în care s-au cuprins sute de oaspeți — fii ai satului plecați în lume — și mii de gazde — fii ai satului rămași în sat. O amplă suită de manifestări cultural-artistice, desfășurate sub genericul „Cîntării României" (expoziții ale creatorilor populari locali și ale sectiilor economice ale comunei, un interesant simpozion dedicat istoriei locurilor, spectacole folclorice prezentate de artiști amatori din Rășinari și din alte sate ale Mărginimii), a avut ca punct culminant un recital de poezie în ambianța casei Poetului. După care fiii satului au decis să contribuie la înălțarea unui monument al eroilor rășinăreni căzuți în marile bătălii pentru salvarea ființei neamului, monument care va fi inaugurat în 1984. **(Radu Levărda)**

...și la Dej

În prima duminică din iunie, mii de artiști amatori din județele Bistrița-Năsăud și Cluj au invadat, în șenșul cel mai propriu al cuvîntului, străzile Dejului, ca să participe la sărbătoarea populară „Șamuș", ajunsă anul acesta la a X-a ediție. În tribunele stadionului local, zeci de mii de cetățeni au urmărit, vreme de patru ore, spectacolul „Străbună vatră somșeană" ; la Gherla, Batin, Mintiul Gherlii, Unguraș, Chiuești, Cîțcău, Ieiod, alte mii și mii de oameni au aplaudat spectacolele ansamblurilor și formațiilor artistice prezente la „Șamuș" — '82.

„Șamuș"-82 a înfățișat „Decada activității ideologice și cultural-educative desfășurată, care a programat, în toate întreprinderile și instituțiile municipiului, bogate manifestări politice, culturale și artistice. Cu această ocazie a luat ființă și Asociația coregrafilor transilvani, care își propune printre altele, să treacă la munca de cercetare și documentare în vederea realizării unei arhive coregrafice și să sprijine pregătirea instructor.lor coregrafi.

Un festival de înaltă ținută, cu nimic mai prejos — după cum au declarat specialiștii, inclusiv străini, prezenți la Dej — de manifestările de acest fel de pe scenele Europei. Dealtfel, aproape toate formațiile prezente la Dej au participat o dată sau de mai multe ori la festivaluri internaționale în Franța, Italia, Elveția, Grecia etc. și toate sînt laureate ale Festivalului național „Cîntarea României". **(Adrian Arion, Dumitru Vătău).**

Recapitulare literară

Pe unghiile lui Guliver
M-am dat cu șchiurile de fier.

Și-am întîlnit în pădurea de zadă
O preafrumoasă Albă în zăpadă.

Scufița Roșie m-a luat de mînă,
Să-i scoatem pe Harap Alb din finișă.

Am fost la nunta fetii de-mpărat,
Condur de aur am încondurat

Adresc de balaur port în sîn,
În locul limbilor. Nu rog, nă-o spîn.

Motanul încălțat îmi spune nene,
Iar Pajura umplutu-m-a de pene.

Trecut sînt prin inel și prin pomelnici,
Tîrșit sînt de povești și de polemici.

MARIN SORESCU

LA PITEȘTI:

Un Shakespeare habsburgic

Un Shakespeare de o modernă insolită ne dă, la Teatrul „Al. Davila" din Pitești, tînărul și ingeniosul regizor Mihai Lungeanu : „Măsură pentru măsură". Nimic nu pare a ieși din comun din spectacolul nu izbește prin strădania modernizării ; pentru ochiul atent, el sare însă peste medie și inovează acolo unde totul părea că s-a spus. Cunoșteam Shakespeare jucat în vegmintele epocii, îl văzuserăm pe Hamlet în blue-jeans și pe Ofelia în T-shirt mini-o Travolta, nu însă în acest bizar costume de imaginație pe care M. Lungeanu le-a solicitat pentru inovația lui. Sîntem, așadar, în Viena, în acea topografie shakespeariană vecină cu alegoria ; totuși Viena, văzută de M. Lungeanu, e o lume a vaselului, o mică cpură a Imperiului, un domeniu habsburgic plin de efigii bizantine și de duhuri în rochii roșii. Încrucișate. Regizorul a vrut să spună cu Shakespeare era actual și ce spune prețiat sugestia de [illegible] el. De aci impresia de discreș „Vrem un

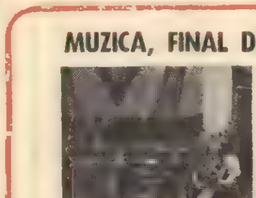

Drang", complicată cu cîte o sugestie expresionistă prin accea că accentul final nu mai cade pe happy-end-ul justițiar ci pe o insolită sacrificare, conformă cu o idee morală abstractă. Dintr-o dramă „providențialistă", cu lot șoiul de imbroglio și de intermezzi comice M. Lungeanu a făcut o aproape sumbră tragedie a pasiunii și a datoriei. El a citit pe Shakespeare ca pe un Corneille rectificat de Kierkegaard, ceea ce, lămuriți-ne, merită o discuție pe care nu o putem face aci. Observăm numai că ideea de a-l sacrifica pe vinovat (sinucigaș, orbit de moralia absolută) este ingenioasă și calculată cu un efect de previzie cenzoricească. Spre a face din spectacol un eveniment rămîneau condițiile obiective, „montarea" și „trupa". Acestea nu sînt dintre cele mai fericite. O scenă pauperă, cu multe artificii, fără figurație ; un bal în curte pare o reuniune colegială de lăsata-secului. Apoi, actorii, dintre care puțini au priceput ideea. Energicul Ion Roxin, truculentul Cristian Tuțză, pasionata Angela Rădulescu, Valeriu Buciu, — placid și anodin. Florin Pretorian — pe care îl așteaptă, poate, o mare carieră de comediant burlesc, nu salvează, totuși, impresia generală care e a unei mediocrități, fără ambiții, cu, în fine, mică redusă și imediată. „Măsură pentru măsură" confirmă ingeniozitatea unui regizor cu, probabil inteligență speculativă în direcția teatrului de idei ; nu este și succesul unui spectacol, pe care echipa actoricească l-a redus la condiția de show curent, la limita comediei bulevardiere. **(Artur Silvestri)**

MUZICA, FINAL DE STAGIUNE

ÎNTÎLNIRI ALE MUZICII CAMERALE. Recent, sala de concerte a Radiodifuziunii Române a găzduit un concert extraordinar, care a reunit trei dintre cele mai prestigioase formații de muzică de cameră, cvartetul *Clasic*, ansamblul *Omnia* și cvintetul *Concordia*, alături de Dinu Ianculescu, Silvia Drăgoi, Elena Gartoleș, Ilie Mihalache, Ion Oltcanu și Corul de cameră al Radioteleviziunii. Interpretînd cu sensibilitate și rafinament atît pagini clasice (Cvartetul K.W. nr. 436 și Serenada op. 11 de Mozart), precum și lucrări de compozitori români (Dumitru Bughici, Doina Kroner, Paul Constantinescu, Violeta Dinescu, C. P. Basacopol, Alfred Mendelsohn), cele trei formații care o prezintă deatîtei nume de referință în peisajul muzicii românești contemporane, au făcut din concertul lor un adevărat eveniment al actualei stagiuni camerale. **(T.R.)**

TREPTELE AFIRMĂRII. Sala studio a Ateneului Român a găzduit recent un concert susținut de tinerii interpreți Anastasiu Vizian (vioară), Daniel Săracescu (pian) și Rodin Moldovan (violoncel). În program : Trio nr. 1 în sol major de Josef Haydn și Trio în re minor de Felix Mendelssohn-Bartholdy. Interpreții sînt elevi în ultimul an al Liceului de artă „Georgo Enescu", clasa prof. Ana-Maria Crețan, și prestația lor de debut, în cadrul ciclului de concerte *Treptele afirmării* deschide o frecvență spre ziua de mîine a muzicii românești. De fapt, evoluția lor constituie un excelent argument în pledoaria pentru un astfel de tip de concert, capabil să afirme nu numai partituri, nu numai interpreți, ci, în primul rînd, o certă speranță. **(I. Stan)**

PATRU EXPOZIȚII

Pictura, ca trăire interioară

Un mare artist expune pictură de cea mai pură inspirație, densă, vulcanică, de o mare expresivitate și diversitate, în Muzeul de artă al republicii. El este Vasile Grigore. Pînzele din această expoziție fac parte mai ales din ultimele perioade de creație și aparțin în primul rînd artistului, nu colecționarilor. Senzația pe care o trăiești în mijlocul lor e de mare sinceritate, de plenitudine, de bucurie în fața naturii, a lumii redescoperite prin intermediul fantastic al culorii și expresiei. Pictura lui Vasile Grigore cucerește la ambele nivele de receptare, la cel imediat, senzorial ca și la cel profund, meditativ, abstract. Pictura sa este emoționantă din ambele perspective. Cocea ce exclamă acvasta expoziție, dincolo de travaliul discret, de artizan, al artistului, este extraordinara sa forță de a fi în sine, ca pictură fără alte comentarii de ordin livresc și fără compromisuri. Este imagine, culoare, formă și sens și stare de spirit și sentiment și punct de vedere asupra vieții. E o pictură care se respiră prin toți porii, o pictură care te obligă la reevaluarea pentru o nouă pentru lumea [illegible], dacă ți-a mai rămas ceva în ateliu o explozie bine temperată în care organizarea spațiilor, a limilor, alchimiile culorilor, contrastele cromatice, șocurile și întorsăturile de penel, răsturnările de situații, uneori derutante, dramatice, efect al unor neașteptări brutale sau trepitate de intenții, aparența libertate în mișcare a formelor sînt riguros controlate și supuse unor mai sigure reguli ale picturii. În cadrul acestor reguli artistul e un reformator din interior, un obsedat care se caută mereu pe sine și se descoperă mereu altul, într-o evoluție firească, fără ezitențe, fără detențe. **(A.D.)**

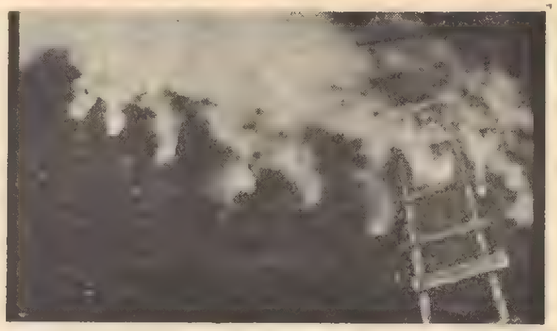

JOC SECUND

„Din ceas dedus adîncul acestei calme oreste / Intrată prin oglindă în minutul azur, / Tăind pe îngerea cîrezilor agreste / Din grupurile apei, un joc secund, mai pur"... (Din expoziția „Joc secund", de Gáină Gerendi Anikó și Dorel, deschisă la Oradea : transcriere poematică în alb-negru, a viziunilor lirice [illegible]).

O elevă la Dalles

O elevă de 17 ani de la Liceul de arte plastice **„Nicolae Tonitza"** expune, pentru prima oară, în complexul Dalles, cîteva picturi care o proiectează în atenția opiniei publice. Eleva se numește Antoaneta Stan. Catalogul dă impresia unei scrieri școlare în familie. Reținem din diversitatea stilistică, specifică începătorilor, doar pînza intitulată **Mireasă** (pe care o reproducem), splendidă îmbinare între artă de a colora și candoarea de a vedea și a descoperi lumea.

Cu această ocazie ne permitem să atragem atenția asupra galeriei — aflate în vecinătatea spațiului propriu-zis destinat marilor expoziții de la Sala Dalles — care aparține Universității populare a municipiului București. Manifestările acestei galerii, situate la intrarea în sala de concerte și de conferințe, care ar trebui pregătite cu mare exigență în plan estetic, trec încă neobservate de public. Aceasta se explică prin faptul că programul expoziției este deocamdată eclectic. Poate că n-ar strica o mai atentă selecție, avînd în vedere că galeriile proprii zise ale Sălii Dalles obligă la o artă majoră.

Arta de a ne îmbrăca românește

În ultimele zile am înregistrat două expoziții de artă a vestimentației. Dacă ținem cont de faptul că arta vestimentației preocupă rar pe organizatorii de expoziții și că artiștii care lucrează în acest domeniu expun mai ales prin galeriile cu vînzare ale Fondului Plastic, atunci trebuie să salutăm cu pozitivă și încurajatoare organizarea acestor două expoziții într-un anotimp dedicat culorilor și parfumurilor celor mai delicate. E adevărat faptul că „nu haina îl face pe om", dar tot atît de adevărat este și faptul că haina îl reprezintă pe om, ca element de civilizație, îl exprimă în timp și în istorie. Chiar dacă moda e trecătoare ! Chiar dacă peste un an apar alte accesorii ale vestimentației noastre de toate zilele ! Sînt însă cîteva elemente care se mențin de-a lungul timpului și scot moda din efemer : aceste elemente țin de tradiția îmbrăcămintei și vestimentației noastre românești. De aceea, un grup de artiști care expun la galeriile Cenaclu de la Hanul cu tei și Galateea încearcă să repună în circulație finia vestimentară populară, de adîncă tradiție românească, în consonanță cu linia actuală a modei, cu arta îmbrăcămintei de ultimă oră. O inițiativă care, într-un fel, trebuie permanentizată, pentru a nu mai intilni, pe ici pe colo, forme aberante și de prost-gust de adaptare a portului popular la vestimentația de stradă, de concert, de spectacol, de ceremonie cotidiană. Artistele plastice Maria Bandarau, Maria Negreanu, Ioana Onecescu demonstrează cît île maleabil e fondul nostru principal de vestimentație, cît de bogate sînt izvoarele noastre cu zestre, unde se află comori de îmbrăcăminte care pot fi ușor adaptate la linia modernă a modei de astăzi. Iată de ce expoziția lor, intitulată Design vestimentar de inspirație folclorică, merită revăzută, înnobilată, îmbogățită și, eventual, refăcută într-un spațiu de expoziție aflat la întretăierea principalelor noastre drumuri de fiecare zi.

Soluțiile simple și sănătoase, dar și de mare rafinament, apelul la materiale de tradiție în arta confecționării îmbrăcămintei la români, țesătura de în și de cînepă, fac posibilă adaptarea acestor produse unicat de către industrie. Dar această presupune ca industria să ia în considerare cu seriozitate propunerile celor trei artiste plastice. Ca să nu mai vorbim de cooperația meșteșugărească unde se înregistrează încă destule produse kitsch pe fluxul tehnologic ai asimilării unor elemente folclorice în vestimentație. Expoziția celor trei artiste plastice de la Hanul cu tei și Galateea încearcă să repună în circulație finia vestimentară populară, de adîncă tradiție românească, în consonanță cu linia actuală a modei, cu arta îmbrăcămintei de ultimă oră. O inițiativă care, într-un fel, trebuie permanentizată, pentru a nu mai intilni, pe ici pe colo, forme aberante și de prost-gust de adaptare a portului popular la vestimentația de stradă, de concert, de spectacol, de ceremonie cotidiană. Artistele plastice Maria Bandarau, Maria Negreanu, Ioana Onecescu demonstrează cît île maleabil e fondul nostru principal de vestimentație. cît de bogate sînt izvoarele noastre cu zestre, unde se află comori de îmbrăcăminte care pot fi ușor adaptate la linia modernă a modei de astăzi. Iată de ce expoziția lor, intitulată Design vestimentar de inspirație folclorică, merită revăzută, înnobilată, îmbogățită și, eventual, refăcută într-un spațiu de expoziție aflat la întretăierea principalelor noastre drumuri de fiecare zi.

Soluțiile simple și sănătoase, dar și de mare rafinament, apelul la materiale de tradiție în arta confecționării îmbrăcămintei la români, țesătura de în și de cînepă, fac posibilă adaptarea acestor produse unicat de către industrie. Dar această presupune ca industria să ia în considerare cu seriozitate propunerile celor trei artiste plastice. Ca să nu mai vorbim de cooperația meșteșugărească unde se înregistrează încă destule produse kitsch pe fluxul tehnologic ai asimilării unor elemente folclorice în vestimentație. Expoziția celor trei artiste plastice de la Hanul cu tei și Galateea încearcă să repună în circulație finia vestimentară populară, de adîncă tradiție românească, în consonanță cu linia actuală a modei, cu arta îmbrăcămintei de ultimă oră. O inițiativă care, într-un fel, trebuie permanentizată, pentru a nu mai intilni, pe ici pe colo, forme aberante și de prost-gust de adaptare a portului popular la vestimentația de stradă, de concert, de spectacol, de ceremonie cotidiană. Artistele plastice Maria Bandarau, Maria Negreanu, Ioana Onecescu demonstrează cît île maleabil e fondul nostru principal de vestimentație. cît de bogate sînt izvoarele noastre cu zestre, unde se află

**

MOMENTUL POEZIEI

(Urmări din pagina 9)

ION DODU BĂLAN:

patriotică și umanistă". Avem o astfel de poezie ! Dar, din păcate, încă se imită. Și se mimează foarte mult și critica nu observă. Buna poezie românească, o parte a ei care se arată preocupată și de ceea ce spune, nu numai de cum spune (în fruntea acestei liste i-aș așeza pe Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Virgil Teodorescu, Ion Brad, Dumitru Popescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Nikolaus Berwanger) aduce, indiscutabil, în peisajul liricii noastre atribute cu totul noi și reprezentative pentru epoca actuală.

2. Protagoniștii unui moment pot cădea în uitare în altul. Istoria literaturilor e plină de exemple. De asemenea, un poet neglijat în epoca lui poate fi protagonistul unui moment următor ; ceea ce e valoare absolută rămîne însă mereu în rîndul protagoniștilor. Iată, poeți ca Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu rămîn mereu printre protagoniști. Sînt protagoniști de durată, care intră indiscutabil în patrimoniul culturii naționale, și protagoniști de calendar, de ocazie, a căror glorie se scutură la prima suflare de vînt, ca petalele florilor. Dacă înțelegem prin noțiunea de protagonist un reprezentant de seamă al unui domeniu, al unei mișcări, al unei direcții de idei, un fruntaș și un promotor, în cazul nostru, al poeziei, atunci, neîndoios, la ora actuală protagonistul poeziei patriotice militante, civice, de dezbatere a ideilor sociale, politice care frămîntă epoca, este Adrian Păunescu, a cărui lirică are, însă, tradiții care merg înapoi în vreme, prin Beniuc, Cotruș, Goga, Coșbuc, Eminescu, poezia pașoptistă, pînă în poezia populară ; dar fără nici o urmă de epigonism. Păunescu e el însuși ! Poezia actuală, desfășurîndu-se pe un imens registru liric, pe macro și microcosmosul omului contemporan, neignorînd nimic din ceea ce este omenesc, evitînd banalitatea și rutina, a înregistrat succese fie pe coordonata tradiției (M. Beniuc, Emil Giurgiuca, Emil Botta, Franz Liebhardt, Lelay Layos, Ion Brad, Șt. Aug. Doinaș, Ana Blandiana, Ioan Alexandru, Nicolae Dragoș, Al. Andrițoiu, Vasile Nicolescu, Violeta Zamfirescu, Constanța Buzea, Victor Tulbure, Tiberiu Utan, Ion Horea, Mircea Micu, George Țărnea, Petre Ghelmez, Mihai Negulescu, Gheorghe Pituț, Dan Verona, Aegnei Dumbrăveanu, Nicolae Dan Fruntelată, Dumitru M. Ion, Adrian Păunescu), fie pe cea a modernității (Al. Philippide, Virgil Teodorescu, Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, Gellu Naum, Nichita Stănescu, Dumitru Popescu, Franz Stark, Nina Cassian, Aurel Rău, Mircea Ivănescu, Marin Sorescu, Nikolaus Berwanger, Toma George Maiorescu, Mircea Dinescu, Traian Coșovei). Să ne iertați cei pe care nu i-am citat ; nu înseamnă că i-am uitat.

3. Nu o plasez eu ; s-a plasat singură la cote valorice înalte, la răscrucea fertilă dintre tradiție și inovație. Dacă româna ar fi o limbă de circulație internațională, atunci mulți poeți români de azi și de ieri, de la Arghezi și Blaga încoace, ar fi făcut mai lesne cariera universală precum un Garcia Lorca, Saint John Perse, Maiakovski, Evtușenko, Aragon, Michaux, Pierre Emmanuel, Quasimodo Ungaretti, Senghor, Guillen, Rafael Alberti și alții. Avem poeți mari, dar facem lucruri mult prea mici, care nu susțin efectiv impactul lor cu lumea.

4. Consider necesare antologii sever selective, realizate de critici cu gusturi vădit diferite, pe ideea valorii intrinsece a noutății și originalității poeziei actuale, precum și antologii alcătuite pe baza unor sondaje serioase, obiective, ale opiniei publice. De pildă, ziarele, revistele, radioul, televiziunea, ar putea întreprinde asemenea acțiuni pe teme precum : cele mai îndrăgite 100 de poezii din lirica actuală, cele mai bune 50 de poezii patriotice, cele mai bune 50 de poezii închinate partidului, muncii, păcii, cele mai bune 50 de poezii de dragoste etc. Ministerul Educației și Învățămîntului ar putea să realizeze, pentru uzul școlilor, astfel de antologii, utilizînd sondaje în rîndul elevilor și profesorilor. Atenție, însă ! Unii pretind că avem mai mulți poeți decît poezie.

CEZAR IVĂNESCU:

ei dintotdeauna sînt deci în primul rînd protagoniștii acestui moment poetic, toată poezia lui Nicolae Labiș e străbătută de acest patos al permanenței, de conștiința acestor perene prezențe eficiente, cum opera poetică semnată de Gellu Naum, Geo Bogza, Virgil Teodorescu reactualizează dinamismul necesar al avangardei, cum toți poeții autentici apăruți începînd din 1960 sau mai dinainte, Ion Gheorghe, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Mihai Ursachi, Dan Laurențiu, pînă la Daniel Turcea, Grete Tartler și Adrian Popescu încearcă într-un anumit fel să realizeze **o operă absolută** în stare să rezume în alchimia ei secretă tendințele dintotdeauna ale poeziei românești. Cărțile sînt numeroase, ca și autorii, ca și direcțiile ; importantă rămîne decizia noastră de a arăta în plină lumină **cărțile adevărate**, de a publica **autorii de valoare**, de a încuraja **direcțiile vitale** ale poeziei noastre.

În loc să irosim paginile revistelor și timpul emisiunilor radiofonice și televizate cu ironii nesărate adresate unor subproduse literare, ar fi mai bine să popularizăm poezia excepțională care se scrie astăzi în România...

3. Cea mai interesantă poezie văzind o experiență totală (existențială, spirituală, de limbaj) perfect ignorată sau cunoscută doar prin unii reprezentanți ai ei care și-o „plasează" mai bine decît știu s-o scrie, cam așa aș „plasa" eu poezia contemporană românească în contextul general al liricii mondiale.

4. Necesitatea unei valorificări se simte, desigur... nu numai editoriale... După desființarea cenzurii, revistele noastre literare ar trebui să se preocupe mai mult de diferențierea actualelor direcții, tendințe, grupări poetice... În rezumat chestiunea care se pune este aceea a felului în care presa, editurile reușesc să oglindească fenomenul viu al poeziei de azi... Inițiativă și mobilitate !.. Revistele trebuie să poată controla însă cu adevărat un anume fenomen poetic de la faza lui incipientă (exprimată prin „originalitatea" unor autori cunoscuți sau necunoscuți) și pînă la faza editorială (cărți semnate de un autor, antologii exprimînd anumite tendințe, manifeste literare, interviuri, confesiuni).

Părerea mea este că „formele" (birocratice și de tot felul) trebuie să asculte de pulsația vieții și nu invers..

În încheiere, se poate spune că poezia română contemporană — prin imersiunea în straturile cele mai profunde ale limbajului, prin sinteză lingvistică simbolică unificînd în expresie sublimă istoria unei limbi și prin apel la structurile arhetipale ale inconștientului colectiv — realizează acel model estetic original care ne ajută să ne recunoaștem mai ușor, să ne identificăm și să ne delimităm ființa națională. Chemarea președintelui României, clar formulată la recenta Plenară, spre o artă patriotică originală, diversă, înnoitoare, are astfel un suport incontestabil.

FLORIN MUGUR:

punerea la recenta plenară, capătă astfel substanța faptei.

Trăim un moment care stă sub semnul afirmării valorilor și al ideilor generoase, al luptei de opinii duse cu loialitate, al încercării comune a tuturor scriitorilor de a construi o mare literatură. Apariția unor articole care conțin amenințări, ofense, ricanări, insinuări, ironii maligne o socotesc un fenomen lăturalnic. Lăturalnic și trecător. Răsfoind un săptămînal care nu conține nici „demascări", nici „condamnări", nici „țintuiri la stîlpul infamiei", cineva exclamă dezamăgit : „Vai, nimic interesant !" Ca și cînd numai rătăcirile personale ar putea fi interesante într-o publicație. Ca și cînd n-ar exista nimic mai plăcut de privit decît violența de limbaj care se dă în spectacol. Dar aceasta e, repet, un fenomen lăturalnic și pasager. Pamfletele (cele în care un literat încearcă să-l ridiculizeze pe alt literat, de obicei pe cel care se „măsoară" cu el) sînt admirabile piese de muzeu literar, dar nu au nici o valoare critică. Cine ia în serios argumentele pamfletului lui Ion Barbu împotriva lui Tudor Arghezi ? Sau ale pamfletelor lui Arghezi împotriva lui Iorga sau Rebreanu ? Jucăriile genilor ! Dar unii literați, poeți, prozatori sau critici literari remarcabili, păstrează convingerea fără nici un reazim în realitate că prin nu știu ce articolaș dur își vor alunga din cale „rivalul", ori măcar îl vor reduce la tăcere. Ce nevoie are literatura de scriitori „alungați" din arenă ori de alții „reduși la tăcere" ? Din fericire, climatul general al societății noastre nu permite nimănui să alunge din spațiul literar ori să reducă la tăcere pe nimeni.

Se vor împlini în curînd douăzeci de ani de cînd în România apariția unui volum frumos de poezie nu mai este un eveniment de excepție, de cînd se publică o lirică de calitate, „competitivă" pe plan universal. Ceva din această realitate a pătruns și în unele lucrări de sinteză. De pildă, în **Dicționar de literatură română contemporană** de Marian Popa, în dicționarul **Scriitori români**, coordonat de Mircea Zaciu, în lucrarea lui Mircea Iorgulescu, **Scriitori tineri contemporani**, tot un fel de dicționar în care apar prezentările a nu mai puțin de șaptezeci și doi de poeți tineri. (Observ în treacăt, cu adîncă părere de rău, că absența numelui meu din lucrările lui M. Zaciu și M. Iorgulescu nu le-a împiedicat, vai, să fie admirabile ; cum și-au permis ? Cu și mai adîncă părere de rău îmi dau seama că nu sînt în stare să mă alătur atît de vigurosilor și atît de principialilor mei colegi care scriu pamflete împotriva cărților de acest fel din arena cărora statuia lor — ecvestră, fireste — absentează). Am exemplificat numai cu dicționare. Dacă aș fi scris eu volumul **Scriitori tineri contemporani**, aș fi prezentat cu mai mult entuziasm opera unor poeți ca Mircea Florin Șandru, Ion Mircea, Angela Marinescu și nu aș fi scris niciodecum că marea poezie a lui Dan Laurențiu se rezumă la „triumful deplin al artificiului". Dar analiza la obiect a criticului poate să se dovedească mult mai durabilă în timp decît expresia precumpănitor adjectivală a entuziasmului meu colegial, iar cartea sa e de o evidentă onestitate intelectuală. Ca și Marian Popa, ca și Mircea Zaciu și colaboratorii săi, Mircea Iorgulescu nu „iubește" și nu „urăște" ; el încearcă să discearnă cu simpatie operele ce merită admirație, de cele care trăiesc o viață aproximativă în zona bunelor intenții. Explică, argumentează, își susține calm punctele de vedere. Greșind, uneori. Dar nu cred că **bunului-gust** și **bunei-credințe** trebuie să li se adauge neapărat — la un critic literar — pe deplin lăudabila **bunătate**. Dacă elevul stupid din cunoscuta schiță a lui Caragiale ar fi întrebat cine era Titu Maiorescu, însul ar răspunde desigur, stereotip, „el era un om bun". Dar era Titu Maiorescu „un om bun" ? O întrebare neserioasă. La un critic, nu de bunătate și de răutate e vorba, ci de capacitatea ori de incapacitatea de a fi exact. De a fi drept.

O sinteză de alt tip e **Antologia poeților tineri** de George Alboiu, carte apărută recent. Și aci există omisiuni regretabile — în cazul operelor de sinteză, și omisiunile și regretele sînt oarecum în firea lucrurilor — dar autorul respectă regulile pe care și le-a propus : alege poezii ale autorilor reprezentativi, le alătură versuri ale unor scriitori mai puțin cunoscuți, selectate după gustul lui, și izbutește, după părerea mea (care e subiectivă), două lucruri importante. În primul rînd, să ofere un tablou convingător al unei părți a poeziei noastre de azi, tablou care justifică aprecierile superlative ale criticii cu privire la această poezie. În al doilea rînd, datorită faptului că antologatorul e poetul „cimpiei eterne", el realizează o amplă și convingătoare antologie de poezie patriotică ; poet al tradiției, al rădăcinilor, G. Alboiu optează firesc în spiritul propriei sale personalități. Așa se explică de ce, să zicem, Gheorghe Istrate, un excelent poet al satului, e reprezentat cu mai multă generozitate decît Sorin Mărculescu și Nora Iuga, care nu-i sînt inferiori ca valoare. Sau de ce Mircea Cărtărescu, poet citadin, e antologat cu versuri despre sat. Foarte bine ! O antologie alcătuită de alt poet va arăta altfel. Cît despre cele redactate de critici, însă mai obiectivi — știu eu ? — ele strălucesc prin absență. Ion Pillat, Zaharia Stancu, Emil Giurgiuca, George Alboiu și Petre Stoica, autorii singurelor antologii de poezie cu șanse de supraviețuire (fiare puține : una pe deceniu !) sînt poeți. Perpessicius, colaboratorul lui Ion Pillat, era și el nu numai critic, ci și poet. Să fie autorii de versuri mai generoși cu confrații lor decît criticii ? Aștept antologiile de poezie contemporană semnate de critici, care să arate că răspunsul la întrebarea mea e negativ.

GABRIELA NEGREANU:

ceniului 8 (Dinescu, Cezar Ivănescu, Angela Marinescu, Marius Robescu, Ioanid Romanescu, Mihai Ursachi, Nora Iuga, poeții de la „Echinox", poeții „Cenaclului de luni", Ion Mircea, Daniel Turcea, Stela Vinițki, Daniela Crăsnaru, Marta Petreu ș.a.) Ponderea aparține categoric, cantitativ și valoric (deocamdată), prin prestigiul și posibilitățile de acțiune, poeților „deceniului 7". În fața lor încerc aceeași impresie copleșitoare cu a, probabil, poeților debutanți în deceniul 8, pe care critica îi raportează (implicit sau explicit) **individual** la umbra uriașă, **în bloc**, a „generației lui Nichita" ; sub care îi striveste și îi pierde.

În contextul preponderent impresionist al criticii noastre actuale se pot risca practic orice afirmații, comparații, analogii, interpretări, fără teama unor prea grave sancțiuni. Mie, de exemplu, după lectura unor poeme ale lui Ioan Alexandru (prima perioadă) sau Pituț (idem), Blaga poate să mi se pară desuet. Am oare în această impresie o confirmare (suficientă) a evoluției, în sens progresiv, a literaturii române ? Sînt din această cauză cei doi poeți contemporani superiori lui Blaga, și dacă nu, de ce nu ? Într-o hartă sinceră a poeziei române, cum s-ar situa unul în raport cu alții ?... Păunescu a fost considerat cînd urmașul lui Hugo, cînd al lui Arghezi, cînd al lui Goga, cînd al lui Bolintineanu. Desigur, geniul își extrage zevele de unde poate, așa a făcut și Shakespeare (nu-i o ironie !), totuși unde este locul lui Păunescu, în continuitatea poeziei române ? Care este nucleul lui unic și irepetabil ? S-a spus despre Nichita că este un mare creator de limbaj : cum se poate demonstra această fără apel la logică și semiotică ? Și care ar fi diferența între tipul de limbaj al lui Nichita și acela, să spunem, al lui Rilke sau Hölderlin ? Vedeți, critica mi se pare a fi într-o gravă culpă de superficialitate și față de poeții definitiv consacrați, ce să mai spunem despre poeții afirmați (e un cuvînt cam tare) în deceniul 8, care și el aparține de pe-acum istoriei literaturii... Și datoria criticii crește într-un ritm exponențial.

Am credința că următoarea etapă a poeziei române (nu știu cînd va începe) va atinge substanța, demnitatea și profunzimea stilului clasic. Dar poate că încă nu ne-am jucat destul. Oricum — așa cum arăta secretarul general al partidului la ultima plenară — putem spune că literatura noastră a atins un nivel înalt". Și de aici începe totul.

4. Extrem de necesare mi se par a fi antologiile tematice ; pe care nu le-aș vedea limitate (în principiu) la etapa actuală. Există, în cuprinsul istoriei poeziei române, de la începuturile ei mitice și pînă astăzi, un material imens, capabil să reziste celor mai exigente criterii (moderne) de selecție și care, inteligent gîndit și prezentat, ar produce revelația valorii universale a lirismului nostru specific. Îmi imaginez un raft ideal de bibliotecă în care, însoțite de studii de un înalt nivel teoretic și critic, eventual comparatiste, plus comentarii de istoria civilizației și a culturii române, să figureze antologii de : poezia Lunii ; a Mării ; a Munților ; a dorului, a jelaniei ; a setei de extincție ; a florilor ; a străzii ; a naturii ; a eroilor ; a sacrificiului ; a satirei sociale și politice ; a revoluției ; a lucrurilor. Și temele pot continua. Poezia mai nouă a descoperit Cosmosul tehnicizat, literele moarte, victoria umanului, solidaritatea. Lupta împotriva autodegradării, a alienării condiției umane în contextul agresiunilor fundamentale. Asemenea antologii ar fi un prim pas în tentativa de structurare obiectivă a cîmpului poeziei române, deplasînd totodată accentul de la personalități (geniale sau mai puțin) înspre capacitatea limbii române de a exorima raporturi esențiale, pentru om, ale realității. S-ar recupera astfel, alături de poeme semnificative ale creatorilor exemplari, monumente de limbă aparținînd unor scriitori eventual minori, dar care au reușit, într-o specie sau alta, creații definitive. Întreprinderea mi se pare de o extremă și urgentă importanță, numai că, pentru a fi posibilă, ar trebui să avem o tradiție de critică științifică, în primul rînd tematică și tipologică, cu metodologie și aplicație precisă...

LAURENȚIU ULICI:

mați și confirmați înlăuntrul acestei perioade, aș propune o „listă" de „protagoniști" cu cîteva repere de personalitate poetică nu doar puternică dar și modelatoare : Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Mircea Dinescu și o altă, mai cuprinzătoare, de poeți excelenți, personalități distincte, insubordonabile : Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Ana Blandiana, Leonid Dimov, Ioanid Romanescu, Dan Laurențiu, Constanța Buzea, Mircea Ivănescu, Virgil Mazilescu, Cezar Ivănescu, Ileana Mălăncioiu, Mircea Ciobanu, Romulus Vulpescu, Gheorghe Pituț, Mihai Ursachi, Dorin Tudoran, Ion Mircea, Adrian Popescu, Dinu Flămînd, Angela Marinescu și, probabil, mai sînt și alții pe care îi rog să mă ierte de a-i fi omis. Deși nu s-au format în această perioadă dar sînt veritabili protagoniști ai poeziei contemporane, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Ștefan Aug. Doinaș, Geo Dumitrescu, Gellu Naum, Vasile Nicolescu, Florin Mugur, Petre Stoica, Ion Horea, Ion Gheorghe au dat în bună măsură culoarea de personalitate a „momentului actual", după cum nu trebuie nesocotită contribuția poeților foarte tineri, promisiuni luminoase pentru poezia deceniului nouă : Werner Sollner, Liviu Ioan Stoiciu, Emil Iurezeanu, Mircea Cărtărescu, Ion Mureșan, Matei Vișniec, Nichita Danilov, Ion Stratan, Florin Iaru, Ileana Zubașcu și încă alții. Cum se vede, există valori inconfundabile în fiecare generație, ceea ce mi se pare a fi un argument serios în favoarea continuității momentelor de înflorire a lirismului românesc.

3. Repet ce am scris în urmă cu patru-cinci ani : departe de a mai fi în poziție de sincronizare cu poezia europeană sau de pe alte continente, poezia română din ultimele decenii e pe poziție de competiție cu aceasta, deopotrivă prin personalitățile ei și prin direcțiile stilistice înglobate. Avem, cred, la această oră o poezie la fel de bună și la fel de modernă pe cît e cea mai bună și cea mai modernă poezie ce se scrie azi în lume. Și mai cred că avem și cea mai multă poezie din Europa în raport cu populația. Apoi, la noi se citește poezie ca în puține alte locuri, receptivitatea cititorului nostru față de genul liric o fourte ridicată în vreme ce — statisticile o spun — în majoritatea țărilor cu mare tradiție literară se constată o scădere a acesteia în favoarea gustului pentru genul epic. O sociologie a receptării ar scoate fără îndoială în evidență această particularitate a cititorului român care, deplasîndu-se și el, mai mult ca altădată, spre proză, nu a abandonat lectura poeziei. E păcat chiar că nu avem pînă acum nici un fel de cercetare serioasă în legătură cu receptarea literaturii (anchetele de televiziune sau ale altor forumuri interesate oarecum de asemenea chestiuni sînt mult prea întîmplătoare și incoerente ca să elibereze concluzii demne de atenție).

4. Nu cred că antologiile de editură sînt ceea ce ne lipsește. Dealminteri chiar avem asemenea antologii, și nu puține, din păcate fără prea mare ecou și adesea lipsa de ecou e îndreptățită fiindcă multe din aceste antologii stau sub semnul hazardului și al ocazionalului. Avem însă nevoie de antologii serioase, bazate pe criterii clare, indiferent dacă sînt tematice, stilistice sau cronologice, girate de un gust poetic verificat și, în orice caz, nu colectiv sau anonim. Prefer antologiile întocmite de criticii literari preocupați de fenomenul poetic contemporan oricăror altor feluri de antologie. Prefer așadar antologiile care, iată, absentează. Am propus de curînd unei edituri o colecție sau serie de poezie contemporană, obligîndu-mă să antologhez, în volume separate, doisprezece din poeții acestui timp (Beniuc, Doinaș, Stănescu, Păunescu, Alexandru, Blandiana, Jebeleanu, Dumitrescu, Sorescu, Gheorghe, Cassian, Dimov). E un tip de antologie. Un coleg critic ar vrea să întocmească niște antologii tematice ale poeziei de azi. E un alt tip de antologie. Amîndouă însă la fel de valabile și, dacă nu mă înșel, chiar necesare.

Premiile pentru activitatea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1981

Luni, 14 iunie, în București, au fost acordate premiile pentru activitatea desfășurată în anul 1981 de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu.

— MARELE PREMIU
— **George Nicolescu** — Buzău
— **Mihail Stan** — București

— PREMIUL PENTRU CREAȚIE
— **Victor Socaciu** — București
— **Vasile Șeicaru** — Galați

— PREMIUL PENTRU POPULARITATE
— **Rozina Cambos** — București
— **Mircea Vintilă** — București

— PREMIUL PENTRU ARMONIA POETICO-MUZICALĂ
— **Horia Stoicanu** — București
— **Grupul 2½** — Oțelul Roșu, Caraș-Severin

— PREMIUL PENTRU CONSACRARE
— **Gil Ioniță** — Bacău
— **Mihaela Popescu** — Suceava
— **Canon** — Hunedoara
— **Ileana Calinovici** — Mehedinți

— PREMIUL PENTRU ORIGINALITATE ARTISTICĂ
— **Ion Zubașcu** — Maramureș
— **Constantin Dragomir** — Dolj

— PREMIUL DE INTERPRETARE
— **Formația Continental** — București

— PREMIUL PENTRU POTENȚAREA ȘI VALORIFICAREA TRADIȚIEI
— **Ducu Bertzi** — Maramureș
— **Arpad Domokos** — Harghita
— **Grup T** — Dîmbovița

— MARELE PREMIU PENTRU DEBUT
— **Ștefan Hrușcă** — Maramureș
— **Grupul folk „Ecoul"** — Reghin, Mureș

— PREMIUL PENTRU DEBUT
— **Mircea Boian** — Mureș

— MENȚIUNE PENTRU UMOR
— **Marian Cerjos** — Galați

— DISTINCȚIE PENTRU MERITE DEOSEBITE ÎN ACTIVITATEA CENACLULUI
— **Adrian Ivanițchi** — Mureș
— **Florian Pittiș** — București
C.C. al U.T.C. o decernă de asemenea
— PREMIUL SPECIAL PENTRU CONCEPEREA ȘI DESĂFURAREA ACTIVITĂȚILOR CENACLULUI

— **Adrian Păunescu**

O „flacără" modelatoare de conștiințe

Am șaptesprezece ani iar de cîte ori ascult emisiunea „Radiocenaclu" mi se pare că toți oamenii sînt tineri și au aceeași vîrstă, o vîrstă a bucuriei, o vîrstă a fericirii care nu se poate afla decît citind în inima flăcăruia. Mi se pare extraordinar că generația noastră are posibilitatea de a se simți tînără și liberă, de a gusta cu adevărat fericirea vieții.

Pe data de 30 mai am luat parte la cenaclul care a avut loc la grădina „23 August". A fost una dintre cele mai frumoase nopți ale vieții mele...

Am fost profund impresionată de tot ceea ce au putut realiza membrii cenaclului și totodată am putut înțelege grija ce ne-o poartă Partidul Comunist Român nouă tinerilor, grijă care se concretizează prin educarea tinerilor în spiritul patriotismului și dreptății. Îmi place foarte mult faptul că din cadrul Cenaclului Flacăra fac parte tineri și „vîrstnici" din tot cuprinsul țării indiferent de naționalitate. Pentru mine acest cenaclu reprezintă unitatea tinerilor de la noi din țară, iar aceasta duce după părerea mea la unitatea tinerilor de pretutindeni și de aceea cred că acest cenaclu are un rol important în menirea noastră de a fi. Muzica ne face mai buni, ne lasă să ne bucurăm deplin de tot ceea ce este viață, de seară, de prieteni.

Cristescu Gabriela, București

Vă rog să primiți aceste rînduri pe care le-am scris cu inima încă plină de bucuria spectacolului de aseară, spectacolul cu numărul 555 al Cenaclului Flacăra.

Nimic din spectacol nu a fost regizat iar emoțiile și participarea publicului au fost dintre cele mai vii, mai calde și mai adevărate. Încă din primele minute, adus la incandescență de căldura emanată de FLACĂRA, spiritul publicului a devenit unul dintre acelea cu cel mai pronunțat caracter tectonic, faptul apărînd în mod evident din „erupțiile" de aplauze și urale și din „undele seismice" cu epicentrul în sufletul vibrînd al publicului, toate acestea fiind întreținute de către FLACĂRA vie a LUPTEI LUMINII pentru LIBERTATE.

Revenind la cenaclu, această manifestare cu siguranță cea mai dragă tinerilor din România, la acest act de cultură și creație artistică, pentru calitatea spectacolului înregistrat a stat mărturie bucuria ce se putea citi pe fețele oamenilor radiind de fericirea retrăirii sentimentelor care constituie legătura permanentă, indisolubilă dintre dumneavoastră, cei ce sînteți Cenaclul Flacăra, și publicul spectator. De aceea, Cenaclul Flacăra, asemeni flăcării olimpice, trebuie să dăinuie la infinit, atît cît va fi viață pe planeta Pămînt.

Mera Ioan-Adrian, elev
Lic. ind. „23 August", București

DESPRE CENACLUL FLACĂRA ÎN „VIAȚA STUDENȚEASCĂ"

Firescul unui fapt nefiresc

Joi, 6 mai 1982, orele 18. În fața Sălii sporturilor din Cluj-Napoca e mare de oameni vălurește și vuiește. Cîte un norocos care a ajuns pînă la ușă scoate un bilet sau o invitație și dă să intre. Brusc este tras din toate părțile. „Nu mai ai unul în plus?" „Nu l" Citesc pe afișele din jur: „Turneul în Transilvania al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, Cluj-Napoca, 6 mai...". De fapt știam prea bine despre ce este vorba. Între timp mai intră un norocos. Ceilalți, ghinioniștii, stau afară cu ochii în patru. Optimiștii sînt mai aproape de ușă: poate reușesc, poate nu-i vede, poate merge cu „cinci lei". Mă uit în jurul meu. Sînt sute de oameni care nu vor intra. E firesc, îmi spun, Cenaclul Flacăra a avut mereu „priză" la tineri, sălile s-au dovedit mereu neîncăpătoare și mereu au existat ghinioniști. Dar atunci cînd „ghinioniștii" sînt în proporție de 90%, atunci cînd ți se spune că nu se vînd bilete prin Asociația Studenților Comuniști ci numai prin Uniunea Tineretului Comunist și aceasta distribuie numai în întreprinderi, într-un oraș studențesc prin tradiție, într-un centru universitar cu aproape 17 000 de studenți, parcă nu mai pare atît de firesc. Ori, poate, studenții nu mai sînt tineri? Astfel de supoziții ni se par nefirești. A doua zi, cenaclul își continuă turneul. Firesc. Stimate tovarășe Adrian Păunescu, studenții clujeni vor să vadă Cenaclul Flacăra și vă roagă să interveniți direct pentru ca la următoarea prezență a dv. la Cluj-Napoca biletele să fie repartizate și studenților. (Mihai Vinturache)

Reproducînd articolul de mai sus apărut la rubrica „Apostrof" a revistei „Viața studențească", miercuri, 16 iunie, 1982, precizăm că sîntem în căutarea soluțiilor pentru a răspunde numeroaselor cereri ale tinerilor, adresate atît organizațiilor Uniunii Tineretului Comunist județene cît și Consiliilor Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști, unde sînt așteptate în continuare opțiunile tinerilor în vederea organizării întîlnirilor cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. În momentul de față, considerînd numărul mare de solicitări, se alcătuiește programul viitoarelor turnee astfel încît să putem răspunde tuturor chemărilor, program care va fi comunicat cît mai curînd posibil!

(XI)

În 1976 John Lennon a anunțat că se retrage din viața muzicală. Motivul cel mai important a fost nașterea copilului său și-al lui Yoko, Sean Ono Lennon, în aceeași zi în care el împlinea 35 de ani.

Devenit „casnic" și se dedică creșterii fiului său, în timp ce Yoko discuta în birouri pline de fum și de avocați cum să folosească mai bine veniturile lui. 10 la sută era dat anual în scopuri de caritate. În următorii 4 ani zeci de mii de newyorkezi au putut povesti că l-au văzut pe John plimbîndu-se în parc cu Sean și Yoko, sau l-au văzut luînd masa în oraș, făcînd cumpărături etc. Ziarele nu mai pomeneau nimic de el; duceau o viață obișnuită.

Într-o zi Paul apăru în ușa lui John, cu o chitară sub braț. Nu se mai văzuseră de ani de zile. John, care, așa cum voia, începuse să uite de Beatles și de „gustul amar" din ultimii ani ai grupului, îi spuse: „data viitoare te rog să telefonezi. Am avut o zi grea cu copilul și tu vii aici cu o chitară sub braț".

Tăcerea lor a fost relativ ruptă în mai 1979 cînd John și Yoko au cumpărat cu aproape 20 000 de dolari o pagină publicitară din ziarul „New York Times" și au publicat o scrisoare. Intitulată „O scrisoare de dragoste de la John și Yoko către cei care ne întreabă ce, cînd, și de ce", explica în detaliu tăcerea lor. „E o tăcere plină de iubire, și nu de indiferență".

Amîndoi găsiseră liniștea dorită de atîta vreme, în casă și lîngă copilul lor. „Mulți ne trimit mesaje în fiecare zi, prin scrisori, telegrame, bătăi la poartă, sau doar flori și gînduri frumoase. Le mulțumim la toți și apreciem faptul că ne respectă spațiul nostru liniștit, de care avem nevoie".

În 1980, tăcerea care a durat aproape 5 ani a luat sfîrșit. John se apucă și compuse la repezeală mai multe cîntece; Yoko făcu la fel. John acceptă să dea și interviuri, pentru „Playboy" și „Newsweek".

„De ce ai dispărut timp de 5 ani din viața publică?"

John: „Fiindcă voi împlini 40 de ani. Sean va împlini 5 și am vrut să fiu cu el 5 ani de zile. Nu l-am văzut pe primul meu băiat, Julian, cum crește, și acum vorbesc la telefon cu un tînăr de 17 ani despre motorete. Pentru copilăria lui n-am existat. Eram plecat în turneu".

Au înregistrat 22 de cîntece și le-au ales pe cele mai bune pentru albumul lor, „Double Fantasy", apărut în 17 noiembrie la firma „Lennon Music, Inc". John și Yoko cîntau, pe rînd, despre viața lor din ultimii 5 ani.

În după-amiaza zilei de 8 decembrie au plecat amîndoi la studio; Yoko mai avea de lucrat la cîteva cîntece pentru un viitor album al ei. Era un lucru obișnuit ca în fața casei în care locuiau — „Dakota" — să fie văzuți admiratori ai lui John, așteptînd să-l zărească o clipă; de cînd apăruse „Double Fantasy", veneau mai mulți, cerînd și un autograf.

Ieșind din clădire, John se opri să semneze pe un disc întins de un tînăr de 25 de ani, Mark Chapman, apoi plecă mai departe. Un alt tînăr îl fotografie pe John cum semnează discul lui Chapman, dar rămase fără autograf. Îi spuse acestuia din urmă, la un moment dat, că el nu mai așteaptă și că va veni altă dată. „Eu aș aștepta, nu poți să știi dacă-ai să-l mai vezi vreodată" i-a spus Chapman.

La sfîrșitul lui aprilie 1982, Paul a dat un interviu ziarului „Los Angeles Times", în legătură cu noul său LP, „Tugs of War"; unul din cîntece era scris în amintirea lui John.

Aici astăzi (Here Today)

Și dacă aș spune
Că într-adevăr te-am cunoscut bine
Care ar fi răspunsul tău?
Dacă ai fi aici astăzi

Cunoscîndu-te
Probabil ai rîde și-ai spune
Că pe noi ne despart lumi
Dacă ai fi aici astăzi

Dar în ce mă privește
Încă îmi aduc aminte cum a fost pe vremuri
Și nu-mi mai opresc lacrimile
Te iubesc

Ce zici de vremea cînd ne-am cunoscut
Cred că ai putea să spui
Că eram greu de găsit
Nu înțelegeam nimic
Dar totdeauna am știut să cîntăm

Ce zici de noaptea cînd am plîns?
Fiindcă nu mai era nici un motiv
Să ne oprim lacrimile
Nu înțelegeam nici un cuvînt
Dar tu întotdeauna erai prezent cu un zîmbet

Și dacă spun că într-adevăr te-am iubit
Și m-am bucurat că ne-am cunoscut
Atunci ai fost aici astăzi
Fiindcă ai fost în cîntecul meu
Aici astăzi

G. BUNESCU

Un muzeu in labirint

Pictura care mușcă

Mina lui Picasso amestecînd culorile (fotografie reținută de cenzura militară) (1938)

1.

Picasso nu mai e demult doar un pictor. E un mit. Ceea ce înseamnă că principalul obstacol spre pictura lui Picasso e celebritatea lui.

Căci un mit în secolul XX nu mai e, ca în vechime, un mod de a înțelege lumea. Cel mai adesea e, dimpotrivă, un mod de a o ignora. Cînd nu înțelege prea bine un lucru sau n-are timp și răbdare să-l înțeleagă, secolul nostru e tentat să-l împingă în mit. În felul acesta scapă și de nedumeriri și de obligații. Mitul îi dreptul la obiecții, dar și exorcizează. În loc de motive, el cere lauri. Odată impins în mit, un pictor incomod, de exemplu, încetează de a mai fi incomod. El nu mai trebuie neapărat înțeles din moment ce e admirat fără condiții. Și dacă altădată șoferii irascibili din Paris se foloseau de numele lui Picasso ca de o injurie, astăzi sînt destul pietoni care se folosesc de numele lui ca de o axiomă fără să se simtă obligați să-i cunoască și opera. Îl invocă admirativ nu pentru că au fost vreodată cutremurați de emoție, ci pentru că gloria le impune și nu vor să pară neavizați în problemele artei moderne. Lecțiile usturătoare primite în ultimul veac de cei care și-au bătut joc în gura mare de impresioniști, pentru ca mai tîrziu să-i salute la Luvru, și-au făcut, se pare, efectul cu vîrf și îndesat.

Dar nu se poate face, probabil, o mai mare nedreptate unui artist decît aceea de a fi admirat fără să fie înțeles. Injuria nu-l coboară decît pe cel care o proferează. Ea nu atinge și opera. În schimb, exclamațiile convenționale, rituale, riscă totdeauna să-și ajungă, să se hrănească din ele însele. Fapt cu atît mai primejdios în fața unui pictor atît de derutant ca Picasso, care poate și ului și obosi prin succesiunea extraordinară a măștilor sale.

Deși, la drept vorbind, n-ar trebui să ne mire că Picasso a devenit un mit. Cultura însăși trăiește în acest secol o aventură oarecum similară. Oare nu e adevărat că, grăbiți să ne sporim cunoștințele, confundăm adesea cultura cu volumul cunoștințelor? Fascinat și uneori complexat de torentul de cunoștințe cu care e bombardat din toate părțile, omul acestui secol nu mai are, adesea, nici dastul timp, nici destulă răbdare să înțeleagă, mulțumit să se țină cît de cît la curent cu lucrurile noi pe care le află din cărți, de la radio și televiziune. Apar enciclopedii peste enciclopedii și am impresia că nu o bibliotecă imensă, în care să existe toate cărțile, e visul veacului, ci o mare enciclopedie. O Enciclopedie completă în care să fie rezumate toate cunoștințele și care să poată fi consultată oricînd. Nu Socrate plimbîndu-se desculț prin agora și murmurînd „știu că nu știu nimic" este, se pare, obsesia culturală a secolului XX, ci Diderot cu Enciclopedia sa. Omul modern își găsește din ce în ce mai rar vreme pentru cărțile fundamentale. Preferă ca ele să-i fie povestite pe scurt, vrea să i se vorbească despre ele. I se pare că Homer e prolix, preferă rezumatele ciare sau un film la televiziune care să-i arate peripețiile lui Ulise. Cultura, zicea Marc Girardin, este ceea ce rămîne după ce uităm ce-am învățat și, dacă ne gîndim bine, această butadă nu e tocmai gratuită. Întrucît adevărata cultură începe probabil în clipa cînd nu ne mai mulțumim să aflăm, cînd vrem să și înțelegem. Fără înțelegere, drumul cunoștințelor nu duce decît spre un calculator cu o memorie uriașă. În treacăt fie zis, cineva glumea spunînd că un specialist e un om care știe din ce în ce mai multe despre din ce în ce mai puțin și că, într-o zi, va ști totul despre nimic. Cum ar suna adevărul de pe revers? A ști din ce în ce mai puțin despre din ce în ce mai mult? Și, la capăt, a nu ști nimic despre totul? N-ar fi ciudat să înțelegem din ce în ce mai puțin, avînd din ce în ce mai multe cunoștințe?

Am făcut această digresiune deoarece mi se pare că uităm prea des într-un muzeu două lucruri, că pictura este, cum spunea Delacroix, „un pod zvîrlit între suflete" și că sfincșii, dacă mai pun întrebări, nu pun decît întrebările noastre; altfel rămîn muți. N-ar trebui, prin urmare, să ne mire că un pictor ca Picasso a provocat la începutul secolului ilaritate și furie; că scandalul experiențelor pictorilor cubiști a ajuns la interpelări în parlament și la amenințarea formală de a li se interzice accesul în muzee. „Podul" nu exista încă și poate că Picasso nu se înșela prea mult spunînd că oamenii încep aproape întotdeauna prin a nu înțelege. Pînă și prietenii l-au socotit nebun cînd le-a arătat *Les Demoiselles d'Avignon*. Chiar Apollinaire a rămas, se pare, deconcertat. Și Braque însuși ar fi exclamat văzînd aceste cinci domnișoare hidoase: „Pictura ta e ca și cum ai vrea să ne faci să mîncăm cîlți sau să bem petrol." Să ne mai mirăm de șoferii parizieni? Nu, iar problema e alta: dacă injuriile lor erau o dovadă clară că nu înțelegeau nimic din pictura lui Picasso, admirația convențională e oare un semn că înțelegem mai mult?

Se pare că arta de avangardă e silită oarecum să-și creeze publicul. Poate de aceea lui Picasso îi plăcea să spună că făcea „o pictură care mușcă". Într-adevăr, ce înseamnă o pictură care mușcă dacă nu o pictură care contrazice adevărurile comode și uzate, care-l obligă pe cel ce o privește să gîndească? A existat un moment cînd Braque și Picasso și-au semnat tablourile pe spate, nu pe partea pictată. Acest gest poate fi socotit capriciu sau extravaganță. În schimb, despre necontenitele metamorfoze ale lui Picasso, care și-a modificat continuu maniera de a picta, n-am putea spune același lucru. Chiar dacă, uneori, ele ne trimit cu gîndul la întrebarea lui Malraux: „Cînd a mai luptat un pictor cu atîta înverșunare împotriva picturii și, fără îndoială, împotriva lui însuși?"

OCTAVIAN PALER

In memoriam

Franz Storch, cel care a fost și este

Motivul pentru care aceste rînduri apar cu întîrziere este că nici în momentul de față nu-mi vine să cred că stiloul lui Franz Storch și-a desenat drumul către eternitate...

L-am cunoscut cu ani în urmă, cînd redacția revistei „Volk und Kultur" se afla pe același coridor cu „Flacăra". Îl zăream zilnic, la oră fixă, cu o mapă mare, purtată parcă prin timp de cînd se știa. Avea în fiecare zi același zîmbet cald, puțin misterios, pe care îl oferea ca binețe la toată lumea. Cînd nu-l zăream, cînd nu-i întîlneam zîmbetul, în acea zi îmi lipsea ceva. Atunci îl căutam. Așa s-a făcut, fără să-mi dau seama, că l-am îndrăgit și, pot spune, ne-am împrietenit. De cîte ori îi deschideam ușa biroului, mă invita înăuntru. Niciodată nu sounea că-l deranjez. Întîi am început să-i ascult amintirile, iar mai tîrziu am început să-i ascult lecturile. Mă simțeam, și imi făcea mare plăcere, un elev.

În ultimul timp, o boală, care s-a obișnuit să nu ierte, i-a îmbrățișat zîmbetul și privirea. Dar, Franz Storch era optimist și se luota cu acest dușman cu răbdare și cu bărbăție. L-am vizitat, cu cîteva zile înaintea acelei nelertătoare duminici, la spital. Acolo, într-o cameră albă, înconjurat de toate florile anotimpului, aduse de prieteni, am stat de vorbă cîteva ceasuri...

Era la curent cu tot ceea ce se întîmpla în afara pereților camerei de spital. Cu mare discreție, de parcă era vorba de o taină, a scos dintr-o etajeră ultimul său volum, ediția de Junimea: „Orga de zăpadă", pe care boala nu l-a mai lăsat să-l vadă în librării. A vrut să mi-l dăruiască. Dar, pentru simplul fapt că avea un singur volum, care reprezenta legătura sa cu restul lumii, n-am vrut să i-l răpesc... Cu acel simț al omului care dorește să-și încheie în liniște adunările și toate scăderile lumești, cu cîteva ceasuri înainte de a fi răpit pentru totdeauna, Franz Storch a vrut să vină acasă. Acolo și-a rostuit și a pus toate lucrurile la locul lor, le-a mai mîngîiat și le-a mai privit o dată... Apoi s-a întors în camera albă, plină de medicamente... A plecat pe nesimțite, călcînd parcă în vîrful picioarelor. Franz Storch își continuă acum acea călătorie de curînd începută...

În literatură și în publicistică, Franz Storch a spus mult, dar n-a spus încă totul. În redactia unde a lucrat și la el acasă, multe, foarte multe manuscrise, așezate într-o ordine perfectă, se pregătesc pentru lumina tiparului. Le așteptăm.

SORIN POSTOLACHE

Stație intermediară

(fragmente)

avid de viață spre munți te mînă dorința
printre țărani
dangătul la vecernie în văzduh
miros de grajd
strigăt de măgar
un mic popor al mîinilor puternice crăpate
tutuindu-se cu natura
din negrul pămînt pîine
de culoarea
lemnului scot și-n păduri
lemn tale de culoarea pîinii
lumina soarelui o tescuiesc
și-o lasă în butoi
să se limpezească și de pe
povîrnișuri uscate ierburi mulg
și brînză fac cît roata carului
de mare
și toamna lungi tulnice umplu
cu cînturi de păsări
și iarna indeasă-n urechea
pămîntului
sălbatice dansuri
de bălaia înaltă și zveltă aminte
mi-aduc
și de cea scundă cu foc în priviri
și de cea pietroasă mi-amintesc
neguri cădeau pe ochii ei cînd rîdea
cum toate s-au dus
nevoind să trăiască
între pereții
de
lut
și
mortar
printre
mobile
vechi
țărănești
a trecut asfaltul șoselei pe-acolo
și le-a lust
în puțini ani satul a îmbătrînit
cu o generație și mai bine
ai să auzi în curînd
casele cum migrează
stradă cu stradă
din sate-n comune
din comune-n orașe

în românește de ADRIAN LOW

Simple note

Alte scrisori de la Nicolae Iorga

Nu e întîia oară cînd fac cunoscute scrisori inedite de-ale lui Nicolae Iorga. Adresate unora și altora, cu care viața lui a avut legături mai strînse și mai stabile sau numai tangențiale, le-am mai publicat cu diverse ocazii și în **Flacăra** și în alte tipărituri, fiindcă am socotit întotdeauna epistola ca un document însemnat, care dincolo de faptul că invederează, fără putință de tăgadă și controversă, psihologia și comportamentul emitentului, constituie pentru cercetătorul conștiincios o sursă serioasă să-și limpezească o nedumerire ridicată în munca lui, să fixeze cu certitudine o dată de care are nevoie, să-l edifice într-un episod sau o întîmplare de care e străin, în sfîrșit, să-i afle mîhniri ori plăceri ale existenței și articulații ale gîndurilor intime, așa cum rezultă ele din contactul cînd ești singur doar cu pagina de hîrtie destinată corespondenței.

În cazul de față, vreau să arăt că se poate vorbi fără greșeală de un stil epistolar — Iorga, clar și uscat, concis la maximum, fără nici o reverberație de culoare și fără nici o înfloritură, riguros la obiect, care este și o dezmințire a acuzelor cu care-l gratulau adversari prăpăstuiți, superficiali și de rea credință, că pe cît este de prolific e tot atît de prolix și de încîlcit, simulînd, că nu știu nepieritoarea și fără pereche a sa activitate de jurnalist, de după primul război mondial, cînd, într-un articol de douăzeci de linii, își spunea punctul de vedere într-o acută problemă la ordinea zilei, învia o lume sau stigmatiza, inubliabil, un om. Toate epistolele lui Nicolae Iorga — și mi-au trecut pe sub priviri într-o viață întreagă, cîteva sute cei puțin, din perioade și ani diferiți — sînt marcate, unitar, de aceeași manieră și de același stil caracteristic.

Scrisorile (sau, mai exact spus, șirurile lui Nicolae Iorga) ce se vor da acum, sînt trimise profesorului și geologului Ion Simionescu, două din 1917 și două din 1931. Reproduc această confirmare nedatată, dar pe care o pot situa cu exactitate în timp: **„Scumpe d-le Simionescu, Am primit suma de 184 lei și, foarte mișcat, te felicit de frumoasa inițiativă. Al tău de iubitor coleg, N. Iorga".**

Redusul text, e scris pe jumătate din plicul în care probabil i se adusese chiar suma respectivă și anume pe partea care de obicei e rezervată adresei de retur și numelui de expeditor și implică unele lămuriri, ca să fie înțeles.

Iorga, refugiat la Iași, unde scotea „Neamul românesc" — în vremurile acelea apăsătoare, de cumpene și de pîrjolitoare suferinți, ținînd treze conștiința națională și nădejdile neamului — îngrijorat de lipsurile luptătorilor de pe front, face apel la obolul public, iar Ion Simionescu, care era secretar general la ministerul Instrucțiunii, unde era titular I. G. Duca, strînsese, prin subscripție, de la funcționarii departamentului, cei 184 lei. Notez că în 1917, leul nostru avea încă paritatea aurului și suma nu era derizorie cum ar putea să pară astăzi, cititorului neinformat.

Cea de a doua scrisoare, e din 31 martie 1917, tot de la Iași, și o redau în exacta grafie a lui Iorga, păstrîndu-i moldovenismele: **„Scumpe Domnule coleg. De fapt, întrâ frumosul diale articol în „numărul de mine", adică în acela care se lucrează mine și apare în ziua de Paști, căci cel de mine dimineața e lucrat înainte de earelo i.**

Mulțămîndu-ți foarte mult, adaug mulțămiri și pentru contribuția la ajutorul de încălțăminte și, poate și ceva îmbrăcăminte, al soldaților. Primește, te rog, cele mai bune salutări, N. Iorga".

Următoarele sînt — cum am spus — din 1931, una din 26 aprilie, cealaltă din 20 iunie. Iată prima: **„Scumpe coleg, Nu-ți pot spune cît m-au mișcat bunele cuvinte ale unui om pe care totdeauna l-am stimat și iubit, socotindu-l și la Iași, ca pe una din marile fețe ale țării.**

Așteptînd momentul cînd te voi putea ruga, stărulitor, să mă ajuți și cu fapte, crede-mă vechiul d-tale, N. Iorga".

E răspunsul dat de N. Iorga, la cuvintele de felicitare pe care i le adresase Ion Simionescu, cînd fusese numit prim-ministru al guvernului de tehnicieni, venit la cîrma statului în 18 aprilie 1931. Și cum compoziția cabinetului — declarat în afara partidelor politice — era destul de eterocltă, Nicolae Iorga îl sondează fără succes pe Ion Simionescu, scriind: „Așteptînd momentul cînd te voi putea ruga, stărulitor, să mă ajuți și cu fapte". Oferta, așadar, n-a avut ecou la Ion Simionescu.

Și transeriu și ultima: **„Scumpe coleg, Te rog a primi din inșuți și a comunica membrilor Societății Române de Științe recunoștința mea pentru amicalele dvoastre felicitări. Primește, te rog, încredințarea celor mai bune sentimente, N. Iorga".**

Ambele aceste epistole sînt scrise pe hîrtie de corespondență oficială, cu antetul: „Președinția Consiliului de Miniștri. Cabinetul primului ministru". Și precizez că această din urmă e prilejuită de urările transmise la împlinirea vîrstei de 60 de ani, adăugînd amănuntul, pentru cei ce n-au de unde ști că prestigioasa „Societate Română de Științe" fusese întemeiată în țara noastră la 1895, iar în 1931, Ion Simionescu era președintele ei activ.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Greul pămîntului

În seria **Teatru comentat**, Editura Eminescu publică în două volume, însumînd aproape nouă sute de pagini, pentalogia mitului românesc, cinci piese așadar, datorate scriitorului Valeriu Anania. Fiecare piesă este însoțită de un comentar esențial datorat unor nume de prestigiu din cultura noastră de astăzi: **Mioriița**, cu care începe pentalogia se bucură de o **predoslovie** a lui Tudor Arghezi și de un eseu cu profunde implicații în spiritualitatea românească semnat de **Zoe Dumitrescu-Bușulenga**. Cellalți comentatori sînt critici și istorici literari Dumitru Micu, Ion Zamfirescu, Al. Paleologu și Valeriu Răpeanu, care comentează piesa **Greul pămîntului,** care încheie pentalogia și dă titlul celor două volume. Piesele, jucate mai toate, sînt însoțite la sfîrșit și de scurte comentarii din presă la spectacol. În acest fel cititorul are la îndemînă o ediție dintre cele mai fericit alcătuite, cum nu au poetii sau prozatorii contemporani, bunăoară.

După o primă lectură, pe care știu că o voi relua în timp, văd în această pentalogie încă un triumf al spiritualității românești, al literaturii noastre de frumusețe clasică. Teatrul românesc contemporan, prin piesele lui Valeriu Anania, primește acea dimensiune a sublimului care este atît de rară atunci cînd frumosul este slujitor adevărului, cînd nu apare de sine, ci în straI de cenușăreasă, cum ne-au obișnuit prin veacuri atîția clasici români și străini. Valeriu Anania regîndește încă o dată întreaga cultură românească arhaică, așa cum au făcut-o cei înzestrați dintre înaintașii noștri.

Beneficiind de o cultură umanistă întinsă, dar și de una științifică, Valeriu Anania trebuie văzut în continuarea lui Pârvan și, mai recent, a lui Mircea Eliade, dar și a lui Gala Galaction și Lucian Blaga. Nu-i vorba de originalitate în primul rînd aici, ci de subtilrime a minții, de darul deosebirilor de a descifra în aceeași tradiție, în același motiv arhaic, în același prototip în care au lucrat aproape toți înaintașii, adîncimi, nuanțări nebănuite, care corespund unei sensibilități noi, a altor generații, poate mai puțin evidente, dar care poate știu să prețuiască mai dureros ceea ce rămîne, ceea ce este vital în cultura noastră, de ceea ce nu ne putem lipsi; nu ne putem lipsi în nici un fel de seninătatea morții din **Mioriița**, nici de spiritul jertfitor al **Meșterului Manole**, dar nici de istoria noastră veche, a valahului Ioniță Asan din **Greul pămîntului.**

Istoria și mitbosul autohton sînt obiectul esențial al acestor poeme dramatice în care importantă este fiecare strofă, cum Manole trece prin mîna lui fiecare piatră a edificiului viitoarei mănăstiri. Ca și în teatrul poetic al lui Paul Claudel, adîncimile și frumusețile transpar în tot pasul nu în idee, ci din cuvînt, din jocul spiritual al dialogului. Nou în acest teatru mi se pare, printre altele, acest adevăr greu de susținut pe altă cale decît a marii poezii care convinge, anume că pămîntul Patriei este viață, că nu te poți rupe de viața strămoșilor din care te tragi, că trebuie să te ții locului, acelui topos strămoșesc, acelui greu al pămîntului neamului tău, fără de care nu există șansa dăinuirii resurecționale.

Greul pămîntului, piesa care încheie pentalogia, una din marile izbînzi ale literaturii românești, ar trebui să devină, pentru o vreme, cap de afiș pentru teatrul nostru național.

IOAN ALEXANDRU

Pentru sănătatea sănătății

(Urmări din pagina 24)

ANETA CIOCAN

— O întrebare peste care putem trece, în absența unui răspuns care să nu fie convențional : de ce credeți, astăzi, că ați ales medicina ?

— În '53, cînd am terminat liceul, în luna februarie din acel an a murit tatăl meu. Lucrase ca maistru constructor și era un om încă tînăr cînd a murit de leucemie, avea doar 46 de ani. Atunci am călcat pentru prima dată într-un spital. Eu începusem să înclin către chimie, însă tatăl meu vroia să devin medic, „Doctorița tatii", așa îmi spunea. Poate că a fost, așadar, și dorința de a respecta un gînd al lui.

— Au trecut de atunci atîția ani și în lume se mai moare încă de aceeași boală.

— O, da. Dar trebuie să continuăm să ne facem datoria, nu-i așa ?

— Datoria medicului este nu numai nobilă, cum se zice des, dar și foarte grea, cum se zice mai rar. Astfel fiind, în ce laturi ale ei credeți că e mai dificil de îndeplinit această datorie ?

— Actul medical este astăzi o muncă de echipă și în același timp de concepție unitară. Ar fi de presupus că toată lumea medicală gîndește la fel în această privință. Dar nu e așa. Se observă o anume concentrare a atenției spre patul bolnavului, ceea ce e un fapt în sine pozitiv, dar care trebuie corelat cu toată gama de responsabilități ale corpului de medici. E adevărat că satisfacțiile imediate vin din îngrijirea bolnavului de pe patul de spital, din vindecarea sau ameliorarea bolii, dar în județul Olt, de exemplu, maximum 20 la sută din populație, statistic vorbind, ajunge să se îmbolnăvească într-un an. În legătură cu ceilalți 80 la sută cred că mai avem multe de făcut pe latura preventivă a ocrotirii sănătății, pentru aducerea acesteia la același nivel calitativ cu activitatea curativă.

— Dintre aceste lucruri care rămîn de făcut, ce credeți că trebuie și se poate face mai repede ?

— Fiecare locuitor al județului trece prin policlinici, vorbim iarăși statistic, de vreo 2 ori pe an. Întrucît echipa care asigură asistența medicală în spital e aceeași și pentru ambulator, în urma reglementărilor Ministerului Sănătății privind organizarea asistenței medicale în cadrul schemei unice funcționale spital-policlinică, aș spune că, de la o vreme, beneficiind de aceeași bază materială și de cadre, activitatea ambulatorie se ridică la același nivel calitativ cu asistența medicală spitalicească. Ponderea activității ambulatorii nu se află însă, în policlinici, ci în unitățile de bază, în dispensarele de întreprindere și școlare, în dispensarele teritoriale, urbane sau rurale. Pentru ca și în unitățile de bază calitatea actului medical să fie la aceeași înălțime, trebuie pregătit mai bine medicul de medicină generală.

— Ce măsuri se pot întreprinde în acest scop ?

— Programa de învățămînt medical ar trebui revizuită, cred. Absolvenții repartizați în județ sînt la curent cu multe noutăți apărute în medicină, dar parcă nu sesizează întreaga complexitate a practicii medicale cu care se vor confrunta în activitatea lor imediată. S-a avut în vedere, precum se știe, corectarea acestor deficiențe în pregătirea lor, în urma Decretului prezidențial din 1978 privind obligativitatea stagiului de 3 ani în scopul desăvîrșirii cunoștințelor practice ale absolvenților facultăților de medicină. Experiența dobîndită în cei aproape 4 ani care au trecut de la intrarea în vigoare a acestui decret mă face să susțin că se impune o restructurare a conținutului stagiilor, astfel încît fiecare absolvent să lucreze în toate secțiile de spital și serviciile de specialitate, dar să efectueze și un stagiu de 6 luni—1 an la dispensare medicale rurale. Consider că numai în acest fel tinerii stagiari își vor îndrepta atenția spre toate specialitățile medicale (inclusiv, așa cum, deocamdată, nu prea se întîmplă, spre radiologie, laborator-clinic, fiziologie, anatomie patologică sau terapie intensivă) iar în calitate de medici de medicină generală vor putea rezolva cu un plus de competență problematica de sănătate a teritoriului în care vor lucra, acordînd prioritate laturii preventive a activității medicale. Medicul de medicină generală este cel care trebuie să cunoască acele condiții în care omul trăiește și muncește, viața lui de familie, acele condiții ce pot influenta în bine sau în rău starea sa de echilibru psihic, fizic și social. Aceasta este una din căile prin care trebuie să activeze corpul medical, angajat în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, a legilor și hotărîrilor de partid, a indicațiilor tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, care așază omul în centrul politicii partidului nostru, omul cu toate cerințele și aspirațiile sale materiale și spirituale.

— În județul Olt există medici la care să vrea să vină să-și caute sănătatea și oameni din alte părți ale țării ?

— Iată cîteva nume : în chirurgie, dr. Ion Cojocaru, în oftalmologie dr. Mihai Constantin, în obstetrică-ginecologie dr. Maria Brașoveanu. Aceasta din urmă a împlinit vîrsta de pensionare, dar continuă să lucreze în colectivul pe care l-a condus și format.

— Vă aflați acum la București, unde urmați un curs de perfecționare. Despre ce curs e vorba ?

— E un curs de epidemiologia tuberculozei și durează două luni, mai și iunie curent. În legătură cu posibilitățile, nici pe departe cele ce s-ar cuveni, de documentare în specialitate, ar fi mai multe de discutat. Regret că trebuie s-o spun, dar mici buletinele despre tuberculoză ale Organizației Mondiale a Sănătății nu ajung la locurile noastre de muncă.

— Or, dumneavoastră, prin specialitatea pe care o aveți, luptați la Slatina chiar împotriva tuberculozei. Însă echipamentul cu care intrați în această luptă este, dacă-mi îngăduiți să spun așa, descompletat.

— Zic, de aceea, că Ministerul Sănătății ar trebui să găsească o formulă în așa fel încît dacă intră în țară cel puțin un exemplar documentar, el să poată fi multiplicat și să avem cel puțin cîte unul, de fiecare specialitate, în fiecare județ. Dar, aș adăuga, trecînd la discutarea unui alt factor care ar putea contribui la desfășurarea unei asistențe medicale de calitate, răspunderi în această privință revin nu numai Ministerului Sănătății. Această admirabilă industrie a noastră, de exemplu, nu prea și-a îndreptat ochii spre noi, medicii. Ca membru în Consiliul Sanitar Superior știu că mai anii trecuți ministerele industriale și-au luat niște angajamente că vor produce diverse aparate medicale. Nu prea și-au respectat aceste angajamente. Motivației că, de exemplu, serii mici nu rentează pentru ei, i s-ar putea răspunde că rentează oricum, în mod sigur, pentru noi toți. Căci noi nu sîntem, cum se zice, direct productivi, dar dacă reducem numărul de zile de boală ale unor oameni care lucrează direct în producție, inclusiv în industrie, nu înseamnă că sîntem indirect productivi ?

DUMITRU ELIADE

AGRIPPA IONESCU

— Așadar, despre sănătatea publică sub incidența chirurgiei plastice și reparatorii, am înțeles bine ? Sănătatea publică din România de azi e un subiect de o reflecție mai mare. Este o problemă a tuturor, trebuie să se afle în mintea tuturor. Sigur că asta nu înseamnă atît tratarea bolnavului — nu există boli, există bolnavi ! — cît mai ales prevenirea bolii. Ceea ce chiar și facem. Oricît ar părea de paradoxal, chiar lucrînd pe accidentați noi facem profilaxie medicală. Adică ? În sensul că operînd, reparînd și tratînd bolnavul cu maximă urgență, scontăm pe evitarea unor pierderi mai mari sub dublă incidență : accidentatul — pe de o parte, societatea — pe de alta. Ce vreau să spun ? Că în general și cam în toată lumea se obișnuia, și chiar se mai obișnuiește, ca accidentații să fie tratați de urgență de echipe de chirurgi și abia apoi era prevăzută reparația. Or, asta înseamnă o treabă foarte complicată, treabă făcută pe sechele, pe lucruri constituite, din care cauză — pînă la urmă și cu tot regretul — bolnavul rămînea mai mult sau mai puțin invalid...

— Ceea ce numai sănătate nu înseamnă.

— Bineînțeles. La Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie din București **am legat însă chirurgia reparatorie de chirurgia de urgență.** Acum au început să ne copieze și alții, dar la început am fost singurii de pe pista asta. Motiv pentru care a fost necesar să găsim o serie întreagă de tehnici originale de chirurgie reparatorie de urgență. Am pus la punct o tactică bine precizată. O folosim în toate cazurile, iar rezultatele sînt foarte bune. Anume ? În afară de faptul că îngrijim și vindecăm de urgență, concomitent, timpul de recuperare începe odată cu actul chirurgical reparator...

— Problema sănătății este însă mult mai complexă.

— Firește. Am să enumăr chiar cîteva asemenea „complicații". Problema cadrelor, de exemplu. Bazele chirurgiei reparatorii le-am pus în România în 1958. În anii scurși s-au pierdut pe la noi foarte mulți, dar noi am rămas astăzi să ne bazăm pe o structură destul de omogenă de 15—16 doctori ; ei au de acum o mare capacitate profesională, și toți pot face muncă de performanță ; în sfîrșit, avem și o serie de elevi în diverse centre ale țării, între care dr. Ionescu Nicolae de la Baia Mare este cel mai cunoscut (a replantat o mînă în condițiile de acolo !). Problema care se pune este deci, în primul rînd, să ai cadrele necesare. Dar în această specialitate oamenii se formează foarte greu. Noi le pregătim cam în trei ani. Asta din cauză că meseria este grea, bolnavul vede, indiferent de ce-i spune doctorul, dacă este bine ori prost operat.

— Știu că obișnuiți să spuneți că nu există decît două feluri de operații — bine ori prost făcute.

— Sigur, degeaba îi spui bolnavului „te-am operat grozav", dacă el nu-și poate mișca degetele. Pentru el este foarte important să miște mîna, s-o simtă, s-o folosească. Asta obligă chirurgul la — ca să-i zic astfel — o mare seriozitate profesională. Tot așa de importantă este însă și colaborarea pacientului. Pacientul poate să compromită — din ignoranță ori indisciplină —cele mai complicate operații. La acest punct trebuie amintită și problema stagiarilor, care, după ce au făcut șase ani, mai fac trei. Eu nu spun că respectivul experiment n-ar fi bun, pentru că dacă omul învață mai mult ar trebui să fie mai bun și mai deștept, dar experimentul acesta e foarte costisitor. Nu ne permitem să construim un spital care costă 80 de milioane — lucrăm într-un spital impropriu, despre asta **voi** aminti mai încolo — și ne putem permite să ținem atîta amar de doctori pe coridoarele altor spitale fără să fie foarte utili ? Apoi: În București, fondul nostru de cadre a îmbătrînit, diferența dintre generații a crescut foarte mult. Și încă : nu există surori decît în număr foarte mic. Problema personalului mediu trebuie tratată în modul cel mai serios, am ajuns să nu mai primim bolnavi din țară decît dacă ni se trimite și personal ajutător. Sub titlul de „schimb de experiență"...

— Cîți oameni au anual nevoie de ajutorul dv. ?

— În România sînt doar vreo treizeci de doctori care pot acorda asistență medicală calificată în probleme de chirurgie plastică și reparatorie. Sîntem foarte puțini. Mai ales dacă amintim aici că internăm în spital și tratăm cam 3 300 pe an, ambulatoriu tratăm încă vreo zece mii, deci operații ambulatorii, consultăm — noii veniți la noi la consultații, nu accidentații ! — vreo șase mii, la policlinică mai primim încă vreo douăzeci și cinci de mii pe an... Ambițioșii, cei care insistă foarte mult, sînt programați cu patru ani înainte ! Anual sînt cam treizeci de mii de arși ; în spitale intră vreo 18 000, dintre aceștia noi tratăm cam 600—800 numai aici, la noi, cu 15 doctori. O soră revine la 25 de bolnavi cu arsuri, și la 62 de bolnavi operați la chirurgie reparatorie... Greșelile comise cîndva în normare ne urmăresc și acum, ceea ce binecînțelos că influențează negativ starea de sănătate. La fel și cu mîncarea pentru bolnavi. Noi putem cheltui mii de lei pentru medicamente, dar pentru mîncare nu avem dreptul să cheltuim nici zece lei în plus, deși uneori mîncarea este mai importantă decît medicamentul. Însă nu o poți suplimenta pentru că baremul e atît, deși nimeni nu m-ar opri, să zicem, să-i dau unui bolnav medicamente de 5 000 de lei într-o zi ? !

— Aminteați de condițiile din spital, în treacăt fie zis, unicul spital cu acest profil din România.

— Aminteam de lipsa de condiții ! Chirurgia plastică o practică puțini, și nici nu prea au unde. Mai există un serviciu de 50 de paturi la Brașov, la Galați alt serviciu cu 25 de paturi și cam atît. Dacă am avea un spital mai bun ca acesta sînt convins că activitatea noastră s-ar îmbunătăți de două ori. Noi avem cele mai proaste condiții din toată țara, în multe orașe există cel puțin spitale noi. Cu toate astea facem o chirurgie de performanță. Chiar în zilele condiții nu avem supurații. Realitatea este totuși că lipsurile se datorează faptului că ni se promite că vom avea spital nou ; iată însă că spital nou nu ni s-a făcut și... cercul devine vicios.

MIRCEA BUNEA

TRAIAN IONESCU

— Cum se vede, tovarășe director dr. Traian Ionescu, sănătatea publică și organizarea sanitară din țara noastră de la nivelul Centrului de calcul și statistică sanitară ?

— Putem afirma (pe date și studii proprii, ale centrului) că în ultimii ani starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit — un indicator edificator fiind media de vîrstă care a ajuns, precum se știe, la 70 de ani —, în primul rînd datorită condițiilor de viață și nivelului economic și social în continuă creștere, dar într-o bună măsură și serviciilor de sănătate ce acordă anual peste o jumătate miliard prestații medicale. Asta nu înseamnă că problemele de sănătate au fost rezolvate, ele continuă încă să existe. În sectorul mediului ambiant, alături de problemele „clasice", de cele ce țin de igiena mediului, și în care se semnalează încă numeroase lipsuri, au apărut problemele poluării, iar problemele de epidemiologia bolilor infecțioase s-au schimbat. Dacă anumite boli au dispărut ca urmare a măsurilor luate în decursul anilor, astăzi au apărut altele ca sindroamele febrile prelungite, virozele respiratorii, hepatitele virale și altele, care au adus — și creează în continuare — alte probleme, care impun alte măsuri atît pentru organizarea medicală și deci pentru organizatori, cît și pentru personalul medical. Mortalitatea prin principalele cauze de boală arată că în 100 persoane care mor, bolile cardiovasculare sînt implicate în 55,9 din cazuri, cancerul — 12,8, bolile aparatului respirator — 12,7, accidentele — 7, maladiile aparatului digestiv — 4,7, iar din alte cauze — 6,9. Nu este o situație roză și nu trebuie să ne consolezze faptul că și pe plan mondial realitatea este cam aceeași sau foarte aproape. În sectorul de organizare persistă încă diferențe mari între numărul paturilor repartizate pentru diferitele specialități, între numărul medicilor pe total județ și pe specialități, între cheltuielile ce se efectuează pentru îngrijire în diferitele spitale, între repartizarea medicilor între spital și ambulatoriu. Experiența din ultimii ani ne arată că numai punerea la punct a normelor de structură a unităților sanitare, a normelor pentru personal, a normativelor de dotare a acestora precum și a diferitelor nomenclatoare privind clasificarea bolilor și a serviciilor va rezolva defecțiunile amintite.

— În ce măsură centrul pe care îl conduceți este implicat în luarea unor decizii pentru perfectibilitatea rețelei sanitare ?

— Nu cred că există problemă de sănătate publică sau de organizare a acesteia fără ca Centrul de calcul și statistică sanitară să nu fie solicitat într-un fel sau altul. Pentru fundamentarea unor decizii solide legate de starea de sănătate a populației la nivelul întregii țări, ca și de organizarea acesteia, este nevoie, desigur, de documentare și studii temeinice, deoarece fenomenul biologic și social evoluează în ani, iar ceea ce greșim astăzi va fi resimțit peste 30 și 50 de ani. La nivelul populației întregi, fenomenele de sănătate se prezintă altfel decît al **unui caz o'i** ale unei cazuistici, oricît de bogată ar fi aceasta, a unui medic sau altul, a unui organizator de sănătate sau altul. Au legități specifice pe care nu avem voie să le ignorăm, să procedăm pripit și subiectiv.

În ceea ce privește insatisfacția populației față de asistența medicală, reliefe din anchetele noastre, aceasta nu se înscrie pă asupra actului medical propriu-zis, cît mai ales asupra aglomerării din unele unități, comportamentului unora dintre medici și, mai cu seamă, faptului că actul medical nu se prelungește cu o asistență socială mai bine pusă la punct — iarăși organizare — în care responsabilitatea revine mai multor factori, nu numai Ministerului Sănătății. De 2000 de ani, de la Hypocrate încoace, medicul face același lucru — investighează, pune diagnostic și tratează, dar nu el singur poate să oferă bolnavului posibilitatea și condițiile recuperării pentru societate (pentru asta trebuie instituții specializate), nu poate să-i asigure locul de muncă potrivit în cazul îmbolnăvirii cronice, nu poate să rezolve asistența socială a bătrînilor și multe alte probleme care țin de sindicate, de Ministerul Muncii, de primării, de conducerile întreprinderilor, de colectivitățile unde trăiesc și muncesc oamenii...

— Tovarășe doctor, am reținut o idee asupra căreia aș vrea să ne mai oprim. Ați amintit între carențele organizării (cu implicații direct proporționale asupra stării noastre de sănătate) lipsa specialiștilor.

— Dacă s-ar vorbi, așa cum despre multe lucruri se vorbește uneori fără temei, ar fi o tulburare de comportament ca oricare alta. Din păcate lucrurile așa stau, realitatea este și adevărată și foarte serioasă dacă nu se iau măsuri urgente.

La ordinul Ministerului Sănătății, Centrul nostru de calcul și statistică a format „Registrul personalului sanitar superior", care prelucrează pe calculator, de 10 ori pe an, toate datele personale și profesionale ale acestuia. Media de vîrstă a medicilor, de pildă, atinge cote îngrijorătoare. În Capitală, mai mult de jumătate din interniști, chirurgi, obstetricieni, au trecut de 50 de ani ? ! În provincie situația e chiar mai puțin bună. Dacă adăugăm pensionările și pierderile naturale de oameni, rezultă că în următorii ani multe servicii de specialitate nu vor mai putea răspunde cererilor de asistență ale populației.

— Mai direct spus, nu vor avea medici la care să se adreseze. De ce s-a ajuns la această situație și cum se poate repara ?

— Apreciez că balanța medicilor nu trebuie considerată egală cu aceea a altor funcționari publici, deciziile privind soarta acestora neținînd seama de toți factorii deosebit de complecși ce intervin în reglarea acestui sistem, printre care construcția a noi spitale, creșterea populației, diversificarea specialităților medicale, cererea și nevoia de asistență...

Consider că punerea în aplicare a măsurilor preconizate într-unul din birourile executive ale Ministerului Sănătății, care vizează scurtarea stagiului stagiarilor, creșterea numărului de locuri la secundariat, crearea posibilităților de a se pregăti într-o specialitate la o vîrstă cît mai tînără, ca și alte măsuri, vor putea genera premisele pentru remedierea acestei situații.

CICI IORDACHE

C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE

— Interesul crescînd pe care terapeutica actuală îl acordă medicinei naturiste este un fapt cunoscut și perfect explicabil. Plantele medicinale, acupunctura, homeopatia și apiterapia au demonstrat că pot înlocui în mare măsură și cu mult succes drogurile farmaceutice de sinteză, cu atît mai mult cu cît acestea din urmă s-au dovedit o sabie cu două tăișuri, cu efecte imprevizibile. Evident, importanța lor nu poate fi negată. Sulfamidele și antibioticele, de pildă, au produs o adevărată revoluție în medicină, dar în același timp fantastica proliferare a medicamentelor chimice a adus grave prejudicii sănătății publice, deoarece, așa cum se știe, ele repară stricînd și vindecă îmbolnăvind.

— Sînteți, tovarășe doctor, cunoscut publicului larg pentru lucrările dumneavoastră în domeniul bolilor de nutriție și deopotrivă, ca teoretician și practician al cupunctor. V-au interesat în egală măsură și problemele de fitoterapie ?

— Nu mă declar un expert în materie, dar în ultimii ani, cu deosebire, am fost obligat să constat și să apreciez mărea importanță a folclorului medical național și mondial. În China, unde fitoterapia este la mare cinste, am avut ocazia să asist la rezolvarea miraculoasă a unor maladii grave numai pe bază de tratamente cu plante medicinale. Dar de o bogată tradiție se bucură și folclorul medical autohton. Evident, exploatarea lui reclamă judicioasa reevaluare a metodelor tradiționale de tratament, experimentarea lor în clinici și laboratoare. Dar cineva trebuie să facă începutul.

— Toatea acestea, înțelegem noi, impun și o reconsiderare a învățămîntului superior medical ?

— Evident. Pentru a avea specialiști în aceste domenii este nevoie să-i formăm, să-i instruim. Este nevoie tocmai de aceea de o nouă optică, de o nouă concepție în organizarea învățămîntului superior de profil. În general vorbind, el este departe de a răspunde cerințelor stringente ale realității de fapt. La ora actuală studentul este obligat să studieze ani la rînd bolile grave, maladiile cordului, ciroza he-

(Urmare din pag. 17)

patică, neoplaziile, acestea și mereu acestea, cu toate că el ar trebui să învețe în egală măsură metodele de profilaxie, deci metodele prin care se previn și se înlătură bolile grave. Cu alte cuvinte, studentul nostru este pregătit să intervină atunci cînd nu mai e nimic sau aproape nimic de făcut și nu de a preîntîmpina apariția și evoluția maladiilor. Voi aminti apoi că programa de învățămînt nu prevede nici un curs dedicat problemelor de nutriție cu toate că este unanim cunoscută importanța alimentației raționale în păstrarea stării de sănătate, sau gravele consecințe ale unei alimentații dezechilibrate. Iar în acest context trebuie să observ cu mult regret că România este singura țară din Europa care nu are un institut de nutriție, organism căruia i-ar reveni datoria de a cerceta necesarul nutrițional pe diverse categorii profesionale și de vîrstă ale populației, de a controla produsele alimentare care apar pe piață, de a cerceta și a propune noi substituenți alimentari etc. Vorbim mereu de medicina omului sănătos, dar nu facem aproape nimic în această privință !

În sfîrșit, tot în această ordine de idei sînt nevoit să mai amintesc că învățămîntul superior medical este lipsit cu totul de prelegeri consacrate problemelor de acupunctură și fitoterapie în ciuda interesului manifestat de studenții noștri pentru aceste compartimente ale medicinei tradiționale.

— Considerați oportună și înființarea unui organism specializat pentru cercetarea problemelor de medicină naturistă ?

— Existența unui institut sau a unui centru care să cuprindă compartimente de cercetare pentru acupunctură, homeopatie, fitoterapie și, eventual, apiterapie ar fi o măsură extrem de judicioasă. Cercetarea nu se poate face izolat și la întîmplare. La ora actuală, omul la de la Plafar ceai hepatic, sedativ, diuretic, antispastic, dar aceasta nu este fitoterapie. Medicamentele pe bază de plante medicinale sînt elaborate pornindu-se de la rețete mult mai complicate. În China există medici fitoterapeuticieni și farmaciști specializați în fitoterapie, iar un medicament este realizat din 10—15 plante diferite. În acest fel principiile active se corelează, iar efectul general se potențează. Personal, vă spuneam, am văzut cum prin mijlocirea unor ceaiuri, infuzii, unguente sau pulberi din plante, medicii fitoterapeuți au rezolvat în timp record afecțiuni respiratorii, digestive, cutanate, boli alergice sau vasculare. Ei bine, aceste plante, cele mai multe dintre ele, există și în țara noastră, dar ele ori nu se cunosc, ori se administrează ineficient. Așa cum observa un expert în materie, farmacistul Horia Bucur din Alba Iulia, noi nu avem în țară nici medici care să elibereze fitoreceptari (rețete cu plante medicinale), iar „plafariștii" sînt în fapt niște simpli vînzători de cutii și pungi cu plante. Toate acestea într-o țară care excelează prin bogăția și varietatea florei spontane, și unde folclorul medical, bogat și el, poate oferi, pe baza unor cercetări de specialitate, mari surprize.

Fără a subestima virtuțile și importanța medicinei moderne, consider că terapeutica naturistă, azi mai mult decît oricînd, se recomandă prin soluții și metode de neînlocuit în prevenirea și tratarea unor maladii extrem de diverse, așa cum au demonstrat cei ce folosesc cu știință și pricepere fitoterapia, acupunctura, homeopatia, balneofizioterapia, apiterapia. Să nu uităm apoi că datoria medicului este de a-i feri pe oameni de boală și nu de a interveni, abia după ce maladia s-a instalat și a viciat organismul.

LIVIU TIMBUS ■

IOAN POP D. POPA

Se trage dintr-o familie de moți, tatăl său, o viață profesor de științe agricole, fiind din Delureni, comună de lîngă Cluj-Napoca. Ioan, cel mai mic din cei 4 copii ai familiei, a făcut liceul la Oradea și Beiuș, iar medicina a terminat-o la Cluj, în 1952. Are azi, nu-i greu de calculat, 53 de ani, pe care-i va împlini la 6 octombrie.

Ca student, a fost, pe rînd, extern și intern, dar și, din anul 3, preparator de anatomie. Consideră că sistemul externatului și internatului ar trebui repus în drepturi, căci el a însemnat o fertilă ucenicie pentru generații întregi de medici care fac, azi, cinste școlii românești. Mai mulți profesori și-au pus, fireste, amprenta asupra formării sale, dar preferințele sale merg, după atîta vreme, spre Iuliu Hațieganu, Aurel Moga, Titu Vasiliu, I.G. Rusu și Aurel Nana. Exceptîndu-l pe ultimul, care a fost chirurg, toți ceilalți s-au distins ca anatomiști de elită, iar faptul nu trebuie să mire căci Pop D. Popa, deschizător de drumuri și întemeietor de școală în chirurgia cardiovasculară, a ajuns ce-a ajuns plecînd de la anatomie. Dealtfel, 6 ani a funcționat ca asistent la această disciplină. Își aduce aminte : profesam o anatomie practică, legată de viață, ferindu-mă de teoretizări. Acum, din păcate, se întîmplă mai rar așa și memoria studenților e încărcată cu date inutile. Li se dau și li se cer comprimate, atît s-a predat la cura atît trebuie să știe, uitîndu-se adevărul, că o boală, oricît de simplă ar fi, nu se poate rezuma în 2—3 pagini ?! Crede că urmările sînt, inevitabil, dăunătoare, studenții învățînd mai mult să memoreze decît să gîndească. Mai crede că, fără temeinice cunoștințe de anatomie, un chirurg nu va ajunge niciodată să fie stăpîn pe foate armele meseriei sale.

A urcat, meticulos, tenace, toate treptele ierarhiei universitare. De la anatomie a trecut, tot ca asistent, la chirurgie, în clinica profesorului Nana, unde a rămas pînă în 1962. Profesorul Nana, zice, m-a stimulat și mi-a deschis ochii, îndreptîndu-mi pașii către chirurgie. Azi, cînd elevul de altădată a devenit, el însuși, o personalitate de frunte a chirurgiei cardiovasculare mondiale, cu numele înclus în „Who's who in the Science", se poate afirma, fără temerea de-a greși, că profesorul Nana a avut o intuiție deosebită. Din 1962, Pop D. Popa s-a mutat la Tîrgu Mureș, mai întîi ca șef de lucrări, apoi în calitate de conferențiar, din 1968 ca profesor, punînd bazele unei clinici reputate și, încă mai important, formînd o adevărată școală. Liderii de azi ai școlii de chirurgie cardiovasculară de la Tîrgu Mureș, Radu Deak, Pavel Ilnițchi, Mihai Liebhardt ș.a. l-au avut pe Pop D. Popa ca maestru, luînd de la acesta numai pilde bune. Întrebat dacă menirea unui profesor e să lase în urma sa oameni sau cărți, profesorul răspunde fără ezitare : și una, și alta.

A ajuns în vîrful piramidei tot dînd examene, tot trecînd concursuri. E de părere că acesta e sistemul cel mai bun, care-i ține pe medici în priză, obligîndu-i să fie, tot timpul, la curent cu noutățile. Pledează pentru concursuri cît mai timpurii, care să asigure celor cu adevărat dotați accesul la o specializare cît mai precoce. Că unul care a pornit-o devreme, încredințîndu-i-se bisturiul încă din anul 4, e convins că aceasta-i soluția : tinerii să fie lăsați să lucreze cît au entuziasm, cît au vigoare. Dacă un medic ajunge la specializare la 35 de ani, e tîrziu în disciplina de care se ocupă, căci formarea unui chirurg cardiovascular bun cere o muncă de 10—15 ani. Nu totul, simte nevoia să precizeze, se învață din cărți, oricît ar fi ele de complete. Dă un exemplu în meseria asta, zice, un fir pus greșit poate însemna, uneori, viața bolnavului. Unde să-l pui, pe marginea defectului septal interventricular, de pildă, scrie în carte, dar cum să-l pui nu mai scrie ? ! Așa se vede, se deprinde, de aceea medicii, mai ales în prima parte a carierei, trebuie legați de sala de operații. Mai notăm : experiența e istoria nescrisă a unei meserii. Citeodată, mai sînt, din păcate, și astfel de situații, un om nu corespunde direcției pe care, prost sfătuit sau ajutat de un concurs de împrejurări, și-a ales-o. În momentul acela ar trebui să intervină profesorul și, el cunoscîndu-și cel mai bine colaboratorii, să-i îndrume către o altă disciplină. Ar cîștiga și cel în cauză, ar cîștiga și disciplina respectivă, fiind imposibil, nu-i așa ?, să faci dintr-un șchiop, oricît te-ai strădui, un alergător de garduri ? ! Din el însă poate ieși un excelent muzician. Numai că, îl auzim, mîinile profesorului sînt uneori legate și competența lui limitată. E, consideră, o greșeală. Dacă i-ai încredințat unui profesor o disciplină, lasă-l s-o conducă el, căci nimeni nu poate ști mai bine cît poate fiecare din colaboratori. E nevoie de talent ?, întrebăm. E nevoie de seriozitate, răspunde, de muncă, dar și de talent. De talent, de chemare, zîceți-i oricum, dar fără asta nu se poate, mai ales în neurochirurgie, în chirurgie cardiovasculară, în alte cîteva discipline în care, lipsit de talent, un medic nu va ajunge niciodată prea departe. Așa stînd lucrurile, i se pare normal ca virfurile, studenții remarcați în facultate, să intre cît mai devreme în meserie. Da, îl auzim, stagiatura e, în sine, o idee foarte bună, dar aplicarea ei cunoaște destule poticneli. Nu e atît de important că un medic e stagiar, cît e important ce face el în acest răstimp. Gîndește că fiecare minut al studentului aflat în instruire didactică trebuie controlat riguros. Carnetul de note, continuă, rămîne în dulap, cunoștințele pe care le-ai dobîndit te însoțesc, ca o carte de vizită, toată viața și ele decid dacă progresezi sau eșuezi în rutină și jumătăți de măsură.

În chirurgia cardiovasculară de azi, nu mai ajunge, zice, să ai mînă bună. Trebuie să ai, întîi de toate, creier bun, căci aceasta conduce mîna. Într-o operație pe cord deschis, cînd fiecare secundă și fiecare gest contează, creierul funcționează ca un computer, dar drumul pînă aici e, acceptă, lung și greu. Trebuie să fii un bun anatomist, un bun fiziolog, un bun biochimist, un bun electronist, un bun clinician și, firește, un bun chirurg. Cîțiva din colaboratorii săi, chiar foarte tineri, posedă toate aceste calități, doctorii Martin Constantinescu, Dan Gherghiceanu, Mircea Birsan, Ion Socoteanu, Gheorghe Roth, Mircea Dobre și alții, iar profesorul e, și din acest punct de vedere, foarte mîndru. Are, s-o spunem deschis, și de ce. Clinica de la „Fundeni" e, fără exagerare, printre cele mai reputate din lume, atacînd cu succes afecțiuni dintre cele mai grave ale inimii. Aflăm că din 1976, de cînd serviciul s-a transformat în clinică, s-au efectuat aici 1 633 de operații pe cord deschis, între care 913 intervenții valvulare. Inima are, se știe, 4 valve, iar profesorul a mers pînă acolo încît înlocuiește, în mod curent, 3 din ele. Denton A. Cooley, o celebritate în materie, afirmă că e de preferat transplantul unei astfel de intervenții, în timpul căreia inima organismului e oprită, funcțiile ei fiind preluate de aparate ? ! Pe o astfel de inimă, rece de 8—10 grade, acoperită cu ser fiziologic și răsătură de gheață, acționează profesorul Pop D. Popa, înlocuind valvele bolnave. Totul trebuie să dureze sub două ceasuri, limita de securitate e chiar mai mică, lupta pentru salvarea vieții fiind, cu adevărat, dramatică. Mai sînt, firește, și eșecuri, dar mortalitatea nu depășește, la „Fundeni", 16 la sută, în timp ce, pe plan mondial, după o statistică recoltată din 10 mari centre, ea se ridică la 25—30 la sută.

Interesante sînt și opiniile profesorului cu privire la învățămîntul medical. Firesc ar fi, în concepția sa, ca fizica și chimia generală, care se predau în anul 1 de facultate, să fie preluate de liceu, iar facultatea să aibă, din start, 3 specializări mari. Pe de-o parte, disciplinele cu profil anatomochirurgical, pe de alta, medicina internă și disciplinele funcționale, în sfîrșit, cele de organizare. Dac-ar fi așa, completează, un chirurg ar face mai puțină pediatrie sau mai puțină igienă, dar mai multă anatomie. La fel, un internist nu și-ar ocupa atîta timpul cu chirurgia. Azi, susține că medicina acoperă o suprafață mare, dar nu coboară cum și cît s-ar cuveni în adîncime. E ca și cînd, îl auzim, ai prefera să cînți așa și așa la 5 instrumente, în loc să stăpînești perfect unul singur ? ! Mai concret, profesorul ar axa anii preclinici 1 și 2, pe partea generală a disciplinelor, iar partea lor specială ar lega-o mai strîns de clinică. Detectează o serie de repetiții, de suprapuneri, de anomalii chiar. În anul 3, de pildă, studenții învață despre cancer, dar clinicu lui se predă abia în anul următor? ! ! În 4, li se vorbește despre traumatismele creierului, dar ei încă n-au făcut neurologie ?! Mai are o propunere, și ea izvorîtă, firește, dintr-o mare experiență; fiecărui aparat celui respirator, de exemplu, celui digestiv, celui cardiovascular etc., să i se rezerve, în bloc, un semestru, în care problematica să fie parcursă în întregime, de la anatomia plămînului, la aparatul respirator, pînă la ultima descoperire în materie. Crede că, dacă s-ar proceda așa, studentul ar rămîne cu o imagine mai funcțională, mai exactă. Mai notăm: nu e totul să ridici o problemă, trebuie s-o și rezolvi.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fațetele nocive ale rutinei

(Urmare din pag. 24)

ei ajung doar foarte puțini. Pe drept și absolut normal spre spital s-au îndreptat cele mai mari eforturi financiare, cei mai buni specialiști și cele mai bune aparate. Cu toate acestea în toată lumea se combate mitul spitalului și spitalizării și mitul aparaturii. Și la noi, deși de cîțiva ani optica este în favoarea medicinii preventive, se impun măsuri mai ferme împotriva celor care nu utilizează corespunzător spitalul, aparatura existentă și laboratorul. Pledez deci pentru ideea ca în spital să ajungă cei cu adevărat bolnavi, iar aparatura medicală să fie bine întreținută și judicios folosită, să nu devină în nici un fel de situație o feudă personală. La Iași și Cluj-Napoca, de exemplu, două splendide edificii spitalicești de recuperare, o mîndrie a Moldovei și Transilvaniei, a întregii țări, din motive mai mult sau mai puțin obiective, din păcate și din vina ministerului, și-au pierdut o parte din sacrele lor atribuții, deși sînt dotate la nivel internațional pe linia recuperării.

În toată lumea sînt preocupări pentru scăderea costurilor în materie de sănătate, care au atins cifre fabuloase. De exemplu, în R.F.G. și Anglia s-a renunțat, printre altele, la seringile de unică utilizare pentru că ele costă foarte scump și în consecință se caută soluții mai ieftine. De asemenea, în aceste țări cît și în altele bogate, se acționează pentru reducerea drogurilor esențiale, pentru diminuarea uzului și abuzului de medicamente — acest mare blestem al veacului nostru. Organizația Mondială a Sănătății susține că circa 200 de medicamente ar fi suficiente pentru acoperirea tuturor afecțiunilor. De asemenea, se feduc pe scară largă investigațiile inutile și agresive.

Se revine în mod firesc la „Primum non nocere" (adică în primul rînd să nu faci rău) — extraordinară menire pe care o are medicul încă din prima lui zi de profesie. Întoarcerea la natură, această mirifică chemare întrevăzută de multă vreme este actuală astăzi. Nu este o utopie ci o necesitate. Medicina preventivă, latură inseparabilă a activității noastre, uneori o declinăm frumos, îi consacrăm multe cărți, conferințe și congrese, dar din păcate nu s-a reușit să crească preocupările în acest domeniu. Medicina clasică, aceea de a nu preîntîmpina boala, mai domină încă gîndirea în materie de sănătate. Altfel nu se explică rezistența și conservatorismul ori de cîte ori se fac demersuri și se adaptează structurile paturilor și spitalelor la nevoile populației. La fel se petrec lucrurile și în privința pătrunderii noului în medicină, domeniu în care își mai fac loc orgoliile și imperialismul moral al unei discipline sau alteia.

Prestigiul medicului este tot mai mult comentat. Faptele medicului, comportarea și corectitudinea lui, dacă-și pune de acord faptele cu vorbele, toate acestea se cunosc și cu rapiditate se comentează. De noi depinde în totalitate această pretenție și necesitate a zilelor de azi. Competența, omenia și corectitudinea nu pot fi înlocuite cu vorbe. Nimănui nu i se poate conferi nici autoritate și nici alte însușiri dacă nu le are. Meritele și prestigiul se cîștigă prin muncă cinstită și prin devotament față de popor.

Sînt reguli generale obligatorii și pentru medici. La minister se primesc multe scrisori în care oameni — pe bună dreptate — reclamă atitudinea retrogradă a unora dintre noi. Trebuie să recunoaștem că o rană grea poate fi vindecată, dar o falimă proastă aproape imposibil. Zilele trecute, într-un mare județ un medic, apropiindu-se de pensie, spunea că au început subalternii să se agite pentru a-i lua locul și trimit anonime denigratoare. Am discutat și cu unii dintre aceștia și este păcat că ei și-au uitat înțelepciunea că disprețuind sfaturile bătrînilor rămîi sărac.

O mare pagubă în avutul obștesc, în calitatea actului medical, o constituie rutina. Cele mai extinse metode rutiniere în practica medicală sînt internările în spital, cuprinzînd un mare număr de cazuri fără a avea nevoie de îngrijiri sau investigații în condiții de spitalizare. De la an la an numărul celor internați fără motiv este în creștere. Unele secții de medicină internă, reumatologie, recuperare medicală sau secții exterioare cu profil de medicină generală, cît și secții compartimente cu profil chirurgical sînt încărcate artificial cu procente ce variază curent între 25 pînă la 35%, cu o netă cazuistică de ambulator care este de resortul dispensarului de medicină generală sau al cabinetelor din policlinică. Se uzează și chiar se abuzează de felurite sindroame, care ascund o anumită superficialitate profesională.

Cu toate măsurile luate în ultimul timp, internarea în spital se face deseori sub imperiul rutinei. Această mentalitate se răsfrînge nefavorabil atît asupra utilizării raționale a paturilor cît și asupra fondurilor bănești alocate. Există pe această linie deosebiri atît între județe și spitale, cît mai ales între secții de același profil. Aceste aspecte sînt în strînsă legătură cu insuficienta grijă și răspundere a unor direcții sanitare, conduceri de spitale și mai ales a șefilor de secții pentru respectarea criteriilor de internare în spital.

O analiză mai atentă a rutinei în practica medicală, arată existența unor secții și compartimente de chirurgie generală care au un indice de intervenții operatorii deseori sub 50%. Internări de bolnavi cu suferințe nechirurgicale încarcă de asemenea artificial aceste secții cu o cazuistică de profil medical, cu multe alte cazuri străine de actul operator, situație care nu este justificată nici profesional, nici economic și nici deontologic. Sînt secții chirurgicale, mai ales în unele spitale generale, unde se neglijează că actul operator se face numai în echipă și conține responsabilitate morală și juridică. Există situații în care se urmărește interese nemedicale și care situează unele cadre medicale la periferia eticii profesionale și a moralei noastre socialiste.

O altă fațetă a rutinei este abuzul ce se practică în examenele radiologice, repetarea fără nici o justificare a radioscopiilor, efectuarea de filme radiologice fără discernămînt. Ministerul Sănătății, cu sprijinul celor mai bune cadre din asistență, cercetare și învățămînt a elaborat instrucțiuni clare de limitare a investigației radiologice la strictul necesar. Unii nu le cunosc, alții le încalcă, iar cei ce răspund la nivelul consiliului oamenilor muncii nu urmăresc respectarea lor, nu iau măsuri pentru a se aplica întocmai. Risipa de filme și mai ales riscul iradierii trebuie să trezească la realitate și bineînțeles la luarea de măsuri fără nici un fel de clemență.

Ar mai fi de adăugat la dosarul rutinei, pe lîngă alte aspecte necomentate, delictul rutinei practicat conștient, adică ceea ce depășește capacitatea profesională și trece dincolo de limitele normalului și legii. Aș exemplifica rutina prescrierii de medicamente fără discernămînt, în mod abuziv, arbitrar ori empiric. Unii, așa cum bine s-a spus, tratează orice formă de boală artrozică cu amestec de vitamine din grupul B (B_1, B_6, B_{12}) asociate intramuscular, vitamine care nu influențează evoluția bolii. O altă „tradiție" este prescrierea de antibiotice (penicilină, streptomicină, ampicilină, tetraciclină etc.) în virozele respiratorii, în gripe, dar se știe bine că virusurile nu sînt sensibile la antibiotice.

Bineînțeles că rutina se regăsește și printre noi, oameni buni, dealtfel, dar unii mai blazați, iar altora nu le pasă și nu vor să pună tot umărul la progres. Ei sînt de acord cu toate măsurile, dar atașamentul rămîne la nivelul teoretic.

Corespondență specială pentru revista „Flacăra" de la O.N.U.

Star

Este afișul cel mai frecvent întîlnit. Un dreptunghi de carton pe care literele se văd de la distanță — STAR. De aproape se vede textul complet : Stop The Arms Race. Opriți cursa înarmărilor.

Între timp, curtea s-a umplut. Acolo, pe podiumul special amenajat, chiar lîngă peretele sălii Adunării Generale, s-au așezat protagoniștii festivității care urmează să începă. Curtea sediului O.N.U. s-a umplut de lume. Oameni de pe toate continentele. Dar mai ales din Japonia. Stau în grupuri, discută. Se desprind, cîte unul, cîte unul, se apropie de tine și-ți pun în mînă un pliant, sau o declarație a lui, supraviețuitorul de la Hiroshima. Sau o carte poștală cu Statuia din catedrala Nagasaki, rănită de suflul bombei atomice. Sau o inscripție. Sau o mică piesă de hîrtie pe care stă scris un nume. Nume ale celor ce au creșcut copii rămași după Hiroshima și Nagasaki. Sau o coroană din flori de hîrtie colorată, migălos lucrată. Simbolul prieteniei.

Pe scena amenajată lîngă intrarea în Sala plenarelor, o femeie se apropie de microfon. „Bună ziua, doamnelor și domnilor. Secretarul general al O.N.U. va fi aici în cîteva momente".

A apărut. Elegant. Înaintează în aplauzele celor prezenți. În fața sa se află reprezentanții a 16 organizații naționale și internaționale neguvernamentale din Europa și America, din Asia, din Australia și Noua Zeelandă. Transmit Organizației Națiunilor Unite, secretarului general, apeluri pentru pace din țările lor. Milioane de semnături în limbile cele mai diferite. Cu caractere de literă care n-au nimic comun una cu alta. Subiectul este comun : pacea. Trec, rînd pe rînd, cînd își aud numele și prezintă dovada strîngerii semnăturilor. Semnăturile propriu-zise sînt acolo, în volumele grele ce au aproximativ aceeași alură de piramidă. Zeci de milioane de semnături. Între cei care prezintă petiții — nonagenarul lord Philip Noël-Baker, laureat Nobel pentru pace.

„Inteligența omului a dat naștere unor arme extrem de sofisticate destinate distrugerii. Eu cred că puterea rațiunii și cel mai adînc impuls al ființei umane către bunăvoință și cooperare poate aduce de asemenea pacea și sfîrșitul cursei înarmărilor. Este convingerea mea personală, profundă, că nevoia de a opri și inversa cursa înarmărilor și a elimina pericolul dezastrului nuclear reprezintă cel mai urgent imperativ care stă în fața comunității internaționale". Sînt cuvintele lui Javier Perez de Cuellar, secretarul general al Națiunilor Unite.

Oficialii au plecat, în curte a rămas mulțimea de oameni vorbind nu știu cîte din limbile pămîntului. Cîțiva, fete și băieți, poartă pe spate și pe piept, înșiruite, zeci de permise de acces în incinta O.N.U. Sînt cele eliberate pentru japonezii cărora li s-a refuzat de către Departamentul de Stat viza de intrare în Statele Unite. Sînt acum depuse pe dalele de piatră ale caldarîmului. Una lîngă alta. Zeci de persoane se string în jurul lor, se prind de mîini și încep să îngîne o melodie. Pare un cîntec de leagăn, murmurul lui se rostogolește cu discreție și constat că sînt acum mult mai numeroase vocile înscrise în ciorchinele sonor potolit, care pare a purta pe valurile lui o barcă venind de la capătul lumii, cu grija de a nu-i deranja mersul pînă la celălalt capăt al lumii.

Simt cum mi se strînge pielea în lungul brațelor și mă aud pentru un timp cîntînd alături și împreună cu ei.

„No more Hiroshima !"

Cîntecul a trecut brusc în legătura de cuvinte a strigăturii.

„No more Nagasaki !"

Răspunsul se repetă furtunos.

În jurul nostru sînt purtate, ca niște semne de punctuație într-o compunere pe o temă dată, literele ce-mi blocaseră privirea de cum am trecut pe poarta metalică dinspre First Avenue, venind spre clădirea Adunării Generale : S T A R.

Acum, spre deosebire de atunci, văd, fără să mă uit, și ce nu se vede în spațiul dintre cele patru litere.

New York

NEAGU UDROIU ■

Lumea în care trăim

„Stop WW III"

A fost o demonstrație fără precedent, scriu corespondenții. 750 000 de locuitori ai New York-ului au manifestat, în fața sediului O.N.U., împotriva primejdiei nucleare, și-au făcut auzită voința lor de a bara calea războiului.

O manifestație emoționantă nu numai prin amploarea ei, ci prin mesajul care l-a transmis. Mulțimile acestea ieșite pe marile artere ale metropolei americane, într-o diversitate politică, socială, religioasă, concludentă pentru profunzimea curentului pacifist, au dovedit că „omul simplu" nu rămîne indiferent la jocul politic, că nu poate fi redus la rolul de spectator.

Au ieșit în stradă oameni care, precum scria „New York Times", „poate niciodată nu s-au gîndit să participe la un asemenea marș, dar care s-au găsit în rîndurile sale, împreună cu alte sute de mii, aduși de viziunea de coșmar a unui holocaust nuclear, care ar transforma Pămîntul într-o planetă pîrjolită, fără viață". Obsesia nucleară explică forța caracterului antirăzboinic. Dimensiunea primejdiei este înțeleasă într-o măsură crescîndă. Nu este vorba de o imagine vagă, greu descifrabilă, ci de argumente științifice, de fapte incontestabile, de tăria adevărului.

O acțiune simptomatică în acest sens, desfășurată recent, a purtat titlul „Ground zero" și a fost organizată de grupul „Pămîntul nimicit". Pe scurt, această acțiune s-a desfășurat în felul următor : în 750 de orașe, în 350 de institute și universități, în circa 1 000 de școli de pe întreg cuprinsul Statelor Unite au avut loc, timp de o săptămînă, numeroase marșuri, demonstrații, spectacole, a fost organizată plantarea unor fanioane care au delimitat „suprafața distrusă" din jurul fiecărui punct în care a căzut o bombă imaginară. Numeroși savanți, scriitori, oameni politici, au vorbit oamenilor, au descris efectele concrete pe care le-ar putea avea un război nuclear pentru Statele Unite. Concret la obiect, în cuvinte puține, dar clare, foarte clare, pentru ca amenințarea să fie deslușită.

Nu este singura acțiune asemănătoare desfășurată în Statele Unite împotriva pericolului pe care îl reprezintă războiul nuclear. S-ar mai putea da și alte exemple.

Firește, avocații înarmării nucleare contraatacă. Uneori, mai fățiș, alteori mai voalat, apelînd la fel de fel de argumente. Unul dintre specialiștii Casei Albe susține, de pildă, că „este periculos să se introducă prea multe elemente emoționante în dezbaterea antinucleară". Propagarea ideii că un război nuclear înseamnă sfîrșitul vieții pe pămînt creează o atmosferă de panică.

De acord cu faptul că oamenii se pot înspăimînta. Dar spaima aceasta poate avea un efect pozitiv. Însă specialistul în cauză este alarmat de altceva : războiul nuclear este, bineînțeles, un coșmar, afirmă el, dar „prudența trebuie să ne facă să știm că un asemenea război poate avea loc". „Dacă considerăm că armele nucleare sînt inutilizabile și că un război nuclear este de neconceput — afirmă el — apărarea noastră nu va putea răspunde la un atac al inamicului".

Ciudată logică : înarmarea nucleară nu ar trebui combătută, deoarece ar scădea capacitatea de a utiliza aceste arme ale apocalipsului. În subtext, se descifrează în fond ideea acceptării războiului nuclear. Dar problema este tocmai de a nu folosi niciodată aceste arme, de către absolut nici un stat posesor de arme nucleare. Opinia publică — americană, europeană, de pretutindeni — nu acceptă „legitimizarea" războiului nuclear „limitat" sau nelimitat, mărturisit sau nemărturisit.

În ultimii ani în Statele Unite au apărut peste 120 de cărți consacrate războiului nuclear. Unele descriu posibila desfășurare a unui asemenea război, altele urmările acestuia sau cum trebuie să te aperi în cazul declanșării acestuia.

Desigur, sînt și unele volume în care autorii opiniază pentru pregătirea unui asemenea război, sau alții care consideră continuarea cursei înarmărilor nucleare un instrument al „descurajării" împotriva declanșării unui asemenea război. Totuși, majoritatea cărților, folosind date preluate din fizică și din științele militare, din biologie și medicină, descriu în amănunțime efectele catastrofale ale unui război nuclear. Și, cum amintea A.F.P. într-o corespondență din Washington, o fac în mod din ce în ce mai convingător. Concluzia acestora este că „un holocaust nuclear poate duce la distrugerea Americii, la distrugerea întregii omeniri".

Iată de ce tot mai mulți americani se pronunță împotriva pericolului nuclear. Soarta umanității, soarta Americii, dar, mai ales, soarta proprie îi preocupă.

Cei 750 000 de manifestanți de la New York au dat expresie, în stradă, în văzul întregii umanități, gîndurilor, întrebărilor și neliniștii lor. Căci a fost o demonstrație a unor oameni preocupați de destinul lor și al semenilor lor. O machetă simbolică înfățișa o mînă întinsă care vrea parcă să avertizeze pe oameni. Alături stătea scris : „Stop W W III" (Stop celui de-al treilea război mondial !).

Sintetic, clar, exact.

Stop pericolului de război.

Stop demenței nucleare.

Stop absurdelor înarmări.

750 000 au fost demonstranții de la New York. Dar milioane, zeci de milioane de americani îi însoțeau cu gîndurile, neliniștile și speranțele lor...

AL. PINTEA ■

„Noi, românii, avem un loc aparte în devenirea fenomenelor istorice"

— Stimate domnule prof. dr. Iosif Constantin Drăgan, ca istoric, ca om de cultură și de acțiuni practice pe plan social aveți multe de spus, deși o exegeză asupra domeniilor dv. de activitate nu s-a întreprins încă. Pînă se va scrie această exegeză, convorbirile rămîn singurele modalități de a **dezmărgini** „fața lăuntrică" a problemelor de care vă ocupați.

— Da ! Trăim într-o lume a dialogurilor și convorbirilor care nu s-au demonetizat, deși unii monologhează încă, îndeosebi zarafii ideilor, dominați de agresivitatea spiritului pragmatic, convinși că totul se cumpără și se poate vinde. Iată, însă, că sîntem încercați în acest secol XX de o puternică chemare a originilor, prin care națiunile vor să-și descopere aportul și rostul lor în rosturile lumii actuale. Supremul scop este apărarea identităților spirituale, pentru ca acestea să nu se pulverizeze în setul incolor al calculelor de moment. Variabilele de substrat ale unei culturi cu putere decisivă, în ciuda aparențelor. Prefacerile uimitoare din lumea modernă nu sînt univoce și nu reclamă doar tehnică și formule universal valabile, cum predică unii, ci mult mai sigur, afirmarea notelor de substrat al vieții popoarelor, lăsate prea mult pradă întîmplărilor și deciziilor de moment în istorie. Este și motivul pentru care, ca jurist și istoric, m-am îndreptat spre acel spirit justițiar în istorie, dacă se poate spune așa, dornic să arăt, așa cum au arătat și înaintemergătorii noștri, dar n-au fost ascultați, că noi, românii, avem un loc aparte în devenirea fenomenelor istorice. Dacoromanitatea noastră nu e o invenție a nimănui. Ea ne spune că traco-geto-dacii aveau o lume a lor, un sistem de viață, o ordine lăuntrică în spiritualitatea lor, atunci cînd cucerirea romană a devenit o realitate. Aveau, acești traco-geto-daci, idealuri de viață și aspirații concretizate în forme materiale ce vin din neolitic, și mai departe, fie că ne gîndim la „Tăblițele" de la Tărtăria sau la „Ginditorul" de la Hamangia. Străinii au avut grijă să exploreze emisia de semne a acestor creații și le-au dat atenția cuvenită, chiar un Tomaschek, așa cum arată și iluminatul Pârvan în „Getica" sa.

— Atunci cum vă explicați rezervele unora față de tendințele mai adînci de evaluare a spiritualității noastre arhaice, traco-geto-dace ? De unde provin aceste rezerve și care poate fi înțelesul lor ?

— Nu voi merge prea departe. Voi spune însă că pe lîngă moștenirile noastre materiale străvechi, avem și moșteniri psihologice mai noi, de un veac încoace, care au devenit, de fapt, complexe psihologice de inferioritate. Stăpînirile care s-au abătut asupra acestui binecuvîntat pămînt românesc au avut grijă să îngroașă și să întărească limite psihologice ale acestui complex. În parte au reușit. Așa s-a creat imaginea despre omul simplu al acestui pămînt, considerat un neputincios și un nechemat la rosturile vieții istorice și sociale. Marele paradox e acela că tocmai acest om simplu, iobag sau țăran liber, a susținut, după ce a creat, cea mai înălțătoare civilizație, petrecută în crestăturile stîlpului de lemn, în tulburătoarea asociere a culorilor din portul popular, în freamătul răsfrînt de chemarea metafizică a baladei sau a cîntecului, respectiv, în tot ce poartă pecetea originară a unui epos.

— Altfel spus, înțeleg că pledați pentru readucerea la viață a originilor. Pledez și eu pentru o filosofie a originilor, care trebuie scrisă și care ne spune că zestrea noastră dintîi pulsează în memoria nescrisă a veacurilor de legendă, de mit, de datini și obiceiuri, alcătuind un complex de viață inimitabil, de valoare universală. Ce adevăruri credeți că poartă acest inimitabil mod de viață în cultura românească ?

— Aș spune că popoarele mici au destine mari, prin acel inedit al culturii lor materiale și spirituale. Mai mult, cred că popoarele mici se apără prin cultură. Eposul românesc nescris, la care s-au oprit un Eminescu, Hașdeu, Iorga sau Blaga, explorînd din el mitul, înțelepciunea cuvintelor bătrîne sau motivele filosofice ale creației, ne stă pavăză dreaptă pentru orice intenție de viitor. Noi nu putem intra în universal decît prin nota umanistă și universală a creațiilor acestui pămînt. Au dovedit-o Brâncuși, Enescu și același Blaga, întorși spre acel „strat al mumelor" în găsirea notei noastre proprii în universalitate. Există astăzi o sete de originar. Mai mult ca oricînd. Ea este explicabilă, dacă vrem să acordăm tuturor națiunilor dreptul la identitatea lor proprie, pe care veacurile trecute n-au luat-o în seamă suficient. Unele popoare duc azi și lupte armate pentru teritorii legendare, nu doar pentru impunerea spiritualității lor. Să privim cu ochii deschiși aceste lucruri. E greu să mai trecem peste ele, căci se impun. De aici și alarma falsă a unora care cred că reabilitarea modernă a tradițiilor culturii înseamnă un regres, sau că ea ne-ar împinge spre preocupări mărginașe. Consultați enciclopediile de azi care au apărut în zeci de tomuri și care explorează mitologia, credințele și tradițiile, fie că e vorba de cultura sud-americană, senegaleză sau iudaică. Totul trebuie cunoscut. Și cred că e bine așa, fără justificări pentru unii și restricții pentru alții. Căci de la aceste restricții încep discriminările și tendințele de supraevaluare a unor culturi, în raport cu altele, și tot de aici începe nevoia de dominație și „rasismul"; ca să zic așa, în cultură, tot atît de periculos ca cel politic, de tristă amintire.

— Să depășim, dacă vreți, discuția despre noi, în dorința de a afla ceva despre prezența dv. în conștiința europeană. În ce constă acest europeism ?

— Nu-mi aparține formula „europeism", dar îmi aparține continuarea unor eforturi în promovarea și înfăptuirea acestuia. De la preocupările mele de marketing, în diferite capitale, nu numai europene, pînă la „Parlamentul european", există aceeași constantă preocupare pentru destinele bătrînului continent. Voi spune că, în acest sens, „Fundația Drăgan" organizează, anual, simpozioane dedicate spiritualității traco geto-dace în aria culturii europene. Anul trecut am organizat la Roma, Milano și Torino simpozionul **Eminescu**, cu participare europeană. Publicațiile tipărite de Editura Nagard corespund intențiilor de mai sus, ele mijlocesc acțiunea europeismului.

— Reveniți mereu și mereu în patrie.

— Sînt bucuros că puterile mele sporesc de cîte ori ajung în teritoriile sufletești de aici, aici unde oamenii acestui pămînt au o filosofie a lor. Nu din conjunctură, ci convins de acest adevăr, vă voi spune că anul trecut, la pierderea iubitei mele mame, Cornelia Murariu Drăgan, redactorul șef al revistei „Flacăra" — poetul ales, Adrian Păunescu — mi-a trimis o telegramă de condoleanțe, în care scria : „În doliul care vă înfășoară, rămîne încă țara, cea pe care nădăjduim să n-o pierdeți niciodată". Iată exprimată o filosofie. Orice comentariu e de prisos.

Convorbire consemnată de VASILE VETIȘANU ■

Cronica șoselei

Care e vina lui Mihăiță și a surioarelor lui?

Auzindu-l și văzindu-l pe prof. dr. docent Victor Ciobanu la radio și la televizor, vorbind atît de calid și de competent, atît de limpede și de convingător, încerci mai întîi un sentiment de mîndrie, asociind acest mare suflet cu alte nume de imens prestigiu care slujesc cu pasiune și dăruire poporul, sănătatea noastră, nume care au dus faima medicinei românești pe întreg globul.

E greu de înțeles cum, totuși, oamenii care au la dispoziție toate mijloacele de informare în masă, plus spitale, policlinici și alte instituții medicale, să ignore pînă într-atît toate eforturile pe care, de fapt, nu numai medicina, ci societatea le face în folosul lor direct.

Cazul lui Nicolae P. nu e din păcate singurul. La 56 ani obține permisul de conducere, după repetate încercări. De! Așa-i cînd înveți pilotajul la vîrsta asta, vor spune unii. Da, e adevărat, e mai greu și cu reflexele și cu vederea și cu rezistența la repetarea unor manevre și cu nervii și cu... tot!

Dar cînd ai obținut acest mic, dar atît de rîvnit cartonaș roz, tu, omule, tu Nicolae V., pe umerii căruia apasă, din momentul primirii acestui drept, o imensă responsabilitate socială și în a cărui fișa medicală este consemnat lapidar, precis „Hipertensiune arterială oscilatorie" și ai peste o sută de kilograme greutate, la nici un metru și cincizeci și cinci înălțime, de ce nu iei măsuri în spiritul recomandărilor marelui nostru binefăcător, ce se numește prof. V. Ciobanu, recomandări proliferate de fapt prin mii de alte căi, inclusiv prin sfaturile slatetizate, pe care ți le dă repetat medicul policlinicii unde ai sus-menționata fișă?

S-ar zice că lucrînd în domeniul alimentației publice, fiind tot timpul tentat să guști fel de fel de bucate și licori și asta vreme de 30 și ceva de ani, lui Nicolae i-a fost greu dar nu imposibil să țină regimul alimentar cuvenit. Cert e că N.V. avea un adevărat cult pentru mese copioase, pentru chiolhanuri. El nu avea liniște, pînă ce nu era literalmente înconjurat de toată gama de farfurii și de sticle (nu goale bineînțeles).

Cu trecerea anilor linia grafic[illegible] ce consemna consumul de licori de către N.V. mergea tot mai sus.

A doua lui nas[illegible] născut din momentul ce a început să guste satisfacțiile ce i le dă pilotarea mașinii. Experiența extrem de redu[illegible] șoselele vinovate, ceea ce nu prea avea el de[illegible] pentru sine, care nu-i mai permitea, o dată ce ieșea din Capitală, să[illegible] pe[illegible] de la Jim Clark[illegible] Nicolae să le descopere toate tainițele volanului.

Timpul le-a[illegible] cu[illegible] din cap[illegible] vorbă, la fiecare prindere noastră de[illegible] publice, nu s-a mai pomenit așa ceva. Să-ți solicite șefu mașina și tu să-l refuzi. Nu știi că la noi e un fel de programare nescrisă? Fiecăruia îi vine rîndul, o dată la două luni, să înmoaie frumușel șefului cheile de la mașină, cu plinul făcut?"

„Uite că n-am știut de rîndulala asta abuzivă. Eu la pensionar consider de autoturism. Dar nici pe viitor n-am intenția să i-o împrumut. Și cu asta am pus punct".

Alta din marile plăceri ale lui N.V. era vizitarea meleagurilor natale. Firească pentru orice om dorința de a revedea locurile unde s-a născut și a crescut. În cazul lui Nicolae acest contact periodic cu mama natură avea o nuanță oarecum specifică. Dispunînd de o sculă atît de eficientă ca mașina, posibilitatea de a-și vedea rubedeniile se dubla, se tripla, iar aria de cuprindere a localităților din zonă creștea și ea în aceeași proporție. Vizitele se făceau cu temei, nu formal. Dacă într-o comună avea cinci neamuri, asta însemna 5 mese consistente, bine stropite cu vin negru (așta, zicea Nicolae, că-i face lui bine) și cu numeroase orătănii sacrificate. Cum datorită specificului serviciului 3 zile lucra și cinci era liber, și cum locurile natale nu erau chiar așa departe de municipiul unde muncea, avea posibilitatea să facă destule vizite. Într-un turneu de 3 zile, de pildă, a vizitat o duzină de familii. Nu numai rude, ci și cunoscuți, vecini. Peste tot s-au tăiat orătănii, s-au umplut carafele. Se bucura de simpatie. Nicolae era peste tot primit cu brațele deschise.

„Măi, Nicule, eu nu-s invidios pe tine că tragi cîte 5—6 chiolhanuri pe zi, da cu tensiunea și cu diabetul tău depistat recent ce te faci?" Întrebare pusă de un coleg de serviciu, la care Nicolae a dat un răspuns pe cît de scurt, pe atît de clar (nu lipsă la fel de înțelept) „Odată și-odată tot o să mor, măcar să mor sătul".

Așa, de fapt, s-a și întîmplat. Pe cînd se întorcea dintr-un turneu gastronomic [illegible] toate recordurile (13 mese „înșirate" fiecare de cel puțin 3 ore, gustări de dimineață și cîte dintre mesele de lapte) Nicolae, rulînd cu viteză, mult peste cea impusă de curbele, rumpele, ingustările de drum, șoseaua moderna ce nu mai cunoaște întrerupere, a pierdut controlul asupra mașinii și a intrat într-un pom. Skoda s-a făcut praf. Șoferul și cei patru ocupanți (soția și trei prieteni) au murit pe loc. Acul vitezometrului s-a oprit la 112 [illegible] oră. Rula pe o porțiune dreaptă de [illegible] kilometri. Nu s-a putut stabili, a adormit la volan, a suferit un atac de cord!? (Unii medici înclină spre o atare ipoteză. Nu afirmă însă nimeni cu certitudine).

Singur e însă că în sîngele lui N.V. nu s-a găsit deloc alcool. Și rudele vizitate [illegible] cu, cu 24 de ore înainte de plecare, nu a gustat nici o picătură de vin sau altceva. A plecat la drum, însă înnoptînd după masa de prînz care a început la 12 și s-a terminat la 4 d.a.

Nicolae ajunsese în ultimul timp la 115 kilograme greutate. Cu două zile înainte [illegible], tocmai cînd era instalat la masă la o rudă, l-a iritat la culme un vecin, care a adus vorba de bolile de nutriție „Ce viață rațională, mă ilie? Na, că bazaconiile astea au ajuns și la țară". Apoi, deodată, a trecut la viitorul copiilor. „Am trei copii care anul ăsta dau treapta, unul, Mihăiță, pe a doua, și fetele, Angela și Victoria, pe prima. Nu-mi fac probleme. Știu, bine! Nu, îl fac piculo pe toți la mine la restaurant. Și uite că nu mai poți dormi din cauza bolilor de nutriție, făcîndu-mi de fapt mie aluzie că-s obez. Fă bine și mai adu niște „motorină", nu vezi că e pe terminate!"

Cred că prezența unor medici pe șoscle la punctele filtru (există o oarecare experiență în acest sens) ar fi mai mult decît salutară. Să le explice ei, cei mai competenți, șoferilor, ce înseamnă și ce urmări poate avea acest cocteil periculos dintre volan și tot felul de boli cronice „colecționate" de șoferi, care pun în pericol nu numai viața lor, ci a întregii colectivități. Și o întrebare pe care o pun cei ce l-au cunoscut pe N.V.: Ce vină au cei trei adolescenți că au rămas fără tată și fără mamă tocmai cînd au nevoie de mai multă îndrumare?

VICTOR BEDA ■

Un copil acuzat doar pe... prezumții

Acuzațiile curg precum o apă care a rupt stăvilarul: din partea casei de copii, din partea comisiei [illegible] pentru ocrotirea minorilor, a tătălui... Se reiau uncle pe alteie, se întregesc, lipindu-se, pe alocuri, „floricele"; pentru ca asupra cazului Lucian Fieraru să nu mai existe nici un dubiu. Minorul — se subli[illegible] — nu mai toate rațiunile și cauzele [illegible] apucăturile unui recidivist, fură din magazine comerciale, din piețe, [illegible] cîteva [illegible] de[illegible] [illegible] cu alte elemente [illegible] acasă, adus de [illegible], [illegible] tot ce se poate fura, bani, pături, obiecte... Trei afli la rînd apare înscris la Casa de copii școlari nr. 7, în cataloagele școlii III, dar de fapt el nu a stat în casa de copii, ci pe la rudele din București, și provincie făcînd naveta București — Focșani. Trei ani la rînd este declarat astfel repetent în clasa a V-a. Este un pericol cert pentru ceilalți doi frați mai mici înscriși la aceeași casă de copii, influențează negativ întregul colectiv. Iată de ce propunerea schimbării formei de ocrotire din casa de copii școlari, în grup școlar special din sistemul Ministerului Muncii (altfel spus, un fel de școală de reeducare), pare a fi, în această situație, singura salvare. El, Lucian Fieraru intră, prevăzut de lege penală, dar nu răspund penal, sau sînt expuși să săvîrșească asemenea fapte. Numai că nimeni nu a ținut cont că uneori tiparul mănușit poate să fie mai nimerit decît un lemn! Cel puțin acum o astfel de măsură ar însemna, pentru Lucian, o a doua rostogolire a lui, ruperea unui echilibru pe care cu greu și l-a reciștigat abia în ultimul an.

— Sînteți tatăl copilului, știți deci mai bine decît oricine. A furat vreodată?

— De furat, n-a furat! Asta mai lipsea! Eu pentru comportarea lui îl acuz. A pierdut 3 ani pentru că surorile mele l-au ocrotit, i-au deschis ușa cînd nu trebuia, în loc să-l fi trimis la școală.

— Surorile vă acuză pe dv. că v-ați îndepărtat toți 3 băieții de lîngă casă.

— Împins de nevoie am făcut-o. Mama lor l-a născut cu aproape 4 ani în urmă. De atunci n-a mai dat nici un semn de viață, nici un ban n-a trimis din cei 700 lei lunar pe care trebuia să-i dea copiilor ca pensie alimentară. Are și o condamnare de 1,6 ani pentru treaba asta, însă nu l se dă de urmă. Eu am văzut-o acum cîteva luni de zile, la Călărași. Lucra la Vinalcool, la îmbuteliere, ca zilieră. Cum de nu i-au dat de urmă cei de la miliție, nu pricep. Pentru copii m-am dus să stau de vorbă cu ea. A invocat însă că lasase mîncarea pe foc și a dispărut.

— Ce-i reproșați, totuși, lui Lucian?

— Comportarea lui, v-am spus! Am vrut să-l aduc în familia mea cînd am văzut că nu se acomodează în nici un fel la casa de copii. L-am scos de acolo și l-am înscris la Școala 36 de aici, din cartier. N-a vrut să știe, influențat tot de surorile mele.

— De la Școala nr. 36 ni s-a vorbit frumos despre Lucian. E un copil cuminte, liniștit, fără probleme. Doar cîteva întîrzieri la ore firești, am zice noi, știind cum că vine tocmai din Șuica pe Giurgiului. Cînd ar mai avea timp să și vagabondeze?

— Trebuie să recunosc că în ultimul timp vine pe acasă mai des, că ne vorbește frumos, își face lecțiile în liniște. N-am nimic cu el cînd îl văd așa.

— Atunci de ce ați cerut tocmai acum internarea lui la o școală de reeducare?

— Ca să se facă om! El, tovarășul, a băgat zizania între mine și surorile mele. El e mărul discordiei!

— Sînteți directorul Casei de copii nr. 7 de foarte mulți ani. Aveți deci multă experiență, tovarășe Dan Hăjulescu. Care-i punctul dumneavoastră de vedere în ce-l privește pe Lucian Fieraru?

— Personal nu sînt de părere că trebuie încredințat unei școli de reeducare.

— Cum se face deci că ați propus de două ori internarea lui într-un astfel de grup școlar special al Ministerului Muncii?

— Pentru că eforturile noastre privind școlarizarea lui au rămas fără rezultat 3 ani la rînd. Acesta a fost și motivul pentru care în anul școlar 1981—1982 l-am aranjat, fără forme legale, reînscrierea lui la o altă școală — nr. 36. E un punct cîștigat faptul că aici s-a stabilizat, avînd frecvență bună, notele, în cea mai mare parte, și ele bunicele.

— Pe ce bază a fost acuzat Lucian că fură din magazine, din piețe, de acasă, că cerșește, altfel spus, pe ce considerente l-ați băgat în tiparul micului delincvent?

— S-a pornit de la prezumția că un copil care nu are unde să stea — tatăl neprimindu-l acasă — trebuie să mănînce pe undeva...

De la o prezumție s-a întocmit un dosar. Un dosar care înseamnă viața unui copil.

Iată de ce credem că trebuie studiată cu multă atenție de către comisia municipală de ocrotire a minorilor propunerea celor 3 mătuși de a se încredința uneia dintre ele minorul Lucian Fieraru și a nu se da curs dosarului de trimitere la o școala de reeducare.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Erori contra valorii, erori contra moralei

Examenul

În luna și anul cînd împlinea 16 ani (s-a născut la 10 iulie 1965, Valentinei Donner, aflată la porțile destinului, nu i s-a dat voie să pătrundă dincolo de poarta la care a bătut, pe care și-a ales-o, spre care a sperat și visat nu pur și simplu contemplativ ci muncind. I s-a arătat alta, prin care a fost împinsă contrar voinței ei.

După ce a terminat opt clase generale, a candidat și a reușit la Liceul pedagogic din Timișoara, orașul său natal. Pentru că știa foarte bine de-atunci ce vrea să facă în viață, ce vrea să devină, și profesează, să slujească. A depus (conform instrucțiunilor M.E.I.), încă de-atunci, o opțiune scrisă pentru profesia de ÎNVĂȚĂTOARE. (Opțiuni, se spune, mai mult orientative pentru școală, pentru a dirija preferințele și aptitudinile elevilor și în funcție de necesarul de cadre pentru învățămînt al județului). Opțiune deci nu definitivă, dar foarte importantă. A venit și momentul decisiv: examenul de admitere în clasa a XI-a. Alături de alți 23 de colegi, Valentina își menține opțiunea (așa cum reiese din „Fișa de înscriere", sub semnătura sa și cu recomandarea școlii, în funcție de aptitudinile și înclinațiile dovedite în primele două clase de liceu). O înscrie cu litere mari, frumos desenate, trădînd dragoste și speranță: ÎNVĂȚĂTOARE. Total: 24 opțiuni pe 18 locuri. Emoții. Concurență. Susține examenul (scris și oral). Se calculează mediile intermediare, se desfac tezele, se finalizează notele. Valentina Donner întrunește 7,57 și este penultima, a 17-a. Deci nivelul a fost foarte ridicat, elevii au muncit pe rupte. Ultima din grupa reușiților la învățători — colega sa, Elena V. Dur, cu 7,44. Dacă s-ar fi respectat Normele de admitere, în speță punctul 18 al Instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului de admitere în clasa a XI-a de liceu (broșura apărută în preajma sesiunii din vara lui 1981) totul ar fi fost în ordine, legal, normal, moral. Ar fi intrat cei mai buni, întrucît, iată cum glăsuiește respectivul articol: **„Admiterea candidaților în clasa a XI-a de liceu se face în ordinea descrescîndă a mediilor finale de concurs și în limita numărului de locuri planificate pentru fiecare profil. La profilurile prevăzute în anexa nr. 4, media finală de admitere nu poate fi mai mică de 5,00, cu excepția profilurilor pedagogic, muzică, arte plastice și decorațiuni și coregrafie la care această medie nu poate fi mai mică de 6,00.** (La Liceul pedagogic din Timișoara, toți candidații, indiferent de opțiune — învățători sau educatori pentru învățămîntul preșcolar — au întrunit medii peste 6, cea mai mică, fiind chiar 6,00. Nu știm cum ar fi putut fi altfel din moment ce pentru clasa a XI-a existau tot atîtea locuri cîți elevi au absolvit clasa a X-a și au intrat la început în clasa a IX-a, și din moment, ce la acest profil nu pot concura decît absolvenții ai treptei întîi tot ai unui liceu pedagogic, cum prevăd respectivele instrucțiuni!). Cum concurența determinată de opțiuni a fost numai pentru grupa învățătorilor, în mod... automat (dar nu și firesc, cine mai poate fi stimulat pentru secția de educatoare, din vreme ce, tot ceea „ce cade" de la prima grupă ajunge aici!?!) ocîlații au ocupat celelalte 18 locuri, adică ar fi trebuit să le ocupe. Apare însă... „o ciudățenie", i s-a zis: din cei trei băieți (și singurii existenți în clasă) care au optat pentru „învățători", doi întrunesc medii sub 7,44: Lateu Dorel cu 7,13 și Antoni Ionel cu 6,69. Băieți — educatori de grădiniță? Directoarea, prof. Margareta Oclișan, se adresează inspectoratului școlar județean, tovarășul inspector general Vasile Bolog.

Verdictul

Tovarășul inspector școlar general Vasile Bolog, de la înălțimea funcției sale cu putere de decizie și, iertată-ne fie spusa directă, a prejudecăților sale (masculine!) decretează ca, „în mod automat", ultimele două eleve din lista învățătorilor să fie trecute la educatoare iar cei doi băieți să fie aduși în locul acestora (adică mai în față, pe nemeritate). Și gata, totul s-a rezolvat!

E drept? E moral? E echitabil? Atunci ce rol a mai avut concursul? Atunci ce rol mai are regulamentul și metodologia examenului de admitere? Se pare că nu și-au pus asemenea întrebări nici mai sus, cadre din Ministerul Educației și Învățămîntului, unde s-a adresat de numeroase ori tatăl elevei Donner Valentina, răspunzîndu-i-se ca și redacției noastre că **„situația este definitivă. Nu este nici o greșeală".** În numele a CE dăm asemenea verdicte? În numele unei prejudecăți ridicate la rang de tradiție?!? Fetele au muncit, au învățat, au transpirat. (A se vedea și situația lor școlară din clasa a XI-a care e bună.) La începutul de viață, la o vîrstă a cimentării fundamentalelor convingeri și sentimente, se lovesc brutal de zidul unei nedreptăți. Chiar nu contează pentru cei meniți să promoveze o înaltă pedagogie socială?! Șocul n-a trecut încă; una dintre ele, în toamnă, a pîndit o lună și jumătate ușa cancelariei, întrebînd dacă n-a venit de la minister, de la București (unde tatăl ei a întreprins numeroase audiențe și a depus numeroase memorii, care toate ajungeau la același om, omul care a spus NU, validînd eroarea de la Timișoara), un răspuns drept, care s-o repună în DREPTUL ei. Dar n-a venit!

Cercul vicios al instrucțiunilor

Și în răspunsul dat redacției noastre la memoriul lui Donner Constantin pe care l-am trimis, în speranța unei reanalizări a situației și corectarea greșelii (a fost întotdeauna nobil să corectăm greșelile chiar și în istorie), se precizează că **„aplicîndu-se acest procedeu legal, eleva Donner Valentina a trecut, în mod automat, la secția educatoare"** (adresa nr. 11 299/2 aprilie 1982). Care procedeu legal? După care lege? În convorbirea noastră la minister cu tovarășul director al Direcției învățămînt liceal, tehnic, profesional, ing. Gheorghe Rusitoru, ni se reliniază faptul că nu există în tradiția învățămîntului românesc și în practica mondială educatori de grădiniță bărbați. Și că în Legea educației și învățămîntului s-ar face precizarea că în învățămîntul preșcolar nu pot lucra decît femei. De ce? Legislația este întotdeauna perfectibilă în funcție de noile realități sociale survenite, precum subliniază deseori conducătorul partidului și statului nostru.

Legea învățămîntului nu spune să nu respecți valoarea! De ce respectivii elevi nu au fost redistribuiți la alte licee, în alte profiluri foarte potrivite pentru băieți, unde au rămas locuri neocupate, cum aceleași Instrucțiuni de admitere în treapta a II-a glăsuiesc? Pentru că Liceul pedagogic timișorean rămînea cu două locuri neacoperite și așa pentru că aceste instrucțiuni, cu valoare de lege, sînt pline de imperfecțiuni, de imprecizium, de cercuri vicioase. Nu cuprinde nici o precizare cu privire la admiterea unui anumit procent de fete și băieți la acest profil de liceu (cum se petrec lucrurile pentru mine-petrol-geologie și pentru marină), nu dă posibilitatea selecției (fapt pe care l-am semnalat mai sus), nu precizează rolul exact al opțiunii elevilor și multe altele...

Deci: nu putem face băieți educatori de grădiniță (deși îi putem face învățători capabili să predea la clasa întîi cu elevi de 6 ani, care pînă nu demult reprezentau grupa mare la preșcolari) în timp ce putem face (și istoria noastră de 30 de ani încoace demonstrează și probează acest adevăr, posibilitățile și capacitățile lor) femei-electroniști, femei-șoferi, femei-betoniști, femei-sudori, femei-metalurgi, femei-macaragii, comandanți de vas, piloți, miniștri.... meserii și profesii socotite (prin tradiție) doar masculine! Militîm să avem bărbați învățători, cînd atîtea meserii și profesii... masculine sînt deficitare?

Cine ne dă dreptul să operăm eronat în destinele copiilor noștri? Dacă pe Valentina și pe Elena nu le chemau Donner și Dur și le chemau Bolog și erau fiicele tovarășului inspector general sau ale tovarășului director din minister? Li s-ar fi întîmplat la fel? Cine corectează (căci, în numele eticii și moralei noastre trebuie corijată) această eroare cît mai e timp? Și mai e timp, fetele pot da examenele de diferență pentru disciplinele de strictă specialitate. Și mai e și posibil, întrucît precum tovarășa directoare ne informează, în urma unor recente realități apărute în județ, la ora de față cerința — în Timiș — e mai mare la capitolul învățători decît la cel de educatori. Așteptăm răspunsul conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului.

CICI IORDACHE ■

Întîmplări adevărate

Sunase clopoțelul, copiii toți erau în clasă, numai el lipsea. Colegul lui de bancă încercase tocmai să se strecoare afară să-l cheme, dar chiar atunci intra și profesorul de fizică. Le era și diriginte. Nu-i mai rămînea decît să-i scoată niscaiva calete pe bancă, mai mult așa, de parcă ar fi fost și el acolo. După vreo zece minute apăruse și el. Toată clasa izbucnise în ris. E drept, nu arăta prea grozav. Era cam sfrijit, iar părul, numai bucle, aproape îi acoperea ochii verzi ce iscodeau în jur cu teamă. Era îmbrăcat curat, dar hainele îi erau cam mici și în plus, purtau semnele unor împunsături de ac stingace. Fără să spună un cuvînt, se așezase în bancă. Din nou, hohotele de ris ale colegilor se revărsară, căpătînd în adîncul ființei lui rezonanța dangătelor de clopote stîrnite. Fără voie, își amintise de învățătorul blînd și bun de care se despărțise de vreo doi ani. Oare ce-ar fi spus văzîndu-l acum ? Dinsul îl înțelegea și poate că... Glasul ironic al profesorului îl fulgerase, curmîndu-i orice gînd : „Ai mai vîndut vreun ceas, creva ?"

Atît a trebuit ; era exact ce așteptaseră băieții ! În amuzamentul general, copilul se ridicase respectuos, privindu-și cu capul plecat caietele. Obrajii i se îmbujoraseră. O lacrimă i se prelinse, poposind pe un caiet îmbrăcat cu grijă. Încercase să și-o ascundă, străduindu-se să zîmbească, dar nu reușise. Din nou, nu rostea nici o vorbă. Înțelesese că era compromis din clipa cînd milițianul, văzîndu-l pe stradă că vinde un „Doxa" pe cîteva sute de lei, îl aduse la directorul școlii...

Ceea ce îl determinase pe omul legii să considere că are de-a face cu un bișnițar versat era, pentru moment, tocmai faptul că micul contravenient nu încercase să o ia la sănătoasa. Totuși, ciudat, nici nu se rătăcise la el cu obișnuitul zîmbet obraznic însoțit de „ce-ai cu mine, nene?" Directorul însă îi trăsese o săpunească zdravănă și îi ceruse să vină imediat cu unul dintre părinți. Or, asta era imposibil. Atunci, băiatul hotărîse să nu mai vină la școală, dar gîndul acesta îl îngrozea. Venise totuși.

...Doar colegul lui de bancă nu rîdea. Se frămînta de parcă ar fi dorit să spună ceva. Brusc, se ridicase și el în picioare, dar ochii copilului îl fulgeraseră cu oarecare asprime. Înțelesese că trebuia să-și respecte jurămîntul făcut cu o zi înainte. Se așezase tăcut. Și oricum, nu avea șanse să-i convingă pe cei din jur, că băiatul de-alături încercase să-și vîndă ceasul primit de ziua lui, cu gîndul bun de a-l duce la București, mamei, la spital, o prăjitură care știa că-i place mult. Și nici unul dintre cei doi nu putea ști atunci că, din acea dimineață, truditei mame nu-i mai plăceau prăjiturile.

Risetele se potoliseră. Începuse ora de fizică.

CONSTANTIN BALACCIU ■

NOTĂ — Întîmplarea a avut loc într-un oraș de pe malul Dunării.

Șoseaua

Cînd m-am născut am dat cu ochii de o șosea — șușă cum i se spune la noi, la Pojogeni, cu accentul pe ultima literă și cum pronunțau bătrînii noștri, bolnavi de sărăcie, ieșind în poartă și întinzînd degetul spre capătul ei cel de sus : „n-am ce să-ți dau decît șușaua, du-te !"

Șoseaua era atunci un fel de salvare. Prin ea puteai ieși oricînd în lume și mie mi se părea nu numai promițătoare și plină de speranțe ci și extrem de frumoasă, cu șanțuri care înfloreau primăvara și cu tot felul de pomi înlocuiți azi cu stîlpi de înaltă tensiune. Prin acei pomi eu am aflat întîia oară gustul merelor, al dudelor și al perelor pădurețe, mult mai dulci atunci decît perele altoite, înnobilate de azi, iar prin șosea am aflat mările și oceanele, fiindcă ea nu avea sfîrșit : „du-te unde-ai vedea cu ochii", mări și oceane descrise de mama și de tata pe care ei nu le văzuseră niciodată. Dar eu le știam încă de pe atunci din ochii lor și din cei ai șoselei. Fiindcă, așa cum știi și tu, șoseaua avea ochi, ochi mari și cumva albaștri, pe care ni i-a dat nouă. Era o șosea de țară și cine se ținea de ea era un om de țară.

Pe urmă n-am mai dat multă vreme pe acolo, fapt pentru care îmi aduc un repros fundamental. Am văzut în țară tot felul de șosele, cele mai multe, mărturisesc, excepționale, unele de rang european, unele de o rară frumusețe pe care eu însă n-am mai mers pe jos ci cu mașina. Și m-am gîndit să merg și pe șoseaua mea de odinioară tot cu mașina și am văzut cu ochii mei drama.

Șoseaua pierise. Nu e vorba de nici o metaforă, șoseaua dispăruse, aș zice, cu desăvîrșire, fiindcă n-aș mai fi putut s-o străbat nici măcar ca odinioară, descult. Și m-am întrebat : „Ce s-a întîmplat cu șoseaua mea ?" Îți voi spune imediat. Dar mai înainte trebuie să-ți povestesc o întîmplare : cînd cineva de pe la noi voia să-și facă o casă în satul meu Cerătul de Pojoreni, nume princiar, se gîndea, întîi și întîi, la temelie. Acest zid de început se „întemeia" cu piatră mare și rotundă de rîu găsită cu greu, departe, pe apele mari de pe acolo, Blanița sau Gîlortul, adusă cu trei, patru sau chiar cinci care luate cu ajutor — adică te obligai să te duci și tu cînd ar fi fost nevoie cu carul tău la ceilalți. Să te conving, am să-ți spun că sînt la noi case cu temelii din piatră de rîu care datează de peste o sută de ani. Bineînțeles că ele sînt destul de rare, fiind înlocuite de altele noi, dar nu prea departe, la Curtișoara, există un muzeu care rivalizează cu Muzeul satului din București în care poți vedea clădiri rurale cu temelii din piatră de rîu cu virste dintre cele mai străvechi.

Ei, bine, ce vreau să-ți spun ?

Drama și mirarea mea constau în faptul că dacă pe timpul copilăriei mele această piatră de rîu, din care s-ar fi putut face (și s-au făcut !) cetăți și cule oltenești de lungă durată, o găsim astăzi aruncată, pur și simplu, pe șoseaua satului meu, răspunzîndu-se unui plan de „pietruire" aberant.

Am rămas încremenit ca și piatra de care vorbesc.

Străvechea șosea a satului meu, care se spune că a fost făcută și prin tragerea unei brazde cu un plug de lemn (oricui roman !), pe care eu alergasem cîndva cu gîndul, dar în primul rînd cu picioarele a devenit acum inaccesibilă.

Pe mijloc și pe margini e plină de pietroaie, unele înalte chiar cît roata mașinii. Și m-am gîndit : unde le-au găsit „pietruitorii" ? Cum au făcut rost de ele cînd pe vremuri nu le întîlneai decît ca ceva foarte de preț ? Și dacă le-au găsit cineva avut ideea să le arunce de-a dreptul pe șosea, în așa fel încît să nu poți trece pe acolo nici cu bocanci de alpinist ? Cineva fost atît de orb încît să nu fi putut face deosebirea între pietroaie și pietriș ?

Addénda :

satul meu aparține de orașul Tg. Cărbunești, județul Gorj.

VASILE BARAN ■

Tensiune la ortopedie!

Spitalul clinic de recuperare din Iași, unul dintre cele mai mari și mai moderne de acest fel din țară, numără 6 secții, 521 de paturi și 35 de medici. O adevărată „uzină de recuperare umană", care, de-a lungul anilor și-a cîștigat un bun renume prin „eficiența" sa în acest domeniu, la care au contribuit, în egală măsură, atît înalta specializare a cadrelor medicale, cît și dotarea de excepție.

Dar, din păcate, nu despre performanțele acestui spital scriem acum, ci despre o anume atmosferă instaurată aici de mai bine de doi ani, păgubitoare pentru bunul mers al unității, atmosferă pe care nici unul dintre factorii îndreptățiți și obligați s-o înlăture n-a reușit s-o facă, deși încercări se pare că au existat.

Noi ingine am ajuns la Spitalul clinic de recuperare din Iași în urma unuia din numeroasele memorii plecate spre Capitală, care cereau cu îndreptățire să se facă ceva în privința instaurării ordinii și echității în secția de chirurgie ortopedică. „Șeful secției, dr. Paul Trosc, afirma semnatarul scrisorii sosite la redacție, medicul principal ortoped Gavrilă Herescu, are un sistem defectuos de organizare și conducere a secției, nețnînd cont de instrucțiunile Ministerului Sănătății și de legile statului (...) Întreține o atmosferă de familiarism și prietenie cu dr. Grădinaru Iulian, medic specialist urolog (și mai urmează cîteva nume, n.n.), iar pe de altă parte are o atitudine insultătoare, dușmănoasă față de alte cadre din aceeași secție (și se dau tărăși cîteva nume, n.n.)".

Să ne oprim aici. În primul rînd pentru că memoriul numără opt pagini dactilografiate și apoi fiindcă, în urma propriilor noastre investigații, ne-am dat seama că tensiunea existentă la ortopedie întreține discordia și caracterizează întreaga atmosferă din spital. Există astfel două „tabere", fapt pe care nu-l mai contestă nimeni, ce lucrează oarecum asemănător, reclamînd tot timpul și la toate forurile, doar, doar se va găsi cineva să pună piciorul în prag. Dar nici Direcția sanitară a județului, nici Ministerul Sănătății nu s-au hotărît să facă ceva în acest sens, dovadă că și astăzi lucrurile stau la fel ca în 1980, cînd au apărut primele semne din care reieșea că aici este ceva în neregulă.

Directorul spitalului, dr. Ștefan Iancu, mărturisea că momentul declanșării conflictului coincide cu numirea sa în această funcție, mai exact cu încercarea de a introna spiritul de ordine și disciplină în cîteva secții unde domnea bunul plac al unor medici. Una dintre aceste secții este și cea de ortopedie, unde dr. Grădinaru Iulian opera și operează ca ortoped, dinsul avînd o singură specialitate : urologia. Cum poate opera deci un urolog ca ortoped ? Mai mult, dintr-o statistică aflată în custodia directorului (un trenchiat fie spus, un om meticulos, căruia i se reproșează în permanență că strînge hîrtie lîngă hîrtie, act lîngă act, pentru a dovedi, cînd va fi nevoie, cine știe ce lucru, care să-l disculpe pe el sau să-l acuze pe alții), statistică realizată în 1980, aflăm, de pildă, că dr. Trosc, șef secție, a operat, la acea vreme, 598 de bolnavi, dr. Grădinaru 526, dr. Popescu 297, dr. Dimitcie Radu, medic primar ortoped, 254, dr. Herescu, medic specialist ortoped, 80 și dr. Bogdan Aniței, medic specialist ortoped, cu activitate integrată în spital, pe atunci, 100. Așadar, singurul nespecialist în ortopedie, dr. Grădinaru, a operat la fel de mult ca șeful secției. Situație nefirească (constatată și de o comisie de control trimisă de Ministerul Sănătății) pe care directorul Iancu a încercat s-o stopeze printr-o decizie. Se interzicea astfel „...nominalizarea ca șef de echipă operatorie a dr. Grădinaru Iulian, medic specialist urolog. Poate fi folosit ca chirurg ajutor într-o echipă complexă sau, cînd prin natura diagnosticului, componenta urologică reclamă prezența unui urolog". Hotărîrea ni se pare dreaptă, deși dr. Trosc făcea următoarele aprecieri : „Dr. Grădinaru este un foarte bun chirurg ortoped. De mulți ani s-a format lîngă mine. Este un talent și lucrurile trebuie privite astfel. Fără discuție, o hîrtie certifică anumite lucruri, dar trebuie luată în considerare capacitatea profesională a medicului, experiența sa. După mine, contează, în primul rînd, talentul, experiența și apoi atestarea profesională". Ni se pare că talentul și experiența nu sînt incompatibile cu atestarea ca atare, dimpotrivă, ultima, lesne de ghicit, le confirmă pe primele două.

Lipsa unui statut legal, deoarece despre asta este vorba, a condus la inechități, arbitrar și nemulțumiri. Aici ni se pare că se află mărul discordiei. Desigur, nu ne trece prin minte să facem vreo legătură între faptul că la nunta dr. Grădinaru, i-a fost naș dr. Trosc și regimul de care se bucură în secție, de răbdarea și bunăvoința de care a beneficiat crescînd pe lîngă reputatul ortoped ieșean, dar este greu de crezut că șansa care i-a surîs ani de zile la rînd îi poate bucura și pe alții. Spunem aceasta gîndindu-ne la afirmația dr. Trosc potrivit căreia „dacă ar mai fi vreo doi ortopezi tineri, aș realiza o bună echipă". Dar aceștia există. Unul dintre ei este dr. Herescu, altul dr. Aniței, astăzi aflat la o policlinică. O întrebare firească : de ce nu le-a acordat dr. Trosc și acestor doi medici răbdarea și bunăvoința sa ? De ce nu i-a crescut „în meserie" cu aceeași tenacitate ?

Lucrurile se pot simplifica, întrîndu-se în legalitate. Dacă dr. Grădinaru are dreptul la o a doua specialitate, ministerul este dator să soluționeze mai repede dosarul său ; dacă nu are dreptul, același for trebuie să intervină pentru a face ordine (și pentru a re respecta această ordine) în propria grădină.

Nu vrem să încheiem fără a menționa că investigațiile întreprinse de noi sînt incomplete fără ca vina să ne aparțină. Să ne explicăm. Memoriul trimis redacției solicita și analizarea altor aspecte, cum ar fi, de pildă, situația, foarte discutată, a endoprotezărilor de șold. Nefiind specialiști, am încercat să consultăm raportul întocmit de comisia trimisă de minister, în 1980, la spitalul ieșean, comisie din care au făcut parte prof. dr. doc. Oleg Medrea, șeful clinicii de ortopedie traumatologie a Spitalului clinic Brîncovenesc din București, dr. Ioan Dinulescu, șef de lucrări la clinica de ortopedie traumatologie a Spitalului clinic municipal București, dr. Mihai Vanța, medic primar chirurg, din partea Ministerului Sănătății, și dr. H. Popescu, din partea Institutului de expertiză a capacității de muncă București. Dar, în pofida insistentelor demersuri, factori de conducere din Ministerul Sănătății ne-au refuzat această cercetare, fapt care încalcă flagrant prevederile Legii presei, privind dreptul de a se informa al ziariștilor. Are oare cineva din conducerea ministerului respectiv vreun interes aparte să tărăgăneze soluționarea problemelor ivite la Spitalul clinic de recuperare din Iași, tolerînd de atîta vreme un climat care împiedică buna mers al unității ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un transfer, ca dar de nuntă

Pe 31 iulie 1981, tînăra Klara Kalozsi, strungăriță la Întreprinderea de fier Vlăhița (Harghita), solicită conducerii unității în care lucrează să fie transferată urgent de la secția prelucrări mecanice la depozitul central de materiale, pe postul vacant de primitor-distribuitor. Motivul invocat : viitorul soț (neprilindu-i munca în turnătorie) la în primire gestiunea magaziei și ține morțiș ca ea, aleasa inimii, să fie pe același loc cu el. Altfel, demisionează... Directorul nu aprobă așa ceva. Sus, pe colțul cererii, scrie negru pe alb : „...nu se poate lua de la un loc de muncă direct productiv și trece la neproductiv ; pe acel loc de muncă liber trebuie găsit altcineva".

Nu trec bine nici două luni de la refuzul acela ferm și categoric. La insistențele șefului de serviciu Toma Pokut și a directorului adjunct, directorul Șandor Rus cedează. Prin decizia nr. 260/19 IX 1981, el dispune personal transferarea Klarei la magazia centrală pe post de primitor-distribuitor, începînd cu data de 21 09 1981, cu retribuție corespunzătoare. Semnează : directorul, șeful biroului personal, contabilul șef, jurisconsultul.

...19 septembrie e ziua de nuntă a lui Imre Gabos și a Klarei. Transferul se precipită. Din prea multă grabă, se renunță la unele formalități prealabile, obligatorii, privitoare la pregătire, la cazier, aici fiind vorba și de gestiune. Se întocmește decizia, se bagă iute într-un plic și... pentru că tot e nuntă, ar fi spus directorul cel mare : No, să-i facem și noi un mic dar !...

Și cînd petrecerea ajunsese în punctul ei culminant, adică atunci cînd muzicantul aproape că răgușise tot strigînd darul ! Să trăiască mulți ani ! ... Să trăiască ! Ce-o fi, oare, în plic ? ! se întrebau cei mai curioși dintre nuntași. Ba, cîteva femei mai guralive nici nu mai aveau răbdare. Și tuturor le-a fost dezlegată ghicitoarea : misteriosul plic alb adusese cu el decizia de transfer și angajare a miresei în noua ei muncă de primitor-distribuitor.

...Bucuria darului de nuntă n-a rezistat însă prea mult. Cei de la serviciul personal și-au adus repede aminte că mai au ceva de făcut. Că transferul cu pricina, declarat inițial ca fiind întocmit după toate canoanele, nu ar prea fi corect și legal încheiat... Că ar mai avea, pe ici pe colo, cîteva hîrtii de adăugat...

Supusă de comisia de resort la examenul obligatoriu de verificare a cunoștințelor, Klara mai mult tace decît vorbește și primește calificativul de nesatisfăcător. Cu indicația să se pregătească și să-și încerce norocul și a doua oară. Dar nu se mai așteaptă reexaminarea.

Inspectoarea principală face referat și propune ca Gabos Klara să revină, cum e corect, zice, la vechiul ei loc de muncă, la strungărie. Klara însă nu vrea. Refuză. Agitat, întregul birou de personal se întreabă : ce-i de făcut ?

Solicitat iar să intervină între lămurirea lucrurilor, „intransigentul" director dispune în scris pe referat, atenționîndu-l tot pe tovarășul Pokut, șeful de la P.I.R. : Tovarășa nu se pontează, nu se plătește, n-o primiți la lucru ! Întocmiți formalitățile pentru desfacerea contractului de muncă !

...Sfîrșit de ianuarie 1982. Situația, în loc să se clarifice, se complică și mai rău. La intervenția și insistențele aceluiași binevoitor șef de serviciu Pokut, directorul cedează pentru a treia oară. El anulează decizia de transfer și dă o nouă decizie de trecere a strungăriței, devenită între timp primitor-distribuitor, pe post de muncitor necalificat, în funcția de manipulant de materiale, cu diminuarea corespunzătoare a retribuției. Culmea ! Klara acceptă cu stoicism și acest modest post de muncitor necalificat. Acceptă să dea chiar îndărăt, fără să crîcnească, o sumă de bani pe care nu din vina ei o încasase în plus. De ce a făcut toate acestea ?

Răspunsul rămîne o enigmă...

A trebuit să discutăm mai pe îndelete cu tovarășul director, ing. Șandor Rus. Era, într-o iunie, exact în ziua cînd dumnealui împlinea un deceniu de cînd preluase conducerea prestigioasei întreprinderi de la poalele munților Harghitei, și nu mai prididea cu primitul și număratul garoafelor aduse drept prețuire de subalterni. În fața argumentelor, recunoaște că s-a pripit. S-a dovedit indecis, lipsit de fermitate într-un caz delicat ca acesta, care pune în grea cumpănă însăși soarta unei femei muncitoare.

— Vina, recunosc, îmi aparține — mărturisește el, cu amărăciune. Regret că n-am verificat personal, am avut uneori prea multă încredere în jurisconsult, în șeful serviciului P.I.R. și în alți cîțiva apropiați colaboratori de-ai mei. De astă dată, ei nu m-au ajutat, deși eu am vrut să fac un bine pentru tinerii căsătoriți.

— Ați diminuat numărul celor direct productivi...

— N-am avut încotro. N-aveam cui să încredințăm gestiunea.

— Cum ați făcut dar de nuntă o decizie de încadrare ? Tocmai dumneavoastră, cu experiența și maturitatea pe care o aveți, cu prestigiul de care vă bucurați în acest minunat colectiv decorat nu de mult cu Ordinul Muncii clasa I ? !

Omul cărunt din fața mea a abătut și tace.

Pînă și de la Klara Gabos cu greu am reușit să smulgem cîteva cuvinte.

— Ei, cum a fost cu... darul de nuntă ? o întreb.

— Apoi, n-a prea fost bine !... zîmbește ea forțat, puțin cam jenată.

— Vă convine să renunțați cu atîta ușurință la strungărie ? !

— Da, îmi convine. Că-i mai liniștit ; Nu mai lucrez în schimburi. Și-apoi, n-o să fac eu ce-o fi mai greu !

MIHAI STANESCU ■

Campioană a constanței, a seriozității și ambiției, Dinamo București a devenit, ca o consecință logică, și campioană a țării. Sincere felicitări și urări de succes în Cupa campionilor

Bravo noii campioane a fotbalului nostru, Dinamo București!

Craiova și Corvinul vor juca în Cupa U.E.F.A., iar F.C. Olt în Cupa Balcanică

S-a încheiat, simbătă, ediția cu numărul 64 a campionatului național de fotbal. Ea n-a adus, s-o spunem din capul locului, revirimentul așteptat și, de atîția ani, tot promis de F.R.F. și C.N.E.F.S., adică s-a jucat la un nivel scăzut, iar întreruperile, mai puțin sau deloc justificate, au abundat, favorizînd unele echipe, defavorizînd altele. Asupra acestor aspecte, ca și asupra altor nereguli care au însoțit și subminat maratonul celor 34 de etape, vom reveni însă cît de curînd. Să subliniem acum că, dacă din punct de vedere tehnic și spectacular, campionatul recent terminat n-a sărit prea departe de cele precedente, el a avut totuși o calitate în plus. A ținut trează atenția iubitorilor de fotobal pînă în ultimul minut al întrecerii, abia etapa de simbătă dînd răspuns întrebării cu privire la retrogradatele de pe locurile 16 și 17. Acestea sînt, de-acum se știe, „U" Cluj-Napoca (pe care au pierdut-o ultimele 10 minute ale partidei cu S.C. Bacău) și U.T.A., care vor evolua, din toamnă, în divizia B, alături de o mai veche „victimă" a competiției, Progresul-Vulcan. Și despre retrogradare însă vom mai avea ocazia să vorbim.

Titlul a revenit, pentru a zecea oară în istoria clubului, formației Dinamo București, al cărei jucători, antrenori și, nu în ultimul rînd, conducători merită sincere felicitări! Dinamo a scăpat în cîștigătoare după victoria zdrobitoare, 4—0, obținută în Șoseaua Ștefan cel Mare în fața foștilor campioni. Chiar dacă izbînda aceea a înclinat decisiv balanța în favoarea elevilor antrenați de Valentin Stănescu și Dumitru Nicolae Nicușor, ar fi simplist și, pînă la un punct, nedrept dacă am pune succesul final al bucureștenilor numai pe seama victoriei amintite. Față de Craiova, care a făcut cînd partide electrizante, cînd partide slabe, mai ales în deplasare, Dinamo a arătat mai multă constanță, dozîndu-și mai bine eforturile. Echipa lui Dinu n-a strălucit decît rareori, dar ea a știut ce, vrea și a acționat ca atare, evoluînd uneori chiar peste media valorică a jucătorilor ce-o alcătuiesc. Meciurile tari au fost mai inteligent pregătite, iar fotbaliștii au muncit din răsputeri pentru atingerea scopului. Finalul de sezon a fost, după opinia noastră, hotărîtor. Dinamo avînd mai multă prospețime și forță. În rivalitate cu un fotbal mai tehnic și mai inventiv, cel practicat de Craiova, bucureștenii au adus seriozitatea și devotamentul față de culorile clubului, ei acționînd mai metodic, mai gîndit. Moraru, de departe cel mai în formă portar al campionatului, Dinu, ca un adevărat „metronom", în partea Augustin, inimos, dar cam dezordonat, Custov, constant și harnic, Orac, în tur, și Mulțescu, în retur, au fost „piesele grele" ale campionilor. Au crescut valoric Ion Marin (mai bun de la meci la meci), Stănescu și Văetuș, ultimul acomodîndu-se din mers, au dezamăgit Bumbescu, Țălnar și Iordache, iar Dudu Georgescu, mai mult indisponibil, n-a mai fost cel de altădată. Chiar dacă ultima izbîndă a dinamoviștilor, 3—2 cu Corvinul, a lăsat un gust amar, adversarii nu și-au apărat șansa cu convingere, iar arbitrul Neșu le-a făcut cadou bucureștenilor un penalty, la scorul de 2—2, titlul lui Dinamo nu poate fi pus la îndoială, el fiind rodul muncii, al disciplinei în joc, al regularității.

La Craiova, se afirmă că nu Dinamo a cîștigat campionatul, ci Universitatea l-a pierdut?! Afirmație riscantă, mai ales după acel trist, dar adevărat, 0—4 de la București, dar valabilă în parte. Craiova a început mai bine, dar a slăbit pe parcurs, cînd a cedat fizic și, mai ales, moral. În loc s-o ambiționeze, rușinoasa eliminare din Cupă a moleșit-o, i-a turnat parcă plumb în picioare. A contat, probabil, și șocul ratării calificării la El Mundial, după cum au contat desele accidentări (Cămătaru, Ștefănescu, Beldeanu ș.a.) și, mai ales, greșelile comise de conducerea tehnică, incapabilă la un moment dat să țină jucătorii în frîu (vezi cazul Tilihoi) și să păstreze liniștea necesară. Din motive încă obscure, Crișan a dispărut din lot, lipsa lui resimțindu-se. Cămătaru a clacat tocmai în final, cînd a absentat, indisponibil fiind, și Ștefănescu, cu numai 3 jucători de rasă, Balaci, Țicleanu și Geolgău, Craiova fiind silită să cedeze pasul. În plus, mediocritatea portarilor a atîrnat o piatră de moară de piciorul foștilor campioni. Din cîte am înțeles, se pune acum, la Craiova, problema schimbării conducerii tehnice. Am mai spus-o, acest lucru trebuia să se întîmple mai demult, Universitatea fiind o „haină" prea lungă pentru 2 antrenori, Ion Oblemenco și Constantin Oțet, lipsiți de experiență, chiar dacă binevoitori. Oricum, campionatul nu s-a pierdut pentru Universitatea prin acel gol discutabil primit la Petroșani și nici măcar prin drastica înfrîngere de la București. Ei s-a pierdut în clipa în care echipa, prost sfătuită și obosită psihic, a început să nu mai creadă în forțele ei. Mai exact, Craiova n-a lăsat titlul pe gazon, ci la cabine.

Pe locul 3, o formație tînără și merituoasă, Corvinul Hunedoara, pe care Mircea Lucescu a schimbat-o în bine, înlesnindu-i, iată, un loc în Cupa U.E.F.A. După ce părea, în prima parte a returului, să viseze la titlu, Corvinul a muiat-o și a încheiat campionatul în genunchi, izbutind o singură victorie în ultimele 6 etape?! Poate că lipsa de experiență și-a spus cuvîntul, poate că foarte tinerii internaționali hunedoreni n-au mai avut puteri să reziste ritmului, cert e că, din păcate, Hunedoara a fost parcă salvată de gong. Ea a făcut însă, să-i dăm cezarului ce i se cuvine, multe partide frumoase, jucînd la cîștig și în deplasare, aducînd un aer proaspăt în fotbalul nostru. Îi dorim să confirme bunele impresii din tur, după cum sperăm că „noul val" al naționalei, Andone, Bogdan, Klein, Gabor ș.a., nu se va stinge odată cu plecarea promisă (am înțeles oare bine?) de Lucescu.

Deși n-a urcat pe podium, F.C. Olt merită o vorbă de bine. Printr-un joc colectiv, în forță, echipa din Scornicești a „prins" un loc în Cupa balcanică, clasarea ei fiind surprinzătoare dacă ne gîndim că Sportul sau Steaua, formații evident mai valoroase, s-au străduit s-o întrecă și că, la Pitești, Oltul a cedat cu 1—7?! Tip controversat, dur și muncitor, Florin Halagian a demonstrat încă o dată că 11 jucători fără nume (excepție Nicolae) pot alcătui o echipă redutabilă.

EMIL NEGOIȚĂ

Semicentenarul grivițean

Cu ocazia împlinirii a cincizeci de ani de la înființarea sa, Clubul sportiv de rugby Grivița roșie a organizat în incinta terenului său, Parcul copilului, o manifestare festivă la care au participat toți membrii clubului, reprezentînd suita generațiilor care l-au constituit, reunind și suporterii săi credincioși, alături cu numeroși prieteni și reprezentanți ai celorlalte cluburi rugbystice și asociații sportive.

În cuvîntul introductiv, inginerul Vasile Mladin, președintele clubului, a salutat pe cei prezenți cu căldură, declarînd anul acesta drept jubiliar pentru întreaga mișcare muncitorească sportivă. Grivița roșie fiind primul club muncitoresc de rugby din țara noastră, ahimator permanent al celorlalte centre ceferiste și al rugbyului minerilor din Valea Jiului, la primele înfiripări.

Economistul Roxin Ion, vicepreședinte al Clubului R.C. Grivița roșie, conducător de peste douăzeci și cinci de ani al destinelor acestui puternic nucleu sportiv, i-a evocat pe scurt istoricul ascendent și treptele glorioase pe care le-a atins, spre slava patriei noastre, cîștigîndu-și un binemeritat loc în ierarhia internațională.

S-a păstrat un moment de reculegere, spre amintirea și omagiul jucătorilor și conducătorilor dispăruți, precum figurile luminoase ale unor: Paul Brănișteanu, Nicu Ionescu sau Pavel Creițaru.

Inginerul Lăzărescu Ion, veteranul de vîrsta cea mai înaintată și primul președinte, în 1932, al clubului ceferiștilor, a relevat printr-o emoționantă alocuțiune aportul plin de abnegație al vechilor jucători ca Miclescu, Cocor, frații Zamfir, frații Tenescu și alții, greutățile pe care le-a întîmpinat clubul muncitoresc pe timpul cînd își ducea activitatea pe maidanul „Triunghiu", pînă la evoluția și satisfacția realizărilor contemporane.

Din partea organizației de partid a uzinei, tovarășul Voinea a promis, în continuare, sprijinul neprecupețit întru ridicarea pe mai departe a prestigiului clubului muncitoresc.

Vechiul jucător, căpitan și antrenor al echipei grivițene, Gheorghe Pîrcălăbescu, primul maestru emerit al sportului în rugby din țara noastră, acel care s-a dovedit un neînfricat „pivot" pe terenul de joc dar și în sprijinul unanim al rugbyului românesc, a subliniat aspectul educativ și patriotic al mișcării rugbyste, precum și ideea generoasă a legăturii dintre generații, liantul afectiv pe care-l constituie astfel tradiția.

Din partea jucătorilor activi, căpitanul echipei Pasache Ermil, muncitor la Grivița roșie, în numele colegilor săi și-a asumat noi angajamente și strădanii viitoare, spre a fi demni de avîntul înaintașilor.

Federația română de rugby a ținut să fie prezentă prin însăși personalitatea președintelui său, inginerul Ion Drăgănescu, binecunoscut mentor al mișcării noastre rubgystice, care, împreună cu salutul său afectuos, a oferit clubului placheta și fanionul F.R.R.

În încheiere, s-a organizat ad-hoc un amuzant joc de rugby old-boys în două reprize scurte, la care au participat vechii jucători emeriți printre care Moraru, Șerban, Stoenescu, Demian, Caligari, Ciobanu, Nasta ș.a. A arbitrat Gică Pîrcălăbescu, lovitura de începere fiindu-i atribuită lui Ahoe.

Revista noastră „Flacăra" își face o pioasă datorie prin salutul literelor noastre adăugat la gloria temerarului club R.C. Grivița roșie. Excelsior!

TUDOR GEORGE

STIMAȚI CITITORI,

Nu uitați! Între 1 și 16 ale fiecărei luni, vă puteți reînnoi, fără nici o restricție, abonamentul la revista „Flacăra"!

Oficiile PTTR vă așteaptă!

OMUL CARE JOACĂ

Cireșe amare

Și acesta a fost un campionat disputat, dîndu-ne din nou de înțeles că aceasta este competiția supremă, pe care trebuie să o respectăm, ferind-o de compromisuri, întreruperi, cozeni și fel de fel de „manevre" vinovate ce nasc palpitații și suspensuri mult prea mari.

Totul s-a jucat pînă aproape de ultima clipă, rocadele liderilor și ale codașelor (exceptînd Progresul) au alternat, au fost multe faze plăcute de joc, dar consistența lor tactică a fost prea puțin îmbunătățită în comparație cu ultimele sezoane, dacă nu chiar în regres!

Privind acum, în final, datele reci ale clasamentului, se poate afirma indubitabil că două echipe s-au bătut — cred că destul de loial din partea lor — pentru titlu: Dinamo și Craiova; Corvinul și Steaua au amenințat în anumite momente, dar s-au așezat cuminți alături de echipa din Scornicești (o posibilă revelație și în bine, dar și în rău, spre final) în „audiențele" pentru ceva pașapoarte în competițiile europene, iar restul, trebuie să recunoaștem nu prea încîntați, au trăit sub spectrul mediocrității amenințătoare de a evolua în noua stagiune la orele dimineții. A fost prea mare pentru istoria campionatelor noastre numărul acestor echipe (priviți înșiruirea de la 33 la 30 de puncte) și peste acest adevăr incontestabil nu trebuie trecut ușor.

Avem un dar vinovat în acest sens, și tocmai această nonșalanță de a sfida inconștient parcă realitatea ne poate costa și mai mult pe plan internațional decît pînă acum în viitor. Numai echipa din „dr. Staicovici" a avut „tăria" de a-și prelua soarta condamnată mai demult senin, aruncînd tuturor mănușa sugestiei că tocmai ceva **Progres** nu putem con stata în nivelul propriu-zis al dinamicii campionatului nostru. Mi se pare că și cei care vin din urmă, tinerii, nu mai au cheful și tăria de a munci și alerga în teren, și nici nu prea mai sînt mentori capabili să le sădească dezinvolt actul reflex de a-și trăi cu pasiune zburdălnicia tinereții.

Iată că un vechi teritoriu de apariție a unor mari talente, Ardealul, pierde deodată (și dacă ar fi prima oară în ultimul deceniu...) două echipe de pe prima scenă. „Bătrîna doamnă" este îmbrăcată și prin paragina în care-și poartă pașii în vechiul stadion în imaginea dureroasă a discrepanței în care s-a complăcut în ultimii ani încercînd să rezolve, cu mijloace pe care nu știa să le mînuiască, greutățile de efectiv ale momentelor. „Șepcile roșii" nu cred că mai știu să-și cînte în allegro imnul, iar profesorul Angelo Niculescu este lovit necruțător nu numai pentru că rămîne greu adaptabil, ci pentru că nu este capabil să jongleze cu dexteritatea de care dau alții dovadă, pierzîndu-și și ceea ce de fapt nici n-au știut dacă au — caracterul.

Continuu să cred că sîntem pe o scară a perfecționării mijloacelor de a ne rostui altfel decît ar cere și ar trebui respectate rațiunile cu adevărat fotbalistice. Iată un exemplu pilduitor. Dinamo a cîștigat pe merit acest titlu, al zecelea din istoria sa. Deci o cifră jubiliară. Aș putea să fiu acuzat de subiectivism dar, gîndind cît de cît, fiecare contestator ar găsi repede argumente greu de ignorat... S-au adus cîteva lucruri noi în jocul echipei, sigur, cît s-a putut și cînd s-a putut, și se mai puteau face și alte inovații, astfel că echipa a fost superioară celorlalte competitoare nu numai în jocurile directe. Totuși, fără a intra în amănunte, simt că la acest titlu pe care ni l-am dorit cu toții atît de mult, nu am știut nici măcar să ne bucurăm de această „liniște" așezată, zgomotul vinovaților nici nu merită descoperit. S-ar putea să cîștigăm și cupa, ar fi o mare performanță, dar simt de pe acum amar în gură. De ce? Prefer să tac. Este poate și sezonul în care se coc cireșele cu asemenea aromă, atît de savurată în dulceață...

Tot astfel am părăsit în liniștea ce putea însemna lacrimi covorul iubit din „Ștefan cel Mare" după jocul împotriva Corvinului ce a consfințit titlul nostru, cîștigat cu mult înainte, gîndindu-mă că Mircea Lucescu, unul din marii jucători de valoare ai fotbalului nostru, nu va mai călca oficial cu crampoanele prin iarbă. Pentru un adevărat mare fotbalist, o retragere este repetiția generală a morții, dacă nu... ea însăși. Nici măcar n-a fost anunțată, ca să nu spun sărbătorită sau pregătită... Dacă nu era momentul, de ce a fost „ales"? Urăsc jocurile de noroc, dar îmi place să cîștig la fotbal jucînd **riscant-calculat** și „tare", sub toate formele, așa cum ni s-ar fi putut da la broockmekeri cotă 1 la 6, la început, cu antrenori cu tot. Vedeți, puteți crede ce vreți, eu nu am nimic cu Mircea Lucescu în sine, am încondeiat unele din procedeele condamnabile ale fotbalului nostru pe care nici el n-a putut să le evite găsind soluții mult mai adevărate și de meserie.

Poate că noi, fotbaliștii, sîntem și victimele oglinzii în care, privindu-ne alții, de fapt, se privesc, jucîndu-se, pe ei...

CORNEL DINU

Pentru unii mumă, pentru alții ciumă?

Despre modul, pripit și arbitrar, în care s-a obișnuit să judece Comisia de competiții și disciplină a F.R.F., pusă sub tutela lui Gheorghe Prodea, am mai scris. Am demonstrat, între altele, că una din deciziile ei, luată după ureche și ocolind regulamentul, a condus la abuziva eliminare a Craiovei din Cupă, răpindu-i acesteia, cu complicitatea C.N.E.F.S., un drept sfînt, cel cîștigat prin muncă. Drastic criticată în presă, vezi și „România liberă", „Săptămîna", „Viața studențească", „Luceafărul" etc., era de așteptat ca forul respectiv să reintre în litera legii, căutînd să-și îndeplinească serios și responsabil misiunea ce i s-a încredințat.

Veți vedea însă că așteptările noastre au fost înșelate, comisia căzînd, recent, și în alte greșeli, ale căror consecințe puteau fi dintre cele mai grave. Ea a manifestat cînd o severitate exagerată (cazul Chioreanu), cînd o blîndețe fără temei (cazul Augustin), pentru culpe asemănătoare brașoveanul fiind suspendat 5 etape, iar dinamovistul numai una?! Încă mai mult. Eliminat în meciul cu S.C. Bacău pentru intenție de lovire, chițeanul Suciu a fost iertat, el primind avertisment și jucînd în ultima etapă, la Scornicești. Am înțeles, dacă am înțeles bine, că i s-a arătat jucătorului de la „U" o „omenească înțelegere", dată fiind situația grea în care se găsea, în acel moment, echipa sa. Să fim clari. Nici noi n-am avut și nu avem nimic cu „U", cum n-am avut și nu avem nimic cu nici o altă echipă, ba chiar, ca să fim sinceri pînă la capăt, apreciem drept nedreaptă retrogradarea ei dintr-o divizie în care multe alte formații au cîștigat puncte de complezență (ca să nu zicem altfel...), dar ni se pare logică o întrebare: ce au comun „înțelegerea" cu regulamentul?! Comisia judecă o echipă într-un fel și altă echipă altfel?! Regulamentul nu-i egal pentru toate competitoarele?! Pînă la urmă, se știe, „U" a luat drumul diviziei B, dar dacă, să zicem, ea ar fi învins la Scornicești cu 1—0 și Suciu ar fi marcat golul?! Principiul ar fi fost valabil și pentru, iarăși zicem, A.S.A. Tîrgu Mureș, care ar fi retrogradat în locul lui „U"?!

Că echipele nu se bucură, în ochii Comisiei de competiții și disciplină a F.R.F., de un tratament egal o probează o altă judecată, tot recentă, a organismului amintit. După meciul F.C. Argeș — Steaua s-au comis, de ambele părți, incidente, principalii vinovați fiind Moiceanu de la gazde și Nițu de la oaspeți. Cazurile lor au fost, a doua zi, analizate de comisie, dar numai Moiceanu a ieșit pedepsit (o etapă), abaterea lui Nițu nefiind luată în discuție pe motiv că lipseau atît cei în cauză, cît și foaia de arbitraj?! Mai pe românește vorbind, Moiceanu a putut fi sancționat fără foaie de arbitraj, dar Nițu nu?! N-avem nimic, repetăm, cu Steaua, o echipă demnă de stimă și prețuire, dar gurile rele susțin că formației din Ghencea îi era indispensabil Nițu pentru partida cu F.C. Constanța din etapa 34, în condițiile în care, fapt notoriu, portarul titular (Iordache) era, la data respectivă, indisponibil?! Dacă onorata comisie s-ar fi respectat, cum pretinde, și ar fi respectat regulamentul, fără false principialități și jocuri de culise, ea ar fi trebuit să dicteze suspendarea lui Nițu pînă la elucidarea cazului. Dar n-a făcut-o, oferind Stelei un avantaj, de care, ca să fim corecți, aceasta nici nu prea avea nevoie.

Pentru unii mumă, pentru alții ciumă, acesta e modul de a judeca al Comisiei de competiții și disciplină a F.R.F.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cuşca Suferinzilor

Valea Plingerii

Țugul oprește o clipă în halta Cârța. Trei arbori bătrîni îmi amintesc de Maria Tănase și străjuiesc gara pricăjită. Satul mamei renumitei doinitoare a neamului. Se uită soarele înapoi... Disc fierbinte, apărător în luptele dacilor. Țara se întinde la drum și soarele dă să dea peste deal. Prin fereastră, răcoarea dinspre seară a cîmpului verde a gonit zăduful zilei, dus la gîrlă... Oltul e invizibil, prin preajmă. Curînd, discul strălucitor îl retează ghilotina dealurilor. Și mai apoi alunecă complet, spintecat și de țignalul locomotivei. Porumbacu. Începe adierea înserării. De după deal, tivește ponoarele dunga ultimului răsuflet al soarelui, înainte de expiere... A apărut și Oltul. Se ține după noi să ajungă spre „cîntărețul pătimirii noastre", plecat de la Rășinari, Avrig. Din satul lui Gheorghe Lazăr o trecut munții Aurel Ion Maican, care a luat-o de la ac, la mătura de scenă, ca să ajungă pînă la urmă cel mai iscusit regizor în tehnicitate, pe care, socotesc, l-a avut teatrul nostru.

Azi, călcînd trei localități, m-a burdușit refuzul a două matinee. La Cîncu și Orașul Victoria. E adevărat că în piața de la Cîncu — 30 iulie — murise orice vietate; prăvăliile închise, deși era 11 dimineața. Doar un amărît de țigan, băgat la umbra unui pom, își tăvălește barba neobișnuit de neagră în praful fierbinte ce radiază ca o plită, împreună cu un cîrd de giște, ce în pulbere se socotesc pe varză... Sau le socotește țiganul? Ce le-ar mai hăpli!...

— Nu vine lume la ora 5. Căldura asta, oamenii abia se întorc de la cîmp... Seara, da.

Am fugit agățat de o dubă care duhnea a pește, iar pe jos avea urmele cu sare și lapți striviți ale transportului pînă la Cîncu. Cea de la Agnita, tot o ocazie — tot ca să cîștig timp — fusese dubă-dubă, fără lumină și încinsă de soare ca un cazan. Turneul e amarnic de întîrziat...

La Orașul Victoria:

— Nu vine lumea la matineu. Și seara e greu.

— Altădată jucam, obișnuit, aici matineul și seara la Făgăraș.

— Nu vine, nu vine...

— Am trupă tare.

— Poa' să fie oricine. Poate doar Pelle.

— Rău am ajuns! mă înfurii. Cum să-i dai 30 000 de dolari numai pe chiloți, că și i-a asigurat... Mai valoroși ca falnicele drapele de la Verdun.

Fac calea întoarsă, răcorit de localitatea cu sală bună, spațioasă, altădată și cu spectatori.

De ce m-aș frămînta?... Parcă agentul de ieri de la Făgăraș a fost mai breaz? Dezasperant. Ba face spectacolul, ba nu-l face. De matineu nici vorbă. I-au mîncat tantiema televizoarele și tună contra lor. Pe timpuri, aici, era unul Hetzel, care făcuse din oraș stup de amatori, și pe care îl așteptam pe itinerar, cu mai mare siguranță ca Brașovul Mariei Băcilă sau Vanga. Umbla șontic-șontic și răsturna tîrgul, pe-atunci prăfos, cu o reclamă puternic susținătoare. Avea o forță de om „însemnat" — singur lua în spinare pianul, trecîndu-l pe scenă. Era inimos și pasionat și nu se lamenta ca cel de astăzi. Ca cei de astăzi! Localitățile de azi nu că s-au prostit, nu că Margareta Pâslaru dă ochii peste cap la televizor... Agentul nu mai e agent, fiindcă, întîmplător, e în post. Unul nu ne așteaptă în gări la sosire: unul nu cunoaște placul vedetelor și, la mai toți, Calboreanu e o glumă față de Dican, cel de la „Steaua fără nume".

De trei ani abandonasem această „Valea plîngerii", care-mi făcuse, tot într-o vară, figura. Acum, probabil, o șterg din circuitul meu, cît îmi vor mai fi zilele.

Adio, coșcovite săli de altădată (nu ca cele de azi), adio, amintiri mănoase în aplauze, spectacole care ați fost pe-aici în triumf, nu pot să vă uit!

Un tranzistor întinde, pe coridorul trenului, acutele dulci ale lui Louis Mariano în „Secretul lui Marco Polo"...

GABY MICHAILESCU ■

Hipism

Omului din tribune

Iată că a trecut și penultima probă de alergare a derbiștilor, alergare în care, în loc să se clarifice, situația acestora s-a complicat. Locul I, obținut de Sondaj (Marinescu), infirmă părerea că se poate elucida cîștigătorul derbiului. Aceasta a fost cea mai importantă cursă a zilei de 13 iunie, cursă semiclasică pe 2 200 m. Cea mai frumoasă însă a fost, și de data aceasta, cursa amatorilor. Divertismentul pe care-l oferă acea jumătate de zi pe hipodrom, are nevoie nu numai de profesionalism, ci și de spectacol. Cursa amatorilor îmbină de cele mai multe ori aceste două dimensiuni. Circula ideea că Meloman (dr. Mihai Leontopol) nu va avea nici o șansă de reușită, întrucît în reuniunea precedentă, în aceleași mîini, se răsfățase galopînd o bună bucată de drum. De data aceasta a reușit s-o bată pe Faleza II (Ion Stoicescu), care conducea în ultimă parte a cursei, depășind-o pe linia dreaptă și desprinzîndu-se autoritar în finiș. A fost nu numai o cursă gîndită tactic, dar și energic susținută, calul obținînd și cea mai bună valoare a sa. Cîteva informații utile pentru iubitorii trăpașilor și trapului. Duminică, 13 iunie, pe formații au cîștigat, cîte două victorii, Sandi Ionescu cu Aldina și Sufix, Ion Oană cu Strunga și Frenetica și Nicolae Gheorghe cu Meloman și Crișan. La egalitate de victorii se află conducătorii: Sandi Ionescu, Gheorghe Tănase și Ion Oană (cîte 13 victorii). Arbitrii continuă să dea pedepse. A mers excelent Feteasca în mîinile lui Haralambie Șerban. N-a avut trac actorul George Buznea. Nicolae Gheorghe continuă să aibă 113 kilograme. Perjar n-a fost bine dispus. Au mai galopat cai, dar nu cine știe ce. Pe hipodrom au fost în această minunată duminică de vară foarte mulți copii. De asemenea aceleași portrete nobile cu vin cu fidelitate la fiecare întîlnire cu trăpașii. Li s-a alăturat directorul hergheliei Rușețu. Destui mîncători de semințe. S-au folosit multe expresii pe care nu le meritau nici cai, nici conducătorii, nici urechile copiilor veniți aici, nici chiar arbitrii. Este un spațiu verde, curat, plin de grație și frumos și, ca orice loc de spectacol în aer liber, ar trebui, este omenesc, să fie respectat. În rest, hipodromul este, în totalitate, deconectare, iar calul așteaptă doar admirație și aplauze.

ELENA ȘTEFANESCU ■

Ce e nou cu Iulică Voinea?

Deocamdată, așteaptă! A fost la Ministerul Sănătății, primit de însuși tovarășul ministru Eugen Proca, a fost la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, unde a îndeplinit conștiincios toate formalitățile necesare pentru brevetarea procedeului său de tratament. A arătat multă înțelegere și răbdare, odată intrat pe această cale pe care n-a crezut că va ajunge vreodată, iar acum așteaptă hotărîrea forurilor sanitare superioare, fără să mai trateze pe cineva.

Așadar, cel puțin din punct de vedere administrativ, cazul doctorului veterinar Iulică Voinea pare să se afle pe calea cea bună. Ca unul care am asistat la discuția de mai bine de o oră dintre ministrul sănătății și medicul arădean, la dialogul pe alocuri hazliu dintre un remarcabil profesor doctor docent, așa cum este persoana ministrului Eugen Proca, și un modest medic veterinar, a cărui specializare nu-i permite, a fost evident, să folosească aceeași terminologie pentru a explica limpede ce ars de spus, pot fi acum mărturia primului contact oficial dintre conducerea Ministerului Sănătății și dr. Iulică Voinea. Această întîlnire s-a desfășurat vineri, 4 iunie, începînd cu ora 14, în cabinetul tovarășului ministru Eugen Proca. De față au mai fost doctorii Radu Ozun și Aurel Gheorghiu, directori în Ministerul Sănătății, Constantin Iancu-lescu, consilier juridic al ministrului, fratele doctorului Voinea, Constantin, și subsemnatul, din partea redacției revistei „Flacăra". Stenograma convorbirii purtate între tovarășul ministru Eugen Proca și doctorul Iulică Voinea, prea lungă pentru a fi reprodusă aici, cuprinde în fapt cîteva puncte principale. Astfel:

● La Arad, ca urmare a apariției în revista „Flacăra" a primului articol despre preocupările doctorului Voinea, se petrece un adevărat asalt, autoritățile făcînd foarte greu față exodului de oameni bolnavi, care caută alinarea suferințelor la poarta casei lui Iulică Voinea. Tovarășul ministru Proca, în atari condiții, a fost nevoit să trimită la fața locului un colectiv de specialiști, care să vadă ce se întîmplă.

● Colectivul a fost, a făcut o informare și Iulică Voinea a fost chemat la București. I s-a cerut să facă fundamentarea științifică a tratamentului, dar n-a izbutit să convingă.

● Doctorul veterinar Iulică Voinea a fost rugat să depună la Ministerul Sănătății un memoriu în legătură cu tratamentul său, iar tovarășul ministru a dat asigurări că în termen de 30 de zile se va răspunde acestui memoriu. El va fi analizat, s-a precizat, de un colectiv de medici din cadrul Academiei de Științe Medicale.

● Pe de altă parte i se interzice doctorului veterinar Voinea, ca persoană neautorizată, să practice medicina umană, să mai trateze vreun bolnav pînă la afișarea răspunsului la memoriu. Altfel, i s-a stras atenția că va intra sub incidența legii penale. Dacă rezultatul va fi însă favorabil, dacă vor fi acceptate ideile doctorului Voinea, tovarășul ministru a precizat că va aproba stabilirea unui lot de experimentare și a unui colectiv de medici într-un spital, care să treacă la testarea propriu-zisă a preparatului lui Iulică Voinea.

● Întrebat asupra compoziției preparatului, Iulică Voinea n-a evitat răspunsul. Tratamentul, susținea, este cunoscut de zeci de medici veterinari.

Martor la această discuție, am rămas cu impresia că, din păcate, Iulică Voinea n-a reușit să convingă, mai ales față în față cu o somitate de talia profesorului Eugen Proca, ministrul sănătății. A părut uneori naiv, nepriceput. Și totuși? Dacă Iulică Voinea are totuși dreptate?! Atunci, nu merită el o șansă, cît de mică? Este aici motivul pentru care se bucură în continuare de sprijinul nostru, chiar dacă ne vom declina în continuare competența în privința tratamentului aplicat de doctorul arădean. În cazul lui Voinea, lucrurile cele mai convingătoare rămîn însăși oamenii tratați, reușitele și mulțumirea bolnavilor. Este dealtfel motivul pentru care publicăm în continuare o foarte sinceră scrisoare, primită la redacție în urmă cu cîteva zile.

Stimată redacție,

Mă numesc Marian Teodor, am 58 de ani, domiciliez în Oradea, str. Pescărușului nr. 14, et. II, ap. 6, sînt pensionar grad II de invaliditate, am lucrat în cadrele aviației civile. În primul rînd țin să aduc mulțumirile mele sincere dumneavoastră, redacției, pentru articolul cu dr. Iulică Voinea din Arad și în al doilea rînd mulțumesc mult de tot și din toată inima împreună cu familia mea doctorului veterinar Iulică Voinea din Arad pentru tratamentul pe care mi l-a dat și m-am făcut bine. Am să vă arăt că deja soția îmi pregătise hainele de înmormîntare, eu eram disperat nu de frica de moarte, cît de durerile grozave pe care le-am avut ca urmare a unui cancer la gură: am fost internat la Spitalul județean Oradea cu foaia de observație nr. 2 090 1980, diagnosticul la ieșire „epiteliom al buzei inferioare", am făcut 14 raze și s-a ameliorat, dar a început din nou să se redeschidă și să am dureri grozave, familia îmi spunea să merg din nou la spital, dar eu le-am spus că decît să mai merg să mă chinuie la spital cu tăieturi din nou și cu raze, mai bine mor acasă și știu că nu am dat bani la doctori pe degeaba. Aflînd prin intermediul dv. de dr. Voinea, nu am spus la nimeni nimica, nici la soție că unde mă duc și am plecat la el la Arad. Am vorbit cu dumnealui, mi-a dat două soluții lichide și un unguent, am venit acasă. Vreau să vă spun că am scos bani și am vrut să-i plătesc, dar a refuzat categoric, spunîndu-mi ca să-mi văd de treabă că poate eu nu am ce mînca acasă și atunci el să primească bani de la mine? Asta nu, și dacă vorbesc de bani atunci nu am ce mai cînta la el. După ce am venit acasă am procedat cum mi-a spus și după o săptămînă și jumătate tumoarea pe care am avut-o la gură, neagră complet, a căzut și acum mă simt bine, mă scol și noaptea și mănînc. Nevastă-mea cînd a văzut și-a făcut cruce și a început să mă scuipe de deochi, că frumos m-am mai făcut la buze, spunîndu-mi că asta este minunea minunilor. Vecinii mei de apartament, inginerul Mircea Cioară și colonelul în rezervă Petru Vancea, afirmă că le pare rău că nu mi-au făcut o fotografie așa cum arătam cu tumoarea canceroasă la gură și cum arăt acum, în loc a rămas doar o cicatrice și nu mă mai doare nimic. Aș propune ca medicamentul respectiv, făcut de dr. Voinea, să i se dea denumirea de I.V.R.A. (am aflat că acum nu are nici un nume!), ceea ce ar însemna „Iulică Voinea, România, Arad". Închei aceste rînduri și vă mulțumesc din toată inima dumneavoastră și dr. Iulică Voinea, cel mai umanitar și mai bun om. Cu deosebită respect, Marian Teodor.

Sîntem așadar de părere că și acest aspect al lucrurilor, evidența cazurilor tratate cu succes de Iulică Voinea, ar trebui luat în vedere de comisia care va studia propunerile doctorului arădean. Stăm la dispoziția specialiștilor cu alte asemenea cazuri (unele deja publicate, altele aflate în documentarea proprie), pe care știința medicală va trebui să le explice cumva. Sigur, în cazul că aceste exemple se vor dovedi doar o pistă falsă, o impresie greșită, vom retrage sprijinul nostru doctorului din Arad. Dar, repetăm, numai după ce vor fi cercetate cum se cuvine aceste cazuri!

Luni, 7 iunie, de dimineață. Constantin, fratele doctorului Voinea, a depus la cabinetul tovarășului ministru Eugen Proca memoriul cerut, primind în schimb numărul de înregistrare VI C I — 2 321/7.VI.1982. Așa cum s-a stabilit, acum Iulică Voinea nu mai tratează pe nimeni. Așteaptă pînă ce comisia de specialiști a Academiei de Științe Medicale își va spune cuvîntul. Sperăm desigur ca acest lucru să se petreacă repede. Pînă atunci, vom aștepta la rîndul nostru.

DUMITRU GRAUR ■

Anchetă „Flacăra"

Pentru sănătatea sănătății

In ceea ce privește sănătatea, s-au făcut și se fac la noi importanți pași înainte. Promovind cu consecvență o politică avînd în centrul atenției omul, partidul și statul s-au preocupat și se preocupă, statornic și permanent, de această problemă. Plecînd de la o realitate limpede, palpabilă, susținută de argumente puternice (creșterea speranței de viață, a indicelui de natalitate etc.), inițiem azi o primă dezbatere pe această temă. Ea își propune să discute deschis și lucid multiplele fețe ale subiectului urmărind ca, pe baza propunerilor și sugestiilor înaintate de cei invitați la cuvînt, asistența sanitară și învățămîntul medical să fie și mai bine organizate. Pentru a răspunde nevoilor oamenilor, cerințelor zilei și, implicit, înaltelor exigențe puse de partid în fața acestui domeniu de activitate.

ANETA CIOCAN

După ce a absolvit Facultatea de medicină generală din București, în 1959, a lucrat numai în județul Olt, mai întîi la dispensarul comunal Cilieni, iar după trecerea examenelor de secundariat, la Policlinica orașului Corabia. De opt ani este director al Direcției sanitare din acest județ și lucrează, totodată, ca medic-șef al secției de tuberculoză din cadrul Spitalului județean din Slatina. Face parte din Consiliul Sanitar Superior și din Consiliul de conducere al Ministerului Sănătății.

„MEDICUL GENERALIST MERITĂ SĂ I SE ACORDE O ATENȚIE SPORITĂ"

● Actul medical e, azi, o muncă de echipă și în același timp de concepție unitară ● Avem o bază materială puternică, s-o valorificăm mai deplin ● Reducînd numărul zilelor de boală, medicii nu sînt și ei indirect productivi ?

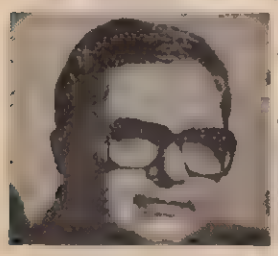

AGRIPPA IONESCU

Conferențiar (din 1959), profesor (din 1968) ține primul curs de chirurgie a mîinii la noi; împreună cu colectivul redactează peste 250 lucrări științifice, 2 monografii, participă cu capitole la alte volume de patologie chirurgicală, participă la numeroase congrese naționale și internaționale, unde a fost președinte sau copreședinte în repetate rînduri ; membru în colegiul de redacție „Chirurgia" și „Acta chirurgiae plasticae" (Praga), membru al Academiei de științe din New York, reprezentant național în Societatea Internațională de Arsuri etc.

„SĂNĂTATEA ESTE O PROBLEMĂ A TUTUROR"

● Lucrînd pe accidentați, noi facem, de fapt, profilaxie ● Degeaba îi spui bolnavului „te-am operat grozav", dacă el nu poate mișca degetele ?! ● Fondul de cadre a îmbătrînit, diferența dintre generații a crescut mult

TRAIAN IONESCU

Directorul Centrului de calcul și statistică sanitară al Ministerului Sănătății ; singur ori în colaborare a publicat 100 de lucrări științifice ; coautor la tratatul de „Epidemiologie generală" (Editura medicală, 1980) și la „Epidemiologia bolilor cronice" (Editura medicală, 1981). A îndeplinit diferite funcții didactice și organizatorice ; șef de lucrări I.M.F., director al Direcției de igienă și medicină preventivă a Ministerului Sănătății (1969—1973), director și șef al Inspecției sanitare de stat din M.S. (1979—1980). Colaborator al Organizației Mondiale a Sănătății, membru, din anul 1976, al unui comitet de experți O.M.S.

„BALANȚA MEDICILOR NU TREBUIE CONSIDERATĂ EGALĂ CU ACEEA A ALTOR FUNCȚIONARI PUBLICI"

● În ultimii ani, starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit simțitor, media de vîrstă ajungînd la 70 de ani. Îmbătrînesc medicii, ce-i de făcut ? ● Mai sînt greutăți, dar stă în puterea noastră să le biruim

Aceste opinii sînt publicate în paginile 17 și 18

C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE

Medic primar și șef de lucrări în cadrul Clinicii de nutriție și boli metabolice din Capitală. O bogată activitate de cercetare și de practică medicală îi recomandă între altele ca autor a peste 300 de lucrări și comunicări de specialitate și deopotrivă, ca membru de onoare al mai multor societăți de acupunctură din lume. Este autor și coautor al mai multor monografii și face parte din colectivele de redacție ale unor reviste din S.U.A., Anglia, Italia, Argentina.

„SĂ FACEM MAI MULT PENTRU MEDICINA OMULUI SĂNĂTOS !"

● Studentul învață bolile grave, dar el ar trebui să învețe, în egală măsură, și metodele de profilaxie ● E momentul unei cît mai judicioase reevaluări a medicinei tradiționale ● Se impune crearea unui centru pentru probleme de acupunctură, homeopatie, fitoterapie și, eventual, apiterapie

IOAN POP D. POPA

Profesor doctor docent ; șef al disciplinei de chirurgie cardiovasculară din I.M.F. București și al clinicii de specialitate de la spitalul „Fundeni" ; autor a peste 400 de lucrări științifice, tipărite în țară și peste hotare, a numeroase cărți, tratate, cursuri etc ; membru titular, corespondent de onoare al mai multor forumuri medicale ; al Academiei de științe medicale din România, al Societății internaționale de chirurgie, al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății de patologie comparată, al Academiei de științe din New York etc ; distins cu ordine și medalii românești și străine.

„ÎNVĂȚĂMÎNTUL MEDICAL TREBUIE SĂ COBOARE MAI ÎN ADÎNCIME"

● Externatul și internatul ar trebui repuse în drepturi ● Studenții învață mai mult să memoreze decît să gîndească ? ! ● Experiența e istoria nescrisă a unei meserii ● Anii preclinici ar trebui axați pe partea generală a specialităților

Fațetele nocive ale rutinei

Cei care participă efectiv la procesul construirii noii societăți înțeleg pe deplin covîrșitoarea importanță și valoare în timp și peste timp a clarviziunii cu care secretarul general al partidului nostru a analizat, cu precizie științifică, rezultatele acestei etape de avînt și dăruire pentru progresul și înflorirea țării. Toate sectoarele de activitate trăiesc în expunere și sînt măsurate cu grijă și exigență, cuantificate în devenirea lor. Cine nu studiază în profunzime acest document nu va trage învățămintele necesare pentru eficiența propriei activități.

Urmare eforturilor făcute pentru sănătate, dispunem de o bună bază materială și de cadre, s-au obținut importante succese în ocrotirea sănătății, împotriva bolilor, s-a dezvoltat o valoroasă școală medicală, cu cadre de înaltă competență, impuse în lume. În multe specialități pentru care altădată se trimiteau bolnavi în străinătate, acele boli azi se tratează cu rezultate bune în țara noastră.

Nu aș vrea însă să se înțeleagă că în sectorul sanitar totul merge bine și că la noi medicina a rezolvat totul. Baza materială — așa cum sublinia pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu — a luat-o și în medicină înaintea pregătirii politice și profesionale a cadrelor, a gradului lor de conștiință. Acestea se regăsesc în numeroase lipsuri și aspecte negative din asistența medicală, în felul încă defectuos în care se desfășoară procesul de instruire și perfecționare profesională al medicilor și cadrelor medii, într-o serie de deficiențe pe planul angajării și răspunderii profesionale, a ordinii și disciplinei în unitățile sanitare, în unele fenomene de încălcare a eticii și echității socialiste.

În lumina documentelor plenarei sînt multe însă de spus. În primul rînd se uită că există o măsură în toate, inclusiv în alocațiile pentru sănătate. Este timpul ca toți să se simtă părtași la cheltuieli, atunci cînd se prescrie un tratament, cînd se decide internarea în spital și cînd dintr-o anumită rutină se abuzează de analize, de medicamente, de concedii medicale, adică în toate cazurile cînd se încalcă legile.

În condițiile cînd lumea traversează și resimte criza economică și energetică, personalul sanitar are obligația nu să neglijeze bolnavii, ci dimpotrivă, să-i trateze mai bine și în același timp să acționeze cu responsabilitate deplină pentru prevenirea de noi îmbolnăviri. Sarcina medicinii, după cum se știe, a fost dintotdeauna să devină inutilă în viitor. Această menire este tot atît de actuală și azi. Marea armată română în alb, toți medicii vor fi în totalitate utili societății numai prin îndeplinirea exemplară a atribuțiilor lor, cu devotament civic și profesional.

Spitalul a ajuns un fel de cetadelă spre care bolnavii aspiră și, implacabil, în

(Continuare în pag. 18)

RADU OZUN,
directorul Direcției asistență medicală din Ministerul Sănătății

„Flacăra" Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nițâ, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bîrbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Buneo, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mânecan, Olimpia Otaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136—137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Vara 1982 – sub semnul patriotismului revoluționar, al înaltei răspunderi față de viitorul patriei, față de pacea și securitatea popoarelor

Din împuternicirea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, președintele Republicii Socialiste România, și în baza mandatului încredințat de către Marea Adunare Națională, ministrul de externe român, Ștefan Andrei, a prezentat la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

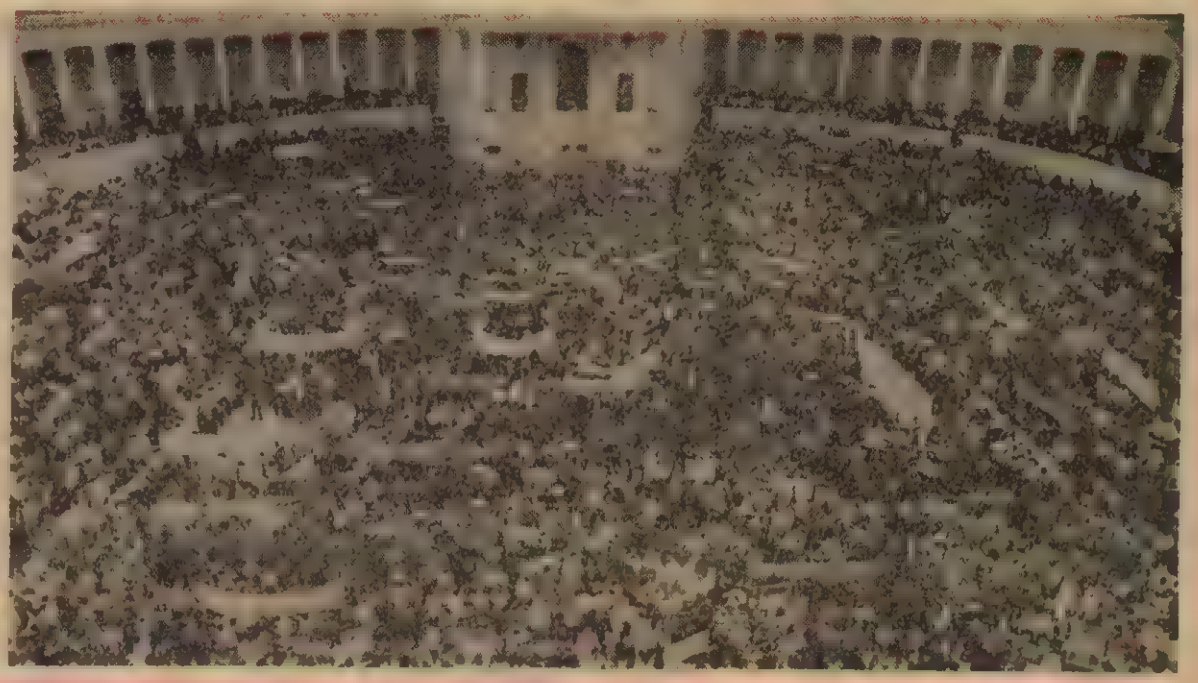

Poziția și propunerile României cu privire la problemele dezarmării

– în pagina 24 –

Forumul de conștiință al națiunii

Conștiința socialistă — forța motrice a dezvoltării societății noastre

Preocuparea pentru formarea conștiinței revoluționare, socialiste a oamenilor muncii reprezintă constanta fundamentală a politicii partidului nostru în domeniul educației și culturii. Și nu întîmplător această preocupare s-a oglindit puternic atît la plenara din 1—2 iunie a.c., cît și, la scurt interval, în lucrările actualului Congres al educației politice și culturii socialiste. Impresionanta unanimitate cu care au fost însușite tezele prezentate în expunerea secretarului general al partidului la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. — abordare dialectică exemplară, pe principalele planuri, a experienței istorice a socialismului românesc, în dinamica lui complexă, cu marile, incontestabilele sale victorii, ca și cu unele neîmpliniri, cu contradicțiile și perspectivele sale — a constituit o nouă și grăitoare mărturie a unității de gîndire și acțiune a partidului, lar aderiunea plenară, entuziastă a tuturor cetățenilor țării la soluțiile preconizate pentru propășirea continuă a patriei și ridicarea tot mai pregnantă a locului Româ-

FLOAREA LEUȘTIAN
secretar al Comitetului județean Suceava al P.C.R.

Scriitorii și vremurile

Marile evenimente, și un congres dedicat educației și culturii este un astfel de fapt, cuprind în ele și virtuți introspective. De foarte multe ori mă gîndesc că cei mai mulți scriitori și filozofi au spus cele mai frumoase lucruri despre ceasul romantică. Afirmațiile acestora privesau cu precădere o epocă revoluționară. Atunci fuseseră numiți poeții **profeți ai omenirii, legiuitori ai unei lumi noi, părinți ai poporelor, deschizători** unei noi ere etc. Ce distanță uriașă față de modul de gîndire existent doar cu două secole mai înainte! Atunci, Baltasar Gracian, înțeleptul acela spaniol, care seducea cititorii cu maximele sale despre prudență, spusese la fel ca și un strălucit cronicar moldovean că **omul este sub vremuri.** Triste timpuri și dureroase amintiri se adunaseră în memoria acestor înțelepți pentru a putea accepta cu atîta resemnare amară că **omul este sub vremuri.** Multe capete căzuseră despicate de trupuri în piețele publice, mulți învățați de talia lui Giordano Bruno și Vanini fuseseră arși pe rug sau spînzurați, des-

ROMUL MUNTEANU
directorul Editurii „Univers"

Faptele sînt acelea care dovedesc forța unei ideologii

Între un congres al culturii și altul faptele sînt acelea care dovedesc forța unei ideologii.

Ideile mari au avut întotdeauna susținerea unor lucrări de seamă. Un artist plastic promovează, în operă sa, fie, dar este știut că un tablou, de exemplu, este un obiect, că tabloul sau sculptura înseamnă ceva în care se muncește un număr adesea impresionant de ore, că pictura, sculptura, grafica, artele decorative, designul, scenografia, în fine, tot ce privește creația plastică sînt, toate, și un tip de muncă. Atelierul artistului este chiar un atelier, cu unelte, cu probleme materiale specifice. Uniunea artiștilor plastici are ca îndatorire de căpătîi asigurarea condițiilor de muncă creatoare pentru artiștii plastici.

Eu, ca delegat al obștii, îmi spun cuvîntul în temeiul unor înfăptuiri. Problema-cheie în munca Uniunii artiștilor plastici e una de organizare. Nu există în toate județele — deși în toate județele trăiesc și se manifestă ca artiști o mulțime

VIOREL MARGINEAN
vicepreședinte al Uniunii artiștilor plastici

Pentru o viziune complexă și o îndrumare unitară în activitatea politico-educativă

În aceste zile, cînd se desfășoară al doilea Congres al educației politice și culturii socialiste, se fundamentează ideile directoare în lumina cărora vom munci în viitor, pe tărîmul formării conștiinței revoluționare a oamenilor muncii și al modelării unei spiritualități în consens cu aspirațiile timpului nostru. Faptele premergătoare acestui eveniment sînt revelatoare. Strălucita cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la plenara din 1—2 iunie a.c. reprezintă pentru noi toți un document programatic de o inestimabilă valoare teoretică și practică, un bogat program de activitate, a cărui transpunere în fapt va determina reale și evidente salturi calitative în toate domeniile. Viața însăși a fost și este aceea care confirmă zi de zi justețea tezelor și ideilor emise de secretarul nostru general, temeinicia și caracterul profund științific al acestora. Marile noastre cîștiguri pe planul formării unei noi conștiințe socialiste, revo-

ALEXANDRU BĂRBĂCIORU
secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al P.C.R.

Un artist, cel adevărat, este un revoluționar

Întotdeauna, adevărata înțelegere a unui artist a fost aceea de revoluționar. Pentru că, artistul adevărat s-a aflat întotdeauna de partea acelor forțe nobile ale omenirii care reprezentau noul, care acționau în sensul viitorului și împotriva sclerozei, a rezistenței forțelor vechiului, a sechelelor compromisului și conformismului. De aceea, citind — și recitind expunerea istorică a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român „Cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului", am simțit cum acest deziderat primește confirmarea istorică a timpului prezent. Ne aflăm în fața unor mari răspunderi față de viitorul poporului român și al națiunii noastre socialiste. În acest moment artistul, ca oricare alt cetățean pe deplin conștient de rostul existenței sale și al existenței tuturor, nu poate rămîne indiferent. Menirea sa este de a

ION BESOIU
directorul Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra"

(Continuări în pagina 4)

Actul medical nu suportă mediocritatea

Interviu cu prof. dr. doc. EUGEN PROCA, ministrul sănătății

— Tovarășe ministru, v-am ruga să vă opriți asupra unora din problemele fundamentale ale sănătății publice în România care stau în fața conducerii ministerului.

— Aceste probleme decurg din Programul partidului, din gîndirea social-politică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplicată la ocrotirea sănătății. Ele constau în primul rînd în extinderea și perfecționarea asistenței medicale ambulatorii, care trebuie să devină preponderentă față de cea de staționar, din motive foarte bine întemeiate: prevenirea bolilor este sarcina fundamentală a medicinei. Avem în prezent un număr suficient de paturi de spital, cu o distribuție care poate fi îmbunătățită și adaptată la nevoile populației. Asistența medicală ambulatorie este avantajoasă în primul rînd pentru populație dar și din punct de vedere strict profesional, deoarece permite cunoașterea maladiei în stadiul mai precoce, curabil, permite contactul direct cu bolnavul, favorizează aplicarea măsurilor de ameliorare a stării de sănătate și — firesc — este mai puțin costisitoare.

— Este vorba de o orientare nouă în efectuarea actului medical sau această cerință a fost dintotdeauna?

— Desigur, deși de mult s-a spus că a preveni este mai ușor decît a vindeca, însă niciodată problemele nu au fost puse cu atîta acuitate, în toată amploarea lor ca acum; niciodată nu am

(Continuare în pagina 22)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

În interesul cauzei păcii, securităţii

Vizita oficială de prietenie a preşedintelui NICOLAE CEAUŞESCU în Republica Irak şi Regatul Haşemit al Iordaniei

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marţi, 22 iunie, s-au desfăşurat lucrările şedinţei Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a examinat şi aprobat un raport privind sarcinile suplimentare de reducere a consumului de produse petroliere pentru producerea energiei termice în semestrul doi al acestui an şi pe perioada 1983—1985.

S-a subliniat că, în vederea asigurării condiţiilor necesare dezvoltării economiei naţionale, conducerea partidului a iniţiat un ansamblu de măsuri pentru extinderea bazei proprii de materii prime şi resurse energetice, prin sporirea extracţiei de cărbune, ţiţei, gaze şi accentuarea programului energetic. Acest complex de măsuri are în vedere orientarea stabilită de Congresul al XII-lea al P.C.R. de promovare a unei politici ferme de gospodărire raţională şi reducere a consumurilor de resurse energetice, de economisire strictă a combustibililor şi energiei în toate sectoarele de activitate, de îmbunătăţire a structurii producţiei industriale.

Pornindu-se de la aceste orientări şi sarcini, s-au stabilit — în raport de tipurile de combustibili — niveluri mai reduse privind producerea energiei termice, precum şi repartizarea acesteia pe consumatori.

În ce priveşte energia termică destinată consumului populaţiei, s-a indicat comitetelor judeţene şi municipale de partid, consiliilor de conducere ale ministerelor, precum şi consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti să desfăşoare, împreună cu consiliile oamenilor muncii din centrale şi întreprinderi, asociaţiile de locatari şi deputaţi, o largă dezbatere în rîndul tuturor cetăţenilor pentru cunoaşterea, aplicarea şi generalizarea, în scurt timp, a celor mai eficiente metode de gospodărire judicioasă a energiei termice, astfel încît să se asigure îndeplinirea în bune condiţii a sarcinilor stabilite.

În continuarea lucrărilor, Comitetul Politic Executiv a analizat şi aprobat un raport cu privire la preţurile pentru combustibili, energie termică şi electrică ce se livrează populaţiei.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut propunerile privind pregătirea şi desfăşurarea alegerilor generale de deputaţi în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului Bucureşti.

Alegerile, care vor avea loc duminică, 21 noiembrie 1982, se vor desfăşura în conformitate cu prevederile Legii electorale a Republicii Socialiste România nr. 67/1974, care asigură o reprezentare corespunzătoare a populaţiei în organele locale ale puterii de stat.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prezentat, în cadrul şedinţei, o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care delegaţia de partid şi de stat a R. P. Polone, condusă de tovarăşul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, preşedintele Consiliului de Miniştri şi al Consiliului Militar pentru Salvare Naţională, a făcut-o în ţara noastră, în ziua de 4 iunie.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere noului dialog româno-polon la nivel înalt, care se înscrie, prin rezultatele sale, ca un moment important în dezvoltarea bunelor relaţii dintre partidele, ţările şi popoarele noastre.

Comitetul Politic Executiv îşi manifestă deplinul acord cu poziţia reafirmată — şi cu acest prilej — de tovarăşul Nicolae Ceauşescu faţă de problemele din Polonia, potrivit cărora ele trebuie soluţionate de poporul polonez, fără amestec din afară.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a informat, de asemenea, despre vizitele oficiale de prietenie pe care le-a efectuat în Republica Irak, în zilele de 16—17 iunie a.c., la invitaţia secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, preşedintele Republicii Irak, Saddam Hussein, şi în Regatul Haşemit al Iordaniei, în perioada 17—19 iunie, la invitaţia Maiestăţii Sale regele Hussein Ibn Talal.

Comitetul Politic Executiv a subliniat importanţa deosebită pe care vizitele întreprinse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Irak şi Iordania o au pentru prezentul şi viitorul relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre România şi aceste ţări, pentru binele şi progresul popoarelor române, irakian şi iordanian, angajate ferm pe calea dezvoltării lor independente, pentru cauza generală a păcii şi colaborării în Europa, Orientul Mijlociu şi în întreaga lume.

Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor deosebit de fructuoase ale vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Irak, reflectate în Programul de cooperare între Partidul Comunist Român şi Partidul Baas Arab Socialist din Irak, în Acordul pe termen lung de dezvoltare a cooperării economice şi tehnice şi a schimburilor comerciale dintre România şi Irak, semnate de cei doi preşedinţi.

Comitetul Politic Executiv şi-a manifestat deosebita satisfacţie faţă de rezultatele fructuoase ale vizitei oficiale de prietenie efectuate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Iordania, faţă de înţelegerile convenite cu acest prilej, care relevă hotărîrea României şi Iordaniei de a amplifica aria cooperării economice în folosul şi spre binele celor două ţări şi popoare.

Aprobînd în unanimitate rezultatele acestor întîlniri la nivel înalt, documentele convenite cu aceste prilejuri, Comitetul Politic Executiv a trasat sarcină ministerelor, Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, altor organisme centrale de stat să acţioneze consecvent, pornind de la cunoaşterea programelor de dezvoltare ale [illegible] ţări, a cerinţelor pieţelor respective, pentru transpunerea în viaţă a înţelegerilor şi acordurilor stabilite, care asigură dezvoltarea tot mai intensă a colaborării multilaterale a ţării noastre cu Polonia, Irak şi Iordania.

şi colaborării internaţionale

O orientare fundamentală în cadrul politicii externe a României socialiste o constituie, după cum este binecunoscut, extinderea permanentă a relaţiilor de solidaritate şi cooperare cu ţările în curs de dezvoltare ; în acest context, ţara noastră acordă o atenţie deosebită intensificării conlucrării cu statele arabe, faţă de care nutreşte sentimente de [illegible] prietenie. O elocventă expresie a acestei [illegible]nstituie recentul itinerar în Orientul Mijlociu al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, cuprinzând vizita oficială de prietenie în Republica Irak, la invitaţia secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, preşedintele Republicii Irak, Saddam Hussein, precum şi vizita oficială de prietenie în Regatul Haşemit al Iordaniei, efectuată la invitaţia regelui Hussein Ibn Talal.

Întîmpinată cu cele mai alese sentimente de preţuire şi stimă, noua solie de prietenie, pace şi colaborare a României în Orientul Mijlociu a prilejuit fructuoase întîlniri şi convorbiri la nivel înalt, încheiate cu rezultate [illegible], care deschid noi perspective pentru extinderea şi adîncirea, pe multiple planuri, a relaţiilor ţării noastre cu Irakul şi Iordania. În cadrul întîlnirilor şi convorbirilor, în documentele semnate, s-a relevat cu satisfacţie faptul că aceste relaţii se dezvoltă într-un climat de încredere şi stimă reciprocă şi, de asemenea, că României, pe de o parte, şi [illegible]orilor vizitate, pe de altă parte, le este caracteristică [illegible] statornică de a dezvolta în continuare colaborarea dintre ele.

După cum era şi firesc, în cadrul întîlnirilor la nivel înalt româno-irakiene şi româno-iordaniene o atenţie deosebită a fost acordată dezvoltării relaţiilor bilaterale. Subliniindu-se cu satisfacţie cursul ascendent al acestor relaţii pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific şi în alte domenii de interes reciproc, s-a exprimat dorinţa comună de a lărgi şi adînci colaborarea şi cooperarea României cu ţările vizitate, de a conferi în continuare raporturilor cu aceste ţări dinamism, stabilitate şi durabilitate, pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, deplinei egalităţi în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. A fost evidenţiată necesitatea dezvoltării, în continuare, în ritm susţinut a conlucrării României cu cele două ţări în explorarea, exploatarea şi prelucrarea petrolului, în producţia industrială, în agricultură, în transporturi, în comerţ. În acelaşi timp, au fost evidenţiate perspectivele conlucrării în domeniile ştiinţific, tehnologic şi în alte sectoare de interes comun.

Noile dialoguri la nivel înalt româno-irakian şi româno-iordanian au prilejuit, de asemenea, un aprofundat schimb de păreri cu privire la problemele internaţionale actuale. În acest cadru, a fost exprimată îngrijorarea faţă de accentuarea cursei înarmărilor, adîncirea crizei economice şi a decalajelor dintre ţările bogate şi cele sărace. S-a apreciat că pacea şi securitatea internaţională impun măsuri hotărîte în direcţia soluţionării pe cale politică, prin tratative, a stărilor de încordare şi conflict din diferite zone ale lumii, opririi cursei înarmărilor şi, în special, a producerii şi stocării de noi arme de distrugere în masă, trecerii urgente la dezarmare şi în primul rînd la dezarmarea nucleară. Un loc important în cursul convorbirilor l-a ocupat situaţia din Orientul Mijlociu, care se menţine, în continuare, deosebit de încordată. Preşedintele Nicolae Ceauşescu a subliniat din nou însemnătatea angajării de tratative în vederea realizării unei păci globale, juste şi durabile, bazate pe retragerea Israelului din ţările arabe ocupate, pe recunoaşterea dreptului poporului palestinian la autodeterminare şi la întemeierea propriului său stat independent, pentru ca astfel să se poată ajunge la garantarea dreptului la existenţă liberă, independentă, tuturor statelor din zonă. În legătură cu situaţia deosebit de gravă din Liban, ca urmare a invaziei [illegible] israeliene pe teritoriul acestui stat, s-a cerut retragerea imediată a trupelor israeliene, crearea condiţiilor pentru asigurarea [illegible] independenţei şi integrităţii teritoriale a acestui stat. De asemenea, participanţii la convorbiri s-au [illegible] pentru [illegible] mediată a ostilităţilor dintre [illegible] şi [illegible] tative, pe baza respectării stricte a independenţei şi suveranităţii naţionale, integrităţii, teritoriale şi neintervenţiei în treburile interne.

Viguroasă expresie a activităţii neobosite a preşedintelui [illegible] nostre de promotor al cauzei păcii şi colaborării internaţionale, ilustrînd rolul activ al României pe arena mondială, noul itinerar în Orientul Mijlociu al tovarăşului Nicolae Ceauşescu va da, fără îndoială, un nou şi puternic [illegible] colaborării ţării noastre cu cele două ţări arabe vizitate, în interesul reciproc, al cauzei păcii, securităţii, înţelegerii şi conlucrării internaţionale.

ION D. GOIA ■

Vara 1982 — sub semnul patriotismului revoluționar, al înaltei răspunderi

Conștiința socialistă — forța motrice a dezvoltării societății noastre

(urmări din pagina 1)

niei socialiste în lume semnifică indestructibila coeziune dintre partid și popor, unitatea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului și al conducătorului său încercat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru că niciodată în istoria acestui pămînt nu s-a mai întîlnit o asemenea unitate de esență între politica unui partid și năzuințele și voința poporului, o asemenea identificare realizată nu numai în dimensiunile prezentului, ci și în perspectiva viitorului.

Această unitate este ea însăși o dimensiune a procesului revoluționar — în simbioza laturilor sale obiective și subiective —, trăsătură definitorie și o valență perfectibilă a noii conștiințe revoluționare. În acest sens, evidențierea cu deplină claritate a obiectivului fundamental al etapei actuale — realizarea unei noi calități a muncii și vieții în societatea socialistă românească — readuce în actualitate conceptul original și complex propriu partidului nostru, conștiința socialistă și, corelativ, de educație socialistă, așa cum a fost formulat în programul partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate: el cuprinde, în unitate inseparabilă, atît cultura generală și cea tehnic-profesională, cît și conștiința politică, etica civică și concepția filosofică despre lume și viață.

În acest context, recent, biroul comitetului județean de partid a adoptat un program de măsuri pentru aplicarea în practică a sarcinilor izvorîte din magistrala expunere a secretarului general al partidului. Sîntem preocupați ca ampla dezbatere ce are loc în toate organizațiile de partid, de masă și obștești, în toate colectivele de muncă de la orașe și sate, să analizeze politic problemele muncii teoretice, ideologice, politico-educative, nu doar în scopul de a găsi căile pentru aceste sarcini în lumina politic, ci în acest spirit, de responsabilitate revoluționară, de analiză exigentă a complexelor probleme ale activității politico-educative, în lumina cerințelor majore ale zilei de astăzi și ale finalității lor practice, urmărind în mod deosebit creșterea contribuției eficiente la concretizarea continuă a idealului socialist al patriei, la perfecționarea relațiilor socialiste, la formarea trăsăturilor politice și morale ale omului nou, — idei dezbătute deopotrivă pe larg și în cadrul Congresului educației politice și culturii socialiste.

Dezbaterea cu oamenii muncii a problemelor concrete ale activității constituie o modalitate importantă de influențare, de atragere directă a oamenilor muncii în soluționarea problemelor cu care se confruntă. Dar este limpede că activitatea productivă, munca utilă societății, este cea mai importantă cale de formare a unui înalt constructor, reprezentînd „atelierul de foc" în care se formează și se afirmă personalitatea, talentul, spiritul creator, revoluționar.

Deși oamenii muncii din județul nostru au dat și dau dovadă de înalte calități politice și morale, manifestate atît în situații și locuri de răspundere, cît și în viața și activitatea de zi cu zi, se știe că în raport cu existența socialistă s-au constituit și alte unele rămîneri în urmă, dintre cele mai persistente unor idei și concepții retrograde, mistice, obscurantiste nu este în concordanță cu realitatea socialistă. Însă și în aceste domenii tocmai insistența și preocuparea pentru ridicarea conștiinței politice, filosofice, economice etc., reprezintă calea lichidării rămînerilor în urmă. Pentru a ridica la cote tot mai înalte de eficiență activitatea politico-educativă, Comitetul județean de partid Suceava, comitetele de organizație și organizațiile de partid, acționează ferm spre a depăși formalismul și a amplifica legătura cu viața, cu problemele de muncă ale colectivelor. Ne preocupăm să transformăm toate punctele de documentare politico-ideologică în adevărate „laboratoare" de demonstrare prin calcule economice, precise a avantajelor promovării noului și calității muncii, cît și a pierderilor cauzate de neglijență, de slaba pregătire profesională.

În concluzie, doresc să subliniez că în spiritul exigențelor actuale apreciem rezultatele activității de propagandă și politico-educative prin „măsurarea" atît a cunoștințelor dobîndite, cît mai ales a felului în care acestea sînt transformate în fapte de conștiință, în rezultate social-economice tot mai bune.

Conferirea unui conținut cît mai concret, angajant, militant întregului proces politico-educativ, concomitent cu unirea tuturor forțelor la realizarea sarcinilor de plan pe acest an la un nivel calitativ superior, ne determină să acordăm o atenție deosebită educării oamenilor muncii în spiritul dezvoltării unei înalte răspunderi pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale și energie. Experiența acumulată pînă în prezent ne sporește încrederea că în perioada următoare activitatea ideologică și politico-educativă va fi ridicată pe o treaptă superioară, contribuind nemijlocit la realizarea și depășirea sarcinilor economico-sociale ale județului în anul 1982, la afirmarea spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate.

Scriitorii și vremurile

tui poeți tineri muriseră în închisorile franceze uitați în acele gropi cu apă de „regele soare", pentru ca replierea dureroasă în prudență să se poată transforma într-un principiu de viață.

Apoi a venit acea epocă de flux revoluționar cînd scriitorii înșiși se consacrau de-a dreptul acelei sacre îndatoriri, măsura în care scriitorii publici să transforme gîndul în mare faptă generoasă, să ducă poporele la o adevărată eliberare socială și națională. Dispăruse frica, dispăruse și prudența, deși moartea, jertfa vieții, puteau fi tot atît de aproape și atunci, ale de scriitorul de geniu, ca și de orice alt om. Măsura înțelegerii artistului, a talentului, a dragostei de țară nu mai era dată de prudență ci de spiritul eroic, de capacitatea de dăruire pentru binele poporelor. **Legenda secolelor** concepută de Victor Hugo era istoria unui drum tragic spre libertate. **Cîntarea României** de Alecu Russo era un poem liric-de slăvire a gloriei strămoșești și de revendicare a celei prezente. Să fi fost vremurile mai bune sau mai ușoare? Nici vorbă. Napoleon golise țara de marii scriitori, nevoiți să trăiască pe alte meleaguri ca să nu moară, în Italia luptătorii pentru libertate erau trimiși la închisoare, iar în Țările Române, Bălcescu, Alecu Russo și atîția alții au cunoscut detenționea grea și exilul.

Vremurile nu erau mai bune, dar scriitorii căpătaseră o dimensiune pe care puțini o cunoscuseră în epocile anterioare. Ei au învățat că noblețea cuvîntului sporește imens prin conjugarea sa cu fapta, ei au căpătat o nouă răspundere civică în fața poporelor, știind că dascălii neamului, de genul celor care făcuseră la noi **Școala ardeleană**, își meritau numele numai scriitorului de astăzi are o rezonanță planetară. De aceea cuvîntul emis înspre omenire este marea angajare a omului de litere din vremea noastră, ce năzuiește în modul cel mai firesc **să nu fie sub vremuri**, ci să meargă alături de ele, de vremurile drepte, să apară ca un nou deschizător de drumuri.

Forța unei ideologii

de plasticieni — filiale sau cenacluri profesionale, magazine ale fondului plastic, numărul de ateliere necesare. Cu toate că unora cuvintul nu li se pare cel mai potrivit, creația se concretizează într-o producție de bunuri materiale cu o încărcătură spirituală, e drept excepțională. Or, producția acoasta trebuie să ajunga la oameni muncii. Eu sînt pictor și onorat de multe îndatoriri obștești aș avea, tot pe trec zilnic cinci-șase ore în atelier. Pentru că știu ce înseamnă atelierul, colaborarea în plan profesional, galeria, magazinul de artă, expoziția, odată ales într-un organ de conducere al Uniunii artiștilor plastici am socotit că trebuie să-mi onorez funcția prin fapte.

Am călătorit prin țară în baza unor interese obștești, am căutat și am găsit înțelegerea organelor județene de partid și de stat, am discutat cu acestea chestiunile practice ale muncii artistice și astfel la Botoșani, Vaslui, Bacău, Turnu Severin, Focșani, Alba Iulia, Rîmnicu Vîlcea, am pus bazele unor cenacluri sau filiale, am deschis magazine de artă, am dat în folosință ateliere. În cîteva localități treaba e încheiată, în altele magazinele și atelierele — Suceava, Bacău, Iași — sînt în curs de amenajare. Avem în vedere, pentru lunile ce urmează, înființarea unor cenacluri, galerii și magazine și în alte orașe. Ne gîndim la Giurgiu, Călărași, Slobozia. La congresul trecut toate acestea erau planuri și idei de perspectivă, acum sînt fapte. Marile expoziții tematice dedicate muncii pașnice și păcii, marile manifestări omagiale și jubiliare, mulțimea expozițiilor, taberelor de creație, simpozioanelor sînt, de asemenea, înfăptuiri profesionale. În țară, numai între anii 1979—1981 au fost organizate 1 117 expoziții personale, de grup și colective, în galeriile și sălile U.A.P., dar și în întreprinderi, case de cultură, institute de cercetări, în localități rurale. Sînt lucruri despre care vorbim cu sentimentul datoriei onorate, cu gîndul că slujim procesul complex și pasionant al formării omului nou.

Omul de cultură nu iese, de fapt, la pensie niciodată, deși de la o anume vîrstă retribuția lui de la societate, pentru munca prestată pînă la această vîrstă, se cheamă pensie. E o realitate ce trebuie înțeleasă în toată complexitatea ei. Mai mult, artistul plastic de mare talent își dă opera, își încununează, mai bine-zis, opera la o vîrstă cînd mulți oameni se hotărăsc pentru activități mai mărunte, mai puțin angajante în planul vieții publice. Dacă un violonist, ca să reziste competiției chiar și într-o orchestră simfonică de mai mică notorietate, trebuie să exerseze, obligatoriu, cîteva ore zilnic, un pictor care nu se află la șevalet jumătate din zi cel puțin nu poate spera la împlinirea talentului. Unii înțeleg destul de îngust problemele zilei de muncă a artistului plastic. Un artist plastic poate și trebuie să fie, să spunem, profesor, dar competența și-o manifestă în chip semnificativ în atelier.

Pentru o viziune complexă

luționare a maselor nu poate și nu trebuie să ne dea sentimentul că am făcut totul. Așa cum însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția în expunerea în continuare a nivelului de cultură al maselor, în cimentarea trăsăturilor morale ale omului nou din patria noastră, un rol deosebit revine Festivalului național „Cîntarea României", manifestare de largă amplitudine menită a stimula în cel mai înalt grad participarea tuturor celor ce muncesc la viața culturală a țării.

În dezvoltarea multilateral armonioasă a județului Caraș-Severin, componenta culturală a vieții sociale a cunoscut pe parcursul ediților festivalului o apropiere sensibilă, de un posibil model optim. Urmărind în răstimpul anilor asigurarea unui caracter de masă al actului de cultură, putem releva că de la 2 135 formații și cercuri cu peste 32 000 participanți, cîți am avut în prima ediție, în etapa de masă a actualei ediții sînt antrenate 4 574 formații și cercuri, cu peste 80 000 participanți. Aceste cresteri au și un corespondent reflectat într-un număr sporit de manifestări, iar afirmării cantitative îi corespunde și una calitativă, cifrele statistice fiind susținute în plan valoric de plasarea reprezentanților județului nostru pe locul întîi pe țară la etapa finală a ediției 1979—1981 a festivalului, cu un număr de 188 premii obținute numai de formațiile artistice și creatorii din așezămintele culturale, întreprinderi și instituții.

Organizarea și desfășurarea acestei ample întreceri a muncii și creației, inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a creat și în județul nostru condiții propri afirmării și valorificării unor talente viguroase în domeniul creației plastice, literare și muzicale, fapt care s-a reflectat pozitiv asupra întregii mișcări cultural-artistice de masă. Astfel, constituirea cenaclurilor Uniunii compozitorilor și Uniunii artiștilor plastici, ca și apariția numai în ultimii doi ani a 17 volume semnate de 14 autori din județul nostru la diferite edituri, atestă pe deplin funcția dinamizatoare a festivalului în afirmarea valorilor pe planul creației, venind, astfel, în întîmpinarea tezelor Congresului educației politice și culturii socialiste.

În spiritul recomandării formulate la plenara din 1—2 iunie a.c. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu de a perfecționa continuu conținutul manifestărilor, de a permanentiza formele de creație și manifestare artistico-culturale de masă, ne concentrăm atenția asupra eradicării opiniei că Festivalul național „Cîntarea României" înseamnă numai activitate artistică, urmărim corelarea factorului cultural cu obiectivele dezvoltării economico-sociale a județului, asigurînd o viziune complexă și o îndrumare unitară a activității de educare a tuturor cetățenilor și, îndeosebi, a tinerei generații. În acest sens este și conceput programul unitar al activităților politico-educative și cultural-artistice pentru perioada de vară, a cărui realizare se asigură prin folosirea largă a activului obștesc, prin organizarea pe temeiuri științifice a activității unităților de cultură. Sîntem ferm convinși că numai prin promovarea noului, a spiritului militant și patriotic, prin asigurarea unui caracter mobilizator al tuturor acțiunilor, vom reuși să asigurăm activității cultural-educative dimensiunea și exigența de a deveni, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, o forță care să contribuie „la perfecționarea structurii și relațiilor sociale".

Un artist adevărat este un revoluționar

apropie cît mai mult viitorul, prin acțiunea sa revoluționară, de a se situa pe pozițiile cele mai înaintate ale luptei pentru nou, pentru triumful valorilor reale, pentru continua perfecționare a organizării vieții sociale.

Ca artist al lumii noastre, ca om de scenă, am regăsit, în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, afirmat, sensul propriei noastre arte, prin problematica atît de complexă și magistral analizată, a conflictului dintre nou și vechi, dintre ceea ce devine și ceea ce moare. Starea noastră de revoluție e starea de revoluție a fiecărui om în parte, a revoluției interioare, a revoluției față de sine. Cu cît sîntem mai profund angajați în lupta pentru propria noastră desăvîrșire ca individ, într-o structură socială și politică revoluționară, cu atît aparținem mai profund viitorului și, prin aceasta, lumii care vine. Starea de conflict este pentru teatru chiar aerul pe care îl respirăm pe scenă, seară de seară. Conflictul dintre nou și vechi rămîne principala formă de conflict a omului cu sine însuși și cu ceilalți. Dramaturgii au, prin urmare, uraniul necesar propriei lor creații și o perspectivă largă asupra problematicii conflictului în societatea noastră. Dar în acest conflict omul de teatru trebuie să se afle întotdeauna în sensul nouăi, în sensul progresului. De aici și caracterul profund educativ al artei teatrului, și răspunderea noastră, ca slujitori ai scenei, față de public, față de societate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu rezumă ferm în expunerea sa această trăsătură de caracter a artei noastre: **„Cinematografia și teatrul sînt mijloace importante în educarea conștiinței revoluționare a oamenilor muncii, a tineretului și trebuie să facem astfel încît ele să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul pe care îl au în societatea noastră".** Cum altfel am putea traduce în viață aceste exigențe, exprimate cu atîta forță de convingere de secretarul general al partidului, față de arta noastră majoră, decît punîndu-ne talentul și cultura în slujba nobilelor idealuri ale societății noastre, pentru edificarea unui om nou, multilateral pregătit pentru muncă și viață, aflat într-un conflict permanent cu imobilismul, rutina, incompetența, indiferența și resemnarea, pentru triumful adevăratelor valori umane, al spiritului revoluționar, al competenței și al demnității.

Cred că un artist adevărat își poate servi patria, partidul și poporul aflîndu-se întotdeauna în continuă prefacere spirituală de sine, în prima linie a luptei pentru o nouă, morală, pentru o nouă conștiință revoluționară, pentru edificarea unei societăți în care oamenii sînt pe deplin liberi și demni.

față de viitorul patriei, față de pacea și securitatea popoarelor

■ APELUL POPORULUI ROMÂN ADRESAT SESIUNII SPECIALE A ADUNĂRII GENERALE A O.N.U. CONSACRATĂ DEZARMĂRII A FOST DIFUZAT CA DOCUMENT OFICIAL AL O.N.U.

■ VOINȚA DE PACE A POPORULUI ROMÂN ESTE ÎNTĂRITĂ DE 18 MILIOANE DE SEMNĂTURI ALE MUNCITORILOR, ȚĂRANILOR, INTELECTUALILOR, TINERI ȘI VÎRSTNICI, ROMÂNI, MAGHIARI, GERMANI ȘI DE ALTE NAȚIONALITĂȚI.

■ GLASUL DE PACE AL ÎNTREGII NAȚIUNI ROMÂNE SE FACE AUZIT DIN NOU ÎN FORUMUL MONDIAL AL NAȚIUNILOR, AMPLIFICÎND FORȚA INIȚIATIVELOR ROMÂNIEI SOCIALISTE, ALE PREȘEDINTELUI EI, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU.

Altă pace nu mai putem spera, altă pace nu va mai fi a oamenilor...

Cu numai cîteva decenii în urmă era greu de presupus că supremul țel al omenirii va deveni chiar propria ei supraviețuire. Nenumărate războaie, culminînd cu cele două conflagrații mondiale ale acestui secol, au secerat milioane de vieți omenești, au provocat mari și profunde răni materiale și morale, au șters de pe fața pămîntului orașe și sate, însă sensul păcii ulterioare nu a fost niciodată alterat pînă în fibra lui cea mai intimă. Pacea ulterioară, pentru unii demnă și pentru alții nedemnă, pentru unii profitabilă și pentru alții doar suportabilă, era totuși pace. Chiar dacă noțiunea a circulat, nici o pace nu a fost vreodată cu adevărat rușinoasă, ci mereu așteptată, sperată. Dar omenirea a ajuns astăzi, iată, chiar înaintea imposibilității de a mai concepe o pace ulterioară unui nou război mondial. Pacea de astăzi, așa cum este ea, este singura noastră pace. Alta nu mai putem spera. Alta nu va mai fi a oamenilor, ci a unui apocaliptic deșert, din care primul eșantion ni l-a oferit nefericirea terifiantă a Hiroșimei.

Pentru poporul român, puterea de a-și racorda statornica aspirație spre pace la aspirațiile lumii întregi își regăsește temelia într-o istorie trăită în respectul demnității oamenilor și al națiunilor. Prețul păcii, aici, la Dunăre și Carpați, a fost plătit deseori cu sacrificii și eforturi necunoscute pe alte meleaguri și din statura suferinței noastre a făcut parte integrantă, nu numai o dată, însăși primejdia pierderii independenței și suveranității, a ființei naționale. Dar o pace mai scump plătită a fost și este, totdeauna, o pace pe care oamenii o vor mereu mult mai trainică, în toate clipele ei. Și nu întîmplător inițiativele de pace ale României, și ieri, ca și astăzi, au așezat în centrul argumentelor lor voința nemijlocită a națiunilor, un umanism care nu se exercită prin procură, ci prin acțiunea directă și hotărîtă a maselor populare. Concepție care culminează acum, în cadrul efortului politic românesc pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii, prin **Apelul poporului român adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării**, document patetic al conștiinței unui întreg popor.

Planeta traversează momente de răscruce, clipe cînd rațiunea omenească nu-și mai poate amîna mobilizarea întru transpunerea propriilor idealuri în viață. Și nimic nu mai trebuie să-i stinjenească libertatea de a se impune. **„În numele existenței oamenilor, al viitorului umanității** — subliniază Apelul poporului român —, **pe adresăm Organizației Națiunilor Unite, tuturor statelor și popoarelor cu chemarea de a trece peste orice considerente și obstacole și de a hotărî oprirea cursei înarmărilor, trecerea la înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd, a dezarmării nucleare !"**. Și este implicată în acest îndemn nu o poziție conjuncturală, determinată de o oportunitate sau alta, ci o politică susținută și consecventă, în afirmarea căreia secretarul general al partidului nostru, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a străbătut lumea, a înriurit conștiințe, a întrunit aderiuni entuziaste și a oferit umanității imaginea privilegiată a unui pacifism militant, cu rădăcini în civilizația noastră specifică, cu aptitudini certe pentru o audiență universală.

Ca mesager și artizan al păcii mondiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu exprimă un popor, un mod particular de a gîndi soluțiile viitorului, însă dedus dintr-o îndelungată practică a bunei înțelegeri și a colaborării între națiuni. Audiența punctului de vedere românesc se întemeiază în primul rînd pe caracterul său constructiv, dinamic, afirmat și cu prilejul recentei Plenare lărgite a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și, totodată, prin lansarea **Apelului poporului român adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor unite consacrată dezarmării**. Relansată prin aceste nobile îmboldiri, voința de pace a țării contribuie astăzi mai mult ca oricînd la realizarea unui climat internațional în contextul căruia marile probleme ale omenirii să-și afle o rezolvare de fapt și imediată, durabilă, rezistentă la noi agresiuni. Și stau mărturie în acest sens impresionantele marșuri și întruniri ale păcii din orașele și satele românești, milioanele de semnături ale oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, subsumate toate unui ideal care nu a fost niciodată mai fierbinte și mai hotărît exprimat decît astăzi.

Temperatura conștiinței civice românești este revelatoare. **„Dăm o înaltă apreciere mișcărilor și manifestărilor pentru pace în Europa și din întreaga lume. Poporul român** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **și-a angajat cu întreaga forță în aceste manifestări, avînd convingerea că ele au o însemnătate deosebită în oprirea cursei înarmărilor, în salvarea omenirii de la catastrofa nucleară, în asigurarea păcii în lume"**. Și o călătorie prin țară acestui început de vară investește cuvintele celui mai iubit fiu al poporului român cu o tonică certitudine. La București, Cluj-Napoca și Iași, la Craiova sau Timișoara, la Oradea și Arad, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, recent, a reîntărit argumentele voinței noastre de pace, la Brașov și Constanța, oriunde regăsim semnele puterii omului simplu de a-și decide soarta, printr-o neclintită solidaritate, printr-un apel viguros la memoria comună și, în același timp, printr-o dreaptă cumpănire a realităților lumii contemporane. Cu conștiința deplină a adevărului că o alternativă a păcii de astăzi nu mai poate fi decît o catastrofă fără supraviețuitori, capabilă să nimicească civilizații ridicate cu trudă și prin lucrarea tenace a unui șir nesfîrșit de generații.

Cert este că în balanța glasurilor lucide ale omenirii glasul poporului român își are ponderea sa și, lucru poate mai important, creditul său, întemeindu-se acest credit, firește, și pe adevărul incontestabil că nu am rîvnit niciodată la ruina unor altor popoare. Avem de apărat, alături de roadele muncii de zi cu zi, alături de căminele familiilor noastre, însuși edificiul inimitabil al sufletului românesc atît de încercat în istorie. Avem de apărat viitorul, care nu poate fi doar al omenirii, fără a fi și al nostru, și nu poate fi doar al nostru, fără a fi și al omenirii întregi. Acestea sînt gîndurile înalte ce ne întîmpină astăzi în orice comunitate și pe orice prag de casă, oriunde în țară. Și din aproape în aproape ni se dezvăluie, iată, o adevărată geografie a păcii, plină de măreție atît în întregul ei, cît și în detaliile care-i conferă substanța. Și un anume detaliu, uneori, e în măsură să învăluie întregul într-o lumină pătrunzătoare și vie.

În sfîrșit, ni s-a oferit și prilejul să ajungem în vara, aceasta o țintă poate insignifiantă în geografia amintită mai sus : satul Ghenci de la granița de nord vest a țării. Uneori, satul Ghenci nici măcar nu apare înscris pe hărțile noastre curente, dar asta nu înseamnă, bineînțeles, că satul Ghenci nu există. Dimpotrivă, satul Ghenci există, munceste și speră și, ca să poată munci și spera, s-au sacrificat într-o margine a lui, în octombrie '44, unsprezece eroi. Pentru cei din Ghenci, cît și pentru pacea de astăzi. Iar oamenii satului au hotărît, chiar în aceste zile, să le regăsească rudeniile și să ridice de pe sufletele unor semeni ai noștri o piatră apăsătoare și grea. Și gestul lor, în contextul zilelor de acum, se ridică la înălțimea valorii unui simbol, însuflețindu-ne și gîndurile din capătul acestor rînduri puține : cei unsprezece eroi, într-adevăr, s-au sacrificat pentru o pace care există. Dar omenirea a ajuns astăzi, iată, chiar înaintea imposibilității de a mai concepe o pace ulterioară unui nou război mondial. Pacea de astăzi, așa cum este ea, nu de puține ori stîrbită și amenințată, este singura noastră pace. Alta nu mai putem spera. Altă pace nu va mai fi a oamenilor, ci a unui apocaliptic

MIHAI PELIN ■

Nicolae Ceaușescu, 1 iunie 1982:

...să lichidăm cu subaprecierea agriculturii, nu numai teoretic,

nu numai prin investiții și alte măsuri, dar și prin felul

CUM TREBUIE ÎNȚELEASĂ ȘI REALIZATĂ O AGRICULTURĂ DE ÎNALTĂ PRODUCTIVITATE

Victoria de a semăna trifoi

Victoria de-a semăna trifoi n-a fost încă omologată pentru a sta la rînd cu marile cuceriri ale spiritului uman, ea se numără printre cuceririle mici, mai degrabă, ale oamenilor, dar face parte dintre acele victorii atît de folositoare încît oamenii, chiar dacă le pierd, în anumite împrejurări, țin să le reiștige și să le recucerească neapărat.

Gavril Fărcaș are 64 de ani, este rudă, zice, cu taragotistul Dumitru Fărcaș și înainte de a fi casier la C.A.P. Groși a fost el însuși, înțelegem, atras de cariera artistică. În 1962, anul încheierii cooperativizării, cînta într-un ansamblu folcloric la Baia Mare, dar în vara acelui an a trebuit să vină la Groși, în vremea secerișului, fusese numit delegat de batoză. Își amintește că în vara aceea comuna a treierat 32 de vagoane de grîu. În vara anului trecut, spune contabila Livia Florian, producția de grîu a C.A.P.-ului a fost de 11 vagoane. Să se fi semănat la Groși, anul trecut, mai puțin grîu decît în anul cînd a fost numit Gavril Fărcaș delegat de batoză ? Greu de crezut dacă ascultăm și cuvintele medicului veterinar Iosif Iancu, „terenul bun e luat pentru grîu și porumb iar cel slab rămîne pentru zootehnie, zootehnia fiind așezată pe locul al doilea, al treilea", și dacă mai avem în vedere că vîrful aripii păguboase a inițiativei de a se ara pășunile a bătut, cîndva, și în această comună unde agricultura înclină, prin firea lucrurilor, către zootehnie și pomicultură. Adevărul fiind, mai zice Gavril Fărcaș, că pînă într-o vreme pe pămînturile comunei „era trifoi și lucernă multă". Acest fapt avea cîteva urmări pe cît de simple de înțeles pe atît de importante : trifoiul și lucerna „desfundau" pămînturile grele, podzolice, le măreau gradul de permeabilitate, creînd astfel condiții pentru o mai bună circulație a apei și, totodată, le fertilizau, le îngrășau cu azot mai ales, ceea ce — dincolo de faptul că trifoiul și lucerna întreținau o zootehnie puternică — oferea și garanția unor producții mulțumitoare și sigure de cereale, cînd acestea erau semănate pe pămînturi cultivate înainte cu trifoi și lucernă. Toate acestea erau lucruri știute de oricare țăran destept și cu dragoste de pămînt. Medicul Iosif Iancu este de fel din Bihor, din comuna Tinca, și-și aduce aminte că tatăl său punea întotdeauna trifoi pe o părticică din pămîntul lui. Cînd a venit la Groși, a aflat că oamenii de-aici procedau la fel : fiecare avea grijă să pună trifoi pe un sfert sau pe o treime din pămîntul lui mult-puțin. E un fapt confirmat și de Dumitru Căprar, localnic, de 14 ani primar la Groși și bun cunoscător al resturilor pămîntului. Așa procedau de pildă și Dumitru Horje și Gavril Herțeg, primul de 70 iar al doilea de 58 de ani. Primul este pensionar de C.A.P. iar al doilea pensionar de stat dar a lucrat întotdeauna și la C.A.P. Între cele 813 gospodării ale comunei, gospodăriile lor se numără printre cele mai bogate. Primul crește 7 vaci, cîte a crescut, zice, întotdeauna, nu știe ce a avut cu numărul ăsta dar întotdeauna a crescut chiar atîtea, 7 vaci, iar al doilea ține 2 vaci și 4 bivolițe. Stăm pe iarbă, în grădina din spatele casei lui Dumitru Horje și ei se arată pe cît de deschiși la inimă pe atît de îndărătnici în a se face că nu înțeleg de ce am adus vorba despre planta asta umilă numită trifoi. Și cel care rupe un fir de iarbă și-l mărunțește apoi între degetele bătătorite este Gavril Herțeg, care spune : „Păi, de șapte-opt ani s-a pierdut asolamentul ăsta". Însă tot de la ei aflu că nu s-a pierdut chiar de tot și că Gavril Herțeg îl folosește și-acum, pe lotul în folosință, cu bune rezultate. Aceste loturi cuprind, în comuna Groși, mai mult petice de livadă. Gavril Herțeg nu se mulțumește însă numai cu merele pe care le culege toamna ci vrea să mai scoată din pămîntul acela și altceva. Doi ani la rînd pune porumb, apoi seamănă pe locul acela trifoi în cultură ascunsă de orz. Zice că în felul acesta a scos o „producție foarte bună" de porumb, una la fel de orz și o „producție frumoasă" de trifoi. Și aflînd că Gavril Herțeg a făcut 3 000 kilograme porumb boabe de pe cei 60 de ari, cît deține familia lui în folosință — adică atît cît nu reușesc să facă unii de la șes de pe un hectar întreg — nu chiar de tot întîmplător ne-a fugit gîndul către o comună aflată mai în sudul țării, Albota, la cîțiva kilometri de Pitești, pe unde trecusem cu vreo săptămînă înainte de a ajunge în comuna maramureșeană Groși. Nu chiar de tot întîmplător, fiindcă, se zice, la Albota s-a obținut anul trecut cea mai mică producție de porumb la hectar, pe țară, ceva peste 300 de kilograme. Nici măcar cocenii nu s-au prea făcut : abia 72 tone cu totul, de pe o suprafață enormă, de 1 000 (o mie) de hectare semănate cu porumb.

Abia venit, la 1 octombrie anul trecut, ca inginer șef la C.A.P.-ul Albota, Gheorghe Mirițoiu a trebuit să scrie o „notă explicativă" referitoare la această situație. A putut scrie, de exemplu, că în cadrul Consiliului unic agroindustrial Poiana Lacului, C.A.P.-ului i-a revenit nu o cantitate, fie și insuficientă, de îngrășăminte chimice, ci o lipsă totală de îngrășăminte. În acest an, C.A.P.-ul Albota face parte din Consiliul agroindustrial Pitești și a primit îngrășămintele trebuitoare. Însă dincolo de această întîmplare, inginerul Gheorghe Mirițoiu înțelege să aducă vorba despre altceva. „Ne-am schimbat optica privind structura culturilor", zice el, ceea ce înseamnă de fapt că oamenii au fost lăsați să și-o schimbe. Chiar pe teritoriul comunei se află Stațiunea de cercetări agricole Albota, ai cărei specialiști au experimentat și dovedit de mult cît de util este așa-numitul asolament cu solă ameliioratoare de trifoi. Dacă stațiunea folosea această metodă, cu rezultate bune, iar C.A.P.-ul de pe teritoriul comunei n-o putea aplica, desigur că faptul s-a datorat unor planificatori de birou, nu specialiștilor și nici țăranilor despre care sîntem datori să credem că ar cam ști ei ce și unde să semene. Atît cei de la Albota cît și cei de la Groși. Cele 300 hectare semănate cu trifoi la Albota ca și cele 89 de la Groși, arată — ținînd seama că primul C.A.P. are 1 705 hectare teren arabil în al doilea 400 — că și într-un caz și într-altul s-a restabilit acea proporție, s-a refăcut acel echilibru al structurilor de culturi ce va îngădui o dezvoltare armonioasă a tuturor compartimentelor și sectoarelor agricole. Fiind vorba despre un procedeu nu numai simplu de practicat și nu numai economicos — căci presupune, cum spuneam, o îmbunătățire a calităților fizice și chimice pentru grîu, porumb sau plante tehnice — ci și complet, ca să zicem așa, în urmările sale, fiindcă oferă garanții deopotrivă pentru „producția vegetală" ca și pentru cea „animală". Cum spunea inginerul zootehnist Ștefan Tămaș, de la C.A.P. Groși : „Această redescoperire a trifoiului ar face viabilă și noua concepție de furajare a animalelor, conform căreia, se știe, rațiile pentru animale cuprind mai puține concentrate. Economie în felul acesta a făcut dintotdeauna țăranul. Și s-a recunoscut și acest lucru. Însă el nu s-a ambiționat să crească vaci cu lapte numai cu fin de livadă, de exemplu. Între una care mănîncă doar fîn uscat și coceni de porumb și alta care mănîncă trifoi și ghizdei — o plantă intermediară între trifoi și lucernă, cărela i s-a cam pierdut urma, mai fiind cultivată doar prin comunele necooperativizate — există o diferență ce se poate măsura, cît se poate de concret, în cîțiva litri de lapte !".

Victoria de-a semăna trifoi a meritat, iată, să fie recucerită, chiar dacă dintre dificultățile ei prima care a trebuit să fie învinsă, la Groși cel puțin, a fost aceea de-a cumpăra sămînță de trifoi. A cumpăra, acolo unde, într-o vreme, era de vîndut.

D. CONSTANTINESCU ■

„De ce nu sîntem și noi, oamenii locului, întrebați ce se poate recolta pe dealurile acestea ?"

În reportaje apărute în numere trecute ale revistei noastre citam părerile mai multor lucrători din agricultură, țărani cooperatori, ingineri, cercetători, convergînd spre acordarea unui rol și răspunderi sporite specialistului local, inginerilor din C.A.P. etc, care cunosc mai bine mereu schimbătoarele și greu previzibilile condiții în care își duc munca, decît foruri administrative (direcții generale și minister) aflate la sute de kilometri depărtare. În plus, acești specialiști, cei mai adesea ei înșiși fii ai satului, pot mai lesne îmbina tradițiile locale cu pregătirea lor tehnică de azi. Așadar, nu o întoarcere spre un patriarhalism revolut, spre tradiții în disonanță cu știința agricolă din 1982, ci o armonioasă împletire și potențare reciprocă.

O asemenea situație am întîlnit-o chiar în satul lui Ion Ionescu de la Brad, comuna Negri, județul Bacău. Situație cu atît mai interesantă cu cît întreaga zonă a făcut obiectul unor aprofundate cercetări sociologice, după cum ne-a relatat profesorul universitar doctor Mihai Merfea care le-a condus (el însuși băcăuan). Ce s-a constatat ?

Oamenii din satul în care a trăit și a muncit mulți ani Ion Ionescu de la Brad consideră că nu ar fi lipsit de interes să se mai consulte și azi Calendarul agricol pe care distinsul om de știință din secolul trecut l-a întocmit anume pentru ei. Astfel, Maria lui Zaharia din Călinești și moș Matei Patriche din Ursoae, care aveau 16—18 ani cînd Ion Ionescu mai era în viață, își amintesc că în fața „micului conac" (de fapt, o modestă casă țărănească) se afla un porumbar, Prunus spinosa, și cînd acesta înflorea însemna că pămîntul este cald și porumbul poate fi însămînțat. Tradiția locală fusese confirmată științific. „Agricultura română de la Brad" de Ion Ionescu de la Brad corela observațiile marelui patriot și înaintuș al agriculturii românești moderne cu tradiția locală. La Brad, temperatura optimă pentru însămînțări, „vestită" și de porumbar, era de 12 grade. Pe baza unor asemenea observații coroborate de știință și lucrînd pămîntul după toate regulile asolamentului profesorul obținea în această zonă, acum un secol, 5 000 kg porumb la hectar !

Urmărind felul în care cooperativa agricolă de producție folosește terenul și ținînd seama de planul fermei model de la Brad, s-a constatat că pe virful dealului și pe costițele de la Ursoae, pe o suprafață de șase pogoane unde nu se putea umbla cu plugul, se plantase cîndva viță de vie, proprie zonei de pe malul sting al Siretului. Din mustul strugurilor recoltați, Ion Ionescu de la Brad a realizat primul vin spumos românesc. Dar azi o bună parte din costițele de la Ursoae sînt plantate cu salcîmi...

Sătenii au auzit de la bunicii și străbunicii lor ce roade bogate se obțineau pe aci nu numai pe ogoarele îngrijite de profesor, dar și de pe alte terenuri. Moș Matei își amintește încă de „Sfatul cultivatorului", condus de Ion Ionescu, la care participau și cei care nu știau carte. Își aducea bine aminte cum vorbitorul le tot repeta că întreaga știință trebuie să se verifice prin practică și prin nimic altceva.

La Berzunți, Bacău, Mihai Merfea a îmbinat munca de cercetător cu aceea de ales al sătenilor, ca reprezentant al lor în consiliul popular județean. La dezbaterea cifrelor de plan privind dezvoltarea în profil teritorial și la întîlnirile cu alegătorii, el a avut posibilitatea să constate că, de pildă, oamenilor li se sugera să renunțe la creșterea oilor țurcane și să adopte oi de rasă merinos sau țigae, mai valoroase dar, din păcate, mult mai sensibile la clima mai rece de munte. „Nu-i pricep — spunea un bătrîn — pe cei care ne fac propuneri să vindem oile noastre și să creștem oi merinos. Ele trăiesc bine în Dobrogea, pe malul mării. La Berzunți nu-i nici loc, nici timp de plajă". Poate că vor fi existînd, chiar în zona Berzunți, și argumente în favoarea oilor merinos, dar iată, se pare că sătenii nu fuseseră prea convinși. Poate se proceda prea repede, și talgerele tradiției locale și inovației nu fuseseră bine cumpănite ?

Situații în care tradiția nu este valorificată, subapreciată chiar, a întîlnit Mihai Merfea în Mărgineni și în alte sate din valea Tazlăului. Din multele opinii culese în convorbirile cu purtătorii experienței în cultura pămîntului și ai realităților locale, iată pe cea a lui moș Petru Butacu : „Pe dealul Cobor (între Mărgineni și Fintinele) înainte de război erau vii frumoase și mănoase și nu se obțineau niciodată mai puțin de 130 vedre de pogon. Viile au fost scoase și s-au plantat meri, soiuri superioare. Mulți nu s-au prins și nici după aproape 20 de ani nu s-au arătat semnele unei recolte. De ce oamenii cu carte nu ne întreabă și pe noi ce se poate recolta pe dealurile unde ne-am născut ?"

În adevăr, de ce ?

LIONEL NIȚESCU ■

Țărani de duminică ?

În Țara Birsei seceta își face de car. Norii par să se fi înecat în bulboanele fără fund ale cerului mai albastru decît albastrul inspirator de valsuri ale Dunării de pe vremea lui Johann, fiul lui Strauss Johann. Măgura Codlei — meteorologul de serviciu permanent și nedecimțit al zonei — n-are „căciulă", semn că i-a furat-o nemirul, vîntul cel nemilos și secetos. Alexandru Bănulescu, inginerul șef al C.A.P. Sînpetru, omul de care m-am lipit... martor ocular, îmi dă ca sigur că n-o să plouă nici azi, 5 iunie. Nu-i răspund. După vreo șase ore de alergătură, am gîtul uscat și înnebunit de sete. Aerul arde. Trenurile se aud de departe, în toată Depresiunea Brașovului, fie că fluieră-n Feldioara, ori în Budila, semn că uscăciunea-i suverană și la Săcele, și la Tărlungeni, și la Prejmer, și la Hărman, la Hălchiu, la Bod... Pămîntul frige de parcă ar fi adevărată zgură cosmică, abia revărsată din haldele oțelăriilor cerului. Gramineele de pe Dealul Lenteș au rămas pitice, deși s-au maturizat precoce, ceea ce pagubă înseamnă ; ca și faptul că orzoaica de primăvară a bătut deja spic, ca și grîul semănat toamna trecută... Crăpăturile solului de la rădăcina grîului sînt cît palma. „Dacă nu dă o ploaie bună se știețăvește, cît e el de „Potaissa". Adică ? E un sol rezistent, îl cultivăm pentru sămînță, nu-i nici timpuriu, nu-i nici aristat, e tocmai ceea ce trebuie pentru pămîntul de la Sînpetru, dar fără ploaie... Irigații ? „Tot ce-am avut suprafață irigată am dat la asociația legumicolă. Noi am rămas cu prașilele, care se știe că fac cît o ploaie...

Văzusem. O zi întreagă — de fapt o seară și o zi — am alergat împreună orîncotro a fost nevoie de inginerul șef. Aș putea să prezint un adevărat film al acelei zile de lucru, pe oră și pe minute. Rațiuni de spațiu tipografic nu-mi îngăduie. Ceea ce pot spune este că zorii s-au ivit conform... planificării din seara precedentă, deci cu un control la secția de mecanizare. Dar n-am mai găsit acolo decît pe Constantin Tonie, șeful secției, și pe mecanicul Otto Fides, Erou al Muncii Socialiste. Ceilalți — Tîrea Nicolae, Andrei Promer, Alexandru Gujbă, Gheorghe Grancea, Otto Zerbes, Vasile Constantin, Pătru Constantin... — se aflau deja la volanul tractoarelor, pe tarlalele unde fuseseră repartizați. M-am convins că mașini erau, funcționau, și că plecaseră la treabă...

Știm ce înseamnă economia de combustibil. Dar n-o să obosim repetînd că a economisi nu înseamnă a te lipsi, mai ales cînd este vorba de plinea țării.

La C.A.P. Sînpetru singura șansă de a lupta cu oarecare succes împotriva secetei este executarea ca la carte a tuturor prașilelor. Cum să le faci însă fără motorină ? Tracțiunea animală a fost torpilată de mult, dacă mai găsești vreo zece perechi de cai la cooperativă... Singura bază serioasă rămîne tot mecanizarea. Oamenii ? Activi nu mai sînt decît 30 (treizeci nu-i greșeală) de cooperatori. Treizeci de oameni pentru 1 200 de hectare de teren arabil, 110 hectare de livadă, 426 hectare de pășune, 84 hectare de fînețuri... De adăugat că personalul tehnic și de conducere numără 21 de persoane, din care 5 cu studii superioare... Ceilalți ? — Sînpetru numără cam 5 000 de suflete. Au fost atrași în cîmpul magnetic al industriei brașovene. Mai mult : bănuiți care-i media de virstă a acelora rămași... activi la C.A.P. ? Aproape 70 de ani ! (Tipografu-l culeș bine.) Cu două excepții, într-o zi — în care am alergat realmente pe o suprafață de teren plasată într-un triunghi imaginar cu virfurile la Brașov, Hărman și Bod —n-am găsit la lucru decît pe bătrîni ! Pe prășitoarea tractată de mecanizatorul Petru Constantin lucra Andrei Bodi, de 70 de ani ; în livadă l-am întîlnit — trebăluind cu spor — pe Oțelea Alexandru de 84 de ani, Bredfer Cristian de 71 de ani, Birsan Ion, 73 de ani ; Brank Roza de la pui are peste 60 ; la întocmit căpițe din lucerna doborîtă și întoarsă mecanizat l-am văzut cu furca în mînă pe Ion Brașoveanu, 65 de ani, Dragoș Nicolae, 63 de ani, Salade Andrei, 83 de ani...

În rest ? Activitatea C.A.P.-ului se bazează pe cei 260 de încadrați (sezoniști, unii) și pe cele 604 angajamente de lucru în acord global, practic contracte cu acele persoane din sat care timp de șase zile lucrează în industriile Brașovului, și care duminica și-o petrec prășind cartofii și sfecla C.A.P.-ului din Sînpetru...

Se poate și așa, mai ales în anii buni. Dovadă că în urmă cu două săptămîni comuna a fost distinsă cu Ordinul Muncii pentru locul fruntaș obținut în întrecerea cu celelalte comune din România. Vara aceasta este însă deosebit de secetoasă, iar '82 este anul în care nu ne putem permite nici un risc. Prășitul — face cît o ploaie, nu ? — nu-i un hobby oarecare, iar agricultura nu se face cu țărani de duminică.

MIRCEA BUNEA ■

Obîrșia mea — țăran român

Numele meu — țăran român

Meseria mea — țăran român

Locul meu de muncă — pămîntul patriei

...Ca să se știe cît e ceasul la Certeze

Certeze nu este numai un sat pitoresc din Oaș. Mai mult, este un miracol și peste un miracol, desigur, noi nu mai întrezărim nimic în măsură să ne subjuge atenția.

Secretarul primăriei, Mihai Bledea, ne stă la îndemînă oricînd, cu memoria sau cu registrele lui. La începutul anului în curs, existau în Certeze 1 221 taurine, 770 bubaline, 500 cai, 300 capre, 6 000 ovine și 10 000 păsări de curte. Suprafața agricolă a comunei se întinde pe 3 025 hectare, din care numai 716 ar fi arabile. Cu alte cuvinte, nici mai mult nici mai puțin decît în alte sate, fie ele din județul Satu Mare, fie de pe alte meleaguri, unde bogăția, totuși, nu sare în ochi ca aici. Animalul speranței ar fi oaia și majoritatea sătenilor, asemeni lui Grigore Sas și Grigore Ciocan, cred că mai mult de o sută de oi ar întrece puterile unei familii. Există și excepții, desigur : Vasile Ciorbă, Vasile Sas, Ioan Ciocan, Petrea Sas, Mihai Big sau Grigore Moiș preferă mai puține, însă de calitate. Dar numai prin oi nu se căpătuiește omul și atunci, ca să-și adauge veniturile, foarte mulți fac fin prin pășunile de la Lozâ, de la Brebi, de la Cocine, în Cioncașuri și la Arșița, și îi vînd cooperativelor din județ, la un preț care în ultima vreme a devenit tot mai convenabil. Cîțiva, nu prea mulți, țin cu mîinile amîndouă de meșteri cu căutare și în Certeze și în satele de jur-împrejur : Vasile Pop a ales tîmplăria ; Gheorghe Pocicoischi sau Ioan, Dumitru și Gheorghe Big sînt pietrari renumiți ; fierăria a rămas în grija lui Ștefan Ciorbă și Dumitru Oroș. Fără cojoc oșenesc nu se poate și cojoace oșenești, îndoobște, întocmește Maria Oroș. Alte femei țes prin case zgărzi pentru pălării, dar îndeletnicirea aceasta, cum e lesne de înțeles, aduce mai mult fudulie decît avuție. Este drept, o asemenea zgardă, înflourată cu vreo sută de mii de mărgele, ajunge astăzi la două-trei mii de lei, însă cine vinde acum se vede nevoit să cumpere mîine cînd îi crește feciorul și banii nu sporesc, ci se plimbă de colo-colo. În sfîrșit, mai mulți din Certeze, dar nu foarte mulți, și bărbați, și femei, și-au aflat un rost în Negrești, la o aruncătură de băț : la Unio, la Integrata de în și de cinepă, la cooperativa Constructorul. Și, din nou, o leafă nu este decît o leafă. Și atunci, totuși, pe ce stă mulțimea acestor temelii trainice ale unor case spre care majoritatea proprietarilor de vile din Cotroceni, Dorobanți sau Floreasca ar privi cu o nestrămutată invidie ?

Ne perindam domol prin mirosul de cărămidă arsă ieri sau alaltăieri și de tencuială mai proaspătă și nu ne venea să ne credem ochilor. Pur și simplu, Mihailopol tulese că are aparat de fotografiat și, din cînd în cînd, murmura : bre, ascultă-mă, dacă fotografiem nu le facem un bine...

Și ne-am retras în bogăția de culori și de chiote a nunții băiatului mijlociu al gospodarului Ioan Sas, lîngă Ioan Balog zis Omete și Dumitru Borosteanu al Liucului, care, unul cu vioara și altul cu zongura, cum se mai zice la ceteră, încercau să înfige în zbănțuiala din jur o ordine oarecare, adică un ritm. Gîndind că sub o streașină de români vii și pușI pe destăinuire lucrurile se vor limpezi cît de cît. Și din vorbă în vorbă, pornind de la Ghigor Ciorbă, care, la optzeci și șapte de ani o ține una și bună că nu e bătrîn, ci mai de demult oleacă, și sfîrșind cu fiul mai mic al lui Ioan Sas, Gheorghe pe numele mic, am început să ne descurcăm. După asta rămînîndu-ne fără răspunsuri mulțumitoare doar întrebări mai mărunte : de ce, de pildă, bătrînii nu se îndură cu una cu două să treacă din casele bătrînești în viile construite alături, deși acestea s-au împlinit dintr-o avere strunită de ei ? Sau întrebări și mai mici ca însemnătate : de ce pe la unele case gospodinele așază păpuși în ferestre ? Pentru că au fete de măritat ? Să zicem că nu de asta, ne-a răspuns pînă la urmă Vasile Sas, fiul mai mare al lui Ioan Sas, a cărui nuntă se petrecuse prin februarie... Ceea ce, foarte bine, putea să însemne că treaba, de acum, îi mai privește doar pe frate-său, Gheorghe. Numai lui i-a mai rămas să-și mai găsească nevasta...

Nobunila, pentru că nu știm cum i-am putea spune altfel, a început spre sfîrșitul anilor '60 și întîi s-au construit în Certeze numai case fără etaj, dar la fel de sănătos așezate pe temelii. Cam atunci și-a ridicat casa de astăzi și Gheorghe Pop, adăugîndu-i și un turn în ale cărui patru fețe a proptit patru ceasuri de masă, cățărîndu-se spre ele în fiecare seară, prin pod și întorcîndu-le pe toate patru, pe rînd, cu răbdare, ca să se știe cît e ceasul în Certeze. Tot atunci și-a spart casa veche și a ridicat una nouă, mult mai încăpătoare, și Vasile Mihoc, împodobind-o la urmă cu o pereche de coarne mîndre de cerb, ca să se știe că stăpînul acareturilor din jur e și un vînător iscusit. Curînd, pe unii i-a cam pufnit rîsul, iar cîțiva mai îndrăzneți, îndeobște cu prilejul unui pahar de pălincă, al unuia singur pentru că de la două în sus ar fi ieșit cu bătaie, i-au dat de înțeles consătenilor lor că perechea aceea de coarne de cerb ar putea să însemne și altceva. Însă Vasile Mihoc a ridicat nepăsător din umeri și coarnele au rămas unde le așezase el. Apoi s-a ivit pe lume și legea mai nouă a sistematizării rurale, cu pretențiile ei cunoscute, nu întotdeauna în acord cu tradițiile satelor, cum se întîmplă cu orice idee care țintește un orizont mai îndepărtat. Și mulți au cam stat în cumpănă, mai cu seamă înaintea pretenției etajului. Pînă cînd a spart ghețușa unul Mihai Dorle și, imediat după el, un altul, Vasile Pop. Și de atunci parcă a început între oameni un soi de întrecere: se îndîrjeau chiar să-și spargă locuințele abia construite pentru a face loc altora și mai noi, mai înalte, după un crivăț adus la Certeze nu se știe de unde, dar plăcut la vedere și îndemnatic la folosință. Iar în crivățul acesta mai proaspăt al caselor piatra albă și vineție, adusă dinspre Sighet și Baia Mare, ca niciodată, prinde o cinste de necrezut. Și așa, uite, iar nu am răspuns la întrebarea : pe ce și de unde ?

Într-un tîrziu, l-am tras deoparte pe Gheorghe Sas, băiatul acela mai tînăr al lui Ioan Sas, încă nelnsurat, avînd numai optsprezece ani. Păhărțul de rachiu, ridicat de pe masă, se ascundea în mîinile lui mari cum se ascund porumbeii în pălăria lui A. Iozefini. De fapt, orice lucru pe care ar fi pus mîna s-ar fi dovedit mult prea mic și neajutorat față în față cu palmele lui. Ca să nu mai vorbim și de umerii, grumazul și picioarele bărbatului în devenire. Și așa am aflat o poveste care merită să fie istorisită. Anume, nu-l vorbă, și pînă în urmă cu un an sau doi tot în muncl dintre cele mai grele s-au opintit, îndeobște la defrișări, îndeletnicire în care echipele din Certeze nu au pereche în țară. Pot fi întîlnite în Dîmbovița, în Vrancea, în Banat sau în sudul Dobrogei. Și sînt așI în truda aceasta uneori cu mult peste puterile omenești de rînd bărbați ca Vasile Mihoc, Gheorghe Pop, Vasile Pop,socrul mic al nunții abia încheiate, sau Gheorghe și Ioan Mihoc, umblați pe meleagurile Harghitei, Covasnei, Albei, Bistriței și Brașovului. Oriunde sînt de scos rădăcini din pămînt se ivesc și ei, cîte zece, cîte cincisprezece, se angajează cu ziua și cîștigă uneori chiar și peste trei sute din zori pînă-n seară. În schimb, alții, ca Dumitru Gavriluț sau Mihai Roman, s-au apucat de la o vreme și de vopsitoria stîlpilor de înaltă tensiune, și asta o îndeletnicire eroică și istovitoare, și au împînzit și ei cu echipele lor țara, de la un capăt la altul. Trăind și muncind uneori în împrejurări și mai vitrege, pentru că stîlpii de înaltă tensiune, ca și rădăcinile de copaci, nu prea sînt de aflat pe bulevarde sau la ușile berăriilor. Și cîștigă și ei foarte bine, cu un preț de sudoare acceptat chiar prin tragerea lor dintr-o stirpe de oameni neobișnuită să se joace cu munca. Acesta fiind și secretul de căpătenie al avuțiilor îngrămădite aici, la Certeze : nu se sfiesc să bîntuie țara în haine de lucru și cînd muncesc nu glumesc și de obicei se înhamă la munci ocolite de ceilalți.

Iar din familia lui Ioan Sas, marea „afacere", pe urmele altora din Certeze, a dibuit-o fiul mai mare Vasile, cel cu nunta din februarie. S-a tras după Gheorghe Mare și, în însoțire cu frate-său Gheorghe, cu Ioan Sas, altul decît fratele cu nunta de astăzi, adică vărul lor bun, cu alt Vasile Sas, cu Ioan Viragoș, Gheorghe Berinde, Gheorghe Bobuț, Gheorghe Moiș și Gheorghe Ban, a ajuns nu demult la Constanța față în față cu vapoarele întoarse din cursă. Și tot ce înseamnă tancuri maritime, de apă potabilă și tehnică, de petrol și păcură, de balast și ulei, se curăță astăzi prin truda lor. Întîi bagă abur sub presiune peste resturile de păcură, ventilînd apoi mărunțaiele navelor.

MIHAI PELIN

O planetă numită IUBIRE

În partea cea mai de sud a insulei există satul Plopi. E modest, doar cu 72 gospodării. Virful ăsta al insulei spintecă fluviul în două, în dreptul Vadu Oii, ca să formeze două Dunări : Dunărea Veche, a Dobrogei, și brațul Vlciu. Capii acestor familii sînt mecanizatori, motopompiști, pescari, crescători de animale la fermele de stat. Ion S. Șerban e îngrijitor de oi la ferma Salcia. Se apropie de 50 ani, din care 22 a îngrijit de oi. Nimeni nu-i mai contestă priceperea în ale ciobăniei. Nastasia, soția lui, are 47 ani și a născut nu de mult al 15-lea copil. În casa ei e o adevărată grădiniță cu program continuu. Copiii aleargă prin curte, alții (cei mai mari) sînt la școală sau la treburi și o rugăm să-i cheme pe aceștia care mai sînt prin ogradă. Și numai ce aud :

— Tudorică, Marian, Trăienuș ! Unde ești, măi, Trăienuș ?

De sub cerdac o mogîldeață de copii aleargă la mama care îi strigă. Femeia își întinde brațele, ca două aripi ocrotitoare, își ia copilul în brațe și continuă să strige :

— Tudorică, Marian ! Veniți la mama, băieți !

Din drum mai vin doi, iar de undeva, din țarina care începe din pragul casei, se mai arată unul.

— Cum îi cheamă ? întreb mai mult pentru a n-o lăsa să tacă, pentru că eu acum sînt preocupat mai mult să-i privesc.

Și femeia începe un adevărat inventar de nume, matern, la care înțeleg că trebuie să fiu atent :

— Ionica are 28 ani și e căsătorită ; Ionică are 25 și e muncitor la Șantierul naval Brăila ; Constanța e căsătorită la Băndoiu, satul vecin, și are... Dumnezeu mai știe cîți ani are. Ba, știu ! A intrat în 24. Elena împlinește 21 acum, în toamnă...

Între timp mama Nastasia a mai sult un copil în brațe, iar dacă ar mai avea două, ar mai aduna doi la piept. Din colțuri nebănuite copiii se adună în jurul mamei, la început sfioși, uniți aproape cu teamă, iar cei care nu mai încap în brațe se țin de poalele rochiei. Iar mama Nastasia seamănă acum cu un pom cu multe roade, cu un fel de cometă care adună în jurul ei mai multe stele, cu o planetă care, sentimental, poate fi numită : IUBIRE. Vorbește cu noi și cu privirea îl caută pe ceilalți : „Trăienică, Marian, Anghelus ! Unde sînteți mă, pungașilor ?" Vreo șase s-au adunat pe lîngă noi, dar mai sînt nouă. Nu ne așteptăm să apară toți, fetele, mai mari, sînt, am văzut, căsătorite, cîțiva băieți sînt la treabă sau la școală, dar o rugăm pe mamă să continue. Și zice :

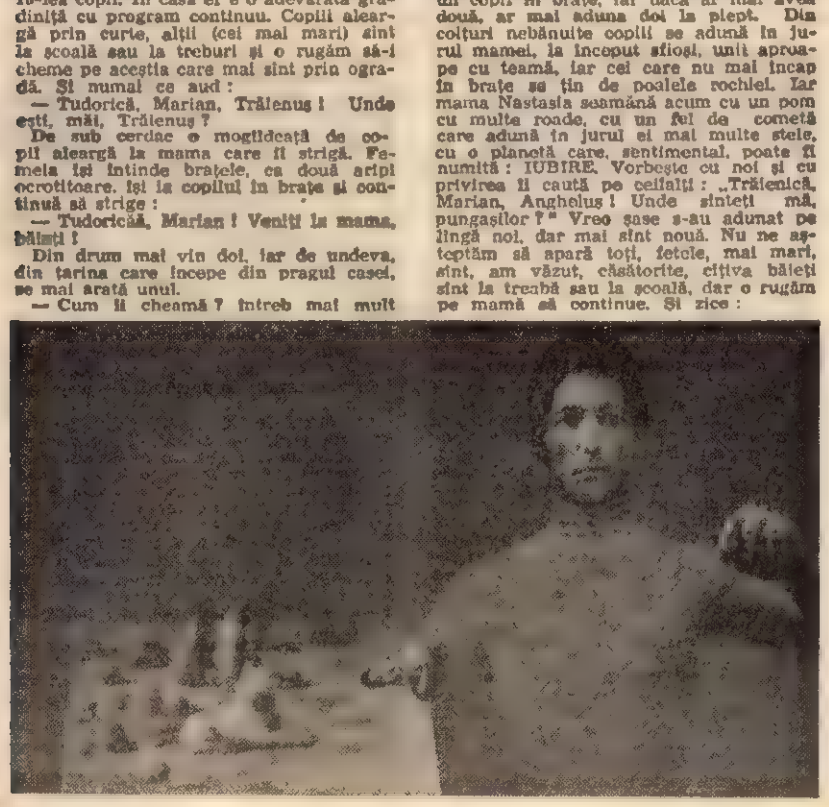

— Am rămas, mi se pare, la Lenuța ?

— Da, confirm eu.

— Dumitru are 19 ani, a terminat școala la Brăila și lucrează tot acolo ; Grigore, cîți ani o fi având Grigore ? Da, are 18, e la Liceul „Nicolae Iorga", la Brăila, și mi-a trimis vorbă să-i expediez o sută lei. O fi având nevoie pentru întreținerea căminului. O fi avînd ceva lipsuri ? Anghel a rămas un an repetent. N-a vrut să învețe, dar a venit taică-su acasă, într-o seară, și l-a „lămurit" să meargă la școală.

— Puteți să-i întrețineți pe toți la școală ?

— Îi mai lăsăm pe ăștia mici și le facem ce le trebuie la ăia mari. De învățat, avem unele înlesniri, pot să învețe. Au unde să-și facă lecțiile, avem patru camere, o polată, șase paturi. Acum, vara, dorm cîte doi într-un pat, dar iarna se îngrămădesc, dorm cîte 4—5 lalolaltă. Seara, să-i vedeți cum adorm !

— Cum ?

— Mă apuc să-i spăl pe ăsta micu, îl spăl, îl bag sub plapomă, apoi îi iau pe rînd pe Tudorel, pe Trăienuș, pe Marian. Cît spăl unu, ceilalți au adormit. Vara dorm goi, nu că n-ar avea, dorm așa că la noi e tare cald. Dar copiii mei sînt toți sănătoși, n-au nimic. Să vă confirme doamna doctor.

Și doctorița Francisca Mercan, care ne însoțește, confirmă. Copiii familiei Șerban sînt curați, sănătoși, învață, unii mai bine alții mai puțin bine, ca toți copiii, devin (unii au devenit chiar) oameni de nădejde ai satului, ai țării.

— Haideți, dar, să mergem mai departe ! Cine e al optulea ?

— A fost fata care mi s-a înecat,, Lucica. În 1970, cu apele ălea mari, am fost inundați. Nu a rupt digul, dar a ieșit multă apă din pămînt. Și fetița a căzut în puțul ăla astupat acum. Pînă m-am dus eu, fetița a murit : a crăpat fierea în ea, de frică. Avea trei ani ! Tudorică, Anghelus, Gheorghiță ! Unde sînteți băieții mamii ?!

Și glasul mamei se aude pînă în vecini, chiar mai departe, e răscolitor și e cuprins puțin de teamă, pentru că mama e una singură, iar cuibul e destul de mare. Și oricum ar fi, niciodată o mamă cu 15 copii nu poate fi pe deplin fericită, liniștită.

— Vasile e al nouălea, zice ; are 11 ani, e tot la Brăila. Are grijă de alu Ion, fratele lui mai mare. Mi l-a luat de aici nu de mult, dar mai mult de o lună nu-l las, că mi-e urît fără el. Marian e al zecelea, are opt ani și merge la școală.

Copiii mamei Nastasia sînt blonzi, arși de soare, frumoși, desculți, așa cum le place lor să umble vara, prin nisipul încins. La șase dintre ei mama le-a împrumutat, printre altele, și culoarea ochilor ei : albaștri. Se uită la ei, de parcă cine știe de cînd nu i-ar mai fi văzut, le plimbă mîna prin păr și se întreabă și ea : care e al 11-lea ?

— Dar pe Gheorghe l-ai pus ? intervine bunica Dochița, mama Nastasiei Șerban : are 68 ani și, la rîndul ei, a născut și dînsa 10 copii.

— Deci, al 11-lea e Gheorghiță, confirmă mama preocupată de... ordinea nașterilor ; a trecut în glasa a șaptea. Pe urmă vine Lucică, de șase ani, și uite-l mi s-a fript. I-a dat însă tovarășa asistentă cu fecolan și o să-i treacă. Tudorel e al 13-lea, are 3 ani ; Trăienică are trei ani și o lună.

Îl ține încă în brațe pe Trăienică, care mîroase a caș dulce : „Am avut rînd la oi și am făcut caș", zice. Și ne invită să-i vedem casa. În două camere, mobilate frumos, păstrează „curat". Acolo își primesc musafirii, la ocazii, iar din cînd în cînd, peștitorii. Aici dorm totodată și mai mari, pentru că, zice mama, știu să se spele, să țină curat. Într-un colț a rămas un pomuleț de Crăciun.

— Le faceți pom ? întreb.

— În fiecare an.

— Ce le puneți în ei ?

— Jucării : motorașe, tractorașe, mașinele. Ce cumpăr pentru unu, cumpăr și pentru ceilalți, la ăștia mici. Altfel plîng.

Și în timp ce are brațele pline cu copii, în timp ce răspunde la întrebările noastre, răspunde și la întrebările celor mici: „Asta e a noastră ?" „A noastră, mămica" ! „Asta a cui ?" „A lu tata, mămica!"

Anghel, aflăm, are 16 ani și lucrează în vacanță la ferma Zăton. Ajută la mutatul aripilor de ploaie, cîștigă bani, îi oferă mamei. Cere voie să meargă la Hurșova. „Te lasă mama, dar de ce te duci ?" Anghel se rușinează, nu răspunde. Mama intuiește : „Hai, că te las, să-ți cumperi și roată la bicicletă". Copilul prinde glas și zice : „Păi, pentru asta mă duc". Mama adaugă : „Îți dau și 50 lei să te tunzi". Copilul aleargă fericit spre orașul care pentru el e un miraj frumos...

N. GR. MARAȘANU

P.S. În timpul în care ne-am documentat pentru acest reportaj, mama Nastasia urma să nască al 15-lea copil. Credem că a avut, spre marea dorință a ei și a noastră, o naștere ușoară. Pentru că acolo unde încape atîta dragoste pentru copii, pentru oameni, pînă și Natura lucrează spre bine. Iar cînd 15 copii strigă deodată cuvîntul mamă, ecoul, ne place să credem, luminează întreg Universul.

Fapte de muncă, fapte de viață, fapte de istorie

Un monument traversează bulevardul

„E o lucrare atît de frumoasă... ! Așa ceva nu cred că dă în tine, mai mult de două ori la o generație !" (SPIRU D. STERIE — șef lot din partea întreprinderii de construcții edilitare și drumuri — șantierul 2 — lotul 2/4).

„Răgușisem, domnule... ! Goarna asta electromagnetică, cu care mă vedeți în mînă, s-a adus ceva mai tîrziu. În două zile mi-am pierdut vocea, pur și simplu nu mai puteam vorbi ! Acu', chiar și dacă au am nevoie decît de niște țigări, strig la unul, un prieten, să-mi aducă — cu goarna ! (GEORGE MIJA POPA — șef punct lucru).

„Dacă veți scrie despre noi, să scrieți frumos, pentru că merităm... !" (ANGHEL ȘTEFAN — maistru, lotul 2/4).

...baraca mobilă, în care mă aflu în această dimineață a zilei de 15 iunie a.c., a fost adusă aici în data de 11 ianuarie. Este, practic, aceasta din urmă, data la care a fost inaugurat șantierul denumit „Mutarea (translarea) monumentului „SCHITUL MAICILOR" din strada cu același nume și de la numărul 23". Lucrare de mare anvergură — unicat internațional — al cărei dosar este înregistrat la O.S.I.M. cu nr. 106 328/1982, pentru a asigura protejarea **invenției**, în mod legal. Căci este vorba de o invenție...

Baraca este un birou în miniatură, cu toate cele necesare : telefon, masă, scaune, grafice pe pereți, căști de protecție atîrnate în cuiere. Spiru D-tru Sterie :

„Sînt constructor, de 12 ani și numai în București am făcut stații de pompare pentru apa potabilă, chestie de rutină.. anul trecut am fost solicitat la partea de rezistență a „Arenelor Romane", mda. Mai am 9 ani pînă la pensie, pot însă să vă spun că lucrarea asta, cu lucrarea asta **de acum**, îmi termin frumos o meserie frumoasă !"

Ce înseamnă lucrarea asta ? Imaginați-vă o clădire în formă de „C" (chilile), în centrul căreia se află o alta, o biserică ridicată în anul 1726, declarată monument istoric și figurînd, astfel, în cărțile de specialitate române și de peste hotare. Necesitățile de construcție ale noului centru politico-administrativ al Capitalei implicau, „în nuce", desființarea acestui complex. S-au căutat, firește, diverse modalități de salvare, de păstrare a lui. Și a apărut — acum doi ani și mai bine — un colectiv al I.P.B., a venit cu o soluție uluitoare : **„mutăm totul !"**. Uluitoare nu atît prin modalitate (s-au mai „mutat" clădiri și în U.R.S.S., Cehoslovacia, Anglia, etc.), cît prin mijloace. Care erau noutate absolută. Și pentru care au erau necesare eforturi valutare, și nici măcar o mină de lucru supercalificată, cum au presupus unii — care l-au și calificat, inițial, drept nebun, sau cel puțin inconștient...

Iată, șantierul **de astăzi** (căci este un șantier, acesta !), merge în plin, cu pasiune, cu firească mîndrie, **cu poftă** aș vrea **să** subliniez. Iar cei cîțiva oameni aflați aici (rețineți : **cîțiva !**, astăzi, de pildă, lucrează 30, de la începutul lucrării însă nivelul mediu nu a depășit numărul de 20...), te primesc pe tine, vizitator, cu bucurie, cu acea plăcere unică de a arăta și altuia ce ești tu în stare să faci — mai ales cînd ceea ce faci înseamnă a sălta în aer o biserică de 750 tone, de a o așeza pe prese, de a o roti apoi, ușor, „niște" grade, de a o transporta apoi peste noul bulevard abia marcat, la o distanță de 183 metri în sens liniar (deplasarea, în final, a clădirii, însumînd 223 metri !), de a o mai roti, tot așa, „ușor", niște grade, pentru a o așeza, în sfîrșit, pe noul — și probabil ultimul — ei lăcaș : undeva în strada Antim, în dreptul numărului 49. Chiliile urmînd a veni apoi, imediat după ea, aduse piatră cu piatră, cărămidă cu cărămidă, ornament forjat cu ornament, și montate în aceeași formă de literă „C" de care pomeneam la început, „Schitul Maicilor" rămînind, deci, **aceleași**, deși **în altă parte.**

Imaginați-vă un puști care trimite o minge de pe un trotuar, pe celălalt al străzii... În cazul nostru, un întreg complex arhitectonic de o valoare națională și istorică inestimabilă, este „trimis" peste un larg bulevard. Spectaculosul acestei operații, spectaculosul viu, veridic, pipăibil ca să zic așa, astăzi, depășește orice imaginație ! Cum a fost posibil ?! Din nou, Spiru Sterie :

„La nici o lucrare de pînă la cea pe care o vedeți, nu am simțit atît de aproape **proiectantul**, de noi, **constructorul** : s-a topit parcă orice diferență, de obicei proiectantul îți dă ceva să faci și te lasă să te descurci. În cazul nostru, relația „proiectant-constructor" a devenit una singură : **munca** ! Mă vedeți, sînt un om gras, solid, hai să zicem liniștit, mă credeți însă că am tresărit și mai că mi s-a oprit inima atunci cînd — ridicînd biserica pe prese, sălțind-o cu alte cuvinte la mai mult de un metru de la sol — cineva a scăpat o rangă metalică, care a pocnit zdrăngănind pe betonul fundației ?!... Și apoi oamenii, oamenii ăștia ai noștri, care au răspuns deosebit de frumos : din momentul începerii ridicării („ridicarea" colosului de 750 tone a durat 4 zile ! — N.A.), credeți-mă, nu s-a mai fumat, nu s-a mai vorbit, nu s-a șoptit măcar în schimb (schimbul de lucru — N.A.). Nu s-a mai dus, domnule, nimeni, la W.C.!..."

...Clădirea înaltă de 17 metri a fost săpată mai întîi dedesubt. Această **primă fază** — realizarea grinzii de subzidire (o operație extrem de complicată, incluzînd introducerea de suporturi metalice grele, betonarea cu betoane speciale etc.) precum și armarea clădirii pe dinăuntru — s-a terminat la 1 aprilie. **A doua fază :** punerea întregii clădiri pe prese hidraulice (executate de **Întreprinderea experimentală de microproducție în construcții**, tutelată de INCERC), aferate de către „METROU — BUCUREȘTI". **A treia fază:** ridicarea clădirii din pămînt și stabilirea ei provizorie la un metru de sol (cea mai grea, cea mai dificilă : s-a făcut cu pompe de ulei manuale — cîte 2 000—3 000 apăsări zilnic, de om ; monumentul era înconjurat de contoare „Meiser", niște beculețe roșii care se aprindeau atunci cînd clădirea se apleca într-o parte sau alta — „cînd se aprindea unul nu numai că nu mai vorbea, dar **nu mai respira nimeni !**"; am zis „cînd se apleca", da, pentru că **nu era permis ca aplecarea asta, în timpul ridicării, să depășească 1/5 dintr-un milimetru socotit pe verticală** !). Și iată-ne în 15 iunie a.c....

Ce urmează ?

Faza a patra : deplasarea pînă la punctul de rotire (înțelegeți, se „împinge" clădirea cîțiva metri, pentru a fi așezată pe un fel de soclu special construit), rotirea apoi, și, în sfîrșit :

Faza a cincea — și ultima — deplasarea propriu-zisă, pe noul amplasament. Distanța, repet : 183 metri. Așezată pe șine duble, clădirea va fi tracționată de troliu electrice comandate de la distanță. Viteza de deplasare : 1,8 metri pe oră. **Data începerii deplasării monumentului** (cred că nu mai e cazul să vă spun că o rețineți ! — N.A.) 26 iunie anul curent.

...Replicile următorului „chestionar" pot aparține oricărui dintre cei aflați pe șantier, ele sînt însă absolut autentice, **minunații** mei interlocutori pot face, oricînd, dovada :

„Ne-a interesat, încă din capul locului, problema **eficienței** economice a acestei lucrări inedite. „Strada" **asta** dreaptă, din beton, pe care o vedeți — cea pe care va fi transportată clădirea, pe boghiuri, este făcută, de pildă, din prefabricate : pe măsură ce ea înaintează pe un număr de plăci turnate, cele rămase în urmă se scot și se montează în față. Nu se pierde nimic !"

„De unde sînt boghiurile ?"

„Sînt proiectate de **noi** și făcute la I.C.M C.C.".

„Notați, vă rog, că între tronsoanele astea — „plăcile", cum le spuneți dumneavoastră — nu există toleranță mai mare de **un milimetru**, atît pe verticală cît și pe orizontală".

„...iar întreaga construcție se face sub măsurători topografice permanente !"

„Domnule, vin aici nu oameni ca dumneata : vin miniștri, a venit patriarhul, vin străini, elvețieni, francuji, care mai de care se interesează că ce și cum facem. După primele semnalări în presă și la t.v., a fost circul dracului ! Ne sufocau, aproape că fusesem nevoiți să-i dăm afară din incintă... dar n-am făcut-o. Că ce și cum facem ?! Păi, uite, asta facem : dăm la manetă, dăm la prese și sălțăm clădirea. Ce sînteți, de fapt ?! — ne întrebau. Păi, ce să fim : dulgheri, betoniști, sudori etc. ; n-am mai lucrat cu presele în viața noastră !"

„Mi-ați spus că, pentru protejarea invenției în mod legal — înțelegînd prin invenție procedeul de ansamblu prin care trimiteți clădirea asta peste drum — s-a depus la O.S.I.M. dosarul 106 328/1982..."

„...da, vă întrerup, se pare că acum cei de acolo spun că ar fi vorba **de mai multe invenții** (vezi „fazele" pomenite mai sus — N.A.), se poartă diecuții care ar fi formula cea mai potrivită pentru aprobarea definitivă"

„...iar aici vin elvețieni, francuji etc."...

„Mda, sper că lucrurile **nu se vor** tărăgăna prea mult. Mai ales că vin nu numai cei pe care i-ați pomenit, dar și corespondenți ai unor reviste de **specialitate** !"

„Ar mai fi ceva de spus : sînt oameni care **se interesează**, este firesc, dar mai sunt și unii care **pindesc** : vă dați seama că un accident, o nereușită ar fi interpretată în fel și chip, politic chiar, de către unii răuvoitori de peste hotare ?! Răspunderea noastră este deci nu numai față de istorie, pentru că este istorie pură ceea ce facem noi aici, ci și față de ambiția, de angajamentul nostru, al fiecăruia."

„Cînd ați spus că începe... «plimbarea» propriu-zisă ?"

„În ziua de 25 iunie. Și sînt convins că ne vom ține de cuvînt !"

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

Moldova în secolele XI — XIV

***Recent, la Editura științifică și enciclopedică a văzut lumina tiparului lucrarea* Moldova în secolele XI—XIV, *datorată lui Victor Spinei, cercetător la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" din Iași. Rezultat al unui îndelungat și stăruitor efort de documentare și interpretare, monografia istoricului ieșean ne înfățișează evoluția societății românești dintre Carpații Orientali, Nistru, Dunăre și Marea Neagră, în toată complexitatea ei, de-a lungul perioadei anunțată de titlu. Fără îndoială, ne aflăm în fața unui adevărat eveniment editorial, prin intermediul căruia specialistului, dar și marelui public i se oferă posibilitatea de a cunoaște o remarcabilă realizare a istoriografiei românești actuale. (Este regretabil că ancheta de tiraj nu a conferit lucrării decît un număr de 2 850 exemplare). Nu este rostul prezentării de față să analizeze cu de-amănuntul rezultatele investigațiilor autorului; aceasta o vor face, cu siguranță, specialiștii din țară și de peste hotare. Noi ne permitem să-i remarcăm aici numai cîteva dintre calități, cum ar fi: folosirea — am fi tentați să spunem exhaustivă — a izvoarelor scrise narative și documentare, coroborate permanent cu mărturiile arheologice, unele dintre acestea introduse acum pentru prima oară în circuitul istoriografic, stăpînirea temeinică a imensei literaturi românești și străine asupra problemei, prezentarea permanentă a fenomenului românesc în coordonatele istoriei generale — care-i întregesc imaginea, făcînd-o mai inteligibilă — obiectivitatea și sobrietatea tratării — într-o temă în care nu de puține ori și-au făcut loc numeroase erori și teorii tendențioase, precum și noile încheieri istoriografice, ceea ce o recomandă lecturii tuturor celor interesați să cunoască și să înțeleagă, de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, drumul pe care l-a parcurs societatea românească de la est de Carpați pînă la întemeierea statului feudal de sine stătător și independent Moldova.*

Pentru cititorii revistei „Flacăra" am solicitat autorului cîteva din gîndurile sale asupra demersului istoriografic pe care l-a întreprins.

MARCEL D. POPA ■

Un asemenea demers era dictat de descifrarea în ultimul timp a unor izvoare informative inedite, îndeosebi prin investigații arheologice, nevalorificate decît parțial sau chiar în totalitate, ca și de persistența în istoriografie a numeroase opinii eronate sau controversate. Am pornit de la convingerea că realizarea unei lucrări de sinteză asupra teritoriului românesc înainte de formarea organismelor statale feudale este de neconceput fără coroborarea nuanțată a surselor scrise cu acelea arheologice, completate cu date furnizate de lingvistică, etnografie, antropologie, paleofaună etc. Totodată, am suspectat întotdeauna de fragilitate judecățile concluzive al căror eșafodaj nu include rezolvarea adecvată a chestiunilor de amănunt.

Intrucît studierea perioadei „antestatale" este confruntată cu penuria informațiilor narative, am încercat o inserție cît mai consistentă de referiri istorice inedite sau insuficient explorate pentru trecutul nostru, menite să clarifice problemele neelucidate și să deconcerteze interpretările greșite sau răuvoitoare, de felul celor care tăgăduiesc prezența românilor în Moldova pînă în preziua „descălecatului" maramureșean și susțin că regiunile de la nordul Dunării inferioare ar fi fost locuite numai de triburi migratoare și că s-ar fi aflat sub stăpînire străină permanentizată, ceea ce ar fi dus la scindarea lingvistică a grupului neolatin ! Chiar dacă nu am optat pentru o polemică deschisă, paginile volumului oferă, sperăm, argumente ce anihilează asemenea aserțiuni speculative, de vădit subiectivism.

În viziunea noastră, teritoriul Moldovei medievale nu a reprezentat o entitate geografică și politică detașată de spațiul înconjurător, ci, dimpotrivă, inseparabilă de celelalte regiuni românești nu numai prin identitate etnică, ci și prin nivelul asemănător al dezvoltării economico-sociale și prin afinități de ordin cultural. Numai ingerințele externe, manifestate prin invaziile triburilor de stepă și prin presiunea statelor puternice învecinate, explică sciziunea politică produsă în evul mediu între ținuturile românești nord-dunărene. În același timp, am încercat să relievăm că spațiul carpato-nistrian a venit în contact cu arii de civilizații mai îndepărtate, care și-au lăsat amprenta asupra spiritualității localnicilor. Tangențele cu Imperiul bizantin, cu cnezatele rusești, cu Hoarda de Aur, cu Ungaria, Polonia și Bulgaria Asăneștilor — exagerate sau neglijate de unii istorici — nu s-au mărginit numai la dispute militare, prestații tributale ori la relații de comerț, ci s-au manifestat și pe plan cultural, românii preluînd eclectic anumite elemente adecvate propriei facturi psihice și corespunzătoare nivelului lor de dezvoltare.

Specificul epocii investigate a determinat ca evoluția comunităților românești să nu fie mereu progresivă și rectilineară — cum și-au imaginat unii specialiști tentați să simplifice fenomenele istorice — ci, din contră, cu anumite sinuozități și chiar regresiuni temporare, care totuși nu au fost atît de pregnante încît să stopeze complet mersul ascendent al societății locale, exteriorizat îndeosebi în etapa constituirii organismului statal independent. Fără ca ambianța politică generală să fi fost deosebit de favorabilă, această realizare a devenit posibilă datorită progreselor înregistrate în toate sferele de activitate de populația românească de pe versanții răsăriteni ai Carpaților, a vitalității ei, precum și mulțumită colaborării intercomunitare cu românii din alte regiuni.

Conștienți de dificultățile ce le impune exegeza perioadei delimitate de secolele XI—XIV, de unele lacune de documentare și interpretare circumstanțiată, nu cotăm prezenta încercare de reconstituire a aspectelor esențiale ale evoluției populației românești de la est de arcul carpatic drept punct terminus al unor investigații științifice, ci doar de înregistrare a stadiului actual al cunoștințelor noastre în această direcție, evident perfectibile într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat.

Pentru posibilitatea de a ne releva rezultatele cercetărilor din biblioteci și acelea ale săpăturilor arheologice, efectuate de peste un deceniu, concursul și înțelegerea conducerii Editurii științifice și enciclopedice au fost deosebit de prețioase.

VICTOR SPINEI ■

VINERI, 25 IUNIE 1982 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Continuăm dezbaterea noastră despre poezie — inaugurată în numărul trecut al revistei — comentînd următorul telex :

Comitetul Festivalului Internațional Serile de Poezie de la Struga către

NICHITA STANESCU

Avem deosebita onoare să vă aducem la cunoștință următoarele: Comitetul Festivalului Internațional Serile de Poezie de la Struga v-a acordat înalta recunoaștere internațională, premiul „Cununa de aur", pe anul 1982.

Comitetul Serilor de Poezie de la Struga își exprimă astfel bucuria pentru faptul că Dumneavoastră sînteți poetul care, în acest an, ați dobîndit recunoașterea binemeritată pentru Opera Dumneavoastră poetică, operă care ocupă un loc important în dezvoltarea poeziei contemporane din R.S. România și din lume.

Pînă acum această recunoaștere internațională a mai fost acordată poeților: Wystan Hugh Auden (S.U.A.), Eugenio Montale (Italia), Pablo Neruda (Chile), Fazil Hüsnü Daglarça (Turcia), Eugene Guillevic (Franța), Leopold Sedar Senghor (Senegal), Artur Lundkwist (Suedia), Rafael Alberti (Spania), Miroslav Krleža (R.S.F. Iugoslavia), Hans Magnus Enzensberger (R.F. Germania), Blaje Koneski (R.S.F. Iugoslavia).

Este o deosebită cinste pentru Serile de Poezie de la Struga faptul că, în acest an, Dumneavoastră vă înscrieți numele printre cîștigătorii marelui premiu al Festivalului, iar Opera Dumneavoastră poetică va fi, sîntem siguri, încă o punte care să apropie și să afirme și mai mult legăturile literare și de prietenie între cele două țări ale noastre.

În așteptarea sosirii Dumneavoastră la manifestările Festivalului Internațional Serile de Poezie de la Struga, care vor avea loc în perioada 26—31 august a.c. la Struga, prilej cu care vi se va înmîna și premiul, vă rugăm să primiți, din inimă, sincerele noastre felicitări.

Director,
JOVAN STREZOVSKI,
scriitor

Președintele comitetului
JOVAN KOTESKI,
scriitor

Momentul poeziei: Nichita Stănescu

IOAN ALEXANDRU

Frunză de laur

Cerîndu-mi-se un cuvînt despre Nichita Stănescu cu prilejul acordării marelui premiu de poezie de la Struga operei sale, doresc să consemnez încă o recunoaștere pe plan internațional a unei generații care a pornit la drum cu două decenii în urmă, aflată astăzi în deplină maturitate, generație care s-a impus în conștiința națională prin opere citite în zeci de mii de exemplare, poate cea mai citită — de către contemporani — generație de poeți din cele cîteva ce le-a avut pînă acum literatura noastră.

Această generație chemată să-și asume istoria națională se știe continuatoarea lui Eminescu, Alecsandri, Dosoftei, Goga, Blaga, Voiculescu, a tuturor celor ce au trudit la plăsmuirea scripturelor române; izvorul creativității lor este acasă, aici, în tradiția bimilenară a poporului nostru, trecut prin atîtea de-a lungul veacurilor pe acest pămînt numit România, cum spune confratele nostru Nichita Stănescu.

Nu-i puțin lucru să știm că poezia acestei generații se citește mai mult decît poezia venită direct sau prin traduceri, din alte părți, la noi. De aici și marea responsabilitate morală ce-i revine. Am pornit la drum mai mulți, cu două decenii în urmă.

Țința oricărui scris adevărat este Logosul întrupat și în istoria noastră milenară. Față de Logos stă sau cade orice rostire. Înaintăm în Logos anevoios pe calea cuvintelor, luptăm cu cuvintele și cu viața noastră personală fiecare, ca să nu rămînem în ceea ce poate fi hățiș nerodnic, să dăm de o zare în lumina Logosului transfigurator.

Vremea a limpezit și va limpezi calea fiecăruia dintre noi, după slujirea Logosului prin fapta cuvîntului hărăzit, lucrare care cere adevărată jertfă de sine.

În Basilica Sfînta Sofia din Ohrida Macedoniei Iugoslaviei, în acest ținut orfic, atît de apropiat sufletului nostru, poetul român Nichita Stănescu va fi încununat cu frunza de laur pentru ce este mai bun în opera lui.

Să ne bucurăm pentru el, pentru poezia care se scrie în România astăzi.

Cu acest prilej, la Struga va fi o seară închinată, prin laureatul ei, poeziei românești.

Trebuie pregătită din timp această seară. Anul trecut, poezia greacă și franceză, sărbătorite în fața zecilor de poeți din nenumărate țări, au lăsat impresie de neuitat.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

Într-o oază de prietenie

Nichita Stănescu este el însuși o stare poetică, o poezie vie și generos comunicativă. Nu la toți poeții se întîmplă așa. De la gomă la boemă sînt tot felul de aluri ale poeților — de la angelic la pragmatic, așijderea. Rigorosul Ion Barbu, damnatul Bacovia, neastîmpăratul Arghezi, reflexivul și tăcutul Blaga își au pandanturile lor printre noi, fiecare poet de astăzi avînd fizionomia lui poetică, într-o adiacență mai directă sau mai pe departe cu opera-i.

Or, Nichita Stănescu este bun și generos, nimit și pur pînă la ingenuitate, fratern și larg dăruit tuturor ca poezia pe care o oficiază. Prietenia lui se dăruie stoarsă, ca un fagure, pînă la ultimul strop de miere. Tuturor generațiilor, tuturor meseriilor, tuturor conoscuților.

Cînd mi-a călcat prima dată pragul casei (o, ce de demult și cît de tineri eram !) mi-a citit o seamă de poeme despre cai și hoții de cai. Erau superbe prin felul de a îmbuca la un loc genuinul și asprul. Am tresărit amintindu-mi de primele schițe ale lui Fănuș, dar și de proza lui ulterioară. Cum și de „Mînzul" lui Șolohov sau de „Bonnard și Pecouchet", prin gingășie. Avea, pe atunci, febra de tatonare a debutului.

Apoi l-am cunoscut mai îndeaproape la Paris. Să nu vă mirați : în străinătate oamenii ajung să se cunoască mai bine și mai repede prin reacțiile neașteptate, stîrnite de un mediu necunoscut. Atunci am început să-l iubesc din toată inima. Limbajul său metaforic și marea lui capacitate de asociere l-au făcut să spună despre o zonă sordidă a „Cartierului latin" că e aidoma unor vechi decoruri de teatru. S-a înduioșat văzînd cum la o pușcărie (era în ianuarie) deținuților li s-au pus, între gratii, mici brazi de Crăciun. Dar l-am văzut și umil, strivit de umilință, cînd, intrînd într-o sală de expoziție de pe Saint Germain, am constatat că expoziția îi aparține marelui Magritte și că bătrînul maestru era de față. După un dialog bîlbîit de emoție cu pictorul, am ieșit împleticindu-ne și ne-am mai vorbit pînă la hotel.

Nichita Stănescu bate monedă de aur pe prietenile lui. Colecționar numismat de monede de aur din antichitate, el este ca o carte de aur cu prieteni în genul celeia scrise de Fănuș, dar pe care el o concepe abstract, cu inima. Dar și cu con-

(Continuare în pag. 14)

CEZAR BALTAG

Aur pentru Nichita

Acum 17 ani — vîrsta unui posibil debut al unui nou mare poet român — Nichita Stănescu și cu mine luam parte prima oară la Festivalul internațional de poezie de la Struga, din Iugoslavia. Îmi amintesc cu claritate acea memorabilă călătorie de august pe malurile Ohridei, căci eu eram la prima mea ieșire peste hotare, iar Nichita la a doua, cred. Noi, tinerii pe atunci poeți români, regăseam, după ani, poezia profundă a unei țări prietene și am și acum sentimentul exaltant pe care l-l datorez lui Nichita — era de pe atunci autor al extraordinarelor **11 Elegii**, pe care nu le publicase încă în volum, dar la acea dată le scrisese: iugoslavii redescopereau poezia românească.

Au trecut 17 ani, vîrsta unui posibil debut al unui nou mare poet român, și, iată, Nichita Stănescu este laureatul din acest an al prestigiosului premiu de la Struga, „Cununa de aur", premiu care a încununat frunțile celor mai distinși poeți de pe cîteva continente. Să-l amintim pe Auden, să-l amintim pe Montale, să-l amintim pe Neruda, să-l amintim pe Lundkwist. Soarta a făcut ca la premierea lui Leopold Sedar Senghor și a lui Rafael Alberti, nume strălucitoare din nobila constelație a poeților premiați la Struga, să fiu de față. Acum, acestei constelații de mari poeți i se adaugă aumele lui Nichita Stănescu.

Este o recunoaștere a valorii poeziei noastre, așa cum ai spus tu, cu frumoasă modestie, Nichita, și este o sărbătoare pentru poezia lumii. Și, fie-mi îngăduit, mie, care am fost cu tine în acea neuitată vară 1965 la Struga, să consider și eu premiul de anul acesta drept „un noroc personal". Căci dacă norocul tău este că te-ai născut într-o țară cu o mare poezie, norocul nostru este dublu, căci îl avem și pe acela de a fi colegii tăi.

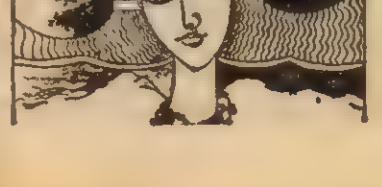

GHEORGHE TOMOZEI

Orfeu încununîndu-l pe Orfeu

„Cununa de aur" a prestigiosului Festival internațional de poezie din Macedonia iugoslavă, cunoscut sub numele de „Serile de poezie de la Struga", a fost conferită lui Nichita Stănescu. O delegație avînd în frunte pe organizatorii festivalului s-a deplasat la București pentru a-l încunoștința pe laureat de hotărîrea juriului 1982, urmînd ca în ultima săptămînă a lui august el să fie prezent la momentul solemn al decernării unei „cununi" ce a mai strălucit pînă acum pe frunțile unor Montale, Neruda, Lundkwist, Guillevic.

Ohrida fabuloasă, cu ape în care s-a răsfrînt (în mit) barba tracicului Orfeu, îl va omagia pe Orfeul ploieștean printr-o sesiune specială de comunicări consacrate operei poetului român și prin lansarea a două noi volume de poeme ale sale...

Știrea nu miră pe nimeni.

Nichita Stănescu e cel mai tînăr **clasic** al poeziei românești și unul dintre (din păcate) puținii scriitori ce au cunoscut, prin peste douăzeci de volume traduse în limbi de circulație universală, o notorietate recunoscută.

În Iugoslavia prietenă există un adevărat cult pentru Nichita Stănescu, lucru de care ne-am convins personal : abia tipărite în reviste românești, poeziile sale sînt repede traduse, i se dedică poezii și exegeze, grupări literare îi poartă numele. Periodic, reporteri iugoslavi îl vizitează pe Nichita în birlogul său auster din Piața Amzei, spre a-l intervieva și fotografia, și în 1977, la cîteva ore după seism, telefonistele de la centrala Bucureștilor erau pateticе somate, implorate, din Belgrad, spre a da vești despre soarta poetului.

Prima oară l-am auzit numele în casa (3 m pe 2) lui Grigore Hagiu. Spunea cineva că la filologie ar fi un student care scrie poezii „năucitoare", dar încă nu vrea să le publice, că e „dat în prăstie de inteligent" și că mai e și frumos ca un zeu. Cuviincios, poetul a debutat abia după moartea lui Labiș, pe care apucase să-l vadă, să-l asculte și cu care credea că își va încerca armele în

(Continuare în pag. 14)

POEZIE

Marele lirism gnomic

„Zicere la zicere" (Ed. Albatros, 1982) este pentru lirica de acum a lui Ion Gheorghe ceea ce fusese pentru poet, la vremea ei, „Zoosophia", un moment adică de sinteză. Totuși, materia s-a adîncit cu mult, poetul nu mai pornește acum din „fiziologul" bizantin și din cărțile populare, el a absorbit, cu „Dacia Fēnikē", cu „Cenușile" și, mai înainte, cu „Cavalerul trac", o substanță protoistorică profundă și cu nu alte urme decît acelea dintr-o mitologie cu greu de reconstituit. Înfățișarea cea mai de sus a unei astfel de poezii, care îmbrățișează istoria de la izvoarele ei, este, indiscutabil, gnomismul, o lirică dezbrăcată de imaginile inutile și care vorbește numai în pilde, în povețe, în aforisme. Însă apoftegmatica este rareori specia unei inventivități absolute, filosofia și literatura au dat în puține cazuri judecăți finale ireductibile și noi. Invenția în apoftegmă este, atît cît este, în domeniul expresiei. Nu altfel procedează și Ion Gheorghe, el ne-a dat în „Zicere la zicere" un monument de lirism gnomic, derivat din pilde extranee. Poetul a și explicat, dealtfel, într-un „avertisment", metoda pe care s-a bizuit în lirica lui, producînd în cele din urmă un document apoftegmatic propriu, de felul „cărților de învățătură" (într-o formă de laborator „Zicere la zicere" se chema, dealtfel, „Înțeleptul").

Orice gnomică presupune o filosofie, însă filosofia fără expresivitate nu însemnează în literatură nimic. Ce ar fi fost „Scrisoarea I" de Eminescu fără incomparabila expresie „eminesciană" altceva decît o traducere stimabilă din vechile texte indiene ? Dar materia liricii lui Ion Barbu fără „geometrismul" barbian ? Expresia irepetabilă, care este proba valorii estetice, e, în astfel de cazuri, hotărîtoare. Nu altfel a procedat Ion Gheorghe ; el a integrat filosofiile vechi, pe Lao-Tse, pe eleați, pornind în general de la chinezi și presocratici, unde ecourile arhaicului mai răsunau încă, într-o gîndire tipic românească, văzînd în combinația aceasta de retortă o dovadă a unui fond protoistoric comun. Din elogiul disimulației, propriu orientalului, poetul a dedus un specific „echilibru", din lauda inerției el a închipuit o lirică de esență eminesciană : „Căpătîndu-ți rînd / La ceea ce-i rece / Treci cîntînd / Peste ceea ce trece". O sugestie elevată („Dete a treia — / Săgeată / Dar aceea / A rămas ca nedată") se înfățișează ca un colind în care „junele vinează". Un „Act" prelucrează cîte ceva din Ion Barbu și din Tudor Arghezi, aduși în atît de specificul stil gîlțîit al poetului : „Întors în Marele Fragment / Divin / Din contigent / În supracronin / I-au înflorit merii / Pe carte / Punîndu-și cifra tăcerii / Spre moarte". Un aforism daoist e adus la condițiunile eminescianului „nil admirari" : „Vorbiți puțin / rămîneți în repaos / Fenomenele cît țin / Față de Haos ?" Poetul a venit, plin de filosofii vechi, în numenii literaturii române, el pornește cu lirica din acest mediu autohton. Și cum ar putea fi altfel din moment ce inovația fără tradiție este numai o vorbă goală, apță să genereze nu mai mult decît imitații fără orizont ? A răspunde unor întrebări universale cu vocea încărcată de tot ceea ce cultura proprie a putut să dea mai valoros este, dimpotrivă, tot ce poate fi mai recomandabil. Am descris mai demult, în „Luceafărul", cu ocazia unei nefericite întîmplări, stilul de acum al lui Ion Gheorghe, din acest moment estetic al poetului, și nu cred că aș mai putea adăuga ceva azi, la apariția cărții. Versurile lungi și scurte, tăioase, de cîte 4—5 silabe, catrenele ritmate bolovănos, cu rime populare și inconfundabile, cadențele memorabile ale apoftegmei, limba plină de parfum arhaic, formează un idiom unic, cu puteri poetice vizionare, un inimitabil „stil Ion Gheorghe".

Totuși, s-ar mai putea spune ceva. Poetul este aci arhaic dar nu retardatar, este primitiv dar nu rudimentar. Sculptura modernă care a descoperit „arta neagră" era primitivă din rafinament și nu din mimetism, simbolismul, care scobora cu sonda inspirației într-un Orient cu mult anterior momentului, nu imita mecanic ci își căuta, ca orice „avangardă", precursorii. „Zicere la zicere" este, de aceea, o astfel de producție rafinată și, în felul ei, „avangardistă", o mare operă a poeziei românești de azi.

ARTUR SILVESTRI

● Opinii ●

Piedoarie pentru izvoare

Există, la cea mai mare parte a scriitorilor români fundamentali, un veritabil atașament, aș zice instinctiv, față de țăran, indiferent dacă această categorie socială a intrat sau nu în opera literară. Cazul lui Eminescu mi se pare, în acest sens, pilduitor, în primul rînd pentru că poetul național a fundamentat, teoretic, atașamentul său : țăranul este, alături de lucrător (pentru epoca eminesciană), principalul producător de bunuri economice, căruia întreaga societate îi datorează însăși existența. De aici se desprind, pentru cei ce s-au ocupat de țărani, în exegeze sociologice (Rădulescu Motru, să spunem) ori discursuri academice (Sadoveanu, Rebreanu, Blaga), principalele virtuți ale satului, deopotrivă producător de bunuri spirituale.

Fiind, atîta vreme, aproape singura organizare socială, satul a fost aproape singurul apărător al țării, al hotarelor pe care de atîtea ori plugarul nu le cunoștea, dar era oricînd la dispoziția voievozilor, oameni politici și în același timp oșteni. Un rol extraordinar l-a avut îndeletnicirea de muncitor al pămîntului, de care s-a legat pe viață. La oraș ești legat de o instituție, de o întreprindere, de un „servici", ce pot fi fluctuante, schimbătoare. Pămîntul e însă, de totdeauna și pentru totdeauna, același, ca și roadele lui. Felul de a lucra pămîntul diferă, evident, în funcție de evoluția civilizației, dar obiectul și scopul nu pot fi decît aceleași. Sintagme ca **legătura cu pămîntul, cu țarina, cu ogorul** etc., exprimă adevăruri esențiale, naturale, n-au nimic forțat, retoric, demagogic. Munca plugarului, exprimată prin cîntărirea roadelor, toamna, nu suportă registrul demagogiei. Legat de natură prin însăși împrejurarea că depinde de ea, omul orizontului rural și-a construit „filosofia" pornind de la „natura mamă". El nu-și dramatizează existența la modul existențialist, resemnarea nu ia forme traumatizante, căci dascălul său este natura în care viețuiește. „Mirarea" țăranilor sadovenieni de cele ce se petrec la orașe provine din faptul că asemenea „năzdrăvănii" n-au corespondențe în natură. Nu însemnează, evident, că satul ar fi un eden moral, nici măcar un etalon. Dar că istoria i-a construit un specific, anumite particularități, este evident. Sînt, firește, oameni „răi", și la sate, literatura nu i-a cruțat. Dar este o răutate de alt fel, motivată diferit, de multe ori explicabilă, fără tenebrele altor medii.

Este, ne întrebăm după toate acestea, țăranul un suflet simplu, fără complexitate, „ca neantul" — cum zicea Duiliu Zamfirescu ? Să nu ținem seama de teorii, mai totdeauna cu sens polemic, și să observăm că același autor al **Vieții la țară**, în corespondența cu Maiorescu, și-a mărturisit gîndul de a scrie un roman „superior" primelor din ciclul Comăneștenilor, adică cele mai izbutite, aducînd în prim plan pe acel moș Mihu, țăran bătrîn, care apare și în cărțile cu boieri. N-a avut răgazul să-l scrie, dar iată că pînă la acest scriitor funcționa acel „instinct" al atașamentului față de țăran. Țăranii lui Rebreanu sînt relativ „simpli", căci autorul **Răscoalei** și al lui **Ion** avea în vederea frescă în primul rînd și mai puțin individul. Dar lumea, neuitată, a satului teleormănean Siliștea Gumești, vatra lui Marin Preda, e destul de complexă și chiar rafinată, avînd, nu o dată, sentimentul, decisiv, al gratuității în contemplarea spectacolului vieții. Nici țăranii lui Buzura, din **Fețele tăcerii**, nici cei ai lui Ion Istrăndjan, ori acei „niște țărani" ai lui Sărraru, nu sînt construiți pe o singură dimensiune.

Referitor la satul actual, obiect al scriitorului român de azi, ce am putea spune ? Evident că structura lui economică e diferită, că orizontul general, datorită întrepătrunderii cu orașul, cu cultura, e diferit. Dar și satul de astăzi n-are, în fond, alte îndeletniciri și alte scopuri decît cele de totdeauna : să asigure, prin truda sa, pîinea zilnică a tuturor. Orașul, la rîndul său, nu-i mai apare ca ceva străin, căci îi oferă bunurile civilizației. Satul nu mai e o insulă, o rezervație, el comunică, firesc, cu orașul, cu lumea. Din această comuniune beneficiază și săteanul, și orășeanul. Uneori, desigur, sînt transplantate în sat forme de viață care pot duce la o dezagregare a structurilor pozitive, morale în primul rînd. De unde rezultă necesitatea întăririi valorilor proprii, în primul rînd prin acordarea unui statut de demnitate economică și intelectuală. Avem convingerea că satul românesc nu numai că nu și-a epuizat, pentru scriitorii veritabili, resursele, ci că, dimpotrivă, noile vremi îl fac apt pentru cele mai adînci și surprinzătoare investigații literare. Nu pentru a fi „proslăvit" ori văzut printr-o perdea roză. Nu de idilism are nevoie satul, ci de rostirea adevărului, ca o probă de respect și de încredere în valorile lui. Iar satul românesc, prin tot ceea ce-i aparține, prin tradiție și prin marile transformări ce le-a cunoscut în socialism, suportă, cu bărbăție, testul adevărului. Rolul de catharsis al artei nu poate fi decît o excelentă terapeutică, pentru prezent, și o profilaxie, pentru viitor.

POMPILIU MARCEA

ESEU

Tact și cultură

În ultimii ani ne-am obișnuit ca pe Ov. S. Crohmălniceanu să-l știm mai mult interesat de elaborarea unor lucrări de anvergură, cum sînt masivele și documentatele volume din **Literatura română între cele două războaie mondiale** sau **Literatura română și expresionismul.** Dar iată că reputatul critic și istoric literar ne-a oferit posibilitatea să-l cunoaștem evoluînd și pe tărîmul în aparență mai liber al cronicii literare, publicînd **Pîinea noastră cea de toate zilele** (Ed. „Cartea românească") și atrăgîndu-ne atenția că a fost prezent și în cea mai fierbinte actualitate literară, încercînd să-i descifreze emblemele, să-i fixeze reperele durabile.

Într-adevăr, pentru oricine cronica literară poate fi o „pîine de toate zilele", care nu numai că te ține la curent cu noile apariții, dar nici nu te lasă să devii opac la înnoirile — uneori abia perceptibile — ale literaturii. Scrise pe parcursul unui interval de timp destul de îndelungat — unele cu mai bine de zece ani în urmă — cronicile literare (la care se adaugă și cîteva frumoase escuri) strînse în această carte se citesc cu plăcere și uneori sînt absolut pasionante, deoarece te informează — sau altora le reamintește — cum au fost receptate de către o conștiință critică pe deplin autorizată unele din primele demersuri literare ale unor scriitori care sînt azi nume de primă mărime în literatura noastră : Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Al. Ivasiuc, N. Breban ș.a., sau alo altora care, cum ar fi Marin Preda, dominau de multă vreme arena literară. Se conturează în cele din urmă un panoramic demn de încredere al unora dintre direcțiile literaturii noastre de azi.

Străbătînd cele trei secțiuni ale cărții — care includ comentarii la volume de poezie, proză și critică literară — ai senzația că un ghid omniscient te călăuzește pe trasee cele mai pline de farmec. În general, Ov. S. Crohmălniceanu nu scrie despre cărțile care nu-i plac și evită să insiste asupra neîmplinirilor din lucrările analizate. Pentru el, lectura reprezintă o bucurie pe care caută s-o împărtășească și celorlalți, în formulări deseori memorabile : „Mă bucur să scriu despre Leonid Dimov, chiar cu o foarte mare întîrziere, și iată de ce : îmi place în chip deosebit acest poet singular ale cărui mustăți galice și plete tăiate scurt, popește, îl fac să poarte pe umeri, leit, capul lui Alfred Jarry". Din această dorință de a-și comunica impresiile cît mai direct cu putință criticul adoptă un stil firesc, fără a se preocupa ca frazele sale să fie împodobite pentru a plăcea cu orice preț și a atrage astfel admirația cititorilor, care, orbiți de sfîlcirea expunerii, n-ar mai fi atenți la mesajul propriu-zis.

Opiniile sale, exprimate tranșant, dovedesc, de asemenea, o mare capacitate de a vibra la contactul cu universuri artistice diferite ce par uneori incompatibile unele cu altele. Cu mult tact diplomatic criticul demonstrează pe larg că opțiunea pentru o manieră nu exclude automat șansa de a prețui o alta și chiar dacă uneori îl simțim categoric atașat de opera unor scriitori — Emil Botta, Doinaș —, el se încîntă și de descoperirile pe care le face parcurgînd răbdător teritoriul liric al altor poeți, semn al unei culturi bogate și perfect asimilate, astfel încît întîlnirea unei modalități estetice noi să nu-i provoace suspiciuni.

Dealtfel, un mare respect pentru cultură răzbate din paginile lui Ov. S. Crohmălniceanu. În permanență criticul se opune prin scris oricărei tendințe de a submina prestigiul spiritului armonios și clar care trebuie să guverneze lumea. Aparițiia haosului îl neliniștește : „Greșesc, oare, dacă mi se pare că surprind, aici, o reacție și rezistență secretă, la un talaz al noii barbarii, ridicat azi mai amenințător ca oricînd asupra lumii civilizate ?".

Cronicile lui Ov. S. Crohmălniceanu sînt o pledoarie deseori vibrantă pentru păstrarea valorilor umaniste, în viață și în literatură.

GEORGE ARION

Vorbiți și scrieți românește

Construcții (oarecum) fixe

Să începem prin a menționa că foarte multe aspecte privind structura și valoarea construcțiilor fixe au făcut obiectul stilisticii, deoarece sînt privite nu atît în sensul lor propriu, cît mai ales la figurat. Ceea ce trebuie spus și subliniat este că nu vom lua în discuție, aici, automatismele, clișeele, stereotipiile care cîștigă tot mai mult teren în româna contemporană.

Fără a ne limita la definiția lingvistică riguroasă a „expresiilor fixe, trebuie să notăm faptul că acestea au anumite conotații, adică niște semnificații care se adaugă unei alte semnificații, fără a o înlătura. Dealtfel, efectele de sens caracteristice limbajului poetic sînt conotații. Asemenea construcții contribuie la colorarea vorbirii curente, aduc un surplus de sens care poate desemna o stare (și valoare) afectivă. De pildă, expresia **A fi de bun augur** circulă cu sensurile „a fi semn bun, a însemna că există premise ca un lucru să (se) sfîrșească în mod favorabil". E de observat că expresia apare foarte rar și cu sensul negativ — **a fi de rău augur** —, deși semicalcul din franceză este evident **(de bon augure, de mauvais augure). Augur,** după etimologie, se trage din latină, dar nu e folosit și la plural **(auguri),** de genul masculin. El are și o formă de neutru, **augure,** cea care explică și sensul din românește, „prevestire făcută de **auguri**" (în antichitatea romană, preoți cărora li se atribuia facultatea de a prevesti, sic !, viitorul — cum zice DEX — sau de a interpreta voința zeilor după zborul și cîntecul păsărilor sau după mărunțaiele animalelor sacrificate). Din aceeași familie mai avem pe **august,** ca adjectiv, însemnînd „preamărit, slăvit, maestuos, măreț, impunător", și verbul **a inaugura** (din fr. **inaugurer** sau lat. **inaugurare**), ca să nu mai spunem și de franțuzismul **porte-bonheur,** care circulă și în românește, cu aceeași formă, însemnînd obiect considerat ca aducător de noroc celui care-l poartă, amuletă, talisman", în care **heur** ne duce tot la **augur.**

Să notăm alte două expresii care, de data aceasta, se sprijină pe pluralul substantivului **lauri : a culege lauri, a se culca pe lauri,** prima cu sensul „a avea succese", sau „a deveni celebru", iar a doua, „a se mulțumi cu succesele obținute și a nu duce activitatea mai departe". Cu singularul, avem expresia **cununi de laur,** mai ales în limbaj sportiv. Venit din latinescul **laurus,** substantivul **laur** are sensurile figurate „glorie, victorie", pornindu-se de la înțelesul concret „dafin" (cuvînt de sorginte sîrbo-croată), iar la plural, cu sensul „frunzele dafinului, cu care se încununau odinioară eroii, poeții, oratorii". Frunzele de dafin sînt necesare și în arta culinară, dar nu-i mai puțin adevărat că există și o plantă veninoasă, sub acest nume, cu miros nepîlcut **(ciumăfaie)** de unde avem și propozițiile : **am mîncat laur(i), doar n-am mîncat laur(i),** adică „doar nu-s nebun". Dat fiind efectul, se vede treaba că era suficient și unul, de aici și forma de singular. Din familia lui avem și pe **laureat,** din latină, prin franceză.

În vechi traduceri românești, apare și numele propriu **Laur,** cu varianta **Lavru,** și, de aici, **Lavrești, Lavric, Lăurenț** etc., derivatul cult **Laurian,** Aug. Treboniu, iar femininul **Laura,** cea frumoasă, își datorează circulația lui Petrarca. Dintr-un derivat latinesc, din aceeași bază, pe **Laurențiu, Lavrentie** etc., prin maghiară, **Lorinț** etc.

Iată unde, ajungem, pornind de la nevoia de expresivitate.

GH. POALELUNGI

● CAP LIMPEDE

UNDE ERAU DIRECTORII DE TEATRE ?

Timp de cîteva seri, în sala din bulevardul Schitu Măgureanu a teatrului „L. S. Bulandra" a avut loc un festival al absolvenților din acest an de la Institutul de teatru „I. L. Caragiale". Repertoriul studioului de teatru care funcționează în sala de la „Casandra" a cuprins, între altele, **Troilus și Cresida** de William Shakespeare, **Tango** de Mrozek, **Deșteptarea primăverii** de Franck Wedekind. **Între etaje** de Dumitru Solomon și **Iertarea** de Ion Băieșu. Acest festival avea ca scop să ofere tinerilor actori posibilitatea de a debuta, practic, în artă, pe scena unui mare teatru care reprezintă prin timp adevărata școală românească de teatru și de a oferi directorilor de teatre din țară posibilitatea cunoașterii absolvenților înainte de repartizare prin decret guvernamental într-o instituție de spectacole sau alta. Reprezentațiile au fost, într-adevăr, de înalt nivel estetic, ceea ce demonstrează că academia noastră de teatru și film pregătește absolvenți demni de orice scenă profesionistă. Păcat însă că participarea la spectacole a directorilor de teatre din țară a fost atît de rară și de nesemnificativă, dacă ținem cont de faptul că ei ar fi trebuit să fie primii interesați în cunoașterea posibilităților viitorilor lor colegi mai tineri. Numărul de absolvenți este într-adevăr foarte mic în raport cu necesitățile de virstă ale teatrelor, dar neparticiparea la această primă confruntare a lor cu publicul pe scena unui mare teatru profesionist sporește gradul de întîmplător, de neprevăzut care funcționează la repartizarea lor în producție.

(A.D.)

● Prestigii româneşti ●

Un director de scenă la Barcelona

Concetăţeanul nostru Hero Lupescu, director de scenă la Opera română din Bucureşti, a fost invitat să prepare ceremonia de deschidere a actualului campionat mondial de fotbal care are loc în Spania. Pe „cartea sa de muncă", eliberată de autorităţile spaniole, a stat scris, vreme de 3 luni, începînd din martie pînă în iunie, titlul de „Director artistic al ceremoniei inaugurale — Spania 1982".

— Cum aţi ajuns la această ipostază inedită pentru dumneavoastră ?

— Ipostaza nu e deloc inedită. Am regizat nenumărate spectacole în aer liber, între care şi ceremoniile inaugurale ale Daciadei din 1978 şi ale Universiadei în 1981, spectacole apreciate în mod călduros de Juan Antonio Samaranch, preşedintele Comitetului olimpic internaţional. Organizatorii ceremoniei din Spania, Victor Sagi şi Leopoldo Pomez, au apelat la mine, la recomandarea lui Samaranch, într-un moment — mi s-a spus — de impas în pregătiri. Se alesese ideea de ceremonial spaniol şi am fost invitat să transform acest ceremonial în spectacol. Ceea ce am şi făcut.

— Presa internaţională a lansat aprecieri [illegible] la adresa spectacolului.

— Cei 7 000 de ziarişti prezenţi la campionat au folosit, într-adevăr, cuvinte mari privind spectacolul. Iată numai

cîteva titluri : Splendoare la Barcelona, De o mie de ori jos pălăria în faţa acestui spectacol, Primul gol marcat de echipa Spaniei a fost chiar festivitatea de inaugurare (desigur, „gol", în sensul de victorie). **O inaugurare fastuoasă şi triumfală, Sensibilitate şi gust estetic elevat în conducerea ceremoniei inaugurale, Cea mai frumoasă inaugurare din istoria Spaniei** etc.

— Cum aţi lucrat la acest spectacol ?

— Am lucrat aproape fără timp de respiro, vreme de trei luni, împreună cu compozitorul Paul Urmuzescu. Am ascultat mii de benzi de magnetofon şi am urmărit nenumărate filme de televiziune pentru a cunoaşte mai bine specificul spaniol şi a pi-l însuşi ca spirit de echipă. În final, am conceput un spectacol de 55 de minute, al cărui fond sonor a fost asigurat de Paul Urmuzescu, pe muzică de Granados, Albeniz, De Falla. 5 600 de tineri, elevi şi studenţi, au compus ansamblul artistic al ceremoniei care a înscris pe gazon fie un imens front de defilare, fie o uriaşă minge de fotbal (cu diametrul de 40 de metri), fie un porumbel reprezentînd simbolul păcii desenat de Picasso, fie nenumărate dansuri năvalnice, în costume şi în ritmuri specifice ţărilor participante la finală, fie arborînd, într-o splendidă, tinerească desfăşurare, cîteva sute de drapele reprezentînd toate ţările afiliate la F.I.F.A. În timpul ceremoniei, publicul a reacţionat cu o căldură neobişnuită, copleşind ansamblul cu ovaţii şi cu exclamaţii de admiraţie. Am avut un singur regret : că la ceremonia de inaugurare a acestui campionat mondial nu a participat şi ţara noastră şi că drapelul ţării noastre nu a fluturat în cald vînt de iunie la Barcelona printre cele 24 de drapele reprezentînd echipele finaliste.

— În schimb, dumneavoastră şi Paul Urmuzescu, în calitate de artişti şi oameni de cultură români, aţi fost prezenţi. Dovadă că în acest domeniu al artei sîntem întotdeauna competitivi la cel mai înalt nivel mondial.

ARON DOMIDE ■

FILM

Din nou despre a fi competitiv

Subscriem dezbaterii găzduite de „Flacăra", acum cîtva timp, cu privire la competitivitatea filmului românesc în lume, considerînd că era (şi este) posibilă o prezenţă mai amplă, o afirmare mai puternică a cinematografiei noastre peste hotare. Nu e nevoie să intrăm în detalii pentru a sublinia că aceasta depinde, în primul rînd, de valoarea creaţiei, de configurarea artistică a unei identităţi naţionale, de forţa mesajului spiritual. Dar, dincolo de o asemenea clauză fundamentală, generică şi permanentă, a producţiei noastre de filme, există o serie de aspecte specifice asupra cărora sîntem datori să ne oprim.

În medie, pentru filmele româneşti de lung metraj au existat în fiecare an 20—30 de trimiteri la festivaluri competitive şi necompetitive. Este destul de puţin. Trimiterea reprezintă o tentativă, o propunere care trebuie să aibă în vedere multe elemente nepreväzute de apreciere, de gust, de mutaţii de opinie şi de tendinţe etc. Trebuie ca juriile respective să aibă posibilitatea unei opţiuni. Mai ales că diferenţa între socoteala de acasă şi cea din tîrg este, de regulă, nu ca excepţie, foarte mare. Ce ne spune însă o analiză statistică ? O anumită insistenţă — regretabilă doar prin unilateralitatea ei — pe filmele a şase regizori se totalizează, de pildă, în ultimii 7 ani, în 74 de trimiteri reprezentînd opţiunea prioritară a României-film (şi a celor doi critici care au consiliat aceasta). Aiţi 28 de realizatori n-au beneficiat, împreună, decît de 94 asemenea tentative de confruntare. La reuşita în faţa juriilor de selecţie şi de premiere raportul este invers : filmele din primul grup au adus 5 distincţii, iar cele ale autorilor foarte rar trimişi — 12 (dintre care trei locuri I în competiţiile respective).

La Festivalul internaţional de la Santarem (unde în 1980 am avut ocazia să fiu prezent ca invitat, datorită premiului obţinut într-o ediţie anterioară de filmul meu „Tatăl risipitor"), am împărţit bucuria „Trofeului de aur" la egalitate cu filmul sovietic „Moscova nu crede în lacrimi". Mi-aş referi la un singur aspect desprins din această experienţă directă : în atmosfera prealabilă, atenţia se îndrepta spre realizarea vest-germanului W.R. Fassbinder (care a obţinut, în final, doar un premiu al criticii). La rîndul lor, colegii sovietici se aşteptau la succes nu cu filmul laureat ci cu altul („Cer cuvîntul", prezent de asemenea în competiţie). De reţinut este că, tocmai datorită acestei zone de imprevizibil (care face dealtfel farmecul competiţiilor), cinematografia sovietică prezentase la preselecţie cinci filme, cea vest-germană — şase ; România-film — unul singur. Şi în majoritatea festivalurilor se întîmplă la fel. Noi ne menţinem la ideea bizară de a arăta puţin, mirîndu-ne apoi dacă sîntem lipsă.

Ca rezultat al iniţiativei unor realizatori, anul acesta, prin excepţie de la practica noastră, au fost trimise şase filme româneşti la preselecţia Festivalului de la Cannes. Unele, chiar cele pe care se mizase în primul rînd, nu au fost reţinute. Faptul, repet, nu este singular, dar important este că, trimiţînd mai multe de data aceasta, după o lungă perioadă de absenţă, am avut la Cannes două creaţii româneşti : „Falansterul" (în secţiunea „Chenzina realizatorilor") şi „O lacrimă de fată" (în secţiunea „O anumită privire"). E, poate, un bun început şi, în orice caz, încă o dovadă în favoarea implicării realizatorilor în acest proces care e departe de a fi o simplă sarcină „a altora". Este nevoie ca Asociaţia cineaştilor — şi nu în ultimul rînd regizorii — să-şi asume un rol mai activ în amplificarea prezenţei filmului românesc la diferite manifestări internaţionale. Este nevoie de asigurarea unei documentări cît mai complete asupra specificului şi posibilităţilor fiecărui festival, de dezbateri colegiale sincere, realiste, cu competenţa profesională corespunzătoare, care să ducă la concluzii utile, la o cît mai bună orientare. La rîndul lor, producătorilor le revine datoria de a asigura condiţiile tehnice indispensabile acestei prezenţe sporite. Copiile, subtitrate într-o limbă de circulaţie internaţională, nu mai pot fi realizate pompieristic în ajunul expediţiei, ci toate filmele (cu excepţia unor neodorite şi, oricum, rare rebuturi artistice) să beneficieze de cel puţin o copie subtitrată, imediat după aprobarea difuzării interne şi externe. Existenţa acestui portofoliu, în condiţiile complexului angrenaj de formalităţi legate de expedieri şi selecţii, va uşura mult concretizarea unor posibilităţi reale, dar prea puţin folosite pînă în prezent.

ADRIAN PETRINGENARU ■

● Prestigii româneşti ●

Teatrul Nottara în Festivalul mondial al teatrelor

Scenă din spectacolul „Jocul vieţii şi al morţii în deşertul de cenuşă", de Horia Lovinescu

La ora cînd apar aceste rînduri, Teatrul Nottara se află deja în focurile unei mari confruntări dedicate spectacolului de teatru în cadrul Festivalului mondial al teatrului care are loc în acest an în Bulgaria, la Sofia. Ultimele retuşuri s-au încheiat, a rămas doar starea de tensiune specifică marilor examene ale spectacolelor în faţa publicului. În ajunul turneului, am adresat cîteva întrebări directorului Teatrului Nottara, scriitorul Horia Lovinescu.

— Ce reprezintă acest turneu pentru teatrul pe care-l conduceţi ?

— Teatrul Nottara a întreprins multe turnee în străinătate, din America Latină pînă în Peninsula Scandinavă, dar fără îndoială că participarea la cel mai mare festival mondial de teatru, şi de fapt unicul, înseamnă pentru noi înscrierea într-o anume scară a valorilor mişcării teatrale contemporane şi un moment de referinţă în evoluţia artei spectacolului nostru. Nu vrem să înţelegeţi prin aceasta că ne considerăm singurii reprezentanţi legitimi ai teatrului sau ai artei spectacolului româneşc peste hotare ; sîntem pe deplin conştienţi că multe alte teatre şi multe alte spectacole din ţară ar fi putut fi selecţionate pentru acest festival. Şi asta pentru că nivelul general al artei spectacolului la noi în ţară se află la cota celor mai înalte exigenţe. Alegerea spectacolelor noastre **Jocul vieţii şi al morţii în deşertul de cenuşă** — reprezentînd dramaturgia românească — mă onorează, desigur, atît în calitate de director cît şi în calitate de dramaturg, iar alegerea spectacolului **Karamazovii** onorează întreg ansamblul de actori şi de realizatori care l-au pregătit îndelung şi migălos. Motivele pentru care am fost aleşi noi să reprezentăm, de această dată, România într-o confruntare de asemenea anvergură, ţin de calitatea celor două spectacole, de natura ecourilor lor în presă şi în public, de numărul impresionant al premiilor acordate de diferite jurii, instituţii şi uniuni de creaţie şi, în sfîrşit, de opţiunea delegaţilor bulgari ai centrului de organizare care au reprezentat Institutul internaţional de teatru şi a diverşilor oaspeţi străini care au vizionat aceste spectacole. Participarea noastră nu era posibilă fără sprijinul efectiv al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste. Dar, fără îndoială, am avut şi şansa de partea noastră.

— În ce context vă prezentaţi în faţa publicului bulgar şi străin care va participa la festival ?

— Sîntem una din puţinele trupe care am fost invitate să prezentăm două spectacole în festival, ceea ce înseamnă pentru noi o mare onoare. Sîntem una din cele 34 de trupe care urmează să susţină 45 de spectacole în festival. Ansamblurile care joacă pe scenele festivalului vin de pe toate meridianele şi de pe toate continentele. Acesta este contextul. Sperăm să ne prezentăm onorabil şi să nu dezamăgim.

— Spectacolele vor fi prezentate în festival exact în starea lor obişnuită de stagiune teatrală, sau au suportat unele modificări ?

— Unele improspătări au fost necesare, unele intenţii au fost reanalizate, reclarificate şi repuse în scenă, durata spectacolelor a fost reconsiderată, timpul de desfăşurare al reprezentaţiilor a fost comprimat.

Am mulţumit directorului Teatrului Nottara şi am urat succes ansamblului care face deplasarea la Sofia. Mesageri ai artei spectacolului din România, actorii teatrului conduşi în scenă de regizorul Dan Micu, singurul regizor cu dublă participare în calitate de director de scenă în festival, poartă pe umerii lor, în aceste seri limpezi de vară balcanică, răspunderea valorii teatrului nostru.

ADRIAN DOHOTARU ■

● CAP LIMPEDE

EVENIMENT EDITORIAL

Un eveniment îndelung aşteptat al literaturii noastre, pe care-l consemnăm cu bucurie : în curînd, poetul „imnelor" va fi prezent în librării cu o amplă selecţie de poeme — intitulată „Pămînt transfigurat" — tipărită sub egida „Bibliotecii pentru toţi". Un prestigiu în plus pentru Ioan Alexandru şi un dar preţios pentru numeroşii săi cititori !

DORINŢE DE CINEFIL

Pentru că în ultima vreme filmele programate sînt, în general, de nivel mediocru şi pentru că în aceste zile de vară călduroasă, aproape sufocantă, cinefilul e dornic să vadă filme bune, filme de suspans, de artă sau pur şi simplu filme de agrement ; pentru că ne aflăm în vacanţă sau în concedii şi pentru că avem mai mult timp şi ziua este mai lungă, ne-am gîndit să propunem Direcţiei difuzării filmelor reluarea unor mari succese cinematografice, reprogramarea în condiţii de spectacol adevărat a unor pelicule aflate în fondul nostru principal de cultură cinematografică şi în rafturile atent îngrijite ale Arhivei naţionale de filme. Cinemateca se dovedeşte de mulţi ani neîncăpătoare şi funcţionează într-o atmosferă de elevată discreţie ; de asemenea prin statutul ei nu poate programa unele filme de mare anvergură în săli mai aerisite. Credem că ar fi util, că ar fi bine, că ar fi chiar ideal de a extinde principiile după care funcţionează cinematograful „Eforie" din Bucureşti, de a distribui filme de artă din deceniul trecut, care au rulat pe ecranele noastre cu ani în urmă şi au trecut mai mult sau mai puţin observate, în cîteva mari cinematografe din Bucureşti. Ceea ce s-a făcut, de pildă, cu filmul mamut „Pe aripile vîntului", produs de studiourile americane, sau cu alte filme cu Charlie Chaplin, reprogramate în condiţii de act de cultură în cele mai importante cinematografe, se poate face din nou cu filmele lui Fellini, ale lui Antonioni, ale lui Pietro Germi, ale lui Wajda, ale lui Roman Polanski, Jiri Menzel, Kramer, René Claire, Sidney Lumet, John Ford, sau filmele unor mari actori precum Laurence Olivier, Vivien Leigh, Simone Signoret, Henry Fonda, Orson Wells, Bondarciuk, Lino Ventura, Jean Gabin, Michele Morgan ş.a. **(Andrei Petrescu)**

ÎMPOTRIVA UITĂRII

Prinşi în vîltoarea evenimentelor artistice în zi, îi uităm adesea pe cei aflaţi la o vîrstă în care, prin forţa împrejurărilor, nu mai pot intra în competiţie de hărnicie cu cei tineri. Trec lunile, uneori chiar anii, fără să consemnăm, nici măcar la momente aniversare, aportul lor la înflorirea artelor româneşti. Un astfel de artist este pictorul Ioan Cosma, care a împlinit, la 5 februarie anul acesta, vîrsta de 70 de ani. Artistul septuagenar vine din nordul fabulos de ţară, din ţărîmurile de mit şi legendă ale Ţării Silvaniei. El nu s-a înghesuit în spectacolul zilei, lucrînd ani şi ani în tăcere, cultivînd modestia creatorului autentic, care nu rîvneşte decît la propriul său destin. O astfel de situaţie îl determina pe regretatul critic de artă Petru Comarnescu să spună că în arta picturală a lui Ioan Cosma stăruie „sentimentul profund uman ce-l degajă şi echilibrul compoziţional", reaşezînd astfel tradiţia într-o formulă modernă. Într-adevăr, ce alcătuiesc creaţiile artistice ale lui Ioan Cosma ca : Mamă îndurerată, Simion Bărnuţiu, Consfătuire la Pericei, Ţărani din Bădăcin, A plecat bărbatul, Ceiţi de curte veche şi altele, alcătuind, simbolic, „Ciclul 1848", sau luminosul „Ciclu al vieţii" !

Creaţia artistică a lui Ioan Cosma poate fi văzută în colecţiile Muzeului de artă al R.S.R., în muzeele din Constanţa sau din Arad, ori în cadrul unor expoziţii organizate în S.U.A., Anglia, Canada, Franţa, Italia şi în alte ţări. Pretutindeni, opera sa a fost apreciată, înţeleasă, iubită, tocmai pentru că posedă acel firesc, întreţesut în geneza imaginii, născîndu-se, parcă, deodată cu ea, fără nimic ostentativ, ci mai mult dintr-o înşăpînire a sensibilităţii.

Nu trebuie să fii critic de artă şi nici specialist în domeniu ca să te poţi pronunţa despre creaţia artistică a lui Ioan Cosma, deoarece ea se destăinuie singură privirii şi înţelegerii noastre, ca un tulburător memento despre valori pe care nu trebuie să le uităm. (Vasile Vetişanu)

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

Cîntarea României — proba de spirit re

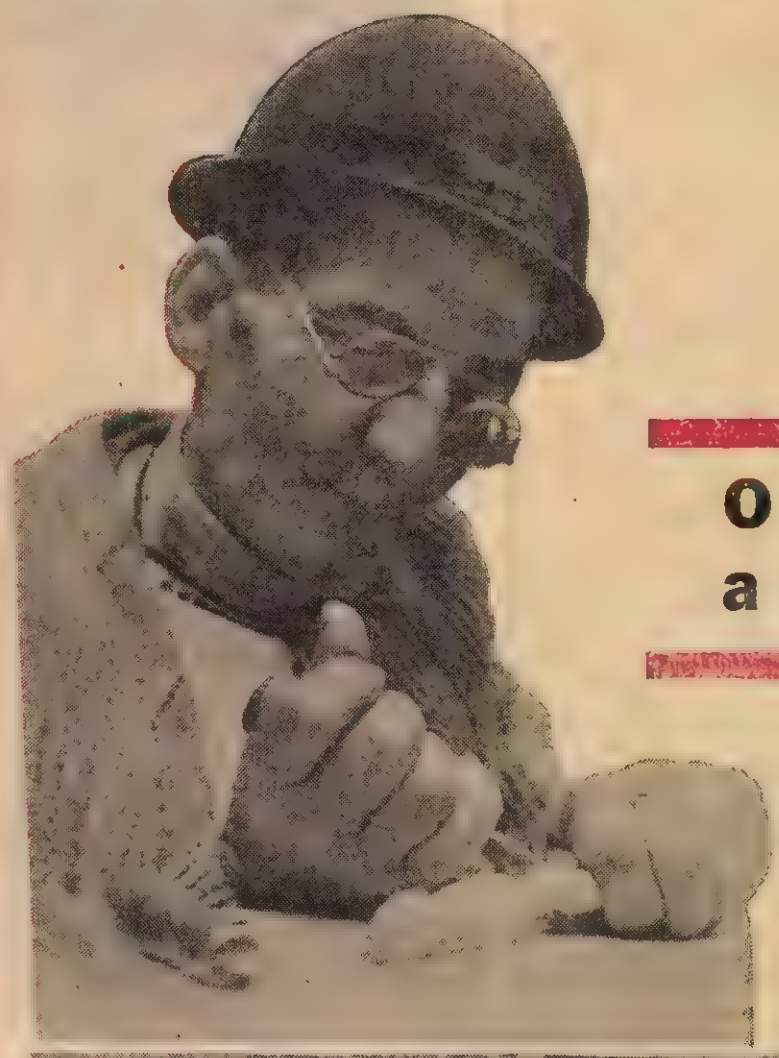

Sub auspiciile „Cîntării României", Muzeul satului, acest unic și impresionant document de etnografie și istorie socială, pe care-l recitim de fiecare dată cu emoția filării unei ediții princeps de cultură și civilizație românească, ne propune, în aceste zile, o întîlnire cu arta lemnului și cu meșterii ei. Două expoziții — una a mobilierului popular, alta intitulată „Creatori populari contemporani", conținînd piese fabricate de meșterii zilelor noastre — ne oferă puncte noi de plecare în reevaluarea unor comori artistice dintre cele mai rare, dovedind maturitatea cercetărilor noastre în acest domeniu și punînd în vedere, încă o dată, rezervele de inedit, de neștiut, ale unuia dintre cele mai importante capitole ale artelor etnografice.

Desigur, străvechea ladă de zestre, ca și vasul pirogravat, lucrat de creatorul popular de ieri sau de azi, ne sînt tuturor mult prea familiare ca să considerăm că în astfel de plăsmuiri din lemn s-ar ascunde vreo taină. Ca și țesăturile, ca și scoarțele sau ceramica, ele poartă pecetea de har, de rafinament, de noblețe, de dăruire, de nădejde în viață ale unor oameni care, chiar și în vremi năprasnice, s-au trudit să încrusteze artistic nu numai fluierul, dar și lingura de sorbit amarul. Cunoscînd mobilierul gorjenesc, bucovinean sau maramureșean, ca și obiectele delicate, ușoare, ca lingura migălită de meșterul din Hurezul Vîlcei sau coșa de apă rotunjită de cei din Nerejul Vrancei, nu intuim întotdeauna cît de strîns e legat fiecare în parte de privelișteа particulară a zonei etnografice din care provine, așa cum nu intuim legătura dintre ele, care oferă cercetătorului unul din cele mai interesante certificate ale unității și permanenței noastre pe acest pămînt românesc. Ca să cunoască astfel de documente ale sensibilității și măiestriei noastre, amatorul nu trebuie să se angajeze în excursii obositoare. El trebuie doar să deschidă, în aceste zile, poarta Muzeului satului din București, unde va găsi adunate unele din cele mai reprezentative obiecte ale acestei străvechi și inegalabile arte.

Și tot aici, în Muzeul satului, îi va întîlni, în aceste zile, pe meșterii lemnului, pe cei mai reprezentativi dintre ei, veniți să facă „demonstrații practice", adică să cioplească, să încrusteze și să sculpteze lemnul sub ochii noștri, adică să ne ofere un mare festin de artă, dintre cele ce astîmpără foamea noastră de frumusețe și autentic. Cu instrumente ușoare și vesele — toporișca, bărdița, tesla, sfredelul, dalta, cuțitoaia sau scoaba — un Constantin Badi din Hurezu, un Pavel Caba din Nerej, un Ion Costache din Merișanii Teleormanului sau un Victor Udrea din Pucioasa Dîmboviței izvodesc din lemn veritabile capodopere de har și mireasmă. Sînt mari artiști, nume pe care „Cîntarea României" le-a înscris de mult printre dăruiții săi, dar oameni de o modestie aleasă care, parcă, își fac o plăcere din a rămîne în anonimat. Ei, cei mai mulți, nu-și semnează lucrările, nu-și gravează pe ele nici măcar inițialele. Ei sînt, de fapt, atît de mîndri și de conștienți de arta lor încît au noblețea și cuviința de a nu fi trufași, de a-i trece materiei, adică substanței, sublimele lor însușiri, lăsînd-o discret să se reveleze. Sînt oameni simpli, fără studii de artă, dar care simt în degete duhul veacurilor, avînd știința instinctivă de a conlucra cu spiritul meșterilor de demult. Competiția de frumos pe care ne-o oferă ei, în aceste zile, la Muzeul satului, se înscrie între acele rare și fericite momente în care vocea anonimilor, vocea unui ethos milenar, se face distinct auzită, revelînd, încă o dată, virtuțile unui spirit ales.

O competiție a autenticului

ILIE PURCARU

Sîntem, după cum bine se știe, în plina desfășurare a celei de-a IV-a ediții a Festivalului național al educației și culturii socialiste „Cîntarea României", ediție ce se va încheia în luna decembrie a anului viitor. Dar pînă atunci, cînd îi vom cunoaște pe viitorii laureați — și nu ne vom mira prea mult dacă, în bună parte ei vor fi aceiași, ca și pînă acum — să ne întoarcem în timp, spre celelalte trei ediții, pentru a încredința tiparului cîteva din semnificațiile acestei grandioase și fără de precedent manifestări culturale educative.

Și-ntr-adevăr, martori și cronicari ai acestei uriașe desfășurări de forțe artistice, ne-a fost dat să consemnăm că geniul creator al poporului nostru avea nevoie pentru o și mai deplină afirmare a sa, de acest cadru de confruntare artistică, de dezbatere și dialog, de renaștere a arteloг de valorificare a tezaurului nostru folcloric. Astfel, o simplă lectură a premiaților cuprinși în secțiunea **Artă populară** ne arată că, pentru costumele populare femeiești au fost acordate 27 de premii întîi ; în schimb, pentru costumele populare bărbătești au fost distribuite doar 3 premii întîi, deși este bine știut că materie de costume populare și costumele bărbătești au aceeași diversitate și, bineînțeles, aceeași frumusețe. Va fi aceasta sperăm, un neajuns pe care actuala ediție îl va depăși. Rămînem încă în acest fabulos sector al **Artei populare**, pentru a consemna o masivă listă de laureați, ceea ce înseamnă, evident, că a fost și o participare bogată, la **piesele de port**, în **scoarțe** (ceva mai puțin la cergi), la **țesături de casă**, la **cusături** și **broderii**, la **ceramică**, la **lucrări în lemn, os, fier**, la **împletituri**, la **instrumente populare**, la **obiecte legate de datini și obiceiuri**, la **lucrări în piele**. Am transcris, după cum se vede, întreaga paletă a secțiunii **Artă populară** pentru a arăta cît de exact și metodic și-a propus, și în cea mai mare parte a și reușit, Festivalul național „Cîntarea României" să contribuie la o renaștere a unor vechi și-aproape uitate meșteri populare. Este acest fapt, din punctul nostru de vedere, o realizare deosebită ce se cere a fi urmărită în continuare, cu consecvență și pasiune, inclusiv competență ● Un alt domeniu care, de-a lungul celor trei ediții de pînă acum, a cunoscut o puternică impulsionare este cel al dansurilor populare cuprinse în cadrul festivalului în secțiunea **Formații coregrafice**. Dincolo de tot felul de delimitări necesare desigur pentru o încadrare a genurilor, vom consemna că atenția nefost permanent atrasă de acele formații care, pe linia unui cuvenit respect față de autenticitate, au reînviat vechile și-atît de mult prețuitele dansuri populare românești. Este de lăudat, în acest sens marele număr de premii acordate formațiilor cu dansuri mixte, bărbătești, femeiești, dar, totodată, și dansurilor inedit Ne-am bucurat, de asemenea, că dansuri călușărești, acest unicat al folclorului nostru, sînt considerate un gen aparte, de mai mult ne-au bucurat premiile, 30 la număr, acordate unor formații răspîndite întreg cuprinsul țării, semn că mai dans al călușarului este pretutindeni cunoscut și jucat. În aceeași secțiune, a **Formațiilor coregrafice**, s-au înscris și **ansamblurile de cîntece și dansuri, ansamblurile folclorice sau colectivele de obiceiuri populare**, genuri puternic reprezentate pe parcursul celor trei ediții de pînă acum, chiar dacă, spre cinstea lor, multe din colective sînt laureate la toate cele trei ediții ● O aprigă confruntare ne-au oferit-o, de-a lungul celor trei ediții, spectacolele brigăzilor artistice și ale formațiilor de satiră și umor, gen aflat încă în căutarea unor forme proprii de expresie (și numărul mare al participanților ne îndrituiește să credem că acest așteptat moment nu este prea departe), precum și al spectacolelor de teatru (într-un act sau în mai multe acte) care au confirmat, încă o dată, existența unui nesecat izvor de talente actoricești și regizorale (oare cînd vor reuși cei mai tineri actori amatori să devină studenți ai I.A.T.C.-ului ?), dar, ajunși la acest punct, fie-ne îngăduit să remarcăm că festivalul a scos în evidență și existența unor formații de teatru mai deosebit, cum ar fi cel al teatrului folcloric, sau de inspirație populară, sau teatrul nescris, spectacole care, ca gen, erau pe cale de dispariție ● Fără să ne amăgim cu pretenția că am fi epuizat toate domeniile artistice în care Festivalul național „Cîntarea României" și-a făcut simțită din plin forța de atracție și stimulare, să ne oprim în final asupra uneia din secțiunile care, prin tradiție, se află în fruntea tuturor celorlalte : **creația literară**. Constatăm că protagoniștii celor trei ediții de pînă acum au devenit, între timp, autorii unor remarcabile cărți de poezie și proză. Argumentele acestei afirmații sînt atît de numeroase, încît, a transcrie numele celor ce s-au impus atenției edituri lor, ar însemna să facem o nedreptate față de protagoniștii celorlalte secțiuni amintite.

VICTOR NIȚA

voluționar a geniului creator al poporului

SCRISORI DIN SALĂ

„...muzica tînără ne redă tuturor liniștea sufletească, dar și tăria de a lupta neîncetat pentru pace, de a-l urma pe conducătorul iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne îndrumă spre un viitor fericit, fără arme și războaie...“

„O lupă care apropie totul de inimă“

Ploiești, 20 iunie, Sala sporturilor. A 558-a întîmplare de muzică și poezie a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. Participă Mircea Vintilă, George Nicolescu, Al. Mica, Vasile Șeicaru, Ducu Bertzi, Arpad Domokos, Ștefan Hrușcă, Marian Corjos, Nicu Alifantis, Ion Hagiu, Ileana Calinovici, Mihaela Giurgiu, formația Continental, grupul Mesaj, grupul 2 1/2, iar mai apoi, veniți aproape de miezul nopții, actorii Mihail Stan, Florian Pittiș și Radu Gheorghe. De asemenea, trei tineri localnici, Lucian Bosoancă, Magdalena Manole și Gigi Ciobanu — dar și cele cîteva mii de spectatori, care s-au transformat, așa cum Cenaclului Flacăra îi este propriu, în participanți direcți la manifestarea de muzică și poezie. Trebuie să reținem atenția cititorilor cu cîteva dintre cele două sute de bilete primite din sală de conducătorul cenaclului, bilete care, în marea lor majoritate, s-au transformat în adevărate mesaje de încurajare, de adeziune totală la ce se petrece în cenaclu. Astfel: „un copil dintre miile de copii ai țării“, cum se recomandă Cristina Rădulescu, susține : „Vreau o lume a păcii, un cer senin cu zbor albastru și lin de porumbei, cu flori și multă, multă bucurie. Vreau să cresc om mare și să ajung un om deplin al acestei țări. Am să învăț asta de la părinții mei, de la profesori, așa cum învăț și de la dumneavoastră. Pentru toți oamenii minunați ai acestei [illegible] cîntați „Ordinea de zi“. O altă fetiță, Luiza Carmen Rădulescu, e de părere că „darul cel mai frumos pentru cei care au primit azi coroniță de premiant este seara la care asistăm acum!“. Mai departe, Luiza crede că „tinerii de azi sînt cei mai aproape de viitorul care trebuie să fie al păcii, al prieteniei, al frumuseții, al adevărului și al muncii, pentru că tinerii din România de azi cred în acest viitor. Credința lor va clădi o lume a permanentei. Cenaclul Flacăra pune o cărămidă solidă la temelia acestui edificiu“. Apoi : „Cînd ascultăm muzică tînără sîntem mai buni, mai dornici de muncă și viață, privim cu alți ochi oamenii care ne înconjoară, îi iubim mai mult. Nici o amenințare, nici un război nu vor putea stinge din noi, tinerii români, dorința de pace, de viață, de libertate și lumină“ (Dorel Popescu) ; „Muzica tînără la Ploiești este la ea acasă, ea a devenit artă înțeleasă și iubită de toți. Iubesc muzica tînără fiindcă ea ne redă tuturor liniștea sufletească, dar și tăria de a lupta neîncetat pentru pace, de a-l urma pe conducătorul iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne îndrumă spre un viitor fericit, fără arme și războaie, în care copiii pot să rîdă, să se joace, să învețe și în care muzica tînără va rămîne mereu, ca semn al demnității unui popor“ (Adrian Nițu) ; „Mîine vom merge să semnăm Apelul Păcii, lansat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este lucrul cel mai nimerit după o seară petrecută împreună cu membrii Cenaclului Flacăra !“ (Liliana, Vali, Gina, Iuliana) ; „Cînd afară e frig și ploaie, în inimile noastre e totuși vară. Tinerețea își cîntă cîntecul de veșnicie, și aceasta datorită cenaclului drag nouă, care **flacără** totul în cale, dar mai ales inimile noastre tinere. Mulțumim pentru orele acestea de ardere intensă“ (Camelia Ionescu) ; „Să știți că în sală nu sînt numai ploieșteni. Eu, de pildă, am venit de la Buzău, special pentru „întîmplarea-minune“ a cenaclului și nu regret !“ (Nuța Guliman) ; „Ne pare rău că va trebui, în acordurile chitarei lui Ion Hagiu, să ne luăm rămas bun de la cenaclu, deoarece mîine la ora 9 vom intra în examenul de bacalaureat“ (un grup de elevi de la Liceul industrial nr. 1) ; „Vă mulțumim pentru că totul este simplu și sincer ca-n viața noastră de fiecare zi, văzută însă printr-o lupă care apropie totul de inimă“ (Cristina Drăgan) ; „Fie binecuvîntate (în sensul laic) lacrimile calde trezite de cîntecul „Rugă pentru părinți“, interpretat de Ștefan Hrușcă !“ (Gabi și Marius Popescu) ; „De ce nu se ține cenaclul în aer liber ? În sală sîntem prinși în tribune ; e spațiul prea mic !“ (Nicu Gavrilă) ; „Ne-a fost greu așteptîndu-vă, ne e bine știindu-vă atît de aproape, atît de ai noștri ! Vă amenințăm că ne este atît de sete de dumneavoastră încît vă vom bea pînă la ultima picătură și tot nu ne vom sătura. Sînteți ulciorul din care bem înfrigurați dragostea de oameni, de pace, de frumos, de viață. Vă mulțumim pentru aceste zile, pentru aceste ore plăcute, pline de fericire și liniște sufletească pe care noi, tinerii comuniști ai acestui oraș, le petrecem alături de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar“ (Dan Florian Popescu, Steluța Anghel, Carmen și Nicu Neagu, Cristina și Florina Georgescu, Margareta Anghel, Dragoș Cazanu, Gabi și Marius Popescu) ; „Este o întîmplare minunată; este o minune întîmplată ! În urma ei, am siguranța că toți cei prezenți devin mai „oameni“. S-a realizat o corespondență intimă, de la suflet la suflet, între cei de pe scenă și cei ale căror palme și buze nu încetează să vă răsplătească dăruirea“ (Vasile Dragomir și Silvia Dumitrescu) etc., etc.

Ce rost ar mai avea aici, sinceri să fim, cuvintele noastre ? La Ploiești, așadar, a fost o seară minunată, în rînd cu cele mai reușite ale cenaclului. Cum Sala „Victoria“ va găzdui din nou, sîmbătă și duminică ce urmează, noi întîmplări de muzică și poezie, nu dorim decît ca aceste seri minunate să se repete.

DUMITRU GRAUR

O seară minunată

Cîmpina, 21 iunie, Casa de cultură. Cu o punctualitate exemplară, Cenaclul Flacăra a deschis a 559-a întîmplare de muzică și poezie la ora 20,00 și a încheiat-o la ora 24.00. Au fost însă patru ore foarte intense în cadrul cărora rigoarea s-a împletit cu libertatea, solemnitatea, și duioșia cu exuberanța și voioșia, lucruri care de acum nu mai miră pe nimeni. Ștefan Hrușcă („Am venit aici la voi“, colind maramureșean, și „Rugă pentru părinți“, versuri Adrian Păunescu), Mihail Stan („Tot mai des visez pămîntul“ de Ion Gheorghe și „Minunea“ de Marin Sorescu), apoi „Omul pădurii“ cu Ducu Bertzi, Cîntec popular cu Ileana Calinovici, „Ocolul satelor“ cu Alexandru Mica, o suită de șlagăre internaționale cu grupul Continental și așa mai departe, „Teama“ cu Mihaela Giurgiu, Mesaj, Marian Corjos, „Oltenii lui Tudor“ cu Arpad Domokos, „Dor de Eminescu“ cu Al. Zărnescu, apoi Mircea Vintilă, Vasile Șeicaru, Nicu Alifantis cu adevărate recitaluri, mult aplaudate, dar — mai ales — un moment care a dominat întreaga întîmplare, recitalul de mai bine de o jumătate de oră al actorului Radu Gheorghe pe care sala l-a primit, necunoscîndu-l suficient, cu destulă răceală, dar l-a purtat spre un triumf de la care numai trenul spre București (unde a doua zi urma să fie prezent la repetiții) l-a mai salvat... Radu a cîntat la vioară și la chitară, a impresionat prin virtuozitate, a stîrnit cascade de rîs, a

O voce fără egal : George Nicolescu

sufocat întreaga sală, dar a fost în stare să culeagă și o lacrimă pentru cîntecele sale de o nuanță atît de aparte, cum sînt „Cîntec pentru Fărîmiță Lambru“ (pe versuri proprii) și „Prietena defunctului“ (versuri Eugen Seceleanu, mult regretatul nostru coleg). Evident, după Ploiești și Cîmpina, reintrarea lui Radu Gheorghe în cenaclu s-a făcut pe ușa din față, sau mai exact pe măsura talentului său uriaș. E cazul să spunem aici că actorul de astăzi al „Naționalului“ bucureștean și-a început cariera la Cenaclul Flacăra, la fel ca oricare dintre tinerii componenți de ieri sau de azi ai cenaclului. Așa cum sînt, ușor de observat, astăzi deja consacrații Șeicaru, Alifantis, Bertzi, ori, mai de curînd, Ștefan Hrușcă, tînăr învățător maramureșean care și-ar fi putut ușor irosi talentul în lipsa unui cadru adecvat de afirmare a valorilor artistice reale. Acest cadru însă există, în el s-au exprimat și au prins aripi tineri care astăzi reprezintă valori ale muzicii tinere din țara noastră — și fără îndoială ați recunoscut Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, manifestare artistică pe care, așa cum spunea poetul Adrian Păunescu, o situăm între manifestările din „Cîntarea României“, larg cadru de exprimare a omului de azi, a spiritualității artistice a României socialiste.

G. DUMITRU

Cîmpina vis

Aș vrea să subliniez în aceste notații fugare două idei care ne-au apărut mai clare decît oricînd la al doilea spectacol de la Cîmpina. Prima idee că publicul este egal de frumos, de receptiv și de însetat de artă oricînd în această țară. Așa cum spunea Adrian Păunescu, deși cenaclul venise pentru prima oară la Cîmpina pentru o zi, părea că de cînd lumea cenaclul este prezent aici într-o atmosferă de familiaritate și spiritualizare greu de descris. O asemenea concentrare de participare la actul culturii, o asemenea dorință de frumos și capacitatea de a-l exprima am mai întîlnit parcă pretutindeni, dar mai cu seamă la Fălticeni. Scoțînd în relief rolul cenaclului însuși, se cuvine să menționăm rolul pozitiv al radioului și televiziunii în răspîndirea, în perioadele din urmă, a muzicii tinere și a poeziei bune. O a doua idee ce mi se pare că merită atenție este permanența cenaclului în ciuda orișicăror absențe. Configurația actuală a cenaclului determinată de stări obiective sau subiective este alta decît cea de acum două luni și totuși, fără cîteva nume pe care le-a lansat și le-a impus și care nu au fost prezente în acest turneu, cenaclul a rămas egal cu sine și asta pentru că el rămîne deschis valorilor noi. Și pentru că această arenă a culturii tinere care este Cenaclul Flacăra nu cultivă vedetismul, ci starea de datorie perpetuă față de oameni, ei, cenaclul, fiind singura vedetă. Totuși, forța cenaclului este tocmai aceea de a impune pe lîngă un climat și niște personalități. La Cîmpina, în fața unui public extraordinar, în județul Prahova unde cererile de bilete sînt uriașe, depășind înzecit capacitatea omenească de cuprindere a lor în niște cadre totuși limitate, au strălucit Radu Gheorghe, Mihail Stan, Ștefan Hrușcă, George Nicolescu, Vasile Șeicaru. Un succes mare — cîntecul **„Căciula“**, interpretat de Ion Hagiu, cîntec al cărui refren a fost preluat cu atît de violentă iubire de către sală, încît bătrînul învățător din Covasna a rămas înmărmurit în mijlocul scenei cu chitara pe loc repaus, să asculte ecoul rece și profund nu doar al cîntecului său, ci și al minunatei idei a președintelui Nicolae Ceaușescu — Cîntarea României, al cărui rol în descoperirea și afirmarea valorilor autentice este subliniat mereu în cenaclu, cenaclu care este în totalitatea lui una din expresiile Cîntării României. Un cuvînt de laudă și mulțumire organizatorilor spectacolelor, autorităților județene și locale de partid și U.T.C., un cuvînt de părere de rău celor ce nu au încăput în sălile, care nu se par mereu mai mici, celor care se întorc triști acasă că nu au putut intra sau celor ce au zăbovit pînă tîrziu în fața sălilor, convingîndu-i pe cei dinăuntru să le scoată difuzoarele afară, ca să audă măcar ce se întîmplă înăuntru. Și încă un amănunt. Pentru prima dată în existența sa, cenaclul nu a fost punctual la întîlnirea de la ora 20, venind direct de la Cheia, membrii cenaclului aveau să afle că de cîteva ore oamenii erau în sală și așteptau începerea spectacolului. Atunci, Adrian Păunescu a întrebat printr-un microfon din culise dacă i-ar deranja pe spectatori ideea ca spectacolul să înceapă mai devreme. În aplauzele sălii, a doua manifestare de poezie și muzică tînără începe cu 20 de minute mai devreme. Din respect și iubire față de oameni plini de iubire și respect față de artă, din Cîmpina.

La ora la care transmitem aceste rînduri, ne îndreptăm spre Breaza. Joi avea să fie spectacolul de la Mănești, vineri spectacolul de la Mizil, iar sîmbătă și duminică întîlnirile cu minunatul public ploieștean. Cenaclul Flacăra înțelege astfel să întîmpine și să susțină prin fapte de cultură și educație socialistă Congresul educației politice și culturii socialiste.

ELENA GRECESCU

Cenaclul cu un singur spectator

Una din cele mai spectaculoase, după părerea mea, întîmplări de muzică și poezie ale Cenaclului Flacăra s-a petrecut între zilele de 22—23 iunie a.c. după ce s-a terminat spectacolul de la Cîmpina. După ce s-au strîns și s-au încărcat în autocar instrumentele, s-a plecat, din nou, către amabilele noastre gazde de la Cheia. Drumul șerpuiește discret pret de aproape 100 km prin Băicoi, Plopeni, Vălenii de Munte, Mănești.

Dar la bariera de la cantonul 30 de pe drumul Slănic — Vălenii, mașina condusă de admirabilul și minunatul Ion Marinescu s-a defectat. S-a dezlipit și s-a rupt, după explicațiile tehnice ale tuturor specialiștilor auto din cenaclu, un papuc de la cablul de alimentare.

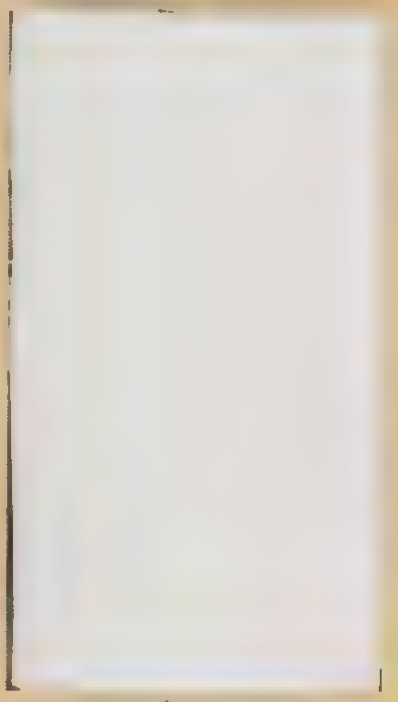

Un artist pe numele său Ștefan Hrușcă

Reparația și punerea, cum se spune, a mașinii din nou pe roate a durat aproape o oră. În acest timp toți membrii cenaclului au fost rugați de poetul Adrian Păunescu să coboare din autocar, iar cei mai somnoroși să-și amîne visele pentru mai tîrziu. Acolo, la canton, în miez de noapte a avut loc o nouă întîmplare de muzică și poezie. Părea o continuare a minunatelor seri de la Cîmpina.

Vremea a trecut repede și ne nesimțite s-au perfectat și s-au pus la punct problemele organizatorice ale cenaclului, apoi s-a cîntat și s-a dansat, în fața unui singur spectator : cantonierul Pavel Parcpa.

Acesta, la început, puțin speriat, credea că visează și s-a repezit la telefon și a vorbit cu un coleg de linie de la un alt canton și i-a povestit ce se întîmplă lîngă postul său de observație, dar se pare că, după respectivul telefon, Pavel Parcpa și-a dat seama că și visurile pot deveni realitate. „Eu o singură dată am văzut Cenaclul Flacăra la televizor. Știți, eu nu prea am timp, cînd nu muncesc la canton, robotesc la pămînt și, deși stau la Vălenii, cu tot țăran se cheamă că sînt. Muncesc la pămînt fiindcă așa trebuie și așa am învățat de la cei dinaintea mea“. Am mai aflat de la Pavel Parcpa că, în ciuda faptului că are permis pe C.F.R., singurele călătorii pe care le face sînt pînă la Ploiești și din cînd în cînd la Mănești, dar multe trenuri trec pe aici și în miez de noapte, spune cu nostalgie cantonierul.

Cenaclul Flacăra a oferit acestui om într-o noapte de vară încă o călătorie în muzică și în poezie, acolo, într-un imens amfiteatru natural, unde natura cu un singur scenograf a desenat totul. Aici, a avut loc un nou spectacol al Cenaclului Flacăra, în ciuda faptului că nu era de față decît un singur spectator.

SORIN POSTOLACHE

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 558, 559, 560 și 561)

În continuarea turneului pe care-l întreprinde în județul Prahova, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va susține o nouă serie de spectacole, după următorul program :

- **vineri, 25 iunie, la Mizil**
- **sîmbătă, 26 iunie, duminică, 27 iunie, la Ploiești**

Spectacolele vor începe la orele 20,00.

Momentul poeziei: Nichita Stănescu

ION GHEORGHE

Într-o oază de prietenie

deiul. O sumedenie de medalioane, prefețe, recenzii concentrate ca o tabletă, dedicații entuziaste date la tipar, dedicații sub titlurile poeziilor (cum făcea și Minulescu) îi împarte radiar căldura inimii jur-împrejurul ființei sale poetice. Teama că apele inundaților ar putea rostogoli biblioteca unui confrate-poet din nordul țării a rămas vestită prin duioșie. Dar și prin cărturărie. Cuvintele calde scrise despre cartea de poezie a unui medic savant, cu pornirea din presupusele cuvinte de sorginte dacică, de asemenea. Desigur că uneori cuvintele calde tipărite de Nichita depășesc valoarea operelor lăudate. Dar parcă Arghezi n-a făcut și el așa? Și alți poeți de seamă nu au făcut-o și ei? Nu simțul proporțiilor, ci generozitatea, încrederea în căutători de frumos. În cei ce încearcă marea cu degetul — asta contează și aici constă frumusețea și mărinimia gestului.

Casa lui Nichita, din Piața Amzei (nu departe de casa în care locuise Eminescu pe Victoriei), era plină de tot soiul de vizitatori. Mai cu seamă debutanți: unii cu inima pe palmă, alții, mai vicleni, în căutarea unei meserii, după mintea lor, mai lejeră și mai bănoasă, fără să știe că a trăi din poezie este, oriunde pe mapamond, imposibil de greu. Dar cu răbdarea lui îngerească și cu sufletul său genuin, irizat prin ochii albaștri, Nichita îi primea, îi asculta, îi sfătuia. Cum însă timpul unui poet de primă mărime nu este deschis ca un ghișeu public, zeul Apollo (vedeți? n-am zis Dumnezeu!) i-a dat lui Nichita o soție ce seamănă leit cu nevastă-mea în dexteritatea și fermitatea de-a lăsa bariera. Și de-a ridica-o numai cînd trebuie.

Totuși, Nichita a rămas Nichita, cu același suflet de poet mare cît țara. Boema lui dulce, liniștită și clară ca un izezer de munte, lasă în continuare prietenia deschisă a golf marîtim. „Se dedică lui..." scrie el cu lină rigoare sub titlul unui poem. Cîte o tabletă pune iarăși în focarul inimii un om de artă. Un poet, un pictor, un savant se bucură iarăși de sufragiile entuziasmului său. Căci Nichita Stănescu rămîne poetul echivalent cu opera, patriotul total, fără ostentație, liricul operei și ființei sale, omul care se naște dintr-o literă de alfabet, dintr-un A urcat ca o scară la cer, dintr-un I plin de mirare, de parcă ar reface, românește, de la ceaslov la gramatica modernă, vocalele lui Rimbaud. Cine altul decît el ar putea să aducă lauda de astăzi a limbii române? Și cine și-a făcut-o patrie această limbă frumoasă? Și cămin, și ființă. Sau nu e aici o integrare în tradiție și o osmoză cu testamentul văcărescian în cultivarea limbii strămoșești?

Pentru mine, Nichita Stănescu rămîne poetul total suprapus operei, poetul cotidian și peren, bun și drag, poetul cu literă firească și nu cu majusculă.

Cu majusculă să și-l scrie îngîmfații!

Orfeu încununîndu-l pe Orfeu

măcar o jumătate de veac de literatură. Recitind Labiș „Moartea căprioarei" și ajungînd el la versul „Și mîinile pline de sînge pe piept mi le-am șters", Nichita s-a uitat brusc la vestmintele celui ce-l rostea, convins că sînt pline de dîre roșii. Momentul l-a șocat, aproape că l-a interzis. Era zguduit de rezonanța fantasticelor versuri și i se părea că (deși Labiș era mai tînăr cu doi ani decît el) e prea bătrîn pentru poezie, că vine intrucîtva prea tîrziu.

Azi, Nicolita e mai bătrîn ca Labiș cu exact vîrsta pămînteană a lui Eminescu...

În vara care a urmat morții lui Labiș (se împlinea un an de la „Primele iubiri") același Hagiu m-a vizitat în odaia cu trei paturi pe care-o ocupam, spre a-i înmîna, amical, întîiul meu product editorial, volumul „Pasărea albastră". A venit însoțit de un „suav lungan" cu păr „de aur moale", timid, stîngaci, defensiv. „El e Nichita!" a zis Grigore, abandonîndu-l pe un scaun (care aveam trei în încăpere) și lunganul s-a făcut mic, m-a privit cu ochi de un albăstrui fumegos și a scos la iveală o carte („Pasărea"), cerîndu-mi un autograf (!), și, scuzîndu-se de abuz, m-a mai rugat să caligrafiez, cu propria-mi mînă o poezioară de-i plăcea lui (una sentimentalicoasă, dar de amor), drept care m-am executat. N-a mai scos o vorbă în tot timpul lungii vizite și nu s-a atins de paharul cu vermut (!!) oferit. Ne-a lăsat pe noi să facem planuri, să visăm, să-i „înjurăm" pe bătrîni etc..., el mulțumindu-se să asiste, abstras, la o conversație ce nu părea să-l implice.

Și așa era.

Linxul cel blond s-a năpustit (debut editorial 1960) asupra poeziei românești, luînd-o violent în posesie și construindu-și lucid pietrele templului personal — ca odinioară junele Blaga — atingînd relativ repede punctul de vîrf al carierei literare („11 elegii") și făurindu-și mai apoi un stil și un limbaj purtînd sigiliul unicității.

Au fost ani în care ne vedeam zi de zi (care nu erau chiar zile), întîlnindu-ne pe poziții dinainte stabilite (nu chiar în cofetării), confundîndu-ne orele, biografiile, bucuriile (spaimele) și cititorind o prietenie și o frățietate de nobilă tensiune. Erau anii în care visam cărți de poezie, posibile, pe care ni le „povesteam", în care făceam proiecte de reviste și jurnale (le „machetam" principalele pagini), ne propuneam călătorii exotice (am călătorit cu Nichita numai la Ploiești, Pitești și Cîmpulung) și, bineînțeles, ne clamam iubirile (nu peste măsură de trainice), improvizînd versuri de regulă oferite comesenilor ori rupte în mii de bucățele, convinși că pierderea lor nu ne e păgubitoare. Erau anii în care ne certam din te-miri-ce doar pentru a gusta spectacolul meticulos regizat al „împăcării". Ani fără de care, atîția cît sînt, eu unul n-aș fi fost.

Fiindcă de la Eminescu, nici un poet român poate că n-a avut vocația prieteniei ca Nichita.

Știe cititorul în cîte articole, eseuri, poezii, Nichița și-a încercat verbul ploieștenesc (caragialesc) și umorul? În nici unul. N-a intrat în dialog cu detractorii (nici chiar cu „defunctul" Caraion-Caion), nu s-a apărat altcum decît cu poezia lui și cu cinstita lui viață, n-a înjurat, nu s-a plîns. Cîndva, într-o adunare de amici, cineva s-a apucat să-l ridiculizeze pe Vlahuță. După ce a asistat la desfășurarea întregului spectacol de bășcălie, Nichita a intervenit, enervat:

— „N-ai dreptate! Vlahuță există!"

— „Prin ce? Cu ce?"

— „Prin faptul că acum, de o oră, vorbim despre dînsul, despre Domnia Sa!"

Nichita.

A fost norocul nostru, după abrupta cădere în moarte a lui Labiș.

A fost, e, înnoirea. E un trezorier (altfel sărac în viața civilă) de arome și sunete rare, un cascador neînfricat și un brigand levantin pe mările Poeziei, imagine ce capătă consistența simbolului, a Poetului. (Spuneam într-un interviu — cer iertare că mă citez — că nu știu ce e Poezia, dar știu cum e Poetul: e Nichita.)

O butadă nichitistă de mare succes: Mari poeți avem peste o sută, cel mai mare sînt vreo zece, poet adevărat e unul!

Ce pot să spun, Nichita?

Care zice ăla e. Ca la Ploiești!

Și o altă confesie. I-am mărturisit lui Nichita că somnul meu cel... lung aș vrea să-l dorm în Cimpulungul Muscelului și el mi-a „denunțat" gîndul într-un text jurnalier. Într-un moment de cumpănă al existenței sale mi-a spus la rîndu-i că s-ar vrea, în același „somn", prevăzut cu tetradrahma Alexandru Macedon în mîna dreaptă, strînsă pumn — mîna „ce la scris mereu ședea" — și cu o drahmă Alexandru Macedon în mîna stîngă.

Peste puține zile, în Macedonia iugoslavă, Nichita Stănescu va primi Marele Premiu al „Serilor de la Struga". Și al lui Orfeu.

Anticipînd jumătatea de secol pe care urmează a o umple, ce-aș putea să-i spun fratelui meu decît un respectuos: La mulți ani?

Dinspre toate ale
Taie drumul
Prin tot fumul.
La intretăiere,
Nimenea nu cere —
La răspintie,
Nimenea nu știe să mai ciute;
Trece calea peste drum —
Ale cerului cu cenușă și scrum
Și-ale celuia cu pulbere și cu țărînă
Și îl se călie împreună —
Drum de-un om pe joc și-un car,
N-a venit într-un zadar
La cărare-ncărărată
De femeie cum se-arată,
Peste cale de bărbat
Care-ar fi-ntrebat —
Plecat unul prea devreme
Să mai cheme
Ajuns altul — prea tîrziu
Să afle viu.

Zmeule fîrtate
Peceliuit cu pătratul celor patru pătrate,
Am venit din partea țapului
Să te sărut în creștetul capului

Însă ochii amîndoi,
Ți s-au dat șapte pași înapoi,
S-au repezit să ne vadă pe noi
Vulpile sperlatei lumini
Ți-i ricile prin vizuini,
Iar asupra pleoapelor
Pasc armăsarii aproapelor;
Aproapea mică,
Zgîrietură cu ghiară de pisică,
Și aproapea mare
Cu stî fel de ghiare —
În chipul celor doi călăreți
Ai vieții celei peste vieți
Precum s-au scris peste vederi
De mîine și de ieri —
Pînă-n ziua de azi,
Purtînd în mîinuri pui de brazi.

La pleoapa din dreapta
Ți i-a-ntîmpinat înțeleapta,
La pleoapa din stînga
Ți i-a oprit nătînga —
I-au dat jos și i-au cusut
Atîta și cam atît:
Una, așă de mălaxe,
Din scuturile somnoroase,
Alta fir de lînă
Din jurubița bătrînă
Una, cu andrea,
De la care se mîndrea,
Bălatule,
La ochi zgîriatule,

Neadormitule,
La ochi cîrpitule,
Oprit de la lume
Cu propriul tău nume,
Te umblă mințile,
Din toate nefințele
Și gîndurile toate
Cu albinele astupate —
Te forfotesc vederile
Mîncîndu-ți puterile,
Și privirile te umblă
Cu bezmă, cu umbră.

Nu-ți mai pune pe noi
Lupii ochilor amîndoi,
Vezi-te pe tine
De bine,
Căci de rău
Prea te uiți în adîncul tău.
Frate mai nainte
De nu mă ști minte,
Iți urez ochii
Din partea mamei Dochii —
Auzurile tale — cu peceți,
Să tăceți,
Urechile de dropiei
Date înapoi,
Înfundate-n timple
Să nimic nu și se-ntîmple,
Să nici urle, să nici cînte —
Ca avînd pe tine munte:
Cum e gardul de tîrlă
Față de cine urlă
Gardul de stînă
Față de ursoaica bătrînă
Și față de urs cărunt
Strigați de unde nu mai sînt —
Semnele celor două podețe,
Peste care să treacă poveți,
Lemnele celor patru punți
Trecute de nunți —
Să vină zvonuri și vești,
Toate cu graiuri de pești,
Strigările și plînsorile,
Mute ca ninsorile,
Auzuri ca oboarele
Unde alăptează fătătoarele
Și unde minzăriile
Se-ngrașă din toate zările,
Unde mieii, înecați în lapte,
Zbiară în șoapte —
Auzuri cu păzitorii surzi
Hai, lupule, să zburzi.

Nichita, zmeu și zmeu
Care ești și chipul meu
Am venit să te sperii la urechi
Din cuvînt vechi,
C-o verbă de plop
Să te las ne șchiop

Cu una de lemn de dud
Să te las ne surd
Cu una de fag, cu una de ortag,
Să te las ne ciung.

Zmeu, la gură sigilat,
Deși limba și-a umblat,
Buzele mai nefiind,
La cît duce gura jind —
Colțul drept și i-a-nsemnat
Cu cap de cal ne-ntomnat,
Colțul drept, neajuns,
Cu iapă cu minz.

La dreapta cu sărut
Părut,
La stînga sărutare,
Nici de ținere, nici de purtare;
Mutule —
Nemutule —
De ce și-au pus pe gură
Semne, scriitură:
Runa-Armăsar și Runa-Iapă
Care stau să nu se-nceapă —
Într-o lungă mirosire
Fără irosire,
În mereu adulmecare
Care după care.

Că i se făcea rău
De nechezatul cuvîntului tău
De multa mihoială
Că-i venea amețeală,
De nebunul nechezat
Că-i picioarele s-au retezat...
Noi cunoaștem vechiul grai
De care te-au băut ăștia doi cai —
De care Armăsarul te-a sorbit
Pîn-ai vorbit,
De care Iapa te-a lins
De vorbire într-adins.
Mutule Nemut
Am venit să te sărut
Un sărut nesărutat
Pe care lumea l-a uitat;
Nu sărutare, nici pupătură
Pe gură —
Eu te sărut pe cal
Pe care pleci cît stai,
Pe Iapă, pe armăsar,
Părinții calului de dar,
Pe care-am fugit de tine
Cum se cuvine,
Că te-am sărutat din patru părți
Cu numele celor morți
Și-a rămas un semn pe piept
Înspre care mă îndrept,
Să pun timpla să ascult
Cenușa noastră de demult —
Nichita al cununii de aur,
Tu ai trecut de balaur!

De dragoste lividă

Mă lăsasem sedus
de surîsul cuvîntului tău
cum odinioară munții
se lăsară părăsiți de mări
cum niciodată lumina nu mai plecase
spre zări
cum niciodată sorii
nu născuseră lumina.
Ah, tu iubito!
Îmi tulburi inima, iubito,
și simțurile mi le cutremuri, iubito,
și mă faci lăsat locului,
livid de dor de tine, iubito,
influențîndu-mi timpul scurt al gîndirii
cum odinioară-mi influențose creierul
piatra filosofală

NICHITA STĂNESCU ■

În acest număr, reproduceri după picturile artistului Sabin Bălașa.

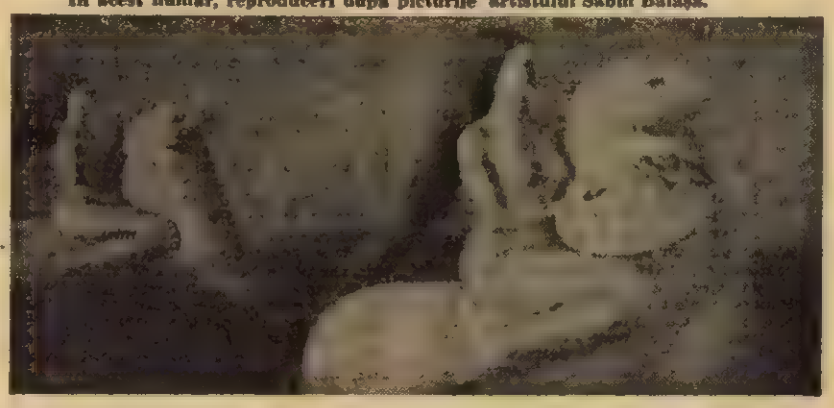

EMINESCU

despre inteligență și caracter

(4 ugetări)

E onestitatea ? Vom avea funcționari onești și de bun simț, căci apropae toți oamenii în adevăr onești au mult bun simț.
E slugărnicia ? Vom avea parte de ciocoi și de canalii.

Cu cît ne iubim mai mult patria și poporul, cu atît vom trebui să ne înarmăm mintea cu o rece nepărtinire și să nu surescităm cugetarea, căci ușor s-ar putea ca să falsificăm vederea acestei călăuze destul de credincioase și să agităm cu vehemență prin întuneric, în luptă cu fantasme. Inimă foarte caldă și minte foarte rece se cer de la un patriot chemat să îndrepteze poporul său.

Ceea ce omul nu știe, nu există pentru el, ceea ce nimeni nu știe, nu există pentru nimeni ca motiv de propensiune a voinței. Dar e o datorie a descoperi pe omul imoral în casa sa, pentru că un asemenea om — pe cît nimeni nu știe nimic de el — este în stare a fura încrederea celorlalți și a se pune în fruntea lor, pe cînd dacă lumea l-ar fi știut — ar fi fugit de dînsul, ar fi avut propensiune de depărtare de el : aversiune.

Spirite morbide : substituția a orice activitate intelectuală adevărată prin vicleșie, tertip și minciună.
Caractere slabe : substituția energiei și curajului prin un fel de meschină adaptabilitate în toate împrejurările.

Stejarul nu crește pretutindenea, buruienile în tot locul. Dacă într-un mediu stricat viclenii și poltronii înfloresc, nu e,,o dovadă că au o putere intrinsecă superioară celor inteligenți și de caracter, ci numai că mediul e favorabil pentru decreptitudine morală, nefavorabil pentru sănătate.

Carbonul cristalizat în hexacontetraedru, care se numește diamant nu se adaptează el, ci maistrul politor trebuie să adapteze arhitectura lui ca să facă să răsară cît se poate de curat cu fețele și apa lui. Carbonul în formă de cărbune se adaptează la voia noastră. C-un cuvînt canalia e totdeauna adaptabilă. Nu în adaptabilitate consistă caracterul și adevărul.

Pe cît educația unui popor se cîștigă și se păstrează cu ancvoie, tot atît de lesne se pierde și se compromite o asemenea moștenire cînd se dau de sus exemple de neorînduială, de nedreptate, de incoherență. Din destrăbălare în destrăbălare se ajunge a se șterge cu totul din conștiința publică deosebirea între bine și rău, între drept și nedrept ; anarhia de idei dă naștere anarhiei ordinei materiale.

Adevărata corupție : tendința de a cîștiga lesne și fără muncă, tendința de a se gera în om mare fără merit. Urmările acestei corupții : ura și invidia contra oricărui merit adevărat și cocoțarea nulităților în acele locuri, la care numai o înaltă inteligență sau un caracter extraordinar dau un drept.
Școala corupției preface armata de funcționari, în loc de servitori ai legii, în armată de complici irresponsabili ai unor șefi necontrolabili.

Nu există decît două forme ale tiraniei și ale decadenței unui stat omenesc : despotismul și demagogia. Despotismul egalizează pe oameni supunîndu-i unuia singur, lăsînd să degenereze cele mai nobile facultăți ale lor, patimile bune și inteligența ; precum demagogia are același fatal efect prin indiferentismul care-l inspiră naturilor deschise și mari, văzînd în față-le biruința constantă a mediocrității și a șireticului.

Demagogii sînt în genere oameni de rînd, înzestrați în loc de minte cu vicleșug ; stăpînirea lor înseamnă domnia brutalității, a viciilor și a ușurinței.

Un partid fără caracter demoralizează poporul făcîndu-l a nu mai ști cu ce oameni are a calcula.

Valoarea întregii activități omenești nu atîrnă de la ceea ce face omul, ci de la cum o face. În acest cum, în modul aplicațiunii unei idei, se reflectă întotdeauna caracterul oamenilor cari o aplică, și cînd acest caracter e hotărît și mare, fie chiar dușmanul ideii, totuși, impresia ce-o face asupra lui aplicarea, este binefăcătoare.

Cine-i șchiop în acasă e șchiop și-n tîrg. Cine-i prost acasă e prost și-n tîrg, cine-i imoral în cămin e imoral și-n for.

Putrejunea moravurilor private își are reversul în putrejunea și libertinajul moravurilor publice ; într-o țară de oameni declasați și moralicește căzuți, statul nu poate fi decît icoana lor ; el nu va fi un sanctuar ci un lenocinîu.

Caracterul empiric al oamenilor e așa de fix, rămîne așa de unul și același, precum e una și aceeași forma și sămînța plantelor, forma lupului și a maimuței. De la lup nu poți aștepta fapte de miel, de la pisici nu apucături de căprioară — numai de la oameni a căror natură e constatat rea și netrebnică, sîntem încă în stare a aștepta lucruri bune, cu totul neconforme cu natura și cu inteligența lor ?

Cretinizarea morală exclude orice sentiment al binelui și orice putere de judecată dreaptă .

Ceea ce este greu, ca în orice operă omenească, este de-a clădi și a întemeia instituțiuni solide, de-a forma caracterul național.

A lupta cu idei contrarii e ușor, dacă ești cu adevărul ; a lupta însă cu corupția, cu apucăturile e mult mai greu. În contra apetiturilor nu există argumente.

Un om de caracter precum și un om de cultură adevărată compensează pe deplin societatea care-l susține. O simplă operație a gîndirii unui cap onest și clar se poate traduce în milioane de cîștig real pentru un popor.

Nimicind capul unui învățat ai nimicit învățătura lui, care era poate rezultatul unei dezvoltări de sute de ani.

Inteligența nu crește și nu se-ntărește decît prin asimilarea lentă a muncii intelectuale din secolii trecuți și prin întărirea principiului înnăscut al judecății.

Puterea fizică și intelectuală covîrșitoare e generoasă prin natura ei. Precum cel tare nu pune în luptă piedici, asemenea cel cu minte nu se servește de tertipuri și de subterfugii. Caracterul distinctiv al adevărului e sinceritatea.

Proștii sunt întotdeauna vicleni.

Vicleșia e un semn de slăbiciune, căci mintea omenească veritabilă stă în raport direct cu capacitatea de a pricepe în mod dezinteresat un adevăr. Falsitatea este o slăbiciune de caracter.

Cu vicleșia din privire corespunde daltonismul intelectual pentru orice bun moral, fie onoare, fie demnitate, fie adevăr.

Cu cel mărginit nu există dispută pentru că nu e-n stare a te pricepe ; cu cel de rea credință asemenea nu e dispută pentru că nu voiește să te priceapă : stat pro ratione voluntas.

Fiecăruia-i dată de natură măsura de minte, pe care a fost s-o aibă. Educația poate să dezvolte puterile minții existente, nu poate însă pune ceea ce nu-i.

Nu există stare mai amăgitoare în privirea caracterului decît cea de beție. Cel sincer devine mincinos, cel fricos se laudă cu curajul, cel vesel devine plîngător, cel tăcut vorbăreț. Deci : in vino non est veritas.

Un popor inculț cu inima dreaptă e o comoară necheltuită.

E mai trainic un popor inculț, sărac dar onest, decît unul, oricît de cult dar neleguit și lipsit de orice scrupule.

Solid și durabil este numai ceea ce are temelie pe justiție și echitate, precum și pe ceea ce este avantajos părților interesate.

Națiunile generoase țin cu cel slab și vin în ajutorul lui, sporind puterea acestuia.

*) Selecție de cugetări din opera editată și inedită a poetului (M. Deznan).

Barbat lînga Mare

Om în toată firea, bărbat matur și
nu mă rușinez să culeg urmele tale
mulate
în nisipul cald încă de moartea cochiliilor
ca într-o lume lipsită de cuvinte
în el sărut fugarnicul țipăt al unei
oglinzi
peinstare să te rețină și o mînă de vînt
se retrage nespus de trist de pe buzele
mele
cu brațele arătîndu-te, pasăre străine,
sufletul meu fuge deseuț pe orizontul
căzut
acolo unde valurile se retrag ca sîngele
nostru
din pragurile serii, să putem supraviețui
marilor despărțiri repetate...

Senzații

Și totuși, pădurean de munte fiind, ne
simțim ciudat de străini pe plaja mării,
oasele ne devin mai grele, umerii niște
dealuri
coborînde-ne ochii din orizont. Nu mai
cîntăm
steaua munților, cîmpia ne trage spre
Mare,
aparținem cu vîlii și morții altei euritmii
nici apare fisura, abia perceptibilă,
undeva sub
meridianul frunții, un țiuit repetat
pași ni se scufundă în pămînt magneții
brizelor
Helirese morganatic înlocuindu-ne visele
înalte
simțim dragostea ca o amenințare plăcută
și totuși sîngele nostru nu cunoaște acele
Mării
este un calcul greșit, o eroare, desigur,
niciodată n-am evadat din aceste stele
de sare
cald sîngele nostru are limpezimea de
metal
a văzduhului. Acolo e nunta
stărilor noastre de beatitudine aspră,
și acolo ne adîncă izvoarele răcoroase
cu boturi de fiare domesticite.

Mutații sentimentale

Noaptea își ia mîinile de pe grădini
țingeră cobaltul matinal ca un vitraliu
cețos
prin carnea lui pătrăvii luminii sparg
pinze maculate
țiroind spre ferestrele rotunde să-și
însămînțeze
înșugurii fumurii. Cu ochii noștri se schimbă
culoarea zilei. Priveliști care ne conțin
amintirea
subțiată pe fundalul cărămiziu. Case ce
s-au retras
asemenea drumurilor în pași.
Dincolo de riu fumegă seceratele turle
Geometria trufașă striveșie romantice
ogive în pumni
— mutațiile sentimentale se petrec în
surdină —
pădurea își trage aripile de pe acoperișuri
ieșim din somn ca arborii bruse
dezfrunziți

EUGEN EVU

Eternitate

Pentru cer, pentru grîu, pentru dragoste
avem trei crăiese, trei mîndre culori,
pentru țară, prădvor al soarelui,
pentru culcușul înalt al văzduhului,
pentru orga profundă a pădurilor,
pentru binecuvîntarea pîinii,
avem trei crăiese, trei mîndre culori,
pentru cer, pentru grîu, pentru dragoste,
pentru țara cerbilor și-a legendelor
în care sînt scrise pe frunte de stea
dragostea mea și a tuturor
și din care din inimi
eternitatea vine și bea.

RADU VAIDA

Natala

Sfîrșită de întoarceri
asediez meleaguri
de numai tu tresari
trecînd prin umbre
văi sumbre...
Tepite maluri someșene
înțesate sub clopotul de ape
dezacordatul pact.
Și vremea-și trece armele deoparte
o vînătoare inutilă —
copilării deșarte a milă...
Se aude-n singe Someșul
trecînd.

VALERIA VICTORIA CIOBANU

Aritmetică simplă

La noi niciodată nimic nu se-adună,
căci știm cît e-al nostru și-atît ne ajunge,
nici plus, dar nici minus, întreg ne
rămînă,
plătim de-i nevoie, cu lacrimi și singe !

La noi niciodată, nimic nu se-mparte,
din ce nu-i al nostru, nimic n-am păstrat,
rămasu-ne-a, totuși, o viață și-o moarte
chiar dacă, vreodată, prea mulți ni s-a
luat !

Noi n-am iubit țara în strîmbe procente,
noi tabla-nmulțirii o știm din dobînzi,
și nu vrem o țară cît cinci continente,
a noastră-i plătită cu aspre izbînzi !

La noi, niciodată, nimic nu se scade,
noi nu sîntem restul, iar ei-descăzutul,
căci știm ce-i al nostru și ce ni se cade
cît timp avem Oltul, Carpații și Prutul !

Noi nu sîntem fracții și nici polinoame,
nici termenii liberi a „n" ecuații,
aici, lîngă casă, rămasu-ne-au mame,
chiar dacă-n pămînturi plecatu-ne-au
tații !

Noi n-am făcut țării vreun strîmb
jurămînt
și nici vreo dobîndă nu vrem înapoi,
noi știm doar un calcul, prea simplu, dar
sfînt,
că unu plus unu, de veacuri, fac NOI !

POMPILIU CRISTEA

Un cuvînt al trecerii pure

E timpul lăudat al ființei
iubirea înoată în stele
nimic nu poate opri astăzi
amintirea frunzei care ne petrece
nimic nu ne poate îngreuna mersul
pasul e fidel trecătorului june
moartea e un singular supliciu
chiar dacă poi să recunoști
din cînd în cînd vizitele nocturne.
E timpul să mă streoor între slove
caut un cuvînt al trecerii pure
mă neliniștesc de tristețe —
regret înstelarea de mîine
și un licuriei destrînat
mă alungă din mine.

FLORENTIN. PALAGHIA

Al cincizecișișaselea poem heraclitean

Mersul dialecticii
— Tînărul : Heraclit, ascultă-mi,
„Obscurule", gîndul :
Dacă dialectica nu merge pe
capul filosofului
Înseamnă că este oloagă
Și-n ochii ei nu poate focul
nici să s-aprindă
Și nici să-și afle măsura ?
— Heraclit : Întocmai.

18 martie. 1962, București.

Al cincizecișiopteelea poem heraclitean

Răspunsul întreabă
— Tînărul : În dialog, cine-i întîi, Heraclit,
Dacă mersul începe odată cu
capul ?
— Heraclit : Răspunsul care dă măsura dialogului.

16 martie, 1962, București.

Al cincizecișinouălea poem heraclitean

Adevărul și dialectica
— Tînărul : Heraclit, iar nu mi se par clare lucrurile.
Ce este adevărul și unde-l
avem ?
Adevărul este calea tăiată în
jungla și-n lupta răspunsurilor
Care-și caută întrebările așa
cum capul își caută picioarele.

11 martie, 1962, București

ION STROIE

CURIERUL LITERAR

D. C. Raescu. Cîteva din metaforele din **Pretutindeni** ne-au atras atenția. Deocamdată numai atît. **Gligor Ernestina.** De ce vă chinuiți să dați glas unor astfel de gînduri : „E grozav să simți în tine / duhoarea usturoiului primar" ? **George Mureșan.** Singura poezie, mult diferită de celelalte, de parcă ar fi scrisă de altcineva, ni s-a părut a fi **Oglinzi în respirația nopții.** Am reținut-o, dar vă așteptăm și cu alte poeme. **Adina Mihaela Tiron.** Prea v-ați grăbit a ne trimite din păcate, cu versuri de genul acestora : „E un belșug de soare / și de pace / **Trifon.** După cîte poezii ne-ați trimis, aproape 25, se vede că scrieți mult. Dar, alte noi poezii. Și nu graba ne-a deranjat, ci lipsa lor de calitate. **Mischie Fr.** pe chipul / prichindeilor / cu păr zburlit" nu aveți nici o șansă. **Gingu „Lucia.** Străduații meritorii, dar drumul e foarte lung, iar dv. sînteți abia la început. **Mircea Socolescu.** Parcă depășiserăți faza mult prea dulceagă a unor versuri precum „Cum salcia tresaltă în unde cristaline / Așa și-a mele gînduri cînd pleacă înspre tine". **Dan Delamunte.** Interesante cele trei poeme, dar, pentru o mai deplină lămurire a noastră, mai trimiteți-ne cîteva încercări. **Ana Mihăilescu.** Balada intitulată **Legenda lui Mavrodin** este interesantă, dar, lipsită de calități artistice, cu precădere poetice, nu este publicabilă. **Tițiana Tudor.** Se pare că ați depășit începutul de drum, dar mai aveți încă foarte mult de mers. **Constantinescu Liliana.** Foarte interesantă poezia intitulată **Copacul.** Celelalte, surprinzător de slabe. Se vede că, deocamdată, nu aveți o cultură poetică la zi. Mai trimiteți. Același răspuns și pentru **Viviana Antoniu** și **Ancu Gruia. Deocamdată nu** pentru următorii : Aurel Baciu, Nicolae Morun, Ploscar Marin, Ștefan Ureche, Mihail Ion Vlad, Mircea Leca, Ilie Dreptu, Gheorghe Țicuță Bercea, Veronica-Beatrice Nicoară, Cornel Andreescu, George Durac, Anca-Ioana Dianu, Farca Dorin, Nache Roxana, Nedelcu Galina, Irina Nicolae, Iulia Marinescu, Alina Firescu, Feier Adriana, Elena Vera, Ochiană Neculai, Doru Jivan. **Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

Un muzeu în labirint

Pictura care mușcă

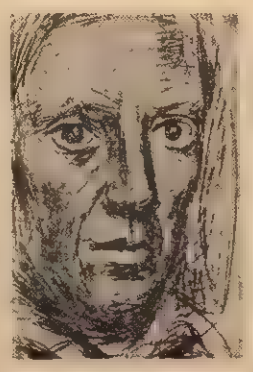

Autoportret (creion)

2.

Am citit nu demult într-o telegramă a agenției France Presse o listă de paradoxuri atribuite lui Picasso. Iată cîteva dintre ele:

Secretul este de a nu picta decît ce iubești.

Nu, pictura nu e făcută pentru a decora apartamentele. Este un instrument de război ofensiv și defensiv contra inamicului.

La douăsprezece ani, eu desenam ca Rafael și mi-a trebuit toată viața pentru a învăța să pictez ca un copil.

Eu nu evoluez, eu sînt. Nu există în artă nici trecut, nici viitor.

Eu nu caut, eu găsesc.

Aparent, acestea sînt paradoxurile unui artist care a ținut să se amuze ulmindu-și admiratorii. Într-adevăr, cum să consacri o viață (și ce viață!) pentru a ajunge să pictezi ca un copil? O glumă a lui Picasso, îți vine să exclami. Și cum să crezi că nu există în artă nici trecut, nici viitor, cită vreme arta adevărată n-a acceptat niciodată să se consoleze? Ea n-a recunoscut niciodată că trecutul e definitiv trecut, pierdut iremediabil, după cum n-a încetat să spere. Apoi te gîndești la Proteu, zeul care se metamorfoza în foc, pămînt, apă sau în diverse animale de cîte ori voia să se sustragă întrebărilor puse de muritori. Și el ar fi putut spune: „Eu nu evoluez, eu sînt".

Picasso a fost patronat de Proteu. Nici o aventură a artei acestui secol nu lipsește din metamorfozele lui. Malraux observa că metamorfoza l-a obsedat mai mult decît moartea. Viața parcă să înceapă mereu și e aproape imposibil să spunem care este adevăratul Picasso. Cel care face să triumfe cubismul pentru a-l părăsi? Care dă o lovitură de grație perspectivei pentru a o reînvia ulterior? Care distruge ceea ce el însuși a clădit? Care combate ceea ce el însuși a impus? Care exclamă „trebuie ucisă arta modernă", fiind cel mai notoriu reprezentant al artei moderne? Sînt surprins, declara într-o zi, cît de mult se vorbește despre evoluție. Și totuși el nu cultivă niciodată prea multă vreme același ogor. Ba, uneori n-are răbdare parcă nici să strîngă recoltele semănate. Nu cucerește, s-ar zice, decît pentru a renunța la cuceririle sale și pare să renască din fiecare renunțare. Își asumă pe rînd toate tehnicile, toate stilurile și toate riscurile. Părăsește ceea ce abia a descoperit și lasă impresia că ascunde în această eternă infidelitate singura sa fidelitate incontestabilă. Cu alte cuvinte, are aerul că vrea să ridice piramide vînturînd nisipul în toate părțile. Să rămînă mai multă vreme într-un loc? Nu, el vrea cu orice preț să fie mereu altul. E fascinat de metamorfoză și de sub masca lui de „șopîrlă bintuită de duhuri" își bate, parcă, joc de toate regulile, inclusiv de cele pe care le-a descoperit și le-a impus singur.

Cînd masca încremenește, Picasso se învăluie într-o liniște în care orice ipoteză e posibilă; inclusiv aceea că, de fiecare dată, singurul adevărat e, sau pare să fie, tabloul la care lucrează.

Ceea ce, pe mine cel puțin, mă descumpănește. Înțeleg că simpla comparație cu Proteu nu e deajuns. În definitiv, l-am putea invoca pe Don Juan care căuta în același fel absolutul. Sau chiar pe Heracle. Nu ne sugerează acesta că, dacă nu se luptă, omul îmbătrînește? De ce altceva l-au însoțit zeii cu Hebe, zeița veșnicei tinereți? Poate că Picasso s-a vrut neîmbătrînit de întrebări, de aceea și-a pus mereu altele, nu le-a lăsat timp să-i uzeze forțele. Lepădarea de orice confort al obișnuinței n-a fost și o strategie pentru „a obliga natura să mărturisească" așa cum îi plăcea să spună? Și totuși...

Poate greșesc și dau dovadă de o subiectivitate exagerată. Dar într-o istorie a autoportretului atît de subiectivă, această vină este un risc aproape inevitabil. Să mărturisesc, deci, că pe mine prea multe schimbări la față mă obosesc; că nu le pot înțelege pînă la capăt; undeva mă opresc derutat, deoarece n-am reușit niciodată să cred că se poate pune totul, mereu, sub semnul întrebării, fără să-ți fixezi cortul nicăieri... Da, desigur, ardoarea metamorfozei poate fi nu o succesiune de renunțări, ci o succesiune de noi începuturi, și nimic nu e mai frumos decît să începi, zicea, parcă-mi-se, Rilke. Perioada bleu e un popas. Perioada roz, alt popas. În schimb, pictura e chiar drumul. Un drum care trece prin toate. De la acrobați suferinzi și arlechini triști, la copaci cu frunzișul ca un arici de mare în fața cărora în loc să mai spunem „acesta e un copac" ne întrebăm „în ce lume trăim". Există o singură bucurie, pare să gîndească Picasso pe acest drum: aceea de a încerca totul, de a nu-ți refuza nimic, de a nu te lega de ceva definitiv pentru a-ți păstra dreptul să pleci mai departe, să reîncepi. Dar cum să înlături gîndul că a încerca totul implică riscul de a nu te atașa prea mult de nimic? Și tocmai aici mă încurc. Așa cum m-am încurcat de cîte ori am vrut să pricep ce se ascunde, forță sau disperare, dincolo de o întrebare ca asta pe care o pune undeva Kafka: „Departe de ce?" în ce mă privește, tresar. Cum adică departe de ce? Înseamnă că nu ne putem raporta la nici un punct fix? Că aceeași distanță se află între noi și toate lucrurile care ne înconjoară? Nu, eu nu cred că sîntem la fel de aproape și la fel de departe de totul. De aceea, probabil, nu sînt în stare să admir fără rezerve metamorfozele lui Picasso. Caut în ele o explicație. Un scop. Un sens. Metamorfoza în sine nu mi se pare deajuns. Ea poate fi fascinantă, fabuloasă, copleșitoare, dovadă a unei interogații inepuizabile în universul acestui singur mit al artei contemporane care e Picasso (poate împreună cu cel al lui Chaplin, adaugă Gaëtan Picon), dar ce se află la capătul ei? La capătul peripețiilor lui Ulise se află Ithaca.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Ioan Ciocârlan

Primesc de la un cititor de-al meu din Panciu, care îsi semnează **Octavian Fornica**, o foarte sensibilă epistolă, expediată recomandat la redacție, prin care consemnându-mă — ca focșănean probabil — „omul cel mai îndreptățit", mă roagă să-i spun „ce știu și ce părere am" despre scriitorul Ioan Ciocârlan, din părțile locului nostru, peste care s-au lăsat grele și impenetrabile, aceleași nedrepte obloane ale uitării.

Octavian Fornica îmi scrie că l-a cunoscut prin anii 1939-1941, pe cînd el avea zece ani, însoțindu-și uneori părinții în vizită la Ioan Ciocârlan.

Voi încerca să-l satisfac, fiindcă-l știu foarte bine din copilăria și adolescența mea, îi călcam casa de la Focșani, din strada care, dacă-și mai păstrează numele, se numea atunci Cotu Oancei, la numărul, cred, 35, eram în strînse legături cu doi dintre fiii lui, ofițerul de vînători de mai tîrziu, care a murit eroic pe front în ultimul război, și medicul care se stabilise la Constanța, decedat și el, mai apropiat ca vîrstă de mine, ambii sportivi și talentați fotbaliști ai echipei locale, din defuncta și foarte depărtata noastră junețe. Dar înainte de-a da curs dorinței corespondentului meu de la Panciu, vreau să-i mărturisesc că încă din 1979 — recitind excepționala și masiva lucrare „O luptă literară" a lui N. Iorga, ieșită la Editura Minerva și îngrijită exemplar de Valeriu și Sanda Râpeanu, care înglobează în tomul al doilea toată publicistica de la „Sămănătorul" a marelui nostru cărturar și istoric ce nu intrase în ediția primă, volumul întîi apărînd în 1914, iar secundul în 1916 — am notat în agenda mea să-l evoc odată pe Ioan Ciocârlan, pe care Nicolae Iorga îl pomenește în aproape douăzeci de locuri. Alte teme însă s-au suprapus intenției mele si-i mulțumesc lui Octavian Fornica, lectorul meu de la Panciu, că mi-a dat ocazia să-mi împlinesc, în sfîrșit, o obligație de minte, de suflet și de dreptate, cu care eram restantier.

Ioan Ciocârlan se născuse la Străoanii de Jos, din județul Vrancea, la 12 iulie 1874 și a încetat din viață în 1942. A fost învățător de țară — din lăudabila familie a vechilor dascăli de odinioară, care nu socoteau catedra o profesie ci un apostolat, ca Ion D. Isac din Pojogenii Gorjului, ca Nicolae Stoleriu de la Baia, ca C. Ionescu-Lungu din Prahova, ca atîția alții încă din diferite sate românești — și, mi se pare că, în cele din urmă, ajunsese institutor la Focșani.

Larga sa notorietate însă, în epocă, o dobîndise ca scriitor de tematică rurală. Cărțile lui **Pe plai în 1903, Traiul nostru**, tipărit la editura „Luceafărul" de la Budapesta în 1906, **Inimă de mamă** în 1908, premiat de Academia Română, **Vis de primăvară** în 1909 și **Fără noroc**, amîndouă în „Biblioteca Minerva", **Flăminzii** în „Biblioteca Dimineața", **La vatră în colecția** „Pagini alese" de la Cartea Românească, **Du-te dor**, roman la editura „Bucovina" a lui I. E. Torouțiu și **Tainele munților**, tot roman, la „Casa Școalelor", în 1940. Este ultima lui carte.

A colaborat la „Epoca literară", la „Sămănătorul", unde a semnat și cu derutantul pseudonim feminin **Mărioara Florian** sau **Mărioara F.**, la „Viața Românească", atît în perioada ieșeană, cît și după strămutarea la București, la „Viața literară și artistică", între 1907 și 1908, la „Luceafărul" din Budapesta și mai apoi de la Sibiu, la „Revista idealistă", la „Adevărul Literar", la „Ramuri", la „Drum Drept", la „Cuget Clar", la „Făt Frumos", la „Pagini Alese" și la „Convorbiri critice".

Critica timpului, de la Nicolae Iorga la Șextil Pușcariu, de la G. Ibrăileanu la Bogdan-Duică, de la Octav Botez la Ilarie Chendi și de la Mihail Dragomirescu la George Baiculescu, îi judecă proza cu elogii uneori, cu obiecțiuni citeodată.

Nu știu dacă nuvelele și schițele lui Ioan Ciocârlan sau romanele lui — cele două: **Du-te dor** și **Tainele munților** — ar avea priză la cititorul de azi, grăbit în general și amator de senzațional. Generația tînără însă, care ar dori să cunoască viața satului și țăranului nostru din vremi duse — nu idilizate și idealizate, ci în toate frămîntările și asprimile ei, în toate micile și marile drame și aspirații — aplecîndu-se peste paginile lui o va face întotdeauna cu folos. Și-mi iau libertatea să propun serioasei Edituri „Minerva" să aducă în librării o culegere semnificativă și substanțială din opera lui Ioan Ciocârlan, în frumoasa serie **Restitutio**, care ar însemna deopotrivă și un act tardiv de dreptate literară și o recunoaștere pentru toate ostenelile lui de ginduri și de simțire, dăruite clasei — mereu obidi-tei clase — de unde venea.

Ioan Ciocârlan și zămislirile lui de spirit le-ar merita cu prisosință.

L. KALUSTIAN

Un monument în paragină

Și în satul Roșu, în miazănoaptea imediată a Bucureștilor, a fost ridicat în anii '30 un monument dedicat eroilor căzuți în primul război mondial. Dar chipul lui arăta întrucîtva altfel decît al majorității monumentelor timpului: nici obelisc din piatră, nici soldat din bronz, ci o troiță în cea mai curată tradiție a românilor, sculptată în lemn de stejar, impunătoare.

Sînt însă șanse ca monumentul să-și recapete înfățișarea inițială. O mînă de oameni inimoși, între care Vasile Giulești eanu, secretarul comuniștilor din satul Roșu, și profesorul Nicolae Bonea, au izbutit să-l reconstituie în detalii, deocamdată în planuri, folosind informații orale și fotografii de epocă. Memoria nu este o flacără care se stinge ușor și, pe rînd, bătrîni ca Ștefan Ghencea, Iancu Călin, Constantin Iordan sau Tănase Tănase au început să-și reamintească și numele eroilor înscrise cîndva pe placa pierdută de marmură. Fiind vorba despre ostașii Dumitru Călin, Gheorghe Tudor, Cristea Ghencea, Constantin Ghencea și alții. Cînd monumentul va fi reconstruit, acestora li se vor adăuga, firesc, și eroii din Roșu ai celui de-al doilea război mondial: locotenentul Stan Vasile Enache și soldații Marin C. Tudor, Ion Ghencea, Ionel Pană, Gheorghe Paraschiv. Dar întrebarea pe care ne-o punem și noi, împreună cu Vasile Giulești eanu și Nicolae Bonea, rămîne totuși aceasta: cînd va surveni în sfîrșit reconstrucția?

Considerăm că primăria din Chiajna, comună din care satul Roșu face parte integrantă, ar trebui să fie ceva mai receptivă la inițiativele locuitorilor ei și să nu se mai încurce în fel de fel de paragrafe, despre care avem cunoștință că secretarul Zamfir Licoiu le caută singur prin legi, chiar cu plăcerea de a se împiedica în ele. Pentru că în toată această poveste nu este implicată o prea mare filosofie. Nu ne mai întoarcem înapoi, ca să vedem cine ar fi trebuit să aibă grijă de monument și nu a avut. Însă, privind înainte, chiar așa, în paragină, monumentul din Roșu există și de unde pînă unde au ajuns unii să creadă că este nevoie de aprobări și pentru ceva ce există? Pe calea aceasta nu vom ajunge departe, vom ajunge să obținem aprobări și pentru iarbă, pentru rîuri, pentru păduri sau fîntîni. Asta dincolo de faptul că ingratitudinea față de memoria unor oameni care și-au jertfit viața pentru un ideal este de departe una dintre cele mai nocive ingratitudini. Nimic nu roade mai adînc în temeliile noastre morale decît acest fel de ingratitudine.

MIHAI PELIN

Nu numai cu despărțirile murim cîte puțin...

Cu fiecare despărțire se moare cîte puțin, se spune, și indiscutabil există și o astfel de nesansă din moment ce se moare cu totul la un moment dat, oricum. Dar dacă sub un asemenea semn contabil sînt puse despărțirile, scadențele cu care ne somează uneori viața, sub ce semn s-ar afla inversul lor, revederile? Mărturisesc că o asemenea întrebare nu mi-am pus-o atunci cînd m-am hotărît să provoc sub obiectivul aparatului de filmat o întîlnire între doi oameni foarte apropiați, legați prin același sînge. Spectacolul uman la care țineam să fac părtași spectatorii de televiziune nu avea nimic de-a face cu aritmetica sentimentelor ci cu fizica sau poate metafizica fluidelor sufletești. Și ocazia s-a ivit repede. Nu era meritul semnatarului acestor rînduri. De ani de zile în șir una dintre preocupările constante ale unei instituții specializate pentru tinerea evidenței populației e de a ajuta pe cei dornici să-și regăsească frații sau părinții. Într-un cuvînt, familiile risipite de tăvălugul războiului sau de anii haini ai foamei care l-au urmat. Iată de ce n-a fost greu și nici n-a durat prea mult pînă cînd am fost înștiințat că pot asista la o astfel de întîlnire. Cei ce se regăsesc după 38 de ani erau Gheorghe Ghemută în vîrstă de 70 de ani, din comuna Tuzla, un sat nu prea departe de Constanța, pe malul mării, și unica lui fiică, Lucreția Mureșan, locuitoare acum a orașului Cugir, localitate situată în cealaltă parte a țării. Întrebat unde aș vrea să se petreacă întîlnirea m-am gîndit că cel mai bine ar fi la București, probînd astfel cît de arzătoare este dorința celor pe care războiul i-a despărțit brutal să se revadă nu chiar atît de ușor, cu suficiente dificultăți cum sînt mai ales călătoriile larnia. Bătrînul tată a fost primul la București. A urmat fiica însoțită de soțul ei, muncitor la întreprinderea metalurgică din Cugir. Pentru ea imaginea tatălui rămăsese un stop cadru cinematografic al copilei de cinci ani: un bărbat înalt, chipeș, cu mustăcioara aceea pe care în anii treizeci o purtau vedetele de cinematograf de peste ocean. De cînd a început să-și caute tatăl? Doar de cîțiva ani, după moartea mamei. Mama era speriată la gîndul că ar putea să-l revadă. După ce el plecase pe front și după ce veștile conflagrației se răriseră, vorbeau despre prăpădirea făpturii sale, mama a încercat să-și refacă viața. S-a recăsătorit. N-a fost o căsnicie fericită! Dar greșeala pe care a făcut-o a urmărit-o ca o pedeapsă. Iată de ce „gîndul că tata ar putea apărea într-o zi — auzise oare că trăiește? — o îngrozise și noi ne-am mutat din oraș în oraș". Din mărturisirile femeii răzbate un repros la adresa defunctei sale mame. Deși era, la rîndul ei, la o a doua căsătorie, deși fiica din primul mariaj era acum femeie la casa ei, soție și mamă, deopotrivă, o femeie nu putea ierta unei alte femei — fie ea chiar mamă! — că sperase să găsească lîngă un altul decît tatăl ei, o brumă de fericire!

Ce gîndea bătrînul ei tată? Nu, nu purta cu el imaginea încremenită a copilei de cinci ani și nu-și muncea imaginația încercînd să-i facă copilei de altădată, femeii de acum, un posibil portret robot. Ce-ar face dacă ar regăsi-o? „I-aș da tot ce am agonisit!" — se trăda astfel instinctul său patern.

Revederea a fost zguduitoare și ușor și-o poate imagina cititorul acestor rînduri. Martor discret la această scenă, aveam senzația concretă a unei lucrări, aș zice, biologice. Așa cum se refac celulele sub microscop așa se înlănțuiră cei doi. Indiscutabil că nimic nu e mai tare decît legătura de sînge! Și cîte se pot ierta în numele acestei legături!? Cît de surdă poate deveni conștiința noastră morală în fața tumultului ei! Tatăl se recăsătorise, nu prea încercase să-i caute (e adevărat, putea fi scuzat deoarece la întoarcere din război i s-a spus că familia i-a fost dusă în Germania de către hitleriști), nu avusese copii, înfiase unul, nu găsise — în noua lui căsnicie — oaza de fericire, centrul cercului în care ne învîrtim viața... Cît de înțelegătoare și cum îi sorbea spovedania femeia aceasta care nu putea ierta nici acum greșeala făcută de mama sa de a găsi lîngă altul bruma de fericire conjugală! Apoi veni și soțul ei. Le-o luai înainte și-i spusei bătrînului că nu e numai bunic, dar chiar și străbunic! Bucuria bărbatului, văzîndu-se astfel perpetuat, în ciuda celor 38 de ani de absență din adevărata sa familie — care e întotdeauna cea dintîi — era indescriptibilă. Apoi urmă o încremenire, chipul său mușcat hain de timpul avar se împietri. Și atunci m-am gîndit că nu numai cu despărțirile murim cîte puțin...

VARTAN ARACHELIAN

Scrisori pentru „Flacăra"

Ghețarul

Am cunoscut un om care în întreaga sa viață a fost printre trenuri. Aș spune că toate trenurile care au plecat și au venit încolo și încoace au fost dirijate de el dintr-o gară mică. Filaret, și el era mereu acolo între trenuri de persoane și de mărfuri, trenuri de care el nu s-a temut niciodată. Aceasta e povestea vieții lui. Dar într-o seară, foarte-frumoasă aproape de anul în care trăim, 1892, plecînd el la serviciu, pentru 24 cu 24, cum se zice la C.F.R., a fost izbit de o mașină, de un autoturism, de o zgaibă cum ar fi spus el, dacă ne-ar putea povesti împrejurarea.

Ce fel de împrejurare ?

Omul acesta care și-a dus viața printre mașini colosale, toate cu tăișuri grele, și-a pierdut-o sub niște roți de cauciuc. Dar nu-i aici nimic de mirare, s-au cunoscut cazuri cînd luptători venind de pe front au alunecat în poarta casei pe o coajă de nucă — nucă precum o barcă sau o goeletă, care, răsturnîndu-se, i-a răsturnat și pe ei.

Și nu-i aici nimic de mirare. Cine se face vinovat de un fulger căzut din senin ?

Cutremurarea mea provine din faptul că acela care s-a aflat la volan l-a lăsat acolo să moară.

N-a murit imediat. S-au găsit oameni care l-au transportat la spital, întîi la un spital, apoi la altul și în cele din urmă a murit. N-a murit imediat și nici n-ar fi murit dacă n-ar fi fost trambalat de la un spital la altul din ordinul unor medici de gardă somnoroși, prea obișnuiți cu meseria lor de zi și de noapte, prea saturați de accidente și n-ar fi murit, în mod sigur, dacă ar fi fost anunțate soția și fiica pe care victima le-a strigat tot timpul pe nume. Soția și fiica omului lovit de o mașină care l-au căutat disperate prin toate secțiile de miliție ale Bucureștiului, la spitale și la morgă, au aflat că a murit abia după cîteva zile, vreme în care nimeni, din nici o parte, nu le-a dat nici o veste.

Se știe ce forță de însănătoșire are reviramentul psihic. Dar cel care l-a izbit cu roțile de cauciuc și cu botul mașinii aflate în plină viteză l-a lăsat acolo într-o baltă de sînge. Dar cel care au zis că-l „ingrijesc" transportîndu-l de la un spital la altul nu s-au gîndit o clipă că soția și fiica lui aflate atît de aproape de muribund l-ar fi putut salva.

Și omul a murit „cu zile", cum se spune în popor, fără să-și fi văzut soția și fiica, deși, subliniez, a strigat tot timpul numele lor.

Cu un sînge mai rece decît gheața, autorul accidentului a declarat textual că nu l-a dus la spital cu mașina sa fiindcă n-a vrut „să și-o murdărească", să și-o păteze cu sînge.

Cu un sînge mai rece decît gheața, autorul accidentului n-a luat legătura cu familia victimei decît în fața anchetatorului.

Cu un sînge mai rece decît gheața, autorul accidentului a dat, la puțină vreme, un interviu unui ziarist de la „Informația Bucureștiului" despre modul extraordinar în care economisește el metalul.

Numele său și funcția la data comiterii accidentului : inginer Constantin Brătulescu, șeful atelierului proiectare de la Întreprinderea „Steaua roșie" București.

VASILE BARAN ■

Cronica șoselei

Destăinuirile unei mașini

„Sînt extraordinar de fericită și încerc un adevărat sentiment de satisfacție cînd ajungînd la destinație, îl văd pe stăpînul meu, după o săptămînă de muncă, mulțumiți că pot să se odihnească acolo unde le place lor, printre brazi, ori pe malul mării. La început am avut noroc de un șofer bun : mă curăța, mă întreținea, cum se spune, ca la carte. Întotdeauna arătam frumoasă și roșul meu 25 era la fel de strălucitor ca atunci cînd m-am născut la uzina din Pitești. La drum nu mă forța niciodată. Cînd discuta uneori probleme tehnice cu prietenii, și ei automobiliști, stăpînul meu, care îmi era de fapt cel mai bun prieten, le spunea : „Luați aminte, roșioara mea n-a știut ce înseamnă mai mult de 80 kilometri pe oră și de aceea merge atît de bine. În cei trei ani, de cînd am cumpărat-o, am atins cu ea doar de cîteva ori 90 pe oră și atunci numai la depășiri. Ghinionul și traiul meu amar au început în momentul în care prietenul meu și-a cumpărat o mașină nouă și pe mine m-a vîndut. După atîtea mii de kilometri parcurși, încălțămintea mea s-a deteriorat serios, iar tălpile s-au subțiat la jumătate. Șoferul s-a făcut că nu vede. „Lasă că mai țin" zicea el. Mie, în schimb, mi se făcea inima cît un purice cînd mă alerga cu 100 pe oră. Mă gîndeam ce vom păți cu toții în caz că una din ghetele mele uzate ar face explozie.

Se știe că viața noastră, șinele noastru, e uleiul. Fără un ulei bun, schimbat la timp, putem să ajungem oricînd la înfarct, în limbaj strict tehnic la griparea motorului. Abia cînd dădeam alarma și beculețul roșu începea să clipească, semnalizînd că prețiosul lichid a ajuns la limita critică, atunci cataclesea șoferul meu să-mi schimbe uleiul. Cel pe care îl scoate era negru, negru ca ambalajele de la filmele foto. Un șofer înțelept, prieten cu stăpînul meu, care asista la scoaterea uleiului vechi îi zicea : „Mă Petrică, frate-ier mai ești ; tu nu-ți dai seama că după 10 000 de kilometri rulați, uleiul nu mai are nici un fel de proprietăți de ungere. Pe tine te văd grijuliu cu sănătatea ta. Deși ai doar 40 de ani, iei zilnic cîte o pastilă de Propanolol care, pe lîngă multe efecte pozitive, previne și infarctul. Dar de mașină de ce nu ți-e milă Petrică că doar ai dat bani pe ea ? Și o să mai dai pentru că un „infarct" de motor te mai costă cîteva miare". Acum suflă și de un reumatism groaznic, mă dor toate articulațiile, pentru că Petrică nu mă menajează deloc, cînd merge pe drumuri proaste, cînd intră cu mine în gropi, trece peste șanțuri, exact parcă aș fi un tanc. Păcat că nu pot să-i strig „Petrică... eu n-am șenile, bre !"

Cel mai mult mă dor, săgetîndu-mă parcă în inimă, întrările la parcare, pe trotuare, cînd șoferul meu dă buzna cu 40 de kilometri pe oră peste bordurile înalte. E și firesc ca încălțămintea mea să geamă de durere atunci cînd cordurile din pneuri se slăbesc sau se rup. Cît sînt de reumatică, mi-e frică să n-ajung într-o zi să nu mă mai țină picioarele și să-mi pierd direcția. Mi-e groază numai cînd mă gîndesc la ipoteza asta.

La drumuri lungi agresivul meu de șofer nu mă scoate din sută. De fugit, ce-i drept, deocamdată, nu sînt așa bătrînă, mai pot alerga, dar goana asta continuă simt cum îmi scurtează viața. Fug, fug ca o bolundă, întrec toate mașinile, deși eu aș vrea să merg cuminte, în coloană, cu suratele mele. Pînă la urmă, cursa noastră contra cronometru e stopată la o barieră. De ce om fi alergat atîta fără rost, nu știu, fiindcă toți cei pe care i-am depășit, începînd cu surioara mea cea mai mică, motoreta, și pînă la gigantul meu frate autotrenul, ne-au ajuns și stau acum înșirați în spatele nostru. Cred că Petrică e dominat de o idee fixă, să nu care cumva să fie depășit de vreo mașină. Hotărît lucru, șoferul meu trebuie văzut neapărat de un psihiatru. Cîte observații nu primește Petrică ăsta al meu, care, m-am convins, că e cam „sony", de la șoferii cărora nu le dă întîietate, de la pietonii pe care-i fugărește pe zebră, de la trecătorii pe care-i stropește din cap și pînă-n picioare (și ăsta e un fel de sadism), ca să nu mai vorbesc de milițieni, care, pe drept cuvînt, au început să-l considere ca pe un pericol public. De aceea are, cred, cea mai bogată colecție nu din București, ci din țară — de ștampile și consemnări în carnetul de conducere. De cînd am plecat de la bunul meu stăpîn, aspectul meu exterior e într-o stare jalnică. Roșu meu 25 a rămas o amintire, căci predomină petele de toate culorile (semne de bună purtare !) și chitul care-mi ascunde rănile. Nu numai că am „șters" alte mașini, ori parapeți, care, evident, au lăsat urme pe trupul meu, dar, odată, cînd rulam cu 100 pe oră pe ploaie torențială, Petrică nu m-a mai putut stăpîni și am intrat într-un coșcogeamitea pom. Cît îi el de șonat, totuși are noroc. Nu-și pusese centurile, zice că-i incomodează la schimbatul casetelor. Am luat în brațe pomul, iar el a trecut prin parbriz și a aterizat undeva, pe ogorul ud de ploaie ca un burete. Credeți c-a pățit ceva ? Azi ! S-a ales doar cu cîteva zgîrieturi.

Eu în schimb m-am ales cu fractura motorului, a punții din față și cu alte numeroase echimoze și zgîrieturi. Trei luni m-am zbătut în atelierele de la Pantelimon, între viață și moarte, dar iscusiții mecanici și electricieni m-au făcut din nou mașină. Realmente m-au întinerit cu 10 ani. Parcă aș fi fost într-o clinică de geriatrie. Aud că zănatecul meu stăpîn vrea să mă vîndă ; cică nu mai are încredere în mine. Parcă eu, nu Petrică a apăsat nebunește pe accelerație. Sper să dau peste un stăpîn mai bun, că prea mult m-a chinuit șoferul ăsta al meu. Știre de ultimă oră ; cu o mașină împrumutată, cît eram în „spital", Petrică a făcut un alt accident. De data asta n-a scăpat fără o colecție de fracturi. Poate l-a venit mintea la loc.

VICTOR BEDA ■

Un veșnic și tandru început

Duminică, la Liceul pedagogic din Cîmpulung-Muscel, a fost o zi deosebită, plină de semnificații. În sala de festivități, cei mai mici școlari își primeau, emoționați, premiile. Cei care doreau să devină dascăli de mîine ai școlii dădeau probe de aptitudini și desenau, cuminți, două ulcioare puse pe catedra de la care cei mai buni îi vor învăța, la rîndul lor, carte pe alții. În acest timp, într-una din sălile în care învățaseră carte în urmă cu mai bine de 50 de ani își dădeau întîlnire foștii elevi ai școlii, promoțiile 1932 și 1922. Firești și, în același timp, emoționante prezențele atîtor generații de elevi și de dascăli, într-una din cele mai vechi și mai bune școli din țară ! Aproape în fiecare școală din țară, în sate și orașe, își îndeplinește nobila și înalta misiune de dascăl unul din foștii elevi ai liceului din Cîmpulung-Muscel.

E ora 11. Într-una din sălile în care, de mai bine de o sută de ani, copiii au învățat carte, pentru ca la rîndul lor să-i învețe pe alții, așteaptă în bănci strigarea catalogului 25 de foști elevi ai școlii, bărbați la vîrsta senectuții. Ar. enie Dumitru. Prezent ! Cristea Marin. Prezent ! Lupescu Ilarion. Prezent ! Nițu Ilie. Prezent ! Voinu Andrei. Prezent ! 25 de oameni care, pentru cîteva zile, și-au uitat vîrsta, au venit din toate colțurile țării la această întîlnire de prietenie și dragoste. Oameni care au trăit două războaie mondiale, care au trecut și trec prin viață cu demnitate și încredere.

În bănci, stenți, la fel ca în urmă cu mai bine de o jumătate de veac, foștii elevi îl ascultă de la catedră pe unul din cei mai îndrăgiți dascăli, profesorul de istorie Gheorghe Băcanu, el însuși fost elev al școlii, promoția 1911 : „Dascălii și-au făcut cu cinste datoria față de elevi, față de patrie. În ciuda unor momente grele, unii dintre noi nefiind ocoliți de drame, de tragedii, n-am abandonat niciodată misiunea pentru care ne-am pregătit, căreia i ne-am dedicat. Am considerat că suprema noastră datorie este să dăm țării, înainte de orice, oameni adevărați, generații crescute în iubirea de patrie, de adevăr și dreptate".

Școala înființată în anul 1867, care a dat țării peste o sută de generații de învățători și profesori, mii de dascăli care

au modelat mintea și sufletul a milioane de copii, a trăit, odată cu țara, o îndelungă și frămîntată istorie. Gheorghe Dascălu, actualul director al școlii (în timp, cel de al optsprezecelea director al ei), ne vorbește despre tradițiile școlii, despre preocupările actuale : „Avem obligația de a crește învățători buni. Un învățămînt de calitate nu se poate face decît cu învățători și profesori buni. Elevii noștri absolvă liceul pedagogic cu medii de peste 8. Sînt serioși, dotați, angajați. Baza de selecție este bună. Anul acesta sînt 10 candidați pentru un loc. La ultimele trei ediții ale Festivalului „Cîntarea României", elevii școlii noastre au obținut 11 premii la obiectele de studiu, numeroase premii la manifestările artistice și sportive. Cuvintele noastre de ordine : exigență, calitate".

O cunoaștem pe Daniela Popescu din satul Vulturești, șefa de promoție a acestui an. A primit premiul „Prof. Ilie I. Stănculescu", premiu purtînd numele unui fost profesor al școlii. În anul 1979, promoția 1954, sărbătorind 25 de ani de la absolvirea școlii, a instituit, prin donarea unor sume, acest premiu special. 50 de oameni au contribuit, cu bani lor, la crearea unui premiu menit să stimuleze activitatea la învățătură și obștească a viitorilor dascăli, 50 de oameni care și-au păstrat nestîrbite entuziasmul, pasiunea, dragostea pentru ceea ce înseamnă școală.

„Frumos în ceea ce am făcut și facem noi, completează profesorul de istorie Mărgărit Niculescu, este continuitatea pe care o asigurăm. A istorici, a învățămîntului și culturii, a vieții".

OPREA GEORGESCU ■

Cușca Șoferului

AUREL BOBESCU

Cel mai talentat, mai artist, din familie... Al doilea copil al lui Aron Bobescu. Născut în turneu, la Brăila, la 26 decembrie 1883. A început la 6 ani, în trupa de operetă a tatălui. Cu rolul Ingerului din „Baba Hârca", rol pe care aveau să-l interpreteze, pe rînd, toți copiii lui Aron Bobescu și mai tîrziu și nepoții. Totodată, părintele i-a pus în mînă vioara, dîndu-i primele lecții, încît să fie de la început prins de armoniile vrăjite ale muzicii... Pe parcurs își va desăvîrși stăpînirea instrumentului cu Caudella. Crescînd, zi-noapte, în astă ambianță strict artistică — repetiții, spectacole — înzestrarea-i excepțională cunoaște repede, în fel și chip, dezvoltarea. Se apropie de misterele tuturor instrumentelor și ajunge să cînte la toate. Ca o virtuoasă joacă, de precoce artist. Se bucură de domeniul feeric al scenei, în care și-i descoperă pe toți ai lui trebăluind, și intră în aventura de viață și artă, cu o candidă dezinvoltură, cu o dăruire perseverentă. Sunt timpuri aprige ce stigmatizează meseria de artist, și copilul pune mîna la toate, să ușureze martirajul impetuosului părinte și al trupei — întreaga familie. Ajunge să ghicească, din privirile tatălui, cînd e bine sau rău... Vîrsta fragedă i-o luminează soarele reflectoarelor, și rătăcind, din oraș în oraș, nu are copilărie... Însă îl îmbujorează aplauzele, preț al recompenselor cîștigate. Treptat, îi intră în sînge toate secretele și pe la 12 ani este instrumentist, în orchestră, dirijor, actor, cîntăreț și dansator, pe scenă. Face totul cu rar întîlnită ușurință, de minune, sub oblăduirea și mîndria tatălui. Cînd Aron Bobescu moare — la 66 de ani — Aurel Bobescu la conducerea Companiei de operetă, continuă strădaniile eroice ale feciorului de țărani de lîngă Blaj. Destul de greu să poți în spinare atare răspundere la vîrsta de 16 ani !

Nestatornic, mai puțin practic decît ceilalți frați, fire deschisă, jovială, dezinteresată, pe unde trece își împlinește rodnica activitate fluierînd, în pași de dans... Cucerește, construiește, impune binefacerile muzicii. Naște pe neexperimentate virgine terenuri revelația frumosului. Angrenează în patima lui sufletul din jur, și-o duce fără cazne, firesc, la voluptatea artistică, amețitoare. Neobosit, împletește firul vieții cu armoniile muzicii și teatrului. Rar artist-pedagog care să se fi devotat în egală măsură, străin de simbrie, neurmărind searbădele cîștiguri, ascultînd doar de chemarea sufletului său... Superb apostolat, purces de lîngă Blaj, proiectat peste ani în lume prin arcușul copilei sale, Lola Bobescu, șefa catedrei de violină a celebrului Ysaïe, la Conservatorul din Bruxelles.

În activitatea-i fructuoasă, Aurel Bobescu dirijează operă și operetă pînă la 87 de ani. Îi este dat să-i dirijeze pe toți ; de la Josefina Găluscă la Băjenaru și pînă la Eugenia Moldovanu de azi... Cînd compania ctitorită de tatăl său se destramă, Aurel Bobescu se fixează la Craiova. Este printre fondatorii Conservatorului Cornetti. Are conducerea muzicală a Societății „Armonia". Cîntă în cvartetul compus din fratele său, Jean, Camillo de Angelis și Ida Kapati. Ani de zile dirijează spectacolele muzicale ale Teatrului Național. Și paralel se dedică și profesoratului, dovedind o excepțională vocație de pedagog. Pe cît mi-aduc aminte elevii Liceului Militar D.A. Sturdza îl adorau... Cînd se naște fetița sa, Lola, se decide să facă din ea o mare violonistă. Repetă figura tatălui : îi pune vioara în mînă și se devotează ei. La cîțiva anișori, pe scena Theodorinilor, cu el la pian, „îngerașul" tatii nu-i înșală credința, ridică sala în picioare cu „Humoresque" de Dvorjak... Ce a urmat se cunoaște.

Dar fire rătăcitoare — colindase țara de copil — Aurel Bobescu lasă satisfacțiile băniei, se duce să desfelenească alte ținuturi, pe placul sufletului său... Pe unde trece înscrie neuitate construcțive realizări. Ca profesor de vioară și animator artistic la liceele militare din Craiova, Mănăstirea Dealului, Predeal, aprinde inimile viitorilor ofițeri cu iubirea de muzică, de spectacol, și implicit de țară. Remarcabil capitol în crezul lui artistic, de-o viață. Ceea ce însă realizează la Azuga este complet ieșit din comun... Într-o localitate cît o cutie de chibrituri, pierdută între munți și străină oricărei activități artistice, Aurel Bobescu reușește să facă, din nimic, un centru cultural-artistic de prim ordin. Bazat pe pedagogia-i neîntrecută și pe personalul din fabricile existente aci, la început alcătuiește un cor format din 25 de persoane. Pe parcursul celor șaisprezece ani cît muzicianul activează la Azuga, această formație vocală crește la 120 de membri. Antrenează muncitorii și copiii acestora — a știut să facă pe oricine venea în contact cu el să iubească muzica — și dîndu-le gratuit lecții de vioară, pian, acordeon, îi transformă în instrumentiști. Copiii repetau la ei acasă. Urmărind înscenarea operetelor ce avea în sînge, asigurat de orchestră, face, din muncitori, actori. Începe prin a le povesti subiectul operetei și apoi își selectează trupa. El face decorurile, el costumele, el cîntă pentru fiecare... (Precum Aron Bobescu la începuturile operetei românești.) Cu acest ansamblu de amatori — pe-atunci — reprezintă, la Azuga și în împrejurimi, „Pericola", „Mascota", „Baba Hârca", „Clereta în concentrare", „Vînzătorul de păsări". De asemenea cu copiii, o operetă compusă de el, „Moș Crăciun și piticii săi".

Între timp, de la Azuga face naveta la Brașov, unde înființează Corul soților de ofițeri ; la Ploiești, Corul Școalei Normale de fete ; pune în picioare, la București, Corul pensionarilor din sectorul 23 August ; totodată, profesînd și la liceul militar existent la Predeal. Mai găsește timp să refacă muzica la „Păunașul codrilor", să compună. Între creațiile sale, o remarcabilă Poemă pentru orchestră și cor, compusă pe versurile lui Eminescu din Scrisoarea III, ce s-ar cădea să i-o programeze Filarmonii.

Lui Aurel Bobescu patima l-a caracterizat întreaga existență. La 80 și ceva de ani, un învățăcel al lui de la Bicaz i-a telefonat să se plîngă de o nedumerire muzicală. Artistul-pedagog, nici mai mult, nici mai puțin, s-a urcat în tren, ajuns a rezolvat hiba, reîntorcîndu-se în 24 de ore la București...

La anul, Aurel Bobescu ar fi împlinit 100 de ani ! Moartea l-a secerat cînd îi dicta soției memoriile. Un secol de splendid trecut românesc visează la violina copilei...

GABY MICHAILESCU ■

■ **Constantin Iordache** ne informează că la Brăila, pe str. Cetății nr. 70, a fost inaugurată și a intrat în circuitul turistic Casa memorială D.M. Perpessicius, cel care a trudit o viață pentru editarea operelor lui Mihai Eminescu. De asemenea, se află în stadiul de finisare lucrările de restaurare a Casei memoriale Panait Istrati, un alt fiu al Brăilei.

■ Primim de la **Maria Schwartz** din Timișoara, bd. Ștefan Plavăț nr. 141 : Cînd pierdusem orice speranță, am primit răspunsul dv. la scrisoarea pe care v-am trimis-o și care mi-a adus fericire deplină : am obținut un apartament cu bucătărie și dependințe. În numele celor patru fețițe ale mele, vă mulțumesc din tot sufletul și vă doresc sănătate.

■ **Trustul de construcții locale Constanța** ne trimite un răspuns insuficient de edificator la scrisoarea cetățeanului Barbu Nicolae căruia i s-a desfăcut, zice el, pe nedrept contractul de muncă, răspuns din care reiese că petentului i s-au dat o mulțime de sfaturi. Sfaturi utile, într-adevăr, dar omul are nevoie de un loc de muncă stabil, ținînd seama de faptul că e bolnav și are de crescut patru copii mici.

■ Din **răspunsul Consiliului popular județean Timiș** la scrisoarea adresată revistei de Olariu Zaharia de la I.M. Timișoara cităm exact și fără comentarii : „... tov. Bayrle P. (șeful secției utilaj metalurgie — n.n.) nu este de acord cu transferul lui Olariu Z. în aceeași echipă de muncitori pe care o deservește soția sa Ana, din considerente de protecția muncii. Motivează prin aceea că Olariu Ana este bolnavă și că ar manifesta un interes excesiv față de orice comportare a soțului, fapt ce i-ar sustrage atenția de la lucru"...? !

■ **Șerban Constantin** din Ploiești, str. Gh. Dimitrov, bl. 77, ap. 19 : În ultima vreme, municipiul nostru, în special cartierele Nord și Vest, a fost invadat de vînzători ambulanți de semințe și produse de zahăr. Lîngă complexele alimentare, la porțile școlilor și întreprinderilor, în locurile de agrement ei își vînd nestingheriți dubioasele produse și sînt foarte agresivi cînd cineva îndrăznește să le atragă atenția asupra acestei practici interzise. Chiar nu se poate întreprinde nimic ferm împotriva acestora ? !

■ **Consiliul popular al județului Gorj** rezolvă favorabil cererea bătrînului Nuță N. Savu din Turcenii : Din verificările făcute rezultă că cele relatate de petent se confirmă, fapt pentru care biroul executiv al consiliului popular comunal i-a aprobat acordarea unui ajutor ocazional în trimestrul II al acestui an, iar fiul său a fost obligat să contribuie la întreținere.

■ Tot din Gorj, mai precis de la I.M. Rovinari, **Ion Sîrbu**, readuce în atenția opiniei publice problema regenerării uleiurilor uzate. Dacă întreprinderea la care lucrează, afirmă el, ar dispune de o instalație corespunzătoare de regenerare a celor 42 000 litri ulei uzat colectat numai anul trecut, aceasta ar economisi aproape 400 000 lei. Se angajează să execute singur o astfel de instalație, dar ne întreabă el — cine îmi oferă proiectele ? Cine vrea să-l ajute ?

■ **Consiliul popular Piatra Neamț** : Pentru comportare necorespunzătoare față de cumpărători, responsabilul magazinului nr. 1 al I.L.F., Zaharie Constantin, a fost pus în discuția colectivului și penalizat pe luna mai, iar responsabilul magazinului legume-fructe nr. 8, Popovici Constatin, a fost schimbat din funcție și amendat contravențional. Pus în discuția organizației de partid, acesta din urmă a fost sancționat cu vot de blam.

■ Prin contribuția bănească și în muncă, am reușit să pavăm strada noastră cu bolovani de riu ca să arate frumos. Acum trei ani, a venit I.C.E.D. București, a executat o canalizare și, desfăcînd pavajul străzii, a transportat piatra de riu în altă parte, iar nouă ne-a adus o umplutură superficială de pămînt și nisip. A încasat banii și a raportat strada ca fiind refăcută cum era inițial. (În numele a peste 40 de cetățeni semnează **Ioan Horchidan**, str. Teiului nr. 25, com. Dobrotești, sect. agr. Ilfov).

■ **Consiliul popular al municipiului București** confirmă cele semnalate de cetățeanul Ion Rotaru și ne informează că a recomandat Centralei industriale de echipament special să revină la hotărîrea luată, în sensul ca numitul Scurtescu Petre să se întoarcă în apartamentul 12 din aleea Straja, iar apartamentul 38 din str. Moldoveni nr. 8 să fie atribuit unei familii îndreptățite. Altfel, se va proceda la aplicarea legii.

■ Am cumpărat din comerț un autosifon care are în dotare un set de 10 capsule, dar nu-l mai pot folosi pentru că demult nu izbutesc să schimb capsulele folosite cu capsule încărcate ; la centrele de sifoane din Cîmpulung nu există așa ceva. Ce să fac cu autosifonul ? ! **(Octavian Dulcă** din orașul Cîmpulung, jud. Argeș)

■ În urma redeschiderii oficiale a liniei de transport în comun nr. 42, mulți locuitori ai cartierelor Borhanciu și Sopor din municipiul Cluj-Napoca își făcuseră abonamente, însă, cu de la sine putere, directorul I.J.T.L. a dispus, fără motiv, suspendarea acestei curse. 97 de cetățeni au rămas astfel cu abonamentele în buzunare și circulă cum pot. **(Grigore Moldovan** și **Vasile Balea**, coloana Borhanciu nr. 28)

■ **Centrala berii, spirtului, amidonului și a apelor minerale** ne încunoștințează că, datorită greșelilor săvîrșite în aplicarea acordului global la compartimentul normare din cadrul Întreprinderii de profil „Harghita", normatorul secției a fost înlocuit. Ca urmare a reorganizării întreprinderii, au fost schimbați din funcții directorul și directorul adjunct.

■ Mă cheamă **Ioniță Elena** și sînt muncitoare din orașul Dorohoi. În numele meu și al tuturor femeilor care poartă pantofi nr. 39, vă rugăm să ne ajutați, întrucît de foarte multă vreme nu se mai găsesc în magazine astfel de numere și nu avem cu ce ne încălța.

■ **Muncitorul Mitran Iuliaș** de la Întreprinderea de piese turnate din Oltenița a fost grav accidentat și o echipă de medici ai spitalului din localitate lupta din răsputeri cu moartea. Orele se scurgeau și era nevoie de sînge din grupa 0. S-a lansat un apel și 20 de muncitori s-au prezentat imediat să dea sînge pentru colegul lor căruia, astfel, i-a fost salvată viața. **(Sandu Ionuț)**

■ **Consiliul popular județean Olt**, referitor la sesizarea Constantinei Neacșu din comuna Leleasca, ne informează că, începînd cu 13 mai, fiica petentei absolventă a liceului agricol, a fost încadrată la ferma I.A.S. din localitate. Întreaga familie — am fost asigurați — va primi în continuare sprijin din partea organelor locale. Pentru atitudinea necorespunzătoare față de elevi, directorul școlii generale din comună a fost atenționat.

■ În ciuda panoului cu inscripția care interzice aruncarea gunoaielor în dreptul grădinii de legume din Fundeni-Dobroiești (Sectorul agricol Ilfov), continuă cu și mai multă înverșunare această practică poluantă și total neigienică, nu numai în acel loc, fost, cîndva, un lac cu apă limpede, plin de nuferi, ci peste tot, începînd cu intersecția străzii Căporal Enu, pînă jos, pe str. Stufului și mai departe. **(Tudor Carmen**, str. Stufului nr. 16, com. Dobroiești)

■ **Consiliul popular al sectorului 1, București** : Pentru curmarea nemulțumirii locatarilor din Calea Griviței, bl. M., s-au dispus următoarele : vinzarea mărfurilor în sistem boxă la magazinul reclamat să se facă ținînd seama de protejarea spațiului verde, interzicerea depozitării ambalajelor sub arcada de trecere a blocului, reamenajarea spațiului verde deteriorat de către personalul unității.

■ În ziua de 28.IV.1982, m-am prezentat în unitatea „Geamuri" din Piața Valea Ialomiței (cartierul Drumul Taberei) și am comandat cîteva geamuri a căror suprafață calculată după regulile aritmeticii era de 0,56 m.p. Prețul unitar fiind de 46,25 lei/m.p., rezultă că datoram în total 25,10 lei. Mi s-a cerut însă și a trebuit să achit suma de 32 lei, fără a mi se elibera vreo chitanță. Și nu-i prima oară. **(Nicoară Alexandru** din București, aleea Siretului nr. 14, bl. 05, ap. 16)

■ **Administrația Asigurărilor de Stat, Sucursala municipiului București** : Suma de bani care i se cuvenea reclamantului Ghiță Ștefan din Craiova i-a fost expediată prin mandat poștal, conform borderoului nr. 4 din 15 mai 1982, la I.T.I.A., Autobaza 4 Craiova, locul său de muncă.

■ Mă numesc **Fiori Ion** din Urlcani, str. Muncii, bl. 19, ap. 5. Vă mulțumim pentru publicarea scrisorii noastre în revista Flacăra și, totodată, vă anunțăm că am primit al doilea tablou executat de același pictor și de care ne declarăm satisfăcuți.

■ **Consiliul popular al municipiului Alexandria** : Cele semnalate de Ivan Cornel din Alexandria sînt reale. Ca urmare, au fost luate măsuri pentru remedierea defecțiunilor existente atît în apartamentul petiționarului cît și la acele de la nivelele I și III, unde s-au constatat defecțiuni la instalațiile sanitare.

■ În numele mai multor frezori din întreprinderile ieșene, **Elena Sava**, frezor la I.I.S. Tesătura-Iași, ne roagă să dăm zvon în țară și să rugăm Editura tehnică să trimită de urgență, în librării și biblioteci, cartea „40 000 rapoarte transmitere" de Vaclav Klapal care, zice dumneaei, e foarte importantă pentru meseria lor și care se vinde pe sub mînă la sume incredibile.

■ **Consiliul popular al județului Caraș-Severin**, ca răspuns la scrisoarea ce ne-a fost adresată de Gheorghe Uță, ne informează că biroul executiv al C.O.M. din I.J.T.L. a luat o serie de măsuri, precum : desfacerea contractului de muncă al șoferului Aurel Tudosă și imputarea sumei de 3 689 lei, reprezentînd contravaloarea motorinei și retribuției încasate pentru cursa neefectuată, sancționarea disciplinară cu retragerea a două gradații de retribuire pe timp de trei luni și respectiv, o lună a lui Rusu Pavel, fost șef al secției, și imputarea sumei de 1 000 lei, reprezentînd contravaloarea motorinei și retribuției încasate pentru cursa neefectuată, sancționarea disciplinară cu retragerea a două gradații de retribuire pe timp de trei luni și respectiv, o lună a lui Rusu Pavel, fost șef al secției, și imputarea sumei de 3 689

NIȘTE SĂTENI SESIZEAZĂ

De curînd au scris redacției Ioan Ciornei, Silvestru Strugaru și Ilie Strugaru al lui Toader din satul Deleni, comuna Pirtești de Jos, județul Suceava. Reclamă un șir de nereguli din comuna lor în care, spun ei, de ani de zile, atît primarul cît și președinta cooperativei agricole de producție, împreună cu neamurile și prietenii lor, își văd cu sîrguință de interesele personale, în timp ce interesele obștii au ajuns a cîncea roată la căruță. Semnatarii scrisorii se plîng că, deși au sesizat multe nereguli și în anii trecuți (în 1981 la nivelul județului s-a dispus o verificare) s-au cercetat doar parțial cele sesizate, iar în 1982 un colectiv, tot de la județ, nici nu s-a mai ocupat de conținutul scrisorilor, ci a încercat ca, într-o adunare populară la căminul cultural din Deleni, să-i acuze public pentru a fi calomniat, folosindu-i pentru aceasta tocmai pe cei reclamați. Ioan Ciornei s-a prezentat la redacție pentru a ne spune că încurajat de toate acestea primarul comunei îi persecută cum poate și el : ba ajutat de șeful postului de miliție, care îi amendează cu multă poftă, dar cu puțină îndreptățire și cercetare, ba trimițînd adrese oficiale la locul de muncă al cîte unuia pentru a determina pedepsirea lui, fiindcă își calomniază chipurile comuna, în realitate pentru ca omul să se învețe minte, să priceapă că primarul e mai tare, să se teamă de alte necazuri și să nu mai reclame.

IATĂ O PARTE DIN CE SE CONFIRMĂ

Zilele trecute am fost în comuna suceveană, unde se mai deplasaseră — pentru cercetarea altei scrisori cu conținut mai bogat, adresată conducerii partidului — un activist al C.C. al P.C.R. și un altul din partea Comitetului pentru problemele consiliilor populare. Rezultatul verificărilor arată următoarele : de ani de zile, foarte mulți cetățeni din comună, — unii chiar plecați de mult în alte localități din țară — dețin terenuri ale C.A.P.-ului fără să aibă dreptul de a le folosi. Se spune că au plusuri de lot. Unii au dreptul la lot, dar dețin mai mult de 15 ari ; alții nici măcar n-au acest drept, dar dețin teren, uneori chiar mai mare decît un lot de 15 ari. La C.A.P. au existat mereu niște catastife în care erau înscriși cetățenii cu plusurile lor de lot. Cum evidența aceasta n-a fost niciodată riguroasă, la ora de față nu pretinde nimeni, nici măcar Rahila Sveica, președinta cooperativei, că documentele de la C.A.P. ar arăta situația reală în cazul fiecărui om înscris. Așa cum este însă această evidență arată că în anul trecut 657 de persoane deținеau fără îndreptățire un total de peste 90 de hectare teren. Abia din anul trecut unitatea a început să pretindă de la beneficiari nu bani ci produse pentru folosirea acestor terenuri. Cine să fi avut interes să întrețină această vraiște generală? În primul rînd, beneficiarii ei. Și, este drept să spunem că, așa cum s-a sesizat, dintre acestia nu lipsesc nici neamurile Rahilei Sveica și nici rudele profesorului de matematică Vasile Paraschi, primarul comunei. Dezinteresul consiliului de conducere al C.A.P. față de soarta pămîntului cooperativei apare mai limpede dacă îl punem alături de alte cîteva realități. De pildă de nerealizarea planului care într-adevăr a devenit o obișnuință la C.A.P. Pirtești de Jos. Cooperativa are de cîțiva ani buni program de redresare. Pînă la ora de față redresarea a rămas însă un deziderat, o speranță, pentru unii doar o iluzie. Frumoasă, dar atît: o iluzie. Este adevărat că nici nu se poate pretinde să se transforme în ceva mai bun atîta timp cît unitatea, profilată pe ol — efectiv actual: 8 827 capete, din care 3 300 oi mame — pierde anual nu zeci ci sute din ele. Din 1978 pînă la 4 iunie a.c. au murit 2 442 oi. În frunte cu Rahila Sveica oricine știe că ele ..au murit mai ales din cauza lipsei de hrană primăvara" — formulă cu care cei vinovați evită zîmbind să spună că oile au *murit de foame* sub ochii celor din conducere care au lăsat finul C.A.P.-ului de izbeliște, o parte din acesta rămînînd necosit — zeci de hectare — altă parte putrezind de ploi și degradîndu-se de n-a mai fost bun decît de așternut, iar o parte — nimeni nu poate ști exact cît, datorită haosului general ! — ajungînd ba în ograda unuia, ba într-a altuia. Rahila Sveica nu cunoaște nici măcar aproximativ averea totală a cooperativei. Normele oamenilor nu se planifică pe luni și pe lucrări. Cu toată rezerva impusă de relativitatea evidență a datelor, reținem totuși că, așa cum sînt, evidențele găsite arată că în 1981 au fost sacrificați de necesitate 193 de miei iar la magazie au intrat 510 piei proaspete de miel, în vreme ce anul acesta 103 miei sacrificați și-au trimis la magazie 151 piei. Ca în tot ce există, alci e lăsată portița unui dublu. Nimeni nu știe exact cîți au mai și murit... Miei. Nu ne gîndim la oi. Ele sînt trecute separat cu sutele lor de biete piei. Trebuie spus că, în destule cazuri, cifrele înscrise la unitate nu corespund cu cele transmise și cunoscute la județ. Menționăm sacrificările din zootehnie și finul cumpărat. Da, n-ați citit greșit. C.A.P.-ul a cumpărat anul trecut 206 tone de fîn, iar în 1982, pînă la sfîrșitul lunii mai, 136 tone. A avut consiliul de conducere cîteva sute de mii de lei pentru aceasta, dar grijă de finul de pe cîmp n-a putut să aibă. Nici nu e de mirare cînd Rahila Sveica și pentru propria ei gospodărie cumpără fîn din sat. De la cine ? De la un cetățean care își agonisește fîn de la C.A.P., însă descoperea că n-are vacă și nu-i trebuie finul. Dar pentru ca totul să fie și mai clar, e destul să adăugăm că unitatea a cumpărat fîn de la cei ce aveau în curte — obținut în diverse feluri, unii prin amintitele plusuri de lot — de fapt finul C.A.P.-ului, care își cumpăra, astfel, propriul fîn. Dacă nu-l împrumuta. Atunci restituirea se făcea cu generozitate : se restituia mai mult, drept mulțumire că stringăreții au ajutat consiliul de conducere în această luptă aprigă împotriva intereselor economice ale cooperativei. Ce să mai adăugăm ? Că la semănat se fură pînă și din grîul de sămînță ?

„AM CONSTATAT CĂ NU SE POATE CONSTATA..."

Iată un exemplu incredibil de grijă a celor din comună pentru averea C.A.P. Din concluziile controlului efectuat anul trecut în urma unei scrisori, de către un colectiv desemnat de biroul Comitetului județean Suceava al P.C.R., reținem precizarea : „Se confirmă faptul că în noaptea de 4 spre 5 februarie 1981 s-au furat circa 3 tone cartofi din silozul pentru sămînță al C.A.P., însă autorii nu au fost depistați, acest lucru fiind în curs de cercetare". Documentul e datat : 10 iunie 1981. După exact un an, șeful postului de miliție, plutonierul major Costache Olaru, ne spunea că, în zilele următoare întîmplării, știi ei cît și ajutorul lui au mers la siloz dar „am constatat că nu se poate constata dacă e furt ori răscolitură de cerbi și nici tovarășa președintă n-a știut ce să zică, a ridicat din umeri cînd am întrebat-o dacă s-a furat". Așa încît *n-a întreprins niciodată nici o cercetare !* Dar ridicolul n-ar fi fost desigur complet dacă Rahila Sveica nu ne-ar fi spus la rîndul ei că nu crede să fi fost vorba de vreun furt întrucît a încredințat-o Costache Olaru că nu e decît o răscolitură de cerbi.

O LIVADĂ CONDAMNATĂ

Dintre toate probele de dezinteres față de soarta cooperativei și de neglijențe care provoacă pierderi însemnate, mai amintim doar trista poveste a unei plantații de pomi fructiferi. Are vreo 12 hectare și 20 de ani de existență. Din cauza neîngrijirii n-a produs mai nimic. Rahila Sveica ne-a spus : „Ani de zile, o echipă asta a avut de făcut— să îngrijească livada. Dar erau ani în care nu culegeam chiar nimic". Ni se spune clar că s-a făcut totul pentru desființarea livezii. Conducerea cooperativei se mîndrește că a convins chiar ministerul să aprobe „casarea" pomilor roditori care nu rodesc neîngrijiți cum se cuvine. Aprobarea există, dar pomii n-au fost tăiați de teama vreunei alunecări de teren. Așa că terenul figurează ca pășune. *O livadă condamnată !* Condamnată de incompetență și de impostură. Incompetență surizătoare, incompetență nevinovată și mai ales incompetență pe care nimeni de la județ nu vrea s-o vadă de prea mulți ani.

NISIOI SE PLÎNGE DE ȘVEICA ; ȘVEICA DE NISIOI

Inginerul șef Alexandru Nisioi se plînge că președinta îi subminează autoritatea și conduce singură, păgubind unitatea. Nu spune însă de cînd datează neînțelegerile. Oricum nu dinainte de instituirea obiceiului ca planificarea muncii pentru ziua următoare să se facă la prînz, deoarece acest obicei îi prinde bine tocmai inginerului navetist, care nu mai trebuie să fie seara în unitate. Cum să știe el cînecite loturi are ? Poate nici nu-l interesează. Cît privește poziția Rahilei Șveica în această privință, iată-i părerea cuvînt cu cuvînt : „Nu să poate face ordine în loturi... foarte greu îi di făcut". Sigur că e greu, după ce dezordinea a fost cultivată ani de-a rîndul, de la cooperativizare, iar cei care o reclamau erau acuzați de calomnie !

Erau, iată, destule de făcut și mai ales de îndreptat dacă măcar primarul ar fi intervenit la vreme. Dar interesele personale i-au cam stînjenit privirea spre cele obștești. Altfel C.A.P.-ul n-ar fi în situația grea în care se află — președinta nu știe nici la cîte milioane se ridică datoriile unității — iar respectarea legalității n-ar fi rămas de atîtea ori un fel de melodie cîntată după ureche. Există un sat, Varvata, în curs de dezafectare. Nu deranjează însă pe nimeni că după strămutare unii gospodari își păstrează acolo niște colibe în care stau vara și în jurul cărora își mențin ogrăzi ca lot de care nimeni nu se atinge „că plusuri de lot au mulți". Menționăm că de la această ciudată regulă a plusurilor de lot nu face excepție nici chiar Ioan Ciornei, care ne-a scris. Dar el ca și alții nu au deloc ambiția să fie corecți înaintea celor din conducerea C.A.P.-ului și a comunei ori înaintea rudelor acestora. Aducerea într-o dată a tuturor la legalitate a fost evitată cu performanța de a nu fi văzut pînă acum nici un vinovat pentru aceasta.

FINUL SE ÎNȚELEGEA BINE CU NAȘU-SĂU

În Varvata s-a construit în 1962 o școală. Din 1974 localul e pustiu fiindcă au mai sînt școlari. Clădirea se degradează de atunci neîngrijită, deși nu departe un magazin forestier funcționează cu chirie în casa unui sătean. Dar cine să se gîndească la toate acestea dacă nu măcar primarul. Nu sînt puțini cei pe care trebuia să-l determine să-și facă datoria. Nu se știe ce l-a împiedicat că doar nu-i sînt toți nași, așa cum ne-a spus că îi este Ioan Strugaru, secretarul primăriei. Acestuia, Vasile Paraschi cu întreaga lui severitate de primar ne-a mărturisit că nu-i laudă recunoscutul dar al beției, dar cu toată îngăduința lui de fin ne-a spus că „profesional n-am ce-i reproșa". N-ar trebui însă să-i fie naș în loc de fin ca să vadă cum își face datoria. Oferim un singur exemplu. Datorită actelor întocmite de naș și contrasemnate de fin, pardon de primar, s-au plătit ca ajutoare sociale, necuvenite, unui cetățean, peste 63 000 lei pentru întreținerea unor nepoți minori. Pînă cînd i s-a cerut — după 7 ani ! — lui Ioan Strugaru să-și facă datoria. Adică să poarte o corespondență oficială pentru depistarea exactă a locului de muncă al fiecăruia din părinții copiilor respectivi. Tot satul știa că cei doi părinți trăiesc, muncesc, dar și-au abandonat pruncii ca să-și vadă de alte lucruri. Știa și Ioan Strugaru. Dar se consideră azi nevinovat în această tulburе afacere pentru că „dosarul mi-a fost aprobat la județ, nu l-am aprobat eu".

COOPERAU: UNUL CU BARDA, ALTUL CU ȘTAMPILA

Lui Vasile Strugaru, om de serviciu la consiliul popular, primarul i-a făcut un program special — de la ora 6 la 8 și de la 14 la 20 — ca să-și poată exercita meseria de *cioplitor în lemn bardas* pentru care i-a dat autorizație. Dar la casa lui Vasile Paraschi, omul de serviciu n-a cioplit doar cu barda, a turnat beton, a făcut multe altele. Și, pentru că am ajuns aici, iată și proba de spirit gospodăresc în gospodăria proprie a lui Vasile Paraschi. Și-a vîndut casa și autoturismul și și-a construit casă nouă. Crede că l-a costat cam 200 000 lei.

Cine pe cine calomniază?

DIN FRUNTEA COMUNEI „ÎN FRUNTEA BUCATELOR"

Și-a acordat 250 metri pătrați de teren din pămîntul primăriei care are în total 0,60 hectare. Dar a închis în curte 500 de metri pătrați, iar în spatele curții mai folosește alți 1 250. E se pare foarte normal : doar plătește chirie. Dar altora le-a închiriat 2 ari, 5 ari, nu 15 cum și-a luat el singur. În vechea ogradă mai păstrează garajul mașinii și 9 ari „lot pentru soție, că lucrează la poștă". El și-a construit noua casă în 1980 — zidăria și acoperiș — și în 1981. Se hotărîse însă la pasul acesta gospodăresc de cițiva ani buni. E greu să zici nu, fiindcă în 1978 a obținut înființarea pe lîngă primărie a unei secții de prestări în construcții care — pînă la sfîrșitul lui 1980 cînd s-a desființat — a executat două lucrări : o extindere la școală și casa lui Vasile Paraschi. „În 1981 n-am mai putut lucra cu ei, că mi s-a spus că sînt activist de partid, și nu mai am voie. M-am conformat", iar secția a dispărut. Nu mai era necesară. Ea fusese bună însă. Pentru activitatea el la propria sa casă, primarul comanda materiale. Comanda primăria. Comenzile unei primării sînt onorate altfel decît nevoile unui cetățean oarecare. Era vorba de ciment, var și de alte materiale, pentru care un simplu cetățean poate ar fi avut ideea să invoce contractele de carne. Vasile Paraschi a calculat bine. Pentru amintita secție de prestări, consiliul popular a comandat și a obținut o betonieră în valoare de peste 30 000 de lei care a șoșit la vreme. La vreme pentru casa primarului la care a fost folosită. Ea a reînceput să fie utilă abia anul acesta cînd primarul și-a adus aminte să facă și un bloc pentru specialiști. Că tot e nevoie de profesori, de pildă, în comună și nu prea se îndeamnă să vină calificați.

PUȚIN LOC PENTRU PROFESORI — MULTE LOCURI DE PROFESORI

La Școala generală Deleni, din 6 profesori care predau la gimnaziu, doar doi sînt calificați — la biologie și educație fizică — cellalți fiind absolvenți de liceu. Culmea este că, deși în anul școlar 1980—1981 a fost repartizat profesorul de română Jenică Dumitrovici, el a fost detașat în toamna trecută. *După numai un an de stagiatură.* La inspectoratul județean nu există nici măcar cererea lui de detașare. Inspectorul de personal Eugen Căbulcă ne-a spus că ..e singur la părinți, are tatăl bolnav, locuiește în Rădăuți și a fost detașat la o școală de unde să poată face naveta". La care inspectorul general Dumitru Bodnariuc precizează : „Așa-i ! E clar ! Am ținut seama de interesele lui, dar a fost văduvită școala din Deleni... Despre stagiari Decretul 173/1981 spune clar că sînt obligați să stea cei trei ani de stagiu în postul repartizat".

ÎN UNANIMITATE, DECI

Pentru respectarea deplină a adevărului trebuie să spunem că în 1982, cercetarea — așa cum ne-a explicat chiar cel ce a condus colectivul, tovarășul Nicolae Moraru, a însemnat de fapt mai cu seamă organizarea unei adunări populare, la 24 februarie, în satul Deleni, cu 138 de cetățeni. Citîm din procesul-verbal : „Tovarășul Moraru Nicolae deschide ședința în numele prezidiului și arată că această adunare populară a fost convocată deoarece începînd din anul 1980 din satul Deleni s-au scris foarte multe scrisori și în anul 1981 un colectiv a anchetat scrisorile și răspunsul a fost comunicat petenților Strugaru, Silvestru și Ciornei Ioan care au continuat totuși să scrie și să calomnieze conducerea comunei fără să se confirme cele relatate". Cei doi nu s-au dus la adunare.

Tovarășul Nicolae Moraru ne-a precizat că, la început, a regretat că ei nu vin, dar pe parcurs s-a bucurat, pentru că oamenii s-au înfierbîntat luînd cuvîntul împotriva calomniatorilor și poate ar fi fost greu să-i protejeze de furia acelor vorbitori. De fapt așa susțin și Strugaru și Ciornei. Numai că nimeni, se pare, n-a vrut să observe cîți din vehemenții vorbitori ai acelei adunări erau chiar dinșii vizați de conținutul scrisorilor. Și procesul-verbal arată că tocmai acestia au reprezentat „opinia publică". Au vorbit deținători de „plusuri de lot" și beneficiarii altor incorectitudini care au susținut că scrisorile calomniază și au cerut chiar să nu se permită cercetarea lor (Strugaru Vasile Ștefan), să nu mai fie luat în considerare ce scriu cei doi (Tătărău Pantelimon), ori pentru a spune clar „că, dacă ei veneau în sală, nu mai ieșeau" (Țabrea Gheorghe) ; președinta C.A.P. care a fost de părere că dacă era adevărat ce se scrie „ar însemna să nu mai avem nimic în C.A.P." și a lăsat să se înțeleagă clar că atîta vreme cît averea C.A.P.-ului — de care n-are habar — nu dispare total nu e adevărat nimic din ce se reclamă ; inspectorul general școlar Dumitru Bodnariuc pentru a se bucura cu glas tare că vorbitorii cellalți le apreciază pe absolventele de liceu din sat care predau la gimnaziu pentru felul cum predau ; în fine, primarul Vasile Paraschi „care mulțumește tovarășului Nicolae Moraru". Adunarea a votat ca „de acum încolo scrisorile făcute de Ciornei Ioan și Strugaru Vasile să nu mai fie luate în considerare". S-a aprobat „în unanimitate". Tovarășul Nicolae Moraru „mulțumește adunării pentru modul cum au discutat". Pare că nu mai rămînea nimic de adăugat. A mai găsit ceva de adăugat însă. Vasile Paraschi. Nu a fost destul că șeful postului de miliție, comunicînd că l-a amendat pe cei doi, între altele, pentru a nu fi ieșit din bufet la ora închiderii, a trimis la locul de muncă al fiecăruia cîte o adresă cerînd să fie puși în discuția colectivelor întrucît fiecare — citîm din aceste adrese — „în această comună este cunoscut ca o persoană care nu se supune organelor de partid și de stat", cu nuanțarea, în cazul lui Silvestru Strugaru, că „discută negativ la adresa acestora", iar în cazul lui Ioan Ciornei că „aduce cuvinte jignitoare prin diferite scrisori adresate organelor superioare". Nu, primarului nu i s-a părut destul. A trimis și el următoarea adresă, către Comitetul de partid al Întreprinderii de mașini unelte Suceava : „Vă facem cunoscut cu numitul Strugaru A. Silvestru din comuna Pirtești de Jos, om al muncii la unitatea Dvs. pe lîngă sancțiunea contravențională aplicată pentru faptul că la data de 25 I 1982 a refuzat să părăsească localul bufetului din satul Deleni, după ora de program, sancțiune confirmată prin procesul verbal seria K nr. 0088152 din 2. II. 1982 pentru încălcarea prevederilor art. 2 lit. f și 3 lit. m din Decretul nr. 153/1970 pentru faptul că la data de 26. II. 1982 a acostat pe tov. Lucaș Elena directoare de școală, adresîndu-i cuvinte jignitoare pentru care fapt a fost invitat la postul de miliție și a refuzat din nou să se prezinte. Vă rugăm să puneți cazul în discuția comuniștilor din organizația din care face parte și să comunicați măsurile luate". 6. III. 1982. Elocventă semnătura unui profesor sub un asemenea text care sfidează gramatica limbii române ! Precizăm că la postul de miliție, lîngă reclamația Elenei Lucaș, nu există în dosar nici o urmă de cercetare. Există doar comunicarea unei amenzi de 1 600 de lei de care Silvestru Strugaru susține că a aflat peste vreo două luni.

Și un ultim lucru : deși lui Silvestru Strugaru i s-a întocmit un dosar de punere în discuție, el a rămas sub cheie „la indicația tovarășilor de la județ, pînă se mai lămurește lucrurile", iar la întreprindere omul este cunoscut ca un strungar care își vede de treabă, nici mai bun, nici mai rău ca alții, cum se zice, și tovarășii lui de muncă nu ard de nerăbdare să facă ce dorește Vasile Paraschi.

Prin urmare, nu e chiar așa de greu de înțeles că : 1. acela care sesizau aveau dreptate ; 2. cei ce doreau să nu se ia în considerare sesizările erau vinovații principali și cei ce profitau de nereguli ; 3. trebuie făcută ordine în povestea loturilor, fiindcă numai cei ce au interes să se încalce statutul C.A.P. pledează pentru menținerea haosului ; 4. cooperativa agricolă trebuie ajutată efectiv pentru organizarea corectă și eficientă a muncii, ca să se poată redresa ; 5. la nivelul comunei spiritul legii, al ordinii, echitatea și solicitudinea trebuie întronate prin măsuri lipsite de ezitare împotriva abuzurilor, incorectitudinii și intereselor bazate pe cumetrii.

DORIN GHERGHINESCU ■

Dinamo a realizat eventul, F.C. Baia Mare va juca în Cupa cupelor

Așadar, ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat, cîștigînd și Cupa, 3—2 în finală cu F.C. Baia Mare, Dinamo București a realizat mult doritul event, repetînd figura de anul trecut a Craiovei care, reamintim, dobîndise și campionatul și cupa. Trofeul 1982 e, în vitrinele clubului din Ștefan cel Mare, al patrulea și el a fost obținut pe drept, echipa antrenată de Valentin Stănescu și Dumitru Nicolae-Nicușor (ultimul plecat imediat la El Mundial) dovedind și în așa-zisa competiție K.O. virtuțile din campionat, regularitate, ambiție, abnegație. Pentru perseverența cu care și-a atins ambele obiective asumate, făcînd în acest sens multă risipă de energie și drămuindu-și mai bine eforturile, Dinu și coechipierii săi merită sincere felicitări, acestea trebuind adresate, în egală măsură, echipei de tehnicieni care, de pe banca antrenorilor și din birourile clubului, au cîndus culorile dinamoviste spre această dublă victorie.

Finala în sine, de fapt o reeditare a celei din 1959 (Dinamo—Minerul Baia Mare 4—0), a fost echilibrată, divizionara B dînd o replică viguroasă proaspetei campioane. Dinamo a avut de partea sa, cum era și de așteptat, experiența și singele rece, „vulpoiul" Dudu Georgescu fructificînd prin goluri două inexactități ale fundașilor centrali băimăreni și făcînd ca tabela de marcaj să arate, în numai 5 minute (58—63), 3—1, detașînd formația sa în cîștigătoare. Marcaseră Iordache (min. 43) și, respectiv, Dragomirescu (min. 48), ultimul printr-un șut fulgerător la care Moraru n-a găsit nici o soluție. Tot Moraru a contribuit și la reducerea handicapului, faultîndu-l inutil în careu (min. 82) pe același Dragomirescu, lovitura de la 11 metri fiind transformată precis de Koller. Deși meciul a purtat amprenta oboselii, Baia Mare fiind, și ea, după un adevărat tur de forță (locul 2 în seria a

III-a a diviziei B și succese în Cupă, în partidele cu Sportul studențesc, „U" Cluj-Napoca, Chimia Rm. Vîlcea și F.C. Argeș), el a fost, în general, dîrz disputat și fazele de fotbal autentic n-au lipsit. Dinu și, de partea cealaltă, Radu Pamfil au fost, după noi, cei mai buni jucători de pe teren, în timp ce Dudu Georgescu și Orac, mai șterși în finalul campionatului, și-au regăsit parcă inspirația. În schimb, Roznai și, de la bucureșteni, Mulțescu și Bumbescu au avut prestații slabe, despre ultimul un spectator afirmînd, nu fără îndreptățire, că atunci cînd nu dă cu capul, face invariabil fault ?!

Pînă la urmă însă toată lumea a fost mulțumită și fluierul de sfîrșit al arbitrului severinean Sever Drăgulici (la despărțirea de activitatea competițională după 140 de întîlniri de divizia A) a găsit spiritele împăcate. Mulțumirea dinamoviștilor provenea din faptul că, după 18 ani, echipa realiza visatul event, încheind cu un tur triumfal de stadion unul dintre cele mai frumoase sezoane din istoria ei, cea a băimărenilor din obținerea dreptului de a juca în Cupa cupelor. Finala a demonstrat că formația antrenată azi de Paul Popescu (ultima oară la I.C.I.M. Brașov ?!) și dr. Szabo, dar formată după ideile novatoare ale lui Viorel Mateianu, e redutabilă, ea putînd aspira la mai mult în fotbalul nostru, valoarea unor jucători (Radu Pamfil, Sabău, Roznai, Koller ș.a.) justificînd această pretenție. În Cupa cupelor va fi, firește, mai greu și F.C. Baia Mare are obligația să pregătească serios și responsabil prima ei participare într-o competiție europeană. Nu ne îndoim, cunoscînd puterea de muncă și patima pentru fotbal a băimărenilor, că așa va fi.

Dorința galeriei dinamoviste („Un, doi, trei, patru, cupa și campionatul") a devenit realitate. Chiar dacă nu putem uita golul acela „cu cintec" din meciul cu Corvinul din „sferturi", cînd numai un arbitru de linie i-a împiedicat pe hunedoreni să egalize în ultimele minute, să repetăm că, în ansamblu, succesul dinamoviștilor e, și în Cupă, meritat.

Bravo dinamoviștilor pentru constanța și ambiția lor ! Bravo băimărenilor pentru curajul de a fi jucat de la egal la egal cu cea mai bună echipă românească a anului competițional 1981—1982 ! Amblor mult succes în încercările care le așteaptă !

Unii fac, alții strică ?!

În sfîrșit, atletismul românesc pare să depășească „pasa neagră" a ultimilor ani. Cîteva performanțe de valoare, chiar dacă obținute într-un număr restrîns de probe (numai 10 față de 41, cîte figurează în programul olimpic) și, în exclusivitate, de fete, au punctat începutul lui 1982, dîndu-ne speranțe în perspectiva campionatelor europene, programate în septembrie, la Atena. Primele două competiții oficiale de anvergură ale anului, mondialele de cros și europenele de sală, au subliniat acest reviriment, Maricica Puică (antrenor Ion Puică) și Fița Lovin (Nicolae Mărășescu) adjudecîndu-și medaliile de aur și, respectiv, de argint la cros, în timp ce, la C.E. indoor de la Milano, Doina Melinte (Nicolae Mărășescu) a devenit campioană la 800 m, Maricica Puică și Vali Ionescu (Mihai Zaharia) cucerind medalii prețioase, Puică de argint, Ionescu de bronz.

Mai nou, în cadrul meciului cu Ungaria, la Debrecen, Vali Ionescu a sărit 7,05 m la lungime, realizînd un nou record național, la numai 4 cm de cel al lumii. Acest 7,05 mai înseamnă a treia performanță a tuturor timpurilor și cea mai bună a sezonului, satisfacția fiind cu atît mai mare cu cît Vali e urmată, în „topul" anului, de Anișoara Cușmir (Ion Moroiu), creditată cu un recent 7,00 m. Duelul dintre românce domină proba la nivel internațional și nu ne rămîne decît să nădăjduim că nu-i departe ziua cînd una dintre ele va doborî recordul mondial, pe care, cu 6,83 m, l-a deținut în 1968 Viorica Viscopoleanu. Să mai notăm, în acest context, spectaculoasa revenire a Natalliei Andrei-Betini (Nicolae Mărășescu) care a izbutit să alerge, după aproape un an de pauză, 4:03,13 pe 1 500 m și 8:45,10 pe 3 000, promițînd să ajungă în cel mai scurt timp la nivelul din 1978, cînd a adus, reamintim, singurele noastre medalii la C.E., obținînd argint în ambele curse. Toate aceste rezultate, alte cîteva (Sorin Matei 2,28 m la înălțime, Iosif Naghi 67,12 m la disc etc.), precum și unul de ultimă oră, 1:57,28 înregistrat de Doina Melinte pe 800 m, la „Memorialul Kusocinski" de la Varșovia (al doilea timp al sezonului în lume), demonstrează că în atletism se muncește azi mai serios decît altădată, cota acestei discipline fiind într-o evidentă creștere. Chiar dacă, așa cum aminteam, mai rămîn destule neîmpliniri (numărul performerilor e mic, unele probe sînt complet descoperite etc.), se simte un aer proaspăt și meritul aparține, firește, și federației, în frunte căreia se află, nu de multă vreme, un tehnician competent și pasionat, Victor Firea.

Numai că, din păcate, ce unii fac, cu perseverență, sudoare și chiar sacrificii, alții strică ?! Ne parvine vestea, reluată și de „Scînteia tineretului" de luni, că o serie de antrenori de atletism, Mihai Zaharia, Nicolae Mărășescu, Ion Puică ș.a., sînt în jenante situații de a fi drastic sancționați de C.N.E.F.S. ? ! Motivul ? Ei n-ar fi predat federației, mai exact secretarului adjunct Vasile Dumitrescu, documentele de planificare ?! Sigur, își au și documentele rostul lor

nimic de zis. Numai că federațiile, la indicația expresă a C.N.E.F.S., și-au făcut prostul obicei de a exagera importanța a tot felul de hîrtii, planuri de pregătire, curbe de efort și așa mai departe, ca și cînd nu munca și rezultatele ei concrete ar conta, în primul rînd, pentru un antrenor, ci modul în care acesta își întocmește, cît mai citeț și folosind creioane divers colorate, documentele de planificare?! A fetișiza hîrtiile, cum încearcă C.N.E.F.S. să răstălmăcească lucrurile, e ca și cum ai pune căruța în fața cailor, o astfel de concepție fiind, ni se pare limpede, profund dăunătoare, în stare să aducă prejudicii sportului româ-

Am înțeles, dacă am înțeles bine, că însuși secretarul responsabil al F.R.A. e rezervat în privința sancțiunilor ce urmează a fi dictate împotriva celor mai buni antrenori de atletism. C.N.E.F.S. însă insistă, fidel mai vechiului său principiu că nu faptele au, în sport, căutare, ci vorbele frumos ticluite ?! Cînd sînt atîția tehnicieni, antrenori, metodiști, instructori etc., care ard gazul de pomană, justificîndu-și activitatea și retribuțiile nu prin performanțe, ci prin hîrtii, e nedrept și imoral să-i pedepsești tocmai pe cei harnici, pe cei muncitori. O astfel de greșeală, asupra căreia cerem să se revină cît mai grabnic, e acum cu atît mai dureroasă și mai riscantă cu cît, înaintea Balcaniadei (august) și a C.E. (Atena), atletismul românesc are nevoie de liniște și de o atmosferă cu adevărat lucrativă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cum trebuie jucat fotbalul

Scoasă de laborioasa editură Sport-Turism, e gata să intre în librării o nouă carte despre fotbal. Intitulată chiar așa, **„Fotbal. Concepția de joc"**, ea reprezintă rodul colaborării dintre un distins teoretician, profesorul Ion Ionescu din Timișoara, și un practician de elită, internaționalul Cornel Dinu. Dacă ultimul, căpitanul proaspetei noastre campioane, nu mai are nevoie de prezentări, să notăm că Ion Ionescu e fostul (și viitorul ?) antrenor al Politehnicii Timișoara, personalitate de marcă a fotbalului de pe malurile Begăi, cărula i-a dedicat și-i dedică mare parte a inteligenței și energiei sale.

Chiar dacă tratează, în primul rînd, probleme legate de concepția jocului, cartea reprezintă, vă veți convinge, o lectură plăcută, atractivă, ea adresîndu-se deopotrivă specialiștilor și marelui public.

Hipism

Întîlnire cu pedepse

Privirile spectatorilor ce iubesc spațiul verde și aerul curat al hipodromului au avut duminică revelația unei superbe curse a celui mai bun armăsar de pe hipodrom — Perjar. Acesta a oferit un drum al grației, ocupînd, în cursa a șasea, lejer, locul întîi. A fost urmat de Catren (Nicolae Gheorghe). Tot conducătorului lui Perjar (Vasile Gheorghe) i-au revenit și laurii ambelor curse ale mînjilor, cu Intim și Sorin. N-a avut însă timp să se bucure de victorii, deoarece, datorită celor 16 secunde scoase de mînzul Sorin în cursa a doua, arbitrii au hotărît să se mai odihnească trei reuniuni.

Cursa amatorilor a cîștigat-o Florentina (Ion Dumitrescu), într-un cronometraj foarte bun (1'29,1). Au urmat-o Herlea (Haralambie Șerban) și Florida (Petrică Munteanu). Petrică Munteanu, „dirijînd" cînd la trap, cînd la galop, a reușit totuși să ajungă al treilea la potou. Tot în această cursă, armăsarul Cochet, simțind lipsa dr. Mihai Leontopol, a cochetat cu Ilie Nicolae și spatele plutonului. A fost și o cursă cu ghinion, cursa a patra. Toți conducătorii au fost suspendați pe cîte trei reuniuni, inclusiv cîștigătorul. Motivul ? Au transformat alergarea într-un fel de plimbare în sulky. Ca atare, arbitrii le-au făcut cadou conducătorilor 36 de zile de „odihnă". Pe Gheorghe Popescu l-a urmărit norocul, scăpînd de suspendare : în drum spre Ploiești a adormit în tren, trezindu-se abia la Mizil. Din nou au cîștigat Aldina și Sufix (Sandi Ionescu). În clasamentul pe formații s-a detașat Sandi Ionescu (26 de victorii), față de Gheorghe Tănase (23) și Mircea Ștefănescu (20). Duminica viitoare va fi ultima confruntare a derbiștilor, în premiul de încercare.

ELENA ȘTEFANESCU ■

OMUL CARE JOACĂ

Copiii sambei

Cel mai lung campionat mondial se joacă. Pînă acum, meciurile disputate argumentează în continuare, dacă mai era nevoie, că surprizele nu pot lipsi la acest eveniment competițional, fie că ele sînt reprezentate prin eșecuri sau semieșecuri ale unor favoriți, fie prin reușite neașteptate ale unor echipe necotate nici măcar ca outsideri.

Cred că cea mai aspră „ciocnire" a avut loc între Iugoslavia și Spania în „vulcanul" de la Valencia, „controlat" cu destulă dexteritate de arbitrul danez Sorensen, bineînțeles în favoarea ibericilor. Iugoslavii au avut multe momente foarte bune de joc, șansa i-a ocolit, și s-au stins spre final, mulțumindu-se cu perspectiva locului doi în grupă, har vinovat ce nu le poate lipsi nici lor. Oricum, echipa lui Miljanici joacă un fotbal mai mult decît interesant. Slivo este de pe acum una din marile figuri ale Mundialului la mijlocul terenului și vă sugerez să-i privim mult mai atent în ciuda unor momente de contemplare a adversarului tipice și în teritoriului lor. Spania a început să fie purtată spre finală de „judecătorii în negru", și simt de pe acum zgomotul periculos al opiniei publice ce poate compromite competiția, certificînd încă o dată că gazdele sînt favorite și pentru că pot juca sub toate formele. În plus, acest micuț basc, Lopez Ufarte, este prin tot ceea ce face un deținător periculos de tumbe prin careu și prin preajma sa, amănunt greu de ignorat cînd ești pornit să cîștigi cu orice preț. Totuși, pînă acum se joacă destul de curat, făcîndu-mă să cred că angajamentul semnat de echipe și conducătorii lor înainte de începerea competiției precum și a fiecărei partide de „a lupta contra violenței și a brutalităților din teren" are un efect pozitiv.

N-am văzut pînă acum Anglia, se pare că este pusă pe fapte mari, iar R.F.G.-ul, trecînd, conform tradiției, de Austria va reintra în cadența cu care ne-a obișnuit. Mulți văd trofeul suprem răsfățîndu-se în mîinile doctorului Socrates și dezlănțuind apoi un nou carnaval vecin cu nebunia în întreaga Brazilie. E adevărat, „Brazil e bon de bola" este titlul unui film ce a făcut cu peste 12 ani în urmă înconjurul lumii, certificînd prin execuții unice ceea ce pot face jucătorii cariocas cu sfera bucuroasă a jocului, Brazilia are o mare disponibilitate de acțiune, am prevăzut în februarie că, prin distribuția pe care o poate arunca în teren (limitată însă ca număr al sferei tactice), dă senzația că poate evolua cu 20 de combatanți perfecți în cunoașterea cadrului tehnico-tactic, dar, din păcate, nu mă pot pronunța ce ar putea să răspundă dacă ritmul de joc advers corelat cu pressing necruțător și marcaj, în mijlocul terenului, așa precum se tinde să se legifereze în jocul tuturor ar atinge acuități maxime... Sînt foarte plăcuți ca joc, se dau „pisici moarte" și răbufnesc cînd ai senzația că ți-e lumea mai dragă, dar încă n-au trecut prin furcile ce pot fi caudine ale unor adversari la fel de periculoși ca și ei, bineînțeles, cu alte arme. Știu, o să-mi spuneți că au în posesie o armă pașnică greu de creat pentru alții — șutul de la distanță. Au mărcat Socrates, Eder, Zico, Falcao, va mai trage și Junior și Paolo Isidoro, așadar, să ne așteptăm de la acești copii ai sambei exersați prin nisip la orice... S-ar putea ca tocmai acest argument să fie decisiv în actuala confruntare fotbalistică mondială. Deocamdată, trebuie să recunoaștem, că ne place ceea ce joacă ei tocmai prin senzația de inaccesibilitate pe care o avem la ceea ce fac. Oricum, trăind alături de un festival unic în felul său, despre care am să vă țin la curent prin ceea ce merită știut cîtva timp, nu trebuie să uităm în nici un moment realitățile noastre.

Astfel, doar cu titlu informativ vă anunț că se vorbește în F.R.F. ca, în fine, să se ia unele măsuri împotriva unor echipe ce nu au cîștigat și nu au „existat" prea corect într-un trecut nu prea îndepărtat. Este vorba ca unele dintre ele să înceapă campionatul viitor (de „B" sau „A") cu unele penalizări de puncte. Ceva ca în cazul campionatului italian de acum trei ani. Mă abțin de la comentarii posibil mai largi pe această temă, salutînd însă cel puțin semnalul de alarmă pe cale de a se trage... Dar, ce ziceți, ca titlu de popularizare, de ultimele rezultate ale C-ului : Minerul Gura Humorului — Cristalul Dorohoi 9—1, cu 1—1 la pauză... apoi „daruri" și, în compensație, C.F.R. Pașcani a distrus „plăieșii" din Tg. Neamț, bineînțeles pe terenul acestora, cu... 14 la 0. Ghiciți cît a fost la pauză ? Asemănător ca în cazul celelalte „bătăloase" pentru promovare : 0—0 !? Ei, ce mai spuneți ?

CORNEL DINU ■

EL mondial

Organele de ordine au avut mult de lucru la sosirea, pe aeroportul din Gijon, a echipei R.F.G. În urma refuzului jucătorilor vest-germani de a acorda interviuri, s-a creat o adevărată busculadă. După 1—2 cu Algeria, e sigur că Breitner și ceilalți au fost și mai rezervați?! ● Deși au venit la El Mundial „doar ca să învețe", după cum a spus-o chiar antrenorul Ashead, fotbaliștii neo-zeelandezi par a fi la mare preț ! Unul din ei, Wynton Rufer, e deja la F.C. Zürich, în timp ce Ricky Herbert e tot mai curtat de Southampton, echipa lui Keegan! Rămîne ca Mount Wellington, la care joacă Herbert, să-și dea acordul. ● Johann Cruijff: „după mine, Franța e echipa cea mai simpatică, iar Brazilia cea mai puternică". Declarația nu pare să fie de complezență, ea fiind dată unui post de televiziune olandez. ● Din nici un punct de vedere, Mundialul n-a început bine pentru José Santamaria, selecționerul formației țării gazdă. Înainte chiar ca elevii săi să se chinuiască în meciul cu Hondurasul, fiind ajutați de arbitru cu un penalty ca să egaleze, „Pepe" Santamaria a avut necazuri cu acreditarea?! Ordinatorul stadionului „Luis Casanova" n-a fost de acord cu legitimația prezentată de antrenor, solicitînd lămuriri suplimentare de la Madrid. Chestiunea s-a rezolvat telefonic. ● Dacă Kuweitul are o mascotă de-acum celebră, o cămilă, echipa Argentinei are și ea una, statuia Fecioarei din Lujan. Deși a ajuns la timp, Fecioara nu i-a putut salva pe actualii campioni ai lumii de la înfrîngerea din meciul inaugural, 0—1 cu Belgia. ● Între „spionii" lui Ron Greenwood, o celebritate, fostul internațional Jackie Charlton. Acesta a urmărit amicalul Franța — Real Sociedad, făcîndu-i lui Greenwood o fișă a jocului viitorilor adversari. ● Festivitatea de deschidere a campionatelor, regizată de Hero Lupescu de la Opera Română, a fost urmărită, în direct, de 1,5 miliarde de telespectatori, ea fiind preluată de 176 de canale de televiziune. ● Un transfer care se dă ca sigur: polonezul Wladyslaw Zmuda la Verona. ● În vederea partidelor din grupe, delegațiile au preferat, de regulă, orașele în care sînt programate meciurile. Cel mai departe s-au fixat scoțienii, la 107 kilometri de Malaga, optînd pentru „Tenis Hotel" din Sotogrande. Cît mai departe de suporteri!, asta a fost, se zice, deviza antrenorului Jock Stein. ● Apropo de antrenori. Sînt în funcțiune, la Mundial, 3 brazilieni și 2 francezi. Pe lîngă Santana (Brazilia) și Hidalgo (Franța), brazilienii Carlos Alberto Perreira și Elba de Padua Lima pregătesc echipele Kuweitului și, respectiv, Perului, ultimul dintre ei fiind cunoscut mai mult după poreclă, „Tim". Al doilea francez se numește Paul Vincent și e selecționerul reprezentativei Camerunului, numit în această funcție abia în aprilie 1982. El e una și aceeași persoană cu fostul coechipier al lui Kopa și Fontaine. ● Continuă discuțiile, nu totdeauna amabile, între F.I.F.A. și Comitetul de organizare al Mundialului, prezidat de dr. Saporta. Un purtător de cuvînt al F.I.F.A. a criticat modul în care gazdele campionatelor au rezolvat problema biletelor, incredințînd o cotă exagerat de mare agenților de turism. Un alt repros: „spaniolii s-au complicat cu 17 stadioane ; 12 ar fi fost suficiente". ● Între jucătorii care se remarcă figurează și algerianul Chaabana Markezane. În vîrstă de 23 de ani, fundaș dreapta provenit din atacant, Markezane a jucat fără greșeală împotriva echipei R.F.G., determinîndu-l pe Marc Thibaut de la „France Presse" să scrie: „un fotbalist de clasă, liniștit, neimpresionabil, aproape flegmatic". ● Deși au pierdut cu 2—5 în fața Scoției, neo-zeelandezii s-au arătat mai mult decît încîntați?! Antrenorul John Ashead a fost felicitat de primul ministru Robert Muldoon. ● Jucătorii francezi au fost siliți să aștepte două ceasuri la intrarea stadionului „José Zorilla" din Valladolid pentru a obține permisele de acreditare?! Campionatul mondial, a făcut haz de necaz antrenorul Hidalgo, se desfășoară o dată la 4 ani și de fiecare dată se întîmplă la fel?! ● Rummenigge, cel mai bun jucător din Europa în ultimii 2 ani : „Am venit la C.M. cu un moral de oțel". În partida cu Algeria, moralul lui Rummenigge n-a ajutat la nimic. ● Cei mai mulți suporteri străini se găsesc la Malaga, 10 000 de scoțieni. ● În Asturia, la Oviedo, tot ploaie, partida R.F.G. — Algeria disputîndu-se pe un teren alunecos. Înainte de meci, antrenorul algerian Mahieddine Khalef își

Va fi Nkono (Camerun) cel mai bun portar al Mundialului '82 ? Siguranța cu care prinde această minge, ajutat și de statură (1,85 m), pare să fie o garanție. Oricum, președintele F.I.F.A. e pentru Nkono.

Daniel Passarella, puternic și vigilent, „îngerul păzitor" din fața porții argentiniene. Cînd speră să păstreze titlul mondial, antrenorul Menotti se gîndește, în primul rînd, la Passarella.

făcea probleme. Totul pare să-i favorizeze pe vest-germani, se plîngea el, dar n-a fost așa. ● Actualul antrenor al echipei spaniole Betis din Sevilla e ungurul Ferenc Dunai. El a făcut o vizită protocolară compatrioților săi, ridicînd problema eventualului transfer al lui Nyilasi și Töröcsik. Președintele federației, fostul crainic dr. Gyorgy Szepesi, a fost ferm, anunțînd că pînă în 1985, cînd cei 2 vor împlini 35 de ani, nici nu poate fi vorba despre așa ceva. E greu de crezut că în 1985 Dunai va mai fi la Betis! ● Josef Venglos, antrenorul Cehoslovaciei, s-a văzut nevoit să renunțe la serviciile fundașului Jakubec. Suferind de o puternică inflamație a urechii, acesta s-a întors acasă. ● Ziarul argentinian „Cronica" despre cele 4 goluri marcate de elevii lui Menotti în poarta Ungariei: „4 țipete de bucurie spre cer". Cînd se înscriu goluri, e ușor să ai imaginație. ● Din cauza gazonului prost, Austria a contramandat, în ultimul moment, o întîlnire amicală contractată în orășelul Plata de Siero. În loc de fotbal, localnicii s-au ales cu autografe de la Krankl, dar primarul din Plata s-a făcut foc și i-a amenințat pe austrieci cu judecata?! ● La meciul inaugural al Mundialului au asistat, între alții, cîteva din fostele glorii ale fotbalului spaniol. Între invitați, Gento, Rammalets, Gallego, Pachin, Del Sol ș.a. ● Cea mai numeroasă delegație e, ați ghicit, cea a Kuweitului, formată din 75 de persoane. Conducătorul ei, șeicul Fahd al Ahmed al Jaber al Sabah, e președinte al federației din țara sa și membru al C.I.O. După acel surprinzător, dar meritat, 1—1 cu Cehoslovacia, el a spus: „Jocul nostru a demonstrat că mai sîntem buni și de altceva nu numai de extras petrol". ● Toți arbitrii convocați la El Mundial, între care și românul Nicolae Rainea, sînt cazați într-un hotel din nordul Madridului, al cărui nume e ținut secret ?! El locuiesc, toți, pe același etaj. Cînd au de arbitrat, pleacă în timp util și revin a doua zi, fiind în permanență însoțiți de 2 polițiști. Mai puțin, firește, pe teren. ● Deși a evoluat foarte bine în întîlnirea cu Anglia, francezul Platini a fost vehement atacat de presă, fiind acuzat de individualism și de încercarea de a străluci în detrimentul coechipierilor. Răspunsul său n-a întîrziat: „În echipa Franței, nu există nici un patron". ● Televiziunea chineză transmite, zilnic, un rezumat de o oră al meciurilor din Spania. ● S-au stins, se pare, discuțiile dintre oficialii argentinieni și clubul spaniol C.F. Barcelona cu privire la Maradona, recent achiziționat de C.F. Întrucît Maradona, „atacantul de superlux" („As"), suferea de o ușoară întindere a coapsa dreaptă, spaniolii au intervenit pe lîngă Menotti, rugîndu-l să-i menajeze pentru partida cu Belgia. Menotti a promis, dar a făcut tot ce-a știut el ?! Șters în meciul respectiv. Maradona a fost o încîntare în partida următoare, cu Ungaria, marcînd două goluri. Nu ne-am convins însă că el e, cu adevărat, urmașul lui Pele. Să-l mai vedem. ● Antrenorii români Constantin Cernăianu și Mircea Rădulescu se află, de cîteva zile, în Spania, ca trimiși ai F.R.F. Urmează să li se alăture Florin Halagian, Dumitru Nicolae-Nicușor și probabil, Ion Oblemenco. Deși invitat de F.R.F. și de Milan Miljanici, selecționerul Iugoslaviei, Mircea Lucescu a refuzat să plece. Ca să nu dea naștere la discuții, dacă am înțeles bine. ● O impresie excelentă a lăsat, pînă acum, sovieticul Blohin. În schimb, antrenorul Konstantin Beșkov, decanul de vîrstă al tehnicienilor prezenți la Mundialul 1982 (61 de ani), nu e pe deplin mulțumit de Senghelia. ● Presa din Kuweit a numit golul înscris în partida cu Cehoslovacia drept „istoric". Autorul lui e Faisal al Dakhil, aripă dreaptă la F.C. Qadisiya, de profesie decorator la compania „Kuwait Airways". Mare admirator al antrenorului Carlos Alberto, el a declarat cu privire la gol că s-a simțit, în clipa cînd mingea a intrat în plasă, un pic brazilian ?! Ziua aceea, a continuat să se confeseze Dakhil, a fost cea mai fericită din viața mea. Carlos Alberto a fost însă supărat : „am obținut (n.n. contra Cehoslovaciei) un rezultat bun, dar trebuia să cîștigăm". Ca unii care am văzut meciul, îi dăm și nu-i dăm dreptate. ● Iugoslavii au jucat excelent meciul cu Spania, demonstrînd un fotbal de clasă. Gazdele însă, beneficiind de un penalty inventat, au egalat și, cu șansă, au terminat învingătoare. Nu fără umor, Juanito a cerut răbdare: „deși latini, noi ne încălzim mai greu". După favorurile făcute de arbitrii în 1978 Argentinei, iată-i și pe spanioli, gazdele de acum ai Mundialului, tratați cu aceeași bunăvoință ?! ● Formația Camerunului, una din revelațiile competiției, a venit însoțită și de 3 astrologi?! Așa se numesc ei oficial, dar ziariștii le zic vrăjitori. ● Mai mulți dintre antrenorii de azi sînt foștii fotbaliști de ieri. Santamaria a evoluat la două ediții ale campionatelor lumii (1954 și 1962), în timp ce Meszoly, Bingham (Irlanda de Nord), Rodriguez (Salvador) și Vincent la cîte una. Ultimul care a fost în activitate e Mauricio Rodriguez, încă jucător la C.M. din Mexic (1970). ● Ca medie de vîrstă, participantele la întrecere sînt apropiate, cea mai tînără fiind echipa U.R.S.S. (medie 25 de ani), cea mai vîrstnică fiind cea a Angliei (26,5). ● Golul marcat de englezul Robson în partida cu Franța e socotit cel mai rapid din istoria campionatelor lumii. Înscriind după numai 27 de secunde de joc, Robson a bătut recordul, de 30 de secunde, stabilit în 1938 de Nicolas (Franța), în întîlnirea cu Belgia. ● Din cîte aflăm, toate echipele, chiar și cele africane, au necazuri cu căldura, peste 40 de grade la amiază ?! Din această, cauză Mariner (Anglia) a slăbit pînă acum 5 kilograme ? ● Cu toate că nu va juca, a și fost înlocuit pe lista jucătorilor cu Roberto „Dinamita", mezinul formației braziliene, Antonio Filho zis „Careca", a rămas să vadă campionatele. El s-a accidentat, imediat după sosirea în Spania, la coapsa stîngă. ● Superbă, de domeniul poeziei, a doua repriză a brazilienilor în fața sovieticilor. Golurile care au asigurat sud-americanilor o victorie meritată, „opera" lui Socrates și Eder, au stîrnit în rîndul suporterilor cariocas o bucurie de nedescris. Dealtfel, unul din ei a și fost transportat de la stadion direct la spital. Se știe, și din cauza bucuriei se poate muri. În ceea ce ne privește, dat fiind nivelul fotbalului nostru, sîntem în afara unor astfel de riscuri ?! ● Ca de obicei, Enzo Bearzot, selecționerul squadrei azzurra, a și fost luat în focuri de ziariști! În timp ce Rossi (reintrat după 2 ani) joacă mediocru, antrenorul îi ține pe tușe pe Dossena, Massaro și Graziani, pe care presa îi cere cu insistență. Vorba lui Bearzot, în Italia, cîți locuitori, atîția selecționeri! ● Echipa Salvadorului, care a pierdut cu 1—10 în fața Ungariei, egalînd două recorduri mai vechi (9—0 în meciurile Iugoslavia — Zair în 1974 și Ungaria — Coreea de Sud în 1954), e una și aceeași cu cea care a terminat, recent, la egalitate cu reprezentativa noastră. Ce și-au mai dres unii vocile atunci ?! ● Dacă Belgia va răzbate pînă în finală, Walter Meews își va face cel mai frumos cadou, el împlinind în 11 iulie 32 de ani. ● Continuînd să susțină că formula cu 24 de echipe e ideală João Havelange, președintele F.I.F.A., mai are și alte păreri. El crede, de pildă, că portarul camerunez Thomas Nkono are, ca și atacantul central al aceleiași echipe, Roger Milla, o „clasă excepțională". Socotind că Nkono n-a primit gol în primele meciuri, sîntem tentați să-i dăm dreptate. ● Să rămînem la portari. „Incomparabilul" Dino Zoff e prezent în poarta Italiei pentru a patra oară la un campionat mondial. Recordul în materie aparține însă mexicanului Antonio Carbajal, nelipsit de la 5 ediții, din 1950 în 1966. ● Cel mai violent fault al întîlnirii Italia — Peru s-a petrecut în minutul 20, cînd peruanul Uribe a dat peste arbitrul Walter Eschweiller, fiind la un pas de a-l face K.O. Trîntit la pămînt, arbitrul și-a revenit greu, meciul reluîndu-se după 3 minute. ● La 41 de ani, Pele continuă să rămînă, oriunde s-ar afla, în centrul atenției. De la Sevilla, corespondentul agenției Reuter notează că, și azi, Pele arată forte bine din punct de vedere fizic, fiind supliu. Doar vocea îi tremură, firește, cînd zice „privind echipa Braziliei, îmi pare atît de rău că n-o mai pot ajuta cu nimic". Iată însă că echipa lui Santana se descurcă și fără „il rey". ● Pînă în sezonul trecut în Belgia, la Courtrai, virful central al reprezentativei Algeriei, Djamel Zidane, e vizat de mai multe cluburi din Bundesliga. Numele lui F.C. Köln e cel mai des pomenit. ● Ziarele iugoslave sînt foarte vehemente la adresa arbitrului danez Lund Sorensen, cel care, în partida „plavilor" cu Spania, a transformat un fault comis la Zajec la 17 metri în penalty ! „Noaptea hoților", își intitulează cotidianul „Sport" comentariul trimis de la fața locului, iar „Politika" nu coboară tonul : „Furt rușinos la Valencia". ● Antrenorul Hondurasului, Chelato Uclés, pare cu picioarele pe pămînt afirmînd că „ne-ar fi suficient (n.n. pentru calificare) un meci egal contra Iugoslaviei, dar mă tem de această formație, care a fost foarte bună în întîlnirea cu Spania". Vorba proverbului, nu credem că va scăpa de ce se teme ! ● Thomas Nkono, supranumit „Lașin al Africii", are, se zvonește, două propuneri ferme, V.f.B. Suttgart și, se putea altfel ?, C.F. Barcelona. ● După ce a strîns 2 ani bani într-o sticlă, scoțianul Sandy McDonald din Storenway a pornit-o către Spania spre a-și încuraja, la Malaga, echipa favorită. Neavînd suficiente fonduri pentru a plăti camera la hotel, el s-a „cazat" alături de alți 7—800 de compatrioți, pe plaja de la Torremolinos, dar a fost, încă din prima noapte, înșfăcat de polițe. S-a constatat însă că e vorba despre o confuzie și, a doua zi, McDonald a fost eliberat. Cu un umor tipic scoțian, se zice că el s-ar fi bucurat : „bine că n-am plătit hotelul, acum cine mi-ar fi dat banii înapoi ? !" ● Rummenigge : „n-aș fi jucat împotriva chilienilor, dar am făcut-o pentru că m-a solicitat Derwall". Deși cu o întindere musculară, Rummenigge a marcat 3 goluri, fiind la această oră golgeterul Mundialului. ● Într-o impecabilă costumație oferită de „Puma", Nicolae Rainea a arbitrat la fel, adică impecabil, meciul U.R.S.S. — Scoția de marți seară. Comentatorul televiziunii bulgare a remarcat maniera în care compatriotul nostru a condus o partidă în care scoțienii au jucat totuși mai bine. ● După tot felul de intervenții, jucătorii Kuweitului au obținut permisiunea de a fi însoțiți pe stadionul „José Zorrilla" din Valladolid, pentru partida cu Franța, de cămila care le servește drept mascotă. Numai că încăpățînata „corabie a deșertului" a refuzat să se urce într-un camion, drept pentru care elevii lui Vincent au ajuns la meci în ultimul moment ?! Lipsa cămilei s-a văzut, Franța — Kuweit 4—1. ● Să rămînem o clipă la această confruntare, în timpul căreia, la scorul de 3—1 pentru francezi s-a petrecut un incident mai degrabă hazliu. Arbitrul Miroslav Stupar (U.R.S.S.) a validat un al patrulea gol al „cocoșului galic", realizat de Giresse, dar kuweitienii au protestat violent, susținînd că s-au oprit în fază respectivă fiind înduși în eroare de un fluier emis, probabil, din tribune. Pînă la urmă, Stupar a revenit asupra deciziei, anulînd golul și, desigur, înfuriindu-i pe francezi. Foarte supărat, antrenorul Hidalgo nu s-a prezentat la obișnuita conferință de presă de după meci. În schimb, Carlos Alberto, după ce i-a felicitat pe învingători, a gîndit cu voce tare : „cred că am pierdut orice șansă de a merge mai departe". Și noi credem la fel. ● Aflat la El Mundial ca trimis special al unui ziar din Lisabona, Eusebio pare nemulțumit de nivelul la care se joacă în Spania. Astăzi, a zis el, brazilienii domină net fotbalul mondial, dar aceasta a regresat considerabil. În 1970, de exemplu, a continuat, existau jucători ca Moore, Charlton, Facchetti, Pele, cu ei era cu totul altceva. O întrebare, deci, valabilă și pentru fotbal : unde sînt zăpezile de altădată ? ● Austria — Algeria 2—0 și, încet, încet, toți outsiderii ies din cursă. Să fi fost surprizele furnizate de ei doar foc de paie ? ! ● Personaj pitoresc, șeicul Fahd a făcut o declarație care, după cele două lovituri de la 11 metri acordate gratuit Spaniei, a turnat gaz peste foc. Mafia, a zis șeicul, e un nimic pe lîngă F.I.F.A. ?! Ziariștii s-au grăbit să pună atitudinea președintelui federației din Kuweit pe seama faptului că i s-a interzis să intre în cabina francezilor după meciul cu Franța. Cel în cauză pretinde că dorea să le strîngă mîna învingătorilor. Oare ? ● Fost la Valenciennes și Monaco, Roger Milla (Camerun), în prezent la Bastia, e foarte încrezător în șansele formației sale : „putem juca de la egal la egal cu orice echipă din lume". Chiar și cu Brazilia ? ! s-a interesat careva, dar Milla, 30 de ani, cel mai bun jucător al Africii, în 1976, s-a făcut că n-aude ?! ● Conform obiceiului, căpitanul formației Angliei Kevin Keegan, e accidentat. Greenwood speră că poată conta pe el începînd de săptămîna viitoare. ● Cu cîteva minute înaintea întîlnirii cu Salvadorul, belgianul Franck Vercauteren a primit vestea că soția i-a născut primul copil, un băiat care se va numi Andy Jonathan. De emoție, Vercauteren a jucat foarte slab ! ● El Mundial 1982 continuă, după ce, marți seară, Polonia (5—1 cu Peru), Belgia (1—1 cu Ungaria) și U.R.S.S. (2—2 cu Scoția) s-au alăturat Angliei și Braziliei, mai demult calificate în turul II. Pe săptămîna viitoare.

Un antrenor care, deși n-a pierdut nici un meci la El Mundial, are bătaie de cap : Enzo Bearzot (Italia). Presa peninsulară și, mai ales, tifosii nu-l iartă : de ce Rossi și nu Dossena ? !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Pentru sănătatea sănătății (II)

Un valoros procedeu terapeutic imobilizat prin lipsă de sprijin și înțelegere colegială:

AUTOVACCINUL BĂCANU

Medicul Constantin Băcanu s-a născut la Cîmpulung (Argeș) în 1920 și a absolvit Facultatea de medicină din București. A lucrat din 1942 și pînă în 1973, în calitate de cercetător și producător la Institutul de microbiologie și parazitologie „Dr. I. Cantacuzino" din Capitală. Are mai multe invenții și descoperiri brevetate, fiind între altele și autorul primului vaccin actinofiltrat cu rezultate eficiente în tratamentul actinomicozei. În 1958 a fost trimis pentru specializare la Institutul Pasteur din Paris, iar în 1963 a inventat autovaccinul CMTC ce îi poartă numele.

— Autovaccinul celulo-microbian total complex (CMTC), al cărui autor sînteți, a fost folosit pînă în prezent în aproximativ 800 de cazuri. Această bogată experiență vă permite sau vă obligă la unele concluzii ?

— Cazuistica la care vă referiți face obiectul unui studiu ce va fi prezentat, sper, în toamna acestui an la cel de-al XIII-lea Congres de cancerologie de la Seatle (S.U.A.). Comunicarea înfățișează rezultatele dobîndite în urma tratamentelor cu autovaccin CMTC la pacienți cu diferite forme și stadii de neoplazii și la bolnavi cu stări infecțioase cronice de etiologie diversă, rezistente la metodele curente de tratament cu antibiotice sau imunobiologice. Rezumatul lucrării, trimis comitetului de organizare, poartă, în afara semnăturii mele și pe cea a distinșilor mei colegi și colaboratori : prof. dr. doc. Ștefan Berceanu, prof. dr. doc. Dan Alessandrescu, prof. dr. doc. V. Neagu, prof. dr. I. Șuteu, conf. dr. doc. C. Blaja, dr. V. Kondi, dr. A. Firică, dr. Gh. Popa, dr. T. Caracaș, dr. Gh. Popovici, dr. Gh. Kiloș, E. Tomas și S.C. Băcanu, medic stagiar. Se vor prezenta astfel rezultatele unui test efectuat în diverse compartimente ale practicii medicale de către un colectiv larg de specialiști. Din punct de vedere științific, acest lucru reprezintă un moment important în istoria celor 20 de ani ai autovaccinului, dar din punct de vedere al terapiei propriu-zise, al practicii medicale, situația nu se bucură de modificări importante. Reamintesc și cu această ocazie că autovaccinul a fost omologat de Ministerul Sănătății și că metoda de preparare și administrare a fost propusă tuturor unităților sanitare. Dar deocamdată nimeni nu se încumetă să prepare acest autovaccin. Prudența, rutina și neîncrederea, datorită necunoașterii și comodității, fac aproape imposibilă extinderea procedeului și situația nu poate fi schimbată decît prin înființarea unui centru de imunoterapie prevăzut cu paturi, laboratoare anexă și unde, așa cum am mai propus, s-ar putea produce stock vaccin pentru export. Profit totuși de acest prilej pentru a aminti colegilor mei că amănuntele în legătură cu prepararea, administrarea și eficacitatea autovaccinului au apărut în cadrul unor articole publicate în revista „Stomatologia" (5 mai 1969), în „Anali Stomatologia" nr. 7 (revista se găsește la biblioteca I.M.F. Facultății de stomatologie și la biblioteca Institutului de microbiologie și parazitologie „Dr. I. Cantacuzino"), precum și în revista „Viața medicală", numerele 10 și 12 (1977) și nr. 9 (1981).

— Autovaccinul CMTC a fost aplicat cu succes și la fermele de porcine din Peris și Tămădău, urmînd ca metoda să fie generalizată la I.S.C.I.P. Giurgiu, ferma de aici fiind dotată în acest scop cu un laborator de specialitate. Care este situația?

— Experimentul a fost sistat sau amînat din motive necunoscute și cu totul de neînțeles. Nu s-a făcut nici o precizare în această privință, nu am la mînă nici o hîrtie oficială. Ministerul a uitat pur și simplu de acest angajament.

— Vă rugăm să amintiți pe scurt cititorilor prin ce rezultate se recomandă testul de la Peris.

— Experimentul a constat în imunizarea cu poliautovaccin a suinelor în gestație și a purceilor din maternitate și a avut ca efect înlăturarea enterocolitelor, infecțiilor post-partum, mamitelor, tulburărilor digestive etc. Cercetările au demonstrat că, într-adevăr, autovaccinarea curativă și preventivă îndepărtează într-o mare măsură agresiunea microbiană. Datele comparative sînt edificatoare : din 300 de purcei vaccinați, un număr de 245 (82%) au trecut din maternitate în creșă, în vreme ce la lotul martor, procentul a fost de numai 65% (194). De notat că exemplarele lotului experimental au prezentat un spor de creștere de 4,5 kg la 110 zile pe animal. Am scris în legătură cu aceste probleme un articol pe care l-am încredințat „Muncitorului sanitar", dar el a apărut trunchiat și nu sub titlul original: „Învățați și respectați regulile cercetării medicale".

— Vă propun să revenim la activitatea dumneavoastră de cercetător și medic curant și în mod deosebit la ceea ce interesează în primul rînd pe cititorul nostru : eficacitatea terapeutică a autovaccinului total celulomicrobian.

— Autovaccinul CMTC, pe care îl prepar și îl administrez de 20 de ani, este realizat din produsele patologice ale organismului, sau din țesuturile organelor bolnave extirpate chirurgical (antigene celulare sau microbiene), dezintegrate parțial prin căldură și apă distilată sau total prin ultrasonare. Este administrat per os și percutant și, spre deosebire de vaccinul clasic parenteral, obținut prin creșterea agentului patogen pe medii de cultură, este lipsit de nocivitate și deci specific n-are contraindicații, este complet antigenic. Eficacitatea autovaccinului a fost demonstrată în parodontoze, în diferite infecții urinare, în colite, colicistite, ulcere, sinusite, amigdalite, bronșite, astm bronșic, hepatite, anexite, vaginite, alergii, boli de piele, boli cronice sclerozante, după 3—4 ani de tratament, boli psihiatrice, giardioze, trihomoniaze, în boli degenerative (reumatism, boli de colagen). Efectele deosebite au fost dobîndite în ultima vreme în tratamentul cirozelor, administrarea produsului avînd ca rezultat îndepărtarea ascitei și normalizarea transitului intestinal. În toate aceste boli, cauzate de virusuri, bacterii, ciuperci, paraziți unicelulari, rezultatele sînt mai rapide (2—3 luni) dacă bolnavii duc o viață echilibrată, evitînd alcoolul, tutunul și dulciurile concentrate. Experiența de pînă acum îmi dă, cred, dreptul să afirm că prin autovaccin pot fi rezolvate cu succes deplin majoritatea bolilor cronice în care microbii sînt la limita patogenității sau slabei patogenități.

— Ce efecte a demonstrat autovaccinul în tratamentul maladiilor neoplazice ?

—Este, desigur, riscant să afirm că prin solicitudinea autovaccinului poate fi vindecată etiologic boala canceroasă. Rezultatele de vindecare clinică obținute într-un număr restrîns de cazuri sînt totuși încurajatoare. Voi prezenta pentru exemplificare un caz verificat în timp. În 1972 s-a prezentat la mine bolnavul Sîmpetru Silvestru din Buzău, str. Panduri, nr. 17, operat de prof. dr. Olănescu la Spitalul Fundeni de o tumoră de vezică urinară foarte malignă. Tumora a dispărut după șase luni de tratament și, interesant de remarcat că autovaccinul a dus, concomitent, și la rezolvarea unui astm bronșic. De atunci au trecut zece ani și boala nu a mai revenit.

Am mărit de asemenea doza de administrare per os a autovaccinului de la 2—3 ml la 10 ml, rezultatele fiind mult mai bune. Dar ce poate face un singur om chiar dacă, sporadic, este ajutat de unii din colegii săi de breaslă ? Prepararea și administrarea autovaccinului are nevoie de un cadru organizat și de specialiști care să urmărească în timp și prin mijloace moderne de laborator acțiunile biologice ale acestor produse de imunoterapie. E o întreprindere mult prea vastă pentru un singur om.

LIVIU TIMBUS ■

Actul medical nu suportă mediocritatea

(Urmare din pagina 1)

avut o concepție atît de clară asupra ocrotirii sănătății la noi, unde pe primul plan se pune problema **medicinei omului sănătos.** Dealtfel, așa cum am mai spus, medicina este bună atunci cînd nu ai nevoie de ea.

Tovarășul secretar general ne-a arătat că nu prin număr de consultații și număr de internări dovedim calitatea medicinei noastre, ci prin starea de sănătate a populației, prin scăderea incapacității temporare de muncă, prin scăderea numărului de îmbolnăviri și prin prelungirea vieții active.

— Se pare că în unele țări — n-am putea concretiza — există chiar un indice de care se ține cont la retribuția medicului : cu cît bolnavii sînt mai puțini, cu atît activitatea acestuia este considerată mai bună.

— Știu că există un așa-numit sistem de cartelă a populației la un anumit medic. În general, în sistemul asigurărilor sociale din alte țări este utilizată această formă de asistență medicală și într-adevăr este posibil ca numărul de bonuri din cartelă utilizate să reflecte întrucîtva calitatea muncii medicului, eficiența actului medical.

— Ați pronunțat cuvîntul „eficiență". Nu am dori ca abonații, cititorii noștri, să creadă că sîntem nevoiți să facem o medicină strict eficientă, dar aceasta este, în primul rînd, în favoarea omului. Medicina eficientă este atunci cînd boala se tratează de la început, cînd nu devine foarte gravă și sînt speranțe de însănătoșire ; deci nu eficiență de dragul de a fi eficienți, ci eficienți în interesul apărării sănătății oamenilor.

— Sînt întru totul de acord cu dv. Cuvîntul „eficiență" a actului medical nu numai că nu trebuie să jeneze, dar cred că trebuie să ne determine să gîndim și economic. Trebuie să fie limpede pentru toată lumea că statul nostru face eforturi financiare considerabile, că bugetul Ministerului Sănătății crește de la an la an, că valoarea investițiilor crește de la an la an. Cu toate acestea, se profilează aspecte pe care trebuie să le cunoaștem din vreme : bugetele au o limită și nu pot fi crescute la nesfîrșit, așa încît toți medicii trebuie să gîndească eficiența în sensul de economicitate, în sensul nu al reducerii prețului de cost care să afecteze calitatea, ci în sensul folosirii raționale a bazei materiale, obținerii unui profit maxim pentru sănătate din ceea ce avem la dispoziție, în sensul evitării risipei, al polipragmaziei, al medicației necesare și în sensul repunerii în drepturi a unor metode care au fost abandonate în prezent pe nedrept, dar care și-au dovedit eficacitatea. Mă gîndesc la metodele cu real substrat științific ale medicinei tradiționale românești, la factorii naturali de cură, la plantele medicinale.

— Ce ar trebui făcut ca bolile să fie depistate într-un stadiu cît mai incipient ?

— În primul rînd medicii trebuie să-și însușească acest punct de vedere. În al doilea rînd cred că bolnavii nu ar trebui să fie interesați să stea în spital, vorbind de bolnavii ale căror afecțiuni pot fi tratate ambulatoriu. Dealtfel, asistăm la unele paradoxuri. Una din cauzele creșterii costului asistenței medicale este mărirea numărului de medici, de aparate medicale și de medicamente noi. Acestea toate creează necesități pe care nu le avem, astfel încît ne revine sarcina unui triaj corect, pe baze științifice, al bolnavilor care se internează în spital. Dacă noi vom folosi policlinica mai bine, nu va mai trebui să internăm atîția bolnavi. Cred că aceasta este sarcina cea mai importantă a Ministerului Sănătății, de a trece centrul de greutate al activității medicale din spital în ambulatoriu.

— Ca profesionist, ca ministru al sănătății, ce opinii aveți față de creșterea calității tuturor prestațiilor medicale, față de dezvoltarea cu precădere a medicinei preventive — sarcină fundamentală reieșită din documentele de partid ?

— Creșterea calității prestației medicale este astăzi mai mult decît oricînd un imperativ, pentru că — stă deasupra oricărei discuții contradictorii — actul medical nu suportă mediocritatea sub nici un aspect. Cred că vom putea obține acest lucru prin creșterea responsabilității medicului față de ceea ce întreprinde și ceea ce face sub toate aspectele : responsabilitate științifică, morală sau poate chiar de altă natură.

— Ce opinii aveți față de medicina omului sănătos ?

— Îmi vine foarte greu să răspund la această întrebare, pentru că încă nu ne-am dezbărat de concepția potrivit căreia medicul trebuie să îngrijească doar bolnavul. Medicul a fost întotdeauna asociat noțiunii de om bolnav, nu de om sănătos, cum ar trebui de fapt să facem. S-au creat discipline în învățămînt, dar eficiența lor este încă redusă. Deocamdată noi avem medici puțini care se îngrijesc de omul sănătos : specialiștii în medicina culturii fizice și sportive. Aceștia, pentru motive ușor de înțeles, se îngrijesc de performanțele lor fizice și biologice. Cred că o asemenea concepție ar trebui extinsă la toată populația, și acest lucru revine în primul rînd medicului de medicină generală. Această noțiune nouă trebuie s-o redimensionăm, să-i acordăm toată grija pe care o merită și cred că punctul central al întregului nostru sistem medical este pregătirea temeinică, valoarea și prestigiul medicului de medicină generală. Cei care lucrăm în spitale, vedem bolnavii în stadiul tardiv ; cheltuim prea mult și obținem prea puțin. Atunci cînd vom avea o rețea de medicină generală de mare calitate, de mare competență, vom reuși să îmbunătățim radical starea de sănătate a întregii populații.

— Tovarășe ministru, am avut prilejul să vă ascultăm la cîteva întruniri, la ședințe, la plenare în care v-ați referit la importanța medicului de medicină generală. Aș dori să conturați mai mult importanța acestui pion principal în sfera sănătății umane.

— A fi medic de medicină generală înseamnă a avea cea mai complexă specialitate, deoarece ea presupune cunoștințe medicale enciclopedice, spirit de sinteză și de decizie. Medicul de medicină generală interpretează primele simptome și poate orienta spre investigația de specialitate într-un stadiu util. Vom avea cu adevărat un medic specialist în medicina generală atunci cînd ne vom preocupa încă din primul an de facultate de aceasta, atunci cînd îi vom permite studentului și medicului tînăr o dezvoltare profesională corespunzătoare. Deja din acest punct de vedere s-au făcut mulți pași la noi în țară. Aș aminti introducerea titlului de medic principal și medic primar de medicină generală. Butada că „știind prea mult ajungi să știi totul despre nimic" nu se potrivește aici.

— Ați pătruns deja într-o altă întrebare pe care ne pregăteam să v-o punem și anume : cum acționați pentru adaptarea pregătirii cadrelor medicale în strictă concordanță cu nevoile asistenței medicale de azi ?

— De fapt, aici Ministerul Sănătății are obligații foarte precise, stabilite prin Legea sanitară. Cred că din acest punct de vedere sîntem tributari și ar trebui să facem mai mult, în sensul de a ne preocupa ca programa analitică a studenților să corespundă nevoilor actuale ale ocrotirii sănătății.

— Vă întrerup și îmi cer scuze că o fac. Dar „unii" spun că programa analitică nu a fost schimbată de 60 de ani. Așa este ?

— Unele schimbări sînt necesare și așteptate de multă vreme, dar nu chiar de atîtea decade. Cert este că în programa analitică actuală au rămas multe lucruri inutile și care s-au demodat, s-au adăugat foarte multe și nu s-a scos aproape nimic. Este drept că sarcina cadrelor didactice este dificilă, în sensul că tinerii care intră pe băncile Facultății de medicină trebuie să primească o educație complexă, capabilă să le permită dezvoltarea în primul rînd pentru a fi foarte buni medici practicieni — precum și cercetători sau cadre didactice. Ponderea educației și instrucției pe care trebuie să o aibă, ținînd seama de scopul principal, este aceea de a crea medici de medicină generală capabili, ca apoi din rîndul lor să formăm cadrele din diferite specialități. Din acest punct de vedere este necesar ca programa analitică să permită tinerilor studenți să-și însușească tot ceea ce este necesar pentru practica medicală și idealul s-ar putea rezuma într-o singură frază : absolventul la terminarea Facultății de medicină să fie capabil să-și înceapă de îndată activitatea la dispensarul comunal sau de întreprindere, lucru care în momentul de față nu este posibil. Adaptarea programei analitice acestui scop a devenit un imperativ, o obligație a noastră.

— Revista noastră a lansat o inițiativă și anume : medicii despre ei înșiși, prin care am adus în paginile revistei opiniile unor academicieni, specialiști, medici de circumscripții, față de pregătirea lor. Au interesat factorii vizați aceste opinii ?

— Inițiativa revistei „Flacăra" a fost valoroasă. Păcat că nu s-a ajuns încă la niște concluzii utilizabile pentru orientarea programelor analitice. Eu cred că ar trebui consultate nu atît cadrele medicale din clinici, cît mai ales medicii de la dispensarele comunale, de la dispensarele de întreprinderi, chiar oamenii care sînt îngrijiți, pentru a le cunoaște mai bine problemele cu care sînt confruntați, mijloacele pe care le au și ce cred ei despre îmbunătățirea activității sanitare. Eu știu că s-a întreprins o asemenea anchetă, concretizată printr-o broșură cu opinii foarte interesante ; nu știu dacă dincolo de propunerile scrise s-a făcut ceva. Cert este că problemele actuale ale ocrotirii sănătății trebuie rezolvate cu mijloacele impuse de cerințele actuale și nu cu mijloacele deceniilor trecute, care nu se mai potrivesc astăzi.

— Știm, mergeți des pe teren, și în afară de faptul că sînteți un reputat om de știință, sînteți și un foarte bun gospodar al averii Ministerului Sănătății. Cum se folosește azi baza materială, cum se folosesc cadrele ?

— Este evident un progres în concepție și mai ales în capacitatea oamenilor de a înțelege imperativul utilizării raționale a bazei materiale. Cred însă că actuala bază materială poate și trebuie să fie folosită mult mai bine. Este adevărat că progresul tehnic impune aparatură modernă de investigații, impune creșterea practic fără limită a acestei baze materiale. Dotarea de care dispunem azi este foarte bună. Cu toate acestea se cer mereu aparate, dar nu întotdeauna justificat, iar ceea ce se obține, nu pește tot se traduce prin ceva pozitiv. Dacă afirm că există destul de multă aparatură insuficient folosită, dacă spun că există aparate care nu sînt folosite deloc, nu exagerez. Cred că medicul trebuie să fie, pe lîngă competent profesional, și un foarte bun gospodar. Personal nu suport risipa sub nici o formă și regret că mulți dintre colegii noștri nu acordă un rol mai mare atribuțiilor gospodărești, alături de sarcinile strict profesionale. Dacă întreg personalul sanitar ar proceda așa, cred că am obține rezultate mult mai bune cu ceea ce avem la dispoziție.

(Va urma)

Lumea în care trăim

Viitorul planetei se pronunță

Coloane nesfîrșite de oameni au străbătut, în zilele din urmă, străzile New York-ului, Bonn-ului, Romei, Parisului, străzile multor alte orașe vest-europene sau americane. 750 000 de demonstranți la New York, 450 000 la Bonn, 300 000 la Roma, 200 000 la Paris și înșiruirea ar putea continua.

Au fost demonstrații fără precedent, scriau corespondenții.

Fără precedent, prin amploarea lor.

Fără precedent, prin vehemența exprimată împotriva acumulării de noi arme nucleare, a pericolului izbucnirii unui război nuclear pustiitor.

Fără precedent prin forța demersului în favoarea dezarmării și păcii.

Fără precedent prin vastitatea opțiunilor politice, religioase, sociale ale celor ce demonstrau în comun pentru destindere, pentru dezarmare și pace.

Dar dincolo de aceste elemente semnificative, mai există o realitate pe care cei ce au urmărit demonstrațiile au semnalat-o insistent : în nesfîrșitele coloane s-au aflat oameni aparținînd tuturor generațiilor, de la copii purtați în brațele mamelor pînă la oameni cu părul nins de vreme. Dar se aflau mai ales tineri.

Marea majoritate a demonstranților la Bonn, la Amsterdam, la Roma, la Paris ca și la New York nu depășeau, ca vîrstă, în medie 30 de ani. Tinerețea era cartea lor de vizită. Tinerețea, vîrsta speranței dar și a îngrijorărilor. Masiva prezență a tinerilor în coloanele acestor uriașe demonstrații nu a fost deloc întîmplătoare. Căci dacă toate generațiile sînt preocupate de destinul păcii, dacă la nici o vîrstă oamenii nu doresc să piară într-o catastrofă nucleară, tinerii, în special, sînt profund preocupați de viitorul lor, pentru că viața lor se confundă cu viitorul, pentru că ei au în față întreaga lor viață. Pentru tineri apărarea păcii reprezintă apărarea propriei lor existențe, a dreptului la viață, la fericire. Experiența ultimelor conflagrații mondiale au demonstrat că tinerii sînt primii chemați pe cîmpurile de luptă, primii ce trebuie să pună mîna pe arme, primii ce trebuie să se jertfească.

Sînt idei care au fost pe larg exprimate în cadrul recentului seminar organizat la Costinești și intitulat semnificativ „Tinerețul anilor '80". Inițiativa s-a înscris pe linia preocupărilor constante ale partidului și statului nostru pentru abordarea cuprinzătoare și eficientă a problemelor tinerei generații. Sînt cunoscute în acest sens numeroasele propuneri formulate de România la O.N.U., la UNESCO și în alte organisme cu vocație universală, cea mai recentă dintre propuneri pe această linie constituind-o marcarea în 1985 a Anului Internațional al Tineretului.

Comitetul consultativ al O.N.U. pentru acest an internațional, care-și desfășoară activitatea sub președinția tovarășului Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., a relevat, recent, modul în care se pregătește importantul eveniment. Ideea fundamentală este cea a participării tineretului în lupta pentru pace, pentru că noile generații pot și trebuie să aibă un rol crescînd în soluționarea problemelor fundamentale ale epocii contemporane.

Semnificația acestei inițiative este pregnant pusă în relief de viață, deoarece angajarea tineretului din România, de pretutindeni, în apărarea păcii, acțiunile sale menite să contribuie la afirmarea spiritului destinderii, la stoparea cursei înarmărilor și în primul rînd a înarmărilor nucleare, la promovarea unei conlucrări pașnice, exprimă aspirațiile cele mai vitale ale unei generații mereu mai active din punct de vedere politic. Combativitatea tineretului este simptomatică pentru opțiunile unei vîrste a speranțelor, a năzuințelor înaripate.

Desigur, tinerii, ca și oricare altă categorie de vîrstă, își au opțiunile lor specifice, preocupările lor caracteristice, interesele lor deosebite. Dincolo însă de diversitățile acestea inerente se constată un puternic atașament față de idealul păcii. Această largă și activă participare la frontul celor ce vor să asigure umanității un viitor pașnic se explică, fără îndoială, prin convingerea tot mai puternică că problemele proprii tineretului, problemele de viață și muncă cum ar fi cele cu privire la școlarizare, instruire profesională, calificare și specializare, obținerea locurilor de muncă, asigurarea unor locuințe demne, o mai bună organizare a timpului liber și multe altele și-ar putea găsi o mai bună și judicioasă soluționare în condițiile în care uriașele cheltuieli pentru înarmare — peste 650 miliarde dolari numai în 1981 ! — s-ar micșora, în condițiile în care climatul mondial s-ar însănătoși.

În condițiile dezarmării, ale destinderii și păcii, imense resurse ar putea fi transformate pentru nevoile tineretului, ameliorînd traiul său de fiecare zi și soluționînd mai grabnic dezideratele sale legitime.

Dar nu este vorba doar de aceste aspecte de ordin material, ci de faptul că în condițiile păcii tinerii nu ar mai trebui să îmbrace uniformele militare, viețile lor n-ar mai fi supuse pericolului morții într-o posibilă confruntare militară nucleară.

Coloanele demonstranților, mulțimea tinerilor ce se pronunță pentru pace, oferă constatări îmbucurătoare privind angajamentul politic al noilor generații. Iar aceasta ne obligă, pe noi toți, să medităm la responsabilitatea pe care o avem față de viitorul tineretului, să veghem la soarta generației tinere, cea mai prețioasă bogăție a viitorului planetei noastre.

AL. PINTEA ■

Pacea este definiția umanității

Politologii, în abordările nuanțate asupra proceselor care fac și desfac lumea, utilizează un vocabular care omului simplu de pe stradă i se pare, uneori, straniu.

Pentru cîteva miliarde de oameni, nescoliți în aulele unde raționamentele politice se dezarticulează în factori primi, noțiunea de „pace" spre exemplu pare limpede și la îndemînă. Pacea, repet, pare o realitate scutită de echivocuri: este starea de liniște, de înțelegere, de încredere, climatul în care omul în loc să-și sape văgăuni pentru tupilare sau să-și ungă armele muncește cu rîvnă normală pentru creșterea pîinii, creșterea copiilor, creșterea caselor, a bibliotecilor, a tot ce înseamnă civilizație.

Pacea — în accepție profesionistă — este activă pasivă, pozitivă și negativă. Se află deci la dispoziția omenirii, mai multe feluri de păci, mai temeinice sau mai fragile, juste și nejuste, longevive sau efemere. Aidoma fericirii care se poate gusta cu linguriță, cu butoiul sau deloc după cum misterioasele albine ale paradisului se hotărăsc să sesizeze existența sau non-existența foamei de împlinire a pămînteniloc.

Dar pacea, fiind exclusiv pămînteană și exclusiv omenească nu se construiește nici în altă parte și nici de către altcineva decît aici, pe pămînt, de către oameni. Ea nu poate fi un bun al unei minorități, nici produsul unei minorități. Pacea adevărată este indivizibilă, unitară, globală.

Politologii, pe drept cuvînt, și într-o solidă legătură cu complexitatea vieții nu exclud (cum s-ar putea?) apelul la logică: securitatea prin dezarmare și destinderea prin negociere sînt de preferat securității prin înarmare și destinderii prin amenințare. Se ajunge la ideea coroborării unui instrumentar al păcii după cum rezultă dintr-un recent studiu O.N.U. pe această temă:

„Un sistem de securitate internațională pe deplin funcțional ar determina schimbări fundamentale în relațiile dintre state. Dispunînd de un asemenea sistem, ele ar fi mai înclinate să întrețină relații pe o bază pașnică, prin înțelegeri și negocieri multilaterale și bilaterale și recurgînd la instituții și aranjamente regionale sau la alte mijloace pașnice, în funcție de opțiunea lor proprie. Mai mult, se poate preconiza apelarea mai frecventă la proceduri cum ar fi ancheta, medierea, concilierea, arbitrajul și reglementarea juridică. În acest fel, competiția între state s-ar limita la domeniile economic, social și la alte sfere nemilitare și ar implica doar mijloace pașnice".

Logic. Istoria nu a contrazis acest adevăr. Ea a demonstrat, în schimb, cît este de greu de înțeles și de realizat securitatea, căci pacea de pînă acum s-a dovedit gîituită grav și sistematic de miile de războaie care au mutilat umanitatea.

Pacea a căpătat o dimensiune acută de-abia în zilele noastre. Ea trebuie gîndită azi nu ca un deziderat ideal, ci ca o condiție a condițiilor. În afara păcii contemporane nu există nimic și acest adevăr șiefuit, paradoxal, la maximum tocmai în laboratoarele unde s-a perfecționat moartea termonucleară a devenit obsesia firească și teribilă a tuturor oamenilor simpli de pe Terra, a miliardelor de trăitori care prin pace înțeleg pace și atît.

A sosit momentul ca omenirea să apuce pîrghiile păcii și să le țină strîns în mîini, a sosit momentul ca pacea să nu mai fie vînturată în vîrfuri de lance, a sosit momentul ca dreptul de proprietate asupra păcii să nu mai fie grevat de apetiturile nebune ale strategilor care consideră că planeta trebuie să-și înloculască axa cu o formidabilă rachetă.

Pacea adevărată reprezintă mediul înconjurător în care contemporaneitatea poate continua. Este aerul, apa, pămîntul. Nu cenușa „echilibrată" radioactiv de gînditorii și practicienii războiului viitorului. Pacea este definiția umanității.

RADU BUDEANU ■

Corespondență specială pentru „Flacăra" de la O.N.U.

DA!

Optsprezece milioane de semnături s-au așternut pe Apelul adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării. Optsprezece milioane de mîini și-au întrerupt pentru o clipă actul motoriu de fiecare zi, intrat în obișnuință — manevrarea butonului de la calculator, mișcarea compasului, strînsul spicului de grîu, mîngîiatul copilului, transcrierea unui gînd, pregătirea temei pentru lecția de mîine, optsprezece milioane de mîini au prins creionul pentru a semna pe Apelul care are ca moto cuvinte ce sună imperativ și de neamînat : Pentru dezarmare, pentru o Europă fără arme nucleare, pentru o lume a păcii.

La ora cînd aștern pe hîrtie aceste rînduri, la New York vara își consumă una din zilele ei cele mai obișnuite. E cald și nu e cald, stă să plouă dar nu plouă, bate vîntul dar nu se simte și n-are cum, în ramurile arborilor de beton cu zeci de etaje, frunzele și-au pierdut capacitatea să freamăte la adierea vîntului.

Pe East River astăzi, cînd vă scriu aceste rînduri, calendarul sesiunii speciale a Națiunilor Unite consacrate dezarmării consemnează o dată de excepție. Întărit de semnătura a 18 milioane de oameni din ținutul Carpaților, Apelul a devenit document oficial al O.N.U.

Oricine dorește să cunoască ce gîndesc românii de toate profesiile și de toate vîrstele astăzi cînd în fața omenirii întregi se detașează drept crucială opțiunea pentru calea războiului sau calea păcii, n-are decît să privească la acest Apel care poartă în filigranul său frumusețea, greutatea, dorința și speranța a optsprezece milioane de oameni. Privind în urmă și-au văzut fiecare părinții și frații și moșii și strămoșii purtați în războaiele tăvălite peste ogorul țării în lungul veacurilor și al mileniilor. Și invită, alături de ei, toate popoarele de a se opune cursei înarmărilor, de a impune dezarmarea și mai ales dezarmarea nucleară.

Nimic nu poate justifica politica de înarmare și război.

Optsprezece milioane de oameni au spus prin semnătura lor „NU" ! războiului.

De optsprezece milioane de ori s-a auzit și se va auzi reverbent prin vreme, prin releul planetar al Națiunilor Unite acest „DA !" rostit cu gîndul la pacea lumii și a omenirii întregi.

NEAGU UDROIU ■

New York, iunie 1982.

Sublinieri

Reflecții la Veneția

...Într-o țară ca Italia, surprizele de peste noapte, chiar și cele trăsnet din cursul zilei își pierd din puterea de șoc, îmbrăcînd adesea haina faptului diurn, topindu-se în magma vieții ca orice întîmplare care intră în mod implacabil și ireversibil în trecut. Preocupat de problemele tot mai dificile ale zilei — criză, fiscalitate excesivă, terorism — peninsularul nu mai remarcă, de pildă, cu aceeași sagacitate, că „Corriere della Sera" anunță onomastica celor care poartă prenumele de Clemente, Colombano, Felicita sau Lucrezia, că picolla publicita vestește o mare expoziție de serpenți veleno și (serpi veninoși), că sub imperiul acelorași cauze, centenarul Pinocchio (ale cărui manifestări se vor încheia în 1983) trece cam nebăgat în seamă. În fine, chiar o întîlnire șahistă dintre Karpov și Korcinoi, precum cea din toamna trecută de la Veneția, nu reținea prea mult atenția.

Întors din Sud, de la Napoli, în orașul lagunei, la Veneția, îmi adunam gîndurile sub impresia fastuoasă a unei Italii încărcate de istorie și civilizație, ca un muzeu de primă linie, a unei țări și a unui popor care ar trebui să se afle pe primele pagini ale enciclopediilor universale. Din nord și pînă în sud, peninsula trăiește prin toți porii, freamătă și se angajează cu temperament în fața complexelor probleme ale zilei. Nici la ei, la italieni, nici la alții, vecini ai lor, nu e mai ușor. O nouă zi aduce griji noi, iar uneori chiar temeri serioase.

Străbătînd străzile înguste ale cetății dogilor, traversînd canalele, adevărate artere prin care pulsează viața economică a Veneției, mă opresc involuntar la vitrinele și în fața micilor prăvălii cu ceramică, sticlă, cristal sau mozaicuri de Murano. În secolele evului de mijloc, invocarea insulei Murano se asocia cu arta, cu secretul păzit sub șapte lacăte și cu teama. Cine n-a știut să păstreze taina meșteșugului muranez, a plătit cu viața !

Orașul vechi, situat pe două-trei nivele, cu case marcate de timp, nu poartă, orice s-ar zice, spectrul dispariției, așa cum, plini de îngrijorare, unii au încercat să acrediteze această idee. Ba s-a auzit și apelul „salvați Veneția" ! Dar ea, așa veche cum arată, o simt, nu se va pierde, dacă vor fi nemuritoare cărămizile, mortarul și lemnul care stau la temelia caselor, din care s-au făcut parapeții canalelor și ai străzilor. Ce esență miraculoasă, de unde o fi avînd atîta tărie, de neînfrînt, lemnul acesta — mă întreb. Să fie oare același, cu cel din pădurile de stejar, care, cu secole în urmă, îmbrăcau ținutul Covurluiului și care, îmbarcat la Galați, pe corăbii, lua drumul Veneției ? Se prea poate — și cred că chiar așa și este ! — deoarece un alt grandios proiect, Canalul Suez, s-a construit cu lemn românesc !

...Veneția are nevoie de liniște. Patrulele de carabinieri, echipate pentru lupta antiteroristă, se strecoară discrete prin mulțimea de turiști. E nevoie de liniște și pace. Pe mai multe ziduri sînt afișate chemările comitetului regional Veneto al P.C.I. : „Tutti insieme per la pace e il disarmo". Numai în climatul de pace și încredere se cunosc oamenii, se poate face artă. La palatul ducal din Piața San Marco — o grandioasă sărbătoare : pictura de la Tizian la El Greco. Organizația locală a P.S.I. desfășura și ea o sărbătoare socialistă pentru pace, în Ferreto Mestre. Pe afișul teatrului comunal Carlo Goldoni se juca, de către un teatru popular din Roma, „Cirano di Bergerac".

Ca orice mare oraș italian, Veneția e scumpă. Poate că aici se practică cele mai ridicate și mai piperate prețuri din peninsulă. Pardon, să nu greșesc, Milano îi face concurență ! Semnele crizei, dincolo de polciala și reclama magazinelor, sînt evidente. Costul biletului la cinema începe de la 2 500 lire. Cu această sumă poți cumpăra un kg de pîine, un litru de lapte și un litru de vin de masă (vino di tavola) de Toscana. O plimbare cu gondola este destul de costisitoare. Puțini sînt însă cei care nu traversează măcar Canal Grande. Oricît de temerară ar fi, financiarmente vorbind, plimbarea cu gondola rămîne șicul, farmecul Veneției!

N-aș vrea să încheie aceste prime reflecții dacă nu mi-ar stărui în minte chiar aici, la Veneția, o inscripție de pe un mare panou, pe care l-am văzut la ieșirea din Bologna :

Romania — paese latina (România — țară latină) !

AL. CRIHANA ■

Lumea se amuză

După „ICI PARIS" — Franța

După „EULENSPIEGEL" — R.D.G.

Din împuternicirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și în baza mandatului încredințat de către

Marea Adunare Națională, ministrul de externe român, Ștefan Andrei, a prezentat la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

POZIȚIA ȘI PROPUNERILE ROMÂNIEI CU PRIVIRE LA PROBLEMELE DEZARMĂRII

Apelul poporului român pentru pace și dezarmare adresat sesiunii speciale a O.N.U., milioanele de semnături, marile adunări și mitinguri populare, marșurile păcii sînt tot atîtea mărturii ale aderiunii nețărmurite ale tuturor cetățenilor patriei față de această inițiativă, de politica externă de pace și colaborare a României, al cărei strălucit etitor este secretarul general al partidului, președintele Republicii.

Documentul elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și însușit de Marea Adunare Națională, cuprinzînd „Poziția și propunerile României cu privire la problemele dezarmării", a fost prezentat marți, 22 iunie, în forumul mondial al națiunilor de către ministrul român de externe, Ștefan Andrei.

— Extrase —

România consideră că trebuie să se treacă de urgență la negocierea și convenirea următoarelor măsuri :

1. Toate eforturile guvernelor, ale factorilor de răspundere trebuie să fie neabătut îndreptate spre înfăptuirea obiectivului nostru fundamental — **oprirea cursei înarmărilor și realizarea de pași efectivi de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.**

2. Pentru realizarea acestui obiectiv, se impun **încetarea producției de arme nucleare și trecerea la reducerea treptată a stocurilor existente pînă la lichidarea lor totală și interzicerea definitivă a tuturor armelor nucleare, precum și a celorlalte arme de distrugere în masă.**

O importanță deosebită ar avea asumarea de către toate statele posesoare de arme nucleare a angajamentului ferm de a nu folosi primul aceste arme.

Este necesară intensificarea eforturilor pentru încheierea în cel mai scurt timp a unor convenții privind:

— interzicerea tuturor experiențelor cu arma nucleară;

— interzicerea fabricării și dezvoltării armei cu neutroni;

— prevenirea folosirii noilor descoperiri tehnice pentru producerea și dezvoltarea unor noi tipuri sau sisteme de arme de distrugere în masă;

— interzicerea producției și perfecționării armelor chimice și distrugerea stocurilor existente de asemenea arme;

— interzicerea armelor radiologice;

— acordarea de garanții de securitate tuturor statelor neposesoare de arme nucleare; asumarea angajamentului ferm că împotriva acestor state nu vor fi folosite arme nucleare și în general nici un fel de arme și nici amenințarea cu utilizarea forței.

România salută numeroasele propuneri care au fost făcute pînă în prezent cu privire la oprirea experiențelor cu arme nucleare, a producției de armament atomic. Ne pronunțăm **pentru reducerea substanțială a armamentelor nucleare de către cele două mari puteri, de exemplu, cu 50 la sută în prima fază, ca un pas spre eliminarea totală a armelor nucleare.**

3. În scopul stăvilirii cursei înarmărilor, propunem **înghețarea cheltuielilor militare la nivelul anului 1982 și trecerea la reducerea lor, pînă în 1985, cu 10—15 la sută.**

Fondurile astfel eliberate să fie folosite în proporție de 30—50 la sută pentru sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, iar restul pentru crearea de noi locuri de muncă și realizarea altor măsuri de ordin economic și social în țările care efectuează această reducere.

România consideră că pentru încurajarea eforturilor în acest domeniu ar avea o însemnătate deosebită adoptarea unei Declarații a Adunării Generale a O.N.U. cuprinzînd principiile care trebuie să guverneze activitățile statelor în domeniul înghețării și reducerii bugetelor militare.

4. Pornind de la importanța deosebită pe care ar avea-o pentru asigurarea păcii și securității internaționale adoptarea unor măsuri eficace de reducere substanțială a armamentelor convenționale, **România se pronunță pentru convenirea între cele două blocuri, și în general între cele două părți, a unui plafon maxim pentru principalele armamente — avioane, tancuri, nave de luptă, rachete, tunuri grele și altele.**

5. Avînd în vedere situația deosebit de gravă de pe continentul european, România se pronunță cu hotărîre pentru **oprirea amplasării și dezvoltării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa, retragerea și distrugerea rachetelor existente eliminarea de pe continent a tuturor armelor nucleare.**

6. Pentru reducerea și eliminarea pericolului de război pe continentul european, este necesar să se ajungă la un acord pentru **convocarea unei Conferințe de creștere a încrederii și dezarmare în Europa.**

7. Atribuim o mare însemnătate **creării de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii prin înțelegeri între statele din regiunile respective, puterile nucleare angajîndu-se că nu vor folosi arma atomică și, în general, forța împotriva statelor care ar face parte din asemenea zone.**

Acționînd consecvent în această direcție, România promovează o politică activă de dezvoltare largă a relațiilor, pe plan bilateral și multilateral, cu celelalte state din Balcani, se pronunță în acest sens pentru o întîlnire balcanică la nivel de șefi de stat și guverni, militează și acționează pentru transformarea regiunii Balcanilor într-o zonă a prieteniei, colaborării, bunei vecinătăți și a conviețuirii pașnice, fără arme nucleare. Realizarea unei asemenea zone în Balcani — legată și de alte zone denuclearizate din Europa — ar constitui un pas spre o Europă fără arme nucleare, ar avea efecte dintre cele mai pozitive asupra ansamblului climatului politic european.

8. În actualele condiții internaționale, o însemnătate deosebită ar avea **adoptarea, cu participarea tuturor statelor, a unor măsuri eficiente pentru creșterea încrederii între state.**

România consideră de o maximă importanță pentru întărirea încrederii și destinderii dintre state **convenirea retragerii tuturor trupelor străine în interiorul granițelor naționale, asumarea de către fiecare stat a angajamentului ferm de a nu disloca trupe pe teritoriul altor state.**

În concepția României, aceste măsuri trebuie să vizeze de asemenea următoarele :

— reducerea manifestărilor politicii de bloc, diminuarea activităților militare ale blocurilor, intensificarea eforturilor pentru desființarea concomitentă a acestora ;

— desființarea bazelor militare de pe teritoriile altor state ;

— renunțarea la efectuarea de manevre și demonstrații militare, în special cu participarea mai multor state, în apropierea frontierelor naționale ale altor țări ;

— aplicarea consecventă a măsurilor de creștere a încrederii înscrise în Actul final al conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

— respectarea cu bună credință de către toate statele a angajamentelor asumate în virtutea acordurilor existente în domeniul dezarmării, cît și a hotărîrilor O.N.U. privind negocierile de dezarmare, îndeosebi a celor adoptate prin consens.

Creșterea încrederii între state și întărirea securității internaționale reclamă așezarea fermă a raporturilor dintre toate statele pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțarea cu desăvîrșire la forță și la amenințarea cu forța, la politica de înarmări, asigurarea echilibrului de forțe militare la un nivel tot mai scăzut prin reducerea treptată a cheltuielilor și efectivelor militare, precum și a armamentelor, în primul rînd a celor nucleare.

9. Pentru a se crea condiții prielnice dezarmării, trebuie să se acționeze neîntrerupt, cu mai multă hotărîre, pentru **soluționarea tuturor conflictelor dintre state exclusiv prin mijloace pașnice, pentru stingerea actualelor conflicte și reglementarea lor pe cale politică, prin tratative, pentru prevenirea apariției oricăror noi conflicte și confruntări militare.**

Este necesar ca toate statele să-și asume angajamentul de a-și soluționa toate diferendele lor internaționale prin metode pașnice, manifestînd moderație și autoreținere și renunțînd la orice formă de recurgere la forță sau la amenințarea cu forța. De o mare importanță în acest sens ar fi **adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U. a unei Declarații privind reglementarea tuturor diferendelor dintre state exclusiv prin mijloace pașnice.**

10. Pentru prevenirea și soluționarea pașnică a conflictelor și diferendelor dintre state și ținînd seama de problemele multiple existente, România propune **crearea în cadrul Organizației Națiunilor Unite a unui organism special care să acționeze în direcția organizării tratativelor și soluționării problemelor dintre state numai pe această cale.** Statele care nu ar recurge la acest organism, nu ar ține seama de activitatea sa și care ar încălca cerința fundamentală de a reglementa orice diferend în mod exclusiv prin mijloace pașnice și imperativul eliminării definitive din viața internațională a oricăror acte de forță sau amenințarea cu forța să fie considerate agresoare.

11. Aplicarea ansamblului de măsuri vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare trebuie să se facă în condiții de încredere reciprocă și de securitate egală pentru toate țările. În acest sens, România consideră că este necesară **asigurarea unui control strict și eficace asupra îndeplinirii obligațiilor pe care și le asumă statele în vederea realizării unei dezarmări reale, a încurajării și sprijinirii negocierilor.**

În acest sens, România se pronunță pentru **instituirea în cadrul O.N.U. a unui organism internațional învestit cu dreptul de a controla și inspecta realizarea măsurilor de dezarmare adoptate, urmînd ca guvernele să-i acorde întregul sprijin.**

Pronunțîndu-se în mod hotărît pentru realizarea unui echilibru întemeiat nu pe creșterea armamentelor, a efectivelor și cheltuielilor militare, ci dimpotrivă, pe reducerea lor continuă, România consideră că fructificarea eforturilor îndreptate în această direcție cere ca statele să contribuie cu bună credință, furnizînd elementele necesare pentru cunoașterea și măsurarea bugetelor și efectivelor militare, ca și a armamentelor.

12. Pentru întărirea păcii, securității și colaborării sănătoase între națiuni, România consideră că o deosebită importanță ar avea încetarea propagandei pentru înarmare și război și desfășurarea unor acțiuni largi de educare a popoarelor în spiritul idealurilor păcii, împotriva războiului și înarmărilor. În acest sens România propune să se convină organizarea, sub egida Organizației Națiunilor Unite, a unei conferințe mondiale a mijloacelor de informare în masă — radio, televiziune, presă — care să dezbată și să stabilească măsuri corespunzătoare în această direcție.

13. După părerea României, un obiectiv de o asemenea amploare cum este dezarmarea generală și totală poate fi înfăptuit numai treptat, prin măsuri parțiale în cadrul unui proces pe etape. De aceea, este necesar ca **Adunarea Generală să adopte la această sesiune programul global de dezarmare.** Programul va trebui să fie cît mai angajant, să cuprindă, cu prioritățile și termene bine stabilite, ansamblul de măsuri ce ar urma să fie negociate, atît bilateral, cît și multilateral, în cadrul unui proces susținut de dezarmare. Într-o viziune de perspectivă care să conducă în final la dezarmarea generală și totală.

Adunarea Generală a O.N.U. va trebui să consemneze angajamentul solemn al tuturor statelor de a coopera într-un spirit constructiv și cu bună credință pentru transpunerea în viață a acestui program.

14. România acordă o mare importanță **creșterii rolului popoarelor, al opiniei publice mondiale în soluționarea tuturor problemelor care privesc pacea și progresul umanității, întărirea solidarității și conlucrării lor în afirmarea politicii de destindere, de pace și independență națională.**

Marile demonstrații pentru pace și dezarmare care au avut loc în ultima vreme în numeroase state, inclusiv România, și care se afirmă cu o vigoare și forță necunoscute în anii de după cel de-al doilea război mondial, demonstrează clar că acțiunea popoarelor, a opiniei publice mondiale în favoarea dezarmării și păcii se dezvoltă ca un factor nou, progresist, în relațiile internaționale contemporane, de o însemnătate deosebită în oprirea cursei înarmărilor, în salvarea omenirii de la catastrofa nucleară.

Dorim să subliniem rolul deosebit care revine în lupta pentru dezarmare, pace și înțelegere tinerei generații, care reprezintă majoritatea populației globului, dă cele mai mari jertfe în cazurile de conflicte armate și este vital interesată în pace, pentru asigurarea unui viitor pașnic și fericit.

România sprijină activ acțiunile de lansare a unei campanii mondiale de dezarmare sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite.

15. În efortul istoric de oprire a cursei înarmărilor și de înfăptuire a dezarmării, **o răspundere și un rol deosebit revin oamenilor de știință,** care cunosc cel mai bine capacitatea distructivă a armamentelor moderne și urmările catastrofale ale unui război atomic.

În condițiile actuale, nici un om de știință nu mai poate rămîne indiferent față de faptul că realizările științei, cele mai noi cuceriri ale tehnicii moderne sînt folosite pentru fabricarea de arme tot mai distrugătoare, că importante resurse materiale și un uriaș potențial științific sînt acaparate de politica înarmărilor. În aceste împrejurări, România consideră că este necesar să se asigure condiții ca oamenii de știință să-și facă auzit glasul la O.N.U. și în alte organisme internaționale, să participe nemijlocit la dezbaterea tuturor problemelor care privesc dezarmarea și pacea.

16. Pornind de la necesitatea de a se face totul pentru asigurarea unui climat de încredere, pace și colaborare între națiuni, România consideră că o deosebită importanță ar avea încetarea propagandei pentru înarmare și război și desfășurarea unor acțiuni largi de educare a popoarelor în spiritul idealurilor păcii, împotriva războiului și înarmărilor. În acest sens România propune să se convină organizarea, sub egida Organizației Națiunilor Unite, a unei conferințe mondiale a mijloacelor de informare în masă — radio, televiziune, presă — care să dezbată și să stabilească măsuri corespunzătoare în această direcție.

17. În lumea de azi, dezarmarea, ca și alte probleme internaționale majore de interes vital pentru întreaga omenire, trebuie soluționate într-un mod democratic, cu participarea activă a tuturor statelor. În acest context, ne pronunțăm în continuare pentru **creșterea rolului și răspunderii Organizației Națiunilor Unite în înfăptuirea dezarmării.**

Domnule președinte,

Delegația română, prezentînd aceste propuneri, este gata, în același timp, să conlucreze cu delegațiile celorlalte state în examinarea oricăror alte propuneri constructive, de natură să contribuie la găsirea, cu participarea tuturor națiunilor, a unor soluții raționale problemei fundamentale a timpului nostru : eliminarea pericolului de război și asigurarea unei păci trainice pe pămînt.

Exprimînd deplinul atașament al României față de Națiunile Unite, față de Carta adoptată acum aproape patru decenii, considerăm că se impune ca toate națiunile, O.N.U. **să facă totul, să acționeze în mod ferm pentru soluționarea problemei fundamentale a contemporaneității : oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmare nucleară și asigurarea unei păci trainice în lume.**

Avem convingerea fermă că cea de-a doua sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării poate și trebuie să determine o schimbare hotărîtă a evoluției internaționale — de la încordare și confruntare spre destindere și dezarmare, spre o politică de largă cooperare și înțelegere internațională între toate statele, indiferent de mărime sau orînduire socială.

Președintele Republicii Socialiste România, Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România adresează un apel insistent tuturor șefilor de stat, parlamentelor, guvernelor, tuturor statelor lumii să-și aducă contribuția pozitivă la lucrările sesiunii speciale, astfel încît acesta să se încheie cu rezultate pozitive și concrete, pe măsura dorinței și speranțelor popoarelor, care să ducă la adoptarea de măsuri practice de încetare a cursei înarmărilor și de trecere la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară.

În spiritul întregii sale politici de pace, colaborare și înțelegere internațională, România își exprimă încă o dată hotărîrea ca, împreună cu celelalte state, cu toate națiunile lumii, să-și aducă și pe viitor întreaga contribuție la orice eforturi menite să asigure viața pașnică, libertatea și independența popoarelor, înfăptuirea dezarmării, a păcii și securității în întreaga lume.

Flacăra Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică **(Nicolae Grigore-Mărăcanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin)** – 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt **(Ilie Purcaru, Victor Nițâ, Adrian Dohotaru, Tania Radu)** – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești **(Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu)** – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto **(Ovidiu Ioanițoaia, Dan Bîrlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Mănecan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache)** – 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE** – 18 49 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE** – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** – 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505